DECISIONVM NOVISSIMARVM DIVERSORVM SACRI PALATII Apoſtolici Auditorum,

Volumen Primum.

OPVS SANE PERQVAM VTILE, ET IN FORO VERSANTIBVS SVMME NECESSARIVM.

His acceſſit practica quædam notabilium quorundam eiuſdem Rotæ perpetuò quidem memoriæ commendanda.

CVM SVMMARIIS ET INDICE LOCVPLETISSIMIS.

Omnia nunc recens in lucem edita, & à mendis accuratiſſimè repurgata.

LVGDVNI,
Sumptibus Petri Landry.
M. DCIIII.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO P. D SERAPHINO OLIVARIO

Razzalio, Sacræ Rotæ Romanæ Vicedecano,

Hieronymus Francinus Bibliopola Romanus S. P. D.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SI CNEVS FLAVIVS Libertini filius, Appij Claudij ſcriba ſubreptum librum ab eodem Appio Claudio de legum actionibus compoſitum Populo tradidit, & adeò gratum fuit id munus populo, vt Tribunus plebis fieret, & Senator, & Ædilis Curulis, indéque ius Flauianum id appellaretur: Certè ego, cui tot, tantíſque indefeſſis laboribus, ac maximis impenſis, per tanta temporum ſpacia tui ſacri Collegij ordiníſve Deciſiones (quas vocant) antea non ſolum diſperſas, verum etiam deperditas conquiſiui, collegi, ſummariis repertoriíſque & luculentiſſimo indice auxi, & impreſſi, haud exiſtimo me vniuerſis populis, qui legibus, & moribus reguntur, munus hoc non offerre gratiſſimum. Nemo eſt enim qui neſciat eas eſſe conſcriptas à duodecim quaſi micantibus inter omnes in firmamẽto ſtellis, ſelectis Patribus, ſuprema omnium Pontificia auctoritate Illuſtribus, & Reuerendiſſimis S. Pal. Apoſt. Auditoribus ex antiquis Iuriſconſultis, ac ſanctorum Patrum, ſummorúmque Pontificum dictis, eadem auctoritate Pontificia approbatis, ac pro legibus inuiolabiliter obſeruandis, vniuerſis populis traditis gubernandis, in iudiciis, & extra acutiſſimis virorum ingeniis, acerrimè inter ſe concertantibus, iterum atque iterum ſæpiſſimè ventilatas, ſummis vigiliis, immenſis laboribus, acríque ac maturo iudicio vniuſcuiuſque ipſorum duodecim Patrum compoſitas, ſibi omnibus atque vniuerſis Nationibus, vti ex fece aurum expurgatum tradi legendas cognoſcent Quæ quo magis illa antecellere, ac eis illuſtriora, ac præclariora videbuntur, eo gratius hoc munus: ac iucundius, chariúſque illis propterea fore non dubito: innumerabiles ſiquidem nodi, ac inextricabiles, ex Iuriſprudentia antiquorum obdiuerſorum interpretum commentaria ſcaturientes, hiſce Deciſionibus diſſoluuntur ac enodantur, adeò vt vnicuique eorundem in tãta olim varietate, ac tenebris cæcutientibus, hodie iter tutum, certúmque eluceſcat, quo ad rectè, beatéque viuendum ſecundum leges, ac rationem facilè peruenire poſſint. Quod omne, etſi à te tuóque ſacro Collegio me acceptum ferre non inficior, ſed lubenti animo vobis omnibus debere me confiteor, veſtræ enim ſunt vigiliæ, veſtri ſummi labores, vnanimitérque acerrima iudicia, ac veluti lapillo aureo ſignandæ ſententiæ, & propterea vndequaque veſtrorum vnius cuiuſque perfectiſſimi partus, quos nemo mortalium eſt, qui non foueat non protegat, ac vſque ad ſanguinem non defendat, tibi tamen eiuſdem ſacri collegij, ordiniſve Apoſtolici Auditorij Palatij Vicedecano, non magis dicandas,

quàm reſtituendas fore ingenuè, atque liberaliter duxi, vt dum eas pro tuis, veſtríſque huiuſmodi, in qua vides per me conſtructione, iure quaſi poſtliminij redactas recognoueris, eaſdem penes totum terrarum orbem, quem peragrare contigerint, & foueas, & protegas, & pro viribus vndique defendas. Nam ego Mecœnatem meum præter te, hac in Vrbe cognoui neminem, tu enim familiariter atque humanè me ſemper vtens, tot, tantíſque in me beneficiis collatis decoraſti, vt tibi nedum quæ vti propria tua, verum etiam me, meáſque, & ſi humiles fortunas omnes debere intelligam. Accipe ergo hilari, qua ſoles fronte, hoc qualecunque ſit munus, quod tui deditiſſimus Francinus offert tuus. Et ſi quando eo, quo tui animi dotes, immenſiq; tendunt labores, quibus Sedes indies ſubleuatur, ſuſtentatúrque Apoſtolica, cœleſti annuente numine peruexerint, mei meatúmque huiuſmodi, qualeſcunque ſint, curæ, diligentiæ, amoris atque ſtudij, in tui, ac vniuſcuiuſque operum concinnatione memor, nemo ſit hominum, quin intelligat, me non minus hodie tibi obtuliſſe, quàm Cneus Flauius olim munus gratum populo obtulerit Romano. Vale. Romæ 14. Kal. Februarij, 1589.

ILLV

ILLVSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO D. IOANNI BAPTISTAE DE RVBEIS,

Sacri Palatij Apoſtolici Decano meritiſſimo, cæteríſque eiuſdem ſacri Subſellij Auditoribus, Dominis & fautoribus ſuis vnicè colendis,

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Damianus Zenarius Bibliopola Venetus, S. P. D.

CVM celeberrima plurium relatione Doctorū, excellentis paſſim induſtriæ artifices, qui ex rudi materia inciſoriis ſuis ſcalpellis, ac informi prorſus induratóque marmore pulcherrimas, & oculis mirè adblandientes ſtatuas efformant, collaudati, ad omnem poſterorum memoriam æternis literarum monumentis tranſmittantur: Quanto magis eximiis commendationum veniunt titulis condecorandi ſacri iſtius veſtri ſubſellij (Illuſtres & Reuerendiſſimi Auditores) fœcundæ vbertatis immenſaq́; vtilitatis fœtus, quorum inenarrabili beneficio, non ſolum auido lectori grata concitatur voluptas, ſed fructus etiam vberi cum fœnore ad ſummam ipſius vtilitatem indies magis ac magis redundant: Suis enim inexhauſtis laboribus, aſsiduóque nixu toleratis vigiliis, nodoſas tam veterum quàm recentis memoriæ iuriſconſultorum, & plus quam Cymeriis inuolutas tenebris commentationes, tum clara etiam ſcriptorum ſuorum prolatione, tanquam fidiſſimi, interpretes, ad publicæ vtilitatis emolumenta vnicè proroganda, cum immortali nominis ſui laude ac fama propalarunt. Huic ego tam excellenti, & auido illuſtritatum veſtrarum communem iuuandi literariam Rempublicam ſtudio, quantum per me fieri licet auctarium quaſi quoddam adiicere percupidus, eleganti ſatis & polita typorum forma pro inueterata euulgandi probatos auctores, & mihi vſitata iampridem in hoc vita mea inſtituto conſuetudine, ea qua maximè fieri potuit cum diligentia tot tantorum, tanquam ſelectorum fructus ingeniorum, Rotalis inquam iſtius veſtri tribunalis Deciſiones publica ſum facere conatus, quæ incuria ſcriptorum, & negligenti temeritate ita deformatæ, mutilæ, corruptæ, detruncatæque paſſim circumferebantur, nulla vt genuina ex iis, vel mens ab ingenioſo quamuis lectore & ſententia elici potuerit. Et licet non ſuis careant etiam mendis typis euulgatæ Deciſiones, longè tamen impari diſcrimine ac minori malo prodiere, tum ſumptu longe differenti ab illis quæ manu ſcripta, vt plurimum circumferuntur, & in vulgus emanant, quemadmodum illuſtritatibus veſtris ex oblatis hiſce per Hieronymum Franciinum Deciſionibus facile patebit: quas indubitanter credo non dedignaturas illuſtritates veſtras hilari fronte ſuſcipere, imò fœlicibus auſpiciis, & obuiis, vt dici aſſolet vlnis amplexuras, benigniſſimi inſtar, & clementis maximè genitoris, qui regredientem natum diuerſo licet à priori quo à parente regreſſus fuerat amictu inductum, extenſis clementer lacertis comprimens, auctiori quam prius affectu ſolet complecti. Pari animo Illuſtritates veſtras Reuerendiſſimas & non diſsimili voluntatis propenſione erga Deciſiones ſuas fore in dubiam ſpem concepi, quas fœliciſſimo ingenij excellentis & acutiſſimi partu procreatas, ſi non ita bene compto pro ſuis votis habitu, & perpolito quo emanarant primitus amictu nunc ſeſe oculis parentum ſiſti re ipſa experiantur eas tamen vt natiuam ſobolem ſuam neque ob id alienam vtpote quæ prima in vulgus editione non perfectam illam, quæ requiri videbatur, & numeris omnibus abſolutam ſymetriam potuit nanciſci, tueri tamen, & tanquam poſt liminio reducem fouere, ſuſcipere, & amplecti, pro innata ſua humanitate paterno affectu neutiquam detrectabunt: quod vt ardentiori faciant voluntate Illuſtritates veſtras omnes in vniuerſum, tum particulari ſtudio Reuerendiſſimum Dominum Ioannem Baptiſtam de Rubeis Sacri Collegij Decanum optimè meritum vnicè rogatos, & officioſè etiam exoratos volo, ſimúlque precatos, vt quod per temporis opportunitatem à vacante grauiſſimarum indies cauſſarum moleſtia otium aliquando ſubminiſtratum fuerit hiſce vigiliis ſuis aliquando reuidendis elimandíſque benignè elargiri non detrectent; polliceor me omnem operam vt quam fidam, ita & diligentem in ſecunda earundem euulgatione adhibiturum, vt nec Illuſtritates veſtras Reuerendiſſimas ſuſcepti laboris, nec

ſumptuum impenſorum, me in futurum vnquam pœniteat: quod idem in aliis, ſi quæ adhuc penes Illuſtritates veſtras Reuerendiſsimas nunquam antea incudi Typographicæ ſubiecta aliarum ſint Deciſionum volumina, pari conatu ſinceritatéque me facturum repromitto: ob id etiam vel maximè quod præcipui mei ſit inſtituti, Legum, Legaliſque ſtudij opuſcula prælo meo impreſſorio ſubiicere, in hoc neque ſumptibus vllis, & impendio, nec labori pariter, & ſtudio pro hac in qua iam quaſi conſenui vitæ conſuetudine parcendo, conſtanter in ea vitæ exercitatione ad Illuſtritatum veſtrarum Reuerendiſsimarum iuſſa, voluntates, & monita, tum communis Reipub. literariæ commoda promptiſsimè ſemper paratus in poſterum futurus. Precor Deum, vt diutina Illuſtritatibus veſtris Reuerendiſsimis per ſuam bonitatem elargita ſanitate, cum bonorum augmento, conatus omnes ſuos ad ſui gloriam dirigat, earundem Illuſtritatum veſtrarum Reuerendiſsimarum generoſas manus per Hieronymum Francinum humili obſequio exoſculans. Venetiis ipſis Calendis Ianuarij, Anno puerperij Virginis 1589.

NOVISSI

Digitized by Google

AD LECTOREM
IN OPERIS COMMENDATIONEM HENDECASYLLABVM.

QVa fert officium Rota verendum
Cauſsis iudicia, hac habet Senatus
Romanus ſapientiora cunctis,
Et ſummus rata Pontifex reſeruat:
Qui omnis quoq; iure conſulentum
Suffragatur eis vbique cœtus.
Vt námque inclita bellica reliquit
Virtutis documenta magna Roma,
Sic hos illa dedit modos quietis.
Seruanda in populis, volens tueri
Cuíque iudiciis ſuum ferendis.
Qui cauſſarum igitur forum petentum
Vult diſcrimina ritè iudicare,
Et decidere iure ſcire lites,
Proponat ſibi comparétque libros
Plenos iudiciis Rota virorum
Romana genere hoc ſatis probatos,
Sic exempla fori iſta ſi applicabit
Cauſsis, iuſtitia decus ſequetur.

IOSE

Digitized by Google

IOSEPHI CASTALIONIS
IVRISCONSVLTI.

BISSENI gaudete viri, quos Roma per omnem
Diiudicandis præfecit litibus orbem.
Nam quæcunque olim per vos ſententia lata eſt,
Nunc miris excuſſa notis in publica prodit
Commoda, pérque omnes terrarum diditur oras.
Veſtra quidem potuêre graues decidere lites
Verba ſemel; Seros ſed veſtra volumina in annos
Proſpiciunt, ac res iterúmque iterúmque ſecabunt.
Quodnam concilium in terris auguſtius vllis
Eſſe poteſt? vos ipſe pater Romanus in omnes
Mortales conceſſa à Deo eſt cui ſumma poteſtas,
Legit & ingentes iuſſit cognoſcere cauſſas.
Ergo quæ regio, vel qui tam barbarus orbis
Angulus, ardenti non veſtra oracula plauſu
Excipiat, proprios & non conuertat in vſus,
Nec ſecet exemplo ſexcenta negotia veſtro.
Fœlices, quibus & viuis dat magna laborum
Præmia ferre liber, famámque in ſæcla ſepultis
Poſtera protendit victurus, iura valebunt
Dum res Romanas, externáque regna tueri.

IOAN. BAPTISTÆ TIRABOSCHI I.V.D.
in Operis laudes, Hexaſtichon.

COnſeſſus Decreta virum ter quatuor, audit
Quiúe graues ſummo, lites ſub Præſule ſoluit
Ecce tibi nunc iura colens, legiſque miniſter.
Vtitur hiſce velut Sanctis, iam dirige vota
Hiſque tua, & culta hæc gaudens ſic munera ſume:
Aurea, nam veluti, gemmata & dogmata pandunt.

NOVISSI

NOVIſſIMARVM DECISIONVM, DIVERSORVM ROTÆ ROMANÆ AVDITORVM.

BIBLIOTECA NAZIONALE ROMA

BIBLIOTECA NAZIONALE ROMA

Pars Prima.

ORADINI.

Romanenſis hereditatis à Bordeſia. Die prima Martij, 1572.

SVMMARIA.

1 *Tractatus filiationis probatur ex actibus erga filios fieri ſolitis.*

2 *Filiationis quaſi poſſeſſio quaſita dicitur ex probatione tractatus.*

3 *Actus communes etiam nepotibus, præſumuntur facti filiis, & non nepotibus.*

4 *Filiationis quaſi poſſeſſio habeat effectum contra matrem venientem ab inteſtate.*

DECISIO I.

PRIMA difficultas eſt, *an probetur tractatus per aliquos actus*. Et in hac fuit tentum, probari, quod Cardinalis tunc Epiſcopus accepit puerum cum contraſigno. Secundo, aluit in ſua Abbatia. Tertio, retinuit eũ Pariſiis in domo cuiuſdã Amici. Quarto, trãſmiſit ad ſcholam in ciuitate Lugduni, & in oppido Tornoni. Quinto, perſonaliter accepit puerum ex Tornone, & duxit ſecum Romam. Qui actus videntur inducere à communiter ac-
1 cidentibus, & à veriſimili, † quod Cardinalis tractauerit vt filium, attenta qualitate ipſius. Et licet hæc poſſent fieri erga alios, præſertim nepotes, tamen veriſimilius eſt fieri erga filios. Nec obſtat contrarietas teſtium, quia dũ vnus dicit, quod dedit nutrici puerum, poteſt intelligi, Cardinalem illud feciſſe per interpoſitam perſonam, ſeu famulam. Minus obſtat ſingularitas teſtium, quia cum aliqui dicant audiuiſſe plures a Cardinalis, poſſunt præſumi conteſtes.

Secunda difficultas eſt, *an ex iſtis actibus & tractatu probetur quaſi poſſeſſio filiationis Alphonſi?* Et fuit tentum,
2 quod ſic, † quia eũ fuerit tractatus vt filius, fuit ſibi quæſita poſſeſſio. Et hæc probantur per Blad. & ceteros, in c. per tuas de probat. & in aliis locis concor. vbi non ſolũ conſiderantur actus, qui ſoli filio conueniunt, iuxta l. quidam, de verb. obi. ſed alii actus, qui licet poſſint cõue-
3 nire aliis, quam filiis, † tamen a communiter accidentib. vt plurimum fiunt erga filios, vt alere in domo, mittere ad ſcholas, veſtire cõdecenter & ſimiles. Et multum mouet Dominos, quod Cardinalis exſiſtens Epiſcopus, & forſan de conſilio Pariſienſi de nocte ſolus certa hora venit ad accipiendum puerum, cum omnia potuiſſet explicare per interpoſitas perſonas etiam erga nepotem.

4 Tertia difficultas eſt, † *an huiuſmodi tractatus, ſiue quaſi poſſeſſio filiationis probet, Alphonſum fuiſſe filium, ad effectũ, vt obtineat in hoc iudicio bona exſiſtentia in vrbe contra matrẽ venientem ab inteſtate?* Et Domini noluerunt ſuper hoc aliquid determinare: ſed illud reſeruarunt videndum, viſis aliis probationib. D. Alphonſi. Et dubitationem facit pro nunc, quod tradit poſt alios. Alciat. nouiſſime de præſumpt. præſumpt. 82. nu. 7. in quarto caſu. 4

ORADINI.

In eadem Roman. a Bord. Die 28. Aprilis. 1572.

SVMMARIA.

1 *Affectio vehemens, eſt magna præſumptio ad probationem filiationis.*

2 *Actus vt præſumptiue concludant, ſufficit ad tractatum filiationis.*

DECISIO II.

DOmini, ſtante reſolutione facta in præcedenti poſitione, quod probetur tractatus, prout in ea tenuerunt, ex his, quæ modo præſupponuntur colligi, adminiculis pro illo tractatu, quia teſtes deponunt de vehemẽti affectione Cardinalis erga Alphonſum, † quæ mul- 1
tum operatur, Anch. conſ. 125. & probant plures circumſtantias, quę licet poſſent accommodari aliis, quam filiis, tamen à communiter accidentibus magis communiter exercẽtur per patres erga filios, quam erga alios. Et quia
† in hac materia videtur ſufficere quod actus pręſumpti- 2
uè concludant ad tractatum filiationis, Ruin. conſil. 289. lib. 2. Nec obſtant, quæ adducuntur ad excludendũ hanc probationem tractatus. Quia credendum eſt, Cardinalem virum prudentem, & in negotiis practicum, omnia feciſſe pro maiori cautela, vt eſt illud de emptione officiorum, ne vacarent per obitum Alphonſi: & ſimiliter, quod circa emptiones bonorũ extra diſtrictum Vrbis & circa teſtamenta facienda procuraſſet hæc fieri per legitimos modos, vt impetrando diſpenſationem & facultatem teſtandi, prout & alij faciunt.

ORADINI.

In eadem Roman. Die 6. Octobris. 1572.

SVMMARIA.

1 *Teſtes deponentes de magna affectione & aliis actibus requiſitis ad filiationem probant tractatum.*

2 *Teſtes deponentes de nominatione filij facta ab aliis repræſentantibus perſonas parentum, probant filiationem.*

3 *Nominatio filij ex qualitate patris, probatur per teſtes ſingulares.*

Digitized by Google

DECISIO III.

COnclusum fuit, quod, aut loquimur de tractatu, &
1 probatur, quia † teſtes deponūt de magna affectio-
ne & dilectione, & multis alijs proportionabilibus ad fi-
liationem. Et fuit deciſum in alijs poſitionibus, reſerua-
2 to vt. videatur quid operetur. Aut † loquimur de nomi-
natione facta ab alijs, & de eorum repræſentatione, &
fuit concluſum, eas probare, quia teſtes clare hoc dicūt.
Imo ſunt duo, qui deponunt de communi, & concluſum
fuit, nominationem & confeſſionem Cardinalis proba-
ri, ſed teſtes eſſe ſingulares. Et ideo fuit dubitatum, an
probent: quia ſingulariter teſtes ſingulares non probāt:
nec placauit illa reſponſio, quod agimus de probatione
in genere, quia videtur tractari in ſpecie de nominatio-
ne & confeſſione Cardinalis. Idcirco ſuper hoc ſi opus
fuerit, ſpecialiter poterit dubitari. Item ſenſerūt pro ma-
iori parte de confeſſione tacita, ſed aliqui cōtra dicebāt,
ideo ea fuit omiſſa. Et quoad nominationem, quod non
probetur per teſtes ſingulares, allegabatur Ruin. lib. 2.
3 conſ. 2. num. 87. Et † in hac materia propter qualitatem
Cardinalis fuit dictum, valde eſſe ad propoſitum Doct.
Hoſtien. alleg. in c. tranſmiſſæ, qui fil. ſin. legit.

ORADINI.

Cauallicen. Baroniæ de Thoro. Die Lunæ
11. Februarij. 1572.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum nullum ſubſtinetur in vim codicillorum, ex clauſula codicillari.*
2 *Teſtamentum, & codicilli non probantur per priuatam ſcripturam, niſi poſt publicationem.*
3 *Scriptura non videtur eſſe in forma probante quo ad publicationem circa teſtamentum.*
4 *Publicatio teſtamenti facta præſumitur ex antiquitatis temporis, & infra deciſ. prox. num. 1.*

DECISIO IIII.

FVit determinatum, tres eſſe difficultates. Prima *an di-
ctum teſtamentum Patri Cadordi ſubſtineatur in vim co-
dicillorum ex clauſula codicillari, & alijs in eo adductis.* Et
1 † in hac fuiſſe cōcluſum, teſtamentum ſubſtineri, ſi. C. de
codicil. Et tenent plures ab informantibus allegati, qui
pro vtraque parte idem ſentiunt. Secunda difficultas eſt,
an conſtet in hoc caſu de clauſula codicillari & alijs. Et fuit tē-
2 tum, quod ſicut † teſtamentum conditum in ſcriptis per
priuatam ſcripturam non probatur, niſi facta publicatio-
ne, publicati. C. de teſtam. ita etiam teſtamentum nun-
cupatiuum, & codicilli, priuata ſcriptura confecti, non
probantur per eam, niſi facta publicatione, iuxta trad. per
3 Iaſ. in d. l. publicati, in fin. quia eadem ratio eſt. Nec † ob-
ſtat deciſio alias facta, quod ſcriptura videatur eſſe in
forma probante ſi ſubſtinetur in vim codicillorum, quia
Domini dixerunt, tunc nō fuiſſe habitam rationem iſtius
publicationis faciendæ circa teſtamentum nuncupatiuū,
vel codicillos. Tertia difficultas eſt, *an huiuſmodi ſcriptura*
4 *probet clauſulam codicillarem*, quia † ex antiquitate tem-
poris videtur præſumi publicatio, vt tenet Aret. conſ. 36.
ſequitur Iaſ. in d. l. publicari, nu. 5. Sed reſponderi poteſt,
quod hoc procederet, niſi conſtaret quomodo exempla-
tio facta fuerit, & ſic ſine publicatione, per allegata pro
parte Ludouici. Et hoc vltimum ſpecialiter videndum
eſſe Domini cenſuerunt data copia decreti iudicis.

ORADINI.

In eadem Cauallicen. Veneris 30.
Maij. 1572.

SVMMARIA.

1 *Publicatio teſtamenti præſumitur facta ex concurſu plurium circumſtantiarum & num. 3.*
2 *Intentio ex quibus colligatur.*
3 *Inſinuatio, recognitio, & alia huiuſmodi præſumuntur ex auctoritate iudicis, & lapſu temporis.*
4 *Publicatio teſtamenti eſt de ſolemnitate ipſius neceſſaria.*
5 *Teſtamentum non publicatum probat contra illum, qui tenebatur publicare.*

DECISIO V.

COncluſum fuit, dictam ſcripturam eſſe traſſumptū,
vt apparet ex verbis ipſius, & facere fidem pro Ro-
ſtano. Nec obſtat defectus publicationis originalis, quia
† ea præſumitur in hoc caſu propter concurſum plurium 1
circumſtantiarum, iuxta conſ. Aret. 36. cum concord. vt
eſt tempus, enuntiatio Iudicis, effectus ſubſequutus, &
quod ſumus contra heredem traſſumentis, vt confir-
mauunt Domini hoc ex his, quæ in facto in hac materia
tradiderunt Iaſ. & Bertran. in conſilijs allegatis, qui vi-
dentur omnino præſupponere, originale fuiſſe publica-
tum, & hoc præſupponendo dubitant ex alijs cauſis, vt
apparet in dictis conſilijs.

Prima eſt difficultas, *an iſta ſcriptura, quæ præſupponitur,
contineat publicationem teſtamenti & exemplationem, vel tan-
tum exemplationem.* Secunda, *an publicatio ſit præſumenda.*
Tertia eſt, *ſi non præſumitur publicatio, an ſcriptura ſaltem
probet contra Ludouicum venientem ex teſtamento Ioannis de
Moncis.*

Et reſpondendo ad primam dicitur, quod iſta ſcriptu-
ra ſolum contineat exemplationem dicti teſtamenti, ex
verbis expreſſis in ea, vt in toto proœmio, ex † quo colli- 2
gitur intentio. l. 1. ff. ad Ma. ed. Item ex parte diſpoſitiua
ex qua apparet, quod iam teſtamentum erat apertum, ibi,
vidimus. &c. &, non cancellatum, &c. & quia inſerit te-
norem, & quia dicit. poſt lecturam. & ex petitione d. Io-
annis, ibi, fuit nobis, &c. & ex diſpoſitiua ipſius Iudicis
ibi, huiuſmodi exemplationi faciunt not. per Da in auth.
ſi quis in aliquo. C. de eden. vbi tractant de materia tran-
ſumptionis inſtrumentorum.

Ad ſecundam difficultatem reſponſum fuit, quod pu-
blicatio ſit præſumenda ex auctoritate Iudicis & lapſu
temporis 80. annorum & amplius. Nam † iſtis ſtantibus 3
præſumitur publicatio Aretin. con. 36. cum alijs allegatis.
Et idem videmus in inſinuatione, recognitione, & alijs,
vt in deciſ. Put. allegatis Et tanto magis intrat iſta præſū-
ptio, cum ex cōſilijs Iaſ. & Bertran. decurrimus, quod iſta
publicatio vera interuenerit, item cum agatur contra
ſucceſſorem Ioannis, qui tenebatur facere iſtam publi-
cationem. faciunt trad. per Rot. in nou. de fide inſtr. dec. 1.
in. 1. ad l. cum alijs quæ tradunt Dd. in d. Auth. ſi quis in
aliquo. vbi nouiſſime Purpurat. num. C. de eden. Item
cum detur obſeruantia & effectus illius exempli.

Non obſtat quod ſubſtantia actus qui ſubſiſtit in pu-
blicationem non præſumitur. Quia † reſp. quod ſubſtan- 4
tia eſt ipſum teſtamentum, & publicatio eſt ſolemnitas,
ſeu qualitas illius, licet ſubſtantialis vel neceſſaria. Et ita
Aret. & Doct. communiter tenent, quod præſumitur ta-
lis publicatio. Non obſtat, quod nō eſt præſumenda plu-
ralitas actuum, & ſic actuū publicationi diuerſus. Quia
reſponſum fuit, quod exemplatio & publicatio ſunt di-
uerſa, & præſumendum eſt, publicationem præceſsiſſe,
vt in ſimilibus alijs, & nihil impedit multiplicatio, quæ
videtur habere locum in eodem actu. Non obſt. quod ci-
tatio, inſinuatio, & ſimilia, ſint extrinſeca, quia etiam pu-
blicatio eſt extrinſeca, præſertim ab exemplatione. Non
obſtat, quod vbi ſcriptura caret fide, antiquitas non ope-
ratur, quia hoc eſt de quo agimus: nam cū adſit decretū
& aſſertio Iudicis cum antiquitate temporis, præſertim
cum alijs ſupra conſideratis, præſumitur, quod ſcriptu-
ra exemplata faciebat fidem. Non obſtat, quod ex inſpe-
ctione apparet de mala publicatione, quia negatur hoc,
nā non conſtat, quod fuerit male publicata, & ideo præ-
ſumitur quod recte fuerit publicata, quia Iudex alias non
proceſ

Digitized by Google

proceſſiſſet ad exemplationem, ſed præſuppoſuit Iudex & aſſeruit virtualiter, quod eſſet publicata, cum dixerit ea, quæ dixit, ideo ceſſant iſta, Coro. conſ. 348. nu. 31. cum ſequen. lib. 1. dicit ad propoſitum, quod iſta negatiua non probat, quando ibi neceſſaria non erat ſcribenda.

Ad tertiam difficultatem, quod hæc ſcriptura probet contra Ludouicum, reſponſum fuit, eam facere fidem.
5 Nam † licet teſtamentum non probet, quando non eſt publicatum, dicitur hoc verum eſſe contra illum qui non eſt in culpa, ſed contra illum qui tenebatur publicare, probat, vt dolus aut culpa ſibi proſit, & ne aperiatur via fraudibus, ſicut dicimus quod copia probat, quando culpa aduerſarij non poteſt haberi originale.

Secundo, ex obſeruantia tam longæua & ampla, quæ facit vt adhibeatur fides exemplo, aut ſaltem præſumantur ſolemnitates, nec ex eo quod fuerit vocatus in teſtamento Ioannis ſecundo genitus, tollitur iſta obſeruantia, quia poteſt dici, quod hoc prouenerit ex mala ſua intelligentia dicti teſtamenti Petri. Item obſeruantia prima eſt attendenda, quia agebatur de præiudicio primorum heredum in primo teſtamento, & quod poſtea de facto fecit Ioannes, non eſt attendendum, ex quo Ioannes ſemel & pluries antea agnouit d. primum teſtamentum, quæ poſſunt confirmari, ex multis quæ tradunt Doct. in d. auth. ſi quis in aliquo. in pluribus limitationibus ad regulam, quod exemplum inſtrumenti non probet.

ORADINI.

Cauallicen. baroniæ de Thoro. Lunæ 28. Ianuarij. 1572.

SVMMARIA.

1 *Filij maſculi deſcendentes ex fœminis, quando veniant appellatione liberorum maſculorum.*

2 *Teſtator vocando liberos maſculos, intelligitur etiam vocare maſculos ex fœmina, ſi mens aliter non repugnet.*

DECISIO VI.

Domini cõcluſerunt, quod prædicta limitatio, quod
1 † vbi teſtator non habuit rationem agnationis, filij maſculi deſcendentes ex fœminis veniunt appellatione liberorum maſculorũ, applicetur præſenti caſui, & quod ideo liberi maſculi Nicolæ filiæ D. Ioannis de Moncis admittantur tanquam comprehenſi in d. teſtamento Petri Cadordi. Et moti ſunt tam ex proprietate verborum, quia appellatione liberorũ maſculorum veniunt maſculi deſcendentes ex fœminis, l. liberorum. ff. de verb. ſign. l. 1. C. de cund. inſer. & ibi Doctor. cum concord. allegatis per Franc. Iaſ. & Neuiz. in locis allegatis ab informantibus.

Nec obſtat concluſio firmata ex intentione Io. And. & ſequacium communiter recepta, quam latè deduxerunt informantes pro Domino Ludouico. Quia illa procedit tam ex interpretatione, vt in dictis locis tradunt Dd. quã etiam ex mente Petri teſtantis, qui vocando Ioannem de Moncis filium ſuæ ſororis vterinæ, qui non erat de eius agnatione, & eius liberos maſculos, ac D. Magdalenam eius priuignam in extranea agnatione exiſtentem, oſtendit quod non curauit conſeruare ſuam agnitionem, vel bona in ſua agnatione: nec refert, quod Soc. & alij tenentes hanc limitationem, ſiue concluſionem in l. Gallus. §. nũc de lege, in fi. de libe. & poſth. cũ concordant loquantur, quando filia vel alia mulier eſt inſtituta, & vocantur eius deſcẽdẽtes maſculi, quaſi tunc clarè appareat, quod teſtator non ſtuduit conſeruationi agnationis ſuæ: quia dictum fuit, quod idem cenſetur eſſe, quando inſtituerit aliam perſonam etiam quod ſit de genere maſculorum, & eius deſcendentes maſculos, quæ non erat de ſua agnatione, vt fecit teſtator in caſu præſenti, quia iſto caſu ſimiliter non procurauit conſeruationem agnationis.

Confirmatur hoc, quia quatenus pro parte Ludouicĩ dicitur, quòd Petrus teſtator voluit conſeruare ſuã agnationem, diſponendo, quod Ioannes de Moncis & liberi deberent ferre cognomen & arma ipſius teſtatoris, & ſic curauit, agnationem ſuam cõſeruari ciuili quodam modo. Quia reſp: quod mens & intentio teſtatoris fuit conſeruare hoc pacto, agnationem per maſculos qui apti erant hoc facere, tenendo cognomen & arma. Vnde ſicut maſculi deſcendentes ex maſculis Ioannis de Moncis poterant hoc adimplere, eo modo maſculi deſcendentes ex filia D. Ioannis potuerunt conſeruare voluntatem teſtatoris ferendo cognomen & arma, & hoc videtur apertè procedere. Et ideo tollitur illa ratio, in qua dicitur, quod in hoc caſu teſtator tractauit de conſeruanda ſua agnatione. Quia huiuſmodi conſeruatio qualiſcunque eſt, æquè poteſt fieri per maſculos deſcendentes ex filiabus, ſicut per maſculos deſcendentes ex filiis maſculis. Quod apertiùs probatur, quia teſtator vocauit maſculos deſcendentes ex Domina Magdalena eius priuigna. Nec placuit Dominis illa conſideratio, quod vocauit teſtator Ioannem de Moncis, & D. Magdalenam, vt perſonas ſibi cognitas & gratas, per quas volebat conſeruari ſuã agnationem ferendo nomen & arma ipſius. Quia huiuſmodi dilectio non excludit, quod noluit idem fieri per maſculos deſcendentes ex filia, cum generaliter liberos maſculos Ioannis vocauerit. Nec illa alia cõſideratio, quod hoc pacto poſſet hæc materia deuenire ad perſonas minus ipſi teſtatori gratas, & forte odioſas, & inimicas. Quia hoc eſt diuinare, & ſi hoc attenderetur, diſpoſitio concepta per verba generalia non operaretur ſuos effectus, cum ſemper poſſet dici, quod ſequeretur huiuſmodi euentus. Vn- 2
de † cũ vocauerit liberos maſculos Ioannis, & maſculi ex eius filia naſcituri ſint cõprehenſi in illis verbis, d. l. liberorum, & mens non repugnet, conſequens eſt, vt & ipſi in hoc teſtamento admittantur.

ORADINI.

Nullius Caſtrorum. Die Lunæ 12. Maij. 1567.

SVMMARIA.

1 *Tertius comparens & docens de iure ſuo, impedit fieri reſtitutionem vltimi ſpolij limita. vt num. 3.*

2 *Reſtituendus eſt primo ſpoliatus contra vltimum ſpoliantem.*

3 *Dolus tertij comparentis non impedit fieri reſtitutionem vltimi ſpolij.*

DECISIO VII.

Fvit concluſum, dominos Cęſarem & fratres in hoc iudicio poſſe obtinere & conſequi reſtitutionẽ contra Vbertinos & Malateſtas, & hoc duplici via. Vna, quia licet vltimum ſpolium debeat purgari, iuxta not. in c. fin. de ord. cognit. cum concordant. Tamen, † quando tertius 1
comparet & docet de iure ſuo, impedire facit reſtitutionem, vt tenuit Abb. & alij, quos collegerunt Moder. in tract. de acqu. poſſ. remed. 1. nu. 326. & 335. vbi etiam ampliat ſecundum opi. Inn. Cum ergo Cæſar & fratres præſupponantur docuiſſe de iure ſuo & de antiquo ſpolio, impediunt fieri reſtitutionem Malateſtis. Altera via eſt & proprior ad præſentem caſum, quod † quando ſunt pri- 2
mo ſpoliatus, & ſecundo ſpoliatus poſſeſſione earundem rerum, & agamus cõtra vltimum ſpoliantem, primo ſpoliatus eſt reſtituendus, vt tenent Imo. Alex. & alij, quos refert Creſc. deciſ. 157. & per Dec. conſ. 100.

Dixerunt tamen Domini videndum eſſe, an conſtet de aliquo dolo, † participatione, vel colluſione dictorum 3
Cæſaris & fratrum in vltimo ſpolio commiſſo per Vbertinum, vt ex hoc recedendum ſit à dictis concluſionibus ob aliquod prædictorum, vel quia dictum vltimum ſpolium ſit violentum vel attentatum, & ſic qualificatus, propter quas qualitates præfatæ concluſiones veniant euitandæ.

ORADINI.

Camerinen. domorum. Veneris 9. Maij. 1571.

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Natura emphyteuſis eſt, quod vna generatio non praiudicet alij.*

2 *Pactum, quod prima generatio poſſit praiudicare ſecunda, & ſecunda tertia, quomodo intelligatur.*

3 *Maſculi exſiſtentes in vna generatione non praferuntur fœminis exſiſtentibus in pracedenti generatione. Contrarium vide ſupra in ſeq. deciſ.*

DECISIO VIII.

MAior pars Dominorum. omiſſis duabus primis difficultatibus, *An res ſit diſponibilis, & an Io. Paulus voluerit diſponere*, quia tota vis conſiſtit in tertia difficultate, *An Io. Paulus potuit praeiudicare D. Felici.* tenuit, ipſum
1 non potuiſſe præiudicare, quia† natura empbyteuſis eſt,
quod vna generatio non præiudicet alij, iuxta not. in l.
quod dicitur, de verbo. oblig. cum cócord. Et non obſtat.
quatenus in boc caſu eſt adiectum pactum expreſſum,
quod prima generatio poſſit præiudicare ſecundæ, & ſe-
2 cunda tertiæ. Nam† reſpondent Domini, quod hoc in-
telligitur quoad exſiſtentes in ſequenti generatione, pro-
ut verba expreſſim dicunt, non autem, vt Io. Paulus ex-
ſiſtens in prima generatione poſſit præiudicare D. Fœli-
ci exſiſtenti in ea prima generatione, iuxta not. in l. quic-
quid aſtringendæ. de verb. oblig. & l. veteribus, ff. de pact.
Nec obſtat quatenus dicitur quod ſi Io. Paulꝰ potuit præ-
dicare filiis maſculis in ſecunda generatione exiſtenti-
bus, qui præferuntur fœminis, ergo multo magis potuit
præiudicare fœminis exſiſtentibus in eadem generatio-
3 ne. Quia† tenentes hanc opinionem intelligebant hunc
contractum, quod maſculi exſiſtentes in vna generatio-
ne præferri deberent fœminis exſiſtentibus in eadem ge-
neratione, non autem, quod maſculi exſiſtentes in ſecun-
da generatione poſſint præferri fœminæ exſiſtenti in
precedenti generatione, per notata per And. de Iſern. Et
rurſus non obſtat, quatenus aliqui ex Dominis dicebant
quod Io. Paulus potuit præiudicare. Fœlici ex illa generali clauſula, ad habendum, &c. quia ſequens clauſula, cum hoc pacto cenſetur reſtringere clauſulam præcedentem generalem, ex not. per Salyc. in l. fin. verſ. ſi quidem. C. de pact. dotal. Accedit, quod ſi Io. Paulus voluiſſet diſponere vigore clauſulæ generalis, videbatur requiri auctoritas Prioris quæ non præſupponitur interueniſſe.

Dixerunt tamen Domini, quod ſi pars vult audiri ſuper duobus prædictis, videlicet, quod dicta clauſula, cum hoc pacto, non ſtet reſtrictiuè, ſed potius ampliatiuè, & quod maſculi exſiſtentes in ſequenti generatione ſint præferendi fœminis exſiſtentibus in antecedenti generatione audiatur.

ORADINI.

In eadem Camerinenſium domorum. Veneris 11. Maij. 1571.

SVMMARIA.

1 *Maſculis exſiſtentes in ſecunda generatione praferuntur fœminis in prima generatione exſiſtentibus.*

2 *Inueſtituram recipiens cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti.*

DECISIO IX.

STante reſeruatione ſuper hac difficultate in præcedenti poſitione, & ſtrictè quoad præſens dubium, Domini tenuerunt, quod maſculi exiſtentes in ſecunda generatione præferantur fœminis exſiſtentibus in prima
1 †generatione, & ſic deinceps. Et moti ſunt ex verbis in-
ſtrumenti inueſtituræ ibi, *praeferendos ſemper maſculos,* &
per conſ. Corn. allegat, cum cócor. quæ placuerūt Domi-
nis, & non curarunt de illis verbis, *legitime finitam.* Quia
ſecundum aliquos continent expreſſionem eius, quod
tacitè ineſt, vel quia exſiſtentibus maſculis generatio videtur finita quoad fœminas, quæ excluduntur à ſucceſ-
ſione. Nam maſculis non exſiſtentibus veniunt fœminæ
exſiſtentes in præcedenti generatione: & ſic res in effe-
ctu non reuerteretur ad eccleſiam, niſi finita generatio-
ne. Et confirmarunt hoc ex allegato ſtatuto, ſi exſtabat
ante inueſtituram, quia† recipiens cenſetur ſe conforma- 1
re cum eo, ex not. in l. cum heredes. §. cum ita, ad Treb. Sed
quid inde ſequatur, quia loquimur in maſculis exſiſtētib.
in ſecunda generatione deſcendentibus ex maſculis pri-
mæ, & caſus præſens loquitur in maſculis ex fœminis. Vi-
deantur præterea ea quæ fuerūt dicta in prima poſitione,

ORADINI.

In eadem Camerinenſium domorum, Lunę 3. Decembris, 1571.

SVMMARIVM.

1 *Fœmina poſita in prima generatione intelliguntur. vocata ſub conditione, ſi maſculi non diſponerent.* 3

DECISIO. X.

DOmini cum duobus præſuppoſitis. Primo, quod
verſ. *& quod prima generatione* ſtet reſtrictiuè ad po-
teſtatem alienandi. Altero, quod filij maſculi nati ex fœ-
minis excludantur ab iſta emphiteuſi, tenuerunt, Ioan. 2
Paulum non potuiſſe præiudicare Felici, per ea quę di-
cta fuerunt in prima reſolutione, & ex primo præſuppo-
ſito tollitur fundamentum Dominorum de Matheu-
tiis. quod† fœminę ſunt vocatę ſub conditione, ſi ma-
ſculi non diſponerent, quia hoc non videbatur proce-
dere in D. Fœlice, quę erat in prima generatione, &
per ea quæ fuerunt dicta in aliis deciſionibus: ſed poſſet illud procedere in fœminis exſiſtentibus in aliis generationibus. Nec ſecundum Dominos oportet ingredi illam difficultatem ad excludendum argumentum à cótrario ſenſu, quia procedit in ſenſu directo. Reſponderunt etiam aliqui ad illud de clauſula generali, quod illa proderat Franciſco primo acquirenti, non autem deſcendentibus eius propter verba inſtrumenti. Qui etiam dixerunt. quod ſi pars vult audiri, quod poterit dubitari.

ORADINI.

In eadem Camerinenſium domorum, Die 18. Aprilis. 1572.

SVMMARIA.

1 *Contrahentes in dubio cenſetur velle contrahere ſecundum naturam contractus, & diſpoſitionem iuris communis,*

3 *Diſpoſitio ſpecialis in dubio non reſtringit praecedentem generalem,*

3 *Clauſula ſpecialis magis attendenda eſt, quam generalis.*

DECISIO XI.

QVoad primam partem maior pars tenuit, quod
clauſula *ad habendum,* non det facultatem diſpo-
nendi Io. Paulo exſiſtendi in ſecunda generatione, ſed
Franciſco tantum primo acquirenti, quia intellexit
per d. clauſulam concedere facultam ipſi Franciſco.
Primo, per illa verba, *quicquid d. Franciſco placuerit, &c.*
quæ perſonalia ſunt veta allegata per Aim. conſ. 98. nu. 8.
Secundo, quia † in dubio cótrahentes cēſentur velle có- 2
trahere & diſponere ſecundum naturam contractus &
diſpoſitionem iuris communis de eo loquentis, iux. not.
in l. ſi duo. de acq. here. in l. heredes mei. §. cū ita, ad Treb.
ſed huiuſmodi facultas ſecundum prædictos terminos
datur primo acquirenti tantum & non aliis, vt tradunt
Dd. in l. quod dicitur de verb. oblig. Tertio, cum in d.
inſtrumento in principali parte diſpoſitiua detur ius a-
liis perſonis quā Franciſco, non eſt veriſimile, quod con-
trahentes per huiuſmodi clauſulam poſitam acceſſoriè
voluerint

voluerint præiudicare illis. Quæ duo cõfirmantur ex iis, quæ tradit Dec. conſ. 521. col. 4. ſub num. 11. verſ. vlt. non obſtant illa verba, & num. 15. Quarto, quia ſi huiuſmodi clauſula intelligeretur generaliter, quod omnibus eſſet data facultas diſponendi, ſequens clauſula, cum pacto, eſſet ſuperflua & nihil operaretur contra doctrinam Bald. in rub. C. de contrahen. empt. q. 9.

Non onſtant illa verba, *& vſque in d. tertiam generationem*, ex quibus minor pars ſentiebat contrarium. Quia fuit reſponſum intelligi debere, quod Franc. poſſet alienare in præiudicium ſequentium generationum, & oon vltra. Qui intellectus probabilior eſſe videtur, quia eſt conformis naturæ contractus & iuri communi, & minus præiudicat cęteris. Quinto accedit, quia cum Domini de Matheutiis fundent ſe in verbis inſtrumenti, contra eos fieri debet interpretatio, l. veterib. ff. de pact. & in emphyteuſi Alex. conſil.... lib....

In ſecunda parte Domini omnes tenuerũt, quòd verſ.
& cum hoc pacto, ſtet declaratiuè, & in effectu reſtrictiuè,
etiam dato, quod præcedens clauſula ad habendum, &c.
ſtaret generaliter. Et moti ſunt propter illa verba, *cum hoc*
pacto, quæ ex propria vi reſtringuntur, & quia alias hic
ver. eſſet ſuperfluus. Nec obſtat, quod diſpoſitio ſpecialis
non reſtringat præcedentem generalem, ex reg. l. regula.
§. & licet, ff. de iur. & fac. igno. Dec. conſ. 69. col. antepen.
2 in 1. dub. & 115. col. 3. verſ. vlt. nõ obſtat. Quia † hoc procedit
in dubio: ſed hic res eſt clara propter contextum
verborum, quia ſi erat conceſſa facultas vnicuique diſponendi,
ad quid opus erat addere pactum, quòd vna generatio
poſſet præiudicare alteri? Cõfirmabant † aliqui præ-
3 dicta ex doctrina Salyc. in l. fi. §. & ſi quidem. C. de pact.
conuen. qui potiùs attendit clauſulas ſpeciales quàm generales.

ORADINI.

Romanenſis benificatus S. Petri. Die 16. Iunij. 1561.

SVMMARIA.

1 *Ceſſio regreſſus facta ab eo, qui eſt priuatus omnibus beneficiis, eſt nulla.*

2 *Papa in atrocibus poteſt concedere facultatem procedendi ſine ordine iuris ſeruato.*

3 *Citatus ad domum non debet ampliùs citari.*

4 *Facultas procedendi ſine ordine iuris ſeruato, tollit teſtium repetitionem.*

5 *Condemnatio facta ex contumacia probat priuationem licet non probet delictum.*

DECISIO XII.

COncluſum fuit pro validitate ſententię ex facultati-
1 bus, quæ ſunt ampliſſimæ, in qua † ſententia cũ fuerit
ille priuatus omnibus beneficiis, ſequitur, quod ceſſio
regreſſus, deinde ab eo facta nulla fuerit, cum eſſet iam
priuatus. Non obſtat, quæ in contrarium adducuntur.
2 Primo, quod † Papa non poſſit concedere facultatem ita
procedendi, Caſtr. in l. ad peremptorium, n. 5. & 6. de iud.
Nam ſuperflua eſt hæc dubitatio præſertim in atrocibus,
prout eſt hoc crimen, Afflict. deciſ. 19. & deinde non tollitur
hic citatio & defenſio, vt patet ex facultatibus. Secun-
3 do, quod dicitur, † citationem nõ rectè factam, quia non
fuit perquiſitus in vrbe antequam citaretur domi, vt per
Tiraq. de retract. §. 9. gl. 11. nu. 10. Reſp. imo contrarium
à multis affirmari, vt non ſit neceſſaria alia perquiſitio,
Socin. fallent. 53. in vlt. fallent. Tiraquel. vbi ſupra, pag.
486. nu. 56. Deinde in caſu noſtro verba facultatum ſunt
clara, & tollunt hanc dubitationem, dum dicunt prima
vice ad domum cum aliis verbis ſimilibus.

De alio quod dicitur, non eſſe rectè condemnatum,
quia non fuerunt repetiti teſtes: reſp. † & hoc tolli ex
4 verbis facultatum, dum dicunt, nullo iuris ordine, nullá-
que præcedente infamia, nullóque proceſſu inquirente.
Quartò, quod dicitur, licet, eſſet condemnatus, tamen
non ideo probari delictum, cum ſit ex contumacia nec
nocere inter alios, Ruin. conſ. 19. nu. 7. lib. 2. Alciat. reg. 3.
præſumpt. 22. Reſp. licet † non probetur delictum, tamen 5
probare priuationem, quod ſufficit, Alex. in l. ſæpè, nu. 64.
de re iud. Quinto, quod dicitur, non eſſe ſtandum huic
ſententiæ, niſi cõſtito de eius iuſtitia: reſp. ex facultatibus
hoc tolli, quæ nimis ſunt amplæ. Vnde ab eis non poſſumus
recedere.

ORADINI.

Piſanenſis liquidationis fructuum. Die Mercurij 13. Iunij, 1571.

SVMMARIA.

1 *Tenens bona tanquam affrancata contra iuris diſpoſitionem, dicitur eſſe in mala fide.*

2 *Affrancatio facta contra iuris diſpoſitionem an ſaltem ſubſtineatur in vita illius, cuius erant bona affrancata.*

DECISIO XIII.

DOmini dixerunt in propoſito, duas eſſe difficulta-
tes. Prima, *in Zenobius fuerit in bona fide?* Et in hoc
concluſerunt, quod excepto primo anno, in reliquis non
fuit in bona fide, quia debebat petere poſt annum ab Ar-
chiepiſcopo beneplacitum Papæ. Vnde cum hoc oon fe-
cerit, & tenuerit bona † tanquam affrancata contra iuris 1
diſpoſitionem, dicitur eſſe in mala fide: & ideo non poteſt
lucrari fructus ex hoc capite, in primo autem anno pro-
pter conuentiõe, & promiſsionem Archiepiſcopi cauſ-
ſatur in eo bona fides.

Altera difficultas eſt, *an affrancatio † ſubſtineatur ſaltem* 2
in vita Archiepiſcopi? Et Domini dixerunt, materiam eſſe
difficilem propter contradictionem Doct. Et dato quod
communis opi. teneat valere, iuxt. tradita per Dd. in auth.
qui rem, C. de ſacroſanc. eccl. Tamen poſſent accommodari
limitationes, de quibus per Dec. ibi, & per Socin. & Alciat. in l. 1. §: ſed ſi. de verb. oblig. Sed vtrumque ſic Domini volunt videre ſtrictè, an Archiepiſcopus patiendo Zenobium percipere fructus, ſibi pręiudicauerit, ita quod Zenobius eos lucratus fuerit, iuxta illud, quod dicitur, *quod Prælatus poteſt diſponere de fructibus in vita ſua*, maximè quia Archiepiſcopus accepit ſcuta mille, & eis fuit contentus & non petiit fructus à Zenobio.

ORADINI.

Piſanenſis liquidationis fructuum. Lunæ 15. Octobris. 1571.

SVMMARIA.

1 *Contractus affrancationis factus contra iuris diſpoſitionem, dicitur eſſe nullus.*

2 *Emens bona eccleſiæ ſine ſolemnitatibus & propria licentia, dicitur eſſe in mala fide.*

3 *Bona eccleſiæ nulliter alienata poſſunt repeti vnà cum fructibus.*

4 *Prælatus quando dicatur non eſſe dominus fructuum.*

5 *Alienans rem eccleſiaſticam licet conſentiat, repetit rem cum fructibus, etiam quod alleget turpitudinem ſuam.*

6 *Emens bona eccleſiaſtica ex quo emptio ſit nulla, poteſt repetere pretium ab heredibus alienantis.*

DECISIO XIV.

COncluſum fuit Archiepiſcopum nec ſibi, nec eccle-
ſiæ præiudicaſſe, patiendo Zenobium per 12. annos
in circa percipere fructus, de quibus agitur. Pro qua reſo-
lutione Domini præmiſerunt, † & huiuſmodi cõtractum 1
affrancationis eſſe nullum, cap. nulli liceat. 12. quæſt. 2. c.
ſi quis presbyter, & ibi Abb. in 4. not. de reb. eccleſ. non à
ten. Et maximè hodie, ſtante extrauag. Pauli Secundi. Et
hoc fuit determinatum per ſententiam diffinitiuam quæ
tranſiuit in rem iudicatam, & facta executio, quia bona

Digitized by Google

ſunt reſtituta eccleſiæ. Nec ſubſtinetur hic contractus,
quia factus fuit,ſaluo beneplacito ſedis Apoſtolicæ, quia
de eo non conſtat, nec præſumitur impetratum ex hoc
2 breui tempore. Secundo,quia † Zenobius videtur eſſe in
mala fide emendo bona eccleſiæ ſine ſolemnitatibus &
propria licentia, c. qui contra iura, de reg. iur. in 6. cum
concord.& not.in d.ca.ſi quis presbyterorum, in fin. per
Gloſſ.Abb. & alios. Nec excuſatur ex eo,quod Archiepi-
ſcopus promiſit impetrare beneplacitum,&quod dictum
magni viri præſter bonam fidem, & quod potuerit cre-
dere,Archiepiſcopum fratrē ſuum impetraſſe. Quia hoc
poſſet procedere, ſi verè Archiepiſcopus atteſtatus fuiſ-
ſet,ſe impetraſſe beneplacitum, quod non apparet:& im-
putandum eſt Zenobio, ſi poſt annum datum Archiepi-
ſcopo ad impetrandum beneplacitum, non perquiſiuerit
ab eo,an impetraſſet illud. Cum igitur huiuſmodi contra-
ctus ſit nullus, & Zenobius in mala fide, ſuccedunt iura,
3 quæ volunt,† rem eccleſiæ nulliter alienatam poſſe repe-
ti vnà cum fructibus,d.c.nulli liceat,& d.cap.ſi quis pres-
byterorum, cum concord. quod habet locum etiam in
ipſo alienante,vt in d.ca.ſi quis presbyterorum, quæ iura
cum indiſtinctè loquantur, excludunt illud,quod allega-
tur,quod patientia alienatoris ſibi præiudicet in fructibus,
quia ſi hoc eſſet verum, alienator non repeteret eos. Et
prædictis non obſtat, quod Archiepiſcopus ſit dominus
fructuum ,& poſſit de eis diſponere, Gloſſ. & Doctor. in
cap.præſenti,de offic.ordin.in 6. Rot.in antiq.de teſtam.
deciſ. 3. cum pluribus quæ allegantur. Quia reſp. Primo,
4 quod † hoc procedit, quando prælatus ſimpliciter diſpo-
nit de fructibus: ſecus,quādo conſecutiuè,alienando nul-
liter bona eccleſiæ. Secundo,quod hoc procederet,quan-
do conſtaret clarè de conſenſu Archiepiſcopi donantis,
qui non interuenit in hoc,nam cōſenſit, quod Zenobius
perciperet fructus ſub conditione,ſaluo beneplacito. Vn-
de cum illud non fuerit impetratum, ceſſat eius conſen-
ſus. Nec releuat,quod ipſe debebat illud impetrare,& im-
5 putandum ſit ei,quod non impetrauerit. Quia † hoc non
ſufficit. Ideo videmus, quod alienans licet conſentiat,re-
petit rem cum fructibus, etiam quod alleget turpitudi-
nem ſuam,vt notabiliter declarat Abb.in dict.cap.ſi quis
presbyterorum, in notab. Minus obſtat, quod Archiepi-
6 ſcopus acceperit mille ſcuta. Quia Zenobius † poteſt re-
petere ab heredibus, iuxta tradita per Canoniſtas in dict.
ca.ſi quis presbyterorum. Et ex his & notatis in ſupra al-
legatis iuribus tolluntur,multa, quæ allegātur & de con-
ſenſu & de patientia Archiepiſcopi, & de bona fide Ze-
nobij. Et ſi diceretur, quod dato pro nullo huiuſmodi cō-
tractu,Zenobius non teneatur reſtituere fructus,qoia re-
maneret inſtrumentum emphyteuſis, quod ſibi patroci-
natur. Reſponderunt Domini,quod hoc eſt videndū par-
ticulariter,an ſit talis conceſſio, vt excuſet eum à reſtitu-
tione fructuum, & ſi non in totum, ſaltem in eo,quod li-
quidatio pretij fructuum excederet valorem frumenti,
quod ex dict. conceſſione præſtare Zenobius tenebatur.

ORADINI.

Vrbeuetan. Caſtrorum. Veneris 11. Ianuarij,
1572.

SVMMARIA.

1 *Contrauenien̄s contractus non poteſt ſe ex eo iuuare.*
2 *Clauſula, rato manente contractu, non prodeſt facienti contra contractum.*
3 *Clauſula toties quoties,non prodeſt contrauenienti: ſed bene nocet quoad pœnam committendam.*
4 *Clauſula, qua pœna ſoluta, intelligitur in fauorem obſeruantis.*
5 *Dictio ſemper operatur in fauorem obſeruantis.*
6 *Pœna ſi loco contractus ſuccedit, habetur pro obſeruatione contractus.*

DECISIO XV.

FVIT determinatum, quod D. Lucas non poſſit ſe iu-
uare † conuentione prædicta,agendo ex ea, quia ipſe 1
contrauenit, & hoc probatur ex pluribus regulis iuris
communis, iuxta not.in l.cum proponas,la.2. C.de pact.
in l.quæro.§.inter locatorem ff.locat. & in l.qui fidem,ff.
de tranſact. Neque obſtat, primo clauſula præfata, rato
manente contractu, quia † non prodeſt venienti & fa-
cienti contra contractum,ſed obſeruanti illum, gloſſ.vit. 2
communiter approbata in d.l. qui fidē & in d.l.cum pro-
ponas.cum concordant.

Secundo non obſtat clauſula, toties † quoties, iuxta
opinionem Salicet.in l.quoties. *la prima*.num.6.de fidei- 3
commiſſ.quia eius opinio videtur reprobata, vt per Alex.
in l.ſemel mora,nu.4.& 5.ff.ſolut.matr.& notabiliter tra-
dit Riminal.in dict.l.cum proponas,& lib.1.conſi.22.vbi
dicit ita iudicatum. Cornel.conſ.51.libr.1. quia illa clau-
ſula operatur,vt pœna pluries committatur, & peti poſ-
ſet,& ſic vt noceat contrauenienti,non vt ei proſit.

Tertio non obſtat clauſula, † qua pœna ſoluta, quia
illa ſimiliter intelligitur in fauorem obſeruantis, nō con- 4
trauenientis, Alex. conſ.152.col. 1.verſ. circa ſecundum
dubium,lib.4.

Nec obſtat dictio, ſemper quia intelligitur omni caſu
in fauorem † obſeruantis. Minus obſtat, quod pœna ha- 5
beatur pro obſeruatione contractus, † quia hoc procede- 6
ret, quando pœna loco cōtractus ſuccederet. Et hæc opi-
nio viſa fuit Dominis magis recepta, & humanior. Acce-
dit,quod Salyc.in d.l. quoties, loquitur per verbum, for-
ſan,& in d.l.cum proponas,in fine, non videtur ſimplici-
ter tranſire cum eo,quod dicit in d.l.quoties.

ORADINI.

Callaguritan. congruarum portionum. Lunæ
21. Maij, 1571.

SVMMARIA.

1 *Curam animarum de ordinaria poteſtate exercentes, ſi beneficia ſimplicia, quæ habent, non ſufficiunt ad eorum ſuſtentationem,debent habere congruam portionem.*
Fallit,niſi ad nutum Abbatis exerceant,vt nu.7.
3 *Facultas apponendi capellanos perpetuos non releuat,vt debeat congrua portio aſſignari.*

DECISIO XVI.

DOMINI,omiſſis multis,quæ in facto,& in iure ad-
ducuntur,concluſerunt,† quod aut obtinentes hæc 1
beneficia ſimplicia exercent curam animarum, quæ non
poteſt auferri ab eiſdem, & emolumenta quæ percipiunt,
non ſufficiunt ad congruam ſubſtentationem,& tunc de-
bent habere congruam portionem,cum ſubſtineant onus
curæ,ex his quæ tradit Rebuff. de congrua portione, nu.
68. & quia videntur quodammodo eſſe Vicarij perpetui,
Rota in antiquit. deciſ.... faciunt tradita per Rebuff. de
Vicariis perpetuis, numer. 5. cum pluribus ſequent. Et
hoc tanto magis procedit, quāto beneficia hæc ſunt per-
petua & beneficiati apponunt Capellanos. At † prædicta 2
ceſſant, quando beneficiati talem non exercent curam
animarum, vel ſi exercent, hoc faciunt ad nutum Abba-
tis,qui,vt ſibi videtur, committit & aufert eis curam, &
tunc non poſſunt petere congruam portionem, quia in
eis ceſſat fundamentum oneris curæ, quæ eſt cauſſa, vt
aſsignetur congrua portio, per ea, quæ allegantur pro
Abbate. Nec † perpetuitas, vt facultas apponendi Capel-
lanos hoc caſu releuat, quia ea non ſunt in cauſſa præci-
pua,vt debeatur congrua portio.

ORA

ORADINI.

In eadem callagurium. congruarum. Veneris
16. Nouemb. 1571.

SVMMARIA.

1 *Beneficia præſumuntur eſſe ſine cura ex multis.*
2 *Beneficia curata non diuiduntur per medias, tertias, & quartas.*
3 *Beneficia ſecularia perpetua ac etiam patrimonialia non præſumuntur habere curam animarum.*
4 *Beneficia curata non dicuntur ex eo quòd quis poſſit apponere capellanos: imo totum ècontra.*
5 *Oratio indiffinita prolata à teſtibus non æquipollet vniuerſali.*

DECISIO XVII.

FVIT concluſum per omnes Dominos, quod non con-
ſtat, quod omnes beneficiati in dictis eccleſijs exerce-
ant ſimul curam, ita vt intret pro eis ſupradicta deciſio
effectum, de quo agitur, ſcilicet, vt dictis beneficiatis
debeatur congrua portio de iure communi, ſed quod
cura committatur ab Abbate vni ex dictis beneficiatis, &
quod ille dicitur Parochus, ſiue curatus. Et moti ſunt
1 Domini, quia in hoc caſu plura concurrunt, primo, †
concluſio iuris, quod beneficia præſumantur eſſe ſine
cura. Ægid. deciſ. 676. incip. ſi impetrans. Staphil. in ſecū-
da part. in tit. de quali. & ſtat. benefic. in princip. Secundo,
quia omnes teſtes etiam ipſorum beneficiatorum depo-
nunt, quod beneficia in dictis locis ſunt ſimplicia, ergo
ſequitur, quod ſunt ſine cura. Staphil. in d. loco Rebuff. in
pract. benefic. in prima par. in titul. quod duplex ſit bene-
ficium. Tertio, quia notorium eſt tam in regno Hiſpania-
rum, quam in curia, & ita atteſtantur practici in diuerſis
locis, & dicunt teſtes examinati, quod in doceſ. Callagu-
ritan. beneficia non ſunt curata duobus exceptis, videli-
cet, *Eccleſia de ſancta pia*, ſed cura eſt apud Epiſcopum, &
apud clericum, cui Epiſcopus curam demandat. Cum
ergo hæc beneficia ſint in diœceſi Collaguritan. dicun-
tur eſſe ſine cura, & in eis videtur Abbas eſſe loco Epi-
ſcopi: & ideo ipſe demādat curam, vt dicunt plerique te-
ſtes. Quarto, quia multi teſtes deponunt, quod Abbas
mandat curam vni ex dictis beneficiatis, qui eam exer-
cet, & ille appellatur curans, & modo rector, & modo
parochus, vt de vltima deponunt aliqui teſtes benefi-
ciatorum, præſertim 26. 27. 28. de quibus in quarto præ-
ſuppoſito, & de aliis alij teſtes. Vnde ſequitur, quod
non omnes dicti beneficiati exercent curam, & iſte ſta-
tus eſt attēdēdus per alligata in principio duobus funda-
mentis, & not. in cap. cū non ignores, de præben. Quinto,
faciunt verba poſita in inſtrumento compromiſsi, de
quibus in præſuppoſito. 18. in quo clarè hæc omnia ab
ipſis partibus, ſcilicet Abbate & beneficiatis narrantur.
Et hoc intellexerunt Domini, præſuppoſito, quod in-
2 ſtrumentum ſit in forma probante. Sexto, quia † benefi-
ciati in articulis, vt in decimonono præſuppoſito, po-
nant, quod hæc beneficia ſint ſimplicia, & quod diui-
duntur per medias, tertias, & quartas, quod eſt argumen-
tum, quod beneficia non ſunt curata, cum ea non ſole-
ant, diuidi, vt in tit. vt eccleſiaſtica benefic. not. in d. c. de
maioribus deprehendis. Septimo accedit, quod vnus ex
dictis beneficiatis poſuit in articulis remiſſiua, quod in
dictis eccleſiis conſueuit cura animarum vni cōmitti, cui
vltra ordinarios fructus ſui beneficij datur alia portio pro
cura, vt in præſuppoſito 20. Ergo apertè fatetur, quod
omnes beneficiati nō exercent curam, ſed ille cui Abbas
illam committit. Nec obſtat reuocatio confeſſionum
per Garziam Michaelem, tum quia fuit facta poſt ſupra
dictam reſolutionem, & ſic intempeſtiuè, & eo magis,
quia idem probatur per teſtes, tum quia non allegatur i-
ſta confeſſio pro fundamento præcipuo, ſed pro confir-
matione. Octauo, prædicta omnia confirmantur, quia
teſtes beneficiatorū de quib. in præſuppoſito 12. & mul-
ti alij, dicunt, quod Abbas & Monachi percipiunt omnes
decimas: ergo conſequens eſt, quod beneficia non ſint
curata, nec in eis exerceatur cura principaliter, & natura-
liter, quia obtinentes ipſi perciperent decimas, cum deci-
mæ de iure debeantur obtinentibus beneficia curata, tot.
tit. de decimis. Nono, accedit quod Domini in d. deciſ.
conſiderarunt exercitium curæ, quod non poſſit confer-
re, & tamen in pluribus præſuppoſitis expreſsè conſtat,
quod Abbas committit, & aufert curam vni, vel aliis be-
neficiatis. Decimo, quia in litteris collationis, de qua in
15. præſuppoſito, apparet, quod Abbas confert benefici-
um, & forſan confert curam, & ſic iniungitur cura & eius
exercitium connexe ipſi beneficio, quia ſufficeret illud
contuliſſe. Ex quibus firma remanet concluſio contra
beneficiatos. Et non obſtat, quod d. beneficia ſint ſecula-
ria perpetua, ac etiam ſecundum multos teſtes patrimo-
nialia, vt in ſecundo præſuppoſito, & aliis. Quia † ex 3
iſtis non infertur, quod beneficia habeant curam anima-
rum, & quod ea obtinentes curam exerceant, maximè,
cum conſtet, quod ea ſint ſimplicia, vt apparet ex dedu-
ctis in principio. Secundo, non obſtat, quod aliqui teſtes
dicant, beneficiatos poſſe apponere in dictis locis Capel-
lanos, quia † non ſequitur, quod per hoc ſint curata, vel 4
quod ponentes exerceant curam, imo ex hoc ſumitur
argumentum, quod non incumbat eis cura, quia regu-
lariter curati non poſſunt recedere à beneficio, & ponere
in eo Capellanos, vt in toto tit. de cleric. non reſiden. &
præſertim in cap. extirpandæ, §. qui vero. Abba. num. 12.
de præben. Tertio non obſtat, quod Abbas poſuit in 26.
interrogatorio, vt in præſuppoſito 18. quod Abbates
conſueuerunt dare congruas portiones, quaſi ex hoc col-
ligatur, quod ex hoc exerceant curam: quia reſpond. quod
in hoc puncto diſputatur de congrua portione debita de
iure communi, vt in alia deciſione fuit tractatum, non
autem de ea quam ex conſuetudine Abbates præſtare ſo-
lent, quia eam volunt tradere, ſed beneficiati recuſant ac-
cipere ipſam, ideo cœpta fuit iſta quæſtio, & diſputatio.
Poſtremo non obſtat, illud præcipuum fundamentum,
quo nituntur beneficiati, quod quamplures teſtes eorum
deponunt, quod beneficiati exercent curam, ſeu admini-
ſtrant ſacramenta, & ſic infertur exercitium curæ eſſe
apud omnes. Quia reſpon. Primo, quod non ſequitur,
quod omnes beneficiati curam exerceant, quia † oratio 5
indefinita prolata à teſtibus non æquipollet vniuerſali, vt
tradunt Innocent. Abbas. & Folyn. in ca. auditis. de præ-
ſcript. Alexand. conſil. 7. libro & conſilio 210. lib. 2. Dec.
conſil. 100. Curt. iun. conſil. 17. numero 14. Secundo
reſpon. quod teſtes poſſunt intelligi, quod omnes exer-
cent, non inſimul, vt dubium requirit, ſed ſucceſsiuè,
prout Abbas curam committit, quæ interpretatio poteſt
admitti, quia in rei veritate conſtat, quod non omnes ſi-
mul exercent, ſed illi quibus Abbas committit. Tertio reſ.
quod teſtes non omnino ſimpliciter dicunt, quod benefi-
ciati exerceant curam, & adminiſtrent ſacramenta, & de-
ſeruiant dictis eccleſiis, & ſic verè ſentiunt, quod vnus
ſit curatus. Quæ omnia confirmantur, quia aliqui teſtes
beneficiatorum ſpecificè loquuntur de parocho, vt fuit
dictum in 4. fundamento. Et aduertatur, quod pro parte
Abbatis in facto fuit dictum, quod iſti teſtes loquuntur
ſub numero plurali continente plures beneficiatos con-
fusè de prædictis eccleſiis, ſed tamen ſunt aliquæ in qui-
bus pauciores vicini exſiſtunt, ita vt vnus curatus ſupera-
bundet.

ORADINI.

Roman. Vineatum de Maximis. Veneris
30. Maij. 1567.

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Teſtamenti occultatio probari poteſt per vnum teſtem deponentem de certa ſcientia.*

2 *Iudicia, & coniecturæ ſufficiunt in probatione occultationis teſtamenti.*

3 *Generalis direptio alicuius loci probat caſum amiſſionis.*

DECISIO XVIII.

FVIT reſolutum, tres cauſſas exprimi in proteſtatione.
Prima, quod Lucas non retinebat teſtamentum apud
ſe. Secunda, quod nolebat illud reſtituere, niſi fieret rati-
ficatio venditionis vineæ. Tertia, quod originale erat de-
perditum propter ſaccum vrbis, & quod duæ primæ pro-
1 bantur concludenter, quia † occultatio teſtamenti pro-
bari poteſt per vnum teſtem deponentem de certa ſcien-
tia, & aliũ de confeſsione, vt in propoſito tradit Pariſ. poſt
eos quos citat cõſil. 57. lib. 2. qui duo teſtes adſunt in hoc
caſu videlicet, Alexander Maroncellus, & D. Magdalena,
& quia occultatio ſcripturæ eſt difficilis probationis, vt
2 de ſe patet, & per Pariſ. ibi. Et † ideo ſufficiunt indicia, &
coniecturæ. Alexan. conſil. 69. lib. 2. & ſecundum aliquos
etiam teſtes ſingulares. Curt. iun. conſ. 64. num. 8. In hoc
autem caſu ſunt prædicti duo teſtes. Confirmantur præ-
dicta, quia in inſtrumento ratificationis acceptatæ per
Lucam D. Margarita renuntiat omnibus proteſtationi-
bus, quæ res multum mouebat Dominos. Accedit pu-
blicatio excommunicationis, & magna veriſimilitudo
cum rei euentu. Et quia non eſt credendum, Margari-
tam potuiſſe adduci ad ratificandum, ſi teſtamentum
aliunde conſequi potuiſſet. Quo ad tertiam cauſſam de
amiſsione originalis, fuit dictum conſtare de ea, quia
3 direptio vrbis eſt res notoria, & † cum fuerit generalis,
ſatis videtur probare caſum amiſsionis, per ea quæ tradit
Ange. in l. ſi quis ex argentariis. §. prætor. ff. de eden. licet
in particulari caſu aliud eſſet.

ORADINI.

Roman. Vineæ de Maximis. Lunæ. 12.
Martij 1568.

SVMMARIA.

1 *Obreptio non cadit in narratione concernente ius.*

2 *Ratificatio non impedit abſolutionem.*

3 *Occultans teſtamentum originale poteſt puniri de dolo.*

4 *Reſcriptum quando continet plura, ſufficit ratificare aliqua ex eis.*

5 *Periurium quid concernit fauorem, & intereſſe partis poteſt remitti.*

DECISIO XIX.

FVIT concluſum, D. Margaritam vigore vltimæ com-
miſsionis poſſe abſolui, quia licet plura narrentur in
commiſsione, & ea ſignata, fuerit cõſtitutum de aſſertis,
1 tamen conſiderandum eſt, quod † aliqua narrata concer-
nũt ius, & in his non cadit obreptio, cum ſignatura, quæ
ſunt iuris intelligat: aliqua ex narratis ſunt facti, & iſta
videntur de facto verificari. Et primo loco aduertatur,
quod iuramentum adhibitum, in inſtrumento ratifica-
tionis, quatenus concernit, quod Margarita non fecerit
proteſtationem, non videtur multum attendendum ex
his, quæ alias dicta fuerũt: & eo magis, quod ipſa non aſ-
ſeruit ſimpliciter ſe non feciſſe proteſtationem: ſed ſub-
dit, quod quatenus fecerit, renuntiabat eidem. Secundo,
quod geſta in capitolio non omnino clarè inducunt li-
tem: & non obſtat ratificatio Margaritæ, quia ante eam
impetrauerat abſolutionem, & ratificando dat manda-
2 tum. Vnde † ratificatio non impedit abſolutionem. Imo l.
conſil. 132. num. 8. Tertio, verum eſt, quod aduerſarij non
appellarunt ab abſolutione. Nec obſtat quatenus dicitur
hoc de iure non releuare, quia ſignatura potuit hoc in-
telligere. Quarto, quatenus fuit narratum, quod Lucas
per fraudem, & fallaciam induxerit oratricem ad ratifi-
candum, fuit reſponſum pluribus modis. Primo, quod
non fuit narratum ſimpliciter de fallacia, & fraude, ſed
vlteriùs fuit proceſſum, quod hoc conſiſtebat in occul-
tando teſtamento quodam originali, quod † factum ha- 3
bet in ſe fraudem, & fallaciam in tantum, quod faciens
puniri poſsit. Rebuf. de para. poſſ. num. 90. Secũdo, quod
in iſta occultatione facta ad impediendum, ne Margarita
poſſet agere, ineſt aliquis dolus ſaltem re ipſa, quo caſu
abſolutio non videtur neceſſaria, ſecundum magis com-
munem opinionem. Confirmantur prædicta, quia in
ſupplicatione adiicitur illa clauſula, conſtito ſummarie,
& quantum ſibi ſufficere videbitur. Et quia iam fuit re-
ſolutum, Lucam induxiſſe Margaritam ad ratificandum
occultando teſtamentum originale. Addebant aliqui,
quod † quando reſcriptum continet plura, ſufficit ratifi- 4
care aliqua ex eis ſi reſcribens ex eis motus fuiſſet, vt in
nou. deceſ. 7. de reſcr. Et ideo ſufficit in hoc reſcripto veri-
ficare illam clauſulam occultationis ſcripturarum, quæ
eſt magna, faciunt per Bart. in l. Paulus de falſis. Et ex
his reſpondetur, quatenus fuit narratum, Margaritam
fuiſſe abſolutam, quia hoc apparet ex ſupra dictis. Et il-
lud de remiſsione periurij reſpondetur poſſe remitti, quia
† concernit fauorem, & intereſſe partis, Soc. in l. 1. col. 5
pon. ff. ſol. matr. Gezad. conſil. 28. colum. 4. Aym. conſil.
151. numero 9.

ORADINI.

Roman. Vinearum de Maximis. Lunæ 23. Ia-
nuarij. 1570.

SVMMARIA.

1 *Prohibitus alienare non incidit in pœnam fidei commiſſi niſi ſciens prohibitionem alienauerit.*

2 *Scientia prohibitionis alienationis, quando non requiratur.*

DECISIO XX.

DOMINI reſtrinxerunt difficultates ad duos articu-
los principales.

Primus eſt, *an intret fidei commiſſum in fauorem D. Mar-
garitæ ex venditione facta per Iacobum in Lucam.* Et in hoc
tenuerunt non intrare, quia non conſtat de ſcientia i-
pſius Iacobi, quod teſtator prohibuerit alienationem,
quia circumſtantiæ, quæ allegantur, non concludunt ad
ſcientiam, imo potius ſuadent ignorantiam propter æta-
tem. Et quia ex proteſtatione hoc colligitur, & quia erat
locus ſucceſſioni ab inteſtato, non exſtante teſtamento,
iuxta not. in §. duo fratres. Prohibitus † autem alienare nõ 1
incidit in pœnam grauaminis fidei commiſſi, niſi ſciens
prohibitionem alienauerit, per allegata pro dominis de
Maximis. Nec obſtãt adducta pro Margarita, per ea, quæ
notat Paul. de Caſtr. in l. vltim. §. fin. de lega. 2. cum con-
cord. quod non requiratur ſcientia, quando concurrunt
fidei commiſſum, & expreſſa prohibitio alienationi, quia
† Domini reſponderunt hoc procedere quo ad termi- 2
nos. l. §. vlt. & quo ad validitatem contractus, & repetitio-
nem pretij: ſecus vero quo ad fidei commiſſum inducen-
dum, & dixerunt, quod ita loquuntur allegatæ aucto-
ritates.

Secundus articulus eſt, an intret fidei commiſſum ex eo quod dicitur, Iacobum effectum maiorem habuiſſe notitiam prohibitionis, & nihilominus vẽditionẽ ratam habuiſſe. Et in hoc aliqui inclinabant pro ſufficienti ratificatione per allegata pro Margarita, ſed quia aliqui ſubridebant propter multas circumſtantias facti, fuit ordinatum, quod ſuper hoc ſecundo detur dubium particulare diſtinctis temporibus cum copia teſtium, & articulorum ad propoſitum facientium.

ORADINI.

Roman. Vinearum de Maximis. Lunæ 5. Martij. 1571.

SVM

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio, §. fi. l. vlt. ff. de leg. 2. non habet locum in prohibitione expreſſa facta à teſtatore.*
2 *Alienatio à principio valet in tacita prohibitione.*
3 *Diſpoſitio dicto §. fin. videtur exorbitans à regulis iuris cõmunis.*
4 *Pœna regulariter non imponitur ignoranti.*

DECISIO XXI.

FVIT concluſum, quod magis communis, & verior o-
1 pinio ſit, quod † diſpoſitio d. §. fin. l. vlt. ff. de leg. 2. non
habet locum in prohibitione expreſſa facta a teſtatore,
vt apparet ex auctoritatibus allegatis per informantes.
Nec obſtat quatenus dicitur, quod Alexand. dixit con-
trariam opinionem eſſe communem, quia ipſe loquitur,
non in hoc caſu, ſed contra opinionem Bal. qui dicebat,
d. §. loqui in ignorantia procedente à facto teſtatoris tan-
tum. Et ſimiliter Corne. qui loquitur, quod d. §. fin. limi-
tat auth. res quæ, & §. ſed quia, l. fin. C. com. de lega. quæ
iura loquuntur in prohibitione tacita de non alienando,
facta à lege, non à teſtatore. Et hæc opinio probabilior eſt
quia † in prohibitione tacita alienatio à principio valet:
2 & ideo ſi eueniente conditione lex tolerat alienationem
propter iuſtam ignorantiam, non eſt facienda extenſio
ad caſum, quondo facta eſt expreſſa prohibitio: quo caſu
ab initio alienatio non valet: & ideo non facilè lex ſubſti-
net alienationem propter ignorantiam, quia in prohibi-
tis fieri ignorantia non operatur ad validitatem actus.
Bald. in ca. 1. de interd. matr. cum concord.

Nec obſtat illud, quod ratio iuſtæ ignorantiæ habet
etiam locum in prohibitione expreſſa. Quia poteſt re-
ſponderi, hæc inter ſe diuerſa eſſe præſuppoſita, quibus
3 † accedit, quod diſpoſitio, d. §. vlt. videtur exorbitas à
regulis iuris communis, quod ignorantia operetur, vt a-
lienatio prohibita valeat. Vnde diſpoſitio facta ex ratio-
ne iuſtæ ignorantiæ non debet extendi ad prohibitionem
expreſſam, quæ potentior videtur, & habet fomentum
iuris communis. Sed quoniam ex Doct. tenentibus di-
ctam communem opinionem, aliqui videntur ſimplici-
ter loqui ad effectum, quod alienatio facta per ignoran-
tes contra prohibitionem expreſſam non valeat, & vlte-
rius non progrediuntur. Et aliqui idem tenentes vlterius
procedunt, & ſubiiciunt, quod in dicto caſu intrat fidei
commiſſum. Dominis opportunum eſſe videtur, vt alter-
utrum ex duobu. videatur, an in d. caſu fidei commiſſum
intret: & occaſio dubitandi eſt, quia fidei commiſſum vi-
4 detur induci in pœnam alienationis: † & regulariter pœ-
na non imponitur ignorãti, vt dicebat Bald. in vſib. feud.
Vel an intret fidei commiſſum in præſenti caſu, quia Ia-
cobus non curauit recuperare.

OAADINI.

Romanenſis Vinearum de Maximis. Lunæ.
12. Nouembris 1571.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio l. fin. §. fi. ff. de leg. 2. non habet locum in fidei commiſſo inducto propter contrauentionem factam.*
2 *Diſpoſitio teſtatoris redditur eluſoria in caſu quo alienatio ſit nulla, ſi non intraret fidei commiſſum.*
3 *Ignorans alienando rem prohibitam alienari non dicitur incurrere pœnam, ſed perdere lucrum.*
4 *Reſtitutio, quæ conceditur ignoranti ad rem in qua contrauenit, non prodeſt emptori, nec eius contemplatione datur alienanti.*
5 *Diſpoſitio d. §. fi. loquitur in fidei commiſſo conditionali, & in prohibitione tacita à lege inducta.*

DECISIO XXII.

Hoc dubium fuit iterum propoſitum cum iſtis in-
formationibus, & aliis tunc datis. Et concluſum fuit,
ſtante præfata alienatione, præfatum fidei commiſſum
locum habere, quia † diſpoſitio l. fin. §. fi. de leg. 2. non ha- 1
bet locum in prohibitione expreſſa, & in fidei commiſſo
inducto propter contrauentionem factam, alienando
etiam ab ignorante ignoranti. Et quia in præcedenti po-
ſitione aliqui ex Dominis quærebant auctoritates ali-
cuius Doctoris, qui hoc explicitè diceret, in hac poſitio-
ne dixerunt, hanc concluſionem tradere Paul. de Caſtr.
Andr. Sicul. & Corn. in conſiliis pro Margarita allegatis.
Quæ concluſio comprobatur ex pluribus, ex quibus etiã
reſpondetur ad difficultates in contrarium motas. Et pri-
mo, quia ſtante † reſolutione, quod alienatio ſit nulla, ſi 2
non intraret fidei commiſſum, diſpoſitio teſtatoris pro-
hibentis alienationem, & inducentis fidei commiſſum in
caſum contrauentionis, & legis infringentis alienationẽ,
fieret quodammodo illuſoria, quia cum alienans non
vendicaret rem, & fidei commiſſarius non poſſet agere,
emptor retineret rem. Secundo, quia † licet regulariter ig- 3
norans excuſetur à pœna, tamen hoc intelligitur, quan-
do verè eſt pœna: ſed in hoc caſu alienans non incurrit
pœnam, ſed perdit lucrum ſibi delatum cum iſta qualita-
te, quod non alienet rem ſibi datam, & ſi alienauerit,
quod deuoluatur ad alium, faciũt trad. per Dec. in l. qui in
alteri⁹. ff. de reg. iur. cũ aliis allegatis in vtraque poſitione.
Tertio, † ignorans cõtraueniens cadit à re, in qua contra- 4
uenit, vt dicimus in emphyteuta, vt in locis allegatis: tu
propter ignorantiam reſtituitur, vt ibi: hoc non debe-
bat prodeſſe emptori, cui non datur reſtitutio, nec eius
contemplatione datur alienanti. Ideo cum in hoc caſu
Iacobus, qui alienauit, deceſſerit, nec petat reſtitutionem,
non eſt conueniens, quod tertius det de hoc iure alie-
nantis, quod pendet à conditione, ſi ille voluerit allega-
re ignorantiam, & petere reſtitutionem, iuxt. trad. per
Barto. in l. 2. de except. rei iudic. Et facit ſimile de emphy-
teuta ſi tertius domino tacente allegaret eum cecidiſſe.
Nec obſtat d. §. fin. † quia loquitur in fidei commiſſo cõ- 5
ditionali, & in prohibitione tacita à lege inducta, quia
cum alienatio à principio valeat, l. fin. §. pen. C. commun.
de legat. non mirum ſi propter iuſtam ignorantiam da-
tur emptori retentio: ſed quando prohibet alienationem,
& vult eam eſſe nullam, & inducit fidei commiſſum, non
conuenit, quod propter ignorantiam detur retentio,
quia ſequeretur, quod conſequitur rem ſine titulo, quod
repugnat regulis iuris, quæ volunt, iuſtis titulis res ad
alios tranſire.

ORADINI.

Romanenſis Vinearum de Maximis. Lunæ.
27. Octobris. 1572.

SVMMARIA.

1 *Verbum, accreſcat, inducit fidei commiſſum.*
2 *Subſtitutus conſentiens alienationi facta ab inſtituto de re prohibita alienari, excluditur vna cum eo.*

DECISIO XXIII.

OMISSIS multis, quæ non faciunt ad propoſitum
dubij, concluſum fuit, quod Iacobo alienante dictas
vineas, Margarita agens tanquam ſubſtituta cẽſetur vo-
cata, & admitatur propter contrauentionem factam à
Iacobo, quia licet ipſa non fuerit nominatim ſuſtituta,
nec in caſum contrauentionis vocata, tamen cenſetur
ſubſtituta, & vocata in illa particula in qua teſtator ſub-
ſtituit, & vocauit Cathatinam & eius ſorores, filias Siluię
& Gaſparis, vt apparet in præcedentibus particulis teſta-
menti, & certum eſt Margaritam agentem fuiſſe ſororem
Catharinæ, & filiam Siluiæ & Gaſparis: vnde ſequitur,
quod ipſa Margarita dicitur eſſe vna ex ſubſtitutis, & ideo
comprehenditur ſub illis verbis, accreſcat aliis, id eſt, in-
ſtitutis

Digitized by Google

ſtitutis, vel ſubſtitutis, de quibus teſtator proximè fecerat mentionem ponderando omnia prædicta verba, vt latè deducitur in informatione, & memoriali D. Margaritæ. Et ita tenendo non obſtant ea, quæ allegantur in cõtrarium. Et primo, quod in caſu contrauentionis cenſeantur vocati illi, qui erant cum effectu heredes, vt ſubſtituti, quaſi huiuſmodi ſubſtitutio reguletur à prima ſubſtitutione, & quod Margarita non ſit talis, quia non ſucceſsit, vt ſubſtituta Iacobi, qui deceſsit poſt 25. annum teſtatus, per Cõſ. Dec. 636. cum ſimilibus Quia reſpõdetur, quod in caſu Dec. prohibitio alienationis erat facta ſtatim poſt fidei commiſſum, & ſic erat fidei commiſſo cõnexa, & coniuncta, & ideo poterat recipere declarationem, & reſtrictionem, vt alias cõſideratum fuit in cauſſa Bonon. bonorum de Pepulis: ſed in præſenti caſu prohibitio alienationis, & in caſum cõtrauentionis facta ſubſtitutio, ſunt poſitę in ver. ceterum, qui ponitur interpoſitis pluribus diſpoſitionibus inter eum, & particulam continentem ſubſtitutionem primam, vt apparet ex cõtextu teſtamenti, & ideo illa verba, accreſcant, aliis ſunt, intelligenda ſecundo inſtitutis, vel ſubſtitutis. Secundo, non obſtat illud verbum, accreſcat, & quod Margaritæ non poſſet accreſcere: quia cum ipſa non ſucceſſerit, vt
1 ſubſtituta, ei non accreſcit: Quia reſpõdetur † quod verbum accreſcat, inducit fidei commiſſum. l. codicillis. ff. de vſufruct. legat. Rep. in l. centurio nu. de vulgar. & pupilla. Et teſtator non dixit, ſimpliciter, accreſcat, quaſi intellexerit de portione, ſed dixit aliis & ſic loquutus fuit de augumento faciendo perſonis, & non portioni. Et optimè facit, quia idem teſtator eodem modo loquendi vſus fuit in alia ſuperiori particula ibi, & accreſcat d. Margaritæ ſorori meæ. Et ex his tollitur põderatio, quæ fit de iure accreſcendi, quia teſtator nõ loquitur ſimpliciter de eo, ſed de tali iure accreſcendi, quod fit perſonæ. Tertio, non obſtant illa verba (qui meæ voluntati paruerit) quia Domini intellexerunt generaliter tam de præterito, quam de futuro, & de perſonis vocatis, quæ non alienaſſent. Et ideo,
2 &c. Quarto, non obſtat quod tempore alienationis † viueret D. Siluia, quæ vt ſubſtituta poſſet venire in caſu cõtrauentionis. Quia reſpondetur, quod ipſa excluditur ex eo, quod ipſa ſimul cum Iacobo alienauit. Nec obſtat. quod ipſa potuerat alienare ex permiſsione teſtatoris de qua in ſuperioribus particulis teſtamenti, quia non euenit caſus in eis comprehenſus, cum ipſa deceſſerit ante Iacobum, & ipſa poterat diſponere ſi non extitiſſent filij maſculi ipſius, & Gaſparis, quæ omnia comprobantur ex latè deductis in longo Memoriali D. Margaritæ.

ORADINI.

Roman. Vineæ de Maximis. Veneris. 10. Decembris. 1572.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, ſalua gradus prærogatiua, non habet locum in iure accreſcendi.*

2 *Ius accreſcendi procedit etiam ex tacita voluntate teſtatoris.*

3 *Ius accreſcendi non admittitur poſt aditam hereditatem.*

4 *Iuri accreſcendi non eſt locus inter ſuccedentes diuerſo iure.*

5 *Verbum, accreſcat, non eſt directum verbum ciuile.*

6 *Iuri accreſcendi propriè locus non eſt inter plures heredes, & legatarios re, & verbis diſiunctos.*

7 *Teſtator diſponens, quod habeat locum ius accreſcendi, poteſt etiam diſponere, quod accreſcat perſonis, quæ nullam habeant partem.*

DECISIO XXIIII.

CONCLVSVM fuit, quod ex clauſula prædicta accreſcat etiam illis perſonis, quæ nullam partem hereditatis prius habuerunt, quia hic colligitur ex mente, & verbis ipſius teſtatoris. Primo, quia teſtator vſus fuit verbo accreſcat, in ſuperiori particula, dum dicit, quod recuſante Siluia vſum fructum vinearum, & aliarum rerum, accreſcat Margaritæ ſeniori: & tamen inter Siluiam, & Margaritam non poterat habere locum ius accreſcendi, cum non eſſent coniunctæ re, & verbis, cum vtraque fuerit inſtituta heres in vſufructu diuerſarum rerum, & in diuerſis orationibus, iuxta communiter trad. in l. vnica. C. quando nõ peten. part. & in leg. re cõiuncti. de leg. 3. arg. l. ſi Seruus plurium. §. final. ff. de legat. primo, cum ſimilibus. Secundo, ex illis verbis, *ſi aliquis ex inſtitutis, & ſubſtitutis prædictis*, iunctis ſequentibus verbis, *aliis accreſcat*, ex quibus oſtenditur, quod teſtator in hoc verſiculo voluit omnes ſupradictas perſonas inſtitutas, & ſubſtitutas grauare prohibendo, ne tentent alienare, & ſi aliqua alienauerint, quod accreſcat res alienata aliis: & ſic non ſe reſtrinxit, quod accreſcere deberet ſolum illis perſonis, quæ habeant portionem, ſed vocauit illas: quæ eſſent ſubſtitutæ, vel inſtitutæ, quæ qualitas ſufficit propter vim dictorum verborum. l. non aliter. in princ. ff. de leg. 3. l. in conditionibus, in princ. ff. de condit. & demonſt. Tertio, quia teſtator dicit, quod in tali iure
accreſcendi, ſalua eſſet gradus prærogatiua, quæ † non 1
poteſt accommodari iuri accreſcendi, cum ius accreſcendi non mutet gradum. l. Mæuius. C. de legit. hered. Bald. & alij in d. l. vnica, vbi Dec. num. 11. Quarto, quia ſecundum aliquos ſequeretur illud abſurdum, quia ſi vnus tantum heres fuiſſet. prout accidit in iſto caſu, & ille alienaret, quod non ſupereſſet perſona, cui accreſceret: quod videtur contra mentem teſtatoris prohibentis indiſtinctè alienationem, & vocantis indiſtinctè alios, &
† tamen ius accreſcendi, licet proueniat ex diſpoſitione 2
legis, tamen procedit ex tacita voluntate teſtatoris, vt tradunt Doct. in pluribus locis, & refert Dec. in rubr. C. quando non peten. part. Quinto, quia velle intelligere d. verſiculu in iure accreſcendi ciuiliter, & formaliter conſiderato, hoc videtur difficile, quia videntur repugnare aliquæ regulæ, ſiue concluſiones communiter receptæ in huiuſmodi iure accreſcendi. Nam ſi requiritur, quod perſona vocata in euentum alienationis habeat portionem, ſequitur, quod erit locus iuri accreſcendi poſt aditam hereditatem, & acquiſitionem factam. l. 1. §. interdũ.
de vſufruct. accreſc. quod † non admittitur, vt poſt alios 3
Rip. in d. l. re coniuncti. numero. 172. Et rurſus proprie ius accreſcendi habet locum, quando portio vnius deficit. d. l. vnica. Sed in hoc caſu non deficit portio, ſed vna res particularis, quam aliquis tentauit alienare, & quod erat in ſua portione, & deuuluitur inſtitutis, vel ſubſtitutis. Et rurſus in dicto iure accreſcendi fit locus inter plures coniunctos re, & verbis, iuxta not. in d. l. re coniuncti. hic autem vocantur alij inſtituti, vel ſubſtituti, inter quos, & alienantem nulla eſt coniunctio, vt apparet ex ſuperioribus particulis teſtamenti. Accedit ad prædicta, quod non eſt locus iure accreſcendi inter ſuccedentes diuerſo
iure. l. ſed cum patrono. in princ. ff. de bonor. poſſ. cum cõ- 4
cord. Et ex his reſpondetur ad rationem Dominorum de Maximis, quatenus totam vim faciunt in illis verbis, *iure accreſcendi*, quia teſtator non intellexit de formali iure: & ideo ipſe, qui iuris peritiſſimus erat, non loquutus eſt ſimpliciter de iure accreſcẽdi, ſed cum myſterio addidit in tali iure accreſcendi. Et ſimiliter reſpondetur ad verbum. accreſcat, quia teſtator illud largè accepit, quia ipſe ſuperius modo dixit, *accreſcat* modo *acquiratur*, deinde, *accreſcat*, & ſic reſpexit effectum potius quam ri-
gorem verborum. Et † quatenus dicitur, quod hoc eſt 5
verbum directum, Rep. in l. centurio. nu. 195. fuit reſponſum, quod non eſt verbum directum ciuile, vt ibidem traditur, quo caſu poteſt impartare fidei commiſſum, vt tradit. Galliau. in ead. l. Cẽturio. nu. 521. Alc. ibi. nu. 30. Et

ſimiliter

Digitized by Google

ſimilitet non obſtant illa verba ipſo facto, quia ſunt te-
ferenda ad caducitatem, quæ reſpicit alienanté in magis,
quam ad perſonam, cui ex alienatione, acquiritur: & li-
cet reſpicerent perſonam acquirentem, hoc non videtur
eſſe tanti momenti, vt impediat acquiſitionem. Nec alia
ſubſequentia, qui meæ voluntati paruerit quia hæc poſ-
ſunt verificari etiã, quod perſona vocata non habeat por-
tionem, quę ſi conſenſerit alienationi, iuxta not. in l. quo-
ties la ſeconda. C. de fidei, non dicitur à teſtatore admiſſa
quia in hoc non paruit eius voluntati. Nec obſtat, qua-
tenus dicitur, quod in l. Codicillis in princ. de vſufru leg.
loquitur in vſufructu: quia ſi recte inſpiciatur, loquitur in
relicto fundi, nec poteſt fieri vis in §. ſi quis autem. in Au-
then. de here. & falcid. quia ibi ſit à lege particularis diſ-
poſitio vt vltima voluntas ſortiatur effectum.

Et dum pro parte Dominorum de Maximis dicitur,
quod teſtator poteſt diſponere, quod habeat locum ius
6 accreſcendi poſt acquiſitum legatum, reſpondetur, †
quod hoc non ſtringit, quia negatur, quod inter heredes,
& legatorios re. & verbis diſiunctos, ſit locus propric iuri
acreſcendi, quod habeat locum inter plures legatarios.
7 §. ſi ead. Inſt de legar. præſtau. Præterea, † ſi concedimus,
teſtatorem hoc poſſe facere, non eſt dubitandum poſſe
etiam ordinare, quod accreſcat perſonis, licet nullam ha-
beant partem.

Omittuntut autem multa, quæ ab vtraque parte tam
in informationibus, quam in reſponſionibns adducuo-
tur, quia aliqua non videntur multum pettinentia, ali-
qua non applaudunt Dominis.

COTTÆ.

Toletan. penſionis. Lunæ 11. Martij. 1577.

SVMMARIA.

1 *Tranſlatio non valet, vbi periculum eſt in mora.*
2 *Veritas concurrens cum opinione facit acquirere heredi-
tatem ab eo qui pro herede ſe gerit.*
3 *Credens viro graui, & eximio excuſatur, & præ-
ſcribit.*
4 *Ignorantia reſcripti nocet quo ad fundamentum iuriſ-
dictionis.*
5 *Iuriſdictio pendet à præſentatione reſcripti.*
6 *forma proxima omitti non poteſt: ſecus in extranea.*
7 *Notorium allegans non tenetur probare.*
8 *Notorium, quod oculis iudicis non ſubiicitur, proban-
dum eſt.*

DECISIO XXV.

IN præſenti difficultate nulla fuit capta teſolutio, quia
1 domini etant varij nam † aliqui tenebant quod ſtante
periculo moræ, quod in caſu illo negari non poteſt, cum
effectus hoc cõprobauerit, vt per Corn. conſi. 53. num. 4.
lib. 3. tranſlatio, de qua agitur. ſubſtineri poteſt. Et tenen-
tes hanc opinionem mouebantur, quod licet tranſlatio
litteris non præſentatis non valeat. vt per Creſſen. deciſio
198. Roman. Mill. & alios allegates. & late tradit Gabriel.
de exſecut. rei iud. concl. 3. tamen placebat fallentia quam
idem Gab. ibi tradit nu. 22. qui allegat Soc. conſ. 39. col.
fin. & alios vt ibi per eum.

Quod cortoborari videtur alia limitatione. coniun-
gendo eam cum ſuperiori, quam tradit idem Gabriel.
num. 26. nempe, quando adſunt probabiles coniecturæ,
quod ſibi iuriſdictio competat, ad Bald. in l. falſus. nu. 19.
C. de furt. Franc. & Fel. per eum alleg. Quę limitatio com-
probari poteſt ex eo, quod licet, vt quis pro herede geré-
do obſtringat ſe hereditati, ſcite debeat quæ ex cauſſa he-
reditas ad eum pertineat, alias adminiſtrando pro he-
rede hereditatem non acquirit. l. is ad quem. ff. de acquir.
2 her. tameo † ſi cum vehementi opinione concurrat veri-
tas acquitit hereditatem. cum quidam. §. quod dicitur. eo.
tit. Et hoc idem notat Bald. in l. cũ in antiquioribus. nu. 3
C. de iure delib. applicando ad ius tranſmittendi.

Confirmantur prædicta ex diuerſis ſimilibus per in-
formantes adductis, quæ ſatis probabilem faciunt iſtam
opinionem. Nec quæ ſupra dicuntut, loquuntut in his
terminis periculi, in quibus ſolet recedi à tegulis iuris
communis.

Vehemens opinio exſecutoris otiri potuit tam ex aſ-
ſertione Epiſcopi perſonę grauis, quam ex teſtium depo-
ſitione, & fere notoria forma literarum tranſlationum.
Nam † & alias credens viro graui, & eximio excuſatur. & 3
præſcribit, vt per Bald. in l. iudicia. C. de rei vind. Doct. In
l. 1. C. de eo per quem fact. erit glo. in l. Titius fundus. ff. de
& demonſtr.

Aliqui vero dicebant, non eſſe recedẽdum à reſolutio-
ne iam facta ea quippe ratione, quia Ill. D. Ioannes fun-
datam habet intentionem, quod fuit neceſſaria præſen-
tatio literarum, ex deciſione, & aliis multis auctoritati-
bus io alia poſitione huius cauſſæ allegatis.

Ad quod non obſtat limitatio, tradita Soci. conſ. 39.
nu. 10. lib. 4. quam etiam vltra allegatos ponit. Marſii. in l.
patri. vel marito nu. 43. ff. de quęſt. Quia fuit † reſponſum,
quod omnia allegata pro hac parte procedunt, quando 4
illud, quod ignoratur, non percutit fundamentum iuriſ-
dictionis: ſed quando percutit fundamentum iuriſdictio-
nis, tunc ſecus, quia ita loquitur Bald. in dict. l. fallus ſuper
cuius dictis fundat ſe Socin. omnes quæ alij relatia Ga-
briel. dict. cõcluſion. 3. numero 17. & ita loquitur Marſil.
vbi ſupta.

Vt enim dici Bald. in d. l. falſus nu. 17. iuriſdictio † pen-
det à preſeotatione reſcripti: vnde ſi nullum præſente- 5
tur, nullam habet iuriſdictionem.

Nec obſtant illa, quæ deducuntur de neceſſitate, quod
videlicet tempore neceſſitatis, & vbi periculum eſt in
mora ſemper tecedimus à tegulis iuris: quia † id eſt verum 6
in forma extranea: ſecus quando agitur de forma proxi-
ma, vt declarat Brun. de form. fol. 63. col. 4. verſi. & non
procedit, vbi etiã dicitut, quod nõ poteſt omitri forma in
totum, ſed adimpletur ſaltem per æquipollens, quia id fi-
eri poteſt: ſic itaque in caſu noſtro debuiſſent examinari
teſtes ſuper eo, quod quilibet in dignitate Eccleſiaſticá
conſtitutus id facere poſſet.

Præterea Doct. omnes pro altera parte allegati loquun-
tur, quado iudex eſt aliquo modo eſt iudex: hic auté nul-
lo modo eſt iudex, cum litteræ ſibi præſentatæ non fue-
rint. Nec facit dum dicitut, quod notiorum ſit quod ita
omnes deputantur. Quia † fui reſponſum, quod hoc de- 7
buit ſaltem allegari ad hoc, vt dici poſſet quod illud ſcie-
bat, vt iudex, non vt priuata perſona, bene Beto. in cap. ſi
duobus. numeto 23. de appella. Notorium † enim quod 8
oculis iudicis non ſubiicitur, probbandum eſt. Caſtrenſ.
conſilio 221. colum penultim numero 3. ptope fin. lib.
Quia, vt inquit Abb. in capitu bonæ vel primo, numero
de electio poteſt eſſe notorium aliis & non iudici, bene
facit Ferret conſilio 31. numero 35. Et quod notorium
non excuſet ab onere probandi, tradit Iaſ. in leg. ſi vero.
§. qui pro rei colum. ſecunda numero 12. ff. qui ſatiſdat.
cogar.

In hac igitur varietate opinionum Dominis viſum
fuit, vt cauſſa concordetur.

ALDOBRANDINI.

Tullen. matrimonij. Lunæ 14. Nuembris. 1575.

SVMARIA.

1 *Probatio plena tolli non poteſt, niſi per aliam magis ple-
niam.*
2 *Suſpicio dicitur eſſe minor gradus probationis.*
3 *Suſpicio tollitur per plenam probationem.*
4 *Sententia fauenti matrimonio ſtatur in dubio.*
6 *Probationi ſtatur, quæ matrimonio fauet.*

DECI

DECISIO XXVI.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, matrimonium inter Ghilibertam, & D. Carolum eſſe probatum. Nec ex adductis pro parte D. Caroli oriri tales coniecturas, vel præſumptiones, vt dicendum ſit; teſtes, de quibus agitur non fuiſſe præſentes, quando vt ipſi deponunt, fuit contractum tale matrimonium. Moti fuerunt Domini, quia cum habeamus tres teſtes deponentes ſe fuiſſe præſentes, & matrimonium contractum fuiſſe, habe-
1 mus conſequenter plenam probationem, quæ † tolli non poteſt, niſi per aliam non ſolum plenam, ſed magis plenam ad no. in l. admonendi. ff. de iureiur. Ex deductis autẽ pro parte Caroli ſecundum Dominos non oritur plena probatio, quod dicti teſtes non fuerint præſentes. Sed ad plus ex illis circa hoc generari forte poſſet aliqua ſuſpi-
2 cio, quæ † eſt minor gradus probationis, & modicum in iudicando attendendũ. Bar. in d. l. admonendi. n. 20. & ar. Dec. conſ. 175. n. 5. in fi. quæ ſuſcipio tantum abeſt, vt poſſit plenam probationem elidere, vt † imo ipſa per plenam
3 probationem tollatur, & confundatur, quia ad inuicem non ſe compatiuntur. Iaſ. poſt Bart. in d. l. admonendi col. 96. nu. 226. & ibi Ripa, nu. 210.

Quo vero ad tentatam ſubornationem Domini 20. Nouembris, 1573. dixerunt cõſtare de ſuſcipione tentatæ ſubornationis in genere: vnde cum hæc ſuſcipio ſola, & non probatio, & non percutiat immediatè hos teſtes, viſa fuit Dominis non multum conſiderabilis. Quod vero Ghiliberta in ſuis reſponſionibus factis Conſiliariis Ducis, & Duciſſæ nominauerit hos teſtes, non mouebat Dominos, cum id ab ea edita opera fieri potuerit, ne interim vel ſubornarentur, vel declarentur à Carolo, & eius conſanguineis: ipſi n. erant vilis cõditionis, Ghiliberta vero, & Carolus, & eius conſanguinei potentes in illis partib. Quod autem negauerit Duci & Duciſſæ, ſe prægnantẽ, & matrimonium contraxiſſe, non bene eſt probatum, quemadmodũ etiam non bene probatur, quod ipſe tentauerit abortum: & magnum indicium eſt, quod id verũ non fuerit, ex quo peperit. Ex iſtis igitur imperfectis probationibus non percutientibus immediatè hoc factum præſentiæ, vel abſentiæ horum teſtium, non viſum fuit Dominis poſſe reprobare tres teſtes plenè, & clarè deponentes ſe fuiſſe præſentes. Quod non examinauerit illam Damicellam appellatam Richibourg. nihil facit, vt fuit dictum 28. Ianuarij. 1569. Idque tãto magis, quia nec Carolus eam examinauit. Sin. id verum non fuiſſet, potuiſſet Carolus ipſe eam examinare. Sicut nihil facit, quod in 12. articulo Ghilibertæ articulet quod Carolus ſibi promiſerit in euentum, ſi eſſet prægnãs, eam ſe ducturum in vxorem, & deſponſaturum, quia cum in 5. art. articulauerit, matrimonium contractum ante in d. 12. art. intelligebat de publicatione d. matrimonij. Non etiam mouit Dominos, quod non videatur veriſimile, quod cum noluerit Carolus facere apocham, protulerit illa verba matrimonialia coram Martina, tum quia non conſtat, quod ipſa Martina viderit, tum quia illa erat vnica Et in omnẽ euentum ſciebat, quod eius dictum non probaſſet. Idque tanto minus eſt habitum in conſideratione, quanto probatur per duos teſtes cõteſtes, quod Carolus deprehenſus cum Ghiliberta faſſus fuit matrimonium. Similiter nihil facit, quod eadem Ghiliberta poſtea petierit à Carolo apocham, quia volebat adhuc magis corroborare ſuam probationem, ſuſpicans fortaſſe, ne teſtes memoria retinerent verba matrimonalia, vel ne morerentur, aut ſe abſentarent. Volebat n. ſibi cauere in omnibus caſibus, nec obſtabat, quod conſiliariis dicat de promiſſionibus, matrimonialibus, & non de matrimonio, quia intelligebat de matrimonio, quod apertè cõſtat in prima reſponſione prope finem, dum dicit ſe velle ſubſtinere, quod adeſt matrimonium inter ipſam & Dominum Lenoncort. & propterea in hac parte petebat iuſtitiam. Quod vero Ghiliberta non potuerit præſcire nocte præcedente, quæ verba eſſet dicturus Carolus, & ita præpare teſtes, non facit, quia ſciebat forte ipſum ſolitum eſſe, dum eſſent ſoli, vel confiteri matrimonium, vel reiterare verba matrimonialia. Et ideo potuit præparare illos teſtes, vt audirent, quæ ipſe dicturus erat. Et in ſumma varietates conſideratæ, & inueriſimilitudines non inferunt, niſi ad quaſdam ſuſcipiones hominis, & non iuris, ex quibus periculoſum viſum fuit Dominis, velle elidere plenam probationem, præſertim in cauſſa matrimoniali, pro qua
in dubio videtur pronuntiandum ſicut † enim in dubio 4
ſtatur ſentẽtiæ fauenti matrimonio. c. ſi. de re iud. Hoſt. in
c. ſicut de cogni. ſponſ. Fol. in rub. de ſponſal. num. 6. Ita † 5
in dubio ſtatur probationi, quæ matrimonio fauet. Andr. Sic. cõſ. 6. col. 2. verſ. & ſic ex iſtis lib. 1. per tex. n. l. Iulian. ff. de manumiſſ.

Non obſtat, quod matrimonium ſit clandeſtinũ, quia vitam in hac cauſſa 14. Ian. 1568. fuit reſolutum, quando non agitur de præiudicio alterius matrimonij, vel de dirimendo prætenſo matrimonio, non requiruntur teſtes omni exceptione maiores, vel magis idonei. Et inſuper 28. Ian. 1569. Domini etiam reſoluerunt, materiam præſentis matrimonij non eſſe adeo ſuſpectam, vt requirantur teſtes omni exceptione maiores, vel magis idonei, ex qua reſolutione tolluntur omnes inueriſimilitudines, & ſuſpiciones adductæ pro parte D. Caroli. Et quamuis fuerint reſeruatæ duæ qualitates, vel circumſtantiæ, vna tẽtata ſubornatione, altera de confeſſione Ghilibertæ coram Duce & Duciſſa, quod non erat prægnans, & non contraxerat matrimonium cum Carolo, tamen fuit poſtea ſuper eis particulariter dubitatum: & viſum, quod illæ non bene probãtur, niſi reſpectu ſubornationis in genere. Quo vero ad negationem illam etiam non videtur probari, & in omnem euentum, quando eſſet probata, fuit dictum, quod eſſet hæc qualitas habenda in conſideratione arbitrio Dominorum viſis aliis qualitatib. Vnde cum viſum fuerit, quod adſint tres teſtes, nullas patientes conſiderabiles exceptiones, bis examinati: & inſuper vice verſa probetur amor mutuus inter Carolum, & Ghilibertã, cõfeſſio ipſiuſmet Caroli, quod erat ſua vxor, fama in curia Ducis, quod eſſent contracturi matrimonium, honeſtas Ghilibertæ, & inſuper libera concertatio inter Ghilbertam & Carolum illo tempore, parum conueniens perſonæ tam propinquæ ſeruitio tantæ Principiſſæ, niſi adfuiſſet matrimonium. Hæ qulitates iunctis dictis teſtium viſæ fuerunt Dominis valde præponderare omnibus aliis ſuſpicionibus adductis pro parte domini Carol. Et quamuis Carolus matrimonium negaret ipſum de eo interrogantibus, hoc ipſum arguit matrimonium, cum ſui affines, & conſanguinei ſuſpicarentur illud eſſe, vel contractum, vel contrahi debere. Quod autem ipſe negaret, nihil eſt: quia contractus ab initio ſunt voluntatis, & poterat negare volens, quod publicaretur, vel quia forte ipſum ſerò pœnituerat & putabat non adfuiſſe teſtes, quibus tale matrimonium probari poſſet.

RVBEI.

Hoſtien. Littoris maris coram D. de Rubeis die 12. Nouembris 1574.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio probata cenſetur per teſtes deponentes de actibus ſingularibus.*

2 *Teſtes in interrogatoriis debent explicitè deponere ſecundum requiſita per gl. in c. 1. de præſcrip. lib. 6.*

3 *Titulum allegare licet in poſſeſſorio retinenda, ad effectum videndi quis melius probet.*

4 *Titulus coniungi poteſt cum poſſeſſione, dum præfixus eſſet terminus, vel ſeruati termini ſubſtantiales.*

5 *Interdictum adipiſcenda etiam ſummariſſimum iiſdem rationibus regulatur, quibus interdicta retinenda.*

6 *Teſtes*

Digitized by Google

16 *Teſtes illi præualere debent etiam ſi numero pauciores, quorum dictis coniunctus eſt titulus, & num. 8. fallit num. 16.*

7 *Poſſeſſio recentior præſumitur clandeſtina, quando conſtat de antiquiori, fallit, vt nu. 13.*

8 *Numerus teſtium præualere non debet, quando cum paucioribus concurrunt adminicula, & coniecturæ.*

9 *Titulus poſterior poſſeſſione non attenditur ſtante antiquiori poſſeſſione.*

10 *Poſſeſſio per decennium cenſetur amiſſa.*

11 *Poſſeſſio etiam iniuſta quod debeat manuteneri, fallit duobus modis.*

12 *Titulus in interdicto adipiſcendæ non inſpicitur, niſi probationes ſint pares.*

13 *Poſſeſſio antiquior debet eſſe continuata, vt proſit ſucceſſoribus ad effectum mandati de manutenendo: alias iunior præfertur, & ſupra deciſ. proxima, nu. 2.*

14 *Poſſeſſio apprehenſa per hæredem dicitur noua poſſeſſio, non autem, quæ erat penes defunctum.*

15 *Temporis momentum in interdicto vti poſſidetis facit præualere poſſeſſionem.*

16 *Depoſitio ſpecifica minoris numeri teſtium non attenditur, quando ſpecies continetur ſub illo genere, de quo deponunt plures teſtes.*

17 *Probatio ſcientiæ & patientiæ dicitur eſſe facta per teſtem dicentem, ſcientibus & patientibus.*

18 *Decennalis quaſi poſſeſſio ad effectum mandati de manutenendo attenditur etiam in regalibus.*

19 *Poſſeſſio diuturna, & continuata probata per teſtes, non poteſt dici clandeſtina.*

20 *Clandeſtinitas, quæ dicatur.*

21 *Tempus litis motæ debet attendi, in interdicto retinendæ.*

DECISIO XXVII.

CVM poſt multas propoſitiones fuiſſent per Dominos firmatæ cõcluſiones in fauorem vtriuſque partis ſub die Lunæ proxime præterito, quæ fuit 8. huius menſis Nouembris, deuentum fuit ad concurſum probationum, ad effectum, vt videretur, cui eſſet dandum mandatum de manutenendo, an Illuſt. D. Marco Antonio de Columna, an Illuſt. Dom. Caetanis? Et in iſta diſcuſſione fuerunt excitatæ per Dominos quamplures, & plures difficultates, & tandem fuit ordinatum, quod in ſequenti Rota diſcuterentur ſuper duabus difficultatibus principalibus. Quarum prima erat, an inſtrumenta producta pro parte dominorum Caëtanis poſſint coniungi cum dictis teſtium pro parte ipſorum examinatorum de anno 1551. non obſtante depoſit. teſtium examinatorum pro parte Dominorum de Columna. Ex quibus videbatur offuſcari præſumptio continuationis poſſeſſionis, cum deponant de antiquiori poſſeſſione, per ea quæ tradit Alcia. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 21. in ſecunda limit. Sed in contrarium, ad effectum, vt videatur quis melius probet, allegabatur conſ. Cur. Sen. 14. num. 3. 4. & 5. Secunda fuit difficultas, an ſit inſpiciendum tempus motæ litis, vel potius præſens.

Super quibus quidem difficultatibus fuit per me propoſita cauſſa die Ven. 12. eiuſdem. Et quoniam informantes pro parte Dominorum de Caetanis prætendebant, quod teſtes examinati pro parte Dominorum de Columna non probabant de antiquiori poſſeſſione concludenter, tanquam non reddentes bonam cauſſam ſcientiæ, & tanquam ſingulares, Domini circa hoc non videbantur dubitare, ex quo teſtes bene deponunt, & in tempore ſunt
1 conteſtes. Et † licet quoad actus eſſent ſingulares, nihilominus poſſeſſio cenſetur probata per teſtes deponentes de actibus ſingularibus, Aret. conſ. 42. nu. 3. verſ. ſecundo principaliter.

Dum vero informantes pro parte D. Marci Antonij prætendebant per ſupradictos teſtes probare poſſeſſionem immemorabilem, plures ex Dominis dubitabant de
hoc. ex † quo teſtes in interrogatoriis non ita explicite 2
deponunt, ſecundum requiſita per gloſ. in c. 1. de præſcr. lib. 6. Et quia etiam idem dicendum eſſet de teſtibus examinatis pro parte Dominorum de Caetanis, ſed hoc non fuit firmatum. Circa vero difficultatem de coniunctione probationum, aliqui ex Dominis conſiderabant, quod
† in iudicio retinendæ, ad effectum videndi quis melius 3
probet, licet allegare titulum, Albert. in l. 1. num. 12. C. vti poſſid. & bene ibi per Bald. column. fin. in princ. vbi dicit, quod articuli continentes titulum, non ſunt impertinentes. Et Ang. ibi num. 7. & Sal. num. 22. & Paul. de Caſtr. in l. ſi. de eo. §. ſi in fin. de acq. poſſ. & omnes Doct. in c. licet cauſſam. de prob. Et quamuis exceptio dominij non admittatur in iſto interdicto retinendæ, vt per Doct. in leg. naturaliter. §. nihil commune. de acquir. poſſ. Nihilominus titulus coniungi poteſt cum poſſeſſione ad effectum obtinendi victoriam, per Doct. ſupra allegatos, præſertim
vbi † præfixus eſſet terminus, vel ſeruari termini ſub- 4
ſtantiales in cauſſa, qui deſeruire poſſunt loco præfixionis termini: prout in caſu iſto præſupponuntur ſeruati. Nam
† quibus rationibus quis obtinere deberet in hoc inter- 5
dicto vti poſſidetis ordinario, eiſdem rationibus obtinere debet in huiuſmodi interdicto etiam ſummariſſimo, vt poſt Paul. de Caſt. per eum alleg. concludit Neuiza. conſ. 81. n. 27.

Neque ob. quod poſſeſſio D. M. Ant. ſit probata per plures & plures teſtes magis informatos, qui deponũt de
facto proprio, & ſunt Nautæ, & piſcatores, quia † nihilo- 6
minus præualere debet probatio facta per teſtes Dominorum de Caetanis etiam numero pauciores, ex quo cum eorum dictis coniunctus eſt titulus Dominorum de Caetanis, vt in bulla Bonifacij octaui, de qua in actis, vt per Curt. Sen. conſil. 24. num. 3. 4. & 5. Ad cuius opin. confirmandam allegabatur Dec. conſ. 302. num. 8. Curt. Iun. conſi. 108. num. 25. Pariſ. conſi. 107. num. 77. lib. 1. Rolan. à Vall. conſi. 9. num. 36. in 3. & Ferret. conſil. hic allegato per inform. & Bero. in c. licet cauſſam. nu. 56. de probat. & Rimin. conſi. 341. num. 7. lib. 2. & aliquid videntur innuere Innocen. & Hoſt. in cap. licet cauſſam. vbi Anton. de Butr. num. 56.

Et ad probationem factam per plures teſtes reſpondebant non obſtare, quia poterat reduci ad cõcordiam cum probatione facta de poſſeſſione antiquiori, ex quo iſta
† recentior poſſeſſio præſumitur clandeſtina, vel iniuſta, 7
vt per Alexan. conſi. 77. col. 3. in 2. vol. & in conſ. 88. nu. 4. in 5. & per Ang. in d. l. 1. C. vti poſſid. & tradunt Docto. in d. l. ſi de eo. §. ſi. de acquir. poſſeſſ. Neuizan. d. conſi. 81. nu. 26. Doct. in d. c. licet cauſſam. de probat. Rolan. d. conſi. 9. num. 30.

Præterea præualere poſſet numerus teſtium, & quali-
tas ipſorum, niſi † cum paucioribus concurrant admini- 8
cula & coniecturæ, prout in caſu noſtro, prout eſt titulus ſupradictus, & alia inſtrumẽta, de quibus in actis nec non prohibitio, de qua in concluſ. item etiam, quaſi poſſeſſio aperitionis Faucis Fogliani, nec non confectio cappanarum in tumuleto Terracinæ. Et vltimo, quia probatio Dominorum de Caetanis eſt magis in ſpecie reſpectu ſplagiarum, de quibus agitur.

Accedat, quod in depoſitionibus teſtiũ Dominorum de Caetanis concurrit aſſiſtentia iuris communis, cum ipſi ſint domini territorij, & habeant titulum à Papa, quo caſu tanquam deponentes veroſimiliora præferri debent aliis numero pluribus, vt per Doct. in d. cap. licet cauſſam cum allegatis hic.

Et ad Doctr. Bar. in l. ſi duo, col. 2. ad fin. ff. vti poſſi. reſpondebant eſſe intelligendam, vbi † titulus eſſet poſterior poſſeſſione, quia tunc titulus non attenditur ſtante poſſeſſione antiquiori alterius partis, Dec. in conſil. ſupra alleg. 302. nu. 8. congerit Rol. à Val. d. conſ. 9. nu. 36. &

Digitized by Google

Mod.in tract.de retin.poſſeſſ.in 3.remed.num.728. & per
Alexand.conſil.88.colum.3. numer. 21. verſic. plus dicit
Bald.volum.5.

Præterea dicebant aliqui ex Dominis tenentes iſtam
partem, quod in caſu iſto non eſt opus diſputare ſuper
illa difficultate, an heres poſſet allegare continoatio-
nem poſſeſſionis ſui auctoris, quia in caſu iſto proban-
tur duo extrema, quibus probatis media præſumuntur.
Alc.de præſumpt.reg.2. præſumpt.22.ſtante maxime an-
teriori titulo, qui operatur, quod præſumatur continua-
ta poſſeſſio, circa quam tamen continuationem dubita-
bant, quia intercedit tempus 20. annorum inter vnum
extremum, & aliud, vt probant teſtes D. Marci Antonij
deponentes de poſſeſſione 70. annorum. Vnde prædicta
præſumptio cedit veritati, vulg. l. continuus. §. cum ita
de verb. oblig. Et videtur intrare concluſio Docen.quod
10 † per decennium poſſeſſio cenſetur amiſſa, vt cogerit
Curt. Sen. in alleg. conſi. 24. Rip. in capit.cum eccleſia
ſutrina.num.23. de cauſ. poſſ. & propr. poſt Bart. Innoc.
& Curt. Iun. quos allegat. niſi diceretur, quod iſta poſt
inter media non cenſeatur probata, vel ſaltem aufertur
ex probatione facta in contrarium pro parte Domino-
rum de Caetanis, vel quod ſaltem cenſenda ſit clandeſti-
na vel iniuſta, vt patet ex ſupra allegatis, cum non probe-
tur, ſcientia Dominorum de Caetanis prout requiritur
in iuribus huiuſmodi incorporalibus, vt hic per infor-
mantes.

Neque ſuffragari videtur illud fundamentum, quod fit
ſuper depoſitionibus teſtium Dominorum de Colum-
na ſuper ſcientia, & patientia Dominorum de Caetanis.
Quia obſtant ea, quæ tradit Bero. in capit.licet cauſſam,
num. 55. cum ſequen.de probatio. Vnde licet regula ſit,
quod etiam iniuſta poſſeſſio ſit manutenebilis, tamen
11 fallit, † quando eſt iniuſta, vel clandeſtina ab aduerſa-
rio, vt ſunt iura clariſsima, vel quando conſtat noto-
rie de iniuſtitia poſſeſſionis. Neuizan. dict.conſil. 81.nu.
27.28.29.& ſequen. Inſtrumenta autem, ſeu iura Domi-
norum de Caetanis in actis producta videntur facere no-
tarium. Felin. in cap. ſignificauerunt, num. 4. de teſtibus
Claud.de Serſell.in leg.1. numer. 29. de oper.noui. nunc
faciunt tradita per Aym. conſil. 299. num. 8. Et hoc ſal-
tem, quando non opponitur aliquid coloratum. Vnde vi-
dendum eſt, an iura vltimo loco producta pro parte do-
mini. M. Antonij lite pendente tranſumpta faciant ali-
quem colorem.

Contrariam vero ſententiam, quod in hoc iudicio
adipiſcendæ inſpiciendum ſit primo quis melius probet
12 poſſeſsionē, & † quod non inſpiciatur titulus, niſi quan-
do probationes ſunt pares, tenuit alia pars Dominorum
per doctr. Bartol. in dict. leg. ſi duo, colum.7. vti poſsid.
quam ſequitur Imo.in dict. cap. licet cauſſam, num.25.&
28. & Anton.de Butr.num.44.& Aegid.nomer.75. Felin.
colum.7.verſic. quarta cauſſa. Dec.num.9.verſic.4. cete-
ris paribus. Bero.num. 55. Et in effectu omnes Docto. in
dict.cap.licet cauſſam, ita ſentire videntur, & in locis or-
dinariis prout de communi atteſtatur Ferret.conſil.1.nu.
13. & vltra conſulentes allegatos per Biſciam idem con-
cludit Rumin.conſil.219.num.36.Nat.conſi.572.& idem
Dec.conſil.382.num.2. Et propterea Bald.in leg.1. C. vti
poſsid.colum. final. in princip. dicit, quod paritas pro-
bationum reducitur ad imparitatem propter potiora iu-
ra poſsidentis. Qua quidem opinione ſtante, dicebant
Domini, non eſſe attendendam opinion.Curt. Sen. cum
titulus antiquior non attendatur, niſi data paritate pro-
bationis: vbi enim quis melius probat ſuā poſſeſsionem,
ex titulo non poteſt infringi iſta probatio, quia hoc in-
terdictum non admittit probationem dominij, vt per
Docto.in l.naturaliter, §. nihil commune de acquir. poſ-
ſeſ.titulus enim cauſat quandam qualitatem maioris iu-
ſtificationis, quæ, cum alia æqualia ſunt, præponderare
debet, vt dicit Ægidius in dict.cap.licet cauſſam.in 9. qu.
prope fin.ſub num.75.

Et hoc maxime, cum teſtes D.Marci Anton.deponant
de poſſeſsione antiquiori, quam deponant teſtes Domi-
norum de Caetanis, nempe illi de 70. annis, & illi de 50.
vnde apparet, quod probationes non poſſent eſſe pares
reſpectu temporis: & difficile ſatis eſt, intercedente ſpa-
tio tot annorum, quod teſtes poſsint iungi cum inſtru-
mentis, per ea quæ ſupra allegata ſunt. Et dato etiam,
quod poſſeſsio anteceſſoris proſit ſucceſſoribus etiam ad
illum effectum mandari de manutenendo, vt dicit Rimi-
nald.conſil. 370. num.2. libr.2. eſt † tamen neceſſarium, 13
quod probetur continuata, quia ſi antiquior poſſeſsio
non eſt continuata, iunior vincit. Bero.in dict. capit licet
cauſſam, num.56. verſic.tertio limita. Alexand.conſil.23.
ad fin.libr.6.Plot. in leg. ſi quando, numer.99.C.vnde vi.
Quod comprobatur, quia poſſeſsio non transfertur de
defuncto in heredem etiam ſuum, niſi apprehendatur. Et
licet poſſet apprehendere propria auctoritate, hoc eſt
verum niſi alius occupauerit, l.cum heredes.in princip.ff.
de acquirenda poſſeſsion. & per Tiraquell. in tracta. *le
mort ſaiſit le vif.* in 8. declarat. præfat. Adeo, quod filius
non poteſt docere ſe hoc caſu turbari in poſſeſsione. Ale-
xand.in l.ſuis, numer. 9.de liber. & poſthum. & ex recen-
tioribus Roland. à Vall. conſil. 46. numer. 34. in 2. Non
enim poſſeſsio defuncti prodeſt ante apprehenſionem
quoad vſucapionem, leg.Pomponius.§.quæſitum. de ac-
quir. poſſeſsio. & ibi Docto. Et Bartol. in leg. 1. quibos
ex cauſ.maior, &c. num. 36. dicit, quod poſſeſsio defun-
cti non ſuffragatur heredi, niſi iuncta, id eſt, apprehen-
ſa ſit. Vnde † Docto. concludunt, poſſeſsionem appre- 14
henſam per heredem dici nouam poſſeſsionem, non au-
tem quæ erat apud defunctum. Paulus de Caſtr. in leg. ſi
quis vi. §. differentia.in princ.ff.de acquir.poſſeſ.Sarnen.
in reg. de triennal.quæſt.14. num.71. Si igitur inter poſ-
ſeſsionem defuncti, & poſſeſsionem ſucceſſoris eſt in-
ſtar media poſſeſsio Columnenſium, non momento
temporis, quod quidem † momentum facit in interdi- 15
cto vti poſsidetis præualere probationem, per ea quæ
ſcribit Nat.io dict.conſil.172.num.7.& 19.ſed etiam plu-
rium, & plurium annorum, noo videtur quomodo poſ-
ſit fieri hæc continuatio. Imo potiùs videtur intrandum
doctrinam Doct. de qua per Rip. in cap. cum eccleſia ſu-
trina. allegatum per informantes pro parte dominorum
de Caetanis. Nam ſiue ipſi prætendant, quod poſſeſsio
præſumatur continuata de defuncto in heredē, ſiue quod
probatis extremis media præſumantur, talis præſumptio
cedit veritati probatæ, vt ſupra dixi.

Non obſtat ea quæ dicuntur de maiori veriſimilitu-
dine ſtante aſsiſtentia iuris communis pro Dominis de
Caetanis. Quia dici poſſet, quod eſt maior veriſimili-
tudo in ſpecie, quæ præfertur, Dec, in dict.cap.licet cauſ-
ſam. in 2. not. In fauorem Do. M.Antonij, qui poſsidet
in aliis locis etiam ſubiectis eccleſiæ, & publice in vr-
be pro hoc retinet officialem. item in quantitate, pro
qua iſti Domini de Caetanis locant, item ex nimia co-
rum diligentia in conficiendis inſtrumentis, & ille à no-
bis examinatus pro parte Doct. Marci Antonij, qui de-
clarat quomodo fecit vnum ex illis inſtrumentis, non
videtur paruæ conſiderationis, præſertim cum teſtes
excedant in tanto numero, & ſint melius informati,
& deponant de facto proprio, quæ qualitates ſingulæ
ſolent facere, quod teſtes etiam numero minores præfe-
rantur, quanto magis debent præferri, quando ſunt nu-
mero plures. Grat. conſil.82. numer.36. & conſil.81. nu-
mer. 63. & 64. libro ſecundo, Felin. in cap. in noſtra co-
lum.3. numer. 2.ver.& referunt melius informati, de te-
ſtib. prout & non obſtat quod deponentes pro habente
titulum deponant veriſimiliora, quia magis proxima vi-
detur hæc veriſimilitudo: præterea falſa eſſet illa commu-
nis

Digitized by Google

ius concluſio de quo ſupradictum eſt, quod probans per plures teſtes præferatur, quia pauciores præſumuntur ſemper deponere veriſimiliora, quando adeſſe titulus.

Minus obſtar, quod teſtes Dominorum de Caetanis deponant magis in ſpecie. Quia hoc non attenditur,
16 quando † ſpecies continetur ſub illo genere, de quo deponunt plures teſtes, vt per Innocent. Hoſtien. Butr. & alios omnes in dict. capit. licet cauſſam, vbi volunt, quod præferantur teſtes eccleſiæ Rauennatenſis deponentes, quod omnis honor præſtabatur dict. eccleſiæ, quamuis teſtes Fauentinorum deponerent de quibuſdam particularibus ſeruitiis, maximéque in caſu iſto ceſſat illa difficultas de negatiua ſuper qua Doctores ibi laborant.

Quo vero ad probationem ſcientiæ, & patientiæ fuit
17 allegatus Rimin. conſi. 391. num. 2. qui † videtur tenere, quod ſufficiat, teſtem dicere, ſcientibus & patientibus, licet in caſu iſto dicant, videntibus.

Minus obſtat, quod hic tractetur de quaſi poſſeſſione
18 eorum, quæ ſunt de regalibus, quia † quaſi poſſeſſio decennalis ad effectum, de quo agitur, attenditur etiam in regalibus, vt fuit dictum in cauſſa Bononien. de Pepulis coram. R.P. d. Lancelloto, per ea quæ ſcribit Couarruuias, pract. quæſt. cap. 13. Non obſtant etiam pignorationes, & probationes. Quia propterea Columnenſes non amiſerunt poſſeſſionem. Rimin. conſi. 314. num. 30. cum ſeq. lib. 2.

Non obſtat, quod poſſeſſio d. Marci Antonij ſit improba, quæ non impedit continuationem, nam hoc procedit in continuatione inducta à ſtatuto, quia lex citius operatur effectum ſuum, quam homo, & declarat Tiraquellus in tracta. ſupra citato. in 3. declarat. 5. par. num. 15. ſed iſte non eſt caſus noſter.

Similiter non obſtat doct. Bart. in leg. ſi de eo. §. fin. de acqui. poſſeſ. Quia potius facit in contrarium, ex quo datur clandeſtinitas reſpectu poſſeſſionis, & proprietatis, & non ſufficit clandeſtinitas reſpectu proprietatis, niſi ſit
19 reſpectu poſſeſſionis. Cum † igitur hæc poſſeſſio ſit tam diuturna, tam continuata, probata per tot teſtes, non videtur quomodo poſſit dici clandeſtina. Bald. conſil. 20.
20 num. 6. lib. 5. maximè † quia clandeſtinitas dicitur, quando quis ſuſpicatur, vel de iure, vel de facto ſe poſſe repelli. Barto. in leg. ſi de eo. §. fin. nu. 2. de acquir. poſſeſſ. Quod autem Columnenſes non timerent deiici de facto, apparet ex eo, quod quando fuerunt turbati de facto, reſtiterunt, de iure vero nõ videtur, quod timere debeant ſtante tam longa poſſeſſione. Imo ſi præſupponeretur, quod poſſeſſio antiquior Dominorum de Caetanis non poſſet coniungi cum poſſeſſione de qua deponunt teſtes pro eorum parte examinati, argumentum hoc de clandeſtinitate retorquetur contra ipſos, ex quo poſſeſſio probata per quinquaginta annos reſpectu poſſeſſionis probatæ per 70. annos diceretur iunior & per conſequens præſumeretur clandeſtina.

Quo vero ad ſecundam principalem difficultatem in-
21 formantes fuerunt concordes, quod † debeat attendi tempus litis motæ in hoc interdicto retinendæ, vt ſunt iura clara per informantes citata cum infinitis auctoritatibus per eoſdem cumulatis: non tamen hoc intelligendum eſt excluſiue ad tempus turbationis, quia requiritur, quod quis poſſideat duobus temporibus, & litis conteſtatæ, & tempore turbationis. Ægidius in dict. cap. licet cauſſam, numer. 67. Plot. in dict. leg. ſi quando, num. 99. C. vnde vi. Bellam. conſi. … numer. 3. Neuiz. conſ. 81. num. 16.

Et propterea ſtante diuerſitate opinionum, Domini ordinarunt, quod particulariter dubitetur, quæ qualitas præponderet in caſu & ad effectum, de quo agitur, an prætenſus titulus Dominorum de Caetanis, & prætenſa quantitas, & qualitas teſtium Dominorum de Columna, &c.

RVBEI.

Hoſtien. littoris maris. Veneris 10. Decembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Numerus teſtium, & qualitas illorum præponderat.*
2 *Poſſeſſio antiquior non valet, niſi ſit continuata tempore litis motæ, & tempore petitionis mandati de manutenendo.*
3 *Poſſeſſio antiquior, quæ non eſt continuata, interrupta cenſetur.*
4 *Exceptiones teſtium non admittuntur in iudicio ſummariſſimo, vt eſt retinendæ, & nu. 9.*
5 *Gloſſ. in cap. 1. de præſcript. in 6. eſt ſæpius canonizata in Rota.*
6 *Incorporalia non poſſunt vno & eodem modo poſſideri à duobus.*
7 *Præſumptio ſcientiæ inducitur ex lapſu tanti temporis.*
8 *Præſumptio malæfidei tollitur etiam ex lapſu tanti temporis ex fama domini.*
9 *Teſtes duo ſatis probant in iudicio ſummariſſimo.*
10 *Præſcriptio 40. annorum regulariter habet locum contra priuatum cum fama domini.*

DECISIO XXVIII.

IN hac cauſſa poſtquam fuit firmata regula in fauorem Illuſtriſſimi D. M. Antonij, quod † numerus te- 1
ſtium, & qualitas illorum præponderet, per ea quæ latiſſimè fuerunt deducta per informantes pro parte eiuſdem D. M. Antonij ſub die Veneris 19. Nouembris proximè præteriti, ordinatum fuit, quod videretur, an intrarent limitationes deducendæ pro parte Illuſtriſ. Dominorum de Caetanis ad effectum, vt ſit dandum mandatum vni, vel alteri de manutenendo, & quomodo, & ſub die Ven. 10. præſentis menſis Decembris 1574. quoad primam partem puncti fuit reſolutum limitationes Dominorum de Caetanis non intrare.

Prima enim limitatio, quod Domini de Caetanis habeant anteriorem poſſeſſionem, vt patet ex inſtrumentis in actis productis, non poteſt eis ſuffragari quoniam † re- 2
quiritur, vt antiquior poſſeſſio ſit continuata non ſolum tempore motæ litis, ſed etiam tempore petitionis mandati de manutenendo, vt fuit dictum ſub die 12. menſis Nouembris proximè præteriti, vt per Ægidium in cap. licet cauſſam, num. 62. de prob. Bellam. conſil. 11. num. 13. Neuizan. conſil. 81. num. 16. Plot in leg. ſi quando, nu. 99. C. vnde vi, alias enim poſſeſſio iunior vincit. Alex. conſi. 23. ad fin. libr. 6. Bero. dict. cap. licet cauſſam. num. 56. ver. 3. limita. & Plot, in loco ſupra allegato. Quod autem huiuſmodi poſſeſſio Dominorum de Caetanis non ſit conſeruata, probatur ex depoſitionibus teſtium examinatorum pro parte Dominorum de Columna de anno 1551. vt etiam dictum fuit ſub die 12. Nouembris, quorum depoſitionibus attentis non poſſunt coniungi duo illa extrema poſſeſſionis Dominorum de Caetanis, cum intercedat tantum ſpatium temporis etiam vltra 10. annorum de † quo quidem tempore cum Domini de Columna 3
poſſederint, & non conſtet, quod Domini de Caetanis aliquid fecerint, prior illa & antiquior poſſeſſio cenſetur interrupta, ſeu amiſſa. Curt. Senior. conſi. 24. num. 4. poſt Bart. Bald. & Innocen per eos alleg. Rep. in c. eccleſia Sutrina. num. 23. de cauſ. poſſeſ. & propriet. Præſertim cum poſſeſſio Dominorum de Columna potuerit eſſe appræhenſa de tempore quo poſſeſſio Dominorum de Caetanis poterat eſſe vacua per obitum D. Honorati ſenioris,

Digitized by Google

quod quidem in dubio præſumendum eſt, vt per Bartol.
in l.non ſolum.§.ſed vt probant.de ope.nau.nuntia.Sar-
nen.ſuper regu.de veriſimil. queſt. 6. Caſſad. deciſ.21.de
præbend.Non obſtant inſtrumenta nouiſſime producta,
& primo illud de anno 1468. quoniam reſpicit Do. Ho-
noratum ſeniorem , cuius poſſeſſio non poteſt durare
vſque ad eius obitum:preterea inſtrumentum dicit quic-
quid iuris habet , vt bene conſiderant hic informantes
pro D.M.Antonio.

Inſtrumentum vero de anno 1475. de alio inſtru-
mento del. 1483. loquitur etiam de prædicto Hono-
rato,& quoad Nicolaum filium non eſt habenda in con-
ſideratione , quia duo in ſolidum non poſſunt poſſide-
re, & in omnem euentum inſtrumenta non loquuntur
de piſcatione in mari. Vnde poſſunt verificari in piſca-
tionibus reſpectu lacus tam Fogliani , quam Corapo-
lacis , & dum ponderabatur illud verbum , Plagis , fuit
reſponſum , hoc verbum non importare ſplagias , de
quibus agitur,ad textum , in leg.vxori §.agri plagam, de
legat.3.

Dum vero per informantes pro parte Dominorum
de Caetanis prætendebatur. iſtis teſtibus propter exce-
ptiones,quas eis obiiciebant, non eſſe fidem adhibēdam,
4 fuit per Dominos reſponſum , in hoc † iudicio ſumma-
riſſimo non eſſe tractandum de exceptionibus , vt per
Capya.deciſ.15.cum aliis allegatis.

Preterea, dum per informantes pro Dominis de Cae-
tanis ponderabantur de nouo depoſitiones nonnul-
lorum teſtium , & præcipue Franciſci Ciſra de Sermo-
neta , fuit reſponſum , ex eorum dictis non tolli funda-
mentum ſupradictum de amiſſione , ſeu interruptione
poſſeſſionis , cum non poſſit percutere illud vltra tem-
pùs , quod percutiunt teſtes habentes ætatem octua-
ginta annorum , ſeu 75. cum ipſe dicat ſe eſſe anno-
rum ſexaginta. Præterea , non ſatis clare deponit reſpe-
ctu ſplagiarum,de quibus agitur , & de piſcatione maris,
& in omnem euentum ratione ſuæ ætatis tollitur dif-
ficultas.

Tertio, conſiderabatur per informantes Domino-
rum de Caetanis , quod teſtes dictorum Dominorum
de Caetanis probant immemorabile : ſed nec iſtud fun-
damentum placuit Dominis. vt alias in hac cauſſa fuit
conſideratum ſub die Ven.12. Nouemb. proximè præ-
5 teriti. per glo.in c.1.de præſcr. in 6.quæ † ſæpius canoni-
zata fuit in Rota.

Secunda limitatio , quod in incorporalibus vna poſ-
ſeſſio non excludit aliam. non placuit Dominis , quia
contra textum , in cap. licet cauſſam , de probat neque
datur iſta compatibilitas ſtante probatione , quod do-
mini Columnenſes poſſederunt plagias articulatas , vt
bene declarar poſt alios Anchar.in dict.capit licet cauſ-
6 ſam num.19.verſic.tertio oppono. Et † licet incorporalia
poſſint à duobus poſſideri , hoc debet intelligi diuerſi-
mode , non autem eodem modo,ſeu eodem genere poſ-
ſidendi.vt per Doct. in dict.c.licet cauſam , & ibi Aegid.
nu.73.& ſeq.

Tertia autem limitatio , quod eſſet probanda ſcien-
tia & patientia Dominorum de Caetanis , ſimiliter non
7 placuit : Quia † ex lapſu tanti temporis inducitur præ-
ſumtio ſcientiæ,vt per Doct.in ea.cum veniſſent.de inſti-
tut.& in c.illud de præſumi & bene per Capyc. deciſ.69.
numer.15.& ſeq.Et præſertim in caſu iſto , in quo teſtes
Dominorum de Columna dicunt articulum verum , in
quo dicitur videntibus dominis Caetanis , vt hic per in-
formantes , in quibus terminis non intrant allegationes
exemplo.

8 Quarta † limitatio de mala fide Columnenſium tol-
litur ex lapſu tanti temporis ex fama dominij , Molod.
deciſ.440.Aug.lib.3.deciſ.78.

Quinta limitatio , quod Dominis de Columna reſi-
ſtitius commune,& aſſiſtit Dominis de Caetenis, ex no-
tatis in c.ad decimam.de teſti.ſpol.in 6.vbi Franc.num.8.
ver.quarto limita.

Sexta limitatio , quod teſtes Dominorum de Colū-
na deponentes de antiquiori poſſeſſione ſint pauci
numero , non vrget ex quo non haberet concurſum
teſtium contrarium deponentium reſpectu antiquita-
tatis iſtius poſſeſſionis , & † in iſto ſummariiſſimo poſ- 9
ſeſſorio , in quo , vt ſupra dictum eſt , exceptiones te-
ſtium non admittuntur , duo teſtes ſatis ſuperque
probant.

Vltima vero limitatio , & ſic ſeptima , in ordine , quę
fundatur ſuper eo , quod notorie conſtat de dominio
Dominorum de Caetanis , ex bulla fe. rec. Bonifacij
Octaui.de qua in actis , non concludit ſecundum domi-
nos. Et licet ſuper iſta difficultate multa fuerint conſi-
derata , an in iſto ſummariſſimo poſſeſſorio ſit admit-
tenda exceptio dominij incontinenti probandi ſeu
iam probati , & an ſimus in iſtis terminis , cum in ca-
ſu iſto dici poſſit , Dominos de Caetanis , qui à princi-
pio cauſſæ vſque hodie dixerunt,ſe,ſe eſſe in quaſi poſſeſ-
ſione , & ſibi deberi mandatum de manutenendo , do-
minium eorum deduxiſſe ad adiuuandam , ſeu iuſtifi-
candam eorum, quaſi poſſeſſionem , vt per Bero. in cap.
in litteris,numer.15.de reſtitutio.ſpoliato. Nihilominus
hìs omnibus omiſſis concluſerunt. Domini in caſu iſto,
etiam quod titulus Dominorum de Caetanis compre-
henderet regalia,de quibus agitur , non conſtare ita no-
torie de eorum dominio , vt in iſto ſummario poſſeſſio-
rio non ſit habenda ratio poſſeſſionis alterius partis.
Multa enim ſunt , quæ offuſcant illud notorium , fama
publica de dominio Dominorum Columnenſ. tam lon-
ga & antiqua poſſeſſio continuata , tertio , quia adhuc
poſſunt docere de eorum dominio , vt per Aegid. deciſ.
103.Sarnen.ſuper regul.de annul.quæſt.81.ad fin. quam
Rot.ſępius tenuit,benefaciūt tradita per Felyn.in capit.ſi-
gnificauerunt,nūm.3.de teſtibus.Et ad deciſ.Put. 29.quæ
adducebatur in contrarium , fuit reſponſum , in pri-
mis , quod rationes per eum adductę non videntur fuiſ-
ſe firmatæ per Dominos , ex quo Rota tenet , quod no-
torium in iſtis terminis non reſultet , niſi ex confeſſione
partis,vel ex re iud.

Secundo, quia negari non poteſt , quod iſta notorie-
tas non reddatur turbida ex probationibus factis pro
parte dominorum de Columna , cum † regulariter con- 10
tia priuatum præſcribatur ſpatio 40.annorum , præſer-
tim cum fama dominij,Afflict.deciſ.254.Dec. Pariſ. Soc.
Iun.& alij per infer.allegat. Maxime ſi deducta pro par-
te Dominorum de Caetanis dicerentur deducta ad ad-
miniculandum poſſeſſionem : quia ſufficeret , quod pars
dixiſſet generaliter contra.

Quo vero ad ſecundam partem dub. fuit concluſum,
dandum eſſe mandatum de manutenendo domino M.
Antonio , quia ipſe habet regulam pro ſe , & limitatio-
nes ſupradictæ non intrant.

Quo vero ad tertiam partem fuit concluſum , dan-
dum eſſe mandatum de manutenendo in tota iſta ſpla-
gia, ſiue loco differentiæ , præterquam quoad aperitio-
nem faucis lacus Fogliani. in qua quidem aperitione
fuit concluſum vt detur mandatum de manutenendo
dominos de Caetanis appetiendi dictam faucem tem-
poribus conſuetis cum prohibitione , ne domini de Co-
lumna impediant ieſos , & ne piſcari faciant in d. fauce,
vſque ad ſigna ponenda per dominos de Caetanis , ita
tamen quod ſigna vulgariter dicta , limaſchi non exce-
dant loca conſueta.

RVBEI,

Hoſtien.Littoris maris.Veneris 21.No-
uembris 1575.

SVMMA

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio generaliter facta de regalius non comprehendit ius imponendi nouum vectigal.*

DECISIO XXIX.

DVbium fuit ſtantibus litteris Bonifacij Octaui, & reſolutionib. deſuper factis, an dictæ litteræ comprehendant vectigal, ſiue redditus piſcationum, de quibus agitur, etiam quod non probaretur, quod tempore conceſsionis prædictæ actualiter exigerentur, ſiue eſſent impoſiti, quod dubium fuit propoſitum die Lunæ. 21. præſentis menſis Nouembris 1575. Et cum informantes hinc inde latiſsime ſcripſiſſent deducẽdo plures difficultates, quarum multæ videbantur eſſe contra punctum, Domini omiſsis multis firmarunt hanc concluſionẽ, ſiue regulam in fauorem Illuſtriſsimi D. Marci Antonij, quod licet in conceſsione generali facta de regaliis veniant omnia, quæ continentur in cap. primo, quæ ſint regalia, vt per Boſſ. in tract. de regal. num. 23. cum multis aliis,
1 quæ poſſunt allegari, regulariter † tamen non venit ius imponendi nouum vectigal. Luc. de Pen. in l. contra publicam. col. 5. ver. & finaliter quæritur de re milit. lib. 10. Cuman. conſi. 161. in fi. cum multis allegatis hic per informantes pro parte Illuſtriſsimi Do. M. Antonij Imol. conſi. 121. Et pro regula fuerunt allegati Cyn. & alij in leg. 1. Cod. nou. veſtig. impon. non poſſ. Hoſtienſ. in cap. ſi te quibuſdam. §. præterea, poſt princip. de verbot. ſignificatione, quem Docto. ibi ſequitur Iul. de Geld. num. 79. An autem ſit recedendum ab iſta regula, quia Doctores prædicti loqui videntur in generali conceſſione, non autem in vniuerſali, & an prædicta conceſſio Bonif. ſit generalis, vel vniuerſalis, & ex coniecturis ſit à dicta regula recedendum, vel ex eo, quod mare ſit proprium ipſorum Illuſtriſſimorum Dominorum de Caetanis, qui prætendunt poſſe ex hoc prohibere, ne quis in mari piſcari debeat, vel ex aliis limitationibus ſi quæ adaptari poſſunt, poterit videri particulariter. Reſeruarunt inſuper Domini facultatem Illuſtriſſ. Dominis de Caetanis, vt poſſent de nouo audiri, ſi voluerint, ſuper reſolutione alias facta, quod ad ipſos pertineret onus probandi quod huiuſmodi vectigal, ſiue redditus, de quibus agitur, fuiſſent impoſiti vigore prædictæ conceſſ. tuuis.

RVBEI.

Cauallicen. Baroniæ de Thoto Lunæ 25. Octobris 1574.

SVMMARIA.

1 *Sigillum teſtatoris non eſt de ſubſtantia teſtamenti.*
2 *Sigillum teſtium, & ſigillum teſtantis differunt in iuris effectu.*
3 *Sigilli appoſitio eſt leuis ſolemnitas.*
4 *Antiquitas temporis facit præſumi omnia ſolemniter geſta.*
5 *Euidentia rei non tollit præſumptionem, quæ oritur ex antiquitate temporis poſitis inter duo extrema.*
6 *Subſcriptio teſtium ſatis eſt, quod exprimat cuius ſit teſtamentum.*
7 *Publicatio teſtamenti ex antiquitate temporis facta præſumitur.*

DECISIO XXX.

IN cauſa Cauallicen. Baroniæ de Thoro fuit dubitatum, *an pretenſi defectus tam ſigilli, quam ſubſcriptionis teſtium, cuius copia detur, ſint attendendi, & conſiderabiles in caſu, de quo agitur*. Et die Lunæ 25. Octobris 1574. fuit concluſum, huiuſmodi defectus non eſſe attendendos. Et omiſſo illo fundamento, quod adducebatur per informantes pro parte Roſtani ſuper obſeruãtia ſubiecuta, & ſuper aſſertione illius iudicis, qui teſtamentum exemplauerat tanquam fundamento non neceſſario, quoad primum prætenſum defectum, quod in huiuſmodi exẽplo non fuerit repertum ſigillum teſtatoris, & ſic non appoſuerit, quod tamen ſecundum opinionem aliquorum videtur eſſe de forma, & ſubſtantia ipſius teſtamenti, vt per informantes pro parte Ludouici, fuit per Dominos reſponſum. Primo quod iſta opinio iure non probatur, quia text. in leg. hac conſultiſſima. C. de teſtamen. hoc non probat, neque Doct. antiqui, prout Azo in ſuas. C. eodem numer. 5. & Ioan. Fabr. in §. poſſunt. Inſtit. eod. &
Spec. in loco allegato, non requirunt † pro ſubſtantia te- 1
ſtamenti ſigillum teſtatoris, Imo Ægid. in conſi. 1. colum.
6. in 9. col. tenet contrarium. Et inſuper, ratio † quæ mili- 2
tat in ſigillo teſtium propter recognitionem per eos faciendam, non conuenit reſpectu ſigilli ipſius teſtatoris
Præterea † iſta appoſitio ſigilli non poteſt dici, niſi quæ- 3
dam leuis ſolemnitas, cuius omiſſio non vitiat actum, Docto. in leg. fin. C. de iur. delib. & ex recentioribus per Rolan. à Val. conſi. 82. num. 12. & ſequen. volumi. Et maxime in caſu iſto, in quo teſtator totum teſtamentum manu ſua ſcripſit, ita quod eius ſubſcriptio non erat neceſſaria. l. cum antiquitus. C. de teſtam.

Sed in omnem euentum, etiam quod eſſet de ſubſtantia iſta appoſitio ſigilli teſtatoris, nihilominus ſtante † antiquitate temporis tot annorum debent præſu-
mi omnia ſolemniter geſta, & publicationem ſolem- 4
niter fuiſſe factam, *per ea quæ fuerunt allegata coram* bon. me. Oradino, tunc Rotæ Decano die trigeſimo Maij 1575.

Non obſtat, quod ex inſpectione ipſius teſtamenti, quaſi ex ipſa rei euidentia, conſtet de contrario, hoc eſt, quod ſigillum teſtatoris non fuerit appoſitum, & per conſequens tollitur præſumptio reſultans ex antiquitate temporis. Nam † hoc fundamentum poſſet pro-
cedere, niſi in caſu iſto intercederet tantum tempo- 5
ris interuallum inter confectionem teſtamenti, & ipſam inſpectionem, cum ſatis ſit, teſtatorem poſuiſſe in aliqua parte huius teſtamenti ſigillum ſuum, licet nunc non appareat, cum contrarium de neceſſitate non probetur allegata enim in contrarium procedunt, quando ipſa ſcriptura cantat eius ineptitudinem, ex his quæ cumulat Felyn. in cap. ſicut, num. 32. verſ. ſeptimo & vltimo declarat. de re iud.

Quo vero ad alium prætenſum defectum ſubſcriptionis teſtium, Domini nullam habuerunt difficul-
tatem, quia † ſatis eſt, quod in ſubſcriptione expri- 6
mant cuius ſit teſtamentum, & quis ſit qui ſubſcribit, vt per Ioannem Fabr. ſit in loco allegato, nu. 5. circa med. & Bellam. in conſil. allegato. colum. 14. in fin. Et illud verbum, infra ſcriptis poteſt intelligi reſpectu teſtamenti: & inſuper, cum ſubſcriptio teſtium requiratur ad effectum, vt omnes interueniant vnico contextu, quando teſtator ſubſcribit teſtamentum, ſatis eſt, quod teſtes dicant, ſe interfuiſſe omnibus & ſingulis, & per conſequens ſubſcriptioni teſtantis. Fulgoſ. in leg. publicati numer. 2. ad med. verſ. & ne forſitan cogetur. C. de teſtamen.

Quicquid tamen ſit, tollitur omnis difficultas ex antiquitate temporis, cuius † vigore præſumitur facta pu-
blicatio ipſius teſtamenti ſolemnis, vt dixi, & hoc præ- 7
ſertim ad effectum, vt teſtamentum valeat, leg. ſi pars, de inoff. teſtam. c. fuit, de re iudic.

RVBEI.

Roman. Vineę, Veneris 14. Maij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Iuuare nemo ſe poteſt ex eo, quod ipſe impugnauit.*
2 *Proteſtatio contraria facto, quæ dicatur.*

Digitized by Google

DECISIO XXXI.

PRopoſui dubia, informante Bonamico tantum, quia altera pars habuit fere menſem ad informãdum poſt factam illi intimationem dubij, & poſtea ter fuit monita ad informandum, & Domini reſoluerunt Bonamicum ſibi non præiudicaſſe. Non obſtat petitio, de qua in ſeptimo præſuppoſito. Quia præter id, quod Bonamicus non obtinuit, prout petiit, vt per informantes, pro eo, huic petitioni contradixerunt procuratores D. Andreæ. Vn-
1 de † non poteſt ipſe D. Andreas ſe iuuare ex eo, quod impugnauit, iuxta regul. ex eod. de reg. iur. in 6. Nec obſtat etiam præſtatio cautionis facta per Bonamicum, quia fuit præſtita eodem tempore, loco & coram eiſdem teſtibus & Notario, quibus facta fuit proteſtatio, & receptio, de qua in nono præſupp. & propterea cenſetur præſtita ſub eadem proteſtatione. At in proteſtatione dicitur, quod dictam obligationem facit, vt ſatisfaciat menti Iudicis, prout in ea dicitur, & ſic de mandato Iudicis, cum ſit facta generaliter, & cum clauſulis protogantibus, videlicet, cum reſeruatione omnium & quorumcunque iurium, & quarumcunque ſuarum prætenſionum, quæ ſint ſalua & illæſa in omnibus & per omnia prout erant ante præſens inſtrumentum, & præſeruat quodcunque ius ſuum.

Non obſtat, quod dict. proteſtatio ſit contraria facto,
2 ſcilicet receptioni. Quia fuit dictum, quod proteſtatio dicitur contraria facto, non quando fit eodem tempore & loco, quo fit pactum ſiue receptum, prout hic, ſed benè quando præcedit factum, iuxta doctrinam Abba. in ca. cum M. nu. 15. verſi. quandoque, de conſtit. & plana erant dicta tradita per Docto. præſertim Fulgoſ. in leg. ad ſolut. C. de re iudic. Præterea non dicitur proteſtatio contraria facto, quando factum non fit ex libera voluntate proteſtantis. Felin. in dict. cap. cum M. num. 79. verſic. ſed principaliter, & verſic. fallit tertio. At hic receptio fuit facta metu intimationis ſibi factæ, de qua in quinto præſuppo. & pecuniæ fuerunt depoſitæ penes alium mercatorem, vt hîc per informantes. Nec fuerunt conuerſæ ad vſum Bonamici.

Die Merc. 2. Iunij vtraque parte informante fuit ſupra dicta deciſ. confirmata.

RVBEI.

Roman. de Magdalenis. Die 10. Maij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Hypothecariam tantùm competit, in quantum, & pro qua parte competit actio perſonalis.*

2 *Ius accreſcendi non habet locum poſt agnitionem legati.*

DECISIO XXXII.

FVit concluſum, non competiiſſe hypothecariam in ſolidum ad auocandam poſſeſſionem caſalis. Et fundamentum deciſion. fuit ſuper leg. 1. in fi. C. commun. de
1 legat. vbi † clarè diſponitur, hypothecariam in tantùm competere, in quantum, & pro qua parte competit actio perſonalis, & ibi clarè Salycet. numer. 8. cum aliis allegatis per informantes pro parte d. Antoniæ. Vnde cum iſti fratres de Magdalenis non poſſint petere legatum poſtquam illud agnouerunt, niſi vnuſquiſque portionem ſuam, ex quo per talem agnitionem legatum inter eos ſcinditur, & faciunt ſibi partes per concurſum, vt in §. ſi eadem, Inſt. de leg. cum aliis allegatis per Rip. in l. re coniuncti, nu. 74. de leg. 3. ſequitur, quod actio hypothecaria nõ competierit, niſi pro parte cuiuſlibet ipſorum, vt probatur ex ſupra allegatis.

Nun obſtat quod dicti de Magdalenis ſint coniuncti
2 re & verbis; quoniam † iſtud fundamentum non intrat, poſtquam legatum fuit agnitum, in quibus terminis non habet locum ius accreſcendi, vt per Rip. in loco ſupra citato.

Pariter non obſtat text. in leg. 1. C. ſi vni ex pluribus. Quoniam in materia legatorum reſpectu hypothecariæ, ſecus eſt in dict. le. 1. ſuperius allegata, & pro iſta parte fuit adducta doctrina Bart. in leg. ſi fundus, §. ſi duo, de pignor.

Neque poſſunt dicti de Magdalenis negare agnitionem legati reſpectu Horatij eorum fratris, cum conſtituerit procuratorem ad hanc cauſſam ſimul cum fratribus pro conſecutione huiuſmodi legati, argumen. text. in l. Paulus, ff. de acquir. hered. & faciunt trad. per Ruin. in conſi. 76. nu. 5.

Reſeruarunt tamen Domini illi de Magdalenis facultatem, ſi voluerint, audiri ſuper intellectu, d. l. 1.

RVBEI.

Hoſtien. littoris maris. Die 20. Decembris. 1574.

SVMMARIA.

1 *Quaſi poſſeſſio piſcandi in mari non acquiritur, niſi quis prohibeat alium piſcari.*

Ius piſcandi præſcribitur ex immemorabili tempore, niſi prohibitio adſit.

2 *Iuriſdictio poteſt duobus cumulatiuè competere.*

3 *Actus exercens qui non ſolent fieri citra nomen poſſeſſoris, inducunt poſſeſſionem.*

Piſcatio quando reducitur ad vectigal, tranſit in aliam ſpeciem.

4 *Poſſeſſio plagiarum ſeu piſcandi, non poteſt eſſe apud duos in ſolidum.*

5 *Poſſeſſio littoris maris, duobus in ſolidum competere non poteſt.*

6 *Actus negatiui præſumuntur fieri iure facultatis.*

DECISIO XXXIII.

IN eadem cauſſa Hoſtienſis littoris maris, licet die Veneris 10. præſentis menſis Decembris. 1574. fuiſſet reſolutum, non intrare limitationes datas per informantes pro parte Illuſtriſſimorum Dominorum de Caetanis, & daudum eſſe mandatum de manutenendo in fauorem Illuſtriſſimi D. Marci Antonij, prout latiùs in copia deciſionis partibus tradita cõtinerut: nihilominus informantes pro parte eorundem Dominorum de Caetanis adhuc inſiſtendo ſuper nonnullis ex limitationibus alias reſolutis, tria opponebant.

Primum erat, quod teſtes pro parte eorundem examinati, cum excederent ætatem quinquaginta quatuor annorum, quod tempus ſatis ſupérque eſt ad probandum immemorabile, dummodo deponant per quadraginta annos de viſu, concludenter probare videbantur.

Secundum erat de clandeſtinitate poſſeſſionis Dominorum de Columna.

Tertium, quod in omnem euentum, quatenus eſſet dandum mandatum de manutenendo Dom. Marco Antonio, dandum non erat priuatiuè ad ipſos Dominos Caetanos, ſed cumulatiuè cum eis, & ſub die Mercurij quindecimo eiuſdem menſis Decembris. Primum illud obiectum de immemorabili: & ſecundum de clandeſtinitate fuerunt ſublata. Tertium, in quo intrat maior difficultas, ſuper qua Domini ordinarunt, quod debet informari ab vtraque parte in ſequenti Rota, & ſub die Veneris decimo ſeptimo eiuſdem menſis Decembris, propter diuerſitatem opinionum nil fuit firmatum, præcipuè, quia aliqui ex Dominis non potuerant videre informationes datas pro parte dominorum de Caetanis. Propterea fuit ordinatum, quod in ſubſequenti Rota, cauſſa proponeretur ſuper eadem difficultate, prout propoſita fuit ſub die Lunæ, 2-. eiuſdem menſis Decembris. Et

quamuis

Digitized by Google

quamuis aliqui ex Dominis tenerent, quod huiuſmodi mandatum de manutenendo non eſſet dandum priuatiue, ſed cumulatiue. 1 Moti † ex eo, quod iſta quaſi poſſeſſio piſcandi in mari non acquiritur, niſi quis prohibeat alium piſcari, vt in leg. iniuriarum §. fin. cum l. ſequ. ff. de iniuriis, leg. fin. ff. de vſucap. & ibi Doct. & in §. flumina. Inſti. de rer. diuerſ. vbi etiam omnes Docto. tradunt. Vnicuique enim licitum eſt piſcari in mari, vt ſunt iura clariſſima. Neque facit, quod Domini Columnenſes per tam longum tempus, vt teſtes dicunt, ſoli fuerunt piſcati. Quoniam ex hoc non dicuntur eſſe in quaſi poſſeſſione prohibendi Dominos de Caetanis, ne poſſint piſcari, cum illos nunquam prohibuerint, & non data prohibitione requiritur tempus immemorabile ad præſcribendum ius, ne alij piſcari poſſint in mari, vt poſt Angel. & alios tradit Imol. in dict. leg. fin. ff. de vſucap. cum aliis, de quibus per Rip. in leg. 1. nu. 12. ff. de interdict. Curt. conſi. 3. nu. 37. poſt alios quos allegat, & Ruin. conſi. 28. vol. 1. qui conſuluerunt contra Dec. in conſi. 271. Mouebantur etiam tenentes iſtam opinionem, per ea quæ dicunt Do- 2 cto. de iuriſdictione, quæ poteſt † duobus competere cumulatiuè, vt per Abb. in capit. auditis, numer. 14. & Pariſ. conſ. 12. tradit Couar. in c. alma mater. §. 12. nu. 3. de ſent. excom. lib. 6.

Maior tamen pars Dominorum tenuit contrariam opinionem, quod mandatum de manutenendo ſit dandum in fauorem Dom. Marci Antonij priuatiuè ad Dominos Caetanos, non autem cumulatiuè. Et in primis dicebant, quod in caſu iſto clarum eſt, Dominos de Columna non vſos fuiſſe commodo piſcandi in mari, quod iure naturæ, vel gentium vnicuique piſcari licet, ex quo exegerunt decimam piſcium à piſcatoribus vel mer- 3 cedē conuentam. Item † affidarunt, dederunt licentiam, vt alij piſcarentur, vt domini maris & ſplagiarum, prout in concluſionibus aliis firmatis in fauorem Dominorum Columnenſium, quæ omnia ad priuatam cauſſam pertinent, non autem ad publicam, voluit text. in leg. ſano, ſi maris, ff. de minor. Et propterea vidimus eſſe propriè in terminis, leg. ſi quiſquam, de diuerſ. reſcript. Iſti enim dicuntur actus appropriati, quæ non ſolent fieri citra ius & nomen poſſeſſoris, vt per Baldus in lege ſecunda, numer. 14. C. de ſeruit. & aqua. Neque poſſunt dici facti iure facultatis. Nam quando piſcatio reducitur ad vectigal, tranſit in aliam ſpeciem, vt per Aluarotum in titul. quæ ſint reg. numero 7. faciunt tradita per Felin. in capit. inter ceteras, numer. 11. verſic. prætereà, propè fin. de reſcript. Et vlteriùs ſecundum aliquos ex Dominis tenentibus iſtam partem ex facto tollitur difficultas: nam 35. teſtis ſuper 3. deponit, *& di piu diſſi haver inteſo li banni fatti in Nettuno ſopra il prohibir di peſcar la ſopradetta ſpiaggia, li quali ſono ſtati oſſeruati, & hoggi ſi oſſeruano*, & 49. teſtis ſuper 3. *che eſſe per il tempo che ha praticato in ditta ſpiaggia, ha viſto che li Signori di caſa Colonna & ſuoi miniſtri da Nettuno in ſino all' acqua di Paola haver prohibito le peſche in ditta ſpiaggia, riſcoſſo le decime del peſcare, tanto de retole, ciabachi, & ciabachelle.* Quidquid tamen ſit, licet prohibitio ſit vnus modus acquirendi quaſi poſſeſſionem piſcandi, per ea quæ ſupra dicta ſunt, non tamen alij modi excluduntur, vt vidimus in eo, qui in loco publico vel in littore maris ædificat, dict. leg. fi. ff. de vſucap. Vnde dato, quod prohibitio non probaretur, actus tamen ipſi per ſe eo modo, quo ſupra dictum eſt, geſti, habent implicitam prohibitionem, & ita acquiritur quaſi poſſeſſio. Allegata enim ſuperiùs in contrarium procedunt, quando quis vtitur re modo, quo licet vti per modum facultatis, ſecus quando vtitur alio modo quo non ſolent vti niſi domini, quia cauſſatur dominium quod non deducitur cumulatiuè, ſed in ſolidum: & ideò magis intentio & cauſſa inſpicitur quam exercitium, vt per Felin. in c. auditis nu. 20. col. 19. in fin. & col. ſeq. in princ. de præſcript, poſt. Bal. ibi per eum allegatum. Et pro præmiſſorum corroboratione ponderabatur text. in c. auditis, de reſcript, & ibi per Abba. nu. 7. & fuit alleg. conſi. Calder. 2. de præſcript. & Feder. de Sen. conſil. 102. & 147. Et † vltimo, 4 quicquit ſit in aliis iuribus, in ſplagiis tamen duo in ſolidum poſſidere non poſſunt, vt per Bartol. in leg. fin. num. 6. ff. vti poſſid. Et dicebant Domini pro iſta parte facere text. ſæpiùs allegatum in iſta cauſſa, in c. licet cauſſam, de probatio.

Neque hic intrant, quæ dicta fuerunt de præſcriptione iuriſdictionis cumulatiuè. Quia in illis caſibus Epiſcopus erat in poſſeſſione, & erat dominus. Vnde ſi ipſe etiam facit aliquos actus, continuat ſuam iuriſdictionem & poſſeſſionem, & propterea ea operantur præſeruationem, non acquiſitionem. At in caſu iſto Domini Caetani indigent acquiſitione, quia eorum poſſeſſio ex curſu temporis, vt alias fuit dictum interrupta ſeu amiſſa cenſetur, vt in deciſ. facta die 10. huius. Nec dici poteſt, quod Columnenſes ipſi poſſederint animo acquirendi poſſeſſionem cumulatiuè, quia non præſumitur quis velle creare nouum ius, ſed poſſidere & præſcribere illud, quod erat prius, vt dicit Imo. in dict. capit. auditis, propè fin. de præſcript. Et ſtantibus ſupradictis actibus factis ratione dominij, benè faciunt tradita per Abb. ibi numero, 17.

Non obſtat, quod Domini de Caetanis habeant intentionem fundatam in eorum dominio, & propterea poſſeſſio Dominorum Columnenſium debeat cenſeri cumulatiua, per ea quæ ſupra allegata ſunt. Quia motiuum procederet vbicunque Domini Columnenſes hoc admitterent: ſed cum pro parte ipſorum hoc negetur in ſummariiſſimo poſſeſſorio, ſatis eſt, quod huiuſmodi dominium dominorum de Caetanis ſit offuſcatum, ex his, quæ habentur in prædicta deciſione.

Præterea in caſu iſto non agitur ſolum de quaſi poſſeſſione rerum incorporalium, ſed etiam de poſſeſſione littoris maris, quæ † ſine dubio duobus in ſolidum com- 5 petere non poteſt, l. 3. §. contrario, ff. de acquirend. poſſeſſ. & ibi Doct.

Neque placuit Dominis illud fundamentum adductum per informantes pro Dominis Caetanis, quod in 6 † caſu iſto verſemur circa actus negatiuos, in quibus præſumptio eſt, quod actus geſti fiant iure facultatis, vt congerit Roland. à Vall. conſilio nono, numero 14. & ſequent. in ſecunda. Quia imò ſecundum Dominos tenentes iſtam partem, ſumus in actibus affirmatiuis, & per conſequens omnia ad hoc probandum deducta non vrgent.

Minus etiam obſtat, quod non ſit probata poſſeſſio Domin. Marci Antonij propter exceptiones, quas patiuntur illi duo teſtes, quæ cum ſint probatæ in actis, debent haberi in conſideratione etiam in iſto ſummariiſſimo poſſeſſorio. Nam reſponderunt Domini, fidem dictorum teſtium coadiuuari ex dictis aliorum. Vnde ſicut eorum diſpoſitio verificatur in parte reſpectu temporis, ita debet præſumi vera in totum.

Hanc deciſionem autem fecerunt Domini cum infraſcriptis reſeruationibus, videlicet, quod detur mandatum in fauorem Dom. Marci Antonij priuatiuè quoad Dominos de Caetanis, firma tamen remanente reſeruatione iam facta contra ipſum Do. M. Antonium, circa apertitionem faucis Fogliani & vſque maſchi, in locis conſuetis apponi.

An autem ſit dandum mandatum de manutenendo in fauorem Dominorum de Caetanis in illa apertitione faucis Fogliani *in ſino nelli maſchi*, in locis conſuetis, videbitur poſtquam fuerint liquidata loca conſueta, de quibus adhuc non liquet.

Poſt Reges etiam videbitur, an teſtes Dominorum de Caetanis cum eorum adminiculis, ita ſiot habẽdi in conſideratione, vt mandatum de manutenendo, quod nunc datur priuatiue, debeat ſtare cumulatiuè, & dandum ſit etiam in fauorem Dominorum de Caetanis; vt ipſi prohibuerunt.

RVBEI.

Hoſtien. littoris maris. Die 22. Aprilis, 1575.

SVMMARIA.

1 *Regalia in generali conceſſione non veniunt.*
2 *Etiam quod conceſſio eſſet facta per verba uniuerſalia, numer. 2.*
3 *Vectigal de nouo imponere, eſt de reſeruatis in ſignum ſupremæ poteſtatis.*

DECISIO XXXIIII.

IN cauſa Hoſtien. littoris maris, quæ vertitur inter Illuſtriſſimos Dominos Caetanos, & illuſtriſſimum & Excellentiſſimum D. Marc. Antonium Columnam, poſt multas diſputationes factas in iudicio poſſeſſorio manutentionis, cũ fuiſſet ordinatum per Dominos, quod omiſſo poſſeſſorio cauſa deberet terminari in petitorio. Et propterea cum informantes pro parte Dominorum de Caetanis obtinuiſſent dari dub. An bullæ Bonifacij Octaui, cuius copia detur, comprehendat regalia, ſiue piſcationes, de quibus agitur, fuit per me propoſitum dubium die Ven. 22. præſentis menſis Aprilis, 1575. Et Domini primo loco firmarunt regulam in fauorem Illu-
1 ſtriſſimi D. Marc. Antonij, † videlicet, quod in generali conceſſione non comprehendantur regalia, vt in cap. 1. quæ ſint reg. & c. 1. de cap. qui cur vend. & ibi per Doct. Albet. in leg. fin. C. de iuriſdict. omn. iudic. & in leg. 1. oumer. 34. ff. de offic. eius, & ibi Claud. de Seiſel. nu. 3. Ruin. conſi. 271. in princip. Afflict. deciſ. 122. num. 2. & 3. Dec. conſil. 197. in princ. Calcan. conſi. 102. nu. 1. Imo. in conſi. 171. in fin. & de communi teſtatur Roland. conſi. 12. nu.
2 7. & ſequ. vol. 2. Imo etiam † quod conceſſio eſſet facta per verba indefinita, ſiue vniuerſalia, non venirent regalia Bald. in conſi. 243. in primo. Claud. de Seiſel. in l. Imperium, num. 21. de iuriſd. omn. iud. cum quo tranſit ibi Bolognet. num. 42. ad fin. verſic. limitatur primo.

Quæ quidem regula ſiue concluſio, comprobatur per text. in cap. quod tranſlationem, de offic. leg. Rot. eod. tit. in nou. deciſ. 1. in fin. & late deducit Felin. in c. quo in eccleſiarum, colum. 11. nu. 32. & ſequen. de conſtit. vbi impugnat opi. Paul. de Caſtr. niſi in tribus caſibus, vt ibi per eum. Et eandem concluſionem tenet Cagnol. in l. Imperium, num. 272. & ſequ. de iuriſd. omn. iud. & dictum Albert. ſupra allegatum refert & ſequitur Iacob. de ſancto Georg. de feud. in verb. de caſtro Ruben. in 6. Et iſtam regulam firmat etiam Claud. de Seiſel, in ſpecul. feud. tit. feud. dare poſſ. pag. 108. ſecũdum primam impreſſionem, & Boe. in tit. de regal. num. 29. vt refert & ſequitur Felin. ſupra allegatus.

Ex quibus patet, non eſſe tenendam opinionem nonnullorum qui tenuerunt cõtrarium, vt tenuit Iaſ. in conſ. 45. in 1. poſt Paul. de Caſtr. in conſi. 63. in 1. Soc. Iun. conſ. 80. num. 36. cum ſeq. in 3. & per Aym. conſi. 294. col. 4. vbi allegat Iaſ. in d. conſil. 45. Quoniam iura repugnant, & communis opinio eſt in contrarium, & ipſemet Socin. Iun. variauit, & tenuit aliam opinionem, in conſil. 80. nu. 24. in 3.

Iſtam tamen regulam circumſcriptis nonnullis aliis limitationibus, quas informantes pro Illuſtriſſimis Dominis Caetanis adducebant, limitarunt Domini non procedere in caſu iſto inſpecto tenore Bullæ, & concurrentibus aliis circumſtantiis. Nam in Bulla apparet de prægnantia verborum cum geminatione, & adeſt clauſula de plenitudine poteſtatis, & concurrit qualitas perſonæ concedentis, nempè Papæ ſupremi Principis, & conceſsio fit Petro eius nepoti, & præſupponendo, quod non agatur de vectigalibus de nouo imponendis, ſed de eis iã impoſitis in perpetuum tempore conceſſionis. Et moti ſunt Domini ex his, quæ habentur per Cumanum, in conſil. 162. in fin. Alciat. in cap. quod ſedem num. 45. & 47. de offic. ordin. Et in iſtis terminis poteſt procedere conſ. Paul. de Caſtr. 63. in 1. & bene facit Paulus de Caſtro, conſil. 187. numer. 1. poſt princ. in 2. vbi ipſe conſiderat qualitatem perſonæ, cui fit donatio, prout latius deducit Claud. de Seiſel. in ſpecul. feud. in loco ſupra allegato, in 9. limit. & per Goffred. conſil. 24. num. 10.

Quod ſi ageretur de vectigali de nouo poteſt conceſſionem imponendo, tunc Domini non firmarunt iſtam limitationem, cum † imponere de nouo vectigal ſit de 3
reſeruatis in ſignum ſupremæ poteſtatis, vt C. non. vect. imp. non poſſ. & per Alciat. in dict. cap. quod ſedem, num. 47. de offic. ordin.

Cui autem incumbat onus probandi, quod agatur de vectigalibus ante Bullam impoſitis vel imponendis, poſtea erit videndum.

RVBEI.

Hoſtien. littoris maris, Ven. 10. Iunij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Regalium plures ſpecies.*
2 *Conceſſio ſapit naturam renuntiationis.*
3 *Beneficium Principis in regalibus, ſtricte eſt interpretandum.*

DECISIO XXXV.

CVM ſub die Ven. 22. Aprilis proximè præteriti, fuiſſet dubitatum, an Bulla Bonifacij Octaui, cuius copia detur, comprehendat regalia & piſcationes, de quibus agitur, & fuiſſet per Dominos firmata regula in fauorem Illuſtriſſimi Dom. M. Antonij, cum limitatione tamen in fauorem Illuſtriſſimorum Dominorum de Caetanis, vt in deciſ. cuius copia tunc partibus data fuit, de cuius quidem limitationis veritate voluerunt Domini, quod item particulariter dubitare deberem. Propterea die Veneris, 10. Iunij, 1575. propoſui dub. An limitatio, de qua in deciſione facta die 22. Aprilis præteriti, de iure ſubſiſtat, & an intret in caſu de quo agitur. Et quoad primam partem puncti fuit reſolutum, limitationem de iure ſubſiſtere, concurrentibus tamen coniecturis quæ hic concurrunt.

Et pro fundamento conſiderabant Domini, diſtinguendum eſſe inter plures ſpecies regaliarum, ſiue regalium. Nam quædam regalia ſunt, quæ non veniunt etiam ſi ſit dictum de regalibus: † quædam ſunt quæ ſolent aliis 1
concedi, tamen non ſubſunt, ſeu non adhærent territorio, & de iſtis duobus ſpeciebus nunc non agitur, ſed de illis loquitur Luc. de Pen. in leg. contra publicam, col. 4. in princip. cum ſequen. de re milit. libr. 12. Goffredus conſi. 24. Pedemontanus deciſ. 29. numer. 5. & deciſ. 101. num. 12. & bene diſtinguit Io. Igne. in repet. leg. neceſſarios. §. inter alios, in quarta part. nume. 152. & ſequ. ff. ad Syllan. Quædam vero ſunt regalia, quæ continentur, ſeu ſubſunt territorio, vt piſcationes maris, & ſimilia. Et in iſtis procedit limitatio ex allegatis, & benè tradit Barthol. Beneuent. in repet. cap. Imperialem. de prohib. feud. alie. car. 71. poſt Barbat. in cap. quod tranſlationem de offic. leg.

Et licet, inſpecta tantum prægnantia verborum, res poſſit habere difficultatem, tamen vbi concurrunt coniecturæ, res videtur de plano procedere, vt per Cuman. conſ. 162. Paulus de Caſtr. conſ. 63. in 1. quos ſequitur Alciat. in cap. quod ſedes, num. 28. & 29. de offic. ord. Seiſel. in ſpec.

Digitized by Google

in Specul.feud.tit.qui feud.dare poſſ. in 6.limit. Goffred. conſil.24.num.11. verſ. & per hoc Soc. Ion.conſi.80.nu. 39.in 3.Roland. conſi.41.numer.32.in 2.Nat.conſil.435. num.8.

Prima igitur coniectura eſt, quia ſumus in ſolitis concedi ſecundum diſtinctionem ſupradictam. Secunda, quia ſumus in beneficio Principis, quod debet latiſſime interpretari, Bald.conſ.419.in 4.Pariſ.conſt.9.nu.12.in primo. & eſt text.in l.fin.de conſtitut.Panc. Tertia, quia conceſſio fuit facta Nepoti ipſius Papæ, per ea, quæ alias fuerunt allegata in deciſione alias tradita, præſertim, quia
2 conceſſio † ſapit naturā renuntiationis. Et iſta erit quarta coniectura, Iaſ.conſ.217. colum.6.verſi.octauo facit in ſecundo. Quinta, quia eſt facta Conſiſtorialiter. Sexta, quia Bonifacius nihil aliud habebat, niſi regalia, licet plures ex Dominis de iſta coniectura dubitarent. Septima, propter illa verba, pertinentiis, &c.vt per Soc. Iun.conſi. 8.in tertio.Pariſ.dict.conſ.9.numer.20.in primo. Octaua ibi, *quicquid proprietatis poſſeſſionis vel iuris habemus & obtinemus, nos & eccleſia prælibata*, & ibi, *vel ad nos & eam ſpectat & pertinet, ſeu ſpectare & pertinere poteſt & debet*. Nona ibi, redditus & prouentus. Ruin. conſi.35.numer.6.vol.... Decima ibi, ac in ipſius territorio. Paul.de Caſtr.& Nat. allegari. Vndecima ibi, mero & mixto imperio, &c. quæ quidem ſunt de regalis. Vnde videtur intrare text. in ca, qui ad agendum, de procur. in 6. vt hic per informantes pro parte Dominorum de Caetanis. Duodecima, quia inueſtitura ſeu conceſſio fuit perpetua: vnde intrant allegata per Curt.Iun.conſil.188.num. 21. in fin. & ſeq. Decimatertia, quia intentio Bonifacij fuit, vt ex proœmio Bullæ colligitur, tollere occaſionem diſcordiarum, quæ oriri potuiſſent inter officiales Cameræ, & Petrum in d. Caſtro, qui petrus plura emerat in eo: quæ occaſio remanebat, ſi ius colligendi hoc pedagium remanſiſſet Cameræ, ita quod videtur omnino inueriſimile, quod pro re tam modica voluerit Papa relinquere occaſionem ſcandalorum, & Nepotem eo periculo ſubiicere, cuius occaſionem ſe velle omnino tollere expreſſis verbis profitetur.

Quibus coniecturis atteñis, & potiſſimum illa de qualitate perſonæ concedentis, & eius Nepotis, cui facta eſt
3 conceſſio, Domini † concluſerunt, limitationem de iure ſubſiſtere, & inſuper pro limitatione fuit allegatum Pariſ.conſi.9.num.8.in 1.Iaſ.conſil.227. col.8.num.12.in 2. Bal.conſi.419.in 4.Curt.Iun.conſil.188.nu.39.& 40.Put. deciſ.514.libr.2.

Quo vero ad ſecundam partem puncti cum præſuppoſito, quod exactiones piſcationum, de quibus agitur, eſſent ſolitæ fieri ante conceſſionem Bonifacij, fuit concluſum, quod limitatio intret in caſu iſto, vt patet ex ſupradictis.

R V B E I.

Hoſtien. littoris maris. Die prima Iulij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Reus ille dicitur in poſſeſſorio retinendæ, qui eſt in poſſeſſione.*
2 *Onus probandi in poſſeſſorio retinendæ pertinet ad actorem.*
3 *Tempus ille tenetur probare, qui in eo ſe fundat.*
4 *Onus probandi incumbit ei, qui aſſerit eſſe nouum vectigal.*
5 *Conſuetudo debet probari ab eo, qui in ea ſe fundat.*
6 *Beneficium cadere ſub exſpectatiua, cui incumbat onus probandi.*
7 *Regulam habens pro ſe transfert onus probandi in aduerſarium.*
8 *Status præſens facit præſumi in præteritum ad excluſionem delicti, vel vbi eſt probabilis cauſſa.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

DECISIO XXXVI.

IN cauſſa Hoſtienſis littoris maris, fuit dubitatū, ſtante reſolutione vltimo loco facta, cuius copia detur, cui incumbat onus probādi, quod vectigal piſcationum, de quibus agitur, exigeretur ante conceſſionem Bonifacij? Et an Domini Caetani dicantur id probaſſe? Et die Veneris, prima præſentis menſis Iulij 1575. fuit tantum, quod onus probandi incumbat Illuſtriſſ. Dominis Caetanis. Et pro fundamento præſupponendum eſt, quod tam in deciſione, de qua in puncto, quam in aliis hactenus factis, Domini nunquam firmarunt, quod conceſſio Bonifacij comprehenderet vectigalia ſiue exactiones piſcationum, de quibus agitur, niſi cum præſuppoſito quod ante dictam conceſſionem exigerentur, ſeu eſſent ſolita exigi. Quo ſtante cum Dom. Caetani ſint
actores, propterea † quod Illuſtriſſ.Dom.Marcus Anto- 1
nius eſt in poſſeſſione, & ſic dicitur reus, §. retinendæ, verſic.commodum, Inſtit. de interdict. Dec. in cap. ex literis, num.4.de probat.Rip.in cap.ſæpè num.3. de reſtitu.
ſpoliat. ad † ipſos onus probandi pertineat, vt ſunt iura 2
vulgaria, in leg.2. ff. de probat. in l.actor.C.eod.tit.Bald. in l.1.numer.5.C.ſi aduerſ. credit. Dec.conſi.321.num.2. cum ſimil.

Accedit pro iſta parte alia regula, quod † ille, qui ſe 3
fundat in tempore, tenetur illud probare, leg. matrem C. de probat.vbi Paul.de Caſtr.& alij.l.cum actum, de nego. geſt.Alex.conſi.24.col,1.poſt prin.Bar. & alij in l.non ſolum, §. ſed probari, de oper.noui nunt. Card.Imol.& alij in clem.fin.de reſcrip.cum aliis adductis per informantes pro parte Illuſtr. D.M.Antonij.

Cum igitur Illuſtriſſimi Dom.Caetani, ad hoc vt conceſſio Bonifacij eis ſuffragetur, debent verificare præſuppoſitum illud de tempore, in quo eſt fundata limitatio firmata per Dominos in eorum fauorem, ſequitur vt onus probandi ſpectet ad ipſos, vt patet ex ſupradictis, & faciunt cumulata per Tiraq. de retract.§.32.numer.93.& ſequ.

Neque obſtat, quod informantes pro parte dictorum Dominorum de Caetanis ponderantes nonnulla verba appoſita in d.Bulla Bonifacij, prætendebant, quod huiuſmodi vectigalia eſſent comprehenſa in d. Bulla, abſque eo quod probaretur, quod ſolita eſſent exigi ante dictam conceſſionem. Quia dixerunt Domini, iſtud fundamentum eſſe extra punctum, & de eo quatenus opus ſit particulariter.

Prout etiam non obſtat, quod † aſſerenti vectigal eſ- 4
ſe nouum incumbit onus probandi, per textum, in leg. vltim. C.nou. vectigal. inſtit. non poſſ. & per Curt. Iun. conſil.114.cum aliis allegatis. Quia hoc procederet ſi Illuſtriſſimus D. Marcus Antonius in hoc ſe fundaret, ſed cum ipſe, vt ſupra dictum eſt, ſit reus & poſſeſſor, Illuſtriſſimi Domini Caetani tanquam actores & fundantes ſe in Bulla, tenentur hoc probare, vt benè cōgerit Tiraq.in loco ſupra citato, num.93. Et probatur ex his, quæ habentur per Doct.in dict.clem. fin. de reſcript. Quia ibi intentio agentis erat fundata in literis ſuæ gratiæ. Vnde ille qui excipiebat, quod beneficium eſſet nouiter erectum, debebat hoc probare, vt ibi per Card.numer.7.& Imo.num. 15.& ſeq.benè Bald.in l.fin.§.fin. C.de appell. At in caſu iſto non poteſt dici, quod intentio Dominorum de Caetanis ſit hactenus fundata, niſi verificetur præſuppoſitum, de quo ſupra: quod quidem præſuppoſitum cum ſit quid facti, non præſumitur, niſi probe-
tur.l.in bello.§.factæ.de capt.& poſtlim.reuerſ.ſicut † di- 5
cimus de conſuetudine, quæ debet probari ab eo, qui in ea ſe fundat. Dec. conſi.7.nu.4.cum ſimil.quæ nota ſunt. Vnde cum redditus piſcationum, de quibus agitur, proueniant ex conſuetudine, vt per Iſern. Alciat.Præpoſit. & Afflict.in c.1. in verb. piſcationum, quæ ſint regal. Iacob

ini

4 Poſt Reges etiam videbitur, an teſtes Dominorum de Caetanis cum eorum adminiculis, ita ſint habēdi in conſideratione, vt mandatum de manutenendo, quod nunc datur priuatiue, debeat ſtare cumulatiuè, & dandum ſit etiam in fauorem Dominorum de Caetanis, vt ipſi probabunt.

R V B E I.

Hoſtien. littoris maris. Die 22. Aprilis. 1575.

S V M M A R I A.

1 *Regalia in generali concesſione non veniunt.*

2 *Etiam quod concesſio eſſet facta per verba uniuerſalia, numer. 2.*

3 *Vectigal de nouo imponere, eſt de reſeruatis in ſignum ſupremæ poteſtatis.*

DECISIO XXXIIII.

IN cauſſa Hoſtien. littoris maris, quæ vertitur inter Illuſtriſſimos Dominos Caetanos, & illuſtriſſimum & Excellentiſſimum D. Marc. Antonium Columnam, poſt multas diſputationes factas in iudicio poſſeſſorio manutentionis, cū fuiſſet ordinatum per Dominos, quod omiſſo poſſeſſorio cauſſa deberet terminari in petitorio. Et propterea cum informantes pro parte Dominorum de Caetanis obtinuiſſent dari dub. An bullæ Bonifacij Octaui, cuius copia detur, comprehendat regalia, ſiue piſcationes, de quibus agitur, fuit per me propoſitum dubium die Ven. 22. præſentis menſis Aprilis, 1575. Et Domini primo loco firmarunt regulam in fauorem Illu-
1 ſtriſſimi D. Marc. Antonij, † videlicet, quod in generali conceſſione non comprehendantur regalia, vt in cap. 1. quæ ſint reg. & c. 1. de cap. qui cur vend. & ibi per Doct. Albert. in leg. fin. C. de iuriſdict. omn. iudic. & in leg. 1. numer. 34. ff. de offic. eius, & ibi Claud. de Seiſel. nu. 3. Ruin. conſi. 271. in princip. Afflict. deciſ. 122. num. 2. & 3. Dec. conſil. 197. in princ. Calcan. conſi. 102. nu. 1. Imo. in conſi. 171. in fin. & de communi teſtatur Roland. conſi. 12. nu.
2 7. & ſequ. vol. 2. Imo etiam † quod conceſſio eſſet facta per verba indefinita, ſiue vniuerſalia, non venirent regalia Bald. in conſi. 243. in primo. Claud. de Seiſel. in l. Imperium, num. 21. de iuriſd. omn. iud. cum quo tranſit ibi Bolognet. num. 42. ad fin. verſic. limitatur primo.

Quæ quidem regula ſiue concluſio, comprobatur per text. in cap. quod tranſlationem, de offic. leg. Rot. eod. tit. in nou. deciſ. 1. in fin. & late deducit Felin. in c. quo in eccleſiarum, colum. 11. nu. 32. & ſequen. de conſtit. vbi impugnat opi. Paul. de Caſtr. niſi in tribus caſibus, vt ibi per eum. Et eandem concluſionem tenet Cagnol. in l. Imperium, num. 172. & ſequ. de iuriſd. omn. iud. & dictum Albert. ſupra allegatum refert & ſequitur Iacob. de ſancto Georg. de feud. in verb. de caſtro Ruben. in 6. Et iſtam regulam firmat etiam Claud. de Seiſel, in ſpecul. feud. tit. feud. dare poſſ. pag. 108. ſecūdum primam impreſſionem; & Boe. in tit. de regal. num. 29. vt refert & ſequitur Felin, ſupra allegatus.

Ex quibus patet, non eſſe tenendam opinionem nonnullorum qui tenuerunt cōtrarium, vt tenuit Iaſ. in conſ. 45. in 1. poſt Paul. de Caſtr. in conſi. 63. in 1. Soc. Iun. conſ. 80. num. 36. cum ſeq. in 3. & per Aym. conſi. 294. col. 4. vbi allegat Iaſ. in d. conſil. 45. Quoniam iura repugnant, & communis opinio eſt in contrarium, & ipſemet Socin. Iun. variauit, & tenuit aliam opinionem, in conſil. 80. nu. 24. in 3.

Iſtam tamen regulam circumſcriptis nonnullis aliis limitationibus, quas informantes pro Illuſtriſſimis Dominis Caetanis adducebant, limitarunt Domini non procedere in caſu iſto inſpecto tenore Bullæ, & concurrentibus aliis circumſtantiis. Nam in Bulla apparet de prægnantia verborum cum geminatione, & adeſt clauſula de plenitudine poteſtatis, & concurrit qualitas perſonæ concedentis, nempè Papæ ſupremi Principis, & conceſſio fit Petro eius nepoti, & præſupponendo, quod non agatur de vectigalibus de nouo imponendis, ſed de eis iā impoſitis in perpetuum tempore conceſſionis. Et moti ſunt Domini ex his, quæ habentur per Cumanum, in conſil. 162. in fin. Alciat. in cap. quod ſedem num. 45. & 47. de offic. ordin. Et in iſtis terminis poteſt procedere conſ. Paul. de Caſtr. 63. in 1. & bene facit Paulus de Caſtro, conſil. 187. numer. 1. poſt princ. in 2. vbi ipſe conſiderat qualitatem perſonæ, cui fit donatio, prout latius deducit Claud. de Seiſel. in ſpecul. feud. in loco ſupra allegato, in 9. limit. & per Goffred. conſil. 24. num. 18.

Quod ſi ageretur de vectigali de nouo poteſt conceſſionem imponendo, tunc Domini non firmarunt iſtam limitationem, cum † imponere de nouo vectigal ſit de 3
reſeruatis in ſignum ſupremæ poteſtatis, vt C. non. vect. imp. non poſſ. & per Alciat. in dict. cap. quod ſedem, num. 47. de offic. ordin.

Cui autem incumbat onus probandi, quod agatur de vectigalibus ante Bullam impoſitis vel imponendis, poſtea erit videndum.

R. V. B. E. I.

Hoſtien. littoris maris, Ven. 10. Iunij, 1575.

S V M M A R I A.

1 *Regalium plures ſpecies.*

2 *Conceſſio ſapit naturam renuntiationis.*

3 *Beneficium Principis in regalibus, ſtricte eſt interpretandum.*

DECISIO XXXV.

CVM ſub die Ven. 22. Aprilis proximè præteriti, fuiſſet dubitatum, an Bulla Bonifacij Octaui, cuius copia detur, comprehendat regalia & piſcationes, de quibus agitur, & fuiſſet per Dominos firmata regula in fauorem Illuſtriſſimi Dom. M. Antonij, cum limitatione tamen in fauorem Illuſtriſſimorum Dominorum de Caetanis, vt in deciſ. cuius copia tunc partibus data fuit, de cuius quidem limitationis veritate voluerunt Domini, quod etiam particulariter dubitare deberem. Propterea die Veneris, 10. Iunij, 1575. propoſui dub. An limitatio, de qua in deciſione facta die 22. Aprilis præteriti, de iure ſubſiſtat, & an intret in caſu de quo agitur. Et quoad primam partem puncti fuit reſolutum, limitationem de iure ſubſiſtere, concurrentibus tamen coniecturis quæ hic concurrunt.

Et pro fundamento conſiderabant Domini, diſtinguendum eſſe inter plures ſpecies regaliarum, ſiue regalium. Nam quædam regalia ſunt, quæ non veniunt etiam ſi ſit dictum de regalibus: † quædam ſunt quæ ſoleant aliis 1
concedi, tamen non ſubſunt, ſeu non adhærent territorio, & de iſtis duobus ſpeciebus nunc non agitur, ſed de illis loquitur Luc. de Pen. in leg. contra publicam, col. 4. in princip. cum ſequen. de re milit. libr. 12. Goffredus conſi. 24. Pedemontanus deciſ. 29. numer. 5. & deciſ. 101. num. 12. & bene diſtinguit Io. Igne. in repet. leg. neceſſarios. §. inter alios, in quarta part. nume. 152. & ſequ. ff. ad Syllan. Quædam vero ſunt regalia, quæ continentur, ſeu ſubſunt territorio, vt piſcationes maris, & ſimilia. Et in iſtis procedit limitatio ex allegatis, & bene tradit Barthol. Beneuent. in repet. cap. Imperialem. de prohib. feud. alie. car. 71. poſt Barbat. in cap. quod tranſlationem de offic. leg.

Et licet, inſpecta tantum prægnantia verborum, res poſſit habere difficultatem, tamen vbi concurrunt coniecturæ, res videtur de plano procedere, vt per Cuman. conſ. 162. Paulus de Caſtr. conſ. 63. in 1. quos ſequitur Alciat. in cap. quod ſedes, num. 28. & 29. de offic. ord. Seiſel. in ſpec.

in Specul.feud.tit.qui feud.dare poſſ. in 6.limit. Goffred. conſil.24.num.11. verſ. & per hoc Soc. Iun.conſi.80.nu. 39.in 3.Roland. conſi.41.numer.32.in 2.Nat.conſil.435. num.8.

Prima igitur coniectura eſt, quia ſumus in ſolitis concedi ſecundum diſtinctionem ſupradictam. Secunda, quia ſumus in beneficio Principis, quod debet latiſſime interpretari, Bald.conſ.419.in 4.Pariſ.conſt.9.nu.12.in primo. & eſt text.in l.fin.de conſtitut.Panc. Tertia, quia conceſſio fuit facta Nepoti ipſius Papæ, per ea, quæ aliàs fuerunt allegata in deciſione alias tradita, præſertim, quia
2 conceſſio † ſapit naturã renuntiationis. Et iſta erit quarta coniectura, Iaſ.conſ.217. colum.6.verſi.octauo facit in ſecundo. Quinta, quia eſt facta Conſiſtorialiter. Sexta, quia Bonifacius nihil aliud habebat, niſi regalia, licet plures ex Dominis de iſta coniectura dubitarent. Septima, propter illa verba, pertinentiis, &c. vt per Soc. Iun.conſi. 8.in tertio. Pariſ.dict.conſ.9.numer.20.in primo. Octaua
4 ibi, *quicquid proprietatis poſſeſſionis vel iuris habemus & obtinemus, nos & eccleſia prælibata*, & ibi, *vel ad nos & eam ſpectat & pertinet, ſeu ſpectare & pertinere poteſt & debet*. Nona ibi, redditus & prouentus. Ruin. conſi.35.numer.6.vol.... Decima ibi, ac in ipſius territorio. Paul.de Caſtr.& Nat. allegati. Vndecima ibi, mero & mixto imperio, &c. quæ quidem ſunt de regaliis. Vnde videtur intrare text. in ea, qui ad agendum, de procur. in 6. vt hic per informantes pro parte Dominorum de Caetanis. Duodecima, quia inueſtitura ſeu conceſſio fuit perpetua: vnde intrant allegata per Curt.Iun.conſil.188.num.21.in fin. & ſeq. Decimatertia, quia intentio Bonifacij fuit, vt ex procemio Bullæ colligitur, tollere occaſionem diſcordiarum, quæ oriri potuiſſent inter officiales Cameræ, & Petrum in d. Caſtro, qui petrus plura emerat in eo: quæ occaſio remanebat, ſi ius colligendi hoc pedagium remanſiſſet Cameræ, ita quod videtur omnino inueriſimile, quod pro re tam modica voluerit Papa relinquere occaſionem ſcandalorum, & Nepotem eo periculo ſubiicere, cuius occaſionem ſe velle omnino tollere expreſſis verbis profitetur.

Quibus coniecturis attẽtis, & poriſſimum illa de qualitate perſonæ concedentis, & eius Nepotis, cui facta eſt
3 conceſſio, Domini † concluſerunt, limitationem de iure ſubſiſtere, & inſuper pro limitatione fuit allegatum Pariſ.conſi.9.num.8.in 1.Iaſ.conſil.227.col.8.num.12.in 2. Bal.conſi.419.in 4.Curt.Iun.conſil.188.nu.39.& 40.Put. deciſ.514.libr.2.

Quo vero ad ſecundam partem puncti cum præſuppoſito, quod exactiones piſcationum, de quibus agitur, eſſent ſolitæ fieri ante conceſſionem Bonifacij, fuit concluſum, quod limitatio intret in caſu iſto, vt patet ex ſupradictis.

R V B E I.

Hoſtien. littoris maris. Die prima Iulij, 1575.

S V M M A R I A.

1 *Reus ille dicitur in poſſeſſorio retinendæ, qui eſt in poſſeſſione.*

2 *Onus probandi in poſſeſſorio retinendæ pertinet ad actorem.*

3 *Tempus ille tenetur probare, qui in eo ſe fundat.*

4 *Onus probandi incumbit ei, qui aſſerit eſſe nouum vectigal.*

5 *Conſuetudo debet probari ab eo, qui in ea ſe fundat.*

6 *Beneficium cadere ſub exſpectatiua, cui incumbat onus probandi.*

7 *Regulam habens pro ſe transfert onus probandi in aduerſarium.*

8 *Statu præſens facit præſumi in præteritum ad excluſionem delicti, vel vbi eſt probabilis cauſſa.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

DECISIO XXXVI.

IN cauſſa Hoſtienſis littoris maris, fuit dubitatũ, ſtante reſolutione vltimo loco facta, cuius copia detur, cui incumbat onus probãdi, quod vectigal piſcationum, de quibus agitur, exigeretur ante conceſſionem Bonifacij? Et an Domini Caetani dicantur id probaſſe? Et die Veneris, prima præſentis menſis Iulij 1575. fuit tantum, quod onus probandi incumbat Illuſtriſſ. Dominis Caetanis. Et pro fundamento præſupponendum eſt, quod tam in deciſione, de qua in puncto, quam in aliis hactenus factis, Domini nunquam firmarunt, quod conceſſio Bonifacij comprehenderet vectigalia ſiue exactiones piſcationum, de quibus agitur, niſi cum præſuppoſito quod ante dictam conceſſionem exigerentur, ſeu eſſent ſolita exigi. Quo ſtante cum Dom. Caetani ſint actores, propterea † quod Illuſtriſſ. Dom. Marcus Antonius eſt in poſſeſſione, & ſic dicitur reus, §. retinendæ, verſic. commodum, Inſtit. de interdict. Dec. in cap. ex literis, num.4.de probat. Rip.in cap. ſæpè num.3. de reſtitu. ſpoliat. ad † ipſos onus probandi pertineat, vt ſunt iura vulgaria, in leg.2. ff. de probat. in l.actor. C.eod.tit. Bald. in l.1.numer.5.C.ſi aduerſ. credit. Dec.conſi.321.num.2. cum ſimil. 1 2

Accedit pro iſta parte alia regula, quod † ille, qui ſe fundat in tempore, tenetur illud probare, leg. matrem C. de probat. vbi Paul.de Caſtr.& alij. l.cum actum, de nego. geſt. Alex.conſi.24.col,1.poſt prin. Bar. & alij in l.non ſolum, §. ſed probari, de oper.noui nunt. Card.Imol.& alij in clem.fin.de reſcrip.cum aliis adductis per informantes pro parte Illuſtr. D.M.Antonij. 3

Cum igitur Illuſtriſſimi Dom. Caetani, ad hoc vt conceſſio Bonifacij eis ſuffragetur, debent verificare præſuppoſitum illud de tempore, in quo eſt fundata limitatio firmata per Dominos in eorum fauorem, ſequitur vt onus probandi ſpectet ad ipſos, vt patet ex ſupradictis, & faciunt cumulata per Tiraq. de retract.§.32.numer.93.& ſeqq.

Neque obſtat, quod informantes pro parte dictorum Dominorum de Caetanis ponderantes nonnulla verba appoſita in d.Bulla Bonifacij, prætendebant, quod huiuſmodi vectigalia eſſent comprehenſa in d. Bulla, abſque eo quod probaretur, quod ſolita eſſent exigi ante dictam conceſſionem. Quia dixerunt Domini, iſtud fundamentum eſſe extra punctum, & de eo quatenus opus ſit particulariter.

Prout etiam non obſtat, quod † aſſerenti vectigal eſſe nouum incumbit onus probandi, per textum, in leg. vltim. C.nou. vectigal. inſtit. non poſſ. & per Curt. Iun. conſil.114.cum aliis allegatis. Quia hoc procederet ſi Illuſtriſſimus D. Marcus Antonius in hoc ſe fundaret, ſed cum ipſe, vt ſupra dictum eſt, ſit reus & poſſeſſor, Illuſtriſſimi Domini Caetani tanquam actores & fundantes ſe in Bulla, tenentur hoc probare, vt benè cõgerit Tiraq.in loco ſupra citato, num.93. Et probatur ex his, quæ habentur per Doct.in dict.clem. fin. de reſcript. Quia ibi intentio agentis erat fundata in literis ſuæ gratiæ. Vnde ille qui excipiebat, quod beneficium eſſet nouiter erectum, debebat hoc probare, vt ibi per Card.numer.7.& Imo.num.15.& ſeq.benè Bald.in l.fin.§.fin. C.de appell. At in caſu iſto non poteſt dici, quod intentio Dominorum de Caetanis ſit hactenus fundata, niſi verificetur præſuppoſitum, de quo ſupra: quod quidem præſuppoſitum cum ſit quid facti, non præſumitur, niſi probetur. l.in bello.§.factæ. de capt.& poſtlim.reuerſ. ſicut † dicimus de conſuetudine, quæ debet probari ab eo, qui in ea ſe fundat. Dec. conſi.7.nu.4.cum ſimil. quæ nota ſunt. Vnde cum redditus piſcationum, de quibus agitur, proueniant ex conſuetudine, vt per Iſern. Alciat. Præpoſit. & Afflict.in c.1. in verb. piſcationum, quæ ſint regal. Iacob 4 5

in

in ſua inueſtit.in verb. cum piſcat.Veronen. & Alciat.in
l.iſtet publica. de verborum ſignificat.Suar.alleg.17.nu.
31.Manuell.conſ.16.num.11. Merito Illuſt.Domini Cae-
tani tenentur probare.

Neque obſtat ſecundum aliquos ex Dominis, dum di-
cebant, quod Domini Caetani habebant fundatam in-
tentionem in literis ſuæ gratiæ, in quibus conceduntur
omnes redditus & prouentus, & quorum appellatione
veniunt etiam iſti prouentus regales, vt latè per Cuman.
conſi. 162. in princip. & in fin. cum multis aliis adductis.
Et in eo, quod tempore petitionis, & multo ante iam re-
periuntur deducti dicti redditus, iuxta gloſſ.in verb.crea-
tum, in clem.fin.de reſcript. quæ adducit bonas rationes.
Et licet Butr. ibi teneat contra illam, cum quo videtur
tranſire Imol.tamen fatentur, quod in practic. opin.gloſ.
ſeruaretur, quia illam tenet Seiſel. Paul.Stephan.Card.&
Bart.& Bald.in leg.fin.§.fin. C. de appellat. vbi etiam be-
nè loquitur in propoſito. Et quamuis Rot. in vna Le-
gionenſis Can.de menſe Decemb.1565.& de menſe Mar-
tij,1566. coram bon.me. Do.Oradino, in eo, qui oppone-
6 bat de conſumptione, an † incumberet ſibi onus proban-
di, quod beneficium cadebat ſub exſpectatiua, vel aduer-
ſario ſuo, conſiderauit quis eſſet reus & poſſeſſor. Tamen
ibi plura concurrebant. Et in Tiburtin.bonorum, coram
Robuſtat. cauſſa pluries propoſita del. 1572. & 73. & de
menſe Nouẽbris, 1574. Rota in eo, cui incumberet onus
probandi terras illas eſſe infra legitimam, vel ſupra legi-
timam, conſiderauit, an actor haberet fundatam inten-
tionem vel non. Sic in caſu iſto eſt attendendum, an ex li-
teris apoſtolicis habentibus ampliſſimas clauſulas de red-
ditibus & prouentibus, & ex eo, quod iam reperiuntur in
eſſe deducti iſti redditus, & quidem à multo tempore,
Caetani habeant ſundatam intentionem propter ius an-
tiquum, prout declarat Bartol.& Imol.ibi, licet alij Doct.
videantur tranſire ſimpliciter cum omnibus rationibus,
de quibus ſupra, non autem cum ſola vltima ratione. Do-
mini tamen tenuerunt, vt ſupra, & placabant notata per
Felin.cap.auditis.nu.38.de præſcript.

Similiter ad glo.in l.2.C.de pet.hæred.ſuit reſponſum
7 non obſtare. Quia illuſtriſſ.D.M.Anto nius habet † regu-
lam pro ſe, & per conſequens intentionem ſuam ſunda-
tam, Dec.in lege 1.num.8.de reg.iur.

Poſtremo, dum informantes pro parte Dominorum de
Caetanis multũ inſiſtebant ſuper illo fundamento, quod
8 † ex præſenti ſtatu præſumitur in præteritum, præſertim
ad excluſionem debiti, vel vbi adeſt probabilis cauſſa ita
præſumendi, vt per Docto.in leg.ex perſona.C.de proba-
tio. Alciat. de præſumptio. regul.ſecunda, præſumpt.26.
Ruin. conſil. 143. num.20.& ſequ. vol.5. cum aliis addu-
ctis. Dixerunt Domini, hoc fundamentum reſpicere ſe-
cundam partem puncti, ſuper qua cum materia ſit ſatis
difficilis non fuit facta reſolutio, ſed Deo dante diſputa-
bitur in primis audientiis poſt Calendas Octobris.

RVBEI.

Roman.dotis.Mercurij 9.Iunij.1574.

SVMMARIA.

1 *Mulier contra bona mariti ſoluto matrimonio agere poteſt ad dotem. & donationem propter nuptias, nõ obſtante fidecommiſſo.*
2 *Diſpoſitio authores quæ, habet locum in deſcendentibus, ex communi, limita, vt num.5.*
3 *Diſpoſitio dictæ auth.dicitur eſſe fauorabilis.*
4 *Dos vt exigatur ex bonis fideicommiſſi, ſufficit, quod tempore dotis reſtituendæ non ſint alia bona, licet fideicommiſſum præcedat, ex communi.*
5 *Diſpoſitio autho rees quæ, non habet locum, quando nepos fuiſſet conceptus poſt mortem aui, ſecundum aliquos. Sed in contrarium eſt communis, num.6.& 7.*

DECISIO XXXVII.

PEndente cauſſa coram Illuſtriſſimo & Reuerendiſ-
ſimo Cardinali Maſſ.o, inter D. Tarquiniam Bucca-
pudubiam agentem ad petitionem dotis ſoluto matrimo-
nio & donationis propter nuptias, & Dominum Paulum
Benzonum reum conuentum, ortum fuit dub. videlicet.
Præſuppoſito, ſine veri præiudicio, quod in caſu de quo
agitur, exiſtet fideicommiſſum factum per Hieronymum
Benzionem ſeniorem. *An ex eo, quod Hieronymus Iunior
erat nepos, cum fuiſſet conceptus tempore præcenſi fideicommiſ-
ſi, D. Tarquinia Buccapudulia, quæ nupſit eidem Hieronymo
Iuniori impediatur recuperare dotem, & donationem propter
nuptias ex bonis ſibi ſpecialiter pro dote & donatione prædictis
hypothecatis, præcenſo fideicommiſſo, vt aſſeritur ſubiectis, iuxta
authores quæ.*

Quod quidem dubium viſum fuit Illuſtriſſimæ & Re-
uerendiſſimæ Dominationi ſuæ, vt per me in Rota pro-
poni deberet, prout propoſuit die Mercurij.9.Iunij.74.

Et Domini fuerunt in voto, quod † Domina Tar- 1
quinia non impediatur agere ad dotem & donationem
propter nuptias ratione iſtius fideicommiſſi. Sed quo-
niam fuit allegata in contrarium quædam deciſio facta
in ciuitate Florentiæ, non fuit facta reſolutio in iſta pro-
poſitione, ſed difficultas fuit delata ad aliam Rotam,
quam cum iterum die Lunæ 21. eiuſdem menſis propo-
ſuiſſem, fuit concluſum, fideicommiſſum non obſtare
D.Tarquiniæ. Et fundamenta Dominorum fuerunt in-
fraſcripta.

Et primo, quia non eſt dubium, quod text.in dict. au-
then.res quæ. habeat † locum in deſcendentibus. Barto. 2
ibi num.4.Iaſ.nu. 12. & de communi opin. teſtatur Curt.
ibi numer.18.cum aliis adductis per Couar.libr.3.var.re-
ſolut. cap. 6. numer.10. verſic.propter illud. Conſtat au-
tem Hieronymum Iuniorem maritum Do. Tarquiniæ
ſuiſſe nepotem ex filio Hieronymi Senioris, qui fecit fi-
deicommiſſum, & per conſequens ſumus in deſcenden-
tibus.

Secundo, quia † diſpoſitio iſta eſt fauorabilis. Bald. 3
conſ.327.num.3.libr.4.Curt.Sen.conſil.27.num.14.bene
Cyn.in d.auth.in prin.& probat text.in l.1.ſol.matrim.in
l.hoc modo, de condit.& demonſt.

Tertio, quia non requiritur, quod obligatio & hypo-
theca nomine dotis & donationis propter nuptias præ-
cedat fideicommiſſum, ſed † ſufficit, quod tempore dotis 4
reſtituendæ non ſint alia bona, licet fideicommiſſum præ-
cedat, & iſta eſt communis opin.vt per Ana. conſil.61.in
3.dub.& ibi in addit.Alexan.conſi.67.num.4. in 4.volum.
conſi.23. in 3.& latè, conſil.376.& ſequen.Iaſ.conſi.117.
in 2. volum. vbi etiam atteſtatur de communi, & ex re-
centioribus.Nat.conſ.61.Rolan.à Vall.conſi.85.num.29.
& ſeq.Couar.in loco ſupra citato, n.10.verſ.quapropter,
vbi latè Crot.in l.filiusfamilias,§.diui,nu.165.cum multis
ſeq.de leg.1.

Verum quia pro parte D.Pauli dicebatur, quod prædi-
cta omnia de plano procedere poſſent, niſi † Hierony- 5
mus Iunior fuiſſet conceptus & natus poſt obitum Hie-
ronymi ſenioris aui fideicommiſſum, facientis in qui-
bus terminis nõ procedit diſpoſitio auth.res.quæ. vt poſt
Bald.in lectura antiqua ibi relatum per Corn. tradit Pa-
riſ.conſi.52.num.34.& conſ.63.num.46.volum.2. Alciat.
conſi.164.lib.9.quem refert & ſequitur Menoch.& Mar-
zat.in locis hic allegatis. Sed huic fundamento fuit re-
ſponſum.

Primo, quod iſta lectura Bal.non reperitur, & Corn.
ibi potius facit in contrarium, dum ponderat, rationem
poſitam in illo tex.eſſe generalem.

Rationes autem † quibus mouetur Alciat. in dict. conſ. non ſubſiſtunt de iure, & bene tolluntur hic per informantes, & contra iſtam opinio. tenet Curt. Iun. in dict. auth. num. 18. Riun. conſi. 89. num. 41. vol. 2. Vnde ſequitur, quod fauore dotis tenenda eſt iſta pars, l. in ambiguis, de reg. iur.

Rurſus contra iſtam opinionẽ vrget illud fundamentum, quod eſt communiter receptum a Docto. de quibus in tertio fundamento. Nam Docto. communiter conſiderant in iſta materia, quid eſſet facturus auus habens neptem vel nepotem ſi viueret, vt per Paulum de Caſtr. in leg. mulier. §. cum proponeretur, ad Trebellian. numer. 2. per text. in l. cum ſeruus, de conditio. & demonſtrat. ſequuntur omnes Docto. de quibus in tertio fundamento facit l. in l. dotem dedit de collat. bon. Præſertim ſi ſimul cum hoc fundamento iungãtur ratio conſiderata ob fauorem dotis, iuxt. dict. auth. res quæ, cum aliis ſupra allegatis.

Accedit, quod vt dictum fuit in primo fundamento, iſta diſpoſitio habet locum in deſcendentibus, in tantum quod etiam aliqui voluerint, vt procedat etiam in extraneis, vt per recẽtiores in d. §. Diui, & bene per Ferd. Loaz. ibi, num. 138. Reſtringeretur † autem nimis iſta concluſio,
7 ſi teneretur prædicta limitatio de conceptis in vita fideicommittentis.

Poſtremo non fuit habita ratio illius deciſionis, vt dicebatur facta in ciuitate Florentiæ, cum nihil in ea allegaretur, quod vrgeret. Imo, vt ego à fide dignis audiui, Rota Florentina contrarium determinauit exiſtente ibi Auditore inter alios D. Curtio Petrucio.

Ex quibus fuit concluſum in fauorem Dominæ Tarquiniæ Buccapadulìæ.

RVBEI.

Cauallicen. Baroniæ de Thoro. Die Lunæ 14. Nouemb. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Nati vel concepti in fideicommiſſis conditionalibus tempore euenientis conditionis admittuntur, & non nati excluduntur,*

DECISIO XXXVIII.

DVbitaui, *an regula alias per Dominos firmata ſub die 11. Maii proximè præteriti vendicaret ſibi locum etiam quod abſque viri præiudicio tam Ludouicus quam Roſtagnus teſtamento Petri Cadardi per ſubſtitutionem fideicommiſſariam ſint vocati?* Et Domini reſoluerunt, regulam procedere, præſupponendo tamen ſine veri præiudicio, quod eſſet inductum ſimplex & abſolutum fideicommiſſum ob non delationem armorum & aſſumptionis cognominis ipſius teſtatoris, ita quod ipſe Ludouicus poſſet venire vigore iſtius fideicommiſſi, abſque eo quod non eſſet verificata conditio alterius fideicommiſſi, videlicet ſi Ioannes deceſſiſſet ſine liberis, cum ei ſuperſtes fuerit Roſtagnus filius. l. non eſt ſine liberos, de verborum ſignificatione, leg. ex facto. §. pen. & fin. ad Treb. de quo tamen erit quatenus opus ſit, particulariter dubitandum.

Fundamentũ autem Dominorum fuit, quia in † fidei-
1 commiſſis conditionalibus admittunt, qui reperiuntur nati vel concepti tempore euenientis conditionis, & non nati excluduntur, etiam quod ſi tempore purificati fideicommiſſi nati fuiſſent, proximiores eſſent: etiam quod poſtea naſcantur, & tanquam vocati velint venire ad fidei commiſſum, vt per Paulum de Caſtro. conſi. 16. in quarto dubio, nu. 5. in ſecundo. Alex. conſil. 23. num. 4. & ſequent. in quarto. Soci. conſ. 113. num. 5. in primo. Dec. conſ. 233. col. fin. verſic. poſtremo. Iac. conſ. 206. num. primo, & ſecundo Pariſ. conſ. 66. num. 56. & ſequ. in tertio. Alciatus in leg. pronunciatio in verbo agnatorum, de verborum ſignificatione. Tiraquellus de retract. §. primo, glo. 9. nu. 97. & ſeq. poſt Cror. in l. filiusfamilias, §. diui nu. 164. in ſeptima quæſtione, verſi. conſidera. & ibi Ferdinand. Loaz. nu. 197. & latè poſt iſtos Iaco. Mandel. Alben. conſ. 106. qui reſpondent omnibus, quæ in contrarium adduci poſſent.

Cum autem tempore contrauentionis factæ per Ioannem non eſſet natus Roſtagnus, meritò ſuccedit Ludouicus, qui tunc temporis erat in rerum natura, vt patet ex ſuppradict. 5. l. interuenit de legat. præſtan.

Neque informantes pro Roſtagno ſtantibus præſuppoſitis terminis hoc negabant, ſed inſtabãt ſuper eo, quod non adeſſet tale fideicommiſſum. Et ita Domini concluſerunt.

RVBEI.

Cauallicen. Baroniæ de Thoro. Die Lunæ, 27. Februarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Modus inductus cenſetur, vbi aliquid venit implendum ex poſt facto, non autem conditio.*
Etiam ſi dictum fuiſſet, ſub hac conditione. nu. 2.
3 *Verba attendenda ſunt vbi mens non repugnat.*
4 *Onus adiectum circa delationem armorum, & aſſumptionem nominis & cognominis poteſt adimpleri poſt aditam hereditatem.*
5 *Verba quando ſunt dubia ſunt potius interpretanda, vt importent modum quam conditionem.*
6 *Verba, caſſo, reuoco, & annullo debent ex præcedentibus interpretari.*
7 *Verba vbi ſunt clara, & aperta, attendenda ſunt.*
8 *Ademptum ſub conditione non cenſetur ſub contraria conditione relictum, vbi adimitur in pœnam, & numer. 10.*
9 *Onus impoſitum à teſtatore habere debet tractum ſucceſſiuum.*
10 *Ademptio, quando dicatur facta in pœnam.*

DECISIO XXXIX.

PRopoſui dubium in cauſſa Cauallicen. Baroniæ de Thoro. *An inſtitutio & ſubſtitutio, de quibus in teſtamento Petri Cadordi, fuerit facta ſub conditione, vel ſub modo ad effectum, de quo agitur.* Et die Lunæ, 27. Februarij, 1576. fuit reſolutum, quod huiuſmodi inſtitutio & ſubſtitutio fuit facta ſub modo, & non ſub conditione ad effectum, de quo agitur. Et pro fundamento firmarunt Domini vnam concluſionem, in qua Aduocati vtriuſque partis erant cõcordes, videlicet, quod † vbi aliquid venit implendum 1
ex poſt facto, vel poſt perfectionem actus, vel poſt emolumentum quæſitum, vel poſt aditam hereditatem, tunc cenſetur inductus modus, & non conditio. Bartol. in leg. quibus diebus. §. Termilius, num. 5. & ſequen. de conditio. & demonſtratio. Butri, in conſil. 48. in princip. Alexand. conſil. 102. numer. 2. poſt medium. verſic. comprobatur etiam, & verſic. in propoſitione. Salic. & conſil. 119. num. primo, verſic. & licet in dictis locis habeatur, vol. 1. Dec. in l. cùm mota, num. 6. ad fin. C. de tranſact. Pariſ. conſ. 19. num. 254. & ſeq. vol. 2. Bero. conſi. 133. num. 2. & 3. & per Aym. in conſ. 19. num. 1. & bene per Bald. conſi. 219. col. fin. verſic. de illis verbis, libr. 2.

Quæ † concluſio procedit, etiam ſi fuiſſet dictum, 2
cum hac conditione, vt poſt Bart. in dict. §. Termilius numer. 5. tradunt omnes ſupra allegati, & tradit Paul. de Caſt. conſ. 5. volum. 1. Felin. in c. cùm Ioannes, colum. 1. num. 2. de fide inſtrumen.

Et licet prædicta concluſio † quo ad vim & effica- 3
ciam

Digitized by Google

ciam verborum non procederet, vbi apparet de contraria mente teſtatoris: nihilominus in caſu iſto, in quo de huiuſmodi intentione non apparet, firma remanet concluſio.

4 Quod † autem onus adiectum circa delationem armorum & aſſumptionem nominis & cognominis ipſius teſtatoris, poſſit adimpleri poſt aditam hæreditatem, patet primo ex ordine ſcripturæ, & ex contextu ipſius teſtamenti. Secundo, ex illis verbis. & ſi dictus Ioannes, vel eius dicti liberi, &c. ponderando illud adiectiuum, dictus Ioannes, quod eſt qualitatis, & ſic Ioannem vti heredem antea inſtitutum. vulg. l. aſſe toto. de hered. inſtituen. Ter-
5 tio, quia etiam, † quatenus verba eſſent dubia, potius ſint interpretanda, vt importent modum quam cōditionem, vt poſt Bart. in l. cum mota. C. de tranſact. concludunt ibi Doctores communiter, vt ibi de communi Dec. num. 6. Alex. in conſ. 102. nu. 2. lib. 1. teſtatur etiam Ruin. conſ. 26. nu. 9. vol. 2. Bero. conſ. 153. lib. 3.

Et pro deciſione dixerunt Domini bene facere text. in l. Mæuia decedens, de manuum ff. teſtam. Pau. de Caſtr. in dict. conſi. in 1. vol. & conſ. 192. in prin. vol. 2. Aretin. in d. l. Titia, col. 3. verſi. ſed iſta ratio, de verb. obl. & Ang. Aret. Inſt. quib. mod. teſtam. infirmen. in prin. verſi. quid ſi conferatur, & Soc. in d. §. Termilius, nu. 10. & Bart. in conſ. 4. factum tale eſt. Aymon. conſ. 1. num. 6. cum aliis allegatis per informantes.

6 Non obſtant adducta in contrarium. Et † primo, illa verba, caſſo, reuoco, & annullo, quia debent interpretari ex præcedentibus, ex quibus patet, quod teſtator proceſſit per viam modi, non autem conditionis, vt ſupra probatum eſt. & facit doctrina Bart. cum quo alij tranſeunt, in l. paterfamilias, ad fin. de hered. inſtit.

7 Non obſtat conſ. Pariſ. 19. volum. 2. quia † ibi verba erant clara, ita vt ex eis clare pateat teſtatorem ibi proceſſiſſe per viam conditionis, & non modi, vt bene deducunt hic informantes.

Prout etiam non vrget, ademptum ſub conditione cenſetur ſub contraria conditione relictum, l. alioquin,
8 de condit. & demonſtrat. cum aliis allegatis. Quia † hoc non procedit. quando illud quod adimitur, adimitur in pœnam, vt per Ruin. in conſ. 101. num. 8. vol. 1. & in conſ. 48. ſub nu. 4. verſ. ſed quamuis, lib. 2. & ex recentiorib. Cephal. in conſi. 52. nu. 13. & ſeq. vol. 1.

Poſtremo, quod dicebatur prædicta non procedere, quando conſtat de voluntate diſponentis, & clauſula annullatiua importat formam, non ſubſiſtunt. Quoniam ex præcedentibus rationibus & auctoritatibus cenſentur ſublata. Quia primum de voluntate teſtatoris potius verba innuunt contrarium, vt ſupra probatum eſt. Item
9 ſubiecta † materia oneris impoſiti hoc idem ſuadere videtur, cum recipiat tractum ſucceſſiuum, & veriſimile non eſt, teſtatorem voluiſſe hereditatem ſuam ſtare in ſuſpenſo vſque ad extremum ipſius Ioannis & ſuorum liberorum ſpiritum. Quo vero ad fundamentum de forma eſt etiam ſublatum, quia ademptio fuit facta in pœ-
10 nam, & ita intrant ſuperius allegata. Quod † autem ademptio fuerit facta in pœnam, eſt text. in §. fin. Inſtit. de legat. & tradunt Doct. ſupra citati. Et ita Domini concluſerunt.

Iſta deciſ. fuit confirmata die Veneris, 4. Maij 1576.

RVBEI.

Bononien. bonorum de Solimeis, Lunæ 5. Nouembris 1576.

SVMMARIA.

1 *Curator bonis defuncti, ſeu hereditati iacenti, quando detur, & ſupra deciſ. 42. nu. 1.*

2 *Curator bonis defuncti debet dari pater magis quam alia perſona.*

3 *Libellus poteſt ſubſtineri ex vno tantum capite valido, ex clauſula, omni meliori modo.*

DECISIO XL.

IN cauſſa Bononienſi bonorum de Solimeis, fuit dubitatum, an Bernardinus pater potuit eo modo, quo egit, agere, præſuppoſito ſine veri præiudicio, quod inſtitutio non ſit captatoria.

Et die Lunæ, 5. Nouembris præſentis anni, 1576. fuit tentum Bernardinum potuiſſe valide agere, ex vno ſaltem capite, in quo inter cetera petiit ſe deputari in curatorem hereditatis & bonorum, de quibus agitur, ad commodum & vtilitatem heredis tenendorum & conſeruandorum, prout habetur in ſua petitione.

Fundamentum Dominorum fuit, quia † de iure here- 1
ditati iacenti, quando eſt inſtitutus heres ſub conditione caſuali, cuius purificatio ab eius poteſtate non pendet, datur curator bonis. leg. ſi quis inſtituatur heres, præſertim in §. item ſi conditio, de hered. inſtit. Ang. in conſ. 193. ad med. verſi. reſtat igitur videre, quando bonis defuncti ſit dandus curator, & in verſic. ſed ſi cauſſatur aliunde, refert & ſequitur Dec. in conſi. 509. nu. 1. in prin. vbi dicit quod Ang. in illo conſ. magiſtraliter proſequitur iſtam materiam. Et cum curator huiuſmodi detur arbitrio iudicis, vt per Ang. in illo conſ. 103. n. 2. Dec. in d. con. 509. poſt alios quos allegat. Merito Bernardinus valide obtinuit deputari in curatorem, præſertim † cum eſſet pater, cuius ma- 2
gis quam aliorum interterat bona huiuſmodi conſeruari in hereditate, ſaltem propter ſpem ſucceſſionis, vt per Ang. in dict. conſi. 103. poſt principium, quæ omnia latiſſime cumulantur per Menoch. in tract. de arbit. iud. quæſ. 9. libr. 2. caſu 150.

Non obſtant allegata in contrarium. Et primo, quod omnia alia capita in petitione ipſius Bernardini ſunt inepta & inualida. Quoniam ſatis eſt, ſubſtineri petitionem † ex vno tantum capite valido, de quo ſupra, ſtante 3
illa clauſula, & omni meliori modo, vt per Doct. in l. ſcire debemus, vbi Iaſ. num. 5. in fine. de verbor. oblig. & in §. omnium, num. 151. Inſtit. de actio. Achil. de Clauſul. deniſ. 1.

Reliqua quæ dicuntur, quod pater non potuit agere, quia hereditas non erat adita, quod Bernardinus non erat exſecutor vniuerſalis, quod filius nondum eſt conceptus, reſpiciunt ineptitudinem & inualiditatem aliorum capitum, ex quibus Bernardinus non poterat obtinere, vt hic per informantes pro Domino Iuliano, ſi ſe ad illa reſtrinxiſſet: quod cum non fecerit, remanet proceſſus validus ex capite ſupradicto.

RVBEI.

Aſtenſ. feudi. Die 5. Decembris. 1576.

SVMMARIA.

1 *Fœminæ admittuntur in feudo franco.*

2 *Feudum francum non continetur in iuramento fidelitatis.*

3 *Iuramentum fidelitatis non debet alterare naturam feudi franci.*

4 *Iuramentum intelligitur ſecundum naturam actus ſuper quo interponitur.*

5 *Abbatiſſa ratione feudi præſtat iuramentum fidelitatis.*

6 *Feudum francum duplex.*

DECISIO XLI.

PRopoſui dubium, præſuppoſito ſine veri præiudicio, quod circumſcripta clauſula illa, *volumus tamen, &c.* feudum poſſet dici francum, abſque eo quod ſit dictum, an clauſula illa, *volumus tamen, &c.* ſtantibus inueſtituris & iuramentis ſubſecutis, quæ præſupponuntur in forma probante, ſine veri præiudicio, & quorum copia detur in neceſſariis, reſtringat taliter præcedentem diſpoſitionem, vt poſſet dici, quod feudum non ſit ita francum, vt

Digitized by Google

um, vt fœminæ excludantur, vel potius admittantur. Et die quinta Decembris proxime præteriti, maior pars Dominorum tenuit, quod ſtante præſuppoſito, de quo in puncto, fœminæ admittantur.

1 Nam † in primis clarum eſt quod in feudo franco fœminæ admittãtur. Curt. iū. de feud. in tertia parte, in principin, in 3. limit. num. 5. & in cõſil. 322. num. 18. cum multis aliis qui infra allegabũtur. Quod feudum ſit francum, præſupponitur in hoc dubio, quo quidem præſuppoſito ſtante dixerunt Domini, tenentes iſtam partem, intrare conſil. Oldrad. 254. Ioan. And. in addit. ad Specul. in rubric. de præſcript. colum. penult. Bald. in cap. primo, in fine, num. 17. de cap. qui cur. vend. de feud. Paul. de Caſtr. conſilio 179. columna ſecunda, vel. Corn. conſilio 16. num. 2. in primo. Iacob. de ſancto Georg. in tracta de feud. in verbo, feudo, num. 27. Cephal. conſil. 151. num. 24. Burſat. conſil. 4. num. 4. Deciſ. Pedemon. 162. num. 1. & num. 9.

Non obſtat ſupradicta clauſula, volumus tamen, &c. cuius vigore requiritur, quod præſtetur iuramentum fidelitatis, quod quidem dicitur continere, omnia ea, de quibus in cap. de forma fidelitatis. & in cap. de noua forma fidelitatis. quibus attentis non videtur, quod admittatur, vt ex allegatis hic per informantes pro Domino Lælio, & deducit Roland. à Valle conſil. 23. num. 35. & ſeq. in l. Port. Imol. in con. num. 35. & ſeq. præſertim num. 40 deciſ. Pedemon. 23. num. 48. & ſequen.

Quoniam huic fundamento fuit reſponſum, quod
2 † ex eo: quod feudum eſt francum, & ſic ex natura feudi feudatarius non tenetur ire ad pugnam, quia hoc non continetur in iuramento fidelitatis: & licet reliqua contenta in cap. fidelitatis, videãtur excludere fœminas tanquam non habiles ad illa, nihilominus fœmina propterea non excluditur, cum ſolum vnica ratio ſit finalis, quia non poteſt eſſe in pugna cum Domino ſuo. Socin. conſil. 157. num. 2. Pariſ. conſil. 12. nume. 29. & ſequen. volum. 1. Ruin. conſil. 18. num. 13. & ſequen. volum. 1. Cephal. d.
3 cõſil. 151. num. 27. volum. 2. Iuramentũ † autem fidelitatis non debet alterare naturam ipſius feudi franchi, in quo omnia cenſentur remiſſa, niſi ſpecialiter reperiantur reſeruata, vt patet ex Oldr. Ioan. Andr. Bal. & aliis. omnibus ſupra allegatis, & expreſſe in feudo emptitio hoc tenet. Curt. iun. in d. conſil. 322. num. 23. & ſequen. alioquin ſequeretur, quod eccleſia ſuccedere non poſſet,
4 & tamen in feudo franco eccleſia ſuccedit, vt per Curt. de feud. in 1. part. quæſt. 8. num. 29. Ruin. d. conſil. 18. num. 13. volum. 1. & in clerico & fœmina, Cephal. d. conſil. 151. num. 34. cum aliis ſup. allegatis. Et videmus, quod licet in dubio fidelitas & homagium videantur deſignare feudum, hoc tamen non procedit, vbi adeſt verbum, donamus. Deci. conſil. 43. colum. fin. in princip. Rolãd. con-
4 ſil. 50. num. 49. & ſequens volum. 3. Tum † etiam, quia regula eſt, vt iuramentum intelligatur ſecundum naturam actus, ſuper quo interponitur, cap. quemadmodum. de iureiurand. l. fin. C. de non nume. pecun. Et pro deciſione fuit allegatus tex. in cap. vnico, §. verum de ſtat. regul. lib. 6 vbi
5 † apparet, quod Abbatiſſa ratione feudi præſtat iuramentum fidelitatis.

Non obſtat inueſtituræ ſubſequentes, tametſi præſupponantur in forma probante, ex quo prior inueſtitura eſt attendenda, nam reliquæ ſubſequentes non poſſunt præiudicare vocatis in prima inueſtitura.

Aliqui tamen ex Dominis tenuerunt contrariam opinionem, quod fœminæ excludãtur, & mouebantur propter clauſulam, volumus tamen, quę limittat & reſtringit præcedentem diſpoſitionem, & per conſequens fœminæ cenſentur excluſæ, cum requiratur iuramentum fidelitatis, vt hic per informantes pro Domino Lælio. Et conſi-
6 derabant, quod † aut ſumus in feudo franco proprie & abſolute. & tunc poſſent procedere allegata pro parte mulierum. Sed iſte non eſt caſus de quo agitur. Aut vero ſumus in feudo non abſolute & ſimpliciter franco, ſed quod poſſit dici francum, prout cantat præſuppoſitum dubij: & in iſto caſu videatur caſus noſter, iuramentum fidelitatis excludit fœminas, per ea quę ſupra deducta ſunt. Nequę adeſt aliqua repugnãtia inter naturam huius feudi, & quę continentur in iuramento fidelitatis, prout adeſt quando feudum eſſet francum ſimpliciter, & abſolute. Vnde non militant auctoritates ſupra in contrarium allegatæ.

Maior tamen pars Dominorum, vt dixi, tenuit, quod fœminæ admitterentur ſtante pręſuppoſito, de cuius tamen veritate dixerunt eſſe videndum.

RVBEI.

Bononien. de Solimeis. Lunæ, 10. Decembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Curator hereditati iacenti dari poteſt.*
2 *Herèditas quando dicatur iacens.*
3 *Hereditas non poteſt dici iacens, ſi bona à venientibus ab inteſtato occupata, non poſſent recuperari à curatore.*
4 *Curator hereditaria iacenti ſi non habeat maiorem facultatem à iudice, non poteſt intentare niſi actiones tempore perituras.*
5 *Hereditas dicitur iacere propter conditionem adiectam in heredis inſtitutione.*
6 *Iudex non poteſt dare id quod prohibet.*

DECISIO XLII.

LICET in iſta cauſſa fuiſſet reſolutum, quod D. Bernardinus potuerit valide agere petẽdo ſe deputari in curatorem, prout in deciſione facta ſub die Lunæ, 5. Nouembris proximè præteriti, cuius copia fuit data partibus, quia tamen agentes pro Domino Iuliano Lucatello & litis conſortibus maximè inſtiterunt, vt denuo eadem difficultas proponeretur, placuit Dominis illis de nouo audire.

Propterea iterum dubitaui, an eſſet recedendum à dicta reſolutione. Et die Lunæ, 10. huius menſis Decemb. Domini fuerunt in deciſio. Primum † fundamentum fuit 1
clariſſimum in iure, quod hereditati iacenti poteſt dari curator, per ea quæ fuerunt allegata in alia deciſione, & per Ruin. in l. Gallus. §. inſtituẽs, nu. 2. & 5. de libe. & poſthum. Secundum † fundamentum fuit, quia in caſu iſto 2
hereditas dicitur iacens, ex quo heres fuit inſtitutus ſub conditione, cuius adimplementum non pendet ab eius poteſtate, vt in d. deciſione.

Neque obſtat, quod bona, de quibus agitur, ſint occupata à venientibus ab inteſtato, & per conſequens nõ poteſt dici, quod † hereditas dicatur iacere, vt in l. ſequitur. §. 3
idem ſi occupaueris, de vſu cap. Pan. de Caſt. conſ. 143. in princ. vol. 1. Quia motiuũ poſſet procedere, ſi Bernardino curatori deputato non potuiſſet dari facultas recuperandi bona ab aliis occupata, prout data fuit.

Secundo non obſtat, quod † curator datus hereditati 4
iacenti, niſi detur ad inſtantiam creditorum, non poſſit intentare niſi actiones tempore perituras, vt per Ang. in conſ. 193. Soci. conſ. 234. nu. 4. in 2. cum multis aliis adductis per D. Biſciã, & ita loquitur Alex. concil. 4. in 2. Iacob. de S. Georg. in l. fin. num. 14. C. de edict. diui Adria tollen. Quia fuit reſponſum, quod iſta concluſio procedit generaliter loquendo: debet tamen limitari, vbicunque Iudex ex cauſſa tribuit maiorem poteſtatem ipſi curatori hereditatis iacentis, prout fecit in caſu iſto.

Et hanc limitationem dixerunt Domini eſſe veram in iure & applicari ad caſum noſtrũ, in quo † hereditas poteſt dici iacere propter conditionem adiectam in heredis inſtitutione, ex allegatis hic per informantes pro Bernardino & maximè ex doctrina Cuma. in l. creditore, de bon.

Digitized by Google

auct.iud. poſsid. iuncta doctrina Angel.in l. ſi quis inſtituatur hæres §. ſi ſub.conditione,de hered.inſtitueo.

Neque dici poteſt,quod iudex non poteſt dare id quod
6 prohibet.Quia † ſi limitatio eſt vera,prout eſt,lex nõ dicitur prohibere. Si tamen pars ſuper huiuſmodi limitatione voluerit audiri,Domini dixerunt,quod audiatur.

RVBEI.

Roman.fructuum 50000.Die Mercurij,13. Iunij,1576.

SVMMARIA.

1 *Damna & intereſſe propter moram, etiam vltra ſortem principalem,veniunt in Saluiano interdicto.*

2 *Fructus computantur in ſortem creditori, qui immiſſus eſſet in poſſeſſionem bonorum ex Saluiano interdicto fallit vt in deciſ.ſeq.num.7.*

3 *Interdictum Saluianum & actio hypothecaria differunt.*

4 *Bona in actione hypothecaria dantur retinenda loco pignoris.*

5 *Saluianum interdictum eſt introductum in fauorem creditoris,vt poſſit ſtatim agere in petitorio,auocata,poſſeſſione bonorum à debitore.*

DECISIO XLIII.

IN cauſſa Roman. fructuum 50000.inter Illuſt. Dominas Magdalenam de Vrſinis actricem ex vna,& Portiam etiam Vrſinam de Ceſis,ream conuentam, ex altera, poſt multas diſputationes in prima inſtantia factas, fuit pro parte prædictæ Illuſtr. Dominæ Magdalenæ ſuſpenſum petitorium, & poſt huiuſmodi ſuſpẽſionem fuit lata ſententia in Saluiano interdicto, in fauorem eiuſdem Dominæ Magdalenæ, in qua condemnatur dicta Domina Portia ad damna & intereſſe. A qua ſententia fuit pro parte Dominæ Portiæ appellatum, & cauſſa huiuſmodi appellationis fuit ad inſtantiam dictæ Dominæ Magdalenæ mihi commiſſa ſuper articulo condemnationis damnorum & intereſſe,ſub die 3.Decembris.1575. Et ita cauſſa huius articuli coram me introducta,fuerunt pro parte dictæ Dominæ Magdalenæ dati articuli,& examinati teſtes pro liquidatione dictorum damnorum, & intereſſe, poſt quorum examinationem duo petebat Illuſt. Domina Magdalena.Primum, quod confirmaretur ſententia in eius fauorem lata. Secundum, quod damna & intereſſe ad certam ſummam ſeu quantitatem liquidarentur in eadem ſententia confirmatoria. Ex quo autem Illuſt. Domina Portia prætendebat, huiuſmodi ſententiam reſpectu iſtius articuli condemnationis damnorum & intereſſe non eſſe confirmandum in Saluiano interdicto, & propterea non eſſe deueniendum ad aliquam liquidationem. Vnde agentes vtriuſque partis vna cum aduocatis voluerunt informare Rotam ſuper iſta difficultate & datis informationibus & memorialibus hinc inde die Veneris prima Iunij præſentis anni. 1576. Domini ordinarunt, quod ſi Domina Magdalena volebat conſequi iſta damna & intereſſe vltra ſortem principalem, tunc dandum erat dubium, ſecus ſi vellet computare in ſortem principalem. Sed cum Domina Magdalena prætenderet ſibi deberi damna & intereſſe vltra ſortem principalem, ideo ſecundum ordinem Dominorum du-
1 bitaui, an † in Saluiano interdicto propter moram veniant damna & intereſſe vltra ſortem principalem, ſtante ſuſpenſione petitorij poſtea ſubſecuta, & die Mercurij 13. eiuſdem menſis fuit concluſum, quod Saluiano interdicto veniant damna & intereſſe ratione moræ etiam vltra ſortem principalem, ex quo regulariter in quocunque iudicio propter moram debentis ſoluere, veniant damna & intereſſe, vt per Anch.conſil.150.nu. 3. cum aliis, quæ tunc per Aduocatos deducta fuerunt. qua reſolutione facta dubitatum fuit ſtantibus articulis datis, & teſtibus examinatis pro parte Illuſt.Dom.Magdalenæ, & quod Illuſt. Do. Portia dederit in ſolutum in poſſeſſorio tenutas, de quibus agitur, ad quam ſummam ſint liquidãda damna & intereſſe ipſius D. Magdalenæ.Et die Lunæ,25.eiuſdem menſis Iunij,cauſâ propoſita,non fuit facta reſolutio,quia vota Dominorum fuerunt varia. Nam aliqui dicebant,non poſſe fieri liquidationem ad aliquam ſummam ratione damnorum & intereſſe, quia ſumus in Saluiano interdicto, niſi de iure probaretur,quod in hoc iudicio debitor teneatur ſoluere, & in euentum non ſolutionis poſsit creditor obtinere,vt pignus diſtrahatur & ſibi adiudicetur, quoniam ſi hoc fieri poſſet, tunc benè poſſunt liquidari damna & intereſſe, alioquin ſecus, ex quo fructus computantur in ſortem: & deciſionem vltimo loco factam,vt ratione moræ veniãt damna & intereſſe, intelligebant ſecundum naturam cuiuſlibet iudicij. Aliqui vero contrarium tenuerunt, moti ex eo, quia niſi Domina Portia fuiſſet in mora, vtique Domina Magdalena percepiſſet fructus illorum annorum, in quibus D. Portia à die motæ litis retinuit tenutas, de quibus agitur, vſque ad conſignationem. Sed reſpondebatur, quod in omnem euentum Dom. Magdalena debuiſſet iſtos fructus computare in ſortem principalem, & per conſequẽs iſtud non erat intereſſe cõſiderabile, & iden Domini ordinarunt, quod cauſſa iterum proponatur, & præſertim
ſuper illa difficultate, an † in Saluiano interdicto, ſtante 2
præſertim ſuſpenſione petitorij, prout in caſu iſto, teneatur debitor ſoluere, & ſi non ſoluerit, poſsit creditor vendere bona, in quorum poſſeſsionem fuit immiſſus ex Saluiano interdicto, & die Mercurij. 4. huius menſis Iulij, cauſſa iterum propoſita, etiam cum nouis informationibus, fuit concluſum, non poſſe fieri aliquam liquidationem damnorum & intereſſe, prout prætendit Domina Magdalena, quia fructus computantur in ſortem, vnde Dumina Magdalena non poterat facere fructus ſuos. l.prima, C.de diſtract.pignor.cap. conqueſtus, de vſuris.Neguſan.de pignor.in quinto membro,5.parte princip.

Neque de iure ſubſiſtit fundamentum illud, quod debitor in Saluiano interdicto poſsit cogi ad ſoluendum, alioquin quod pign⁹ diſtrahatur, vt per Couar.variar.reſolutio lib.3.cap.18.nu.4.& pract. quæſt. in tit. de libello in hypotheca cum fructibus.Nam fuit reſpõſum per Dominos,quod fundamentum procedit in actione hypothecaria, non in Saluiano interdicto, quod multum differt
ab actione hypothecaria, cum † iudicium hypothecariæ 3
ſit petitorium: Saluianum vero poſſeſſorium: in primo datur appellatio, in ſecundo denegatur: in primo admittitur exceptio nullitatis hypothecæ, in ſecundo excluditur ſaltem quando requirit altiorem indaginem. In primo præſupponitur pignus: in ſecundo minimè, quæ omnia ſunt clariſſima in iure,vt per Neguſ.de pignor.in 1. memb. 1.part.princ.num.1.cum plurib.ſeq.Corn.in conſ. 190.num. 3. & 7.vol.1.Ang.Iaſ.& alij in §.item Seruiana Inſti.de actio.Rip.in rubr.de pignor.num.19.& recentiores de adipiſcen poſſeſſ.remed. 10. præſertim num. 7. vbi alios recenſet & num.180.

Nec vrget,quod vigore actionis hypothecariæ auocetur poſſeſſio ſicut vigore Saluiani interdicti, quia non propterea iudicium deſinit eſſe petitorium, prout in rei vindicatione, qui mediante quis conſequitur poſſeſsionem,& tamẽ iudicium eſt petitorium, l. is qui deſtinauit, & ibi Bart.de rei,vindic.

Neque obſtat, quod etiam in actione hypothecaria conſequanir quis poſſeſsionem retinendam, donec ſibi
fuerit ſatisfactum. Quia,† in actioné hypothecaria bona 4
dantur retinenda loco pignoris, ideo non mirum ſi creditor poſſet obtinere, vt pignus diſtrahatur. In Saluiano autẽ interdicto ſecus,vt per Cor.& Neguſ. ſupra citatos. Et ratio eſt,quia in Saluiano interdicto, præſertim ſtante

ſuſpenſio

ſuſpenſione petitorij, non eſt diſcuſſum de validitate cre-
diti, cuius diſcuſſio reſeruatur in ipſo petitorio, poſtquã
creditor eſt conſequutus poſſeſſionem bonorum: ideo
non mirum, ſi non poteſt petere creditor, vt pignus ven-
datur, quia debitor poteſt opponere, quod non conſtat
de eius credito: & ſic de neceſſitate deueniendum eſt ad
petitorium, in quo de crediti validitate diſcutiatur, vt
patet ex prædictis, & inter recentiores bene per Nattam
in conſil. ʃ3 2. col. 1. & 2.

Ad illud autem, quod dicebant informantes pro Do-
mina Magdalena, quod ſecundum iſtam lecturam, Sal-
5 uianum interdictum, quod † eſt introductum in fauorem
creditoris, retorqueretur in odium, quia debitor nun-
quam ſolueret, cõtra reg. iuris, l. quod fauore. C. de legib.
cum vulgar. fuit reſponſum bene verum eſſe, Saluianum
interdictum introductum fuiſſe in fauorem creditoris, cũ
ſit iudicium ſummarium & poſſeſſorium, non admittens
exceptionem diſcuſſionis, neque appellationem, vt ſupra
dictum eſt. Sed non propterea redundare in odium ipſius
creditoris, pignus vendere non poſſit, ex quo eſt in fa-
cultate ipſius auocata poſſeſſione bonorum à debi-
tore, ſtatim agere in petitorio, quod in ſui fauorem ſuſ-
penditur, & docere de validitate ſui crediti, & obtenta
victoria in petitorio, poſtea agere ad diſtractionem pi-
gnoris, vt ſibi ſoluatur: alioquin debitor ipſe multum
grauaretur: nam vltra quod in Saluiano de viribus & va-
liditate crediti opponere non poſſet, in diſtractationem
etiam pignoris, ſecundum iſtam lecturam, ab iſta exce-
ptione nullitatis ſeu inualiditatis crediti excluderetur:
quod non eſt dicẽdum, vt patet ex ſupra allegatis, ex qui-
bus dominis viſa eſt res ſatis clara. Et ita concluſerunt,
circumſcripta tamen, ſecundum aliquos, obſeruantia, ſi
qua in contrarium probaretur.

Poſtremo non obſtat illud fundamentum, quod ſi cre-
ditor poteſt immitti in poſſeſſionem omnium bonorum,
vt debitor hoc tędio affectus ſoluat, ex hoc infertur, quod
debitor tenetur ſoluere. Nam argumentum hoc non con-
cludit, quia ſi debitor præciſe tenetur ſoluere, non eſt o-
pus vti hoc remedio, vt tædio affectus ſolueret: quia præ-
ciſe poſſet cogi ad ſoluendum, & contra hoc argumentũ
militant omnia ſupra allegata.

RVBEI,

Roman. fructuum 50000. Lunæ 4. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Hypothecaria non competit in hypotheca legali pro re do-
nata.*

2 *Fallit in hypotheca donantis, vel tacita vel expreſſa, nu-
mero 2.*

3 *Hypothecaria non datur, vbi non eſt tranſlatum domi-
nium.*

4 *Saluianum interdictum ſaltem vtile competit, quicumque
competit hypothecaria.*

5 *Saluianum vt habeat locum, creditor ex parte ſua debet
iuſtificare ſuum creditum.*

6 *Interpretatio debet fieri pro validitate actus,*

7 *Fructus non computantur in ſortem in Saluiano interdi-
cto vbi bona reperiuntur obligata.*

8 *Fructus debentur à die litis conteſtata, licet non ſit tranſ-
latum dominium.*

9 *Fructuum condemnatio fit in poſſeſſorio, etiam ſuſpenſo
petitorio ex commum practica.*

10 *Fructus veniunt in Saluiano interdicto reſpectu credito-
ris bonorum, non autem pecuniarum,*

DECISIO XLIIII.

IN cauſa Roman. fructuum 50000. propoſui dubium
die Lunæ 4. Martij 1577. quod fuit reſolutum ſe-
cundum maiorem partem Dominorum in fauorem Il-
luſtr. D. Magdalenæ. Verum quia dubium continebat
pluras partes, Domini conſiderarunt plures difficultates.
Quarum prima fuit, an in caſu iſto competat hypotheca-
ria ad iſta bona valoris 50000. tanquam debita. & in iſta
difficultate fuit tentum pro affirmatiua, attentis verbis
donationis ibi, *ſopra il mio ſtato*, ex quibus reſultat hypo-
theca. Bart. in l. codicillis. §. inſtitutus, de leg. 2. cum mul-
tis aliis, de quibus hic per informantes, & fuit alias reſo-
lutum in iſta cauſa. Neque † obſtat, quod pro re donata 1
non competit hypothecaria. Quia hoc eſt verum in hy-
potheca legali: ſed in caſu iſto reſultat hypotheca ex ver-
bis ipſius donationis, vt ſupra dixi. Non obſtat reſolutio
facta ſub die 28. Ianuarij proxime præteriti, in qua fuit
reſolutum, quod bona ſunt in obligatione, ſed quod vi-
deretur, an competeret hypothecaria. Quoniam † fuit 2
reſponſum, quod bona ſunt in obligatione, & nihilomi-
nus competit hypothecaria in caſu iſto, quoniam bona
ſunt hypothecata, propter dictam clauſulam, *ſopra il mio
ſtato* & ſunt in obligatione propter alia verba ibi, *da ca-
uerſeli doue più li piacirà.* & ibi, *che tornino al mio herede.*
Non obſtat, quod cum bona ſint donata, non poſſunt
eſſe hypotheca, quia hæc non repugnant: neque in hy-
potheca legis, neque in hypotheca hominis, vt bene de-
ducunt Aduocati Illuſt. D. Magdalenæ. Poſtremo non
obſtat, quod † hypothecaria non datur, vbi eſt tranſlatus 3
dominim, l. neque pignus. de regul. iur. Quoniam in ca-
ſu iſto non poteſt dici tranſlatum dominium ante tradi-
ditionem, l. traditionibus, C. de pact. neque Illuſtr. D. Ma-
gdalena egit ad bona, vt infra dicetur.

Secunda fuit difficultas, an Illuſtr. D. Magdelena po-
tuerit agere Saluiano interdicto in caſu iſto, & fuit pari-
ter tentum pro affirmatiua, quod potuerit, cum † ſæpius 4
Rota ſoluerit competere Saluianum interdictum, ſal-
tem vtile, cuicunque comperit hypothecaria: neque ſer-
uata fuit opinio eorum, qui contrarium tenent, quod
hoc Saluianum non competat, niſi creditori pro pecu-
niario debito.

Tertia fuit difficultas, an Illuſtr. Domina Magdalena
egerit Saluiano interdicto. non tanquam creditrix pecu-
niarum, ſed tanquam creditrih bonorum, & ad ipſa bona,
& fuit tentum etiam pro affirmatiua. Nam vt pluries fuit
dictum in iſta cauſa ipſa Domina Magdalena deduxit o-
mne ius & egit omni meliori modo, vt apparet ex inter-
pellatione ſua, de qua in actis, in qua egit quoad ipſa bo-
na ſpecificando, ſuper quibus volebat ſibi ſatisfieri. Item
quia vt eſt reſolutum, bona erant in obligatione & pecu-
nia in facultate ſoluendi. Vnde non præſumitur quod
voluerit agere ad id, quod agere non poterat, vt deducit
Dominus Biſcia, & quia etiam ſit interpretatio in fauorẽ
libellãtis, l. ſi quis intẽtione ambigua, de iudic. Neque re-
fert, quod petierit etiam ſumma quia imo petiit bona,
& poteſtata fuit quod Illuſtris Domina Portia, in cuius
facultate erat ſoluere pecunias, ſolueret ſi vellet, quia
habebat loca montum, & ipſa Domina Magdalena po-
tuiſſet emere, ſi pecuniæ fuiſſent ſolutæ, & ſic proteſtata
eſt de intereſſe, iuxta doctrinam Peul. de Caſt. in l. 3. de eo
quod certo loco.

Non obſtat ſuſpenſio petitorij, quia non ideo minus
poteſt dici, quod egerit Saluiano ad iſta bona vti ſibi de-
bita, cum † creditor ex parte ſua debeat iuſtificare ſuum 5
creditum ad effectum, vt intret Saluianum. & licet ſuſpẽ-
dat petitorium, hoc ſit, vt exceptiones rei, quæ require-
rent altiorem indaginem, reiiciantur in illo iudicio, & re-
ſeruentur in iudicio petitorio. Specular. Aretin. Alexan.
& alij allegati per Dominum Biſciam. Et fuit dictũ, quod
ita reſolutum fuit coram bo. me. Oradino, in cauſa Bo-
nonien. dotis de anno 1563.

Quarta fuit difficultas, an Domina Magdalena obti-
nuerit in hoc Saluiano interdicto, & pariter fuit tentum
quod ſic. Primo, quia fuit ſuſpenſum petitorium, qua
ſuſpenſione ſtante, etiam quod verba ſentẽtiæ eſſent du-

bia,debent declarari ex iſta ſuſpenſione. Paulus de Caſtr.
Aym.Creſcen.& alij allegati.Secundo,attentis verbis sẽ-
tentiæ ibi , in corporalem dictarum tenutarum poſſeſſio-
nem. Tertio,ex euentu & obſeruantia ſubſecuta , quia eo
ipſo,quod D. Portia ſoluit bona ceſſauit quæſtio , & fuit
deuentum ad executionem & traditionem & menſura-
tionem. & non ad numerationem pecuniarum. Quarto,
6. quia ita interpretando ſententia lata eſt iuſta , & † inter-
pretario debet fieri pro validitate actus,l.quoties de verb.
obligat.cum vulgar.Non obſtant verba ſententiæ, ibi, de
& ſuper ſumma , & ibi , donec & quoſque fuerit deducta
ſumma ſatisfactum. Nam dicta verba debent interpretari
eo modo quo ius diſponit,id eſt,eo modo,quo dicta ſum-
ma debebatur, cum bona eſſent debita,& ſumma eſſet in
facultate ſoluendi ſecundum reſolutionem alias factam,
& ſupra fuit dictum.& quia etiam verba ſentẽtiæ ſunt in-
ter pretanda,prout conueniunt ſubiectæ materiæ & pro-
ut colligitur ex actis, vt deducit Dominus Horatius.Non
obſtat, quod petierit etiam pecunias , quia vt ſupra dictũ
eſt, petit, quatenus Domina Portia vellet ſoluere , cum
haberet facultatem illas ſoluendi : ſed antequam D. Por-
tia ſoluat , intrat petitio ſuper bonis, prout ſunt in obli-
gatione , non attento illo euentu , quod Domina Portia
poſſet ſoluere , prout de conditione reſolutiua actus,
non autem ſuſpenſiua,tradunt Socin. & Deciſ. in l.ſi pe-
cuniam,ſi certi petat.

Vltima fuit difficultas , an prædicta Domi na Magda-
lena feciſſet fructus ſuos. In qua etiam fuit tentum pro
affirmatiua inhærendo deciſioni factæ ſub die 21. No-
uembris proxime præteriti,per text.in l.tertia,de interdi-
ctis,vbi Petr.de Billapert.& Iacob.de Arena,Bart.Alberic.
& alij.

Non obſtat , quod in Saluiano interdicto † fructus
7 computantur in ſortem , prout fuit reſolutum in fauo-
rem Dominæ Portiæ , ſub die 4. Iulij proximè præteriti,
vt in reſolutione , cuius copia datur. Quoniam fuit re-
ſponſum,quod illa deciſio fuit facta de tempore, quo nõ
erat adhuc benè firmatum , quod bona eſſent in obliga-
tione , & pecuniæ in ſolutione , prout poſtea fuit reſolu-
tum : & propterea deciſio illa facta procederet ſi præſup-
poneretur quod Domina Magdalena eſſet creditrix pe-
cuniarum , & non bonorum , quia tunc fructus compu-
tarentur in ſortem,quia alias eſſet vſura: ſed quando quis
eſt creditur , non pecuniæ , ſed bonorum , & ad illa tan-
quam creditor agit , prout in caſu iſto , tunc non cadit v-
ſura , cum ex bonis ipſis fructus percipiantur , vt deducit
hic D.horatius.

Non obſtat , quod ex iſta donatione non eſt tranſla-
tum dominium, & per conſequens Domina Magdalena
non potuit agere tanquam Domina , & ſic facere fructus
8 ſuos,quia † nihilominus fructus debentur à die litis con-
teſtatæ,d.l.3.de interdict. Alex.in l.Neſennius, § fundum,
num.4.de re iudic.Non obſtat text.in l.fundi,de exceptio.
quia procedit quando fructus petũtur ęque principaliter,
ſecus ſi acceſſutie ad ipſam poſſeſſionem, vt ibi per gloſ.
& benè deducunt informantes hic pro Domina Magda-
9 lena.Non obſtat,quod in poſſeſſorio nõ fiat† condemna-
tio fructuum,quia imo contrarium eſt verius,d.l.3. de in-
terdict. & quotidie ita practicatur etiam ſuſpenſo peti-
torio. Similiter non obſtat illud fundamentum quod ſit
ſuper incertitudine. Quia procederet ſi Domina Magda-
lena vellet conſequi iſtos fructus tanquam Domina,non
autem ex Saluiano interdicto.
10 Vltimo non obſtat , quod † Saluianum interdictum
reuocet ſolam poſſeſſionem , & per conſequens non vi-
detur , quod auocet ipſos fructus. Quia imo etiam fru-
ctus ſaltem acceſſutiæ veniunt reſpectu creditoris bono-
rum , non pecuniarum , vt ſupra dictum fuit. Et ita re-
ſpondetur ad doctrinam Neguſ. allegatam pro D.Por-
tia,vt procedat in creditore pecuniarum , non autem bo-
norum. Et ita quoad omnes ſupradictas difficultates ma-
ior pars Dominorum tenuit pro Illuſtriſſima Domina
Magdalena.

RVBEI.

Roman. Vineæ de Maximis. Veneris 28,
Maij 1574.

SVMMARIA.

1 *Alienatio permiſſa in certis caſibus, in alijs cenſetur prohi-
bita,vbi ſequitur generalis prohibitio.*

2 *Diſtinctio ſemper qua ad fieri poteſt,eſt facienda,vt euitetur
contrarietas.*

3 *Prohibitio de non alienando non dicitur regulari à fidei com-
miſſo,ſed eſt ſimplex & abſoluta.*

4 *Vulgaris comprehenſa ſub compendioſa intrat ſtatim, quod
eſt factus locus propter incapacitatem.*

DECISIO XLV.

LICET difficultas indefinite loquatur de ſubſtitutio-
ne D. Margaritæ, quia tamen lis eſt ſuper vineis tan-
tum, fuit reſtricta per Dominos, an, & quando Margari-
ta ſit ſubſtituta in huiuſmodi vineis.Et reſoluerunt,quod
Domina Margarita ſoror Catharinę eſt ſubſtituta in pro-
prietate vinearum, non ſolum in euentum , in quem filij
maſculi Siluiæ decederent ſine filiis maſculis ante 25.an-
num teſtati aut inteſtati,ſed etiã poſt.25.annum inteſtati,
vt in d. teſtamentu ibi , Item vulo quod ſi omnes filij
maſculi,&c.& in verſic.volo etiam quod in his ſubſtitu-
tionibus, &c.Item etiam eſt ſubſtituta in euentum cõtra-
uentionis propter alienationem extra caſus à teſtatore
Siluię permiſſos.quia verſi.cæterũ ſi quis ex d. heredibus.
&c.refertur etiam ad Siluiam, ſi alienaret aut alienationi
conſentiret extra caſus à teſtatore illi promiſſos : Nam
verba ſunt vniuerſalia germinata & multum pregnantia,
vt vbi,*ſi quis ex dictis heredibus inſtitutis & ſubſtitutis*:& rur-
ſus ibi,*rem aliquam alienare tentauerit*, & illa dictio , *dictis*,
repetit omnes ſupra nominatos,vt hic benè deducunt in-
formantes.

Non obſtat, quod generalis probibitio de non alienã-
do † non comprehendat caſus ſpecialiter permiſſos.Quia 1
verum eſt, quod dicta prohibitio contra Siluiam non vi-
tiat in caſibus per teſtatorem illi permiſſis,vt ſupra dictũ
eſt , ſed non in aliis caſibus Siluiæ per teſtatorem prohi-
bitis , quia vt benè aduertunt iidem informantes Marga-
ritæ , potius ſumus illa regula , quod permiſſum in certis
caſibus,eſt in aliis prohibitum,præſertim vbi ſubſequitur
poſtea generalis prohibitio.

Non obſtat quod ſuprà in verſic. volo etiam. Teſtator
refert ſe ad infra dicenda,vt ibi, paulò pòſt dicetur. Qua-
re verum eſt, quod teſtator intellexit ſubſtituere Siluiam
ſecundum diſtinctionem inferius poſitam , & ſecundum
illam etiam cenſetur illi prohibuiſſe alienationem , hoc
eſt extra caſus ibi dictos.

Non obſtant quæ dicuntur per alios informantes de
contrarietate & incompatibilitate. Quia † imo per iſtam 2
diſtinctionem omnis contrarietas eſt ſublata, quia prout
ſemper fieri poteſt , eſt adhibenda diſtinctio , vt euitetur
contrarietas, Alexan.& alij per Deci.conſil.602.nume.5.
cum ſequen.

An autem dicta prohibitio ſit ſimplex , & abſoluta,
vel reguletur à fidei commiſſo præcedente , & intelliga-
tur ſub eadem conditione , ſi filij maſculi deceſſerint te-
ſtati,vel inteſtati infra 25.annum,aut poſt inteſtati, iuxta
cõſil.Deci.636.per Gozadin.conſil.30.nu.16.Remin.224.
nu.6.& conſil. 521. num.25.cum ſequen. cum aliis addu-
ctis coram Robuſterin in Bononien. de Pepulis de men-
ſe Martij,Maij, & Iunij, 1569. & iterum coram eodem in
eadem del.1574. inclinabant aliqui , quod non reguletur
à fidei

Digitized by Google

3 à fideicommiſſo præcedenti, ſed ſit abſoluta, † & ſimplex lex, continens in ſe ſuam cauſſam, & conditionem particularem, ac diuerſam & ſeparatam ſubſtitutionem a prima: nam non venit conſecutione poſt fideicommiſſum, ſed ſeparatim, & per verba multum prægnantia, & abſoluta, quo caſu non recipit conditionem fideicommiſſi præcedẽtis, vt eſt de mẽte dictorum Doct. & Ruin. conſil. 89. num. 18. 22. & in pluribus aliis. lib. 2. Ideo cum ſit diuerſa, & ſeparata ſubſtitutio, ſtatim quod eſt contrauẽtum, eſt factus illi locus, & non expectatur euẽtus aliarum ſubſtitutionum. Bart. Areti. & alij in l. quamdiu. la 3. de acquir. hered. Et in fortioribus terminis fuit reſolutum in Sabinen. Caſtrorum 30. Martij 1565. & 27.
4 Martij 1566. coram bo. me. Card. Aldobrandino, † quod vulgaris comprehenſa ſub compendioſa, intrat ſtatim, quod factus ſit locus propter incapacitatem: nec attẽditur defectus conditionis, ſi ſine liberis deceſſerit, poſitæ in compendioſa. Nec obſtant reg. l. quoties & l. ſeruo legato, de quibus per Doct. Quia procedunt in ſimplici prohibitione, quæ regulatur à fideicommiſſo præcedenti, non ſimplici, & abſoluta prohibitione, prout dicebant iſti Domini eſſe iſta de qua agimus. Item procedunt ſi omnes etiam fœminæ ſorores Iacobi ſubſtitutæ conſentiſſent: nam eo tẽpore, quo fuit facta alienatio del 1554. Iacobus erat minor 25. annorum, & fœminæ tunc principaliter erant illi ſubſtitutæ.

Hæc tamen licet fuerint dicta per aliquos ex Dominis, non tamen ea intentione, vt ſuper illis reſolutio daretur, niſi in his, quæ ſupra de intentione omnium firmaui. Hæc alia dicta ſunt ad excitandum partes, & ſuper illis dubitetur.

R V B E I.

Roman. ſeu Nepeſin. Vineæ de Formillo die Lunæ 24. Octobris, 1575.

S V M M A R I A.

1 *Poſſeſſio amiſſa cenſetur per ſequeſtrum voluntarium.*
2 *Actus, an dicatur neceſſarius, vel voluntarius, debet inſpici origo ipſius.*
3 *Poſſeſſio, vt dicatur amiſſa, debet inſpici qua mente fuit factum depoſitum.*
4 *Sequeſtrum differt à depoſito: & in quo differat. nu 5.*

DECISIO XLVI.

IN cauſa Nepeſin Vineæ del Formillo prætendebat D. Nerua, heredeſque Bonifacij de Grangia, non poſſe agere, ſeu obtinere contra ipſum actione ſpolij ſub prætextu, quod non conſtaret de primo extremo. Ideo ſub die Lunæ, 24. Octobris, 1575. propoſui dub. An conſtaret de primo extremo. Et ratio dubitandi fuit, quia prædictus D. Nerua aſſerebat non conſtare de primo extremo ex eo, quod heredes de Grangia aduerſarij de anno 1554. depoſuerunt in ſequeſtrum vineam, de qua agitur prout in cedula Ioannis Bargini, cuius copia data fuit. Ex quo inferebant informantes pro parte dicti
1 Neruæ, quod † per ſequeſtrum voluntarium cenſetur amiſſa poſſeſſio: vt per Doct. in ca. examinata, de ind. vbi Abb. nu. 14. teſtatur de cõmuni, Bart. in l. licet. ff. depoſit. Doct. in l. intereſſe puto de acquir. poſſ. cum aliis adductis per informantes.

Quod autem ſequeſtrum huiuſmodi fuerit voluntarium, dicebant informantes pro iſta parte apparere ex eo, quia erat in facultate iſtorum heredum de Grangia appellare vel non appellare. Præterea † ad cognoſcendum
2 an actus dicatur neceſſarius, vel voluntarius debet inſpici origo ſiue initiũ ipſius actus, vt per Tiraq. de retract. §. 1. glo. 14. nu. 15. & late per Corn. conſil. 291. num. 5. lib. 1. cum aliis cumulatis per Menoch. de arbitr. caſ. 182. num. 52. & ſeq.

Sed his non obſtantibus fuit concluſum per Dominos conſtare de primo extremo. Nam actus iſte depoſitionis Vineæ de qua in cedula, ſiue fuerit voluntarius, ſiue neceſſarius, non operatur amiſſionem poſſeſſionis, licet ff. depoſit. l. officiũ. ff. de rei vind. l. 3. §. ſi rẽ. de acquir. poſſeſ. licet enim admittatur, quod iſtud depoſitum fuerit volũtarium, tamẽ ad effectum cognoſcendi, an poſſeſſio cenſeatur amiſſa, debet inſpici qua mente fuit factum depo- 3
ſitum, vt eſt text. in d. l. intereſſe puto, de acq. poſſeſ. In caſu autem iſto conſtat de mẽte deponentis ex cedula ipſius depoſiti, ibi *pro obſeruatione ſtatutorum Vrbis*: non autem conſtat, quod voluerit amittere poſſeſſionem, vt eſt glo. cõmuniter approbata in verb. approbatũ, in d. l. intereſſe. vbi Aretin. dicit, quod illa gl. communiter tenetur ab omnibus. Et differentia eſt inter ſequeſtrum voluntarium, & depoſitum volũtarium, vt in primo caſu in dubio cenſeatur amiſſa poſſeſſio, in ſecundo vero minime, niſi aliud oſtendatur. Neque dubitandum † eſt differre ſequeſtrum 4
à depoſito. Paul. de Caſtr. in d. l. licet. ff. depoſit. & ſunt iura clara in l. proprie. ff. eo. tit. in. l. ſequeſtrum, de verb. ſignif. Aretin. in d. l. intereſſe. in prin. Ab. in d. c. examinata. nu. 3. Io. An. in c. locupletati, de reguntur. in 6. Quod autẽ hic ſimus in depoſito, non autem in ſequeſtro volũtario, apparet ex verbis cedulæ, † quæ loquuntur depoſito. Item 5
apparet ex verbis ſtatuit ex libro 166. vbi enim eſt cõtrouerſia de re mobili, debet fieri depoſitũ: ſed ſi eſt controuerſia de re immobili, tunc fit ſequeſtrum. Vnde cum in caſu noſtrò non eſſet controuerſia ſuper vinea, ſed ageretur de pœna pecuniaria, merito non cadit ſequeſtrum voluntarium ex prællegatis iuribus, & auctoritatib. Ex quibus patet, quod allegata in contrarium non obſtant.

R V B E I,

Pientin. 24. Ian. 1578.

S V M M A R I A.

1 *Epiſcopus ex facultate teſtandi conceſſa poteſt primum teſtamentum reuocare, & facere ſecundum, & numero 11.*
2 *Princeps ſi confirmat teſtamentum alicuius cenſetur id facere ſecundum naturam teſtamenti, ita quod poteſt illud reuocari & aliud fieri.*
3 *Facultas teſtandi conceſſa per Principem, cenſetur conceſſa ſecundum naturam teſtamenti, vt ſit reuocabile.*
4 *Diſpoſitio qualibet recepit interpretationem à ſubiecta materia etiam verba impropriando.*
5 *Diſpenſatio facultatis teſtandi debet recipere interpretationem à iure commun. & num. 6.*
6 *Facultas teſtandi conceſſa debet intelligi de teſtamento valido.*
7 *Conditio tacita ſuſpendit, ſicut expreſſa.*
8 *Diſpoſitio qualibet in actis hominis in materia odioſa intelligitur de primo actu.*
9 *Verba etiam in materia odioſa retinent eorum proprietatem.*
10 *Miles poteſt teſtari de iure ſpeciali de rebus Caſerenſibus tantum.*
11 *Teſtamentum ſecundum inualidum non ſufficit pro reuocatione primi. & num 14.*
12 *Actum qui non poteſt facere de nouo, non poteſt illud deſtruere, vel reuocare.*
13 *Teſtamentum factum ante ingreſſum religionis non poteſt reuocari ab ingreſſo poſt profeſſionem.*
15 *Facultas teſtandi durat etiam poſt obitum concedentis.*

DECISIO. XLVII.

IN quadam cauſſa Pientin, quæ pendebat extra Rotam, præſupponebatur in facto, quod Pius quartus fæl. recordat. conceſſerat facultatem teſtandi epiſcopo Pientino, prout in copia, quæ data fuit, qui illius vigore condidit primum teſtamentum, deinde illo reuocato condi-

Digitized by Google

dir ſecundum, poſtquam præfatus Pius quartus obierat,
Ex quo quidem facto duæ difficultates propoſitæ fue-
runt. Prima, an epiſcopus potuerit vigore dictæ faculta-
tis ſecundum teſtamentum condere, & quatenus nõ po-
tuit, an ſaltem illud ſufficiat ad reuocationem primi, ita
vt neutrum valeat. Secunda poſito, quod vigore huiuſ-
modi facultatis potuerit toties quoties teſtamenta facta
reuocare, & denuo teſtari an hoc procedat ſolummodo
in vita Pij Quarti concedentis, an vero ſucceſſorũ. Quas
quidem difficultates propoſui in Rota die 24. Ian. 1578.
Et incipiendo prima difficultate fuit concluſum per o-
mnes Dominos, Epiſcopum in vim huiuſmodi faculta-
1 tis potuiſſe primum † teſtamentum reuocare, & facere
ſecundum, dummodo aliæ ſolemnitates requiſitæ inter-
uenerint, reprobata opin. Dec. qui contrarium conſuluit
in conſil. 512. quam ſecuti videntur Socin. Iun. conſil. 89.
lib. 1. Curt. Iun. conſ. 178. Couar. in cap. cum in officiis. n.
8. de teſta. Tiraq. in l. boues. §. hoc ſermone, nu. 128. de ver-
borum ſignif. & Prob. in cap. non poteſt, nu. 10. de præbẽ.
in 6. & Modern. Mantu. in conſil. 30. num. 56. & alij Mo-
der. Ianuenſes de ſpol. eccleſ. q. 7. num. 18.

Moti ſunt Domini iuribus, rationibus & auctoritati-
bus. Et primo ex tex. in l. ſi quãdo, C. de inof. teſtamen. ibi.
niſi vt habeat legitimam, & conſuetam teſtamenti factionem,
& in l. omnium, C. de teſtamen. ibi, *ſi vltimum comprobetur*,
& ibi, vt libero arbit. cui teſtandi facultas ſuppetit, &c. Nam
2 † ſicut quando princeps confirmat teſtamentum alicu-
ius, cenſetur confirmare ſecundum naturam teſtamen-
ti ita quod poteſt illud reuocari, & aliud fieri per teſtato-
rem, quia id prouenit à natura teſtamenti, vt per Paul. de
Caſt. in d. l. omniũ, num. 6. Salicet. num. 2. & Fulgoſ. etiam
num. 2. poſt. princ. verſic. in textu ibi, detegãr. Et eſt com-
3 munis opinio, vt teſtatur ibi Iaſ. num. 5. pariter † quando
Princeps concedit facultatem teſtandi, cenſetur illam
concedere ſecundum naturam teſtamenti, quæ eſt, vt ſit
reuocabile. Et ad idem fuit allegatus text. in l. 2. §. teſta-
mentũ. ibi. ſupremam volũtatem quemad. teſtamen. aper.
Merito facultas faciendi teſtamentum debet intelligi re-
ſpectu ſupremæ voluntatis, quam primum teſtamentum
reuocatum non conſtet. Facit text. in l. 1. C. de ſacr. ſanct.
eccleſ. cuius verba ſunt clara ibi, *vt ſupremæ voluntatis, &c.*
Et comprobatur per tex. in auth. de iureiuran. à moriente
præſtito. in princ. ibi. diſpoſitiones morientium eſſe fir-
mas, ſed diſpoſitio, quæ eſt in primo teſtamento reuocato
non eſt talis, quia per ſecũdum teſtamentum ab ea cenſe-
tur receſſum, & tamen attendenda eſt vltima voluntas,
facit text. in l. furioſum, & in l. eunuchis, C. qui teſtamen.
facere poſ. Ex quibus ſecundum Dominos apparet mani-
feſtè opinionem Dec. & ſequacium de iure non poſſe
ſubſtineri.

Quo vero ad rationes omiſſis his, quæ ſatis accurratè
adducuntur per R. P. Dominum Franciſcum Sarmien.
de reddit. eccleſ. par. 4. cap. 4. & per D. Martin. Aytilque.
4 doctorẽ Nauarrũ in ſua Apologia. facit illa ratio, quod †
quælibet diſpoſitio recipit interpretationem à ſubiecta
materia, etiam verba improprijãdo, l. ſi vno loca. l. inſulã.
de præſcript. verb. cum vulgar. & multa exempla ad hoc
adducit Neuizan. conſil. 92. nu. 14. & ſequen. Aym. conſil.
245. num. 5. & 6. Secundo facit, quia huiuſmodi facul-
tas ſicut quælibet alio diſpoſitio, recipit interpretatio-
nem paſſiuam à iure communi, vt per Alex. & alios in
5 l. prima. §. lex Falcidia. ff. ad l. Falcid. Cum † autem de iu-
re communi admittatur reuocatio primi teſtamenti ex
alio poſteriore, ita debet admitti ſtante huiuſmodi facul-
tate, præſertim, quia poteſtas faciendi teſtamẽtum cõpe-
tit nobis ex diſpenſatione potius, vel ex gratia, quã meo
iure. vt per Abb. in rub. de teſtamen. num. 2. Guliel. de Be-
nedict. in cap. Raynutius eodem titu. in verb. condidit, il
primo. in prin. & latius in verb. teſtamentũ. il primo, nu. 5.
Socin. in rubr. ad l. Falc. num. 1. & ſeq. Vnde iſta particula-
ris diſpenſatio reſpectu facultatis teſtandi debet recipere
interpretationẽ ab iſta diſpenſatione competenti de iure
communi. Accedit, † quia ſicut facultas teſtandi recipit 6
interpretationem à iure communi, quod teſtamentum
habeat omnes ſolemnitates à iure requiſitas, vt in d. l. ſi
quãdo. C. de in off. teſtam. ita non videtur poſſe dari ratio
diuerſitatis, cur non debeat recipere hanc paſſiuam in-
terpretationem reſpectu reuocabilitatis, ſeu mutationis
voluntatis, quia verba facultatis debẽt intelligi de teſta-
mẽto valido, l. 4. §. cõdemnatum. de re iud. l. non putauit,
§. non quæuis, de bon. poſſ. cõtra tab. Vnde neceſſe eſt in-
telligere de eo teſtamento, quod morte fuerit cõfirmatũ
vt in cap. cũ morte, de celeb. miſſ. tunc enim teſtamẽtum
ſortitur naturam irreuocabilem, cum moritur teſtator,
vt inquit Apoſtol. ad Hebr.

Confirmantur prædicta, quia teſtamentum habet ta-
citam conditionem, niſi fiat ſecundum, vt dicit ipſemet
Dec. in cõſil. 489. num. 3. Socinum conſil. 14. num. 15. lib.
3. Cum † itaque tacita conditio ita ſuſpendat ſicut ex- 7
preſſa, ſecũdum glo. in l. item quia, §. primo. in verb. malè
agitur. de pact. quæ eſt communiter approbata, vt teſta-
tur Dec. in conſi. 2. num. 4. ſequitur, quod is qui faciat te-
ſtamentum, dicitur facere actum non pure, ſed conditio-
naliter. Cum autem iſta conditio deficiat, ex quo ſecun-
dum facit teſtamentum, infertur neceſſario, quod perin-
de ſit, ac ſi ab initio nullum fuiſſet factum teſtamentum,
l. vnica, §. ſin. autem aliquid ſub conditione, C. de caduc.
tollen. l. pecuniam, ſi cert. pet. & ibi Alexan. num. 4. & Ia-
cob. de ſancto Georg. num. 3. Rimin. conſil. 119. numero
15. ſi igitur quis teſtatus fuit conditionaliter, & conditio
deficit, ex quo aliud fecit teſtamentum, non poteſt dici,
quod per primum teſtamentum, ſit cõſumpta facultas te-
ſtandi, quia paria ſunt nil fieri ſub conditione, quæ de-
ficiat, vt, in d. l. pecuniam. Ripa lib. 1. reſponſ. cap. 2. num.
22. & ſeq. quæ omnia eo facilius procedunt, ſi inſpicere
vellemus mentem, & intentionem tam impetrãtis, quam
concedentis, ex quo reſpectu Papæ concedentis hanc
facultatem, nulla ratio ſuadet, cur magis intellexerit de
primo, quam de ſecũdo teſtamento, quia nihil ſua inter-
eſſe videtur à principio, an primum potius valeat, quàm
ſecundum: & propterea, cum ſit eadem voluntas quoad
vtrumque, non debet iſta facultas reſtringi ad primum.
Antonius de Butr. cõſilio 30. numero primo, cum aliis de
quibus per Tiraquel. in l. boues. §. hoc ſermone, nu. 10. li-
mit. de verbor. ſignificat. Similiter ex parte impetrãtis hoc
idem dicendum eſt, quia aliter ſibi imponeret legem, à
qua recedere non poſſet, contra text. in l. ſi quis. in princ.
ac leg. 3. & in l. ſi fratres, §. idem reſpõdit. pro ſoc. Maxime,
quia huic primo teſtamento non ſolum ipſa definitio de
qua in leg. prima, de teſtament. ſed ne verbum quidem
ipſius conuenit: nam dum dicitur, voluntatis noſtræ,
non conuenit: quia eſt reuocata: dum dicitur, iuſta ſen-
tentia, minus etiam, quia eſt contra naturam teſtamen-
torum, vt paret ex prædictis: dum vero dicitur, de eo,
quod quis poſt mortem ſuam fieri velit, pariter non
conuenit, quia cum primum teſtamentum ſit reuoca-
tum, eſt potius de eo, quod quis fieri nolit. Tum etiam,
quia abſurdum eſſet, quod quis cogeretur relinquere ei,
cui nihil relinquere vellet nouis ſuperuenientibus cauſ-
ſis poſt primum teſtamentum conditum, vt de adim. leg.
per tot.

Non obſtant modo rationes, quibus mouentur Dec.
d. cõſ. 512. & alij ſupra citati, videlicet, quod in † materia 8
odioſa in actu hominis diſpoſitio quælibet intelligitur
de primo actu, vt in d. l. boues. §. hoc ſermone.

Quoniam prædicta regula non procedit, vbi ſubiecta
materia aliud ſuadet, vt quia actus ſui natura ſit multipli-
cabilis prout in hoc caſu, vt per Butr. in d. conſil. 30. ſub.
num. 1. Tiraquell. d. §. hoc ſermone, in ſecunda limit. &
etiam in 18. limit. prout etiam prædicta regula non pro-
cedit

Digitized by Google

cedit, vbi ſecundus actus eſt reuocatorius primi ſui natu-
ra reuocabilis, vt per Tiraq. in 17. limit. poſt alios quos al-
legat. Tertio, regula non procedit, vbicunque conſtat ad
quem effectum fuerit facta conceſſio, ſeu diſpoſitio, niſi
effectus ſequatur, vt per Bald. in l. inuitus. nu. 8. C. de pro-
cur. cum aliis multis cumulat. per Tiraq. in 6. limit. Quar-
to, regula non procedit, vbi durat poſt primùm actum,
& manet eadem ratio diſpoſitionis, vt procedatur ad ſe-
cundum actum, vt per Tiraq. in 10. limit.

9 Non obſtat, quod materia ſit odioſa, quoniam † præ-
ter id, quod etiam in materia odioſa verba retinent eo-
rum proprietatem, vt per Aretin. in l. cum lege. de teſtam.
Cader. conſil. 1. de conſang. & affin. Dec. conſil. 76. nu. 2.
poſt princip. & in conſil. 113. nu. 6. & in conſil. 114. num.
3. in fin. & conſil. 128. ad fin. cum multis aliis, quæ ad hoc
propoſitum poſſent cumulari hoc odium, vt ſupra dictũ
fuit, non magis influit in primum teſtamentum, quam in
ſecundum, quoniam non poteſt conſiderari odium, niſi
propter præiudicium eccleſiæ: & tamen eſt abſolutum,
quod ſaltem vigore huiuſmodi facultatis, poſt epiſcopus
valide facere primum teſtamentum, & etiam ſecundum,
ſecundum Doctores & alios ſequaces, & per conſequens
conſideratio reſpectu odij nihil vrget. Præterea ſi verum
eſt, vt dicunt Doctores ſequentes opinionem Dec. quod
in materia odioſa verba ſunt intelligenda, vt minus rece-
datur à iure communi, quàm fieri poſſit, ex quo receſſus
à iure communi continet odium: receditur autem à iure
cõmuni ex eo, quia epiſcopus vigore facultatis poteſt de
redditibus eccleſiæ poſt obitum diſponere. Diſponit au-
tem de huius redditibus per primum teſtamentum, non
obſtãte iſto receſſu à iure communi, in quo ineſt odium,
& per conſequens debet poſſe diſponere per ſecundum
teſtamentum, in quo non militat maius odium, quàm in
primo. Imo maius odium militaret, ſi non poſſet primum
teſtamentum reuocare ex quo magis recederemus à iure
communi diſponente, quod ambulatoria ſit voluntas,
vſque ad vitæ ſupremum exitum, l. 4. de adim. lega. & in-
ſuper violarentur omnes regulæ vltimarum voluntatum,
vt in iuribus ſupra citatis. Item ſequeretur, quod licentia
teſtandi tranſiret in licentiam contrahendi, ſi primum
teſtamentum non poſſet reuocari, l. ſicut, C. de action. &
obligat. ex quibus apparet, quod iſta conſideratio odij
propter receſſum à iure communi, potiùs facit pro iſta
parte contra Dec. & ſequaces.

Tertio, non obſtat ratio Soc. iun. quod iſta facultas te-
ſtandi conſumitur in primo actu, ex quo epiſcopus dici-
tur hoc facere de iure ſpeciali. Quia fuit reſpõſum, quod
iſta conſideratio poſſet procedere ſi eſſemus in iudiciali-
bus, vt per Tiraq. in limit. nu. 47. & ſeq. Præterea illa con-
ſideratio non procedit, vbi materia ſui natura eſt reuoca-
bilis, & etiam vbi conſideratur effectus, vt in limitationi-
10 bus ſupra deductis. & per Tiraq. in 6. limit. nu. 10. Et † præ-
dicta poſſunt confirmari exemplo militis damnati, qui
iure ſpeciali teſtatur de rebus caſtrenſibus tantum, vt in l.
& militibus. C. de teſtam mili & in l. ex miliari. de teſtam.
& tamen dubium non eſt plura poſſe condere teſtamen-
ta, l. quærebatur. de militari teſtament.

Rurſus conſiderabant Domini in caſu iſto, materiam
habere multo minorem difficultatem attentis verbis am-
pliſſimis, & generalibus ipſius facultatis teſtandi, quate-
nus in ea dicitur, pro libito tuæ facultatis libere, & lici-
te valeas plenam liberam, & omnimodam licentiam, &
facultatem concedimus, &c. ex quibus verbis manifeſtè
conſtare videtur, datam eſſe licentiam non ſolum ſemel,
ſed & pluries teſtandi, alias epiſcopus non diceretur poſſe
libere diſponere, nec illa verba, plenam & omnimodam,
operarentur ſuum effectum, prout conſiderat Thob. Nõ.
conſil. 18. num. 8. 9. 10.

Quo vero ad auctoritates, iſtam partem tenet Ioan.
And. in c. non poteſt. in vltimis verbis. de præben. in 6. &
ibi Gemin. † & in §. illud. in fin. Bald. etiam hoc idem vel- 11
le videtur in c. 1. §. nu. 21. de pace conſtan. quem refert, &
ſequitur Alexan. in add. ad Barto. in l. oẽs populi. nu. 29.
in ver. non poteſt. de iuſt. & iur. ſequit. Tiraq. in 17. limit.
Card. A. ban. in tra. de Cand. q. 48. Nauar. & Sarmient. ſu-
pra citati. Vaſ. in l. ſi quãdo, nu. 8. C. de inoffic. teſtam. Till.
Fern. in l. 4. tau. n. 6. cùm ſeq. Moll. de Hiſpan. primogen. li.
2. cap. 12. n. 45. Camera. in cap. imperialem. de prohibit fe.
alien. fo. 62. col. 2. à tergo ver. ſed pulchrum erit hic quæ-
rere, per plures col. vbi aſſerit, quod iuraret de credulitate
quod illud reſupinum, vt ipſe inquit; reſponſum non fuit
Dec. & eandem opinionem ſequuntur Moder. Eugubien.
in conſil. 38. num. 26. in fin. & ſeq.

Ex quibus patet, iſtam partem munitam eſſe non ſo-
lum iuribus, & rationibus, ſed etiam maioribus auctori-
tatibus. Quibus ſtantibus non eſt opus inſiſtere ſuper ſe-
cunda parte primæ difficultatis, an ſecundum teſtamen-
tum licet inualidum, ſufficiat pro reuocatione primi, quia
vt concluſum eſt, ſecundum teſtamentum eſt validum,
tametſi vbi daretur primùm teſtamentum validum, & ſe-
cundum inualidum, tenebãt aliqui ex Dominis non ſuffi-
cere pro reuocatione primi, ex regula, † quæ habet, quod 12
ille qui non poteſt actum facere de nouo, non poteſt il-
lum deſtruere, vel reuocare. Ideo † teſtamentum factum 13
ante ingreſſum religionis non poteſt reuocari ab ingreſſo
poſt annum profeſſionis, quia cum non poſſet amplius
teſtari, ideo non debet poſſe teſtamentum iam factum
reuocare, vt per Imol. in l. 1. ſub num. 13. de teſtamen. Dec.
poſt alios in cap. in præſentia, nu. 68. de probat. Gauzadin.
in conſil. 41. nu. 16. cum pluribus ſeq. Præterea † clarum 14
videtur, quod ſecundum teſtamentum non reuocat pri-
mum, niſi ſit ſolemne, & validum, §. poſteriore. & §. ex eo
autem. Inſtit. quib. mod. teſtam. infirm. Couar. in rub. de
teſtam. in 2. part. nu. 21. & in verſic. ſeptima concluſio.
Sed Domini, vt plurimum iſtam diſputationem omiſerũt
tanquam non neceſſariam ſtante prædicta opinione.

Quantum verò attinet ad ſecundam principalem dif-
ficultatem, fuit pariter concluſum, huiuſmodi † faculta- 15
tem teſtandi durare etiam poſt obitum Pij 4. concedẽn-
tis: regulariter enim gratia Papæ non expirat mortuo etiã
re integra, vt in cap. ſi ſuper gratia. de offic. delega. in 6.
Rot. deciſ. 12, eodem tit. in nou. & deciſ. 86. de reſcr. in an-
tiq. Dec. conſil. 407. nu. 17. Rebuff. in pract. benefic. ver. de
gratia rationi cõgruit. nu. 2. & 3. multos cumulat Gabriel.
in tit. de præben. concl. prima, & hanc opinionem in ter-
minis noſtris tenuerunt Doct: Nauar. & Sarmient in locis
ſupra citatis, vbi bene reſpondent omnibus rationibus,
quas adducit Soc. iun. d. conſil. 89. & ex recentioribus ita
conſuluit Borſat. in conſil. 29. Natt. 647. & Moder. Eugu-
bien. in allegato conſil. 83. num. 19.

COTTÆ.

Gerunden. Sacriſtiæ. Lunæ 26. Maij. 1567.

SVMMARIA.

1 *Prouiſio facta à Papa, nulla facta mentione Decreti, cui de-
rogandum eſſet, nullius eſt momenti.*

2 *Prouiſio Papæ intelligitur comprehenſa in concilij Trid. de-
creto ſeſſ. 24. c. 18. & num. 3.*

4 *Forma adhibenda actus ex concilij decreto, etiam prouiſio-
nem Papæ comprehendere dicitur, niſi derogatum repe-
riatur.*

5 *Beneficium curatum non dici, cuius cura non incumbat ec-
cleſiæ, vel epiſcopo, ſed ea exercenda per accidens pluribus
promiſcuè datur. & num. 6. & 7.*

6 *Beneficium curatum illud dicitur, cuius cura per votum, vel
plures adminiſtratur, & eccleſiæ, vel epiſcopo incum-
bat.*

Digitized by Google

7 *Oldradi opinio quomodo ſaluetur propter decretum concilij Tridentini in contrarium ſtatuentis, & nu. 8.*

9 *Forma examinis decreta in concilio Trid. nunquam prætermittenda, etiam ſi cura beneficij eccleſiæ, vel epiſcopo incumberet, & per plures adminiſtraretur.*

10 *Papa præſumitur ſcire omnia concilij Decreta, & ea ſubijci eius voluntati.*

11 *Notitia decreti non ſufficit haberi à Papa, niſi etiam adſit clauſula derogatiua.*

DECISIO XLVIII.

PRopoſita cauſſa, patres in eam planè ſententiam deuenerunt, locum eſſe ſacri Conc. decreto, in ſeſ. 24. ca.
2 18. ita † vt prouiſio Papæ, nulla decreti ipſius factæ mentione neque adſcripta decreti derogatione, nihil prorſus ad beneficium obtinendum momenti habere cenſeatur.

Primo, quidem perpenſis concil. verbis initio decreti inſertis, illius ſcilicet: *Quos omnino ad infraſcriptum examen teneri mandat per obitum, vel reſignationem, etiam in curia, ſeu aliter quomodocunque contigerit, etiam ſi parochialis eccleſia reſeruata, vel affecta fuerit generaliter, vel ſpecialiter etiam vigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem ſanctæ Rom. eccleſiæ Cardinalem, &c.* Nam iis verbis certò certiùs eſt, comprehenſas etiam apoſtolicas Papæ prouiſiones intelligi concilium voluiſſe, quoniam conſtat Papam ſublata in vniuerſum ordinariis poteſtate, poſſe beneficia, quæ vel de facto, vel renuntiante poſſeſſore vacent in curia, aut reſeruata, vel quoquo modo affecta inueniantur, ſuo arbitrio conferre. De vacantibus quidem, ſiue mortuo, ſiue cedente in curia, vel intra duas dietas eo qui beneficia obtinebat, eſt text. in c. præſenti. de præbend. in 6. in capit. ſecundo, de conceſ. præben. eo. libr. in extrauag. ex debito. de elect. & extrau. prima, de præben. in communibus, & ibi ſæpè, de affectis, & quacunque alia ratione reſeruatis, in extrauag. ad reprim. & extrau. execrabilis de præben. in communibus, & aliis ſimilibus decretis, & cõſtitutionibus ab Ænea de Falconibus, in tract. de reſeruat. q. 2. & a Simonetta in eiuſdem tituli de reſeruationibus inſcripto opera, q. 10. & 11. & in reg. cancell. 3.

Hac animaduerſione excitata Domini eo facilius æſtimarũt intelligi, apoſtolicam Papæ prouiſionem illo concilij decreto contineri, vtpote in quo ſcriptum ſit, etiam beneficia in curia vacantia debere ea forma adhibendi examinis obſeruanda conferri: cum præſertim in curia ex renuntiatione in perſonam nominatim expreſſam coram Papa duntaxat neceſſario facienda, excluſa omnino ordinatiorum poteſtate, vacantia non poſſent ab ordinariis dari, ſed ab ipſo Papa tantum concedantur, c. ex parte. de de offic. deleg. Rebuff. in prax. beneficior. ſub rub. de reſign. cond. in princ.

Putarunt enim Domini iſtis verbis decreti iam notatis dilucidius mentem perſpici, cum omnes vacandi in curia modos omnia affectionis, ſeu reſeruationis genera apertè concilium declarauerit voluiſſe examinis formæ veluti vinculis, & cathenis cõſtringi generaliter loquendo, & propterea nihil penitus excipiendo, l. 1. §. generaliter, de leg. præſtã. neque diſtinguẽdo, l. de pretio, de publ. in rem act. & ſimil.

Conſiderarunt etiam patres alia verba principin Decreti adiecta, illa videlicet, etiam ſi cura eccleſia, vel epiſcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures adminiſtretur.
2 Quibus † ſane verbis etiam adducti ſunt, vt crediderint id beneficium, de quo agitur, decreto ipſius Concilij apertè comprehendi, cum exploratum ſit ipſius quoque Antonij confeſſione narrantis in prouiſione apoſtolica, obtinentes tale beneficium exercere curam alterius hebdomadis, beneficium huiuſmodi curam habere, quoniam ſatis liquet non externam, neque aduentitia adminiſtrationem ſolũmve miniſterium impoſitum, cõfuſe promiſcuè communiter ad tempus pluribus exercendum inuicem narrari, ſed plane exprimi curam viciſſim ſingulis hebdomadis inhærẽtem natura ſua, propriæ, electæ, diſcretæ, perpetuò à pluribus adminiſtrari: & propterea negari non poteſt epiſcopo, vel eccleſiæ curã illius beneficij incumbere, illúdque curatum iudicari, etiam ſi pluribus alternis hebdomadis exercendam curam eccleſia, vel epiſcopus diſtribuerit, vt poſt Archid. in ca. ſicut in vno, 26. q. 2. & in cap. cum non ignores, vbi Hoſtien. de præben. conſuluit Oldr. conſ. 67. cuius initium eſt, ſi duo, vel plures, nu. 1. in fin. & nu. 2. verſic. ſecus ſi perpetuo, & nu. 3. Atque idcirco Domini tenuerunt hanc ſententiam, tanto magis decreto Concilij contineri hanc Papæ prouiſionem, quia in eo decretum fuit, omnes prouiſiones fieri oportere, adhibita illa examinis forma, etiam ſi cura eccleſiæ, vel epiſcopo incumbat, vt per vnum pluréſve inuicem adminiſtrentur: tritum eſt enim dictum, ſi non ceſſant verba legis, nõ ceſſare legis diſpoſitionem, vt nor. in l. 4. §. toties, vbi Caſtren. & alij de damno infecto.

Præterea addidere Patres, ponderanda etiam illa ſacri Concilij decreti verba in eod. cap. 18. adſcripta, *propè fin. alias prouiſiones omnes, ſeu inſtitutiones præter ſupradictam formam facta,* 3
† ſubreptitia eſſe cenſeantur, nõ obſtantibus huic decreto exemptionibus indultis, priuilegiis, præuentionibus, affectionibus, nouis prouiſionibus, &c. Quibus probatũt Domini, quod antea notaui generaliter loquendo Concilium, & adiiciendo verbum, omnes, nullam voluiſſe omnino excluſam eſſe prouiſionem, cum non ſolum ordinatiorum prouiſiones ſecutum eſſe cõcilium, ſed omnes dixiſſe patent, neque enim facile recedendum eſt à verborum, vt dicitur generalitate, l. prima, §. ſi is qui nauem, de exercit. not. gl. in c. humanæ aures, 22. q. 1. Rom. conſil. 389. circa primum quæſtionis articulum.

Idque eo magis, quia eo ipſo loci vbi conc. clauſulam adiecit, qua irritas omnes præter formam adſcriptam factas prouiſiones declarauit, nominatim etiam de nouis prouiſionibus mẽtionem fecit: nouas autem prouiſiones nemo vnquam inficiabitur, à Papa duntaxat poſſe concedi, vt not. in cap. poſt electionem, de conceſ. præben. gl. in reg. cancel. 62. Rebuff. in prax. benefi. ſub tit. de nou. prouiſ. & ſimpl. in princ.

Comprobauit hanc ſententiam ex decreto, aliter geſtum factúmque omnino irritum declarãte ibidem inſerto, quia forma adhibenda actui ex legis, ſeu concilij decreto, ſi prætermittatur, † etiã ipſius Papæ prouiſiónem, 4
in qua minimè eum decreto derogatum conſtet vacuam & inanem reddit, c. pen. vbi Lap. & Gemin. in fin. de præben. in 6. clem. prima, de conceſ. præben. & ibi not.

Ex quibus dixerunt Patres nihil obſtare, quæ Antonij Aduocati ſcripſerunt. Quod enim attinet ad argumentum illud, ſcilicet non dici curatum beneficium, † cuius 5
cura inuicem exercenda pluribus datur ex eo Oldr. conſi. 67. Ideóque prouiſionem illius beneficij non elidi decreto Concilij. Reſponderunt Domini, quod ſupra annotaui, conſ. illud Oldradi intelligendum, vt planè loquitur, ſi aduentitia eſſet adminiſtratio externáve annexa, ex cura promiſcuè pluribus exercenda, non autem, vt in caſu propoſito vbi beneficio per ſe inhæreret cura, eccleſiæ vel Epiſcopo incũbens, & ab ipſo ſuperiore Eccleſiæ pluribus viciſſim in perpetuum diſcreto, quam à ſingulis, & propriæ ſingulis hebdomadis adminiſtranda committi ſoleret, c. ſicut in vna, 20. q. 2. & ibi Archidiac. & alij antea citati.

Imo † duo ſubiecerunt Patres, & ſuppoſuerunt rationem, cur ſic opinarentur, quoniam expreſſum verbis 6
concilij inuenerunt, curatum cenſeri beneficium, cuius cura per vnum, vel plures adminiſtretur, & Eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbat, in quibus verbis cum nulla ſit ambiguitas, non poteſt eſſe voluntatis quæſtio. l. ille aut ille. §. ſed cum in verbi, de leg. 3. Idcirco † vel ita accipiendam,

vt di-

Digitized by Google

vt dixi Oldr. in eius conſil. 67. opinionem atque interpretandam vti rectè ſignificatam ibidem conſtat, ſi promiſcuè ſcilicet, & vt vbi ſcriptum eſt, indeterminatè adminiſtratio & miniſterium beneficij exercendum pluribus commiſſum ſit, neque epiſcopo vel eccleſiæ cura incumbat, non autem vbi cura inhærens beneficio incumbit Eccleſiæ, vel Epiſcopo, & pluribus inuicem propriè, & deſcrete adminiſtranda, vt hoc caſu demandata inueniat: tuuc enim & Oldr. in eo. conſ. 67. probatum, & decretum concilij nominatim cautum voluit, eiuſmodi beneficium quaſi cura per ſe inhætente affectum examinis formæ ſubiectum intelligi.

Vel certè affirmarunt Domini, cenſendum eſſe de induſtria cōcilium adiecisſe ea verba, per vnum, vel plures,
8 &c. & cura eccleſiæ, vel epiſcopo incūbat &c. vt † Oldra. opinionem euelleret, & diſputationes rolleret, cauendo palam verbis oportere, præponendos beneficiis, quorum cura etiam per plures adminiſtretur, eccleſiæ, vel epiſcopo incumbens, ſubiici examini, quia ſi locus eſſet ſimplicitet conſilio illi 67. & non intelligeretur, vt dictū eſt, proculdubio pugnarent intet ſe conſilium Oldrad. & ſancti Trident. concilij decretum, & non eſſet admittendum, vt neutrum tarum haberetur: ſed illud conſil. Oldr. quatenus pugnans decreto concilij, penitus ab togatum, cum conſiſtere non poſſet, poſteriori ſancti concilij conſtitutioni contrariari: ſcitum eſt enim illud, priores leges, & decreta nedum opiniones contrariis poſterioribus emendanda corrigi atque omnino tolli, l. ſed & poſteriores vbi gl. de legib. merito igitur Pattes cenſere ſe dixerunt, aut conſil. Oldr. vt ſanè locutum eſſe cōſtat, & ſupra fuit declaratum, debere intelligi: aut abrogatum penitus fateri neceſſe eſſe concilij decreto, io quo cum ſit caſus legis, nihil amplius eſt quærendum, l. ancillæ. C. de furtis.

Eiuſmodi ferè etiam tatione reſponderunt Domini reliquis omnibus, quæ in contrariam partem fuerunt allata, & Sarnen. reg. de idiomat q. 11. numer. 6. annotata & in cauſſa Barchinen. hebdomadar. maioris Sancti Stephani de Pabuſide menſe Nouembris, 1556. & menſæ Martij, 1557. ab Anto. Augu. in Rotæ andirotio animaduerſa.

9 Dixerunt enim Patres, ea † umnia poſſe locum habere, circumſcripto decreto concilij tam ex parte loquente, & ideo obtinuiſſe in regula de idiomate, in qua non legun tur tam ampla tam late patentia verba, quæ concilij decretum expreſſe volunt, vt dilucidè demonſtrat, formam examinis non prætermittendam etiam ſi cura beneficij eccleſiæ, vel epiſcopo incumberet, & per plures adminiſtraretur. Quibus verbis ita perſpicuis mētem concilij apertè ſignificantibus, & ſi alicui duris aliquando viſis ſtatutum eſt quoniam ita lex ſcripta eſt, l. proſpexit verſic. ledita lex. ff. qui & à quibus manu. Et idcirco ex diuerſis non eſſe ducendum argumentum, l. Papinianus exuli de minor.

10 Neque vero quicquam mouit Patres, quod † Papæ nota erant omnia concilij decreta, idque in primis notiſſimum, & in prouiſione Antonij oarratum inueniretur, obtinentes illius beneficij curam exercere alternis hebdomadis vna cum hebdomadario. Ex quibus verbis Antonij aduocati conabantur Dominis perſuadere, credendum ſaltem eſſe, Papam cuius præſertim arbitrio, & voluntati ac iudicio omnia ſunt decreta concilij ſubiecta, vt in ſeſſ. 25. c. 21. in hac Antonij prouiſione noluiſſe locum habere decretum concilij, prouidendo non adhibito examine.

11 Quoniam dixerunt Domini, non ſufficere † notitiam decretorum, in quibus adſcriptæ ſunt clauſulæ, irritum aliter actum geſtumve reddentes, nullúque declarantes, niſi in ipſo actu à Papa etiam geſto adſit decreti derogatio, quam neceſſario à Papa quoque dignoſcente ſe contra decretum facere, adiiciendam litteris gratiæ, alioquin ea ceſſante decretum omnino ratum eſſe cenſendum. traditur in c. ex parte de capp. monach. vbi Hoſtiē. idē in ſua ſumma in tit. de reſcrip. §. quos verſ. 51. & ver. ſed & vero, & ver. ſed ſunt caſus, etiam probatur in c. cam te, de ætat. & qualita. & in c. porrecta, de confirmat. vtil. vel inutil. & aptè proſequutus Oldr. cōſil. 326. in prin. ver. & in primis.

Neque aliud illo c. 21. ſeſſ. 25. ſtatutum reperitur, quo ſanè, vt pareret atque etiam neceſſe voluit conſilium omnia, & ſingula in eo ſacro conuentu Eucomenico ſtatuta, ita decreta fuiſſe, vt in illis ſalua ſemper ſedis apoſtolicæ auctoritas, & ſit, & eſſe intelligatur. Et propterea reſponderunt Patres potuiſſe quidem Papam ſi voluiſſet decreto examinis derogare, ſed noluiſſe, ex quo patet nullam penitus adiecisſe derogationem dicto conſil. Oldrad. 326.

Præterquam, quod nonulli ex Dominis conſiderabant illud. cap. 21. ſeſſ. 25. intelligi de approbatione, & cōfirmatione concilij, quæ à Papa erat adhibendda, & iam ſua ipſius ſummi Pontificat. auctoritate durata concilij fuerant comprobata die Mercurij 16. 1564. vt in bulla confirmationis.

Illico autem Domini reſeruatum voluerunt conſenſum, & hac de re colloquium noſtrum habendum. An ſcilicet Antonio facta prouiſio apoſtolica appareat eo tempore quo oondum in prouincia Gerunden. fuiſſet promulgatum concilium, aut fortaſſe cum adhuc ipſius concilij obſeruandi præſtituta, aut prorogata dies lapſa non eſſet.

COTTÆ.

Albanem, fideicommiſſi. Lunæ 14. Iunij 1574.

SVMMARIA.

1 *Verbum poſitum inter duas orationes, æqualiter vtráſque determinat.*
2 *Copula &, vtrunque ex copulatis æqualiter determinat.*
3 *Dictio dicta, habet relationem ad præcedentia.*
4 *Subſtitutio facta poſt mortem plurium ſemper fit ab vltimo moriente.*
5 *Conditionis euentus ſpecificus attendi debet in fidei commiſſo conditionali.*

DECISIO XLIX.

MAior pars dominorum tenebat, clauſulam, & quod ſemper, ſtare conſecutiuè, tum quia regitur ab eodem verbo, voluit, poſitum † in proxima oratione præ- 1
cedēti, Bart. in l. prætor. §. eritque differentia. ff. vt bō. cap. idē Bar. in l. Seio. §. Caio. de fun. inſtruct. Socin. in conſil. 27. nu. 18. vol. 4. Ant. & Imol. in clemen. prima, de ſupplē. neglig. prælа Glin §. idem lapilli, in ver. inuētoris, Inſtitu. de rer. diuiſ. Gē. in capitu vbi periculum. §. nulli de elect. in 6. Dec. in conſilio 92. Iaſ. in conſil. 134. verſ. nu. aduertendum eſt, li. 1b. Tum propter copulam, & cuius † natura eſt 2
vnum ex copulatis cum altero implicare, & omnia ſimul cōiungere, & reducete ad æqualē determinationem, Bar. in l. 3. §. ſi duo ff. ad Carbē. Aretin. in l. ſi pater. §. ſi nemo ff. de vulg. & pupil. Iaſ. in cōſil. 228. colum. pen. l. 2. Tum etiā ſtante dictione, dicta, quæ † habet relationem ad præce- 3
dentia, ad eo quod illa repetit cum omnibus ſuis qualitatibus, Dec in conſi. 291. col. 4. ver. venio ad ſextū. & in cōſ. 465. nu. 8. Rui. in cōſil. 118. nu. 8. vol. 1. Pariſ. in conſil. 86. nu. 36. cum ſeq. volum. 2. Tum & vltimo ſtante conſuetudine ipſius teſtatoris, qui cū vult aliquid principaliter facere, incipit, per dictionem, item, vel ſimilem, à qua conſuetudine licet arguere, l. vel vniuerſorum, ff. de pign. act. l. ſi ſeruus plurium. §. fin. de legat. 1. Vnde ſi d. clauſula ſtat conſecutiuè, igitur non continet fidei commiſſariam inter deſcendentes, ſed tantum vulgar. vt per Soc. Alex. Iaſ. Ruin. Riminald. & alios pro parte pupillorum allegatos: potuit enim poni dicta clauſula ad tollendam dubitationem,

Digitized by Google

nem, quæ poterat eſſe, an appellatione filiorum venirent nepotes, quando agitur de inducendo fideicommiſſum, vt fuit dictum in reſolutione facta ſub die 24. Ian. 1567. Coram bon. men. Grato.

Præterea etiam vnus ex Dominis addebat, quod clauſula illa, ſi ſine liberis, cenſetur repetita in ver. & quod licet conditio fuerit purificata, quia tres ex filiis Antemi obierunt ſine filiis, hoc non ſufficere, niſi omnes morian-
4 tur, ea fariè ratione, quia † ſubſtitutio facta poſt mortem plurium ſemper fit ab vltimo moriente, vt per Curt. iun. conſi. 261. num. 7. lib. 3. ſed cum vnus filius deceſſerit cum
5 filiis, conditio fideicommiſſi non fuit purificata, quia † in fideicommiſſo conditionali ſemper euentus conditionis ſpecificus attendi debet, Anan. conſi. 66. vbi Bologn. Dec. conſil. 89. col. 3. Curt. iun. conſil. 88. num. 8.

Pro quorum comprobatione plura etiam fuerũt ponderata, & inter cetera.

Primò, quia ſi conſiderantur perſonæ, quibus fit ſubſtitutio, in iſtis non reperiuntur, niſi filij, ſi decederent ſint filiis: ſi verò perſonæ ſubſtitutæ, in iſtis infinitus eſt numerus. Ideò cum ſubſtitutio ſit facta tantùm filiis inſtitutis, non attenditur vlteriùs, tantò magis, quia agimus de inducenda ſubſtitutione ſub diuerſa conditione à teſtatore non expreſſa, quod valdè durum Dominis videbatur.

Secundò, quod in prohibitione diuiſionis ſolum ponuntur filij inſtituti.

Tertiò, quod in ver. *quod non ſi contingat*, ſolum dicitur de filiis inſtitutis.

Quartò, quod fœminæ maritatæ in domo de Sabellis ſolum vocantur, quando omnes filij inſtituti decederent ſine filiis, & non quando illi deſcendentes ab illis decedant ſine filiis, quod fuit habitum pro maximo argumento.

Quintò, quod in ver. *quas omnes*, vbi teſtator repilogat omnes ſubſtitutiones, omnes nominat, & ſolum ſubſtituit dictis ſuis heredibus vniuerſalibus inſtitutis.

Sextò, quod in ver. *item non ignorans*, teſtator non ſolum prohibet Trebellianicam, ſed etiam repetit verba, per quæ denotatur, quod fideicommiſſum ſit iniunctum primis heredibus inſtitutis, & dicit hanc eſſe ſuam voluntatem.

Septimò, quod vocat in ſtirpes, non in capita.

Octauò, quod datur facultas diſponendi, quando decedunt cum filiis, ex quib. demonſtratur teſtatorem minimè voluiſſe grauare ipſos deſcendentes ab heredibus inſtitutis, ex allegatis per informantes pro parte pupillarum. Ceterum, quia cauſſa eſt grauis, ex dictis rationibus viſum fuit Dominis remittere cauſſam ad Calendas.

COTTÆ.

Mediolanen. Matrimonij. Veneris 18. Decembris 1573.

SVMMARIA.

1 *Fides, vt adhibeatur atteſtationi, quæ requirantur.*
2 *Habitus geſtatio non probat profeſſionem, dum is, qui geſtat, ſit extra monaſterium.*

DECISIO L.

Fuit tentum, profeſſionem ad effectum, de quo agitur, ſufficienter non probari, cum ea deducatur per viam obiectus, quo caſu plena eſt probanda ex allegatis.

Nec obſtare licentiam diſcedendi è religione, atteſtationem magni magiſtri, depoſitiones teſtium, priuilegium religionis etiam à Pio quarto approbatum, geſtationem habitus, cõfeſſionem factam in literis ſacræ pœnitentiariæ, ac bannimẽta. Quoniam iſta omnia fuerunt ſublata, ex reſponſionibus datis per informantes pro Lampugnano, quæ Dominis placuerunt. Vltra quod quoad d. priuilegium reſponderunt etiam non obſtare,
1 ex † quod iuxta illius tenorem ad effectum, vt atteſtationi adhibeatur fides, requiritur vt dicta atteſtatio fiat non ſolum à magno magiſtro, ſed etiam à Conuentu. Et † ad geſtationem habitus dixerunt illam non probare profeſſionem, cum fuerit extra monaſterium, ad Io. Fabr. in auth. ingreſſi. nu. 17. C. de ſacr. ſanct. eccleſ. Felin. in conſi. 29. numero 3. & 4.

COTTÆ.

Albanen. fideicommiſſi. Die 4. Octobris. 1571.

SVMMARIA.

1 *Fideicommiſſum etiam vniuerſale inducitur ex verbis, & mente teſtatoris, vel ex coniecturis collectis ex verbis teſtamenti.*
2 *Verba enunciatiua inducunt fideicommiſſum.*
3 *Nepotes in capite quo filij vocantur ad fideicommiſſum, veniunt appellatione filiorum.*
4 *Fideicommiſſum inter deſcendentes inductum cenſetur per verba, quod hereditas tranſeat ad filios filiorum.*
5 *Tranſitus hereditatis commode fieri non poteſt, niſi præcedens gradus ſit grauatus reſtituere ſequentibus.*
6 *Filij quando cenſeantur vocati per vulgarem, & quando deſcentes.*
6 *Fideicommiſſum inductum cenſetur inter deſcendentes maſculos per verba habentia tractum ſucceſſiuum.*

DECISIO LI.

PRæmittendum eſt, quod effectus huius dubij eſt, an Ludouicus qui deceſſit ſine filiis maſculis, cenſeatur grauatus reſtituere Chriſtophoro ſuo fratri ſuperſtiti portiones, quæ eis obuenerunt in effectu per mortem patruorum eorundem, & hoc ſignificant illa verba in caſu de quo agitur. Secundò præmittendum eſt, quod deciſio, de qua in tertio præſuppoſito, quod verba verſic. *& quod ſemper*, ſint apta inducere fideicommiſſum. Quibus ſtantibus concluſum fuit, quod per verba, *de quibus* in verſ. & quod ſemper, ſit inductum fideicommiſſum. Quia † certi iuris eſt, quod fideicommiſſum etiam vniuerſale 1
inducitur ex mente, & verbis teſtatoris, vel ex coniecturis collectis ex verbis teſtamenti, l. cum proponebatur, de legat. 2. & hoc recipitur communiter a Docto. tam in lecturis, quam in conſiliis. Vnde ſtante prædicta reſolutione, quod verba prædicti verſicul. & quod ſemper, ſint apta inducere fideicommiſſum, conſequentes ſequitur, fideicommiſſum fuiſſe à teſtatore inductum, nam quorſum inducta ſint verba, niſi vt demonſtrent voluntatem dicentis, nec aliquis dicit, quod non ſentit, l. Labeo de ſupellect. leg. & † ſi verba enuntiatiua inducunt fideicom- 2
miſſum, d. l. cum proponebatur, multò magis verba diſpoſitiua, l. 1. C. de ſacr. ſan. eccleſ. cum ſimil. & cum in verbis nulla eſt ambiguitas, non eſt admittenda voluntatis quæſtio, l. ille, aut ille, §. 1. de leg. 3. & in vltimis voluntatibus non eſt recedendum à verborum ſignificatione, l. non aliter. in prin. eod tit. Et hoc, quod in huiuſmodi verſ. ſit inductum fideicommiſſum in caſu, de quo agitur, comprobatur ſequentibus rationibus.

Et prima eſt, quia teſtator ortus ex antiqua, & nobili familia de Sabellis, habens ampliſſimum patrimonium, & ciuitatem Albani cum omnimuda iuriſdictione oſtendit enixam voluntatem, quod hereditas ſua conſeruaretur inter deſcendentes maſculos: quod oſtenditur, quia excluſit, filias, & inſtituit filios, & rurſus filiis decedentibus ſine filiis maſculis ſubſtituit alios filios inſtitutos, & eorum filios, excludendo ab iſta ſucceſſione fœminas: & rurſus in ſequentibus gradibus vocauit maſculos excludendo fœminas, ergo credendum eſt, quod voluerit inducere inter deſcentes maſculos filiorum inſtitutorum fideicommiſſum, ne eo omiſſo contingeret prout in præſenti caſu occurrit, quod fœminæ deſcendentes ſuccederent in d. hereditate. Accedit, quod in d. ver. quando vocauit filios filiorum, ſubiecit illa verba, *excluſis ſemper filiabus fœminis.*

Secunda

Digitized by Google

Secunda eſt, quia teſtator induxit fideicommiſſum in duobus caſibus. Primus eſt, ſi quis ex filiis inſtitutis decederet ſine filiis, in verſic. *& voluit, & mandauit, quod ſi contingat, & vocauit alios maſculos*. Secundus caſus eſt, ſi omnes filij inſtituti decederent ſine filiis maſculis, in verſic. *item voluit, & mandauit, vocando filios maſculos ex filiabus nuptiis in domo de Sabellis*. veriſimile eſt, ſi volebat conſeruare hereditatem inter maſculos deſcendentes, & excludere fœminas, quo induxerit fideicommiſſum in tertio caſu, videlicet inter ipſos deſcendentes maſculos, & hoc diſponit in d. verſic. *& quod d. hereditas*. Confirmatur hoc, quia ſi teſtator prouidit in caſibus magis ſeparatis ad finem, vt hereditas conſeruaretur in maſculos, vt in ſecundo caſu, probabile eſt, quod non voluerit prouidere in primo & tertio caſu, quia ſimiliter faciliùs occurrere debebat, quam ſecundus: & rurſus, quia cum teſtator proſpexerit, vt hereditas conſeruaretur inter maſculos, non eſt credendum, quod omiſerit hunc caſum frequentiorem.

Tertia eſt, quia ſi teſtator grauauit onere fideicommiſſi filios maſculos inſtitutos ad effectum, vt inter eos conſeruaretur hereditas, multò magis dicendũ eſt, quod voluerit grauare fideicommiſſum deſcendentium, vt inter eos conſeruaretur hereditas. Nec releuat, quod dicatur, quod teſtator confidit de deſcendentibus, vt inter ſe hereditatem relinquerent, quia ſicut non confidit de filiis inſtitutis, de quibus magis confidere poterat, quia prætulit illos filiabus relinquendo eis hereditatem, multo minùs confidere debebat de aliis deſcendentibus, quibus nihil reliquiſſet. Accedit, quia cum teſtator voluerit conſeruare hereditatem inter maſculos, intexuit viam iniungendo eis fideicommiſſum potiùs, quam dimittendo in ſua libertate. Ideò credendum voluiſſe fideicommiſſum inter eos inducere.

Quarta eſt, quia in ver. *& voluit*, induxit fideicommiſſum in d. primum caſum ſi aliquis ex filiis deceſſerit ſine filiis maſculis, quia ſuccederent alij ſuperſtites heredes, ſeu ab ei. deſcendentes filij legitimi. Vnde & in prædicto verſ. *& quod ſemper d. hereditas*, non induceretur fideicommiſſum inter deſcendentes paſſiuè, ſed actiuè, vt in d. primo caſu d. verſ. nihil operaretur, quia non eſt dicendum, & præſertim ex eo, quia verba ſonant potiùs in argumentum præcedentium, & quod d. hereditas, quam ad declarationem. Nec probabilis eſt illa reſponſio, quod hunc verſ. ſubiecerit, vt comprehenderet nepotes, & alios deſcendentes, tum quia in illo caſu deſcendentes erãt com-
3 prehenſi, quia † in capite, quo filij vocantur ad fideicommiſſum appellatione filiorum veniũt nepotes, ſecundum Bart. communiter receptum in l. liberorum de verb. ſign. tũ quia facilè erat hoc per verba clara exprimere abſque iſta circumlocutione.

Quinta eſt, quia ſi in prædicto verſ. & quod ſemper d. hereditas, verba intelligerentur, quod deſcendentes maſculi ſint vocati in prædicto primo caſu, ſi filij heredes inſtituti heredes non eſſent, & ſic in illum caſum tantum, quod repugnat eius ſignificationi: intelligendo autem, quod inducat fideicommiſſum inter deſcendentes, tunc in pluribus caſibus diſpoſitio verificatur: ergo cum teſtator voluit plures caſus comprehendere, non conuenit reſtringendo eius diſpoſitionem ad vnum tantum referri, & minus apta eſt illa expoſitio, quod ſemper, id eſt, in dicto caſu.

Sexta, quia hic intellectus, quod ibi inducat fideicommiſſum in prædicto caſu, ſi filij inſtituti deceſſerint ſine filiis maſculis, repugnat illis verbis, & quod d. hereditas, quia teſtator in eodem teſtamento tam in præcedentibus particulis, quam in ſubſequentibus, quando vſus fuit verbo, hereditas, vel ſucceſſio, non poteſt intelligi de tota hereditate, ſed de ali qua portione. Nec placet reſponſio, quod poſſet verificari in omnibus portionibus, quia hic caſus non eſt comprehenſus in d. verſic. *& voluit*, ſed in prædicto caſu ſecundo, in verſi. *item voluit*, ibi, *ſi omnes filij maſculi*, tenendo autem intellectum, quod accipiatur, vt inducat fideicommiſſum inter deſcendentes, tota dicta hereditas eſt ſub fideicommiſſo inter deſcendentes maſculos.

Septima, quia teſtator in eod. verſicul. diſpoſuit, quod ſemper dicta hereditas tranſeat ad filios filiorum, & † cer- 4
tè iſte tranſitus non poteſt accommodari, niſi inducatur fideicommiſſum inter deſcendentes, nam intelligendo aliter, oportet reſtringere d. verba ad vnum euentum tantùm, ſi aliquis ex filiis inſtitutis decederet ſine filiis maſculis, quo caſu non diceretur hereditas tranſire per deſcendentes, ſed quod illa portio ſola perueniret ad ſubſtitutos.

Octaua, quia in d. verſic. *teſtator*, vltimo loco excludit omnes alios, niſi in caſibus infraſcriptis, ergo voluit deſcendẽtes vocare, ergo per fideicommiſſum, quia ſi intellexiſſet aliter, non occurrebat excludere alios, niſi in caſibus infraſcriptis, quia ſubſtituendo filios in d. primo caſu alij erant excluſi, ergo aperta eſt mens teſtatoris, quod voluerit omni caſu, quod ſua hereditas perueniret à filiis inſtitutis heredibus ad eorum filios, & filios filiorum, quod non poteſt contingere, niſi interpretandó, quod ſit inductum fideicommiſſum inter deſcendentes.

Et ex his reſpõdetur ad plura fundamenta adducta pro parte filiarum Ludouici, & præſertim ad primum, & ſecundũ, quod non debet induci fideicommiſſum, & quod verba ſunt intelligenda, vt inducant directam, & non obliquam ſubſtitutionem, quia hæc procedunt in dubio vbi verba ſunt ambigua, ſed in hoc caſu ſumus in aperta diſpoſitione teſtatoris, ſiue intueamur verba, ſiue mentem. Et ad tertium, quod hic verſ. dependeat à precedentib. & ſtet coniunctim, & diſponat retento eodem themate, reſpondetur, quod non dependet, quia repetenda ſunt illa verba, & voluit, & mandauit, & procedit augendo diſpoſitionem de ipſa hereditate in fauorem deſcendentium à filiis heredib. inſtitutis excluſis fœminis, quæ omnia non poſſunt contingere, niſi cenſeatur inductum fideicommiſſum inter eos per ſupradicta. Et ex hoc etiã excluditur quartum fundamentum, quod hic verſic. debeat intelligi de vulgari ſubſtitutione tantùm, ſicut intelligitur præcedens verſ. *quod ſi contingat*, tum, quia hic intellectus repugnat penitus verbis. Et ideò locum habet dicta l. ille aut ille, §. 1. Quia fuit reſolutum, quod ibi ſit inductum fideicommiſſum in perſonam filiorum inſtitutorum. Ideò nõ eſt incongruum, quod in hoc verſ. inducat fideicommiſſum inter deſcendentes, cum teſtator alterius proceſſerit vocando deſcendentes maſculos excluſis fœminis Similiter non obſtat quintũ, quod ſicut teſtator in præcedentib. & ſequentib. verſiculis, ſeu particulis ſic voluerit ſubſtituere filiis tantum in hoc verſ. Quia reſpondetur, quod hoc procederet ſi verba eſſent ſimpliciter concepta, non generaliter dicẽdo, & quòd ſemper d. hereditas tranſeat, qui † tranſitus non poteſt commodè fieri, niſi præcedens 5
gradus maſculorũ cenſeatur grauatus reſtituere ſequent. gradib. maſculorum, l. facta, in prin. & per tot. ff. ad Treb. Et dum confirmando hoc dicebatur, quod in ſequ. verſ. *Nam voluit*, quod ſi teſtator voluiſſet inducere fideicommiſſum inter deſcendentes maſculos, vocaſſet non ſolùm ſi omnes filij decederent ſine filiis. Quia reſpondetur, quod poſſet tentari adhuc in iſto caſu teſtatorem induxiſſe fideicommiſſum. Et rurſus nõ ſequitur, teſtator non ſubſtituit in d. ver. ergo non in aliis particulis fuit inducta ſubſtitutio, d. l. cum proponebatur, de leg. 2.

Et quatenus ſexto loco dicebatur, quòd in verſic. quos omnes teſtator vltimo loco faciendo quodãmodo epilogum ſuæ diſpoſitionis ad omnia præcedentia ſe reſtrinxit ad ſubſtituendum filiis inſtitutis, & non comprehendere deſcendentes eis minimè ſubſtituendo. Reſpondetur

Digitized by Google

tur prout alias fuit tentatum, quod verba d. verſiculi poſſent comprehendere deſcendentes, vt ex eis cenſeatur facta ſubſtitutio, vel ſi hoc negamus, non ſequitur, quod ſi teſtator omiſit ſubſtituere inter deſcendentes in illo verſic. ergo in ceteris non diſponit. Et maximè, quia expreſſit caſus filiorum, quia eis ſuperius plures fecerat ſubſtitutiones quas generaliter repetere voluit.

Septimò, non obſtat doctr. Cum. in l. Gallus. §. quidam recte nu. 6. de lib. & poſth. quam alij communiter ſequun-
6 tur. Quia † ipſe loquitur in ſimplici diſpoſitione quando teſtator inſtituit, vel ſubſtituit fratrem, & eius filios, quod tunc filij cenſeantur vocati per vulgarem. Sed in caſu noſtro non ſolum ſunt vocati deſcendentes, vt in præſenti ver. ſi aliqui filij decedant ſine filiis maſculis. Sed poſtea in verſi. & quod ſemper, ſint vocati deſcendentes maſculi inter ſe ipſos, vt hereditas ad eos traoſeat, quod non fuit factum in caſu Cumani.

Poſtremò non obſtant allegata conſ. Soc. Ruin. Iaſ. & Rimin. qui cum pluribus aliis in eadem cauſſa conſuluerunt. Quia in facto ab eo propoſito oon euenerat conditio in perſona primi cui fuit facta ſubſtitutio, ſicut hic, quia præſuppunimus omnes filios excepto Antonello deceſſiſſe ſine filiis maſculis. Et ideo ab initio ſine dubio habuiſſe locũ fideicommiſſum, quod poſtea habet etiam locum inter deſcendentes maſculos, vt ſunt termini præſentis dubij. Et non obſtat ſimiliter conſil. Ruin. Quia in caſu ipſius verba erant poſita illatiuè, & ſi ſic vt ipſe latè proſequitur.

7 Confirmantur prædicta omnia, quia † Docto. in d. §. quidam rectè, & in ſupradictis ſexcentis locis admittunt eſſe inductum fideicommiſſum inter deſcendentes maſculos, quando verba habent tractum ſucceſsiuum, cum ſint huiuſmodi, & quod ſemper dicta hereditar tranſeat ad filios, &c. quæ non poſſunt eſſe magis aperta, & denotantia tractum inducentem fideicommiſſum, & comprehendere hunc, & ſic non fit aliqua extenſio, nec verboborum, nec alia irregularitatis argumentatio, ſed hic intellectus verbis, & menti teſtatoris conuenit.

COTTÆ.

Roman. Caſtri Orciani. Veneris, 4. Februarij, 1575.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio inſtrumenti in antiquiſſimis non requiritur, & in deciſ. 54. nu. 1.*

DECISIO LII.

COncluſum inſtrumentum anni 1286. habere omnia requiſita ad validitatem inſtrumenti, & quia ſumus in antiquiſsimis, Domini communiter tenent, quod non
1 requiratur recognitio. Obſeruantiam † Rotæ viſum fuit Dominis habere locum in inſtrumentis aotiquis, ſed non in antiquiſsimis, Bald. in auth. quas actiones, C. de ſacr. ſanct. eccleſ. Aym. de antiq. tempor. tertia par. num. 19. ſequitur Couar. pract. quæſt. cap. 21. nu. 6. verſ. ſecundus caſus. Et maxime Domini fuerũt pro validitate inſtrumenti, & quod ſit in forma probante, quia non adeſt aliqua ſuſpicio doli, vel fraudis, vel quantitatis, ex inſpectione quam fecerunt Domini de inſtrumento, & Bulla Caliſti, ſeu Benedicti, & quia ex enuntiatis parer caſtrum iſtud Orciani eſſe ſanctæ Mariæ in Tranſtiberim, quæ narratiua ſaltem facit adminiculum pro veritate facti, & probatione antiquitatis.

COTTÆ.

Roman. Vineæ. Lunæ, 21. Iunij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Prouentus hereditatis accepti faciunt inducere compenſationem ad liberandum hypothecam, vel curſum vſurarum.*

2 *Compenſatio regulariter non fit, quando ſpecies durat in manibus heredis cum beneficio legis, & inuentarij.*

3 *Species quando deſinit exſtare, tunc reducitur ad æſtimationem, & fit compenſatio.*

4 *Fructus vineæ poſt triennium præſumuntur conſumpti, & non exſtare.*

5 *Compenſatio fit ipſo iure in quantitate integra: alias ſecus.*

DECISIO LIII.

DOmini erant concordes in concluſionibus Iuris. 1
Prima, quod † cum primum Iulia habuerit in manibus prouentus hereditarios, ſtatim ipſo iure fuit inducta compenſatio ad liberandum hypothecam, vel curſum vſurarum.

Secunda, quod † quando ſpecies durat in manibus he- 2
redis cum beneficio legis, & inuentarij, regulariter non fit compenſatio.

Tertia, quod † quando ſpecies deſinit exſtare, tunc re- 3
ducitur ad extimationem, & fit compenſatio.

Quarta, quod † poſt triennium fructus vineæ præſu- 4
muntur conſumpti, & non exſtare, vt dicunt Docto. in l. diuortio, §. ob donationes, ff. ſol. matr. His ſtantibus aliqui credebant conſtare de ſatisfactione Iuliæ ante deliberationem. Nam ſaltem del. 1554. quo ipſa dedit in dotem pecunias montium 1110. ſcuta ex quo nulla tunc fuit appoſita cooditio, & ipſa volens recepit illas, ſine dubio eſt facta compenſatio dotis pro iſta rata. & parum poſt præſumuntur conſumpta 260. barilia vini. Quæ reducuntur ad æſtimationem 260. ſcutorum, & ſic fuit iam ſatisfacta ab initio del. 1534. vel 55. de 1370. ſcuti, & remanebant 700. vel 800. ſcuti, & pro vſuris iſtarum poſſent conſignari 60. ſcuta ex fructibus vineæ. Reliqua vero 140. quolibet anno extinguebant dotem. Et ſi de mobilibus nõ eſt reddita ratio, etiam exſtinguunt partem dotis, & idem ſi non exſtãt. Et aliqui etiam credebant, quod fructus dotis non debebantur Iuliæ medio tempore, ex quo maritus non petiit, ſed plures in hoc credebant contrarium ex verbis ſtatuti. Aliqui vero tenebant non conſtare de ſatisfactione tempore deliberationis, quia in 50. vel amplius remanebat creditrix Iulia tempore deliberationis, quod ſufficit, quod illi potuerit fieri deliberatio. Addebant † etiam 5
aliqui, quod licet in quantitate ipſo iure fiat compenſatio, tamen eſſet verum, ſi integra quantitas eodem tempore fuiſſet in manibus Iuliæ, ſed non quando hodie venit ad manus Iuliæ vna pars pecuniarũ, de anno ſequenti alia, & ſic in ſingulis annis. Nam quemadmodum aliud pro alio inuito creditore, ſolui non poteſt, ita partem debiti, vel pretij creditor non cogitur recipere. Tamen Domini in alia poſitione, 30. Aprilis facta reſpondebant non procedere in compenſatione, l. etiam, C. de compenſat. declarat. Iaſ. in l. mutuum damus. §. mutui datio in ſecunda limit. cum duabus ſeq. ſi cert. petat. & in l. quidam exiſtimauerunt, col. pen. in 6. & §. limit. eod. tit. Neguſ. de pignor. in 5. part. princip. memb. 3. in ſecunda parte, nu. 17. cum ſequent. nu. 24. in 8. limit. Poterunt partes iterum informare ſuper eo, an deberentur fructus dotis ſecundo viro non petenti, & an tempore deliberationis remaneret aliquid pro dotæ Iuliæ etiam minimum, & concordent partes de quantitate dotis, & an bona mobilia exſtarent tempore deliberatinnis vineæ.

COTTÆ.

Roman. Caſtri Orciani. Veneris, 4. Febru. 1575.

SVMMARIVM.

1 *Rota obſeruantia circa recognitionem inſtrumentorum non habet locum in antiquiſſimis.*

Deciſio 54. & eſt eadem cum Deciſio 52. præter aliqua hic addita.

Conclu

Digitized by Google

COnclusum inſtrumentum anni 1286. habere omnia requiſita ad validitatem inſtrumenti, & quia ſumus in antiquiſſimis, Domini communiter tenent, quod non
1 requiratur recognitio. Obſeruantiam † Rotæ viſam fuit Dominis habere locum in inſtrumentis antiquis, ſed non antiquiſſimis, Bal. in auth. quas actiones, C. de ſacr. ſanct. eccleſ. idem Bal. in l. comparationes, n. 14. de fide inſtrum. Alex. conſi. 111. col. 2. in fin. verſ. non ob. lib. 7. Soc. conſil. 187. nu. 10. lib. 2. Dec. conſil. 42. nu. 2. Rub. Alex. conſil. 10. nu. 9. Corn. conſ. 35. nu. 7. lib. 1. Guid. Pap. deciſ. 357. nu. 2. Afflict. 251. ſub. num. 5. circa fin. cum ſeq. Adde ad Capell. Tholoſ. deciſ. 330. ad fin. Put. deciſ. 158. lib. 1. & Rota pluries in hac eadem cauſſa firmauit, nempè 3. Febr. 75. & 9. Maij. eo. anno. Aym. de antiq. tempor. 3. part. num. 19. ſequitur Couar. pract. q. c. 21. nu. 6. verſi. ſecundus caſus. Et maximè Domini fuerunt pro validitate inſtrumenti, & quod ſit in forma probante, quia non adeſt aliqua ſuſpicio doli, vel fraudis, vel quantitatis ex inſpectione quam fecerunt Domini de inſtrumento præfato, & Bulla Caliſti, ſeu Benedicti, & quia ex enunciatis patet, Caſtrum iſtud Orciani eſſe ſanctæ Mariæ in Tranſtiberim, quæ narratiua ſaltem facit adminiculum pro veritate facti, & probat ioue antiquitatis.

COTTÆ.

Tibuurtin. Caſtri Sambuci. Die 28. Maij.

SVMMARIA.

1 *Exſecutionem allegantis alicuius actus non creditur, niſi conſtet de tenore ipſius actus.*
2 *Præſumptio eſt pro ſententia, quæ ſit lata contra fictum contumacem.*
3 *Appellatio in dubio præſumitur interpoſita infra legitimum tempus die habita notitiæ.*

DECISIO LV.

FVit cōcluſum non conſtare de legitima excuſatione
1 citationis, quia † & ſi credatur Notario de exſecutione reproducta, non tamen illi creditur de tenore, Felin. in c. quoniam contra, col. pen. verſi. hanc concluſionē limita. de prob. Et ſi de tenore non conſtat, impoſſibile eſt dicere, quod citatio fuerit legitimè exſecuta contra omnes, & præſertim contra M. & A. iuxta formam decreti. d. citationis, ad de Aym. de antiq. temp. par. 2. in princ. n. 2. Aret. conſil. 62. vbi de magis communi. Caſſad. deciſ. tertia, de præſumpt. Nec obſtat, quod pro ſententia ſit præſumen-
2 dum, quia † cum per audientiam contradictarum fuerit lata, & ſic contra non comparentes, nec verum contumacem, ſed fictū, & fictus contumax poſſit infra decendium à die notitię appellare, vt per Rot. deciſ. 2. & 16. de dolo &
3 contuma. in nou. & deciſ. 46. de appellat. in antiq. & † hic fuerit appellatum, quod in dubio præſumatur eſſe appellationem infra legitimum tempus interpoſitam à die habitæ notitiæ, vt per Rot. deciſ. 39. de appellat. Ægid. deciſ. 342. paulò poſt princip. in aliis allegatis.

COTTÆ.

Leodicen. denegationis poſſeſſionis Canonicatus die 16. Nouembris, 1571.

SVMMARIA.

1 *Natura legis eſt dare formam futuris, non præteritis negotiis.*
2 *Statuentes non poſſunt quem priuare iure ſuo iam acquiſito.*
3 *Statuta condita ſine beneplacito ſedis Apoſtolicæ tanquam exorbitantia non valent.*
4 *Statuta valida præſumuntur vſu recepta.*
5 *Confirmatio ſtatutorum facta cum illa qualitate, quatenus ſint in vſu recepta debet illa qualitas probari.*
6 *Factum qui fatetur, non dicitur fateri eius qualitas.*

DECISIO LVI.

QVoad exſiſtētiam ſtatutorum Domini inclinarunt in affirmatiuam opinionē, ex quo totus eorum tenor fuit expreſſus in ſupplicatione confirmationis, iuxta doctr. Abb. in cap. inter dilectos, de fide inſtrumentorum, cum aliis allegatis. Atque ita referebant fuiſſe dictum in cauſſa coram R. D. meo Decano. Et in alia Toletanenſis Canonicatus coram R. P. Seraphino. Verum dictam eorum exſiſtentiam concluſerunt nō obeſſe Domino Laurentio. Primò, quia † diſponunt in futurum, tum quia ex 1
natura legis eſt dare formam futuris, non præteritis negotiis, tum etiam propter ea verba ſcilicet, *perpetuis futuris temporibus*, & propter verbum, *deinceps*, bis repetitum. Maximè † quia ſtatuentes non potuiſſent quem priuare 2
iure ſuo præſertim acquiſito ex prouiſione apoſtolica, & ſtante inhibitione illis facta. Præterea, † & ſecundò, non 3
obſunt, quia fuerunt condita cum clauſula, ſaluo beneplacito ſedis apoſtolicæ, quod eſt neceſſarium propter illorum exorbitantiam, & quia ſunt contra ius commune, tanquam limitantia prouiſiones apoſtolicas. At dictum beneplacitum de quo in dicta confirmatione, non fuit ſimpliciter conceſſum, ſed ſub duplici conditione, prima ſcilicet de conſenſu epiſcopi, ſecunda quatenus ſint in vſu, &c, quarum neutra eſt probata. Nec obſtat, quod ſatis dicatur conſtare de dict. conſenſu ex quo non conſtat de contradictione epiſcopi, ſicut dicitur de patrono non contradicente collationi factæ de beneficio iuris patronatus, quia fuit dictum id procedere data notitia, vel eius præſcriptione de qua hic nū conſtat, præſertim cum non ſimus in antiquis, ſed in recēti. Minus † etiam facit, quod 4
ſtatuta præſumantur vſu recepta, quia reſpondetur hoc procedere data eorum validitate, aut ſi non ſunt exorbitantia, vel contra ius commune, prout ſunt hæc ſtatuta, prout ſupra dictum fuit. Præterea † cum confirmatio fa- 5
cta ſit cum dicta qualitate, ſcil. quatenus ſint in vſu, &c. debet qualitas probari, l. an prætor, & ibi Bart. ne quid in flum. publi. Inſuper non obſtat, quod D. Laurentius obtulerit capitulo ſe ſeruaturum d. ſtatuta. Quia reſpon. non ita ſimpliciter fuiſſe dictum, ſed per verba extra, vt dicitur, quæ nihil rem affirmant. Præterea non fit mentio de ſtatutis, ſed de conſuetudine, quæ differt à ſtatuto. Accedit, † quod qui fatetur factum, non dicitur fateri nō qua- 6
litates: item hæc oblatio fuit facta ante hæc ſtatuta, propterea, fuit concluſum contra capitulum.

COTTÆ.

Albanen. fideicommiſſi. Veneris, 28. Aprilis. 1570.

SVMMARIA.

1 *Verba poſita in ſubſtitutionibus, quæ vel contrarietatem, vel ſuperfluitatem ſignificant, reiiciuntur.*
2 *Subſtituti etiam vulgariter poſſunt dici heredes inſtituti.*

DECISIO LVII.

IN dubio propoſito, an ſcilicet illa verba, *dictis ſuis heredibus vniuerſalibus inſtitutis*, poſita in clauſula, *quos omnes*, &c. poſſint verificari tā de primis heredibus, quam de deſcendentibus, &c. ſecundum aliquos ex Dominis dicebatur, quod in illa clauſula, & quos omnes videtur eſſe maxima contradictio. Nam ſi volumus intelligere, quod fiat ſubſtitutio ſolum filiis inſtitutis per illa verba, *dictis ſuis heredibus vniuerſalibus inſtitutis*, obſtant verba generalia, *quos omnes*, quæ neceſſario comprehendūt non ſolum filios, verum etiam omnes pronominatos, & ſic omnes deſcendentes qui non poſſunt dici filij ſubſtituti, cum dicat *vnum alteri*, & *vnum vni*, &c. ergo ſibi inuicem ſunt ſubſtituti omnes deſcendentes, ergo non ſolum inſtitutis prædictis filiis ſubſtituuntur, ſed ſibiipſis. Ideò conſiderabant poſſe dici, quod † ſicut in materia pupilla- 1
ris ſubſtitutionis, ſi teſtator dicat, *ſi filius meus heres erit, & intra pupillarem ætatem deceſſerit Titius ſit mihi heres*, illud

Digitized by Google

verbum,*mihi*,reiicitur ratione cõtrarietatis. Et in vulgari ſi dicatur,*ſi filius meus non ſit heres ſit, illi heres Titius*, reiicitur illud verbum,illi,vt poſt glo.in verb.Caius,in l.prima, de vulgar. vnlunt communiter Doct. vt per Iaſ. ibi col.4.Claud.num.2.& Polit.in tracta.de ſubſtitut.in materia ſubſtitutionis num.21.& alij in d.l.1.Ita hic ratione huius contradictionis illud verbum , *dictis ſuis heredibus*, reiiciendum exiſtimabant,quia videtur manifeſta contradictio:ſi enim vnus vni,& alter alteri eſt heres,vel ſubſtitutus:ergo non primis:ſi primis,ergo non ſibi ipſis. Et licet gloſſ. in d.l.1. voluerit, quod fieret interpretatio, mediate tamen dicebat in hoc non ſequitur gloſ. ſed velle, quod verba illa,*mihi,vel illi*,omnino reiiciãtur.Ita in propoſito argumentabantur impoſſibile eſſe ſuccedere primis tantum , & ſibiipſis inter ſe : ergo illa ſecunda verba, quæ videntur generalitatem illorum verborũ,*quos omnes*, corrumpere , videntur reiicienda. Item licet dicta verba, *dictis ſuis heredibus*,videantur poſſe referri etiam ad ſubſtitutos directos,vt in clauſula,*& quod dicta hereditas*,tamen negati non poteſt , quòd dicta verba , *dictis ſuis heredibus*, reſtringantur ad inſtitutos , non ad ſubſtitutos , alioquin viderentur ſuperflua , cum in generalitate priori in verb. *quos omnes*,inſtituti & ſubſtituti comprehenderẽtur. Ideò melius eſt dicere eſſe verba ſuperflua , & contradictoria, & reiicienda per ſupradicta.

Aliqui vero dicebant controuerti ab aduocatis pupillarum de intellectu dubij , nec placere intellectum illius aduocati,dum exponit poſſe verificari,id eſt,verificentur, quia tunc non quęritur de effectu ſubſecuto,ſed de intellectu teſtatoris. Minus intellectum alterius dum præſupponitur in his verbis induci fideicommiſſum inter deſcendentes , quia hoc non prætenditur ex hoc verſiculo, ſed ex illo,*& quod d.hereditas*. Neque tertij aduocati,quod præſupponatur adita hereditas,quia,vt ſupra,non quærimus de effectu , ſed effectus eſt , quod filiæ Ludouici dicunt,d.verſiculum,& quod dicta,dum vocar,deſcendentes,intelligi actiuè tantum,vt ſuccedant inſtitutis ex vulgari,vt allegant hunc verſ. quos omnes. Vt ſicut in eo ſit ſubſtitutio inſtitutis tantum , ita cenſeatur fieri in vet. & quod dicta.Sed replicatur,quod d. verſ. quos omnes, poteſt verificari,vt in eo teſtator voluerit ſubſtituere,etiam

2 a deſcendentibus , quia † in prima ſubſtitutione deſcẽdentes ſunt ſubſtituti inſtitutis etiam vulgariter:&vulgariter ſubſtituti poſſunt dici heredes inſtituti ,l. 1. ff.de vulg.& pupil.vbi Bart.in 4.quæſtione princ.de effectis vulgaris,& qua vulgari poteſt incipere teſtamentum.lib.5.§. ſi ita.ff. de lib. & poſth. & veniens ex vulgari poteſt dici vniuerſaliter inſtitutus,quia regulariter teſtamentum non valet ſine vniuerſali inſtitutione , §. ante heredis Inſtit. de leg. & tamen,vt dictum,ex vulgari ſubſtinetur teſtamentum, ergo ea facit heredem vniuerſaliter inſtitutũ.Nec ab hoc diſſentit Bart.in l.qui liberis.§.hæc verba,de vulg.& pup. & in l.quidam referunt, de iur. codicil. & maximè in hoc caſu, in quo in fine poſita eſt clauſula generalis , quos omnes,l.ſi ſeruus ſeruum,§.inquit lex,ad l.Aquil. Nõ obſtant adducta in contrarium.

Et primò,aliæ clauſulæ teſtamenti , quia in eis fuit addita dictio, filiis, quæ non eſt hic,& ita loquuntur multa allegata,vt conſil.Alex.140.lib.6.& alia,nec illa verba,*dictis heredibus* , quia verificantur in vulgariter ſubſtitutis. Bar.in d.§.hæc verba,ad nu.7.Minus obſtat dictio,*pupillariter*,quia ſufficit, quod ea verificetur in vno caſu,nec neceſſe eſt omnes inſtitutiones in omnibus caſibus verificari,vt notum eſt, & ex his omnibus ſupradictis videntur in effectu tolli allegata pro dictis filiabus.

Vnus etiam conſiderabat aduertendum eſſe , quod quantum attribuimus illis verbis,*dictis heredibus inſtitutis*, tantùm dicimus de illis verbis, *quos omnes*,vt ſit ſenſus, ſi illa verba , *dictis heredibus*, comprehendunt deſcendentes ſubſtitutos:ergo verba,*quos omnes*, non comprehendunt, quia nemo poteſt ſibi ipſi ſubſtitui,&verba,*iudicio ſuo*,potiùs ſonãt de heredibus inſtituris, quam ſubſtitutis,doctr. Bar.in l.quidam referunt, §.1. in 1. oppoſ. de iure codicil. Ideò propter diuerſitatem intellectuum, & fundamentorum nulla fuit capta reſolutio , ſed dictum , vt ſecundum propoſita,& adducta dubitarem.

COTTÆ.

Roman.Caſtri Orciani.Veneris,18.Maij,1576.

SVMMARIVM.

1 *Verba enuntiatiua Principum in antiquis probant etiam in præiudicium tertij.*

DECISIO LVIII.

Domini dixerunt , quod inſtrumentum anni, 1286. adminiculatur ex bullis Caliſti Benedicti 12.& aliorum Pont.de quibus in ſecundo præſuppoſito , quoniam in † factis antiquis verba enuntiatiua Principum etiam 1 in præiudicium tertij probant, Alex.conſil.6.col.fin.n.10. verſ.poteſt,& dici, libr.1.& conſ.15.nu.4.verſ. vbi autem eſſent.lib.5.Dec,conſ.146.col.pen.ſub.n.24.verſ.5.prædicta concluſio,Iaſ.conſil.65.col.pen.ver.vbi autem eſſent.

Inſtrumenta vero,de quibus in 4.preſuppoſito eo modo prout habentur , licet non probarent ad fundendam intentionem capituli , faciunt tamen arbitrio Dominorum ad coadiuuandum adminiculum.

An autem conſtet de dominio, & poſſeſſione ſanctæ Mariæ alias videndum.

COTTÆ.

Roman.domorum,& apothecarum.Die 20. Maij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Maritus ſi recepit emphyteuſin pro ſe, & noua vxoris, quæ non contradicit,ipſa dicitur ratificaſſe.*

2 *Actus reſpiciens acquiſitionem ſi debeat fieri, non improbare,approbare eſt.*

3 *Scientia, & ratificatio alicuius actus , vel inſtrumenti, ex quibus colligatur.*

DECISIO LIX.

Concluſum non conſtare de notoria iniuſtitia , quia ſententia fuit lata non virtute primæ conceſſionis, ſed iuxta diſpoſitionem inſtrumenti prorogatæ conceſſionis in emphytheuſim,quæ extendebatur ad filios filiorum , quo caſu Franciſcus, qui obtinuit ſententiam, ſuccedebat. Nec hoc in caſu ius accreſcendi locum ſibi vindicare poteſt, vt in partem ſororis Margaritæ poſſit Praxedes venire , quia ab apoſtolica conceſſione receſſum fuit, & in ſecunda nouæ qualitates , nouæ clauſulæ adiectæ,& noua forma ſuper inducta,Alexand.in l.ſi mihi, & Titio.num.17.de verb.obl.Ruin.conſ.160.nu.17.li.1.Minus obſtat id fundamentum ,quod Praxedes eſſet abſens tempore prorogatæ conceſſionis, ſeu extenſionis, ita vt non cenſeatur ratificaſſe in eius præiudicium, quia reſponſum fuit per dominos , ex præſuppoſitis , ſatis videri inductam ratificationem, & quia tempore prorogationis ſorores ſuperſtites erant adeò , vt nec vni, nec alteri eſſet ius quæſitum, ſed in pendenti adhuc remanebat , & ab apoſtolica conceſſione iam moniales receſſerunt per ſecundam , & Margarita obtinuit prorogationem cum marito Praxedis pro ea ſtipulante. Vnde † quando maritus recepit emphyteuſin pro ſe, & nomine vxoris,quæ 1 non contradicit, dicitur ratificaſſe, Dec.conſil.18.num.2. Item † quando actus reſpicit acquiſitionem , quæ debet 2 fieri, non improbare,approbare eſt, Roland.à Vall. conſ. 19.num.34.lib.1.& conſil.4.numero 28,libro 2.Imò cenſentur ad inuicem remiſiſſe ius primæuum , lege Titius, quibus mod.pig.vel hypoth.ſoluat. Scientia † & ratificatio Praxedis colligi poteſt, vt hic latiſſimè per informantes ex ſolutione cenſuum , iuxta ſummam conuentam 3 in ſecun

Digitized by Google

in ſecunda conceſſione prorogationis ex curſu temporis communiter facta, & tandem ex melioramentis, qui licitè fieri non poterant, niſi vigore d. ſecundæ conceſſionis, ſed etiam inſtrumentum procuræ factæ per Praxedem in Lucam Albizinum eius maritum cum decreto iudicis, quòd Dominis oſtenſum fuit, videtur tollere omnem difficultatem, cum ſpeciatim, nominatímque ſit ad huiuſmodi prorogationem, reuocationémque faciendam. An verò ſententia poſſit dici iniuſta, vel moderanda reſpectu condemnationis fructuum, nihil fuit deciſum, ſed particulariter videbitur.

C O T T Æ.

Albanen. legitimæ. Die 8. Februarij, 1574.

S V M M A R I A.

1 *Filiatio fœminina ex quibus verbis teſtatoris probetur.*
2 *Dos quando ſuccedat loco legitimæ.*
3 *Pater legans pro legitima filiis cenſetur eos eſſe ſuos filios.*

DECISIO LX.

IN cauſſa Albanen. compromiſſi dubitaui, an ſtāte ſtat. ſub rub. de ſucceſſ. ex teſtamen. l. 1. c. 82. nec non verbis teſtamenti Domini Antemi, cuius copia in neceſſariis detur, dos ſuccedat loco legitimæ ad effectum de quo agitur, & Domini die 8. Februarij, 1574. reſoluerunt pro affirmatiua, quod ſcilicet dos ſuccedat loco legitimæ. fundamentum dominorum fuit ſuper teſtamento Domini
1 Antemi, in † quo ipſe verbis claris & apertis reliquit filiabus ſuis tria millia ſcuta pro dote legitima, & Trebellianica, aut quouis alio iure, & pro omni, & toto eo quod petere poſſint ex hereditate ipſius teſtatoris quomodocunque, & qualitercunque, & quingentos ducatos ſimiles pro accōcio, & iocalibus, in quibus dotibus, & acconcio eas heredes ſibi inſtituit, &c. Quibus verbis conſideratis manifeſtè apparet, quod teſtator eas agnouit, vt filias, & vt ſuas, cum pro legitima reliquerit ſummam præ-
2 fatam etiam honorabili titulo inſtitutionis. In † quibus terminis dubium non videtur, quod dos ſuccedat loco legitimæ, Soci. conſil. 73. nu. 3. & ſeq. in 3. Pariſ. conſ. 53. nu. 8. & ſeq. vol. 3. Gra. conſ. 160. num. 35. in 2. tradit Paul. de Caſt. in conſ. 52. nu. 2. verſi. an voluntate patris, vol. 1. cu-
3 ius † opinionem procedere ſine ſcrupulo, quando pater, legauit pro legitima, aſſerit Io. Rub. Alex. in l. pater filium nu. 174. de inoff. teſtam. A fortiori igitur procedit in caſu iſto, in quo non ſolum legauit pro legitima, ſed etiam titulo inſtitutionis ipſæ à patre fuerunt honoratæ, vt per Soc. d. conſi. 75. nu. 6. in fin. Quod quidem fundamentum confirmatur ex eo, quia ſtatutum de quo in puncto, licet excludat filiam ab impugnatione paterni teſtamenti, non tamen imponit neceſſitatem patri, quominus poſſit legitimam filiabus relinquere, ſed hoc reponit in eius voluntate, & poteſtate, vt pater ibi vltra id quod pater, vel auus relinquit, & ibi ſemper teſtamentum, & vltima voluntas patris.

C O T T Æ.

Albanen. legitimæ. Lunæ, 6. Februarij. 1576.

S V M M A R I A.

1 *Legitima aliquod onus, nec grauamen non patitur.*
2 *Caſus omiſſus à teſtatore habetur pro omiſſo, & relinquitur diſpoſitionis iuris communis.*

DECISIO LXI.

COnclusum fuit, Illuſtr. D. Virginiam inſtitutam heredem ab Egeria filia poſſe agere contra Illuſtr. Do. Chriſtophorum ad legitimam D. Egeriæ debitam in bonis Antonelli patris ipſi competentibus de iure, cum in eis vna cum aliis filiis ſuccedat, l. maximum vitium, C. de liber. præter, & præſertim in legitima eidem Egeriæ debi-
1 tæ, quæ † non recipit aliquod onus, nec grauamen, l. quoniam in prioribus, l. omnimodo, §. cōputari, C. de inoffic. teſtamen.

Ne obſtat, quod ab Antemo auo, neptes, inter quas eſt ipſa Egeria in 3000. ſcutis dotatæ fuerint, quando contigerit maritari, quia reſponderunt, prouiſionem iſtam non comprehendere hunc caſum, nec hæc diſpoſitio, ſeu prouiſio eſt facta filiabus filiorum decedentium ſine filiis maſculis. Vnde † cum Antonellus Egeriæ pater reliquerit 2
maſculos, & fœminas, dicitur caſus omiſſus, & remanet ſub diſpoſitione iuris communis, l. commodiſſimè, de liber. & poſthu. Oldr. conſ. 21. per tot. & conſil. 141. num. 1. quem refert, & ſequitur Pariſ. conſil. 86. nu. 2. lib. 2.

Alia vero, quæ de ſtatuto vrbis, & furore Egeriæ dicebantur, fuerunt pro nunc per Dominos circumſcripta, & ſuper his particulariter videbitur ſi opus fuerit.

C O T T Æ.

Anconitan. Cappellaniæ ſancti Veneris. Mercurij, 21. Nouembris, 1576.

S V M M A R I A.

1 *Poſſeſſio præcedens fundata titulo colorato magis attenditur: & ex quibus continuata præſumatur.*
2 *Laudum factum extra Rotam lite pendente coram ea, non ſolet haberi in conſideratione.*

DECISIO LXII.

COnclusum, mandatum de manutenendo eſſe dandum Camillo, quia conſtat de initio ſuę poſſeſſionis ſub die 10. Decembris, 1660. & de titulo colorato ex literis apoſtolicis, quæ † poſſeſſio, cum præcedat poſſeſſio- 1
nem Stephani, magis attenditur, quæ etiam continuata præſumitur, ex quo ſolum de anno 1570. 21. Iulij per Stephanum nomine ſuo, & eccleſiæ, fuit actum ſpolio contra ipſum Camillum, & in libello, ſiue petitione appellat eum detentorem, & occupatorem capellæ ſub vocabulo ſanctæ Veneris, *in vndecima poſitione* ſubiungit, quod ad præſens eam tenet occupat, & poſſidet, & 12. quod ipſa plebs & eccleſia indebite ſpoliata fuit de iuribus, & introitibus prædictæ capellæ, & ideo intendit reintegrari, ac in totum reſtitui tam in capella, quam in eius bonis. Et licet dicatur, quod poſitiones per Camillum fuerint negatæ, tamen negatio non fuit ſimpliciter facta, ſed ſub hac forma, non credit, vt ponitur, & ad negationem procuratoris fuit conſideratum, quod idem procurator facit d. negationem ſine præiudicio poſſeſſionis continuatæ, & continuandæ. Ad poſſeſſionem verò Stephani vigore ſententiæ arbitramentalis captā ſub die 11. Iulij, 157., ex qua videtur argui, quod poſſeſſio Camilli fuerit effecta integra, & interrupta, fuit reſponſum † quod laudum fuit 2
latum extra Rotam, de quo Domini non ſolent habere rationem, maximè quia adhuc pendet cauſſa appellationis, & notoriæ iniuſtitiæ, nec non petitionis recurſus ad arbitrium boni viri. Item quod d. poſſeſſio fuit capta propria auctoritate ſine aliquo mandato excuſatiuo, & Camillus nunquam ſe habuit pro ſpoliato, & ad locationes & quietantias productas pro parte Stephani fuit dictum placere reſponſiones datas per informantes pro Camillo. Quo verò ad confidentiam, illam reſpicere petitorium quod fuit ſuſpenſum.

C O T T Æ.

Carpentoratin. bonorum. Mercurij 20. Iunij, 1576.

S V M M A R I A.

1 *Tranſactio eſt ſtricti iuris, quæ tantum intelligitur, quantum verba ſonant,*
2 *Tranſactio de re dubia, & lite incerta tantum celebratur.*

DECISIO LXIII.

COnclusum fuit, fructus poſt moram Gabrielis vſque ad tranſactionem non fuiſſe per Ioannem remiſſos,

Digitized by Google

1 quia † renuntiatio eſt ſtricti iuris,& tantum comprehen-
dit quantum loquitur: ſed in tranſactione de iſtis fructi-
bus non legitur tranſactum, ergo de illis non eſt aliquid
determinatum. Imo, cum in 6. cap. de quo in 11. præſupp.
remittantur fructus in ſpecie illius tertiæ partis bonorum
tempore mortis patris repertorum, clarè apparet, quod
de aliis poſt mortẽ nihil fuit cogitatũ, cum incluſio vnius
2 ſit excluſio alteriùs. Tum † quia tranſactio ſuper illis non
poterat cadere, quia de re dubia & lite incerta tranſactio
celebratur, l. 1. ff. de tranſact. ſed fructus poſt obitum Ga-
brielis iam per ſententiam Vicerectoris fuerunt adiudi-
cati Ioanni, quæ ſententia tranſiuit in iudicatum, ergo
tranſactio ad deciſa non trahitur, Dec. conſil. 351. num. 3.
Hęc tranſactio non fuit ſuper tertia parte bonorum, quo-
niam illa fuit adiudicata per ſententiam Vicerectoris, ſed
ſuper diuiſione & aſſignatione dictæ tertiæ partis bono-
rum tantum, cuius ſuper fructibus tempore mortis Ga-
brielis adhuc pendebat lis, quia non fuerunt iudicati in
ſententia Vicerectoris, & ideò ſuper illis fuit tranſactum,
quia erant ſequeſtrati: quod non fuit factum ſuper aliis
adiudicatis Ioannni in ſententia Vicerectoris. Et ideò al-
legata in contrarium non obſtant, quoniam optimè tol-
luntur ex dictis per D. Biſciam in ſua reſponſione.

COTTÆ.

Senogallien. ſiluæ. Veneris 24. Maij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Citationes ſubſtantiales, quænam ſint ad ſententiam.*
2 *Negatiua quomodo probetur.*
3 *Præſumptioni locus eſſe non poteſt, cum de veritate con-ſtet.*
4 *Acta omnia præſumuntur adeſſe: & qui contrarium dicit, hoc probare tenetur.*
5 *Citatio non præſumitur, quæ in ſententia non nominatur, & num. & ſeq. & diſtingue, vt num. 9.*
6 *Præſumptio nulla eſt regulariter in præiudicium tertij.*
7 *Proceſſus præſumitur eſſe integer in omnibus ſolemnitati-bus.*
8 *Præſumptio vna tollit aliam in materia proceſſus.*
9 *Præſumptio pro ſententia nulla eſt, quando proceſſus in contrarium apparet.*

DECISIO LXIV.

FVit reſolutum, ex ſententia in actis producta non re-
ſultare talem præſumptionem citationis contra Mo-
nachos, vt dicta ſententia ipſos taliter afficiat, quod con-
tra ipſos dicatur tranſiuiſſe in rem iudicatam.

Et pro fundamento reſolutionis dictum fuit primo lo-
co, quod hæc quæſtio citationis Monachorum erat intel-
ligenda de citatione ad dicendum contra commiſſionem
contra articulos, videndum iurare teſtes, & ad dandum
1 interrogatoria. Iſtæ † enim citationes erant ſubſtantiales
& ſine ipſis ſententia ſubſtineri non poterat, Bal. in l. pro-
latam, col. 2. verſic. dico quod illud, C. de ſent. & interloc.
omn. iudicum aliis adductis, per informantes pro Illuſt.
Abbate. Hoc ſtante dicebant Domini, quod cum ex in-
ſpectione actorum appareat, quod Monachi ad prædi-
ctos actus non fuerint citati: † eo enim modo probatur
2 negatiua. Caſtren. conſ. 81. nu. 3. lib. 2. Afli. deciſ. 107. Fab.
deciſ. 31. cum aliis allegatis, erat impoſſibile, quod ex ſen-
tentia poſſet oriri præſumptio citationis contra Mona-
3 chos: nam † præſumptioni non poteſt eſſe locus, cum de
veritate conſtat, l. fin. de probat. Fel. in c. per tuas, ante fin.
verſ. quinto notat, eod. tit. Dec. conſ. 400. nu. 8. Aym. conſ.
35. nu. 5. Et in iſtis terminis idem de antiq. tempor. part. 2.
nu. 53. verſ. quarto limitatur, Roland. conſ. 6. nu. 35. vol. 2.
Nec mouit Dominos illud, quod per Communitatem
Montiſbodij dicitur, nempè hic non adeſſe omnia acta,
& propterea non poſſit concludenter probari iſta nega-
tiua. Quia † fuit reſponſum, quod præſumitur, quod ad- 4
ſint omnia acta: & qui vult dicere contrarium, debet hoc
probare, Aym. vbi ſupra, nu. 54. verſic. ſed quod iſtud. Me-
noch. conſil. 1. nu. 23.

Nec placuit illa demonſtratio, quod non adſint omnia
acta elicita ex illis verbis, vero dictorum procuratorum
interuenientiũ procuratoris mandato, & ex illis viſa mo-
nitione per nos facta dictis procuratoribus ad audiẽdum
hanc noſtram ſententiam. Quia quoad mandatum, cum
dicat, niſi mandato procuratorum interuenientium ap-
paret, quod intelligebat de mandato Cardinalis alienan-
tis, non de mandato Communitatis: quia in toto pro-
ceſſu Notarius non enuntiat procuratores Communita-
tis, niſi ſub nomine Oratoris & Syndici: & propterea ſi de
eo intellexiſſet, dixiſſet, niſi mandato Syndici, vel Orato-
ris: & fortaſſe fuit dictum, procuratorum interuenien-
tium mandato, quia in mãdato Cardinalis alienantis duo
conſtituebantur procuratores, licet vnus comparuerit in
proceſſu.

Nec Cardinalis commiſſarius atteſtatur, mãdata fuiſ-
ſe in actis producta, licet atteſtatur ſe illa vidiſſe. Quo
vero ad monitionem adeſt inſtantia partis, quæ videtur
fungi vice monitionis, & etiam, quia illa verba, viſa mo-
nitione, exponi poſſunt conſiderata monitione, ex alle-
gatis.

Sed ſiue adſint omnia acta ſiue non, omnem difficulta-
tem dicebant Domini ceſſare ex eo, quia in caſu iſto res
apparet plus quam manifeſte, quod nõ interuenerit cita-
tio Monachorum. Primò, quia 8. Martij, quando præſen-
tatur commiſſio Cardinali Commiſſario, illico commit-
tit receptionem iuramentorum teſtium Notario, abſque
abſque aliquo decreto citationis contra Monachos. Præ-
terea Notarius in executione huius cõmiſſionis 11. Mar-
tij, recipit iuramenta teſtium, enuntiat præſentiam Syn-
dici, ita etiam enunciaſſet contumaciam vel præſentiam
Monachorum, vel ipſorum procuratorum, ſi Monachi
fuiſſent citati: & quemadmodum ſcripſit commiſſionem
ſibi factam de recipiendis & examinandis teſtibus, ita eo-
dem modo ſcripſiſſet decreta citationis cõtra Monachos.
Et ſpatio trium dierum non potuit tranſmitti citatio, ex-
ſequi, ac reproduci, adeo, quod ex euidentia facti, cum
Abbatia diſtet ab Vrbe per centum decem milliaria, ap-
paret, citationem factam non fuiſſe.

Secundò principaliter fuit dictum per Dominos, quod
non poterat reſultari ex ſententia præſumptio citationis
contra Monachos, ex quo † in ſententia non enuntiatur 5
ipſa citatio Monachorum, & ſicut enuntiantur ipſa cita-
tio, & ſolemnitates, ita etiam enuntiaſſet iſtam, ſi re vera
interueniſſet, Socin. exemplo allegato in terminis, conſil.
158. num. 1. lib. 2.

Nec illa verba, viſo mandato procuratorũ, & viſa mo-
nitione dictorum procuratorũ, poſſunt intelligi de pro-
curatore Monachorum, nam dictum fuit Cardinalem
Commiſſarium ſe reſtrinxiſſe ad perſonas ſupra nomina-
tas, videlicet, Vincentium procuratorem Cardinalis alie-
nantis, & Galitium Oratorem Communitatis, propter
illam dictionem, dictorum, vt hic per informantes pro
D. Abbate.

Tertiò, quia non poteſt præſumi citatio & tranſitus in
rem iudicatam contra non nominatum in ſententia, &
cum quo non fuit iudicium agitatum, vt per Socin. vbi
ſuprà, & tanto magis, quia † pro ſententia regulariter in 6
præiudicium tertij non præſumitur, vt per Aym. de antiq.
temp. in 2. part. nu. 24.

Non obſtant deciſ. Put. allegatæ, quod ſolemnitates
extrinſecæ poſsint interuenire ſeparatim. Quia † quando 7
apparet totus proceſſus, hoc ceſſat, vt dicit Put. in allega-
to exemplo deciſ. Et qui vult dicere proceſſum non inte-
grum, debet probare, vt ſuprà dictum fuit.

Et profecto ſi hæc citatio interueniſſet, cum eſſet res

magni

Digitized by Google

magni momenti, quãdo Communitas fecit ſibi dari pro-
8 ceſſum à Notario cũ inſtrumento venditionis, † curaſſet
proculdubio apponi talem citationẽ, vel ſaltem de ea ali-
qua mẽtio facta fuiſſet, cum tamen de illa nulla vnquam
mẽtio, nec de citatione, nec de Monachis in toto illo pro-
ceſſu facta fuerit, & in hac materia vna præſumptio tollit
aliam, Corn. conſ. 144. col. 1. verſic. nec videtur opitulari
libr. 4.

Quinimo etiam, quod de citatione in ſententia mentio
facta fuiſſet, adhuc non præſumeretur citatio, poſtquam
9 de contrario apparet ex actis, vt dictum fuit ſupra: & † pro
ſeotentia præſumptio aliqua oriri poteſt quando deficit
proceſſus vt ſubſtantialis, ex Aym. & Rolan. ſuperius al-
legatis, & præſertim contra illum, cum quo non fuit iudi-
ciũ agitatum. Sed hoc ex abundanti ſit dictum, poſtquam
non ſolum in proceſſu, ſed nec in ſententia citatio Mona-
chorum enunciatur.

COTTÆ.

Carpetoraten. bonorum. Veneris 15. Martij, 1577.

SVMMARIVM.

1 Expenſæ factæ à patre pro aſſecutione beneficiorum filij, non computantur in legitimam ipſius filij, ſed ſunt computandæ cum fructibus beneficiorum à patre perceptis.

DECISIO LXV.

Maior pars Dominorum tenuit, quod expenſæ per
patrem factæ pro aſſecutione beneficiorum Pauli
filij, non ſunt computandæ in legitimam ipſius filij, ſed
1 † quod ſint compenſandæ cum fructibus beneficiorum
per patrem perceptis. Aliqui ex eo, quod pater in teſta-
mento & codicillis mandauit eas compenſari cum fructi-
bus ab ipſo perceptis. Alij, quia illud plus quod pater ex-
pendit, cenſetur donatum ex pietate paterna, vt hic per
informantes pro D. Ioanne.

COTTÆ.

Carpentoraten. bonorum. Die 19. Aprilis, 1577.

SVMMARIA.

1 Expenſa facta à patre in bonis filij repetuntur, niſi animo donandi fuerint facta.

2 Expenſas faciens ad quas non tenetur, eas repetit.

3 Expenſa non neceſſaria facta à patre in bonis aduentitiis filij, repetuntur.

Amplia multo magis in caſtrenſibus, vel quaſi, num. 5.

4 Expenſa facta ab habente mandatum, ſemper repetuntur.

6 Expenſa facta à patre computantur in legitimam attenta diſpoſitione teſtatoris: habita tamen ratione fructuum per patrem perceptorum.

7 In legitima imputatur quicquid iudicio teſtatoris capitur ex ſubſtantia patris quocunque titulo. Fallit, vt numer. 10.

8 Donatio non præſumitur ex traditis ſimpliciter à patre filio ex titulo non habili ad tranſlationem dominij, ſed computatur in legitimam.

Fallit in peculio caſtrenſi, & quaſi.

Item in rebus quæ non ſunt alienabilia, neque tranſmiſſibilia ad heredes.

9 Expenſa facta à patre ex cauſſa quaſi caſtrenſis peculij, in dubio præſumuntur donata.

10 Bona apprehenſa per filium iudicio teſtatoris, quæ non ſunt de corpore hereditatis, non computantur in legitimam.

DECISIO LXVI.

Contra deciſionem fuit conſideratum, quod interent
diſtinctiones quas faciunt Bal. & Salic. in l. filiæ. C.
famil. erciſ. nos verſari in expenſis factis circa bona ad
quas faciendas pater non tenebatur, & in bonis ad ſolum
filium tam reſpectu proprietatis, quam vſusfructus ſpe-
ctantibus. Et iſtis ſequitur.

Primò, quod † expenſæ factæ in bonis filij à patre re- 1
petantur, l. alimenta, C. de nego. geſt. fallit ſi factæ fuerint
animo donandi. Gloſ. ibidem dicit, quod præſumitur in
rebus, quod non animo donandi: & ideo dicenti, quod
animo donandi, incumbit onus probandi, Gloſ. Barto. &
Salic. ibidem.

Secundò, ſequitur † quod faciens expenſas ad quas 2
non tenetur, repetit eas. Ita diſtinguit Bar. in l. 1. C. de neg.
geſt. & ibidem Salic. num. 4. & idem in d. l. alimenta, nu. 4.
Bal. conſ. 50. viſo teſtamento, nu. 6. libr. 5. Caſtr. conſ. 415.
nu. 2. lib. 2. & ita in aduentitiis diſtinguit Bald. in d. l. filiæ,
nu. 15. & num. 20.

Tertiò ſequitur, quod † pater expendens pro filio in 3
bonis aduentitiis, ſi expenſæ non erant ab eo neceſſario
faciendæ, eas repetit, Bald. & Salic. allegati, maximè quan-
do ſunt magnæ, tunc enim excluditur præſumptio dona-
tionis, & ſi excedunt fructuum quantitem, & non ſunt
factæ pro coo ſequendis fructibus, ſed ad perpetuam vti-
litatem. Ita dicunt prædicti Docto. quod videtur contra-
rium his, quæ tradit idem Bald. & Alberic. in l. Neſennius,
de negot. geſt. ſed ſi aduertatur loquuntur in adminiſtra-
tione neceſſaria, non autem voluntaria, prout in caſu
noſtro.

Quartò ſequitur, quod † expenſæ factæ ab habente 4
mandatum ſemper & omni caſu repeti poſſunt: & iden li-
cet mater non repetat expenſas factas in accuſando tuto-
rem de ſuſpecto, ſi in cauſſa ſuccubuerit, quia apparẽt in-
utiliter factæ, tamen ſecus eſt ſi adſit mandatum, vt tradit
Salic. in d. l. 1. C. de negot. geſt. & hoc, quia mandatum ex-
cludit omnem donandi præſumptionem, cum donatio
fiat ex mera liberalitate & ſpontanea. Donatio enim re-
gulariter non præſumitur, & actus magis videtur factus
in vim præambulæ cauſſæ.

Vltimò ſequitur, quod ſi expenſæ factæ in aduentitiis
repetuntur, multò magis in caſtrenſibus, vel quaſi: & ex
his videtur dubitatio tolli, ſcilicet quod poſſit Sebaſtia-
nus iſtas expenſas petere vt imputẽtur circumſcripta vo-
luntate teſtatoris, cum nõ præſumantur donatæ, cui præ-
ſumptioni videtur à ſtipulari veritas. Nam ex teſtamento
apparet Gabrielem eas pro donatis non habuiſſe cum le-
gauerit.

An verò † expenſæ ſint computandæ in legitimam at- 5
tenta diſpoſitione teſtatoris, pro affirmatiua facit, quia
has habet Paulus iure inſtitutionis pro eo & toto, &c. ad
notata in l. in quartam, ad l. Falcid.

Contra videtur facere, quia teſtator voluit compenſa-
re cum fructibus per eum perceptis, adeò quod non vide-
tur, quod eadem res poſſit duplici fungi munere, ſcilicet
vt compenſetur cum debito, & rurſus imputetur in legi-
timam, cum per compenſationem extinctum ſit debitum
& creditum.

Tamen ex quo ſub vna determinatione veniũt omnia
tam bona, quam expenſæ legatæ, & propter actus ſub-
ſtentationem ne corruat teſtamentum, hæc omnia iam
bona legata, quam expenſæ erunt computandæ in legi-
timam: cum hoc tamen temperamento, quod, ex quo le-
gitima omne onus reſpuit, habeatur ratio in calculo in-
eundo fructuum per patrem perceptorum, ſcilicet vt le-
gatum diminuant. Et hæc fortè fuit intentio teſtatoris
putantis hoc pacto legitimam portionem filio relinque-
re, ita tamen, quod ſi habita ratione compenſationis le-
gatum excederet portionem legitimam, nihil detrahatur
legato: ſi vero nõ aſcenderet ad quantitatem legitimam,
ea eſt ſupplenda, quia cum iuxta aſſertionem teſtatoris
expenſæ quas vult compenſari cum fructibus, longè ex-
cedunt ipſos fructus, dubium non eſt, quod in eo quod
excedit, remanet pura donatio, ſiue legatum purum, quod
venit in legitimam computandum, vt in ſimili materia
remuneratoria habetur in cap. ad hoc, & in ca. relatum, §.
licet, de teſtam. Socin. conſ. 48. numer. 5. verſic. præterea,

Digitized by Google

lib.1. Alex.conſ.55.lib.1.poſt Bald.in auth.ex teſtamẽto, C.de collat.Bart.in l.ſi tibi decem, §.ſi pater,de pact.Caſtren.in l.ſi donatio. C.de collat.

Contra deciſionem etiam illud facere videtur, quia in
7 † legitima imputatur quicquid iudicio teſtatoris capitur ex ſubſtantia patris quocunque titulo, ſiue inſtitutionis, ſiue legati capiatur,Bar.in d.l.in quartam,nu.10.vbi Rip. num.140.

Nec obſtat,quod iſtæ expenſæ relinquantur pro fructibus,quia hoc nihil eſt,quoniam iudicio teſtatoris capiuntur eæ expenſæ quocunque modo capiãtur in vim modi, vt per Ripam dicto nu.140.Idque tanto magis,quia in teſtamento leguntur iſta verba,pro quocunque iure,&c.

Non obſtat, quod ea quæ non ſunt tranſitoria, non computentur & conſequenter expenſę in aſſecutione beneficij computentur, Rip.num. 163. Quia ſtante declaratione teſtatoris apparet, quod animo credendi pater expendit,l.quæ pater, *la 2.* famil.erciſ.

Et ſi dicatur, quod iſtæ expenſæ fuerant prius donatæ ex iuris præſumptione, vt per Bald. & Alberic.d.l.Neſennius,de neg.geſt. Fuit reſponſum, quod in cõtrarium habetur declaratio teſtatoris, quod non donauerat, ex quo eas ſibi legat ſub onere, quod nihil de fructibus petere poſſit,& pro omni eo,quod petere poſſet de bonis ſuis.

Nulla tamen fuit capta reſolutio, quia non omnes viderant, & fuit dictum, quod iterum proponerem. Addas ad illum verſ.primo,quod expẽſæ factæ,&c. Animaduertendum eſſe, quod verſatur in materia illa, quod tradita
8 † ſimpliciter a patre filio,non autem ex cauſſa donationis vel alio titulo habili ad tranſlationem dominij, computantur in legitimam, cum donatio non præſumatur. Ita Bart. & alij quamplures relati per Vaſq. aſſerentem hanc eſſe communem, & aliis rationibus illam probantem,de ſucceſſ.creat,§.30.numer.444.Tamen hæc concluſio non procedit in caſu huius deciſionis,tum quia ſumus in quaſi caſtrenſi peculio,quo caſu in dubio præſumitur donatio, per ea quæ ex intentione Crauet.conſ.125.ſub numero 1. infrà dicemus,tum etiam quia non procedit in rebus quæ non ſunt alienabilia, neque tranſmiſſibilia ad heredes,l. omnimodo,§.imputari,& ibi Doctores, C.de inoffic. teſtament. Doctor. vno ore in dicta l.in quartam,& in terminis noſtris remanet communis omnium concluſio, quod expenſæ factæ pro conſecutione,&c.

Adde etiam ad illud, quod dicitur de declaratione teſtatoris,in verſic.& ſi dicatur,in fine, deciſ.poteſt reſponderi dupliciter.

In primis, quod teſtator debebat declarare animum ſuum tẽpore, quo Paulus eius filius effectus fuit clericus
9 primæ tonſuræ. Nam † tunc expenſæ factæ à patre pro conſecutione beneficij prioratus,habeãtur à filio ex cauſſa peculij quaſi caſtrenſis, quo caſu in dubio præſumitur donatio, quæ valet inter patrem & filium tanquam ex cauſſa quaſi caſtrenſis peculij, vt expreſsè per Crauet. conſil.125.num.1. verſic. non obſtant, quia ſi ea quæ capiuntur per filium iure quaſi caſtrenſis peculij non præſumerentur à patre illi donata, ſed conferrentur in hereditatem, item computarentur in legitimam, & tamen vtrumque eſt falſum, & de primo tradunt Doct. & præcipuè Alex.& Dec.in l.ſi donatione, C.de collat. Crauet.d. conſil.125.in prin.

De ſecundo patet ex Rip.in d.l.in quartam, num. 170. Berengar.ibi, in articulo legitimæ, nume.81.Iaſ.& Curt. ſen.ad fin.in l.filiæ licet,C.de collat.Roland. conſ.11.numer.24.libr.2.Vnde ſtante hac præſumpta donatione intrat illa communis concluſio, vt donans debeat in ipſa donatione vel incontinenti declarare voluntatem ſuam, quatenus velit donata in legitimam imputari, tunc enim eius voluntas erit obſeruanda, leg.ſi quando, §. & generaliter,C.de inoffi.teſtam.Bart.in d.leg.in quartam,num. 10,quem ceteri ſequuntur,vt per Soc.iun.ibi,numer.187. Socin.conſi.19.num.20.lib.4.& conſ.73.num.21.lib.1.

Secundò reſpon. quod Paulus filius non cogitur ſtare declarationi paternæ factæ in teſtamento, quia licet ea,
quæ † capiuntur iudicio teſtatoris quomodocunque ca- 10
piantur,computanda ſunt in legitimã, vt per omnes poſt Bart.& præcipuè Rip.nu.140.in d.l.in quartam.Tamen id intelligitur, dummodo ſint de corporibus hereditariis, Rip.in d.l.in quartam,nu.126.Torniel.n.114.Soc.iun.nu. 112.Vaſq.de ſucceſſ.creat.§.30.nu.241.cum ſeq.& eſt tex. in auth.nouiſſima,& ibi Dd.& in l.ſancimus.§.repletionem, & ibi Scriben.C.de inoffic. teſtam. ſed expenſas factas pro adeptione beneficij certi iuris eſt non eſſe de corporibus hereditariis.Merito,&c.

COTTÆ.

Roman.damnorum & intereſſe.Veneris 3. Iunij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Periculum vitæ, ſeu amiſſionis ſortis principalis faciunt in quolibet contractu intereſſe deberi.*

2 *Pactum, quod diſtracta ſocietate fructus currant ad rationem 12.pro centenario,non valet tanquã vſurarium,niſi probetur de intereſſe periculi.*

3 *Papa non poteſt diſpenſare ſuper vſuris prohibitis de iure diuino.*

Diſpenſatio tamen valet in terminis iuris communis, quando probaretur intereſſe lucri ceſſantis, & damni emergentis,num.4.

DECISIO LXVII.

Concluſum in caſu de quo agitur, fructus loco damnorum & intereſſe non deberi Domino Marco Antonio Lepido ad rationem 12.pro quolibet centenario,
vſque ad diem ſolutionis 2000.quia † diſſoluta ſocietate 1
perceptio fructuum non eſt licita, cum ceſſet periculum vitæ & amiſſio ſortis principalis, remanétque purum & merum mutuum, in quo non niſi totidem pecuniæ reſti-
tui debent:& †pactio illa quod diſtracta ſocietate fructus 2
currant ad rationem 12. pro centenario, non valet tanquam in fraudem vſurarum facta, niſi aliundè probetur de intereſſe prædicto, vt per Bald.in l.rogaſti.§.ſi tibi, col. 2.verſ.quid ergo,ff.ſi cert.pet.vbi Purpurat. nu. 39. Dec. conſ.39.ſub num.5.& in conſi.321.in 2.dub.col.fin.Aym. conſ.189.ſub num.7.Plor. qui teſtatur de communi in l.ſi quando nume.452.C. vnde vi.& ex Theologis D.Tho.2. 2.q.78.art.2.reſpon. ad 5.argum.Sot.de iuſt.& iure,lib.6. q.6.artic.2.circa finem.

Et ad ſupplicationem ſuper confirmatione ſocietatis, quod ea finita reſtituantur 2000.alias fructus ſoluerentur ad rationem 12.pro centenario loco damnorum & intereſſe,fuit reſponſum,dictam taxationẽ abſque aliqua probatione dicti intereſſe,eſſe vſurariam & illicitam.Idcirco
† confirmationem ſiue diſpenſationem illi robur aliquod 3
tribuere non poſſe,c.ſuper,de vſur.Couar.variar.reſolut. lib.3.cap.1.num. 8. verſic. ſecundo expreſſus. Ea ſanè ratione, quia cum vſuræ ſint prohibitæ etiam de iure diuino,c.quia in omnibus,& d.c.ſuper eo de vſur. c.plerique. 14.qu.4.Papa non diſpenſat contra ius diuinum,& ſuper pacto vſuræ naturam ſapiente, D.Tho.prima.2.q.94.art.
5.per tot.Dixerunt †tamen Domini diſpenſationem ſub-
ſtineri poſſe in terminis iuris communis, nempè quando 4
probaretur intereſſe lucri ceſſantis & damni emergentis, non autem ſimpliciter & abſolutè,Dec.d.conſ. 322.nu.4. quod quidem erit probandum, vt Rota poſtulat, iuxta deciſ.Molædan.208.

COTTÆ.

Roman.Can.ſancti Angeli.Veneris,vltima Februarij, 1567.

SVM

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Sententia lata propter contumaciam dicitur interlocutoria.*
2 *Pœna appoſitæ in ſententia lata ex contumacia, ſunt reuocabiles.*
3 *Priuatio beneficiorum facta ob contumaciam, eſt reuocabilis.*
4 *Sententia lata in contumaciam propter delictum, eſt irreuocabilis.*
5 *Motus proprius Papæ prohibentis abſolutionem à crimine, & audientiam & appellationem, intelligitur à ſententiis, & aliis diſpoſitionibus ſuper crimine.*

DECISIO LXVIII.

FVIT reſolutum, quod per compatitionem Nobilij
ſit ſublata ſentētia contra eum lata cum pœnis in ea
contentis, quia ſententia prædicta cum pœnis in ea con-
tentis lata in contumaciam, nō eſt lata propter delictum,
ſed propter ſolam contumaciā, vt patet ex lectura ipſius,
ibi in pœnis in monitorio contentis, & ibi, ob non pari-
1 tionem monitorij. Ideo † cum non ſit lata propter cri-
men, ſed propter contumaciam, non dicitur diffinitiua,
ſed interlocutoria, & poteſt quandocunque purgata con-
tumacia reuocari, Alexan. Soc. & alij in l. 1. §. hoc iudiciū,
2 num. 3. & ſi quis iuſdic. non obtemp. & † mulctæ in ea ap-
poſitæ non ſunt perpetuæ, ſeu irreuocabiles, ſed reuoca-
biles, imò durant ſolum durante contumacia. Felin. Dec.
3 & alij in c. delicta, num. 12. 17. 18. de conſtitut. Ideò † pri-
uatio beneficiorum ob contumaciam, ſeu ob non pari-
tionem monitorij non priuat, quia eſt reuocabilis, nam
quandocunque comparet etiam poſt collationem alteri
factam, recuperat beneficia alteri collata. Achil. de abſo-
lut. deciſ. vnica.

Non obſtat reſolutio in Roman. beneficiatus S. Petri,
quia ibi licet fuiſſet ille priuatus ob contumaciam, tamen
erat priuatus propter homicidium, & † ſic propter deli-
4 ctum in contumaciā ob non paritionem monitorij. Nam
primo caſu ſententia eſt diffinitiua, & priuat irreuocabi-
liter, vt in illa Romana. Secundò vero caſu eſt interlocu-
toria, quia durat mulcta durante ſolum contumacia. Et
ita euacuantur plura, & ferè omnia per Bernardinum ad-
ducta.

Non obſtat motus proprius Pij Quarti prohibens ab-
ſolutionem à crimine, & audientiam & appellationem,
5 quia † intelligitur à ſententiis, vel aliis diſpoſitionibus
ſuper crimine, non autem ſuper contumacia, quia eſt o-
dioſus & reſtringendus ex allegatis per Nobilium. Et
quamuis fortè ex ſtylo ſoleant peti cōmiſſiones in ſigna-
tura contra d. motum proprium etiam in ſententiis latis
in abſentem & contumacem, tamen fortè hoc fit in ſen-
tentiis in abſentem & contumacem latis propter crimen,
ſed non in latis ob non paritionem monitorij, & ſic latis
ob contumaciam.

Non obſtat Bal. in l. ita demum, col. fin. C. de procurat.
Quia loquitur in eo, qui nō habetur ſimpliciter pro con-
feſſo, ſed ob cauſſam reuocabilem ex ſola comparitione,
vt eſt iſte prout dictum fuit.

Non obſtant verba prægnantia motus proprij dene-
gantis. etiam ſi non ſit inquiſitus, quia eſt reſtrictus ſuper
crimine, ſed ille nō appellat, neque auditur ſuper crimine,
ſed ſolum ſuper contumacia, quæ differt à crimine.

COTTÆ.

Toletan. penſionis. Lunæ 28. Ianuarij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Iudex ſiue exſecutor debet eſſe certus de ſua iuriſdictione.*
2 *Exſecutor ad tranſlationem penſionis faciendam, an quilibet in dignitate eccleſiaſtica conſtitutus per Papam eſſe poſſit.*

DECISIO LXIX.

RESOLVTVM fuit pro nullitate tranſlationis pen-
ſionis, ex quo † coram Archidiacono de Lideſma 1
pro executore electo, literæ Apoſtolicæ præſentatæ non
fuiſſent, prout erat neceſſarium ad effectum, vt reddere-
tur certus de ſua iuriſdictione, vt in his terminis habetur
per Ferret. conſi. 85. Ant. Gallet. in tract. de oblig. in form.
camer. tit. de proceſſ. num. 5. Creſcent. deciſ. 198. cum aliis
allegatis pro Domino Ioanne.

Neque obſtant teſtes examinati coram Prouiſore de-
ponentes de facultate transferendi bo. me. Epiſcopo, &
quod literæ perquiſitæ repertæ non fuerunt, tum quia
deciſ. Ægid. 150. col. 17. intelligit tunc id locum habere
poſſe, vbi dictæ literæ poſt præſentationem fuiſſent de-
perditæ. Tum etiam, quia † in omnem euentum fuit per 2
Dominos conſideratum, quod dictus executor ex huiuſ-
modi teſtibus non potuit reddi certus de ſua iuriſdictio-
ne, quoniam in caſu iſto non fuit articulatum nec proba-
tum, quod quilibet in dignitate eccleſiaſtica conſtitutus
per Papā fuiſſet deputatus executor ac huiuſmodi tranſ-
lationem faciendam.

Reſeruatum tamen fuit vt videatur, an limitatio præ-
tenſi periculi propter moram intret in caſu de quo agitur.

ROBVSTERII.

Iſpalen. beneficij. Lunæ 14. Ianuarij, 1572.

SVMMARIA.

1 *[illegible] Apoſtolici ex priuilegio ſunt etiam ſedis Apoſto[illegible].*
2 *[illegible] verbi dicitur intelligi & regulari ſecundum [illegible]atem alterius, ſi ambo in eadem oratione, & vnica [illegible]minatione ponuntur.*
3 *[illegible]oria in perſonis ſcriptorum dicitur eſſe qualitas indu[illegible] protonotariatus.*
4 *Diſpoſitio ſeu qualitas relata ad præſens & futurum tem[illegible] non dicitur perſonalis.*
5 *Dignitas conceſſa alicui reſpectu officij, non autem perſonæ, non poteſt ab eo ſeparari.*
6 *Priuilegia conceſſa alicui ratione officij ipſius concedentis, durant etiam dimiſſo officio.*
7 *Conceſſio Principis interpretari debet, ne contineat abſurdum.*
8 *Participium præſentis & futuri temporis poſitum in priuilegiis, reſoluitur in relatiuum, & verbum eiuſdem generis.*
9 *Verba dubia debent interpretari etiam in materia ſtricta, ſecundum ſubiectam materiam.*
10 *Dignitas annexa officio remanet perſonæ etiam depoſito officio, ſed non exercitium.*
11 *Dignitas ſine officio ſeu veſtigia dignitatis, non ſufficiunt ad inducendum reſeruationem beneficiorum in curia.*
12 *Diſpoſitio vbi conſiderat habitum & actum, non ſufficit ſolus habitus.*
13 *Prothonotariatus eſt dignitas perpetua non annexa officio.*
14 *Qualitas permanens, & ſucceſſiua adiuncta verbo, dicitur eſſe perpetua, & non intelligi ſecundum tempus verba niſi aliter de mente concedentis appareat.*
15 *Cauſſa ceſſante non ceſſat diſpoſitio aliquibus reliquis remanentibus.*
16 *Cauſſa ceſſante debet etiam ceſſare gratia ſeu ius qualificatum ex aliqua conditione vel cauſſa.*
17 *Beneficium Principis ob certam cauſſam conceſſam reſtringitur ad illam.*

DECISIO LXX.

LEo Quintus & alij ſummi Pontifices conceſſerunt
ſcriptoribus Apoſtolicis plura priuilegia, & in ſpecie,

Digitized by Google

1 quod † omnes & ſinguli ſcriptores tam præſentes, quam
futuri ſint ſui & ſedis Apoſtolicæ notarij. Et in alio verſi.
dicitur, ſcriptores omnes pro tempore exſiſtentes fecit
ſuos & ſedis Apoſtolicæ Notarios. Accidit quod Petrus
de Mixia, qui erat ſcriptor Apoſtolicus, dimiſit officium
ſcriptoriæ, & poſtea acquiſiuit beneficiũ de villa Martin.
Iſpalen. dioc. tandem per ipſius obitum vocauit benefi-
cium huiuſmodi.

Reſoluerũt Domini die Lunæ, 14. Ianuarij, 1572. quod
Petrus propter dimiſſionem ſcriptoriæ Apoſtolicæ de-
ſierat eſſe prothonotarius, & beneficium prædictum, non
2 erat ſedi Apoſtolicæ reſeruatum. Nam † in dicto priuile-
gio qualitas ſcriptorię qualificat prothonotariatum, cum
ſint in eadem oratione, & ab eodem verbo rogãtur, Oldr.
conſil. 8. Soc. conſil. 27. num. 12. & 18. in 4. Dec. conſil. 92.
col. fin. verſ. quinto in propoſito. Pariſ. conſ. 172. num. 35.
vſque ad 40. in 4. Et eſt cauſa inductiua & conſeruatiua
dignitatis prothonotariatus in perſonis ſcriptorum, qua
cauſſa ceſſante ſemper ceſſat diſpoſitio, Bald. in repet. l. 2.
colum. 7. verſ. viſo vnde naſcatur, de iureiuran. Soc. conſ.
241. nume. 7. verſic. nono comprobatur, in 2. Felin. in cap.
quæ in eccleſiarum, nu. 19. de conſtit. Tiraquell. in tracta.
ceſſ. cauſſ. limit. 35. Ideò priuilegium competens ratione
alterius, ſi tollitur illud, tollitur & aliud, Bar. in l. Gallus, §.
& quid ſi tantum, colum. 3. in princ. verſ. præterea poſito,
de liber. & poſthum. Socin. conſi. 150. col. 7. num. 17. verſ.
ſexto confirmatur, in primo. Et vbi Princeps cõcedit ali-
quid reſpectu alicuius qualitatis, eatenus videtur conce-
dere, quatenus durat illa qualitas, Cuman. & alij in d. l. ex
3 facto, num. 3. de vulgar. & pupil. Et quod † ſcriptoria ſit
in perſonis ſcriptorũ qualitas inductiua prothonotaria-
tus, id deducitur ex cõiecturata mente diſponentis, a quo
totum hoc pendet, l. 2. §. inuito, & §. ſi quis à Principe, ne
quid in loco publ. declarant, Bald. in l. humanitatis, nu. 28.
C. de impub. & aliis ſubſtit. & conſil. 42. poſt princ. in 5.
Ang. conſ. 54. ſub nu. 8. & conſ. 159. colum. 3. poſt princ. &
ferè per tot. Imo. in clem. & ſi ſpecialis, nu. 14. de reſcrip.
Claud. in l. fin. nu. 47. & 61. de conſtit. Princ. Quæ veriſi-
milis intentio primo colligitur à cauſſa propter quam fuit
appoſita huiuſmodi qualitas: nam cauſſa eſt, quæ regulat
conditiones adiectas, Bald. in l. generaliter, nu. 5. cum ſeq.
C. de Epiſc. & cleric. Aret. in l. in ſubſtitutione, nu. 5. col.
3. de vulgar. ſubſtit. Corn. in l. ſi quis heredem, nu. 8. cum
ſequent. & Dec. num. 3. C. de inſtit. & ſubſtit. Bald. in d. l. ſi
quis heredem, num. 2. Dec. conſ. 485. numer. 5. & idem in
qualitatibus, Bart. & alij in l. ex facto, de vulgar. ſubſtitut.
Sed cauſſa, propter quam in prothonotariatu huiuſmodi
eſt adiecta qualitas ſcriptoriæ, fuit non intuitu perſona-
rum, de quibus Papa ibi nullam habebat notitiam, cum
4 † referat ſe ad præſentes & futuras, l. qui filiabus, & ibi
not. de legat. 1. cum aliis per Socin. conſ. 73. nu. 20. in fi. li.
4. Sed cõtemplatione officij, vt officium ipſum ſcriptoriæ
haberet hanc dignitatem, & plures gratias & prærogati-
uas, quibus mediantibus efficeretur melioris conditionis.
Nam cum prothonotariatus ſit dignitas, l. eos & ibi Ioan.
de Plat. & Iac. Rebuff. in prin. C. de excuſat. muner. idem
Plat. in l. 2. num. 1. C. de primi. libr. 12. Sarmen. in proœm.
regul. q. 1. Caſſan. in catal. glor. mund. part. 4. conſiderat.
29. voluit concedens, vt prothonotariatus huiuſmodi ſta-
ret, non de per ſe principaliter, ſed conſecutiuè & acceſ-
ſoriè ad officiũ ſcriptoriæ, & illi eſſet annexus, ex annot.
per Innocen. in c. de multa, colum. fin. ante fin. de præben.
Ioan. de Plat. in l. cum legem, poſt prin. C. de dignit. li. 12,
Soc. & alij in rubr. de leg. 1. Pet. de Peruſ. in tract. de vnio.
cap. 1. Caccialup. in eodem tract. artic. 10. quæ cauſſa licet
non ſit expreſſa, tamen cũ hæc ſola præſumi & coniectu-
rari poſſit, ſecundum hanc diſpoſitio debet regulari, Cur-
tius ſen. conſ. 80. col. 2. poſt med. Dec. in ca. ſuggeſtũ, num.
1. de appellat. vbi teſtatur de communi, Socin. iun. conſ. 1.
num. 53. in primo. Vnde cum iſta cauſſa influat in ipſam
rem principaliter, & non in perſonas, dignitas apparet,
quod fuit cauſſa inductiua & conſeruatiua, & eſt realis, ac
ſequitur ſuam cauſſam, & ipſum officium. Gloſ. Bal. Ioan.
de Plat. & Iac. Rebuff. in l. ſordidorum, C. de excuſat. mu-
ner. lib. 10. à † quo non poteſt ſeparari ex intentione con- 5
cedentis, Bal. in l. ſi prædiũ, nu. 4. ante fin. C. de ædil. actio.
& alij per Aym. conſil. 170. nu. 6. Ideò dimiſſo officio ſcri-
ptoriæ exſtinguitur & finitur illa dignitas in perſona di-
mittentis, qui remanet vt priuatus, & dignitas tranſit ad
alium cum officio, quia plures eodem tempore non poſ-
ſunt eandem rem habere, l. ſi vt certo, §. ſi duob. vehicu-
lum, ff. commoda. & ita not. gl. & Io. de Plat. in l. 1. & 2. in
princ. C. de præfect. prætor. lib. 12. idem Plat. in d. l. eam le-
gem, poſt princip. C. de excuſa. muner. li. 10. & in l. 1. & 2.
vbi etiam Iacob Rebuff. circa med. de præpoſit. ſacri cubi-
cul. lib. 12. & alij paſſim.

Secundò deducitur hæc veriſimilis mens ex eiſdem fa-
cultatibus, in quibus vbi concedens voluit, quod † priui- 6
legia durarent dimiſſo officio, id expreſsè dixit, vt patet
in facultate teſtandi, quam dixit expreſsè velle durare
etiam dimiſſo officio: & in prærogatiua circa beneficia,
vt duret in nominato per ſcriptorem etiam dimiſſo of-
ficio, quouſque ſequatur effectus nominationis, ſequitur
etiam vt in aliis caſibus, qui de iure communi & ordina-
rio non erant comprehenſi, voluerit clarè denegare, l.
cum prætor, de iudic. l. maritus, C. de procur. l. vnica, §. ſin
autem ad C. de caduc. tollen. ca. ad audientiam, de decim.
declarant, Dec. conſil. 99. col. fin. verſ. tertio non obſtat.
Ruin. conſ. 157. num. 8. cum ſeq. lib. 1. Ant. Gabriel. de reg.
iur. concluſ. 8. num. 9.

Tertiò, quia † Principis conceſſio interpretari debet, 7
ne contineat abſurdum, aut aliquid quod à ſapientibus
reprehẽdi poſſit, d. l. ex facto, & ibi Cuma. & alij, de vulg.
& pupil. cum aliis per Aym. conſ. 3. fere per tot. Sed ſi ali-
ter diceremus, ex vnico officio ſcriptorię poſſent oriri in-
finiti prothonotarij, qui poſſent vti tantis prærogatiuis
ibi conceſſis, quod eſſet abſurdum, & contra veriſimilem
mentem concedentis, tum quia infinitas eſt euitanda, l.
qui bona, §. fin. & ibi not. de dam. infec. l. boues, §. hoc ſer-
mone, de verb. ſignifi. cum aliis per Alexan. conſ. 16. nu. 9.
in quarto, & in Referendariis, Abb. in ca. 1. num. 4. de pri-
uileg. & in Prothonotariis, Caſſan. in catal. glor. mund.
par. 4. cõſiderat. 29. ante fin. vbi quod propter infinitatem
vileſcunt hæ dignitates. Tum etiam quia eodem tempore
plures haberent eandem dignitatem ex eodem fonte pro-
uenientem contra iuris diſpoſitionem, Imo. Alex. & alij
per Ruin. conſil. 1P. num. 13. in 1.

Quartò, ex aliis verbis eiuſdem priuilegij id colligitur
ponderando † participium, præſentes & futuros, & pro 8
tempore exiſtentes. quod reſoluitur in relatiuum, & ver-
bum eiuſdem temporis, gloſ. in clem. 1. verbo, dignitates,
de præben. Bart. in l. Centurio, num. 28. in fine, & ibi not.
alij, de vulg. & pupil. & facit conditionem & inducit qua-
litatẽ rei diſpoſitæ, Bar. & alij in l. 1. de cond. & demonſtr.
id eſt, facit prothonotarios illos, qui in futurum erunt
ſcriptores, & ſic non ſatis eſſe, quod aliquo momento
ſcriptor exſiſtat, ſed debet permanere toto tempore
importato per participium in futurum, erunt, ſeu exſtite-
rint ſcriptores. Bart. in d. l. ex facto, numer. 2. in fine, & ibi
etiam Cuma. num. 15. de vulg. & pupil. idem Barto. in l.
præcipimus, §. ſanè, de appel. & Imo. in d. clem. & ſi prin-
cipalis, num. 14.

Quintò, quando verba eſſent dubia, deberent trahi ad
iſtum ſenſum, quia † intelliguntur ſecundum ſubiectam 9
materiam, vt deſeruiant menti etiam in materia in qua
ſtricta fit interpretatio, l. inſulam, de præſcript. verb. cum
aliis per Curt. ſen. conſil. 40. num. 13. Alexan. conſ. 129. nu-
mer. 4. & ibi addit. lib. 2. Caſſan. conſ. 11. num. 57. cum ſeq.
Et quia qualitas ſcriptoriæ eſt ſucceſſiua, non autem mo-
mentanea, nam officium ſcriptorum reputatur perpe-
tuum,

Digitized by Google

tuum, cum illis concedatur ad vitã & beneplacitum ipſorum, gloſſ. in l.2. pro ſoc. Ioan. de Plat. in l. eam legem, in fin. C. de excuſ. muner. lib. 10. Dec. conſil. 204. per totum. Et in ſimili de iuriſdictione, vt ſit quid ſucceſſiuũ, & non momentaneum, conſiderat Bald. in l. generaliter, num. 7. circa med. C. de epiſcop. & cleric. & idem in canonicatu, Dec. poſt alios in ca. quoniam Abbas, nu. 6. circa med. de offic. deleg. & in ſpecie Corn. in d. l. ſi quis heredem, C. de inſtit. & ſubſtit. Tiraquell. ceſſ. cauſſ. lim. 4. nu. 24. Vnde cũ ſit qualitas ſucceſſiua, in dubio præſumitur, quod fuerit à diſponente aſſumpta pro cauſſa eſſendi & permanendi, vt eatenus ſit Protonotarius, quatenus in eo durat qualitas ſcriptoriæ, Imo. in clem. & ſi principalis, num. 14. verſ. ſi vero non appareat, & verſi. quandoque eſt dubium, de reſcript. Nam in dubio attendi debet qualitas, ſub qua ſit diſpoſitio, quia tunc valet argumentum de tanquam, & à nomine officij dignitatis, vel appellatiui, & à præſuppoſitis, cum talia ſint ſubiecta, qualia prędicata demonſtrant. Signorol. conſi. 37. in 3. dubio, & in conſ. 68. Alciat. tom. 1. lib. 2. conſil. 3. nu. 21. cum ſequ. Euerard. in loc. ab effect. eorum quæ ſimul requiruntur, 36. & dicitur tanquam. 79. & de nomine officij, 81. & faciunt not. in c. quoniam Abbas, de off. deleg. & in l. mancipia, C. de ſeru. fugit Dec. in l. 1. num. 14. C. de eden.

Neque obſtat contra prædicta, quod gloſſ. & Io. de Pla. in l. eos, C. de excuſ. munet. poſt Bart. Salic. & alios in
10 l. 1. C. de aduoc. diuer. iud. quod † poſt depoſitum officium habens dignitatem annexam ille remaneat in dignitate. Quoniam in d. l. 1. ex ſpeciali priuilegio decorantur noua dignitate, non autem remanet prima: alij vero qui non habent huiuſmodi priuilegium, plerunque in memoriam antiquæ dignitatis, retinẽt reliquias & veſtigia quædam, hoc eſt, nomen, ſeu honorem & prælationem honoris cum priuilegiis immunitatis tertio non nociuis, ſine aliquo exercitio præcedentis dignitatis, Io. de Plat. in d. l. 1. & 2. C. de præfect. prætor. in l. 1. vbi Iac. Rebuff. de præpo. ſact. cubicul. libr. 12. & idem Plat. in l. 1. C. de quæſtor. & mag. offic. & in d. l. 1. nu. 4. C. de primic. & ſecundicer. lib. 10. Guid. Pap. q. 377. Tiraquell. ceſſ. cauſ. limit. 15. & 16. quæ veſtigia faciunt ipſum honorariũ & compendiarium tantum, l. 2. C. vt dignit. ord. ſeruet. Taliter quod licet eodem tempore quis non poſſit habere iſtud compendium cum alia dignitate, quoniam nõ habeat plures dignitates, d. l. 1. & ibi Plat. num. 3. C. de primic. & ſecundicer. & in l. 4. C. de præſcript. ſacr. ſcrin. Quod tamen compendium ceſſat omnino, vbi quis pretio aut ſuffragio aliquo adeptus eſt huiuſmodi officium cum dignitate, prout ipſi ſcriptores Apoſtolici, tunc enim dimiſſo officio ceſſat & dignitas & omnes reliquiæ, ita quod non remaneãt veſtigia aliqua, l. vniuerſi, & ibi Bar. Ioan. de Plat. & Iacob. Rebuf. de l. lib. 10. idem Plat. in d. l. eos, num. 1. & in l. eam legem, ante finem, C. de excuſat. muner. Roland. à Valle conſ. 66. num. 47. libr. 1. Nam plus meretur qui virtute propria acquirit dignitatem, quam qui pretio vel ſuffragio aliquo illam adeptus eſt, l. prima & ſecunda, de offic. proconſul. Bar. in l. quod Principi, de legat. ſecundo. Natta. conſ. 163. numero decimoquarto, & conſil. 129. numero octauo. Ideò vidua retinet dignitatem nobilitatis quam propter maritum acquiſiuerat, l. filij, §. vidua, ad municip. Ioan. de Platea, in l. mulieres, numero primo, de dignitat. lib. 12. Et tamen nobilis propter feudum ſi ſuffragio acquiſiuit, & vendit illud, nihil retinet, ſed deſinit eſſe nobilis. Iſern. in cap. primo, in fine princip. de capit. qui cur. vendid. Tiraquell. de nobilit. cap. ſeptimo, in fine. Vnde apparet, quod iſti ſcriptores poſt depoſitum officium ſcriptoriæ, de iure non retinent dignitatem, nec veſtigia aliqua. Et quatenus retinerent reliquias illas, de quibus ſupra, quas, vt fuit
11 dictum, non retinent, nihilominus † veſtigia hæc ſine dubio non ſufficerent ad inducendum reſeruationem beneficiorum huiuſmodi. Nam extrauagans ad regimen, & declaratiua Pauli Tertij, & regula prima reſeruatoria, exorbitauit à iure communi, quia ſaltem in aliquo limitat ius commune, Corn. conſil. 174. colum. 2. ante meatum, libr. 4. Crot. in l. omnes populi, num. 121. verſic. pro complemento, de iuſtit. & iure. Ideo cõtra ordinarium & prouiſum ab eo ſunt ſtrictè intelligenda, gloſſ. & alij in capit. præſenti, de offic. legat. in 6. Geminia conſil. 156. num. 11. Caſſan. d. conſ. 41. num. 3. Et cum reſeruent beneficia officialium, videlicet protbonotariorum, & ſic præſupponunt has duas qualitates, ſcilicet officij & dignitatis, ſunt verè, propriè, plenè, & cum effectu intelligenda, non autem impropriè & ſemiplenè, leg. prima, §. primo, & ibi Iaſon, Claud. Dec. & alij, quod quiſque iur. Iaſon. conſ. 158. numer. 6. & ſine præſuppoſito officij, gloſſ. Salic. & alij in dicta l. mancipia, C. de ſeru. fugit. Decius in l. prima numero decimoquarto, C. de edend. & in pluribus eius conſ. Præſertim vbi adeſt diuerſa ratio, Alexand. in l. ait Pręcor, columna prima, in principio, de iureiurand. Decius in ca. ſecundo requiris, de appellat. prout hic. Nam † vbi diſpo- 12
ſitio conſiderat habitum & actum, non ſufficit ſolus habitus, Bald. in proœm. ff. poſt princip. Abb. in dicto capit. de multa, numero 24. de præbend. Gloſſ. 2. Gemin. Franciſc. & alij in ca. licet, de electio. lib. ſexto. Merito reliquiæ illæ quando remanerent, non ſufficerent ad effectum de quo agitur.

Non obſtat, quod dicebatur, quod † Prothonotaria- 13
tus eſt dignitas perpetua, quæ ſemel acquiſita non ceſſat, etiam dimiſſo ipſo officio, d. l. eos, l. maximam rem, l. eam legem, C. de excuſa. muner. Quoniam id ſatis ex proxime adductis ſublatum fuit, vt non procedat in dignitate reali annexa ipſi officio, & quæ ſequitur ſuam cauſſam, vt in ſcriptoribus iſtis, qui pretio & ſuffragio conſecuti fuerũt hanc dignitatem, non remanent veſtigia aliqua, quæ tamen ſi remanerent, non ſufficiunt ad reſeruationem beneficiorum, vt deductum fuit.

Neque etiam obſtat, quod qualitas adiuncta verbo intelligitur ſecundum tempus verbi, l. in delectis. §. extraneus de noxal. cum aliis per Dec. conſil. 24. & ſic ſufficiat, quod qualitas ſcriptoriæ adfuerit abinitio, licet non durauerit, vt in eo qui ſemel habuit duodecim filios, & pluribus aliis exemplis, Ioan. Andr. in cap. decet, num. 2. & ibi Franciſ. & alij, de regul. iur. in 6. Anan. conſil. 105. Romanus conſ. 279. & ibi Add. Socin. Iaſ. & alij in l. ſciendum, §. ſi fundum, qui ſatiſdare cogant. Dec. dicto conſilio vigeſimo quarto, Roland. à Valle, qui plures cumulat atteſtantes de communi, conſilio 52. nume. 45. cum pluribus ſequen. libro ſecundo.

Quia verum eſt, vbi qualitas adiuncta verbo eſt momentanea, vel eſt requiſita certo & limitato tempore: tunc enim ſufficit, quod ſemel exſtiterit de illo tempore verbi, vt in dictis exemplis proxime adductis, vt declarãt Bald. & alij in d. l. ſiquis heredem, C. de inſtitutio. & in d. l. humanitatis. C. de impuber. Imola in dicta clementina, & ſi principalis. Secus † vero vbi qualitas habet tractum 14
ſucceſſiuum, & permanentem, & conſtat de mente concedentis, quod qualitas debeat durare, vt hic: tunc enim non ſufficit ſemel conditionem exſtitiſſe, ſed debet durare.

Non obſtat, quod † vbi remanent reliquiæ aliquæ; 15
tunc ceſſante cauſſa non ceſſat diſpoſitio. Ioan. Andr. Franciſ. & alij in d. reg. decet, de regulis iuris, lib. 6. Anan. d. conſil. 105. ante finem, Deci. in dicto cap. ceſſante, num. quarto, de appellat. Quoniam id verum eſt in caſibus à iure expreſſis, vt benè conſiderat Tiraquell. in dicto tracta. ceſſ. cauſſ. limitatione decimaſexta, in fine, de quibus non eſt iſte, de quo agimus, imò expreſsè requiritur ſtatutum, vt non duret dignitas, ſed priuilegia & veſtigia aliqua, & in eis quod ſuffragio aliquo adepti ſunt dignitatem, ceſſant omnia, vt dictum eſt. Præterea illud procedit vbi diſpoſitio eſt inducta cũ cauſſa momentanea, aut requiſita

certo

Digitized by Google

certo & limitato tempore: ſed non vbi eſt inducta cum cauſſa ſucceſſiua, & permanente: tunc enim ceſſante cauſſa inductiua,& conſeruatiua diſpoſitionis, ceſſat ipſa diſpoſitio, licet remaneant reliquiæ, vt ſupra deductum fuit.

Non obſtat, quod ceſſante cauſſa, non debet ceſſare 16 † gratia creationis prothonotariatus, quæ ſemel habuit ſuam perfectionem,& tranſtulit plenum ius in acquirentem,l.finali,in princ.vnde liberi, cum aliis per Bart.in l.2.§.finali, circa fin. de donat. & Deci.in cap.cum ceſſante, nu.3.de appellat.Quia verum eſt,vbi fuit gratia & ius illi ſimpliciter quæſitum:at ſecus vbi gratia & ius fuit qualificata ex aliqua conditione vel cauſſa, vt hic. Tunc enim res illa tranſit cum ſua cauſſa,& nõ recipit perfectionem, nec acquirit ius, niſi cum ſua qualitate & cauſſa. Bart. & alij per Iaſon. in l. qui Romæ, §.Flauius,colum.1.& 2.de verborum obligat.Caſtren.in l.priuilegia,C.de ſacroſanctis eccleſiis,Deci.in ca.eccleſia ſanctę Mariæ,col.20.nu.53.poſt med. verſic. ſecundus caſus eſt de conſtitut. & in ca.nouit,colum.7.nume.13.in fine,verſicu.ſed contra, de iudiciis.

Non obſtat, quod in iſtis priuilegiis Principum ſit facienda latiſſima interpretatio,l.fin.de conſti.Princ.Quo- 17 niam † non procedit, quando ſunt conceſſa propter certam cauſſam:nam tunc reſtringuntur propter illam cauſſam,cum non poſſit fieri interpretatio quæ ex verbis non concipitur,latè poſt alios Claud.de Seiſel.in d.l. fina. nu.58.& 61.

Non obſtat, quod Prothonotariatus ſit dignior ſcriptoria. Qooniam non ideò ſtat de per ſe in caſu iſto, ſed requiritur ſuum principale, licet illud ſit minus dignum, vt in l. cum principali,vbi Moderni, de regul.iur.Hippol. ſingul.17.

Quatenus verò in contrarium allegatur ſtylus Curiæ, dixerunt Domini de eo alias agendum, an probetur, nec ne.

ROBVSTERII.

Auinionen.pecuniaria. Die 21.Octobris,1577.

SVMMARIA.

1 *Indefinita in teſte non æquipollet vniuerſali, niſi poſita ſit dictio,exceptiua.*

2 *Heres poſſidens aliqua bona ſpectantia ad alium coheredem, poteſt conueniri inſolidum.*

3 *Confeſſio præiudicat confitenti ita quod non admittitur probatio in contrarium.*

4 *Heres creditor hereditatis poteſt ſine dolo,& fraude eligendo rem ſibi ſatisfacere.*

5 *Poſſeſſor in materia diuidua non poteſt in totum conueniri.*

DECISIO LXXI.

DIVISA fuit propoſita difficultas in plures partes, nonnullæ reſpicientes factum, nonnullæ vero ius. Prima quo ad factum, an probetur, Mariam poſſediſſe omnia bona Ioan.Baptiſtæ.Secunda, an probetur, quod Ludouicus coheres Mariæ eſſet creditor Ioannis Baptiſtæ defuncti in eadem vel maiori parte Ioan.Baptiſtæ per ipſum Ludouicum alienatorum.Tertia quoad ius,an Ludouicus potuerit ſibi ſoluere. Quarta, an Maria potuerit in ſolidum conueniri,& condemnari. Quinta,an ſententiæ in Rota latæ ſint in totum, vel pro parte tantum reuocandæ.

Quoad primam inclinabant Domini, quod ex deductis ſatis conſtaret de poſſeſſione Mariæ omnium bonorum Ioan. Baptiſtæ ex ſecundo teſte, alias quinto, ſuper 30.vbi de viſu,quod Maria continuauit poſſeſſionem bonorum mobilium & immobilium concernentium hereditatem Ioan. Baptiſtæ, qui licet videatur indefinitè deponere,& indefinita in teſte non æquipolleat vniuerſali, tamen,† 1 quia dicit concernentium hereditatem Ioan.Baptiſtæ, & quia ſubiungit,exceptis, in non exceptuatis firmat regulam.Et ex quinto alias nono,ſuper 51.&52.dum dicit, dicta bona, & ſic per relationem conſtat, quod loquitur de omnibus bonis,Felin.in c.auditis,nu.24.propè fin.de præſcript.Socin.in l.ſi quis cum totum,nu.4.de except. rei iud. & ex 16.17.& 18. alias 1.5.6.& vltimo loco examinatis corã Auditore Rotæ Auinionen.ſuper 52.vbi quod Maria percipiebat omnes fructus bonorum d.Ioan. Baptiſtæ.Nã ex illa vniuerſali, omnes fructus, ex his quæ ſubiiciunt teſtes coadiuuando & non cauillando eorum dicta, videbatur Dominus eſſe intelligendum de fructibus omnium bonorum.

Nec obſtat, quod teſtes dicant fuiſſe diuiſa bona mobilia, quia dicebant, quod ſicut verum eſt,quando heres poſſidet omnia bona, poteſt conueniri inſolidum,de quo agitur inferius,idem † 2 erit quando poſſidet tot bona ſpectantia ad alium coheredem quæ ſufficiant ad huiuſmodi ſatisfactionem,ſic applicatur tex.in l.3.§.heres cum & materia quam tract.Bart.in l.4.§. Cato in 3.oppoſ.& in l. ſtipulationes non diuiduntur,in 8.oppoſ.Prętereà † 3 confeſſio Mariæ & Ludouici,de qua in inuẽtario, plenè probat contra ipſos:imò dicebant quod non admittitur contra illam probatio in contrarium, ex l. fin. C.arbit.intel. cum ibi not. per Dec.conſi.60.num.2.Nam ſi de inuentario aliquid detrahendum eſt,id fieri debet,nõ propria auctoritate,ſed coram iudice, citatis creditoribus & legatariis,Bald.in auth.ſed cum teſtator,num.20.C.ad l.Falcid. Ang.in le.1.§.hæc ſtipulatio, num.13.ſicut pluſquam per leg.Ideò cum ex inuentario appareat, quod bona mobilia pertinebant etiam ad heredes fratrum defunctorum, quibus etiam ſucceſſerat Ludouicus, ex hoc non probatur, quod bona huiuſmodi mobilia non potuerint eſſe ex illis:& propterea ſecundus alias quintus teſtis attentè dicit,excepta parte mobiliom,quam potuit habuiſſe Ludouicus.Nec mouebat Dominos,quod teſtis dicit,quòd hęc diuiſio facta fuit poſt obitum Io.Baptiſtæ, quia, hoc non obſtante, potuit eſſe de bonis pertinentibus ad heredes fratrum, & quamuis vnus teſtis deponat de valore dicebant quod res eſt modici momenti.

Non obſtant alienationes, quia dicebat, quod ſi conſtat de credito Ludouici,potuit ipſe ſibi ſoluere eligendo rem in qua velit ſibi ſatisfacere,vt ſtatim dicetur.

Quoad ſecundam credebant Domini ſatis conſtare de credito Ludouici ex inſtrumento tranſactionis, & de mãdato Ludouici dicebant ſufficienter apparere ex confeſſione Ioan.Baptiſtæ,quæ reuocari non poteſt, niſi docto de errore,vt in eademmet exemplo allegata deciſ. Afflict.133.

Circa tertiam etiam tenebant, quod † 4 ſi Ludouicus verè erat creditor,prout exiſtimabant eſſe, potuit ceſſante omni dolo & fraude eligere rem, & in ea ſibi ſatisfacere,ex Bald.in l.fin.§.in computatione, num.4.C.de iure deliberan. Afflict. deciſ.13.nu.14.cum ſeq.& fuit dictum in Romana de Incoronatis coram R.P.D.Cotta.

Neque obſtant notata in l.debitori,C.de pact.Quia intelligunt eam, quando ille ſibi ſoluendo præiudicat creditoribus, vt poſſit de ea perpetuo diſponere, vt ibi Bald. & Iaſon, ſed illis non reclamantibus, ſecus, maximè, quia in omnibus illis alienationibus erant comprehenſæ quædam ratæ partes pertinentes ad heredes aliorum fratrum.

Quoad quartam quibuſdam faciebat difficultatem, quia ſumus in obligatione principali tantum, & in materia diuidua:tũc † 5 enim licet vnus poſſideat, tamen regulariter non poteſt in totum conueniri. Alciat. in d.§. Cato,num.49.cum ſeq.per text.in l. ſi duo depoſiti,& comprobantur hæc ex notatis ibi per Rip. nu.24. vbi quod illud ſit ratione inſeparabilitatis, & mouetur per text. in l.3.§.heres,de cõmod.ibi,totæ re,ex quo apparet, quod de

re qua

Digitized by Google

re quapiam', non autem de ſumma loquitur. facit etiam Salyc.& Fulgoſ.in l.2.nume.13.de hered.actio. Sed dicebant alij, quod hæc materia videtur pendere ab obligatione, rem dari, & rem reſtitui, an ſit diuidua vel indiuidua quæ non facit ad propoſitum in hac materia. Et licet etiam Emau. Coſt.in dicto §. Cato. opponat not. per Bart.in l.ſi cum dotẽ §.transgrediamur.ſolut. matrimon. Si pater & filius confeſſi fuerint recepiſſe dotem, & quod pecunia ad vnum peruenerit, non poteſt conuenire illum, ſed deberet conuenire ambos, per l.eos §. cum in tabulis, de duobus reis. Dicebant, quod non facit ad propoſitum, quia non agitur ibi ex obligatione hereditaria: item hic non agitur de repetitione,, ſed de petitione, Quibuſdam vero placebat doctrina Salyc. & alia hic per informantes Andreæ allegata, ex quo ſumus in actione bonæ fidei, quę habet diuerſas regulas, vt per Saly.in d.l.pro hereditariis ibi, idẽ in obligatione certæ ſummæ. Tamen Dominis viſum fuit, quod res ex alio capite non videtur habere difficultatem inſpecto inſtrumento declarationis Ludouici, quod fuit productum coram me: nam dicebant Domini, huiuſmodi declarationem habere vim ceſſionis in fauorẽ Andreæ. Nam Doct.in 2. §. Cato in 3.op. poſ.Bart. faciunt difficultatẽ, quod actio non poteſt tráſire in alium ſine ceſſione: & ita videtur in iſto caſu quia cũ actio non poſſit tranſire in alium, niſi mediante ceſſione, in neceſſariam conſequentiam declaratio, de qua in dicto inſtrumento, habebat vim ceſſionis: & ſic ex iure ceſſo à coherede contra Mariam potuit agere Andreas in ſolidum contra Mariam, quæ poſſidebat omnia bona hereditaria Ioan. Baptiſtæ.

Ad ſecundam difficultatem, an in toto ſint reuocandę ſententiæ in Rota latæ, dicebant non eſſe neceſſarium reſpondere, ſi præmiſſa ſubſiſtunt de plurib. Paul. de Caſt. in l.1.C.ſi aduerſ.vẽdit. cum aliis adductis per informantes, maxime in ſumma diuiſibili. Si tamen heredes Mariæ voluerint in aliquo ex prẹmiſſis audiri poterunt, quia propter multitudinem ſcripturarum, & quando materia non potuit perfecte diſcuti.

ROBVSTERII.

Bononien. fideicommiſſi de Beroiis. Die Mercurij, 5. Maij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Proximitas grauati eſt attendenda, ſecundum magis communem. & num.3.*

2 *Doctoribus iunioribus atteſtantibus de communi magis credendum eſt.*

4 *Coniectura ex quibus proximitas grauati inſpicienda eſt.*

5 *Prohibitio alienationis facta cauſſa conſeruandi bona in agnatione ſemper & in perpetuum, extenditur in infinitum.*

6 *Honeſtas, & dignitas familiarum ex diuitiis conſeruatur.*

7 *Iudex in dubio pro paupere pronuntiare debet.*

DECISIO LXXII.

DIFFICVLTAS propoſita fuit diuiſa in tres partes. Prima, quænam ſit magis communis opinio in hoc an ſit attendenda proximitas teſtatoris, vel grauati. Secunda, quæ ſit verior opinio. Tertia, an in caſu, de quo agitur, poſſit voluntas teſtatoris ex aliquibus coniecturis colligi.

Quoad primam non defuerunt ex Dominis, qui diligenter deduxerunt magis communem opinionem eſſe,
1 quod † proximitas grauati ſit attendenda, præſertim iuxta terminos teſtamenti q. Petri Franciſci de Beroiis, de cuius fideicommiſſo agitur, vt paret ex numero Docto. cumulatorum per informantes Ioan. Thomaſij, & vltra illos addebant Aymon. conſil. 67. numero. 5. verſic. & nis. Ferdinan. Tiennẽ. cuius formalia fundamẽta refert & ſequitur Marzar.conſil.1.artic.10.in fine & cat.31. Menoch. in cõſilio pro Triuultiis. num 321. Hieron. Torniel. in quodã conſil.cui ſe ſubſcripſit Port. vt in conſilio 122. idem Port.late conſil.121.per totũ, & in conſil. 123. idem Tornel.in l.heredes mei.§.cũ ita.numero 71.cum ſequen. ad Trebell.& Tanc.ibidem refert plures tam pro iſta parte, quam pro alia, num.118.Theb. Non.conſil. 41.nume. 28.& 19.Bologn.in dicta l.heredes mei, §. cum ita numero 162.& iſti etiam referunt Burſatum & Cartu.in conſiliis ſuis. Et hanc ſententiam magis communem dicit Gozadin.conſil.4.ſub numero 31. verſic.ad ſextum vero. Et communem omnium Doct.fatetur Socin.iun.conſi.129. ſub numero 56.libro primo, communem aſſerit Bero. in cap.in præſentia, numero 413, de probatio communem fatetur Roland.conſi.110.numero ſecundo, libro primo communẽ & receptiſſimã apud Modernos dicit Alciat. conſilio 32.numero octauo.libro quarto, tom. tertio. Idẽ Alciat.in l. pronuntiatio. § familiæ. num. 26.ff.de verborum ſignific.inquit, receptiorem apud recentiores, & magis communem teſtatur Menoch. d.conſil. pro Triuult. numero 311. veriorem & magis communem aſſeuerat Iulius Clar.§.teſtamentum, quæſt.76. ſub.reg.6.verſicu. ſed hic occurrit. Veriorem & magis communem ſcribit Marzar.in epit.2.quæſt.35.in fine.& idem Marzar. conſilio primo, fol.11. verſic. quamquam quidam inquit. Frequentiori calculo, approbatam & vſu receptam communem concluſionem, & ab ea recedendum non eſſe firmat Port.dicto conſil.122.numer. 6.& rurſus conſil.123. aſſeuerat omnibus hinc inde bene conſideratis ſibi alias placuiſſe, & tunc etiam placere hanc opinionem tãquam veram & communem.

Et licet adſint etiam in contrarium plures atteſtationes de communi & magis communi opinione, vt deducunt informantes partis aduerſæ, tamen † magis ſtan- 2
dum eſt attentationibus præfatis, tanquam factis à iunioribus & recentioribus vt tradit. Grat. conſil. 86. nume.2. lib.2. Hercul, in tracta.de proban.negat.numero 302, ante finem. Coraſ.in tracta.de commun. opin. libro primo titu.7.numero 10. Et Aliqui ex Dominis, vt clarius oſtenderent, quod in terminis huius teſtamẽti iſta eſt communis opinio, diſtinguebant plures caſus. Primus, quando eſt locus fideicommiſſo propter contrauentionem, quia alienauit grauatus. Et in iſto caſu loquuntur plures allegati in §.diuus.& aduertit Peregrin.deciſ.alleg.cuius copia datur. Et iſte non eſt caſus noſter, & habet particulares rationes. Secundus eſt, quãdo teſtator vocauit proximiores, & in dubio forte intelligitur de ſuis. Et in iſtis terminis loquuntur etiam plures, qui etiam non eſt caſus noſter, & habet in ſe particularem rationem. Tertius, quando vocauit agnatos ſuos, vel illos de ſua familia, & in iſtis terminis loquuntur etiam plures exemplo allegati, prout diligenter aduertit Port.dicto conſi. 122. vbi enumerat Doctores, qui loquuntur in iſtis caſibus, nec iſte eſt caſus noſter. Quartus, quando teſtator non vocat agnatos ſuos, neque proximiores, ſed familiam de Beroiis, & quidem per verba de futuro, prout eſt caſus noſter, & in iſto caſu intelligitur vocatus proximior grauato, & teſtator cenſetur permiſiſſe eſſe locum ſucceſſioni ab inteſtato, & voluiſſe cum iure communi ſe conformare. Nam teſtator voluit, quod perpetuo eſſet in familia de Beroiis, & ſic prout ius diſponit in ſucceſſionibus, ab inteſtato.

Quoad ſecundam, dicebant veriorem eſſe hanc eandem ſententiam ad fauorem grauati, † tum ex iuribus, 3
rationibus & argumentis latè adductis à Soci.in pluribus eius conſil.à Socin.iun.dicto conſi. 126.per tot. Marzar. dicto conſi.primo, & Port.d.conſil.121.per tot. Tornel.in d. §.cum ita num.81.cũ ſeq. qui Doct.latè oſtendunt veritatem huius opinionis, & reſpondent omnibus iuribus

rationi

Digitized by Google

rationibus & argumentis partis contrariæ, & atteſtantur hanc eſſe communem & magis communem, & receptiſſimam opinionem, dicunt etiam eſſe veram veriorem & veriſſimam. Accedit etiam quod pro hac opinione ita alias iudicatum fuit Senis & Florentiæ, vt teſtatur Socin. conſil. 249. num. 21. verſic. 10. ſecundum, & pro eadẽ opinione in Rota Florentina iudicatum aſſerit Marzar. d. quæſt. 35. in fine. & ita etiam alias Rot. in hãc ſententiam inclinauit.

4 Quantum ad tertiam, ex † pluribus coniecturis proximitatem grauati inſpiciendam eſſe, concludebant plures ex Dominis in caſu iſto. Prima eſt, quia teſtator fratribus ſibi in gradu proximioribus prætulit Antonium filium ex fratre, & ſic in gradu remotiorẽ. Vnde ſi teſtatur habuiſſet rationem proximitatis perſonæ ſuæ, vtique vocaſſet fratres & patrem Antonij, cum ipſi ſint ei in gradu proximiores, & hæc coniectura conſideratur in terminis à Port. d. conſ. 121. num. 21. in fine.

Secunda coniectura eſt, quod fratres teſtatoris fuerunt ſimpliciter excluſi, ergo ſemper remanent excluſi, ad tradita per Bart. in l. fin. §. fin. ad Tertull. cum infinitis cumulatis per Gabriel. libr. 6. de ſtatu. concluſ. 4. in princ. & per Tiraquell. in l. ſi vnquam, in verbo, ſuſceperit liberos, nu. 193. cum duobus ſequent. quæ concluſio procedit etiam in fideicommiſſaria ſubſtitutione, vt per Corn. conſ. 160. num. 8. & per Gabriel. d. concluſ. 4. num. 6. Et huius concluſionis ratio eſt, quia quando excluſio facta eſt ſimpliciter, & non cum verbis ſuſpenſiuis tunc effectus excluſionis eſt iam cõſummatus, nam ceſſante cauſſa non ceſſat effectus, quando eſt conſummatus, vt per Tiraquell. in tract. cauſſ. in 12. limit. per tot. & in materia excluſionis, nume. 14. cum multis ſequ. Et ex hac coniectura excluſionis voluntatem teſtatoris fuiſſe, vt excluſi, licet ſint ſibi proximiores, non admittantur. tradit Socin. dicto conſil. 249. numero 21. poſt medium, in tertio fundamento, verſic. quæ ſemel excluſæ. Non obſtat ſi dicatur, quod inter excluſos à teſtatore adeſt etiam pater Antonij, ergo & ipſe remanet perpetuo excluſus. Quia reſpõdetur, patrem Antonij in caſu iſto non conſiderari tanquam fratrem teſtatoris, & ſic tanquam excluſum, quo caſu procederet obiectum, ſed conſiderari tanquam patrem, & heredem Antonij, & ſic tanquam ei proximiorem & magis dilectum.

5 Tertia coniectura † colligitur ex prohibitione alienationis facta cauſſa conſeruandi bona in agnatione ſemper & in perpetuum, quæ prohibitio extenditur in infinitum, & propterea cenſentur vocati etiam illi qui non poterant eſſe nati, neque concepti tempore mortis teſtatoris, & ſic ij qui nullo modo poterant teſtatori ab inteſtato ſuccedere. l. lege 12. tabularũ, C. de legit. hered. Et ex hac ratione non poſſumus dicere conſideratam fuiſſe prioritatẽ reſpectu teſtatoris, ſed potius reſpectu grauati, quaſi teſtator non habuerit reſpectum ad perſonas, ſed tantum ad ſucceſſionem ſanguinis ſubſtitutionem fecerit. ita in terminis argumentatur Socin. d. conſ. 249. num. 21. propè fin. verſic. 14. confirmatur, & in conſ. 86. num. 11. in fine, verſ. comprobatur, lib. 4. Marzar. d. conſ. 1. fol. 8. propè fin. verſ. ſic etiam illam ſua ratio.

Quarta & vltima coniectura ex eo elicitur, quod cum pater Antonij maxima laboret egeſtate, fratres vero ipſius opulentiis eſtuantur diuitiis, vt in facto ſupponitur, ſequitur vt pater dicti Antonij ſolus cenſeatur vocatus ad fideicommiſſum tacitum inductum ex prohibitione alienationis, quod nunc præſupponitur ſine veri præiudicio, etiam purum & abſolutum: quod quidem fideicommiſſum cum factum fuerit cauſa conſeruandi familiam de
6 Berois, cúmque † honeſtas & dignitas familiarũ ex diuitiis cõſeruetur, l. 1. §. ſed ſi de veot. inſpicien. l. ſuper ſtat. C. de quæſtio. & è contra propter inopiã deſtruatur & intereat, §. ſancimus. Authen. de teſtib. l. 3. in princip. de teſtibus, & propter paupertatem familiæ ſordeſcant, l. quiſquis, C. ad l. Iul. maieſtat. latè per Barbat. ad rubricam de ſucceſſ. ab inteſt. col. 5. nu. 2. Brun. ſuper ſtatut. ſtant. maſcul. art. 3. nu. 7. cum ſeq. Georg. Natta ſuper eod. ſtatut. q. 1. nu. 24. cum ſeq. ſequitur, patrem Antonij vt valeat conſeruare dignitatem familiæ de Berois, debere admitti in totum ad huiuſmodi fideicommiſſum, alias in maximam paupertatem incideret, ob quam familia de Berois in perſona ſua ſordeſceret. Merito, &c.

Accedit, quod in dubio dicitur pronunciandum pro
parte D. Antonij, tum quia eſt reus & poſſeſſor, tum quia 7
pauper eſt, & † in dubio pro paupere iudex pronunciare debet. Caſtren. in l. qui filium, §. Sabinus, ad Trebell. cum aliis adductis per Benincaſ. in tractat. de paupet. quæſt. 4. num. 8. cum ſequen.

ROBVSTERII.

Regien. Sancti Thomæ. Die Veneris, 10. Februarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia habens præſumptionem pro ſe transfert onus probandi titulos in aduerſarium.*

2 *Eccleſia agens contra poſſeſſorem non tenetur probare dominium vel quaſi: ſed ſufficere, res alias fuiſſe detentas vel poſſeſſas per ipſam eccleſiam, vel in ea repertas.*

3 *Iudex poteſt credere teſtibus non idoneis deponentibus veriſimilia.*

DECISIO LXXIII.

FVIT reſolutum, quod reſultat ſufficiens probatio ad fauorem Corradini, ad effectum de quo agitur, hoc eſt vt dicatur Corradinus ſatis probare, quod agri enumerati per teſtes Corradini ſint de iuribus ſeu pertinentiis beneficij Sancti Thomæ, & non de bonis patrimonialibus iſtorum de Boiardis. Mouebantur Domini, quia iam alias reſoluerunt, quod Corradinus ſaltem probauerit in genere, quod huiuſmodi beneficium vltra poſſeſſionem illam 17. bubulcarum, habebat alias poſſeſſiones & agros, vt in poſitionibus de menſibus Aprilis & Maij,
1573. Ideo † niſi Boiardi oſtendant titulos & cauſſas, qua- 1
re iſti agri ſpectent ad ipſos, iudicandum eſt pro eccleſia, Abb. Socin. Iaſ. & alij per Ruin. conſil. 50. numer. 13. cum pluribus ſequen. libr. 1. præſertim fauore eccleſiæ, pro qua ſemper in dubio eſt iudicandum, Afflict. poſt alios deciſ. 13. in fine. facit etiam, quia Corradinus qui agit nomine eccleſiæ cõtra poſſeſſorem abſque titulo ad recuperationem rerũ dictæ eccleſiæ, non tenetur probare dominium
vel quaſi, ſed † res iſtas fuiſſe alias detẽtas vel poſſeſſas per x
ipſam eccleſiam, vel alias in eccleſia repertas, quia habeat adiudicatum huiuſmodi beneficium cum omnibus iuribus & pertinentiis ipſius, vt in ſimili de fideicommiſſario, vt in leg. 1. & 2. ff. de fideicommiſſ. hered. peten. leg. item videndum, §. final. cum l. ſequent. ff. de petit. hered. l. bonorum, §. in bonis, de verb. ſignifi. l. ſeruos. in princip. de legat. 3. cum aliis per Nat. conſil. 400. per tot. lib. 2. Sed teſtes Corradini, præſertim quintus Stephanus de Barocchis, & octauus Rugerius de Rogeriis, qui non patiuntur conſiderabiles exceptiones, probant non ſolum communem reputationem, ſed etiam poſſeſſionem eccleſiæ anteriorem iſtarum terrarum. Ideò niſi Boiardi oſtendant titulum, res iſtæ ſunt conſignandæ eccleſiæ ratione anterioris poſſeſſionis. Mouebantur etiam, quia tota difficultas reducitur ad identitatem, & cum non agatur ad deuolutionem propter caducitatem, ſed ad recuperationem tanquam de re pertinente ad eccleſiam non docto de iure alteriùs, quo caſu ſufficiunt duæ demonſtrationes, vt hîc benè deducunt informantes: ſed ſaltem iſti duo teſtes, de quibus ſupra, oſtendunt plures demonſtrationes. Meritò dicitur ſatis probata intentio eccleſiæ.

Conſide

Digitized by Google

3 Conſiderabant etiam Domini, quod † teſtibus non idoneis poteſt iudex credere, quando deponunt veriſimilia, prout hic, ex pluribus circumſtantiis alias conſideratis de menſibus Aprilis & Maij, 1573. & ex teſtibus ipſis, præſertim duobus ſupradictis 5. & 8. Non obſtant teſtes Boiardi. Quia iſti de Contradino, vt dicebant Domini, ſunt magis adminiculati. Et iſta materia non habuit difficultatem inter Dominos.

ROBVSTERII.

Anconitan. reſciſſionis inſtrumenti. Die Veneris, 9. Decembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Læſio an ſit enormiſſima eſt in iudicis arbitrio.*

2 *Dolus reipſa datur, enormiſſima læſione data.*

3 *Valor rei debet in ſpecie probari, & non ſufficit qualibet notitia.*

DECISIO LXXIIII.

FVIT reſolutum, quod renuntiationes, de quibus in inſtrumento huiuſmodi, non obſtant. Nam commo-
1 nis † eſt opinio, quod ſit relictum arbitrio iudicis, an læſio ſit enormiſſima, vt per Modernos in locis allegatis. Et Rota fuit pluries arbitrata, quod 300. aut 500. vltra dimidiũ iuſti pretij eſt læſio enormiſſima, vt per Caſſad. deciſ. vnica, de empt. & vẽdit. præſertim n. 4. Simonet. deciſ. 66. & Couarru. in loco allegato, iuxta qualitatem perſonarũ & alias circumſtantias. Socin. iun. conſil. 48. num. 22. li. 1. Roland. conſil. 7. num. 5. li. 3. Burſat. conſil. 25. num. 4. circa medium. Menoch. de arbit. caſu 74. num. 4. Couar. li. 1.
2 varia. reſol. cap. 3. nu. 10. verſ. ego ſanè. Data † igitur enormiſſima læſione, datur dolus re ipſa, & ſic eadem facilitate, qua venditor eſt inductus ad vendendum, fuit etiam motus ad renuntiandum. Et cum fuerit reſolutum, quod valor iſtarum terrarum pro qualibet ſalma erat 40. ducatorum & vltra, dixerunt Domini, quo ad minus poteſt intelligi de 42. ſtantibus his, quæ tempore reſolutionis ipſi conſiderarunt, licet teſtes plures percutiant de 45. 47. & 50. adeo quod datur exceſſus ad minus in 640. vltra dimidiam iuſti pretij. Non obſtat donatio, quia non probatur vera & perfecta ſcientia veri valoris terrarum cum fuerit dictum in inſtrumento diuiſionis 304. quod erat iuſtum pretium, & probatur aliunde iuſtus valor in tam magno exceſſu.

3 Præterea teſtes loquuntur genericè, quod † venditor ſciret qualitatem & valorem huiuſmodi terrarum, & nõ dicunt, quod ſciret verum valorem ad rationem 40. ducatorum, & vltra pro qualibet ſalma. Doct. requirunt veram & perfectam ac plenam notitiam valoris rei, & non ſufficit qualibet notitia, niſi ſit particularis certa & indubitata, vt hic per informantes.

ROBVSTERII.

Anconitan. bonorum. Die Lunæ, 19. Februarij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Actor quando plenè probauit ſuam intentionem, debet reus plenè probare ſuam exceptionem.*

2 *Præſumptio iuris ſufficit ad illud probandum, quod deducitur incidenter, ſuper quo non eſt pronuntiandum.*

DECISIO LXXV.

QVOAD primam partem duæ fuerunt opiniones. Prima, quod Stephanus ſit reſtituendus, quia conſtat de vtroque extremo. Neque obſtant ſententiæ, quoniam abſque integris proceſſibus non ſufficiunt ad excludendum ſpolium plenè probatum: & † quando actor 1
plenè probauit ſuam intentionem, debet reus plenè probare ſuam exceptionem. Ideo licet præſumi poſſit pro iudice & ſententiis: tamen hæc præſumptio non ſufficit ad excludendum intentionem actoris plenè probatam, vt de menſe Nouemb. 1572. dicebant, coram me in illa Tyburtina bonorum. Alia fuit opinio, quod Stephanus non ſit reſtituendus ſtantibus ſententiis, & pręſumptione iuris, cũ lapſu quatuor decim annorum, & effectuatione illarum per totidem annos. Et allegabat D. deciſ. 341. Capell. Tholoſa. Aym. de antiq. tempo. part. 2. nu. 12. cum ſequen. Gabriel. de commun. opin. tit. de appel. concluſ. 5. per totum, præſertim num. 19. vbi latè quis teneatur producere acta. Neque obſtat, quod dicitur, præſumptionem ſufficere, quoniam, vt dicebatur in eadem Tyburtin. eadẽ die, quando † aliquid deducitur incidenter, ſuper quo nõ 2
eſt pronuntiandum, ſufficit ad illud probandum, præſumptio iuris, ſi ius illud præſumit, prout hic: quia ius præſumit pro validitate ſententiarum ſtante præſertim effectuatione & lapſu tot annorum, niſi probetur contrarium. Quia tamen Domini erant diſſentientes, non potui aliquid firmare, niſi quod difficultas deducatur ad hoc, cui incumbat onus producendi integra acta illarum ſententiarum.

Quoad ſecundam partem licet Domini conciperent calumniam aliquam cõtra Stephanum ex ſerie facti narrati, tamen non firmarunt aliquid, niſi quod de ea particulariter agatur.

ROBVSTERII.

Parmen. ſtatus. Die Veneris, 11. Martij 1575.

SVMMARIA.

1 *Scriptura carens ſigno, & ſubſcriptione notarij, non eſt in forma probante.*

2 *Imo etiam ſi ſit reperta in filcia, in qua ſolent apponi ſcripturæ authenticæ, non probat, niſi adſint alia adminicula. num. 2.*

DECISIO LXXVI.

CONCLVSVM fuit ſcripturam donationis non eſſe in forma probante ad effectum, de quo agitur, etiam circumſcriptis ſtatutis allegatis per Dominos de Rangonibus: nam Domini ſine partis præiudicio pro nunc circumſcripſerunt dicta ſtatuta tanquam non neceſſaria, & ſe reſtrinxerunt ad diſpoſitionem iuris communis. Et moti ſunt Domini, quia † huiuſmodi ſcriptura caret ſi- 1
gno & ſubſcriptione Notarij, qui dicitur rogatus, & eſt in folio volante, quo caſu ex ſe ſine dubio non eſt in forma probante. Felyn. poſt alios in c. 1. col. 4. de fide inſtrum. Alexãd. conſil. 153. colum. 2. libro ſecundo. Brun. in tract. de form. ſub rubric. de probat. & præſumpt. formę. colum. 18. folio 82.

Non obſtat, quod ſit reperta in quadam filcia, quæ dicebatur eſſe Hilarij Gallicani de dicta ſcriptura, vt prætenditur, rogati. Quoniam † Domini ſtatuerunt, vt hu- 2
iuſmodi filcia veniret ad vrbem, & illam omnes diligenter videre voluerunt. Et non obſtante, quod eſſet reperta in d. filcia, reſoluerunt non eſſe adhibendam fidem huic ſcripturæ non authenticæ, quo caſu hæc ſcriptura non poteſt accipere robur à dicta filcia, ſed requiruntur adminicula, vt latè deductum fuit in illa Albaten. hereditatis coram bo. me. Grato. & in Senen. Pontis Arigo, coram R. D. Decano de anno prætetito, quæ adminicula hic non adducuntur; imo aliqua in contrarium, quæ apud Dominos ſuſpicionem aliquam contra ſcripturam hanc faciebant ex diuerſitate literarum, ſiue characterum, & ex aliis, hic per informantes, præſertim in

facto deductis. Non obſtant teſtes, quoniam illi magis iudicant quam probant, quod eſſet ſilcia Hilarij & illius obſeruantiam, & cum ſilcia eſſet in conſpectu Dominorum, voluerunt magis inhærere probationi, quæ dicitur ex oculari inſpectione & euidentia rei, quam ex iudicio illorum teſtium, vt in ſimili de comparatione dicũt Doct. quos refert Purpurat. in l. admonendi, nu. 170. cum ſeq. de iureiuran.

Non obſtat, quod iſta non ſit eadem ſilcia, de qua depoſuerunt teſtes in partibus. Quoniam ex pluribus demonſtrationibus apparet, quod eſt eadem, prout etiam Domini firmarunt.

ROBVSTERII.

Oſcen. Can. & præben. Die Veneris, 4. Martij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Cauſſa quælibet excuſata dolo & inobedientia.*
2 *Proteſtatio facta parti cum aliquo termino ſibi præfixo, non habet iuris effectum niſi actor, vel eius procurator, comparuerit. & num. ſeq.*
3 *Actus inobedientiæ pendente termino factus, non eſt nullus ipſo iure, niſi pars aduerſa comparuerit.*
4 *Collatio iuris ſpatronatus facta ab ordinario infra tempus ad præſentandum, ſubſtinetur, ſi patroni non contradicãt infra tempus debitum.*
5 *Emptio facta de bonis in contumaciam confiſcatis, valet, niſi reus purgauerit contumaciam.*
6 *Opinio vehemens concurrens cum veritate habetur pro certitudine.*

DECISIO LXXVII.

FVIT reſolutum, quod capitulum excuſetur à dolo & inobedientia ad effectum, vt non teneatur ad fructus ab aliquo tempore: nam licet capitulum regulariter propter inobedientiam teneatur ad iſtos fructus, & diſtri-
1 butiones, tamen † vbi adeſt dubium aliquod, vel aliqua cauſſa, vel excuſatio, tunc non tenetur. Zarabell. in cap. mandatum, quæſt. 9. nu. 6. & no. in cap. cum contingat, de reſcript. & in c. cum dilectus, li. 2. de præben. Than. deciſ. 49. Put. deciſ. 232. & quælibet cauſſa leuis excuſata dolo & in obediẽtia, l. igitur. §. 1. de liber. cau. cum alijs per Felyn. in d. c. cum contingat, colum. 3. de reſcript. Iaſ. in l. 1. §. fin. ſi quis ius dic. non obtemp. Dum igitur informantes pro Antonio colligunt in obedientiam capituli, ex quo tradit poſſeſſionem officio ſanctæ Inquiſitionis, 26. Decembris, intrantis anni 1568. non obſtante ſolẽni intimatione litterarum regreſſus de menſe Ianuarij, 1563. facta, de qua capitulum præſumebatur del 1567. & 68. habere notitiam, tum quia non erat lapſum decennium, tum quia copiam illorum omnino penes ſe retinuerat, vt conſiderat Bertrand. conſil. 7. num. 9. cum ſequen. lib. 1. in nou.
2 Dixerunt Domini, quod † illa intimatio & proteſtatio intelligebatur, ſi Antonius aut eius legitimus procurator comparuiſſet, & poſſeſſionem infra terminum ſed dierum in ea præfixum petiiſſet. Socin. conſil. 115. num. 5. verſic. ſed ad hoc reſpondeo, lib. 3. iunctis his quæ cumulat Iaſon in l. vniuerſa colum. 1. C. de precib. Imper. offer. & in l. cum quid, ſi cert. peta. etiam ſi ſit appoſitum certum tempus quoniam ſemper intelligitur ſi ille voluerit, vt late fuit deductum in Roman. ſocietatis, del. 1573. & 74. coram R. D. Seraphino. Vnde cum Canonicatus vacauerit 22. Decembris, 1567. & nullus pro Antonio legitime comparuerit in capitulo ad petendam d. poſſeſſionem, niſi 8. Aprilis, 1568. non peccauit capitulum tradendo poſſeſſionem officio ſanctæ Inquiſitionis illam petenti vigore gratiæ Apoſtolicæ 26. Decembris, præſertim, cum capitulum eo tempore vacationis probabiliter poterat dubitare, an Antonius tunc viueret nec ne; & an tunc vellet acceptare regreſſum, vt per Creſcen. deciſ. 144. & 165. Achil. de decre. deciſ. 3. Ideò bona fide videtur dediſſe poſſeſſionem ſancto Officio, & propterea pœnam aliquam non meretur, vt poſt alios conſiderat Aym. conſil. 18. num. 12. Neque refert, quod pendẽte termino ſex dierum capitulum tradiderit poſſeſſionem ſancto Officio, cum Canonicatus vacauerit 22. Decembr. & 26. eiuſdem capitulum tradidit poſſeſſionem sãcto Officio. Nam † dicebat ponens, quod traditio poſſeſſionis 3
infra illum terminum facta, non fuit nulla ipſo iure, neque ex illa fuit inducta inobedientia aliqua, niſi in euentum, in quem durante dicto termino ſex dierum comparuiſſet aliqua legitima perſona, quæ nomine Antonij petiiſſet dictam poſſeſſionem. Et interim actus ille inobedientiæ habebat implicitum ſtatum, & ſubſtineri poterat, vt non commiſiſſet capitulum inobedientiam, ſi Antonius per ſe vel alium non peteret, vt ſupra dictum eſt.
Addebat † etiam ſimile de ordinario conferente benefi- 4
cium iuris patronatus infra tempus ad præſentandum, vt ſubſtineatur, ſi patroni non contradicant infra tempus debitum, & in aliis caſibus, in quibus decretum irritans principaliter eſt inductum in fauorem alicuius, latè Felin. in ca. cum ex officio, col. antepen. cum ſeq. de præſcript. & tenuit Rot. in beneficio iuriſpatronatus in vna Tridẽ. coram bo. mem. Grato, 1563. Item aliud ſimile Soc. cõſil. 41. nu. 4. in 3. & aliud, de quo per Docto. in l. Gallus. §. & quid
ſi tantum, † de emente bona confiſcata in contumaciã, vt 5
valeat irreuocabiliter, ſi ille non purgauerit contumaciã, cum aliis, quæ adduci poſſent ad hoc. Neque etiam obſtat, quod 8. Aprilis, 1568. comparuit legitimus procurator Antonij in capitulo, & petiit poſſeſsionem. Quoniam dixerunt Domini, quod tunc ſero venit, ex quo iam capitulum per tot dies antea tradiderat poſſeſsionem ſancto Officio, vt per Zab. in d. c. mandatũ q. 9. de reſcript. Et licet ſanctum Officium, 12. Maij ſequentis dimiſerit poſſeſsionem, & capitulum eodem die illam tradiderit Michaeli Dara, tamen conſiderabant Domini, quod, cum data conſenſus reſignationis in fauorem Michaelis Dara apparenter eſſet anterior, capitulum bona fide dedit poſſeſsionem illi, & denegauit Antonio, quia non poterat habere notitiam ad extenſione. Vnde excuſari debet ab iſta pœna, de qua in d. c. cum dilectus, ſtantibus iſtis duab. reſignationibus. & in dictum eſt, quælibet cauſſa excuſat ab iſtis inobedientiis: Ponens tamen in iſta vltima excuſatione ſub die 12. Maij, ponebat in conſideratione, quod licet capitulum probabiliter poſſet dubitare, quænam iſtarum reſignationum eſſet potior, tamen ex hoc ipſum non potuit ſolum deliberare, & ſine ſuo periculo tradere magis vni, quam alteri poſſeſsionem, ſed potuit ſuperſedere, & conſulere Pontificem, vel exſpectare victoriam iſtorum, vt in d. c. cum contingat, & per Zabarel. in d. cap. mandatum, q. 9. de reſcript. Vnde cum ipſe malè elegerit, periculo ſuo fecit, vt habetur in dictis locis, & in d. c. cum dilectus, il ſecundo, de præben. Et tanto magis, cum vehementer debuerit capitulum opinari ex tot circumſtantiis facti ſibi noti, quod reſignatio in fauorem Iacobi erat
potior, quæ † opinio vehemens concurrens cum veri- 6
tate habetur pro certitudine. Iaſ. in l. certum, & l. fi. ſi cert. petat. & in rubr. de iureiurand. Item licet ex iſtis cauſsis poſſet excuſari, tamen cum ſint multæ, cum iam Rota reſoluerit, quod reſignatio in fauorem Iacobi Azilla erat potior, vt poſſet excuſari à non paritione præcepti A. C. qui præceperat capitulo, vt traderet poſſeſsionem, debet probare fuiſſe motum ex illis cauſsis iniuſtis. Achil. deciſ. 4. de priuileg. cum alijs per Gabell. de criminal. concluſ. 8. num. 66. & 71. Et tanto magis, cum hæc materia de iſto tempore, 12. Maij, quando ſanctum officium dimiſit poſſeſsionem, non expectauit Antonium, neque remiſit negotium ad ſuperiorem, vt videret quis foueret ius in iſtis reſignationibus, ſed ſtatim tradidit poſſeſsionem Michaeli. Vnde tanto magis videtur, quod ſaltem deberet

aliquo modo vltra iuramentum probare, quod motus fuerit ex iſtis iniuſtis cauſſis, cum habeat contra ſe vehementem opinionem. Hæc tamen dicta ſint ad exeitandum partes, & non ad definiendum aliquid, in iſta vltima parte. Et ſi videbitur, poterit ſuper iſto vltimo tempore dari dubium: nam alia tempora ſatis videntur euacuata.

ROBVSTERII.

Auguſtin. Iuriſdictionis. Die Mercurij, 27. Maij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus de iure communi tam in ciuilibus quàm criminalibus habet iuriſdictionem contra Abbates, & correctionem in regulares.*

2 *Diſpoſitio Concil. Triden.* in c. 2. ſeſſ. 24. *quomodo intelligatur fauere ordinariis circa regulares.*

DECISIO. LXXVIII.

FVIT reſolutum, eſſe regulam pro R.D. Epiſcopo prout alias del 1559. in vna Peruſin. coram bon. Fantucio & alia Carauguſtan. coram bene me. Grato conſtituta fuit, quod tam in criminalibus, quàm in ciuilibus de iure communi epiſcopus habet contra Abbates intentionem fundatam, & iuriſdictionem, & † correctionem in regulares, de quibus in puncto Innocen. Hoſtien. Ioan. And. Henric. Boich. Ægid. Butr. & Anchar. in c. quam. de offic. ord. Capell. Tholoſan. deciſ. 308. cum aliis per informantes epiſcopi allegatis, & addebant Domini Guid. Pap. deciſ. 559. & Bertach. firman. in tract. de epiſcopo. lib. 4. q. 6 par. 2. num. 80. & Soc. de viſitat. num. 16. ver. primo, igitur quæro Dec. in c. tua nobis. in 4. not. de confirm. vtil. vel inutil. qui reſpondent exacte & accurate iuribus, rationibus, & auctoritatibus in contrarium allegatis, & ex illis apparet, quod iſta eſt communis & vera opinio, prout firmarunt Domini regulariter loquendo. Non obſtat tex. in c. 1. de priuil. lib. 6. Quia ille tex. fauet ordinariis, & ſolum tollit priuilegia & exemptiones, & remedia contra ius commune, vt per Imo. in clem. ne in agro, col. antepé. in prin. verſ. prædictis tamen non obſtantib. de ſtatu monach. Non obſtat Abb. in c. ſi quis contra, & in c. cum cõtingat. de fo. compet. Quoniam illius opinio eſt contra communem & veram opinionem regulariter loquendo, vt patet ex ſupra allegatis. Neque iſtis obſtat regula, quæ eſt præcipuum eius fundamentũ, vt ex infra dicendis apparebit. Non obſtat quod Roman. in cõſil. 375. atteſtatur de cõmuni in cõtrarium, quia ſi Roman. bene legitur, atteſtatur de communi in fauorem epiſcopi, quando agitur de depoſitione: ſed realiter loquendo non dicit aliquid de communi opinione, & ſi aliud ſenſiſſet, apparet ex allegatis, quod fuiſſet deceptus. Non obſtant decreta Concil. Trid. Quia imo regulariter fauent epiſcopis, & quatenus in ſeſſ. 24. c. 11 excipiuntur regulares, qui intra ſepta monaſterij, & ſub obedientia degũt, & iſti, de quibus in puncto, vt informantes Domini Præpoſiti deducunt, vt Io. And. & alij, dicũtur eſſe in eodem monaſterio, & in eadem
2 obedientia, tamen † reſpondebant, quod diſpoſitio huiuſmodi intendit etiam fauore ordinariis, & in eorum fauorem reuocare priuilegium & exemptiones, niſi quoad regulares, qui viuunt ſub obedientia & intra ſepta, quoad quos tantum non intẽdit tollere priuilegia, & exemptiones. Sed Rota intelligit in hac diſpoſitione conſtituere regulas iuxta terminos iuris communis ſemotis exemptionibus, & priuilegiis. Et iuxta hanc regulam Domini pariter conſtituerunt fallentiam in fauorem Præpoſiti, vt in pertinentibus & concernentib. regulam, & regularem diſciplinam Præpoſitus, in his de quib. in puncto habeat fundatam intentionem, & iuriſdictionem ac correctionẽ priuatiue ad epiſcopum ex eiſdem allegationib. de quibus ſupra, & hic per informantes D. Præpoſiti. Addebant etiam Domini quoad hanc fallentiam no. per gloſ. Anchar. & alios, c. in fin. de elect. in 6. Nõ obſtat text. in c. 1. de priuil. in 6. Quia dicebant Domini, vt ſupra, quod Concilium Lugdunenſe ibi intendit remouere remedia iſtis religioſis competentia cõtra iuris diſpoſitionem, ſed non ea, quæ ſunt ex iuris diſpoſitione, vt per Imol. vbi ſupra. Sed in his, quæ concernunt regulam, & regularem diſciplinam de iure iſti Abbates. & Præpoſiti habent priuatiue fundatam intentionem contra epiſcopum. Et in iſtis terminis loquuntur plura iura per informantes D. Præpoſiti adducta, & allegata per Abb. in d. c. ſi quis contra. & in d. c. cũ contingat. Nõ obſtant decreta Conc. Triden. Quoniam dicebant, quod intendunt tollere exemptiones & alia remedia contra ius commune, ſed non ea, quæ competunt de iure communi, prout ea quæ concernunt regulam, & regularem diſciplinam. Propterea in iſtis, qui viuunt ſub obedientia, & intra ſepta monaſterij conc. nihil innouat, vt in d. c. 11. ſeſſ. 24. Placebant etiam reſponſiones informantium ad ſingula exempla, de quib. in puncto. An autem huiuſmodi regula & fallentia recipiat aliquas ampliationes, & limitationes in ſpecie caſus de quo agitur? Dixerunt Domini pendere ex facto, quo plene explicato dabunt ſuas reſolutiones.

ROBVSTERII.

Parmen. Status. Die Mercurij, 4. Decembris, 1573.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium contractum eſſe ex cohabitatione, & aliis adminiculis probatur.*

2 *Probationes leues ſufficiunt in matrimonio, ad effectum probandi legitimitatem.*

3 *Probationes teſtium ſunt de arbitrariis iudicum.*

DECISIO LXXIX.

CVM præſuppoſito, quod inſtrumentum donationis & teſtamenti ſit in forma probante, vel producatur infra breue tempus in forma probante, reſoluerunt Domini, quod ſufficienter conſtet de matrimonio inter Bernardinum, & Catherinam ad effectum, de quo agitur, hoc eſt legitimitatis filiorum. Et mouentur principaliter ex depoſitione præſbyteri Io. Baptiſtæ teſtis in eiuſapro parte Dominorum de Rangonibus examinati, contra quem Domini de Pallauicini non oppoſuerunt, & ſic iſte teſtis poteſt illis prodeſſe, & deponit de viſu, & ſatis concludẽter, vt alias fuit reſolutum, & ſi adiuuatur aliis adminiculis ſatis probat, vt dicitur in reſolutionibus del. 1556. coram R.D. Anton. Auguſt.

Secundo, ex † cohabitatione inſimul: nam Bernardinus, & Catherina, inter quos dicitur fuiſſe contractum matrimonium, cõhabitarũt inſimul vſque quo vixit Bernardinus, ex qua cõhabitatione maximum inſurgit argumentum matrimonij, ſi omnia ſimul coniungantur. 1

Tertio, ex ſupplicatione ſeu mandato de diſpenſando, & ex ipſa diſpenſatione de anno 1508. & 1510. & quibus apparet de enixa voluntate iſtorum, quod voluerint matrimonium inter ſe contrahere cum pluribus actibus poſitiuis.

Quarto, ex inſtrumentis donationis del. 1512. & teſtamenti del. 1519. In qua donatione fit ſatis ampla donatio per Bernardinum ipſi Catherinæ vxori ſuæ legitimæ cum eo commoranti, præſenti, & acceptanti, & in teſtamento inſtituit filios ſuos legitimos, & naturales natos ex ſe, & Catherina eius vxore legitima, quã eſſe plures ſuam vxorem legitimã dicit, & proteſtatus, ex qua nominatione, & quaſi poſſeſſione præſentium corroboratur, & adminiculatur depoſitio D. Ioan. Baptiſtæ.

Quinto, ex ſcriptura matrimonij, qua dicitur quod iſti inter ſe contraxerunt matrimonium, & ibi pro tale

deſcribitur iſte Io. Baptiſta, quæ ſcriptura licet in eius recugnitione patiatur aliquas exceptiones, vt in deciſionibus del. 1565. 68. & aliis allegatis, & quidem non leues, tamen cum adſit qualis qualis illius recognitio, dixerunt Domini, quod aliquid poterat facere coniungendo omnia ſimul, quia videntur omnia cum vero conſonare, & vnum alteri correſpondere, & alterum coadiuuare. Et tanto magis, cum huiuſmodi ſcriptura tanquam originale inſtrumentum matrimonij fuerit extractum, & comprobatum in partibus cum recognitione illius nominis, & ad inſtantiam Dominorum de Rangonibus, licet tunc minoribus, vt in primo proceſſu ſignato. A. fol. 20. 22. 24. 26. & 29. & deinde nomine eorundẽ fuit hic in actis facta productio, & repetitio, cum citatione ad dicendum contra, vt in 2. parte reg. fol. 1233. cum ſeq.

Sexto, ex eo quod Rolandus frater Bernardini, qui habebat duas filias viuens paſſus eſt filios Bernardini poſſidere bona paterna fidei commiſſo ſubiecta, in quib. Rolandus ſucceſſiſſet, ſi iſti filij Bernardini non fuiſſent nati ex legitimo matrimonio, vt probant teſtes firmiter hic in curia examinati, & articulimer Dominorum de Rangonibus de anno 1530. dati. Imo idem Rolandus poſt obitum Bernardini in carceribus conſtitutus de mandato Principis interrogatus pro parte ſua caſtri Zibelli, reſpõdit debere permanere in depoſitum penes eoſdem Illuſt. ſuos nepotes de Pallauicinis filios Domini Bernardini fratris ſui, & ſic non ſolum adeſt taciturnitas in portione fratris, ſed etiã actus poſitiuus in portione ſua, quamuis ageretur etiam de depoſito temporali, tamen erat fortalitium, & res propria, quam veriſimiliter in eius præiudicium, & fidei commiſſariorum non poſuiſſet in manibus illegitimorum, ſtante fidei cõmiſſo paterno ampliſſimo.

Septimo, conſiderabant Domini, quod initio cauſſæ Domini Rangunes non oppoſuerunt de illegitimitate, ex eo quod fuerit matrimonium ſecutum inter Bernardinum, & Catherinam, ſed ex eo, quod adeſſent plura impedimenta, propter quæ matrimonium eſſet nullum & inualidum, vt patet ex eorum articulis, & proſecutione iudicij, ex quo tanto magis fit veriſimilis iſta probatio matrimonij.

2 Octauo, quia † hic non agitur de matrimonio principaliter, ſed incidenter ad effectum legitimitatis filiorum, quo caſu Rota pluries ſecuta fuit conſil. Gem. 17. vt ſufficiant leues probationes, pro vt etiam dictum fuit alias in iſta cauſſa, vt in deciſionibus datis coram eod. R. D. Anto. Auguſt. ſicut nec agitur de excluſione iſtorum de Rangonibus, ſed an iſti Pallauicini ſint incluſi in iſto fidei commiſſo tanquam legitimi. Non obſtat quod iſta Catherina prius contraxiſſet matrimonium cum alio, cuius mortem non probarunt iſti Domini Pallauicini, quoniam dixerunt dicti, quod quaſi poſſeſſio matrimonij, & legitimitatis filiorum, præſertim ita colorata, & adminiculata, facit, vt Domini de Rangonibus debeant probare vitam illius primi mariti ante iſtum ſecundum maritum, & ex teſtibus eorundem de Rangonibus probatur mors dicti primi mariti etiam ante dictum ſecundum matrimoniũ, & ſic de hoc ſatis liquet. Et licet Domini de Pallauicinis oppoſuerint contra dictos teſtes, & non poſſint ſe iuuare
3 ex illis, tamen † iudex poteſt ſe in ipſa probatione fundare, & reiicere hanc exceptionem vti calumnioſam, vel poteſt ſupplere hunc defectum probationis Pallauicinorum, & ſe fundare in probationibus Rangonorum. Bart. in l. poſt legatum, nu. 8. de his quibus vt indig. Ant. de But. in cap. licet cauſſam, colũ. 11. ver. quæro, cùm glo. Aretin. colum. 18. ver. circa ſecundum articulum. Imo. num. 23. ver. an iudex. Felin. colum pen. ver. fallit autem iſta concluſio. de prob. Alexand. conſil. 183. num. 5. lib. 5. Ruin. conſil. 21. num. 6. & cõſil. 47. num. 18. & conſil. 190. num. 9. lib. 1. & conſil. 185. num. 7. lib. 4. licet. aliqui ex teſtibus Rangonorum deponant de matrimonio, & vita primi mariti & nõ de morte, aliqui verò de vtroque. Et ſic Rangones poſſunt inhęrere illis teſtibus, qui ſolum deponunt de vita, & matrimonio primi viri, & non indigeretor aliis teſtibus, quo caſu aliqui exiſtimant, quod iudex non ſuppleat ex probatiooibus impugnantis, quibus non indiget producens. Bart. in d. l. poſt legatum Felin. in cap. capitulũ ſanctę Crucis. in 5. limit. Tamen dixerũt aliqui ex Dominis hoc eſſe in inſtrumentis, ſed in teſtibus totum eſſe arbitrariũ, vt iudex poſſit illis adhibere fidem in connexie, vel diuerſis, ſicut ex variis circumſtantiis poteſt mouere animum ſuum, vt in terminis declarat Aret. in c. præſentium col. antepen. in ver. præterea. Innocentius, de teſtib. & ſic res iſta eſt multũ veriſimilis ex depoſitione, & obſeruantia ſubſecuta. Communiter Domini fecerunt fundamentum in prima reſponſione.

ROBVSTERII.

Roman. domorum in Burgo Pio. Die Ven. 4. Februarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de manutenendo debet dari ei qui poſſidet.*
2 *Cognitio ſola non ſufficit ad mandatum de manutenendo.*

DECISIO LXXX.

RESolutum fuit, mandatum de manutenendo eſſe Domino Hieronymo, non autem Dominis de Quatrocchis concedendum, quia † conſtat de poſſeſſione D. Hieronymi ante diem 4. Octobris, 1574. vt pro nunc fuit præſuppoſitũ, ergo manutenenda. Non obſtant conſtitutum, & precarium, quia vltra, quod iſta ſunt conditionalia, & ante euentum conditionis Capitaneus Martinus obierat, & ſecundum aliquos forte non ſunt iuxta pactũ, de quo opponitur: tamen dicebant, quod Capitaneus Martinus interruperat hanc prætenſam poſſeſsionem obligando Hieronymo rem, & tradẽdo illi poſſeſsionem quo caſu ad effectum mandati de manutenendo non ſunt amplius conſiderabilia iſta pacta, vt hic per informantes. Et ſi dicatur fuiſſe deuolutam rem, & contrauentum: Reſpondebant Domini, hoc reſpicere petitoriũ, & nunc eſt manutenendus quilibet in ſtatu, in quo reperitur. Non obſtat poſſeſsio de Quatrocchis cum eiectione inquilinorum, quia non fuit vera eiectio, ſed palliata, & ficta, ex quo ſtatim redierunt, vt hic per informantes, & licet aliqui putent non eſſe neceſſariam, niſi cognitionem: tamen † in contrarium eſt text. in l. 1. §. ſi quis me vi. C. de vi & vi armat. Benintend. deciſ. 93. num. 2.

Non obſtat noua reconductio, quia poſt 4. Octobris, & ſic poſt litem clandeſtine factam, ſapit potius moleſtiam, quam veram poſſeſſionem, ex quo D. Hieronymus
ſemper retinuit ciuilem. Et † denique in omnibus place- 3
bant quoad manutentionem reſponſiones pro parte D. Hieronymi adductæ.

ROBVSTERII.

Gerunden. adminiſtrationis epiſcopatus. Die Lunæ, 7. Nouembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio iunior eſt manutenenda, vbi concurrit aſſiſtentia iuris.*
2 *Poſſeſſio multis modis amittitur, inter quos ſcientia, & patientia multum operatur.*

DECISIO LXXXI.

COncluſum fuit, eſſe dandum mandatum de manutenendo Archidiacono maiori Gerunden. adminiſtrandi epiſcopatum ſede vacante in ſpiritualibus & temporalibus, cum limitatione tamen, de qua infra. Mouebantur Domini primo ex teſtibus d. Archiadiaconi conſideratis

deratis in alia reſolutione facta in fauorem ipſius ſuper eodem mandato de manutenendo, præſertim in 3. & 5. ſuper 23. qui, vt dictum fuit, benè probant actus poſſeſſorios tempore litis. Item ex poſſeſſione capta per Archidiaconum prima Iunij, 1572. quæ præcedit alios actus, & pro validitate illius in dubio præſumitur capta poſt obitũ epiſcopi. Secundò mooebantur ex geſtis per d. Archidiaconum del. 1508. & 1532. Nam ſede vacãte del. 1508. ſunt aliqui actus, qui benè inferũt ad ſcienriam, & patientiam ſaltem quorundam canonicorum, qui ſufficiunt, vt hic benè deducunt informantes D. Archidiaconi. Et idem in alia ſede vacante del. 32. præſertim illi de duobus Canonicis, & quando fuit conuocatum capitulom, & fuerunt collati quatuor canonicatus, vt in actis datis del. 32. Tertiò, placebant etiam actus geſti per eundem Archidiaconum del. 1555. & 56. Ex quibus omnibus dicebant Domini ſatis eſſe probatam intentionem Archidiaconi, præſertim ad effectum manutenendi, in qua ſufficiunt leues
1 probationes. Neque obſtat † aſſiſtentia iuris communis pro capitulo, quia illa eſſet cõſiderabilis, vbi concurreret etiam pro eo poſſeſ. iunior, quæ eſt manutenenda. Non obſtat antiquiſſima poſſeſſio capituli. Quia in iſto interdicto retinendæ præuenit poſſeſſio recens, & tanto magis data decennali interrupta capituli prout hic. Nam in ſede vacante del. 1508. & del. 1532. immediatè ſequenti, non eſt probatum, quod pro parte capituli fuerit in hac re aliquid factum, ſed totum fecit Archidiaconus, quæ res apud Dominos eſt magni momenri. Non obſtant actus capituli geſti del. 1554. & 55. quoniam cum Archidiaconus del. 1508. & 32. eſſet in quaſi poſſeſſione, vt ſupra eſt dictum, actus illi geſti per dictum capitulum, vel fuerunt clandeſtini, vel turbatiui, qui non priuant poſſeſſorem ſua quaſi poſſeſſione antiquiori, cum non appareat, Archidiaconum illos ſciuiſſe, & ſuſpicatum fuiſſe ſe poſſe repelli, vt tradunt Bart. Aretin. Alexand. & alij, in l. ſi de eo. §. ſi forte, de acquir. poſ. in ca. vigilanti, nu. 7. de præſumpt. Aym. conſ. 5. Neque adeundo iudices laicos pro manutetentione ſuſpicatus fuit ſe poſſe repelli, cum de manutentione egerit, & ſic retinuerit ſaltẽ animo d. poſſeſſionem, vt pluries fuit reſolutum in Rota. Imo vrbanius egerit, vt per Pariſ. conſil. vlt. in 4. Non obſtat quod ſi non conſtat, capitulum ſuſpicatum fuiſſe ſe poſſe repelli del. 1508. & 32. eadem ratione ſit dicendum, quod illi actus Archidiaconi fuerint turbatini, aut clãdeſtini. Quoniam dixerunt Domini, quod aliis etiam modis amittitur poſſeſſio, videlicet, ex negligẽtia decennali, vt hic per informantes Archidiaconi, & per Rip. in c. cum eccleſia Sutrina, de cauſ. poſſ. & propriè, & hic ad eſt etiam decennalis, & vltra ab anno 1508. vſque ad 1532. In quibus non apparet, quod capitulum aliquid fecerit, vt dictum fuit. Amittitur etiam ex ſcientia & patiẽtia, cum tot actibus poſſeſſiuis particularium canonicorum, & etiam capituli, vt hic bene deducunt informantes Archidiaconi, & eodem modo reſpondebant ad actus factos per capitulum del. 1572. quod ſtante anteriori, & effectuali poſſeſſione Archidiaconi conti-
2 nuata ab anno 1508. illi † actus ſunt clãdeſtini, vel turbatiui, ita quod nullum producunt effectum: ordinarunt tamen Domini, vt limitetur mandatum, non tamen quoad ſpolia, & reſponſiones reddituum, & fructuum d. Epiſcopatus ſede vacante decurrendorum, quæ regulariter pertinent ad Cameram. Nam de illis ex mandato Sanctiſſimi particulariter eſt agendum, vel in Rota, vel in Camera, vbi ſua Sanctitas mandabit.

Die verò Mercurij, 4. Iulij 1576. cum particulariter in Rota ageretur de iſta limitatione, de qua ſupra, Domini reſolnerunt, mandatum relaxandum eſſe generaliter abſque limitatione.

ROBVSTERII.

Roman. ſeu Cæſenaten. reſciſsionis inſtrumenti.

Die Lunæ, 27. Iunij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Furtum, dolum malum, & fraudem allegans, ex quibus rebus probare teneatur.*

2 *Fama ſola in criminalib. non ſupplet ſemiplenam probationem, niſi alia coniectura concurrant, & num. 6.*

3 *Fama vehemens, & frequens cum vno integro teſte plene probat etiam ad condemnandum: & an ſit vehemens, vel ne, in arbitrio iudicantis conſiſtit.*

4 *Fama nuda, & ſimplex cum vno ſolo teſte non probat regulariter etiam in ciuilibus.*

5 *Cauſſa ciuilis famoſa æquiparatur criminali: ideo teſtes de fama non coniunguntur cum vno de viſu.*

6 *Fama ſola cum vno teſte etiam excipiendo ciuiliter de crimine, non probat, ex communi.*

DECISIO LXXXII.

QVIA pluries per me in relationibus propoſita cauſſa Roman. ſeu Cæſenaten. reſciſsionis inſtrumenti cum præſuppoſito ſine veri præiudicio, quod conſtaret de fraude, non fuit reſoluta, ideo Lunę, 27. Iunij, 1575. dubitaui ſtantibus hinc inde deductis, & ſummario teſtium alias dato, an in caſu, de quo agitur, conſtet de tali dolo malo, & fraude, vt ſit procedendum, vel ne ad executionem obligationis Cameralis in totum, vel pro parte? Et reſolnerunt Domini, non conſtare ſufficienter de huiuſmodi fraude, ideo eſſe procedendum ad totalem executionem obligationis Cameralis: nam † allegãs furtum, 1
dolum malum, & fraudem tenetur probare, l. quotiens, §. qui dolo. de probat. & licet ſint iſta de his, quæ occultè fiunt, & de his, quæ difficile probari poſsint, niſi per conlecturas, ca. 2. de renuntiat. in 6. gloſſ. in l. apud Iulianum, in princ. de doli except. quia tamen fraus eſt etiam delictum, Anchar. conſil. 385. num. 5. Aym. conſ. 21. num. 4. & furtum infamat, l. 1. in prin. l. athletas, §. fi. furti, §. 1. de his qui not. infam. probare debet ex præſumptionibus violentis, nec ſufficit vehemens præſumptio, etiam vbi de his ciuiliter agitur, c. afferte, de præſumpt. vbi Butr. declarat illum text. quando de crimine ciuiliter agitur, & Abb. ibi dicit de violenta præſumptione. Idem probatur in c. præterea, de teſtib. Aret. in c. veniens, *il primo*, numer. 25. eo. tit. Ægid. Boſſ. in pract. crim. tit. de coniunctis, numer. 5. cum ſeq. & facit tex. in l. dolum, C. de dol. quod dolus probari debet indiciis perſpicuis. Et Bal. quem paſsim ſequuntur Doct. conſil. 250. num. 1. lib. 1. declarat de indiciis perfectè efficacibus, & ita intelligenda ſunt, quæ no. Bat. in l. ſi quis ex argentariis, §. 1. de eden. Non obſtat igitur, dum ad probandam huiuſmodi fraudem adducitur vnus teſtis de viſu in publica fama. Quoniam, vt etiam alias Domini dixerunt, & nunc etiam placuit eadem opi-
nio, † licet regulariter in cauſsis ciuilibus fama ſuppleat 2
ſemiplenã probationem, vt latè poſt alios ſequitur Curt. ſen. in l. admonendi, de iureiur. & ſequũtur ibi plures alij, tamen ſecus eſt in criminalibus, vbi alia adminicula, vel coniecturæ non concurrunt, iuxta communem opin. de qua atteſtantur Crot. in tract. de teſtibus, par. 3, nu. 102. & ibi etiam addit. Grat. reſpon. 47. nume. 7. Symanc. de hæret. c. 50. num. 2. Et quamuis vbi de fraude, & alio delicto occulto ciuiliter agitur, plerique tenuerint, quod fama cum vno integro teſte ſuppleat, & plenè probet, ne dum ad repellendum à iudicio, ſed etiam ad condemnandum, Imol. in d. c. veniens, *il primo*, & ibi etiam Deci. de teſtib. Ioan. de Anan. conſ. 49. Caccialup. in d. l. admonendi, nu. 177. & Lanfranc. ibi. nume. 41. dicat hanc opinionem eſſe veriorem. Iacobin. de S. Georg. in l. 3. §. eiuſdem, nu. 11. de teſtib. Socin. iun. conſ. 99. col. 4. libr. 2. Crot. in tract. de teſtib. par. 4. nu. 146. cum ſeq. Corra. in d. l. admonendi, n. 90. & 91. qui hanc opinionem cum Dec. defendit, & reſpon-

dit ad text. in c. tam literis, quo potiſſimum nititur contraria opinio.

3 Tamen † dixerunt Domini, iudicem debere diligenter animaduertere ad omnes facti circumſtantias, & qualitates, ex quibus poſſit colligere, an fama abſq; illo teſte de viſu ſit alias adminiculata, & veriſimilis, & ſic frequẽs vel vehemens fama, vel tantum nuda ac ſimplex fama: nam quando eſt vehemens, & frequens fama, quæ maxime ab arbitrio iudicantis pendet, vt dicunt Doct. ſtatim citandi, tunc regulariter plenè probat cum vno integro teſte, nedum ad repellendum à iudicio, verum etiam ad condemnandum. Et ita poteſt procedere opin. Ana. Imol. & aliorum ſupra allegatorum, & pro ea facit Bart. conſil. 191. Dominico, & in l. de minore, §. plurium, nu. 30. ante fi. & ibi etiam Hippo. de Marſil. nu. 48. ante fi. & in l. quæſtionis modum, nu. 19. & 43. de q. & ſing. 97. Felyn. in d. c. veniens, il primo, nu. 11. ver. qua propter, & nu. 15. verſic. limita. tertio, de teſtibus. Caccialup. in d. l. admonendi, nu. 177. Carer. in pract. crimin. in prin. nu. 111. verſ. ſecundum iudiciũ, in 3. limit. Plot. in l. ſi quando, nu. 89. C. vnde

4 vi. Quando † vero fama eſt ſimplex, & nuda cum vno ſolo teſte de viſu regulariter non probat ſufficienter ad cõdemnandum, licet de crimine ciuiliter agatur, etiam ſi crimen illud non ſit famoſum, quia Doct. proximè citati, qui declarant, quod fama ſimplex non probat ſemiplene, loquuntur generaliter etiam in ciuilibus. Et in iſto ſecundo caſu poteſt procedere ſine controuerſia cõtraria opinio quòd fama cum vno integro teſte, vbi de crimine ciuiliter agitur, non ſufficit ad condemnandum. Et hanc opin. tenuerunt Butr. in d. cap. veniens, colum. fin. & ibi etiam Abb. in fin. Bened. Capt. & Aretin. colum. 6. nu. 22. ver. ſed queritur nunquid vera ſit glo. Felyn. n. 11. ante ſi. ver. vel. ſecundo erat cauſſa criminalis mota ciuiliter, & nu. 12. Spec. id tacite ſentiens in tit de noto. crimi. §. fama. nu. 4 ver. quid ſi agimus. Salyc. in l. ea quidem, colum. pen. in 3. q. verſi. ex hoc collige, C. de accuſat. Anan. cõſil. 59. nu. 3. Iaſ. in repet. l. admonendi, nu. 255. Dec. in c. 1. n. 21. verſi. ſecunda concluſ. de appel. & conſi. 210. in fi. Ægid. Boſſ. in d. tract. d. ti. de coniunctis, nu. 53. Hipol. in d. l. de minore, §. plurium, nu. 88. de q. & ſing. 437. circa med. Campeg. de teſtib. reg. 466. in fin. Ant. Gabriel. de probat. concluſ. 1. n. 13. cũ ſeq. Arbitrabantur itaq; Domini, quod nos eramus in hoc ſecundo caſu, in quo iſta fama eſt ſimplex, & nuda & nequaquam veriſimilis, cum poſt prætenſam fraudem, de qua dicũt exſtare publicam vocem & famam, R. P. Do. Marcus Antonius Comlumna præſens fuerit in eodem loco, & poſt multum temporis quietauerit, & liberauerit de omnibus d. Ioan, Ant. de Nigris. Præterea nec integre ſatisfaciebat ille teſtis de viſu, qui talia deponit, quæ poſſunt in bonam partem capi, vt conſiderarunt Domini in alia poſitione del. 1574. facta.

Nõ obſtant ſchedulæ, quoniam illis benè viſis, & diligenter per omnes Dominos perſpectis, dixerunt, ex illis non poſſe coniecturari aliquam fraudem, quia veriſimiliter D. Lauinia fuit ſaltem breui manu ſatisfacta, vel haberi pro ſatisfacta, tum ex his, quæ eadem D. Lauinia diſponit in ſuo teſtamento, cum ex his, quæ reperiuntur deleta in margine vnius ex illis ſchedulis, vbi dicit de receptione, & ſequentia verba etiam ſunt deleta, quæ etiam poſſunt dicere de receptione D. Lauiniæ. Item ſunt folia lacerata, in quibus Domini non poſſunt fundare aliquam coniecturam fraudis, vt latè proſequuntur hic informantes. Et eodem modo reſponderunt Domini ad alios tres teſtes ſingulares, quia aliqui dicunt de viſu pro vt dixerunt de illo vnico teſte de viſu.

Placebat etiam alia reſponſio quibuſdam ex Dominis ad omnia iſta, quod quando crimen, de quo ciuiliter agitur, eſt famoſum, prout eſt furtum, tunc non coniunguntur

5 tur teſtes de fama cum vno teſte de viſu: nam † cauſſa ciuilis famoſa æquiparatur criminali, l. propter litẽ, de excuſ. tuto. Bald. in d. c. veniens, nu. 7. & Deo. nu. 15. de teſtibus cum congeſtis per Pet. Duen. reg. 300. nu. 2. Et ita in ſpecie iſtas opiniones hoc modo conciliat Lanfranc. in d. l. admonendi, nu. 42. de iureiuran. Neque obſtat, quod de crimine non agatur, ſed expiatur, quo caſu per talem exceptionem non irrogatur infamia, leg. Lucius, de his qui no. infam. c. 2. de ord. cogni. Et faciunt no. per Bart. & alios, in l. 1. nu. 5. de his qui no. infa. & Inſtit. de furt. in prin. Quoniam reſpondetur, quod ſaltem infamia facti irrogatur ex tali exceptione in actis probata, c. ſuper his de accuſatio. ſuper eo. de elect. glo. in d. c. 2. §. quemadmodũ in ver. reſtitutio poſt princ. Abb. in c. ſuper eo. colum. 2. & ibi etiam addit. Et hæc infamia ſufficit ad effectum, de quo

agitur. Nam † communiter tenent Doct. quòd ſi de crimine ciuiliter agitur, ſiue agendo, ſiue excipiendo, non ſufficit fama cũ vno teſte. Bal. in c. tam literis, in 2. not de teſtib. cum aliis per Gabriel. de probat. concluſ. nu. 14. Ideo cum Domini eſſent concordes, quod non probetur huiuſmodi furtum, non fuit neceſſaria deciſio, an pro partè eſſet procedendum ad exſecutionẽ: & nihilominus, quando fuit propoſitum conſtare de fraude, Domini erãt valde diſſentientes, an pro partè tantum eſſet procedendum ad exſecutionem, vel potius in totum. Ideo in iſtis difficultatibus, tutius videbatur procedere ad exſecutionem, & poſtea ad repetitionem, iuxta text. in cap. debitores. de iureiuran. 6

ROBVSTERII.

Viterbienſis hereditatis. Die Mercurij, 18. Nouembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Heres, quando aliquid eſt reſtituendum, debet immitti in poſſeſſionem. & fidei commiſſarius capere de illius manu, ſecundum communem.*

2 *Confeſſio erronea non præiudicat confitenti.*

DECISIO LXXXIII.

RESOLVTVM fuit, quod Angelus fidei commiſſarius non eſt legitimus cõtradictor ad impediendum Saluſtiam, ne immitatur in poſſeſſionem hereditatis Ioan. Baptiſtæ ſui filij, quia quando eſt aliquid reſtituendum, communis concluſio eſt, † quod heres debet immitti in 1 poſſeſſionẽ, vt fidei commiſſarius capiat de manu heredis illius, vt in Roman. de Salomonibus coram R. P. D. Seraphino his proximis diebus late deductum fuit. Aliquãdo etiam ex eo, quod poſſeſſio fidei commiſſarij fuerit vitioſa, quæ tamẽ ratio habuit difficultatem penes aliquos ex Dominis, ex quo fuit capta ante hereditatem per Saluiſtiam. Tamen prima ratio non habuit contradictorem, neque contra illam obſtant conſi. Pariſ. & Curt. iun. Quoniam reſpectu portionis Ioan. Baptiſtæ non poteſt dici continuatio, ſed noua acquiſitio, & vnus ex Dominis contra opin. Pariſ. allegabat glo. in l. ſi quis in tantum, in 4. p. q. 3. & ibi Bart. nu. 33. Bal. nu. 34. C. vnde vi. Alexan. conſil. 103. in princ. Non obſtat quod legitima, & Trebellianica ſint certa. Ideo in reliquis non eſt immittenda quoniam dixerunt, quod non eſt omnino certa propter diuerſitatem bonorum, in quibus poterit conſtitui Saluſtiæ rata ſua. Non obſtat, quod conſtet de iure fideicommiſſi, vt intret exceptio, dolo facis. Quoniam, cum ratione legitimæ, & Trebellianicæ ſit aliquid reſtituendum, non intrat talis exceptio, cum fidei commiſſarius debeat capere de manu heredis, vt in illa Roma. de Salomonib⁹.

Non obſtat, quod pro partè Saluſtiæ dictum fuerit in articulis, quod ipſa poſſederit, & ſic non poſſit intrare remedium adipiſcen.

Quoniam † ex tota ſerie facti narrata per Angelum 2 conſtat de errore. Ideo non præiudicat talis confeſſio, & ad cautelam poſſunt videri teſtes.

ROBV

Digitized by Google

ROBVSTERII.

Romanen. Grani. de Iuſtinis. Die Veneris
17. Decembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Sententia extra Rotam lata attenditur, an ſit iuſta vel ne, quando agitur de eius exſecutione, ſecus ſi à Rota ſit lata.*

2 *Compenſatio habet vim exſecutionis ſententiæ.*

DECISIO LXXXIV.

DIctum fuit, quod non eſt admittenda compenſatio,
de qua in ſententia, ſi illa in eadem parte eſſet noto-
rie iniuſta. Nam licet Rota, quando agitur de exſecutione
ſententiæ, non attendat, an ſit iuſta vel non, propter au-
1 ctoritatem rei iudicatæ, tamen † quando agitur de exſe-
cutione ſententiæ, extra Rotam latæ, non exſequitur
2 illam, ſi non eſt iuſta. Et † tenuerunt Domini, quod in
iſto caſu agatur virtualiter de exſecutione ſententiæ, quia
compenſatio habet vim ſolutionis. Vnde videndum
eſt de dicta notaria iniuſtitia. Et poſſet materia reſtringi
cum eiſdem informationibus ad hoc, quia Oricellarij co-
rum habent fundatam intentionem in clauſula inſtru-
menti, quæ tamen excipit, quando ex defectu, vel culpa
Oricellariorum non eſſet exactum pretium, an in iſto
caſu conſtet, quod culpa, vel defectu Oricellariorum.
Vel ſi non placeret hæc reſtrictio, quia eſt nimis genera-
lis, poſſet videri, an hic ſimus in delegatione, & de ea cõ-
ſtet, vel non.

ROBVSTERII.

Roman. Grani de Iuſtinis. Die Veneris, 18.
Martij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Stylus Rotæ eſt iuri conformis, vt nemo exſequatur, quod nullum, vel iniuſtum notorie iudici apparet ex eiſdem actis.*

2 *Exſecutor verus debet ſe abſtinere à notorie nullo, & iniuſto.*

3 *Pars poteſt implorare officium iudicis ex æquitate contra iniuſtas ſententias ex eiſdem actis.*

Fallit, niſi iniquitas ſit velata aliqua probabili, & colorata ratione, vel cauſſa, num. 4.

5 *Qualitas illa dicitur notoria, quæ de iure communi eſt talis, licet poſſit ſubeſſe cauſſa, vt non ſit talis.*

DECISIO LXXXV.

PRo deſertione ex nimia negligentia. An autem ſit at-
tendenda iſta res iudicata abſque particulari diſcuſ-
ſione iuſtitiæ illius, iuxta Stylum Rotæ. Plures inclina-
bant, quod non intraret Stylus Rotæ, quia iam eſt facta
compenſatio, & exſecutio in ipſa ſententia A. C. ſtante
deſertione: volunt tamen Domini ad maiorem caute-
lam aliquid amplius guſtare, an ſaltem ſit relata prætenſa
iniuſtitia computationis factæ in d. ſententia A. C. Nam
† Stylus Rotæ eſt iuri conformis, vt quiſquis non exſe-
1 quatur, quod nullum vel iniuſtum notorie ex eiſdem a-
ctis iudici apparet, Innoc. & alij in c. 1. per Anch. conſilio
211. ante fin. Calderin. cõſi. 8. in fin. de re iud. Dec. in c. ex
parte. il 2. nu. 5. verſ. quinto fallit. circa med. de off. deleg.
poſt Franc. in c. dilecti. q. 12. & 54. de app. Ruin. conſ. 196.
nu. 13. in 1. & conſil. 36. n. 4. cum ſeq. & conſil. 138. nu. 23.
2 in fi. Omnes in l. 4. §. condemnatũ. de re iud. à † quo etiam
verus exſecutor debet abſtinere, Innó. in c. paſtoralis, no.
7. de off. deleg. Luc. de Pen. in l. 1. q. 2. verſ. quinimo ſecu-
laris. C. de priuil. ſchola. lib. 12. Alex. conſ. 130. nu. 3. & ibi
addit. lib. 4. Et † contra tales iniuſtas ſententias ex eiſdem
3 actis poteſt pars implorare officium iudicis ex æquitate,
l. ſi me & Titium. ſi cert. pe. ne quis locupletetur cũ aliena
iactura, vt in terminis Bal. conſil. 141. nu. 7. cum ſeq. lib. 1.
Ang. in l. fin. n. 1. ſed. de pet. here. Claud. de Seilſell. in l. qui
Romæ. §. duo fratres. nu. 9. cum. ſeq. de verb. oblig. Vel ex
denuntiatione Euangelica, Abb. in c. nouit. nu. 9. verſi. idẽ
credo. de iud. Barbat. conſil. 1. nu. 4. 5. 6. & 7. & conſil. 38.
num. 7. in 2. Curt. iun. conſil. 104. num. 3. cum ſeq. Bero. in
c. item cum quis. num. 38. de reſtitut. ſpoliat. Niſi † tamen 4
iniquitas ſit velata aliqua probabili, aut colorata ratione,
vel cauſſa, Franc. in d. c. dilecto. q. 52. nu. 142. verſic. intel-
lige præfata, & q. 55. num. 155. ante fin. verſic. ex quibus
omnibus de appel. poſt. Bald. quem allegat. & facit Ægid.
deciſ. 404. Corn. conſi. 10. colum. 2. verſ. & ſi forte alij, l. 4.
Felin. in cap. inter ceteras. num. 7. de re iud. Dec. in d. c. ex
parte. in 5. limit. in fin. de off. de leg. & in c. cum ſpeciali. §.
porro, num. 3. de appel. Iaſ. in §. nihil commune, nu. 108.
& Rip. nu. 144. & in l. 4. §. condemnatum, num. 17. de re
iud. Et fuit reſolutum in cauſſa Toletan. matrimonij corã
Domino Grato. 27. Iunij, 1569. ſec⁹ ſi nihil opponitur, vel
incolorate opponeretur, Soc. conſ. 69. num. 15. lib. 4. Ro-
man. conſil. 499. nu. 4. Felin. in cap. ſignificauerunt, nu. 4.
de teſtib. Dec. in d. c. cum ſpeciali §. porro. nu. 3. de appel-
la. Claud. in l. 1. in prin. num. 19. de nou. ope. nunt. Aym.
conſil. 299. num. 8. Bero. q. 801. cum ſeq. Nam † qualitas 5
illa dicitur notoria, quæ de iure communi eſt talis, licet
poſſit ſubeſſe cauſſa, vt non ſit talis, Felin. in d. c. ſignifica-
uerunt, nu. 4. de teſtib. Soc. d. conſil. 69. nu. 15. lib. 4. & facit
idem Soc. conſil. 21. num. 26. cum ſeq. lib. 4. Modern. de o-
blig. Camer. par. 4. q. 2. num. 4. & 5. Et ſimplex negatio, vel
impugnatio non facit rem dubiam, gloſſ. & alij per Aym.
conſil. 55. n. 3. ſed totum arbitrio iudicis relinquitur, l. ſed
& ſi. ex quib. cau. maior. Innoc. in c. cauſſam quæ. nu. 5. qui
fil. ſint legit. Bart. Alex. & alij in l. 2. de re iudicat. Ideo vo-
lunt Domini, quod præſupponantur in facto omnia ea,
quæ alias præſuppoſita fuerunt, & dubitent, an prætenſa
iniuſtitia cõpenſationis, de qua in ſententia die Mercurij,
20. Iulij 1576. fuit reſolutum cõſtare de notoria iniuſtitia
ſententiæ, ſit ſaltem ita velata, vt non ſit amplius cogno-
ſcendum particulariter de ea, quaſi in caſo iſto maiorem
difficultatem habeat, qui non agitur de temporali præ-
iudicio, puta exſecutione facienda, ſed de perpetuo, vt
cognoſcatur de iuſtitia ſententiæ, quæ maximè inter ſe
differunt, Franc. in d. c. dilecto. q. 52. num. [illegible] circa med.
ver. cõſidera, quod aut agitur, de appella. poſt Imol. quem
ibi refert.

ROBVSTERII.

Roman. bonorum de Porcariis. Die Veneris,
14. Ianuarij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio iuris communis interrumpitur per citationem, & alios actus in iudicio factos.*

2 *Præſcriptio ſtatutaria facilius interrumpitur, quam iuris communis, & ſemel interrupta amplius non reuiuiſcit.*

DECISIO LXXXVI.

REſolutum fuit in caſu, de quo agitur, non eſſe locum
neque præſcriptioni iuris communis, neque præſcri-
ptioni ſtatutariæ. Nam † quoad præſcriptionem iuris 1
communis illa ſatis fuit interrupta per actus geſtos de
anno 1518. in quibus Proſper de Porcariis citatur ad
dicendum contra commiſſionem in actis præſentatam,
inſtantibus Antonio, & fratribus, & Porcariis, cum pro-
rogatione fatalium vſque ad 1525. Secundo, per inter-
ruptionem factam del 1530. & 39. in quibus annis ſi-
militer præſentatur commiſſio, & citantur canonici
ad dicendum contra, & fiunt aliqui actus, & demum
del 1554. & 58. bis fuit proſecuta vſque in præſentem
diem.

Non obſtat, quod commiſſio præſentata del 1538. non
loquatur de executione iſtius brachij ſecularis, ſed de
exſecutione cuiuſdã ſententiæ in curia Capitolina. Quo-
niam hoc tollitur ex facto, cum ſint tranſportata acta di-

Digitized by Google

ctæ curiæ, ex quibus apparet, quod brachium ſeculare, de quo agitur, ſit ibi præſentatum, & illius vigore obtenta ſententia in negotio diſcuſſionis, vt benè deducunt hic informantes fratrum de Porcariis.

Quo vero ad præſcriptionem ſtatuariam, dixerunt, illam fuiſſe interruptam ex eiſdem actis, & facilius, quia in ea ſufficit qualiſqualis interruptio, & ſemel interrupta non intrat amplius præſcriptio ſtatuaria, & materia non habuit difficultatem inter Dominos. Ideo procedendum eſt ad vlteriora, & videndum, an conſtet de bono iure iſtorum fratrum.

ROBVSTERII.

Tudertin. bonorum. Die Lunæ, 9. Maij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Bona ſemel diuiſa poſſunt iterum diuidi cauſſa læſionis tollendæ.*

2 *Diuiſio non præſumitur, vbi inæqualitas adeſt.*

DECISIO LXXXVII.

DOmini inclinabant, laudum, de quo agitur in puncto, eſſe iuſtum, & exſequẽdum. nam viſis commiſſione cauſſæ directa gubernatori Peruſiæ, & articulis ac ſententia, dixerunt, litem fuiſſe introductam coram gubernatore Peruſiæ ſuper omnibus bonis tam diuiſis, quã non diuiſis huius tenimenti. Et hoc nullum habebat dubium apud Dominos ex lectura ipſarum ſcripturarum, & laudum, ſiue donatio habet latiſſimam relationem ad omnia bona, de quibus erat cõtrouerſia. Nam commiſſio narrat, quod ille Franciſcus Angelus poſſidebat terras diuiſas, & non diuiſas, & dicit bona quomodolibet communia quaſi omnia, quæ ſunt in tertia parte, & ibi, dum diuiſio fit, manuteneat in diuiſis, & ibi interim tamen fit diuiſio, & ibi, quem & quas, iunctis articulis in quibus ſpecifiantur bona diuiſa, & comites in ſuis articulis negant. Item, quia ſententia Peruſiæ lata benè hoc declarat, quia dicit, quod ſunt communia vſque ad tertiam partẽ, & compromiſſum, ſeu donatio eſt de omnibus bonis, de quibus erat controuerſia, & ſic habet ampliſſimam relationem ad omnia bona de quibus erat controuerſia, & conſequenter etiam ad diuiſa, & alias ſi non fuiſſet quæſtio etiam de diuiſis, fuiſſet quæſtio de indubitato, vt deducunt informantes pro Aptis. Addebant etiam aliqui ex Dominis, quod videretur, ſi in proceſſu ipſi Apti prætendunt, quod Comites occuparent: nam ex hoc redderetur multum veriſimilis iſta quæſtio ſuper bonis diuiſis. Ideo cum arbiter haberet poteſtatem ſuper omnibus iſtis bonis tam diuiſis quàm non diuiſis, & Apti ab initio vigore inſtrumenti del. 148. acquiſierint etiam partem d. tenimenti, & in laudo detur iſtis de Aptis tertia pars d. tenimẽti, apparet de validitatẽ, & iuſtitia d. laudi, niſi aliũde clarius oſtendatur læſio, vel iniquitas illius: & licet non ſit facienda relatio ad diuiſa, tamen dicebant Domini,
1 hoc eſſe verum in dubio, ſed non in claris, cum † non prohibeantur bona ſemel diuiſa iterum diuidi, vt hic per informantes. Item dicebant eſſe verum, vbi appareret de vna perpetua & reali diuiſione, & in perpetuum terminata, vt per Fulgoſ. conſil. 120. ſed non de ſuperficiaria, & quodammodo ad tempus, vel præſumpta quadam leui diuiſione, prout hic dicebant Domini, præſertim ad euitanda ſcandala, quo caſu poteſt Arbiter apponere manum ad ea, in quibus alias ſe intromittit, Blanc. in tract. de compromiſ. q. 6. nu. 9. 10. & 16.

Non obſtat, quod inſtrumentũ del. 1488. non dat ſimpliciter tertiam partem totius tenimenti, ſed plus, & minus prout epiſcopus habet diuiſa, & indiuiſa cum omnibus de tetignano. Quoniam dixerunt aliqui, quod donec apparet de minori parte, ſtandum eſt expreſſo, vt in ſimili dicit gloſſ. communiter recepta, in l. ſecunda, de in diem adiectio. De qua per Soc. Dec. & alios in l. pecuniam
quam ſi certum petat. Non obſtat, † quod licet, vbi adeſt 1
inæqualitas, non præſumatur diuiſio, tamen ſecus eſt, vbi adeſt æqualitas, Balb. de præſcript. cum aliis per Tiraq. de præſcrip. §. 1. gloſ. 4. verſic. 14. Iaſ. conſil. 128. Præſertim ſpatio 30. annorum, & amplius, vt probant teſtes Comitum. Quoniam dixerũt aliqui eſſe verum, vbi probaretur iſta æqualitas. Item vbi nõ eſſet data tam ampla facultas, præſertim ad euitanda ſcandala, pro vt dubitatur inter iſtos, vt ex proceſſu colligi poteſt: ſi tamen apparet de læſione, & Comites voluerint interim ſuper iſtis audiri, poterunt audiri.

ROBVSTERII.

Aſculan. prædij. Die Lunæ, 13. Februarij. 1570

SVMMARIA.

1 *Spolium non violentum ex quibus præſumptionibus probetur.*

2 *Conſtitutum probat poſſeſſionem fauore eccleſiæ.*

DECISIO LXXXVIII.

MAior pars tenuit, quod in caſu iſto ſatis probatur primum extremum ex conſtitutu, & ſolutione 80. ducatorum, & ex antiquitate 82. annorum, & ex effectu
ſubſecuto, quia non conſtat de alio titulo vniuerſitatis, 1
quæ omnia viſa fuerunt Dominis vrgentia adminicũla, ex quibus violentis præſumptionibus probatur primum extremum, quando non agitur ſpolio violento, Put. de reſtit. ſpoliat. deciſ. Nec placebat, quod dicitur, perſonas non eſſe eaſdem, quia imo eædem, cum præceptoria, & vniuerſitas ſemper eſt eadem: & quod illi eſſent præceptor, & Antiani & Cancellarius, dicebant ſatis conſtare ex aſſertione tam antiqua cum effectu ſubſecuto. Et licet vniuerſitas hodie non poſſideat totum territorium deſcriptum, dicebant ſatis eſſe, quod poſſideat partem, prout poſſidet, ex quo non conſtat de alio titulo. Aliqui tamen ex Dominis reſeruabant videndum, an conſtitutum Prælati probet poſſeſſionem, vt per Tiraq. & an iſte Præceptor poſſet agere ſpolio, vel potius alio remedio poſſeſſorio, & an iſte præceptor egerit ſpolio limit. de quibus erit videndum. Vnus tamen ex Dominis allegauit, quod Rota in vna Dertuſen. matrimonij coram d. Sar-
miento del. 61. vel. 62. reſoluit, † quod conſtitutum pro- 2
bat fauore eccleſiæ.

ROBVSTERII.

Bononien. de Ponticulo. Die Lunæ, 22. Martij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Mandatum cum clauſula in exſecutione nominandos, quas perſonas comprahendat.*

2 *Citatio licet non ſpecificet commiſſionem ſufficit quod dicat contra quamcunque commiſſionem.*

DECISIO LXXXIX.

FVit reſolutum pro validitate ſententiæ tam in fauo-
rem Bartholomæi, quam Marci. Neque obſtat defe- 2
ctus citationis, nam citatio ad ſententiam dicit inſtante Marco de Iulianis, ſiue Sebaſtiano Golfardo in primo reg. fol. 151. Et d. Sebaſtianus comparuit in termino citationis fol. 554. & erat procurator vtriuſque. Et cum ſententia cantet pro Bartholomæu & Marco, apparet ex hoc, quod Sebaſtianus procurator fecit citare, & comparuit tanquam procurator vtriuſque. Neque etiam eſt nulla ex defectu mandati, quia mandatum non eſt limitatum tanquam Capellanus, imo eſt generale ad omnes cauſſas, vt hic benè deducunt informantes. Neque etiam eſt nulla ex defectu iuriſdictionis ex deciſionibus antiquis allegatis, & Modern. Achil. de teſtibus prima & tertia. Felin. in c. veniens, il ſecundu de teſtibus nu. 11. Quod tertius ratione connexitatis, poteſt venire ad cauſſam, &

ſufficit

Digitized by Google

ſufficit commiſſio Cæſaris, & tanto magis in Auditori-
bus Rotæ ſtante Bulla Pij.4.

1 Non obſtat, quod dicta commiſſio † dicit, in exſecu-
tione nominandis tum quia Rota non tenet, quod dicit
Creſcen.deciſ.8.in fin.vt per Put.lib.1.pag.144.incipiẽte
R. Triuultius commiſerat cauſſam Achil.de lit.deciſ. 2.
Tum etiam, quia vbi quis vult venire tanquam reus vo-
luntarius, tunc poteſt intrare difficultas de clauſula,& in
exſecutione nominandos cum copula, vel ſine: ſed vbi
quis vult venire tanquam tertius ratione connexitatis
iuris deducti in iudicio ex diſpoſitione iuris communis,
hoc poteſt facere vigore ſolius cõmiſſionis Cæſaris,quo-
2 modocunque ſit concepta. Neque eſt verum, † quod ci-
tatio ad dicendum contra commiſſionem, non ſpecifi-
cat commiſſionem,quia ſufficit, quod dicit cõtra quam-
cunque commiſſionem. Alia benè euacuantur per in-
formantes Marci.

ROBVSTERII.

Conchen. Decanatus. Die Lunæ,8.
Ianuarij,1573.

SVMMARIA.

1 *Confeſſio nocet ſingulari ſucceſſori,ſi ipſe ſucceſſor indiget iu-
re prædeceſſoris.*

DECISIO XC.

FVit reſolutum, ſententiam latam eſſe in petitorio, &
poſſeſſorio,& quod ſi Conſtantinus iuſtificauit in pe-
titorio intentionem ſuam, vel non, tenetur iuſtificare,
vel propter clauſulas poſitas in gratia ſuę coadiutorię ei-
dem Conſtantino. Non obſtant litteræ acceſſus ſeu re-
greſſus Ioannis,quoniam illæ non ſunt ſatis iuſtificatæ in
valore ac diſpenſationibus narratis & aliis,de quibus hic
per informantes. An vero ex lapſu temporis præſuman-
tur diſpenſationes, poterit videri ſi opus fuerit. Nec iu-
ſtificantur ex confeſſione Conſtantini ſenioris, quæ ple-
runque nocet ſucceſſori. Et quoniam dixerunt, quod
1 ita † demum nocet ſucceſſori ſingulari, ſi ipſe ſucceſſor
indiget iure prædeceſſoris, & vtitur ſeu nititur dicto iu-
re,alioquin ſi eſt reus,& poſſeſſor, poteſt niti ſola poſſeſ-
ſione,& ex illa excludere actorem per non ius ſuum, l. a-
pud Celsũ.§.auctoris. & §. de actoris. de dolo except.Iaſ.
in §. item Seruiana,nu. 80. poſt med. ver.iſtud tamen in-
telligit, & limitat,vt poſt Specul.per Ioan. Fabr. Bald. &
alios quos allegat.Et ita fuit tentum coram D.Cotta del
1563. In vna Salamantin. Canonicat. Sed hæc reſponſio
intrat caſu, quo Conſtantinus poſſet agere ſpolio, quia
interim contra Ioannem haberetur pro poſſeſſore, & tũc
poſſet niti ſola poſſeſſione,Ruin.conſil.vigeſimooctauo,
num.9.libr.4.Caſſad.de præſen. deciſ. 6.Sarnen.in reg.de
annal. q. 13. & de triennal. q. 11. Sed ſi non poteſt agere
ſpolio,tunc intrat motiuum contra Conſtantinum,quod
cum ipſe indigeat iure prædeceſſoris, & debet vti illo,
quando Io. eſt reus, & poſſeſſor,confeſſio auctoris nocet
ſingulari ſucceſſori.

Quo vero ad poſſeſſorium, licet plures Domini non
dubitarent, quod ſententia ſit iuſta ex promiſſione dict.
Conſtantini,tamen res indiget particulari diſcuſſione, ſi
pars inſtaret.

ROBVSTERII.

Oxomen.Archipreſbyteratus. Die Veneris,
6.Aprilis.1576.

SVMMARIA.

1 *Sententiæ criminalis non poſſunt reuocari ex capite notoriæ
iniuſtitiæ.*

2 *Nullitas mandati non facit effectum notoriæ iniuſtitiæ.*

3 *Supplicatio antequam ſit regiſtrata & tradita parti, non
poteſt conſiderari aliquod præiudicium, neque aptitudo
ad illud.*

DECISIO XCI.

TEnuerunt Domini, quod † ſententiæ criminales nõ 1
poſſint reuocari ex capite notorię iniuſtitię,quia re-
tentio, vel non reſtitutio ſcripturarum fuit pręiudicialis,
& apta nocere: nam data porrectione partis prout dice-
bant Domini hic adeſſe, & ſignata ſupplicatione in vita
reſignatarij, poteſt præſtari conſenſus, & fieri expeditio
poſt obitum. Et quod addeſſet conſenſus Garziæ,dicebãt
probari ex dictis Galli, & Alphonſi, dum dicunt de con-
ſenſibus in plurali, quamuis re vera Gallus in alia vltima
diſpoſitione,quæ non eſt data,declaret,quod dixit de cõ-
ſenſu. Dicebant etiam Domini, quod Gubernator Vrbis
iuxta facultates ſuas potuit adhibere fidem teſtibus pro
informatione curiæ examinatis. Et pro iuſtitia ſenten-
tiarum,allegabãt tex.in c.2.in fi.de renunt.lib.6. Non ob-
ſtat,quod ſupplicatio eſſet in retentis,quoniam dicebant,
quod in deciſ.Io. Paul. 14. allegata,erat præſtitutus con-
ſenſus, nec probabatur porrectio, prout hic. Et ad deciſ.
Put. alleg. 99. lib. 2. dicebant, quod ibi non erat ſignata
ſupplicatio. Non obſtat, quod Ioannes eſſet minor, quia
Domini dicebãt,potuiſſe iſte defectus ſuppleri, vt in mo-
tu proprio.Dicebant † etiam,quod nullitas mandati non 2
facit ad effectum notoriæ iniuſtitiæ, & tanto magis,quia
dicebant, quod mandatum erat vtile. Non obſtat, quod
non fuerit facta expeditio. Quoniam dixerunt Domini,
quod id fuit culpa Gregorij. Conſiderabant etiam Do-
mini,quod pręmiſſa multo magis procedunt contra Gre-
gorium occultantem ſcripturas,contra quem omnia iura
clamant,& ad effectum notoriæ iniuſtitiæ, & ad impug-
nandam rem iudicatam, quo caſu ſufficit aliquis color,
vel aliqua velata ratio, vt per Corn. conſ.10.lib.4.Franc.
& alios allegatos. Vnus tamen ex Dominis conſiderabat,
quod † antequã ſupplicatio ſit regiſtrata, & tradita parti, 3
non poteſt conſiderari aliquod præiudicium,neque apti-
tudo ad præiudicandum,cum Princeps vſque ad illud tẽ-
pus poſſit lacerare, denegare, & ad liberũ abſque iniuria
diſponere de ſupplicatione, vt per Sarnen. in reg.de iur.
quæſit.q.6.nu.2.& q.10.in fi.nu.3.Et tanto magis,cum in
caſu iſto detur veriſimilis mens Papæ de reiectione iſtius
ſupplicationis, cum Datarius propoſuerit in d. ſupplica-
tione,quod non expediatur non citato Gregorio.

ROBVSTERII.

Roman.pecuniaria.Lunæ,22.Octo-
bris. 1576.

SVMMARIA.

1 *Exceptio ſolutionis præſumptione iuris probatur etiam con-
tra obligationem Cameralem,& nu.6.*

2 *Solutio an ſit facta in duriorem cauſſam vel leuiorem, pen-
det ex coniecturis & circumſtantiis facti.*

3 *Veriſimile vnum additum aliis veriſimilitudinibus facit
ſufficientem probationem.*

4 *Declaratio ſolutionis dicitur eſſe incõtinenti facta à credito-
re ex eadem vel diuerſis cauſſis, cum ſit facta antequam
ſolutio eſſet habita pro perfecta.*

5 *Cauſſa durior non dicitur, in qua interpellatio requiritur,
vel cuius dies nondum venerat.*

6 *Solutio ex præſumptione iuris præſumitur facta in duriorem
cauſſam.*

DECISIO XCII.

TOta difficultas fuit reſtricta ad hoc,an ſolutiones fa-
ctæ per Nicolaũ ipſi Bernardo vſque ad mẽſem Au-
guſti,1569.cedant in cauſſam debiti fructuum officij mi-
litis ſancti Pauli, quos fructus pro Bernardo per plures
annos antea,& poſtea Nicolaus exegit,vel in aliam cauſ-
ſam debiti 500. ſcutorum, quos Bernardus mutuauerat
Nicolao del.1566.In qua difficultate erãt duæ opiniones,
altera ꝙ dictę ſolutiones cedant potius in cauſſam d.mu-
tui 500.ſcutorũ,ita,vt ſit retardanda exſecutio obligatio-
nis Cameralis. Et mouebat iſtos Dños,quia † etiam con- 1
tra obligationẽ Cameralem probatur exceptio ſolutio-
nis,

Digitized by Google

nis, quando tamen probatur ſolutio præſumptione iuris, vt poſt alios Soc.conſ.27.nu.30.in 4.cũ aliis per Modern. de oblig.cameral.par.1.q.3.num.4.& parte 4.q.1.num.5. ſed ex præſumptione iuris iſtæ ſolutiones in dubio cenſentur factæ in duriorem cauſſam, vt hic benè deducunt informantes Nicolai, & addebant Corn. conſil.295.colum.2.li.3. Et ſine dubio durior cauſſa erat illa mutui 500. ſcutorum, quia pro illis erat Nicolaus obligatus in forma Cameræ, & cum hypotheca ſpeciali, & aliæ circumſtantiæ omnes reducuntur ad iſtam grauiorem cauſſam. Altera vero erat opinio, quod iſtæ ſolutiones potiùs cenſeantur factæ in cauſſam fructuum perceptorum. Nam
2 an † ſolutio ſit facta in duriorẽ cauſſam, vel aliam leuiorem, totum hoc pendet ex coniecturis, & circumſtantiis facti, ſi quæ ſunt: & in primis illæ diligenter inſpiciendæ ſunt, antequam deueniatur ad hanc de duriori cauſſa, quia procedit, quando res eſt omnino dubia: non quando adſunt aliquæ coniecturæ, vel circumſtantiæ, ſeu veriſimilitudines in contrarium, Bart. & Angel. in l. prima,
3 numero quarto, de ſolut. Nam † vnum veriſimile additum aliis veriſimilitudinibus facit ſufficientem probationem, Bald. & alij per Soc.conſil.149.colum. fin. Hic vero concurrit.

Primò declaratio ipſius Bernardi creditoris, quæ declaratio in primis eſt inſpicienda, vt per gloſ.& alios in d. l.1.de ſolu. Nam dictus Bernardus in pluribus partitis dicit, *A bon conto del mio officio ho riceuuto a bon conto come di ſopra.* Et licet iſta declaratio non ſit facta primo in prima receptione, niſi de menſe Septembris 1570. Tamen po-
4 teſt † dici incontinenti facta, cum ſit facta antequam ſolutio eſſet habita pro perfecta, not. Bart. & alij in l. 1. numer.6.de ſolut. Nam ſicut de menſe Auguſti 1569.de quo fuit facta prima ſolutio 351. ſcutorum in pluribus vicibus, vt inquit prima partita, Nicolaus erat debitor ratione iſtorum fructuum ad minus in 400.ſcutis, ita etiam de menſe Septembris 1570.de quo fuit facta dicta declaratio, erat dictus Nicolaus debitor ex eadẽ cauſſa fructuum officij in 500. ſcutis, & amplius, & tamen non ſoluerat, niſi 408.ſcuta, & ſic non erat perfecta ſolutio in aliqua cauſſa.

Nõ obſtat, quod illa declaratio videatur limitata ad illas tantum partitas in quibus id dicit, argu.l. vnicæ, §.ſin autem, C.de caduc. tollen. Nam hæc eſt brocardica quæſtio, vt patet ex allegatis per D. Ant. Gabriel. de teſta. concluſ. 10. per tot. Nihilominus ſatis videtur conſonum rationi, quia vbi in aliis militat eadem ratio, ſequeretur abſurdum ſicut hic, quod debeant aliæ partitæ declarari in iſtis partitis, quæ habent cauſſam expreſſam, vt ex mente Dec. videtur reſidere lib. Gabriel. nu.9. & 6.& hic militat eadem ratio in omnibus: imo videtur abſurdum, quod aliquas ex iſtis partitis ſoluerit in vnam cauſſam, aliquas vero in aliam, non data aliqua ratione diuerſitatis, neque accedente aliqua cauſſa, cur potiùs voluerit vnas recipere in vnam cauſſam, alias vero in aliã cauſſam, præſertim vbi concurrunt aliæ veriſimilitudines. Nam tunc, vt dictum eſt, vnum veriſimile additum aliis veriſimilitudinibus inducit ſufficientem probationem: ſed hic cõcurrunt alia, vt ſtatim deducitur, ergo ceſſat controuerſia huiuſmodi de d.l. vnica. §. ſin autem.

Secundò principaliter concurrit voluntas, & declaratio ipſius Nicolai; nam de menſe Iulij 1573. ipſemet Nicolaus in quadam ſua cedula, de qua fol. 12. coram Gubernatore, ita dicit, *Item prometto quello che mi trouaſſi in mano ſua de lo danari riſcoſſi del ſuo officio del cancel. di ſignor Paulo, ch' io non habbia data in mano ſua pagarli ad ogni ſuo piacere*, dum enim dicit, *che mi trouaſſi*, præſupponit virtualiter, quod magnam partem illarum pecuniarum ſoluerit. Ex his enim, quæ poſtea ſequuntur, declaratur animus in præcedentibus.

Tertiò, concurrit, quod reperitur in manibus iſtius Bernardi ſchedula illa ſcutorum 500. Nam ſi ſcuta 776. fuiſſent ſoluta in cauſſam iſtius mutui 500.ſcutorum, veriſimile eſt, quod, aut ſchedula illa fuiſſet Nicolao reſtituta, vt in l.ſecunda, §. primo de pact. aut aliquid de ſolutione in pede illius apochæ fuiſſet ſcriptum per ipſos, prout reperitur in alia de menſe Auguſti, 1569. vt fol. 34. à tergo. Aut aliquid fuiſſet expreſſum.

Quartò, quia iſtæ multiplicatæ ſolutiones factæ per Nicolaum magis cõueniunt, & ſunt magis proportionabiles huic cauſſæ fructuum, quam alteri de mutuo 500. ſcutorum. Tum quia ſicut in pluribus, & diuerſis modicis ſummis ſatisfaceret, præſertim cum magis conueniret, vt quæ tanquam procurator exegerat, liberaliter ſtatim reſtitueret, cum alia ſumma mutui 500.ſcutorum requireret interpellationem, vt in ſimilibus circumſtantiis, & qualitate perſonarum conſiderat Angel. in d.l. prima, nu. quarto, de ſolut. in ſumma proportionabili conſiderat Riminal.conſil.346.nu.5.

Præterea ſi ſumma 500.requirebat † interpellationem 5
prout eſt, non poteſt dici durior cauſſa, cuius dies nondum venerat, vt hic benè conſiderant informantes Bernardi, iuxta text. in terminis in l.3.ff. de ſolut. Pariſ.conſil. 122.nu.8. libr.4. Neque articulus conſideratus per informantes Nicolai videtur obſtare, quia non loquitur de iſta ſumma 500. ſed de fructibus, in quorum ſolutione potius eſt præſumendum neceſſitas, quia plures partitæ id dicunt, & ſolutio ſemper præſumitur ex neceſſitate facta, quam ex voluntate.

In iſta diſcuſſione Domini dixerant, vt cauſſa proponatur iterum in ſequẽti, & dabitur reſolutio, & quod Nicolaus cogatur edere libros, ex quibus apparebit veritas, vt inquit Imol. in l. 1. de ſolut. Alexand.conſ.85.lib.3.Soc. conſ.17.lib.3.Dec.conſil.308.in fin.

Die vero 26.eiuſdem fecit conſtare de tali ſatisfactione, vt impediat exſecutionem obligationis Cameralis ex certa, & ſpeciali præſumptione iuris, quod ſolutio præſumitur facta in grauiorem, & duriorem cauſſam, quæ præſumptio onerat duriori onere probandi contrarium. † Ita 6
vt licet poſſent conſiderari aliquæ coniecturæ pro parte Bernardi, quæ fortè circumſcripta prædicta præſumptione probarent, nihilominus non ſufficiunt ad tollendam præſumptionem iuris.

ROBVSTERII.

Getunden. adminiſtrationis epiſcopatus ſede vacan. Die Mercurij.6.Octobris, 1574.

SVMMARIA.

1. *Recuſationis iudicis materia eſt fauorabilis.*
2. *Intereſſe iudicis etiam remotum reddit eum ſuſpectum.*
3. *Iuramentum ſolum ſufficit ad notarium & locum recuſandum ſuſpectum.*
4. *Auctoritas loci ſola non ſufficit ad adhibendam fidem ſcripturæ male extractæ.*

DECISIO XCIII.

FVit reſolutum, quod proceſſus per iudicem compulſorem factus, ſit nullus, & iura in eo extracta non facere fidem, quia talis iudex potuit recuſari, & recuſatio fuit legitimè facta: nam fuit præſtitum iuramentum & arbitri fuerunt petiti, & cauſſæ legitimæ recuſationis propoſitæ, & appellatum. Et † materia recuſationis iudi- 1
cis eſt fauorabilis, Cõuar. pract. quæſt.c.26.& leuis cauſſa repellit iudicem, licet non repellat teſtem, gl. Abb.& alij in c.cũ R. Canonicus, de of. del. quod tamen totũ reſidet in arbitrio iudicis, vt poſt Lanfr. inquit Rebuf. de recuſ. iud. gloſſ. vnica, artic.6.numer.45. Et exceptio de amicitia cum Archidiacono, & alia circa illius perſonam conſiderata, viſa fuerunt Dominis ſufficientia, ſicut etiam viſum fuit illi canonico, qui quando allegatus fuit ſuſpectus ex eadem cauſſa, abſtinuit. Non obſtat, quod non eſſet controuerſia

trouerſia de iure conferendi, & intereſſe Archidiaconi eſſet ſecundarium, quod regulariter non eſſet in conſide-
2 ratione, ex Tiraq. & aliis allegatis. Nam † dicebant Domini, quòd licet tale intereſſe non reddat iudicium nullum, tamen facit, vt tanquam ſuſpectus ex tali intereſſe poſſit, vt ſuſpectus recuſari, ex Lanf. de recuſ. iud. Et tanto magis, quia ex pluribus circumſtantiis ille Archidiaconus magni faciebat controuerſiam iuriſdictionis, & alternatiuè.

Non obſtat, quod quoad notarium non ſint expreſſæ cauſſæ, & allegatio videbatur calumnioſa ex pluribus circumſtantiis hic benè conſideratis per informãtes Archidiaconi. Nam ſufficit allegatio legitimæ ſuſpicionis Iu-
3 dicis. Item † quoad notarium, & locum plures tenebant, quòd non requiritur expreſſio cauſſæ, ſed ſufficit ſolùm iuramentum & pro ratione voluntas, ex Bald. & Boer. in deciſ. & locis alleg. in memoriali. Addebant Anchar. conſ. 263. ſub nu. 2. & Alex. conſi. 104. nu. 2. & 3. lib. 5. In quo tamen aliqui replicabant, rem hanc eſſe magni momenti, & exemplarem, præſertim vbi adeſt ſuſpicio calumniæ pro vt hic non videtur adeſſe in notario, loco, & hora. Et Doct. intelligunt illud, dummodo adſit dolus malus. Quo verò ad ſcripturas dicebant eſſe malè extractas, & non facere fidem, quia non adeſt citatio ad videndum iurare teſtes. Illi teſtes qui dãtur, fuerunt ſimul examinati, quod licet regulariter, niſi in leuibus, & non recognoſcuntur manus illorum notariorum, qui ſcripſerunt illa: & licet ſit antiqua, tamen requiruntur aliqua adminicula etiam
4 in antiq. vt per Aug. de fide inſtrum. Non † obſtat auctoritas loci ſcribaniæ epiſcopalis. Nam dicebant non eſſe probata requiſita, de quib. per Felin. & alios in c. ad audiẽtiam, de præſcr. Aym. de antiq. temp. Quo vero ad exceptiones teſtium, nihil fuit dictum, quia capitulum nòn informat. Agetur de ea in ſequenti, etiã ſi non informaret.

ROBVSTERII.

Roman. legati. Lunæ, 16. Februarij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Confeſſio ſola debiti non eſt ſufficiens ad actionem acquirendam aduerſario, niſi aliis adminiculis adiuuetur.*

2 *Quantitas mercedis quomodo ſit conſideranda.*

DECISIO XCIV.

FVit reſolutum, quod ſi non datur exceſſus in iſtis binis mille ſcutis reſpectu ſeruitiorũ, hoc eſt, ſi bis mille
1 non excedunt ſeruitia, in eo, in quo non excedunt, dant prædictum legatum factum D. Mario legato Pio, quia iſtud legatum D. Marij eſt ex debito, de quo debito ſatis in genere pro nunc conſtat, non ex ſola confeſſione, quæ ſi ſola eſſet, indigeret particulari diſcuſſione, ex longa diſtinct. Henric. Botoh. in capitul. ex parte. de confeſſis, ſed ex adminiculis pluribus, quæ colliguntur ex teſtibus, & ex his, quæ Domini ipſimet viderunt in caſu vertente inter ipſam teſtatricem, & alios de Matthæis. Non obſtat, quod pro mercede non licet petere vltra centum quoli-
2 bet anno. Quia † dicebant verum fortaſſe, de iure communi, ſed ex conſuetudine in pluribus caſibus obſeruata, Rot. dedit ſalarium, iuxta modum laborum, & qualitatem perſonarum, & cauſſarum, vt in illa Roman. ſeu Ilerden. pecuniaria coram Dom. Sarmiente. Item verum fortaſſe, quando taxatur ex officio, ſed non quando pars taxat, præſertim per modum conuentionis, quia vnus teſtis dicit, quod Domina Flaminia dixit illi, vt diceret Domino Mario, quod laboraret libenter, quoniam ipſa iam in teſtamento fecerat debitum ſuum, vel ſimilia verba, & alius dicit, quod Dominus Marius deſiderabat recognitionem aliquam, & ſimilia verba. Item in iſta materia ſecundum communes concluſiones ad effectum cauſſæ oneroſæ, vt res dicatur debita, conſiderantur merita non ſolùm obligatoria, ex quibus dari poſſit actio, vel iudicis officium, ſed etiam vbi ſolum gratia beneuolentiæ veniunt, ne ius aliquod agendi præſtent, vt colligitur ex Abb. in rub. de donat. text. in l. ex hoc iure. de iuſtit. & iur. & in l. ſi non ſortem, §. libertus, de condi. indeb. Tiraq. & alij per Rimin. iun. in §. primo, Inſtit. de donat. nu. 92. cum ſequent. Et licet Pinellus, in l. prima, in tertia parte, nu. 60. cum pluribus, alleget plura in contrarium, tamen communis eſt iſta. Item hic ceſſat difficultas, tum ſaltem detur officium iudicis præſertim ſtantibus teſtibus. Si tamen pars velit audiri in hoc, qualia debeant eſſe merita, poſſet audiri. Reſeruarunt in iſta poſitione Domini, an legatum bis mille ſit per exactionem reuocatum, an adſint alia bona, & cui incumbat onus probandi. Item an ex ceſſione fuerit quæſitum aliquod ius Domino Mario, & illorum aliquod præiudicium cauſſæ piæ, reſeruauerunt etiam videndum, an conſtet de exceſſu die 28. Iunij 74. Fuit etiam reſolutum non conſtare de exceſſu in iſtis bis mille, quod pendet plurimum ab his, quæ ſupra dixi de meritis beneuolentiæ, vel debitis.

ROBVSTERII.

Roman. pecuniaria de Bubalinis. Die Veneris, 7. Nouembris, 1572.

SVMMARIA.

1 *Exceptio competens principali competit etiam fideiuſſoribus ad impediendum exſecutionem obligationis Cameralis.*

2 *Obligatio ſimplex facta præſumitur ex cauſſa præcedente.*

3 *Verba denotantia ſponſalia reducuntur ad matrimonium de præſenti ex præcedente tractatu matrimonij.*

4 *Breuitas temporis, & vicinitas actuum clarè demonſtrant intentionem agentis.*

DECISIO XCV.

QVia pro parte Matthæi Morelli fit fundamentum in decoctione Bufalini, & ceſſione bonorũ illius, nec non in noua ſocietate Domini Alexandri Ferri, de quibus tamen nulla fit mentio in ſerie facti per Illuſtrem D. Vicarium tranſmiſſi, ſi ei videbitur diſcutiẽda, aut tranſmittenda. Et reſponderunt difficultati ſecundum ea tantùm, quæ in ſerie facti proponuntur, more Scæuolæ I.C. ac reſoluerunt, quod mandatum per A. C. decretum, & relaxatum, de quo in puncto, non fuit iuſtè decretum, & relaxatum, ideo non debebat per Illuſtrem Dominum Vicarium confirmari. Et ratio fuit, quia Matthæus tenebatur ante primum terminum liberare Bufalinum ab iſta
fideiuſſione, de qua in laudo, quia † exceptio competens 1
principali competit etiam fideiuſſoribus, & impedit exſecutionem obligationis Cameralis, vt hic per informantes.

Non obſtat, quod Bufalinus poſteà ſponte, & ſimpliciter ſe obligauerit, & fideiuſſores poſtea promiſerint habentes relationem non ad laudum, ſed ad obligationem Bufalini ſimplicem. Nam reſponderunt Domini, quod licet obligatio Bufalini videatur ſimplex in ſui contextu-
ra, & pura ac ſpontanea, tamen † ex iuris interpretatio- 2
ne cenſetur facta in exſecutionem laudi, & acceſſoriè ad illud, vt in pluribus caſibus cumulat Alciat. de præſumpt. regul. 2. præſump. 23. & ſequent. Quod etiam confirmatur, quia ex tractatu præcedente de ducendo aliquam in vxorem, ſi poſtea fiat ſponſalitium per verba denotantia ex ſui proprietate matrimonium de futuro, tamen ex dicto tractatu præcedente arguitur iſtud, quod poſtea fit, licet non neceſſarium eſſet in exſecutionem
præcedentis tractatus, † attento, quod verba illa redu- 3
cuntur ad matrimonium de præſenti, Cardinal. in Clementin. prima, quæſtio. ſecunda, in fin. ſub nu. 16. de conſanguin. & affinit. Cepol. in conſ. crimin. primo, ſub num. 14. verſicul. item quia quanto præceſſit tractatus. Gouar. in 4. decret. in 2. parte, capitu. quarto, verſic. cuius opinio.

Et in

Et in caſu iſto obligatio Buſalini ſaltem reſpectu fideiuſ-
ſorum nó fuit ſpontanea,ſed neceſſaria:& licet aliqua fe-
cerit,ad quæ non tenebatur, tamen nó ideò fit,quod non
dicatur feciſſe in exſecutionem laudi, & acceſſoriè ad il-
lud, taliter, quod ſi non præceſſiſſet laudum, ſine dubio
4 nihil ex illis feciſſet ex ſupra dictis,& ex † breuitate tem-
poris,& vicinitate actuum,ex quibus ſine dubio arguitur
correſpectiuitas,& intentio Buſalini.Et hoc idem confir-
mant illa verba, ſuæ obligationis certior factus omnium
præmiſſorum,&c.Item deciſio allegata coram. R. D. Se-
raphino in illa Carpentoraten.del.1568.28.Maij,multum
coadiuuat hanc partem, quo fit, cum dicta obligatio ve-
nerit in exſecutionem laudi,& acceſſoriè ad illud, omnes
conditiones,& qualitates,quæ inerant primæ, cenſentur
repetitæ in iſta acceſſoria,& illi ineſſe,vt in l.ſi dari.Et ibi
ſatis ad propoſitum Alciar.poſt alios, qui loquitur de ad-
implemenro iſto cum aliis per informantes allegatis, &
addebant Domini vltra Alciat. in alio caſu valdè ſimili.
Aretin. in l.Tiria §. idem reſpondit, colum.3.verſic.vnde
ſaluemus illa dicta.de verbor.obligat. Claud.in l.non ſo-
lùm,§.morte,nu.30.ante fin.verſi.vnde ipſe aliter reſpon-
det.& Hormandet.nu.18.verſi.4.limitatur, & Alex.num.
215.verſi.6. declaratur, de nou.ope.nuntiat.Aym.conſil.
135.nu.13.cum ſeq.

Non obſtant aliqua,quæ extra opponuntur.Quoniam
benè euacuantur per informantes Marcelli.

ROBVSTERII.

Albanenſis collationis dotis. Die Lunæ,
26.Nouembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Permutatio ſi fiat de pecunia ad rem,efficitur res illa fundus dotalis.*
2 *Reſeruationes ſunt intelligendæ ſecundum diſpoſitionem iuris communis.*
3 *Renuntiationes ſunt ſtricti iuris, ita quod non inducuntur, niſi expreſſè dicatur.*

DECISIO XCVI.

CAuſa fuit latè diſcuſſa ſuper eo tantum, an Baronia
Collis Alti del 1562.fuerit effecta fundus dotalis,ita
quod Domina Clarix ſibi præiudicauerit, vt agentes pro
Illuſtr.D.Cardinali prætendunt, vel tantùm ſimplex hy-
potheca, aut aſſecuratio dotis D. Claricis, vt pro parte
ipſius prætenditur. In qua difficultate aliqui erant pro Il-
luſtr. D. Cardinali. Primò, ex verbis expreſſis, de quibus
in inſtrumentis 1562.& 64. Secundò, ex l. ita conſtante,
1 cum l.ſequ.de iure dot. vbi † ſi ſit permutatio de pecunia
ad rem,efficitur res illa fundus dotalis,& idem Afflict.de-
ciſ.336.nu.3. Non obſtant clauſulæ reſeruatiuæ:Nam re-
ſpondebant, quod quædam ſunt pacta dotalia, quæ pen-
dent à voluntate partium, quædam quæ pertinent ad di-
ſpoſitionem iuris,l.ſi pater. in princip. de pact.dotal. vbi
ad diſpoſitionem iuris pertinet,quãdo reddatur, quomo-
do,& in quibus.Item præſupponebant, quod reſeruatio-
nes recipiunt interpretationem à iure. Bart. in l.vxorem.
§.teſtamento.de leg.3.Ruin.conſ.49.nu.17.in 4.Et plures
diſpoſitiones in eodem ſubiecto ita debent interpretari,
vt ad inuicem concordent,& ne ſint inutiles,aut ineptæ,
latè poſt alios Aym,conſ.7.nu.4.& 5.& conſi.144.num.4.
2 Ideò † dicebãt iſtas reſeruationes eſſe intelligendas qua-
tenus de iure competant:Oldrad.conſ.214.n.2.Soc.conſ.
207.nu.2.in 2.& quatenus fundus dotalis euinceretur, &
ita o perantur ſuum effectum.

Aliqui vero tenebant pro Domina Clarice, quod non
ſit fundus dotalis, ita quod non ſibi præiudicauerit D.
Clarix.

Primò, quia actus iſti regulantur à poteſtate, vel vo-
luntate,Bart.& alij per Alex.conſil.123.in princ. lib.4.ſed
hic concurrit poteſtas:nam potuerunt conſtituere partes
ipſę fundum dotalem cumulatiuè ad omnes alias obliga-
tiones,& illas ſibi cõſeruare,quoad omnes effectus iuris,
Bart.conſil.124.nu.5.in primo,cum aliis per informantes
hic. Voluntas etiam concurrit,quod adſunt clauſulæ tam
prægnantes ac geminatæ, vt non poſſit dubitari de vo-
luntate contrahentium, quod omnia iura voluerunt ſibi
reſeruare, prout dicebant iſti Domini. Ergo nullum fuit
illarum præiudicium Dominæ Clarici in prioribus obli-
gationibus, ſed tantùm fuit addita noua cautela, & aſſe-
curatio ipſi Clarici.

Secundò, quia † renuntiationes ſunt ſtricti iuris, & 3
non inducuntur,niſi expreſſè dicatur,aut neceſſario infe-
ratur:ſed hic neque fuit dictum aliquid de renuntiatione
prioris iuris, neque infertur neceſſario: ergo ſtant iura
antiqua.

Tertiò,quia nouatio non inducitur,niſi expreſſè dica-
tur,& hic non ſolum non fuit dictũ de nouatione facien-
da,ſed expreſſè fuit dictum,vt non inducatur nouatio.

Quartò, quia in dubio pro dote eſt pronuntiandum.
Quia tamen Domini non erant concordes, fuit dictum,
vt cauſa iterum ſuper hoc proponatur, quia ſubſequen-
tia multum pendent ab iſta quæſtione.

ROBVSTERII.

Parmen. ſtatus.Die 15.Iulij,1576.

SVMMARIA.

1 *Statuta inuicem contraria quomodo ſint diſtinguenda.*
2 *Statutum eo ipſo,quod eſt publicatum, præſumitur vſui receptum.*

DECISIO LXXXII.

TOta difficultas fuit per Dominos in diſputatione
iſtius puncti reſtricta ad intelligentiam ſtatutorum
Parmę,de quibus in puncto,an illa eſſent adinuicem con-
traria,vel ne,& poſſent per diſtinctionem aliquam remo-
ueri, & † quæ diſtinctio eſſet tenenda, iuxta tradita per 1
Alex.& alios quos refert Dec.conſ.602.nu.5.cũ ſeq.Nam
dantur plures diſtinctiones per informantes videlicet.

Quod ſtatutum Rangonorum loquatur de libro com-
poſito, ſtatutum vero Pallauicinorum loquatur in filcia,
quia, vt aliqui dicebant, breuiarium, & filcia idem ſunt,
vel idem pollent.

Alia datur diſtinctio, quod ſtatutum Rangonorum
loquatur in filcia, ſtatutum vero Pallauicinorum loqua-
tur,non de filcia, ſed de inſtrumento ſeparato, & reperto
extra filciam.

Tertia datur diſtinctio,quod ambo ſtatuta loquantur
in filcia, ſed ſtatutum Rangonorum propter pœnas co-
pulatiuè poſitas, eſt intelligendum de filcia notarij viui,
contra quem poſſent habere locum pœnæ à ſtatuto indu-
ctæ.Statutum vero Pallauicinotum eſt intelligendum in
notario mortuo,& ſic in filcia notarij mortui.

Quarto,datur intellectus,quod ſi ſtatutum Rangono-
rum intelligitur de filcia notarij viui & mortui, & ſtatu-
tum Pallauicinorum pariter in filcia notarij viui & mor-
tui, ſtatutum Pallauicinorum tanquam magis præciſum,
& derogatorium alterius debeat attendi.

Datur etiam quintus intellectus, quod verba debeant
in principio breuiarij cuiuſlibet anni ſcribere,qualiter il-
lud breuiarium eſt ſuum,& verba, quę ſequuntur,ponen-
do nomen & pronomen,referantur ad inſtrumenta.

Prima diſtinctio in eo, quod ſtatutum Rangonorum
loquatur in libro compoſito,non placebat Dominis,quia
ſtatutum intelligitur de filcia,& breuiariis,& clarè loqui-
tur,& quod dicitur de libro, id dicitur ampliatiuè,& non
reſtrictiuè.

Secunda diſtinctio, quod ſtatutum Pallauicinorum
non loquatur in filcia,ſed in inſtrumento ſeparato, & re-
perto,extra filciam, quæ habuit controuerſiam inter Do-
minos, quamuis apud aliquos hæc reſtrictio non poſſet
ſaluari

ſaluari habita ratione recti ſermonis, ſi breuiarium, & filcia idem pollent, conſiderando totum ſtatutum Pallauicinorum, præſertim in ver. & illud obſeruari debeat in votum, vſque ad fi. vbi videntur verba ſatis ampla, quæ reſtringi non poſſunt.

Circa tertiam diſtinctionem, quamuis illa placeret pluribus, & pluribus etiam diſpliceret, tamen dicebant pendere à reſolutione alia, de qua per gloſſ. & alios in l. mancipia. C. de ſeru. fugit. cum aliis per Dic. in l. 1. nu. 14. C. de eden. & in pluribus eius cõſiliis, & partes debent in hoc præcipue inſiſtere, & in 4. intellectu. Nam hoc apud aliquos videbatur vrgere, quod ſi ſtatutum Pallauicinorum intelligitur in filcia, aut tenenda eſt quarta diſtinctio de notario viuo & mortuo, aut tenendus eſt quartus intellectus propter verba ſtatuti Pallauicinorum tã præciſa, & vrgentia, quod illud ſtatutum, & non aliud debeat obſeruari.

Quintus intellectus, licet placeret pluribus, tamen aliqui dubitabant de releuantia, hoc eſt, quod non ideo Pallauicini haberent intentum, ex quo non apparet obſeruata quolibet anno illa ſolennitas in iſta filcia, & cum inter Dominos eſſet varietas, non potui aliquid firmare, niſi quod placeret, vt Proconſules Parmæ viderent filciã, & ſtatuta huiuſmodi ac inſtrumentum donationis, ac dicerẽt votum ſuum: nam in iſtis plurimum valet iudicium peritorum in arte, qui melius notant obſeruantiam, & conſuetudinem interpretatiuam, remanendo tamen articuli de ſuſpicitione filciæ, & an in filcia ſint ſcripturæ non authenticæ nec ne, interim diſcutiendi in Rota. Vel ſi non poterit ex aliqua cauſſa hoc fieri, tunc ponatur cauſſa ſuper eiſdem, ſtrictè tamen ad iſtas diſtinctiones & intellectus, præſertim ad ſecundam, & tertiam diſtinctionem, & quartum intellectum ſimul cum obſeruantia, ſi quę ex actis colligi poteſt, quę releuet. Nam apud aliquos ex Dominis obſeruantia allegata per Pallauicinos plurimum confert ad interpretanda iſta ſtatuta, licet aliqui vellent ſeparatim de ea videre.

2 Præſupponunt tamen partes, quod † apud Dominos nulla eſt difficultas in pręſumptione iuris. quod ſtatutum eo ipſo, quod eſt publicatum, præſumitur vſu receptum, vt bene deducunt informantes Rangoniorum.

Circumſcribant etiam partes pro nunc, an Varanus ſit de iuriſdictione Parmæ, nam ſi quis erit, de his poſtea erit agendum. Et ſimiliter, quod dicitur de verbis ſtatutorum directis in perſonam notarij, an ſit notarius creatus apoſtolica, ſeu imperiali auctoritate. Nam de hoc nunc non eſt agendum, ſed tantum de intellectu iſtorum ſtatutorum, an vertimur magis in ſtatuto Rangonorum, vel Pallauicinorum, ſi daretur diſtinctio inter illa.

ROBVSTERII.

Nouatien. decimarum. Veneris, 18. Aprilis. 1572.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ creditur, quæ tranſiuit in iudicatum cum inſertis in ea.*

DECISIO XCVIII.

FVit reſolutum ſatis conſtare de tenore priuilegiorum ad effectum, vt ſententia Caſſad. ſit exſequenda, vt vniuerſitas Cameræ ſit cogenda ad electionem æſtimatoris, & indicatoris remediis iuris, & inter alia ſub pœna, quod ſi non elegerit, ſtetur relationi æſtimatoris, & indicatoris à capitulo electi. Quia † ſicut creditur ſen-
1 tentiæ, quæ tranſiuit in iudicatum, ita inſertis in ea. Creſcen. deciſ. 134. Dixerunt etiam Domini, quod in declaratoria poſſunt addi aliqua ex his, quæ pro parte communitatis adducuntur arbitrio ponentis.

Non obſtat, quod in priuilegio Pauli 2. non dicitur, quod electio æſtimatorum, & indicantis debeat fieri ad inſtantiam Capituli, quia cum hoc tãgat intereſſe, & vtilitatem Capituli, de iure intelligitur, ſi Capitulum petierit, per regulas vulgar. Non obſtat, quod in ſententia non dicitur, quod debeant iurare, quia iſta eſt ſpecialis omiſſio, & ſi conſtat de priuilegiis aliunde, quam ex ſententiis, poterit in declaratoria exprimi; & ſic iſta eſt ſpecialis omiſſio & non diſcordantia, præſertim, quia ſententia refert ſe ad dicta priuilegia. Non obſtat, quod in ſententia dicitur, quod cogantur omnibus iuris remediis ad electionem, & tamen in priuilegiis hoc non dicitur, niſi quod alias ſtetur iudicio alterius æſtimatoris. Nam dixerunt Domini, quod iſte eſt ex pœnis ad cogendum eligere, vt ſtetur, iudicio electi à Capitulo. Non obſtat, quod in priuilegiis dicitur, quod communitas teneatur eligere pro ſe ipſis, & ſic videntur præſupponere, quod teneatur eligere caſu, quo teneatur ſoluere decimas: Nam cum dicat, quod teneantur eligere pro ſeipſis, & poſſeſſoribus, pro quibus ipſi non teneantur ſoluere decimas, vt Capitulum ſciat poſſeſſores, & valorem fructuum, & illud de ſe ipſis procedit reſpectu illarum vniuerſitatum, quæ tenentur ſoluere decimas: ſed illæ quæ non tenentur ſoluere, debent eligere pro poſſeſſoribus. Non obſtat, quod in priuilegio dicitur, ad requiſitionem epiſcopi, & capituli, & in ſententia dicitur, ad requiſitionem capituli, quia hoc ideo, quia epiſcopus non erat in iſta lite, & quia priuilegium intelligitur ſeparatim, hoc eſt, in decimis ſpectantibus ad Epiſcopum ad requiſitionem Epiſcopi, in ſpectantibus ad capitulum ad requiſitionem capituli. Quia Epiſcopus & capitulum videntur poſiti tanquam duo oratores, & priuilegium Pauli Secundi loquitur de ſolo capitulo.

Non obſtat, quod non dicitur de indicatione agrorum & vinearum in priuilegio, ſed quod indicentur homines coleotes agros, quia dicitur ibi, quod ita & taliter indicant, vt deſcriptio, &c. quæ fieri non poteſt commode, niſi demonſtrentur etiam agri, & ita ordinarunt, vt expediam cauſſam.

ROBVSTERII.

Roman. cenſus. Veneris, 8. Februarij. 1577.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio iurium, ſeu rerum incorporalium retinetur per ciuilem poſſeſſionem.*

2 *Poſſeſſorium retinendæ dicitur eſſe iudicium ſummariſſimum.*

3 *Poſſeſſorium recuperandæ vel retinendæ poteſt intentari ab eodem, cui datur electio.*

4 *Ius ſibi propria auctoritate dicere nemini licet, etiam habẽti priora, & potiora iura in poſſeſſorio.*

Ampliatur multis modis, vt nu. 5. & 6.

6 *Princeps ſupremus, nunquam tollit ius poſſeſſionis retinentibus eam, niſi ordine iuris ſeruato.*

7 *Interpellatio, ſeu termini præfixio ad ſe defendendum nunquam prætermittitur à ſupremo Principe.*

8 *Spoliatio, & denegatio ſolutionis ex aliqua iuſta cauſſa facta differunt.*

9 *Cauſſa iuſta denegationis ſolutionis abſorbet in ſe petitoriũ, & poſſeſſorium ſimul.*

10 *Sententia graduationis datur in cauſſa diſcuſſionis, in qua non dicitur conſtare de non iure, quouſque poteſt conſtare de iure.*

11 *Ius quod retinetur à poſſeſſore, non mutatur, nec variatur ex mutatione perſonarum.*

12 *Res, & poſſeſſio tranſit cum onere & cauſſa ſua.*

DECISIO XCIX.

MAior pars tenuit, quod Petronij & alij qui reperiuntur, ſunt manutenendi in quaſi poſſeſſione, exi-

1 gendi cenſum, in qua exſiſtunt, quia cum † ſemel fuerint
in poſſeſſione, ſi denegatur ſolutio, aut alius fructus qua-
ſi poſſeſſionis, poteſt poſſeſſor etiam in iſtis incorporali-
bus retinere ciuilem poſſeſſionem, & adire iudicem, &
petere, vt in primis manuteneatur in ſua quaſi poſſeſſio-
ne, ſeu ſtatu durante controuerſia tantum. Ioannes Fabr.
in §. retinendæ, numer. 21. de interdictis, Florian. de ſan-
cto Petro, in l. ſi forte. §. ſciendum, circa med. ſi ſeru. vin-
dic. Salyc. in leg. 1. num. 7. C. vti poſſid. Afflict. deciſ.
395. per tot. Iaſ. in l. clam poſſidere. §. qui ad nundinas,
num. 23. de acquir. poſſeſſ. Socin. Iun. conſi. 122. nu. 16.
in 4. Ruin. conſi. 58. numer. 6. in 4. Marant. in Specul. iu-
dic. part. 4. Dec. conſi. 7. num. 17. Rebuff. in tracta. de
decim. q. 9. num. 8. & ſuper conſtitut. regni, num. 3. tit.
de cauſ. benef. poſſeſſor. in præfat. num. 7. Menoch. de re-
tin. poſſeſſ. remed. 3. num. 131. cum ſequen. Et fuit reſolu-
tum in Placentin. decimarum, & Lucan. penſionis,
2 Quod † remedium dicitur breue, & ſummariſsimum
poſſeſſorium, iuxta conſil. Paul. de Caſtr. 3. volum. 2. in
2. Couar. pract. quæſt. cap. 17. Menoch. in tract. de retinē.
poſſeſſ. cap. vltim. num. 7. cum ſequen. Et admittit ſuſpen-
ſionem petitorij, & non admittit exceptionem defectus
proprietatis, quando non petitur aliud quam manuten-
tio durante lite. Ægidius in cap. paſtoralis, nu. 21. cū ſe-
quen. Ferret. conſi. 7. num. 3. cum ſeq. in primo, Plot. in l.
ſi quando, num. 99. 106. & 112. C. vnde vi. Neuez. conſil.
8. num. 16. cum ſequen. Et fuit reſolutum coram bo. me.
Oradini in Bononienſ. Iuriſd. del. 1569. Eſt † tamen in fa-
3 cultate iſtius, cui eſt denegata ſolutio, habere ſe pro ſpo-
liato, & tunc intentare remedium recuperandæ: vel ſi
non habet ſe pro ſpoliato, intentare remedium retinen-
dæ, vt ſupra. Et de vtroque ponit Bald. in l. 2. nu. 44. C. de
ſeruit. Afflict. d. deciſ. 395. Rip. in cap. cum Eccleſia Sutri-
na num. 9. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Moder. in tract. de
annu. præſtat. quæſt. 2. num. 2. Ideo cum præſupponatur,
quod Petronij ſint in quaſi poſſeſsione, vel aliquis ex ip-
ſorum adhærentibus, & ſuſpenderent petitorium, debent
in primis manuteneri in iſto caſu durante controuerſia
prioritatis & potioritatis.

4 Secundo, quia † non licet priori aut poriori, ſicut
quicunque alteri proprietario, ſibi ius propria aucto-
ritate dicere & poſſeſſorem turbare, capiendo abſque
citatione propria auctoritate poſſeſsionem, quouſque
per viam agendi vel præfixionis termini illa quaſi poſ-
ſeſsio ſit ab ipſo poſſeſſore in petitorio euicta, c. conſul-
tationibus, & ibi not. omnes, de iure patron. Calder. cōſil.
23. de præben. Rot. in antiq. de iure patronatus, deciſ. 14.
Ioannes de Silu. de beneſic. part. 2. quæſt. 7. num. 16. etiam
5 ſi † proprietarius eſſet fiſcus. Guid. Pap. quæſt. 166. vel
eſſet ordinarius, qui viſitaret. ca. ordinarij, de offic. ord. in
vbi Gemin. Fran. & alij vel eſſet delegatus ſupremi Prin-
cipis, c. ſi quādo de reſcript. leg. ſi non cognitio. C. ſi cōtra
ius, vel vtil. publ. & ibi Paul. de Caſtr. colum. 1. Anch.
conſi. 240. colum. 1. & 2. Calde. conſi. 4. de dilat. Neuiz. d.
conſi. 81. nu. 13. Et poſſeſsio illius poſſeſſoris eſſet infe-
cta, ſine fomento iuris, dict. cap. licet epiſcopus de præbē.
in 6. vbi etiam Gemin. & Franc. in 3. & 4. not. late Neuiz.
6 dict. conſi. 81. num. 8. cum ſequen. Imo † licet ſolemnita-
tibus iuris poſitiui ſupremus Princeps ſit ſolutus, & qua-
drata æquet rotundis, & ex poteſtate ordinaria poſsit
tollere ius poſſeſsionis & decernete, vt de ſolo petito-
rio, vel ſimul de eo cum petitorio, cognoſcatur. Abb. &
alij per Capic. deciſ. 69. num. 13. Aym. conſi. 182. num. 13.
cum ſequen. Id tamen nunquam facit in retinentibus
poſſeſsionem, ſed iam expulſis, & eiectis à poſſeſsione,
& tunc id facit cum cauſſa, vt notum eſt: & ſi intruſos ab
occupatione quandoque ejicit, & controuerſias deci-
dit, ac ſilentium imponit, id tamen ſemper facit, tamen
præfixo termino, & parte citata ad faciendas ſuas de-
fenſiones. cap. paſtoralis, §. cæterum, de reiud. l. vt vim,
de iuſt. & iure. leg. defenſionis facultas, de iure. fiſci libr.
10. Bald. in cap. cum olim numero. 4. de re iud. Soc. conſil.
166. num. 49. cum ſequen. in ſecundo. Dec. conſi. 497. in
fine. & conſil. 528. colum. 2. Hęc † enim termini præfixio, 7
vel interpellatio ad ſe defendendum, nunquam præter-
mittitur à ſupremo Principe, in quibus vis depoſitionibus
tertio præiudicialibus. Socin. in leg. ſi quis arbitratis. num.
33. de verb. obligatio. & conſil. 27. num. 11. in 3. Natta in
clem. ſæpe. §. & quia, colum. 27. & ſeq. de verb. ſignific.
Capic. deciſ. prima num. 36. Et ideo cum iſtis poſſeſſores
pluries exigerent cenſum, & hodie ſint in poſſeſſione,
nephas eſſet, quod heres cum beneficio legis & inuen-
tarij, illis non auditis, poſſit propria auctoritate ſub præ-
textu, quod ipſe eſt anterior & potior, ſpoliare, & ius ſibi
dicere.

Non obſtat, quod quicquid ſit in aliis † poſſeſſioni- 8
bus: tamen in annua præſtatione ſecus eſt, cum Moder.
in d. tract. de annua. præſtet. quæſt. 20. teneant contra-
rium in herede cum beneficio legis & inuentarij, vt poſ-
ſit denegare ſoluere ex cauſſa iuſta & legitima, videlicet,
ſi eſt potior & anterior creditor: concurrente iuſta cauſ-
ſa, non ſpoliat, licet deneget ſoluere, cap. querelam, & ibi
not. de elect. Quoniam opinio iſtorum Modernorum
poſſet procedere, vbi ille, qui erat in quaſi poſſeſsione
propter denegationem heredis, habet ſe pro ſpoliato, &
agit ſpolio: & tunc enim heres ſi eſſet anterior & potior,
recte poſſet dicere, non ſpoliaui te, quia ex iuſta cauſſa de
negaui ſoluere. Et ita fuit reſolutum coram bo. me. Gra-
to, del. 1565. in vna Conuentuarum: vbi beneficiatus, qui
per plures annos ſoluerat penſionem, & quia non potue-
rat habere poſſeſſionem beneficiorum, denegauit ſoluere
fuit dictum, quod † cauſſa erat iuſta, & illa percutiebat & 9
abſorbebat petitorium & petitorium & poſſeſſorium, &
ſic nullum erat commiſſum ſpolium. Et in iſtis terminis
intrant allegata per illos Modernos, & per informantes
Do. Alphonſi, Diuerſum tamen eſt, vbi poſſeſſor non ha-
bet ſe pro ſpoliato, ſed retinet ciuilem poſſeſſionem, &
adit Iudicem, & prætendit nullam adeſſe iuſtam cauſam
ceſſandi à reſolutione, & ſuſpendit petitorium & petit
in primis manuteneri in poſſeſſionem, in qua exſiſtit du-
rante controuerſia de iuſta cauſſa, prout hic contingit.
Tunc enim intrant ſupra pro iſtis creditoribus adducta,
quod non liceat propria auctoritate ſibi ius dicere & poſ-
ſeſſorem ſpoliare, ſed poſſeſſor eſt manutenendus in
ſua poſſeſſione controuerſia durante, & ſi illi Mo-
derni ſenſerunt contrarium, tamen illorum opinio
non poteſt de iure ſubſtineri, vt tenebant Domi-
ni.

Non obſtat, quod, ex reſolutionibus factis, conſtat de
hypotheca Domini Alphonſi. Quoniam vltra quod
nondum eſt finita liquidatio bonorum vera, præſertim
circa valorem bonorum maternorum & auditorum &
nihil eſt actum donec aliquid ſupereſt ad agendum, ta-
men nondum liquet quod bona q. Pauli Antonij non
ſufficiant ad ſatisfaciendum Alphonſo, & iſtis credito-
ribus: qui ſunt in quaſi poſſeſſione exigendi hoc cenſus,
præſertim data cautione de reſtituendo anterioribus: &
potioribus creditoribus, iuxta facultates A. C. quæ ſunt
etiam Rotæ conceſſæ, & † tanto magis cum ſumus in 10
cauſſa diſcuſſionis, in qua datur ſententia graduationis,
& non dicitur conſtare de non iure, quouſque poteſt
conſtare de iure. Ægid. deciſ. deciſ. 103.

Non obſtat, quod iſti heredes non ſunt in poſſeſſione
exigendi iſtos cenſus à Domino Alphonſo. Nam reſpon-
debant, † quod ius metitur à poſſeſſore, quod non mu- 11
tatur nec variatur ex mutatione perſonarum. Guid. Pap.
deciſ. 629. & fuit pluries in Rota reſolutum.

Non obſtat, quod confecto inuentario heres non te-
netur vltra vires hereditarias. Quia non dicitur, quod
Alphonſus ſoluat de ſuo, ſed de penſionibus domo-
rum, ſu

Digitized by Google

rum, ſuper quibus eſt impoſitos cenſus, in cuius poſſeſſione exigendi exſiſtunt iſti creditores, qui non ſunt turbandi in ſua poſſeſſione, non obſtante exceptione inuentarij, quæ non debet eſſe valida vt plures deducunt.

Non obſtat, quod Alphonſus eſt in poſſeſſione iſtarum domornm, & quod nec ipſe eſt ſpoliandus vel turbandus in dicta poſſeſſione. Quia reſpondetur, primo, quia Alphonſus † dicitur in poſſeſſione iſtarum domorum cum ſua cauſſa, & ſic cum illo onere reali ſoluendi cenſus iſtos, nam res tranſiuit cum onere & cauſſa ſua. Paul. in leg. priuilegium. C. de. ſacroſanct. eccleſ. Dec. in cap. eccleſiæ ſanctæ Mariȩ, col. 20. num. 53. verſic. non obſtant iura. de conſtitut. & in c. nouit, colum. 7. numer. 13. verſic. ſed contra iſtam ampliationem. Secundo, quia in iſtis fructibus iſti creditores ſunt anteriores poſſeſſores, & poſſeſſio Alphonſi iunior, & dicitur clandeſtina, turbatiua, & ſine fomenro iuris, cum iſti creditores hoc allegent, quod clam ab ipſis poſſidet. iuxta not, in ea. licet cauſſam de probat. ideo nullius eſt conſiderationis hæc allegata poſſeſſio Alphonſi.

Non obſtat, quod poteſt peti ſeparatio bonorum, & adſunt alij creditores, qui prætendunt ſe eſſe anteriores & potiores. Quoniam interim iſti creditores ſunt manutenēdi in ſua quaſi poſſeſſione exigendi, in qua exſiſtunt.

ROBVSTERII.

Regimen, ſancti Thomæ. Lunæ, 10. Decembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Appellari poteſt à mandato de exſequendo inferente nouum grauamen.*

2 *Liquidatio in exſecutione requiritur, vbi ſententiæ ſunt latæ in iudicio vniuerſali.*

3 *Appellare licet à qualibet declaratione rei, & pœna ipſo iure à lege, vel ab homine fulminata, ſicut etiam à liquidatione.*

Limita, vt num. 32.

4 *Exceptio rei iudicatæ non intrat, vbi non concurrit identitas perſonarum.*

5 *Perſona duplex poteſt repræſentari in ſeparabilib. & conſiderari tanquam alius, & non tanquam ipſe.*

6 *Tertius vitioſe non poſſidens, impedit exſecutionem ſententiæ in terminis, l. à Diuo Pio, §. ſi ſuper rebus, de re iud. & poteſt appellare.*

7 *Dubia, quando eſſet res pronuntiandum eſſet, fuiſſe locum appellationi.*

8 *Exceſſus vbi datur, ibi etiam licet appellare, non obſtante cognitione ſummaria, quæ in exſecutione requiritur.*

9 *Notorium reſultans exprobationibus, vbi datur appellatio, non tollit beneficium appellationis.*

10 *Appellatio, & remiſſoria in quibus differant.*

11 *Clauſula, appellatione remota, eſt ſtricte intelligenda.*

Limita, vt nu. 34.

12 *Reſcriptum de parendo iudicatis, quomodo intelligendum.*

13 *Appellatio non datur à pronuntiatione de exequendo rem iudicatam, ſicut nec ab exſecutione.*

14 *Sententia lata ſuper pertinentiis dicitur contineri in iudicio vniuerſali, cuius liquidatio executorialis non continet nouum grauamen, ſed tantum declarationem ſententiæ.*

15 *Appellatio ſuſpenſiua non admittitur à ſententia continēte declarationem interpretatiuam qualitatum non augentium, nec minuentium.*

16 *Liquidatio, quæ fit in exſecutione ſententiæ latæ in iudicio vniuerſali debet eſſe ſummaria.*

17 *Appellare licet à pronuntiatione de exſequendo, ſi exſecutor excedit modum, aut aliquo modo grauat, de quo debet conſtare vere, & non probabiliter.*

18 *Appellans ab executione, tenetur nominatim exprimere cauſſam & non per relationem ad acta.*

19 *Appellans ab exſecutione habet præſumptionem contra ſe.*

20 *Clauſula, appellatione remota, operatur in omnibus data eadem ratione principalis negotij, & incidentium.*

21 *Poſſidens præſumitur eſſe in poſſeſſione ex illo titulo magis notorio, & propinquo, etiam ſi minus legitimus eſſet, cum ex actu nullo declaretur voluntas.*

22 *Cauſſa noua non ſuperueniente, non poteſt dici mutata cauſſa poſſeſſionis ante litem notam.*

23 *Poſſeſſor vitioſus non appellat ſuſpenſiue, nec poteſt impedire exſecutionem.*

24 *Cauſſa poſſeſſionis mutata præſumitur ante litem motam ad euitandum delictum, vbi alias non potuiſſet licite poſſidere.*

25 *Probationes ex actis faciunt notorium in materia exſecutiua, vt non requiratur alia pronuntiatio.*

26 *Regula, non deducta deducam, & alia ſimiles, non habent locum in materia exſecutiua in actione vniuerſali.*

27 *Exſecutiua materia nō reſpicit quod poteſt in futurum deduci, ſed quod probatum eſt.*

28 *Adiectio qualitatis, per quam non mutatur ſubſtantia rei iudicatæ, non inducit nouum grauamen.*

29 *Appellare licet à liquidatione eo modo, quo licet appellare in materia exſecutiua.*

30 *Appellatio à liquidatione facta in iudicio particulari, vel generali de ſtylo curiæ conceditur propter exceſſum: ſecus in liquidatione in iudicio vniuerſali, in quo præcedit condemnatio, & iudex reſeruat ſibi liquidationem.*

31 *Sententia incerte & vniuerſaliter lata in iudicio vniuerſali de iure ſuſtinetur.*

32 *Appellare non licet à declaratione qualitatum, & circumſtantiarum in re iudicata comprehenſarum.*

33 *Poſſeſſio ſola non ſufficit poſſeſſori, niſi oſtendat titulum, quādo conſtat de iure alterius.*

34 *Clauſula, appellatione remota, comprehendit omnes appellationes ab incidentibus, & acceſſoriis, vbi militat eadem ratio.*

35 *Clauſula, parito iudicato, ſimpliciter intelligitur habere locum in iudicio vniuerſali.*

DECISIO C.

EX nouem Votantibus, ſex fuerunt, eſſe locum appellationi ſuſpenſiuæ, tres vero non eſſe illi locum, ſed exſecutioni. Mouebantur ſex.

Primo, quia † mandatum de exſequendo decretum 1
ſuper iſtis petiis terræ, vti de pertinentiis hoſpitalis, infert nouum grauamen, nam addit ſententiis aliquid certum, ſcilicet, has nominatas petias terræ. Bald. in leg. terminato, num. 9. circa med. C. de fruct. & lit. expen. & in l. ſi cum exceptione. §. hȩc autē actio, quod met. cau, ergo noua res eſt, l. ius ciuile. de iuſt. & iure. l. 1. §. ſi quis ſimpliciter, de verbor. obligatio. cum aliis per Soci. conſil. 87. n. 7. cum ſeq. in 4. Achil. de commiſſ. deciſ. prima. Ideo cum ſententiæ præcedentes non inferant neceſſario illud idē grauamen, poteſt appellari infra decem dies, ſi allegatur, quod exſecutor exceſſit modum in liquidando. Bal. cōſil. 119. num. 8. in ſecundo. Ang. in l. ſi cum exceptione. §. hoc autem num. 4. quod met. cau. Rom. conſi. 357. in fin. Frāc. in c. directe, num. 5. ante fin. verſi. tertia concluſio, de appell. Felyn. in c. quoad conſultationem, col. 9. numer. 17. verſ. limita ſecundo, de re iud. Capic. deciſ. 34. nu. 4. Ruiu. conſi. 76. num. 1. lib. 5.

Secundo, quia licet ſententiæ ſuper pertinentiis hoſpitalis dicantur latæ in iudicio vniuerſali, tamen † ſal- 2
tem in exſecutione requiritur liquidatio. vt per glo. Bar. & alios in l. 1. in prin. de eden. vbi allegat ad hoc, defen-

ſionis facultas. Cod. de iure fiſci.lib.10.& tamen gloſſ.in
verbo pendente in d.l.defenſionis facultas iuncta l.fin.C.
de bon.vacan.in eod.lib.10.cum glo.in verbo, data, & in
verbo,copia vbi etiam Ioan.de Plat.col.fin.verſic,quinto
nota inquit non obſtante ſententia vniuerſali, poſtea in
illa liquidatione datur copia reclamandi. Et idem quãdo
quis eſt condemnatus per tres ſententias ad rem, quas
controuertitur, vna cum fructibus, expenſis, damnis, &
intereſſe, quorum liquidationem Iudex ex ſtylo curiæ
ſibi reſeruat. Nam in liquidatione quæ poſtea fit, admit-
titur appellatio.Balad.in l.ab exſecutores num. 13.de ap-
pell.Iaſ.in l.properandum.§.ſio.autem alterutra, numero
3 25.verſic.ſed nunquid à taxatione.C.de iud.ſicut † etiam
licet appellare à qualibet declaratione rei, & pœnæ ipſo
iure à lege, vel ab homine fulminatæ, quia infert nouum
grauamen,& poteſt iudex decipi.Card.Zarabel.poſt glo.
& Lap.in clem.1.§.ſi quis autem,quæſt.prima,de ſequeſt.
poſſ.& fruct.Frãc.in c.is cui fin.verſi.3.limita. de ſent. ex-
com.lib.6. Abb. conſ.100.nu.3.in fi.cum ſequẽ.in primo.
Idem Abb.& Dec.in c.peruenit,col.1.de appel.Felyn.in c.
Rodolphus col.pen.circa medium de reſcript.

Tertio, quia vbi non concurrit identitas perſona-
rum rei & cauſſæ, iuxta l.cum quæritur,de except. rei iud.
4 tunc † non intrat exceptio rei iud, vt ibi per Abb. conſil.
50.num.2. cum ſeq. in primo.Dec.conſi.96.col.1.& cõſi.
445. num. 45. ſed in ſententia vniuerſali de pertinentiis
hoſpitalis Boiardus fuit condemnatus vti hoſpitalarius,
Rot.in nou.de reſt.ſpol.deciſ.prima,poſt princ.Ægid.de-
ciſ. 5. ante medium. & deciſ. 584. Et ſic ipſe non eſt in-
truſus lite pendente, neque vitioſus poſſeſſor, vti abiqui
Domini præſupponebant poſſidere iſtas terras, vti alius
priuatus & extraneus,& ſic repræſentat aliam perſonam,
hoc eſt,ſeipſum vti extraneum,& particularem, licet an-
5 tea fuerit condemnatus, vt hoſpitalarius. Nam † in ſe-
parabilibus poteſt quis repreſentare duplicem perſonam,
& conſiderari tanquam alius, & nun tanquam ipſe. l. ſi
pater. §. ſi duo, vbi gloſſ. & Bald.de adept. cum aliis per
Aym. de antiq. temp. par. 4. nu. 42. Et regulariter atten-
di debet qualitas, ſub qua fit diſpoſitio vel actus, ex ar-
gumento & à præſuppoſito, & à nomine dignitatis offi-
cij,vel appellatione,ca. qooniam Abb. & ibi not.de offic.
deleg.Glo. Bar.& alij in l.mancipia.C.de ſeru.fugit.Sign.
conſi. 37. in 3. dub. Alc. tom.1. lib. 2. conſi.3.nu.2.Eue-
rar.in deciſ.36.79.& 81.

Vnde licet ſententiæ condemnatoriæ contra Boiar-
dum ſint latæ vti contra hoſpitalis poſſeſſorem, ſuper
pertinentiis hoſpitalis, tamen quia Boiardus prætendit
illas petias terræ poſſidere vti patrimoniales, & vti ſuas
proprias & particulares, iſta liquidatio & mandatum ex-
ſecutiuum continet nouam diſpoſitionem, & nouum
grauamen, non ſolum ratione additionis nouæ rei, vt
ſupra, ſed etiam ratione nouæ perſonæ, quam Boiardus
nunc repræſentat ex dict. leg. ius ciuile cum aliis. Merito
non poteſt habere locum exceptio rei iudicatæ, & ſic ex-
ſecutio.

Quarto, quoniam in terminis, l.à diuo Pio. §. ſi ſuper
6 rebus, de re iud.ſi tertius † vitioſe non poſſidet, impedit
exſecutionem, & ſi vult, poteſt appellate,vt ibi per gloſſ.
Bart. Iaſ. Caſtr. & alios. Sed Boiardus poſſeſſor repræ-
ſentat nunc aliam perſonam, vt dictum eſt. Merito tan-
quam tertius poteſt impedire exſecutionem, & appella-
re,præſupponendo quod non poſsideat vitioſe.

7 Vltimo, † quoniam res eſſet dubia, pronuntiandum
eſſet pro appellatione,hoc eſt,fuiſſe illi locum, Gloſ.Ca-
ſtren.& alij per Alex.conſ.113.poſt prin.lib.5.

Non obſtat, quod iudicium pertinentiarum ſit vni-
uerſale, & ſufficit in exſecutione ſummariæ ſine libello,
& litis conteſtatione, docere de iſtis pertinentiis, vt per
Innocen. in cap. conquerente nu.8. in fin. de offic.ordin.
Nam reſpondebant, quod non ideo infertur, quod ſi al-
legatur fuiſſe exceſſum in liquidando, non licet appella-
re ex quo continet nouum grauamen, vt per Bald. Ang.
& alios ſupra citatos. Neque enim ex eo † quod in exſe- 8
cutione ſufficiat ſummaria cognitio, ſequitur, quod
non liceat appellare, vbi allegabatur exceſſus, & quod
infertur nouum grauamen. Bil. Ang. Rou. & alij ſupra
citati:& facit clem.ſæpe,cum gloſſ.in verbo,citationes,v-
bi etiam Zab.Anch.Imo.& alij de verb.ſignif.

Non obſtat, quod Corradinus probauit, iſtas terras
eſſe de pertinentiis hoſpitalis, & Rota denegauit remiſ-
ſoriam Boiardo ad probandum contrarium, propter
vehementem præſumptionem calumniæ. Nam reſpon-
debant, quod vbi datur appellatio, notorium reſultans
ex probationibus, non tollit beneficium appellationis.
cap.cum ſpeciali.§.porro vbi Dec. in princ.& in 3.not.de
appellat. & quia appellatio ſuſpendit effectum conclu-
ſionis in cauſſa & omnium probationum. Rot.in nou.de
reſtit.ſpol. deciſ.16.num. 2. alias 393. Claud.de Scyſel.in
leg.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acquir.poſſeſſ.cum
44.in fin. cum ſequen. Aym. conſi.299. num.8. Et pro-
prie in cauſſa appellationis procedit regula, quod † vna 9
procatio non excludit aliam, & in ea attenditur poſſi-
bilitas, quod non deductum poſſibile ſit, quod poſſit
deduci,eg.per hanc.C.de temp.apell.cap.per tuas de cap-
pel. Ægid. deciſ. 124. in fin. Bart. in l.ſi duo, num. 3.& in
l.admonendi. num. 50.de iureiuran.Parciſ.conſi.346. nu-
mer.13.in quarto. Ideo non dicitur conſtare de non iu-
re Boiardi, quamdiu poteſt conſtare de iure illius. Ægid.
deciſ.103. Et dicebant diuerſam eſſe rationem appella-
tionis & remiſſoriæ: nam † appellatio eſt remedium or- 10
dinarium, cui lex ſtatim defert, etiam ſi nihil probet,
aut deducat appellans propter poſſibilitatem deducen-
di & probandi,toto tit.de appell. Remiſſoria vero eſt re-
medium ſubſidiarium, & plurimum pendens ab arbi-
trio iudicis,qui vbi ſuſpicatus calumniam, vel illam ſuf-
ficienter non concipit, denegat vel concedit ſecundum
contingentiam caſuum. leg. iudices, cum auth.apud elo-
quentiſſimum.C.de iudic.Roma.Pariſ. & alij per Caſſad.
deciſ.2.de dilatio.

Non obſtat clauſula, appellatione remota, appoſita
in reſcripto ſanctæ me. Pij V. Quoniam † cum ſit exor- 11
bitans & ſtricte intelligenda, Abb.in c.paſtoralis,num.6.
in fin.& Franc. col.pen.verſic.ſexto quæritur,de appellat.
referebant illam tantum ad appellationem, quæ inter-
ponitur à diffinitiua in negotio principali, non autem
ad illam, quæ interponitur ab incidentibus, ſeu acceſſo-
riis, Abb.Franc.& Dec.in d.c.paſtoralis de appell.Felyn.
in c.cauſſam quæ.col.fin.de reſcript. Præſertim, cum Bo-
iardus nunc repræſentet ſeipſum vti particularem, & ſic
eſt diuerſa perſona. quo caſu non habet locum dicta
clauſula.Alex.conſi.84.num.7.Couar.pract.quæſtio.cap.
15.num.4.

Neque obſtat, reſcriptum Sanctiſſimi D.N.directum
R.P.D.Binarino, ibi, parito iudicato, quoad poſſeſſio-
nem hoſpitalis omniumque terrarum & bonorum per-
tinentium ad ipſum, quoniam † iidem Domini intelli- 12
gebant illud conditionaliter, videlicet, quatenus ſuper
illis adſit iudicatum.l.ſi quis legauerit, illa prima, & ibi
de leg.1.poſt Bal.in l.fin.no 41.C.de edict.diui.Adria.toll.
Ruin.conſ.83.nu.7.in primo. Sed cum in caſu iſto liceat
appellare & ſit appellatum, non dicitur ſimpliciter iudi-
catum,quia appellatio ſuſpendit iudicatum.

Tres vero tenebant eſſe locum exſecutioni,ex diſpoſi-
tione iuris, & commiſſione Corradini ſignata in ſigna-
tura Sanctiſſimi,de menſe Auguſti. 1576. quæ reformat
commiſſionem Boiardi ſimplicis appellatoris à decreto
exſecutionis, contra ipſum in Rota decreti, vel ſi magis
placet, committatur eidem Chriſtophoro Robuſterio,
qui ad legitimam exſecutionem procedat, perinde ac ſi
vltima præinſerta ſignata non fuiſſet.

Et primo

Digitized by Google

Et primo mouebar ipſos, quia ſicut ab exſecutione non datur appellatio. l.ab exſecutione, de appel.ab exſecutione.C.quor.appel.non recip.ſaltem ſuſpenſiua, Specul.in tit.de actio.ſeu pet.§.ſuper,verſ.ſed quid ſi ante.Ita
13 nec † à pronuutiatione de exſequendo rem iudicatum, aut aliam diſpoſitionem exſecutiuam, ſecundum communem opinionem & obſeruantiam Palatij,vt ſit litium finis,cum non plus grauet. Gemin.conſi.99.Guido.Papæ conſi.574.Corn.conſi.71 nume.20.cum,ſeq.in primo,& conſi.221.in fine, in quarto.Aret.in l.5.in princ.nu.3.circa med. de verb. oblig. Alex. con.95. in ſecundo.Soci.in reg.26.appellare.Felyn.in c.quoad conſultationẽ,n.14.& 15.de re iud. Ruin. conſi. 78. num. 1. in quinto Soc: Iun. conſi.138.nu.6.in tertio.Grat.reſponſ.16.col.1. in ſecundo Rolan.conſ.43.nu.5. in primo Anton. Gabr. de appel. cõcluſ.4.per tot.Sed exſecutoriales Corradini ſuper iſtis poſſeſsionibus emanarunt vigore ſententiæ & rei iudicatæ ſuper omnibus pertinentiis hoſpitalis, ergo non licet appellare ab iſto decreto.

14 Secundo, quia † ſententiæ & res iudicata huiuſmodi ſuper pertinentiis hoſpitalis continent condemnationem in actione vniuerſali. Innoc. Hoſtien. Zabarel. Anchar.Abb.& alij.in c.conquerente,de offic.ordin.& in ca. 2. de libel.oblat.& in c.cum ad ſedem de reſtit.ſpoliat. Et liquidatio poſtea facta de iſtis poſſeſſionibus, vti de pertinentiis hoſpitalis fuit iuſta, vt pluries fuit in Rota reſolutum. Imo fuit denegata remiſſoria Boiardo ad probandum contrarium: ideo cum præceſſerit condemnatio in actiooe vniuerſali, & ſecuta fuerit iuſta liquidatio exſecutorialis, non continet nouom grauamen, ſed declarationem qualitatis pertinentiarum non augentium, vel minuentium condemnationem & exſecutionem, ſed tantum inducentium declarationem interpretatiuam ſẽtentiæ vniuerſalis. Bart. in d. l. ab exſecutore, num. 11. de appel. Bal. in l. terminato,num.66. verſic. modo ergo quæro.C.de fruct.& lit.expen.Lap.alleg.82.in cauſſa,nu. 7.verſi.vnde licet de iure.Aret.in d.l.5.in princ.nu.3. poſt prin.de verb. oblig. Felin. in d. ca. quoad conſultationẽ, num.20.circa medium.Calcan. conſi. 16. num.26.32.35. in fin.& ſeq.Barbat. conſi.18. col. 8. cum ſeq. Sarnenſ.in regul.de int. quæ ſit.non tollen. quæſt.13.nu. 3. Gabriel. de regul.iur. concluſ. 13. per tot. Ideo exſecutoriales iſtæ ſunt pares exſecutionis. Gloſſ. in d.l.ſi cum exceptione,§. hæc autem actio,quod met.cau.Bald.in d.l.terminato, n. 8.C.de fruct.& lit. expen.Ang.& Imo.in l.Paulus, la prima de re iud.Franc.in c.ſæpe,quæſt.12.nu.60.de appellat. Felin.in d.c.quoad conſulationem,nu. 14. circa medium, de re iud. Et propterea cum non contineant niſi decla-
15 rationem † interpretatiuam qualitatum, non augentium nec minoeotium, non admittitur appellatio ſuſpẽſiua.Rom.conſ.45.nu.2.& ibi bona additio.

16 Tertio, quia † in iſtis actionib. vniuerſalibus ſufficit obtinere rem iudicatam ſuper illis, & deinde in exſecutione & extraotdinario modo ſummarie ſine libello & litis conteſtatione facere iuſtam liquidationem pertinentiarum, vel aliarum rerum contentarum, io ipſa ſententia vniuerſali.Innoc.in d.c.couquerente,num.5.in fin. de offic.ordin.& ibi etiam alij præſertim Anch.in fi.verſic ſed hoc, dicens, quod alias nihil proficeret in iſtis iudiciis vniuerſalibus, obtinere iſtas ſenteutias, ſi non liceret iſto modo extraordinario liquidare, & procedere ad exſecutionem,Et idem Innoc.in c.cum ad ſedem,no.1.& 2. vbi etiam Hoſtien. Anch. ante fin.& Abb.nu.9.& centum alij ibidẽ,de reſtit.ſpol.gloſſ.& Bar.in l.1.nu.7.in fin. cum ſeq.& Bal.col.2.poſt prin. verſi. in iſtis vniuerſalib⁹. Rom.nu.4.& Iaſ.& alij de eden.idem Roman.conſi.211. n. 5.Ruin.conſ.22.nu.3.in primo.Moder.de oblig. cameral.in rub.de verb.oblig.nu.4.pagiua 138.in rubric. de liquid.nu.6.pagina.161.

Quarto, & ſi licet appellare ab iſta exſecutione & pronuotiatione de exſequendo, † quando exſecutor exce- 17
dit modum, aot grauat aliquo modo circa rem, vel exceptiones admittendo, Bar. Bal. Paul. de Caſt. & alij in d.l. ab exſecutore,& in dict.l.ab exſecutione. Abb.Felin.& alij in d.c.quoad conſultationem,de re iudic. Iaſ. Rip.& alij in l.2.eod.tit.

Tamen id procedit, vbi vere exſecutor exceſſit, aut alias granauit: nam cauſſa exceſſus ſeu grauaminis, debet eſſe non ſolum probabilis & veriſimilis, ſed etiam vera.Innoc.in c.in noſtra,nu. 5. & 6.de procura. Bellã. in c.conſtitutis,il primo,n. 31. in fi.cũ ſeq. de appel. Gemin. in c.quamuis,nu.4.in prin.de elect.lib.6. Imo.in c. bonæ, num.25. & Dec.num. 9. 23. & 24. de appel. Et † propter 18
præſumptionẽ quam habet contra ſe appellans, tenetur in ſimili exſecutione nominatim exprimere cauſſam; & non per relationem ad acta.clem.appellante. de appellat. cum aliis per Felin.in c.quo ad conſultationẽ,nu.20.de re iud. Capic.deciſ.prima.nu. 20. quia huiuſmodi exſecutoriales meram continent inter locutoriam. Aret. in d. l.5. in prin.nu.3.de verb.obl.Zab.in d. c. quoad conſultationem, in fin. Felin. num. 20. de re iudic. Capic.dict. deciſ. prima, num. 21. Sed Boiardus nullam expreſſit cauſſam in ſua appellatione, nec in aliquo exſecutor exceſſit, neque grauauit, vt fuit reſolutum in Rota, ergo non debuit exſecutor appellatiuni ex pluribus cauſsis calumnioſe & friuole deferre ante inhibitionem, clem. prima, de dolo & contu.cum aliis per Franc.in d.ca. de priore, in fin.de appell.& in c.iudex.num. 7. verſic.ſecundo limita, de off. deleg. in 6. Rom.conſi.511.in princip.Hyppol. de Marſil.in l.patre vel marito.num. 8. de quæſtio.neque etiam eſt illi deferendum poſt inhibitionem, quia illa fuit reformata per ſignaturam,vt proxime.

Quinto, quia † appellans ab exſecutione habet 19
præſumptionem contra ſe. Ægidius in dict.capit. conſtitutus,il primo,num.31.in fine,cum ſequen.de appellatio. Zabarella in dict. capit. quoad conſultationem, in fine, & ibi etiam Felin. numero ſecundo. Ideo ſignatura ad obuiandum fraudibus, quæ in expreſsione cauſſarum fierent, non ſolet ſtare aſſertioni partis de exceſſu exſecutionis, ſed vult aliquid guſtare de grauamine, antequam transferat exſecutionem, aut committat cauſſam appellationis ſuſpenſiue alteri iudici cum facultate inhibendi exſecutori. Rot.in nou. de appellatio. deciſ. 45.& 50. numer. 2.Ioan. Andr.Dominic.& Franc.in cap. non ſolum. §. in illa. in ſecundo notabil.de appellat.in 6. Felin.in cap.dilectus filius,colum.2. num. 14.de reſcript. Et cum fuerit pluries cauſſa diſputata in Rota & ex reſolutionibus factis appareat, quod iſtæ poſſeſsiones ſint de pertinentiis hoſpitalis, & Rota etiam denegauit remiſſoriam Boiardo, & ad probandum contrarium, propter ſuſpicionem calumniæ, ideo in ſignatura videns nullum adeſſe ſumum grauaminis, reformauit commiſsionem, & inhibitionem in fauorem Boiardi conceſſam, & commiſit legitimam exſecutionem eidem exſecutori. Merito iuxta illius formam eſt procedendum ad vlteriorem exſecutionem in iſtis poſſeſſionibus.

Sexto, quia † data identitate rationis negotij principalis, & incidentium, clauſula appellatione remota, o- 20
peratur in omnibus. Bald. in l. incerti.in fin.C.de interd. & in l.2.vbi etiam Salycet.nu.4. C. ſi de moment.poſſeſſ. Zaccar.in l.fi.nu.439.C.de edict diu. Adr. toll.Sed ratio, quæ mouit Pium V. ad tollendum appellationem, erat, quia iniquum eſt, vt laicus diutius detineat Eccleſiam, cum ſit illius incapax, quæ incapacitas militat etiam in pertinẽtiis beneficij.cap.quicunque 12.quæ.2.cap.ſi quis præiudicium.16.q.2.Abb.in c.conqueſtus num.2.de foro competẽ.cap.21.ſeſſ.22.Conc. Trident. Et hoc clare colligebant in reſcripto Sanctiſſimi D. N. directo R. P. D. Birano, in quo committitur cauſſa reſtitutionis in in-

Digitized by Google

tegrum cum clauſula, parito iudicato, tam quoad beneficium, ſeu hoſpitale, quam quoad pertinentius ipſius. Et demum fuit reformata commiſſio appellationis Boiardi ſine præiudicio legitimæ exſecutionis in iſtis pertinentiis. Ideo procedendum eſt ad exſecutionem in iſtis poſſeſſionibus.

Vltimo, quia Boiardus in iſtis petiis terræ eſt intruſus lite pendente, prout Corradinus obtulit pluries incontinenti probare, & verificare ex eiſdem actis, dato ſibi puncto ſuper hoc. Tum ex eo, quod intendit probare, quod Boiardus etiam lite pendente faſſus ſit poſſidere has petias terræ vti de pertinentiis hoſpitalis. Tum
21 quia † circumſcripta eius confeſſione etiam ex alio, id de iure videtur ſatis probabile, cum ex deductis conſtet, has poſſeſſiones eſſe de pertinentiis hoſpitalis, & Boiardus tenuerit per plures annos, hoſpitale præſumitur poſſediſſe has terras vti hoſpitalarius, & vigore tituli hoſpitalis præambuli, de quo conſtat, l. quædam mulier. cum ibi not. de rei vindic. etiam ſi talis titulus eſſet minus legitimus, quia ex actu nullo declaratur voluntas. l.ſi.de rebus eorum Soc. conſil. 13. nu.18. in 4. Dec. cõſi. 407.in fin. Et multo magis, ſi titulus ille eſt validus, & legitimus, l. miles qui deſtinauerat, de milit. teſtam. cũ aliis per Aym.cunſi.322.num.3.verſic. rurſus nõ obſtat. prout hic titulus hoſpitalis eſt legitimus ad poſſidendum terras has, licet de facto Boiardus fuerit hoſpitalarius. Dec.
22 poſt alios, conſi.66.num. 2. in fine, cum ſeq. Et † non ſuperueniente alia cauſſa, non poteſt dici, quod Boiardus ſibi mutauerit cauſſam poſſeſſionis ante litem motam. leg. non ſolum. §. quod vulgo, de vſucap. l.2.§.fin. pro emt. cum aliis per Cuma. in l. qui bona fide. §. fin. nu.2. & 3. de acquir. poſſeſſ. Aym.conſi.171.num.1. Et cum non oſtendat Boiardus aliam cauſſam iuſtam, non ſufficit illi allegare mutaſſe voluntatem ante litem motam, & poſſediſſe vti patrimoniales, quia allegaret cauſſam iniuſtam, quo caſu ſibi non creditur, ſed tenetur probare, fuiſſe motum ad poſſidendum alia cauſſa iuſta. Alexand.conſi. 103.col.pen.in primo. Claud.in l.iuſte poſſider, in fin. de acquir.poſſeſſ. Achil.de Gran. de priuil. deciſ.4. Vbi enim lex concedit dicenti vel alleganti aliquid, intelligitur ei probanti, niſi illud ſit notarium. Gloſſ.in l. 1. ſi quadrup. pauper.feciſ.dicat. cum aliis per Alexand. conſi. 78. num. 27. in quinto. Afflict. deciſ.22.nu. 2. cum ſequen. Si vero poſt litem motam Boiardus incipit aſſerere, quod poſſidet vti particularis, id ſibi non licet, & ſi de facto id facit,
23 eſt intruſus lite pendente, & vitioſus poſſeſſor, & † prætextu talis poſſeſſionis vitioſæ non appellat ſuſpenſiue, nec alias poteſt impedire exſecutionem. Cyn. in l. 1. q.9. C.de alien.iud. mut.cau.fac. Bald.in l.quod maritum. nu. 4.C.ne vxor pro marit.& in l.exſecutorem, num.22.C.de exſecut. rei iud. Paul. in l. certa. C.vt in poſſ.cat.& in l. à diuo Pio. §. ſi ſuper rebus, ſub num.8.& Iaſ.num.10.de re iud. Abb.in c.fin.num.8.de alien.iud. mut. cau. fac. Ruin. conſi.34.in fin.num.12.libr.5. Dec conſi.187.col.fin. Soc. iun.conſi.97.in fin.num.3. Couar.pract.quæſt.cap.15.nu. 7.& facit Rot. deciſ. 14. de probat. in nou. Afflict. deciſ. 396.nu.9. Mohed.deciſ.12. Creſcen.deciſ.217.238.&242. & eſt de mente Felin.in c.cum ſuper, col.fin.verſic.itẽ nota quod ſi tertius, de re iudic. Staphil.de liter.grat.fol.179. verſic.datur talis commiſſio. Et duo ex aliis ſex Dominis, qui alias tenebant cum Boiardo, reſeruabant hæc particulariter videndum, quia, vt dicebant, ſi Boiardus eſt vitioſus, res non habet difficultatem pro exſecutione, & quatuor pro appellatione.

Non obſtat, quod ad euitandum delictum ſit præſumendum, quod Boiardus mutauerit ſibi cauſſam poſſeſſionis ante litem. ex not. in l. nũ ſolutn. §. ſed vt probari. de
24 noui oper.nunt. Quia † verum, vbi alias non potuiſſet licite poſſidere ante litem, prout potuit ante litem vigure tituli hoſpitalis: ſed cum potuit iſto modo licite poſſidere, ſi ipſe allegat ſibi mutaſſe cauſſam poſſeſſionis ante litem, debet probare, cum ſi fundamentum ſuæ intentionis, l.& qui, de probat. Et tanto magis, cum, vt dictum eſt, mutatio ſit iniuſta omni tempore, cum non oſtendat aceſſiſſe aliquam cauſſam mutationis poſſeſſionis, quo caſſu potius intrat præſumptio in deteriorem partem, Felyn.in cap.in præſentia, num.17.verſic.ſed vltra, de probat. Dec, num.14. Pariſ.num. 35. Iaſ.in d.l.non ſolum. §.ſciendum, num. 5. Alciat. de præſumt. reg.3.præſumt. 39.num.5.cum ſeq.

Neque obſtat, dum ad hoc alij reſpondebant, quod licet ſit probatum in actis, quod Boiardus eſt intruſus lite pendente, tamen hoc pendet ab articulo appellationis, an iſtæ petiæ terræ ſint de pertinentiis hoſpitalis, nec ne. Et ſic, an exſecutor grauauit, ſuper quo non eſt pronuntiatum. Ideo non poteſt fieri exſecutio ſtatim, ſed debet deferri appellationi, prout in actis pendentibus à negotio principali, & illi connexis, vt non reuocentur, niſi ſimul cum negotio principali, c.non ſolum, §. illa vero. vbi Franc, & alij, de appellat. libr.6. Capic.deciſ.72. quia vna probatio non excludit aliam, & non dicitur conſtare, de non intruſione, & non deductum in prima poſſibile eſt, quod deducatur in ſecunda inſtantia, vt ſupra deductum fuit. Quoniam † reſpondebant alij Domini, 25
quod ſi ex actis conſtat de intruſione, aut vitioſa poſſeſſione Boiardi, prout præſupponitur in iſto fundamento, probationes faciunt notorium ſaltem, vt ſit concludendum in cauſſa, aut ſit procedendum ad æſtimationem in materia exſecutiua, prout eſt iſta. Socin.poſt alios conſi.69.num. 15. cum ſeq. in 4. vbi quod non requiritur pronuntiatio ſuper liquidatione, in materia exſecutiua, ſed ſufficiunt probationes. & idem Ruin.conſi. 64. in ſi. lib.1. Moder.de obligat.camer.rub.de liquidatione, nu.13 cum pluribus ſequen.pag.163.cum ſeq. Præſertim vbi nõ admittitur appellatio ſuſpenſiua, vt hic, & non opponitur aliquid colorate contra probationes Felyn. in cap. ſignificauerunt, num.4, de teſtib.& in c.inter monaſterium nu.30. Dec.in licet cauſſam, nu.10. verſi.13. nota. de probat. Claud.in l.1.in prin.nu.19.de noui oper. nuntia. Et ſi in materia exſecutiua poſſet reus opponere, quod vna probatio non excludit aliam, & quod non deductum poſſit, deduci, † & non dicatur conſtare de non iure, quã- 26
diu poteſt conſtare de iure, nunquam poſſet fieri exſecutio contra intruſum lite pendente, quod tamen eſt falſum, quia in iſtis ceſſant iſtæ regulæ.

Non obſtat, quod in ſummariis probationes non faciunt notorium. Quia reſpondetur, quod reſpectu liquidationis pertinentiarum proceſſus non eſt ſummarius, ſed requiritur plena probatio. Ruin. d. conſi. 27. col. pen.verſic.tertio reſpõdetur, lib.1. Præterea verum eſt, vt in iudicio plenario non faciant præiudicium, ſed in illo ſummario ſufficiunt & faciunt rem claram. Caſtr. conſil. 337.num.5. Abb.conſi.41.in 1.

Neque verum eſt, quod iſte articulus intruſionis Boiardi pendeat ab articulo pertinentiarum & grauaminis. Quia † imo ſatis eſt, quod ex deductis conſtet de in- 27
truſione, vt poſſit procedi exſecutiue contra ipſum; nam in iſta materia exſecutiua non attenditur, quod poteſt in futurum deduci, ſed quod probatum eſt, quia regula, l.per hanc, non intrat ad impediendum exſecutionem.

Non obſtat, quod ſententiæ præcedentes neceſſario, non inferunt illud idem grauamen, ex quo liquidario addit illas certas pertinentias. Bald. in d.l.terminato, nu. 9.circa med. Quia Bal. loquitur ad effectum, vt acquiratur citatio partis in liquidatione huiuſmodi, propter præiudicium, quod parti inferri poteſt, in quo etiam res habet difficultatem, ex cumulatis per Gabriel. in tit. de citat.concluſ.1.nu.408.limit.57. Sed ad effectum vt liceat appellare à liquidatione valide & iuſte facta in iudicio vniuerſali, vera eſt concluſio ſuper firmata, quod non liceat ap

ecat appellare à tali liquiditione , niſi eo modo quo licet
appellare ab exſecutione, quia vt dictum eſt, ad iſtum ef-
fectum talis liquidatio non continet nouum grauamen,
ſed illud idem quod inferebant ſententiæ, quamuis per-
tingat certas pertinentias, quæ non erant nominatim ex-
28 preſſæ in ſententiis: nam † adiectio qualitatis, per quam
non mutatur ſubſtantia rei iudicatæ, non inducit nouum
grauamen, neque nouam rem, vt ſupra deductum fuit:
ſecus ſi res augeretur, vel minueretur. Bar. Paul. Ang. Cu-
man. Aret. & Imo. in l. ſi heres palam. §. ſi quis poſt. in 3. &
4. not. de teſtamen. Roman. dict. conſi. 45. in fin. vbi ita
declarat in dict. leg. ius ciuile, & ibi bona additio. alias cu-
mulat Ant. Gabr. de reg. iur. concluſ. 3. nu. 48. 49. & 61.

Non obſtat, quod in iſto iudicio vniuerſali eſt facien-
da liquidatio, & quod detur facultas reclamandi, gloſſ. in
d. l. defenſionis facultas C. de iure fiſci. & in l. 1. C. de bon.
vacan. lib. 10. Quoniam oportet id intelligere iuxta ſub-
iectam materiam, in qua loquuntur Doct. in l. 1. in princ.
29 de eden. videlicet, vt † liceat appellare eo modo, quo licet
appellare in materia exſecutiua, videlicet, aut deuolutiue
tantum, aut dato exceſſu vel grauamine, & expreſſa cauſ-
ſa vera & veriſimili ac probabili: alias firma ſtat regula,
quod ab exſecutione non licet appellare ſuſpenſiue.

Non obſtat, quod à liquidatione fructuum, expenſa-
rum, damnorum, & intereſſe datur appellatio, quoniam
30 † id eſt intelligendum, cum appellatur ab ipſo exceſſu,
exprimendo certam quantitatem exceſſus loco cauſſæ,
aut quamuis aliam nominatam cauſſam veram & iuſtá,
dicta clem. appellanti. de appell. Franc. in d. c. ſæpe eo. tit.
in 12. quæſtione numer. 59. alias ab iſta liquidatione vbi
præcedit condemnatio & iudex ſibi reſeruat liquidatio-
nem, non poteſt appellari, vt late ſupra deductum fuit in
primo fundamento. Verum tamen eſt, quod condemna-
tio iſta in fructibus, expenſis, damnis & intereſſe in iu-
diciis particularibus & generalibus de iure habeat diffi-
cultatem. Inno. in c. fin. litibus. de dolo & contum. ci. l. 1. in
fin. verſ. hoc autem caſu. Ruin. in d. l. 1. in princ. num. 3. de
eden. Et ſubſtinetur tantum ex ſtylo curiæ, vt inquit Hoſ.
in d. c. 2. col. verſ. & ſecundum conſuetudinem curiæ, de
libell. oblat. Rom. in d. l. 1. in prin. numero 5. verſiculo, ſed
communis pract. de eden. & nihil, quin iuſtum ſit dicitur
continere exſecutionem, gloſſ. in d. l. cum exceptione. §.
hæc autem actio, quod met. cau. cum aliis ſupra deductis
Et nõ licet ab iſta liquidatione appellare, niſi quatenus ſit
exceſſiua ab illo exceſſu. Bal. in d. lege terminato, nu. 8. in
prin. de fruct. & lit. expen. Franc. in d. c. ſæpe. q. 12. nu. 59.
cum ſeq. de appel. Ergo fortius hæc procederent in liqui-
31 datione iudicij vniuerſalis, in † quo de iure ſubſtinetur
ſententia vniuerſaliter & incerte lata, vt dicunt omnes,
in d. l. in prin. de eden. & in d. c. 2. de libell. oblat. Et licet in
iſtis liquidationibus fructuum & expenſarum ſignatura
paſſim committat cauſſam appellationum, & retardet
exſecutionem abſque aliquo fumo de grauamine, tamen
id prouenit ex ſtylo ſatis æquo, vt ſupremus Princeps
reficiat grauamen, quod parti fuit illatum in condemna-
tione incerta, quæ de iure in iudiciis particularibus &
generalibus fieri non poteſt, §. curare, de actio. cum aliis
per Innoc. & Roman. ſupra citatos.

Nec obſtat, quod à declaratione pœnæ ipſo iure à le-
ge vel ab homine fulminatæ liceat ſimpliciter appellare.
32 Lap. Card. Franc. & alij ſupra allegati. Quoniam † id pro-
cedit, quando declaratur factum alienum & ſubſtan-
tia actus, in quo iudex poteſt decipi, & parti inferre præ-
iudicium, vt late cumulat Gabriel. de reg. iur. concluſ. 5.
num. 8. cum pluribus ſeq. ſecus vbi fit declaratio qualita-
tum & circumſtantiarum comprehenſarum in re iudica-
ta, quæ non augent nec minuunt. iuxta conſ. Ruin. 45.
cum aliis ſupra adauctis.

Nec obſtat, quod licet concurrat identitas rerum, non
tamen concurrit identitas perſonarum, ex quo Boiardus
repræſentat ſeipſum vti particularem. Quoniam reſpon-
detur, † quòd cum ex probationibus factis plenè conſtet, 33
has petias terræ fuiſſe poſſeſſas pro eccleſia, ſeu hoſpitali,
& ſic eſſe de pertinentiis hoſpitalis, non ſufficit Boiardo
ſua poſſeſſio, niſi oſtendat titulum, ex quo conſtat de iu-
re eccleſiæ, l. cogi. C. de pet. hered.

Præterea non ſufficit Boiardo aſſerere, quod illas poſ-
ſidet vt ſuas particulares, ſed debuit probare, vt ſupra:
ſed nedum Boiardus non probauit, ſed Corradinus pro-
bauit ſufficienter contrarium, videlicet, terras eſſe de
pertinentiis hõſpitalis, & ſic præſumtiue fuiſſe per Boiar-
dum vti tales poſſeſſas.

Nec obſtat, quod in terminis, l. à diuo Pio, §. ſi ſuper
rebus. tertius appellat, & impedit exſecutionem. Quo-
niam, vt proximè dictum fuit, non ſufficit Boiardo alle-
gare ſe eſſe tertium, niſi etiam id probet, tanto magis,
cum ex probationibus, quæ, vt dictum fuit, faciunt
notorium & ad effectum exſequendi conſtat de con-
trario.

Nec obſtat, quod clauſula, *appellatione remota*, eſt ex-
orbitans & ſtricte interpretanda. Quoniam, † vt di- 34
ctum fuit, vbi militat eadem ratio expreſſa, compre-
hendit omnes appellationes & ab incidentibus & ac-
ceſſoriis.

Vltimo non obſtat, quod dicta clauſula, *parito iudicato*,
intelligatur conditionaliter, quatenus adeſt res iudicata.
Quoniam † cum ſententiæ ſint latæ in iudicio vniuerſali, 35
faciunt rem iudicatam in omnibus pertinentiis, poſtea
in exſecutione liquidatis, vt ſup. deductum fuit, Item
adeſt res iudicata, ſi clauſula iſta comprehendit appellan-
tes ab iſtis inter locutoriis.

Quare ne iſtis partibus & aliis fiat præiudicium, poſ-
ſet iterum dubitari, an conſtet, quod Boiardus ſit intru-
ſus lite pendente, vel generaliter dubitari, an ſit locus
exſecutioni vel ne.

ROBVSTERII.

Oxomen. Archipreſbyteratus. Veneris, 6.
Aprilis, 1579.

SVMMARIVM.

1 *Sententiæ criminales non poſſunt reuocari ex capite notoriæ iniuſtitiæ.*

DECISIO CL.

TEnuerunt Domini, quod † ſententiæ criminales 1
non poſſint reuocari ex capite notoriæ iniuſtitiæ,
quia retentio vel non reſtitutio ſcripturarum fuit præiu-
dicialis vel apta nocere: Nam data porrectione partis,
prout dicebant Domini hic adeſſe, & ſignata ſupplicatio-
ne in vita reſignatarij, poteſt præſtari conſenſus, & fieri
expeditio poſt obitum. Et quod adeſſet conſenſus Gar-
ziæ, dicebant probari ex dictis Galli & Alphonſi, dum
dicunt de conſenſibus in plurali, quamuis re vera Gallus
in alia vltima depoſitione, quæ non eſt data, declaret;
quod dixit de conſenſu. Dicebant etiam Domini, quod
Gubernator vrbis iuxta facultates ſuas potuit adhibere
fidem teſtibus pro informatione curiæ examinatis, &
pro iuſtitia ſententiarum allegebant text. in capite 2. de
renunt. in 6. Non obſtat, quod ſupplicatio eſſet in reten-
tis. Quoniam dicebant, quod in deciſ. Ioan. Pau. 14. al-
legata, non erat præſtitus conſenſus, nec probabatur
porrectio, prout hic. Et ad deci. Put. allegatam, 99. libro.
2. dicebant quod ibi non erat ſignata ſupplicatio.

Non obſtat, quod Ioan. eſſet minor, quia, vt dicebant,
potuiſſet ipſe defectus ſuppleri, vt in motu proprio. Dice-
bant etiam, quod nullitas mandati non facit ad effectum
notoriæ iniuſtitiæ: & tanto magis, quia dicebant quod
mandatum erat vtile.

Non obſtat, qood non fuerit facta expeditio. Quoniam dixerunt Domini, quod id fuit culpa Gregorij. Conſiderabant etiam Domini, quod præmiſſa magis procedunt contra Gregorium occultantem ſcripturas, contra quem omnia iura clamant, & ad effectum notoriæ iniuſtitiæ, & ad impugnandum rem iudicatam, quo caſu ſufficit aliquis color, vel aliqua velata ratio, vt per Corn. conſil. to. in 4. Franc. & alios allegatos.

Vnus tamen ex Dominis cóſiderabat, quod antequam ſupplicatio ſit regiſtrata, & tradita parti, non poteſt conſiderari aliquod præiudicium, neque aptitudo ad præiudicandum, cum Princeps vſque ad illud tempus poſſit lacerare, denegare, & ad libitum abſque iniuria diſponere de ſupplicatione, vt per Sarn. in reg. de iur. quæſit. nó tollen. quæſt. 6. num. 2. 9. & 10. in fin. & num. 3. Et tanto magis, cum in caſu iſto detur veriſimilis mens Papæ de reiectiooe iſtius ſupplicationis, cum datarius poſuerit in dicta ſupplicatione, quod non expediatur oon citato Gregotio.

ROBVSTERII.

Tiraſonen. decimarum. Lunæ 8. Octob. 1576.

SVMMARIA.

1 *Remiſſoria in prophanis non ſolet denegari etiam ſine fumo.*

2 *Tranſactio reſcinditur prætextu enormiſſimæ læſionis, pro communi.*

3 *Læſio in tranſactione quanta eſſe debeat, eſt iudici arbitrarium.*

4 *Conſenſus in tranſactione ſufficit ad agendum abſque actu retroſimilis.*

5 *Oblatio eſt periculoſa, & ſufficit in omnem euentum fieri ante ſententiam.*

6 *Præſumptio illa, quod pars præſumatur viuere longiſſimo tempore, non ſufficit, vbi vita eſt fundamentum intentionis.*

7 *Exceptio de periurio debet probari cum eius vita, ſicut de præſcriptione fit.*

8 *Vniuerſitas defunctis iurantibus non incurrit periurium.*

9 *Abſolutio à iuramento ad detegendam enormiſſimam læſionem eſt neceſſaria: ſecus vbi iam eſſet detecta.*

10 *Mandatum de confirmando non poteſt reuocari ex ſola voluntate, ſed debent intentari remedia de iure contra ipſum.*

DECISIO CII.

Concluſum fuit, remiſſoriam in caſu, de quo agitur, eſſe concedendam, ſi eſt releuans, de qua releuantia Domini volunt ad partem videre. Mouebantur Domini,
1 quia † ſumus in prophanis, in quibus non ſolet denegari remiſſoria, etiam ſine fumo.

Neque obſtat, quod tranſactio non reſcindatur præ-
2 textu læſionis enormiſſimæ. Nam † contrariam opin. ſeruat Rota, vt hic benè deducunt informantes. Opinio Rotæ eſt vera & magis communis, præſertim vbi conſideratis conſiderádis detur læſio in magna ſumma, & multo magis fauore eccleſiæ, vt latè cumulat Gabriel. de empt. & vendit. concluſ. 1. limit. 8. nu. 68. Et dixerunt Domini † id
3 eſſe remiſſum arbitrio iudicis, an ex læſione & quanta reſcindi debet tranſactio, vt poſt gloſ. & plures alios congerit Fel. in c. cum illorum nu. 13. de ſent. excom. Dec. conſ. 39. ante fin. Menoch. de arbit. iud. libr. 2. centur. 1. caſu 73. nu. 5. cum pluribus caſibus præcedentib. & ſequentibus. Et hanc opinionem tenuit Rot. coram me, in vna Anconitan. de Tomatiis de anno præterito.

Non obſtat, quod teneatur reſtituere recepta, ex leg. ſi diuerſa, C. de tranſact. Quoniam placebat reſponſio data per informantes, quod poteſt capitulum vti rector, ad quem de iure pertinent decimæ de omnibus rebus retinere recepta in cauſſam debitam, vt etiam tenuimus in allegata Placentin. Et addebant aliqui, quod hæc exceptio reſtituendi non impedit proceſſum ad vlteriora, ex quo opponendo altera pars de reſtitutione accepto tunc conſenſit reſciſſioni tranſactionis, † quia conſenſus ſufficit 4
ad agendum abſque actu retroſimili in contractu tranſactionis, vt poſt gloſſ. & Anton. de Alexand. & alios not. Curt. Sen. in dict. l. ſi diuerſa, num. 4. cum ſeq. & Curt. iun. numer. 1. & 2. vbi atteſtatur de communi, C. de tranſact. licet vniuerſitas poſſit agere ad reſtitutionem datorum, quando capitulum non poſſit retinere ex aliqua cauſſa debita, tamen interim etiam capitulum poteſt agere primæua actione ad decimas, vt ibi per gloſſ. & alios allegatos.

Non obſtat Afflict. deciſ. 220. num. 4. & 5. Quia † illa 5
opinio, quod debeat offerre, eſt periculoſa, vt patet ex ſupra allegatis. Et in omnem euentum ſufficit, quod pars offerat ante ſententiam. Put. lib. 2. deciſ. 10. eadem die fuit reſolutum. Et ſi pars ante ſententiam perſiſtit in eadem opinione, & iudex procedit ad vlteriora, non obſtante tali exceptione, tenet proceſſus, ſi pars non appellat, vt ſolet curia ſeruare, prout atteſtantur Moder. de oblig. cametal. pag.... Quæ appellatio in caſu iſto eſſet friuola, ex quo capitulum, vt fuit dictum, poteſt retinere in cauſſam debitam.

Non obſtat exceptio periurij, quoniam reſpectu particularium iam adeſt abſolutio in actis, & vniuerſitas opponens de periurio deberet probare, quod alij viuunt:
quia † vbi vita eſt fundamentum intentionis, eſt proban- 6
da per allegantem, ne ſufficit illa generalis præſumptio, quod quis præſumatur viuere longiſſimo tempore, Corn. conſi. 119. num. 7. vſque ad fin. in ſecundo, Alex. conſ. 27. nu. 7. lib. 7. Tiraquel. de retract. ligna §. 32. gloſſ. 11. num. 91. cum ſequen. pag. 687. cum ſequen. Alciat. de præſump. reg. prima, præſumpt. 44. Et ita pluries tenuit Rot. contra Dec. in leg. ſecunda, in fin. C. de eden. Achil. de probatio. deciſ. prima. Vniuerſitas enim excipiendo de periurio canonicorum virtualiter allegat vitá iſtorum, ideò
† vt probet periurium, debet probare omnes illius partes, 7
& ſic vitam, vt in præſcriptione, inquit Francíſ. in cap. primo, in primo not. de præſcript. in ſexto. & Balb. in eod. tractat. 5. parte, part. princip. quæſt. 3. numer. 7. Non obſtat, quod iuramentum fuerit etiam præſtitum nomine capituli, & vniuerſitas etiam comprehendatur in diſpoſitione, leg. ſi quis maior ſecundum aliquos, vt per Gabriel. de tranſactio. concluſ. prima num.... ampliat. prima. Quia, vt ibi per eum, hæc opinio eſt controuerſa. Tamen
reſpectu periurij clarum eſt, quod † vniuerſitas ficta per- 8
ſona, defunctis iurantibus, non incurrit periurium. Sylueſt. in ſumma, in verbo. iuramentum numero ſecundo, poſt Cardin. in clemen. prima, de iureiurand. & alios quos allegat.

Non tamen placebat fundamétum, quod ſtante enormiſſima læſione, non ſit neceſſaria abſolutio, quia verum eſſet, ſi iam fuiſſet detecta. ſed ad illam detegendam, non
eſt † admittendus aliquis propria auctoritate, vt pluries 9
firmauit Rot.

Non obſtat clauſula ſublata. Quoniam cum ſit appoſita diſpoſitioni commiſſoriæ habenti clauſulam, vocatis vocandis, non autem gratioſæ, antequam ſit ſecuta confirmatio, illa clauſula non operatur effectum, quia requiritur cauſſæ cognitio, vt hic per informantes. Et licet ſtante mandato de confirmando non poſſit partes pœnitere, vt in Leodien. de anno præſenti coram
decano, tamen id eſt verum † ex ſola voluntate: ſed be- 10
nè poſſunt intentare partes remedia de iure competentia contra talia mandata: nam ſi de iure non ſubſiſtunt, non præſtant impedimentum. Quod ſi produceretur confirmatio, placet Dominis, vt partes accedant ad ſignaturam Sanctiſsimi ad aperiendum os. Nam licet com-

commiſſio

Digitized by Google

miſſio habeat clauſulam, de concordia auctoritate Apo-
ſtolica cōfirmata, & quod ſtatus & merita cauſſæ habeā-
tur pro expreſſis, quia tamen commiſſio eſt ſignata manu
Cardinalis tunc præpoſiti ſignaturæ, dicūt Domini, quod
fortè non intelligit ſignatura Iuſtiæ ſub iſto inuolucro
verborum aperire os, vbi etiam appoſuit manum.

ROBVSTERII.

Roman. caſalis ſeu pedicæ Sancti Matthæi. Vene-
tis, 12. Iunij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Fidei commiſſarius vt impediat miſſionem in poſſeſſionem venientium ab inteſtato tria concurrere debent.*

2 *Poſſeſſio ſine iuris fomento non eſt conſiderabilis.*

3 *Fidei commiſſarius ſi poſſideat, non auocatur abeo poſſeſſio, ſed illi competit retentio.*

4 *Fidei commiſſarius ſi non poſſidet vel vitioſe poſſidet, non eſt legitimus contradictor.*

5 *Probationes & iura deducta poſt ſuſpenſionem petitorij, veniunt ad corroborandum poſſeſſiorium, non autem ad docendum de iuribus ſuis.*

DECISIO CIII.

QVamuis plura ſint hinc inde deducta, difficultas
fuit reſtricta ad hoc ſolum, an Mauritius ſit manu-
tenendus in poſſeſſione, non obſtante contradictione
Vincentij fidei commiſſarij. Et Domini conſtituerunt re-
gulam pro Mauritio ceſſionario heredum ab inteſtato,
quod ad hoc vt Vincentius fidei commiſſarius impediat
miſsionem in poſſeſsionem heredem ab inteſtato, vel
ceſsionarij ipſorum, & ſic Mauritij debent in eo tria co-
1 pulatiue concurrere. Primum, † quod poſsideat. Secun-
dum, quod non vitioſe, ſed legitime poſsideat. Tertium,
quod docuerit, aut incontinenti poſsit docere de iure
ſuo. Bartol. Alexand. Dec. & alij, hic per informantes
Mauritij allegati. Et ita alias reſoluerunt Domini, quod
iſta tria copulatiuè debeant concurrere in Vrbeuetan.
hereditatis coram Seraphino 12. Decembris, 1567. Quo
ad primum fuit præſuppoſitum, quod vitioſe & attentate
poſsidet ſine veri præiudicio, quia viſa fuit alias Rota
ſentire coram Dom. Cardinali Paleoto in deciſione per
2 eū facta 18. Martij 1560. Ideo cum eius† poſſeſsio ſit im-
probat ſine fomento iuris, nō eſt conſiderabilis. l. impro-
ba. C. de acquir. poſſeſſ. Caſſad. deciſ. 6. de præb. n. 6. & nō
habeatur pro poſſeſſore. Ruin. cōſ. 28. n. 9. in 4. & deficiat
hoc requiſitum, Mauritius eſt immittendus, vt in Vrbe-
uetan. de qua ſupra. Neque placebat Dominis quod dice-
batur per aliquos, quod non erat attendendum huiuſmo-
di requiſitum, ſi aliud requiſitum tertium concurreret, ex
quo nouū erat Mauritio, quod Vinc. retineret huiuſmodi
poſſeſſionem, cum nihil apud ipſum ſit remanſurum,
præter ampliſſimam Gabrielis teſtatoris prohibitionem,
quo caſu non requiritur verbalis reſtitutio, neque penes
3 heredem eſt aliquid remanſurum: & † ſi fideicommiſſa-
rius poſſideat, non auocatur poſſeſſio ab eo, ſed illi com-
petit retentio. Salyc. & alij per Pariſ. conſilio 53. numero
113. cum ſequen. libro 3. Zuccat. in l. fin. numero 374. de
edict. diui Adrian. tollen. Quod intelligebant iſti Domi-
ni, & ſi nulliter, ſeu vitioſe fideicommiſſarius, dummodo
non ſpoliatiue, poſſideret, ex deciſio. Grammat. 68. Quia
vt Rota tenet, tenta nulliter data, quando non eſt ſpo-
liatiua, non reuocatur: ſed ſi de nouo eſſet danda, ſicut
nulliter factum, confirmatur, quando eſt facienda, vbi
ceſſat intereſſe partis. vt per Put. in pluribus eius deciſio
& Aym. in pluribus eius conſ. Et quando poſſeſſio eſt
attentata, vt per Caſſad. de reſtit. ſpoliat. deciſio 3. Pere-
grin. deciſio. 92. licet hoc non requiratur, & Rota paſſim
firmat, ſicut nec illud de nullitate, quando pars iam dixit
& oppoſuit de nullitate vel attentatis: tamen, vt dixi,
pluribus ex Dominis iſta non placebant, quia Doct. in-
diſtincte volunt, quod † quando fideicommiſſarius non 4
poſſidet vel vitioſe poſsidet, non ſit legitimus contradi-
ctor. Et ita fuit obſeruatum in illa Vrbeuetan. non obſtā-
re, quod in continenti velit docere de iure ſuo, & fortè
nihil eſſet remanſurum penes heredem, neque eſſet fa-
cienda verbalis reſtitutio, & ita fuit heres miſſus in poſ-
ſeſsionem in illa cauſſa. Et in hoc placebant iſtis Dominis
notata per Rip. allegatum, in lege prima, numero 5. quor.
legat. & Roland. conſilio 28. numero 23. & 26. libro 3.
Quo verò ad tertium requiſitum dicebant non concur-
rere in caſu iſto, quia & ſi teſtamentum Gabrielis, & in-
uentarium eſſent in forma probante, tamen non poteſt
dici ex actis conſtare de bono iure Vincentij, quia † om- 5
nia illa ſunt deducta poſt ſuſpenſionem petitorij, & ſic
ſunt admiſſa ad corroborandum & ad coadiuuandum
poſſeſſorium, iuxta dictum Bald. in leg. ordinarij. numero
10. C. de rei vindicat. Afflict. deciſio 7. & nihil faciunt in
petitorio. Socin. conſilio 93. numero 12. Dec. conſil. 84.
numero 2. Put. libro 3. deciſio 28. Nec placebat Dominis,
quod poſsit incontinenti conſtare de iure iſtius fidei cō-
miſſarij, memor tot diſputationum ſubtilium in hac cauſ-
ſa factarum per tot annos de modo & conditione, & an
hoc releuet, vel non, ſuper quibus nulla eſt facta reſolu-
tio. Ideo dicebant, cum ſit arbitrarium in hoc caſu, ſine
dubio eſſe videndum. Socin. conſil. 59. num. 2. lib. 3. poſt
Angel. quem alligat, quòd quando in diſcuſſione iuris
vertitur ſubtilitas, dicitur requirere altiorem indaginem:
quod tamen Rota ſolet ſequi iuxta contingentiam
caſuum & illorum circumſtantias, prout concurrunt in
caſu iſto plures.

ROBVSTERII.

Nouarien. decimarum. Die 18. Octob. 1576.

SVMMARIA.

1 *Communitas ligatur ex ratihabitione, ſicut ex conuocatione concilij*

2 *Intimatio ſufficiens ex quibus colligatur ad effectum etiam excommunicationis.*

3 *Impeditus non dicitur qui de facili poteſt impedimentum remouere.*

4 *Præſumptio ſola non ſufficit, quod procurator præſumatur certiorare dominum, vt incidat in pœnam, niſi poſtea aliquod geſtum, & paſſum concurrant.*

DECISIO CIIII.

ACtum fuit de tribus. Primo an conſtet de ſufficienti
intimatione ſententiæ declaratoriæ per me in Rota
latæ. Secundo, an conſtet de paritione, aut contrauentio-
ne communitatis Cameri. Tertio, an ſit procedendum ad
vlteriores cenſuras contra communitatem, vel ad abſo-
lutionem à moleſtiis in fauorem communitatis.

Quoad primum reſoluerunt conſtare de ſufficienti
intimatione dictæ declaratoriæ: Nam † licet communi- 1
tas regulariter non incidiat in pœnas, niſi res ſint geſtæ
conuocato conſilio, tamen habendo ratum quod aliter
geſtum fuit, ligatur ex ratihabitione ſuperueniente,
perinde, ac ſi illud fuiſſet geſtum conuocato conſilio, vt
poſt Innoc. Bart. & alios, Afflict. deciſ. 376. per totam. quæ
ratihabitio clare colligitur ex continuatione & patien-
tia ipſius communitatis & aliis variis iſtius facti circum-
ſtantiis, vt poſt alios per Afflict. ibi, *iunctis instrumentis di-
ligentiarum factarum nomine Capituli.* Colligitur † etiam 2
ſufficiens intimatio ex notitia indubitata, quæ reſultat
ex comparationibus electionis æſtimatoris & iudicato-
ris poſtea ſubſequentibus, quæ cum ſint ſpecialia, clara,
& certa, ſufficiunt etiam in materia excommunicatio-
nis,

Digitized by Google

nis, vt per Achil.de citat. deciſ. 5. Put. libt. 2.deciſ.289.
Placebat etiam aliquibus ex Dominis, quod allegata
colluſio inter particulares & communitatem eſſet proba-
biliter verificata, licet in hoc non fecerint fundamen-
tum.

Quo verò ad ſecundum dixerunt Domini, quod licet
communitas in eligendo indicatorem & æſtimatorem
paruerit.vt fol.25.& 27.proceſſu primo, & in tegiſt.folio
1898. nihilominus conſtat de illius cōtrauentione & im-
pedimentis. Nam fol.30. à tergo & 33.& 35. in dicto pri-
mo proceſſu,& in regiſtt.fol.1923.cum ſequent.communi-
nitas allegauit nullitatem æſtimationis factæ pet capitu-
lum,& allegabat litis pendentiam inter canonicos & par-
ticulares, & illi adhæret & applicat formiter, vt ibi. Ex
quibus apparet,quod communitas in pluribus impediuit
& contrauenit: tenebatur enim communitas eligere in-
dicatorem, vt dicitur in ſententia, qui indicet, & tamen
non ſolum non indicauit cum effectu, ſed oppoſuit ſe
æſtimationi capituli,allegando nullitatem &appellando.
Neque aſſerta impedimenta etiam particularium excu-
ſant communitatem, quia communitas tenebatur adire
ſuperiorem & facere aliquam diligentiam contra illos
3 particulares,ne impedirent, quia † nō dicitur impeditus,
qui de facili poteſt remouere impedimentum, cap.in oo-
mine Domini, vbi Dec.in 4. not.de teſtibus,alias detegi-
tur manifeſta colluſio.

Non obſtat,quod procurator non haberet mandatum
ad dicēdum de nullitate,appellandum & alia faciendum,
ex quibus Dominus incideret in pœnam.Nam iam com-
munitas inciderat in pœnam non faciendo indicare cum
effectu, aut non vtendo aliqua diligentia. Item licet non
ſufficiat præſumptio, quod procurator præſumatur cer-
4 tiotare Dominum, vt dominus incidat in pœnam, † ta-
men ex poſtea geſtis continuatis, & paſſis per communi-
tatem difficile eſt, vt ipſa poſſit euitare ratihabitionem,
vt per Afflict. d.deciſ.376.

Non obſtat,quod cōmunitas fuit citata ad ſoluendum
decimas:naio citatiu inquit, communi ex hominibus &
veſtrum cuilibet tam in genere, quam in ſpecie, prout
ſpectat,vt fol.1916. in d.primo proceſſ.fol.31.

Ideò dum infra fit mentio de ſolutione decimarum eſt
intelligendū reſpectiuè,videlicet,reſpectu particularium.
Præterea, verba ſententiæ declaratotiæ ſunt extracta à
priuilegiis, & dicunt, caſu quo vniuerſitas contempſerit
eligere tales,qui indicent,tūc Vicarius poſſit cogere vni-
uerſitatem prædictam & homines Cameri, tam in gene-
re,quam in ſpecie ad ſolutionem decimarum.

Placebat tamen aliquibus,vt videretur,an Communi-
tas tolleret impedimentum. Aliqui verò putabant hoc
non releuare, quia eſt tale delictum commiſſum, vt non
poſſit, niſi per ſatisfactionem decimatum aboleri. Nam
eſt aduertendum,quod canonici prætendunt, quod pro-
pter contrauentionem vniuerſitas ipſa teneatur ad inte-
gras decimas anni 1572. & 1573. Ideò meliùs hæc nunc
videtur liquidanda, vt tollatur occaſio in partibus con-
traueniendi,& multiplicandi lites.

ROBVSTERII.

Romanenſis artis Furnariæ. Mercurij 6.
Iunij, 1574.

SVMMARIA.

*1 Sententia ciuilis dicitur eſſe nulla ex defectu non obſeruatio-
nis terminorum ſubſtantialium.*

*2 Sententia lata contra proteſtationem partis de mandato
opponentis contra procuratorem, quamuis eſſet procura-
tor,ſed non conſtaret ex actis,eſt ipſo iure nulla.*

Ampliatur etiam in procuratore minoris,num.3.

*4 Verba, quod pars contentatur, ſi ille eſſet verè procurator,
intelliguntur ſecundum proteſtationem factam.*

*5 Exceptio mandati non dicitur reiecta per proceſſum iudicis
ad vlteriora,ſi pars vel appellet, vel vſque ad diffiniti-
uam reperierit proteſtationem.*

*6 Exceptio mandati poteſt opponi etiam ſi ſciens procurato-
rem non habere mandatum,tolerat quod ipſe litiget tan-
quam procurator.*

DECISIO CV.

FVit reſolutum, ſententiam per locum tenentem Gu-
bernatoris latam,fuiſſe nullam, ex † defectu non ob- 1
ſeruationis terminorum ſubſtantialium io his, in quibus
ciuiliter tantum agebatur, prout videbatur agi reſpectu
ſummæ debitę.Nec bulla Pij Quarti quicquam facit,cum
habeat locum tantum in Rota, & obſeruationes termi-
norum ſint defenſiones & percutiant defectum citatio-
nis. Nec facultates Gubernatoris intrant, niſi in cauſſis
criminalibus vel mixtis, in his tamen fuit factum modi-
cum fundamentum. Nam † præcipuum fundamentum 2
fuit in defectum mādati.Nam licet is,qui illam obtinuit,
verè eſſet procurator, tamen cum de illius mandato ſatis
non conſtaret ex actis,& pro parte Chriſtophori fuit plu-
ries oppoſitom,illum non auditi, niſi docto de legitimo
mandato,ſententia eſt ipſo iure nulla,ex qua eſt lata con-
tra proteſtationem partis, quamuis verè ille eſſet procu-
rator, vt hic per informantes & pluries fuit hoc in aliis
cauſſis firmatum. Et † procedit etiam in procuratore mi- 3
noris ſtaote dicta proteſtatione, vt per Iaſ. & alios in leg.
non eo minus,C.de procurat.

Non obſtat, quod non ſit facta in omnibus actibus,
quia imò ferè ſemper fuit repetita, & eſt generalis de ge-
ſtis & gerendis.Non obſtat,quod nominauerit notarium.
Quia hoc non ſufficit parte opponente. Nam tunc debet
plenè docere ſaltem per fidem ſubſcriptam ab ipſo ioet
notario.Non obſtat,dum dicitur,quod pars contentaba-
tur, ſi ille verè eſſet procurator. Quoniam † Domini in- 4
telligunt illa verba, compareat & probet in actis manda-
tum,prout ſemper ferè proteſtata fuit, ex gloſſ.vulgar. in
l.1.ſi meo.mod.falſ.dix.Alexan.& alij per Afflict.deciſ.91.
num.a.

Non obſtat, quod iudex videtur reieciſſe hanc exce-
ptionem procedendo ad vlteriora, & pars non appellan-
do videtur acquieuiſſe tacitæ reiectioni: & † propterea 5
dicunt Docto. quod non ſufficit opponere exceptio-
nem, ſi iudex procedit ad vlteriora, niſi etiam pars ap-
pellet. Nam iſta pars ſemper ferè repetiit hanc proteſta-
tionem, ex quo apparet de illius voluntate, & quod non
acquieuit reiectioni iudicis: item in eo ipſo actu prola-
tionis ſententiæ facit hanc ipſam proteſtationem, & po-
ſtea appellauit in tempore à ſententia, & ſic apparet,
quod iſte nullo modo acquieuit huic reiectioni, & ſal-
tem iſta ſententia eſt nulla propter oppoſitionem, & re-
iectionem.

Adde, quod ſtante oppoſitione contra procuratorem
minoris de habilitate perſonæ ſtandi in iudicio, iudex
procedens ad vlteriora nulliter agit,vt per Bald.Caſtren.
Iaſ. & Curt.Iunior.nu.3.in l.non eo minus, Cod. de pro-
curator.

Imò † ſi quis ſciat aliquem eſſe falſum procuratorem 6
& non habere mandatum, ſed tamen tolerat, quod ipſe
litiget tanquam procurator, non impeditur quominus
poſſit ſemper opponere exceptionem defectus mandati,
quia licet ego approbem perſonam tuam, vt perſonam
procuratoris, tamen niſi cognitum ſit de mandato, &
ſuper eo ſit pronuntiatum, non impedior quandocun-
que opponere, quod tu non habes mandatum, Martil.
in lege ſi quis, ne quæſtio. numero 84.ff.de quæſtio. poſt
Bart. Ang. & Alexan. in locis per eum citatis. Aduerte id
procedere

Digitized by Google

procedere ſi mandatum non ſit productum in actis, alias
ſi fuiſſet productum, & cum illa perſona tanquam cùm
procuratore litigatum, tunc non poſſet opponi exceptio
defectus mandati, vt poſt Ang. declarat Marſil. in d. l. ſi
quis ne.

ROBVSTERII.

Roman. caſalis magiſtri Oddonis Veneris, 23.
Octobris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Derogatio facta in vno ex æquiparatis, cenſetur facta etiam in alio.*
2 *Prohibitio alienationis de rebus eccleſiæ etiam in euidentem eius vtilitatem, intelligitur excepta auctoritate Papæ.*
3 *Decretum irritans non comprehendit auctoritatem Papæ.*
4 *Conceſſio facta in præſentia Papæ eſt perinde, ac ſi per ipſum ſignata foret.*

DECISIO CVI.

DOmini ſtant in deciſis, quod locatio ſit valida, &
ſententia extra Rotam nuper lata contra iſtos here-
redes, ſit reuocanda.

Non obſtat prohibitio alienationis, de qua in Bulla
Vrbani cum decreto irritantis. Primo, quia in commi-
ſſione derogatur expreſſe fundationi, quæ derogatio cō-
1 prehendit dotationem, de qua in dicta Bulla, cùm ex † re-
gulari æquiparatione iſtorum caſuum fundationis, dota-
tionis, & conſtructionis cum interpretatione paſſiua iu-
ris communis, derogato vno cenſetur alteri derogatum.
Caſſad. de iure patro. deciſ. 4. & 6. Tum etiam, quia poſt
expreſſionem iſtius fundationis ſequitur clauſula gene-
ralis, ceterorum contrariorum quomodocunque. Quæ
expreſſio fundationis cum ſequenti clauſula generali
comprehendit omnes alios caſus requirentes ſpecialem
expreſſionem. c. qui ad agendum, de proc. in 6. olim non
poteſt, vbi Vital. & alij, eo. tit. Præſertim, quia nulla eſt
maior prohibitio quam fundationis, & ſi eſt illi derogatū
cenſetur etiam derogatum cuicunque alteri prohibitio-
ni, ex ſupra allegatis.

2 Secundo, mouebantur Domini, quod † licet prohibi-
tio comprehenderet alienationem etiam in euidentem
vtilitatem eccleſiæ, cum auctoritate ſuperioris, non tamē
cum auctoritate ipſius Papæ, ex Bart. in l. nemo poteſt nu.
12. & ibidem Crot. nu. 49. de legat. 1. Aret. conſi. 22. nu. 5.
Et licet decretum irritans conprehendat quamcunque
3 auctoritatem etiam Apoſtolicam, † vt late per informā-
tes, tamen intelligebant Domini hoc, quando illa aucto-
ritas Apoſtolica prouenit à delegatis Apoſtolicis, ſed non
quando prouenit ab ipſomet Papa, quia tunc niſi dicat,
etiam per eos, non comprehenditur ipſe Papa, vt pluries
fuit in Rota reſolutum, vt atteſtatur Auguſt. de decree. n.
1, Nam verba decreti de quacunque auctoritate non ſunt
trahenda ad perſonam loquentis, neque ad tam exceſſiua
& inueriſimilia, & ſic ad perſonam ipſius Papæ, vt coſt.
alios cumulat Aym. conſi. 3. nu. 18. cùm ſeq. & nu. 26. Et
licet Pariſ. conſi. 37. lib. 4. & aliqui alij dicant, quod decre-
tum ligat Papam, intelligitur, vel quando dicitur etiam
per nos, vel de auctoritate apoſtolica proueniendum à
delegatis.

Non obſtat, quod commiſſio non ſit ſignata manu
Papæ. Quia † cum ſit in præſentia D. N. Papæ conceſſa,
eſt perinde ac ſi per ipſum ſignata foret, vt dicitur de eo
qui ratificat, approbat, vel ſubſcribit aliquid, vt etiam in
ſtaturis loquentibus de faciente vel ſcribente compre-
hendatur.

Non obſtat, quod hic ſumus in delegato. Quia hic non
agimus de ſententia delegati, ſed de commiſſione da-
ta per ipſum Papam, an illi obſtet decretum irritans vel
ne: nam ſi non obſtat decretum irritans illi commiſſioni,
omnia, quæ ab illa dependent, ſunt valida tanquam ac-
ceſſoria. Reſeruauerunt tamen Domini, quod dicitur de
læſione & ſimulatione, ac etiam de citatione fratrum ſan-
ctæ Mariæ Nouæ. Sed iſtud vltimum modicam videtur
habere difficultatem, quia non agitur, vt ſententia alias
lata vigore dictæ commiſſionis, noceat dictis fratribus
non citatis, ſed de illius validitate. Illud etiam de ſimula-
tione ex his, quæ in facto dicuntur, videtur ceſſare, ſed
pars poterit illa conſiderare. Aliud verò de læſione pote-
rit interim diſcuti, ſi aliquid probatur.

ROBVSTERII.

Vrbeuetan. hereditatis. Lunæ 4. Februa-
rij. 1577.

SVMMARIA.

1 *Donatio inter viuos, ex quibus verbis præſumatur poſitis in ipſius contractu.*
2 *Fidei commiſſum & alia vltimæ voluntates reuocari poſſunt.*
3 *Præſumptio validitatis actus in dubio ſuperat omnes alias coniecturas.*
4 *Clauſula, omni meliori modo, in contractu donationis nihil operatur in alio modo recedente ab expreſſo. & numero 5.*
5 *Diſponens vbi ſe reſtrinxit ad aliquē modum clauſula omni meliori modo, operatur effectum in eo modo, & quolibet alio non diſcente ab expreſſo.*
6 *Sequentia influunt magis ad præcedentia, quàm è contra.*
7 *Iuramentum facit valere actum omni meliori modo quo poteſt, vbi clauſula ſtat cum copula.*
8 *Donatio cauſſa mortis vel inter viuos ſi non ſubſtinetur vti donatio, valet vti fidei commiſſum, ſi donans non ſe reſtrinxit ad illos modos expreſſos.*

DECISIO CVII.

REſoluerunt Domini, quod donans ita ſe reſtrinxerit
in caſu iſto, vt huiuſmodi diſpoſitio non poſſit ſub-
ſtineri in vim fidei commiſſi. Quia viſa ſunt Dominis
verba huius donationis clara, & ex illis conſtare aperte
de mente donātis ex illis verbis, *dedit, ceſſit, tradidit, & do-
nauit, ac nomine & titulo donationis irreuocabiliter inter viuos
& poſt mortem duratura, &c.* & ibi, *& omnia & ſingula ſupra-
dicta, titulo & nomine quo ſupra, ſemper & omni tempore rata
habere, &c.* & ibi *dans licentiam & facultatem corporalem ac-
cipiendi poſſeſſionem.* Nam illa verba, *nomine & titulo dona-
tionis inter viuos*, poſita in corpore donationis, & in parte
ſubſtantiali illius, † claram oſtendunt mentem donantis, 1
quod noluit fidei committere, ſed ex tunc inter viuos li-
bere donare. Alexan. conſil. 14. in prin. in primo. Iaſ. conſ.
5. colum. penult. verſic. ſed præmiſsis non refragantibus
in tertio. Idem probant illa verba, irreuocabiliter: & tan-
to magis, quanto vt hic, ſunt iuncta cum verbis, inter vi-
uos, & aliis verbis, de quibus ſupra, l. vbi ita donatur, de
donatio. cauſa mort. cum aliis per Dec. conſil. 306. nume-
ro 7. Bellon. conſil. 74. numero 9. Couarru. in rubrica de
teſtamen. parte ſecunda, nume. 11. verſic. hic tamen inſi-
ſtendum eſt. Bald. conſil. 74. nu. 9. Natta. conſil 104. nu. 6.
& aliis ſequentibus. Car. in §. donatio, queſt. 4. Syluan.
conſil. 49. nu. 32. in primo. Cephal. conſil. 14. nu. 26. Cum
† enim fidei commiſſum & aliæ vltimæ voluntates reuo- 2
cari poſsint, l. quarta. §. & ſi transferam, de adimen. l. cum
aliis per informantes hæc mens diſponentis eſt clara in
caſu iſto, quod voluit ſe reſtringere ad diſpoſitionem in-
ter viuos, & non poteſt valere in vim fidei commiſsi,
vt late poſt alios Iaſ. in rub. de leg. 1. numero 130.

Acce

Accedit,nam diſponens hic ſeruauit ſibi plura,de qui-
bus voluit poſſe libere diſpenſare , ex quo apparet , quod
in non reſeruatis noluit poſſe aliter diſponere,& liberè ex
tunc donare,vt benè conſiderat Aym.conſi.214.num.11.
verſi.4.cum ſeq.Accedit etiam clauſula,de non reuocan-
do , quæ claram etiam oſtendit mentem , vt per Docto-
res ſupradictos.

Non obſtat , quod præſumptio validitatis actus ſupe-
rat omnes alias coniecturas,Dec.in leg.poſtquam liti,nu-
3 mer.23.C.de pact. Quia † verum eſt in dubio, ſed non in
claris, tunc enim ceſſant coniecturæ , vt in eo , qui ſe re-
ſtrinxit ad teſtamentum in ſcriptis , nam non poteſt ſub-
ſtineri tunc vt nuncupatiuum , vt communiter dicunt
Doctores.

Non obſtat clauſula , omni meliori modo , &c. Nam
4 placuit † Dominis reſponſio,quæ datur per informantes,
quod non operatur in alio modo recedente ab expreſſo.
Caſſad.deciſ.7.num.7.de appell.Syluan.dict.conſi.40.nu.
33.Cephal.conſi.44.numer.76.præſertim, quia eſt poſita
ſine copula,&in principio donationis,vt cõſiderat Achil.
deciſ.1.de clauſul.

Non obſtat , quod ex hac clauſula appareat de mente
diſponentis, vt actus valeat eo modo,quo meliùs & vali-
diùs de iure valere poteſt , vt per Dec.Pariſ.Aym. & alios
allegatos. Quia , vbi diſponens ſe reſtrinxit ad aliquem
modum, tunc operatur effectum in eo modo,& quolibet
alio non diſcedente ab illo : vbi vero ſe non reſtrinxit,
operatur in omnibus modis, vt per Doctor.ſupra citatos.
5 Neque † in conſil. Pariſ. & Aym. aderat aliqua reſtrictio,
quia diſponens ſimpliciter diſpoſuerat , & dixerat , &
omni meliori modo , cum copula , alioquin , ſi ad mo-
dum expreſſum ſe reſtrinxiſſet , & appoſuiſſet dictã clau-
ſulam *omni meliori modo* , ſine copula intrarent ſupra alle-
gata. Et in conſil. Oldrad. 8. nume.34.in princip.aderant
plures clauſulæ , quæ declarabant mentem donantis,
noluiſſe ſolum donare cauſſa mortis , ſed etiam inter vi-
uos, ſicut in cauſſa Pariſ.conſilio 90.numero 10.in terio,
expreſsè fuit dictum , quod ſi non poterat ſubſtineri illa
diſpoſitio vt teſtamentum,vel codicilli,&c. valeant quo-
cunque alio iure, vel modo quo poterit valere. Illa enim
clauſula,*alio*.æquipollet copulæ,imò ſatis apparet.

Nec refert,quod verba ſint vniuerſalia,*omni meliori mo-
do,quo magis meliùs, ac validiùs de iure fieri poteſt* , quia ſunt
reſtricta per clauſulas ſequentes ad nomen & titulum do-
6 nationis irreuocabilis : ſequentia † enim magis influunt
ad præcedentia quam ècontra : & ſic perinde eſt, ac ſi di-
ctum fuiſſet,dedit nomine & titulo donationis irreuoca-
bilis inter viuos omni meliori modo , quo magis meliùs
& validiùs de iure fieri poteſt & debet , quo caſu clauſula
dicitur reſtricta ad modum expreſſum , cum non habeat
copulam , & verba vniuerſalia ſunt ſubalternata & reſtri-
cta ad modum expreſſum.

Neque etiam obſtat , quod iuramentum faciat valere
actum omni meliori modo quo poteſt,Bero.in ca.in præ-
ſentia,numer.99.cum ſequen.de probatio.Pariſ.conſi.14.
num.18.libr.primo.Abb.in cap.cum contingat, nu.27.de
iureiuran.Couar.in cap.Raynal.§.3.num.10.verſ.4. iura-
mentum,de teſtamen.Alex.conſil.29.in fin.lib.7. Matheſ.
7 not.56.Nam † vltra ſupradictas reſpõſiones etiam Sylua.
in dict.conſi.40.cum quo tranſeunt Domini,& Dec.con-
ſil.14.numer.5.cum aliis allegatis de clauſula, *omni melio-
ri modo,* præſupponunt , quod dicta clauſula ſit,prout de-
bet ſtare , videlicet, cum copula , vt diſponens non ſe re-
ſtrinxerit.

Non obſtat , quod donans cauſſa mortis vel inter vi-
uos,ſi non ſubſtinetur vti donatio,valet vti fideicommiſ-
8 ſum. Quia † dicebant Domini id eſſe verum, quando ex
aliis clauſulis apparet , quod donans ſe non reſtrinxit ad
illos modos expreſſos , vel per clauſulam & alias omni
meliori modo ampliſſimam , vel quia donans ſimpliciter
donauit , non expreſſa aliqua ſpecie , quia verbum. *dono,*
non repugnat fideicommiſſo , leg. miles ad ſororem , in
princip.&leg.cum pater.§.dulciſſimis, de legat.ſecundo,
alioquin ſecus.Et in caſu Cornel. conſil.254.erant plures
clauſulæ, quæ oſtendebant enixam mentem illius , quod
nolebat ſe reſtringere ad illum modum expreſſum.

Non obſtat conſil. Thob. Non.quoniam ex præmiſſis
non placuit Dominis,quia eſt contra communes & veras
opiniones.

ROBVSTERII.

Parmen.ſtatus. Veneris, 8.Martij.1577.

SVMMARIA.

1 *Statutum poteſt tollere fidem ſcripturis etiam quibus de iure communi alias daretur fides.*

2 *Statutum in breuiario loquens in omni parte præſupponit illud validum cum ſuis à iure,vel ſtatuto requiſitis.*

3 *Verba,quæ præſupponunt,regulariter non diſponunt.*

4 *Statutum poſterius corrigit primum , non autem è contra.*

3 *Auctoritas data pro ſtatutum per conſulibus, ſeu rectoribus, intelligitur,vt non poſſint facere contra ea,quæ per eadem ſtatuta ſunt ordinata.*

6 *Verba ſtatuti vbi ſunt clara , locus interpretationi ex obſeruantia eſſe non poteſt.*

DECISIO CVIII.

TEnuerunt Domini , quod ſtatutum de ordine ſer-
uando per Notarios , libr.2.cap.125. pro parte Do-
minorum de Rangonibus productum obſtet filciæ Ioan-
nis Illarij Gallicani , in qua ſub numero 64. exſiſtit ſcri-
ptura donationis ſub die vltimi Martij, 1512. & non fa-
ciat fidem , non obſtante ſtatuto de priuilegio & bailia
conceſſis Proconſuli Notariorum ſuper cõfectione Bre-
uiariorum , libr. 1. capit. 144. pro parte Dominorum de
Pallauicinis producto , & voto collegij Notariorum
Parmæ.

Nam dictum ſtatutum capit. 125.fuit factum de anno
1494. & dat formam primo ſuper his , quæ Notarius de-
bet obſeruare , antequam legat , tradat , & ſtipuletur ali-
quod inſtrumentum ,ſeu cartam, & iſta pars non videba-
tur facere ad caſum,de quo agitur. Secundo,dat formam
ſuper his, quæ Notarius rogatus , vel lectis dictis inſtru-
mentis , poſtea debet facere,& iſta , vt Domini dicebant,
percutit caſum, de quo agitur : Inquit enim ibi ſtatutum,
*& poſtea rogatus ,traditis ,vel lectis dictis inſtrumẽtis,&c.tenea-
tur d. Notarius ipſa inſtrumenta , & cartas breuiare in cartis,
membranis, ſiue abraſis,ſiue non abraſis, & ponere ſeu poni fa-
cere vnum inſtrumentum poſt aliud ita conſeruatiue, quod inter
vnum inſtrumentum , & aliud non poſſit fieri aliquid maligni-
tatis, & hoc intra dies triginta , poſt breuiata ipſa inſtrumenta.
Et poſtquam ipſa rogauerit , niſi remanſerit iuſto impedimento
notarij : & teneatur , & debeat quilibet notarius in principio
breuiarij , cuiuſlibet anni ſcribere , qualiter illud breuiarium eſt
ſuum, ponendo nomen & prænomen , & ſignum ſuum , & an-
num & milleſimum , & iuriſdictionem , & indictionem tunc
currentes , & menſem & diem apud quodlibet inſtrumentum
extenſum,& ſi eſt ſibi ſolutum de dicto inſtrumento, vel non, &
quantum eſt ſibi ſolutum , & hoc tam in breuiariis , quam in
cartis expletis , & finitis ,in quibus ſcribantur extenſa,& exten-
ſa, & non per litteras denotantes quantitatem , & non per litte-
ras,vel numerum milleſimum,indictionem,quantitatem dictam
certi menſis,& quantitatis pecuniæ, & quantitatis menſuræ,de
& in quibus fieret inſtrumentum : & quilibet notarius,qui con-
trafecerit, vel omiſerit, incurrat ipſo facto pœnam librarum de-
cem imperialium , qualibet vice qua contrafecerit , vel omiſerit*

appli

Digitized by Google

applicando pro tertia parte collegio nouo notariorum Parmæ, & pro alia tertia parte communi Parmæ, & pro alia tertia parte partis accuſantis vel denunciantis. Poſſint etiam per notarios prædictos abbreuiari, & extendi protocolla in libro compoſito de cartis bombacinis, ſicut in cartis membranis, ſeruatis omnibus ſupraſcriptis: & ſi prædicta non fuerint obſeruata, dictis inſtrumentis non adhibeatur fides, & ſint nulla, ſaluis, & illæſis pœnis ſupradictis.

Vnde cum iſta filcia non habeat formam hanc à ſtatuto traditam, non enim eſt poſitum in d. l. filcia, vnum inſtrumentum poſt aliud cõtinuatiuè, quod inter vnum & aliud non potuerit fieri aliquid malignitatis, vt dicebant apparere ex viſione filciæ, neque habet inſcriptionem in principio cuiuſlibet anni, qualiter illa filcia eſt dicti Illarij, & an fuerit ipſi notario aliquid ſolutum, vel ne de dicto inſtrumento, & quantum, & inſuper dictum ſtatutum habeat decretum irritans, ibi, *& ſi prædicta non fuerint obſeruata, dictis inſtrumentis non adhibeatur fides, & ſint nulla,* &c. Ideo non poteſt dari fides inſtrumentis poſitis in di-
1 cta filcia. Nam † & ſtatutum poteſt tollere fidem ſcripturis, etiam quibus alias de iure cõmuni daretur fides, Paul. de Caſt. conſil. 61. col. 1. in fin. verſ. ſed in caſu noſtro, li. 2. Alex. conſ. 170. nu. 1. & 2. in 7. Soc. conſ. 2. nu. 4. & ſeq. in 3. Put. lib. 1. deciſ. 127. & 16. de conſtitut.

Non obſtat ſtatutum cap. 144. de anno 1331. quoniam, vt dicebant Domini, ſtatutum huiuſmodi in prima parte duo ſolum in effectu cõtinet. Alterum, quod quando notarius eſt defunctus, & exſtant aliquæ ſcripturæ ipſius, quæ non ſunt poſitæ in breuiario dicti notarij defuncti, ſi viſis, & examinatis dictis ſcripturis per Proconſules apparebit, quod notarius defunctus fuit rogatus de illis, tũc poſſunt & debent Proconſules ponere illas in breuiario notarij defuncti.

Si verò non haberent manu notarij ſcriptum, niſi milleſimum, indictionem, mẽſem & diem vel teſtes aut ſubſcriptionem ipſius notarij, & quod ſtatutum huiuſmodi loquatur tantũ in his caſibus, dicebant Domini ex procemio præſertim, ibi, *cum ſæpè contingat,* &c. & ex aliis clauſulis ipſius ſtatuti, quod huiuſmodi ſtatuta non ſint ad inuicem contraria, ſed diuerſa. Nam vt Domini tenebant ſtatutum Pallauicinorum dat tãtum facultatem proconſulibus ponendi in breuiariis ſcripturas notariorum mortuorum, quæ reperiuntur extra breuiaria illorum, & explendi, & reducendi in publicam formam, non autem faciendi ſeu reducendi valida ipſa breuiaria: ſtatutum vero Rangonorum dat normam, & formam ipſis breuiariis. Ideo cum ſtatutum Pallauicinorum diſponat de contentis, ſeu requiſitis, & ſolemnitatibus, quæ debet habere breuiarium ſiue protocollum, notariorum: & ſtatutum Rangonorum diſponat tantum de contentis, & ſic ſcri-
2 pturis, extra breuiaria repertis, vt dictum eſt, ſtatutũ † in breuiario loquẽs in omni parte præſupponit breuiarium validum cũ ſuis à iure, vel ſtatuto requiſitis. Tum ex reg. l. quartæ, §. cõdemnatum, vbi Iaſ. & alij, de re iud. Sarnen. in reg. de iur. quæſit. non tollen. q. 21. in princ. Dec. conſil. 77. num. 12. in fin. & ſeq. Tiraq. in l. boues, §. hoc ſermone,
3 limit. 1. num. 9. & placebat Dec. conſil. 3. nu. 2. Tum † quia verba, quæ præſupponunt, regulariter non diſponunt, Rot. & alij per Felin. in c. ſedes, col. 8. verſic. ſexta declaratio, de reſcri. Tum etiam, quia in petitione nihil de hoc cõtinebatur, à qua petitione ſumit declarationem diſpoſitio, vt poſt alios Ruin. conſ. 43. num. 8. in 1. Pariſ. conſ. 9. nu. 42. & latè hic per Parentium, & alios.

Placebat etiam alia reſponſio data per informantes, quod ſi huiuſmodi ſtatuta ſunt contraria, & † ſtatutum
4 Pallauicinorum fuit factum de anno 1331. non potuit limitare & declarare ſtatutum Rangonorum factum longè poſt videlicet del. 1494. Imò iſtud poſterius corrigit primum, l. nam & poſteriores de leg. cum aliis per Dec. dict. conſ. 3. num. 2. circa med. Si verò eodem tempore fuerunt publicata, dicebant, quod auctoritas data Proconſulibus in d. ſtatuto Pallauicinorum, non eſt intelligenda quoad
ea, quæ per eadem ſtatuta reprobantur, & † ſic auctoritas 5
data dictis procuratoribus, intelligitur data ita, vt non poſſint facere contra ea, quæ per eadem ſtatuta ſunt ordinata, Bart. in l. ambitioſa, num. 11. ff. de decret. ab ordin. fac. ſequitur Aym. conſil. 54. nu. 5. circa fin.

Non obſtat, quod ſi Proconſules habent facultatem quoad ſcripturas ſeparatim repertas in vna filcia, de qua per Menoch, de arbitr. iud. lib. 1. cent. 2. caſu 187. num. 29. Quia idem eſt iudicium de toto quod de parte, ſtante maximè, quod ſi ſtatuta non obſtarent de iure communi, poſſent extrahi inſtrumenta ex ipſa filcia. Quoniam huic obiectioni reſpondet pluribus modis D. Arrigonius, vt hic per eum, quæ reſponſiones videbantur placere pluribus ex Dominis.

Non obſtant alij intellectus alias dari ad huiuſmodi ſtatutum. Quoniam placebant reſponſiones informantium Dominorum de Rangonibus, & præſertim per D. Burgheſium, qui latè reſpondet ad fundamentum de pœna, & aliis.

Non obſtat votum notariorum, quoniam credebant plures ex Dominis, quod non eſſet locus interpretationi ex obſeruantia, ex quo, vt dicebãt, verba ſtatutorum ſunt clara, & placebant notata per Aretin. conſil. 115. num. 2.
Et dato, quod verba ſtatutorum non eſſent ita clara, vt 6
non poſſit eſſe locus conſuetudini interpretatiuæ, tamen dicebant, quod ex voto huiuſmodi nõ poteſt colligi certa reſolutio. Quoad primum caput voti illud nihil facit, quia ipſi expreſſè dicunt, quod ipſi non inuenerant, quòd maiores ſui habuerint aliquam filciam in totum ſimilem huic, de qua agitur. Quoad ſecundum caput de filciis ſimilibus, dicunt, quod fuerunt habita pro authenticis ſi præſentabantur, & habebantur vti filciæ inſtrumentorum rogatæ per notarios defunctos, & hoc nullo exſiſtẽte contradictore: ergo requirit, quod fuerint præſentatæ vti filciæ notarij defuncti: item quod haberentur vti filciæ notariorum defunctorum, ſtante, quod nullus exſiſteret contradictor: & licet iſta fuerit præſentata vti filcia, ac ſaltem de facto fuerit habita pro tali, vt deciſum fuit, tamen quoad contradictorem hic adeſt, & ſic non ſumus in caſu expreſſo per iſtos notarios, & conſuetudo interpretatiua debet eſſe in caſu, de quo agitur, Aym. cõſ. 178. num. 6. Alexan. conſi. 6. num. 1. in 5. Natt. conſil. 600. num. 18. Nam eſt ſtricti iuris, & non extenditur de caſu ad caſum.

Non obſtat, quod non eſt neceſſe, quod conſuetudo ſit obtenta in contradictorio iudicio. Quoniam dicebant, quod licet de iure hoc non ſit neceſſe, tamen iſti notarij dicunt, quod ipſi extraherent, ſi non adeſſet contradictor. Quoad tertium caput expreſſè dicitur, nullo exſiſtente contradictore. Item dicunt, quod mandarent extrahi ſi carerent ſubſcriptione notarij, nullos tamen alios defectus paterentur: ſed iſta paritur defectus ſigni notarij. Quoad quartum, quid ipſi facerent in hac ſcriptura donationis, de qua agitur, referunt ſe ad diſpoſitionem iuris communis, ergo potiùs creditur habere iſtam filciam pro non authentica, quia ſi haberent pro authentica, dixiſſent, quod extraherent.

Aliqui tamen de hac opinione dubitabant, tenentes, quod ſtatutum Dominorum de Rangonibus non obſtet filciæ, præſupponentes, quod circumſcriptis his ſtatutis poſſent ex his filciis iure communi inſpecto extrahi inſtrumenta publica. Nam cum de vno dubitatur, alia præſupponuntur habilia.

Dicebant igitur, quod cum ſtatutum Dominorum de Pallauicinis loquatur in ſpecie, & in caſu particulari, quando notarius eſt mortuus, illud attendi debet, & poſt alios Caccialup. in l. omnes populi, nu. 118. cum pluribus ſeq. Præſertim cum iſtud præceſſerit, & loquatur in caſu

Digitized by Google

particulari, in quo facta eſt particularis prouiſio, diſpoſitio generalis hunc caſum nõ comprehendit, ex reg. l. ſanctio legum. de pœn. & l. doli clauſula de verb. oblig. Et quod ſtatutum Pallauicinorũ loquatur notario mortuo, dicebat iſti Domini eſſe indubitatum, quia mandat, quod notarius ſcribat, & ei pœnam imponat.

Nõ obſtat, quod ſtatutum huiuſmodi Pallauicinorum non loquatur de breuiario imperfecto. Quia dicebant, quod imò loquitur de breuiario imperfecto, conſiderando, quod Princeps voluit prouidere in caſu, in quo periculum ſubeſſet. Vnde ſi Breuiarium non fuiſſet imperfectum, nullum periculum adfuiſſet, quia quilibet ſeruata forma c. cum P. tabellio, poterat explere, & quia dicit, quod non poterat expleri, quia ſi habuiſſet ſolemnitates omnes, nõ erat neceſſarium ſupplementum à loco, Doct. in d. c. cum P. tabellio. Couar. pract. quæſ. c. 19. Et fuit tentum in illa Rom. donationis bis coram R. P. D. Aldobrandino. Et quia nulla adeſt inuериſimilitudo, quod ſtatutum voluerit prouidere, quando vna ſcriptura eſt imperfecta, & agitur de periculo vnius tantum, & non quando agitur de periculo multorum, & omnium ſcripturarum vnius notarij, quod poteſt concernere damnum mille perſonarum.

Non obſtat, quod ſtatutum Pallauicinorum præſupponat breuiarium, & filciam, quia dicebat, quod eſt verum: ſed quæcunque illa ſit, quando notarius eſt mortuus, remittitur Proconſulibus, vt videant, an debeãt extrahi inſtrumenta ex ea, & ponderabant protocollum ibi, *etiam breuiaria ſua ſiue protocolla reliquerint, de quibus inſtrumenta extrahi, & in publicam formam reduci nequeunt*, &c. & illa verba, *quorumcunque breuiariorum*, in verſi. & illud ſeruari debent & in verſ. & idem obſeruetur, quæ videbãtur iſtis Dominis multum facere pro hac parte. Maximè, quia pro hac parte adeſt etiam aliqua obſeruantia, vt dicebant apparere ex voto, nam non eo ipſo, quod non adſunt illæ ſolemnitates, notarij reiiciunt protocollum, & filciam.

Ex quibus licet Domini tenuerint pro maiori parte, vt ſupra, tamen, quia materia eſt exemplaris, & præiudicialis in illis partibus, ſi Pallauicini voluerint iterum audiri, ordinarunt Domini, quod audiantur.

ROBVSTERII.

Tiburtin. bonorum. Lunæ 2. Iunij, 1572.

SVMMARIA.

1 *Valorem vel exceſſum rei alienata cui incumbat onus probandi.*

2 *Facultas retinendi, vel alienandi rem alienam eſt limitata ad quantitatem ſua legitima, & Trebellianica.*

DECISIO CIX.

NOn liquet: aliqui enim intelligebant difficultatem propoſitam, quod onus probandi incumbat particularibus, an in facto ipſi probauerint. Et cum iſta difficultas ſub ſe comprehendat plures alias, vt apparet ex deductis hic per informantes, & Domini inter ſe eſſent diſcordes, non potui aliquid firmare. Aliqui vero intellige-
1 bant dubium, & illud reducebant ad hoc, cui † incumbat
onus probandi valorem, vel exceſſum. Et plures inclinabant, quod D. Andreæ incumbat onus probãdi exceſſum, ex Alex. Dec. & aliis hic allegatis per informantes particularium. Et addebant Domini Bertrand. conſi. 94. num. 7. & 9. lib. 8. Ruin. conſ. 109. lib. 2. Et licet Alex. conſ. 3. lib. 3. dicat vtile eſſe probare valorem, tamen non ideo dicit eſ-
2 ſe neceſſarium. Aliqui enim dubitabant quia † facultas
retinendi, vel alienandi rem, & poſſeſſionem alienam, eſt limitata ad quantitatem ſuæ legitimæ: ideo ſi vult totum retinere ratione legitimæ, & Trebellianicæ, debet probare eſſe infra illam ſummam, vt in ſimia Creſcent. deciſ. 24. & 126. Satnen. deciſ. prima, 57. & 60. Mohedan. deciſ. 150. Fab. deciſ. 32. Ioan. Paul. deciſ. 73. Sed nec in hoc potui aliquid firmare, niſi quod in primis diſcutiatur hoc particulariter, cui incumbat onus probandi valorem, vel exceſſum. Aliqui dubitabant, quod iſtę venditiones eſſent mala fide factæ, cum eſſent factæ in tot perſonas, ex Angel. & aliis per Alexand. conſil. 157. col. 2. Sed fuit replicatum, quod iam fuit reſolutum fuiſſe bona fide factas.

ROBVSTERII.

Parmen. ſtatus. Lunæ 16. Aprilis. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Examinatio teſtium facta ex defectu iuriſdictionis dicitur eſſe nulla, etiam ſi probatio eſſet contraria teſtibus partis aduerſa.*

DECISIO CX.

DOmini diſtinxerunt difficultatem propoſitam in tres partes. Prima eſt circa exceptiones teſtium de mendacio, & ſimilibus, & hanc remiſerũt diſcutiendam, quando agetur de teſtibus ſi proponantur in puncto. Secunda eſt circa nullitatem ex defectu iuriſdictionis, quæ allegatur cõtra iſtos teſtes examinatos in negotio reprobatorio. Circa † iſtos teſtes reſoluerunt Domini, quod
ſint nulliter examinati ex defectu iuriſdictionis, etiam ſi 1
probatio, de qua in articulis reprobatoriis Pallauicinorum ſuper matrimonio eſſet cõtraria teſtibus Rangonorum, ex rationibus, de quibus per Put. in ſcriptura data, quæ placuerunt Dominis, & retulerunt, quod iſta difficultas fuit alias latiſſimè diſcuſſa corã Do. Rubeo 27. Ianuarij, & 13. Februarij, 1559. & reſoluta pro iſta parte. Ex quo ſequitur, quod non probent iſti teſtes pro Pallauicinis. Et tantò magis in caſu iſto, in quo iudex non admiſit ſimpliciter iſta, imo pars aduerſa maximè proteſtata fuit, & iudex annuit proteſtationibus & renouationibus illius. Tertia pars fuit, an ſtante huiuſmodi defectu iuriſdictionis, & ſtantibus commiſſionibus, ſit adhibenda fides iſtis teſtibus? Et reſoluerunt, quod non, circumſcripta illa commiſſione allegata per Pallauicinos, quod poſſet procedere de facto, &c. quæ videtur directa Cardinali Sirnetæ: num ſi huiuſmodi commiſſio non exſpirauit, ſed viuit, eſt conſiderabilis, & diſcutienda. Aliæ vero non ſunt conſiderabiles, quia non dicunt in ſpecie de defectu iuriſdictionis, qui eſt exprimendus in ſpecie, alioquin non tollitur talis defectus, vt pluries tenuerunt Domini. An autem aliquod adminiculum poſſint facere iſti teſtes, licet non probent, prout videmus in teſtibus inter alios examinatis. Domini plenè nõ diſcutierunt, licet dixerint, quod non poſſit coadiuuare alios teſtes ex deciſ. Capic. quæ videbatur quibuſdam rigoroſa: ideo ſaltem cum illa commiſſione, de qua ſupra, ſi viuit dicta commiſſio, poterit dubitari, an dicti teſtes probent, vel ſaltem poſſint facere aliquod adminiculum, vt ſint præſupponendi in puncto.

ROBVSTERII.

Tiraſonen. decimarum de Iudila. Lunæ 4. Februarij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Agens ad reſciſſionem concordia debet prius reſtituere, qua ex concordia recepit, vel ſaltem offerre parte opponente.*

2 *Tranſactio debet firma manere, niſi ex communi conſenſu ab ea recedatur, pro communi.*

3 *Concordia probata leſione eſt nulla alias ſecus.*

4 *Recepta ex tranſactione poteſt pars retinere ex cauſſa clara, & certa.*

5 *Eccle*

Digitized by Google

5 *Eccleſia non dicitur eſſe priuilegiata contra minorem, & vniuerſitatem.*

DECISIO CXI.

1 RESoluerunt Domini, quod † Capitulum non poſſit agere ad reſciſsionem concordiæ, non reſtitutis, & oblatis prius his, quæ ex concordia recipit, parte opponente, Afflict. poſt alios deciſ. 220. Aym. conſ. 83. num. 1. ex l. ſi diuerſa, C. de tranſact.

Non obſtant not. per Curt. ſen. & iun. in dict. l. ſi diuerſa. cum aliis per Ant. Gabriel. de tranſact. concluſ. prima,
2 nu.... Quia † vera ſunt iſta, vbi ex communi conſenſu receditur à tranſactione, & in hoc caſu eſt communis opinio, alias ſecus ex allegatis.

Non obſtat, quod poteſt hæc offerre ante ſententiam, quia verum, vbi altera pars antea non opponit, ſed parte volente eſt ſupraſedendum, donec fiat reſtitutio, ne fiat iſti præiudicium procedendo ad vlteriora.

3 Non obſtat, quod † propter læſionem concordia ſit nulla, quia verum probata læſione, quod non eſt factum hic: ſed non probata læſione, concordia tenet, & agit quis ſine actione, & propterea debet prius reſtituere recepta, & facere actum retroſimilem.

4 Neque etiam obſtat, quod poſsit pars recepta retinere ex cauſſa debita. Quia † verum vbi dicta cauſſa eſt clara, & certa, non vbi eſt dubia, vt hic, nam confeſsio eſt clara, & lis facit rem dubiam.

5 Vltimo non obſtat, quod ſimus in eccleſia, quia † non apparet, quod in hoc ſit priuilegiata, præſertim contra vniuerſitatem, vbi ſunt pupilli, & viduæ. Imo in minore eſt tex. in l. quod ſi minor, §. reſtitutio. de minor. cum aliis, per Pariſ. conſil. 96. nu. 112. lib. 1.

ROBVSTERII.

Romanenſis repetitionis indebiti. Lunæ 16. Nouembris, 1573.

SVMMARIA.

1 *Principalis ille dicitur inter plures correos, qui pecuniam recepit, & bonam fidem cognouit: alij vero fideiuſſores, & num. 2.*

2 *Intellectus l. ſi non ſinguli, ff. ſi cer. pet. communiter approbatus.*

3 *Contractus in dubio præſumuntur correſpectiui, & ex cauſſa.*

4 *Beneficio cedendarum actionum per fideiuſſores renuntiatum cenſetur.*

5 *Liberato vno ex pluribus correis debendi in ſolidum ceteri remanent obligati in ſolidum.*

6 *Correi debendi dicuntur omnes in ſolidum obligati quoad creditorem.*

7 *Plures vbi ſunt in ſolidum obligati, non vt ſimplices fideiuſſores, tunc vnus ſoluens non habet recurſum aduerſus alium, at ſi ſolus ſe obligaſſet ad ſolidum.*

8 *Recurſus non datur contra correos in materia correorum.*

DECISIO CXII.

DIfficultas propoſita habet plures partes. Prima eſt, *an Io. Bapt. debeat cenſeri principalis, vel fideiuſſor.* Secunda, *an proteſtatio releuet Io. Baptiſtæ.* Tertia, *an hic ſatis fuerit renuntiatum per fideiuſſores beneficio cedendarum. Et Petrus Paulus potuerit liberare ambos fratres de Aragonia, aut aliquem ex illis.* Quarta, *an liberatio Petri Pauli in fauorem Io. Baptiſtæ ſit perſonalis ab obligatione acceſſoria, hoc eſt, quod ſit liberatus ab illa obligatione, quam potuiſſent alij fideiuſſores contra ipſum attentare ex perſona creditoris.* Quinta, *an competat Hieronymo aliunde remedium ad repetendum ſaltem pro rata ſi non in totum.* Ita quod ſententia ſit confirmanda, vel reuocanda.

Circa primam exiſtimabant Domini non eſſe aliter firmandum, quia partes non benè informant, & poſſet fieri pluribus præiudicium, & Domini erant varij. Alij enim tenebant, quod Ioan. Baptiſta ſit principalis, & ceteri fideiuſſores reſpectu creditoris, cum quo agitur, vt late per add. ad Alexand. conſil. 29. nu. 36. libr. 7. Roman. conſil. 114. nu. 3. & 4. & ibi addit. Natt. conſil. 57. nu. 7. lib. 1. Anton. Gabriel. de fideiuſ. côcluſ. 2. per totum. Alij vero tenebant, quod † Paulus Bubalus, qui recognouit bonam 1
fidem, & habuit pecunias, ſit principalis, ceteri vero fideiuſſores, iuxta l. ſed Iulianus. vbi Caſtr. ad Macedon. item ex adductis per Bart. Paul. & alios per Aym. conſil. 91. n. 2. & conſil. 77. num. 3. vbi quod omnes ſunt correi reſpectu creditoris, ſed inter ſe fideiuſſores, niſi reſpectu illius, ad quem pecuniæ peruenerunt. Et quamuis Roman. conſil. 114. nu. 3. contrarium teneat, qui vult inſpici qualitatem obligationis, & eius ſeriem, vt ille ſit principalis, qui in ea aſſeritur, etiam quod pecunia ad eum non perueniret. Et ait eſſe caſum expreſſum, in l. 5. quę incipit, ſi nō ſinguli. ff. ſi cert. petat. vbi † licet vni tantum pecunia ſit numerata, 2
ſi plures in ſolidum ſunt obligati, omnes dicuntur correi debendi, & principales: ſed dicerem reſpectu creditoris illud eſſe, non reſpectu eorundem debitorum, iuxta ſupplicationes alleg. potiſ. conſ. Aym. 77. & 99. Et ita videtur tenere Roland. conſil. 31. col. 1. & ſeq. in 3. Tamen in frequentiori numero recipitur contraria & vltra ſupra allegatus Tiraq. de retract. ligna. §. 31. gl. 1. n. 3. plures cūgerit Gabriel. de fideiuſſor. concluſ. ſecunda, n. primo. Et placet text. in d. l. ſed Iulianus, in ſumma Caſtr. vbi omnes, in §. ſi inter duos, ff. ad Macedonia. Item Ioan. Paulus cognoſcēs bonam fidem promiſit ſeruare alios indemnes, quod non feciſſet, niſi commodum ad eum ſpectaſſet ne proiiceret ſuum, arg. l. cū de indebito. Et † quia in dubio contractus 3
præſumuntur conſpectiui, & ex cauſſa, argu. l. nec adiicit, per Socin. pulcre in l. 2. §. circa. de do. except. cum ſimil. Item etiam, quia Ioan. Baptiſta officialis vult conſeruare indemnes fideiuſſores.

Quoad ſecundam dicebant plures ex Dominis, quod proteſtatio releuat, præſertim ſi Ioan. Baptiſta non eſt principalis, ſed fideiuſſor, & correus, quia eſt ſatis clara, & in re propria quilibet eſt moderator, & arbiter, præſertim contra Hieronymum, & Thomam, qui veriſimiliter habuerunt notitiam de dicta proteſtatione, cum acceſſerint poſt illam, & fecerint mentionem de obligatione Ioan. Baptiſtæ. Nec placebat intelligentia informantium pro Hieronymo, & Thoma, quod aliud ſit nolle teneri pro parte ſua, aliud nolle teneri de releuatione: nam in d. proteſtatione vlterius procedit Ioan. Baptiſta, quia ſubdit, ex quocunque capite etiam ex iure certo, quod eſt, quando agitur ad ratam, & verba iſta videbantur iſtis Dominis ſatis clara.

Circa tertiam placebat Domini reſolutio alias facta in illa Albanen. ciuitas Lauiniæ, coram me, quod cenſeatur renuntiatum per fideiuſſores beneficio cedendarum actionum, † ita quod Petrus Paulus potuerit libe- 4
rare fratres de Aragonia. Et addebant Afflict. deciſ. 182. nu. 10. cum ſequent. quæ non eſt deciſio, ſed votū quoddam, & Curn. conſil. 51. lib. 2. Socin. conſi. 200. lib. 2. Neguſan. de pignor. in 3. memb. 5. par. princip. nu. 36. verſic. quinto fallit. Neque intrat, quod dicitur de dolo Petri Pauli, nam cum lege permittente id fecerit, nō poteſt dici dolo malo feciſſe, & Afflict. deciſ. 343. loquitur, quando lite pendente fuit facta liberatio. Nō obſtat allegatus ſtylus, quod non cenſeatur renuntiatum huic exceptioni, quia cum ſit deciſorius, eſt plenè probandus, & non ſufficit informatio extraiudicialis, vt per Socin. in pluribus eius conſiliis, & fuit latè dictum in illa Venetarum penſionis coram me. del 1573.

Ad quartam, an liberatio Petri Pauli in fauorem iſtorum de Aragonia, ſit perſonalis, dicebant plures, quod pendet ex facto. & Petrus Paulus poſſet cogi ad exhibendum liberationem, de qua in litteris, aut alias oſtendere

Digitized by Google

in facto quomodo ſe habeat. Dicebant etiam plures quod
ſi Io. Baptiſta non eſt cenſendus principalis, ceſſat omnis
difficultas, quia cum ſit renuntiatum huic exceptioni
cedendarum, & ipſe Petrus Paulus poſſit liberare illos,
non eſt amplius in iſtis elaborandum.

Circa vltimam tenebant plures, quod neque etiam pro
rata detur repetitio, & ſententia in hac parte ſit reuocan-
5 da ſtantibus duabus regulis. Prima eſt, † quod liberato
vno ex pluribus correis debendi in ſolidum, ceteri rema-
neur obligati in ſolidum, l. ab omnibus, vbi gloſſ. & Bart.
nu. 2. ff. de leg. 1. facit text. in l. pen. de duob. reis, l. ſi ſtipu-
ler. §. fin. de fideiuſ. ſecus ſi tenerentur pro parte, l. ſi vnus,
§. ante omnia, de pact. Bart. vbi ſupra. Et ſtante alia regula,
6 quòd † quoad creditorem omnes obligati in ſolidum di-
cuntur correi debendi, Bal. in l. prima, & Bar. in l. fin. C. de
duob. reis, cum ſimil. Ergo poteſt vnum liberare, cæteris
remanentibus in obligatione. Quod ergo nõ ſit locus re-
7 petitioni etiam pro rata, probatur hac ratione, nam † vbi
plures ſunt in ſolidum obligati, non vt ſimplices fideiuſ-
ſores, tunc vnus ſoluens non habet recurſum aduerſus
alium, ac ſi ſolus ſe obligaſſet ad ſolidum, Alberi. in l. idem
eſt, verſi. ſi autem videbitur, C. ad Velleian. argu. l. in rem,
§. ſi duo. de nouatio. l. in lege Falcidia, ff. ad l. Falcid. Ron-
chegall. in l. 2. §. reos, nu. 34. verſ. cæterũ, de fideiuſſor. Nec
ratio fideiuſſoris trahitur ad correos, in quibus eſt diuerſa
ratio, Salic. in auth. hoc ita, C. eod. l. ſi duo rei, C. de ſolut.
idem Ronchegal. num. 38. Ergo nihil eſt, quod poſſit cedi
cum fideiuſſoribus, etiam quod teneretur adire Petrus
Paulus, ſed ſibi imputet qui ſoluit. Nec placet alia ratio,
quod cum Ioan. Baptiſta proteſtatus eſſet ſe non teneri
ad releuationem fideiuſſorum, non propter hoc non te-
neretur ſaltem ex ſua fideiuſſione pro ſua rata, & ex ſua
obligatione, quam Petrus Paulus non debuit liberare in
præiudicium aliorum fideiuſſorum. Et hoc placeret, ſi
eſſemus in materia fideiuſſoria, quia pro rata tantum te-
8 neretur, ſed † videtur, quod magis ſimus in materia cor-
reorum, in qua, *vt dixi*, non datur recurſus cõtra correos.
Placet etiam locus Bartol. in l. cum quis, num. 29. de con-
di. indeb. & ibi Iaſ. num. 19. qui volunt, quod fideiuſſor tu-
tus exceptione diui Adriani, ſi ſoluit, non repetit, l. ſi te-
ſtaméto, §. 1. de fideiuſſor. Bart. in l. qui except. de condit.
indeb. Idem ſequitur Alberic. Angel. & Fulgoſ. & eſt com-
munis, vt per Iaſ. ſub d. nu. 19. Ex quibus credo repetitio-
ni, etiam pro rata, non eſſe locum, & in hac parte ſenten-
tiam eſſe reuocandam. Si autem ſoluit Dominus Hiero-
nymus, agat contra Paulum principalem, qui recognouit
bonam fidem, & promiſit ſeruare indemnem, &c.

ROBVSTERII.

Aquilan, releuat. indemnitatis. Veneris 28.
Iunij, 1578.

SVMMARIA

1 *Fideiuſſor non tenetur in plus, quam verè obligatus exſiſtit.*
2 *Creditor calculata ratione confitens creditum ſuum certa ſumma pro reſiduo, fatetur totum præcedens debitum eſſe ſolutum.*
3 *Solutum per debitorem in dubio cenſetur ſolutum in duriorem cauſſam, ſeu antiquiorem.*
4 *Obligatio etiam acceſſoria fideiuſſoris tollitur ſolutione eius, quod debetur.*
5 *Durior cauſſa dicitur tam [illegible] habet fideiuſſores, quam illa quæ non habet.*
6 *Promiſſio de dando fideiuſſores intelligitur ſi creditor voluerit, & petierit.*
7 *Negatiua eſt probanda ab eo, contra quem eſt aliqua affirmatiua præſumptio.*
8 *Declaratio ſolutionum facta à creditore non nocet fideiuſſori, cui ius liberationis eſt quæſitum ex præcedentibus ſolutionibus.*
9 *Solutio facta à debitore non conſtituit fideiuſſorem in noua obligatione, niſi expreſſè conſentiat, & num. ſeq.*
10 *Solutio facta virtute ſententiæ, vel inſtitutionis facit notorium ad obligandum fideiuſſorem.*
11 *Obſeruantia dat fidem ſcripturis non authenticis.*
12 *Fideiuſſor non poteſt repetere ſolutum, ſi cauſſam ſciuit, ex qua reſultabat ſua liberatio, & habebat probationes ad illam probandam.*
13 *Coactus non dicitur, qui de facili poteſt impedimentum remouere, & nu. 20.*
14 *Notitia qualibet ſufficit ad conſtituendum fideiuſſorem, ne ſolutum repetere poſſit.*
15 *Fideiuſſor poteſt id quod indebitè ſoluit, actione mandati repetere à principali debitore.*
16 *Decretum ſiue præceptum ſuperioris excuſat fideiuſſorem non negligentem opponere eius exceptionem, vel quod illa exceptio non admittatur in illo loco.*
17 *Viro probo creditur in claris, & in facto ignoto, cuius datur probabilis ignorantia.*
18 *Iudex in ignorantia iuris dubij debet ſequi id quod veriſimile eſt.*
19 *Exceptio competens ex propria perſona ſi non allegetur, poſtea non excuſatur.*

DECISIO CXIII.

Licet per Camillũ allegetur, quod iura pro parte Bon-
tij deducta non ſint in forma probandi, tamen Do-
mini pro nunc præſuppoſuerunt contrariũ ſine veri præ-
iudicio, & voluerunt videre de releuãtia, præſertim, quia,
vt ponens retulit, quo ad iura in quib. Bontius fundat in-
tentionem ſuam, videlicet in inſtrumentis del 1563. in
certificatoria, & in ſolutione Camilli del 1575. res nul-
lam habet difficultatem, quia cum per Camillum ſeu eius
procuratorem producta ſimpliciter fuerit certificatoria,
& per compulſum, & per procuratorem Camilli, ful. 1.
quæ tamen poſtea fuit per eundem procuratorem pluries
deducta, & in ſolutione per eundem Camillum ſaltem
virtualiter approbata, & conceſſio portionis Petri Pucij
del 1565. in fauorem Soderini facta, & ad cautelam pro-
ducta, illa eſt ſubſcripta per magiſtrum actorum, & ex
certificatoria, & aliis ſatis adminiculata.

Ideò quoad primam partem puncti, an verè Camillus
eſſet liberatus per ſolutiones factas à Soderino, dixerunt
Domini, quod ex inſtrumentis, & ſcripturis del 1563. &
65. & del 1575. apparet, quod licet Soderinus eſſet debi-
tor Cameræ regiæ in certa ſumma 13000. ſcutorũ, tamen
Camillus non fideiuſſerat pro eo, niſi vſque ad ſummam
8750. ſcutorum, & † ſic pro reſiduo vſque ad ſummam 1
13000. ipſe Camillus non erat obligatus Cameræ regiæ,
quia limitata cauſſa limitatum producit effectum, & cum
Camera regia in certificatoria calculata ratione fateatur
ſe remanere creditricem in ſumma 6094. ſcutorum pro
reſiduo totius affictus 13000. ſcutorum vltimi anni, fate- 2
tur † totum præcedens debitum eſſe ſolutum, gloſ. in d. l.
ſi ex pluribus, in verb. reliqui. vbi Paul. Ang. Imol. & alij,
de ſolut. & in l. ſi quidem, C. de tranſact. Guid. Pap. deciſ.
77. Roman. ſingul. 706. alias 699. Corn. conſ. 23. col. 4. in
fin. in ſecunda. Dec. in l. 2. in fin. C. de hered. inſtit. Et ideò
cum non cõſtet, quod pro reſiduo ſupra ſummam 8750.
ſcutorum Soderinus dederit fideiuſſores, Domini con-
ſtituerunt regulam, quod † illud, quod per Soderinum fuit 3
ſolutum ſupra d. ſummam 6094. ſcutorum, in dubio cen-
ſeatur ſolutum in duriorem cauſſam, l. in his, C. ſi ex plu-
rib. l. cum ex pluribus, de ſolu. cum aliis per Corn. conſ. 91.
nu. 25. in primo, Pariſ. conſ. 122. numero quarto, in 4. Dec.
in l. ſi duobus, vbi Bartol. & Paul. de Caſtr. de ſolut. Ro-
man. conſ. 95. numero 2. & ibi bona addit. Socin. conſ. 24.
num. 1. in 3. Barbat. conſ. 37. nu. 14. cum ſeq. in primo, Ri-
min. 297. num. 1. cum ſeq. in ſecundo. Et fuit reſolutum
in Roman. de Saterottis coram Robuſterio 1576. Aut
ſaltem in hanc cauſſam antiquiorẽ, l. vbi fideiuſſor. de ſol.
cum

Digitized by Google

cum aliis per Corn.conſ. 128.n.1.in 4.Pariſ.conſ. 172.nu.
7.in 4.& cõſequenter pro illa ſumma ſoluta fuit liberatus
Camillus fideiuſſor, ex quo cauſſa ipſius erat antiquior,
4 & durior, nam † ſolutione eius, quod debetur, tollitur
omnis obligatio, etiã acceſſoria fideiuſſoris, l. ſi pecunia,
§.fin.vt in poſſ.leg.l.non eſt ambigui.C.de fideiuſſ.tutor.
cum aliis per Iaſ.in l.debitori,nu.4.C.de pact.

Non obſtat, quod Soderinus promiſerit del 1565.in
dictis capitulis portionis Petri Puccij dare fideiuſſores re-
giæ Cameræ pro reſiduo iſtius affictus 15000. ſcutorum,
& debeat cõſiderari durior cauſſa illa, pro qua tenebatur
dare,& non dederat fideiuſſores, cum potuiſſet cogi, &
fortè non poterat illos dare. Nam dixerũt Domini, quod
in his conſideratur præcipue id,quod eſt veriſimile,Bart.
& Ang.in l.1.num.4. de ſol.Corn.conſil.295.num.2.in 3.
Ideò cum non conſtet,quod Regia Camera vellet cogere
Soderinum ad dandum fideiuſſores pro reliqua ſumma,
5 ſine † dubio rebus ſic ſtantibus durior cauſſa iudicanda
eſt illa,quæ habet fideiuſſores,quam illa,quæ non habet,
licet promiſerit dare. Nam aliud eſt ſatisdare, aliud pro-
miſſio de ſatiſdando,ſicut aliud eſt vendere,aliud pactum
de vendendo,l.ſi quis ſtipulatus ſit Sty.hum.§.fin.de ver-
bor.oblig.cum aliis per Bald.& Angel.in l.1.C.de pignor.
act.Tiraquel.de retract.conuent.in fin.nu.41. Præſertim,
6 quia † promiſſio illa Soderini in fauorem Regiæ Came-
ræ de dando fideiuſſores, intelligebatur, ſi ipſa voluiſſet,
& petiſſet,latè Iaſ.in l.vniuerſa,C.de prec.Imper.offeren.
& cum nõ appareat,quod petierit, ſed illum admiſerit ad
totum affictum, & ab illo recepit affictus omnes dempta
illa ſumma, videtur remiſiſſe huiuſmodi onus, quia vo-
luntas non minus factis,quam verbis oſtenditur,l.Paulus
reſpondit,rem rat habe.cum plurib.aliis per Aym.conſil.
106.num.2.cum ſeq.

Non obſtat, quod cum Soderinus promiſerit dare fi-
7 deiuſſores, qui † allegat non fuiſſe datos, debet probare,
Sal.in auth.hoc amplius,q.3.C.de fideicomm. Corn.cõſ.
250.nu.15.cum ſeq.in primo, cum aliis per Aym.conſ.1.
q.3.nu.7.cum ſeq.Hercul.in tract.de negat.n.16.Nam re-
ſpõdetur, quod nullibi fuit negatum per Camillum hoc,
quod non dederit Soderinus fideiuſſores in reliqua parte
affictus,quo caſu non eſt probanda negatiua,vt poſt alios
late Herculan.in d.tract.nu.11 1.& 283.Præterea ſatis eſt,
quod debitum pro quo Camillus fideiuſſit,eſt antiquius,
vt ſupra deductum fuit.

Non obſtat, dum dicitur, quod in ipſa certificatiua di-
citur,quod fideiuſſores remanerent obligati,& ſic Regiæ
Cameræ, in cuius facultate id erat declarare ſolutiones
fuiſſe factas.Quoniam iſta declaratio non eſt clara, vt re-
8 quiritur,Imol.in d.l.1.col.8.de ſolu.Nec † apparet, quod
fuerit facta tempore ſolutionum del 71. 72. 73. & 74.ſed
tantum del 75. de quo erat iam quæſitum ius fideiuſſori-
bus, & in eorum præiudicium non poterat amplius fieri
declaratio,l.fin.de pact.Cyn.in l.1.§.1.C.de ſolut.Bar.in l.
1.num.6.ff.eod.tit.

Non obſtat dum negatur,quod Soderinus aliquid ſol-
uerit, quod ſaltem ſciuerit Camillus, quoniam id apertè
probatur ex certificatoria producta de menſe Octobris,
1575.coram A.C.pro parte Camilli,& ex quictãtia 2300.
ſcutorum, in qua non ſolum facit mentionem de dicta
9 certificatoria,† ex qua infertur illius notitia, l.non eſt fe-
rendus, de tranſact.cum aliis per Abbat.conſ.19.col.2.in
fin.li.4.Corn.conſ.301.col.4.in 1.Alex.conſ.39.nu.6,in 2.
& conſ.118.col. 2. in 7.Aym.conſil.26. nu.3.& conſil.65.
nu.7.ſed etiam ſoluit virtute illius, & ſic illam approbat.
vt dicitur † de ſolutione virtute ſententiæ, vel inſtitutio-
10 nis,l.2.C.de iur.delib.l.ad ſolutionem,C.de re ind.decla-
rant Bart.& alij in l.qui Romæ, §. duo fratres, in 3.qu.de
verb.oblig.Dec.conſ.267.nu.2. & conſ.287.nu.15.Socin.
iun.conſ.116.num.44.in primo, Aym.conſ. 158.num.3.&
conſ. 159.nu.5.

Non obſtat,dum etiam negatur obſtare, quod Soderi-
nus eſſet obligatus Regiæ Cameræ pro alia ſumma,quam
pro qua Camillus fideiuſſerat. Nam id tollitur ex certifi-
catoria,& quietantia prædictis.Et ad hoc clariùs oſtẽden-
dum fuerunt producta capitula facta cum Soderino de
toto affictu,ſubſcripta per magiſtrum actorum, quæ fue-
runt exſecuta, & obſeruata, vt patet ex certificatoria, &
quietantia. Vnde ſi adeſſet aliqua difficultas circa fidem
capitulorum, illa omnino tollitur ex obſeruantia ſubſe-
cuta, quia † illa dat perpetuam fidem ſcripturis non au- 11
thenticis,Cyn.inter conſ.Bald.conſil.401.col.pen.verſic.
non obſtat, quod non reperiatur originale, & conſ. 492.
nu.9.5.Aym.conſ.101.& 284.& de antiq. tempor. part.3.
nu.23.& part.4.num.16.

Non obſtat, quod iſte fideiuſſor ſe obligauerit etiam
per obſeruationem contentorum in capitulis ſeu inſtru-
mento affictus,quoniam intelligendum eſt hoc reſpectu
ſummæ 8750. ſcutorum, pro qua ſe obligauit, vt pluries
dicitur in d.inſtrumento,ibi,& pro ſumma 8750.ſcutorũ,
& ibi, & pro amendamento prædicto pro concurrenti
quantitate dictorum 8750. ſcutorum. Et benè propoſito
conſiderat Dec.conſ.25.nu. ..Neque ex eo, quod in d.in-
ſtrumento dicitur ita, quod ſoluta ſemel per ipſos fide-
iuſſores quantitate prædicta 8750. ſcutorum, ad aliquam
aliam cauſſam non teneantur ex cauſſa fideiuſſionis præ-
dictæ,excluditur caſus omnino ſimilis, & illi à iure æqui-
paratus,& in eius locum ſubrogandus per ſolutionem di-
ctæ ſummæ à principali factæ, etiam ſi pactum iſtud per
dictionem taxatiuam eſſet conceptum, vt latè poſt alios
Dec.in l.prima,nu.32.cum pluribus ſeq. & nu.27.& 119.
Quia tamen in hoc informãtes pro Camillo allegãt,quod
forma ritus regiæ Cameræ ſummæ, iuxta quem Camil-
lus ibi ſe obligauit,contrariũ inducit, ſi hoc eſſet verum,
aliud eſſet,quia hoc eſt exorbitans & inueriſimile.Domi-
ni pro nunc reiecerunt,& ſic concluſerunt,quod Camil-
lus de iure fuerit liberatus ipſo iure.

Quoad aliã difficultatem,an Camillus fideiuſſor poſ-
ſit repetere ſummam, quam indebite ſoluit, Domini ap-
probarunt diſtinctionem Bald.in l.conſtitutionem,nu.2.
C.de vſur.Salic.in l.ſi pro ea. nu.12.& 13.C. mandat.Pa-
riſ.conſ.114.col.1.& 2.in 3.In ea parte,quod † quando fi- 12
deiuſſor ſciuit factum, ex quo reſultabat ſua liberatio, &
habebat probationes ad illam probandam, tunc non po-
teſt repetere. Nam cum fideiuſſor ſcit aut ſcire debet ſibi
competere exceptionem liberationis,& illam poteſt pro-
bare,non debet ſoluere,ſed debet opponere exceptionem
liberationis, & adhibere facilem hanc diligentiam ad li-
berandum ſe ab iniuſtis moleſtiis,alias eſt in culpa,& non
repetit à principali,quod indebitè ſoluit, l. exceptionem,
vbi Odofred.Bartol.Bal.Paul.de Caſtr,& Ang.& omnes,
in princi. de fideiuſſor. d.l. ſi fideiuſſor. §. ſi ignorans, C.
mandat. declarant Alexand.conſil.57. nume.1.in primo,
Pariſ. d. conſil. 164. colum. 2.in 3. quia † non dicitur co- 13
actus,qui de facili poteſt impedimẽtum remouere, l.qui-
bus diebus, vbi Bald.de cond. & demonſtr. cum aliis per
Dec.in c.primo,num.4.de teſtibus.Nec habet mandatum
ad ſoluendum indebitum,l.ſi procurator,vbi Bart. Caſtr.
Iaſ.& alij, de condit.indeb.l. ſi procuratorem dedero,§.ſi
ignorans vbi Odofred.Bart.Bald.& alij,mandat.idẽ Bart.
in l.ſi fideiuſſor.eod.tit.in princip.Et propterea inferebãt
Domini,quod cum ex iſtis ſcripturis, de quibus habebat
Camillus plenam notitiam,factum eſſet clarum, & pro-
batio facilis, Camillus non poteſt excuſari ſoluendo in-
debitum,& non poteſt ſolutum repetere, cum non appa-
reat allegaſſe exceptionem liberationis, & ſuas defenſio-
nes feciſſe.

Non obſtat,quod principalis non notificauit ipſi fide-
iuſſori ſolutionem à ſe factam, pro vt tenebatur. Nam
cum, † vt ex præmiſſis apparet, Camillus de illa habebat 14
ſufficientem notitiã,illa ſufficit vndecumque prouenerit.

Digitized by Google

Nam tex.in §.ſi ignorans,& in d.l.ſi fideiuſſor. cum ſimil.
ſolùm conſiderat ignorantiam fideiuſſoris.

Non obſtat,quod exceptio,quæ competebat Camillo,
non competebat Soderino, quia Soderinus adhuc rema-
nebat debitor pro reliqua ſumma 6094.ſcutorum:& ideo
15 † fideiuſſor particulari ratione liberatur, ſi non oppoſita
exceptione, quæ ipſum tantum tangebat, ſoluit. Poteſt
nihilominus id quod ſoluit, etiam actione mãdati à prin-
cipali repetere,quia debitum principalis ſoluit, & princi-
palis pro quo ſoluit,nihil poteſt illi opponere, d. l.ſi fide-
iuſſor.§.fideiuſſor.mand.& benè Salic.d.l.ſi pro ea.nu.12.
ver.hoc erat declinatoria,& ver.aut exceptio erat perem-
ptoria. C. manda. Et omnia pro Bontio ſupra allegata
procedunt, vbi exceptio ſeu liberatio tangit vtrumque,
hoc eſt,ipſum reum principalem. Nam reſpõdetur, quod
Camillus non egit contra Soderinum,quo caſu procede-
ret obiectio proximè facta, ſaltem quoad proceſſum or-
dinarium,ſed proceſſit contra Bontium confideiuſſorem,
qui releuauit ipſum indemnem, & fideiuſſit tãtùm vſque
ad d.ſummam 8750.ſcutorũ,vt in inſtrumentis del 1563.
Ideò reſpectu Bontij confideiuſſoris militant omnia ſu-
pradicta, quia cum ipſe Bontius eſſet tantum fideiuſſor
vſque ad d.ſummam 8750. illa ſoluta per Soderinũ prin-
cipalem,ſicut fuit liberatus Camillus, ita etiam fuit libe-
ratus Bontius confideiuſſor,& ſic reſpectu Bontij conce-
ptio concernit vtrumque.

Non obſtat, quod decretum, & præceptum ſuperioris
16 excuſat fideiuſſorem,quia † id verum,vbi facta debita di-
ligentia allegatur exceptio, quæ competebat fideiuſſori,
aut eſt verificatum, quod illa exceptio non admittebatur
in illo loco, ita quod nulla culpa ſcribi poſſit fideiuſſori:
alias ſecus,vt per Alex. poſt alios d. conſil.57.num.1.3. &
vſque ad fin.in 1.

Nec obſtat, quod Camillus credidit calculo facto per
computatores regiæ Cameræ,qui aſſeruerunt,quod fide-
iuſſores remanebant obligati,ideo ſit excuſandus,ut dici-
tur de eo,qui credidit viro probo,& fide digno,gl.Bart.&
17 alij in l.Titio fundus,de cond.& demonſt.quoniam † ve-
rum eſt, vbi aſſertio eſt clara, & in facto ignoto,& cuius
datur probabilis ignorantia:ſed non vbi eſt obſcura,& ex
inſpectione apparet erronea, vt hic: nam certificatoria
dicit ſummas illas fuiſſe ſolutas ab anno 71. vſque ad 74.
Et poſtquam erãt liberati fideiuſſores del 75.aſſerit, quod
fideiuſſores remanent obligati,quod eſt erroneum, vt ſu-
pra deductum fuit:adeo nullam excludit culpam, vt dici-
mus de titulo notorie erroneo, iniuſto, vel nullo, Abb.in
c.nouit.num.20.de iud.& in c.niſi eſſet, nu.8. de præb. &
in c.1.nu.4.de conceſ.præben.in c.dudum, n.7. de decim.
in c.noſtra.in ſecundo cotollar.ante fin.verſ.ſecus dicen-
dum,de reſcript.Balb.de præſcrib.in 1. par.5.princ.qu.11.
Saruen.in reg.de triennal.q.33.

Vltimò non obſtat, quod ſicut ignorantia facti excu-
ſat, ita etiam iuris dubij,prout eſt iſtud, in quam cauſſam
cenſeatur facta ſolutio,quod dicitur eſſe arbitrariũ.Quo-
18 niam † verum eſt,quod ex circumſtantiis debet iudex re-
cedere ab iſtis regulis, cum debeat ſequi id, quod veriſi-
mile eſt,vt dicunt Doct.in l.1.de ſolu.Corn.d.conſil.295.
num.2.in 3.Sed illis ceſſantibus prout hic, cohærendum
eſt regulis iuris, de quibus ſupra, claris,& indubitatis: &
ſic quãdo poteſt decerni, quæ nam ſit communis opinio,
dicitur ius clarum,& non excuſat ignorantia iuris,multo
magis,quando hæc iura ſunt clara, & aperta.Ideò tenue-
runt Domini, quod ex alio capite Camillus non excuſe-
tur allegata ignorantia facti, vel iuris, & ei non ſuffrage-
tur in caſu iſto.

Nunc allegat, quod fecit diligentiam de intimãdo has
moleſtias Bontio per vnum, & duos curſores de menſe
Octobris 75.ſed conſiderandum eſt,quod non conſtat ex
actis, quod tunc Bontius eſſet præſens in vrbe, & latita-
ret.Item ſi probaretur fortè hoc non releuaret, quia ni-
hilominus debuit ipſe Camillus allegare ſuam exceptio-
nem coram illo iudice contra Cameram,& non intimare
Bõtio iam liberato,ex † quo Camillus habebat exceptio- 19
nem ex propria perſona competentem, iuxta text. in l.
idémq; §. generaliter,C.manda.cum aliis per Alex. conſ.
57.nu.1.verſi.& non videtur excuſandus,nu.1.

Item allegat longam carceratione cum intereſſe qua-
tuor pro centenario, & ſubhaſtationem caſtrorum. Sed
aduertendum † eſt,quod veriſimiliter iſta euitaſſet, ſi le- 20
gitimam exceptionem corã illo iudice allegaſſet, & non
dicitur coactus, qui de facili poteſt impedimentum re-
mouere,vt poſt alios,Dec.in c.1.in q.no.de teſtibus.

Ideò cogitent partes ſuper iſtis, an Bontius per ſolu-
tiones Soderini eſſe liberatus à tota ſumma,vel potiùs re-
maneret debitor in 1844. ſcutorum, & quod ex hoc ſe-
quatur.

ROBVSTERII.

Roman.de Soderinis. Veneris prima,Iulij,1576.

SVMMARIA.

1 *Pupillus habet tacitam hypothecam in bonis tutoris,vel al-
teriu cuiuſlibet legitimi adminiſtratoris.*

2 *Hypothecaria competit pupillo contra eius adminiſtratorem,
etiam ſi hereditatem non adiuit.*

3 *Filius habet hypothecariam contra patrem,ſiue ſit adita he-
reditas ipſius filij,ſiue non,& num.ſeq.*

4 *Pater etiam ante aditam hereditatem filij tenetur actione
hypothecaria, ex communi, reprobata opinione aliquo-
rum, quod teneretur tantum actione perſonali negotio-
rum geſtorum.*

DECISIO CXIV.

FVit cõcluſum, quod Paulus Antonius adminiſtraue-
rit bona d.hereditatis vti legitimus adminiſtrator,ſeu
pro legitimo adminiſtratore dict. Alphonſi, quia habuit
notitiam teſtamenti Alphonſi Strocij, vt ex teſtibus iun-
ctis literis clarè colligitur, & placebant informationes
Parentij.

Fuit etiam tentũ, quod intret hypotheca D.Alphonſi
in caſu,de quo agitur,quia, † vt dixerunt Domini, pupil- 1
lus habet tacitam hypothecam, vbi quis adminiſtrat bo-
na pupilli pro tutore,& pro legitimo adminiſtratore,pu-
tans ſe eſſe talem,vt in l.pro officio,iuncta gloſ.C.de ad-
miniſtrat.tutor. Neguſant.& Bald.nouell.in locis allega-
tis.& allegabant ſimilem glo.in l.dabimus,§.primo,de
priuileg.creditor.Ruin.conſ.94.nu.2.cum ſequ. in 5.Rip.
in l.quæſitum,§.ſi cum autem tutor.nu.9. & in fin.de pri-
uileg.credit. Et licet ibi Rip. dicat, quod iſta communis
opinio eſt dubitabilis,tamen pro illa communi opinione
allegabatur text.in l.1.§.pro tutore,& l.1.§.dabimus,cum
gl.in ver. priuilegia. de priuileg.creditor.Alberic.in l.nec
priuilegium,in fin.de priuileg. creditor. vbi extẽdit illam
gloſ.dictæ l.pro officio.ad l.ſimiles,& Azo.in ſumma, C.
de bon.quæ libet.Aret.conſil.29.in princ.

Non obſtat, quod ſit adita hereditas, tum † quia, vt 2
dicebant aliqui ex Dominis, ſi hoc requiſitum eſſet ne-
ceſſarium, opinio gl.in dicta l.pro officio. eſſet ſuperflua,
aut raro haberet locum. Et quemadmodum tutor puta-
tiuus,cui non eſt delata hereditas verè, tenetur hypothe-
caria,ita etiam ante aditam hereditatem, vbi putat fuiſſe
delatam, vel adminiſtrat pro legitimo adminiſtratore.Et
† vt dicebant hoc modo magis procedit in patre, qui te- 3
netur conſeruare bona, vt quandocunque filius adiuerit
reperiat bona illæſa,& ita non attenditur,quod ſit ab ini-
tio adita hereditas, ſed quod poſtea quandocunque fuit
adita, vt pater ab initio teneatur actione hypothecaria.
Hoc tamen apud aliquos habebat aliquam difficultatem,
quod ante aditam hereditatem † poſſet pater vti legiti- 4
mus adminiſtrator adminiſtrare bona filij, & non tenea-
tur hypothecaria, ſed tantum vti negotiorum geſtor
actione

Digitized by Google

actione perſonali, dum maior pars tenuit, quod gloſſ. in d.l. pro officio, ſit vera, & applicetur ad caſum, de quo agitur.

ROBVSTERII.

Roman. deuolutionis tenimenti. Lunæ 10. Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Pœna caducitas, in quibus caſibus non annullet pactum de affrancando.*

2 *Pactum de affrancando non eſt correſpectiuum, nec pars contractus.*

3 *Pactum de affrancando poſitum durante emphyteuſi propter caducitatem extinguitur.*

Idem etiam, quando ſimpliciter eſt poſitũ in contractu, quia eſt correſpectiuum, & pars contractus, nu. 4. 5. 6. & 11.

5 *Pactum correſpectiuum annullatur, annullato principali contractu, ex communi, quanquam aliqui in contrarium teneant, vt num. ſeq.*

7 *Pactum affrancandi poſitum in fauorem partis concedentis, quid operetur.*

8 *Copula, & coniungit æquè principaliter.*

9 *Diſiunctiua principaliter, & de per ſe disiungit, & extrema alternata ſunt paria.*

10 *Senſus ille ſumendus eſt, qui æquitatem ſeruat inter contrahentes.*

11 *Pactum affrancãdi poſitum in fauorem vtriuſq; partis contrahentium, dicitur correſpectiuum, & pars contractus.*

Idem quando conductor non ſoluiſſet canonem, niſi cum dicto pacto: & locator non conſenſiſſet pacto, niſi alius promiſiſſet ſoluere canonem durante locatione, num. 12.

13 *Relatiuum, idem, refert eandem qualitatem, & diſpoſitionem præcedentem.*

14 *Dictio, quotieſcunq; habet tractum ad quodcunq; tempus futurum.*

DECISIO CXV.

QVOAD primam partem puncti, quænam ſit communis opinio, & tenenda ſuper eo, quod pœna caducitatis annullat pactum de affrancando, vel ne, Domi-
1 ni conſtituerunt aliquos caſus: Nam † quandoque quis vendit, & poſtea conducit rem cum pacto affrancandi, aut locat rem propriam cum pacto redimendi ex interuallo, aut inſtrumento ſeparato, ita quod non poteſt conſiderari correſpectiuitas, aut ſi conſiderari poteſt, illa tantum refertur ad venditionẽ. Et in iſtis caſibus firmabant, quod pœna caducitatis habet locum ſolũ in caſu, in quo impoſita eſt, & non extenditur ad alium caſum, & ſic non annullat pactum de affrancando tanquam res ſeparata & de per ſe ſtans. Et ita expreſſè diſtinguit Cæpol. de ſimulat. contract. præſumpt. 2. circa fin. & ita etiam loquitur Alexand. conſ. 228. nu. 5. & ibi hoc aduertit. addit. libr. 6. Ita etiam intelligebant Barbat. conſ. 51. num. 22, cum ſeq. in prin. dũ facit vim in ſeparatione. & præſupponit, quod ius redimendi competeret antea: Nam dicit, quod non cenſetur receſſum ab illo iure recuperandi propter acceptionem illorum bonorum in emphyteuſin. Eodem modo inducebant Dec. in l. bonæfidei nu. 11. C. de pact. quia
2 ipſe tranſit cum Barb. d. conſ. 51. allegat, quòd † in pœnalib. non fit extenſio, & quod iſtud pactum non poteſt dici correſpectiuum, nec pars contractus, quia eſt pro eadem parte, & in fauorem recipiẽtis, & quod licet tollatur contractus principalis, nõ tollitur acceſſorius, vbi nõ habet correſpectiuitatem ſucceſſiuam, ſed nomen tantum, vt per Corn. quem allegat. cõſ. 188. col. pen. in 4. & declarat idem Dec. in l. petens in fin. C. de pact. Sicque Dec. expreſſè loquitur in iſtis caſibus, vbi non poteſt conſiderari correſpectiuitas reſpectu emphyteuſis. Gozadin. conſ. 86. nu. 26. eſt intelligendus etiam in iſtis caſibus, quia allegat Cæpol. Alex. & Barbat. ſupra citatos, qui ita loquuntur, vt ſupra dictum eſt. Idem Gozad. in l. 2. nu. 182. vſque ad fin. C. de pact. inter empt. & vendit. loquitur etiam in iſtis terminis, vt patet in prin. vbi ponit q. hanc, & poſtea retinet ſemper eoſdem terminos, & facit vim, quod in pœnalib. non fit extenſio, & quod correſpectiuitas refertur ad vẽditionem, & adducit Cæpol. & Barbat. Et dum atteſtatur de communi opinione, eſt intelligendus in caſu, vbi adeſt venditio, & non datur correſpectiuitas ad ipſam conceſſionem in emphyteuſin, ſed tantũ ad ipſam venditionem. Et ſentit idem, quod Apoſtil. ad Alex. d. conſ. 228. Et licet poſtea conſtituat tres concluſiones, tamen intrant in aliis caſibus, qui non faciũt ad iſtos, de quibus nũc loquimur, Cagnol. in d. l. 2. nu. 167. loquitur etiã in iſtis terminis, & ponit eademmet, quæ ponit Alc. conſil. 109. num. 4. lim. 2. lib. 6. Et poteſt applicari ad iſtos caſus, vbi non datur correſpectiuitas, niſi quoad venditionẽ, quia ſolum allegat Barbat. d. conſ. 51. Et idem Aym. de antiq. temp. part. 4. nu. 85. & Burſat. conſ. 6. num. 24. & conſ. 122. nu. 16. Nam iſti non declarant, an pactum iſtud ſit pars emphyteuſis, vel locationis, ideo tunc intelligendi ſecundum Cæpol. & Barbat. quos allegant. In iſtis terminis vbi præcedit venditio, loquitur Menoch. de arbitrat. iud. libr. 2. cent. 3. caſ. 276. num. 20.

Aliquando eſt factum pactum de affrancando expreſ-
ſum durante conceſſione in emphyteuſin, & † tunc illa fi- 3
nita propter caducitatem non durat amplius pactum. Fel. conſil. 25. num. 22. Gozad. in d. l. 2. in fin. C. de pact. inter empt. & vendit.

Aliquando quis concedit ſimpliciter rem ſuam in emphyteuſin, & ſimul in eodẽ inſtrumento dat facultatem ei affrancandi reſponſionẽ, & directum dominium, taliter,
quod pactum affrancãdi † eſt correſpectiuum, & pars di- 4
ctæ conceſſionis in emphyteuſin. Et tunc tenuerunt Domini, quod annullato principali contractu propter caducitatem, annullatur etiam pactum affrancandi tanquam correſpectiuum, & pars d. contractus, & intelligatur illo ſoluente, & ſeruãte ea, ad quæ tenetur, & iſta ſit cõmunis,
& tenenda opinio. Nam † illam tenent Cæpol. in d. tract. 5
de ſimulat. cõtract. præſumpt. 2. in fi. vbi ita diſtinguit Salic. in l. 2. nu. 3. C. de iure emphyt. Fel. conſ. 25. nu. 20. cum ſeq. Iaſ. in d. l. 2. n. 5. de iure emphy. Crot. conſ. 49. in princ. Bolognet. in d. l. petens, num. 77. C. de pact. add. ad Alex. d. conſ. 228. nu. 5. & ad Dec. conſ. 153. nu. 69. cum ſeq. & eſt de mente Dec. in d. l. in bonæfidei, nu. 11. & in d. l. petens, in fin. Vbicũque datur correſpectiuitas ſucceſſiua & continua, ſeu quæ duret, non quæ momento temporis conſumitur. Idem etiam eſt de mente Gozadin. & Cagnol. in d. l. 2. C. de pact. inter empt. & vendit. dũ conſiderant correſpectiuitatem cum venditione. Et ſentiunt idem, quod addi. ad Alexan. & Dec. vbi ſupra. Quæ opinio comprobatur, ex l. quæro, §. inter locatorem, & ex l. item quæritur, §. qui impleto, vbi Bald. & Salic. loca. & ex fundi partem, de contrahen. emp. & late Fel. d. conſ. 25. nu. 20. ante fi. 21. & 22. & Bolog. Bero. & add. ad Alex. & Dec. vbi ſupr. Et cũ in iſto caſu præſupponatur pactũ eſſe correſpectiuum, & partem principalis cõtractus emphyteuſis, ſine dubio, qui non obſeruat contractum, non poteſt agere ex illo, & intrant aliæ regulæ iuris, de quibus per eos.

Non obſtat, quod aliqui teneant contrariũ. Nam Barb. d. conſ. 51. & alij ſupra relati in illo caſu non merentur al-
legari in contrarium, vt ſupra dictũ fuit. Et Viui. de com- 6
mun. opi. in verb. emphyteuta. n. 94. non diſtinguit, & loquitur inaduertenter fundando ſe contra Veronen. cum Barbat. & Dec. qui, vt ſupra dictum eſt, nõ contradicunt, vbi datur correſpectiuitas ſucceſſiua, vt præſupponimus in caſu iſto ex his, quæ ſtatim dicentur,

Non obſtat, quod Alciat. in d. l. petens, nu. 30. cum ſeq.

neutram teneat opinio. ſed cum Cuma. conſilio 65.ſen-
tit, quod non poteſt reluere, niſi directum dominium,
quoniam recte reſpondet Bolog.ibid.num.77.procedere,
vbi clare conſtaret de mente contrahentium, quod vo-
luerint pactum durare etiam reſoluto principali contra-
ctu, alioquin ſine dubio reſoluto principali contractu
emphyteutico reſoluitur etiam iſtud pactum, *vt ibi benè
per eum.*

Nō obſtat, quod Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt.
45.num.3.cum ſeq. & in l.petens, conſiderat nouā ratio-
nem quod pactum non dicitur pars contractus verè, ſed
per legis interpretationem, quæ fingit non eſſe contra-
ctum, iuxta l.dicta ſi cert.pet.& pœna trahitur tantum ad
caſum, qui verè, & propriè cōtinetur in diſpoſitione, non
autem ad caſus improprios, *vt ibi per eum:* quoniam licet
dicatur hic, quod annullatu principali contractu eſt an-
nullatum pactum acceſſorium, non tamen ex eo eſt, quod
pœna trahatur ad pactum, ſed ex eo, quod cadit à cōmo-
do contractus ex tacita conditione, quæ ineſt ipſi pacto, ſi
alius obſeruabit promiſſa, vt in l.cum proponas, vbi Dec.
C.de pact.& in d.l.quæro, §.inter locatorem, vt per Salic.
in d.l.2.nu.3.C.de iur.emphyt. Felin.in d.conſ.25.nu.2.in
fi.& benè per Bolog.in d.l.petens, num.77.ante fin, ex d.l.
fundi partem, de contrah.empt. Secundò, quia quoad ac-
ceſſoria indiuidua, vt hic, pœna operatur effectus ſuos,
ſed in acceſſoriis diuiduis, *vt ibi,* ſequeretur abſurdum, vt
benè poſt alios per Aym.de antiq.tempor.part.4.poſt nu.
86.in 5.9.& 12.limitatione.

Quoad ſecundam partem reſoluerunt Domini, quod
in caſu iſto contractus iſti ſunt correſpectiui, & vnus pars
alterius.

Primò, quia in inſtrumento conceſſionis huiuſmodi
ad eſt pactum, quod ſecundum Dominos tollit omnem
difficultatem ibi, *pacto etiam expreſſo,* & ibi, *vel ſi dicta re-
compenſa, &c.* Fuit enim contractum, quod quotieſcun-
que Franciſcus offerret, & daret aliquam æquiualentem
recompenſam, poſſet d. locum liberare, vel ſi d. recom-
penſa per D. Generalem reperta, & oblata foret teneretur
idem Franciſcus illa recipere, & Generali dare, & con-
7 ſignare. Ex † quo pacto apertè colligitur, quod pactum
affrancandi fuit conceſſum etiam in fauorem Generalis,
& fratrum concedentium tenimentum, quia ipſi etiā po-
terant cogere Franciſcum ad affrancandum, vt liquet ex
claris verbis pacti, quæ faciunt ceſſare cauillationes ad-
uocatorum, Bald.conſil.174.in fin.libr.2. Nec videtur ad-
mittenda reſponſio exemplo data, quod verſ. vel ſi dicta
recompenſa, intelligatur, vbi Franciſcus dediſſet, aut dare
obtuliſſet recompenſam, quia illa facultas data Generali
ſtat æquè principaliter, & de per ſe, & non conſecutiuè, &
acceſſoriè ad facultatem datam Franciſco. Nam † ſicut
8 copula, &, coniungit æque principaliter, cap. ſi eo tempo-
re, de reſcript.li.6. Bart.in l.1.in prin.de pecul.legat. Ægid.
deciſ.48. Sarnen.in reg.de inform.q.34.num.3.in fin.cum
ſeq. Franc.in c.dilecto.quæſ.43.& Dec.num.7.de appella.
9 Ruin.conſ.114.nu.4.cum ſeq.in 4. Ita † diſiunctiua prin-
cipaliter, &, de per ſe diſiungit. Nam extrema alternata
ſunt paria, vt inquit Bald.in l.1.nu.21. C.quando prouoc.
non eſt neceſ. Franc.in d.cap.dilecto, q.22.& Dec.num.6.
10 Tum † etiam, quia ex duobus ſenſibus ſumendus eſt ille,
qui æquitatem ſeruat inter contrahentes, & iuſtior eſt, &
minus habet abſurditatis, Bald.conſ.218. col.1.in fin.in 3.
cum aliis per Aym.conſ.70.nu.1.11.& 13.& 14. Sed abſur-
dum videtur, & contra naturalem æquitatem, vt Franci-
ſcus prædictus potuiſſet redimere quandocunque abſque
aliqua præfinitione temporis: voluerunt ergo cōtrahen-
tes æqualitatem ſeruare, & huic rei virtualiter aliquod
tempus præfinire ſtatuendo, quod Generalis etiam poſ-
11 ſet hanc recompenſam inuenire. Vnde † cum iſtud pa-
ctum affrancandi ſit etiam in fauorem Generalis, & fra-
trum, & non in fauorem Franciſci tantum, apparet ſine
dubio, quod eſt reſpectiuum, & pars locationis, vt conſi-
derant Doct. profectum Iacob. de S.Georg.in d.l.in bona
fidei, nu.11.cum plurib.ſeq.& Dec.ibid.nu.11.C.de pact.
Secundò conſiderabant Domini correſpectiuitatem, &
alio modo, vt conſiderant Doct.in vltimo caſu ſupradi- 12
cto, quando conductor non dediſſet tantùm canonē, niſi
cum hoc pacto, & pariter locator ipſe non conſenſiſſet
pactū de affrancando, niſi alius promiſiſſet ſoluere cano-
nem durante locatione: & ideo intrant, d.l.fundi partem,
de contrahen.empt.& d.l.quæro, §.inter locatorem, loca.
Sali.in d.l.2.nu.3.C.de iure emphyt. Fel.d.conſ.25.nu.20.
in fin.cum ſeq. Bolognet.in d.l.petens, nu.17.in fi. Sicque
non procedit, quod inquit Dec.in d.l.bonæ fidei, num.11.
quod iſtud pactum reſpicit vnam partem ſecundariā: imò
cum ſit in eodem cōtractu, vtramque partem concernit,
& eſt pars ex contemplatione alterius factus, vt poſt Bal.
Soc.& alios benè deducit Dec. conſil.656.nu.8. Conſide-
rabant etiam, † quod in inſtrumento dicitur, pacto etiam 13
expreſſo, quod idem Franciſcus, &c. Relatiuū enim, idem
Franciſcus, refert eundem Franciſcum cum qualitate, de
qua ſupra, ſcilicet conductori, Bar.in l.1.in princ.de recep.
cum aliis per Aym.conſ.45.nu.4.& conſ.98.nu.8. Sicque
pactum de affrancando eſt factum cum qualitate condu-
ctionis, & durante conductione, quo caſu pactum vlte-
riùs non extenditur, vt bene per Felin.in d.conſ.25.nu.23.
Gezad.in l.2.in fin.C.de pact.inter empt.& vendit. Quar-
tò, quia quod in pœnam aufertur, non eſt reſtituendum,
vt C.de his, quæ pœn.nom. his reſtitu. Imò eccleſia affi-
ceretur maximo damno: nam cum ex deuolutione acqui-
ſiuit melioramenta, teneretur pro pretio, quod conſtitu-
tum fuit pro directo dominio, dare directū, & vtile, quod
eſt abſurdum, vt benè deducit. Cum conſil. 67. in princ.
Alc.in d.l.petens, nu.20.& Bologn.nu.77.C.de pact.& de
præſumpt.reg.2.præſumpt.45.num.3.cum ſeq.

Neque obſtat, quod in pœnalibus non fit extenſio,
quia nulla hic fit extenſio, ſed cadit iſte a commodo con-
tractus, vt dictum fuit.

Vltimò non obſtat, quod correſpectiuitas ſit momen-
tanea, & nō ſucceſſiua, vt inquit, Dec.in d.l.in bonæ fidei,
nu.11.& in l.petens, in fin.C.de pact. Nam clara res eſt in
caſu iſto, quod correſpectiuitas eſt ſucceſſiua, quia † di- 14
ctio, quotieſcunque, non momento temporis finitur, ſed
tractum habet ad quodcunque tempus futurum, l. vxor.
§.teſtamentum, de leg. 3.l.1.in prin.de vacat.munc. Ideò
correſpectiuitas eſt ſucceſſiua, & non momentanea, Bald.
in l.ſi quis heredem, num. 2. vbi etiam Corn. Iac. Dec. &
alij, C.de inſt.& ſubſtit.& in l.humanitatis, num.28.C.de
de impub.& aliis ſubſtit. Imol.in c.& l. principalis, nu.14.
de reſcript.

ROBVSTERII.

Raguſin. matrimonij. Lunæ, 7. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Mandatum ad intereſſendum non dicitur eſſe nullum, quo-
tieſcunque effectus aliquis poteſt ſequi.*

2 *Diſpoſitio facta per verba denotantia certum numerum, ſi
eſt facta ad certum effectum, poteſt procedi ad alium nu-
merum, donec ſit ſequutus effectus.*

3 *Procurator conſtitutus ad certum terminum, non poteſt dici
ad certum tempus.*

4 *Terminus prorogatus dicitur idem terminus quoad ipſum
qui obtinet, vel conſentit, ſed non quoad tertium, vel
alium.*

5 *Procurator conſtitutus ad acceptandum beneficia vigore ex-
ſpectatiuæ & capiendum poſſeſſionem eorundem, non po-
teſt capere poſſeſſionem, niſi beneficiorum comprehenſo-
rum ſub dicta exſpectatiua.*

DECISIO CXVI.

PLacuit RR. Dominis in hac poſitione reſeruare ad
partem ea, quæ dicūtur de nullitate, ex eo quod teſtes
non

Digitized by Google

non fuerunt examinati ſuper omnibus, nec fuerunt eua-
cuata interrogatoria omnia, & alia, vt hic per informan-
tes D. Georgij, quæ remiſerunt ad partem, ſi videbitur, di-
ſcutienda. Et quoad nullitatem ex defectu mandati ex eo,
quod mandatum eſſet reſtrictum ad intereſſendum exſe-
cutioni retroſcriptarum literarum remiſſorialium re ſo-
luerunt Domini, nullam eſſe nullitatem iſto reſpectu.
Nam Domini intelligunt, vt ille eſſet conſtitutus ad in-
tereſſendum cum effectu exſecutioni retroſcriptarum
literarum remiſſorialium, quotieſcunque ſecutus fuiſſet
realiter effectus exſecutionis dictarum literarum remiſ-
1 ſorialium per examen teſtium ſuper illis factū, quo † caſu
non finitur mandatum per primam remiſſoriam non ex-
ſecutam, cum non ſit ſecutus veriſimilis effectus conſti-
tuentis, Bald. in l. inuitus, num. 8. C. de proc. cum aliis per
Tiraq. in l. boues, §. hoc ſermone, in 6. limit. & per infor-
mantes Tellæ. Neque refert, quod mandatū ſit reſtrictum
ad retroſcriptas literas, & quod illæ expirarūt per lapſum
termini, & ſic per nouam remiſſoriam, quoniam relatio
mandati ex veriſimili mente mandatis non fuit reſtricta
ad terminum in literis contentum, cum non fuerit ſecu-
tus effectus examinis teſtium, ſed ad contenta in dictis li-
teris, vt quandocunque exſequerentur, d. procurator poſ-
2 ſet comparere, † quoniam licet diſpoſitio fiat per verba
denotantia certum numerum, ſi illa eſt facta ad certum
effectum, poteſt procedi ad alium numerū, quouſque ſit
ſecutus effectus, Rom. & alij per Tiraq. in d. l. 6. limit. ver.
ſubdit autē Romanus. Non obſtat, quod obiiciebatur per
vnum ex Dominis, quod mandatum pendet à voluntate
conſtituentis, & cenſetur datum aſſertum terminum con-
tentum in d. literis remiſſorialibus, quo elapſo ipſo iure
exſpirat mandatū, Spec. in ti. de proc. §. ratione autem for-
mæ, nu. 13. Et quod non conualidatur ex iure, vel faculta-
te poſtea ſuperueniente, Rot. Dec. & alij per Aym. conſil.
3 153. num. 14. Nam † reſpondetur, quod cum veriſimilis
mens & principalis intentio cōſtituentis fuerit conſtitue-
re tantum procuratorem ad illum terminū expreſſum in
remiſſoria, ſcilicet, vt cum effectu intereſſet exſecutioni
literarum remiſſorialium, non poteſt dici, quod iſte pro-
curator fuerit conſtitutus ad certum tempus, præſertim ſi
nō fuerit ſecutus effectus, *vt ſupra deductum fuit*, alioquin
ſequeretur, quod ſi in tempore fuiſſet facta prorogatio,
4 procurator non poſſet intereſſe exſecutioni, quia † ter-
minus prorogatus dicitur idem terminus, quoad ipſum
qui obtinet, vel conſentit, ſed non quoad tertium, vel
alium, Dec. in c. de cauſa, col. 4. verſ. quarto limitatur, de
offic. deleg. Sed in iſtis inſpicimus magis veriſimilē men-
tem, & ipſum effectum, quam rigorem verborum, & iſtas
iuris ſubtilitates, *vt ſupra deductum eſt.*
5 Non obſtat, quod alius dicat, quod † procurator con-
ſtitutus ad acceptandum beneficia vigore ſpectatiuæ, &
capiendum poſſeſſionem eorundem beneficiorum, non
poſſet capere poſſeſſionem, niſi beneficiorum compre-
henſorum ſub d. exſpectatiua, quoniam caſus eſt ſatis di-
uerſus, & ex ſupradictis apparet. Alia nullitas ex alio de-
fectu mandati, & iuriſdictionis, & ceteræ nullitates con-
ſideratæ per informantes tanquam illæ, quæ proueniunt
ab interrogatoriis fuerūt per Dominos reiectæ, & ſimpli-
citer Domini tranſierunt cum rationibus informantium
pro parte Hiellæ, quas laborioſum eſſet magis, quam vti-
le hic tranſcribere. Et quoad nullitates, vel defectus con-
cernentes interrogatoria ſunt conſideranda, quæ dicun-
tur in folio ſeparatim partibus dando.

ROBVSTERII.

Roman. hereditatis. Veneris 10. Decemb. 1568.

SVMMARIA.

1 *Intentio principalis ſtatuentium eſt fauor publicus.*
2 *Matrimonium eſt fauor publicus.*
3 *Statutum in dubio eſt iudicandum fauorabile, & non odio-
ſum.*
4 *Matrimonium eſt fauorabilius dote.*
5 *Diſpoſitio dotium reſtrictiua dicitur fauorabilis, & non
odioſa.*
6 *Pœna aſſumit naturam principalis diſpoſitionis.*

DECISIO CXVII.

MAIOR pars tenuit, quod ſtatutum, de quo agitur, eſt
fauorabile, licet cōtineat pœnā. Primò, quia † prin- 1
cipalis intentio ſtatuentium eſt fauor publicus, & habent
pro fauore publico ea, quæ narrantur, vt pluries poſſint
nubere. Ideò tota diſpoſitio eſt regulanda à principali in-
tentione ſtatuentium, ex l. qui exceptionem, cum aliis cu-
mulatis per Tiraq. in locis allegatis. Secūdò, ex l. hoc mo-
do, ff. de cond. & demonſt. in fi. ibi, legem † enim vtilem 2
Reipublicæ ſobolis, ſcil. procreandæ cauſſa latā adiuuan-
dam interpretatione. Tertiò, quia † in dubio ſtatutum eſt 3
iudicandum fauorabile, & non odioſum, Bal. in l. 2. C. qui
ad liberta. cum aliis per Tiraq. in prædicto nu. 56. ſeu, 66.

Non obſtat, quod eſt contra dotes. Quia dicebāt, quòd
facere mulieres indotatas, eſt odioſum, ſed non reſtringe-
re dotes, vt in tit. de inoff. dot. Item † dotes reſtringuntur
hic fauore matrimonij, vt pluries poſſint nubere, & ma- 4
trimonium eſt fauorabilius dote, quia dos propter matri-
monium eſt fauorabilis.

Non obſtat, quod impeditur diſpoſitio & moderatio
rei propriæ, quia hoc fit ex cauſſa publica, & fauorabili, 5
vt plura ſint matrimonia, † quo caſu diſpoſitio eſt fauo-
rabilis, licet ſit contra regulas iuris communis, vt in pro-
digo, & aliis adductis per informantes.

Non obſtat, quod ſit pœnalis, quia inſpicitur princi-
palis intentio, & diſpoſitio, quæ ſi eſt fauorabilis, facit to-
tam diſpoſitionem fauorabilem, etiam quoad pœnam,
quæ † cum veniat acceſſoriè, aſſumit naturam principalis 6
diſpoſitionis, præſertim cum diſpoſitio, & trāſgreſſio ſta-
tuti, ſi non eſſet iſta pœna, eſſet alias eluſoria, & non ope-
raretur. Item, quia hic nun agimus de ipſa pœna, ſed de
principali diſpoſitione ſtatuti, quæ eſt fauorabilis, Couar.
var. reſolut. lib. 1. cap. 11. num. 5. cum ſeq.

ROBVSTERII.

Roman. fideicom. de maximis. Veneris.
6. Octobris, 1573.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum debet claris, & apertis verbis induci: alias
non præſumitur.*

DECISIO CXVIII.

PLVRES ex Dominis inclinabant pro nō fideicommiſ-
ſo † ex conſ. Alex. 159. lib. 6. Dec. in conſ. 218. n. 6. ver. 1
vlterius, & nu. 7. 8. & 9. & conſ. 287. num. 1. & ſeq. & conſ.
323. nu. 2. ver. venio ad ſecundum gradum, cum nu. ſeq. &
conſ. 357. in prin. & nu. 1. & conſ. 511. nu. 1. & 2. ver. quan-
tum, ad 3. & conſ. 185. n. 1. ver. ſimiliter, & n. ſeq. Iaſ. conſ.
228. col. 3. in prin. ver. 2. pro eadē par. lib. 1. Ruin. conſ. 153.
nu. 5. li. 2. Pariſ. conſ. 75. n. 4. & ſeq. lib. 2. Soc. iun. conſ. 111.
n. 30. & ſeq. li. 1. vbi de communi, & conſ. 4. in princ. lib. 2.
Natt. conſ. 191. n. 7. & conſ. 200. nu. 6. li. 1. Et fuit reſolutum
in hac eadem cauſſa de vltima Aprilis, 1574. coram Ro-
buſt. quia omnes clauſulæ ſequentes pendent ab illa con-
ditione, ſi ſine liberis deceſſerint, & cum omnes filij Do-
minici ſenioris deceſſerint cum filiis, excepto Iuliano,
omnes aliæ ſubſtitutiones euanuerunt. Et hoc videbatur
procedere ſine difficultate, quoad tres quartas illorū, qui
deceſſerunt cum filiis. Et difficultas ſolum intraret in
quarta parte Iuliani, qui non habuit filios, quæ eſſet mo-
dici momenti quoad creditores, & nihilominus in ea ad-
eſt illa clauſula, & ſic ratio quæ oſtendit, quod omnia ſe-
quētia ſtant cōtinuatiuè, & non de per ſe. Item adeſt pro-
hibitio limitata ad filios, & heredes tantum, quæ oſtendit
fidei

Google

fideicommiſſum procedens vlteriùs non ſe extendere.
Verum Domini, quia creditores plutes ſunt negligentes,
noluerunt capere reſolutionem, ſed dixerunt, vt faciam
ſatisfacere creditores ex cauſſa mercedis, & pro malè ab-
latis, vt eſt illa propter hanc inclinationem, & confeſſio-
nem D. Horatij, & illi inferret graue præiudicium, no-
luerunt capere ſimplicem reſolutionem.

ROBVSTERII.

Roman. pecuniaria de Saſſetis. Lunæ 14. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Partes poſſunt facere, vt ſchedula priuata habeat vim pu-
blici inſtrumenti.*

2 *Regula, qui vult vnum, vult omne neceſſarium antecedens
ad illud, procedit etiam in contractibus, & diſpoſitioni-
bus ſtricti iuris.*

DECISIO CXIX.

QVOAD primam difficultatem, an pro ſumma 500.
ſcutorum, de qua in apocha, potuerit procedi exſe-
cutiue circumſcriptis facultatib. A. C. renuerunt Domini,
1 quod poſſit procedi, quia † partes poſſunt facere, vt ſche-
dula priuata habeat vim inſtrumẽti publici, & dare viam
exſecutiuam in omnibus prout in obligatione Camerali.
Et in his, quæ ſunt iuris idem eſt eſſe talem, & haberi pro
tali. Non obſtat, quod non ſit data facultas extendendi,
quia ſatis eſt, quod ſit dictum, *chi la preſente habbia forza*
2 *& vaglia come ſe foſſe obligatione in forma Cameræ.* Nam † &
in ſententiis, & contractibus, & aliis diſpoſitionibus ſtri-
cti iuris, qui vult vnum, vult omne neceſſarium antece-
dens. Item iudex ſuccedit loco partis, & dare potuit hanc
facultatem extendendi: nam qui extendit declarat, & ni-
hil de nouo inducit. Quoad ſecundam, an ſtantibus fa-
cultatibus A. C. potuerit coram Gubernatore procedi ad
exſecutionem Cameralem? Domini attenta ſerie facti,
præſertim ſtante quadam atteſtatione extraiudiciali il-
liuſmet Locumtenentis A. C. qui remiſit cauſſam Guber-
natori, tenebant, quod Gubernator potuit procedere
ſtãte remiſſione cauſſæ huiuſmodi per Locumtenentem
A. C. qui licet attentis verbis remiſſiuis non videatur
voluiſſe dare facultatem nouam, ſed tollere impedimen-
tum, vt ſi poſſet vigore ſuæ facultatis, procederet, tamen
quia Locumtenens atteſtatur de veritate facti, dixerunt,
quod eſſet bonum ad cautelam impetrare commiſſio-
nem ſanatoriam proceſſus, ſi quis defectus interueniſſet,
ne ex litibus ſuſcitentur lites: eſſet enim defectus iuriſdi-
ctionis, ſi adeſſet defectus aliquis. Quoad tertiam partem
plures tenebant quod non cõſtet de aliqua ſatisfactione
500. ſcutorum, de quibus in dicta apocha, & ſi ſic daretur
commiſſio ſanatoria ad cautelam, eſſet procedendum ad
vlteriorem exſecutionem in fauorem Bernardi pro dicta
ſumma. Nam placebant fundamenta informantium pro
Bernardo.

ROBVSTERII.

Firman. attentatorum. Die Ianuarij, 1577. & 7.
Iunij, 77. confirmata.

SVMMARIA.

1 *Iudex poteſt ex cauſſa aliqua vrgenti per eum neceſſario
exprimenda, deuenire ad petitorium, omiſſo poſſeſſorio.*

2 *Appellare non licet à ſententia data in poſſeſſorio.*

3 *Sententia ad effectum exprimendi cauſſam dicitur merum
interlocutorium.*

4 *Relatio ad acta facit notorium, vbi non eſt neceſſaria inſpe-
ctio actorum.*

DECISIO CXX.

FVIT reſolutum, quod videatur de bono iure, & de iu-
ſtitia ſententiæ R. D. A. C. quæ iſta attentata ſunt tur-
bida, quo † caſu poteſt iudex omiſſo poſſeſſorio, vel aliò 1
iudicio priuilegiato deuenire ad negotium petitorij. Et
fuit concluſum in Hoſtienſi littoris maris coram R. D. de
Rubeis de menſe Decembris, 1575. quia Domini pro ma-
iori parte tenebant, quod in caſu iſto fuit neceſſaria ex-
preſſio cauſſæ, cum iudex habeat regulam pro ſe, quod
† a ſententia lata in poſſeſſorio non licet appellare, vt cõ- 2
ſtat ex cõſtitutione Ægidiana, quæ ligat etiam hic in cu-
ria propter confirmationem Pauli Tertij. Ideò ſi pars
prætẽdit eſſe in aliqua limitatione, debet illam loco cauſ-
ſæ ſpecifice exprimere in appellatione, vt hic benè dedu-
citur in informatione Valerij & Octauij.

Non obſtat, quod ſententia huiuſmodi haberet vim
diffinitiuæ. Quoniam † ad effectum exprimendi cauſſam 3
dicitur continere merum interlocutorium, vt hic per in-
formantes. Et idem in ſimili de ſententia de exſequendo,
dicunt Aret. in l. fin. in prin. ff. de verb. obliga. Abb. in ca.
quoad conſultationem, in fi. de re iudic. vbi etiam Fel. nu.
20. Capic. deciſ. 1. num. 21.

Non obſtat, quod de æquitate ſufficiat relatio ad acta,
quæ faciunt notorium, quod † verum, vbi ex ſolis alle- 4
gationibus ſuis detegit rem, ſecus vbi eſt neceſſaria inſpe-
ctio actorum, vt tenuit Rota in nou. deciſ. 7. alias 2. de ap-
pel. Caſſad. deciſ. 5. de ſeq. poſſ. & fructu.

Nec obſtat, quod ſatis ſit expreſſa cauſſa ex ſchedula,
quia illæ cauſſæ tendunt ſolum ad grauamen, & iniuſti-
tiam, ſed non ad complexitatem, quæ in iſto negotio facit
cauſſam appellabilem, & geſta contra appellationem eſſe
remedio attentatorum reuocanda.

ROBVSTERII.

Raguſin. matrimonij. Mercurij 10. Nouemb. 1577.

SVMMARIA.

1 *Verba matrimonialia denotantia tempus futurum inter
partes prolata, important ſponſalia, & non matrimoniũ.
& num. 12.*

*Imo etiam ſi reſponſum fuerit a parte omnia eſſe perfecta
ad contractum matrimonij, preterquam quoad copu-
lam. num. 2.*

3 *Verba enuntiatiua principaliter prolata non inducunt ali-
quam nouam obligationem, quando non agitur de libe-
ratione.*

*Nec etiam in actibus pendentibus à ſolo partium conſen-
ſu. num. 4.*

5 *Verba enuntiatiua principaliter prolata, quando exprimũt
certam cauſſam etiam in actu obligatorio inducunt pro-
bationem, & confeſſionem, quæ ſuperat alias probatio-
nes.*

6 *Relatum vbi de eo conſtat, potius attendi debet, quam refe-
rens, in his quæ pendent à ſolo conſenſu referentis, & re-
ferens aliter diſſonat.*

7 *Verba, contentus ſum accipere Tuam in vxorem, inducunt
ſponſalia de futuro.*

8 *Verba, vis accipere in vxorem, prolata etiam in præſentia
teſtium, & ſacerdotis, & ſecuta ſint oſcula, non importat
matrimonium: imo nec ſponſalia. num. 9.*

Nec etiam operantur declarationem inductiuam. nu. 11.

10 *Verbum, volo, vel placet, in his quæ a ſolo animo loquentis
pendent, iunctum infinitiuo non inducit diſpoſitionem
de præſenti, ſed tantum de futuro.*

12 *Copula præcedens neque conatus ſequens ad copulam ope-
rantur matrimonium de præſenti contractum per verba
matrimonialia importantia tempus futurum, niſi copu-
la realiter ſequatur.*

13 *Proprietas verborum debet attendi, niſi aliter neceſſitas co-
gat.*

14 *Actus attribuitur cauſſæ proximæ, non autem remotæ.*

15 *Reſponſionis natura ea eſt, vt intelligatur ſecundum inter-
rogata, vel ſecundum ea, quorum cauſſa ſit reſponſio.*

16 Antonn

Digitized by Google

16 *Animus & voluntas ex qualitate, & modo procedendi cognoſcitur.*

17 *Reſponſio ſeu voluntatis declaratio facta ad alium finem, quam de quo agitur, nullum operatur effectum.*

18 *Confeſſio vt probet contra confitentem, debet eſſe clara, & indubitata etiam verba impropriando.*

Actus præſumitur potius ex ea cauſſa, quæ eſt minus præiudicialis, quam ex alia.

19 *Perfectio triplex in contractibus conſideratur.*

20 *Verba vbi ſunt dubia, potius interpretanda ſunt pro ſponſalibus, quam pro matrimonio.*

21 *Verba matrimonialia recipiunt intellectum præſumptiuum, in quo admittitur interpretatio declaratiua: non autem neceſſarium.*

22 *Infinitiuum eſt aptum ad omne tempus.*

23 *Verba, volo accipere talem in vxorem, recipiunt interpretationem pro matrimonio de præſenti.*

24 *Verba matrimonialia vniuerſalia non debent reſtringi contra rationem recti ſermonis.*

25 *Verba intelligenda ſunt, vt aliquid operentur etiam contra regulas iuris.*

26 *Matrimonium perfectum eſſentialiter dicitur ex verbis de præſenti prolatis, licet copula ſecuta non fuerit.*

27 *Copula in matrimonio eſt de perfectione accidentali, non autem eſſentiali.*

28 *Declaratio interpretatiua colligitur etiam ex coniecturis.*

29 *Confeſſio quando non eſt ad obligandum, ſed ad brobandum, non attenditur, an pars ſit præſens, vel abſens.*

30 *Coactus non dicitur, qui non poteſt cogi, vel de facili poteſt impedimentum remouere.*

31 *Clauſula, & ſi ſenſeris, quid operetur.*

32 *Confeſſio matrimonij non nocet, quando verba matrimonialia ſunt tantum apta importare matrimonium de futuro.*

DECISIO CXXI.

LICET 17. Iunij proximi præteriti propoſita cauſſa
ſuper eo, an reſponſio Georgij data ad inhibitionem
Reuerend. Domini Archiepiſcopi Raguſini, releuet in
caſu, de quo agitur, & reſolutum pro Georgio. Quia tamen
Hiella tunc non informauit, propoſui hodie cauſ-
ſam ſuper eiſdem cum præſuppoſito aliarum reſolutio-
num, & præſertim illa ſub die 14. Decembris, 1576. quod
verba † matrimonialia inter has partes prolata à Geor-
1 gio, qui erat cõtentus accipere Hiellam in vxorem ſuam,
important ſponſalia de futuro, & non matrimonium de
præſenti. Qua reſolutione ſtante fuit hodie tentum per
2 maiorem partem Dominorum, quod † licet Georgius
cum aliis reſponderit ad inhibitionem prædictam, omnia
eſſe perfecta ad contractum matrimonij, præterquam
quoad copulam carnalem, hæc reſponſio non releuet ad
effectum, de quo agitur.

Primò, quia d. reſponſio de iure nullam nouam induxit
obligationem, ſed veterem in ſuis terminis relinquit.
3 Nam † regulariter verba enuntiatiua etiam principaliter,
& propter ſe, & cum cauſſa prolata nõ inducunt aliquam
nouam obligationem, quando non agitur de liberatione,
l. Publia, §. fina. ff. depoſ. declarat, Bart. in l. ex hac ſcriptu-
ra, num. 16. verſ. ſi vero ad obligationem, de donat. & ibi
Paul. de Caſt. num. 3. Imol. num. 9. verſ. item in quantum,
Roman. nu. 14. Soc. iun. n. 67. vbi dicit hanc eſſe commu-
nem opin. Moder. de Roget. nu. 83. verſic. ſi vero ad obli-
gationem, Vital. de Gamb. in tit. de verb. enuntiat. in con-
tract. num. 13. fol. 142. Etiam † in actibus pendentibus à
4 ſolo partium conſenſu, vt benè contra Cuman. deducit
Soc. iun. d. l. ex hac ſcriptura, nu. 68. Et ita in terminis ver-
borum matrimonialium tradunt Alexan. conſi. 153. num.
2. lib. 5. Dec. conſi. 310. nu. 3. poſt med. ver. ſecundo conſi-
derandum eſt, Patiſ. conſ. 59. lib. 4. Ferret. conſil. 95. nume.
27. ante fin. cum ſeq. & Moder. inter conſil. matri. conſil.
83. num. 18. in fin. cum ſeq.

Neque etiam d. reſponſio inducit probationem, ſeu
confeſſionem Georgij de matrimonio cõtracto per ver-
ba de præſenti. Nam † licet verba enuntiatiua principa- 5
liter, & propter ſe emiſſa, quando exprimunt certã cauſ-
ſam, etiam in actu obligatorio inducant probationem, &
confeſſionem, quæ ſuperat alias probationes, Vital. de
Gãb. in d. ti. verb. enuntiat. ſub rub. quando verba enun-
tiatiua proferuntur in actib. obligatoriis, vel liberat. fol.
172. Imol. in d. l. ex hac ſcriptura, nu. 9. Rom. n. 14. Soc. iun.
nu. 78. in fin. Conſtan. Roget. nu. 63. in fi. Nihilominus in
caſu iſto, in quo huiuſmodi reſponſio habet relationem
ad actum geſtum, & illũ refert, & de illo actu geſto con-
ſtat, attendi † potiùs debet relatum, quam referens etiam 6
in his, quæ pendent à ſolo conſenſu referentis, & referens
aliter diſponat, quia errore labitur cogitans quod ita ſe
habeat veritas, Alex. conſ. 49. n. 6. & 7. li. 7. & alij per Dec.
conſil. 63. nu. 6. verſi. non obſtat quod verba, & in ca. Ab-
bas in fin. de offic. deleg. Rip. l. admonendi, nu. 36. de iure-
iur. & in his terminis matrimonij Alexand. d. conſil. 153.
Dec. conſi. 310. Ferret. d. conſi. 95, Modern. inter conſ. ma-
trim. conſil. 83.

Neque etiam dicta reſponſio poteſt inducere declara-
tionem interpretatiuam dictorum verborum matrimo-
nialium, quia huiuſmodi verba matrimonialia, *contentus
ſum accipere Hiellam in vxorem*, ſunt de iure clara, & habẽt
certum intellectum. Inducunt † enim ſponſalia de futu- 7
ro, & non matrimonium de præſenti, vt iam fuit reſolu-
tum, & nunc præſupponitur, & Domini hoc de nouo de-
ducebant, tũ ex eo, quia Hoſt. Io. And. Card. But. Præpoſ.
& alij in c. ex parte, de ſponſal. referunt multa genera ver-
borum nuptialium ambiguorum, & tamen inter ea non
ponunt iſta, vis accipere vxorem. Tum etiam, quia verba
iſta, *volo te accipere in vxorẽ*, non eſſe æquiuoca, firmat Be-
ro. q. 6. nu. 3. circa med. verſ. vel ſecundo, & conſ. matr. 60.
nu. 14. in fin. ibi, & clarum eſt. Tum etiam, quia vbi adeſt
communis opi. Doct. ibi dicitur eſſe ius clarum, Put. deciſ.
123. initio die 27. Martij propè fi. lib. 3. At in caſu iſto abſ-
que dubio adeſt communis opin. Doct. volentium verba
iſta, *vis accipere in vxorem*, non importare matrimonium
de præſenti. Nam ita tenet Io. Andr. poſt Petr. in c. ex lite-
ris, *el 1.* prope fi. ver. niſi viderentur ponderanda, de ſpon-
ſal. & ſequuntur ibi Card. ante nu. 2. vbi cum Io. And. di-
ſtinguit But. n. 9. circa med. verſ. quandoque verbũ. volo.
Abb. n. 15. poſt med. ver. quandoq; verbũ, volo vel placet,
adiicitur, Anch. n. 4. in fi. Prępoſ. n. 6. ver. quandoq; adiun-
gitur infinitiuo, Card. in cle. vnic. q. 20. nu. 16. de conſang.
& affi. & ibi Imol. in fi. poſt Pau. & Ioan. de Ligna. ibi. Al-
beri. in ſuo repert. in verb. matrimonio, *el 3.* ante med. verſ.
ſecus verò, Alex. conſ. 155. n. 7. li. 5. Affli. ſuper conſt. regn.
lib. 3. rub. 19. nu. 8. vbi vltra aliquos ex ſupra relatis allegat
etiam Io. littore. Aſten. & Steph. de Caiet. Et ibi loquitur
in fortiorib. terminis: quando † hæc verba, *vis accipere in* 8
vxorem, ſunt prolata in præſentia teſtium, & ſacerdotis, &
poſtea ſecuta ſunt oſcula, & in fine teſtatur pro hac opi-
nione fuiſſe pronuntiatum. Hoc idem voluit Bero. d. q. 6.
nu. 1. & 2. Couar. lib. 4. decret. par. 2. c. 4. §. 1. num. 3. Nat. d.
conſ. 249. n. 1. in fi. & nu. 2. Et huius opin. fuerunt Legiſtæ,
Canoniſtæ, & Summiſtæ, vt in ſum Sylueſ. in verb. matri-
moniũ, *el 2.* q. 9. ſum. Piſanel. in verb. matrimoniũ, *el 3.* ſum.
Raym. de matr. c. 4. propè fin. verſ. in autem, verb. infinitũ,
fol. 636. ſum. Ang. in verb. matrimoniũ, *el 2.* n. 8. ver. ſi vero
verbũ infinitum, ſum. Tab. in verb. matrimonium, *el 2.* q. 9.
nu. 10. ver. quando verbum volo. Imo † non defuerũt, qui 9
opinati ſunt ex iſtis verbis, *vis accipere in vxorẽ*, nec matri-
moniũ de præſenti, nec ſponſalia de futuro cenſeri con-
tracta. Et in hac opi. fuerunt Ioan. litere. & Aſten. vt refert
Affl. d. rub. 19. n. 8. circa med. & Couar. vbi ſup. n. 4. verſ. in
qua deciſ. Vnde tam ex numero, quàm pondere, & aucto-
ritate

Google

ritate Docto. ſupra relatorum, nulla eſt dubitatio, quin
prædicta opinio ſit communis, prout communem fatetur
Berq. d. q. 6. ſub num. 3. & Didae. d. num. 4. Et mouentur
10 omnes prædicti, quia † verbum, *volo* vel *placet*, in his, quæ
à ſolo animo loquẽtis pendent, ſi iungitur infinitiuo, non
exſecutionem, ſed initium actus reſpicienti, quale eſt infi-
nitiuum, *contrahere matrimonium, accipere in vxorem, & di-
ſpenſare*, tunc non inducit diſpoſitionem de præſenti, ſed
confert diſpoſitionem in futurum. Et in themate Corn.
conſil. 91. libr. 3. aderant verba prægnantia, an placeret
accipere in ſponſum, & maritum B. ibi præſentem, & in-
telligentem, & in eum conſentire per verba de præſenti,
& interrogatio fuit facta vtrique parti præſenti, & intel-
ligenti, & nihilominus Corne. ibi concludit contra ma-
trimonium.

Ideò cum prædicta verba etiam de iure accipiant inter-
pretationem pro ſponſalibus de futuro, nõ eſt locus con-
tra talem interpretationem declarationi interpretatiuæ,
Paul. de Caſtr. in l. heredes palam, de teſtamen. cum aliis
per Sarnen. in regula de iur. quæſi. q. 13. Ant. Gabr. de reg.
11 iur. cõcluſ. 3. per tot. Nec † minus eſt locus inductiuæ de-
clarationi, in caſu iſto: nam licet copula carnalis particu-
lari quadam ratione faciat tranſire ſponſalia in matrimo-
nium de præſenti, id tamen nõ poteſt facere hæc reſpon-
ſio, cum illa non inducat nouam aliquam obligationem,
neque confeſſionem, aut aliam probationem amplius,
quam in primis verbis contineatur, vt ex præmiſſis appa-
ret. Meritò non facit, quod prima ſpecies conuentionis
de per ſe tranſeat in aliam ſpeciem, l. ſi ego, ff. ſi cert. pet.
cum aliis per Roman. conſil. 217. numer. 24. Et ſic quod
12 † verba matrimonialia, quæ de ſui natura inducunt ſpon-
ſalia de futuro, tranſeant in matrimonium de præſenti,
quod nec etiam præcedens copula, nec ſequens conatus
ad copulã id operantur, niſi realiter ſequatur, copula cap.
veniens, *el ſecondo*, de ſponſal. Burt. in cap. conſultum, & in
ca. fin. eod. tit. Couar. ſuper 4. Decretal. parte 2. c. 4. §. 1. nu.
13. & §. 2.

Secundò principaliter mouebantur aliqui, quia etiam
ſi huiuſmodi verba matrimonialia, *ſum contentus accipere
Hiellam in vxorem*, non eſſent de iure ita clara, quo minus
ex vſu, obſeruantia, ſeu voluntate partium ex variis cir-
cumſtantiis collecta, poſſent recipere aliam interpreta-
tionem, & intelligi pro matrimonio de præſenti, tamen
13 † id eſt verum, quando res vrgeat taliter, vt non poſſit
mens comparari cum omni ſenſu, & intellectu illorum
verborum, alias abſurdum eſt alienam & impropriã ſup-
ponere interpretationem, iuxta vulg. reg. l. non aliter, de
leg. 3. & benè declarat Corn. conſ. 91. circa fin. verſic. non
ob. lib. 3. Si igitur præcedentia conſiderentur, illa non vr-
gent, etiam quod Dom. Hiella probaret omnia, quæ ipſa
prætẽdit, ita vt ex illis præcedentibus reſultent ſponſalia,
& maximum deſiderium Georgij ante diem 25. Decem-
bris, quia non ſunt compatibilia cum confectione ſcri-
pturæ ſpõſalium à Georgio priùs oblatæ, & à fratre Hiel-
læ non acceptatæ: ſatis enim deſiderio ducẽdi in vxorem
Hiellam conſonat repetitio ſponſalium facta poſt 14. an-
num completum, cum ſint præparatoria ad futurum ma-
trimonium; adeò quod hucuſque nulla nos neceſſitas co-
gat ad interpretandum illa verba aliter, quam proprietas
ipſorum, & communis intellectus patiatur.

Nec etiam præcedens tractatus quicquam ad hoc nos
cogit, tum quia non probatur tractatus de ducendo Hiel-
lam in vxorem per verba de præſenti, ſtatim adueniente
14. anno, neque ex teſtibus, neque ex adminiculis, *vt latè
fuit deductum in alia reſolutione 20. Maij facta*. Tum etiam,
quia non eſſet releuans tractatus in caſu iſto, quia fuit ex
interuallo, & Hiella non eſſet præſens, nec frater ad id
haberet mãdatum, vt etiam aliqui ex Dominis tunc con-
ſiderarunt.

Minùs etiam facit ad hanc interpretationem confeſſio
chirographi, cum iam fuerit conſideratum, quod chiro-
graphus fuerit erroneus, cum partes commiſerint nota-
riis, vt de hoc conficerent ſcripturam, & ſic de hoc matri-
monio futuro.

Neque etiam huiuſmodi reſponſio Georgij ad dictam
inhibitionem quicquam ad effectum, de quo agitur, fa-
cit, quia dicta reſponſio non fuit facta ad finẽ, & effectum
declarandi præcedentia verba matrimonialia, ſed ſolum
ad effectum euadendi inhibitionem, & cenſuras, & alias
pœnas arbitrarias in ea contentas, quod multifariè de-
ducebant. Tũ † quia actus ſemper attribuitur cauſſæ pro- 14
ximæ, nõ autem remotæ, Tiraquell. poſt alios cauſſ. limit.
20. numer. 5. ante med. verſic. vbi etiam illud dicit, quod
illud, quod ſequitur in continenti, cenſetur factum re-
ſpectu actus præcedentis, vt benè Dec. poſt alios in l. cer-
ti condictio, §. ſi nummos, nu. 13. verſic. & quod ſequitur,
ſi cert. pet. Sed cauſſa proxima fuit ipſa inhibitio, merito
actus reſponſionis illi tribui debet, non autem cauſſæ re-
motæ, quæ poterat eſſe declaratio verborum nuptialium,
vel animi Georgij circa illam. Item † natura reſponſio- 15
nis eſt, vt intelligatur, & reſtringatur ſecundum interro-
gata, vel ſecundum ea, quorum cauſſa fit reſponſio, §. præ-
terea, & ibi Doct. Inſtit. de inutil. ſtipulat. Sed reſponſio,
de qua agitur, fuit facta cauſſa inhibitionis, merito ſecun-
dum illam debet intelligi, & reſtringi: nam verba intelli-
guntur, reſtringuntur, impropriantur, alterantur, & de-
mum regulantur ſecundum ſubiectam materiam, quod
procedit etiam ſi verba ſint prægnantia, vt per Euerard.
in loc. à ſubiect. mater. Tiraquel. in l. ſi vnquam, in verb.
reuertatur, nu. 36. 37. & 38. C. de reuoc. donat. & latè Cra-
uet. in rubri. de leg. 1. num. 125. verſic. ſecundo reſpondeo,
vbi etiam ampliat, id potius tolerari, vt diſpoſitio nihil
operetur, quam vt verba non intelligantur ſecundũ ſub-
iectam materiam: ſed in caſu iſto ſubiecta materia eſt in-
hibitio. Merito, &c.

Præterea, † animus, & voluntas ex qualitate, & modo 16
procedendi intelligitur: Nam ſi partes litigauerint coram
aliquo Arbitro, vel Arbitratore, ex modo procedendi co-
gnoſcitur, an litigauerint coram eo tanquam Arbitro,
vel tanquam Arbitratore, vt poſt Bart. & Alexand. tradit
Aym. in d. rubr. de l. 1. nu. 126. Sed in caſu iſto, ex eo, quod
non ſolum Georgius, ſed omnes reſpondiſſent, item ex
eo, quod omnes exhibuerunt Notario ſchedulam pacti
matrimoniales, inſtantes, vt ipſe à principio vſque ad fi-
nem illam legeret, item ex eo, quod rogauit eundẽ, quod
faceret Archiepiſcopo relationem tenoris ſubſtantialis
dictæ ſchedulæ, ac præmiſſorum omnium, clarè oſtendi-
tur, reſpõſionem, de qua agitur, factam fuiſſe ſolum cauſ-
ſa inhibitionis. Et ſemper attenditur, quod principaliter
dicitur, non autem quod in conſequentiam fit, iuxta latè
cumulata per Tiraquell. in reg. res inter alios acta. poſt
princip. & actus iudicatur ſemper ex principali intentio-
ne agentium, l. ſi quis ne cauſſam, in princ. & ibi Bald. &
ceteri, in l. rogaſti, in princ. & ibi quoque Bald. & alij, ſi
cert. petat. cum aliis, de quibus per Tiraquell. de vtroque
retract. part. 1. §. 3. gloſſ. 1. nu. 4. Sicque negari non poteſt,
quin iſta reſponſio principaliter, & ex principali inten-
tione reſpondentium facta fuerit ad euadendam inhibi-
tionem, & pœnas in eo contentas: & propterea nõ debet
attendi, quod in conſequentiam ſequi poſſet, videlicet
declaratio voluntatis Georgij circa verba nuptialia: nam
† cum ſit facta ad alium finem, non præiudicat ad iſtum, 17
de quo agitur, diuerſum ab alio, vt benè poſt Bald. & alios
per Alciat. in l. 1. §. ſi quis ita ante fi. de verb. oblig. Et tan-
to magis, cum videatur facta incidẽter, & acceſſoriè, non
autem principaliter, & propter ſe, quo caſu non præiudi-
cat ad alium effectum, Glo. & alij per Abb. in c. at ſi cleri-
ci, in princ. nu. 6. de iud. Crot. in tract. de teſtibus, part. 7.
nu. 280. verſ. ſecundo fallit. & benè Dec. conſ. 310. nu. 3. in
fin. cum ſeq. Pariſ. conſil. 59. nu. 17. in 4.

Præterea

18 Præterea † vt confeſſio releuet, & probet contra con-
ſitétem, deberet eſſe certa, clara, & indubitata etiam ver-
ba impropriando. Alex. conſil. 183. nu. 7. lib. 5. Pedem de-
ciſ. 19. nu. 10. Put. deciſ. 30. lib. 3. Mohedan. deciſ. 37. Et da-
tio ſiue actus præſumitur potius ex ea cauſſa, quæ eſt mi-
nus præiudicialis, & quę minorem iactationem continet,
quam ex alia, vt poſt Butr. conſ. 65. ad fin. tradit. Aym. cōſ.
106. n. 11. Menoch. de arbit. caſu 88. nu. 3. in fin. ſed cauſſa
inhibitionis eſt minus præiudicialis Georgio, quam ſit
cauſſa declarandi eius voluntatem circa verba nuptialia,
cum ex hac cauſſa ipſe obligatur. Et confirmatur, quia li-
cet hæc confeſſio contineat omnia eſſe perfecta ad ma-
trimonium præter carnalem copulam, non ideo conclu-
19 ditur: nam † triplex in contractibus conſideratur perfectio,
conditionalis, legitima, & acquiſitiua, Bal. in l. perfectum,
& ibi Salyc. C. quando liceat ab emt. diſceder. Poteſt ergo
intelligi etiam de perfectione conuentionali deducendo
Hiellam, ergo ex ea non eſt à verborum proprietate re-
cedendum, cum mens iis compatiatur. Et facit gloſ. in l.
neceſſario, in verbo, perfectam, de peric. & cōmod. rei vē-
di. Rurſus hęc confeſſio eſt facta parte abſente, & extra-
iudicialiter, quo caſu non obligat, late poſt alios Vital. de
Cambiol. tit. de verb. enuntiat. confeſſ. extra ius, nu. 12. poſt
med. fol. 158. Et eſt facta tēpore quo nulla aderat ratifi-
catio Hiellæ: iden non poteſt habere vim matrimonij de
præſenti. Neque hic cadit vllum adminiculum pro ratifi-
catione iſtius actus geſti 25. Decembris. Nam omnia ad-
minicula conſenſus Hiellæ, quæ dicitur ex tranſmiſſio-
ne munerum, ſunt ante prædictam diem 25. poſt eam ve-
ro vſque ad diem ratificationis nihil omnino habemus,
quod arguat, neque ſcientiam, neque conſenſum Hiel-
læ. Remanet ergo hæc confeſſio ſine vllo adminiculo
pro ſe, & contra facti veritatem apparentem. Nam vel-
le dicere Hiellam potuiſſe habuiſſe huius rei ſcientiam,
& potuiſſe ante illam diem, qua emanauit confeſsio, rati-
ficaſſe, nihil aliud eſt, quam velle ex meris ſuſpicionibus
iudicare, quod non eſt admittendum, maxime in cauſſa
tam graui.

Neque etiam eſt attendendum ad hanc interpretatio-
nem narratiua fratris Hiellæ facta coram matre Georgij,
præſente eodē Georgio, vt plene in alia reſolutione Do-
mini dixerunt.

20 Vltimo mouebantur aliqui, quod † vbi res eſt dubia,
verba ſunt potius interpretanda pro ſponſalibus de futu-
ro, & non pro matrimonio de præſenti, ex adductis per
Add. ad conſ. Alex. conſil. 125. num. 2.

Et licet maior pars ita tenuerit, nihilominus non ob-
ſtantibus præmiſſis peſtiterunt alij in cōtraria opin. quod
d. reſponſio Georgij releuat ad effectum, de quo agitur,
& admittebant, quod huiuſmodi reſponſio non facit
tranſire verba matrimonialia de futuro in matrimonium
de præſenti per diem tranſitus. Et quod d. reſponſio non
poteſt inducere aliquam nouam obligationem. Sed mo-
uebantur dūtaxat ex capite declarationis interpretatiuę,
21 quia † licet alia verba matrimonialia de iure recipiāt in-
terpretationem pro ſponſalibus de futuro, iſte tamen in-
tellectus non eſt neceſſarius, ſed præſumptiuus, id eſt, ad-
mittens probationem in contrarium per declarationē in-
terpretatiuā, Ita inquit Bald. in l. 3. ante fin. C. cōmin. vel
epiſtol. Aret. cōſi. 83. n. 5. Et inquit Bart. in l. ab executore,
num. 7. de appell. quod declaratio interpretatiua intrat, v-
bicunque verba non ſunt omnino clara, ita quod inter-
pretatio nōn ſit omnino extranea, vt inquit Butr. quem
refert Socin. conſil. 145. nu. 2. in fin. cum ſeq. quod decla-
ratio interpretatiua ex vſu, & obſeruantia partium intrat
vbicūque verba non ſunt omnino clara, ſic vt de iure re-
cipiant aliam interpretationem. Et hoc non ex vi con-
ſuetudinis, ſed ex vi verborū, vt inquit poſt alios Iaſ. in l.
omnes populi, in 2. lectu. col. 5. verſic. non omitto tamen,
de iuſtit. & iur. Purpurat. in l. edita, colum. 25. verſic. & re-
cipitur huiuſmodi declaratio, C. de eden. quod congrua
dicitur declaratio interpretatiua, quæ ſaltem conuenit
latæ ſignificationi verborum.

Quod autem intellectus dictorum verborum à iure
datus non ſit neceſſarius, ſed præſumptiuus, id eſt, admit-
tens contrariam declarationem, deducebant ex doctr.
Bart. in l. cunctos populos, nu. 3. C. de ſumm. Trinit. & ibi
Purpurat. nu. 32. Card. in c. ex literis, circa princip. verſic.
ſolum dic quod ſi contrahentes, de ſponſal. Cor. conſ. 91.
n. 7. in 3. Bero. q. 6. in princ. Ferret. conſi. 231. col. fin. Natt.
conſil. 249. nu. 2. & conſi. 250. col. 2. & ſeq. Quia † infini- 22
tiuū, accipere, eſt aptum ad omne tempus. Gloſſ. in verbo,
daturum & facturum, l. 5. §. ſtipulatio, de verb. obl. & ibi
etiam Bart. in prin. & imo. prope fin. verſ. in eadem gloſſ.
vbi reprehendit Aug. nolentem, quod infinitum cōpre-
hendat omne tempus. Et Imo. vult, quod ſit aptum com-
prehendere. Abb. & Anch. in c. ex litteris, nu. 5. de ſponſal.
Gozad. in l. qui ſe patris, nu. 85. C. vnde libe. & fere omnes
in l. ſerui electione, de legat. 1. In quib⁹ locis Doct. admit-
tunt, † quod dicta verba, volo accipere talem in vxorem, 23
poſſunt importare & important matrimonium per verba
de præſenti, quia nō ſunt ita clara pro matrimonio de fu-
turo, quin etiam poſſint inducere matrimonium de præ-
ſenti, quando de mente partium conſtaret, vt per Doct. in
d. c. ex literis, vel quando præceſſit tractatus de contra-
hēdo matrimonium ſaltem immediate, vel quando com-
muniter in loco verba iſta aliam reciperēt interpretatio-
nem, vt per Ioā. And. in d. c. ex litteris, prope fin. & ibi per
Card. poſt prin. & per Couar. vbi ſupra, nu. 4. verſic. vel ſi
communis vſus. Vel quando interueniret Parochus, ſub-
arrhatio in facie eccleſiæ cum benedictione, amici, & cō-
ſanguinei, tractatus ſponſæ tanquam vxoris, vt per Bero.
d. q. 6. in fin. Vel quando interuenerunt tripudia, cōuiuia,
oſcula, & alia quæ ſolent interuenire inter contrahentes
matrimonia de pręſenti, vt in conſ. matrim. 60. nu. 23. Vel
quando deliberate proferūtur, vt bene conſiderat Paul. de
Caſt. in d. l. cūctos populos, nu. 3. Purpurat. nu. 35. de ſum-
ma Trinit. vbi quod hæc multum pendent, an deliberate
proferantur. Couar. ſuper 4. cap. 4. § 1. nu. 4. Nat. d. conſil.
249. numer. 3. poſt Butr. in d. c. ex litteris, de ſponſalib. Vel
quando facto ipſo, aut alias tacite nedum expreſſe id par-
tes oſtendunt. Socin. conſil. 86. n. 4. verſ. quinto & vltimo,
lib. 3. Gozad. in d. l. qui ſe patris, nu. 97. C. vnde liber, Vel
quando adſunt aliæ coniecturæ: nam & illæ ad hoc ſuffi-
ciūt, Alciat. in l. ſerui electione, in fin. prin. de leg. 1. timin.
con. 144. nuſ. 6. lib. 1. nulla facta diſtinctione inter contra-
ctū & vltimas voluntates, vt bene Ruin. in d. l. ſerui ele-
ctione, num. 17. 19. & 20.

Quod autem Georgius ſatis hoc declarauerit in hac
reſponſione, dicebant iſti Domini eſſe indubitatum, præ-
ſertim, quia ſi dicta reſponſio ſimul cum deſiderio, tra-
ctatu, chirographo & narratione facta coram matre, &
aliis præcedentibus & ſequentibus coniecturis, & etiam
ſi de per ſe conſideratur, non ſufficit, ſaltem non eſt reii-
cienda. ſed multum facit ſaltem, vt cum aliis cōiungi de-
beat. Et videndum, quę circumſtantiæ pręualeant, an illæ,
quæ adducuntur pro matrimonio de præſenti, vel illæ de
matrimonio de futuro.

Nam, quod iſta reſponſio ſit ſatis clara, & concludat
ad effectum, de quo agitur, interpretandi verba matri-
monialia, dicebant iſti Domini, quod clarior eſſe non
poſſet: Inquit enim eſſe perfecta omnia ad contractum
matrimonij præter carnalem copulam: non enim ſatis
fuit illi dicere eſſe facta, ſed perfecta, & quidem per ver-
ba vniuerſalia, dū dicit, omnia eſſe perfecta, & vt tolleret
difficultatem de contrahendo, ſubdit, ad contractum
matrimonij, ne album pro nigro interpretari poſſet. Rur-
ſus † ſubdit, præterquam quo ad copulam carnalē, vt alias 24
exciperet, & bene ponderant hic informantes Hielle, &
addebant Domini notata in l. ſi de certa, C. de tranſact.

quod verba non ſunr reſttingenda contra tationem recti ſermoniis, & ſi partes nolunt præiudicare, caueanr à ni-
25 mis effuſo ſermone. Vnde verba ſemper † intelligenda ſunr, vt aliquid operenrut, & vt habeant aliquid ponderis, vt bene poſt alios cumulat Aym. conſ. 183. n. 24. & potius toletatur correctio iuris, quam ſuperfluitas verborum, idem Aym. poſt alios conſ. 92. nu. 5. Et pro validitate actus, quę eſt qualitas potentiot aliis, licet poſſit fieri aliqua inptopriatio verborum, non ramen magna vel extranea, prour hic. Alciar. de præſumpt. reg. 3. prę ſumpr. 34. nu. 6. cum ſeq. Vnde licer pluribus modis aliquid dicatur eſſe perfectum, tamen iungendo quandocunque perfectionem cum tot aliis verbis geminatis & prægnantibus, quæ hic adſunt, videlicet, omnia, & ad conttactum matrimonij, & demum prærerquam quoad carnalem copulam, ſalua tatione recti ſermonis, non poſſunt interpretari de marrimonio contrahendo.

Er quamuis non interuenitſſet copula, nihilominus
26 † marrimonium erar perfectũ eſſentialirer propter verha de præſenri, licer accidentalitet ſpectent ad copulam. Alciat. conſil. 105. num. 7. iam enim eſt perfectum matrimonium iute ciuili & narurali inſpecto, 27. q. 2. cum initiũ ex publico, vbi gloſſ. in verbo, conſummatum, de conuerſ. couiug. Et inquit Bero. conſil. 40. num. 26. lib. 1. quod matrimonium ſaltem quoad Eccleſiam militanrem non eſt perfectum, niſi poſt corporalem coniunctionem. Vnde licet hæc coniunctio non ſit de forma, nec de eſſenria marrimonij, tamen eſt de ſecunda integrirare. Tabien. in verbo, matrimonium, *el primo*, nu. 1. prope fin. Duplex eſt enim perfectio matrimonij, vna eſſentialis, altera accidentalis. Eſſenrialis conſiſtit in ſolo conſenſu, acciden-
27 talis in copula. Copula † ergo eſt de integritate matrimonij & perfectione accidentali, quia per illam illud cõſummatur, ſicut puer pet deductionem ad ætatem perfectam efficitut vir cõſummatus, qui tamen exſiſtens puer habebat ſolam ſuam perfectionem in potentia. Sylueſt. in verbo, matrimonium, il. 1. num. 4.

Er quia hæc releuantia confeſſionis multum videtut pendere ab eo, an illa ſit clara vel dubia, dicebant iſti Domini, quod eſſet bonum hoc particularirer videre, & deinde coniungere omnes circumſtantias hinc inde deductas pro ſponſalibus de futuro, & pro matrimonio de præſenti. Nam firmato hoc, quod teſponſio ſit clara, & non dubia, nec incerta, cetera quæ in contrarium conſiderantur de facili tolluntur, vt dicebanr iſti Domini.

Nam quod ſir reſponſio ſeu confeſſio ad euitandum inhibitionem & alium finem, & non ad declarandum, facta, admittebant ſine controuerſia iſti Domini, ſed dicebant non ideo inferri poſſe, reſponſionem hanc quic-
28 quam non teleuare: nam † declaratio iſta interpretatiua colligirur eriam ex coniecturis, vt dictum eſt, & nedum expreſſe, ſed etiam tacite, vt notatur in d. l. ſerui electione, de leg. 1. Socin. d. cõſi. 86. col. 2. Gozad. in d. l. qui ſe patris, num. 97. C. vnde liber. & non ſolum verbis, ſed etiam factis, l. gerit, l. is poteſt, vbi Batt. & alij, de acquit. hæred. cũ aliis pet Aym. conſil. 156. nu. 5. Declaratut enim voluntas ex actu poſitiuo, vbi concurrit ſcientia, l. filius familias, ad Maced. clem. 1. de procur. cum aliis per Caſſad. de teſcrip. deciſ. 3. Aym. de antiq. temp. parte 1. nu. 109. Er tam inter caſdem partes præſentes, quam abſentes, quam etiam inter alios, & per enuntiationes etiam ad alium finem factas, cum tendant ſolum ad declarandum, & non ad aliquid de nouo inducendum. Batt. Alex. & alij per Aym. coaſil. 148. num. 10. cum ſeq. & de antiq. temp. parte 1. nu. 122. cum ſeq. In hac enim interpretatione attenditur merum factum, quod partes ipſæ de facto obſeruauerint, vt bene poſt alios Socin. d. cõſ. 145. nu. 2. in fine, cum ſeq. lib. 1. Aym. conſil. 118. num. 2.

29 Præterea, in confeſſinne † quando non agitur ad obligandum, ſed ad probandum, non attenditur, an pars ſit præſens vel abſens. Ægid. deciſ. 692. cum ſupra deductis. Nec, an ſit facta ad vnum vel alterum finem, vt poſt Bald. Alex. & alios bene dedutir Dec. in l. 2. num. 62. verſicu. & prædicta diſtinctio, C. de eden. Crot. de teſtib. parte 7. nu. 278. Sed bene attenditur, an ſit facta incidentet & acceſſorie, an vero principalitet per ſe & deliberate, vt poſt Bal. & alios declarat Alciat. in d. l. 1. §. ſi quis ita, in fine, de verb. obligat. prout. hic apparet deliberate & principalirer & de ſe per ſe facta, non autem incidenter nec acceſſorie, ex cumulatis per Aym. de antiq. temp. parte 1. nume. 45. cũ ſeq. Et quando etiam eſſet incidentet facta & acceſſoriè, poteſt etiam deuenite ad interprerandum, vt ſupra dictum eſt. Et conſil. Alexand. 49. Dec. 63. & alia deducta, ob quod non attenditur relatum, ſed teferens, procedunt, vbi telatum eſt omnino clarum, & agitur de declaratione interpretatiua, prout hic, vbi verba non ſunt ait clara. Et eodem modo eſt intelligendum conſil. Alexan. 150. 151. Dec. 310. Pariſ. 50. vbi enim verba pręcedentia eranr omnino clara pro ſponſalibus, & ſequentia non poterant deſeruire pro interpretatione, ſed ad inducendum nouam diſpoſitionem.

Neque refert, quod iſta declaratio non pendeat à ſolo animo ipſius Georgij. Quoniam & ſi hoc veniſſet, hic tamen agitur de interpretatione ipſius Georgij, qui ſine dubio ſeparatim potuit hoc declarare, & ſi de ſufficienti ipſius interpretatione conſtabat, agerur poſtea de interpretatione fratris Hiellę, qui pro ea promiſit, & demum de ipſa Hiella. Er tanto magis, cum adducantur plura, quæ videntur ſatis indicare ex parte illorum adeſſe eandem voluntatem, ſed pro nunc ſatis eſt oſtendere, quoad Georgium, quod hæc ſua voluntas poteſt intelligi ex quacunque confeſſione etiam inter alios, & ad alium finem facta.

Non obſtat, quod non ſit ſponte facta, cum inhibitio contioeret pœnas & cenſuras. Quoniam reſpondebant, quod illa habet clauſulam, ſi quis, quæ facit vt reſolueretur pet ſimplicem comparitionem in citatione. Ideo non
† dicitur coactus, qui non porerar cogi, & de facili poterat impedimentum remouere, vt poſt alios Dec. in cap. t. num. 4. de teſtib. 30

Non obſtat, quod huiuſmodi reſponſio ſit erronea, cum non adeſſer ratificario Hiellæ. Nam teſpondebant, quod imo dicta retificatio aderat tunc temporis, vt alias late iſti Domini deduxerunt, & Georgius in dicta teſponſione virtualiter id fatetur, & poteſt hoc particulariter diſcuri.

Non obſtat, quod ſit euitanda correctio. Nam dicebant, quod cum prima diſpoſitio non ſit omnino clara, iſta non eſt correctio, ſed proprie declaratio.

Non obſtar, quod huiuſmodi reſponſio non ſit deliberate prolata. Quoniam imo delibetatiſſime, vt ex pluribus cumulatis deducebant.

Non obſtat, quod ſit relatiua ad ſcripturam. Quoniam dicebant non eſſe relatiuam. Nam Georgius totum affirmauit, & volens docere de ſua intentione fuit lecta dicta ſcriptura, quæ bene concordat cum iſto ſenſu. Et dicere, quod iſta ſcriptura eſt erronea, eſt præſupponere id quod non diſputatur. Et reſolutio certa hic fuit facta, attenta regula iuris communis de interpretatione verborum matrimonialium.

Non obſtar, quod in his, quæ ſunt iuris, confeſſio non præiudicar. Nam dicebant, quod iſta non eſt ſatis, quia quo ſenſu quis protulerit illa verba, non pertinet ad ius ſed ad factum. Non obſtar, quod in prohibitis non ſtatut confeſſioni, & quod ipſi volebant euadere inhibitionem.
Nam † de inhibitione & cenſuris nihil timendum erat, 31
quia aderat clauſula, & ſi ſenſeris. Et non ſumus in prohibitis, quia quod quis declarat & confiteatur matrimonium factum, vt clarum eſt, non eſt prohibitum.

Non obſtat, quod Hiella ratificauit ſponſalia de futuro

Quia

Quia dicebant hoc non eſſe verum, & ſi volunt hoc videre poſſunt.

a Non obſtat, quod confeſſio non nocet, quando vere non præceſſit matrimonium, quia † dicebant hoc eſſe verum, quando verba ſunt tantum apta importare matrimonium de futuro, non autem de præſenti, vltra quod Alex.d.conſi.153.lib.5. non confidit de illo fundamento, ſed tranſit ad exceptionem teſtium.

Non obſtant plura, quæ pro parte Georgij adducuntur ad coadiuuandum interpretationem communem eſſe ſponſalibus de futuro. Quoniam pro parte Hiellæ adducuntur etiam plura in contrarium. Et ſi reſponſio eſſet clara, eſſet videndum, quæ circumſtantiæ præualeant in concurſu.

ROBVSTERII.

Vlixbonen.decimarum de Bellem.Lunæ.24 Nouembris,1572.

SVMMARIA.

1 *Clauſula derogatoria operatur defectus volũtatis in cõcedẽte.*
2 *Clauſula derogatoria eſt neceſſaria in qualibet diſpoſitione tollenda etiam redacta in corpore iuris.*
3 *Derogatio non eſt neceſſaria, quando Papa procedit per viã priuilegij, quod non ſit contra aliquam conſtitutionem.*
4 *Conſtitutio generalis prohibitiua inducit clauſulam derogatoriam ad futuras diſpoſitiones.*
5 *Concilium non permittit, vt derogetur eidem Concilio, ſed quod ſe componat.*

DECISIO CXXII.

Domini firmarunt regulam pro capitulo, quod fuit neceſſaria derogatio Concilij Lateranen.in caſu, de
1 quo agitur, quia † cenſetur habere clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones,& datur defectus voluntatis in concedente,c.ex parte, de capel.Monach. Archid. & alij eius ſequaces vt hic per informantes. Et ita etiã firmarunt Domini in illa Tullen. Monaſterij coram R. D. Binarino,de anno præterito.

Nõ obſtat,quod ſit redactum in corpore iuris,& Pa-
2 pa de eo habeat plenam notitiam. Quia † his non obſtantibus,eſt neceſſaria derogatio,vt in d.c.ex parte.Nam ſemper poteſt dici, quod datur defectus intentionis propter clauſulam derogatoriam, quicquid dixerit Inno. vt hic per informantes.Nec poteſt dici cõſtare de certa ſcientia Papæ,cum non ſit facta mentio de Concilio,quod, vt dixi,cẽſetur habere clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones.

Non obſtat,quod† quãdo Papa procedit per viam pri-
3 uilegij,vt hic, non eſt neceſſaria derogatio. Quia dicebãt Domini id non procedere, quando priuilegium eſſet cõtra conſtitutionem conciliarem,vt in d.c.ex parte.

Nõ obſtat,quod c.nuper de decim. nõ derogat niſi priuilegiis præteritis,non autem futuris.Quoniam dicebant plures ex dominis,quod licet derogatio illa ſtricte loquẽdo in aliis diſpoſitionibus non caperet, niſi priuilegia tũc
4 exiſtentia, non autem futura, tamen † cum ſit cõſtitutio conciliaris, eius prohibitio generalis & ſimplex inducit, vt dixi,clauſulam derogatoriam ad futuras diſpoſitiones, quæ clauſula virtualiter annullat priuilegia futura in quib.non ſit mentio de d.Concilio generali : neque huiuſmodi diſpoſitio ſeu prohibitio ad futuras diſpoſitiones,tollitur ex d derogatione priuilegiorum præſentium. Quoniam non ideo permittit futura priuilegia, cum illa clauſula ſit inducta ad derogandum & minuendum, & cum prohibitio cõciliaris ex ſe habeat hanc vim ad clauſulam derogatoriam,ad contrarias futuras diſpoſitiones. Si tamẽ iſti agẽtes pro monaſterio voluerint audiri ſuper hoc ſimul cum aliis poterit eis ſatisfieri.

Non obſtat Aret. allegatus per informantes. Quia Cõcilium † non permittit vt derogetur eidem Concilio, ſed 5
quod ſe componat, quod eſt diuerſum. Non obſtant auctoritates adductæ, quæ dicunt, niſi adſint priuilegia. Quia ſunt intelligenda de priuilegiis validis & ſufficientibus,& ſic cum mentione vel expreſſa derogatione dicti Concilij.Non obſtat, quod non eſt derogatio neceſſaria priuilegiorum in corpore iuris. Quia hæc valde inter ſe differunt, cum illa non habeant in ſe clauſulam derogatoriam ad ſequentes diſpoſitiones.

Non obſtat vſus & obſeruantia iſtius priuilegij. Quia tollitur propter litem antiquam,& potentiam Regis, qui impetrauit huiuſmodi priuilegium, & ſola obſeruantia ſine aliis non ſufficeret contra eccleſiam.

Reſeruarunt tamen Domini videndum, an ſit ab iſta regula recedendum, vel propter multitudinem priuilegiorum, quæ oſtenduntur abſque aliqua mentione, vel derogatione dicti concilij,vel quia conſtitutio, de qua in d.c.nuper,non ſit conciliaris propter approbationem Papæ,vel quia derogatio priuilegiorum, de qua in d. c. nuper, expreſſa ſit de præteritis & non de futuris in fauorem parochialis. Etiam reſeruarunt, an cõſtet,quod hoc priuilegium ſit adeo oneroſum eccleſiæ,vt nõ ſit habendum in aliqua conſideratione. Item, an ſit ſubreptitium propter litem & ſententiam anteriorem, de quibus in eo nulla eſt facta mentio.

ROBVSTERII.

Vlixbonen.decimarum de Bellem,Veneris, 5.Nouembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio c.nuper,de decim. ad effectum vt requiratur derogatio,eſt conciliaris.*
2 *Conſtitutio dicti c. nuper, fuit facta per Innoc. III. in Concilio generali.*
3 *Conſtitutio illa dicitur conciliaris,quæ dicit, ex tali Concilio, vel alias trahit originem à Concilio.*
Imo etiam ſi in corpore nullum verbum ſit poſitum de Cõcilio, dummodo de inſcriptione eius appareat.num.4.
5 *Conſtitutio qua dicit, facta ſacro approbante Concilio, dicitur conſtitutio Papæ in Concilio.*

DECISIO CXXIII.

Difficultas propoſita fuit reſtricta ad hoc tantum, an conſtitutio, de qua in c.nuper,ſit Papalis vel cõciliaris,ad effectum,vt requiratur derogatio, prout in reſolutione facta. Et † reſoluerunt Domini, re mature diſ- 1
cuſſa,quod ſit conſtitutio conciliaris ad effectum, de quo agitur,circumſcripta obſeruantia,de qua in dubio.

Primo, quia fuit facta per Innoc. III. in Concilio generali,vt habetur in inſcriptione d.c.nuper,de decim.† cõ 2
numeratur inter alia decreta dicti Concilij generalis, vt habetur in 3.volum. Conciliorũ,fol.751.colum.1.in c.55. Et in princ.d.Concilij generalis dicitur,Inſtituta generalis Concilij Lateranẽ.tempore Innocentij.III. & ex rubr. declaratur nigtum. Et quod ſit conciliaris, expreſſe firmat Famaguſtan.in Vgution.Sydonia.d.cõc.in verſ.præludia.fol. 21.col. 4. vbi agens de hoc Concilio, & de eius forma & modo, ponit ſingulatim omnes conſtitutiones d.Concilij,quæ habentur in iure, & inter alias ponit hãc d.c.nuper, quam vocant conſtitutionem Concilij generalis.Iacoba.de concil.fol.194.col.4.Vbi dicitur,quod decreta Concilij eduntur interdum ſub nomine Papæ, & allegat hoc c.nuper Idem tenet Rebuff.d.dec.q.14.nu.56. vbi vocat hanc conſtitutionem Concilij generalis.

Nec obſtat doctrina Abb.in c.1. de pact.& in cap.1. de ſponſal.quem ſequuntur ibi Prepoſ.& Dec.in c.at ſi clerici, extra,de adulter.nu.34.& in c.1.in prima lectura,in prin. de iudic.& ibi Rip.num.4.& 7. & ibi M. Mantua. & ibid.

Felyn.in ptinc.& Alciar in princ.dicit eſſe communem o-
3 pinionem.vbi Abb. vult, quod† conſtitutio dicatur con-
ciliaris,quando dicit,ex tali Concilio,aut alias trahit ori-
ginem a cõſilio,vt in d.c.1.de iud. & de pact. & de ſponſ.
Nam dictio, ex denotat cauſſam proximam. Quando ve-
to dicir, talis Papa, aut alias trahi originem ab ipſo Papa,
dicitur Papalis. Nam reſpondebant Domini, qund hæc
doctrina Abb.cum fundetur in tatione, quæ eſt reproba-
ta,non eſt tenenda: Nam Concilium habet poteſtatem à
Papa,c.ſignificaſti, de elect. & Papa eſt qui dat robur Cõ-
cilus, & Concilia originantut ab ipſo,diſtinct.17.pet tot.
Et ita in ſpecie teptobat hanc opinionem Abb. Iacobat.
d.concl.fol.294.colum.4.vbi multa adducit. Hanc etiam
opinionem Abb. reprobat d. Famaguſtan. in d. tract. de
concil.in verſ.diſpotio.§.videndum, vario tamen modo
teperitur ſetuatum in editiune dectetorum Concilij. Nã
quandoque eduntur ſub nomine.Concilij tantum,quan-
doque ſub nomine Papę tantum,quandoque ſub nomine
vtriuſque, vt ibi refert.Famaguſtan.Et quod ita etiam te-
nebat Pettus Cametacen.de poteſt.eccleſ.parte 3.q.2.vet.
ſecundo quęritur.Et ita etiam tenet Feltren.de cõcil.c.21.
in prin. vbi referunt iuſinita iura, in quibus decreta fue-
runt facta ſub nomine Papæ.

Secundo reſpondebant, quod hæc opinio,quæ diſtio-
guit verba Cõcilij,cõfunditur per cap.cum ex eo,de pœ-
4 nit. quod † eſt capit.Innoc. III. in Concilio generali, vt
dicitur in inſcriptione, in corpore nullum verbum de
Concilio: & tamen Innocen. IIII. in Concilio generali
Lugduné.de quo in c.1.de pœnit. in 6. vocat ſtatutum il-
lius,c.cum ex eo,ſtatutum Cõcilij, generalis pœnitentiæ,
in c.graue nimis, de præben.quod capitulum eſt ſimiliter
Innocen.III. in Concilio generali, vt in inſcriptione, &
in corpore ſimiliter verbum nullum de Concilio. Et in
Concilio Tridentino in ſeſſ.7.cap.2. vocat diſpoſitionem
d.c.graue, conſtitutionem Concilij generalis, & in c.o-
mnis vtriuſque ſex°, de pœnit.quod eſt inno.III.in Cõcil.
generali,vt in inſcriptione.& in corpore verbum nullum
de Conſilio. Et in Concil. Trid.ſeſſ.14.c.8.dicitur iuxta
magni concilij Lateraneo. cooſtitutionem,in c.cum in-
hibitio,de cland. deſponſ.quod eſt Innoc.III.in Concilio
generali. & in corporenullum verbum de concilio.Et in
Concil. Triden.ſeſſ.24.c.1.vocat hoc cap.Concilium La-
tertanem.Imo Doct.dicunt,quod huic cap.debet expreſſè
derogari,quia eſt concilium,vt poſt Ana. tradit. Felyn.in
c.nõnulli,nu.9.de teſcrip.& late per Gouar. in epit.de ſpõ
ſal.part.2.c.8.§.9.nu.6.verſ.quibus ego addu,fol.316. Pa-
tet etiam in decretis Alex. IIII.in Conſilio Lateranen. in
c.quia in omnib. de vſut. quod eſt Alex. III. in Cooſilio
Lateranen. vt dicitut in inſcriptione. Et in corpore d.ca-
pitnli vetbum nullum de Concilio. Et tamen Greg.X.in
genetali Concilio Lugdunen. in c. 1. de vſur.in 6. vocat
hanc conſtitutionem Lateranen. Concilij.Item in decre-
tis Greg.X.in generali Coocilio Lugdunen. vt in c.exe-
git.de cẽſib.in 6.quod eſt Gregorij X.in Conſilio Lugdu-
nen. & in corpore verbum nullum de Cõſilio.Et in Con-
cilio Trid. ſeſſ.24.cap. 13.in fin.vocat hanc conſtitutionẽ
Concilij generalis. Item decretis Glem. V. in Conſil. Vi-
ennen.vt in clem. vt hi qui,de ætat. quod eſt cõſtitutio d.
Clem.V.in d.Concilio, vt in inſcriptione, & in corpore
verbum nullum de Conſilio, & tamen Concilium Tri-
dentinum vocat conſtitutionem Concilij Vienn. Et
5 ſic etiam verſa vice,quando † dicitur in conſtitutione fa-
cta ſacro approbante Concilio, & illa eadem in iure vo-
catur conſtitutio Papæ in Conſilio,vt in c.vbi periculum
de elect.in 6.quod eſt Greg. X.in Concilio Lugdunen. &
in corpore dicitur, hoc ſacto approbante Concilio. Et
tamen Clemens V. in Concilio Viennen.de quio in clem.
nec Romani:de elect.vocat hanc conſtitutionem Grego-
rij editam in Concilio Lugdunen. Ex quibus verificatur
ſententia Iacobat.Feltten.& Famaguſta.qui dicunt,quod
vario modo eduntur decreta Concilij, & quod ſiue vno
modo, ſiue alio intelligamus, tantum eſt dicere, conſti-
tutio Papæ in Concilio, quantum eſt dicere, conſtitutio
Papæ approbante Concilio, quia iſta confunduntur.Pa-
tet igitur,quod eſt facienda vis,quod in d. c.nuper, dica-
tur, congregati in Concilio generali, ſiue ſecundum re-
norem conciliorum in capitulo: Nam vtroque modo eſt
conciliatis, quia facta per Papam in Concilio generali:
ex quo enim Papa exſiſtens in Concilio habuit ratam d.
conſtitutionem, effecta eſt ſua, neque ob id deſinit eſſe
conciliaris ad effectum, de quo agitur, vt ſit neceſſaria
ſpecialis derogatio.

ROBVSTERII.

Albanen.donarionis.Veneris 8.& Mercurij,27.
Nouembris,1577.

SVMMARIA.

1 *Donatio non renocatur per ſnperuenientiam liberorum ſtãte cogitatione de liberis,& renuntiatione, l.ſi vnquam, C. de renocand.donat.*

2 *L.ſi vnquam, eſt introducta principaliter in fanorem patris,& propter præſumptam voluntatem ipſius,& num. 5.*

3 *Pater ſi donat, filio non nato, præſumitur ipſum non fuiſſe donaturum ſecus ſi filio nato.*

4 *Pater poteſt renuntiare l.ſi vnquam, & ad eius libitum donare cuicũnque.*

5 *Donationi ademptum ex ſnperuenientia filij applicatur patri,& non filio.*

6 *Filius etiam naſciturus renocat in totum donationem re, & conſilio inofficioſam, etiam ſi ſit renuntiatum, l. ſi vnquam.*

7 *Remedium l.ſi vnquam, renocat donationem in totum, & non habet locum,quando donatur filio.*

8 *Iuramentum non confirmat donationem in officioſam: ſecus in terminis,l.ſi vnquam.*

9 *Diſpoſitio l.cum acutiſſimi,C.de fidei c.& l.cum auus,de cõd. & demonſt.non procedit in filiis adoptiuis.*

10 *Diſpoſitio l.ſi vnquam, habet locum,etiam ſi filius natus ſupervixerit tantum,quod pater potuerit renocare, & non renocauit.*

11 *Defectus voluntatis in patre donante præſumitur, fauore filiorum vſque ad legitimam.*

12 *Natiuitas filiorum eſt immediata cauſſa inſurgendi præſumptionem defectus voluntatis, quæ operatur effectum renocationis.*

13 *Liberi poſtea nati veniunt nomine heredum excludendo quemcũnque heredem extraneum.*

14 *Paria ſunt quoad terminos, l.ſi vnqn am,filium non natum eſſe,vel natum,& ſtatim obiiſſe.*

DECISIO CXXIIII.

CVm Illuſtriſſimus & Reuerẽdiſſimus D. Cardinalis
de Sabellis ageret ad exſecutionem donationis me-
dietatis ciuitati Albani, fuit oppoſitũ per Illuſt. D. Chri-
ſtophorum donantem, quod in dicta donatione ſit de li-
beris cogitatũ,& l.ſi vnquã,C.de reuoc.donat.ſpecialiter
renuntiatũ, † nihilque per ſuperuenientiã filiæ D. Chri- 2
ſtophori dicta donatio fuerit reuocata, quia dicta l. cen-
ſetur inducta in fauorem liberorum, ſicut in fauorem
patris æque principaliter, & propterea renuntiatio pa-
tris non eſſet attendenda in præiudicium liberorum
poſtea ſuperuenientium. Et, bis pet me in relationibus
cauſſa ſuper hac difficultate propoſita, dixerunt Domi-
ni, quod licet auctoritates magis videãtur accedere cum
Bart. pro Illuſtriſ.Domino Cardinali, vt dicebant plures
ex Dominis, tamen omnes concordes erant, quod hinc
inde ſint tot,& tales auctoritates, vt diſcerni non poſſit,
quænam ſit communis opinio, à qua in iudicando non
eſſet recedendum. Ideo videndum eſſe de veritate opin,
Bart.

Digitized by Google

Bart. & Io. Andr. quænam ſit melioribus rationibus fun-
data. Propterea re matute, ac diligenter diſcuſſa, 8. & 27.
Nouembris, reſoluerunt Domini, opin. Bart. in l. Titia. §.
Imperator, de leg. 2. eſſe tenendam, tanquam vetiorem, &
2 optimis rationib. fundatam, videlicet, † quod l. ſi vnquã,
ſit introducta principaliter in fauorem patris, propter
præſumptam mentem ipſius: & ſi aliquis filiorum fauor
conſiderari poſſet, ille ſit ſecundarius, non autem æquè
principalis, & conſequenter ſi alia non obſtatent, cogi-
tario de liberis, & ſpecialis renuntiatio, d. l. ſi vnquam, de
quibus in donatione, præiudicet Dom. Chriſtophoro, &
Iuliæ filiæ ſuæ.

Primo ex verbis, d. l. ſi vnquam, dum vult, quod totum
quicquid largitus fuerit pater, reuocatur ſuſceptis libe-
ris, in eiuſdem donatoris arbitrio, ac ditione manſutum.
Et ſic quod adimit, applicat patri, ergo eius contempla-
tione adimitur, l. poſt legatum. §. amittere, de his quib. vt
indig. l. 2. §. ſi duo fratres, de collat. bono.

Secundo, quia cum pater poſſit nato filio donare pro
libito ſuæ voluntatis, dummodo filium non lædat in le-
gitima, l. 1. C. de inoff. dona. non videbãt, quare minorem
poteſtatem debeat habere pater in re ſua viuo filio, quam
habeat filio non nato.

Et dum ex templo opponitur, quod lex magis confidit
de patre filio nato, quam filio non nato, propter amorem
erga filios natos: reſpondebant, quod imo non ſic eſt. Nã
introduxit lex quærelam inofficioſæ donationis, quando
pater donat in præiudicium filij iam nati, quoad legiti-
mam tantum, ergo non eſt credibile, quod quando pa-
ter donat, filio non nato, lex velit reuocare in totum, &
voluerit, quod pater minorem habeat poteſtatem in re-
bus ſuis natis filiis, quam illis non natis. Dicendum eſt i-
gitur, quod † quando pater donat aliis filio nato, lex eſt
3 certa, quod vult donare in præiudicium filij, & propter-
ea ſolum reuocat vſque ad legitimam: ſed quando donat
non nato filio, præſumitur ipſum patrem non fuiſſe do-
naturum, ex l. cum acutiſſimi, C. de fideicommiſſ. & l. cũ
auus, de cond. & demonſt. Cõfirmabant hoc, quia † pater
4 poteſt renuntiare, l. ſi vnquam. Et in terminis, d. l. ſi vn-
quam, quod donauit, reuocat, & ad libitũ diſponere po-
teſt, confirmando eandem donationem, vel donando al-
teri, vel pro ſe retinẽdo. Bald. in l. ſi vnquam, in final. verb.
Tiraq. in verb. eiuſdem donatoris arb. nu. 5. & in verb. ſuſ-
ceperit liberos, nu. 203. & num. 223. Rip. nu. 104. Rub. A-
lex. in l. Titia. §. Imperator, nu. 252. in fin. Imo pater inui-
to filio poteſt reuocare huiuſmodi donationem, & filius
inuito patre non poteſt. Cyn. in l. 1. q. 9. C. de inoff. donat.
Tiraq. in eodem verb. num. 3. Et tamen vbi conſideratur
fauor filiorũ principaliter, pater tenetur pro illis conſer-
uare, vt in aduentitiis, & in ſecundis nuptiis, iuxta termi-
nes, l. fœminæ, & l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. Si † igi-
5 tur, quod adimitur, applicatur patri, qui illud conſeruare
non tenetur filio: nam poteſt de eo prout ſibi videtur,
diſponere, apparet, quod principaliter, d. l. ſi vnquã, eſt in-
troducta, propter præſumptam volũtatem patris donãtis,
& in fauorem ipſius, non autem in fauorem filiorum: Et
ſi lex aliquam habuerit conſiderationem fauoris filiorũ,
fuerit acceſſorie, prout quando ponitur in conſideratio-
ne, iuxta terminos, l. Lucius. ff. de hered. inſtit. quia lex cõ-
fiſa eſt de patre, quod ſit relicturus, non tamen voluit in
hoc eius poteſtatem anguſtare.

Non obſtat, dum dicitur, quod lex ſit de indubitabili:
nam cõuentiones pendent a voluntate duorum, vt con-
ſiderat Fulgoſ. in d. l. ſi vnquam, ideo videbatur dicendũ,
quod non eſſet habendum in conſideratione, quid vni ex
contrahentibus accidit.

Nec obſtat, quod filius natus reuocet in totum dona-
tionem in officioſam re, & conſilio, quod tamen facere
non poteſt filius naſciturus, quia hic præſupponit vnum,
6 quod eſt falſum: Si † enim donatio re, & conſilio inoffi-
cioſa eſt, filius naſciturus eam in totum reuocabit, etiam
ſi ſit renuntiatum, l. ſi vnquam, quia illo remedio ſublato
remanẽt ſupradicta remedia. Cuman. poſt Bart. in l. Titia.
§. Imperator, col. 3. ſub n. 5. verſ. quod ergo remedium, dũ
dicitur, quod inſtitutio rumpitur præteritione poſthumi
ignoranter facta fauore ipſius: eſt verum, quod teſtamen-
tum rumpitur poſt mortem patris, viuo enim patre non
valet, & propterea ruptio non poteſt fieri, niſi fauore i-
pſius, nec reuocatur donatio viuente donante.

Non obſtat, quod quando donatio eſt facta ad fauo-
rem filij, reuocatur ſolum vſque ad legitimam, ergo hæc
reuocatio fit in fauorem filiorum, quaſi quod priuilegia-
tus, &c. Nam ſi eſſet propter defectum voluntatis, reuo-
caretur in totum. Quia † reſpondebant, quod reuocatio, 7
quæ tunc, fit, non eſt ex remedio, l. ſi vnquam, quæ reuo-
cat donationem in totum, & non habet locum, quando
donatur filio. Tiraquell. in d. l. ſi vnquam, in verb. libertis,
nu. 75. ſed ſi ex alio remedio penitus ſeparato, vt per Bart.
& Salycet. ibi, qui dicit ibi ſub num. 1. quod pater illud,
quod reuocat, tenetur conſeruare filio, quod non eſt in
caſu d. l. ſi vnquam, quia lex non præſumit, quod defece-
rit voluntas in totum, ex quo donabat filio, ſed quia alium
filium non poterat legitima priuare. Ideo metiendo vo-
luntatem à poteſtate præſumitur, quod ſaltem filio naſci-
turo legitimam conſeruaſſet.

Dum etiam dicitur, quod iuramentum non confir-
mat donationem in officioſam, ergo non debet confir-
mare hanc, quæ reuocatur ſecundum terminos, l. ſi vn-
quam, quia inter hæc remedia non eſt differentia, vt dicit
Curt. ſen. conſil. 1. ſub num. 16. Quia dicebant id non eſſe
aſſignare rationem diuerſitatis, ſed diuerſitatem caſuum.
Nam † ratio diuerſitatis eſt, quia reuocatio, quæ fit ex 8
remedio inofficioſæ donationis, fit fauore filiorum,
quod patet, quia pater tenetur conſeruare filio: illud au-
tem, quod donatario in terminis noſtris adimitur, non
eſt fauore filiorum, ſed patris, quia lex non coegit pa-
trem ad illud conſeruandum filio: & ſubiungit, quod
quando eſt inofficioſa donatio re, & conſilio, reuocatur
ex titulo de inofficioſis donationibus, quod remedium
eſt introductum in fauorem filiorum, quia nil inde ſe-
quitur, cum hæc remedia diuerſa lex introduxerit, illud
in odium patris, qui voluit donare, vt fraudaret filium,
& dedit operam rei illicitæ, & propterea applicatur filio
illud: ſed hæc reuocatio non fit in odium patris donan-
tis, quia non commiſit illicitum, & propterea patri ap-
plicatur, qui poteſt agnoſcere hanc reuocationem, & il-
lam confirmare. Ergo ſequitur, quod non principaliter
fauore filiorum, ſed ex præſumpta mente donantis hoc
prouenit.

Ratio Pariſ. conſil. 77. num. 31. lib. 1. quod pater poſſit
adoptare filium, nullius eſt conſiderationis, quia lex non
præſumit iſtum defectum voluntatis, propter filium ad-
optatum, quia † lex, cum acutiſſimi, & lex, cum auus, 9
non procedunt in filiis adoptiuis. Ripa in dicta l. ſi vn-
quam, num. 63. alioquin parata eſſet via ad reuocandum
donationes, late Tiraquell. in verbo, ſuſceperit liberos,
num. 7. cum ſeq.

Quod requiratur declaratio patris, credebant, quod
hæc opinio ſit magis communis, quando pater ſuperui-
uit tantum, quod poſſit declarare, vt conſtat ex congeſtis
a Tiraquel. in verb. ſuſceperit liberos nu. 203. & in verb.
reuertatur, numer. 10. Et ſi non requiritur iſta declaratio,
eſt, quia dominium eſt ipſo iure quęſitum ipſi patri, vt de-
clarat. Rip. in d. l. ſi vnquam, num. 109. q. 52.

Alia ratio. quod l. ſi vnquam, habeat locum, quando
nato filio pater permittit donatorem poſſidere res dona-
tas, quia ex multis relatis per Tiraquel. in d. l. ver. ſuſcepe-
rit liberos, num. 203. apparet, † quod quando ſuperuixit 10
tantum, quod potuit reuocare, & non reuocauit, cenſe-
tur confirmare. Bene verum eſt, quod ſi filius eſſet viuus,

non ita de facili præſumeretur, vt illud Tiraquell. num.
223. in d. verbo, ſuſceperit liberos, quia non ita præſumi-
tur, quando habet filios, velle donare. Præterea ſi tene-
remus eum Rip. in d. quæſt. 42. ratio præmiſſorum eſt,
quia ſilentium in parte retro transferret dominium ſe-
mel patri acquiſitum.

Quod l. Lucius, ſit fundata in præſumpta volũtate do-
nantis, & ſit in fauorem filiorum, non facit, quia ibi reuo-
catur vſque ad legitimam, & pater grauatur illam filio
11 conſeruare, quod non eſt in iſto caſu. Lex † enim limita-
ta in illo caſu fauore filij præſumit defectum voluntatis
vſque ad illam quantatitem: hic in totum, & non grauat
patrem ad aliquid conſeruandum.

Quod vero natiuitas filiorum ſit immediata cauſſa re-
uocationis, Pariſ. conſil. 73. num. 14. libr. 1. nihil facit, quia
12 † eſt immediata cauſſa, vt inſurgat præſumptio defectus
voluntatis, quæ operatur hunc effectum huius reuoca-
tionis, alioquin ſi contemplatione eorum reuocaretur,
ipſis, applicaretur.

Non obſtat, quod ſit profectitium, & ſaltem pater co-
gatur ipſis filiis illud conſeruare: Nam vltra quod non
eſt profectitium, quia iam a dominio patris exierat, iſta
interurio prouenit ſolum ex miniſterio legis, ideo lex de
eo ad libitum diſponere potuit. Non obſtat, quod in l.
Titia, dicitur, ad patrimonium ſuum reuertatur, quia eſt,
vt filij debitum ſubſidium conſequantur, & ſic pater con-
ſeruare tenetur, ſed in l. ſi vnquam, dicitur in arbitrio do-
natoris manſurum. Non obſtat, quod de iure C. non re-
quirebatur expreſſio cauſſæ in exhæredatione, quia lex
præſumebat, quando pater donabat filio iam nato, quod
legitime pater exheredaſſet. Nam termini ſunt diuerſi, nõ
enim proceditur in hac materia ex reg. exheredationis.
Nam ſi filius probaſſet, quod non fuiſſet ingratus, debuiſ-
ſet reuocare in totũ, l. liberi, C. de inoffi. teſtam. quod ne-
mo vnquam dixit.

L. tale pactum. §. fin. ff. de pact. non facit, quia ſocer ſti-
pulatus fuerat poſt mortem ſuam reddi petitionem dotis
fratris ſuo heredi, & ſic ex dictione, heredi, apparebat,
13 quod voluerat concedere heredi. Vnde † eum poſtea ſuſ-
ceperit filios, & eos heredes reliquerit, illis debetur, quia
ſuis heredibus conſulere voluit ſtipulans. Nec etiam fa-
cit text. in c. quicunque, 17. quæſt. vlt. Quia addidit Epiſ-
copus Carthaginen. donanti & filiis.

Non obſtat, quod mortuis filiis reconualeſcat dona-
tio, quia vltra, quod hæc quæſtio eſt ſatis controuerſa, vt
liquet ex citatis à Tiraquel. in verbo, ſuſceperit liberos,
nume.... dicebant, quod ſi tenemus hanc opinionem, ra-
14 rio eſt, quia † ſic lex præſumit, quod ſi cogitaſſet de filio
non donaſſet, ita etiam qood ſi cogitaſſet de filio, qui
illico obiiſſet ante ipſum, etiam donaſſet, quia cum vo-
luerit donans ſibi ipſi facere donatarium, ita etiam veri-
ſimile eſt quod ſi cogitaſſet de filio, qui patri præmorere-
tur, nihilominus donaſſet, vt videtur ſentire Cuman. in
d. l. Titia, §. Imperator, num. 5. in fin. quem refert etiam
Alexand. ſub num. 250.

SERAPHINI.

Roman. compromiſſi. Die Ven. 17. Aprilis, 1573.

SVMMARIA.

1 *Donatio à principio non eſt nulla, propter ſtatutum, quod inſinuetur donatio.*
2 *Donatio in dubio præſumitur abſoluta, & non ob cauſſam, & quando. & num. 7.*
3 *Donantis aſſertioni de cauſſa donationis non eſt ſtandum.*
4 *Vxor non poteſt conſentire reuocationi donationes facta ex cauſſa dotis.*
5 *Augumentum à ſolitis validum eſt in iure.*
6 *Actus interpretari debet vt potius valeat, quam pereat, niſi agatur de materia probatoria. & num. 19.*
7 *Cauſſæ plures ſi ſint expreſſa in donatione, attenditur principalis, & alia acceſſorie ad corroborationem.*
8 *Appoſitum ad abundantiorem cautelam, vt actus ſuſtineatur, non debet contrarium operari.*
9 *Interpretatio debet fieri, vt ſit amica intentioni donantis, non autem deſtructiua.*
10 *Abſurdum illud dicitur, quod eſt contra intentionem agentis.*
11 *Interpretatio in fauorem donationis debet fieri, vt valeat eo modo quo valere poteſt.*
12 *Clauſula, omni meliori modo, & iuramentum, faciunt valere donationem.*
13 *Donatio excedẽs legitimam ſummam, eſt nulla à principio.*
14 *Iuramenti virtus non trahitur ad nullitatem ſuperuenientem.*
15 *Interpretatio illa debet magis tolerari, per quam actus à principio validus non reddatur inualidus, quam vt nullus validetur.*
16 *Donatio continens cauſſas inter ſe repugnantes, redditur ad non cauſſam & ſimplicem donationem.*
17 *Donatarius poſt lapſum ſex menſium, non poteſt eligere cauſſam, in quam vellet donationem acceptare, nec reuocationi conſentire.*
18 *Dominium naturale bonorum dotalium eſt penes mulierem: ciuile vero penes maritum.*
19 *Interpretatio non admittitur in materia probatoria, vt actus potius valeat quam pereat.*
20 *Iuramentum habet eandem vim, quam habet clauſula, omni meliori modo.*

DECISIO CXXV.

TRes ex Dominis defendebant, donationem, de qua
agitur, non poſſe ſubſtineri ex cauſſa augumenti
dotis, moti diuerſis argumentis. Et primo, † præſuppo- 1
nebant ſtatutum Roman. de inſinuandis donationibus,
quo ſtante dicebant donationem, de qua agitur, nõ fuiſſe
nullam à princ. per conſil. Feder. de Sen. 281. quem refert
& ſequitur Socin. conſil. 77. nu. 19. lib. 1. Curt. 141. nu. 22.
Iul. Clar. de donat. q. 18. in fin. Et ideo inferebant, cum do-
natio iſta non fuerit nulla à principio, non eſſe neceſſe i-
ſtum actum reſtringere ad cauſſam augumenti dotis pro
actus validitate, cum actus ſimpliciter à principio vale-
ret, & nullitas ex poſt facto ob non inſinuatam donatio-
nem ſuperueniſſet.

Secundo dicebatur pro iſta parte non conſtare, Gun-
diſaluum verè voluiſſe donare pro augumẽto dotis, cum
non fixerit pedes, ſed vlterius progrediendo dixerit, *ſeu
pro bonis paraphernalibus, & ob amorem filialem & pro ali-
mentis & ſeruitiis ac beneficiis, &c. Et quia ſic ſibi bene facere
placuit de re ſua, &c.* Et † quibus verbis conſtabat, Gundi- 2
ſaluum non pro augumento dotis donaſſe, ſed eius inten-
tionis fuiſſe abſolutè donare, ſed has cauſſas fuiſſe colo-
randæ donationis cauſſa appoſitas, vt per Oldra. conſ.
5. quem refert & ſequitur Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo,
donatione largitus, num. 29. C. de reuocan. donat.

Tertio, ex ſupraſcripto fundamento inferebant, augu-
mentum iſtud tanquam non verum, ſed ſimulatum & co-
loratum, non debere gaudere priuilegio veri augumenti
dotis, ad text. in l. fin. C. de ſent. ſine certa quant. & † non 3
eſſe ſtandum aſſertioni donatoris, vt in ſimili de beneme-
ritis tradit Bart. in l. per diuerſas, C. mand. in 2. priuil. con-
ſil 135. num. 6.

Quarto deducebatur apparere, huiuſmodi augumen-
tum non eſſe verum augumentum ex eo, quod Eluira, ſi
donatio fuerit inſinuata, potuiſſet eam acceptare ex ea
cauſſa, quam maluiſſet, etiam inuito marito, nec maritus
ex cauſſa augumẽti dotis potuiſſet bona donata vindica-
re. Præterea potuiſſet Eluira ante lapſum ſex menſium
conſentire reuocationi huius donationis, quod † facere 4
non

. non potuiſſet, ſi verè fuiſſet donatio ex cauſſa dotis, cum
tunc maritus dicatur habere titulum onerosum, Bertr. in
1. par. 2. vol. conſ. 278. num. 1. 2. & 3.

Quintò deducebatur non eſſe verum augumentum
dotis, cum non fuerit factum marito, prout ſolitum eſt
5 fierit, augumento † ſumpto à ſolitis, l. vel diuerſorum. de
pignorat. actio.

Et quia informantes pro D. Liuia deduxerant, hanc
videri cauſſam finalem, ex quo ad actus validitatem erat
neceſſaria, l. Titio. de don. inter vir. & vx. Tiraq. ceſſ. cauſſ.
limit. 1. nu. 38. ad fin. Reſpondebatur hanc non eſſe cauſ-
ſam finalem, ſed potius fuiſſe tot caſus enumeratos, vt
exprimeret donans, in quem vſum eſſent huiuſmodi bo-
na conuertenda, non autem ad imponendum neceſſita-
tem, Io. Monach. c. fin. nu. 4. de hæret. lib. 6. Quod demon-
ſtratur ex eo, quod ipſe omnino erat donaturus, etiam
extra cauſſam dotis, quo caſu dicitur cauſſa impulſiua,
Io. Mon. in c. cupientes, nu. 4. de reſcript. lib. 6. Secus verò,
quando inducit ad diſponendum, Soc. conſil. 159. nu. 23.
lib. 2. Aym. conſil. 192. nu. 21.

6 . Ad † id vero, quod dicebatur, interpretationem fieri
debere, ita vt actus valeret, l. quoties. de reb. dub. cum ſi-
mil. reſpondebatur dupliciter. Primo actum à principio
valuiſſe, prout dictum fuit in dictu fundamento. Secundo
dicebatur, reg. d. l. quoties, non procedere in materia pro-
batoria, Alex. l. reſcriptum. nu. 3. de pact. Dec. in cap. cum
omnes, in 2. lectur. in princ. de conſtit. Rip. in c. cum M.
numero 11. de conſtit.

Ad ponderationem clauſulæ, *omni meliori modo*, dice-
baut, eam non eſſe appoſitam donatiooi, ſed libera-
tioni

His tamen non obſtantibos, ſex ex Dominis contra-
rium tenuerunt, nempè donationem huiuſmodi non in-
ſinuatam ſubſtineri ex cauſſa augumenti dotis in ea ex-
preſſa, his potiſſimum fundamentis.

Primo, quia conſtat de enixa mente Gundiſalui donan-
tis, quod volebat omnino donationem validam, & fir-
7 mam facere, quod † non ſolum colligitur ex cauſſis tam
diligenter per ipſum conquiſitis, & expreſſis in iſtius da-
nanonis inſtrumento, ſed etiam ex tenore inſtrumenti
ſecundæ donationis, in quo præfatam donationem prio-
rem pro maiori firmitate, & robore ratificauit, & confir-
mauit, & quatenus opus ſit eam de nouo fecit, & dona-
uit ad cautellam. Vnde ſequitur, cauſſas in dicta donatio-
ne expreſſas pro maiori robore ipſius donationis appoſi-
tas fuiſſe: ſed ſi vnicam cauſſam augumenti dotis expreſ-
ſiſſet, iam res omni prorſus difficultate careret ex ea do-
8 nationem ſubſtineri. Quæ † ergo fuerunt ad abundantio-
rem cautellam appoſitæ ad actus validitatem, non debent
contrarium operari, vt in ſimili argumentatur Bald. conſ.
108. nu. 5. li. 3. maximè, quod donans ſi interrogatus fuiſ-
ſet an vellet dictam donationem valere ex cauſſa dotis in
euentum, quod ex aliis valere non poſſit, vtique reſpon-
diſſet velle. Hæc itaque interpretatio conuenit menti
donantis, conuenit etiam verbis, poſtquã diſertè cauſam
dotis expreſſit, conuenit naturæ, & validitati actus ha-
bentis clauſulam, omni meliori modo, cuius maxima eſt
vis: conuenit etiam iuramento, quod eandem vim obti-
9 net, l. cum pater. §. filius matrem. de leg. 2. Et † eſt amica
intentioni donantis, non autem eius deſtructiua. Pro qua
faciunt multæ regulæ, nempè regula l. quoties. ſup. alleg.
reg. l. 3. de mili. teſt. non cenſeri quem elegiſſe viam, per
quam iudicium ſuum impugnet, reg. l. ſi idem ſeruus, de
leg. 2. & l. ſi cui pure. in fi. princ. ad Trebel. quæ habet, actũ
contra voluntatẽ agentis, non eſſe interpretandum. Item
reg. in c. niſi, de præben. quam colligit Rom. ſing. 15. quod
actus, qui ex capite valido, & inualido geri potuit, ex vali-
do proceſſiſſe eſt intelligẽdus, & reg. l. de pupillo. §. ſi quis
forte, de noui oper. nunt. quod omnis diſpoſitio ita eſt in-
10 telligenda, vt abſurditas excludatur. Abſurdum † vero id
dici poteſt, quod eſt contra agentis intentionem. Item re-
gula quam ponit Bald. in l. ſi quis à filio, de leg. 1. quod
præſumptio potius adaptari debet ad actum confirman-
dum quam impugnandum, vbi non ſit repetitio cõditio-
nis actum perimenꝰs, l. cum vulgari, vbi gloſ. & Bartol. de
dot. prælegat. poſſent & alia innumera ad hoc cumulari.

Secũdo fuit deductum in materia donationis hoc eſſe
perpetuum, vt ea ſumatur interpretatio per quam ſubſti-
neatur, ita † vt ſi poſſit intelligi ex cauſſa mortis & inter 11
viuos, & altero modo non valeat, intelligatur eo modo
quo valet, Bald. conſ. 108. 3. parte. Caſtr. conſ. 75. l. 2. Soc.
conſ. 130. num. 6. & 137. nu. 1. lib. 1. Afflict. deciſ. 338. nu. 6.
Rip. de priuileg. contract. cauſ. peſt. nu. 179. Aym. conſ. 52.
nu. 4. Cor. conſ. 259. nu. 9. vol. 4. Soc. iun. conſ. 21. nu. 16. li.
2. cum aliis per informantes allegaris.

Tertiò fuit cõſiderata † clauſula, omni meliori modo, 12
nec non iuramentum, quæ operantur, vt melior via cen-
ſeatur electa, Rimin. conſil. 26. nu. 18. & 21. l. 1. Grat. conſ.
23. nu. 21. & 34. nu. 6. lib. 1. Alex. conſil. 8. nu. 7. lib. 5.

Non obſtant deducta in contrarium.

Et primo, quod deducitur, iſtam donationem à princi-
pio valuiſſe, hoc negabatur, quia ſi inſpicimus ius cõmu-
ne remoto iuramento † donatio à principio excedens le- 13
gitimam ſummam, eſt nulla, vt tradit Soc alleg. in d. conſ.
77. nume. 19. verſic. imo eſt vlterius. Nec propter iura-
mentum poteſt dici valuiſſe ob ſtatutum vrbis, quod
tollit vim iuramenti. Nec obſtat conſ. Feder. Soc. & Cur.
allegata, quia non dicunt, quod vbi exſtat ſtatutum præ-
figens certum terminum ad inſinuandum, donatio ſit à
principio valida: ſed præſupponunt, quod vbi à principio
propter iuramentum eſt inualida, ſi tale exſtet ſtatutum.
& infra tempus præfixum non inſinuetur, tunc annul-
lari cenſetur, quia † virtus iuramenti non trahitur ad 14
nullitatem ſuperuenientem. Sed hoc nihil habet com-
mune cum caſu noſtro in quo propter ſtatutum iuramẽ-
tum non tollit defectum inſinuationis. Et ita fuit reſpon-
ſum per informantes in cauſſa Roma. ſcudorum. coram Re-
uerend. P. D. meo Decano, 23. Februarij præteriti.

Secundo reſpondetur, dato etiam, quod talis nullitas
non adeſſet, non ideo minus locum ſibi vindicare regu-
lam l. quoties, quę eſt generalis, & non ſolum procedit ad
validandum actum à principio, ſed etiam ad ſubſtinen-
dum quocunque tempore. Nam † multo magis debet 15
tolerari interpretatio, per quam actus ab initio validus
non reddatur inualidus, quam per quam à principio nul-
lus, validatur, cum iura proniora ſint ad conſeruandum,
quam ad producendum actum, iuxta illud, multa facta
tenent, &c. Et iura & Dd. vtuntur verbis non minus im-
portantibus conſeruationem quam conualidationem.
Et huius rei argumentũ ſumi poteſt ex l. 1. ff. de eo quod
certo loco, vbi licet non videretur, quod quis cogendus
eſſet dare rem alio in loco, quam vbi conueniſſet, tamen,
quia promiſſio poterat facilè inutilis reddi, quia in arbi-
trio promiſſoris erat nunquam ad eum locum accede-
re, placuit vt etiam aliis in locis daretur ſtipulatori vtilis,
actio, & hoc, ne inutilis ſtipulatio reddatur, vt ibi inquit
Iaſ. in 3. not. & tamen ſtipulatio non erat à principio inu-
tilis, ſed euentualiter tantum, ſi improbè debitor ſe geſſiſ-
ſet. Nec obſtat ſi fortè allegaretur Paul. de Caſt. cõſil. 75.
nu. 3. in fi. li. 2. qui fuit allegatus in illa ſcudorum. Quia non
probat id, ad quod allegabatur, ſcilic. quod regula l. quo-
ties, procedat tantum, vbi actus à princ. eſt nullus.

Non obſtat ſecundum argumentum, quia ſatis tollĩ-
tur per primum fundamentum exemplo deductum, &
conſ. Oldradi loquitur † in caſu continente repugnan- 16
tiam verborum. Præterea ex eius interpretatione actus
non corruebat. Ita Soc. reſpondet in conſil. 295. nu. 9. lib.
2. Alex. conſ. 40. lib. 4. vt plenè per informãtes deducitur.

Tertium quoq; tolli poteſt ex ſupra deductis: ſi enim
ex alia cauſſa donatio ſubſtineri poteſt, ceteræ cauſſæ pro

nor. appoſitis cenſeti debent. Et ſola hæc ſuperſtes vera,
& non quæſita coloris gratia. Nec eſt incouueniens, vt
tanto tempore ex futuro euentu ſtet in ſuſpenſo, donec
probetur, an ſit vera necne, prout aduerſa exempla ad
rem facientia cumulantur, per informantes.

Quartum quoque eodem modo tollitur: nam poſt la-
17 pſum ſex menſiũ non poterat amplius † Eluira eligere, in
quam cauſſam mallet, neque poterat conſentire reuoca-
tioni, ideo tunc verum erat dotis augmentũ. Poſſet etiam
dici, quod propter reciprocam quietationem mariti ius
ei eſſet tale quæſitum, vt neque etiam ante ſex menſes
potuiſſet Eluira conſentire reuocationi.

Quintũ quoque nõ obſtat, quia indiſtinctè leges non
minus dant dotem mulieribus, quam viris, l. nõ tantum,
18 ff. de tut. & cura. Nec † mirum, cum dominium naturale
bonorum dotalium ſit penes mulierem: ciuile vero penes
maritum, l. in reb. C. de iure dot. ſed etiam dici poreſt trã-
ſire per eam ad maritum occultando vnum actum, Bald.
in l. 2. nu. 5. de inoffic. donat. Quantum ad ea, quæ contra
allegationes D. Liuiæ deducebantur de cauſſa impulſiua,
& non finali, ea procedere poſſunt, vbi alias actus ſubſti-
neri poſſet, ſed vbi corruit, multa ſingularia in cõtrarium
pro actus validitate concurrunt, & cauſſa alias impulſiua
ſit finalis per allegata.

Quod dicebatur, regulam l. quoties, non procedere in
materia probatoria, id quidem verum eſt: ſed nos ſumus
19 in materia interpretationis, † non autem probationis,
quod clarè apparet ex deductis: alias fruſtra Doct. ſupra
allegati vterentur iſta regula in interpretatione, an quis
inter viuos, vel cauſſa mortis donare voluerit.

Clauſula, *omni meliori modo*, non videtur reſtricta ad li-
berationem, cum adſit copula, ac alias. Achil. deciſ. 1. de
20 clauſ. Tamen † in omnem euentum adeſt iuramentum,
quod obtinet eandem vim, & poteſtatem.

SERAPHINI.

Gerunden. anniuerſariorum. Die Mercurij,
27. Ianuarij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio quadragenaria in rebus incorporalibus dicitur eſſe præſcripta, & ſic in ſtatu reſtituibili propter ſpolium. & num. ſeq.*

2 *Multiplicatio actus contraria facto excludit præſumptionem facultatis ſeu iuris.*

3 *Facultas nominandi dicitur acquiſita vigore ſtatuti, ſeu conſuetudinis antiquæ.*

DECISIO CXXVI.

FVit reſolutum cõſtare de poſſeſſione quadragenaria
Beneficiatorum nominãdi Protectores ad effectum,
de quo agitur, iux. formam commiſſionis, cum probetur
huiuſmodi nominatio ab anno 1509. vſque ad annum
1569. vt conſtat in præſuppoſitis pro parte Beneficiato-
rũ à nu. 13. vſque ad nu. 72. & ſic per ſexaginta annos, ſed
etiam ante d. annum 1509. vt in dicto ſummario à num. 1.
1 vſque ad num. 13. & † iſte ſtatus eſt reſtituibilis, Put. deciſ.
30. de reſtit. ſpoliat. Abb. in c. querelam, num. 12. de elect.
Nec eſt dubitandum de iuriſdictione, cum reſcriptum ve-
lit, vt conſtito de poſſeſſione omnia re ducantur in priſti-
num ſtatũ, quia poſſeſſio intelligitur qualificata ſuis om-
nibus qualitatibus, ſcilicet nominationis beneficiatorum,
& deputationis per capitulum. Confirmatur ex confeſ-
ſione capituli, quæ habetur num. 10. in ſummario benefi-
ciorum. Fatentur enim canonici beneficiatos habere po-
teſtatem nominandi, non autem electionem. Item proba-
tur per actum poſitiuum ipſius capituli ſub n. 44. in ſum-
mario capituli, vbi priuat nonnullos adminiſtratores, ob
delicta ab ipſis perpetrata, & requirit beneficiatos, vt in-
tra certum tempus alios nominent. Nec obſtat, quod de-
ducitur ex templo hanc facultatem prouenire à capitulo,
iuxta enuntiationes factas in diuerſis inſtrumẽtis, † quòd 2
ad ipſum ſpectat tale regimen, gubernatio & adminiſtra-
tio dictorum anniuerſariorum. Et ſtante ſtatuto, quia iſta
enuntiatio debet intelligi ſalua nominatione, alias eſſet
contraria facto per tot actus multiplicatos, per quã mul-
tiplicationem excluditur præſumptio facultatis, vt per
Rip. in ca. cum eccleſia Sutrina, num. 55. de cauſ. poſſeſſ.
& propriet. & eidem facultati præſcribi potuit, Soci. iun.
conſil. 145. nu. 4. lib. 1. Neque videntur † ſimpliciter factæ 3
nominationes vigore ſtatuti, ſed etiam vigore conſuetu-
dinis antiquæ, quæ in dicto ſtatuto enũtiatur. Neque ob-
ſtant deputationes aliorum procuratorum, quia videntur
factæ ex neceſſitate ad exigendum, non autem admini-
ſtrandum. Cetera quæ deducuntur, magis ſapiunt petito-
rium, & ideò ad examinanda in petitorio purgari ante
omnia ſpolio.

Iſta deciſ. fuit confirmata corã Graſſis. 28. Iunij, 1574.

SERAPHINI.

Cæſar Auguſtan. alimentorum. Sabbati 23.
Ianuarij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Alimenta præſtanda in vna ſpecie, ſi illa de facili non reperiatur, poſſunt præſtari in eodem genere facta reſolutione ſpeciei ad quantitatem pecuniæ, & nu. 5.*

2 *Reſolutio res debet intelligi rebus ſic ſtantibus.*

Et procedit etiam in contractibus habentibus tractum ſucceſſiuum.

Imo etiam in materia, quæ ſe habet ad augmentum, & diminutionem, num. 3.

4 *Obligatus præſtare alimenta in redditibus bonorum, ſi dicat, quod redditus non ſufficiant, debet hoc ipſe probare.*

5 *Interpretatio debet fieri vt excludat nouationem, & ſit minus præiudicialis alimentis.*

DECISIO CXXVII.

FVit reſolutũ, Dominos Canonicos poſſe petere quan-
titatẽ carnis à principio eis aſſignatam, vel ſufficien-
tem pecuniam ad illam emendam. Et moti † fuerunt Do- 1
mini ex eo, quod à principio conceſſa fuerunt bona capi-
tuli in adminiſtrationem dignitatibus ad hunc effectum,
vt ex eorum redditibus darentur canonicis neceſſaria ad
victum, & inter cetera cõuentum, vt binis daretur quarta
pars arietis. Sed cum de anno 1447. inter dignitates & ca-
nonicos orta eſſet quæſtio ſuper carnes Dalmatias, epi-
ſcopus vna cum capitulo reſoluit eam in pecunias, vide-
licet, quod 7. menſibus pro carne quotidie darẽtur quin-
decim denarij canonico & portionario octo, reliquis
vero menſibus canonico 14. & portionario 12. prout in 5.
præſup. habetur. Quæ quidem † ordinatio & reſolutio 2
debet intelligi rebus ſic ſtantibus, l. quod Seruius, & ibi
Iaſ. de condict. cau. data. Dec. 335. Riminal. conſil. 102. nu.
6. Quæ regula procedit etiam in contractibus habenti-
bus tractum ſucceſſiuum, Tiraquel. in præfa. l. ſi vnquam,
num. 16. 7. & nu. 14. Natta. conſ. 525. num. 16. libr. 3. quid-
quid dixerit Alciat. relatus à Pedemont. deciſ. 91. num. 14.
qui tamen non figunt pedes in ea reſponſione, quæ eſt
contra text. apertos, nempè contra, l. qui ſerui. ff. de cond.
cau. da. l. quæro. §. inter locatorem, ff. de locat. l. tale pa-
ctum, §. fin. de pact. l. qui ſeruum, ff. de verb. obli. cum aliis
allegatis. Maxime verò, cum iſta reſolutio carnium in pe-
cunias fuerit facta fauore canonicorum.

Neque obſtat, † quod ſimus in materia, quæ ſe habet 3
ad augmẽtum & diminutionem, quia nihilominus pro-
cedit regula, vbi caſus ſuperueniens non potuit facilè
præcogitari, vt in hac ſpecie colligitur ex eodem Alciat.
conſ. 35. nu. 4. libr. 5. Nat. loco allegato, nu. 18. Neque ob-
ſtat, quod conſideratum fuit hanc regulã debere operari
etiam fauore dignitatum, vt intelligãtur obligati ad præ-
ſtanda alimenta rebus ſic ſtantibus. Quia pro reſponſio-
ne fuit

ne fuit conſideratum, quod à principio obligatio non fuit concepta in pecuuia pro emendis tot libris carnium, ſed in quarta parte arietis pro binis canonicis. Adeo † quod
4 cum habuerint adminiſtrationem cum hoc onere, ſi volunt ſe ab eo eximere eo prætextu, quod redditus non ſufficiant, debent hoc ipſi tanquam ſuæ exceptionis fundamentum probare: alias non debet fieri interpretatio contra alimenta, quæ de ſui natura ſunt fauorabilia, tot. tit. de aliment. & cibar. legat, Vnde ex hoc capite omiſſa ſupra dicta regula, rebus ſic ſtantibus, poſſet cauſſa decidi. Nam ordinatio epiſcopi quæ habet, vt dentur tot pecuniæ pro carne, debet intelligi, id eſt, pro emenda eadem carnis quantitate, non autem pro carne id eſt, loco
5 carnis. Tum † ex eo, quod negotij non hæc erat, vt omnino canonici vellent carnes hoc exigente victus neceſſitate, tum etiam quia interpretatio ſumi debet, quæ excludat nouationem, & quæ ſit minus præiudicialis alimentis, prout reſolutum fuit in vna Roman. alimentorum, 21. Aprilis, 1572. coram R. P. D. Lanceloto, per tex. in l. alimenta, & in l. Seia. §. Imperator, & in l. à filio. §. Tiria, de cibar. & alimen. leg. & l. 1. C. de legibus. quod eſt etiam maximè proportionabile materiæ ſubiectæ, in qua poſſet agi ad congruam, ſi per temporis lapſum congrua effecta eſſet inſufficiens, cap. extirpandæ, de præbend. Et reſolutum fuit in vna Toletan. congruarum, coram bon. me. Oradin. 23. Iunij, 1572. Quod de præſcriptione deducitur pro dignitatibus, non fuit habitum in conſideratione, tum reſpectu materiæ ſubiectæ, tum ratione temporis, quod non videtur interceſſiſſe.

SERAPHINI.

Placentin. penſionis. Die Veneris, 19. Nouemb. 1569.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, habita vel non habita, poſita in reſignationibus beneficiorum, non extenditur vltra duos vel tres annos, vbi ſubeſt ius cauſſa.*

2 *Penſio debetur ex fructibus beneficij & non alias.*

3 *Iuramentum regulatur ſecundum naturam principalis obligationis*

DECISIO CXXVIII.

LAurentius de Lernia, cui fuerat reſeruata penſio 40. ducatorum ſuper quodam beneficio ſimplici in eccleſia Placenti. agebat contra R. P. D. Ludouicum de Torres, cui fuerat reſignatum d. beneficium, & ipſe acceſſerat obligationi in forma Cameræ per ſuum auctorem factæ cum iuramento, in qua aderat clauſula, *habita, vel non habita, &c.* & iam Laurentius exegerat per plures annos hanc penſionem. R. P. D. Ludouicus de Torres excipiebat ſe nunquam potuiſſe adipiſci poſſeſſionem dicti beneficij, & ideo dicebat, ſe non teneri, & allegabat quaſdam diligentias per ſe factas pro habenda, nempe literarum expeditionem, & earum præſentationem factam capitulo, ad cuius inſtantiam fiſcus regius eas acceperat, & tranſportari fecerat ad conſilium Regium. Et inſuper ad tollendam omnem ſuſpicionem retroceſſerat in fauorem eiuſdem Laurentij, qui nolebat hanc retroceſſionem acceptare, & tantum inſtabat pro vlteriori terminorum ſolutione. Ideo dubitaui, an R. P. D. de Torres eſſet abſoluendus à ſolutione dictis penſionis. Et fuit dictum cum præſuppoſito, quod conſtaret de diligentiis, eſſe abſol-
1 uendum, † non obſtante illa clauſula, *habita vel non habita*, & obligatione Camerali cum iurumento. Mori fuerunt Domini, quia ſæpius Rota interpretata eſt huiuſmodi clauſulam, vt non extendatur vltra duos vel tres annos, vbi ſubeſt iuſta cauſſa, Ant. Aug. conſ. 705. lib. 3. & in vna Connetarum penſionis de Cordellas coram R. P. D. Oradino, de menſe Iunij 1565.

2 Ratio huius temperamenti eſt, quia † penſio debetur ex fructibus beneficij, & ideo iniquiſſimum eſſet, vt quis teneatur ſoluere perpetuo penſionem ex beneficio, quod adipiſci non potuit, & clauſula iſta fuit inuenta ſolum, vt obuiaretur malitiæ eorum, qui differrēt capere poſſeſſionem animo eludendi penſionarium, ſed vbi ceſſat fraus & conſtat per titularem nō ſtetiſſe, tunc illa clauſula non debet operari contra mentem proferentis, & contra iuris diſpoſitionem.

Nec † quicquam facit iuramentum, quia regulariter 3
tollitur ſecundum naturam principalis obligationis, l. fi. C. de nō num. pec. c. quemadmodum, & c. peruenit. Pariſ. conſil. 92. num. 41. lib. 4. cum aliis infinitis.

An autem ſatis probarentur diligentiæ. Domini dixerunt, probationem eſſe debilem, ideo coadiuuandam. Quare me iterum proponente & deducente P. R. D. Ludouico, beneficium iſtud eſſe de iure patronatus canonicorum Domini habuerunt diligentias pro probatis ſub die vltima Februarij, 1567. Et ita tituli ſententiam abſolutoriam in fauorem R. P. D. de Torres.

SERAPHINI.

Tudertin. bonorum, Veneris 21. Aprilis, 1570.

DECISIO CXXIX.

FVit tentum, quod ex deductis pro parte Dominorum de Cibocchis non poterat colligi talis probatio, quod Vguccionus poſſideret nomine proprio, non autem adminiſtratorio, vt ex hoc capite poſſet recedi à reſolutione vltimo loco coram me facta. Nam ſiue conſideremus effectum præſcutis dubij tendere ad hoc, quod cōmiſſio pro parte Violantæ præſentata non fuit ſuper nobis, de quibus agitur, ſiue tendat ad demonſtrandum, quod hæc commiſſio fuerit doloſe & calumnioſe impetrata ad impediendum executionem, neutrum ſatis concludenter oſtenditur ex deductis. Multa enim, quæ præſupponuntur in facto per informantes, non verificantur, veluti quod Vgoccionus & fratres prætenderent ius in iſtis bonis ex alio capite, quam ex capite Dionoræ, & quod Dionora tempore tranſactionis erat vidua, & quod trāſactio habuerit effectum, & quod Violanta de anno 1508. non eſſet nata, quod tamen non eſt neceſſarium in iſto caſu. Nam viuente matre Vguccionus potuit poſſidere hæc bona tanquam maritus, & ea mortua tanquam pater Violantæ. Nam quod commiſſio fuerit ſuper bonis, de quibus agitur, hoc clare colligitur ex articulis Violantæ, iunctis cōmiſſionibus hinc inde præſentatis, & ex mandato dato ad cauſſam, quam habebant cum Vguccino & Violanta de anno 1513. 18. Nouembris. Et ex alliis articulis eiuſdem partis, qui licet ſint reuocati, tamen faciunt multum ad veritatem eruendam, & ex litis ſubſtentatione. Præſumptio vero calumniæ ex eo tollitur, quod apparet de iure communi Violantæ prætenſionem coloratam fuiſſe, neque tolli poteſt ex tranſactione, quam neſcimus, vtrum ſortita fuerit effectum nec ne, & fortè etiam contra eam aliquid opponere poterat aut volebat, & non eſt inueriſimile iſtorum bonorum poſſeſſionem continuatam fuiſſe à Iacobo in filias, deinde ipſis mortuis in matrem ipſarum Dionoram, & ex ea in Violantam. Teſtium vero dicta non prorſus concludere, cum per alios teſtes, qui magis veriſimiliter potuerunt res melius ſcire, eneruentur, cum iſti pro Dominis de Cibocchis fuerint examinati de anno 1513. alij vero de anno 1522. & ad concordiam de facili reducuntur ex eo, quod Vguccionus erat maritus Dionoræ & pater Violantæ, & eius fratres cum eo habitabant in communione, & in commiſſionibus & articulis declarauit Vguccionus, quo animo & cui poſſideret, adeo quod dato etiam ſpolio potuit illud committi nomine Dionoræ vel Violantæ, quas apparet non fuiſſe ſine titulo licet controuerſo. Et licet poſtea fratres Violantæ poſſederint, & demum bona confiſcata fuerint, poſſe dici Violantam

Digitized by Google

lantam potiùs ſpoliatam fuiſſe ab ipſis, quam ex hoc inferendum, quod ipſa nunquam poſſederit. Et ita cõcluſum, nõ eſſe ex deductis à priori reſolutione recedendum, cum nihil clarum & certum in medium proponatur.

SERAPHINI.

In eadem Tudertin. Die Lunæ 18. Iunij, 1571.

DECISIO CXXX.

FVit reſolutum, quod attento initio & ſerie facti, & ad effectum, de quo agitur, potiùs conſtat Vguccionum & fratres poſſediſſe bona, de quibus agitur, iure familiaritatis, quam iure proprio: initium enim indicat bona ſaltem iure communi ſpectaſſe ad Dionoram per obitum Franciſcæ & Ephigeniæ filiarum ſuarum heredum Iacobi, ex quo veriſimiliter deducitur, cum iſta bona fuerint poſſeſſa per Iacobum, & cõſequenter fuerint poſſeſſa per filias & per ipſam Dionoram, & cum ipſa nupſerit Vguccione, circa tempora ipſius tranſactionis, potiùs eſt præſumendum, quod Vguccionus iure familiaritatis poſſederit, quam iure proprio ad euitandum præſumptionem delicti. Secundò, conſideratum fuit hoc confirmari ex commiſſione nomine Violantæ impetrata, & ex mandatis Vguccionis, in quibus cõſtituit procuratores tam pro ſe, quam nomine Violantæ. Tertiò confirmatur, ex eo, quod ipſamet pars aduerſa conſtituit procuratores in hac cauſſa contra Vguccionum & Violantam, & contra ſolum Vguccionum, & longã litem contra eam ſubſtinuit. Quartò facit declaratio facta per Vguccionum in articulis & iudicio. Quintò faciunt partitæ nuper productæ, & quæ præſupponuntur recognitę, in quibus adſunt partitæ anni 1506. vſque ad annum 1525. Sextò multum faciunt teſtes examinati de anno 1522. qui cum ſint proximi illis temporibus, ſunt potiùs attendendi, quam alij examinati de anno 1553.

Nec obſtant in contrarium ponderata. Et primò, inſtrumentum tranſactionis, quia non apparet de effectuatione, imò potiùs de contrario conſtat in inſtrumento poſſeſſionis. Nec obſtat mandatum datum per Vguccionum nomine proprio ad cauſſam, quia cum litem non inſtituerit, ſed ab aliis prouocatum in iudicium venerit, nihil mirum ſi nomine proprio ſeſe defendit: nec etiam tenebatur docere ſuos aduerſarios, quiſnam eſſet verus poſſeſſor iſtorum bonorũ, & illi indicare, aduerſus quem inſtituere deberent actionẽ. Non obſtat compromiſſum factum nomine Vguccioni & fratrum contra Bernardinum & Baptiſtam, quia magis videtur percutere ius ſucceſſionis quam articulum poſſeſſionis. Prætẽdebat enim Vguccionus adeſſe quoddam fideicommiſſum ſuper arce Camani, ſed nullum verbum adeſt in compromiſſo, nec in exceptionibus, quod tangat poſſeſſionem. Nec obſtat, quod ius familiaritatis non poteſt conſiderari in fratribus Vguccioni, quia contrarium eſt verius ſtante communione. Vltimò, non obſtant teſtes, quia per antiquiores teſtes eliditur eorum probatio, & reduci poſſunt quodammodo ad concordiam. Et hæc dixerũt Domini, maximè procedere in caſu, de quo agitur, cum exſecutoriales quæ petuntur mitti vlteriori exſecutioni, ſunt valde antiquæ, & fuerunt obtentæ per audientiam contradictarum.

SERAPHINI.

Roman. Palatij de Ioacchinis. Die Lunæ 26. Nouembris, 1571.

SVMMARIA.

1 *Spolio agere non poteſt, qui eius facto & conſenſu à poſſeſſione cecidit, & deciſ. ſeq. num. 1.*

2 *Confeſſio dubia & incerta eſt attendenda, vbi plura adminicula cum ea concurrunt, & num. 4. & 6.*

3 *Diſceſſus patrisfamilias non ſine incommodo rei familiaris, præſumitur factus ex cauſſa.*

5 *Deciſio 4. Rot. de confeſſ. in antiquis, eſt in dubium reuocata, & contrarium plures tenuerunt.*

6 *Confeſſio facta ſecundum terminos Deciſ. 4. Rot. in antiquis, extenditur etiam ad heredes confitentis.*

DECISIO CXXXI.

STrictè tractando de ſpolio concluſum fuit, D. Hieronymum poſſeſſorem & reum excuſari à ſpolio intentato per Dominos de Ioacchinis filios & heredes Calixti, quia † præſupponitur, quod cõſtiterit, Bonifacium auum 1 & auctorem ipſorum agentium d. Palatium poſſediſſe & eius facto ſiue conſenſu à poſſeſſione cecidiſſe, & eam perueniſſe ad Dominos de Cappizucchis auctores Hieronymi, ideo ſpolium non intrare, iuxta not. in leg. rem quæ nobis, ff. de acquiren. poſſeſſ. De facto autem & conſenſu Bonifacij fuit dictum conſtare ex confeſſione d. Calixti eius filij & heredis patris & auctoris agentium, facta in alia cauſſa, vt in præſup. 6. qui Calixtus atteſtatus fuit, quòd ſuus pater dedit domum, de qua agitur, Dominis de Capizucchis, & ſic apparet de facto Bonifacij. Nec obſtat quatenus dicitur, quod d. Calixtus in ſuo dicto non ſe firmat propter illud verbum, *non dedit eam in ſolutum.* Quia reſpondetur, † quod depoſitio Calixti eſt incerta quoad 2 modum, ex quo domus fuit tradita: ſed quoad dationem certa eſt per illa verba, *pater meus dedit domum.* Et illa vltima, *baſta che l'hebbe non ſo come*, quæ confeſſio attendenda eſt, quia plura adminicula cum ea concurrunt, vt in ſimilibus terminis tenuit Rot. vt refert Achil. de confeſſ. deciſ. 1. Primò, depoſitio Fidelis *de la Baruffa*, qui clarè deponit, quod Domini de Ioacchinis cõſignarunt domus Dominis de Capizucchis vigore litis. Nec videtur obſtare, quatenus teſtis dicit, quod litigarunt ſuper domo, & tamen exſecutoriales, de quibus in primo præſuppoſito, non faciunt mentionem de litè ſuper domo, ſed ſuper aliis rebus. Quia aliqui reſpondebant, quod teſtis facilè potuit credere litigaſſe etiã ſuper domo, poſtquam Capizucchi acceperunt eam: vel & melius poteſt dici, quod per brachium ſeculare potuerint Capizucchi ingredi poſſeſſionem domus, & ſuper hoc litigaſſe de ea. Secundò, depoſitio Marcelli alterius teſtis, de quo in 8. præſup. qui ſimiliter deponit, quod d. Paulus de Capizucchis habuit domum præfatam à Ioacchinis. Tertiò, quia ſi Capizucchi ſpoliarunt Bonifacium, veriſimile eſſet, quod ipſe egiſſet cõtra eos, ſicut litigauit ſuper aliis cauſſis, de quibus in exſecutorialibus. Quartò, quia cum exſtet dictum brachium ſeculare pro magna ſumma, non eſt veriſimile, quod Capizucchi, qui fuerunt diligentes in litigandi, omiſſerint exſequi brachium. Vnde cum aſſecuti ſunt poſſeſſionem domus, veriſimile eſt in exſecutione accepiſſe, vt excludatur ſpolium, quod ſapit delictum. Quintò, quia præſupponitur, quo Capizucchi poſſederunt domus per longiſſimum tempus, quod Bonifacius & Calixtus vixerunt, non conſtat, quod aliquid de ſpolio intentauerint. Sextò, ſecundum aliquos, quia præſupponitur, quod ex teſtibus examinatis pro Ioacchinis ad probandum primum extremum, colligitur, quod † d. Bonifacius diſceſſerit ex d. domo, & iuerit ad 3 habitandum in alia domo propè S. Aloyſium, qui diſceſſus patrisfamilias nõ ſine incommodo rei familiaris præſumitur factus ex cauſſa. Et ideò veriſimile eſt, quod Capizucchi in exſecutionem domum acceperint. Nec prædictis videtur obſtare, quod de exſecutione, & pertinentibus ad eam, vel de datione in ſolutum non conſtet. Quia reſpondetur, quod res eſt antiqua, & Hieronymus reus eſt ſucceſſor per interpoſitas perſonas: ideo non facilè poteſt ſcripturas reperire. Quod optimè confirmatur ex diſpoſitione Calixti, in illis verbis, *& le ſcritture di queſta cauſa ſono per ſe, io non le trouo che ſono coſe vecchie*

de moìe

Digitized by Google

de mille anni.Poſtremo non obſtat,quatenus pro Domi-
nis de Ioacchinis dicitur, quod depoſito Domini Caliſti,
qui fuit examinatus tanquam teſtis in cauſſa, quæ verte-
4 batur † inter heredes Dominici de Capizucchis, & illius
creditores, non faciat fidem in hac cauſſa, quæ vertitur
ſuper ſpolio domus,& inter alias perſonas,Rot.in antiq.
de confeſ.deciſ.4.Quoniam reſpondetur,quod hoc forte
poſſet procedere in ſola confeſſione ſine depoſitiooe,ſe-
cus in ea, quæ eſt pluribus adminiculis ſuffulta.Secundo
reſpondetur,quod illa deciſ. in 2.parte, verſic.quid ergo,
nihil videtur ſuper hoc determinare,ſed allegat ad vtran-
que partem: & licet eius ſummarium, & ſummarium
alterius deciſionis idem ad literam dicentis,de confe. de-
ciſ.2.contrarium ſentiant, & cum ea tranſeant aliqui, vt
Cap.deciſio.52.in fin. tamen ſummaria prædicta non sũt
vera,vt animduuertit Purpur.in addit.deciſ.34.de procu-
rat.in nou.& in l.2.in fine.verſicul.4. C.de eden.Et vt di-
5 cit idem Purpur. quod dict. deciſio † videtur fuiſſe reuo-
cata in dubio coram Fabio & Anton.Auguſtino ,& con-
trarium tentum, vt per eum.Et ſecundum aliquos fuit
etiam reuocata in dubium in fortioribus terminis, vt re
fert Achil.de confeſ. deciſ. vltima,iunctis traditis per Ab.
io cap.per inquiſitionem,nu.12.cum ſeq.de elect.Et prę-
dicta confirmãtur per text.in l. generaliter. C.de non nu.
pecun.in cap.per tuas.de probat.Et pro prædicta conclu-
ſione contra dictam deciſionem eſt in terminis conſilio
Grat. 14. libro 2. Dicebat tamen vnus ex Dominis,quod
poterat dubitari,an depoſitio Calixti præiudicaret agen-
tibus,quia prædicta videntur procedere, quando tracta-
tur de præiudicio ipſius Calixti confitentis: ſed reſpon-
debatur idem eſſe in perſona ipſorum agentium, qui a-
6 gunt ſpolio † tanquam filij,& heredes Calixti filij, & he-
redis D.Bonifacij, qui dicitur à poſſeſſione cecidiſſe, &
actionem ſpolij tranſmiſiſſe, & alius ex Dominis dicebat
eſſe aduertendum, an Capizucchi dicerent ſe Dominos,
quia tunc dubitandum eſſet de depoſitione Calixti, cui
reſpondi, quod non memineram eos hoc dixiſſe in actis,
quæ potero reuidere.

SERAPHINI.

In eadem Roman.Palatij.Veneris 1.Iulij.1575.

SVMMARIA.

1 *Actio ſpolij non competit ei,qui facto ſuo à poſſeſſione cecidit.*
2 *Clauſula, iuxta æſtimationem fiendam, rem conditionalem facere videtur.*
3 *Incertitudo ratione quotæ,& loci facit rem conditionalem.*
Æſtimatio reſpicit quantitatem pecuniæ in re æſtimata.
4 *Æſtimatio ſola non facit contractum conditionalem.*
Venditio ad menſuram facta non dicitur, quando inſpicitur à certo & determinato corpore.
5 *Traditio duplex eſſe dicitur,ficta ſcilicet & vera.*
6 *Onus probandi incumbit ei qui dicit, conditionem non eſſe impletam in contractu conditionali, in quo transfertur poſſeſſio.*
7 *Conditio impleta præſumitur ex curſu tanti temporis,& patientia, quæ & ante, & poſt adeptam poſſeſſionem impleri poteſt.*
8 *Actus habens relationem ad ſtatuta, intelligitur de ſtatutis, quæ actui non repugnant.*

DECISIO CXXXII.

FVit reſolutum in caſu, de quo agitur, non eſſe locum
1 actioni ſpolij, cum † Bonifacius ceciderit facto ſuo,
vt apparet ex inſtrumento dationis in ſolutum, Pariſ.
conſil.1.nu.153.in 1.not.Soc.in l.rem quæ nobis.nu.8.de
acquir.poſſ.Rip.in c.ſæpe.n.27.de reſti.ſpolia.Ruin.con-
ſil.47.nu.5.& 49.nu.9.in 4.Grat.conſil.50.nu.13.li.1.cum
infinitis aliis qui adduci poſſent.

Nõ obſtat,† quod datio iſta in ſolutum videatur con- 2
ditionalis propter illa verba, iuxta æſtimationem fiendã,
text.in l.fi.C.de contrah.emt.faciunt tradita per Alex.cõ-
ſil.33.li.6.Curt.iun.conſil.244.li.3.Neuizan. conſ. 38.nu.
25.Couar.pract.q.c.3.nu.6.

Primo,quia id procedit, vbi adeſt totalis incertitudo
tam ratione quotæ, quam ratione loci, vt ſatis declarat
Dec conſil.179.nu.30.& Pariſ.conſil.59.nu.15.lib.1.tunc
enim † dici non poteſt aliquid venditum: in caſu autem 3
iſto adeſt certitudo rei, quæ datur in ſolutum circum-
ſcribendo cum ſuis iuribus: adeſt etiam certitudo pretij,
nempe pro quantitate debita: æſtimatio verò reſpicit,
non dationem in ſolutum, ſed vel refectionem pecunia-
rum ſi pluris, vel ſupplementum in vinea ſi minoris æſti-
metur.Et hoc idem ſenſiſſe videtur Neuizan.d.conſil.26.
vbi tradit fines fuiſſe incertos.

Secundo reſpondetur, quod iſta datio in ſolutum eſt
pura, cum incipiat à nomine deſignando certam ſpeciem
& corpus determinatum: ideo quod † ſequitur de æſti- 4
matione, non facit contractum conditionalem, vt in ſi-
mili,quod non dicatur facta venditio ad menſuram,quã-
do inſpicitur à certo & determinato corpore, trad. Alex.
conſ.120.nu.9.li.2.& conſ.8.li.4.vbi ſub.nu.8.dicit,mẹn-
tem contrahentium eſſe inſpiciendam. Si ergo inſpicia-
mus mentem Bonifacij,ea fuit omnino domum pro con-
currenti quantitate in ſolutum dare,ſiue plus ſiue minus
valeret ſumma debita, ergo æſtimatio, quæ non ad effe-
ctum dationis in ſolutum, ſed ad effectum reciſſionis
fieri debebat, non facit contractum conditionalem: hoc
enim eſſet contra mentem contrahentium.

Tertio allegata in contrarium procedunt, vbi non eſt
ſequuta traditio, ſed hic adeſt duplex.† traditio,nempe 5
ficta per conſtitutum, & vera per apprehenſionem pro-
curatoris ad hoc conſtituti, & hoc ſine difficultate pro-
cedit,iuxta doctr.Ang.& Caſtren.in l.2.C.de peric.& cõ-
mod.rei vend.quos ſequitur Cor.cõ.150. nu. 11.l.1.Dec.
d.conſ.179.nu.3.Pariſ.conſ.59.nu.20.lib.1. Couar.d.c.3.
pract.q.nu.6.qui in ſpecie ſeqoitur Ang.& Caſten.aduer-
ſus Curt.licet limitet,id nõ procedere in ficta traditione.

Quarto dato etiam, quod contractus iſte eſſet condi-
tionalis,tamen† alleganti non fuiſſe impletam conditio- 6
nem, incumbit onus probandi, cum etiam ex contractu
conditionali transferatur poſſeſſio, quæ ſub conditione
tradi poteſt,vt late per Tiraq.de conſtit. part.2. limit. 17.
Conditio itaque non facit, vt non fuerit tranſlata poſ-
ſeſſio in Capizucchum.Ideo ſi Ioacchini prætendũt ſpo-
lium,debent ipſi allegare, & probare non implementum
conditionis.

Quinto in omnem † euentum ex curſu tãti temporis, 7
& patientiæ dictorum de Ioacchinis præſumitur impleta
conditio, quæ non dum ante adeptam poſſeſſionẽ, ſed etiã
poſtea impleri potuit. Et pro hac præſumptione faciunt
ea,quæ alias ſub die 25. Octobris, 1574. fuerunt per Do-
minos cõſiderata pro pręſumptione dationis in ſolutum,
quæ multo magis procedunt in caſu iſto, cum non aga-
tur præſumenda ſubſtantia dationis in ſolutum, ſed de
qualitate in huiuſmodi contractu appoſita.

Nec obſtat alia conditio ratificationis. Quoniam ea
eſt ſecuta,& quod licet habeat relationem ad ſtatuta, ta-
men pro† validitate actus intelligendũ eſt de ſtatutis,quæ 8
actui non repugnabant,l.quoties,de reb.dub. Sed & dici
poteſt, dationem in ſolutum non excluſiſſe ſtatutum il-
lud de tertio pluris, cum contrahentes cenſeatur ſe con-
formare cum ſtatutis loci,in quo contrahitur, Bald.in l.ſi
duo. d. acquir.here.cum ſimil.

Et ex his concluſum non competere Dominis de Io-
acchinis actionem ſpolij.

SERAPHINI.

Leodien.hereditatis,Die Lunæ,15.Octobris.

1 *Car*

SVMMARIA.

Cardinali non cre ditur aſſerenti de facultatibus in his, quæ neque iure commum, neque ex generali officio legationis competunt.

2 *Poteſtas creandi comites, & legitimandi, eſt de reſeruatis ſupremo Principi.*

3 *Præſumptio concurrens cum veritate, & communi reputatione, fit validior ad actum.*

DECISIO CXXXIII.

CVm duplici via informantes pro filiis defendant legitimationem eſſe validam, quarum prior eſt ratione præſumptæ facultatis, poſterior ratione communis erroris, & reputationis, Domini, quantum ad priorem illam defenſionem reſoluerunt, ex ea ſubſtineri non poſſe
1 huiuſmodi diſpenſationem. Nam † licet Cardinali aſſerenti de facultatibus regulariter credatur, vt eſt doctr. Io. And. in cap. conſtitutus, de appella. tamen placuit limitatio, quod non procedat in iis, quæ neque de iure communi, neque ex generali officio legationis competunt, vt per Dec. conſi. 228. nu. 9. qui plures allegat. Roman. conſ. 381. num. 3. Pariſ. conſil. 12. nu. 133. & 134. vol. cum aliis alle-
2 gatis. Poteſtas † autem Creandi Comites, & legitimandi eſt de reſeruatis, c. per venerabilem, qui fil. ſint legit. idem Pariſ. eodem conſil. 12. nu. 13.

Non obſtat doctr. Bal. in l. exemplo, C. de probat. quia requirit pluralitatem actuum, & quod publicè geſti fuerint, & cõcludit, quod ratione præſumptæ veritatis geſta
3 valeant. Et † licet ſine veri præiudicio præſupponamus, quod hic adſint ſufficientes actus ad inducendum huiuſmodi præſumptionem, tamen tollitur hæc præſumptio, ex eo quod de veritate conſtat ex facultatum publicatarum, & regiſtratarum inſpectione, eſtq; validior hæc præſumptio, iuxta deciſ. Put. 298. in cauſſa Tolletan. lib. 3.

SERAPHINI.

Roman. ſocietatis. Veneris 18. Decembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Pactum reſolutiuum contractus ſtatim operatur creditore volente.*

2 *Diſdicta quæ fit vigore pacti reſolutiui, non pendet à voluntate creditoris, ſed à negligentia debitoris negligentia id, ad quod tenebatur, perficere.*

3 *Commodum nemo conſequi debet ex eo contractu quem non impleuit.*

4 *Pactum reſolutiuum contractus in contractu ſocietatis eſt ſimile contractui emphyteutico.*

DECISIO CXXXIIII.

FVit reſolutum non eſſe locum lucro pecuniarum de
1 quibus agitur, ſed eſſe reſtituendas ex eo † quod in contractu fuit appoſitum pactum reſolutiuum, quod ſtatim operatur ſtante declaratione per Theophilum facta, Alex. in l. inſulam, in 16. fallen. de verb. oblig. Put. l. vltima, de tranſact. Neq; in hoc cenſeri debet repetita dilatio 15. dierum appoſita diſdictæ, quæ expreſsè fieri debebat cum ſit diuerſa ratio: iſta enim diſdicta eſt merè voluntaria ex parte creditoris, ideo conſentaneum eſt, vt detur aliqua honeſta dilatio debitori ad pecunias parandas: ſed diſdi-
2 cta hæc quæ fit vigore pacti reſolutiui, nõ pendet † à voluntate creditoris, ſed a negligentia debitoris negligentis id, ad quod tenebatur, perficere. Quare & ſtatim reſoluitur contractus creditore volente, prout in caſu iſto voluiſſe appatet, nec exſpectanti ſunt alij 15. dies, non vigore conuentionis, cum hoc actum non fuit, nec ex natura cõtractus, cum pactum reſolutiuum ſtatim operetur: ne-
3 que † eſt ferendum, vt quis ex eo contractu quem non impleuit, commodum conſequatur, l. Iulianus, §. offerri. de act. empt. Goz. cunſ. 1. nu. 1. & conſ. 31. nu. 4.

Neque obſtat Put. deciſ. 68. li. 3. quia rationes illius deciſionis ſunt omnino diuerſæ, & ceſſant in illo caſu, in quo aderat clauſula præcedente diſdicta: hic nõ adeſt pa-
ctum expreſſum, † quod eo ipſo intelligatur ſocietas diſ- 4
dicta, & poteſt adduci ſimili de emphyteuta, vt per Clar. in §. emphyteuſis, qu. 9.

SERAPHINI.

Ciuitatis Caſtelli bonorum. Veneris 21, Nouembris, 1572.

SVMMARIA.

1 *Concordia principalis, quæ ſonat in diuiſionem, ſi fuit habita à contrahentibus pro perfecta, à perſona recedere licet.*

2 *Tempus quando dicatur adiectum cauſſa differendæ obligationis, & quando limitandæ.*

DECISIO CXXXV.

FVit per Dominos concluſum in caſu iſtius cõtractus
licere recedere à perſona, quia † principalis cõcordia, 1
quæ ſonat in diuiſionem, habita fuit à cõtrahentibus pro perfecta, iuxta communem doctrinã quam refert Alciat. in l. ſi quis arbitratu, nu. 27. de verborum obligat. Neque hic habet locum l. fin. C. de contrahen. empt. Et eandem opinionem tenent Alexand. & Ambro. Opiz. in d. l. ſi quis arbitratu, ſed difficultatem faciebat Dominis tempus adiectum, eo quod, aut eſt adiectum cauſſa differendæ obli-
gationis, aut cauſſa limitandæ: † ſed hic non videtur ad- 2
iectum cauſſa differendæ, ergo cauſſa limitandæ, fuit allegatus Ruin. conſ. 82. nu. 3. libr. 1. & Iaſ. in l. eum qui, §. qui ita. col. 5. in ſecunda lect. de verborum obliga. Et hoc maximè videbatur dicendum ratione ſubiectæ materiæ, cum valor bonorum ſtabilium ſit auctus, licet nõnulli ex Dominis contrarium ſentirent, dummodo fieret æſtimatio ad rationem illius temporis. Ideò ſuper hac parte nihil reſolutum, ſed ordinatum, vt denuò cauſſa proponatur cum eiſdem informationibus, & partes in memorialibus reſtringant ſe ad hoc vltimum caput.

SERAPHINI.

Imolen. Caſtrorum. Veneris 22. Aprilis, 1575.

SVMMARIA.

1 *Priuatio ſine cauſſa facta à Papa in prophanis non tenet ſecus in beneficialibus.*

2 *Exſecutio ſententiæ latæ in contumacia non poteſt fieri, niſi poſt annum.*

3 *Præſumendum non eſt pro decretis cameralibus, niſi quatenus conſtet ex actis.*

4 *Priuari nemo poteſt bonis ſuis de iure communi ob contumaciam.*

5 *Taciturnitas non nocet ei, qui ſcit ius ſuum ſaluum eſſe.*

DECISIO CXXXVI.

LIcet in beneficialibus, in quibus Papa habet poteſtatem abſolutam, teneat priuatio per eum facta, etiam
ſine cauſſa, vt per Mohed. deciſ. 86. Et † ideo tali caſu adhi- 1
beretur fides enuntiationi ab eo emanatæ, tamen in prophanis ſecus eſt, ideo verificanda eſt narratiua Clementis in ea parte, in qua aſſerit Caſtra Tuſignani, & Fontanæ per priuationem Riccardi de Alidoſiis ad Cameram Apoſtolicam fuiſſe legitimè deuoluta, ſed ex his, quæ deducuntur, non fuiſſe verificatam, tenuerunt Domini. Nam decreta Cameralia oſtendunt priuationem fuiſſe
factam in contumacia, † quo caſu non poterat deueniri 2
ad exſecutionem, niſi poſt annum, l. fin. de requi. rei. Et latè alias fuit diſcuſſum in vna Roman. Canonicatus in foro piſcium de anno. 1567. coram R. D. Cotta. Alienatio vero per Clementem facta fuit intra hoc tempus, ex quo apparet perperam factam fuiſſe, & de tempore quo nondum fuerant caſtra ad Cameram apoſtolicam deuoluta.

Accedit

Digitized by Google

Accedit decretorum nullitas, de qua ex inſpectione con-
ſtare videtur, cum ſint ſine citatione: aſſertioni enim
procuratoris fiſci, cum ſit pars, non eſt credendum, l. nul-
lus, de teſtibus. Neque pro decretis camerabilis eſt præ-
3 ſumendum, † cum pro ſententia lata contra abſentem ni-
hil præſumatur, niſi quatenus cõſtet exactis, But. cõſi. 24.
Curt. conſil. 3 to. nu. 5. lib. 3. Maxime, quia de iure com-
muni non poteſt, quis ob contumatiam priuari bonis
4 ſuis, vt per Doct. in l. 1. §. fin. ſi quis ius dicen. non obtem-
per. Ideo ſi vel de ſtylo, vel de conſuetudine, aut vigore
ſtatutorum contrarium ſeruatur, talis probatio ex contu-
macia reſultans dicitur preuigiliata, & ſententia vigore
eius lata nunquam tranſit in rem iudicatam, vt ex ſenten-
tia Innocent. Abb. Ang. Roman. Alexãd. & aliorum tradit
idem Curt. conſil. allegeto nomer. 3. Nec poteſt dici Ric-
5 cardum acquieuiſſe, cum poſtea † reclamauerit: ſed & ſi
non reclamaſſet data iniuſtitia ſententiæ, nihil ei obeſſet
taciturnitas, cum ſciuerit ius ſuum ſibi ſaluum eſſe. Nec
obſtat ſententia vltima contra communitatem Imolæ,
& Alidoſium lata. Quia nunc de eius iuſtitia, vel iniuſti-
tia quæritur: & ſi eſt iniuſta, vt ex deductis conſtare vi-
detur, cum conceſſio de feudo non deuoluto ſit nulla, c.
1. ſi quis fecer. inueſtit. vtique nec tranſiuit in iudicatum,
neque confirmari, vel exſequi poteſt, c. inter ceteras, &
ibi Doct. de re iudica.

SERAPHINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Lunæ, 19.
Martij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, quod ius patronatus habeatur ac ſi ex vera dotatione, & fundatione competeret, quid operetur.*
2 *Clauſula, quod non poſſit derogari, niſi de toto tenore, & data plena, ſpecifica, indiuidua, expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales mentio fiat, quid operetur.*
3 *Clauſula, & tuus ad id expreſſus accedit aſſenſus, eſt maximæ efficacia.*
4 *Clauſula derogatoria continent proteſtationem defectus voluntatis in diſpoſitione ſequenti.*
5 *Reuocatio facta per viam legis cum clauſula derogatoria, non tollit præcedentes diſpoſitiones habentes clauſulam derogatoriam, niſi adſit clauſula, etiam ſi de illis eſſet facienda expreſſa mentio, vel clauſula, quorum tenores, & num. ſeq.*
7 *Teſtamenti mutatio in pura & mera voluntate conſiſtit, quæ etiam ex coniecturis colligitur, non obſtante aliqua clauſula derogatoria in primo poſita teſtamento.*
8 *Suſpenſio quinquennalis æquiparatur derogationi.*

DECISIO CXXXVII.

FVit reſolutum indultum Marchiodinis ſuffragari ad-
uerſus regulam reſeruatoriam fel. rec. Pauli Quarti
propter clauſulas in eo contentas prægnãtiores clauſulis
1 regulæ. Et primo fuit conſiderata clauſula, quod † ius pa-
tronatus huiuſmodi habeatur, ac ſi ex vera dotatione, &
fundatione competeret, quę facit vt licet hęc qualitas in-
ſit ex priuilegio, debeat tamen regulari prout regulantur
ea, quæ ex dotatione, & fundatione competunt, niſi de
mente contraria Papæ appareat, alias nihil operaretur il-
la æquiparatio. Ideo non cenſetur in dubio derogatum,
Gemin. in c. cum in illis, §. illis vero, nu. 9. de præben. in 6.
2 Secundo fuit ponderata clauſula, quod † non poſſit
derogari, niſi de toto tenore, & data plena, ſpecifica, indi-
uidua, expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per
clauſulas generales idem importantes mentio fiat, quæ
clauſula verbis adeo præciſis concepta importat, vt non
poſſit tolli per aliam clauſulã, quæ ita concipiatur, etiam
ſi expreſſa de clauſulis derogatoriis mentio facienda eſſet.
Vt per Federic. de Sen. conſil. 233. Card. conſil. 2. Pariſ.
conſil. 42. nu. 15. vol. 4. Gozad. conſil. 9. nu. 26. Silu. de be-
nefic. part. 3. q. 14. cum aliis.
Tertiò fuit ponderata clauſula, & † tuus ad id expreſ- 3
ſus accedit aſſenſus, quæ eſt maxime efficaciæ, cum in du-
bio nunquam cenſeatur Papa defectum conſenſus ſup-
plere velle.
Quartò fuit ponderata illa clauſula, *non autem*, per
clauſulas generales idem importantes, quæ videtur talem
formam inducere, quæ non poſſit per æquipollens adim-
pleri, licet in voluntariis regula ſit in contrarium, vt per
Iaſ. in l. t. de liber. & poſthum. & maximè, quia clauſulæ
generales regul. non poſſent dici idem importare, vt infra
dicetur.
Quintò fuit conſideratum, quod iſtæ clauſulæ † dero- 4
gatoriæ continent proteſtationem defectus voluntatis in
diſpoſitione ſequenti, vt per Bart. & alios in l. ſi quis, in
princ. de leg. 3. Ideò ab huiuſmodi proteſtatione non eſt
recedendum, niſi conſtet de contraria voluntate, de qua
non dicetur exemplo, vt infra dicetur.
Non obſtant in contrarium deducta.
Et primò, quod † dicitur, reuocationem factam per 5
viam legis cum clauſula derogatoria tollere omnes præ-
cedentes diſpoſitiones, etiam clauſulam derogatoriam
ad ſequentia habentes, ad Bart. in extrauag. de reprimen.
in verb. non obſtante. Calder. conſ. 11. de priuil. cum aliis.
Quia quicquid ſit de iſta quæſtione valdè inter Docto-
res controuerſa, videtur quod receptior opinio ſit, quod
hoc ſit verum, † quando cum clauſula derogatoria poſita 6
in lege, vel conſtitutione concurrit clauſula, etiam ſi de
illis eſſet facienda expreſſa mentio, vel clauſula quorum
tenores. Et in iſtis terminis loquitur Rip. qui cæteros cu-
mulat in c. 1. nu. 55. de reſcript. Tiraq. de ll. connubial. glo.
7. num. 204. Vbi allegat rationem, quia Princeps, qui eſt
lex animata, poteſt fingere expreſſum, quod expreſſum
non eſt. Et iſtis terminis procedit ſtylus curiæ, de quo fa-
cit mentionem Rip. loco allegat. & Caſſad. deciſ. 10. ſuper
reg. quem refert, & ſequitur Gabriel. de clauſul. cõcluſ. 5.
num. 11. 12. & 13. Et ideò inualuit ſtylus apponendi dict.
clauſulã, quorum tenores, ſine qua de ſtylo Rotæ infini-
tæ derogationes remanerent inefficaces, Gozad. conſil. 9.
num. 27. cum aliis.
Secundò non obſtat, quod † in materia æſtimatoria 7
Doct. contentantur ad reuocationem prioris teſtamenti
facti cũ clauſula derogatoria, quod cum poſteriore con-
currant aliquæ cõiecturæ mutatæ voluntatis, vt per Soc.
in l. ſi mihi, & tibi, §. in legatis, de leg. 1. Couarru. in rub. de
teſtamentis, part. 2. nu. 19. cum aliis latiſſimè deductis in
vna Forliuien. coram R. P. D. de Graſsis. Quia re vera to-
ta iſta materia pendet à voluntate, & ideo nihil mirum, ſi
quando ex coniecturis conſtat, de voluntate reuocandi
teſtamentum, cenſetur reuocatum. Sed in caſu, de quo
agitur, tanta eſt prægnantia clauſularum indulti, vt ſupe-
ret longè efficaciam aliarum in regula contentarum, &
ideò de iſta contraria voluntate non conſtat, imò potiùs
conſtat noluiſſe derogare, ex quo clauſulæ iſtæ vltimæ
ſunt debiliores. Et iſtam prægnantiam, & geminationem
conſiderant Pariſ. 42. col. fin. lib. 4. licet in caſu ſuo adeſſet
clauſula pro expreſsis, &c. Federic. d. conſ. 233. ſub num. 7.
verſ. præterea.
Tertiò non obſtat, quod regula ſuſpendat, non autem
reuocet indulta. Quia † cum ſuſpenſio ſit ad quinquen- 8
nium, æquiparatur derogationi, Sarnen. in regula de non
tollen. iur. quæſit. q. 10. nu. 6. Put. deciſ. 289. lib. 3.
Quartò non obſtat, quod Papa non poſsit imponere
legem ſucceſſori, quia non imponit legem poteſtati, ſed
voluntati, Syluſ. de beneſic. par. 3. q. 14. nu. 14. Ad alia ſuffi-
ciens poteſt colligi reſpõſio ex ſupradictis. Ideò Domini
amplexi ſunt iſtam partem, quæ magis videtur congruere
ſtylo, & quæ concordat cum antiquis deciſionibus in hac
cauſſa factis, & alias allegatis.

Google

SERAPHINI.

Roman. ſiue Tyburtin. vſusfructus. Veneris, 22. Octobris 1574.

SVMMARIA.

1 *Interpretatio lata ſit in legatis, & maximè quando eſt factum vxori.*

2 *Reſeruatio facta à teſtatore in dubio debet interpretari, vt magis conueniat menti ipſius.*

DECISIO CXXXVIII.

FVit tentum, in legato facto Fauſtinæ vſusfructus omnium bonorum contineri vſumfructum Caſalis, de
1 quo agitur, tum † quod in legatis ſit lata interpretatio,
tum quod factum eſt vxori, Tiraquel. in præfat. leg. l. ſi vnquam, num. 12. C. de reuocan. donat.

Nec obſtare illa verba, *excepto Caſali, quod reſeruauit ſibi, & ſuis hæredibus liberum, &c.* Tum quod videntur eſſe enũtiatiua conditionum ſocietatis, non autem diſpoſitiua. Tum quod ſine dubio illud verbum, *liberum*, debet referri ad ſocietatem, nempe quod ſit liberum à ſocietate. Nã huiuſmodi reſeruatio reſpectu vſusfructus non conuenit ſibi teſtatori, cum teſtamentum morte confirmetur. Et
2 ideo talem reſeruationem ei non conuenire. Quare † licet poſſit conuenire heredibus, tamen ſumi debet illa interpretatio, quæ magis conuenit, & quæ ratione contextualitatis videtur ſolum reſpicere ipſam ſocietatem.

SERAPHINI.

Romanenſis caſalium. Lunæ, 20. Februarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Pœna l. fin. C. de iure emphyt. quæ loquitur in emphyteuta, non habet locum in conductore ad longum tempus, nu. 7.*

2 *Vtile dominium transfertur in locatione ad longum tempus, ſicut in emphyteuſi.*

3 *Pœna priuatiua non habet locum, niſi expreſſe in iure caueatur.*

4 *Penſio in locatione ad longum tempus eſt proportionabilis fructibus: ſecus in emphyteuſi.*

5 *Remiſſio ob ſterilitatem fit in locatione longi temporis: ſecus vero in emphyteuſi.*

6 *Extenſio in pœnalibus non debet fieri de caſu ad caſum, niſi in omnibus, & per omnia par ſit ratio.*

7 *Extenſio pœnæ debet fieri in terminis l. fin. C. de iure emphyt. ad conductorem ad longum tempus.*

8 *Leges loquentes in contractu emphyteutico non debent trahi ad contractum locationis perpetuæ, vbi eſt rationis diſparitas.*

Emphyteuta non poteſt ſublocare inuito domino: ſecus in conductore.

9 *Contemptus maior eſt in emphyteutha, quam in conductore.*

10 *Differentia multa inter contractus emphyteuſis, & locationis ad longum tempus, ex communi.*

11 *Æquiparatio quæ fit inter locationem ad longum tempus, & emphyteuſin quo ad vtile dominium, non debet trahi ad pœnam priuationis.*

12 *Opinio Fulgoſij, & ſequacium circa æquiparationem contractus emphyteuſis, cum contractu locationis ad longum tempus, eſt communiter reprobata.*

DECISIO CXXXIX.

QVia ex duobus præcipuè capitibus Reueren. Fratres ſancti Clementis, & Pancratij prætendunt, D. Horatium incidiſſe in pœnam priuationis ob conceſſiones ab eo factas diuerſis perſonis quarundam pedicarum terræ pertinentium ad directum dominium Eccleſiæ ſancti Clementis, à qua q. d. Ant. eius pater caſalia, quæ comprehendebant iſtas pedicas, ad tertiam generationem conduxerat, prout in inſtrumento in actis producto. Quorum alterum innititur ratione diſpoſitionis l. fin. C. de iure emphyt. Alterum vero prætenditur ratione interuerſionis directi Dominij, quæ ex dictis conceſſionibus reſultare videtur, attento quod in eis partim nulla fuit facta mentio dominij directi Eccleſiæ, partim quod D. Horatius reſeruauit ſibi directum dominium. Ideo pro veritate habenda Domini diſtinxerunt iſtas duas difficultates. Et in primis voluerunt videre ſi de iure eſt verum,
quod † pœna d. l. fin. quæ loquitur de emphyteuta, locum 1
ſibi vendicet etiam in conductore ad longum tempus. Et quia hæc quæſtio habet hinc inde ſuos auctores, & forte communior ſententia eſt pro parte affirmatiua, tamen placuit in tanta controuerſia rationes vtriuſque partis expendere. Igitur quæ pro parte affirmatiua deducunt, ſunt hæc.

Primo quod inter iſtos contractus locationis ad longum tẽpus, & emphyteuſis nulla ſit, niſi verbalis differẽtia. Faber. §. item finitur. Inſtit. de vſufruct. & §. adeo loca. Imol. c. ad audientiã. de reb. eccleſiæ non alien. Iaſ. in l. naturaliter. nu. 13. de acquit. poſſeſſ. Ruin. cõſ. 156. num. 6. lib. 1. Crot. conſil. 22. nu. 6. cum aliis cumulatis per Tiraq. de retrat. lignag. §. 1. gloſſ. 4. nu. 84.

Secundo, quia, vt idem Doct. referunt, & communiter
tradunt omnes in l. codicillis. §. inſtituto, de leg. 2. In † tali 2
locatione ad longũ tempus transfertur vtile dominium, quemadmodum in emphyteuſi.

Tertio hęc fuit ſententia Bart. in l. 1. §. quod autem il 2. de ſuperficieb. vbi comparat ſuperficiarum emphyteutæ, quẽ ſequuti ſunt multi Doct. Imol. in cap. potuit. num. 8. locat. Soc. conſil. 287. nu. 2. lib. 2. Aret. cõſil. 55. col. 1. Dec. conſil. 164. col. 1. cum aliis qui cumulari poſſent.

Quarto, & vltimo, in terminis hæc quæſtio fuit per Fulg. deciſa. conſ. 240. quẽ multi ſequuti ſunt, Alex. conſ. 17. nu. 1. in 4. Iaſ. in l. 1. nu. 35. C. de iure emphyt. Ruin. cõſ. 161. nu. 30. lib. 1. Natt. cõſil. 114. nu. 3. Tiraq. vbi ſupra.

His tamen non obſtantibus maior pars Dominorum contrariam ſententiam veriorem eſſe exiſtimarunt, ſcilicet quod pœna d. l. fi. non debeat extendi ad conductorem ad longum tempus.

Et primo, quia nullibi in iure reperitur cautum, quod
talis pœna locum habeat in conductore, quæ † cum ſit 3
pœna priuationis, nunquam habet locum, niſi expreſſo iure caueatur, gl. in §. cum igitur. in Auth. de non eligẽ. ſecũdo nub. gl. in c. ſi. de iur. patr. l. & ſi quis. §. diu⁹. de religio & sũpt. fune. Dec. cõſ. 466. n. 8. Aym. cõſ. 205. n. 37. cũ ſimi.

Secundo, quia priuationis pœna, de qua in d. l. fin. fuit iure ſingulari introducta in contractu emphyteutico, cui fuit data propria, & diſtincta forma a contractibus emptionis, & locationis in conſtitutionib. Zenonis, & Iuſtiniani, d. §. adeo. Inſt. loca, & toto tit. C. de iure emph. adeo quod nõ ſolũ nomine, ſed etiam re ipſa ipſi contractus in
multis differunt, nam † reſpectu penſionis differunt, cum 4
in locatione ſit proportionabilis fructibus, ſecus in emphytheuſi. Et hæc eſt communis Doct. ſententia, vt per Bar. in d. l. 1. nu. 4. & ibi Iaſ. nu. 35. Aretin. conſi. 55. num. 4. Bellon. conſ. 21. nu. 18. Natt. qui de communi conſ. 49. nu. 7. Cagnol. in l. 2. nu. 222. C. de reſcin. vendi. Contractus enim locationis eſt oneroſus, emphytheuſis vero gratuitus, Corn. cõſil. 285. nu. 9. lib. 3. Clar. §. emphytheuſis. q. 8. verſ. ſed pone. Prætcrea in locatione datur reſtitutio ex capite lęſionis, Bart. in l. ſi quis cõduxerit. loca. gl. in l. ſi vno. eod. tit. Bald. in rub. C. de iure emphy. Corn. d. conſil. 285. nu. 9.
Itẽ † locatione longi tẽporis fit remiſſio ob ſterilitatem. 5
ſecus in Emphyteuſi, Cyn. & Bal. d. rub. C. de iur. emphyt. Anchar. & Imol. d. c. potuit. Aretin. d. cõſil. 55. Iaſ. d. l. 1. nu. 21. Item conductor melioramenta retrahit, ſecus emphyteuta, Zaſ. ibidem nu. 37. & in l. 2. nu. 38. Alias differentias tradit Spec. de emphyt. & ibi. Io. And. q. 4. Aret. in conſil. 111. nu. 6. Boer. deciſ. 234. Et colligitur differentia ex lectura auth. de non alienan. & emphy. per tot.

Tertio

Digitized by Google

6 Tertio ex prædictis infertur, † quod in pœnalibus non debet fieri extenſio de vno caſu ad alium, l. factum. ſ. in pœnalib. de reg. iur. Bald. in l. cū proponas in fi. C. de hered. inſtit. §. item mixta, & ibi gl. Inſt. de actio. Et licet ex identitate rationis hoc aliquando fiat, tamen hoc procedit vbi per omnia par eſt ratio, c. 1. §. porro, vbi Bald. col. 3. quæ fuit prima cauſ. amit. benef. idē Bald. in l. ſi quis id. & ibi Alex. de iuriſd. omn. iud. Dec. conſil. 555. n. 8. cum aliis.

7 Quarto, quod † reſpectu pœnæ non debeat fieri iſta extenſio in terminis, d. l. fin. tenet Alberi. in l. 2. paulo ante nu. 3. & in l. fi. circa med. verſi. ſed nunquid hæc lex. C. de iure emphy. Soc. qui eū refert, & ſequitur. conſ. 167. nu. 6. lib. 2. Ioan. Andr. in addi. ad Spec. q. 4. Iaſ. d. l. 2. nu. 42. & 164. Rimin. cōſ. 212. nu. 31. & 39. Add. ad Dec. in auth. qui rem C. de ſecr. ſan. eccl. Et in hanc partem inclinat Couarru. var. reſol. lib. 2. c. 16. nu. 2. Idem videtur ſentire in effectu Tiraq. loc. alleg. nu. 84. circa fi. vbi ait, ſed ne deciſiaris vide Alberi. & Aret. &c. Alios recentiores tenentes hanc opinionē allegant Domini informantes, quos non repeto.

8 Quinto, leges † loquentes in contractu emphyteuſis non debent trahi ad contractum locationis perpetuę, vbi eſt rationis diſparitas, ita Io. And. loco ſupra alleg. Areti. d. conſ. 55. nu. 4. & conſ. 111. nu. 6. & Rim. d. cōſ. 212. nu. 31. & 39. Quod autē reſpectu priuationis ſit rationis diſparitas, probatur, quia emphyteuta non poteſt ſublocare irrequiſito domino, d. l. fi. cōductor ſecus l. nemo. C. loca facit optime text. in l. prędia, & ibi gl. in verb. contrahendū, & Bar. C. de locat. pręd. lib. 11. iūctis his quæ de perpetuariis tradit Tiraq. loco alleg. Item contractus emphyteuti-

9 cus eſt grauitus, vt ſupra dictum fuit. Ergo † maior eſt cōtemptus emphyteutæ alienātis, quam conductoris, vt dicit Clar. d. q. 8. verſ. ſed pone. Ergo maior pœna irrogāda.

Poſtremo magis intereſt eccleſiæ deuolui prædium emphyteuticum, quam locatum. Satis ergo eſt, vt ei conſulatur per annullationem contractus alienationis per conductorem factæ. His ita conſtitutis non obſtāt exemplo conſiderata.

Et primo, in genere Doctoribus tenentibus nullam eſſe inter iſtos contractus, niſi verbalem differentiam, re-

10 ſpondetur † aſſumptum eorum eſſe falſum, & contra cōmunem Dd. ſententiam, vt ſupra deduxi in 2. fundamento, & ſi bene aduertatur ad dicta Doctorum contrariam ſententiam amplectētium, omnes fere moti fuerunt hac vnica ratione, quam eſſe falſam ex ſupradictis apparet.

Secundo non obſtat, quod in d. locatione tranſeat dominium vtile: quia non ideo ſequitur, quod in omnibus,

11 & per omnia dicti contractus ſint æquiparati: ideo † cum priuatio proueniat ex propria natura emphyteuſis, non bene arguitur de vno ad alium, vt dictum eſt ſupra in 5. fundamento.

Tertio non obſtat doctr. Bart. in d. l. 1. de ſuperficiebus, cum aliis. Quia dictum ipſius lege non probatur. Nam in l. 2. C. ne rei dominicę, vel templ. non agitur de pœna priuationis, ſed de nullitate alienationis, quæ ſunt omnino diuerſa. Ideo eius opinio merito à multis improbatur, & in ſpecie à Fulgoſ. reſpectu contractus liuellarij conſil. 7. num. 2. qui nulla alia ratione vtitur, quam quod nullibi cautum reperitur, licet fortè talis opinio non ſit tuta, vt per Dec. conſi. 164. nu. 3. ſed mirum eſt, quod cum ſit maior differentia inter locationem & emphyteuſin, quam inter emphyteuſin, & liuellum. Et idem Fulgoſ. tenuerit, quod pœna in conductione locum habeat, in liuello vero minime.

12 Quarto, non obſtat conſil. Fulgnſ. cum aliis, quia, † vt ſupra dictum eſt, fundant ſe in totali æquiparatione iſtorum contractuum, quæ de iure non ſubſiſtit.

Et ex his viſ̄ eſt hęc ſententia verior maiori parti Dominorum, & ceteris quoque, qui dubitabant, placebat, vt ſaltem hæc Doct. controuerſia prodeſſe poſſet D. Horatio ad excuſandum eum à prædicta pœna, niſi ex circumſtantiis facti, & formæ alienationum, ſiue conceſſionum aliud ſit dicendum, quod erit particulariter videndum, dato dubio cum omnibus facti circumſtantiis.

SERAPHINI.

Roman. prælationis. Mercurij. 14. Martij. 1576.

SVMMARIA.

1 *Perſona teſtis cenſetur approbata per productionem factam per producentem reſpectu etiam exceptionis propoſitæ. Imo etiam iſtud procedit in diuerſis cauſſis, nu. 2.*

3 *Iuramentum excludere errorem dicitur.*

DECISIO CXL.

FVit reſolutū, regul. l. ſi quis teſtibus, C. de teſtibus, eſſe contra D. Hieronymum, nempe, † quod per productionem teſtis perſona cenſeatur approbata, quæ cum 1 generaliter loquatur, eſt intelligenda reſpectu etiam exceptionis propoſitæ, nempe, quod Guglielmus ſit intereſſatus, & pars formalis, cum etiam inimicus poſſet approbari, & per pactum poſſit fieri, vt ſtetur depoſitioni partis aduerſæ, prout bene deducitur per D. Tiberium, Neque obſtat quod cauſſa, in qua fuit examinatus, ſit diuerſa ab illa, in qua fuit nominatus, † quia d. reg. procedit etiam in diuerſis cauſſis, ſed quod plus eſt in cauſſa il- 2 la non habebat intereſſe, & in iſta, in qua fuit nominatus, habebat intereſſe, ſed & omnes cauſſæ fuerunt mihi commiſſæ, & ipſe fuit nominatus, vt deponeret ſuper articulis, & tota cauſſa. Non obſtat prætenſus error, quia per ſcientiam ſpecificam qualitatis excludentis eum à teſtimonio, quam habuiſſe Hieronymus apparet ex procemio articulorum, iſte error excluditur, maxime cum omnes ferè teſtes per eum nominati exceptiones ex eodem fonte prouenientes parerentur. Præterea † iuramen- 3 tum excludit errorem, vt per informantes. Aliæ quoque exceptiones bene fuerunt euacuatæ per eundem D. Tiberium. Ideo concluſum, Guglielmum non eſſe reiiciendum, ſed relinquendum arbitrio in diſcuſſione teſtium, per quos Antonius prætenderet ſe probare renuntiationem Hieronymi. Fuit tamen reſeruatum, vt viderem, ſi fuit alias in hac cauſſa reſolutum, quod talis approbatio retrotrahatur ad examen præteritum, & ſi non fuit reſolutum, vt audiam ſuper hac reſeruatione D. Hieronymum, quod ego faciam, quia inueni hoc quidem fuiſſe tactum 2. Octobris præteriti, ſed non reſolutum, &c.

SERAPHINI.

Pacen. capellaniæ. Lunæ, 10. Octobris. 1575.

SVMMARIA.

1 *Subſtitutio facta duobus præſumptiue coniunctis habet locum poſt mortem vtriuſque: fallit, niſi præſumptio validior appareat, num. 5.*

2 *Perſona in medio poſita, quæ ab inteſtato ſuccedit, excludit ſubſtitutum.*

3 *Subſtitutio ſi eſt facta pluribus ſub vna & eadem oratione, pluralitas non reſoluitur in ſingularitatem.*

4 *Interpretatio facienda eſt in fauorem eccleſiæ, cuius intereſt habere patronos.*

6 *Caſus omiſſus ſi eſt ſimilis expreſſo, ex coniectura mente fit extenſio.*

DECISIO CXLI.

CAuſſa fuit diligenter diſcuſſa, & circa primam difficultatem, an ſit locus ſubſtitutioni filiorum, & deſcendentium Didaci per obitum Petri ſine filiis, non expectata morte Ariæ ſtantibus verbis teſtamenti, quæ ita ſe habent, *quod ſi Petrus, & Arias filij, & deſcendentes nepotes ſui Didaci de Azeuedo, &c.* Domini inclinabant contra informantem, ex pluribus.

Primo ex doctr. Bar. in l. quidam teſtamento, nu. 4. & 5.

1 de vulg. & pup. vbi † vult, qood quando quis ſubſtituitur
duobus, exſpectanda eſt mors vtriuſque, maxime ſi con-
currat coniectura coniunctionis, vtpote, quia eſſent in-
ſtituti filij: hæc enim facit, vt coniunctus excludat ſub-
ſtitutum, & iſte eſt caſus noſter, cum petrus & Arias inſti-
tuti eſſent filij teſtatoris, quæ viſa eſt vrgens coniectura
contra ſubſtitutos, maxime propter clauſulam, *eorum lo-
co ſuccedant*, quæ eſt concepta per dictionem pluralem,
quæ non poteſt verificari vno tantum decedente.

Secundo deducebatur doctr. quam communiter te-
nent. Doct. in l heredes mei. §. cũ ita, ad Trebel. refert Go-
2 zad. conſil. 54. num. 5. quod † cum hic adſit perſona, quæ
ab inteſtato excluderet filios Didaci, nempe petrum Ariæ
filij teſtatoris, filius is ex præſumpta mẽte defuncti exclu-
dit ſubſtitutum, facit text. in l. Publius. §. Titia de condi. &
demonſtr. Aym. conſil. 161. num. 5. Et hanc coniecturam
adiuuat, quod non ſolum filij fuerint primo vocati, ſed
etiam eorum deſcendentes, & ita Petrus expreſſe eſt vo-
catus. Quod etiam corroboratur ex eo, quod in aliis gra-
dibus ſubſtitutionum vocauit proximiores.

Tertio ex eodem §. cum ita, Doct. aliam eliciunt con-
cluſionem, quæ facit ad præſentem inſpectionem, quæ
3 eſt, quod † quando ſua vna & eadem oratione facta eſt
ſubſtitutio pluribus, pluralitas non reſoluitur in ſingula-
ritatem, Zanch. ibidem num. 893.

Et hanc ſententiam quarto confirmabant ex doctr. Io.
And. in c. nobis, in verb. contraxit, de iure patr. quẽ refert
4 Lãbertin. de iure patron. lib. 1. art. 12. 1. q. princ. fol. mihi 9,
nempe, † quod ſit facienda interpretatio in fauorem ec-
cleſię, cuius intereſt habere patronos. Dec. conſ. 149. nu. 4.

Et ex his tollere videbantur ea quæ docte, & ſubtiliter
conſiderauit D. Coraſius, cum allegata per eum videli-
5 cet † locum haberent, vbi in contrarium non militet va-
lidior præſumptio, prout eſt illa, quæ oritur ex cõiunctio-
ne per ſupra deducta. Nam illud, quod teſtator voluerit
adeſſe tres patronos, non videbatur ita explicate dictum
à teſtatore, vt non potius videatur ita euentualiter diſ-
poſuiſſe, & per talem formam præciſe præſcripſiſſe.

Quantum vero ad perſonam D. Io. de Leguizano, an
ſit compatronus, Domini habebant eum pro indubita-
to patrono, & ex hoc capite erant pro informante, con-
currente approbatione ordinarij. Nam licet huic caſui
non fuerit expreſſe per teſtatorem prouiſum, cum Al-
phonſus Perez tertius patronus non nominauerit, tamen
6 vbi † caſus omiſſus eſt omnino ſimilis expreſſos ex conie-
cturata mente fit extẽſio, Dec. in l. ſi mater, nu. 2. C. de in-
ſtit. & ſubſti. Tiraq. de retract. lignag. §. 2. gl. 1. nu. 19. & §.
20. gl. vnica, nu. 11. Dec. conſ. 227. in fi. Aym. conſ. 326.
nu. 8.

Ideo ex hoc capite putabant cauſſam poſſe decidi, ſed
ego adhuc amplius deliberandum cenſeo: ſi enim ex
priori capite Michael præſentatus à Ioanne obtinere nõ
poteſt, ex eo, quod iuſpatronatus ſpectat ad filium Dida-
ci, videtur ſequi. quod iure accreſcendi Petrus filius Ariæ
habuit duas voces, & per conſequens præſentatus ab eo
eſſet præferendus: ſed etiam circa primam partem mihi
videtur maxime veriſimile, quod teſtator voluerit ſem-
per adeſſe tres patronos. Quæ coniectura, ſi in facto ſub-
ſiſteret, forraſſe contraria opinio, quam defendit D. Co-
raſius, eſſet verior. Ideo ſuper omnibus cauſſam iterum
proponam.

SERAPHINI.

Salaman. iuriſdictionis. Die 5. Maij. 1574.

DECISIO CXLII.

DVo fundamenta, quæ fiebant pro parte R. D. Abba-
tis, fuerunt per Dominos reiecta. Primum eſt, quod
diſpoſitio §. ad hæc. loquatur tantum de dignitatibus in
cathedrali. Nam cum Concilium generaliter diſponat,
& addat etiam *viſitando*, apparet, quod voluerit omnes di-
gnitates epiſcopo inferiores, quibus ius viſitandi aliqua
ratione competat, complecti, quæ qualitas etiam non-
nullis, extra cathedralem competere poteſt. Poſterius
fundamentum reiectum fuit, ſcilicet illud, quod fiebat
ſuper erectione, quaſi hæc iuriſdictio fuerit in erectione
pro dote aſſignata, iuxta Achil. deciſ. vnica, de reuo. vni.
nu. 1. Quia non ſumus in ſimplici dotatione, ſed in con-
firmatione conſuetudinis, Pariſ. conſ. 19. num. 44. & 45.
lib. 1. Achil. deciſ. vnica, de reuoc. vnio. ſed quia materia
eſt exemplaris, Domini ordinarunt, vt dubitarem, an di-
ſpoſitio §. ad hæc, ſit fauorabilis, vel odioſa.

SERAPHINI.

Roman. Turris bubalariæ. Die Lunæ,
15. Ianuarij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Pactum legis commiſſoriæ, quando contractum dicatur re-
ſoluere.*

2 *Diuiduum, vel indiuiduum quatuor dicitur modis.*

3 *Contractus cenſus, & contractus venditionis ſunt omnino
diuerſi.*

DECISIO CXLIII.

DOmini habuerunt hanc materiam pro difficili, quia
continet plures concluſiones, quæ indigent parti-
culari diſcuſſione, & diſtinguendo materias placuit, vt in
primis videretur, præſuppoſito, quod ſimus in pacto l.
commiſſoriæ, quod erit particulariter videndum, ſi pars
Dominorum de Vellis hoc neget, ſtatuatur in facto, an 1
pro iuſto pretio caſale, de quo agitur fuerit venditum, ita
vt hoc caſu locum habeat limitatio Dd. quam refert Ti-
raquel. de retract. conuent. num. 8. & 136. quod ſi ex iuſti-
tia pretij tollatur hoc motiuum, tũc erit videndum, an ſi-
mus in materia diuidua, vel indiuidua, & † dicitur qua- 2
tuor modis, vt per Bart. in l. Græcè. §. illud commune, nu.
4. de fideiuſſ. Et dubium facit, quia ratione voluntatis, &
ratione dependentiæ videntur iſti contractus inſepara-
biles, & indiuidui, &, vt loquuntur Doct. noſtri, corre-
ſpectiui. In contrarium, quod ſimus in materia diuidua,
facit dubitationem, quia † iſti contractus habent formas 3
omnino diuerſas, & nihil commune habent contractus
cenſus cum contractu venditionis. Ideo videntur æquè
principales, quo caſu ſuccedunt ea, quæ habentur in l.
ſicut. §. interdum, & quod no. ibi Paul. de Caſt. loca. cum
multis allegatis pro hac parte, ſuper quibus diſtincte erit
procedendum.

SERAPHINI.

In eadem Roman. Lunæ, 5. Nouembris. 1573.

SVMMARIA.

1 *Pactum legis commiſſoriæ non intrat in contractu cenſus.*

2 *Conſenſus deficit in contractu cenſus, in quo pactum legis
commiſſoriæ eſt appoſitum.*

3 *Pactum vbi non eſt contra ſubſtantiam contractus, non de-
ficit conſenſus.*

4 *Pactum faciens tranſire contractum in alium ſpeciem non
valet.*

DECISIO CXLIV.

FVit per Dominos concluſum, pactum, † de quo agi- 1
tur, non intrare in contractu cenſus, per regulam c. ſi.
de cõd. appel. cum ibi not. & l. per ſeruum. §. fin. de vſu, &
habitat. Bald. in l. ſi pater. de adopt. Bart. in l. a. nu. 7. C. de
iure emphyt. late Doct. in authẽt. ingreſſi. de ſacroſanct.
eccleſ. Et huius cõcluſionis ratio inter alias eſt illa potiſ-
ſima, quã tradit Bald. in c. 1. §. fin. nu. 7. per quos fiat inue-
ſtit. quia pactum hoc in ipſo contractu cenſus appoſi-
tum tendit ad offendendum ipſum actum, cum ſit con-
tra ipſius actus ſubſtantiam, qua remota remouetur ipſe
actus, Abb. in d. cap. final. numero 4. Deficit † enim con- 2
ſenſus, qui requiritur pro ſubſtantia ipſius actus, adeo,
quod videtur, vel quod partes voluerint facere pactum
eluſorium,

Digitized by Google

eluſorium, l. an inutilis, de acceptil. vel quod voluerint in
aliam ſpeciem contractus conſentire, vt in caſu propoſi-
to, in quo potius videtur, quod voluerint contractum
pignoris fœneratitium à iure reprobatum conſtituere,
vt per Laurent. de Rodulph. tractat. de vſur. part. 2. Guid.
3 Pap. ſing. 477. cum aliis per informãtes allegatis. Si † vero
pacta non ſunt contra ſubſtantiam contractus, conſen-
ſus non deficit.

Non obſtat text. in l. eum precario. Quia pactum illud
potius eſt contra naturalia contractus, quam contra ſub-
4 ſtantialia, vt multi Doctor. tenuerunt. Tum † etiam, quia
non procedit vbi pactum fecit, vt contractus in aliam
ſpeciem tranſeat, quam eſt cenſus, &c. vt poſt Bar. in l. vbi
ita donatur, de donat. cau. mor. voluerunt Doct. in dicta
authent. ingreſſi. Dec. conſil. 233. col. final. Cagnol. in l.
contractus, nu. 70. de regul. iur. An vero venditio, & reli-
qua in inſtrumento, de quo agitur, corruant, erit particu-
lariter videndum.

SERAPHINI.

Armen. bonorum. Veneris, 20. Februarij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Procurator poſt litem conteſtatam non poteſt reuocari, niſi eo, & aduerſariis conſentientibus.*

2 *Conſenſus procuratoris qui eſt effectus dominus litis, non eſt neceſſarius in eius reuocatione, niſi tantum pro conſeruatione ſuæ famæ.*

DECISIO CLXV.

QVantum ad Paulum Domini dixerunt, quod licet
regula ſit, quod procurator Dominus litis effectus,
1 non † poſſit reuocari, ca. 2. de procurat. in 6. limitatur ta-
men, niſi ipſe procurator, & aduerſarij cõſenſerint, Paul.
de Caſtr. in l. quæ omnia, nu. 2. in fin. de procurat. Sarnen.
deciſ. 28. relatus per Ant. Aug. de reuoc. procurat. & de
conſenſu procuratoris non multũ curatur, quia eius con-
tradictio non impedit effectum reuocationis in præiu-
2 dicium reuocantis, ſed † id facit tantum vt pro conſer-
uatione ſuæ famæ cognoſcatur, an ſit iuſte reuocatus, a-
lias ſi ſe ingereret, eſſet ſuſpectus, l. quæ viã de procurat.
Caſſad. deciſ. 2. de appel. num. 4. & 5. Abb. in c. mandator.
in primo not. de procurat. Put. deciſ. 302. libro ſecundo,
incipient. procurator poſt litem conteſtatam. Et ita fuit
tentum in vna Neapolit. 11000. coram D. Sarmiento, 18.
Maij, 1565.

SERAPHINI.

Cæſarauguſtan. alimentorum. Veneris,
20. Februarij. 1573.

SVMMARIA.

1 *Adminiſtratio, annexio, incorporatio, & ſimilia important dominium ſecundum ſubiectam materiam.*

2 *Traditio eſt apta transferre dominium præcedente contractu.*

3 *Alienare propriè, an dicatur, quod in dominio eccleſiæ retinetur.*

DECISIO CXLVI.

FVit reſolutum, dominium bonorum eccleſiæ non
fuiſſe tranſlatum in dignitates, conſiderata ſeriè to-
tius negotij, & conſideratis verbis, quæ pluries repetun-
1 tur, & ſonant in † adminiſtrationem, & ſubſtituuntur di-
gnitates in locum Præpoſiti, qui nudam habebat admi-
niſtrationem, & dantur fideiuſſores de bene adminiſtrã-
do, & aliis quæ per informantes deducuntur, quæ præ-
ponderant in contrarium ponderatis, annexio, incor-
poratio & ſimilia, licet videantur importare dominium,
ca. cum omnes. de conſtitut. vbi Bald. Tiraquel. in l. ſi vn-
quam, in verb. donatione largitus, nu. 190. C. de reuocãd.
dona. tamen recipiunt interpretationem ſecundum ſub-
iectam materiam, vt de traditione dicitur, † quæ licet ſit 2
apta transferre dominium, intelligitur dummodo præ-
cedat contractus [illegible], Bart. in l. 1. nu. 4. ff. pro dot. & l.
tertia, de iure dot. Et hæc eſt adminiſtratio qualificata cũ
qualitatibus, quas capitulum appoſuit. Et tanto magis
hæc procedunt, ex quo alias iſta alienatio non tenuiſſet,
ad trad. per Oldrad. conſ. 261. & per Rebuff. de alien. rer.
eccleſ. nu. 9. Et licet gloſſ. in Clem. final. §. fin. de rebus ec-
cleſ. non alienan. in verbo, eccleſiam. poſt Hoſtien. dicat,
† non eſſe alienare proprie, quod in domino Eccleſiæ re- 3
tinetur, tamen contrarium ibi tenuerunt Imol. Zeroſel.
nu. 17. & Vital. num. 16.

SERAPHINI.

Reatin. beneficij. Veneris, 6. Aprilis. 1576.

SVMMARIA.

1 *Effectuatio alicuius contractus dicitur ſatis conſtare, quãdo per actus poſſeſſoris in illius conſequentiam venientes probatur.*

2 *Conferendi quaſi poſſeſſio ſufficit inter prouiſos.*

3 *Scientia epiſcopi præſumitur ex lapſu temporis, in quo eſt quæſita poſſeſſio conferendi capitulo.*

DECISIO CXLVII.

FVit reſolutum ſufficienter cõſtare de prouiſione Ca-
pituli facta Bentio ex protocollo Franciſci de Prato
Notarij publici, & præcipue ceſſare hanc difficultatem
ex productione inſtrumenti publici pro parte Domini
Alexandri vltimo exhibiti, & hoc caret difficultate. Quã-
tum vero ad effectuationem pariter fuit per Dominos
concluſum de ea conſtare, † ex quo Bentius poſtea de 1
anno 1523. reſignauit libere in manibus Capituli, & Ca-
pitulum contulit Mecutio, cuius collationis vigore idem
Mecutius cœpit poſſeſſionem, vt clare legitur in inſtru-
mento ſuæ poſſeſſionis: & cum continuauerit per lon-
giſſimum tempus, ex qua quidem effectuatione ſatis
conſtat prouiſionem Bentij ſortitam fuiſſe effectum, vt
in ſimili per Bald. in l. ſecunda, n. 2. C. de com. rer. alienat.
Ruin. conſ. 31. nu. 18. lib. 5. Bellon. conſ. 51. nu. 4. bene fa-
cit Oldrad. conſil. 229. nu. 2. Concurrit quoque vnus te-
ſtis de auditu, qui in antiquis facit adminiculum.

Ea vero, quæ exemplo allegantur ex conſ. Cald. 13. de
iurepatronat. Dec. conſ. 134. & aliis, procedunt reſpectu
inducendæ præſcriptionis, qua non indiget Alexander.
Non enim hic agitur inter epiſcopum Reatin. & Capi-
tulum ſuper iure conferendi, ſed † inter prouiſos, quibus 2
ſufficit quaſi poſſeſſio conferendi, cap. conſultationibus,
de iure patronat.

Neque etiam deficit titulus, cum Capitulum habeat
titulum ex Bulla Bonifacij in actis producta. Neque ob-
ſtat, quod non probetur ſcientia, & patientia Epiſcopi.
Quia nunc non agitur, an fuerit quæſita ſufficiens poſ-
ſeſſio cõferendi Capitulo, ſed hoc erit poſtea videndum,
licet etiam hoc viſum fuerit habere modicam difficulta-
tem, cum † in pluribus cauſſis in Rota fuerit reſolutũ, ex 3
temporis lapſu præſumi ſcientiam Epiſcopi.

SERAPHINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Lunæ, 15.
Februarij 1574.

SVMMARIA.

1 *Ius ſuum nemo perdit ex ſua ipſius diligentia, niſi expreſſe cautum ſit, vel terminus præfixus fuerit.*

2 *Tempus non currit impedito de iure.*

DECISIO CXLVIII.

FVit reſolutum, Ferdinandum non fuiſſe obligatum
ad aliquas diligentias, ſtante intruſione Alphonſi ad
effectum, de quo agitur, nempe, vt dicatur remiſiſſe ius,
quod habebat, cum habeamus claram iuris regulam,

quod nemo inuitus agere cogitur, toto titul. C. vt nom.
1 inuit.age.vel accu.cog. & † ex tota diligentia nemo per-
dit ius ſuum, niſi hoc expreſſe cautum reperiatur, Bart. in
l.ſolet.§.final.nu.7.de offic.proconſul.niſi præfixus fuerit
terminus, vt per Innocentium, & Abbatem, in c.exſtir-
pandæ.§.quia vero, de præbend. Mohed.deciſ.349.

Nec obſtat, quod videatur præfixus terminus in in-
dulto ſex menſium à die prouiſionis, quia decretum illud
recipit hanc interpretationem, vt intelligatur vacua poſ-
ſeſſione exiſtente, & non dato intruſo, vt fuit 9. Nouem-
2 bris proximè præteriti conſultum, cum † impedito de iu-
re non currat tempus, l.ſi in diem, & ibi Soc.n. 4. de cõd.
& demon. Maximè, cum non doceatur de aliqua collu-
ſione inter Ferdinandum, & Alphonſum, & prouiſus ab
ordinario habebat aliquam probabilem cauſſam tuendi
ſuam poſſeſſionem, ad deciſ. Ægid.598. Et ad hunc effe-
ctum ſatisfaciunt ea qualiacunque ſint, quæ per Ferdi-
nandum facta fuerunt, nempe mandatum datum ad re-
ſignandum &c. & quæ non eſſent per ſe magni ponde-
ris. Et ita concluſum fuit.

SERAPHINI.

Amerin. pecuniaria. Die 11. Februarij. 1577.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio generalis præiudicat renuntianti, dum potuerit in genere cogitare.*

2 *Renuntiatio generalis facta in tranſactione non reſtringitur contra rationem recti ſermonis, qui reſtrictionem non patiatur.*

3 *Verba, quomodocunque, & qualitercunque, & alia ſimilia generaliſſima, non poſſunt reſtrictionem recipere.*

4 *Legatum factum pauperibus in genere, dummodo conſtet de ſumma, non dicitur nullum propter incertitudinem.*

5 *Fundus an dicatur venditus ad menſuram, vel ne, attendi debet, an præcedat mentio corporis, vel mentio menſuræ.*

DECISIO CXLIX.

PRopoſiti dubium, an per quietantias, de quib. in pun-
cto, cenſeretur remiſſa ſumma 250. ſcutorum montis
vna cum fructibus q.d. Anchiſi de Catacclus. Et fuit per
Dominos vnanimiter concluſum remiſſam cenſeri. Re-
1 gula † enim iuris eſt, quod generalis renuntiatio præiu-
dicat renuntianti, dummodo potuerit in genere cogita-
re, Angel. in l. ſi certi. C. de teſtam. milit. Bart. & Doct. cõ-
muniter in l. ſub prætextu. C. de tranſact. cum aliis quos
allegat Gabriel de reg. iur. concluſ. 4. nu. 5.
2 Et licet † iſta regula limitetur, vt nõ procedat in trãſ-
actione, in qua verba generalia reſtringuntur ad rem vel
cauſſam expreſſam, l.ſi de certa. & ibi Dd. cõmuniter. C.
de tranſact. Gabriel. ibidem n. 21. tamen ſublimitatur, ni-
ſi ratio recti ſermonis non patiatur reſtrictionem, Bart.
in d.l.ſi de certa, & ibi Angel. Caſtrẽ. & Zaſ. cum aliis cu-
mulatis per eundem Gabriel. nu. 22. Igitur applicando ad
caſum propoſitum, fuit dictum hoc caſu negari non poſ-
ſe, D. Sillam potuiſſe in genere de illis pecuniis cogitare,
cum de illis per Anchiſem habitis notitiam haberet, vt
ex 7. præſuppoſito colligitur. Nec ſalua ratione recti ſer-
monis fieri poſſe reſtrictionẽ reſpectu vltimæ quietantię
ad contenta in primo inſtrumento expreſſa in eius præ-
ſtatione, propter illa verba, *tam vigore d. inſtrumenti, quam
alias quomodocunque, & qualitercunque vſque in præſen-*
3 *tem diem, &c.* Quæ verba, † cum ſint generaliſſima, & o-
mnia etiam vltra expreſſa comprehendant, non poſſunt
recipere reſtrictionem, cum non ſint poſita ad coarctan-
dum, ſed ad ampliandum, Bald. conſ. 184. lib. 4. Iaſ. conſil.
92. in fin. lib. 1. optime facit Alexand. in contrariũ allega-
tus, conſ. 11. nu. 14. verſ. ſecundo, nõ obſtat. lib. 2. & Natt.
exemplo quoque allegatus, conſ. 546. n. 22. vbi ponderat
clauſulam, ab aliis quibuſcũque & alia quacũque cauſſa,
& fatetur nu. 23. in caſu ſuo non adfuiſſe dictas clauſulas.
Nec hic militat æquitas, quam conſiderat Bald. conſil.
434. lib. 1. & refert. Aym. 221. cum vnicuique liberum ſit
de re ſua pro ſuo arbitrio diſponere.

Nec obſtat, quod dicta loca montium eſſent paupe-
rum, nam † cum relictum eſſet pauperibus in genere, 4
non habet locum hoc caſu reg. l. à Titio. de iur. propter
incertitudinem. Propterea dici poteſt effecta pauperum
iſta loca, quia legata fuit certa ſumma, & nõ certum cor-
pus, vt in tertio præſuppoſito. Quod vero poſtea teſtator
dicit ſe habere 250. ſcuta in monte fidei, non ſtat reſtri-
ctiue & limitatiue, ſed demonſtratiue, tum ex eo, quod
legatum eſt factum in piam cauſſam, & ideo potius illud
eſt appoſitum ratione hypothecæ, Tiraquel. poſt Roman.
de priuil. piæ cauſſæ priuileg. 63. circa med. tum etiã, quia
legatum incipit à ſumma, non à corpore. Et ideo † in ſi-
mili, an fundus dicatur venditus ad menſuram, vel non, 5
attendi, an præcedat mentio corporis, vel mentio men-
ſuræ tradit Corn. conſil. 59. in 4.

SERAPHINI.

Cæſar auguſtan. decimarum. Die 27. Maij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio probatur per ſententias arbitrarias, & teſtium dicta.*

DECISIO CL.

FVit reſolutum ſatis ex ſententiis antiquis emologatis,
& ex dictis teſtium probari Archidiaconum de Daro-
ca fuiſſe Rectorem loci de Calatoran, per ea † quæ tradit 1
Bartol. in l. ſocietatem. §. arbitrorũ, num. 8. ff. pro ſoc. An-
char. conſil. 103. num. 6. Soc. cõſil. 68. nu. 4. lib. 4. cum aliis
per informantes adductis. Et ideo capitulum Metropoli-
tan. quod ſuccedit loco Archidiaconi, habet intentionem
fundatam de iure communi, non obſtante, quod adſit
Vicarius perpetuus, Mohedan. deciſ. 120. Nec hodie tra-
ctari iudicium poſſeſſorium, ſed petitorium, nempe cui
debeantur decimæ, de quibus agitur. Quod vero ex teſti-
bus pro parte Canonicorum de Pilan deducitur ſuper
meritis cauſſæ, eſt extra dubium, & eget particulari diſ-
cuſſione, poſtquam erit firmatum, cui incumbat onus
probandi, Mauros non ſoluiſſe decimas, licet allegetur
fuiſſe alias coram bo. me. Fantucio reſolutum.

SERAPHINI.

Bononienſi. bonorum de Bologninis. Lunæ,
22. Martij, 1568.

SVMMARIA.

1 *Legitimorum & naturalium appellatione continentur naturales legitimati etiã in emphyteuſi, modo in ſpecie ſint ad hoc legitimati à poteſtatem habente. & Deciſ. 153 num. 2.*

2 *Legitimatio tollit maculam, quæ menti eccleſiæ repugnet.*

DECISIO CLI.

FVit reſolutum, quod † appellatione legitimorum, & 1
naturalium continentur naturales legitimari, etiam
in emphyteuſi, modo in hoc ſint in ſpecie legitimati ab
habente poteſtatem, per alleg. conſil. Pariſ. Soc. Curt. &
aliorum, & per tradita per Bero. in c. in præſentia, nu. 335.

Nec obſtat, quod in contrarium allegatur Bal. in c. quę
in eccleſiarum, nu. 34. de conſtit. cum aliis deductis. Nam
licet repugnat mẽti eccleſię, quę eſt mater pudicitię, quod
naturales ſuccedant, cum † hoc ceſſat, vbi ab eo qui ha- 2
bet poteſtatem, ſuit deleta hæc macula, vt per Beto. in lo-
co præalleg. nu. 337. Ideo limitatur eadem proportio inter
legitimatos ab Imperatore reſpectu bonorum tempora-
lium, & feudalium, & legitimatos à Papa reſpectu eccle-
ſiaſticorum, in quibus eſt abſolutus dominus.

SERA

SERAPHINI.

Romanenſis reſciſſionis contractus. Mercurij, 19. Ianuarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Dies ſolutioni adiecta interpellat pro homine.*
2 *Iuramenti vis eſt, vt debitor ſoluere teneatur, deinde repetere, ſi prætendit indebitum.*

DECISIO CLII.

FVit reſolutum conſtare ſufficienter de mora. cum
1 † enim in contractu eſſet appoſita dies ſolutioni, vti-
que ea interpellat pro homine, l. magnam, C. de contra-
henda & committen. ſtipulat. Gabriel. de ſolut. concluſ. 9.
2 idem de expenſ. concluſ. 2. nu. 9. Maximè ſtante † iuramé-
to cuius vis eſt, vt debitor teneatur ſoluere, deinde ſi præ-
tendit indebitum, repetere, cap. debitores, de iureiurand.
Pur. deciſ. 63. dubitaui, libr. 1. Nec obſtare doctri. Barto. in
l. qui ſolidum, de lega. 2. Nam vltra reſponſiones per in-
formantes datas, Domini dixerunt Rotam amplecti con-
trariam ſententiam, quam idem Barto. tenet in l. 1. §. ſi ſti-
pulanti, de verbor. oblig. vt fuit reſolutum in vna Bono-
nien. locat. 26. Octobris, 1551. coram Anton. Aug. Et in
vna Roman. pecuniaria, 21. Nouembris, 1554. coram bon.
mem. Pantuccio.

SERAPHINI.

Bononienſium bonorum de Bologninis. Veneris 10. Decembris, 1568.

SVMMARIA.

1 *Legitimatio facta in præiudicium fœminarum in inueſtitura vocatarum, tenet. & num. 3.*
2 *Legitimati ſpecialiter ad emphyteuſin ab habente poteſtatem, veniunt appellatione legitimorum, & naturalium.*
3 *Pater poteſt legitimare filium naturalem in præiudicium filiarum fœminarum, quibus non eſt quæſitum ius, nec re, nec ſpe certa, ſed tantum incerta, & conditionali.*
4 *Locatio facta ad tertiam tantum generationem, debet renouari ſub eadem forma, ex communi.*

DECISIO CLIII.

FVit per Dominos reſolutum ſtrictè ad hoc, an legiti-
matio attento præiudicio fœminarum in inueſtitura
vocatarum, teneat omnibus aliis circumſcriptis, Quod
1 † ſtantibus reſolutionibus factis tam ſub die Lunæ, 17. Iu-
nij, 1551. quam ſub die 22. Martij proximè præteriti hæc
legitimatio in præiudicium fœminarum teneat, ex eo,
quod magis communis opinio Docto. eſt, quod Princeps
poſſit præiudicare iuri quærendo, prout ex Cuman. Ca-
ſtren. Deci. aliíſque Docto. allegatis patet, quicquid dixe-
rit Cephal. conſil. 23. allegatus. Vnus etiam ex Dominis
dicebat fruſtra diſputari de iure quæſito, & quærendo,
2 cum iam fuerit reſolutum, † appellatione legitimorum,
& naturalium venire legitimatos ſpecialiter ad emphy-
teuſin ab habente poteſtatem. Et ideo ex forma inueſtitu-
ræ nullum ius competere fœminis, cum adhuc ſuperſtes
ſit maſculus eas excludens. Tamen in hanc ſententiam
dictum eſt, quod hic non adſit ius quæſitum in re, ſed
quæſita ſpes tantum, iuxta text. in §. ex conditionali. Inſti-
tutio. de verb. oblig. & hæc ſpes nõ eſt certa, ſed ſub dua-
bus conditionibus, ideo ſatis debilis. Et allegata in con-
trarium ex Fortun. & Iaſon, in l. Gallus, §. & quid ſi tan-
tum, de lib. & poſthum. procedunt in terminis, in quibus,
vel ius erat iam quæſitum, vt in hereditate delata, vel ſal-
3 tem ſpes erat certa debitum iri, † non autem in ſpe omni-
no incerta, & conditionali, prout eſt iſta, in qua pater po-
tuiſſet præiudicare filiabus fœminis, nihil eis relinquen-
do: videbatur etiam vni ex Dominis hic differri tantum
hoc ius, non autem penitus tolli: licet enim locatio ſit fa-
cta ad tertiam generationem tantum, quam Alexander
claudit, tamen † tenetur Abbatiam renouare ſub eadem 4
forma, vt eſt doctr. Bart. communiter approbata in l. 1. §.
permittitur, ff. de aqua quot. & æſti. quam Rot. approba-
uit in vna Lucen. emphyteuſ. coram R. P. D. Decano, Ve-
neris, 6. Iunij, 1567.

SERAPHINI.

Bononien. de Bologninis. Veneris 12. Ianuarij, 1571.

SVMMARIA.

1 *Emphyteuſis non hereditaria non comprehenditur ſub generali diſpoſitione bonorum.*
2 *Clerici poſſunt de fructibus beneficiorum diſponere, qui veniunt in generali eorum diſpoſitione.*

DECISIO CLIIII.

DOmini cum præſuppoſito, quod hæc emphytheuſis
non ſit hereditaria, tenuerũt, quod in † diſpoſitio- 1
ne generali bonorum facta per Leonardum nõ compre-
hendantur bona emphyteutica, de quibus agitur, per do-
ctrinam Barto. in l. vt iuſiurand. §. ſi liberi, de oper. liber.
cuius dictum licet à nonnullis reprobatum videatur, ta-
men eius ratio communiter eſt recepta, & fuit allegata
deciſio quædam alias facta coram Domino Guidobono
in vna Pampilonen. fructuum, in qua præſupponebatur
quædam conſuetudo diœc. Pampilonen. quod † clerici 2
poſſunt de fructibus beneficiorum diſponere. Et fuit re-
ſolutum, quod veniebant in generali teſtamentaria di-
ſpoſitiune, per ea quæ tradunt Iaſo. conſ. 75. in fin. libr. 3.
Aym. conſ. 144. num. 6. & 7.

Præterea, cum non ſimpliciter fuerit conceſſa facultas alienandi, ſed cum pacto, vt fieret denũtiatio intra menſem, ſuccedunt ea, quæ tradit Deci. conſil. 171. nu. 5. verſ. 4. & vlt. Et ita etiam heres ſcriptus interpretatus eſt intentionem teſtatoris, vt in informatione facta pro Domino Alexandro deducitur.

SERAPHINI.

Peneſtrin. compromiſſi. Veneris 13. Februarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Remiſſio gratuita in tranſactione non annullat tranſactionem, ſi omnia ſolemnia requiſita ſint obſeruata.*
2 *Conſuetudo valet, in qua ſolet apponi decretum ſuper contractu eodem die celebrato.*
3 *Actum in iudicio ſummario non attenditur in iudicio plenario, niſi iuſtificetur.*

DECISIO CLV.

FVIT reſolutum regulam eſſe pro validitate tranſa-
ctionis, cum fuerint obſeruata ſolemnia requiſita.
Nec † eam poſſe impugnari ex eo capite, quod fuerit re- 1
miſſio gratuita in capite redditionis adminiſtrationis:
tum quod non eſt clarum, quod Illuſtriſſima Domina
Helena non eſſet creditrix potiùs, quam debitrix, prout
Illuſtriſſima Domina Marchioniſſa confeſſa fuit. Tum
propter correſpectiuitatem, cum datio 12000. ſcuto-
rum videatur correſpectiua ad totam tranſactionem
prout colligitur ex verſ. *Has autem ceſſiones*, & ibi, *cum pa-
ctis, & conditionibus infraſcriptis*, & clarius ibi, *quibuſdam
12000. voluit eſſe contenta, &c. ita vt nihil petere poſſit ab Il-
luſtriſſimis Dominis Iulio Cæſare, Mario, & Helena, &c.*
Et ad conſi. Ruin. 135. allegatum reſpondebatur per aliud
eiuſdem conſilio 90. libro 5. per totum. Nec † releuat, 2
quod decretum fuerit eadem die interpoſitum propter
conſuetudinem, de qua teſtatur Achill. deciſ. 2. de de-
cret. Tamen quia fuit allegatum conſil. Paul. de Caſtr.
337. alias 338. incip. primo quæritur, libr. 1. numero 5. &

Felyn, in c. cum venetabilis, colum. fi. de except. ex quibus
3 videtur inferri, quod † id, quod ſummarie fit, non attendi-
tur in iudicio plenario, niſi iuſtificetur: fuit ordinatum,
vt reſtringerem dub. hoc modo, an confeſſio Illuſtriſſi-
mę Marchioniſſæ præiudicet Illuſtriſſimis filiabus, vel ſit
in hoc iudicio iuſtificanda.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin. Lunæ, 8. Februarij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Præſumptio confeſſionis oritur ex decreto, contra quam tamen admittitur probatio in contrarium.*

2 *Confeſſio in iudicio ſummario, non præiudicat in ordinario.*

DECISIO CLVI.

FVIT per Dominos reſolutum, firmandum eſſe in iu-
re, an decretum fuerit interpoſitum per iudices com-
petentes necne, propter doct. allegatam Batto. & alio-
rum, in l. cum hi, §. tranſactiones alimentorũ, de tranſact.
1 alias præſupponendo ſine veri præiudicio. quod † decre-
tum a iudicibus competentibus emanauerit, dicebant
confeſſionem Illuſtriſſimæ Dominæ Marchioniſſæ præ-
iudicare filiabus ratione præſumptionis, quæ ex decreto
valido oritur, ad deciſ. Put. 205. lib. 3. licet talis præſum-
ptio admittat probationem in contrarium, ex quo etiam
fuit dictum, conſil. Paul. de Caſt. 357. lib. 1. ou. 5. alias alle-
2 gatum eſſe ita intelligendũ, vt † confeſſio in iudicio ſum-
mario non præiudicet in ordinario, ſcilicet abſolute, ſed
præſumptiue ſecus. Item diciſ. 7. Put. li. 3. eſſe intelligen-
dam ob non obſeruatam formam ſtatuti de don. non va-
lituris. Tamen non eſſe præcludendam viam contrariæ
probationi. Et ideo aliqui ex Dominis dicebãt, eſſe eden-
dos libros per ea, quæ deducuntur pro parte Illuſtriſſima-
rum filiarum. Addebant Plot. in l. ſi quando, num. 706. C.
vnde vi. Fuit ordinatum, vt præſuppoſitis circumſtantiis
facti, quæ habentur in dubio, dubitarem, an Illuſtriſſima
Domina Helena teneatur edere libros rationum, & ele-
ctio erit Dominarum Actricum, à quonam dubio incipe-
pere velint diſputationem.

SERAPHINI

In eadem Peneſtrin. Lunæ, 10. Maij, 1574.

SVMMARIVM.

1 *Tranſatio ſemel finita non poteſt iterum fieri eiſdem rebus, niſi docto de errore, vel dolo,*

DECISIO CLVII.

1 DOMINI conſtituebant regulam, quod † ſtante
tranſactione non poſſit quis petere, vt denuo red-
datur ratio adminiſtrationis ſemel reddita, cum exceptio
tranſactionis ſit exceptio litis finitæ: limitabant etiam,
quod ſecus eſſet, ſi doceretur de errore, vel dolo, de quo
tamen docere oportet ex claris & perſpicuis probatio-
nib. Dec. conſil. 94. n. 9. cum adductis per Menoch. de ar-
bit. li. 2. cent. 3. caſu 209. in fin. ſed quia aliqui ex Dominis
dicebant, poſſe docere de dolo per exhibitionem libro-
rum, qui de æquitate Canonica ſunt edendi, etiã ad fun-
dandam intentionem actoris, non obſtante tranſactio-
ne, fuit ordinatum, vt informantes ſe reſtringant ad hoc,
vt reaſſumatur copia tranſactionis alias Dominis data, vt
poſſint videre, an ex eius tenore colligatur iſte dolus, iux
ta ea quæ pro parte Illuſtriſſimarum Dominorum Actri-
cium ex facto deducuntur.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin. Veneris, 28. Maij, 1574.

SVMMARIVM.

1 *Editio librorum fieri non debet ad probandum dolum, quando ex tranſactionis inſtrumento de errore, neque de dolo conſtat.*

DECISIO CLVIII.

FVIT per maiorem partem Dominorũ tentum, quod
ex inſtrumento tranſactionis non conſtat de errore,
ſiue de dolo, maximè, cum non fundetur concordia ſu-
per diuiſione tantum, ſed etiam ſuper aliis informationi-
bus. Et † ideo ſtante tranſactione ſuper adminiſtratione, 1
non eſſe edendos libros, obſtat exceptio litis finitæ, ad
Ruin. conſil. 71. lib. 4. & Plot. allegatum. Niſi aliunde pro-
betur error, & dolus.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin. Lunæ, 16. Maij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Factum colligitur ex pacto, & eiuſdem continentia.*

2 *Clauſula, & alias pront in inſtrumento, intelligi debet vltra ſpecificata.*

DECISIO CLIX.

CIRCA primam partem dub. Domini pro maiori par-
te dixerunt, quod in clauſula primo loco præſuppo-
ſita fuit, poſt prætenſiones in ea contentas aſſertiue di-
ctum, fœminas excludi a bonis in prætẽſionibus expreſſis
& maſculos tantum includi vigore pacti initi inter quon-
dam Stephanum & Alexandrum de Columna. Nam li-
cet in ea multa per viam prætenſionis deducantur, quæ
iuris ſunt: tamen reddendo rationem prætenſionum de-
uentum fuit ad aſſertionem facti, † quod ex pacto & cõ- 1
tinentia eiuſdem colligitur, ponderando clauſulam, at-
tenta diſpoſitione Bart. conſil. 90. nu. 6. Item clauſulam,
in quibus inter cetera continetur. Item dictionem taxa-
tiuam, tantũ, vt in ſimili dictum fuit in cauſſa Viterbien.
coram R. P. D. de graſſis.

Neque obſtat † clauſula, & alias, pro vt in inſtrumẽto, 2
quia illa clauſula intelligenda eſt vltra ſpecificata. Alex.
conſil. 36. nu. 6. in 2. Natt. conſil. 403. num. 7. Put. deciſ. 36.
lib. 3. & deciſ. 325. lib. 2. Peregrin. deciſ. 28. optime Dec.
conſil. 63. num. 6.

Quantum autem ad ſecundam partem Domini fue-
runt concordes, quod in clauſulis, de quibus in ſecundo
& tertio præſuppoſito, Illuſtriſſima Domina Marchio-
niſſa narrando, ſe eſſe certioratam de valore bonorum
à peritis pro vtraque parte electis, & de continentia pa-
cti, quod ſibi legi, & exponi fecit ab aduocato ſuarum fi-
liarum, præſuppoſuerit ſolos maſculos excluſis fœminis
vigore pacti vocari ad ſucceſſionem bonorum, de quibus
agitur: ponderabant verba illa, *ex ſuperius pro parte domi-
narum, &c. deductis. Nouit quod dicta ſua filia, &c.* Item
clauſula, certiorata de quantitate, importantia, & valore
omnium ſupraſcriptorum bonorum. Et illa, ſuper modo
ſuccedendi in dictis bonis infauorem maſculorum, quæ
viſa ſunt ſatis clara, & aperte ipſius intentionem declara-
uiſſe. Et hæc ita firmata fuerunt circumſcripto effectu,
de quo loco ſuo tractabitur.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin, tranſactionis. Lunæ,
21. Nouembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Error vbi non eſt certa cauſſa finalis tranſactionis, non reſcindit tranſactionem.*

2 *Error euidens eſſe debet ad tranſactionem reſcindendam.*

3 *Error in tranſactione ex pactis in ea appoſitis principaliter detegitur.*

4 *Aſſertio erronea in tranſactione facit etiam cenſeri id omne ab ea dependens erroneum eſſe.*

5 *Alienatio bonorum fideicommiſſo ſuppoſitorum facta*

ſine

ſine iuris ſolemnitatib. facit cenſeri errorem in tranſa-ctione ſubeſſe.

6 *Aſſertio illa in tranſactione erronea dicitur, quæ etiam eſt cauſſa conſecutiua imponens neceſſitatem ita tranſigendi.*

7 *Cauſſa finalis in qua erratum eſt, ea dicitur, quæ imponit neceſſitatem diſpoſitionis faciendæ.*

8 *Cauſſa erronea ſufficit, quod etiam in parte talis ſit falſa, quæ impediret fieri tranſactionem.*

9 *Error expreſſus reſcindit tranſactionem in eo, in quo eſt erratum.*

10 *Error expreſſus dicitur, quod à iure certam habet interpretationem.*

DECISIO CLX.

CAVSSA fuit propoſita, & votata ſuper vna tantum limitatione deducta pro parte Illuſtriſſimi Domini Iulij Cæſaris ad regulam alias per Rotam firmatam, videlicet, die Lunæ, 13. Iunij. 1575. quod regulariter error annullat tranſactionem, ſcilicet, vt non procedat, † vbicun-
1 que error non eſt certa cauſſa finalis tranſactionis, ex no. in l. damus, ff. de condict. indeb. & per Bar. in l. demonſtratio, §. quod autem, nu. 6. de condit. & demonſt. cũ aliis per informantes allegatis. Cauſſam autem finalem eſſe volebant illam, quia calculatis calculandis, & detractis detrahendis, Illuſtriſſimæ filię nõ poterant ex bonis patris plus quam 12000. ſcutorum conſequi, quæ cum influat in quemlibet effectum, dicitur finalis, ad not. per Bald. in l. 1. col. fin. ſolut. matr. Aym. conſil. 192. Quod etiam oſtenditur ex dictione, quia, vt per Bald. in l. 1. poſt gloſſ. num. 2. ff. de fer. cum aliis, maximè cum reſpiciat vtilitatem tranſigentium, vt per Imo. in l. 2. §. fin. nu. 9. de donat. Et ideò inferebant, tranſactionem non eſſe nullam ex capite erroris, niſi conſtet non eſſe verum id, quod enunciatur, Illuſtriſſimas filias non potuiſſe plus cõſequi quam 12000. ſcutorum ex prædictis bonis. Inſuper addebatur ab vno ex Dominis ad conſiderationes Dominorum aduocato-
2 rum, tunc demum † errorem vitiare, quando eſt euidens, ad not. per Alexan. in l. qui Romæ, §. duo fratres, nu. 54. de verbor. obligat. Sed non videbatur euidens error in pari interpretatione, cum ſecundum eũ terrarum appellatione veniant etiam tenutæ. Et Doct. in l. 1. C. de erro. calcul. requirunt errorem clarum, vt per Iacob. ibid. nu. 13. & 17. Et ille dicitur error expreſſus, qui videri & legi poteſt. Butr. in ca. excommunicato, de reſcript. Alexan. in l. cum prolatis, num. 15. de re iudic.

Inſuper videbatur poſſe dici nõ fuiſſe erratum in cauſſa, cum clauſula illa, quod dictæ filiæ ſuæ non poterant obtinere ea, quæ pro parte ipſarum prætẽſa, & petita fuerunt, verificetur reſpectu ciuitatis Peneſtrinæ.

Quibus tamen nõ obſtantibus fuit per Dominos concluſum, non eſſe recedendum à regula iam firmata ex pluribus.

Et primò, quia error ſecundum ipſos eſt in ipſo pacto.
3 Nam † pactum eſt fundatum ſuper aſſertione Illuſtriſſimi Domini Iulij Cæſaris, vt patet ex illis verbis: *Illuſtriſſima Domina Marchioniſſa huiuſmodi ceſſiones fecit, quia ex narratis pro parte Illuſtriſſimi Domini Iulij Cæſaris non nouit, &c.* Et ita, cum huiuſmodi opinio fundata ſuper narratis per Illuſtriſſimum Dominum Iulium Cæſarem dederit cauſſam ceſſioni, influit in ipſam ceſſionem, ita vt dicatur erronea, vt per Deci. conſil. 63. num. 6. circa med.

Secundò, quia aſſertio illa deductis deducendis, & calculatis calculandis, non eſt ſeparatim poſita, ſed venit conſecutiuè, & illatiuè ad illa, quæ fuerunt narrata pro
4 parte Illuſtriſſimi D. Iulij Cæſaris. Ita, † quod ſi erronea eſt illa aſſertio, vt pro nunc præſupponitur, conſequens eſt, vt erroneus etiam ſit calculus ſuper ea factus. Nam in deductione debuit haberi ratio fideicommiſſi, nec poteſt hæc enunciatio diuidi, quia tota regitur à verbo, nouit, quod qualificatur à præcedente clauſula illa ex ſuperiùs narratis.

Tertiò, quia ſi Illuſtriſſima Domina Marchioniſſa intellexiſſet, bona omnia, de quibus agitur, non eſſe ſuppoſita fideicommiſſo, vtique vel non feciſſet, hanc tranſactionem, vel eam hoc pacto non feciſſet: nam potuiſſet loco pecuniarum petere partem bonorum ad filias ſpectantium; quod maximè ſuadetur, quia † in huiuſmodi 5
alienatione bonorum ſtabiliũ requirebantur iuris ſolemnitates, quæ adhibitæ non fuerunt. Et ideò ſuccedit dictum Gloſ. in d. l. domus, in verb. pecuniæ, per l. tale, §. falſum, de condit. & demonſt. facit Dec. conſ. 403. nu. 19. latè Aym. conſil. 142. num. 9.

Neque deducta in contrarium obſtare videntur. Quia exemplo non negatur, errorem in cauſſa finali vitiare tranſactionem, ſed dicitur illam aſſertionem non fuiſſe cauſſam finalem, cuius † contrarium verius videtur pon- 6
derando illa verba, etiam hanc ceſſionem fecit, Soc. conſ. 159. nu. 10. & 21. lib. 2. Maximè, cum talis aſſertio in conſequẽtiam imponeret quaſi neceſſitatem ita tranſigendi. Et hæc eſt notabilis declaratio Fulgoſ. in l. ſi cum te, nu. 4. de pact. vbi † ait, cauſſam finalem eſſe, quando cauſſa, in 7
qua erratum fuit, ſi fuiſſet vera, erat talis, quæ imponebat neceſſitatem illius diſpoſitionis imponendæ. Caſtr. quoque ibid. nu. 3. vocat illam cauſſam obligatoriam, & quæ arctat ad illum actum. Ideò Soc. conſil. 159. nu. 22. vocat illam cauſſam finalem ex eo, quod erat obligatoria, ſi vera fuiſſet. Quod dictum ſumptum eſt ex doctr. Bar. in d. l. ſi cum te, nu. 3. quod benè applicatur ad caſum iſtum, in quo ſtãte fideicommiſſo conuentionali comprehendente omnia bona, prout fuit aſſertum, non poterant Illuſtriſſimæ filiæ conſequi ea, quæ in ſpecie fuerant petita pro earum parte.

Nec † refert, quod in totum non ſit falſa iſta enuntia- 8
tio. Quia ſufficit, quòd ſit falſa in parte tali, quæ veriſimiliter ſi eam falſam eſſe ſciuiſſet Illuſtr. D. Marchioniſſa, ita non tranſegiſſet: talis autem erat iſta, propter notabilem valorem aliorum bonorum, pacto, vt præſupponitur, non comprehenſorum. Et ita idem operabatur error in parte, quòd in toto, nempè excluſionem conſenſus, ad not. per Doct. in l. ſi per errorem, de iur. om. iud. & in l. 1. C. de errore calculi.

Præterea licet inter Docto. controuertatur, ex quo errore vitietur tranſactio, tamen communiter concludunt in d. l. 1. quod, † vbi error eſt expreſſus, ſemper in eo, in 9
quo eſt erratum, tranſactio reſcinditur. Caſtren. ibi, in fin. facit ſimile de ſententia, de qua ibi per Doct. quæ vitiatur ſi habet expreſſum errorem. Et ideo fatuus eſt iudex, qui in ſententia exprimit cauſſam, cur ita iudicauit. Et ita reſpondebatur ad illud argumentum, quod hic error non eſſet euidens. Quia imò pro nunc præſupponitur error expreſſus, cum † dicatur expreſſum & certum, quod à iu- 10
re certam habet interpretationem. Et ita iſte error eſt talis, vt ex ſola lectura pacti & tranſactionis colligi poſsit, faciunt conſiderata per Rolan. conſ. 13. num. 29. lib. 1.

Et ex his circumſcriptis aliis limitationibus, ſi quæ ſint, fuit per Dominos concluſum, non eſſe recedendum à regula firmata iudicta reſolutione facta ſub die 13. Iunij, præſentis anni.

SERAPHINI.

Peneſtrin. tranſactionis. Lunæ 23. Ianuarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Caſtri vel ciuitatis appellatione venit omne territorium, & etiam ea quæ ad paciſcentes tanquam caſtri dominos pertinent.*

2 *Familia tanto faciliùs conſeruatur, quanto maiores ſunt facultates.*

3 *Coniectura pro conſeruatione familiæ colligitur ex onere impoſito maſculis dotandi, & alimentandi filias.*

4 Dimiſſio

4 *Diuiſio caſtri à territorio dicitur eſſe magna inæqualitas inter diuidentes.*

5 *Caſtrum dirutum non venit appellatione caſtri ex propria eius ſignificatione.*

6 *Coniectura ad excluſionem fœminarum colligitur etiam ex verbis prægnantibus prohibitiuis.*

7 *Bona non iuriſdictionalia, iuriſdictionalibus cohærentia non veniunt appellatione caſtrorum in pacto excluſiuo fœminarum.*

DECISIO CLXI.

LICET inſpectis tantum illis verbis pacti ibi, *omnia eorum caſtra, oppida, ciuitates, terras, & fortilitias,*
1 præſens dobitatio, † an veniant tenuiæ Algidi Corcolli & bona non iuris dictionalia, non careat difficultate contra Illuſt. D. Iulium Cæſarē, per ea quæ not. Doct. in l. 3. in princ. de acquir. poſſeſſ. Dominc. in c. ciuitates, nu. 3. de ſent. excom. Aym. conſil. 54. num. 9. cum aliis pro parte Illuſtriſſimarum filiarum deductis: tamen conſiderata veriſimili mente contrahentium, quæ à Doct. ſemper excipi ſolet, vt per Abb. Felyn. & alios allegatos, in c. Rodulphus de reſcrip. & Imol in d. l. 3. n. 5. & Alci. in l. a. de verb. ſign. Domini dixerunt, in huiuſmodi pacto venire, non ſolum ipſa caſtra, opida & ciuitates, ſed etiam omne territorium adiacens dictis caſtris, oppidis, ciuitatibus, & ea quę ad paciſcentes, tanquam caſtri dominos, pertinent. Veriſimilem mentem contrahentium ex his potiſſimum deducebant. Primo ex ratione finali, quæ ex proœmio colligitur, cum fiat hoc pactum pro conſeruatione fami-
2 liæ, quæ † tanto facilius conſeruatur, quanto maiores ſunt facultates. Tiraquel. de nobilit. cap. 25. nu. 3. cum ſeq. Et pactum hoc ſecundum aliquos ex Dominis videtur fauorabile, cum fiat fauore maſculorum, & conſeruandæ familiæ, ideo non debent ita ſtricte accipi verba ipſius. Secundo, in eodem proœmio habita fuit ratio bonorum ſimpliciter in illis verbis, *ex preſernatione & augumentum facultatum, & infra etiam aliis locis.*

Tertio, quia fuit impoſitum onus maſculis dotandi &
3 alimentandi filias, & hæc coniectura † viſa eſt valde potens: nam cum contrahentes voluerint pro manutentione familiæ hanc inire conuentionem, vtique ſi intellexiſſent, quod caſtra, opida, & ciuitates tantum venirent ſine ſuis territoriis, veriſimiliter non oneraſſent maſculos in iſtis bonis ſuccedentes tali onere, cum ſupereſſent alia bona ſufficientia pro dotandis alimentandis fœminis.

4 Quarto, conſideratum fuit, quod † attenta diuiſione, niſi ſumamus iſtam interpretationem, magna erit inæqualitas cauſſata ex hoc pacto inter fratres, cum fere omnia bona Alexandri conſiſtant in caſtris & oppidis. Ita quod ſi non habeamus caſtra diruta cum eorum territoriis pro caſtris, maius erit onus in portione Alexandri, quam in portione Stephani.

Non obſtat, quod appellatione caſtri non veniat ca-
5 ſtrum dirutum, quia † propter dictionem vniuerſalem omnia, iuncta veriſimili mēte poteſt venire, maximè cum dictio, terras, etiam poſſit conuenire territoriis & tenuris, l. quicunque C. de omn. agr. deſert. li. 11. & not. Guido Papæ, ſingul. 526.

6 Quinto fuit conſideratum, quod † in excluſione fœminarum paciſcentes locuti ſunt per verba prægnantia excludendo eas à dictis bonis, locis, ciuitatibus, caſtris & oppidis. Et has coniecturas videtur adiuuare iuris diſpoſitio, vt per Aret. conſ. 15. col. 1. verſic. ſecundo præmitto, & Couar. pract. q. c. 1. nu. 10. Tamē ſi ſuper iſtis coniecturis velint Illuſtriſſ. filiæ particulariter audiri, fuit ordinatum, vt eas audiam.

Fuit etiam inclinatum per Dominos quod, ea bona,
7 † quæ non ſunt iuriſdictionalia, nec iuriſdictionalibus cohærent, ita vt non poſſideantur ratione dominij caſtrorum, oppidorum, & ciuitatum, non comprehendantur ſub iſto pacto, quod etiam ex reſeruatione facultatis teſtandi ſuadetur. Quare erit in facto ſtatuendum, quæ nam ſint iſta bona, & an tenuta Corcolli ſob iſto ſecundo membro, vel potius ſub priori ſit collocanda, attenta diuiſione facta inter præfatos Illuſtriſſ. Dominos Alexandrum & Stephanum.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtren. Lunæ, 7. Maij, 1576.

DECISIO CLXII.

EX partitis libri editi pro parte Illuſtriſſ. D. Iulij Cæſaris conſtare dicitur adeſſe aliū librum Caſtruecij, ideo per eundem Dominum eſſe edendum, & iſtos libros poterit ponens cauſſā ponere in actis. Quantum ad calculatores vnus tantum eligatur pro qualibet parte. Quantum ad æſtimatores valoris grani & aliorum eligantur per partes, & demum ipſis diſcordibus Rota eligat tertium. Quantum ad folium productum & ſaldum, tunc ſuper eis fiat calculus, quando fieri ſit recognitum, ideo recognoſcantur. Quantum ad molendinorum controuerſiam, vtrum debeant applicari ciuitati Peneſtrinæ vel Corcollo, non videri hanc inſpectionem ſpectare ad peritos, ſed eſſe quæſtionem iuris in Rota terminandam, cum factum de loco, in quo ſita ſunt, & quibus menſibus ad ea accedant molere volentes, ſit certum.

SERAPHINI.

Porunen. de Col. Veneris, 8. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Gratia quominus ſit motu proprio ceſſa, non faciunt ea, quæ contra clauſulam motus proprij deducuntur.*

2 *Supplicatio ſi dedit cauſſam motu proprio, contrauentio omnino non tollitur.*

DECISIO CLXIII.

CAVSSA diſcuſſa, Domini in hoc cōcordabāt, quod ea, † quæ contra clauſulam motus proprij dedu- 1
cuntur, non faciunt, quominus gratia ſit motu proprio ceſſa, & ſuos pariat iuris effectus. Sed an ex hoc tollatur omnino contrauentio reſpectu ſupplicationis, non fuerunt concordes, aliquibus affirmatiuam, aliis negatiuam partem amplectentibus. Et qui negabant, mouebantur
ex eo, quod ſupplicatio videtur dediſſe cauſſam, † motu 2
proprio. Et allegabant Bald. in l. eam quam, nu. 1. C. de fidei commiſſ. Tamen fuit ordinatum, vt ſtricte informetur ſuper acceptatione & vſu, an faciant contrauentionē. Et videatur Bald. ibid. num. 5. & num. 52.

SERAPHINI.

Anconitam. coriorum. Die 27. Maij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Libris producentis non creditur in eius fauorem.*

2 *Proxeneta, neque teſtis offerentis rationem mercedis non creditur.*

3 *Fides non datur mercatoribus ad eorum fauorem.*

4 *Partita non annotata in libris ſolitis annotari, præſumitur non exſtare.*

DECISIO CLXIIII.

FVIT tentum pro Riberiis, non obſtantibus reſolutionibus, ſeu inclinationibus in contrarium habitis ſub die 28. Nouembris, & 19. Decembris, 1572. nempe non probari concludenter, quod Vltraferri fuerunt à Barberinis conſignati Rouelaſſo. Quatuor enim genera probationis afferuntur. Primum eſt ex inſtrumento ceſ-
ſionis, quod † non probat, ſtante decoctione Rouel- 1
laſchi, cum hic militet ratio, l. per diuerſas. C. manda. & ibi Bald.

ibi Bald. num. 2. Rot. deciſ. 1. de alienat. indic. mut. cau. in
no. Socin. conſ. 66. nu. 14. libr. 1. Secundum eſt ex teſtibus,
quos Domini dixerunt nihil concludenter probare. Nam
primus non vidit cõſignare, & refert ſe ad libros Rouel-
laſchi, quibus non creditur, ideo neque etiam ipſi, Aym.
2 conſ. 122. nu. 8. Secundus teſtis nihil probat, quia † affert
rationem mercedis, quæ non concludit, & eſt proxeneta.
Alexan. conſil. 117. libr. 7. Alij teſtes nihil probant, neque
etiam ſtylum non cõcurrente ſpatio temporis ſufficienti.
Tertium eſt ex partitis, quod neque etiam probat; non
3 † enim datur fides mercatoribus ad eorum fauorem, l.
exemplo, C. de probat. Iaſ. in repet. l. admonendi, n. 111. &
ibi Rip. nu. 121. de iureiur. cum aliis, neque etiam prote-
ſtatio contra teſtes, Iaſ. ibid. num. 133. & ſeq. Aym. de an-
tiq. temp. part. 1. nu. 29. Quartum eſt ex ſtylo, qui viſus eſt
non concludere, quia conceptus eſt per verba, multi &
multoties, quæ non concludunt, l. 1. §. hoc reſcriptum,
vbi gloſ. & Bart. ad Syllanian. Corn. conſ. 30. nu. 7. lib. 3.
Caſſad. deciſ. 54. num. 20.

Et iſta omnia conſiderarunt Domini, facilè tolli ex eo,
4 quod militat maxima præſumptio † in contrarium, quæ
oritur ex eo, quod in libris Bergagrini non reperitur an-
notata iſta partita, Bart. in l. Tinæ textores, in 2. not. de l. 1.
Deci. conſil. 218. num. 6. & conſil. 496. num. 8. Et maximè
ſtante ſtylo mercatorum deſcribendi omnia negotia, quæ
per ipſos geruntur, & negotium erat magnæ quantitatis.
Accedit, quod partitæ Ronellaſchi & Barberini non con-
cordant, ideo facilè fraus præſumitur ſtante tali diuerſita-
te & decoctione, Iaſ. in §. item ſi quis in fraudem, num. 46.
Inſtit. de actio. Et ita tolluntur omnia exemplo conſide-
rata, quia ſunt vel imperfecta vel ſuſpecta, & Barberini ex
iis non concludenter probant exceptionem ceſſionis,
prout tenentur, cum Riberij fundauerint actionem pro-
bato dominio Coriorum.

SERAPHINI.

Salamantin. iuriſdictionis. Lunæ, prima
Iulij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Tribunalia ſuprema nunquam exſequuntur ſententias, de quarum iniuſtitia ex actis conſtat, imò potius eas ſolent reuocare.*

2 *Amiſſio actuum tollit iniuſtitiam ſententiæ, quæ ex illis actis reperitur conſtare.*

3 *Onere probandi ſuperfluo nemo præſumitur ſe velle grauare.*

DECISIO CLXV.

FVit reſolutum, ſententiam Mercurij latam contra R.
P. D. Abbatem, non eſſe exſequendam, ſed eſſe reuo-
candam, quia ex reſolutione nuper facta de eius iniuſti-
tia, cõſtat, cum ex teſtibus Abbatis fuerit ſufficienter iu-
1 ſtificata bulla erectionis, & † ſuprema tribunalia nũquam
exſequũtur ſententias, de quarum iniuſtitia ex actis con-
ſtat, ſed eas ſolent reuocare, vt ex ſententia Guid. Pap. de-
ciſ. 215. nu. 8. & 368. reſoluit Rota in vna Auximan. dotis
coram me, die 14. Martij, 1577.

Nec obſtat fundamentum, quod fit ex eo, quod de no-
2 toria iniuſtitia conſtare non poteſt, cum † probetur quo-
rundam actuum amiſſio, ad trad. per Corne. conſ. 10. libr.
4. cum aliis per informantes allegatis. Quia ex facto vi-
detur tolli omnis difficultas. Nam quantum ad exceptio-
nes contra bullam apparet ex actis ter fuiſſe productas,
& eodem inſtanti parti reſtitutas. Nec conſtat vnquam
realiter apud acta dimiſſas fuiſſe. Quantum ad teſtes exa-
minatos in curia cum fuerint examinati de anno 1513.
vſque annum 1517. & poſtea de anno 1518. fuerit decreta
remiſſoria, quam epiſcopus exſecutus eſt, & tota integra
exſtat apud acta, ſatis apparet, illos teſtes nihil releuans
3 probare potuiſſe: fruſtra † enim fuiſſet ſuſceptum onus
probandi per remiſſoriam cum tanta impenſa pro parte
epiſcopi, ſi ex teſtibus iam examinatis fuiſſet iuſtificata
eius intentio. Vltra, quod etiam teſtes Abbatis plures nu-
mero, & multa acta per ipſum producta perierunt, & ma-
ximè cum teſtiũ publicatio pro parte epiſcopi fuerit peti-
ta, & obtenta, quæ omnes circumſtantiæ habitæ fuerunt
in conſideratione, præſertim cum à tanto tempore citra
Rota noluerit vnquam dare exſecutionem dictæ ſen-
tentiæ.

Non obſtat concordia. Quia omiſſis exceptionibus,
quæ contra eam opponuntur, ſi conſiderentur ea, quæ in
ea continentur, potiùs faciunt contra Epiſcopum, dum
ille Archipreſbyter conſuetudini renuntiat. Nec proba-
tur eius effectuatio, imò ex articulis quarto & quinto E-
piſcopi, contrarium probatur, Aym. conſ. 266. colum. fin.
Nec talis renuntiatio de iure tenet, vt benè deducunt in-
formantes.

Et hæc omnia dicta fuerunt præſupponendo rem iu-
dicatam, & circumſcribẽdo nullitates, inter quas videba-
tur valdè vrgens illa, quæ deducitur de ſufficientia man-
dati Roderici de la Camera, in perſonam Ioan. de Caſtel-
lo, per ea, quæ tradit Ægid. deciſ. 5. circa med. Sed circa
hoc nihil fuit dictum, tum ex eo, quod pars Epiſcopi non
informat, tum quod nõ fuit viſa neceſſaria Dominis hu-
iuſmodi diſcuſſio.

SERAPHINI.

Reatin. beneficij. Mercurij, 20. Iunij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Capitulum poteſt acquirere quaſi poſſeſſionem conferendi beneficia ex ſcientia & patientia Epiſcopi, quæ multis probatur modis, num. ſeq.*

2 *Epiſcopus tenetur per ſe vel per alium viſitare ſuam diœceſin.*

3 *Epiſcopus præſumitur ſcire, quæ ab eius Vicario etiam foraneo fiunt.*

4 *Scientia probatur ex actuum multiplicatione.*

5 *Collatio fructus, quos bonæ fidei poſſeſſor facit ſuos.*

DECISIO CLXVI.

FVit reſolutum, ſatis conſtare de ſcientia & patientia
Epiſcopi ad hoc, vt † Capitulum potuerit acquirere 1
quaſi poſſeſſionem cõferendi beneficium, de quo agitur.
Et primò, talis ſcientia probatur ex præſumptione iuris,
quæ eſt, quod quis præſumitur, ſcire id, ad quod tenetur,
gloſſ. in reg. præſumitur, de reg. iur. in 6. Card. in clem. 1.
quæſt. 7. & ibi Imol. & Bonifac. de conſanguinit. & affinit.
Roman. conſ. 481. Deci. conſi. 160. nu. 5. verſic. ſed tamen,
cum ſimil. Epiſcopus † autem tenetur quolibet anno per 2
ſe vel per alium, diœceſin ſuam viſitare, & ideò ſi alleget
ignorantiam vacationis, non auditur, Rot. deciſ. 6. de iure
patron. in nouis.

Secundò, ex lapſu temporis ſatis longi. Innocen. in ca.
bonæ, de poſtulat. prælat. Abb. in cap. cum eccleſia, nu. 25.
de cauſ. poſſeſſ. & propriet. & Put. deciſ. 209. incip. idem &
ſecundo, &c.

Tertiò probatur ex eo, quod Hieronymus fuit immiſ-
ſus in poſſeſſionem vigore collationis † Capituli à Vica- 3
rio foraneo Epiſcopi Reati, vt habetur in 3. præſup. Ideò
ſuccedit doctrina Bart. in l. ſi Publicanus, §. in omnibus, de
publ. cum aliis, de quibus per Couar. in reg. poſſeſſo. num.
8. verſic. 3. de reg. iur. lib. 6.

Quartò probatur ex collatione facta per Cardinalem
Columnam, tanquam de beneficio vacante per reſigna-
tionem Bernardi, vt in 4. præſup. quæ quidem videtur ve-
ra ſcientia, nedum præſumpta.

Quintò & vltimò probatur ſcientia ex actuum multi-
plicatione, cum tribus † vicibus Capitulum contulerit, vt
per allegatum deciſ. Put. 209. Quæ in contrarium ex fa-
cto deducuntur, ſapiunt turbationem potiùs quàm poſ-
ſeſſionem. Et ideò ſequitur, quod cum collatio ſit fru-
ctus,

5 ctus,& poſſeſſor bonæ fidei fructus ſuos faciat, collationem capituli, quod eſt in poſſeſſione conferendi, eſſe præferendam collationi Epiſcopi dicendum eſt. Aym. conſ. 322. cum aliis. Nunc enim ad hunc effectum agitur, vt patet ex puncto, non autem ad effectum præſumptionis, quo caſu poſſent procedere nonnulla. quæ in contrarium per Excel. D. Aduocatum deducta fuere.

SERAPHINI.

Reatin. beneficij. Lunæ, 17. Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Collationis effectuatio, ex quibus probetur actibus.*
2 *Poſſeſſio non poteſt inuerti ſine ſcientia illius, qui eſt in poſſeſſione.*
3 *Obiectiua materia dicitur eſſe de iure dantis.*
4 *Poſſeſſio magis attenditur in beneficialibus, quam renunciatio.*
5 *Poſſeſſio iurium incorporalium, ita inhæret poſſeſſori, vt alius eo ignorante auferre non poſſit.*

DECISIO CLXVII.

DOMINI dixerunt ſtandum eſſe in reſolutis: nam quaſi poſſeſſio cõferendi S. Eccleſiæ Lateranen. probatur ex collatione facta à Capitulo Bernardo Bencio. Calend. Maij 1515. de hoc beneficio, vt in 5. præſup. quæ habuit effectum, quia idem Bernardus, 30. Aprilis, 1523.
1 illud reſignauit Hieronymo Balbo, & ita † probatur effectuatio colationis. Oldrad. conſil. 229. numer. 2. cum aliis allegatis in reſolutione alias coram me facta, & præſumitur ſcientia Epiſcopi ex his, quę in alia reſolutione ſub die 20. Iunij, 1576. deducta fuerunt.

Nec obſtat collatio facta a bo. mem. Cardinali Columna, nec non poſſeſſione ſubſecuta virtute d. collationis.
2 Primo, quia † cum capitulum iam eſſet in poſſeſſione, nõ potuit poſſeſſio illius inuerti ſine ſua ſcientia. Calder. cõſil. 12. de iure patron. Secudo, cum idem Vicarius dederit poſſeſſionem vigore vtriuſque tituli, apparet eum non habuiſſe animum ſpoliandi Capitulum, & ideo non priuauit illud ſua poſſeſſione, Ægid. deciſ. 107. Tertio, vltimus ſtatus attendendus eſt, qui eſt in fauorem capituli cũ Hieronymus reſignauit in manibus capituli, & vigore huius reſignationis ſecuta fuerit collatio & poſſeſſio, de anno 1556. cum quibus concurrit depoſitio primi teſtis Alexandri deponentis de poſſeſſione Hieronymi & Petri Vincentij, & cenſuum ſolutione.

3 Nec obſtat, quod ſimus in materia obiectiua, quia † eſt de iure dantis. Caſſad. deciſ. 2. de except. Nec obſtat, quod Cardinalis reſideret in curia, quia tenebatur ſaltem per alios viſitare. Nec obſtat contradictio Epiſcopi, quia potius videtur turbatio quædam, cum ea non obſtante Hieronymus perſeuerauerit in ſua poſſeſſione.

Nec obſtat, renunciatio in manibus Epiſcopi, quia cũ Capitulum eſſet in quaſi poſſeſſione per renunciationem factam Capitulo per diem, ante omne ius fuit abdicatum
4 à Bernardo. quia † in iſtis magis attenditur poſſeſſio, cap. conſultationib. de iure patron. Abb. in c. bonæ. il ſecundo, num. 7. de poſtula. præla.

Præterea neceſſe eſſet docere de ſcientia Capituli ad
5 hoc, vt amiſerit ſuam poſſeſſionem, cum † ea ita dicatur ei inhærere, vt alias eo ignorante non poſſit illud priuare. Innoc. in d. cap. bonæ, nu. 1. verſ. item de illo, de poſtul. prælat. & in cap. in litteris, de reſt. ſpoliat. Abb. in d. cap. bonæ, nu. 20. Bald. in l. 2. nu. 12. de ſeruit.

Cætera quæ contra titulum d. Alexandri deducuntur, non obſtant, cum ſatis ſit ei ex non iure actoris obtinere.

SERAPHINI.

Roman. palatij de Ioacchinis. Lunæ, 28. Octobris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Præſumptio de iure eſt, vt res potius cenſeatur data & accepta in ſolutum, quam in pignus.*
2 *Solutio particularis habet multa incommoda ſecum.*
3 *Præſumptio eſt, quod res ſit magis propria quam aliena.*
4 *Confeſſio facta in contractu nocet confitenti.*

DECISIO CLXVIII.

FVIT reſolutum, Dominos de Capizucchis non teneri ad relaxationem Palatij, de quo agitur: Cum enim Domini de Ioacchinis ſint actores, & ideo debeant ſuam intentionem plene probare, eam non probant ex coniecturis per eos adductis, cum coniecturæ exemplo deductæ, & plures & fortiores ſint.

Et primo, de iure † potius præſumitur res in ſolutum 1
data & accepta, quam in pignus. Bart. in l. gerit, nu. 27. de acquir. hered. Alex. in l. 1. §. per ſeruum, il 2. nu. 7. de acquir. poſſeſ. Ang. in l. cũ notiſſimi, in prin. C. de præſcript. 30. annu. Creditum enim videbatur ſatis proportionatum ad valorem dicti Palatij de eo tempore.

Secundo, quia magis expediebat Paulo & fratrib. habere domum in ſolutum, quam in pignus, cum † particu- 2
laris ſolutio habeat multa incommoda. Alex. conſil. 185. num. 2. lib. 6. Nat. conſil. 140. num. 4. lib. 1.

Tertio, quia cum præceſſerint ſententiæ & proceſſus, exſecutiuus vſque ad relaxationem brachij ſecularis, cõcurrente lapſu longiſſimi temporis, præſumendum eſt, cætera, quæ ad perfectionem exſecutionis deſiderantur, interueniſſe, nempe ſubhaſtationem, & deliberationem. Anchar. conſil. 40. nu. 2. Dec. conſ 375. nu. 3. Afflict. deciſ. 27. num. 6. Achil. deciſ. 13. de attent.

Quarto conſiderata fuit qualitas, & peritia Pauli, tum quod ipſe impoſuit centum ſuper iſta domo, ideo † ad ex- 3
cludendum delictum præſumendum eſt, quod ſuper re propria. Alex. d. conſil. 85. num. 2 libro 6. Tum quod fecit meliotamenta, quæ non eſt præſumendum, quod iuris peritus feciſſet in alieno ſcienter, §. diuerſo. Inſtit. de rer. diui. l. cum de indebito, ff. de ſolutio.

Quinto, † fuit habita in conſideratione confeſſio Ca- 4
lixti in venditione caſali, Alexand. conſil. 112. colum. 1. libro 6.

Sexto, depoſitiones eiuſdem Calixti & Fidelis, quæ licet inter alios acta, tamen probent aliquod adminiculũ.

Vltimo, quia non conſtat, quod Paulus vnquam petierit ſibi ſatisfieri de ſuo credito, quod eſt veriſimile non facturum fuiſſe, ſi domus tantum pro pignore conſignata fuiſſet.

Nec obſtat brachium ſeculare, quia per eum poſſeſſio non adiudicatur ipſis Dominis de Capizucchis, ſed exſecutoribus.

SERAPHINI.

Portuen. de Columna. Lunæ, 10. Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Reuocare an poſſit quis conſenſum ſuum, & acceptationem gratiæ ſibi factæ, ſtante pacto de non reuocando conſenſum prædictum.*
2 *Renunciare gratiæ ſibi factæ quilibet poteſt, etiam ſi habeat decretum irritans, & deciſione ſequenti, numero 3. vbi diſtinguit.*
3 *Acceptatio non intelligitur ſecundum qualitatem actus acceptati, ſed ſimpliciter mittitur exſecutiom, niſi tertius reclamet.*
4 *Gratia habet implicite ſtatum, donec tertius reclamet: alias in ſui ſubſtantia non eſt nulla.*
5 *Venire quis poteſt contra factum proprium, quando illud eſt nullum ad fauorem ſui.*
6 *Gratia intelligitur ſine præiudicio iuris tertij, quoad eius fauorem.*

Digitized by Google

DECISIO CLXIX.

DVbium propoſitum fuit per Dominos diſcuſſum,&
difficultas reſtricta ad hoc, vt videatur de veritate
præſuppoſiti, quia eo ſtante res videbatur pati multas dif-
ficultates contra Illuſtriſſ. D. Iulium Cæſarem. Præſuppo-
nendo enim reſolutiones alias coram me factas, nempè,
quod gratia ſit diuidua reſpectu perſonarum, indiuidua
vero reſpectu dotis, & quod Dom. Iulius totam gratiam
acceptauerit, quæ emanauit motu proprio, difficultas eo
1 videbatur redigi, quod † contrauentio oriebatur ex con-
ſenſu Illuſtriſſimi Dom. Iulij, ad quam tollendam ipſe
modo reuocabat hunc conſenſum & acceptationem:
quod an ei liceret, ſtante præſuppoſito quod circumſcri-
pto pacto non poſſit reuocare conſenſum ſuum, diſcu-
tiendum veniebat. Et quia Illuſtriſſ. D. Clarix & filiæ vi-
deotur habere fundatam intentionem in eo, quod nemo
poteſt venire contra factum proprium, l. poſt mortem, ff.
de adopr.

Ad demonſtrandnm hoc licere, plura fuerunt facta
fundamenta pro parte d. Illuſtr. D. Iulij Cæſaris.

2 Et primò, quia † quilibet poteſt renuntiare gratiæ ſibi
factæ, etiam ſi habeat decretum irritans, ca. ad Apoſtoli-
cam, de regular. Sarnen. de triennal. q. 49. nu. 11. Put. deciſ.
1. libr. a. Tamen hoc fundamenrum fuit contra præſup-
poſitum.

Secundò, quod cum gratia ſit limitata, ex quo videtur
3 habere clauſulam ſine præiudicio tertij, ita † etiam vide-
tur limitata ipſa acceptatio, quia intelligitur ſecundum
qualitatem actus acceptati, ſecundum allegata per infor-
mantes.

Hoc fuodamentum apud Dominos habet difficulta-
tem maximam, tũ quia hoc fuit alias diſputatum, & non
reſolutum: tum quia, quod acceptatio intelligatur ſecun-
dum qualitatem actus acceptati, videtur potiùs facere
contra. Quia ſi tertius non reclamat, gratia mittitur exſe-
cutioni, prout iacet, Dec. in c. ſuper eo, n. 36. ff. de offic. de-
4 leg. & ibi Abb. num. 5. Butr. num. 15. Imo. num. 10. Et † ſic
implicitè videtur habere ſtatum, donec tertius reclamet.
Et ratio fuit, quia gratia non videtur nulla in ſubſtantia,
Ruin. conſil. 85. num. 4. & conſ. 87. nu. 5. & ſeq. libr. 3. vel
ſaltem hoc eſſet particulariter videndum. Nam ſi iſta gra-
tia implicitè habet ſtatum, donec ſuperueniat reclama-
tio, ergo Illuſtriſſ. D. Iulius contrauenit, & adhuc durat
contrauentio.

Nec obſtat reuocatio, quia ſtante præſuppoſito, quod
circumſcripto pacto non poſſit reuocare, non vident Do-
mini, quid operetur pactum, ex quo etiam ſtante pacto
illo, gratia habet iſtum implicitum ſtatum validitatis, &
ſic mittenda plenariæ exſecutioni, niſi ſecundus genitus
reclamet, cui gratiæ ipſe renuntiare non poteſt, & faciunt
not. per Gigant. q. 79. Caſſad. dec. 1. de penſio. Quia † tunc
5 demum quis poteſt venire contra factum proprium, con-
tra reg. d. l. poſt mortem, ff. de adopt. l. ſi creditoribus, C. de
ſer. pig. dat. man. quando factum illud eſt nullum ad fauo-
rem ſui. Ita declarar Alex. conſ. 103. nu. 14. lib. 2. Accepta-
tio igitur Illuſtriſſ. D. Iulij non eſt nulla, maximè qoia vbi
actus redditur inualidus ad fauorem alicuius, intelligitur
ſemper eo volente, & ille debet de nullitate illius oppo-
nere, & non alij, Ruin. conſ. 35. nu. 31. lib. 1. & conſ. 85. nu.
6 6. lib. 3. Crot. qui plura cumulat, q. 119. nu. 7. Et † indubi-
tatum eſſe videbatur, quod regula illa, quæ habet, quod
gratia intelligitur ſine præiudicio iuris tertij, intelligatur
ad fauorem illius tertij, non alterius, ex ſupra allegatis, &
ex his quæ infra dicentur.

Tertiò, quia iſte conſenſus videtur ſapere quandam
vltimam voluntatem. Hoc etiam fundamentum viſum
fuit eſſe contra præſuppoſitum.

Quartò, fuit allegatum text. in cap. ex multiplici de de-
cim. in quo cenſetur reſeruatum pactum, cui fuit re-
ſponſum.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum de Col. Mercurij 26.
Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Dignitati nemo poteſt renuntiare, niſi in manibus ſuperioris.*

Imo nec etiam formæ ſuccedendi, quæ eſt ei annexa, num. 2.

3 *Gratiæ dignitatis ſibi factæ etiam habenti decretum irritans renuntiare nemo poteſt, niſi in manibus ſuperioris.*

4 *Renuntiare nemo poteſt actui concernenti fauorem alterius, ſed benè ſui.*

5 *Præiudicia, quando ſunt inſeparabilia, renuntiatio etiam non tenet in fauorem renuntiantis.*

6 *Gratia à tempore datæ initium ſumit, & ſic illud tempus attenditur, & nu. 8.*

7 *Priuilegium transfert ius, & dominiũ abſenti, à data ipſius priuilegij.*

9 *Exceptione contrauentionis, vt agens repellatur, ſufficit, quod contraueatur ſit in minimo.*

10 *Gratiæ validitas per acceptationem facta, non poteſt amplius tolli, & in priſtinum ſtatum reponi, & nu. 14.*

11 *Gratia ante ius quaſitum tertio ſortitur naturam vltimæ voluntatis, poſtea autem ſapit naturam contractus.*

12 *Pactum, per quod tertio eſt ius quaſitum, reuocari non poteſt.*

13 *Primogenitura fieri non poteſt, ſine conſenſu Principis.*

14 *Tempus datæ attenditur circa validitatem, vel inualiditatem gratiæ, quæ ſemel ſortita effectum non poteſt amplius reuocari.*

15 *Pater non poteſt præiudicare filio emancipato, qui acquiſiuit emphyteuſin ex re patris.*

16 *Gratia ſine conſenſu in patrimonialibus non valet, ex defectu intentionis.*

DECISIO CLXX.

FVit ex ordine Dominorum dubitatum, an reuoca-
tioni factæ per Illuſtriſ. D. Iulium Cæſarem, ita ob-
ſtet gratia Papæ, vt non potuerit conſenſum ſuum & ac-
ceptationem reuocare reſpectu ſui ad effectum, vt ad-
huc dicatur durare vel non durare contrauentio. Et ma-
teria per Dominos diſcuſſa, fuerunt excitatæ infraſcriptæ
difficultates, licet nihil fuerit reſolutum.

Et primò dicebatur per nonnullos ex Dominis, quod
ſi præſupponimus, quod forma ſuccedendi ſit indiuiſi-
bilis à principatu gratiæ Papæ, videtur obſtare renuntia-
tioni D. Iulij, quia † pro indubitato habebant, non poſ- 1
ſe renuntiari principatui, niſi in manibus ſuperioris, leg.
pen. de offic. præſid. Reſtan. de imperat. q. 103. nu. 10. cum
ſeq. Rom. ſing. 252. Afflict. in titul. quæ ſint regal. in verb.
poteſtas, nu. 56. cũ aliis quæ per Dominos informãtes de-
ducuntur. Si ergo non poteſt renuntiari dignitati, nec
etiam † poteſt renuntiari formæ ſuccedendi, quæ eſt ei 2
annexa, & indiuidua, vt per Guiliel. de Benedic. q. de ca-
merario. nu. 6. Sed quia partes controuertunt ſuper de-
ciſ. facta, ſuper diuiduitate & indiuiduitate, quam ta-
men ego retuli fuiſſe, quod gratia reſpectu perſonæ. Il-
luſtr. D. Iulij erat diuidua, reſpectu vero dotis, & reſpe-
ctu primogeniti eſſet indiuidua, & ita fuiſſe reſolutum
die Ven. 6. Decemb. 1575. Tamẽ fuit proceſſum vlterius
ad alia argumenta, quæ pro parte D. Iulij deducuntur.

Et quantum ad primum, quod † quilibet poſſit renun- 3
tiare gratiæ ſibi factæ, etiam quod habeat decretum irri-
tans, quia ſortitur naturam actus principalis. Sameo. de
triennal. q. 49. nu. 11. Caſſad. deciſ. 2. de decret.

Tenentes pro parte Illuſtriſſ. D. Claricis reſponde-
bant non procedere in dignitatibus, poſtquam alicui eſt

1 de vulg. & pup. vbi † vult, quod quando quis ſubſtituitur
duobus, exſpectanda eſt mors vtriuſque, maxime ſi con-
currat coniectura coniunctionis, vtpote, quia eſſent in-
ſtituti filij: hæc enim facit, vt coniunctus excludat ſub-
ſtitutum, & iſte eſt caſus noſter, cum petrus & Arias inſti-
tuti eſſent filij teſtatoris, quæ viſa eſt vrgens coniectura
contra ſubſtitutos, maxime propter clauſulam, *eorum lo-
co ſuccedant*, quæ eſt concepta per dictionem pluralem,
quæ non poteſt verificari vno tantum decedente.

Secundo deducebatur doctr. quam communiter te-
nent. Doct. in l heredes mei. §. cũ ita, ad Trebel. refert Go-
2 zad. conſil. 54. num. 5. quod † cum hic adſit perſona, quæ
ab inteſtato excluderet filios Didaci, nempe petrum Ariæ
filij teſtatoris, filius is ex præſumpta mẽte defuncti exclu-
dit ſubſtitutum, facit text. in l. Publius. §. Titia de condi. &
demonſtr. Aym. conſil. 161. num. 5. Et hanc coniecturam
adiuuat, quod non ſolum filij fuerint primo vocati, ſed
etiam eorum deſcendentes, & ita Petrus expreſſe eſt vo-
catus. Quod etiam corroboratur ex eo, quod in aliis gra-
dibus ſubſtitutionum vocauit proximiores.

Tertio ex eodem §. cum ita, Doct. aliam eliciunt con-
cluſionem, quæ facit ad præſentem inſpectionem, quæ
3 eſt, quod † quando ſua vna & eadem oratione facta eſt
ſubſtitutio pluribus, pluralitas non reſoluitur in ſingula-
ritatem, Zanch. ibidem num. 893.

Et hanc ſententiam quarto confirmabant ex doctr. Io.
And. in c. nobis. in verb. contraxit. de iure patr. quẽ refert
4 Lãbertin. de iure patron. lib. 1. art. 12. 1. q. princ. fol. mihi 9,
nempe, † quod ſit facienda interpretatio in fauorem ec-
cleſię, cuius intereſt habere patronos. Dec. conſ. 149. nu. 4.

Et ex his tollere videbantur ea quæ docte, & ſubtiliter
conſiderauit D. Coraſius, cum allegata per eum videli-
5 cet † locum haberent, vbi in contrarium non militet va-
lidior præſumptio, prout eſt illa. quæ oritur ex cõiunctio-
ne per ſupra deducta. Nam illud, quod teſtator voluerit
adeſſe tres patronos, non videbatur ita explicate dictum
à teſtatore, vt non potius videatur ita euentualiter diſ-
poſuiſſe, & per talem formam præciſe præſcripſiſſe.

Quantum vero ad perſonam D. Io. de Leguizano, an
ſit compatronus, Domini habebant eum pro indubita-
to patrono, & ex hoc capite erant pro informante, con-
currente approbatione ordinarij. Nam licet huic caſui
non fuerit expreſſe per teſtatorem prouiſum, cum Al-
phonſus Perez tertius patronus non nominauerit, tamen
6 vbi † caſus omiſſus eſt omnino ſimilis expreſſos ex conie-
cturata mente fit extẽſio, Dec. in l. ſi mater, nu. 2. C. de in-
ſtit. & ſubſti. Tiraq. de retract. lignag. §. 2. gl. 1. nu. 19. & §.
20. gl. vnica, nu. 11. Dec. conſ. 227. in fi. Aym. conſ. 326.
nu. 8.

Ideo ex hoc capite putabant cauſſam poſſe decidi, ſed
ego adhuc amplius deliberandum cenſeo: ſi enim ex
priori capite Michael præſentatus à Ioanne obtinere nõ
poteſt, ex eo, quod iuſpatronatus ſpectat ad filium Dida-
ci, videtur ſequi. quod iure accreſcendi Petrus filius Ariæ
habuit duas voces, & per conſequens præſentatus ab eo
eſſet præferendus: ſed etiam circa primam partem mihi
videtur maxime veriſimile, quod teſtator voluerit ſem-
per adeſſe tres patronos. Quæ coniectura, ſi in facto ſub-
ſiſteret, fortaſſe contraria opinio, quam defendit D. Co-
raſius, eſſet verior. Ideo ſuper omnibus cauſſam iterum
proponam.

SERAPHINI.

Salaman. iuriſdictionis. Die 5. Maij. 1574.

DECISIO CXLII.

DVo fundamenta, quæ fiebant pro parte R. D. Abba-
tis, fuerunt per Dominos reiecta. Primum eſt, quod
diſpoſitio §. ad hæc. loquatur tantum de dignitatibus in
cathedrali. Nam cum Concilium generaliter diſponat,
& addat etiam *viſitando*, apparet, quod voluerit omnes di-
gnitates epiſcopo inferiores, quibus ius viſitandi aliqua
ratione competat, complecti, quæ qualitas etiam non-
nullis, extra cathedralem competere poteſt. Poſterius
fundamentum reiectum fuit, ſcilicet illud, quod fiebat
ſuper erectione, quaſi hæc iuriſdictio fuerit in erectione
pro dote aſſignata, iuxta Achil. deciſ. vnica, de reuo. vni.
nu. 1. Quia non ſumus in ſimplici dotatione, ſed in con-
firmatione conſuetudinis, Pariſ. conſ. 19. num. 44. & 45.
lib. 1. Achil. deciſ. vnica, de reuoc. vnio. ſed quia materia
eſt exemplaris, Domini ordinarunt, vt dubitarem, an di-
ſpoſitio §. ad hæc, ſit fauorabilis, vel odioſa.

SERAPHINI.

Roman. Turris bubalariæ. Die Lunæ,
15. Ianuarij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Pactum legis commiſſoriæ, quando contractum dicatur re-
ſoluere.*
2 *Diuiduum, vel indiuiduum quatuor dicitur modis.*
3 *Contractus cenſus, & contractus venditionis ſunt omnino
diuerſi.*

DECISIO CXLIII.

DOmini habuerunt hanc materiam pro difficili, quia
continet plures concluſiones, quæ indigent parti-
culari diſcuſſione, & diſtinguendo materias placuit, vt in
primis videretur, præſuppoſito, quod ſimus in pacto l.
commiſſoriæ, quod erit particulariter videndum, ſi pars
Dominorum de Vellis hoc neget, ſtatuatur in facto, an
pro iuſto pretio caſale, de quo agitur fuerit venditum, ita 1
vt hoc caſu locum habeat limitatio Dd. quam refert Ti-
raquel. de retract. conuent. num. 8. & 136. quod ſi ex iuſti-
tia pretij tollatur hoc motiuum, tũc erit videndum, an ſi-
mus in materia diuidua, vel indiuidua, & † dicitur qua- 2
tuor modis, vt per Bart. in l. Græcè. §. illud commune, nu.
4. de fideiuſſ. Et dubium facit, quia ratione voluntatis, &
ratione dependentiæ videntur iſti contractus inſepara-
biles, & indiuidui, &, vt loquuntur Doct. noſtri, corre-
ſpectiui. In contrarium, quod ſimus in materia diuidua,
facit dubitationem, quia † iſti contractus habent formas 3
omnino diuerſas, & nihil commune habent contractus
cenſus cum contractu venditionis. Ideo videntur æquè
principales, quo caſu ſuccedunt ea, quæ habentur in l.
ſicut. §. interdum, & quod no. ibi Paul. de Caſt. loca. cum
multis allegatis pro hac parte, ſuper quibus diſtincte erit
procedendum.

SERAPHINI.

In eadem Roman. Lunæ, 5. Nouembris. 1573.

SVMMARIA.

1 *Pactum legis commiſſoriæ non intrat in contractu cenſus.*
2 *Conſenſus deficit in contractu cenſus, in quo pactum legis
commiſſoriæ eſt appoſitum.*
3 *Pactum vbi non eſt contra ſubſtantiam contractus, non de-
ficit conſenſus.*
4 *Pactum faciens tranſire contractum in alium ſpeciem non
valet.*

DECISIO CXLIV.

FVit per Dominos concluſum, pactum, † de quo agi- 1
tur, non intrare in contractu cenſus, per regulam c. ſi.
de cõd. appel. cum ibi not. & l. per ſeruum. §. fin. de vſu, &
habitat. Bald. in l. ſi pater. de adopt. Bart. in l. 2. nu. 7. C. de
iure emphyt. late Doct. in authẽt. ingreſſi. de ſacroſanct.
eccleſ. Et huius cõcluſionis ratio inter alias eſt illa potiſ-
ſima. quã tradit Bald. in c. 1. §. fin. nu. 7. per quos fiat inue-
ſtit. quia pactum hoc in ipſo contractu cenſus appoſi-
tum tendit ad offendendum ipſum actum, cum ſit con-
tra ipſius actus ſubſtantiam, qua remota remouetur ipſe
actus, Abb. in d. cap. final. numero 4. Deficit † enim con- 2
ſenſus, qui requiritur pro ſubſtantia ipſius actus, adeo,
quod videtur, vel quod partes voluerint facere pactum
cluſorium,

Digitized by Google

eluſotium, l. an inutilis, de acceptil. vel quod voluerint in
aliam ſpeciem contractus conſentire, vt in caſu propoſi-
to, in quo potius videtur, quod voluerint contractum
pignoris fœneratitium à iure reptobatum conſtituere,
vt per Laurent. de Rodulph. tractat. de vſur. part. 2. Guid.
3 Pap. ſing. 477. cum aliis per informãtes allegatis. Si † vt ſo
pacta non ſunt contra ſubſtantiam contractus, conſen-
ſus non deficit.

Non obſtat text. in l. cum precatio. Quia pactum illud
potius eſt contra naturalia contractus, quam contra ſub-
4 ſtantialia, vt multi Doctor. tenuerunt. Tum † etiam, quia
non procedit vbi pactum fecit, vt contractus in aliam
ſpeciem transeat, quam eſt cenſus, &c. vt poſt Bar. in l. vbi
ita donatur, de donat. cau. mor. voluerunt Doct. in dicta
authent. ingreſſi. Dec. conſil. 233. col. final. Cagnol. in l.
contractus, nu. 70. de regul. iur. An vero venditio, & reli-
qua in inſtrumento, de quo agitur, corruant, erit particu-
lariter videndum.

SERAPHINI.

Armen. bonorum. Veneris, 20. Februarij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Procurator poſt litem conteſtatam non poteſt reuocari, niſi eo, & aduerſariis conſentientibus.*

2 *Conſenſus procuratoris qui eſt effectus dominus litis, non eſt neceſſarius in eius reuocatione, niſi tantum pro conſeruatione ſuæ famæ.*

DECISIO CLXV.

QVantum ad Paulum Domini dixerunt, quod licet
regula ſit, quod procurator Dominus litis effectus,
1 non † poſſit reuocari, ca. 2. de procurat. in 6. limitatur ta-
men, niſi ipſe procurator, & aduerſarij cõſenſerunt, Paul.
de Caſtr. in l. quę omnia, nu. 2. in fin. de procurat. Sarnen.
deciſ. 28. relatus per Ant. Aug. de reuoc. procurat. & de
conſenſu procuratoris non multũ curatur, quia eius con-
tradictio non impedit effectum reuocationis in præiu-
2 dicium reuocantis, ſed † id facit tantum vt pro conſer-
uatione ſuæ famæ cognoſcatur, an ſit iuſte reuocatus, a-
lias ſi ſe ingereret, eſſet ſuſpectus, l. quæ viã de procurat.
Caſſad. deciſ. 2. de appel. num. 4. & 5. Abb. in c. mandator.
in primo not. de procurat. Put. deciſ. 302. libro ſecundo,
incipient. procurator poſt litem conteſtatam. Et ita fuit
tentum in vna Neapolit. 1000. coram D. Sarmiento, 18.
Maij, 1565.

SERAPHINI.

Cæſarauguſtan. alimentorum. Veneris,
20. Februarij. 1573.

SVMMARIA.

1 *Adminiſtratio, annexio, incorporatio, & ſimilia important dominium ſecundum ſubiectam materiam.*

2 *Traditio eſt apta transferre dominium præcedente contractu.*

3 *Alienare propriè, an dicatur, quod in dominio eccleſia retinetur.*

DECISIO CXLVI.

FVit reſolutum, dominium bonorum eccleſiæ non
fuiſſe tranſlatum in dignitates, conſiderata ſeriè to-
tius negotij, & conſideratis verbis, quæ pluries repetun-
1 tur, & ſonant in † adminiſtrationem, & ſubſtituuntur di-
gnitates in locum Præpoſiti, qui nudam habebat admi-
niſtrationem, & dantur fideiuſſores de bene adminiſtrã-
do, & aliis quæ per informantes deducuntur, quæ præ-
ponderant in contrarium ponderatis, annexio, incor-
poratio & ſimilia, licet videantur importare dominium,
ca. cum omnes. de conſtitut. vbi Bald. Tiraquel. in l. ſi vn-
quam, in verb. donatione largitus, nu. 190. C. de reuocãd.
dona. tamen recipiunt interpretationem ſecundum ſub-
iectam materiam, vt de traditione dicitur, † quæ licet ſit 2
apta transferre dominium, intelligitur dummodo præ-
cedat contractus [illegible], Bart. in l. 1. nu. 4. ff. pro dot. & l.
tertia, de iure dot. Et hæc eſt adminiſtratio qualificata cũ
qualitatibus, quas capitulum appoſuit. Et tanto magis
hæc procedunt, ex quo alias iſta alienatio non tenuiſſet,
ad trad. per Oldrad. conſ. 261. & per Rebuff. de alien. rer.
eccleſ. nu. 9. Et licet gloſſ. in Clem. final. §. fin. de rebus ec-
cleſ. non alienan. in verbo, eccleſiam poſt Hoſtien. dicat,
† non eſſe alienare proprie, quod in domino Eccleſiæ re- 3
tinetur, tamen contrarium ibi tenuerunt Imol. Zetoſel.
nu. 17. & Vital. num. 16.

SERAPHINI.

Reatin. beneficij. Veneris, 6. Aprilis. 1576.

SVMMARIA.

1 *Effectuatio alicuius contractus dicitur ſatis conſtare, quãdo per actus poſſeſſoris in illius conſequentiam venientes probatur.*

2 *Conferendi quaſi poſſeſſio ſufficit inter prouiſos.*

3 *Scientia epiſcopi præſumitur ex lapſu temporis, in quo eſt quæſita poſſeſſio conferendi capitulo.*

DECISIO CXLVII.

FVit reſolutum ſufficienter cõſtare de prouiſione Ca-
pituli facta Bentio ex protocollo Franciſci de Prato
Notarij publici, & præcipue ceſſare hanc difficultatem
ex productione inſtrumenti publici pro parte Domini
Alexandri vltimo exhibiti, & hoc caret difficultate. Quã-
tum vero ad effectuationem pariter fuit per Dominos
concluſum de ea conſtare, † ex quo Bentius poſtea de 1
anno 1523. reſignauit libere in manibus Capituli, & Ca-
pitulum contulit Mecutio, cuius collationis vigore idem
Mecutius cœpit poſſeſſionem, vt clare legitur in inſtru-
mento ſuæ poſſeſſionis: & cum continuauerit per lon-
giſſimum tempus, ex qua quidem effectuatione ſatis
conſtat prouiſionem Bentij ſortitam fuiſſe effectum, vt
in ſimili per Bald. in l. ſecunda, n. 2. C. de com. rer. alienat.
Ruin. conſ. 31. nu. 18. lib. 5. Bellon. conſ. 51. nu. 4. bene fa-
cit Oldrad. conſil. 229. nu. 2. Concurrit quoque vnus te-
ſtis de auditu, qui in antiquis facit adminiculum.

Ea vero, quæ exemplo allegantur ex conſ. Cald. 13. de
iurepatronat. Dec. conſ. 134. & aliis, procedunt reſpectu
inducendæ præſcriptinnis, qua nnn indiget Alexander.
Non enim hic agitur inter epiſcopum Reatin. & Capi-
tulum ſuper iure conferendi, ſed † inter promſos, quibus 2
ſufficit quaſi poſſeſſio conferendi, cap. conſultationibus,
de iure patronat.

Neque etiam deficit titulus, cum Capitulum habeat
titulum ex Bulla Bonifacij in actis producta. Neque ob-
ſtat, quod non probetur ſcientia, & patientia Epiſcopi.
Quia nunc non agitur, an fuerit quæſita ſufficiens poſ-
ſeſſio cõferendi Capitulo, ſed hoc erit poſtea videndum,
licet etiam hoc viſum fuerit habere modicam difficulta-
tem, cum † in pluribus cauſſis in Rota fuerit reſolutũ, ex 3
temporis lapſu præſumi ſcientiam Epiſcopi.

SERAPHINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Lunæ, 15.
Februarij 1574.

SVMMARIA.

1 *Ius ſuum nemo perdit ex ſua ipſius diligentia, niſi expreſſe cautum ſit, vel terminus præfixus fuerit.*

2 *Tempus non currit impedito de iure.*

DECISIO CXLVIII.

FVit reſolutum, Ferdinandum non fuiſſe obligatum
ad aliquas diligentias, ſtante intruſione Alphonſi ad
effectum, de quo agitur, nempe, vt dicatur remiſiſſe ius,
quod habebat, cum habeamus claram iuris regulam,

quod nemo inuitus agere cogitur, toto titul. C. vt nom.
1 inuit.age.vel accu.cog. & † ex tota diligentia nemo per-
dit ius ſuum, niſi hoc expreſſe cautum reperiatur, Bart. in
l.ſolet.§.final.nu.7.de offic.proconſul.niſi præfixus fuerit
terminus, vt per Innocentium, & Abbatem, in c.extir-
pandæ.§.quia vero, de præbend. Mohed.deciſ.349.

Nec obſtat, quod videatur præfixus terminus in in-
dulto ſex menſium à die prouiſionis, quia decretum illud
recipit hanc interpretationem, vt intelligatur vacua poſ-
ſeſſione exiſtente, & non dato intruſo, vt fuit 9. Nouem-
2 bris proxime præteriti conſultum, cum † impedito de iu-
re non currat tempus, l.ſi in diem, & ibi Soc.n. 4. de cōd.
& demon. Maxime, cum non doceatur de aliqua collu-
ſione inter Ferdinandum, & Alphonſum, & prouiſus ab
ordinario habebat aliquam probabilem cauſſam tuendi
ſuam poſſeſſionem, ad deciſ. Ægid.598. Et ad hunc effe-
ctum ſatisfaciunt ea qualiacunque ſint, quæ per Ferdi-
nandum facta fuerunt, nempe mandatum datum ad re-
ſignandum &c. & quæ non eſſent per ſe magni ponde-
ris. Et ita concluſum fuit.

SERAPHINI.

Amerin. pecuniaria, Die 11. Februarij. 1577.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio generalis præiudicat renuntianti, dum potuerit
in genere cogitare.*
2 *Renuntiatio generalis facta in tranſactione non reſtringitur
contra rationem recti ſermonis, qui reſtrictionem non
patitur.*
3 *Verba, quomodocunque, & qualitercunque, & alia ſimilia
generaliſſima, non poſſunt reſtrictionem recipere.*
4 *Legatum factum pauperibus in genere, dummodo conſtet
de ſumma, non dicitur nullum propter incertitudinem.*
5 *Fundus an dicatur venditus ad menſuram, vel ne, at-
tendi debet, an præcedat mentio corporis, vel mentio
menſuræ.*

DECISIO CXLIX.

PRopoſui dubium, an per quietantias, de quib. in pun-
cto, cenſeretur remiſſa ſumma 250. ſcutorum montis
vna cum fructibus q.d. Anchiſi de Caſacchis. Et fuit per
Dominos vnanimiter concluſum remiſſam cenſeri. Re-
1 gula † enim iuris eſt, quod generalis renuntiatio præiu-
dicat renuntianti, dummodo potuerit in genere cogita-
re, Angel. in l. ſi cert. C. de teſtam. milit. Bart. & Doct. cō-
muniter in l. ſub prætextu. C. de tranſact. cum aliis quos
allegat Gabriel de reg. iur. concluſ. 4. nu. 5.
2 Et licet † iſta regula limitetur, vt nō procedat in trāſ-
actione, in qua verba generalia reſtringuntur ad rem vel
cauſſam expreſſam, l.ſi de certa. & ibi Dd. cōmuniter. C.
de tranſact. Gabriel. ibidem n. 21. tamen ſublimitatur, ni-
ſi ratio recti ſermonis non patiatur reſtrictionem, Bart.
in d.l.ſi de certa, & ibi Angel. Caſtrē. & Zaſ. cum aliis cu-
mulatis per eundem Gabriel. nu. 22. Igitur applicando ad
caſum propoſitum, fuit dictum hoc caſu negari non poſ-
ſe, D. Sillam potuiſſe in genere de iſtis pecuniis cogitare,
cum de illis per Anchiſem habitis notitiam haberet, vt
ex 7. præſuppoſito colligitur. Nec ſalua ratione recti ſer-
monis fieri poſſe reſtrictionē reſpectu vltimæ quietantię
ad contenta in primo inſtrumento expreſſa in eius præ-
latione, propter illa verba, *tam vigore d. inſtrumenti, quam
alias quomodocunque, & qualitercunque vſque in præſen-*
3 *tem diem, &c.* Quæ verba, † cum ſint generaliſſima, & o-
mnia etiam vltra expreſſa comprehendant, non poſſunt
recipere reſtrictionem, cum non ſint poſita ad coarctan-
dum, ſed ad ampliandum, Bald. conſ. 184. lib. 4. Iaſ. conſil.
92. in fin. lib. 1. optime facit Alexand. in contrariū allega-
tus, conſ. 11. nu. 14. verſ. ſecundo, nō obſtat. lib. 2. & Natt.
exemplo quoque allegatus, conſ. 546. n. 22. vbi ponderat
clauſulam, ab aliis quibuſcūque & alia quacūque cauſſa,
& fatetur nu. 23. in caſu ſuo non adfuiſſe dictas clauſulas.
Nec hic militat æquitas, quam conſiderat Bald. conſil.
434. lib. 1. & refert. Aym. 221. cum vnicuique liberum ſit
de re ſua pro ſuo arbitrio diſponere.

Nec obſtat, quod dicta loca montium eſſent paupe-
rum, nam † cum relictum eſſet pauperibus in genere, 4
non habet locum hoc caſu reg. l. a Titio. de iur. propter
incertitudinem. Propterea dici poteſt effecta pauperum
iſta loca, quia legata fuit certa ſumma, & nō certum cor-
pus, vt in tertio præſuppoſito. Quod vero poſtea teſtator
dicit ſe habere 250. ſcuta in monte fidei, non ſtat reſtri-
ctiue & limitatiue, ſed demonſtratiue, tum ex eo, quod
legatum eſt factum in piam cauſſam, & ideo potius illud
eſt appoſitum ratione hypothecæ, Tiraquel. poſt Roman.
de priuil. piæ cauſſæ priuileg. 63. circa med. tum etiā, quia
legatum incipit à ſumma, non à corpore. Et ideo † in ſi-
mili, an fundus dicatur venditus ad menſuram, vel non, 5
attendi, an præcedat mentio corporis, vel mentio men-
ſuræ tradit Corn. conſil. 59. in 4.

SERAPHINI.

Cæſar auguſtan. decimarum. Die 27. Maij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio probatur per ſententias arbitrarias, & teſtium
dicta.*

DECISIO CL.

FVit reſolutum ſatis ex ſententiis antiquis emologatis,
& ex dictis teſtium probari Archidiaconum de Daro-
ca fuiſſe Rectorem loci de Calatorau, per ea † quæ tradit 1
Bartol. in l. ſocietatem. §. arbitrorū, num. 8. ff. pro ſoc. An-
char. conſil. 103. num. 6. Soc. cōſil. 68. nu. 4. lib. 4. cum aliis
per informantes adductis. Et ideo capitulum Metropoli-
tan. quod ſuccedit loco Archidiaconi, habet intentionem
fundatam de iure communi, non obſtante, quod adſit
Vicarius perpetuus, Mohedan. deciſ. 120. Nec hodie tra-
ctari iudicium poſſeſſorium, ſed petitorium, nempe cui
debeantur decimæ, de quibus agitur. Quod vero ex teſti-
bus pro parte Canonicorum de Pilari deducitur ſuper
meritis cauſſæ, eſt extra dubium, & eget particulari diſ-
cuſſione, poſtquam erit ſinnatum, cui incumbat onus
probandi, Mauros non ſoluiſſe decimas, licet allegetur
fuiſſe alias coram bo. me. Fantucio reſolutum.

SERAPHINI.

Bononienſi. bonorum de Bologninis. Lunæ,
22. Martij, 1568.

SVMMARIA.

1 *Legitimorum & naturalium appellatione continentur na-
turales legitimati etiam in emphyteuſi, modo in ſpecie ſint
ad hoc legitimati à poteſtatem habente. & Deciſ. 153
num. 2.*
2 *Legitimatio tollit maſculam, quæ menti eccleſiæ repugnet.*

DECISIO CLI.

FVIT reſolutum, quod † appellatione legitimorum, & 1
naturalium continentur naturales legitimati, etiam
in emphyteuſi, modo in hoc ſint in ſpecie legitimati ab
habente poteſtatem, per alleg. conſil. Pariſ. Soc. Curt. &
aliorum, & per tradita per Bero. in c. in præſentia, nu. 335.

Nec obſtat, quod in contrarium allegatur Bal. in c. quę
in eccleſiarum, nu. 34. de conſtit. cum aliis deductis. Nam
licet repugnat mēti eccleſię, quę eſt mater pudicitię, quod
naturales ſuccedant, cum † hoc ceſſat, vbi ab eo qui ha- 2
bet poteſtatem, fuit deleta hæc macula, vt per Beru. in lo-
co præalleg. nu. 337. Ideo limitatur eadem proportio inter
legitimatos ab Imperatore reſpectu bonorum tempora-
lium, & feudalium, & legitimatos à Papa reſpectu eccle-
ſiaſticorum, in quibus eſt abſolutus dominus.

Digitized by Google

SERAPHINI.

Romanenſis reſciſſionis contractus. Mercurij, 19. Ianuarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Dies ſolutionis adiecta interpellat pro homine.*
2 *Iuramenti vis eſt, vt debitor ſoluere teneatur, deinde repetere, ſi prætendit indebitum.*

DECISIO CLII.

FVit reſolutum conſtare ſufficienter de mora. cum
1 † enim in contractu eſſet appoſita dies ſolutioni, vtique ea interpellar pro homine, l. magnam, C. de contrahenda & committen. ſtipulat. Gabriel. de ſolut. concluſ. 9.
2 idem de expenſ. concluſ. 2. nu. 9. Maximè ſtante † iuraméto cuius vis eſt, vt debitor teneatur ſoluere, deinde ſi prætendit indebitum, repetere, cap. debitores, de iureiurand. Put. deciſ. 63. dubitam, libr. 1. Nec obſtare doctri. Barto. in l. qui ſolidum, de lega. 2. Nam vltra reſponſiones per informantes datas, Domini dixerunt Rotam amplecti contrariam ſententiam, quam idem Barto. tenet in l. 1. §. ſi ſtipulanti, de verbor. oblig. vt fuit reſolutum in vna Bononien. locat. 26. Octobris, 1551. coram Anton. Aug. Et in vna Roman. pecuniaria, 21. Nouembris, 1554. coram bon. mem. Pantuccio.

SERAPHINI.

Bononienſium bonorum de Bologninis. Veneris 10. Decembris, 1568.

SVMMARIA.

1 *Legitimatio facta in præiudicium fœminarum in inueſtitura vocatarum tenet, & num. 3.*
2 *Legitimati ſpecialiter ad emphyteuſin ab habente poteſtatem, veniunt appellatione legitimorum, & naturalium.*
3 *Pater poteſt legitimare filium naturalem in præiudicium filiarum fœminarum, quibus non eſt quæſitum ius, nec re, nec ſpe certa, ſed tantum incerta, & conditionali.*
4 *Locatio facta ad tertiam tantum generationem, debet renouari ſub eadem forma, ex commun.*

DECISIO CLIII.

FVit per Dominos reſolutum ſtrictè ad hoc, an legitimatio attento præiudicio fœminarum in inueſtitura vocatarum, teneat omnibus aliis circumſcriptis, Quod
1 † ſtantibus reſolutionibus factis tam ſub die Lunæ, 17. Iunij, 1551. quam ſub die 22. Martij proximè præteriti hæc legitimatio in præiudicium fœminarum teneat, ex eo, quod magis communis opinio Docto. eſt, quod Princeps poſſit præiudicare iuri quærendo, prout ex Cuman. Caſtren. Deci. aliiſque Docto. allegatis patet, quicquid dixerit Cephal. conſil. 23. allegatus. Vnus etiam ex Dominis dicebat fruſtra diſputari de iure quæſito, & quærendo,
2 cum iam fuerit reſolutum, † appellatione legitimorum, & naturalium venire legitimatos ſpecialiter ad emphyteuſin ab habente poteſtatem. Et ideo ex forma inueſtituræ nullum ius competere fœminis, cum adhuc ſuperſtes ſit maſculus eas excludens. Tamen in hanc ſententiam dictum eſt, quod hic non adſit ius quæſitum in re, ſed quæſita ſpes tantum, iuxta text. in §. ex conditionali. Inſtitutio. de verb. oblig. & hæc ſpes nõ eſt certa, ſed ſub duabus conditionibus, ideo ſatis debilis. Et allegata in contrarium ex Fortun. & Iaſon, in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, de lib. & poſthum. procedunt in terminis, in quibus, vel ius erat iam quæſitum, vt in hereditate delata, vel ſaltem ſpes erat certa debitum iri,
3 † non autem in ſpe omnino incerta, & conditionali, prout eſt iſta, in qua pater potuiſſet præiudicare filiabus fœminis, nihil eis relinquendo: videbatur etiam vni ex Dominis hic differri tantum hoc ius, non autem penitus tolli: licet enim locatio ſit facta ad tertiam generationem tantum, quam Alexander
claudit, tamen † tenetur Abbatiam renouare ſub eadem 4
forma, vt eſt doctr. Bart. communiter approbata in l. 1. §. permittitur, ff. de aqua quot. & æſti. quam Rot. approbauit in vna Lucen. emphyteuſ. coram R. P. D. Decano. Veneris, 6. Iunij, 1567.

SERAPHINI.

Bononien. de Bologninis. Veneris 12. Ianuarij, 1571.

SVMMARIA.

1 *Emphyteuſis non hereditaria non comprehenditur ſub generali diſpoſitione bonorum.*
2 *Clerici poſſunt de fructibus beneficiorum diſponere, qui veniunt in generali eorum diſpoſitione.*

DECISIO CLIIII.

DOmini cum præſuppoſito, quod hæc emphytheuſis
non ſit hereditaria, tenuerũt, quod in † diſpoſitio- 1
ne generali bonorum facta per Leonardum nõ comprehendantur bona emphyteutica, de quibus agitur, per doctrinam Barto. in l. vt iuſiurand. §. ſi liberi, de oper. liber. cuius dictum licet à nonnullis reprobatum videatur, tamen eius ratio communiter eſt recepta, & fuit allegata deciſio quædam alias facta coram Domino Guidobono in vna Pampilonen. fructuum, in qua præſupponebatur
quædam conſuetudo diœc. Pampilonen. quod † clerici 2
poſſunt de fructibus beneficiorum diſponere. Et fuit reſolutum, quod veniebant in generali teſtamentaria diſpoſitione, per ea quæ tradunt Iaſo. conſ. 75. in fin. libr. 3. Aym. conſ. 144. num. 6. & 7.

Præterea, cum non ſimpliciter fuerit conceſſa facultas alienandi, ſed cum pacto, vt fieret denũtiatio intra menſem, ſuccedunt ea, quæ tradit Deci. conſil. 171. nu. 5. verſ. 4. & vlt. Et ita etiam heres ſcriptus interpretatus eſt intentionem teſtatoris, vt in informatione facta pro Domino Alexandro deducitur.

SERAPHINI.

Peneſtrin. compromiſſi. Veneris 13. Februarij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Remiſſio gratuita in tranſactione non annullat tranſactionem, ſi omnia ſolemnia requiſita ſint obſeruata,*
2 *Conſuetudo valet, in qua ſolet apponi decretum ſuper contractu eodem die celebrato.*
3 *Actum in iudicio ſummario non attenditur in iudicio plenario, niſi inſtificetur.*

DECISIO CLV.

FVIT reſolutum regulam eſſe pro validitate tranſactionis, cum fuerint obſeruata ſolemnia requiſita.
Nec † eam poſſe impugnari ex eo capite, quod fuerit re- 1
miſſio gratuita in capite redditionis adminiſtrationis: tum quod non eſt clarum, quod Illuſtriſſima Domina Helena non eſſet creditrix potiùs, quam debitrix, prout Illuſtriſſima Domina Marchioniſſa confeſſa fuit. Tum propter correſpectiuitatem, cum datio 12000. ſcutorum videatur correſpectiua ad totam tranſactionem prout colligitur ex verſ. *Has autem ceſſiones*, & ibi, *cum pactis, & conditionibus infraſcriptis*, & clarius ibi, *quibuſdam 12000. voluit eſſe contenta, &c. ita vt nihil petere poſſit ab Illuſtriſſimis Dominis Iulio Cæſare, Mario, & Helena, &c.* Et ad conſi. Ruin. 135. allegatum reſpondebatur per aliud
eiuſdem conſilio 90. libro 5. per totum. Nec † releuat, 2
quod decretum fuerit eadem die interpoſitum propter conſuetudinem, de qua teſtatur Achill. deciſ. 2. de decret. Tamen quia fuit allegatum conſil. Paul. de Caſtr. 337. alias 338. incip. primo quæritur, libr. 1. numero 5. &

Felyn.in c.cum venerabilis,colum.fi.de except.ex quibus
3 videtur inſerri,quod † id, quod ſummarie fit,non attenditur in iudicio plenario,niſi iuſtificetur:fuit ordinatum, vt reſtringeretem dub. hoc modo, an confeſſio Illuſtriſſimę Marchioniſſæ præiudicet Illuſtriſſimis filiabus,vel ſit in hoc iudicio iuſtificanda.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin.Lunæ,8.Februarij,1574.

SVMMARIA.

1 *Præſumptio confeſſionis oritur ex decreto, contra quam tamen admittitur probatio in contrarium.*

2 *Confeſſio in iudicio ſummario,non præiudicat in ordinario.*

DECISIO CLVI.

FVIT per Dominos reſolutum, firmandum eſſe in iure, an decretum fuerit interpoſitum per iudices competentes necne, propter doctr. allegatam Barto. & aliorum,in l.cum hi,§.tranſactiones alimentorũ, de tranſact.
1 alias præſupponendo ſine veri præiudicio. quod † decretum a iudicibus competentibus emanauerit, dicebant confeſſionem Illuſtriſſimæ Dominæ Marchioniſſæ præiudicare filiabus ratione præſumptionis, quæ ex decreto valido oritur,ad deciſ.Put. 205. lib. 3. licet talis præſumptio admittat probationem in contrarium, ex quo etiam fuit dictum,conſil.Paul.de Caſt. 357.lib.1.nu.5.alias alle-
2 gatum eſſe ita intelligendũ,vt † confeſſio in iudicio ſummario non præiudicet in ordinario, ſcilicet abſolute, ſed præſumptiue ſecus.Item deciſ.7. Put. li. 3. eſſe intelligendam ob non obſeruatam formam ſtatuti de don.non valituris. Tamen non eſſe præcludendam viam contrariæ probationi. Et ideo aliqui ex Dominis dicebãt, eſſe edendos libros per ea,quæ deducuntur pro parte Illuſtriſſimarum filiarum.Addebant Plot.in l.ſi quando.num. 706.C. vnde vi.Fuit ordinatum, vt præſuppoſitis circumſtantiis facti,quæ habentur in dubio,dubitatem, an Illuſtriſſima Domina Helena teneatur edere libros rationum, & electio erit Dominarum Actricum,à quonam dubio incipepere velint diſputationem.

SERAPHINI

In eadem Peneſtrin.Lunæ,10.Maij,1574.

SVMMARIVM.

1 *Tranſatio ſemel finita non poteſt iterum fieri eiſdem rebus, niſi doclo de errore,vel dolo.*

DECISIO CLVII.

1 DOMINI conſtituebant regulam, quod † ſtante tranſactione non poſſit quis petere, vt denuo reddatur ratio adminiſtrationis ſemel reddita, cum exceptio tranſactionis ſit exceptio litis finitæ: limitabant etiam, quod ſecus eſſet,ſi doceretur de errore, vel dolo, de quo tamen docere oportet ex claris & perſpicuis probationib.Dec.conſil.94.n.9. cum adductis per Menoch. de arbit.li.2.cent.3.caſu 209.in fin.ſed quia aliqui ex Dominis dicebant, poſſe docere de dolo per exhibitionem librorum,qui de æquitate Canonica ſunt edendi, etiã ad fundandam intentionem actoris, non obſtante tranſactione,fuit ordinatum, vt informantes ſe reſtringant ad hoc, vt reaſſumatur copia tranſactionis alias Dominis data,vt poſſint videre, an ex eius tenore colligatur iſte dolus,iuxta ea quæ pro parte Illuſtriſſimorum Dominorum Actricium ex facto deducuntur.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin.Venetis,28.Maij,1574.

SVMMARIVM.

1 *Editio librorum fieri non debet ad probandum dolum,quando ex tranſactionis inſtrumento de errore, neque de dolo conſtat.*

DECISIO CLVIII.

FVIT per maiorem partem Dominorũ tentum, quod ex inſtrumento tranſactionis non conſtat de errore, ſiue de dolo, maximè, cum non fundetur concordia ſuper diuiſione tantum,ſed etiam ſuper aliis informationibus. Et † ideo ſtante tranſactione ſuper adminiſtratione, 1
non eſſe edendos libros, obſtat exceptio litis finitæ, ad Ruin.conſil.71.lib.4.& Plot.allegatum.Niſi aliunde probetur error,& dolus.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin.Lunæ,16.Maij,1575.

SVMMARIA.

1 *Factum colligitur ex pacto,& eiuſdem continentia.*

2 *Clauſula,& alias prout in inſtrumento, intelligi debet vltra ſpecificata.*

DECISIO CLIX.

CIRCA primam partem dub.Domini pro maiori parte dixerunt,quod in clauſula primo loco præſuppoſita fuit, poſt prætenſiones in ea contentas aſſertiue dictum,fœminas excludi à bonis in prætẽſionibus expreſſis & maſculos tantum includi vigore pacti initi inter quondam Stephanum & Alexandrum de Columna. Nam licet in ea multa per viam prætenſionis deducantur, quæ iuris ſunt: tamen reddendo rationem prætenſionum deuentum fuit ad aſſertionem facti, † quod ex pacto & cõ- 1
tinentia eiuſdem colligitur, ponderando clauſulam, attenta diſpoſitione Bart.conſil. 90. nu. 6. Item clauſulam, in quibus inter cetera continetur. Item dictionem taxatiuam,tantũ, vt in ſimili dictum fuit in cauſſa Viterbien. coram R.P.D.de graſſis.

Neque obſtat † clauſula,& alias,pro vt in inſtrumẽto, 2
quia illa clauſula intelligenda eſt vltra ſpecificata. Alex. conſil.36.nu.6.in 2.Natt.conſil.403.num.7.Put.deciſ.36. lib.3.& deciſ.325. lib. 2. Peregrin. deciſ. 28. optime Dec. conſil.63.num.6.

Quantum autem ad ſecundam partem Domini fuerunt concordes, quod in clauſulis, de quibus in ſecundo & tertio præſuppoſito, Illuſtriſſima Domina Marchioniſſa narrando, ſe eſſe certioratam de valore bonorum à peritis pro vtraque parte electis, & de continentia pacti,quod ſibi legi, & exponi fecit ab aduocato ſuarum filiarum, præſuppoſuerit ſolos maſculos excluſis fœminis vigore pacti vocari ad ſucceſſionem bonorum,de quibus agitur: ponderabant verba illa, *ex ſuperius pro parte dominarum, &c. deductis. Nouit quod dicta ſua filia, &c.* Item clauſula,certiorata de quantitate,importantia, & valore omnium ſupraſcriptorum bonorum. Et illa,ſuper modo ſuccedendi in dictis bonis infauorem maſculorum, quæ viſa ſunt ſatis clara,& aperte ipſius intentionem declarauiſſe. Et hæc ita firmata fuerunt circumſcripto effectu, de quo loco ſuo tractabitur.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtrin,tranſactionis.Lunæ, 21.Nouembris,1575.

SVMMARIA.

1 *Error vbi non eſt certa cauſſa finalis tranſactionis, non reſcindit tranſactionem.*

2 *Error euidens eſſe debet ad tranſactionem reſcindendam.*

3 *Error in tranſactione ex pactis in ea appoſitis principaliter detegitur.*

4 *Aſſertio erronea in tranſactione facit etiam cenſeri id omne ab ea dependens erroneum eſſe.*

5 *Alienatio bonorum fideicommiſſo ſuppoſitorum facta fiunt*

*ſine iuris ſolemnitatib. facit cenſeri errorem in tranſa-
ctione ſubeſſe.*
6 *Aſſertio illa in tranſactione erronea dicitur, quæ etiam eſt
cauſſa conſecutiua imponens neceſſitatem ita tranſigendi.*
7 *Cauſſa finalis in qua erratum eſt, ea dicitur, quæ imponit
neceſſitatem diſpoſitionis faciendæ.*
8 *Cauſſa erronea ſufficit, quod etiam in parte tali ſit falſa, quæ
impediret fieri tranſactionem.*
9 *Error expreſſus reſcindit tranſactionem in eo, in quo eſt er-
ratum.*
10 *Error expreſſus dicitur, quod à iure certam habet interpre-
tationem.*

DECISIO CLX.

CAVSSA fuit propoſita, & votata ſuper vna tantum
limitatione deducta pro parte Illuſtriſſimi Domini
Iulij Cæſaris ad regulam alias per Rotam firmatam, vide-
licet, die Lunæ, 13. Iunij. 1575. quod regulariter error an-
nullat tranſactionem, ſcilicet, vt non procedat, † vbicun-
1 que error non eſt certa cauſſa finalis tranſactionis, ex no.
in l. damus, ff. de condict. indeb. & per Bar. in l. demonſtra-
tio, §. quod autem, nu. 6. de condit. & demonſt. cũ aliis per
informantes allegatis. Cauſſam autem finalem eſſe vole-
bant illam, quia calculatis calculandis, & detractis detra-
hendis, Illuſtriſſimæ filię nõ poterant ex bonis patris plus
quam 12000. ſcutorum conſequi, quæ cum influat in
quemlibet effectum, dicitur finalis, ad not. per Bald. in l. 1.
col. fin. ſolut. matr. Aym. conſil. 192. Quod etiam oſtendi-
tur ex dictione, quia, vt per Bald. in l. 1. poſt gloſſ. num. 2.
ff. de fer. cum aliis, maximè cum reſpiciat vtilitatem tran-
ſigentium, vt per Imo. in l. 2. §. fin. nu. 9. de donat. Et ideò
inferebant, tranſactionem non eſſe nullam ex capite er-
roris, niſi conſtet non eſſe verum id, quod enuntiatur, Il-
luſtriſſimas filias non potuiſſe plus cõſequi quam 12000.
ſcutorum ex prædictis bonis. Inſuper addebatur ab vno
ex Dominis ad conſiderationes Dominorum aduocato-
2 rum, tunc demum † errorem vitiare, quando eſt euidens,
ad not. per Alexan. in l. qui Romæ, §. duo fratres, nu. 54. de
verbor. obligat. Sed non videbatur euidens error in pari
interpretatione, cum ſecundum eũ terrarum appellatio-
ne veniant etiam tenutæ. Et Doct. in l. 1. C. de erro. calcul.
requirunt errorem clarum, vt per Iacob. ibid. nu. 13. & 17.
Et ille dicitur error expreſſus, qui videri & legi poteſt.
Butr. in ca. excommunicato, de reſcript. Alexan. in l. cum
prolatis, num. 15. de re iudic.

Inſuper videbatur poſſe dici nõ fuiſſe erratum in cauſ-
ſa, cum clauſula illa, quod dictæ filiæ ſuæ non poterant
obtinere ea, quæ pro parte ipſarum prætẽſa, & petita fue-
runt, verificetur reſpectu ciuitatis Peneſtrinæ.

Quibus tamen nõ obſtantibus fuit per Dominos con-
cluſum, non eſſe recedendum à regula iam firmata ex plu-
ribus.

Et primò, quia error ſecundum ipſos eſt in ipſo pacto.
3 Nam † pactum eſt fundatum ſuper aſſertione Illuſtriſſimi
Domini Iulij Cæſaris, vt patet ex illis verbis: *Illuſtriſſima
Domina Marchioniſſa huiuſmodi ceſſiones fecit, quia ex narra-
tis pro parte Illuſtriſſimi Domini Iulij Cæſaris non nouit, &c.*
Et ita, cum huiuſmodi opinio fundata ſuper narratis per
Illuſtriſſimum Dominum Iulium Cæſarem dederit cauſ-
ſam ceſſioni, influit in ipſam ceſſionem, ita vt dicatur er-
ronea, vt per Deci. conſil. 63. num. 6. circa med.

Secundò, quia aſſertio illa deductis deducendis, & cal-
culatis calculandis, non eſt ſeparatim poſita, ſed venit
conſecutiuè, & illatiuè ad illa, quæ fuerunt narrata pro
4 parte Illuſtriſſimi D. Iulij Cæſaris. Ita, † quod ſi erronea
eſt illa aſſertio, vt pro nunc præſupponitur, conſequens
eſt, vt erroneus etiam ſit calculus ſuper ea factus. Nam in
deductione debuit haberi ratio fideicommiſſi, nec poteſt
hæc enuntiatio diuidi, quia tota regitur à verbo, nouit,
quod qualificatur à præcedente clauſula illa ex ſuperiùs
narratis.

Tertiò, quia ſi Illuſtriſſima Domina Marchioniſſa in-
tellexiſſet, bona omnia, de quibus agitur, non eſſe ſuppo-
ſita fideicommiſſo, vtique vel non feciſſet, hanc tranſa-
ctionem, vel eam hoc pacto non feciſſet: nam potuiſſet
loco pecuniarum petere partem bonorum ad filias ſpe-
ctantium; quod maximè ſuadetur, quia † in huiuſmodi 5
alienatione bonorum ſtabiliũ requirebantur iuris ſolem-
nitates, quæ adhibitæ non fuerunt. Et ideò ſuccedit di-
ctum Gloſ. in d. l. domus, in verb. pecuniæ, per l. tale, §. fal-
ſum, de condit. & demonſt. facit Dec. conſ. 403. nu. 19. latè
Aym. conſil. 142. num. 9.

Neque deducta in contrarium obſtare videntur. Quia
exemplo non negatur, errorem in cauſſa finali vitiare
tranſactionem, ſed dicitur illam aſſertionem non fuiſſe
cauſſam finalem, cuius † contrarium verius videtur pon- 6
derando illa verba, etiam hanc ceſſionem fecit, Soc. conſ.
159. nu. 10. & 21. lib. 2. Maximè, cum talis aſſertio in con-
ſequẽtiam imponeret quaſi neceſsitatem ita tranſigendi.
Et hæc eſt notabilis declaratio Fulgoſ. in l. ſi cum te, nu. 4.
de pact. vbi † ait, cauſſam finalem eſſe, quando cauſſa, in 7
qua erratum fuit, ſi fuiſſet vera, erat talis, quæ imponebat
neceſsitatem illius diſpoſitionis imponendæ. Caſtr. quo-
que ibid. nu. 3. vocat illam cauſſam obligatoriam; & quæ
arctat ad illum actum. Ideò Soc. conſil. 159. nu. 22. vocat
illam cauſſam finalem ex eo, quod erat obligatoria, ſi ve-
ra fuiſſet. Quod dictum ſumptum eſt ex doctr. Bar. in d. l.
ſi cum te, nu. 3. quod benè applicatur ad caſum iſtum, in
quo ſtãte fideicommiſſo conuentionali comprehendente
omnia bona, prout fuit aſſertum, non poterant Illuſtriſ-
ſimæ filiæ conſequi ea, quæ in ſpecie fuerant petita pro
earum parte.

Nec † refert, quod in totum non ſit falſa iſta enuntia- 8
tio. Quia ſufficit, quòd ſit falſa in parte tali, quæ veriſimi-
liter ſi eam falſam eſſe ſciniſſet Illuſtr. D. Marchioniſſa, ita
non tranſegiſſet: talis autem erat iſta, propter notabilem
valorem aliorum bonorum, pacto, vt præſupponitur, non
comprehenſorum. Et ita idem operabatur error in parte,
quòd in toto, nempè excluſionem conſenſus, ad not. per
Doct. in l. ſi per errorem, de iur. om. iud. & in l. 1. C. de er-
rore calculi.

Præterea licet inter Docto. controuertatur, ex quo er-
rore vitietur tranſactio, tamen communiter concludunt
in d. l. 1. quod, † vbi error eſt expreſſus, ſemper in eo, in 9
quo eſt erratum, tranſactio reſcinditur. Caſtren. ibi, in fin.
facit ſimile de ſententia, de qua ibi per Doct. quæ vitiatur
ſi habet expreſſum errorem. Et ideo fatuus eſt iudex, qui
in ſententia exprimit cauſſam, cur ita iudicauit. Et ita re-
ſpondebatur ad illud argumentum, quod hic error non
eſſet euidens. Quia imò pro nunc præſupponitur error
expreſſus, cum † dicatur expreſſum & certum, quod à iu- 10
re certam habet interpretationem. Et ita iſte error eſt ta-
lis, vt ex ſola lectura pacti & tranſactionis colligi poſsit,
faciunt conſiderata per Rolan. conſ. 13. num. 29. lib. 1.

Et ex his circumſcriptis aliis limitationibus, ſi quæ
ſint, fuit per Dominos concluſum, non eſſe recedendum
à regula firmata indicta reſolutione facta ſub die 13. Iu-
nij, præſentis anni.

SERAPHINI I.

Peneſtrin. tranſactionis. Lunæ 23. Ianuarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Caſtri vel ciuitatis appellatione venit omne territorium, &
etiam ea quæ ad paciſcentes tanquam caſtri dominos
pertinent.*
2 *Familia tanto faciliùs conſeruatur, quanto maiores ſunt fa-
cultates.*
3 *Coniectura pro conſeruatione familiæ colligitur ex onere im-
poſito maſculis dotandi, & alimentandi filias.*

4 *Diuiſio*

Digitized by Google

4 *Diuiſio caſtri à territorio dicitur eſſe magna inæqualitas inter diuidentes.*

5 *Caſtrum dirutum non venit appellatione caſtri ex propria eius ſignificatione.*

6 *Coniectura ad excluſionem fœminarum colligitur etiam ex verbis prægnantibus prohibitiuis.*

7 *Bona non iuriſdictionalia, iuriſdictionalibus cohærentia non veniunt appellatione caſtrorum in pacto excluſiuo fœminarum.*

DECISIO CLXI.

LICET inſpectis tantum illis verbis pacti ibi, *omnia eorum caſtra, oppida, ciuitates, terras, & fortilitias,*
1 præſens dubitatio, † an veniant tenuiæ Algidi Corcolli
& bona non iuris dictionalia, non careat difficultate contra Illuſt. D. Iulium Cæſarē, per ea quæ not. Doct. in. l. 3. in
princ. de acquit. poſſeſſ. Dominc. in c. ciuitates, nu. 3. de
ſent. excom. Aym. conſil. 54. num. 9. cum aliis pro parte Illuſtriſſimarum filiatum deductis: tamen conſiderata veriſimili mente contrahentium, quæ à Doct. ſemper excipi
ſolet, vt per Abb. Felyn. & alios allegatos, in c. Rodulphus
de teſcrip. & Imol in d. l. 3. n. 5. & Alci. in l. 2. de verb. ſign.
Domini dixerunt, in huiuſmodi pacto venire, non ſolum
ipſa caſtra, opida & ciuitates, ſed etiam omne territorium adiacens dictis caſtris, oppidis, ciuitatibus, & ea quę
ad paciſcentes, tanquam caſtri dominos, pertinent. Veriſimilem mentem contrahentium ex his potiſſimum
deducebant. Primo ex ratione finali, quæ ex proœmio
colligitur, cum fiat hoc pactum pro conſeruatione fami-
2 liæ, quæ † tanto facilius conſeruatur, quanto maiores
ſunt facultates. Tiraquel. de nobilit. cap. 25. nu. 3. cum ſeq.
Et pactum hoc ſecundum aliquos ex Dominis videtur
fauorabile, cum fiat fauore maſculorum, & conſeruandæ
familiæ, ideo non debent ita ſtricte accipi verba ipſius.
Secundo, in eodem proœmio habita fuit ratio bonorum
ſimpliciter in illis verbis, *ex preſeruatione & augumentum facultatum, & infra etiam aliis locis.*

Tertio, quia fuit impoſitum onus maſculis dotandi &
3 alimentandi filias, & hæc coniectura † viſa eſt valde potens: nam cum contrahentes voluerint pro manutentione familiæ hanc inire conuentionem, vtique ſi intellexiſſent, quod caſtra, opida, & ciuitates tantum venirent ſine ſuis territoriis, veriſimiliter non oneraſſent
maſculos in iſtis bonis ſuccedentes tali onere, cum ſupereſſent alia bona ſufficientia pro dotandis alimentandis fœminis.

4 Quarto, conſideratum fuit, quod † attenta diuiſione,
niſi ſumamus iſtam interpretationem, magna erit inæqualitas cauſſata ex hoc pacto inter fratres, cum fere omnia bona Alexandri conſiſtant in caſtris & oppidis. Ita
quod ſi non habeamus caſtra diruta cum eorum territoriis pro caſtris, maius erit onus in portione Alexandri,
quam in portione Stephani.

Non obſtat, quod appellatione caſtri non veniat ca-
5 ſtrum dirutum, quia † propter dictionem vniuerſalem
omnia, iuncta veriſimili mēte poteſt venire, maximè cum
dictio, terras, etiam poſſit conuenire territoriis & tenutis, l. quicunque C. de omn. agr. deſert. li. 11. & not. Guido
Papæ, ſingul. 526.

6 Quinto fuit conſideratum, quod † in excluſione fœminarum paciſcentes locuti ſunt per verba prægnantia
excludendo eas à dictis bonis, locis, ciuitatibus, caſtris &
oppidis. Et has coniecturas videtur adiuuare iuris diſpoſitio, vt per Aret. conſ. 15. col. 1. verſic. ſecundo præmitto,
& Couar. pract. q. c. 1. nu. 10. Tamē ſi ſuper iſtis coniecturis velint Illuſtriſſ. filiæ particulariter audiri, fuit ordinatum, vt eas audiam.

Fuit etiam inclinatum per Dominos quod, ea bona,
7 † quæ non ſunt iuriſdictionalia, nec iuriſdictionalibus
cohærent, ita vt non poſſideantur ratione dominij caſtrorum, oppidorum, & ciuitatum, non comprehendantur ſub iſto pacto, quod etiam ex reſeruatione facultatis
teſtandi ſuadetur. Quare erit in facto ſtatuendum, quænam ſint iſta bona, & an tenuta Corcolli ſub iſto ſecundo
membro, vel potius ſub priori ſit collocanda, attenta diuiſione facta inter præfatos Illuſtriſſ. Dominos Alexandrum & Stephanum.

SERAPHINI.

In eadem Peneſtren. Lunæ, 7. Maij, 1576.

DECISIO CLXII.

EX partitis libri editi pro parte Illuſtriſſ. D. Iulij Cæſaris conſtare dicitur adeſſe aliū librum Caſtruccij, ideo per eundem Dominum eſſe edendum, & iſtos libros poterit ponens cauſſā ponere in actis. Quantum ad calculatores vnus tantum eligatur pro qualibet parte. Quantum ad æſtimatores valoris grani & aliorum eligantur per partes, & demum ipſis diſcordibus Rota eligat tertium. Quantum ad folium productum & ſaldum, tunc ſuper eis fiat calculus, quando fieri ſit recognitum, ideo recognoſcantur. Quantum ad molendinorum controuerſiam, vtrum debeant applicari ciuitati Peneſtrinæ vel Corcollo, non videri hanc inſpectionem ſpectare ad peritos, ſed eſſe quæſtionem iuris in Rota terminandam, cum factum de loco, in quo ſita ſunt, & quibus menſibus ad ea accedant molere volentes, ſit certum.

SERAPHINI.

Porunen. de Col. Veneris, 8. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Gratia quominus ſit motu proprio ceſſa, non faciunt ea, quæ contra clauſulam [illegible]otus proprij deducuntur.*

2 *Supplicatio ſi dedit cauſſam motu proprio, contrauentio omnino non tollitur.*

DECISIO CLXIII.

CAVSSA diſcuſſa, Domini in hoc cōcordabāt, quod
ea, † quæ contra clauſulam motus proprij dedu- 1
cuntur, non faciunt, quominus gratia ſit motu proprio
ceſſa, & ſuos pariat iuris effectus. Sed an ex hoc tollatur
omnino contrauentio reſpectu ſupplicationis, non fuerunt concordes, aliquibus affirmatiuam, aliis negatiuam
partem amplectentibus. Et qui negabant, mouebantur
ex eo, quod ſupplicatio videtur dediſſe cauſſam, † motu 2
proprio. Et allegabant Bald. in l. eam quam, nu. 1. C. de fidei commiſſ. Tamen fuit ordinatum, vt stricte informetur ſuper acceptatione & vſu, an faciant contrauentionē.
Et videatur Bald. ibid. num. 5. & num. 52.

SERAPHINI.

Anconitam. coriorum. Die 27. Maij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Libris producentis non creditur in eius fauorem.*

2 *Proxenetæ, neque teſti offerenti rationem mercedis non creditur.*

3 *Fides non datur mercatoribus ad eorum fauorem.*

4 *Partita non annotata in libris ſolitis annotari, præſumitur non exſtare.*

DECISIO CLXIIII.

FVIT tentum pro Riberiis, non obſtantibus reſolutionibus, ſeu inclinationibus in contrarium habitis
ſub die 28. Nouembris, & 19. Decembris, 1572. nempe
non probari concludenter, quod Vltraferri fuerunt à
Barberinis conſignati Rouelaſſo. Quatuor enim genera
probationis afferuntur. Primum eſt ex inſtrumento ceſ-
ſionis, quod † non probat, ſtante decoctione Rouel- 1
laſchi, cum hic militet ratio, l. per diuerſas. C. manda. &
ibi Bald.

ibi Bald.num.2.Ror.deciſ.1.de alienat. indic. mut.cau. in
no.Socin.conſ.66.nu.14.libr.1.Secundum eſt ex teſtibus,
quos Domini dixerunt nihil concludenter probare.Nam
primus non vidit cõſignare, & refert ſe ad libros Rouel-
laſchi,quibus non creditur, ideo neque etiam ipſi, Aym.
2 conſ.122.nu.8.Secundus teſtis nihil probat, quia † affert
rationem mercedis, quæ non concludit,& eſt proxeneta.
Alexan.conſil.117.libr.7. Alij teſtes nihil probant, neque
etiam ſtylum non cõcurrente ſpatio temporis ſufficienti.
Tertium eſt ex partitis, quod neque etiam probat; non
3 † enim datur fides mercatoribus ad eorum fauorem, l.
exemplo,C.de probat.Iaſ.in repet.l. admonendi,n.111.&
ibi Rip.nu.121.de iureiur. cum aliis, neque etiam prote-
ſtatio contra teſtes, Iaſ.ibid.num.133.& ſeq. Aym. de an-
tiq.temp.part.1.nu.29.Quartum eſt ex ſtylo, qui viſus eſt
non concludere, quia conceptus eſt per verba, multi &
multoties, quæ non concludunt, l. 1. §. hoc reſcriptum,
vbi gloſ.& Bart.ad Syllanian. Corn. conſ.301.nu.7.lib.3.
Caſſad.deciſ.54.num.20.

Et iſta omnia conſiderarunt Domini,facilè tolli ex eo,
4 quod militat maxima præſumptio † in contrarium, quæ
oritur ex eo, quod in libris Bergagrini non reperitur an-
notata iſta partita,Bart.in l.Titiæ textores,in 2.not.de l.1.
Deci. conſil.218.num.6.& conſil.496.num.8. Et maximè
ſtante ſtylo mercatorum deſcribendi omnia negotia,quæ
per ipſos geruntur, & negotium erat magnæ quantitatis.
Accedit,quod partitæ Rouellaſchi & Barberini non con-
cordant,ideo facilè fraus præſumitur ſtante tali diuerſita-
te & decoctione,Iaſ.in §.item ſi quis in fraudem,num.46.
Inſtit. de actio. Et ita tolluntur omnia exemplo conſide-
rata,quia ſunt vel imperfecta vel ſuſpecta,& Barberini ex
iis non concludenter probant exceptionem ceſſionis,
prout tenentur, cum Riberij fundauerint actionem pro-
bato dominio Coriorum.

SERAPHINI.

Salamantin.iuriſdictionis. Lunæ,prima
Iulij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Tribunalia ſuprema nunquam exſequuntur ſententias, de quarum iniuſtitia ex actis conſtat, imò potius eas ſolent reuocare.*

2 *Amiſſio actuum tollit iniuſtitiam ſententiæ, quæ ex illis actis reperitur conſtare.*

3 *Onere probandi ſuperfluo nemo præſumitur ſe velle grauare.*

DECISIO CLXV.

FVit reſolutum, ſententiam Mercurij latam contra R.
P.D.Abbatem, non eſſe exſequendam, ſed eſſe reuo-
candam, quia ex reſolutione nuper facta de eius iniuſti-
tia,cõſtat, cum ex teſtibus Abbatis fuerit ſufficienter iu-
1 ſtificata bulla erectionis,& † ſuprema tribunalia nũquam
exſequũtur ſententias, de quarum iniuſtitia ex actis con-
ſtat,ſed eas ſolent reuocare,vt ex ſententia Guid.Pap.de-
ciſ.215.nu.8.& 368.reſoluit Rota in vna Auximan. dotis
coram me,die 14. Martij,1577.

Nec obſtat fundamentum,quod fit ex eo,quod de no-
2 toria iniuſtitia conſtare non poteſt,cum † probetur quo-
rundam actuum amiſſio,ad trad.per Corne. conſ.10.libr.
4.cum aliis per informantes allegatis. Quia ex facto vi-
detur tolli omnis difficultas.Nam quantum ad exceptio-
nes contra bullam apparet ex actis ter fuiſſe productas,
& eodem inſtanti parti reſtitutas. Nec conſtat vnquam
realiter apud acta dimiſſas fuiſſe. Quantum ad teſtes exa-
minatos in curia cum fuerint examinati de anno 1513.
vſque annum 1517. & poſtea de anno 1518. fuerit decreta
remiſſoria, quam epiſcopus exſecutus eſt,& tota integra
exſtat apud acta, ſatis apparet, illos teſtes nihil releuans
3 probare potuiſſe: fruſtra † enim fuiſſet ſuſceptum onus
probandi per remiſſoriam cum tanta impenſa pro parte
epiſcopi, ſi ex teſtibus iam examinatis fuiſſet iuſtificata
eius intentio. Vltra, quod etiam teſtes Abbatis plures nu-
mero,& multa acta per ipſum producta perierunt,& ma-
ximè cum teſtiũ publicatio pro parte epiſcopi fuerit peti-
ta, & obtenta, quæ omnes circumſtantiæ habitæ fuerunt
in conſideratione, præſertim cum à tanto tempore citra
Rota noluerit vnquam dare exſecutionem dictæ ſen-
tentiæ.

Non obſtat concordia. Quia omiſſis exceptionibus,
quæ contra eam opponuntur,ſi conſiderentur ea, quæ in
ea continentur, potiùs faciunt contra Epiſcopum, dum
ille Archipreſbyter conſuetudini renuntiat. Nec proba-
tur eius effectuatio, imò ex articulis quarto & quinto E-
piſcopi, contrarium probatur,Aym.conſ.266.colum.fin.
Nec talis renuntiatio de iure tenet, vt benè deducunt in-
formantes.

Et hæc omnia dicta fuerunt præſupponendo rem iu-
dicatam,& circumſcribẽdo nullitates, inter quas videba-
tur valdè vrgens illa, quæ deducitur de ſufficientia man-
dati Roderici de la Camera,in perſonam Ioan.de Caſtel-
lo,per ea, quæ tradit Ægid. deciſ. 5. circa med. Sed circa
hoc nihil fuit dictum, tum ex eo, quod pars Epiſcopi non
informat, tum quod nõ fuit viſa neceſſaria Dominis hu-
iuſmodi diſcuſſio.

SERAPHINI.

Reatin.beneficij.Mercurij,20.Iunij,1576.

SVMMARIA.

1 *Capitulum poteſt acquirere quaſi poſſeſſionem conferendi beneficia ex ſcientia & patientia Epiſcopi, quæ multis probatur modis, num. ſeq.*

2 *Epiſcopus tenetur per ſe vel per alium viſitare ſuam diœceſin.*

3 *Epiſcopus præſumitur ſcire, quæ ab eius Vicario etiam foraneo fiunt.*

4 *Scientia probatur ex actuum multiplicatione.*

5 *Collatio fructus, quos bonæ fidei poſſeſſor facit ſuos.*

DECISIO CLXVI.

FVit reſolutum, ſatis conſtare de ſcientia & patientia
Epiſcopi ad hoc, vt † Capitulum potuerit acquirere 1
quaſi poſſeſſionem cõferendi beneficium, de quo agitur.
Et primò, talis ſcientia probatur ex præſumptione iuris,
quæ eſt,quod quis præſumitur, ſcire id, ad quod tenetur,
gloſſ. in reg.præſumitur, de reg. iur.in 6. Card.in clem.1.
quæſt.7.& ibi Imol.& Bonifac.de conſanguinit.& affinit.
Roman.conſ.481.Deci.conſi.160.nu.5.verſic.ſed tamen,
cum ſimil. Epiſcopus † autem tenetur quolibet anno per 2
ſe vel per alium,diœceſin ſuam viſitare, & ideò ſi alleget
ignorantiam vacationis,non auditur,Rot.deciſ.6.de iure
patron.in nouis.

Secundò,ex lapſu temporis ſatis longi. Innocen.in ca.
bonæ,de poſtulat.prælat.Abb.in cap.cum eccleſia,nu.25.
de cauſ.poſſeſſ.& propriet.& Put.deciſ.209.incip.idem &
ſecundo,&c.

Tertiò probatur ex eo, quod Hieronymus fuit immiſ-
ſus in poſſeſſionem vigore collationis † Capituli à Vica- 3
rio foraneo Epiſcopi Reati, vt habetur in 3. præſup. Ideò
ſuccedit doctrina Bart.in l.ſi Publicanus,§.in omnibus,de
publ.cum aliis,de quibus per Couar.in reg.poſſeſſo.num.
8.verſic.3.de reg.iur.lib.6.

Quartò probatur ex collatione facta per Cardinalem
Columnam, tanquam de beneficio vacante per reſigna-
tionem Bernardi,vt in 4.præſup.quæ quidem videtur ve-
ra ſcientia,nedum præſumpta.

Quintò & vltimò probatur ſcientia ex actuum multi-
plicatione,cum tribus † vicibus Capitulum contulerit,vt
per allegatum deciſ. Put. 209. Quæ in contrarium ex fa-
cto deducuntur, ſapiunt turbationem potiùs quàm poſ-
ſeſſionem. Et ideò ſequitur, quod cum collatio ſit fru-
ctus,

DECISIO CLXIX.

DVbium propoſitum fuit per Dominos diſcuſſum, & difficultas reſtricta ad hoc, vt videatur de veritate præſuppoſiti, quia eo ſtante res videbatur pati multas difficultates contra Illuſtriſſ. D. Iulium Cæſarem. Præſupponendo enim reſolutiones alias coram me factas, nempè, quod gratia ſit diuidua reſpectu perſonarum, indiuidua vero reſpectu dotis, & quod Dom. Iulius totam gratiam acceptauerit, quæ emanauit motu proprio, difficultas eo
1 videbatur redigi, quod † contrauentio oriebatur ex conſenſu Illuſtriſſimi Dom. Iulij, ad quam tollendam ipſe modo reuocabat hunc conſenſum & acceptationem: quod an ei liceret, ſtante præſuppoſito quod circumſcripto pacto non poſſit reuocare conſenſum ſuum, diſcutiendum veniebat. Et quia Illuſtriſſ. D. Clarix & filiæ videntur habere fundatam intentionem in eo, quod nemo poteſt venire contra factum proprium, l. poſt mortem, ff. de adopt.

Ad demonſtrandum hoc licere, plura fuerunt facta fundamenta pro parte d. Illuſtr. D. Iulij Cæſaris.

2 Et primò, quia † quilibet poteſt renuntiare gratiæ ſibi factæ, etiam ſi habeat decretum irritans, ca. ad Apoſtolicam, de regular. Sarnen. de triennal. q. 49. nu. 11. Put. deciſ. 1. libr. 2. Tamen hoc fundamentum fuit contra præſuppoſitum.

Secundò, quod cum gratia ſit limitata, ex quo videtur
3 habere clauſulam ſine præiudicio tertij, ita † etiam videtur limitata ipſa acceptatio, quia intelligitur ſecundum qualitatem actus acceptati, ſecundum allegata per informantes.

Hoc fundamentum apud Dominos habet difficultatem maximam, tũ quia hoc fuit alias diſputatum, & non reſolutum: tum quia, quod acceptatio intelligatur ſecundum qualitatem actus acceptati, videtur potiùs facere contra. Quia ſi tertius non reclamat, gratia mittitur exſecutioni, prout iacet, Dec. in c. ſuper eo, n. 36. ff. de offic. deleg. & ibi Abb. num. 5. Burr. num. 15. Imo. num. 10. Et † ſic
4 implicitè videtur habere ſtatum, donec tertius reclamet. Et ratio fuit, quia gratia non videtur nulla in ſubſtantia, Ruin. conſil. 85. num. 4. & conſ. 87. nu. 5. & ſeq. libr. 3. vel ſaltem hoc eſſet particulariter videndum. Nam ſi iſta gratia implicitè habet ſtatum, donec ſuperueniat reclamatio, ergo Illuſtriſſ. D. Iulius contrauenit, & adhuc durat contrauentio.

Nec obſtat reuocatio, quia ſtante præſuppoſito, quod circumſcripto pacto non poſſit reuocare, non vident Domini, quid operetur pactum, ex quo etiam ſtante pacto illo, gratia habet iſtum implicitum ſtatum validitatis, & ſic mittenda plenariæ exſecutioni, niſi ſecundus genitus reclamet, cui gratiæ ipſe renuntiare non poteſt, & faciunt not. per Gigant. q. 79. Caſſad. dec. 1. de penſio. Quia † tunc
5 demum quis poteſt venire contra factum proprium, contra reg. d. l. poſt mortem, ff. de adopt. l. ſi creditoribus, C. de ſer. pig. dat. man. quando factum illud eſt nullum ad fauorem ſui. Ita declarat Alex. conſ. 103. nu. 14. lib. 2. Acceptatio igitur Illuſtriſſ. D. Iulij non eſt nulla, maximè quia vbi actus redditur inualidus ad fauorem alicuius, intelligitur ſemper eo volente, & ille debet de nullitate illius opponere, & non alij, Ruin. conſ. 35. nu. 31. lib. 1. & conſ. 85. nu.
6 6. lib. 3. Crot. qui plura cumulat, q. 119. nu. 7. Et † indubitatum eſſe videbatur, quod regula illa, quæ habet, quod gratia intelligitur ſine præiudicio iuris tertij, intelligatur ad fauorem illius tertij, non alterius, ex ſupra allegatis, & ex his quæ infra dicentur.

Tertiò, quia iſte conſenſus videtur ſapere quandam vltimam voluntatem. Hoc etiam fundamentum viſum fuit eſſe contra præſuppoſitum.

Quartò, fuit allegatum text. in cap. ex multiplici de decim. in quo cenſetur reſeruatum pactum, cui fuit reſponſum.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum de Col. Mercurij 26. Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Dignitati nemo poteſt renuntiare, niſi in manibus ſuperioris.*

Imo nec etiam formæ ſuccedendi, quæ eſt ei annexa, num. 2.

3 *Gratia dignitatis ſibi facta etiam habenti decretum irritans renuntiare nemo poteſt, niſi in manibus ſuperioris.*

4 *Renuntiare nemo poteſt actui concernenti fauorem alterius, ſed benè ſui.*

5 *Præiudicia, quando ſunt inſeparabilia, renuntiatio etiam non tenet in fauorem renuntiantis.*

6 *Gratia à tempore datæ initium ſumit, & ſic illud tempus attenditur, & nu. 8.*

7 *Priuilegium transfert ius, & dominiũ abſenti, à data ipſius priuilegij.*

9 *Exceptione cõtrauentionis, vt agens repellatur, ſufficit, quod contrauentio ſit in minimo.*

10 *Gratiæ validitas per acceptationem facta, non poteſt amplius tolli, & in priſtinum ſtatum reponi, & nu. 14.*

11 *Gratia ante ius quæſitum tertio ſortitur naturam vltimæ voluntatis, poſtea autem ſapit naturam contractus.*

12 *Pactum, per quod tertio eſt ius quæſitum, reuocari non poteſt.*

13 *Primogenitura fieri non poteſt, ſine conſenſu Principis.*

14 *Tempus datæ attenditur circa validitatem, vel inualiditatem gratiæ, quæ ſemel ſortita effectum non poteſt amplius reuocari.*

15 *Pater non poteſt præiudicare filio emancipato, qui acquiſiuit emphyteuſin ex re patris.*

16 *Gratia ſine conſenſu in patrimonialibus non valet, ex defectu intentionis.*

DECISIO CLXX.

FVit ex ordine Dominorum dubitatum, an reuocationi factæ per Illuſtriſ. D. Iulium Cæſarem, ita obſtet gratia Papæ, vt non potuerit conſenſum ſuum & acceptationem reuocare reſpectu ſui ad effectum, vt adhuc dicatur durare vel non durare contrauentio. Et materia per Dominos diſcuſſa, fuerunt excitatæ infraſcriptæ difficultates, licet nihil fuerit reſolutum.

Et primò dicebatur per nonnullos ex Dominis, quod ſi præſupponimus, quod forma ſuccedendi ſit indiuiſibilis à principatu gratiæ Papæ, videtur obſtare renuntiationi D. Iulij, quia † pro indubitato habebant, non poſ- 1
ſe renuntiari principatui, niſi in manibus ſuperioris, leg. pen. de offic. præſid. Reſtan. de imperat. q. 103. nu. 10. cum ſeq. Rom. ſing. 252. Afflict. in titul. quæ ſint regal. in verb. poteſtas, nu. 56. cũ aliis quæ per Dominos informãtes deducuntur. Si ergo non poteſt renuntiari dignitati, nec etiam † poteſt renuntiari formæ ſuccedendi, quæ eſt ei 2
annexa, & indiuidua, vt per Guiliel. de Benedic. q. de camerario. nu. 6. Sed quia partes controuertunt ſuper deciſ. facta, ſuper diuiduitate & indiuiduitate, quam tamen ego retuli fuiſſe, quod gratia reſpectu perſonæ. Illuſtr. D. Iulij erat diuidua, reſpectu vero dotis, & reſpectu primogeniti eſſet indiuidua, & ita fuiſſe reſolutum die Ven. 6. Decemb. 1575. Tamẽ fuit proceſſum vlterius ad alia argumenta, quæ pro parte D. Iulij deducuntur.

Et quantum ad primum, quod † quilibet poſſit renun- 3
tiare gratiæ ſibi factæ, etiam quod habeat decretum irritans, quia ſortitur naturam actus principalis. Sarnen. de triennal. q. 49. nu. 11. Caſſad. deciſ. 2. de decret.

Tenentes pro parte Illuſtriſſ. D. Claricis reſpondebant non procedere in dignitatibus, poſtquam alicui eſt

collata dignitas & acceptata, niſi fiat renuntiatio in ma-
nibus ſuperioris, c. admonet, de renuntia. licet poſſit non
acceptare, c. ſi tibi abſenti, de præbend. in 6. maximè, quia
eſt renuntiatio expreſſa, Dec. in l. poſtquam liti in prima
fallen. C. de pact.

Nec obſtare ſi diceretur non agi de renuntiando prin-
4 cipatui, ſed primogenituræ: nam † cum primogenitura
non reſpiciat vtilitatem D. Iulij, ſed vtilitatem primoge-
nitorum, hoc non eſſet renuntiare fauori ſuo, ſed fauori
alterius, quod fieri non poteſt, Dec. in l. pen. C. de pac. nu.
18. & ibi per alios.

Nec obſtat, ſi replicetur nunc non agi reſpectu primo-
genitorum, quia quotieſcunque quis renuntiando fauori
ſuo præiudicat neceſſario alteri, & ſic præiudicium tertij
eſt inſeparabile, renuntiatio etiam non tenet reſpectu re-
nuntiantis, Bart. in d. l. pen. num. 3. verſi. ſecundo caſu, C.
5 de pact. & ibi Iacob. num. 16. Iſta autem præiudicia † ſunt
inſeparabilia, nam ſi Dominus Iulius nō præſtitiſſet con-
ſenſum huic gratiæ, Papa ſaltem de poteſtate ordinaria
in iſtis patrimonialibus non potuiſſet ita diſponere, vt
not. Doct. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ cum aliis allegatis
per informantes. Quod ſi diſponere nō poterat, ſequi vi-
detur, quod conſenſus Domini Iulij fecit gratiā validam.
Ex quo etiam ſequitur, quod reuocatio iſtius conſenſus
redderet gratiam nullam vſque ab initio propter defe-
ctum intentionis Papæ: qui defectus annullat gratiam
6 ab ipſo initio, Caſſad. deciſ. 3. de penſio. n. 3. gratia † enim
à tempore datæ initium ſumit, & propterea tempus illud
attenditur, ca. ſi super, de offic. deleg. Gig. q. 22. num. 16. de
penſio. Clarus eſt autem defectus intentionis, quia Papa
noluiſſet inferre hoc præiudicium Domino Iulio aufe-
rendo ſibi poteſtatem diſponendi de rebus ſuis ſine ſuo
conſenſu.

Ad ſecundum fundamentum, quod ſit pro Domino
Iulio, quod primogenitis non ſit ius quæſitum, cum non
interuenerit nuntius, epiſtola, vel ſtipulatio notarij. Re-
ſpondetur quod, aut iſta primogenitura habet vim priui-
legij & conceſſionis Principis, aut vim contractus cum
7 Principe initi. Si † vim priuilegij, tunc ex illo quæritur
ius abſenti à data priuilegij, quando conſtat de mente
Principis, Butr. in c. conqueſtus, nu. 13. Abb. nu. 10. de re-
ſtit. ſpol. quia & ex ſola Principis conceſſione transfertur
dominium, Alex. conſ. 187. nu. 17. libr. 2. Iacob. in l. tradi-
tionibus, in fin. C. de pact. & Dec. ibi nu. 4. Si verò valet in
vim contractus, ergo in diſſolutione requiritur conſen-
ſus vtriuſque l. ab emptione, de pact. Sed tolli videtur dif-
ficultas ex eo, quod conſtat de voluntate Principis vo-
lentis, quod quæratur ius, ex eo, quod voluit, quod gratia
8 ſit ſemper valida, ergo † omni tempore, & conſequenter
à data ipſius gratiæ. Præterea ſi Papa voluit, quod hæc
primogenitura ab omnibus inuiolabiliter obſeruetur,
ſublata aliter iudicandi facultate, nō videtur, quod D. Iu-
lius etiam reſpectu ſui poſſit renuntiare, prout in ſimili
propter hanc clauſulam fuit reſolutum omnes compre-
hēdi in vna Parmen. caſtrorum coram R.P.D. Aldobran-
dino diebus præteritis. Nec obſtat deciſ. prima Put. libr. 1.
& Creſcen. lib. 19. Quia procederent ſi renuntiaretur toti
gratiæ. Nec obſt. quod videatur dari hoc pacto de iure
9 tertij. Nam † adhoc vt agens repellatur exceptione con-
trauentionis, ſatis eſt quod contrauentio etiam ſit in mi-
nimo, Dec. in l. cum proponas, *la ſecunda*, nu. 5. C. de pact.
Satis autem dicitur Dominus Iulius contrauenisſe, ex
10 † quo mediante conſenſu ſuo fecit gratiam validam, quæ
eſt contraria pacto, quam validitatem tollere non poteſt,
& ſic non poteſt omnia in priſtinum ſtatum reponere. Et
benè videtur applicari doctrina Bald. in l. ſi quis non di-
cam rapere, num. 5. verſic. melius dici poteſt, C. de epiſco.
& cler. Finis enim in hoc caſu non eſt reſolutus nec red-
ditus primæ formæ, ex quo adhuc ſubſiſtit gratia, maximè
ſtante clauſula, de qua ſupra quod ſemper ab omnibus
inuiolabiliter obſeruetur, ſublata, &c.

Tertium fundamentum, quod ſit pro Domino Iulio,
eſt, quod hæc gratia † ſortitur naturam vltimæ volunta- 11
tis, & ideo iſte cōſenſus poſſit reuocari vſque ad vltimum
vitæ ſpiritum, per nos, in l. fin. C. de pact. Sed huic funda-
mento fuit reſponſum, terminos illos non eſſe applicabi-
les, quia ibi ille qui conſenſit, non ſe obligauit ad relin-
quendum illis: ideo cum nullum ius fuerit eis quæſitum,
non eſt dubium, quod poteſt reuocari, vt per Dec. conſ. 4.
nu. 10. & 457. nu. 4. Confirmatur, † nam ſi ex illo conſen- 12
ſu eſſet ius quæſitū, reuocari non poſſit, ex l. ſi. C. de pact.
Eſt enim pactum illud conceptum ſub duplici conditio-
ne, vt dicit ibi text. Sed ex iſta conceſſione & priuilegio
eſt quæſitum ius primogenitis, Abb. conſ. 85. Tiraq. q. 21.
nu. 7. de primog.

Non obſtant, quæ tradit idem Tiraq. q. 68. quia ibi non
interuenit auctoritas ſuperioris cum iſtis decretis, quæ
reddunt actum alias reuocabilem irreuocabilem, Couar.
de teſtam. in 2. part. nu. 36. Quoniā, vt benè confirmatur
per informantes, † iſta primogenitura ita fieri non pote- 13
rat ſine conſenſu Principis, l. quoniam in prioribus, de
inoffic. teſtam. Iaſ. in l. omnem, nu. 6. C. de teſtamen. quod
ex eiuſdem legis contextu benè comprobatur: ſecus vero
eſſet, ſi auctoritas Principis non eſſet neceſſaria, Palat.
Ruuios in l. 44. nu. 3. ad ll. Thaur.

Confirmari videntur ſupradicta ex eo, quod cum ex
gratia Principis iuncto conſenſu Domini Iulij, fuerit
quæſitum ius primogenitis, vt tollatur contrauentio, ne-
ceſſe eſt tollere validitatem ipſius gratiæ, quæ † cum ab 14
initio valuerit, quia aderat conſenſus, reuocatio ſuperue-
niens non videtur ſufficere, quia attenditur tempus datæ
circa validitatem vel inualiditatem. Caſſad. dicta deciſ. 3.
de præſumpt.

Quartum & vltimum fundamentum pro Do. Iulio
eſt, quod cum primogenitura ſit facta ex re patris, pater
poteſt præiudicare. Sed hoc fundamentum non placebat,
quia † ſi ſit quæſita emphyteuſis ex re patris, ſi filius eſt 15
emancipatus, non poteſt pater illi præiudicare, quia per-
fecta eſt donatio, Bald. in l. 1. in fin. C. per quas perſon. no-
bis acquir. quem ſequitur Natta. conſi. 475. num. 5. Stante
ergo, quod adeſt auctoritas Principis volentis, quod hæc
donatio obſeruetur inuiolabiliter, videtur quod omnino
teneat, ſicut & donatio alias inualida confirmatur iura-
mento. Præterea fundamentum iſtud non procedit hoc
caſu, ex quo conceſſio eſt cum clauſula, iure feudi anti-
qui, tunc enim aſſumit naturam antiqui, nec poteſt pater
filio præiudicare, Aym. de antiq. temp. part. 5. nu. 13. cum
ſequen.

Et ſupradicta tenentes iſtam partem intelligebant cum
præſuppoſito, quod conſenſus D. Iulij fuit neceſſarius ad
validitatem primogenituræ, taliter, quod gratia † ſine eo 16
ex defectu intentionis corruat, ex quo ſumus in patrimo-
nialibus, prout deducitur per informantes, ex dictis per
Abb. in c. cū dilectus, nu. 5. de iure patron. & in ca. ex mul-
tiplici nu. 6. de decim. cum aliis. Tunc enim non minus ei
præiudicat conſenſus ſuus, quam præiudicet conſentienti
alienationi rei ſuæ, vt per Iaſ. conſi. 73. num. 2. & conſ. 89.
nu. 5. lib. 1. Menoch. conſ. 88. nu. 27.

Et hæc fuerunt difficultates excitatæ à Dominis, qui
hanc partem defendebant: ſed quia aliis placebant con-
traria fundamenta, nihil fuit reſolutum, & cauſſa fuit re-
miſſa ad calendas.

SERAPHINI.

Salamantin. iuriſdictionis. Die 17. Maij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Gratia valet, etiam ſi ea plura, quæ narrantur, quorū vnum
eſt ſufficiens ad impetrandum gratiam, non ſubſiſtant.*

2 Papa

2 *Papa ſi narret id quod ſibi fuit ſupplicatum, ei creden-
dum eſt,*
3 *Conſuetudo ſi narretur à Papa, quæ à parte non fuerit nar-
rata alia probatione non indiget.*
Limita in incerta narratione. nu. 5.
4 *Dictio prout ſtat cauſſatiue, & non conditionaliter.*
5 *Narratio incerta Papæ nullam fidem facit.*
6 *Narratiuæ Papæ ſtandum eſt, donec contrarium probetur.*
7 *Fama in antiquis probat.*

DECISIO CLXXI.

FVit reſolutum Bullam erectionis Abbatiæ eſſe ſuf-
ficienter iuſtificatam, in qua ea, quæ narrantur, ſunt
hæc. Primo, quod Ferdinandus Rex Aragonum ædifi-
cauit oppidum Medinæ, illud pluribus decorauit, & in
eo parochialem conſtrui fecit, quam in cathedralem e-
rigi deſiderabat. Secundo, quod Ferdinandus Rex d.
Ferdinandi nepos, nec non rector ipſius parochialis, &
clericus maior, & Archipreſbyter & vniuerſi beneficia-
ti ipſius parochialis pro huiuſmodi erectione ſupplica-
bant. Tertio, quod ex antiqua & approbata & pacifice
obſeruata conſuetudine Epiſcopi nullam exercent iu-
riſdictionem.

Quantum ad primum, non curarunt Domini de eius
1 iuſtificatione, quia † quando plura narrantur, licet non
vnum eſt ſufficiens ad impetrandum gratiam, licet non
ſubſiſtant, gratia nihilominus valet Ægid. deciſ. 280.

Quantum ad ſecũdum, quod clericus & ceteri ſuppli-
cauerint, ſatis apparet iuſtificatum ex effectu ſubſecu-
to, quia pluries iſte clerus & alij nominati elegerunt Ab-
batem, & ſub Abbatum cura & ſollicitudine per longiſ-
ſimum temporis ſpatium quiete permanſerunt. Præ-
2 terea † cum Papa narret, quod ſibi fuit ſupplicatum pro
parte iſtorum, hæc videtur narratiua facti proprij, ideo
ei credendum. clemen. literis. de probatio. & ſaltem eſt
narratiua facti alieni ſic congeſti, quę probat, vt per Imo.
ibidem prope finem.

Quantum ad tertium, in quo conſiſtit tota difficul-
tas, quamuis videretur nonnullis ex Dominis, quod iſta
3 narratiua non egeret teſtificatione ex eo, † quod talis
conſuetudo à parte non narratur, ſed à Papa, iuxta tra-
dita per Innoc. in c. inter dilectos, de fide inſtru. vbi Fely.
nu. 5. gloſſ. in c. ſi Romanorum in verbo, deſunt. 19. diſtin.
Aret. conſi. 76. num. 5. Curt. Iun. conſi. 97. num. 4. Grani.
deciſ. 59. num. 27. & conſi. ciuil. 722. Nat. conſi. 160. num.
19. cum aliis cumulatis. 5. Nouẽbris. 1576. in cauſſa Cau.
4 rien. coram R. P. D. Cantucio. Et maxime cum † di-
ctio, prout, ſtet cauſſatiue & non conditionaliter. c. Ab-
bate ſane, de verb. ſignif. Curt. Iun. conſil. 97. num. 3. & 4.
maxime in priuilegiis. Caſtren. in l. admonendi, nu. 16. &
17. de iureiuran. Caſſan. ad conſuet. Burgun. rub. 4. § 6. in
verbo, tollen. la generale. n. 1. Et in eodem priuilegio pau-
lo inferius Papa loquitur per dictionem, & quia etiam,
& per dictionem, omnino non exercent, & ſic aſſertiue.
Nec in contrarium mouebantur ex allegato reſpon.
Rip. 174. alias 6. de reſcript. libr. ſecundo. quia fundat
5 ſuum dictum in doctrina Felyn, qui diſtinguit, † an re-
ferat quid certum, vel incertum, & in caſu ſuo, quid in-
certum referebatur: hic vero valde certa conſuetudo &
ſerioſe à Papa refertur: & ideo non bene applicatur eius
6 dictum. Præterea † cum ſuper narrata conſuetudine Pa-
pa fundat intentionem ſuam, tunc ſtatur narratiuæ, do-
nec cõtrarium probetur. Doct. poſt glo. in d. clem. literis.
Nec obſtat. conſi. Alex. 112. num. 6. libr. 7. Quia non pro-
cedit in caſu, in quo plena requirebatur probatio, nec
ſufficiebat præſumptio: tamen ad hoc non principaliter
tendebat dubium, & ideo non fuit quicquam firmatum,
quia ſi opus eſſet, particulariter veniret diſcutiendum:
ſed ſtricte ad dubium fuit reſolutum, hanc narratiuam
eſſe ſufficienter iuſtificatam, ex quo tres teſtes deponunt
de viſu à 60. annis, & quamuis non percutiant 40. annos
ante litem motam, tamen cum ſint examinati del. 1518. à
tempore examinis vſque ad tempus gratiæ intercedunt
38. anni, quibus ſuper addebantur alij 40. anni, neceſſe
erit quod teſtes deponant de viſu de 78. annis, & ſic quod
teſtes ſint ad minus 88. annorum: & propterea ſatis ſu-
mus in materia antiqua, quo † caſu fama probat, vt de- 7
ducitur pro parte R. D. Abbatis. Nec debet imputari
parti, cur prius non examinauerit teſtes, quia non con-
ſtat quo prætextu lis ab initio fuerit remota, & fortaſſe
etiam potuit cogitare ſe ad talem verificationem non
obligari.

SERAPHINI.

Meliten. præcedentiæ. Mercurij, 15. Maij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Qualitas eſt probanda ab eo, qui eam allegauit.*
2 *Conſuetudo non poteſt extendi de vno actu ad alium.*
3 *Pupillaris ſubſtitutio moribus vtentium introducta fuit,
& poſtea iure ciuili approbata.*
4 *Confirmatio ſtatuti confirmat etiam conſuetudinem à
ſtatuto approbatam.*

DECISIO CLXXII.

FVit reſolutum ex actibus annorum 1330. & 1335. de
quibus agitur non probari, venerabilem linguam Ita-
liæ ante conditum ſtatutum 28. de Bauiliuis, abſolute
præceſſiſſe venerabilem linguam Aragoniæ. Cum enim
in † hoc articulo lingua Italiæ aſſumpſerit onus proban- 1
di debet probare cum hac qualitate, quod Drapperius
eſſet antiquior Admirato. Bar. & Bal. in l. ignorat. C. qui
accu. nõ poſ. Doct. in c. 1. de homic. in 6. Pariſ. cõſ. 17. nu.
18. lib. 1. Conſuetudo † autem de vno actu ad alium ex- 2
tendi non poteſt, vt per Bal. in c. 1. circa fin. qui feud. dare
poſſ. Nat. conſi. 47. num. 2. ſed debet probari in caſu, de
quo agitur. Curt. iun. conſi. 26. num. 10. Aym. conſil. 96.
num. 4. Nam cum in dictis actibus tam Admiratus quam
Drapperius eodem tempore creati fuerint, potuit dari
præeminentia Admirato ratione antiquioris ingreſ-
ſus in religione, iuxta c. 1. de maior. & obed. cõſ. 23. nu. 10.
verſic. ad tertium. Boer. de auct. magn. conſi. nu. 8.

Nec facit quod ea. primum, de Bauil. ſit inſcriptum,
conſuetudo. Quia potuit dici conſuetudo reſpectu ori-
ginis, & exſiſtẽtiæ Bauiliuorũ, vt innuit rub. Nam quan-
tum ad ordinem procedendi, nihil expreſſe in eo diſpo-
nitur, ſed tantum deſumitur argumentum ab ordine,
qui ordo potuit aliunde prouenire quam à conſuetudi-
ne, prout † in ſimili dicimus, moribus introductam eſſe 3
pupillarem ſubſtitutionem, l. moribus, ff. de vulgar. & ta-
men circa eam plura à iure ciuili diſpoſita fuere. Iaſ. ibi-
dem. nu. 11. Nec eſt neceſſarium, quod cap. 29. quod lo-
quitur de conſuetudine, intelligatur de illa reſcripta in
c. 1. cum non appareat, quodnam ex is ſtatutis ſit prius
conditum, cum ſint ſub vna & eadem cõpilatione. Franc.
in c. 1. num. 8. de iureiur. Et licet dignitates dicantur crea-
tæ ab orgine, & ideo ſtatutum 29. ſit conditum poſt ea-
rum creationem, cum de iis loquatur, tamen non ſequi-
tur fuiſſe conditum poſt dictum ſtatutum primum, cum
non conſtet dictã conſuetudinẽ ſtatim ab origine fuiſſe
in ſcriptis redactam. Nec obſtat confirmatio Innocen-
tij, quia † cum confirmet ſtatutum, confirmat neceſſa- 4
rio, conſuetudinem à ſtatuto 29. approbatam, alias con-
tineret repugnantiam. Poterunt tamen, ſi velit lingua
Italiæ, iſti actus poni cum ceteris per ipſam deductis, &
in concurſu eorum habeatur ratio, ſi qua haberi iunctis
aliis de iure poſſit.

SERAPHINI.

Meliten. præcedentiæ. Lunæ, 10. Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Dictiones ſemper, & debet quid importent & nu. ſeq.*

2 *Ratio expreſſa in ſententia, quæ concernat petitorium, quid operetur.*
3 *Concluſio libelli attendi debet potius quam narratio.*

DECISIO CLXXIII.

FVit reſolutum, ſententiam latam de anno 1532. fuiſſe
tam in petitorio, quam in poſſeſſorio ex multis. Et
primo, ex petitione venerabilis linguæ Aragoniæ, quæ
continet prætenſionem requirentem non ſolum poſſeſ-
ſorium, ſed etiam petitorium, ponderando dictionem,
1 † ſemper, vt per informantes, & dictionem, debet, vt per
Abb. in ca. conſtituit, col. fin. de electio. iuncta mentione,
quæ fit ſtabilimentorum, quæ important titulum & ius
ipſius præcedentiæ. Secundò, idem colligitur ex petitione
venerabilis linguæ Italiæ, ex eiſdem rationib. & maximè
ex cõcluſione in illis verbis, & in iure ſuo deferendi. Ter-
tiò, ex commiſſione data commiſſariis ad referendũ, cum
dicatur data ſuper id quod prætendebatur & narratum
fuerat à partibus, ergo tam ſuper petitorio, quam poſſeſ-
2 ſorio, cum vtrunque eſſet narratum. Quartò, ex † diſpo-
ſitione ſententiæ in illis verbis, præcedere debeat, ponde-
rando dictionem, debeat, vt ſupra. Item ponderando ra-
tionem contentam in ſententia, ibi, quia prius electus,
quæ fundatur in petitorio, ad Bart. in l. ex diuerſo, §. 1. nu.
2. de rei vend. Item in illis verbis, ſicut hactenus fieri con-
ſueuit, cum hoc ius ſit propter conſuetudinem, vt per In-
noc. in c. cũ eccleſia Sutrina, de cau. poſſ. & propr. Quin-
tò, concurrunt ea quæ deinde ſubſecuta fuere ponderan-
do ea, proot informantes pro hac parte. Neque obſtat,
3 quod † concluſio petitionis linguæ Aragoniæ videatur
in ſolo poſſeſſorio, & ideò ea debeat ſolum attendi, Butr.
in c. fi. num. 8. de iud. Alex. conſ. 117. col. 1. lib. 1. Dec. conſi.
28. num. 6. cum aliis. Quia non ſtat reſtrictiuè & poteſt à
cumulatis in petitione declarari, maximè cum petitio
alterius partis vtrunque contineat, & ita potuit ſuper
vtroque pronuntiari. Reliqua quæ de atteſtatione nota-
rij, & proteſtationibus deducuntur, fuerunt benè ſublata
per informantes, ad quos relatio habeatur.

SERAPHINI.

Roman. caſalium de Maximis. Mercurij 14.
Martij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Pœna. l. fin. C. de iure emphy. non habet locum in conductorem ad longum tempus, & nu. 10.*
2 *Differentiæ plures, & etiam ſimilitudines inter contractum emphyteuticum, & locationem ad longum tempus.*
3 *Solemnitates requiſita in locatione ad longum tempus rei eccleſiaſtica, & in emphyteuſi non ſunt ex natura contractus.*
4 *Ratio pœnalis expreſſa eſt extendenda de caſu ad caſum, vbi militat eadem ratio.*
5 *Extenſio fit ex identitate rationis, quando agitur de conſolidatione vtilis dominij cum directo.*
6 *Bart. in l. 1. §. quod autem,* il ſecondo, *de ſuperficieb. non eſt intelligendum reſpectu pœnæ.*
7 *Ang. in Auth. de non alien. §. ſcire, nu. 25. ambiguè loquitur.*
8 *Alex. conſ. 117. nu. 2. lib. 4. loquitur in pœna incurſa ob non ſolutionem canonis, in qua emphyteuſis, & locatio ad longum tempus ſunt æquiparata per auth. qui rem, C. de ſacroſan. eccleſ.*
9 *Soc. conſil. 167. num. 7. loquitur de contractu libellario, qui in effectu non differt ab emphyteuſi.*
10 *Leges pœnales contractus emphyteutici, non ſunt ad alias ſimiles extendendæ.*

DECISIO CLXXIIII.

QVia cauſſa eſt grauis, & articulus valdè controuer-
ſus, & pars inſtetit de nouo audiri ſuper difficultate
propoſita ſub die 20. Februarij, iterum cauſſam propoſui
& pro parte RR. Fratrum S. Clementis fuerunt nonnulla
deducta plenius & diffuſius quam in præcedenti propo-
ſitione. Quibus non obſtantibus Domini perſeuerarunt
in reſolutione iam facta, quod † pœna l. fin. C. de iure 1
emphyt. non habeat locum in conductore ad longum
tempus, quæ opinio cum ſatis fuerit alias fundata, ſuper-
eſt tantum reſpondere argumentis, & auctoritatibus in
contrarium adductis.

Et primo, quæ deducuntur ad probandam magnam
affinitatem, quæ eſt inter iſtos contractus, ex leg. 1. §. fin. ſi
ager vectig. vel emphyt. itẽ ex auth. qui rem, C. de ſacroſ.
eccleſ. iuncto, §. ſi verò, auth. de alie. & emphyt. cum aliis,
& ex c. potuit, loca, & c. nulli, de reb. eccleſ. non alien. & ex
eo quod ſub iiſdem tit. tractetur materia vtriuſque con-
tractus, cum aliis in quibus conueniunt, vnica reſponſio-
ne tolluntur. Non enim † negatur in multis caſibus re- 2
gulas vtrique contractui conuenire, ſed non ideò infertur
eſſe in omnibus, & per omnia ſimiles, & æquiparatos,
quod clarè conuincitur ex multis differentiis, quæ in re-
ſolutione facta ſub die 20. Febr. in ſecundo fundamento,
pro parte D. Horatij deductæ fuerunt. Quod & conuin-
citur ex §. adeò, ſuperiùs allegato. Inſtit. loca. Nec facit ad
rem, quod eædem ſolemnitates requirantur in locatione
rei Eccleſiæ ad longum tempus, quæ & in emphyteuſi.
Hoc † enim non prouenit ex natura contractus, ſed ex 3
ſubiecta materia, nam res eccleſiæ ſine ſolemnitatib. alie-
nari nõ poteſt, & ideo in emphyteuſi rei Eccleſiæ, & eiuſ-
dem locatione apertè dignoſcitur differentia inter iſtos
contractus. Nec procedit argumentum, quo ſub eiſdem
tit. de vtroque agatur, cum clarum ſit, conceſſionem agri
vectigalis longè eſſe diuerſam à contractu locationis. Al-
ciat. libr. 3. diſpunct. c. 10. Ruin. conſil. 16. num. 22. lib. 1. &
argumentum ab æquiparatis requirit æquiparationem
omnimodam, & per viam regulæ, Pariſ. conſ. 9. nu. 83. lib.
3. cum aliis.

Secundò deducitur fuiſſe inductam pœnam, l. fi. ob re-
cognitionem, & priuationem, haſque rationes † eſſe ex- 4
preſſas, ideo extendendas ad conductorem, in quo pariter
militant, Curt. Sen. conſ. 9. nu. 5. Alex. in l. cum mulier, nu.
2. ſol. mat. Sed reſpondetur negando aliquam fuiſſe ratio-
nem circa priuationem expreſſam, & cum alias fuerit de-
monſtratum adeſſe magnam differentiam inter vtrunque
contractum ratione deuolutionis, vt in prædicta deciſio-
ne in quinto fundamẽto huius opinionis fuit deductum,
ideo ceſſat hoc argumentum.

Tertiò deducitur, quando † agitur de conſolidatione 5
dominij vtilis cum directo, fieri extenſionem ex rationis
identitate, vt per Alex. in d. l. cum mulier, nu. 3. ſed eodem
pacto reſpondetur, rationem eſſe diuerſam inter iſtos
contractus.

Quartò, quod dicitur de fauore piæ cauſſæ eodem pa-
cto computat contrariam opinionem tenentes, vt hæc ſit
vna ex illis communibus opinionibus, à quib. recedere
in iudicando nephas eſt.

Et primo Bar. in l. 1. §. quod autem, *il ſecondo*, de ſuperfi-
cieb. vltra quod loquitur per verbũ, *puto*, eſt animaduer-
tendum, † quod non loquitur explicitè de pœna, nã quæ- 6
ſtio per ipſum propoſita eſt, an ſuperficiarius poſsit alie-
nare irrequiſito domino, & diſtinguit, quod aut ſuperfi-
cies eſt empta, & procedit tex. ſuus, qui vult poſſe legari,
& donari: aut ſit conducta, & tunc putat idem dicendum,
quod in emphyteuta, & ſic inquit iſta lex determinatur,
per l. fi. C. de iur. emph. ſed d. l. nõ vult alienationem fieri,
niſi prius requiſito domino, ergo reſpectu huius deter-
minationis puto ſenſiſſe Bartolum, non autem reſpectu
pœnæ, nam nec hoc expreſsit, nec ipſe agebat de pœna,
ſed de poteſtate tantum alienandi, & poſſunt ſimul ſta-
re, vt quod quis prohibitus ſit alienare, & tamen quod
alienando non cadat à iure ſuo, l. cum pater, §. libertis, de
legat. 2.

legat. 2. diuerſæ enim ſunt pœnæ, nullitas contractus, & iuris ſui priuatio.

7 Angel.† in auth.de non alienan.§.ſiue, nu.25.ingenuè fatetur, ſed de hoc idem, quod eadem pœna irrogetur, non habere legem, & ita titubat.

Bald. in ca. querelam, non deſcendit particulariter ad iſtam quæſtionem.

Butr.allegatus, in c.potuit, nihil tale dixit. Imo. nu.13. & 21. tradit differentias, quæ ſunt inter vtrunque contractum.

Alb.allegatus in c.propter ſterilitatem, vlt.not.nihil facit, nec loquitur de pœna priuationis ob alienationem, & in contrarium facit Imo.ibidem in addi.ad Abb.

Aretin.conſi.55. num.5. probat totum contrarium, & reſidet in vltima opinione.

8 Alexan.conſi.117.num.2. lib.4.† loquitur in pœna incurſa ob nõ ſolutionem canonis, in qua expreſſe iſti contractus ſunt æquiparati per authen. qui rem, C.de ſacroſan.eccleſ.

Beltrand.conſi.311.nu.1.parum facit: non enim loquitur de hac pœna.

Boer.deciſ.234. loquitur, an debeatur laudemium, & tandem concludit, quod non, & ita facit in contrarium.

Crot.conſi.22.licet æquiparet hos contractus, tamen non ad hunc effectum, neque loquitur in terminis quæſtionis noſtræ. Et non negatur, quod in multis procedit æquiparatio.

Iaſ.in l.2.non fixit pedes, videatur ſub nu.42.& 164.

Rimin.Iun.æquiparat hos contractus in eo, quod prohibita alienatione cenſeatur prohibita locatio ad lõgum tempus, & ſic non facit ad rem.

Soc.conſ.167.nu.7.loquitur de contractu liuellario, &
9 tenet in effectu,† quod non differt ab emphyteuſi, ex quo
etiam apparet quanta ſit fides adhibenda.

Fulgoſ.qui in conſi.240. voluit, quod pœna l.fi.extendatur ad conductorem ad longum tempus, tamen in contractu liuellario contrarium tenuit, conſi.7.nu.2.

Tiraq.de retract.§.1.gloſ.14.nu.84.circa fi.contrariam ſentẽtiam amplectitur ibi, ne decipiatis, vide Albericum.

Ang.Fulgoſ.Dec.Ruin.Nat.& Franc.Becc.allegati.Illi
enim qui ſimpliciter intelligunt doctr.Bart.in d.l.1.de ſu-
perficieb.non videntur connumerandi, cum non loqua-
10 tur reſpectu pœnæ, vt ſupra fuit dictum. Nec † illi qui tra-
dunt nullam eſſe differentiam inter iſtos contractus, ſunt
audiendi, cum loquantur contra communes ſententias.
Et in terminis, quod leges pœnales contractus emphyteuſis non ſint ad alias ſimiles extendendæ, addi poſſet aliis in priori deciſ.allegatis.

Gemin.in cap.ad apoſtolicæ, §.ſed licet, de re iud.in 6. & Alex.conſ.9.nu.4.lib.3.

Et ex his patet, ſententiam Fulgoſ. non ſolum iuribus non probari, ſed nec etiam auctoritatibus ita fulcitam eſſe, vt pro communi haberi poſſet, ita vt ab ea non ſit recedendum.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum de Columna. Veneris, 14. Martij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, motu proprio, tollit impetrationem, & omnes eius effectus, & nu.10.*

2 *Gratia motu proprio facta parit ſuos iuris effectus.*

3 *Atteſtatio Papæ in facto proprio non admittit probationem in contrarium, & num.ſeq.*

4 *Papæ atteſtantis ſe gratiam feciſſe ad partis inſtantiam, credendum eſt vti de facto proprio.*

5 *Papæ quando aliquid narratur, & ſuper illa narratiua motu proprio diſponit, non eſt credendum vti atteſtanti de facto proprio.*

6 *Papa ſi atteſtatur ſe ad nullius inſtantiam gratiam conceſſiſſe, apparet quod ſine ſupplicatione fuiſſet conceſſurus.*

7 *Conſenſus partis non excluditur ex clauſula motu proprio, qui in ſimilibus adhiberi ſolet.*

8 *Supplicatio & acceptatio gratiæ non operantur, vt non poſſit dici de eiuſdem nullitate.*

9 *Conſentiens alienationi rei ſibi hypothecatæ, ſi illa alienatio non tenet, ſibi non præiudicat.*

10 *Clauſula, motu proprio, facit ceſſare oppoſitionem, de nullitate.*

11 *Nullitas excipiendo poteſt ſemper opponi contra acceptationem gratiæ motu proprio conceſſæ, non autem agendo.*

12 *Nullitas detecta poteſt à quocunque allegari.*

13 *Dolus in impetratione eſt in conſideratione præcipuus.*

14 *Actum nullum facere, & actui nulli conſentire differunt etiam quoad iuris effectum.*

15 *Dolus vel culpa in retinendo detectus facit, vt licitum ſit errorem & nullitatem actus allegare, ſecus ſi ſolum in exprimendo falſum.*

DECISIO CLXXV.

FVit dubitatum nonnullis præſuppoſitis, an conſtet quod Illuſtriſſ. D. Iulius Cæſar ita impetrauerit gratiam principatus, vt poſſit vel non poſſit allegare nullitatem d. gratiæ, ex eo quod eſt contra formam ſuccedendi datam in pacto, quod Papa ignorabat. Et circa huiuſmodi dubium fuerunt conſideratæ plures difficultates.

Prima, an ſatis cõſtet, Illuſtriſſ.D.Iulium inſtitiſſe apud
ſanctæ me. Pium Quintum, medio Excellentiſſ. Orato-
ris Regis Catholici, pro obtinenda huiuſmodi gratia?
Quæ res viſa eſt carere difficultate, ſtante confeſſione
eiuſdem D. Iulij, prout benè deducitur pro parte Illu-
ſtriſſ. filiarum. Sed cum prædicta gratia fuerit motu pro-
prio conceſſa, hinc orta eſt ſecunda difficultas, an † dict. 1
clauſula tollat effectum impetrationis, ita vt eius nulla
poſſit haberi ratio, vel potiùs remaneat idem effectus,
qualem ſolet parere impetratio, continens ſubreptio-
nem vel obreptionem, qui eſt vt dans cauſſam nullitati,
eam allegare non poſſit, per deciſ.Rot.8.de teſtam. in an-
tiq.Et circa hanc quæſtionem placuit Dominis †gratiam 2
nihilominus eſſe motu propio factam, & ſuos iuris effe-
ctus parere, ex auctoritate Bald. alias allegati, in ca. niſi
ſpecialulis, de offic.leg. numer. 4. quem ſequitur Rot. vt
per Caſſad. de reſcript.deciſ.1. nu.4. Anton. Aug. de mo-
tu proprio, num.1. Anton. Gabriel.de clauſul.concluſ.2.
num.107.

Neque obſtat, quod cum agatur de bonis, de quibus
Papa non ſolet diſponere, niſi de voluntate Dominorum,
Papa aliter non fuiſſet conceſſurus gratiam, niſi præ-
ceſſiſſet ſupplicatio Illuſtriſſimi D. Iulij. Quia hoc vi-
detur contra Papæ atteſtationem, qui non ſolum reſcri-
bit motu proprio, ſed etiam in indiuiduo ait, non ad
tuam vel alterius inſtantiam, vt benè conſiderat. Sar-
nenſ. de annal. quæſtio. 10. propè fin. & Gabriel. dict.
concluſ. 1.numer. 108. Ideò dici non poteſt, Papam alias
non conceſſurum fuiſſe, quin redarguamus eius atteſta-
tionem, quæ † cum ſit de facto proprio, non admitti pro- 3
bationem in contrarium, vt per Ioannem Andream, &
alios in cap. ſi motu proprio, de præben. in 6. cum aliis
per informantes allegatis. Neque obſtant in contrarium
allegata.

Et primo, Card.conſi.132.in fin.non recipitur à Rota,
vt teſtatur Sarnen.de annal.q.10.num.5. & eadem ratio-
ne non obſtat Pariſ.conſi.79.num.23. qui ſequitur Card.
neque obſtat idem Pariſ.conſi. 1.num.76. lib.1. quia præ-
ſupponitur † ibi gratia obtenta motu proprio ad par-
tis inſtantiam, & ſic Papa teſtatur ſe id ad partis inſtan- 4
tiam feciſſe, cui atteſtationi vti de facto proprio ſtandum
eſt, clem.1.de prob.& ſic iſte caſus eſt valde diuerſus ab eo

de quo agitur. Præterea ipſe allegat Felin. qui non probat id, ad quod allegatur.

Non obſtat Soc. Iun. in conſi. 77. num. 98. lib. 1. Quia
5 procedit, † quando aliquid Papæ narratur, & ſuper illa narratiua Papa motu proprio diſponit, quod etiam non applicatur caſui iſti, in quo nihil narratur.

Non obſtat, conſi. Bruni. 12. nu. 72. quia nihil commune habet cum materia, de qua agitur: nam velle allegare, Papam appoſuiſſe clauſulam, motu proprio, ad partis importunitatem, nihil aliud eſt, quam ipſum mendacij redarguere. Similiter tollitur dictum Dec. in cap. cum M.
6 Ferraricn. num. 34. de conſtitut. Nam † quod fuiſſet conceſſurus ſine ſupplicatione, apparet, ex quo teſtatur, ſe ad nullius inſtantiam hoc facere, & ideo reprobatur à Sarneuſ. vbi ſupra, q. 10. de annal. num. 8. & Gabriel. de clauſ. concluſ. 2. nu. 108. Non obſtat conſ. Rum. 41. num. 15. li. 1. quia loquitur, quando Papa expreſſit quod ad partis inſtantiam.

Neque obſtat, quod Papa non ſoleat ſimilia concedere,
7 niſi de partium voluntate. Quia † ex prædicta clauſula, motu proprio, non excluditur partis conſenſus, qui in ſimilibus adhiberi ſolet, vt poſt alios quos allegat, tradit Dec. conſi. 541. nu. 16. & poteſt regulariter iſte conſenſus & præcedere & ſubſequi, l. 1. ad Maced. ca. cutam. de iurepatron. Et licet per confeſſionē partis poſſit probari contrarium eius, quod continetur in motu proprio vt per Felin. in ca. quanto, num. 3. de præſumpt. Tamen confeſſio Domini Iulij non probat contrarium, cum hæc ſint compatibilia, ſupplicatio præcedens, & gratia motu proprio, vt ex auctoritate Bald. & aliorum, vt ſuprà deductum fuit.

Sed dubium facit, & hęc eſt tertia difficultas, an ſupplicatio & acceptatio D. Iulij Cæſaris, qui habebat notitiam pacti, vt ex facto deducitur, ſtante productione eiuſdem
8 facta in cauſſa Peneſtrina, faciant, † vt ipſe non poſſit dicere de nullitate prædictæ gratiæ, vt prætenditur pro parte filiarum, quæ allegant, deciſ. 8. de teſtam. in antiq. Aym. conſi. 151. nu. 25. Rom. conſ. 87. & conſ. 319. Gemin. in c. cum in multis, nu. 14. & 16. Gomeſ. nu. 101. de reſcrip. in 6. Creſcen. dec. 119. cum aliis allegatis. Quibus tamen non obſtantib. fuit concluſum, Illuſtriſſ. D. Iulium poſſe dicere de nullitate, retinendo concluſionem ſupra firmatam, quod gratia ſit facta motu proprio, & præſupponendo huiuſmodi gratiam nullam, vt habetur in puncto. Et moti ſunt Domini ex pluribus.

Primò, per reg. quæ habet, quod non præſtat impedimentum id, quod de iure non ſortitur effectum, ca. ſi beneficia, de præben. in 6. Fel. in cap. ex tenore num. 4. de re-
9 ſcript. Hinc † videmus, quod conſentiens alienationi rei ſibi hypothecatæ, ſi illa alienatio non tenet, conſentiens ſibi non præiudicat. Bart. in l. ſi debitor, §. 1. ff. quib. mod. pign. & hypoth. ſoluat. Niguſ. de pignor. 3. memb. 6. part. princ. num. 26.

Secundò, quia ſumus in gratia, motu proprio, quæ tol-
10 lit impetrationem, ac omnes eius effectus, & ideo † ceſſat fundamentum illud, quod D. Iulius dederit cauſſam huic nullitati per ea quæ ſupra deducta fuerunt, quamuis vnus ex Dominis de hoc fundamento dubitaret ex allegatis per Gabriel. de clau. concluſ. 2. nu. 99. cum videatur militare eadem ratio, quæ in impetrante, maximè ſtante acceptatione & approbatione gratiæ. Tamen ceteris Dominis placuit hoc non obſtare, ne talis clauſula ſuo iuris effectu careat.

Tertiò, quia hic Illuſtr. D. Iulius dicit de nullitate ex-
11 cipiendo, quod † ſemper licet, etiam quod quis eam agendo allegare non poſſit, vt per Bal. Inno. & alios quos refert Fel. in c. lator, de re iud. Aym. conſi. 148. Alber. in l. poſt mortem, nu. 5. de adop. Et hæc eſt exceptio, non replicatio, cum non tendat ad ſuſcitandam & coadiuuandam actionem eliſam exceptione, l. fin. C. de eden. Doct. in auth. ſi quis in aliquo, colum. 1. eod. tit.

Quartò, quia † quoties nullitas eſt detecta, tunc quili- 12
bet poteſt eam allegare, vt per Fel. in d. c. lator, & alios per informantes allegatos.

Quintò, quia cum Illuſtriſſ. Dom. Iulius conſenſum ſuum reuocauerit, quod potuit, cum etiam fauori ſuo, etiam valido poſſit renuntiare, conſequens videtur, vt etiam poſt talem reuocationem poſſit de nullitate dicere, ex iis, quæ tradunt Bart. & Bald. in l. poſt mortem, de adoptio. & in l. 2. C. ſi aduerſ. rem iudic. facit Fel. in c. Capitulum, nu. 9. lim. 4. de reſcript.

Sextò & vltimo, quia † in hac impetratione nullus 13
conſiderari poteſt dolus, qui præcipuè habetur in conſideratione, in deciſ. 8. de teſtam. & omnibus exemplis allegatis: Nam cum quæuis cauſſa etiam beſtialis excuſet à dolo, hic non poteſt colligi dolus: tum ex eo, quod Rota dubitauit, nec adhuc reſoluit, an inſpecta mēte paciſcentium gratia ſit cōtraria pacto: tum etiam, quia gratia huiuſmodi non erat apta alicui nocere, vt in ſimili dicitur de falſitate, quæ non eſt apta nocere, leg. domus, C. ad l. Cornel. de falſ. & ibi Doct. Nec fecit quicquid potuit, vt noceret, Boſſ. in pract. crim. tit. de falſ. nu. 89.

Maxime verò hoc procedit duplici reſpectu. Primò, quod allegata in contrariū procedunt in faciente actum
nullum: hic † vero ſumus in conſentiente actui, nullo, 14
quo caſu conſenſus iſte non præiudicat, vt in ſimili de conſentiente penſioni nullæ, tradit Caſſad. deciſ. 4. de penſio. & Achil. deciſ. 9. eod. tit. Secundò, quia hic, ſi aliquis poteſt dari dolus vel culpa, non fuit in exprimendo
falſum, ſed in retinendo aliquid, quo caſu † licitum eſt er- 15
rorem & nullitatem actus allegare, vt per Biſign. q. 11. de reſcript. quem ſequitur Felin. in c. lator, col. 2. de iud. Et ex his virtualiter ſunt ſublata ea, quæ in cūtrarium allegantur per informantes.

SERAPHINI.

Oueten. Canonicatus. 24. Ianuarij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Intentionem fundatam habens in ſua gratia, transfert denegant tradere poſſeſſionem onus probandi, qua de cauſſa noluit eam tradere.*

Limita, vt num. 3.

2 *Expenſa quæ fieri debent pro capienda informatione, ſunt ſoluendæ ab eo, pro quo fit informatio.*

3 *Appellans à denegatione poſſeſſionis & poſtea deſerens appellationem, ſuſcipit in ſe onus probandi grauamen, quod pars aduerſa probare tenebatur.*

4 *Narratiua literarum debet probari ab eo qui narrat.*

5 *Petens aliquid vt talis vigore legis vel ſtatuti, debet docere ſe eſſe talem.*

6 *Fama in antiquis non probat, quando aliquid in contrarium adeſt.*

7 *Nobilitas probatur per officia, quæ niſi per nobiles adminiſtrari ſolent.*

DECISIO CLXXVI.

FVit reſolutum, ſententiam latam in fauorem Domini Roderici eſſe cōfirmandam: cum enim ipſe habeat intentionem fundatam in ſua gratia, capitulo denegan-
ti † tradere poſſeſſionem incumbit onus probandi, qua 1
de cauſſa nolit eam tradere: nam cum ſe fundet in ſtatuto, quo continetur, ne quis admittatur, nec recipiatur ad canonicatus & dignitates, qui habeat originem infectam, vtique admiſſio & receptio cum ſpectet ad Capitulum, neceſſe eſt, vt denegando admiſſionem oſtendat ſe id facere ex iuſta cauſſa, puta quia in informatione capta reperiit talem habere originem infectam. Quod comprobatur ex confirmatione, in qua præſcribitur modus ſumendæ informationis, & imponitur hæc cura Capitulo, quod & obſeruabatur. Nam per eum, qui petit ſe admitti, nullæ fiunt probationes, ſed fit de poſi-

tum

Digitized by Google

2 tum pecuniarum pro expenſis, quæ † fieri debent pro ca-
piẽda informatione, & ita etiam factum fuiſſe in caſu, de
quo agitur, oſtendit decretum Capituli circa denegatio-
nem admiſſionis. Et ita alias fuit coram me deciſum in
vna Toletan. portionis. Nec obſtat deciſio alias facta in
vna Toletan portionis coram Gropperio 30. Maij, 1561.
vbi fuit dictum, præfigendum eſſe terminum Io. Motan.
ad probandum ſuas qualitates, non autem capitulo ad
probandum, cur denegaſſet tradere poſſeſſionem. Quia
3 † in illa facti ſpecie præſupponebatur Ioan. Motan. ap-
pellaſſe à denegatione, & poſtea deſertam fuiſſe appella-
tionem, & ita videbatur tacitè huiuſmodi decreto ac-
quieuiſſe, & ideo illi incumbebat onus probandi grauā-
men. Sed in caſu, de quo agitur, commiſſa fuit & ſequota
appellatio. Et quod Rota ex eo mota fuerit, apparet, quia
in proſecutione eiuſdem cauſſæ, antequam intellexiſſet
decretam fuiſſe appellationem ſub die 28. Aprilis eiuſdem
anni, reſoluerat præfigẽdum eſſe terminum capitulo. Nec
etiam obſtat deciſ. in cauſſa Monaſterien. coram me, quia
inuito incumbebat onus probandi Ioanni ſuam nobili-
4 tatem, cum hæc † eſſet pars narratiuæ ſuarum literarum.
Sed & ſtatutum Monaſterien. imponit hoc onus ei, qui
petit ſe admitti, adeò quod nihil cõmune habet cum iſta
cauſſa. Nec obſtant allegat, ex leg. ait prætor. §. dicere, ff.
vi bon. rapt. & Ang. & Pau. in leg. liberorum, de his qui
not. infam. Tiraquel. de retract. lign. §. glo. 7. num. 1. Quia
5 procedunt, † vbi quis vt talis petit aliquid vigore alicu-
ius legis vel ſtatuti: nam debet docere ſe talem. Sed hic
D. Rodericus non petit vt talis, nec vigore ſtatuti, ſed
capitulum tanquam non qualificatum vult vigore ſtatu-
ti repellere: ideo ea omnia quæ allegantur à Tiraq. fa-
ciunt directè contra Capitulum, quod fundat ſe in ſtatu-
to. Quod autem Capitulum grauauerit, apparet ex eiuſ-
dem Capituli informatione & teſtibus, de quibus in ſum-
mario per Capitulum dato. Aliud enim in ſumma non
probant quam famam, & quidem non omnes, ſed pri-
mus & tertius tantum. Alij vero non deponunt conclu-
6 denter. Quæ † quidem fama licet in antiquis admitta-
tur, tamen non procedit, niſi vbi nihil in contrarium ad-
eſt, ex quo ea debilitetur. At in caſu, de quo agitur, mul-
tæ circumſtantiæ fuerunt conſideratæ per Dominos, ex
quibus huiuſmodi fama penitus eneruatur. Primò, quia
non ſolum non conſtat, quod habuerit originem à iuſta
& rationabili cauſſa, cum non fuerit talis fama in loco
originis, in quo probabilius debebat adeſſe, cum agatur
de origine, Bal. in l. ea quidem, nu. 55. de accuſ. Quod imò
potiùs conſtat de cauſſa huiuſmodi diffamationis ſum-
pta ex conſuetudine vocandi caſtellanos Iudæos in ciui-
tate & diœc. Ouetenen. tum de inimicitiis, ex quibus ve-
riſimiliter ortũ habuit: item ex libello diffamatorio. Præ-
terea nonnulli teſtes faciunt pro Roderico, & ideò rema-
net hæc fama ſine adminiculis. Et in contrarium multa
concurrunt adminicula pro Roderico, maximè quod ha-
buit conſanguineos milites ſancti officij Inquiſitionis,
item in militiis Hiſpaniarum, † quibus in locis nõ ſolent
7 admitti, niſi illi qui ſunt puri ſanguinis, vt in ſimili fuit
conſideratum in illa Monaſterien. Ioãnem habuiſſe con-
ſanguineus milites ordinis Teutonici, in quo non ſolent
admitti, niſi nobiles militares, & ex eo ſumebatur origo
nobilitatis ipſius. Et in ſumma huiuſmodi probatio viſa
fuit Dominis nullius roboris ſtantibus ſupradictis. Et
ideò concluſum pro ſententiæ confirmatione.

LANCELLOTI.

Ciuitatis Caſtelli bonorum. Vener. 19.
Mar. 1579.

SVMMARIA.

1 *Pactum quod reſpicit ſubſtantialia, vel naturalia, vel etiam accidentalia contractus dicitur pars ipſius.*
Idem quando informat ipſum contractum in fauorem eius, cuius reſpicit contractus principalis.
2 *Pactum acceſſorium poteſt etiam quoad effectum dici pars contractus, vt dicitur de pacto de retrouendendo.*
3 *Pactum incontinenti appoſitum duplicem parit actionem.*

DECISIO CLXXVII.

ALiqui ex dominis tenebant, quod dicta obligatio
ſit acceſſoria, & pars primi contractus, per not. per
Doct. in leg. in bonæ fidei, & in l. petẽs, C. de pact. & vtro-
bique per Alciat. & per Curt. iun. in d. leg. in bonæ fidei,
num. 4. Nam † quando pactum reſpicit ſubſtantialia, vel 1
naturalia, vel etiam accidentalia contractus, dicitur pars,
vt per Alciat. in d. leg. in bonæ fidei. Et ſimiliter pactum
dicitur pars contractus, quando informat ipſum contra-
ctum, quatenus reſpicit fauorem eius, cuius fauorem re-
ſpicit contractus principalis, Dec. poſt alios in d. l. petens,
num. 15. & per alias rationes, de quibus per informantes
pro parte D. Iulij.

Alij verò fatebantur hanc acceſſorietatem: ſed quoad
effectum de quo agitur, dicebatur, † eam non eſſe huiuſ- 2
modi, vt non poſſit conſiderari tanquam de ſe poſita, vt
dicitur de pacto de retrouendẽdo, quod eſt acceſſorium,
& pars primi contractus. Verum ſi in eo ſit appoſitum
tempus, eo elapſo non eſt amplius locus redemptioni.

Nec obſtat, quod ſit incontinenti appoſitum, & pro-
pterea dicatur pars illius. Quia † reſpondetur, quod poſt- 3
quam eſt in eſſe deductum, parit duplicem actionem, vt
per Doct. in leg. in bonæ fidei, vbi Curt. iun. nu. 28. & Dec.
& Iac. de ſancto Georg. licet Vltramontani contrarium
tenuerint. Et quod poſſit de per ſe ſtare, faciunt trad. per
Corn. conſi. 288. nu. 18. vol. 3. Dec. in dict. l. in bonæ fidei,
num. 19. in fin. Propterea ſequitur, quod tempus limitet
dictam obligationem. Fuerunt etiam conſiderata verba
dicti inſtrumenti, in quo dicitur, quod Ioannes obligat
ſe, quod de præſenti debeat fieri æſtimatio, & declaratur
quomodo hoc intelligatur. Et ideò ſubditur in eo per to-
tum menſem Septembris, ad quod facit conſil. Ruin. 83.
volum. 1. facit etiam in l. ſi creditor. §. illud, de diſtract. pi-
gnor. quem adducit Tiraq. de retract. conuent. §. 1. gloſ. 2.
nu. 51. item facit tex. in l. qui fundum, de contrahen. empt.
vt per Salic. Item faciunt rationes quas allegat Tiraq. poſt
Iaſ. in d. glo. 2. num. 40. cum ſequen. Propterea ſtante hac
varietate opioionum, non fuit capta reſolutio, ſed fuit
dictum quod iterum ponatur, & quod omnes Domini vi-
deant.

LANCELLOTTI.

Barchion. Canonicatus. Veneris 12. Febr. 1574.

SVMMARIA.

1 *Citatio fit ad finem, vt citatus ſe opponat.*
2 *Appellatio deſerta intelligitur quando non eſt reditum pro Apoſtolis in termino aſſignato per iudicem.*
3 *Negligentia vel dolus procuratoris non excuſat dominum à deſertione appellationis.*

DECISIO CLXXVIII.

FVit concluſum pro validitate ſententiæ A. C. attenta
commiſſione, quæ excedit illius facultatem, illam in
pluribus eius partibus conſiderando, vt hic per infor-
mantes pro parte Dom. Petri Corbera, & præſertim, in
illis verbis in poteſtate citandi D. Ioannem Villa omneſ-
que alios, &c. prout D. Ioannes fuit citatus, & negauit
monitorium, & in iudicio ſe oppoſuit. Nam † citatio 1
ad eum finem fit, vt citatus ſe opponat. Quare, cum ſit
alterata ordinaria eius iuriſdictio propter cauſſæ cogni-
tionem ei conceſſam contra partem opponentem, dicitur
noua iuriſdictio ei delegata, ad deciſ. Achil. dec. 1. de com-
miſſ. Nec repugnant illa verba commiſſionis, videlicet,

perinde ac ſi commiſſio præfata obtenta per D. Ioannem, &c. quaſi, quod hæc, de qua agitur, commiſſio, remoueat tantũ impedimentum illius commiſſionis. Quia reſpondetur, quod nedum remouet dictum impedimentum, ſed vlterius etiam proceſſit, vt ſupradictum eſt. Dixerunt tamen Domini, quod vigore dictæ ſententiæ nihil ſit exſequendum, niſi docto de illius iuſtitia.

2 Quo vero † ad deſertionem appellationis, fuit concluſum pro deſertione: ex quo in termino iuris aſſignato per iudicem non fuit petitum pro Apoſtolis, iuxta c. ab eo, de appell. in 6. & clem. quamuis, eod. tit. Et procuratoris
3 † negligentia ſiue dolus non excuſat dominum à deſertione, Caſſad. deciſ. 5. de appell.

LANCELLOTI.

Bononienſ. iuriſdictionis. Lunæ 29. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Probatio longæuæ poſſeſſionis, poteſt coadiuuari ex teſtibus examinatis ad perpetuam rei memoriam.*
2 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio acquiritur ex ſcientia, & patientia domini, quæ præſumitur ex diuturnitate temporis, & vicinitate loci.*

DECISIO CLXXIX.

FVit concluſum conſtare de longæua poſſeſſione Dominorum de Pepulis, quia eam probant Franciſcus Caſtelaccius, & Petronius de Comitibus teſtes examinati de anno 1561. & Ioan. Franciſcus de Barberiis teſtis examinatus de anno 1570. vigore remiſſoriarum de annis 30. & vltra.

1 Et hæc † probatio poteſt coadiuuari ex teſtibus examinatis ad perpetuam rei memoriam de anno 1519. & redditur etiam veriſimilis, quia cum non probetur exemplo, quod ipſa Communitas Bononiæ reddiderit ius in huiuſmodi locis controuerſis, ex hac temporis diuturni-
2 tate iuncta vicinitate loci, oritur † præſumta ſcientia & patientia Domini, contra quem acquiritur, quaſi poſſeſſio iuriſdictionis. Et in his terminis tradit Alexan. conſi. 13. col. 2. verſic. item reſpondeo ſecundo loco, volum. 5. Aym. conſi. 148. nu. 5.

Præſertim cum factum ſit arduum, vt dicit Salyc. in leg. auctoritatem, in fin. C. vnde vi. Capic. deciſ. 69. nu. 14.

LANCELLOTTI.

Lucan. bonorum Caſtri Franchi. Veneris 24. Nouembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Teſtes vicini ſunt idonei ad probationem.*
2 *Reſtitutio in integrum ceſſat, vbi apparet de nullitate actus.*

DECISIO CLXXX.

CIrcumſcriptis tranſactionibus & exceptionibus contra teſtes fuit concluſum, conſtare de nullitate conceſſionis & emphyteuſis tanquam factæ in damnum
1 monaſterij, de quo damno deponunt teſtes, † qui optimè probant, cum ſint vicini habitatores dictarum terrarum, & aliqui eas conduxerint. Contrarietates autem conſideratas pro parte Dominorum de Sirtis, Domini dixerunt eſſe friuolas. Nec minus releuat confeſſio vtilitatis factæ per D. Paſquinum in 3. articulo, quia conſtat fuiſſe erroneam ex his, quæ dicti teſtes deponunt ſuper læſione, propterea quod fuit dictum non obſtare etiam quod dicebat, contrahentes non habuiſſe animum inferendi damnum Eccleſiæ, ex quo remiſerunt vtilitatem commiſſariorum arbitrio, quia hoc non habetur in conſideratione, ſed tantum vtilitatis Eccleſiæ, præſertim cum conditione fuerit eis conceſſa facultas confirmandi vi-
2 delicet, ſi in euidentem, &c. Et ſtante † nullitate conceſſionis ceſſat in hoc caſu reſtitutio in integrum, iuxta c. ad noſtram, de rebus eccle. non alien. & ca. 1. de in integ. reſt. & c. cum dilecti, de empt. & vend. cũ aliis adductis. Quia procedunt, quando in caſu licito fuiſſet facta alienatio, & decepta fuiſſet Eccleſia in pretio, vt ibi declarant Doct. Præter id etiam, quia ſtante dicta clauſula, ſi in euidentem, &c. ceſſat hæc difficultas tanquam forma non ſeruata.

LANCELLOTTI.

In eadem. Lucan. bonorum. Lunæ 15. Ianuarij, 1571.

SVMMARIA.

1 *Actus dicitur nullus, cauſſa deficiente primaria, propter quam ille actus fit: ſecus vero ſi non defuiſſet cauſſa primaria, nu. 2.*
3 *Aſſertioni partium non ſtatur circa cauſſam vtilitatis, ex communi autem vtilitati etiam putatiuæ ſtandum eſt, quando eſt ſeruata forma à iure requiſita.*
4 *Confirmatio ſupplet defectum formæ alias à iure requiſitæ, ſed poſtea corruit per contrarias probationes læſionis.*
5 *Præſumptio putatiuæ vtilitatis ceſſat in conceſſione in emphyteuſin facta a patruo in nepotes de bonis Eccleſiæ.*

DECISIO CLXXXI.

MAior pars Dominorum tenuit, conceſſionem fuiſſe ab initio nullam ex defectu cauſſæ, quę aſſerebatur eſſe vtilitatis. Quia † per reſolutionem vltimo loco in 1
hac cauſſa factam, conſtitit, illam fuiſſe in damnum Eccleſiæ. Nec placuit reſponſio, quod ſufficiat vtilitas putatiua ſecundum opinionem contrahentium, quia fuit dictum id procedere, vbicunque ab initio adfuiſſet primaria cauſſa vtilitatis, & ſic caſus a iure permiſſus, propter quem contrahentes fuiſſent moti ad faciendum dictam conceſſionem, puta, quia bona fuiſſent ſterilia, vel eſſent tenuia, quia licet non vtiliter poſtea in pretio contraxiſſent, tamen contractus tenet, ſed Eccleſiæ per reſtitutionem in integrum ſuccurritur. Secus † vero ſi non adfuiſ- 2
ſet dicta cauſſa primaria vtilitatis, mouens ad contrahendum prout in hoc caſu non adfuit, quia bona erant fertilia, vt in dicta reſolutione, nam tunc contractus eſt nullus, vt declarat Butr. in cap. 1. de in integ. reſt. num. 19. cum ſequ. & ibi per Imo. numer. 1. verſi. item no. & num. 16. circa fi. & ibi Abb. nu. 17. dicit eſſe communem opinionem. Alias certum eſt, quod † non ſtatur aſſertioni par- 3
tium circa cauſſam vtilitatis, ad doctr. Bart. in l. ſi fortè, de caſtr. pecul. Federic. conſil. 143. circa fin. Præterea fuit etiam dictum, quod vtilitati putatiuæ tunc ſtandum eſt, quando eſt ſeruata forma à iure requiſita, Imo. in d. c. cum apoſtolica, num. 13. vbi Anan. num. 11. dicit eſſe communem. Verũ † hic nulla alia forma adeſt præterquam con- 4
firmatio apoſtolica, quæ eam ſupplet. Abb. conſi. 41. vol. 1. Et effectus d. confirmationis corruit per cõtrarias probationes læſionis, de quibus in dicta reſolutione. Gemi. conſi. 68. col. 4. verſi. his præmiſſis. Dec. conſi. 142. vol. 3. ver. dato. adeo quod conceſſio remanet ſine forma, & effectu confirmationis. Aliqui etiam dicebant, quod cum hæc conceſſio fuerit facta à patruo in nepotes, quod † præſumptio putatiuæ vtilitatis ceſſabat tanquam abſ- 5
que bona fide, vt tradit Lauren. in c. ſine exceptione, nu. 21. verſ. tacita, 12. quæ. 11. maxime, cum fuerit facta de omnib. bonis, vt dictum in ſententia lata in partibus, per quam reuocatur conceſſio, licet Domini ita tenuerint, tamen dixerunt, quod iſti de Sirtis, ſi volunt ſuper eiſdem, poſſent audiri.

LANCELLOTTI.

Viſen. adminiſtrationis capellaniarum. Lunæ 26. Nouembris, 1571.

SVMMA

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Regula de valore non comprehendit adminiſtrationes capellaniarum, ſed ſolum loquitur de beneficiis eccleſiaſticis.*
Nec etiam procedit in adminiſtratione hoſpitalium, num. 3.

2 *Adminiſtrationes capellaniarum ſunt quadam onera principaliter conſiſtentia in faciendo celebrare miſſas ex redditibus relictis à teſtatoribus, & quod ſupereſt ex illis, conuertitur ad vtilitatem adminiſtratorum.*

3 *Regula de valore eſt exorbitans, & odioſa, & inuenta propter annatas.*

4 *Annatæ non ſoluuntur propter adminiſtrationes capellaniarum, & hoſpitalium.*

5 *Pars redditũum, quæ datur miniſtro eccleſiæ, non dicitur beneficium, niſi detur in titulum perſonæ habili.*

DECISIO CLXXXII.

FVit concluſum, regulam de valore non habere locum in huiuſmodi adminiſtrationibus capellaniarũ, quia
1 dicta † regula loquitur de beneficiis eccleſiaſticis: hæ vero adminiſtrationes non ſunt beneficia eccleſiaſtica, ſed onera cõſiſtentia principaliter in faciendo celebrare certum numerum miſſarum ex quibuſdam redditibus reli-
2 ctis à reſtatoribus: quod † vero ſupereſt ex illis, conuertitur ad vtilitatem dictorum adminiſtratorum, & propterea mulieres, & laici ſunt capaces huiuſmodi adminiſtrationum, quorum non permitteretur, ſi eſſent beneficia eccleſiaſtica. Et quod in his adminiſtrationibus fructuum non habeat locum regula, tradit Sarnen. ibidem q.
3 4. vbi etiam infert, † quod per hanc rationem non procedit eadem regula in adminiſtratione hoſpitalium, maximè cum regula ſit exorbitans, & odioſa, & inuenta pro-
4 pter annatas, quæ † annatæ non ſoluuntur propter has adminiſtrationes, vt dicit pars Gaſparis. Ex quo tamen Domini dixerunt, quod ego capiam aliquam informationem, quia ſi ſoluerentur annatæ, fortè tunc intraret regula.

Nec obſtat dictum Rebuf. in pract. benefic. in tit. quid ſit benefic. nu. 8. vbi voluit dici beneficium illam partem redditũum, quæ datur miniſtro Eccleſiæ. Quia † Domini
5 dixerunt, id procedere, ſi daretur in titulum perſonæ habili, prout mulier, & laicus eſt inhabilis, non autem miniſter Eccleſiæ.

LANCELLOTTI.

Viſen. Capellaniæ. Lunæ 24. Martij, 1572.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria danda eſt ei qui probauit de fumo poſſeſſionis ſui auctoris.*

DECISIO CLXXXIII.

COncluſum, quod remiſſoria ſit danda Baldaſſari
1 propter eius releuantiam, & † quia de fumo poſſeſſionis Petri conſtat ex atteſtatione, de qua in fide. Verum probata dicta poſſeſſione conſtabit, quod prima reſignatio facta per Ioannẽ in fauorem Petri, in cuius ius & poſſeſſionem fuit ſubrogatus D. Baldaſſar, erit ſortita effectum: propterea ceſſabit ius Gaſparis ſecundi reſignatarij D. Ioanni. Ideo executoriales non ſunt relaxandæ in fauorem ipſius Gaſparis. Voluerũt tamen Domini propter ſuſpicionem aliquam quam concipiunt contra Baldaſſarem, qui obtinuit compulſoriales ſpeciales pro extrahendo inſtrumento dictæ poſſeſſionis Petri, nec eas proſequi curauit, quod interim ſequeſtretur poſſeſſio adminiſtrationis capellæ, de qua agitur, quam poſſeſſionem in præſentiarum obtinet D. Baldaſſar.

LANCELLOTTI.

Cremonen. penſionis. Lunæ, 21. Nouembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Scientia & patientia aduerſarij eſt neceſſaria in acquirenda quaſi poſſeſſione rerum incorporalium.*

2 *Emphyteuta, & ſyndicus ſoluentes tertio, non præiudicant domino directo ignoranti.*

DECISIO CLXXXIIII.

FVit concluſum, quod ex ſolutionibus factis per adminiſtratores, ſeu depoſitarios deputatos ab Illuſtriſſimo Cardinali Borromeo non fuit acquiſita quaſi poſſeſſio Dom. Georgio contra Illuſtriſſimum Cardinalem Theanum, quia non conſtat de deputatione Cardinalis Borromei, nec deputatum ab eo. Et dato, quod conſtaret, debet eſſe ſufficiens ad ſoluendam penſionem, de qua agitur. Præterea præſupoſito etiam ſufficienti mandato, eorum ſolutiones non poſſent cauſſare aliquem ſtatum contra Dominum Cardinalem Theanum, quia tunc temporis nondum erat Præpoſitus, & ad hoc, vt alicui 1
noceat quaſi poſſeſſio in incorporalibus, eſt neceſſaria eius ſcientia, & patientia, leg. 2. C. de ſeruit. & aqua, & no. Doct. omnes in capitu. cum Eccleſia Sutrina. de cauſ. poſſeſſio. & proprieta. ſolutiones enim factæ à non habente titulum in beneficio non conſtituunt aliquam quaſi poſſeſſionem contra tertium, ſicut † dicitur de emphyteuta, 2
& ſyndico qui ſoluendo non poſſunt præiudicare Domino directo ignoranti, vt latè per Rip. in dict. cap. cum Eccleſia Sutrina. num. 65. Ruin. conſ. 156. num. 16. volum. 1. An autem ſolutiones factæ per Beſſutium, & fratrem Ilarium noceant Illuſtriſſimo Cardinali Theano, nihil fuit reſolutum, quia Domini volunt videre inſtrumenta ſolutionum, quorum copia non fuit data, & alias etiam ſcripturas, ſuper quibus erit poſtea particulariter dubitandum.

LANCELLOTTI.

Vrbeuetan. fideicommiſſi. Lunæ, 31. Ianuarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumentum vnicum in antiquis non ſufficit ad probandum, ſed duo ſaltem requiruntur.*
Idem extenditur in probatione deſcendentiæ, nu. 2.
Imo potius vltra pluralitatem, & antiquitatem inſtrumentorum, quæ non ſunt in forma probante, requiruntur alia adminicula, nu. 3.

4 *Probatio graduum debet eſſe diſtincta.*

DECISIO CLXXXV.

COncluſum, nõ eſſe ſufficienter probatã deſcendentiam. Primò, quia præter teſtamentum Petri fideicommittentis, & Vgolini cetera inſtrumenta non ſunt in forma probante. Secundò dempto tempore litis incoatæ de anno 1544. dicta inſtrumenta non ſunt antiqua per ſpatium centum annorum, iuxta opinionem quam Rota tenere ſolet. Accedit & Tertiò, quod † etiam in 1
antiquis vnicum inſtrumentum non ſufficit, ſed ſaltem duo requiruntur, quia cum probatio per antiquitatem habeat vim famæ publicæ, ſicut illa non probatur per Aret. in c. cum cauſſam, nu. 22. de prob. & per Fel. & Aym. hic per informantes allegatos. Nec obſtat, quod Alex. & alij hic allegati dicant, contrarium ſeruari in materia probationis deſcendentiæ, quaſi † quod hæc materia ſit 2
difficilis probationis. Quia reſpondetur quod ſi rectè conſiderentur eorum verba, ipſi hoc non dicunt, imo in cauſſa Roman. capellaniæ fuit dictum requiri plura inſtrumenta. Quartò vltra pluralitatem, & antiquitatem inſtrumentorum, quæ non ſunt in forma probante, requiruntur adminicula, † veluti exhibitio aliorum in- 3
ſtrumentorum eiuſdem notarij, vel quod ſint extracta ex aliquo archiuio publico, vel quod probentur ſaltem per famam notariatus eius, qui illa ſubſcripſit, iuxta dec.

Put.

Put.9.de fide Inſtrum.Aym.de antiq.temp.pat.1.q.8.ampliatur,num.17.cum ſeq.

Nec pro adminiculis placuerunt Dominis dicta te-
ſtium, quia primus eſt de auditu, & licet ſuper 23.articu-
lo videatur deponere de publica fama, tamen non depo-
nit, quod Leo natus eſſet filius Petri, ſed deponit de de-
4 ſcendentia in genere, cum † tamen probatio graduum
debeat eſſe diſtincta, iuxta capit.licet ex quadam de teſti-
bus.vbi Abbas,num.12.Dec.conſil.322.num.6.verſ.præ-
terea. Secundus etiam teſtis ſuper ſeptimo interrogato-
rio refert ſe ad cataſta, ſcripturas & literas, quæ ſunt in
Archiuio, & cãcellaria Vrbeuetan. & ad protocolla, quæ
penes ipſum exſiſtunt. Propterea Domini dixerunt, quod
illa exhibeantur. Præterea hic teſtis videtur contrarius
ſibiipſi in his, quæ dixit ſuper decimo interrogatorio, &
ſecundo artic.vt hic per informantes. Quare Domini di-
xerunt, quod Domini comites melius probent, & quod ſi
obſeruantia dicti teſtamenti Petri in aliquo probaretur,
multum faceret ad hanc probationem. Circumſcripſe-
runt etiam, videndum eſſe, ſi comites teneantur probare,
quod iſti deſcendentes debeant eſſe de linea legitima, de
quo poſtea particulariter videbitur.

LANCELLOTI.

Iuuenacen. Iuriſdictionis, Veneris 29. Aprilis, 1575.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia quælibet præſumitur eſſe ſubiecta ordinario.*
2 *Exemptio à viſitatione non comprehenditur ſub generali conceſſione exemptionum.*
3 *Facultas corrigendi, carcerandi, & mulctandi conceſſa, non intelligitur de correctione, quæ fit in viſitatione.*
4 *Clauſula reſeruatiua firmat ius in aliis non expreſsè conceſſis, & num.ſeq.*

DECISIO CLXXXVI.

FVit concluſum quoad caput viſitationis, quod Epi-
ſcopus Iuuenacen. habet fundatam intentionem de
iure communi quoad viſitationem Eccleſiæ Teruicen.
cum † præſuppoſito, quod d.Eccleſia ſit ſub.d.dioc.Iuue-
1 nacen.iuxta text.in ca.cũ Epiſcopus, de of.ordi. in 6.cum
aliis allegatis.

Nec obſtant priuilegia, & exemptiones conceſſæ dictæ
Eccleſiæ per antiquos Epiſcopos Iuuenacen. relatos in
bulla Latini Cardinalis legati, quia nulla in eis fit mentio
de exemptione à viſitatione, & † ſub generali conceſſio-
2 ne exemptionum non comprehenditur exemptio à viſi-
tatione, iuxta deciſ.Rot.2.de cenſ.in antiq.& deciſ.Achil.
2.de exempt.ſed illa forma remanet Epiſcopo, vt per Ma-
ria Soc.in tract.de viſit.lib.6.qu.14.num.16. Minus etiam
facit facultas corrigendi, carcerandi, & mulctandi con-
ceſſa dicto Epiſcopo, quoniam † non intelligitur de cor-
3 rectione, quæ fit in viſitatione, ſed de ea, quæ fit in ordi-
naria cognitione cauſſarum criminalium, propter præce-
dentia verba, de quibus in d.conceſſione. Et quia materia
eſt odioſa, ideò ſtrictè interpretanda.

Non obſtat etiam confirmatio dicti legati, quia eſt re-
ſtricta ad declarata, & ſpecificata in literis Hectoris Epi-
ſcopi, quarum literarum tenorem dicit legatus ſe refer-
re de verbo ad verbum, & in dictis literis infirmantur
priuilegia, & exemptiones conceſſæ dictæ Eccleſiæ Ter-
uicen. à ſuis prædeceſſoribus ſolum quoad particulas ex-
preſſas, & ſpecificatas, ſed in dictis literis de hac exẽptio-
ne à viſitatione verbum nullum. Præterea in dictis literis
Hectoris epiſcopi eſt appoſita clauſula reſeruatiua, vide-
licet reliquis † iuribus & iuriſdictionib. Epiſcopalibus
4 eidem Epiſcopo Iuuenacen. & ſucceſſorib. ſuis ſemper
ſaluis, & ſic ius viſitandi dicitur reſeruatum Epiſcopo,
poſtquam non eſt ſpecialiter conceſſum, iuxta no. per
glo.in c.1.§.in eos, ver.quantum ad iſta, de priuileg. in 6.
Minùs etiam poteſt fieri fundamentum in ſententia Epi-
ſcopi Biruntin. Quia in præſens illa refert ſupradicta pri-
uilegia conceſſa per Epiſcopos Iuuenacen. dictæ Eccleſiæ
Teruicen. & confirmationem dicti legati. Poſtea dicit,
quod per teſtes fuit probatum, quod dict. Eccleſia Terui-
cen. poſſedit iura epiſcopalia declarata per d. Hectorem
tãto tempore, quod ſatis eſt ad inducendam præſcriptio-
nem, & quia conſtitit, quod ſententia Tranen. non fuit
mandata exſecutioni contra dictum Archipresbyterum,
& quod d. Archipresbyter poſtea fuit in poſſeſſione exẽ-
ptionum, & libertatum iurium epiſcopalium, propterea
confirmat prædicta priuilegia cum clauſula, reſeruatis re-
liquis iuribus epiſcopalibus, quæ exſiſtant iuriſdictionis,
& ordinis epiſcopalis, quia cum dicta ſententia referat, &
ſe reſtringat ad prædicta priuilegia, de † quibus ſupra di- 5
ctum eſt, non poteſt comprehendere viſitationem.

Quo vero ad collationem ordinũ res fuit viſa Domi-
nis ſatis clara, propter expreſſam formam datam in dictis
literis Epiſcopi Hectoris relatis per d. legatum, quæ non
reperitur in aliquo alterata. Et ita fuit cõcluſum, circum-
ſcripta præſcriptione, quam prætendit dict. Archipres-
byter.

LANCELLOTTI.

Veliterna caſalis. Lunæ 7. Iunij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de vendendo præſumitur, quando in eius enuntiatione concurrunt adminicula, & coniectura.*
2 *Relatio ad acta eſt maxima coniectura probandi mandatum.*
3 *Solutio magnæ quantitatis pecuniarum facit præſumi mandatum.*
4 *Qualitas teſtium facit præſumi mandatum factum fuiſſe.*
5 *Antiquitas temporis cum aliis adminiculis iuncta, probationem mandati iuuat.*
6 *Scientia & patientia partis multum operatur ad probationem mandati, quæ per teſtes de fama probatur.*
7 *Adminicula plura concurrunt ad recognitionem manus ſcribentis.*
8 *Probationes leuiores ſolent admitti ad excludendum ſpolium, & ſic delictum.*

DECISIO CLXXXVII.

FVit concluſum pro excluſione ſpolij propter inſtru-
mentum vẽditionis de anno 1503. factæ Petro Mat-
tuſio de hactenuta. ſiue caſali per illos de Roſa auctores
Dominorum de Pernutiis: & licet non conſtet de man-
dato Colæ Franconij, qui nomine dictorum de Roſa
vendidit, tamen quando † cum enuntiatione mandati 1
concurrunt adminicola, & coniecturæ, illud de facili
præſumitur, vt per Dec.conſi.36.num.7.cum ſeq.Gozad.
conſi.11.num.13.

Prima eſt coniectura, quia non fuit ſimplex enuntia-
tio mandati, ſed fuit additum, quod eſt etiam legitima
perſona, & fuit habita relatio ad acta Cæſaris de Papis
clerici Terracinenſis, quæ † relatio multum operatur 2
in hac materia, vt conſiderat. Dec. in d. conſ.36.Caſſad.
dec.3.num.4.de procur.Put.deciſ.365.circa prin.vol.3.Et
vna ſcriptura faciẽs mentionem de alia licet non probet,
tamen facit magnam pręſumptionem. Curt.Inn.in auth.
ſi quis in aliquo, num.54.C.de eden.

Secunda, quia huic procuratori manualiter fuerunt
ſoluti mille auri pro pretio dicti caſalis: Vnde † veriſi- 3
mile non eſt, quod tam notabilis quantitas pecuniarum
fuerit ſoluta non habenti mandatum. argum. l. cum de
indebito. de prob.

Tertia, quia cum ad faciendam dictam venditionem
fuiſſet neceſſarium mandatum eius, qui vocatur procu-
rator,

Digitized by Google

rator præſumitur illud habuiſſe, vt per Caſſad. d. deciſ. 3.
num. 4.

Quarta multum operatur qualitas teſtium, qui inter-
uenerunt dicto inſtrumento, cum fuerint duo nobiles
4 Romani, & † cum non ſit veriſimile, quod fuiſſent vo-
cati teſtes in actu nullo & facto à non habente manda-
tum.

Quinta facit antiquitas temporis 72. annorum, quæ
5 iuncta † cum aliis adminiculis multum iuuat hanc pro-
bationẽ, vt per Caſſad. d. deciſ. Gabriel. de procurat. con-
cluſ. 1. num. 9. & 10.

Sexta patientia, & ſcientia illorum de Roſis, quæ mul-
tum operatur, vt per Put. Caſſad. Dec. & alios de quibus
ſupra. Et eſt communis, & verior opinio, vt per Vaſq.
6 controuerſ. illuſtr. c. 62. num. 7. Scientia † enim probatur
per teſtes de fama, & per compromiſſum de anno 1506.
vbi ab illis de Roſa enuntiatur prætenſa hæc venditio: de
patientia conſtat per annos 26. abſque contradictione,
ſcilicet, ab anno 1511. vſque ad diem motæ litis quæ fuit
de anno 1538.

Septima, fama venditionis probata per teſtes.

Octaua, quatuor teſtes examinati in vim reſcripti in
forma ſignaturæ probant de auditu, quod dictus Cola
Franconius erat agens illorum de Roſa, & vlterius depo-
nit de auditu à Fabio de Pernuttis vnius ex actoribus in
cauſſa, licet fuerint examinati abſque citatione partis,
tamen ſeruiunt pro adminiculo.

Nona, quia in protocollo inſtrumentum Domini Cæ-
ſaris notarij togati de dicta venditione deſunt 15. folia,
ſcil. de anno 1498. 1499. vt conſtat ex fide, & atteſtatione
notarij & Vicarij Terracinen. qui dictum protocollum
inſpexerunt, in quibus foliis facilè præſumi poteſt, quod
adeſſet mandatum D. Franconij, præſertim, cum vnus ex
ſupradictis teſtibus examinatis in vim dicti reſcripti, di-
cat, quod protocolla dicti Cæſaris fuerunt perquiſita an-
nis præteritis ad inſtantiam aliorum, quam Dominorum
de Columna.

Vltima coniectura elicitur ex ſchedula pignoris de an,
1502. in qua iſti de Roſa confitentur ſe recepiſſe à d. Fran-
conio, quem vocant compatrem, ducatos 500. occaſione
d. tenutæ pignoratæ Petro Matutio nomine dominorum
de Roſa, quæ ſchedula eſt ſubſcripta à Iac. & aliis de Ro-
ſa, & ſic enuntiatur procurator iſte Franconius.

Nec obſtat, quod non ſit recognita manus d. Iacobi,
7 quia † pro recognitione concurrunt plura adminicula,
quæ licet non probent verã recognitionem, tamen mul-
tum inclinant animos Dominorum ad coadiuuandum d.
inſtrumentum venditionis. Et primum adminiculum eſt,
quia manus Iac. Roſa, qui ſe ſubſcripſit in hac ſchedula
pignoris, eſt ſimilis trib. aliis ſubſcriptionib. eiuſdem Ia-
cobi, vt coram me viderunt, & retulerunt periti, quæ tres
ſubſcriptiones reperiuntur in trib. quietantiis, in quib. ad-
ſunt ſubſcriptiones Andr. Aguiſa & Anton. de Tetis, qui
fuerunt notarij & iam mortui, & manus iſtorum ſunt re-
cognitæ, & melius recognoſcentur, vt pars Dominorum
de Columna offert. Propterea quemadmodum manus
iſtorum duorum notariorum ſunt veræ, ita de facili præ-
ſumendum eſt, quod ſit etiam vera manus domini Iaco-
bi, per ea quæ tradit Caſtren. in l. comparationes, col. 2. &
3. C. de fide inſtrum.

Accedit, quia hæc ſchedula fuit reperta penes dominos
de Penrutis. Secundum adminiculum facit antiquitas
temporis, ſcilicet annorum 72. Vltimum eſt adminicu-
lum in teſtibus de auditu, qui petcutiunt ferè tempus d.
ſchedulæ. Et ita ex omnib. ſupradictis ſimul iunctis ad-
miniculis Domini ita firmarunt, nõ obſtantibus his, quæ
exemplo fuerunt oppoſita, quæ non ſunt viſa releuantia,
8 præſertim, cum † agatur ad excludendum ſpolium, & ſic
delictum, pro quo leuiores ſolent admitti probationes, &
benignior ſit interpretatio.

Die Lunæ, 27. Iunij 1573. fuit iterum hæc deciſio con-
firmata.

LANCELLOTTI.

Veliterna Caſalis. Veneris 19. Iunij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Enuntiatio ſola non ſufficit in extraiudicialibus, niſi cum
curſu centum annorum.*

2 *Præſumptioni mandati locus non eſt, niſi adſit patientia
partis.*

3 *Agentes ex perſonis ſuorum auctorum debent probare id,
quod auctores probare tenebantur.*

DECISIO CLXXXVIII.

PRopoſui dubium cum informationibus tantum Do-
minorum Fabij, & Eliſei, quoniam altera pars ſæpius
monita ad informandum neglexit. Et fuit concluſum,
non excludi eorum intentionem in ſpolio, quoniam in
inſtrumento venditionis non poteſt fieri fundamen-
tum, ex quo non conſtat de mandato Nicolai Franco-
nij, qui dictam venditionem celebrauit nomine Domi-
norum de Roſa, & † in extraiudicialibus ſola enuntia- 1
tio non ſufficit, niſi cum curſu 100. annorum, Put. deciſ.
364. vol. 3. & hic nedum dictum tempus non adeſt, ve-
rum nec tempus 40. annorum propter litem motam in
Rota de anno 1538. Imo † ſi præſumptioni dicti mandati 2
locus eſſet, id non poſſet eſſe niſi concurrente patientia
partis, Achil. deciſ. 363. Soc. Iun. conſil. 56. num. 13. verſi.
quod autem vol. 1. Afflict. deciſ. 107. circa fin. de qua pa-
tientia hic nedum non conſtat, ſed potius apparet de
contradictione propter compromiſſum, & mandatum,
de quibus præſuppoſitis. Præterea vltra præmiſſa con-
currit inueriſimilitudo de inſtrumenti venditionis pro-
pter ſchedulam, quæ de pignoratione non de venditione
mentionem facit, prout hanc diuerſitatem deponunt te-
ſtes licet de auditu. Præterea fuit dictum, quod in omnem
euentum non probat dictum inſtrumentum, ex quo fuit
tranſumptarum citatis Domino Nicolao Franconio &
Cola Roſa, qui tempore citationis erant mortui, vt hic
per informantes. Dixerunt † etiam Domini conſideran- 3
dum eſſe, quod pro parte heredũ debet probari ſpolium,
ex quo agunt ex perſonis ſuorum auctorum, quod an ve-
rum ſit, videbitur in facto.

Et ita fuit etiam reſolutum die 26. eiuſdem menſis, &
anni, vtraque parte informante.

LANCELLOTTI.

Cameracen. Vnionis. Mercurij 19. Ianua-
rij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Obiectiuè veniens contra intentionem partis fundatam de-
bet concludenter probare.*

2 *Probatio valoris abſque onerib. inſufficiens eſſe dicitur.*

3 *Teſtes referentes ſe id quod non probat, nullam faciunt pro-
bationem.*

4 *Valor beneficij ante vnionem factam cum alio, debet proba-
ri ex curſu continuo decem annorum.*

5 *Libri priuati & quos non conſtat confectos fuiſſe ab officia-
libus deputatis ad id, nec minus extractos ab archiuio
publico, non probant.*

6 *Valor non probatur ex taxa, quæ nunquam probat verum
valorem, nec minus quoad onera concludit.*

DECISIO CLXXXIX.

FVit concluſum, non conſtare contenta in clauſula
bullæ vnionis non eſſe vera, videlicet, quod fructus
menſæ Archiepiſcopalis Cameracen. propter diſmem-
brationem, de qua agitur, non ſunt plurimum diminuti,
& quod remanentes fructus ſufficiunt pro congrua ſub-
ſtentatione Archiepiſcopi. Nam cum Archiepiſcopus
fundatam habeat intentionem in atteſtatione Papæ facta
in dicta

in dicti bulla motu proprio, & ad relationem ſubdelega-
torum Apoſtolicorum, & aliorem fide dignorum, pro-
pterea Abbas, cui eſt os apertum ad impugnandum d.at-
teſtationem, debet concludenter probare, quia venit ob-
1 iectiuè, † iuxta deciſ. Rotæ, pen. & fin. de except. in
nou.

Verum primò quoad dictam non diminutionem fru-
ctuum, illam nullus ex ſuis teſtibus probat. Teſtes verò
Archiepiſcopi licet non videantur concludere diminu-
tionem redditruum ex bonis temporalibus dictæ menſæ,
tamen omnes etiam fatentur diminutionem quoad red-
di tus iuriſdictionales.

Quo verò ad congruam ſuſtentationem, minus etiam
illa eſt probata, quia probatio per teſtes non releuat.

Primò, quia fatentur, neſcire onera, quæ ſubit Archie-
piſcopus ratione ſui Archiepiſcopatus, & tamen proba-
tum eſt pro parte dicti Archiepiſcopi illa exſtare, & non
2 modica: propterea † probatio valoris abſque oneribus eſt
inſufficiens, Caſſad. deciſ. 19. num. 2. de præben. Creſcen.
deciſ. 29. Non obſtat, quod pro parte Archiepiſcopi fue-
rint illa probata. Quia reſpondetur, quod non articulauit
illa taxatiuè, ſed ad demonſtrandum, quod probatio Ab-
batis erat imperfecta, non probatis oneribus. Propterea
cum non ſtet excluſiuè, & enumeratio onerum ad alia
onera ei non nocet.

Secundò dicti teſtes non probant, quia referunt ſe ad
3 libros computorum, qui † quemadmodum, vt mox dice-
tur, illi non probant, minùs probabunt teſtes ſe ad illos
referentes.

Tertiò, non reddunt ſufficientē cauſſam ſcientiæ, prout
tenentur reddere, etiam non interrogati, Caſſad. deciſ. 19.
nu. 3. ſuper reg.

Quartò, non probant valorem decem annorum con-
tinuorum ante vnionem, quæ † fuit facta de anno 1571.
4 iuxta opinionem, quam tenet Rota, vt Domini atteſtati
fuerunt, ita deciſum fuiſſe in pluribus cauſſis, quas retu-
lerunt, & eſt deciſ. Achi. ſecunda, de valore. Et in impu-
gnatione narratiuæ fuit allegata deciſ. Anton. Augu. 499
in Ellen.

Minùs etiam facit probatio per libros computorum,
5 quia † ſunt libri priuati, nec cōſtat fuiſſe confectos ab of-
ficialibus ad id deputatis, nec minus extractos ab Archi-
uio publico. Præterea in illis ſunt deſcripti tantum reddi-
tus, non autem expenſæ, & onera, quæ conſtat exſtare,
vt ſupra dictum eſt. Accedit, quod non ſunt de decem an-
nis continuis, prout requiritur. Inſuper non fuerunt ex-
tractæ redditiuum vtriuſque territorij, ſcilicet, Cameraci,
& Cameraceſij de eiſdem annis, niſi pro valde paucis.

Valor, qui deducitur ex taxa, non fuit habitus in conſi-
6 deratione, tum † quia taxa non probat verum valorem,
tum etiam, quia nihil concludit quoad onera, & alia de
quib. ſupra dictum eſt. Propterea excluſis probationibus
Abbatis remanet vera atteſtatio Papæ.

LANCELLOTI.

Roman. Vineæ. Veneris, 14. Maij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Iuuare nemo poteſt ſe ex eo, quod ſemel improbauit.*

2 *Proteſtatio non dicitur contraria facto, quando fit eodem tempore, & loco quo fit factum, ſed benè, quando factum præcedit.*

DECISIO CXC.

PRopoſui dub. informante Bonamico tantum, quia
altera pars habuit ferè mēſem ad informandum poſt
factam illi intimationem dubij, & poſtea ter fuit moni-
tus ad informandum, & Domini reſoluerunt, Bonami-
cum ſibi non præiudicaſſe.

Non obſtat petitio, de qua in ſeptimo præſuppoſito.
Quia præter id quod Bonamicus non obtinuit prout pe-
tiit, vt per informantes pro eo, huic petitioni contradixe-
runt procuratores domini Andreæ. Vnde † nō poteſt ipſe 1
d. Andreas ſe iuuare in eo quod impugnauit, iuxta reg. ex
eo, de reg. iu. in 6.

Non obſtat etiam proteſtatio cautionis facta per D.
Bonamicum, quia fuit præſtita eodem tempore, loco, &
coram eiſdē teſtibus, & notario, quo fuit facta proteſtatio
& receptio, de qua in nono præſuppoſito. Et propterea
cenſetur præſtita ſub eadem proteſtatione. At in proteſta-
tione dicitur, quod dictam obligationem facit, vt ſatisfa-
ciat menti iudicis, prout in ea legitur, & ſic de mandato
iudicis, & cum ſit facta cum verbis prægnantibus, videli-
cet, cum reſeruatione omnium, & quorumcunq; iurium.
& quarumcunque ſuarum penſionum, quæ ſint ſalua, &
illæſa in omnibus, & per omnia, prout erant ante præſens
inſtrumentum, præſeruat quocunque ſuum ius.

Non obſtat, quod dicta proteſtatio ſit cōtraria facto,
ſcilicet, receptioni, quia † fuit dictum, quod non dicitur 2
contraria facto, quando fit eodem tempore & loco, quo
fit factum ſiue receptio prout hic, ſed benè quando præ-
cedit factum, iuxta doct. Abb. in c. cū M. nu. 15. ver. quan-
doque de conſt. & placuerunt Dominis tradita per Doct.
& præſertim Fulg. in l. ad ſolutionē, C. de reiud. Præterea
non dicitur proteſtatio contraria facto, quando factum
non ſit ex libera voluntate proteſtantis, Felin. in d. c. cum
M. nu. 79. ver. ad ver. ad principaliter, & verſ. fallit tertio.
At hic receptio fuit facta metu intimationis ſibi factæ, de
qua in quinto præſuppoſito, & pecuniæ fuerunt depoſita-
tæ penes alium mercatorem, vt hic per informantes, nec
fuerunt conceſſæ ad vſum Bonamici.

LANCELLOTTI.

Biſignanenſis penſionis. Lunæ 17. Maij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Penſio nulla dicitur, vbi reſignatio beneficiorum eſt ſimoniaca.*

2 *Probationes leuiores ſufficiunt in ſimonia detegenda.*

Imo confeſſio extraiudicialis ſufficit ad illius probationem, num. 3.

4 *Teſtes præſumuntur conteſtes, niſi probentur ſingulares.*

5 *Reſignatarius non poteſt conſentire penſioni, vbi adeſt ſimonia, etiam ſi per eum ignoretur.*

DECISIO CXCI.

COncluſum pro nullitate penſionis, quia † reſigna- 1
tio beneficiorum, ſuper quibus fuit impoſita pen-
ſio, eſt ſimoniaca.

Primò enim probatur ex fama ante dictam reſignatio-
nem per primū teſtem ſuper tertio, & per tertium, iuxta 9.
& per 5. iuxt. 12. Probatur etiam dicta ſimonia ex confeſ-
ſione Ioannis Aloyſij, qui eam commiſit ante dictam re-
ſignationē, vt probat ſextus ſuper tertio, & 5. iux. 9. Item
probatur ex confeſſione ipſius Io. Bernardini, vt deponit
primus ſuper 5. & 3. iuxta 9. Et quia † ſimonia ſolet oc- 2
cultè committi, leuiores probationes admittuntur, c. 1. de
teſtibus, in 6. Aym. conſ. 122. nu. 8. & propterea ſufficiunt
ſigna. c. ſicut ſimoniaca. de ſimon. & ibi not. Abb. num. 4.
quod in illius odium ſufficiunt præſumptiones, & pro-
pterea † confeſſio extraiudicialis ſufficit ad illius proba- 3
tionem, cum agatur ciuiliter, Fel. in c. cum olim, nu. 5. de
reſcrip. præſertim in foro eccleſiaſtico. Socin. iun. conſil.
32. num. 18. vol. 2. Nec obſtat, quod confeſſio non pro-
batur per teſtes ſingulares. Quia † reſpondetur, quod te- 4
ſtes hic non probantur ſingulares, ideo præſumuntur
conteſtes, Alex. conſil. 115. nu. 1[illegible]. vol. 7. vltra quod admit-
tuntur, quando concurrunt adminicula. Gabr. de teſtib.
concl. 2. in fi. prout hic concurrit fama, ceſſio Io. Bernar-
dini, & ſuſpenſio eiuſdem facta ab ordinario, ſtante dicta
ſimonia, & non fuit abdicatum ius à reſignante. Sarnen.
in reg. de triennal. qu. 12. nume. 9. Propterea † reſignata- 5
rius

Digitized by Google

rius non potuit conſentire penſioni, etiam ſi ignotaſſet ſimoniam. Caſſad. deciſ. 3. in fin. de ſequeſt. poſſ. Capel. Tholoſ. quæſt. 438. in addit. cum aliis, de quibus hic per informantes.

LANCELLOTTI.

Roman. Societatis. Veneris. 28. April. 1570.

SVMMARIVM:

1 *Taxatio facta ab initio in contractu ſocietatis, finita ſocietate, reſoluitur in confeſſionem futuri intereſſe in fraudem vſurarum factam.*

DECISIO CXCII.

Circumſcripta cõſuetudine, & ceteris aliis fuit cõcluſum, pactum eſſe illicitum de iure, quia finita ſocietate ceſſat periculum vitæ, & amiſſionis capitalis, & remanet purum mutuum, & illa † taxatio facta ab initio eſt quædam confeſſio futuri intereſſe, quæ videtur facta in fraudem vſurarum, niſi aliud aliunde probetur, per doct. Bald. in l. rogaſti. §. ſi tibi, colum. 2. verſic. quid ergo, ff. ſi cert. petat. cum aliis, de quibus late per Couarru. lib. 2. variar. reſolut. cap. 4. num. 5. Aym. conſ. 189. num. 8. Soc. de iuſt. & iur. lib. 6. quæſt. 6. art. 2. circa fin.

LANCELLOTTI.

Roman. Societatis. Veneris, 2. Iunij, 1570.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo in vſuris nihil operatur.*

2 *Bart. in l. quis ſit fugitiuus, §. apud Labeonem, de ædili. edict. intelligitur quoad euitationem pœnæ, non quod propterea actus valeat.*

3 *Pacta illicita ſuper contractibus ſocietatis appoſita, quæ ſapiunt naturam vſuræ, ſunt reprobata per bullam Pauli Quarti.*

DECISIO CXCIII.

Conclusum, dictum pactum illicitum nõ valldari ex
1 conſuetudine curiæ, quia † conſuetudo nihil operatur in vſuris, c. quia in omnib. iũcta gloſ. de vſur. Rocc. in cap. fin. in 3. not. de cõſuetu. quia iure diuino, & humano eſt prohibita, vt late per Couarru. lib. 3. variar. reſolut. cap. 1. num. 5.

Doctr. vero Bart. in l. quis ſit fugitiuus, §. apud Labeo-
2 nem, de ædil. edict. & cetera in cõtrarium allegata † procedunt quoad euitationem pœnæ, non quod propterea actus valeat, vt per Bero. in c. quia in omnib. nu. 4. cũ ſeq. Et de pœna habetur etiam per Aym. in conſ. 155. nu. 12.

In tolerantia Pauli Quarti propter ſupplicationes, quæ eius tempore ſignabantur vigore bullæ editę ſuper ſocietatibus officiorum, Domini non fecerunt aliquod fundamentum. Nam omiſſa nunc illa diſputatione, an Papa
3 poſſit ſuper vſuris diſpenſare, dixerunt, † Bullam in eius procemio, & ferè per totã reprobare pacta illicita in huiuſmodi ſocietatibus, & ideo ex ea non iuuari heredes. Præter id etiam, quod ſocietas hæc fuit contracta ante bullam, quæ non extenditur ad præterita, & in præteritis dat formam præſcriptam Datario, quod ei debeant intra trimeſtre notificari ſocietates præteritæ, alias annullantur. Præterea cum ſuper hac ſocietate non reperiatur ſignata ſupplicatio, adhuc viget ius commune, & d. bulla reprobantia pactum illicitum, adeo quod in ſocietate, de qua agitur, ex aliis ſupplicationib⁹ ſignatis ſuper aliis ſocietatibus non poteſt argui aliqua tolerantia, quia in odioſis, & cõcernentibus materiam peccati non fit extenſio de caſu ad caſum, iuribus vulgaribus.

LANCELLOTTI.

Callaguritan. præeminentiarum. Vener. 12. Febr. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Verba compromiſſi ſunt late interpretanda, vt connexa, & acceſſoria comprehendant.*

DECISIO CXCIIII.

Fuit concluſum, quod in actibus pro tempore occurrentib. pręter generales proceſſiones, prout in dubio, ſeruari debeat ordo deſcriptus in laudo qui verba compromiſſi nedum comprehendunt litem, & controuerſiã ſuper dictis proceſſionibus, ſed etiam ſuper aliis actibus, qui poſſunt concernere prærogatiuam, & præeminentiã, quã vnaquæque eccleſia debeat habere, vt in illis verbis laudi, videlicet ac prærogatiua, & præeminentia, quã vnaquæque eccleſia habere debet, & ibi, *ſuper quibus rebus, ac qualibet illarum generaliter ac particulariter fuerunt lites, & de præſenti ſunt, &c.* Quas omnes clauſulas Domini intelligunt fuiſſe appoſitas ampliatiue, non reſtrictiue ad poteſtatem arbitri, pręſertim † quia verba compromiſſi ſunt 1
ita interpretanda, vt annexa & acceſſoria comprẽhendant, vt not. Doct. in l. ſi de certa, C. de tranſact. vbi per Riminal. & alios.

Verba etiam laudi in c. 37. conformia ſupradictę generali facultati conceſſæ arbitrio, ſiquidem in eo diſponit vt caſus & dubia, articuli quæ non videbuntur expreſſe deciſa in laudo, ſi quando ſuper illis orta fuerit dubitatio, terminentur ac declarentur iuxta caſus expreſſe in eo deciſos, ſicut etiam id ex iure fieri licet, quãdo militat eadẽ ratio, l. neque leges, de legib. cum ibi not. Præterea ratio expreſſa in laudo eſt, vt ęqualitas ſeruetur inter dictas eccleſias, vt ibi, *& per illam ſit æqualis conditio præfatarum eccleſiarum, &c.* propter quam rationem poſſunt ceteri occurrentes caſus reſolui, iuxta formam tamen dicti laudi. Coadiuuatur hæc interpretatio ex obſeruantia ſubſecuta in funeralibus & exſequiis Regum. Et hanc opinionem Domini libenter ſunt amplexi ad euitandas infinitas lites, quæ in dies oriri poſſent. Nam omnes ex ratione laudi, & illius deciſione dixerunt eſſe decidendas, vt aliquãdo ſit litium finis.

LANCELLOTTI.

Roman. Vſurarum.

SVMMARIA.

1 *Contractus nullius ex cauſſa vſurarum non tollit obligationem reſtituendi pecunias à debitoribus receptas vna cum intereſſe lucri ceſſantis.*

2 *Mora principalis nocet tam principali quam fideiuſſori.*

3 *Abſolutio partium ab expenſis facit præſumi ſententiam latam de concordia partium.*

DECISIO CXCV.

In vltima congregatione Iulij Foci coram Dominis ad partium inſtãtiam ſuper expeditione huiuſmodi cauſſæ, & pro parte Seruij multa deducebantur, ex quib. cauſſam, vel nõ expediendam eſſe, vel in ſui fauorem expediri debere prætendebat.

Et primo ratione moræ non poſſe ſubſtineri condemnationem à die initi contractus, de qua in ſententia R.P.
D. Gropperij ad rationem ſeptem pro centenario, cum
mora non poſſet conſiderari, niſi poſt lapſum quinquennij, vt in reſolutionibus coram me factis. Sed Dominis placuit reſpõſio exemplo huic obiectioni data, quod imo mora fuit ab initio contracta data nullitate contractus, cum pecuniæ pupillorum remanſerint penes debitores ſine titulo, l. quod te ff. ſi cert. pet. Curt. iun. conſ. 28. n. 50. Nec obſtat quod videantur Domini præſuppoſuiſſe validitatem contractus. Quia imo contractus fuit habitus
pro nullo & vſurario, non † tamen ſequitur, quod non re- 1
manſerint debitores obligati ea obligatione, quæ re contrahitur ad reſtitutionem pecuniarum, & per cõſequens nõ reſtituẽdas eas ad intereſſe lucri ceſſantis, quod viſum fuit optima ratione deberi, ſtantibus probationibus pupillorum, ex quibus cõſtitit Rotæ debitores feciſſe lucrũ in genere, & pupillos ſi pecunias habuiſſent, ex his lucrũ facere potuiſſe, prout in deciſionibus ſuper his capitibus

Digitized by Google

in Rota factis. Secundo dicebatur pro parte Seruij fide-
iuſſores non teneri ad huiuſmodi intereſſe, l. cum lex. ff.
de fidei commiſſis, cũ aliis allegatis. Sed huic obiectioni
placuit bene reſponderi, veram eſſe reſpectu eorum, ad
quæ, neque etiam ipſe principalis tenetur, & in his termi-
nis loquuntur iura, & auctoritates allegatæ. Et iuxta hãc
doctrinam, cum principales non tenerentur ad vſuras
conuentas ob nullitatem conuentionis, neque etiam ipſe
Seruius tenetur: ſed ratione conſtitutionis ſortis princi-
palis, ad quam tam principales, quam fideiuſſores tene-
bantur, potuit Seruius condemnari, & ad lucrum ceſſans
2 ratione moræ, cum † mora principalis, & principali, & fi-
deiuſſori noceat, l. mora, de verb. oblig. l. ſi à colono, §. fin.
de fideiuſſ. Alex. conſ. 34. nu. 6. lib. 2. Et hoc maximè pro-
cedit in caſu, de quo agitur, in quo Seruius & litis cõſor-
tes acceſſerunt obligationi vti principales, & inſolidum,
&c. Roman. conſil. 114. Alexan. conſ. 29. num. 37. lib. 7. Iaſ.
conſil. 58. colum. 3.

Tertio adducebatur iniquitas contra dictam ſenten-
tiam in ea parte, in qua cõdemnat Seruium ad ſcuta 200.
ratione facultatis fænerandi. Sed neque hęc obiectio pla-
cuit, cum ex probationibus pupillorum conſtet, potuiſſe
hanc facultatem, & bancum longè pluris locari, & ideo
hæc taxa viſa fuit ſatis æqua. Et contractus iſte in ea par-
te, in qua ſapiebat naturam locationis, non fuit reproba-
tus, vt ex multis deciſ. alias coram bo. mem. Fantucio, &
aliis factis conſtat. Sed quod etiam multum mouit domi-
nos: Iſta ſententia D. Gropperij fuit de cõcordia partium
3 lata, † quod eo facilè arguitur, quod abſoluit partes ab
impenſis, quod non ſolet fieri in Rota, niſi quando ferun-
tur ſententiæ de partium concordia. Et ideo his ſtantib.
fuit mihi ordinatum, vt ſententiam ſubſcriberem.

LANCELLOTTI.

Lucan. penſionis. Veneris, 4. Iunij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Singularitas teſtium non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Actus vnicus ſolutionis ſufficit ad acquirendam quaſi poſ-
ſeſſionem iuris exigendi.*
3 *Solutio facta metu cenſurarum operatur quaſi poſſeſſionem,
niſi de proteſtatione contraria appareat.*
4 *Singularitas teſtis coniuncta cum qualitate eius perſonæ,
probat ſemplenè.*
5 *Solutio probatur eſſe facta de mandato & ſcientia debitoris
ex coniecturis, & obligatione Camerali.*
6 *Interdictum retinendæ datur probata poſſeſſione etiam per
vnicum teſtem.*

DECISIO CXCVI.

IN ſpecta ſerie, & circumſtantiis facti fuit reſolutũ con-
ſtare de quaſi poſſeſſione exigendi penſionem, de qua
agitur. Nam in primis de exſiſtentia tit. penſionis, patet
ex litteris Apoſtolicis vna cum obligatione Camerali de
illam ſoluendo. Poſtmodum adeſt confeſſio Galeatij, qui
dicebat ſe ſoluere dictam penſionem, vt probant ſecun-
dus, & quartus teſtis qui ambo ſunt ſacerdotes, & perſo-
1 næ qualificatæ, & † præſumuntur conteſtes, cum nõ pro-
bentur eſſe ſingulares.

Accedit inſtrumentum ſolutionis vna cum abſolutio-
ne à cenſuris, cuius inſtrumenti veritas coadiuuatur tum
ex mãdato d. Galeatij in perſonam Cæſaris Orlandi pro-
curatoris conſtituti à d. Galeatio ad petendum d. abſolu-
tionem, tum etiam ex quietantia D. Octauiani Cittadini,
qui dd. pecunias recepit à Iulio Petrucin nomine Epiſco-
2 pi. Et † ſufficit vnicus actus ſolutionis ad acquirendum
quaſi poſſeſſionem, iuxta not. per Doct. in c. cum Eccleſia
Suttina, vbi Rip. n. 53. & Rom. conſ. 311. Et licet hęc ſolu-
3 tio præſumatur facta metu cenſurarum, tamen † cum nõ
appareat de proteſtatione facta in actu d. ſolutionis, ope-
retur quaſi poſſeſſionem, vt per Aym. conſ. 114. num. 6.

Coadiuuatur hæc opinio ex alia ſolutione, quæ pro-
batur ex ſchedula, & depoſitione Octauiani Cittadini,
qui † licet ſit ſingularis, tamen non poteſt negari, quin 4
faciat ſemiplenam probationem, attenta præſertim qua-
litate ſuæ perſonæ.

Non obſtat, quod non probantur dictæ ſolutiones
factæ de mandato, & ſcientia d. Galeatij. Quia ſtantibus
coniecturis, & præcedente obligatione Camerali de ſol-
uẽdo dictam penſionem, Rot. ſolet ſequi deciſ. 2. de cauſ.
poſſ. in antiq. quam ſeruãdam etiam dixerunt Domini in
vna Larinen. penſion. coram me, de anno 1571. 6. Iunij,
vbi † ex coniecturis, & obligatione præcedente de ſoluẽ- 5
do dixerunt probatum eſſe primum extremum, prout hic
adſunt, & dicta obligatio, & coniecturæ ſupradictæ, & a-
liæ, de quibus per informantes pro Epiſcopo. Prætereа
ſcientia Galeatij eſt probata per 3. & 4. teſtem. Et hæc
procedere abſque omni dubitatione, ſi epiſcopus ho-
die ageret retinendæ, quod † interdum datur probata poſ- 6
ſeſſione etiam per vnicum teſtem.

LANCELLOTTI

Durien. decimatum. Ven. 15. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Conceſſio principis eſt latiſſime interpretanda.*
2 *Ignorantia ſemper præſumitur in Principe, niſi ex aliquo
effectu ſubſecuto purgetur.*
3 *Conceſſio pro alimentis dicitur eſſe perpetua.*

DECISIO CXCVII.

PRæſens dubium alias reſolutum in fauorem D. Ene-
chi, fuit iterũ propoſitum nonnullis additis pro parte
conuentus. Et Domini omnes concorditer reſoluerunt
in fauorem d. conuentus, videlicet, quod hæ decimæ vni-
tæ de quibus agitur, ſpectant ad conuentum, non autem
ad dominum Enechum. Et moti fuerunt ex verbis vnio-
nis in qua Rex Ferdinandus Magnus magiſter, ad quem
ratione præceptoriæ ſuo magiſterio annexæ hæ decimæ
ſpectare debebant, poſt obitum prioris de Chiros vniuit
conuentui omnes redditus pertinentes ad dignitatem di-
cti prioratus, ita, vt illos in futurum perpetuo habeat di-
ctus conuentus, quæ verba propter eorum generalitatem
comprehendunt non ſolum decimas, quas eius vita du-
rante percipiebat dictus prior, ſed etiam illas, quæ poſt il-
lius obitum dictus magiſter percipere debebat propter
dictiones illas, omnes perpetuo, in futurum, & propter
verbum, pertinentes, quod poteſt verificari ratione poſ-
ſeſſionis, ad l. verbũ illud. ff. de verb. ſignific. Tum etiam,
quia † Principis conceſſio latiſſime eſt interpretanda, 1
maxime fauore alimentorum, pro quibus hæc vnio eſt
facta.

Non obſtat fundamentum illud, quod fit pro parte d.
Enechi, videlicet, quod † in generali donatione non ve- 2
niunt ea, quæ donans ignorauit, l. non ignorans, C. de dõ.
Et in rege præſumitur ignorantia ob negotiorum multi-
tudinẽ & ob alias rationes, de quibus per informãtes pro
eius parte. Quia dicebant, hanc præſumptionem ignorã-
tiæ ceſſare ex obſeruantia ſubſecuta, ex quo conuentus
poſt factam dictam vnionem ſemper poſſedit, & adhuc
hodie poſſidet has decimas, quæ obſeruantia plurimum
poteſt ad interpretandam voluntatem concedentis. Ac-
cedit etiã veriſimilitudo, quia cum in capitulo generali
celebrato de anno 1498. fuiſſet decretum, quod milites,
qui vacabantur, deberent reduci in conuentum, & pro
eorũ alimentis deberent aſſignari iſtæ decimæ, quæ poſt-
ea de anno 1559. fuerunt aſſignatæ, quemadmodum ali-
menta debebant eſſe perpetua, ita † etiam perpetua de- 3
bebat eſſe hæc conceſſio decimarum, etiam poſt obitum
prioris, maxime cum Rex ipſe pro obſeruatione dicti de-
creti diſmẽbrauit ſuos redditus, & illos aſſignauit eidem
conuentui pro reliquis alimentis.

Mouebant

Mouebantur etiam Domini ex diffinitionibus factis in Capitulo generali, quibus ordinatur per Carolum V. quod pro alimentis militiæ tribuantur conuentui reditus, qui ſunt deſcripti in viſitationibus. At in viſitationibus præcedentibus reperiuntur iſtæ decimæ deſcriptæ, & aſſignatæ dictæ militiæ. Ex quibus inferebant, quod cum iſtæ decimæ ſint comprehenſæ in dicta vnione, non fuit intentionis Caroli Quinti donare eas decimas Domino Enecho. Sed aliqui ex Dominis dubitabant, ſi d. Rex Ferdinandus potuiſſet alienare has decimas à præpoſitura abſque ſedis Apoſtolicæ beneplacito, verum fuit dictum, quod hæc erat potius debiti ſolutio, quam alienatio, ex quo fuerat in Capitulo generali præſente Rege ordinatum, quod pro victu militum deberent aſſignari iſtæ decimæ. Vnde Rex voluit de ſuo liberaliter illis prouidere, & ſtante hac iuſta cauſſa, & conſenſu Capituli, alienatio videtur permiſſa.

LANCELLOTTI.

Giennen. Archidiaconatus. Veneris, 5. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Conſenſus extenſus per procuratorem poſt habitam notitiam mutationis voluntatis factæ per principalem, facit reſignationem inualidam eſſe.*

2 *Voluntas partium ſola non attenditur in beneficialibus, ſed etiam Papæ noua admiſſio requiritur.*

3 *Procurator poteſt ratum habere geſtum nomine principalis ſiue ſcientis, vel ignorantis, vel etiam non contradicentis: ſecus in procuratore reuocato.*

4 *Pœnitentia ſola in reſignationibus non ſufficit, niſi de diſſenſu deliberato principalis conſtet.*

5 *Conſenſus Papæ præſumitur durare, niſi de errore doceatur.*

DECISIO CXCVIII.

FVit concluſum pro nullitate primæ reſignationis,
1 quia † cum conſenſus fuerit extenſus per procuratorem poſthabitam notitiam mutationis voluntatis factæ per principalem, prout fuit reſolutum, reſignatio facta eſt inualida, iuxta clemen. 1. de renuntia. Mohedan. deciſ. 189. cum aliis adductis hic per informantes.

Non obſtat, quod dicta reſignatio nulla potuit ratificari per ipſum principalem prout de ratificatione conſtat ex his, quæ habentur in 5. & 6. præſuppoſitis.

2 Quia reſpondetur, quod † in huiuſmodi beneficialib. non attenditur ſola voluntas partium, ſed etiam ipſius Papæ noua admiſſio, prout in huiuſmodi ſimilibus ratificationibus partium pluries Rota iudicauit, ſicut in cauſſa Corduben. dimidiæ portionis coram bo. mem. Oradin. de anno 1560. & in vna Padua Canonicatus, de quibus hic per informãtes cum aliis cauſſis relatis per Dominos.

Præterea materia ratihabitionis procedit in his, quæ
3 geſta ſunt † à procuratore nomine principalis ſcientis, vel ignorantis, vel ſaltem non contradicentis, ſecus vero, quando procurator eſt reuocatus. vt not. in reg. ratihabitio, in 6. Felyn. in cap. ex parte Decani, nu. 25. de reſcript.

Non obſtat, quod licita eſt pœnitentia in reſignatio-
4 nibus iuxta ſtylum Dominorum. Quia † fuit dictum non procedere, quando conſtat de enixo, & deliberato diſſenſu principalis, prout de huiuſmodi diſſenſu conſtat ex his, quæ habentur in 3. & 4. not. præſuppoſitis. Minus etiã facit, quod Papa ſemel conſenſerit, qui conſenſus præſu-
5 mitur durare. Nam † fuit dictum id procedere, niſi fuiſſet conſenſus erroneus, prout hic fuit, quia Papa exiſtimauit Franciſcum principalem conſenſiſſe per procuratorem non reuocatum, & tamen conſtat de contrario.

LANCELLOTTI.

Callagutitan. decimatum de Aroſra. Veneris, 11. Octobris.

SVMMARIA.

1 *Iuriſdictionis defectus annullat examinationes teſtium.*

2 *Remiſſoria obtenta per beneficiatos illis auxiliũ non tribuit.*

3 *Impedimentum diſputationis dubiorum non excuſat à petitione prorogationis fatalium.*

DECISIO CXCIX.

COncluſum pro nullitate examinis dictorũ quatuor
teſtium † propter defectum iuriſdictionis, quia non 1
fuerunt prorogata fatalia. Felin. in c. inter monaſterium, nu. 33. ver. tertio tempora. de re iud. cum aliis. adduct. & propterea acta facta non probant. Non obſtat pendentia
remiſſoriæ, quia † cum fuerit obtenta per Beneficiatos, 2
non poſſunt in illa ſe fundare, iuxta deciſ. Caſſad. 9. de appel. & per Franciſ. in cap. ex ratione, col. 7. verſ. circa tertium, de appella. Non releuat etiam impedimentum pro-
pter diſputationes dubiorũ, Quia † non propterea minus 3
quis excuſatur à petitione prorogationis fatalium.

Prterea dempto tempore remiſſoriæ, & bienij, & ſedis, adhuc remanet tempus, vt hic per informantes.

LANCELLOTTI.

Papien. bonorum. Lunæ, 3. Martij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Iuriſdictio delegata non tranſit in ſucceſſorem, ex communi.*

Quæ procedit, quando delegans non habuit reſpectum ad tribunal Epiſcopi, ſed ad eius Vicarium, ex communi, nu. 2.

3 *Delegatio an ſit facta ad tribunal Epiſcopi, an vero ad eius vicarium ex quibus probetur.*

4 *Vicarius Epiſcopi etiam Archidiacono præfertur.*

5 *Stylus allegatus probandus eſt ab eo qui eum allegat.*

DECISIO CC.

FVit vnanimiter per Dominos concluſum pro nullitate ſententiæ confirmatoriæ locationis, de qua agitur, ex defectu iuriſdictionis. Quoniam dicta ſententia non fuit lata per illum Vicarium, cui fuit delegata dicta
confirmatio, ſed per eius ſucceſſorem, in † quem non 1
tranſit iuriſdictio, iuxta communẽ opin. Doct. de qua atteſtatur Dec. in ca. quoniam Abbas, nu. 61. de offic. deleg. & Bero. nu. 100. vbi inquit, quod non ſolum Legiſtæ, ſed etiam Canoniſtæ tenent hanc opinionem. Et Mant. n. 37. Caccialup. in l. more maiorum, nu. 35. de iuriſdict. omn. iudic. qui etiam ſubdit, quod vidit multos errare, qui tenent cõtrariam opinionem, & quod ita exiſtimat in practica fore obtinẽdum, quam etiam opinionem vti communem & veriorem ſecuta eſt Rot. vt per Achil. deciſ. 2. de vicar. Et fulcitur etiam validioribus rationibus relatis per ſupradictos Doctores, vt hic per informantes. Et licet Card. in clem. 2. num. 6. q. 5. de reſcript. dixerit contrariam opinionem communiter obſeruari, tamen ipſe fundatur in opin. glo. in d. clem. in ver. pluralis, quæ glo. hoc non dicit, & ſupradicti Doct. animaduertunt, & conſide-
rauit etiam Rot. in d. deciſ. 2. Hæc † autem cõmunis opi- 2
nio non videtur habere multos contradictores, quando delegans non habuit reſpectum ad tribunal Epiſcopi, ſed ad ipſum vicarium tãtum, vt per Gambar. in tract. de leg. libr. 8. qu. 97. qui atteſtatur in hoc caſo etiam de communi, & alij etiam, de quibus per informantes. Quod autem
hic non fuerat conſideratum tribunal Epiſcopi † place- 3
bant Dominis fundamenta adducta per informantes pro parte Illuſtriſſimi Cardinalis, tum, ſcilicet, quia delegatio fuit facta duobus Archipreſbyteris, & d. Vicario ſeu duobus ex is ipſis, adeo quod duo illi tantum Archipresbyteri abſque vicario potuiſſent dictam locationem confirmare. Tum etiam, quia Vicarius fuit poſtpoſitus dictis Ar-

4 chipreſbyteris, cum † tamen de iure non ſolum illis, ſed etiam Archidiacono præferatur, vt per Abb. conſil. 21. vol. 1. cum aliis allegatis.

Præterea Domini hanc opinionem voluerunt ſequi attentis coniecturis, & ſuſpicionibus, quæ militant contra inſtrumentum dictæ locationis, quæ referuntur hic per informantes.

Nec aliquod fundamentum fecerunt in ſtylo allegato, 5 quia † nec teſtes, nec fides producta concludunt de tempore dictæ locationis, nec de ſimili delegatione, & tamen ſtylus debet probari in terminis controuerſiæ, de qua agitur.

LANCELLOTTI

Roman. 20000. Venetis, 14. Martij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Emere an quis præſumatur in dubio de ſuis, vel alienis pecuniis, ex coniecturis probatur.*

2 *Præſumptiones plures, quando concurrunt in eadem oratione, maior ſemper tollit minorem.*

3 *Intellectus l. item veniunt, in prin. de pet. hered. procedit, quando conſtat fuiſſe emptum nomine hereditatis.*

DECISIO CCI.

QVOAD primam difficultatem, in qua quæritur, an Leo emerit caſale, de quo agitur, ex propriis ipſius pecuniis, vel potius ex pecuniis hereditariis, Domini excepta partita ducatorum 60000. quos Alphonſina, dum vixit, ſoluit pro affrancatione partis dicti caſalis vigore pacti, ſuper qua pattita nihil fuit firmatum, dixerūt conſtare ſatis aperte in inſtrumento dicto emptionis, quod patrita 3500. ducatorum non fuit ſoluta ex pecuniis dictæ Alphonſinæ, ſed Cardinalis Sanct. Quatuor. Quo vero ad reliquas partitas aſcendentes ad ſummam ducatorum 10500. inclinabant, quod conſtaret non fuiſſe ſolutos ex pecuniis dictæ Alphonſinæ propter verba dicti inſtrumenti emptionis, quæ hæc videntur innuere: & pro-
1 pterea † dicebant, in claris ceſſare cōiecturas, quas Doct. conſiderant in hac materia, ad probandum, an in dubio quis cenſeatur emere de ſuis, vel alienis pecuniis, vt late per Dec. conſil. 238. num. 5. cum aliis, de quibus hic per informantes.

Circa ſecundam vero difficultatem, an dictum caſale ſit acquiſitum heredi tari, vel heredibus Alphonſinę, omnes concorditer firmarunt, quod non fuit acquiſitum dictæ hereditati, ſed heredib. ipſius Leonis. Et moti fuerūt, quia Leo expreſſis verbis dicit ſe emere pro ſe, & ſuis he-
2 redibus in perpetuum. Et † licet in eodem inſtrumento poſtea dicatur, quod venditur Leoni tanquam heredi Alphonſinæ, nihilominus ſubditur in eadem oratione, & pro ſe ſuiſque heredibus, & ſucceſſoribus, & nominandis ab eo, adeo quod præſumptio, quæ conſtar de contrario ex aliis verbis claris, tollitur, per ea, quæ tradit Socin. iun. conſil. 27. nu. 8. in fin. vol. 2. cum aliis, de quibus per informantes pro dominis creditoribus, & verba ſequentia declarant præcedentia, & in claris ceſſant coniecturæ. Nec obſtat, quod affrancatio non poterat fieri per Leonem, niſi pro hereditate Alphōſinæ propter pactum appoſitum in inſtrumento locationis, & quod propterea cēſeatur facta per Leonem pro dicta hereditate. Quoniam reſpondetur iam fuiſſe reſolutum, quod affrancatio non fuit facta in vim dicti pacti, ideo non poteſt ab illo regulari, cui non correſpondet.

Præterea cū ſimus in claris, ceſſant pręſumptiones, quoniam emit pro ſe, & heredibus ſuis, vt ſupra dictum eſt.

Minus etiam facit, quod Leo ita emēdo videatur fuiſſe in mala fide, quoniam d. mala fides excluditur tum propter clauſulam codicillarem, quæ operatur, vt hereditas ſit reſtituenda Leoni, tum propter alias rationes, quas adducunt informantes creditorum, quæ rationes Dominis placuerunt. Ad l. Item veniunt. in prin. de pet. her. † reſpō- 3
debatur, quod procedit, quando conſtat fuiſſe emptum nomine hereditatis, & fuiſſe etiam neceſſarium d. hereditatis, quæ qualitates hic ceſſant.

ALDOBRANDINI.

Piſcien. ſeu nullius Capellaniæ. Veneris, 21. Februar. 1578.

SVMMARIA.

1 *Executor mixtus tenetur de cauſſa tanquam iudex cognoſcere.*

2 *Poſſeſſor non tenetur relinquere ius ſuum ad verbum executoris, cuius poteſtas procedit contra reſiſtentes de facto, non autem de iure.*

3 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſufficit, vbi de poſſeſſione partis aduerſæ in actis non conſtat.*

4 *Titulus non requiritur vbi agitur de ſpolio attentato.*

DECISIO CCII.

DOMINI concluſerunt, Vicarium Piſtorien. fuiſſe mixtum exſecutorē, ex quo erat datus ad prouidendum in forma dignum, & Præpoſitus, & Capitulum Piſcien. ſiue Sacriſtia erat in poſſeſſione huius Capellaniæ, quo † caſu tenebatur aſſumere partes iudicis, iuxta no. 1
cōmuniter per doct. in c. fin. de pręſumpt. vbi Ant. de But. num. 7. & Felyn. nu. 17. & 24. & 33. verſi. quarto, aduerte. Et ita pluries Rot. tenuit, & ſignanter in vna Neapolitan. S. Andreæ. 14. Februarij 1569. coram bo. me. Finetto. Et ratio eſt, † quia poſſeſſor non tenetur ad verbum exſecu- 2
toris relinquere ius ſuum: & hinc eſt, quod illius poteſtas procedit contra reſiſtentes de facto, non autem contra reſiſtentes de iure. Achil. c. 4. de ſentē. excommunica. quo ſtante ſuccedit, quod ſacriſtia ſit retinenda, ex quo erat in poſſeſſione tunc temporis, & fuit ſpoliata. De ſua enim poſſeſſione docet per inſtrumentum captæ poſſeſſionis, 12. Iulij, 1571. Et quamuis opponatur, quod illa fuit inſtrumentaliſ, ex † quo Cęſar Teſta tunc temporis erat in 3
poſſeſſione, hoc non obſtat, cum de poſſeſſione Cæſaris in actis non appareat. Et quod fuerit effectualis illa poſſeſſio, deprehenditur ex confeſſione Dominici, de qua in proceſſu de partibus, fol. 12. vbi fatetur, Præpoſitū & Capitulum Piſciē. eſſe intruſos: nec eſt bona reſponſio, quod expreſſe proteſtatur ſe nolle eos approbare pro poſſeſſorib. quia proteſtatur, quod non vult eos approbare pro legitimis poſſeſſoribus, nō autem ſimpliciter pro poſſeſſoribus. Sicut non obſtat defectus tituli colorati, quia † in 4
ſpolio attentato non requiritur. Rota. 2. de reſtitu. ſpol. in nou. Caſſad. 3. eodem titu.

ALDOBRANDINI.

Roman. domus in via Iulia. Lunæ, 3. Martij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Tempus confeſſionis allegans debet hoc probare.*

2 *Donatio facta concubinæ pro ipſa dotanda, tenet.*

3 *Donatio magni valoris non præſumitur facta concubinæ, niſi ardens amor probetur.*

DECISIO CCIII.

DOmini dixerunt non probari ſimulationem confeſſionis Deſiderij ad fauorem Agnetis.

Primo, quia ſimulatio huiuſmodi prætenditur ex eo, quod dictus Deſiderius eſſet clericus, & Agnes eius concubina, vel ſaltem mulier ſuſpecta. Et cum † requira- 1
tur, quod hæc omnia probentur de tempore confeſſionis. Cappyc. deciſ. 202. in fin. Guilielm. de Bened. in c. Raynutius, in 1. part. in verbo, vxorem nomine Adelaſen. deciſ. 5. num. 161.

Concubinatus autem & turpis conuerſatio huiuſmodi de tempore præfato, nempe ſecundi inſtrumenti celebrati de anno 1551. ex teſtibus non probatur, vt ex

2 corum lectura deprehenditur, qui † concubinatus ſi te‑ra etiam de dicto tempore adfuiſſet, & donatio eſſet facta vere pro ipſa dotáda, tenuiſſet. Guliel. de Benedict. d. deciſ. 5. d. num. 161.

Secundo moti fuerunt, quia ſecundum Dominos plures vrgent coniecturæ in contrarium.

Prima eſt quantitas 600. ſcutorum, quæ eſt tam magna, vt inueriſimile ſit, quod fuerit ab homine nó admo‑ 3 dum diuite donata ſimili mulieri, cum † præſertim non probetur amor aliquis ardens prædicti Deſiderij Philippi in Agnetem, qui ipſum tam cœcum reddidiſſet, vt tantum pecuniarum profundere voluiſſet.

Secunda, quia dicta 600. Deſiderius recepit in ſocietatem ab Agnete, & obligauit ſe ad ſoluédum 12. pro cẽtenario ſingulo anno, quod valde auget præfatam donationem.

Tertia, quia pro illis pecuniis ſoluendis fideiuſſores dedit, qui ſe obligarunt tanquam principales, & in ſolidum.

Quarta, quia poſtea Deſiderius fructus prædictæ ſocietatis ſoluit, quod licet non ſit in actis verificatum, agentes tamen pro Agnete offerunt ſe verificaturos. Et Domini dixerunt, quod partitæ librorum mercatorum, & alia, quæ circa hoc allegantur pro ſua parte, ponantur in actis.

Quinta, quia præcedebat aliud inſtrumentum alterius ſocietatis 400. ſcutorum, quę fuit tráſfuſa in ſequentem, & in illo primo etiam in prõpta pecunia fuit ab Agnete ſoluta quædam quantitas pecuniarum, nempe 45. ſcutorum, quæ licet ſit parua, præſtat nihilominus argumentum, quod confeſſio non eſſet ſimulata, ſed vera, vt latius deducitur per informantes pro Agnete.

ALDOBRANDINI.

Roman. donationis, 50000. Veneris. 29. Octob. 1574.

SVMMARIA.

1 *Rogitus inſtrumenti debet clare, & expreſſis verbis in eo apparere, alias non præſumitur. & nu. 4. & 5.*

2 *Fallit niſi vtraque pars ſit præſens & tacens. nu. 5. & 6. ſed contra num. 5.*

3 *Notarius atteſtans in inſtrumento de rogitu vnius partis, non probat de rogitu alterius, contra num. 7.*

4 *Verba inducentia rogitum notarij debent expreſſe à partibus proferri, & per Notarium ſcribi.*

5 *Rogitus nunquam præſumitur, niſi interueniat vnum ex tribus requiſitis à Barto. in l. ſciendum, ff. de verb. obligat.*

6 *Differentia nulla eſt interrogare & mandare.*

7 *Idem operatur expreſſio vnius quoad ſe, quod ſilentium alterius ſimiliter quoad ſe, in eodem caſu fauorabili.*

8 *Limitationes plures dantur ad regulam illam, quod incluſio vnius ſit incluſio alterius.*

9 *Præſens & tacens non præſumitur conſentire, vbi de eius agitur præiudicio.*

10 *Donatio & rogitus dicuntur expreſſi in fauorem donatarij præſentis, & tacentis.*

11 *Scientia partium de perſona Notarij præſumitur ex eo quod viderint eum vti Notarium facere actum.*

DECISIO CCIIII.

NON potuit capi reſolutio, quia vna pars Dominorum tenebat non conſtare de rogitu Illuſtriſ. D. Magdalenæ, quia † talis rogitus ſecundum ipſos expreſſus 1 non legitur in inſtrumento, cum inſtrumentum ſolum dicat Lælium rogaſſe notarium. Nec obſtant illa verba, *rogatus authenticare, &c.* de quibus in ſubſcriptione, quia hæc verba recipiunt interpretationem à verbis præcedentibus, de quibus in inſtrumento. Ex quibus apparet, quod fuit Lęlius, qui rogauit notarium de iſta authenticatione, & incluſio vnius eſt excluſio alterius, ſecundum ſæpius citata conſil. Alex. & Alexandrini.

Non obſtat præſentia, & taciturnitas Magdalenæ, & conſequẽter doctr. Vital. in clement. 1. §. dudum, de iureiuran. Quoniam † ſecundum ita tenentes, illa doctr. non 2 applicatur huic caſui. Ipſe enim loquitur, quando vtraque pars eſt præſens, & tacens: caſus autẽ noſter eſt, quádo vnus ſol⁹ rogauit, quo caſu intrat doctr. Alexá & Alexandrin. quod vnius incluſio ſit alterius excluſio. Cui reſponſioni ſecundum ita tenentes non obſtat conſil. Dec. 11. quia imo ſecundũ eos facit pro hac parte, dum requirit, quod includatur rogitus ex verbis notarij, quæ hic ceſſant. Imo dicebant, quod Vita. faciebat pro hac parte in illis verbis, nec inſtrumentum dicit contra. Videtur enim dicere contra, ex quo † notarius atteſtatur, quis fue‑ 3 rit ille, qui rogauit alioquin ſecundum tenentes hanc opinionem non poſſet imaginari caſus, quod inſtrumentum diceret contra, quia ſi notarius atteſtator, quod vnus prohibuit, non eſſet iſte caſus Vital. qui loquitur in præſenti tantum. Addebant etiam, quod Vital. qui requirit, quod teſtes atteſtentur de publicatione, quod verbum publicauit importat rogitum, licet ipſe ibi hoc non teneat iungendo hæc duo, vult, quod præſumatur rogitus: in iſto autem caſu, nec teſtes, nec notarius vtuntur verbo publicauit. Et ita † tenentes præſupponebant eſſe 4 neceſſaria ad inducendum rogitum notarij verba expreſſa à partib⁹ prolata. per gl. in auth. de tabellionib. in verb. iniungatur. Licet enim poſtea Doct. ex verbis prolatis à notario præſumant rogitum, præſumunt verba fuiſſe à partibus prolata. Ex quo fundamento tollebant reſponſiones datas pro parte Magdalenæ, quod etiam deducebant ex verbis Vitallin. quod & ſi præſupponat tacitum rogitum, præſupponit tamen talem, quod ab eo recedi poſſit, quod nó daretur, ſi ſola taciturnitas rogitum induceret. Quicquid enim ſit in materia mandati, in qua procedunt illæ regulæ, in rogitu regula eſt, † quod nun‑ 5 quam præſumitur, niſi interueniat vnum ex tribus verbis, de quibus per Bart. in l. ſciendum, ff. de verbo. obligat. vbi Burigel. num. 58. & 59. qui vult, quod præſumatur rogitus, dum tamen interueniat vnum ex tribus requiſitis à Bart. in d. l. ſciendum.

Et quamuis Doct. dicant, quod per teſtes poteſt probari contrarium, intelligitur hoc ſecundum ita tenentes, dũmodo teſtes deponant de expreſſo rogitu, quia de propoſita in mente retento teſtes teſtificari non poſſunt.

Nec iſtis Dominis placebat reſponſio data pro parte Magdalenæ ad conſil. Alex. & Alexandrini in illis caſibus non conſtare de publicatione in præſentia partium, quia ſecundum eos vana fuiſſet illa dubitatio, niſi inſtrumentum fuiſſet publicum.

Alia pars contrarium tenebat, quod imo in hoc caſu conſtat de rogitu ex ſola pręſentia, & taciturnitate. Cum 6 † enim rogari idem proſus ſit, quod mandare, & inter iſta nulla ſit differentia, Bart. poſt gl. in l. ſi negotium. C. de neg. geſt. Et cum ad inducendum rogitum notarij ſufficiat ſolus conſenſus partium, non autem ſint neceſſaria verba expreſſa, alioquin mutus rogare non poſſet, vt declarat Bald. in l. 2. nume. 7. C. de inſtit. fiſc. lib. 10. ſequitur, quod ex præſentia, & taciturnitate in iis, quæ ſunt fauorabilia, talis rogitus inducatur, iuxta terminos, l. qui patitur, ff. manda.

Nec reſponſio data à tenentibus pro Portia, quod Vital. loquatur, vbi ambo tacuerunt, eis placebat, quia † ſi‑ 7 lentium amborum importat rogitum: quoad ambos ſilentes, non vident, quare ſilentium vnius quoad ſilentium illud inducere non poſſit. Ergo ſequitur, quod expreſſio vnius, & ſilẽtium alterius poſſunt inducere rogitum. Quod autem de publicatione non conſtet, ceſſat ex dictis teſtium, qui de publicatione, & ſtipulatione atteſtantur.

Nec inſtrumentum in hoc caſu dicit contra, quia hæc ſe compatiuntur, quod Lælius expreſſe rogauerit, & Ma‑

Digitized by Google

gdalena tacite, & propterea ſecundum eos bene intrat
8 cóſ.Dec.11.Et ad regulam † quod incluſio vnius,&c. po-
nit plures limitationes Menoch.conſil.14.num.18.

Et videtur iſtis Dominis admodum durum, quod Ma-
gdalenæ noceat loquela Lælij loquétis, & diſponentis ad
ſui fauorem, cui ipſius Lælij ſilentium profuiſſet.

Non obſtat conſ.Alex.& Alexand.quia in illis caſibus
agebatur de præiudicio non rogantis expreſſe, & pro-
9 pterea † non poteſt induci tacitum mandatum ex ſola
præſentia & taciturnitate, & quamuis reſponderetur à
tenentibus pro Portia, quod Vital. nō ſe fundat ſuper fa-
uore, tamen replicabatur ab aliis, quod cum alleget, l. qui
patitur, debet intelligi ipſius dictum ſecundum legem,
quam allegat.

Addebant aliqui, quod in iſta materia id debeat tanto
facilius procedere, ex quo, ſicut donatio dicitur expreſſa,
quamuis donatarius ſit præſens, & taceat, quia iſte actus
10 plurimū attribuitur ipſi donanti, qui diſponit, ita † etiam
debet dici expreſſus rogitus ille, qui eſt factus à donante
tacente donatario, cum iſte actus, vt dictū eſt, plurimum
tribuatur diſponenti.

Tenentes etiā pro Portia dicebant Vital. requiri, quod
ambæ partes ſciant ſtipulantem eſſe notarium, de qua
11 ſcientia Magdalenæ ſecundū eos non conſtat. Ad † quod
replicabatur, quod huiuſmodi ſcientia vltra, quod pro-
bari fortaſſe poterat, deprehendebatur ex eo, quod Ma-
gdalena videbat illum facere actum vti notarium. Et
quamuis vnus teſtis videretur dicere, quod ignorabat,
an eſſet notarius, replicabatur, quod ille teſtis dicit, quod
ignorabat, an eſſet notarius illius loci, non ſimpliciter, an
eſſet notarius.

Quare cum ad deciſionem iſtius quæſtionis plurimum
conferatur videre, an ad inducendum rogitum notarij
ſint neceſſaria verba partium expreſſa, an vero ſufficiat
conſenſus partium vndecunque collectus, Domini dixe-
runt, quod de hoc particulariter dubitarem.

ALDOBRANDINI.

Colonien. Canonicatus. Ven. 13. Nouemb. 1573.

SVMMARIA.

1 *Poſſidere quis poteſt pluribus ex cauſis in beneficiali mate-
ria, in qua titulus eſt multiplicabilis.*

2 *Poſſeſſionis cauſam nemo mutare cenſetur vigore tituli in-
ualidi, ſed bene poteſt cumulare.*

3 *Extrauagans Iulij Tertij non habet locum in eo qui conti-
nuat, ſed bene in eo qui poſſeſſionem ingreditur vigore ſo-
lius ſupplicationis.*

DECISIO CCV.

DOMINI ſtante prouiſione Apoſtolica, quę ſine du-
bio præſtat titulum coloratum, receſſerunt à reſo-
1 lutione iam facta: † cum enim poſſidere quis poſſet plu-
ribus ex cauſſis, l.3.§.pluribus, ff.de acquir.poſſeſſ.Caſſad.
deciſ.4.in fin.de reſtit.ſpoliato. maxime in beneficiali ma
teria, in qua titulus eſt multiplicabilis, ſuperueniente
prædicta prouiſione Apoſtolica Lambertus cenſetur vo-
luiſſe etiam poſſidere ex hac cauſſa. Nec obſtat eius rati-
ficatio, quia cum tunc temporis ſupplicatio non fuiſſet
miſſa ad regiſtrum, non habebat Lambertus titulum A-
poſtolicum, qui poſt miſſam ei ſuperuenit. Non obſtat
2 etiam, † quod vigore tituli inualidi non cenſeatur quis
mutare ſibi cauſſam poſſeſſionis. Bald.conſil.34. num. 2.
lib. 2. Et quod præfata prouiſio ſit inualida, & propter
ſubreptionem, & propter anteriorem prouiſionem le-
gati de latere. Quia dicebatur hic non eſſe neceſſariam
mutationem cauſſę poſſeſſionis, ſed ſufficere, quod Lam-
bertus cumulauerit d. cauſſam prout fecit, ex quo Apo-
ſtolicam prouiſionem expediuit, & acceptauit, ſicut
etiam non obſtant reſponſiones Lamberti ad poſitiones.
Quia in vna ipſe dicit, quod credit non poſſidere illicito
modo, in alia vero dicit, quod vigore prouiſionis ordina-
rij ingreſſus fuit poſſeſſionem, & ſic habet reſpectum ad
initium.

Non obſtat extrauagans Iulij Tertij, quia non habet
locum in eo, qui continuat, ſed in eo, qui poſſeſſionem
ingreditur vigore ſolius ſupplicationis. Et quamuis lo-
quatur etiam in eo, qui ingreditur vigore ordinariæ pro-
uiſionis, hoc intellexerunt Domini de eo, qui poſt obten-
tam Apoſtolicam prouiſionem obtinet ſibi ab ordinario
prouideri, non autem de eo, qui iam antea ab ordinario
fuerat prouiſus.

An vero regula de annali obſtet Melchiori vti prouiſo
à legato de latere, particulariter videbitur.

ALDOBRANDINI.

In eadem Colonien. Canonicatus. Die 1.
Iunij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Sententia lata ſecundum communem opinionem, quam
Rota non tenet, non dicitur iniuſta.*

2 *Expreſſio eadem ad tollendam ſubreptionem eſt facienda in
literis legati, quæ in literis Papæ.*

3 *Gratiæ legati non ſunt ita fauorabiles ſicut ordinariorum.*

4 *Poteſtas legati eſt ad nutum reuocabilis, quæ poteſt dari ad
tempus.*

5 *Appellatione prouiſionis ſedis Apoſtolicæ, veniunt prouiſio-
nes factæ a legatis.*

6 *Regula de valore, & regula de annali procedunt etiam in
legato.*

7 *Differentiæ quatuor inter prouiſionem factam ab ordina-
rio, & illam factam à legato.*

DECISIO CCVI.

DOMINI noluerūt ad effectum reuocationis trium
ſentētiarum Rotalium recedere ab opinione, quam
antiquitus tenuit Rota, vt teſtatur Put. deciſ. 306. libr. 2.
Quia huiuſmodi ſententiæ non poſſunt dici iniuſtæ, &
alias etiam fuit tentum, quod † ſententia lata ſecundum 1
communem opinionem, quam tamen Rota non tenet,
ſit iniuſta.

Si tamen non ageretur de reuocatione talium ſenten-
tiarum, materia apud Dominos magnā habebat difficul-
tatem, quia in prouiſionibus factis a legatis ſaltem ita a
ſede Apoſtolica miſſis cōueniunt, & verba, & ratio regu-
læ. Nam quoad rationem, vt improbitas impetrantium
coerceatur, ea militare videtur in prouiſionē legatorum,
à quibus ſicut à Papa impetrantur beneficia, cum & ipſi
non ſemper motu proprio prouideant, prout faciunt or-
dinarij. Card.in clem.fin.numer 3.de offic.ord.Et † hinc 2
eſt, quod ad tollendam ſubreptionem eadem eſt facienda
expreſſio in literis legati, quæ in literis Papæ, ca.fin.& ibi
Frāc.in vlt.not.de offic.leg.in 6.ſimiliter & diſpoſitio, c.ſi.
in verb.mentio.Bonif.poſt antiquos, in clem.2.ſub nu.21.
de offic.ordina.Franc.qui de communi teſtatur, in d.ca.ſi
motu proprio, in 1.notab.

Hinc eſt etiam, † quod gratiæ legati non ſunt ita fauo- 3
rabiles, vt ordinariorum, cap.quamuis, de præben.in 6. li-
cet enim legatus dicatur ordinarius, ca.1.& 2.de offic.leg.
in 6. eius tamen iuriſdictio non eſt ordinario modo in-
ducta, ſed extraordinario, & ſuperinducta, quia præiu-
dicat ordinariæ iuriſdictioni, glo. fin.in clem. 2. de offic.
ord.vbi poſt Anchar.Card.num.13.& Bonifac.nu.7. aſſi-
gnans rationem, quia legatus non habet titulum in eccle-
ſia, ſed extra, & † eius poteſtas eſt ad nutum reuocabilis, 4
quæ poteſt dari ad tempus. Gemin.de offic.& poteſt.c.ſe-
de vac.quæſt.2.1.part.nu.6.Villadieg.in tract.de leg. q. 4.
numer. 10. Et propterea ſolet legatus vti eadem ſignandi
forma qua Papa. Sarnen. in compend. vtriuſque ſignat.
nu.o.2.verſic.legatus vero.

Hinc

5 Hinc quoque eſt, † quod appellatione prouiſionis ſe-
dis apoſtolicæ veniunt prouiſiones factæ a legatis, gl. in c.
ſi Abbate. de elect. lib. 6. vbi Gemin. n. 5. Franc. nu. 4. Card.
in Clem. quia contingit. in 8. quæſt. de relig. domib. Vbi
Imol. col. 3. verſ. iuxta prædicta. Qua ratione mota alias
6 Rota tenuit, † regulam de valore procedere etiam in le-
gato, Sarnen. in reg. de valor. q. 2. nu. 7. Et idem ex eadem
ratione in regula de annali voluit Rebuff. in prax. ſuper
eadem reg. gloſ. 8. in fin.

Ad contraria autem reſpondebatur, quod deciſ. 11. Io.
Pauli procedit in gratia facta ab ordinario, non autem à
legato, inter quos caſus magna eſt differentia. Minùs vi-
dentur obſtare rationes allegatæ à Sarnen. in regul. de an-
nali. quæſt. 9. quæ in effectu ſunt quatuor.

Prima, *apud legatos communiter reuocantur hæ regulæ.*

Secunda, *quia ordinarius præſumitur habere notitiam om-
nium ſuæ diocæſis, cum eam teneatur ſingulis annis viſitare.*

7 Tertia, † *eſt fundata ſuper regula antiqua Eugenij primi
conditoris huius regulæ expreſsè loquentis de impetrantibus à
ſede Apoſtolica, quia verba huius regulæ, ſine antiqua intelligi
non poſſunt, & legem nouam ſecundum antiquam interpretari
non eſt nouum.*

Quarta, *eſt ratione pœnæ applicandæ Cameræ Apoſtolicæ.*
Io. de regul. adiect.

Nam quoad primam rationem facilis eſt reſponſio: le-
gati enim miſſi, de quibus agimus, ſemper adducunt ſe-
cum homines peritos, & exercitatos in Roman. cur. & in
vtraque decretum irritans ligat etiam ignorantes.

Ad ſecundam ſufficit dicere, quod non loquuntur in
legato miſſo, ſed in ordinario, inter quos longa eſt diffe-
rentia, & maximè ceſſat in hoc, quia erat legatus ad quæ-
cunque luca ipſa applicare contingeret, & qui etiam fa-
cultatem habebat prouidendi de litigioſis. Tertia verò
potiùs videtur ſuadere cõtrarium, quia talia verba adem-
pta fuerunt cum miniſterio ad tollendam reſtrictionem,
quæ ex eis inducebatur. Quarta etiam nullius videtur
momenti, quia ita potuit mulctari impetrans contra di-
ctam formam à legato, ſicut impetrans à Papa, & pœna
applicata fiſco Papæ, qui eſt dominus omnium beneficio-
rum, Deciſ. autem Put. 306. li. 2. nullam aſſignat rationem,
nec exprimit qualitatem legationis.

ALDOBRANDINI.

Syracuſan. illegitimitatis. Lunæ 19. Octobris, 1573.

SVMMARIA.

1 *Filij nati ante diſpenſationem gradus prohibiti, non efficiun-
tur legitimi ob legitimum matrimonium ſubſequutum,
ſed eos oportet legitimari.*

2 *Gratia quoad matrimonium ſi non poteſt habere effectum,
debet tamen exſecutioni mandari quoad legitimitatem,
in qua nullum adeſt impedimentum.*

3 *Cauſſa ſufficiens legitimandi filios eſt quod matrimonium
fuerit publicè & ab ignorantibus impedimentum con-
tractum, quæ iuncta cum timore ſcandalorum, potens eſt
pro obtinenda diſpenſatione, quod contrahentes remanere
poſſint in matrimonio.*

4 *Concubinatus ratione plura ſcandala oriri ſolent inter con-
ſanguineos vtriuſque partis.*

5 *Legitimatio facta præcedente conſenſu patris, vel poſt eius
obitum nullo præcedente conſenſu differunt.*

DECISIO CCVII.

DOmini tenuerunt, diſpenſationem ad effectum le-
gitimationis filiorũ valuiſſe, quia gratia pœniten-
tiariæ continebat duo æquè principaliter, mandatum vi-
delicet, de diſpenſando, vt Ioan. Baptiſta & Angela ma-
nerent in matrimonio contracto, non obſtante quarto
conſanguinitatis gradu, quo erant coniuncti; & de legi-
timando filios iam natos, qui † filij iam nati ſtante præ- 1
dicto conſanguinitatis impedimento, non efficiebantur
legitimi ob legitimum matrimonium ſubſequutum, vt
per Abb. in c. tanta, nu. 14. qui fil. ſint legit. Sed prouenie-
bat hæc legitimitas ex approbatione Papæ, qui ratifican-
do matrimonium ita de facto contractum, legitimauit
prolem in figura matrimonij ſuſceptam, vt per Anchar.
conſil. 409. Put. deciſ. 482. alias 484. libr. 2. Phan. deciſ. 71.
Vnde † licet gratia quoad matrimonium non poſſit ha- 2
bere effectum, debet tamen demandari exſecutioni quo-
ad legitimitatem, in qua nullum adeſt impedimentum,
Butr. in c. conſtituens, nu. 21. de reſcrip. Fel. in c. ſedes, col.
1. num. 2. eod. tit.

Et hæc duo dixerunt Domini contineri in gratia, non
tanquam connexa vel dependentia vnum ab altero, ſed
tanquam æquè principalia, quia narrata ſunt apta & ſuf-
ficientia ad vtrumque etiam principaliter obtinendum:
ſufficiens enim cauſſa † legitimandi filios eſt, quod ma- 3
trimonium fuerit publicum, & ab ignorantibus impedi-
mentum contractum, & hæc eadem vna cũ timore ſcan-
dalorum potens eſt pro obtinenda diſpenſatione, quod
in matrimonio contrahens remanere poſſit.

His accedit, quod ratio ſcandalorum non omnino ceſ-
ſanit defuncto Ioan. Baptiſta, cum remanente nullo ma-
trimonio remaneret Angela nota concubinatus iuncta,
† cuius ratione inter conſanguineos vtriuſque partis ſo- 4
lent oriri plura ſcandala. Et licet fortaſſe non tantus ſub-
eſſet timor, nec tanta ratio, non propterea diſpoſitio, Soc.
in l. 2. §. 1. in 2. not. ff. de verb. oblig.

Et cum hoc caſu pro iſta legitimatione præcedat con-
ſenſus patris, præſumitur duraſſe vſque ad eius obitum.
Quæ pro parte Antonij deducuntur ex Dec. conſi. 344. &
& Pariſ. conſ. 6. lib. 2. ca † omnia procedunt, quando legi- 5
timatur filius poſt obitum patris, & non præcedente eiuſ-
dem patris conſenſu.

ALDOBRANDINI.

Caputaquen. Iuriſpatronatus. Veneris,
11. Martij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Tempus 40. annorum eſt ſufficiens ad præſcribendum res
eccleſiæ.*

2 *Narratiua per quam perpetuum eccleſiæ præiudicium in-
fertur, eſt verificanda de iure, non autem de facto.*

3 *Conuentus vt conſtituatur, multa requiruntur de iure.*

4 *Monaſterium carere conuentuali obſeruantia, & carere
conuentu differunt.*

5 *Conuentus ſpecies quædam & forma retenta eſt apta ad il-
lud retinendum, & conſeruandum, non autem ad intro-
ducendum de nouo.*

6 *Titulus prioris eſt ſufficiens ad retinendam quaſi poſſeſſio-
nem conuentus.*

7 *Papa difficilius mouetur ad introducendum conuentum,
quam ad illud retinendum.*

DECISIO CCVIII.

DOmini tenuerunt probari exſiſtentiam Prioris tali-
ter, quod narratiua impetrationis iuris patronatus
in ea parte, in qua narratur, monaſterium conuentu ca-
rere, non eſt iuſtificata. Aut enim hæc narratiua eſt iuſti-
ficanda de iure, & eſt indubitatum eam non eſſe iuſtifi-
catam, quia ſtante ſtatu conuentuali præcedente, qui du-
rauit vſque ad annum 1524. & ex ſcripturis & teſtibus
vniuerſalitatis liquet, & præſertim ex bulla, de qua in ter-
tio præſuppoſito, neceſſarium eſt, quod ſtatus † non con- 1
uentualis ſit legitimè præſcriptus, vel ſaltem obſeruatus
per ſpatium 40. annorũ, c. cum de beneficio, de præbend.
in 6. deciſ. 2. de præb. in nou. quod tempus in caſu iſto non
intercedit, cum ab anno 1524. vſque ad annum 1562.
quo fuit impetrata gratia iuriſpatronatus, interceſſerint

tantum 38.anni. Et circa hoc caput, an ſit verificanda de
iure vel ne, aliqui ex Dominis, dubitando tamen, incli-
2 nabant pro affirmatiua, quia in caſu † iſto agitur de per-
petuo præiudicio eccleſiæ, quod non eſt in alus materiis,
vt ſunt impetrationes. Quando enim impetratur mona-
ſterium vri carens conuentu, tunc non videtur tractari
de perpetuu præiudicio eccleſiæ, & propterea io caſu iſto
facilius tolerari poteſt, quod narratiua verificetur de fa-
cto. Aut ſufficit hanc narratiuam verificari de facto, &
Domini dicebāt, quod ita etiam ſufficit de facto eam ex-
cludere. Vnde cum in dicto monaſterio ſemper fuerint
retenri Prior & Monachi, apparet conſequenter, quod
3 de facto aderat quædam ſpecies conuentus, licet † non
haberet iſte conuentus omnia à iure requiſita ad conſti-
tuendum conuentum, quod maximè comprobant ex in-
ſtrumentis pro parte vniuerſitatis productis, in quibus
clare apparet, quod Prior & Monachi congregabantur
more conuentuali in vnum locum ad ſonum campanel-
læ pro negotiis eccleſiæ, cum pręſertim nonnulla ex illis
ſiot facta in præſentia ipſiuſmet Abbatis. Et quamuis ad-
ſint etiam alia inſtrumenta celebrata à ſolo Abbate, per
hoc non excluduntur alia, boc enim potius Abbati im-
4 putandum eſt. Aliud enim eſt † ſecundum Dominos, di-
cere, monaſterium caret conuentuali obſeruantia, aliud
caret conuentu. Et hoc ſecundum quicquid ſit, de pri-
mo non verificatur, quia ſemper retenta fuit quædam
ſpecies & forma conuentus, cum ſemper in dicto mona-
ſterio adfuerint Monachi & Prior, vt etiam ex confeſſio-
ne Marci Antoniimet, de qua in 7. præſuppoſito, & ex a-
ctibus conſtat, licet prædicti Monachi & Prior regulam
non ſeruarent. Idque tanto magis, quia hæc retentio ve-
nit continuatiue ad ſtatum regularem præcedentem:
5 quo † fit, vt licet hoc fortaſſe non eſſet ſufficiens ad in-
troducendum conuentus, ſufficit tamen ad illud retinen-
dum & conſeruandum. Sicut videmus, quod per vnum
retinetur nomen & ius vniuerſitatis, l. ſicut. §. fin. ff. quod
cuiuſque vniu. no. gl. in l. ſi gregem. vbi Iaſ. num. 12. ff. de
leg. 1. Dec. in c. 1. de elect. col. 2.

Non obſtat, quod miniſterium d. Prioris verſaretur
ſolum circa celebrationem diuinorū officiorum, & quod
in hoc ſolū à Monachis ſibi obedientia præſtaretur. Quia
6 ſatis † eſt quod erat Prior, licet modica ſibi ab Abbate
demandaretur auctoritas, & quoad obedientiam ſufficit,
quod Monachi eam in reliquis Abbati præſtarent.

Non obſtat, quod fuerint creati Priores clerici ſecu-
lares & fratres diuerſi ordinis. Quia licet id fieri non po-
tuerit, tamen ſatis eſt, quod pro retentione conuentus
fuit retentum ſemper nomen & gradus Prioris, & quod
ſemper adfuerint Monachi, qui, vt ex inſtrumentis ap-
paret, aliquando etiam more conuentuali pro negotiis
7 Abbatiæ congregabantur, vt dictum eſt. Papa † enim
quando ſibi fuit narratum, quod monaſterium carebat
conuentu, intellexit, quod totaliter conuentu careret: a-
lioquin veriſimile eſt, quod multo difficilius redegiſſet
in ſeruitutem eccleſiam, in qua ſaltem adhuc remanebat
quædam ſpecies conuentus, qer quam ſtatus conuentua-
lis ſatis conſeruabatur, & potius curaſſet, quod Monachi
reformarentur & religioſe, vt tenebantur, viuerent.

ALDOBRANDINI,

Tullen. matrimonij. Lunæ, 14. Iunij, 1568.

SVMMARIA.

1 Teſtes omni exceptione maiores eſſe debent ad matrimonium clandeſtinum dirimendum, vel illud contractum probandum cauſſa impugnandi aliud matrimonium. & nu. 8. vbi de communi.

Fallit quando non agitur de dirimendo, nec de impediendo. num. 2.

3 Teſtes duo ad probationem cuiuſque rei ſufficiunt regulariter.

4 Probatio vltima ſufficit, quæ ea dicitur, quæ à legibus, & canonibus requiri ſolet.

5 Probationes faciendas per teſtes omni exceptione maiores, iura ſolent exprimere.

6 Matrimonium clandiſtinum poteſt probari per conſanguineos fauore matrimonij ad euitandum peccatum.

7 Matrimonium clandeſtinum probari poteſt per vnum teſtē & famam, quæ duo non dicuntur facere probationem per teſtes omni exceptione maiores, ex communi.

DECISIO CCIX.

IN propſito dub. Domini late materiam examinare cō-
cluſerunt, & ſic tres caſus eſſe conſiderandos.

Primus eſt, quando tractatur de probando matrimo-
nio clandeſtino ad impugnandum aliud matrimonium,
vel ad dirimendum ipſummet clandiſtinum matrimo-
nium, & † in hoc caſu tenuerunt requiri teſtes omni ex- 1
ceptione maiores, & quod in hoc caſu loquuntur plures
Doct. inferius citandi io ſecundo caſu.

Secundus caſus eſt, quando agitur de probando ipſum
matrimonium clandeſtinum, non ad impugnandum, nec
ad ipſum dirimendum, & nō concurrunt aliquę circum-
ſtantiæ. Et † in hoc ſecundo caſu tenuerunt non requiri 2
teſtes omni exceptione maiores, nec magis idoneos, ſed
ſufficere teſtes ordinarios, & hanc dixerunt eſſe verio-
rem opinionem, & magis receptant ex pluribus.

Primo, quia regula eſt generalis, † ad probationem v- 3
niuſcuiuſque rei ſufficere duos teſtes, l. vbi numerus. ff. de
teſtib. c. in nomini Domini, de teſt. Et in dubio à regula
non eſt recedendum, maximè in materia fauorabili, cap.
fin. de re iud.

Secundo, per tex. in c. 2. de clandeſt. deſponſ. vbi con-
trahentes matrimonium clandeſtinum non compellun-
tur ad obſeruationem, ſi vltima probatio non apparet.
Ergo vltima † probatio ſufficit, & probatio dicitur vlti- 4
ma, quæ à legibus & canonibus ſolet requiri, ſicut alias
tenuit Rot. deciſ. vlt. de præben. in nou. declarando text.
in c. cum de beneficio, de præben.

Tertio hoc confirmatur, quia quando huiuſmodi ſpe-
cies probationis ſunt faciendæ per teſtes omni exceptio-
ne maiores, iura † ſolent hæc ſpecialiter exprimere, vt in 5
propoſita materia eſt teſt. in c. 1. de conſang. & affin. & fa-
cit c. licet ex quadam. de teſtib.

Quarto, matrimonium clandeſtinum valet de iure
communi, & perficitur cōſenſu, ſicut aliud ſolenne ma-
trimoniū, cap. 1. & ibi not. Abb. de conſanguin. & affinit.
Imo † dicebatur, quod matrimonium clandeſtinum cen- 6
ſeri debet eſſe fauorabile in articulo probationis, vt eui-
tetur peccatum, & ideo probari poteſt per conſangui-
neos, c. ſicut ex literis, de ſponſal. per parentes, niſi adſit
inæqualitas, c. ſuper eo, il 2. de teſtib. & per cognatos
vtriuſque ſexus, c. videtur, qui mat. accuſ. poſ.

Quinto allegabantur tradita per Innoc. quem ibi alij
communiter ſequuntur, in c. 2. de clandeſt. deſpoſ. qui di-
cebat, quod matrimonium manifeſtum præiudicat clan-
deſtino, & ſi clandeſtinum habeat pro ſe vnum teſtem &
famam: ergo † aperte ſentit, clandeſtinum probari per 7
vnum teſtem & famam, quæ duo non dicuntur facere
probationē per teſtes omni exceptione maiores, tenue-
runt Abb. in d. c. ſuper eo, in 7. not. de teſtib. Aret. conſil.
13. nu. 7. Alex. conſi. 146. nu. 19. volum. 5. & conſi. 143. nu.
6. vol. 2. Soc. conſil. 17. n. 9. vol. 1. Felyn. in c. licet cauſſam,
nu. 18. de probat. Barbat. conſil. 40. col. 7. in fin. volum. 4.
& cōſil. 26. vol. 3. Dec. conſil. 163. & 342. nu. 1. Ruin. conſ.
149. nu. 32. vol. 5. & conſ. 150. nu. 18. & n. 16. eod. l. 5. Mar-
ſil. in l. de minore. §. plurimum, nu. 56. de q. Pariſ. conſ. 15.
nu. 12. vol. 2. & conſ. 159. nu. 20. vol. 4. Sic. iun. conſil. 29.
nu. 27. vol. 2. Aufrer. in addit. ad deciſ. Tholoſ. in fi. Ferret.
conſ. 48. nu. 1. vbi late atteſtatur eſſe communem.

Nec obſtat, quod plures Dd. tenuerunt contrarium.
quod

Google

quod requirātur teſtes omni exceptione maiores, vt Ant. de Bur.Abb.& Præpoſ.in d,cap.1.de conſanguin.& affin. Cæpol.conſ.crim.32.colum.3.& conſ.ciuil.1.colum.2.& conſ.20.Barbat.cōſ.4.col.1.vol.1.& conſ.94.col.2.& cōſ. 6.col.5.verſ.præterea,vol.1.Feli.in rub. de ſponſal.nu. 17. & in c.1.nu.1. vt lite non conteſt.Dec.conſ.113.n.2.cum ſeq.& conſ.310.num.1. Ruin.conſ.138.nu.7.volum.1.Pariſ.conſ.13.nu.31.& conſ. 54. colum.2. Bertran.conſ.122. verſ.item non eſt omittendum,vol.1.in nou. Marſi.conſ. 128.nu.17.Gram.conſ.crim.26.nu.48.Soc. conſ.86.nu.6. & conſ.88.nu. 8.volu.2.Bero.q.55. circa fin.Grat.conſ.2. num.2.& nu.34.vol.2.Syluan.conſ. 30.nu.7. Ferret.conſ. 51.nu.4.Aym.conſ.165.num. 2. Couar.lib.4.decret.parte 2.c.8.§.12.num.7.

Quia reſpondetur, quod aliqui ex prædictis ſunt ſibi ipſis cōtrarij,vt apparet ex ſupradictis locis,& prima opinio melioribus rationibus fulcita eſt. Secundo reſpondetur,quod prædicti Doct.loquuntur in primo caſu,vel ſaltem ſunt intelligendi in eo, quia omnes verè mouentur per d.c.licet,de conſang. & affin. quod loquitur, quando agitur de dirimendo ipſum matrimonium.

Tertius caſus eſt, & is propiùs accedit ad propoſitum dubium, quando tractatur de probando matrimonium clandeſtinum ſimpliciter,& vltra qualitatem clandeſtinitatis adſunt aliæ circumſtantiæ, quæ ipſum contractum poſſunt reddere ſuſpectum,& in hoc caſu Domini nil determinarunt, tum quia volunt eum particulariter & ſpecialiter tractare,tū quia pro parte D.Gilibertæ allegabantur circumſtātiæ adiuuantes matrimonium. Ideo ordinarunt, quod detur dubium appoſitis circumſtantiis vtriuſque partis,facientibus ad hoc propoſitum.

ORADINI.

Vrbeuetan.caſtrorum. Veneris 22.Iunij, 1571.

SVMMARIA.

1 *Veniens contra conuentionem agendo exceptione repellitur, & deciſ.ſeq.num.1.*

Imo etiam ſi excipientis non intereſſet.num.2.

Fallit,niſi veniens contra haberet ius adeo clarum, quod nulla exceptione poſſet remoueri,num.3.

DECISIO CCX.

FVit concluſum, D. Iuliam & litis conſortes potuiſſe
obiicere contra Do. Lucam de eius contrauentione,
1 quia poſſident, & † clarum eſt defendere ſuam poſſeſſio-
nem excludendo D. Lucam, qui nullum ius habet, l. fin.
2 de rei vindic.cum concor.Et † hoc procedit etiam, quod
aliter non intereſſet prout limitant Dd. alleg. per Tiraq.
citatū pro Luca,& per not.à Sarnen.in reg.de non tollen.
iur.quæſit.in 2.q.vbi declarat deciſ.Ægid.alleg.pro Luca.
propterea Lucas qui agit, dicitur dare de iure tertij, hoc
eſt filiorum ſuorum illegitimorum & Dianæ eius vxoris.
Vnde non debent cum eo excludere mulieres,&maximè,
† quia illud ius non eſt clarum, & illæ perſonæ non ſunt
3 in cauſſa.Reliqua autem quę dicuntur,ſpeciali inſpectio-
ne indigent. Ideò ad allegata addebant aliqui, quod agi-
tur de intereſſe d. Iuliæ, quia cum non veniant filij & ſo-
ror Lucæ,ſubintra ius d.Iuliæ,& litis conſortium.

ORADINI.

In eadem Vrbeuetan. Veneris 11. Ianuarij, 1572.

SVMMARIA.

1 *Agens ex ea conuentione, cui contrauenit, non poteſt ſe iuuare.*

2 *Clauſula, rato manente contractu, non prodeſt contrafacienti.*

3 *Clauſula,toties quoties, operatur vt pœna pluries committatur,& peti poſſit.*

4 *Clauſula, qua pœna, intelligitur in fauorem obſeruantis, non autem contrauenientis.*

5 *Dictio,ſemper, intelligitur omni caſu. & Deciſio.ſequen. num.5.*

6 *Pœna quando ſuccedit loco rei, habetur pro obſeruatione contractus.*

DECISIO CCXI.

FVit terminatum, quod D. Lucas non poſſit ſe iuuare
conuentione prædicta agendo ex ea,† quia ipſe con- 1
trauenit. Et hoc probarut ex pluribus regulis iuris communis,iuxta not.in l.cum proponas, *la 2.* C. de pact. in l. quæro, §. inter locatorem, ff. loca.in l. qui fidem, ff. de tranſact.

Non obſtat, primo clauſula prædicta, rato manente
contractu,quia † ea non prodeſt facienti & venienti con- 2
tra contractum,ſed obſeruanti illum, gloſſ. vltima, communiter approbata ibi in d.l. qui fidem, & in l.cum proponas,cum concord.

Non obſtat clauſula, toties quoties,&c. iuxta opinio-
nem Salic.in l.quoties,*la 1.*nu.6.C.de fideicommiſſ.Quia
† eius opinio videtur reprobata, vt per Alex. in l. ſemel 3
mora,n.4.& 5.ff.ſoluto matr.& notabiliter tradit Rimin.
in d.l.cum proponas:& in conſ. 22.li.1. vbi dicit ita iudi-
catum,Corn.conſ.51.lib.1.Quia illa clauſula operatur,vt
pœna pluries committatur,& peti poſſit,& ſic vt noceat
contrauenienti,non autem vt ei proſit. Non obſtat clau-
ſula,qua pœna ſoluta,&c. quia † ſimiliter illa intelligitur 4
in fauorem obſeruantis,non contrauenientis, Alex.conſ.
132.col.1.verſic.circa ſecundum dubium,lib.1.

Nec obſtat dictio,*ſemper*. Quia † intelligitur omni ca- 5
ſu in fauorem obſeruantis.

Minus obſtat, quod pœna habeatur pro obſeruatione
contractus,quia † hoc procederet, quando pœna ſucce- 6
dit loco rei,quod non eſt hic. Quia pecunia non ſuccedit
loco caſtrorum. Et hæc opinio viſa fuit Dominis magis
communis. Accedit,quod Salic.in d.l.cum proponas, in
fin.non videtur ſimpliciter tranſire cum eo,quod dicit in
d.l.quoties,&c.

ALDOBRANDINI.

In eadem Vrbeuetan. Veneris 29. Ianuarij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Clauſula omnes in contractu appoſita intelliguntur in fauorem obſeruantis.*

2 *Pœnitentia non habet locum in contractu nominato, niſi re integra.*

3 *Clauſulæ etiam pregnantes non proſunt contrafacienti, ex magis communi, niſi expreſſè exprimatur a parte,num. ſequent.*

4 *Partes exprimere debent, quod clauſulæ etiam pregnantes proſint contrauenienti.*

5 *Dictio,ſemper,tollit illam dubitationem, quod clauſula, toties quoties,non reſtringatur ad binam contrauentionem.*

6 *Stipulatio generalis, pro omnibus quorum intereſt,intelligitur de obſeruantibus.*

DECISIO CCXII.

DOmini perſtiterunt in reſolutione iam facta 11. Ia-
nuarij 1572. Intellexerunt enim omnes clauſulas,
† de quibus in dubio,in fauorem obſeruantis, iuxta gloſſ. 1
in l.qui fidem,de tranſact.cum ibi not.per Bar.& alijs pro
parte mulierum allegatis.

Non obſtat, quod ſimus in cōtractu nominato,in quo
propter contrauentionem non eſt locus pœnitentiæ.
Quia † id procedit,quando ille,qui iam pro parte ſua ad- 2
impleuit, agere vult:debet enim tunc agere ex contractu
nec ab eo reſilire poteſt, ſed quando ille, qui non adim-
pleuit, agit, excluditur per exceptionem non adimple-
menti etiam in contractu nominato,l.Iulianus, §.offerri,
ff.de actio.empt.Dec.in l.cum proponas, *la ſecunda*, nu.7.
verſic. tertio fallit. C. de pact. Minùs obſtat prægnantia
clau

Digitized by Google

3 clauſularum. Nam † quicquid dicant Salyc. in l. quoties. C. de fideicommiſſ. Bartol. & Imol. in l. ſemel mora. ff. ſoluto matri. cum alijs per eum allegatis. Contraria opin. eſt magis recepta, vt per Alex. in eadem l. ſemel. mora. Rimin. in d. l. cum proponas, la 2. col. penul. & fin. C. de pact.
4 & conſ. 22. lib. 1. Quando † enim partes volunt, quod hæ clauſulæ proſint etiam contrauenienti, exprimere debẽt, vt bene animaduertit Pract. Pap. in forma libel. ad compromiſſum. §. parti attendenti, nu. 6. Nec text. in l. Labeo. §. fin. ff. de arbit. facit cõtrarium, cum ſolum probet, quod pœna ex partium cõuentione, non tantum ſemel, ſed pluries committitur. Et quamuis Doct. pro parte mulierum allegati non loquantur expreſſe, quando omnes hæ clauſulæ ſimul iunctę ſunt, tamẽ ſi ſingulæ de per ſe hanc habent interpretationem, eandem etiam habebunt ſimul iunctæ, cum ſemper vigeat eadẽ ratio ita interpretandi.

Nec ſunt propterea ſuperfluæ, nam in primis clauſula, toties quoties, facit vt non ſolum ſemel, ſed pluries committatur pœna, ſi pluries fuerit contrauentum, vt per Rimin. in d. l. cum proponas. la 2. Dictio, *ſemper*, tollit
5 illam dubitationem, † quod clauſula, toties quoties, non reſtringatur ad binam contrauentionem, de quo controuertunt Doct. vt per Tiraq. in §. hoc ſermone. nu. 49. Et in omnem euentum dicebant non eſſe ſuperfluas, cum intelligantur ſemper, & in perpetuum ad fauorem tantum obſeruantis, non autem contrauenientis, cui non eſt veriſimile, quod contrahentes prouidere voluerint, cum tota hæc diſpoſitio in eius odium, & pœnam ſit appoſita, & nõ eſt nouum, quod iſtæ dictiones à ſubiecta materia recipiant interpretationem, l. 1. ff. pro ſoc.

Non enim mouebat Dominos, quod ex iſta interpretatione fiat contra mentẽ contrahentium, qui bona noluerunt deuenire ad fœminas, niſi deficientibus maſculis etiam ſpurijs, quia pariter dicebant eſſe contra mentem ipſorum, quod ad alienantem, & contrauenientem deueniant. Dicebant etiam id non prouenire ex hac interpretatione, ſed ex caſu, qui ita tulit, quod mulieres eſſent in poſſeſſione.

6 Nec etiam ſtipulatio † generalis, pro omnibus quorum intereſt, quia intelligitur, pro omnibus obſeruantibus quorũ intereſt, gloſ. in d. l. qui fidem. de tranſact. Nec in præſenti caſu eſt neceſſaria declaratio, quę tunc requiritur, quando quis agit ad caducitatem, & reus conuentus, qui contrauenit, poſſidet: ſed quando alius poſſidet, & contraueniens agit, poteſt repelli abſque alia declaratione, ex teg. §. offerri. l. Iulianus.

Non obſtat, quod qualitas requiſita à contrahentibus, non inſit his mulieribus, licet ſint heredes Berardi, medijs perſonis Io. Pauli, & Pauli Petri. Quia obiectio procederet fortaſſe, ſi mulieres agerent ex iſta conuentione. Sed cum Lucas agat ex hoc pacto, poſſunt mulieres conuentæ fundando ſe in ipſarum poſſeſſione, de hac inobedientia opponere, quia ad eam opponendam non eſt neceſſaria qualitas maſculinitatis.

ALDOBRANDINI.

Nullius iuriſdictionis de Stepa. Die 15. Nouembris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, quorum tenores, operatur effectum etiam in gratia ad poſtulationem partis conceſſa.*

DECISIO CCXIII.

DOmini reiecerũt omnes ſubreptiones allegatas pro parte Prioris, excepta illa, an ex quo in literis Clementis narratur facultas alienandi iuriſdictionem, & poſtea ſubijcitur, quod Sereniſ. Principiſſa alienauit iuriſdictionem eccleſiaſticam, in ſequendo tenorem Bullæ Clementis Papæ, intelligere & exiſtimare potuerit, fuiſſe à Clemente conceſſam facultatem alienandi huiuſmodi iuriſditionem eccleſiaſticam. Et qui de hoc dubitabant, ea ratione dubitabant, quia cum in hoc caſu agatur de præiudio tertij, Papa non mandat recompenſam Priori, nec etiam eius conſenſum requirit. Quod tamen in eadem Bulla facit in omnibus alijs caſibus, in quibus agitur de præiudicio tertij. Nonnulli tamen ex Dominis ad hoc reſpondebant, quod Papa non ſe firmauit ſuper hac narratiua, nec narratur ſolum, quod Principiſſa alienauit hanc iuriſdictionem inſequendo tenorem præfatarum literarum, ſed quod alienauit huiuſmodi oppida. Vnde narratiua verificatur quoad oppida. Et licet in aliqua parte huius vniuerſitatis alienatæ fuerit exceſſum, tamen Papa id non habuit in conſideratione, ex quo voluit confirmare hanc alienationem, etiam quod eſſet exceſſum in forma & quantite. Quod tanto facilius in iſto caſu procedit, ex quo in bulla adeſt clauſula, quorum tenores, † & nihil narratur, quod contrarietur literis Clementis, 1
quæ clauſula operatur effectum ſuum etiam in gratia ad poſtulationem partis conceſſa, Caſſad. deciſ. 10. ſuper reg.

Quoad præiudicium dicebant, illud à Papa non fuiſſe habitum in conſideratione in hoc particulari, quia diſmembrat & applicat hanc iuriſditionem ſibi, datque Epiſcopis ad hunc effectum, & quod iuriſdictio ad militiam, Præceptorem, Priorem & conuentum, vel ad quemcunque alium pertineat, ex quo deprehenditur, quod Papa non habuit in conſideratione hoc præiudicium, Caſſad. de priuil. deciſ. 1. Et quamuis narretur poſſeſſio centuriorum & coronæ regiæ, horum omnium tamen dixerunt Domini hoc non referre, quia hæc eſt narratiua, quæ potius debuit retrahere Pontificem ad concedendum, cum narretur quædam laicalis intruſio in iuriſdictione eccleſiaſtica, & conſequenter nõ verificanda, Ægid. deciſ. 4. Sicuti non obſtat, fuiſſe narratum, quod Principiſſa diſmembrauit hanc iuriſdictionem. Quia hoc verificatur ex inſtrumento venditionis, & ſic narratiua, quę ſonat in factum, de facto etiam verificatur. Et quamuis non narretur poſſeſſio Prioris, hoc non fuit neceſſarium, cum Papa omnino præiudicare voluerit obtinenti huiuſmodi iuriſditionem quicunque ille fuerit.

ALDOBRANDINI.

Claramonten. monaſterij. Mercurij 20. Octobris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Regula, quod ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus, non procedit in illegitimo, & incapace.*

2 *Confeſſio qualificata videtur habere præſumptionem iuris contra ſe, niſi qualitas illa probetur.*

3 *Literæ expeditæ ſuper gratia non ſunt neceſſario expediendæ ſuper diſpenſatione in eadem gratia contenta.*

4 *Diſpenſatio ſi eſt facta ſuper defectu, & non additur diſpenſatio diſpenſationi, ſed fit excluſio eius ſuper quo fuit diſpenſatum, tunc non eſt facienda mentio de tali defectu.*

5 *Diſpenſationes non requiruntur vbi de ſpolio agitur, ſecus in his quæ per expeditiones ſolent limitari*

DECISIO CCXIV.

FVit tentum, Tiberium eſſe reſtituendum, cum habeat regulam pro ſe, quod ſpoliatus ante omnia reſtitui debet. Nec obſtat, quod talis regula non procedat † in il- 1
legitimo & incapace, vt eſt Tiberius. ad not. in c. conſtitutus, de fil. preſbyter. Quia omiſſo, quod de iſta illegitimitate non cõſtat in actis per confeſſionem Tiberij, de qua in Bulla, quæ confeſſio cum nõ ſit ſimplex, ſed cum qualitate, quod eſt ſufficienter diſpenſatus, probat: & propterea ſecundum Dominos non videtur poſſe ſcindi, ad not. per Bart. in l. Aurelius. §. idẽ quæſiuit. ff. de liber. lega. quod tamen poſſet habere difficultatẽ, quia † talis cõ- 2
feſſio videtur habere præſumptionẽ iuris contra ſe, cum diſpen

diſpenſatio non præſumatur: dicebant tamen Domini
conſtare de diſpenſatione ex Apoſtolica prouiſione mo-
naſterij ad fauorem eiuſdem Tiberij, vt conſtat ex lectura
dictæ prouiſionis.

Et quamuis in ea narretur diſpenſatio ab eodem Ti-
berio obtenta, cum eſſet in 12. anno, tamen, vltra quod
gratia in ſpolio non eſt iuſtificanda in actis, licet poſſit
habere difficultatẽ, an capiat monaſteria præſertim con-
ſiſtorialia, Tiberius non ſe fundat ſuper hac diſpenſatio-
ne, ſed ſuper ea quam habet in prouiſione. Hanc autem
3 produxit ſolum ad verificationem narratorum. Et † cum
ſuper gratia ſint expeditæ literæ, non ſunt neceſſario ex-
pediendæ ſuper diſpenſatione in eadem gratia contenta.

Non obſtat, quod malè ſit promotus ad clericatum,
cum non ſit facta mentio de Vicario eũ ordinante, quod
eſſet illegitimus, quia quando quis eſt diſpenſatus ſuper
defectu & non additur diſpenſatio diſpenſationi, ſed ſit
excluſio eios, ſuper quo fuit diſpenſatus, vt eſt in hoc ca-
ſu, in quo inſignitur clericali charactere is, qui ad ideſt di-
4 ſpenſatus, † tunc non eſt facienda mentio de huiuſmodi
defectu, vt per Gemin. in ca. 2. nu. 5, de fil. presbyter. in 6.
Ro. deciſ. 3. in antiq. eod. tit. cum aliis allegatis.

Nec ſecundum Dominos obſtat regula, quod diſpen-
ſationes non ſuffragentur literis non expeditis, quia pla-
cuerunt ambæ diſpoſitiones datæ pro parte Tiberij, quod
5 videlicet illæ † non requirantur, vbi de ſpolio agitur, &
quod ea regula habeat ſolum locum in diſpoſitionibus,
quæ per expeditiones ſolent limitari ex allegatis. Sicuti
non obſtat, quod clauſula non alias, &c. non operetur in
fauorem illius, qui ſciẽs defectum tacuit, quia de hoc ha-
buit Tiberius probabile dubium, vt conſtat ſecundũ Do-
minos ex difficultate, quam in Rota habuit hæc materia,
& ignorantia iuris præſertim tam dubij excuſat ſaltem,
vbi quis tractat de damno euitando, ex allegatis. Et cum
ſtante dicta clauſula, nec alias, &c. ius nunquam fuerit ab-
dicatum à Tiberio, non poreſt negari decretum Concilij
loquentis in futurum, & non annullans prouiſiones iam
factas. Fuit tamen dictum, quod ſi Illuſtriſſ. D. Cardinalis
velit ſuper his de nouo audiri, audiatur, quia pro eius par-
te fuit multum debiliter informatum, & etiam nonnulli
ex Dominis, qui non viderant, non dederunt vota.

ALDOBRANDINI.

Veronen. monaſterij Sancti Zenonis, Veneris
18. Martij, 1575.

SVMMARIA.

1 Ceſſio litis & cauſſæ non venit, nec iurium, ratione mixturæ, appellatione ceſſionis res, vel plurium rerum ſimpliciter facta, & de ratione vide num. 6.
Imo nec etiam in materia odioſa.

2 Appellari ab interlocutoria poteſt, quando grauamen eſt ita coniunctum cum negotio principali, quod ab eo ſeparari non poteſt.

3 Diſpenſatio vnius facta ad duo beneficia curata, dicitur eſſe inſeparabilis.

4 Statutum prohibens dici de nullitate poſt annum, non habet locum in nullitate annexa ſpolio.

5 Diſpoſitio de ſimplici loquens ratione mixturæ ceſſat in pluribus vnitis ſimplicibus, vel in eorum aliquo, cui adiuncta ſit aliqua qualitas, quæ faciat ceſſare rationem diſponendi in ſimplici.

6 Fraus quæcunque, & litium oriendarum, & protelandarum occaſio in qualibet reſignatione debet remoueri.

7 Reſignatio etiam beneficiorum pacifice poſſeſſorum comprehenditur in Clem. de reſignat.

8 Ratione ceſſante propter quam forma eſt introducta, non ceſſat formæ obſeruatio.

9 Ceſſio litis & cauſſæ quando ceditur iuri, dicitur quodammodo expreſſio eius, quod tacitè ineſt.

10 Dictiones, omnia, & ſingula, vniuerſaliter ſunt intelligendæ.

11 Clem. de reſign. loquitur etiam de conſenſibus Cardinalium, qui à notariis admittuntur.

12 Schedula conſenſus data Notario cameræ Apoſtolicæ tollit omnem ſuſpicionem, ſed contrarium videtur, num. ſequ.

13 Fraudes conſideratæ in Clem. de reſign. cõprehendunt etiam notarios cameræ Apoſtolicæ.

14 Conſenſus præſtari dicitur in reſignationibus, quando ſchedula peruenit ad manus Notarij, cum termino tamen ſibi impoſito annotandi conſenſum prædictum, num. 15. & 16.

15 Præceptum affirmatiuum ignorantem non ligat.

16 Conſtitutio Clem. de reſign. loquitur de conſenſibus, qui ad manus Notarij perueniunt.

DECISIO CCXV.

DOmini quoad primam prætenſionem, quod Cle-
mentina non intrat in ceſſione litis & cauſſæ & iu-
ris, inclinabant cõtra Illuſtriſſ. D. Cardinalem Comendo-
num. Stante enim reſolutione alias in hac cauſſa facta,
quod tot ſint ceſſiones, quot ſunt res, quibus in ſchedula
Illuſtriſſ. D. Cardinalis Farneſij ceditur, quomodolibet,
ex dictis ceſſionibus de per ſe † iudicatur, & cõſequenter 1
talis mixtura non habetur in conſideratione, Ruin. poſt
alios conſ. 41. nu. 5. lib. 3. Quod procedit etiam in materia
odioſa, l. ſi ita ff. de ininſt. rup. teſtam. Soc. in l. 1. nu. 6. ff. de
verb. oblig. Corn. conſil. 66. nu. 5. lib. 1.

Non obſtat, quod regula de non appellando ante diſ-
finitiuam non habeat locum, quando † appellatur ab in- 2
terlocutoria, & vna cum dicta appellatione committitur
negotium principale, vt per Sarnen. de impetran. benefic.
per obit. famil. Card. q. 15. propè fi. Quia commiſſo nego-
tio principali videtur inſeparabilis cõmiſſio grauaminis
à dicta commiſſione negotij principalis, cum intentio
committentis ſit circa commiſſa nõ diuidere iuriſdictio-
nem & cauſſæ cõtinentias, ſicut etiã in deciſ. Caſſiad. 35.
ſuper reg. videtur diſpenſatio inſeparabilis à prouiſione,
quia † ſi Papa confert curatum habenti aliud curatum, & 3
vult quod prouiſus ambo retineat, non poteſt ſeparari à
tali prouiſione diſpenſatio. Et idem dicebant in terminis
ſtatuti vrbis prohibentis dicere de nullitate ſententiæ
poſt annum, quod non habet locum, quando † nulli- 4
tas eſt annexa cum ſpolio: nam ſpolium & nullitas in eo
caſu ſunt inſeparabilia, quia ſpolium cauſſatur à nullita-
te. Aliqui tamen circa hoc cõtrarium tenebant, quia Ro-
ta hanc materiam mixturæ, vt ipſi dicebant, non eſt ſolita
ita ſubtiliter practicare, vt per Sarnen. & Caſſad. ſupra al-
legatos.

Secundò, quia vnitis pluribus ſimplicibus, vel alicui
ſimplici adiuncta aliqua qualitate, quæ faciat ceſſare ra-
tionem diſponendi in ſimplici, † tunc indiſtinctè ratio- 5
ne huius mixturæ ceſſat diſpoſitio de ſimplici loquens.
Aretin. in d. l. ſecunda, num. 4. de verborum obligat. Gal-
liaula nume. 22. Bologn. nume. 37. 38. & 177. Vnde ſecun-
dum ipſos, cum ratio ita diſponendi in ceſſione iuris fue-
rit, ne lites fiant immortales, vt legitur in Clementina,
ſi huic ceſſioni iuris adiungatur ceſſio litis, adiungetur
conſequenter quædam alia qualitas vel aliud ſimplex,
quod facit ceſſare rationem diſponendi in ſimplici ceſ-
ſione iuris. Ad quod tamen reſpondebatur per tenen-
tes contrariam partem, quod à Iulio, Leone, & Clemen-
te, qui hanc conſtitutionem ediderunt & extenderunt,
non † fuit ſolum habita ratio protelationis litium, ſed 6
quarumcunque fraudum, quæ circa huiuſmodi reſi-
gnationes adhiberi poſſint, quas omnes præcidere vo-
luerunt, vt conſtare dicebant ex illis verbis, quæ fie-
bant, vt in dictis libris, nec fuit habita ſolum conſide-
ratio

3 clauſularum. Nam † quicquid dicunt Salyc. in l. quoties.
C. de fideicommiſſ. Bartol. & Imol. in l. ſemel mora. ff. ſo-
luto matri. cum alijs per eum allegatis. Contraria opin.
eſt magis recepta, vt per Alex. in eadem l. ſemel. mora. Ri-
min. in d. l. cum proponas, la 2. col. penul. & fin. C. de pact.
4 & conſ. 22. lib. 1. Quando † enim partes volunt, quod hæ
clauſulæ proſint etiam contrauenienti, exprimere debēt,
vt bene animaduertit Pract. Pap. in forma libel. ad com-
promiſſum. §. parti attendenti, nu. 6. Nec text. in l. Labeo.
§. fin. ff. de arbit. facit cōtrarium, cum ſolum probet, quod
pœna ex partium cōuentione, non tantum ſemel, ſed plu-
ries committitur. Et quamuis Doct. pro parte mulierum
allegati non loquantur expreſſe, quando omnes hæ clau-
ſulæ ſimul iunctę ſunt, tamē ſi ſingulæ de per ſe hanc ha-
bent interpretationem, eandem etiam habebunt ſimul
iunctæ, cum ſemper vigeat eadē ratio ita interpretandi.

Nec ſunt propterea ſuperfluæ, nam in primis clauſu-
la, toties quoties, facit vt non ſolum ſemel, ſed pluries
committatur pœna, ſi pluries fuerit contrauentum, vt
per Rimin. in d. l. cum proponas. la 2. Dictio, *ſemper*, tollit
5 illam dubitationem, † quod clauſula, toties quoties, non
reſtringatur ad binam contrauentionem, de quo contro-
uertunt Doct. vt per Tiraq. in §. hoc ſermone, nu. 49. Et in
omnem euentum dicebant non eſſe ſuperfluas, cum in-
telligantur ſemper, & in perpetuum ad fauorem tantum
obſeruantis, non autem contrauenientis, cui non eſt ve-
riſimile, quod contrahentes prouidere voluerint, cum
tota hæc diſpoſitio in eius odium, & pœnam ſit appoſita,
& nō eſt nouum, quod iſtæ dictiones à ſubiecta materia
recipiant interpretationem, l. 1. ff. pro ſoc.

Non enim mouebat Dominos, quod ex iſta interpre-
tatione fiat contra mentē contrahentium, qui bona no
luerunt deuenire ad fœminas, niſi deficientibus maſcu-
lis etiam ſpuriis, quia pariter dicebant eſſe contra men-
tem ipſorum, quod ad alienantem, & contrauenientem
deueniant. Dicebant etiam id non prouenire ex hac in-
terpretatione, ſed ex caſu, qui ita tulit, quod mulieres eſ-
ſent in poſſeſſione.

6 Nec etiam ſtipulatio † generalis, pro omnibus quo-
tum intereſt, quia intelligitur, pro omnibus obſeruanti-
bus quorū intereſt, gloſ. in d. l. qui fidem. de tranſact. Nec
in præſenti caſu eſt neceſſaria declaratio, quę tunc requi-
ritur, quando quis agit ad caducitatem, & reus conuen-
tus, qui contrauenit, poſſidet: ſed quando alius poſſidet,
& contraueniens agit, poteſt repelli abſque alia declara-
tione, ex reg. §. offerri. l. Iulianus.

Non obſtat, quod qualitas requiſita à contrahentibus,
non inſit his mulieribus, licet ſint heredes Berardi, me-
diis perſonis Io. Pauli, & Pauli Petri. Quia obiectio pro-
cederet fortaſſe, ſi mulieres agerent ex iſta conuentione.
Sed cum Lucas agat ex hoc pacto, poſſunt mulieres con-
uentæ fundando ſe in ipſarum poſſeſſione, de hac inobe-
dientia opponere, quia ad eam opponendam non eſt ne-
ceſſaria qualitas maſculinitatis.

ALDOBRANDINI.

Nullius iuriſdictionis de Stepa. Die 15. Nouem-
bris. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, quorum tenores, operatur effectum etiam in gratia
ad poſtulationem partis conceſſa.*

DECISIO CCXIII.

DOmini reiecerūt omnes ſubreptiones allegatas pro
parte Prioris, excepta illa, an ex quo in literis Cle-
mentis narratur facultas alienandi iuriſdictionem, &
poſtea ſubiicitur, quod Sereniſ. Principiſſa alienauit iu-
riſdictionem eccleſiaſticam, in ſequendo tenorem Bullæ
Clementis Papæ, intelligere & exiſtimare potuerit, fuiſſe
à Clemente conceſſam facultatem alienandi huiuſmo-
di iuriſditionem eccleſiaſticam. Et qui de hoc dubita-
bant, ea ratione dubitabant, quia cum in hoc caſu agatur
de præiudicio tertij, Papa non mandat recompenſam Prio-
ri, nec etiam eius conſenſum requirit. Quod tamen in
eadem Bulla facit in omnibus aliis caſibus, in quibus agi-
tur de præiudicio tertij. Nonnulli tamen ex Dominis ad
hoc reſpondebant, quod Papa non ſe firmauit ſuper hac
narratiua, nec narratur ſolum, quod Principiſſa alienauit
hanc iuriſdictionem inſequendo tenorem præfatarum
literarum, ſed quod alienauit huiuſmodi oppida. Vnde
narratiua verificatur quoad oppida. Et licet in aliqua
parte huius vniuerſitatis alienatæ fuerit exceſſum, tamen
Papa id non habuit in conſideratione, ex quo voluit con-
firmare hanc alienationem, etiam quod eſſet exceſſum
in forma & quantite. Quod tanto facilius in iſto caſu
procedit, ex quo in bulla adeſt clauſula, quorum tenores,
† & nihil narratur, quod contrarietur literis Clementis, 1
quæ clauſula operatur effectum ſuum etiam in gratia
ad poſtulationem partis conceſſa, Caſſad. deciſ. 10. ſuper
reg.

Quoad præiudicium dicebant, illud à Papa non fuiſ-
ſe habitum in conſideratione in hoc particulari, quia
diſmembrat & applicat hanc iuriſditionem ſibi, datque
Epiſcopis ad hunc effectum, & quod iuriſdictio ad mi-
litiam, Præceptorem, Priorem & conuentum, vel ad
quemcunque alium pertineat, ex quo deprehenditur,
quod Papa non habuit in conſideratione hoc præiudi-
cium, Caſſad. de priuil. deciſ. 1. Et quamuis narretur poſ-
ſeſſio centuriorum & coronæ regiæ, horum omnium ta-
men dixerunt Domini hoc non referre, quia hæc eſt nar-
ratiua, quæ potius debuit retrahere Pontificem ad con-
cedendum, cum narretur quædam laicalis intruſio in iu-
riſdictione eccleſiaſtica, & conſequenter nō verificanda,
Ægid. deciſ. 4. Sicuti non obſtat, fuiſſe narratum, quod
Principiſſa diſmembrauit hanc iuriſdictionem. Quia hoc
verificatur ex inſtrumento venditionis, & ſic narratiua,
quę ſonat in factum, de facto etiam verificatur. Et quam-
uis non narretur poſſeſſio Prioris, hoc non fuit neceſſa-
rium, cum Papa omnino præiudicare voluerit obtinenti
huiuſmodi iuriſditionem quicunque ille fuerit.

ALDOBRANDINI.

Claramonten. monaſterij. Mercurij 20.
Octobris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Regula, quod ſpoliatus ante omnia ſit reſtituendus, non pro-
cedit in illegitimo, & incapace.*

2 *Confeſſio qualificata videtur habere præſumptionem iuris
contra ſe, niſi qualitas illa probetur.*

3 *Literæ expeditæ ſuper gratia non ſunt neceſſario expedien-
dæ ſuper diſpenſatione in eadem gratia contenta.*

4 *Diſpenſatio ſi eſt facta ſuper defectu, & non additur diſpen-
ſatio diſpenſationi, ſed ſit excluſio eius ſuper quo fuit di-
ſpenſatum, tunc non eſt facienda mentio de talis defectu.*

5 *Diſpenſationes non requiruntur vbi de ſpolio agitur, ſecus in
his quæ per expeditiones ſolent limitari*

DECISIO CCXIV.

FVit tentum, Tiberium eſſe reſtituendum, cum habe-
at regulam pro ſe, quod ſpoliatus ante omnia reſtitui
debet. Nec obſtat, quod talis regula non procedat † in il- 1
legitimo & incapace, vt eſt Tiberius. ad not. in c. conſtitu-
tus, de fil. preſbyter. Quia omiſſo, quod de iſta illegitimi-
tate non cōſtat in actis per confeſſionem Tiberij, de qua
in Bulla, quæ confeſſio cum nō ſit ſimplex, ſed cum qua-
litate, quod eſt ſufficienter diſpenſatus, probat: & pro-
pterea ſecundum Dominos non videtur poſſe ſcindi, ad
not. per Bart. in l. Aurelius. §. idē quæſiuit. ff. de libert. le-
ga. quod tamen poſſet habere difficultatē, quia † talis cō- 2
feſſio videtur habere præſumptionē iuris contra ſe, cum
diſpen

diſpenſatio non præſumatur: dicebant tamen Domini
conſtare de diſpenſatiooe ex Apoſtolica prouiſiooe mo-
naſterij ad faootem eiuſdem Tiberij, vt conſtat ex lectura
dictæ prouiſionis.

Et quamuis in ea narretur diſpenſatio ab eodem Ti-
berio obtenta, cum eſſet in 12. anno, tamen, vltra quod
gratia in ſpolio non eſt iuſtificanda in actis, licet poſſit
habere difficultaté, an capiat monaſteria præſertim con-
ſiſtorialia, Tiberius non ſe fundat ſuper hac diſpenſatio-
ne, ſed ſuper ea quam habet in prouiſione. Hanc autem
producit ſolum ad verificationem narratorum. Et † cum
3 ſuper gratia ſint expeditæ literæ, non ſunt neceſſario ex-
pediendæ ſuper diſpenſatione in eadem gratia cootenta.

Non obſtat, quod malè ſit promotus ad clericatum,
cum non ſit facta mentio de Vicario cũ ordinante, quod
eſſet illegitimus, quia quando quis eſt diſpenſatus ſuper
defectu & non additur diſpenſatio diſpenſationi, ſed fit
excluſio eius, ſuper quo fuit diſpenſatus, vt eſt in hoc ca-
ſu, in quo inſignitur clericali charactere is, qui ad ideſt di-
ſpenſatus, † tunc non eſt facienda mentio de huiuſmodi
4 defectu, vt per Gemin. in ca.2.nu.5, de fil. presbyter. in 6.
Ro. deciſ. 3. in antiq. eod. tit. cum aliis allegatis.

Nec ſecundum Dominos obſtat regula, quod diſpen-
ſationes non ſuffragentur literis non expeditis, quia pla-
cuerunt ambæ diſpoſitiones datæ pro parte Tiberij, quod
videlicet illæ † non requirantur, vbi de ſpolio agitur, &
5 quod ea regula habeat ſolum locum in diſpoſitionibus,
quæ per expeditiones ſolent limitari ex allegatis. Sicuti
non obſtat, quod clauſula non alias, &c. non operetur io
fauorem illius, qui ſciẽs defectum tacuit, quia de hoc ha-
buit Tiberius probabile dubium, vt conſtat ſecundũ Do-
minos ex difficultate, quam in Rota habuit hæc materia,
& ignorantia iuris præſertim tam dubij excuſat ſaltem,
vbi quis tractat de damno euitando, ex allegatis. Et cum
ſtante dicta clauſula, nec alias, &c. ios nunquam fuerit ab-
dicatum à Tiberio, non poteſt negari decretum Concilij
loquentis in futurum, & non annullans prouiſiones iam
factas. Fuit tamen dictum, quod ſi Illuſtriſſ. D. Cardinalis
velit ſuper his de nouo audiri, audiatur, quia pro eius par-
te fuit multum debiliter informatum, & etiam nonnulli
ex Dominis, qui non viderant, non dederunt vota.

ALDOBRANDINI.

Veronen. monaſterij Sancti Zenonis. Veneris
18. Martij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Ceſſio litis & cauſſæ non venit, nec iurium, ratione mixturæ, appellatione ceſſionis rei, vel plurium rerum ſimpliciter factæ, & de ratione vide num. 6.*
Imo nec etiam in materia odioſa.
2 *Appellari ab interlocutoria poteſt, quando grauamen eſt ita coniunctum cum negotio principali, quod ab eo ſeparari non poteſt.*
3 *Diſpenſatio vnice facta ad duo beneficia curata, dicitur eſſe inſeparabilis.*
4 *Statutum prohibens dici de nullitate poſt annum, non habet locum in nullitate annexa ſpolio.*
5 *Diſpoſitio de ſimplici loquens ratione mixturæ ceſſat in pluribus vnitis ſimplicibus, vel in eorum aliquo, cui adiuncta ſit aliqua qualitas, quæ faciat ceſſare rationem diſponendi in ſimplici.*
6 *Fraus quæcunque, & litium oriendarum, & protelandarum occaſio in qualibet reſignatione debet remoueri,*
7 *Reſignatio etiam beneficiorum pacifice poſſeſſorum comprehenditur in Clem. de reſignat.*
8 *Ratione ceſſante propter quam forma eſt introducta, non ceſſat formæ obſeruatio.*
9 *Ceſſio litis & cauſſa quando ceditur iuri, dicitur quodammodo expreſſio eius, quod tacitè ineſt.*
10 *Dictiones, omnia, & ſingula, vniuerſaliter ſunt intelligenda.*
11 *Clem. de reſign. loquitur etiam de conſenſibus Cardinalium, qui à notariis admittuntur.*
12 *Schedula conſenſus data Notario cameræ Apoſtolicæ tollit omnem ſuſpicionem, ſed contrarium videtur, num. ſequ.*
13 *Fraudes conſideratæ in Clem. de reſign. cõprehendunt etiam notarios cameræ Apoſtolicæ.*
14 *Conſenſus præſtari dicitur in reſignationibus, quando ſchedula peruenit ad manus Notarij, cum termino tamen ſibi impoſito annotandi conſenſum prædictum, num. 15. & 16.*
15 *Præceptum affirmatiuum ignorantem non ligat.*
16 *Conſtitutio Clem. de reſign. loquitur de conſenſibus, qui ad manus Notarij perueniunt.*

DECISIO CCXV.

DOmini quoad primam prætenſionem, quod Cle-
mentina non intrat in ceſſione litis & cauſſæ & iu-
ris, inclinabant cõtra Illuſtriſſ. D. Cardinalem Commendo-
num. Stante enim reſolutione alias in hac cauſſa facta,
quod tot ſint ceſſiones, quot ſunt res, quibus in ſchedula
Illuſtriſſ. D. Cardinalis Farneſij ceditur, quomodolibet,
ex dictis ceſſionibus de per ſe † iudicatur, & cõſequenter 1
talis mixtura non habetur in conſideratione, Ruin. poſt
alios conſ. 41. nu. 5. lib. 3. Quod procedit etiam in materia
odioſa, l. ſi ita ff. de inioſt. rup. teſtam. Soc. in l. 2. nu. 6. ff. de
verb. oblig. Corn. conſil. 66. nu. 5. lib. 1.

Non obſtat, quod regula de non appellando ante diſ-
finitiuam non habeat locum, quando † appellatur ab in- 2
terlocutoria, & vna cum dicta appellatione committitur
negotium principale, vt per Sarnen. de impetran. beneſic.
per obit. famil. Card, q. 15. propè fi. Quia commiſſo nego-
tio principali videtur inſeparabilis cõmiſſio grauaminis
à dicta commiſſione negotij principalis, cum intentio
committentis ſit circa commiſſa nõ diuidere iuriſdictio-
nem & cauſſæ cõtinentias, ſicut etiã in deciſ. Caſſiad. 35.
ſuper reg. videtur diſpenſatio inſeparabilis à prouiſione,
quia † ſi Papa confert curatum habenti aliud curatum, & 3
vult quod prouiſus ambo retineat, non poteſt ſeparari à
tali prouiſione diſpenſatio. Et idem dicebant in terminis
ſtatuti vrbis prohibentis dicere de nullitate ſententiæ
poſt annum, quod non habet locum, quando † nulli- 4
tas eſt annexa cum ſpolio: nam ſpolium & nullitas in eo
caſu ſunt inſeparabilia, quia ſpolium cauſſatur à nullita-
te. Aliqui tamen circa hoc cõtrarium tenebant, quia Ro-
ta hanc materiam mixturæ, vt ipſi dicebant, non eſt ſolita
ita ſubtiliter practicare, vt per Sarnen. & Caſſad. ſupra al-
legatos.

Secundò, quia vnitis pluribus ſimplicibus, vel alicui
ſimplici adiuncta aliqua qualitate, quæ faciat ceſſare ra-
tionem diſponendi in ſimplici, † tunc indiſtinctè ratio- 5
ne huius mixturæ ceſſat diſpoſitio de ſimplici loquens.
Aretin. in d. l. ſecunda, num. 4. de verborum obligat. Gal-
liaula nume. 22. Bologn. nume. 37. 38. & 177. Vnde ſecun-
dum ipſos, cum ratio ita diſponendi in ceſſione iuris fue-
rit, ne lites fiant immortales, vt legitur in Clementina,
ſi huic ceſſioni iuris adiungatur ceſſio litis, adiungetur
conſequenter quædam alia qualitas vel aliud ſimplex,
quod facit ceſſare rationem diſponendi in ſimplici ceſ-
ſione iuris. Ad quod tamen reſpondebatur per tenen-
tes contrariam partem, quod à Iulio, Leone, & Clemen-
te, qui hanc conſtitutionem ediderunt & extenderunt,
non † fuit ſolum habita ratio protelationis litium, ſed 6
quarumcunque fraudum, quæ circa huiuſmodi reſi-
gnationes adhiberi poſſint, quas omnes præcidere vo-
luerunt, vt conſtare dicebant ex illis verbis, quæ fie-
bant, vt in dictis libris, nec fuit habita ſolum conſide-
ratio

Digitized by Google

ratio ad præiudicium collitigantis, ſed etiam ceterorum
7 per obitum impetrantium: habet enim † locum conſtitutio etiam in reſignatione beneficiorum pacifice poſſeſſorum.

Et quãuis in iſto particulari caſu ceſſaret omnis fraus, tamen dicebant, quod cum hæc conſtitutio ſtante decreto irritante, det formam circa huiuſmodi extenſionem, Felyn.in c.cum dilecta, in 5.ſig. de reſi. Iaſ.in l.1.n.14.ff.de
8 liber.& poſthum.ceſſante † ratione, propter quam forma fuit introducta, non propterea ceſſar formæ obſeruatio, Aret.in l.2.colum.5.verſicul.tu autem aduerte.vbi de cõmuni teſtatur.ff.de vulg. & pupil. Tiraquel. ceſſ. cauſſ.limit.37.maximè, quia licet ſit maiur ratio in vno quã in alio ex ſimplicibus, per hoc non tollitur, quin mixtũ comprehendatur ſub diſpoſitione de ſimplici loquente, Grat. conſil. 134.nu.57.lib.1.

Idque tanto magis ponderando illa verba vniuerſalia, in quaſcunque ceſſiones, reſignationes, vnionum diſſolutiones, & alias actiones, quæ omnia comprehendere
9 videntur, præſertim, quia † ceſſio liris & cauſſæ, quando cedituriuri, dicitur quodammodo expreſſio eius, quod tacite ineſt, argumento eorum quæ tradit Imol.in c.veniens, de renuntia.

Quo vero ad prætenſionem, quod conſenſus eſſet extenſus eadem die, qua fuit exhibita ſchedula notario, Domini non fuerunt concordes: nonnulli enim dicebant Clem.intrare hoc non obſtante, quia ea loquitur ſecundum eos non ſolum generaliter, ſed vniuerſaliter in o-
10 mnibus & ſingulis conſenſibus, quæ † dictiones nihil excludunt, imo potius omnes conſenſus etiam cum ſuis qualitatibus includere videntur, Gloſ.in verbo, omnia & ſingula, in cap.vt circa, de electio.in 6.vbi Franc.nume.8. conſiderando præſertim illa verba, *etiam alibi ſcriptis*, quæ in hoc conſenſu alibi ſcripto verificari poſſunt: & rurſus, *quomodolibet etiam tacite præſtitis, & mente retentis & geſtis*, quę videntur comprehendere quoſcunque conſenſus, quocunque modo, ſiue coram Notario cameræ vel cancelariæ, ſiue alibi præſtitis, iungendo maximè, cum iſtis verbis verba præcedentia extenſionis Leonis, ibi, *quas per eos admiti, ſeu fieri contingat*, quæ cum nõ ſit dubiũ, quod intelligantur de conſenſibus præſtitis ſuper reſignationibus, demonſtrant ſecundum ita tenentes,
11 quod † Clement. loquitur etiam de conſenſibus Cardinales qui à notatiis admittuntur, maximè quia etiam in iſtis non videtur omniuo ceſſare occaſio fraudis. Nam Cardinales poſſent, ſi vellent, occultare ſchedulam vel dare eam alicui Notario, qui non eſſet Notarius cameræ vel cancellariæ, qui Notarius eam occultare teneretur, vt poſtea quando ſibi videretur, eam porrigere poſſet Notario camære vel cancellariæ, qui conſenſum prædictum extenderet, & ita beneficia in pluribus perſonis retineri, cui tamen faciendi conſtitutio ob-
12 uiare voluit. Et hoc ſecundum aliquos non † poteſt habere difficultatem in hoc caſu, ex quo præſupponebant, ſchedulam datam fuiſſe per Illuſtriſſ.Do. Cardinalem Farneſium Notario cameræ, per quam conſignationem prædictus Illuſtriſſ. D. Cardinalis tunc videtur feciſſe totum illud, quod in eo fuit, & conſequenter reuera tunc etiam cenſeri poſſe videtur. Et propterea ſi qua culpa adeſt, eam dicebant parti imputandam eſſe, quæ prius non curauit afferri ſchedulam Notario, quæ omnia dicebant circumſcripto ſtylo, de quo particulariter voluiſſent videre.

Aliqui in contrarium tenebant. Et mouebantur, quia
13 in primis † Clementina condita fuit ad obuiandum fraudibus, vt ex illius procemio & diſpoſitione clare apparet. Item conſiderabant, quod conſtitutio Iulij à Clemente relata, loquebatur tantum de fraudibus, quæ fiebant à Notariis cameræ, Leo vero poſtea locutus fuit de Notariis cameræ & cancellariæ. Vnde ex his & ex tota lectura iſtius conſtitutionis inferebant, quod ea loquitur cum Notariis, & de conſenſibus, qui coram Notariis præſtantur.

Secundo mouebantur propter illa verba, à die præſentationis eorundem conſenſuum, tunc enim † re vera 14
ſecundum eos præſtatur conſenſus, quando ſchedula peruenit ad manus Notarij, quia adhunc finem eſt facta, ſicuti quando Dominus conſtituit procuratorem ad conſentiendum, hoc ipſo ſaltem conſentire videatur, l.Paulus per procuratorem.ff.de acquirend. hered. In quo tacito conſenſu etiam ſi diſponeret Clementina, ſequeretur, quod iſte conſenſus non poſſet annutari poſt quindecim dies à die datæ ſchedulæ, quod tamen abſurdum eſſe ita tenentibus videbatur. Quam opinionem comprobabant, quia hæc conſtitutio videtur habere reſpectum ad annotationem conſenſus, qui fieri debet per Notarios, qui dum dobebant conſenſus annotare in libris, alibi annotabant: & propterea vult, quod in prædictis libris cameræ intra illud tempus ſcribantur & annotentur, vt apparet ex conſtitutione Iulij, ibi, *hæc in ordinariis & authenticis libris ſupplicationum adnotabant*, &ibi, *aliter quam in dictis libris annotatus*, &ibi, *niſi prius in libris authenticis adnotati fuiſſent*. Et in conſtitutione Leonis ibi, *& poſt modum de die, qua reſignationes à tergo ſupplicationum adnotata fuerant*, & rurſus ibi, *in libris authenticis adnotatur*, & ibi, *qui in libris prædictis infra tempora prædicta in poſterum non adnotentur*, & in aliis locis, vt ex lectura prædictæ conſtitutionis liquet. Et hæc interpretatio ſecundum eos ſine aliqua difficultate procedit, ex quo † huiuſmodi conſtitutio 15
loquitur affirmatiue, mandando Notariis, quod infra terminum ibi ſtatutum huiuſmodi conſenſus à die præſtationis eorundem adnotent, quod affirmatiuum præceptum nullo modo poteſt ligare eum Notarium, ad cuius manus & notitiam non peruenit.

Nec eis placebat reſponſio data, quod Notarius priuatus exiſtat, ex eo, quia male facit extendendo conſenſum poſt lapſos 15. dies, quia pœna excommunicationis imponitur tranſgreſſori præcepti affirmatiui. Mandatur enim Notariis, quod ſub pœna excommunicationis infra illud tempus conſenſum adnotent. Dum igitur hoc affirmatiuum præceptum neceſſario ſit intelligendum de his conſenſibus, qui ad manus Notarij peruenerunt, neceſſario † etiam ſecundum eos ſequitur, quod 16
de illis tota conſtitutio loquatur, maximè, quia per dictam conſtitutionem præfigitur terminus ad adnotandum conſenſus, de quibus Notarij ligantur, & conſenſus ab ipſis admiſſos. Sicut ergo in primu conſenſu, de quo rogatur Notarius, terminus non currit niſi à die rogitus conſenſus, vt dictum eſt, ita in ſecundo currere non debet, niſi à die rogitus talis admiſſionis, vt ambo determinabilia æqualiter determinentur. Quæ omnia adhuc ea ratione comprobabant, quia hæc conſtitutio non annullat ceſſionem ad conſenſum, adeo vt alius conſenſus præſtari poſſit, Creſcent.ſuper regul. Cum igitur ſcriptura hæc ſemper loquatur, l. Arriani. C. de hæret.& voluntas ſemper durare præſumitur, c.maiores, de bap. quando ſcripiura hæc Notario præſentarur, iterum præſtatur conſenſus. Et proprerea ſtantibus iis difficultatibus Dominis multum placuiſſet videre ſtylum, ex quo ſtylo putabant huiuſmodi conſtitutionem interpretari poſſe.

ALDOBRANDINI.

Claramonten. monaſterij. Lunæ, 22. Iunij. 1573.

SVMMARIVM.

1 *Reſtitutio ſpolij non eſt facienda, quando poſſeſſio eſt fundata in ea cauſſa, ſuper qua litigatur, & ſpoliatus eſt actor: alias ſecus.*

DECISIO CCXVI.

DOmini cooncluſerunt, quod ſi dubium intelligitur,
an dictus Tiberius ſit reſtituẽdus ad monaſterium,
antequam expediatur cauſſa ſuper nullitate penſionis, &
1 tunc Cardinalis non tenetur reſtituere, quia † cauſſa nul-
litatis eſt præiudicialis huic cauſſæ reſtitutionis, in qua
Tiberius eſt actor, & non poteſt ſe fundare in nullitate
penſionis, quam ipſe impugnat, donec ſuccubuerit in iſta
impugnatione, c. ex eo, de regulis iuris, in ſexto, Feli. in ca.
capitulum, de reſcript. Et ita fuit ordinatum, quod cauſſa
nullitatis expediretur, & fuit tentum in cauſſa Cæſarau-
guſt. coram Decano. Si verò intelligitur dubium ad effe-
ctum iſtius iudicij reſtitutionis, in quo Tiberius agit, &
petit ſibi reſtitui Monaſterium, quod reſignauit, cum
clauſula, *non alias, aliter, nec alio modo.* Et iſto reſpectu vi-
dendum eſt, an obſtet ſibi notorius defectus reſultans ex
confeſſione ipſius Tiberij, quod ſcilicet ſit illegitimus, vt
in capi. conſtitutus, de filiis presbyteror. vbi Innocentius.

ALDOBRANDINI.

Pharen. penſionis. Lunæ 21. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Modus prouidendi per adminiſtrationem non eſt maior, nec dignior modo prouidendi in titulum, imo inferior.*
2 *Clauſula, & alias, non poteſt importare maiora expreſſis, & num. 7.*
3 *Penſio dicitur eſſe materia odioſa, & tanto magis quanto eſt in quota.*
4 *Adminiſtratio epiſcopatus conceſſa, intelligitur etiam de ſimili adminiſtratione eccleſiæ Cathedralis, & numero 5.*
6 *Cathedrales ſunt ſpeciali nota digna, & non veniunt in generali diſpenſatione.*

DECISIO CCXVII.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, ſub verbis, de
quibus in dubio, non comprehendi adminiſtratio-
nem reſpectu Cathedralium eccleſiarum, ſed benè com-
prehendi adminiſtrationem reſpectu aliorum beneficio-
rum. Ratio quare comprehendatur adminiſtratio reſpe-
1 ctu aliorum beneficiorum, eſt, quia modus † prouidendi
per adminiſtrationem non eſt maior, nec dignior modus,
quam ſit prouiſio in titulum, imò inferior, quia & com-
menda & adminiſtratio, & vniones, ſpeciales, & ſimiles
modi non ſunt, niſi quædam palleatæ diſpenſationes ad
euadendã incompatibilitatem ratione tituli. Et hoc pro-
babant ex extrauaganti & ſuppletione Abb. in cap. cum
nobis, & cap. querelã, in vltimo notab. de electio. Et pro-
pterea ceſſant, quæ deducuntur ab informantibus pro Il-
2 luſtriſſimo Domino Cardinali, quod † clauſula, *& alias,*
non poteſt importare maiora expreſſis, quia iſte modus
reſpectu eorum, quæ in ſchedula comprehenduntur, non
dicitur maior aliis modis expreſſis.

Quod verò non comprehendatur adminiſtratio re-
ſpectu Cathedralium (quod tamen maior pars Domino-
rum voluiſſet videre particulariter, ex quo informantes
pro parte heredum id petebant, & ſuper eo dicebant par-
ticulariter ſe velle informare) fuit duplex ratio. Alioqui
enim ex Dominis moti fuerant propter odium huius ma-
teriæ, quæ dicitur odioſa pluribus reſpectibus, tum, quia
3 † eſt penſio, & penſio in quota, quæ odium auget, & quia
eſt diſpenſatio, in qua materia verba ſtrictè intelligun-
tur, nec ſit extenſio etiam ad maiora ex alias allegatis in
alia poſitione. Et pro hac parte cum hæc materia etiam
plurimum pendeat a ſtylo, fuerunt addita duo notabilia
Cancellariæ in verbo, *diſpenſatio,* maximè, quia ſupplica-
tio in conceſſione facta Cardinali Sancti Apollinaris, cui
concedebatur Epiſcopatus in adminiſtrationem, benè
cadebat, quod adminiſtratio expreſſa intelligeretur etiam
de adminiſtratione eccleſiæ Cathedralis, quia intellige-
batur de ſimili, cum † eccleſia Cathedralis ei daretur in 4
adminiſtrationem, & propterea etiam explicitè nomina-
ta fuit adminiſtratio, quæ ratio ceſſat in gratia facta Car-
dinali Piſano, quæ non poteſt intelligi de ſimili admini-
ſtratione eccleſiæ Cathedralis, quia nulla eccleſia Cathe-
dralis ſibi dabatur in adminiſtrationem. Nec obſtat, quod
dictio, *ſeu,* implicet, quia in contrarium eſt tetentis iiſdem
terminis, Dec. in l. petens, num. 10. C. de pact. Et pondera-
bant etiã pro hac conceſſione facta Cardinali de la Cue-
ua in illa Corduben. toties allegata, in qua explicitè dice-
batur, in titulum, commendam, ſeu ſimilem adminiſtra-
tionem, & ſic neceſſario intelligebatur de adminiſtratio-
ne Eccleſiæ Cathedralis, quia † cum ſibi in adminiſtra- 5
tionem daretur Eccleſia Sipontina, & eidem concedere-
tur retentio, cum omnibus aliis eccleſiis etiam, quæ in
titulum, commẽdam, aut ſimilem adminiſtrationem ob-
tineret, neceſſario veniebat adminiſtratio Cathedralis,
quæ dicebatur ſimilis illi adminiſtrationi, quæ ſibi con-
cedebatur de Eccleſia Sipontina, quod hic non concur-
rit. Et ita reſpondebant ad deciſionem factam in cauſſa
Corduben. Roman. conſ. 340. ſub nu. 4. Samen. ad reg. de
iud. ſecundum for. ſupp. q. 9. in princ. Ioan. Monach. in c.
4. §. quamquam, nu. 3. de præben. lib. 6. probatur in c. dile-
ctus, & c. 2. de præben.

Aliqui moti fuerunt, quia † Cathedrales ſunt ſpeciali 6
nota dignæ, & de eis fieri debet expreſſa mentio: alioquin
in generali diſpenſatione non comprehenduntur, ca. 2. &
ca. dilectus filius, de conceſſ. præben. c. quamuis, de præb.
in ſexto, cum aliis ſimiliter in præcedenti poſitione alle-
gatis. Et † propterea dicebant, clauſulã, & alias, non poſſe 7
importare maiora expreſſis, ex allegatis, quibus additus
fuit Alex. conſ. 119. nu. 6. & conſ. 204. num. 4. lib. 2. Aliqui
ambas rationes ſimul impugnabant, & addebant, quod
nec Cancellaria, nec Camera ſub illis verbis vnquam ex-
primeret adminiſtrationem reſpectu Cathedralium.

Nec obſtat, quod detur alius modus prouidendi, tum
quia imo dantur alij modi, vt per informantes pro Illu-
ſtriſſimo Domino Cardinali, tum etiã, quia etiam ſi com-
prehẽdatur adminiſtratio, id eſt, reſpectu expreſſorum in
gratia, vt ſunt monaſteria & alia inferiora beneficia, non
autem reſpectu Cathedralium eccleſiarum, quæ ſunt ſpe-
ciali nota dignæ, maximè in materia tam odioſa.

ALDOBRANDINI.

Bononien. 20000. Veneris 8. Iunij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Ignorantia vt excuſet, ſaltem debet eſſe probabilis.*
2 *Iuramentum tollit defectum ignorantiæ, & facit ſcientiam in genere ſaltem præſumi.*

DECISIO CCXVIII.

DOmini cõcluſerunt, Dominos de Beuilacquis non
poſſe impedire executionem ſub prætextu igno-
rantiæ, quia heredes Fauſtinæ fundatam habent inten-
tionem ſuper verbis inſtrumenti, quod eſt probatio pro-
bata. Vnde ſi Domini de Beuilacquis volunt ſe iuuare
ex ignorantia, debent † deducere ignorantiam probabi- 1
lem & excuſabilem, Bal. in l. prima, C. ad Macedon. Igno-
rantia autem ab ipſis allegata non videtur talis, vt afferat
excuſationem: & quod non ſit excuſabilis, ſecundum Do-
minos, demonſtrant infraſcripta. Sacrati enim teneban-
tur præſtare idoneos fideiuſſores coram Prætore Bono-
nienſi, cuius dicto ſtandum erat circa eorum idoneitates,
pro quibus tertio Octobris, 1549. Comes Hippolytus Be-

Digitized by Google

uilacqua mediante perſona Benſabini eius procuratoris,
cui dederat ad hoc ſufficiens mãdatum, fideiuſſit contra-
dicente marito Fauſtinæ illhinc ad nouem dies, & ſic 12.
Octobris, 1559. ſimiliter medio eiuſdẽ Benſabini haben-
tis ſufficiens mandatum, idem Hippolytus, & Comes An-
tonius eius frater ſe obligant ambo in ſolidum de nouo.
Ergo eſt ſignum, quod idẽ procurator certiorauerat eos
de recuſatione facta à marito Fauſtinæ. Non enim veri-
ſimile eſt, quod alium præſtitiſſent fideiuſſorem Sacrati,
niſi ſciuiſſent primam recuſationem. Et hæc ſine ſcientia
dictorum fratrum fideiuſſorum agi non potuerunt, ex
quo vnus frater ſe obligabat, & alter ſimul cum eo, qui
prius etiam fideiuſſerat, & cum etiam iſti fuerint 16. No-
uembris, 1559. recuſati tanquam non idonei à marito &
procuratore Fauſtinæ, qui agit ad cauſſam cum eodem
Bẽſabino procuratore, qui nomine dictorum fratrum fe-
cerat dictam obligationem, & tandem à Prætore Bono-
nien. fuit lata ſententia pro non idoneitate: non enim eſt
veriſimile, quod de his prædictus procurator prædictos
Dominos non certiorauerit. A dicta ſententia fuit appel-
latum & cauſſa tractata in Conſil. Ferrarien. vltra annum,
in quo conſilio fuit producta prædicta ſententia Præto-
ris Bononien. & ſæpius allegata, & Sacrati ipſam impu-
gnarunt, & Fauſtina, vt iuſtam tuebatur, & tandem fue-
runt omnia commiſſa Vicario Ferrarien. qui mandauit
exſequi prædictam ſententiam Conſilij Ferrarien. non
obſtantibus oppoſitis pro parte Fauſtinæ, quæ ſententia
fuit intimata Dominis de Beuilacquis, qui illhinc ad ſe-
ptem dies obtulerunt marito ſeparatos adimplere omnia
pro eorum parte promiſſa. Vnde cum ſententia Bono-
nien. eſſet producta in actis, & pro parte Fauſtinæ ſepiùs
allegata, & cum ſententia Vicarij mandet exſequi prædi-
ctam ſententiam Conſilij Ferrarien. non obſtantibus al-
legatis pro parte Fauſtinæ, quæ fundabantur in prædicta
ſententia Prætoris Bononien. & cum idem eſſet Notarius
cauſſæ coram Vicario, qui erat in Conſilio, fuerunt in
ſupina ignorantia Domini de Beuilacquis, videntes ſibi
intimari dictam ſententiam, ſi non perquiſiuerunt, cum
lata eſſet, & quænam eſſent oppoſita à Fauſtina, quæ per
dictam ſententiam reiiciebantur, maximè, quia concurrit
adhuc, quod tunc lapſum erat biennium, infra, quod ipſi
notabilem ſummam pecuniarum ſoluere promiſerant,
quam ſciebant, ſe non ſoluiſſe. & cum eſſet hoc negotium
alicuius conſiderationis, non eſt veriſimile, quod ab ipſis
aliquo modo non inuigilaretur, præſertim, cum omnes
permanerent in eadem ciuitate Ferrarien. in qua hæc tam
diu tractata fuerunt, quæ omnia, quamuis non eſſent ſe-
cundum Dominos ſufficientia ad probandum dictam
ſcientiam, reddunt tamen ignorantiam allegatam inex-
cuſabilem, & inueriſimilem: quapropter † cum ſtante iu-
2 ramento ſufficiat cogitatio in genere, Alex. conſ. 27. num.
4. li. 1. cum aliis allegatis, ſecundum Dominos negari non
poteſt, quin in genere iſti Domini de Beuilacquis de his
optimè cogitare potuerint.

ALDOBRANDINI.

Bononienſis domus. Mercurij 20. Iunij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Ceſſio ſi non conſtat quo titulo ſit facta, ſimulata præſumitur.*
2 *Ceſſio quæ fit in fauorem poſſeſſoris, non dicitur fieri cauſſa vexandi alios, ſed cauſſa ſe defendendi: & ideo prima non valet, ſecunda ſic.*
3 *Præſcriptum ſi ſit ius agendi, non dicitur præſcriptum ius excipiendi.*

DECISIO CCXIX.

QVoniam cõtra ceſſionem, de qua in dubio, tria po-
tiſſimum pro parte Dominorum de Bucchis oppo-
nebantur. Primum erat, *an ceſſio eſſet valida*, ex quo non
1 conſtabat, quoniam titulo facta eſſet, quo † caſu præſu-
mitur ſimulata, l. ab Anaſtaſio, l. per diuerſas, C. manda. Et
quia Domini de Paleottis dicebant ſe habere declaratio-
nem Antonij Mariæ cedentis, quod cedebat ex cauſſa do-
nationis, Domini dixerunt, quod tale inſtrumentum pro-
ducatur, quia ex eo videtur tolli hæc difficultas: fuit etiam
dictum ab aliquibus, quod obiectum procedit in illis ceſ-
ſionibus, quæ fiunt gratia vexandi alios: & propterea illa
materia non procedit, quando ceſſio fit in fauorem poſ-
ſeſſoris: nam † tunc apparet, quod impetrans ceſſionem, 2
non illam impetrat gratia alium vexãdi, ſed gratia ſe de-
fendendi, Bar. in l. per diuerſas, nu. 3. Albert. ibidem circa
med. Angel. num. 4. C. mand. Et ita etiam dicebant aliqui
alias fuiſſe tentum in vna Aneumtan. Coriorum.

Secundum, quod opponebatur, erat vitium litigioſi.
Sed hoc fundamentum Dominis nõ placuit, quia hoc ius
redimendi virtute pacti appoſiti in venditione facta à
Scarduo, nunquam fuit litigioſum.

Tertiò loco opponebatur præſcriptio, cum huic pacto
ſpatio 30. annorum præſcribatur, ex allegatis pro Domi-
nis de Bucchis.

Et quia pro parte Dominorum de Paleottis replicaba-
tur, quod hæc præſcriptio fuerat interrupta per litem agi-
tatam inter Ponticellum & Palleottos, qui Paleotti licet
agerent vigore pacti ſibi ceſſi à Bentiuolis, tamen quia
Bentiuoli erant in inſtrumento venditionis factæ à Ga-
leatio de Bucchis Ludouico Scarduo duo rei credendi,
interruptio facta ad inſtantiam vnius proderat alteri. Hoc
motiuum Dominis non placuit, quia hæc pacta ſunt di-
diuerſa, & penitus ſeparata, & habent originem à diuerſis
perſonis, & diuerſo tempore, ita vt nullo modo poſſint
dici duo rei credendi. Sicut etiam non placuit Dominis,
quod cũ agatur de iure reali, ſit neceſſaria poſſeſſio, quia
in his ſufficit patientia, & negligentia, vt per informantes
pro Bucchis. Res igitur quoad præſcriptionem reduceba-
tur per Dominos ad duas difficultates.

Prima eſt, quia licet ſit præſcriptum ius agendi, non ta-
men videtur præſcriptum ius excipiendi, cum tempora-
lia ad agendum ſint, perpetua ad excipiendum, l. licet, C. 3
de excep. & licet huic fundamẽto obſtare videretur, quòd
cum Antonius Maria cedens non poſſideret, non potuit
transferre ius excipiendi, quòd non habebat per aliquos
tamen ex Dominis reſpondebatur, quòd cum præſcriptio
non tollat actionem, ſed tantum producat exceptionem,
Salic. in l. ſicut, in 6. oppoſ. C. de præſcr. 30. annorum, ſe-
quitur, quod cedens haberet actionem, quam tranſtulit
mediante ceſſione in poſſeſſorem, cui poſſeſſori proderit
ius excipiendi in hoc caſu, quia prouenit ab illa actione,
quæ ipſo iure non fuerat ſublata. Aliqui tamen dubita-
bant, an illa regula, quod temporalia ad agendum, non
procedat in præſcriptione 30. vel 40. annorum. Quia illa
videtur tollere actionem quoad quemcunque effectum.

Secunda difficultas fuit, an iſti Domini de Bucchis, qui
non poſſident, poſſint opponere ipſi hanc exceptionem,
quia exceptio præſcriptionis pacti retrouendendo tendit
ad fauorem illius, qui poteſt conueniri, vt retrouendat,
qui eſt poſſeſſor.

Vnde videbatur aliquibus ex Dominis difficile, quod
ille, qui non poſſidet, inuito poſſeſſore talem exceptio-
nem opponere poſſit.

ALDOBRANDINI.

Rom. hereditatis de Comitibus. Lunæ, 14. Nouem. 1575.

SVMMARIA.

1 *Actiones vt tranſeant in fideicommiſſarium ſine reſtitutione, mora & abſentia heredis requiruntur.*
2 *Interpellatio ſola iudicialis contra heredem non ſufficit, ad conſtituendum eum dolosè abſentem, vt actiones tranſeant in fideicommiſſarium ſine reſtitutione, ſed litis conteſtatio requiritur, cum nu. 3. ex commun.*
4 *Contumax verus & doloſus non appellat: & tamen ille qui comparet, & ſe defendit, appellat.*
5 *Mandato iudicis non obtemperare, & dolosè ſe abſentare æquiparantur.*

DECI

DECISIO CCXX.

DOmini in hac propoſirione dixerunt quod ad hoc, vt propter moram heredis in reſtituendo fideicom-
1 miſſum † actiones transfeãt in fideicommiſſarium abſque reſtitutione, Doctores copulatiuè requirunt moram, & abſentiam, per text. in l. ſancimus. §. cum autẽ. C. ad Trebellian. in illis verbis, dolo malo, vel poſt lit. conteſtat. vel ante ſeſe contumaciter celauerit, & rurſus ibi, per contumaciam abfuerit. Hanc enim opinionem tenent Butriga. in dicta l. ſancimus. & ibi Petrus de Bellapert. colum. 3, verſic. dicendum. Cyn. in tertia oppoſitio. Alberic. num 1. verſic. nec obſtat ſi obiiciatur. Bartol. nu. 4. Bald. in ſummario. Salyc. num. 8. Corn. nu. 1. 2. 6. & 11. Fulgoſ. colũ. 2. num. 1. vbi inquit, quod in herede requiritur turpis occultatio, Caſtren. nu. 1. & 3. Odofred. in l. 1. §. de illo. ff. ad Trebel. & ibi Bartol. Angel. Imol. & Iaſ. num. 6. qui de communi teſtatur. Et quamuis Socin. ibi faciat quandam diſtinctionem, eam tamen facit tractans, quando fideicommiſſarius eſt grauatus alteri reſtituere, non quando heres ipſe fuit fideicommiſſo grauatus. Vnde apparet,
2 quod dum Rip. in d. §. de illo. nu. 7. dixit ſufficere † in herede iudicialem interpellationem, eius dictum vel eſt cõtra communem Doctor. opinionem, vel inaduertenter prolatum, vel intelligendum ſecũdum terminos textus in d. l. ſancimus. §. cum autem.

Quę opin. videtur multum coadiuuari ex dicto §. cum autem, dum ponendo Iuſtinianus tres illas antiquorum difficultates, inquit, cum autem aliquis hereditatem reſtituere iuſſus eſt, & dolo malo, vel poſt litem conteſtatam, vel ante ſe contumaciter celauerit. Et ſic videtur
3 præſupponere text. quod † ſola interpellatio iudicialis non ſufficiat, quia alioquin fruſtra poſt litem conteſtatam, & ſic poſt iudicialem interpellationem ponderaretur doloſa abſentia.

Secundo, quia Iuſtinianus ibi profitetur velle decidere, quid agendum eſſet in tribus caſibus: ſe autem ſtatuere, quod quando heres non ſe celat, ſed eſt interpellatus & ſe defendit in iudicio, actiones tranſeant ſine reſtitutione, non ſolum tres, ſed quatuor caſus determinaſſet.

Tertio, propter illa verba, *per contumaciam abfuerit*, quæ videntur ſatis dura. Et conſiderabatur ab aliquibus ex Dominis, quod poterat eſſe ratio diuerſitatis, quia contra contumacem & non comparentem fit ſemper ea interpretatio, quæ ei magis nocet, gloſſ. in cap. ſecũdo, de
4 confeſſ. in ſexto. Vnde videmus, † quod verus contumax non appellat, l. 1. C. quorum appel. nõ recip. & tamen ille, qui comparet & ſe defendit, appellat, text. autem in dicto §. cum autem, veram & doloſam contumaciam requirit. Et hinc eſt, quod Bart. ibi, & poſt eum omnes dicunt, neceſſarium eſſe, quod heres fuerit perſonaliter apprehenſus. Quia tamen hæc materia videtur multum rigoroſa,
5 & in iure ſolent hæc duo æquiparari, non † obtemperare mandato iudicis, & doloſe ſe abſentare, l. 1. §. propter caſum. ff. de poſtul. l. tertia. §. condemnatio. ff. de tab. exhib. l. arbitrio. ff. de dolo malo. l. ſi plures, in fine. ff. de adminiſtrat. tuto. cap. ſecundo, de confeſſ. in ſexto, cap. cum contumacia, de hæret. in ſexto, & dicto §. cum autem excludit alios caſus.

Domini volunt videre, an diſpoſitio d. §. cum autem, de iure extendi poſſit, vt comprehendat etiam caſum, de quo agitur.

COTTÆ.

Burgen. Sanctæ Dorotheæ. Veneris, 17. Aprilis, 1573.

SVMMARIA.

1 *Capella ſeu ſepultura constructa in aliqua eccleſia præſumitur eſſe de conſenſu Epiſcopi ex longo temporis ſpatio.*

2 *Argumẽtum ex vſu ad poſſeſſionem non valet, neque è conuerſo, neque ex non vſu ad non poſſeſſionem, & econtra.*

3 *Poſſeſſio ſepeliendi non acquiritur per ſolam immiſſionem cadaueris.*

DECISIO CCXXI.

FVit reſolutum, Dominum Petrum eſſe immittendum in poſſeſſionem ſepulturæ concameratæ, & apertæ, in qua ſitus eſt Andreas Succentor, ex multis

Primo, quia per tres ſentẽtias in poſſeſſorio latas pronunriatum fuit, dictum Petrum eſſe immittendum in poſſeſſionem ſepeliendi in maiori ex tribus aliis capellis, in quo dictus Andreas exſiſtebat. Et licet dictæ ſententiæ in poſſeſſorio latæ abſorbeantur per ſententias latas in peritorio, tamen ſpecialiter fuit hoc ius ſepeliendi ſeruatum, ſi quod Petro ex conceſſione vel constructione competit, quorum vtrunque viſum eſt Dominis hoc caſu concurrere. Nam de conceſſione conſtat in actis, tum etiam de conſtructione.

Nec obſtat, quod huiuſmodi conceſſio fuerit nulla.
Nam † in iſta materia fauorabili concurrentibus tot An- 1
dreæ benemeritis, quæ licet ad effectum iuriſpatronatus inducendi non ſufficiant, tamen ad effectum ſepulturæ ſufficere debent, & concurrente notorietate conſtructionis, & tot annorum ſpatio præſumendum eſt pro epiſcopi conſenſu, vt per Iaſ. in l. ſi certis annis, nu. 10. C. de pact. Dec conſil. 174. num. 5. cum aliis allegatis.

Secundo apparet, huiuſmodi ſepulturam fuiſſe plurium ſepulturæ deſtinatam tam ex coniunctione, quam ex denuntiatione, imo etiam ex inſtrumento conceſſionis. Ideo cum impenſis Andreæ fuerit conſtructa ad hunc vſum, non debet Petrus priuari hoc iure ſibi ex conſtructione auctoris ſui competente. Non obſtat id, quod præcipuum eſt fundamentum Monialium, nempe ſententias continere, Petrum eſſe immittẽdum in poſſeſſionem, in qua Andreas exſiſtebat, & tamen ipſum viuum nullam habuiſſe poſſeſſionem in dicta ſepultura, licet ipſe ſolus ſit conditus. Quia non bene procedit hoc argu-
mentum, † quamuis enim ex vſu inferatur ad poſſeſſio- 2
nem, tamen è conuerſo, ex poſſeſſione non arguitur ad vſum, neque ex non vſu ad non poſſeſſionem, cum fieri poſſit, vt quis rem aliquam poſſideat, & ea non vtatur ad vſum deſtinatum. Andreas itaque per conſtructionem ſibi acquiſiuerat quaſi poſſeſſionem iuris ſepeliendi, maxime concurrente conceſſione, cum ex contractu nullo transferatur poſſeſſio, & in ea continuauit vſque ad obitum. Et ideo facultas illa trãſmittitur ad heredes, vt optime declarat Paul. de Caſtr. conſil. 59. viſo puncto, num. 3. lib. 2. Et in cauſſa Spoletan. paludum coram R. D. Robuſterio fuit reſolutum, quod ex deſiccatione paludum Ioan. Paulus ſpoliauerat communitatem. Ideo nihil mirũ, ſi ex conſtructione fuit quæſita poſſeſſio conſtruenti.
Nec † verum eſt, quod per immiſſionem cadaueris ſo- 3
lum acquiratur huiuſmodi poſſeſſio, nam neque facilis eſſet executio ſententiarum Rotalium, neque multum ſatagere deberet Petrus, vt huiuſmodi poſſeſſionem per tot ſententias procuratam adipiſceret.

COTTÆ.

In eadem Burgen. Die 15. Iunij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Ius ſepulchri vt acquiratur, ſufficit, quod epiſcopus non reclamet.*

2 *Differentia eſt inter requirere conſenſum, & non poſſe fieri ipſo reclamante, cuius intereſt vel intereſſe poteſt.*

3 *Epiſcopi alius conſenſus non requiritur ſuper iurepatro-*

natus,ſed ſufficit ſolus conſenſus pro eccleſia ædificanda.
4 *Licentia epiſcopi conſtruendi ſepulchrum ſufficit etiam tacita, quæ colligitur quando ſepulchrum eſt in loco patenti, & epiſcopus non contradicit.*
5 *Differentia inter incorporalia quæ rei adhærent, & ea quæ rei adhærent.*
6 *Poſſeſſio ſepulchri dicitur quæſita per conſtructionem.*
7 *Actus vnus poſſeſſorius ſufficit ad acquirendam poſſeſſionem quoad omnia.*
8 *Poſſeſſione vnius rei apprehenſa dicitur etiam omnium aliarum rerum apprehenſa ad eius vſum deſtinatarum.*

DECISIO CCXXII.

QVatuor opponútur contra reſolutionem. Primum,
quod fuit præſuppoſitum fuiſſe præſeruatum ius
proueniens ex conceſſione, cum tamen non ſit præſer-
uata niſi ea conceſſio, quæ articulatur per Moniales. Se-
cundum, quod Succentor non fuit bene, ſed male meri-
tus de monaſterio. Tertium eſt, quod interceſſerunt ſo-
lum inter ædificationem & litem motam ſex vel ſeptem
anni, adeo quod nun intrat præſumptio, quæ deducitur
ex antiquitate temporis. Quarta, quod ſucceſſor nun-
quam fuit in quaſi poſſeſſione, quia ipſe, viuente ipſo,
non fecit aliquem ſepelire.

Quibus non obſtantibus non eſt recedendum à reſo-
lutione. Nam duo tituli præſeruantur in ſententia, vide-
licet, cõceſſionis, vel conſtructionis, & vnus ſufficit, quia
in alternatiuis, &c. Quam cóſtructionem habemus. Nec
1 obſtat, quod † requiratur conſenſus Epiſcopi, quia licet
Curt. de iure patron, in verbo, eccleſia, nu. 16. id obiter di-
cat referendo Abb. & Hoſt. in ca. penult. de ſepult. tamen
debet intelligi ſecundum, quod prædicti Doct. loquun-
tur. Hoſtien. igitur, in fin. d. c. penult. non dicit, quod re-
quiratur conſenſus Epiſcopi, ſed dicit, ego tamen non
puto, quod de iure ſcripto tale ius poſſint habere laici,
Epiſcopo penitus reclamante, Iuan. And. in princ. Epiſco-
po reclamante, Pet. de Anchar. nu. 5. Epiſcopo reclamãte,
Abb. dicit, quicquid ſit, Epiſcopo tamen inuito, laici non
2 poſſint tale ius ſibi acquirere. Et † longa eſt differentia
dicere, requiritur conſenſus alicuius, & id non poteſt fie-
ri ipſo reclamante, vt patet ad ſenſum. Suadetur ratio-
ne, quia omnes iſti Doct. & But. etiam in d. c. penult. num.
3. dicunt, quod toleratur ex gratia ad ſimilitudinem iu-
riſpatronatus. Sed in reſeruatione iuriſpatronatus ex æ-
3 dificatione & fundatione † non requiritur alius conſen-
ſus Epiſcopi ſuper iurepatronatus, ſed ſufficit ſolus con-
ſenſus pro ea ędificanda, de quo in ca. nemo de conſecrat.
diſtinct. prima Lambertin. fol. 22. à tergo, articulo 3. Ergo
pariter in hoc caſu ſufficit ſolus conſenſus epiſcopi, quod
ædificetur, & conſtituatur ſepulchrum. Et ita ſignanter
videtur declarare Lambertin. in vltimo articulo, partis
primę, li. 1. fol. 100. à tergo, verſic. bene verum eſt, & verſi.
4 & ſi diceretur. Vbi † quod requiritur licentia introdu-
cendi prædicta in eccleſia, & ſic licentia ædificandi & cõ-
ſtruendi ſepulchrum. Quæ licentia ſatis colligi poteſt, ex
quo ſepulchrum eſt in loco patenti, & Epiſcopus nõ con-
tradicit, vt in ſimili dicit probari in addit. ad Ioan. Mo-
nach. in c. 1. nu. 10. verſic. & credo probari, de tempor. or-
din. in 6. vbi dicit, quod credit præſumptiue probari licẽ-
tiam Epiſcopi pro clerico ſibi ſubiecto ordinato ab alio
eo ipſo, quod cum non inquietat, quod hic caret omni
difficultate, ex quo non requiritur conſenſus, ſed ſufficit
non contradictio.

Quæ dicuntur de benemeritis, nullam fecerunt diffi-
cultatem Domini, quia potuit ita credere ſucceſſor. Et
ſufficiunt benemerita maiorum ſuorum, per ea quæ alle-
gantur.

Item, quod non interceſſerit ſpatium 10. annorum,
tollitur ex primo fundamento, quod non requiratur con-
ſenſus Epiſcopi.

Quod non eſſet ſucceſſor in quaſi poſſeſſione huius
iuris, fuit reſponſum, quod longa eſt differentia in incor-
poralibus, † quæ rei non adhærent, vt eſt electio, peda- 5
gium perſonale, & quid ſimile, in iſtis enim bene verum
eſt, quod vſus eſt ſubſtantia poſſeſſionis, & inter incor-
poralia, quæ rei nituntur, vt in hoc caſu, cadauer enim in-
fertur in ſepulchrum. Vnde videmus, quod etiam de iure
ciuili pro in corporali datur iudicium poſſeſſorium, quia
de iſto incorporali iudicatur ſicut de ipſa re corporali,
ita poſt alios Doctores in locis ordinariis declarat Tiraq.
de retract. lignag. §. 32. gloſſ. ... n. 79. Secundo fuit reſpon-
ſum, quod cum ſucceſſor conſtruxerit hoc ſepulchrum,
per † talem conſtructionem dicitur quæſiiſſe poſſeſſio- 6
nem, Ruin. conſ. 54. num. 1. & 2. lib. 4. Cum igitur eſſet in
poſſeſſione ædificij, erat in poſſeſſione illius vſus, ad quẽ
ædificium erat deſtinatum, vt videlicet, ſi capiatur poſſeſ-
ſio domus, non ita poteſt dicere quis, volo manuteneri
in quaſi poſſeſſione habitandi, quia † ſufficit vnus actus 7
poſſeſſorius ad hoc, vt quæratur poſſeſſio quoad omnia,
ex trad. per Dec. conſ. 27. num. 19. quod per exercitium v-
nios actus quis dicitur eſſe in poſſeſſione vniuerſali, ma-
ximè in eo, quod habet intentionem fundatam de iure
communi, Tiraq. de retract. lignag. §. 36. gloſſ. 3. nu. 12. Et
apprehenſa † poſſeſſione vnius rei eſt in poſſeſſione om- 8
nium aliarum ad eius vſum deſtinatarum, Tiraquel. ibi-
dem, num. 4. Ita & ille, qui cœpit poſſeſſionem ſepulturæ,
eſt in poſſeſſione vtendi ſepultura ad vſum deſtinatum.
Quæ exemplo dicuntur, procederent, ſi Petrus velit niti
ſolum ex poſſeſſione quæſita ex illatione, tunc neceſſario
eſſet probare illationem, ſed ipſe dicit, quod quæſiuit
poſſeſſionem mediante ædificatione.

COTTÆ.

In eadem Burgen. Lunæ, 10. Maij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo præſcribendi ius ſepulchri eſt de iure canonico reprobata.*
2 *Argumentum non valet, quod damnato iure patronatus, cenſeatur quoque damnata conceſſio, ſiue conſtructio ſepulturæ.*
3 *Conſenſus Epiſcopi expreſſus requiritur in iurepatronatus: in iure vero ſepeliendi ſufficit, quod non diſſentiat.*

DECISIO CCXXIII.

FVit tentum, non eſſe recedendum à reſolutis ex his,
quæ de nouo deducuntur. Nam quod ad teſtes atti-
net, deponentes ſuper conſuetudine, & læſione, ipſi non
percutiunt tempus conſtructionis ſepulturæ, de qua agi-
tur, vel dato quod percuterent, tamen † huiuſmodi con- 1
ſuetudo ex ſacris canonibus improbatur, cap. ad obedien-
tiam, de ſepult. Dec. conſilio 215. nu. 2. Hinc eſt, quod vbi
viget conſuetudo, vt pro ſepultura detur aliqua eleemo-
ſyna, nun poteſt exigi, antequam ſepulturæ traditum ſit
cadauer, ſed poſtmodum eo condito.

Quod † vero deducitur, damnato iure patronatus, 2
damnatam quoque cenſeri ſepulturæ conceſſionem ſiue
conſtructionem, non valet conſequentia: plura enim re-
quiruntur ad hoc, vt quis acquirat iuriſpatronatus, quam
ius ſepulturæ. Et † in iurepatronatus requiritur expreſſus 3
Epiſcopi conſenſus, in iure vero ſepeliendi ſufficit, quod
non diſſentiat. Præterea in iſta materia non poteſt eade-
re læſio, vt alias fuit reſolutum in illa Teratenen. ſepultu-
ræ, cum ſimus in rebus extra hominum commercium po-
ſitis. Quare cauſſam eſſe in fauorem D. Petri expedien-
dam placuit.

LANCELLOTTI.

In eadem Butgen. Lunæ, 9. Aprilis, 1576.

SVMMARIA.

1 *Factum quod eſt, præſumitur ex titulo valido, & magis proficuo factum.*
2 *Cauſſam poſſeſſionis quis cenſetur ſibi mutare ex ſuperuenienti titulo valido.*

DECISIO CCXXIV.

DOmini dixerunt, conſtructionem Carnerij non ita
cēſeri factam in vim præcedentis cōtractus, vt non
poſſit ſubſtineri ex titulo ſolius cōſtructionis, cum ſem-
1 per † quid factum præſumatur ex titulo valido & magis
proficuo, ex allegatis.

Nec obſtat, quod iſte titulus non præcedat, ſed oriatur
ſimul cum ipſa ſepultura, tum quia præcedit diſpoſitio
iuris communis tribuens conſtruentibus hunc titulum,
vt iam fuit reſolutum, tum etiam, quia etiam, quod ſuper-
2 ueniſſet, nihilominus † ex ſupetueniēti titulo validu, quis
cenſetur ſibi mutare cauſſam poſſeſſionis, non autem ſe
reſtringere ad præcedentem inualidum, Put. deciſ. 446. l. 1.

Nec obſtat breuitas temporis, quæ inter conſtructionem & litem motam interceſſit, quia ſatis eſt, quod nec tunc, nec poſtea neque hodie Epiſcopus reclamauerit. Sicuti nihil facit, quod Moniales cenſeantur perduraſſe in conſenſu primo iam reprobato, tum quia ille conſenſus fuit reprobatus circa ea, de quibus Moniales non potuerunt diſponere ſine licentia, conſenſu, & auctoritate ſuperioris, non autem circa ea, quæ poterant, ſuperiore ſolum non reclamante, concedere. Tum etiam, quia conſenſus Monialium colligitur ex ipſa ſola patientia, quando paſſæ fuerunt ſepulchrum conſtrui, maximè, quia cum in contractu non concedatur expreſſe huiuſmodi facultas, non poteſt dici, quod Moniales reſtrictiue perſeuerauerint in primo conſenſu, ita vt nouum non præſtiterint, maximè, quia ea ſemper facienda eſt interpretatio, quæ actus validitati fauet, l. quoties, de rebus dub.

Et hoc maxime comprobarunt ex illa clauſula in fine poſita, videlicet, & hoc capitulum ſit præciſum, & præciſe debeat obſeruari, quæ ad omnia præcedentia referri debet, ſecūdum reg. l. talis ſcriptura. §. fin. ff. de leg. 1. quod in hoc caſu viſum fuit Dominis habere minorem difficultatē propter illa verba, & hoc capitulum ſit præciſum, cum capitulum vocēt ſtatuentes totum vnum ſtatutum, vt conſtat ex ſtatuto qualiter ſtatuta poſſent abſolui.

Huiuſmodi ergo † verba, & hoc capitulum ſit præci- 3
ſum, imponunt Conſilio neceſſitatem terminum ſtatuendi, cum ſecundum Bald. in l. ſi cauſſam. col. 2. n. 5. de exſecu. re. iud. poſita in ſtatuto denotent, quod adeo ſit ſtrictum ius & firmatum, vt ab eo nullo modo recedi poſſet, quod non contingeret, ſi poſſet Conſilium non præfigēdo terminum eximere creatum ab hoc onere, quia recederetur ab iſta diſpoſitione ſtatuti, & concederetur Conſilio per huiuſmodi interpretationem, vt poſſet tacite illud facere, quod expreſſe ſibi in hocmet ſtatuto prohibetur, cum ſibi tollatur facultas huiuſmodi ſtatuto derogandi: hinc enim eſt ſenſus illorum verborum, ita quod abſolui non poſſit auctoritate alicuius Conſilij, vt deprehenditur ex aliis ſtatutis, de quibus in dubio.

Non obſtat, quod per ſtatutum detur poteſtas Conſilio impartiendi licentiam vendendi talem domum. Quia ſtatuentes conſiſi fuerunt de Conſilio in illo caſu, in iſto non, per rationes adductas pro parte Lucinæ.

Minus obſtat, quod relatiuum, qui, adiunctum verbo
futuri temporis ſoleat importare conditionem, qua de-
ficiente deficit diſpoſitio. Quia † dixerunt, quod facit 4
conditionale ſuum antecedens, cui adijcitur, per not. in l.
Stychus qui meus de lega. 1. quod antecedens in hoc caſu eſt terminus. Vnde licet deficiat terminus, & ſic non poſſet verificari obligatio de emendo domum infra terminum, nō tamen deficit ſimplex obligatio de ipſam emendo, cum, vt dictum eſt, duo fuerint ſtatuti præcepta.

ALDOBRANDINI.

Parmen. bonorum. Lunæ, 15. Februarij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Verba, ita tamen, ſunt limitatiua ad præcedentia.*
2 *Mandatum qualificatum duo diſtribuere dicitur.*
3 *Verba. & hoc capitulum ſit præciſum, imponunt neceſſitatem ſtatuendi.*
4 *Relatiuum, qui, adiunctum verbo futuri temporis, facit cōditionale ſuum antecedens, cui adijcitur.*

DECISIO CCXXV.

DOmini dixerunt recedendum eſſe à reſolutione, de
qua in dubio, quia licet ſtatutum, qualiter foraſtetij
poſſent fieri ciues, huiuſmodi ciuium creationem re-
1 mittat arbitrio Conſilij, nihilominus per illa † verba, ita
tamen, quæ ſunt limitatiua ad præcedentia, l. Lucius. §.
quæ habebat. ff. ad Trebel. Aym. conſil. 25. nu. 26. limitatur ab eodem ſtatuto tale arbitrium, ita quod taliter creati emant infra terminum ſibi ordinatum à Conſilio domum, &c. Quæ verba duo videntur importare præcipua, vnum emendi, & alterum emendi infra terminum ſtatutum à Conſilio. Ex quibus licet non poſſit verificari ſecundum, quia terminus nō ſit ſtatutus, remanet primum,
l. Celſus. §. ſed & ipſe. ff. de arbitr. cap. cum dilectus, de
2 dolo & contum. Mandatum † enim hoc qualificatum in
duo diſtribuitur, Abb. in c. licet, in 9. not. de probatio. Quo ſtante ſuccedit, quod taliter creati quam primum poſſunt, id adimplere debēt, cum ad factum ſint obligati, l. ita ſtipulatus eſſem. §. Sabinus. l. continuus. §. cum ita. ff. de verbor. obligat.

ALDOBRANDINI.

In eadem Parmen. Lunæ, 11. Maij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Dictio, ita tamen, eſt limitatiua præcedentium.*
2 *Forma requiſita in aliquo actu ſi non ſeruetur, actus eſt nullus.*

DECISIO CCXXVI.

DOmini ſteterunt in reſolutis circumſcripto, an Domini de Valentibus probent concludenter habuiſſe bona, & domum tempore priuilegij, ex allegatis.

Non obſtat, quod dictio, ita tamen, importet modum, 1
quia cū ſit limitatiua. Aret. in l. magiſter. in fi. C. de colla. limitat poteſtatem Conſilij, vt nō poſſit creare ciues, niſi ſeruata forma, quæ tunc à ſtatuto traditur: formā autem ſtatutum inducere apparet ex eo, quod in omnē euentum modus reſpicit initium actus, & ex decreto irritante ſtatutum, & propter illa verba, & hoc ſtatutum ſit præciſū, & præciſe debeat obſeruari, Caſſad. deciſ. 10. de reſcri.
Qua † forma non ſeruata, ſequitur, quod actus ſit nul- 2
lus defectu poteſtatis Conſilij, nec tractatur hoc caſu de admittenda ciuilitate quæſita, ſed de ea quærenda, vt ex ſupra dictis conſtat, & propterea ceſſant, quæ ex Aretin. conſil. 144. & Bero. & aliis pro parte dominorū de Valentibus deducuntur. Quia iſti Doct. ſemper præſupponunt iam quæſitam ciuilitatem, & quod tractetur de ea amittenda, quod non eſt in iſto caſu, tum ex ſupradictis, tum etiam ex allegatis auctoritatibus Anch. conſil. 169. col. 2. & Dec. conſil. 661. ſub num. 12.

Nec obſtat, quod ciuilitas ſit motu proprio, quia iis Dominis, qui viderant ciuilitatem (non enim omnibus fuit data illius copia) non videbatur motu proprio ob verba ponderata pro Lucina. Si tamen ſuper hoc pars velit particulariter audiri, ei ſatisfiet.

Digitized by Google

7 ALDOBRANDINI.

In eadem Parmen. Veneris, 16. Martij. 1576.

SVMMARIA.

1 *Clauſula in fine poſita ad omnia praecedentia refertur.*
2 *Capitulum dicitur totum vnum ſtatutum ſub vna rubrica poſitum.*
3 *Interpretatio ſtatuti ex vſu ſtatuentium ſolet aliquando fieri.*
4 *Extenſio vt inducatur, ſatis eſt, quod in caſu, ad quem faciendα eſt extenſio, militet eadem ratio, licet non tanta.*
5 *Relatio poteſt fieri ad omnia praecedentia, niſi diuerſa militet ratio.*

DECISIO CCXXVII.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, clauſulam, de
qua agitur, referendam eſſe ad omnia præcedentia,
tum ex regula generali, quod † clauſula in fine poſita ad
1 omnia refertur, tum etiam, quia non viſum fuit eis, quod
illa verba, ſaluo &c. poſſint appellari capitulum, cũ † ea-
a pitulum nuncupetur totum vnum ſtatutum ſub vna ru-
brica poſitũ. Ita videtur dicere Bart. in rub. de nou. oper.
nunt. num. 7. Cum enim in hoc verſiculo, ſaluo &c. quali-
ficetur præcedens diſpoſitio, ea tota dicitur vnum capi-
tulum, Bart. in l. Aurelius. §. idem quæſiuit. de li. leg. Idque
tanto magis, quia verſiculus iſte non videtur habere per-
fectam orationem, ſed pendere à præcedenti oratione,
quod ſatis clare liquet, ſecundum Dominos, ſi dematur
præcedens diſpoſitio, quæ † interpretatio confirmatur
3 ab vſu ſtatuentium, qui ſæpiſſime conſueuerunt capitu-
lum appellare totum vnum ſtatutum poſitũ ſub vna ru-
brica, vt late deducitur pro Lucina. Tum & tertio, quia
cum vnum ſtatutum ab alio recipiat interpretationem,
l. vtrum. & ibi Ang. ff. de pet. hered. In ſtatuto qualiter ſta-
tuta poſſint abſolui, expreſſe diſponitur, quod nõ poſſint
abſolui ſtatuta facta contra obligatos communi. Sed ſta-
tutum qualiter foraſterij poſſint fieri ciues, obligat crea-
tos ciues communi ad emendam domum: ergo ex hoc
alio ſtatuto apparet de enixa mente ſtatuentium, quod
ſtatutum etiam in hac parte, in qua creandus ciuis com-
muni Parmæ obligatur, ſit præciſum ita, quod ei deroga-
ri non poſſit, quam etiam mentem ex pluribus verbis
eiuſdemmet ſtatuti colligebant, & maxime ex illis, ita ta-
men & ex illis, & niſi ille talis.

Non obſtat, quod videatur ſubeſſe maior ratio, quare
ſtatutum in hac vltima parte ſit præciſum propter quali-
tatem perſonarum in ea contentarum, quam in prima,
quia cum in iſto ſtatuto vnica tantum conſiderari poſſit
ratio, nempe fauor publicus, licet propitior, & efficacior
hæc ratio militet in vno, quam in alio caſu, hoc tamen
non excludit, quin ſtatuti diſpoſitio, ita in vno ſicut in a-
4 lio caſu locum habere debeat, ſicut † videmus in materia
extenſionis, ſatis eſſe ad illam inducendam, quod in caſu,
ad quem facienda eſt extenſio, vigeat eadẽ ratio, licet nõ
tanta, nec tã efficax, Soc. in l. 2. §. ex his in 1. not. ff. de ver.
oblig. Corn. in l. vnica, n. 13. C. de his qui ante apert. tabul.
Vnde tanto magis id dicendum eſt in caſu, in quo non a-
5 gimus de non extentione, ſed de relatione, in qua † ma-
teria regula eſt, quod ea fiat ad omnia præcedentia, dum-
modo diuerſa non militet ratio, Bart. in l. talis ſcriptura.
de leg. 2. Hic autem verſatur non diuerſa, ſed eadem ratio
publicæ vtilitatis, licet forte non tam efficaciter, & po-
tenter ſicut in ſecundo caſu.

Non obſtat, quod quando agitur de actu annullando,
non fiat relatio ad præcedentia, quia id procedit, quando
agitur de annullatione actus illius, circa quem controuer-
titur, an ſit facienda relatio ad præcedẽtia, vel ne. Exem-
pli cauſa, in hoc caſu ſi referas hanc clauſulam ad omnia
præcedentia, ſtatutum redderetur nullum. Et ita loqui-
tur Dec. in c. 2. requiris, de appel. cum omnibus, quæ alle-
gari poſſunt, non autem, quando agitur de annullatione
alterius actus.

ALDOBRANDINI.

Florentina iuriſpatronatus. Ven. 25. Iunij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Codicilli dicuntur eſſe pars teſtamenti, licet poſteriori tempore conditi.*
2 *Iuriſpatronatus quaſi poſſeſſio attenditur, quando agitur de inſtitutione alicuius præſentati.*
3 *Conditio, quæ tollit principalem effectum diſpoſitionis, & reddit eam eluſoriam, reiicitur, remanente in cæteris firma diſpoſitione prædicta.*
4 *Præſcriptio ſine poſſeſſione non currit.*

DECISIO CCXXVIII.

DOmini tenuerũt, iuriſpatronatus ſpectare ad Simo-
nem, niſi Margarita melius probet incumbentia,
quo ad præſcriptionem: moti ex † codicillis, qui ſunt pars 1
teſtamenti, licet poſteriori tempore conditi.

Non obſtat, quod Bartolomæus teſtator in eſſe deducto
iure patronatus non potuerit mutare naturã præfati iu-
riſpatronatus, quia in actis non conſtat, quod inter teſta-
mentum, & codicillos interceſſerit conſenſus Archiepi-
ſcopi confirmantis huiuſmodi iuſpatronatus. Imo ex ip-
ſomet teſtamento apparet, quod teſtator hoc negotium
non habuit pro abſoluto propter illam clauſulam (*& hoc ſcilicet, niſi aliud per dictum teſtatorem prouideatur.*)

Non obſtat, quaſi poſſeſſio Margaritæ, quia agimus
nunc de proprietate iuriſpatronatus, non † autem de in- 2
ſtitutione alicuius præſentati, quo caſu attendi ſolet qua-
ſi poſſeſſio.

Non obſtat reſeruatio, de qua in codicillis, quod inſti-
tutio fieri debeat per Priorem, quia de hoc nunc non agi-
tur, nec ordinarius reclamat, & poteſt reiici talis condi-
tio, & in reliquis remanere firma diſpoſitio præfata.

Quo vero ad caput præſcriptionis, cum † illa non cur- 3
rat ſine poſſeſſione, Domini dixerunt de ea non conſtare,
quia præſentationes factæ à Margarita, nedum non per-
cutiunt tempus 40. ſed nec etiam 30. annorum.

Minus obſtat, quod in præſentatione facta de anno
1542. enuntietur præſentatio facta à patre Margaritæ de
anno 1528. quia non conſtat de tali præſentatione, hæc
talis enuntiatio probat in præiudicium tertij. Vltra, quod
ſi probaret, nõ conſtat, quod pater Margaritæ tunc tem-
poris non eſſet antiquior de familia de Beris. Cum igi-
tur Margarita alleget de præſcriptione, debet probare
omnia requiſita.

ALDOBRANDINI.

In eadem Florentin. Lunæ, 27. Februarij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio quadragenaria ſufficit ad præſcribendum iuſpatronatus inter ipſos patronos laicos.*
2 *Scientia ad acquirendam quaſi poſſeſſionem iuris præſentandi non eſt neceſſaria, ſed aliquis actus requiritur.*
3 *Bona fides probatur eo ipſo, quod probatur titulus.*
4 *Ignorantia codicillorum præſumitur, qui non reperiuntur in eadem charta.*
5 *Præſentatio vnius patroni præſeruat ius alterius venientis eodem iure.*
6 *Præſcriptio quadragenaria currit contra ignorantem.*

DECISIO CCXXIX.

DOmini concluſerunt Margaritam ſufficienter pro-
baſſe præſcriptionem, ita vt Simon Franciſci non
poſſit, tanquam ſenior de familia præſentare, quia in hoc
caſu concurrunt omnia requiſita ad dictam præſcriptio-
nem inducendam. Cum † enim ad præſcribendum 1
iuſpatronatus inter ipſos patronos laicos ſufficiat qua-
dragenaria præſcriptio, c. de quarta. de præſcript. Gemin.
conſil.

conſ.123.Corn.conſ.47.num.5.lib.3.Balb.de præſcript.in
1.part.5.quæſt.princ.quæſt.9.Lambert. de iure patron.in
5.art.11.quæſt.2.part.1.libr.requiritur conſequenter poſ-
ſeſſio continuata 40.annorum, quæ hic adeſt, vt conſtat
ex quarto præſuppoſito, ſupponendo, quod Margarita
fuerit heres ſui patris, ex quo præſentationes factæ tam à
Simone eius patre, quam ab ipſa omnes ſortitæ fuerint
effectum. Calderin. de iure patron.conſil. 12. Cum enim
2 non probetur Simonem Franciſci fuiſſe in † quaſi poſſeſ-
ſione præſentandi, eius ſcientia ad acquirendam hanc
quaſi poſſeſſionem non fuit neceſſaria. Innoc.in cap.bo-
næ, *il ſecondo*, de poſtula.præla. Abb.in cap.in literis,nu.26.
de reſtit.ſpol.Roch.de iure patro.in verb.competens, nu.
¶ Balb.in l.1.nu.16.C.de ſeru.& aqu.Put.deciſ.209.item
& ſecundo,lib.1.
3 Titulus etiam adeſt ex teſtamento,& † bona fides pro-
batur eo ipſo,quod probatur titulus, Bart.in l.Celſus,nu.
17.de vſucap.
Nec codicilli potuerunt inducere malam fidem, quia
4 † ipſorum præſumitur ignorantia, cum nõ ſint in eadem
charta.Doct.in l.fin.C.de codicill. Et ita alias fuit reſolu-
tum in vna Roman. de comitib.coram Illuſtr. D. Paleot-
to,23.Iunij,1559.Crot.in §.duo fratres,num.106.
Sicut nihil facit,quod Capella poſſideat vineam,quaſi
ex hoc colligatur effectuatio codicillorum,&conſequen-
ter præſumendum ſit, quod Simon pater Margaritæ illo-
rum habuerit notitiam:nam vltra,quod ſecundũ aliquos
ex Dominis, non conſtat de identitate vineæ, non appa-
ret, quis vineam tradiderit Capellæ. Et ex hoc ſolo non
viſum fuit Dominis, quod poſſit argui prædicta ſcientia
ad effectum inducendi malam fidem.
Non obſtat,quod præſentatio vnius patroni præſeruet
ius alterius, quia id procedit, quando veniunt ex eodem
5 iure,† ſecus quando ex diuerſo iure,ex allegatis,maximè,
quando vnum eſt excluſiuum alterius, vt in hoc caſu, in
quo diſpoſitio codicillaris eſt incompatibilis cum diſpo-
ſitione teſtamentaria.
6 Quod autem † præſcriptio quadragenaria currat con-
tra ignorantem,eſt indubitatum,l.fi.C.de præſcrip. long.
temp.l.ſicut,de præſcrip.30.& 40.annorum,Balb.de præ-
ſcript.in 4.part.q.28.
Quæ omnia dixerũt Domini cum præſuppoſito,quòd
Simon Franciſci velit,vt in dubio concluditur, præſenta-
re ſolus tanquam ſenior de familia iuxta formam codi-
cillorum:ſi vero vellet & ipſe concurrere cum Margarita
in præſentando vigore teſtamenti, hoc dixerunt particu-
lariter videndum,quia fortaſſe in hoc caſu intrabit, quod
præſentatio vnius patroni præſeruet ius alterius, vt fuit
pluries dictum,& ſignanter in illa Roman.Capellaniæ de
Capizucchis.

ALDOBRANDINI.

Tolletana congruarum.Lunæ 13.Febr.1576.

SVMMARIA.

*1 Eccleſiaſticam, ſeu Capellaniam fundans eam dotare tene-
tur,ſicut pater filiam.*
*2 Dos & ſtipendium beneficiati in materia eccleſiaſtica, pro
eodem capiuntur.*
*3 Stipendium proprie dicitur quoddam modicum æs à ſtipe,
quod per ſtipes,id eſt,modica æra colligitur.*
4 Salarium & datum pro alimentis differunt.
*5 Capellanis ipſis imputandum eſt, ſi tenuia acceptarunt be-
neficia.*

DECISIO CCXXX.

DOmini ſine difficultate concluſerunt,quantitatem,
de qua in fundatione fuiſſe datã, & aſſignatam hu-
1 iuſmodi Capellanus pro ipſarum dote. Cum † enim de
iure fundans Capellaniam, ſiue Eccleſiam teneatur eam
dotare,vt pater filiam, vt in l. qui liberos, ff. de rit. nupt.
Alb.conſ.89.nu.20.lib.2.latiſſimè Lambertin. de iure pa-
tron.art.19.quæſt.9.principali,1.part.1.lib.& art.21.eiuſ-
dem, q. ſequitur, quod aſſignatio, de qua in fundatione,
præſumenda ſit facta ex prædicta cauſſa neceſſaria, quia
actus præſumitur factus non ſolum ex cauſſa præcedenti,
l.2.C.de acqui.poſſ.ſed ex cauſſa neceſſaria,l.fi. vbi Doct.
C.de alimen.pupil.præſtan.Et ex ea,quæ magis eſt neceſ-
ſaria,Bald.conſ.113. lib.5. & in quadam aſſignatione do-
tis,Aym.conſ.304.num.5.
Et hoc etiam ſuadetur ex bulla Gregorij,in qua dicitur,
Archiepiſcopum ſufficientes redditus huiuſmodi Capel-
lanis aſsignaſſe, ergo ab initio ſufficiẽter dotatæ fuerunt.
Non obſtat, quod in fundatione appelletur ſtipendium,
non autem dos,in illis verbis, ne autem propter iſturum
ſtipendium, quia † dos & ſtipendium beneficiati in hac 2
materia pro eodem capiuntur. Dos enim aſsignatur be-
neficio pro ſtipendio ſacerdotis, c. nemo,de conſecr. di-
ſtinct. 1. Vltra quod ex abundanti,ab aliquibus dicebatur,
quod quando prædicta qualitas pro ſtipẽdio data fuiſſet,
quod † ſtipendium ex proprietate vocabuli æs quoddam 3
modicum ſignificat a à ſtipe, quod per ſtipes, id eſt, mo-
dica æra, colligitur, l. ager, §.1.ff.de verb.ſignific.l.1.de
colleg.illici.Et militibus dari ſolet,l.item miles,de re iud.
Et legationes quoque ſtipendia dicuntur, in filiof.de leg.
& in ſumma capitur pro ſalario,vt per Alc.in d.l.ager,§.1.
de verb.ſig. Hoc non releuaret beneficiatos, quia non ſe-
quitur,pro ſalario quid datum eſt, ergo & pro alimentis:
quod † ex eo patet,quia ſuper ſalario in vltima voluntate 4
relicto ſine prætore tranſigi poteſt, quod ſuper alimentis
eodem modo relictis minimè licet,l.non his,§.ſi in annos
ſingulos, ff. de tranſact. Cum itaque hæc quantitas aſsi-
gnata fuerit pro dote,ad nullum augmentum tenetur,gl.
in c.quanto, in verb.indulgemus, de cenſib. quia benefi-
ciati debent eſſe contenti ſuis beneficiis,vt pluries fuit re-
ſolutum,& ſignanter in illa Calleguritana.de Vadat.Ipſis
† enim Capellanis imputãdum eſt, ſi tenuia acceptarunt 5
beneficia,gl.in c.1.21.q.1. Videmus enim in fortiori caſu,
quod periculum dotis amiſſæ non pertinet ad dotantem,
ſed ad ipſum beneficium dotatũ,Lamber.de iure patron.
in 8.art.q.5.princ.1.part.lib.1.num.17.
Quæ omnia eo facilius in hoc caſu admittenda ſunt,
ex quo Capitulum limitare ſe obligauit propter illa ver-
ba præcedentia relatoria, ſicut ſuperius eſt expreſſum, &
conſequenter ad nihil aliud teneri poteſt, cum aliud non
promiſerit,l.quicquid adſtringendæ, de verb.oblig.

ALDOBRANDINI.

Patinen.bonorum.Lunæ 20.Febr.1576.

SVMMARIA.

*1 Clauſula in fine poſita ad omnia præcedentia refertur: niſi
diuerſitatis ratio manifeſta reperiatur,& nu.2.*
*3 Poteſtas omnis ciuitatis penes ipſius conſilium de iure re-
ſidet.*
*4 Capitulum in ſtatuto duobus modis accipitur, pro parte, &
pro toto.*

DECISIO CCXXXI.

DOmini non fuerunt cõcordes:putabant enim non-
nulli,clauſulam illam,& hoc Capitulum, &c.refe-
rendam eſſe ad totum ſtatutum, cum ſit in fine poſita, l.
talis ſcriptura,ff.de leg.1.quia † nulla ratio ſecundum eos 1
ſuadet,quod magis ad vnam, quam ad aliam partem re-
feratur: quod efficit, vt etiam ſi totum ſtatutũ ſit exorbi-
tans nihilominus ad omnia referenda ſit,Areti.in d.l. ta-
lis ſcriptura,nu.5.Et pro hac opinione adducebant etiam
not.per Bal.in l.inciuile,ff.de leg.
Alij vero contrarium opinabantur, quia † manifeſta 2
eſt ratio diuerſitatis,quare ſtatuentes voluerint eſſe præ-
ciſam vltimam partem,& non primam.Contentos enim

in d. vltima parte vti malos homines, quibus expedit pro-
uinciam purgatã retinere, odio proſequentes, nullo mo-
do in ſuam voluerunt aſcribi ciuitatem. Alias vero per-
ſonas, de quibus in 1. part. diſponitur, voluerunt fieri ci-
ues ſed pro ſecuritate ſolutionis bonorũ voluerunt, quod
domum, vel ædificent, vel emant. Vnde non eſt mirum,
quod circa hos voluerunt Conſilium magis latas habere
habenas: cum videam⁹, quod etiam empta domo, eius ar-
bitrio remiſerunt, an velit dare licentiam vendendi do-
mum iam emptam, vel ædificatam. Imo nõ eſt ſecundum
Dominos ita tenentes veriſimile, quod voluerint ſtatu-
entes ſub eadem cenſura illos, quos permiſerunt pro ſuo
arbitrio Conſilio ciues creari cum onere tantum emendi
vel ædificãdi domum, & eos, quos omnino & indiſtincte
prohibuerunt in ciues adſcribi. Et quod ita voluerint tol-
lere poteſtatem Conſilio contra diſpenſandi diſpoſita in
hoc ſtatuto in vno ſicut in alio caſu, cum inter eos videa-
tur militare admodum diuerſa ratio. Maximè, quia ita in-
3 terpretando reſtringitur Conſilij poteſtas, penes, † quod
de iure reſidet omnis poteſtas ciuitatis, vt dictum fuit in
aliis poſitionibus huius cauſæ. Item annullatur actus,
nempe priuilegium ciuilitatis, de quo agitur, quæ omnia
ſolent regulariter efficere, vt clauſula in fine poſita non
referatur ad omnia, ad Dec. in cap. 2. requiris, de appel.
4 Non obſtat verbum, *Capitulum*, quia † illud expone-
bant aliqui pro parte, & ſic hoc capitulũ, id eſt, hæc pars.
Inſtit. ad leg. Aquil. in princ. & §. 3. Et in omnem euen-
tum referebant, vt dictum eſt, ad illa vltima verba, *ſaluo,
&c.* quæ conſtituunt Capitulum, quia ponunt exceptio-
nem à regula firmata.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Lante. Veneris, 11. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Statutum prohibens, ne filiæ aliquid plurıs petere poſſint ab heredibus patris, vltra id, quod pater ipſe eis reliquerit, intelligendum eſt de heredibus ſanguinis, id eſt, de deſcendentibus.*

2 *Statutum iiſdem coniecturis interpretatur, quibus & mens teſtatoris, qui non præſumitur quem voluiſſe propriæ ſoboli extraneum præferre.*

3 *Leges in materia legitimæ de patre non confidunt, & numero 7.*

4 *Dictiones vniuerſales intelliguntur ſecundum qualitates præcedentium.*

5 *Statutum ſuperfluum non dicitur, ſi tollit quæſtionem aliqua lege aperta non deciſam, ſed inter Docto. controuerſam.*

6 *Filia excluſa à ſtatuto, an poſſit petere ſupplementum legitimæ, magis æqua opinio, quod ſic.*

7 *Statuentes interrogatos, an voluiſſent, quod pater poſſit præferre quemlibet extraneum etiam fœminam propriæ filiæ, non eſt præſumendum reſpondiſſe, quod ſic.*

DECISIO CCXXXII.

DOMINI concluſerunt, ſtatutum c. 82. lib. 1. intelli-
gendũ eſſe ſtantibus deſcendentibus maſculis, cum
enim ſtatutum prædictum de heredibus mentionem fa-
ciat, prohibendo filiabus, ne vltra id, quod pater eis reli-
querit, quicquam petere poſſint ab heredibus patris, de
1 † heredibus ſanguinis, id eſt, deſcendentibus intelligen-
dum eſt, l. ex facto, §. fin. ad Treb. Tale enim ſtatutum re-
ſtringendum eſt, quia exorbitans, & contrarium diſpoſi-
tioni iuris cõmunis, cap. cum dilectus, de conſuet. & quia
continet exheredationem legalem, quæ non minus eſt o-
dioſa, quam ſit exheredatio hominis, Bald. in l. illam, C.
de colla. Cum enim eiſdem coniecturis ducamur ad in-
terpretandam mentem ſtatuentium, quibus ducimur ad
2 interpretandam mentem teſtatoris, clarum eſt, † quod
ſemper ita interpretamur mentem teſtatoris, vt non præ-
ſumamus quem voluiſſe propriæ ſoboli extraneum præ-
ferre, l. cum Aug. de cond. & demõſtr. l. cum acutiſſimi, C.
de fideicõmiſ. Pro abſurdo namque habetur, quod pater
filiam poſſit excludere, & alium extraneum etiam fœmi-
nam inſtituere, quod eueniret ſi aliter hoc ſtatutum in-
terpretaremur, quo caſu verbum, heres, pro deſcendenti-
bus capitur, & extraneos non comprehendit, late Gabr.
de verb. ſig. concluſ. 2. num. 13.
Nec eſt bona reſponſio heredum, quod ſtatuentes con-
fiſi fuerũt de patre, quia † in materia legitimę leges de pa- 3
tre non confidunt, & propterea voluerunt, quod legiti-
mam pater omnino relinquere cogatur, l. ſcimus, l. omni-
no, C. de inoffi. teſt. nec filius, niſi ex certis cauſſis expreſ-
ſis, & probat. legitima à patre priuari poteſt, §. aliud quo-
que capitulum, vt cum, de app. cogno. Quę omnia in hoc
particulari caſu comprobant, quia in fine ſtatuti excipi-
tur filialis ſucceſſio ab inteſtato, quæ exceptio declarat
regulam præcedentem, vt intelligendum ſit etiam de de-
ſcendentibus. Deci. in l. 1. numero 26. de regul. iur. Et quia
nullibi apparet, quod ſtatuentes voluerint fœminas ex-
cludere, niſi fauore deſcendentium, imo neque ſimplici-
ter illas excluſerunt, ſed cum qualitate dotationis; alio-
quin iniquiſſimum videretur ſtatutum, ſi non ſuſtinere-
tur ex ratione conſeruandæ agnationis, vt per Put. deciſ.
38. lib. 3. Et in ſumma, Dominis placuerunt rationes ad-
ductæ per Nattam in tract. quod ſtan. maſc. 4. quæſt. prin.
num. 140. quem ſequitur Brun. de ſtat. excluden. fœmin.
art. 12. num. 104.
Non obſtat generalitas verborum, quia nulla adeſt di-
ctio vniuerſalis circa qualitatem heredis, ſed ſimpliciter
eſt dictum, quod non poſſit quicquam petere ab herede,
quæ dictio, vt dictum eſt, pro herede deſcendente intel-
ligitur, d. l. ex facto. §. fin. Et † diſpoſitiones poſtea vniuer- 4
ſales, vt ſemper ſit rata voluntas teſtatoris, intelliguntur
ſecundum qualitatem pręcedentem in euentum, in quem
ſit inſtitutus deſcendens: tunc enim omni tempore, & o-
mni caſu fœmina nil vltra id, quod pater ſibi reliquit, pe-
tere poterit, quia non eſt nouum, quod diſpoſitio genera-
liter loquens reſtringatur, ne abſurdum ſequatur. Bart. in
l. Gallus, §. etiam ſi præſens, de lib. & poſth.
Non obſtat, quod ita interpretando reddatur ſuper-
fluum huiuſmodi ſtatutum, ex quo filia vti excluſa ab in-
teſtato præterita non rumpebat teſtamentum patris ſe-
cundum communem opin. Nam † ſuperfluum non dici- 5
tur, cum tollit quęſtionem non deciſam aliqua lege aper-
ta, ſed controuerſa inter Doct. vt patet ex traditis in l. Gal-
lus, §. & quid ſi tantum, vbi Alex. nu. 16. Brun. in d. tract.
fœmin. excluſ. art. 10. nu. 27. Et ita particulariter reſpõdet
Put. d. deciſ. 28. Maximè, quia illa difficultas in hoc caſu
magis augebatur, ex quo non totaliter filia excludebatur
ab inteſtato, cum ſtat. de ſucceſſ. ab inteſta. mandet. quod
dotetur. Et propterea non videbatur tolli ius contrata-
bulandi, ex quo ſtatutum fœminam ad inſtar extranei o-
mnino non redigit, vt per Paul. de Caſt. in l. fi. nu. 3. de ac-
quit. hered. Ale. conſil. 131. lib. 1. Tiraq. de retract. lignag.
§. 1. gl. 8. nu. 14. Maximè, quia, vt vnus ex Dominis adde-
bat, hæc ambo ſtatuta fuerunt eodem tempore condita,
ſaltem mentaliter, & propterea licet vnum de alio men-
tionem faciat, hoc fuit factum, ne ſtatuentes viderentur
per vnum alterum derogare.
Minus obſtat ſuperfluitas † conſiderata reſpectu peti- 6
tionis ſupplementi legitimæ, quia & in hoc articulo ſunt
variæ Doct. opiniones, vt per Brun. d. tract. art. 9. num. 24.
Soc. conſ. 150. lib. 1. Ruin. conſ. 4. l. 3. Imo ſi attenderemus
opinionem relatam à Soc. d. conſ. 150. nu. 26. ea maximè
fauet huic interpretationi, quia illi Docto. tenebãt, quod
filia poſſet petere ſupplementum legitimæ, & impugnare
teſtamentum paternũ, quando erat inſtitutus extraneus,
vt per Imo. in d. §. & quid ſi tantum, col. pen. & fin.

Nec

Digitized by Google

Nec obſtat, quod ſit taxata per ſtatutum legitima, quia hoc eſt præſupponete id, de quo diſputatur. Sicuti nil facit, quod fuerit factum ſtatutum ad fauendum voluntati
7 teſtatoris. Quia † in materia legitimæ, vt dixi, leges paternæ voluntati non fauent. Et propterea non obſtat, quod dicit Natt. in d. tract. quæſt. 4. nu. 126. quia ibi diuerſa erãt verba ſtatuti ab ipſo relati, à verbis huius ſtatuti, & rationes ab ipſo refutatæ, num. 140. & ſequ. plus Dominis placuerunt. Non enim ſuaderi poteſt Dominis, quod ſi ſta-
8 tuentes interrogati fuiſſent, an voluiſſent, † quod pater poſſet quemlibet extraneum, & etiam fœminam præferre filiæ, reſpondiſſent affirmatiuè, ad glo. in l. tale pactum, §. pater filiũ, ff. de pact. cum nulla ratio id ſuadere poſſit.

ALDOBRANDINI.

Pharen. penſionis.

S V M M A R I A.

1 *Penſio per promotionem ad cathedralem exſtinguitur de ſtylo curiæ, ſed beneficia non vacãt, niſi per conſecrationem, & num. ſeq.*

2 *Stylus curiæ an intret, vt ante conſecrationem ad cathedralem penſio non ſit exſtincta.*

3 *Gratia retentionis penſionis dicitur ſufficiens, etiam non facta expreſſa mentione de eccleſiis cathedralibus.*

4 *Nomen Sancti alicuius eccleſiæ non exprimitur de ſtylo curiæ in gratiis retentionis penſionis.*

5 *Eccleſiæ appellatione comprehenditur etiam cathedralis, vbi maximè ſunt verba vniuerſalia geminata, omnibus & ſingulis, & num. 10. & ſeq.*

Imò etiam in materia odioſa, ſiue gratia proprio motu ſit facta, ſiue ad ſupplicationem cum verbis vniuerſalib. & geminatis: alias ſecus, nu. 6. & 7.

8 *Epiſcopatus venit ſub nomine eccleſiarum Prouinciæ, etiam in materia reſtringibili, & nu. 10. & ſeq.*

9 *Verba vniuerſalia etiam in materia odioſa retinent propriam ſignificationem. & num. 15. & 28.*

Imo extenduntur vbi militat eadem ratio, num. 10.

Et maximè, vbi caſus eſt expreſſus requirens ſpecialẽ mentionem. Sub generali clauſula comprehenduntur etiam alij caſus ſpecialem mentionem requirentes, num. 11.

Et eo magis, vbi conſtat de mente concedentis, num. 12.

Et vbi ex communi vſu loquendi ita ſolet intelligi, num. 13.

14 *Cathedrales eccleſiæ ſunt ſpeciali nota digne.*

16 *Innoc. locus in c. dilectus filius, de conceſſ. præb. ſuo candori reſtituitur.*

17 *Atteſtatio Rebuff. de ſtylo curiæ non habetur in conſideratione.*

18 *Negatiua ſolet potentius negare, quam affirmatiua affirmare.*

19 *Cardinales quoad iuriſdictionalia habent iura epiſcopalia.*

20 *Eccleſiæ cathedrales ſolent Cardinalibus dari in adminiſtrationem, non antem in commendam.*

21 *Diſpenſatio retentionis penſionis, & aliorum beneficiorum, quando datur cathedralis eccleſia, non extenditur vltra duas vices.*

Fallit, niſi opponatur in diſpenſatione dictio, quibuſcunque num. 23.

22 *Diſpenſationes tot debent eſſe, quot obſtacula.*

24 *Locutio pluralis ſine ſigno vniuerſali duo comprehendere dicitur.*

25 *Dictio, plura, verificatur in duobus, vbi eſt facta diſpenſatio ad plura beneficia.*

26 *Diſpenſatus ad obtinendum non eſt diſpenſatus ad retinendum.*

27 *Diſpenſatio ad plures cathedrales eccleſias debet intelligi remouendo obſtaculum cauſſa retinendæ penſionis.*

29 *Verbum, obtinere, ſignificat etiam retinere.*

DECISIO CCXXXIII.

DOmini propoſitum dub. diſtinxerunt in quinq; difficultates. Quarum Prima fuit, *an huiuſmodi penſio non data ſufficienti gratia retentionis exſpirauerit per promotionem ad Eccleſiam cathedralem.*

Secunda, *an gratia extenſionis dicatur ſufficiens, cum non fuerit in ea facta expreſſa, & indiuidua mentio de Eccleſiis cathedralibus.*

Tertia, *vtrum huiuſmodi retentio dato quod comprehendat cathedrales eccleſias, intelligenda ſit de duabus tantum, an vero poſſit intelligi de tribus, vel quatuor.*

Quarta, *in euentum, quod poſſit intelligi etiam de tribus, vel quatuor, an intelligendum ſit, ſi ſucceſſiuè vna dimiſſa Cardinalis Piſanus aliam obtineret, an vero etiam, quod illas inſimul ex diſpenſatione Apoſtolica retineret.*

Quinta, *an in omnem euentum ſaltem ex antiquitate temporis ſufficiens diſpenſatio eſſet præſumenda, cum hæc penſio vltra 40. annos ſoluta fuerit.*

Et quoad primam difficultatem ſolum per modum dubitationis fuit per aliquos dictum, quod † & ſi per pro- 1
motionem ad Eccleſiam cathedralem penſio exſtinguatur propter ſtylum curiæ, tamen videtur, quod regulariter beneficia non vacent, niſi per conſecrationem. Et quamuis in vna ſit introductum, vt vacent per promotionem, hoc tamen eſt, quia eo ipſo, quod Papa aliquem promouet ad epiſcopatum, decernit beneficia vacare, illa illico conferendo, Abb. in c. cum in cunctis, §. inferiora, nu. 3. de elect. Vnde cum Papa in ſingulis promotionibus ad Eccleſias cathedrales non ſolum nõ decreuerit vacare priora beneficia, ſed † Cardinali Piſano conceſſerit illorum 2
retentionem, dubitari poteſt, an hoc caſu ſtylus prędictus intret ſaltem, vt ante conſecrationem, exſtincta non fuerit talis penſio.

Sed ſuppoſito, quod penſio alias exſtincta fuiſſet, non data ſufficienti retentione circa ſecundam difficultatem, fuerunt tres opiniones.

Aliqui enim tenebãt, quod hæc gratia † concedat Car- 3
dinali retentionem hanc etiam inſimul cum eccleſiis cathedralibus, & mouebantur ex deciſ. alias facta cotam R. P. D. Sarmiento in cauſſa Corduben. penſionis de menſe Maij, 1566. & per deciſ. etiam in ciuitatem Penſionis coram bon. mem. Oradin. de menſe Nouembr. 1567.

Quæ deciſ. videbantur tenentib. hanc partẽ niti bonis rationib. & auctoritatib. Cum enim in hac gratia, dicatur, vna cũ omnib. & ſingulis Eccleſiis, &c. propriè videntur cũprehendi cathedrales Eccleſię: de † ſtylo enim eſt, quod 4
quoad eas nomen Sancti nõ exprimitur, ſed quod huiuſmodi Eccleſiæ nomen gerens retinent, vt atteſtatur Io. Monach. in c. quamuis, nu. 15. & 16. de præb. in 6. Gemin. ibi nu. 11. in fin. Quod comprobatur per text. in c. accepimus, & ibi gl. in verb. maiores, de ętat. & qualita. c. 1. & ibi Hoſt. de præb. c. cum clerici, vbi gloſ. in verb. Eccleſia, de verb. ſign. clem. in pleriſque, & ibi Vital. num. 2. de elect. Anch. in d. c. quamuis, in 5. not. & Franc. in d. §. quãquam, nu 2. limit.

Maximè ponderãdo illa verba † vniuerſalia geminata, 5
omnibus & ſingulis, quæ reddunt hanc gratiam amplam ita, vt cathedralis comprehendatur, Oldr. conſi. 215. nu. 6. Fel. in c. in noſtra, corol. 39. de reſerua. Gemin. in c. 1. nu. 17. de fil. presbyt. Cum enim ex prædictis verbis vniuerſalibus conſtet, Papam vberiorem voluiſſe facere gratiam, verba in ea latiſſimè videntur intelligenda. But. in d. ca. quamuis, nu. 1. & in fi. Maximè † cum talis gratia ſit mo- 6
tu proprio facta, quo caſu etiam in materia odioſa venit epiſcopatus, cũ ceſſet ratio text. in c. quamuis, de præben. in 6. ſi credimus Franc. in d. c. quamuis, §. 1. num. 5. verſ. ſecundo limita, de præben. in 6.

Ex quibus tollitur, quod in odioſis nomẽ Eccleſiæ non compte

comprehendat cathedralem, qnia id procedit, quando
7 indefinite profertur, non † autem cum verbis vniuerſalibus & geminatis, prout in caſu iſto. Felyn. in ru. de maio. & obed. ſub. numer. 9. verſ. ſequitur etiam. Et eſt de mente Gemin. in cap. auaritię, colum. 2. verſ. quæro, etiam an iſte text. habeat locum in electo ad epiſcopatum, de elect. in 6. Et propterea videmus, quod ſi fiat mentio de eccleſiis
8 Prouinciæ, venit † Epiſcopatus ſub tali appellatione, etiã in materia reſtringibili, c. quamuis, §. quanquã, vbi Gem. in 5. not. & Franc. num. 1.

9 Verba † enim vniuerſalia maximi ſunt momenti, vt colligitur ex late deductis per Tiraq. in l. boues, §. hoc ſermone, n. 25. & 26. latiſſime Aym. cõſ. 190. Creſcẽ. deciſ. 32. Quæ etiam in materia odioſa retinent propriam ſignificationem. Cald. conſil. 1. de conſan. & affi. Aret. per illum text. in l. cum lege, ff. de teſtam. Aym. poſt. Corn. & alios conſ. 18. nu. 12. cum ſeq. Rebuf. in prax. de diff. inter reſer. & priu. nu. 8. Et propterea non obſtat text. in c. quamuis, quia ibi erat reſtrictio ad certum locum, & materia odioſa abſque dictionibus vniuerſalibus.

Et hæc omnia comprobantur propter identitatem ra-
01 tionis. Nam † cum ratio reſtringendi, de qua per Bonon. in c. tua, nu. 5. de verb. ſign. & in Conſil. Lateranen. de reformat. cur. militet tam in monaſteriis Conſiſtorialibus, quam in epiſcopatibus. Lap. alleg. 84. nu. 11. Dec, in cap. decernimus, nu. 4. de iudi. licet Papa nominatim expreſſerit monaſteria, item etiam titulos Cardinales, dicendũ etiam videtur, quod veniant ſub nomine Eccleſiæ cum verbis vniuerſalibus Epiſcopatus, in quibus eadem militat ratio, cum non detur ratio, quare magis in iſto caſu verba ſint reſtringenda. Aym. conſil. 84. nu. 14. & conſil.
11 92. nu. 4. maximè, quia † vbi expreſſus eſt caſus requirens ſpecialem mentionem, vt in hoc, in quo exprimitur titulus Cardinalis, & monaſteria, ſub generali clauſula comprehenduntur etiam alij caſus ſpecialem mentionem requirentes, cap. qui ad agendum, de procurat. in 6. Caſſad. 1. eod. titul.

12 Idque tanto magis, † quia cum videatur indubitatum, quod quando conſtat de mente Papæ, epiſcopatus comprehenduntur, gloſſ. in cap. quamuis, in verb. nõ extendit, in fin. & ibi Franc. in §. quanquam, in 3. limit. ſatis in hoc caſu de mente Papæ videtur conſtare ex verbis vniuerſalibus, & geminatis, & ex communi vſu loquendi, quod
13 quando de eccleſiis ſine aliquo adiuncto fit mentio, † intelligatur de cathedralibus, de quo communi vſu loquẽdi Modern. teſtantur, ac etiam, cum Papa ordinate procedendo incipiat à dignitatibus. Vnde cum poſt dictionem, eccleſiis, exprimat monaſteria, quæ ſunt quid medium inter maiores, & ſic cathedrales, & inferiores. Dec. in d. cap. decernimus, nume. 4. de iud. dicendum eſt, quod ſub nomine eccleſiarum voluerit Papa comprehendere cathedrales, quæ ſolæ videntur maiores Abbatiis, & Monaſteriis Conſiſtorialibus. Idque tanto magis, quia in eademmet gratia, quando Papa fecit mentionem de cathedrali Pharen. abſolute vocat eccleſiam Pharen. & ſic eccleſiam cathedralem abſolute ſub nomine eccleſiæ deſignat. Addebant etiam, quod ita de facili in uno, ſicut in alio caſu Papa conceſſiſſet hanc retẽtionem, attenta maximè facilitate temporum antiquorum, & attenta etiam obſeruantia tanti temporis, Soc. conſil. 145.

Ex quibus tenentes hanc partem tollebant reſponſionem pro parte Illuſtriſſimi Domini Cardinalis datam ad conſil. Oldrad. 215. quod non loquatur de ipſa eccleſia cathedrali, ſed de beneficiis in eccleſia cathedrali. Ex ſupradictis enim apparet, quod multa loquuntur de ipſiſmet eccleſiis. Tum & ſecundo, quia adducitur ratio Oldradi ſuper vbertate gratiæ. Tum & tertio, quia ratio, quare beneficia cathedralia non comprehendantur in
14 generali conceſſione, eſt, quia † cathedrales ſunt ſpeciali nota dignæ, d. cap. quamuis, quæ ratio militat ita in vno caſu ſicut in alio. Et ſicut hæc ratio, vbi verba propter eorum vniuerſalitatem contrarium innuunt, non efficit, quin comprehendantur beneficia in cathedralibus, ita etiam debent comprehendi ipſæ cathedrales, propter eandem vniuerſalitatem, cum eadem ſit ratio probabilis in vno, quæ eſt in alio caſu.

Non obſtat, quod materia ſit odioſa, & reſtringibilis,
quia † non propterea verba vniuerſalia eorum ſignifica- 15
tiones amittunt. Et propterea Doct. in l. ſi de certa, C. de tranſact. etiam in renunciationibus, quæ ſunt ſtricte interpretandæ, admonent ſummopere cauendum à verbis vniuerſalibus.

Et ſi forte fieret vis ſuper d. Innoc. in c. dilectus filius, de conceſ. præben. quod appellatione eccleſię, & monaſterij
non veniat cathedralis, animaduertendum eſt, † quod 16
corrupta eſt lectura Innoc. in eo loco: nam dicit de eccleſiis, & monaſteriis eccleſiæ, & debet dicere de eccleſiis & miniſteriis eccleſiæ, quod patet iungendo tex. in c. 2. cum c. dilectus, de conceſ. præben.

Nec apud ita tenentes erat in aliqua conſideratione
† atteſtatio Rebuff. de ſtylo curiæ, cum ipſe nunquam in 17
curia fuerit, & pluris faciebant atteſtationes Io. Monach. & aliorum ſupraditorum.

Non obſtat, quod de adminiſtratione non ſit facta mentio. Quia placebant reſponſiones datæ à Sern. in reg. de triennal. quæſt. 5. nu. 9. & Abb. in cap. querela, in 1. notab. de electio.

Aliqui vero ex Dominis tenebant, quod cathedrales non venirent, per text. in c. 2. & c. dilectus, de conc. præb. c. quamuis, de præben. in 6.

Nec ſecundum eos obſtat prægnantia verborum. Quia text. in c. 2. loquitur per dictionem vniuerſalem, nullam.
quæ † eſt negatiua, quæ ſolet potentius negare, quam af- 18
firmatiua affirmare. Et quia omnia, quæ pro heredibus allegantur, loquuntur, non de ipſis cathedralibus eccleſiis, ſed de beneficiis in cathedralibus.

Nec obſtat, quod ſit facta mentio de titulis Cardina-
lium, quia † illæ non ſunt cathedrales, licet quoad iuriſ- 19
dictionalia habeant iura epiſcopalia. Et ſecundum eos, quando de eccleſiis fecit Papa mentionem, intellexit de titulis Cardinalium, qui frequenter propter optionem mutantur. Et ad deciſ. in cauſſa Corduben. reſpondebant, quod ibi aderant verba multa prægnantiora propter expreſſionem adminiſtrationis qui modus prouiſionis pro-
prie conuenire videtur eccleſiis cathedralibus, quæ † ſo- 20
lent Cardinalibus dari in adminiſtrationem, non autem in commendam. Et vnus etiam vltra hoc addebat, quod ſi de nouo materia eſſet videnda, prædicta reſolutio ſibi non placeret propter d. cap. 2. & cap. dilectus, de conceſ. præben.

Aliqui diſtinguebant, ſi virtute illius dictionis, & alias, de qua in ſchedula Conſiſtoriali, cum dicatur, in titulum, commendam, & alias, poteſt exponi adminiſtratio, tunc comprehendantur cathedrales, vel minus non comprehendantur, quia cum ſupra Papa in concedenda retentione eccleſiæ Pharen. Cardinali S. Apolinaris expreſſerit adminiſtrationem, ad fauorem vero Cardinalis Piſani hoc non expreſſerit, id non poteſt videri factum, niſi cum myſterio, & videtur in hoc caſu militare reg. l. l. vnicæ, §. ſin autem ad deficientis, C. de caduc. tollen.

Quoad tertiam difficultatem Domini ſimiliter non fuerunt concordes, quia nonnulli tenebant, diſpenſationem hanc, cum materia hæc ſit odioſa ex allegatis debere reſtringi ad duas, non autem tres comprehendere.

Primo ex doctr. Collect. in cap. dudum, de elect. cum aliis allegatis. Secundo propter notata in cap. nõ poteſt, de præbend. in 6. Et quia ſufficit, quod diſpenſatio in aliquo operetur. Put. deciſ. 10. de diſpenſat.

Non enim iis, qui hanc partem tenebant, fit veriſimile, quod Papa non fuiſſet ex hoc redditus multo difficilior in

lior in concedenda retentione penſionis reſeruatæ ſuper
paupere eccleſia cum tribus eccleſiis cathedralibus quam
cum duobus. Maxime, quia cum penſio reſeruetur, vt
commodius ſubſtentari valeat, ceſſat hæc cauſſa, ſtante
conſecutione trium eccleſiarum, præſertim tam magni
redditus, & quia etiam ita interpretando minus præiu-
22 dicatur eccleſiæ. Addebant, † quod cum tot debeant eſſe
diſpenſationes, quod obſtacula, Gemin. conſil. 33. Franc.
in c. non poteſt, de præben. ſuper omnibus debebat di-
ſpenſari expreſſe.

Non obſtant illa verba, *omnibus & ſingulis*, quia re-
cipiunt interpretationem, vt dicetur in ſequenti dubi-
tatione.

Aliqui contrarium tenebant propter vniuerſalitatem
23 verborum tam reſpectu eccleſiarum, & beneficiorum
quam reſpectu diſpenſationum, cum dicatur, quæ ex
quibuſuis diſpenſationibus, quo caſu ceſſant ſupradicta
Tiraquell. in l. boues, §. hoc ſermone, limitat. 25. Maxime
quia ſi ad duo eſſet redigenda hæc gratia, ſuperflua red-
derentur illa verba vniuerſalia, & geminata, ex quo ex ſe
pluralis locutio ſine ſigno vniuerſali duo comprehen-
24 dit. Vnde † quamuis infinitatem non debeant importa-
re, debent tamen plura quam duo ſigna hæc vniuerſalia
ſignificare. Aym. conſil. 190. num. 4. & conſilio 294. num.
1. Tiraquell. vbi ſupra, Sarnen. de annali. quæſt. 3. & de
triennal. quæſt. 2.

Non obſt. no. in cap. dudum, de elect. quia Docto.
ibi loquuntur, quando quis eſt diſpenſatus ad plura in-
25 comparabilia, quæ † dictio verificatur in duobus, vt per
Collect. ibi, nu. 10. Non autem, quando ad omnia & ſin-
gula, quæ ex quibuſuis diſpenſationibus obtineret, vt in
hoc caſu.

Quoad quartam ſimiliter tenentes in præcedenti dif-
ficultate partem negatiuam, in iſta tenebant debere in-
telligi de eccleſiis, quarum ſucceſſiue Cardinalis vna di-
26 miſſa aliam obtineret, quia † diſpenſatus ad obtinendum
non eſt diſpenſatus ad retinendum. Docto. in ca. non po-
teſt, de præben. in 6.

Alij tenebant contrarium propter verba ampla con-
ceſſionis, tum quia dicitur, vna cum, quæ ſimultaneita-
tem, vt ita dicam, important. Et quia in hoc caſu non diſ-
27 penſat Papa, vt poſſit obtinere plures eccleſias cathe-
drales ſimul, ſed remouentur obſtacula, quæ poſſent im-
pedire quo minus Cardinalis Piſanus potuiſſet donec vi-
ueret, retinere hanc penſionem: & propterea eo ipſo,
quod idem diſpenſabatur, quod poſſet retinere ſimul ec-
cleſias, ſubintrabat, quod ſimul etiam poſſet retinere pē-
ſionem hanc. Et cum verba hæc ſalua ratione recti ſer-
monis ita reſtringi non poſſint, intrant no. in l. ſi de certa.
C. de tranſact.

28 Nec refert, quod materia ſit odioſa, quia † non pro-
pterea verba amittunt ſuam ſignificationem, vt ſupra di-
ctum fuit. Cum enim Papa non ſimpliciter diſpenſet, vt
poſſit Cardinalis obtinere cathedrales eccleſias vna cum
iſta reſeruatione fructuum, ſed reſeruentur Cardinali
fructus ſibi donec viueret, perſoluendos vna cum omni-
bus aliis eccleſiis obtentis, & obtinēdis, ex quibuſuis diſ-
penſationibus, ſatis diſpenſatum dicitur, vt poſſit hos
fructus retinere cum eccleſiis, quas ſimiliter retinere po-
terit ex Apoſtolica diſpenſatione. Et in iſto caſu vera vi-
detur opinio. Franc. in c. non poteſt, §. 1. n. 2. de præben. in
6. Maxime, quia cum, quoad iam obtēta nō videntur poſ-
ſe inficiari, quod ſi ſimul tunc Cardinalis Piſanus plures
eccleſias retinuiſſet, quin cum eis etiam retinere potuiſ-
ſet hos fructus, ita dicendum etiam videtur quoad obti-
29 nenda, cum † vna pars ab alia declarationem recipiat, &
verbum obtinere, ſignificat etiam retinere, l. clam poſſi-
dere, §. 1. l. poſſeſſio quoque, ff. de acquir. poſſeſſ. Alberic.
in verbo, obtinere.

Et propterea, cum materia iſta ſit exemplaris, & diffi-
cilis, Domini dixerunt, quod bonum eſſet, quod reſtrin-
geret difficultatem, an virtute illius dictionis, & alias, de
qua in ſchedula propoſitionis eccleſiæ Pharen. poſſit ex-
primi adminiſtratio.

Vltimam autem difficultatem Domini reſeruabant.

ALDOBRANDINI.

Roman. hereditatis à Bordeſia, 28. Maij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Teſtis deponens de copula carnali, debet de actibus propin-
quis deponere.*

2 *Confeſſio carnalis copulæ debet plenè probari.*

DECISIO CCXXXIIII.

DOmini tenuerunt, quod ex. Se ea, de quibus in præ-
ſuppoſitis, non probant filiationem Alphonſi ex
Cardinali, ſed bene, quod ex illis omnibus ſimul iunctis
oriretur conſiderabile adminiculum. Particulariter au-
tem ex iſtis teſtibus dixerunt non probari copulam Car-
dinalis cum Madama de Bron, quia † nullus teſtis depo- 1
nit de actibus propinquis, ſed tantum probari frequen-
tem viſitationem, quod Cardinalis, dum fuit in Gallia,
frequenter eam viſitauit. Primus ad 12. 13. & 14. & ſuper
primo. Tertius ad 5. Sex. ad 14. & ſuper primo. Octauus
etiam deponit de confeſſione. Cardinalis, & Alphonſi
in Gallia. Pernoctatio autem non plene probatur, quia
præter tertium teſtem ad quintum reliqui ſunt de audi-
tu. Quod vero ad inuicem ſibi ſcriberēt Madama & Car-
dinalis, & vt vocant in ciſta, quam ad id dedita opera ha-
bebant, probatur ex tertio ad ſextum, & 5. ſuper primo.
Confeſſio † Cardinalis de huiuſmodi copula non plene 2
probatur, cum de ea tantum deponat 5. ad 16. & ſuper
primo. Fama eiuſdem copulæ videtur probari ex 4. ad 15.
ſaltem implicite, quia ſi erat fama, quod Alphonſus erat
filius Cardinalis, & Madamæ, neceſſaria erat etiam fama
copulæ vt ex 5. ſuper primo. Non obſtat cōtrarietas quin-
ti allegata. Quia placuit Dominis conciliatio data pro
parte Alphonſi, quod in ſecundo examine nō dicit, Car-
dinalem explicite ſibi dixiſſe, quod Alphonſus eſſet ſuus
filius, licet ſibi ea dixerit, de quibus deponit, & viſum fuit
id Dominus veriſimile, quia Cardinalis eodem tempore
volebat, & ſolebat, quod Alphonſus crederetur eius fi-
lius, vt ex diſcurſu reliquarum probationum fuit viſum.
Et ex his igitur ſimul iunctis, Domini, vt dictum eſt, col-
legerunt conſiderabile adminiculum pro huiuſmodi fi-
liatione.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. Mercurij, 20. Octob. 1574.

SVMMARIVM.

1 *Verba, qui ſpernit Tuum, me ſpernit, & contemnit, quid
operentur.*

DECISIO CCXXXV.

DOmini dixerunt, teſtes probare, Cardinalem ſoli-
tum fuiſſe dicere etiā eius conſanguineis, qui † ſper- 1
nit & contemnit Alphonſum, me ſpernit & contemnit.
primus 2. 3. 4. & 5. Ac etiam odium Ioannis fratris Cardi-
nalis, 6. 7. 8. & 10. 12. & ex decimo ſuper quinto, qui depo-
nit de fama inter familiares Ioannis, & eius vxoris. Et ex
13. qui deponit, quod Ioannes, & eius vxor Alphonſum
odio proſequebantur, & ex ſeptimo, qui dicit, quod e-
rat publicum, & notorium penes multos familiares Car-
dinalis, & 8. dicente, quod erat publicum, & notorium
inter domeſticos, & familiares Cardinalis.

Cauſſa etiam odij erat, ſecundum teſtes, timor, ne Car-
dinalis bona ſua relinqueret Alphonſo, & 10. ſuper pri-
mo addit aliam cauſſam, quia dicebatur publice, quod e-
rat filius Cardinalis. Quod vero cardinalis magis amaret
Alphonſum,

Alphonſum, quam nepotes legitimos, non probant iſti
teſtes, niſi inferendo & iudicando ex iis, quę dixerat quod
Cardinalis dicebat illa verba, &c.

Similitet etiam quoad cauſſam occultationis illam nõ
probãt teſtes, niſi ex coniectura, & eorum iudicio. Ex bis
autem dixerunt Domini reſultare adminiculum pro pro-
batione, quod Alphonſus ſit filius Cardinalis, quod qui-
dem videbitur in concurſu eum aliis probationibus.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. à Bordeſia. Lunæ, 18. April. 1575.

SVMMARIA.

1 *Reus, & actor quis eſſe dicatur in concurſu probationum ab vtraque parte ſuper filiatione factarum.*

2 *Reus remanet in ſtatu ſuo licet probet exceptionem ſuam.*
Etiam ſi principaliter petat declarari ius actori non competere, num. 3.

4 *Reus in exceptionibus dicitur actor impropriè, & ad effectum tantum probandi ſuam exceptionem.*

5 *Reus & actor quomodo cognoſcantur, inſpicienda eſt eorum origo.*

DECISIO CCXXXVI.

DOmini concluſerunt, ad effectum, de quo agitur, D.
Mariam, id eſt, ad effectũ videndi, quænam ex pro-
bationibus factis tam a Maria, quam ab Alphonſo in cõ-
curſu prævalere debeat, quod eſt effectus, de quo agitur,
debere actricis partes ſubſtinere. Cum enim D. Alphon-
ſus poſſideat, & ipſa prius coram A. C. via monitorij e-
1 gerit contra eum, ferè † in hoc caſu videntur concurre-
re ea omnia, quę ponit Bald. in l. non cogendũ, §. ſi procu-
rator, ff. de procur. vltra, quod ipſamet in conditione, de
qua in dubio, appellat ſe actricem, & Alphonſum reum
conuentum.

Nec obſtat, quod Alphonſus prius commiſerit cauſ-
ſam, quia commiſit eam ſuper iactationibus, & conſe-
quenter remãſit reus, & ſi petat pronuntiari ſuper ſua ex-
ceptione, & aduerſario ſuper ea imponi ſilentium, rema-
2 net † omnino reus: quicquid enim facit, facit ad finem
ſuæ defenſionis. Anton. de But. in c. cum inter, in fi. de ex-
cept. Alexand. conſ. 103. nu. 8. libr. 5. Socin. conſil. 264. nu.
16. libro 2. Felyn. in cap. intelleximus, numero 5. de iudic.
Mohedan. deciſ. 229. Quod procedit etiam ad effectum,
vt non amittatur beneficium regulę, actore non proban-
te. Ant. de But. in c. in præſentia, nu. 18. de prob. quod ad-
mittit etiam Dec. conſil. 43. num. 1. quando prius contra
3 ipſum fuit actum: nam ſi reus † etiam principaliter petat
declarari ius actori non cõpetere, remanet reus, & habet
beneficium dictæ regulæ.

Non obſtat clauſula, ſine præiudicio, de qua in decre-
to A. C. quia intelligitur præterquam in expreſſis, & in o-
mnem euentum in hoc caſo ſufficit ſola detentatio. Soci.
conſil. 109. per tot. lib. 4. Tiraquell. *le mort ſaiſ*. parte 6. de-
clarat. 7.

Non obſtat, quod reus in exceptione ſit actor, & quod
Maria habet fundatam intentionem ſuper probatione
4 certi gradus, † per not. in l. item poſt, ff. de acq. hered. cum
aliis allegatis pro Maria, quibus addebãt Corn. conſ. 197.
lib. 4. Ruin. conſi. 154. li. 5. Marant. in eadem l. item poteſt.
Nec eis placet limitatio Tiraq. de retract. §. 11. gl. 1. nu. 5.
vt cõcluſio præfacta non procedat contra conſanguineũ
poſſeſſorem. Quia nullus Doctor præter ipſum eam po-
nit. Et Deci. quem allegat conſi. 121. id non dicit: Nam in
eius caſu non erãt probata cognatio in aliquo gradu cer-
to. Reſpondebant tamen, quod ſtante hac concluſione,
Alphonſus tenetur probare ſe filium, quod fecit, vt fuit
viſum per Dominos: ſua enim probatio ſemota proba-
tione Mariæ, quod ſit filius Ioannis, videtur clara. Vnde
cum Maria ad excludendam hanc probationem replicet
contra Alphonſum, quod imo eſt filius Ioannis, & non
Philiberti, tenetur ipſa ſuam replicationem probare, & in
concurſu probationum remanet fauor rei, & poſſeſſoris
illæſus, taliter, quod ſua probatio in dubio præferri debet.
Ad hũc enim effectum, vt videamus cui ſit magis fauen-
dum ſecundum terminos, l. fauorabiliores, ff. de reg. iur.
debemus † inſpicere, quis originarie ſit actor, & quis reus 5
non accidentia iudicij, quæ faciunt, quod in vno articulo
vnus vel alter teneatur probare, & ex particulari reſpectu
poſſit dici actor, vel reus, ad not. per Dec. & Cagnol. in d.
l. fauorabiliores.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. à Bordeſia. Lunæ, 26.
Nouembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Actor dicitur qui bona petit ab alio poſſeſſa.*

2 *Actor ſi probat contra exceptionem rei, non videtur propriè replicatio, ſed probationes contrariæ ad inuicem ſe elidentes, remanente prima probatione actoris.*

DECISIO CCXXXVII.

DOmini ſteterunt in reſolutis: eſt enim indubitatum,
quod Illuſtriſ. Domina Maria, eſt originarie actrix,
cum † petat bona poſſeſſa, ſeu ſaltem detenta ab Alphõ- 1
ſo, vt fuit in reſolutione dictum, quo caſu intrat reg. l. fa-
uorabiliores, ff. de reg. iur.

Nec obſtat, quod in exceptione ſua prædictus Alphon-
ſus ſit actor, & quod Domina Maria replicet Alphonſum
eſſe filium Ioannis, nõ autem Philiberti, hæc non vide-
batur propriè replicatio, cum nõ ſupponat exceptionem
veram eſſe, ſed potius videatur contraria quædam pro-
bario, † quibus contrariis probationibus ad inuicem ſe- 2
elidentibus debeat conſequenter remanere prima pro-
batio actoris. Salyc. in l. ſi qui adulterij, num. 5. de adulte.
Quia, ad probatio Mariæ confundat probationem Al-
phonſi, id eſt, de quo dubitatur, quod erit videndum in
concurſu probationum, in quo concurſu Domini dixe-
runt fauendum eſſe reo, & poſſeſſori, per reg. vulg. Tiraq.
allegatus de primog. q. 17. opin. 11. n. 13. cum ſeq. ad hunc
enim effectum inſpicitur, vt fuit in reſolutione dictum,
an quis originarie ſit actor, non accidentaliter, quæ fa-
ciunt, quod quis in vno, vel altero caſu probare teneatur.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. à Bordeſia. Lunæ, 10.
Decembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Filij in ſucceſſione ſunt prima cauſſa.*

2 *Probatio certa filiationis reſpectu patris dari non poteſt.*
Idem in probatione filiationis illegitimæ. num. 3.

4 *Amor ſolitus haberi à patribus erga filios argumentum præſtat ad filiationem probandam.*

5 *Amor filialis duplici ex fonte oriri dicitur, à natura ſcilicet, & ab educatione, cuis eſt per accidens.*

6 *Filiatio ex quibus tractatibus probata eſſe dicatur, & numeris ſeqq.*

9 *Filiationis quaſi poſſeſſio conſtituta eſſe dicitur ex præcedente tractatu filiationis probato.*

10 *Legitimatio ſola dicitur eſſe ſufficies probatio filiationis.*

11 *Fama filiationis coadiuuat præcedentes probationes de filiatione.*

12 *Confeſſio patris concurrente tractatu probat filiationem.*

13 *Teſtes ſingulares bonæ opinionis, & fama probant confeſſionem filiationis paternam.*

14 *Confeſſio ſeu negatio filij quoad filiationem non nocet ſtante confeſſione patris in contrarium.*

15 *Confeſſio*

Digitized by Google

15 *Confeſſio ſeu negatio publica filiationis licet fiert in contrarium confeſſione priuata ad celandum peccatum.*

16 *Facta magis quam verba attenduntur etiam in materia filiationis probandæ.*

17 *Negatio filij nati in figura matrimonij, facta per eius patrem & matrem, tendit ad detegendam eorum turpitudinem, & ſic non habetur in conſideratione.*

18 *Filiatio probatur etiam ſi in legitima non nominetur filius, ſed dicatur natum eſſe ex ignotis parentibus, & ſic in alijs ſcripturis.*

19 *Mulieres non eſt nouum, quod multa ſuſpicentur, quæ non ſunt.*

20 *Amor & coniunctio vnius in filiatione probanda, non excludit neceſſario amorem & coniunctionem alterius.*

21 *Fama vltima, & vltimus tractatus ſolet attendi.*

22 *Probationum tota materia plurimum pendet ab arbitrio iudicis.*

23 *Odium probat non filiationem, ſicut amor è contra filiationem probat.*

24 *Probationes quando ſunt pares, præferenda eſt probatio rei, & poſſeſſoris.*

DECISIO CCXXXVIII.

DEfuncto ab inteſtato Illuſtriſſimo Domino Philibero Cardinali à Bordeſia, orta fuit inter Illuſtrem Dominum Alphonſum Naldum à Bordeſia, qui vti filius fuerat ab A. C. immiſſus in poſſeſſionem bonorum Domini Philiberri exiſtentium in Vrbe, & intra decem milliaria vigore Bullarum Sixti, & Leonis, & Illuſtrem Dominam Mariam Gaudim matrem prædicti Cardinalis prætendentem ſibi deberi huiuſmodi ſucceſſionem tan-
1 quam matri. l. 1. & 2. C. ad Tertullianum. Et quia † Al-
phonſus, qui in poſſeſſione repetitur, dicebat in ſucceſſione primam eſſe cauſſam filiorum, Inſtitut. de hered. qualita. & differen. §. ſui, & in Authen. de hered. quæ ab inteſta, §. 1. ex quo vigore bullarum, de quibus ſupra, filij legitimi ſunt habilitati ad ſucceſſionem bonorum exiſtentium, vt dictum eſt, in vrbe, & intra decem milliaria, fuerintque ab vtroque parte examinari plures teſtes, pro parte Alphonſi ad probandum, quod eſſet filius Cardinalis, & pro parte Mariæ, quod imò eſſet filius Ioannis fratris Domin. Cardinalis, quorum teſtium dicta fuerunt pluries particulariter, & diſtinctè diſputata, & factæ pro vtraque parte tam coram bo. me. Oradin. quam coram me illi ſubrogato plures reſolutiones, & tandem omnibus particulariter, & ſeparatim prius, vt dictum eſt diſputatis, & reſolutis, Lunæ 10. Decembris, 1576. præſuppoſitis iuribus vtriuſque in concurſu, dubitaui, an conſtet Dominum Alphonſum fuiſſe filium Cardinalis à Bordeſia, vel potiùs Domini Ioannis, & licet ea die potuiſſem capere reſolutionem pro Alphonſo, quia tamen nonnulli ex Dominis cauſſam non viderant, & in hoc dubio agebatur de tota cauſſa, nolui capere reſolutionem, ſed rogaui reliquos Dominos, qui nun viderant, vt pro ſequenti Rota cauſſam viderent. Et ita fuit factum, die enim Veneris, 14. eiuſdem menſis cauſſa pleniſſimè omnibus votantibus diſcuſſa, Domini tenuerunt, probari, Alphonſum fuiſſe filium Cardinalis, non autem Ioannis.

2 Nam cum † certa probatio filiationis reſpectu patris
dari non poſſit, leg. Lucius, ff. de conditio. & demonſtratio. Felin. in rubrica. de probatio. num. 3. colum. 3. verſ. ſed aduerte, & ibi Dec. num. 14. idem Dec. in cap. in præſentia, num. 14. de probatio. recurrendum eſt ad coniecturas, l. filium diffinimus, ff. de his qui ſunt ſui vel alien. iur. l. ſi vicinis ſcienticus, C. de nupt. cap. Michaël, de fil. presbit. cum ibi not. per doctr. Bald. in cap. per tuas, ſub numer. 4. verſic. apponitur, quod difficilis, de probat. vbi alij. Quod
3 † procedit etiam in probatione filiationis illegitimæ, In-
nocent. & poſt eum omnes, in cap. Michaël, de fil. presbyt. Bald. in l. vulgo. in vtraque lectu. de ſtatu. homi. Ca. conſi. 2. colum. 1. & 2. quia & in hac filiatione datur quaſi poſſeſſio, vt non omnes, in ca. per tuas, de probatio. Card. Paleot. de not. & ſpur. capit. 26. Pariſ. conſi. 10. numer. 35. libr. 2.

Vnde cum probatus fuerit talis amor Cardinalis in Alphonſum, vt nullus maior cuiuſuis amantiſſimi patris in obſequentiſſimum filium ferè imaginari poſſit, ex
† eo maximum deſumitur argumentum, Alphonſum 4
fuiſſe illius filium, non autem nepotem ex fratre, capit. afferte. de præſumpt. glo. in capit. Michaël, in verbo conſtitetur de fil. presbyt. Vbi quod ex dilectione ſola diſcernitur quis, cuius filius approbetur, Anchara. conſil. 225. ſub nu. 6. Soci. conſi. 13. num. 45. cum aliis allegatis. Innumera de amore paterno in filios, Tiraquel. in leg. ſi vnquam, in præfat. num. 7. C. de reuocand. donat. cum pluribus ſequentibus. Idque tanto magis, quia amor iſte cœpit ab ipſo ortu ipſius Alphonſi, ex quo Cardinalis cum eſſet epiſcopus Angoliſen. & fortè de conſilio Regis, nocte infantem accepit cum contraſigno, vt habetur in prima reſolutione facta pro Alphonſo, quod tollit re-
ſponſionem daram pro parte Mariæ, quod † amor iſte 5
ex educatione prouenerit, l. cum allegas, C. de caſtr. pecul. mil. lib. 12. ex hoc namque actu deprehendi amorem non ex educatione, ſed educationem ex amore prouenisse.

Ex quo amore, vti verè paterno, fluxit ampliſſimus tractatus filialis, & talis, vt maior & vberior ab aliquo filio deſiderari nequeat. Cardinalis enim tunc Epiſcopus
exiſtens puerum, vt dictum eſt, cum † contraſigno ac- 6
cepit, Pariſiuſque domi cuiſdam amici retinuit Lugdunum ad ſcholas tranſmiſit, & ad oppidum de Turnoni, dum veniret Romam orator Regis, perſonaliter iuit ad accipiendum puerum ex Turnune, & ſecum Romam duxit officia valoris, 16000. ſcutorum poſuit in capite ipſius, & ſibi donauit ſecretariatum, & ſcriptoriam pœnitentiariæ, tractauit emere caſtra, & caſalia pro ipſo, tractabat ſibi dare vxorem nobilem Romanam, & ſibi conſtituere prouiſionem centum ſcutorum quolibet menſe, quæ (vt teſtes pro ipſius parte examinati dicunt) perfeciſſet, niſi ſubitanea morte occubuiſſet: & quando Cardinalis vel equitare, vel prandere, aut cœnare volebat, exſpectabat Alphonſum ſi non erat vel veſtitus,
vel domi, ſecum † quotidie ludebat, vt diutiùs eius con- 7
ſpectu ſibi frui liceret, eum docebat linguam Latinam, & Græcam, ſummopere lætabatur, quod alij in pretio illum haberent, & amantes, & obſequentes eum diligebat. Si quando Alphonſus redibat, iam prandente, vel cœnante Cardinali, menſam iubebat reponi, & illum exſpectabat in menſa, donec cœnaſſet, vel pranſus fuiſſet, & volebat, quod à primatibus ſuæ domus Alphonſus inſeruiretur, cum vel tantillum ægrotabat Cardinalis ſum-
mopere † cruciabatur, & ipſe perſonaliter circa ipſum 8
ea præſtabat obſequia, & ea ſigna amoris oſtendebat, vt nullus pater maiora præſtare potuiſſet. Abſentiam ipſius vix tolerare poterat, cum denique præferebat nepotibus legitimis, & ſolitus erat dicere etiam in Galiis, qui ſper-
nit Alphonſum, me ſpernit. Ex † quo tandem pleno tra- 9
ctatu indubitatum eſt conſtitutum fuiſſe in quaſi poſſeſſione filiationis, Abb. in cap. tranſmiſſæ, numer. 10. vbi Præpoſ. colum. penul. qui fil. ſint legit. Felin. in capit. per tuas, col. 4. verſ. ſecunda concluſio, de probatio, vbi Dec. numer. 7. idem Dec. conſ. 84. num. 2. in fin. Pariſ. conſ. 10. numer. 60. cum pluribus ſeq. Card. Palent. de nor. & ſpur. cap. 22. & 23. cum aliis latius per informantes adductis.
Accedat, quod † eum legitimari fecit à Rege Gallorum, 10
& cum ipſo diſpenſaria Pio Quarto, vt gaudere poſſet omnibus iis quibus gaudent nati de legitimo matrimonio, qui ſolus actus pro hac probatione filiationis ſuffi-

cere poſſet, Felin. in c. per tuas, col. fi. verſi. 4. nota. de prob.
poſt Anchar. d. conſi. 225. nu. 5. in fin. Pariſ. d. conſi. 10. nu.
67. lib. 2. Gozadin. conſi. 13. ſub nu. 44.

Concurrit fama talis filiationis, vt in tertia reſolutio-
11 ne, quæ † ſaltem coadiuuat præcedentes probationes, vt
tradunt Doct. in dict. cap. tranſmiſſæ. Paleot. dict. cap. 23.
Item concurrit confeſſio Cardinalis probata per tres epi-
12 ſcopos, quod ſecretè eum eſſe ſuum filium affirmabat,
vt in eadem tertia reſolutione habetur, cum † qua ſecre-
ta nominatione cum concurrat tractatus tam magnus,
videtur ſecundum Dominos reddi indubitata hæc pro-
batio, Hoſtien. cap. tranſmiſſæ, col. 2. in verbo, iudiciis, vbi
Præpoſ. ſub num. 9. Pariſ. conſi. 10. ſub num. 87. in 2. Et
quamuis teſtes ſint ſingulares circa hanc confeſſionem,
cum tamen ſint valdè digni, & deponant multum veriſi-
13 milia, vt conſtat ex præcedentibus, † videntur probari vt
poſt Pariſ. Grat. & alios dicit Gabriel de teſtibus conclu-
ſio. 2. num. 71.

Quibus ſic ſtantibus, non obſtat probatio Mariæ,
quod Alphonſus confeſſus fuerit ſe filium Ioannis: nam
nil facit ſecundum Dominos, tum, quia fuit ſecurus pu-
14 blicam illam confeſſionem Cardinalis, & propterea fi-
lio non nocet, vt per Felin. num. in capit. per tuas, num. 4.
verſic. amplia. 2. de procario. Ruin. conſi. 53. num. 8 lib. 5.
Et quia, cum iſta ſit materia, quæ ab Alphonſo potuit
veriſimiliter ignorari, & ſupradictis ſecundum Domi-
nos conſtet de errore, & de læſione, in omnem euentum
talis confeſſio Alphonſi tunc minoris non præiudicaret.
Alexand. in leg. ait prætor, numero decimo, ff. de iureiu-
rand. Ruin. conſil. 54. numero 8. libro quarto, capit. 12. de
reſtitutio in integrum, in ſexto in fin. Facit pro hac par-
te, ex quo permittit quandocunque ex capite erroris
confeſſionem reuocari poſſe. Et quemadmodum Car-
dinalis ad celandum ſuum peccatum publicè nega-
bat Alphonſum eſſe filium ſuum, poterat Alphonſus
etiam eadem de cauſſa conformare ſe cum paterna aſſer-
tione.

Minùs obſtat confeſſio Cardinalis, quod eſſet filius
Ioannis, ex qua reſultat negatio, quod eſſet filius ſuus,
15 quia † potuit publicè fieri huiuſmodi confeſſio ad celan-
dum peccatum, vt dicunt Hoſtienſ. in cap. tranſmiſſæ, in
verbo, indiciis, qui fil. ſint legit. & ibi Præpoſ. numero
nono, & in omnem euentum, cum in poſſeſſione filia-
tionis negatio patris non nocet ſibi, Pariſ. conſil. 10. nu-
mero 62. libro ſecundo. Idque tanto magis, quia huic ne-
gationi ſemper contradicebant facta Cardinalis, quæ
erant non vti erga nepotem, ſed vti erga filium dile-
ctiſſimum, cum illum nepotibus legitimis longo inter-
uallu præferret, quæ facta magis ſe conformabant cum
ſecreta nominatione, quam valdè veriſimilem red-
dunt, vt dictum eſt. Et in hac materia receptiſſimum
eſt dictum Baldi, in leg. non ignorat, numero tertio,
16 & ſequent. C. qui accuſat. non poſ. quod † magis facta,
quam verba attenduntur. Imò in ipſamet negatione Car-
dinalis Alphonſum vti filium tractare videtur, oſten-
dendo erga ipſum intenſiſſimum amorem ſpernendo
matris obiurgationem, & odium fratris, & reliquorum
conſanguineorum: ſi enim non fuiſſet eius filius, ad
quid tot iurgia propter eum ſubſtinere: in obſcuris e-
nim quod eſt veriſimilius, & quod plerunque fieri con-
ſueuerit, ſequimur, capit in obſcuris, de regulis iuris, in
ſexto.

Conſiderandum eſt etiam, quod multi Doctores pon-
17 derantes negationem patris, & matris, loquuntur, † quan-
do quis natus eſt ex vxorata, & maritus, vel vxor negat
eſſe filium prædicti mariti. Ita enim loquitur Alexander
conſilio 88. column. penultim. in fin. libro ſeptimo Pa-
riſ. conſilio 10. numero 55. volumine ſecundo. Quo caſu
hæc negatio eo pluris facienda eſt, quo magis maritus, &
vxor negando eſſe filium mariti, fatentur magnam
ipſorum turpitudinem, in caſu autem iſto Cardinalis ne-
gando ſuum eſſe filium, peccatum proprium celabat, &
propterea tanto minoris debet eſſe conſiderationis, &
tanto etiam minoris, quanto Cardinalis in publicis ſcri-
pturis procurauit hanc aſſertionem non apponi, vt in
ſupplicatione officij ſecretariatus, in qua delata ſunt
verba illa, nepotem ex fratre, & in legitima obtenta à
Rege Francorum, & in habilitatione obtenta à Pio
Quarto, nunquam expreſſit illum nepotem ex fra-
tre, ſed natum ex ignotis parentibus, † & in inſtru- 18
mento donationis ſecretariatus non vocat illum fi-
lium, vel nepotem, ſed tantum dicit motum fuiſſe ad ſi-
bi donandum propter amorem quem ab intimis ſibi
gerit.

Similiter non obſtat fama, quod fuerit filius Ioannis.
Quia pariter eſt probata fama pro Alphonſo, quod eſſet
filius Cardinalis. Et licet hæc fama pro parte Mariæ ſit
probata per plures teſtes, fama tamen probata pro Al-
phonſo magis adminiculata eſt, ex quo adminiculatur à
factis, illa à verbis, quæ in concurſu nullios ſunt conſi-
derationis, ſi Bald. credimus. Cum enim reputatio ſit du-
plex, verbalis, & realis, verbalis reputatio modicum facit,
realis vero multum, vt benè in propoſito declarat Bertr.
conſil. 26. num. 5. in ſecunda quæſtio. & conſil. 45. num. 2.
& 3. lib. 6.

Non obſtat probatio diſcordiarũ ortarum inter Ioan-
nem Robertum vxorem hac de cauſſa, & ſedatio præfa-
tarum diſcordiarum ea cõditione, quod Cardinalis edu-
caret Alphonſum ita, vt ipſa illum non videret. Quia non
eſt nouum, quod † mulieres multa ſuſpicentur, quæ non 19
ſunt, & debilitatur hæc probatio ex eo, quod teſtes Al-
phonſi dicunt etiam quod odio proſequebatur Cardina-
lem, quia Alphonſo bona ſua relinquere volebat, ſpretis
filiis legitimis ipſius.

Quod verò fuerit agnitus à filiis Ioannis, vt frater, in
Gallis, nil facit, quia in omnem euentum erat frater ſal-
tem patruelis, & quia fuit agnitio verbalis, cũ facta Ioan-
nis potius ſonauerint in contrarium, ex quo eo agnito, vt
cantant reſolutiones, non eum multum læto vultu exce-
pit, & licet dicatur, quod id erat propter vxorem, difficile
fuiſſet, quod ſi fuiſſet filius ipſius tam timuiſſet vxorem,
cum præſertim eſſet miles, vt filium præſertim ſtatim re-
ceſſurum non hilari vultu recepiſſet, & aliqua amoris
ſigna præſtitiſſet.

Nominatio Ioannis probatur ſolum per teſtes ſingu-
lares, & licet nominatio Cardinalis probetur, & ipſa
per teſtes ſingulares, tamen cum nominatio Cardina-
lis ſit concomitata à factis, nominatio Ioannis factis om-
nibus pœnæ deſtituta, probatio Alphonſi veriſimilior
videtur.

Tractatus vero Ioannis, ſi conferatur cum tractatu
Cardinalis, diſtant inter ſe, quantum lenta ſolent in-
ter velocia diſtare, ita vt nulla inter eos poſſit dari com-
paratio.

Quo vero ad amorem Ioannis, & culpam cum illa
Madama de Bron indubitata matre Alphonſi, dixerunt,
quod † amor & coniunctio vnius neceſſario non exclu- 20
dit amorem, & coniunctionem alterius, quod ita dicere
cogimur, ſi ſaluandæ ſunt probationes, ſecundum regu-
las traditas paſſim à Doct. in c. cum tu, de teſtibus, & in l.
2. §. creditum, ff. ſi cert. peta. Et cum etiam Alphonſus
probauerit, quod prædicta Madama de Bron, & Cardina-
lis ſibi ad inuicem ſcribebant, & ad id habebant cifram,
vt vocant, quoque Cardinalis dum eſſet in Galiis, fre-
quenter eam viſitabat, & probauerit etiam famam, quod
eſſet filius Cardinalis, & prædictæ mulieris, & fama ne-
ceſſario includit famam, quod cum ea concubuerit, hæc
omnia iuncto illo acceſſu ad accipiendum puerum cum
illius educatione, & tractatu, de quo ſupra, arguunt con-
iunctionem: & cum re vera probatio neceſſario copulam
concu

concludat ex tota ſerie huius facti, & ex tot ſubſecutis,
poſtea Dominis viſa fuit hæc probatio magis veriſimilis,
maximè, quia in iſta materia ex ſequentibus præſumitur
in præteritum, l. ſi adulterij, vbi Docto. C. de adult.

Non obſtat, quod probatio Mariæ in multis nempè in
fama, & amoribus & conuerſatione cum illa Madama de
Bron, videatur percutere tempus natiuitatis ipſius Al-
phonſi. Probatio vero Alphonſi tẽpus longè poſt dictam
natiuitatem. Quia omiſſo, quod ille actus accedendi pro
puero percutit tempus ipſius natiuitatis, quoad famam in
21 hac materia, vltima † fama, & vltimus tractatus ſolet at-
tendi, Arit. in cap. per tuas, nu. 31. de probation. Gozadin.
conſi. 22. num. 15. Ruin. conſi. 53. num. 8. libr. 5. Quo verò
ad concubitum in his ex ſequentibus præſumitur in præ-
teritũ, d. l. ſi qui adulterij, vbi Doct. C. ad leg. Iul. de adult.
vt ſupra dictum eſt.

22 Et cum † tota materia probationum plurimum pen-
deat ab arbitrio iudicis, Bal. in l. non hoc propè fin. C. vn-
de cogn. Paul. de Caſtr. in l. admonendi, num. 38. & 39. ff.
de iureiuran. Dec. conſil. 510. Domini cenſuerunt potiùs
ſequendam eſſe probationem Alphonſi quæ à factis, vt
ſæpiùs dictum eſt, plus concomitatur, eum magis præſu-
matur filius, ille qui alimentatur, vt filius, quam qui vt fi-
lius nominatur, Bald. in l. non ignorat. num. 3. & 4. C. qui
accuſ. non poſ. Iaſ. conſ. 102. col. 1. lib. 4. Dec. conſi. 54. nu.
2. & in cap. per tuas, col. 2. num. 4. de probat. Gozad. conſi.
13. num. 34. Patiſ. dict. conſi. 10. nu. 60. Imò ſi facta Ioan-
nis inſpiciantur, potiùs ſonant in contrarium, quia ſibi
ademit beneficia data à Cardinali, ſi literis Cardinalis
ſtandum eſt, nec aliquod amoris ſignum probatum eſt,
imò potiùs adſunt indicia odij, vt conſtat ex ſeptima re-
23 ſolutione, ex † quo odio, ſi contrariorum eadem eſt diſci-
plina, debet probari non filiatio, ex quo, vt ſupra dictum
fuit, ſolus amor filiationem probat, gloſ. in dict. capit. Mi-
chael, qui fil. ſint legit. Et hæc ipſa aſſertio, quod ſit filius
Ioannis, ſit ad auferendum ſibi bona, non autem ad ali-
quod ſibi ex bonis Ioannis concedendum.

24 Et hæc omnia tanto magis, quia † & ſi probationes
eſſet pares, præferenda eſſet probatio rei & poſſeſſoris,
Fel. in capit. ex literis, de probatio. Alciat. de præſumptio.
regul. tertia, præſumpt. 43. numer. 7. latè Tiraquel. de iure
primig. quæſt. 17. num. 11. opin. num. 21. cum ſequen. Ex
poſſeſſione enim paritas probationum reducitur ad im-
paritatem. Aretinus in capit. in noſtra, numer. 8. de teſti-
bus. Et quando iura partium ſunt obſcura, reo potius
quam actori fauendum eſt, cap. cum ſint partium iura. de
regul. iur. in 6.

ALDOBRANDINI.

In eadem Roman. à Bordeſia. Lunæ 4. Fe-
bruarij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Verba vniuerſalia, & bonis alus quibuſlibet, comprehen-
dunt omnia bona etiam mobilia.*

2 *Verba vniuerſalia, vel incapacitate quacunque notati, ap-
poſita in legitimatione, omnem incapacitatem, etiam ex
duplici cauſſa prouenientem tollunt.*

3 *Spurij legitimati, an ſuccedant ab inteſtato, quando mater
eſt in medio.*

DECISIO CCXXXIX.

Domini concordes fuerunt, quod Bullæ procedant
etiam in bonis mobilibus propter illa verba vni-
1 uerſalia, & † bonis aliis quibuſlibet, quæ omnia compre-
hendunt, maximè, quia cum ſpecifice ſupra eſſent nomi-
nata, non ſolum bona immobilia, ſed etiam omnia, quæ
immobilium loco haberi ſolent, cum eſſent expreſſi cen-
ſus annui, & circa illa verba, & bonis aliis quibuſlibet, niſi
bona mobilia comprehenderent, nihil operarentur. Et ita
etiam alias Rota tenuit, vt teſtatur Put. deciſ. 165. lib. 3.

Fuerunt etiam concordes, quod eædem Bullæ habili-
tent ſpurios, etiam quod duplicatos defectus patiantur
propter illa verba vniuerſalia, † vel incapacitate quacun- 2
que notati. Siue ergo hæc incapacitas ex vna, ſiue ex du-
plici mala qualitate proueniat, tollitur per præfatam bul-
lam, maximè iuncta exceptione, in qua ſolum rei maie-
ſtatis, & hoſtes eccleſiæ Romanæ excipiuntur, & conſe-
quenter in reliquis omnibus firmatur regula in contra-
rium, & hæc omnia ex allegatis.

Volunt † tamen videre, an huiuſmodi bullæ habilitent
huiuſmodi ſpurios ad ſuccedendum ab inteſtato, quando
mater eſt in medio? & poſito, quod ſic, an excludant ma-
trem etiam à legitima in bonis comprehenſis in bullis.

ALDOBRANDINI.

Pharen. penſionis. Mercurij 16. Ianua-
rij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Penſio dicitur eſſe onus, quæ ſi eſt in quota, magis odioſa di-
citur.*

2 *Diſpenſatio dicitur materia odioſa tanquam vulnerans ius
commune.*

Fallit in caſibus, vt num. 19. & 20.

3 *Motus proprius nihil operatur in præiudicium tertij ſicut
nec in diſpenſatione, vt non dicatur odioſa.*

4 *Vtilitas eccleſiæ non eſt in minori conſideratione, quam ſit
vtilitas publica.*

5 *Penſio illa dicitur fauorabilis, quæ eſt reſeruata pro ſubſten-
tatione, & nu. 13.*

6 *Penſio de iure poteſt imponi, non obſtante regula in contra-
rium, quod beneficia ſine diminutione conferantur.*

7 *Impedimentum, quod penſio non extinguatur, dicitur odio-
ſum.*

8 *Diſpoſitio, an ſit odioſa, vel fauorabilis, inſpicitur principa-
lis intentio diſponentis, an fuerit odium, vel fauor, & nu.
ſeq.*

*Quod procedit etiam ſi diſpoſitio ex vno capite ſit odioſa,
& in altero ſit fauorabilis: inſpecta principali intentione
dicitur fauorabilis, nu. 10.*

11 *Odium & fauor quando concurrunt, tota diſpoſitio dicitur
fauorabilis, cuius contrarium vide, nu. 20.*

12 *Penſio reſeruata Cardinali dicitur eſſe cauſſa reſpiciens pu-
blicam vtilitatem.*

13 *Gratia alias ſtrictè interpretanda ex qualitate perſonæ latè
interpretatur.*

Multo magis ſi conſiſtorialiter ſit facta, nu. 16.

14 *Motus proprius Papæ concedentis reddit diſpoſitionem fa-
uorabilem.*

*Imo etiam ſi cum eo concurrat cauſſa publicam vtilitatem
inſpiciens, nu. 15.*

17 *Gratia conſiſtorialis tollit obſtaculum ſtyli, & reducit rem
ad ius commune, ſecundum quod penſiones ſunt compati-
biles cum epiſcopatu.*

18 *Interpretatio benigna fieri debet pro penſionib. quæ magis
ſunt fauorabiles quam odioſæ.*

19 *Argumentum, eſt diſpenſatio, ergo odioſa, non ſemper pro-
cedit.*

20 *Subreptio re ipſa quænam dicatur.*

21 *Gratia etiam in præiudicium tertij extenditur, quando con-
ſtat de mente concedentis.*

*Imo ſi gratia ſit natura ſua præiudicialis, præiudicat etiam
ſi concedens ignorabat latè præiudicium nu. 22.*

*Fallit tamen, niſi gratia ſit conceſſa ex aliqua cauſſa odio-
ſa, nu. 23.*

23 *Interpretatio ſit lata in gratia tertio præiudiciali ex aliqua cauſa honeſta, & fauorabili conceſſa.*
24 *Odium quotieſcunque eſt rationabile, ſit lata interpretatio.*
25 *Papa dicitur eſſe dominus beneficiorum.*
26 *Papa non dicitur præiudicare illi qui non habet ius, niſi exſtincta penſione.*
17 *Subreptionem non ſolent inducere ea, quæ ſe habent adeſſe & non eſſe.*
28 *Gratia quando eſt facta ante vacationem dicitur odioſa.*
Præiudicium tertij intelligitur, quando ab eo aufertur lucrum debitum, vel quaſi debitum.
29 *Fauor odium quando concurrunt, caput fauoris extenditur, & aliud reſtringitur.*
Imo etiam, ſi ex tali fauore reſultet grauamen, nu. 30.
30 *Statutum quod frater excludat ſororem, dicitur fauorabile, & ſic extenditur ad nepotem.*
31 *Odium quod venit in conſequentiam fauoris, toleratur.*
32 *Ambitio non notatur in gratia motu proprio conceſſa, in qua lata & ſtricta ſit interpretatio ſecundum ſubiectam materiam.*

DECISIO CCXL.

DOmini æqualiter diuiſi fuerunt. Vna enim pars tenebat, materiam hanc eſſe odioſam. Et mouebatur,
1 quia † penſio eſt onus. Sarnenſ. de infirm. quæſt. 56.
Caccialup. de penſion. quæſt. 8. Gig. eo. tit. quæſt. 96. præſertim cum ſit in quota fructuum, quo caſu dicitur etiam magis odioſa, cum ex ea dicatur ſcindi beneficium, Felin. in cap. ad audientiam, *il ſecondo*. col. 2. verſi. dicit Anan. de reſcript. Caccialup. de penſion. quæſt. 6. Gig. quæſt. 8.
2 Et † quia vltra hoc continet diſpenſationem, quæ vti vulnerans ius commune, odioſa dicitur, cap. primo, de fil. preſbyt. in ſexto, cum alijs allegatis. Maxime, quia in iſta conceſſione agitur de præiudicio tertij, quod efficit, vt gratia ſemper debeat ſtricte intelligi, ad not. com-
3 muniter per Doct. in l. fin. ff. de conſt. prin. Et in † hoc nihil operatur motus proprius, Felin. in c. ad aures, nu. 23. de reſcrip. ſicut etiam non operatur, quod diſpenſatio non dicatur odioſa, Ægid. deciſ. 472. 475. Et hoc etiam caſu indubitanter diſpenſationem odioſam, dicit Felin. in c. poſtulaſti, nu. 49. de reſcript. Quod procedit etiam ſi ius non ſit de præſenti, Seiſel. in d. l. fin. num. 45. Ex quibus reſpondebant ita tenentes fere omnibus, quæ in contra-
4 rium allegabantur, & addebant, quod † quatenus poſſit conſiderari aliqua publica vtilitas in hoc conceſſione, ex trad. per Roman. conſi, 388. num. 3. Id non obſtat, quia non eſt in minori conſideratione vtilitas eccleſiæ, quam ſit vtilitas publica, Felin. in ca. nonnulli, n. 57. de reſcript. Idque tanto magis ſecundum aliquos ex ita tenentibus, quia hæc ſecunda pars ſchedulæ continet plura ſpecialia, Seiſel. in d. l. fin. nu. 56. Vnus tamen ex Dominis, qui hanc
5 partem tuebatur, admittebat, quod † proſio in hoc caſu eſſet fauorabilis, ex quo erat reſeruata pro ſubſtentatione Cardinalis, Roman. dict. conſil. 388. nu. 3. ſed dicebat, quod retentio erat odioſa ex rationibus ſupradictis, ex quo diſpenſat contra ſtylum curiæ, qui ſtylus facit ius. Et quamuis de iure poſſint imponi penſiones, tamen regu-
6 la eſt, quod † beneficia ſine diminutione conferantur, vt Vech. de benef. ſine dimi. confer. Alius etiam dicebat non poſſe negari, quin hæc gratia, quatenus in ea prouidetur de penſione Cardinalis, ſit fauorabilis, ſed eam
7 tamen eſſe odioſam affirmabat ratione materiæ, & propter ea ſimpliciter debere iudicari vti odioſam, cum agatur de interpretatione, quia ex latiori interpretatione inſurgit grauamen eccleſiæ. Dicebant enim † ſi extinctio penſionis eſt fauorabilis eccleſiæ, ergo neceſſe eſt dicere, quod impedimentum, quo minus penſio extinguatur. ſit odioſum, & contrariorum ſit eadem diſciplina.

Alia pars tenebat, hanc gratiam potius fauorabilem iudicandam, vel ſaltem ad omne peius indifferentem.

Mouebatur, quia cum principalis intentio Papæ fuerit fauor Cardinalis, cui pro ſua ſubſtentatione reſeruauit huiuſmodi penſionem percipiendo vna cum obtentis, & obtinendis, talis diſpenſatio dicitur fauorabilis ex
illa receptiſſima concluſione, quod † ad iudicandum, 8
an diſpoſitio ſit odioſa, vel fauorabilis, inſpicitur principalis intentio diſponentis, an fuerit odium, vel fauor. l. qui exceptionem, ff. de cond. indeb. vbi Bartol. Paul. de Caſt. & alij Doct. communiter in l. venia, C. de in ius vocan. vbi Dec. num. 5. & 6. teſtatur de communi, & ibi latiſſimè Riminald. colum. 3. & Calder. conſil. 14. de verbo. ſignific. Bard. in l. ſi quis nec cauſſam numero 70. ff. ſi cert. peta. Millan. verbo, lex dicitur fauorabilis, vel odioſa latiſſimè Tiraquel. de retract. Lignag. §. 30. gloſſ. 1. num. 5. & vltra cumulatos ab ipſo Rom. conſil. 4. num. 7. & 328. numer. 3. Eſt enim generale, vt dicit Rimin. in d. l. venia,
colum. 3. in fin. quod in quacunque diſpoſitione † atten- 9
datur, quod principaliter agitur, l. rogaſti, l. ſi quis nec cauſſam, ff. ſi cert. pet. Quod non videtur recipere dubitationem, quando odium, vel fauor eſt immediata cauſſa diſpoſitionis. Aret. in l. Gallos, §. quid ſi is. in final. verbis, de libr. & poſthum. Felin. in eadem l. Gallus, §. & quid ſi
tantum, num. 9. Quæ † concluſio procedit etiam, quod in 10
vno capite diſpoſitio ſit odioſa, & alium grauet: dicitur enim fauorabilis inſpecta principali intentione, vt firmant ſupradict. Doct. & præſertim Dec. in d. l. venia, C. de in ius voc.

Vltra quod, quando concurrit odium, & fauor, tota di-
ſpoſitio dicitur fauorabilis, † c. non dubiũ de ſent. excom- 11
mu. vbi benè Abb. Idem Abb. in c. in literis, in fi. nu. 34. de reſt. ſpol. Anch. conſ. 37. poſt med. & conſ. 115. nu. 8. Crot. in l. omnes populi, nu. 227. Aym. conſ. 218. nu. 10. cum qua opi. videtur tranſire etiam Tiraq. in prædicto retra. Lign. num. 6. Et licet ipſe prius pro contraria parte alleger Ioan. And. in ca. fi. de verb. ſignifi. & ibi Anch. & Franc. & Mill. in verbo, lex dicitur fauorabilis, & in verbo, priuilegium, in vno tamen aduertendum eſt quod Anchat. in d. c. fin. poſt relatam opi. Io. Andr. inquit, remitto me ad not. ſubtiliter per Bart. in l. qui exceptionem, ff. de condi. indebit. Et idem in effectu facit Franc. ibi. num. 6. vbi in fin. refert ſe ad not. in d. l. qui exceptionem, & in l. venia, C. de in ius voc. & Mill. in verbo, lex dicitur fauorabilis tenet diſtin. Bar, in d. l. qui exceptionem, & ad hunc locum refert ſe in verbo priuilegium ſi in vno.

Pro fauore igitur concurrit principalis intentio diſponentis, & cum immediata cauſſa diſpoſitionis concurrit cauſſa, ex qua reſeruatur penſio pro ſubſtentatione Cardinalis, qui cum vniuerſali Eccleſiæ aſſiſtat, cauſſa hæc
† publicam vtilitatem reſpicere dicitur, vt in his termi- 12
nis inquit Roman. conſil. 388. num. 2. & 3. & eſt tex. in ca.
bona. de poſtul. prælat. Et † quia penſio eſt pro alimen- 13
tis, quæ dicitur fauorabilis, vt latè per Gig. quæſt. 51. Ex qualitate enim perſonæ gratia etiam alias ſtrictè interpretanda, ſtricte interpretatur, Felin. in capit. cauſſam † quæ. numer. 17. verſic. quibus adde quod priuilegium,
de reſcript. Concurrit † motus proprius Papæ conce- 14
dentis, qui reddit etiam diſpoſitionem fauorabilem. Ioannes Andreas in cap. cum in cunctis, §. cum vero, de elect. vbi Abb. & alij, Rebuf. ſuper concord. in forma man. Apoſt. in ſeptimo effectu motus proprij, latè Gabriel. de clauſul. concluſ. 2. num. 61. Villadie. de leg. in 4. quæſt. numer. 38. Dec. in cap. cum in cunctis, §. cum vero,
in fine, de electio. Cum quo motu proprio † etiam con- 15
currit cauſſa publicam vtilitatem reſpiciens, Roman. dict. conſi. 388. Sarnen. de infir. quæſt. 16. Caſſad. ſuper reg. deciſ. 38. in fin. Et informantes pro Illuſtriſſ. Cardinali admittunt, quod hoc caſu diſpenſatio dicatur fauorabilis,

ex not.

Google

ex not. per In. And. in d. c. cum in cũctis. Concurrit quod
16 eſt conſiſtorialiter facta, quo caſu multò magis pro ea
præſumitur, c. prudentiam, de offic. deleg. vbi Doct. Concurrit
inſuper, quod agimus de penſione iam impoſita,
non autem de imponenda, quæ dicitur fauorabilis, vt per
Gig. quæ. 96. Concurrit denique, quod per hanc gratiam
tollitur ſaltem obſtaculum ſtyli, & reducitur res ad ius
17 commune, † ſecundum quod penſiones ſunt compatibiles
cum Epiſcopatu, Card. in clem. 1. §. eadem, num. 5. de
ſupplen. neglig. prælat. qui ſtylus emanauit ad effectum,
vt ſuper huiuſmodi retentione expediantur literæ, & ſic
ad vtilitatem officialium. Et propterea cum per talem
conceſſionem reducatur ad ius commune, talis conceſſio
dicitur fauorabilis, l. ſi vnus, §. quod ſi non vt totum, vbi
glo. ff. de pact. Sarn. de iure quæſ. non tollen. q. 16. Iaſ. in l.
ſi vnus, §. pactus ne peteret, ff. de pact. cum aliis latiſſimè
deductis in illa Caurien. Iuriſdictionis, coram Cantuctio.
18 Iis igitur † omnibus ſimul iunctis videbatur tenentibus
hanc partem, materiam huiuſmodi vel eſſe abſolutè
fauorabilem, vel ſaltem ex his circumſtantiis negari non
poſſe, quin tantum detrahatur de odio, vt remaneat indifferens,
ita vt benigne ſit interpretanda, Fel. in c. cauſ-
ſam quæ, num. 7. de reſcript.

Non obſtat, quod hæc gratia contineat diſpenſatio-
19 nem, quia ex ſupradictis colligitur reſponſio Nam † non
ſequitur, eſt diſpenſatio, ergo non poteſt eſſe fauorabilis,
quia datur diſpenſatio etiam fauorabilis, Abb. in c. ad aures,
nu. 8. de reſcript. Et licet Fel. in c. poſtulaſti, de reſcript.
velit, quod ſemper ſit odioſa propter receſſum a iure cõmuni,
tamen Dec. in cap. ac ſi clerici, §. de adult. num. 91.
20 de iudic. docet plures eſſe † diſpenſationes non odioſas,
& incertas, Auth. de crim. læſæ maieſt. in 10. quæſt. num. 5.
in 15. tom. tract. ſequitur Abb. Concurrentibus igitur ſupraſcriptis
circumſtantiis res videtur potius fauorabilis
quam odioſa ex ſupraſcriptis. Et ita reſpondetur ad deciſ.
Ægid. 472. & 475. Vltra quod ibi ille, qui obtinnerat retentionem
beneficij curati cum Epiſcopatu, non expreſſerat
curam, & propterea obſtabat defectus intentionis
Papæ, etiam quod ſit gratia motu proprio facta, quia
hæc dicitur ſubreptio re ipſa, vt dicit Ægid. ibi, & declarat
Rebuff. in form. man. Apoſt. in 2. quæſt. effect. motus
proprij.

Non obſtat, quod quando agitur de præiudicio tertij,
21 gratia eſt odioſa & ſtrictè interpretanda. Quia † id procedit
in præiudicio ignorato à Principe. Et ita procedit
deciſ. 20. in nou. de præben. & Ægid. deciſ. 752. quod non
eſt hoc caſu, in Papa expreſsè grauat.
22 Vnde videmus, quod quando † gratia Papæ natura ſua
præiudicat, tunc præiudicat etiam illi, quem Papa poſſidere
ignorabat, Caſſad. deciſ. prima de priuileg. Et omiſſo
etiam, quod tale præiudicium non habetur in conſideratione,
quando reuertimur ad ius commune, quia tunc
hoc non obſtante materia dicitur fauorabilis, vt per Sarnen.
de iure quæſit. non tollen. q. 16. Curt. iun. conſi. 1. nu.
22. Caſſan. conſil. 66. num. 63. Goffred. conſi. 14. num. 93.
23 Reſpondebant ita tenentes, quod † quando tertio præiudicatur
ex honeſta & fauorabili cauſſa à iure approbata,
tunc lata ſit interpretatio, etiam in præiudicium tertij,
ca. tua nobis, vbi Abb. num. 4. de reſcript. Seiſel. in dict. l.
fin. num. 51. vel ſaltem cum non poſſit dici, hoc præiudicium
eſſe ex his, quæ ſunt irrationabilia, & multum odioſa,
gratia, licet non ſit amplianda, non eſt tamen reſtringenda,
Seiſel. vbi ſupra, num. 52. Et ſic, vt dicit Felin. in ca.
cauſſam quæ ſub num. 7. Benigne interpretanda. Quod
etiam confirmatur ex iis, quæ dicit poſt Cyn. in l. quicunque,
de ſeru. fugit. Abb. in ca. non dubium. de ſentent. ex-
24 communic. nu. 3. vbi vult, quod † quotieſcunque odium
eſt rationabile, non ſit ſtricta interpretatio. Quod autem
hæc gratia non ſit odioſa odio irrationabili videbatur
iis, qui ita tenebant, carere prorſus omni dubitatione.

Licet enim beneficia ſine diminutione conferri debeant,
de iure etiam eſt, vt ex cauſſa licita & honeſta poſſit penſio
pro tertio imponi, Felin. in cap. de audientiam, *ſi ſecundo*,
col. 2. verſic. ſecunda concluſio. de reſcript. Cum enim
Papa † ſit dominus beneficiorum, clem. prima in fin. vt 25
lit. pend. c. 2. de præben. in 6. cum vulg. nemini iniuriam
infert dando ſibi Eccleſiam reſeruata penſione ad fauorem
alterius. Et qui ita tenebant, addebant poſſe dici
rem eſſe inauditam, quod penſio reſeruata pro ſubſtentatione
Cardinalis, ita quod illam poſſit percipere vna cum
quibuſuis Eccleſiis obtentis, & obtinendis, poſſit dici res
irrationabilis, præſertim cum fuerit conſiſtorialiter reſeruata,
maxime, quia impediendo extinctionem verè
non poteſt dici, quod † Papa præiudicet illi qui non ha- 26
bet ius, niſi extincta penſione, vt declarat Lambert. de
iure patron. in 3. par. 2. libr. quæſt. nona, art. 19. propè fin.
fol. 372.

Non obſtat, deciſ. ſecunda, in nou. de præb. & Ægid.
252. Quia inprimis non concurrebant ibi ea, quę concurrunt
in hoc caſu, & ibi agebatur de præiudicio patroni de
præſenti, quia Papa aſſumpſerat tunc ad epiſcopatum illum
priorem, & ſic præiudicium patronorum erat multò
magis de præſenti, quam ſit in hoc caſu, in quo fieri poterat,
quod nullæ Eccleſiæ cathedrales prædicto Cardinali
conferrentur: & propterea † ea, quæ habent ſe ad eſſe, & 27
non eſſe, non ſolent inducere ſubreptionem, Rot. in nou.
dec. 25. nu. 4. de reſcript. Caſſad. dec. 16. n. 2. de præben. Felin.
in c. in noſtra, col. 7. de reſcrip.

Imò non procedunt prædictæ deciſ. quando † gratia 28
eſt facta ante vacationem, vt declarat Feli. in tract. quando
lit. Apoſt. nec patron. quinta limita. Quod dicitur de
præiudicio tertij, intellige, quando auffertur tantum lucrum,
quod eſſet debitum, vel quaſi debitum, vt poſt Bar.
& alios quos allegat, declarat Seiſel. in l. ſi. nu. 92. de conſtit.
Princ.

Quinimò addebant ij, qui erant huius opinionis, quod
quamcunque opinionem teneamus, ea facit pro hac parte.
Si enim teneamus, quod inſpiciatur, quod principaliter
† agitur ſecundum diſtinctionem Doct. in leg. qui ex- 29
ceptionem, de condict. indeb. res de plano procedit. Si
etiam velimus tenere diſtinctionem Bald. in l. venia. ff. de
in ius voc. quod quando militat odium & fauor, caput, in
quo verſatur fauor, extendatur, & aliud reſtringatur, hoc
fauet huic parti, quia in iſto caſu agitur de capite fauorabili,
quia tractamus de perſona, ad cuius fauorem ſunt reſeruata
penſio, vt illa retineri poſſit ſimul cum epiſcopatu.
Nec obſtat, quod iſte fauor per indirectum grauet eccleſiam.
Quia † hoc aliter eſſe non poteſt. Nam & in ter- 30
minis diſtinctionis Bald. & cum ſequentium ex extenſione
capitis fauorabilis reſultat grauamen. Statutum enim,
quod frater excludat ſororem, extenditur ad nepotem,
quia agitur ſecundum Bal. de capite fauorabili: & nihilominus
hoc reſultat in grauamen ſororis, quæ à duabus
perſonis excluditur: ſed hoc toleratur, quia † odium, quod 31
venit in conſequentiam fauoris, toleratur, Crot. in l. qui
Romæ, §. duo fratres, de verb. oblig. Aut volumus tenere
opinionem Ioan. Andr. in capit. fin. de verb. ſignific. quod
quando militat odium & fauor. gratia dicatur odioſa, &
tunc cum ſimus in gratia motu † proprio facta, in qua 32
non notatur ambitio, ſecundum opinionem omnium, in
aliquibus latè interpretatur, in aliquibus ſtrictè, quod
intelligitur, vt ibi dicit Anchar. in ſecundo not. vt interpretatio
non ſit minus ſtricta, nec minùs larga, & ſic erit
facienda benigna interpretatio, vt dicit Felin. in ca. cauſ-
ſam, quæ numer. 7. & vt inquit Seiſel. in d. l. fin. ff. de conſtit.
Prin. nu. 32. verba non erant reſtringenda, ſed propriè
accipienda.

ALDOBRANDINI.

Rom. hereditatis de Comitib. Lunæ 25.
Iunij, 1576.

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Iudex non poteſt validè pronuntiare reſtituendam poſſeſſionem rerum hereditariarum, quin pronuntiet in neceſſariam antecedentiam reſtituendam hereditatem, & nu. 6.*

2 *Suſpenſio petitorij non impedit quin deduci poſſint, quæ ſunt neceſſaria pro obtinendo in iudicio poſſeſſorio.*

3 *Suſpenſio petitorio in cauſſa beneficiali poteſt produci titulus ad effectum poſſeſſorij.*

4 *Sententiæ plures latæ in vna cauſſa quæ exſecutionem merentur, poſſunt exſecutioni mandari in ea parte, in qua ſunt conformes.*

5 *Appellatio ſi ſit prohibita à ſententiis latis in iudiciis poſſeſſoriis, videtur etiam prohibita ab omni eo, per quod peruenitur ad eandem ſententiam, modo cauſſam principalem attingat.*

6 *Petens poſſeſſionem rerum hereditariũ per fideicommiſſum relictarum, videtur etiam petere hereditatem ſibi reſtitui.*

• DECISIO CCXLI.

DOmini tenuerunt, per ſententiam Rotalem tacitè
fuiſſe pronuntiatum, hereditatem eſſe reſtituen-
dam. Cum enim iudex non poſſet validè pronuntiare re-
ſtituendum poſſeſſionem rerum hereditariarum, quia
1 pronuntiaret reſtituendam hereditatem, in neceſſariam
antecedentiam cenſetur pronuntiaſſe talem hereditatem
reſtituendam, l. illud, ff. de acq. hered. l. 1. C. de ord. cogni,
Paul. de Caſt. conſi. 85. ſub nu. 2. lib. 1. Aret. conſ. 155. nu. 6.
Rim. in l. poſtquam liti, col. vlt. verſi. in gloſſ. 1. C. de pact.
Aym. conſi. 76. nu. 4. & conſi. 174. num. 2. & de antiq. tem-
pot. in 4. par. nu. , 2. cum aliis allegatis.

2 Nec obſtat † ſuſpenſio petitorij, quia vltra, quod in-
telligatur in fauorem ſuſpendẽtis, vt non impediat, quin
ſuſpendens ab ea recedere poſſit, talis ſuſpenſio non im-
pedit etiam, quin deduci poſſint ea, quæ ſunt neceſſaria
pro obtinendo in iudicio poſſeſſorio: & propterea quis
3 † etiam ſuſpenſo petitorio in cauſſa beneficiali poteſt
producere titulum ad effectum poſſeſſorij, vt per infor-
mantes: tacite enim dicitur pronuntiatum ſuper hoc pe-
titorio tantummodo ad effectum poſſeſſorij, Dec. in l. 1.
C. de bon. poſſ. ſecundum tab. nu. 6. ibi, & hoc verum in-
tellige. & conſ. 28. nu. 2. Paul. de Caſt. conſ. 43. col. fi. verſi.
ergo in caſu noſtro, lib. 1.

Et cum ſententia A.C. ſit lata in petitorio, quod habet
in ventre poſſeſſorium, ſequitur ſecundum Dominos,
quod effectualiter in poſſeſſorio ſit conformis cum ſen-
4 tentia Rotali. Sententiæ † enim in ea parte, in qua ſunt
conformes, exſecutioni demandantur, quoties ſunt tot,
quæ exſecutionem merentur, licet vna plus quam alia
contineat, Aym. poſt Paul. & Alex. conſ. 185. nu. 2. quam
opinionem etiam ſolita eſt ſequi Rota.

Fuit etiam dictum, quod & ſi non eſſent conformes,
5 tamen ſi vigore Ægidianæ eſt prohibita † appellatio à
ſententiis latis in iſtis iudiciis poſſeſſoriis, videtur etiam
prohibita ab omni eo, per quod peruenitur ad dictam
ſententiam, modo cauſſam principalem attingat, Bald. in
l. unica, num. 4. C. ſi de momen. poſſeſſ. fuet. appell. Et licet
Salic. ibi. n. 4. reprobat applicationem Bal. non tamen re-
probat ipſam rationem, imò eam ſequitur. Vnde conſe-
quenter dicetur etiam prohibita appellatio ab iſta pro-
nuntiatione, ſine qua non poteſt deueniri ad condemna-
tionem in iſto iudicio poſſeſſorio, cum id cauſſam attin-
gat. Non obſt. quod non fuerit petitum pronuntiari ſuper
6 reſtitutione hereditatis, quia † ea, quæ dicuntur de ſen-
tentia, dicuntur etiam de petitione, qui enim petit pro-
nuntiari dimittendam ſibi eſſe poſſeſſionem rerum here-
ditariarum per fideicommiſſum relictatum, in neceſſa-
rium antecedens videtur petere etiam ſibi hereditatem
prædictam reſtitui, Caſt. d. conſ. 85. nu. 2. lib. 2.

ALDOBRANDINI.

Bononien. domus. Lunæ 29 Aprilis, 1577.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio 40. annorum ſufficit ad actiones præſcribendas quæ non competunt ſucceſſiuè.*

2 *Actio perſonalis minori temporis ſpatio præſcribitur quam hypothecaria.*

3 *Hypothecaria quæ oritur etiam ex pacto de retrouendendo, tollitur 40. annorum ſpatio.*

4 *Poſſeſſio non eſt neceſſaria, quando agitur de exſtinguendo iure alterius.*

Idem etiam quando agitur de præſcribenda actione hypothecaria.

5 *Poſſeſſio non fundata in iure hypothecæ non interrumpit præſcriptionem iuris offerendi.*

6 *Præſcriptione 40. annorum tollitur omnis actio etiam directa.*

DECISIO CCXLII.

DOmini vocarunt, cauſſam tantum circa tres diffi-
cultates tactas in alia poſitione. Et in omnibus aliis
fuerunt pro Dominis de Bucchis. Dixerunt enim ſuffice-
re quadraginta annos † ad præſcribendas actiones orien- 1
tes ex ambobus pactis, quia nõ competunt ſucceſſiuè hæ
actiones, vt per Tiraq. de retract. conuent. §. 2. glo. 1. num.
65. cum ſequ. Firmarunt etiam, quod præſcripta actione
† perſonali non eſt præſcripta ſpatio 40. annorum, quo 2
elapſo tollitur etiam hypothecaria, l. cum notiſſimi, §. 1.
C. de præſcrip. 30. annorum, vbi Salyc. num. 3. Bal. in l. in-
telligere, num. 1. verſi. remota eſt ergo, C. de luit. pignor.
Neguſ. de pignor. parte 6. membr. 2. ſub numero 5. cum
aliis allegatis. Et in perſonali ac hypothecaria orientibus
ex pacto de retrouendendo, quod † hypothecaria tolla- 3
tur ſpatio quadraginta annorum, Fulgoſ. conſi. 123. Curt.
Iun. conſi. 174. numer. 73. Gabriel. de præſcriptio. concluſ.
6. num. 15.

Non obſtat, quod Bucchi nunquam poſſederint do-
mum. Quia cum agatur de exſtinguendo † iure alterius, 4
non eſt neceſſaria poſſeſſio, vt per Oldr. conſ. 254. num. 2.
Aym. conſi. 111. num. 20. Quod procedit etiam, quando
agitur de præſcribenda actione hypothecaria, Salyc. in
dict. leg. cum notiſſimi. §. 1. num. 4. verſic. quare hypo-
thecaria durat.

Et quamuis Dom. Paleotti poſſederint ipſi domum,
cum † tamen illam non poſſederint iure hypothecæ, hæc 5
eorum poſſeſſio nõ poteſt interrumpere præſcriptionem.
Corn. conſ. 20. col. 2. lib. 1. Neguſ. in 2. memb. 6. par. num.
2. verſic. 2. declara. Bald. de præſcrip. in 4. par. quarta part.
princ. q. 3. verſi. tertia concluſio. Et cum ius offerendi
produceret in hoc caſu actionem, illi præſcribatur, vt de-
clarat Dec. in l. petens nu. 7. C. de pact. Dixerunt † etiam 6
hoc pacto tolli nedum directam, ſed etiam vtilem actio-
nem, quia talis præſcriptio pleniſſimam tribuit ſecurita-
tem. Abb. & alij in c. ad aures, de præſcript. cum aliis per
informantes adductis.

ALDOBRANDINI.

Callaguritan. tranſlationis. Veneris. 21. Maij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Attentare etiam tertius poteſt ratione ſui intereſſe, quod habeat cum colligante in eadem cauſſa.*

2 *Illicitum dicitur, quando actus fit propria auctoritate, parte reſiſtente, & non citata.*

DECISIO CCXLIII.

FVit concluſum, quod parochiani non ſunt audien-
di, niſi purgatis attentatis. De attentatis autem con-
ſtat ex eo, quia iſti ſimul cum beneficiatis, qui litem in
curia iam introduxerant ſuper iſta tranſlatione, deuene-
runt ad

Digitized by Google

runt ad iſtam tranſlationem, & per conſequens dicuntur
1 attentaſſe, quia † licet regula ſit, quod tertios non atten-
tet, tamen quando adhęret colliriganti aliquid com eo li-
tè pendente facieodum, quod ex parte colitigantis eſt at-
tentatum, dicitur & ipſe attentare, vt per Abb. & alios in
c. bonæ, de appell. vbi Præpoſ. nu. 8.

Non obſtat, quod gloſ. in c. non ſolum, de appella. in 6.
dicit hoc eſſe verum, quando tertius facit licitum, quia
ſatis licitum dicitur hoc, quando tertius adhæret colliti-
2 ganti, qui attentat: & † ſatis illicitum dicitur, quando fit
actus propria auctoritate parte reſiſtente, & non citata.
Clauſulæ in literis tranſlationis non obſtant, ex his, quæ
tradit Soc. conſi. 78. vol. 3.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ 21. Februa-
rij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Mens diſponentis etiam in donatione attendenda eſt, & num. 4.*
2 *Bona donata vt reuertantur ad heredes, ſi alienantur, non reuertuntur.*
3 *Dictio, ſuper, quid importare dicatur.*
4 *Interpretatio non eſt facienda contra veriſimilem mentem donantis.*

DECISIO CCXLIIII.

DOmini pro maiori parte tenuerũt, Magdalenæ non
debeti pecunias redigendas ex bonis, ſed tantum
bona valoris 50000. Moti fuerunt, quia verba nun ſunt
ita clara, vt non admittant interpretationem à veriſimili
1 mente diſponentis, ad quam † etiam in interpretanda do-
natione recurrimus, Abb. in cap. cum dilecti, de donatio.
Cum enim Lælius moueatur ad donandum Magdalenæ
ob ſeruitia ſibi præſtita in cõſeruationem & augmentum
ſtatus, non eſt veriſimile, quod voluerit eodem tempore,
quo eam remunerabatur propter augmentum & conſer-
uationẽ ſtatus, ſcindere & imminuere præfatum ſtatum,
maximè, quia ſi in hoc caſu poſſet bona alienare, cum
emptor ſit quærendus, venderentur fortaſſe bona multo
maioris valoris. Item, quia voluit Lælius, quod donata
2 reuertantur ad heredes, facta † autem alienatione non re-
uerterentur bona. Imò poſſet euenire caſus ſecundum
aliquos, quod etiam pecuniæ reuerti nõ poſſent median-
te decoctione fideiuſſorum, & amiſſione pecuniarum.
Quod tamen contingere non poteſt, ſi bona ſtabilia de-
beantur, & illa reuerti debeant, cum præſertim Lælius in
his donatis prætulerit heredibus Magdalenæ ſuos here-
des. Vnde tantò minùs veriſimile eſt, eum voluiſſe, quod
extraneus emptor in his bonis ſe intrudat, & ſuos heredes
ab illis excludat.

Non obſtat, quod Lælius incipiat donationem à pecu-
nia: quia procedit vlterius dicẽdo, ſuper ſtatu, & adiicien-
do illa verba, *de cauarſeli, &c. & doue piu li torni bene*. Et
quãuis illa dictio, † ſuper, importet hypothecam, nõ pro-
3 pterea tollitur, quin etiam importare poſſit hypothecam
& ſolutionem, quod ſubſequentia illa verba, *da cauarſeli
doue piu li torna bene*, manifeſtiùs declarant. Ex quibus ap-
paret, Lælium declaraſſe, quomodo ſint ſoluenda hæc
50000. videlicet, ex ſtatu arbitrio Magdalenæ.

Minùs obſtant verba illa, *& poi tornino alli miei heredi or-
dinarij*, quia imò magis quadrant bonis quam pecuniæ,
quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. Et quamuis de bonis
non ſit facta expreſſa mẽtio, fuit tamen facta mentio im-
plicitè in illis verbis, *ſopra il mio ſtato*, quæ dictio, *ſtatus*, eſt
vniuerſalis.

Non obſtat, quod in donatione facienda ſit latiſſima
4 interpretatio. Quia † id non procedit contra veriſimi-
lem mentem donantis, quam in interpretanda donatio-
ne offendere non debemus, Abb. in d. c. cum dilecti, nu. 2.
de donat.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ 29. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Teſtes duo ſufficiunt ad probandam donatarij præſentiam in inſtrumento donationis.*
2 *Subſtantialia cuiuſuis actus ſunt in duplici differentia.*
3 *Abſenti donari poteſt, ita quod acceptatio donatarij poteſt fieri poſt donationem factam.*
4 *Teſtes duo in quolibet contractu ſufficiunt, niſi contrarium expreſsè cautum reperiatur.*
5 *Teſtes quinque in donatione cauſſa mortis ad probandam voluntatem donantis, quare requirantur, & num. 7.*
6 *Donatio cauſſa mortis valet ſaltem vti fideicommiſſum in fauorem donatarij, qui tempore donationis non erat præſens.*

DECISIO CCXLV.

DOmini tenuerũt ſufficere ad validitatem donatio-
nis cauſſa mortis, de qua agitur, probatã † eſſe præ- 1
ſentiam donatatiæ per duos teſtes. Moti, quia cum non
agatur de probanda voluntate donantis, de qua conſtat
per inſtrumentum rogatum à Notario in præſentia ſe-
ptem teſtium, ſequitur, quod cetera omnia poſſint proba-
ri per duos teſtes, per regulã, l. vbi numerus, ff. de teſtibus,
ſecundum communiter tradita per Docto. in leg. 2. C. de
bon. poſſeſ. ſecundum tab. & in l. cum proponebatur, ff. de
leg. 2. & in l. quoties, de hered. inſti. c. cum omnes, de te-
ſtam. in l. errore, C. de teſtam.

Non obſtat, quod conſenſus donatarij ſit de ſubſtan-
tia donationis, quia in hac materia diſtinguitur: quædam
† enim ſunt de ſubſtantia taliter, quod contemporaneæ 2
debent in eſſe deduci ſimul cum ipſo actu: quædam vero
ſunt, quæ ex poſt interuenire poſſunt, & iſta quamuis ſint
ſubſtantialia, quatenus actui robur dant, non ſunt tamen
ſubſtantia actus, Fel. in ca. cum dilecta, col. 7. verſic. quar-
tum ſignum, de reſcript. In hoc igitur ſecundo caſu, in
quo verſamur, † acceptatio donatarij poſſit interuenire 3
ex poſt, ex quo abſenti donari poteſt. l. nec ambigui. C.
de dona. cum ibi not. non requiritur eadem probatio, quę
requiritur in probando ipſo actu, vt videmus in omnibus
exemplis traditis à Doct. in d. l. 1. C. de bon. poſſeſ. ſecund.
tabul.

Quod confirmatur ex reg. l. præcipimus, C. de appella.
Nam cum Doct. omnes conueniant, quod donatio cauſ-
ſa mortis quoad ipſum in eſſe deducenda ſit contractus,
in quibus contractibus regula eſt, quod † ſufficiant duo 4
teſtes, & cum hoc reperiatur immutatum ſolum in pro-
banda voluntate donantis, l. fin. C. de donat. cau. mor. ibi,
*aliquis voluerit mortis cauſſa donationem facere, ſequitur,
quod quoad donatarium remaneat firma regula antiqua.*
Quod optima ratione fit, nam longa eſt ratio differen-
tiæ inter probationem voluntatis donantis & accepta-
tionis donatarij. Ideò enim requiruntur quinque teſtes
in probanda voluntate donantis cauſſa mortis, † quia ef- 5
fectus ipſius differtur poſt obitum donantis, quo tem-
pore, cum ipſe nihil poſſit dicere, periculum eſt, ne fal-
ſitas committatur, l. fin. C. de fideicommiſ. Alciat. in l.
2. num. 15. ff. de leg. 1. Quod periculum ceſſat in proban-
da acceptatione donatarij, quãdo ſumus certi de volun-
tate donantis, Fulg. in d. l. 2. C. de bon. poſſeſ. ſecund. ta-
bul. quæ acceptatio ita de facili præſumitur, vt aliqui
Docto. voluerint ad hunc effectum præſumi præſentiam
donatarij, qui non ita fatui fuiſſent, quicquid ſit de illa
quæſtione, vt hoc dixiſſent, ſi ad probationem huiuſmodi
præſentiæ eſſent neceſſarij quinque teſtes. Et tanto magis
ceſſat hæc ſuſpicio † in donatione cauſſa mortis, quan- 6

to in omnem euentum, ſi donatarius nõ fuit præſens, valet vt fideicommiſſum, l. miles ad ſororem de legat. 2. Vnde ſuſpicandum non eſt, quod velit ſubornare teſtes pro ſubſtinenda donatione in vim donationis, quæ de ſe valet vt fideicommiſſum.

Non obſtat, quod conſenſus donatarij reſpiciat etiam voluntatem donantis, tum quia imò ſunt ſeparatiſſimi, vt de ſe patet, vt vnus poſt alium interuenire poſſit, tum etiam quia in omnem euentum quatenus aliquo modo hęc probatio reſpiceret voluntatem donãtis, non eſt hoc per prius & ſic principaliter, ſed ſecundario. Dec. in d. l. 2. in fin. C. de bonor. poſſeſſ. ſecundum tabul.

Minùs etiam obſtat gloſſ. in dict. l. miles ad ſororem, de legat. 2. Imò ſecundum Dominos confirmat hanc opinionem, dum ſolum requirit præſentiam quinque teſtium in confectione epiſtolæ, quia tunc agitur de probanda voluntate donantis.

Ex quibus viſum fuit Dominis quod tolerẽtur omnia, quæ pro parte Illuſt. D. Portiæ deducebantur.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 5000. Veneris, 10. Septembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Teſtes dicentes ſe interfuiſſe actus prout ſuperius continetur, probant etiam ſubſcriptionem partium.*

2 *Clauſula omnibus, & ſingulis in ſcriptura contentis, refertur etiam ad acceſſoria eius quod principaliter eſt diſpoſitum.*

3 *Solemnitatum generica expreſſio non ſufficit ad probandam ſubſcriptionem partis, ſed talis eſſe debet, vt ſatis colligi poſſit eam eſſe factam.*

4 *Notarius dicitur rogatus non ſolum de contentis in ſcriptura, ſed etiam vt ipſam authenticam faciat.*

5 *Subſcriptioni teſtium ſtandum eſt, non obſtante eorum dicto iurato.*

6 *Interpretatio omnis facienda eſt, vt actus ſubſtineatur, vbi maxime multa ſolemnitates interuenerunt.*

7 *Statutum quod loquendo præſupponit, diſponere non dicitur.*

8 *Scriptura notarij effici dicitur per ipſius authenticationem.*

9 *Notario creditur aſſerenti de forma ſubſtantiali ſcripturæ.*

10 *Forma non poteſt adimpleri per relationem, quando in ea requiritur expreſſio.*

11 *Statutum pro forma, ſi requirat ſubſcriptionem coram notario & teſtibus, non requirit pro forma, vt exprimatur fuiſſe ſubſcriptam coram Notario & teſtibus.*

12 *Solemnitas ſeptem teſtium requiſitorum in teſtamento, an interuenerit, vel ne, probatur per ordinariam probationem duorum teſtium.*

DECISIO CCXLVI.

DOmini pro maiori parte reſoluerunt, formam ſtatuti fuiſſe adimpletam, quia habemus ſubſcriptionem Lælij factam coram Notario & teſtibus, ac teſtium ſubſcriptionem in originali ſcriptura donationis, quæ eſt forma inducta à ſtatuto. De ſubſcriptione enim Lælij & teſtium non ambigitur: quod autem Lælius ſubſcripſerit
ſe coram teſtibus, conſtat ex ſubſcriptione ipſorummet
1 teſtium, qui † dicunt ſe interfuiſſe à quanto in ſupra, &
ſic per relationem conſtat, quod interfuerunt etiam ſubſcriptioni deſuper contentæ, Felin. in ca. auditis, col. 12. verſic. limita niſi illa indefinita, de præſcrip. Quod verò ſe ſubſcripſerint coram Notario & etiam teſtibus, conſtat ex atteſtatione notarij, qui dicit, omnibus & ſingulis contentis in dicta ſcriptura donationis, vna cum ſupradictis teſtibus interfuiſſe. Et cum hæc ſubſcriptio potuerit interuenire tempore actus celebrati, ſiue hæc ſolemnitas ſit intrinſeca ſiue extrinſeca, ſufficienter ex tali atteſtatione probatur, l. 1. C. de fide inſtrum. libr. 10. cum aliis allegatis pro hac parte, Alberic. in l. quicunque, §. qui à pupillo, ff. de publician. c. Quam opinionem Socin. conſil. 158. num. 18. lib. 2. dicit, non habere contradicentem. Et non eſt dubium, quod cum dicat interfuiſſe omnibus & ſingulis in
dictæ donationis ſcriptura contentis, refertur † hæc 2
clauſula non ſolum ad principaliter diſpoſita, ſed etiam ad enuntiata, ac etiam acceſſoria ex allegatis, quibus fuerunt additi Creſcen. deciſ. 26. Pariſ. conſi. 97. nu. 87. & 121. lib. 1. Alex. conſi. 27. num. 2. lib. 3. Ruin. conſi. 103. nu. 11. lib. 4.

Non obſtat, quod iſta videatur generica † expreſſio 3
ſolemnitatum, quæ non ſufficit, ſecundum Alberic. in l. ſciendum, num. 6. & ibi Iaſ. num. 14. ff. de verb. obligat. Io. Fab. Inſtit. de fideiuſ. §. fin. quia non ſolùm non viſa fuit Dominis generica, ſed imò particulariſſima expreſſio: Exprimit namque quod eſt ſcripta & facta manu Lælij, & quod omnibus & ſingulis in prædicta donationis ſcriptura contentis interfuit, per quam relationem ad certam & indubitatam ſcripturam non eſt dubium, expreſſionem dici particularem, & non genericam, vt eſt quando abſolute dicit Notarius, quod fuerunt ſeruatæ ſolemnitates.

Et quia vnus ex Dominis dicebat non eſſe ſtandũ huic
aſſertioni notarij, quia non erat de hoc rogatus, ſed
† erat rogatus ſolum de authenticatione, quo caſu cum 4
deponat vt priuatus, ei non creditur, Bart. in l. Domitius, de teſtam. Ruin. conſi. 189. num. 7. in prin. Reſponderunt, notarium rogatum fuiſſe, vt authenticaret prædictã ſcripturam donationis ad effectum, vt teneat dicta ſcriptura pro publico inſtrumento, & conſequenter de omnibus, quæ requiruntur ad hoc, vt ſit publicum inſtrumentum & fidem faciat, inter quæ eſt ſubſcriptio ſecundum formam ſtatuti.

Et hæc tanto facilius ſecundum Dominos procedunt in hoc caſu, omiſſo quod præſentia etiam in ſcriptura priuata præſumitur, Bald. & Salic. in l. 1. C. de contrahen. & committen. ſtipulat. quia Lælius in ſua ſubſcriptione dicit, *do licenza al preſente notaro:* & notarius atteſtatur ſe fuiſſe præſentem, & ſic ambo conueniunt.

Non obſtant dicta teſtium, quia cum ipſi ſe ſubſcripſerint & ſigillauerint hanc ſcripturam, ſtandum eſt eorum
ſubſcriptioni, † non obſtante dicto iurato, l. eos ff. de falſ. 5
cum aliis allegatis. Vnde cum nihilominus remaneat ſufficiens numerus teſtium, his remotis, inſtrumentum remanet in ſuo robore. Aliqui vltra præmiſſam reſponſionem dicebant, atteſtationem notarij poſſe intelligi hoc modo, quod licet dicat ſe omnibus & ſingulis interfuiſſe cum ſupradictis teſtibus, hoc intelligatur ſingula ſingulis referendo, videlicet, cum ſupradictis teſtibus, qui interfuerunt ſubſcriptioni, interfuit eum omnibus ſimul, in-
terfuit authenticationi: facienda † eſt enim omnis inter- 6
pretatio vt actus ſubſtineatur, præſertim factus cum tot ſolemnitatibus, l. quoties, de rebus dubiis, Bart. conſi. 176. in fin.

Neque obſtat, quod vnus teſtis dicat, quod notarius poſtea venit, tum quia vnicus, tum quia illa verba, *venne poi il notaro, & ſtipulo,* intelliguntur, quod venit ad actum ſtipulationis.

Non obſtant etiam articuli, quia nihil in eis dicitur, quod noceat Magdalenæ. Imò in eis articulatur, quod ſcripta & ſubſcripta fuit donatio coram teſtibus & notario. Sicut non obſtat, quod hæc ſubſcriptio requiratur in originali ſcriptura notarij, & quod iſta non ſit ſcriptura notarij ſed Lælij. Quia omiſſo an aſſumptum ſit verum, in quo Domini habebant difficultatem. Aliquibus
enim videbatur, quod † ſtatutum præſupponeret, non 7
autem diſponeret. Et placebat ſibi conſil. Riminal. 254. ſub num.

ſub num.13.lib.2.& Deciſ.Creſcen.alleg.qui Domini addebant quod multa inconuenientia naſcerentur tollendo illud quod in teſtamento admittitur, in quo conceſſum eſt quod teſtator poſſit ſcribere manu ſua teſtamentum & ſe illi ſubſcribere,& adhibere notarium, qui illud authenticet. Alij contrarium opinabantur ex allegatis rationibus pro Pottia. Sed quicquid ſit in hoc caſu dicebant ceſſare difficultatem,quia Lælius in corpore ſcripturæ facit mentionem de rogitu notarij adhibendo,& in ſubſcriptione impartitur licentiam notario authenticandi. Vn-
8 de † per authẽticationem efficitur ſcriptura notarij. Cum enim hæ ambæ ſcripturæ ſint in eadem die confectæ & ſint in eodemmet folio, & vna ad effectum alterius, dicitur vnicus actus & vnica ſcripta ex allegatis. Lælius enim dicit quod erit ſubſcripta eius manu, & ſuo ſigillo ſigillata, *con il rogito del notaro di queſto luogo*, & ſic rogitus adhibendus eſt in iſta ſcriptura, & durum admodum videtur Dominis facere talem ſeparationem ad effectum annullandi actum tam ſolemnem, cum potiùs vt dictum eſt, facienda ſit ſemper ea interpretatio, per quam actus ſubſtineatur.

Cætera fuerunt Dominis viſa leuia, vt eſt illud, quod ſubſcriptio debeat interuenire poſt actum perfectum. Quia ſi actus non eſt perfectus, niſi poſt ſubſcriptionem, oportet ſubſcribere poſt ſubſcriptionem.

Non obſt. quod forma ſubſtantialis non præſumatur. Quia imo forma ſubſtantialis eſt illa quæ præſumitur,
9 vt benè deducitur per informantes. Sed † quidquid ſit, Domini dixerunt probari talem formam per aſſertionem notarij,quia præſumitur dicere verum,ſicut probari poſſet ex dictis teſtium, quia præſumuntur verum dicere.

Et quamuis vnus ex Dominis magnam faceret diffi-
10 cultatem † quod forma non poteſt adimpleri per relationem, allegando Tiraq. de leg.connub.gloſ. 6. & Brun. de form. fol. 74. tamen fuit a Dominis reſponſum, quod id non facit ad propoſitum, tum quia hoc procedit, quãdo pro forma requiritur expreſſio, vt eſt in terminis o-lim. appellanti de appell. Tunc enim intrat illa difficultas,an poſſit id exprimi per relationem,quod ceſſat in caſu noſtro,quia licet ſtatutum pro forma requirat ſubſcri-
11 tionem coram notario & teſtibus, tamen † non requirit pro forma, quod exprimatur fuiſſe ſubſcriptam coram notario & teſtibus. Tum etiam, quia hic habemus certũ & indubitatum ſignum,cum relatio fiat ad certam & indubitatam ſcripturam in eodemmet folio factam. l. quoties,§.ſi quis nomen.ff.de hæred.inſtit.Iaſ.in l.certum nu. 1.in fi.ff.ſi cer.pet. Tum etiam & tertio, quia non tractatur nũc an ſit adimpleta per relationem, ſed dicitur quod exiſtat atteſtatione notarij conſtat formam adimpletam fuiſſe in forma ſpecificat: aliud enim eſt formam adimplere,aliud probare formam. Et propterea vbi non dubitatur niſi de ſolemnitate ſubſtantiali, an adhibita fuerit vel ne,ſufficit ordinaria probatio,quemadmodum videmus in ſolemnitate ſeptem teſtium requiſitorum in te-
12 ſtamento, quæ † probatur per ordinariam probationem duorum teſtium, iuxta not.in l.2. C. de bon. poſſ. ſecundum tabul.& quod ſi notarius dicat,quod interfuit teſtamento vna cum ſeptem teſtibus ibidem deſcriptis, ſibi creditur,& valet & tenet teſtamentum, licet talis ſolemnitas ſit ſubſtantialis.

ALDOBRANDINI.

Veronen.Sancti Zenonis. Veneris 10.Decembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Probatio debet eſſe talis, vt concludat intentionem agentis.*
2 *Conſtitutio,quæ eſt contra ius, debet recipere interpretationem à iure communi.*
3 *Ordo vbi eſt ſeruandus, ſeruari debet à principio vſque ad finem.*
4 *Annullato aliquo corruunt omnia ab eo dependentia.*
5 *Nullitas poteſt opponi à quocunque,cuius intereſt,niſi ſit inducta in fauorem certæ perſonæ.*
6 *Dictio,ante,intelligitur cum interuallo & incontinenti.*
7 *Liber ordinatus tenendus eſt à notario circa annotationes conſenſuum in materia reſignationis iuxta diſpoſitionem clem.de reſigna.*
8 *Ordo ille dicitur formalis & ſubſtantialis cuius omiſſio vitiat actum.*
9 *Folia librorum an debeant eſſe æqualia,non reperitur de iure cautum.*
10 *Conſenſus à lege reprobatus non admittit probationem in contrarium,nec etiam per atteſtationem Papæ.*
11 *Probatio magis plena præfertur, ſicut probatio ſpecialis prefertur generica.*

DECISIO CCXLVII.

DOmini quoad primam partem dubij tenuerunt, Illuſtr.D.Cardinalem Farneſiũ probaſſe conſenſum, de quo agitur,non fuiſſe annotatum in libro infra 15.dies à die exhibitæ ſchedulæ notario,quæ fuit 3.Martij,1568. Præſuppoſuerunt enim librum de quo agitur colligatum prout modo apparet,& eſſe eum de quo loquitur clementina. Aliqui,vt plures ex Dominis, dicebant, ſi non eſt is, in quo d. Clementina mandat huiuſmodi conſenſus annotati,fruſtra diſputaretur,quia cum adhuc conſenſus in libro à clementina requiſito adnotatus non reperiatur, tanto magis eſt nullus. Hæc enim Allemanna probatio, aut eſt liber de quo prædicta clementina loquitur, aut
non eſt admittenda † videtur in hoc caſu, quia in vtro- 1
que capite concludit intentionem agentis,Dec.in cap.in præſentia,num.32.de probatio. Iaſ. in l.& ſi poſt tres,nu. 13.& 14.ff.ſi quis iuſdic.non obtemper.

Quibus ſic ſtantibus dixerunt, quod cum ante hunc conſenſum ſub die 13.Martij, 1568. repetiantur annotati quatuor conſenſus, primus ſub die prima Maij, alter quarta Iunij,tertius 20. Maij, quartus 16.Iulij, omnes de anno 1568. ſubintrat conſequenter diſpoſitio clemẽtinæ decernentis talem probationem abſque alio probationis adminiculo ſufficere ad probandum quod ſequentes cõſenſus non fuerunt annotati infrà 15. dies. Et mandantis ſic per quoſcunque iudices iudicare cum decreto irritante,vt ſunt illius verba clara.

Non obſt. quod conſtitutio hæc tanquam contra ius
dicatur odioſa,& reſtringenda, debeatque † recipere in- 2
terpretationem paſſiuam a iure communi. Nam ſit vel odioſa, fuit per Dominos omiſſum, cum de hoc poſſit dubitari, ex quo emanauit ad obuiandum fraudibus. Sed dixerunt diuerſam eſſe materiam relationis a materia ordinis, namque materia relationis ſuas habet regulas, vt referatur ad proxima,vt dictum eſt:materia vero ordinis reſpicit non ſolum immediata, ſed etiam mediata, cum
† ordo vbi ſeruandus eſt, ſeruari debeat à principio vſ- 3
que ad finem, & à primo vſque ad vltimum, quoties. ff. de vſufruct. l.ſi quis ex argẽtariis,§.ſi initium.ff.de eden. Ratione enim talis ordinis,ibi dies ſumitur ex præcedentibus quantumuis ſint mediata & immediata inſtrumenta, in quibus talis dies eſt appoſitus. Et hinc eſt, quod ex iſta regiſtratura facta poſt alia inſtrumenta antea rogata, colligit Aym.conſil. 28. num. 1. ſuſpicionem contra inſtrumentum.

Et propterea dicebant, non ita eſſe anguſtandam clementiam, vt hæc probatio ſumi tantum poſſit ex immediato conſenſu, tum quia clementina in plurali loquitur, quod conſenſus antea annotati faciant ſufficientem probationem, tum etiam, quia & hoc, ſecundum Dominos, tollit omnem difficultatem: quoniam prædi-
cti qua

Digitized by Google

cti quatuor conſenſus mediate præcedentes longo tempore antea præſtiti, oſtendunt clatè tantum probationem à clementina inductam quoad omnes ſobſequẽtes vſque ad illos, quoniam habita conſideratione ad tempus illorum quatuor, qui reperiuntur annorati vltra tempus 15. dierum, à die quo præſtiti fuerunt, ſunt malè annotati: iſto enim caſu vitium vnius influit in aliud, cum omnes, vt dictum fuit, præſtiti fuerint lungo tempore ante illos quatuor de anno 1568. Iſta enim eſt quædam concatenatio ſiue ſubordinatio ralis, vt neceſſario vitium vnius in alind, vt dictum eſt, influat, quod quidem in ſimili videmus in multis aliis materiis: annullato † enim aliquo,
4 corruunt omnia ab eo dependentia, Socin. conſi. 90. num. 14. & 15. lib. 3. & vna ſubſtitutione defecta, corruunt omnes ab ea dependentes. l. ſi mater, §. primo, l. qui habebar, ff. de vulgar. & pupil. Alex. conſi. 139. libr. 6. Maximè, quia in hoc caſu eadem viget ratio, cum alioquin difficile eſſet, quod obuiaretur fraudibus: imò præſtaretur hoc modo occaſio faciliter eludendi clementinæ diſpoſitionem, quo fit, vt etiam cõſenſus immediatè ſint malè adnotati, & ſic quod probatio hoc caſu ſumatur etiam ex conſenſibus immediatis.

Nec quicquam facit, quod de conſenſibus illis imme-
5 diatis non agatur, quia † cum ſtante decreto clemen. illi ſint nulli, quilibet, cuius intereſt, pręfatam nullitatem opponere poteſt, niſi nullitas ſit inducta in fauorem certæ perſonæ Caſſad. deciſ. 10. ſoper reg.

Et propterea dicebant non obſtare Bald. conſil. 129. libro ſecundo, quia ibi agebatur de interpretatione dictionis, ante, an intelligeretur cum interuallo, an vero incontinenti: hic vero agitur de ordine, qui habet connexionem neceſſariam omnium præcedentium cum ſubſequentibus. Ideò in caſu Bal. fit interpretatio pro validita-
6 te, cum † illa dictio vtroque modo poſſit intelligi: hic vero talis ſaluatio fieri non poteſt ſtante diſpoſitione clementinæ, quæ mandat ita iudicari etiam ad actus deſtructionem.

Sicut nihil facit, quod ita interpretando in duobus contingeret hæc conſtitutio ius commune, quia non eſt contra ius in materia ordinis, quod ordinata vnum ab alio dependeat.

Non obſtat, quod vnus conſenſus poſſit totum librum annullare, quia poteſt dari caſus, quo vnus ſit malè adnotatus, & tamen non corruat totus liber. Item quia habemus legem ita ſcriptam, vix etiam ſufficientem ad euadendas fraudes, cui tamen totis viribus tres ſucceſſiui Pontifices quantum potuerint obuiare voluerunt.

Minùs obſtat deciſio in cauſſa Gerunden. quia ibi nun aderat diſpoſitio clementinæ, prout hic.

Et tantò magis dicebant hoc attendendum eſſe in caſu iſto, ex quo conſtat, qood in hoc libro adſunt alij conſenſus extra tempus adnotati, ex quibus apparet, quod Notarius io illis apponebat manus ad ſibi prohibita, ita vt tanto magis corroboretur probatio à clementina inducta, cum Notarius non omnino abhorreret ab adnotandis conſenſibus extra tempus.

Non obſtat, quod liber ſit inordinatus, quia licet vnus ex Dominis ſuper hoc dubitaret, & ſibi videretur inordinatus, tamen fuit dictum, quod cum præſupponatur ille, de quo loquitur clementina, cum non conſtet Notarium diu haboiſſe, quanto magis eſt inordinatus, tanto plus in clementina peccatum fuit.

Nec videtur Dominis, quod iſte ſit bonus modus eua-
7 dendi diſpoſitionem clementinæ. Via † enim iſta præſtaret facilem modum notariis eludendi conſtitutionem hanc, librum inordinatum retinendo. Clementina enim ordinem neceſſario ſupponit, & illum quidem ſubſtantialem, ex quo apparet de mente conſtituentis, quod iſte ordo ſeruetur in adnotatione, ex quo ex præcedentium adnotatione vult, quod probetur, ſequentes non eſſe adnotatus infra tempus. Mens enim diſponentis & natura negotij hoc neceſſario expoſtulat, quo caſu talis ordo dicitur neceſſarius, formalis, & ſubſtãtialis, Brun. de forma, fol. 41. col. 1. & 2. cuius ordinis neceſſarij omiſſio vitiat, Bart. & poſt eum omnes, in l. 2. §. prius, ff. de vulg. & pupil.

Nec obſtat, quod in d. libro ſint dimiſſa aliqua folia in albis, quia non per hoc ſequitur & concluditur, quod illi quatuor conſenſus præcedentes fuerint adnotati poſt iſtum, de quo agitur. Sicut in nulla etiam conſideratione
habetur, quod folia non eſſent æqualia, quia † non reperi- 9
tur iure cautum, quod folia librorum debeant eſſe æqualia. Et in ſumma Domini voluerunt inhærere verbis clementinæ, quæ ſibi viſa fuerunt admodum clara.

Quo verò ad ſecundam partem domini inclinarunt, quod Illuſtriſſ. D. Cardinalis Comendonus non probauerit, conſenſum fuiſſe adnotatum in libro infra 15. dies à die exhibitæ ſchedulæ notario. Tota enim ſua probatio reducitur ad hoc, quod literæ fuerunt expeditæ infra 15. dies cum conſenſu & ad inſtrumentum, in quo fit mentio de illis duobus conſenſibus immediatè præcedentibus præſtitis ſub die.

Quo verò ad literas dicebant, quod clementina annullat etiam prædictum conſenſum, quamuis literæ ſint ex-
peditæ, ex † quo tollit etiam verbo hodie vim probati- 10
uam, cum nolit, quod aliquem operetur effectum, & decernit reſignationem nullius momenti. Et propterea cum ſtante probatione. inducta per clementinam talis conſenſus ſit annullatus, adeo quod etiam Papæ atteſtationi non ſit ſtandum, contra huiuſmodi conſenſus à lege reprobatos contrarium probari non poteſt, maximè, quia annullat conſenſus etiam alibi ſcriptos, & ſic quocunque loco illi ſc ipti fuerint.

Secundò dicebant, quod cum hæc probatio inducta à clementina ſit ſufficiẽs & plena, alterius adminiculo non indigens, & particularis circa annotationem conſenſus, quod ſit male adnotatus, probatio hæc, quod literæ non ſoleant expediti, niſi adnotato conſenſu, quando hoc eſſet verum, eſt probatio præſumptiua vel coniecturalis, & generica, quæ confunditur per probationem inductam à
clementina, tum † quia magis plenam, ad no. per Doct. in 11
l. admonendi, vbi Iaſ. num. 226. & Rip. num. 220. ff. de iureiuran. Tum quia magis ſpecialis, quæ ſemper præfertur probationi generica, Doct. in cap. licet cauſſam de proba. Imo. in d. c. auditis, de præſcript. Idque tanto magis, quia clementina videtur requirere hanc contrariam probationem per modum conditionis ex allegatis.

Quo verò ad inſtrumentum ſimiliter aliqui dicebant, quod videbatur inferre ad coniecturam, & quod non atteſtabatur de adnotatione in libro, de qua præſens eſt quæſtio, circa quam adnotationem particularem & plenam hactenus probationem, ſuper hac ſecunda parte non fuit capta reſolutio, ſed ordinatum, quod ſi ſuper ea Illuſtriſſ. Do. Cardinalis Comend. vult audiri, particulariter audiatur.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ 15. Decembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Præſens & tacens quoad eius commodum præſumitur conſentire, & nu. 9. & deciſ. ſeq. nu. 1.*

2 *Notarius non poteſt atteſtari niſi de his quæ ſenſu corporeo percipit, in quo includitur etiam præſentia & taciturnitas.*

3 *Aſſertio notarij non excludit eius rogitum ex præſentia, & patientia collectum.*

4 *Rogitus præſumptus qui ſecundum iuris diſpoſitionem ad-*

mutit

mittit probationem in contrarium non habet locum in rogitu cauſato ex præſentia & taciturnitate, ſed debet probari diſſenſus.

5 *Notarius ſi vtraque parte præſente ſcribat, quod inter eos geſtum eſt, & ſubſcribat, rogitus inductus dicitur.*

6 *Rogitus notarij, vt deducatur in eſſe plus requiritur, quam ad deducendum in eſſe ipſum contractum.*

7 *Rogitus vtriuſque partis licet requiratur in contractu donationis non tamen tollitur, quod ex vno non inferatur ad aliud.*

8 *Rogitus expreſſus à donatore non tollit tacitum rogitum donatarij.*

9 *Donatarius præſens & tacens ad ſui commodum cenſetur conſentire, & ita notarium rogaſſe.*

DECISIO CCLXVIII.

1 FVit tentum, Magdalanam cenſeri rogaſſe Notarium,
ex † quo fuit præſens & tacens ac patiens, & agebatur de ipſius commodo. An autem hoc applicetur huic
caſui & Notarius conſenſerit huic rogitui, & hoc mādatum ſuſceperit, vel ſe reſtrinxerit ad rogitum Lælij tantum, & propterea poſſet dici conſtare, vel non conſtare
de ſufficienti rogitu Notarij in caſu iſto, & an Notarius
parti præiudicare potuerit, particulariter videbitur. Ratio
deciſionis fuit, quia præſentia, & patiētia in his, quæ ſunt
vtilia, inducit mandatum, l. qui patitur, ff. mandati, cum
aliis allegatis pro parte Magdalenæ.

Nec obſtat, quod Notarius non poſſit atteſtari, niſi de
his quæ ſenſu corporeo percipit, Bald. in rubr. C. de fide
2 inſtrumen. num. 10. Quia † Notarius vidit præſentiam, &
non reclamationem, ex qua inducitur huiuſmodi mandatum. Difficultas apud nonnullos ex Dominis remanſit
ex eo, quod cum Notarius non atteſtetur, niſi de rogitu
Domini Lælij, videntur intrare conſil. Alex. & Alexand.
toties allegata, ſecundum quæ Notarius includit rogitum Lælij, & excludit rogitum Magdalenæ, & intrare
etiam videtur ſecundum eos, quod dicit Ægid. conſi. 1.
quod huiuſmodi rogitus admittit probationem in contrarium.

Ad quod tamen per alios Dominos reſpondebatur, ex
3 conſil. Dec. 11. quod † aſſertio Notarij non excludit rogitum Notarij qui aliundè colligi poteſt, & ſic collectum
ex præſentia & patientia. Et reſpondebant ad conſil. Alexand. quod loquitur in actu præiudiciali, item quod ibi
non conſtabat de præſentia partium, licet replicaretur,
quod imò Alexan. præſupponit contrarium fuiſſe factum
in præſentia partium: tamen dicebatur, quod illa præſentia per illud inſtrumentum quoad non rogantem qui
repugnabat inſtrumento & dicebat ſe non rogaſſe, non
probatur. Et quamuis Ægidius dicat, quod rogitus præſumptus admittit probationem in contrarium, non ta-
4 men † dicit, quod ſi quis fuit præſens, & tacuit & conſequenter rogauit ſecundum iuris cōmunis diſpoſitionem,
quod ſi Notarius atteſtetur de rogitu alterius tantum,
propterea tollat diſpoſitionem iuris, ſed debebit probari
non rogitus, alio modo probando, videlicet diſſenſum.
Et Domini videbantur admittere ferè omnes, quod ſi
vtraque pars ſiluiſſet, fuiſſet inductus rogitus vtriuſque
5 partis, quia † tunc Notarius ſcribens & ſubſcribens in
præſentia partium, videretur à partibus ad hoc adhibitus. Sed in hoc caſu aliqui dubitant, quod cum Notarius
dicat ſe fuiſſe rogatum à Lælio, & ſic à donante non poſſit hoc habere locum ex rationibus ſupra adductis, quia
dicunt, quod non interuenit in hoc caſu niſi præſentia,
& quod iſte rogitus non reſultat niſi ex iuris communis
diſpoſitione, & quod de his quæ ſunt iuris, Notarius non
rogatur. Quod ſi eſſet verum, ſequeretur ſecundum tenentes aliam opinionem, quod nec etiam ſilentibus ambabus partibus induci poſſit iſte rogitus, quia & iſte ex
iuris cōmunis diſpoſitione colligitur. Sequeretur etiam,
quod quando teſtis ſe ſubſcribit in præſentia teſtatoris,
ex qua ſubſcriptione inducitur rogitus, ad not. per Bart.
& alios in l. ſciendum de verborum obliga. Notarius non
poſſet dicere & atteſtari, quod ille teſtis rogatus fuiſſet,
ex quo & ille rogitus reſultat ex iuris communis cenſura:
& tamen contrarium eſt verum ſecundum communes
Docto. theoricas, & dura videbatur aliis Dominis hæc
opinio, quia non vident rationem, quare ſilentium amborum contrahentium poſſit inducere rogitum etiam
reſpectu Notarij quoad ambos contrahentes ſilentes, &
ſilentium vnius illum non inducat, eodem modo etiam
reſpectu Notarij quoad ſilentem, & quod † plus requi- 6
ratur in deducendo in eſſe rogitum Notarij, quam requiratur ad deducendum in eſſe ipſum contractum donationis, in qua ſufficit ſola præſentia donatarij, & quod
Magdalenæ noceat loquutio Lælij diſponentis, vt alias
etiam dicebam, ad fauorem eiuſdem Magdalenæ, cui
ſilentium eiuſdem profuiſſet. Et quia dubitantes de rogitu ex parte Notarij fundabant ſe ſuper doctrina Doctor.
in l. prætor ait, ff. de eden. in quo loco Doct. videntur
† in contractu donationis requirere rogitum vtriuſque 7
partis, in quo etiam requiritur præſentia Notarij, replicabatur, quod ſi hæc duo requirantur, non negant Doct.
quod ex vno non inferatur ad alium, vt not. Doct. in leg.
hac conſultiſſima, ſecundum quam requiritur rogitus
& ſubſcriptio teſtis, & tamen ex ſubſcriptione infertur ad
rogitum.

Nec ſecundum tenentes pro Magdalena poteſt intrare materia reſtrictionis, quod, videlicet, Notarius ſe reſtrinxerit ad rogitum Lælij, quia † licet dicat ſe rogatum 8
à Lælio verbis expreſſis, non negat quin tacitè fuerit rogatus à Magdalena, & in ſumma ponderabatur ratio Dec.
conſ. 41. & ponderabatur etiam, quod cum Notarius dicat, Lælium ipſum rogaſſe vt authenticaret ſcripturam
ad effectum vt teneat pro publico inſtrumento, & ſic
cum Lælius voluerit, quod inſtrumentum eſſet publicum
ad fauorem Illuſtriſſ. Do. Magdalenæ, quod eſſe non potuit niſi mediante rogitu vtriuſque partis, ſecundum lecturam informantium pro Portia, mandauit neceſſario,
vt ſuſciperet mandatum vtriuſque partis, l. illud, ff. de acquir. hered. Vnde cum Notarius ſuſcipiat mandatum Lælij mandantis, quod ſuſcipiat rogitum vtriuſque partis, &
in hoc mandato conſentiat Notarius, & in eo etiam conſentiat Magdalena præſens & tacens, † cum tractetur de 9
ſuo commodo videbatur ita tenentibus quod res careret
omni difficultate, quod talis rogitus inducebatur non ſolum reſpectu donatariæ, ſed etiam reſpectu donantis, maximè, quia cum in ſubſcriptione idem Notarius ſimpliciter dicat, quod rogatus authenticare authenticauit, hæc
verba poſſunt & debent intelligi ad validitatem actus,
quod fuerit rogatus authenticare ab vtraque parte. Et adducebatur in fortiori caſu deciſ. Guidobon. 68. incipien.
coram Domino Romano. Admittebant etiam Domini
ſaltem pro maiori parte, quod in hoc caſu Notarius potuiſſet atteſtari de rogitu Magdalenæ, ſtante iſta præſentia, & patientia, ſi voluiſſet.

ALDOBRANDINI.

Roman. donar. 50000. Mercurij 2. Decembris, 1573.

SVMMARIA.

1 *Præſentia donatarij ſufficit pro validitate donationis cauſſa mortis.*

2 *Teſtes duo ſufficiunt ad probandam ſolemnitatem donationis cauſſa mortis.*

Limita, niſi agatur de probanda ſolemnitate ſubſtantiali, num. 3.

DECI

DECISIO CCXLIX.

1 DOmini fuerunt concordes, quod † pro validitate
donationis cauſa mortis ſufficit ſola præſentia do-
natarij, reprobata opin. Aret. in l.2.ff.de legat. 1. & Dec.
conſi. 245.& in rub.C.de pact.cum aliis allegatis pro par-
te Illuſt.D.Portiæ,quia illa opinio eſt communiter dam-
natata,vt per Doct.allegatos pro parte Illuſtriſſ.Dominæ
Magdalenæ, & Rip.in rub.de verbo.obligat.num.24.vbi
rationibus Dec. reſpondet. Fuerunt etiam concordes,
quod teſtes de quibus in dubio, probant præſentiá Illuſt.
Dominæ Magdalenæ circumſcripto articulo, an requi-
rantur quinque teſtes. Nec inuerisſimilitudines allegatæ
habitæ fuerunt à Dominis in conſidetatione,ex quo No-
tarius non videtur adhibitus ad ſtipulandum, ſed ad au-
2 thenticandum ſcripturam. An † verò requirantur quin-
que teſtes,Domini dixerunt particulariter videndum.Pro
Illuſt.Domina Magdalena allegabatur regula, quod quá-
do agitur de probanda ſolemnitate, ſufficiunt duo teſtes,
vt per Doctores in l.ſecunda,C.de bonorum poſſeſſio.ſe-
cundum tabul. Imo.in cap.cum eſſes, num.17.de teſtam.
Crot.de teſtib.in 6.parte, nu. 226. Et quia quod plus fue-
rit dictum quam ſcriptum, probatur duobus teſtibus, vt
per Alberic.in dicta l.ſecunda, in fine, C. de bonorū poſ-
ſeſſ.ſecundum tabul. Pro Illuſt.Domina Portia allegaba-
3 tur,quod hæc videtur ſolemnitas ſubſtātialis, ad † quam
probandam dicebatur requiri tot teſtes, quot requirun-
tur ad probandum actum & allegabatur Menoch. conſil.
37.num.3.cum pluribus ſequen.ſuper quo vt dictum eſt,
non fuit capta reſolutio, ſed dictum, quod particulariter
videatur.

ALDOBRANDINI.

Roman.donat.50000.Lunæ 12.Octobris,1573.

SVMMARIA.

1 *Scriptura quæ habet requiſita publici inſtrumenti, fidem facit, & num.4.*
Etiam ſi talis ſcriptura ſit matris, & non reperta inter protocolla notarij rogati, num.2.
Fallit, vbi talis ſcriptura vel nota erat defectiua, vel ratione ſigni, vel ratione defectus ſubſcriptionis notarij, nu.3.
4 *Scriptura, quæ fidem facit tanquam publicum inſtrumentum, non indiget aliquo ſupplemento à loco, à quo ſit.*
5 *Notarij non ſolent ſub ſpe quod inſtrumentum ſtipulabitur, ante ſtipulationem apponere ſubſcriptionem & ſignum.*
6 *Suſpitio fraudis & falſitatis ceſſare dicitur in inſtrumento pluribus ſolemniatibus confecto.*
7 *Scriptura donationis penes donantem retenta, reuocata cenſetur.*

DECISIO CCL.

DOmini tenuerunt, Illuſtr. D. Magdalenam vigore
1 ſcripturæ, de qua in dubio, poſſe agere, quia † ha-
bet omnia requiſita publici inſtrumenti, & conſequen-
ter fidem facit, vt etiam alias fuit tentum in hac cauſa die
prima Iulij, coram bo. me. Orad. per doctrinam Bal. in
rub.C.de fide inſtrumen.& Canon. in ca. cum P.tabellio,
eod.tit.
2 Nec obſt. quod † hæc ſit matris & prima ſcriptura, &
non reperta inter protocolla Titi Caroſelli Notarij ro-
gari, cum ſit, vt dictum eſt, perfecta authoritas enim Do-
ctorum allegatorum pro parte Illuſt. D.Portiæ Dominos
non mouerunt, quia loquuntur in caſibus, in quib. notæ
erant defectiuæ, vel ratione ſigni, quod ſignum defen-
dunt eſſe de ſubſtantia inſtrumenti, vel ratione defectus
3 ſubſcriptionis Notarij, in † quibus caſibus benè proce-
dit diſtinctio Doct. aut nota eſt reperta inter protocolla
Notarij, aut non, quando enim in aliquo eſt defectiua, ſi
ea deſumendum ſit publicum inſtrumentum, oportet,
quod in loco, in quo fuit reperta, recipiat robur & ſup-
plementum, quia reponendo Notarius eam inter notas
authenticas, ſignum eſt, quod de ipſa fuit rogatus, & quod
fuit publicata, ſecus ſecundum Doct. ſi inter dictas notas
authenticas non reperiatur, niſi aliundè, vt puta per te-
ſtes, probetur rogitus & ſtipulatio: ſed quádo nota habet
omnes ſolemnitates, ceſſat omnis difficultas, eo enim ca-
ſu cum † ex ſe, vt poſſe publicum inſtrumentū, fidem fa- 4
ciat, vt concludunt omnes, in d.cap.cum P.tabellio, non
indiget aliquo ſupplemento à loco a quo ſit, vt quamuis
Notarius non conficiat protocollum, non propterea de-
ficiat fides inſtrumenti, vt per Couar. alleg. Quod com-
probarunt Domini, quia iurecautum non reperitur,
quod inſtrumentum nō faciat fidem, niſi reperiatur pro-
tocollum, cum diſpoſitio, §. fin. Auth. de fide inſtrum.
ſit localis. Et quamuis conſuetudo introduxerit, vt No-
tarius protocollum conficiat, adeò vt arbitraria pœna
poſſit puniri, ſe id omittat, non tamen reperitur ſtatu-
tum, quod inſtrumentum protocollo non confecto fidem
non faciat.
Non fuerunt etiam à Dominis habitæ in conſidera-
tione rationes Corn. conſil. 226. libr.3. quas referunt alij
Docto. Quia ſecundum † eos non ſolent Notarij ſub ſpe 5
quod inſtrumentum ſtipulabitur, ante ſtipulationem ap-
ponere ſubſcriptionem & ſignum, vt fuit factum in caſu
noſtro, Et quia ex dictis teſtium, de quibus in dubio tolli-
tur omnis difficultas, ideò omiſſa illa difficultate, an duo
probent publicationem vel ne, cum de publicatione con-
ſtet ex inſtrumento, dicebant ſufficere abundanter pro
tollenda ſuſpicione, quæ vniri poſſet huic ſcripturæ, ex
eo quia penes partem reperitur, quam ſuſpicionem † & 6
fraudis materiam etiam dicebant ceſſare ex tot ſolemni-
tatibus in hac donatione adhibitis, cum ſcripta & ſub-
ſcripta ſit manu Lælij donantis, eiúſque ſigillo ſigillata,
& etiam ſubſcripta à ſeptem aliis teſtibus cum ſigillo-
rum appoſitione, multo enim difficilior videtur in hoc
caſu machinatio fraudis.
Quod autem Lælius retinuerit, hanc ſcripturam, &
propterea cēſeatur reuocaſſe donationem, Dominis non
placebat. Dixerunt enim, † motiuummet in facto verifi- 7
cari, quia non probabatur Lælium retinuiſſe nec in iure
ſubſiſtere. Neque viſum fuit Dominis, quod applicari
poſſet huic caſui allegatum ſimile da Domino, qui non
dat inſtrumentum procuratori, & de teſtatore, qui lace-
rat teſtamentum, maximè: quia Lælius potuit retinere
penes ſe hanc ſcripturam, non quia reuocaſſet donatio-
nem, quia donauerat cauſſa mortis. Et ideò merito po-
tuit viuente ipſo, velle dictam ſcripturam cuſtodire.

ALDOBRANDINI.

Roman.donat.50000.Veneris 23.Iulij,1574.

SVMMARIA.

1 *Ius omne metiendum eſt ab actore, ſecundum quod cauſa dicitur ſummaria, vel ordinaria prout natura eius poſtulat.*
2 *Ius omne ſibi competens confuſa modo, & actiones contrariæ deduci poſſunt ab actore in eodem libello, quæ poſtea electione tollentur.*
3 *Libellus generalis, & incertus in ſummariis procedit, in quo actor deducit omne ius ſibi competens etiam parte opponente.*
4 *Libellus incertus, & obſcurus interpretatur, vt ſaluetur, ita quod remedia in eo promiſcuè intētata, cenſentur disiunctiuè, vel ſucceſſiuè, aut conditionaliter, vel electiuè intentata.*
5 *Variatio admittitur, quando libellus, & petitio non eſt reſtricta.*

DECISIO CCLI.

FVIT tentum, Illuſtr. Dom. Magdalenam deduxiſſe omne ius ſibi competens omni meliori, & ſibi vtiliori modo, quo deducere potuit. Et ſic non magis vno quam
1 alio modo, quia † cum metiamur ius ab actore, l. 1. C. ſi pars hered. peta. ſumus in cauſſa ſummaria, tum ex natura cauſſæ ſecundum conſtitutionem Innocen. cuius verba ſunt clara, quia dat facultatem procedendi in cauſſis viduarum & pupillorum, prout in beneficialibus, in quibus ſummarie, ſine ſtrepitu, & figura iudicij proceditur, clemen. diſpendioſam, de iud.

Nec facit, quod ſumma ſit magna, quia Innocent. ibi non diſtinguit ſummam in cauſſis harum perſonarum, ſed in quibuſcunque cauſſis non excedentibus ſummam quingentorum florenorum eandem tribuit facultatem. Tum etiam propter commiſſionem Illuſtris Do. Portiæ, quæ habet in corpore clauſulam, cum clauſulis ſolitis, & conſuetis, & non eſt dubiũ, quin hæc ſit ſolutiſſima clauſula, quicquid fuerit antiquis temporibus. Non enim eſt neceſſe, quod in corpore explicite petatur ſummarius proceſſus, ſed ſufficit, quod per alia verba id fiat. Caſſad. deciſ. 14. de reſcrip.

Et ponderando commiſſionem Illuſtr. Dom. Portiæ, quæ effecta fuit communis ac proteſtationem, & cõmiſ-
2 ſionem Magdalenæ, apparet, quod † indubitanter ipſa in confuſo egit, ac deduxit omne ius ſibi competens, iuxta cautel. Ang. & Paul. de Caſt. in l. ſi vterque, nu. 4. C. de codicil. Curt. iun. conſil. 284. num. 16. cum plur. ſeq. lib. 3. Et hoc apud Dominos erat indubitatum.

Non obſtat, quod hæc remedia tanquam cõtraria cumulari eodem tẽpore nequeant, & propterea hic libellus
3 recipiat interpretationem à iure communi. Tum † quia in ſummariis, procedit libellus iſte incertus, in quo deducit actor omne ius ſibi competens etiam parte opponente, vt per Bar. & alios allegatos per informantes pro parte Magdalenæ. Tum etiam, quia ſecundum lecturam informantium pro Portia iſtæ actiones origine ſunt contrariæ, quia origo vtriuſque eſſe ſimul vera non poteſt. Curt. iun. in l. 1. nu. 18. C. de furt. Vnde tales actiones taliter contrariæ bene cumulari poſſunt, quia cum vna tantum competat, cadit in eis electio. Iaſ. in l. 1. nume. 2. C. de furt. Put. deciſ. 21. lib. 1.

Quibus ſtantibus, cum Doct. poſt. Innocen. in cap. auditis, de præſcript. & in c. reſtitutus, de in integ. reſtitut. &
4 in l. nemo ex his, de reg. iur. ad ſaluandum † libellum in iſtis caſibus promiſcuè dicãt, quod disiunctè vel ſucceſſiue, aut conditionaliter, aut alternatiue huiuſmodi remedia cenſentur intenta taliter, quod actor obtinere debet in eo, quod probabit. cap. Abbate ſane, de reg. iur. in 6. facienda eſt interpretatio in iſto caſu, quod cenſeantur alia remedia intẽtata, prout eſt vtilius actori, l. ſi quis intentione ambigua, de iudic. Et ſic non euentaliter, & nõ magis vno quam alio modo ita quod in eo, quod probatum fuerit, obtinere debeat, maximè ſtantibus clauſulis, de quibus in proteſtatione Magdalenæ, quæ operantur, quod etiam expreſſa actionem in competẽti actor obtinere debeat ex competenti, vt per Curt. iun. d. conſil. 284. numero 16. cum ſequen. Et eadem ratio quæ facit, quod cenſeatur actor deduxiſſe omne ius ſuum, ſuadet etiam, quod cenſeatur deduxiſſe eo modo, quo ſibi eſt vtilius de iure.

Non obſtant articuli dictæ Magdalenæ, quia in reſolutione præſuppoſita eis reſpondetur, illi enim reſpiciunt
5 proſecutionem, in qua † proſequitur, quando libellus & petitio non eſt reſtricta, licita eſt variatio. Bal. in l. per hãc, nu. 18. verſi. quæro ergo ſi egi, C. de tẽp. appel. Vltra quod placuerunt etiam Dominis reſponſiones etiam informantium pro Magdalena.

Quoad ſecundam partem dubij, licet plurimum ſecundum Dominos pendeat ab iſta, quia tamen pars non informauit, nihil firmare voluerunt.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Ven. 24. Septemb. 1574.

SVMMARIA.

1 *Rogitus notarij ſi requiratur à ſtatuto in donatione, ſufficit ſi donans de eo atteſtetur in donatione, & notarius è contra de approbatione donantis cum licentia authenticandi ipſius ſcripturam in vim publici inſtrumenti, de qua atteſtatur ſe fuiſſe rogatum.*

2 *Rogitus notarij eſt neceſſarium antecedens ad publicum inſtrumentum ita, quod ab eo ſeparari non poteſt.*

3 *Notarius debet interuenire ab initio in omni actu faciendo per eum.*

Scriptura donantis ſine rogitu notarij, non dicitur donatio, ſed præparatio ad donandum, & ſic corpus ſine ſpiritu.

4 *Dictio, pro, quando profertur à perſona, quæ poteſt facere actum, non importat fictionem, ſed veritatem.*

5 *Protocollum poteſt ſcribi etiam aliena manu, ſecundum veriorem opinionem.*

DECISIO CCLII.

DOmini pro maiori parte ſteterunt in reſolutis, præſupponendo ſine veri præiudicio, quod ſecundum formam ſtatuti requiratur ad validitatem donationis, quod † Notarius ſit rogatus de ipſa donatione. Dixerunt 1
enim Notarium de donatione rogatum fuiſſe, quia in corpore ſcripturæ Lælius dicit quod erit ſubſcripta ſua manu cum rogitu Notarij. Et Notarius inquit, quod Lælius approbat & confirmat in omnibus, & per omnia ſuam ſupradictam donationem manu propria ipſius ſcriptam & factam, & quod rogatus fuit authenticare dictam ſcripturam donationis, ad effectum vt teneat pro publico & authentico inſtrumento. Et in ſubſcriptione aſſerit omnibus & ſingulis contentis in d. donationis ſcripturæ interfuiſſe. Ex quibus conſtat ſecundum Dominos, Notarium rogatum fuiſſe nedum de ipſa authenticatione, ſed ipſo actu donationis. Tum quia ad validitatem actus potius ex præcedentibus verbis ſunt interpretanda verba ſubſcriptionis Lælij, dum dicit, *do licenza al preſente Notaro che authentichi, &c.* Tum etiam, quia authenticatio non repugnat rogitui ipſius actus, & dando licentiam, quod authenticet, intelligitur hoc in potentiori ſignificatu, quod illam ſcripturam ita authenticet, quod ex ea efficiatur publicum & authenticum inſtrumentum, vt declarat ipſe Notarius, dum dicit *ad effectum vt teneat pro publico, & authentico inſtrumento.*

Ex quibus tollitur illud, quod dicebatur pro parte Portiæ, quod † aliquæ ſunt ſcripturæ authenticæ, quæ nõ 2
ſunt publicæ. Quia voluit Lælius, quod ſua ſcriptura efficeretur publica dum dicit, ad effectũ vt teneat pro publico inſtrumento, quod cum non poſſit eſſe ſecundum intellectum ſcribentium pro Portia, niſi mediante rogitu notarij, in neceſſariam antecedentiam dicitur rogatus etiam de ipſa donatione, l. illud, ff. de acquir. hered.

Non obſtant not. in cap. fin. de fide inſtrum. Quia non applicatur illa doctrina caſui noſtro. Ibi enim Notarius † ab initio, quando actus efficitur, non interfuit: in caſu 3
autem iſto Notarius vſque ab initio & in celebratione actus interuenit. Scriptura enim Lælij non fuit donatio, ſed præparatio ad donandum, iuxta conſil. Oldrad. 119. nec fuit verè perfecta, niſi adhibito rogitu Notarij, vt per Bald. in l. contractus. de fide inſtrum. nu. 5. cum aliis allegatis pro Magdalena. Capiendus eſt igitur ſecundum Dominos totus iſte actus, ſimulque totus eſt vnicus, vt in reſolutione dictum fuit.

Non obſtat, quod dictio, pro, importet fictionem, quia

4 † in hoc caſu profertur à perſona, quæ poteſt facere actũ, vt per informantes pro Magdalena.

Sicuti non obſtat, quod protocollum non poſſit ſcribi
5 aliena manu, quia imo † cõtraria opinio eſt verior, ſecundum Dominos per allegata, & particulariter per Pariſ. conſ. 28. nu. 30. 31. lib. 2. ab vtraque parte allegatum, cuius dictum viſum fuit Dominis multum deſeruire pro Magdalena. Alex. conſ. 50. num. 5. lib. 3. vbi multa in apoſtil.

Non obſtat reſolutio allegata, quia ibi controuerſia erat de ſtipulatione, non de rogitu, & tunc materia non fuit principaliter tractata prout nunc.

Vnus tamen ex Dominis, qui tenebat hanc partem declarabat ſuum votum, quod Notarius fuit rogatus de ipſo actu donationis, ſed quod de hoc non conſtabat per verba explicita, in quibus explicite diceretur Notarium rogatũ fuiſſe de actu donationis, ſed per verba æquipollentia ſuffragetur in terminis ſtatuti, de quo agitur. Remiſit cogitandum per Dominos.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Meteurij, 24. Nouemb. 1574.

SVMMARIA.

1 *Notarius ſcribens inſtrumentum ad vtilitatem præſentis & tacentis, cenſetur mandato tacito conſenſiſſe.*
2 *Incluſio vnius non eſt excluſio alterius, quando incluſio non eſt contraria, ſed diuerſa.*
3 *Præſentia & taciturnitas eſt de his, quæ ſenſu percipi poſſunt à notario.*
4 *Notarius poteſt apponere clauſulas conſuetas, & de eis dici ſe rogatum.*
5 *Officialis quilibet præſumitur diligens in ſuo officio,*
6 *Lex nihil præſumit ſuper eo quod certum eſt.*
7 *Præſentia & taciturnitas importat rogitum in his, quæ habent concomitantiam cum verbis notarij, etiam in non fauorabilibus.*
8 *Rogitus omiſſus poteſt probari per teſtes, ſi cadat in eorum ſenſum.*
9 *Notarij non tenentur ſcire leges & apices iuris.*
10 *Præcedentia faciliter infius in ſequentia dicuntur.*

DECISIO CCLIII.

PRopter cõtrarietatem opinionum Dominorum, non potuit capi reſolútio. Pars enim vna ipſorum tenebat & præſuppoſitum applicari. Et Notarium conſenſiſſe rogitui Magdalenæ, non autem ad rogitum Lælij ſe reſtrin-
1 xiſſe, quia † cum iam ſit reſolutum, quod ipſa exiſtendo præſens & tacens, cẽſetur rogaſſe Notarium, & Notarius ſcripſit inſtrumentum ad ſui vtilitatem, cenſetur per conſequens huic mandato tacito conſentiſſe. Non obſtat, quod Notarius non intellexerit tale mandatum, ex quo nec verba Magdalenæ, nec ſigna fuerunt expreſſa, & propterea ex vtraque parte tam mandantis, quam mandatarij videatur adeſſe taciturnitas. Quia hæc obiectio ſecundum ita tenentes tollitur per text. in l. qui patitur, ff. mãd. vbi inter eum qui mandat, & eum qui patitur mandatum, vt ſibi credatur, nulla verba interueniunt, & quamuis interueniat actus poſitiuus, puta numeratio ad illius vtilitatem, dicebat, quod in hoc caſu ex parte notarij interuenit actus poſitiuus, quia ſcribit & publicat inſtrumentum ad vtilitatem Magdalenæ.

Non obſtat, quod dicendo ſe rogatum à Lælio exclu-
2 dat rogitum Magdalenæ, quia regula, † quod incluſio vnius ſit excluſio alterius, non procedit, quando quid alio modo includitur, vt in hoc caſu, in quo licet excludatur rogitus expreſſus, non tamen excluditur rogitus, qui poteſt includi aliunde. Et ſic ex diſpoſitione iuris facto probato, ad conſil. Dec. 11. maxime, quia hic concurrũt verba ſubſcriptionis notarij, in qua ſubſcriptione nõ ſe reſtringit ad rogitum Lælij, cum ſimpliciter dicat, *rogatus authenticare authenticam*, quæ verba ad deſtructionem actus non debent recipere interpretationem à præcedentibus: nec vident ita tenentes rationem, quare quando in vna parte inſtrumẽti aſſerit ſe fuiſſe rogatum ab vno. Et poſtea in alia ſimpliciter dicit, *ſe rogatum inſtrumentum ſaluetur*. Nec ſecunda verba reſtringuntur per prima, cum etiam non ſit verum in hoc caſu, cum de hac authenticatione potuerit Magdalena ita rogaſſe Notarium, ſicut rogauit Lælius, neque in hoc adeſt aliqua contrarietas: non enim contrariarentur primis verbis, in quibus Notarius dixit, *ſe rogatum à Lælio*, ſequentia, in quibus diceret ſe rogatum à Lælio & Magdalena, idque tanto magis ſtante reſolutione iam firmata, quod notarius fuerit rogatus de ipſa donatione.

Minus obſtat, quod Notarius non rogetur niſi de his quæ percipi viſu, ſenſu, & auditu poſſunt. Quia præſentia
† & taciturnitas bene videtur: alioquin falſa eſſet doctri- 3
na Vital. & aliorum firmata iam per Dominos, volentiũ, quod ex publicatione inſtrumenti facta partibus præſentibus, & non reclamantibus, inducatur talis rogitus. Si enim non induceretur, & Notarius de iſto rogitu rogari non poſſit, falſum diceret, quando in hoc caſu diceret ſe rogatum ab ambabus partibus.

Nec obſtat, quod de his, quæ ſunt iuris, non rogatur,
quia † imo poteſt apponere clauſulas ſolitas apponi, & de 4
eis poteſt dicere ſe rogatum, & tamen hoc etiam reſultat ſolum ex iuris diſpoſitione, & ponderabant ita tenentes, quod à Lælio fuit rogatus facere publicum inſtrumẽtum & validum, & Notarius voluit publicum & validum inſtrumentum conficere. Et propterea eius omnia verba quantum fieri poteſt, ſalua ratione recti ſermonis, ſunt interpretanda pro validitate actus. Pro quibus faciunt omnia alias pro hac parte adducta, & dicebant præſumẽ-
dum eſſe, notarium habuiſſe hunc ſenſum, quia † quili- 5
bet officialis præſumitur diligens in officio ſuo. Et ita tenentes vlterius procedebant affirmantes, quod in omnẽ euentum ſtante, quod Magdalena notarium rogauit, non potuit ipſe non ſuſcipiendo huiuſmodi rogitũ parti præiudicare, cum factum ſit per teſtes probatum, ex not. in l. ſi Librarius, de reg iur.

Alia pars contrarium tenebat. Dicebat enim, quod præſuppoſitum non applicatur huic caſui, in quo cõſtat,
quis rogauit, quia † tunc cum ſit certum quis rogauit, lex 6
nihil præſumit. Et deducebant hoc ex Bart. in l. ſciendum nu. 15. de verbot. obligat. & ex Alexan. conſil. 110. num. 3. ad fin. lib. 2. & Alexand. conſil. 35. in fine, quem Alexan. dicebant loqui etiam, quando inſtrumentum fuerat celebratum parte præſente, vt per eundem Alex. conſ. 38. in 7. & etiam in fauorabilibus, vt in d. conſil. 100. nu. 3. Et dictum Alex. & Alexand. confirmabant aliqui per ea, quæ tradunt Bart. & poſt eũ alij, in l. ſi maritus, C. de procurat. & ex tradit. per Ægid. conſil. 1. dum vult, quod ille rogitus tacitus, ſiue præſumptus, admittat probationem in contrarium.

Et qui ita tenebant, præſupponebant, quod tunc demum præſentia ſola & taciturnitas poſſit importare ro-
gitum, † quãdo habet aliquam concomitãtiam cum ver- 7
bis notarij, quo caſu indifferenter procedit tam in fauorabilibus, quam non fauorabilibus, vt per Doct. in l. ſciẽdum, & Bal. in l. 1. num. 18. de fide inſtrum. lib. 10.

Nec obſtat, quod rogitus omiſſus poſſit probari per
teſtes, quia † ſecundum ita tenentes, debet intelligi hoc 8
de rogitu, qui cadat in ſenſum teſtis, qualem non eſſe dicebant illum, de quo agitur. Et aſſignabant rationem diuerſitatis inter vnum caſum & alium, quia quando concurrunt verba notarij cum patientia, lex attendit verba notarij, quia dicuntur verba partium. Gloſ. in l. ſciendum, vbi Iaſ. nu. 35. ff. de verb. oblig. Sed vbi ceſſant verba notarij, non poteſt ſecundum eos intrare talis præſumptio.

Quibus tamen alij reſpondebant, quod hæc erát contra iam reſoluta: Nam Vital. in clẽ. 1. §. dudum, de iureiur.

uon

non requirit concomitātiam verborum Notarij, & con-
tineatur ſolum, quod teſtes probent inſtrumentum eſſe
publicatum partibus præſentibus. Et tenentes hanc ſe-
cundam partem, quod præſuppoſitum non applicetur,
dicebant non poſſe aliquam culpam infringi Notario,
quia non probantur aliqua verba, vel ſigna Magdalenæ,
ex quibus Notarius percipere potuerit, quod ipſa voluiſ-
ſet eum rogare, maxime, quia ſecūdum eos in dubio præ-
9 ſumitur ignorantia quia † Notarij non tenentur ſcire
leges & iuris apices, ad Bart. in l. generali, nu. 10. C. de ta-
bellio. Et ad iſtum propoſitum dicebant facere Bald. in
rub. C. de fide inſtrum. num. 10. vbi apoſtil. nu. 14. Imo ſi
Notarius atteſtaretur de præſentia Magdalenæ, dicebāt,
quod cum neque à Lælio, neq; à Magdalena de hoc eſſet
rogatus, eius atteſtatio non faceret fidem, quia eſſet atte-
ſtatio ipſius tanquam teſtis, non tanquam Notarij. Ad
ſubſcriptionem reſpōdebant, quod cum in hoc caſu Læ-
lius in corpore ſuæ ſcripturæ dicat, quod dedit licentiam
Notario, quod authenticaret dictam ſcripturam ad effe-
ctum, vt teneat pro publico inſtrumento, & Notarius in
corpore inſtrumenti aſſerat, quod Lælius eum rogauit, &
Magdalena ſimiliter articulet, quod Lælius Notariū ro-
gauit, & nihil dicit de ſuo rogitu, & teſtes deponāt de ro-
gitu Lælij, & nihil dicant de rogitu Magdalenæ, tot vidē-
tur concurrere ſecundum eos, vt omnino dicendum ſit,
10 quod præcendentia, † quæ faciliter influunt in ſequentia,
declarent verba ſubſcriptionis imperſonaliter prolata.
Gozad. conſil. 30. nu. 19. & conſil. 82. nu. 13. Tiraqu. de re-
tract. §. 1. gloſ. 14. num. 25. & ſeq.

Stantibus igitur his difficoltatibus Domini voluerunt
particulariter videre, an Notarius ſe reſtrinxerit ad rogi-
tum Lælij, & an potuerit præiudicare donatariæ ſtante
præſuppoſito, de quo in dubio.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ, 29. Maij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio illa dicitur generalis & ampla, qua habet clau-
ſulas communes & vniuerſales.*
2 *Dictio, vel alias, ſignificat vel alio modo quam expreſſo.*
3 *Donatio cauſſa mortis eſt ſimilis vltima voluntatis & eius
naturam ſortitur.*
4 *Contraria remedia in dubio per accidens intentari viden-
tur.*
5 *Articuli contrarij qui ſuccedunt loco libelli, interpretantur
euentualiter deducti.*
6 *Libellus incertus in ſummariis procedit etiam parte oppo-
nente.*
7 *Actiones plures ſi ſint cumulatæ in eodem libello, poteſt vna
eligi, & ſuper ea ſententia ferri.*
8 *Interpretatio fit in fauorem actoris ante litem conteſtatam.*

DECISIO CCLIIII.

FVIT tentum, quod Magdalena ita ſe non reſtrinxit,
vt non deduxerit etiam actionem ex fideicommiſſo.
Nam in primis commiſſio Portiæ eſt ampliſſima habens
1 clauſulam, *quam & quas, &c.* † quæ cum ſit communis,
ſequitur, quod ſicut Portia poſſet vigore huius commiſ-
ſionis abſolui à iactationibus etiam ſuper fideicommiſſo,
ita poſſit etiam obtinere Magdalena ſuper fidei commiſ-
ſo virtute eiuſdem commiſſionis, quæ, vt dictum eſt, eſſe-
cta fuit communis, quæ commiſſio licet in corpore non
habeat clauſulam, ſummarie, &c. habet tamen illam clau-
ſulam, videlicet cum clauſulis ſolitis & conſuetis. Et re-
gens in extenſione ſignaturæ poſuit clauſulam ſumma-
rie. Deinde ſubſequitur proteſtatio eiuſdem Magdale-
næ, in qua indubie ſecundum Dominos videtur deduxiſ-
ſe quodcunque ius ſuum. In primis conſiderando illa
verba, *Illuſtriſſ. Dominus Lælius donauit & titulo validæ,
& efficacis donationis cauſſa mortis, vel alias conceſſit & aſ-
ſignauit.* Dictio enim † iſta, vel alias, ſignificat vel alio mo- 2
do, quam expreſſo, & ſic vel aliter, quam ex donatione,
vt fuit dictum in illa Sabinen. ſpolij coram bon. mem.
Orad. Decano, in qua ob illam dictionem fuit ſaluata ci-
tatio, & proceſſus. Itē propter illa verba, *ſaluo iure latius
deducendi deducens omne ius ſuum præmiſſo, & omni alio me-
liori modo,* quæ verba videntur multum clara.

Poſtremo ſuperuenit commiſſio eiuſdem Magdalenæ
habens clauſulam, quam & quas ſuper donatione & dote
rebuſque aliis, &c. Ex qua apparet, quod ipſa ſe non re-
ſtrinxit, neque arctat.

Non obſtat, quod proteſtatio ſit facta ad effectum in-
terpellationis, & conſtituendi in mora. Quia eſt facta ad
effectum petitionis iudicialis, ex qua in mora conſe-
quenter conſtituebatur Portia, & in executionem com-
miſſionis impetratæ à Portia, & cum dicat expreſſe, *dedu-
cens omne ius ſuum,* conſtare videtur, quod deducit in iudi-
cio omne ius ſibi competens.

Non obſtat, quod hæc remedia ſint contraria, & quod
non poſſunt ſimul cumulari. Quia in primis Domini
non vident, † quomodo donatio cauſſa mortis poſſit di- 3
ci contraria fideicommiſſo, cum diu inter I. C. antiquos
fuerit controuerſum, eſſet ne connumeranda inter vlti-
mas voluntates, vel inter donationem inter viuos, qui ſi
hanc contrarietatem præcepiſſent, non ita diſceptaſ-
ſent, & cum Iuſtinianus dicat, & omnes effectus ſortia-
tur, quos vltimæ habent liberalitates, nec ex quacunque
parte abſimilis eis intelligatur, l. finali, C. de mortis cauſſa
donationis.

Præterea remedia contraria poſſunt euentualiter in-
tentari, per allegata. Et † in dubio videntur intentata e- 4
uentualiter, vt per Dec. in c. paſtoralis, nu. 55. de except. &
in l. nemo ex his, de reg. iur. qui licet loquatur in reo, idē
eſt in actore, quando poteſt deducere remedia contraria,
quia cum id poſſit facere euentualiter, cenſetur eo modo
deducere, quo poteſt. Vnde videmus fieri eandem inter-
pretationem, etiam in articulis, † qui ſuccedunt locu li- 5
belli, qui ſi contineant contraria, interpretantur deducta
in eis euentualiter, vt declarat Paul. de Caſt. in l. 1. num. 5.
ff. ne quis eum, qui in ius voc. vbi Socin. nu. 10. & Iaſ. n. 7.
Ruin. conſ. 22. nu. 6. lib. 1. Socin. iun. conſ. 125. n. 19. lib. 1.

Non obſtat proteſtatio partis, in qua fuit dictum ge-
neraliter contra. Tum, † quia in ſummariis procedit li- 6
bellus incertus etiam parte opponēte, Doct. in l. edita, C.
de eden. vbi Aqueu. num. 21. Purpur. nu. 224. Tum etiam,
quia licet poſſint per hanc contradictionem præſeruare
exceptionem, non tamen ſunt in ſpecie oppoſitæ. Paul.
de Caſtr. & alij in l. Titiæ textores, ff. de leg. 1. Quapro-
pter procedit libellus quouſque oppoſitio ad ſpeciem de-
ducatur. Tum & tertio, quia euentualiter, vt dictum eſt,
poſſunt intentari huiuſmodi remedia. Et ita cenſentur
deducta.

Non obſtant articuli. Primo, quia licet ſonent in do-
nationem, non tamen ſonant in donationem excluſiue
ad fideicommiſſum, quia habent relationem ad ſcri-
pturam, & quia in initio præmittitur proteſtatio de om-
nibus proteſtare ſolitis. Secundo, quia in omnem euen-
tum, cum Magdalena ab initio deduxerit omne ius ſuum,
licet † poſtea proſecuta fuerit vnam actionem, talis pro- 7
ſecutio non obſtat, nec propterea non condemnatur in
expenſis. Rimin. in l. edita, numer. 8. C. de edend. Et fuit
tentum in vna Vrbeuetan. Caſtri Caſtellioni. de anno
1563. Et tanto magis, quia hęc mutatio videtur quodam-
modo oriri ex facto partis, quæ opponit exceptione con-
tra teſtes, qui præſentiam probauerunt.

Quæ omnia tanto facilius Domini admittunt, quia ſu-
mus in materia, in qua large, † & ſecundū intentionem a- 8
ctoris omnia interpretantur, l. ſi quis intētione ambigua,
ff. de iudic.

Non obſtat confeſſio Magdalenæ, quia Portia eam nõ acceptat, ſicut etiam non ob l. fin. C. de codicil. Quia ſecundum Dominos non videtur facere ad hanc propoſitum, cum tanquam odioſa habeat ſolum locum in illo particulari caſu.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Vener. 4. Febr. 1575.

SVMMARIA.

1 *Donatio facta in bonis non poteſt exigi in pecunia debitore nolente.*

2 *Bona vendi poſſunt, quando ea ſunt in cautione, & pecunia in obligatione.*

3 *Stipulari decem in melle aliud eſt, & aliud ſtipulari decem redigenda ex, vel ſuper tali re.*

4 *Pecunia donata ſuper aliqua re, non veniunt pecuniæ, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt.*

5 *Pecuniæ quoquomodo collocatæ facilius perire poſſunt, quam bona.*

6 *Interpretatio in dubio magis facienda eſt pro bonis, quam pro pecunia, quæ facilius conſumitur.*

DECISIO CCLV.

DOMINI fuerunt concordes, quod Magdalena non poteſt cogere Portiam ad exburſandum in pecunia
1 numerata 50000. propter illa † verba, *ſopra il mio ſtato*, & illa alia, *da cauerſeli, &c.* Et ita intrat allegata ex Corn. & Aym. in conſiliis adductis pro Portia.

An autem poſtquam Magdalena bona conſecuta fuerit, poſſit ea vendere. Fuit inter Dominos variatum & nihil firmatum. Aliquibus enim id videbatur extra dubiũ, & propterea ſuper hoc non variarunt. Aliqui vero tene-
2 bant, quod poſſet ea vendere: Et mouebantur, quia † pecuniæ ſunt in obligatione, & bona in cautione, vt per Bart. in l. quamuis, de pign. actio. Vnde conſequenter ea vendere poterit, cum ſint ad eam cautelam, & ad effectũ, vt pecunias percipere poſſit hypothecatas, & ad hoc põderabant, quod Lælius abſolute dicit, *dono & fo libera donatione de 50000. ſcuti ſopra il mio ſtato*, & ſic incipit à donatione pecuniarum, licet dicat, ſupra ſtatum, non poſſet amplius, quia hypothecat ſtatum, pro ipſis. Et ſubiungit, *da cauarſeli*, quod verbum ita tenentes interpretantur pro redigendis ſuper bonis. Et propterea dicebant nõ facere ad propoſitum, l. ſi ſtipulatus fuerim decem in
3 melle. de ſolu. cũ aliis allegatis pro Portia, quia † aliud eſt ſtipulari decem in melle, aliud eſt ſtipulari decem redigẽda ex tali re, vel ſuper tali re: & addebant id maxime procedere in caſu noſtro, quia ſumus in donatione, quæ ex natura ſua debet latiſſime interpretari. ca. cum dilecta. de dona. Et ita dicebant fuiſſe reſolutum in vna Bononien. de Pepulis. Et particulariter ad Conſ. Corn. reſpondebãt, quod Corn. tractat, an poſſet heres ſoluere pecunias, qui non eſt caſus noſter. Ponderabant etiam illa verba, *& dopoi tornino*, in plurali, quod verbum non poteſt referri niſi ad pecunias.

Alij contrarium opinabantur ex iiſdemmet verbis do-
4 nationis, quia † Lælius donat pecunias ſupra ſtatu, & vult quod reuertantur, quæ verba non poſſunt applicari ad pecunias, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt. Item ex veriſimili mente donantis, quia non eſt veriſimile eum voluiſſe ſtatum ſuũ ita minui, & quod emptor extraneus ſe in illis bonis intrudat. Sicut enim Lælius magis dilexit ſuos heredes, quã heredes Magdalenæ, quia voluit, quod hæc donatio non tranſeat ad heredes donatariæ, ſed ad ſuos heredes reuertatur: ita cenſendum eſt, quod prædilexerit ſuos heredes, vt præferre noluerit extraneo emptori. Cum enim Lælius ſciat, quod non theſaurizabat, & quod non erat relicturus in hereditate tam grandem pecuniarum quantitatem, ſecũdum Dominos, ſit multum veriſimile, quod voluerit prouidere heredi, ne cogeretur ſoluere pecunias, & Magdalena poſſet ex ſuo arbitrio capere bona tanti valoris. Ponderabant etiam, quod cum voluerit, quod donata reuertantur ad ſuos heredes, ſi pe-
cuniæ ſoluerentur, poſſet † venire caſus, quod hæc ſua 5
voluntas defraudari poſſet, cum fideiuſſores aliquando decoqueant, & pecuniæ ſuper mõtibus vel aliis locis collocatæ perire poſſent, quæ multo difficilius euenire poſſunt, ſi bona tantummodo debeantur. Et ad omnia ſupra ponderata reſpondebant, primo ex auctoritate Corn. in locis allegatis, & ſignanter conſil. 132. nu. 10. lib. 4. vbi erant relicta 60. flor. capienda de bonis, qui caſus ſecundum ita tenentes eſt proximus caſui noſtro. Et Soc. conſi. 214. lib. 2. vbi erat dictum *in & ſuper bonis*. Et omnes firmãt hanc concluſionem per text. in l. ſi ſtipulatus fuerim 10. in melle de ſol. cum ibi not.

Secundo reſpondebant, quod illa verba, da cauarſegli, verificantur, quia hoc modo percipit bona 50000. ſcutorum; & illa vero alia, *tornino*, dicebant facere pro hac parte, quia magis hoc applicatur bonis, quam pecuniæ. Et pro hac parte dicebant plurimum facere præſumpta, & veriſimilis mens, & obſeruantia ſubſecuta. Quia ſecundũ nonnullos ex ita tenentibus, Magdalena ipſa ita iure interpretata fuit donationem, & hanc interpretationem dicebant magis æquam, ne Portiæ inferatur hoc præiudicium, quod amittat bona tanti valoris, quia etiam, quod pecuniæ ſint reuerſuræ ad ipſam, vel eius heredes, non erit in poteſtate ſua, vel hæredum ſuorum hæc bona redimere, & ſic ſtatus ipſius diminuitur.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Venet. 30. Iulij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Actor plura in libello deducens debet obtinere in eo capite, quod probatum eſt.*

2 *Libellus incertus, & obſcurus admittitur in quocunque iudicio parte non opponente.*

2 *Agens ex vna cauſſa, & aliam probans ſuccumbere non debet in iudiciis ſummariis.*

4 *Cumulatio, quæ tendit ad impediendum iudicium, non admittitur in ſummariis.*

5 *Libelli, in quibus actor omne ius deducit, nec arctatur ad ſpecificandum actionem, admittuntur de ſtylo curiæ.*

6 *Variatio in proſecutione admittitur, quando libellus non eſt reſtrictus.*

7 *Libellus continens contraria, quando adeſt clauſula, ius & iuſtitiam, &c. procedit, & actor obtinet in eo. in quo iuſtitiam fouet.*

8 *Libello ſemel declarato, poteſt iterum declarari in iudicio ſummario.*

DECISIO CCLVI.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, procedendum eſſe ad diſcuſſionem, an diſcuſſio Illuſtr. D. Lælij bo. mem. valeat vti fideicommiſſum, etiam non prius terminato per ſentẽtiam, nec diſputatis reliquis propoſitis pro parte Illuſtr. D. Portiæ circa inualiditatem prædictæ diſpoſitionis ex capite donationis. Moti fuerunt Domini, quia cum Illuſtr. D. Magdalena deduxerit omne ius ſuum ab initiu in iudicium, non magis vno, quam alio modo, vt fuit reſolutum in præcedenti congregatione, & conſe-
quenter, † cum obtinere debeat in eo capite, quod pro- 1
batum eſt, c. Abbate ſane, de re iudic. in 6. fuit etiam tunc dictum. Et cum aſſerat ſe eſſe in probatis in iſto capite videndum eſt, an verum dicat, nec ne.

Et propterea nõ obſtat, quod D. Portia ſolũ dederit exceptiones contra teſtes probantes præſentiam Illuſtr. D. Magdalenæ, & ſic, quod adhuc remaneat confeſſio ipſius Dom. Magdalenæ medio iuramenti roborata, de qua in

articulis,

Digitized by Google

articulis, quia in diſputatione fideicommiſſi videndum erit, an noceat, vel ne ſibi talis confeſſio.

Sicuti non obſtat, quod hæc remedia ſint contraria, & proueniant ex eadem ſcriptura. Quia quantumuis hæc vera eſſent, nihilominus in ſummariis procedit libellus, & petitio talia remedia continens, etiam parte opponen-
2 te. Nam † parte non opponente ſuccedit in quocunque iudicio, vt per Ang. & Paul. de Caſt. in l. fina. C. de codicil. vbi agunt de remediis contrariis prouenientib. ex eadem ſcriptura. Quod igitur in ordinariis iudiciis licitum eſt parte non opponente, multo magis in ſummariis, vt dictum fuit in præterita poſitione. Et tūc dictis Domini addebant tradita poſt alios ab eo relatos per Marſil. ſingu. 272. In iſtis enim iudicis remiſſa eſt ſolemnitas iuris ciuilis, & ius tantum naturale, ſiue gentium attenditur. Bart. in extrauag. ad reprimē. in verbo, ſine figura. Alciat. deciſ. 150. nu. 4. Neuizan. conſil. 6. num. 9. Et propterea licet agens ex vna cauſſa, & aliam probans regulariter ſuccum-
3 bere debeat, fallit † tamen in iſtis iudicis. Marſil. vbi ſupra. Tiraq. de retract. conuent. n. 101: prope fin. Et præſertim id dicebant procedere in tribunali Rotæ, in quo ſemper facta eſt ea interpretatio, per quam circuitus euitantur, & per quam veritas, & iuſtitia facilius detegitur, vt in aliis etiam magnis curiis fieri ſolet. Tiraq. vbi ſupra, num. 6. Et ita etiam fuit dictum alias fuiſſe factum in illa Vrbeuetan. Caſtri Caſtellionis de anno 1563. coram bon. mem. D. Grato. In iſtis enim licet non pronuntietur ſuper eo, quod petitum ſatis eſt, quod pronuntiatur iuxta illud, quod petitum fuit. Anch. in clemen. ſæpe, nu. 37. de verb. ſignific.

4 Et quamuis vnus ex Dominis diceret, quod † in ſummariis nō admittitur cumulatio, per d. Bald. in l. nec quicquam, §. de plano, in fin. colū. de offic. procōnſ. & l. quem refert, & ſequitur Aretin. in l. 1. §. ſi quis ſimpliciter, in vlt. nu. ff. de verbo. obliga. id tamen procedit in ea cumulatione, quæ tendit ad impediendum, & inculcandum iudicium, non in ea, quæ tendit ad faciliorem expeditionē cauſſæ, quia hæc tanto magis admittitur in ſummariis, vt bene declarat Aquen. in l. edita, num. 34. cum ſeq. C. de eden. quem etiam ibi ſequitur Purpurat. nu. 201. vt enim inquit Aquen. de iure Canonico in omnibus cauſſis proceditur ſimpliciter, cap. 1. de iudic. & tamen admittitur cumulatio, c. paſtoralis, de cauſ. poſ. & propriè, c. dilectus, de capel. Monach.

Quod autem actor omne ius deducat, nec arctetur ad ſpecificandum actionem, fuit vtiliſſimum pro expeditio-
5 ne cauſſarum: Et † hinc factum eſt, quod in curia admittuntur huiuſmodi libelli, vt per Ægid. deciſ. 662. ſufficit enim ſi Bald. credimus, in l. fin. n. 14. in fin. C. de edict. diui Adria. tollen. quod de æquitate Canonica etiam ſine actione appareat iuſtitia reſultans ex cauſſis. Fuit etiam reſponſum, quod in iſto caſu non agimus de cumulatione, quia in iudicio Illuſtr. D. Magdalena deduxit omnem actionem in confuſo, quæ ſibi competebat, quod facere potuit, maximè, quia cum vna tantum competat actio, non cadit electio, vt fuit dictum in proxima præcedenti reſolutione, & ideo, & hæc, & alia omnia pro parte Illuſt. D. Portiæ adducta ceſſant.

6 Non obſtat proſecutio ſpecialis, quia † cum libellus non ſit reſtrictus, licita eſt variatio in proſecutione. Bald. in l. per hanc, n. 18. C. de temp. appell. Curt. iun. conſ. 284. num. 16. cum ſeq. vbi etiam erat facta particularis proſecutio. Nec Rip. & Grat. cum aliis allegatis pro parte Illuſtr. Dom. Portiæ mouerunt Dominos. Quia dicta per eos procedunt ad ſubſtinendum libellum, ſubſtinendamque & adiuuandam intentionem actoris, non ad eam deſtruendam. Imo Gratus conſil. 156. exemplo allegatus,
7 num. 25. dicit, † quod libellus continens contraria, quando adeſt clauſula, ius & iuſtitiam, &c. procedit, & actor debet obtinere in eo, in quo iuſtitiam fouet, vltra quod proſecutio etiam non fuit ſecundum Dominos reſtricta propter clauſulas reſeruatiuas, de quibus in articulis.

Ad allegata ex Bald. in l. 1. C. ſi plur. vn. ſent. fuit dictum, quod illa omnia procedere poſſent in ordinariis, non autem in ſummariis iudiciis, in quibus ordinariis procedunt etiam no. per Innocen. in cap. cum dilectus, de ord. cognit. quod ex eo maximè dicitur, quod Innocent. inquit, fatuum eſſe iudicem non cogendo ad eligendum, quod non poteſt procedere in iſtis ſummariis, in quibus, vt dictum eſt, etiam parte opponente, procedunt huiuſmodi libelli, in quibus expreſſa etiam vſque ab initio ipſo vna cauſſa, & alia probata, nihilominus obtinere debet actor.

Ex quibus etiam tollebant Domini ea, quę dicebantur circa declarationem libelli, quod ſemel eo declarato amplius declarari nequeat: id † enim non procedit in iis 8
ſummariis, in quibus ſolemnitas iuris ciuilis eſt remiſſa, & in ordinariis etiam ſolum procedit, quando eſt facta declaratio taxatiua, ita quod conſtet, quod vnam tantum viam taxatiuam proſequi quis voluit: tunc enim agendū eſt de pœnitentia, an ea ſit limitata, vel ne, quod non eſt factum in hoc caſu, nec deciſiones factæ in cauſſa Portium. faciunt ad propoſitum.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Ven. 15. Auguſt. 1574.

SVMMARIA.

1 *Libellus generalis continens contraria prouenientia etiam ex eadem ſcriptura admittitur in ordinariis parte non opponente, & num. 2.*

Idque tanto magis in ſummariis etiam parte opponente, vbi non requiritur libellus, nec litis conteſtatio, imo magis, vbi proceditur ſola facti veritate inſpecta, & numero 2. & 6.

2 *Libellus, an dicatur alternatiuus, vel diſtinctus, non refert.*

3 *Alternatiua reſolui in conditionem dicitur.*

4 *Actor non poteſt de iure cogi ad exprimendum nomē actionis, ſed ſufficiat factum narrare.*

5 *Tranſitus ad remedia contraria poteſt fieri in iudicio ſummario, quando in principio fuit deductum omne ius modo confuſo.*

6 *Libellus ineptus, & contrarius vbi non requiritur, non vitiat actum.*

7 *Libellus in ordinariis ſaluatur ex proſecutione vnius ex contrariis.*

8 *Actiones contrariæ origine ſimul cumulari poſſunt.*

9 *Proſecutio quando eſt generalis, & non reſtricta, nulla eſt.*

10 *Variatio licita eſt, quando petitio non eſt reſtricta in proſecutione litis.*

DECISIO CCLVII.

1 FVit tentum, non eſſe recedendum à reſolutione, de qua in dubio. Apud Dominos enim non erat difficultas, quin ſimus in iudicio ſummario, non obſtantibus adductis pro parte Illuſtr. D. Portiæ, ex rationibus per Dominos alias datis, quibus à nonnullis fuit additum, quod cum etiam in iudiciis ordinariis procedat libellus generalis, contraria continens, prouenientia etiam ex eadem ſcriptura parte non opponente, Angel. & Paul. de Caſtr. in l fin. C. de codicill. ſatis eſt ad hunc effectum, quod cōmiſſio Illuſtriſ. D. Magdalenæ, quæ explicite habet clauſulam, ſummarie, &c. ſuperuenerit ante ſpecialem oppoſitionem Illuſtr. Dom. Portię, ita quod ſpecialis oppoſitio poſt d. commiſſionem ſubſequens non obſtat, cum in ſummariis procedat libellus generalis etiam parte opponente, ex allegatis.

Quo ſtante, cum Illuſtr. Dom. Magdalena in confuſo egerit deducendo eam actionem, quæ ſibi competebat,

vt liquet ſecundum Dominos, ex ipſius proteſtatione, de quo quicquid exemplo dicatur, non eſt ſecundum eos dubitandum, cum lectura prædictæ proteſtationis tollat omnem difficultatem, ſequitur quod obtinere debeat in eo capite, in quo reperitur intentionem ſuam probaſſe, illud enim ab initio deduxiſſe videtur.

Non obſtat allegata contrarietas: nam quando ea vera eſſet, Magdalena tamen non deduxit contrarias exceptiones, ſed vnam tantum, videlicet, illam, quæ ex probatis
2 apparebit ſibi competentem, vltra quod † in ſummariis vbi non requiritur libellus, nec litis conteſtatio procedit etiam libellus contraria continens. Fab. Accotamb. ex mente Aretı. in §. nihil commune, nu. 161. & ibi Berengar. in 2. quæſt. num. 21. verſic. quarto limita. qui libellus ſubſtinetur etiam in ordinariis ſi alternatiue in eo contraria exprimantur, vt per Aretin. in §. nihil commune, n. 72. vbi Rub. Alex. num. 333. Berengar. vbi ſupra, num. 68. inquiens ſe non facere vim, an libellus dicatur alternatiuus, vel diſtinctus.

3 Et quamuis dicatur, quod iſta † alternatiua reſoluitur in conditionem, vt per Felin. in c. 2. de libel. oblat. lõga tamen eſt differentia, quia dicunt ſecundum Aretin. in d. §. nihil commune, num. 25. ver. nũquid autem, quod remedia contraria ab actore conditionaliter intentari nequeunt, licet id alternatiue fieri poſſit.

Sed natura iudicij ſummarij ſecundum Dominos tollit totam hanc difficultatem, ex quo ceſſant, quæ opponuntur ex ſtatuto Vrbis: nam ſupradictæ concluſiones de iure ciuili procedunt.

4 Non obſtat, quod tollatur defenſio, quia † cum de iure non poſſit actor cogi ad exprimendum nomen actionis, ſed ſufficit factum narrare. Iaſ. in §. omnia, nu. 167. de actio. ſufficienter narrauit Magdalena, exhibendo ipſam ſcripturam, circa quam potuit Portia aduocatis conſultis deliberare, an cedendum, vel contendendum ſibi foret. Et argumentum, quod exemplo fit, quod ſi ipſa probat abſentiam Magdalenæ, includit validitatem fideicommiſſi: ſi præſentiam, validitatem donationis, & conſequenter ſibi tollitur defenſio, dicebatur concludere pro Magdalena, quod videlicet vno vel alio modo quantitas donata debetur, nec tollitur defenſio, ſed ita fert natura actus, quinimo potius id ſuadere videtur, certum eſſe Magdalenæ actionem competere, & incertum eſſe, quænam illa ſit, quo caſu cogendus non eſt actor eligere actionẽ, nec eam exprimere, ſed ſufficit, vt talis ſit, quod iudici conſtet, actori ius & actionem competere. Bart. in l. Gallus, §. ſi eius, in fin. ff. de li. & poſthum. quem ſequitur dicens eſſe not. Iaſ. in §. curare, num. 13. de action. ſicut quando vtraque pars alternatiuæ tendit ad eundem effectum, ſubſtinetur libellus alternatiuus. Alcia. in l. 1. §. ſed ſi mihi, num. 43. ff. verb. oblig.

Non obſtat, quod in ſummariis nõ admittitur cumulatio. Quia placuit Dominis declaratio Aquen. vt fuit dictum in reſolutione.

Et quamuis vnus ex Dominis dubitaret, an poſſet fie-
5 ri iſte † tranſitus ad remedia contraria, non prius completo primo intentato, allegando Angel. & Cuman. in l. nemo, de except. Soci. in cap. dilecti, nu. 34. de libel. oblat. cum pluribus aliis: tamen fuit per alios reſponſum, hoc procedere fortaſſe poſſe, vel quando explicite ſunt hæc remedia intentata euetualiter, vt fuit factum in illa Portuen. quod non eſt in caſu noſtro, in quo in confuſo fuit generaliter actum: vel in ordinariis, non autem in ſummariis, præſertim quando in iudicio ſummario fuit ab initio deductum omne ius nõ magis vno, quam alio modo, vt fuit reſolutum.

Non obſtant articuli, & proſecutio, quia Domini perſiſtebant in reſponſionibus alias datis.

Nec obſtat, quod antiqui Doct. loquũtur, quãdo cauſſa eſt commiſſa ſola facti veritate inſpecta, quia Bereng.
hic loco ſupra citato, loquitur † ſimpliciter, quãdo cauſſa 6
eſt ſummaria, non requirens litis conteſtationem. Hæc enim ſunt eius verba: Quarto limita, quando eſſemus in iudiciu ſummario non requirente litis conteſtationem, tunc enim non ſeruata iuris ſolemnitate actor admittitur. Fab. etiam ipſe loquitur in iudicio non admittente libellum, & litis conteſtationem, prout notum eſt, hæc non requiri in iudicio ſummariu. Ita enim ipſe inquit: Vltimo fallit ex mente Aretin. & quando non requireretur libellus, nec litis conteſtatio: nam ſi proponitur libellus ineptus, & contrarius, non vitiat actum, ex quo non requirebatur, per l. 1. C. de rei vx. act. Et licet poſtea ipſe dicat, poſſumus ponere exemplum, quando cauſſa committitur ſola facti veritate inſpecta, exempla enim non reſtringunt regulam fundatam ſuper reg. d. l. 1. C. de rei vxo. actio.

In quo iudicio ſummario non loquuntur Ruin. conſil. 350. nec Rota deciſ. 18. de reſcript. in antiq. nec Aym. cõſ. 120. nec ſimiliter Grat. conſil. 32. nume. 31. ſed in iudiciis
ordinariis: in † quibuſcunque enim iudiciis Grat. ſaluat. 7
libellum, quando vnum ex contrariis actor fuit proſecutus, hæc autem de iudicio ſummario: eſt alia ſaluatio, quæ ſuas habet rationes.

Et cum non prætendat ius Magdalena ex vtroque capite, ſed ex eo, in quo reperitur intentionem ſuam probaſſe, nõ obſtantibus, quę dicuntur ex Roman. conſ. 350. Pariſ. conſil. 77. num. 8. lib. 4.

Minus obſtat deciſ. Put. 21. tantopere ponderata, quia Domini duas dederunt ſolutiones. Vnam, quod quando
† actiones ſunt contrariæ in origine, poſſunt ſimul cu- 8
mulari, vt ſi in caſu iſto ſunt contrariæ origine, contrariæ ſunt, ſecundum Curt. iun. in l. 1. C. de pact. Et ſic facit pro iſta parte. Et etiam fuit pluries dictum, quod in hoc caſu Magdalena non magis vno, quam alio modo egit, ſed in confuſo actionem ex ea ſcriptura ſibi competẽtem intẽtauit, quo caſu ceſſant, quæ de ſucceſſiuitate dicũtur.

Nec tollitur Portiæ defenſio, vt dictum fuit, quia Domini in hoc erant concordes, Portiam debere audiri ſuper concernentia etiam inualiditatem donationis, dummodo ſint talia, quæ influant, & inficiãt quoque fideicõmiſſum, ſicuti etiam erant concordes, quod hoc iudiciũ donationis, non eſſet prius finiendum per ſentẽtiam, nec condemnanda Magdalena in expenſis, ſed tantum controuerſia redacta fuit, an eſſet perficienda diſputatio ſuper donatione, vel potius faciendus tranſitus ad diſputationem validitatis fideicommiſſi, in qua pro maiori parte Domini perſiſterent in reſolutione.

Non obſtat doct. Bar. & Paul. de Caſt. in l & an eadem, §. actiones, ff. de excep. rei iud. Quia nõ facit ad propoſitũ, & ſi poteſt applicari, potius faceret contra Portiam: nam
† quando proſecutio eſt generalis, & non reſtricta, nulla 9
eſt controuerſia, vt patet ex dictis Paul. de Caſtr. ibi, nu. 3. Primus eſt, & ex iam reſolutis conſtat, quod etiã mediantibus articulis Magdalena non ſe reſtrinxit, ſed non tractant ibi Doct. an licita ſit variatio in proſecutione ante probationem ſcientiæ, ſed bene, an etiam quando exceptio rei iudic. obſtat in actionibus realibus & perſonalibus, non eſt dubium, quod ſi quis generaliter perſonales actiones proponat, & vnam tantum poſtea proſequatur, & ſpecialis feratur ſententia, quod exceptio rei iudicatę non obſtat in aliis actionibus perſonalibus, quæ materia nihil commune habet cum ea de qua tractatur, in qua habemus particularem doctr. Bald. in l. per hanc, vbi
† quando petitio non eſt reſtricta in proſecutione litis li- 10
cita eſt variatio, quæ doctr. Dominis ſemper placuit, iuncto præſertim conſil. Curt. iun. 284. num. 16. in quo caſu erat etiam facta particularis proſecutio. Ex quibus apparet, quod nec ratione contrarietatis, nec ratione proſecutionis excludi debet Magdalena ab hac diſputatione.

ALDOBRANDINI.

Roman. donationis 50000. Lunæ 6. Iunij, 1575.

S V M M A R I A.

1 *Dictiones, aliquid, & niſi, quid ſignificare dicuntur.*

2 *Negans ſe ad aliquid teneri dicitur totum negaſſe.*

3 *Negatio per quam fit litis conteſtatio, & illa per quam reſpondetur poſitionibus differunt.*

4 *Heres iuſtam habet cauſſam ignorantiæ de actu à teſtatore geſto, niſi facta ſibi fide de eo, ideo non conſtituitur in mora.*

5 *Declaratio ſemel facta amplius fieri non poteſt.*
Idque etiam in declaratione animi in beneficialibus, & nu. ſequent.

6 *Beneficij acceptatio ſemel de genere ad ſpeciem deducta, amplius fieri non poteſt.*

7 *Mora heredis mediante negatione efficit, vt ſatis ſit cautionem præſtari in actu traditionis.*

8 *Fructus percepti poſt moram heredis æquiparantur fructibus perceptis ab herede poſt præſtitam ab vſufructuario cautionem.*

9 *Fructus propter moram heredis debentur, & etiam pecuniæ, quæ erant in obligatione, & bona in ſolutione.*

10 *Declaratio retrotrahitur vſque ab initio, & æquiparatur mandato.*

DECISIO CCLVIII.

DOmini ſine difficultate concluſerunt, Illuſt. D. Portiam 9. Decembris, 1572. negaſſe aliquid à ſe deberi
Illuſtr. D. Magdalenæ, & in hac negatione ſemper perſtitiſſe, & adhuc perſiſtere, & conſequenter nõ potuiſſe, 18.
Martij, 1575. declarare generalem oppoſitionem pro eius
parte factam 5. 6. & 10. Decembris, 1572. in diuerſis vicibus eius procurator dixit generalia contra interpellationem Illuſtr. D. Magdalenæ. ex quibus ſucceſſiuè dixerunt
reſultare, quod ab eo tempore D. Portia ad fructuum reſtitutionem teneatur.

Quod enim negauerit, conſtat manifeſtè ex commiſſione pro eius parte præſentata, in qua dicit, quod licet
verſus Magdalenam non teneatur ad aliquid, niſi ad do-
1 tem, dictio † enim illa, *aliquid*, nedũ ſignificat, quod non
tenetur ad 50000. ſed nec ad quid minimum, l. ſi ſeruum,
§. ait prætor, vbi Bart. ff. de acquir. hered. maximè, quia
ſubiicit, niſi ad dotem, quæ dicto, niſi, cum ſit exceptuatoria dote incluſa, cetera omnia excludit, l. actionem, C.
de tranſact. Dec. in auth. ſi quis in aliquo, nu. 2. C. de eden.
Et quamuis poſtea ſubiiciatur, cum facultate prædictis
vociferationibus perpetuum ſilentium, prout iuris fuerit,
imponendi, non propterea illa verba, *prout iuris fuerit*, tollunt negationem præcedentem, ſed reſpiciunt ſolum iudicẽ, qui ſeruato iuris ordine in cauſſa procedere debeat,
ex qua commiſſione declaratur benè oppoſitio facta 9.
eiuſdem menſis coram A. C. per procuratorem Portiæ,
quando allegauit pendentiam litis in Rota, quæ pendentia litis erat ſuper eo, quod licet Magdalena iactaret ſibi
deberi à Portia 50000. ipſa tamen negabat ſe ad aliquid
2 teneri, quæ † verba totalem, & abſolutam negationem
important, adeò vt negans incidat in periurium, etiam ſi
plus debito petitum fuiſſet, Baſigel. in l. 1. §. ſi ſtipulanti,
num. 15. in fin. ff. de verb. oblig.

Quæ negatio ſubſequenter demonſtratur ex proteſtatione eiuſdem Portiæ facta 11. Martij, 1573. vbi aſſerit donationem pluribus defectibus laborare, & ſuper illis petit
dubia diſcuti, quod longè abeſt à confeſſione, quod teneatur præſtata cautione, item ex articulis pro eius parte, poſtea datis ac medio eius iuramento ſpecificatis ſuper ſimulatione donationis, in quibus pro parte eiuſdem fuit
articulatum, quod Lælius ſimulatè fecit hanc donationem in fraudem fiſci, & metu inſtãtis periculi, & deſuper
ſuper fuerunt examinati plures teſtes, ex quibus articulis
viſum fuit Dominis, quod hæc negatio non poſſit aliquo
modo negari, maximè ad effectum, vt ad fructus reſtitutionem Portia teneatur, quia † ad iſtum effectum ſufficit 3
ea negatio per quam fit litis conteſtatio, Bart. in l. litigator. nu. 5. C. de fruct. & lit. expenſ. De hac enim negatione
agimus, quæ in aliquibus differt a negatione, quæ fit reſpondendo poſitionibus, Bald. in l. 1. nu. 10. C. de lit. conteſt. Vnde & ſi verba commiſſionis, & proſecutionis non
eſſent ita clara prout ſunt, ſola tamen litis cõteſtatio neceſſario ſupponit negationem.

Nec obſtat, quod heres non dicatur negaſſe ſi ignorat
validitatem actus geſti à ſuo auctore, Cagnol. in l. 2. C. de
pact. inter empt. & vend. Quia † Cagnol. id non dicit, ſed 4
ſolum inquit, heredem in mora non conſtitui, niſi facta
ſibi fide de actu à teſtatore geſto, quia alias iuſtam habet
ignorantiæ cauſſam, l. qui in alterius, ff. de reg. iuris, quod
hic factum fuit, quia illico fuit exhibita donatio.

Sicut nihil facit, quod Portia habuerit iuſtam cauſſam
negandi. Quia euentus docuit, quod non ſubſiſtit hæc iuſta cauſſa, vt quatenus etiam fuit dictum, vt demonſtratur, quia adhuc omnibus diſputatis, & contra ipſam reſolutis perſiſtit in impugnatione donationis.

Non etiam mouit Dominos dum pro eadem parte dicebatur, quod dicta generalis oppoſitio non potuit intelligi de negatione validitatis donationis, ex eo, quod Portia ſumpſit occaſionem impugnandi donationem ab articulis Magdalenæ, & dictis teſtium pro eius parte inductorum, quia potuit negare Portia ab initio, cum prætendebat, quod hæc eſſet donatio inter viuos, prout etiam id
ab initio diſputauit, & careret inſinuatione, item quia
prætendebat eam ſimulatam, in fraudem fiſci, & metu inſtantis periculi factam, quæ oppoſitiones non oriebantur
ab articulis Magdalenæ.

Quoad tempus ex ſuperius dictis apparet, quod negauit vſque ab initio 9. Nouembris, 1572. quando commiſit cauſſam bo. me. Oradin. & quod adhuc perſeueret in
negatione, demonſtrat oblatio vltimo loco pro eius parte facta.

Qua negatione ſtante ſubintrat reſolutio ſecũdæ partis
dubij, quia ſtante commiſſione in qua abſolutè Portia negauit aliquid ſe teneri, apparet, † quod ſemel declarauit, 5
quid intẽdebat per illam generalem oppoſitionẽ, & conſequenter amplius declarare non poteſt, gl. à Doct. approbata ſingularis in l. quicquid adſtringẽdę, in verbo, ſecundum, ff. de verb. obl. Crot. in l. ſi conſtante, in lectura antiqua, col. 6. verſ. vltimo facit, ff. ſolu. matr. nec. conſ. 33. col.
3. ſub nu. 4. in verbo, hoc idem, & alia ratione. & magis in
terminis Ang. in l. ſi quis intentione, nu. 4. ff. de iudic.

Et in ſimili videmus in materia beneficiali, quãdo concedebantur executiuè in plurib. dioceſ. ſi quis ſemel declarabat † animum ſuum acceptando vnum beneficium, 6
non poterat, ex quo ſemel generalem acceptationem deduxerat ad ſpeciem, aliam declarationem facere, & aliud
acceptare.

Quod in hoc caſu tanto maiorem poteſt habere difficultatẽ, quia non ſolum contra hanc declarationem concurrunt coniecturæ, ſed adeſt pleniſſima probatio ex proſecutione ſubſecuta, quod nũquam fuit intentionis Portiæ ſatisfacere Magdalenæ, vt ex ſupradictis viſum fuit,
Dominis pluſquam manifeſtè liquere, quo caſu talis declaratio reiicitur, Rip. poſt Socin. in l. naturaliter, §. nihil
commune, nu. 13. ff. de acquir. poſſeſ.

Ex quibus infertur neceſſario ſecundũ Dominos, quòd
cũ Portia negauerit ſe debere, teneatur ad fructus etiam
cautione non præſtita per Magdalenã, ſtante † enim mo- 7
ra heredis mediante hæc negatione ſufficit, quòd cautio
præſtetur in actu traditionis, Bald. in fin. C. commu. de lega. & in l. 1. nu. 23. C. de vſur. & fruct. lega. & in l. 1. num. 3.
C. de his quæ ſub mod. & conſ. 408. nu. 10. lib. 1. Alex. in

Digitized by Google

addit.ad Bart.in l.vxori.de vſufruc.leg.Soc.conſi. vlt.li.3.
8 De iſtis † enim fructibus poſt moram heredis iudicatur vti de fructibus perceptis ab herede poſt præſtitam ab vſufructuario cautionem,cum.in d.l. vxori vſusfructus. ff. de vſufruct.leg.

Quæ omnia eo facilius ſecundum Dominos procedût in hoc caſu, ex quo verſamur in proprietaria ad tempus,non autem in vſufructuaria, cũ proprietario debentur fructus à die aditæ hereditatis,l.Herennius. ff. de vſu. & vſufruct.legat. Inter iſtas enim diſpoſitiones longa eſt differentia,vt alias etiam Domini conſiderarunt.

Nec aliquid facit,quod pecuniæ eſſent in obligatione,
9 & bona in ſolutione,tum,quia † propter moram heredis debentur huiuſmodi fructus etiam pecuniæ , vt eſt text. in l. vxori vſusfructus. In legato vſusfructus pecuniæ lo-
10 quens,ff.de vſufruct. leg. Tum etiam , quia † cum Portia declarauerit velle ſoluere bona, hæc declaratio retrotrahitur vſque ab initio,arg.tex.in l.ſi vſusfructus.ff.quando dies leg. ced. vbi legati alternatiui, cuius electio pertinet ad legatarium,dies cedit,vel ab adita hereditate, vel à die mortis teſtatoris ſecundum naturam rei , quam elegit legatarius,non autem à die electionis,& ſic ſecuta erectione perinde eſt ac ſi ab initio ea res ſola legata fuiſſet. Addebant etiam aliqui bene facere conſil.Bero. 41. num.34. lib.1.cuius oppoſitio eis videbatur bona ad hunc effectũ, vt cautione non pręſtita proprietario debeantur fructus, cum contrarium a iure reperiatur cautum.

ALDOBRANDINI.

Roman.donat.50000.Lunæ,10.Ianuarij,1575.

SVMMARIVM.

1 *Dictio,ſuper,expreſſa ſuper vna re particulari , non autem generaliter ſuper omnibus bonis , quid operetur , & infra deciſ.ſeq.*

DECISIO CCLIX.

DOmini tenent pro informante ex allegatis , quibus fuit additus Natt.conſil.241.nu. 6. Sed quia ab vno ex Dominis fuit dictum , quod omnia allegata proce-
1 dunt,quando dictio,*ſuper*, exprimitur † ſuper vna re particulari, non autem , quando generaliter ſuper bonis. Et ad id fuit allegatus Neguſã.de pignor.in quarto membro ſecundæ part.ſub n.164.verſic.vigeſimustertius caſus eſt. Idcirco fuit dilata reſolutio ad ſequentem , vt videatur iſte locus.

ALDOBRANDINI.

Roman,donationis 50000.Veneris,14.Ianu.1575.

SVMMARIA.

1 *Dictio,ſuper,importat hypothecam,tam ſpecialem quam generalem.& nu.3.*

2 *Bona vniuerſaliter hypothecata non ſunt pro alimentis , & præſtationibus, niſi fiat particularis hypotheca ſuper bonis,ex quibus debeat ſolui.*

DECISIO CCLX.

DOmini viſo loco Neguſant. ſtetetunt in opinione, quod vigore huius ſcripturæ competat hypotheca
1 propter † illam dictionem,ſuper,ex allegatis

Nec eis fecit difficultatem Neguſant. quia ibi tractat aliam materiam.Alia eſt enim quæſtio, an pro alimentis, & præſtationibus annuis ſint bona hypothecata , in qua
2 Dd.concludunt,quod non , † niſi ſpecialiter ſint expreſſa bona , ex quibus debeant ſolui. Et ita loquitur Bart. in l.1.ff.de alimẽ.leg.& ita procedit,quod dicit Neguſ.quod etiam declarat Couar.in emphyt.c.9.§.6.nu.14.

Alia eſt quæſtio,an dictio,*ſuper*,importet hypothecam, in quibus terminis adſunt quamplurimi Doct. tenentes, quod eam inducat.

Nec aliquis hoc limitat, vt procedat tantum , quando dicitur , † *ſuper tali re particulari.* Si enim hæc dictio im- 3
portat hypothecam ſpecialem illius rei, quæ exprimitur, quando ſuper re particulari profertur ita importat generalem hypothecam omnium bonorum , quando profertur ſuper omnibus bonis,cum ita poſſint omnia bona, ſicuti pars bonorum hypothecari.

Vltra hæc dicebant nonnulli ex Dominis , quod hic etiam erant expreſſa particulariter bona , quæ videlicet Illuſt.Donataria eligeret.

Nec obſtant illa verba , *da caverſeli* , quia nec reſtringuntur,nec tollunt vim dictionis , *ſuper* , cum præſertim fuerit prolata à donante,vt magis adhuc Illuſtr.D.Donatariæ conſuleret.

ALDOBRANDINI.

Bononien.domus.Veneris.14.Decembris.1576.

SVMMARIA.

1 *Exceptione præſcriptionis à iure offerendi non repellitur ille,qui habens pactum de retrouendendo pro ſe reperitur in poſſeſſione rei.*

2 *Præſcriptio ipſo iure non tollit actionem , ſed eam tantum exceptione eludit.*

3 *Actio inutilis actiu penes cedentem, ſed vtilis ſaltem in potentia,cedi poteſt,& vtilis dicitur.*

4 *Actionem non habere,vel habere, & per exceptionem tolli, non differunt in propoſitione exceptionis,ſed ante ſic.*

5 *Præſcripto iure agendi præſcribitur etiam ius excipiendi, quando ambo ex eodem fonte deſcendunt.*

DECISIO CCLXI.

DOmini non fuerunt concordes : aliqui enim tenebant,pręſcriptionem dominorum de Paleottis poſſeſſoribus non obſtare,cũ ſit indubitata concluſio , quod quando ille, qui nititur pacto de retrouendendo, reperitur in poſſeſſionem , exceptione huiuſmodi † pręſcriptio- 1
nis a iure offerendi non repellitur,Cyn. in l. cum notiſſimi.§.ſed cum illud.C. de præſcri. 30. anno. late Tiraq. de retract.conuent.§.gl.11.nu.31.cum aliis pro Paleottis allegatis,cum enim natura exceptionis ſit perpetua,l.pure, §.vltimo.ff.de do.excep.ita perpetuum debet eſſe tale ius offerẽdi,l.Paulus.§.1.ff.quibus mod.pig.vel hypot.ſoluit. Bart.in l.creditori.ff.de vſucap.Dec.conſi.164.col.fi.& in c.ſi autem.n.6.de reſcrip.Aym.conſ.71.in fin. Couar.var. reſol.lib.1.c.9.num.13.Vnd † cum præſcriptio ipſo iure 2
non tollat actionem , ſed eam tantum exceptione eludat, Sal.in l.ſicut.in 6.oppo. C. de præſc. 30. annor. ſequitur, cum Scarduus vigore huiuſmodi pacti actionem haberet, taliſque actio conſequenter etiam mediante ipſius ceſſione Paleottis acquiſita fuerit,qui vti poſſeſſores habent actionem , mlto magis exceptionem habere debent,ex generali regula,l.inuitus nemo,§.cui damus.ff.de reg.iur.& c.qui ad agendum.de reg.iur.in 6.

Nec obſtat ſecundum ita tenentes , quod cum hæc actio eſſet inutilis penes cedentem, non † poſſet eſſe vtilis 3
penes ceſſionariũ,Salyc.in l.fi.in prin.n.3. C. de iure dot. Tum,quia ſecundum eos vtilitas huiuſmodi exceptionis cõpetebat Scarduo in potentia. Si enim Scarduus nactus fuiſſet poſſeſſionem,& Bucchi contra ipſum egiſſent,habuiſſet ius offerendi,quod ius in potentia competens cedi poteſt,Tiraq.de retract.lignag.§.26.gloſ.2.num.40. Et propterea cum militet diuerſa ratio in ceſſionario , non obſtat doctr. Saly. in loco prædicto deſumpta ex l.omnibus officiis.§ non debeo.de reg.iur.

Non obſtat etiam, an quis ipſo iure actionem non habeat,an per exceptionem infirmetur , quia illa regula intelligitur propoſita exceptione. Tunc † enim , quia per 4
propoſitionem exceptionis tollitur actio, nulla eſt differentia. Sed ante propoſitionem exceptionis multum intereſt. Nam ſi exceptio non proponatur , actor actionem

habens

habens obtinet, Bart. in l. ſi vnus, §. pactum ne peteret. col.
antepenult. ff. de pact. Dec. in l. non videtur cepiſſe, ff. de
regulis iuris.

Aliis cõtraria ſententia placebat, quibus videbatur in-
conueniens, quod plus haberet ceſſionarius, quam cedẽs,
& cum hæc ſit regula, dicebant debere Palleottos inueni-
re fallentiam. Et quia cum hoc caſu ius excipiendi vide-
5 batur oriri ex eodẽ fonte, ex quo oritur ius agendi, † præ-
ſcriptio iure agendi, cenſetur præſcriptum ius excipiendi,
Felin. in c. ſi autem, col. 5. verſi. limita ſexto, de reſcript.

Et quia hæc materia bis fuit viſa Dominis admodum
difficilis, & ſubtilis, dixerunt, quod videam particulariter,
an Domini de Bucchis actores, qui nũquam poſſederunt,
poſſint opponere contra Palleottos poſſeſſores, ipſis in-
uitis, de huiuſmodi præſcriptione: quod prima facie Do-
minis durum videbatur, cum præſcriptio inducta in fa-
uorem poſſeſſoris, non debeat retorqueri in eius odium,
maximè, quia poſſeſſoribus hoc caſu imputari non po-
teſt, quare non egerint. Item, quia poterunt fortaſſe Pa-
leotti poſſeſſores dicere, nos etſi poſſideremus, non præ-
ſcripſimus, nec præſcribere noluimus, & nolumus, quod
de iure noſtro contra nos opponatur.

ALDOBRANDINI.

Roman. montium. Lunæ 5. Nouembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Pactum abſolutum, quod de re ſua quis diſponere non poſ-ſit, non valet.*
2 *Dominum eiuſdem rei duo inſolidum habere non poſſunt.*
3 *Deſcriptio in libris montis probat dominium crediti in fa-uorem ibi deſcripti, & in præiudicium eius qui deſcribi fecit.*
4 *Ceſſio in incorporalibus habet vim traditionis, ex qua trãſ-fertur dominium, niſi illud reſeruetur.*
5 *Exactio interpretanda eſt ſecundum titulum præceden-tem.*
6 *Donatio nunquam præſumitur etiam inter aſcendentes, & deſcendentes ex reſeruatione dominij ſibi facta, niſi tra-ditio interuenerit.*
7 *Donatio etiam non præſumitur ex actione vſurarum facta ad vtilitatem propriam, ſecus ſi facta nomine alieno.*
8 *Cauſſa qualibet excludit præſumptionem donationis.*
9 *Hereditatis appellatione veniunt omnia ea, quæ reperie-bantur eſſe in dominio defuncti mortis tempore.*
10 *Heredes ab inteſtato venientes, ſunt tacitè à teſtatore vo-cati.*
11 *Bona feudalia, emphyteutica & fideicommiſſo ſubiecta, non veniunt in generali inſtitutione, niſi de eis fiat expreſſa mentio.*

DECISIO CCLXII.

PRopoſui dubium, *an hæc loca montium pertinerent ad
dictam ſocietatem, vel ad Sebaſtianum.* Et Domini ſine
aliqua difficultate concluſerunt pertinere ad ſocietatem.
Difficultatem apud nos non habuit, quin Ioan. Baptiſta
eſſet Dominus horum locorum, cum de illis ad libitum
1 poſſet diſponere, l. in re manda. C. mandat. Et † hinc eſt,
quod non valet pactum abſolutum, quod de re ſua quis
diſponere nõ poſſit, l. nemo, ff. de pact. quia vt dicit Rim.
conſil. 318. num. 21. lib. 2. remanere domino apud ſe, non
poteſt quis abdicare à ſe poteſtatem de re diſponenda,
quia eſſet implicare contrarietatem: quod inſuper hoc
caſu manifeſta ratione probatur, quia eſt indubitatum,
quod ſi Io. Baptiſta hæc loca vendidiſſet, dominiũ tranſ-
tuliſſet, quod facere non potuiſſet, ſi illud non habuiſſet,
l. nemo plus iuris, ff. de reg. iur. Ex quo infertur, quod ſi
Io. Baptiſta erat dominus horũ locorum montium, è con-
2 uerſo non erat dominus Sebaſtianus, cum † duo inſoli-
dum eiuſdem rei dominium habere non poſſint, vulg. l. ſi
vt certo, §. ſi duobus vehiculum, ff. commod.

Et propterea non obſtat Soc. conſ. 6. num. 6. cum pluri-
bus ſeq. lib. 4. vbi videtur velle, quòd huiuſmodi † deſcri- 3
ptio in libris mõtis probet dominium crediti in fauorem
ibidem deſcripti in præiudiciũ eius qui deſcribi fecit: cum
in caſu ſuo deſcriptio non eſſet facta cum iſtis conditio-
nib. & ita etiam tollitur conſ. Bero. 178. n. 7. 8. cum plurib.
ſeq. li. 2. Quo etiam fit, vt non obſtet, quòd per reſeruatio-
nem vſusfructus transferatur dominium. Quia hic nõ re-
ſeruatur vſusfructus ſolus, ſed dominium & fructus. Et ſi-
militer non obſtat, † quòd ceſſio in illis incorporalibus 4
habeat vim traditionis, qua mediante dominium tansfer-
tur, Bald. in rub. de contrah. empt. num. 15. Quia hoc non
procedit in ceſſione, in qua reſeruatum eſt dominium, vt
in hoc caſu.

Nec poteſt pro parte Sebaſtiani fieri fundamentum ſu-
per exactione, cum nõ ipſe, ſed Io. Bapt. exegerit, & quam-
uis dicet in quietantiis, pro Sebaſtiano, hoc eſt, quia par-
tita cantabat in caput Sebaſtiani, tamen iſta † exactio in- 5
terpretanda eſt ſecundum præcedentem titulum, l. 2. C. de
acquir. poſſ. & conſequenter ad propriam D. Ioan. Bapti-
ſtæ vtilitatem.

Quibus ſic ſtantibus non poteſt dici, huiuſmodi loca
fuiſſe donata Sebaſtiano, cum Io. Bapt. viuẽs † reſeruaue- 6
rit ſibi dominium eorum, & prohibuerit, ne Sebaſtianus
aliquid à viuentibus ab inteſtato petere poſſit, idq; tanto
magis, quia nec ſumus inter aſcendentes, & deſcẽdentes,
nec aliqua interuenit traditio, quo caſu etiam ſine præfa-
ta reſeruatione nunquam præſumitur donatio, Bar. & alij
allegati, in l. quæ dotis, ff. ſol. mat. & in l. ſi donatione. C.
de colla. & in l. filiæ, C. famil. erciſ. Roma. conſi. 291. col.
fin. Aym. conſ. 100. n. 6. quod benè comprobatur per text.
in l. fin. §. fin. & ibi Dd. omnes, ff. de don. vbi ex eo, quod
auia fœnerauerat pecunias nomine nepotis, & vſuras ex-
egerat ad vtilitatem eiuſdem, † præſumitur donatio: ſed 7
quando exactio vſurarum eſſet facta ad vtilitatem pro-
priã, vt in hoc caſu, per illum text. dicunt Dd. non. præſu-
mi donationẽ. Vltra quod, & hoc ex abundãti ſit dictum,
cum hic non probetur interueniſſe præſentia Sebaſtiani,
quæ etiã in donatione non præſumitur, vt poſt. bar. Caſtr.
& alios ab ipſo allegatos, dicit Rui. conſ. 154. nu. 11. lib. 5.
non poſſet vti donatio valore, quia ſaltem requiritur pa-
ctum vel traditio ad ipſam perficiendam, l. ſi quis argen-
tum, C. de donat. quorum, non data præſentia Sebaſtiani,
neutrum hic interuenit, & tanto minus valuiſſet, quanto,
cum non fuerit expreſſa cauſſa donationis, non ſufficie-
bat pactũ, ne ſequantur duo ſpecialia, hoc enim caſu non
habet locum d. l. ſi quis argẽtum, ſecundum But. in l. ſi ti-
bi decem millia, in fin. prin. ff. de pact. Corn. qui alios alle-
gat, conſ. 105. nu. 21. in fin. Nec obſtat Bero. conſ. 178. nu.
10. lib. 2. Quia in caſu ſuo ex pluribus coniecturis præſu-
mit donationem, quæ hic ceſſant. Quæ omnia eo facilius
procedunt, ex quo † cum quælibet cauſſa excludat præ- 8
ſumptionem donationis, ſatis hic videtur ſubeſſe cauſſa:
potuit enim Ioan. Bapt. ponere ſub nomine Sebaſtiani
hæc loca, vt lucraretur plures diſtributiones, quæ dantur
in congregationibus, quas ſolum pro vna tantum rata lu-
cratus fuiſſet, ſi omnia loca ſub ſuo nomine cantaſſent:
ſed ponendo diuerſas ſummas ſub nomine diuerſarum
perſonarum, tot ratas habebat, quot perſonæ erant.

Et ex his etiã neceſſario infertur, ꝙ hæc loca cũ ſemper
remanſerint in domino Ioan. Bap. veniant in inſtitutione
heredis vniuerſaliter facta in omnib. ſuis bonis, Salic. in
fortiorib. terminis, in d. l. filiæ, nu. 2. C. fam. erc. quẽ ſequi- 9
tur Bero. conſ. 55. nu. 4. 5. & 10. Quod in hoc caſu particu-
lari ratione demonſtratur, quia Ioan. Bapt. prohibuit, ne
Sebaſtianus aliquid de hoc credito poſſit petere à ſuis he-
redibus venientibus ab inteſtato. Ergo neceſſario ſup-
ponit, quod ad dictos heredes debeant tranſire, à quibus

peti

petitionem prohibet : & teſtator voluit, quod hæc lo-
ca pertinerent ad heredes venientes ab inteſtato, qui ſo-
lum tacite à teſtatore vocati cenſetur, l. in conficiuntur.
ff. de iure codici. multo magis dicendum eſt, quod volue-
rit ea habere heredes inſtitutos, qui expreſſam & enixa
eiuſdem mentem habent. Vnde dicendum eſt fuiſſe ex-
preſſum caſum ſucceſſionis ab inteſtato vti caſum maio-
rem patientem difficultatem, nam conditio teſtamento,
alia non facta de his locis mentione, ſaltem per genera-
lem inſtitutionem, dicebatur de his dipoſuiſſe per ſupra-
dicta.

Nec obſtat, quod cum teſtametum iam eſſe conditum,
per iſtam emptioné ab inſtitutione hęc loca eſſent adem-
pta, in quam reincidere non potuerant ſitie noua volun-
tate, quia cum ſemper remanſerit in dominio Ioan. Bapt.
ab ipſa inſtirutione nunquam ſubtracta fuerunt.

Et propterea non obſtant ſimilia de feudo, & emphy-
11 teuſi, & bonis ſubiectis fideicommiſſo, quæ † non veniũt
in generali inſtitutione, niſi de ipſis fiat expreſſa mentio,
vt per Bart. in l. iuſiurandi. §. ſi liberi. ff. de oper. lib. cũ aliis
allegatis. Quia omiſſo, quod multi contrarium etiam re-
nẽt, illa procedunt in his rebus, quæ non ſunt remanſura
in hereditate teſtatoris, Aym. conſil. 144. nu. 8. Et in qui-
bus ſi ille ab inteſtato deceſſiſſet, alius ius habuiſſet, quæ
hic ceſſant, nam iſta loca erant remanſura in hereditate
Io. Bapt. quia Sebaſtianus nil potera petere à venienribus
ab inteſtato, & mortuo ab inteſtato prædicto Io. Bap. d.
Sebaſtiano nihil debebatur.

ALDOBRANDINI.

Tiburtin. Caſtri Sambuci. Lunæ, Iulij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Nullitas cum poſſeſſorio coniuncta attenditur ad effectum ſo-
lius poſſeſſorij, & non alias de ea cognoſcitur. & nume. 3.*

2 *Appellari poteſt à ſententia lata in poſſeſſorio, in qua expri-
mitur cauſſa habens complicationem cum petitorio.*

3 *Iudex reſtringens ſe ad poſſeſſorium, ſi de nullitate cognoſcat,
intelligitur ad effectum poſſeſſorij: vt ſententia in petito-
rio non præiudicet.*

DECISIO CCLXIII.

DOmini dixerũt, locum eſſe Ægidianæ, quia ſenten-
1 tia eſt reſtricta ad ſolum poſſeſſorium. Et † quamuis
fuerit etiam cognitum de nullitate, id tamen factum fuit
ad effectum ſolius poſſeſſorij, Dec. conſil. 28.

Nec obſtant autoritates in contrarium allegatæ, quia
illæ, vt lãtius deducitur per informantes, procedunt,
2 quando in ſententia † exprimitur cauſſa, quæ habet com-
plicationem cum petitorio. Et ita intelligendus eſt Bald.
conſ. 341. lib. 1. quod patet, quia in verſic. ſeq. hoc. expreſ-
ſe dicit, ibi, *quod ſi declaretur heres*, & poſſeſſor, poteſt ap-
pellari.

Nec obſtat, quod fuerit plenè cognitum de nullitate,
quia id factum fuit, vt ex effectu apparuit, ex quo iudex
ad poſſeſſorium ſe reſtrinxit ad effectum dicti poſſeſſorij,
quo fit, vt ſententia in petitorio non præiudicet.

ALDOBRANDINI.

Bononien. domus. Mercurij, 17. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Pactum de retrouendendo, ſiue ius offerendi ex dicto pacto
proueniens, ex quibus impræſcriptibile reddatur.*

2 *Præſcriptio vnica ſufficit in pluribus actionibus competenti-
bus ex eodem fonte.*

3 *Actione perſonali præſcripta non intelligitur præſcripta hy-
potecaria.*

4 *Actio hypotecaria duplex eſſe dicitur, ſcilicet directa, & vtilis.*

5 *Poſſeſſio non eſt neceſſaria in præſcribenda actione hypothe-
caria directa: ſecus an ſit in vtili, ſunt opiniones: Bart.
tamen tenet quod ſic.*

DECISIO CCLXIV.

ALiqui ex iis Dominis, qui viderant cauſſam, tene-
bãt pro Dominis de Paleottis, ex adductis pro ipſo-
rum parte, & addebat vnus, quod forte propter verba
pacti ibi, in omnem caſum, tempus, & euentum, eo quia
† infinitatem quandam videntur importare, erit reddi- 1
tum hoc ius redimendi inpræſcriptibile, vt per Crot. in l.
1. nu. 1. cum. ſeq. ff. ſol. matrim.

Aliqui vero dicebant huic ſubeſſe plures difficultates,
quarum prima eſt, an vna, vel plures præſcriptiones re-
quirãtur, ex quo agitur de præſcribẽdis actionibus com-
petentibus duobus nempe, Scarduo & Bentiuolis, orien-
tibus ex duobus pactis. Et in † qua difficultate dicebant 2
ſufficere vnicam præſcriptionem, ex doct. gloſ. in c. fin. de
conſuetu. in 6. quam ſequuntur Doct. & in iſtis terminis
Tiraq. de retract. conuen. §. 11. gloſſ. 1. n. 65. cum ſequent.
Et ita affirmabant alias fuiſſe tentum in vna Callaguri-
tan. de Nauareſe.

Secunda eſt difficultas, an præſcripta perſonali actio-
ne intelligatur præſcripta hypothecaria. Et † in hoc dice-
bant negatiuam ſibi magis placere, vt per Salycet. in l. ſi- 3
cut. ante. n. 5. verſ. præterea ſi toleretur. C. de præſcrip. 30.
ann. Cum enim per præſcriptionem non extinguatur
ipſo iure perſonalis actio, poteſt conſeruari hypotheca-
ria, licet ſit acceſſoria, vt per Salyc. ibi. Quibus non ob-
ſtant tradita per Soc. iun. in alleg. conſil. 145. nu. 75. lib. 1.
quia ipſe ibi dicit, quod ſicut dubium illud, an venditor
eſſet remdẽpturus rem, impedit, ne reſpectu actionis per-
ſonalis emptor dicatur in mala fide, ita idem dubium
operatur, vt non dicatur in mala fide illemet emptor pro-
pter idemmet dubium reſpectu actionis hypothecariæ,
quod nihil commune babet cum præſenti difficultate.

Tertia difficultas eſt, an ad præſcribendum actionem
hypothecariam, requiratur poſſeſſio. Et hic diſtingue-
bant, cum † enim duplex ſit actio hypothecaria, directa, 4
ſcilicet, & vtilis, & directa detur contra debitorem, non
autem ſequatur fundum, vtilis vero ſequatur fundum
hypothecatũ, vt poſt Bart. in l. 1. C. de precar. & Saluian.
interdict. declarat. Iaſ. n. §. item Seruiana. nu. 101. Inſti. de
actio. dicebant, † quod ſi agimus de præſcribenda directa 5
actione, hoc caſu non eſt neceſſaria poſſeſſio, quia ex ſo-
la negligentia debitoris præſcribitur, quemadmodum ex
eadem negligentia aliæ actiones præſcribuntur: agitur
enim de extinguendo iure alterius, & conſequenter non
requiritur poſſeſſio, Oldrad. conſil. 354. nu. 2. Aym. conſi.
211. nu. 20. Si vero agatur de vtili, quæ fundum ſequitur,
tunc dubium eſſe dicebant, an præſcripta directa, intelli-
gatur præſcripta vtilis. Et pro affirmatiua ſecundum v-
num ex Dominis facit in ſimili doctr. Bar. in l. cum quis
§. ſi quis pro reo, nu. 7. ff. de ſolut. vbi Bart. vult, quod in-
terrupta præſcriptione reſpectu actionis directæ, intelli-
gatur etiã interrupta reſpectu vtilis, quia vnica eſt actio.
Quia tamen materia eſt ſubtilis, & difficilis, Domini
vellent, quod partes iis difficultatibus melius ſatisface-
rent.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Lante. Lunæ, 19. Nouembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Statutum mandans dotari filias ſtantibus deſcendentibus,
non intelligitur eas excludere ab extraneo herede à pa-
tre inſtituto.*

2 *Statutum excludens filias contemplatione heredum, intelli-
gitur de deſcendentibus, heredibus ſanguinis.*

3 *Dictio, ſemper, intelligitur ſecundum naturam caſus in quo
eſt poſita.*

4 *Inter*

4 *Interpretatio congrua, & legalis non excluditur à ſtatutis quantumcunque intelligi debeant ſecundum literam.*

DECISIO CCLXV.

CVm in effectu boc dubium reindicat in idem cum
dubio iam diſputato, Domini ſteterunt in reſolutis
ex rationibus alias deductis. Et tunc dictis fuit additum,
quod cum ſtatutum de ſoccesſionibus ab inteſtato exclu-
dens filias ſtantibus deſcendentibus, † mandet dotari de
1 parragio filias non nuptas, quibus dos non fuit conſtitu-
ta, ſi filiæ ſuccedentes ex teſtamento cum extraneo debe-
rent eſſe contentæ quamcunque dote ſibi à patre relicta,
melioris eſſent conditionis, quando à patre ab inteſtato
nulla conſtituta dote excluderentur, quam ſi per extra-
neum heredum inſtitutum à patre dote conſtituta exclu-
derentur. Fuit etiam cōſideratum, quod ſi ſtatuentes non
conſideraſſent heredem ad excluſionem fœminarum, di-
xiſſent, quod nihil poſſent petere ex hereditate paterna.
2 Vnde † cum prohibuerint aliquid peti ab heredibus pa-
tris, ſignificare voluerunt hanc excluſionem facere, non
contemplatione abſolutæ voluntatis paternæ, ſed con-
templatione heredum. Et propterea intrant omnia dedu-
cta in alia reſolutione: mentio enim heredum facta eſt in
hoc caſu in materia tribuente prærogatiuam heredibus,
quo caſu de deſcendētibus, & heredibus ſanguinis intel-
ligitur, Bald. conſ. 283. libr. 2.

Nec obſtant tradita à Bald. in l. ſi viua matre. C. de bon.
mater. Quia boc ſtatutum ſecundum Dominos manife-
ſtè excludit fœminas contemplatione heredum, & ſic de-
ſcendentium per allegata.

3 Nec obſtat dictio, ſemper, quia † intelligitur ſemper &
indiſtinctè in caſu, in quo ſtatutum loquitur, nempè ſtan-
tibus deſcendentibus, ſicut non obſtat derogatio capituli
ſupra vel infra poſiti. Quia illa eſt quædam euentualis de-
rogatio, quæ fortaſſe erat in ſtatuto antiquo, quod com-
pilatores, prout iacebat, deſcripſerunt, qui compilatores
fortè etiam contraria reſecarunt. Quod optimè depre-
henditur ex illis verbis, ſalua tamen finali ſucceſſione ab
inteſtato ſecundum formam traditam infra, & in cap. vlt.
Quod vltimum capit. non apparet. ſuadetur, quia ſupra
nullum adeſt cap. cui eſſet derogandum, nec illa verba,
ſupra vel infra, poſita, videntur poſſe intelligi de ſtatuto
de ſucceſſione ab inteſtato. Quia de illo immediatè fit
particularis mentio illud præſeruando, l. doli. de verbor.
oblig. Maximè, quia vt per informantes deducitur, ſi ſta-
tuentes voluiſſent, quod ex teſtamento fœminæ exclude-
rentur etiam ab extraneis, hoc non contrariabatur ſtatu-
to diſponenti, quod ab inteſtato excluderentur ſolum à
deſcendentibus. Et in omnem euentum, etiam ſi velimus
referre hanc derogationem ad d. ſtatutum, fortè id fieri
potuit, ne poſſet colligi aliquod argumentum, quod dos
eſſet ſupplenda, ex quo ab inteſtato, quando nulla eſt
conſtituta dos, ſtatuentes mandarunt filias dotari de par-
ragio ſecundum conditionem familiæ, & quantitatem
patrimonij.

Minùs obſtat, quod † ſtatuta hæc ſint intelligenda ad
4 literam, quia non propterea excluditur congrua, & lega-
lis interpretatio, Gurt. ſen. conſilio 9. numero 25. Aretin.
conſil. 109.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Lante. Veneris prima Febr. 1577.

SVMMARIA.

1 *Filia excluſa à ſtatuto etiam ex teſtamento, ita quod non poſſint habere vltra id quod pater eis reliquit faciūt partem quo magis maſculis videbitur.*

2 *Detractio, quæ per ſtatutum filiabus fit, debetur filiis, quorum contemplatione ea fit.*

3 *Dos ſuccedere dicitur loco legitimæ, quando pater aliquid filiæ reliquit titulo inſtitutionis, & prohibuit, ne plus petere poſſit etiam ratione legitimæ, concurrente cum tali prohibitione diſpoſitione ſtatuti.*

4 *Pater inſtituendo filiam, & prohibendo ne plus petere poſſit ratione legitimæ, clarum eſt illam agnouiſſe in ſuam.*

5 *Filia recipiens aliquid, quod ſuccedit loco legitimæ etiam quod renuntiauerit, facit partem.*

Idque etiam ſi legitima tranſeat de triente in ſemiſſem.

Fallit tamen, ſi filia habuiſſet minus legitima, ſecundū veriorem, num. 6.

DECISIO CCLXVI.

DOmini tenuerunt, legitimam eſſe ſemiſſem, ex quo
Michael de Lante teſtator deceſſit relictis quinque
filiis, tribus ſcilicet maſculis, & duabus fœminis, Auth. de
trien. & ſemiſſ. §. 1. auth. nouiſſima, C. de inoff. teſtam.

Non obſtat, quod prædictæ filiæ ſint à ſtatuto excluſæ
etiam ex teſtamento taliter, quod debeant eſſe conten-
tæ eo, quod ſibi pater reliquit, quia † hoc non obſtante 1
faciunt partem eo modo, quo magis id eſt vtile maſculis.
Quamuis enim in hac quæſtione, an & quando filia ex-
cluſa à ſtatuto faciat partem, ſint plures opiniones, qua-
rum tres principales refert Curt. ſent. conſ. 5. & Soc. iun.
conſ. 25. lib. 1. & Brun. de ſtat. exclud. fœm. art. 11. q. 3. Boſ.
de publi. bon. col. 2. 3. & 4. plures Gabriel de legit. concl. 2.
tamen in hoc caſu ſine difficultate, & abſque vlla contra-
dictione Domini dixerunt, filias augere numerum filio-
rum taliter, quod faciant tranſire legitimam de triente in
ſemiſſem, & illud quod ſibi per ſtatutū tollitur accreſcere
maſculis, non autem augere fideicommiſſum.

Moti ſunt; quia fuit bis reſolutum, quod ſtatutum de
ſucceſſionibus ex teſtamento, intelligitur fauore maſcu-
lorum ſequitur, quod † illud, quod ab ipſis filiabus per di- 2
ctum ſtatutum detrahitur, debeat filiis, quorum contem-
platione talis detractio fit, acquiri. l. poſt legatum, §. amit-
tere, de his quib. vt indig. l. 2. §. ſi duo fratres, de col. bono.
Et iſta eſt verior, & communior opinio. Bal. Paul. de Caſt.
& Corn. in l. ſi defunctus, C. de ſuis & legit. latiſſimè Rō.
in l. vnica, nu. 62. C. quando non per. par. Felin. in authent.
nouiſſima, num. 215. cum ſequen. Paul. de Caſtr. conſ. 52.
num. 1. & conſ. 286. num. 4. lib. 1. latè Brun. de ſtat. exclud.
fœmin. artic. 11. quæſt. 4. vbi, quod iſta eſt verior, & com-
munior opinio, Pariſ. conſ. 36. num. 29. lib. 2. vbi etiam de
communi teſtatur, Alciat. conſil. 419. num. 12. Rub. Ale-
xandrinus conſ. 122. num. 3. & conſil. 156. num. 7. Caſſan.
conſil. 53. nu. 64. Curt. iun. latiſſimè conſ. 268. nu. 16. cum
pluribus ſequen. Soc. iun. conſ. 26. num. 14. lib. 1. cum aliis
pro hac parte allegatis.

Maximè, quia ſecundum diſpoſitionem ſtatuti de ſuc-
ceſ. ex teſtamento, iuncto præſertim teſtamento Michae-
lis, † in quo filiæ ſunt inſtitutæ in dote & prohibitæ plus 3
petere, etiam ratione legitimæ, apparet, quod fuerunt
filiæ etiam à teſtatore agnitæ, vt ſuæ, ex quo titulo inſti-
tutionis ſunt honoratæ, & prohibitæ plus petere etiam
ratione legitimæ, quo caſu dos ſuccedit loco legitimæ,
Soc. conſ. 75. nu. 3. & Rim. conſ. 257. nu. 15. lib. 2. Et quam-
uis Rub. Alex. in l. pater filium, num. 174. dicat, quod opi-
nio Pauli de Caſt. procedit ſine dubio, quando pater legat
nomine legitimæ, & ſic videatur innuere, quod hæc opi-
nio poſſit recipere difficultatem, quando ſimpliciter le-
gat, vt ponderatur pro parte heredum, tamen hoc nihil
eſt, quia in illo caſu in quæſtione verſatur, an pater legan-
do aliquid filiæ illam agnoſcere in ſuam, an potiùs ſibi
legare, vt extraneæ, videatur. Hic † autem, vbi teſtator 4
procedit per viam inſtitutionis, prohibendo, ne plus pe-
tere poſſit ratione legitimæ, clarū videtur, quod illam in
ſuam agnoſcit. Quia fruſtra prohibuiſſet plus petere ra-
tione legitimæ, niſi legitimā ſibi deberi præſuppoſuiſſet,
quod

quod bene in ſtatuto ponderat Rim.d.conſil. 257. nu.13. libr.2. Et propterea etiam, quod iſte articulis penderet ab illa quæſt. an dos ſuccedat loco legitimæ, prout voluit Aretin. in l. plane. §. ſi duobus. de leg. 1. hæc etiam pars vera eſſet ex ſupradictis, & vti dictū eſt, portio quæ filiab, tollitur à ſtatuto, auget ipſam legitimam, non autem cadit ſub fideicommiſſo, vt poſt omnes ſupra citatos declarat Curt. iun. d. conſil. 268. num. 50.

Non obſtat renuntiatio Io. filiæ facta ad fauorem pa-
5 tris, quia † filia etiam, quæ renuntiauerit, facit partem, quando aliquid recipit, quod ſuccedit loco legitimę, prout contingit iu hoc caſu, Aut. Rub. in d. l. pater filium. nu. 174. cum plurib. ſeq. ff. de inof. teſt. Idque tāto magis, quia ex teſtamento apparet, quod pater dictam renuntiationem recepit fauore filiorum maſculorum, ex quo mandat, quod alia filia renuntiet ad fauorem fratrum, ſicut fecit Ioanna: ergo eis debet acquiri. per ſupra dicta, maximè ad effectum, quod legitima tranſeat de triente in ſemiſſum, quod etiam non obſtante præfata renuntia-
6 tione, admittit Boer. deciſ. 104. numer. 9. & 10. licet † alio reſpectu, an ſcilicet illud, quod minus legitima filia accepit, accreſcat maſculis, aſſerat non facere partem, quia tenet opin. Bald. & Imol. in l. huiuſmodi. §. ſi Titio. ff. lega. 1. quod faciat partem ſecundum terminos illius text. Ita quod ſi filia obolum habuiſſet pro dote, perinde ſit, ac ſi totam eius partem trientis, vel ſemiſſis habuiſſet, quæ opi. communiter damnatur, vt declarat Soc. iun. d. conſil. 25. nu. 4. vbi reſpondet ſigillatim omnibus fundamentis huius opin. Boſ. de pub. bon. col. 4. cum aliis ſupra allegatis. Si tamen pars ſuper huiuſmodi renuntiatione vellet audiri, ei ſatisfiet.

ALDOBRANDINI.

Legionen. Canonicatus. Lunæ, 22. Aprilis, 1577.

SVMMARIA.

1 *Vacare aliquod ius dici non poteſt per obitum reſignatarij, quando reſignatio fuit legitime facta.*

2 *Ius retrotransferri non poteſt, quando extrema non ſunt habilia.*

3 *Conſtitutio Pij Quinti de publicandis præſupponit reſignantem viuere.*

4 *Acquiſitio vera poſſeſſionis beneficij, & petitio eiuſdem vera, & non perfunctoria æquiparantur.*

5 *Paria ſunt quoad odium alicuius, quod quis adeptus fuerit poſſeſſionem, vel per eum ſteterit, quominus adipiſcatur.*

6 *Forma ſi ſit inducta ad certum effectum, ſufficit quod ille effectus habeatur per æquipollens.*

DECISIO CCLXVII.

Domini dixerūt, conſtitutionem fe. re. Pij Quinti de puplicandis, non obſtare reſignationi Andreę in fauorem Laurentij ad effectum, vt dici poſſit, beneficium vacare per obitum D. Andreæ, cum enim Andreas reſignans deceſſerit de menſe Maij, 1568. & ſic ante publicationem prædictæ conſtitutionis, non poteſt dici, quod
1 beneficium vaccuarit per eius obitum, quia † cum prædicta reſignatio in ceteris omnibus præſupponatur iuſtificata, tempore eius obitus erat perfecte abdicatum ius ab ipſo reſignante, & conſequenter per ipſius obitum nihil potuit vacare, cum ipſe tunc nihil iuris haberet in beneficio.

Nec obſtat, quod conſtitutio ſequens annullet poſtea d. reſignationem, quia quando hoc eſſet verum, non poteſt dici beneficium vacare per obitum reſignantis, qui
2 obiit ante hanc conſtitutionem, qua † mediante non poteſt retro transferri ius in Andream iam mortuum, quia extrema non ſunt habilia, l. bonorum. ff. rem rat. hab. no. omnes. in l. ſi is qui pro emptore. ff. de vſucap. Caſſad. deciſ. 3. n. 16. de præb. Curt. iun. cōſ. 76. n. 5. maximè, quia extremum deficit in eſſentia, Grat. conſil. 75. nu. 6. libr. 2. Et
hinc eſt, quod prædicta conſtitutio † præſupponit reſi- 3
gnantem viuere, in illis verbis, per ipſos reſignantes, vel cedentes: ſi enim vult, quod poſſit per reſignantem fieri huiuſmodi publicatio, præſupponit etiam reſignantem viuere. Et quamuis poſſet habere maiorem difficultatem, ſi reſignans deceſſiſſet poſt conſtitutionem infra tempus datum ad publicandum, tamen in reſignante mortuo ante præfatam conſtitutionem res videtur ſine difficultate, ſaltem ad effectum, quod beneficium non poſſit dici vacare per obitum reſignantis, quia quando obiit, eſt clarum, quod nullum ius habebat in beneficio, quod poſtea dum eſſet mortuus, acquirere non potuit.

Idque tanto magis, quia cum quoad reſignationes iam factas conſtitutio diſponat ſolum circa eas, quarum vigore nondum fuit per reſignatarium capta poſſeſſio, videbatur Dominis, quod non bene in hoc caſu verificarentur hæc verba negatiua, quod non eſſet capta poſſeſ-
ſio, quia ſaltem aliquo modo erat capta poſſeſſio, † cum 4
enim fuiſſet petita a Laurentio poſſeſſio capitulariter, & Capitulū mandaſſet, quod deſcriberetur in libro, in quo putantur intereſſentes, & abſentes, & quod ſingulo die intereſſet in choro vni ex horis, in quibus lucratur maior quantitas diſtributionum per intereſſentes, licet hoc non poſſet operari, vt plene diceretur capta poſſeſſio, ſaltem debet operari ad euadendam pœnam nullitatis actus, vt non dicatur non capta, cum præſertim ipſamet conſtitutio videatur æquiparare adeptionem veræ poſſeſſionis, & veram & non perfunctoriam petitionem ibi, ipſique reſignatarij, vel ceſſionarij realem, & actualem poſſeſſionem beneficiorum huiuſmodi realiter, & cum effectu apprehendere, vel ſaltem illum infra prædictum vnius, vel ſex menſium terminum ab his, ad quos ſpectat vere, & non ficte, ſeu perfunctorie congruo loco petere
debeant, & quemadmodum † in odium alicuius paria 5
ſunt, quod poſſeſſionem adeptus fuerit, vel per eum ſteterit quominus adipiſceretur, c. cōmiſſa, de elec. in 6. cum aliis allegatis, ita etiam ad eius fauorem, cum ipſe fecerit omnem diligentiam pro adipiſcenda prædicta poſſeſſione, & deſuper tam longam ſubſtinuerit litem quoad hūc effectum, debet haberi pro poſſeſſore. Idque tanto magis, quia hęc reſignatio fuit notoriiſſima epiſcopo & capitulo, cum tam diu ſuper ea fuerit litigatum cum capitulo. & circa eam tot teſtes fuerint examinati, ex quibus neceſſario fuerint reddita pluſquam notaria, & ſic ſatisfactum videtur intentioni præfatæ conſtitutionis, quæ fuit obuiandi fraudibus, quæ ex occultis reſignationibus proficiſcuntur, vt in proœm. dicitur, ex qua ratio finalis colli-
gitur, l. fin. de her. ineſt. Quamuis † enim eſſet forma in- 6
ducta ad certum effectum, ſufficere ſolet, quod ille effectus habeatur æquipollenter, & illa forma ad amuſſim non ſeruata, Dec. in l. ſi mat. in 2. not. C. de inſt. & ſubſtit

ALDOBRANDINI.

Marſican. beneficiorum. Lunæ, 50. Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Probatio ſemiplena ſufficit ad iuſtificationem narratiuæ iuriſpatronatus, intellige, vt nu. 3. & 4.*

2 *Patronatus ſunt à iure approbati, & dicuntur contra præſumptionem iuris, quia de iure omnia beneficia præſumuntur libera.*

3 *Narratiua iuriſpatronatus duplex eſſe dicitur.*

4 *Narratiua, quæ eſt abſolute cauſſa conceſſionis, vel cauſſa conceſſionis ſub illa forma, debet plena probari.*

5 *Fama in nō antiquis ſemiplenè, & in antiquis plenè probat.*

6 *Verba ſola enuntiatiua plurium inſtrumentorum probant in antiquis.*

7 *Iuſpatronatus eccleſiæ conuentum habentis ad effectum ſaltem*

ſaltem præſentandi, non acquiritur ex fundatione, & donatione.

DECISIO CCLXVIII.

DOmini inclinarunt pro ſufficienti iuſtificatione iu-
riſpatronatus, ad effectum verificationis narratiuæ,
& propoſitam dubitationem diſtinguebant in duas par-
tes. Prima eſt, an hoc caſu ſit neceſſaria plena probatio,
vel potius ſemiplena ſufficiat. Secunda, an adſit probatio
requiſita. Et quoad prædictam partem Domini non erãt
concordes. Aliqui enim tenebant non requiri plenam
1 probationem, ſed ſufficere ſemiplenam, quia agitur † ſe-
cundum eos ſolum de iuſtificatione narratiuæ, non antẽ
de canonizatione regreſſus, Ægid. deciſ. 113. 114. cum a-
liis allegatis, quib. fuit additus Ægid. deciſ. 416. Nec ob-
ſtat, quod iuſpatronatus ſit contra ius, quia hoc non eſt
verum: eſt enim potius contra præſumptionẽ iuris, quia
de iure omnia beneficia præſumuntur libera, non autem
2 ius ei reſiſtit, quia † patronatus ſunt à iure approbati, tot.
titul. de iure patronat. Et hæc multum inter ſe differunt,
Couar. variar. reſolut. l. 1. c. 17. nu. 7. in fin. Menoch. de re-
tinen. poſſeſſ. remed. 5. nu. 49. Nec ſimiliter obſtat ſecun-
dum aliquos, quod concurrat alius prouiſus apoſtolicus,
quia hoc idem procederet, ſi gratia D. Scipionis præce-
deret, & Io. Michael opponeret de iure patronatus ad in-
fringendam eius gratiam, tunc enim requireretur plena
probatio, quia materia eſſet obiectiua.

Alij diſtinguentes dicebãt, narratiuas eſſe duplicis ge-
neris: quædã enim ſunt narratiuæ, quæ ſunt ſimpliciter
3 pars gratiæ, vt † quando quis narrat ſe Doctorẽ, vel nar-
rat valorẽ, vel quid ſimile: ſimiles. n. narratiuæ debent ve-
rificari, quia ex quo ita narratum fuit, narrata dicuntur
pars gratiæ, & in iſta narratiua procedunt allegata in cõ-
trarium. Quædam vero eſt narratiua, quæ eſt abſolute
cauſſa ceſſionis, vel cauſſa conceſſionis ſub illa forma, &
4 in † hac non ſufficit illa leuis probatio, & ita dicebant fu-
iſſe diſtinctum de anno 1564. in vna CallagurItan, de sã-
cta Pia, & affirmabant, nos verſari in hoc ſecundo caſu,
quia narratio huiuſmodi iuriſpatronat⁹ fuit cauſſa, quod
Papa procedit ſub hac forma, nempe de conſenſu patro-
ni, vt etiam fuit dictum in hac cauſſa, quando fuit diſpu-
tatum, an iuſpatronatus deberet iuſtificari.

Quoad ſecundam partem inclinabant Domini pro
ſufficienti verificatione, quia teſtes probant famam, quæ
5 in † non antiquis ſemiplene, & in antiquis plene probat,
Caſſad. de prob. deciſ. 2. Et licet fortaſſe hęc ſemiplena nõ
ſufficeret, tamen, cum incidenter agatur de iure patrona-
tus, ſufficit leuior probatio, Bar. in l. quidã in ſuo. de cond.
inſtit. & ſufficere debent adminicula cum fama, vt in ſi-
mili videmus, quando tractatur de probatione pertinen-
tiæ collationis ad inferiorem, nam ſi ordinarius, vel pro-
uiſus ab eo non eſt in cauſſa, ſufficit fama: ſi vero alter eo-
rum eſt in cauſſa, vltra famam requiruntur adminicula,
Caſſad. prima, de proba. hic autẽ videbatur iis, qui ita te-
nebant, quod concurrerent adminicula, cum adſit mãda-
tum de prouidendo Pauli Secundi de anno 1468. cum il-
la enuntiatione, quod eſt de iurepatronatus Sanſonis de
ſancto Seuerino, & duæ aliæ enuntiationes in mandato
de prouidendo in fauorem Io. Franciſci Caraffæ de anno
1535. & alia de anno 1545. in reſignatione Antonij Artu-
ſij in fauorem Vincentij Zapatæ. Quia tamẽ materia, eſt
alicuius conſiderationis, cum ex canonizatione huius re-
greſſus conſtituatur Princeps in quaſi poſſeſſione præ-
ſentandi, cenſuerunt amplius adhuc liberandum. Nam
dubium videtur aliquibus ex Dominis, quod nulla produ-
catur præſentatio. Et quoad ſupra dicta adminicula non
conſtat, quod gratia illa Pauli Secundi habuerit effectũ,
6 & quamuis † ſola verba enuntiatiua probent in antiquis
tamen debent eſſe plurium inſtrumentorum, Aym. de
antiq. tempor. in 1. par. n. 76. hic autẽ adeſt vnica ſcriptu-
ra antiqua, in qua enuntiatur tale ius patronatus, nã quo-
ad ſumptum fundationis potius videtur facere contra,
quia dicit, quod eccleſia ſancti Ioannis gaudet omni li-
bertate: & † iuſpatronatus regulariter in iſtis eccleſiis 7
conuentuum habentibus ſaltem ad effectum præſentan-
di, nõ acquiritur ex fundatione, & donatione, c. nobis, de
iure patro. vltra quod ambæ hæ ſcripturæ loquuntur ſolũ
de monaſterio ſancti Ioannis, non autem de monaſterio
ſancti Nicolai, & quoad gratiã Pauli Secundi ad fauorem
Io. Franciſci Caraffæ, non conſtat de conſenſu Principis
illi gratiæ adhibito, ſicut etiam non apparet de conſenſu
Antonij Artuſij reſignantis ad fauorem Vincentij Za-
patæ de anno 1545. Vnde omnia iſta videbantur aliqui-
bus multum debilia adminicula, ſtantibus præſertim iis,
quæ in contrarium adducuntur pro parte Spinæ, nempe
quod Vincentius Zapata impetrauit huiuſmodi benefi-
cia prima Auguſti 1528. tanquam libera, & cum hac gra-
tia apoſtolica expulit prætendẽtes ſe præſentatos à Prin-
cipe, qui erant Iulius & Io. Franciſcus Caraffa, & Anto-
nius Artuſius, ex quibus etiam inſtabant ad fauorem, &
teſtes. Nam teſtes loquuntur de iſtis probationibus Iulij,
& Io. Franciſci, & Artuſij, & ſic tunc videtur originari
hæc fama, quæ ex his deprehenditur habuiſſe ortum à
mala cauſſa, ex quo illi prætenſi fuerunt victi à prouiſo a-
poſtolico tanquam beneficio libero. Nonnullis tamen
ex dictis nõ placebat talis reſponſio, quia dicebant, quod
in illa lite non fuit actum de iure patronatus, & dicebant
non poſſe nos adiuuare, quia non fuit tunc petitum de
iurepatronatus.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 18. Martij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Sententia in poſſeſſorio non poteſt ferri, niſi pro concurrenti quantitate, ſtante oblatione aduerſarij.*

Fallit, niſi appareret de tergiuerſatione partis, & difficultatibus conſiderabilibus circa æſtimationem, numero, 2. & 3.

DECISIO CCLXIX.

DOmini dixerunt, † nõ poſſe fieri ſententiam in poſ- 1
ſeſſorio, niſi pro concurrenti quantitate ſtante ob-
latione Portiæ, l. Paulus. ff. quib. mod. pig. vel hyp. ſol. Nõ
obſtat, quod Portia in oblatione præſeruet iura ſibi com-
petentia in petitorio, quia cum per Magdalena iudicium
petitorium fuit ſuſpenſum, iuſtum videtur, quod ſi quod
ius in iudicio à Magdalena ſuſpenſo eidem Portiæ com-
petat illud ſibi præſeruare poſſit.

Minus obſtat, † quod Magdalena non conſequatur 2
hoc modo poſſeſſionem omnium bonorum, & conſe-
quenter totum illud, ad quod datur iudicium poſſeſſo-
rium, nempe bona valoris 50000. ſcutorum, & per con-
ſequens effectum, propter quem tale iudicium poſſeſſo-
rium introductum fuit. Dicebant tamen aliqui ex ita te-
nentibus, † quod ſi appareret de tergiuerſatione partis, 3
& difficultatibus conſiderabilibus circa æſtimationem,
tunc iuſtum eſſet, quod immitteretur Magdalena in poſ-
ſeſſionem omnium bonorum ſecundum puros terminos
Saluiani interdicti. Quia euentus doceret, quod oblatio
non eſſet bona, & ſufficiens.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Mercurij, 23. Martij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Donatio bonorum facta ad æſtimationem certi valoris, cenſetur etiam quoad proprietatem facta.*

2 *Donatio quando eſt facta ad tempus etiam in proprietate, tenetur donatarius cauere de reſtituendo rem non deterioratam.*

DECISIO CCLXX.

PRopoſui cauſſam ſuper memurialibus loco cauſſæ, & Domini fuerunt cõcordes, quod Magdalena ſit pro- 1 prietaria, non autem vſufructuaria, quia † ſtantibus præcedentibus reſolutionibus ſibi ſunt relicta bona valoris 50000. ſcutorum, & nullum verbum in tota donatione legitur de vſufructu, ex allegatis. Fuerunt tamen con- 2 cordes, quod quamuis ſit proprietaria, quia † tamen donatio eſt ad tempus, teneatur nihilominus cauere ſecundum terminos, l. fin. C. de leg. de reſtituendo rem non deterioratam, vt addit ibi Corn. culpa tua.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Lunæ, 4. Iulij. 1575.

SVMMARIA.

1 *Fideiuſſores de reſtituendo rem non deterioratam, debent ſe obligare ſecundum formam contractus, ſiue diſpoſitionis.*

2 *Appellatio non datur a ſententia liquidatoria.*

3 *Oblatio non excuſat à condemnatione expenſarum, nec minus ab eis, quæ poſt oblationem fiunt.*

DECISIO CCLXXI.

REtuli Dominis tres difficultates, quæ erant in hoc negotio, quarũ prima erat, an fideiuſſiones præſtitæ per Dominam Magdalenam eſſent ſufficientes? quia pars Portiæ prætendebat, quod eſſent obligati fideiuſſores conditionaliter, & cum reſeruationibus captioſis: conquerebatur etiam, quod non eſſent idonei, & Domini, 1 quoad idoneitatem ſteterunt in reſolutis, quo † vero ad formam dixerunt, quod deberent ſe obligare de reſtituendo huiuſmodi bona, iuxta formam donationis.

Secunda erat, quia pro parte D. Magdalenæ prætendebatur, quod non poſſet ferri ſententia pro concurrenti 2 quantitate, quia † hæc ſententia eſſet etiam liquidatoria, & conſequenter, quod ab ea non datur appellatio, & ideo petebat, vel quod D. Portia renuntiaret appellationi, vel quod ſibi daretur immiſſio in omnibus bonis retinendis, donec eſſet ſatisfacta, Domini dixerunt, quod pro parte Dom. Portiæ offerebatur declarare, quod appellatio pro eius parte interpoſita, fuit ſolum interpoſita reſpectu fructuum, & quod contentatur, quod Magdalena immittatur in poſſeſſionẽ, iuxta æſtimationem per Dominos factam ad rationem 75. ſcutorum ſine iuriſdictione, ita quod durante tempore donationis, iuriſdictio Caſtri Cæſæ in iſtis bonis ſit ſoſpenſa, & facto loco reſtitutioni, ipſo facto reintegretur, & quod iſta immiſſio fiat ſine præiudicio alterius æſtimationis circa valorem, ita quod Magdalena donec iterum æſtimentur, ſemper permaneat in poſſeſſione, & ſi pluris æſtimabuntur, Magdalena, quod plus acceperit, reſtituat: ſi minus, Domina Portia ſuppleat, quod deerit, & propterea fuit mihi ordinatum, vt ita exſequar.

Tertia erat circa condemnationem expenſarum, quia probatur pro parte Dominæ Portiæ, quod ipſa non deberet condemnari in expenſis, ſtante oblatione pro eius parte facta. Quæ difficultas fuit Dominis viſa læuiſſima, 3 ex † quo tantum abeſt, quod oblatio poſſit excuſare à condemnatione expenſarum, vt imo expenſæ pro maiori parte poſt dictam oblationem fuerint factæ ratione dictæ oblationis.

ALDOBRANDINI.

Roman. montium. Veneris, 8. Nouembris. 1577.

SVMMARIA.

1 *Pactum de retrouendendo infra certum tempus, eo elapſo, remanet ſine effectu, & pro non poſito habetur.*

2 *Pacta interpretanda ſunt, ne ex eis aliquod abſurdum ſequatur.*

3 *Claudicatio contractus habet locum in dubio: ſecus autem in claris.*

DECISIO CCLXXII.

DOmini dixerunt, D. Guidagnelum non teneri vendere loca montiũ, de quibus agitur, nec minus ſupplere pretium Nummæ vſque ad pretium, quo nunc vendi poſſent. Moti fuerunt ex verbis pacti, contractus enim ab initio ſunt voluntatis, ex poſt facto neceſſitatis, nam cum fuerint hæc loca à Numma data in ſolutum 10. Ianuarij, 1573. Guidagnelo, & tranſlatum conſequenter in ipſum dominium, & factum pactum, quod teneatur ea retrouendere infra nouem menſes, quibus elapſis, ſit liber apparet, † quod Guidagnelus non tenetur retro transfer- 1 re dominium horum locorum, niſi infra nouem menſes, Iaſ. late in l. eum qui ita. §. qui ita ſtipulatur. n. 9. ff. de verbor. obligat. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. gloſſ. 2. nu. 40. cum ſequen.

Nec obſtãt illa verba, ſitque in eius arbitrio illa vendere, quia cum hoc ſit eius arbitrio remiſſum, poteſt nolle vendere: alioquin, ſi cogi † potuiſſet directe, vel indire- 2 cte, cogendo eum ad ſupplendum pretium, non fuiſſet in eius arbitrio vendere, vel nõ vendere. Et ſi partes voluiſſent, quod perpetuo cogi potuiſſet Guidagnelus ad vendendum, pactum de retrouendendo infra nouem menſes tantum, maximè conceptum in fauorem Nummę & perſonarum ab ipſo nominandarum, parum, aut nihil operabatur. Debuit igitur Numma legem apertius dicere.

Nec obſtat claudicatio, & cetera huiuſmodi, quæ exemplo deducuntur, quia ea omnia procedere poſſent, vbi † eſſemus in dubio: ſed cum hic verba ſint clara, non 3 intrat quæſtio voluntatis, maxime, quia etiam infra nouẽ menſes Guidagnelus ſubiacebat omni periculo, quia ſi montis pretium decreuiſſet, Numma non redemiſſet: ſi creuiſſet, poterat redimere, & conſequi illud plus.

Non obſtat, quod hæc loca eſſent data in pignus, non autem in ſolutum, quia contrarium apparet ex lectura inſtrumenti, & ex dictis teſtium probantium, quod Guidagnelus noluit ea loca recipere in pignus, ſchedulæ tractatus, & alia adducta pro parte Nummæ non fuerunt à Dominis habita in conſideratione, ſtantibus clãris verbis pacti: & quoad æquitatem dixerunt, Prætorem, qui æquitatem præ oculis habebat, dicere ſolitum fuiſſe, pacta ſeruabo.

ALDOBRANDINI.

Roman. donat. 50000. Veneris, 22. Octobris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Vitalis doct. in Clem. 1. §. dudum. nu. 34. cum ſeq. de offi. ord. loquitur, quando ambæ partes tacebant, non quando vna expreſſe rogauit.*

2 *Rogitum tacitum notarij in contractu donationis ex parte donatarij lex ipſa præſumit.*

3 *Notarij atteſtatio de rogitu donantis non excludit rogitum à lege præſumptum ex taciturnitate, & non reclamatione donatarij.*

4 *Præſentiam non eſſe ex non rogitu probatur in his, in quibus rogitus vtriuſque partis requiritur.*

5 *Præſentia, taciturnitas, & non reclamatio inducunt tacitum mandatum in fauorabilibus.*

DECISIO CCLXXIII.

FVit tentũ, quod doctrina Vital. in Clem. 1. §. dudum nu. 34. cum ſeq. de offic. ordin. ſit vera. An autem applicetur huic caſui, Domini nõ fuerunt concordes. Nonnulli enim † tenebant non applicari, quia Boniſac. loqui- 1 tur, quando ambæ partes tacebant, non quando vna rogauit expreſſe, quia cum tũc ſimus in clariſque rogauerit, præſumptio cedit veritati. Et iſti Domini plurimum

funda

Google

fundabant ſe ſuper argumento facto ab Alex.conſ. 38. &
Alex.conſ.35.quod vnius incluſio ſit alterius excluſio, &
ponderabant verba Bonifacij dum dicit, & inſtrumĕtum
non repugnat, nec contrarium dicit, in hoc enim caſu
inſtrumentum ſecundum eos contrarium dicit, cum dicat,
Notarium à ſolo Lælio fuiſſe rogatum.

Alij tenebant, quod applicaretur, quia & ſi Lælius ipſe
expreſſe rogauerit, & Notarius ſolum atteſtetur de ex-
2 preſſo rogitui Lælij, tamen † non per hoc excludit alium
caſum, in quo lex ipſa ex facto probato præſumit taci-
tum rogitum. Doct. enim dicentes, quod qui tacet, vide-
tur conſentire, & mandare, loquuntur de ſola taciturni-
tate, ex qua taciturnitate & non reclamatione lex præſu-
3 mit, quod tacens tacite mandet, quam † taciturnitatem
& non reclamationem, ex qua talis rogitus à lege præſu-
mitur, non excludit atteſtatio Notarij, quod Lælius ro-
gauit, quia intelligitur, quod ipſe ſolus expreſſe rogauit.
Sed non per hoc, vt dictum eſt, tollitur, quin lex ſuper ta-
citurnitate operetur ſuum effectum præſumptiuum taci-
ti mandati. Ad conſil. Alex. reſpondebant, quod non di-
cit ibi Alex. quod eſſet per teſtes probata præſentia. Fieri
enim poteſt, quod & ſi Notarius atteſtetur de præſentia
amborum, tamen atteſtetur de rogitu vnius tantum: vn-
4 de † reſpectu illius, qui non rogauit, ſecundum illos, qui
tenent requiri rogitum amborum, non probatur talis
præſentia. Præterea Alexan. non loquitur in caſu, in quo
ageretur de cõmodo tacentis, ſed de præiudicio: & pro-
pterea ipſe defendit, quod non probet inſtrumentum in
præiudiciũ non rogantis, & ita etiam Alex. qui agit, vt re-
nuntiatio non præiudicet illi Floridæ, quæ nõ rogauerat.

Conuenerunt etiam, quod teſtes probant non ſolum
præſentiam, ſed & intelligentiam Illuſt. D. Magdalenæ.

5 Item, quod † vbi agitur ſolum de commodo alicuius,
ex præſentia, taciturnitate, & non reclamatione ipſius
inducitur ac præſumitur mandatum, per allegata.

BLANCHETTI.

Callaguritan. tranſlationis. Die Veneris,
3. Iulij. 1573.

SVMMARIA.

1 *Tertius veniens ad cauſſam impedit reſtitutionem ſpolij. Limita in ſpolio attentato num. ſeq.*

DECISIO CCLXXIV.

CVm pro parte Clericorum duo contra deciſionem
factam die 26. Iunij, replicarentur, vnum, quod per
teſtes ipſorum in partibus examinatos probabãtur ſcan-
1 dala, niſi huiuſmodi attentatum purgetur. Alterũ, † quod
tertius veniens ad cauſſam impedit purgationem ſpolij,
Biſig. deciſ. 3. de appel. & cũ Parochiani venerint ad cauſ-
ſam, pro eorum intereſſe poſſunt impedire huiuſmodi
reſtitutionem.

His non obſtãtibus Domini ſteterunt in deciſis. Nam
& ſi teſtes pro parte Clericorum eſſent recte examinati,
nihilominus nihil dicunt de ſcandalis futuris, nec quod
huiuſmodi ſcandala non ceſſarent, ſi obſeruaretur tenor
concordiæ, prout teſtes examinati in curia vtrunque de-
ponunt, quod ceſſabunt ſi dicta concordia ſeruetur.

Deciſ. 3. Biſingn. de appel. non habet locum in ſpolio
attentato, inquit Abb. in c. bonæ, de appell. Corſet. ſuper
2 reg. ſpoliatus † ante omnia reſtitui debet. limit. 38. Nec
Monachi comparando in conſilio regio conſenſerunt iu-
dicio tranſlationis, ſed comparuerunt, vt impedirent be-
neplacitum regium.

BLANCHETTI.

Oriolan. Canonicatus. Lunæ, 22. Martij.
1574.

SVMMARIA.

1 *Subreptitium & obreptitium dicitur, quando res ſe aliter habet, quam fuit narratum.*

2 *Clauſula, cuius litis ſtatum, debet referri ad expreſſam, non autem ad eam, quæ reticetur.*

DECISIO CCLXXV.

FVit reſolutum, gratiam Ferdinandi eſſe ſubreptitiam,
& obreptitiam, quia fuit narratum Papæ, omnimo-
dam collationem Canonicatus, de quo agitur, ſpectare
ad epiſcopum, & litem pendere coram me ſuper Pœnitĕ-
tiaria, quorum † vtrumque aliter ſe habet, cum lis ſit 1
ſuper iure conferendi hunc Canonicatum, & collatio
debet fieri iuxta tenorem indulti, vt fuit reſolutum, de
quo tamen indulto nulla fit mentio in gratia Dom. Fer-
dinandi, quæ ſi facta fuiſſet, forſan non ita facile conceſ-
ſiſſet Papa. Sciuiſſet enim d. canonicatum, ſiue prædica-
tionis officium eſſe affectum vigore prædicti indulti, quo
caſu noua & ſpecialis prouiſio papalis requirebatur, Rot.
de præben. in antiq. deciſ. 11. & 13. Nõ obſtat clauſula cu-
ius † litis ſtatum, quia debet referri ad expreſſam, non au- 2
tem ad eam quæ reticetur. Quo vero ad effectum, Do-
mini dixerunt particulariter videndum, an gratia Fran-
ciſci Nornua ſubſtineri poſſit.

BLANCHETTI.

Roman. affictus ſcripturarum. Lunæ, 22. Martij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Reuerentiales cum certo termino dati, eo elapſo, faciũt tranſire ſententiam in rem iudicatam.*

2 *Damnum quod quis ſua culpa ſentit, ſibi eſt imputandum.*

DECISIO CCLXXVI.

FVit reſolutum, quod ſententia non tranſiuit in rem
iudicatam ex allegatis hic pro Petro, non obſtant. his,
quæ adducuntur pro D. Sigiſmundo, cum illa procedant,
quando ſunt dati † reuerentiales, qui habent certum ter- 1
minum præfixum: tunc enim ceſſat prouiſio cap. cum ſit.
Roman. de appell. Hic autem non fuit vllus præfixus ter-
minus, nec imputari parti poteſt negligentia, Guidobon.
deciſ. 38. Dixerunt etiam Domini, quod Petrus non te-
netur cauere, quia † d. Sigiſmundus incidit culpa ſua in 2
hoc damnum, Soc. conſ. 70. per tot. l. 3. Secundo, cum ipſe
ſit fideiuſſor emptoris, non vident Domini, quo iure hu-
iuſmodi cautionem petere poſſit ab eo, cui ipſe fideiuſ-
ſionem præſtitit in caſu alienationis officij & ſcriptura-
rum, de quibus agitur.

BLANCHETTI.

Seguntin. penſionis. Mercurij, 6. Decembris. 1573.

SVMMARIA.

1 *Regula de non iudicando habet decretum irritans, & eſt introducta fauore publico, ne officiales detrimentum patiantur.*

2 *Mens iudicis attendenda eſt.*

DECISIO CCLXXVII.

FVit reſolutum, ſententiam in ea parte, in qua decla-
rat penſionem validam, eſſe eiuſdem penſionis cano-
nizationem, & ei † obſtare regulam de non iudicando, 1
&c. cui nec per quaſlibet clauſulas in commiſſione ap-
poſitas, nec per obligationem etiam in forma cameræ eſt
derogatum, quia regula habet decretum irritans, Sarn. q.
5. in procem. reg. tum etiã, quia eſt inducta fauore publi-
co, ne officiales detrimentum patiantur, idem Sarnen. in
d. reg. q. 1. Et ideo partes facere non poterant, quin babe-
ret locum in eorũ negotio, vulg. l. nemo poteſt, de leg. 1.
Maior autem pars Dominorum fuit in voto quod ſen-
tentia in ea parte, in qua abſoluit Gregorium, ſubſtineri
poteſt, & eam eſſe indiuiduam non obſtantibus illationi-
bus conſideratis, quia † attenditur mens iudicis, quæ 2
fuit abſoluere Gregorium ab impetitionibus, & in vna

Roman. Bibliothecæ fuit alias reſolutum coram bon. me. Orad. Circumſcripſerunt tamen Domini particulariter videndum in hoc iudicio, quis ſit actor vel reus, vt intret vel non intret alia regula, quod commiſſiones non ſuffragentur, literis non expeditis.

BLANCHETTI.

Piſan. liquidationis fructuum. Veneris, 28. Maij, 1574.

SVMMARIVM.

1 *Alienans rem eccleſiaſticam ſine ſolemnitatibus requiſitis, tenetur ad eius reſtitutionem.*

DECISIO CCLXXVIII.

DOmini dixerunt in hoc negotio remiſſoriam non releuare. Primo, ex coniecturis allegatis in alia reſolutione facta 21. Aprilis proxime præteriti, quod ſchedula non fuerit ſortita effectum ſuum. Secundo, quia Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Cardinalis de Piſis non agit ad reſtitutionem cenſuum perceptorum ab Archiepiſcopo prædeceſſore ſuo, pro quibus ipſe potuit abſoluere Zenobium tanquam conductorem bonorum eccleſiaſti-
1 corum, ad † quorum reſtitutionem ipſum teneri re male alienata, clari iuris eſt, c. nõ liceat. & ibi gloſ. 12. q. 2. Abb. in c. ſi quis presbyterorũ. n. 1. & 6. de reb. eccleſ. non alien. Fabian. de Monte in tract. de empt. de vendit. q. 5. princ. n. 110. Nec obſtat, quod non conſtat, quæ quantitas fructuum remanſerit penes eum, nam in liquidatione fuit habitata ratio, quod ipſe locando prædia, de quorum fructibus agitur, Archiepiſcopo fratri, tantum ſibi dari ſtipulatus fuit, quantum eidem ſoluere ex conductione obligatus erat, & maxime eſt veriſimile, quod penes ipſum tanta remaneret fructuum quantitas, quantum ipſe pro cenſu fratri ſuo ſoluebat.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Magdalenis. Lunæ, 10. Maij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Amiſſio ſcripturarum propter incendium maximam affert excuſationem parti.*

2 *Reſtituere ſibi ipſi nemo dici poteſt.*

3 *Sententia condemnatoria reſtitutionis fideicommiſſi, non ſe extendit ad illud de quo pars veriſimiliter non potuit habere notitiam.*

DECISIO CCLXXIX.

DOmini firmarunt, ſententiam Angeli de Recchio, cuius copia data fuit, eſſe in forma probãte, & ex illa ſatis conſtare, Ioan. Mariam fuiſſe actorem & curatorem Curtij & Fabij de Creſcentiis, ex allegatis hic pro d. Antonina, ſtante præcipuè incendio ſcripturarum curiæ
1 capitolij, quod † maxime ſolet haberi in conſideratione, l. ſi quis ex argentariis, in fin. vbi Doct. ff. de eden. An vero per huiuſmodi ſententiam inducatur acceptatio, nihil fuit reſolutum: Domini enim fuerunt varij, qui enim in affirmatiuam inclinabant, coniungebant dictæ ſententiæ verba illa, motus proprij in præiudicium ipſorum, & credebant eam quaſi neceſſario eſſe intelligendam in fideicommiſſis, quæ tempore obitus Ioan. Baptiſtæ non erãt purificata, cum enim ſtatuatur in ipſa Fabio & Curtio eſſe reſtituenda bona eiſdem debita vigore fideicommiſſorum Vannotiæ, & Baptiſtæ, intelligi non poteſt de his quæ fuerunt purificata in vita Ioan. Baptiſtæ eorum patris, in quibus dictis Curtio & Fabio, & ſucceſſiue ab inteſtato dabatur retorquutio, non autem reſtitutio: ſi-
2 bi † enim ipſis reſtituere non poterant, Bero. in c. in præſentia, nu. 28. & 29. de probat. & reſpondebant conſ. Aym. 37. illud procedere, quoties in vniuerſali fideicommiſſorum agnitione adeſt aliquod fideicommiſſum ſibi agnoſcenti damnoſum. Qui vero in contrariam ibant ſententiam, ex tribus potiſſime mouebantur. Primum, quia ſententia eſt lata inter creditores. Secundo, † quia non con- 3
ſtat de notitia Fabij huiuſmodi fideicommiſſorũ. Tertio ex taciturnitate ipſius, qui ſi acceptaſſet huiuſmodi fideicommiſſa, non eſt præſumendum, quod tanto tempore ſtetiſſet, quod ad ea non egiſſet. Et ideo mihi mandarunt, vt dubium de nouo proponerem, & partes ſuper his ſtricte informarem.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Lunæ, 14. Decembris. 1573.

SVMMARIA.

1 *Caducitas in dubio remiſſa non cenſetur per receptionem canonis.*

2 *Priuatio, quæ à lege proficiſcitur ipſo iure, non requirit ſcientiam.*

DECISIO CCLXXX.

DOmini dixerunt, quod ex neutro capite intrat excuſatio à caducitate, nam præſuppoſita ignorantia Re-
ctorum, per receptionem canonis non † cenſentur remiſ- 1
ſa caducitas, & renuntiatum iuri, quod ignorabat, l. mater decedens, ff. de inoffic. teſtam. & ex allegatis per informantes, ex capite ignorantiæ Dominorũ de ſancta Cruce minus, cum probetur ſcientia ipſorum, tum ex actis teſtium, tum ex inſtrumento & ſolutione canonis, quæ multum operatur in hoc caſu, Ruin. conſil. 110. nu. 2. vol.
1. & præcipue cum ſimus in priuatione, † quæ à lege pro- 2
ficiſcitur ipſo iure, quæ non requirit ſcientiam hominis, Tiraquel. in l. ſi vnquam, in verbu, reuertatur, nu. 450. C. de reuoc. donat.

BLANCHETTI.

In eadem Roman. domus. Veneris, vltima Aprilis. 1574.

SVMMARIA.

1 *Confines generales, & aliqua ex ſpecialibus requiruntur ad probandam identitatem.*

2 *Dominium ex inſignibus vetuſtis probari ſolet.*

DECISIO CCLXXXI.

FVit per Dominos reſolutum, conſtare de identitate
ad effectum de quo agitur. Verificantur † enim con- 1
fines generales, videlicet, regio, parochia, viæ publicæ, & ex ſpecialibus, videlicet domus Sigiſmundi aurificis, & domus ſancti Pauli, quæ ſufficiunt ad probandam identitatem, Corn. conſil. 65. in fine, li. 3. & ex allegatis hic per informantes pro Rectore ſanctæ Mariæ. His adminiculatur dictum Lucretiæ, quæ oculari inſpectione recognouit domum.

Non obſtat, quod ex inſignibus tantum non conſtet domum pro fine expreſſam eſſe ſancti Pauli, qui ex inſi-
gnibus † præcipuè vetuſtis dominium probatur, Caſſan. 2
in ſuo Catalogo gloriæ mundi, part. 1. cõcluſ. 55. in princip. Bal. conſ. 310. l. 5. Et præcipue in hoc caſu, cũ non agatur de probando iure congregationis Monachorum ſancti Pauli. Intellexerunt etiam Domini illa verba, cui deſuper ſunt domus Sigiſmundi aurificis, id eſt, à latere ſuperiori ex illis verbis ſubſequentibus, ab alto domus eccleſiæ ſancti Pauli. In reliquis placuerunt Dominis reſponſiones datæ per ipſos informantes.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Lunæ, 25. Octobris. 1574.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio ciuilis penes directum dominum exiſtens interuertitur ab emphyteuta alienante rem non reſeruato canone, nec iure directi dominij, & eius poſſeſſionem tradente.*

Ampla

Ampliatur etiam ſi ab alienante ſoluatur cenſus.
2 *Remedium recuperandæ ſemper competit domino directi contra dominum vtilis alienantem ſine eius conſenſu.*
3 *Facultas data emphyteutæ à domino alienandi rem emphyteuticam, intelligitur ſaluo iure directi dominij.*

DECISIO CCLXXXII.

DOmini firmarunt regulam pro Rectore, quod ipſi
competat remedium, l.fin.C.de acquir.poſſeſ.quod
dicitur eſſe remedium recuperandæ, ex allegatis hic per
ſcribentes pro ipſo. Nam quoties non reſeruato canone,
nec iure directi dominij, res emphyteutica ab emphy-
1 teuta alienantur, & eius poſſeſſio traditur, poſſeſſio † ci-
uilis penes directum dominum exiſtens interuertitur,
Bald.in tit.de controuer.inter domin.& empt.feud.nu. 2.
Alex.conſ.85.nu.2. lib.6.Iaſ. in §.item ſi quis in fraudem,
nu. 77. Inſtit. de actio.etiam ſi ab alienante ſoluatur cen-
ſus, arg.l.Pōponius, ff.quemadmodum vſufruct.amit.quo
2 caſu † ſemper competit remedium, d.l.fin.Corn.cōſ.228.
per tot.volum.2.Succuritur enim, vt ipſe inquit, vbicun-
que quilibet vtilis dominus alienat ſine conſenſu, & non
reſeruatis iuribus directi. Et hoc idē ſentiūt Dd. ſupra al-
legati, & in ſpecie Caſſad. deciſ. 54. qui loquitur in em-
phyteuta.
3 Non obſtat facultas data Nicolao, quia † licet poſſit a-
lienare ad libitum, & in quem vellet, non fuit tamen da-
ta facultas, vt huiuſmodi alienationem libere facere poſ-
ſit. Veruntamen, quia in actis non conſtat, Illuſt. Domi-
nos de ſancta Cruce emiſſe domum à d. Nicolao, non
potuerunt firmare, an dicta regula ſuffragetur Rectori.
Et ideo dixerunt diſcutienda, ex quibus Rector prætendit probare, Nicolaum habentem ius ab eccleſia in ipſos alienaſſe.

BLANCHETTI.

Callaguritan. beneficij Sancti Iacobi. Veneris, 5. Nouembris. 1574.

SVMMARIA.

1 *Socij criminis, præſentantes pro præſentato, & ſollicitator in cauſſa, hæ ſimul iuncta qualitates detrahunt de fide teſtium.*
2 *Teſtis ille repellitur, qui actui conſenſum præſtitit, ſuper quo vertitur controuerſia.*
3 *Socij criminis faciunt ſolum indicium, neque etiam ſufficiens ad torturam.*
4 *Teſtes deponentes de eo, quod ipſi fecerunt, inhabiles dicuntur.*

DECISIO CCLXXXIII.

DOmini remiſerunt fidem Didaci de Medrano &
Franciſci de Torres arbitrio cum conſiderabili eius
1 diminutione, quia † ſocij criminis, præſentantes pro præ-
ſentato, & Didacus ſollicitator in cauſſa, quæ qualitates
iunctæ maximè detrahunt de fide teſtium. Quod autem
Didacus fuerit ſollicitator, dubium non eſt. Quo vero ad
Franciſcum, probatur ex diſpoſitione Didaci ſuper pri-
mo & tertio articulo, iuxta ſummarium datum 21. Iunij
proximè præteriti, ipſum interueniſſe in vtroque tracta-
tu, & quod paſſus fuit agi de præſentatione nepotis ad
primum beneficium vacaturum, illamque perduci ad ef-
2 fectum, & ſic † præſtitit conſenſum, quo caſu repellitur
teſtis, Franciſc.in cap.primo, numer. 3.de teſtibus, in 6.&
cum fuerint ſocij criminis, ſolum faciunt indicium, ne-
3 que † etiam ſufficiens, ad torturam, Abb. in cap.primo,
in primo & ſecūdo not.de confeſſ.Boer.deciſ.316.niſi vl-
tra adminicula vel ex qualitate deponentium, vel quali-
tate perſonæ, contra quam deponunt, vel ex numero te-
ſtium iudex moueri poſſit, iuxta tradita per Aretin. in
cap. cum P. M. de accuſat. Non obſtante, quod aliundè
4 veritas haberi non poſſit, quia † teſtes inhabiles ideo ad-
mitti non debent, cum deponant de eo, quod ipſimet fecerunt, Grammat.conſil.59.nu.4. lib. 2. Verum quia hoc crimen admittit teſtes alias reiiciendos, Domini, vt dixi, eorum fidem cum conſiderabili diminutione remiſerunt arbitrio.

BLANCHETTI.

Cametinen. domorum. Die 28. Iunij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Conſenſus domini in alienatione facta titulo legati, vel donationis, ac inſtitutionis non requiritur.*
2 *Alienatio facta in comprehenſos in inueſtitura tenent ſine conſenſu directi domini, etiam ſi non fuerit reſeruatum eius ius directum.*
Fallit niſi aliter in inueſtitura cautum reperiatur.

DECISIO CCLXXXIV.

NIhil fuit reſolutum: Domini enim fuerūt varij. Qui
enim exiſtimabant conſtare de ſufficienti licentia
ſiue conſenſu eccleſiæ, mouebantur, quia † in alienatio- 1
ne facta titulo legati, vel donationis ac inſtitutionis non
requiritur conſenſus Domini directi, vt latè Iul.Clar. lib.
4.§.emphyteuſis, q.15.
Secundo, quia † alienatio fuit facta in comprehenſos 2
in inueſtitura, quo caſu etiam ſi non fuerit reſeruatum
in alienatione ius eccleſiæ, nihilominus alienatio tenet,
Gozad.conſil.20.nu.9.idem Clar.in dicto §.emphyteuſis,
quæſt.14.

Qui vero in negatiuam ibant ſententiam, mouebantur, quia inſtrumentum de anno 1567. indicat potius renouationem inueſtituræ ob lineam finitam, quam conſenſum alienationi factæ in vltima voluntate.

Secundo, quia quatenus eſſet conſenſus, interuenit poſt obitum alienantis, & iuuant allegata hic per informantes pro Iouiis.

Tertio conſiderabant, hoc inſtrumentum nihil operari ad effectum de quo agitur, cum in eo præſeruentur iura Fælicis Iouiæ, ex quo nullum eſt ei illatum præiudicium. Et ad hunc effectum dicebant non conſtare de ſufficienti licentia ſeu voluntate. In hac igitur opinionum varietate mandarunt mihi, vt cauſſam ad calendas remittam, & ſuper eis de nouo proponam.

BLANCHETTI.

Callaguritan. beneficij Sancti Iacobi. Die 21. Iunij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Promiſſio facta in beneficialibus ex cauſſa remunerationis, & de eligendo amicos, & conſanguineos, eſt reprobata.*
2 *Tractatus quilibet diffinitorius, & concludens, non vacante adhuc beneficio per obitum, eſt omnino prohibitus.*
3 *Ignorantia electi ſeu nominati, non excludit vitium ſimoniæ.*

DECISIO CCLXXXV.

DOmini dixerunt, præſentationem Ioan. Matthæi fuiſſe inualidum, probatur enim ex dicto primi & vltimi teſtis ſuper primo, quibus adminiculantur, ſecundus & tertius ſuper eodem, vnicus tractatus habitus inter beneficiatos nominatos in articulo de eligendo per amicos & conſanguineos, & nominatio particularis Petri de Torres, & aliorum, de quibus in prædicto articulo, & quod ad effectum iſtius nominationis fuerunt electi arbitri inter eos. Probatur etiam alius tractatus poſtquam primus fuit ſortitus ſuum effectum ex dictis primi & ſecundi teſtis, ſuper ſecūdo & tertio, & quarti & quinti, ſuper quarto & ſexto, in vim iſtius contractus Ioannem de Soſa nominaſſe Ioannem Matthæum & ipſius

nominationem ex cauſſa remunerationis fuiſſe acceptatam, quæ omnia reprobata eſſe, dubium non eſt: pro-
1 miſſiones † enim huiuſmodi in beneficialibus ſunt reprobatæ, cap. Matthæus, de ſimon. Roman. conſil. 317. & Sarnen. in reg. de triennal. quæſt. 13. prope fin. & quilibet
2 tractatus diffinitorius & concludens, † vt eſt iſte, non vacante adhuc beneficio per obitum, eſt omnino reiiciendus & à iure prohibit', Petr. de Bixatio. in tractat. de elect. cap. 3. terniæ part. Etiam ſi nominatio fiat ex cauſſa remuneratoria, Felyn. in cap. ad audientiam, il ſecondo, nu. 10. de reſcript.

Non obſtat ignorantia Ioannis Matthæi. Quia rectè
3 reſpondebant per informantes, quod † ignorantia electi, ſeu nominati, non excludit vitium ſimoniæ, c. penult. & ibi Abb. de elect.

Non obſtat etiam Clem. plures de iure pat. Quia in ipſa non permittitur maiori parti patronorum, vt ſimul vniantur in præiudicium minoris partis, vt eorum præſentationes ſortiantur effectum. Nec indiuidua nominatio eorum, qui præſentari debent, quorum vtrumque in hoc negotio interuenit.

Volunt tamen particulariter videre, an ius nominationis ſit deuolutum ad maiorem partem, & an vitium nominationis Ioan. Matthæi ſit purgatum ex morte præcedente Ioannis de Soſa.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Magdalenis. Lunæ, prima Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio bonorum incipit à die adeptæ poſſeſſionis.*
2 *Tempus præſcriptionis in præſcribendo iuri agnoſcēdi fideicommiſſum, & illud acceptandi incipit à die purificati fideicommiſſi.*
3 *Præſcriptio actionum perſonalium incipit currere eadem die, qua ſunt productæ.*

DECISIO CCLXXXVI.

FVerunt per Dominos tres firmatæ regulæ. Prima,
1 quod † præſcriptio bonorum incipit à die adeptę poſſeſſionis, regula, ſine poſſeſſione, de regul. iur. in 6. Quan-
2 do † autem dicatur poſſeſſio adepta, erit particulariter videndum, quatenus de hac præſcriptione Domini de Magdalenis velint excipere. Secunda, quod in præſcribendo ius agnoſcendi fideicommiſſum & illud acceptā-
3 di, incipit † tempus præſcriptionis à die purificati fideicommiſſi, Roman. conſil. 84. nu. 2. Balb. de præſcript. in 5. parte quintæ part princ. q. 5. Et in hac præſcriptione non requiritur poſſeſſio nec bona fides, Anchar. in reg. ſine poſſeſſione, num. 7. in fin. verſic. ita intelligas. Bald. conſ. 137. in fin. & 168. nu. 2. vol. 5. Soc. conſil. 63. num. 1. li. 1. & conſil. 2. num. 2. lib. 3. Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, reuertatur, nu. 391. C. de reuocan. donat.
4 Tertia fuit regula, quod † ab eadem die incipit præſcriptio actionum perſonalium, quæ productæ ſunt, l. cū notiſſima. §. illud. C. de pręſcript. Quo vero ad reales Domini dixerunt particulariter videndum. An autem huiuſmodi regulæ firmatæ habeāt locum in hac cauſſa, cùm pro parte Dominæ Antoninæ allegentur agnitio fideicommiſſi, pupillaris ætas Fabij, litis mota per Dominos de Magdalenis, ex quibus præſcriptio allegata forſan interrumpi potuit, Domini ſtatuerunt ſuper his particulariter dubitandum.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Magdalenis. Veneris, 19. Nouembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Teſtes ſingulares probant ſcientiam.*
2 *Acceptatio præſumitur in tempore facta, quæ inducitur ex probatione notitiæ.*
3 *Deductio iuris ſui in neceſſarium antecedens præſupponit acceptationem.*
4 *Confeſſio dubia ſemper debet interpretari ad fauorem confitentis.*

DECISIO CCLXXXVII.

DOmini fuerunt concordes, ex ſententia lata inter Fabium & creditores non induci acceptionem fideicommiſſorum, quæ fuerant purificata ante obitum Ioan. Baptiſtæ, obligata Fabio, & Curtio adiudicata, vt per D. Horatium Arrigonium rectè deducitur. Pro maiori autem parte fuit reſolutum de acceptatione dictorum fideicommiſſorum per Fabium conſtare ſatis ex dictis teſtium, quorum ſummarium datum fuit. Licet † e- 1
nim ſint ſingulares, probant tamen ſcientiam, vt paſſim tenet Rota. Vbi autem agitur de acquiſitione, ſufficit ſola notitia, non recuſare enim, acceptare eſt. Bartol. in l. quo enim, §. rem haberi, ff. rē rat. haber. Nec obſtat, quod teſtes dicant, quod Fabius volebat agere ad dicta fideicommiſſa, & ita de quodam propoſito d. Fabij deponant. Nam non deducitur ad probandum, quod Fabius egerit: hoc enim caſu non probarent: ſed ad probandam
notitiam, † ex qua, vt dixi, inducitur acceptatio, & illa 2
præſumitur facta in tempore, Ægid. deciſ. 131. & 349. niſi contrarium probetur.

Dixerunt etiam Domini, hoc ius fuiſſe deductum per Fabium in motu proprio, de quo in dubio, dum narrat, Dominos de Magdalenis ad ſui præiudicium plura bona
alienaſſe: deductio † autem iuris ſui in neceſſarium ante- 3
cedens præſupponit acceptationem, Socin. conſil. 158. nu. 6. & 7. libro ſecundo. Aretin. conſil. 41. in vltima colum. Non enim fuiſſet præiudicatum Fabio, ſi non acceptaſſet.

Nec obſtat, quod hæc aſſertio poſſit referri ad aliud
præiudicium, cuius euentus adhuc pendebat. Nam † cō- 4
feſſio dubia debet ſemper interpretari ad fauorem confitentis, vulg. l. ſi quis intentione ambigua, ff. de iud. Et eſt magis veritati conſonum, quod Fabius intellexerit de eo præiudicio, quod vere fuerat ſibi illatum, quam de eo, quod à futuro pendebat euentu.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis. Lunæ, 24. Ianuarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Societas non exſtinguitur, niſi re ipſa exſtincta, ſuper qua fuit contracta ſocietas.*
2 *Societas non reſoluitur per mortem vel abſentiam vnius ex fideiuſſoribus adiectis contractui, niſi expreſſe dicatur.*
3 *Indiuiduum ratione voluntatis quando non habet locum in contractu ſocietatis.*
4 *Socius non impeditur alienare rem, ſuper qua eſt inita ſocietas, vbicunque ſocio damnum non datur.*
5 *Hypotheca exſtincta non dicitur propter alienationem factam à ſocio de bonis ſocietatis.*

DECISIO CCLXXXVIII.

FVit reſolutum, per venditionem alterius ex officiis à Vincentio Lucchino factam, non eſſe diſdictam ſocietatē, ſi quod remanebat, erat prætenſæ ſummæ capax.

Moti ſunt Domini ex vulgata illa regula, quod † ſo- 1
cietate ſuper re contracta non exſtinguitur ſocietas, niſi re ipſa exſtincta, vulgatis iuribus & allegatis hic pro Lucchinis. Conſiderarunt etiam, quod in huiuſmodi contractibus per mortem vel abſentiam vnius ex fide-
iuſſoribus adiectis contractui † non reſoluitur ſocietas, ſi 2
id in contractu non exprimatur. Et tamen dubium non eſt, eos qui ſuas pecunias in ſocietatem deducunt, magis in

Digitized by Google

gis inſpicere fideiuſſores, quam officia, quæ ſolum ad co-
lorandum contractum interponuntur.

Nec obſtat, quod Leo aliter contracturus non fuiſſet,
3 quia † iſtud indiuiduum ratione voluntatis non poteſt
habere locum in hoc caſu, cum officium, quod ſupererat,
erat capax harum pecuniarum, & tantam vtilitatem, re-
ſpectu ipſarum iuxta conuentionem factam ſolum affer-
re poterat, quantam vtrunque ſimul, vt per Bart. in l. cui
vſusfructus, nu. 4. verſ. præterea, ff. de vſufr. leg. Et vbicun-
4 que † ſocio damnũ non datur, ſocius non impeditur alie-
nare rem, ſuper qua eſt inita ſocietas, l. idemque erit, §. fin.
iuncta l. ſeq. & gl. in ver. communi diuid. ff. pro ſoc. Dam-
num autem dari non poteſt, cum Leo fuerit contentus
ſumma 12. pro centenario loco fructuum vnius officij, ad
quam fructus vnius ſufficiebat.

5 Addebant etiam aliqui ex Dominis, quod † propter
huiuſmodi alienationem, non erat extincta hypotheca,
quam ſuper d. officiu habebat Leo, ſuper quo fuit aliqua
controuerſia inter Dominos. Ideò dictum, quod ſi here-
des Leonis voluerint ſuper hoc audiri, licet ex ſupra de-
ductis videantur ſublata contraria, idem particulare du-
bium.

Reſeruarunt etiam videndum, an obligatio in forma
Cameræ extendi poſſit, quod Vincentius neutrum ex of-
ficiis poſſit alienare. Hoc enim caſu dicebant eum non
poſſe iuuari contractu, cui contrauenerat.

BLANCHETTI.

Valentin. profeſſionis. Lunæ 1. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Teſtes omni exceptione maiores requiruntur ad probandum matrimonium ſpirituale.*
2 *Numerus teſtium ſupplet defectum in cauſſis matrimonij.*
3 *Conſanguinei etiam admittuntur in cauſſa matrimoniali.*
4 *Probationes leuiores admittuntur in cauſſis difficilis probationis.*

DECISIO CCLXXXIX.

QVOAD primam partem dubij, Domini non fuerunt
concordes: qui enim dicebant, quod in hoc caſu re-
quiruntur teſtes omni exceptione maiores, mouebantur
ex reſolutionibus factis in cauſſis Tullen. & Saonen. ma-
trimonij, quarum rationes poſſunt propoſito dubio con-
1 uenire. Nec † contrarium ſententes dubitabant ex com-
paratione matrimonij carnalis & ſpiritualis, c. inter cor-
poralia, de tranſlat. epiſco. gloſ. in c. præſens, in verbo, pa-
trem, 20. q. 3. Ant. de But. & Abb. in cap. ſuper eo, de teſtib.
Alij vero regulam non negabant, ſed dicebant habere lo-
cum tantum, quando agitur de probando impedimento
proueniente ex culpa alterius, per conſil. Alex. 156. nu. 10.
volum. 5.

Quo verò ad ſecundam partem, Domini indiſtinctè
2 tenuerunt, quod in iſto caſu † numerus ſupplet defectum,
Alex. conſ. 5. num. 7. lib. 1. Alex. de Neuo. conſ. 1. nu. 11. &
12. & conſ. 13. num. 3. Neuix. conſ. 47. num. 29.

Secundò, quia teſtimonium iſtarum Monialium non
fuit reiectum, ſed remiſſum arbitrio, ex eo, quod omnes
concluſiones Iſabellæ probant, quod aliquam peperit ſu-
ſpicionem penes Dominos, quam purgaſſe videntur hue-
uſque, cum concluſiones diſcuſſæ, non ſolum ab ipſis, ſed
ab aliis teſtibus integris fuerint probatæ.

3 Nec obſtat grauitas cauſſæ, quia † in cauſſa matrimo-
niali etiam conſanguinei admittuntur, ca. videtur, de his,
qui matri. accuſ. non poſ. Et in ſpecie quod numerus ſup-
pleat defectum, in his cauſſis tenet Deci. in conſi. 163. nu.
14. Et præcipuè in hoc negorio ex ſe difficilis probationis,
4 in quo † leuiores probationes admittuntur, Alexan. in d.
conſ. 156. Ant. de But. in cap. tertio loco, num. 13. & 14. de
prob. it. cum omnia prætendebantur dicta aut geſta per
Iſabellam in monaſterio, quæ ab aliis, quam Monialibus
difficile probari poſſunt.

BLANCHETTI.

In eadem Valentin. profeſſionis. Veneris
26. Martij, 1574.

SVMMARIVM.

1 *Dictum vnius teſtis ſpecificum declarare dicitur dicta aliorum generalia, quando id quod declaratur, non deducitur principaliter in controuerſiam.*

DECISIO CCXC.

DOmini dixerunt, ex dictis teſtium, quorum ſumma-
rium datum fuit, non probari, quatuor Moniales,
quibus in puncto, induxiſſe, ſeu deduxiſſe Iſabellam ad re-
clamandũ contra profeſſionem. Primus enim teſtis Fran-
ciſcus Spellera nihil dicit de hac ſeductione, ſed aſſerit
tantum, quod Iſabella tædium monaſterij ceperat. Anna
Gerana deponit in genere, & non nominat iſtas quatuor.
Non modicam autem patitur ſuſpicionem affectionis,
dum ait, quod poſt Deũ nemini eſt magis deuicta, quam
Decano. Præterea dum dicit, quod Iſabella non negaſſet
ſe Monialem profeſſam, niſi propter mala conſilia, potius
iudicat, quam teſtetur. Hieronyma Spina tertia in ordine
deponit etiam in genere quoad ſeductionẽ, & in ſua de-
poſitione eodẽ iudicij & affectionis morbo laborat, dum
inuehitur in eas, quæ maledicebant Decano, & licet duas
dicat per vim traxiſſe Iſabellam ad Archiepiſcopum, non
exprimit tamen has, de quibus agitur. Maria nihil depo-
nit de hac ſeductione, ſeu inductione, Vicentia Cabare-
ra eſt ſingularis, nec percutit tempus ante dimiſſionem
habitus, & verba quatuor Monialium per ipſam relata
innuunt potius cõſilium præſtitum Iſabellæ poſt dictam
dimiſſionem, vt permaneret in aliqua animi ſui delibe-
ratione, & non ſe mutabilem & viam oſtenderet, quam
quod ſeductionem arguant. Non obſtat, quod dictum
iſtius teſtis ſpecificum debeat declarare d. aliorum gene-
ralia. Quia † hoc procedit, quando id, quod declaratur, 1
non deducitur principaliter in controuerſiam, ſed tan-
tum incidenter. Secus quando de eo in ſpecie quæritur,
vt in caſu noſtro, Alexan. conſ. 156. nu. 3. & 4. lib. 6. decla-
rat hanc regulam.

BLANCHETTI.

Cathanien. pecuniaria. Veneris, tertia
Decembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Pretium iuſtum conſideratur ex antecedentibus locationibus, & non ex fructibus a conductore perceptis.*
2 *Condemnatio in fructibus qui percipi potuerunt, non ſolet fieri, niſi in cauſſis pupillorum.*

DECISIO CCXCI.

FVit per Dominos reſolutum, quod debeant attendi
locationes, non ſublocationes: nam dolus Epiſcopi
Pharaonij non adeſt, cum fuerit ſecutus ex facto ſui præ-
deceſſoris, & iuſto pretio locauerit fundarum, de quo agi-
tur: iuſtum autem † pretium ex antecedentibus locatio- 1
nibus, non ex fructibus à conductore perceptis metiri
ſolet, Roman. conſil. 423. 1. & 1. colum. Tum etiam, quia
ipſe nõ dimittit poſſeſſionem fundaci, vel non fuit factus
locupletior, quo caſu nihil dicitur feciſſe in fraudem
creditorum, l. qui autem, ff. quæ in fraud. cred. & l. non
fraudatur, ff. de regul. iur. Et in omnem euentum fundaci
fructus fuerunt ſimpliciter obligati creditoribus, ſed ad
maiorem cautelam. Vnde ſi aliunde potuit ei ſatisfieri,
non poteſt conſiderari fraus epiſcopi, quoniam ſi atten-

Digitized by Google

dendæ eſſent ſublocationes,condemnaretur in fructibus, qui percipi potuerunt, quod fieri nnn conſueuit, niſi in cauſſis pupillorum, vel in his in quibus probatur violentia,Creſcen.deciſ.176.

BLANCHETTI.

Roman.domus.Veneris,26.Nouemb.1574.

SVMMARIA.

1 *Cauſſa,ob quam ſolutio facta fuit,debet expreſſè apparere in titulo conceſſionis qui ex ſolutione decennali probetur.*

2 *Titulus conceſſionis vt probatus eſſe dicatur,debet ſolutio per decennium continuari.nec ex ſolutione annorum poſteriorum præſumitur ſolutio tempore precedenti ad hunc effectum.*

DECISIO CCXCII.

DOmini ſtrictè ad dubium dixerunt ex his, quæ præſuppoſita fuerunt,non conſtare,Illuſt.Dominos de S.Cruce habuiſſe cauſſam poſſeſſionis domus, de qua agitur, à Nicolao Gabino conductore ab eccleſia: nullibi enim dictus Nicolaus nominatur.

Non ubſtat, quod ex ſolutione decennali probetur ti-
1 tulus conceſſionis:neceſſe † enim fuiſſet,quod in illis legeretur expreſſa cauſſa ob quam ſolutio facta fuit, Riminal.in l.ſi certis annis,in vl.col.C.de pact.Alex. conſ.113. in 1.colum.li.1.Ruin.conſil.164.nu.16.libr.5.Oriretur enim præſumptio præſumptionis,ſcilicet cauſſæ & veritatis cauſſę.Hoc autem caſu tantum abeſt,quod Rector expreſſerit cauſſam ſolutionis in partitis, quod imo aſſeruit contrarium,videlicet prædictos Dominos intruſos. Præ-
2 terea † requireretur, quod dicta ſolutio fuerit continuata. Hæc autem ab anno 1556. vſque ad annum 1560. & à dicto anno, vſque ad annum 1562. reperitur interrupta, nec ex ſolutione annorum poſteriorum pręſumitur ſolutio tempore pręcedenti ad hunc effectum,Iaſ.in d.l.certis annis, in vlt. colum. verſiculo nono limita. Si autem rector voluerit audiri an ex his conſtet,Dominos de ſancta Cruce habuiſſe cauſſam ab eccleſia, licet ei multum videatur obſtare prædicta confeſſio in articulis facta, dixerunt particulariter videndum.

BLANCHETTI.

Cluſin.penſionis.Die 28.Ianuarij,1575.

SVMMARIA.

1 *Uxor beneficij poteſt ſemiplenè probari per publicam vocem & famam.*

2 *Confeſſio maximum præbet argumentum, quod ita res ſe habeat.*

3 *Onera quæ dicantur de iure communi competere parocho.*

DECISIO CCXCIII.

DOmini inclinarunt,quod ex teſtibus, quorum dicta fuerunt diſcuſa, ſatis conſtet, quod de dicta penſione,quę D.Camillo ſoluitur, remaneāt centum annuatim pro Rectore,Mouit Dominos. Primò, quod Camil-
1 lus coram R.P. Domino Lancelloto ſemiplenè † probauerat valorem beneficij,videlicet, per publicam vocem & famam,quam & adiuuari, & præſentem probationem adiuuare dixerunt ita,vt ſimul iuncta illum conſtituat in probatis. Conſiderarũt enim dicta iſtorum teſtium, cum in eo, quod in genere multa depoſuerunt de redditibus beneficij,ex quibus conſtituitur valor,& in quantitate prædiorum,ſunt conformes. Tum etiam in eo, quod teſtantur de confeſſione prædeceſſoris Octauij, de qua quartus teſtis ſuper tertio articulo & quintus ſuper vndecimo
2 interrogatorio, & † licet regulariter confeſſio non præiudicet,Corn. conſil. 123. nu. 6. lib. 1. tamen maximum præbet argumentum, quod ita res ſe habeat, vt idem d. conſil.numero 14.cui confeſſioni accedit quod ipſe ante obitum ſuum ſoluit penſionem Camillo. His addiderunt oblationē Capitanei Gualterij,de qua primus & quintus, ſuper vndecimo interrogatorio.Et licet particularis æſtimatio rei pretium non indicat, tamen ad animum iudicis mouendum dixerunt eſſe conſiderandam.

Non obſtat, quod primus teſtis ſuper ſeptimo interrogatorio dicat ſe neſcire onera, & ſuper tertio articulo deponat iuxta tenorem ipſius. Quia dixerunt eſſe intelligendum eius dictum ſuper dicto articulo, quod deductis oneribus beneficij, quę de iure communi competunt parocho,videlicet,lampadis & aliorum, de quibus in deciſione coram R. P. Domino Robuſterio in cauſſa Piſauren.penſionis, eſt valoris ſcutorum 200. Et † quod dicit 3
ſe neſcire onera,intelligitur præter iſta,quam interpretationem etiam ad alios extenderunt,qui huiuſmodi onera dicunt ignorare. Reſeruarunt tamen videndum, an in caſu de quo agitur, requiratur, quod probetur valor decennij:ſuper quo particulariter dubitabo.

BLANCHETTI.

Roman.fideicommiſſi de Valle.Lunæ,21. Februarij,1575.

SVMMARIA.

1 *Fructus liquidandi ſunt ſecundum priorem ſtatum rei,antequam eſſet meliorata.*

2 *Solitum verificari poteſt,ex vnica vel ſaltem bina vice.*

DECISIO CCXCIIII.

QVoniam propoſitum dubium tres partes continebat.Et ſuper vltima, quæ particulari egebat diſcuſſione,non fuit informatum.Quoad primam partem,clari iuris fuit penes Dominos fructus palatij eſſe liquidãdos, idque vigore ſententiarum quæ tranſierunt in rem iudicatam, & quoad poſſeſſionem d. palatij mandato exſequitur,vt in quarto dubij præſuppoſito habetur.

Quo vero ad ſecundam partem fuit reſolutum,fructus
liquidandos eſſe attento † priori ſtatu palatij, antequam 1
eſſet melioratum, nec huiuſmodi liquidationem dixerũt faciendam,iuxta articulum,de quo in primo præſuppoſito,tum, quia articulus continet locationem palatij meliorati: valor autem fructu: melioramentorum non debetur,ſed iuxta priorem ſtatum d.palatij. Tum etiã, quia concludit tantum de tempore, quo fuit facta locatio Illuſtr.Cardinali ab Altemps, non autem de tempore litis motæ,à quo debēt liquidari fructus, & de illo iuxta communiter accidentia, ex quibus oritur ſaltem præſumpta probatio. Corn.conſil.69.lib.2.nu.3.multo minori pretio palatium locari debebat.

Non obſtat,quod dicatur ita fuiſſe ſolitum locari,quia
† iſtud ſolitum poteſt verificari in vnica, vel ſaltem bina 2
locatione,ex multis quos refert Gabriel.de locat.concluſ. 1.per tot.

Non obſtat deciſ.Achil.4.de fructibus, quia ſumus in diuerſo caſu,videlicet,in cõfeſſione partis ambigua, quæ venit interpretanda in fauorem confitentis, l. ſi quis intentione ambigua,de iudic. Ex quibus omnibus Domini ſtatuerunt, totum hoc negotium verſari in iudicis arbitrio,vel ſaltem diſputandum,an ſit locus, & qualiter debeat eſſe dictum arbitrium.

BLANCHETTI.

Roman.ſeu.Terracinen.hereditatis.Die 10. Februarij,1576.

SVMMARIA.

1 *Statutum excludens fœminas propter maſculos in ſucceſſionibus ab inteſtato patris decedentibus, an comprehendat forenſes.*

2 Statu

2 *Statutum non extenditur ad bona ſita in alieno territorio, vbi defunctus & ſuccedentes ſunt de eadem iuriſdictione, ex communi.*

3 *Statutum loquens de ſucceſſionibus ab inteſtato, non ligat forenſes ad ſucceſſionem venientes, licet defunctus erat ſtatuti iuriſdictioni ſubiectus.*

Idque tanto magis quando etiam defunctus erat forenſis, & ſuccedentes ſimiliter, num. 4.

5 *Perſona à ſtatuto excluſa, & illi ſubiecta, non excluditur per forenſem ad ſucceſſionem defuncti venientem.*

6 *Perſonæ ſuccedentes ſi ſint ſubiectæ ſtatuto, defunctus autem forenſis, fœmina an excludatur per ſtatutum, eſt opinio dubia.*

7 *Perſona ſubiecta ſtatuto excludente fœminas ad ſucceſſionem, an excludat fœminas forenſes, ſi pariter defunctus fuerit forenſis.*

8 *Statuti intentio excludentis fœminas, eſt velle includere maſculos.*

9 *Bart. diſtinctio in l. cunctos populos, num. 42. C. de ſumma Trin. & fide Cathol. inter defunctum forenſem, & ſubditum quoad diſpoſitionem ſtatuti excludentis fœminas à ſucceſſione, eſt communiter reprobata.*

10 *Perſona defuncti non eſt habenda in conſideratione, cum de eius ſucceſſione tractatur, ſed perſona tantum ſuccedentis per ſtatutum vocata.*

11 *Statutum loquens de ſucceſſionibus quomodocunque ſit conceptum, ſemper de bonis dicitur diſponere.*

12 *Statutum excludens fœminas ad ſucceſſionem, an comprehendat clericum, eſt opinio dubia.*

13 *Veniens ab inteſtato venire dicitur ex tacita defuncti voluntate, quæ ſtatuentium menti conformis eſſe cenſetur.*

14 *Argumentum de cauſſa teſtati ad cauſſam inteſtati validum eſt, & num. 16.*

18 *Ciuis an poſſit excludere forenſes à ſucceſſione bonorum illius qui non erat ſubditus ſtatuto, ſed habebat bona in territorio ſtatuentium.*

16 *Statutum excludens fœminas à ſucceſſionibus ab inteſtato, redderetur eluſorium, ſi ceſſaret per diſpoſitionem tacitam teſtatoris, ſicut per expreſſam.*

DECISIO CCXCV.

FVIT in rerum natura Petrus Maſſerelinus ciuis Priuernas, qui habuit filium maſculum Ioãnem & Lauram & Angelam fœminas, habuit bona in vrbe, & in terra Priuerni, deceſſit Priuerni ab inteſtato. Ioannes eius filius
1 prætendebat vigore ſtatuti vrbis, lib. 1. cap. 85. per † quod excluduntur fœminæ dotatæ ab hereditate patris decedentis ab inteſtato, ſolus ſuccedere in bonis ſitis in vrbe. Fœminæ verò prætendebant, ſtatutum huiuſmodi nõ habere locum, ſed ipſas poſſe pariter cũ fratre in bonis vbique exſiſtentibus ſuccedere, per l. maximum vitium, C. de liber. præter. Ex quo iudicium fuit conſtitutum coram A. C. qui pronunciauit in fauorẽ Ioannis, à quo appellatum, cauſſa mihi commiſſa fuit. Ideo Lunæ 16. Maij, 1575. dubitaui, an vigore dicti ſtatuti, Ioannes poſſet excludere ſorores forenſes à ſucceſſione bonorum, quæ reperiuntur Romæ, & nihil reſolutum ob ſentẽtiarum diſcrepantiam. Ideò pro parte Ioannis, ſeu heredum ab ipſo Inſtitutorum (huiuſmodi enim iudicio pendente ipſe deceſſit) fuerunt dati articuli & examinati teſtes ſuper ſuo incolatu in vrbe, & probatus fuit etiam ad effectum adipiſcendæ ciuilitatis, vt particulari dubio per me dato fuit reſolutum, 9. Decembris, eiuſdem anni, in hac eadem cauſſa. Ideo de nouo dubitaui, an vigore dicti ſtatuti adiectis bonis ſitis in vrbe ſorores ex perſona Ioannis forenſes eſſent excluſæ cum præſuppoſito, quod agatur de hereditate Petri Maſſerellini ciuis Priuernatis, quod ſub die 13. Ianuarij, & 16. Februarij, & 9. eiuſdem, fuit per me poſitum. Et quia hæc materia quomodo, & quibus caſibus forenſis ſtatutis ſubiiciatur, confusè admodum tractatur, fuerunt per Dominos plures caſus conſiderati.

Et primus eſt, quando defunctus, de cuius ſucceſſione
agitur, & fœmina, quæ † prætenditur excluſa ab heredi- 2
tate, & is qui vult ſuccedere, omnes ſubſunt iuriſdictioni alicuius loci, in quo viget ſtatutum excludens fœminas, &c. defunctus vero alia bona habebat in alieno territorio, in quo huiuſmodi ſtatum non viget, & quæritur an vires dicti ſtatuti porrigantur ad iſta bona ita, quod fœmina excluſa à bonis in territorio ſtatuti exſiſtentibus, cenſeatur ab aliis, quæ alibi reperiuntur excluſa, Alexan. conſil. 16. & 128. lib. 1. & 167. num. 6. lib. 3. Iaſ. conſil. 163. per totum, lib. 2. Lap. alleg. 91. nu. 7. Curt. conſil. 2. Corn. conſil. 202. num. 11. lib. 2. Iaſ. in l. re coniuncti, num. 215. de legat. 3. Gozad. conſ. 49. nu. 8. Curt. iun. conſil. 110. nu. 7. Pariſ. conſil. 68. num. 9. libr. 2. omnes indiſtinctè tenuerunt, ſtatutum non extendi ad bona in alieno territorio ſita. Et plures ex ipſis teſtantur de communi opinione, quam ſecuta fuit Rot. Pur. deciſ. 157. lib. 1. Et hæc eſt concluſio Bart. in l. cunctos populos, nu. 42. qui in ſua diſtinctione eſt communiter reprobatus, Curtius iunior conſil. 5. num. 42.

Secundus caſus eſt, quando defunctus ſtatuto erat quidem ſubiectus, ſed tam is, qui vult ſuccedere, quam fœ-
mina excluſa, ſunt forenſes. Et † in his terminis, Brun. de 3
ſtatu. fœmin. & cognat. lin. à ſucceſſ. exclud. artic. 6. part. 9. num. 29. verſi. in hoc difficili. Socin. iun. conſ. 25. num. 13. verſic. præterea, lib. 3. Ruin. conſi. 48. num. 4. libr. 3. tenuerunt, quod fœmina non excludatur. Mens enim ſtatuentium non eſt ſtatuere in commodum illorum, quibus incommodum & damnum præſtare non poſſunt. Natta. conſilio 148. numero 1. libr. 1. Nam in huiuſmodi ſucceſſione, quæ ab inteſtato per ſtatutum defertur, habenda eſt ratio vocatorum, non autem defuncti, Alexand. conſilio 100. numer. 2. libro 3. Et vt idem Alexand. inquit in conſilio 44. numero 15. libro quinto. Requiritur, quod & perſona defuncti, & is qui vult ſuccedere, ſint ſubditæ ſtatuto, & Alexand. ſequitur Pariſ. conſilio duodecimo, nu. 26. lib. 3.

Tertius caſus eſt, † quando & defunctus & fœmina, & 4
is qui vult excludere, ſunt forẽſes. Et iſte eſt caſus in quo conſuluit Ruin. dict. conſil. 48. lib. 3. qui tenet, fœminam non excludi, cuius opinio adiuuatur & optima ratione, quia forenſes non debent gaudere beneficio ſtatutorum, Brun. in d. art. num. 6. Pariſ. vbi ſupra, Tiraq. de primogen. q. 44. num. 4. Et etiam ex his quæ ſupra deducta fuerunt, & in hoc caſu loquitur etiam Bart. in d. quæſtione.

Quartus caſus eſt, quando perſona, quæ venit excludenda, eſt ſubiecta, forenſis autem ille qui prætendit ſuc-
cedere & excludere. Et hoc caſu Alex. conſ. 111. num. 3. & 5
14. lib. 7. tenuit, quod forenſis ſuccedit de iure communi, cum per ſtatutum ſit remotum obſtaculum fœminę, contrarium autem tenuit, conſ. 41. per tot. li. eod. Et hoc caſu Rot. tenuit in cauſſa Parmen. de Valéribus, forenſem non excludere perſonam excluſam à ſtatuto, cuius tamẽ præcipua intentio fuit excludere nubentes extra territorium, non autem includere conſanguineos.

Quintus caſus eſt, quando is qui vult excludere & fœminæ ſunt ſubditæ ſtatuto, defunctus autem forenſis, &
hoc † caſu conſuluit Ruin. conſ. 195. nu. 5. li. 2. fœminam 6
non excludi, licet malè ſecundum aliquos ex Dominis, qui ſuper omnibus iſtis caſibus nihil firmare voluerunt, quia extra terminos dubij propoſiti, ſed eſt diſtincta hæc materia ob varias Docto. ſententias, qui de communi & magis communi prolibiro teſtantur.

Sextus igitur & vltimus caſus eſt, quando is, de cuius hereditate agitur, eſt forenſis, vt Petrus Maſſerellinus,
perſona † autem, quæ vult excludere, eſt ſublata, vt Ioan. 7
qui cum eſſet incola ſecundum reſolutionem factam 9.

Nouem

Digitized by Google

Nouembris anni præteriti,ſubiacet ſtatutis,cap.37.lib.5.
ſtat.& fœminæ ſunt forenſes,prout Laura & Angela,quę
ſunt Piuennates, qui caſus cum in ſpecie diſcuſſus non
repetiatur,auctoritatibus decidi non poteſt, ſed rationi-
bus,in quibus Domini non fuerunt concordes.

Qui enim tenebant, Ioannem potuiſſe excludere ſo-
rores, mouebantur. Primo, quia cum Ioannes tanquam
incola debeat gaudere beneficio ſtatuti,& intentio ſtatu-
8 ti † ſit non tantum excludere fæminas, quam includere
maſculos,cum excluſio oriatur propter incluſionem,ipſe
poteſt ſui incluſionem, tanquam id,quod fuit primum in
mente ſtatuentium, allegare contra forenſem dicentem
excluſionem ſibi non obſtare.

Secundo ſi,quando vterque eſſet ciuis,maſculus exclu-
deret fœminam, multo magis dicendum eſt, quod ex ta-
cita ſtatuentium mente,excludatur forenſis non agnita à
ſtatuto,& ideo male conſuluit Alex.conſil.44.lib.5.vt ibi
addit.

Tertio,cum Bart.diſtinctio in l.cunctos populos,nu.42.
quod ſi ſtatutum loquatur in perſonam ſi defunctus erat
forenſis,ſtatutum non ligat,ſi autem ſubditus ſtatuto,ſe-
cus, ſit communiter repropata, neceſſe eſt quod Docto.
noluerint conſiderare perſonam defuncti, & reprobat
Bart.etiam quando defunctus eſſet forenſis. Doct. enim,
9 † vt plurimum generaliter loquendo reprobant diſtin-
ctionem Bart. & conſequenter intelligunt ſtatutum ha-
bere locum,ſiue defunctus ſit forenſis,ſiue ſubditus.Cyn.
in l.cunctos populos,colum.fin.Bald.nu.17.cum ſeq.Ale.
conſil.19.nu.7.lib.6.vbi addit.& conſil.44.lib.5.quod iſta
eſt communis & vera,Socin.iun.conſil.25.nu.8.cum ſeq.
lib. 3. Brun. latiſſimè in loco allegato. Ioan. Licinier. de
primogen.lib.2.q.7.nu.7Pariſ.conſil.84.nu.42.& ſeq. lib.
1.Tiraquell, de primogen. quæſtio. 46.num.2.qui in fine
dictæ quæſtionis,inquit ita ſeruari in Gallia. Nat. conſil.
148.nu.1.lib.1.& ſeq.nume.13.& 14 lib. 3. Et hæc opinio
adiuuatur ex eo,quod perſona defuncti non videatur ha-
benda in conſideratione, cum ſtatuentes prouideant nō
defunctis, ſed ſuperſtitibus. Reſpectu enim defuncti ſta-
10 tutum non poteſt diſponere, niſi de rebus: cum † enim
poſt obitum perſonæ tractetur de ſucceſſione ipſius, ipſa
perſona non eſt habenda in conſideratione, ſed perſona
potius cui ſtatuentes poſſidere voluerunt: alioquin nul-
lus daretur caſus, in quo procederet antiquorum Doct.
opinio, & eorum qui illos ſequuntur, qui conſtituunt
communem opinionem, vt ex eorum numero ſupra al-
legato,vt ex auctoritatibus eorum,qui teſtantur de com-
muni apparet,niſi detur iſte.

Quarto,quia Doct.antiqui ea moti ſunt ratione, quia
11 ſtatutum quomodocunque ſit conceptum, † ſemper de
bonis dicitur diſponere. Cyn. in d.l.cunctos populos, cū
aliis ſupra allegatis,& plurib.quos refert d.addit.ad Alex.
d.conſil.44.lib. 5. quæ dicit hanc rationem veram, & di-
ſtinctionem Bart.minime.

Nec illos mouebat, maximè numerus Doct. quos re-
fert Roland.conſil.24.lib.3,Alexan.conſil.41.in fin.lib.7.
12 quærit,† ān ſtatutum comprehēdat clericum. idem con-
ſil.19.nume.13.& 14.eod.lib.loquitur iuxta quartum ca-
ſum,cuius contrarium tenent in d conſil.41.in princi. Et
in his terminis procedit conſil.Bald.460.lib.1. & Signot.
conſil.168.loquitur in longe diuerſa materia. Abb. etiam
conſil.52.nu....lib.2.quærit, an ſtatutum reſpiciens ſole-
mnitatem actus liget forenſem.idem conſil.137.lib.2.lo-
quitur de ſtatuto habilitante minorem. Corn. conſil.45.
lib.1.ue verb.quidem.& 152.eod.lib.loquitur etiam in a-
liis terminis.Iaſ.conſil 59.col.lib.3. agit de ſtatuto, quod
minor habeatur pro maiori. Aret.conſ.54.loquitur de ſo-
lemnitate adhibenda per mulierem. Tiraq. de legib. con-
nub.gloſſ.1.nu.225.Marſil,in l.fin.nume.91.de iuriſdict.
omn.iudic.Brun.conſil.20. Menoc. conſil. 84.numero 2.
Franc. Marq. deciſ. 155. in fine. Natta conſil. 47. omnes
tranctant longe diuerſas materias ab iſta, de qua agitur.
Deci.conſ.226.colum.3.verſic.ſecundo refert doctrinam
Bart.ſed dicit,quod requirit altiorem indaginem.Qui o-
mnes ſi deducantur ex his quos refert Rolan. non admo-
dum multi pro ſua opinione remanebunt. Præterea o-
mnes ſequi videntur Bart.quia tam is qui vult ſuccedere,
quam is qui vult excludere,ſunt forenſes,quorum opinio
conuenit his,quę primo & ſecundo caſui ex ſupra diſtin-
ctis dicta fuerunt, qui nihil habet commune cum pro-
poſito, cum is qui vult excludere,ſit ſubditus ſtatuto, &
conſequenter ab eo vocatus.

Qui vero contrariam opinionem tenebant,mouebā-
tur, quod † veniens ab inteſtato venire dicitur tacita de- 13
functi voluntate,l.ſi quis cum nullum, & l.conficiuntur,
ff. de iure codicil. & illa voluntas defuncti cenſetur con-
formis ſtatuentium menti.Bart.in l.heredes mei,§.cū ita,
ff.ad Trebel.quod intelligendum eſt ſecundum leges ſuæ
patriæ.Georg.Natta in tracta.de ſtatut.2.quæſt.num. 36.
verſic. 7. & 8. Si igitur Petrus Maſſerellinus ciuis Piuer-
nas potuit ſecundum leges ſuæ patriæ vocare filias vna
cum filio, ita & tacite, quod argumentum fuit Iacobi
Butrig.in d.l.cunctos populos,in 3.colum.verſic.quidam
dicunt.Salyc.et.ibidem num.13.& 14.Put.deciſ.21.libr.2.
licet non ſit deciſio, ſed votum particulare ipſius datum
Ioan.Aloyſio Aragoniæ, qui ſecutus fuit opinio. Put. vt
vidi in voto ſuo,iiſdemmet rationibus, quæ in d. deciſio.
loquuntur.

Secundo arguebant à cauſſa teſtati ad cauſſam inteſta-
ti.† Bald.in l.precib.C.de inoffic.donar.Euerard.in loco 14
à cauſ. teſtati. Sicut enim ſtatutum excluſiuum fœmina-
rum ceſſat,ſtante ſtatuto,Alexan.conſil.131.nu.4.in fine,
& ſequen.lib.Iaſ.in l.ſi emancipati,numer.34. de colatio.
Ruin.conſil.144.numer.15.& conſil.152. nu.3.lib.2.cum
aliis,de quibus per Tiraq.in l.ſi vnquam, in verbo,ſuſce-
perit liberos,nu.132.lib.2.ne filiæ fœminæ ſint deterioris
conditionis quam extraneus, & quia ſtatutum diſponit
in cauſſa inteſtati,cui diſpoſitio ex teſtamēto refragatur:
ita etiam debet ceſſare in cauſſa inteſtati: voluntas enim
tacita teſtatoris habetur pro expreſſa,vt in d.l.ſi quis cum
nullam,ponderando rationem in illis verbis, intelligitur
enim is heres ſcriptus.

Quibus contrarium tenentes reſpondebant, quod o-
pin.Saly.reprobatur per doctrinā Bal.in d. l.cunctos po-
pulos,nu.17.Alex.conſ.128.col.3.verſ. ſecundo allegabat
Salyc.vbi Corn.conſil.162.prope fin.lib.3.

Et quod in caſu Put. defunctus erat ciuis & inter fo-
renſes,de quorum ſucceſſione agebatur ſecundum ter-
minos ſecundi caſus ſupra cōſtituti: hic † vero verſamur 15
in caſu,in quo ciuis vult excludere forenſes à ſucceſſione
bonorum illius, qui non erat ſubditus ſtatuto, ſed habe-
bat bona in territorio ſtatuentium,& allegabatur ad hoc
d.deciſ.Put.357.lib.1.incip.dubitauit ego,&c. Et in Rota
fuiſſe reſolutum,teſtatur, quod ſtatutum Parmæ excluſi-
uum fœminarum non porrigitur ad bona exiſtentia ex-
tra territoriū.Quæ Rot. deciſ. vna cum opinione omniū
qui tenent,ſtatutum non extendere vires ſuas vltra terri-
torium,neceſſe eſt dicere quod ſit falſa, ſi præſumendum
eſt,mentem teſtatoris decedentis ab inteſtato fuiſſe con-
formem ſtatuto patriæ ſuæ, & ita ſtatutum habebit locū
extra ſuum territorium.

Quo vero ad agumentum à cauſſa teſtati, ad cauſſam
inteſtati,dicebant, quod ex eo ſequeretur, quod nunquā
daretur caſus,in quo ſtatutum † excluſiuum fœminarum 16
locum haberet.Nam ſi ex pręſumpta mente teſtatoris de-
beret ceſſare diſpoſitio ſtatuti, ſicut per expreſſam, certe
daretur præſumptio, quod ex æqualitate affectionis er-
ga filios vtriuſque ſexus defunctus ab inteſtato ex æquis
portionibus ſemper vocaſſet maſculos & fœminas. & eo
magis,cum mens ipſius adiuuatur ex diſpoſitione, l. ma-
ximum vitium,C.de liber.pręter.quæ cum ſit clara,adiu-
uat du-

Digitized by Google

uar dubiam defuncti mentem, ex quo ſtatutum redderetur eluſorium, quod eſt abſurdum, Ruin. conſ. 160. nu. 4. lib. 4. cum mille ſimil.

In hac igitur ſententiarum varietate dixerunt videndum de veritate opinionis Salic. & an cum illa vel contra illam ſit communis opinio.

BLANCHETTI.

Placentin. Archidiaconatus. Veneris 4. Maij, 1576

SVMMARIVM.

1 *Collatio omnimoda facta ſignificat plenariam.*

DECISIO CCXCVI.

FVit reſolutum collationem factam per Epiſcopum ſubſtineri, atteto vltimo ſtatu[illegible], vt in vria Legionen.
beneficij coram d. Cotta 3. Martij, proximè præteriti, quæ
probatur ex ſexta & ſeptima rubrica, dum ſolus epiſcopus
contulit hunc Archidiaconatum, ex ſua ordinaria pote-
1 ſtate, aſſerens omnimodam collationem, † quod ſignifi-
cat plenariam, Socin. conſ. 43. nu. 12. lib. 4. ad ſe pertinere.
Quæ collatio fuit ſortita effectum, cum vigore illius fuerit tradita poſſeſſio Gabrieli Pixxano, vt in d. 7. rubrica.

Non obſtat mentio indulti, quia indulta, quæ conceduntur ordinariis, remouent obſtacula eorum ordinariæ poteſtati, quæ non tribuit ius conferendi. Minùs etiam obſtat, quod licet ſolus contulerit, id tamen non fuit, vt ius iſtud conferendi ſibi ſoli vendicaret, quia contrarium apparet ex prædicta aſſertione.

Nec etiam datur quaſi poſſeſſio capitulo conferendi ſimul cum Epiſcopo hunc Archidiaconum, quia hoc ius adminiculari etiã eliqui ex Dominis dixerunt ex diſmembratio huius Archidiaconatus, ab Archidiaconatu de Trugillo, ex deciſ. in cauſſa Hiſpalen. Iuris votan. corã D. Cantuerio. Statutum etiam pro parte capituli allegatum non mouit Dominos. Prohibet enim ne aſſumatur extraneus quãdiu in eccleſia, vel diœceſi reperiretur idoneus. Vnde cum Franciſcus Parta ſit de ipſa eccleſia, ſtatutum non modò non obſtat ſibi, imò eidem ſuffragatur.

BLANCHETTI.

Roman. penſionis. Mercurij 16. Nouemb. 1575.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, ſeu illi modo aliquo contrauenirent, quid operetur.*
2 *Diſpoſitio l. ſi de certa, C. de tranſact. procedit, vbi quis opponit ante tranſactionem, & replicatur ſuper eo non fuiſſe tranſactum.*
3 *Diſpoſitio l. cum opponas, C. de pact. procedit, vbi quis vellet ſe iuuare pacto, cui ipſe contrauenit.*

DECISIO CCXCVII.

FVit reſolutum, Lelium poſſe totam integram penſionem exigere, non obſtante concordia, propter illam
1 clauſulam, † ſeu illi modo aliquo contrauenirent. Non
enim poteſt impugnari penſio, quin impugnetur etiam
concordia, quæ annullata penſione corruit. Neque hic
2 locum habet, l. ſi de certa. Nam † ea procedit, vbi quis op-
ponit ante tranſactionem, & replicatur ſuper eo non fuiſſe tranſactum, & ſic applicaretur, ſi Ioan. Laurentio penſionem impugnante Lælius exciperet de tranſactione: ſed hic contra conuentionem in cõcordia appoſitam impugnat penſionem, & in conſequentiam ipſam cõcordiam,
& † ita militat diſpoſitio, l. cum proponas, *la 2.* & quod ibi
3 not. Dec. in 3. not: C. de pact. qood ſcilicet Laurentius non
poteſt iuuare ſe concordia, cum ipſe contrauenit.

BLANCHETTI.

Roman. penſionis. Lunæ 20. Febr. 1576.

SVMMARIA.

1 *Verbum, liberi, abſque vllo grauamine importat, & diminutione.*
2 *Penſio illa annullatur, quæ impoſita eſt non detractis oneribus ordinariis: ſecus in extraordinariis, qui tantum diminuunt, & num. ſeq.*

DECISIO CCXCVIII.

POſt exſpectatum per multas Rotas Læliũ Ferretum, vt informaret, tandem ipſo non informante, propo-
ſui cauſſam. In qua fuit reſolutum, quod † cum verbum, 1
liberi, importet, vt remaneant quinquaginta ducati ſimi-
les penſioni abſque vlla diminutiooe, Alex. conſ. 12. nu. 1.
lib. 1. Gozad. 49. nu. 9. ſatis conſtat ex dictis primi & quin-
ti teſtium, quod non remanent 50. ducati liberi, cum † ſit 2
habenda ratio onerum ordinariorum, quæ licet Dominis
viſa fuerint exceſſiuè taxata, tamen dixerunt ſaltem im-
portare 25. vel 30. ducati ſingulis annis. Vnde cum penſio
ſit 50. ducati auri, non poteſt æqualis ſumma remanere
Rectori. Hæc autem onera conſideranda Domini dixe-
runt ad effectum nullitatis penſionis. Impoſitorum au-
tem per R. P. D. Viſitatorem non habendam rationem
† niſi ad effectum de illa minuenda vſque ad ſatisfactio- 3
nem illius præcepti pro rata penſionis.

BLANCHETTI.

Placentin. Archidiaconatus. Veneris 8.

SVMMARIA.

1 *Statutum in beneficiandis perſonis, habet ſemper præ oculis, quod oriundi præferuntur extraneis.*
2 *Clauſula prohibitiua appoſita in fine ſtatuti, ſemper attenditur.*

DECISIO CCXCIX.

DOmini pro maiori parte dixerũt, verba ſtatuti fundamentalis obſtare Franciſco de la Parta conſide-
rantes, quod † ſtatutum ſemper habuit præ oculis, quod 1
oriundi præferantur extraneis, ídque attentis primis verbis, & clauſula illa, quod Archidiaconatus debeant conferri ab Epiſcopo, iuxta eum modum & ordinem, qui in beneficiandis ſeruitoribus Chori prius ordinatus fuerat, cum nullus ordo in Portionariis ad canonicos, nec de canonicis ad dignitatis aſſumendis conſtituatur, ſed in illis ſtatutum procedat, retento eodem themate, Vnde cum
ſubſequatur claoſula prohibitiua, quod † extraneus non 2
aſſumatur, negari non poteſt quin Franciſcus excludatur.

Non obſtant verba incidenter per Rotam, conſiderata, quia intelliguntur, quod quamdiu in eccleſia aliquis de ciuitate, vel diœceſi exſtiterit, extraneus non aſſumatur.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis. Mercurij, 27. Aprilis.

SVMMARIA.

1 *Vſura, quæ in contractu ſocietatis non ratione fructuum rei, ſed loco ipſorum ſoluere promittitur certa quantitas pecuniæ, pro centenario, præmiſſa eſt.*
2 *Actio quæ datur contra fideiuſſores obligatos, ſemper reſpicit principale.*

DECISIO CCC.

DOmini dixerunt, non eſſe recedendum à reſolutis. Primò, quia tempore initæ ſocietatis nõ poteſt dari incapacitas, eo, quia ſocietas erat inita ſuper duobus officiis, & tempore venditionis Leo erat anterior & prior attenta extinctione ſocietatis facta per Chriſtophorum Pizanum, qui poterat prioritatis iura prætendere.

Secundò, quia † Leo contentus fuit non attendere 1
fructus officiorum, ſed locò ipſorum percipere 12. pro
cente

centenario, & ſuper hoc ſibi per fideiuſſores fuit proſpe-
ctum, ex quo tollitur omnis prætenſio incapacitatis offi-
cij. Siue enim plus, ſiue minus emolumenti ex officio per-
cipi potuiſſet, ſeu perceptum fuiſſet, ſemper Leoni 12. pro
centenario debebantur, & Vincentio non ſoluente dabā-
2 tur actio cōtra fideiuſſores obligatos, ad quod † ex com-
muniter accidentibus ſemper principaliter inſpici con-
ſueuit, non ad officia quæ ad colorandum contractum, &
euitandam vſurariam prauitatem interponuntur.

BLANCHETTI

Roman. penſionis. Die 23. Martij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Penſio prius eſt ſoluenda antequam ſuper ea cognoſcatur.*
*Etiam ſi dominus non ſit in quaſi poſſeſſione exigendi, dum-
modo litteræ ſint expeditæ. num. 2.*
*Item etiam ſi exceptio nullitatis oriatur ex ventre literarum,
numero 3.*

DECISIO CCCI.

FVIT reſolutum, quod ad validitatem expeditionis
1 cauſſæ per Rectorē petitæ, in primis † & ante omnia
ipſe tenetur ſoluere penſionem Lælio, iuxta formam lite-
rarum. Cum enim mihi ſit commiſſa cauſſa, cum clauſu-
la, ſine præiudicio, & ſine retardatione, formã meæ com-
miſſionis ſeruare debeo. Pariſ. conſil. 94. libr. 1. Et Rector
iuuari non poteſt concordia, quam ipſe impugnat, vt fuit
reſolutum coram R. P. D. Seraphino.
2 Non obſtat, quod hæc clauſula † videtur requirere
quaſi poſſeſſionem exigendi, quia hoc procedit, vbi non
ſunt expeditæ literæ: illis autem expeditis ob illarum re-
uerentiam, eſt procedendum ad præſtationem penſionis.
Caſſad. de reſcript. deciſ. 10.
Non obſtat, quod exceptio nullitatis oriatur ex ven-
3 tre literarum, quia † oritur ex probationibus aliunde fa-
ctis, & contrarium probare poteſt Lælius, qui interim nō
eſt impediendus in exactione. Put. deciſ. 35. lib. 1.

BLANCHETTI.

Cluſin. penſionis. Veneris, 27. Maij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Teſtes de publica voce & fama probant.*
2 *Teſtis affectus parti non probat.*
3 *Arbitrarium iudici eſt ſuper probatione valoris rei.*

DECISIO CCCII.

DOmini dixerunt, teſtes percutere tale tempus circa
valorem beneficij, vt æſtimari poſſit remanere 100.
1 pro Rectore. Conſiderarunt præcipue † probationem
publicæ vocis & famæ coram R. P. D. Lancellotto, & de-
poſitionem primi teſtis ſecundæ remiſſoriæ ſuper tertio
articulo. Nec obſtare dixerunt, quod idem teſtis ſuper
ſexto articulo videatur reſtringere dictum ſuum ad tem-
pus, quo colligit fructus Prioris Marij, nam non ex eo ex-
cludit tempus, quod percutit ſuper tertio articulo in a-
liis, preterquam in concernentibus dictum ſextum arti-
culum. His addebant depoſitionem quarti teſtis exami-
nati in curia ſuper eodem articulo iuncto eius dicto ſu-
2 per 17. interrogatorio, cuius † dictum niſi probetur affe-
ctus, plurimum facit Rebuff. in l. vnica, in gloſſ. in verbo,
ſubtilitatem, n. 11. & 42. C. de ſenten. quę pro eo, quod in-
ter. Et aliorum teſtium examinatorum pro Camillo, qui
in annis, in quibus deponunt, ſunt conteſtes cum dicto
primo, ſuper tertio, vt hic per informantes pro eodem.
Quibus accedunt depoſitiones teſtium examinatorum,
coram R. P. D. Cynoppetio, ex quibus omnibus ſimul di-
xerunt probare valorem beneficij de tali tempore, vt iu-
dex poſſit legitimè arbitrari remanere centum pro Re-
3 ctore, cum † hoc totum negotium ſit arbitrium, vt fuit
dictum in alia poſitione huius cauſſæ 27. Aprilis proximè
præteriti.

BLANCHETTI.

Cluſin. penſionis. Lunæ, 10. Iunij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Teſtis ſibi contrarius reijcitur, ſi ſaluari non poteſt.*
2 *Arbitrium iudici eſt conſiderari habilitatem memoriæ.*

DECISIO CCCIII.

PLVRES ex Dominis, qui viderant cauſſam, reiicie-
bant primum teſtem ex eo, quod † eſt ſibi contrarius 1
in his, quæ deponit ſuper ſeptimo & vndecimo interro-
gatorio, ab his, quæ deponit ſuper tertio articulo, cuius
dictum ſi vllo modo ſaluari poſſet, non concluderet de
viſu, ſed per ea, quæ deponit ſuper dicto vndecimo inter-
rogatorio, videlicet, de publica voce & fama. Tertium
vero ex cauſſa labilis memoriæ, quæ † colligitur in ipſo, 2
vt deducitur pro Octauio, remittebant arbitrio cum cō-
ſiderabili diminutione. Idem etiam de quarto, tum ex
conſanguinitatis vinculo cum Camillo, tum etiam, quia
negat ſcire litem habere cum Rectore, & tamen habet
duas lites. Reliquas exceptiones, tam contra iſtorum
perſonas, quam contra perſonas ſecundi & quinti, tan-
quam friuolas reiiciebant. Sed quia eſt in tertia inſtantia,
mādarunt, vt dubium de nouo proponam die Lunæ pro-
ximè ventura.

BLANCHETTI.

Roman. ſiue Terracien. bonorum. Die 16.
Martij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Opinio Salyc. in l. cunctos populos, C. de ſumma Trinit & fi-
de cathol. an ſit vera, an contra ipſam ſit cōmunis opinio.*
2 *Statutum non porrigit vires ſuas extra ſuum territorium,
ex magis communi.*
3 *Statutum ſemper afficit bona ſiue conceptum in perſonam,
ſiue in rem, ex commun contra Bart.*
4 *Ratio Salyc. quæ nititur diſpoſitione, l. conficiuntur, ff. de
iure codicill. reprobatur à Bald. & alijs. Et alia adduci-
tur, num. 7.*
5 *Cauſſa mediata dicitur eſſe perſona defuncti, immediata he-
res, qua debet attendi.*
6 *Teſtator in bonis in alieno territorio exiſtentibus cenſetur
ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis, & non
cum ſtatuto ſuæ patriæ.*
7 *Heres ab inteſtato veniens, qui aliter à teſtatore grauari
non poteſt, cenſetur in neceſſarium antecedens titulo in-
ſtitutionis honoratus.*
8 *Statutum loci, in quo ſita ſunt bona, non attenditur, vbi de-
functus, & is qui volebat excludere, & fœmina excluſa,
erant forenſes.*
Limita tamen, vbi is qui excludit, ſubiacet ſtatuto. nu. 9.
10 *Statuentium mens & verba attendenda ſunt in excluſione
fœminarum à ſucceſſione patris.*

DECISIO CCCIIII.

PROPOSVI dubium per Dominos reſeruatum, die
10. Februarij proximè præteriti, videlicet, an opinio † 1
Salyc. in l. cunctos populos, num. 14. verſi. ſi vero bona, C.
de ſumma Trinit. & fide cathol. ſit vera, vel pro ipſa, & an
contra ipſam ſit communis opinio.
Et Domini dixerunt. Primo, illam eſſe communiter re-
probatam. Tiraquel. de primogenit. quæſt. 46. num. 15.
& 23. Et fatetur Dominus Bernardus Biſcia in ſuis infor-
mationibus. Et contra ipſam vigent duæ concluſiones 2
pariter communi calculo receptæ, videlicet, quod ſtatu-
tum

tum non porrigit vires ſuas extra ſuum territorium: ma-
gis communem dicit Aym.conſi.30.num.3.qui plures re-
ferr, Rub. Alex.conſ.71.in vlt.dub.& Tiraq.in loco alleg.
num.1.& 2. Et hanc opinionem ſecuta fuit Rot. vt in de-
3 ciſ.Put.355.lib.1. Altera eſt, quod † ſtatutum ſiue ſit con-
ceptum in perſonam, ſiue in rem, ſemper afficiat bona,
contra diſtinctionem Bartol, quam opinionem eſſe com-
munem teſtatur allegati in diſcurſu, in tertio fundamen-
to Dominorum tenentium, ſtatutum excluſiuum fœ-
minarum habere locum etiam, quando teſtator & per-
ſona excluſa ſunt forenſes, quæ opinio vix poteſt habere
locum in alio caſu præterquam in hoc, in quo verſamur,
vt ex diſtinctione caſuum, quæ habetur in diſcurſu, vide-
ri poteſt.

Quo vero ad veritatem rationis, quæ per Salic. allega-
4 tur, pariter dixerunt illam non ſubſiſtere. † Nititur enim
diſpoſitione, l. cóſiciuntur, ff. de iure codicill. vbi heredes
venientes ab inteſtato, ideò intelligũtur inſtitui ex te-
ſtamento, quia creditur, quod teſtator relinquendo ab il-
lis fideicommiſſum, illos heredes inſtituerit. Quæ ratio
Bald, Corn. & aliis allegatis in diſcurſu non placet, quia
hæc eſt præſumptio, & ſupra præſumptione diſpoſitio, &
ideo gl. ibi in verbo, quam creditur, dicit, quod non ad-
mittit probationem in contrarium. Ex quo Bald. ibi col-
ligit, quod ſi defunctus reputauerit heredem ab inteſtato
indignum, & ita deceſſerit, dictus heres ſuccedit perinde,
ac ſi fuiſſet inſtitutus, non obſtante reputatione defun-
cti: lex enim eſt, quæ defert hæreditatem decedentium ab
inteſtato, l. 2. §. hæc autem bonorum, ff. vnde legit. & §. 1.
Inſtit. de hered. quæ ab inteſt. deferunt, ibi in illis verbis,
ex lege duodecim tabularum, quæ denotant cauſſam im-
5 mediatam. Vnde † licet perſona defuncti ſit cauſſa me-
diata, tamen immediata debet attendi, Sarnen. in regula
de iure quæſito non tollen. quæſt. 3. propè finem, verſic. &
hoc plurimum, cum aliis congeſtis per Tiraqu. ceſſ. cauſſ.
limit. 20. num. 6. & ideo non à teſtatore, ſed à lege dicun-
tur habere titulum. Bal. in l. ſi emãcipati, nu. 12. C. de col-
latio. Ioan. de Carrag. in repetitio. auth. ex teſtamento, C.
de ſecund. nupt. nu. 7. & nu. 8. Non enim poteſt dici inſti-
tutus, licet veniat ex tacita mente defuncti. Mar. Sylim.
in repet. l. Gallus, in princip. numer. 59. ff. de libe. & poſt-
humis.

Præterea ſicut ex præſumpta mente defuncti non po-
teſt argui, quod in bonis in alieno territorio exſiſtentibus
6 † ſuccedatur ſecundum ſtatutum ſuæ patriæ, & originis,
quia cenſetur ſe conformare cum diſpoſitione iuris com-
munis, quod ſtatuta non porrigant vires ſuas extra terri-
torium: ita iſte forenſis cenſebitur ſe conformare cum
diſpoſitione iuris communis volentis, quod ſuccedatur
ſecundum ſtatuta locorum, in quibus ſita ſunt bona, cum
præſumatur, quodammodo hæc ſtatuta ſciuiſſe, quia de
illis potuit ſaltem in genere cogitare, Areti. conſ. 11. nu. 4.
Alciat. conſ. 35. num. 29. & 30. lib. 2. tom. 1.

Ex alio etiam tollebant diſpoſitionem, d. l. conſiciun-
tur, vt non mirum ſit, ſi ibi ex fideicommiſſo iniuncto he-
7 redibus ab inteſtato, † iidem ex teſtamento cenſentur
inſtituti, quia cum aliter grauari non poſſint, l. ab eo, C.
de fideicommiſ. in neceſſarium antecedens cenſetur te-
ſtator eos honoraſſe: ſicut dicitur de ſeruo ſimpliciter
herede inſtituto, cui in neceſſarium antecedens cenſetur
relicta libertas, de qua nulla fuit habita mentio, l. quidam,
C. de neceſſ. ſer. her. inſtitut. §. 1. Inſtit. de hered. qualita. &
differ.

Non obſtant auctoritates, quæ allegantur ad proban-
8 dum, quod quando teſtator eſt forenſis, ſtatutum † loci,
in quo ſita ſunt bona, non debeat attendi, quia Rui. conſ.
48. lib. 3. reſpondet in caſu defunctus, & is qui volebat ex-
cludere, & fœmina excluſa, erant forenſes, idem conſ. 49.
num. 5. eod. libr. recedit ab opinione, pro qua allegatur,
num. 7. idem conſi. 39. num. 16. ver. nec prædictis, lib. 1. lo-
quitur in caſu quo teſtator erat ſubditus, & bona erant in
territorio ſtatuentium, Iaſ. conſil. 80. num. 3. lib. 3. videtur
facere in contrarium dum vult, in ſucceſſione habentis
bona in diuerſis locis, attendi debere ſtatuta vniuſcuiuſ-
que loci. Grat. conſil. 21. num. 30. lib. 1. facit potiùs in con-
trarium dum vult, quod attendatur perſona filij ſubditi
ſtatuto excludente matrem, non autem matris forenſis.
Et hanc opinionem dicit magis communem Alex. conſil.
19. num. 8. lib. 1. proponit caſum, quando defunctus ra-
tione incolatus erat ſubditus ſtatutu. Nos autem verſa-
mur in defuncto forenſe, propterea ipſe teſtatur de com-
muni, quod ſtatutum, ſiue ſit conceptum in rem, ſiue in
perſonam, ſemper afficiat ipſas res, idem conſil. 44. libr. 5.
reprobatur per addit. Curt. iun. conſil. 5. nu. 42. verſi. ad ſe-
cundum, teſtatur de communi contra diſtinctionem Bar.
Et licet dicat, quod debet attendi domicilium viri tamen
addit copulatiuè, & vbi bona ſunt ſita. Nam ſi ſimpliciter
attendendus eſſet locus domicilij, ſequeretur, quod adhę-
reret opinioni, quam ipſemet reprobatam eſſe communi-
ter teſtatur, & Butrig. qui pariter communi calculo reiici-
tur, Bero. conſ. 60. num. 30. & 31. loquitur in diuerſo ſta-
tuto, videlicet, prohibente aliquid relinqui, & mouetur,
quia ſtatutum loquens in perſonam non afficit forenſem,
& non ex ratione Salic. Corn. conſ. 36. num. 4. lib. 2. ſequi-
tur opinionem Salic. quod ſtatutum loci originis porri-
gat vires extra territorium, quæ eſt damnata, Nat. conſil.
581. num. 24. lib. 3. eſt merus relator opinionum, & de ve-
ritate illarum nihil affirmat, ſed vnamquamque earum
ſuper qua conſuluit, dicit applicari, & ita Cephal. conſil.
109. nu. 68. libr. 3. Rim. conſ. 268. nu. 14. lib. 2. nititur ea ra-
tione, quod defunctus cenſetur relinquere bona venien-
tibus ab inteſtato, quibus extra ſuam voluntatem non po-
teſt adimere hereditatem. Quæ ratio eſt falſa, cum diſpo-
nendo de rebus ſtatuta ligent etiam forenſes, vt dicunt
Doct. omn, Pariſ. conſ. 53. nu. 89. ſequitur diſtinctionem
Bart. quæ vt pluries dictum fuit, eſt communiter repro-
probata, Aym. conſil. 171. num. 4. conſuluit in ſtatuto dan-
te formam actui. Votum Put. inter ſuas deciſ. 31. li. 2. con-
tinet diuerſum caſum à propoſito, videlicet, quando de-
functus erat ſubditus ſtatuto, & non ſequitur, quod ra-
tiones quas ipſe ſecutus fuit, fuiſſet iam amplexus, quan-
do defunctus eſt forenſis, & is qui vult excludere, eſt ſub-
ditus. Ex quibus Domini firmarunt regulã, quod † quan- 9
do defunctus, & perſona excluſa ſunt forenſes, vt Petrus
& eius filiæ, is vero, qui agit ad excluſionem, vt Ioannes,
ſubiacet ſtatuto excluſiuo fœminarum, excludat ſoro-
rem, vigore, l. maximum vitium, C. de libe. præter, præ-
tendentem ex æquis portionibus cum fratre ſuccedere.

In caſu tamen, de quo agitur, circumſcripſerunt viden-
dum particulariter, an † ex verbis, vel ex mente ſtatuen- 10
tium conſtet, quod excluſerint fœminas dotatas à ſucceſ-
ſione patris in omnem caſum, vel potiùs tantum, quando
pater habitat Romæ, hoc enim argumentum deductum
per Dom. Biſciam Domini particulariter diſcutiendum
ſtatuerunt.

BLANCHETTI.

Palentin. Decimarum. Mercurij 21. No-
uembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Onus ſoluendi decimas dicitur eſſe reale.*
2 *Accipiens omnes fructus ad decimas ſoluendas tenetur.*
3 *Sententiæ conformes ex quibus cognoſcantur.*

DECISIO CCCV.

PRopoſiti dubij non fuit capta reſolutio, quia Domi-
ni non fuerunt concordes: qui enim tenebant, huiuſ-
modi ſententias non afficere moniales ad effectum, vt
pro integris decimis contra illas ſit facienda exſecutio,

1 mouebátur,quia † onus ſoluendi decimas eſt reale,Card.
in clem.1.q.31.de decimis, cum aliis allegatis. Et ideò ab
illis exigi debent, qui rei inſiſtunt, vt erant coloni. Iſti ſe-
cundo cõſiderabant, quod vltima tantum ſententia con-
demnat moniales in decimis perceptis contra capitulum.
Prima enim nullum verbum de decimis perceptis quoad
moniales. Secunda condemnat illas tantum, quoad re-
ctores,quo caſu non poſſunt dici tres conformes in fauo-
rem capituli, & mouebantur multum ex reſolutione fa-
cta 19.Ianuarij,1576.

Alij verò mouebantur in contrarium, quia moniales
non ſimpliciter locarunt has terras, ſed locarunt liberas
ab omni decima,& ſe obligant ad manutentionem huius
2 libertatis, vnde † cum acceperint omnes fructus, tenen-
tur ad decimas, Abb.in c.tua nobis,num.14.de decimis.Et
ex huiuſmodi libera locatione accedente obligatione ta-
lem videtur dediſſe cauſſam ſpolio,vt ipſæ,tanquam ſpo-
liatrices, a reſtitutione decimarum excuſari non poſſint,
cum illos quodammodo percepiſſe cenſeantur,vt hic de-
ducitur per alterum ex ſcribentibus pro capitulo:propte-
rea cum ipſæ ſemper comparuerint, exſecutio poteſt fieri
contra ipſas,Dec.conſ.187.Aym. conſil.12. propè fi. cum
aliis allegatis.Et dicebant etiam hic tres conformes.Nam
cum prima mandet reſtitui tertiam partem decimarum,
3 & † ſecunda eandem confirmet,& tertia ſecundam, ſatis
dicuntur tres conformes contra moniales. Tertia enim
ſententia contra eam venientem ad cauſſam pro ſuo in-
tereſſe,eſt etiam vltima contra ipſum, Put.deciſ.71.lib.3.
Achil.de appellat.deciſ.12.& parum eos mouebat deciſio
alia facta in hac cauſſa.quia ex his, quæ de nouo deducũ-
tur,dicebant ab illa eſſe recedendum.Ideo mandarunt, vt
dictum dubium circumſcripta dict.reſolutione, an dictæ
ſententiæ ita afficiant moniales, vt conſtituam rem iudi-
catam contra illas.

BLANCHETTI.

Peruſin.de confinio.Lunæ 3.Decemb.1576.

SVMMARIA.

1 *Iuſpatronatus ſibi acquirere volens tenetur Eccleſiam rui-natam, carentémque tecto, & pariter domos conſtruere & rapere,& num.3.*

2 *Valor florens eſt taxandus iuxta conſuetudinem loci,in quo florem ſunt minoris valoris, quam ducati auri de Camera.*

3 *Eccleſia prior debet eſſe funditus deſtructa ad acquirendum iuſpatronatus in ea.*

4 *Conſecratio noua Eccleſiæ non eſt neceſſaria, quæ non ſit diruta,licet tectum eſſet deſtructum.*

5 *Eccleſia dotata non dicitur ex reductione nemorum, & terrarum Eccleſiæ incultarum,ad culturam.*

6 *Iuſpatronatus qui ſunt ex augmento dotis, vel ex noua conſtructione,reſcindi non poſſunt.*

7 *Diſpoſitio loquens in caſu ſimplici,non comprehendit caſum mixtum.*

DECISIO CCCVI.

DOmini inclinarũt pro libertate beneficij, tum quia
non fuerunt verificata,nec adimplete cõcelta in li-
teris Nicolai V.tum etiam ex Conc.Trid. Narrarunt enim
in prædictis literis,eccleſiam diſcoopertam,& quaſi tota-
li ruinæ deditam, quod etiam continet primus articulus
Dominorum de Oddis, quorum alterum tantum per te-
ſtes probatur, videlicet Eccleſiam diſcoopertam:omnes,
enim,teſtes ſuper primo articulo dicunt, quod viderunt
Eccleſiam diſcoupertam, & domos pariter diſcoopertas,
ruinatas, & ſpecificam differentiam cõſtituunt in eorum
dictis inter ruinam domorum,& Eccleſiam carentem te-
1 ctis. Et † ex expenſis factis in iſta apparet . quod fuerunt
refecti parietes pro ſumma tantum trium florenorum, ex
quo conſtat,Eccleſiam non fuiſſe totaliter ruinatam.

De adimplemento etiam non liquet,quia ad duo tene-
bantur Oddi, videlicet ad reparationem Eccleſiæ, & ad
nouam conſtructionem domorum, quorum ſecundum
non fuit adimpletum. Nam ex expenſis, & ſententia Ar-
chiepiſcopi Rauennaten. quæ cantat pro acconcimine,
aperte conſtat, nullà domum de nouo fuiſſe ædificatam,
ſed diſcoopertas fuiſſe etiam ex cannis, & materiis ſatis
debilibus reparatas & tectas.

Dicebant etiam Domini non fuiſſe erogatam totam
ſummam 400. florenorum auri de Camera, quam Do-
minis de Oddis tenebantur expendere:licet enim ſenten-
tia aſſerat ipſos expendiſſe 440.ducatorum auri de Came-
ra, tamen † ex computo expenſarum loci, in quo floreni 2
pro medietate ſunt minoris valoris ducatorum auri de
Camera, Corn.conſ.3.num.3.lib.2. quàm iuxta mentem
Pontificis. Quod patet,quia in dictis computis habetur
mentio de Bononinis, quibus addebant Domini, Conc.
Trid.ſeſſ.25.c.9.de quo in 3.præſuppoſito, derogare huic
iuri patronatus:non † enim eſt ex fundatione, quia prior 3
Eccleſia non erat funditus deſtructa, ſed ſolum deficie-
bat tectum, quo caſu, cum fuerit reparata tantum, non
acquiritur iuſpatronatus, gl.in c.quoniam, in verbo,fun-
datoris,de iurepatro. Lambert.de iurepatro.part.1.primi
lib.6.art.6.q.princ.Roch.de iurepatron.in verbo, & con-
ſtruxit,nu.12.Bero.in d.c.quoniã,nu.55.& 56. Non enim
egebat noua cõſecratione:tunc enim æquiratur Eccleſiæ
funditus deſtructæ,vt fuit reſolutum 15.Ianuarij proximè
præteriti coram d.meo Robuſter.in cauſſa Bononien.iur.
patro.de Bagnarola,cũ enim non eſſent diruti,& collapſi
parietes, licet eſſet deſtructum tectum, noua † conſecra- 4
tione non erat neceſſaria,c.ligneis,de conſecra.eccleſ.vel
altar.ſum.Ang.in verb.conſecratio Eccleſiæ,n.3.Tabien.
eo:verbo,& numer.Silueſtrin.eo. verb.nu.4. Turrecrem.
in c:Eccleſia,num.1.de conſect.diſt.1.Non fuit etiam do-
tata.Nam † ex reductione nemorum,& terrarum Eccle- 5
ſiæ incultarum ad culturam non dicitur dotata Eccleſia,
ita vt ex hac acquiratur ius præſentandi, ad glo.in c. piæ
mentis.16.q.7. Et ideò non obſtat verbum ſimiliter, in d.
c.9. quia prohibet reſciſſionem patronatuum, qui † ſunt 6
ex augmento dotis,vel ex noua conſtructione, quia neu-
trum hic ſubeſt.Non enim fuit aucta dos ſecundum men-
tem Conc.quod debet intelligi de aſſignatione nouæ do-
tis. Nec etiam fuit de nouo conſtructa, nec quid ſimile
præſtitum Eccleſiæ à dictis de Oddis, vt ſupra fuit dedu-
ctum. Nec obſtat, quod diſpoſitio † loquens in caſu ſim- 7
plici nõ comprehendat caſum mixtum, quia Conc. com-
plectitur omnes caſus, cum reliquos omnes patronatus
annullat, vulgatum enim eſt, quod qui omne dicit nihil
excludit. Fuit etiam incidenter allegata regula Adriani,
ſed cum eſſet extra dubium,Domini ex prædictis inclina-
runt,beneficium,de quo agitur,eſſe liberum.

BLANCHETTI.

Roman.domus.Lunæ 13.Iunij,1575.

SVMMARIA.

1 *Cauſſa ſolutionis in partitis exprimi debet.*

2 *Contractus in dubio potius præſumitur cenſualis, quam emphyteuticus.*

3 *Fides ut præſtetur libris computorum, multa concurrere debent,& in ſpecie antiquitas temporis.*

4 *Parte verificata in libris computorum, non infertur ad verificationem totius.*

DECISIO CCCVII.

DOmini perpendendo ſingula, quæ fuerunt præſup-
poſita in diſcuſſione propoſiti dubij, dixerunt non
probati, Dominos de ſancta Cruce habuiſſe cauſſam iu-
ris ipſorum in domo, de qua agitur, ab Eccleſiæ S.Mariæ
de Cacabariis.Inuentarium etenim nullam de ipſis men-
tionem facit: inſtrumentum autem locationis factæ Ni-
colao

colao Gabino, & articuli dictorum Dominorum de ſancta Cruce intruſionem continent.

Nec obſtat reuocatio. Primò, quia indubitati iuris eſt, quod reuocatio interet, attento, quod ſuper illis fuerũt inducti, & examinati teſtes, quorum pro parte pupillarum fuit data copia, præcedente præcipue acceptatione reuocationis confeſſionis in ipſis contentæ. Secundò, quia qui reuocat priorem confeſſionem contrariam, non ponit, ſed remanet in puris terminis, ac ſi nihil poſuiſſet.

1 Neque dixerint probati ex partitis, tum, † quia in illis
eſt expreſſa cauſſa ſolutionis, quæ exprimi debet, Alex.
conſ. 113. colum. 1. lib. 1. quem refert, & ſequitur Mandell.
conſi. 35. num. 3. Tum etiam, quia ex his non infertur do-
2 mum emphyteuticum. In dubio † enim potiùs cenſualis
præſumitur, Creſ. deciſ. 53. lib. 2. & ſic contra Bero. qu. 14.
Tertiò, quia non probatur de conſenſu dictorum de ſancta Cruce fuiſſe ſcriptas, quod in illis annuis præſtationibus requiritur, Mandell. vbi ſupra. Præterea multa con-
3 currere oportet, vt † huiuſmodi libris fides præſtari poſſit, & in ſpecie antiquitas temporis, Aym. conſ. 158. nu. 4. Dec. in c. cum cauſſam, de prob. Cephal. conſi. 200. nu. 10. & 12. lib. 2. quæ hic non concurrit. Et hoc magis conſiderarunt in hoc caſu, quia plures ex prætenſis ſolutionibus venditionem d. domus per Dominos de S. Cruce factam illis de Rogeriis ſubſequuntur.

Non obſtat, quod ſtantibus dictis teſtium plures ex his
4 partitis verificantur, quia † in iſtis caſibus ex veritate partis non eſſe inferendum ad veritatem totius, tenet Rip. in ſ. admonendi, num. 125. de iureiurando.

Quo vero ad teſtes, Domini dixerunt, decennalẽ præſtationem ab ipſis non probari. Nam primus teſtis ex examinatis ab anno 1532. ſuper quarto, neſcit quantum ſolueretur pro canone, nec de tempore quicquam deponit, & ſecundus tantum dicit pluries, & pluries exegiſſe. Ex examinatis verò de præſenti anno primus ſuper quarto, percutit tempus trium annorum, ſecundus ſuper ſecundo refert ſe ad partitas, quæ non probant, & ſuper quarto de ſolutione per quatuor annos. Circumſcripſerunt tamen confeſſionem Illuſtriſſimi Cardinalis, quæ videnda erit, an præiudicet dictis pupillis habentibus cauſſam ab ipſo.

BLANCHETTI.

Roman. fideicommiſſi de Magdalenis. Vltima Februarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio initiata currit etiam contra fideicommiſſarium ignorantem.*

2 *Reſtitutio in integrum non datur fideicommiſſario, contra quem etiam ignorantem non curreret, num. ſeq.*

3 *Intentionem ſuam fundans in tempore, illud probare tenetur.*

DECISIO CCCVIII.

FVit reſolutum Dominæ Antoniæ incumbere onus probandi, fideicommiſſa, de quibus agitur, fuiſſe in tempore acceptata. Cum enim detur certum initiũ præſcriptionis, † videlicet, à die quo dictis fideicommiſſis lo-
1 cus factus fuit, vt in reſolutione facta 1. Martij de anno præterito, dicta præſcriptio currit contra fideicommiſſarium etiam ignorantem, Anch. conſil. 170. Bald. conſ. 168. nu. 1. lib 5. Corn. conſil. 244. nu. 3. ver. his tamen non obſtantibus, lib. 4. Socin. in l. cum filiusfamilias, §. in hac, nu. 8. & ſeq. de verb. oblig. Tiraquel. de retract. §. 36. glo. 2. nu. 37. & 40. Et ideo ex hoc capite noluerunt dari remedium reſtitutionis in integrũ tam plures ex ſupra citatis, quam Afflict. deciſ. 37. & alij allegati per Mohedan. deciſ. 13. &
2 Peregrin. deciſ. 43. lib. 3.

Non obſtant deciſ. Ægid. & aliæ quæ allegantur, quia vendicant ſibi locum, quando ignoranti non currit tempus. Vnde ſequitur, quod cum intentio D. Antoninæ ſit
fundata in tempore, illud concludenter, non præſumpti- 3
uè probare teneatur, Achil. deciſ. 1. de prob. Circũſcripſerunt tamen videndum, an ea, quæ allegantur de agnitione bonorum poſſeſſorum ſecundum ius prætorium, applicentur caſui noſtro.

BLANCHETTI.

Placentin. Archidiaconatus. Die 28. Octob. 1576.

SVMMARIA.

1 *Collatio beneficij facta forenſi, ſeruatis tamen alijs requiſitis à ſtatuto, & conſtitutionibus, valet.*

2 *Citatio ſaltem per edictum in beneficiorum collatione de iure communi non requiritur, etiam ſi lædatur ius tertij, & alteri beneficium reperiatur collatum.*

3 *Statutum non debet extendi vltra id quod loquitur, in præiudicium Epiſcopi.*

4 *Epiſcopi auctoritas ſatis dicitur per ſtatutũ grauata, quando beneficiorum collatio debet fieri certis perſonis.*

5 *Clauſula, ſi inuenerit, habet locum in executore, non in ordinario, qui, cum ei dirigatur, non tenetur ſeruare telam iudiciariam.*

6 *Epiſcopus mandans approbatoribus, vt ſe informent de meritis perſonæ licentiati, quando præſumatur adhibuiſſe omnem diligentiam.*

DECISIO CCCIX.

FVit reſolutum, prouiſionem Franciſci Parræ ſuſtineri, cũ fuerit facta ab ordinario, ad quem ſolum ius conferendi iſtum Archidiaconatum pertinebat, vt fuit reſolutum quarta Maij proxime præteriti, cui nulla, Apoſtolica reſeruatio obſtabat, quique ſeruauit formam a ſtatuto præfixam, deputando approbatores. Non obſtat,
quòd Franciſcus non ſit originarius, quia † erat Canoni- 1
cus, & habebat primam qualitatem expreſſam in ſtatuto, & concurrebant in ipſius perſona requiſita, & per conſtitutionem ſynodalem, & approbatio deputatorum ab epiſcopo, vt infra dicetur.

Nec refragatur huic collationi, quod non præceſſerit
citatio ſaltem per edictum. Nam † de iure communi illa 2
non requiritur, Samen. de inſti. relign. q. 18. in fin. etiam ſi damnetur ius tertij, & alteri beneficium reperiatur collatum, c. licet epiſcopus, de præb. in 6. Rom. conſ. 483. num. 15. &
499. vbi addit. num. 5. Nec etiam ex ſtatuto, † cum id ex- 3
preſſe non dicat, nec poſſit per interpretationem extendi, quin præiudicium epiſcopi augeatur contra tritas re-
gulas iuris. Cum † enim collatio beneficiorum debeat 4
conferti certis perſonis, ſatis in hoc dicitur auctoritas ipſius grauata, Soc. iun. conſil. 105. num. 4. lib. 4. Et fuit dictum coram me, 26. Iunij, 1573. in vna Bononien. parochialis, vnde non eſt præſumendum, quod voluerit hoc aliud onus cum præuia citatione in conferendo, epiſcopo imponere.

Nec obſtãt allegata de d. clauſula, ſi inuenerit, quia † cũ 5
dirigatur ad ordinarium, non cogitur ipſe ſeruare telam iudiciariam, habet enim locum in executore, Cardin. in clemen. fin. nu. 17. verſ. & procedunt prædicta, de offic. deleg. cum aliis allegatis. Et ſi agatur de præiudicio alicuius, citatio non requiritur, Innocen. in capitu. fina. de tranſlat prælat. conſ. 348. n. 31. li. 1. Dec. in l. certum, nu. 13. C. vnde
legit. Et † cum epiſcopus mandauerit approbatoribus, vt 6
ſe informent de meritis perſonæ licẽtiati Papæ, & expreſſerit in mandato, quod volebat cõformari cum bulla fundamentali, & in collatione habeat mentionem de relatione deputatorum ad hunc effectum, præſumitur adhibita omnis debita diligentia, Abb. conſ. 31. num. 2. lib. 1. Deci. conſil. 341. nu. 12. Et actus cenſetur ſemper factus ſecundum formam ſtatuti, Rimin. conſ. 261. nu. 34. lib. 2.

BLANCHETTI.

Roman.penſionis. Mercurij 23. Maij,1576.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio cauſſæ appellationis habet relationem ad ſententiam.*

2 *Mens ſignaturæ interpretanda eſt, ne ſequatur abſurdum.*

3 *Clauſula, ſine retardatione, quid operetur in literis, ex quibus oritur exceptio nullitatis.*

4 *Petitorio ſuſpenſo manutenendus eſt reus in ſua quaſi poſſeſſione.*

DECISIO CCCX.

FVit tentum, clauſulam, ſine retardatione, operari tan-
1 tum quoad ſummam 40. ſcutorum. Nam † commiſ-
ſio cauſſæ appellationis habet relationem ad ſententiam
per R.D. Fuſcherium latam, qui condemnauit Rectorem
tantum ad ſoluendum iuxta formam concordiæ. Vnde
cum ſignatura appoſuerit clauſulam, ſine præiudicio le-
gitimæ executionis, non debet declarari, vt augeat de-
poſitionem ſententiæ, Couar.in rubr.de teſtamen.2.part.
numer.13. Et ſicut hæc clauſula non poteſt referri, niſi ad
ſummam contentam in ſententia, ita & clauſula, ſine re-
tardatione, ratione connexitatis dicitur ab iſta interpre-
tari: imò dicebant, quod ſi aliter interpretaretur mens
2 ſignaturæ, ſequeretur quod virtualiter ipſa iudicaſſet,
Rectorem non poſſe iuuari concordia, quã impugnauit,
quod eſt contra conſuetum ſtylum ſignaturæ, quæ iudi-
cium, & merita cauſſarum aliis committere conſueuit.
Addebant etiam ſi clauſula, ſine retardatione, eſſet refe-
3 renda ad penſionem reſeruatam in literis, † cum ex ven-
tre illarum oriatur exceptio, quod remanerent ducati 50.
liberi, potuiſſet ſuperſederi, donec Lelius verificaſſet nar-
ratiuam, Sarnen.in compend. vtriuſ. ſignat. nu.85.& 86.
quam viam ſi aggreſſus fuiſſet Laurentius, tranſtuliſſet
onus probandi in Lælium, ſed cum ipſe voluerit vti de-
creto Conc.ſeſſ.24. cap.13. probationem qualitatis illius
decreti ſibi incumbere, fuit reſolutum 21. Octob.1574.

Non obſtat, quod ipſe impugnat cõcordiam, quia im-
4 pugnat petitionem, & dicit nullam, quod † iudicium dum
durat, interim Lælius venit manutenendus in ſua quaſi
poſſeſſione, in qua reperitur, ſtante præcipuè ſuſpenſione
petitorij coram A.C.

BLANCHETTI.

Regien.bonorum. Mercurij, vltima Febr. 1576.

SVMMARIA.

1 *Citationis defectus tollitur, & ſuppletur ex præſentia partis confitentis.*

2 *Collatio ſcripturarum cum ſuis originalibus facta, habet vim tranſumptationis.*

3 *Citatio quæ fit pro ſingulis diebus, & horis, ſubſtinetur ſaltem per duos dies.*

DECISIO CCCXI.

FVit reſolutum, iura, vigore compulſorialium exſtra-
cta, fuiſſe validè recognita, & in forma probãte. Præ-
tenſi enim defectus citationis, quod primam extractio-
nem, Dominis non ſunt viſi releuantes. Nam cum procu-
tator Illuſtriſſimorum DD. de Gonzaga comparuerit die
1 19.Februarij, & dixerit † ſe citatum, & fuerit præſens iu-
ramentis teſtium, omnis defectus citationis tollitur, & ex
dicta præſentia ſuppletur. Quo verò ad tranſumptatio-
2 nem dixerunt, quod cum facta fuerit † collatio cum ſuis
originalibus, perinde eſt ac ſi extracta eſſent ab eiſdem, vt
fuit reſolutum in vna Lucan. caſtri Franchi coram R.D.
meo Lancelloto.

Nec quæ opponuntur contra citationem, mouerunt
3 Dominos, quia licet illa † citatio pro ſingulis dieb.& ho-
ris videatur nimis vaga, tamen ſubſtinetur ſaltẽ per duos
dies, Anton. Auguſt.de citat.num.24.quo ſpacio fuerunt
extracta iura, & cum haberet certam horam tertiarum,
non inducit perpetuam ſeruitutem.

BLANCHETTI.

Regien bonorum. Lunæ 21.Maij,1576.

SVMMARIVM.

1 *Intereſſe ſatis probatur ex ſola poſſeſſione, ſeu poſſeſſionis inſtrumento, quod reus impugnare non poteſt.*

DECISIO CCCXII.

FVit reſolutum, quod ad effectũ, de quo agitur, ex ſo- 1
la poſſeſſione Reuerendiſſimi Epiſcopi de illius in-
tereſſe ſatis conſtat, nec vlterius verificandam vnionem,
ex Rot.deciſ.1.de reſti.ſpolia.in nou.Achil.de ſucceſ.dec.
vnica. Quod poſſeſſionis inſtrumentum reus impugnare
non poteſt, Caſſan.in conſuetud.Burgund.rub.6.§.6.

BLANCHETTI.

Regien.bonorum. Lunæ 17.Decembr.1576.

SVMMARIA.

1 *Dominium neceſſe eſt probari ab eo, qui agit rei vendicatione: ſi vero locati, poſſeſſionem.*

2 *Remedium l.conductores, C. loca, competit ei qui ex locato agit.*

DECISIO CCCXIII.

DOmini indiſtinctè tenuerunt pro parte Illuſtriſſimi
Epiſcopi eſſe ſufficienter probatum ſecundum ex-
tremum. Paſſim enim Rota tenet, quod ſubſtentatio ſitis
vna cum adminiculo aliquo ad illius probationem ſuffi-
ciat. Adminiculum autem ſufficiens collegerũt ex inſtru-
mento, de quo in tertio præſuppoſito.

Quo verò ad effectum nihil firmari potuit. Videndum
eſt enim quo remedio agat Reuerendiſſimus Epiſcopus.
Et ſi ſuper intentato probauerit incumbentia. Si enim
† agit rei vendicatione, neceſſe eſt probare dominium: ſi 1
locati, debet probare poſſeſſionẽ Eccleſiæ, Curt.ſen.conſ.
70.ferè per tot ſi remedio, l.ſi quis conductionis, C.loca.
potuerunt Illuſtriſſimi Domini de Gonzaga referre poſ-
ſeſſionem proprij dominij, Socin.conſ.287.lib.2. Dixerũt
† eidem etiam competere remedium, l. conductores, C. 2
co.de quo latè per Menoch.in 11.remed.recup. Ideò non
potuit capi reſolutio ſecundæ partis dubij, niſi appareat
remedium intentatũ per Reuerendiſſimum Epiſcopum,
& an in illo intentionem firmauerit.

BLANCHETTI.

Regien.honorum. Veneris 1.Febr.1577.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſionem locatoris contra conductorem probat locationis inſtrumentum.*

2 *Inſertum in actis, quæ citra nomen procuratoris fieri non ſolent, probat.*

3 *Contumax habetur pro comparente, & litem ſubſtinente ad ſui præiudicium.*

4 *Solutio facta præſumitur ex illa cauſſa, quæ magis veriſimiliter apparet.*

5 *Præſcriptio certum debet habere initium, quod incipit in locatione non à tempore finitæ locationis, ſed denegatæ reſtitutionis, & deciſ.ſeq.num.4.*

DECISIO CCCXIIII.

FVit reſolutum, Reuerendiſſimum Epiſcopum pri-
mum extremum concludenter probaſſe, intentato
remedio, l.ſi quis conductionis, locationis enim, † inſtru-
mentum probat poſſeſſionem locationis contra condu- 1
ctorẽ, & eiꝰ heredes, Doct.in c.inter dilectos, de fide inſtr.

Neo

Nec obſtat auctoritas Curt.ſen.conſi.70.quia ipſe loqui-
tur in illo, qui ignoranter rem ſuam ab altero conduxit,&
probauerat, eam rem à ſe conductam ad ſe pertinuiſſe.
Quod verò attinet ad ſecundum extremum,Domini fue-
runt concordes probari,Illuſtrem Alexandrum,& fratres
eius fuiſſe filios,& heredes Comitis Ioan.Petri ex d.vnius
teſtis, & enuntiatiuis in inſtrumentis. Inſertum enim
2 † probat,quando inſeritur in actis, qui citra nomen pro-
curatoris fieri non ſolent,vt obligare,& dare fideiuſſores
de ſoluendo, prout in caſu iſto. Et hoc penes Dominos
nullam habuit difficultatem. Sed probationem, quod Il-
luſtriſſ.Comes Alphonſus, & fratres fuerint heredes Co-
mitis Alexandri, & fratrum voluerunt aliquantulum co-
adiuuari: nam ſubſtentatio litis vna cum dictis teſtium
illos maximè mouebat ad ſtatuendum illos eſſe heredes.
Nec obſtat,quod Illuſtr.Comes Ioannes Franciſcus ci-
3 tatus non comparuerit: quia † ratione contumaciæ ha-
betur pro ſubſtinente litem. Quibus addebant inſtru-
mentum ſolutionis vltimo loco productum, in quo licet
nõ exprimatur,ex qua cauſſa fiat illa ſolutio,tamen, cum
alia non detur, & iſta allegetur, & probetur a Reueren-
diſſimo Epiſcopo,præſumendum eſt pro illa, & quamuis
exprimatur ratione liuelli, tamen liuellum cum debeat
4 ſolui ex aliqua cauſſa,& detur † harum terrarum locatio,
præſumitur ſolutio facta ex cauſſa locationis, quæ ap-
paret.
Quo verò ad caput præſcriptionis Dominos nõ mul-
tum mouebat: nam † cũ debeat habere certum initium,
illud debet conſiderari, non à tempore finitæ locationis,
ſed denegatæ reſtitutionis,gl.in l.malè agitur,vbi Angel.
num.5.in fin.C.de præſcript. 30.anno, ſed dixerunt poſſe
per hoc particulariter audiri Illuſtr.Comites.

BLANCHETTI.

Regien.bonorum.Mercurij 17.Martij,1577.

SVMMARIA.

1 *Onus probandi incumbit ei, qui allegat ſe non ſoluiſſe per 40. annos.*
2 *Præſcribere non poteſt, qui alteri, non ſibi poſſederit.*
3 *Præſcribi non poteſt ius coloniæ, quando conſtat de certo eius initio.*
4 *Præſcriptionis initium eo tempore conſiderandum eſt, quo denegata fuit reſtitutio.*

DECISIO CCCXV.

FVit reſolutum Reuerendiſ. D. Epiſcopo in caſu pro-
poſito allegatam præſcriptionem non obſtare. Nam
aut Illuſtr. Domini Comites allegant ſe non ſoluiſſe per
1 40.annos, & hoc † caſu ipſis incumbit onus probandi.
Aret.in l.in illa, in 4.colum.ff.de verb.oblig.Bald.de præ-
ſcript.4.parte,4.par.prin.q.2.in fine. Aut volunt præſcri-
2 pſiſſe iſta bona,& tunc non poſſunt, cum † alteri, nõ ſibi,
poſſederint,l.malè agitur,C.de præſcr.40.ann.& præſcri-
ptioni non eſt locus,vbi non eſt poſſeſſio,l.ſine poſſeſſio-
ne,ff.de vſucap.Iaſ.in l.quominus,nu.125.de flumin. Aut
3 volunt præſcripſiſſe ius coloniæ.Et † cum conſtet de cer-
to initio,minus potuerunt,Ruin.conſ.75.num.4.lib.1.
4 Secundò, quia † initium præſcriptionis debet conſi-
derari à die denegatæ reſtitutionis, per gl.Ang. & allega-
tos in deciſ.1.Febr.1577.
Et quia pro parte Illuſtr. Dominorum Comitum ma-
ximè inſtatur negando probationem ſecundi extremi pro
parte Reuerendiſſimi epiſcopi,Domini, qui viderunt di-
cta teſtium vltimo loco examinatorum, habuerunt illud
pro ſufficienter probato.

BLANCHETTI.

Roman. fructuum, 5cccc. Lunæ 4. No-
uembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor bonæfidei tenetur reſtituere fructus exſtantes ante litem motam.*
Fallit in poſſeſſore bonæfidei cum titulo, num. 3. & 4.
2 *Electio ſeu ratihabitio donatarij retrotrahitur tempore donationis.*
4 *Poſſeſſor bonæfidei non poteſt condemnari, niſi à die litis motæ.*
5 *Fructus ciuiles computantur in tempore quo cedit dies ſolutionis.*
6 *Fructus ciuiles iudicandi ſunt vt de fructibus poſt litem motam perceptis.*

DECISIO CCCXVI.

FVit per Dominos reſolutum, quod liquidatio fru-
ctuum,ad quorum reſtitutionem Illuſt.Domina.Por-
tia ſuit condemnata in ſententia R. P. D. Decani, ſuſti-
neatur cum præſuppoſito, quod locatio terrarum fuerit
facta de anno 1572. & ſolutionis tempus cederet anno
1573. Eſt enim indubitatum, quod † bonæfidei poſſeſſor 1
tenetur reſtituere fructus exſtantes ante litem motam, l.
certum,C.de rei vindic.Put.deciſ.423.li.1.Fab.Accoram.
deciſ.38. & hoc fatentur informantes pro Illuſt.Do.Por-
tia. Eſt etiam clarum, quod iſti fructus erant exſtantes ex
allegatis pro Illuſtr. D. Magdalena. Non obſtant limita-
tiones adductæ. Et primo, quod † non procedat in caſu 2
propoſito, in quo bonorum donatorum dominium non
tranſiuit in Magdalenam,niſi poſt electionem. Quia fuit
iam reſolutum 6.Iunij coram R. P.D. Aldobrandino ele-
ctionem Magdalenæ retrotrahi, & perinde iudicandam
ac ſi ab initio facta fuiſſet, per l.ſi vſu fructus, ff. quando
dies leg.cedat.
Secunda limitatio,quod † in bonæfidei poſſeſſore cum 3
tit.præfata regula non procedat, non etiam refragatur,
quia titulus pro donato Magdalenę reduxit titulum Por-
tiæ pro herede ad non titulum vſque ab initio,vt fuit de-
ciſum. Non obſtat vltimò, quod ſententia condemnet à
die litis motæ, & ita non videatur includere tempus antè
litem motam,quia † bonæfidei poſſeſſor non poteſt con- 4
demnari,niſi à die litis motæ, & tamen ipſe tenetur reſti-
tuere fructus ante litem motam exſtantes.
Secundò, cum † iſti fructus ſint ciuiles, computantur 5
in tempore,quo cedit dies ſolutionis, Rom.conſi.10.ver.
5.& latè Albet.& ceteri Doct.in l.diuortio, ff.ſolut.matr.
Dies autẽ ſolutionis cedebat iſto caſu tempore, quo iam
erat mota lis.De † illis igitur debet iudicari, vt de fructi- 6
bus poſt litem motam perceptis.Et ex his & aliis allegatis
pro D.Magdalena Domini ſtatuerunt, liquidationem ri-
tè,& rectè fuiſſe factam.

BLANCHETTI.

Illerden.matrimonij.Veneris vltima Maij,1577.

SVMMARIA.

1 *Vxori inopi quarta debetur ex bonis mariti.*
Imò etiam ſponſæ per verba de præſenti, licet non fuerit traducta, nec ſimul cum marito cohabitauerit, nu. 2.
Et etiam ſi inter coniuges aliquod ortum ſit diſſidium, numero 3.
Vel etiam ſi maritus ex aliqua iuſta cauſſa admittere ſponſam recuſet.
Fallit, niſi vxor habeat vnde ſe alere poſſit, vel ex honeſto exercitio victum ſibi quærere, num. 4.

DECISIO CCCXVII.

DOmini cum præſuppoſito, quod conſtet de matri-
monio Hieronymæ,& de inopia eiuſdẽ, de quibus
erit videndum, firmarũt regulam, quod Dominæ † Hie- 1
ronymæ debeatur quarta iuxta diſpoſitionem auth. præ-
terea,C.vnde vir & vxor. Nec obſtat clãdeſtinitas matri-

Google

monij, quia nihilominus matrimonium dicitur, & tale
iudicandum eſt ſub pœna anathematis, vt cauetur Conc.
Trid. ſeſſ. 24. c. 1. de reform. matrim. Minus etiam obſtat,
quod fuerit tradućta, nec ſimul cohabitauerit cum mari-
2 to, † quia d. auth. habet locum in ſpõſa per verba de præ-
ſenti, Bald. in l. 1. C. eod. & ibi Curt. iun. nu. 10. qui teſtatur
de communi, Fabia. de Pep. in d. auth. num. 6.

Nec refragatur, quod non interuenerit bona gratia,
3 quia † quando diſſidium oritur culpa mariti vltra diſpo-
ſitionem d. auth. vendicat ſibi locum, l. fina. C. de repud.
Curt. iun. in d. auth. num. 4. & 5. & Fabian. de Pep. num. 9.
Rol. conſi. 15. num. 8. lib. 3. Quòd, vt inquit Curt. iun. pro-
cedit etiam in ſponſa, quam maritus ex iuſta cauſſa ad-
mittere recuſat, cum idem ſit expellere, & non admitte-
re, Alex. conſ. 78. in prin. lib. 5. Alias ſequeretur, quod ma-
ritus ex ſua malitia commodum reportaret. Reliqua, quæ
dicuntur, quod Hieronyma haberet vnde viuere poſſet
4 ante mortem mariti, & † quod poſſet ex honeſto exerci-
tio victum quærere, fuerunt circumſcripta, vt ſuper illis
particulariter diſputetur, an conſtet de tali inopia ipſius,
vt quarta debeatur ex diſpoſitione d. auth.

BLANCHETTI.

Iſpalen. penſionis. Mercurij 20. Nouemb. 1577.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio capta per procuratorem generalem in caſu quo alias requireretur ſpeciale mandatum, ſubſtinetur de æquitate.*
2 *Mandatum generale ad poſſeſſionem capiendam, intelligitur in caſu licito, non autem illicito.*
3 *Mandatum reuocatum cenſetur ex tacita poſſeſſionis renuntiatione.*
4 *Ratificatio non retrotrahitur ad præiudicium tertij.*

DECISIO CCCXVIII.

FVit reſolutum, canonicatum, quem Franciſcus Mu-
dana obtinuerat per reſignationẽ Dominici de Cor-
noza ſenioris, per aſſecutionem canonicatus ſub vltima
1 Auguſti, 1549. non vacaſſe. Fuit enim capta poſſeſſio † à
procuratore habente generale mandatum, in caſu in quo
requiritur ſpeciale. Aym. conſ. 104. num. 5. & fuit reſolu-
tum coram hoc anno in vno Hippotegien. capellaniæ. Et
quamuis illud, cuius copia Dominis data fuit, poſſet vim
2 ſpecialis obtinere, intelligitur † datum accipiendam poſ-
ſeſſionem in caſu licito, nõ autem in caſu illicito, l. ſi pro-
curator, vbi Doct. ff. de condict. indeb. Alex. conſ. 32. nu.
7. libr. 2. Tum etiam, quia ſi per adeptionem poſſeſſionis
canonicatus reſignari extinctum fuit ius regreſſus, quod
ad canonicatum Petri Tuarez habebat Mudana, quia cẽ-
3 ſetur illi renunciatum, per † conſequens fuit reuocatum
mandatum, Rot. de procur. in nou. deciſ. 28. Caſſad. de ap-
pel. deciſ. 2.

Non obſtat prætenſa ratificatio ex conſenſu præſtito
4 per Mudanam reſignationi dicti canonicatus, quia † ra-
tificatio non retrotrahitur ad præiudicium tertij, & opti-
mè deducunt per ſcribentem pro Dominico.

BLANCHETTI.

Iſpalen. Archidiaconatus dei Reina

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio Pij V. de reſigna. reſpicit etiam præteritas reſignationes.*
2 *Solemnitates quædam in beneficiis ſunt ſeruandæ etiam in quibus poſſeſſio capi non poteſt.*
3 *Conſtitutio noua non reuocat actus perfectos vigore veteris conſtitutionis, niſi conſtet de contraria mente nouam legem condentis.*
4 *Dictio, huiuſmodi eſt relatiua præcedentium cum ſuis qualitatibus.*

DECISIO CCCXIX.

DOmini cum præſuppoſito, quod de petitione poſ-
ſeſſionis Archidiaconatus, de quo agitur, facta 30.
Iulij 1551. à Decano. & capitulo Eccleſiæ Iſpalen. nomine
Garſiæ de Lonyſa legitimè conſtare poſſet per iura, quæ
fidem mereantur, & in quibus nomen procuratoris po-
tentis poſſeſſionem ſit inſertum, & de cuius mandato ap-
pareat, pro maiori parte inclinarunt, quod fuerit ſatisfa-
ctũ reg. Iulij Tertij, quæ ſola petitione videtur eſſe con-
tenta, & etiam ratione reſeruationis, ex allegatis pro di-
cto Garzia. Dixerunt tamen, quod his non obſtantibus
reſignationi factæ in fauorem Garziæ per Alphonſum de
Portas obſtat conſtitutio fel. re. Pij V. quæ † clarum eſt, 1
quòd non ſolum reſpicit futuras, ſed etiam præteritas re-
ſignationes factas in manibus cuiuſcunque Pontificis ſui
prædeceſſoris, quarum vigore poſſeſſio apprehenſa non
fuerat, & præcludit viam omnibus caſibus, ex quibus tolli
poterat ius reg. de publican. non enim contentatur ſola
petitione poſſeſſionis, ſed requirit realem & actualẽ poſ-
ſeſſionem. Extendit etiam Papa conſtitutionem ſuam ad
beneficia reſignata cum quibuſcunque reſeruationibus,
& nouas prouiſiones non vult ſuffragari. Requirit etiam
cum prædicta apprehenſione copulatiuè publicationem
reſignationis in Eccleſiis cathedralibus, & aliis prout in
ea, ita vt ad omnium notitiam peruenire poſſit.

Non obſtat, quod ex reſeruatione facta Alphũſo Gar-
zias non poterat accipere poſſeſſionem, quia † etiam in 2
his, in quibus poſſeſſio capi non poteſt, aliæ ſolemnitates
veniunt obſeruandæ, vt patet in d. bulla, vbi in talib. be-
neficiis dicit, quod vltra præmiſſa debeat certa forma ſer-
uari inſinuando in actis cauſſæ conſenſus, & datam ſup-
plicationis, vt fuit reſolutum coram R. P. D. meo Aldo-
brãdino in vna Fauentin. canonicatus, 5. Maij, 1574. quòd
conſtitutionis huius forma ſeruanda venit, etiam ſi poſ-
ſeſſio ſit plena quoad reliquas ſolẽnitates publicationis.

Non obſtat, quod conſtitutio noua nõ reuocat actus,
qui vigore veteris conſtitutionis ſunt iam perfecti. Gem. 3
in c. deliberatione, §. volẽtes, n. 2. de offi. deleg. in 6. quem
ſequitur, Fel. in c. fin. nu. 3. de conſt. Quia verum eſt, niſi
conſtet de contraria mente condentis nouam legem, ita
ibidem limitat Gem. & Fel. in d. c. fin. nu. 2. verſ. procedunt
iſta. Quod autem Papa nũ fuerit contentus priori illa pu-
blicatione, patet, quia in verſ. alioquin, annullat omnes
reſignationes, de quibus fecerat mentionem, aliter publi-
catas, quam in ſua conſtitutione cauetur, quod denotat
† illa dictio, huiuſmodi relatiua præcedentium cum ſuis 4
qualitatibus, glo. in c. ſi Abbatem, de elect. in 6. Pariſ. con-
ſil. 12. num. 32. lib. 3. fecerat autem mentionem ſupra tam
de factis ante d. conſtitutionem, quam poſt, ergo ſalua ra-
tione recti ſermonis non dici, quod Papa voluerit præ-
ſeruare reſignationes publicatas ſecundum formam reg.
de publican. poſſeſſione tamen beneficiorum reſignato-
rum non apprehenſa. Cum igitur Garzias huius conſti-
tutionis formam non ſeruauerit, reſignatio ſibi facta non
ſuffragatur.

BLANCHETTI.

Roman. heredit. de Beneſacere. Lunæ 27.
Februarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Tertius volens allegare de iuribus ſuis, auditur ad impediendum etiam executionem ſententiæ.*
2 *Clauſula, ſine præiudicio, dicitur conditionalis.*

DECISIO CCCXX.

FVit per Dominos reſolutũ, prætenſos heredes Euan-
geliſtæ eſſe audiendos, nec ad vlteriorem executio-
nem procedendum. Tertius † enim auditur. Rot. deciſ. 2. 1
de re iud. in antiq. Nec obſtat clemen. vt calumniis, co. ti.

Quia

Quia procedit interipſos litigantes, Card. ibid. nu.5.Iaſ. in l.à Diuo Pio,§.ſi ſuper reb.nu.16.de re iud.Rot.in loco allegato,deciſ.13.Couar.pract.q.c.15.n.9.Non obſtat deciſ.Achil.3.de tertio.Quia licet hic conſtet de inſtrumentali poſſeſſione Euangeliſtæ, & quod ſubſecuta fuit poſſeſſionem Emiliæ,tamen dixerunt,plures poſſe pati defectus hãc poſſeſſionem d. Emiliæ. Nam cum tanquam tutrix apprehenderet ipſam, debet conſtare de tutela. Præ-
2 terea eſt † conditionalis per clauſulam, ſine præiudicio,
Put.deciſ.34.lib.2. & poſſeſſio Euãgeliſtæ eſt cum decreto iudicis,ex quo Domini dicebant, quod ideo in ſententia Baglioni non dicit Coſmum reſtituendum ad poſſeſſionem domus, & eſſe immittendum, quia iſta poſſeſſio non videtur admodum conſiderabilis. Non obſtat commiſſio,quia cum cõmittatur exſecutio rei iudicatæ, quatenus illi locus ſit, illi ex oppoſitionibus huius tertij locũ non eſſe, ſatis conſtat. Præſcriptionem etiã dixerunt non intrare,cum ſemper hæc cauſſa fuerit agitata.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis.Lunæ 3.Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, ſi quid exſequutum, cenſetur repetita in omnibus alijs commiſſionibus.*
2 *Ordo iudiciarius ſeruari debet etiam ſi agatur de reuocanda ſententia.*
3 *Nullitates vbi hinc inde allegantur, non eſt locus refectioni expenſarum.*

DECISIO CCCXXI.

DOmini, ad tollendas omnes difficultates, dixerunt eſſe procedendum via exſecutiua ad confeſſionem totius debiti.Iuriſdictio enim adeſt,cum à principio cauſſa fuerit commiſſa cum clauſula,ſi quid exſequutum,quæ
1 † cenſetur repetita in omnibus alijs commiſsionibus,Æ-
gid. deciſ. 226.Caſſad. deciſ.8.de reſcript. & fuit reſolutum coram me in cauſſa Nouarien. decimatum, 11.Decemb.1573. Et in commiſsone directa Paſio fuerit expoſitum agi de exſecutione obligationis cameralis,quod eo magis eſt dicendum hoc caſu, cum in commiſsione directa Reuer. Maceraten. repetatur facultas procedendi, iuxta formam aliarum in actis præſentatarum, & commiſsio mihi directa habet clauſulam, in eiſdem ſtatu, & terminis.

Non obſtat allegata ſententia Paſij, quia illa nullitatis vitio etiam laborat, quia non fuit ſeruatus ordo ad pro-
2 ducendum omnia, quæ † etiam ſi agatur de reuocanda
ſententia vti nulla,ſeruari debent, Ægid.deciſ.313.& vbi
3 hinc inde allegantur † nullitates,non eſt locus refectioni
expenſarum,idem deciſ.319.

Non obſtat, quod cauſſa videatur effecta appellabilis, quia dici poſſet,quoad validitatem decreti, nõ autem reſpectu negotij principalis.

BLANCHETTI.

Vrbeuetan.Caſtrorum.Lunæ 21.Aprilis,1578.

SVMMARIA.

1 *Fideicommiſſum inductum non dicitur per ſimplicem prohibitionem de non alienando, niſi per verba vniuerſalia prohibitio ſit facta.*
Item niſi prohibeatur acquiſitio à certis perſonis, num.2.
Item quando eſt prohibita alienatio in vltima voluntate in certas perſonas,nu.3.
4 *Dictio,niſi,ponit præcedente oratione negatiua.*
5 *Filij poſiti in conditione non cenſentur diſpoſitiuè vocati, niſi, qui in poſteriori clauſula teſtamenti ponuntur in conditione,in præcedenti erant vocati.*
Item niſi poſiti in conditione ab inteſtato ſuccedere non poſſint.

DECISIO CCCXXII.

DOmini dixerunt, ex verbis pacti initi interBiondum & fratres de Ceruaria illegitimos eſſe vocatos in euétum alienationis,& mortis, ex clauſula illa,& ipſis ceſſantibus ſuccedant filij ſpurij.

Licet enim regula ſit pro Illuſtriſ.heredibus Do.Ioan-
nis Pauli, quod ex præcedenti prohibitione alienationis 1
non ſit inductum fideicommiſſum in euentum mortis, vt per Doct.in l.peto.§.fratre,de legat.primo, & Gabriel. de fideicommiſ.concluſ.decima,& pluribus locis, tamen limitatur, vt non procedat,quando prohibitio eſt concepta verbis vniuerſalibus, vt in hoc pacto, ibi, in aliquo modo in vltima voluntate relinquere, vt per Aretin. in l. ventre,numero ſeptimo,ff.de acquirenda heredita. Ruin. conſil.71.num.4.cum ſequent.lib.1.& 150.num.17.lib.2. & 144.num.2.lib.3.

Secundò,excipitur à regula prædicta, quando † prohi- 2
betur acquiſitio,vt hic in verſ.ſi ita quis,in quo prohibitũ eſt fœminis acquirere iſta bona, tũc enim cenſetur etiam acquiſitio ex ſucceſsione ab inteſtato,vt per Rui. d.conſi. 144.num.2.& conſil.203.num.18.lib.2.

Vltimò limitatur, † quando prohibita eſt alienatio in 3
vltima volũtate,& in certas perſonas,vt in præſenti contractu, in quo prohibitum eſt relinquere in vltima voluntate fœminis, Alexand. conſilio quinquageſimoſexto, numero ſexto, libro primo,ex mente Bald.in l.peto,§.fratre,ff.de legat.primo,Iaſ.in l.ſi ita quis,§.ea lege,numero nono,ff.de verborum obligatio.Comprobantur præmiſſa ponderando illa verba, quod partes paſciſcentes non poſsint alienare iſta bona, niſi in maſculos deſcendentes:
dictio enim,† niſi,præcedente oratione negatiua ponit,l. 4
in actione, vbi Doctores, C. de tranſact.Cornel.conſilio octuageſimo,num.ſecundo,libro primo,& cum verbum, poſsit, referatur ad verbum, relinquere, etiam in vltima voluntate non ſolum potentia, ſed actus videatur prohibitus,& diſpoſitio venit intelligenda, vt paſciſcentes deſcendentibus maſculis legitimis, & naturalibus, & illis deficientibus ſpuriis relinquere teneantur. Confirmatur etiam ex mente, quia cum contrahentes etiam fœminis in teſtamento relinquere prohibuerint, etiam ab inteſtato prohibuiſſe cenſentur, cum non detur maior ratio in vno,quam in alio.

Accedit omnibus prædictis verſ.& ſi quis,in quo etiam ſi ſpurij videantur poſiti in conditione,cenſentur nihilominus vocati.Primò, quia communis opinio Doctor. ſequentium,gloſ.in l. Lucius, *la ſeconda,* de hered. inſt.non
procedit, vbi is, qui in poſteriori clauſula teſtamenti po- 5
nitur in conditione,in præcedenti erat vocatus, Iaſ.conſ. 108.in antepen.col.ver.nõ quoque obſtat,vol.4. prout in hoc caſu iuxta prædicta.Secundo,non procedit, quando poſiti in conditione ab inteſtato ſuccedere non poſſunt, vt per Corn.conſ.74.nu.4.lib.2.Soc.iun.conſ.185. libr.2. & Gabriel. de fideicommiſ.concluſ.4.num.34.

BLANCHETTI.

Firman.ſpolij.Mercurij,prima Iulij,1573.

SVMMARIA.

1 *Appellatio ſemper admittitur in vtraque cauſſa, quarum altera admittit appellationem, altera non.*
2 *Sententia lata in poſſeſſorio, quod nititur in iure, dicitur eſſe mixta.*

DECISIO CCCXXIII.

DOmini dixerunt, quod licuit heredibus Theodori
appellare à ſententia R.P.D. Fuſcherij, quia † vbi- 1
cunque duæ cauſſæ ſunt complicatæ, quarum altera admittit appellationem, altera non admittit, ſemper admittitur appellatio in vtraque, Menoch. de recuper.poſ. remed.9.nu.322.cum autem cauſſa prætenſi ſpolij habuerit cauſſam falſitatis inſtrumenti venditionis, & nullita-

Digitized by Google

tis prioris ſententiæ, dicitur complicata, Bal. in conſ. 153. in primo volum. Grat. conſil. 16. nu. 15. cum ſeq. vol. 2. & alias Rota tenuit coram R.P.D. de Rubeis, 23. Maij, 1561. prout in deciſione, cuius copia data fuit per informantes pro dictis heredibus.

2 Secundò, quia † ſententia lata in poſſeſſorio, quod nititur in iure, dicitur eſſe mixta Bal. in l. 1. colum. 2. C. ſi de moment. poſſ. & ſententia R. P. D. Fuſcherij refert ſe ad commiſſionem, in commiſſione verò adeſt clauſula, conſtito de tribus ſententiis conformibus latis ſuper falſitate d. inſtrumenti, quæ operatur, quod iudicium iſtud ratione iuris, ſuper quo nititur, credatur mixtum & ideo ratione iſtius complicitatis, & mixturæ licuit appellare.

BLANCHETTI.

Roman. de Benefacere. Mercurij 11. Decembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Curator teſtamento datus debet à iudice confirmari.*

2 *Poſſeſſio inſtrumentalis non ſuffragatur ei, qui reperit alium extare in poſſeſſione.*

DECISIO CCCXXIV.

DOmini pro expeditione huius cauſſæ dixerunt videndum, quis melius, & cõcludentius probet ſuum primum extremum. Nam vtriuſque poſſeſſio patitur difficultates poſſeſſio enim capta per Emiliam vti matrem, & tutricem Coſmi & Brigidæ 28. Ianuar. 1527. redditur dubia.

Primò, quod eſt conditionalis, vt fuit dictum 27. Februarij anni præteriti.

Secundò, ratione Brigidæ ex tutela Emiliæ ſuſtineri non poteſt, nam cum ipſa fuiſſet nupta Mario, iam exceſſerat annos pupillares, & ita non erat amplius ſub tutela matris. Et licet forſan dici poſſet, quod poſſeſſio ſuffragatur Brigidæ tanquam capta à matre vti curatrice, tamen
1 cum † curator teſtamento datus debeat à iudice confirmari. l. penul. C. de teſtam. tutel. & Inſtitut. de curat. in princip. & volenti, non autem inuito detur, §. item inuiti, eodem tit. Nec ad id obſtat c. Cyprianus, 21. quæſt. tertia, vt benè dicit Corn. conſil. 81. num. 2. libr. 4. non probatur voluntas Brigidæ, nec deputatio per iudicem, nec etiam docetur quod Brigida ratificauerit poſſeſſionem captam à matre ante ſubſequentem poſſeſſionem Euangeliſtæ, prout requiritur, Rot. de reſtitut. ſpoliat. in nou. deciſio. 9. & dicebant Domini, nõ poſſe agi ad execution em ſententiarum rotalium ex ſchedula prætenſæ dotis, quia illæ non dicunt, Brigidam reſtituendam, ſed annullant geſta à Vicario Vrbis tanquam nulla pro rata Coſmi.

Quo vero ad poſſeſſionem Euangeliſtæ, clarum eſt,
2 quod † alio exſtante in poſſeſſione, poſſeſſio inſtrumentalis non ſuffragatur, & quatenus poſſeſſio Emiliæ ſibi non præiudicet, tamen poſſet præiudicare poſſeſſio Brigidæ, quæ ratione ſuæ dotis potuit ſibi mutare cauſſam poſſeſſionis abſque alia declaratione, vt ſi poſſidebat iure familiaritatis viuente Mario, poſſidere poſſit iure hypothecæ ſuæ dotis ipſo mortuo, Achil. de poſſeſ. deciſ. 3. & ita forſan poſſet habere locum clauſula, ſine præiudicio, de qua in inſtrumento poſſeſſionis Emiliæ. Nec ſuffragatur ceſſio attentatorum, quia eſt ceſſio iudicij intentati contra Iuniperam, non autem ceſſio attentatorum, quæ per Brigidam fuiſſent commiſſa, quia fuiſſet verbalis tantum ceſſio, non realis, quia ſi ipſa attentaſſet, debuiſſet dimittere poſſeſſionem, & de dimiſſione non conſtat. Neceſſe igitur eſt in his difficultatibus, quæ in vtraque poſſeſſione inſunt, videre, quis probet meliorem poſſeſſionem, & exceptiones contra ſchedulam hypothecæ in fauorem Brigidæ.

BLANCHETTI.

Roman. de benefacere. Mercurij 5. Martij, 1578

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio anterior, quæ eſt ſine præiudicio legitimi poſſeſſoris, & potiora iura habentis, non ſuffragatur.*

2 *Alimenta petens alterum præſupponit poſſidere.*

DECISIO CCCXXV.

FVit reſolutum, poſſeſſionem Euangeliſtæ meliùs ac concludentiùs probari poſſeſſione Brigidæ. Docetur enim pro parte Brigidæ de poſſeſſione anteriori Emiliæ matris, & tutricis ac curatricis eiuſdem, quæ non ſuffragatur, quia † eſt ſine præiudicio legitimi poſſeſſoris, & 1
potiora iura habentis, cum igitur Euangeliſta vti proximior Mario potiora iura obtineret in eius hereditate, illa non nocuit.

Secundò, vti à tutrice capta non poteſt prodeſſe Brigidæ, quia exceſſerat pupillarem ætatem: minùs etiam vti à curatrice, quia nec à iudice confirmata, nec à Brigida petita, quo caſu nondum erat curatrix, & ita non intrant, quod geſta a tutore, qui nondum adimpleuit ſolemnia, teneant in fauorem pupilli, quia Emilia non poteſt dici curatrix vllo modo.

Tertiò, poſſeſſio capta per ipſam eſt reſtricta ad ius hereditarium, non autem hypothecæ, & ita non eſt conformis iuri, quod prætenditur pro parte heredum Brigidæ, vnde non cenſetur capta in vim illius, vt fuit alias reſolutum coram D. Lancellotto, in illa Roman. 20000. & ex hoc capite ſuſtineri non poteſt, cum ex alio acceperit poſſeſſionem, Roman. conſil. 446. nu. 6. Vltimò non conſtat de ratificatione illius ante poſſeſſionem Euangeliſtæ. Et ita habet locum deciſ. 9. de reſtitu. ſpolia. in nou. Imò cum † ipſa egerit contra Euangeliſtam pro alimentis, vti- 2
que patet, quod ipſa non erat in poſſeſſione, quia ſi poſſediſſet, ſibi non debebantur alimenta. Addebant etiam aliqui ex Dominis id, quod ſæpè fuit conſideratum in iſta cauſſa, quod ſententiæ rotales contra Iuniperam non dicunt, Brigidam reſtituendam ad domus poſſeſſionẽ. Quibus ſtantibus poſſeſſio Euangeliſtæ redditur bona ex auctoritate gubernationis, quam ipſam continuaſſe patet, quia poſtmodum committit cauſſam iactationis, quæ facit ipſum reum, & poſtea cauſſam ſpolij. Et quibus ſi ipſe non fuiſſet in poſſeſſione, non aſſeruiſſet ſe ſpoliatum.

BLANCHETTI.

Vrbeuetan. Caſtrorum. Lunæ 2. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Verbum, ſuccedere, comprehendit omnem ſuccedendi modum.*

2 *Filij, naturales, & ſpurij nati ex inſtitutis non excluduntur ex illa clauſula, & ipſis ceſſantibus, ſuccedunt filij ſpurij, & baſtardi.*

3 *Oratio vnaquæque quando eſt per ſe perfecta, repetitioni locus non eſt.*

4 *Succeſſio ab inteſtato etiam comprehenditur in prohibitione alienationis concepta verbis vniuerſalibus, & numero 5.*

6 *Alienatio in vno caſu permiſſa in cæteris prohibita cenſetur.*

7 *Filij ſpurij poſiti in conditione cenſentur diſpoſitiuè vocati. Quod ampliatur multò magis in naturalibus, ex commu- ni, num. 8.*

DECISIO CCCXXVI.

DOmini iterum firmarunt, ex verbis pacti, de quo agitur, eſſe vocatos ſpurios in omnem caſum, ſcilicet, mortis & alienationis ex clauſula illa, & ipſis ceſſantibus ſuccedant filij ſpurij, & baſtardi, excluſis quibuſcunque filiis fœminis.

Primò, quia vocantur per † verbum, *ſuccedant*, aptum 1
compre

Digitized by Google

comprehendere omnem ſuccedēdi modum, l. fluminum, §. acquiritur, ff. de damno infect. l. 1. §. illud, ff. quorum lega. Soc. conſil. 102. nu. 6. & 7. lib. 3. cum aliis per Tiraq. *le mort ſaiſit*, part. 1. limit. 3. num. 7.

Non obſtant plura, quæ in contrarium allegantur.

Et primò, quod iſta clauſula debeat intelligi ſecundum terminos præcedentes, videlicet, vt huiuſmodi bona alienari nō poſſint, niſi tantùm in maſculos legitimos, & naturales, & ipſis deficientibus, in ſpurios.

2 Nam † hoc procederet, ſi paciſcentes dixiſſent, quod non poſſit relinquere, niſi legitimis, & naturalibus, &, ipſis ceſſantibus, ſpuriis, ſed cum aliis conceperint verbis, quæ alias eſſent ſuperflua, hic intellectus non poteſt habere locum.

Nec etiam obſtat ratio, quod hæc clauſula, & ipſis ceſſantibus ſuccedant filij ſpurij, debeat intelligi ſecundum terminos prioris diſpoſitionis præcedentis ratione continuationis. Quia eſto, quod per illam tantum prohibita eſſet alienatio, non autem ſucceſſio ab inteſtato, prout inferius dicetur, nihilominus huiuſmodi repetitioni locus
3 non eſt, quando † vnaquæq; oratio eſt de per ſe perfecta, vt per Zanch. in l. heredes mei, §. cum ita, num. 1265. ff. ad Trebel. quod procedit, etiam ſi clauſula ſubſequens concipiatur, per verbum coniunctionem denotans, vt per Bart. in l. Seia, §. Caio. nu. 2. ff. de fund. inſtruct. Ruin. conſ. 176. nu. 5. & 8. lib. 2. Zanch. vbi ſupra nu. 1266. Et hanc diſtinctionem tenet Rota, ſi attendantur deciſiones factæ cum Reuerend. D. Cotta in cauſſa Albanen. fideicommiſſi, & coram R. P. D. M. Aldobrandino in alia Foroliuien. fideicommiſſi.

Non obſtant etiam quæ allegantur contra limitationes firmatas in reſolutione facta die 21. Aprilis hoc anno,
4 quod licet † prohibitio ſit concepta verbis vniuerſalibus, tamen non comprehenditur ſucceſſio ab inteſtato, quia contrarium tenuerunt omnes, allegati per Gabr. de fideicom. conclu. 9. nu. 14. & 10. nu. 6. Couar. in c. Raynaldus, nu. 11. de teſtam. Gozad. conſil. 102. nu. 7. qui in fin. benè reſpondit ad tex. in l. cum pater, §. cum inter, ff. de leg. 2. & Curt. iun. conſ. 215. num. 16. & conſil. 126. num. 53. & 54. libr. 3. Et opinio Angel. conſ. 57. eſt reprobata à Iaſo. in l. filiusfamilias, §. diui. in ſecunda lectura, numero 141. ff. de leg. primo, & Curt. iun. in loco proximè allegato, num. 57. Nec mouit Dominos ratio, quod licet ſit prohibita alie-
5 natio in vltima voluntate, † tamen non prohibetur ſucceſſio ab inteſtato, quæ defertur à lege, quia Doct. allegati per Gabriel. contrarium dicunt, & Ange. negat hoc caſu potentiam teſtatoris, in quo eius opinio à Iaſ. in loco ſupra allegato reprobatur.

Accedit, quod verba illa, aliquo modo in vltima voluntate relinquere, nihil operarentur, vel ſi eſſent reſtricta ad diſpoſitionem ex teſtamento tantum, ſequeretur quod paciſcentes poſſent filiis fœminis non condendo teſtamentum hereditatem relinquere, & condendo in illarum fauorem eaſdem hereditate priuare.

Poſtremo cum in vltimis verbis permiſſa ſit alienatio ex cauſſa neceſſitatis cum conſenſu deſcendentium, & intereſſe habentium. † quæcunque alia alienatio cenſetur
6 prohibita, Soc. conſ. 251. nu. 3. verſ. poſtremo maximè, lib. 2. Gabriel. de fideicom. concluſ. 10. nu. 8.

Nō obſtat etiam, quod cū in clauſula pacti ſubſequenti, & ſi quis ipſorum deſcendētium, ſit facta ſpecialis prouiſio in euētum mortis ex prohibitione alienationis, non cenſetur inductum fideicommiſſum, Zanchi. in d. §. cum ita, nu. 674. cum ſeq.

Quia primo placuerunt reſponſiones D. Burgheſij.

Secundò dicebant Domini, quod in prima clauſula vocantur deſcendentes in bonis aſcendentium, in ſecunda prouidetur, quando paciſcentes decederent ſine deſcendentibus, tunc vocantur tranſuerſales, excluſis fœminis, ſpuriis vſque ad tertium gradum.

Quibus ſtātibus intrant aliæ limitationes, quod † hoc 7
caſu ſpurij poſiti in conditione cenſeantur vocati, inter quas, licet Dominis placuerit illa, quæ deſumitur ex Corne. conſil. 74. num. 9. lib. 2. & Soc. iun. conſil. 158. nu. 73. & ſeq. & conſ. 175. lib. 2. & Gabriel. de fideicommiſ. concluſ. 4. nu. 33. quibus addiderunt Paul. de Caſt. in l. ex facto, §. ſi quis rogatus, ff. ad Trebel. & Bero. in c. in præſentia, num. 232. & 236. cum ſequ. de probat. quæ videtur veriſſima ex traditis per Bar. & communiter Doct. in l. ſecunda, & in l. filiusfamilias, §. cum quis, ff. de legat. primo, nec ab ea videtur diſcrepare atteſtatio Couar. in c. Raynutius, §. 3. n. 7. Quia ipſe atteſtatur de cōmuni, quod naturalis faciat deficere conditionem, quæ † opinio requirit longiſſimam 8
diſtinctionem: tamen illam vti exemplarem circumſcripſerunt. Sed indiſtinctè complexi ſunt aliam, quod cum in ſuperiori ſpurij vocentur, non fuit demonſtratū, quod poſiti in conditione in ſubſequenti cenſentur etiam vocati: & allegata in contrarium per Zanch. in d. §. cum ita, nu. 737. & Ruin. conſ. 130. num. 8. lib. 2. procedunt, quando poſitus in conditione in ſequentibus verbis eſſet in præcedenti oratione vno tantum caſu vocatus, ſecus in caſu noſtro, vbi ſpurij ſunt generaliter, & ſic quemcūque caſum vocati, vt ſupra fuit deductum.

Non obſtat etiam, quod ſub eadem determinatione ponantur legitimi & illegitimi. Vnde ſi legitimi poſiti in conditione nō cenſentur vocati, ergo nec illegitimi, quia hic vocantur legitimi, cum in priori diſpoſitione vocentur. Vnde cum legitimi poſiti in conditione cenſeantur vocati hoc caſu, idem iudicium eſſe debet de ſpuriis, vt par ſit vtriuſque determinatio, l. iam hoc iure, §. 1. de vulg. & pup. l. in teſtamento, *la prima*, C. de teſtam.

GRASSI.

Legionen. Capellaniæ. Veneris 23. Marij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Domicilium mutatum eſſe dicitur ex tranſlatione, alibi facta ad habitandum.*

2 *Originarius vel naturalis loci deſerti à patre non dicitur ille, qui alibi conceptus & natus probatur.*

3 *Originarius vt dicatur, requiratur, quod non ſolum quis ſit natus in loco, ſed etiam parentes ibi domicilium contraxerint.*

4 *Ciuilitas deficit, vbi primum, & maximum ciuilitatis fundamentum deficit.*

5 *Origini renuntiari non poteſt, ſed benè amitti commodum & effectus ipſius.*

6 *Origo dicitur immutabilis, & mutationi originis lex reſiſtit.*

7 *Nepos dicitur retinere originem aui, ex communi.*

DECISIO CCCXXVII.

REſolutū, Gaſparem non eſſe naturalem ad effectum obtinendi beneficia in loco de Manſilla ad effectum de quo agitur. Et hoc cum præſuppoſito, quod Antonius tranſtulerit domicilium ad locum de Muzientes cum omnibus bonis, ita quod nec Antonius, nec Gaſpar retineant bona in loco de Manſilla, & in effectu deſeruerint locum de Manſilla, † transferendo ſe ad alibi habi- 1
tandum, & placuit ad hoc Afflict. deciſio. 384. nu. 5. 6. cum ſeq. vſque ad nu. 11. quia ſi ciuis originarius habitat extra prouinciam originis, vel extra ciuitatem, dicitur ab eo deſerta prouincia, vel ciuitas originis, Bal. in auth. vt omnino, colu. 8. C. ne vx. pro marit. & plura ad hoc referuntur per Affl. in loco prædicto. Cum ergo Gaſpar ſit cōceptus, & natus poſtquam Antonius pater deſerta prouincia, vel loco agnationis domicilium alibi tranſtulerit, non poteſt dici originarius, vel naturalis loci † iam prius deſerti à pa- 2
tre, ſed ſequitur domicilium ſui patris, eum maximè

in eo

Digitized by Google

in eo loco noui paterni domicilij, & natus ſit, & ibidem
domicilium, & ipſe ſibi conſtituerit, l. filios, ibi, ſi modo
non domicilijs retineantur, C. de munic. & origi. lib. 10.
Addebant etiam aliqui Domini not. per Nicol. de Neap.
Bal. Angel. & Caſtren. in l. huiuſmodi, §. legatum, de legat.
primo, Abb. in c. Rodulphus, de reſcript. qui voluit, quod
3 † non ſolum quis ſit natus in loco, ſed etiam, quod paren-
tes ibi domicilium cõtraxerint, vt poſſit dici originarius,
refert Fel. in d. cap. Rodulphus, ſub num. 13. verſi. addatis,
quæ opinio ſi eſſet vera, tantò magis eſſet contra Gaſpa-
rem, qui nec in loco de quo agitur, natus eſt, nec pater ibi
domicilium habet. Addebant, quod cum Gaſpar, & eius
pater non participent de oneribus, & muneribus loci de
Manſilla, non poſſunt dici verè ciues, ſeu naturales dicti
4 loci, quia † deficit in eo, quod eſt primum & maximum
ciuilitatis fundamentum, vt per Bal. in l. ſi non ſpeciali, C.
de teſtamen. & licet Soc. conſ. 35. num. 7. lib. 1. dicat, quod
nunquam amittitur domicilium originis propriæ, tamen
reſpondetur per aliquos Dominos, hoc poſſe euitari in
caſu noſtro, in quo Gaſpar propriam originem non ha-
bet in iſto loco de Marſilla, cum vt dixi ibi non fuerit na-
5 tus. Addebatur etiam per aliquos, † quod licet origini
renuntiari non poſſit, tamen bene videtur poſſe amitti
commodum & effectum originis, ſicut in ſimili qui non
poteſt acquirere originem, & tamen cõmodum originis
præſcribere, Boer. deciſ. 26. nu. 33. ad idem fuit allegatus,
Alexand. conſil. 16. nu. 3. in 1. vbi non origo, ſed incolatus
attenditur, licet materia ſit cõtrouerſa. ad idem, Soc. iun.
conſ. 37. nu. 9. & 10. in primo, vbi quod potentius eſt ius
in forum domicilij, quam originis, Iaſon in l. ſi arrogator,
num. 48. de adop. licet alij velint magis attendi originem,
quam domicilium habitationis, Crot. in rubric. ſol. matr.
6 nu. 38. quia † origo eſt immutabilis, & mutationi origi-
nis lex reſiſtit, l. filios, & l. origine, & vtrobique Ioan. de
Plat. etiam l. aſſumptio, ff. ad municip. de quo per Felin. in
d. c. Rodulphus, no. 13. & 14. per Alexan. in d. l. huiuſmo-
di. §. legatum. per Boer. deciſ. 13. nu. 3. & per alios in variis
locis, ſed quia materia viſa eſt difficilis, & late contro-
uerſa, ideo ſuper hoc capite nihil eſt firmatum, licet multi
inclinare viderentur potiorem eſſe incolatum, quam ori-
ginem, de quo alias.

Nunc autem in primo capite ſuprà in principio relato
Domini erant concordes, Gaſparem non dici naturalem
ſtante deſertione loci de Manſilla facta per Antonium
patrũ. An vero reſpectu incolatus, & domicilij aui ipſius
Gaſpari in d. loco de Manſilla, poſſit Gaſpar dici natura-
7 lis, quia † ſecundum communem nepos retinet etiam o-
riginem aui, Boer. in d. deciſ. 13. num. 6. & 8. poterit parti-
culariter videri, ſi pars petat.

GRASSI.

Zamoren. ſpolij. Die 18. Iunij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Mandatum ad cedendum, & offerendum liti debet eſſe ſpeciale.*

2 *Mandatum ad proteſtandum non ſufficit, vbi agitur de proteſtatione declarationis animi domini.*

3 *Proteſtatio & obligatio debet fieri parte citata.*

4 *Principale quando eſt liquidum, acceſſorium illiquidum, non cogitur creditor recipere principale, niſi acceſſorio oblato.*

5 *Intimatio non ſufficit fieri procuratori generali.*

DECISIO CCCXXVIII.

FVit concluſum, ſpolium, de quo agitur, non eſſe pur-
gatum ad effectum, vt fraternitas poſſit vitare con-
demnationem fructuum pro tempore huiuſmodi ſpolij.
Et dixerunt Domini neutram oblationem ſiue requiſi-
tionem ſufficere ad huiuſmodi purgationem. Non enim
1 prima ſufficit, quia † non conſtat de ſpeciali mandato ad
cedendum, & offerendum liti, quod requiritur, Tiraq. de
retract. lignag. §. 1. gl. 10. num. 91. 94. 95. & 98. Cum enim
prædicta oblatio cõtineat ceſſionẽ litis quoad poſſeſſio-
nem omnimodã, in ea videtur requiri mandatum ſpecia-
le. Primo, quia iſta ceſſio eſt confeſſio quædam ſiue agni-
tio, in qua videtur omnino requiri ſufficiens mandatum,
vt in fortioribus terminis videtur velle, Ægid. deciſ. 198.

Secunda cum hoc non concernat ademtionem neque
bonorum neque litis, & nõ poſſit eſſe notum hoc priori,
niſi quatenus procedat à perſona principali, in hoc caſu
requiritur ſpeciale mandatum ad denuntiandum, & pro-
teſtãdum, vt per Bart. in l. 1. §. permittitur. ff. de libe. agno.
Nec faciebant difficultatem illa verba ad requiren. prote-
ſtan. &c. Quia dicebant debere intelligi ſuper præmiſſis
in concernentibus expeditionem cauſſæ, non autem ad
ceden. quia cum hoc dependeat ab animo, d. mandatum
ſpeciale requiritur. Et licet adſit mandatum ad proteſtan.
dicebant non videri ſufficere in hoc caſu, in quo † agitur 2
de proteſtatione declarationis animi Domini. Qua pro-
pter qui alias poteſt proteſtari, non poteſt in hoc caſu per
ſuprà allegata. Quia tamen ſi ex hoc capite ſolum mate-
ria eſſet decidenda, poſſet habere difficultatem, ex aliis
deductis ceſſare omne dubium, tum maxime, quæ tertio
loco allegabatur, nempè quia † oblatio, & proteſtatio 3
prædicta debuit fieri parte citata, Iaſ. conſi. 9. nu. 15. lib. 1.
hæc autem licet fuerit facta in actis, non fuit facta parte
citata, & communiter non dicitur adhuc in actis, Caſſad.
deciſ. 7. in fin. de appel. Tum & quarto, quia non fuerunt
oblati fructus, dicebatur enim videri claram ius conclu-
ſionem, quod quando vnum debitũ eſt principale, & aliud
acceſſorium, prout videbatur hoc eſſe, † quamuis acceſ- 4
ſorium ſit illiquidum, non cogitur creditor recipere prin-
cipale, niſi acceſſorio oblato, Alex. in l. quidam exiſtima-
uerunt, num. 8. ff. ſi cert. peta.

Non dicitur etiam purgatum per ſequentem oblatio-
nem fructuum ab Abbate, tum quia non conſtat, quòd
eſſet Abbas, tum etiam quia militat eadem ratio de non
oblatione fructuum, c. conquirente, c. graui, de reſtit. ſpol.

Placebant etiam deducta per informantes, quod inti-
matio non fuit facta perſonaliter Dom. Ioanni abſenti,
cum † nec procuratori generali ſufficeret fuiſſe intima- 5
tam, glo. in Clem. cauſſam, verſic. intimatio vera, in ver-
bo, appellarũ, & ibi Card. quæſt. 7. de elect. maximè ſtante
appellatione pro parte confratrum ab admiſſione inmuna
d. Ioan. vt in quinto pra ſuppoſito poſt prædictam inter-
pellationem, per quam appellationem dicitur receſſum à
prædicta requiſitione, & oblatione, ex deductis pro hac
parte, quæ magis Dominis placuerunt, quam exemplo
deducta per confratres.

GRASSI.

Getund. anniuerſariorum. Die Veneris 4.
Martij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Nominatio quæ non poteſt fieri, niſi in vim ſtatuti, non cenſetur facta niſi in vim eiuſdem.*

2 *Actus in æquiuocis cenſendum eſt fuiſſe factus prout melius expedit facienti.*

3 *Clauſula, omni meliori modo, quando ei eſt adiuncta copula, & alias, ſtat ampliatiuè.*

4 *Nominatio eſt magis referenda ad intentionem beneficiatorum, quam fortè ad facultatis veritatem.*

5 *Nominatio facta ſine vlla poteſtate præcedente, quo caſu valeat.*

DECISIO CCCXXIX.

FVit reſolutum, quod ſi nominationes non poterant
fieri, niſi in vim ſtatuti Bertrandi, non † videtur du- 1
biũ, quòd cenſentur factæ in vim eiuſdẽ ſtatuti, l. 2. de ac-
quir. poſſeſſ. l. quædam mulier de rei vendic. Si vero pote-
rant

Digitized by Google

tant fieri ex alia etiam facultate, pnta vigore, vel conſue-
tudinis, vel alterius ſtatuti, vel de iure communi, quod ſe
non reſtrinxerint beneficiati. Nam vt bene deducitur per
informantes pro beneficiatis ab anno 1505. vſque ad an-
num 1521. incluſiuè ſimpliciter, & nulla habita mentione
prædicti ſtatuti nominarunt, ab anno autem 1523. vſque
ad annum 1547. incluſiue expreſse dixerunt etiam iuxta
alia ſtatuta, & laudabiles conſuetudines hactenus obſer-
uatas, ab anoo 1549. vſque ad annum 1567. præſentarunt
omni meliori modo, & ſimiliter ſe habent duas ſequen-
tes. Vnde ex his inferebatur per Dominos, quod ſi alia
competebat facultas, beneficiati non ſe reſtrinxerint. In
2 dubio enim & † in actibus æquiuocis cēſendum eſt, actus
fuiſſe factos, prout melius expedit facienti, l. prima & ſe-
cunda, ff. de ſolur. Corn. conſ. 338. nu. 5. lib. 1. Abb. in cap.
cum ſuper, ſub nu. 12. verſic. ſi ſumus in dubio, vbi Fel. ſub
num. 10. & Dec. ſub num. 12. extra iſtos caſus, de offic. de-
lega. Grat. conſ. 70. n. 18. lib. 1. cum plurib. concord. Et pro
non reſtrictione perpendebant etiam clauſulas, & alias
3 omni meliore modo: huiuſmodi enim clauſula, † quando
ei eſt adiuncta copula, & alias, ſemper auget alios modos
vltra expreſſos, & nō ſtat reſtrictiuè, niſi quando ponitur
ſimpliciter, & ſine copula, Achil. de clauſul. deciſ. prima,
& ſæpè fuit dictum in cauſſa Roman. donationis 50000.
coram R.P.D. Aldobrandino, & dixerūt etiam alias fuiſ-
ſe tentum in vna oxomen. portionis coram Veſtano. 20.
Iunij, 1584. & paſſim tenet Rot. Et addebant aliqui Do-
mini, quod cum ſimus in interpretanda mente, & inten-
4 tione beneficiatorum qui nominarunt, actus † nomina-
tionis magis eſt referendus ad eorum intentionem, &
mentem, quam fortè ad veritatem facultatis eorum, quia
videmur verſari in materia, in qua opinio prævalet veri-
tati, iuxta l. is qui putar, cum not. de acquiren. hered. Dec.
conſil. 14. num. 6. & 127. numer. 4. quo ènim animo no-
minarunt, videtur iudicandum ex eorum opinione, cum,
vt dixi, ipſi plura deduxerunt, non autem ex ſola diſpoſi-
5 tione ſtatuti Bertrandi. Si † tamen nulla alia poteſtate
hoc potuerunt facere, placuit, quod tunc intraret, conſil.
Roman. 343. num. 9. Natt. conſ. 312. num. 9. volum. 2. poſt
Bald. quem allegar in l. ſi duo, de acquirend. hered. plura
cumulat Aym. conſ. 186. nu. 9. An autem alia poteſtas no-
minandi beneficiatis competeret, & cui incumbat onus
probandi exſtare alia ſtatuta, vel præfatam aliam faculta-
tem, particulariter erit videndum.

GRASSI.

Hiſpalen. penſionis, 250. Die Lunæ 29. No-
uembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Fructuum appellatione, qui etiam reſidentibus dari ſolent,*
non veniunt diſtributiones quotidianæ, & nu. 2.
Limita, vt num. 3. & 4.
2 *Diſtributiones non dicuntur fructus beneficiorum, ſed po-*
tius dantur ratione certi miniſterij perſonalis, & inter-
eſſentia.
3 *Stylus quo olim reſeruabantur penſiones etiam ſuper diſtri-*
butionibus, non probatur de tempore Clementis.
4 *Fructus canonicatus ſi probarentur non eſſe verè diſtri-*
butiones quotidianæ, penſio ſuper his conſtituta dici-
tur.
5 *Diſtributiones ex conſuetudine etiam propriè dicuntur, quæ*
reſidendo & intereſſendo pro parte anni, lucrantur pro
toto.
Item propriè diſtributiones dicuntur, quæ actu diſtribuun-
tur.
6 *Fructus propriè dicuntur, quando liberè, & in abſentia per-*
cipiuntur.

DECISIO CCCXXX.

FVit firmata regula contra D. Melchiorem, quod † ap- 1
pellatione fructuū etiam reſidentibus dari ſolitorum
non veniunt diſtributiones quotidianæ, quia aliud eſt re-
ſidentia, & aliud intereſſentia, Docto. omnes, in cap. licet
nobis, de præben. & in cap. vnico, vbi in ſpecie Gemin. §.
final. nu. 5. de cleric. nō reſiden. in 6. Caſſad. de cleric. non
reſiden. deciſ. vnica, nu. 1. in fin. & num. 2. vbi de commu.
Mohed. deciſ. 182. Et vt aliqui ex Dominis dicebant, ratio
eſt, quia † hæ diſtributiones non dicuntur fructus bene- 2
ficiorum, ſed potiùs dantur ratione certi miniſterij perſo-
nalis, Imol. in d. c. licet, propè fin. Rot. in antiq. 33. de re
iud. & 39. de præb. in antiq. & 26. de præb. in nou. Et quod
diſtributiones quotidianæ non dentur ratione canoniæ
ſimpliciter, ſed ratione intereſſentiæ, & miniſterij perſo-
nalis, dixit Old. conſ. 118. nu. 1. 2. & 3. & per tot. Feli. in ca.
ad aures, colum. 8. num. 14. de reſcript. Boer. deciſ. 340. nu.
4. verſic. quia non ſunt de corpore beneficij, & verſ. iſtam
partem, vbi quamplures cumular. Cum igitur in reſerua-
tione propoſita fiat mentio de fructibus in continua reſi-
dentia ſolitis, circumſcripto communi ſtylo loquēdi, non
veniunt diſtributiones quotidianæ, cum dentur fructus
debiti reſidentibus, qui ſunt ſeparati à diſtributionibus
per ſupradicta.

Non obſtat deciſ. 8. Achil. de penſion. Quia imò in fine
probat prædictam regulam iuri communi, ipſa autem de-
ciſ. vt in ea loquitur, procedit de æquitate, quia † tūc tem- 3
poris paſſim reſeruabantur penſiones etiam ſuper diſtri-
butionibus, qui ſtylus non probatur de tempore Clemen-
tis, quo penſio de qua agitur, fuit conſtituta.

A præfata regula, vt ſupra conſtituta excipiebant Do-
mini duos caſus. Primus eſt, ſi probari poſſit, quod idem
ſtylus, de quo in prædicta deciſ. Achil. vigeret etiam tem-
pore Clementis 7. tunc enim intraret ratio, & æquitas, de
qua in eadem deciſione, & ſubſtineri poſſit pēſio. Secun-
dus caſus † eſt, ſi probaretur, quod fructus canonicatus 4
de quo agitur, & ſuper quibus dicitur conſtituta penſio,
verè & propriè non ſint diſtributiones quotidianæ: nam
hoc etiam caſu dicebatur conſiſtere penſionem præfatam
generaliter ſuper fructibus, redditibus, & prouentibus in
continua reſidentia lucrari ſolitis reſeruatam. Et aliqui
Domini valdè dubitabant, an iſtæ propriè eſſent diſtribu-
tiones, ſi verum † eſt, quod dicitur, quod reſidendo, & in- 5
tereſſendo pro parte anni lucrantur pro toto: nam dice-
bant videri, quod hæc conſuetudo valeat, per ea quæ di-
cit Gem. in c. tenore, & idē Præpoſ. qui ponit eadem ver-
ba, 31. diſtinct. idem Gemin. in c. vnico, in princ. num. 5. de
cler. non reſiden. in 6. Vt enim dicit glo. in verbo, in tot. in
extrauag. vnica, ne ſede vacan. quam ſequitur Gemin. in
d. ca. vnico, §. 1. in fine, diſtributiones quotidianæ propriè
dicuntur, quæ actu diſtribuuntur. Si ergo fructus, de qui-
bus agitur, non eſſent propriè, & verè diſtributiones, li-
cet etiam propriè nō eſſent fructus in portatis, † qui pro- 6
priè dicuntur, quando liberè, & in abſentia percipiuntur,
iuxta Mohed. deciſ. 182. ibi, ideſt ad fructus, qui propriè
dicuntur fructus, ſcilicet qui liberè, & in abſentia perci-
piuntur, tamen penſio ſuper eis diceretur reſeruata, quia
Papa etiā ſuper iſtis voluit, quod reſeruata eſſet iſta pen-
ſio. Et ita non obſtant in hac prædicta deciſ. Mohed. 182.
allegata.

GRASSI.

Hiſpalen. penſionis, 250. Die Mercurij
9. Martij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Stylus deciſorius eſt legitimè probandus, nec ſufficit extraiu-*
dicialis informatio.
2 *Stylus vt probetur, quomodo ſint formandi articuli.*

DECISIO CCCXXXI.

FVir dictũ, *ſtylum*, de quo agitur, ex deductis per Mel-
chiorem legitimè probatum non videri. Nam aliqui
1 Domini dicebant,† ſtylum deciſorium eſſe legitimè pro-
bandum, nec ſufficere extraiudicialem informationem,
Socin.conſil.36.nu.11.& conſ.39.nu.28.& 29.libr.3.ma-
ximè vbi agitur de graui præiudicio, vt in iſto caſu, vt per
Socin.ibidem.

Non obſtant ſupplicationes prædictæ, quia ſunt pau-
cæ numero, item procedunt omnes penè ab eodem fon-
te, nec conſtat, quod tunc canonicatus Hiſpalen. conſti-
terit ſolum in diſtributionibus quotidianis.

Fides Miniſtri R.D. Datarij quibuſdam Dominis po-
tiùs faciebat dubium contra ſtylum. Quando enim reſer-
uantur, quod regreſſus & fructus, ſoluitur medietas fru-
ctuum expreſſorum. Item quando reſeruatur ſtallum in
choro, regreſſus, & fructus abſque mentione diſtributio-
num, ſoluitur integra quantitas fructuum expreſſorum,
demptis quinque vel decẽ ex gratia, ſed in primis aliquod
actum in prima, cum fructus exprimuntur 80.& ſoluun-
tur 90.& ſic illud plus potuit eſſe pro diſtributionibus, ſi-
militer in tertia fructus exprimuntur 24. & ſoluuntur 95.
& quamuis adeſſet etiam diſpenſatio, ſecunda huic cor-
reſpondet, & in effectu poſt multa firmatum fuit, ſtylum
2 non eſſe ſufficienter probatum, niſi ſtylus † deducatur,
quod non eſſet ſolitum fieri mentionem de diſtributio-
nibus quotidianis in iſtis canonicatibus. Item probetur,
quod tunc temporis conſiſterent fructus in diſtributio-
nibus, prout hodie. Ideò voluerunt, quod fieret maior di-
ligenia citata parte, & quod ſtylus probetur formiter.

G R A S S I.

Ciuitatis Caſtellan. bonorum. Die Mercurij
2. Iunij, 1574.

S V M M A R I A.

1 *Pecunia indefinitè, & ſimpliciter venit appellatione mobi-
lium.*
*Fallit in pecunia in arca repoſita, vbi mobilia ſunt ad vſum
domus deſtinata, & ibi perpetuò manſura. nu. 2.*
3 *Donatio facta de mobilibus & pertinentiis domus, debet in-
telligi de his quæ pertinent ad domum inſtructam.*
4 *Legati appellatione ſimpliciter facti non venit pecunia pa-
rata expendendum.*

DECISIO CCCXXXII.

1 DIxerunt Domini, quod licet regula ſit, quod † ap-
pellatione mobiliu indefinitè & ſimpliciter veniat
pecunia, Dec.conſ.381. & 472. & apoſtil.ad Dec.in l.ſin-
gulariter, ſi cert.pet. reprobando opinionem Alciat.con-
trarium defendentis, Tiraquel.de retract.§.1.gloſſ.7.num.
103. Alexan.& Doct.in l.mouentium, de verb.ſignific.ta-
men proprius ad quæſtionem noſtram in donatione mo-
bilium non indiſtinctè facta, ſed magis reſtricta ad mobi-
lia in domo vel in certo loco exiſtentia, Domini firma-
bant regulam, venire omnia in donatione prædicta quæ
ita ſunt in domo, vt perpetuò ibi ſint ad vſum domus,
2 conſequenter † non venire pecunias in arca repoſitas,
quæ ſui natura non ſunt ad vſum domus, neque vt perpe-
tuo ibi remaneant, ſed magis vt expendantur, hanc regu-
lam dixerunt probari per plura iura, & videtur tex.clarus,
in l. prægnantia. ibi, nihil excepto cum omni inſtrumen-
to, & repoſitis omnibus non contineri pecuniam nume-
ratam, nec inſtrumenta debitorum, ex quibus verbis vi-
debatur, aliqois ex Dominis confundi doctrina Dec. &
Curt.iun. exemplo alleg.ad idem allegabatur text. in l. ſi
ita legatum, de leg.3. ibi, quæque mea ibi erunt nõ conti-
neri nummos, &c. ad idem l.generali, §.vxori.ff.de vſufru.
leg. qui text. benè ſeruit in ratione, nempè quod merces
& venialia non veniunt in ſimili legato, quia non ſunt
permanſura in domo, ad idem allegabatur diſtinctio, l.ſi
chorus, §.primo, ff.de legat.tertio, l.ſi fundus, cod.ad idem
Afflict.deciſ.106.num.6.Bertrand. conſ.162.num.1.lib.1.
Et licet Pariſ.conſ.67.nu.12.cum ſequent.lib.1.tenuerint
contrarium, tamen idem conſi.80.num.48. lib.2.ſequitur
Corn.in allegato conſil.49. lib.3. qui tenet hanc opinio-
nem. Et dicebant Domini, quod cũ donatio facta D.Ale-
xandro, ſit de mobilibus & pertinentiis domus, debet
† intelligi, quod veniant ea, quæ pertinent ad domum in- 3
ſtructam, nempè ſuppellectilia & alia cauſſa domus para-
ta, & quæ in effectu perpetuo ſint ad vſum domus per-
manſura, & hunc videri verum ſenſum verborum dona-
tionis, de qua agitur, per ſupra allegata. Et in hoc Domi-
nis non placebat differentia inter legatum & donatio-
nem generalem & vniuerſalem, ex prædictis iuribus &
aliis per eos allegatis. Quia tamen d.l.ſi chorus, §.1.item,
d.l.ſi legatum, item l. ſi mœnia, videntur in hoc diſtinctè
loqui, vt huiuſmodi † legato non veniat pecunia parata 4
vt expendatur, veniat tamen pecunia præſidij cauſſa re-
poſita, & quæ theſauri ſiue deliciarum loco ſit habita. Di-
xerunt Domini, quod ſi concludenter poſſit probari per
D.Alexan.pecuniam, de qua agimus, fuiſſe huiuſmodi, ea
venit in donatione, de qua agimus, ex diſtinctione præfa-
torum iurium.

G R A S S I.

Burgen. iuris ſepelien. Die Lunæ 5. Iulij, 1574.

S V M M A R I A.

1 *Sepultura ius dicitur eſſe liberum.*
2 *Diſpoſitio dicitur eſſe lex, & vt lex eſt ſeruanda.*
3 *Literæ pœnitentiariæ permittentes retineri maioricatum, & non aſtringi ad obſeruantiam iuramenti, ex diſpoſitione teſtatoris, dicuntur continere diſpoſitionem contra ius commune.*
4 *Clauſula, ac ſi dictæ literæ non emanaſſent, videtur reducere totum negotium & ſtatum priſtinum.*
5 *Electio ſepulturæ vbi non eſt facta per defunctum, debet ſepeliri in ſepulcro maiorum ſuorum.*
6 *Promiſſio eligendi ſepulturam liberè facta à defuncto, valet ſecus ſi ad alterius inſtantiam.*
Idque tantò magis, ſi fuerit iurata, niſi ad ſuggeſtionem fuerit facta. num. 7.

DECISIO CCCXXXIII.

POſt multa dixerũt Dominis, ius commune magis aſ-
ſiſtere monialibus, licet enim in hac materia in gene-
re & indefinitè propoſita ius † ſepulturæ ſit liberum, c.1. 1
& c.cum liberum, cum cap.ſeq. de ſepult. iunctis trad. in c.
1. de ſepult. in 6. cum pluribus aliis in alia poſitione plenè
deductis, tamen in hoc themate propoſito, vbi iuri com-
muni ſuperuenit alia diſpoſitio iure communi pariter re-
cepta & permiſſa, prout in quæſtione propoſita, & fidei-
commiſſum, & alia, de quibus agimus, tunc hoc ipſum
magis verè & in ſpecie in hac materia dicendum eſſe ius
commune viſum eſt Dominis, & videntur omnino rece-
dere à terminis prædictis iuris communis, & indetermi-
nate tunc dicebant, quod qui maioricatum inſtituit iure
communi, optimè ei potuit imponere legem, quam ipſe
voluit, vt in iure communi eſt frequentiſſimum, quod
† diſpoſitio lex dicitur, & vt lex ſeruãda eſt, vulg.§.diſpo- 2
nat. faciunt latè trad. in l.1.C.de ſacroſanct. eccleſ. Totum
eſt enim, donatores poſſe imponere leges rebus ſuis & in
fauorem tertij, quas voluit, de iure communi, quæ per
eorum heredes reuocari non poſſunt, Bart. in l. qui Ro-
mæ, §.Flauius, de verb.obligat.& Alex. ibi colum. penult.
ſub num.9.verſic. vltimus eſt caſus, item Iaſ.colum.9.ver-
ſic. tertio limita. Gabriel. de donat. concluſ.5.nu.2. Clar.
in §.donatio.qu.13. ad fin. qui plura allegant & commu-
nem referunt. Quibus veris exiſtentibus placuit hoc ius
inſtitutionibus & fideicommiſſis. Item iura per Illuſtr.
D.Petrum

D. Petrum appoſita ſuper eius obſeruatione debere at-
tendi, & dici io hac materia vere ius commune, per mul-
ta late deducta in poſitionibus huius cauſſæ. Literæ au-
tem ſacræ pœnitentiariæ, quæ huic negotio ſuperuene-
runt, videbantur neceſſario continere diſpoſitionem
3 contra ius commune, quia † permittebant, quod ille re-
tineret maioricatum, & non ſeruaret quod promiſerat
cum iuramēto ex diſpoſitione teſtatoris, quæ litterarum
diſpoſitio neceſſario videtur contra ius commune, l. ſi
diuerſa, & l. ſi quis maior. C. de tranſact. Si enim nolebat
iuramento adſtringi, debebat dimittere maioricatum.
res enim cum ſua cauſſa tranſire debet. Præfatæ ergo lit-
teræ ius ſpeciale ſiue obſtaculum, ſiue impedimentum,
ſiue etiam diſpenſationem inducere videntur, quæ hanc
diſpoſitionem hominis in hac materia de re ſua diſpo-
nentis impediunt, & Illuſt. Do. Petrum qui acceptando
prædictum maioricatum cum ſuo onere quaſi contraxit,
& iureiurando item pacto ſe obſtrinxit, diſpenſare, &
gratiam ſiue ius ſingulare ei concedere videntur, non au-
tem ius commune, tunc conſt. ſe. rec. Pij V. reducens om-
nia in priſtinum & moderans literas pœnitentiariæ, non
videbatur auferre ius quæſitum, ſed magis tollere im-
pedimentum & obſtaculum. Perpendebant etiam aliqui
4 ex Dominis clauſulam, † ac ſi dictæ literæ non emanaſ-
ſent, quæ videtur reducere hoc negotium ad ſtatum pri-
ſtinum, hoc eſt, ad ius, in quo erat ante prædictas literas.
ad tradit. poſt alios per Pariſ. conſilio. 44. numero 6. & 7.
libro 4. Ergo per hoc redimus ad prædictum fideicom-
miſſum & ſtatum ante prædictas literas, quo ius commu-
ne aſſiſtebat Monialibus per prædicta, & addebant, quod
motus proprius Pij V. & hæc tota materia non videtur
exorbitans, ſed fauorabilis reducens, vt ſupra. Maximè
5 cum de iure † communi, ſi nulla eſſet facta electio de
ſepultura, deberet iure communi inſpecto D. Petrus ſepe-
liri in ſepulchro maiorum ſuorum. Aym. conſil. 10. num.
6. facit text. in cap. is qui, de ſepult. in 6. & in c. 1. & 2. eod.
tit. Hinc addebant aliqui Domini, quod ius eligendi ſe-
pulturam eſt ius ſpeciale cōtra ius commune prædictum,
vt per Prob. in addit. ad Ioannem Monach. in dict. cap. 1.
numero 3. & per Ioan. Andr. ibi. numero 5. item An-
char. conſilio 160. ſub num. 2. verſic. item electio. cum
ſimilib.

Non obſtat c. cum liberum, item Felyn. in cap. ad au-
dientiam, cum aliis exemplo deductis. Quia non proce-
6 dunt † vbi quis libere ſe obligat, ſed vbi ad inſtantiam
parochi vel alterius inductus promittit, & ita arguebant
ex dict. cap. 1. de ſepult. in 6. per locum à contrario ſenſu,
ibi, ad promittendum inducant, vt apud eorum eccle-
ſias ſepulturas eligant, & ſic non ſimpliciter promiſſio
prohibetur, ſed tantum promiſſio facta ad ſuggeſtio-
nem religioſorum, & ſic pactio ſeu inductio, & gloſſ. ibi-
dem in verbo, ſepulturam ſubdit rationem, quia cum hoc
ſit ſpirituale pactum, interuenire ſuggeſtio non debet.
vulg. c. pactiones de pact. cum ſimil. Imo ſola etiam indu-
ctio religioſorum videtur prohibita, in d. c. 1. cum enim
ibi non loquatur de laicis, ſequitur, quod prohibitio &
pœna in eis locum non habeat. ita arguit Ioan. And. cir-
ca prin. in verſic. quam niſi clerici. quem ſequitur Franc.
ibi, in 2. not. & Gemin. nu. 4. Et prædicta ex mente Ioan.
Andr. in d. c. 1. num. 2. & Doct. ibi. Vital. in clem. cupien-
tes, num. 83. de pœn. quę ad hoc vt text. in d. c. 1. procedat,
requirit inductionem prædictam cum aliis allegatis ad
hoc. Et bene videtur facere Aym. dict. conſi. 10. num. 12.
& 13. quia ita videtur intelligere prædictū cap. primum.
7 Secus † ergo eſt in promiſſione iurata, non facta ad ſug-
geſtionem, vt in caſu noſtro. Ordinationem enim hu-
iuſmodi iuratam tenetur quis ſeruare Spec. in §. com-
pendioſæ num. 26. de inſtrum. edit. & in tit. de ſepult. n. 6.
Hoſtien. quem ſequitur Sum. Ang. eod. num. 40. Et (quic-
quid ſenſerit Anchar. d. cap. 1. ſub num. 2. & ibidem Petr.
de Rauen. qui tamen functorie loqui videntur) alias fuit
reſolutum in hac cauſſa, quod D. Petrus ſic iurās erat ad-
ſtrictus ſeruare iuramentum.

GRASSI.

Ciuitatis Caſtellæ bonorum. Die Lunæ, 16.
Maij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Pecunia raro conſeruatur vt theſaurus.*
2 *Pecunia, vt præſidij cauſſa conſeruari dicatur, debet cōſtare eam poſitam eſſe in loco ad perpetuam conſeruationem.*
3 *Pecunia quæ probatur expenſa in ſeruitiis amicorum, non dicitur poſita ad perpetuam conſeruationem.*
4 *Mens legis magis quam verba attendenda ſunt.*
5 *Teſtis deponens pecuniam à defuncto conſeruatam fuiſſe ab annis 30 vel 40. probat conſeruationem.*
Idem etiam ſi familiaris deponat non recordari vidiſſe dictas monetas, niſi vna vice tantum, nu. 6.
7 *Pecunia ſi probetur commodata & non mutuata, vel redempta, dicitur probari conſeruationem.*
8 *Teſtes ſingulares in materia difficilis probationis, probant ſaltem adminiculatiue.*
9 *Intellectus l. ſi chorus, §. 1. de leg. 3. ex varietate locorum & temporum, ſumendus eſt.*

DECISIO CCCXXXIIII.

Licet plures Domini inclinarent, pecuniam, de qua
agitur, non videri fuiſſe d. Tiberio præſidij cauſſa,
vel loco theſauri habitam, tamen aliqui contrarium ſen-
tiebant, nempe cenſeri conſeruatam præſidij loco. Qui
primam opinionem ſequebantur, mouebantur, primo
per regulam generalem, quod † raro pecunia conſer- 1
uatur vt theſaurus. Corn. conſi. 49. num. 11. libr. 3. Pariſ.
conſi. 25. num. 73. in fine, lib. 2. Secundo magis in ſpecie
perpendebant verba text. in allegata l. ſi chorus, §. 1. de le-
gat. 3. quæ ſunt ſeq. his verbis, quæ mobilia mea erant,
do, lego, nummos ibi repoſitos, vt mutui darentur, non
eſſe liberos, Paulus ait, at eos quos præſidij cauſſa repoſi-
tos habet, vt quibuſdam bellis ciuilibus parati eſſent, le-
gato contineri, & ſæpe audiſſe ruſticos ſenes ita dicen-
tes, pecuniam ſine peculio fragilem eſſe, peculium ap-
pellantes, quod præſidij cauſſa reponeretur. Et aduerte-
bant, quod omnes penè interpretes ibi ad hoc, vt † pe- 2
cunia ſit præſidij loco, adnotant, quod perpetuo debet
eſſe in loco, & Goffred. ibi latè exponit, & ideò paterfa-
milias ad perpetuam conſeruationem in dicto loco po-
ſuit, Odofred. videtur diſtinguere peculium illud à pe-
cuniis, quas quis habet ſingulis diebus ad expendendum,
Bartol. etiam dicit nummi repoſiti, vt mutuo darentur,
non videntur eſſe in loco, ſecus ſi vt perpetuo ibi ſint.
Florian. exponit poſt Rayner. illud verbum, præſidij, per
text. in l. ſi omnes, §. qui capti, ff. de re milit. vbi ille qui eſt
in præſidio, & non reuertitur, habetur pro transfuga.
Bud. exponit, in præſidio, *hoc eſt*, in ſtatione. Teſtes non
videtur ſecundum prædictos Dominos benè probare
ita requiſita, quod hæc pecunia retineretur, vt perpetuo
ibi eſſet loco præſidij; quia licet teſtes dicant, quod non
ita paſſim expendebat, tamen † dicunt, quod expende- 3
bat in ſeruitiis amicorum. Darius Bellus, ſuper primo,
in fine. Laur. Petron. ſuper interrogatorio, & ſuper ſe-
cundo, quod amicis aliquando commodabat aliquas ex
dictis pecuniis. Apparet etiam hoc, quia ferè omnes te-
ſtes deponunt, quod iſtas monetas pignorabat, relue-
bat, & id faciebat etiam pro amicis. Non erat igitur vti
theſaurus conſeruatus, ſed quia affectionem habebat ad
illud genus monetarum, quia ſunt pretioſiores, quam
quod eſſet verè peculium præſidij cauſa, quia illud fuiſ-
ſet ſtatutum ex quibuſcunque monetis. Idque tantū ma-
gis, quia Petrus Albanen. deponit, quod ex illis extraxit

quoſdam pro inaurando tabernaculo. Et ſic non vide-
tur iiſdem Dominis quomodo poſſet dici, quod pecuniæ
eſſent tales, vt perpetuo ibi eſſent collocatæ præſidij
cauſa.

Qui contrarium tenebant, dicebant potius videri
attendendam eſſe ſubiectæ materiæ proportionem & ra-
4 tionem, quam ex futuro iure, & tunc, † inquit Rom.
eam recipere debet interpretationem, & magis mentem
& intentionem illius text. eſſe intuendam quam littera-
rum corticem, arg. l. nominis & rei, §. verbum ex legibus,
ff. d. verb. ſignif. not. in l. ſcire leges, ff. de legibus cum plu-
ribus concordan. Mens ergo d. l. ſi chorus, §. 1. & ſimiliũ,
vt etiam ſentit Odofr. ſupra relatus, & aliqui alij, videba-
tur eſſe ſecundum prædictos Dominos, vt diſtinguan-
tur pecuniæ domi exiſtentes, quæ ita ibi ſunt, vt expen-
dantur pro vſu & commercio quotidiano, ab illis pecu-
niis, quæ ibidem ſeruantur pro neceſſitatibus, quæ con-
tingere poſſunt, & in quas cadat deſiderium, vt domi
propriæ quandiu pro neceſſitatibus lieuerit, ſeruentur:
& quia non omnino ſunt aliæ pecuniæ, quæ regulariter
tenentur, præſto ſint ſumptibus vel cõmerciis quotidia-
nis, & ad hæc ſecundum eos pertinere videntur verba,
d. §. 1. & aliorum in vltima poſſeſſione allegatorũ, nempe
quatenus diſtinguitur pecunia repoſita vt expendatur,
a pecunia repoſita quæ ſit loco præſidij, dicebant ergo in
caſu propoſito, pecuniam, de qua agatur, per Tibertum
fuiſſe conſeruatam pro neceſſitatibus ſuis & amicorum,
& ad hoc propoſitum præſidij loco, & multa alia ex di-
ctis teſtium ponderabant, de quibus per informantes, &
in ſpecie illa verba tertij teſtis iuxta ſeptimum interroga-
5 torium, qui † ait, quod dictas monetas aureas conſer-
uauerat ab annis 35. vel 40. citra. Item ſecundus teſtis ad
primum articulum ibi, quod duplones & ducaros aureos
veteres, & ſcuta auri, quas monetas ipſe Tiberius con-
ſeruabat pro ſuo beneplacito, & ſuis neceſſitatibus, de-
ponit de auditu à Tiberio, & ſubdit rationem, quia habe-
bat alias pecunias ad expendendum, & ſic aperte iſte te-
ſtis ex mente ipſius Tiberij diſtinguit, has pecunias con-
ſeruatas ab aliis paratis ad expendendum. Ad idem vide-
batur adminiculari teſtis ſuper primo articulo, qui de-
ponens de eiſdem monetis aureis exponit, quod erat vox
& fama, quod multas habebat, quas libenter non expen-
debat, niſi pro ſeruitis amicorum, qui tamen teſtis ita in
genere deponens, ſi coadiuuetur & conciliecur cum aliis
teſtibus, vt paſſim fit in materia teſtium, & potiſſimum
declaretur à dicto ſecundo teſte de auditu ab eodem Ti-
berio, qui melius eſt informatus & magis in ſpecie depo-
nit, confirmabit hanc pecuniam magis repoſitam & con-
ſeruatam haberi, & ſic videri præſidij cauſſa, quam pa-
ratam ad expendendum. Ad idem videtur facere idem
primus teſtis, iuxta ſeptimum interrogatorium, dum ait,
quod in 10. & 8. annis quibus teſtis ſtetit ad ſeruitia dicti
6 Tiberij, non recordatur † vidiſſe dictas monetas, niſi vna
vice tantum, & ſic non loquitur de aliis. Vnde videtur
colligi argumentum, quod repoſitas & reconditas magis
quam cetera tenuit, idem quartus ad primum articulum,
qui loquitur de iſtis pecuniis & ſimilibus antiquis ag-
gregatis ait, quod repoſuit & conſeruauit, prout faciebat
de prædictis.

Non obſtat ſecundum prædictos Dominos, quod a-
liquando prædictas pecunias pignori dabat, quia imo
magis ex hoc ipſi contrarium argumentum ſumebant,
quia eaſdem in diuiduo recuperabat, & reluebat, vt
paſſim dicunt teſtes. Et ideo † non ſimpliciter mutua-
7 bat, ſed vel addunt, commodabat, vel deponunt de re-
demptione, quaſi ſtante reluitione prædicta magis com-
modatum quam mutuum deberet dici, & iſta videba-
tur eis apta conciliatio ad omnia dicta teſtium pigno-
rando ergo & reluendo videtur colligi affectio & argu-
mentum conſeruandi. Nec diſplicebat hoc caſu allegatio.
Tiraquell. de retract. in præfat. numero 36. de qua per in-
formantes Domini Alexandri. Et quamuis teſtes vide-
rentur ſingulares, tamen dicebatur, eos eſſe ita inuicem
iuuandos, vt dicuntur conteſtes, vt per eoſdem infor-
mantes, & in dubio hoc eſt iudicandum, per vulgar. vel
ſaltem, quod ſingularitas eſſet adminiculatiua, maximè
in materia difficilis probationis, nempè ad † probandum 8
mentem & intentionem Tiberij deponentis, item fa-
ctum ſecretum eiuſdem, quibus caſibus leuiores proba-
tiones ſufficiunt, per vulg. & late Gabriel, de teſtibus,
Et tanto magis, ſi conſtaret de dolo & culpa aduerſario-
rum in expilanda hereditate, & prætenditur probatum
eſſe, ſine tamen veri præiudicio. Quibus ſtantibus dice-
batur, non obſtare ſupra in contrarium adducta, nempè,
quod ſi expendebantur pro ſeruitiis amicorum, & Tibe-
rij, ergo non perpetuo conſeruabantur. Quia imo colli-
gitur animus conſeruandi perpetuus ex prædicta relui-
tione, & ſic intentio & mens Tiberij erat perpetuo con-
ſeruare, licet per accidens aliquando commodaret,
vel mutuaret contra formam & naturam pecuniæ, fir-
mo prædicto animo recuperandi, & affectu reluitionis
ſeruato. Secundo dicebant eſſe pro ſolis neceſſitati-
bus & ſeruitiis tum ſui, tum amicorum, & in ſecundum
terminos, d. l. ſi chorus, §. 1. ſecundum hanc ſubiectam
materiam eam intelligendo, & magis mentem, quam
verba & corticem intuendo, vt dixi, ex † varietate loco- 9
rum & temporum ſumendo intellectum illius, & appli-
cando huic themati, prout res patitur, in quo dicta pecu-
nia probatur, non paſſim, neque in quemcunque vſum
fuiſſe paratam expendi, ſed raro, & in ſolum caſum ſerui-
tij & neceſſitatis. Et licet plures Domini tenuerint pri-
mam opinionem, vti magis dict. §. 1. conuenientem ſe-
cundum eos, tamen, quia aliqui etiam hanc opinionem
vti æquiorem ſequebantur, & alij Domini pro multitu-
dine & difficultate cauſſarum huius diei ſibi non omni-
modo ſatisfacere potuerant, dixerunt quod iterum pro-
ponantur.

Demum die Veneris, 17. Iunij, 1575. fuit reſolutum
non cõſtare, pecunias iſtas repoſitas fuiſſe præſidij cauſſa.

GRASSI.

Iaeen. portionis de Auſo. Die Veneris, 15.
Aprilis, 1575.

SVMMARIA.

1 *Exceſſus valoris fructuum, ex quibus probetur.*
2 *Teſtes affirmatiue deponentes, debent præferri negatiue deponentibus.*
3 *Valor monetæ in curia debet attendi, non valor fructuum.*
Idque eo magis, vbi non agitur de expeditione literarum in curia. nu. 4.
5 *Valor beneficij à Nuntio collati, non debet interpretari ſecundum regulam de valore.*
6 *Facultas conferendi Nuntiis conceſſa, non debet ita late interpretari, vt comprehendat ea quæ alias non comprehenderentur.*

DECISIO CCCXXXV.

DVbitaui, *an conſtet, quod fructus excedunt 24. in caſu de quo agitur.* Et fuit dictum per Dominos, quod
ſi tertia non eſt deducenda, quæ admittitur abſentibus,
clarum eſt, probari exceſſum, etiam ſecundum teſtes
vtriúſque partis. Quod autem non eſſet deducenda,
placebat aliquibus Dominis ex his quæ infra dicen-
tur. Sed & tertia quoque deducta, fuit formatum,
quod Petrus clare † probat exceſſum valoris per pri- 1
mum, & tertium teſtes, qui ambo dicunt deductis one-
ribus & deponunt de decimio ſterili cum fertili compu-
tato, & per tertium teſtem Dominici, qui clare dicit ad
decimumquintum interrogatorium, quod deductis one-
ribus

oneribus & tertia valet 32. ſcuta de camera, & ſupet hoc teſte fiebat magna vis, quia eſt teſtis aduerſarij, & fuit receptor præfatorum fructuum, & quamuis videatur referre ſe ad librum, tamen non ſimplicitet ſe referendo dicit, ſed ſubdit, & ad maiotem cautelam. Et coadiuuatur ex dicto quarti teſtis etiam aduerſarij, qui dicit, quod eſt attendatum in mille ſolidis, qui conſtituunt 50. ſcuta, & quamuis dicat quod ignotat onera, tamen ſatis eſt quod alij teſtes deponant deductis oneribus. Et idem dicit ſextus teſtis, ſuper quo tamen non fiebat multum fundamentum, quia eſt de auditu. Placuerunt igitur prædicti tres teſtes, qui bene deponunt, & quartus qui multum adiuuat. Coadiuuantur etiam ex ſententia ordinarij, qui in partibus cettam potuit habere notitiam. Exemplo fit fundamentum ſuper quatuor teſtibus, qui non ita cettè & conſtanter deponunt, quia dicunt parum plus vel minus. Et qnamuis duo dicant, ſi plus valerent, ipſe ſciret, tamen non placebant, quia tres alij qui affirmatiuè depo-
2 nunt, debent eis præferri, cum † teſtes affirmatiue deponentes præferantur negatiuè deponentibus, & dicta iſtorum fuerunt coadiuuata ex inſtrumento vltimo loco facto, igitut dictum fuit attendendum magis eſſe hanc probationem.

Non obſtat quod dicitur, quod debet attendi valot in curia, quia id procedit quoad valorem monetæ, vt videlicet attendatur quanti in curia valent ducati de camera,
3 non † quanti valerent illi redditus tranſlati ad curiam, quia nõ deducuntur cambia. Put. deciſ. 5. in reg. de valor. Aug. in reg. de valor. quia non eſt locus regulæ, numer. 5.
4 maximè in hoc caſu, in quo † non agitur de expeditione literarum in curia, & ſic non agitur vt recipiantur officiales. Sarnen. de valor. q. 8. num. 4. Ioan. Pau. dec. 8. Et hæc magis confirmantur, ſi tertia prædicta non deducatur, vt ſupra dictum eſt. Et contra Petrum, quod ſit deducenda, alleg. deciſ. Mohed. 182. & Put. 1. de val. Oldrad. conſil. 118. quibus addebant Auguſt. lib. 3. deciſ. 742. & 791.

Sed dubitabant Domini, an tertia hoc caſu eſſet deducenda, quia fundamentum principale, ſuper quo fundantur prædictæ deciſ. eſt in odium reg. de valore, quæ pœnalis, exorbitans, & odioſa, vt in eis dicitur, quod odium non militat in hoc caſu, quia non videtur continere odium, quod Papa velit tantum concedere facultatem nuntiis conferendi beneficia talis valoris, & ſic in
5 caſu noſtro videbatur, quod † in interpretando valorem, non debeat haberi reſpectus ad reg. ipſam de valore, quæ continet odium, ſed magis ad facultatem nuntij conferentis, quod negotium non eſt pœnale, nec exorbitans, & quamuis hæc facultas nuntiis conceſſa, ex quo confertur in alium contra concedentem, ſit late interpretanda, c. fin. de verb. ſignifi. cap. iis cui, de præben. in 6. tamen non propterea videtur dicendum, quod ita paſſim latè inter-
6 pretetur, vt † comprehendat ea quę alias non comprehẽderẽtur, vt not. Doct. in d. c. fin. Secundo dicebatur, quod hæc tertia quæ deducitur in caſu propoſito, dicitur tolli de ipſo corpore beneficij, vt teſtes apertè dicunt: vnde liquet, quod beneficium iſtud conſiſtit etiam in hac tertia: ſecus fortè in caſibus prædictarum deciſionum, vbi dicitur, quod non datur, & ſic non acquiritur, & hoc licet non fuerit omnino reſolutum, tamen ſatis prima facie placebat aliquibus Dominis, quia re vera aliud eſt probari valorem ad effectum, vt videatur, an excedat facultates nuntij conferentis, qui ſunt termini quæſtionis noſtræ, qui vt dixi, eſt caſus multum diuerſus: ſi tamen de hoc particulariter ageretur, & alia via dubium propoſitum expediri non poſſet, potuiſſet fortè in ſpecie de eo agere.

GRASSI.

Vlixbonen. matrimonij, Die Lunæ, 15. Martij. 1574.

SVMMARIA.

1 *Teſtimonium ſerui non admittitur.*
Nec etiam pro filio patroni, num. 2.
3 *Teſtis non omni exceptione maiores aliquãdo probant, cum agatur de probatione matrimonij.*
4 *Nutrix etiam repellitur à teſtimonio.*

DECISIO CCCXXXVI.

DOmini dixerunt, tam Helenæ de Conto, quam Catherinæ Gondiſalui, examinatis pro Domina Maria diminutam fidem eſſe adhibendam arbitrio eorum: & aliqui ex Dominis exiſtimabant prædictæ Helenæ nullam prorſus fidem adhibendam, † quia eſt ſerua, vt om- 1
nes teſtes tam Domini Petri, quam Dominæ Mariæ videntur fateri deponentes, quod eſt filia Mariæ Roderici ſeruæ, & regula eſt indubitata, partum ſequi ventrem, l. partum cum vulg. C. de rei vend.

Nec placebat quod exemplo obiicitur, quod ſeruitus non ſit de his quæ ſenſu percipiuntur, quia teſtes vlterius procedunt, quod ea tanquam ſua tractetur, & habetur domi, & foris, & dicunt quod in effectu ſerua dominatur: ex quibus apertè videtur inferri, quod eſt in caſu ſeruitutis, quod videtur ſufficere, vt non admittatur in teſtem, l. quoniam liberti, cum auth. ſequen. C. de teſtibus.

Nec obſtant teſtes D. Mariæ, qui dicunt, prædictam Helenam multum bene tractari in ea domo, & quod à multis dicitur, quod erat ſoror ipſius Marię. Quia dictum eſt, quod iidem teſtes confirmant, quod ſit ſerua, quatenus dicunt, patrem reliquiſſe ſibi libertatem, qui pater adhuc viuebat: vnde libera ex hoc non poterat dici vel liberta, cum teſtamentum morte confirmetur, per vulg.

Nec obſtat, quod dicatur, quod ſit ſerua vel liberta patris, non autem Mariæ. Quia † ex quo eſt ſerua vel li- 2
berta patris, eſt etiam ſerua vel liberta filiæ, & ſic etiam Mariæ, l. licet, §. libertos paternos ff. de verb. ſignif. Pręterea dicitur eſſe conſocia, vnde de ſuo magno intereſſe agi videtur, ne lenocinium exercuiſſe dicatur, quo caſu teſtis repellitur per alleg. & non ſolum tractat de ſe exoneranda, ſed etiam de exoneranda matre. Aym. conſil. 110. num. 12. poſt Alex. quem allegat. Et eſt etiam domeſtica, l. etiam C. de teſtib. ca. in literis, eod. tit. Cum igitur hæc omnia concurrant, viſa eſt aliquibus ex Dominis repellenda in totum. Soci. conſi. 118. num. 8. libr. 1. Marſ. ſingul. 385. Gram. conſi. crim. 45. num. 23. Quod procedit etiam, vbi veritas aliter haberi non poteſt. Coph. cõſ. 65. num. 27. & 28. ex quibus, vt dixi, videtur repellenda in totum. In quo non omnes conuenire videbantur. Aliqui enim dicebant, quod omnino non eſſet repellenda, cum aliqui teſtes videantur deponere de reputatione, & quodam quaſi tractatu vt libera, & cum † materia ſit fa- 3
uorabilis, cum agatur de probatione matrimonij, in quo probando aliquando teſtes etiam non omni exceptione maiores admitti videntur, vt per trad. in cap. videtur, qui matr. accuſ. poſſ. cap. ſuper eo, il ſecundo, vbi Abb. in 3. not. de teſtibus, magis apertè Dec. conſil. 163. col. 4. ſub num. 7. verſic. octauo oppono. Alexan. conſi. 146. col. 4. verſic. nec obſtat. vol. 5. conueniebant tamen etiam ita tenentes quod eius fides reſeruaretur arbitrio cum non modica diminutione.

Quoad ſecundam teſtem Catherinam Gondiſalui, cum ſit nutrix, & duret eius familiaritas & conſequenter adhuc ſit domeſtica, quæ † ambo nutricem repellere ſo- 4
lent. Bal. in l. parentes nu. 3. in fi. C. de teſtibus Alberic. de teſtib. numer. 26. & deſideret, quod matrimonium effectuetur, quod deſiderium ſimiliter etiam in cauſſa matrimoniali in totum reiicit teſtem. Ruin. conſi. 149. num. 26. lib. 5. Pariſ. conſi. 15. num. 10. lib. 2. eius etiam fidem Domini voluerunt propterea pariter reſeruare cum con-

ſidetabili diminutione. Idque tanto magis, quia inter primum & ſecundum examẽ ſunt quædam variationes, quæ licet ſaluari poſſe viderentur, ex ſpatio temporis quod interceſſit inter vnum & aliud examen, tamen dictæ diſplicebant.

GRASSI.

In eadem Vlixbonen. Die Lunæ, 24. Maij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Arbitrarium eſt iudici familiarem repellere, vel eum, admittere ſecundum qualitatem affectionis.*
2 *Tempus primi examinis attenditur ad repellendum teſtem, vel non.*
3 *Contrarietas teſtium quam maximè fieri poteſt, eſt conciliancda.*

DECISIO CCCXXXVII.

DOmini reſeruarunt arbitrio duo teſtes, de quibus in
dubio, quia exceptiones exemplo datæ non ſunt vi-
1 ſæ Dominis admodum releuantes. Familiaris † enim non
repellitur, ſed reſidet in arbitrio iudicis ſecundum quali-
tatem affectionis. Innoc. in c. in literis, de teſtibus, & ibi
Agid. nu. 11. Præpoſ. in c. 1. in prin. 1. q. 5.
2 Non obſtat, quod Saluator fuerit ſollicitator, † quia
attenditur tempus examinis, & tempore primi examinis
non apparet, quod eſſet ſollicitator, l. quarta §. Iulia ff.
de teſtibus. Nec probatur, quod habuerit ſalarium, Rom.
conſi. 420. Ferret. conſi. 79. nu. 9. & quamuis multi Doct.
reprobant hoc, tamen, ex quo tempore primi examinis
non erat ſollicitator, omnibus iunctis placebat non re-
pelli, ſed vt dixi, reſeruari arbitrio. Contrarietates facile
tolluntur ex ſpatio temporis, quod interceſſit inter vnum
& aliud examen, ex quo tempore facile præſumi poteſt
obliuio, l. peregre, de aquir. poſſ. cum pluribus vulg. Pri-
ma eſt, quod vnus teſtis dicit, quod venit vocatus ex alia
domo. Alius dicit, quod ſedebat in capſa in ſala, concilia-
tur, quia potuit ſedere poſtquam venit. Secunda de va-
rietate, etiam facile conciliatur, quia poſſunt ambo dicta
ſtare. Tertia, de panno laneo vel lineo quod habebat in
capite Maria, eſt modici momenti. Alia quod D. Petrus
videbat vel non videbat, ſtante illo ſpatio temporis, vide-
tur ſaluari poſſe, cum tritum ſit in materia teſtium, con-
3 trarietates † quam maximè fieri poſſit, conciliandas in
teſtibus, vulg. c. cum tu, cum materia, de teſtib. cum pluri-
bus concord. Non obſtat quod dicat ille, quod deſiderat
victoriam. Quia reddit bonam rationem, vt fuit dictum
in illa Florentin. matrimonij coram bonæ memoriæ Gra-
ro.

GRASSI.

In eadem Vlixbonen. Die Lunæ, 18. Aprilis, 1575.

SVMMARIA.

1 *Pulchritudo mulieris ex quibus probetur.*
2 *Pulchritudo in præſens, tanto magis in præteritum probatur fuiſſe.*
3 *Amor viri erga mulierem, ex quibus coniecturis probetur.*
4 *Pulchrum eſt, ergo amabile, eſt tritũ vulgare prouerbium.*
5 *Mulier qualibet præſumitur caſta & honeſta, niſi contrarium probetur.*

DECISIO CCCXXXVIII.

PRopoſui dubium, *an conſtet de tribus concluſionibus,*
Prima, *quod D. Maria eſſet valde pulchra & formoſa.*
Secunda, *quod D. Petrus multum eam amaret.* Tertia, *quod
eam conſequi non poſſet, niſi mediante matrimonio.* Prima,
probatur per Mariam Percquyram, ad articulũ cumula-
tiuum & interrogatorium, vbi dicit, quod eſt valde pul-
chra & valde elegans, adeo † quod non eſt mulier in ea 1
ciuitate, quæ eam excellat, & ſuper interrogatorio reddit
rationem, & quod ſic videtur omnibus, D. Philippa ait,
quod eſt ex pulchrioribus, quas ipſa videret, & ſuper in-
terrogatoriũ, quod eſt pulchra, & videtur ipſi teſti pul-
chra, & ſic videtur omnibus, & in ſumma idem dicunt
omnes teſtes, de quibus in puncto. Motiua exemplo facta
non placuerunt, nempè quod pulchritudo non percipia-
tur ſenſu, quia quicquid ſenſu viſus percipitur, eſt pul-
chritudo, vel turpitudo. Minus ob quod deponát de tem-
pore præſenti, & non in præteritum. Quia ſi erat de præ-
ſenti tempore examinis, tanto † magis debebat eſſe ante, 2
cum eſſet adhuc magis iuuenis. Tiraq. in l. 2. nu. 19. de leg.
connub. in qua lege infinita de pulchritudine tractat.
Quoad ſecundam concluſionem, nempe de amore D.
Petri, fuit tentum, quod & ille probabatur ex confeſſione
ipſiuſmet primis reſponſionibus, & quamuis in ſecundis
dicat, quod ipſa magis faciebat amorem cum ipſo, quam
ipſa cum ea, tamen in dictis primis reſponſionib. ipſe hoc
non dicit, & bene eius † amor colligitur etiam ex dictis 3
Franciſci Saluatoris, Helenæ, Catherinæ, qui teſtes licet
paterentur aliquam exceptionem, tamen tollitur hoc ex
ipſamet confeſſione D. Petri, quod etiam ſit valde veri-
ſimile ex pluribus, nõ ſolum (vt dixi) ex ſua confeſſione,
ſed & quia fuit amor diuturnus. Item quia abſentia eum
non extinxit, quæ ſolet eſſe remedium amoris, & † ſit 4
etiam veriſimile ob nimiam pulchritudinem, iuxta illud,
pulchrum eſt, ergo amabile. Tiraq. vbi ſupr. nu. 45. Non
ob. quod teſtes dicant, quod faciebant ad inuicem amo-
rem, & teſtes videbantur dicere, quod erat mutuus amor,
quia dato etiam quod hoc eſſet, nõ per hoc tollitur, quin
adſit magnus amor D. Petri ex ſup. deductis. Minus ob.
quod non probatur ſigna furoris, quia de hoc non agitur,
& non dicitur in dubio quod fureret.
Quoad tertiam concluſionem pariter fuit tentum eam
videri ſatis probatam. Primo, ex præſumptione iuris,
quia quilibet præſumitur bonus, l. merito proſoc. Ergo
† in D. Maria non eſt præſumendum delictum, & inho- 5
neſtas.

Secundo, quia ipſemet confitetur, quod nutrix ſibi obſtabat, & idem dicit eademmet nutrix, quæ confeſſio D. Petri ſupplet fidem ipſius nutricis, coniungendo maximè cum prædictis dictum Helenæ de Conto, quæ dicit, quod cum eo non eſſet allocutura, niſi prius contraxiſſet matrimonium, & idem dicit Frãciſca Colaca, & ſic iuncta, vt dixit præſumptione iuris communis cum iſtis tribus ac confeſſione eiuſdemmet D. Petri, Domini tenebant concluſionem ſatis videri probatam.

Non obſtant teſtes, qui dantur ad docendum de impudicitia D. Mariæ propter conuerſationem cum illo Percquyra, quia ſi attendamus datos per D. Petrum, non probatur niſi rumor, quod eſſet contractura matrimonium, hoc autem nihil ad impudicitiam: ſi alias conuerſabatur cũ matre & ſorore illius Percquyra vti cõſanguinea, & hoc modo ſaluatur etiam quod iret in groppa cum eodem. Nam vltra quod vnus tantum eſt teſtis, qui hoc probat, cum alij ſint de conſanguinitate prædicta, facile hoc ipſum eſſet excuſandum ad euitandum turpem & inhoneſtam præſumptionem, quæ eſſet concludenter magis ac penè neceſſario probanda. Dixerunt tamen Domini quoad prædictam tertiam concluſionem quatenus in ea dicitur, quod illam nõ poterat habere niſi, &c. quod hoc non intelligunt de præciſa impoſſibilitate.

GRASSI.

Vlixbonen. adminiſtrationis. Die Lunæ, 8. Februarij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Probatio ſuper matrimonio illa cõcludens eſſe dicitur, quando vnus*

vnus teſtis deponit de veritate, & duo de fama.

2 *Beneficium illud dicitur ad laicum pertinere, in cuius fundatione adminiſtratio deferebatur laico & clerico.*

DECISIO CCCXXXIX.

QVia propoſita in dubio ſunt duo. Primo, *iuſtificatio quoad modum vacandi.* Secundo, *quoad valorem.* Circa primum, quia prætenditur modum vacationis eſſe per contractum matrimonij Saluatoris, duo dixerunt Domini circa hoc videnda eſſe. Primum, *an probetur matrimonium.* Secundum, *dato quod probetur, an capellania ſiue adminiſtratio, de qua agitur, ſit beneficium eccleſiaſticum, & tale, quod vacet per contractum matrimonij, an magis ſit adminiſtratio temporalis, quæ cadere poſſit in laico & vxorato.*

Circa primum, an matrimonium Saluatoris ſit probatum ante annum 1564. quod tempore Balthaſſar obtinuit ſuam gratiam. Et Domini dixere conſtare de matrimonio per teſtes, & primo per Antonium Gonzalos, qui ait articulum verum & deponit de viſu. Secundo, per Antonium Marquetz, qui plura ad hoc deponit, & expreſſis per eum concludit de tempore, cum multa narret etiam ante illud tempus, & deponit de fama. Tertio, per Didacum Nunez qui pariter probat famam, & viſa
1 † eſt concludens probatio, quando vnus teſtis deponit de veritate, & duo de fama, ita tenet Seyſel qui etiam reprobat Alex. in l. Gallus, §. fin. num. 13. poſt Bal. ibi. de liber. & poſthum. Suadetur etiam ex fide notarij in executorialibus, qui atteſtatur de præſentia vxoris, cum etiam adſint teſtes de auditu, quæ omnia iuncta cum aliis adminiculis viſa ſunt Dominis probare concludenter præfatum matrimonium.

Circa ſecundum, an capellania, de qua agitur, poſſit cadere in laicum vel vxoratum, an autem verè ſit benefi-
2 cium eccleſiaſticum, & fuit reſolutum, quod † eſſet ſimplex adminiſtratio ſiue maioricatus temporalis, & quæ optimè caderet in laicum. Moti ſunt potiſſimum ex fundatione ipſa, in qua huiuſmodi adminiſtratio defertur laico & clerico. Quatenus enim laico competit, eatenus impoſſibile eſt dici beneficium eccleſiaſticum iúctis narratis in gratia Nuntij, item eiuſdem diſpoſitione, & in ſpecie modo impetrandi inſpecto. Licet enim in eadem gratia vocetur capellania perpetua, tamen vocatur etiam adminiſtratio, ſiue maioricatus qui cadit in laico: impetratur enim narrando, quod eius anteceſſores, quorum vnus ſaltem erat laicus, malè eam adminiſtrabant, nec voluntati Dominici teſtatoris ſatisfaciebant. Item conceditur per Nuntium ſtante huiuſmodi negligentia adminiſtratorum, quorum vt dixi, alter erat laicus. Ex quibus omnibus iunctis placuit, adminiſtrationem, de qua agitur, magis dici laicalem, quam perpetuum beneficium eccleſiaſticum.

Circa ſecundam partem dubij, an valor ſit iuſtificatus, Domini dixerunt non eſſe iuſtificatum, quia teſtes non percutiunt tempus, de quo agimus, quia aliqui probant de 24. annis ante hoc tempus, alij teſtes qui poſt illud tempus deponunt, ſunt ſingulares. Igitur eis non eſſe ſtandum.

GRASSI.

Tiburtin. intereſſe ſeu Caſtri Sancti Angeli. Veneris, 19. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Contractus in dubio præſumitur licitus, & non fœneratitius.*

2 *Contractus ille dicitur vſurarius, & illicitus, cuius intereſſe eſt taxatum, certum, & vniforme.*

3 *Vſuræ taxatæ, & compenſatiuæ fructuum etiam in foro conſcientiæ dicuntur deberi.*

4 *Actio ad rem vendi poteſt quæ tanti æſtimatur, quanti res ipſa, ad quam competit, ſed contra num. ſeq.*

5 *Pretium actionis venditæ non tanti debet æſtimari, quanti res ipſa & quare.*

6 *Vſura quæ non habet locum in vno ex contractibus correſpectiuis, ita nec in alio.*

7 *Intereſſe taxatum non ratione fructuum ſed pretij, vſura dicitur.*

DECISIO CCCXL.

IN quæſtione propoſita, *an Do. Antonello debeatur intereſſe conuentum, vel ſaltem proportionabile in caſu de quo agitur,* Domini in primis pro validitate huiuſmodi contractus conſtituebant regulam, nempè, † in dubio con- 1
tractum præſumi licitum, non autem fœneratitium, glo. per illum tex. in cap. fi. in verbo, dubitatur. de vſur. Bal. in l. rogaſti, §. ſi tibi ſi cer. peta. Duo in propoſita difficultate aduerſus contractum, de quo agitur, opponuntur. Primo, quod intereſſe, de quo agimus, † eſt taxatum, 2
certum, & vniforme, ergo huiuſmodi contractus redditur vſurarius, & illicitus. Sed circa hanc primam oppoſitionem viſa eſt Dominis contraria opinio verior, concurrente veriſimilitudine, & proportione reſpectu fructuum, vt in effectu huiuſmodi intereſſe ſit correſpectiuum ipſis fructibus, & in hoc placuit dictum Dec. in cap. cum venerabilis, col. 6. nu. 14. de excep. quem refert, & ſequitur Cagnol. in l. curabit, nu. 17. C. de actio, empti. Conar. lib. 3. var. reſolut. cap. 4. num. 5. verſi. 7. qui volũt promiſſionem etiam certam, & taxatam non cenſeri illicitam, quando, vt dicitur, fructus veriſimiliter aſcenderent ad intereſſe taxatum ex mente eiuſdem Dec. conſil. 111. colum. fina. cum pluribus cumulatis per Gabriel. de empt. & vend. concluſ. 4. ſub num. 21. verſi. contrarium, quibus aliqui ex Dominis addebant Bal. Nouuel. in tracta de dot. parte ſeptima, de priuil. 3. nu. 3. Rimin. latè conſi. 118. nu. 12. cum pluribus ſeq. vol. 2. Gozad. conſi. 55. n. 11. Neuizã. conſi. 74. nu. 5. Alciat. conſi. 8. in fin. Aym. de rettact. conſuet. Aluern. carta 11. num. 8. Vbi † vſuræ etiam taxatæ, 3
& compenſatiuæ, fructuum, etiam in foro conſcientiæ, & ſecundum aliquos etiam de iure diuino, dicuntur deberi, & Neuizan. in ſpecie ſub d. num. 5. cum pluribus, quos allegat, refert eſſe licitam recompenſationem quinque pro centenario (qui videntur termini quæſtionis ſententiæ & per hoc approbatur à conſuetudine, poſt Capol. de ſimul. contra. Afflict. Brun. Rocc. & Cagnol. quos allegat.

Secundo opponitur, quod cum Antonellus ſenior nunquam fuerit in poſſeſſione Caſtri, & conſequenter ipſe non habuiſſet fructus dicti Caſtri, non debet illos poſſe petere. Sed pro reſponſione conſiderabant Domini, quod actio † ad rem vendi poteſt, & in hoc multi 4
Doct. voluerunt, quod actio æſtimaretur, ſeu de ea tanti iudicaretur, quanti de re ipſa, ad quam competit, ex deductis per Abb. in c. ex parte, nu. 6. per Innoc. ibi de alien. mut. iud. cau. fac. Sed in hoc aliqui ex Dominis contrarium voluerunt, nempè, quod pretium † actionis ven- 5
ditæ non debet æſtimari tanti, quanti res ipſa, ſed minoris computato dubio litis euentu, & difficultate, quæ aliquando in exigendo oritur, ita videtur eſſe ex mente Syluestr. in verbo, vſura, qua ratione ergo re vendita ſi emptor non ſoluit pretium, poſtquam res eſt ſibi tradita, & eam poſſidet, intrat æquitas, l. curabit, & Iulianus, §. ex vendito de action. emp. Et ſicut reſpectu emptoris, qui tradit pretium, nec rem habet, non eſt contractus vſurarius, ſi ſibi promittatur iuſtum, & veriſimile intereſſe recompenſatiuum, ita † nec debet dici contractus vſu- 6
rarius reſpectu venditoris, vt in quæſtione propoſita. Cum igitur æquitas l. curabit. habeat locũ in omni contractu correſpectiuo tam nominato, quam innominato, Cyn. & Caſtr. in l. de diuiſione, ſolut. matrimon. Corne. conſ. 145. nu. 7. lib. 2. ſequitur quod debet etiam habe-

te locum in hoc contractu, in quo Antonellus cedit, vt
Camillus dct. Et illud videtur tollere omnem difficulta-
tem, quod Camillus non obligatur ad huiuſmodi fru-
ctuum præſtationem, niſi poſt adeptam poſſeſſioné, quo
caſu cum verum ſit, quod rerum, & rei fructus reique
etiam pretium habeat in manibus, non eſt dubium habe-
re locum æquitatem, l. curabit.

Non obſtat, quod caſtrum non ſit recuperatum vigo-
re huius ceſſionis, quia cum exceptio huius ceſſionis ſit
deducta in actis, & in ſententia ipſa dicatur etiam vigo-
re fideicommiſſi, conſequens eſt, quod ſit lata etiam vi-
gore ceſſionis, & eorum partem, quam capiebat Tre-
bellianica, & legitima cedentis, dicitur ceſſionarius ha-
bere virtute d. ceſſionis.

Tertio, contra prædictum contractum videbatur fa-
cere difficultatem, quod intereſſe, de quo agitur, non vi-
7 detur taxatu ratione fructuum, ſed pretij. & ſic † videtur
induci vſura, ex diſtinct. Plot. poſt alios ab eo relatos, in l.
ſi quando num. 452. 453. & 454. C. vnde vi. Tamen hoc
non alias fuit dictum poſſe ſubſtineri taxationem prædi-
ctam, quia licet dicatur intereſſe pretij non ſoluti, veritas
tamen eſt, quod hoc intereſſe pretij non ſoluti habet re-
lationem, & correſpectum ad fructus per ſupta dicta, &
fuit dictum, Rotam alias tenuiſſe valere taxationem
etiam certam, vbi eſt proportionabilis ad redditum, &
liquidatis fructibus valere intereſſe correſpectiuum pro-
miſſioni. Placebat etiam creditũ Trebellianicæ & legiti-
mæ finitũ per ſententiam nõ poſſe hodie reuocari in du-
bium, quia tanti fecerunt illud in venditione & ſentẽtia,
niſi oſtenderetur iam fuiſſe exactum eo tempore, quo ca-
ſu cum prædicta ceſſio fuiſſet prorſus inutilis, nulla eius
ratio habenda foret. Ex quibus Domini firmarũt intereſſe
conuentum deberi Antonello à die habitę poſſeſſionis d.
Caſtri, præſuppoſito quod eodem tempore prædictum
intereſſe ſit veriſimile & proportionabile fructibus, de
qua proportione ſi dubitetur, poterit videri ad partem.

GRASSI.

Callaguritan. Iuris Attendan. Die prima Iulij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Iudicio maioris partis perſonarum vniuerſitatis ſtandum
eſt, & non habetur ratio ſeparatorum corporum etiam
quod perſonæ vnius ex corporibus vnitis, ſint pauciores
quam perſonæ alterius.*

2 *Illatio ex vno caſu exceptuato aliquando fit ad ſimiles ex-
ceptuandos.*

DECISIO CCCXLI.

FVit reſolutum per Dominos in caſu, de quo agitur
ſufficere conſenſum maioris partis omnium ſimul,
nec eſſe neceſſarium cõſenſum, etiam maioris partis illo-
rum de Fuentmaior, etiam quod ipſi de Fuentmaior eſ-
ſent minores numero in capitulo quam illi de Nauarret.
Moti potiſſimè ex latiſſimis verbis & clauſulis vnionis
inter præfatas Eccleſias, cum enim per vnionem duæ il-
læ Eccleſiæ ſint effectæ vnum corpus & vna vniuerſitas,
1 intrant vulgares regu. iuris, quod † ſtandum eſt iudicio
maioris partis perſonarum huiuſmodi vniuerſitatis, &
non habetur ratio ſeparatorum corporum, etiam quod
perſonæ vnius ex corporib. vnitæ ſint pauciores, quam
perſonæ alterius. Ita in his terminis Abb. in c. paſtoralis,
in fine, num. 7. verſic. ſecus dic, vſque ad fin. de reſcript. Et
ſequitur Felyn. in c. cum omnes ſub num. 18. in 8. limita in
fine limitationis, verſic. ſecus, de conſtitut. cum concord.
Aliqui ex Dominis allegabant in argumentum not. per
Iaſ. in l. fin. C. de impuber.

Secundo principaliter moti ſunt Domini ex ſententia
de conſenſu partium lata per Illuſtriſſ. Dom. Card. Al-
dobrandinum dupliciter ponderata. Primò, per locum
à ſpeciali, dum ait, quod in vno quidem caſu maior pars
capituli de Nauarrette, & maior pars de Fuentmaior cõ-
currat, ſi beneficium vnius eccleſiæ ſit dandum clerico
alterius eccleſiæ. Quia regula iam firmata erat contraria,
quod, nempè, beneficia vnius eccleſiæ conferantur cleri-
cis natis in eadem eccleſia, non in alia. Vnde contra præ-
fatam regulam dicitur non debere conferri, niſi de con-
ſenſu maioris partis vtriuſque eccleſiæ.

Secundò per verba apertiſſima ſequentia, & quod per
declarationem factam in hoc caſu de maiori parte, re-
ſpectiuè non præiudicetur aliis caſibus, in quibus maior
pars omnium ſimul de Nauarrette & Fuentmaior atten-
di conſueuit. Et licet ex † vno caſu exceptuato aliquan- 2
do inferetur ad ſimiles exceptandos, Dec. in l. 2. de reg.
iur. not. in cap. 1. de confirm. vti vel inutil. tamen inter
caſum exceptuatum in prædicta ſententia, & caſum ex-
ceptuandum, & alios de quibus agitur in propoſita quæ-
ſtione, viſa eſt Dominis longè diuerſa ratio differentiæ,
& maximè attentis ſupradictis.

Ad teſtes exemplo examinatos vltra quod non percu-
tiunt caſum, de quo agitur, Domini dixerunt deponere
per eundem præmeditatum ſermonem, nec non magis
aliquos iudicare quam teſtificare.

GRASSI.

In eadem Callaguritana. Die Lunæ, 1. Mar-
tij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Procuratores repelluntur à teſtimonio eius cauſſæ, in qua fue-
runt procuratores.*

*Idque etiam procedit in procuratore reuocato, propter do-
lum vel fraudem præſumptam.*

2 *Frater poteſt eſſe teſtis pro fratre in cauſſa ciuili.*

Fallit niſi ſit cauſſa ciuilis ardua, vel grauis, nu. 3.

*Quæ extenditur etiam ad conſanguineos de linea tranſuer-
ſal. vſque ad quartum gradum.*

4 *Arbitrarium eſt iudici admittere in teſtes conſanguineos,
vel ne in cauſſa ciuili.*

DECISIO CCCXLII.

QVoniam teſtium illorum de Fuentmaior alij fue-
runt procuratores & comparuerunt in cauſſa, iu-
xta decem præſup. alij vero ſunt eorum conſanguinei,
vt ipſimet in depoſitionibus fatentur, placuit Dominis
quoad primos, qui fuerunt procuratores, qui ſunt Pe-
trus de Molina, Rocchus de Molina, Matthæus de Va-
liente, & Antonius Ruiz, nullam † prorſus fidem eſſe ad- 1
hibendam, iuxta tex. vulg. in c. inſuper de teſtib. vbi Hen-
ric. Boic. nu. 3. Imo, nu. 1. & 2. But. & alij ibi. Faciunt tradi-
ta. in l. ſi. ff. de teſtib. in c. Roman, eo lib. 6. Bar. in l. deferre.
§. iidem decreuerũt, de iure fiſci ſub nu. 2. Io. And. pulchre
in reg. cum quid vna via, col. 3. de reg. iur. in 6. Abb. in ca.
fraternitatis, in fin. de cler. non reſid. & placuit ratio, quia
ipſi ſunt pars in iudicio per plura latè cumulata per Fe-
lyn. in c. cum à nobis, nu. 14. de teſtib. placuit mihi, deciſ.
125. in nou. vbi hoc etiam procedit in procuratore reuo-
cato propter dolum & fraudem præſumptam.

Quo ad alios teſtes conſanguineos fuit reſolutum, di-
minutam fidem eſſe adhibendam, arbitrio tamen Do-
minorum, † nam licet in cauſſa ciuili frater poteſt eſſe 2
teſtis pro fratre, l. parentes, vbi Bal. & Saly. & Doct. C. de
teſtib. Bar. in l. qui teſtamento. de teſtam. But. Ioã. de Ana.
& alij in c. cũ oporteat, de accuſ. & pro reg. firmat Felyn.
in c. in literis, num. 10. de teſtib. ex mente aliorum quos
allegat, tamen † in cauſſa ciuili ardua, cuiuſmodi viſa eſt 3
Dominis cauſſa, de qua agitur, prædicta reg. fallit. Bald.
in l. parentes, ſub num. 1. verſ. aut eſt cauſſa grauis, vbi ait,
quod hoc caſu non eſt integer teſtis, nec facit ſemiple-
nam probationem, licet faciat aliquod indicium, vt per
cum

eum ibi, Salic. ibi, ſub nu. 2. verſ. aut eſt quæſtio ciuilis, ſed ardua & non admittitur, &c. qui etiam inferiùs hoc dictum extēdit ad conſanguineos de linea trāſuerſali vſque ad quattum gradum, vt per eū, ad idem addidi Soc. conſi. 236. nu. 8. qui prædictam doctr. Bal. & Salyc. refert, & cumulatè comprobat Gabr. de teſtib. concluſ. 14. num. 28. Et
4 quod † huiuſmodi probatio arbitrio iudicis remittatur, vltra Butr. Imo. in d. c. cum oporteat, de accuſ. refert Gabr. d. concluſ. 14. nu. 25. Viſum eſt etiam Dominis non carere multa ſuſpicio nimiæ affectionis in hac cauſſa in prædictis teſtibus, quod ex pluribus teſtibus, qui ſunt in hac cauſſa ſoli, hi pauci ſuper hoc deponunt, pro confirmatione ſupradictæ diſtinctionis, fuit allegata in his terminis, deciſ. in cauſſa Burgund. præeminentiatum, ſub die Lunæ 20. Decemb. 1568. coram D. meo Seraphino, quæ hoc ipſum negotium videtur decidere. Ex quib. viſa fuit etiam eſſe ſublata exemplo deducta, & quod dicebāt prædictos teſtes eſſe examinatos parte non opponente in facto, deprehenſum eſt eſſe falſum vltra alias reſponſiones per informantes accommodatas.

GRASSI.

Aquilegien. canonicatus & præben. Die Venet. 26. Martij 1574. & fuit confirmata die Veneris 15. Iunij.

SVMMARIA.

1 *Declaratio actus ſeu literarum prouiſionalium poteſt fieri etiam pro parte non citata: & facienda eſt, ne ſibi contradicant.*

2 *Dignitates & canonicatus non comprehenduntur appellatione beneficiorum.*

3 *Prohibitio expreſsè facta de beneficiis exſiſtentibus in cathedralibus, & collegiatis, non tollitur per quamcunque conceſſionem factam verbis generalibus.*

4 *Literæ miſſiuæ non requirunt exactam recognitionem: & miſſæ receptæ præſumuntur ex earum ſubſcriptione.*

5 *Notificatio requiritur in reuocatione legati ad tollendum errorem publicum.*

6 *Declaratio ſubſequens poſt alia ſpecialia ad præcedentem dicitur noua conceſſio.*

DECISIO CCCXLIII.

FVit reſolutum prouiſionem Nuntij factam 26. Aprilis, 1572. non ſubſtineri ex defectu facultatum, quia in ſuis facultatibus expreſsè prohibetur conferre canonicatus in cathedralibus & collegiatis Eccleſiis. Nec etiam poſſe ſubſtineri ex literis Illuſtriſſ. Cardinalis Alexandrini, de anno 1567. quia per alias literas de anno 1571. ante vacationem canonicatus: de quo agitur, per eundem Reueren. D. Card. fuerūt limitatæ & declaratæ, nempè, quod per literas anni 1567. forma breuij non cenſeatur alterata. Et huiuſmodi declaratio tanquam conſona ſtylo, & reducens huiuſmodi negotium ad priſtinam ſui formam, ſecundum quam regulariter Nuntij nō conferunt canonicatus, viſa eſt attendenda, eo maximè quod literæ anni
1 1567. non ſunt ita claræ, quin admittant † interpretationē, vnde optimè poſſunt declarari ab vltimis annis 1571. etiam parte non citata, iuxta conſ. Caſtren. 238. nu. 6. li. 1. Et quod huiuſmodi literæ ita interpretari debeāt ne contradicāt, facit ca. inter dilecto, §. ceterum, de fide inſtrum. Abb. in cap. cum M. col. 2. de teſtib. plura congerit Dec. conſi. 602. num. 5. & 6. Alex. conſi. 141. lib. 2. col. 4. & conſ. 145. ſtudendo breuitati, col. 2. placuit etiam conſil. Dec. 143. col. fin. num. 3. per verba generalia non facilè cenſeri receſſum à priori natura actus, ad idem etiam Dec. conſil. 195. Addebant aliqui ex Dominis, quod hic videmur eſſe in materia reſtringibili, dum agitur in prædictis literis 1567. de correctione diſpoſitionis Papæ in facultatibus Nuntij, & correctione ſtyli negotij. Vnde appellatione
2 † etiam quorumcunque beneficiorum non debent includi dignitates & canonicatus huiuſmodi, arg. eorum quæ nota Soci. conſ. 260. ſub nu. 14. & 15. lib. 2. facit text. cum ibi not. in c. fin. de prob. & in c. cum illis eod. lib. 6. Rot. in antiq. deciſ. 489. & in nou. deciſ. 119. Et quod talia verba vniuerſalia etiam geminata non ſemper includant maiora expreſſis, ſed aliquando, vt in materia reſtringibili includant ſimilia, facit gloſ. in l. fugitiui, C. de ſeru. fug. Bart. in l. quidam relegari, ff. de reb. dub. gloſſ. in ca. ex literis, de off. deleg. But. & Imo. in c. ſedes, de reſcript. licet materia ſit lata, ex quibus prædictæ declarationi literarum, anni 1571. tantò magis ſtandum eſſe dicebant. Et ideò placebat eiſdem Dominis, quod per verba, *tutti li beneficij, & in qual ſi voglia modo, &c.* de quibus in literis anni 1567. non
† tolleretur prohibitio expreſsè facta de beneficiis exſi- 3
ſtentibus in Cathedralibus & collegiatis. Sed magis quod permiſſio conferendi beneficia vacantia in menſibus reſeruatis ampliaretur per prædicta verba, ad alias reſeruationes, vt in effectu ampliatio eſſet in qualitate reſeruationis, non autem in quacunque qualitate beneficiorum, attentis præmiſſis, potiſſimum prædicta declaratione anni 1571. quæ in alia poſitione huius cauſſæ non fuerant Dominis exhibitæ. Placuit etiā eiſdem literas anni 1571. videri ſufficienter recognitas ex deductis per informantes, item ex ſubſcriptione Cardinalis præſumi miſſionem,
item reſcriptionem † maximè à communiter accidenti- 4
bus, cum maximè literæ miſſiuæ non requirant exactam recognitionem, vt ſæpè dixerunt Domini in Rota fuiſſe reſolutum, cum non ſoleant ſcribi in præſentia teſtium, fuit etiam dictum parui referre, an peruenerint ad manus nuntij vel minus, cum ſimus in declaratoria, quæ potuit fieri nedum ignorante nuntio, ſed etiam inuito, Inno. in c. cum olim, de verb. ſign. Fel. & Doct. in c. cum veniſſent, de iud. cum concor. licet omnino ex pluribus coniecturis vrgentibus, de quibus per informantes, potiſſimum autem attenta grauitate negotij, ſubſcriptione Cardinalis, item quod reperiuntur duplicatæ, videatur omninò fuiſſe præſentatas, ad Cald. conſ. 4. de offi. deleg. & dec. Mohed. 215. exemplo allegatæ placuit reſponſio, quod ibi ſumus
in reuocatione legati, in qua ad † tollendum errorem pu- 5
blicum requiritur notificatio per ibi tradita. Sed hic ſumus in mera decleratoria, quæ nihil noui inducit & incontinenti operatur effectum ſuum abſque aliqua notificatione per ſupradicta.

Atteſtationem verò prædicti Illuſtriſſ. D. Cardinalis, de menſe Octobris, anni 1572. in ciuitate Venetiarum, litè pendente nemine citato factam, placuit non attendi, tum quia videtur continere contrarietatem cum prædictis li-
teris anni 1571. tum † quia declaratio ſubſequens poſt 6
aliam ſpecialem præcedentem, dicitur noua conceſſio, vt per Bart. in l. ab executore, ff. de appell. Caſtr. & Moder. in l. heredes palam, §. 1. de teſtam. Auch. conſ. 398. cum ibi cumulatis per Soc. conſ. 250. nu. 10. lib. 1. & ideo non præiudicat iuri tertio quæſito, vt ſubdit Soc. ibid. & maximè ſequuta morte Pij V. Ex duabus ergo declaratoriis anni 1571. & 1572. placuit magis attendi illā de anno 1571. quæ facta fuit ante vacationem canonicatus, de quo agitur, quam alteram Venetiis factam, vbi iam omnia ſupradicta ſuperuenerant: & ſic firmatum fuit prouiſionem per S. D. N. Papam Gregorium factam intrare.

GRASSI.

Zamoren. ſpol. del Toro. Die Lunæ, 10. Maij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Spolium ſatis dicitur probari probato aliquo ex eius extremis.*

2 *Remedium recuperandæ datur etiam contra bonæ fidei poſſeſſorem.*

3 *Spolium purgatum dicitur per interpretationem, & obla-
tionem poſſeſſionis, etiam fructibus non reſtitutis, & nu-
mero 5.*

4 *Fructuum retentio non impedit purgationem ſpolij, ſed ne
ſpoliator poſſit conuenire in petitorio, niſi fructibus inte-
gre ſolutis.*

6 *Oppoſitio fieri poteſt contra ſpoliatum de ſtatuto mandante,
quod canonicus non conſtitutus in ſacris, non habeat vo-
cem, etiam quod ſemel quis fuerit à capitulo receptus.*

DECISIO CCCXLIIII.

FVit tentum conſtare de ſecundo extremo in ſpolio ab
anno 1568. vſque ad interpellationem ſiue requiſitio-
nem factam per confratres ipſi Ioanni de Monroy, &
1 ſpolium ſatis viſum eſt probari, quia † eo anno non fuit
admiſſus, l. ſi quis conductionis, C. loca l. fin. C. de acquir.
poſ. cum aliis alleg. notatur per Doct. in l. clam poſſidere.
§. qui ad nundinas, de acquir. poſſ.

Non obſtat prædicta ignorantia confratrum. Quia
dato etiam quod habuiſſent iuſtam cauſſam negandi, ſa-
tis eſt quod ipſe iuſte non cecidit à poſſeſſione, non enim
2 requiritur dolus in conuento, quia † hoc remedium da-
tur etiam contra bonæ fidei poſſeſſorem. Innoc. Butr. &
alij in c. ſæpe, de reſtitu. ſpol. & de communi Ruin. conſil.
46. num. 6. lib. 1. de mente Alex. vt per eum, & ſufficit ſpo-
lium reipſa, idem Ruin. conſi. 5. num. 2. lib 4. poſt Bal. & a-
lios quos allegat. Credebant tamen aliqui ex Dominis
hoc ſpolium durauiſſe tantum vſque ad interpellatio-
3 nem & requiſitionem, & † quando in effectu confratres
ſe obtulerunt paratos admittere eum ad ſuam poſſeſſio-
nem. Quando ergo Abbas requiſiuit Ioannem, vt veniat
ad intereſſendum, credebant aliqui ex Dominis conſtare,
quod confratres non amplius negabant poſſeſſionem:
nec eis obſtabat, quod fructus non fuerint oblati, vt ideo
ſpolium non diceretur purgatum. Quia dicebant,
4 quod † illud procedit ad effectum, vt talis non poſſit
conuenire in petitorio, niſi fructibus in integre ſolu-
tis, & ita dicebant loqui tex. in c. conquerente, de reſtitut.
ſpol. & Bald. ibi. & deciſ. Rot. in nou. 319. dum dicit, alias
in petitorio non debet audiri, & loquuntur omnes alij
relati per Gabriel. de reſtit ſpoliat. concluſ. 1. nu. 10. & per
Aym. conſi. 140. nu. 3. Rip. in §. nihil commune, nume. 50.
Iſta enim ſunt duo ſeparata & diuerſa & penitus non ſe
attingunt, vt declarat Menoch. in 1. remed. recuper. num.
276. cum ſeq. qui quam plures refert. Vnde renuntians
ſpolio poteſt petere fructus.

Secundo dicebatur, quod confratres non tenebantur
ad fructus, ad quos non probantur condemnati. Et cre-
debant iidem Domini, quod cum hæc requiſitio fuerit
facta à prælato quod ſufficeret, quia ipſe habet admini-
ſtrationem, c. edoceri, vbi late Felyn. de reſcrip. Aegid. de-
ciſ. 696. Maximè, quia ad inuicem omnia correſpondent.
Confratres enim requiſiuerunt, item dixerunt quod
oſtenderet acceptationem, item quod ipſi erant parati
admittere, item coram iudice procurator obtulit, quod
admitterent eum, item non appellauerunt à ſententia,
poſtmodum Abb. eum requiſiuit. Ex quibus credebant
5 prædicti Domini conſtare, quod † confratres tunc non
perſeuerarũt in ſpolio. igitur inferebant deberi prædicto
Ioanni fructus pro illo medio modico tempore ab actu
non admiſſionis, vſque ad prędictam requiſitionem, licet
Domini firmarent pro maiori parte, tamen aliqui ſub ali-
quo dubio credebant forte poſſe ſibi obſtare dictum Al-
cia. conſ. 41. vbi vult, quod contra ſpoliatum poſſit obiici
6 de ſtatuto mandante, quod † canonicus non conſtitutus
in ſacris non habeat vocem, etiam quod ſemel quis fuerit
à capitulo receptus. Alia diſcurſus & exercitationis gratia
aduertebantur. Hoc enim tantum firmatum eſt in prædi-
cta poſitione cõſtare de ſpolio Ioannis Monroy ab anno
1568. ob non admiſſionem eiuſdem Monroy, vſque ad
actum requiſitionis & oblationis prædictæ. An autem
per dictam interpellationem & requiſitionem confratrũ
ſpolium dicatur purgatum de cetero Et ad aliquid poſ-
ſit oponi prædictæ interpellationi, voluerunt Domini, vt
reſeruaretur, & videretur ad partes.

GRASSI.

Roman. domus de roſa. Die Lunæ, 19. No-
uembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſor quilibet præſumitur in bona fide, niſi probetur de
mala.*

2 *Bona fides inducitur ex inſtrumento, & ex coniecturis etiam
facile præſumitur ad tollendam malam fidem, quæ in de-
lictum ſonat.*

3 *Titulus legati, & inſtitutio heredis excludunt malam fidem.
Item mutant cauſſam poſſeſſionis, nec alia declaratio requi-
ritur, num. 4.*

DECISIO CCCXLV.

FVit reſolutum non conſtare de mala fide, ſed magis
de bona fide Fauſtinæ in caſu propoſito.

Primo, quia ex regula quod † quilibet poſſeſſor præſu- 1
mitur in bona fide, niſi probetur in mala, l. penuit. C. de
præſcrip. long, temp. Secundò, ex inſtrumento antiquiſſi-
mo venditionis factæ Peregrino de Cardellinis, domino
dimidiæ domus, de qua agitur, de alia demidia de anno
1570. Quod inſtrumentum licet aliquibus in locis cor-
roſum, tamen eum habuerunt pro ſatis legali, tum ex
deciſione quod ſufficienter ſit adminiculatum iam facta
die 7. Februarij, 1570. coram bo. me. Finetto. Tum etiam
quia ſecundum Dominos, iſti defectus verborum, qui
legi non poſſunt, non ſunt tales, vt ex aliis verbis inſtru-
menti, item ex probabili & pene neceſſaria ratione recti
ſermonis ſuppleri & declarari nequeant. Ex quo inſtru-
mento dicebant Domini inferri ad bonum ius auctorem
Fauſtinæ, nempè d. Peregrini de Cardellinis eius Aui, vt
benè deducitur per informantes. Quod † inſtrumen- 2
tum placuit Dominis ſaltem ad effectum inducendi bo-
nam fidem, quæ ex coniecturis facile preſumi ſolet, &
ad euitandam malam fidem, quæ ſonat in delictum con-
tra l. merito ff. pro Soc. Stante enim huiuſmodi titulo
præcedente præſumitur Fauſtinæ & auctorum poſſeſſio
ex illa cauſſa proceſſiſſe, l. 2. C. de acquit. poſſ. Alciat. reg.
2. præſump. 24.

Tertio ad corroborationem prædictorum placebat
Dominis teſtamentum matris Fauſtinæ, in quo ipſa le-
gat hanc ipſam domum, quam vocat propriam ipſius
teſtatricis, eidem Fauſtinæ, item eandem Fauſtinam vna
cum Camilla ſorore heredem vniuerſalem inſtituit, &
ſic duo tituli reſultant Fauſtinæ, ſcilicet legatum, & in-
ſtitutio heredis, qui † ambo excludunt malam fidem, & 3
indebitam perceptionem fructuum, præſumenda ma-
gis eſt poſſeſſio Fauſtinæ, ex titulo habili & bono ad id,
quam in habili & malo per vulg.

Ex aduerſo, quod Fauſtina fuerit in mala fide, allega-
tur quod præcedebat inſtrumentum obligationis dotis,
in quo hæc domus erat Fauſtinæ hypothecata pro ſua
dote. probatur ergo per teſtes poſſeſſio Fauſtinæ, quæ vi-
detur pręſumenda ex titulo præcedenti, ſcilicet, ex hypo-
theca.

Hoc motiuum non placuit Dominis, quia huic poſ-
ſeſſioni magis videntur applicari prædictæ præſumptio-
nes, quia etiam dato, quod motiuum eſſet verum, ſuper-
ueniente poſtea † titulo legati & inſtitutionis heredis, 4
ipſa potuit mutare ſibi cauſſam poſſeſſionis, nec requiri-
tur alia declaratio. Creſcen. deciſ. 148. Than. deciſ. 52.

Achil.

Digitized by Google

Achil.de poſſeſſ. deciſ. 7. quia cum ſibi legatur pignus & ipſa acceptat legatum, amplius non poſſidet nomine pignoris, ſed iure dominij, quia Franciſca mater titulo legati, non hypothecæ Fauſtinæ domum reliquit. Legans enim rem hypothecatam, dominium & proprietatem quam habet, legare videtur, vt declarat Paul.de Caſtr.in l. ſi res obligata, col.fi.ſub num.8.verſic. item adhuc appono.ff.de leg.1. Acceptatio autem legati colligi facile videbatur ex poſſeſſione ſemper continuata, vt ex dictis præſumptionibus.

Contrarietates quæ deducuntur ex articulis, viſæ ſunt nullius conſiderationis. Stante ergo prædicta ſeriè & obſeruantia facti pleniùs per informantes Fauſtinæ relata, dicebant Domini ſatis conſtare de bona fide ipſius Fauſtinæ babentis ius & titulũ à ſuis auctoribus. Quod confirmari videtur ex confeſſionibus ipſius Pauli in loci per eoſdem informantes Fauſtioæ allegatis, Raynaldum nullum ius habere in dicta domo, ſed quod erat propria Frãciſcæ, quod apertè confirmatur ex dicto teſtamẽto Franciſcæ, in quo dicitur domum eſſe propriam ipſius teſtatricis, & in quo, vt domina legat, & ſecundum prædicta placebat etiam poſſeſſionem Pauli fuiſſe iure familiaritatis, ſtante origine & obſeruantia prædicta, quæ non obſtantibus exemplo deductis placuerunt Dominis ſaltem ad hunc effectum præſumptionis bonæ vel malæ fidei in caſu, de quo agitur.

GRASSI.

Reatin. Caſtri Poſtæ. Die Veneris 10. Decembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio ad opponendum teſtibus non eſt danda.*

2 *Teſtis primo dicto ſtandum eſt, & non vltimo.*

Imò ſi iuratus poſt triduum rediens deponat contrarium, non creditur, nu.3.

Et etiam ſi in mortis articulo dixerit ſe falſum depoſuiſſe, non creditur, num.4.

5 *Reſtitutio minori non datur in obligatione quæ habuit originem contra maiorem.*

6 *Exſecutio iam primo loco petita, impediri non debet per reſtitutionem in integrum.*

7 *Mandatum quodcunque ſufficit ad petendum reſtitutionem in integrum.*

8 *Reſtitutio in integrum, an detur aduerſus tres conformes, Rota modo negatiuam, modo affirmatiuam tenuit.*

Imò an detur aduerſus tres conformes ſuper ſpolio latas, eſt quæſtio valdè dubia, nu.9.

DECISIO CCCXLVI.

OMiſſis nonnullis fuit reſolutum, in caſu, de quo agitur, nullo modo eſſe locũ reſtitutioni in integrum, nec retardari debere exſecutionem rei iudicatæ.

Primò, moti ſunt Domini, quia in effectu nihil geſtum
1 eſt cum minoribus. Secundò, quia petitur † reſtitutio ad
effectum opponendi teſtibus, quæ de iure non eſt danda, quia oppoſitiones ſunt odioſę. Tertiò, aliqui dicebant, quod non videatur releuans reſtitutio ad effectum, vt teſtes pro Mareſiis examinati contrarium deponant, Rot.
2 de teſtibus, deciſ.19.in nou. quoniam † primo dicto ſtandum eſt, per plura ibi allegata, Abb.in cap.cum in tua, nu. 9.verſic.aut ex interuallo, But.num.5.& Fel. num.4. verſ. ſecunda concluſio, de teſtibus, & eſt communis opinio, prout teſtatur Coro. conſ.37.ſub num. 15. verſ. & dato à
3 fortiori, volum.3.Dec.in conſ.189.nu.6. Imò † ſi teſtis iuratus poſt triduum rediens deponat contrarium, eius teſtimonio ex vltimo non creditur, tum propter longum interuallum, tum quia præſumitur ſubornatus & informatus, tum etiam quia varius in ſua depoſitione, primo vnum deponendo, poſtea contrarium, vt dicitur ad literam, in dict.deciſ.19. Imò ſi teſtis † in mortis articulo di- 4
xerit ſe falſum depoſuiſſe, non nocet parti, vt habetur per Bart.in l.ſi quis in graui, §.1.ff.ad Sylla. Bald. in authen. ſi teſtis productus ſub nu.3.verſ.quid ſi teſtis, C.de teſtibus, & in l. generaliter, num.10.C.de non nu.pecun. Quartò, aliquibus placebat non eſſe locum reſtitutioni, quoniam
† quando obligatio habuit originem contra maiorem, 5
non conſideratur perſona minoris, l.apud Iulianum, in prin.ex quibuſ cau.maior.Doct.in dict.§. in hac. Nec ſibi conceditur reſtitutio in integrum, ex edicto de minor, l. melius, ff.de minor.ita Rolan. vbi ſuprà num. 2. Quintò, placuit ratio per informantes deducta, quod ſi primo loco iam petita eſſet exſecutio, tunc † per reſtitutionem in 6
integrũ non debet impediri, vel retardari exſecutio. Paul. de Caſtr.in auth.quæ ſupplicatio, ſub nu.3. verſic.vel dic melius aut incipit ab exſecutione, C.de precib. Imper.offeren. vbi etiam atteſtatur alias ita eſſe iudicatum, & tradit Rip.in l.4.§.condemnatum, ante nu.31.verſ. aliquando petitur reſtitutio, ff.de re iud. Alex.in conſ.225.col.fin. verſ.quia ita demum, lib.6.Soc.conſ.78. ſub n.4.circa fin. vol.3. Put.dec.10.de reſtit. in integ.& in deciſ.279. incip. die 11.Iunij, lib.2.Cor.deciſ.161.& 178.& ita dixerũt alias fuiſſe reſolutum in vna Beneuentan.coram Iunio, die 29. Decembris, 1557. & in alia Vercellen.decimarum, coram Caputáque, 6.Iulij, 1558. Sextò vltimo, prædicta confirmantur, quia † nullum adeſt ſpeciale, vel generale man- 7
datum minorum ad petendum huiuſmodi reſtitutionem: imò citata parte ad docendum de huiuſmodi mandato, ſi quod habet apud acta, vſque ad hanc horam nullum exhibuit. Quare ſine vlla contradictione Domini dixerunt locum eſſe exſecutioni.

Domini in quæſtione propoſita omiſerunt illam diſputationem, † an aduerſus tres conformes minor reſti- 8
tuatur, in qua Rota alias variè promiſit, & aliquando ſecuta eſt opi. Bald. & Alexan. negatiuam, ne tres ſententiæ tanto diſpendio & labore obtentæ ſint ludibrio, aliquando ſecuta eſt opin. Salic. affirmatiuam, vt plenè per Caſſad.de reſt.in integ.deciſ.1.num.3. ſaltem quando vel ex nouis vel antiquis aliquid appareat, quod pręſumptionem calumniæ excludat, quam etiam varietatem opinionum referunt apoſt.ad Bal.in l.vnica, ſub nu.16.in verbo, nunquid, ńe lic.tert. prouoc. & Couar.pract.quæſt.lib.1. cap.25.nu.7. Nec etiam omnino placuit, quod † in ſpolio 9
non daretur reſtitutio, quia hoc videtur dubium & habere multam difficultatem, videmus enim, quod in ſpolio Eccleſia reſtituitur, Ioan.Andr.Anch.Gemin.& Fran. in c.1. de in integ.reſt.in 6.Achil.de reſt. in integ. deciſ.5. & reſtitutio ſui natura retardat exſecutionem rei indicatæ. Ant.Aug.qui plures refert in repert. de reſtit. in integ. num.3.ſed quicquid ſit de præfatis, fuit reſolutum prout ſupra.

GRASSI.

Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ. Die Mercurij, 24. Nouembris, 1574.

SVMMARIA.

1 *Tempus mortis in detractione legitimæ inſpicitur quoad quãtitatem bonorum: quoad qualitatem, tempus petitionis, & nu.4.ex magis communi, & nu.5.*

2 *Legitima non augetur etiam quod bona augeantur poſt obitum teſtatoris ſine induſtria heredis.*

3 *Legitima detrahitur contra voluntatem defuncti: ſecus in legatis.*

4 *Legitima quando detrahitur, inſpicitur tempus mortis quoad ipſa bona: ſecus quoad eorum valorem, & numer. ſeq.*

6 *Legitima debetur de bonis, & corporibus hereditariis, & dicitur quota bonorum, & non hereditatis, nec ſucceſſionis.*

7 *Ang*

7 *Augmentum prouenìens ex corpore debito legitimæ, cedit lucro ipſius.*

DECISIO CCCXLVII.

DOmini dicebant videri multum difficile decidere
hanc quæſtionē ex aucturitatibus: nam pro infor-
niantibus tenet Corn & Curt.iun.in conſil.alleg.quibus
addebant Bertr.qui hoc benè dicit,conſil.141.numer. 15.
cum ſeq.in 1.par.& poſſet forte addi Bal. relatus à Fab. in
2 auth.nuuiſſima,vbi dicit,quod quoad † quantitatem bo-
notum inſpicitur tempus mortis,quoad qualitatem,tem-
pus petitionis. Contrariam opin. latiſſime tenet, vbi
hunc articulum ex profeſſo tractat Curt.ſen. qui refert
eam eſſe communem, conſil vt numer.30.& per tot.Iaſ.
in auth.nouiſſima,numer.5.C.de inef.reſt.vbi ſub nume.
6.dicit,quod nemo diſcrepat. Patiſ. conſ.45.nu.31.cum
ſeq.lib.2.Bertran.conſi.418.numer.3.lib.7.Hoc idem vi-
detur velle Nat.conſi.156.num.6.Port.conſi.93.num.97.
Crot.conſi 120.numer.15.vbi refer conſ.Curt.ſen.quem
etiam refert Rip.in l.in quartam,numer.46.ff.ad l.Falcid.
cum quibus poſſet forte iungi Alex.conſ.13.nu.15.lib.2.
vbi dicit,ſatis eſt,quod filius habeat legitimam tantum de
bonis quæ habebat patet tempore mortis ſuæ, inſpecto
ſtatu & qualitate, in quo & in qua ſunt bona tempore
mortis ipſius patris, quæ opin. conprobatur ex illa rece-
2 ptiſſima ſententia, quod etiam † quod bona augeantur
poſt obitum teſtatoris ſine induſtria heredis, non tamen
augetur legitima.l.etiam.§. fin. l. ſi patronus ex debita,§.
fin. de bon. liber. quæ ll. etiam ſi loquantur in legitima
debita patrono, habent locum etiam in legitima debita
alio,vt per Pau.de Caſt.numer.4. Alex.num.6.& Hercul.
in l.in ratione,la 2.ff.ad l.Facild.Cror. in l. frater à fratre,
num.42.cum ſequen.ff.de condit.indeb.Socin.conſil.22.
in fin.lib.3.

Et licet in contrarium faciat tex. in l.ſerui qui apud
3 hoſtes ff.ad l. Falcid. quod ſerui † augent hereditatem ad
fauorem legatariorum, tamen reſp. quod legatarij ha-
bent ſecundum voluntatem defuncti, legitima autem
detrahitur contra voluntatem defuncti, quæ ſolutio fuit
etiam Sal.in l.ſcimus,repletionem,in verſ.in contratium.
C. de inoff. teſtem. quam opin. & ſolutionē ſequitur Af-
4 flict.deciſ.382. Et in effectu eſt indubitata regula † quod
inſpiciciatur tempus mortis. Rip.in c.cum Meſub nu. 38.
verſi.arbitro opin.Bal.Cagnol.in §.4.l. Papinianus, in §.
præmiſſo.nu.8.qui plurimos refert.ff.de inoff.teſtam. Iaſ.
in l.quod ſeruus,ff.de cond.ob cauſ.vbi teſtatur de magis
commun.ſub.nu.12.verſi. ſed communior opin.Sed iura
& auctoritates iſtæ non benè videntur applicari huic
quæſtioni.quia d.l.etiam.& d.l.ſi patronus ex debita, §.fi.
loquuntur de augmento extrinſeco quando bona ipſa
augentur, vt tunc inſpiciatur tempus mortis, quoad ipſa
5 bona. ſed † quoad valorem auctum de eiſdem bonis in
eodem ſtatu remanentibus, videtur forte alia ratio, vt
non in ea pariter attendatur tempus mortis. Et iſtud eſt
quod dicit Curt. Iun. & Bertran. Diuerſitas rationis in
valore videtur liquere ex hoc, quia ſi legitima debetur
de corporibus & bonis hereditariis, corpora & bona ipſa
ſola videntur eſſe in obligatione, non autem valor, qui
verè & principaliter non videtur deberi. Legitima enim
vt eſt notum, debetur de bonis & corporibus heredita-
6 riis,l.Papinianus,§.4.ff.de inoff. teſtam. & dicitur † quo-
ta bonorum,& non hereditatis,licet in hoc ſit difficultas
apud Doct. an dicatur ſaltem quota ſucceſſionis, quia
legitimam videtur habere filius vt heres. Tiraq. de iure
primog.q.35. nu. 10. licet alij diſtinguant quoad æs alie-
num & quoad ſucceſſionem. Et in ſumma ex prædicta
ratione inclinabant Domini, tempus mortis debere at-
tendi, cum dicatur quota bonorum & corporum here-
ditariorum,non autem valoris, quia ſi de corporibus, vt
dictum eſt, legitima debet detrahi, non videtur afferri
ratio,cur † augmentum proueniens ex illo corpore debi-
to, non cedat lucro ipſius legitimæ, & benè ſentit Ber-
tran. numero 15. & 16. Et huic motiuo dicebant, quod
Curt.ſen.non benè videtur reſpondere, licet pro reſpon-
ſione dicat,quod ita ſtatutum eſt per illas leges, & quod
argumentis non eſt vtendum, quæ tamen leges non lo-
quuntur in iſtis terminis particularibus: Illud quod di-
citur quod repletio fit ipſo iure.§.repletione,in augmēto
legitimæ,eſt verum,ſed ſecuta petitione,Tiraquel. in leg.
ſi vnquam,in verbo,reuertatur,num.14. plenius Menoc.
conſi.77.nume. 23. Et propterea ſtantibus difficultatibus
præfatis Domini nihil reſoluerunt, ſed dixerunt viden-
dum eſſe, vel an ex facto etiam ratione moræ hæc quæ-
ſtio decidi poſſet, vel quod videantur rationes huius o-
pinionis.

GRASSI.

Hiſpalen.penſionis 200.ducatorum.Die Veneris,
4.Nouembris,1575.

SVMMARIA.

1 *Citatio facta ad domum, vel ſecundum ſtylum ſufficit, vt valeat.*

2 *Clauſula ſolita in mandato appoſita illud ſubſtinent, vt valeat.*

3 *Suſpenſio petitorij præiudicat in eodem iudicio, & inter eaſdem perſonas.*

4 *Arbitrium iudicis in iudicando intelligi debet prout de iure licet.*

5 *Exceptio rei iudicatæ obſtat agenti iudicio retinendæ.*

DECISIO CCCXLVIII.

FVit dictum, nullitatem ex defectu citationis non eſſe
conſiderabilem, tum quia † citatio ad domum ſuffi- 1
cit.Rot.de dolo & contum.deci.8.in antiq.& prima,eod.
tit.in nou.Tum maximè, quia dicta citatio eſt ſecundum
ſtylum, cum fuerit facta in Acie campi Floræ, & ad do-
mum ſecundum ſolitum, & licet relatio non adſit per v-
num curſorem,dictum eſt ſufficere, quod adſit per duos,
& viſa eſt Dominis hæc obreptio multum leuis.

Altera nullitas ex defectu mandati pariter non pla-
cuit. Nam imo † clauſulæ mandati exemplo ponderatæ 2
viſæ ſunt ſufficientes, & placuit alleg. deciſ. Aegid. 5.
quam ſequitur Felyn. in c. ſedes, col.10. verſic.conſidera
quarto,de reſcript.Rot.deciſ.375.in nou. Alia nullitas ex
defectu iuriſdictionis, quia eſſet ſuſpenſum petitorium
coram A.C.pariter non placuit.Quia † ſuſpenſio petito- 3
rij præiudicat in eodem iudicio & inter eaſdem perſo-
nas,non inter diuerſas. Suſpenſio ergo facta inter Domi-
nicum & Alphonſum non præiudicabit in alio iudicio
Dominici cum Didaco, cum maximè Didacus noua per-
ſona nouam commiſſionem iactationum obtinuerit, &
ſi etiam poſſet dici non eſſe nouum iudicium, quod ex
prædictis non placebat, tamen reſpondebatur per Do-
minos eſſe receſſum à d. ſuſpenſione petitorij per ipſum
Dominicum penſionarium, quatenus ipſe obtinuerat
ab A. C. poſt d. ſuſpenſionem petitorij declaratoriam
contra Didacum ob non paritionem literarum, vnde
facto eiuſdem Dominici petentis, d. ſuſpenſio eſt ſubla-
ta,& ſic iſta etiam nullitas non placebat.

Alia nullitas in d. ſententia D. Veralli viſa eſt Domi-
nis conſiderabilis ex defectu iuriſdictionis, nempè, quia
commiſſio † Didaci fuit reformata, vt ſtaret ſine retar- 4
datione ſolutionis penſionis arbitrio Rotæ, quod intel-
ligi debet prout de iure: ſed de iure erat quod conſtito
de literis & poſſeſſione Dominici, quod deberet proce-
di cum dicta clauſula, & manuteneri in ſua poſſeſſione.
nec debuit præiudicari Dominico in hoc ſuo iudicio
poſſeſſorio per progreſſum & expeditionem in petito-
rio.Sed etiam reſpondebatur, quia cum præcederent
tres ſententiæ ſuper nullitate penſionis, ſuper qua con-
ſenſus

Digitized by Google

ſenſus erat præſtitus, & conſequenter cum conſtaret de
nororio non iure penſionarij in penrorio, idem penſiona-
rius non erat manutenendus in d. poſſeſſione. Quia agen-
5 ti † iudicio retinendæ obſtat exceptio rei iudicatæ in pe-
titorio, de communi Rip. in §. nihil commune, nu. 97. poſt
alios omnes ibi. Card. in clem. vnica. qu. 15. cum ſeq. de
cauſ. poſſeſſ. & propriet.

Dubitabant autem Domini, an illę ſententiæ nocerent
Dominico penſionario, & an ipſe fuerit legitime citatus
in illo iudicio, vt ſibi obſtet d. exceptio rei iudicatæ, an
magis dicatur res inter alios acta. Voluerunt igitur in ſpe-
cie de hoc dubitari, an exceptio rei iudicatæ obſtet Do-
minico agenti retinendæ in caſu, de quo agitur.

GRASSI.

In eadem Iſpalen. penſionis. Die Veneris 27.
Ianuarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, ſine retardatione ſuſpendit, vel limitat iuriſdictio-
nem.*

2 *Poſſeſſorium nunquam ſuſpendit petitorium, quando in eo-
dem iudicio ab vno intentatur petitorium, & ab alio poſ-
ſeſſorium retinendæ.*

*Fallit ſi ab eadem intentatur poſſeſſorium, & petitorium ſi-
mul, nu. 3.*

3 *Actor ſi in incorporalibus vult releuari ab onere probandi
debet prius terminari poſſeſſorium, quando ab eodem
vtrunque intentatur.*

Fallit, niſi poſſeſſio repugnet primo ſtatui, nu. 5.

4 *Iudicium nullitatis eſt præiudiciale, & abſorbens poſſeſſo-
rium.*

5 *Poſſeſſorium retinendæ prius terminatum non releuabat one-
re probandi, quando poſſeſſio eſt contra ius, vel repugnat
primo ſtatui.*

6 *Delegatio iudici facta, vt ex ſuo arbitrio procedat, intelligi-
tur de iure.*

7 *Clauſula, ſine retardatione ſine alia clauſula, non impedit
exſecutionem quando conſtat de non iure.*

DECISIO CCCXLIX.

DOmini erant pro validitate ſententiæ, etiam faten-
1 do (vt eſt verum) quod clauſula, † *ſine retardatione,*
&c. ſuſpendat, vel limitet iuriſdictionem. Ité quod clau-
ſula, *arbitrio Rotæ,* intelligatur prout de iure per allegata.
Et mouebantur ex infraſcriptis.

Nam licet de iure ſit, quod quilibet in ſua poſſeſſione
manuteneantur, tamen de iure non eſt, quod quando ab
2 † vno intentatur petitorium, & ab alio intentatur poſſeſ-
ſeſſorium retinendæ, quia intentans petitorium hoc caſu
non contendit ſe poſſidere, poſſeſſorium ſuſpendat peti-
torium. Imò in hoc caſu vtrunque iudicium procedit,
Bar. in §. nihil commune, in 4. not. nu. 26. & ibi bono. Rip.
num. 164. vbi quod facilius admittitur cumulatio in hoc
caſu, quando intentatur à diuerſis. Quia non poteſt intra-
re obiectum contrarietatis, quod idem etiam dicit Crot.
conſi. 105. num. 3. Menoch. de retinen. in 3. remed. nu. 533.
Quo ita ſtante dicebant, ſententiam, de qua agitur, eſſe
validam: nam ſi clauſula, *arbitrio Rotæ,* intelligitur prout
de iure eſt, vt dixi, ſequitur quod poſſeſſorium retinendæ
non ſuſpendit petitorium, quando ab vno intentatur pe-
titorium, ab alio poſſeſſorium retinendæ ſi non conten-
dant eadem poſſeſſione ſe poſſidere, quia nulla regula
impedit hunc cõcurſum ex ſupra & alias allegatis.

Non obſtat, quæ in contrarium adducuntur. Et primo,
3 quod in incorporalibus, ſi actor velit releuari † ab onere
probandi, prius debet terminari poſſeſſorium, Bart. in d. §.
nihil commune, nu. 18. cum aliis alleg. Quia doctr. Bar. in
d. §. ibi procedit, quando ab eadem perſona, nempè ab
actore intentatur petitorium, & poſſeſſorium: at hic ſecus
eſt. Nam prius fuit actum de nullitate penſionis per Di-
dacum Et Dominicus aduerſarius intentauit remed. reti-
nen. & ita loquuntur Doct. allegati. Imò iſto caſu vide-
retur prius procedendum ſuper † iudicio nullitatis, quod 4
eſt præiudiciale, & abſorbens poſſeſſorium, Bart. in l. or-
dinarij, num. 13. de rei vendi. Et ſi dicatur, quod Didacus
remanet reus, quia commiſit cauſam iactationum, &c.
Reſpondetur quod etſi, quoad introductionem iudicij,
ſit reus, tamen in ſua exceptione eſt actor, quia tenetur
docere de nullitate penſionis. Dicebatur inſuper, quod
ſi velimus, quod Didacus ſit reus, ſequitur, quod Domi-
nicus aduerſarius erit actor, qui intentat poſſeſſorium, &
Didacus reus, qui intentat petitorium. Et in vtroque caſu
idem videtur dicendum, quia debet prius decidi iudicium
magis præiudiciale, & quod aliud abſorbet.

Secundò dicebatur, quod nec in abſtracto, nec in con-
creto procedit oppoſitio. Non in abſtracto, quia † etiam 5
quod eſſemus in caſu, in quo ab eodem intentaretur peti-
torium, & poſſeſſorium ſuper penſione, non haberet lo-
cum illa ratio, quod ideo debeat prius terminari poſſeſ-
ſorium retinendæ, vt poſſeſſor releuetur ab onere pro-
bandi. Quia hæc poſſeſſio, quæ eſt contra ius, & quæ im-
ponit ſeruitutem beneficio, & repugnat primo ſtatui be-
neficij, nõ releuat ab onere probandi, Bart. in leg. ſi prius,
ff. de oper. no. nunt. latell. Riu. Alex. in §. nihil commune,
num. 289. cum ſeq. In concreto non applicatur, quia cum
Didacus diceret penſionem nullam, ipſe nõ poterat præ-
tendere, quod poſſeſſio ſua releuaret eum ab onere pro-
bandi. Nam ipſe aliquam poſſeſſionem non contende-
bat. Et propterea uon poteſt prædicta oppoſitio applicari
huic caſui.

Non obſtat, quod ſignatura, quando conſtat de poſ-
ſeſſione, det clauſulam, *ſine retardatione*, quia † remiſit in 6
caſu noſtro hanc materiam ad Rotam, vt procedat cum
ea, *vel ſine arbitrio ſuo,* & ſic prout de iure. Vnde ſubdebant
aliqui ex Dominis, quod licet ſignatura appoſuerit hanc
clauſulam ſeruando ſuum ſtylum, tamen in hoc caſu
ſtante clauſula, *arbitrio,* quæ vt ſupra dictum eſt, exponi-
tur, prout de iure, ſtylus delegantis non eſt ſeruandus à
delegato, ſed magis ſeruanda eſt diſpoſitio iuris commu-
nis, quia in hoc nulla videtur differentia inter ordina-
rium, & delegatum, Ioan. Andr. in rub. de conſtit. colum.
fin. vbi Anton. de Butr. numer. 8. quos alij Doct. ſequun-
tur, videlicet Alexan. in l. ſola de iuriſd. om. iud. quicquid
dixerit Ang. in l. ioãdata, §. & ſi prætor, ff. de offi. eius. Ad-
debant † alij pro confirmatione prædictorum, quod 7
etiam, vbi eſt clauſula ſimplex, *ſine retardatione*, ſine alia
clauſula, tamen denegatur exſecutio, quando conſtat de
vitio in ventre, & ſic de non iure, Sarnen. in compend.
ſignat. nu. 84. cum ſeq. Caſſad. deciſ. 10. de reſcript. Achil.
prima, de penſion. Item 3. de commiſſion. cum ſimil.

Quæ dicuntur de poſſeſſorio recuperandæ, non ob-
ſtant, quia non eſt intentatum recuperan. fuit etiam alle-
gata, deciſ. Afflict. 135. nu. 2. & 3.

GRASSI.

In eadem Iſpalen. Die Veneris 6. April. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Effectus rei iudicatæ, quando eſt ſuſpenſus per commiſſionem
reſtitutionis in integrum, debet procedi perinde ac ſi om-
nia eſſent integra.*

DECISIO CCCL.

REſolutũ non conſtare de non iore Dominici ad effe-
ctũ, de quo agitur, ſcilicet, vt impediatur manutẽrio.
Venit enim Dominicus ante omnia manutenendus. Quia
non conſtat de nũ iute ſuu ratione hæreſis cum abſolutio
præcedat prouiſionem canonicatus. Ideò ſi pars præten-
dit

Google

7 *Augmentum proueniens ex corpore debito legitimæ, cedit lucro ipſius.*

DECISIO CCCXLVII.

DOmini dicebant videri multum difficile decidere
hanc quæſtioné ex auctoritatibus: nam pro infor-
mantibus tenet Com.& Curt.iun.in conſil.alleg.quibus
addebant Bertr.qui hoc bené dicit,conſil.141.numer. 15.
cum ſeq.in 1.par.& poſſet forte addi Bal. relatus à Fab. in
1 auth.nouiſſima,vbi dicit,quod quoad † quantitatem bo-
norum inſpicitur tempus mortis,quoad qualitatem,tem-
pus petitionis. Contrariam opin. latiſſime tenet, vbi
hunc articulum ex profeſſo tractat Curt.ſen. qui refert
eam eſſe communem, conſil vt numer.30.& per tot.Iaſ.
in auth.nouiſſima,numer.5.C.de inef.teſt.vbi ſub nume.
6.dicit,quod nemo diſcrepat. Pariſ. conſ. 45. nu. 31. cum
ſeq.lib.2.Bertran.conſi.418.numer.3.lib. 7.Hoc idem vi-
detur velle Nar.conſi.156.num.6.Port.conſi.93.num.97.
Crot.conſi 120.numer.15.vbi refer conſ.Curt.ſen.quem
etiam refert Rip.in l.in quartam,numer.46.ff.ad l.Falcid.
cum quibus poſſet forte iungi Alex.conſ.13.nu.15.lib.2.
vbi dicit,ſatis eſt,quod filius habeat legitimam tantum de
bonis quæ habebat pater tempore mortis ſuæ, inſpecto
ſtatu & qualitate, in quo & in qua ſunt bona tempore
mortis ipſius patris, quæ opin. comprobatur ex illa rece-
2 ptiſſima ſententia, quod etiam † quod bona augeantur
poſt obitum teſtatoris ſine induſtria heredis, non tamen
augetur legitima l.etiam.§. fin. l. ſi patronus ex debita,§.
fin. de bon. liber. quæ ll. etiam ſi loquantur in legitima
debita patrono, habent locum etiam in legitima debita
alio,vt per Pau.de Caſt.numer.4. Alex.num.6.& Hercul.
in l.in ratione,la 2.ff.ad l.Facild.Crot. in l. frater à fratre,
num.42.cum ſequen.ff.de condit.indeb.Socin.conſil.22.
in fin.lib.3.

Et licet in contrarium faciat tex. in l.ſerui qui apud
3 hoſtes ff.ad l. Falcid. quod ſerui † augent hereditatem ad
fauorem legatariorum, tamen reſp. quod legatarij ha-
bent ſecundum voluntatem defuncti, legitima autem
detrahitur contra voluntatem defuncti, quæ ſolutio fuit
etiam Sal.in l.ſcimus,repletionem,in verſ.in contrarium.
C. de inoff. teſtem. quam opin. & ſolutioné ſequitur Af-
4 flict.deciſ.382. Et in effectu eſt indubitata regula † quod
inſpiciciatur tempus mortis.Rip.in c.cum Meſub nu. 38.
verſi.arbitro opin.Bal.Cagnol.in §.4.l. Papinianus, in 5.
præmiſſo,nu.8.qui plurimos refert.ff.de inoff.teſtam. Iaſ.
in l.quod ſeruus,ff.de cond.ob cauſ.vbi teſtatur de magis
commun.ſub.nu.12.verſi. ſed communior opin.Sed iura
& auctoritates iſtæ non bené videntur applicari huic
quæſtiooi.quia d.l.etiam,& d.l.ſi patronus ex debita, §.fi.
loquuntur de augmento extrinſeco quando bona ipſa
augentur, vt tunc inſpiciatur tempus mortis, quoad ipſa
5 bona. ſed † quoad valorem auctum de eiſdem bonis in
eodem ſtatu remanentibus, videtur forte alia ratio, vt
non in ea pariter attendatur tempus mortis. Et iſtud eſt
quod dicit Curt. Iun. & Bertran. Diuerſitas rationis in
valore videtur liquere ex hoc, quia ſi legitima debetur
de corporibus & bonis hereditariis, corpora & bona ipſa
ſola videntur eſſe in obligatione, non autem valor, qui
veré & principaliter non videtur deberi. Legitima enim
vt eſt notum, debetur de bonis & corporibus heredita-
6 riis,l.Papinianus,§.4.ff.de inoff. teſtam. & dicitur † quo-
ta bonorum,& non hereditatis,licet in hoc ſit difficultas
apud Doct. an dicatur ſaltem quota ſucceſſionis, quia
legitimam videtur habere filius vt heres. Tiraq. de iure
primog.q. 35. nu. 10. licet alij diſtinguant quoad æs alie-
num & quoad ſucceſſionem. Et in ſumma ex prædicta
ratione inclinabant Domini, tempus mortis debere at-
tendi, cum dicatur quota bonorum & corporum here-
ditariorum,non autem valoris, quia ſi de corporibus, vt
dictum eſt, legitima debet detrahi, non videtur aſſerri
ratio,cur † augmentum proueniens ex illo corpore debi-
to, non cedat lucro ipſius legitimæ, & bene ſentit Ber-
tran. numero 15. & 16. Et huic motiuo dicebant, quod
Curt.ſen.non bené videtur reſpondere, licet pro reſpon-
ſione dicat,quod ita ſtatutum eſt per illas leges, & quod
argumentis non eſt vtendum, quæ tamen leges non lo-
quuntur in iſtis terminis particularibus: Illud quod di-
citur quod repletio fit ipſo iure.§.replerione,in augméto
legitimæ,eſt verum,ſed ſecuta petitione,Tiraquel. in leg.
ſi vnquam,in verbo,reuertatur,num.14. plenius Menoc.
conſi.77.nume. 23. Et propterea ſtantibus difficultatibus
præfatis Domini oihil reſoluerunt, ſed dixerunt viden-
dum eſſe, vel an ex facto etiam ratione moræ hæc quæ-
ſtio decidi poſſet, vel quod videantur rationes huius o-
pinionis.

GRASSI.

Hiſpalen.penſionis 200.ducatorum.Die Veneris,
4.Nouembris,1575.

SVMMARIA.

1 *Citatio facta ad domum, vel ſecundum ſtylum ſufficit, vt valeat.*

2 *Clauſulæ ſolitæ in mandato appoſitæ illud ſubſtinent, vt valeat.*

3 *Suſpenſio petitorij præiudicat in eodem iudicio, & inter eaſdem perſonas.*

4 *Arbitrium iudicis in iudicando intelligi debet prout de iure licet.*

5 *Exceptio rei iudicatæ obſtat agenti iudicio retinendæ.*

DECISIO CCCXLVIII.

FVit dictum, nullitatem ex defectu citationis non eſſe
conſiderabilem, tum quia † citatio ad domum ſuffi- 1
cit.Rot.de dolo & contum.deci.8.in antiq.& prima,eod.
tit.in nou.Tum maximé, quia dicta citatio eſt ſecundum
ſtylum, cum fuerit facta in Acie campi Floræ, & ad do-
mum ſecundum ſolitum, & licet relatio non adſit per v-
num curſorem,dictum eſt ſufficere, quod adſit per duos,
& viſa eſt Dominis hæc obreptio multum leuis.

Altera nullitas ex defectu mandati pariter non pla-
cuit. Nam imo † clauſulæ mandati exemplo ponderatæ 2
viſæ ſunt ſufficientes, & placuit alleg. deciſ. Aegid. 5.
quam ſequitur Felyn. in c. ſedes, col.10. verſic.conſidera
quarto,de reſcript.Rot.deciſ.375.in nou. Alia nullitas ex
defectu iuriſdictionis, quia eſſet ſuſpenſum petitorium
coram A.C.pariter non placuit.Quia † ſuſpenſio petito- 3
rij præiudicat in eodem iudicio & inter eaſdem perſo-
nas,non inter diuerſas. Suſpenſio ergo facta inter Domi-
nicum & Alphonſum non præiudicabit in alio iudicio
Dominici cum Didaco, cum maximé Didacus noua per-
ſona nouam commiſſionem iactationum obtinuerit, &
ſi etiam poſſet dici non eſſe nouum iudicium, quod ex
prædictis non placebat, tamen reſpondebatur per Do-
minos eſſe receſſum à d. ſuſpenſione petitorij per ipſum
Dominicum penſionarium, quatenus ipſe obtinuerat
ab A. C. poſt d. ſuſpenſionem petitorij declaratoriam
contra Didacum ob non paritionem literarum, vnde
facto eiuſdem Dominici petentis, d. ſuſpenſio eſt ſubla-
ta,& ſic iſta etiam nullitas non placebat.

Alia nullitas in d. ſententia D. Veralli viſa eſt Domi-
nis conſiderabilis ex defectu iuriſdictionis, nempé, quia
commiſſio † Didaci fuit reformata, vt ſtaret ſine retar- 4
datione ſolutionis penſionis arbitrio Rotæ, quod intel-
ligit debet prout de iure: ſed de iure erat quod conſtito
de literis & poſſeſſione Dominici, quod deberet proce-
di cum dicta clauſula, & manuteneri in ſua poſſeſſione.
nec debuit præiudicari Dominico in hoc ſuo iudicio
poſſeſſorio per progreſſum & expeditionem in petito-
rio.Sed etiam reſpondebatur, quia cum præcederent
tres ſententiæ ſuper nullitate penſionis, ſuper qua con-
ſenſus

ſenſus erat præſtitus, & conſequenter cum conſtaret de
notorio non iure penſionarij in petitorio, idem penſiona-
rius non erat manutenendus in d. poſſeſſione. Quia ageo-
5 ti † iudicio retinendæ obſtat exceptio rei iudicatæ in pe-
titorio, de communi Rip. in §. nihil commune, nu. 97. poſt
alios omnes ibi. Card. io clem. vnica. qu. 15. cum ſeq. de
canſ. poſſeſſ. & propriet.

Dubitabant autem Domini, an illę ſeotentiæ nocerent
Dominico penſionario, & an ipſe fuerit legitimè citatus
in illo iudicio, vt ſibi obſtet d. exceptio rei iudicatæ, an
magis dicatur res inter alios acta. Voluerunt igitur in ſpe-
cie de hoc dubitari, an exceptio rei iudicatæ obſtet Do-
minico ageoti retinendæ in caſu, de quo agitur.

GRASSI.

Io eadem Iſpalen. penſionis. Die Veneris 27.
Ianuarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, ſine retardatione ſuſpendit, vel limitat iuriſdictio-
nem.*

2 *Poſſeſſorium nunquam ſuſpendit petitorium, quando in eo-
dem iudicio ab vno intentatur petitorium, & ab alio poſ-
ſeſſorium retinendæ.*
*Fallit ſi ab eadem intentatur poſſeſſorium, & petitorium ſi-
mul, nu. 3.*

3 *Actor ſi in incorporalibus vult releuari ab onere probandi
debet prius terminari poſſeſſorium, quando ab eodem
vtrunque intentatur.*
Fallit, niſi poſſeſſio repugnet primo ſtatui, nu. 5.

4 *Iudicium nullitatis eſt praiudiciale, & abſorbens poſſeſſo-
rium.*

5 *Poſſeſſorium retinendæ prius terminatum non releuabat one-
re probandi, quando poſſeſſio eſt contra ius, vel repugnat
primo ſtatui.*

6 *Delegatio iudici facta, vt ex ſuo arbitrio procedat, intelligi-
tur de iure.*

7 *Clauſula, ſine retardatione ſine alia clauſula, non impedit
exſecutionem quando conſtat de non iure.*

DECISIO CCCXLIX.

DOmini erant pro validitate ſententiæ, etiam faten-
1 do (vt eſt verum) quod clauſula, † *ſine retardatione,*
&c. ſuſpendat, vel limitet iuriſdictionem. Itẽ quod clau-
ſula, *arbitrio Rotæ,* intelligatur prout de iure per allegata.
Et mouebantur ex infraſcriptis.

Nam licet de iure ſit, quod quilibet in ſua poſſeſſione
manuteneantur, tamen de iure non eſt, quod quando ab
2 † vno intentatur petitorium, & ab alio intentatur poſſeſ-
ſeſſorium retinendæ, quia intentans petitorium hoc caſu
non contendit ſe poſſidere, poſſeſſorium ſuſpendat peti-
torium. Imò in hoc caſu vtrunque iudicium procedit,
Bar. in §. nihil commune, in 4. not. nu. 26. & ibi bono. Rip.
num. 164. vbi quod facilius admittitur cumulatio in hoc
caſu, quando intentatur à diuerſis. Quia non poteſt intra-
re obiectum contrarietatis, quod idem etiam dicit Crot.
conſi. 105. num. 3. Menoch. de retinen. in 3. remed. nu. 533.
Quo ita ſtante dicebant, ſententiam, de qua agitur, eſſe
validam: nam ſi clauſula, *arbitrio Rotæ,* intelligitur prout
de iure eſt, vt dixi, ſequitur quod poſſeſſorium retinendæ
non ſuſpendit petitorium, quando ab vno intentatur pe-
titorium, ab alio poſſeſſorium retinendæ ſi non conten-
dant eadem poſſeſſione ſe poſſidere, quia nulla regula
impedit hunc concurſum ex ſupra & alias allegatis.

Non obſtat, quæ in contrarium adducuntur. Et primo,
3 quod in incorporalibus, ſi actor velit releuari † ab onere
probandi, prius debet terminari poſſeſſorium, Bart. in d. §.
nihil commune, nu. 18. cum aliis alleg. Quia doctr. Bar. in
d. §. ibi procedit, quando ab eadem perſona, nempè ab
actore intentatur petitorium, & poſſeſſorium: at hic ſecus
eſt. Nam prius fuit actum de nullitate penſionis per Di-
dacum. Et Dominicus aduerſarius intentauit remed. reti-
nen. & ita loquuntur Doct. allegati. Imò iſto caſu vide-
retur prius procedendum ſuper † iudicio nullitatis, quod 4
eſt præiudiciale, & abſorbens poſſeſſorium, Bart. in l. or-
dinarij, num. 13. de rei vendi. Et ſi dicatur, quod Didacus
remanet reus, quia commiſit cauſſam iactationum, &c.
Reſpondetur quod etſi, quoad introductionem iudicij,
ſit reus, tamen in ſua exceptione eſt actor, quia tenetur
docere de nullitate penſionis. Dicebatur inſuper, quod
ſi velimus, quod Didacus ſit reus, ſequitur, quod Domi-
nicus aduerſarius erit actor, qui intentat poſſeſſorium, &
Didacus reus, qui intentat petitorium. Et in vtroque caſu
idem videtur dicendum, quia debet prius decidi iudicium
magis præiudiciale, & quod aliud abſorbet.

Secundò dicebatur, quod nec in abſtracto, nec in con-
creto procedit oppoſitio. Non in abſtracto, quia † etiam 5
quod eſſemus in caſu, in quo ab eodem intentaretur peti-
torium, & poſſeſſorium ſuper penſione, non haberet lo-
cum illa ratio, quod ideo debeat prius terminari poſſeſ-
ſorium retinendæ, vt poſſeſſor releuetur ab onere pro-
bandi. Quia hæc poſſeſſio, quæ eſt contra ius, & quæ im-
ponit ſeruitutem beneficio, & repugnat primo ſtatui be-
neficij, nõ releuat ab onere probandi, Bart. in leg. ſi prius,
ff. de oper. no. nunt. lateſſ. Riu. Alex. in §. nihil commune,
num. 289. cum ſeq. In concreto non applicatur, quia cum
Didacus diceret penſionem nullam, ipſe nõ poterat præ-
tendere, quod poſſeſſio ſua releuaret eum ab onere pro-
bandi. Nam ipſe aliquam poſſeſſionem non contende-
bat. Et propterea non poteſt prædicta oppoſitio applicari
huic caſui.

Non obſtat, quod ſignatura, quando conſtat de poſ-
ſeſſione, det clauſulam, *ſine retardatione*, quia † remiſit in 6
caſu noſtro hanc materiam ad Rotam, vt procedat cum
ea, *vel ſine arbitrio ſuo*, & ſic prout de iure. Vnde ſubdebant
aliqui ex Dominis, quod licet ſignatura appoſuerit hanc
clauſulam ſeruando ſuum ſtylum, tamen in hoc caſu
ſtante clauſula, *arbitrio*, quæ vt ſupra dictum eſt, exponi-
tur, prout de iure, ſtylus delegantis non eſt ſeruandus à
delegato, ſed magis ſeruanda eſt diſpoſitio iuris commu-
nis, quia in hoc nulla videtur differentia inter ordina-
rium, & delegatum, Ioan. Andr. in rub. de conſtit. colum.
fin. vbi Anton. de Butr. numer. 8. quos alij Doct. ſequun-
tur, videlicet Alexan. in l. ſola de iuriſd. om. iud. quicquid
dixerit Ang. in l. mãdata, §. & ſi prætor, ff. de offi. eius. Ad-
debant † alij pro confirmatione prædictorum, quod 7
etiam, vbi eſt clauſula ſimplex, *ſine retardatione*, ſine alia
clauſula, tamen denegatur exſecutio, quando conſtat de
vitio in ventre, & ſic de non iure, Sarnen. in compend.
ſignat. nu. 84. cum ſeq. Caſſad. deciſ. 10. de reſcript. Achil.
prima, de penſion. Item 3. de commiſſion. cum ſimil.

Quæ dicuntur de poſſeſſorio recuperandæ, non ob-
ſtant, quia non eſt intentatum recuperan. fuit etiam alle-
gata, deciſ. Afflict. 135. nu. 2. & 3.

GRASSI.

In eadem Iſpalen. Die Veneris 6. April. 1576.

SVMMARIVM.

1 *Effectus rei iudicatæ, quando eſt ſuſpenſus per commiſſionem
reſtitutionis in integrum, debet procedi perinde ac ſi om-
nia eſſent integra.*

DECISIO CCCL.

REſolutũ non conſtare de non iure Dominici ad effe-
ctũ, de quo agitur, ſcilicet, vt impediatur manutẽtio.
Venit enim Dominicus ante omnia manutenendus. Quia
non conſtat de nõ iure ſuo ratione hæreſis cum abſolutio
præcedat prouiſionem canonicatus. Ideò ſi pars prætẽ-
dit

Digitized by Google

dir Mudanam relapſum, debet probare de rempore pro-
uiſionis,& reſeruationis.

Neque etiam obſtat illegitimitas, quia cum adſit diſ-
penſatio, licet non ſit iuſtificata, tamen ſuffragatur in hoc
poſſeſſorio,& deinde in petitorio poterit ioſtificari.

Non obſtat res iudicata ſuper nullitate pẽſionis. Quia
eius effectus eſt ſuſpenſus per commiſſionem reſtitutio-
nis in integrum. Ideo debet procedi perinde ac ſi omnia
eſſent integra, Caſſad de reſcri. deciſ. 13. & de ſequeſt. poſ.
& fruct. deciſ. 1. Ideo cum de quaſi poſſeſſione Dominici
conſtet, & habeat literas expeditas, ante omnia venit
manutenendus.

GRASSI.

In eadem Iſpalen. Die Lunæ, 28. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Abſolutoria in petitorio ferri poteſt poſtquam eſt deciſum poſſeſſorium ſuſpendere petitorium.*

2 *Petitorium & poſſeſſorium, quando ab eodem non intentantur, non debet prius terminari poſſeſſorium ad effectũ releuandi ab onere probandi in incorporalibus.*

3 *Dominium quando incidenter allegatur, poſſeſſor præſumitur dominus.*

4 *Petitorium ſi proponatur ab vno, & ab alio poſſeſſorium, debent vnica ſententia terminari.*

5 *Iniuſtitia quæcunque etiam non notaria ſufficit ad retractandum ſententiã ad effectum reſtitutionis, etiam quod tranſiuerit in rem iudicatam.*

DECISIO CCCLI.

RESulutum, ſententiam abſolutoriam, de qua agitur,
non eſſe iniuſtam, ſtante illegitimitate Mudanæ re-
ſignantis. Et licet allegetur diſpenſatio ſuper ea, tamen
non conſtabat eam eſſe iuſtificatam. Et cum iam fuerit
deciſum, quod hoc poſſeſſorium ſuſpendebat petitorium
1 bene † potuit ferri ſententia abſolutoria in petitorio ex
prædicto capite, quia diſpenſatio non erat iuſtificata, &c.
Nam hæc poſſeſſio nõ eſt præter ius, quicquid dicat Gui.
Pap. deciſ. 629. per tot. & ſignanter in fi. ver. iſta poſſeſſio
eſt præter ius. ſed magis eſt contra ius, & non releuat ab
onere probandi, vt fuit reſulutum in vna Placentin. co-
ram R.P.D. Robuſterio, de anno 1570. vel 1571.

Nec obſtat, quod quando quis vult releuari ab onere
probandi in incorporalibus, debet prius expediri poſſeſ-
2 ſorium. Quia † hic petitorium, & poſſeſſorium non in-
tentabatur ab eo, vt fuit reſolutum coram me. ex qua re-
ſolutione reſultat ratio diuerſitatis.

Non obſtat, quod quãdo literæ ſunt expeditę, & con-
ſtat de poſſeſſione, non admittantur exceptiones requi-
rentes altiorem indaginem. Quia hæc exceptio non re-
quirebat altiorem indaginem, ex quo in actis non appa-
rebat de iuſtificatione diſpenſationis.

3 Non obſtat, quod † poſſeſſor præſumatur dominus,
quando incidenter dominium allegatur. Quia hic prin-
cipaliter de dominio quærebatur, cum eſſet commiſſa
cauſſa ſuper nullitate, &c.

Secundo, quia poſſeſſio contra ius, vt dictum eſt, non
releuat ab onere probandi.

Non obſtat, quod conſenſerunt huic penſioni, & eius
ſolutioni exſiſtentes in ſolutione. Quia ex quo diſpenſa-
tio non eſt iuſtificata, non habebant ius & conſequenter
per hoc non tollitur, quin ſententia ſit iuſta.

Non obſtat, quod auctor Didaci conſenſerit ipſe huic
penſioni, quia hoc eſſet videndum particulariter, & po-
tius reſolutio innuit contrarium, quatenus in prædicto
conſenſu vocatur prætenſa penſio, &c. Ad effectum ta-
men præſentis diſputationis aliqui Domini dubitabant,
an poſſit dici, quod nihilominus idem R. P. D. Iudex in
d. ſententia grauauerit Dominicum ex, eo quod omiſſo
poſſeſſorio pronuntiauit tantum ſuper petitorio, & hoc
cum præſuppoſito, quod coram eo conſtaret de literis
Dominici, & eius quaſi poſſeſſione. Mouebantur ex com-
muni doctr. Bartõ. in §. nihil commune, nu. 37. quæ vult,
quod † vbi ab vno proponitur petitorium, & ab alio poſ- 4
ſeſſoriũ, debent vnica ſententia terminari, quem ſequun-
tur ibidem Fab. Accoramb. nu. 173. & alij, & de communi
Soc. Iun. nu. 382. poſt Alex. & Iaſ. ibi. Et omiſſio huiu-
ſmodi licet non faciat nullitatem, vt per Alexand. ibid.
numero 98. tamen negari non poteſt, quin faciat gra-
uamen quod forte ſufficere poſſet ad obtinendum re-
ſtitutionem: nam † ad hunc effectum qualiſcunque in- 5
iuſtitia etiam non notaria ſufficit ad retractandum ſen-
tentiam, etiam quæ tranſiuit in rem iudicatam, vt fuit
reſolutum coram R.D. Seraphino in vna Auximam. do-
tis. Lunæ, 14. Martij. 1575. maximè in ſupremis tribunali-
bus, per deciſ. Guid. Pap. 216. ſub numero 8. & 368. Quo
ſtante iidem Domini inferebant, ſecundam ſententiam
declaratoriam poſſe confirmari in parte tangente poſſeſ-
ſorium: in parte vero tangente petitorium, & reuocatio-
nem præfatæ primæ ſententiæ, debere reuocari, niſi Do-
minicus interim velit iuſtificare ſuas literas. Subdebant
etiam, Dominico videri poſſe ſubueniri per ſummariſſi-
mum poſſeſſorium etiam pendente ordinario, vt nuper-
rime fuit reſolutum in illa Lucan. penſionis coram eodẽ
R.P.D. Seraphino. pro abſolutione tamen penſionis pręſ-
ſentis difficultatis, & pro veritate prædictorum fuit di-
ctum, quod videretur ſequens dubium in primis, nempè,
præſuppoſito, quod prædicta ſententia ſit iuſta, an con-
ſtet de ſufficienti cauſſa præſtandæ reſtitutionis in inte-
grum Dominico in caſu de quo agitur. Et ſi partes agant
circa doctrinam præditas in dict. §. nihil commune. an
debuerit poſſeſſorium, de quo conſtabat, terminari ſimul
cum ipſo petitorio.

GRASSI.

Zamorem. ſpolij de Thoro. Die 10. Octob. 1575.

SVMMARIA.

1 *Spolium purgatur per oblationem realem, & veram, non autem verbalem.*

2 *Fructus in libris computorum deſcripti, dicuntur liquidi.*

3 *Liquidatio fructuum petita à parte ante omnia facienda eſt, vt de attentatis dicitur.*

4 *Oblatio quæ in reſtitutione ſpolij non continet refectionem damnorum, & expenſarum, eſt reijcienda.*

5 *Sucumbens in negotio principali de ſtylo Rotæ condemnatur in expenſis.*

DECISIO CCCLII.

QVoad primam partem dubij fuit concluſum, ſpo- 1
lium non eſſe ſufficienter purgatum. Et dicebant
Domini oblationem confratrum eſſe deficientem, ergo
non induci purgationem, nec litis renuntiationem. Ang.
Aretin. poſt Bald. in leg. leri. in 2. not. num. 2. C. de litig.
Oblatio autem primo deficit, quia non eſt certa, quate-
nus in mandato confratrum dicitur conſulere quicquid
ei debebatur, & habere debebit: iſta enim verba, *habebit*,
vel *habere debebit*, importẽt litis liquidationem, in quibus
poſſunt cadere plures inſtantiæ, vt eſt tritum in Rota. igi-
tur redditur ſubobſcura, & incerta, non autem vera &
realis, ergo non ſufficit, per alias dicta, placuit dictum
Bal. in l. 1. nu. 1. C. ne liceat tott. prouoc. Marſil. ſing. 128.
& 129.

Nec placuit, quod huiuſmodi fructus videantur illi-
quidi. Quia † imo videbantur certi per relationem ad 2
libros ipſorummet, confratrum, quibus deſcriptæ ſunt
ſingulis annis portiones quarumque rerum, ex qua rela-

tione reſultat certitudo, l. 1. C. de ſent. quæ ſine cert. quá-
titat. cum concord. Ideo ſubdebant aliqui Domini, quod
poterat confratres, factis computis ex ſuis libris, huiuſ-
modi fructus liquidare, & realiter ſoluere, ex Baldo, Mat-
theſil, & aliis præallegatis. Et ſpolium vere diceretur pur-
gatum ex aliis reſolutionibus. Vel ſi alias fructus eſſent
3 obſuri, dicebant aliqui, quod † parte petente ante o-
mnia negotium liquidationis debuit abſolui, vt in ſimili
de atentatis dicit Ant. Aug. lib. 3. deciſ. 712. & in repert. ti.
de attentat. nu. 18. Caputaquen. lib. 3. deciſ. 32. Peregrin.
deciſ. 48. & 65. lib. 3. & alij allegati.

Secundò, non placuit oblatio prædicta, quia non con-
4 tinet expenſas, quæ † tamen debent refici, item damna,
Rip. in l. naturaliter, §. nihil. commune, nu. 50. de acquir.
poſſ. cum aliis allegatis.

Nec obſtat, quod in ſententia de partibus non ſit. fa-
cta condemnatio in expenſis. Quia ſatis eſt, quod ſit facta
5 condemnatio in curia, & de ſtylo † Rotæ ſuccumbens in
negotio principali condemnatur in expenſis.

Quoad ſecundam partem dubij fuit pariter reſolutum,
confratres non eſſe cenſendos in bona fide ad effectum,
vt excuſentur à reſtitutione fructuum, cum enim non
admiſerint Ioannem, vt alias eſt dictum, huiuſmodi non
admiſſio reputatur expulſio, & ei æquiparatur, Put. de
fructibus deciſ. 2. & de reſtitut. ſpoliat. 8. Præterea, vt etiã
eſt dictum, hoc remedium datur etiam contra bonæfidei
poſſeſſorem, & ad fructus perceptos, Rot. de reſtit. ſpolia.
deciſ. 10. in antiq. & alias fuit dict. in deciſione ſub die 22.
Maij, 1574. cum ibi allegatis. Plures refert Achil. deciſ. 1.
de fructib. Ad conſil. Alciat. 41. per confratres allegatum
plures Domini dicebant forte poſſe de eo dubitari, &
multa in contrarium allegabant in materia ſpolij, quic-
quid tamen ſit de eius veritate, dicebant procedere vbi
defectus eſſet notorius in ſpoliato, contra autem Ioan-
nem, quod non ſatisfecerit ſtatutis confratrum, non vi-
detur defectus ſaltem notorius, ſtante diſpenſatione apo-
ſtolica ſibi cõceſſa, ad deciſ. 25. de reſtit. ſpol. in antiq. fuit
dictum eam procedere reſpectu fructuum, qui percipi
potuerunt, non reſpectu fructuum realiter perceptorum,
vt ad literam d. deciſio, qui debentur à die ſpolij ſiue in-
truſionis. Thelmen. deciſ. 58. & 122. Ad deciſ. 10. eo. tit. de
reſtit. ſpol. in nou. loquitur in materia violẽtiæ in remed.
vnde vi, quæ non eſt materia noſtra, fuit allegata deciſ. 7.
de dolo & contu. in nou. poſt condemnationem ceſſat o-
mnis bona fides, & ideo non excuſatur à reſtitutione fru-
ctuum. Imo nec probabilis cauſſa litigandi excuſat à con-
demnatione huiuſmodi fructuum, vt ibi legitur circa
princ. fuit etiam per aliquos allegatus Neguſant. de pign.
in 5. part. princ. ſecundæ part. 3. mem. nu. 18. verſic. quar-
to ampliat. in argumentum, quod expenſæ litis etiam de-
beant contineri in ipſa oblatione, de qua materia obla-
tionis ibi multa habentur. Et addebant aliqui tanto magis
dari moram in confratribus ſtantibus interpellationibus
Io. vt per Ang. & alios allegetos.

GRASSI.

Bononien. apothecatum. Lunæ, 25. Ianuarij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatus non contratabulat, nec petit ſupplementum legitimæ.*
2 *Legitima poteſt dari cum reſtrictione effectus legitimationis.*
3 *Clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, appoſita in legitimatione, quid opperetur, cum nu. ſequen. & numero. 7.*
5 *Filij legitimati habent ius vniuerſale, & filiationis.*
6 *Clauſula, prout pater in teſtamento ſibi relinquet, operatur, quod legitimatus non poſſit in plus ſuccedere, quam ſibi pater reliquerit.*
7 *Clauſula, ſine præiudicio, quæ legitur in facultatibus, cenſetur repetita etiam in legitimatione.*

DECISIO CCCLIII.

PLacuit, quod hæc materia reſtringeretur, & particu-
lariter videretur, an ſimus in legitimatione, vel diſ-
penſatione. Nam primo caſu, ſi ſumus in diſpenſatione,
materia aliquibus Dominis non videbatur habere diffi-
cultatem, quia † diſpenſatus non contratabulat, nec pe- 1
tit ſuplementum legitimæ, Alexand. in rub. ff. de lib. &
poſth. ſub n. 3. verſ. niſi forma legitimationis, & poſt eum
ibi per Iaſ. clarius, nu. 13. & 14. Dec. in l. prima, nu. 10. verſ.
& quod dictum eſt, C. de bon. poſ. contra tab. Zuccard. in
l. poſthum. n. 45. C. eod. tit. in repetitione facta ſuper præ-
ludiis, quæ incipit, poſthumorum ſpecies. Curt. iun. conſ.
75. nu. 1. 8. & per tot.

In qua dubitatione licet Alciat. conſi. 202. num. 1. cum
ſeq. videatur velle, quod non poſſit dari † legitima cum 2
reſtrictione effectus legitimationis, tamen ipſemet conſi.
217. tenet contrarium. Hanc opin. etiam poſt multos vi-
detur tenere Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione
largitus, numer. 317. ſecundum magnam impreſ. alias ſe-
cundum paruam, nu. 295. cum duob. ſequent. C. de reuoc.
donat. An autem hæc ſit legitimatio, vel diſpenſatio, di-
xerunt particulariter videndum eſſe, & licet diſtinguat
Zuccart. in d. l. poſthumo. nu. 43. an reſtrictio fiat circa
ipſam reſtitutionem natalium, tamen putabant ſuper
hoc melius cogitandum. Secundò autem caſu, nempe,
ſi eſſet legitimatio, credebant aliqui, non eſſe elaboran-
dum † circa intellectum clauſulæ, ſine præiudicio veni- 3
entium ab inteſtato, quia ſiue teneamus opinionem,
quam Rota alias dixit eſſe magis communem, quod hæc
clauſula præſeruet ſucceſſiones etiam tranſuerſalium ab
inteſtato, ſiue opinionem Bucharan. conſil. 153. num. 5. &
Soc. conſi. 41. num. 9. lib. 3. quod ſolum præſeruet ius ſuc-
cedendi deſcendentibus, ſiue opin. eiuſdem Soc. d. conſil.
41. & ſequitur Zuccard. vbi ſupra numero 59. qui propter
verbum, *deſcendentium*, intelligitur de filiis, ſemper ſu- 4
mus in iſtis caſibus, & licet Rota videatur alias tranſiuiſ-
ſe cum hac opinione, quod hæc clauſula operetur ſolum,
quod iſte legitimatus poſſet ſuccedere ex teſtamento,
non autem ab inteſtato, vt per Put. deciſ. 307. alias 313. In
cauſſa Piſanen. propoſui dubiũ 2. Maij 1550. vnde de pla-
no videretur intrare, quod non debeatur legitima hu-
iuſmodi legitimato, quia ſuccedere non poteſt ab inte-
ſtato ex allegatis, quibus infinita poſſent addi, tamen hoc
non obſtante in caſu, quod eſſemus in legitimatione,
materia magnam haberet difficultatem: ſtante enim,
quod ſint effecti legitimi, ſequitur † quod ex conſequen- 5
ti ius haberet vniuerſale, & ius filiationis, limitatio igitur
quæ fit de ligitimatione, intelligitur in illis caſibus pro-
priè, in quibus limitat, nec vltra extenditur. Vnde Alciat.
conſil. 217. ait, quod intelligitur, quatenus de neceſſitate
refert: & propterea vbi voluit, quod in legitimatione in
qua aderat clauſula, prout pater in teſtamento ſibi relin-
quet, quod tunc legitimatio intelligatur ſolum, quando
ſuccederet ex teſtamento, quod † tunc in plus non poſſit 6
ſuccedere, quam ſibi pater relinquet. Similiter Curt. iun.
conſil. 254. lib. 3 conſuluit in caſu, in quo erat prohibita
petitio ſuplementi legitimæ, & quod ſuccederet ſolum
in partibus, in quibus eum inſtituit pater, quod nihilo-
minus legitimatus poſſit, ſtante legitimatione vniuerſali,
etiam ſi ſit grauatus fideicommiſſo retinere ex fideicom-
miſſo legitimam, & Trebellianicam, qui caſus proximus
videtur huic caſui noſtro.

His accedit, quod dicit Pariſ. conſi. 7. num. 95. cum ſeq.
lib. 2. Cephal. conſil. 117. num. 7. lib. 1 Applicando igitur,
cum Philipus legitimetur etiam ad ſucceſſionem ab in-
teſtato (licet cum clauſula ſine præiudicio venientium ab
inteſtato) hæc clauſula nihil operatur, † niſi quando de 7

præiudicio venientium ab inteſtato tractatur. Cum igitur pater inſtituerit venientes ab inteſtato, & per reiectionem huius oneris non præiudicatur venientibus ab inteſtato, ſequitur, quod ſit plenè legitimatus, & quod cũ legitimatio non loquatur in hoc caſu, ipſe debeat habere legitimam, quod benè comprobatur ex his, quæ latè ponit Zuccard. in d. l. poſt humo, nu. 46. cum pluribus ſeq. vbi vult, quod ſtante hac, & in ſolitis clauſulis, legitimus poſſit nihilominus contratabulare teſtamentum, quando non præiudicatur venientibus ab inteſtato, vt quia in teſtamẽto non ſunt inſtituti venientes ab inteſtato, quod ſi ſibi non deberetur legitima, & non ſuccederent ab inteſtato, ſecus eſſet dicendum ex latè traditis per Corn. conſ. 57. nu. 4. & conſil. 116. nu. 2. li. 2. vbi ius petendi ſupplementum, & contratabulandi ac querelandi teſtamentum regulatur à ſucceſſione ab inteſtato, & vt dicit legitima ſumit initium a ſucceſſione ab inteſtatu. Cum ergo tunc non præiudicetur venientibus ab inteſtato, non videtur excludendus. Quæ tamen fuerunt conſiderata non gratia decidendi, ſed diſcurſus pro informatione partiũ, & vt ipſa materia reſtringeretur, quia viſa eſt admodum
8 difficilis. Et addebant ad prædicta † clauſulam, ſine præiudicio, quæ legitur in facultatibus, non autem in ipſa legitimatione, an cenſeatur repetita in legitimatione, & dicebant videri, quod ſic, cap. porro, de priuileg. Socin. iũ. conſ. 120. ſub num. 20. lib. 2. quia nemo dat, quod non habet. Dicebant etiam poſſe videri, quatenus opus ſit, an poſſit dari legitimatio, quæ habeat effectum limitatum, & ſic ſit vera opinio Paul. de Caſt. in l. ſed ſi hac, §. patronum, ff. de in ius voc. cum pluribus cumulatis in deciſ. Achil. ſ. de legitimat. Et an poſſit diuidi ius filiationis à iure ſucceſſionis, de qua per Dec. in l. ſi hæc de iuriſdict. omnium iud. Gabriel. de legit. concluſ. vltima, fuit tandem reſtricta ad hoc, vt dubitarem, an ſumus in legitimatione, vel diſpenſatione.

GRASSI.

Bononien. apothecarum. Veneris, 27. Maij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, appoſita in legitimatione, in quibus caſibus nihil operetur.*

2 *Legitimatus etiam cum clauſula ſine præiudicio veniẽtium ab inteſtato, poteſt contratabulare, niſi eis inferat præiudicium.*

DECISIO CCCLIV.

1 DOmini dixerunt materiam eſſe reſtringendam ad duo capita. Primũ, an ſimus in reiectione, quia clauſula, abſque præiudicio venientium ab inteſtato, nihil operatur in hoc caſu. Curt. iun. conſil. 254. quod eſt inter conſi. Dec. allegatum, quod aliqui Domini dicebant eſſe conſil. Dec. non Curt. prædicti, quia idem Dec. ſe allegat in l. precib. n. 24. & Dec. ſequitur Rip. in l. cẽturio, nu. 48. & apoſtil. ad Dec. in d. conſ. qui plura allegat, quæ aliquibus Dominis placebant.

Secundum caput eſt, an ex reiectione huius oneris inferatur aliquod præiudicium venientibus ab inteſtato, quia legitimatus etiam cum prędicta clauſula poteſt con-
2 tratabulare teſtamentum, † quoties ex cõtratabulatione non infertur præiudicium venientibus ab inteſtato, quia prædicta clauſula, de qua agimus, ſolum prouidet venientibus ab inteſtato, & non attenditur, neque obſtat, vbi non datur nouum præiudicium per allegata per Dominos tunc, & per plura vulgat. & alias in hac cauſſa allegata.

GRASSI.

Bononien. apothecarum. Mercurij, 28. Martij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Legitima an debeatur legitimato cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, quod ſic: ſed in contrarium eſt communis opinio, nu. 7. & 9.*

2 *Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, eſt ſtrictè intelligenda, & non comprehendit caſum teſtamenti, & num. 10. & 11.*

3 *Legitima eſt portio eius, quod quis eſſet habiturus ab inteſtato.*

4 *Succedere qui non poteſt ab inteſtato, præteritus non rumpit teſtamentum.*

5 *Clauſula, quod filius legitimatus non poſſit ſuccedere, niſi in eo quod pater ſibi reliquerit, quid operetur.*

6 *Ab inteſtato qui non admittitur, nec etiam admittitur ad rumpendum teſtamentum.*

8 *Filia excluſa ab inteſtato cenſetur etiam excluſa à petitione legitimæ facto teſtamento.*

10 *Legitima tollit omne onus etiam ſubſtitutionis facta in fauorem vltimi decedentis.*

11 *Legitimatus non poteſt impugnare teſtamentum patris, ſecundum omnes.*

12 *Filia per ſtatutum excluſa ſtantibus maſculis, non cenſetur excluſa petere ſupplementum legitimæ ex teſtamento: niſi ſint inſtituti aliqui maſculi ex illis, qui ab inteſtato eam excludebant.*

13 *Ius commune non aſſiſtit, vt illegitimus non poſſet ſuccedere, nec legitimatus cum clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato.*

14 *Legitimatus vſque ad eam portionem, quæ patri videbitur, poteſt ex fideicommiſſo detrahere legitimam, & Trebellianicam.*

DECISIO CCCLV.

QVia alias de hac materia in diſcurſu partibus dato latè eſt dictum (ad quem diſcurſum nunc Domini in multis ſe retulerunt) ideo multis tunc dictis omiſſis, fuit tẽtum quoad dubium propoſitum per maiorem partem Dominorum, qui viderant, aliquibus tamen contradicentibus, legitimam deberi Philippo legitimato † cum 1
clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, nõ obſtante, quod adſint filij legitimi, & naturales à patre heredes inſtituti, &c. Moti ſunt Domini hanc opinionem ſequentes, quia cum Philippus fuerit plenè legitimatus, ſequitur, quod ei debeatur legitima ac ſi eſſet legitimus per Doct. alias allegatos, quorum partem recenſet Dominus Parentius in ſua informatione, hoc ſtante ex Dec. & Alex. alias allegat, dicebant, quod hæc clauſula ſtrictè eſt intelligenda in caſibus tantum, in quibus loquitur. Vnde cum dicat, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, debet intelligi in ſolo caſu ab inteſtato, † non autem 2
facto teſtamento, Gozad. conſ. 6. nu. 33. & n. 77. Zuccard. in l. poſthumi, nu. 48. de bon. poſ. contratab.

Ex quo inferebant, quod cum non ſimus in ſucceſſione ab inteſtato, ſed ex teſtamento, ſufficit, quod legitimatus non poſſit plus conſequi, quam ipſe legitimus. Zuccard. vbi ſupra ſub num. 58.

Non obſtant ea, quæ in contrarium deducuntur, quia omnia ad vnum fundamentum reducuntur, quod † le- 3
gitima eſt portio eius, quod quis eſſet habiturus ab inteſtato. Vnde cum legitimatus hoc caſu non poſſit ab inteſtato ſuccedere, non eſt, locus huic declarationi.

Nam omnibus iis rationibus benè reſpondet Rui. cõſil. 40. li. 3. alleg. vna cum aliis adductis per D. Parentium. Maximè, quia hoc caſu res non poteſt reduci ad cauſſam inteſtati: benè tamen verum eſt, quod idem Ruin. in §. & quid ſi tantum, in prima lect. num. 177. in ſimili quo ad hoc videtur tenere contrarium, & in add. nou. add. §. ſub numer. 60. addit iſtam rationem, nempè, quia regula eſt, quod † qui ab inteſtato ſuccedere non poteſt, præteri- 4
tus non poteſt teſtamentum impugnare, quæ regula, per paſſiuam interpretationem extenditur ad filium, cui minus legitima eſt relictum. Vnde in caſu noſtro idem fortaſſe

taſſe videretur dicendum, ſcilicet quod cum iſte filius ſit prohibitus ſuccedere ab inteſtato, quo caſu regula eſt, quod non poſſit contratabulare teſtamentum, non poterit etiam impugnare, & quando aliud ſibi eſt in teſtamento relictum, & ſic iſta diſpoſitio recipiat paſſiuam interpretationem à iure communi, &c.

Sed pro reſponſione dicebant, quod iſta extenſio paſſiua non procedit, vbi adeſt diuerſa ratio prout declarat Roman. in auth. ſimiliter, ſub nu. 101. C. ad l. Falc. hic autem ſubeſt diuerſa ratio, quia quando nil eſt relictum, teſtamentum rumpitur, & res reducitur ad cauſſam inteſtati: cum vero agitur ad ſupplementum, res non reducitur ad cauſſam inteſtati, & ita punctualiter reſpondet Ruin. d. conſil. 40. ſub num. 12. lib. 3.

Nec obſtat conſ. Dec. 264. col. fin. Quia ibi legitimatio
5 erat facta cum alia clauſula, nempe, † quod non poſſet filius ſuccedere, niſi in eo, quod pater voluit. Iaſon autem conſ. 102. & in rub. de lib. & poſth. loquitur etiam in diuerſa materia, nempè in clauſula, quod ſuccedere poſſit ſi pater conſenſerit.

Et licet pro maiori parte prædicta opinio teneretur, tamen aliqui Domini contrarium ſententiam veriorem exiſtimabant, & id quidem vrgentibus etiam rationibus. Et in primis aliquas communes traditiones præmittebant.

Et primo ſtatuebant regulam, quod legitimato cum
6 hac clauſula, ſine præiudicio, &c. non † debetur legitima ex eo, quod ab inteſtato excluditur à legitimis, & naturalibus, & hanc eſſe communem opin. tradit Dec. conſ. 296. num. 2. poſt multos quos ibi allegat, reprobata contraria opinione Salyc. in auth. nouiſſima, C. de inoffic. teſtã Rui. conſ. 17. nu. 5. verſic. ſed præmiſſis, lib. 2. Add. ad d. conſil. Dec. 296. idem Dec. conſil. 525. nu. 4. cum aliis quos citat Hieronymus Gabriel.

7 Secundo addebant aliam regulam, quod † qui non admittitur ab inteſtato, non admittitur ad rumpendum teſtamentum, nec illud impugnandum, l. cum quæritur, l. omnimoda, in fin. de inoff. teſt. Alex. conſil. 19. nu. 4. lib. 6. & latè ibi add. ſub litera A.

Tertio, corroborabant iſtas regulas ex his, quæ cõmu-
8 niter tradunt Dd. in l. Gallus, §. & quid ſi tãtum, quod † filia excluſa ab inteſtato cẽſeatur etiam excluſa à petitione legitimæ teſtamento facto, cuius dicti ratio communiter eſt recepta, quia alias ſequeretur, quod filia veniens cõtra voluntatem patris eſſet melioris conditionis, quam veniens præter volontatem. Contra text. in l. maximum vitium, circa med. C. de liber. præter. Alexan. in d. §. & quid ſi tantum, n. 16. verſ. primo caſu. Si ergo ab inteſtato nihil poteſt conſequi, ſequitur, quod neque etiam ex teſtamẽto quicquam conſequitur contra patris voluntatem, & ideo etiam præteriri, & exheredari potuit.

His ſtantibus clara videtur dubij reſolutio negatiua,
9 non deberi legitimam Philippo, quicquid † conſuluerit, & malè, ſecundum prædictos Dominos, Pariſ. conſ. 7. lib. 2. & Cephal. qui eum ſequitur conſ. 117. li. 1. Melius Dec. qui contrarium reſpondit conſil. 264. colum. penult. verſic. ſed quicquid ſit.

Neque obſtat, quod hic non agatur de præiudicio venientium ab inteſtato, quia talis legitimatio non ſolum præſeruat hoc pręiudicium, ſed etiam facit, vt ſola voluntas teſtatoris attendi debeat, cum non poſſit legitimatus voluntatem paternam impugnare, per ſupradicta, & ita quamuis ceſſaret vnus effectus legitimationis, tamen per hoc alij non ceſſant.

Secundo benè ſecundum prædictos Dominos reſpondetur, quod hic agitur etiam de præiudicio venientium
10 ab inteſtato, nempè, filiorum legitimorum, nam † ſi debeatur legitima, poterit onus ſubſtitutionis reiici, & per conſequens annullari ſubſtitutio vltimo in eorum fauorem facta.

Tertio, & alio, & magis in ſpecie conſideratur eorum præiudicium ratione quotæ legitimæ, vt hic deducitur per D. Gabriel.

Quod dicitur, clauſulam, *ſine præiudicio, &c.* non habere locum teſtamento facto, vt per Gozad. & alios exemplo alleg. tollitur ſecundum prædictos, quia † hoc eſt ve- 11
tum ad effectum, vt relictum in teſtamento teneat etiam nolentibus filiis legitimis: ſed quod ideo legitimatus fiat capax impugnationis paternæ voluntatis, hoc videtur contra omnes concluſiones, vt in ſpecie Ang. conſil. 264. per Gozad. allegat, tenet, quod clauſula illa, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, operetur, quod legitimatus non poteſt venire contra teſtamentum, ſi reperiantur inſtituti illi qui ſucceſſiſſent ab inteſtato.

Curt. ſen. conſil. 37. tenet quidem, quod † filia per ſta- 12
tutum extantibus maſculis ab inteſtato excluſa, nõ cenſeatur excluſa petere ſupplementum legitimæ ex teſtamento, ſed loquitur in caſu, in quo non erant inſtituti in teſtamento aliqui maſculi ex illis qui ab inteſtato eam excludebant, vt videre eſt ſub nu. 23.

Ruin. conſil. 40. lib. 3. non ſolum non facit contra iſtam opin. quin potius eam confirmat, nam ſub num. 12. conſiderat, quod de iure communi filia poteſt ab inteſtato
ſuccedere: † ſed in caſu iſto neque iure communi hic il- 13
legitimus poteſt ſuccedere, neque vigore legitimationis, quia fuit limitata, *ſine præiudicio, &c.* Ideo non habet facultatem impugnandi teſtamentum. Aduertendũ etiam, Doct. iſtos loqui in longè diuerſa quæſtione, & in qua eſt præcipua ratio, quod filia habet pro ſe diſpoſitionem iuris communis, quæ non militat in caſu iſto, in quo ius commune, nec illegitimo aſſiſtit, nec legitimato cum illa clauſula, quoties adſunt filij legitimi. Et ideo ſequitur, quod ratio, quã maximè põderant ibi Doct. quod teſtator teſtando, & aliquid relinquendo videtur voluiſſe recedere à diſpoſitione ſtatuti, & tranſire ad ius commune, non poteſt in iſto caſu applicari, quia totum id quod ex teſtamento capit legitimatus, id capit iudicio teſtatoris, non legis beneficio, cum non poſſit, vt ſupra dictum eſt, teſtamentum impugnare de iure communi, quemadmodum poteſt filia præterita, vel in minori quantitate, quam ſit legitima, inſtituta, & ideo non poteſt habere locum in hac ſpecie facti conſideratio illa voluntatis. Ideo valde dubitabant iidem Domini de deciſione Dec. conſil. 257.
vbi vult, † quod legitimatus vſque ad eam portionem, 14
quæ patri videbitur, poſſit ex fideicommiſſo detrahere legitimam, & Trebellianicam, nam pro fundamentali deciſione adducit rationem, quia in dubio teſtator videtur cogitare, & velle illud, quod lex diſponit, quę ratio reſpectu Trebellianicæ, quæ detrahitur etiam ab herede extraneo, poteſt procedere: reſpectu vero legitimæ, minimè cum diſpenſato, cum de iure tali diſpenſato non debeatur legitima, niſi pater inſtituendo eum dixiſſet iure legitimæ, tunc enim ex patris voluntate legitimam conſequeretur.

Sed quia materia iſta viſa eſt maximè difficilis, & pars admodum pauper, placuiſſet, quod partes concordarent.

GRASSI.

Peruſin. cenſuum. Lunæ, 17. Maij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Appellari poteſt à ſententia continente mixturam, & numero 6.*

2 *Sententia, quod poſſit retineri poſſeſſio, donec fuerit ſatisfactum, dicitur continere hypothecariam, ſed contra, numero 10.*

3 *Sententia dicitur continere mixturam cum petitorio, quando quis condemnatur ad liberè dimittendum poſſeſſionem.*

4 *Poſſeſſio in Salmano dicitur momentanea, in hypothecaria*

non: & idem eſt adiudicare poſſeſſionem in perpetuum, quod adiudicare dominium.

5 *Poſſeſſio, quæ eſt penes violentiam paſſum, dicitur perpetua, & non momentanea: & ideo datur appellatio à ſententia lata contra inuadentem rem ſuam litigioſam.*

6 *Appellatio datur à ſententia continente mixturam cum petitorio, ſecundum omnes.*

7 *Appellatio ſemper datur, quando præiudicium eſt irreparabile in petitorio.*

8 *Appellatio etiam datur, quando agitur ad poſſeſſionem vigore contractus.*

9 *Appellatio non datur à ſententia lata in mero poſſeſſorio, & & intrat Ægidiana.*

10 *Clauſula, donec fuerit ſatisfactum, appoſita in ſententia importare dicitur momentaneam poſſeſſionem.*

DECISIO CCCLVI.

DOmini erant varij, & multi videbantur inclinare,
quod in caſu propoſito eſſet locus appellationi,
1 quia † ſententia continet mixturam, Bald.conſil.41. numero 7.lib.1.

Mixturam autem continere ſententiam prædictam probatur.

Primo, quia dicit retinendam donec, & quouſque fue-
2 rint integraliter ſatisfacti, vult ergo hæc † ſentẽtia, quod
iſti poſſint retinere poſſeſſionem bonorum, donec fuit
ſatisfactum, ergo non eſt momentanea, imo idem continer,
quod hypothecaria, & ſic petitorium, quia & illa non
auocat, niſi poſſeſſionem retinendam donec fuerit ſatiſfactum,
& tamen Bart.in l.prima, ff. de Saluian.interdict.
dicit quod hæc quæ datur ex iſto interdicto, eſt momen-
3 tanea, illa ex hypothecaria non. Si enim † quando quis
condemnatur ad liberè dimittendum poſſeſſionem, ſententia
dicitur continere mixturam cum petitorio, Alexan.conſ.96.colum.prima,
lib.primo, quem ſequitur Soc.
in l.rem quæ nobis, colum. 10.nu. 34.verſic.circa ſextam
princ.quæſtionem de acquirẽd.poſſeſ. quia non poteſt dici
liberè dimiſſa, quæ per petitorium poteſt auocari, tanto
magis continebit petitorium hæc, quæ vult, quod iſti
permaneãt in poſſeſſione, donec ſint ſatisfacti. Et quamuis
Aretin, in §.item Seruiana in fin. Inſtit.de actio, quando
ponit formam libelli hypothecariæ, & Saluiani interdicti,
ponat iſtam clauſulam in ambobus, videlicet retinendæ,
&c.tamen Roffre.in libel.de Saluian.interdict. illam
non apponit, & Angel.citat Bart.in l.prima, ff. & C.
de Saluian interdict. vbi de hoc nihil dicit, imo in d. l.prima,
ff.de Saluian.interdict.numer. 4. potius dicit contra-
4 rium, dum in Saluiano inquit, quod † poſſeſſio eſt momentanea,
in hypothecaria non, & tamen in hypothecaria
permanet poſſeſſio apud creditorem, niſi quouſque
ſit ſatisfactum.

Non enim videtur poſſe excuſari, quin canonizetur
debitum. Nam vt inquit Afflict.deciſ 299.numer. 7. & 8.
idem eſt adiudicare poſſeſſionem in perpetuum, quod
adiudicare dominium, & ſimiliter Rip.in cap.ſæpe, num.
102.verſicul.item loquitur, de reſtitut.ſpoliat, dicit quod
in illo remedio datur appellatio, quando fertur ſenten-
5 tia contra inuadentem rem ſuam litigioſam, quia † poſſeſſio
perpetuo eſt remanſura penes violentiam paſſum,
& communiter non eſt momentanea. Ita igitur videtur
dicendum in caſu propoſito. Imo Grat.conſil.108.nume.
16.libro ſecundo, voluit, quod quando libellus ſolum eſt
aptus ad petitorium, detur appellatio, & in ſumma hæc
6 eſt communis omnium opinio, quod † quando ſententia
continet mixturam cum petitorio, detur appellatio,
vt poſt Bald.in d.l.vnica, C. ſi de moment.poſſ. colum. 2.
nu.8.& poſt alios ab eo relatos, Grat.conſilio vltimo, nu.
49.libro ſecundo, Iaſ.conſ.187.colum. prima & ſecunda,
late Bero.conſil.110.lib.3.vbi vult, quod id locum habeat
etiam, quando in diuerſis capitulis ſententia feratur, cum
enim affert damnum irreparabile huiuſmodi ſententia,
in qua voluit iudex, quod retineatur poſſeſſio donec adimpleantur
omnia cõtenta in ſententia, clarum eſt, quod
datur appellatio, quæ † ſemper datur, quando præiudici- 7
um eſt irreparabile in petitorio, Bart.in l.ſecunda, colum.
ſecunda, de appel. recip. Angel. in d. l.vnica, num. 5. ſi de
mom.poſſeſſ. Abb.in cap. cum ad ſedem. nu. 30. de reſtit.
ſpoliat. Marant. qui etiam alios refert de ordine iudic. in
ſecundo artic.in prin.emergenti, in vltima parte iud. nu.
244.alias ſecundam aliam expreſ.299.fol.94.

Maximè, quia dicitur alia clauſula, nempè, & donec
fuerint obſeruata præmiſſa, &c. ex iſtis enim quaſi in neceſſariam
antecedentiam videntur canonizari illi contractus.
Non enim eſt dubium, quin hoc argumentum
procedat etiam in ſententia, Aym.poſt.Paul.de Caſt. cõſ.
174.n.2.Vnde † in ſimili videmus, quod ſi agatur ad poſ- 8
ſeſſionem vigore contractus, datur appellatio, Bal.conſil.
210.nu.5.lib.5.Grat.d.conſil.vlt.nu.51.lib.2.Marant. vbi
ſupra, nu.250.alias 305.ſecundam meam paruam impreſ.
Anton.Nicel.de cõcord.gl.col.7.nu.26.&c. Alij exiſtimabant
in ſententia prædicta agi de mero poſſeſſorio. Igitur
† non admitti appellationem, & intrare Ægidianam, 9
ad tradita in l.1.C.de moment.poſſeſ. cum quampluribus
latè cumulatis per Dec.conſ.28.ante fin.primę col.verſic.
ſed in his qui, innumeros cõgerit Corn.conſ.10.nu.7.lib.
4. & ibi latè ponderare videtur Dec. quod cum poſſit intentari
petitorium, quod in caſu propoſito fuit ſuſpenſum,
poterit reparari præiudicium illatum per hanc ſententiam
non obtinẽdo in eo poſſeſſionem reuocabilem,
vt latè ibidem per Dec. Et dicebant, quod clauſula, † do- 10
nec fuerit ſatisfactum, videtur importare momentaneam
poſſeſſionem, & quod mixturam non induceret, vt dicebant
alias fuiſſe firmatum in vna Foroliuien. coram Reuerendiſſimo
D.meo Paleotto, allegabatur etiam alia Senogallien.
bonorum coram Du. Gropperio, de clauſula,
ad effectum continuandæ poſſeſſionis donec ſatisfecerit
&c. quam dicebant non importare mixturam, ſed merum
poſſeſſorium, & alia eiuſmodi, quæ diſcurſus, & excitationis
gratia ſint adducta.

GRASSI.

Valentin.ſeu Panurmitan.illegitimitatis. Lunæ,
18.Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Probationes leniores ſufficiunt ad matrimonium probandum, quoad effectum ſuccedendi. & num.10.*

2 *Fama ſola ſufficit ad probandam filiationem legitimam.*

3 *Fama ſola eſt ſufficiens ad conſtituendum in quaſi poſſeſſione legitimitatis.*

4 *Familia & lineæ appellatione intelligitur de tota.*

5 *Dictio, aliqua, eſt præciſa, & omnia comprehendit.*

6 *Adminicula coniuncta cum fama faciunt plenam probationem in legitimatione probanda.*

7 *Legitimi, & nobilis appellatione veniunt etiam legitimati ad excludendum delictum.*

8 *Adminicula non ſunt neceſſaria in probanda filiatione legitima antiqua.*

9 *Tempus viginti annorum dicitur antiquum in probanda filiatione legitima.*

10 *Matrimonium quando principaliter non venit in controuerſiam, ſed agitur de ſucceſſione, leniores probationes ad illud probandum ſufficiunt.*

DECISIO CCCLVII.

DOmini inhærentes reſolutioni vltimo in hac cauſſa
factæ, præſtiterunt in ſententia, quod auus, abauus,
& proauus D. Petri Sanchey probentur legitimi ad effectum
ſuccedendi in bonis, de quibus agitur. Moti ex regula
alias adducta. ſ. quia nunc non agitur de virib. matrimonij,
ſed ad effectum ſuccedendi, † quo caſu ſufficiunt
leniores

Google

leuiotes prohationes, vt per gloſ. in c. latot. qui fil. ſint legit. Bald. in l. filium, in ſecunda lect. col. 2 de his qui ſunt ſui vel alien. iur. Salyc. in l. nō nudis, col. fin. ſub nu. 6. verſ. ſi autem incideret, (vbi pulchram rationem differentiæ aſſignat, ſcilicet fauorē legitimitatis ſiue periculo animę) C. de probat. Gemin. vulg. conſil. 27. benè refert, & ſequitur Pariſ. conſ. 57. nu. 41. cum ſeq. & ſub num. 46. ait communem, lib. 4. Ferret. conſ. 49. nu. 1. cum ſeq.

Quo ſtante dicebant Domini, vltra dicta in prædicta deciſione, in qua perſtiterunt. & quæ ſibi adhuc placuit,
2 probati legitimitatem predictorum per famam, quę † ſola ſufficit ad probandam filiationem legitimam, vt per Alberic. in d. l. filium, ſub n. 6. verſi. item probetur per cōmunem opinionē, & famam. Ruin. conſ. 51. n. 18. vol. 5. & conſil. 128. nu. 10. vol. 4. Alciat. reſpon. 6. ſub nu. 18. Reueren. Do. meus Paleott. dicens communem in c. 23. ſub n. 3. 4. & 5. de noth. & ſpur.

3 Conſtituitur enim D. Petrus in † quaſi poſſeſſione legitimitatis ex prædicta forma ſola, Bart. in l. de minore, §. plurium, nu. 30. de q. Tiraq. de nobil. c. 10. nu. 8. qui quamplures addit, Dec. conſ. 54. bonus text. in l. ſi mater. C. de ſtat. defunct. & transfertur onus probandi contrarium in aduerſariū, l. ſi filius, l. circa. de prob. Alciat. Paleot. Ferret. & alij præallegati, alios refert Duen. reg. 299. nu. 13.

Satis autē videtur probari publica vox & fama legitimitatis nō ſolū trium, de quibus agimus, ſed etiā omnium aſcendentium ipſius D. Petri, ſiue D. Ximenij per primū teſtem Franc. de Ott. Item per quartum Baldaſſarem ſuper. 1. artic. quatenus dicunt D. Petrum Sancherum eſſe de domo & familia de Calatayut per lineam maſculinam
4 ſine aliqua macula illegitimitatis, quæ † verba ſecundum Dominos de neceſſitate videntur referenda ad totam familiam, & lineā Calatayut vſque ad D. Petrum Vinculatorem, ex vi & ſignificatu verborum prædictorū, ſi enim aliquis ex aſcendentibus eſſet natus ex illegitimo matrimonio, licet per ſubſequens matrimonium legitimaretur, tamen remaneret macula originalis, Rolan. alleg. cōſ. vlt. n. 19. cum ſeq. potiſſimum, n. 26. 31. 32. 37. li. 2. Ant. de Roſel. in tract. de legit. de cauſ. fin. in princ. Cephal. conſ. 82. n. 29. qui plura cōgerit, & conſ. 111. n. 14. li. 1. maximè ſtantibus verbis, ſine aliqua macula, de quibus per pri-
5 mum teſtem: dictio † enim illa, aliqua, eſt præciſa, & omnia comprehendit, Aym. conſ. 294. num. 4. cum aliis ab eo allegatis. Seruiebant pro adminiculo dicta per ſextum teſtem, iuxta ſ. interrogatorium de auditu, a quibus ſenibus, quod Ximenius auus & alij eius anteceſſores deſcēdebant ex legitimis matrimoniis per lineam maſculinam ex familia de Calatayut, perpendendo verba, de legitimis matrimoniis per lineam &c. multum ſignificantia. Eandem publicam famam reſpectu aui incluſiuè probant ſecundus, & quintus, aui, & proaui etiam incluſiuè tertius, & ſextus omnes ſuper primo artic.

6 Et hæc maximè procedunt, † quando cum probatione alia adminicula concurrunt etiam ſecundum aliam opinionem, Abb. in tranſmiſſæ, n. 10. qui fil. ſint legi. Salyc. in l. ea quidem, nu. 140. C. de accuſ. Pariſ. conſ. 10. n. 10. & 52. l. 2. Grat. reſpon. 146. nu. 5. vol. 2. Ferret. d. conſ. 49. ſub nu. 3. verſ. præterea in caſu noſtro. Pro adminiculis autē ſatis placebant teſtamenta, ponderata, vt per informantes D. Petri, & alia in vltima deciſione conſiderata, potiſſimum
7 quatenus ſæpè vocantur nobiles, legitimi, quæ † qualitates magis propriè, & in potiori ſignificatu ſignificāt tam legitimos quam legitimatos ad excludendum delictum, item fauore prolis, & matrimonij, & ex aliis præſumptionibus ſimilibus relatis per Barb. conſ. 68. in princ. fere per tot. primam colum. quod incip. omnipotentem, li. 4. & vt plenè per prędictos informantes, & alias fuit deciſum per Dominos.

8 Quin potius ſubdebant aliqui Domini, iſta † adminicula non eſſe neceſſaria, quando tractatur de probanda filiatione legitima antiqua, vt per Salyc. in d. l. ea quidem nu. 140. Prob. in add. ad Io. Monac. reg. ſcienti. nu. 25. Præpoſit. in cap. tranſmiſſæ. nu. 9. qui fil. ſint legit. Imo Ferret. d. conſil. 49. ſub num. 3. inquit, quod in hac materia probandæ filiationis legitimæ † tempus 20. annorum dicitur 9
antiquum, Barbat. dict. conſil. 68. colum. tertia, verſic. item nec etiam, volum. quarto. Videmus enim in ſimili, quod in legitimitate auctoris ſufficiunt probationes leuiotes, & non requiruntur exactæ, Put. deciſ. 77. libro 3. cum ſimul

Fuit ergo firmatum per Dominos non eſſe recedendum à reſolutione iam facta etiam reſpectu trium prædictorum, ex Gemin. & aliis ſupra deductis, quam opinionem Rot. pluries eſt ſequuta, nempè † vt in caſu pro- 10
poſito ad effectum ſuccedendi, & quando non agitur principaliter de viribus matrimonij, prædictæ probationes ſufficiant, vt in reſolutionibus per informantes allegatis. Ad deducta exemplo ſatis placuerunt reſponſiones accommodatæ pro parte D. Petri, quæ etiam ex prædictis virtualiter dixerunt eſſe ſublata.

GRASSI.

Burgen. Iuris ſepeliendi. Veneris, 10. Iunij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Derogatio regulæ de iure quæſito non tollendo oportet eſſe omnino expreſſa.*

2 *Suggeſtiones poſſunt eſſe non ſolum vbi falſum, ſed etiam vbi verum narratur.*

3 *Suggeſtiones impetrantium ſi probantur adeſſe, regula de iure quæſito non tollendo, non intrat, niſi ei ſpecialiter derogetur.*

4 *Patronis non cenſetur præiudicatum ex ſola narratione, quod beneficium eſſet de iure patronatus.*

5 *Derogatio etiam requiritur in conceſſione facta à Principe, qui ad inuerecundam petitionem, & ſuggeſtionem alicuius cogitur concedere non concedenda.*

6 *Derogatio ſpecialis etiam in concilio requiritur, quamuis diſpoſitio in eo fuiſſet narrata.*

7 *Derogatio ſpecialis requiritur etiam quod Papa intellexerit præiudicium imo etiam in diſpoſitionibus motu proprio, & ex certa ſcientia.*

DECISIO CCCLVIII.

FVit reſolutum ſtrictè ad derogationem regul. de iure quæſito non tollen. eſſe neceſſariam expreſſam † de- 1
rogationem d. reg. maximè attenta ampliatione fe. re. Pij Quinti, & dixerunt nō ſufficere ſcientiam Papæ ſiue implicata ſit, & quæ deſumatur ex clauſula, ex certa ſcientia, ſiue explicata, & verè narrata, ſemper enim dixerunt requiri expreſſam derogationem. Moti ſunt. Quia, vt colligitur ex proœmio, reg. emanauit, ne propter varias impetrantium ſuggeſtiones tolleretur ius tertij: ſuggeſtiones enim poſſunt eſſe nō ſolum vbi falſum, ſed etiam vbi verum narratur, propter quas licet Papa inducatur ad reſcribendum, hoc noluit vllo modo intelligi, ſi per eas tolleretur ius tertij, in quo actu præiudiciali Papa voluit, quod in ſpecie de ſua mente conſtaret per ſpecialem, & expreſſam derogationem. Vbicunque ergo adſunt † ſug- 2
geſtiones impetrantium, vt apertè colligitur in quæſtione noſtra ex narratiua ſupplicationis monialium, tunc voluerunt regulam non intrare, niſi habeat ſpecialem derogationem, & pro hoc placuerunt Dominis no. per Sarnen. in proœm. reg. q. 5. ſub n. 2. cum ſeq. & per tot. qui plura cumulat, quod vbi requiritur in ſpecie derogatio, (vt eſt in reg. Cancel. in ſpecie autem in reg. noſtra) non ſufficit generalis derogatio, ſed requiritur ſpecialis, ad idē aliquibus placebat Felyn. in c. nonnulli, in princ. col. 3. nu. 2. & col. ſeq. in fi. ſub nu. 3. de reſcrip. & n. 2. verſ. obſtat huic fallentiæ, & verſic. limita primo, idē Felin. in c. cum inter nu. primo, & quarto, vbi ſubdit P. otam ſuo tempo-

4 re ſemper obſeruatum. quod † ex ſola narratione, quod beneficium eſſet de iure patronatus, non cenſetur præiudicatum patronis. Item in materia huius reg. Sarnen. ſuper reg. de iur. quæſit. quæſt. 1. nu. 21. & quæſt. 6. ſub nu. 2. Mohedan. deciſ. 82. Et in hoc propoſito ſuggeſtionis placuit ratio allegata per text. in l. 1. C. di. pet. bon. ſub l. li. 10. vbi requiritur derogatio etiam in conceſſione facta à
5 Principe ea ratione, quia † aliquando ad inuerecundam petitionem, & ſuggeſtionem alicuius cogitur Princeps concedere, non concedenda. Placuit etiam argumentum ex Bald. in c. primo, §. libellariæ, verſic. illud eſt, de pac. Conſtant. non ſufficere ſcientiã Principis, quando reſcribit contra factum proprium, ſed requiri clauſulam derogatoriam. Tradit idem Bald. in l. eam quam, num. 31. C. de fideicõmiſſ. vbi pariter requiritur clauſula derogatoria in facto deteſtabili, vt per eum. Quæ videntur comprobari ex communi opinione, de qua atteſtatur Alexand. in l. tertia, §. ſi is, num. ſeptimo, ff. quod quiſque iur. & in addit. ad Bartol. in l. final. in verbo, requiratur. Cod. ſi contra ius, quod vbi tractatur de graui alicuius præiudicio, non ſufficit certa ſcientia. Et prædicta procedunt, & loquuntur, non ſolum vbi colligitur ſcientia ex narratis, & diſpoſitis, ſed etiam vbi eſt clauſula, ex certa ſcientia.
6 Aliqui addebãt, quod ſimile videmus in Cõcilio, in † quo requiritur derogatio ſpecialis, quamuis eius ſpecies, & diſpoſitio fuiſſet narrata, Rip. poſt Archidiac. & alios in ca. primo, ſub numer. octauo, de iudic. Placuit etiam deciſio coram bon. mem. Oradin. in cauſſa Aluien. exhibita per informãtes, vbi in regula de iure quæſito non tollen. Domini dixerunt requiri derogationem ſpecialem, etiam
7 † quod Papa intellexerit præiudicium. Demum perpendebant additionem Pij Quinti ad hanc reg. quæ vult requiri ſpecialem derogationem etiam in diſpoſitionibus ex motu proprio, & ex certa ſciẽtia. Et aduertebant, quod verba additionis non dicunt, vbi ſit clauſula ex certa ſcientia, vt ſic videatur reſtringere regulam ad illam ſciẽtiam Papæ implicitam, quæ importatur per clauſulam ex certa ſcientia, ſed ſimpliciter, & generaliter referuntur ad impetrationes ex certa ſcientia factas.

Ad deducta exemplo videbatur Dominis reſultare reſponſio ex præfatis. Et ſatis etiam placuerunt reſpoſiones datæ per informantes Capituli, & præfata referuntur ad reg. ipſam, & eius naturam. An autem ea intrent præſuppoſito, quod ius commune aſſiſtat monialibus, iuxta reſolutionem alias factam, Domini reſoluerunt quod agatur ad partes.

GRASSI.

Legionen. Capellaniæ. Veneris, 8. Martij. 1577.

SVMMARIA.

1 *Nepos non natus in poteſtate aui non gaudet eius municipio originario.*

2 *Patria poteſtas ſoluitur per contractum matrimonij, etiam poſt eius diſſolutionem ex l. 47. Thaur. in Hiſpaniis.*

3 *Verbum ſemper, omne tempus, & omnem caſum includit.*

DECISIO CCCLIX.

Domini dixerunt Gaſparem non eſſe originalem loci de Mantilla reſpectu Bernardini aui, quia † ipſe
1 non eſt natus in poteſtate d. aui, Luc. de Pen. in l. filios, in fine, de munic. & origin. lib. decimo. & ibi etiam Ioan. de Plat. Bart. in l. aſſumptio, §. primo, nu. primo, circa fin. de munic. Quod autem natus non ſuit in poteſtate aui, ap-
2 paret, quia ex l. 47. Thaur. in Hiſpaniis, † per contractum matrimonij ſoluitur in totum patria poteſtas, ita quod etiam, quod diſſoluatur matrimonium, nihilominus remanet ſui iuris, d. l. 47. & ibi gloſ. in verſic. *fea habido*, & in verſic. *para ſiempre*, & ibi etiam Palat. rub. item Couar. ſuper quarto decret. parte ſecunda, cap. ſeptimo, §. primo, n. decimoquinto, licet tamen prædicta per modum reſolutionis ſint capta, tamen aliqui dubitabant, an prædicta diſpoſitio, l. thauri intelligatur in præiudicium ipſius filij, item an poſſit dici inducta ad eius fauorem, vel matrimonij, quo caſu non videtur retorquenda in odium eorum, tamen vt dixi ſimpliciter eſt capta reſolutio hæc, non obſtante clara, & generali diſpoſitione d. l. cuius verba ſunt hæc, *el Sizo de obiſa caſado ſea hauido per mancipado en todas las caſas para ſiempre*, ponderando prægnantiam verborum, *en todas las caſas*, qui enim totum dicit, nihil excludit. Item *para ſiempre* nam verbum, ſemper, omne
† tempus includit, & omnem caſum, Rot. in l. ſecunda, 3
per illum text. vbi Doct. ff. ſolut. matrimon. & hanc opinionem ibi tenet gloſ. in verbo, pater emancipando, in verſic. intellige.

GRASSI.

Bononien. alienat. bonorum de Pipinis. Lunæ, 9. Decembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Tempus ſecundi contractus, an & quando ſit inſpiciendum, & nu. 7. & 9. in fin.*

2 *Dictio, tunc, denotat extremitatem temporis.*

3 *Eccleſia reducta ad paupertatem debet pro ſe retinere feudum, ſecundum omnes.*

4 *Coloni, qui terras fertiles reddiderunt, & eorum heredes ſunt præferendi in locatione fienda ab Eccleſia: niſi maior vtilitas inueniatur ab ea locando aliis, & nu. 6.*

5 *Contractus de rebus eccleſiæ non eſt validus, ſi ab aliis poteſt haberi maior vtilitas.*

6 *Heredes coloni qui reducit terras Eccleſiæ ad culturam pro ſolita, & antiqua penſione, præferendi ſunt extraneo plus offerenti ſecundum aliquos.*

7 *Cauſſa conceſſionis ceſſante, non poteſt dari res eccleſiæ pro eodem canone, & ſi ſit ſolita locari.*

8 *Canone res eccleſiæ locata debet augeri re meliorata, quemadmodum, & minuere deteriorata.*

9 *Eccleſia locans in forma conſueta pro minori pretio quam ab alio facta diligenti inquiſitione inueniſſent, dicitur læſa.*

10 *Locatio facta ſecundum modos, & qualitates conſuetas reſpicit fauorem eccleſiæ, vt non poſſit fieri alienatio, nec alteratio in præiudicium ipſius.*

11 *Bona eccleſiæ ſolita locari poſſunt concedi pro eodem canone ſi pluris res non valet, & plus de ea repertum non fuiſſet.*

12 *Eccleſiæ res ſemel alienata cum debitis ſolemnitatibus, dicitur effecta alienabilis ſine alia ſolemnitate, & numero 17.*

13 *Conſuetudo alienandi conuertitur in naturam.*

14 *Inueſtitura feudi antiqui debet peti ab herede infra annum & diem, quæ nullum ius tribuit, nec poſſeſſionem, ſed antiquum, ſi eſt iuſta, confirmat.*

16 *Prælatus poteſt alienare bona eccleſiæ in conſanguineum pro eodem pretio, quod ab alio reperiri poteſt.*

Imo fraude ceſſante poteſt alienare in conſanguineum, ſicut in extremum num. ſeq.

16 *Alienatio facta à prælato in conſanguineos præſumitur in fraudem potius, quam in vtilitatem eccleſiæ.*

17 *Res eccleſiæ ſolita alienari poteſt locari ſine ſolemnitate iuris.*

DECISIO CCCLX.

Fuit per Dominos reſolutum, inſpiciendum eſſe † tem- 1
pus contractus celebrati cum Pipino, non autem primi contractus (qui primus contractus cum tota ſua origine prorſus adhuc ignoratur.) Mouebantur Domini ex pluribus, &c.

Primo, per text. in extrauag. ambitioſæ, de rebus eccleſ.

non

non alienan.in illis verbis, *preterquam in caſibus à iure per-*
miſſis , ac de rebus , & bonis in emphyteuſin ab antiquo concedi
ſolitis , & tunc in eccleſiarum euidenti vtilitate , dictio enim
2 † illa, *tunc*, denotat extremitatem temporis, l. 4.§.1. ff. de
cond. & demonſt.l.pen.ff. de teſtamen.tutel.Bal.conſ.57.
nu.2.ver.2.vol.2.Rom.cōnſ.19.nu.2. qui loquitur in ma-
teria emphyteuſis cum aliis allegatis per informantes.

Secundò,per text.in c.2.de feud.ibi(ſi videris expedire)
quæ important arbitrium boni viri , vt conſiderat in hoc
propoſito text.illum Præpoſ.in ca.1.col.pen. in 12. fallen.
nu.32.in fi.qui feud.dar.poſ. Curt.iun.de feud.in 2.par.q.
1.ante fi.ver.pro qua.& q.2.in fi.quia quæ de nouo emer-
gunt,nouo indigent auxilio,l.de ætate , §. ex cauſſa, ff. de
interrog. act. Hinc eſt , quod ſi † Eccleſia eſt reducta ad
3 paupertatē,debet poſſe retinere, vt dicunt omnes, feud.in
d.c.1. qui feu. dar. poſſ.& ibi in ſpecie Aluat.col. 6.in fin.
verſi.interdū, & verſ.niſi Eccleſia plenè Capic. in inueſt.
feud.in verſic.feudum dant.concluſ.7.fol.144.

Tertio,per text.& ibi glo.in ca.ad aures,de reb.eccleſi.
4 non alien.vbi qui laborarunt † terras , & eas fertiles red-
diderunt,ac eorum heredes præferendi ſunt in locatione
fiēda, niſi tunc aliis ad maiorem vtilitatem Eccleſiæ poſ-
ſint locari,quamuis illa inductio poſſit habere difficulta-
tem, multum tamen Dominis placebat expoſitio , & de-
claratio ad d.c.ad aures,quam facit Henric.Boich.in cap.
nulli,col.3.ver.quarto ex cauſſa , de reb.eccleſ. non alien.
quæ viderur benè in terminis.

Quartò,mouebantur ex theorica Abb.in d,c.ad aures,
5 nu.4.in vlt.not.vbi dicit, quod contractus † de rebus Ec-
cleſiæ non eſt validus ſaltem in effectu , ſi potuiſſet habe-
re ab aliis maiorem vtilitatem, debet enim prælatus con-
trahere cum illo , cum quo maiorem vtilitatē habere po-
teſt,quæ ſunt formalia verba Abb.& ſentit.Imol.ibid.ſub
nu.1.ver.item nota , quod procedere videtur ſecundum
aliquos Dominos etiam in rebus ſolitis alienari , quia ſi
comparet agnatus & comparet extraneus , qui maiorem
quantitatem offerat , debet ille agnatus (ſi vult præferri)
dare,quantum extraneus offert,vt poſt Bart.ibi dicit Rip.
in l.1.nu.13.ff.de priuileg.credit.Gabriel.de iure emphyt.
concluſ.1.nu.28.Et licet,quando eſt reducta ad culturam
à prædeceſſore res habeat difficultatem : nam tunc aliqui
Doct.exiſtimāt,etiam quod extraneus plus offerat , quod
6 tamen ſit † danda cognatis eorum,qui reduxerunt ad cul-
turam pro ſolita, & antiqua penſione, vt per Rip.ibidem
num. 14. cum ſeq. tamen in hoc caſu non conſtat de tali
reductione. Secundò etiam in talem euentum ſi Eccleſia
offerat meliorationes illis agnatis , plus offerens præfer-
tur,Rip.ibi ſub num. 16. vbi ſubdit,quod prædicta proce-
dunt in eiſdem,vel ſimilibus pactis, non ſi plus offeratur,
&c.ſed non ſumus in hoc caſu.

Quiotò,quia quotieſcunque ceſſat cauſſa primæ con-
7 ceſſionis , tunc non poteſt dari † res Eccleſiæ pro eodem
canone etiam ſi ſit ſolita locari.Ita Abbas,in cap.vt ſuper
num.11.verſi.ego crederem,de rebus eccleſi.non alienan.
quem ſequitur Curt.iun.in d.2.parte , d.quæſtio.1.ante fi.
verſic.hic videmus,vbi inferiùs ſtatim vocat ſingulariſſi-
mas d.deciſio.Abbas in d.cap.vt ſuper Rebuff. de alienat.
rei Eccleſiæ,nu.34.Afflict.in conſtitut.regni,lib.1.rub.73.
de feud.& ſalar.nu.89.Bernard.Bene.conſi.256.num.8.in
2.part.lib.1.ſecundū antiquam impreſ.Et ſic apparet non
eſſe verum, quod attendatur abſolutè tempus primi con-
tractus , tunc enim hoc procedere aliqui exiſtimabant,
quando eſſemus dubij,& non reperiretur plus offerens,&
adeſſet eadem cauſſa,ſed quādu apparet, & reperitur plus
offerens, & non adſit eadem cauſſa , tunc videtur magis,
quod intrent ſupra allegata.

Sextò,aliquibus Dominis placebat hæc ratio , nempè,
8 quia duo ſequerentur abſurda:primum,quia licet † cauſ-
ſa finalis concedendæ emphyteuſis ſit melioratio, tamen
hoc ipſum beneficium meliorationis nunquam ſentiret
Eccleſia,quia ſemper prælatus rem meliotatam daret,vel
relocaret amico , vel conſanguineo pro eodem antiquo
pretio.Secundum, quod diminuta, vel deteriorata re Ec-
cleſiæ , ſequeretur quidem tunc diminutio canonis in ea
relocanda(ſi ad eccleſiam reuerſa eſſet)non autem è con-
tra augeretur canon eadem re aucta , contra regulā con-
trariorum,& contra alias plures iuris æquitates, & vt per
informantes pro canonicis.

Septimò , aliqui allegabant Barto. in authen.qui rem,
num.6.ver.dixi vobis,& ibi Caguol.ſub num.58.verſicu.
ſubiungit , dum dicit , quod † Eccleſia locans in forma 9
conſueta pro minori pretio , quam ab alio facta diligenti
inquiſitione inueniſſet , dicitur læſa. Et ideò hoc caſu ei
datur reſtitutio,iuxta text.in cap.primo, de reſtitut. in in-
tegrum,vbi Bart.ſub num. 19. Cum ergo locare pro mi-
nori pretio,quam ab aliis poſſit haberi , reputetur in iure
conſiderabilis læſio, non videtur illa toleranda , etiam in
caſu propoſito , in quo maximè vtilitas Eccleſiæ ex ex-
preſſa iuris diſpoſitione eſt ſpectanda, vt patet in d.ca.ſe-
cundo,de feud.& in dict.extrauagan .ambitiosè,ſupra al-
legatis.

Vltimò fuit dictum pro iſta ſententia,quod ſcilicet,in-
ſpiciatur tempus ſecundæ conceſſionis , alias fuiſſe reſo-
lutum coram R.P.D.meo Cotta 23.Maij,1567.in vna Pe-
ruſin.Molendini.

Non obſtant in contrarium allegata : nam Paulus de
Caſtr.in l.etiam,numero 4.in fin. & Alexand.ſub num.4.
verſi.limita,ff.ſolut.matrimon.& Imol.in l. quod dicitur,
la ſeconda,ff.de verborum obligat.in fin.idem Dec. conſil.
142.ſub num.1.verſic.& prædicta maximè,Couar.variar.
reſolut.lib.2.cap.17.nu.4. cum aliis concord. intelligendi
ſunt ſecundum Dominos rebus ſic ſtantibus , & qoando
res tunc non plus valeat : quod † enim ſub eiſdem quali- 10
tatibus non nouis , nec infuctis ficti debeat locatio, iſtud
reſpicit fauorem Eccleſiæ , id eſt , quod non poſſit fieri
alienatio,nec alteratio in præiudicium Eccleſię,vt omnes
Doct.conueniunt, Aluarot.in d. cap.1.colum.7.qui feud.
dare poſſ.& alios cumulat Capic.vbi ſupra,in 15. cōncluſ.
fol.146. apud quos videri poterit , & iſtud eſt , quod dicit
Seiſel.in contrarium allega.in Specul. feudor. in 8. limit.
in princ.fol.219.

Non obſtat auctoritas Afflict.in capi.1.num.4.de cler.
qui inueſtit.fec.& Bero.conſ.86.in 1.Quia primo reſpon-
detur , quod allegata per eos non probant eorum inten-
tionem.Secundò, quod illæ deciſiones cum aliis concor.
quæ poſſunt ad hoc allegari , quod † bona ſolita locari 11
poſſint concedi pro eodem canone, procedunt , vt ſupra
dictum eſt, quando res pluris non valet , & de ea plus re-
pertum non fuiſſet , & ſic rebus ita ſtantibus, nemo enim
ex citatis loquitur,quando plus fuerit oblatum , & ſi plus
reperiri potuiſſet,qui eſt caſus noſter.

Minus obſtat,quod iſta non dicatur alienatio , ſed ex-
ſecutio antiquę alienationis,vt per Doct.in d.c.2.de feud.
Quia pro reſpōſione dicebatur, quod illud dictum, quod
locatio poſtea facta ſit exſecutio antiquæ , debet intelligi
hoc pacto,nempè,quod † quando res ſemel fuit alienata 12
cum debitis ſolemnitatibus, videtur ex tunc ſtatutum, &
ordinatum quaſi in vim illius primæ alienationis , quod
de cetero poſſit res illa alienari:& propterea , quando re-
uertitur ad dominum directum , & de nouo alienatur, in
hoc dicitur exſecutioni demandari antiqua alienatio , vt
declarat Curt.iun.de feud.in d.2. par.d.q.1.col.ver.quar-
to me mouet, ſed non eſt ſtatutum ab initio, quod poſſit
res alienari pro eodem pretio,imo tex.in d.c.2.de feud.vi-
detur velle contrarium , quatenus dicit,ſi videris expedi-
re,& in d.extrauag.ambitioſæ,dum inquit,& tunc in Ec-
cleſiarum euidenti vtilit.

Minùs etiam obſtat , quòd † cōſuetudo alienandi con- 13
uertatur in naturā:per reg.tex.in l.pater, §.quindecim, de
leg.3.vt per Bal.in Margar.in ver.prælatus cōcedit,Anch.

in cap.2.nu.1.de feud.& Imol.ibidem nume.6.in fin.cum
concord.vbi quod attenditur vſus & natura, ad quam eſt
deſtinata res. Quia reſpondebatur,fatendo quidem,quod
res ſolita poteſt alienari ſine ſolemnitate , ſed moderan-
do,&declarando,iuxta d. extrauag. ambitioſæ nempè , ſi
tunc cedat in euidentem vtilitatem,& ſic vna lex per aliã
interpretatur,l.nõ eſt nouum,ff.de legib.cum vulg.& ſa-
tis eſt ſi in hoc caſu remittitur obſeruatio ſolemnitatis.

Non obſtat glo.in cap.1.in verſ. à minore,per quos fiat
inueſtit.quia non facit ad propoſitum,ibi enim tex.gl. &
Doct. omnes loquuntur de feudo antiquo , & de inueſti-
14 tura feudi antiqui,† quam heres debet petere infra annũ
& diem , quæ nullum ius penitus tribuit nec poſſeſſionẽ,
ſed antiquam poſſeſſionem,ſi eſt iuſta,confirmat,& tunc
intrat benè.quod dicit gl.quod non alienat , ſed alienatũ
à maioribus comprobat , vt benè ibi declarat Henric. in
princ.& Præpoſ.colum.1.& 2.& Aluarot.ſimiliter col. 1.
& 2.& præſertim ſub nu.2.in fin.vbi dicit, quod illo caſu
feudum eſt in bonis feudatarij.

Non obſtat ſimiliter Aluarot.in c.1.nu.7.verſic.oppo-
no,cum gl.fina.& verſ.ſed tu dic,ſi de inueſtit.tut.dem.&
15 ver.ſeq.quatenus ipſe dicit , quod poteſt † prælatus alie-
nare in conſanguineum,quia ſatis eſt, quod non lædatur
Eccleſia,ex quo ſanguineus tantundem,quantum ab alio
reperiri poteſt, non enim dicit Aluaro , quantum dabant
antiqui,ſed dicit iiſdem pactis, & conditionibus ſicut al-
ter, quo caſu infertur eius dictum à Curt. iun. de feud.in
d.2.part.q.7.

Nec facit, quod Prælatus poſſet alienare res ſolitas a-
16 lienari,in conſanguineum , quia † etiam poteſt non ſoli-
tas, quando vt Prælatus,non autem , vt ſimplex œcono-
mus,idfacit,&ceſſat fraus. Alciat.de præſump.reg.1. præ-
ſumpt.29.ſub n.3.ver.ſed quicquid ſit,ſed in dubio, & re-
gulariter talis alienatio in cõſanguineos præſumitur po-
tius in fraudem,quam in vtilitatẽ Eccleſiæ,vt per Docto.
communiter in auth.quibuſcunque,C. de ſacroſ. Eccleſ.
Alc.in d.præſumpt.29.nu.1.& 3.

Minus facit dictum Collect.in cap.2.num.24. de feud.
quia non propterea dicit,quod poſſit alienari pro eodem
17 pretio,nec cũ damno Eccleſiæ,vel quid ſimile, ſed † tan-
tum,quod res ſolita poteſt locari ſine ſolemnitate iuris.
Irrttant ergo reſponſiones ſupra aliis idem dicentibus da-
tæ,& licet ſubdat idem Collect. quod vtilitas caducitatis
cedit commodo prælati,& computatur inter fructus præ-
lati , tamen non dicit propter hoc , quod poſſit prælatus
denuo locare cum damno, & præiudicio Eccleſiæ etiam,
quod ipſe prælatus maiorem conſequi poſſet vtilitatem,
ſed ſoluit ibi dubium emergens , ad quem pertineant cõ-
modum illius caducitatis,quod nihil ad noſtram.

Præterea dicebant Domini , quod tempore ſuo non
erat edita extrauagans,ambitioſæ.De qua ſupra, quæ ex-
trauag.Paulina facit ius commune,& recedit à primo iu-
re communi,Peregrin.deciſio.225.in vna Romana , circa
med.lib.2.

GRASSI.

Paduan.decimarum.Mercurij,4.Iulij,1576.

SVMMARIA.

1 Epiſcopus eſt iudex competens in ſua cauſſa.
2 Sententia lata ſine citatione eſt ipſo iure nulla.
3 Iudex ſecundus aditus principaliter ſuper nullitate primæ ſententiæ , non poteſt ipſum confirmare,alias iniuſtitiam facit.
4 Iniuſtitia notaria ex actis facit nullitatem,& nu.ſequen.
5 Sententia lata in poſſeſſorio , quæ tamen fieri debebat ſuper dominio de quo in actis conſtabat,dicitur eſſe nulla.
6 Sententia lata ſuper petitorio ſuſpenſo , cuius probationes clare conſtabant , quæ tamen ferri debebat ſuper ſpolio, non dicitur nulla, niſi aliqualiter probationes reddantur dubiæ.

DECISIO CCCLXI.

NVLLITAS ex defectu iuriſditionis non placuit,
quia ſumus in ipſo Epiſcopo litigante,& agẽte.Vn-
de † in eius cauſſa viſus eſt competens iudex Nuncius A- 1
poſtolicus.

Defectus autem citationis ad ſententiam viſus eſt te-
lenans,& nullitatem clarã inferens , † quatenus non fuit 2
ſeruatus terminus,nec per actorem accuſata contumacia
partis non comparentis,qui defectus operatur,quid cita-
tatio dicatur circumducta, & ſic ſententia redditur nulla
ſine citatione.Alexand. in l.ſi finita,§.Iulianus,nu. 24. ff.
de dam.infect.Iaſ.in l.properandum,§.& ſi quidem,nu.7.
de iudic.Roman.conſil.454. nu.13. Tiraquell. de retract.
Lignag.§.15.gloſſ.2.ſub nu.9.verſi.& idem cum pars ad-
uerſa.

Stante ergo nullitate prædictæ ſententiæ ſecunda etiã
iam redditur nulla. Cum † enim coram ſecundo iudice 3
fuerit principaliter intentata nullitas, non debuit ſecun-
dus iudex primam confirmare , & confirmando fecit in-
iuſtiam.Bart.in l.ſi vt proponis,in fi.C.quomodo & quã-
do iudex.Bald.in l.tale pactum, §. qui prouocauit,in fi.ff.
de pact.Franc.in cap.dilecto,nu.25.col. 10. verſ. vlterius
aduerte, de appella.Alexand.conſil.111.ſub nu.4.verſ.ſe-
cus,quando eſſet nõ ſolum appellatum,ſed etiam de nul-
litate dictum,volum.5. ex Innocen. & Barto. vt per eum,
vt tunc ſententia nulla confirmari non poſſit. Iniuſtitia
† autem notaria ex actis facit nullitatem.Pariſ.conſ.107. 4
nu.9& 11.in 4.cum vulg.

Placebat etiam alia nullitas,nempè , † quod de domi- 5
nio conſtitit,& propterea non potuit pronuntiari in poſ-
ſeſſorio,(quod tamen in ſuo loco erit benè diſcutiendum
& firmandum.) Et licet hoc caput videatur potius per-
cutere iniuſtitiam , quam nullitatem ſententiæ , tamen
infertur etiam ad nullitatem , quia hoc modo iniuſtitia
eſſet notaria , quæ æquiparatur nullitati (vt dixi.) Quæ
nullitas comprobatur per aliquos Dominos : nam ſi etiã
ſuſpenſo petitorio,quando ex probationibus antea factis
conſtat de bono iure , vltimus ſpoliatus non reſtituitur. 6
Ægid.deciſio.404.cum ſequen.niſi,vt dicit Ægid.aliqua-
liter reddantur dubiæ probationes , ergo idem in caſu
propoſito.

Quod tamen caput,& alia ſuper iniuſtitia ſententiarũ
fuerunt reuocata per dominos, ſi quid releuans pro parte
epiſcopi deducantur.Fuit tamen reſolutum irritare nulli-
tatem ex dicto capite circumductæ citationis.

Et licet Dominus Epiſcopus obtinuerit commiſſionem
ſanatoriam , tamen in ea explicite excipiuntur nullitates
ex tribus.Et dum legerem Dominis verba d. commiſſio-
nis,dixerunt nullitatem præfatam non eſſe ſanatam, imo
eam in ſpecie exceptam, quia,vt dixi , iſte eſt defectus ci-
tationis ad ſententiam.

GRASSI.

Ciuitatis Caſtel.ſupplementi legitimæ Lunæ,
13.Ianuarij,1578.

SVMMARIA.

1 Hereditas à matre non adita tranſmittitur ad filios, & numero 11.
2 Aditio hereditatis probatur etiam ex verbis enuntiatiuis alicuius actus.
3 Aditio ſolo animo fit etiam , quod nihil hereditarium attingatur.
4 Conditio ſuſpenſiua ſuſpendit etiam animum adeuntis.
5 Heredis heredis declarationi etiam ſtatur circa aditionem hereditatis.
6 Actiones confunduntur per aditionem hereditatis factam ſine inuentario fallit,vt num.12.

7 *Aditio*

7 *Additio non præſumitur in hereditate damnoſa.*
Imò nec ex poſſeſſione rei hereditariæ modicæ non præſumi-
tur additio, & num. 8. Fallit, vt num. 9.
Sed nec etiam ex exactione modicæ rei, num. ſed. in fin.
8 *Additio hereditatis inducitur ex fructuum exactione: niſi*
eſſet modica actio.
Item inducitur ex contractu facto ſuper re etiam minima,
qui non poterat fieri citra ius, & nomen heredis. nu-
mer. 9.
Item per ſolutionem debitorum, & retentionem bonorum, &
alia ſimilia. num. 10.
11 *Hereditas non addita tranſmittitur ad heredes, vt adeunda,*
non vt addita.
12 *Actio rei vendicationis non confunditur per additionem he-*
reditatis.
13 *Vſusfructus reſeruatio demonſtrat dominium fuiſſe tranſla-*
tum in donatarium.

DECISIO CCCLXII.

DVbitaui, an conſtat, Mariam, Petrum, & Leonē adi-
1 uiſſe hereditatem Ioannæ donatricis, quæ † here-
ditas licet etiam à Marietta eorum matre non eſt addita,
tamen tranſmiſſa fuit, iuxta text. in l. 1. C. de his qui ante
aper. tabul. cum aliis allegatis. Hanc autem additionem
agentes ad legitimam conantur elicere ex infraſcriptis
actibus.

Primò, ex tranſacto, vel compromiſſo de anno 1551. de
quo in tertio præſuppoſito, in quo Maria, Petrus, Leo, &
2 procuratores alterius partis promittunt, quod † in euen-
tum, in quem ad eos deuenerint aliqua alia bona heredi-
taria, & quæ eſſent de bonis hereditariis d. Ioannæ, quod
Maria, & Titta deberent ex illis eorum ratam, videlicet
legitimam, ergo ex ipſis verbis etiam, quod eſſent enun-
ciatiua, inducitur additio, Bart. in l. gerit, num. 34. ff. de ac-
3 quiren. hered. Aret. conſ. 136. in princ. quia † additio ſolo
animo fit, etiam quod nihil hereditarium attingatur, Iaſ.
in l. ſuo herede, num. 7. ff. de acquir. hered. & eſt text. in l. ſi
auia, C. de iure delibetan.

Primum hoc motiuum Dominis non placebat ex plu-
ribus. Primò in d. ſcriptura compromiſſi conditionaliter
dicitur, in enētum, in quem, &c. Et ſic eſt ſuſpenſiua con-
4 ditio, quæ † ſuſpendit etiam animum adeuntis, vt per Bar.
in d. l. gerit, ſub num. 32. verſ. præterea id quod dicitur.

Secundò, quia in actu dubio circa additionem ſtatur
5 declarationi nedum heredis, ſed † etiam heredi heredis,
an voluerit adire hereditatem, Aym. 197. ſub nu. 3. verſic.
amplius in actibus dubiis poſt Bar. Bal. Soc. Corn. & alios
per eum allegatos.

Tertio, quia præſuppoſito, quod Ioanna deceſſerit ab
inteſtato, diſpoſitio illa nō poteſt applicari, nec congruere
ſucceſſioni ab inteſtato, ſed benè donationi: nā ſi ibi tra-
ctabatur de ſucceſſione ab inteſtato, rata Tittæ, & Mariæ
non fuiſſe legitima, ſed medietas omnium bonorum, ex
quo erant filiæ Margaritæ, & Blanciæ, & ſubintrabant in
locū earundem matrum ſuarum, Auth. de ſucceſſio. ab in-
teſta. §. 1. ſed benè erat dicta portio legitimæ congrua, &
cōueniens prædictæ declarationi, quia cum ipſæ eam ap-
probent, voluit tamē habere ſuam legitimam, declarant-
que ſi detegerentur alia bona, de illis deberent etiam ha-
bere legitimam, cum enim donatio eſſet vniuerſalis om-
nium bonorum D. Ioannæ, ſi bona illa ſic detecta com-
prehendebantur in dicta donatione, debebant dictæ Tit-
ta, & Maria habere ſuam legitimam ſuper illis.

6 Maximè, quia † ſi iſtæ donatariæ voluiſſent adire he-
reditatem Ioannæ ab inteſtato, non cōficiendo inuenta-
rium de nihilo ſeruiet illa approbatio donationis, quia
per additionem confundebantur actiones, vt Pariſ. conſi.
16. nume. 49. libr. 2. fruſtratoria ergo fuiſſet illa approba-
tio, & in omnem euentum ſtantibus ſupradictis ſaltem
actus allegatæ additionis eſt dubius. Vnde intrare videtur
regula, quod quamuis in hereditate lucroſa de facili præ-
ſumatur additio, in damnoſa tamen ſecus. Et † hinc eſt, 7
quod ex poſſeſſione rei hereditariæ modicæ non præſu-
mitur additio, ne quis propter rem modicam præſumma-
tur ſe immiſcere voluiſſe in hereditate, & onerib. heredi-
tariis, Aym. conſil. 33. num. 12.

Secundus actus allegatus pro additione eſt exactio il- 8
lorum fructuum 100. florenorum decurſorum tempore
Do. Ioannæ, & circa hoc fuit dictum animaduertendum
eſſe, quod ſibi debebantur fructus decurſi ab obitu Ioan-
næ, qui fuit de anno 1547. vſque ad diem tranſactionis,
quæ fuit de anno 1554. & ita debebantur ſibi fructus de-
curſi à die conſignationis, vſque ad diem donationis, quæ
donatio fuit de anno 1533. conſignatio præſupponitur,
quod fuerit de anno 1517. ſed cum iſta importent modi-
cam quantitatem, & valdè tenuis eſt quantitas, quæ per-
tinet ad Ioannam, quæ non eſſent debita donatariis: nam
facto diligenti calculo per Dominos valdè modicū erat,
quod remanebat ipſi Ioannæ: Dixerunt Domini non eſ-
ſe ex exactione iſtius modicæ rei hereditariæ de facili ar-
guendam additionem, ſicut nō arguitur, vt ſupra dictum
eſt, ex poſſeſſione modicæ rei hereditariæ, Iaſ. in l. 1. §. ve-
teres, numer. 13. de acquirend. heredita. Aym. d. conſil. 13.
Et † quamuis ex contractu celebrato ſuper re hereditaria 9
etiam minima inducatur additio. Natt. conſi. 448. numer.
18. iſtud eſt verum, quando eſt clarum, quod ille actus
non poterat fieri citra ius, & nomen heredis, ſed ſecus in
caſu propoſito, cum ſi potuerint actus fieri vti à donata-
riis. Et quamuis fortè vti donatariis præfati fructus non
deberentur, tamen fortè ipſi hoc prætendere poterant.
Non enim eſt veriſimile, quod ex iſta modica quantita-
te voluerint adire ab inteſtato, & confundere iura dona-
tionis, quam ſemper acerrimè defenderant. Natt. vbi
ſupra.

Solutio debitorum Ioannæ, † retentio bonorum alia 10
per Fucciolos deducta, fieri potuerunt ab illis tanquam
donatariis, & ſic conſtat de alio titulo, vt alias reſolutum
fuit.

Non obſtat, quod debita eſſent poſteriora donatione,
quia de hoc non conſtat.

Non obſtat, quod adiuerint hereditatem Margaritæ
eorum matris, quia † non propterea ſequitur, quod adi- 11
uerint hereditatem Ioannæ, quæ hereditas tranſmittitur,
vt adeunda, non vt addita, vt per Caſtren. in d. l. 1. num. 6.
C. de his qui ante aper. tab. & ibi Corn. num. 6.

Vltimò per aliquos Dominos addebatur pro reſpon-
ſione, quod per additionem ſunt confuſæ actiones, quod
tollitur ex dictis Bal. in l. ſi vxor, C. de bon. aut. iud. poſſid.
ſub nu. 2. verſ. ſed quid ſi heres, refert Purpur. in l. debito-
ri, nu. 37. C. de pact. vbi quod † non confunditur rei vin- 12
dicatio, quia licet heres teneatur inſolidum, alia tamen
ſunt bona teſtatoris, alia heredis, & ſic illa bona donata
remanent ſua, perinde ac ſic ab extraneo donata eſſent.
Hic † autem fuiſſe tranſlatum dominium apparet ex re- 13
ſeruatione vſusfructus, vulg. l. quiſquis.

Vnde prædicta bona donata remanerent propria do-
natariorum, non obſtant additione, & ſi ea exſtaret, quia
ex præfatis non daretur hoc caſu confuſio. Et quamuis
in hypothecaria Purpurat. in d. l. debitori, nume. 39. C. de
pact. conetur probare, quod hæc quæſtio ſit inutilis, ta-
men ex hoc exemplo videtur apparere non eſſe inutilem.
Sed de veritate, & effectu prædictorum alias agetur. Ad
alia, vt per informantes. Inclinarunt ergo Domini non
videri concludenter probari additionem in caſu pro-
poſito.

GRASSI.

Callaguritan. theſaurariæ. Die 14. Maij, 1576.

SVM

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis nullius eſt momenti alio reperto in poſſeſſione, niſi ſint inter ſe compatibiles.*

2 *Poſſeſſio interpretatur ſecundum qualitatem tituli praecedentis.*

3 *Poſſidere quilibet poteſt diuerſis reſpectibus.*

4 *Poſſeſſio clandeſtina non eſt manutenibilis.*

DECISIO CCCLXIII.

MAnutenendum eſſe Ioãnem in poſſeſſionem tituli
theſaurariæ, quia ipſe probat ſuam poſſeſſionẽ per
inſtrumentum capitulariter 9. Februarij. 1572. Plura quæ
1 exemplo opponuntur facile, tolluntur. Nam † quod hæc
poſſeſſio fuerit inſtrumentalis, & propterea nullius mo-
menti, cum Aluarus ipſe prius fuerit in poſſeſſione, 23.
Iunij, 1570. non placuit Dominis, quia huiuſmodi poſ-
ſeſſiones non ſunt compatibiles: cum enim titulus be-
neficij vacaret, vt benè deducitur per informantes Ioan-
nis, dicebatur vacare ipſum beneficium, vt fuit reſolutum
coram R. D. Chiroga, & coram R. D. Aldobrandino in
vna Abulen. canonicatus, quod manifeſte apparet, quia
Papa theſaurariam vacantem per reſignationem Aluari
confert, vnde poſſeſſionem Aluari interpretabantur, ſci-
2 licet † ſecundum qualitatem tituli præcedentis, l. 2. C. de
acquir. poſſ. Namque præſumitur ex præambula forma
perſeueraſſe, l. pen. ff. de vſucap. Alciat. conſil. 31. nume. 7.
Cum igitur vnus haberet titulum, & alter haberet fru-
3 ctus reſeruatos, quilibet † poteſt poſſidere diuerſis reſpe-
ctib. Doct. late in c. licet cauſſam, de probat. Bar. in l. ſi duo
nu. 4. ff. vti poſſid. Rip. in l. ait prætor, §. ſi iudex, nu. 15. de
re iudic. Eodem modo tollitur ſecunda oppoſitio Al-
uari, quod hæc poſſeſſio Ioannis fuerit momẽtanea, quia
Aluarus poſtea poſſedit. Item tertia, quod hæc poſſeſſio
4 fuit capta abſente Aluaro. Et † propterea cum ſit clande-
ſtina, ab ipſo non ſit manutenibilis, l. 1. vti poſſid. Nam
procederet, ſi Aluarus poſſideret titulum, quo caſu poſ-
ſeſſiones eſſent incompatibiles, quod non eſt, vt dixi in
hoc caſu. Eadem diſtinctione poſſeſſionum attenta ceſ-
ſat quarta & quinta oppoſitio, quod poſſeſſio Ioannis
poſſit dici ſpoliatiua præcedentis poſſeſſionis Aluari. Nã
reſpectu ſui tituli tantum Ioannes poſſidet, cui in nullo
lædit ius contra reſeruationem Aluari. Quia quando ipſe
erit præſens, iſte non reſidebit, ſed tantum, quando Alua-
rus erit abſens. Firmarunt igitur dandum eſſe mandatum
Ioanni reſpectu ſolius tituli, & ſine vllo præiudicio reſer-
uationum ipſius Aluari.

GRASSI.

Burgen. Iuris ſepeliendi. Veneris, 4. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Verbum, quomodolibet, importat ius qualecunque quantumuis minimum, & cuiuſcunque generis directi vel indirecti, & etiam impropriè ſumpti.*

2 *Ius quæſitum etiam de iure ſpeciali, dicitur ius aliquo modo quæſitum.*

3 *Preſcriptio acquiſita dicitur ſecundum ius: alias regulariter dicitur odioſa, & contra ius.*

4 *Derogatio ſpecialis requiritur etiam in ſtatutis & priuilegiis ad effectum vt locus non ſit regulæ de iure quæſito non tollendo.*

DECISIO CCCLXIIII.

REſolutum, in caſu, de quo agitur, intrare regulam de
non tollen. ad fauorem Capituli, etiam quod ius cõ-
mune magis aſſiſtat Monialibus. Mouebantur Domini,
quia prædicta regula præſeruat ius quomodolibet quæſi-
tum, & dicebant, verbum, *quomodolibet*. de quo in regula,
referendum eſſe ad verba, *ius quæſitum*. non autem ad ver-
bum ſequens, *tollatur*, & hunc videri eis rationabilem in-
1 tellectum. Et perpendebant vim & energiam † dicti ver-
bi (*quomodolibet*) quod importat ius qualecunque quan-
tumuis minimum, & cuiuſqunque generis directi vel
indirecti, & etiam impropriè ſumpti, gloſ. in clem. 1. §. 1.
in verbo, quomodolibet, de ſtatu monach. & in clem. 2.
pariter in verb. quomodolibet, de ſent. excom. ſicut in ſi-
mili verbum, *quibuſcunque*, ſiue *quæcunque*, propter eorum
generalitatem trahuntur etiam ad caſus improprios &
abuſiuos, per vul. doctrinam Alciati in l. mouentium, nu.
6. de verb. ſignific. refert & plures addit Tiraq. de retract.
lign. §. 1. gloſſ. 7. nũ. 20. cum pluribus ſequen. Non eſt au-
tem dubium, quod ius † competens capitulo, etiam quod 2
ſit quæſitũ de iure ſpeciali, dicitur ius aliquo modo quæ-
ſitum, ergo in eo intrat regula. Addebant etiam aliqui
Domini videri odioſum auferri beneficia Principum,
quæ non dicuntur contra ius commune, ſed de iure com-
muni, l. 1. de conſtitut. Princ. c. decet, de reg. iur. lib. 6. cum
concord. vt in ſimili de præſcrip. dicit Pariſ. in cap. ve-
niens, ſub nu. 16. in verſic. tamen, de præſcript. quæ † licet 3
dicatur odioſa & contra ius, tamen vbi eſt acquiſita, dici-
tur ſecundum ius, cuius dictum ſatis aliquibus Dominis
placebat, & maximè, quia dicebãt, quod illa regula, quod
fauens actibus, per quos redimus ad ius commune, de-
bet intelligi, quando reditur ad ius commune quoad o-
mnes, non autem quoad præiudicium particulare alicu-
ius, iuxta eundem Pariſ. nu. 10. verſic. nam regula, & apo-
ſtil. ad Abb. in d. c. veniens, ſub n. 22. in verbo, pactum, in
fin apoſtil.

Non obſtat tradita per Sarnen. in reg. de non tollen. iu-
re quæſito, q. 12. Primo, quia nec ipſe firmat, ſed ſe remit-
tit ad id, quod ſuper eo Rota ſentiet. Secũdò, eius ratio-
nes non placebant Dominis: nam allegat Curt. iun. con-
ſil. nume 22. Caſſan. conſil. 66. num. 63. qui loquuntur de
poteſtate Principis, quando redimus ad ius commune, de
qua nos non agimus. Nec enim prædicti Doct. in termi-
nis huius reg. vel de ea loquuntur. Et ita etiam poteſt re-
ſponderi Capic. deciſ. 41. incip. regula de non tollen. quæ
pariter fundatur ſuper dictis Sarnen. & ſuper dictis conſ.
Curt. & Caſſan. ita etiã ad Gabriel de iure quęſito, concl.
1. nu. 28. & ad Curt. iun. conſil. 5. num. 29. & ad plura alia
exemplo deducta, Gozad. conſil. nu. 35. & conſil. 8. nu. 4.
qui loquuntur de poteſtate, non de voluntate, & nihil
prorſus de materia iſtius regulæ, de qua ſola agitur. Et
circa hoc placuerunt reſponſiones accommodatę per in-
formantes capituli, quæ videbantur benè applicari. Et
pro confirmatione præſentis reſolutionis & reſponſione
ad prædictum dictum Sarnen. allegabat eundem Sarnen.
q. 15. in fin. in eadem regula, vbi refert eſſe reſolutum in
Rota, locum eſſe prædictæ regulæ, † etiam in ſtatutis & 4
priuilegiis quando tollitur ius quæſitum ex eis, etiam
quod eſſet per Papam ampliſſimis verbis eis derogatum,
quia regula requirit indiuiduam mentionẽ. Et ſic etiam
vbi rediremus ad ius commune. Placuit etiam deciſ.
Mohedan. 82. item Put. deciſ. 32. in 1. in iure conſiderabi-
li, & maximè in iure radicato & incorporato. Romanus
alle. per Put. deciſ. 263. in 2. concluſum fuit etiam allegata
deciſ. eiuſdem 233. ſtatutum, vbi ait, ſtatuta dare ius con-
ſiderabile, & de eis habendam eſſe mentionem, quæ ta-
men ſtatuta, vt plurimum ſunt contra ius commune, per
vulg. Et in effectu hęc ſententia viſa eſt magis ęqua & ra-
tionabilis. Placuerunt etiam aliqua alia deducta pro hac
parte. Ex quibus dicebant ſatis reſultare reſponſione ex-
emplo deductis vltra applicatas per capitulum. Reſerua-
runt tamen præiudiciũ Monialium ex clauſula, ſine præ-
iudicio, &. vt ſi quid ſentiant, audiantur.

Non enim intendunt Domini vllo modo eis præiudi-
cari deberi per ſupradicta: ſi vero docẽrur de aliquo præ-
iudicio extra tamen humationem ipſam, cum enim fue-
rit narrata in literis capituli, ſatis conſtat, Papam voluiſſe
præiudicare.

LANCEL

LANCELLOTTI.

Roman 20000. Lunæ 28. Aprilis, 1578.

SVMMARIA.

1 *Acquiſitio poteſt fieri etiam per nomen fictum heredis.*

2 *Acquirere ſibi præſumitur, qui animum præſcribendi habuit.*

3 *Poſſeſſor malafidei ſi quid facit, quod non poteſt facere niſi tanquam heres, cenſetur illud facere nomine hereditario: ſecus in claris, num. ſeq.*

Item ſi quod facit, reſpicit hereditatem, & ſeipſum, in dubio cenſetur nomine proprio, num. 4.

5 *Onus iniunctum declarat quid veniat in diſpoſitione.*

6 *Poſſeſſor malafidei acquirit hereditati etiam inuito poſſeſſore.*

Fallit, quando non dicit ſe emere nomine hereditario, numer. 8.

7 *Hereditas conſentire non poteſt: ideo actus cum ea inuitus nullius eſt momenti.*

DECISIO CCCLXV.

Domini ſteterunt in deciſis ſub die Veneris 14. Martij proximè præteriti, etiã cum præſuppoſito, quod Leo eſſet malæ fidei poſſeſſor, & quæ nunc adducuntur contra dictam reſolutionẽ, in primis dicebant tolli poſſe vnica reſponſione, quia ſcilicet procedunt in caſu dubio: at in caſu, de quo agitur, clarè conſtat de mente Leonis, qui expreſſis verbis titulatus eſt pro ſe & heredibus ſuis, & ſucceſſoribus, & perſona ab eo nominanda. Nec repugnat, quod dixerit ſe emere vti heres Alphonſinæ,
1 quia † non per hoc prohibetur tanquam heres Alphonſinæ ſibi acquirere, etiam quod ſciret ſe non eſſe verum heredem: voluit enim vti heres Alphonſinæ ſibi & ſuis heredibus acquirere, maximè ſtante difficultate nominandi, quæ ſicut fuit ſibi & non d. hereditati Alphonſinæ acquiſita, ita etiam caſale fuit ſibi quæſitum. Præſertim, quia ſimpliciter dicit, pro perſona, quã ipſe Leo tanquam Ioan. Baptiſta duxerit nominandam. Ex quo cõſtat, quod cum poſſet quemcũque ſibi benè viſum nominare, quod intentio ſua non fuit acquirere hereditati. Nec placuit reſponſio data ad illa verba, *pro ſuis ſucceſſoribus*, ſcilicet, quòd potuiſſet ipſe & ſui ſucceſſores præſcribere ius annullandi teſtamentum. Quoniam, præter id, quòd videtur ſatis extraneus intellectus, tamen ex hoc videtur potiùs
2 colligi, quod ſi habuit † animum præſcribendi, quod voluit ſibi acquirere.

Non obſtat etiam illud fundamentum, quod quotieſcunque malæfidei poſſeſſor quid facit, quod non poteſt
3 facere niſi tanquam heres, quod † cenſeatur illud facere nomine hereditario, per doctr. Caſtren. in lectura Auinion. in l. quid ſi poſſeſſor, n. 2. verſ. ſi verò erat malæfidei poſſeſſor, de petit. hered. & ſequitur Cuman. in l. Imperator, §. fin. in 1. lect. de leg. 2. Verum Leo non potuit emere pro ſeipſo & ad ſui vtilitatem, niſi hereditario nomine, quia cum ius emphyteuticum eſſet in hereditate Alphõſinæ, vt fuit reſolutum, & Leo obliget ſucceſſores in caſali pro releuatione indemnitatis monaſterij contra Dominicum de Maximis, ergo cenſetur etiã obligare d. ius emphyteuticum, quod Leo facere non poterat, niſi nomine hereditario. Nam huic fundamento reſpondetur, quod illa doctrina Caſtren. procedit quando ſumus in dubio:
4 at hic † ſumus in claris, quod Leo emit ſibi & heredibus ſuis, & ibi etiã fatetur Cuman. ſi emptio fuiſſet facta nomine proprio, quod aliud eſſet, præterea doctr. Caſtren. potiùs probat contrariam opinionem, quia vult, quod ſi poſſeſſor malæfidei aliquid facit, quod non poteſt reſpicere niſi hereditatem, prout eſt ſolutio legatorũ & debitorum hereditariorum, tunc in dubio cenſetur facere nomine hereditario: ſi vero id quod facit, poteſt reſpicere & hereditatem, ac ſe ipſum, tunc in dubio cenſetur facere nomine proprio, per reg. l. ſi is, & magis, de ſolut. & l. pro herede, §. 1. de pet. here. At hic verſamur in ſecundo caſu: nam acquiſitio facta per Leonem, non reſpicit neceſſario hereditatem, quia malæfidei poſſeſſor vult ſibi, & nõ hereditati acquirere, vt habetur in d. l. item veniũt. Quo vero ad obligationem ſucceſſorum in caſali, reſp. quod Leo obligat ſuos ſucceſſores reſpectu directi dominij, quod tunc ipſe emebat, & quod non erat tranſlatũ in Alphonſinam, non autem obligat reſpectu iuris emphyteutici. Illi ergo erant ſucceſſores Leonis, ad quos perueniebat ius illud, quod ipſe emebat. Præterea † ſi ex onere iniuncto 5
declaratur, quid veniat in diſpoſitione, l. Proculus, de vſufruct. conſtat, quod hoc onus imponitur Leoni, quia ipſe obligabat perſonam ſuam ad hãc releuationem. Ideò apparet, quod noluit acquirere hereditati, ſed ſuæ perſonæ, quemadmodum ſuam perſonam ad hanc releuationem obligabat. Et quod Leo promiſerit releuare indemnè monaſterium, non repugnat quo minus nõ potuerit emere nomine proprio, & in omnem euentum hæc obligatio non poteſt tollere clara verba, per quæ dicit ſe emere pro ſe, & perſona nominanda ab eo. Non obſtat, quod malæfidei † poſſeſſor acquirit hereditati etiam inuito poſſeſſo- 6
re, ex not. per Alberic. & Caſtren. in d. lect. Auinionen. in d. l. item veniunt, num. 1. verſi. tamen aduerte. Quia reſp. quod neceſſe eſt, quod emat nomine hereditario, vt ibi in princ. declarat idem Caſtren. ſed Leo non emit nomine hereditario. Minus facit quod mandatum, cuius vigore Leo emit, & illius notitiam habuit, eſſet reſtrictum ad vendendum Alphonſinæ, & per conſequens eius hereditati: & propterea præſumi debet, quod Leo emerit d. nomine hereditario, cum alias emptio fuiſſet nulla, tãquam facta contra formam d. mandati, quia non valet conſequentia, Leo potuit emere pro ſe, ergo emit pro hereditate Alphonſinæ, nam verba repugnant, cum expreſsè dicãt, quod emit pro ſe & ſuis heredibus. Prçterea ſiue benè ſiue malè Leo fecerit, hoc nõ arguit, quod voluerit alteri acquirere, quinimo † mandatũ non poterat eſſe ſufficiens 7
ad vendendum hereditati, quia venditio requirebat conſenſum emptoris, & hereditas conſentire non poterat, Bart. in l. licet, in princ. n. 3. de pet. Itaque cum non teneat actus initus cum hereditate, non tenebat etiam quod eſſet initus nomine hereditario à Leone malæfidei poſſeſſore, quia mandatũ non ſe extendebat ad hoc, & conſenſus explicandus erat per verum heredem, non autem per putatiuum, & propterea potuiſſet verus heres nolle accipere, & Monacæ potuiſſet contradicere, & ſic ceſſante illo mandato nõ validè emebat pro hereditate, quia mandatum ad hoc ſe nõ extendebat. Placebat Dominis etiam alia reſponſio, quia malæfidei poſſeſſor non acquirit hereditati, quando expreſsè non dicit ſe emere nomine hereditario, vt benè fuit alias deductum, & tunc etiam deducunt informantes per not. in l. item veniunt, de pet. hered. Quoad obſeruantiam ſubſecutam, quod cum poſtea caſale peruenerit ad Reginam, videatur tolli omnis dubietas, fuit dictum quod Clemens, quando vendidit caſale, non dixit, illud pleno iure ſpectare ad Catherinam, ſed vendit ſuo & illius nomine ſubdendo ſpectare ad ipſum pleno iure dicto nomine. Præterea ex quo pretium caſalis fuit propoſitum in monte ſub nomine heredum Coſmi, potiùs videtur conſtare de contraria obſeruantia.

ROBVSTERII.

Vrbeuetan. hereditatis. Veneris 14. Iunij, 1577.

SVM

SVMMARIA.

1 *Donatio cauſſa mortis, in qua ſunt verba expreſſe denotantia donationem inter viuos, reſtricta intelligitur ad eam.*

2 *Copula, &, poſita inter genus & ſpeciem non ampliat ſed illud declarat.*

3 *Donatio irreuocabiliter facta repugnat donationi cauſſa mortis, & cuilibet vltimæ voluntati.*

4 *Leues coniecturæ ſufficiunt, vt dicatur quis voluiſſe ſe reſtringere ad modum expreſſum.*

5 *Qualitas donationis irreuocabiliter inter viuos, poſita in vna parte orationis, intelligitur repetita etiam in alia illi copulata, & num. 13.*

6 *Verba qualificata copulatiua in eadem oratione nō poſſunt pro parte acceptari, & ſeparari à qualitate.*

7 *Interpretatio obſcura & intolerabilis, reiicitur, ab omni diſpoſitione.*

Item quæ repugnat ſubiectæ naturæ & rationi recti ſermonis num. ſeq.

8 *Clauſula, omni meliori modo, non poteſt ſubſtinere actum, in quo verba ſunt clara pro nullitate.*

9 *Diſpoſitio in dubio non eſt reſtringenda ad vnum tantum modum, quando ex aliis poteſt ſubſtineri.*

10 *Verbum, dono, ſimpliciter prolatum, comprehendit fideicommiſſum, etiam ſi non appareat de voluntate diſponendi per viam vltimæ voluntatis.*

11 *Clauſula, omni meliori modo, oſtendit claram mentem diſponentis, quod ſaltem in genere cogitauit de validitate actus.*

12 *Diſpoſitio qualibet recipit interpretationem à veriſimilitudine, quod diſponens de tali caſu ſaltem in genere cogitauit, & ſi interrogatus fuiſſet, idem reſpondiſſet.*

13 *Copula, quæ poteſt ſe habere ad vnum & eundem ſubiectū, & ad diuerſa ſimul, in dubio refertur ad diuerſa, & num. 20.*

14 *Copulæ natura eſt ampliare ſubiecta, & non reſtringere, & ſtat implicatiuè pro etiam.*

15 *Præſumitur quis velle facere actum omni meliori modo etiam ſecundario.*

16 *Donatio ſimplex eſt latè interpretanda in fauorem donatarij, quamuis ſit ſtricti iuris.*

17 *Donatio facta generaliter, cui poſtea ſubſequatur ſpecies, dicitur facta gratia maioris demonſtrationis.*

18 *Specificatio facta per copulam, & dicitur facta ad ampliandum, non autem ad reſtringendum.*

19 *Sequentia quando æquè principaliter ſe habent ad præcedentia, æqualiter etiam ſtant diſpoſitiuè, non autem declaratiuè.*

20 *Copula, &, in dubio extendit diſpoſitionem ad caſum magis dubitabilem, & num. 22.*

21 *Diſpoſitio fauorabilis, & latè interpretanda non debet reſtringi, quæ tamen reſtringeretur, ſi copula, &, non ſe extenderet ad alium ſubiectum.*

22 *Declaratio illa dicitur probabilis, & ſecundum rationem recti ſermonis, quæ copulam in dubio de ſui natura ampliat, non autem reſtringit.*

23 *Diſpoſitiones duæ cumulatiuè facta præſumenda ſunt, & non priuatiuè.*

24 *Donatio facta irreuocabiliter inter viuos non ſuſtinetur, ex clauſula, omni meliori modo, ſed debet ſubſtineri eo modo quo poteſt, pro validitate actus.*

25 *Reſeruatio vſusfructus an fuerit inutilis, vel ne in donatione inter viuos, ſi deberet valere in vim fideicommiſſi, totum pendet à libera voluntate diſponentis.*

26 *Copula, &, exponi poteſt aliquando pro, id eſt, ſi actus non deſtruatur.*

27 *Diſpoſitio reſpectiua ad donationem irreuocabilem inter viuos, non poteſt ſubſtineri in vim fideicommiſſi & num. ſeq.*

28 *Verba reſtricta & limitata ad aliquem modum non recipiunt interpretationem extenſiuam.*

29 *Actus reſtrictus ad vnum tantum modum, non vlterius extendit effectum ſuum.*

30 *Species vna conuentionis non poteſt ex ſe ipſa tranſire in aliam.*

31 *Actus à principio nullus non poteſt valere alio modo propter legis reſiſtentiam.*

32 *Actus debet ſubſtineri pro validitate, niſi verba ei repugnent.*

33 *Impropriatio aliqua verborum poteſt fieri pro actus validitate.*

34 *Pactum contra ſubſtantiam illius actus requiritur, cum verba poſſint impropriari ad illum modum, ſecundum quem actus ſubſtineri poteſt.*

35 *Diſpoſitio reſtricta ad vnum modum, fauore deſcendentium, vt valeat, debet extendi, vt valeat alio meliori modo.*

36 *Iuramentum non ſe extendit vltra id, ſuper quo præſtitus non eſt conſenſus.*

37 *Iuramentum, quod facit valere donationem inter patrem & filium, tollit incapacitatem, non autem facit tranſire de vna ſpecie in alium contractum.*

38 *Diſponens deſcendentium fauore cenſetur feciſſe actum omni meliori modo, ſi non poteſt eo expreſſo modo valere.*

39 *Verba, quocunque modo, quid operentur.*

40 *Donatio ſimplex eſt fauorabilis, in qua fit pleniſſima interpretatio contra concedentem.*

41 *Donatio ſimplex facta à parentibus morte confirmatur: & habet vim relicti.*

42 *Diſpoſitio l. donationes quas parentes, C. de dona. inter vir. & vxo. quo caſu procedat.*

43 *Donatio à principio nulla non poteſt tranſire in aliam ſpeciem, vt valeat.*

44 *Prouiſio hominis quibus caſibus non faciat ceſſare prouiſionem legis.*

45 *Iuramentum facit valere actum eo meliori modo quo poteſt, ſecundum communem.*

46 *Donatio inter viuos facta deſcendentibus cum iuramento, valet omni meliori modo.*

Idque eo magis, cum actus magis obligatorius tranſeat in minus obligatorium, non econtra. num. 47.

48 *Iuramentum habet vim ſpecialis expreſſionis, vbi non datur defectus conſenſus.*

49 *Coniecturæ, an contrahentes voluerint ſe reſtringere ad illam ſpeciem contractus vel ne, multæ enumerantur.*

50 *Diſponens non cenſetur etiam ex iuris diſpoſitione ſe reſtringere ad vnum modum tantum.*

51 *Copula, &, implicatiua diſponit æquè principaliter, & de per ſe, non autem acceſſoriè.*

52 *Statutum annullans donationem inter viuos factam, ſine ſolemnitatibus, non ſe extendit ad fideicommiſſum, & vltimam voluntatem, in quam donatio tranſiret, & numero, 5.*

53 *Diſpoſitionibus principalibus ſublatis, corruunt omnia acceſſoria etiam, quæ alias ex diſpoſitione legis venirent.*

54 *Diſpoſitio nulla in vna parte principali, remanet valida in alia parte æquè principali.*

55 *Diſpoſitio de omnibus bonis ſuis omni meliori modo, dicitur, ſtare de per ſe, & æquè principaliter.*

DECISIO CCCLXVI.

QVamuis ſuper hac difficultate cauſſa fuerit per me plures in relationib⁹ propoſita 19. Aprilis, 31. Maij, & hodie 14. Iunij: tamen non potuit aliquid firmari, quia Domini non erant concordes. Et diſtinguebant difficultatem in tres partes.

Prima, an attentis verbis diſpoſitio ſit reſtricta ad donationem

nationem itteuocabilem inter viuos. Secũda, quid ex in-
terpretatione iuris. Tertia, an ſaltem valeat in vim fidei-
commiſſi.

Quoad primam partem tenebant aliqui, quod ſi atten-
dimus contextum verborum, ibi, nomine ac titulo dona-
tionis irreuocabiliter inter viuos, & poſt mortem duratu-
1 ræ habere voluit, & mandauit, illa † ſunt limitata ad do-
nationem irreuocabilem inter viuos, ex l. vbi ita donatur,
de donat. cau. mort. cum aliis adductis in deciſ. 4. FebrGa-
rij proximi facta. Nam ſtãdum eſt verbo in contractu ex-
preſſo etiam, quod adeſſet aliquæ præſumptiones in con-
trarium, Oldr. conſ. 159. in 1. dub. cum aliis per Aym. conſ.
20. nu. 4. Et vbi verba ſunt clara, debent ceſſare gloſ. & di-
ſputationes Aduocatorum, Bal. conſ. 174. in fi. lib. 2. Aym.
conſ. 4. num. 21.

Neque obſtat, cum dicitur, quod hic adſint duæ diſpo-
ſitiones, vna, in qua fit donatio omni meliori modo, &
iſta non ſit reſtricta, alia quæ incipit ibi, & nomine ac ti-
tulo donationis irreuocabiliter inter viuos, & iſta venit
ampliatiuè & non reſtrictiuè ad præcedentem pro validi-
tate actus, ne alias in totum corruat. Nam reſpondebant,
quod imo ibi vnica tantum ſit diſpoſitio: nam cum præ-
2 cedat genus, & ſtatim ſequatur ſpecies, † copula, &, poſita
inter genus & ſpeciem non ampliat, ſed illud declarat, &
limitat. Bart. in l. quæſitum, §. ſi quis fundum, num. 6. cum
ſeq. de fund. inſtruct. Alberic. in dictio. in verbo, &, *il 1*. cir-
ca fin. & ſic reſtrinxit diſpoſitionem ad iſtum modum do-
nationis inter viuos.

Et quod diſponens voluerit declarare, qua ſpe cie do-
nationis donabat, apparet, quia donat irreuocabiliter,
3 quod repugnat vltimis voluntatibus, quæ † ad libitum
reuocari poſſunt, & reſeruat ſibi vſumfructum & partem
bonorum, vt poſſit de illis diſponere, quod non feciſſet
purè & ſimpliciter, prout fecit, ſi voluiſſet fideicommit-
tere, ſed euentualiter, vt latè deducitur, in d. deciſ. 4. Fe-
bruarij. Ex quibus poſtea adiectis declaratur intentio in
præcedentibus: nam ſequentia magis influunt in præce-
dentibus quam ècontra l. ſi ſeruus plurium, §. fin. de leg. 1.
4 cum aliis per Oldr. conſil. 55. num. 2. & ſufficiunt † leues
coniecturæ, vt dicatur quis voluiſſe ſe reſtringere ad mo-
dum expreſſum. Cald. & alij per Dec. in c. cum ſuper, ante
fin. de affin. legal.

Pro quo etiam facit, quod illa verba, dedit, ceſſit, tradi-
dit, & donauit, in quibus exemplo fundatur iſta donatio,
omni meliori modo, vt dicitur facta, non habent oratio-
5 nem perfectam, niſi † iungantur cũ aliis poſitis in eadem
oratione, quę non exprimunt bona donata, vt ex ſe patet,
quæ tamen bona donata ſtatim in eadem oratione expri-
muntur cum iſta qualitate donationis irreuocabiliter in-
ter viuos, & poſt mortem duraturæ, adiectis verbis, habe-
re voluit & mandauit, vltimis ex pluribus copulatis, quæ
porriguntur ad alia verba in eadem oratione copulata,
dedit, ceſſit, tradidit & donauit, l. hic, §. Caio. & ibi not.
Bart. & alij de fundo inſtruct. Oldrad. conſil. 8. in prin. So-
cin. conſ. 27. nu. 13. in 4. Dec. conſ. 92. nu. 2. cum ſeq. Pariſ.
conſ. 72. nu. 35. vſque ad 44. in 4. qui loquuntur in legatis
& vltimis voluntatibus, in quibus fit lata interpretatio, l.
nec ſemel, §. 1. quando dies lega. ced. declarat Seiſel. in l.
fin. num. 37. de conſti. Princip. Innoc. Anch. Zabarel. Abb.
Imo. & alij in c. cum dilecti, de donat. vbi ſentiunt idem
in donatione, dum diſputant tantum de qualitate in di-
uerſis capitulis, & nũquam de qualitate in eodem oratio-
ne appoſita, vt ex eadem ratione idem ſentiunt Iaſ. & alij,
in l. talis ſcriptura, de leg. 1. & in l. 1. C. de liber. præter.
Dec. in c. ſecundo requiſitis, de appel. Et ſic omni meliori
modo dedit omnia bona ſua nomine & titulo donationis
irreuocabiliter inter viuos, & eodẽ nomine & titulo ceſ-
ſit, & ſimiliter tradidit, & donauit, referẽdo d. qualitatem
donationis irreuocabilis ſingulis verbis ſupra poſitis, iu-
xta gloſ. & alios per Aym. conſil. 98. num. 11. cum ſeq.

Vnde cum omnia verba † ſint qualificata copulatiuè 6
in eadem oratione, non poſſunt pro parte acceptari & ſe-
parari à qualitate, Bart. in l. Aurelius, §. idem quæſiit, de li-
bera. legat. Abb. Imo. & alij, in c. bonæ, *il ſecondo*, nu. 29. de
poſtul. prælat. Grat. reſpon. 151. num. 22. in 2. Nam totum
non fit ſine ſuis partibus, l. qui vſufructu, de verb. oblig. l.
ſi quis cum potuit, de except. rei iud. cum aliis per Grat. d.
reſponſ. 151. nu. 21. in 2. Et vbi aliquid additur vel detrahi-
tur, noua fit diſpoſitio, l. 1. §. ſi quis ſimpliciter, de verb.
obligat. l. ius ciuile, de iuſtit. & iure, cũ aliis per Soc. conſi.
87. nu. 9. in 4.

Non obſtat, quod aliter interpretanda donatio eſſet
nulla, & pro validitate act⁹ debet admitti quælibet inter-
pretatio. Quia † id verum eſt, dummodo non ſit extranea 7
& intolerabilis, aut obſcura, calumnioſa, & Iudaica: talis
enim interpretatio ab omni diſpoſitione reiicitur. Zab. &
alij per Seiſel. in d. l. fin. nu. 68. cum ſequ. & nu. 91. de con-
ſtit. Princip. Aym. conſi. 3. num. 23. & dicitur talis, quando
repugnat ſubiectæ materiæ, aut ſumi non poteſt ex ver-
bis expreſſis, gloſ. & alij per Seiſel. in d. l. fin. num. 60. cum
ſequen. aut ſalua ratione recti ſermonis fieri non poteſt.
Aug. & alij per Seiſel. in d. l. fin. numer. 67. prout in caſu
iſto: nam velle quod verba iſta, dedit, ceſſit, & tradidit,
& donauit, referantur ad clauſulam, omnia eius bona, di-
miſſis verbis intermediis poſitis in eadem oratione, quæ
qualificant verba donata, videtur extraneum & intole-
rabile de iure, & repugnare † ſubiectæ naturæ & rationi 8
recti ſermonis, vt ex præmiſſis apparet, idcò benè poſt
alios inquit Alciat. de præſumptio. regu. 3. præſumpt. 34.
& Aym. in rubr. de leg. 1. nume. 130. quod vbi verba ſunt
clara, non poteſt ſubſtineri actus alio meliori modo. Non
obſtant iuramentum & clauſula, omni meliori modo,
quoniam placebant Dominis adiecta in d. deciſione, 4.
Februarij.

Aliqui vero tenebant, quod imò attentis verbis diſpo-
ſitio non ſit ſtricta ad donationem irreuocabilem inter
viuos, ſed † quod diſponens, qui volebat principaliter in- 9
ter viuos & irreuocabiliter expreſsè donare, cogitans,
quod ſi ſic reſtringeret ad illum modum tantum, eius di-
ſpoſitio ex aliquo impedimento fortè ſibi incognito non
poſſet ſortiri effectum, ideò voluit duas æquè principali-
ter facere diſpoſitiones, vna in principio, in qua donat
nepotibus, omni meliori modo. Et in iſta nullum adeſt
verbum de irreuocabilitate & donatione inter viuos, ſed
generaliter donat abſentibus coram quinque teſtibus,
quo caſu verbum, dono, non repugnat fideicommiſſo,
etiam ſi nõ appareat, quod voluerit † diſponere per viam 10
vltimæ voluntatis, l. miles ad ſororem, in princ. l. cum pa-
ter, §. donationis, de leg. 2. cum aliis per Corn. conſil. 254.
nu. 3. libr. 3. Et diſpoſitio huiuſmodi non dicitur reſtricta
magis ad donationem irreuocabilem, quam ad fideicom-
miſſum, aut alium modum, l. 1. circa fin. vbi etiam Imol.
in gl. 1. teſtatur de communi, de donat. cauſ. mort. Roma.
conſ. 171. nu. 6. & conſ. 513. nume. 2. Bertrand. conſil. 168.
num. 6. lib. 3. in 2. part. Corn. conſ. 254. colum. 2. in 3. Deci.
conſ. 169. nu. 2. in fin. Aym. conſ. 139. num. 2. Pariſ. conſil.
33. volum. 3. Socin. iun. conſil. 67. libr. 3. Abb. conſi. 65. nu-
mer. 6.

Præſertim ſtante clauſula, omni meliori modo, in di-
cta diſpoſitione expreſſa, quæ † claram oſtendit mentem 11
diſponentis, vt ſaltem in genere cogitauerit de validitate
actus omni meliori modo, Alex. conſ. 176. nu. 4. in 5. Dec.
conſil. 14. num. 2. Aym. conſ. 141. Afflict. deciſ. 144. num. 2.
Pariſ. conſil. 80. num. 10. Rip. in d. l. 1. §. ſi quis ita, nu. 17. de
verb. oblig. Et idem eſt, ex quo adhibuit ſolemnitates re-
quiſitas in fideicommiſſo, & non neceſſarias in donatio-
ne irreuocabili, Soc. in d. l. §. ſi quis ita, in fi. de verb. oblig.
& quælibet diſpoſitio recipit interpretationem a veriſi-
militudine, quod † diſponẽs de tali caſu ſaltem in gene- 12
re cogitauerit, & ſi interrogatus fuiſſet, idem reſpondiſſet,

iuxta gl.in l.pactum,§.fin.de pact.cum aliis per Alciat.de
præſump.reg.3.præſump.34.nu.12.& per Gabriel.de reg.
iur.concluſ.1c.

Alia poſtea fuit diſpoſitio ſpecialis donationis inter
viuos & irreuocabilis ad tollendas difficultates,& oſten-
dendum enixam voluntatem donantis , quæ incipit ibi,
& nomine ac titulo donationis , &c. & iſta non limitat.
præcedentem diſpoſitionem omni meliori modo factam,
ſed illam ampliat & extendit etiam ad donationem irre-
13 uocabilem inter viuos , tum † quia verba præcedentia
ſunt clara , in quibus donat omni meliori modo,& dein-
de adiecta copula, &,etiam nomine ac titulo donationis
irreuocabilis, quæ vbi copulat qualitates , vt hic omni
meliori modo , & irreuocabiliter , nec apparet expreſſe,
vel per cõiecturas,an illas copulet reſpectu diuerſorũ ſub-
iectorum , vel vnius eiuſdem ſubiecti , in dubio refertur
14 ad diuerſa ſubiecta,quia † natura illius eſt ampliare. Bart.
& alij in l.ii is qui ducenta,§.vtrum,de reb.dub.Alc.conſ.
75.nu.15.lib.7.& conſil.101.num.8. cum ſeq.lib.5.& ſtat
implicatiuè pro,&,vt in l.1.iuncta gl.ff.ſolut. matri. cum
aliis per Soc.in l.filius, n.6.de liber.& poſthum.Iaſ.in l.1.
§.municipes,nu.4.de acquiren.poſſeſſ. Pariſ.conſi.92.nu.
15.in 1.& conſi.42.nu. 9. in 3. Tum quia in dubio præſu-
15 mitur quis † velle facere actum omni meliori modo etiã
ſecundario.Dec.poſt.alios in d.cap.cum ſuper, colum. fi.
verſic.eſt extra iſtos caſus , de offic deleg.Rip.in d.l.1.§.ſi
quis ita,nu.28.de verb. oblig. aliter. tamen. vt actus ſub-
ſtineatur,receditur ſaltem aliqualiter à natura verborum.
Nam præſumptio validitatis actus præualet omnib' aliis.
Paul.& Alex.& alij per Deci.in l.poſtquam liti,nu. 23.C.
de pact.& in c.quoniam Abbas,collum.5.verſi.limitatur,
de offic.deleg.& conſ.87.nu.3.Alciat.de præſump. reg.3.
præſump.34.& tanto magis,cũ verba in caſu iſto capiant
propriè hanc interpretationem , vt ſupra dictum eſt.Et
16 donatio † ipſa quamuis non ſit de enumeratis,in §.actio-
num,Inſtit.de actio.tamẽ cum ſit ſimplex,vera,& libera-
lis , latiſſime patet in fauorem donatarij,d.c.cum dilecti,
vbi Innoc. Abb.& ceteri omnes,de donat.Bertran.conſ.
730.nu.1.verſic.præterea,in 2.in nou.Claud.in d.l.fin.,§8.
de conſtit.Princip.

Non obſtat, quod præcedat genus & ſeqoatur ſpecies,
quia non ideo reſtringitur diſpoſitio generalis , ſed cum
17 † donatio irreuocabilis magis donantem grauet taliter
ſpecificando , dicitur facta gratia maioris demonſtratio-
nis,ad tollendum ambiguitates,l.regula,§,& licet , de iu-
ris & fact.ignor.l.ſtipulationes,de verb.oblig.& ſic ad fa-
uorem donatarij. Vnde inducta ad concedendum , non
debent operari ad detrahendum , & minuendum , vt be-
ne in his terminis poſt Dec.& alios Aym. conſil. 127. nu.
7.verſi.quarto foret,cum ſeq.Preſertim, quia ſpecificatio
nõn eſt facta per dictiones limitatiuas , ſed ampliatiuas:
18 nam vt dictu eſt dictio,& ſtat ampliatiuè,quo † caſu ſpe-
cificatio ſine dubio dicitur facta non ad reſtringendum,
ſed ad ampliandum , vt poſt Bart. & alios deducit Socin.
conſ.300.col.2.li.2.Aym.d.conſ.227.n.7 ante fi.nec adeſt
ratio aliqua, cur diſponẽs voluerit ſtatim corrigere & li-
mitare diſpoſitionem generalem ita prudenter pro vali-
ditate actus factam,vt conſiderat Dyn.in rubr.de reg.iur.
in 6.Bar,in l.ſi pluribus,de leg. 2.& paſſim.Iaſ.& alij, in l.
talis ſcriptura,de legat.1.& in l.1.C.de liber.præter. Dec.
in d.c.ſecundo requiris,de appel.

Nec obſtant reſeruatio vſusfructus , & alia ſequentia,
quæ ſolent declarare præcedentia.Nam dicebant,quod
19 † donans voluit æque principaliter donare irreuocabili-
ter inter viuos, & credidit eius diſpoſitiones in omnibus
partibus eſſe validas, & ita credens adiecit illa omnia bo-
na,l.quoties,de verborũ obliga.l.quoties, de regul.iur.cũ
aliis per Dec.conſi.[illegible].nu.[illegible].in fin.cum.ſeq.& in d.d. cum
ſuper,col.fi.de offi.delega.Alc.de præſum.reg.3. præſum.
35.Sed non ideo ſit,quin ipſe ſaltem in genere etiam co-
gitauerit de validitate actus , quo non poſſet ſubſtineri
iuxta modum expreſſum , ſatis eſt de his in genere cogi-
taſſe,l.qui iure,de millit.teſtam. cum aliis per Gabriel. de
reg.iur.concluſ.4.n.1.cum ſeq. prout diſponentem cogi-
taſſe verum eſt ex clauſula,omni meliori modo, & veriſi-
militer,vt ſupra dictum eſt.

Non obſtat , quod verba præcedentia non poſſunt ſe-
parari ab illa qualitate, nomine & titulo donationis irre-
uocabiliter inter viuos , cum ſit qualitas adiecta vltimis
verbis ex pluribus copulatis. Nam reſpondebant , quod
illa procedunt,vbi † apparet expreſſe , vel ex coniecturis, 20
quod copula coniungit , & reſtringit : ſed vbi ſumus in
dubio,adſunt coniecturæ , vt hic , quod diſponens vo-
luit inducere duo ſubiecta , & illa implicare per dictionẽ
etiam , tunc non qualificat alia verba copulata , ſed am-
pliat & extendit diſpoſitionem ad alium diuerſum ſubie-
ctum,fuit ex mente Bart. Alc.Soc.& aliorum:nam dictio
implicatiua non qualificat, ſed ampliat diſpoſitionem ad
caſum magis dubitabilem, & implicat minus dubitabilẽ.
Gemin.conſil.132.nu.1.

Præterea vbi diſpoſitio † eſt fauorabilis , & late inter- 21
pretanda,reſtringeretur.Iaſ.in l.talis ſcriptura,nu 40.ver.
7.de leg.1.Dec.in d.c.ſecundo requiris,cõl.fin.verſ. octa-
uo,de appel. Nec hic eſt poſita qualitas in eadẽ oratione,
ſed diuerſa,cum vt intuẽti patet, iſtæ qualitates regantur
à diuerſis verbis,videlicet donauit, & habere voluit Bart.
in l.prætor, §. eritque differentia , vi bon. rapt. Curt. ſen
conſ.51.nu.15.Soc.conſ.67.nu.14.li.3.& conſi.29. nu.13.
lib.4.Pariſ.in d.conſil.72.num.37.in 4.

Non obſtat,quod diſpoſitio ſit vnica,& non poſſit di-
uidi à qualitate, quia hic plures ſunt diſpoſitiones diſtin-
ctæ & ſeparatæ, & æque principales , vt dictum eſt,& ſic
non intrant not.in d.l. 1.§.ſi quis ſimpliciter,cum aliis al-
legatis.

Non obſtat,quod iſta ſit interpretatio extranea, ac re-
pugnet ſubiectæ materiæ. Quoniam imo colligitur ex
verbis expreſſis, & ſecundum propriam naturam verbo-
rum : nam † vt dictum eſt , copula indubio de ſui natura 22
ampliat,non reſtringit.Ideo eſt probabilis,& iuridica de-
claratio,ac ſecundum rationem recti ſermonis expoſitio.
Seyſel.in d.l.fi.nu.60.& 67.de conſtit.Princip.& in l. 1. in
prin.nu.4.de noui oper.nunc.

Non obſtat text.in d.l. vbi ita donatur , de donat cauſ.
mort.in illis verbis,*reuocabiliter inter viuos* , Quoniam ad-
mittebant iſti Domini,quod diſponens voluit donare ir-
reuocabiliter inter viuos,vt dare conſtat ex dictis verbis,
nõ taxatiuè & priuatiuè ad alias diſpoſitiones, ſed cumu-
latiuè & implicatiuè. Voluit enim diſponens , vt diſpoſi-
tio ſua haberet effectum , duas principales diſpoſitiones
facere, vt ſupra dictum eſt.Et indubio præſumendæ ſunt
duæ † diſpoſitiones cumulatiuè factæ , non priuatiuè & 23
limitatiuè,cum non ſit præſumenda correctio etiam mo-
dica,præſertim in continenti,niſi clare probetur,l.nam ad
ea,& ibi not.ff.de cond.& demum , cum aliis per Alex. in
conſ.148.nu.6.in prin.lib.Dec.conſ.602.nu.5.cum ſeq.&
in ſimili Federic.de Sen.conſ. 147. verſic. quæritur. Abb.
conſi.54.nu.2.verſ.nam vbicunque,lib.1.Ruin. conſ. 5c.
nu.9.cum ſeq.in 5.Calder.conſi. 2. circa med de præben.
Felyn.in c.auditis,col.5.in fin. eod. tit. Balb.de præſcript.
in 2.part.5.part.princ.q.11.num.7.cum ſeq.

Non obſtant conſ.Alex.14.lib.1.Iaſ.conſ.5.lib.3.Aym.
in rub.de leg.1.nu.130.cum aliis in deciſ.4. Februarij ad-
ductis.Nam ibi communiter præſupponũt,quod poterat
valere etiã vti donatio inter viuos irreuocabiliter , & vti
donatio cauſſa mortis , & † ſic non agunt de validitate a- 24
ctus vt hic,ſed dicunt , quod cum ſit facta irreuocabiliter
inter viuos , talis non ſubſtineatur alio meliori modo , i-
mo quod debeat ſubſtineri eo modo quo poteſt pro vali-
ditate actus.tenent Bald.conſ.108.nu.8.in fin.lib.3. Soci.
conſ.130.137.735.lib.2.Aym.conſ.52. nu. 4. & conſ.139.
num.10.

Google

num.10.cum ſeq.Rolan.conſi.8.nu.22.cum ſeq.in 1.Et in
iſto caſu ceſſat difficultas, ex quo adeſt clauſſula expreſſa,
omni meliori modo,&donans fecit plures principales di-
ſpuſitiones,vt ſupra dictum eſt.

Nec poteſt dici, quod fuerit inutilis reſeruatio vſuſ-
fructus & aliorum,de quibus ibi,ſi deberet donatio vale-
25 re in vim fideicommiſſi, cum † totum hoc debeat metiri,
non à veritate,ſed ab opinione diſponẽtis, qui in his ha-
bet liberam poteſtatem, l.is qui putat, l. heres inſtitutus,
in prin.de acq.hered.cum aliis per Aym.conſil.88.nu.14.
cum ſeq. Vnde ſecundum intentionem diſponentis non
erat inutilis reſeruatio,ſed prudens, & efficax,cum puta-
ret donationem irreuocabilem inter viuos in omnibus
ſuis partibus valere,vt ſupra dictum eſt.

Nec obſtat,quod clauſula,omni meliori modo,ſit ſine
copula & reſtricta ad donationem irreuocabilem, ideo
non operetur in alio modo,quam in expreſſo,aut deſcen-
dente ab illo. Quoniam intrat etiam difficultas, ſi verum
eſt,quod tota diſpoſitio eſt reſtricta ad donationem irre-
uocabilem inter viuos. Sed totum oppoſitum eſt proba-
tum in caſu iſto,quod donans duas fecit diſpoſitiones, &
ſeparatas, & quidem æque principales, merito prædicta
non intrant in caſu iſto.

Nec obſtat, quod copula, &,ſtet expoſitiuè pro, id eſt.
26 Quoniam † admittebant Domini hanc expoſitionem, ſi
actus non deſtrueretur, ſed quia ita interpretando actus
redditur nullus, eſſet intolerabilis & extranea expoſitio,
& contra propriam naturam verborum,Aym. conſil.102.
num.7.in princ.

Quoad ſecundam partem Domini pariter erant varij.
27 Aliqui enim ſentiebant, quod cum diſponẽs † ſe reſtrin-
xerit ad donationem irreuocabilẽ inter viuos,talis actus
cenſeatur ex diſpoſitione iuris reſtrictus ad illũ modum,
& non ſubſtineatur in vim fideicommiſſi,quamuis inter-
uenerint ſolemnitates, quæ requirũtur in fideicommiſſo,
& donatio ſit facta nepotibus, & præſupponebant, quòd
ſtatutum vrbis,de donat.int. viu.& cauſ.mort.habeat lo-
cum in caſu iſto, ob non ſeruatas ſolemnitates d.ſtatuti,
quamuis donatio ſit facta per auum nepotibus ſuis.Nam
quando dubitatur, an ſubſtineatur in vim fideicommiſſi,
præſupponuntur alia habilia,l.pactum, vbi Dec.in princ.
C.de collat.& alibi ſæpè,vt per Aym.de antiq.temp.part.
3.nu. 27. Et ſic quando nõ valeat in vim donationis inter
viuos, alias fruſtra de fideicõmiſſo diſputaremus. Itaque
dicebant,quod attentis verbis donans reſtrinxit ſe ad do-
nationem irreuocabilẽ inter viuos,quæ ſi non poteſt va-
lere,vt præſupponitur, illa non valebit in vim fideicom-
28 miſſi,vel alio modo quo potuiſſet valere, ex quo † verba
ſunt limitata ad illum modum tãtum, l.multum intereſt,
C.ſi quis alteri vel ſibi,d.l.1.§.ſi quis ita, vbi Rip.num.30.
de verb.obliga.cum aliis per Cagnol. in l.fi.num. 247.C.
de pact.Et in terminis per Aym.conſ.171.n.17.& in rubr.
de leg.1.num.130.

Accedit: nam licet præſumendum ſit, quod quis velit
facere actum validum omni meliori modo, tamẽ hoc eſt
29 in dubio,non † vbi apparet, quod vno tantum modo fe-
cit.nec ſumus certi, an alio modo feciſſet ſaltem ſub illa
forma, quia tunc voluntas operatur tantum in illo modo
expreſſo,non in alio non expreſſo.Dec.in d.c.cum ſuper,
ante fi.de off.deleg.Soc.conſil.vlt.colum.1.ante fin.lib.4.
quia actus agentium non operatur vltra eorum intentio-
nem,l.nõ omnis,& ibi not.ff.ſi cert.pet.quæ intentio col-
ligitur ex verbis,quia illa inuenta ſunt,vt dicentis ſenten-
tiã exprimant,l.Labeo,de ſupellect. leg. cũ aliis per Aym.
conſ.35.nu.6.Alciat.in l.1.in princ.de verb.obli. Nec vna
30 † ſpecies conuentionis poteſt ex ſe ipſa tranſire in aliam,
l.ſi ego,ſi cert.petat.cũ aliis per Rom.conſ.317.n.24.Ideo
in voluntate interpretanda diuinare non debemus, cum
propoſitum in mente retentum nihil operatur,l.ſi alij, de
vſufruct.leg.cum aliis per Aym.conſ. 161.nu.11.cum ſeq.

Præterea, cum donatio ipſa præſupponatur pro nunc
nulla ab initio ob non ſeruatas ſolemnitates ſtatuti vrbis,
† ſi non valet vti talis,non poteſt valere alio modo, pro- 31
pter legis reſiſtentiam,Gemin. in c.1.nu.3.de poſtul.præ-
lat.in 6.Fel.in c.cum ſuper,in fi.de offi.deleg.Rip.in d.l.1.
§.ſi quis ita,n.31 de verb.oblig.& bene facit l. cum lex,de
fideicom.cũ aliis per Caſſad.de iurepat.deciſ.5. Nam ſta-
tutum Vrbis habet decretum irritans geminatum,& val-
dè prægnans, ibi,& irrita ſit & nulla,& nullum ius dona-
tario ex ea acquiratur,nulláque oriatur,nec exerceri actio
valeat.

Non obſtat, quod pro validitate actus donatio inter
viuos facta interpretatur cauſſa mortis.vel fideicommiſ-
ſum,& è contra † prout patitur validitas illius. Bal.Rom. 32
& alij per Soc.conſil.130.nu.6.cum ſeq.& conſ.137.col.1.
& 2.lib.1.conſi.235.col.4.lib.2. Quoniam reſpondebant,
quod ſi hoc intelligitur ita ſimpliciter eſt contra ea, quæ
ſupra dicta ſunt, de ea quæ facit limitare actum ex vna
cauſſa tantum, & ſe reſtrinxit. Ideò dicebant, iſta omnia
de validitate actus eſſe intelligenda, quando verba non
eſſent clara, nec contenta in diſpoſitione repugnãt,quin
ſaltem ex aliqua interpretatione impropria poſſent veri-
ficari in illa ſecundario modo, ſecũdum quem actus ſub-
ſtineri poteſt,vt Soc.met.ſe ipſum declarat in d.conſ.107.
poſt prin.Aym.conſ.52.nu.6. Nam † pro validitate actus 33
benè poteſt fieri aliqua impropriatio verborum, vt ibi
per Aym.& alios,ſed non magna vel extranea, Alciat. de
præſumpt.reg.3.præſumpt.34.nu.6.cũ ſeq.prout vbi ver-
ba ſunt clara,& reſeruatio vſuſfructus,& alia contenta in
ea apertè repugnant fideicommiſſo,vt dictum eſt.

Non obſtat,quod imò pro validitate actus requiritur
pactum contra ſubſtantiam actus, vt valet omni meliori
modo, Paul.& alij per Afflict.deciſ.338. num.5.cum ſeq.
Soc.d.conſil. 107.Quoniam dicebant id procedere, vbi
verba ſaltẽ ex aliqua impropria interpretatione, poſſunt
trahi ad modum illum, ſecundum quem actus ſubſtineri
poteſt, quia † poſſunt impropriari & trahi ad illum ſen- 34
ſum, & tunc vt actus ſubſtineatur, pactum contra ſub-
ſtantiam illius actus reiicitur, Bart.in l.vbi ita donatur,in
3.oppoſ.Signor.de Homod.nu.3.Paul.nu.2. & cum tunc
ſumus in præſumenda partium intentione, non ſunt in
materia regulæ, ſi non valeat quod ago vt ago,&c.vt per
Socin.d.conſil.107.column.1.ſed vbi verba ſunt clara, &
aperta,reſtricta ad actum inualidum,vt hic, & tunc quod
potui nolui,quod volui adimplere nequiui, & imputan-
dum eſt partibus, ſi voluerint facere actum inutilem,
Deci. conſil.33. ante fin. verſicu. non obſtat, *quod inhibi-
toria*,&c.

Non obſtat, quod ſimus in diſpoſitione aui inter ne-
potes, in qua licet verba ſint limitata ad aliquem diſpo-
nendi modum,tamen † non cenſetur,auum ſe reſtrinxiſ- 35
ſe ad illum modum expreſſum,ſed fauore deſcendentium
cenſetur voluiſſe facere illam diſpoſitionem etiam alio
meliori modo,gloſſ.in l.fi.C.famil.erciſ. & gloſ. in verbo,
voluit,in l.coheredi,§.cum filiæ,& ibi Doct.ff. de vulgar.
ſubſtit. Quoniam reſpondebant id eſſe fauore liberorũ in
vltimis voluntatibus tantum, non autem in diſpoſitio-
ne inter viuos,reſtricta ad vnum actum, quamuis paren-
tes diſponerent in fauorem eorundem filiorum, vt dice-
bant apertè probari,in l.donationes quas parentes, C. de
donat. inter vir. & vxor. multipliciter ponderando illum
text.cum aliis per Bald. conſ. 430. in princ.lib.1.& in l. ſi
mortis,num.4.C.ad l.Faleid.& in l.exſecutorem,num.34.
C. de exſecut. rei iud. Ideo ſtat regula ſupra firmata de eo
qui ſe reſtrinxit.

Nec obſtat dum dicitur, quod iuramentum hic inter-
poſitum habeat vim clauſulæ, omni meliori modo. Nam
† reſpondebant,quod vbi principalis diſpoſitio eſt reſtri- 36
cta ad certum contractum, quam partes voluerũt,& non
alium facere, vt eorum verba demonſtrant, tunc ſicut

Digitized by Google

clauſulæ omni meliori modo, abſque copula non operatur, niſi circa illum expreſſum, aut deſcendentem ab illo, vt in d. deciſ. 4. Febru. Ita nec iuramentum, quod tantum operatur & præſtat, quantũ adeſt de conſenſu. Aret. conſ. 24. in prin. Rip. in d. l. 1. §. ſi quis ita, nu. 28. de verb. oblig. Aym. conſ. 101. n. 7. verſic. ſecundo reſpõdeo. Ceph. conſ. 44. num. 26. vſque ad fin. Syluan. conſ. 40. nu. 32. cum ſeq. & ſic operatur tantũ vbi adeſt defectus ſolemnitatis, non autem ſubſtantiæ vel conſenſus, Roma, conſ. 517. nu. 24. Dec. in d. c. cum ſuper n. 11. de offic. deleg. & Add. ad eundem Rom. 525. in fin.

Et quamuis donatio inter patrem & filium in poteſtate addito iuramento ſuſtineatur, tamen non eſt ex eo,
37 quod † propter iuramentum de vna ſpecie tranſeat in alium contractum, ſed quia iuramentum tollit illam incapacitatem, quæ eſt inter patrem & filium à iure ciuili introductam, & propter naturalem obligationem facit illam valere in eadem ſui ſpecie, vt laté cumulat Clat. in §. donatio, q. 8. in fi. ſed nos ſumus in caſu, in quo diſpoſitio deberet tranſire de vna ſpecie in aliam.

Aliqui vero tenebant, quod nec etiã ex diſpoſitione iuris cenſeatur diſponens reſtrinxiſſe ad donationem irreuocabilem, ſed feciſſe actum omni meliori modo.

Primo, quia inter deſcendentes, quorum fauore diſ-
38 ponens non præſumitur ſe reſtrinxiſſe ad actum † expreſſum, cenſetur omni meliori modo feciſſe, l. Aurelius, §. Titius teſtamento, in fin. de l. leg. l. 2. de dona. l. creditum, §. 1. manda cum aliis per glo. in verb. voluit, in l. coheredi, §. cum filiæ, de vulg. & pup. vbi Imo. Alexan. Aretin. & Iaſ. n. 18. Alexand. in l. hac conſultiſſima, §. ex imperfecto, in fin. vbi Modern. C. de teſtamen. etiam in omnibus parentum diſpoſitionibus etiam inter viuos, eſt text. in d. l. fin. C. famil. erciſcun. ibi, ſiue epiſtolæ, ſiue quocunque alio modo ſcripturæ, quibuſcunque verbis, vel iudiciis inueniantur relictæ, vbi Bald. num. 2. in princ. refert gl. exponentem præmiſſa verba, *quocunque modo,* reſpectu ipſius iudi-
39 cij. hoc eſt, † ſiue ex teſtamento, ſiue ab inteſtato, ſiue inter viuos, ſiue in vltima voluntate, & licet Ang. Fulgoſ. & alij dicant ibi eam diſpoſitionem parentum obſeruari, vt voluntas inteſtati, non ideo ſequitur, quod modus ab initio non fuiſſet inter viuos, ſed quia alias erat inualidus, lex illum ſuſtinet eo modo. Nec videbatur admittenda differentia, quæ fit inter vltimas voluntates & diſpoſitiones inter viuos, cum ſit verbalis abſque ratione differentiæ, vt poſt gl. & alios cumulat Aym. conſil. 187. nu. 2. Imo contra d. l. fin. Et cum ſimus in donatione pura, &
40 ſimplici, quæ † eſt fauorabilis, & recipiat latiorem interpretationem, quam vltimæ voluntates, vt dicunt omnes in d. c. vlt. de donat. vbi quod in contractibus bonæ fidei non fit ſtricta interpretatio, ſed plena, in vltimis voluntatibus plenior, in donationibus, & beneficiis non ſolum plena, & plenior, ſed pleniſſima contra concedentem, & idem Seyſel. in d. l. fin. num. 38. de conſtit. princ. Ideo maior militat ratio in caſu iſto.

Neque text. in d. l. donationes quas parentes, quicquam facit in contrarium. Nam in ea parte in qua vult, quod
41 † tales donationes morte confirmentur, ſatis probat hãc ſententiam, cum habeat in plurib. vim relicti, vt per Ioan. And. ad Spec. in tit. de donat. §. 1. n. 2. in verb. donationes. Rip. in l. 4. nu. 144. vbi teſtantur de communi, ad l. Falcid. & licet quandoque requiratur traditio aliqua, vt in l. 1. vbi Bald. C. ſi quis alteri vel ſibi, & bene declarant Salyc. & alij in l. fina. C. famil. erciſcun. tamen hoc non facit ad hãc
42 rem, nam d. l. donationes, procedit † tantum, quando ſunt nullæ donationes propter patriam poteſtatem. Aretin. conſi. 17. num. 10. verſ. venio ad ſecundum dub. ob quam pater videtur ſibi ipſi donaſſe, vt declarant Bart. & alij in l. frater a fratre, colum. 1. de cond. indeb. Alexan. conſ. 8. n. 1. in fin. lib. 1. minimum, vt poſſit colligi aliqua perſeuerantia voluntatis, & confirmatur morte, ſi in eo caſu requiratur ſaltem facta traditio aliqua, vt per Deci. poſt alios conſil. 239. nume. 1. In ea parte vero, in qua ob defectum inſinuationis confirmetur morte, nihil obſtat, † quia eo caſu ob legis reſiſtentiam remanent penitus nullæ ac inefficaces, ac ſine fomenta. Ideo non poſſunt tranſire in aliam ſpeciem, vt d. l. cum lex, de fideicõmiſ. Caſſad. dec. 5. de imperat. & bené declarat Bald. in l. illud nu. 9. C. de ſacroſ. in eccle. ſed in caſu iſto, vt dictum eſt, ſunt diſpoſitiones diuerſę & ſeparatę: vna, in qua fit donatio inter viuos. Et licet iſta pro nunc præſupponatur nulla, & illi obſtet ſtatutum, tamen vtile non vitiatur per inutile, vt dicetur: altera, in qua fit donatio omni meliori modo, vnde non ob. d. l. donationes quas parentes.

Non obſtat, quod prouiſio hominis faciat ceſſare prouiſionem legis. Quoniam hoc recipit plures declarationes. Prima, quando † prouiſio hominis eſt vtiliter expreſſa, alias ſecus. Secunda, quando eſt ſpecialis, ſecus ſi generalis. Et ſeptem aliæ, vt per Gabriel. de regu. iur. conclu. 8. Mouebantur propter iuramentum quod facit valere actum omni meliori modo, vt poſt alios Bero. in cap. in præſentia nu. 47. cum ſequen. de probat. Patiſ. conſ. 14. num. 18. lib. 1. Abb. in cap. cum contingat, nu. 27. de iureiurand. Couarru. in cap. Raynaldus, §. 3. n. 10. verſic. quarto iuramentum, de teſtamen. Alexand. conſ. 29. in fin. lib. 3. Matthefil. not. 56. nota hanc: nam ſufficit, quod actus habeat formam ſufficientem pro illo actu, in quo volumus ſuſtinere diſpoſitionem. Socin. in d. l. 1. §. ſi quis ita, in fi. Couarru. in c. Raynaldus, §. 10. de teſtam. Add. magn. ad Matthefil. d. ſing. 59. in fine. Vnde cum hic adſit forma ſufficiens pro fideicommiſſo, ſi non valet donatio inter viuos ratione iuramenti, ſuſtinebitur in fideicommiſſum.

Neque in caſu iſto intrat opinio illorum, qui tenent, iuramentum non facere, quod actus valeat omni melio- 45
ri modo quo poteſt valere, ſed eo modo quo factus, vt tenent Soci. & Alciat. in d. l. 1. §. ſi quis ita, nu. 44. de verb. oblig. Quoniam imo ſecundum communem & veram opinionem facit illum valere omni meliori modo, vt bené Couar. in d. c. Raynaldus, §. 3. nu. 10. verſ. quarto iuramẽti religio. de teſtam. præſertim cum iuramentum in caſu iſto habeat clauſulas ita prægnantes.

Neque hic adeſt defectus ſubſtantiæ vel conſenſus. Quia habemus claram & enixam mentem donantis, qui voluit etiam ex tunc cum iuramento, quod bona eſſent ſuorum deſcẽdentium, & ſi id feciſſet per viam donationis inter viuos, tamen propter iuramentum, & quia † diſponitur inter liberos, dicitur non ſe reſtrinxiſſe, ſed conſenſiſſe, quod ſi nõ valet eo modo, valeat omnia alio meliori modo quo poteſt, vt ſupra probatum eſt. Et bené facit text. in l. cum pater, §. filius matrem, de leg. 2. ibi enixæ voluntatis preces ad omnem ſpeciem ſucceſſionis porrectæ videntur. Et idem propter affectionem inter deſcendentes, inquit text. in d. l. Aurelius, §. Titius teſtamento, in fine, de liber. lega. & facit text. in l. 1. C. commun. de Leg. cum aliis ſupra adductis, & eo † magis, cum non agatur de faciendo tranſire diſpoſitionem cauſa mortis in donationem inter viuos, quia tunc repugnaret cõſenſus, cum ille voluiſſet poſſe reuocare, & in plus obligaret, vt per Ruin. conſil. 134. nu. 8. in fin. cum ſeq. lib. 1. Sed hic ſumus in caſu contrario, in quo habemus conſenſum in eo quod eſt plus, videlicet, donare ſtatim irreuocabiliter inter viuos, ergo propter iuramentum voluit quod eſt minus, cum non alteretur forma ſubſtantialis, ſed tantum accidentalis & efficacia obligationis. Calder. cõſ. 11. verſic. ad cuius declarationem. Dec. in authen. qui rem, n. 22. C. de ſacroſan. eccleſ. Ruin. d. conſ. 134. n. 8. cum ſequen. in 1. Couar. variar. reſolutio. lib. 2. c. 16. verſic. ſecundo licet ab eadem conſtitutione. Nam iuramentum facit, vt videatur ſaltem in genere cogitatum. Bart. & alij per Gabriel. de regul. iuris, concluſ. quarta, numero 14. etiam † vbi non 48
datur

datur defectus conſenſus, habet vim ſpecialis expreſſionis, latè poſt alios Gabriel. d. concluſ. 4.

Tertiò principaliter facit, quia locus eſt coniecturis, an voluerint cõtrahentes ſe reſtringere ad illã ſpeciem contractus, vel ne. Cald. & alij per Dec. in d. ca. cum ſuper, ante fin. de offic. deleg. prout hic adſunt plures.

49 Prima † de clauſula, omni meliori modo, expreſſa. Secunda, de deſcendentibus. Tertia, de iuramento. Quarta, de quinque teſtibus neceſſariis in fideicommiſſis, iuxta l. fi. C. de codicil. iuncta l. ſed & ſi ſtipuler, in fi. & l. ſtipulamus, §. Griſogonus, de verb. oblig. Quinta, quia adeſt mentio mortis, ibi, poſt mortem duraturæ, iuxta nor. in l. quæ dotis, ſoluto matrimon. Sexta, quia adeſt expreſſa ſubſtitutio, nemine etiam notariu recipiente nec ſtipulante, Roman. conſi. 515. Septima, quia alias actus deſtrueretur, vt prætenditur exemplo. Octaua, cum ſaltem de his in genere cogitauerit, & ſi interrogatus fuiſſet, ita veriſimiliter reſpondiſſet.

Non obſtat, quod diſponens ſe reſtrinxerit, nam poſito
50 & nũ conceſſo, quod attentis verbis ita eſſet, tamẽ † nunc agimus ex diſpoſitione iuris, qua attenta, ex quo ſumus inter deſcentes, & adeſt iuramentum, & concurrunt tot coniecturæ, non cenſetur donans voluiſſe ſe reſtringere ex allegatis.

Non obſtat, quod non ſimus certi, an alio modo voluerit diſponens donare, & actus agentium non operatur vltra eorum intentionem. Nam verum eſt regulariter, ſed inter deſcendentes, & vbi interuenit iuramentum, & concurrunt tot & tantæ coniecturæ, ceſſat prædicta regula.

Non obſtat, quod pro nunc præſupponatur nulla iſta donatio, propter ſtatutum vrbis, quod tollit omnẽ obligationem etiam naturalẽ, & actus non poteſt valere omni meliori modo. Quoniam eſt aduertendum, quod, vt ſæpè eſt dictũ, donans duas facit diſpoſitiones expreſſas, vnam, in qua donauit omni meliori modo, alteram, in qua donauit ampliatiuè etiam irreuocabiliter inter viuos. Quæ ambæ diſpoſitiones ſtant de per ſe, & æquè principaliter:
51 tum quia ambæ expreſsè, tum etiam † quia copula, &, implicatiua diſponit æquè principaliter, & de per ſe, non autem acceſſoriè, nec conſecutiuè, Bart. in l. 1. num. 2. de pecul. leg. Franc. in cap. dilecto, quæſt. 43. & Deci. num. 7. de appell. Ruin. conſil. 53. nu. 6. in fin. libr. 1. Vnde licet præſupponatur pro nũc, quod ſtatutum annullet hanc donationem inter viuos abſque ſolemnitatibus factam, non propterea præſupponitur, quod intret in alia parte æquè
52 principaliter de per ſe ſtante, in † qua diſponens volens facere actum validum attribuit ſolemnitates, quæ ſunt neceſſariæ etiam in fideicommiſſis, & vltimis voluntatibus, & diſpoſuit de bonis ſuis expreſsè omni meliori modo. Ideo erit videndum, an ſtatutum intret in hac parte, quamuis annullet donationem cauſſa mortis, cum ſit exorbitãs, & quamuis loquatur expreſsè de donatione cauſſa mortis tantum, non de fideicommiſſo, nec de caſu mixto, & fauorabili omni meliori modo.

Nec facit, quod vbi lex occurrit & reſiſtit actui, non oriatur obligatio naturalis, & actus non poſſet ſubſtineri omni meliori modo. Quoniã, vt dictum eſt, hic ſunt duæ expreſſæ diſpoſitiones ſeparatæ de per ſe ſtantes, ſi ſtatutum intrat in vtraque diſpoſitione, res de plano procedit
53 pro nullitate actus. Quia † ſublatis diſpoſitionibus principalibus corruunt omnia acceſſoria, & quæ alias venirẽt ex diſpoſitione legis: nam cum ſtatutum illis reſiſtat, nullum auxilium legis de deſcendentibus, nec de iuramento, nec de coniecturis poteſt intrare, quia diſpoſitio remanet
54 ſine fomento iuris, & intrant ſupra deducta. Sed † ſi ſtatutum non habet locum in fideicommiſſo, nec vbi quis expreſsè & principaliter de bonis ſuis omni meliori modo diſponere voluit, tunc quamuis diſpoſitio ſit nulla in vna parte principali, remanebit alia pars æquè principalis, quia regula eſt, quod in diuerſis & ſeparatis tot ſunt diſpoſitiones, quot ſunt capita ſeparata, & vtile non vitiatur per inutile.

Igitur, an attentis verbis expreſſis diſponens dicatur ſe reſtrinxiſſe ad donationem irreuocabilem, & ſi non, an ſtatutum intret in ea parte, in qua ſit diſpoſitio de omnibus bonis ſuis omni meliori modo, videtur neceſſarium inſiſtere in verbis expreſſis, quia † ſi non adeſt expreſſa 55
diſpoſitio, omni meliori modo, quæ ſtat de per ſe & æquè principaliter, oppoſitio ſupra facta, ex mente Geminia. Rip. Caſſad. & aliorum videtur vrgens: ſed ſi adeſt expreſſa diſpoſitio omni meliori modo, de per ſe ſtans æquè principaliter, tunc intrat difficultas, an ſtatutum habeat locum in ea: nãm ſi non habet locum, res videtur de plano procedere, quod in diuerſis & ſeparatis vtile non vitiatur per inutile.

Tertia pars pendet à præmiſſis, an diſponens ſe reſtrinxerit, & an ſtatutum intret in iſta parte, in qua diſpoſuit donans de bonis ſuis omni meliori modo, quia ſi nõ tunc ſine dubio diſpoſitio ſubſtinetur in vim fideicommiſſi, ex l. miles ad ſororem, cum aliis ſupra adductis.

ROBVSTERII.

Aquilen. monaſterij. Mercurij, 20. Decemb. 1577.

SVMMARIA.

1 *Exceptio exſiſtentiæ tituli colorati multum releuat in iudicio ſpolij.*

2 *Probatio quaſi poſſeſſionis libertatis per ſcripturas permittitur in iudicio ſpolij.*

DECISIO CCCLXVII.

Reſoluerunt Domini, quod ſcripturæ, de quibus in puncto ſint diſcutiendæ in huiuſmodi iudicio ſpolij, quia poſſent in eo eſſe releuantes pro Illuſtr. D. Cardinale de Gambara, ſi fortè probarent non exiſtentiam tituli colorati, quæ † exceptio releuat in iſto iudicio, Bart. 1
in l. 1. §. parui, quod vi aut clam. Achil. de penſio. deciſ. 3. Neque hic intrant, quæ dicuntur de diſcolorando titulo, quod non admittitur in ſpolio, ex quo non conſtat de titulo per collationem vel vnionem à ſuperiore factam, ſed tantum per enuntiationes inſtrumentorum priuatarum perſonarum, quæ tamen per declarationem, aut aliã contrariam probationem dictarum ſcripturarum fortè tollitur; & ſic eſſentia tituli colorati, ſicut per falſitatem, vt placebãt conſ. Gemin. 24. Aym. conſ. 299. Boer. deciſ. 258. penitus & omnino tollitur, vel fortè per dictas ſcripturas probabitur † quaſi poſſeſſio libertatis iſtius monaſterij, 2
quod permittitur in iudicio ſpolij. Rot. deciſ. 11. de reſtit. ſpoliat. Et licet primum extremum, vt prætenditur, fundetur in vltimo ſtatu, tamen erit videndum in iſto ſpolio, vti de vnito, an ille ſtatus ſit conſiderabilis, ſi probaretur ſtatus præcedens vti de libero, præſertim ſi percuteret tempus poſt enuntiationes, in quibus Rota fundauit titulum coloratum.

SERAPHINI.

Ciuitatis Caſtelli caſtri Montoni. Veneris 10. Maij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Legitimatio ſimplex ad feuda, non trahitur ad feuda ex pacto & prouidentia.*

2 *Inueſtitura feudi ex pacto & prouidentia habet vim contractus, qui per Principem eſt ſeruandus.*

3 *Papa poteſt illegitimum habilitare ad feuda ex pacto & prouidentia, ex omnium ſententia.*

4 *Voluntas poteſt declarari per verba vniuerſalia, etiam circa ea, quæ requirunt particularem mentionem.*

5 *Dictio, quibuſcunque, eſt vniuerſalis, omnia comprehendẽs, etiam quæ alias non venirent.*

6 *Dictio adiectiua non poteſt ſtare de per ſe ſine ſuo ſubſtantiuo.*

7 *Nomina dignitatum in feudis requirunt ſpecialem mentionem.*

8 *Clauſula generalis in fine poſita poſt ſpecificata, comprehendit omnes caſus requirentes ſpecialem mentionem.*

9 *Clauſula, quouis alio titulo, poſita in legitimatione ad feuda, comprehendit quemuis titulum etiam feudum ex pacto & prouidentia.*

10 *Legitimatio facta à Papa ad feuda operatur etiam contra pacta expreſſa in inueſtitura poſita.*

11 *Legitimati ad feuda ſuccedunt in feudis hereditariis, non autem in feudis ex pacto & prouidentia, niſi expreſsè ſit ei derogatum.*

12 *Legitimatus cum clauſula prægnante & ampliſſima habetur, vti verè legitimus in omnibus eius effectibus, & nu. ſeq.*

13 *Legitimatio facta cum clauſula prægnante, & verbis vniuerſalibus & geminatis, comprehendit omnes caſus etiam alias ſpecialem mentionem requirentes.*

14 *Exſecutio agnatorum facta in legitimatione filij etiam ad feuda, includit legitimatum debere ſuccedere.*

15 *Legitimati non differunt à legitimis, niſi legis diſpoſitio eos excluderet.*

16 *Legitimatus à ſupremo Principe ex certa ſcientia, & de plenitudine, poteſtatis ſuccedit in omnibus bonis vndecunque & qualitercunque venientibus.*

17 *Princeps ſupremus de plenitudine poteſtatis poteſt tollere ius alteri quæſitum in ſpe.*

DECISIO CCCLXVIII.

FVit dubitatum cum præſuppoſito, quod feudum de
quo agitur, ſit ex pacto & prouideota, & quod legiti-
matus ad feuda non poteſt ſuccedere in feudis ex pacto &
prouidentia conceſſis.

An ſtantibus forma inueſtituræ Leonis Decimi, &
clauſulis legitimationis Illuſtr. D. Vincentij, ipſe dicatur
ad hoc feudum legitimatus. Et difficultatẽ faciebat præ-
1 ſuppoſitum illud, quod ſimplex † legitimatio ad feuda,
non trahatur ad huiuſmodi feuda ex pacto & prouiden-
tia, per conſil. Anchar. 308. quem refert & ſequitur Affli.
deciſ. 195. cum aliis deductis pro parte Illuſtriſ. Domini
Ferrantis, in poſitione huius cauſſæ ſub die Mercurij, 27.
Martij, huius anni. Quæ concluſio confirmatur ex eo,
quod Princeps non poteſt alterare inueſtitutã antiquam,
nec in ea comprehenſis præiudicare abſque illorum cul-
pa, Cephal. conſil, 23. num. 46. & 47. lib. 1. Sed hoc tantum
ei licet ex cauſſa, quam exprimere debet, vt ibidem per
2 eundem, num. 48. maximè, quia † talis inueſtitura habet
vim contractus, qui per Principem eſt ſeruandus, Ce-
phal. ibidem, numero 51. Socin. iun. conſil. 115. num. 10. &
conſil. 160. nu. 50. lib. 2. ex quibus pro parte Illuſtr. Comi-
tis Ferrantis concludebatur pro parte negatiua, & clau-
ſulis inueſtituræ, & legitimationis ſigillatim reſponde-
batur, illas non eſſe tales, quæ de neceſſitate, attenta ra-
tione tecti ſermonis, omnino includ. rent etiam huiuſ-
modi feuda, vt latiùs per Excellentes Dominos Infor-
mantes.

His tamen non obſtantibus in contrariam ſententiam
itum eſt, Illuſt. D. Io. Vincentium eſſe legitimatum etiam
ad feuda ex pacto & prouidentia, & pro huius deciſionis
3 fundamento illud in primis aſſumptũ fuit, Papam † poſ-
ſe illegitimum habilitare ad huiuſmodi feuda ex pacto &
prouidentia, quod nemo negat, quinimò omnes Docto.
de hac re loquentes requirunt ſolum, quod hoc expri-
matur, & ideo quæſtio in præſenti non eſt ſuper potentia,
ſed ſuper voluntate Papæ: ſi enim voluit, potuit voluntas
4 † autem ſatis declarari poteſt etiam per verba vniuerſalia,
etiam circa ea, quæ requirunt particularem & expreſſam
mentionem, vt per Felin. in c. poſtulaſti, col. 4. verſ. decla-
ra prædicta, de reſcript. Ruin. conſ. 73. n. 10. li. 3. Ant. Gab.
de reg. iur. concl. 4. nu. 4. qui loquuntur in terminis legiti-
mationis, & hoc quando verba generalia poſt caſum ex-
preſſum apta ſunt omnem caſum comprehendere, vt poſt
Ruin. tradit idem Gabriel, ibid. num. 7.

Quod autem ex generalitate verborũ, & clauſularum
prægnantia comprehendantur huiuſmudi feuda, patet
ponderando ſingulas clauſulas inueſtituræ.

Primò ibi, in quibuſcunque rebus & bonis mobilibus
& immobilibus, ac ſe mouentibus, ac eccleſiaſticis feuda-
libus & emphyteuticis, &c. virtus enim † dictionis, qui- 5
buſcunque, eſt vt ſit vniuerſalis, omnia comprehendens,
etiam quæ alias non venirent, Aym. conſ. 294. nu. 1. Sarn.
in reg. de triennal. q. 2. nu. 3. poſt gloſ. in clem. 1. de decim.
Et ideo dictio, quibuſcunque, adiecta heredibus facit, vt
etiam veniant heredes extranei, Aym. conſ. 127. nu. 12. Ti-
taquel. de retract. de lignag. §. 1. gloſ. 7. nu. 11. & ita paſſim
tenet Rota, & fuit deductum latius in illa Pharen. pen. co-
rã R. P. D. meo Aldobrandino. Neque obſtat, quod exem-
plo dicitur, dictionem, quibuſcunque, determinare di-
ctionem, bonis, non autem dictionem, feudalibus, quod
videtur voluiſſe Cephal. in alleg. conſi. 23. num. 124. Quia
† cum dictio, feudalibus, ſtet adiectiuè ad dictionem, bo- 6
nis, impoſſibile eſt illa à ſuo ſubſtantiuo ſeparari: alias per
ſe ſtare non poſſet. & ideò perinde ac ſi repetitum fuiſſet,
in quibuſcunque bonis feudalibus, & ideò malè & contra
vulgata grãmatices principia locutus eſt Cephal. ſi clau-
ſula legitimationis erat hoc eodem modo cõcepta, quod
tamen ſatis ex eius dictis colligi non poteſt.

Secundò facit clauſula, etiam ſi Comitatus, Vicariatus,
Marchionatus, Ducatus, &c. Nam † in iſtis etiã apud feu- 7
diſtas eſt in confeſſo, requiri ſpecialem mentionem, vt ex
Bald. refert Anch. d. conſ. 308. num. 6. cum ergo poſt ſpeci-
ficationem eorum, quæ requirunt particularem expreſ-
ſionem, reperiatur poſita clauſula generalis in fine, quod
pro legitimo habeatur, ac ſi ex legitimo matrimonio pro-
creatus eſſet in omnibus & per omnia abſq; vlla penitus
differentia de qua mox agemus, ſuccedit, † quod legiti- 8
matio omnes caſus requirentes ſpecialem expreſſionem
comprehendit, prout in materia mandatorum Rota in
infinitis cauſſis tenuit, c. qui ad agendum, §. pen. in fin. vbi
omnes, de procur. in 6. Caſſan. deciſ. 123. alias 127. incipi.
fuit dubitatum in vna Compoſtellan.

Tertiò ſuadetur ex clauſula, ac quouis alio titulo deue-
nire, quæ generalitas videtur omnem complecti titulum,
alias ſi excludamus feudum ex facto & prouidẽtia, † non 9
erit verum dicere, quæcunque bona ad eũ deuenire quo-
uis titulo poſſe, ſed ponderari poteſt ratione geminatio-
nis dictionum vniuerſalium, quæ multum in ſimilibus
operari poteſt.

Quartò idem colligitur ex clauſula illa, etiam ſi in em-
phyteuticis & feudalibus, quæ expreſsè cauſſatur, quòd le-
gitimi & naturales, ſeu legitimi conſtante matrimonio
procreati tantum admittãtur, ponderando, quod † legiti- 10
matio iſta etiam operatur contra pacta expreſſa in inue-
ſtitura appoſita. Ex quo patet, Papam etiam in genere co-
gitaſſe de feudis etiam ex pacto & prouidentia, maximè
cum iſta formula ſit concepta, prout concipi ſolet in hu-
iuſmodi feudis, nulla qualitatis heredis facta mẽtione, vt
tradunt Doct. in c. 1. §. hoc quoque de ſucceſ. feud. Clar. in
§. feudum. q. 9. cum aliis. Neque obſtat, quòd hæc clauſula
conuenire poſſit etiam in feudis hereditariis, quòd non ne-
gatur: ſed interim non poteſt etiam, negari, ex pacto ex-
preſſo legitimatos excludi ſub illa forma, adeò quòd licet
regulariter legitimati † ad feuda ſuccedant in feudis he- 11
reditariis, tamen non ſuccederent in feudo ſub illa forma
conceſſo, niſi d. formæ expreſsè eſſet derogatum, & etiam
procedit in fideicommiſſis.

Quintò

Quintò, maximè facit illa clauſula, vt talis haberi te-
neri,& reputari , ac ſubſtatutis decreto vſu ac inueſtitura
feudali comprehendi poſſit,& debeat in omnibus & per
omnia abſque vlla penitus differentia , & omni proſus
fictione ceſſante,perinde ac ſi D.Chiappini eiuſque vxo-
ris filius legitimus,& naturalis eorum legitimo conſtan-
te matrimonio procreatus eſſet , quæ clauſula adeo eſt
12 prægnans, vt omnino de eo † iudicandum ſit vti de vere
legitimo , vt fuit in minus prægnanti clauſula reſolutum
in vna Roman. à Bordeſia,coram R.P.D. Aldobrandino.
Nec poſſumus aliquam reſtrictionem , ſeu modificatio-
nem hic adhibere,cum eam excludat dictio , penitus Pa-
riſ.conſ.45.nu.16.lib.4. Nec hoc ratio recti ſermonis pa-
titur,vt in ſimili trad.Bart.in l.ſi de certa.& ibi Ang. Ca-
ſtren.& Iaſ.C.de tranſact.Gabriel,de reg.iur.cóncluſ,4.nu.
13 18.Neq; obſtat,quod clauſula iſta intelligatur facere † ę-
quiparationem in caſibus tantum , in quibus loquitur
diſpoſitio,vt per Anchard. d. cóſ.308.quia in caſu Anch.
legitimatio erat reſtricta ad ſucceſſionem ex teſtamento
& ab inteſtato,& ſic ad feuda hereditaria. Sed hic tam ex
ſopra deductis conſtat non eſſe reſtrictam , quam ex te-
nore huius clauſulæ,quę habet dictiones vniuerſales,ge-
minatas,& præciſas,& tales,quod ſalua ratione recti ſer-
monis non recipiunt reſtrictionem,alioquin non erit ve-
rum omnem prorſus fictionem ſublatam eſſe , ſine vlla
penitus differentia : quod enim eſt ſecundum quid , non
eſt abſolute tale.

Sexto , ex excluſione agnatorum in illla clauſula , nec
non ab illorum excluſione,colligitur incluſio iſtorũ feu-
14 dorum,nam certum eſt,quod ſi Illuſt.D.Io. Vicentius eſ-
ſet legitimus,excluderet remotiores ab iſto feudo, & vti-
tur ibi verbis generalib.cuiuſcũque diſpoſitionis vigore.

Septimo,ex vltimo vnus ex Dominis conſiderabat. in
inueſtitura ſimpliciter fuiſſe vocatos filios.& conſequen-
15 ter inſpectis ſolis verbis venire legitimatos, qui non dif-
ferũt à legitimis, §.ſi quis vero.in auth.quib.mo.nat.effi.
leg. niſi legis diſpoſitio eos excluderet , §. naturales. ſi de
feu.fue.cont. inter do.& agna. Ideo ſatis eſſe, quod Prin-
ceps remoueat obſtaculum legis , Curt.iun.conſ.157.nu.
24.& conſ.310.nu.31.li.3.Celſus Hug.conſ. 26.n.82. Sed
huic motiuo videtur obſtare præſuppoſitum, quod legi-
timatus ad feuda non ſuccedat in huiuſmodi feudis ex pa-
cto,& prouidentia , niſi diceremus intelligi de pacto , &
prouidentia expreſſa,non autem de eo pacto , quod non
ex verborum proprietate,ſed ex legis interpretatione ve-
nit , quam legem cum ſit iuris poſitiui , Princeps abſque
dubio abrogare poteſt , & pro iſto fundamento bene vi-
detur facere deciſio quædam facta coram me in vna Bo-
nonien.de Bologninis,22.Martij,1568.

Quæ vero in contrarium deducta fuerunt , non ob-
ſtant.Et primo , quæ deducuntur circa poteſtatem , non
habent locum in ſupremo Principe , quando ex certa ſci-
16 tia,& de plenitudine poteſtatis reſcribit,maxime † in ca-
ſu iſto,in quo cum iſtud feudum , de quo agitur , ſit feu-
dum Eccleſiæ Romanæ,præſumitur, Papam de eo habu-
iſſe notitiam.Quod vero dicitur,Papam & Imperatorem
ſine cauſſa priuare non poſſe vaſallos , procedit reſpectu
feudi iam acquiſiti,non autem in eo caſu , in quo ſpes eſt
tantum futuræ acquiſitionis. Ius enim illud , quod eſt in
ſpe,eſt valde debile , & non conſiderabile , prout fuit de-
ciſum in terminis emphyteuticis in eadem Bononien.
17 de Bologninis,coram me. 10.Decembris , 1568. & † tunc
in ſpecie fuit reprobatum conſ.Cepha. vigeſimũtertium,
quem nunc informantes allegant, qui etiam ex alio cui-
tari poteſt , cum loquatur in legitimante poteſtatem non
habente,vt concludit in fin. conſil. Sed & quatenus ali-
quod adeſſet præiudicium conſiderabile , Papa illud ſub-
ſtulit reſpectu remotiorem, vt ſupra in texto fundamen-
to dictum eſt. Voluit enim eos perinde excludi ac ſi d.
Ioan. Vincentius natus eſſet ex legitimo matrimonio.

Ex his virtualiter ſublata ſunt, quæ in contrarium dedu-
cuntur.

SERAPHINI.

Ciuitatis Caſtelli de Vittellis. Lunæ,10.Decembris,1577.

SVMMARIA.

1 *Donatio correſpectiua ad teſtamentum, facto cum conditio-
ne,quod ſi illud mutetur , etiam donatio pariter ſit mu-
tata,& e contra, an cenſeatur annullata per ſententiam
in contumacia,per quam teſtator redditur incapax,quod
non.nu.6.& ſeq.*

2 *Banniti ſunt inteſtabiles tam actiuè quam paſſiuè.*

3 *Donatio correſpectiua ad teſtamentum non poteſt reconua-
lidari,ſicut nec teſtamentum.*

4 *Contumax durante contumacia,non debet eſſe melioris con-
ditionis,quam præſens pro vero delicto condemnatus.*

5 *Crimen læſæ maieſtatis illi incurriſſe dicuntur,qui ſe violen-
ter & armata manu opponunt miniſtris Iuſtitiæ.*

6 *Sententia lata propter contumaciam,non autem principali-
ter propter delictum,per comparitionem reſoluitur.*

7 *Sententia ea propter contumaciam dicitur lata, ex cuius a-
ctis tantum apparent indicia contra reum , non autem
clara probatio.*

8 *Sententia in contumaciam purgata, tollitur omnis eius effe-
ctus.*

9 *Contumacia non probat delictum , etiam ſi adſit ſtatutum,
vt contumax habeatur pro confeſſo.*

10 *Condemnati propter contumaciam , habent factionem te-
ſtamenti actiuam & paſſiuam.*

11 *Sententiæ ambiguitas declarari & tolli poteſt ex actis , non
obſtante , quod de ſtylo curiæ vniformis ſit condemnatio
propter delictum,& propter contumaciam.*

DECISIO CCCLXIX.

ILluſtr. D. Alphonſus Vitellius de menſe Decembris,
1562.condidit teſtamentum , in quo heredem inſtituit
bo.me. Illuſtriſ. D. Card. Vitelium eius fratrem : eadem
die,& loco,& eodem Notario,idem Illuſtr.D.Cardinalis
habita notitia de teſtamento prędicto,& volens verſa vi-
ce D. Alphonſum recompenſare , donauit eidem medie-
tatem omnium ſuorum bonorum mobilium & immo-
bilium , adiecta conditione , quod in euentum , in quem
Alphonſus mutaret teſtamentum , † donatio cenſeretur 1
pariter annullata : & vice verſa ſi reuocaretur donatio,
teſtamentum quoque cenſeretur reuocatum & annulla-
tum ad effectum conſeruandi inter fratres paritatem.
Cumque eodem tempore D.Alphonſus ob prętenſa quę-
dam delicta eſſet per ſententiam Reuer. D. Gubernato-
ris Vrbis condemnatus ad pœnas excommunicationis,
confiſcationis omnium bonorum,exilij,& vltimi ſuppli-
cij,fuit dubitatum , an huiuſmodi donatio valeret,& pro
parte Illuſtr. D. Vincentij Vitellij heredis pro medietate
prædicti Illuſt.D.Card.& rei conuenti allegabatur dictam
donationem nullius fuiſſe roboris & momenti , vt pote
quia collata in incapacem ſtante d. ſententia , & deduce-
bantur ad hunc effectum Bullæ à diuerſis Rom. Pontifi-
cibus, contra homicidas & bannitos,& alios ſimiles edi-
tę,quæ omnes fuerunt per fel.rec.Pium V.renouatæ,qui-
bus continetur diſpoſitio iuris communis,l.eius qui.§. fi.
& ibi Bart.de teſtam.l.qui vltimo. & ibi Bart. de pœn. &
in extrauag.qui ſunt rebelles,in verbo rebellandi , nu.13.
Bal.in l.1.n.15.C.de ſacroſ.Eccleſ. Abb. in rub.de teſtam.
nu.4.Cor.conſ.55.nu.13.cũ ſeq.lib. 2. cum aliis allegatis.

Secundo deducebatur,hanc donationem fuiſſe corre-
ſpectiuam ad teſtamentũ, & ideo altero nullo exſiſtente,
nempè teſtamẽto,per proximè allegata , cũ † banniti ſint 2
inteſtabiles tã actiuè,quàm paſſiuè , tã de iure cõi , quam

vigore Bullarum, donationē quoque nullius fuiſſe tobo-
ris & momenti, cum ita inter partes actum fuerit. Aym.
conſ.179.n.13.& conſ.230.nu.2.cum ſimil. Confirmaba-
tur hoc fundamentum ex eo, quod data huiuſmodi cor-
reſpectiuitate, cum teſtamentum D. Alphonſi fuerit nul-
3 lum, oon † potuit poſtea reconualidari, ex text.in l.eius.
de teſtam. ideo ſemper remanſiſſe nullum teſtamentum,
& in conſequentiam donationem quoque non valuiſſe.

Tertio dicebatur non eſſe conſtituendā differentiam
inter condemnatum in contumaciam ob nō paritionem
monitorij, & condemnatum propter delictum, tum quia
prætēdebatur omnes ſententias curię Gubernatoris con-
tra abſentes eſſe ſub vna & eadem forma conceptas, ſiue
ſint per contumaciam, ſiue propter delictum: tum etiam
quia hæc non fuit lata propter ſolam contumaciam, ſed
propter delictum per ſeptem teſtes probatum prout in
copia quæ data fuit.

Præterea contumacem durante contumacia non de-
4 bere eſſe melioris conditionis quam † præſens pro vero
delicto condemnatus, ad not. in c. ex. literis, de conſtit. Et
ideo in ſimili ſententia cōtumaciali lata contra quendam
de Mantaco Rota, in vna Roman. beneficiatus, coram
bon.mem. Grato, de anno 1573. tenuit, beneficium, quo
priuatus fuerat ille, non potuiſſe recuperari non obſtan-
te abſolutione ſubſecuta.

Quarto deducebatur magis in ſpecie Bulla fel.rec. Iu-
5 lij Tertij, in qua † opponentes violenter, & manu arma-
ta miniſtris iuſtitiæ declarantur incurriſſe crimen læſæ
maieſtatis, & ideo D. Alphonſum, qui pro ſimili exceſſu
fuerat condemnatus, ſubiacere omnibus pœnis, quæ à
iure ignorāter his, qui rei ſunt læſæ maieſtatis, ff. & C. ad
l.Iul. maieſtat.

His tamen & aliis latius per informantes deductis non
obſtantibus, Domini voluerunt, ſententiam fuiſſe con-
tumacialem, & ideo ea per comparitionem reſoluta eua-
nuiſſe omnes eius effectus. Ideoque prædictam donatio-
nem ex hoc capite inualidam non eſſe. Moti fuerunt.

Primo, quia in ſententia expreſſe declaratur, Do. Al-
phonſum incidiſſe in pœnas contentas in monitorio, ob
6 non paritionem ipſius, ex quo † ſequitur non propter
delictum principaliter, ſed propter contumaciam fuiſſe
proceſſum ad huiuſmodi declaratoriam, vt in ſimili fuit
deciſ. in vna Rom. Canonicat. R. Aogeli, coram R. P. D.
Cotta, vlt. Febr. 1567.

Secundò, quia an ſententia ſit lata propter contuma-
7 ciam, vel propter delictū, colligi poteſt ex actis, nam † vbi
contra reum adſunt tantummodo indicia delictum ar-
guentia, non autem clara & cōcludens ipſius delicti pro-
batio, cum ſententia recipiat declarationem ex actis, di-
cendum eſt, condemnationem tali caſu eſſe factam pro-
pter contumaciam, non autem propter delictum. Sed ex
teſtibus informatiuis curiæ delictum ipſum non proba-
tur verè, cum teſtes qui deponūt D. Alphonſum eripuiſ-
ſe miniſtris curiæ quendam, vltra quod ſunt ſimpliciter
informatiui, quo caſu delictum non probatur, ſunt de au-
ditu, & ſunt duo tantum, nam ceteri teſtes de viſu nihil
de eo deponunt. Nec dictum Cardinalis videtur conclu-
dere, tum quia non erat præſens, tum quia videtur tende-
8 re ad ſui exonerationem. Ne † igitur arguatur Iudex de
iniuſtitia, cōſentaneum eſt, vt dicamus ſententiam fuiſſe
latam in contumaciam, qua purgata, vt dictum eſt, eua-
neſcit eius effectus, Ale. in l. ſi mora, ſol. mat. Felyn. in c. ex
litteris, nu.19. verſ. amplia ſecundo, de conſtit. Alciat. de
9 præſump. reg.3. præſump.22. Et † contumacia nō probat
delictum, Bar. in l. abſentē, nu.1. de pœn. Caſtren. in l. cum
filius familias, nu.3. de verb. oblig. Etiam ſi adſi ſtatum, vt
contumax habeatur pro confeſſato, talis enim confeſſio
eſt ficta, vt per Bero. conſ.202. nu.41. lib.3. Neque vigore
bullarum quicquam reſpectu condemnationis in con-
tumaciam immutatur quantum ad caſum, de quo agitur

cum Domini eas intelligant procedere in condemna-
tis propter delicta, non autem propter contumaciam,
ponderando diuerſas clauſulas, quæ loquuntur de da-
mnatis de delicto, vel homicidio, & de homicidis & talia
committentibus, vt ex lectura earum colligitur.

Neque obſtat incapacitas allegata reſpectu factionis
teſtamenti, quia ea eſt intelligenda de criminoſis, & ban-
nitis condemnatis propter delictum, nam † condemna- 10
ti propter contumaciam habent factionem teſtamenti
actiuam, & paſſiuam, Ang. Aret. poſt Bar. in §. cū autem,
nu.8. in fi. Inſtitut. quib. mod. ius patr. poteſt. ſolu. Boer. in
pract. crim. in tit. banniti quid amittant, nu.12. & 13. Et
ideo ceſſat argumentum ſumptum ex actiuam correſpe-
ctiuitate, cum vterque valuerit ab initio, neque opus ſit
conualidatione.

Nec confundendi ſunt termini condennati propter
delictum & propter contumaciam, ex eo quod † ſtylus 11
curiæ Gubernatoris ſit vniformis in omnibus ſententiis,
quia dato quod res ita ſe habeat, ambiguitas ſententiæ
declarari & tolli poteſt ex actis, vt ſupra dictum fuit.
Neque quicquam obeſt deciſio facta in cauſa Rom. be-
neficiatus Sancti Petri. Quia ex relatione Dominorum,
qui tunc temporis erant in Rota, deciſio illa fuit facta ex
eo, quod abſolutio in illo caſu erat reſtricta, & etiam erāt
bona fiſci incorporata, & nunquam fuerat purgata con-
tumacia, imo potiùs conſtabat condemnationem ema-
naſſe propter delictum, non propter contumaciā, quam-
uis id ex ſententia nō appareat, ſed potuit colligi ex actis,
quod etiam ex copia deciſionis & forma abſolutionis
coniicere poſſumus.

Quantum ad Bulam fel. rec. Iulij Tertij, ſi de delicto
conſtaret, Domini cenſuerunt particulariter negotium
eſſe diſcuriendum. Ideo ſi pars Illuſt. D. Vicentij velit ſu-
per hoc capite audiri, ordinatum fuit, vt audiatur.

BVBALI.

Roman. damnorum Carlottæ Lunæ, 14. Aprilis, 1578.

SVMMARIA.

1 *Peritis ſtandum eſt in æſtimatione damnorum.*

2 *Dictio, ad minus, non excludit maiorem ſummam.*

DECISIO CCCLXX.

Domini reſoluerunt, relationes peritorum eſſe con-
formes, præterquam quoad pretium lignorum &
quantitatem arborum fructiferarum excoriatarum: pro-
pterea quoad damna facta ob non exſtirpationem per
D. Iulium iuxta formam ſuæ obligationis, ſtandum illis
eſſe, & ex illis ſatis probari æſtimationem dictorum da-
mnorū, in qua tam primi, quam ſecundi periti ſunt con-
cordes: nam in æſtimatione damnorum ſtandum eſt pe- 1
ritis, vt hic per informātes pro Comite. Nec obſtat, quod
periti augent affictum pro ſingulo rubro d. tenutæ, & ta-
men ſylua magna non debebat exſtirpari per D. Iulium,
& ſic affictus in illa parte non debebat augeri, quia pro
reſponſione dicitur, quod periti ſecerunt diſtributionem
d. damni in tota tenuta, licet damnum eſſet in parte, &
perinde eſt ac ſi periti dixiſſent, quod damnum ob non
exſtirpationem aſcendit ad ſcuta 250. quolibet anno du-
rante locatione facta Odeſcalco. Minus obſtat, quod pro-
curator d. Comitis declarauit, damna ob non exſtirpa-
tionem aſcendere ad ſcuta centum ſingulo anno, † quia 2
dicit, ad minus, & per hoc nō excludit quin pluris locata
fuiſſet, & ſic non obſtat conſ. Alex.91.n.8. lib.6. Præterea
illa confeſſio fuit reuocata per Dominum Comitem, qui
potuit reuocare etiam non docto de errore.

Sed quoniam videtur, quod vtraque relatione ſit er-
ror in calculo, quia periti dicunt, quod damna facta ob
non exſtirpationam important quintam partem affictus
facti Domino Odeſcalco, videlicet, quod ſi eſſet facta ex-
ſtirpatio in d. tenuta per D. Iulium, quod in locatione
poſtea facta D. Odeſcalco affictus factus fuiſſet ad quin-
tam

Digitized by Google

tam partem, nihilominus poſtea in computo augerent ad tertiam partem. Domini dixerunt, quod de hoc particulariter videatur.

Quo vero ad æſtimationem damni propter inciſionem lignorum, placuit Dominis pretium declaratum per peritos in vltima relatione, vt reducatur ad rationem duorum Iuliorum pro quolibet paſſu lignorum.

Nec obſtat, quod dicitur pro parte D. Iulij, quod periti non poterant æſtimare damna facta extra ſyluam magnam, quia D. Iulius totum erat prohibitus incidere ligna in ſylua magna. Quia reſponſum fuit, quod cū fuerit facta æſtimatio per peritos, iuxta formam locationis, præſumendum eſt, vel quod illæ arbores inciſæ extra ſyluam eſſent fructiferæ, vel quod ille locus della Piſſine, vbi facta fuit ſecunda æſtimatio damni, eſſet pars ipſius ſyluæ magnæ, prout ſecundi periti atteſtantur.

Pariter non obſtat, quod D. Iulius poterat incidere arbores fructiferas exiſtentes in tenuta, quæ eſſent impedimēto culturæ. Quia hoc D. Iulius probare debet. Nam cum D. Comes habeat intentionem fundatam ſuper regulam prohibitiuam, D. Iulius tenetur probare exceptionem, iuxta not. per Dec. in l. 1. de reg. iur.

Minus obſtat, quod illi periti non poterant iudicare quo tempore eſſet factum damnum, & ſic cum fuerit facta æſtimatio per annum poſt locationem, poſſibile erat, quod damnum fuiſſet illatum poſt locationē D. Iulij, quia dictum fuit, quod periti cum eſſent electi ad æſtimationem damni durante locatione, poterant hoc iudicare, cum de facili cognoſcatur, an inciſio ſit recens, vel antiqua.

Nec quoad quantitatem lignorum inciſorum ſunt contrarij, quia quod primi periti non æſtimarunt, ſecundi poſtea æſtimauerunt.

Quod D. Iulius teneatur reficere iſta damna, iam fuit reſolutum in alia penſione.

ALDOBRANDINI.

Bononien. Ӡooo. Lunæ, 2. Decembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Intereſſe, ſi non concurrant ad illud requiſita, non debetur.*
2 *Damnum quod quis ſua culpa ſentit, ſibi imputandum eſt.*
3 *Pœnæ conuentionales non debentur, niſi quatenus concurrant cum intereſſe.*

DECISIO CCCLXXI.

Domini ſine difficultate concluſerunt, non deberi aliquod intereſſe heredibus Fauſtinæ ſaltem à die 24. Nouembris, 1574. quo die fuit per ſententiam mandatum conſignari depoſitum Fauſtinæ.

Ratio fuit, quia hoc intereſſe ab ipſa tanquam lucrum
1 ceſſans, vel damnum emergens pati nequit, cum † requiſita ad illud obtinendum non concurrant, & Rot. ſequitur Mohedan. deciſ. 208. & 103.

Quo vero ad æquitatem l. curabit, dixerunt illam non intrare, quia Sacrati pro hoc tempore non habuerunt rem & pretium, ex quo pretium realiter depoſuerunt.

2 Nec † aliquid facit, quod illud non habuerit Fauſtina, quia culpa ſua illud non habuit, ex quo noluit facere petitam quietantiam.

Non obſtat, quod nemo cogatur facere quietantiā generalem: quia ab ipſis non petebatur quietantia generalis, ſed quietantia ſecundum formam conuentionum, & in hoc benè petebant. Et quamuis procurator Fauſtinæ offerret ſe recepturum depoſitum, volebat tamen effectualiter retinere tot bona, quorum prætendebat cepiſſe tenutam, quanti erant pœnæ conuentionales, ex quo offerebat velle ſolum dimittere bona pro concurrenti quantitate pecuniarum depoſitarum, quæ prætenſio viſa
3 fuit Dominis iniuſtiſſima. Cum † enim pœnæ conuentionales ſecundum opinionem quam Rota amplectitur, non debeantur, niſi quatenus concurrant cum intereſſe, & cum tunc temporis nullum prætendere poſſet intereſſe Fauſtina, ſuccedit neceſſario, quod iuſta petebant Sacratus & Beuilacqui petendo quietātiam ſecundum formam conuentionum, & iniuſta Fauſtina volendo retinere bona pro pœnis conuentionalibus non debitis.

Et quamuis pro parte dominorum de Sacrato, & Beuilacquis fuerit appellatum a prædicta ſententia de conſignando, hoc factum fuit propter pœnas conuentionales, quæ adiudicabantur Fauſtinæ in d. ſententia, & pro quibus dabatur retentio bonorum. Nam reſpectu conſignationis depoſiti ipſi iam conſenſerāt, quod facta quietantia ſecundum formam conuentionum conſignaretur, ſed tota controuerſia erat circa pœnas conuentionales.

Et quamuis non eſſet depoſitatum intertuſurium nonnullorum menſium decurſorum vltra biennium, intra quod Sacratus ſoluere tenebatur, hoc non obſtat, quia deponentes reſeruarunt ſibi facultatem augendi, vnde ſi Fauſtina illud intereſſe, & non pœnas conuentionales prætendiſſet, tunc hæc controuerſia ceſſaret.

BLANCHETTI.

Romana domus. Die 17. Aprilis, 1577.

SVMMARIA.

1 *Curator ad vnum actum dari poteſt.*
2 *Iuramentum ad omnia faciendum, quæ de iure tenetur, comprehendit etiam obligationem de non relinquendo pupillum indefenſum.*

DECISIO CCCLXXII.

Domini dixerunt, mandatum Amatoriæ in perſonam Petri mattei eſſe ſufficiēs in caſu, de quo agitur, tam reſpectu actorum, quam gerēdorum in hoc iudicio. Cu-
ator † enim dari poteſt ad vnum actum, Salyc. in l. tutores, nu. 14. C. de admin. tut. Quod autem Antonius Cardinus fuerit datus curator ad illum actum tantum conſtituēdi procuratorem, legitur clarè in ipſa deputatione. 1

Non obſtat, quod iurauerit, pupillam indefenſam non
relinquere, tum † quia in iuramento præſtito ſe facturum omnia, ad quæ de iure tenetur, etiam hæc obligatio 2
comprehenditur, tum etiam, quia ſatis indefenſam non reliquiſſe Amatoriam conſtat poſtquam conſtitutioni procuratoris interfuit, & reipſa id quod tenebatur, adimpleuerit. Nec etiam refragatur, quod non fuerit expreſſe data facultas litigandi in Ro. cur. quia geminatio verborum vniuerſalium coram quibuſcunque iudicibus & in quacunque curia complectitur curiam Rom.

Conſtitutio etiam Ægidiana non obſtat, quia illi fuit ſatisfactum per citationem proximiorum legitimæ factam, vt aſſeritur, quare in defectum illorum potuit deputari curator.

BLANCHETTI.

In eadem cauſa. Veneris, 20. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Mandata tot eſſe poſſunt, quot negotia.*
2 *Interpretatio omnis ſumenda eſt pro validitate actus.*
3 *Tutor promittens vtilia facere, & inutilia prætermittere cum iuramento, & obligatione faciendi omnia, ad quæ de iure tenetur, dicitur etiam ſatisfeciſſe diſpoſitioni l. fin. §. omnem, C. de admin. tut. ſecus ſi ſine iuramento.*
4 *Iuramentum habet vim expreſſi, vbi adeſt conſenſus ſaltem in genere.*
5 *Iuramentum poteſt validare mandatum nullum concurrentibus duabus obligationibus, vna de faciendo vtilia & inutilia prætermittendo, & altera faciendi omnia, ad quæ de iure tenetur.*

DECISIO

Digitized by Google

DECISIO CCCLXXIII.

DOmini dixerunt non eſſe recedendum à reſolutione facta, 17. Aprilis, 1577. Quamuis enim cõſtitutio
procuratoris facta per Amatoriam ſit ad plures actus, &
1 non ad vnum tantum, tamen † cum tot ſint mandata
quot negotia, ſufficit, quod in hoc actu iudiciali ſubſtineatur, Put. deciſ. 164. in fin. lib. 4. Nam quoad alios actus
extra iudiciales ſola Amatoria poteſt allegare nullitatem
mandati, ſi enim fuerint vtiles, ſubſtinentur etiam ſi deficiant ſolemnitates, Romam. conſil. 453. Tiraq. de legib.
connub. gloſſ. 8. nu. 26.

Et hanc opinionem amplexi ſunt Domini vti æqui-
2 tati conſonam, & quia † agitur de validitate actus, pro
quo omnis interpretatio ſumẽda eſt, vt in deciſ. Put. 131.
lib. 3. & Fab. 18 lib. 2. Et quia non cadit læſio. Put. d. deciſ.
164. qui licet loquatur in ſtatuto Vrbis, tamen firmat regulam, quod iſte actus non ſit læſiuus. Et hæc maximè dixerunt Domini ſtante prægnatia obligationis non ſolum vtilia faciendi, & inutilia prætermittendi, ſed etiam
faciendi omnia alia, ad quæ de iure tenetur cum iura-
3 mento. Ex quibus † placuit Dominis, quod non habeat
locum communis opinio Bart. in l. prætor. ff. de nou. oper.
nuntiat. Brun. tract. de form. fo. 23. volum. 1. verſ. ceterum
fortifico. & Tiraq. de legib. connub. gloſ. 7. nu. 94. quod ſi
tutor promittat vtilia facere, & inutilia prætermitere,
non tamen ſit ſatisfactum conſtitutioni Imperatoris in
l. fin. §. omnẽ. C. de admin. tuto. Nam non loquuntur prędicti Doctor. in terminis iſtis, quando vltra dictam promiſſionem concurrit vinculum iuramenti, & obligatio
faciendi omniá, ad quæ de iure tenetur. Et licet contro-
4 uerſa ſit illa concluſio, an † iuramentum habeat vim expreſſi, in quo plures tenuerunt affirmatiuam, vt per Gabriel. de iureiur. concluſ. 4. & Tiraq. d. gloſ. 7. nu. 152. Ant.
de Petr. in repe. l. ff. de iureiur. n. 158. vſque ad 68. Alij vero negatiuam relati per Gabrjel. in loco citato, tamen vtraque opin. conciliatur, quod ſi adeſt conſenſus ſaltem
in genere, iuramentum habeat vim expreſſi. de generali
autem conſenſu hic non dubitatur ex clauſula illa, &
omnia alia facere ad quæ de iure tenetur.

5 Nec obſtat, quod aliqui tenuerunt, in iſto caſu † iuramentum non operari hunc effectum, vt per Barba. conſil.
55. nu. 14. & 15. lib. 2. Bertrand. conſi. 82. nu. 10. cum ſeq.
lib. 1. part. 2. quia contrarium eſt verius, quando concurrunt duæ alię obligationes ſupra conſideratæ, vt per Fab.
d. deciſ. 17. & Caſſa. deciſ. 197. Et ex his reſpondetur text.
in §. fi. Auth. vt qui obli. ſe haber. per. res min. & ibi Angel.
præcipue, cum lex non procedat annullando actum, quo
caſu etiam ſubſtinetur, licet non ſit ſeruata forma à lege
tradita, Dec. conſil. 17. num. 1. & 2.

ALDOBRANDINI.

Peruſin. fideicommiſſi. Vener. 9. Maij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Subſtituto moriente ante inſtitutum grauatum, fit caduca illa prima ſubſtitutio, & hereditas remanet penes heredẽ cum onere reſtituendi alijs ſecundo loco ſubſtitutis.*

2 *Conditio adiecta primæ ſubſtitutioni, quæ defecit, non attenditur, ſed illa, quæ reperitur purificata in alijs perſonis ſubſtitutis.*

3 *Fœminæ faciunt deficere conditionem, niſi aliter de mente teſtatoris appareat. & nu. 6.*

4 *Qualitas eadem maſculinitatis cenſetur à teſtatore repetita, vbi ante & poſt ſubſtitutionem in eademmet parte teſtamenti fecit mentionem de maſculis.*

5 *Coniecturæ plures quibus teſtator cenſetur vocaſſe maſculos, ad fœminarum excluſionem, & nu. 6. & 7.*

7 *Interpretatio in dubio non eſt facienda in fœmina diſponente, vt fœminæ excluſæ videantur, niſi de mente contraria appareat.*

DECISIO CCCLXXIV.

DOmini abſque difficultate concluſerunt, factum eſſe locum fideicommiſſo in fauorem filiorũ maſculorum Praxildæ. Caſtora enim teſtatrix heredem inſtituit
Io. Baptiſtam de Gratianis eius filium, cui ſi ſine filiis deceſſerit, vel ſi eius filij deceſſerint ſine filiis, ſubſtituit Põpeium, & ſi Pompeius deceſſerit ſine filiis maſculis legitimis, & naturalibus, ſubſtituit filios maſculos Praxildæ, &
ſi omnes filij maſculi legitimi, & naturales Praxildæ, &
Ioan. Baptiſtæ deceſſerint ſine filiis maſculis legitimis, &
naturalibus, ſubſtituit filias D. Ioan. Baptiſtæ, & filias fœminas d. Praxildæ in capita. Vnde cum Pompeius qui erat
ſubſtitutus Ioan. Baptiſtæ, prædeceſſerit, fuit † caducata 1
illa ſubſtitutio, & hereditas remanſit penes Ioan. Baptiſtam cum onere reſtituẽdi ſubſtitutis poſt d. Pompeium,
& hoc virtute vulgaris ſubſtitutionis contentæ in fideicommiſſaria, Bart. in l. quamdiu. in fi. de acquirend. hered.
Alexand. conſil. 1. colum. 1. lib. 1. & conſil. 17. nu. 12. & 59.
num. 4. & 116. nu. 4. lib. 2. Dec. conſil. 238. colum. 2. & 427.
num. 10. Socin. iun. conſi. 94. numer. 50. & 101. numer. 14.
lib. 1. & 181. nume. 46. lib. 2. Aym. conſil. 283. colum. 1. &
2. Quaptoptet, cum, vt dicunt prædicti Doctor. non ſit
habenda in conſideratione conditio ſubſtitutionis, quæ
deficit, ſed illa † quæ fuit purificata, non eſt attendenda 2
conditio adiecta ſubſtitutioni Pompeij, quia deficit, ſed
conditio adiecta ſubſtitutioni Ioannis Baptiſtæ, quæ fuit
purificata.

Cum igitur grauatus fuerit Io. Baptiſta ſub conditione, ſi decederet ſine filiis maſculis, reſtituere Praxildæ, ex
quo ipſi intrant in locum Pompeij, cuius inſtitutio fuit
caducata, vt dictum eſt, hæc conditio fuit purificata, quãuis deceſſerit cum filiabus fœminis: licet enim regula ſit,
quod † filiæ fœminę faciant deficere talem conditionem, 3
vt latè per informantes pro mulieribus, hæc tamen limitatur, niſi de contraria mente teſtatoris appareat, de qua
mente ſatis in hoc caſu conſtat, ex quo de maſculis non
in diuerſa parte, ſed in eademmet parte teſtamenti, ante
& poſt d. ſubſtitutionem mentionẽ fecit, quo † caſu cen- 4
ſetur repetita eadem qualitas maſculinitatis, Dec. conſil.
370. nu. 4. Soc. iun. conſi. 90. nu. 17. lib. 1. Abb. conſi. 19. nu.
11. Zuccard. in l. fi. nu. 69. C. de edict. diui Adr. Tol. Siluan.
conſil. 64. nu. 18. Maximè, cum hic etiam plures concurrant coniecturæ.

Prima, quia non ſemel tantum, ſed pluries fuit repeti-
ta † in his ſubſtitutionibus qualitas maſculinitatis, Socin. 5
conſ. 100. col. fi. lib. 4. Dec. in l. fœmina, nu. 105. de reg. iur.
Grat. conſ. 56. nu. 11. lib. 2. Gabriel. de verbor. ſignifi. concluſ. 6. num. 14.

Secunda, quia prætulit maſculos filios Praxildæ filiabus Io. Baptiſtæ: matre enim excluſa eos ſubſtituit Pompeio, Gabriel. de fideicom. concluſ. 6. Abb. conſil. 19. nu. 9.
Bero. conſil. 115. nu. 9. lib. 2.

Tertia, & hæc tollit omnem difficultatem, quia defi-
cientibus omnibus filiis maſculis Io. Baptiſtæ, & Praxil- 6
dæ vocat filias fœminas Ioan. Baptiſtæ, & filias fœminas
Praxildæ in capita, ex qua ſubſtitutione apparet, quod
filiæ fœminæ non poſſunt facere deficere conditionem,
ſub qua vocati ſunt filij maſculi Praxildæ, quia ſi defuncto Io. Baptiſta cum filiabus fœminis expiraſſet fideicõmiſſum factum ad fauorem filiorum maſculorum Praxildæ, nullo modo potuiſſent eædem filiæ fœminæ Ioan.
Baptiſtæ ſubſtitui ipſius filiis maſculis Praxildæ, quia illis
exſiſtentibus prædicti filij maſculi nunquam fuiſſent admiſſi, ergo neceſſario ſupponit hoc modo teſtatrix, quod
non obſtante, quod Io. Baptiſta habuerit filias fœminas,
maſculi Praxildæ ſubſtituti admitti debuerint, ergo non
poteſt dici, quod filiæ fœminæ Ioan. Baptiſtæ ſubſtitutos
excludant niſi velimus dicere, quod eædem excludunt
ſubſtitutos, & eiſdem quos excludunt, ſubſtituantur.

Ex quibus tolluntur coniecturæ omnes in contrarium

adducta,

Google

adductæ, quamuis enim regulariter in fœmina diſponen-
7 te non ſit facienda † interpretatio, vt fœminæ excluſæ videantur, Gabriel. latè de ſubſtitu. concluſ. 2. id tamen non procedit vbi de mente contraria diſponentis apparet, vt in hoc caſu. Nec facit, quod teſtatrix non habuerit rationem agnationis, quia habuit rationem maſculinitatis.

R V B E I.

Roman. cenſus. Veneris 21. Febru. 1578.

S V M M A R I A.

1 *Libri mercatorum regulariter non probant contra tertium, & num. 7.*

Fallit tamen vbi coniectura, & adminicula concurrunt, quarum aliqua enumerantur, num. 2. cum ſeq.

3 *Scriptura etiam priuata, quando veriſimilia continet dicitur facere fidem.*

4 *Obſeruantia ſubſequuta operatur, vt inſtrumentum minus ſolemne fidem facit.*

5 *Partita libri mercatorum, quæ tendit ad declarationem eius, quod geſtum eſſe aliundè probatur, fidem facie.*

6 *Partita libri mercatorum probat etiam contra creditorem ſingularem ſucceſſorem.*

7 *Creditores, de quibus in partita libri mercatorum, dicuntur tertij.*

8 *Adminicula ſumenda ſunt aliundè, quam ex partita mercatorum, vbi agitur de eius fide.*

9 *Inſtitor poteſt obligare banchum ſi pecunia per eum acceptata, tangat aliquo modo rationem banchi.*

10 *Inſtitor poteſt facere etiam ea, quæ ad faciliorem, & commodiorem exactionem tendunt.*

11 *Diſpoſitio l. final. de exercit. habet locum ſpecialiter in mutuo.*

12 *Inſtitor poteſt expenſas facere in honorem domini ſui.*

13 *Inſtitor non poteſt fideiubendo obligare dominum.*

Limitatur tamen duobus modis.

14 *Pecunia ſi per dominum banchi alicui mercatori tradatur, in dubio præſumitur potius depoſitum, quam mutuum.*

DECISIO CCCLXXV.

IN vna Roman. cenſus dedi dubium, an conſtet pecunias cẽſus, de quo agitur, ita acceptas, & verſas eſſe ſeu concernere cauſſam, vel negotium rationis bancharię di Mõtautis, vt Nicolaus vnus ex inſtitoribus potuerit obligare eandem rationem ad effectum, de quo agitur. Et die Veneris, 21. Februarij, 1578. propoſita cauſſa, Domini dixerunt, ex iſto dubio colligi duas principales difficultates, quarum.

Prima eſt reſpectu probationis, an ſcilicet, liber iſtius rationis, ſeu partitæ in eo contentæ probent contra creditores.

Secunda difficultas eſt, an pecuniæ cenſus huiuſmodi dicantur acceptæ, & verſæ, ſeu concernere cauſſam, vel negotium banchi.

Circa primam difficultatem, Domini pro maiori parte tenuerunt, quod in caſu iſto partitæ libri prubent. Nam
1 † licet regulariter loquendo libri mercatorum non probent contra tertium, prout Rota ſæpè tenuit, & eſt concluſio in iure clara, vt patet ex multis, quæ ad hoc allegabant informantes pro creditoribus, quam concluſionem omnes Domini admittebant, nihilominus in caſu iſtu maior pars dicebat hoc non procedere, vbi concurrunt
2 coniecturæ, & adminicula † prout in dote confeſſata eſt deciſ. Affic. 402. & in expreſſione meritorum facta in donatione, per Dec. in l. ſi donatione, num. 21. C. de collat. & in cõfeſſione mulieris, ſeu minoris, Achil. deciſ. 1. de confeſ. Huiuſmodi autem coniecturas, & adminicula colligebant aliqui.

Primò, ex eo, quia partita cantat ſub eodẽ, quo factum eſt inſtrumentum cenſus: nam ex iſta vicinitate reſultat quædam correſpectiuitas inducens veriſimilitudinem, quod partita ſit vera, vt per informantes pro Pettoniis. Tum etiam, quia partita ipſa per ſe multa exprimit, ex quibus augetur iſta veriſimilitudo veritatis, vnde ſuccedit, quod † ſcriptura etiam priuata, quando veriſimilia 3
continet, dicitur facere fidem, vt de libris ſociorum dicit Soc. conſil. 291. nu. 14. in 2.

Secundò, colligebantur adminicula, quia banchũ per plures annos ſoluit cenſum, de quo agitur, & ita ex obſeruantia ſubſecuta ex partitis eiuſdem libri: obſeruantia † enim ſubſecuta operatur, vt inſtrumentum minus ſo- 4
lemne fidem faciat, vt poſt Cyn. & Bal. habetur per Aym. in conſil. 101. nu. 4.

Tertiò, quia Paulus Antonius de Soderinis geſſit multa negotia cum iſto bancho, vt apparet præſertim ex partitis concernentibus computum ad partem. Et propterea multũ veriſimile eſt, quod iſtæ pecuniæ redactæ ex venditione cenſus fuerint tranſmiſſæ ad banchum, maximè ſi apparet, quod tunc temporis d. Paulus Antonius eſſet debitor banchi, quia tunc etiam videretur adfuiſſe cauſſa neceſſatia tranſmittendi prædictam pecuniam.

Aliqui vero mouebantur, quod iſta partita fidem faceret, quia † partita ipſa tendit ad declarationem eius, quod 5
geſtum eſſe aliundè probatur ex ipſo inſtrumento cenſus, vt per Ruin. in conſil. 134. num. 13. verſic. & quamuis d. liber. vol. 5. Aliqui autem mouebantur, quod partitæ iſtæ probent contra † creditores iſtos tanquam ſingula- 6
res ſucceſſores, vt per Aretin. in conſ. 112. ad finem, Aym. conſil. 29. nu. 1.

Quod vero ſint ſingulares ſucceſſores, dicebant apparere ex eo, quia iſti creditores vendiderunt bona iſtorum de Montautis, vt per Paul. de Caſtr. in conſi. 247. nu. 1. poſt princip.

Aliqui autem Domini in iſta prædicta difficultate tenuerunt contrarium. Mouebantur ex prædicta regula, quod † libri mercatorum non probant contra tertium, & 7
adducebant text. in auth. quod habet, iunctis duabus ll. præcedentibus, C. de prob. Quod vero creditores dicantur tertij, allegabant doct. Franc. inter conſ. Fel. conſi. 22. nu. 5. cum aliis de quibus per Cephal. conſ. 101. nu. 27. lib. 1. Et ad aliud fundamentum de obſeruantia ſubſecuta reſpondebant dupliciter.

Primò, quod † adminicula debebãt ſumi aliundè quam 8
ex partitis ipſius libri, de cuius fide agitur per Paul. in conſil. 149. in 1.

Secundò, quod obſeruantia ſubſecuta operatur, vt inſtrumentum faciat fidem, non obſtante defectu ſolemnitatis, non autem, vt probet contra tertium, & ita loquuntur Cyn. & Bald. allegati per Aym. in d. conſil. 101. numer. quarto.

Quod autem iſti creditores vendiderint bona iſtorum mercatorum, dicebant adhuc in actis nõ conſtare, & propterea in hoc nõ poſſe fieri fundamentum, quod ſint ſingulares ſucceſſores, & ad illud motiuum de declaratione dicebant non intrare in iſtis terminis, in quibus obligatio inſtitoris eſt clara, & non indiget declaratione.

Quo vero ad ſecundam principalem difficultatem retenta opinione maioris partis Dominorum, quod partitæ probent, Domini fuerunt varij, ſed maior pars tenuit, quod ſi iuſtificatur in facto, Paulum Antonium de Soderinis bo. me. fuiſſe debitorem banchi eo tempore, quo emit iſtum cenſum, iſto caſu potuit inſtitor obligare rationem, fideiubendo pro ipſo Paulo Antonio, vt fecit, & pro iſta opinione allegabant, † inſtitorem poſſe 9
obligare banchum, dummodo principaliter, vel ſecundario pecunia per eum accepta tangat ipſam rationem banchi, vt per Dect. in l. pen. §. ſeruus, de inſtit. Vnde cum pecuniæ redactæ ex venditione iſtius cenſus peruenerint ad bãchum, ſatis dicuntur tangere ipſam rationem, cum

ex illis

ex illis extinguatur debitum Pauli Antonij. Corrobora-
tur hoc motiuum ex eo, quia Nicolaus inſtitor poterat
exigere debitores ipſius banchi, & ſolutiones recipere, vt
in l. quod ſeruus, & in l. filiæ, vbi Bart. nu. 1. de ſolu. Sicut
igitur vigore mandati poterat facere ea, quæ erant neceſ-
10 ſaria pro exactione, ita † dicendum eſt, quod poſſit facere
ea quæ ad faciliorem, & commodiorem exactionem ten-
dunt, vt per Aretin. in conſi. 29. nu. 10. & in l. ſi inſtitorem,
quam legit, in l. creditor, ff. ſi cert. petat. quam doctrinam
allegant etiam informantes pro creditoribus. Vnde cum
facilior eſſet exactio debiti ipſius Pauli Antonij, qui non
habebat promptas pecunias fideinbendo pro huiuſmodi
cenſu, valida dicitur fuiſſe inſtitoris fideiuſſio, & ratio
bancariæ remanet obligata. Et ad hoc etiam allegabatur
Rimin. in l. ſi inſtitorem, ſi cer. pet. & ad tex. in l. fi. de exer-
11 cit. reſpōdebant † aliqui habere locum ſpecialiter in mu-
tuo, vt per Alberic. ibid. nu. 2. & per Angel. num. 3. ſimili-
ter ad conſil. Alex. 44. num. 6. libr. 2. reſpondebatur, illam
opinionem poſſe procedere in inſtitore particulari ad
certum negotium deputato, non autem in inſtitore vni-
uerſali, & ad hoc allegabatur Alciat. in d. l. ſi inſtitorem, &
Ronchegal. in l. eadem, num. 162. in fi. præſertim ſi verum
eſſet, quod tex. in d. l. fin. de exerc. in qua fundat ſe Alexan.
non haberet locum, niſi in mutuo.

Addebant inſuper aliqui, quo in caſu iſto verſamur
in fideiuſſione præſtita in fauorem Pauli Antonij de So-
derinis, qui multa habebat negoria cum iſtis mercatori-
12 bus de Montautis, quo † caſu potuit inſtitor in ipſius ho-
norem expenſas facere, vt per Bartol. in d. l. filiusfamilias,
nu. 7. de donat. ſequitur Petr. de Vbal. de duobus fratribus.
11. q. principali, num. 89. Mouebantur etiam, quia in caſu
iſto pecuniæ ſatis dicuntur verſæ in rem banchi, vt per
Card. in cap. quòd quibuſdam, col. pen. verſ. ſed in eo qui
mutuat Eccleſiæ, Alberic. in l. ſi pro parte, §. in rem, nu. 3.
de in rem verſo.

Contrariam vero ſententiam tenebant nonnulli ex
Dominis conſtituentes regulam, quod inſtitor non po-
13 teſt fideiubendo obligare dominum, † per text. in l. pen. §.
fin. de Inſt. & ibi Paul. de Caſt. in princ. & per text. in l. fin.
quod cum eo, ibi, dicebamus, vbi Paul. de Caſt. in princ.
Hanc autem regulam dicebant poſſe limitari dupliciter.

Primò, quando concurrit ſcientia, & patientia domini,
vt videtur colligi ex verbis, tex. in d. l. fi. ibi, ſed quia vide-
batur, prout hoc ibi tradunt, Bart. Bal. & Cuma. omnes in
prin. & Alberic. in vltimis verbis.

Secundò, quando concurrit conſuetudo domini, qui
ſit ſolitus pro alio fideiubere, vt per Alberic. in d. l. fin. an-
te num. ſecundum, & ibi Cuman. in princ. & latius Paul.
Caſt. pariter in princ.

Pro iſta etiam opinione adducebatur doctrina Bald. in
l. incendium, nu. 3. C. ſi cer. peta. vbi etiam Salic. vbi con-
14 cludunt, quod † ſi pecunia per dominum alicui mercato-
ri tradatur, in dubio præſumitur potiùs depoſitum quam
mutuū, & ſic recipiens non poteſt vti, quia non eſt ei per-
miſſum. Vnde infertur, quod pecunia ipſius Pauli Anto-
nij ratione cenſus venditi licet peruenerit ad banchum,
cenſetur potiùs tradita in depoſitum, quam in mutuum,
& per conſequens non poteſt cenſeri accepta in cauſſa
ipſius banchi, neque in extinctionem debiti ipſius Pauli
Antonij. Ex quo inferebant, etiam huiuſmodi pecunias
non poſſe dici verſas in rem banchi. Quod etiam admit-
tebant plures ex Dominis, qui tenebant contra creditores
quatenus Domini de Petronis niterentur ſolum actione
de in rem verſo.

Nam quantum ad hoc placebant iſtis Dominis alle-
gata pro parte creditorum, ſed dicebāt dari actionem in-
ſtitoriam ſecundum ea quæ ſupra allegata ſunt.

Quod ſi non verificaretur in facto, Paulum Antonium
de Soderinis fuiſſe debitorem banchi eo tempore, quo
cenſum vendidit, & pecuniæ huiuſmodi ad banchum per-
uenerunt, iſto caſu Domini non fuerunt concordes, pro-
pter diuerſitatem opinionum, & propterea non potuit
capi reſolutio, niſi quod firmetur in facto, vtrum Paulus
Antonius de dicto tempore eſſet debitor banchi.

R V B E I.

Racanaten. hereditaris. Veneris, 20. Iunij, 1578.

S V M M A R I A.

*1 Verba poſita in ſtatuto, ex parte, & latere patris, quot mo-
dis intelligantur.*

*2 Interpretatio in materia exorbitanti debet capi, quæ minus
lædat ius commune.*

*3 Conſanguineorum appellatione in materia ſtatutaria ve-
niunt etiam cognati.*

*Fallit tamen, vbi ſtatuentes addunt qualitatem maſculini-
tatis, num. ſeq.*

*4 Statutum faciens mentionem de maſculis appellatione con-
ſanguineorum, cenſetur factum fauore agnationis: niſi
vlterius procedendo diſponat faciens mentionem etiam
de fœminis, nu. 5.*

*6 Cognati venientes appellatione conſanguineorum in mate-
ria ſtatutaria, non cenſentur ſimpliciter vocati, ſed vna
cum fœminis agnatis.*

*7 Statutum loquens de fœminis conſanguineis, quarum appel-
latione veniunt etiam agnatæ, intelligitur per prius de
fœminis agnatis.*

*8 Verba, ex parte, & latere patris poſita in ſtatuto, non debent
intelligi effectiuè, ſed tantùm comprehenſiuè.*

*9 Statutum non intelligitur vocare cognatos, niſi quando ape-
ritur eis via ſuccedendi ex perſonis fœminarum.*

DECISIO CCCLXXVI.

AGebat Clemens Politus ad hereditatem Antonij
iunioris, qui deceſſerat ſuperſtite Geneura matre, &
d. Clemente, prætendebatque hereditatem d. Antonij ad
ipſum pertinere, non autem ad matrem vigore ſtatuti Ra-
canaten. Et quia probabat ſe eſſe coniunctum cum d. An-
tonio ſecūdum ius canonicum in tertio gradu prout fuit
reſolutum, propterea dubitatum fuit, an ſtatutum Ra-
canaten. ſub rubric. 61. libro ſecundo, cuius copia detur,
procedat in caſu, de quo agitur. Et die Veneris, 13. Iunij,
1578. propoſita cauſſa, in qua etiam fuit data copia refor-
mationis d. ſtatuti, Domini tenuerunt pro Clemente. Ve-
rum quia informantes pro Gregorio non acquieſcebant
huic reſolutioni, propoſita etiam ſub die Ven. 20. eiuſ-
dem eandem difficultatem, in qua Domini maturius re
conſiderata inclinabant contra Clementem, quod mater
in caſu, de quo agitur, non cenſeatur excluſa vigore d. ſta-
tuti à luctuoſa filij hereditate, duobus potiſſimum funda-
mentis.

Primum fuit, quod illa † verba poſita in ſtatuto, ex 1
parte, & latere patris, poſſunt dupliciter intelligi. Primò
modo comprehenſiuè, ſcilicet, ſeu contentiuè. Secundò
modo effectiuè, vt poſt Nell. in tract. de bannit. in 1. part.
q. 9. tradit Soc. conſ. 33. nu. 9. lib. 3. & Soc. iun. conſ. 97. nu.
65. in ſecundo. Vnde cum ſimus in materia exorbitanti,
& ſic strictè intelligenda, debet capi illa † interpretatio, 2
quæ minus lædit ius commune, vt per Tiraq. de retract. in
præfat. num. 62.

Præſertim, cum ſtatutum reſpectu cognatorū, quate-
nus illos vocaret, non poſſit dici, niſi odioſum, cum in il-
lis non conſeruetur agnatio, quæ facit, vt ſtatutum dica-
tur fauorabile, vt per Doct. in l. venia. C. de in ius vocā. &
propterea cum Clemens non veniat ex latere patris effe-
ctiuè, debet cenſeri non vocatus vigore iſtius ſtatuti.

Secundum fundamentum fuit, quod ſtatutum primo
loco vocat conſanguineos maſculos, vbi filius decedit in
pupillari ætate, & ſi dicti conſanguinei maſculi non ſu-
perſint, vocat fœminas cōſanguineas ſolas, matre ſuper-
uiuente:

uiuente : matre vero non ſuperuioente , vocat proxi-
miores in gradu conſanguinitatis , ſed iſte non eſt caſus,
de quo agitur,quia Antonius deceſſit ſuperſtite matre, &
non in pupillari ætate,& ita Clemens ex iſta parte ſtatuti
ſuccedere oon poteſt. Dum vero ſtatutum vlterius di-
ſponit,quod filius ſeu filia effecta maior duodecim anoo-
rum,ſi decedant ſine filiis, vel filiabus legitimis, ſuperſti-
tibus ſibi dictis conſanguineis maſculis , ipſi ſuccedant,
& ſuccedere debeant in omnibus bonis dict. filij, ſeu fi-
liæ,detracta quarta parte pro matre, non poteſt ipſe Cle-
mens fundare eius intentionem in iſta parte,quia indubi-
tatum eſt,quod ipſe non eſt agnatus, ſed cognatus, cum
deſcendat ab Alda vxore ſupra dicti Petri , & licet in ma-
teria ſtatutorum appellatione conſanguineorum veoiant
3 etiam † cognati , & ſic deſcendentes ex fœmina , vt per
Barto. in leg. cum quidam , §. quod dicitur , de acqui-
rend. heredi. Corne. & Soc. iun. per informantes. Tira-
quel. de retract. §. primo , gloſſ. 9. numero 4. & ſeq.
Couar. in epitom. in ſecunda part.cap.6.§.6.numer.a.ni-
hilominus , vbi ſtatuentes addunt illam qualitatem maſ-
4 culinitatis , cenſentur vocati ſolum agnati, & † ſtatutum
cenſetur factum fauore agnationis , vt benè per Bal.inter
conſil. Ang.in conſil. 281. cuius opinioni ſubſcripſit ſe
Ang. eius frater in conſi. ſeq. Paul.de Caſtr. in conſil. 91.
ſub numero a. lib. 2.Socin.conſil.31.lib.1.Ruin.Soc.iun.
Rim.& alij per informantes pro Gregorio allegati.

Et quamuis prædictum ſtatutum procedendo vlte-
rius diſponat , quod ſi dicti conſanguinei maſculi noo
5 ſupererint,ſed † dictæ conſanguineæ fœminæ , cum filiis
ſeu filiabus alterius conſanguineæ , ſiue conſanguinea-
rum mortuæ , ſeu mortuarum in omnibus bonis prædi-
ctis ſuccedant detracta tertia parte pro matre , nihilo-
minus iſta qooque pars ſtatuti non ſuffragatur Clemen-
ti , ex quo Aotonius iunior deceſſit ſuperſtite tantum
matre , non autem aliqua ſeu aliquibus conſanguineis
fœminis , ex quarum perſona Clemens tanquam cogna-
tus poſſit venire ad ſucceſſionem , quia iſte noo eſt caſus
noſter , ſuper quo ſtatutum nihil diſponit , & ideo rema-
net in diſpoſitione iuris communibus iuribus vulgatibus.

Non obſtat , quod ſtatutum ſaltem in iſta parte vocat
cognatos , & per conſequens Clemens tanquam cogna-
6 tus cenſetur vocatus. Quia fuit reſponſum , quod † co-
gnati non cenſentur vocati ſimpliciter , ſed quando ipſis
cognatis aperiretur via per ipſas fœminas conſanguineas
agnatas, vt ſimul cum eis ſuccedant,non autem fœminis
agnatis non exſiſtentibus. Quoniam à verbis ſtatuti non
eſt recedendum,l.quod conſtitutum , & ibi Barto. de mi-
lit.teſtament.

Non obſtat , quod ſtatutum loquitur etiam de fœmi-
nis conſanguineis , quarum appellatione veniunt etiam
7 cognatæ. Quia † cum hoc ſtatutum emanauerit gratia
conſeruandæ agnationis , vt ſupra probatum eſt , debet
intelligi de fœminis agnatis , cum & ipſe agnatæ dican-
tur,& in eis militet fauor agnationis,vt per Corn.in con-
ſil. 82. num.6.lib.4.cum multis aliis cumulatis per infor-
mantes pro Gregorio.

Verum quia viſum fuit Dominis , quod materia ite-
rum proponeretur , propterea die Veo 4. Iulij 1578. pro-
poſui cauſſam ſuper eiſdem , & Domini pro maiori par-
te fuerunt in voto, quod Clemens non ſit vocatus , moti
ſunt ex iſto ſecundo fundamento omiſſo primo , ſuper
8 quo Domini non erant ſatis concordes. Nam † aliqui ex
Dominis conſiderabant , iſto ſtatuto non adaptari illam
interpretationem , quod illa verba, ex parte,& latere pa-
tris , debeant intelligi effectiuè , propterea , quod impoſ-
ſibile quodammodo eis videbatur,quod detur caſus con-
ſideratus à ſtatuto,quod quis decedat relicto pupillo cum
tribus gradibus effectiuè , vt deducunt informantes pro
Clemente. Vnde ſuper iſto primo fundamento non po-
tuit firmari reſolutio propter diuerſitatem opinionum:
ſed vt dixi maior pars Dominorum tenuit contra Cle-
mentem,quia † ſtatutum non vocat cognatos,niſi in ca- 9
ſu,in quo aperitur eis via ſuccedendi ex perſona fœmina-
rum conſangoinearum.

Allegata in contrarium per informantes pro Clemen-
te ſunt ſublata ex ſupradictis , & benè reſpondent infor-
mantes pro Gregorio.

LANCELLOTTI.

Roman. Locationis. Lunæ, 9. Iulij, 1578

SVMMARIA.

1 *Conſenſus ſimultaneus dat perfectionem contractus.*
2 *Contrahentes a communiter accidentibus ſolet poſt concluſio-
nem contractus agere de conficienda ſcriptura , & poſtea
vocare tabelliones.*
3 *Contractus executioni mandatus præſumitur ex actu ſub-
ſecuto poſt ipſum contractum.*
4 *Tempus breue inter concluſionem contractus, & ſcripturam
faciendam, demonſtrat ipſum contractum eſſe perfectum.*
5 *Frater admittitur in teſtem pro fratre in ciuilibus pro ad-
minculo.*
6 *Contractus non dicitur fieri in ſcriptis , niſi quando dictum
eſt, quod aliter non valeat.*
7 *Locatio dari non poteſt ſine mercede, & certo tempore.
Merces vero ea intelligitur eſſe, pro qua re. eſt ſolita locari.*

DECISIO CCCLXXVII.

FVit concluſum conſtare de locatione propter illa
verba apochæ , in quibus dicitur , *ſi come hier reſta d'
accordo.* Nam † ſi partes ſunt concordes , contractus di- 1
citur perfectus propter ſimultaneum conſenſum , leg. 1.
§. conuentionis , de pact. Nec poſſunt dicta verba referri
ad præcedentia , ſcilicet , *haurei voluto che mi faceſſe l' in-
ſtrumento della locatione.* Quoniam ex his , quæ præceſ-
ſerunt , & fuerunt ſubſecuta , Domini dixerunt hunc in-
tellectum non congruere. Siquidem R. D. Sangallet-
tus ſolitus erat locare domum iſtam , & tempore confe-
ctæ dict. apochæ volebat illam locare , & Do. Horatius
Oricellarius , qui illam inhabitabat , breui erat dimiſſu-
rus , & R. P. D. Barberinus deſiderabat illam conduce-
re , vt dixit in dict. apocha. Imo fatetur , quod dom erat
Anconæ, ſcripſerat ad Amicum litteras ad hunc effectum,
& propterea inferebant nihil obſtare , quare his concur-
rentibus non potuiſſet hic contractus locationis perfici
vnico verbo.

Præterea à communiter accidentibus ſolent contra-
hentes poſt concluſionem contractus agere † de confi- 2
cienda ſcriptura , & poſtea vocare tabelliones , qui ad rei
memoriam illam redigant in ſcripturam, vt poſt. Fabr. in
§. 1. Inſtit. de empt. & vend. tradit. Curt. iun. conſ. 348. nu.
28. volum. 3. Tractare autem de conficiendo inſtrumen-
tum, vel ſcripturam ante concluſionem contractus , eſſet
præſumere rem inſolitam, præſertim cum confectio ſcri-
pturæ ſtatim, & ſine difficultate fiat , ipſa vero concluſio
contractus ob frequentes partium diſſentiones , ſolet
reputari difficilis, & requirit etiam temporis , intercape-
dinem. Accedit etiam veriſimile , quia ſi locatio non fuiſ-
ſet concluſa , D. Barberinus vtique aliquam mentionem
feciſſet de hac concluſione facienda , dicendo , vellem vt
concluderemus locationem , & de ea conficeremus ſcri-
pturam. Coadiuuantur præmiſſa ex ſubſequenti ingreſ-
ſu Do. Barberini in d. domum , per quem † præcedens 3
contractus præſumitur demandatus executioni , vt not.
Bald. in l. multum, numero, 2. in fin. vbi Salyc. col. a. ad fin.
verſ. item quarto.

Nec obſtat , quod dictus ingreſſus præſumitur factus
reſpectu inſtantis ſublocationis Dom. Oricellarij , cum

Digitized by Google

præciſe pro eodem tempore d. Dominus Barberinus ſub-
locauerit Franciſco de la caſa. Quoniam reſpõdetur, pri-
mo, quod ſtantibus verbis apochæ in quib. dicitur, ſe non
ingreſſurum domum pro breui tempore conductionis
Oricellarij, non præſumitur pœnitentia in contractib.
Bal. in d. l. multum, nu. 2. poſt. med. ver. & ſi dicatur.

Secundo, dependebat à voluntate ipſius D. Barberi-
ni ſublocare pro tempore ſibi benè viſo. Addebant etiam
Domini pro hac interpretatione alia verba apochæ vbi
in fine dicitur, *in poco d'hora faremo la ſcritta*, & ſic præſup-
4 ponit contractum iam perfectum inter ipſas. Nam ſi † id
non eſſet, non poterat eſſe ſecurus Dominus Barberinus,
quod ita in breui temporis ſpatio confici omnino debe-
ret ſcriptura, quia alioqui poterat eſſe quod diſcordarent
in conuentione, ergo præſupponunt, quod omnino con-
ficeretur illa ſcriptura, quæ neceſſario præſupponit eos
eſſe concordes in ſubſtantialibus locationis. Compro-
bantur præmiſſa ex diſpoſitione Do. Franciſci fratris D.
Sangalletti, qui iuxta 14. 22. & 29. interrog. & iuxta 8.
particulare, & ſuper 7. & 8. articul. inquit hanc locatio-
nem fuiſſe factam de conſenſu vtriuſque partis pro an-
nua penſione 170. ſcutorum, & pro tempore duorum
annorum inchoandorum poſt finitam locationem Ori-
5 cellarij. Et iſte teſtis licet ſit frater † germanus Domini
Sangaletti, tamen Domini illius depoſitionem attendunt
pro adminiculo, quæ depoſitio coadiuuatur ex dicto Do-
minici Luparilli, iuxta octauum interrogatorium. Nec
obſtant alia verba apochæ ibi, *per poter dar riſolutione al ſi-
gnor Horatio Ruccellai*, quæ videntur denotare ſolum tra-
ctatum, quia ſi fuiſſet concluſa locatio, vtique potuiſſet
Dominus Barberinus reſoluere Dominum Oricellarium.
Quia reſpondetur, quod ex dictis verbis conſtat, quod
ipſe Dominus Barberinus volebat caute negotiari.

Nam antequam domum recepiſſet ab Oricellario,
cupiebat habere ſcripturam à Domino Sangaletto ne ipſe
Sangalettus poſſet recedere à conuentis,

Non placuit etiam Dominis illa interpretatio ad ver-
ba, *ſi come reſtai d'accordo*, videlicet, vt dicantur reman-
ſiſſe concordes, quod tractaretur negotium locationis,
& quod in euentum, in quem eſſent concordes, confice-
retur ſcriptura, quoniam hæc interpretatio eſt multum
extranea. Nam per illam diceremus, quod remanſiſſent
concordes ſub conditione ſi remanſiſſent concordes.

Non obſtat etiam, quod ſcriptura erat neceſſaria pro-
pter dicta verba, *che mi faceſſe l'inſtrumento ouer ſcritta.*
6 Nam † contractus non dicitur fieri in ſcriptis, niſi
quando dictum eſt, quod aliter non valeat, reiecta opi-
nione Caſtren. vt per Put. in deciſ. 43. contractus, vol. 3.
Peregrin. deciſ. 34. in vna Placentin. vol. 1. quam etiam o-
pinionem, ſeruari in practica, & ab ea in iudicando non
eſſe recedendum, teſtatur Curt. iun. conſ. 348. nu. 12. 22. &
31. ver. ex præmiſſis, vol. 3. Et propterea ſi partes ſimplici-
ter conueniant, quod contractus ſit redigendus in ſcri-
ptis, hoc non impedit, quominus probatio rei geſtæ poſ-
ſit aliter, quam per ſcripturam probari, ſecundum Bal. in
auth. ſed nouo iure, n. 11. cum ſeq. C. ſi cert. peta. Brun. de
forma, fol. 13. col. 1. verſi. ad idem facit.
7 Non obſtat etiam, quod non poteſt dari † locatio abſ-
que mercede, & certo tempore, quoniam quoad mer-
cedem intelligitur de ea, pro qua domus erat ſolita lo-
cari, gl. in l. excepto. C. loca. vbi Bal. num. 2. & ibi Sal. Iaſ.
in §. actionum, Inſti. de actio, nu. 167. Alex. conſi. 107. nu.
5. vol. 1. & conſi. 206. nu. 1. & 2. vol. 2. & eſt communis o-
pinio, vt per Ant. Gomeſ. de contract. c. 3. nu. 4. & c. 2. nu.
9. in fin. Et Dominus Barberinus vtique debet ſciuiſſe
dictam ſolitam mercedem, ex quo illam ſoluit Oricella-
rio pro tempore quinque menſium, & præſumitur etiam
quod ipſe non concluſerit locationem, ſi non fuiſſet cer-
tificatus de mercede.

Quo vero ad tempus conſtat, quod Dominus Barbe-
rinus nolebat conducere pro pauco tempore, vt dicit in
ſua apocha, & de biennio, deponit expreſſe Do. Franci-
ſcus in ſua depoſitione, vt ſupra dictum eſt.

Quibus omnibus concurrentibus coniecturis Domi-
ni concluſerunt rem carere dubitatione, & conſtare de
locatione.

R V B E I.

Bononien. de Pepulis. Lunæ, 27. Ianuarij, 1578.

S V M M A R I A.

1 *Poſſeſſionis initium, & eius continuatio faciunt, vt quis ſit manutenendus in ea.*

2 *Geſta per tutorem relictum, qui tamen non adimplenit ſolemnia, valent medio tempore.*

3 *Poſſeſſio per obliuionẽ longo tempore perditur, quando quis eſt negligens, & non poſſidet corpore alieno.*

4 *Interruptio quaſi poſſeſſionis non datur, vbi non apparet de ſcientia aduerſarij.*

DECISIO CCCLXXVIII.

IN cauſſa Bononien. de Pepulis dubitatum fuit, an Il-
luſtr. Comes Romeus ſtantibus hinc inde deductis, &
teſtibus examinatis, quorum copia detur, ſit in tali quaſi
poſſeſſionem iuriſdictionis, vt ſit manutenendus, ſiue vi-
gore mandati iam decreti, ſiue de nouo decernendi.

Et die Lunæ, 21. Ianuarij, 1578. fuit concluſum Co-
mitem Romeum eſſe manutenendum in quaſi poſſeſ-
ſione iuriſdictionis non ſolum vigore mandati iam de-
creti, ſed etiam de nouo decernendi. Cum enim † con- 1
ſtet de initio ſoæ quaſi poſſeſſionis non ſolum poſt obi-
tum Comitis Alexandri eius patris, ſed etiam in vita i-
pſius, vt patet ex iuribus, de quib. in ſummario dato pro
parte eiuſdem Comitis Romei, & tum ipſe hodie alle-
get ſe poſſidere ſeu quaſi, & non conſtet, quod eius quaſi
poſſeſſio ſit interrupta, debet manuteneri. Nam qui ſe-
mel rem poſſedit, adhuc præſumitur poſſidere, Rot. de-
ciſio 124. in nou. cum aliis auctoritatibus adductis per in-
formantes.

Non obſtant adducta in contrarium.

Et primo, quod mandatum in fauorem Comitis Ro-
mei decretum eſſet iniuſtum, & nullum, quoniam ſtan-
te ſupradicto fundamento apparet de eius iuſtitia. Tol-
litur etiam nullitas allegata ſub prætextu, quod mino-
res non eſſent legitimè citati, quia † ex actis conſtat Co- 2
mitem Philippum fuiſſe relictum tutorem, & licet non
appareat adimpleuiſſe ſolemnia, valent tamen geſta per
eum medio tempore, & tollitur omnis difficultas ex quo
hodie Comes Romeus petit de nouo decerni ſibi manda-
tum de manutenendo.

Non obſtat etiam aliud fundamentum, quod Illuſtr.
Comites aduerſarij prætendunt ſe per decennium poſ-
ſediſſe priuatiuè ad ipſum Comitem Romeum, pro cu-
ius verificatione dederunt articulos, & teſtes deſuper
examinarunt, quorum dicta fuerunt data prout in ſum-
mario. Quia fuit reſponſum teſtes non probare con-
cludenter tempus decem annorum, quod requiritur ad
inducendam obliuionem, ex qua reſultat amiſſio poſſeſ-
ſionis.

Præterea † tunc per obliuionem longo tempore per- 3
ditur poſſeſſio, quando quis eſt negligens, & non poſſi-
det corpore alieno prout in caſu iſto, in quo ipſe Comes
Romeus dicitur retinere ſuam quaſi poſſeſſionem non
ſolum animo ſuo, ſed etiam corpore vaſallorum, vt per
Aretin. in l. ſi de eo, §. ſi fortè, num. 6. ad fi. & num. ſeq. de
acq. poſſ. Dixerunt † etiam Domini in caſu iſto non da- 4
ri interruptionem iſtius quaſi poſſeſſionis nõ data ſcien-
tia ipſius Comitis Romei, vt per Ruin. conſ. 50. num. 10.
vol. 5. & ex iſtis rationibus, & ex aliis adductis per infor-
mantes Domini ita concluſerunt.

R V B E I.

Digitized by Google

RVBEI.

Roman. Bonorum de Ruffinis. Veneris, 20. Decembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Priuatio inducta per teſtatorem verbis obliquis propter contrauentionem, ſubſtinetur in vim fideicommiſſi.*

2 *Prohibitio alienationis facta per teſtatorem, vt in caſu contrauentionis bona alienata ſtatim deueniant ad ſequentem in gradu, inducit fideicõmiſſum de per ſe, ſine aliqua exſpectatione conditionis, vel mortis ipſius alienantis.*

3 *Statutum, quod filij poſiti in conditione cenſeantur vocati, ligat etiam clericos.*

4 *Onus probandi, quod bona ſint fideicommiſſo ſubiecto, ſpectat ad fidei commiſſarium.*

5 *Venditio ſola verbalis ſine traditione, an ſufficiat, vt dicatur contrauentum prohibitioni de non alienando.*

6 *Aſſertioni contrauenientis non ſtatur in re prohibita.*

7 *Conditio ſufficit, quod ſemel fuerit purificata.*

8 *Fideicommiſſum non agnitum ab herede non reuertitur ad perſonam coheredis ſemel, & ſimpliciter ab eo excluſam, ſed ad ſequentes deuoluitur.*

Idque etiam ſi inter eos eſſet inductum à teſtatore fideicommiſſum reciprocum num. 9.

Et tanto magis ſi illud fideicommiſſum eſſet agnitum, numero 10.

11 *Vocatus à teſtatore, in cuius perſona cõditio ſemel fuit purificata, non poteſt amplius excludi per ſuperuenientẽ perſonã, quæ alias ante exſiſtentiam conditionis eũ excluderet.*

12 *Præiudicium illatum per fideicommiſſariũ in caſu alienationis, cenſetur etiam illatum in caſum mortis.*

DECISIO CCCLXXIX.

IN cauſſa Roman. bonorum de Ruffinis, quam propoſui ſub die Veneris, 20. Decembris, 1577. fuerunt excitatæ quam plures difficultates, de quib. inferius dicitur. Et ſuper quibus nihil fuit formatum, ſed ſolum in iſta poſitione fuit tentum ſecundum maiorem partem Dominorum, quod verba illa, de quibus in teſtamento D. Marij Ruffini, videlicet, *& li beni coſi alienati ſi diuolghino in fatto a quelli, alli quali per morte di quelli che alienano, doueriano peruenire*, debeant intelligi non ſecundum diſpoſitionem iuris ab inteſtato, ſed ſecundum teſtamentum ipſius D. Marij, & iuxta illius voluntatem ſeu diſpoſitionem quam fecit, quæ quidem interpretatio placuit Dominis tanquam veriſimilis magis conformis intentioni, & menti ipſius diſponentis. Ceteræ autem difficultates non fuerunt reſolutæ, ſed tantum excitatæ propter maiorem dilucidationem ipſius cauſſæ.

Prima eſt, an priuatio inducta per teſtatorem propter contrauentionem ſubſtineatur iure directo, vel in vim
1 fideicommiſſi, & † videtur attentatis verbis teſtamenti,
quod non jure directo, ſed in vim fideicommiſſi ſubſtineatur, quoniam verba ſunt obliqua, & ſemel heredes regulariter non deſinit eſſe heres. Batt. Aug. & alij in leg. hereditas, ff. de hered. inſt. Pariſ. conſ. 19. nu. 176. cum ſeq. in 2. Aym. conſi. 1. num. 6.

Secunda, an prohibitio alienationis, de qua in d. teſtamento D. Marij, ſtet principaliter de per ſe, & inducat fideicommiſſum ſtatim in euentum contrauentionis, ita quod ſit duplex fideicommiſſum, alterum in euentum mortis, alterum in euentum contrauentionis, vel potius d. prohibitio ſit ſequela fideicommiſſi, & illi ſtet acceſſorie, & ſit vnicum tantum fideicommiſſum in euentum mortis, iuxta not. per Dec. conſi. 636. num. 3. cum ſeq. cum alis per Ant. Gabr. de fideicommiſ. concluſ. 9. Et in hac difficultate partes videntur admittere, quod ſit duplex fideicommiſſum, vt ſup. quod videtur de plano procedere ex lectura teſtamenti, nam † teſtator prius prohibet alienationem, & vult quod ſequuta, contrauentione bona alienata ſtatim deueniant ad ſequentem in gradu, & ſic nulla alia exſpectata conditione, vel morte alienantis, l. peto, §. fratre, l. cum pater, §. libertis, & ibi gl. 2. de leg. 2. Pau. de Caſtr. conſ. 77. nu. 2. in fi. lib. 1. Rui. conſi. 109. nu. 18. cum ſeq. & ita fuit dictum in Cauallicen. Baroniæ, & in Roman. Vinearum, de Maximis, del. 1576.

Tertia, an per illam ſubſtitutionem in euentum contrauentionis ſit in aliquo derogatum alteri ſubſtitutioni in euentum mortis factæ. Iſta non eſt pro nunc neceſſaria, vt ex infra dicendis apparebit, præſertim in decima difficultate.

Quarta, an Aſcanius filius Alexandri cenſeatur inſtitutus ordine ſucceſſiuo poſt obitum Alexandri patris, vel potius æqualiter pro virili portione ſimul cum patre, iuxta no. per gl. Bar. & Soc. & omnes, in l. Gallus, §. & qui dam rectè, de libe. & poſthum. & iſta nõ videtur pro nunc neceſſaria, ex his quæ in ſexta difficultate deducentur.

Quinta, an ſaltem inter iſtos inſtitutos cenſeatur inductum reciprocum fideicommiſſum, iuxta no. in l. Titia Scio, §. Scia libertis, de leg. 2. cum aliis per Gabriel. de ſubſt. concl. 1. nec iſta videtur neceſſaria in caſu, de quo agitur ex eadem ratione.

Sexta, an ſaltem prima ſubſtitutio ſeu primus gradus vocatorum per mortem D. Alexan. inſtituti, incipiat ab Aſcanio, & ceteris filiis d. D. Alex. vel potius à filiis Iuliæ, & deinde à Mutio, in qua ſi (vt præſupponitur) teſtamentum eſt in Vrbe conditum, & agitur de bonis exſiſtentibus in vrbe vel eius deſtrictu, videtur quod primi ſubſtituti per obitum Epiſcopi ſint Aſcanius, & ceteri filij Alexandri poſiti per teſtatorem in conditione, & ſtatutum Vrbis eſt clarum, quod filij poſiti in conditione cenſentur vocati per ſtatutum, quod iam conditum erat
de anno 1517. vt patet ex confirmationibus Imo † d. ſta- 3
tutum operatur effectum ſuum ſaltem quoad d. bona exſiſtentia in vrbe vel eius deſtructu, plenè per Bart. Bald. & omnes in l. 1. C. de ſum. Trin. & fid. cath. cũ aliis per Gabr. de teſtam. concl. 4. & fuit latè diſcuſſum in Terracinen. coram R. P. D. Blanchetto, 1575. & 76. Nec videtur facienda vis, quod ſint bona fortè intuitu Eccleſiæ acquiſita cum præſupponatur facultas teſtandi & ſtatuta vrbis regulariter in teſtis etiam comprehendunt clericos, vt fuit dictum coram R. P. D. Robuſterio in Portuen. plani vltimi 1567. Et ſic Aſcanius qui tempore alienationis erat ſolus filius Alexandri, eſt in primo gradu vocatorum. & ſi verum eſſet, quod poſtea idem Alexander ſuſcepiſſet alium, ille etiam eſſet in primo gradu ſubſtitutionis, habita tamen ratione temporum, vt ſupra.

Septima, an propter contrauentionem in vna re ſit inductum fideicommiſſum in tota hereditate, ſeu portione illius qui contrauenit, vel tantum in illa re, in qua fuit cõtrauentum, quia verba ſunt limitata ad rem alienatam, vt ibi, *& gli beni coſi alienati ſi diuolghino in fatto, &c.* & ita fuit dictum in d. Rom. vineæ, de anno 1575.

Octaua, an conſtet, quod Alexander contrauenerit, & quod ad ipſum res videtur ſine cõtrouerſia ſi viridarium cum domibus, & caſalino exſiſtentibus in monte Auentino per Do. Alexandrum de anno 1559. alienata, fuerunt in dominio, vel poſſeſſa per teſtatorem vſque ad obitum D. Marij teſtatoris, & ſic comprehenſa ſub prohibitione,
& fideicommiſſo, quod † onus probandi ſpectat ad Mu- 4
tium venientem ex fideicommiſſo, ſeu contrauentione, l. item videndum, §. fi. cum l. ſeq. de per. here. cum alis per Nat. conſi. 400. nu. 2. cum ſeq. libr. 2. Aduertendum tamen eſt, an probetur traditio, vt tollatur difficultas, an ſola
† venditio verbalis ſufficiat, quando ſaltem eſt habita fi- 5
des de pretio, ex l. 2. vbi Bald. & alij, C. ſi quis alteri, vel cum alis per Dec. conſi. 239. num. 1. in fin. Curt. ſen. conſ. 8. nu. 3. cum ſeq.

Nona, an conſtet de contrauentione ipſius Alexan-
dri & Aſcanij propter impoſitionem cenſus ſuper domo
magna del. 1560. In qua informantes Do. Alexandri pe-
tunt ad partem audiri. Et in iſta eſt conſiderandum, an
Mutius verificauerit, quod iſta domus magna eſſet in
bonis teſtatoris, nam ſaltem prætextu alicuius partis præ-
tendit Alexander, quod iſta domus non erat in bonis
Marij teſtatoris. Inſuper eſt conſiderandum, an per Do.
Alexandrum ſint verificatæ cauſſæ narratæ in inſtrumen-
6 to impoſitionis cenſus, quia † regulariter in re prohibi-
ta non ſtatur aſſertioni contrauenientis. Bar. in l. ſi forte,
de caſtrẽ. pecul. cum aliis per Dec. & alios, in l. ſi donatio-
ne. C. de collat. Et an in Aſcanio detur ſcientia teſtamen-
ti Marij, vel ex probabili ignorantia, aut minori ætate
excuſari poſſit reſpectu ſui, alioquin reſpectu Alexandri
in portione Marij propter impoſitionem cenſus ſuper
proprietate. At hic ſi alia non obſtant, ita eſt reſolutum
in Romana vineæ de maximis, 1576. quod eſt inducta
deuolutio, & eſt factus locus fideicommiſſo. Sed pro nũc
iſtam contrauentionem circumſcribo, quia non informat
Alexander.

Decima, an propter contrauentionem D. Alexandri
in venditione viridarij, poſito quod illud eſſet in bonis
Do. Marij, ſit dictum viridarium deuolutum ad filium
Iuliæ, & propter non exiſtentiã illius ex vulgari ad Mu-
tium, vel potius ad Aſcanium filium d. Alexandri tunc
viuentem, vt quomodocunque intelligantur illa verba
teſtatoris videlicet, *ſi deuolghino in fatto à quelli alli quali per
morte di quelli che alienaro, doueriano peruenire*, hoc eſt, ſiue
intelligantur ab inteſtato ex diſpoſitione iuris commu-
nis. prout dicunt aliqui informantes D. Alexandri, ſiue
intelligantur ex ordinatione, & lege teſtatoris in teſta-
mento ſcripta, quod videtur verius, & volũtati teſtatoris
conſonum, vt hic bene per informantes Mutij, ſemper
poſt obitum d. Alexandri ſuccedit Aſcanius tam ex diſpo-
ſitione iuris, quam ex lege teſtatoris, quia vt ſupra di-
ctum eſt, obtinet primum locum vocatorum per mor-
tem, ſicut ceteri filij d. Alex. qui omnes ſunt poſiti in con-
ditione, & ex ſtatuto vocati.

Non obſtat, quod Aſcanius non ſit amplius in rerum
natura, quia ſufficit, quod tempore exiſtentis conditio-
7 nis viueret, nam † ſufficit conditionem ſemel exſtitiſſe,
Oldrad. conſ. 21. cum aliis per Gabriel. de fideicommiſ.
concluſ. 7. & 8.

Non obſtat, quod Aſcanius non agnouerit huiuſmo-
di fideicommiſſum prout eſt neceſſarium, vt illi irreuo-
cabiliter quæratur, l. 3. §. inuito, & §. acquirere. de bo. poſſ.
Bart. in l. 4. hoc autem iudicium, de dam. infec. Alex. in
l. huiuſmodi, col. pe. in prin. de leg. 1. cum aliis per Rolãd.
8 conſ. 29. num. 28. libro 1. Nam † ſi deceſſit Aſcanius non
agnito d. fideicommiſſo, illud ius agnoſcendi fideicõmiſ-
ſum ſine dubio poſt obitum Aſcanij non tenertitur ad
d. Alexandrum, quia fuit ſemel ſimpliciter excluſus, &
ſic eſt perpetuo excluſus. Bald. & alii per Dec. conſ. 627.
num. 8. adeo non ſit locus pœnitentiæ, nec purgationis
moræ: ſed indiſtincte deuoluitur ad ſequentes, qui vo-
luntate teſtatoris parere volunt, vt latè poſt alios Pariſ.
d. conſ. 19. num. 138. cum pluribus ſeq. lib. 2. Aym. conſ. 1.
9 col. pen. Etiam † ſi inter Alexandrum. & Aſcanium eſſet
inductum fideicommiſſum a teſtatore reciprocum, quia
illud non haberet locum in rebus alienatis à quibus fuit
ſimpliciter excluſus, & contrauenit voluntati teſtatoris,
& illam impugnauit, vt poſt alios per Dec. Pariſ. & Aym.
10 proximè citatos. Et † tanto magis, ſi illud fideicommiſ-
ſum eſſet agnitum per Aſcanium, nam ante agnitionem
excluſo Alexandro durat illud fideicommiſſum in fauo-
rem ſequentium parere volentium voluntati defuncti, vt
ibi per eos. Ideo animaduertẽdum eſt, an tempore obitus
Aſcanij exſtaret alius filius Alexandri, quoniam ſi alius
filius Do. Alexandri eo tempore exſtaret, ad illum eſſet
deuolutum ius agnoſcendi fideicommiſſum, & ſi eſſet
agnitum deuolueretur ad eũdem ipſum viridarium, quia
vt dixi prima cauſſa ſucceſſionis ex lege teſtatoris ſunt
liberi Do. Alexandri: alioquin ſi nullus exſtaret, tunc ſuc-
cedit Mutius ſequens in gradu propter non exiſtentiam
filiorum Epiſcopi, nec Iuliæ ex ſupra deductis.

Et ſi fortè poſtea nati eſſent filij Do. Alexandro, non
attenderetur in præiudicium Mutij, quia † ſolus tem- 11
pore exiſtentis conditionis exſtabat ex vocatis à teſtato-
re, iuxta l. cum pater, §. hereditatem, & leg. 1. de legat. 2.
cum aliis per Iacob. Mandel. de Alba. conſi. 106. per to-
tum, licet eueniente morte Do. Alexandri cum filio, vel
filiis videndum eſſet, an per † fideicommiſſariorum in 12
caſu alienationis cenſeatur præiudicatum fideicommiſ-
ſo in caſum mortis, vt per Ruin. conſ. 122. num. 6. cum ſe-
quen. & conſi. 123. nu. 12. in ſecundo. Zanch. in l. heredes
mei. §. cum ita, nu. 413. cum ſeq. ad Trebell. Burſat. conſ.
13. nu. 68. cum ſeq. quod tamen in Caualliecn. Baroniæ
Dominæ emerunt del 1576.

Vltima, per obitum Aſcanij, ad quem ſit deuolutum
viridarium, reſolutio colligitur ex proxime dictis, quod
aut exſtabant alij filij Epiſcopi, vel ne, & licet Mutius ſit
vocatus ex vulgari in defectum filij Iuliæ, tamen id intel-
ligitur, ſi non eſſet alius anterior, qui excluderet filium
Iuliæ, nam tunc ſicut per illum eſſet excluſus filius Iuliæ,
ita etiam Mutius veniens in defectum illius, vt hic bene
per informantes Domini Alexandri.

LANCELLOTTI.

Cluſin. penſionis. Die 9. Nouembris, 1573.

SVMMARIVM.

1 *Probatio in beneficialibus, quod centum remaneant liberi pro rectore, debet eſſe concludens.*

DECISIO CCCLXXX.

FVit concluſum non ſatis conſtare, quod remaneant
centum ducati liberi pro rectore, quia † licet teſtes pro- 1
bent valorem per famam, tamen hæc probatio non ſuf-
ficit in hoc caſu, quia non agitur de probando non exceſ-
ſu, qui habet præſumptionem aliquam pro ſe: ideo ſe-
miplena ſufficit probatio. Ægid. deciſ. 683. ſed ſumus in
caſu, in quo probatio debet eſſe concludens, quod verè
remaneant centum liberi pro Rectore per modum affir-
matiuum, iuxta deciſ. Moliedan. 148.

BLANCHETTI.

Pampilonen. beneficij de ſos. Die 17. Maij. 1577.

SVMMARIA.

1 *Dictio, quatenus, conditionem importare dicitur.*
2 *Valor beneficij affirmatiuè expreſſus debet plenè probari, nec ſufficit ſemiplena probatio epiſcopi.*

DECISIO CCCLXXXI.

FVit per Dominus reſolutum, breue non fuiſſe ſuffi-
cienter verificatum per Antonium, quod fructus be-
neficij excederent valorem 24. cum enim per modum
conditionis ſuit grauatus onere probandi hunc valorem,
quod † denotat dictio, quatenus, Bar. in l. 1. numero 20. 2
de cond. & demo. ſemiplena probatio epiſcopi non ſuffi-
cit. Dec. in rub. de prob. n. 153. cum ſeq. præcipuè † cũ aga-
tur de probando valore affirmatiuè expreſſum, & habeat
contrariam probationem de directo, videlicet atteſtatio
ordinarij in collatione facta Ægidio. Ægid. dec. 683. fuit
reſolutum in cauſſa Cluſin. pen. coram R. D. Lancellotto
Et amouendus eſſet prout fuit amotus poſſeſſor, vt fuit
reſolutum in vna Vercellen. Canonicatus coram bo. me.
Verallo, prima Febr. 1557. & in vna Calleguritan. co-
ram Orad. de anno 1564. Antonius autem nec dum plenè,
ſed nec etiã ſemiplenè probauit valorem iſtius beneficij.
Primus enim teſtis Petrus de Allegri iuxta 20. & 30. &
Michael

Google

Michael iuxta 30. & Michael A iuxta 23. neſciunt onera, ex quo non probant, cum valor probari debeat deductis oneribus, vt paſſim tenet Rot.reiecta opin.Ripæ.in l. 1.§. ſi heres,num.19.ad Trebell.

ROBVSTERII.

Bononien.iuriſpatronar.Lunæ,14.Martij,1575.

SVMMARIA.

1 *Sententia declaratoriæ in antiquis ſtandum eſt, & pro ea præſumitur.*
Idque magis ſi cum adminiculis adiuuetur.
2 *Obſeruantia alicuius actus ſubſequuta probat in præteritum idem fuiſſe.*
3 *Præſumptio pro validitate actus ſuperat alias præſumptiones.*

DECISIO CCCLXXXII.

RESolutum fuit, narratiuam Sixti quarti ſufficienter in omnibus fuiſſe iuſtificatam, nam in ea parte, in qua dicitur eccleſiam deueniſſe ad totalem ruinam, ſatis verificatur ex ſententia Vicarij de anno 1476. lata, in qua declarat, iſtos de Mazzolis infra tempus, & etiam antea totaliter realiter, & cum effectu funditus reſtau-
1 raſſe, & reædificaſſe d. Eccleſiam, & cum † ſumus in antiquis ferè centum annorum in omnibus pro ea præſumitur, & optimè probatur, vt latè hic per informantes, & tanto magis ſtantibus tot aliis circumſtantiis videlicet tribus teſtibus coram eodem Vicario de eodem anno examinatis, qui omnes dicunt de facto proprio, quod reædificarunt Eccleſiam totam à fundamentis vſque ad tectum: item concurrit aſſertio commiſſariorum, quod de anno 1474. aſſeruerunt omnia contenta in dictis literis Sixti Quarti eſſe vera, pro quibus etiam præſumi-
2 tur, vt hic per informantes Item † ex obſeruantia ſubſecuta, quæ in iſtis maximè prodeſt, ex Bald. & aliis per Aym.conſ.118.nu.2.& conſi.188.nu.142.

Non obſtat viſitatio Vicarij, in qua aſſerit inueniſſe duos muros minantes ruinam. Quoniam d. viſitatio fuit de anno 1470. & ſic per quatuor annos præcedentes d. aſſertionem, & literas Sixti, & cum de anno 1470. iam minaretur ruinam, & adſint tot & tãta de totali ruina tempore literarum Sixti Quarti 1474. ſine dubio non præſumitur de vno tempore ad aliud, præſertim pro va-
3 liditate actus, quæ † ſuperat alias præſumptiones, Dec. poſt alios in l.poſtquam nu.23. C.de pact. In ea vero parte, in qua dicitur, fructus Eccleſiæ non eſſe ſufficientes ad reædificandam Eccleſiam, & præſtandum victum rectori, ſatis etiam verificatur ex dicta ſententia Vicarij, & aſſertione dictorum commiſſariorum per ſupra deducta. Et multa, quæ in contrarium adducuntur, non probantur ex actis.

Quo vero ad facultatem Vicarij, de qua in dictis literis Sixti, dixerunt Domini illam non eſſe verificandam, quia illa verba non erant oratorum, ſed quod ille Vicarius aſſerebat ſe habere ſufficientem facultatem, & hoc verificatur ex geſtis per illum Vicarium de anno 1472. Ita quod benè verificatur de facto in omnibus ſuis partibus iſta narratiua.

Neque enim Papa fecit aliquod fundamentum in d. Vicariatu, ſed tantum in illo facto per illum aſſertum Vicarium geſtu, vt conſiderat Creſcen. deciſ. 153. Et hic videtur clarum, cum Papa det facultatem illis commiſſariis ſupplendi omnes, & quoſcunque defectus, validando id quod nulliter geſtum fuiſſet.

ROBVSTERII.

Bononien.de Burzanis. Mercurij. 28.Nouembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Excommunicatus dici non poteſt non comprehenſus in libris monitorialibus, & num.ſeq.*
2 *Sententia declaratoria trahitur retro ad præambulas res, & pœnas in ea contentas.*
3 *Iuſti non comprehenſi in cenſuris non poſſunt declarari excommunicati.*
4 *Mandatum ſimplex iudicis per comparitionem partis reſoluitur in vim ſimplicis citationis.*
5 *Diſpoſitio pœnalis quantumuis generalis non trahitur ad caſum, vbi non eſt dolus, vel culpa.*
6 *Scientia illius qui aliquid illicite, & occulte retinet, differt ab eo qui detinet.*
7 *Literæ monitoriales dubiæ interpretandæ ſunt ſecundum terminos iuris.*
8 *Ordinaria via contra reos certos procedendum eſt coram iudice competenti.*
9 *Extenſio non fit de perſona ad perſonam.*
10 *Poteſtas omnis ordinarij ceſſat, vbi Papa manum ſuam appoſuerit.*
11 *Comparens quo caſu non dicatur facere litem ſuam.*
12 *Diſpoſitio l.vbi cœptum ff.de iud.quo caſu procedat.*

DECISIO CCCLXXXIII.

RESoluerunt Domini, quod Aurelius, & Gabriel non potuerunt iuſte declarari excommunicati, neque interdeſcentes in excommunicatione per annum, & vltra prout in declaratoria 20. Iunij 1576. in partibus lata, fol. 192. ex eo † quia dicti Aurelius & Gabriel non 1
comprehendebantur in literis monitorialibus ſecundo loco in forma ſignaturæ de menſe Septembris, 1571. expeditis, de quibus fol. 301. neque in ipſa generali ſententia excommunicationis, 11. Decembris eiuſdem anni lata, de qua fol. 962. Idcirco fuerunt iniuſtè declarati inci-
diſſe in dictas cenſuras. Nam † ſententia declaratoria 2
trahitur retro ad præambulas cenſuras, vt ex lectura ipſius apparet, & habetur in l.heredes palã.§.ſed ſi notam, & ibi Paul.de Caſtr. & alij de teſtamen.Sarnen.in reg. de iur.quæſit.quæſt.13.num.3.cum ſeq. & vt iuſta ſit, debet declarare, & publicare perſonas, quæ verè inciderunt in illis cenſuris, non autem alias, quæ non comprehendebantur neque peccarunt, c. cum ſecundum leges, de hæret.in 6.cum aliis per Felyn.in ca.Rodulphus, col. 21. nu. 35. ver. ſententia declaratoria, de reſcript. & in capit. ad
probandum, num. 6.de re iud. Et ſicut † iuſti non potue- 3
runt declarari excommunicati, ſi verè non erant comprehenſi in cenſuris, ſic non potuerunt in eis interdeſcere, c.rurſus, 11.quæſt.3.cum aliis per glo. Abb.& alios in c. 1. de iud.

Quod autem Aurelius, & Gabriel non fuerint comprehenſi in prædictis literis monitorialibus, nec in generali ſententia cenſurarum, deducebant Domini ex duobus.

Primo, quia, vt apparet in proceſſu. fol. 462. cum pluribus ſeq. & habetur in ſeptimo præſuppoſito, Stephanus de menſe Maij, 1570. comparuit in Turono Bononien. & mouit iudicium criminale contra dictos Aurelium, & Gabrielem eos querelando, quod occultauerint, & expilauerint bona communia, & hereditaria alias Simonis patris, & ad docendum de fraudibus, occultationibus, & expilationibus fecit incarcerare dictos Gabrielem, & Aurelium, & ipſos examinare, & interrogare latiſſimè, vt fol. 467. cum pluribus ſeq. & produxit ſchedulam bonorũ hereditatis, quam partes vocant ſchedulam ſtatus, fol. 488. produxit etiam tranſactionem, vt ibi, nec non librum introituum domus, ſeu bonorum ſtabilium, & iſtam de pluribus quantitatibus frumenti, vt fol. 44. cum ſeq. & pluries proteſtatus fuit. Ex quibus litibus, productionibus, interrogationibus, examinibus, proteſtationibus, & querelis ſine difficultate colligebant Domini, quod ſaltem in illo iudicio criminali fuerunt deducta in litem, & controuerſiam, frumentum del 1568. & 69. canapis, pecuniæ, & alia de quibus in

confeſſionibus coram D. Vicario ex vi verborum. l. bo-
norum, de verborum ſignifi. ex ſpeciali expreſſione ipſo-
rum bonorum, vt in querelis Stephani, & interrogatio-
nibus, & alijs de quibus ſupra. Vnde cum poſtea Aure-
lius, & Gabriel coram eodem Do. Vicario Bononien.
comparuerint, tam in primis literis monitorialib. quam
in ſecundis, & allegauerint, quod ipſi non erant occu-
patores, & ſic, quod iuſtè poſſidebant vigore teſtamen-
ti, & quod iam lis pendebat ſuper omnibus coram iudi-
cibus competentibus, & quod non erant comprehenſi
in dictis literis monitorialibus, vt fol. 313. & 362. ſine
4 dubio † quoad ipſum Aurelium, & Gabrielem prædictæ
literæ fuerunt reſolutæ in vim ſimplicis citationis, & e-
uacuatæ, vt poſt Ioan. Pau. & alios deducunt Phil. Prob.
in c. 2. num. 28. de conſti. libro 6. Ioan. de Neuiz. in Silu.
nupt. lib. 5. num. 52. pag. 241. verſ. limita quinto. Et tanto
magis, cum poſt primas literas monitoriales obtinue-
rint declaratoriam ab eodem Vicario Bononien. quod
forma illarum non erat ſeruata, & quod in omnem ca-
ſum in aliquo non afficiebant ipſos, vt fol. 909. Et poſt ſe-
cundas literas monitoriales obtinuerunt aliam declara-
toriam ab eodem Vicario, & ipſe Stephanus etiam ap-
probauit, quod reſpectu deductorum in iudicio inter
eos ex vna, & Stephanum ex altera, nõ ſint comprehenſi
in d. ſecundis literis, nec in aliquo vlteriori actu reſpe-
ctu præfatorum comprehendi debere, vt fol. 372. cũ ſeq.
ſicque iſti ex voluntate Stephani erant exẽpti ab iſtis lite-
ris, vt pſt alios Neuizan. in d. Silu. li. 3. pag. 244. num. 55.
ver. limita ſexto. Et ex eadem voluntate iudicis, & quali-
5 ber iuſta cauſſa prout hic. Nã † diſpoſitio pœnalis quan-
tumuis generalis non trahitur ad caſum vbi non eſt do-
lus, vel culpa, l. ſi ſeruum, §. non dixit, de acq. her. cum aliis
per Aym. conſ. 3. nu. 24. Prob. in d. c. 2. nu. 64. cum plurib.
ſeq. & nu. 37. de conſt. lib. 6. Neuizan. vbi ſupra. nu. 55.

Secundo principaliter, quia nec in prima parte, nec in
ſecunda, quæ eſt in ver. quocirca, vſque ad fi. comprehen-
ditur. Aurelius neque Gabriel, tum quia verba ſunt dire-
cta ad alios, & non conueniunt ipſis, nam vt de ſe patet
6 differunt ſcientes † Gabriellium, & Aurelium aliquid il-
licitè & occultè retinere, ab ipſis qui detinent, c. fi. de iu-
di. l. Vranius, de fideiuſſ. Tum quia verba ſunt limitata
ad penitus ignoros, vt in prima parte, ibi, prorſus igno-
rat, & in ſecunda, ibi, occultos, & in ſententia, fol. 962.
ſaluis præmiſſis, & ibi, occultos, & ibi, occulti, & rurſus
ibi, occultos, de quibus non erant Aurelius, & Gabriel.
tam in perſonis, quam in reb. occultatis, quia iam erant
in iudicio criminali per ſupra deducta. Et quando literæ
7 huiuſmodi eſſent dubiæ in hoc, quæ † tamen videban-
tur ſatis claræ, deberent interpretari, iuxta terminos iu-
ris, c. cauſſam quę, vbi Fely. col. 5. de reſcrip. poſt Gem. cõſ.
47. nu. 3. iuxta quos literæ non conceduntur, niſi contra
8 occultus, nam † contra certos eſt procedendum coram
iudice cõpetenti via ordinaria, vt poſt alios Neuizan. v-
bi ſup. nu. 44. ver. limita ſecundo, pag. 239. Prob. in d. ca.
2. num. 54. & 59. Aut per denuntiationem euangelicam,
c. nouit. de iud. & ibi no. Bar. in extrauag. ad reprimen. in
verb. denuntiatione, in fi. Corn. conſ. 139. ante fi. lib. 2. Re-
buf. de pacif. poſſeſſ. no. 22. cum plurib. ſeq. Ideo cum dictę
literæ, & excommunicatio ſint limitatæ ad occultus, &
ignoros, non debent ad alios referri, l. 4. §. toties, de dam.
infect. cum aliis per Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, liber-
9 tis, in prin. C. de reuoc. dona. Nã † licet de caſu ad caſum
fiat quandoque extenſio ex veriſimili mente, non ſic de
perſona ad perſonam, l. ſi quis ita, §. ſi quis cum ignorat,
de teſtam. tut. cum aliis per Aret. & alios in l. Gallus, §. &
quid ſi tantum, de liber & poſth. & Tiraq. in d. verb. liber-
tis, num. 23.

Non obſtat, quod etiam principales teneantur reue-
lare, præſertim, vbi præcedit diffamatio. Quoniam iſta
eſt ardua quæſtio, vt per Neuiz. d. lib. 3. nu. 36. ver. amplia.
quarto, cum plurib. ſeq. Et Domini non fecerunt vim in
hoc, quod eſſent principales, quod omnia deducta in
confeſſionibus factis etiam Vicario iam erant aurea de-
ducta in iudicio coram iudice competenti, & Aurelius,
& gabriel comparuerunt, & allegarunt pendentiam li-
tis, & quod iuſte poſſidebant. Et in ſuper ponderarunt,
quod literæ monitoriales, & ſententia generalis excom-
muoicationis erant limitatæ ad alias perſonas, & igno-
tas, vt ſup. Non ob. quod lis criminalis erat ſolum ſuper
bonis contentis in tranſactione, quoniam & tranſactio
comprehendit omnia, & lis erat ſuper iſtis bonis cõmu-
nibus, & ſuper hereditate Simonis, & fuerunt in ſpecie
nominata. Nam quamuis bona cõfeſſata nõ ſint deſcrip-
pta in tranſactione, & in ſtatu hereditatis, tamen verba
tranſactionis ſunt prægnaria, & querela Stephani, in-
terrogationes & acta in illo iudicio criminali capiunt o-
mnia, vt ſup. Non ob. quod ordinarius poterat tales li-
teras in vim ſuæ poteſtatis ordinariæ concedere, quo-
niam hic non agitur de validitate, ſed de iuſtitia cenſu-
ratum, in qua inſpicitur ius partis, & non ſola poteſtas
iudicis. Item videtur ordinarium ſe reſtrinxiſſe ad apo-
ſtolicam facultatem, vt ibi, iuxta nobis deſuper factam
commiſſionem, & ibi, auctoritate apoſtolica nobis con-
ceſſa, & ibi, iuxta formam literarum prædictarum, & o-
mni meliori modo, quo caſu non ſubſtinetur actus ex
poteſtate ordinaria Ægid. deci. 10. & 108. & in ca. cum ex
offic. de reſcrip. Imo † cum Papa appoſuerit manum, re- 10
gulariter ceſſat omnis poteſtas ordinarij, c. cum noſtram,
de appel. cum aliis per Aym. conſi. 296. nu. 1.

Non obſt. quod Aurelius, & Gabriel, comparauerint
coram Vicario, & ideo ſuam fecerint iſtam cenſuram, vt
poſt. Rot. & alios per Fel. in c. grat. col. 3. de of. dele. Quo-
niam † non procedit, vbi non comparet ad reuocandum 11
grauamen animo renuntiandi iuri ſuo, vt poſt Inn. & a-
lios ibidem tradit Dec. in ſecũda limit. & in c. cum tenea-
mini in ſecundo notab. de appe. prout hic comparuerunt
ad allegandum, quod non erant comprehenſi in illis cen-
ſuris, & obtinuerunt ſuper hoc declaratoriam, vt ſupra.

Plura alia quę dicuntur circa nullitatem, & iniuſtitiam
dictarum cenſurarum circumſcripſerunt Domini, exi-
ſtimantes, quod iſta ſufficiant pro deciſione iſtius, & ni-
hilominus intendunt ſi opus erit, particulariter alia diſ-
cutere. Volunt tamen non obſtante hac deciſione has
allegatas confeſſiones Aurelij, & Gabrielis videre, an
ſint ſimplices, & qualificatæ. Et ſi fateantur aliquid in-
debite occultaſſe ad effectum, vt faciant reſtituere Ste-
phano, quod ſuum eſt. Nam † l. vbi cœptum, de iudic. non 12
procedit in caſu iſto, vt poſt alios cumulat latiſſimè ad
hanc rem facientes Antonius Gabriel. in titul. de iudic.
concluſ. 1.

Item ad effectum, vt videamus, an d. Aurelius, & Ga-
briel. ſi confeſſi fuerint occultaſſe aliquod contra con-
ſcientiam, comprehendantur nec ne in dictis literis.

SERAPHINI.

Racanaten. donationis. Veneris, 28. Iun. 1577.

SVMMARIA.

1 *Statuta loci attendenda ſunt in his, quæ concernunt ſolem-
nitates contractuum.*

2 *Statuta ſi ſint duo, vnum ſpeciale loci, & alterum generale
prouinciæ attendi debet ſpeciale.*

3 *Dictio, niſi, poſtpoſita orationi negatiuæ dicitur ponere
actum.*

DECISIO CCCLXXXIIII.

FVit reſolutum pro validitate donationis, ex regula
quam tradunt Doct. poſt Bar. in l. cunctos populos. C.
de ſum. Trin. & fide cath. quod † in his, quæ concernunt 1
ſolemnitates contractuum, ſunt attendenda ſtatuta lo-
ci in quo actus geritur. Neque obſtat, quod adſit con-
ſtitutio

ſtitutio generalis Matchiæ, quæ dat aliam formam, quæ
2 non fuit obſeruata. Quia † vbi concurrunt duo ſtatuta,
alterum ſpeciale loci, alterum vero generale prouinciæ,
magis attendi deber ſpeciale loci, vt per text. in l. final. C.
de teſtamen. tradit Bar. in conſi. 101. incip. 10 prouinc. An-
eonitana, nu. 2. ver. in contrarium, lib. 1. Soc conſil. 79. nu.
24. lib. 4.

Nec obſtat, quod dicatur iſta ſtatuta eſſe inuicē com-
3 patibilia, quia † cum ſtatutum procedat ponendo oratio-
nem negatiuam, & ſubdendo dictionem, niſi iſta dictio
ponit actum, & perinde eſt ac ſi dictum fuiſſet, donatio-
nes ita factæ non valeant, per doct. Bart. in l. actione, ſub
nu. 1. C. de tranſact. & ibi Dec. nu. 5. Grat. conſ. 126. nu. 19.
lib. 2. & ideò non poteſt ſe compati hoc ſtatutum cū con-
ſtitutione generali, quia ſi vult, quod valeat inſtrumen-
tum cum effectu, ergo & donatio, quamuis aliud ſit do-
natio, aliud inſtrumentum donationis, vt per Tiraq. de re-
tract. lignag. §. 1. glo. 1. 2.

ROBVSTERII.

Cremonen. Iuriſpatronatus. Die 21. Maij.

SVMMARIA.

1 *Opinio Anch. conſi. 81 in materia deuolutionis iuriſpatrona-
tus ad extraneos heredes, an ſit communis, quod ſic.*

2 *Gratia iuſta ratione fundata, & in corpore iuris clauſa di-
citur, vbi iuſpatronatus competit laicis de iure communi.*

*Imo difficilius tollitur gratia in corpore iuris clauſa, quam
ipſum ius commune, nu. 3.*

4 *Prouiſio hominis non facit ceſſare prouiſionem legis commu-
nis, & nu. 17.*

*Imò nec etiam prouiſionem legis ſpecialis, vel extraordina-
riæ, quando ius competens de iure ſpeciali, & illud, quod
eſt de iure communi, concurrunt circa diuerſa, nu. 5.*

*Idem etiam, quando prouiſio legis prouenit ex diuerſo fonte,
& hominis prouiſio non eſt æquè plena, nu. 6.*

*Item etiam fauore dotis non facit ceſſare prouiſionem legis
ſpecialis, nu. 7.*

8 *Lex concedens aliquod ius vel priuatus ſe immiſcens alicui
iuri alteri competenti, intelligitur concedere, & ſe immi-
ſcere cumulatiuè cum illo, qui habet idem ius.*

9 *Actus ſemper debet interpretari, ne inducat renuntiationem
proprij beneficij.*

10 *Ius commune, & ſpeciale ad idem ſi competit, in dubio præ-
ſumitur quis velle vti iure cōmuni, & non ſpeciali etiam
in corpore iuris clauſo: ſecus ſi ad diuerſa, & num. ſeq.*

12 *Diſpoſitio l. quanquam, & l. in teſtamento, C. de mil. teſta.
quibus caſibus limitetur.*

13 *Regula l. cum prætor, ff. de iud. non procedit, vbi prouiſio ho-
minis non facit ceſſare prouiſionem legis, cum aliis pluri-
bus limitationibus.*

14 *Patronus fundans Eccleſiam poteſt remittere iuſpatrona-
tus, & illud limitate inducere in præiudicium deſcenden-
tium, vel extraneorum heredum.*

15 *Patroni plures eiuſdem beneficij poſſunt eſſe ex eadem
cauſa.*

*Idque etiam in hereditate habet locum, ceſſante tacita, vel
expreſſa excluſione perſonæ, & concurrente diſpoſitione
legis, & hominis, nu. 16.*

17 *Patronus ſimpliciter excluſus non cenſetur perpetuo ex-
cluſus.*

DECISIO CCCLXXXV.

VEneris 18. Maij propoſui in relationibus an iuſpa-
tronatus, de quo ſup. ceſſauerit, Eccleſia fuerit ef-
fecta libera, extinctis omnib. de domo, & caſata de Ste-
phanis, vel tranſierit ad extraneos heredes, & diuiſa fuit
difficultas in tres partes. Prima, an in hac difficultate opi.
Anch. conſi. 81. ſit communis. Secunda, an ſit de iure ve-
ra. Tertia, an applicetur ad caſum, de quo agitur. Circa
primam hodie 21. Maij, quamuis nullæ fuerint datę infor-
mationes in facto, nec in iure, ſed ſola copia fundationis,
Domini † opin. Achard. d. conſ. 81. dixerunt eſſe commu- 1
nem, nam in effectu idem tenet Calderin. conſ. 4. de iu-
repatro. Rocc. de Curt. relatus per Lambertin. cum qui-
bus ipſe tranſit, de iurepatron. lib. 1. par. 2. q. 2. ar. 5. ſol. 122.
ſecundum veterem impreſſ. Caſſad. deciſ. 1. nu. 3. de iure-
patron. Patiſ. conſ. 48. nu. 12. & libr. 4. Curt. iun. conſ. 257.
nu. 2. & conſi. 323. nu. 2. cum ſeq. lib. 3. Dec. conſt. 149. nu.
2. & in l. 2. num. 2. C. de in ius voc. & in l. fœminæ, nu. 42.
verſ. notandum tamen eſt, de regul. iur. Cooar. variar. re-
ſolut. lib. 2. cap. 18. numero 8. verſic. 3. ſi proximè ſcripta
conſiderentur, & latè Ioan. Baptiſta Ferret. qui contra
alios exemplo conſulentes conſuluit pro iſta parte, in
conſ. 131. num. 9. in fin. cum pluribus ſequen. vbi nu. 13. in
fin. refert Roc. de Curt. aſſerentem, quod Anchar. & Cal-
der. in iſtis conſ. non habent contradictorem, quamuis re
vera Gem. conſi. 45. nu. 7. in fin. cum ſeq. teneat de directo
contrarium, ſed ex præmiſſis apparet opin. Anchar. eſſe
communem.

Circa ſecundam partem plures ex Dominis tenue-
runt, quod opinio Anch. ſit de iure vera ex rationibus
per eum conſideratis, & ad illam corroborandam con-
ſiderabant, quod † ſi ius patronatus competit de iure 2
communi, ſeu ordinario ipſis laicis, vera ſit gratia iuſta
ratione fundata, & in corpore iuris clauſa. Barbat. & alij
in c. quanta. de iud. Lambertin. de iurepatron. lib. 1. part. 1.
q. 1. artic. 4. num. 10. & 11. ſol. 7. de qua videatur, prout de
iure communi Felin. poſt alios, in cap. 1. colum. 8. numer.
10. in 5. Fallen. de reſcript. Gomeſ. in §. fuerat, numer. 31.
verſic. neque obſtat. Inſtit. de action. Imò † difficilius 3
tollitur gratia in corpore iuris clauſa, quam ipſum ius
commune, Socin. conſilio 299. numero 4. vſque ad fin.
libro ſecundo, Iaſ. in l. poſtquam liti. colum. final. Cod. de
pact. Crot. in l. filiusfamilias, §. diui. numero 92. poſt med.
de legat. primo, Zuccard. in rub. ff. ſi cert. pet. numer. 24.
in fin. cum ſequen. Tunc intrat regula, quod † prouiſio 4
legis communis, & ordinariæ, quæ vult, quod ius patro-
natus tranſeat ad quoſcunque heredes etiam extraneos,
non ceſſet per prouiſionem hominis, Bartol. in l. ſi cum
dotem, colum. 1. in fin. ſolu. matrimon. cum aliis per An-
ton. Gabriel. de reg. iur. concluſ. 8. num. 4. Si vero compe-
tit de iure ſpeciali, ſiue extraordinario, tunc etiam pro-
cedit alia regula, quod † prouiſio hominis non facit ceſ- 5
ſare prouiſionē legis ſpecialis, vel extraordinariæ, quan-
do concurrunt circa diuerſa, Bart. in d. l. ſi cum dotem, &
in l. ſi conſtante. ſolut. matrimo. & alij per Gabriel. d. con-
cluſ. 8. num. 11. & 12. in quinta limit. prout hic. Quoniam
lex prouidet de patronatu ipſi fundatori, & ſuis heredi-
bus, & fundator prouidit ipſis de domo de Stephanis, vt
benè conſiderat Calderin. d. conſil. 4. ante fin. de iurepa-
tron. ibi, præterea plures eſſe patronos. Et idem † quando 6
prouiſio legis prouenit ex diuerſo fonte, & hominis pro-
uiſio non eſt æquè plena, vt benè conſiderat Bald. in l. cer-
ti iuris, in fin. C. locat. Ang. in §. item ſeruiana, colum. 3.
verſic. item ſi locator. Inſtitut. de action. & ibi etiam Iaſ.
numer. 67. & in leg. ſecunda, numer. 195. cum ſeqben. de
iure emphyteu. & in l. item quia, numer. 4. de pact. Prout
contingit in caſu iſto, & benè declarat Gomeſ. in dict. §.
fuerat, num. 31. in princip. Ad idem facit † quod ſicut fa- 7
uore dotis temporalis per prouiſionē hominis non cen-
ſetur à prouiſione legis ſpecialis, & extraordinariæ receſ-
ſum, gloſſ. & Bald. in l. fina. C. de pact. conuent. Roman. in
leg. 1. col. antepen. in fin. ſol. matri. Bal. nouel. in tracta. de
dot. par. 6. priuileg. 68. Ant. Gabriel. vbi ſupra, nu. 10. in 4.
limit. ita dicendum eſt fauore dotis ſpiritualis. Nam licet
oneroſum ſit iſti particulari Eccleſiæ habere ius patrona-

tum, vniuerſali tamen Eccleſiæ fauorabile eſt fauere iſtis
patronis, vt Eccleſiæ dotentur, & ædificentur, vt paſſim
Docto. conſiderant, & poſt alios Lambert. dict. 4. art. nu.
3. & 4. fol. 6. ideò benè dixit Calder. in d. conſ. 4. in fi. quod
hæc pars videtur æqua, vt laici alliciantur ad fundandas
Eccleſias.

Vltimò, ſi in dubio, quando lex mortua aut viua con-
cedit aliquod ius vel exercitium ipſius, vel priuatus ſe im-
8 miſcet alicui iuri alteri competenti, intelligitur † conce-
dere, & ſe immiſcere cumulatiuè, & non priuatiuè cum
illo qui iam habet idem ius, Dec. poſt alios, conſil. 3. nu. 3.
& in patrono donante ius præſentandi, vt intelligatur do-
naſſe cumulatiuè, & non priuatiuè, Dec. conſi. 542. nu. 5.
in fin. & conſi. 609. nu. 4. cum ſeq. & in pluribus patronis,
Feder. de ſenis, conſi. 147. verſic. quæritur, Abb. conſil. 54.
col. 2. poſt med. ver. nam vbicunque, lib. 2. Ruin. conſi. 10.
num. 9. cum ſeq. in 5. & in alio ſimili Calder. conſi. 2. circa
med. de præſcript. Fel. in c. auditis, col. 5. in fin. eo. tit. Balb.
in tract. de præſcript. in ſecunda par. 5. part. princ. q. 1. nu.
7. cum ſeq. Multò magis idem fundator cōſtituendo alios
patronos noluit ſe ipſum, & ſuos heredes priuare, ſed
illos accumulare, nam prima charitas incipit à ſe ipſo, &
9 † ſemper vbi fieri poteſt, debet actus interpretari ne in-
ducat renuntiationem proprij beneficij, cap. ſanè, de re-
nunt. vbi glo. & Doct. cum alijs per Zabar. conſi. 30. nu. 7.
circa med. & etiam conſiderat Calder. in d. conſi. 4. in fin.
de iure patron.

Non obſtat, quod in dubio deberet præſumi fundato-
rem voluiſſe vti iure communi, & non iure ſpeciali, etiam
in corporis clauſo, l. quamquam, l. in teſtamento, & ibi
not. Alex. Iaſ. & alij, C. de teſtam. mil. l. ſi quando, ff. de in-
off. teſtam. & poſt alios Iaſ. conſil. 109. in 4. Bero. qu. 8. co-
10 lum. 3. & 4. Quoniam † verum eſſet retentis eiſdem ter-
minis vbi daremus, quod ius commune, & ſpeciale ten-
dunt ad idem. Et ſic ſi daremus, quod circa illam eandem
diſpoſitionem competeret fundari ius patronatus de iure
communi, & de iure ſpeciali, tunc intraret, quod vide-
retur ſibi reſeruaſſe ius præſentandi competens de iure
communi, & non de iure ſpeciali, Lancel. Polit. in tra-
cta. ſubſtit. in materia vulgar. ſubſtit. quæſt. 44. column. 4.
ibi, non obſtat quidem Rip. in l. centurio, num. 25. in prin.
& poſt med. de vulg. & pupil. Zuecard. in rub. ſi certum
peta. nu. 26. verſi. præterea, & in ſimili Bal. Paul. & alij per
Dec. in l. in teſtamento, num. 11. poſt med. C. de nul. re-
ſta. Aym. in tract. de antiq. tempor. par. 1. num. 29. cum ſe-
quent. & ita procedunt Alexand. & alij in d. l. quanquam,
11 C. de milit. teſtam. cum alijs ſupra allegatis. Sed † vbi di-
uerſi ſunt termini, vt hic, tunc ſecus eſt, per Polit. Zuc-
card. Rip. & alios ſupra citatos, & Dec. in dict. l. in teſta-
mento, num. 12. in fin. C. de teſtam. milit. & in l. in contra-
hendo, num. 7. cum ſequen. de reg. iur. Hippol. ſing. 84. Al-
ciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 36. per tot. Et ideo in
iſtis potius regula firmatur, quod vtrunque remedium eſt
in conſideratione, & ordinarium, & extraordinarium, ſeu
ſpeciale prout commodius, & vtilius eſt facienti, Felin. in
cap. cum ex officij, nu. 31. verſ. ſexta cōcluſio. de præſcrip.
Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 36. num. 3. Præterea,
12 † reg. l. quanquam, & l. in teſtamēto, C. de milit. teſtamen.
limitatur in priuilegio, & iure ſpeciali fauorabili, in quo
præſumitur, quod quis elegerit viam vtiliorem, & fauora-
biliorem, item quando via iuris ſpecialis eſt æquior, &
humanior, item quando reſultat aliquod præiudiciū par-
ti. Nam ſemper fit interpretatio ne inducatur renuntiatio
iuris proprij, item quod attento iure communi actus ni-
hil operaretur, quæ omnes limitationes applicantur hic,
& illas cumulat, & corroborat Alciat. in d. præſumpt. 36.
per tot.

Non obſtat Gemin. d. conſil. 45. Quoniam ipſe non
examinat plenè iſtam difficultatem, nec animaduertit ad
rationes quas Anchar. adducit. Mouetur enim ſolum ex
eo quod ius patronatus inducto in fauorem maſculorum
non includit fœminas, quaſi vnius incluſio ſit alterius
excluſio, cui fundamento benè reſpondent Anch. Cald.
& alij ſupra relati. Non enim † procedit dict. regula, quo- 13
ties hominis prouiſio non facit ceſſare prouiſionem le-
gis, vt benè declarat Dec. conſilio 99. column. final. ver-
ſic. quia ad hoc reſpondetur, Cephal. conſil. 57. num. 4. &
conſi. 257. num. 21. & 26. vt etiam apparet ex præmiſſis, &
plures limitationes ad illam reg. leg. cum prætor. de iudi.
adducunt Riminald. iun. in princ. Inſtit. de donat. nu. 309.
vſque ad 314. & Benincaſ. in §. actionum, num. 216. vſque
ad 226. de actio, quarū aliquæ poſſunt explicari ad hunc
caſum.

Non obſtat, quod patronus fundans Eccleſiam, poteſt
in totum vel pro parte remittere ius patronatus & limi-
tate illud inducere in præiudicium deſcendentium, vel
extraneorum heredum, vt ſibi placet, cap. ſignificauit, de
teſtam. c. 1. de iurepatron. in 6. vbi Archid. & alij. Et ita vi-
detur fundator in caſu iſto voluiſſe limitatè inducere ius
patronatus pro illis de Stephanis, prout Gemin. in dict.
conſil. 45. numer. 8. conſiderat. Quoniam † id verum eſ- 14
ſet, ſi expreſsè excluſiſſet alios, vel limitate, & taxatiuè
induxiſſet ſolummodo pro illis de Seraphinis, & in iſtis
terminis loquitur Bald. in d. l. 2. in prin. C. de in ius vocan.
& ita illum intelligunt Felin. & alij quos refert Roch. de
Curt. in tract. de iurepatron. in verbo, ipſe, & is à quo
num. 18. verſic. ſed hic ſuboritur quæſtio. Pariſ. d. conſ. 48.
num. 6. Non autem quando prout hic ſimpliciter expri-
mit aliquos qui poſſint præſentare, nam non ideo exclu-
dit ſeipſum & ſuos heredes, vt per Anchar. & Calder. vbi
ſupra.

Non obſtat, quod ſicut expreſſio maſculorum & de-
ſcendentium cenſetur facta ad excluſionem fœminarum,
Abb. conſil. 56. col. 2. libr. 1. ita etiam expreſſio iſtorum de
Stephanis cenſetur facta ad excluſionem aliorum, vt per
Gemin. vbi ſupra. Quoniam diuerſa eſt ratio, nam vbi
† ad vniuerſam hereditatem vocantur maſculi, aut adeſt 15
expreſſa excluſio fœminarum, vel illi æquipollens, non
poſſunt bona ad alium deuenire, quia duo non poſſunt
eſſe Domini in ſolidum eodem tempore. Non ſic in caſu
iſto, in quo nihil impedit, vt ex eadem vel diuerſa cauſ-
ſa, plures non poſſint eodem tempore eſſe patroni eiuſ-
dem beneficij, vt inquit Calder. dict. conſ. 4. Sed vbi ceſ-
ſat † expreſſa tacita excluſiu fœminarum, & concur- 16
runt diſpoſitio legis & hominis cum regulis ſupra firma-
tis, tunc quod dicitur in iurepatronatus, eſſet in here-
ditatibus & aliis bonis, prout inquit Bald. in dict. leg. 2.
C. de in ius voc. cum alijs per Pariſ. dict. conſil. 48. num.
6. in 4.

Non obſtat, quod fundator & ſui heredes videntur in
caſu iſto ſimpliciter excluſi, non autem temporaliter, aut
ſub conditione, vel modo, quo caſu perpetuo, vt dicitur
fœmina ſimpliciter per maſculos excluſa, vt perpetua
cenſeatur excluſa, vt habetur, in l. 1. §. ſi ſit agnatus & §.
ſi ſit conſanguineus, ad Tertull.

Quoniam † ſemper negant Anch. & Calder. quod ipſe 17
fundator & ſui heredes fuerint vnquam ab illis de Ste-
phanis excluſi, quinimo ab initio cum illis incluſi, cum
affirment, & de iure verum ſit, quod in iſto caſu prouiſio
hominis non facit ceſſare prouiſionem legis.

Non obſtat, quod iuſpatronatus videtur perſonale &
non reale, vt conſiderat Dec. conſi. 149. col. 2. Lambertin.
de iurepat. lib. 2. par. 2. q. 2. art. 2. in fin. Quoniam diuerſus
eſt caſus noſter ab illo, cum non fuerit tranſlatum omne
ius in illos de Stephanis, ſed remanſerit etiam penes fun-
datorē & eius heredes, vt apparet ex præmiſſis, patet igi-
tur quod conſ. Gemin. 45. in iſta parte forte eſt de illis
quæ Rota non ſolet, tenere, vt de plurib. refert Sarnen. in
reg. de publican. q. 11. num. 5.

Circa ſecundam difficultatem dixerūt Domini, quod
cum

cum ex facto ius oriatur, & ipſi non habeant plenam fa-
cti cognitionem, & de illis omnibus circumſtantiis, &
quamprimum erunt de facto huiuſmodi informari, da-
bunt reſolutionem.

Iſta deciſio fuit confirmata coram Seraphino, qui po-
ſtea iſta cauſſa commiſſa fuit die Veneris 6. Iunij, 1578.

SERAPHINI.

Bononien. de Budtiolis. Veneris 13. Ianua-
rij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Iudicium ordinarium, non autem exſecutiuum dicitur, vbi adſunt in actis duo teſtamenta.*

3 *Exſecutio ſententiæ latæ in poſſeſſorio eſt facienda eorum ſolum quæ reperiuntur in actis deducta tempore ipſius ſententiæ: ſed in petitorio, etiam eorum, quæ poſt ſententiam fuerunt deducta.*

DECISIO CCCLXXXVI.

FVit reſolutum circumſcriptis omnibus hinc inde al-
legatis, & adhuc in actis non productis, quod ex de-
ductis coram Gubernatore Bononiæ, non eſt iuſtificata
1 ipſius ſententia. Primò, quia † cum adeſſent in actis duo
teſtamenta, iudicium erat ordinarium, non autem exſe-
cutiuum, per doctr. Bart. & alios allegat. in leg. fin. C. de
edict. diui. Adria. tollen. Secundò, non fuit probata in illo
iudicio falſitas vltimi teſtamenti, & ideò pro eo erat pro-
nuntiandum. Tertiò, exceptio trāſactionis habentis clau-
ſulas ita prægnantes, erat in illo iudicio releuans, nec po-
terat allegari ignorantia teſtamenti, ſtante correſpectiui-
tate eiuſdem, quæ ex identitate loci, temporis, teſtium, &
notarij colligitur. Quartò, ſtatutum Bononien. quod tul-
lit hoc remedium, viſum fuit poſſe hic locum habere, da-
ta ſcientia teſtamenti, vt ſupra conſideratum fuit, & ani-
maduerſum diſtinguendos eſſe effectus huius diſputatio-
2 nis. Nam † ſi ad effectum exſecutionis tantum agitur, ra-
tio eſt habenda eorū ſolum, quæ reperiuntur in actis tem-
pore ſententiæ, vt per Corn. conſ. 10. nu. 2. vol. 4. Quando
vero agitur ſuper petitorio, tunc habebitur ratio eorum
omnium, quæ etiam poſt dictam ſententiam fuerunt de-
ducta, adeò quod in hoc iudicio eorum non eſt habenda
aliqua ratio, maximè ſi eſt ſuſpenſum petitorium.

ALDOBRANDINI.

Florentin. iuriſpatronatus. Lunæ 14. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio in integrum datur aduerſus præſcriptionem quadragenariam ex capite iuſtæ ignorantiæ plenè probatæ.*

2 *Culpa reddit ignorantiam inexcuſabilem.*

3 *Ignorantia ad effectum reſtitutionis in integrum, debet eſſe omni parte excuſabilis.*

4 *Ignorantia ad hoc vt ſit excuſabilis, debet quis ignorare non ſolum rem ſuam alium poſſidere, ſed etiam illam ad ſe pertinere, vel in ea ius ſibi competere.*

DECISIO CCCLXXXVII.

DOmini tenuerunt, Simoni non eſſe dandam reſtitu-
tionem, præſuppoſito enim quod aduerſus præſcri-
1 ptionem † quadragenariam detur reſtitutio in integrum
ex capite iuſtæ ignorātiæ, quod tamen apud Doct. maxi-
mè controuertitur, vt conſtat ex traditis à Tiraq. de re-
tract. ligna. §. 35. gl. 4. nu. 35. cum ſeq. & per Couar. in reg.
poſſeſſor. in 3. parte, §. 5. Et præſuppoſito etiam quod qua-
drieñium currat à die ſcientiæ, cuius tamen contrarium
tenet Couar. vbi ſupra, d. §. 3. propè fi. omnes tamē Doct.
conueniunt quod in omnem euentum talis ignorantia
debet eſſe iuſta & probabilis, & plenè probata. Ignorantia
autem à Simone allegata, Dominis non videtur probabi-
lis, quia cum eſſet actor, & ipſe de anno 1571. 20. Martij,
in libello narrauerit, Margaritam pluries præſentaſſe, quæ
verba ſaltem binas præſentationes ſignificant, & cum
non conſtet quod d. Margarita fecerit alias præſentatio-
nes quam illas duas in actis exiſtentes, altera 26. Ianua-
rij, 1542. & altera 23. Auguſti. 1559. de illis dicendum eſt
Simonem intellexiſſe, l. 2. C. de acquit. poſſeſſ. Vnde cum
in prima enuntietur præſentatio facta à patre Margaritæ
17. Auguſti, 1528. neceſſe eſt, quod ſi Simon vidit has ſcri-
pturas, dictæ etiam præſentationis in eis narratæ, noti-
tiam habuerit: ſi vero † non eas vidit, fuit in culpa, cum 2
ſciret margaritam pluries præſentaſſe, non perquirendo
inſtrumenta præſentationum antequam litem moueret,
quod reddit ignorantiam inexcuſabilem. Curt. ſen. conſi.
58. col. 3. verſic. ſolido fundamento.

Ad hunc † enim effectū debet eſſe ignorantia ex omni 3
parte excuſabilis, & circa quam nulla interuenerit negli-
gentia, Felin. in d. c. vigilanti, nu. 4. de præſcript. Alb. conſ.
18. nu. 1. poſt alius ab ipſo relatos.

Idque tanto magis, quia ad obtinendum hanc reſtitu-
tionem ſecundū multos opus eſt, vt quis † ne dum igno- 4
ret, alium rem ſuam poſſidere, ſed ignoret illam rem ad
ſe pertinere, vel in ea ius ſibi competere: alioquin à ne-
gligentia excuſari non poteſt, Feli. in d. cap. vigilanti, col.
4. ſub nu. 4. verſ. 2. contra dictum Petri facit, de præſcript.

LANCELLOTTI.

Tricaricen. territorij. Veneris 9. Maij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Narratiua verba alicuius actus ſine diſpoſitionis, non probant regulariter, etiam in antiquis, niſi fuerint geminata.*

Quod etiam procedit in narratiua Principis, nu. 2.

Et tanto magis, vbi Princeps non poteſt liberè diſponere, & quando agitur de præiudicio tertij, nu. 3.

DECISIO CCCLXXXVIII.

MAior pars Dominorum tenuit, quod priuilegium
Regis Rogerij non ſufficit pro probatione confi-
nium, de quibus in dubio, niſi concurrant adminicula,
quia † verba dicti priuilegij ibi, cuius fines ſunt iſti, ſunt 1
narratiua, iuxta doctr. Gemin. in c. ſi Papa, nu. 7. de priuil.
in 6. & ibi Franc. num. 4. Et licet ſimus in antiquis, tamen
non ſufficit vnica enuntiatio, ſed duæ ſaltem requiruntur
factæ à diuerſis perſonis. Achil. deciſ. 6. de iure pat. Nec
† ſpecialiter eſt in Principe, quod ſufficiat vnica eius enū- 2
tiatiu in antiquis, quia Dec. in contrarium allegatus in
conſ. 146. num. 14. verſic. 5. prædicta concluſio, non dicit
quod ſufficiat vnica enuntiatio. Nec id etiam dicit Iaſ. in
165. col. 3. verſic. ſecundo principaliter, volum. 3. Nam li-
cet dicat, quod enuntiatiua Principis in antiquis plenè
probet, tamen Domini intelligunt de duabus enuntiati-
uis, per ſupradictam deciſionem Achil. qui alios allegat.
Prætere a † etiam quod vnica enuntiatio, ſine diſpoſitio 3
Principis probaret in antiquis, tamen hoc non procedit
in his, in quibus ipſe Princeps non poteſt libere diſpone-
re, & quando agitur de præiudicio tertij, vt per Aymon.
conſil. 294. nu. 4. & in tractat. de antiquitat. tempor. part.
1. §. 1. numer. 16. & 20. Creſcen. deciſion. 89. At Rex Ro-
gerius non potuit aliquid diſponere ſuper confinibus ter-
ritorij Eccleſiæ, cum hoc non ſpectaret ad ſuam iuriſdi-
ctionem, & quia hic agitur de præiudicio Eccleſiæ Tri-
caricen. quæ eſt in poſſeſſione territorij de quo agitur.
Quo vero ad ſententiam, Domini ex ea non ſumebant
ſufficiens adminiculum, quia eſt lata inter alios, & eſt ſine
proceſſu, & patitur alias reſponſiones, de quibus hic per
informantes.

SE

SERAPHINI.

Regien.penſionis.Veneris,28.Maij,15-6.

SVMMARIA.

1 *Probatio plena & indubitata requiritur ad conſtituendum quem in quaſi poſſeſſione iuris exigendi.*

2 *Compenſatio & quietantia æquiparantur ſolutioni reſpectu tantum liberationis, non autem ad effectum conſtituendi in quaſi poſſeſſione exigendi.*

Idque procedit multo magis in compenſatione facta tertio. numero 3.

DECISIO CCCLXXXIX.

FVit reſolutum, confeſſiones de recepto non eſſe ſuf-
1 ficientes adminiculatas, quia † in huiuſmodi mate-
ria ad conſtituendum quem in quaſi poſſeſſione ad ef-
fectum primi extremi, Rota requirit plenas & indubita-
tas probationes.iuxta conſi. Alex. 139.numero 14. lib. 6.
Ant.Aug.in repert.de primo extrem.nume.1. Nam quod
adducitur de computatione & quietatione facta à præ-
poſito D. Bernardino in ſolutione liuellorum, non ad-
miniculatur taliter iſtas confeſſiones, vt per eas conſtet
de vera & reali ſolutione.l.conſtat.C.de compenſat.Tin-
dar.de compen.nu.7.cum aliis per informantes allegatis,
2 nam † quod æquiparetur veræ ſolutioni, procedit tan-
tum reſpectu liberationis, non autem vt quis poſſit dici
conſtitutus in quaſi poſſeſſione exigendi,quod cum pro-
cedat etiam ſi compenſatio fiat inter duos,quorum vter-
que dicitur & creditor,& debitor, vt patet ex dictis Bart.
Caſtren.& aliorum in l.Iulianus, la prima, de condit. &
demonſtr. & eiuſdem Bart. in leg. ſi ea cautione, in 2.
3 lect. C. de non num. pecun. multo † magis debet proce-
dere, quando compenſatio fit tertio vt hic. Nam iſto
caſu oportet quod conſtet de vera numeratione tertij
ad iſtum effectum: nos vero nihil de iſta habemus, præ-
ter ſolas confeſſiones, & cum ſolutio iſta ſit per modum
fictum, ſequitur, quod quemadmodum conſtitutum
contra tertium non probat poſſeſſionem eius, cuius
gratia fit,niſi probetur poſſeſſio conſtituentis, ita & hoc
caſu compenſatio iſta non poſſit operari, quaſi poſſeſ-
ſionem in fauorem Comitis, niſi conſtet ei fuiſſe reali-
ter ſolutam penſionem in præiudicium tertij. Neque
quicquam facit adminiculum ſumptum ex teſte, quia
examen non fuit legitimum. Neque obſtat, quod ſimus
in corporalibus, quia licet ius hoc ſit incorporale,tamen
poſſeſſio ſola exactione vera quæritur, nec ſufficit con-
feſſata.

Seneſ.pontis Arrigi.Veneris, 12.Iunij,1573.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de manutenendo non eſt dandum ei,cuius aduerſarius conſtat poſſidere.*

2 *Poſſeſſio inſtrumentalis non intrat, vbi conſtat de poſſeſſione reali aduerſarij.*

3 *Poſſeſſio,quæ eſt apud eccleſiam mortuo prælato dicitur eſſe ciuilis, quæ parit effectum recuperandæ poſſeſſionis, & non ciuiliſſima,quæ hoc non facit.*

DECISIO CCCXC.

DVbitatum fuit ſub die Veneris, 12. Iunij. 1573.an
côſtaret de tali poſſeſſione Eccleſiæ ſancti Leonar-
di,quoad membrum pontis Arrigi, ita vt non intret poſ-
ſeſſio D. Equitis Thomaſij ad effectum mandati de ma-
1 nutenendo. Et † fuit reſolutum conſtare de tali poſſeſ-
ſione dict. Eccleſiæ ſancti Leonardi quod membrum
pontis Artigi, vt non ſit dandum mandatum de manu-
tenendo prædicto Do.Equiti. Fundamentum Domi-
norum fuit in depoſitionibus teſtium nunc examinatu-
rum pro parte Equitis Guaſconi, iunctis præſertim iu-
ribus pro parte eiuſdem antea productis, de quibus in
pario proceſſu. Vnde † ſequitur, quod probata poſſeſ- 2
ſione d.eccleſiæ, non poteſt dici poſſeſſio vacua, & per
conſequens poſſeſſio inſtrumentalis non intrat.

Quod autem poſſeſſio retineatur per Eccleſiam etiam
mortuo prælato, probatur ex multis auctoritatibus hic
allegatis per informantes.Rot.deciſ.1.num. 4. de reſtitu.
ſpol.in nou. cumulat multa Felyn.in c.conſtitutus,nu.19
de reſcript.Innoc.& alij,in c.cum ſuper,vbi Abb.nu.181.
cum ſeq.de cau.poſſeſſ.& propriet.

Neque dici poteſt, huiuſmodi poſſeſſionem Eccleſiæ
non eſſe conſiderabilem tanquam ciuiliſſimam quan-
dam poſſeſſionem. Quoniam † talis poſſeſſio non eſt 3
ciuiliſſima, ſed ciuilis, & eſt conſiderabilis ad effectum
interdicti recuperandæ poſſeſſionis, vt probat d.deciſ.1.
nu.4.de reſtit.ſpoliat.quod quidem non cadit in ciuiliſſi-
ma poſſeſſione.

Quod autem dicebatur de ſummariiſſimo poſſeſſorio, tollitur, ſtante dicta poſſeſſione Eccleſiæ, non obſtante poſſeſſione d.Equitis Thomaſij.Quoniam Domini dixerunt non eſſe attendendum, niſi ſit ſpoliatiua prædictæ poſſeſſionis retentæ per Eccleſiam.

SERAPHINI.

Gadicen.Adminiſtrationis,Deneris,25.Iunij,1577.

SVMMARIA.

1 *Adminiſtratio bonorum eccleſiæ de iure communi pertinet ad epiſcopum & capitulum ſimul.*

2 *Actus in dubio cenſetur factus cumulatiuè potius quam priuatiuè.*

3 *Actus vnius ſufficit pro acquirenda poſſeſſione in incorporalibus.*

Limita, niſi agatur de iure acquirendo, ſecus ſi de conſeruando.

4 *Actus ſemper præſumitur ex cauſſa neceſſaria, & vigore tituli præambuli factus.*

5 *Probatio illa dicitur veriſimilis, quæ eſt coniuncta cum diſpoſitione iuris communis.*

DECISIO CCCXCI.

FVit reſolutum, mandatum de manutenendo datum
capitulo eſſe reuocandum ex nouiter deductis. Et
primo, quia † cum de iure communi adminiſtratio bo-
norum Eccleſiæ pertineat non minus ad epiſcopum, 1
quam ad capitulum, vt not. in c.doceri, de reſcript. Re-
uerendiſſimus Epiſcopus habet fundatam intentionem
in iure communi, nec non in ordinationibus Eccleſiæ,
quæ continetur in ſcriptura, quæ dicitur, de los hazi-
mienſos quo caſu non ſufficit capitulo probare quod fe-
cerit aliquos actus poſſeſſorios, niſi probetur cum iſta
qualitate, quod illos fecerit priuatiuè ad epiſcopum,
cum † in dubio cenſeatur potius feciſſe cumulatiuè quã 2
priuatiuè,vt per Federic.de Sen.conſi.147.Calder de præ-
ſcrip.conſi.2.Ruiu.conſi.50.nu.10.li.5.& ſæpius fuit ten-
tum in Rota.quod poſſeſſio compatronorum,qui omnes
ſunt in poſſeſſione præſentandi, conſeruatur per præ-
ſentationem vnius eorum. De quaſi poſſeſſione vero e-
piſcopi nominandi factores, ex actibus præſuppoſitis
plenè conſtat. Nec non de quaſi poſſeſſione nominandi
ædiles, ſiue fidelles exactibus annorum 1568.73.&77.
idque ſciente & patiente capitulo, quo † caſu ſufficit v- 3
nicus actus pro acquirenda poſſeſſione in incorporali-
bus.Rip.in c.cum Eccleſia Sutrina,nume.52. & nu.64.de
cau.poſſeſſ.& propriè, maximè, cum non agatur ad effe-
ctum acquirendi ius aliquod, ſed ad effectum ius ex diſ-
poſitione iuris communis, & ſtatutorum competens
conſeruandi. Ideo iſti actus ſunt referendi ad ſuam cauſ-
ſam,& ad titulum verum epiſcopi, non autem ad preca-
riam poſſeſſionẽ vt exemplo prætenditur. Actus † enim 4
ſemper præſumitur ex cauſſa neceſſaria & vigore tituli
præam

Google

præambuli factus. Non obſtat, quod dicitur non conſtare
de effectuatione, quia eum iſtæ partitæ ſint extractæ ex
libris Capituli, faciunt fidem contra Capitulum, maximè
cum ſint plura inſtrumenta. Neque obſtant teſtes, quia
habent contra ſe inſtrumenta, quibus magis eſt ſtandum
maximè, cum illi de partibus ſint nulliter examinati, &
conuincuntur in eo quod tangit factores. Teſtes verò de
curia remittunt ſe ad ſcripturas, ex quibus conuincuntur.
5 Et † iſta probatio eſt magis veriſimilis, quia concomita-
ta à diſpoſitione iuris cõmunis, Gabriel. de teſtibus, con-
cluſ. 4. nu. 23.

ALDOBRANDINI.

Bononien. correſpectiuitatis. Veneris 20.
Decembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Præſumptio correſpectiuitatis tollitur per actum recompen-
ſatiuum.*
2 *Præſumptiones plures tollere & vincere vnam dicuntur.*

DECISIO CCCXVII.

QVia pro parte Illuſtriſſimi Domini Cardinalis non
informabatur ſuper eo, quod ſa. me. Pius Quintus
contuliſſet Prioratum de Articella Illuſtriſſimo D. Car-
dinali ad vtilitatem Do. Tiberij, ex quo capite prætendi-
tur ex parte eiuſdem Tiberij, vt tollatur correſpectiuitas
oriens ex conſenſibus præſtitis reſignationi monaſterij,
& translationi penſionis, coram eiſdem Notario & teſti-
bus, fuit remiſſa cauſſa ad Reges ad effectum, vt ſuper
omnibus pro parte prædicti Illuſtriſſimi Dom. Cardina-
lis informetur, & ex his Dominis, qui cauſſam viderant,
putabãt aliqui ex dicto capite tolli præſumptionem cor-
reſpectiuitatis, cum tamen eo ſtante adſit alia cauſſa, qua-
re in Tiberium potuerit transferri ab Illuſtriſſimo Dom.
Cardinali penſio ſuæ Illuſtriſſimæ Dominationi reſerua-
1 tæ ſuper Eccleſia Bononienſ. ob quam cauſſam † reſigna-
tionis Monaſterij Claramonten. ceſſat præſumptio cor-
reſpectiuitatis, iuxta deciſ. Put. 171. libro ſecundo, maxi-
mè, quia hoc modo totus actus redditur licitus, qui ſe-
cundum aliam interpretationem poſſet pati ſecun-
dum eos aliquas difficultates, & quia non videtur ve-
riſimile quod fuerint data Tiberio ſcuta 1500. penſionis
ſoluenda in Italia pro recompenſa monaſterij exſiſten. in
Gallia longè minoris valoris, vt ex reſponſionibus Illu-
ſtriſſ. Cardinalis ad poſitiones Tiberij ſecundum eos pro-
bari videtur. Addebant etiam, quod ſi verè pro recom-
penſa monaſterij eſſet tranſlata illa penſio in Tiberium,
non appareret ratio, qua re ſicut in ſchedula ſupplicatio-
nis reſignationis dict. monaſterij fuit facta mentio de
penſione 500. ſcutorum, quæ reſeruabantur Tiberio in
forma, ne ex dicta reſignatione nimium diſpendium pa-
teretur, ita etiam non fuiſſet facta mentio de hac penſio-
ne tranſlata, ſi eadem fuiſſet cauſſa tranſlationis penſio-
nis millæ, quæ fuit reſeruationis penſionis ſcutorum 500.
2 Cum † itaque plures præſumptiones vincant vnam auth.
itaque, C. commu. de ſucceſ. Aym. conſi. 145. num. 11. &
conſ. 149. nu. 17. ex iſtis præſumptionibus & veriſimilitu-
dinibus putabant tolli illam præſumptionem correſpe-
ctiuitatis, quæ oritur ex eo, quod actus illi reſignationis
monaſterij & tranſlationis penſionis vnico contextu per
præſtationem conſenſuum coram eiſdem Notario & te-
ſtibus fuerint perfecti. Aliqui vero dubitabant, quod & ſi
probaretur totum hoc quod prætenditur pro parte Do-
mini Tiberij, id fortè releuare poſſet ad effectum, vt ipſe
poſſit repetere prioratum, non ad effectum, vt tollatur
præſumptio correſpectiuitatis.

Nonnulli autem voluiſſent quod pro parte Domini
Tiberij coadiuuaretur probatio illa, quod penſio Bono-
nien. eſſet data intuitu prioratus ſaltem coadiuuãdo pro-
bationum valoris monaſteris, quod id eſſet talis, vt non
mereretur recompenſam penſionis 1500. ſcutorum.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Lante Die 13. Ianuarij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Stipulatio pro ſe, heredibus, & ſucceſſoribus, an intelligatur
etiam de extraneis, arbitrio iudicis pendet ex coniecturis
decernere.*
2 *Stylus particularis notarij vbi de eo non conſtat, probandus
eſt per ſtylum aliorum notariorum.*
3 *Renuntiatio filiæ facta patri, quod eo decedente ſine filiis ma-
ſculis, poſſit redire ad bona materna, dicitur eſſe abſolutè
facta ad fauorem patris, non autem contemplatione filio-
rum, & quando, nu. ſeq.*
4 *Filia renuntians bonis in manibus patris propter dotem, non
dicitur ſibi præiudicaſſe in ſucceſſione ex teſtamento.*
5 *Renuntiatio filiæ facta patri, & pactum pro conſeruatione
bonorum in familia, differunt.*

DECISIO CCCXCIII.

DOmini fuerunt concordes, quod ſtipulatio notarij,
de qua in renuntiatione Ioannæ ad fauorem Mi-
chaelis de Lante præſenti, &c. poſſit extendi, præſenti, &
ſtipulanti pro ſe, heredibus & ſucceſſoribus quibuſcun-
que. Moti fuerunt, quia † cum hæc materia plurimum 1
pendeat ab arbitrio iudicis informato à coniecturis, ad
not. in leg. Gallus, §. idem credendum, ff. de liber. & poſt-
hum. ex infraſcriptis coniecturis ita arbitrati fuerunt. Et
primò, quia licet Notarius de hac renuntiatione rogatus
in inſtrumentis aliarum materiarum ſoleat concipere ſti-
pulationem pro ſe, heredibus & ſucceſſoribus, cum il-
læ tamen materiæ ſint tranſitoriæ ad quoſcunque etiam
extraneos heredes, cum ſint venditiones, locationes,
confeſſiones de recepto & ſimiles, in quibus etiam eſt
ſuperflua mentio heredis, Iaſ. in leg. 2. §. ſi ex facto, de ver-
borum obligatione appatet, quod neceſſario intellige-
bat, quod ſub illa ſtipulatione, pro heredibus & ſucceſſo-
ribus, heredes, & ſucceſſores quicunque comprehende-
rentur.

Secundò, quia cum huius notarij particularem ſtylum
non habeamus in refutantiis, & habeamus ſtylũ reliquo-
rum notariorum huius ciuitatis, ſecundum quem in re-
futantiis hæc ſtipulatio extenditur pro ſe, heredibus &
ſucceſſoribus quibuſcunque, iſte † vti magis particularis 2
comprehendens caſum, de quo agitur, attendi debet, ex
illa generali regula, quod conſuetudo probanda eſt in ca-
ſu particulari, Alex. conſ. 173. col. penult. Curt. iun. conſil.
26. nu. 10. cum aliis allegatis.

Tertiò, propter pactum à Ioanna appoſitum, quod in
euentum, in quem decederet pater ſine filiis maſculis,
poſſet redire ad bona materna. Hinc enim colligebant
vrgentem coniecturam, quod bonis maternis renuntiaſ-
ſet ad fauorem patris abſolutè, non contemplatione filio-
rum maſculorum, cum † enim caſum obitus patris, ſine 3
filiis maſculis conſiderauerit, & in illum euentum ſibi
prouiderit tantum de regreſſu ad bona materna, patet, ex
reg. l. cum prætor, de iudic. quod bona materna remanent
ſub abſoluta diſpoſitione patris, etiam quando filios non
haberet.

Non obſtat, quod huiuſmodi refutationes cenſeantur
à filiabus fieri cõtemplatione maſculorum, vt per Couar.
in c. quamuis, in 3. par. §. 3. nu. 3.

Quia † vltra, quod, quando filia renuntiat propter 4
dotem, tunc multi tenent, quod non contemplatione
maſculorum hoc faciat, ſed contemplatione dotis, Soc.
conſil.

conſil.34.numer.5.lib.4.Pariſ.conſi.26. nume.35.lib.2.tamen in omnem euentum forte illud poteſt procedere ab inteſtato, ſed ex teſtamento poteſt pater de bonis renunciatis diſponere.Aym. conſi.288.colum.fin. & conſi. 289. colum.1. Et in omnem euentum dicebant Domini quod illa regula procedit in dubio , ſed quod ex reſeruatione iuris regrediendi ad bona materna in euentum mortis paternę ſine filiis maſculis,reddebatur hæc materia clara.

Non obſtat , quod debeat cenſeri facta in exſecutionem ſtatuti. Quia ſtatutum ſinam non cogit ad renunciandum.Item quia ſtatutum eas non excludit à maternis bonis

Non obſtat,quod Michael pater declarauerit recepiſſe hanc renuntiationem contemplatione filiorum ,ex quo mandauit , quod Victoria alia renunciaret fratribus, prout fecerat Ioanna. Quia pater hoc multo expreſſius in contrarium alio locu declarauit , dum voluit,quod ſolum poſſent habere filij 4000. pro legitima , & eam quantum potuit imminuere voluit. Ergo non recipit hanc renuntiationem ad fauorem maſculorum , vt impinguari poſſet legitima , quam ipſe quantum potuit , & forte quantum non potuit, etiam imminuere voluit, ſed contemplatione ſuæ voluntaris , vt quicquid ſibi benè videretur circa hæc bona,diſponere poſſet , & illa verba, quod renuntiet fratribus, dicta fuerunt , quia aliis non poterat d. Victoria renunriare, cum illis eſſent heredes inſtituti,& quando ſubiunxit,prout fecit Ioanna, debent intelligi , prout fecit Ioanna patri , & ſirſenſus quod Victoria deberet renuntiare fratribus , prout fecit Ioan. patri. qua relatum eſt in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.

Sicut etiam nihil facit ſtylus datus pro parte Plautillæ, quia eſt in longe diuerſo caſu , nempè in extenſione ſtipulationis interpoſitæ ſuper pacto inito, ſuper conſerua-
5 tione bonorum in familia, in quo † pacto fœminæ ſemper excluduntur,qui caſus longe diſtat ab iſto,& hoc etiã patet,quia multi ex dictis notariis , qui dicto ſtylo ſe ſubſcripſerunt , ſubſcripſerunt etiam ſe ſtylo dato pro parte heredum D.Ludouici , ex quo apparet quod notarij habent hos caſus pro caſibus valde differentib.prout re vera ſunt.

Quid autem ex hoc ſequatur , Domini particulariter videre volunt , & eis videbatur quod deberet diſputari præſuppoſita hac reſolutione,an, ex quo Ioána fuit agnita in ſuam à patre in teſtamento , faciat non obſtante dicta renuntiatione partem ad fauorem maſculorum. Non etiam eis viſum fuit neceſſarium diſputare , an hæc ſit ſimplex renuntiatio ſucceſſionis , vel ceſſio & donatio bonorum ſibi in euentum ſucceſſionis debitorum ſtantibus præfatis.

BLANCHETTI.

Roman.domus.Veneris,3.aprilis,1579.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio probari poteſt ex inuentario,quod in antiquis præſumitur factum cum ſolemnitatibus requiſitis.*

2 *Spolij primum extremum præſumptiuè probari ſufficit ſecundum ſubiectam materiam.*

3 *Reſtituendus non eſt ad poſſeſſionem,qui facto ſuo ab illa ceciderit.*

DECISIO CCCXCIIII.

FVit reſolutum primum extremum Eccleſiæ eſſe ſufficienter probatum ex inuentario confecto anno 1475. auctoritate iudicis,& cum interuentu notarij & teſtium, inter quos enuntiatur Sigiſmundus aurifex , qui habebat domum ibi contiguam , vt ex inſtrumento locatio-
3 nis apparet, & † ex veritate aliorum bonorum in eodem deſcriptorum , fides ipſius corroboratur. Aym. conſil. 158.numero 6. Nec obſtat , quod non fuerint citatæ perſonæ intereſſe putantes in confectione ipſius , quia ſtante temporis antiquitate , ſi dicta citatio erat neceſſaria, præſumitur , & licet iſtud inſtrumentum ſolum ad iſtum effectum non ſufficiat , tamen iuncto inſtrumento locationis facto Nicolao Gabino ,confirmatione,auctoritate Apuſtolica , cum cauſſæ cognitione , nec non dicto Lucretiæ & aliorum teſtium mortuorum , Dominis placuit eſſe ſatis adminiculatam probationem primi extremi, quod † præſumptiue probari ſufficit ſecũdum ſubiectam 2
materiam.Put.deciſ.74.lib. 3. & 1. deciſ. de reſtit. ſpol. & licet Lucretia fuerit remiſſa arbitrio , tamen iunctis iuribus, & præſtat & recipit adminiculum. Non tamen ex hoc dixerunt, Rectorem reſtituendum ad poſſeſſionem iſtius domus,niſi probet lineam Nicolai finitam, cũ † fa- 3
cto ſuo ceciderit à poſſeſſione,Bar.in l.item quæ nobis.ff. de acquit.poſſ.cum aliis per Pariſ. conſil. 1. numero 164. lib.1.

GRASSI.

Calliguritan.Theſaurariæ.Veneris,29.Decembris,1577.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio vel ſaltem petitio poſſeſſionis , & publicatio hodie in beneficiis exſiſtentibus in cathedralibus copulatiuè requiruntur.*

2 *Conditio quando non ſtat per implere debentem,habetur pro impleta:niſi aliter de mente teſtatoris appareat.*

3 *Forma publicationis reſignationis beneficij exſiſtentis in cathedrali poteſt adimpleri per æquipollens continuationis poſſeſſionis per vnum ſaltem vel duos menſes.*
Fallit niſi aliter conſtet de mente diſponentis,num.4.

5 *Publicatio coram populo facienda,non poteſt adimpleri per æquipollens.*

DECISIO CCCXCV.

COnſtitutio Pij Quinti dat certam formam cum decreto irritante : forma eſt in beneficiis exſiſtentibus in cathedrali , quod debeant publicari eorum reſignationes in eadem cathedrali , dum ibi ſolemnia celebrantur, &c. quod quia factum non fuit in caſu, de quo agitur , opponitur intrare dict. conſtitutionem contra Ioannem. Exemplo reſpondetur ſufficere † pro publica- 1
tione captam fuiſſe poſſeſſionem,ex deciſ Caſſad. 26. ſuper reg. Sarnenſ.de publ.can. q. 11. Atqui Domini replicabant, quod ea omnia procedunt in terminis antiquæ regulæ, hodie autem habemus d. conſtitutionem magis aptam , quæ vult hæc duo copulatiuè concurrere debere,vt ipſa conſtitutio dicatur adimpleta cum clauſula , & non aliter,nempè, quod capiatur vel ſaltem petatur poſſeſſio,& quod fiat publicatio in cathedrali , &c. dum inibi populi multitudo ad diuina audienda conuenerit poblice alta voce,&c. & aliter factas publicationes vult eſſe nullius momenti,quo caſu videtur intrare ſimile Bal.in l. ſi pater,nu.18.in fin.C.de inſtit.&ſubſtit.Dec.in l.in iure ciuili,nu.2.ff.de reg.iur.quod † licet,quando non ſtat per 2
implere debentem conditionem ea habeatur pro impleta,tamen hoc fallit quando teſtator voluit,quod vere adimpleatur.

Præterea etiam ſecundum regulam antiquam non ſufficiebat captam eſſe poſſeſſionem, ſed † requirebatur 3
pro effectu & æquipollenti publicationis , ſaltem continuatio poſſeſſionis per menſem,vt per Sarnenſ.in dict. q. 11.in addit.ibi,& tenendo opinionem Rotæ,Caſſad.dict. deciſ.26.Put.deciſ.353.lib.1.coram D.Mohedano. Achil. deciſ. 1. ſuper reg. de publican. alias 7. ſuper reg. quo caſu Ruta ſequitur conſilium Gemin. 75. numero 3.& 4.

quod

qood requiratur publicatio populoſa , vel coram multi-
tudine: ſed reprobat in eo , quod non vult ſufficere pro
publicatione continuationem poſſeſſionis, ſaltem per v-
num vel duos menſes, vt dicunt Put. & Sarnen. prælle-
gati, qui volunt d. formam publicationis impleri per æ-
quipollens continuationis poſſeſſionis, vt ſupra. Hic au-
tem uon probatur aliqua continuatio infra menſem poſ-
ſeſſionis, nec aliquid æquipollens publicationi requiſitæ
in d.conſtitutione Pij V.ceſſant ea omnia, ex quibus de-
ducitur publicatio per Ioannem, quia non fuerunt infra
terminum conſtitutum à d. conſtitutione. Et ex hoc ca-
pite Domini concorditer reſoluerunt hanc conſtitutio-
nem obſtare Ioanni in caſu propoſito , quia non docuit
de ſolemni publicatione , nec de alio æquipollenti infra
menſem, iuxta formam d.conſtitutionis.

Aliqui etiam Domini magnam habebant difficulta-
tem in hoc caſo ſtantibus verbis conſtitutionis annul-
lantis aliter factas reſignationes , & per clauſulas valde
vrgentes, ibi, ſub infraſcriptis modo & forma & non ali-
ter publicari,&c. & ibi, alioquin reſignationes & ceſſio-
nes, alias quam vt præfertur publicatæ, &c. cum clauſula
4 ſublata,&c. & cũ clauſula, initium , &c. an † poſſit adim-
pleri prædicta forma per æquipolens, ex traditis in ſimili
à Soc.conſil. 159. volum. 2. & per Bald.ſupradictum. Di-
cebant enim videri conſtare de mente Papæ , quod iſta
forma ſit præciſe , non autem per æquipollens implenda,
quia videtur tollere ea , quæ alias fuerunt iudicata æqui-
pollentia , item quia eſt noua prouiſio Papæ , vltra qood
5 nullum adeſt † æquipollens quoad populum cui debet
fieri hæc publicatio, vt per Achil. d.deciſ.prima, alias 7. in
fin. & propterea periculoſam dicit hanc limitationem
Brun.de form.fol.75.col.2.verſ.ad idem facit quia vt lite.
nã vt ipſe ait, de facili poteſt cadere difficultas ſuper iſta
æquipolleotia. De qua tamen difficultate, quia alij Do-
mini contrarium ſentiebant , & materia prædictæ con-
ſtitutionis Pij Quinti viſa eſt ſatis dura, fuit dictum, quod
poſtea poterit agi ad partem , quia cauſſa eſt exemplaris
& digna conſideratione: ſi tamen occurrat , quod Ioan-
nes oſtendat talia per ſe eſſe geſta infra menſem quæ æ-
quipolleant d. publicationi , vt dixi , deciſiones allegatæ
coram R. P. D. Aldobrandino, fuit dictum, quod non fa-
ciunt ad propoſitum.

R V B E I.

Cremonen. penſionis. Die 5. Nouembris. 1578.

S V M M A R I A.

1 *Tranſitus eſt facilior in habentibus ſymbolum.*
2 *Impenſæ factæ præſumuntur per illum cuius intereſt.*
3 *Principalis certioratus præſumitur à procuratore.*
4 *Conſenſus ſufficiens ex actibus poſitiuis elicitur.*
5 *Notitia certa & clara actus, vbi non præceſſit mandatum, requiritur ad inducendam ratificationem.*
6 *Reſignatarius non præſumitur ita de facili approbare expeditiones de propriis beneficiis, & ſe penſionibus implicare, niſi viſis diligenter ipſis expeditionibus.*
7 *Notitia rei ex actibus conſecutiuis præſumitur.*
8 *Conſenſus præſtandus in reſignationibus ſufficit pro validitate gratiæ vndecunque collectus.*
9 *Regula cancellariæ loquens de conſenſu præſtando in reſignationibus, dicitur exorbitans à iure communi, & non procedit in caſu mixto.*
Imo loquitur limitate in expeditione literarum , & ad effectum, vt partes non poſſint pœnitere, num. 10.
10 *Conſenſus formalis , vt non ſit locus pœnitentiæ , in correſpectiuis requiritur.*

DECISIO CCCXCVI.

IN ea cauſſa Cremonen. penſionis fuit dubitatum, præ-
ſuppoſitis reſolutionibus vltimo loco factis, & mãda-
to Iacobi ad reſignandum, conſeoſibus in cancellatia Ia-
cobi, & Hendimij præſtitis , & ſupplicatione reſignatio-
nis cum illius reformatione , expeditione literarum in fa-
uorem Iacobi & Hendimij , poſſeſſione eiuſdem Hen-
dimij , mandato Iacobi ad conſentiendum ſuſpenſioni
regreſſus, & partitis & quietantiis vltimo loco pro par-
te penſionariorum productis : An conſtet talis conſen-
ſus Iacobi & Hendimij & illorum procuratoris, qui ſit
ſufficiens in caſu , de quo agitur , vel potius requiratur
nouus conſenſus formalis pro dictis literis in fauorem
Iacobi & Hendimij expediendis. Et die 5. Nouemb. 1578.
Domini dixerunt duas in hoc puncto adeſſe principales
difficultates. Prima, an conſtet de conſenſu Hendimij &
Iacobi , & in hac fuit reſolutum pro affirmatiua. Primo,
ex eo quod in mandatis eorundem, quæ ſunt ampliſſima,
colligitur voluntas ipſorum , vt bene deducunt informã-
tes in facto pro penſionariis. Et licet mandata ipſa non
ſufficerent, tamen † in habentibus ſymbolum facilior eſt 1
tranſitus.

Secundo ex pecuniis tranſmiſſis ad vrbem , & ex im-
penſis factis de menſe Martij, 1554. quę † quidem impen- 2
ſæ debent præſumi factæ per illum , cuius intereſt , prout
Bart.& alij in l. cũ ſeruus, de verb.oblig. accedente † præ- 3
ſertim, quod principalis præſumitur certioratus à pro-
curatore, Roman.conſil.481.

Tertio ex poſſeſſione capta per Hendimium vigore
literarum commendæ , in quibus exprimuntur regreſſus,
& reſeruatio penſionis , nec non alia in fauorem Iacobi
reſeruata. Ex † actibus enim poſitiuis dicitur conſenſus 4
ſufficiens , Caſſad. deciſ. 3. de reſcript. cum aliis adductis
in reſolutione vltimo loco facta.

Quarto ex mandato dato per Iacobum poſt dictam
commendam, in quo conſentit ſuſpenſioni ſui regreſſus.
Vnde intrat regula de qua in l. illud, de acquiren. hered. &
faciunt tradita per Aym.conſil.159.nu.5.

Quinto ex nominatione facta per Iacobum de perſo-
nis ad penſionem ſibi reſeruatam vigore dictarum litera-
rum commendæ, & intrat ſupradicta regula.

Non obſtat , quod ad inducendam ratificationem re-
quiratur certa & clara notitia actus, & circumſtãtiarum,
vt per gloſ. in c. cõcertationis, in verbo, ſciuerit. de appell.
in 6. & per Paul.de Caſt. in conſ. allegato, cum aliis addu-
ctis per informantes pro Illuſtriſſimo Cardinali.

Quoniam † procedunt illa, vbi nullum præceſſit man- 5
datũ principalis, ex quo colligitur clara notitia cum om-
nibus qualitatibus prout hic , vbi habemus mandata
clara vtriuſque tam Iacobi, quam Hendimij, vnde intrãt
ſupra allegata, quod voluntas , & conſenſus probatur ex
facto, & ex coniecturis ſicut ex verbis, l. Paulus, ff. rem ra-
tam habe. Præterea fuit reſponſum , quod in caſu noſtro
non tractatur de ratificatione illius prioris conſenſus
conditionaliter præſtiti , ſed de ratificatione ipſius com-
mendæ in fauorem Hendimij , quæ quidem ratificatio
reſultat ex omnibus actibus ſupradictis, & propterea cõ-
ſideratio , quæ fit per informantes Illuſtriſſimi Cardina-
lis , non vrget reſpectu commendæ , de cuius validitate
agitur. Quæ vero traduntur per Rip. in l. qui Romæ, §. duo
fratres, nu. quinquageſimo ſecundo, de verbor. obligatio.
maximè faciunt pro iſta parte , dum ipſe dicit , non eſſe
veriſimile ſuos heredes voluiſſe obligare ſe legatariis, ni-
ſi prius habuerint notitiam ipſorum, & viderint conten-
ta in teſtamento, & ſubdit, quod non eſt veriſimile, quod 6
heres velit ſe implicare oneribus legatorum & fideicom-
miſſorum , niſi prius intellecto toto tenore teſtamenti,
Ita † in propoſito non eſt veriſimile ſeu credibile , quod
reſignans & reſignatarius cum penſionibus & aliis one-
ribus velit ita de facili approbare expeditiones factas de
propriis beneficiis , & penſionibus ſe implicare , niſi dili-
genter viderint expeditiones , & maximè in caſu iſto , in
quo concurrit maior circumſtantia , quia apparet ſemel
ex mandatis , quod ipſe Iacobus & Hendimius conten-

Digitized by Google

debant de omnibus illis. Neque obſtat, quod Iacobus
potuit credere, quod literæ erant expeditæ cum bono
conſenſu, quia hic intrat tex. in l. non eſt ferendus, de
tranſact. Nam cum Iacobus habuerit claram notitiam
literarum reſeruationis & commendæ & fecerit tot actus
7 poſitionis, præſumitur, quod habuerit notitiam totius
rei, hoc eſt, quod conſenſus non erat ſimpliciter præſti-
tus, ſed ſub conditione, vt per Rip. in §. duo fratres, num.
52. in fin. & num. 54.

Secunda principalis fuit difficultas, in huiuſmodi con-
ſenſus ex ſupradictis collectus, ſit ſufficiens vel potius re-
quiratur nouus conſenſus formalis pro validitate gratiæ
commendæ, cum ſit noua gratia. In qua quidem diffi-
cultate ſi inſpicienda eſſet diſpoſitio iuris communis, res
eſſet clara, quod ſufficeret conſenſus vndecunque colle-
ctus, per ea quæ allegauit informantes pro penſionariis,
ſed difficultatem facit regula Cancel. loquens de conſen-
ſu præſtando in reſignationibus & penſionibus. Et in
hac difficultate fuit tentum, conſenſum prædictum ſuf-
ficere, nec eſſe neceſſarium nouum conſenſum formalem
8 pro validitate d. gratiæ, quia † regula prædicta reſpicit ex-
peditionem literarum, & facultatem pœnitendi adimit,
hoc eſt, vt quis nõ poſſit pœnitere, ideo ſit neceſſaria ex-
peditio literarum, quod quidem fundamentum in proba-
tur ex deciſionibus allegatis per informantes pro penſio-
nariis, Caſſad. deciſ. 1. de renunt. Put. deciſ. 10. lib. 2. cum
aliis adductis. Mohed. deciſ. 60. vbi ſequitur Caſſa. Quo
fundamẽto ſtante reſpectu Hendimij res videtur clara, tũ
quia penſio & alia reſeruata ſunt poſita in ipſa prouiſio-
ne beneficij ſeu in ipſa commenda, quo caſu intrant de-
ciſiones allegatæ, præſertim illa coram bon. mem. Fabio
Accetam bono de anno 1546. in vna Salamantin. pen-
ſionis. In iſtis enim terminis non procedit regula prædi-
9 cta, quia † cum regula ſit exorbitans à iure communi, nõ
procedit in caſu mixto, vt in ſimili per Caſſad. deciſ. 35.
Tum etiam quia prædictæ regulæ fuit derogatum tam in
prima gratia conditionali, quam etiam in iſta noua gratia
commendæ ibi, non obſtantibus aliis quæ S. V. in eadem
præinſerta voluit non obſtare, cęteriſque, &c.

Nec obſtat, quod narratiua dũ dicitur, accedente con-
ſenſu Hendimij, quia potuit fieri ad maiorem cautelam
vel reſpectu facultatis nominandi, non autem reſpectu
totius reſeruationis, & ſufficit, quod iſta derogatio ſit in
ſupplicatione abſque eo, quod in literis ſit appoſita.

Non obſtat, quod gratia prima cõditionalis fuerit nul-
la ex eo, quod Hendimius obierit ante emiſſam profeſſio-
nẽ, quia veritas eſt, quod prædicta gratia ſtabat in pendu-
lo, & erat valida à principio, & propterea cum ſuperue-
nerit noua gratia puta, fuit neceſſarius nouus conſenſus,
10 non quidem formalis, vt ſupra probatum eſt, cum † regu-
la ſupradicta vltra, quod exorbitans à iure communi, lo-
quitur limitate in expeditione literarum, & ad effectum,
vt partes nõ poſſent pœnitere. Non obſtat, quod in cor-
reſpectiuis requiratur conſenſus formalis, Sam. in reg. de
11 infirm. q. 31. Nam † verum eſt ad effectum ſupradictum,
vt non ſit locus pœnitentiæ, prout expreſſe loquitur ibi
Sam. & ita etiã loquitur deciſ. Creſcen. per ipſum alleg. a-
liæ vero deciſiones in contrarium allegatæ, videlicet Put.
111. in 3. & Caputaq. deciſ. 3. & 340. procedunt in caſu, in
quo aliquis indigeret literis, quia eſſet actor & non poſſi-
deret, alioquin videretur eſſe contra iuris diſpoſitionem,
& tenorem ſupradictæ regulæ, quod non eſt dicendum.
Similiter non obſtat deciſ. Mohed. 60. & 85. quia hic ha-
bemus conſenſum, vt ſupradictum fuit.

Vnde reſeruarunt Domini vt videatur, an penſionarij
pro verificatione & canonizatione indigeãt literis com-
mendæ cum ſufficienti conſenſu, ita quod ſine illis & ſuf-
ficienti conſenſu non poſſint obtinere ſtante narratiua,
de qua in literis expeditis in fauorem Iacobi cum expreſ-
ſione litterarum commendæ in fauorem Hendimij.

Quo vero ad conſenſum Iacobi iam ex ſupradictis
probatum eſt de eo ſatis conſtare.

RVBEI.

In eadem cauſſa. Lunæ, 23. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Conſenſus conditionalis, & limitatus præſtitus in reſignatio-*
nibus non poteſt deſeruire pro gratia pura.
2 *Actus factus ex inſufficienti mandato, non poteſt poſtea ex*
ſufficienti ſubſtineri.
3 *Scientia & ignorantia ex coniecturis & circumſtantiis col-*
ligitur.
Item ex actus mentione ſeu nominatione præſumitur, nu. 4.
5 *Interpretatio in iure pluribus dicitur eſſe modis.*
6 *Interpretatio extranea pro actus validitate non multum*
admittitur.

DECISIO CCCXCVII.

DIe 23. Iunij, 1578. fuit dubitatum, ſtantibus nonnul-
lis præſuppoſitis, an ex præmiſſis iuncta iuris com-
munis diſpoſitione, colligatur talis interpretatio, vt præ-
fatus conſenſus ſit ſufficiens pro expeditione literarum
commendæ, in fauorem Hendimij. Super qua difficulta-
te Domini primo loco firmarunt, quod in caſu iſto, ſi a-
liunde non conſtaret de voluntate & conſenſu Iacobi ſu-
per reformatione commendæ, primus conſenſus, de quo
nunc dubitatur, cum ſit limitatus & reſtrictus ad gratiam
conditionalem ex vi & natura verborum ſecundum re-
ſolutionem factam die Lunæ ſecunda eiuſdem menſis,
ſine dubio non ſufficeret pro reformatione commendæ,
quæ eſt gratia pura, & non limitata ſeu conditionalis, in-
ferens nouum præiudicium reſignanti, ex quo plus di-
mittit ſi purè reſignat, & non conditionaliter, ideo eſt
neceſſarius nouus conſenſus. Neque obſtat, quod mãda-
tum procuratoris ſit ampliſſimum, & quod potuiſſet à
principio purè, & liberè conſentire, quia † cum hoc non 1
fecerit, ſed conſenſerit limitate, & conditionaliter, vt ſu-
pra dictum eſt, non poteſt huiuſmodi conſenſus ita re-
ſtrictus deſeruire pro gratia pura. Cõfirmatur hoc exem-
plo procuratoris habentis duplex mandatum, alterum in-
ſufficiens, alterum ſufficiens, nam † ſi reſtrinxit ad inſuffi- 2
ciens, non poteſt ſubſtineri actus ex mandato ſufficienti,
vt per Roman. conſ. 446. nu. 6. verſic. quamobrem partem
negatiuam, & conſil. 496. nu. 4. verſ. his tamen non refra-
gantibus. Et placuerunt Dominis deducta hic per infor-
mantes pro parte Illuſtriſ. Cardinalis.

Secundo loco principaliter aliqui ex Dominis dubi-
tabant, quod licet primus conſenſus non ſufficeret, ſed
eſſet neceſſarius nouus conſenſus, in caſu tamen iſto col-
ligebant nouum conſenſum, & voluntatem Iacobi, quod
voluit reſignare præpoſituram Hendimio, etiam ſi in-
terim ei non daretur in commendam. Primo ex man-
dato Iacobi ampliſſimo. Secundo ex partitis, ex quibus
apparet de voluntate prioris, & Iacobi. Tertio, ex man-
dato Iacobi ad conſentiendum ſuſpenſioni regreſſus.
Quarto ex poſſeſſione, & obſeruantia ſubſecuta. Et † ad 3
fundamentum de ignorantia Iacobi reſpondebant ex tot
circumſtantiis ſcientiam illius poſſe colligi, vt per Ro-
man. conſil. 481. & quia Iacobus dum facit mentionem
de commenda, videtur ſciuiſſe † etiam conſenſum ſuper 4
illa in eiſdem Bullis præſtitum, l. non eſt ferendus, de
trãſact. Bartol. & alij in l. qui Romæ, §. duo fratres, de ver-
borum obligat.

Tertio loco Domini non videbantur dubitare, quod
gratia commendæ dicatur noua gratia.

Quarto loco dixerunt Domini circa interpretationem
conſenſus præſtiti per procuratorem, conſenſum huiuſ-
modi ad effectum, de quo agitur, eſſe potius inductiuum
quam interpretatiuum. Cum † enim in iure interpreta- 5
tio ſit

Digitized by Google

tio ſit multiplex, Bart. in l. ab exſecutore, num. 7. de appel. Paul. de Caſt. in l. heredes palam, de teſtam. Sarnen. de iure quæſit. non tollen. quæſt. 13. Aretin. conſ. 84. n. 5. Socin. conſ. 145. num. 1. in fine. Claud. in l. 1. in princip. num. 4. de nou. oper. nunt. in l. fin. n. 62. & 67. cum ſequen. de conſtit. Princ. Purpur. in l. edita, numer. 99. C. de eden. Satis extranea videretur iſta interpretatio, quod coſenſus præſtitus expreſſe ſuper reſignatione conditionali, & qui expreſſe ſe refert ad illam, potuit interpretari, vt ſtet abſque illis clauſulis reſeruatis valide infraſcriptis, *& non alias, aliter, nec alio modo*, quæ verba inducunt formam & ſunt præciſa ex vi & natura ipſorum verborum. Vnde non poſſunt admittere iſtam interpretatiooem declaratiuam,
6 quæ repugnat ipſis verbis, cum † etiam pro validitate actus non liceat multum extraneam interpretationẽ admittere, Aym. conſ. 52. nu. 6. Tiraq. de leg. connub. gloſ. 5. nu. 190. cum pluribus ſeq. Et benè adductis in contrarium reſpondent informantes pro Illuſtriſ. Cardinali.

Quinto loco Domini ordinarunt, quod dubitetur particulariter, an in caſu iſto requiratur conſenſus formalis, vel ſufficiat conſenſus reſultans ex ipſo facto, vt ſupra dictum fuit.

GRASSI.

Bononien. de Pipinis. Mercurij, 21. Maij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Prædium eccleſiaſticum ſterile reductum ad culturam opera primorum conductorum, debet dari eorum heredibus pro eodem pretio, contrarium vide num. 5.*
2 *Melioramenta rei deuolutæ ob lineam finitam tranſeunt etiam ad heredes extraneos.*
3 *Pactum reſpiciens commodum alienantis, dicitur pars pretij.*
4 *Melioramenta allegants incumbit onus probandi.*
5 *Alienatio facta, vt diſcedatur à lite, dicitur vtilis.*
6 *Plantatio, ſtercoratio, & ſimilia non veniunt appellatione melioramentorum.*

DECISIO CCCXCVIII.

QVatuor deducuntur per informantes pro Dominis de Pipinis ad ſubſtinendum contractum factum cum eis ab eccleſia ſancti Saluatoris.

Primum eſt, quod cum ab initio hoc prædium eſſet ſterile, & poſtea fuerit reductum ad culturam opera pri-
1 morum conductorum, debent † eorum heredes reinueſtiri pro eodem pretio, c. ad aures, ſecundum communem intellectum, de reb. eccleſ. non alienan. per doctr. etiam Bart. in l. quicunque, de om. agr. deſ. li. 10. Sed hoc fundamentum non poteſt applicari ad factum ſecũdum Dominos, quia non apparet, quod prima locatio fuerit facta, quia res eſſet ſterilis, nec propter ipſam cauſſam ſterilitatis, nec minus, quod poſtea fuerit reducta ad culturam, de quibus nihil in actis.

Secundum argumentum pro Pipinis eſt, quod ſui auctores plura fecerunt melioramenta, quæ ſibi vti ceſſionariis, illorum de Victoriis debebantur ſecundum com-
2 munem diſtinctionem, quod † quando res deuoluitur ob lineam finitam, melioramenta debentur, non autem deuoluuntur, & tranſeunt etiam ad extraneos heredes, Bero. poſt alios, quæſt. 19. Clar. de emphyteuſ. q. 45. Pinel. in 2. part. repet. l. 2. colum. 3. num. 7. vbi de cõmuni, C. de reſcin. vendit. Vnde inferunt, quod cum hæc melioramẽta ſint valoris li. 4800. & fuerit factum pactum, quod illa
3 deuoluantur, hoc pactum eſt pars pretij: quodlibet † enim pactum reſpiciens commodum alienantis, dicitur pars pretij. l. fundi partem, ff. de contrahend. emp. Tiraq. de retract. §. primo, gloſſ. 18. numero. 38. & 69. Sed fuit dictum, quod hoc fortè benè procederet, ſi iſta melioramenta tanti eſſent, & æquiualerent, ſed cum non probentur, vt dixi, apud acta (dubium autem non eſt, quin
allegantі † melioramenta incumbat onus ea probandi, 4
Bero. conſil. 33. numero 6. libro 2.) non placet poſſe ſuper eis fieri fundamentum. Viſa eſt etiam Dominis multum inueriſimilis illa atteſtatio, quod melioramenta importent libro 4800. cum vix totum prædium tanti valeat, & cum in inſtrumento ceſſionis hæc melioramenta enuntientur valoris 500. lib. quæ ſi computentur in pretio adhuc adeſt læſio, vt iam eſt deciſum in alia poſitione.

Tertio allegant, quod cum hæc alienatio facta ſit, vt
diſcederetur à lite, vtilis fuit maximè, quia † ſecundum 5
doctr. Bart. l. prima, §. permittitur, de aqua quot. & æſtiua, cogebatur eccleſia relocare. Sed reſpondebatur per Dominos hoc non obſtare, quia non propterea cogebatur eccleſia relocare pro eodem pretio, ſed ita demum ſi in euidentem cederet eccleſiæ vtilitatem, & etiam fuit reſolutum vltra alia tunc ibi dicta.

Quarto opponitur per Pipinos, quod teſtes deponentes ſuper læſione eam non probant, ſed fuit dictum, quod iam etiam reſolutum fuit eam probari, & tunc de nouo hoc non reuocatur in dubium, nec de hoc hodie Domini dubitabant.

Teſtes vltimo dati nec placuerunt, quia loquuntur de melioramentis conſiſtentibus in plantationibus, ſtercorationibus, & ſimilibus, quæ † ſecundum Dominos de 6
iure non videntur reficienda, l. diuortio, §. impendia, ff. ſoluto matrim. Menoch. de recuper. remed. 15. n. 513. Et dicebatur, huiuſmodi melioramenta non eſſe perpetua, & continuo in re duratura, ſed magis ſeruire pro vberiori, & commodiori fructuum ipſorum perceptione, & boni patresfamilias paſſim in rebus ſuis facere conſueuerunt. Et ideo non eſſe conſiderabilia in hac materia per alleg. Verum quia Pipinis non ſunt præfixi termini ad liquidandum dicta melioramenta, & ego ſum acceſſurus Bononiam, placuit Dominis, quod tota hæc res oculis ſubiiciatur, adhibito aliquo perito.

GRASSI.

Hiſpalen. penſionis. Veneris, 13. Februarij. 1573.

SVMMARIA.

1 *Gratia etiam ſolo verbo Papæ perfecta transfert ius penſionis in eum cui eſt facta.*
2 *Penſionis commodum poteſt reſidere penes vnum, & ius eam exigendi penes alium.*

DECISIO CCCXCIX.

DOmini conſtituerunt tres caſus. Primus, quando ſumus in claris, quod gratia fuerit facta Cardinali Neapolitano, & in eius perſonam collata, vt quia Papa dixerit, concedimus vobis penſionem mille ducatorum ſuper fructibus iſtorum beneficiorum, reperiatis Hiſpanum, qui teneat illum in perſona ſua propter pragmaticas. Nam † cum gratia ſolo verbo Papæ ſit facta & per- 1
fecta, ius ipſius penſionis in iſto caſu reſidet penes Cardinalem, nudum nomen penes Dominum Ludouicum, ex allegatis pro parte Illuſtriſſ. Dom. Cardinalis de Medicis. Secundus caſus eſt, quando ſumus in claris, quod gratia fuerit facta Dom. Ludouico de Torres, vt quia Papa dixerit, conſtituimus & aſſignamus penſionem hanc ſuper iſtis beneficiis in perſonam Ludouici Hiſpani propter pragmaticas, & volumus, quod illam exigat ad commodum Cardinalis Neapolitani, & tunc dixerunt, quod ipſa penſio & ius ipſius reſidet penes D. Ludouicum, &
non penes Cardinalem Neapolitanum, excepta † vtili- 2
tate ſeu commodo penſionis, ex l. quidam cum filium, & ibi Bald. Angel. & Imol. de hered. inſtituen. Tertius caſus eſt, quando ſumus in dubio, & tunc dixerunt non eſſe recedendum à verbis ſupplicationis & literarum, quæ cantant in perſonam D. Ludouici, & quia in dubio iſta

interpretatio videtur multum proportionabilis ſubiectæ materiæ, de qua agimus, quæ continet cenſuras, & multa alia quæ videntur ponere iſtas ſuppoſitiones perſonarum. Et cum iſta diſtinctione conciliabant allegata per informantes. Videndum igitur erit, poſito, quod ius reſideat penes D. Ludouicum, an Cardinalis Neapolitanus nomināo ſimpliciter in vita ſua, impediuit, vt penſio per eius obitum non ſit exſtincta, vel fuerit neceſſaria ſolemnis tranſlatio per D. Ludouicum facienda dum viuebat. D. Cardinalis.

GRASSI.

In eadem cauſſa. Lunæ, 18. Maij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Commoditas penſionis poteſt in alium tranſferri ſine alia ſolemnitate.*
Etiam ſine ſcientia & voluntate penſionary.
Et etiam ſine aliqua nominatione.

2 *Voluntas vbi eſt fundamentum alicuius actus eſt, probanda.*

3 *Ius & titulus penſionis non exſtinguitur per obitum eius, qui habet nudam commoditatem in ea.*

4 *Allegans exſtinctionem penſionis, aut aliam nullitatem debet illam plenè probare.*

5 *Facultas tranſferendi conceſſa, debet intelligi cum omnibus ſuis qualitatibus etiam in materia odioſa.*

6 *Ius acceptoris metitur ex iure datoris.*

7 *Qualitas perſonæ cui fit conceſſio, & conſuetudo concedentis amplam demonſtrant, ſeu limitatam conceſſionem.*

8 *Diſpoſitionem extendere, & generalem non limitare maximè differunt.*

9 *Penſionem durare in vita duorum, non refert an illi duo ſint vnius Prouinciæ, an vero alterius.*

10 *Vtilitas penſionis tranſlatæ, debet regulari ſecundum naturam ipſius, & modum & facultatem tranſferentis.*

11 *Nominationes perſonarum, quibus fieri debeat ſolutio penſionis poſt obitum nominantis, de ſtylo curiæ valent, attenta qualitate perſonæ nominantis, & conſuetudine concedentis.*

12 *Facultas transferendi dicitur eſſe materia odioſa, quæ nunquam in ſimplici diſpoſitione etiam vniuerſali & prægnantiſſima comprehenditur fauore eccleſia.*

13 *Conceſſio quantumuis generalis nunquam comprehendit perſonam extrinſecam.*

14 *Facultas transferendi in dubio interpretanda eſt, vt minus grauet eccleſiam quam fieri poteſt.*

DECISIO CD.

DOmini reſeruatis pluribus de quibus infra, quod ſi vtilitas Cardinalis Neapolitan. non erat limitata ad eius vitam, & poterat durare poſt eius obitum ad vitam alterius ſibi benè viſi, tali caſu in concedendo huiuſmodi vtilitatem alteri perſonæ, vel in transferenda illa non requirebatur aliqua ſolemnis tranſlatio penſionis per D. Ludouicum facienda, ſed ſatis fuit ad impediendam exſtinctionem penſionis, quod conſtet de voluntate Cardinalis Neapolitani, volentis transferre vtilitatem huiuſmodi. Et ita reſpondetur ad difficultatem propoſitam, quæ tantum quærit de ſolenni tranſlatione facienda,
1 quia † commoditas huiuſmodi liberè potuit transferri in alium & cedi, l. neceſſario, §. in. de petic. & commodo rei vend. cum aliis per Bart. & Abb. allegatis, etiam ſine ſcientia & voluntate Domini Ludouici. l. prima, vbi Bald. Salycet. & Angel. C. com. diuid. etiam ſine aliqua ſolemni nominatione, quia non reperitur iure cautum, quod in transferendo vtilitatem terminorum penſionis decurſorum & decurrendorum requiratur aliqua ſolemnitas: ſed tantum in iure & titulo ipſius penſionis reperitur hoc expreſſum in literis, & quoad commoditatem & vtilitatem hoc totum pendebat à voluntate Cardinalis Neapolitani, quia eſt res ſua de qua liberè potuit abſque aliqua ſolemnitate diſponere, & † non eſt aliud 2
quærendum in hoc, niſi an conſtet de voluntate d. Cardinalis, l. neſcimus, & ibi Bart. de negor. geſt. Abb. cōſ. 67. num. 2. & ideo videmus vtilitates iſtas per contractus & alias voluntates in alios liberè transferri: alias ſequeretur abſurdum, ſi requireretur ſolemnis tranſlatio Domini Ludouici. Nam ſi illa eſſet facienda in Italum nominatum per Cardinalem, leges de partibus obſtarent: ſi vero in alium Hiſpanum, eſſet ſuperflua & abſque aliquo effectu facta. Imo eſſet contra commoditatem & vtilitatem Itali nominati per Cardinalem, quia ſi Hiſpanus recederet vel decederet, non haberet Italus cum quo poſſet manutenere iſtam ſuam commoditatem, & ita tenebant Domini ſine difficultate. Reſeruarunt tamen, an debeat produci alia ſcriptura, ad quam iſta ſcheda ſe refert. Secundo, an iſta ſcheda quæ exhibetur, ſit benè recognita & probet perfectam voluntatem Cardinalis. Tertio, quod dicitur de fraude ad inſtar ſocietatum. Quarto, an conſtet de ratificatione Petri Beltrami. Quinto, an in iſta ſit illa oiet penſio ſuper eiſdem beneficiis. Sexto, an vtilitas fuerit conſolidata cum proprietate in perſona Domini Ludouici, vel potius fuerit exſtincta, & an fuerit ipſo iure exſtincta vel eſſet caſſanda, quia Domini dubitabant, an illa reſolutio coram Domino Binarino del 71. fuerit facta cum præſoppoſito, quod penſio eſſet penes Dominum Ludouicum, vel penes Dominum Cardinalem. Et difficultatem faciebant iſtis Dominis, quia ſi præſupponimus, quod ius & titulus ipſius penſionis ſit penes Dominum Ludouicum, prout fuit reſolutum coram me, difficile † eſſet, quod de iure 3
dici poſſit, penſionem fuiſſe ipſo iure exſtinctam, per obitum Cardinalis habentis nudam commoditatem, cum non ſit aliqua lex vel diſpoſitio Pontificis, quæ hoc dicat, licet ex æquitate quadam potuiſſet fauore eccleſiæ per Pontificem caſſari, cum videatur ceſſare cauſſa præſumpta impoſitionis dictæ penſionis. Sed quod ſit ipſo iure exſtincta, videbatur iſtis Dominis durum, & D. Gaſpari ſufficeret hoc, quod penſio non eſſet ipſu iure exſtincta, licet fortè fuiſſet caſſanda. Aliqui vero exiſtimabant, quod illa reſolutio eſſet generaliter intelligenda, etiam quod ius & titulus ipſius penſionis eſſet penes Dominum Ludouicum, & quod ita ipſi intelligebant, & cum in iſtis eſſet contentio inter Dominos, poterit ad maiorem cautelam dubitari, poſito, quod ius penſionis eſſet penes Dominum Ludouicum, & ſola commoditas penes Cardinalem, & quod illa ſine præiudicio non eſſet duratura poſt obitum ipſius, an penſio fuerit ipſo iure exſtincta, vt ſuper ſeptimo, & ſuper hoc fuit magna altercatio inter Dominos, an commoditas huiuſmodi fuerit limitata ad vitam Cardinalis Neapolitan. vel potius ſi illi placuiſſet, datura eſſet poſt eius obitum ad vitam alterius. Et quibuſdam ex Dominis videbatur, quod vtilitas huiuſmodi eſſet duratura poſt obitum Cardinalis Neapolitan. Primò, quia D. Gaſpar habet fundatam intentionem, tam in literis reſeruationis penſionis in perſona D. Ludouici, penes quem, vt fuit reſolutum, erat penſio, quam in literis tranſlationis penſionis per fel. rec. Pium Quintum conceſſis. Igitur niſi probetur exſtincta tempore tranſlationis, D. Gaſpar continuare deberet, quia allegans † exſtinctionem penſionis, aut aliam nullita- 4
tem debet illam probare, quia actus in dubio præſumitur validus ac iuſtus, l. ei qui dicit, de probat. Ægid. dec. 135. Dec. conſ. 11. nu. 8. Aym. conſ. 16. nume. 1. cum aliis per Modern. in l. 2. num. 157. & 159. C. de reſcind. vend. & quidem clarè & concludens, cum veniat obiectiuè, l. ſciant cuncti. C. de probatio, cum aliis per Parif. conſil. 104 colum. 1. in 4.

Secund.

Digitized by Google

Secundò, quia literæ reſeruationis penſionis in perſonam Domini Ludouici habent expreſſam facultatem transferendi generalem & non limitatam, licet pro parte Illuſtriſſ. Domini Cardinalis dicatur, quod iſta penſio erat in confidentiam & ad vtilitatem Cardinalis Neapolitan. tamen, niſi probetur hoc, quod vtilitas huiuſmodi erat limitata ad penſionē d. Cardinalis, in dubio iſta confidentia & vtilitas debet intelligi generaliter, & cum om-
5 nibus qualitatibus ipſius penſionis, & † ſic cum facultate transferendi etiam, quod ſimus in materia odioſa, Ang. & alij per Aym. conſil. 118. nu. 14. quia reſolutio fit regulariter etiam quoad omnes qualitates ipſius actus, l. à filio, §. teſtator, de alimen. legat. Pau. & alij per Aym.
6 conſ. 45. & 47. nu. 4. & quia † ex iure datoris metitur ius acceptoris, l. grege. §. ſtatu liber. l. lex vectigalis, de pignor. l. ſi is cui, §. fin quemad. ſeru. amit. cum aliis per Rum. cōſ. 17. nu. 8. libro primo. Ideo cum penſio eſſet in perſonam Ludouici cum facultate transferendi ad commodum & vtilitatem Cardinalis Neapolitani, iſta vtilitas & commoditas Cardinalis eſt duratura, vel quouſque durat penſio in perſonam Ludouici & eius tranſlatarij vel quouſque Cardinalis & eius nominati viuunt ex proximè allegatis.

Tertio, non ſolum adſunt verba generalia in fauorem D. Gaſparis, ſed etiam concurrit qualitas perſonæ ipſius Cardinalis, qui erat nepos concedentis, & extraiudicialiter oſtenditur per agentes D. Gaſparis, quod ſolitus erat concedens illi dare omnes penſiones cum facultate
7 transferendi, & ſic † tam ex qualitate perſonæ, quam ex conſuetudine concedentis argui poteſt, quod vtilitas nō fuit limitata ad obitum Cardinalis, ſed fuit generalis & ampla, prout literæ reſeruationis penſionis cantāt, l. filius familias, §. primo, de donatione, l. vel vniuerſorum, de pignor. actio.

Quarto, quia hic non agimus de extendenda diſpoſitione ex qualitate perſonæ, ſed de diſpoſitione generali
8 non limitanda, qui † caſus maxime differunt: nam licet in redditibus eccleſiaſticis diſpoſitio limitata non extenditur ad caſum non expreſſum, etiam ex qualitate perſonæ, cum agatur de præiudicio eccleſiæ, vt fuit conſideratum in illa Aſconien. penſionis, de menſe Aprilis proximi, tamen hic habemus verba penſionis generalia cum facultate transferendi, & dicitur, quod iſta verba nō ſunt limitanda, ex regulis de quibus ſupra, & tanto magis concurrente qualitate perſonæ tam dilectæ, & ex conſuetudine concedentis.

Quinto, quia cum habeamus text. expreſſum in literis reſeruationis penſionis, quod iſta penſio ſtet cum facultate transferendi, & ſic duret ad vitam duorum, non intereſt eccleſiæ, an duret ad vitam duorum Italorum, vel
9 ad vitam duorum Hiſpanorum, quia in iſtis de iure non reperitur expreſſum, quod ſit intereſſe conſiderabile. Ideo cum penſio non ſit duratura, niſi ad vitam duorum, magis proportionabile & probabile eſt iuxta veriſimilem mentem concedentis, quod duret potius ad vitam duorum Italorum, quam ad vitam duorum Hiſpanorum. Et dicere, quod facultas transferendi ſit impoſita tantum ad tuendam vtilitatem vnius Itali, & ad illius vitam tantum, eſt diuinare, imo corrigere literas, quæ indiſtinctè & generaliter dant iſtam facultatem transferendi.

Sexto, quia ſi ius penſionis eſt penes Dominum Ludouicum, prout reſolutū fuit, neceſſe eſt fateri, vel quod vtilitas eſt conſolidata penes Ludouicum per obitum Cardinalis ex pluribus legibus in materia vſusfructus, & aliis ſimilibus legibus per informantes allegatis, quæ maximè videntur vigere, & tunc etiam D. Gaſpar haber intentum ſuum, cum penſio per obitum Cardinalis non
10 eſſet extincta. Vel quod † vtilitas iſta eſt regulanda iuxta l. mi... verborum, & naturam ipſius penſionis, & ſic quod iſta tranſmiſſibilis ad aliam perſonam, iuxta regulas de regulando iure acceptoris, ex iure datoris, &c.

Septimo, quia licet iſtæ facultates transferendi petitæ in huiuſmodi penſionibus datis Hiſpanis in confidentiam, non ſoleant componi prout ſolent aliæ, id tamen non eſt ex eo, quod penſio non ſit duratura ad vitam duarum perſonarum, prout aliæ penſiones cum ſimilibus facultatibus conceſſæ, ſed quia conceduntur familiaribus, & aliis perſonis caris ipſi Papæ, quæ ſolent exumi ab iſtis compoſitionibus, vt notum eſt.

Octauo, quia ita interpretatur obſeruantia & ſtylus curiæ, quem iſti Domini allegabant: nam † Itali in teſta- 11
mentis & aliis diſpoſitionibus nominant perſonas benè viſas, quibus volunt fieri iſtas ſolutiones, & ſoluitur illis penſio etiam poſt obitum Itali nominantis, prout in vna Maiorieen. & in aliis factum fuit. Et licet fortè quandoque penſio non fuerit ſoluta poſt obitum Itali, id fortè fuit, quia Italus non nominauit perſonam expreſſe, cui eſſet facienda ſolutio, nam niſi adſit expreſſa nominatio, non veniunt heredes ab inteſtato in iſtis redditibus eccleſiaſticis, vt pluries fuit reſolutum in Rota. Vel fortè perſona Itali non erat talis, cui veriſimiliter Papa dediſſet facultatem transferendi, & non eſt inconueniens, quod ex qualitate perſonæ diſpoſitio generalis reſtringatur fauore eccleſiæ: ſed vbi qualitas perſonæ non repugnat, & conſuetudo concedentis, & adeſt nominatio Itali; Dicebant iſti Domini, quod ex ſtylo curiæ ſoluuntur iſtæ penſiones nominatis ab Italis, etiam poſt obitum nominantium, quæ obſeruantia maximè in iſtis eſt attendenda ad interpretationem ipſarum literarum penſionis.

Quibuſdam vero videbatur contrarium, quod imo commoditas huiuſmodi eſſet limitata ad vitam Cardinalis Neapolitani, & non duratura poſt eius obitum etiam ipſo Cardinale volente. Mouebantur:

Primo, quod onus probandi contrarium incumberet D. Gaſpari, quia hic non habemus diſpoſitionem Papæ, quod vtilitas iſta poſſet ad alium Italum transferri, & vt minus grauetur eccleſia, in dubio interpretandum erat, quod vtilitas fuerit illi ſoli conceſſa, & non alteri. Nam
iſta † facultas eſt odioſa, & nunquam in ſimplici diſpo- 12
ſitione etiam vniuerſali & prægnantiſſima comprehenditur fauore eccleſiæ, vt pluries reſoluit Rota in pluribus cauſſis.

Secundò, quia in dubio non eſt intelligenda alia per-
ſona extrinſeca, iuxta reg. iuris vulgatas. Vnde † licet par- 13
tes ſint concordes, quod vtilitas eſſet Cardinalis, cum tamen non probetur, quod illa vtilitas ad alium ex voluntate Papæ eſſet tranſitura, ſine dubio interpretandum eſt, quod fuerit finita per obitum Cardinalis.

Tertio, quia in iſtis penſionibus voluntas Papæ eſt neceſſaria, & non pendet à ſola voluntate partium, ideo cum non habeamus voluntatem, quod vtilitas eſſet ad alium tranſmiſſura, ceſſare debet per obitum Cardinalis.

Quarto, quia fuit iam reſolutum de menſe Nouembris, 1571. quod defuncto Cardinale, cuius erat vtilitas huiuſmodi, extinguitur ipſa penſio, & illam reſolutionem iſti Domini intelligebant etiam ſi ius penſionis eſſet penes D. Ludouicum. Quia licet re vera D. Ludouicus habeat titulum & ius proprietatis ipſius penſionis, tamen cum hoc factum ſit ex neceſſitate propter leges de partibus, illud ius erat conſiderandum ſine aliquo effectu & commoditate D. Ludouici fauore eccleſiæ, ne contra mentem Papę eccleſia ſit grauata, & perſona Cardinalis & Domini Ludouici & eius tranſlatarij, & ſic per tres perſonas. Ideo ex quo commoditas non conſolidatur cum proprietate per obitum Cardinalis, penſio erat extincta.

Quinto, quia licet Cardinalis potuerit ſine aliqua ſolemnitate aliū in ſua vtilitate nominare, tamē huiuſmodi vtilitas finitur per obitum datoris, & ſic Cardinalis.

14 Sexto, quia licet in literis adſit † facultas transferendi, tamen interpretanda erat, vt minus grauaret eccleſiam, & ſic pro defenſione vtilitatis Cardinalis, & durante vita ipſius, non autem poſt eius obitum.

Septimo, quia licet Cardinalis eſſet nepos Papæ, cui veriſimiliter dediſſet facultatem transferendi, tamen *vt fuit conſideratum in Aſtoricen. penſionis coram D. Decano, de menſe Aprilis proximi*, in iſtis redditibus eccleſiaſticis, ex quo agitur de præiudicio eccleſiæ, qualitas perſonæ non eſt in conſideratione ad extendendam diſpoſitionem, vbi caſus eſt omiſſus.

Octauo allegabant iſti Domini ſtylum, quod quando diſcedit Italus, qui habet vtilitatem, ſemper penſio exſtinguitur, nõ obſtante, quòd in literis pẽſionis ſit clauſula transferendi. Et quia Domini erant varij, nihil potuit firmare, niſi quod diſputetur hoc, an huiuſmodi commoditas eſſet limitata ad vitam Cardinalis, vel eſſet duratura poſt illius obitum ſtante illius nominatione.

GRASSI.

In eadem cauſſa. Veneris, 13. Nouembris, 1573.

SVMMARIA.

1 *Ius penſionis transferri non poteſt, niſi literarum ſeruata forma: ſecus in vtilitate.*

2 *Adminicula & veriſimilitudines tam concedentis qua perſonæ cui conceditur, attenduntur in transferenda commoditate penſionis.*

3 *Vtilitatem penſionis habens poteſt agere actione mandati, non autem ad ius aliquod penſionis.*

4 *Penſio & vſusfructus æquiparari dicuntur.*

5 *Mortuo eo, in quo totum ius penſionis reſidet, licet commoditas penes alium, omnia exſtincta dicuntur.*

6 *Diſpoſitio l. cum dotem, ad leg. Falcid. & aliarum ſimilium de vſufructu loquentium, quo caſu procedant.*

DECISIO DCI.

FVit reſolutum ex deductis, dici non poſſe, quod commoditas Cardinalis fuit limitata ad eius vitam tãtum, ſed illam durare pro quibus ipſe Cardinalis vellet etiam poſt obitum ipſius Cardinalis.

Primò, quia Cardinalis & nominati ab ipſo habent intentionem fundatam in literis reſeruationis, quæ habent facultatem transferendi, ideo qui dicit, commoditatem Cardinalis fuiſſe limitatam, probet. Rota etiam dixit, quoniam agebatur, penes quem eſſet ius penſionis, de qua etiam in pacto & recognitione D. Ludouici, qui viuere potuit, apparet, propterea cum Cardinalis habeat commoditatem percipiendi dictam penſionem, debet poſſe illam transferre, niſi quatenus probaretur limi-
1 tatã per Principem, licet † ius penſionis non poſſit transferre, niſi ſeruata forma literarum, l. vſufructu, & ibi Pau. & alij. ff. ſol. matrim. præſertim, cum illius factum habeat primordium & originem in vita Cardinalis, qui ſibi ſcripſit ſchedulam nominationis. Concurrat etiam qualitas perſonæ Cardinalis qui erat nepos Papæ, & ſolitus erat habere penſionem cum ſimilibus facultatibus, & alia,
2 de quibus per informantes. Quo † caſu quando concurrunt adminicula & veriſimilitudines, magis fundatur intentio Cardinalis & nominatorum, Salyc. in l. matre, C. de contrahend. emp. & alij per Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, nume. 88. C. de reuocan. donat. & Rota tenuit plures, vt per Mohed. & Achil. in collect. de confeſſ.

Secundò mouebantur dicti Domini, quia Rota iam reſoluit, quod ius penſionis & ipſa penſio reſidet penes D. Ludouicum, & quod Cardinalis habeat tantum commoditatem & vtilitatem, † ad quam poterat agere Car-
3 dinalis actione mandati, non autem ad ius aliquod ipſius penſionis, l. quidam cum filium, de hered. inſtit. & ibi Bal. circa prin verſic. & not. & Angel. ibidem, & Imol. ſub nu. 2. prout Rota latè tenuit & fuit deductum 13. Martij proximi. Ideo perſona D. Ludouici & eius tranſlatarij eſt inſpicienda, & non alia, vt hic per informantes.

Tertio, quia Rota hanc materiam penſionis ſolet paſſim metiri & diffinire iiſdem regulis, † quibus regulatur 4
vſusfructus, & optimo iure, vt hic per informantes. Sed commoditas vſusfructus durat non ſolum, dum veniunt eius ceſſionarij vel nominati, ſed etiam quouſque viuit perſona, penes quem reſidet vſusfructus, l. neceſſario, § final. & ibidem Odofred. Bald. Alberic. & alij allegati, de periculo & commodo & rei vẽd. Igitur idem in commoditate penſionis.

Quarto, ſi D. Ludouicus non tranſlata penſione vel eius tranſlatarius deceſſiſſet viuente adhuc Cardinale, ſine dubio penſio & omnis commoditas ceſſaſſet, quia
† vt dixi, totum ius reſidet penes D. Ludouicum, ex d. l. 5
quidam cum filium, ergo non perſona Cardinalis & nominatorum, l. ſi legatum, ff. quib. mod. vſufr. amit. l. ſi quis vſumfructum, ff. de vſufruct. leg. Placebant etiam Dominis alia fundamenta pro parte D. Gaſparis adducta.

Non obſtat text. in d. verſic. legatum, & in d. verſic. quis vſumfructum, & in l. cum dotem, ad l. Falcid. & in l. vſum-
fructum. Quoniam † procedunt, quando de vtraque per- 6
ſona eſt facta mentio in ipſo inſtrumento, in quo expreſſe rogatur, vt reſtituat vſumfructum tali, quoniam illi tali tunc quæritur ius & finitur ex perſona illius, ſecus quãdo nulla eſt facta mentio in inſtrumento de illa perſona prout hic. Quoniam tunc totum ius reſidet in nominata perſona in inſtrumento, & non illa, cui ſeparatim ab inſtrumento actum fuit, vt daretur, aut reciperet, & ita diſtinguit text. in d. l. quidam cum filium, & ita fuit firmatum & reſponſum die 13. Februarij, prout tunc & nũc reſponſum fuit ad l. mancipia, cum trib. ſequen. C. ſi quis alteri vel ſibi, & Bald. in l. precibus, hic per informãtes, & vt in dicta diſputatione latè fuit diſcurſũ. Ex quibus dicebant etiam Domini eſſe inhærendum tam deciſioni factæ 13. Februar. quo die materia fuit latè diſcuſſa, & partes hinc inde latè informarunt, quam deciſioni factæ coram R. P. D. Binario del 71. quo die res ita non fuit diſcuſſa & diſtincta, & in omnem euentum dicebant, quod in dicta reſolutione del 1571. fuit reſolutum, an conſtaret de ſufficienti nominatione Cardinalis, & Cardinalis potuiſſet nominare alium in ſua commoditate, & ex ſupradictis apparet Cardinalem ſe potius nominare alium. Item in eadem reſolutione dicitur, quod plures Domini præſupponebant penſionem eſſe penes Cardinalem, & ſine iſto præſuppoſito non potuiſſet fieri iſta reſolutio, ex d. l. quidam cum filium, & ex aliis allegatis corã me 13. Februarij in iſta cauſſa. Non etiam def[illegible]unt ex Dominis, qui tenebant, quod licet Cardinalis non nominaſſet, alium in commoditate, quod tamen penſio non exſpiraſſet, cum tota reſideret penes D. Ludouicum, & quia commoditas fuiſſet conſolidata cum proprietate, licet fortè ex æquitate potuiſſet per Papam exſtingui fauore eccleſiæ, & quod ſufficeret D. Gaſpari, quod non eſſet exſtincta ipſo iure, neque per Principem. Sed ad hoc non erat neceſſarium, cum appareat de nominatione, & ſi opus fuerit, poterit in illud tempus differri. Nec obſtant not. per Bald. in d. l. ſi legatum, nec dictũ Odofredi in eadem lege. Quia procedunt in terminis illius legis, in qua, in eodem teſtamento, erat facta mentio de vtraque perſona, vt ſupra dictum fuit, quod non eſt hic. Et eodem modo reſpondetur ad not. per Barr. in l. ſi quis vſumfructum, quia procedunt in terminis illius legis, ſed nos ſumus in d. l. quidam cum filium, vt fuit reſolutũ 13. Febru. In aliis accedebant reſponſiones informantium pro D. Gaſpare. Et ita tenuerunt omnes Domini.

GRASSI.

Iacen. penſionis. Lunæ, [illegible] Iunij, [illegible].

SV[illegible]

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Tertia pars de corpore beneficij poteſt per ſtatutum tolli. Et in quibus differat à diſtributionibus, num. 4.*

2 *Legata res quando eſt duobus, cuilibet debetur tota, ita quod ſi vnus repudiat legatum, alter nihil acquirit, ſed non amittit.*

3 *Ius accreſcendi, & non decreſcendi in quibus differant.*

4 *Diſtributiones, quæ non dicuntur de corpore beneficij, & tertia quæ admitur abſentib. quæ eſt de corpore, maximè differunt.*

5 *Tertia de corpore beneficij non eſt computanda in materia odioſa.*

6 *Conceſſiones Principum, licet latè ſint interpretandæ, tamen non comprehendunt ea, quæ alias non comprehenderentur.*

DECISIO CDII.

COncluſum, tertiam partem eſſe computandam intet
fructus beneficij ad effectum, de quo agitur, iuxta a-
lias dicta in vltima reſolutione, cum d. tertia ſit de corpo-
re beneficij, non attento, quod per accidens abſentibus
1 tollatur. Vnde † tale beneficium de ſui natura verè habet
ſuos reditus conſuetos, licet per ſtatutum & conſuetudi-
nem hæc tertia rollatur, vt benè in his terminis dicit Sta-
phil. qui ſatis placuit Dominis (& ita declarat Oldrad.
cõſ. 118.) de liter. gratia tergo, verſic. & prędicta intelligo,
ſecundũ paru. in preſſ. alias ſub tit. de form. exſpect. § noua
forma pauper. num. 47. Quod aliqui Domini comproba-
banr, quia præſentes verè non dicuntur lucrari hos fru-
ctus, ſed magis dicendum abſentes amittere. Et ita benè
dicebant videri in hoc caſu ſimile de iure accreſcendi &
2 non decreſcedi, quãdo † enim res legara eſt duobus, cui-
libet debetur tota, ita quod ſi alius repudiet legatum, al-
ter nihil acquirit, ſed non amittit, l. voica, §. ſin autem ad
deficicotis, C. de cad. tollen. Doct. oẽs in l. re coniuncti, &
3 ibi in ſpecie Rip. n. 7. de leg. 2. vbi † declarat differentiam
inter ius accreſcendi, & non decreſcendi. Ita in hoc caſu
præſens non dicitur lucrari, ſed magis dicitur non amit-
4 tere. Et † addebant aliqui videri rantam differentiam in-
ter diſtributiones, quæ non dicuntur de corpore benefi-
cij, vt per Staphil. vbi ſupra, numer. 45. & 46. & Oldrad. d.
conſ. 118. & per vulgat. & hanc tertiam quæ adimitur ab-
ſentibus, quæ eſt de corpore, vt per Staphil. vbi ſupra,
quanta eſt intet lucrum & pœnam, & intet dare & adi-
mere, quæ ſunt contraria: nam diſtributiones dicuntur
dati, item acquiri ſeruientibus, hæc vero tertia verè non
dicitur dari nec acquiri ſeruientibus, vel præſentibus:
cum enim ſit de corpore, qua ratione lucratur quia alias
duas tertias, vt corpus beneficij, eadem ſeruiendo lucra-
tur, & hanc tertiam, quæ & ipſa, vt dixi, exſiſtit de eodem
corpote non accreſcendo corpus beneficij, ſed illud non
diminuendo: non ſeruientibus autem vel abſentibus be-
nè dicitur tolli & diminoi dictum corpus de iſta tettia, &
ſic in effectu non cedit lucro ipſi beneficiato ſi ſit præ-
ſens, vt in diſtributionibus benè cedit pœnæ abſentibus.
Et hæc differentia vltta prædicta videtur benè compro-
bati per teſtes, vt infra ponderatos, qui vocant dictam
tertiam de corpore, item diſtinguunt eam à diſtributio-
nibus. Placuerunt etiam aliquibus Dominis dicta in vl-
tima poſitione, quod deciſiones exemplo allegatæ, quod
5 † huiuſmodi tertia non videatur computanda, nempè
Mohedan. deciſ. 182. Put. deciſ. 1. de valor. & Oldrad.
conſ. 118. item Aug. deciſ. 742. & 791. lib. 3. ſunt fundaræ
in odium regulæ de valore pœnalis & odioſæ, vt benè in
eis dicitur, quæ ideo hic ſecundum aliquos non videtur
cadere, non enim videtur continere odium, quod Papa
velit concedere limitatã facultatem Nuntiis: æquũ enim
videtur, vt Papa diſpenſet facultates ſuas pro libera, &
6 ſpontanea voluntate ſua, & † quamuis contra ſe in dubio
ſit lata facienda interpretatio, c. fin. de verborum ſignifi-
catio. cap. is cui, de præben. in 6. l. 1. cum ſua materia, ff. de
conſtit. Princip. cum ſimil. tamen non propter hoc non
debent comprehendi ea, quæ alias non comprehende-
rentur, vel quæ apertè ſunt diuerſa à comprehẽſis, vt
not. Doctores in d. cap. fin. Ex quibus omnibus fuit firma-
tum, tertiam prædictam in caſu noſtro non eſſe deducen-
dam, ſed computandam.

ALDOBRANDINI.

Pampilonen. parochialis de Sangeſſa. Veneris, 15. Martij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Ius non abdicatur à reſignante, niſi plenè quæratur reſignatario.*

2 *Conſtitutio Pij V. de publicandis annullat reſignationes factas ſine publicatione vſque ab initio.*

Quæ tamen loquitur non ſolum quoad poſſeſſionem litigioſam, ſed etiam quoad titulum, num. 3.

DECISIO CDIII.

DOmini tenuerunt, ius non fuiſſe abdicatum à San-
ctio per regulam ordinariam, quod † ius non abdi- 1
catur à reſignante, niſi plenè queratur reſignatario, iuxta
deciſiones pro hac parte allegatas. Et dixerunt agendum
eſſe in hoc caſu ſolum de conſtitutione fel. re. Pij V. non
habita ratione aliarum regularum & conſtitutionum,
quia dicta conſtitutio mandat ſic & non aliter fieri reſi-
gnationes, ita quod omnibus aliis fortius inductis ab aliis
dictum eſt, regulis, & conſtitutionibus derogar. Hanc
† autem conſtitutionem dixerunt annullare reſignatio- 2
nem non facta publicatione vſque ab ipſo initio, tũ quia
dicit fuiſſe, & eſſe nullas, tum etiam quia annullat con-
ſenſum præſtitum in reſignatione, quo conſenſu ſublato
impoſibile eſt dicere, quod abdicatum ſit ius à reſignan-
te, ad quod voluerunt etiam deſumere argumentum ab
aliis regulis antiquis, qui expreſſe dicebanr beneficium
vacare per obitum reſignantis, & non per reſignationem.
Nec † placuit Dominis illa reſponſio, quod conſtitu- 3
tio loquitur in beneficiis rantum, quorum poſſeſſio erat
tantum litigioſa, quia dicit etiam quoad poſſeſſionem ti-
tuli litigioſam, & ſic implicat caſum minus dubitabilem,
quando beneficium quoad titulom eſt litigioſum. Impe-
dimentum etiam ſequeſtri non fuit habitum in conſide-
ratiooe, quia cum conſtitutio loquatur expreſſe de bene-
ficio litigioſo, clarum eſt, quod Pontifex voluit, quod ca-
peretur poſſeſſio beneficij litigioſi, ſed quod in aliis for-
ma conſtitutionis adimpleretur.

Nec etiam nocet prouiſio, de qua in dubio, cum expreſſe illam annullet. Non obſtat etiam reſtitutio, quia non eſt iuſtificata, quæ tamen ſi fuiſſet iuſtificata, ei non obſtaret gratia, ſi neutri, nõ quia non ſit collatio, ſed quia dum ſignatura dixit, dummodo non ſit alicui facta collatio, intellexit de collatione valida: hæc autem valida non eſt, ex quo beneficium non vacabat, cum ius nõ eſſet abdicatum à reſignante. Iuſtificata autem reſtitutione Domini reſeruauerunt videndum in futurum, an Gabriel teneretur dictam reſignationem publicare.

Ciuitatis Caſtelli bonorum. Ven. 27. Iunij, 1572.

SVMMARIA.

1 *Statutum loquens circa perſonas non comprehendit forenſes, ex communi.*

Imo nec etiam, quoad pœnam impoſitam petenti debitum poſt lapſum tempus ab eo terminatum, num. 2.

3 *Solutio quando eſt deſtinata in loco certo, attendi debet ſtatutum illius loci.*

DECISIO CDIIII.

COncluſum fuit in cauſſa ciuitatis Caſtel. bonorum, quod ſtatuta vrbis in l.1.c.101.& lib.4.c.18.non cō-
1 prehendunt forenſes, quia † quando ſtatutum diſponit circa perſonam illos non cōprehendit, iuxta doctr. Bart. in l.cunctos populos,nu.25.verſicu.ſed circa hoc dubitabatur,C.de ſum.Trin.& fide Cathol.quam cōmuniter ſequuntur Docto.vt per Roland.à Valle,conſil.24.num.19. lib. 3. At vtrunque hoc ſtatutum dirigit verba in perſonam creditoris. Et licet ſecundum,de quo in d.cap.18.videatur directum in rem,ex quo adimit fidem articulo,tamen principalis eius diſpoſitio,quæ debet attendi, eſt directa in perſonam,vt in eius rubr. in princ. & fin. in quo refertur primum ſtatutum, & poſtea extenditur. Præterea dicta ſtatuta propter excluſionem petitionis debiti e-
2 lapſis ſexdecim annis dicūtur imponere pœnam, & † ideo etiam non ligant forenſes,vt per Caſtr.in l.ſequitur,§. ſi viam,de vſucapion.

Non obſtat doctr.Bart.in d.l.cunctos populos, nu. 16. vbi vult,quod quādo defectus cauſſatur ex contractu, nō ex natura contractus, ſed ex aliquo facto extrinſeco, puta propter negligentiam, vel moram, tunc attenditur locus petitionis,& iudicij,quia ibi mora commiſſa eſt.

Nam reſpondetur id procedere ita demum,ſi perſonæ illæ ſunt ſub illo foro. Verum cum D.Iulius creditor præſupponatur forenſis, & lis hæc ſit agitata coram A. C. & in Rota, ideo non attenduntur ſtàtuta, niſi inter Roma-
3 nos,quoad deciſoria. Præterea † Bart.in d.l.cūctos populos,nu.18. vult, quod quando ſolutio eſt deſtinata in loco certo,attendi debeat ſtatutum illius loci:at ſolutio hic erat deſtinata in ciuitate caſtelli,vbi debebat fieri ęſtimatio, & adæquatio de bonis inibi exſiſtentibus, quare ex hoc etiam capite ceſſaret difficultas.

Et hanc opinionem Domini ſunt amplexi, præſertim, quia alias fuit hoc reſolutum in cauſſa Camerinen.& Racanaten.de qua per informantes pro parte D.Iulij.

ALDOBRANDINI.

Gadicen.canonicatus.Ven. 5. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Simonia non probatur ex correſpectiuitate, vt inducat, priuationem ipſo iure.*

2 *Extrauag.cum deteſtabile,de ſimon. procedit in ſimonia reali,non in conuentionali.*

3 *Simonia realis,quæ dicatur.*

DECISIO CDV.

DOmini fuerunt cum deciſionibus antiquis, quod
1 † ex correſpectiuitate,de qua in dubio, non probetur talis ſimonia,quæ inducat priuationem ipſo iure:licet enim hęc impediat,ne requiratur ius reſignatario,nihilominus illud remaneat penes reſignantem per allegata. Non obſtat extrauag. cum deteſtabile, de ſimon. quia
2 † procedit in ſimonia reali,non in conuentionali, Caſſa. deciſ.5.de conſtit.

Nec obſtat effectus ſubſecutus, quia deciſiones alle-
3 gatæ procedunt etiam ſecuto effectu: realem † enim ſimoniam ſecundum d.extrauag.intelligunt Domini, quādo aliquid datur,vel recipitur: quod ceſſat in hoc caſu,in quo ad plus fit quædam retentio. Quæ intelligentia oritur ex verbis prædictæ extrauag.in ea parte,in qua imponitur pœna excommunicationis, à qua non poſſint abſolui, niſi in mortis articulo, ſimoniaci, qui hoc crimen committunt, aliquid dando, vel accipiendo, quæ declarat caſum, in quo tota illa conſtitutio loquitur, quapropter,niſi doceat Ionnnes de S.Val.Petrum reſignantē deceſſiſſe ante eius impetrationē, fuit dictum, quod per ſimoniam huiuſmodi non dabat modum vacandi.

SERAPHINI.

Callaguritana beneficij del Burgo. Veneris, 7.Maij,1574.

SVMMARIA.

1 *Præſentatio in cauſſa beneficij facta per legitimum procuratorem poſt ſententiam Metropolitani, eſt nulla cum attentatis,etiam ſi lis eſſet deſerta, & paritum ſententiæ.*

Et etiam ſi præſentatio eſſet facta infra decem dies, quamuis appellatum non fuiſſet,num.2.

Fallit in eo qui non apparet eſſe procurator,num.3.

2 *Attentata non reuocantur lite deſerta per viam attentatorum:ſecus per viam nullitatis.*

DECISIO CDVI.

DOmini diſtinxerunt, quod aut poſt ſententiam Metropolitani ille,qui appellauit,erat legitimus procu-
rator,& hoc caſu † pręſentario eſt nulla,& attentata,non 1
obſtante, quod poſtea lis eſſet deſerta, & paritum fuiſſet ſententiæ,quia actus ipſe eſt ipſo iure nullus, attenta diſpoſitione clem.2.vt lit.pend.ideo non poteſt conualeſce-
re.Id autem quod dicitur, † nō reuocari attentata lite de- 2
ſerta,eſt verum per viam attentatorum,ſecus per viā nullitatis. Idem eſſet dicendum,ſi præſentatio eſſet facta infra decem dies datos ad appellandū,quamuis appellatum non fuiſſet,ſed hoc non applicatur ad caſum noſtrū, cum præſentatio fuerit per 23.dies poſt ſententiam.

Aut † non conſtat,quod ille,quia appellauit, eſſet pro- 3
curator,& tunc ſecus,cum defectus mandati ſemper poſſit opponi.Franciſ.in cap.nō ſolum,de appella.in 6.Aym. conſil.108:

Quantum ad proceſſus factos cum Iuanne Gencales, dictum fuit, de iure Didacum non teneri, niſi fuerit coram aliis iudicibus in hac cauſſa productus, ita vt ſit pars proceſſus iſtius cauſſæ:

ALDOBRANDINI.

Pampilonen.iuriſpatronatus. Veneris,16. Martij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio immemorabilis non eſt neceſſaria inter compatronos,ſed ſufficit quadragenaria.*

2 *Compromiſſum factum in materia iuriſpatronatus in laicos tanquam arbitros, & arbitratores tenet.*

3 *Conſenſus epiſcopi eſt neceſſarius, quando agitur de tranſlatione iuriſpatronatus de vna perſona in aliam, etiam in compatronum: ſecus in declaratione.*

4 *Solemnitas in actu requiſita ex lapſu tanti temporis, præſumitur ad fuiſſe.*

DECISIO CDVII.

DOmini cum præſuppoſito, quo ſcripturæ ſint in forma probante, concluſerunt iuſpatronatus pro medietate pertinere ad D. Palatij, quia cum vtraque pars fateatur iuſpatronatus,& agatur inter compatronos,non eſt neceſſaria probatio immemorabilis præſcriptionis,
cum † in hoc caſu ſi de præſcriptione agendum eſſet, ſuf- 1
ficiat præſcriptio quadragenaria, vt fuit reſolutum coram me ſuperioribus diebus in vna Florentin. iuriſpatro. Hic autem conſtat medietatem pertinere ad D.Palatij ex ſententia arbitrali lata de anno 1482. in qua hoc expreſſe declaratur, & ex inſtitutione Ioannis de Aſcona facta à Vicario Pampilonen. de anno 1517. ac ex literis reſignationis Ioan.de Aſcona,de anno 1550.in quibus D. Palatij enuntiatur patronus pro medietate, & ex conſenſu Ferdinandi de eodem anno d. reſignationi tanquam patronus pro medietate preſtito,& ex effectu ſubſecuto,vt plenè deducitur per informantem per D.Palatij.

Non obſtat, quod laudum non teneat, cum vnus arbiter

Google

2 biter eſſet laicus, quia † cum compromiſſum factum fue-
rit tanquam in arbitros, & arbitratores, tenet, Rom. conſ.
175. de communi, Dec. in c. 2. in 2. not. de iudic.

Minus obſtat, quod cum videatur agi de tranſlatione
iuriſpatronatus de vna perſona in aliam, fuerit neceſſa-
3 rius † conſenſus Epiſcopi, etiam quod tranſlatio fiat in
compattonum, iuxta opin. Io. And. in c. ex inſinuatione,
de iurepatro. quam dicit communem Roch. de iurepatro.
in verb. pro eo quod, nu. 34. de quo conſenſu non conſtat.
Tum quia contrarium latè defendit Lambertu. in 2. part.
1. lib. artic. 12. 1. q. princ. Tum etiam, quia non ſumus in
tranſlatione, ſed in declaratione, arbitri enim declarant
medietatem huius iuriſpatronatus pertinere ad D. Pala-
3 tij. Tum & tertio, quia † ex lapſu tanti temporis præſu-
mitur hæc ſolemnitas. Doct. in c. Albericus, de teſtibus.
Pariſ. conſ. 104. num. 45. lib. 1. Aym. de antiq. tempor. in 3.
parte, num. 28. cum ſequen. Et cum vltra compromiſſum
laudum fuerit ratificatum in conſilio loci de Eccharim,
in omnem euentum teneret in vim pacti, l. 2. C. commun.
diuid. cum ibi not. & propterea ceſſant, quæ de defectu
mandati dicuntur.

ALDOBRANDINI.

In eadem cauſſa. Veneris, 31. Ian. 1578.

SVMMARIA.

1 *Actus quando ſpectat ad vnam perſonam, & ad alios plures ſub nomine collectiuo comprehenſas, collectiuum illud conſtituit vnam dimidiam, & alia perſona habet aliam dimidiam.*

2 *Doctrina Hoſt. in c. poſtulaſti, de conceſ. præben. eſt communiter reprobata,*

3 *Iuſpatronatus pertinens ad parochianos, vt ad ſingulos, dicitur ſpectare collectiuè non ſingulariter.*

DECISIO CDVIII.

DOmini tenuerunt, Pampilonos poſſe & debere ab-
ſolui à petitione D. Palatij, cum ſua vox vna cū ali-
quibus parochianis conſtituat maiorem partem. Moti
1 fuerunt, quia † quando actus ſpectat ad vnam perſonam,
& ad alios plures ſub nomine collectiuo comprehenſas,
collectiuum illud conſtituit vnam dimidiam, & alia per-
ſona habet aliam dimidiā. Angel. & Imol. in l. interdum,
in princ. & in l. liber homo, §. Titus, il primo, ff. de hered.
inſt. Iaſ. in l. iuris gentium, §. fin. num. 11. & 12. ff. de proba.
Silu. de benefic. parte 2. q. 17. nu. 14. & 15. Felin. in cap. pa-
ſtoralis, il primo, num. 9. de reſcript. & ſic D. Palatij habet
vnam vocem, & parochiani aliam. Quo ſtante ſuccedit
reſolutio alias facta, quod ad conſtituēdam maiorem par-
tem, neceſſe eſt, quod habeat D. Palatij ſecum maiorem
partem parochianorum. Caſſad. 2. de iurepatron. cum
aliis tunc allegatis.

Nec obſtat doctr. Hoſt. in c. poſtulaſti, de conc. præb.
2 quia † communiter eſt reprobata, vt teſtatur Iaſ. in d. l. iu-
riſgentium, §. fi. ſub nu. 13. ff. de pact. Felyn. in d. c. paſtora-
lis, in prin. col. fin. ſub d. nu. 8. de reſcrip. & Sylu. vbi ſupra.

Non obſtat, quod hoc iuſpatronatus pertineat ad pa-
rochianos, vt ad ſingulos, quia eſto, quod hoc ſit verum,
dicitur tamen ſpectare ad ſingulos non ſingulariter, ita
3 quod ſinguli habeant vnam vocem, ſed † collectiuè ita,
quod omnes conſtituant vnam vocem, vt benè declarat
Ruin. conſ. 50. num. 7. lib. 5.

Nec teſtes obſtant, quia licet deponant, quod in ciui-
tate Oueten. fuit ita iudicatum, exemplis tamen non eſt
iudicandum, & illi iudices potuerunt decipi, vltra quod
nihil deponunt de diœceſi Pampilonen. & Regno Na-
uarræ, in quo verſamur, cuius conſuetudinem, & quid in
eo obſeruetur, iidem teſtes dicunt penitus ignorare.

Minus obſtat, quod redderetur inutilis vox patroni, tum
quia vice verſa aliter interpretādo medietas parochiano-
rum redderetur & ipſa inutilis. Tum etiā, quia hoc verum
non eſt: nam præſentatus à patrono erit præſentatus pro
medietate, & tunc intrare poterit gratificatio ordinarij,
& derogatio iuriſpatronatus pro medietate.

ROBVSTERII.

Reatin. iuriſpatronatus. Lunæ, 10. Octob. 1572.

SVMMARIA.

1 *Patronus in dubio præſumitur ex priuilegio, & non dotatione, vel fundatione.*

2 *Poſſeſſio immemorabilis eſt neceſſaria ad conſtituendum iuſpatronatus.*

3 *Confeſſio debet interpretari in fauorem confitentis, vt minus illi præiudicet, imo debet ſuppleri, & adiuuari ex præſumptionibus iuris iuxta qualitates perſonarum.*

DECISIO CDIX.

TEnuerunt Domini, quod niſi Octauius probet im-
memorabilem poſſeſſionem cum qualitatib. requi-
ſitis in c. 9. ſeſſ. 25. Conc. Trid. in ea parte, in qua tractat de
perſonis potentibus habentibus præſumptionem contra
ſe non conſtat de iurepatronatus ex fundatione, vel do-
tatione, quia præſumitur, quod Illuſtr. D. Franciſcus Vr-
ſinus, qui dicit ſe patronū, ſit dominus & patronus eiuſ-
dem loci, in quo conſiſtit beneficium. Ideo † intrat ſuſpi- 1
cio, quod ſit patronus ex priuilegio, vel alias, & non ex
fundatione, vel dotatione, vt ex iuris diſpoſitione præſu-
mitur, & in eod. cap. confirmatur. Merito intrat diſpoſitio
illius cap. Non obſtat plures præſentationes cum inſtitu-
tionibus, ac illarum effectu ſubſecuto ab anno 1522. quia
iſta quinquagenaria poſſeſſio cum iſtis præſentationibus
effectuatis, non ſufficit in iſtis dominis loci, niſi † vltra il- 2
las probetur poſſeſſio immemorabilis, vt expreſſe ſtatui-
tur, in eod. c. 9. Non obſtat conceſſio Card. Colmnæ tunc
epiſcopi Reatin. de anno 1522. in inſtrumento inſtitutio-
num, in quo fatetur, quod pleniſſimè ſibi cōſtat de dicto
iurepatronatus. Nam Domini dixerunt quod ſecundum
regulas iuris, † confeſſio debet interpretari in fauorem 3
confitentis, & vt minus illi præiudicet, imo debet ſupple-
ri, & adiuuari ex præſumptionibus iuris iuxta qualitates
perſonarum, & ſic potius eſt præſumendū, quod ſibi con-
ſtiterit de iurepatronatus ex priuilegio, ſeu conſuetudine,
vel præſcriptione, quam ex fundatione vel dotatione.

Non obſtat deciſ. Mohed. 153. quia loquitur in poſ-
ſeſſione immemorabili, quæ facit, vt poſſeſſor poſſit alle-
gare titulum fundationis, & ſi ſit perſona ſuſpecta, quia
illa præſumptio eſt fortior altera de vſurpatione: ſed con-
feſſio non inducit hunc effectum, imo contrarium: nam
facit vt ſemper interpretari debeat pro confitente. Item
hodie illa deciſ. eſt ſublata per d. c. 9. Si tamen probaretur
immemorabilis cum iſtis præſentationibus effectuatis
quinquaginta annorum, probatur ſufficienter, quod iuſ-
patronatus præſumatur ex fundatione, vel dotatione,
præſertim, ſtante confeſſione prædicta. Ideo videatur, an
adſit iſta immemorabilis.

BLANCHETTI.

Salamantin. parochialis. Lunæ vltima Ianuarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Reuocatio in præiudicium reuocantis ſtatim ſortitur effectum ſuum, ſed quoad alios requiritur intimatio.*

2 *Mandatum ſuperueniens negotio nondum expedito operatur ratificationem, ſecus in ſubſtitutione, quæ fit vigore mandati, quod tunc non erat.*

DECISIO CDX.

FVit per Dominos reſolutum, examen eſſe nullum ex defectu mandati. Antonius enim fuit reuocatus & eius ſubſtituti. Didac. aut erat ſubſtitutus ab Antonio 19. Februarij.

1 Febtuatij. Vnde † in præiudicium ipſius reuocantis reuocatio immediatè fuit ſortita effectum ſuum. Felyn. in c. ex patte Decani, num. 19. de reſcript.

Nec obſtat, quod in reuocatione legitur, quod notificetur Antonio reuocatio, quia intimatio erat neceſſaria, vt aliis poſſet præiudicare, idque de iure intrat, vnde expreſſum nihil operatur iuribus vulgarib. Nec poreſt huiuſmodi examē validari ex ſubſtitutione per Ludouicum de Rybera facta: nam tunc temporis non erat procura-
2 tor. Licet † enim mandatum ſuperueniens negotio nondum expedito, operetur ratificationem, Felyn. in c. nonnulli, §. ſunt & alij, col. 2. ante quartā ampliat. de reſcript. tamen Ludouicus reſtringit ſubſtitutionem ad mandatum, quod aſſerit ſe habere, quod tunc temporis non habebat, ex quo non poteſt ſubſtitutio ex mandato ſuperuenienti ſubſtineri. Iaſ. in l. exigendi, nu. 9. ver. & conſuluit Rom. C. de procura.

Non obſtat, quod Vicarius admittendo Didacum videatur conſtituiſſe illum procuratorem ad hanc cauſſam, quia ſequeretur, quod idēmet iudicis, & partis vices geſſiſſet. Non obſtat, quod ad inſtantiam Didaci comparuerit Andreas ſeu eius procurator, & eundem pariter citarent, quia hæc exceptio poteſt quandocunque opponi.

ALDOBRANDINI.

Salamantin. optionis. Veneris, 18. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1. *Optionis natura eſt, vt ſucceſſiue vnus poſt alium, prout quiſque anterior eſt, optet.*
2. *Dictio, quilibet, eſt diſtributiua, & efficit vt vnus poſt alium ordine ſucceſſiuo admittatur.*
3. *Canonicus quilibet ſi admittitur ad canonicatum vacantem ex concordia non diſtinguendo modum vacandi, ita pariter admittitur ad canonicatum per optionem vacantem.*
4. *Canonico antiquiori quando prouideatur de dignitate, ſalua optione inter dignitates obtinentes.*
5. *Portionarij regulariter dicuntur non eſſe de capitulo.*
6. *Capituli appellatione ſoli canonici comprehenduntur.*
7. *Canonicus quilibet cenſetur habere facultatem optandi, niſi reperiatur expreſſe prohibitus.*
8. *Verba interpretari debent ſecundum ſubiectam materiam optionis, cui magis conueniunt.*
9. *Diſtinctio ordinum ſi non ſeruetur, eccleſiaſticus ordo turbari videtur.*

DECISIO CDXI.

VAcante 9. Februarij, 1562. canonicatu in Eccleſia Salamātin. per obitum Petri Oldognez illum optauit Ferdinandus de Anguillem antiquior canonicus, cuius Ferdinandi canonicatum ſucceſſiuè duo optarunt, nempè, Gundiſaluus de Pax ſubſequens antiquior canonicus, & Antonius Axaque antiquior Portionarius, prætendentes ambo onus optandi ad ſe pertinere.

Nam Innoc. VIII. ſtatuerat, quod in d. Eccleſia ad dignitates aſſumerentur Canonici, ad canonicatus Portionarij, ad portiones clerici ſeruientes in eccleſia. Deinde fuerat inita quædam concordia inter capitulum, & Epiſcopum, confirmata à Nicolao V. de anno 1454. per quā in d. Eccleſia circa collationem beneficiorum introducuntur duo turni, vnus Epiſcopi, & alter Capituli, vna enim vice conferre debet Epiſcopus, alia vice Capitulum, & in turno capituli in 11. cap. d. concordiæ, dicitur, quod vacante canonicatu, cuius collatio, aut prouiſio ad capitulum pertinuerit, poſſit canonicorum quilibet optare canonicatum illum, quod ſi plures cōcurrerint in optando præferatur qui fuerit antiquior, & de canonicatu per eum vacante prouideat capitulum antiquiori portionario. Sed qui ſic optando canonicatum obtinuerit, non perdat iura antiquitatis ſuę, ac ſi in priori canonicatu maneret.

Vnde prætendebat portionarius, quod vacante canonicatu, ſi vnus canonicus illum optaſſet, canonicatum dimiſſum per canonicum optantem non poſſit alius canonicus optare, ſed immediatè antiquiori portionario deberetur: canonicus vero prætendebat omnes canonicos ſucceſſiue vnum poſt alium optare poſſe, & portionarium non admittendum, niſi poſtquam vel omnes canonici optaſſent, vel optare noluiſſent. Et propterea dubitaui præſuppoſitis Apoſtolis prædictæ concordiæ, ac inſtrumentis, & teſtibus pro parte vtriuſque partis reſpectiuè productis, & examinatis circa obſeruantiam in optando canonicatum per D. Ferdinandum dimiſſum, an optare poſſit d. Gundiſaluus de Pax canonicus, an vero facultas hæc optandi pertineat ad Antonium portionarium. Et pluries propoſita cauſſa, & plenè diſcuſſa, tandem Domini 18. Maij, 1576. cenſuerunt ius optandi pertinere ad Gundiſaluum canonicum, non autem ad portionarium.

Et primo moti fuerunt ex natura † optionis, quæ eſt, 1
vt ſucceſſiue vnus poſt alium, vt quiſque antiquior eſt, optet, ca. fin. de conſue. in 6. Rot. deciſ. 6. de conſue. Curt. conſilio 126.

Secundo ex verbis prædicti 11. c. concordiæ, in quo ad canonicatum vacantem vocatur quilibet canonicus, quæ
† dictio, quilibet, diſtributiua eſt, & efficit, vt cum con- 2
iunctim ad vnum canonicatum admitti omnes non poſſint, vnus poſt alium ad canonicatum ſucceſſiuè per alium præcedentem dimiſſum, ordine ſucceſſiuo ſecūdum antiquiorem inſtallationem admittatur. arg. eorum, quæ not. in l. Gallus, §. quidā rectè, ff. de libe. & poſthu. Anchar. conſi. 27. cum aliis allegatis.

Aut enim vacat canonicatus mediante optione, aut non vacat. Si vacat prout videntur innuere illa verba, ſed qui ſic optando canonicatum obtinuerit, non perdat iura antiquitatis ſuę, ac ſi in priori canonicatu maneret, quę ſuperflua viderentur, ſi mutaretur mediantè portione ſolūmodo præbenda, non autem canonicatus. Ergo † cum 3
ad canonicatum vacantem ex concordia vocetur quilibet canonicus non diſtinguendo modum vacandi, vocabitur etiam quilibet canonicus ad canonicatum vacātem per optionem, gl. in c. cupiētes, de elect. in 6. & in c. ſi propter. de reſcr. in 6. Franc. in c. ſuſceptum, nu. 3. de reſeruat. in 6. & conſequēter benè verificabuntur verba huius capituli. Aut non vacat, & tunc pariter verificabuntur verba concordiæ, quia licet mutetur pluries præbēda, tamen ſemper eſt idē canonicatus, quia vacat. Et propterea benè verificabuntur illa verba, & de canonicatu per eū vacante prouideatur portionario antiquiori, de canonicatu enim, qui primo vocabit, benè prouidetur antiquiori portionario, quia vt dictū eſt, ille ſolus ſemper vacat donec dicto portionario fiat prouiſio.

Tertio loco moti fuerunt Domini, maximè propter 10. & 6. cap. eiuſdem concordiæ. cum enim in 10. c. diſponatur, quod vacante dignitate de ea prouideatur antiquiori canonico, & in 12. ſtatuatur, quod vacante dignitate quilibet in dignitate conſtitutus optare poſſit, neceſ-
ſe eſt intelligere 10. c. quod † de dignitate prouideatur an- 4
tiquiori canonico ſalua optione inter dignitates obtinentes. Ita debet intelligi, & hoc ca. ſalua eadem optione inter canonicos. Maximè, quia hoc idem faciendum eſt in 24. cap. dum in eo diſponitur, quod vacante dignitate, cui ſit annexus canonicatus, de eo prouideatur antiquiori portionario. Nam & hoc cap. à præcedentibus interpretationem recipit, vt intelligatur ſalua optione inter canonicos.

Quæ omnia etiam ex eo comprobant Domini, quia cum hæc concordia ſit facta ad tollendas diſcordias, tunc vigentes inter Epiſcopum, & capitulum circa collationē

Digitized by Google

5 beneficiorum, & cum † portionarij regulariter non ſint
de capitulo, c pen. & ibi gl. in verbo, Aſſyrios, de cler. non
reſid. vbi Anton. de But. nu. 8. Abb. nu. 9. in fin. idem Abb.
in c. 1. num. 11. de elect. & in c. cum dilecti, in 1. not. de ma-
ior. & obed. c. dilecti, vbi glo. 1. poſt prin. de exceſ. prælat.
6 capituli † namque appellatione ſoli canonici compre-
henduntur, Abb. in c. ſcriptum, n. 4. de elect. Dec. in c. eam
te, in 2. not. de reſcr. Et fuit etiam dictum in illa Gerūden.
anniuerſariorum, 16. Ian. præſentis anni, coram R.P.D.
de Graſſis, non eſt veriſimile, quod tunc canonici per d.
concordiam voluerint ſibi præiudicare, cum quæſtio non
eſſet inter ipſos & portionarios, ſed inter Capitulum &
Epiſcopum.

Nec quicquā facit allegata obſeruantia pro parte An-
tonij, quia non probatur, quod vnquam aliquis canoni-
7 cus optare volens fuerit prohibitus, qua † prohibitione
ceſſante, nec poſſeſſio, nec ſtatus in iſtis facultatib. acqui-
ri poteſt, Iun. in c. cum Eccleſia, nu. 5. de cau. poſ. & propr.
Cyn. in l. 1. col. 3. de ſer. & aqu. & in l. 2. col. 5. in fi. C. quæ
ſit lon. conſue. Abb. in c. Abbate, n. 10. de ver. ſig. Franc. in
c. ſignificāte, in 1. no. de appell. & in terminis noſtris Fran.
poſt Gem. in d. c. fin. nu. 1. & nu. 4. in fin. de conſuet. in 6.

Sicut nil obſtant illa verba, per eum vacante, in quibus
totum fundamentum portionarij cōſiſtere videtur. Tum
quia, vt dictum eſt, ſi non vacat canonicatus, ceſſare vide-
tur obiectum, tum & ſecundo, quia illa verba eam reci-
piunt interpretationem quam recipiunt alia cap. eiuſdem
concordiæ, vt intelligātur, ſalua optione, vt ſupra dictum
fuit, maximè, quia hæc interpretatio propriè ſubiectæ
8 materiæ optionis conuenit, quo † caſu verba improprian-
tur, & reſtringuntur, vt ſecundum ſubiectam materiam
intelligantur, l. ſi ſtipulatus, ff. de vſur. l. ſi vno, *la 1.* ff. locat.
Bald. in l. à procuratore, C. mand. Alex. conſ. 60. nu. 5. lib. 7.
Soc. conſ. 47. nu. 6. lib. 1. Aym. conſ. 245. nu. 5. Rim. conſi.
115. n. 27. lib. 1. Et propterea, vt materia ſubiecta interpre-
tationem recipiát, intelligenda ſunt, de ſalua opinione, vt
dictum eſt, vel interpretanda per eum vacante, id eſt, per
eum, qui vltimo optauerit.

Quæ interpretatio fuit viſa dominis amplectēda etiam
ratione abſurditatis vitandæ, non portionarij inferiores
ſint melioris conditionis canonicis ſuperioribus, cū ordo
9 † Eccleſiaſticus turbari videatur, ſi ordinum diſtinctio
non ſeruetur, cap. ad hæc, 89. diſt. Non etiam obſtant illa
verba, quod ſi plures concurrerint in optando, præfera-
tur antiquior canonicus. Quia id maximè naturæ optio-
nis conuenit. Et potuerunt hæc verba apponi gratia tol-
endæ difficultatis.

SERAPHINI.

Salamantin. penſio. 150. ducatorum. Sabbati
23. Ianuarij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Narratiua aſſertio eſt probanda per eum, qui in ea ſe fun-
dat.*
2 *Verba, vt aſſeris, differunt à verbis, vt aſſeritur.*
3 *Verbum, forſan, nihil affirmare dicitur.*
4 *Reus in exceptionibus dicitur actor.*

DECISIO CDXII.

Fvit reſolutum, onus probandi, quanta penſio ex du-
catis 150. ſit reſeruata ſuper fructibus theſaurariæ in-
cumbere dict. Franciſco penſionario in caſu propoſito, ea
1 potiſſimum ratione, quia † hæc eſt narratiua, & aſſertio
eiuſdem Franciſci, ergo per eum eſt probanda, per vulg.
cap. primum, vbi Io. Andr. & alij, de lit. conteſt. lib. 6. Rot.
deciſ. 20. de præbend. in non. Ægid. deciſ. 303. Pariſ. conſil.
49. nu. 31. in 4. Aym. conſ. 68. nu. 2. cum ſexcentis ſimili. Ad
hoc ipſum ponderabant illa verba, vt aſſerebas, quæ im-
portant incumbere impetranti onus probandi talia aſſer-
ta, vt per Caſſad. deciſ. 4. nu. 1. de prob. per Rot. deciſ. 77.
de reſcript. in antiquis. Verba † enim, vt aſſeris, parti refe- 2
runtur, & hæc differūt à verbis, vt aſſeritur, Rot. deciſ. 60.
eod. tit. Conſiderabant enim Domini, quod cum tam ſua
ipſa penſio, quam aliæ quæ medietatem fructuū non ex-
cedere narrantur ſub eiſdem verbis, vt aſſerebas, paritor-
miter comprehendantur, qua ratione Franciſcus debet
probare non exceſſum in alijs, quia cum non poſſit aſſerri
ratio differentiæ inter vnum & alterum caſum, vna de-
terminatio, &c. & eſt vulgatum, quod cum hæc recipiant
validitatem penſionis, probatio eorum ſpectat ad impe-
trantem, cum maximè in effectu ſuo ipſa oratio generalis
hunc ipſum caſum, licet non in ſpecie, implicitè tamen, &
in genere omnino contineat.

Pro reſolutione autem eorum, quæ exemplo dicuntur
dicebant Domini, quod non exceptio in caſu de quo agi-
tur, non eſt exceptio Alphonſi ſi rectè aduertatur, ſed eius
exceptio eſt ipſa penſio 150. ducatorum de qua agitur, &
eius exſiſtentia, quæ exceptio ſatis per eundem Alphon-
ſum præſupponitur probata, vt in 3. & 4. præſuppoſitis.
Igitur prædicta penſione ita conſtituta, & probata, intrat
prædicta narratiua, & aſſertio Franciſci, quod medieta-
tem fructuum cum aliis non excedat per eundem Fran-
ciſcum impetrantem probanda, & verificanda per ſupra
deducta. Et placuit verbum, forſan, omnino referri ad
verbum, aſſignatæ, cui eſt iunctum, non poſſe ſalua ratio-
ne recti ſermonis referri ad verbum, non excedebant. Et
licet exemplo dicatur, quod prædictus Franciſcus præci-
sè non narrauit de alia penſione, ſed tantum dubitatiuè,
& † per prædictum verbum, forſan, quod nihil affirmat. 3
l. in ſubſtitutione, cū ibi not. de vulg. & pup. Alc. conſ. 25.
num. 10. lib. 1. tamen pro reſponſione dicitur, quod hanc
ipſam penſionem cōfeſſus eſt, & aſſeruit, quatenus duret,
non excedere medietatem, vt ex literis ipſis in ver. vt aſ-
ſerebas, ponderato, vt ſupra probatum eſt. Huiuſmodi au-
tem penſionis exſiſtentiam allegauit Alphonſus reus pro
exceptione, & † hanc ipſe probaſſe præſupponere videtur 4
tanquam actor in hac exceptione, iuxta l. 1. & 2. de except.
Vnde vt dixi intrat prædicta confeſſio ſeu aſſertio Fran-
ciſci de eiuſdem penſionis probatæ non exceſſu, quam
probare debet per ſupradicta.

BLANCHETTI.

Placentin. Archidiaconatus. Ven. 15. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Præferendus ſemper de iure communi eſt ille, qui eſt de gre-
mio Eccleſiæ.*
2 *Qualitas principaliter à ſtatuto conſiderata, illa eſt atten-
denda.*
3 *Prior in ordine prior etiam in electione præferendus.*
4 *Originarij canonici præferuntur canonico extraneo, am-
bob. in eadem Eccleſia exſiſtentibus.*

DECISIO CDXIII.

DOmini renuerunt, quod in aſſequutione Archidia-
conatus, de quo agitur, præferatur canonicus ex-
traneus in Eccleſia Placentin originario non canonico.
De † iure communi enim ſemper, qui eſt de gremio Ec- 1
cleſiæ cuicunque præferendus venit, c. nullum, & ca. obi-
tum, vbi Turrecrem. & Præpoſ. 61. diſt. gl. in c. cum inter
canonicos, vbi Hoſt. de elect. Io. Andr. in c. ne pro defectu,
eod. tit. cum aliis allegatis. Idq; optima ratione, quia pro-
penſior eſt erga Eccleſiam animus, & deuotio illius, qui
in ea obtinet beneficium, quá in illius, qui nihil obtinet,
quod quidem licet non ſit ita de neceſſitate, vt in contra-
rium geſta veniant irritanda, tamen conuenit honeſtari,
vt prædicti Doct. atteſtantur vna cum aliis adductis per
ſcribentes pro Franciſco Parſa, quorum allegationes Do-
minis placuerunt.

Ab hac autem iuris communis diſpoſitione ſtatutum
non recedit: nam ad dignitates vocat canonicos, quibus
nihil

nihil de canonicis inſtitutis obuiat,& in illis vllam aliam requirit qualitatem,& ſic etiam Ad Archidiaconatum de Tuſillo expreſsè vocat canonicum, ex quo clare apparet, quod ſtatutum in mentem priùs habuit canonicum, & per conſequens qualitatem Eccleſiæ.

Quod etiã conſideratur in illis verbis, nec ad aliquam
de dictis dignitatib.aſſumatur, quamdiu in Eccleſia,&c.
2 ex † quibus apparet, illam tanquam præcipuam fuiſſe
conſideratam a ſtatuto, & illam eſſe ſeruandam.Rebuff.
ſupra pragm.ſanct.tit.de colla. in verb. baccalaureo quã-
3 diu aderit magiſter. Quia † qui prior eſt in ordine, eſt in
electione præferendus,glo.in cap.Metropolitano, 63. diſtinct.cum aliis per ipſum allegatis,præcipue cum ſubnectat illam clauſulam, his igitur circa collationes portionum,canonicatuum,dignitatum,& perſonatuum ſecundum æquitatis caoonicæ modũ taliter ordinaris, ex qua conſtat,quod æquitati canonicæ voluit conformari,quæ eſt,quod præferatur exſiſtens de gremio alteri de illo non exſiſtenti,vt ſupra dictum fuit.

Non obſtant adducta in contrarium.Et Primo allegationibus iuris optime fuit reſponſum à ſcribentibus pro Parra.Procedunt enim illę,vbi concurrerent originarius, & extraneus non exſiſtens de gremio Eccleſiæ.

Quo vero ad conſiderationes circa ſtatutum, dum
vult, quod ad vacantes portiones aſſumantur ſeruitores
chori de ciuitate,vel diœceſi, in hoc non diſcrepat à iure
communi, quia agitur de beneficiando perſonam in Ec-
cleſia. Secundò non poteſt argui ab iſta clauſula ad clau-
ſulam, nec ad aliquam de dignitatibus, quia in iſta dicit
quamdiu in Eccleſia reperiretur idoneus, in illa vero di-
cit de ciuitate,vel diœceſi. Nec quicquam facit clauſula,
4 iuxta modum, & ordinem prælibatum, quia † intelligi-
tur, quod in exſiſtentibus in Eccleſia præferantur cano-
nici originarij canonico extraneo, ſiue ſeruitor chori de
ciuitate, vel diœceſi præferatur ſeruitori chori extraneo,
& ita procedit,& intelligitur deciſio facta octaua Ianua-
rij anni præteriti. Tunc enim capitulum informabat pro
intereſſe ſuo.

BLANCHETTI.

In eadem cauſſa.Mercurij,30. Octobris,1577.

SVMMARIA.

1 *Filius regulariter ſequitur originem patris, non autem matris. contrarium vide num.3.*

2 *Filij iura patria amittunt, vbi auus alibi conſtituit domicilium.*

3 *Conſuetudines, quod filius ſequatur originem patris, non matris, ſunt ſpeciales.*

DECISIO CDXIIII.

FVit reſolutum tempore vacationis Archidiaconatus,
de quo agitur, Doctorem Saliuas non fuiſſe dotatum
qualitatibus requiſitis à ſtatuto fundamentali Eccle-
ſiæ Placentin. ita vt debuiſſet præferri Franciſco Par-
ræ: ſtatutum enim requirit oriundum ex ciuitatæ, vel
diœceſ.Placentin.Salinas autem nõ poteſt dici talis,tum
1 † quia filius regulariter ſequitur originem patris, non
matris,l.aſſumptio,§.filius,vbi Albert.ff. ad munic.de in-
colis,& præcipue ad conſequendum honores.Bart.in l.ſi.
§.iidem reſcripſerunt,nu.7.ff.eod.tum quia auia receſſit à
diœceſ. Placentin. & conſtituit domicilium in diœceſi
2 Conchen. quo † caſu iura patriæ filij amittunt,vt fuit de-
ciſum in illa Legionen. coram R. P. D. meo de Graſſis,&
tradit Alciat. in l.prouinciales,ff.de verb.oblig. Non ob-
ſtant cõſuetudines Placent.Burgen. & Callagur. diœceſ.
3 Quia † cum prædictæ cõſuetudines ſint contra ius com-
mune, quo filius ſequatur originem paternam, non ma-
ternam,non excedunt fines ſuos, & non porriguntur ad
aliam diœceſim.Paul.de Caſtr.conſil.310.nu.2.lib.1. Ri-
min.conſil.9.num.27.lib.1.

BLANCHETTI.

Tuden.beneficij.Lonæ,7.Octobris,1577.

SVMMARIA.

1 *Citatio nimis vaga ratione locorum,eſt reiicienda.*

2 *Valoris verificatio dicitur eſſe pars gratiæ.*

3 *Recuſans ſimpliciter comparere non venit amplius citandus.*

4 *Iudici ſi pars dat licentiam faciendi prout ſibi placuerit, non eſt amplius neceſſaria citatio.*

DECISIO CDXV.

FVit reſolutum,examini teſtium examinatorum,extra
locum de la Guardia obſtate defectũ citationis, cum
† citatio, cuius copia data fuit, ſit nimis vaga ratione lo-
corum,quæ ratio ceſſat in teſtibus examinatis in d.loco ſi 1
qui ſunt, cum eſſet certum in illo loco, quod tenebatur
comparere Roderinus, Abb.in c.fin.num.6.de reſcr. Nec
hoc caſu poteſt conſiderari talis contumacia ipſius, quæ
operetur, vt amplius non eſſet neceſſaria citatio cũ enim
Roderinus non declinet indiſtincte iuriſdictionem iudi-
cis,ſed dicat ipſum eſſe rãtum iudicem eorum, quæ com-
mittũtur in literis Apoſtolicis, perinde eſt ac ſi recuſaſſet
iuriſdictionem, niſi ſi & in quantum de iure teneatur.
Cum † autem verificatio valoris ſit pars gratiæ, & iſtius 2
articuli iudex erat Epiſcopus Tud. & in hoc iuriſdictio
eius reſeruata cenſetur. Et ita non intrat limitatio, quod
recuſans comparere amplius non venit citandus latè Ga-
briel.de citat.concluſ.1.num.417.Quia † non eſt ſimplex 3
recuſatio. Dixerunt tamen Domini particulariter viden-
dum, an ex illis verbis,dominatio ſua faciat id, quod ſibi
placuerit, detur talis licentia, quæ tollat defectum cita-
tionis ad iſtud examen. Vbi † enim pars talem licentiam 4
dat iudici, non eſt neceſſaria amplius citatio ad illum
actum,Bald.in l.quando,num.5.& 6.C.de teſtib.Gabriel.
vbi ſupra,num.346.

BLANCHETTI.

In eadem cauſſa.Mercurij 16.Octobris,1577.

SVMMARIA.

1 *Verba prolata ad vnum effectum non debent extendi ad alium contra mentem,& in damnum proferentis.*

2 *Citatio eſt de iure naturali,cui renuntiari non poteſt.*

DECISIO CDXVI.

FVit reſolutũ ex verbis illis,dominatio ſua faciat,quod
ſibi placuit, per Roderinum prolatis, non eſſe datam
talem licentiam iudici, vt potuerit ad examen procedere,
ipſo non citato. Si enim attendatur mens proferentis, il-
la fuit, non ſolum non dare facultatem, ſed omnino pro-
hibere examen,& verba † prolata ad vnum effectum non 1
debent extendi ad alium contra mentem, & in damnum
proferentis,Aym.conſil.21.Si verò attendantur verba,ex
illis quamuis prægnantibus niſi ſint expreſſa,nõ cenſetur
renuntiatum citationi,quæ † eſt de iure naturali, ſed his, 2
quæ erant de iure poſitiuo, Rom. conſ.238.nu.3.& Me-
noch.de arbit.q.13.n.4. Nec etiam poteſt dici contumax,
quia ſtante incertitudine citatio erat inutilis,& eo magis,
cum non haberet certum locum, prout fuit præſuppoſi-
tum in prima poſitione, ſed eſſet ad omnes villas loci de
la Guardia,non autem in loco de la Guardia,& aliis locis.

BLANCHETTI.

In eadem cauſſa.Veneris,12.Aprilis,1578.

SVMMARIA.

1 *Valor antequam exprimatur, gratia perfecta non dicitur.*

2 *Clauſula, cum facultate augendi, non operatur vt verus valor habeatur pro expreſſo, ſed eſt facultatiua.& deciſ.ſeq. num 1.*

DECI

DECISIO CDXVII.

DOmini pro maiori parte dixerunt beneficium va-
caſſe per mortem reſignantis, prout in fortiori caſu
fuit deciſum in cauſſa Sabinicen. Abbatiæ coram bon.
1 memb. Oradino, 6. Ianuar. 1570. Nam † cum per regulam
de valore vetus valor debeat exprimi, donec exprimatur,
gratia non eſt perfecta, & ſic ius remanet penes reſignan-
tem, & præcipuè cum in hac ſupplicatione valor fuerit ab
initio malè expreſſus, quo caſu donec augeatur, eadē ma-
la expreſſio remanet, vt per Soc. in l. pecuniam, nu. 10. ff. ſi
cert. pet. cum Dec. ibid. allegato per D. Biſciam.
2 Nec obſtat clauſula, *cum facultate agendi*, quia † non
operatur, vt vetus valor habeatur pro expreſſo, ſed eſt fa-
cultatiua, vt ſi illum voluerit exprimere, poſſit, & ſi expri-
mat, gratia habeatur pro perfecta. Cum igitur Roderi-
nus non fuerit vſus facultate, & conditioni non ſatisfece-
rit, ius nullum acquiſiuit, & ſic ius non fuit abdicatum à
Didaco, cum reſignans in fauorem nullum ius à ſe abdi-
cet, niſi illud acquiratur reſignatario.

Deciſionibus in contrarium allegatis placuerunt re-
ſponſiones D. Biſciæ, & dixerunt illis non obſtantibus in
allegata cauſſa Sabinicen. contrarium fuiſſe deciſum.

BLANCHETTI.

In eadem cauſſa. Lunæ 9. Maij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Facultas exprimendi verum valorem, non modo non opera-
tur, vt expreſſus dicatur verus valor, ſed præſupponit
verum non expreſſum: eſt tamen in facultate expri-
mendi.*
2 *Reſignatio ſi non eſt bona, ius non abdicatur a reſignante;
ſecus ſi eſt bona. num. ſeq.*
3 *Gratia dicitur eſſe perfecta per ſolam ſupplicationem, & ius
quæſitum reſignatario, & abdicatum a reſignante.*

DECISIO CDXVIII.

DOmini ſteterunt in deciſis vndecima menſis præte-
riti ex tunc allegatis. Clarum eſt enim, quod regula
de valore vult, quod vetus valor exprimatur, quo non ex-
preſſo gratia redditur nulla, & ſic ius non abdicatur à re-
1 ſignante: facultas † autem exprimendi verum valorem
non modo non operatur, vt expreſſus dicatur verus va-
lor: ſed præſupponit verum non expreſſum: reponit ta-
men in facultate prouiſi, vt ille exprimat in literis, ex quo
gratia redditur conditionalis, l. 1. & 2. ff. de in diem adiec.
Non obſtant deciſ. allegatæ.

Prima enim deciſio facta in cauſſa Conchin. coram
Thanis, vt ipſemet compilauit in ſuis deciſiomb. num. 39.
2 expreſsè dicit, † quod ſi reſinatio non eſt bona, ius non
abdicatur à reſignante. Et idem etiā declara Mohed. 327.
Aliæ deciſiones procedunt, quando in ſupplicatione eſt
facta expreſſio veri valoris, & in literis malè exprimitur,
tunc enim, quia per ſolam ſupplicationem gratia eſt per-
3 fecta, & ius eſt quæſitum reſignatario, ius † eſt abdicatum
à reſignante: ſecus eſt, vbi ius non eſt quæſitum reſigna-
tario, & gratia habet implicitum ſtatum nullitatis, eo
enim caſu ius non abdicatur à reſignante, ſed ſtatus ipſius
reſignationis pendet, vt ſi exprimatur in literis verus va-
lor, ius quæratur reſignatario: ſi malus, cum & literæ, &
ſupplicatio laborent eodem morbo, ius remanet penes
reſignantem, c. ſi tibi abſenti, de preb. in 6. vbi collatio be-
neficij facta abſenti, donec illi conſentiat, operatur tan-
tum, ne ordinarius alteri conferre poſſit, non autem tri-
buit ius ante acceptationem.

BLANCHETTI.

In eadem cauſſa. Ven. 13. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Reſeruatio non inducitur per malam expreſſionem valoris
in reſignatione.*
2 *Papa non cenſetur manum apponere ſuper beneficio, in quo
verus valor non exprimitur, niſi ad effectum, vt reſigna-
tio ſequatur.*

DECISIO CDXIX.

FVit reſolutum, quod beneficium huiuſmodi non fuit
taliter affectum ſedi Apoſtolicæ, quod ordinarius de
illo non potuerit prouidere per obitum reſignantis, cum
† enim regula de valore inducat tantum nullitatem gra- 1
tiæ, in quo vetus valor non exprimitur, non autem vaca-
tionem beneficij, per expreſſionem malam valoris in re-
ſignatione non inducitur reſeruatio, Abb. in c. inter dile-
ctos, num. 10. de exceſ. prælat. Caſſad. de vnio. nu. 10. & 11.
Cum † Papa non cenſeatur appoſuiſſe manum ſuper hoc 2
beneficio, niſi ad effectum, vt reſignatio ſequatur, Gem.
conſ. 136. propè fin. qua non ſecuta, ius nulliter fuit abdi-
catum à reſignante, & beneficium remanſit penes ipſum,
& non vacauit. Nō obſtat Samen. in reg. de infirm. q. 33.
quia non applicatur huic caſui. Nam reſignans hic ſim-
pliciter non reſignauit, ſed in fauorem, vt fuit reſolutum.
Secundo, caſus Samen. eſt, quando is, qui reſignauit, in
curia deceſſit intra viginti dies: hic autem verſamur extra
hunc caſum, & placuerunt Dominis deducta per D. Bi-
ſciam.

GRASSI.

Legionen. Capellaniæ. Lunæ 29. Octob. 1576.

SVMMARIA.

1 *Præſumptio iuris eſt, quod quis præſumatur habitare in ci-
uitate, ex qua eſt ortus.*
2 *Dictio, vicinus, in Hiſpanis importat originarium.*
3 *Dictio, incola, intelligitur de originariis, & ciuibus.*

DECISIO CDXX.

DOmini erant in vtraque parte dubij pro Gaſpare. Et
quoad primum caput dicebant probari, quod Ber-
nardinus ſit originarius loci de Manſilla, & quod ibi exer-
cuit officium, præſertim ſecundus, tertius, & quartus ma-
ximè, quia ſecundus, & vltimus deponunt etiam de parte
Bernardini, quod ibi habitauit, & fuit ibi ſcriba. Vnde vi-
detur intrare præſumptio iuris, quod † quis præſumatur 1
habitare in ciuitate, ex qua eſt ortus fuit originale dictum
Bart. in l. is poteſt, nu. 17. de acquir. her. Corn. conſ. 46. nu.
16. Et quamuis Alciat. reg. 2. præſumpt. 15. videatur dubi-
tare de hoc, tamen opi. Bart. videtur ſequi ſimpliciter Iaſ.
in §. rurſus, ſub n. 5. de act. qui dicit hanc fuiſſe opin. Dyn.
ſequitur etiam Balb. in tract. de præſcript. 1. parte, 4. part.
in q. 9. vbi allegat Corn. ſequitur etiam Guid. Pap. de præ-
ſumpt. num. 18.

Et ſecundum aliquos Dominos conſideratio Alciati
non videtur obſtare, quia ſi præſumitur quis in ciuitate
vnde eſt, ergo etiam præſumitur eſſe ex ciuitate in qua de-
git, tanto magis, quia teſtes appellant, vicinum, quæ † di- 2
ctio in illis partibus illud importat, quod originarius, vt
duo Domini mei Hiſpani, & qui in Hiſpaniis fuerunt te-
ſtati ſunt, quo fit vt præſumatur originarius, quia vide-
mus ſimiliter, quod ſi quis ſe vocat de Peruſio, præſuma-
tur Peruſinus originarius, vt per Rom. conſ. 427. nu. 64. lib.
3. Et † quod illa dictio, incola, intelligatur de originariis, 3
& ciuibus etiam apparet, quia omnes teſtes, qui ſunt de
illo loco, appellantur incolæ. Et teſtes dicit in fine, quod
filius Bernardini fuit communiter reputatus inter inco-
las, quod debet exponi, id eſt, ciuis & originarius illius lo-
ci, nec enim alius ſenſus conuenit ſecundum Dominos.

Quoad ſecundum caput licet res non ita clara videre-
tur, tamen pro maiori parte ex pluribus ſimul iunctis fuit

Digitized by Google

tentum probari, quod Gaſpar fuit natus viuente Bernardino auo, & aliqui Domini dicebant facilè coniici poſſe ex eius aſpectu iunctis dictis aliquorum teſtium. Nã tertius teſtis ait Bernardinum obiiſſe, iam ſunt decem vel duodecim anni: quod ſi eſt verum, non eſt dubium, Gaſparem fuiſſe natum ex viuo, qui ex facie non ſolum 12. ſed longè vltra 25. excedit. Addendo quartum teſtem Petrum Ferdinandez, qui examinatus de anno 1571. dicit, quod ipſe teſtis eſt ætatis 38. annorum, & quod cognouit Bernardinum per ſpatium decem annorum ante eius obitum, & iſte ætatis non poteſt excedere Gaſparem in 10. annis ex eius aſpectu. Quæ multum videbantur confirmari ex literis ordinarij presbyteratus ipſius Gaſparis ſub data de anno 1563. quo tempore debebat haberi ſaltem 15. annur. & hodie ex eadem ſupputatione haberet 38. annos. Vnde maximè videbatur veriſimile Dominis, quod ſine dubio Gaſpar fuerit natus ante obitum Bernardini per multos annos.

BLANCHETTI.

Legionen. parochialis. Lunæ 7. Octob. 1577.

SVMMARIA.

1 *Tempus quadrimeſtre datum patronis laicis, ad præſentandum, incipit à die ſcientiæ, non autem vacationis.*

2 *Terminus certus vbicunque à lege præfigitur, neceſſe eſt, vt præcedat notitia: aliàs negligentia dari non poteſt.*

3 *Patrono impedito currit tempus, vbi ipſum ius præſentandi eſt in controuerſia inter ipſos patronos: ſecus ſi agatur iudicium inter præſentatos ſuper idoneitate.*

DECISIO CDXXI.

Domini in deciſione propoſiti dubij, an ex lapſu têporis collatio beneficij, de quo agitur, ſit deuoluta ad ſedem Apoſtolicam, illius difficultatem reſtrinxerunt, an à die notitiæ, vel potius vacationis currat tempus pa-
1 trono ad præſentandum. Et † concordes fuerunt, quod quadrimeſtre datum patronis laicis ad præſentandum, c. vnico, §. 1. de iurepatro. in 6. incipiat à die ſcientiæ, non autem vacationis, pro qua plures vrgent auctoritates, veluti Hoſtien. Ægid. Ioan. And. in cap. 2. de ſupplen. neglig. prælat. Bero. in cap. quacunque, num. 4. & cap. quoniam, num. 40. de iurepatron. Rebuff. de deuolut. nu. 10. in fine, Simonet. de iurepatro. q. 35. Et hanc amplexa fuit Rota in vna Barchinonen. ſancti Antonij coram Peregrino de anno 1553. vel 54. Quæ auctoritates vltra allegatas pro Alphonſo maximi fuerunt ponderis apud Dominos, nec ab hac opinione diſcrepat Abb. in conſil. 28. libr. 2. in fin. Et
2 † pro illa videtur eſſe ratio, quod vbicunque à lege præfigitur certus terminus, neceſſe eſt, vt præcedat notitia, cum ſine illa negligentia dari non poſſit, Bart. in l. genero, nu. 6. ff. de his qui no. infa. Abb. in c. nos quidem, & ibi Couar. de teſtamen.

Non obſtat deciſ. Rot. 38. in antiquis, alias prima de iurepatro. quæ allegat clem. 6. de conceſ. præben. quia fundatur ſupra vera & præſumpta ſcientia exſpectantis.

Minùs etiam obſtat ratio Lambert. folio 117. in nou. videlicet, quod † ſicut patrono impedito currit tempus,
3 ita & ignoranti, quia non procedit hæc regula in omnibus caſibus, ſed tantum ſi duo patroni ſimul controuertant ius ipſum præſentandi, quod eſt fauore Eccleſiæ, vt ſtudio conſeruandi ius ſuum citiùs liti finem imponant, & ne Eccleſia careat paſtore, qui minori temporis ſpatio fieri poterit: ſecus autem ſi iudicium agatur inter præſentatos ſuper idoneitate, vel cum Epiſcopo ſuper liberalitate beneficij, Abb. in c. quoniam, num. 6. & 7. de iurepatro. vbi etiam Bero. num. 43. & idem Abb. in cap. cum Papæ, nu. 2. eod. tit.

Nec refragatur, quod iuſpatronatus ſit mera gratia, quia gratia hæc eſt conuerſa in ius commune, Goffred. in ſum. tit. de iurepatron. num. 12. Et gratia nemo priuari debet abſque culpa. Et hæc exceptio allegari poteſt per Alphonſum, cum ex ea inducatur validitas ſui tituli, Caſſad. de except. deciſ. 2.

LANCELLOTTI.

Barchinionen. præceptoriarum. Die 10. Ianuarij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio capta per tertium lite pendente inter alios dicitur intruſa.*

Et tanto magis, quando tertius habet cauſſam ab eo contra quem lis eſt mota.

Imoq; magis, cum verba mandati, ſuper quo lis pendet, diriguntur ad omnes alios, ad quos de iure pertinere poteſt.

2 *Poſſeſſio non perditur in præiudicium domini per mortem illius, qui nomine ipſius domini poſſidebat.*

3 *Actus poſſeſſorius per 30. annos eſt ſufficiens ad iuſtificationem mandati de manutenendo.*

4 *Dolus, & culpa non debet ei prodeſſe, qui eſt eius inuentor.*

5 *Citatio inualida ob aliquem defectum, probata ſcientia de tali defectu, legitima redditur.*

6 *Dilatoriæ exceptiones debent peti, & allegari coram iudice à quo.*

DECISIO CDXXII.

Propoſita cauſſa Barchinonen. præceptoriarum, an ſententia A. C. ſit iuſta, vel iniuſta ita, quod ſit danda abſolutio, vel potiùs ſit procedendum ad exſecutionem? Domini reſoluerunt, mandatum de manutenendo conceſſum ab A. C. die 30. Martij, 1576. quamuis relaxatum, 12. Maij ad fauorem D. Bernardini de Palatios generalis ordinis ſancti Antonij, afficere ipſum D. Michaëlẽ. Quia
† eum lis penderet coram eodem A. C. de anno 1574. inter 1
d. Generalem, & D. Priorem ſancti Ioannis Cathaloniæ, poſſeſſio capta per Dominum Michaëlem eſt intruſa, vt per Creſcen. 142. & 217. Ægi. deciſ. 769. Maximè cum d. D. Michaël de Alẽter habeat cauſſam ab eo, contra quem lis mota fuit, & aduerſus quem fuit petitum mandatum de manutenendo, ſcil. contra ordinem S. Ioannis, & eius nomine aduerſus D. Priorem, ex Bart. in l. creditores. nu. 23. C. de pignor. & bene reſoluit Ant. de But. in c. quia G. nu. 13. de iud. cum aliis adductis per D. Vincentium pro parte D. Generalis, maximè cum verba mandati dirigantur nõ ſolum prædicto priori Generali, ſed omnibus aliis, ad quos pertinere, &c. in fauorem D. Præceptoris generalis, tam reſpectu conferendi dictas præceptorias, & poſſeſſionem ipſarum, ac ius exigendi eleemoſynas, & ſuper aliis de quibus in d. mandato.

Moti etiam fuerunt Domini, quia poſſeſſio capta vltima Martij per D. Michaëlem ſeu veriùs per procuratores ipſius, eſt turbatiua, & intruſa, cum poſſeſſio dictarũ præceptoriarum S. Antonij Barchinen. & Ceruara eſſet penes ordinem S. Antonij, nec vnquam potuit dici vacans, licet Ioannes de Saſſorera vltimus illarum poſſeſſor nomine religionis deceſſerit 30. martij, & ſic per vnum diem ante occupationẽ factam per procuratores D. Michaëlis:
nam † iſti religioſi manuales habentes iſtas præceptorias, 2
nunquam debent eas poſſidere, ſed ordo ipſe eſt, qui poſſidet, vt per Rebuff. de pacif. poſſeſ. num. 329. & benè deducit in terminis Achil. deciſ. 346. alias 11. de re iud. Ex quo Domini inferebant duo.

Primum, quod poſſeſſio capta per fratrem Franciſcum 12. Aprilis veluti nominatum à Vicario ſubrogato in locum Domini Bernardini de Palatios generalis, fuit legitima, cum ordo S. Antonij ſit in poſſeſſione dictarum præceptoriarum, vt teſtes dicunt, & ex inſtrumentis conſtat

Digitized by Google

conſtat de iuriſdictione, & dotatione dictarum præce-
ptoriarum, & teſtes dicunt, Ioanné de Saſſorera vltimum
poſſeſſorem habuiſſe, & poſſediſſe nomine dictæ religio-
nis, vt profeſſum eiuſdem ordinis ferè per 30. annos, qui
3 † ſolus actus, quando adeſſet ſine aliis, eſt ſufficiens ad in-
ſtificationẽ mandati de manutenendo, vt in c. querelam,
de elect. & c. conſultationib. de iurepatr. gl. not. in c. ſi ve-
ro, eod. tit. vbi Panor. Dec. conſ. 129. & 149. Rip. in c. cum
Eccleſia, nu. 91. de cauſ. poſ. & propr. Couar. pract. q. c. 14.
nu. 2. ver. tertium imò, vbi alios citat.

Secundò inferebant Domini, quod facta per D. Gerar-
dum de Alentet, & aliis nomine dicti Michaëlis die 13.
Aprilis fuerunt turbatiua poſſeſſionis legitimæ quæſitæ
per Io. Franciſcum, non enim fuit continuatio alicuius
poſſeſſionis, cum nulla fuerit realis D. Michaëli quæſita
poſſeſſio, ſed tantum fuit inſtrumentalis, & veluti de præ-
cepturiis ordinis ſancti Sepulchri vniti ordini ſancti Ioã-
nis, & ſententia lata ad fauorem Franciſci Porciræ de di-
ctis præceptoriis afficit D. Michaëlem, veluti turbantem
ordinem ſancti Antonij in poſſeſſione pacifica obtenta,
& poſſeſſio eiuſdem Domini Michaëlis non eſt in conſi-
deratione ex ſupra deductis, neque vigore defectus cita-
tionis poteſt irritari, quia fuit facta modo quo fieri potuit
ſcilicet, ad valuas Eccleſiæ cathedralis, ac in dictis præce-
4 ptoriis Barchinen, & de Ceruata, & † licet non continge-
ret officia diuina celebrari tempore affixionis, cum fuerit
ex culpa Domini Michaëlis, Domini dicebant non debe-
re ei prodeſſe, arg. cap. quia fruſtra, de vſur. cum aliis vul-
gar. maximè, quia D. Honoſtius de Alenter frater, & pro-
curator D. Michaëlis habuit notitiam de dictis citationi-
bus, vt conſtat de actu facto per ipſum die 30. Ianuarij,
vbi fatetur habere notitiam de ipſis in requiſitione facta
5 notario, & reſponſione eiuſdem. Ex quo, † quando ali-
quis adeſſet, defectus ob quem citatio eſſet inualida, pro-
bata tali ſcientia, citatio legitima redditur, vt voluit Ro-
man. conſil. 410. Marſil. in rubric. de probat. nu. 571. Ruin.
conſil. 61. num. 33. & conſ. 117. nu. 6. libr. 5. per text. iuncta
glo. in clemen. cauſſam, de elect. & Rota ſæpenumero ſer-
uat inchoãdo litem cum procuratore generali abſque eo,
quod principalis citetur.

Quæ dicuntur de dilationibus dandis procuratori ge-
nerali ad dubium conſulendum, & quod non debeat exi-
6 re prouinciam, Domini † dicebant, quod hæc debuerant
ſaltem allegari coram iudice, à quo emanauit ſententia,
caſu quo eſſent in aliqua conſideratione, arg. l. 2. ff. ſi quis
in ius voca. non ierit, l. ſi quis ex aliena, ff. de iudic. capit.
dilectus, de procurat. c. cum dilecti, de dolo & contumac.
cum aliis.

Cenſuræ etiam ſunt iuſtè latæ in perſonas Ioãnis Fran-
ciſci, Hieronymi, & aliorum, quia ipſis fuit intimatum
mandatum, & in curia reproductum, & ſeruati termini
ſubſtantiales, qui non paruerunt realiter, ſed verbotenus
petendo terminum iuris, & copiam, quæ fuit eis tradita.
Quæ Dominis non placebant, cum conſtat de ipſorum
contrauentione, cum Ioannes Xibandi ſit collector elee-
moſynarum, & Franciſcus de Remolonis interuerterit
poſſeſſionem fratris Franciſci captam 12. Aprilis, irruen-
do in eos, qui aderant nomine ſancti Antonij, & Hiero-
nymus ſit depoſitarius, & D. Michaël ſit detentor certo-
rum bonorum, & cuiuſdam capſæ eleemoſynarum. Vnde
quouſque pareant tanquam filiis inobedientiæ, Domini
denegarunt abſolutionem à dictis cenſuris.

LANCELLOTTI.

In eadem cauſſa. Die 17. Febru. 1578.

SVMMARIA.

*1 Poſſeſſio ſola ſufficit ad obtinendum mandatum de manute-
nendo.*

*2 Titulus ex poſſeſſione præſumitur, cum de eo incidenter quæ-
ratur.*

*3 Actor, an reus quis ſit, initium cauſſæ inſpiciendum eſt, ex
commun.*

*4 Poſſeſſio ea dicitur intruſa, vbi reperitur alius ante poſſi-
dere.*

DECISIO CDXXIII.

PRopoſita cauſſa ſuper eiſdem Domini tenuerũt dan-
dam eſſe declaratoriã, & moderandam inhibitionem
ad fauorem D. Bernardini de Palatios. Non obſtantibus
deductis pro parte Do. Michaëlis. Nam quod D. Bernar-
dinus ſit generalis, ſatis fuit probatum ex teſtibus in hac
cauſſa examinatis, qui deponũt de eius poſſeſſione, quod
† ſufficit ad effectum, & in caſu, de quo agitur, arg. tex. in 1
c. querelam, de elect. & in c. conſultationib. de iurepat. de-
ciſ. 1. de reſtit. ſpol. in non. & ex tradit à Couar. pract. q. c.
14. num. 2. Cum † enim de hoc incidenter quæratur, non 2
oportet diſputare de titulo, qui ex poſſeſſione præſumi-
tur, arg. eorum, quæ de dominio tradit Bar. in l. quidam in
ſuo, num 4. ff. de inſt. & ſubſt. Dec. conſ. 221. nu. 4. Cranet.
conſ. 157. num. 6. Ceph. conſil. 63. nu. 13. lib. 1. Menoch. de
recup. poſſeſ. remed. 11. on. 30.

Minùs Domini dicebant obſtare illud, quod non po-
tuerit inſtitui iudiciũ per D. Generalem cum Priore Ca-
thaloniæ. Nam cum D. Generalis egerit coram A. C. re-
medio, l. diffamari, C. de ingen. & manumiſ. committen-
do cauſſam iactationis, & moleſtationis, ipſe D. Prior di-
citur obtinere partes actoris, præceptor vero generalis
vices rei. Nam † ad iudicandum, an quis ſit actor vel reus, 3
principium cauſſæ inſpicitur, nõ quod ex accidenti prior
prouocet ad iudicium, vt per gl. in c. ex inſinuatione, in
glo. 3. de procurat. Dec. in c. cum inter, num. 14. de except.
idem in c. ex literis, nu. 7. de proba. & in conſ. 3. in fi. ſicut
initium contractus ſemper attenditur, & eius cauſſa, l. ſi
procuratorem, ff. manda. & in ſpecie circa materiam, l. dif-
famari, tenet Pan. in c. ſi quis, in 1. not. de for. competen.
dicens, quod debet attendi origo cauſſæ naturalis, non
quod accidentaliter contingit, l. qui habebat, ff. de tutel.
& per multa fundamenta hanc partem tuetur Alex. conſ.
103. volum. 5. & Couar. var. reſol. lib. 1. ca. 18. nu. 5. & hanc
dicit veriorem, & communem Greg. Lup. ad il. l. Hiſpaniæ
partitarum, l. 46. tit. 2. part. 3. in verb. *al Iuez del lugar*, &
Rota paſſim ſeruat. Ex quo Domini firmabant poſſeſſio-
nem captam per D. Michaëlem vltima Martij eſſe intru-
ſam, & benè applicari, deciſ. Creſcen. 142. & 217. & Ægid.
709. citatæ in deciſione per Dominos 13. Ianuar. 1578. &
alia tunc deducta.

Minus etiam obſtat illud, quod alias dicebatur, quod ſi
religio poſſidet, quod non potuit Franciſcus agere nomi-
ne proprio. Nam dicebant Domini, quod cum Franciſcus
habeat titulum, & bonum ius harum præceptoriarum ab
habente poteſtatem, licet egerit nomine proprio, videtur
agere nomine Eccleſiæ: vt eſt deciſ. in terminis prima de
reſt. ſpol. in nou. Et hic ſumus in fortioribus terminis:
nam ibi Domini præſupponebant, quod agens non poſ-
ſidebat, ſed tãtum habebat titulum, & bonum ius: hic au-
tem Franciſcus habuit poſſeſſionem legitimam captam,
11. Aprilis, cũ poſſeſſio D. Michaëlis fuit intruſa, vt † Do- 4
mini dixerunt alias in iſta cauſſa, exiſtente poſſeſſione
penes ordinem ſancti Antonij, vt per Felin. in cap. conſti-
tutus, nu. 18. de reſcrip. Rip. in l. naturaliter, §. nihil com-
mune, nu. 25. de acquir. poſſeſ. Pariſ. conſ. 24. nu. 26. lib. 1.
& fuit tentum in terminis, 12. Iunij, anno 1573. coram D.
Decano in cauſſa Senen. pontis Arrigi.

Quod præceptoriæ huiuſmodi ſint manuales, vel ne,
parum refert, ſtante pro vero prout Domini alias dixe-
runt, quod poſſeſſio nunquam potuit dici vacans, cum
ſit penes religionem.

Digitized by Google

ROBVSTERII.

Legionen.Zamoren.penſionis. Die 10. Octobris,1577.

SVMMARIA.

1 *Illegitimus diſpenſatus ſuper clericatu . non indiget alia diſpenſatione ſuper illegitimitate.*

2 *Penſio eſt quoddam ius temporale ſeparatum,& formale de per ſe diſtinctum ab ipſo beneficio,& num.ſeq.*

3 *Præbenda eſt eadem cum beneficio, ſed penſio eſt diuerſa & ſeparata.*

DECISIO CDXXV.

Nihil reſolutum difficultatem facit, quia illegitimus ſecundum opinionem,quam tenet Rota,non eſt inhabilis ad obtinédum penſionem, niſi ratione clericatus,
1 ex quo illegitimus non poteſt eſſe clericus.Ideo cum † ſit diſpenſatus ſuper clericatu, non indiget alia diſpenſatione ſuper illegitimitate.Et hanc opinionem,vt dixi, ſeruat Rot.vt per Satnen.in reg.de annal.q.21.in fin.

Quo vero ad aliam inhabilitatem ex eo,quod ſit reſeruata ſuper beneficio paterno,videbatur aliquibus, quòd
2 non eſſet conſiderabilis, quia † penſio eſt quoddam ius temporale ſeparatum, & formale de per ſe diſtinctum ab ipſo beneficio, Achil.deciſ.6.de liti.inchoatæ penden. Vnde non intrat,quod dicitur,quod incapax totius ſit etiam incapax partis, quia penſio non eſt pars beneficij, ſed ius quoddam formale,de per ſe.

Nec minùs,quod dicitur de præbenda, quæ de patre in
3 filium non poteſt tranſire,quia † præbenda eſt eadem,ſed penſio eſt quædam diuerſa & ſeparata.

LANCELLOTTI.

Roman.domorum.Lunæ 3.Iunij,1577.

SVMMARIA.

1 *Bona expreſsè alienari prohibita non comprehenduntur in generali obligatione bonorum,& quare,num.ſeq.*

2 *Bona,quæ veriſimile eſt,quemquam non fuiſſe in ſpecie obligaturum, non comprehenduntur in generali obligatione bonorum.*

Quod procedit etiam ſi obligatio ſit concepta per verba vniuerſalia,num.3.ex commun.

Item etiam quando ageretur de præiudicio ipſius alienantis,num.4.

5 *Bona emphyteutica non dicuntur venire in generali obligatione,niſi de illis ſit facta mentio.*

6 *Bona emphyteutica poſſunt pignorari,& veniunt ſub generali hypotheca,ex communi,& quare,nu.ſeq.*

Fallit,vt num.8.

7 *Tranſlatio bonorum non fit per pignus, ſed remanent in bonis pignorantis.*

8 *Alienationis appellatione latè ſumpto vocabulo venit etiam pignus.*

9 *Bona alienari prohibita veniunt in generali obligatione, quando obligans non haberet alia bona, quam alienari prohibita.*

10 *Actori alleganti ſeu fundanti ſe in negatiua. incumbit onus probandi.*

DECISIO CDXXVI.

Domini pro reſolutione præſentis dubitationis firmarunt infraſcriptas iuris concluſiones.

1 Prima, quod † in generali obligatione bonorum non comprehenduntur bona expreſsè alienari prohibita ſub pœna,iuxta doct.Bart. in l. codicillis,§.inſtituto,ff.de leg.2.quem ibi ſequitur Imo.in ſec. Alex.in l.ſi conſtante, num.26.ſolut.matrim.& in conſil. 41. num.6.volum.6.& alij relati per Neguſant.in tractat. de pignor.par.2.membr. 2.num.42 Lup.in cap.per vestras,col. 1.colum.a.nu.3. Grat.reſpon. 54. in princip.volum.2. Gabriel. de c.g.iur. concluſ.12.num.12.Marſil.ſing.314. num. 2.Ratio † eſt, 2
quia in obligatione generali non continentur bona, quæ veriſimile eſt, quemquam in ſpecie non fuiſſe obligatum, iuxta l.obligatione generali,de pigno.prout non eſt veriſimile,quod quis voluerit obligare bona ſua, per quã obligationem illa deuoluantur. Et † hæc concluſio pro- 3
cedit, etiam ſi obligatio ſit concepta per verba vniuerſalia,vt not.Bar.in d.§.inſtituto,nu.5.cuius opinio eſt communis,vt latè deducit Cagnol.in l.fi.num.255. C.de pact. Neguſan.in d.2.membr.nu.37.Socin.in l. ſi is qui ducenta,§.vtrum, nu. 4. de rebus dub.Pinel.in rubr. C.de rebus credit.par.1.nu.47.qui etiam inquit, quod eſt verior opinio,quam ibi comprobat per plures rationes,& latiùs cæteris tenet add.ad Marſil.not.136.Curt.iun. conſil. 26.nu. 8.verſi.prætetea,Gabriel.d.concluſ.12.num.38.in quibus locis reprobant dicti Doct.conſ.Dec.30. Et † hæc opinio 4
procedit abſque difficultate, quando ageretur de præiudicio ipſius obligantis, vt deducit Curt. iun. in d. verſic. prætetea,Grat.d.conſ.54.nu.17.Nec intrat conſ. Iaſ. 124. num.4. libr. 2. quia in caſu ſuo aderant alia verba, quam vniuerſalia, videlicet, quod bona illa haberentur pro deſcriptis,& confirmatis.

Secunda eſt concluſio ſecundum aliquos ex Dominis, quod in generali obligatione tunc dicuntur venire bona emphyteutica, quando † de illis facta eſt mentio, puta, 5
quia obligata ſunt omnia bona etiam emphyteutica, ſecundum Gozadin.conſil.20.in fin. Gabriel. in d.concluſ. 12.num. 19. & latè per Bero. conſil.127.num.12. volum. 1.vbi inquit, ita intelligendos eſſe eos Docto. qui ſimpliciter dicunt ſub generali obligatione venire emphyteutica.

Tertia eſt cõcluſio,quod bona emphyteutica veniunt ſub generali hypotheca, quia † poſſunt pignorari, iuxta 6
opi.gl.in l.fin.verſic.aliis, C. de iure emph. quæ eſt communiter approbata,vt dicit ibi Salic.colum.3.verſi. quarto,an latius,& ibi Iaſ.nu.78.Crot. in l.filiusfamilias,§.diui,num.90.ff.de leg.primo,Iul.Clar.de emphyteuſi, q.18. Suarez de commun.opin.in verſic. emphyteuſis,nu.104. Bero.conſ.127.nu.1.volum.1. Grat.d.reſponſ.54. num.5. Gabriel.d concluſ.12.num.17.& 18.Neguſant.in d.ſecundo membr.num.28.verſic.ſexto amplia.Afflict.deciſ. 191. Ratio † eſt, quia d.l.fin. non ſimpliciter prohibet aliena- 7
tionem,ſed prohibet vendi ius emphyteuticarium, & illud in aliud transferri:per pignus autem nõ fit huiuſmodi tranſlatio, quia remanet in bonis pignorantis, l.pignus, C. de pignor. & illud non immutat cauſſam dominij, l. ſicut,§.ſi debitor, quibus mod. pigno. &c. & ita declarat Salic.in d.l.fina.& ibi Iaſ.d.nu.82.Imo.in c.potuit,nu.15. vet.in ea gl.col.7.de locat.Bero. nu.94.Neguſ.d.memb.2. num.29.

Quarta eſt concluſio limitatiua præcedentis, quod † quãdo prohibetur alienatio latè ſumpto vocabulo tunc 8
cenſetur etiam hypotheca prohibita,gl.in l.fi.ver.vel hypothecam,C.de reb.alien.non alienan. Soci.conſ.75.col. 2.verſ.ſed his non obſtantib. vol.1.Neguſ.in d.2.membr. nu.31.& latius in 3.membr. nu.71. Barb.in rub.de reb.eccleſ.non alienan.num.77.Rebuff.in tract.de rebus Eccleſ. non alienan.in princ.

Quinta eſt concluſio, quod † in generali obligatione 9
veniunt bona alienari prohibita, quando obligans non haberet alia bona, quam alienari prohibita, ne tunc reddatur fruſtratoria d.obligatio,Gerard. ſing.35. Gabriel.d. concluſ.12.nu.4.latè Marſil.in rub.de fideiuſ.q.27.

Ex prædictis concluſionibus Domini inferebant ad deciſionem dubij, quod cum iſtæ domus fuerint conceſſæ in emphyteuſin Bernardino ſub expreſſo pacto, quod non poſſit illas quouis modo,quouis quæſito colore alienare ſine expreſſa licentia officialium ſocietatis ſancti Rocchi, alias quod deuoluantur, &c. alienationis latè ſumpto vocabulo appellatione eſt etiã prohibita illarum

hypoth-

Digitized by Google

hypotheca, vt in 4. concluſ. & propterea, vti bona prohi-
bita ſub pœna alienari, nõ veniunt in generali obligatio-
ne facta per D. Bernardinum, etiam ſi obligatio ſit conce-
pta per verba vniuerſalia, vt in 1. concluſione.

Præterea ſecundum aliquos Dominos domus etiam
non comprehenduntur in d. obligatione, quia in ea non
eſt facta mentio de bonis emphyteuticis, vt in 2. concluſ.
An autem dictæ domus comprehendantur ex eo, quod
Bernardinus non habebat alia bona, vt in 5. concluſ. fuit
10 dictum, † quod actori alleganti ſeu fundanti ſe in hac ne-
gatiua incumbit onus illam probandi, Ruin. conſ. 49. nu.
4. volum. 5. Gabriel. de probat. concluſ. 7. nu. 14. Couarru.
variat. reſolut. lib. 2. cap. 6. num. 2. Niſi pro parte ſocietatis
adducerentur coniecturæ, quod Dominus Bernardinus
non haberet alia bona. Reſeruarunt etiam Domini viden-
dum eſſe, ſi ex coniecturis præcedentibus ſine ſubſequen-
tibus d. obligationem Bernardini, cõſtare poſſit, quod ſua
intẽtio fuerit obligare etiam iſtas domos emphyteuticas.

ALDOBRANDINI.

Pampilonen. parochialis de Arozaletta. Ve-
neris, 21. Maij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Luſor redditur inhabilis ad beneficium curatum obtinen-
dum, & alijs huiuſmodi cauſſis.*
Fallit, niſi recreationis gratia in conuiuio luderet, num. 4.
2 *Clericus aleator eſt indignus, cui beneficium conferri debeat:
& ſi eſt publicus, collatio eſt ipſo iure nulla: ſi occultus,
irritanda.*
Imò nec ratione conſuetudinis eſt excuſandus, nu. 3.
3 *Offenſa in illis magis plectibilis eſt, per quos ad excuſandas
excuſationes in culpis, delinquendi au-toritas vſurpatur.*
4 *Clerico licitum eſt recreationis gratia in conuiuio ludere.*
5 *Quantitas modica intelligitur ſecundum conditionem per-
ſonarum.*
6 *Sacerdos relinquens miſſam cœptam ſine præuentu parentis
moleſtiæ, eſt excommunicatus.*
7 *Exactio importuna eleemoſynæ eſt euitanda in miſſa.*
8 *Abſolutio dari non poteſt à ſacerdote ſub conditione de fu-
turo.*

DECISIO CDXXVI.

DOmini dixerunt, Gundiſaluum inhabilem eſſe ad
huiuſmodi beneficium curatũm. Moti fuerũt, quia
1 † teſtes probant ipſum eſſe luſorem. 2. 3. 9. 14. qui cũ non
ſit incola loci de Arozaletta, ſuppleat defectum, quoniam
ex hoc poſſent pati reliqui exiſtentes de illo loco, pro-
bant etiam, quod miſſa cœpta, reliquit altare, & miſſam
intermiſit, primus ſuper quarto, ſecundus ad 3. interrog.
art. addit, ſextus ad quartũ, ſeptimus ſuper tertio, octauus
ſuper quarto, nonus 13. ſuper quarto, 15. ſuper primo, de-
cimusnonus ad primum interrog. Probant ſimiliter, quod
nolebat abſoluere confitentes, niſi cum conditione, quod
ſibi offerrent, vt probant omnes ferè teſtes.

Quibus concluſionibus ſtantibus, & cum præſuppoſi-
to, quod agatur de ipſo beneficiando, quia adhuc eſt in
controuerſia, an præſentatio de ipſo facta debeat admitti,
cum fuerit ab eius inſtitutione appellatum, Domini ha-
buerunt ipſum pro tali, cui beneficium curatum confe-
2 rendum non ſit. Clericus † aleator indignus eſt, cui bene-
ficium conferri debeat, & ſi eſt publicus, eſt ipſo iure nul-
la collatio: ſi occultus, irritanda, c. inter dilectos, vbi Ab.
& alij, de exceſ. prælat. Nec eſt ratione conſuetudinis ex-
3 cuſandus, quia † in illis magis plectibilis eſt offenſa, per
quos ad excuſandas excuſationes in culpis, delinquendi
auctoritas vſurpatur, dict. cap. inter dilectos.

Sicut non obſtat, quod † clerico licitum ſit recreatio- 4
nis gratia in conuiuio ludere, vt tradit non minùs per-
quam maximè doctus Nauar. in enchir. cap. 19. quod fal-
tem ad euitãdum inhabilitatem, & repetitionem admit-
tit contra Philipp. Abb. in d. ca. inter dilectos, num. 7. quia
teſtes tollunt hanc difficultatem. Secundus enim dicit,
quod eſt publicum, & notorium, quod multum ludit ad
primeram, & alios ludos, & quod ſibi in facie fuit dictum,
quod ludebat omnibus noctibus vſque ad diem, & quod
detraxerat filios, & ſcholares populi. Tertius Gundiſaluus
eſt luſor, & ludit ad primeram, & alios ludos, & vidit eum
ludere per plures & diuerſas vices ad primeram magnam
quantitatem pecuniarum, & magna reſta cum multis, &
in pluribus domibus, & hoc eſt publicum & notorium.
Et nonus ſolitus eſt ludere, & vidit eum ludere pluribus
vicibus vſque ad quantitatem trium, vel quatuor ducato-
rum. Cum enim teſtes dicant eum luſorem, & ludere ad
primeram ac magnam quantitatẽ pecuniarum, & in iſtis
conſumere noctes, hæc excedunt fines conuiualis recrea-
tionis, & militare videntur plura tradita ab eodem Na-
uar. in d. cap. 19. & per Doct. in d. ca. inter dilectos. Modica
enim † quantitas intelligitur ſecundum qualitatem per- 5
ſonarum, & talis, quod eam faciliter quis donaret, Angel.
in verbo, ludus, num. 5. & ibi Silueſtr. numero 4. in eorum
ſumm. Imò etiam in ludis permiſſis non licet, ſecundum
Græcam conſtitutionem, C. de relig. & ſumpt. funer. lu-
dere, niſi ſolidum vnum, etiam quod quis vel maximè ſit
diues.

Sacerdos † etiam qui ſine præuentu parentis moleſtiæ 6
miſſam cœptam relinquit, eſt excommunicatus, ca. nihil,
vbi Archidiac. Turrecrem. & Præpoſ. Summ. Aſten. de de-
fect. in miſſ. in prima quæſt. cap. nullus Epiſcopus, de con-
ſecrat. diſt. 1.

Et quæ pro ipſius excuſatione deducuntur ab Epiſco-
pi excommunicationem latam in nõ offerentes, non ob-
ſtãt, quia de tali excommunicatione nullibi in actis con
ſtat, & † importuna potiùs viſa fuit eleemoſynæ exactiò 7
in miſſa euitanda, vt in Conc. Trid. ſeſſ. 22. in decr. de euit.
in miſſ. Minus obſtat, allegata diſſimulatio. Quia imò no-
nus teſtis dicit, quod vltima Dominica menſis Auguſti
dimiſit omnino miſſam cœptam, nec eam perfecit, cum
quo videtur concordare decimustertius.

Abſoluere etiam parochianos cum illa conditione,
quod offerrent, non placet Dominis, quia ſub conditio-
ne de futuro † abſolutio dari poſſe non videtur, Tabien. 8
in verbo, abſolutio, nume. 17. & quia non penitus nequit
abſolui.

Et quamuis hæc fortaſſe priuationem ipſo iure nõ in-
ducant, cum tamen non agatur, vt dictum eſt, de Gundi-
ſaluo priuando, ſed de eo inſtituendo, videtur Dominis
alius quætẽdus, qui curam animarum, quæ eſt ars artium,
melius exerceat, talis enim exempli parochum populo
præficere Dominis non placet.

ALDOBRANDINI

Abulen. canonicatus. Ven. 27. Nouemb. 1573

SVMMARIA

1 *Familiaritas quæ temporis ſpatio extincta eſſe dicatur.*
2 *Beneficium non vacat, niſi per obitum obtinentis ius in re.*
3 *Extenſio regulæ, de vacantibus per obitum familiarium
Cardinalium, etiam quod à familiaritate receſſerint, in-
telligitur ſecundum terminos eiuſdem regulæ.*
4 *Beneficium non vacat per obitum obtinentis ius ad rem ex
cauſſa de præterito.*
5 *Diſtinctio, quæ ſit inter ius ad rem ex cauſſa de præterito,
& alia iura ad rem, quo caſu procedat.*
6 *Regula de non publicandis quo caſu locum non habeat.*

7 *Regreſſus conceſſio operatur reſtitutionem tituli, non autem tranſlationem.*

8 *Clauſula, tam vigore præſentium, quam antiqui tituli, & in omnibus, & per omnia ac ſi non reſignaſſet, quomodo intelligantur.*

9 *Regula de regreſſu non habet locum in regreſſu purificato poſt exſtinctam familiaritatem.*

DECISIO CDXXVII.

DOmini diſtinxerunt materiam in plures difficultates. Quarum prima fuit, an Franciſcus tempore quo factus fuit locus regreſſui, deſiiſſet eſſe familiaris Illuſtriſ. Domini Cardinalis. In qua difficultate cum nihil certi in facto habeamus, nihil etiam certi iuris ſtatui potuit. Videbantur
1 † tamen Domini ſentire, quod exſtincta fuerit familiaritas prædicta, ſi verum eſt, quod D. Franciſcus per 20. annos abfuerit.

Secunda fuit, præſuppoſito, quod eo tempore ceſſauerit familiaritas, (alioquin res careret omni dubitatione) an regula tertia habeat locum in iure ad rem, an in iure in rem tantummodo. Et Domini dixerunt habere locum in re propter verba clara ipſius regul. ibi, vacans per obitum, cum † beneficium non vacet, niſi per obitum obtinentis
2 ius in re, cap. ſi electio, de elect. in 6. Bonifac. in clemen. 1. nu. 47. vt lite penden. & rurſus ibi, & in quibus, & reſtrictiuam inductã per illa verba, quoad beneficia, quæ priori familiaritate durante, dixerunt referendã eſſe ad vtramque partem alternatiuæ, de qua in extenſione prædictæ regulæ, l. nam hoc iure, ff. de vulga. & pupilla. vltra quod & ſi referantur ſecundum intentionem informantium pro Illuſtriſſimo Domino Cardinali ſolum quoad vltimam partem prædictæ alternatiuæ, videlicet, quando familiaris tranſit in familiarem alterius Cardinalis nihilominus non ſequitur, quod regula habeat locum in iure
3 ad rem. Cum † enim ea loquatur in beneficio vacante per obitum familiarium Cardinalis, & deinde fiat extenſiu, vt procedat etiam quod à prædicta familiaritate receſſerint, iſta extenſio intelligitur retentis terminis regulæ quoad beneficia vacantia per eorum obitum, l. ſed ſi manente, ff. de preca. & in ſimili caſu. Aym. conſ. 57. num. 23. & ita videtur etiam tenere Sarnen. in hac reg. q. 24. Caſſad. de priuil. deciſ. 5. num. 8.

Nec obſtat, quod regula ſecũda ſit præambula, & præparatoria regulæ tertiæ, quia licet ſit regula præparatoria quoad quid, cum reſeruet beneficia, non tamen eſt inducta ad effectum regulæ tertiæ tantum, ex quo facta fuit non ſolum intuitu collationis à Papa de conſenſu Cardinalium, ſed etiam collationis ab ipſo faciendæ. Tum quia in regula tertia reſeruantur, & dignitates maiores poſt Pontificales, de quibus tamen nulla fit mentio in regul. 2. Tum etiam, quia in beneficio vacante per obitum familiaris Cardinalis defuncti, quando talis familiaris non tranſierit in familiam alterius Cardinalis, vt ſupra, habet regula Tertia. Tum etiã quia beneficium eſt reſeruatum, nec tamẽ eidem locus eſſe poteſt. Nec fuit habita in conſideratione deciſio Fabij allegata, quæ eſt eadem cum deciſ. Achil. vltima ſuper hac regula, quia diuerſa erat quæſtio illius à noſtra.

Tertia hinc ſucceſſit difficultas, an ſaltem prædicta regula haberet locum in iure ad rem ex cauſſa de præterito. In qua fuit etiam concluſum pro negatiua ex eiſdem ra-
4 tionibus, quia † per obitum obtinentis tale ius, quamuis ex cauſſa de præterito, non vacat beneficium. Et in hoc
5 placebant deciſ. Put. allegatæ. Illa enim † diſtinctio, quæ fit inter ius ad rem ex cauſſa de præterito, & alia iura ad rem, procedunt quo ad alios effectus, nempè ad effectum vt non veniant ſub derogationibus, & ita loquitur deciſ. Caſſad. allegata, nõ autem ad effectum quod beneficium cenſeatur per mortem obtinentis tale ius vacare, vel non, de quo nemo dubitat.

Sed quia informantes pro parte eiuſdem Illuſtriſſ. D. Cardinalis contendebant, Franciſcum ſtantibus tot tantiſque ſibi in hoc beneficio reſeruatis, titulum in beneficio, & ſic ius in re retinuiſſe, non autem illum tranſtuliſſe. Quia illud, quod reſignauit, videtur quoddam ius ad eum ſimili acceſſu taliter, quod † in eo non habet locum re- 6
gula de publican. vt per Sarnen. in d. regula, de publi. q. 2. cum aliis pro hac parte allegatis. Propterea quarto loco dubitatum fuit, an hoc verum eſſet, & concluſum, in reſignatarium tranſiuiſſe verum titulum, & veram proprietatem beneficij, quod etiam dicebant pluries fuiſſe reſolutum, & ſignanter 27. Iunij. 1558. in vna Hiſpalen. canonicatus, coram R. P. D. de Rubeis, quod eſſe verum demonſtrando dicebant ex verbis ipſius reſignationis, in quibus canonicatus vacans per talem reſignationẽ confertur. Item qua conceditur regreſſus per ceſſum vel deceſſum. Item quia eſt in dubitatũ, quod ſumpto regreſſu, & ſtantibus reliquis reſeruationibus, ſi deceſſiſſet Bracamõtes, beneficium vacaſſet per eius obitum taliter, quod conferri potuiſſet. Et lectura ipſius ſupplicationis videtur tollere hanc difficultatem.

Non obſtat, quod in hac reſignatione non habeat locum regula de publican. quia nõ eſt ex eo, quod reſignatarius non habet proprietatem, ſed quia ceſſat ratio regulæ, cum nullus decipiatur, ex quo reſignans habet omnem adminiſtrationem.

Vltima remanſit dubitatio circa clauſulas expræſſas. cum enim Papa concedat Franciſco vt poſſit regredi ad ius ſuum in omnibus & per omnia, ac ſi reſignaſſet, videbatur † non tranſlatus, ſed redditus titulus Franciſco, & 7
conſequenter illum recuperaſſe cum omnibus ſuis qualitatibus, cum quibus illum priùs habebat, l. filio quem, ff. de libe. & poſthum, vbi bene Paul. de Caſt. nu. 4. & etiam ibi Iaſ. multa cumulat. Ruin. conſi. 76. numer. 5. lib. 5. ponderando maxime illa verba, in omnib. & per omnia, perinde ac ſi reſignaſſet, vt per Rot. in antiq. deciſ. 290. Et hic intrabant omnia, quæ de fictione tranſlatiua dicebantur. In qua etiam dubitatione fuit concluſum contra Illuſtr. D. Cardinalem, tum quia hæc omnia ſecundum Dominos videbantur ceſſare ſtante in habilitate extremi à quo, cum tempore quo factus fuit locus regreſſui, iam ceſſaſſet familiaritas in Franciſco, & ſic cum res deueniſſet ad eum caſum à quo incipere non poterat. Tum etiam, quia negari non poteſt, quin hæc primi tituli verificatio proficiſcatur à noua gratia taliter, quod facto loco regreſſui, requiritur noua acceptatio beneficij, quæ noua gratia tempore quo eius conditio purificata fuit, reperit Franciſcum non familiarem, vnde ſequitur, quod Franciſcus conſecutus fuerit ius in re tempore quo deſierat eſſe familiaris, & conſequẽter ceſſat regula. Et propterea † Do- 8
mini dicebant, clauſulas illas. videlicet *tam vigore præſentium, quam antiqui tituli & in omnibus, & per omnia, ac ſi non reſignaſſet*, intelligendas eſſe ex tunc quando fit locus regreſſui.

Fuit etiam dictum per aliquos Dominos, quod hæ clauſulæ videntur ſolitæ ingreſſibus, & quodammodo acceſſoriæ, per deciſ. 3. Februarij, in cauſſa Placentin. Et conſequenter cum Rota iam reſoluerit, regulam non † habere locum in regreſſu purificato poſt exſtinctam fa- 9
miliaritatẽ, vt per Put. deci. alleg. ceſſat omnis difficultas.

Addebant etiam aliqui, quod cum reſeruatio inſurgat ex regula tertia, inducatur obligatio quædam reſpectu Papę conferendę cum conſenſu Cardinalium. & cum per reſignationem & receſſum à familiaritate exſtincta fuerit illa obligatio, & Papæ remanſerit liberatio, non poteſt non ſuperueniente noua familiaritate intrare illa retractatio, quæ eſt ab aliquibus ſcribentibus deciſa pro Illuſtriſſ. D. Cardinali. l. bonorum, ff. rem rat. haber. Quia tamen materia eſt multum exemplaris, & magna moles ſcripturarum data fuit Dominis, noluerunt in hoc ali-

quid

Google

quid firmare,ſed dixerunt,quod in ſequenti Rota iterum
proponerem,& admonerem agentes vtriuſque partis, vt
circa hoc inſiſterent ſi quid plus ſcribere volebant.

ALDOBRANDINI.

Burgen.decimarum de buxedo.Veneris,
23.Ianuarij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia reſtituitur ex iuſta cauſſa aduerſus præſcriptionem quadragenarium.*

2 *Ignorantia iuris communis allegari non poteſt, ſecus ſi de iure ſpeciali,vel ex priuilegio.*

3 *Læſio enormiſſima non conſideratur reſpectu rei quæ præſcribitur,ſed reſpectu totius patrimonij.*

4 *Incorporatio ſeu erectio parochialis cenſetur facta ſine præiudicio aliorum parochialium.*

DECISIO CDXXVIII.

DOmini dixerunt, fratres non eſſe reſtituendos,quia
& ſi regula ſit pro Eccleſia, quod ea reſtituatur ad-
1 uerſus præſcriptionem etiam quadragenariam, hæc † ta-
men regula intelligitur ſubſiſtente iuſta cauſſa, quæ Do-
minis hic ſubeſſe non videbatur. Si enim monaſterium
prætendit reſtitutionem ex capite ignorantiæ, dicebant,
quod ſiue ius ſibi competat ex priuilegio,ſiue ex diſpoſi-
tione iuris communis, ignorantia ab eo allegari non po-
2 teſt,quia † quoad priuilegium illud in laudis antiquis,de
quibus in præſuppoſitis,enuntiatur, & ſuper eo fuit plu-
ries diſcuſſum:quo vero ad ius commune, notũ eſt illius
ignorantia prætendi & ſuffragari non poſſe.Si vero præ-
tendit hanc reſtitutionem vti enormiſſimè læſum, dixe-
runt talem enormiſſimam læſionem non probari,ex quo
ea non conſideratur reſpectu rei, quæ præſcribitur, nam
3 † eius reſpectu præſcriptio ſemper lædit, ſed habita con-
ſideratione ad totum patrimonium, vt puta quãdo dem-
pta re præſcripta parum aut nihil ſupereſt Eccleſiæ con-
tra quam præſcriptum fuit, Socin.conſ.166.num.24.cum
ſequent. lib.2.quam opinio.ſolita eſt Rota ſequi. Anton.
Auguſt. de reſtitut. in integr. ex quo tollitur etiam illud
fundamentum monaſterij, dum prætendit habere incor-
poratam parochialem, ratione cuius prætendit de iure
ſibi decimas deberi.Quia & ſi hoc verum eſſet, intrat ni-
hilominus præſcriptio:nec docetur de cauſſa, cur aduer-
ſus eam reſtitui debeat,ex quo vt dictum eſt,neque igno-
rantiam allegare poteſt, & læſio enormiſſima ab eo non
probator.Dixerunt tamen Domini,quod viderem quoad
parochialem, an probetur, quod vere ſit parochialis, &
an etiam probetur exſiſtentia illius, & quod etiam eſſet
incorporata monaſterio de tempore illo antiquo, videli-
cet,ante annum 1394. Si enim non probatur de illo tem-
4 pore ex alio capite ceſſauit difficultas, quia † hæc incor-
poratio,ſeu erectio ſemper cenſebitur facta ſine præiudi-
cio aliarum parochialium, quibus hæ decimæ,vel ex di-
ſpoſitione iuris communis,vel ex antiqna,aut concordia,
aut cõſuetudine,vt monaſterio debebantur.Et in omnem
euentum dixerunt tolli hoc fundamentum ex prædicta
reſponſione.

SERAPHINI.

Callaguritan. matrimonij. Lunæ 26. Ia-
nuarij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium non diſſoluitur per denuntiationem ne fieret.*

2 *Matrimonium clandeſtinum non annullat decretũ Concilij Tridentini.*

3 *Concilium non publicatum in aliqua parochia non afficit illos de eadem parochia.*

DECISIO CDXXIX.

FVit reſolutum,quod circumſcriptio priori matrimo-
nio ſatis cõſtat de matrimonio inter Mariam de Me-
cado & Petrum per teſtes 5.7.&9.qui de eo deponũt con-
tracto per verba de præſenti. Nec obſtat, quod fuerit de-
nuntiatum ne fieret, quia † per hoc non diſſoluitur, cap. 1
ex literis,de matr.contr.inter Franc. Marc. deciſ.710.712.
713.lib.2.Nec obſtat concilij decretum, cum interuene-
rint presbyter,teſtes & licẽtia. Prætetea † illud decretum 2
non annullat matrimonium,vt fuit deciſum coram R. P.
D. Groppetio, in vna Sauonen. matrimonij, 21. Aprilis,
1570. Præterea cum non fuerit publicatum concil.de illo
tempore in illa parochia, † non afficit propter decretum 3
publicationis in eodem appoſitum, quod per generale
decretum Bullæ non eſt ſublatum,Gozad.conſ.72.nu.10.
Bart.in extrau.ad reprimendum,§.non obſtantibus,nu.9.
& 10.& conuenit obſeruantia pœnitentiariæ de diſpen-
ſat.in 3. & 4. de ignoranter contracto in locis, in quibus
non eſt publicatum concil. Ideò videndum erit,an prius
matrimonium probetur.

SERAPHINI.

In eadem cauſſa.Lunæ,14.Decembris,1575.

SVMMARIA.

1 *Verba, promitto me non accipere aliam vxorem, iuncta reſponſione mulieris conſentientis importãt matrimonium, ex communi.*

Et eo magis,vbi concurrit tractatus, & alia ſimilia, nu. 2.

3 *Teſtes concordantes in ſubſtantia, licet in forma diſcordent, probant.*

Fallit tamen,niſi teſtes ſe reſtrinxerint ad verba, dicendo illa fuiſſe expreſſa & formalia verba.

4 *Teſtis ſe referens ad id,quod in priori examine depoſuerat, an probet.*

DECISIO CDXXX.

FVit reſolutum ſufficienter probati matrimonium, de
qno agitur, ex dicto duorum teſtium, nempè, Marti-
ni Abbatis S.Petri,cum † ex communi ſententia Docto- 1
rum verba illa, promitto me non accipere aliam vxo-
rem, &c. iuncta reſponſiune mulieris conſentientis im-
portant matrimonium de præſenti, Ioan. Andr. Cardin.
Abb.Præpoſi.in c.ex parte,de ſponſal.Iaſ.in l.actione,nu.
4.de tranſact.& ibidẽ Dec.de communi. Præpoſit.ibidem
Alexand.conſil.8.nu.4. Ioan. Bapt.Ferret.conſil.79.nu. 8.
Couat.in epit.part.ca.4.§.1.nu.6. quam opin. tenuit Rot.
vt per Caputaq. deciſ.63.lib. 1. & licet multi per eundem
Couat.allegati & ipſemet teneant contrarium, tamen
noluerunt Domini recedere à communi ſententia, maxi-
mè † in hoc caſu, in quo plura concurrunt prout per in- 2
formantes, & præſertim tractatus per eoſdem teſtes
probatus, Natt. qui alios cumulat conſil. 250. numero 3.
cum aliis.

Difficultas quæ exemplo fit in eo, quod interrogati
de verbis formalibus, non conueniant, viſa fuit leuis ex
rationibus alias conſideratis per Dominos in cauſſa Bo-
chomagen. coram D. Sarmiento, 15. Martij, 63. cum iſti
teſtes † concordent in ſubſtantia, iuxta conſil. Gram.50. 3
num.42.& 44.inter conſ.ciuil.

Nam illa verba, promitto vobis, ſunt apta compre-
hendere illam Mariam. Et iſta diſcordantia eſt modica,
quando teſtes non ſe expreſsè reſtrinxerant ad verba, di-
cendo illa fuiſſe expreſſa & formalia verba. Corn.conſil.
172. num. 7. maximè cum ſimus in cauſſa matrimoniali,
in qua conſenſus, non autem verborum formalitas at-
tenditur. Nec placuit obiectum, quod exemplo ſit con-
tra hoc examen, ex eo, quod ſe retulerint ad priùs exa-
men,quia † ſæpius Rota contrarium firmauit approban- 4

Digitized by Google

do doct. Bart. in l. eos, nu. 6. ad l. Cornel. de falſ. & Alex. & alij in l. legata inutiliter, de legat. prim. & in ſpecie fuit firmatum coram me in vna Toletan. penſionis, 17. Nouembris, 1567.

SERAPHINI.

In eadem cauſſa. Lunæ, 9. Aprilis, 1576.

SVMMARIA.

1 *Libellus criminalis debet in ſpecie facere mentionem de anno, & menſe, & alijs qualitatibus.*
Fallit in delicto ſucceſſiuo. num. ſeq.
Item in leuibus delictis.
2 *Delictum ſucceſſiuum non indiget ſpecificatione anni, & menſis, & aliarum qualitatum.*
3 *Arbitrarium eſt iudici, an ſit facienda ſpecifiacatio dici in libello criminali, vel ne.*

DECISIO CDXXXI.

QVoad primum articulum Domini non curabant de alia maiori ſpecificatione, quia ſatis explicatur dies,
1 cum dicatur, eo die quo iuit Vallitoletum, Circa † quartum, & quintum deſiderabant omnino ſpecificationem anni & menſis & aliorum qualitatum, iuxta mater. l. libellorum, de accuſat. quia magnum crimen articulatur.

Quoad ſeptimum de inebriatione non curabunt de
2 maiori ſpecificatione, quia † eſt delictum ſucceſſiuum, Bart. in d. l. libellorum, nu. 16. Alciat. in l. edita, num. 29. C. de eden. & ibi Purpur. nu. 52. Roman. conſ. 191. num. 8. Item quia leue videtur delictum, quo caſu talis ſpecificatio non requiritur, Alciat. vbi ſupra, & Purpurat. ibidem verſi. ſexto, in leuibus. per doctrinam Barbat. in l. leuia. ff. de accuſar.

Similiter quoad octauum non curabant de maiori ſpecificatione, quia exprimitur menſis & annus, dies autem non eſt exprimendus, dict. l. libellorum, & ibi Bartol. Et
3 † quamuis, quando pars perit iſtam ſpecificationem, ſit arbitrarium iudici, an ſit facienda, Bart. in l. ſi quis reus, nu. 20. de public. iud. Boſſ. titu. de inquiſit. nu. 92. Clar. in pract. crimin. q. 12. verſic. dixi etiam, tamen cum ſimus in procuratore in curia, qui non poteſt ita eſſe informatus, & cum materia ſit recens, Domini arbitrabantur ſufficere hanc ſpecificationem, vt fuit etiam dictum in vna Auximam. bonorum. Quoad nonum articulum continentem concubinatum, cum iſtud delictum neceſſario habeat tractum ſucceſſiuum, exiſtimabant ſufficere articulatam ſpecificationem, cum ſit ſpecificatus menſis & annus. Quoad decimum de inimicitia non requiritur maior ſpecificatio: ſed ſi probatio non concludet, erit damnum articulantis. Circa vndecimum deſiderabant maiorem ſpecificationem: agitur enim de graui & turpi delicto, nempè lenocinio, &c. Et ſic fuit dictum, quod quartus, quintus & vndecimus melius ſpecificentur, reliqui viſi ſunt ſatis clari.

BLANCHETTI.

Bononien. hereditatis, Lunæ, 28. Maij, 1576.

SVMMARIA

1 *Mulier non poteſt relinquere plus ſecundo viro, quam eius filiæ ex primo matrimonio. & nu. 6.*
Fallit, ſi æqualiter relinquit. num. 8.
2 *Filij iniuria & damno affici non debent nouercalibus delinimentis.*
3 *Statutum poteſt derogari l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. cum concordantibus.*
4 *Interpretatio in dubio facienda eſt, vt derogatum legi non cenſeatur.*
5 *Mulier lucratur dotem ab alio ſibi datam, & reddi ſtipulatam.*
6 *Diſpoſitio l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. non prohibet mulieri teſtamenti factionem.*
7 *Mulier non prohibetur relinquere plus filiis natis ex ſecundo matrimonio, quam ex primo.*
8 *Statutum recipit interpretationem paſſiuam, vt mulier poſſit relinquere ſecundo viro, ſeruata æqualitate à iure decreta.*
9 *Amor maternus filiorum primi coniugij non debet deterioris effici conditionis ex noui coniugij blanditiis.*
10 *Statuta contrariari in duobus iuri communi ſi poſſunt, ſemper interpretanda ſunt, vt in vno tantum aduerſentur.*
11 *Receſſus omnis à iure communi eſt odioſus.*
12 *Statutum potiùs debet interpretari ſuperfluum, quàm quis indebite damnum patiatur.*
13 *Verba appoſita ad dirimendas difficultates ſuperflua dici non poſſunt.*
14 *Derogatio ad l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. non poteſt inferri ex ſtatuto loquente de præſeruatione legitimæ.*

DECISIO CDXXXII.

CVm fuerit alias in rerum natura D. Diana de Putiis, quæ alias ſibi cum dote à Duciſſa Ferrariæ aſſignata ſcutorum 10000. contraxit matrimonium cum magnifico D. Antonio Amerino, ex eoque procreauit filiam fœminam nomine Lucretiam, poſtmodum mortuo d. primo marito contraxit matrimonium cum D. Franciſco Capraria cum eadem dote, quem poſtea inſtituit heredem vniuerſalem prout in teſtamento, cuius copia data fuit, relictis D. Lucretiæ eius filiæ, ex primo matrimonio tantum, ſcutis bis milla pro eo toto, quod petere poſſet, Defuncta d. D. Diana, D. Lucretia filia non contenta legato præfacto egit contra vitricum remedio l. hac edictali. C. de ſecun. nupt. D. Franciſcus autem replicabat de ſtatuto ciuitatis Bononię, ſuo titulo de dotibus reſtituendis, in §. item dicimus. il ſecondo, cuius tenor datus fuit, cauſſa huiuſmodi ad curiam deuoluta & mihi commiſſa, hodie 28. Maij, 1579. propoſui in Rota dubium per partes concordatum. An Diana potuerit in eius teſtamento plus relinquere Franſcico ſecundo viro, quam Lucretiæ eius filiæ ex priori matrimonio, præſuppoſitis ſane facti teſtamento & ſtatuto prædictis.

In cuius deciſione partes ſtatuerunt, Dianam non potuiſſe plus relinquere ſecundo viro, quam filiæ ex primo
matrimonio. Clara † eſt enim pro hac parte iuris com- 1
munis diſpoſitio, in l. hac edictali. & in l. penult. §. fi. C. de ſecund. nupt. in §. optime, in auth. de nupt. quibus ſi pater & mater contrauenerant, Rota alias voluit, quod filia conſequeretur legitimam iure naturæ ſibi debitam, & reliquum hereditatis inter filiam & nouercam heredem inſtitutam diuideretur, Ioan. Paul. deciſ. 1. licet aliqui Domini voluerint, quod relictum filiæ adiudicetur heredi inſtituto & reliquum heredidatis filiæ, Corn. conſ. 118. li. 1. & alij in d. deciſione allegati. Et optima quidem ratio-
ne hanc æqualitatem ſeruandam eſſe lex ſtatuit, ne † no- 2
uercalibus delinimentis filij iniuria & damno afficiantur, l. 4. ff. de inoffic. teſtam.

Sed quia præſentis controuerſiæ fuit ſtatutum Domini illud non obſtare dixerunt: iuris enim concluſiones infraſcriptas claras admiſerunt.

Quod † ſtatuto potuit derogari, l. hac edictali. & quod 3
derogatio requitur expreſſa, vel ſaltem, quod verba ſtatuti ſint taliter concepta, vt compati non poſſint cum
ipſa lege, vt optimè Beto. q. 119. nu. 5. Et † quod in dubio 4
ea facienda ſit interpretatio, vt illi derogatum non cenſeatur, Soc. iun. conſi. 70. nu. 2. lib. 2. vbi dicit, quoq; fere omnes Doct. ita concludunt.

Ex quibus concluſionibus certiſſimum eſt ſecundam non applicari huic quæſtioni, quia derogatio expreſſa non legitur in ſtatuto, minus etiam conſtat de tali diſpoſitione, quę aduerſetur l. hac edictali. Nam in §. item dici-

nius,

Digitized by Google

mus, primo ſtatuitur, quod † mulier lucretur dotem ſibi ab alio datam & reddi ſtipulatam. Et hæc refragratur l. ſi cum dotem. ff. ſoluto matrim. l. ex dote. C. de pact cum aliis per domin. Tiberium. Datur & eidem facultas teſtandi de huiuſmodi dote & bonis, & hæc non repugnat
6 l. hac edictali, quia † teſtamenti factionem non prohibet. Additur etiam ſtatutum, quod mulier teſtari poſſit, etiam ſi ſit in patria poteſtate, & in hoc derogat patriæ poteſtati, non autem d. legi, quæ ſolum prohibet, ne vxor in teſtamento quod facere poteſt ex bonis & dote ſua, plus conferat ſecundo viro, quam vni ex filiis primi matrimonij. Hoc enim ſolum ſibi prohibitum repe-
7 ritur. Et † ideo poteſt ipſa mulier condere teſtamentum, & plus relinquere filiis natis ex ſecundo matrimonio, quam filiis primi. Aym. conſil. 193. nu. 11. Dec. conſi. 246. cum aliis allegatis. in addit. dummodo plus non relinquat ſecundo viro quam filiis primi matrimonij. Ex quibus verbis cum non derogetur, l. hac edictali, & neceſſaria
8 derogatio non inferatur, debet ſtatutum † recipere interpretationem paſſiuam à iure communi. Alexan. in l. 1. §. lex Falcidia, nu. 7. ff. ad legem Falcid. videlicet, vt teſtati poſſit in fauorem ſecundi mariti, ſeruata tamen æqualitate à iure decreta, argũ. l. ſi quando. C. de inoffi. teſtam. & tradit inter recentiores Cephal. conſi. 256. nu. 20. cum ſeq. lib. 2.

Et ita iudicarunt Domini. Primò, quia ſtatuentes voluerunt, quod per pactum de lucranda dote non poſſit nocere filiis primi matrimonij, vt ſupra in eo. ſtatuto, verſic. ſaluo. Et nõ datur ratio, per quam voluerint illi id permittere, vt faciant in teſtamento. Si quis enim fauor publicus conſiderari poſſet, is magis viget in primo caſu, nã potuiſſent ſtatuentes fauore matrimonij dare facultatem paciſcendi, vt facilius inuitarentur ad contrahenda matrimonia cum viduis, qui fauor in muliere nupta ceſſare videtur. Immo cum proſpexerint filiis eo caſu, quo minus vigebat periculum, cum maternus amor, illa nondum in poteſtate mariti conſtituta, adhuc vigere præſu-
9 mi poſſit, non videtur dicendum, quod † iiſdem voluerint præiudicare tunc temporis, quando traducta ad domum viri ſecundi potuit ex noui coniugis blanditiis primorum filiorum deterior effici conditio, iuxta d. l. 4. ff. de inoffi. teſtam. Ex quo induceretur, quod ipſi ſtatuentes voluiſſent ſe corrigere, quod non præſumitur, Alciat. in reg. 2. præſumpt. 28.

10 Secundo, quia † quando ſtatuta poſſunt in duobus contrariari iuri communi, ſemper interpretanda ſunt, vt in vno tantum aduerſentur. Roman. conſi. 199. num. 7. Statutum autem hoc derogat in duobus iuri communi, vt ſupra dictum fuit, non debet ergo ad tertium caſum extendi, vt in fere ſimili ſtatuto tradit Socin. conſil. 110. num. 3. lib. Sequeretur enim, quod ſtatuentes vno & eodem contractu voluerint pari iure patriæ poteſtatis dotandi ius ſtipulatione & dotem reddendi proueniens, & filiis ius ſucceſſionis adimere, quorũ fauore eum eiſdem legitimam reſeruet, non ſunt verba ſuperiora ambigue
11 concepta in eorum odium retorquenda: odioſus † enim eſt omnis receſſus à iure communi, vt idem Roman. conſ. 448. num. 2.

Tertio, cum ſtatuto caueatur, quod marito reſeruetur pars, quam lucrari debet ſecundum formam ſtatuti, apparet quod non diſponit quando vxor ſecundum virum heredum inſtituiſſet. Caſus igitur iſte tanquam omiſſus remanet ſub diſpoſitione iuris communis.

Non obſtant allegata pro D. Franciſco, quæ, cum concluſiones iuris per ipſos allegatæ fuerint receptæ, ad vnicum fundamentum reduci poſſe videntur, videlicet quod derogatio exſiſtentiæ filiorum in clauſula, non obſtante quod talis mulier, &c. & præſeruatio legitimę filiis in alia clauſula, dum tamen ipſis liberis, &c. eſſent ſuperflua.

Quia reſpondetur primo, quod potiùs ferendum eſt † aliqua verba non ſolum, ſed etiam totum ſtatutum eſſe 12 ſuperfluum, ne quis indebite damnum patiatur, gloſſ. & Doct. in l. ſi. §. in computatione. vbi Paul. de Caſt. ff. de iure deliber. & de communi vltra allegatos per ſcribentes pro D. Lucretia teſtatur Dec. conſ. 37. nu. 70. verſi. præterea, & plures congerit Ruin. in l. Gallus. §. ſi filiam, n. 178. ff. de liber. & poſthum.

Secundò tollebant difficultatem, quia potuiſſet dubitari, an mulier ab alio dotata, qui ſibi dotem reddi ſtipulatus fuiſſet, vel filia familias potuiſſet teſtari, etiam quod habuiſſet filios ex quocunque matrimonio, ideo ſtatuentes, qui hanc teſtamenti factionem conceſſerunt tali mulieri, voluerunt tollere hanc dificultatẽ, vt etiamſi liberos habeat, poſſit condere teſtamentum, & ita verba non ſtant otioſe, quæ † cum ad dirimendas difficultates 13 apponantur, ſuperflua dici non poſſunt, l. 1. §. ego. puto. ff. de ædil. edict. l. non ſolent. ff. de reg. iur.

Quo vero ad alia verba, dum tamen idem aliqui ex Dominis dixerunt, quod appoſita fuerint ad maiorem declarationem, & ita præſumendum eſſe: nam cum ſcil. ſtatuentes decreuiſſent, quod inter filios primorum matrimoniorum & vltimum virum dos æqualiter diuideretur, potuiſſet probabiliter dubitari, an muliere decedente teſtata dos eſſet diuidenda? Et ſtatuentes voluerit quod ſufficiat filiis relinquere legitimam, & marito portionem ſtatutariam. Et hoc fortè fieri potuit, quia quando mulier habet alia bona vltra dotem, etiam virtute huius ſtatuti, tenetũr de illis relinquere legitimam filiis, vt in illis verbis, legitima totius dotis, & eius augmenti, & aliorum bonorum: marito autem præſeruatur tantum lucrum partis dotis, & eius augmenti. Quare nimirum ſi eo caſu, quo mulier habet alia bona præter dotalia, ſtatutum voluit, vt ex dote plus relinquere cogatur marito quam filiis præcedentium matrimoniorum, cum is nihil conſequi poſſit in aliis bonis vxoris nõ dotalibus, in quibus filij habent ius legitimæ.

Alij autem ſenſerunt, præſeruationem legitimæ non intelligi tantum de portione debita iure naturę, ſed etiam de debita ex diſpoſitione iuris poſitiui, ex eo quod ſtatutum non ſimpliciter loquitur ſecundum formam iuris, ſed immediate annectit formam ſtatutorũ. Et in omnem † euentum omnes in eo conuenerunt, quod ex hac clau- 14 ſula non poteſt inferri derogatio, ad l. hac edictali. Nam cum ius aſcendentium nõ fuerit reſeruatum ad effectum derogandi d. lege, idem erit dicendum de iure filiorum & deſcendentium, cum ſint poſiti in eadem oratione, & cooceptione verborum.

ALDOBRANDINI.

Roman. donationis de Maſſis. Mercurij, 27. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 Conditio voluntaria dicitur ea, quæ non eſt neceſſaria.
2 Conditio voluntaria debet adimpleri in forma ſpecifica.
Etiam quod matrimonio contrahendo adijciatur num. 3.
4 Conditio voluntaria habetur pro impleta, quando ſtat per eum, cuius intereſt, conditionem non adimpleri.
Fallit tamen, quando in euentum non purificatæ conditionis eſt facta particularis prouiſio.
Item fallit, quando appoſita fuit conditio pendens à voluntate contrahentis. num. 5.
Hanc ſublimita, niſi adſint verba importantia arbitrarium boni viri.
Item fallit, niſi conſtet de mente, quod conditio verè adimpleatur. num. 6.
7 Ratio mentiua non inſpicitur in conditionibus voluntariis.
8 Argumentum, ſi diſponens fuiſſet interrogatus, ita reſpondiſſet, quo caſu non procedat

DECI

do doctr. Bart. in l. eos, nu. 6. ad l. Cornel. de falſ. & Alex.
& alij in l. legata inutiliter, de legat. prim. & in ſpecie fuit
firmatum coram me in vna Toletan. penſionis, 17. No-
uembris, 1567.

SERAPHINI.

In eadem cauſſa. Lunæ, 9. Aprilis, 1576.

SVMMARIA.

1 *Libellus criminalis debet in ſpecie facere mentionem de anno, & menſe, & alijs qualitatibus.*
Fallit in delicto ſucceſſiuo. num. ſeq.
Item in leuibus delictis.
2 *Delictum ſucceſſiuum non indiget ſpecificatione anni, & menſis, & aliarum qualitatum.*
3 *Arbitrarium eſt iudici, an ſit facienda ſpecifiacatio dici in libello criminali, vel ne.*

DECISIO CDXXXI.

QVoad primum articulum Domini non curabant de
alia maiori ſpecificatione, quia ſatis explicatur dies,
1 cum dicatur, eo die quo iuit Vallitoletum, Circa † quar-
tum, & quintum deſiderabant omnino ſpecificationem
anni & menſis & aliorum qualitatum, iuxta mater. l. libel-
lorum, de accuſat. quia magnum crimen articulatur.
Quoad ſeptimum de inebriatione non curabunt de
2 maiori ſpecificatione, quia † eſt delictum ſucceſſiuum,
Bart. in d. l. libellorum, nu. 16. Alciat. in l. edita, num. 29.
C. de eden. & ibi Purpur. nu. 52. Roman. conſ. 191. num. 8.
Item quia leue videtur delictum, quo caſu talis ſpecifi-
cation on requiritur, Alciat. vbi ſupra, & Purpurat. ibi-
dem verſi. ſexto, in leuibus. per doctrinam Barbat. in le-
uia. ff. de accuſar.
Similiter quoad octauum non curabant de maiori ſpe-
cificatione, quia exprimitur menſis & annus, dies autem
non eſt exprimendus, dict. l. libellorum, & ibi Bartol. Et
3 † quamuis, quando pars petit iſtam ſpecificationem, ſit
arbitrarium iudici, an ſit facienda, Bart. in l. ſi quis reos,
nu. 20. de public. iud. Boſſ. titu. de inquiſit. nu. 92. Clar. in
pract. crimin. q. 12. verſic. dixi etiam, tamen cum ſimus in
procuratore in curia, qui non poteſt ita eſſe informatus,
& cum materia ſit recens, Domini arbitrabantur ſuffice-
re hanc ſpecificationem, vt fuit etiam dictum in vna Ao-
ximam. bonorum. Quoad nonum articulum continen-
tem concubinatum, cum iſtud delictum neceſſario ha-
beat tractum ſucceſſiuum, exiſtimabant ſufficere articu-
latam ſpecificationem, cum ſit ſpecificatus menſis & an-
nus. Quoad decimum de inimicitia non requiritur maior
ſpecificatio: ſed ſi probatio non concludet, erit damnum
articulantis. Circa vndecimum deſiderabant maiorem
ſpecificationem: agitur enim de graui & turpi delicto,
nempè lenocinio, &c. Et ſic fuit dictum, quod quartus,
quintus & vndecimus melius ſpecificentur, reliqui viſi
ſunt ſatis clari.

BLANCHETTI.

Bononien. hereditatis. Lunæ, 28. Maij, 1576.

SVMMARIA

1 *Mulier non poteſt relinquere plus ſecundo viro, quam eius filia ex primo matrimonio. & nu. 6.*
Fallit, ſi æqualiter relinquit. num. 8.
2 *Filij iniuria & damno affici non debent nouercalibus delinimentis.*
3 *Statutum poteſt derogari l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. cum concordantibus.*
4 *Interpretatio in dubio facienda eſt, vt derogatum legi non cenſeatur.*
5 *Mulier lucratur dotem ab alio ſibi datam, & reddi ſtipulatam.*
6 *Diſpoſitio l. hac edictali. C. de ſecund. nupt. non prohibet mulieris teſtamenti factionem.*
7 *Mulier non prohibetur relinquere plus filiis natis ex ſecundo matrimonio, quam ex primo.*
8 *Statutum recipit interpretationem paſſiuam, vt mulier poſſit relinquere ſecundo viro, ſeruata æqualitate à iure decreta.*
9 *Amor maternus filiorum primi coniugij non debet deterioris effici conditionis ex noui coniugij blanditiis.*
10 *Statuta contrariari in duobus iuris communi ſi poſſunt, ſemper interpretanda ſunt, vt in vno tantum aduerſentur.*
11 *Receſſus omnis à iure communi eſt odioſus.*
12 *Statutum potiùs debet interpretari ſuperfluum, quàm quis indebite damnum patiatur.*
13 *Verba appoſita ad dirimendas difficultates ſuperflua dici non poſſunt.*
14 *Derogatio ad l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. non poteſt inferri ex ſtatuto loquente de præſeruatione legitima.*

DECISIO CDXXXII.

CVm fuerit alias in rerum natura D. Diana de Putiis,
quæ alias ſibi cum dote à Duciſſa Ferrariæ aſſignata
ſcutorum 10000. contraxit matrimonium cum magni-
fico D. Antonio Amerino, ex eoque procreauit filiam
fœminam nomine Lucretiam, poſtmodum mortuo d.
primo marito contraxit matrimonium cum D. Franci-
ſco Capraria cum eadem dote, quem poſtea inſtituit he-
redem vniuerſalem prout in teſtamento, cuius copia da-
ta fuit, relictis D. Lucretiæ eius filiæ, ex primo matrimo-
nio tantum, ſcutis bis milla pro eo toto, quod petere poſ-
ſet, Defuncta d. D. Diana, D. cucretia filia non contenta
legato præfacto egit contra vitricum remedio l. hac edi-
ctali. C. de ſecun. nupt. D. Franciſcus autem replicabat de
ſtatuto ciuitatis Bononiȩ, ſuo titulo de dotibus reſtituen-
dis, in §. item dicimus. il ſecondo, cuius tenor datus fuit,
cauſſa huiuſmudi ad curiam deuoluta & mihi commiſſa,
hodie 28. Maij, 1579. propoſui in Rota dubium per par-
tes concordatum. An Diana potuerit in eius teſtamento
plus relinquere Franſcico ſecundo viro, quam Lucretiæ
eius filiæ ex priori matrimonio, præſuppoſitis ſane facti
teſtamento & ſtatuto prædictis.
In cuius deciſione patres ſtatuerunt, Dianam non po-
tuiſſe plus relinquere ſecundo viro, quam filiæ ex primo
matrimonio. Clara † eſt enim pro hac parte iuris com- 1
munis diſpoſitio, in l. hac edictali. & in l. penult. §. fi. C. de
ſecund. nunp. in §. optimè, in auth. de nupt. quibus ſi pater
& mater contrauenerant, Rota alias voluit, quod filia con-
ſequeretur legitimam iure naturæ ſibi debitam, & reli-
quum hereditatis inter filiam & nouercam heredem in-
ſtitutam diuideretur, Ioan. Paul. deciſ. 1. licet aliqui Do-
mini voluerint, quod relictum filiæ adiudicetur heredi
inſtituto & reliquum heredidatis filiæ, Corn. conſ. 118. li.
1. & alij in d. deciſione allegati. Et optima quidem ratio-
ne hanc æqualitatem ſeruandam eſſe lex ſtatuit, ne † no- 2
uercalibus delinimentis filij iniuria & damno afficiantur,
l. 4. ff. de inoffic. teſtam.
Sed quia præſentis controuerſiæ fuit ſtatutum Domi-
ni illud non obſtare dixerunt: iuris enim concluſiones in-
fraſcriptas claras admiſerunt.
Quod † ſtatuto potuit derogari, l. hac edictali. & quod 3
derogatio requirit expreſſa, vel ſaltem, quod verba ſta-
tuti ſint taliter concepta, vt compari non poſſint cum
ipſa lege, vt optimè Bero. q. 119. nu. 5. Et † quod in dubio 4
ea facienda ſit interpretatio, vt illi derogatum non cen-
ſeatur, Soc. iun. conſi. 70. nu. 2. lib. 2. vbi dicit, quoq fere o-
mnes Doct. ita concludunt.
Ex quibus concluſionibus certiſſimum eſt ſecundam
non applicari huic quæſtioni, quia derogatio expreſſa
non legitur in ſtatuto, minus etiam conſtat de tali diſpo-
ſitione, quȩ aduerſetur l. hac edictali. Nam in §. item dici-
mus,

mus, primo ſtatuitur, quod † mulier lucretur dotem
ſibi ab alio datam & reddi ſtipulatam. Et hæc refragratur
l. ſi cum dotem. ff, ſoluto matrim. l. ex dote. C. de pact cum
aliis per domin. Tiberium. Datur & eidem facultas te-
ſtandi de huiuſmodi dote & bonis, & hæc non repugnat
6 l. hac edictali, quia † teſtamenti factionem non prohi-
bet. Additur etiam ſtatutum, quod mulier teſtari poſ-
ſit, etiam ſi ſit in patria poteſtate, & in hoc derogat pa-
triæ poteſtati, non autem d. legi, quæ ſolum prohibet,
ne vxor in teſtamento quod facere poteſt ex bonis & do-
te ſua, plus conferat ſecundo viro, quam vni ex filiis pri-
mi matrimonij. Hoc enim ſolum ſibi prohibitum repe-
7 ritur. Et † ideo poteſt ipſa mulier coodere teſtamentum,
& plus relinquere filiis natis ex ſecundo matrimonio,
quam filiis primi. Aym. conſil. 193. nu. 11. Dec. conſi. 246.
cum aliis allegatis. in addit. dummodo plus non relinquat
ſecundo viro quam filiis primi matrimonij. Ex quibus
verbis cum non derogetur, l. hac edictali, & neceſſaria
8 derogatio noo inferatur, debet ſtatutum † recipere in-
terpretationem paſſiuam à iure communi. Alexan. in l. 1.
§. lex Falcidia, nu. 7. ff. ad legem Falcid. videlicet, vt teſta-
ri poſſit in fauorem ſecundi mariti, ſeruata tamen æqua-
litate à iure decreta, argũ. l. ſi quando. C. de inoffi. teſtam.
& tradit inter recentiores Cephal. conſi. 256. nu. 20. cum
ſeq. lib. 2.

Et ita iudicarunt Domini. Primò, quia ſtatuentes vo-
luerunt, quod per pactum de lucranda dote non poſſit
nocere filiis primi matrimonij, vt ſupra in eo. ſtatuto, ver-
ſic. ſaluo. Et nõ datur ratio, per quam voluerint illi id per-
mittere, vt faciant in teſtamento. Si quis enim fauor pu-
blicus conſiderari poſſet, is magis viget in primo caſu, nã
potuiſſent ſtatuentes fauore matrimonij dare facultatem
paciſcendi, vt facilius inuitarentur ad contrahenda ma-
trimonia cum viduis, qui fauor in muliere nupta ceſſare
videtur. Immo cum proſpexerint filiis eo caſu, quo mi-
nus vigebat periculum, cum maternus amor, illa non-
dum in poteſtate mariti conſtituta, adhuc vigere præſu-
9 mi poſſit, non videtur dicendum, quod † iiſdem volue-
rint præiudicare tunc temporis, quando traducta ad do-
mum viri ſecundi potuit ex noui coniugis blanditiis pri-
morum filiorum deterior effici conditio, iuxta d. l. 4. ff. de
inoffi. teſtam. Ex quo induceretur, quod ipſi ſtatuentes
voluiſſent ſe corrigere, quod non præſumitur, Alciat. in
reg. 2. præſumpt. 28.

10 Secundo, quia † quando ſtatuta poſſunt in duobus
contrariari iuri communi, ſemper interpretanda ſunt,
vt in vno tantum aduerſentur. Roman. conſi. 199. num. 7.
Statutum autem hoc derogat in duobus iuri communi,
vt ſupra dictum fuit, non debet ergo ad tertium caſum
extendi, vt in fere ſimili ſtatuto tradit Socin. conſil. 110.
num. 3. lib. Sequeretur enim, quod ſtatuentes vno & eo-
dem contractu voluerint pati iure patriæ poteſtatis do-
tandi ius ſtipulatione & dotem reddendi proueniens, &
filiis ius ſucceſſionis adimere, quorũ fauore cum eiſdem
legitimam reſeruet, non ſunt verba ſuperiora ambigue
11 concepta in eorum odium retorquenda: odioſus † enim
eſt omnis receſſus à iure communi, vt idem Roman. conſ.
448. num. 2.

Tertio, cum ſtatuto caueatur, quod marito reſeruetur
pars, quam lucrari debet ſecundum formam ſtatuti, ap-
paret quod non diſponit quando vxor ſecundum virum
heredum inſtituiſſet. Caſus igitur iſte tanquam omiſſus
remanet ſub diſpoſitione iuris communis.

Non obſtant allegata pro D. Franciſco, quæ, cum con-
cluſiones iuris per ipſos allegatæ fuerint receptæ, ad vni-
cum fundamentum reduci poſſe videntur, videlicet quod
derogatio exſiſtentiæ filiorum in clauſula, non obſtante
quod talis mulier, &c. & præſeruatio legitimę filiis in alia
clauſula, dum tamen ipſis liberis, &c. eſſent ſuperflua.

Quia reſpondetur primo, quod potiùs ferendum eſt
† aliqua verba non ſolum, ſed etiam totum ſtatutum eſſe 12
ſuperfluum, ne quis indebite damnum patiatur, gloſſ. &
Doct. in l. ſi. §. in computatione. vbi Paul. de Caſt. ff. de iu-
re deliber. & de communi vltra allegatos per ſcribentes
pro D. Lucrena teſtatur Dec. conſ. 37. nu. 70. verſi. præte-
rea, & plures congerit Ruin. in l. Gallus. §. ſi filiam, n. 178.
ff. de liber. & poſthum.

Secundò tollebant difficultatem, quia potuiſſet du-
bitari, an mulier ab alio dotata, qui ſibi dotem reddi ſti-
pulatus fuiſſet, vel filia familias potuiſſet teſtari, etiam
quod habuiſſet filios ex quocunque matrimonio, ideo
ſtatuentes, qui hanc teſtamenti factionem conceſſerunt
tali mulieri, voluerunt tollere hanc dificultatẽ, vt etiamſi
liberos habeat, poſſit condere teſtamentum, & ita verba
non ſtant otioſe, quæ † cum ad dirimendas difficultates 13
apponantur, ſuperflua dici non poſſunt, l. 1. §. ego. puto. ff.
de ædil. edict. l. non ſolent. ff. de reg. iur.

Quo vero ad alia verba, dum tamen idem aliqui ex
Dominis dixerunt, qood appoſita fuerint ad maiorem
declarationem, & ita præſumendum eſſe: nam cum ſcil.
ſtatuentes decreuiſſent, quod inter filios primorum ma-
trimoniorum & vltimum virum dos æqualiter diuide-
retur, potuiſſet probabiliter dubitari, an muliere dece-
dente teſtata dos eſſet diuidenda? Et ſtatuentes voluerit
quod ſufficiat filiis relinquere legitimam, & marito por-
tionem ſtatutariam. Et hoc fortè fieri potuit, quia quan-
do mulier habet alia bona vltra dotem, etiam virtute hu-
ius ſtatuti, tenetur de illis relinquere legitimam filiis, vt
in illis verbis, legitima totius dotis, & eius augmenti, &
aliorum bonorum: marito autem præſeruatur tantum
lucrum partis dotis, & eius augmenti. Quare nimirum
ſi eo caſu, quo mulier habet alia bona præter dotalia, ſta-
tutum voluit, vt ex dote plus relinquere cogatur marito
quam filiis præcedentium matrimoniorum, cum is nihil
conſequi poſſit in aliis bonis vxoris nõ dotalibus, in qui
bus filij habent ius legitimæ.

Alij autem ſenſerunt, præſeruationem legitimæ non
intelligi tantum de portione debita iure naturę, ſed etiam
de debita ex diſpoſitione iuris poſitiui, ex eo quod ſtatu-
tum non ſimpliciter loquitur ſecundum formam iuris,
ſed immediate annectit formam ſtatutorũ. Et in omnem
† euentum omnes in eo conuenerunt, quod ex hac clau- 14
ſula non poteſt inferri derogatio, ad l. hac edictali. Nam
cum ius aſceodentium nõ fuerit reſeruatum ad effectum
derogandi d. lege, idem erit dicendum de iure filiorum &
deſcendentiom, cum ſint poſiti in eadem oratione, &
conceptione verborum.

ALDOBRANDINI.

Roman. donationis de Maſſis. Mercurij, 27.
Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Conditio voluntaria dicitur ea, quæ non eſt neceſſaria.*
2 *Conditio voluntaria debet adimpleri in forma ſpecifica.*
Etiam quod matrimonio contrahendo adiciatur nu. 3.
4 *Conditio voluntaria habetur pro impleta, quando ſtat per eum, cuius intereſt, conditionem non adimpleri.*
Fallit tamen, quando in euentum non purificatæ conditionis eſt facta particularis promiſſio.
Item fallit, quando appoſita fuit conditio pendens à voluntate contrahentis num. 5.
Hanc ſublimita, niſi adſint verba importantia arbitrarium boni viri.
Item fallit, niſi conſtet de mente, quod conditio verè adimpleatur num. 6.
7 *Ratio mentiua non inſpicitur in conditionibus voluntariis.*
8 *Argumentum, ſi diſponens fuiſſet interrogatus, ita reſpondiſſet, quo caſu non procedat*

DECI

DECISIO CDXXXIII.

DOmini concluſerunt, fratres donatores non poſſe
cogi ad præſtandum conſenſum, nec conditionem
propterea habendam eſſe pro adimpleta, quia huiuſmo-
di conditio cum non eſſet neceſſaria ad huiuſmodi do-
nationes, nec ad effectum, quod donata bona donatarus
1 quæri poſſent, † remanſit mere voluntaria, Bartol. in leg.
Gallus. §. & quid ſi tantú, colum, 1. ff. de liber. & poſthum.
2 quæ † voluntaria conditio debet adimpleri in forma ſpe-
cifica, l. qui heredi. l. Mæuius. ff. de cõdit. & demonſtr. Bar.
in d. l. Gall. §. & quid ſi tantum, colum. 1. vbi Bal. & Imol.
colum. 2. verſi. in eadem gloſſ. Caſtr. nu. 7, Iaſ. nu. 27. & 28.
Socin. latiſſimè in l. 1. colum. 14. verſi. octauo notabiliter.
ff. de vulgar. & pupil. & conſil. 259. colum. 2. nu. 3. verſic.
aliquando & ſecundo, lib. 2. & ita taliter ſunt adimplen-
dæ, prout conceptæ ſunt & formaliter & ſpecifice & ver-
ba ſonant, Ana. poſt conſ. Tig. 22. nu. 3. Soc. iun. conſ. 102.
nu. 36. & 37. lib. 1. & conſ. 108. nu. 41. lib. 2. quæ conditio
3 † hoc caſu tenet, etiam quod matrimonio contrahendo
adiiciatur, quia non tractatur de pœna vel damno, ſed de
lucro, vt per Felyn. in cap. primo, numero decimoquinto,
de ſponſal. Aym. poſt alios ab ipſo relatos, conſil. 8. num.
primo.

Non obſtat, quod quando ſtat per eum, cuius intereſt
conditionem non adimpleri, huiuſmodi conditio habe-
4 tur pro impleta. Quia † id non procedit, quando in euen-
tum non purificationis conditionis eſt facta particularis
prouiſio, vbi dicitur, ſin autem ad fauorem eorum qui
vxorem de conſenſu omnium fratrum & matris duxe-
rint, Cuman. conſ, 38. Dec. in l. 1. ſub nu. 1. C. de inſtitut. &
5 ſubſtit. Item † non procedit quando fuit appoſita condi-
tio pendens à voloutate contrahentis, vt fuit factum in
hoc caſu, vt per Alex. & Iaſ. in l. centeſimis. §. 1. ff. de verb.
obligat. Dec. in l. iure ciuili, in fin. ff. de reg. iur. quod benè
fieri potuit, l. cum ab eo. §. 1. & ibi gloſ. ff. de contrahend.
emt. Et licet hæc limitatio ſublimitetur, vt non procedat,
quando huiuſmodi conditio fuit adiecta per verba im-
portantia arbitrium boni viri, tamen talis ſublimitatio
hic non applicatur, quia nullum adeſt verbum importans
6 arbitrium boni viri. Non † procedit etiam quando con-
ſtat de mente, quod illa conditio vere adimpleatur, vt
conſtat in hoc caſu, Dec, in d. l. iure ciuili, nu. 2. ff. de reg.
iur.

Non obſtant auctoritates in contrarium allegatæ, quia
omnes procedunt in diſpoſitione ſtatuti, non in contra-
ctibus ſub conditione voluntaria celebratis, quæ eſt ad-
implenda, vt dictum eſt in forma ſpecifica. In quibus vo-
7 luntariis † conditionibus nõ inſpicimus rationem men-
tiuam, Soc. in l. 1. nu. 18. in princ. verſ. & ad iſtas rationes.
8 ff. de vulg. & pupil. Et hoc † caſu non procedit argumen-
tum, ſi diſponens fuiſſet interrogatus, ita reſpondiſſet, nec
poteſt extendi etiam ad caſum ſimilem, Dec. conſ. 89. co-
lum. pen. n. 3. allegatus in contrarium Curt. iun. conſ. 176.
num. 4. cum. ſeq. lib. 3.

RVBEI.

Bononienſis de Solimeis. Veneris, 8. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Notarius non cogitur habere notos contrahentes ante confe-
ctionem inſtrumenti, ſed ſufficit qualibet notitia ex aſſer-
tione ipſorum ſe eſſe tales*
Imo nec etiam teſtes, num. ſeq.

2 *Teſtes non coguntur cognoſcere teſtatorem ante actum te-
ſtandi, ſed ſufficit cognitio illa, quæ habetur per aſpectum
ipſius teſtatoris in ipſo actu teſtandi.*

DECISIO CDXXXIV.

IN cauſſa Bononien. de Solimeis dubitatum fuit, an de
iure requiratur, & ſit neceſſe, quod notarius & teſtes
cognoſcant teſtatorem, ita quod alias teſtamentum in
ſcriptis conditum ſit nullum. Et die Veneris prima præ-
ſentis menſis Martij, 1577. propoſui cauſſam, & quoad
difficultatem de notario, Domini fuerunt concordes,
quod non ſit neceſſe, notarium † habere notos contra- 1
hentes ante cõfectionem inſtrumenti, ſed ſatis eſſe, quod
habeat notitiam eo modo quo poteſt, videndo perſonas
ipſorum aſſerentium ſe tales, Bald. in rub. C. de fide in-
ſtrum. nu. 10. & ſeq. Ruin. conſ. 189. nu. 17 vol. 1.

Quo vero ad teſtes non potuit capi reſolutio propter
diuerſitatem opinionum. Et quia nonnulli ex Dominis
non viderant cauſſam, & ideo die Veneris 8. eiuſdem, ite-
rum propoſita cauſſa, fuit tentum etiam reſpectu teſtium
non eſſe neceſſarium, quod † ante actum teſtandi teſtes 2
debeant cognoſcere ipſum teſtatorem, ſed ſufficere, ad
hoc vt teſtamentum ſubſtineatur, cognitionẽ illam quæ
reſultat per aſpectum ipſius teſtatoris in ipſo actu teſtan-
di quia text. in l. ſi non ſpeciali. C. de teſtam. aliud non re-
quirit, & ſicut expreſſit de aliis ſolemnitatibus, ita etiam
expreſſiſſet de iſta. Et pro fundamento deciſionis placue-
runt Dominis auctoritates & rationes adductæ per in-
formantes pro Bernardino, in eorum informationibus
& memorialibus, & fuit allegata doctr. Bart. in l. 2. §. item
Labeo, nu. 4. ff. de aqua plu. arcen. vbi loquitur de cogni-
tione per viſum.

Non obſtant auctoritates allegatæ in contrarium, Si-
gnor. Iaſ. Bero. & Ferd. Vaſq. quia quoad hoc loquuntur
ſine lege. Vnde erubeſcimus cum ſine lege loquimur, l.
illam, de collat.

Similiter rationibus fundatis ſuper ſuſpicione fraudis,
quæ poteſt committi in ſuppoſitione perſonæ, benè fuit
reſponſum per informantes pro Bernardino, quorum re-
ſponſio placuit Dominis. Et ita fuit concluſum per ma-
iorem partem Dominorum.

BLANCHETTI.

Pampilonen. beneficij de Sos. Die Lunæ, 27. Octob. 1578.

SVMMARIA.

1 *Veritas in beneficialibus prævalet opinioni, & ſufficit rem ita
ſe habere tempore quo iudex procedit, licet exſiſtentiam
ignoret*

2 *Conditio exſiſtentiæ, & cognitionis, quæ ſit.*

3 *Conditio de futuro non data certa ſcientia actus, ſubſtineri
non debet.*

4 *Probationes arbitrariæ poſſunt ſuppleri, & dicuntur factæ
in tempore etiam eo elapſo.*
Fallit, niſi iudex ad eas ſe retulerit in ſententia.

DECISIO CDXXXV.

FVit per Dominos reſolutum, ſententiam A. C. eſſe ſa-
tis ſufficienter iuſtificatam: licet enim ex teſtibus ex-
aminatis pro verificatione Breuis exceſſus valoris bene-
ficij ſcutorum 24. non eſſet probatus, prout fuit reſolu-
tum 17. Mai-, 1577. tamen ex teſtibus examinatis in iudi-
dicio liquidationis ſatis iuſtificatur & probatur d. exceſ-
ſus. Non obſtat doctrina Bart. in l. multum intereſt, num.
4. ff. de condit. & demonſt. quia † in beneficialibus veritas 1
prævalet opinioni, & ſufficit rem ita ſe habere tempore
quo iudex procedit, licet exſiſtentiam ipſe ignoret, Ægid.
deciſ. 359. Rot. in nou. deciſ. 166. & in antiq. deciſ. 171. Fe-
lyn. in c. ſciſcitatus, nu. 12. de reſcript. Rom. ſing. 13. Curt.
iun. conſ. 63. num. 11.

Non obſtat, quod fuerit eidem conditionaliter attri-
buta iuriſdictio, quia † hæc eſt conditio exſiſtentiæ, non 2
autem cognitionis, Card. in cap. ſi. in vltima gloſſ. de præ-
ſumt. & ibi Felyn. nu. 33. Bald. in l. non dubium, nu. 13. C.
de legib. Et cum ſit expreſſa per verbum præſentis tem-
poris, & non futuri non inducit propriè conditionem,
ita † vt non data certa ſcientia, actus ſubſtineri non de- 3
beat, l. cũ ad præſens. ff. ſi cert. petat. Præterea cum iudici
† aliqualiter conſtiterit de eo exceſſu, & probationes ſint 4
arbitrariæ

Digitized by Google

arbitrariæ, poſſunt ſuppleri, & dicuntur factæ in tempore
etiam tempore elapſo, argumento eorũ, quæ tradit Dec.
in auth. ſi quis in aliquo, C. de eden. Præcipuè cum ad illas
iudex ſe non retulerit in ſententia, Achil. de re iudic. de-
ciſ. 3.

Vltimò non obſtat, quod teſtes examinati in hoc iudi-
cio liquidationis non faciant fidem in negotio principa-
li, quia cum fuerint inducti ad probandum perceptionem
fructuum, & liquidandos illos, neceſſe erat, quòd proba-
rent valorem. Dixerunt tamen videndum, an cõſter, quod
fructus huius beneficij conſiſtant in diſtributionibus
quotidianis.

R V B E I.

Cremonenſis penſionis. Mercurij 27. No-
uembris, 1577.

S V M M A R I A.

1 *Probatio ſemiplena ſuper valore quo caſu ſufficiat.*
2 *Gratia, perinde valere, tollit defectum diſpenſationis.*

DECISIO CDXXXVI.

DVbium fuit, an gratia ſit ſufficiẽter iuſtificata in ca-
ſu, & ad effectum, de quo agitur, in quo licet infor-
mantes pro parte Illuſtriſſ. Cardinalis inſtiterunt tantum
ſuper defectu clericatus Hendimij, Domini tamen gene-
raliter reſpondentes ad dub. die Mercurij 27. Nouembris,
1577. ſentiebant, gratiam eſſe iuſtificatam ex depoſitio-
nibus teſtium, quarum copia data fuit. Et in primis reſpe-
ctu valoris expreſſi, quod non excedit ad ſummam 1500.
ducat. auri de camera, ſecundum communem æſtimatio-
nem, probatur ex 6.7.9. & 11. teſte, qui clarè ſuper hoc &
concludenter deponunt, præſertim ſuper primo articulo,
1 cum † ſufficiat ſemiplena probatio, Ægid. deciſ. 683. Se-
cundò verò quoad ætatem Hendimij, gratia eſt iuſtifica-
ta ex octouo teſte à 24. interrog. vbi deponit ſe vidiſſe de
anno 1541. &c. & ſuper tertio articulo, vbi deponit de pu-
blica voce & fama, & ex quarto teſte à 25. interrogatorio,
iuncto quinto teſte ſuper eodem 25. interrogatorio, &
ſuper tertio articulo, in quo etiam deponit de publica vo-
ce & fama. Similiter quod Iacobus Gadius eſſet magiſter
generalis ordinis Humiliatorum, & quod Sebaſtianus de
Ferrariis eſſet Præpoſitus Eccleſiæ Cathedralis Cremo-
nen. dixerunt Domini probatum eſſe ex teſtibus vltimo
loco examinatis in curia, prout in copia, quæ data fuit
Dominis.

Poſtremò quoad clericatum Hendimij iuſtificatur nar-
2 ratiua, ſtante gratia, perinde valere, † de qua in actis, quæ
tollit defectum diſpenſationis factæ à Vicario Cremo-
nen. in fauorem eiuſdem.

Neque obſtat conſideratio informantium pro parte
Illuſtr. Cardinalis, quod in dicta gratia, perinde valere, di-
catur, quod fuerit prouiſum vel prouideri conceſſum ipſi
Hendimio, & tamen gratia reſignationis huius præpoſi-
turæ eſt longè poſt datã ipſius, perinde valere, & per con-
ſequens narratiua illa videbatur falſa. Quoniam reſpon-
derunt Domini præſumendum eſſe pro bona expeditio-
ne literarum, quæ erant expeditæ ſub data currenti, & per
conſequens narratiua, perinde valere, ſubſtineatur ex eo,
quia potuit procedere alia ſupplicatio iſtius reſignatio-
nis, prout in rei veritate apparebant hæc omnia ex origi-
nali ſupplicatione Dominis oſtenſa abſque eo, quod ſit
neceſſarium, illam apud acta producere. Super quibus ta-
men omnibus ſi Illuſtriſ. D. Cardinalem voluerit particu-
lariter audiri, dixerunt Domini eſſe audiendum.

R O B V S T E R I I.

Albanen. ſolutionis debitorum alias donationis.
Ven. 23. & 30. Maij, 1578.

S V M M A R I A.

1 *Traditio alteri facta, non præiudicat donationi, in qua adſit amplißima hypotheca.*
2 *Res donata ante donationem hypothecata, poteſt à creditoribus auocari, donec eis fuerit ſatisfactum.*
Intellige tamen, vt num. 5.
3 *Portionis appellatio intelligitur de ea, quæ pleno iure ad aliquem ſpectat.*
4 *Res tranſit cum ſua cauſſa & onere ſuo.*
5 *Creditores non poſſunt auocare rem donatam, niſi comparuerint & probauerint fraudem donantis.*
7 *Fraudem à ſe donando commiſſam difficile eſt probare.*

DECISIO CDXXXVII.

PRincipaliter fuit actum de ſatisfactione debitorum
Dom. Chriſtophori, in quo fuit conſtituta regula pro
Illuſtriſſimo D. Cardinali donatario, quod regulariter
ipſe non teneatur ad ſatisfaciendum de bonis Albani cre-
ditoribus d. D. Chriſtophori, niſi illi ſint cum hypotheca,
& ante donationem factam, quia perfecta donatio con-
ditionem non recipit, & alteri per alterum non poteſt fie-
ri iniqua conditio, & qui prior eſt in tempore, potior eſt
in iure. Et tantò magis, cum in donatione adſit ampliſſi-
ma hypotheca, quo † caſu traditio alteri facta non eſt, 1
quoad hoc, alicuius momenti, l. qui balneum, l. potior, ff.
qui pot. in pigno. habeant, cum aliis per Gabriel. de empt.
& vend. concluſ. 2. nu. 36. ver. octauo limita. Vnde ceſſant,
quæ pro parte D. Chriſtophori dicuntur de traditione
tam in facto, quam in iure, vt hic benè per informantes
D. Cardinalis.

Ad illa verò debita, quæ fuerunt contracta ante dona-
tionem cum hypotheca tali, quæ capiat rem donatam,
benè tenetur D. Cardinalis, licet fuerit ſibi poſtea facta
donatio, & ſecura ſit traditio, quia vigore hypothecæ an-
terioris poſſet à ſe auocari res donata pro obſeruatione
contractus præcedentis, quouſque eſſet illi ſatisfactum
de intereſſe, quod aſcendit ad ſummam illius crediti ante-
rioris, & ſic † ſequitur idem effectus, Oldrad. conſ. 154. 2
nu. 4. cum aliis per Tiraquell. de retract. conuent. §. 3. gloſ.
1. num. 4. & Anton. Gabriel. ibidem num. 29. verſic. tertio
limita. Et iſto reſpectu, hoc eſt, quoad anteriora credita
cum tali hypotheca, quæ comprehendat Albanum, benè
intrat, quod dicitur pro parte D. Chriſtophori, quod in
ſequenti donatione, dum dicitur de portione ſua ciuita-
tis Albani, eſt † intelligenda de illa portione ſua, quæ ple- 3
no iure ſpectabat ad eũ, vt poſt alios cumulat Aym. conſ.
144. num. 9. non autem de illa rata, quæ actione hypothe-
caria auferri poterat ab eo, l. omnes actiones, §. non vide-
tur, de reg. iur. Res † enim tranſit cum cauſſa, & onere 4
ſuo, vt poſt Paul. & alios conſiderat Deci. in cap. Eccleſia
ſanctæ Mariæ, num. 53. ver. & pro iſta opinione, de conſt.
& in c. nouit, nu. 13. in fin. verſ. ſed contra iſtam, de iudic.
Iaſ. in l. qui Romæ, §. Flauius, num. 14. de verb. oblig. Non
autem applicatur iſta ratio ad debitã poſtea contracta ex
ſupra deductis. Imò, vt dicebant Domini, non reperitur
iure cautum, vt ſi donans ſoluat debitum, poſſit agere
contra donatarium rei particularis. Et † licet quandoque
creditores poſſint auocare à donatario particulari rem 5
donatam, vt poſt alios Abb. conſi. 162. num. 2. in fine, cum
ſequ. lib. 2. Guid. Pap. deciſ. 105. Dec. conſ. 235. n. 6. verſ. 6.
tamen id videndum eſſet, ſi creditores compararent &
probarent fraudem donantis, & alia requiſita, vt viden-
tur præſupponere Doct. citati, & tradit Rip. in c. cum M.
Ferrarien. nu. 160. cum ſequen. Nam † difficile videbatur 6
quibuſdam, quod Dominus Chriſtophorus poſſit alle-
gare fraudem in his à ſe commiſſam fuiſſe, iuxta not. per
Rotam in antiq. de teſta. deciſ. 8. Vnus tamen ex Dominis
tenebat, quod non eſt neceſſario probatio fraudis in iſta
reuocatoria à creditoribus intentata, de quo tamen cum
opus fuerit, agetur. An autem hic adſint debita præce-
dentia, aut ſequentia ſint cõtracta in extinctionem præ-
cedentium, & actiones ſint ceſſæ, & intrent ſupra dedu-
cta, eſſet ad partem videndum, præſuppoſita clara ſerie
facti,

facti,quia partes multa dicunt & fingunt,quę non legun-
tut in ſcripturis datis,præcipuè quoad dumum doanæ,&
creditum d. Lælij Vrſini , nam alia in pluribus hene ena-
cuantur in memoriali Biſciæ,quoad collocatiunem dotis
ſuper grano , Domini dixerunt non eſſe faciendam ſuper
illo.

SERAPHINI.

Meliten.præcedentiæ. Veneris,5.Decembris,1578.

SVMMARIA.

1 *Actus factus præſentibus partibus præſumitur rite & rectè factus.*
2 *Actus vnius non ſufficit pro iuſtificatione conſuetudinis.*
3 *Conſuetudo non inducitur ex actuum varietate , niſi eorum certa & determinata cauſſa probetur.*
4 *Sententia habens tractatum ſucceſſiuum & contenuatum, continuo dicitur grauare.*
5 *Præſumptio pro ſententia potiſſimum oritur ex acquieſcentia partis,quæ poſtea eliditur ex contraditione.*
6 *Præſumtio iuris ſpecialis non habet locum aduerſus claram probationem ſumptam ex iure communi.*
5 *Arbitrarium eſt iudici,an ſententia ſit de antiquo,vel ne.*
8 *Præſumptio , quæ oritur ex antiquitate facile eliditur per contraditionem.*

DECISIO CDXXVIII.

FVit dubitatum , an ſententia lata de anno 1532. in fa-
uorem venerabilis linguæ Aragoniæ eſſet iuſtificata,
vel ſaltem pro ea eſſet præſumendum.Er quantum ad ca-
put iuſtificationis , quia illud poterat intelligi dupliciter
tam reſpectu riritudinis , quam reſpectu rectitudinis.
Quantum ad ritudinem aliquibus ex Dominis place-
bat attenta diſpoſitione capituli primi , de concil. & iu-
dic. ponderando dicti capituli ſummarium & rationem
generaliter in eo poſitam,quod facile pro rititudine præ-
1 ſumi poſſet maximè † cum totum nogotium geſtum ſit
partibus præſentib.ad not.per Innoc.in c.cum in iure pe-
ritus,de offic.delegat.Rot.deciſ.301.in nou.cum aliis cu-
mulatis per Gabriel.de ſent.concluſ.5.nu. 16. Et licet ap-
pellatum fuerit , tamen poſtea cauſſa fuit deſerta oh non
proſecurionem appellationis. Sed reſpectu rectitudinis
& iuſtitiæ d.ſententiæ,Domini pro maiori parte cenſue-
runt,ſententiam non eſſe iuſtificatam, nam ex actis illius
iudicij cum nulla hic exſtent , nulla poteſt deſumi iuſtifi-
catio : ex iis vero iuribus quæ producta fueront hic in
curia per partes & quæ percuriunt rempus ante ſenten-
tiam , non poſſe eliei iuſtificationem ſufficientem , cum
enim intentio prædictæ venerabilis linguæ ſit probare
alternatam præcedentiam.ſ. vt Pillerij , ſeu Baiuliui anti-
quiores præcedant recentioribus , vtique talis inrenrio
ex actis productis non probatur, cum non ſolum ſit pro-
bandum aliquando Drapperium pręceſſiſſe Admiratum,
ſed etiam quod ille Drapperius erat priùs creatus Admi-
rato. Et ideo Dominis non placebar id , quod pro parte
venerabilis linguæ Aragoniæ in ſuis vltimis memoriali-
bus petebatur , nempè vt ſeparatim viderentur iura pro
eius parte facientia , quia cum ſententia velit vr ſeruetur
ordo antiquitatis,vtique ex prędictis iuribus nihil omni-
no colligi poteſt , quod præcedentiam hoc modo quali-
ficatam probet.Nam licet in facto alias per Dominos fir-
miter dicatur , quod de anno 1475. adeſt quodam veſti-
2 gium alternatæ præcedentiæ , tamen † quia eſt vnicus a-
ctus , non ſufficit pro iuſtificatione conſuetudinis præ-
tenſæ,ad not.per Bald.in rub, C.quæ ſit long. conſuet. in
2.q.Bar.in l.quib.,pen.col.verſ.quęro iuxta hoc,de legib.
& eum ex ſcripruris producti per venerabilem linguam
Italiæ appareat de pluribus actibus in eius fauorē, vtique
ex his quæ variè ſeruata leguntur, non inducitur conſue-
tudo , niſi † huius varieratis certa & determinata cauſſa
3 probatetur, Bar.in l.2. in prin.ſol.mat.cum aliis deductis
per Aym.conſ.69.nu.5.Dec.conſ.11.nu.12.

Quantum vero ad ſecundam dubij partem , an pro d.
ſententia ſit preſumendum, fuit ſimiliter dictum , quod
quamuis reg. ſit pro lingua Aragoniæ , ex his quæ tradit
Gabr.tit.de ſent.concl.5.per tot.tamen ex multis concur-
rentibus in caſu,de quo agitur,non poterat locum habe-
re huiuſmodi præſumptio,& primo propter ſtylum Rotę
non habemus talem præſumptiuam iuſtificationem, niſi
in ſententiis valde antiquis puta 100.annorum,& in qui-
bus clara eſt obſeruantia. Nec ob id,quod exemplo dici-
tur , hic non agi de exſecutione d.ſententiæ , quia † cum 4
habeat tractum ſucceſſiuum & continuatum , continuo
grauat,& quotidie mandarur exſecutioni , & ſi repellere-
mus linguam Italiæ,vtique ſententiam exſequeremur.

Secundò , ceſſare præſumptionem ex eo , quod toties
fuit reclamatum & poteſtatum, vnde † cum pręſumptio, 5
quæ facit pro ſententia , potiſſimum oriatur ex acquie-
ſentia partis,vt tradunt Doct.in cap.quoniam contra, de
probat.ea ſatis ex contraditione videtur elidi.

Tertio conſideratum fuit nullum caſum accidiſſe in
inſula Melite poſt annum 1532 , ex quo poſſit dici ſcri-
pturas , per commiſſarios de ordine conſilij viſas , fuiſſe
deperditas,& ideo pręſumptio hæc non poteſt fundari in
dictis ſcripturis , cum iam eas partes exhibuerint hic in
curia,quod ſi velimus eam fundare in eo,quod teſtes pu-
tuerint deponere vtique immenſum hæc pręſumptio etit
extendenda,& mirū quod in re tam graui,ſi fuiſſent exa-
minati teſtes , quod agentes pro venerabili lingua Ara-
goniæ non procuraſſent eorum dicta in ſcriptutis redigi
ad perpetuam rei probationem,cum ex ſtabilimento hoc
facere permiſſum ſit

Quarto non eſſe habendam rationem huius præſum-
tionis ex eo , quod in contrarium adeſt pro parte venera-
bilis linguę Italiæ diſpoſitio iuris communis,& generalis
præcedentiæ per alias linguas obſeruatæ ſecundum ordi-
nem.c. 1. de baiuliuis. ex quib. Rota alias reſoluit,linguā
Italiæ habere fundaram intentionem , & † ideo non eſſe 6
locum præſumptioni iuris ſpecialis aduerſus claram pro-
bationem ſumptam ex iure communi,Bal.in c.ſicut,in fi.
de re iud. Imo. in l. ſi quis cum aliter , col. fi.de verb.obl.
cum aliis cumulatis per Gabr.d.concl.5.n.35. Neque ob-
ſtare ſententiæ prædictæ antiquitatem,quia, † an ſenten- 7
tia ſit de antiquo , eſt arbitrariū , prout ex communi Dd.
ſentētia tradit Gab.eo tit.conc.4.n.40. Præſumptio † au- 8
tem,quæ ex antiquitate oritur, facile eliditur per contra-
dictionem , veluti fuit reſolutum corā me in vna Tuder-
tin.bonorum,die 23.Maij , 1569. Non obſtat tranſitus in
rem iudicatam,quia in Rota non attenditur , vt ſupra di-
ctum eſt,niſi cōſtet de iuſtitia , & ſi ſententia fuit iniuſta,
non tranſiuit in iudicatum , & in ſuper fuit opoſitum de
nullitate. Non obſtat etiam obſeruantia ſubſecuta , quia
non fuit pacifica,ſed plutibus contraditionibus & prote-
ſtationibus interrupta, prout ex actibus deductis pro lin-
gua Italię colligitur,ex quibus per maiorē partem Domi-
norum concluſum fuit , præſumptionem allegatam non
ſufficere.Si tamē ſuper iſtis velit venerabilis lingua Ara-
gonæ audiri,iterum Domini mandarunt vt audiatur.

SERAPHINI.

Caualicen.bonorum.Lunæ,7.Maij,1571.

SVMMARIA.

1 *Adminiſtatio bonorum ſi eſt data tutori,pupillo non competit remedium c.redintegrandæ, etiam ſi non adſit auctoritas iudicis:ſecus ſi non eſt data.num.3.*
2 *Auctoritas iudicis in bonis pupilli non requiritur reſpectu tranſlationis poſſeſſionis.*

DECISIO CDXXXIX.

DOmini votatūr cum diſtinctione,aut legitime con-
ſtat de tutela tutorum , qui interuenerunt in tranſ-
actione,

Digitized by Google

1 actione, nec † non de decreta eis adminiſtratione. Iuxta
doctrinam Bal. in l. ſi infanti, quæſt. 7. C. de iure deliberan.
Socin. conſ. 153. nu. 2. lib. 2. Put. deciſ. 427. lib. 2. Et tunc te-
nuerunt non competere Domino Ioachimo, remedium
cap. reintegrandæ. Licet non adſit auctoritas iudicis, cum
2 † ea non requiratur reſpectu tranſlationis penſionis, ad
not. per Alex. in l. poſſeſſionem, ff. de acquiren. poſſeſſ. nu.
2. Et ita tenuit alias Rota, vt refert Put. deci. 277. incipien.
minor alienauerat, lib. 3. Achil. deciſio. 1. de reintegrat. Si
3 vero † non conſtat de decreta adminiſtratione, tenuerunt
competere huiuſmodi remedium. Hoc enim caſu non
transferri poſſeſſionem, maximè in pupillo, cenſuerunt
per allegata. Ideò erit in facto vidēdum, an legitimè con-
ſtet de decreta adminiſtratione.

ALDOBRANDINI.

Roman. reſciſſ. concordiæ. Lunæ 12. Ianuarij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Tranſactio reſcindi non poteſt ex cauſſa enormiſſimæ læſionis, niſi reſtitutis acceptis.*
2 *Supplementi pretij electio pertinet ad emptorem, non autem ad venditorem.*
3 *Iuramentum excludere dicitur remedium, l. 2. C. de reſcind. vend.*
4 *Verba, quouis modo, comprehendunt omnem modum per quem indirectè contractui non ſtetur.*

DECISIO CDXL.

DOmini concluſerunt Illuſtriſſ. & Reuer. P. D. Iulium
non eſſe audiendum, niſi reſtitutis acceptis vigore
1 tranſactionis, in qua † dicit ſe fuiſſe enormiſſimè læſum.
Et hoc tam ex diſpoſitione iuris communis, quam vigore
pacti, de quo in d. tranſactione vigore iuris communis,
propter l. ſi diuerſa. C. de tranſact. Afflict. deciſ. 220. nu. 4.
Gram. deciſ. 66. num. 66. Pariſ. conſil. 96. num. 112. lib. 1. Et
ita alias fuit reſolutum coram R. D. meo Robuſter. in vna
Tiraſonen. decimarum, in qua etiam Domini denegarunt
remiſſoriam ad probandam enormiſſimam læſionem, eo
quia pars accepta non reſtituebat.

Nec ob. quod non agat R. P. D. Iulius ad reſciſſionem,
2 cum tantum petat ſuppleri pretium, quia † huiuſmodi
electio ſupplementi ad ipſum non pertinet, ſed ad Illuſtr.
D. Iacobum, l. 2. C. de reſcinden. venditio. capi. cum dile-
cti. de empt. & vend. Et propterea Bal. in d. l. 2. num. 19. vo-
cat hoc beneficium rei. Vltra quod in omnem euentum
petens huiuſmodi ſupplementum verè non ſtat contra-
ctui, ex quo in contractu de certo pretio conuentum eſt,
vt benè declarat Couarru. in ca. quamuis, in 3. par. §. 4. nu.
8. Alioqui, vt animaduertit Pincl. ad d. l. ſecūdam, in 3. par.
ca. 1. nu. 5. ſi vera eſſet huiuſmodi aſſertio, falſa eſſet com-
3 munis illa concluſio, quod † iuramentum excludat re-
med. d. l. 2. quod etiam eſt de mente Cagnol. in d. l. 2. nu-
mer. 96. vigore pacti, quia verba illius viſa fuerunt Domi-
nis ſatis clara, propter illa verba vniuerſalia & generalia
(*aut contra eam quouis modo venire.*) Negari enim non po-
teſt, quin Illuſtriſſ. Do. Iulius aliquo modo veniat contra
d. tranſactionem dicendo ſe fuiſſe in ea enormiſſimè læ-
ſum, & petens ſupplementum pretij. Et rurſus ibi (*vel quo-
modolibet opponendo*) ex quibus tolli videtur omnis diffi-
4 cultas. Hæc † enim verba omnem modum etiam per
quem indirectè contractui non ſtatur, comprebendunt,
gloſſ. in capit. vt inquiſitionis, §. prohibemus, de hæret. in
6. Rebuff. ad concord. in form. mand. de prouid. ver. aliam
quamcunque.

ROBVSTERII.

Ferrarien. prætenſiorum. Veneris 19. Decembris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Identitatem allegans probare tenetur, quæ non præſumitur.*
2 *Pluralitas præſumitur contra eum qui probare tenetur, non autem identitas.*
3 *Identitas non probatur ex ſola aſſertione vnius partis.*
4 *Probatio identitatis in genere non ſufficit, ſed in ſpecie, & ſuper certa cauſſa debet reſtringi.*
5 *Literæ probant contra recipientem, & penes ſe retinentem, & producentem.*
6 *Concordia re integra extinguitur per contrarium diſſenſum vtriuſque compoſitoris.*
7 *Diſpoſitio qualibet reſtringitur ad ſuam cauſſam.*
8 *Literæ non diſponere, ſed enuntiare dicuntur.*
9 *Confeſſio non concludens de neceſſitate interpretatur pro confitente.*

DECISIO CDXLI.

QVoniam agentes pro Sereniſſimo Dom. Alphonſo
Duce Ferrariæ oppoſuerunt contra Illuſtriſſimum
D. Aloyſium Cardin. Fratrem de quadam promulgatione
D. Federici Capellari continente plura capitula, vt dice-
batur inter ipſos compoſitores concordata, dubitaui ho-
die in relationibus ſtante concordia de eligendo duos cō-
poſitores electione ſubſecuta, ac electorum acceptatio-
ne, literis Domini Biſciæ promulgatione concordatorum
per Dominum Capellarum facta, quorum omnium co-
pia in neceſſariis detur, an in capitulis promulgatis dica-
tur concordatum per Dominos compoſitores? Et reſolu-
tum Dominis non conſtare, quod in capitulis promulga-
tis concordauerint compoſitores. Primò quia is qui dicit,
ambo compoſitores concordare in iis eiſdem capitulis
promulgatis, debet † probare hanc identitatem capitu- 1
lorum, alias nihil agit, l. duo ſunt Titij, ff. de teſtam. tutel.
declarant Bar. Imol. & alij per Corn. conſ. 144. nu. 11. cum
ſeq. lib. 4. Aym. conſil. 112. num. 5. & 6. Nam in materia
probationum, quæ debet neceſſario concludere præſumi-
mus † pluralitatem contra illum qui probare tenetur, Bar. 2
alij per Ruin. conſil. 46. num. 16. in quarto Alexan. conſil.
119. num. 3. verſic. ergo ad hoc, libr. 1. Neque huiuſmodi
identitas probatur ex aſſertione dicti Capellari, vna cum
allegatis adminiculis, nam † ſola aſſertione vnius com- 3
poſitoris ſine dubio non probatur, c. pendentiam, de of-
fic. deleg. Rot. eo. tit. deciſ. 4. & 7. Paul. de Caſtr. & alij per
Thom. Ferrat. cautel. vltima. Pariſ. conſ. 85 num. 29. cum
ſequent. lib. 3. Et multo minùs hic, cum ſit facta tempore,
quo dictus Biſcia tunc non potuit propter abſentia con-
cordare, l. ſi. C. de fide inſtrument. & iure haſ. fiſcal. lib. 10.
l. ſi donationis, & ibi Angel. ante fin. C. de donatio. nota-
tur in authent. ſi quis in aliquo. C. de eden. Et adminicula
conſiderata præſertim per Dominum Coraſium nō per-
cutiunt identitatem huiuſmodi capitulorum, ſed tan-
tum in genere quædam capitula, non magis iſta quam
alia. Et cum ius probationis conſiſtat in certa cauſſa, hoc
eſt, in qualitate horum capitulorum, non ſufficit † pro- 4
batio in genere, ſeu per diuerſa media, quorum quodli-
bet neceſſario non infert ad id, de quo agitur, Bald. in l.
actor. numero 3. C. de probat. Aret. in capit. licet cauſſam,
num. 15. eodem tit. Corn. conſil. 186. colum. penult. ver-
ſic. vnde applicando, lib. 3. Alexand. conſil. 100. numero 3.
verſiculo, nec prædictis obſtat, libr. primo. Præſertim cum
D. Biſciā literis d. Card. capitula fuiſſe alterata. Erat igitur
probandum vtrunque, ſcilicet fuiſſe concordatum, & ſpe-
cie in iſtis capitulis promulgatis, l. 1. §. ait prætor. & Bar-
tol. ne quid in flum. public. idem Bartol. conſil. 149. com-
muni Soccigrani. in 3. dub. cum aliis per Alexand. d. con-
ſil. 100. num. 3. conſi. 119. num. 3. verſic. ergo ad hoc vt di-
catur, lib. 1.

Secundò principaliter mouebat Dominos, quod nec
etiam de facto, nec in genere appareat cōpoſitores fuiſſe

Digitized by Google

concordes inter ſe in aliquibus capitulis ab eis promul-
gandis, immo totum contrarium, vt conſtare dicebant ex
5 omnibus literis Biſciæ, quæ † contra recipientem, & pe-
nes ſe retinentem, & demum producentem proculdubio
probant, l. cum filiusfamilias, ad Maced. clem. 1. de pro-
cur. cum aliis per Aym. conſ. 201. nu. 6. in ſecundo. Apertè
enim hæc literæ canunt, quod ſi vnquam compoſitores
in aliquibus ab eis capitulis promulgandis cõcordarunt,
id non durauit, vt ibi, *V. Sun torno à direche non intendena
hauer fatto niente*, & ſic cum ante promulgationem res eſ-
6 ſet integra, concordia † illa fuit extincta per contrarium
diſſenſum vtriuſque compoſitoris, l. quæque, de ſolut.
cum aliis pro Barbat. conſ. 47. col. 6. in ſecundo. Et non
dicitur concordatum, quod non durauit, l. non videtur,
de acquir. poſſeſſ. l. qui ſic de ſolut. Et quod in hac re po-
ſtea geſſit Biſcia, id fuit ad effectum concordiæ promul-
gandæ, non à compoſitoribus, ſed ab ipſiſmet partibus, &
præſertim à Domino Duce, vt ibi, *Io ho hauuto ſempre mira
che la concordia viſciſſe di mano di S. A.* Et in aliis locis hic
per informantes Cardinalis ponderatis. Ideò tanquam
geſtum extra cauſſam compoſitionis, à compoſitoribus
7 promulgandæ, non eſt attendendum; quælibet † enim di-
ſpoſitio reſtringitur ad ſuam cauſſam, Bald. Salicet. & alij
per Felin. in cap. cum officij, de præſcript. Aym. conſil. 3.
num. 14. & ad finem & effectum ad quem dirigitur, cap.
illud, & ibi Butr. & alij, & de præſumpt. cum aliis per Bald.
in l. ad probationem, C. locati. Riminald. conſil. 272. num.
20. cum ſequent. Et tanto minùs egrediuntur finem & ef-
fectum concordiæ Ducis, quia literæ hæ non emanarunt
8 à principali, ſed à compoſitore, & vt plurimum † non di-
ſponunt, ſed enuntiant, vt poſt alios deducit. Dec. in l. ſe-
cunda, numero 63. cum ſequent. C. de eden. Crot. in tra-
ctat. de teſtibus, parte ſeptima, numer. 276. & 280. & quaſi
ſi attenduntur termini, cap. licet, de procur. in ſexto, qui-
bus innituntur alij informantes. Ex electione alterius
compoſitoris, hoc eſt, Sereniſſimi Ducis, apparet de mu-
tatione voluntatis, vt per gloſſ. in verbo, quandiu, in dict.
cap. licet.

Non obſtat, quod nunc circumſcribitur effectus con-
cordiæ, de qua in puncto. Quia id verum eſt reſpectu va-
liditatis promulgationis, & expreſsè proteſtantur infor-
mantes Domini Ducis, ſed non reſpectu finis concordiæ
& cauſſæ vti à compoſitoribus promulgandæ. Dubium
enim non poteſt diuidi à ſuo fine & cauſſa, & merito,
vbi ambæ partes ſuper his informant. Non obſtat, quod
Biſcia in ſuis literis dicit, *ſono ſtato ſempre fermo reputan-
doli inſti*. Quia verum ſi confeſſio principalis de neceſ-
9 ſitate concluderet, alioquin † interpretatur pro conſi-
tente, l. hoc, C. vnde leg. cum aliis per Aym. conſilio 157.
numero 9. Multò minùs concludit iſta, quæ eſt facta à
tertio compoſitore, vt ſupra dictum eſt. Nam ſolum con-
cludit, quod eas penes ſe iuſtas reputauit, & ſemper hanc
tenuit ſententiam, quod eſſent iuſtæ, non autem vt ſuper
eis pronuntiaret. Præſertim cum ex eiſdem literis appa-
reat, quod ſemper fuit huius intentionis, vt concordia
prouenirct à manibus Domini Ducis, & quod non tranſ-
mittit, niſi ea, quæ ſibi viſa ſunt conſona menti Domi-
ni Ducis. Et ſic non Capellati, ſubdens, *& pero porta S.
A. accettare la remiſſione*, & hæc benè quadrant cum aliis
ponderationibus factis ab informantibus Domini Car-
dinalis.

Neque placebat, quod dicitur hic eſſe plures cõcordias:
nam cum appareat de reuocatione Capellati & de remiſ-
ſione in Dominum Ducem, illa prima concordia per diſ-
ſenſum vtriuſque compoſitoris euanuit, vt ſupra dedu-
ctum eſt. Vltimò non obſtant literæ vltimo loco produ-
ctæ. Quoniam illæ affirmant magis hanc eandem ſenten-
tiam, vt benè deducit hic idem Dominus Biſcia, cuius di-
cta placuerunt Reueren. Dominis meis, die 19. Nouem-
bris, 1578.

B R A V I.

Salamantin. parochialis de Caiates, 1. De-
cembris, 1578.

S V M M A R I A.

*1 Exceptio à regula ita debet interpretari vt minus lædat ius
commune quam fieri poſſet.*
2 Exceptio ad præſeruandum facta, dicitur eſſe fauorabilis.
*3 Verba in dubio ſunt intelligenda ſtare demonſtratiuè, non
limitatiuè, nec reſtrictiuè.*
4 Collatio de iure reſeruatur ſucceſſori epiſcopo.
*5 Interpretatio in dubio facienda eſt contra patronum ex pri-
uilegio.*
*6 Præſentatio facta lite pendente cum alio præſentato non va-
let.*

DECISIO CDXLII.

PRopoſita cauſſa parochialis de Gaiates Salamantin
diœceſis, prima Decembris, 1578. ſuper dubio, an
præſentatio in fauorem Garſiæ de Buica per Excellentiſ.
Ducem de Alua ſit canonizanda? Et Domini dixerunt
non eſſe locum canonizationi, moti ex eo, quia indul-
tum ſe. re. Pij Quinti excepit menſes conceſſos ordinariis
per regulas Cancellariæ reſeruatorias octo menſium, vt
in ipſis ordinarij ſua auctoritate valeant prouidere, nec
ad id priuilegium extenditur. Et cum inter menſes reſer-
uatos ordinariis ſit menſis Septembris, ergo indultum
non potuit capere eius vacationem, cum dicto menſe va-
cauerit, etiam ſi ſedes epiſcopalis de eodem tempore va-
cet: hæc enim interpretatio ſumenda eſt, † quia per iſtam 1
exceptionem ita intellectam minus læditur ius commu-
ne, & ita hæc debet interpretari, vt illud minus corrigat,
ad gloſ. in verbo, numerandum, in cap. ſtatutum, de præ-
ben. lib. 6. Alexand. in l. ſi conſtante, nu. 5. vbi Iaſ. nu. 173.
ff. ſol. matrimon. Aym. de antiq. tempor. 4. par. princ. nu. 4.
idem conſ. 135. Tiraquell. de retract. in præfat. nu. 59. Tum
etiam fuerũt moti Domini, quia † illa exceptio ſolum 2
facta eſt ad præſeruandum, iuxta gloſſ. in ca. cum olim, de
conſuetud. quam ſequitur Fel. in ca. cauſſam quæ, num. 10.
de reſcrip. Iaſ. in l. quominus, qu. 11. ff. de flumin. Tiraquel.
de iud. in reb. exig. verſicul. ſi non ſolum Princeps rẽ. Quia
ius qualecunque ſit, competit ei de iure. Ergo debet at-
tendi, argumento l. ſi proprietatius, ff. de damno infecto.
Et dicebant Domini dictum indultum ſolum capere illa
beneficia, quæ priuatiuè ad ipſius Pontificis collationem
pertinent, non autem quæ cumulatiuè cum ordinario, &
talem fuiſſe Pontificis intentionem ex d. exceptione Do-
mini iudicabant.

Nec obſtat verba illa, *de quibus ipſi ordinarij*, quia ſuſci-
pienda ſunt ſtare non limitatiuè, nec reſtrictiuè, ſed † po- 3
tius demonſtratiuè, prout in dubio ſunt intelligenda, Bar.
in l. centurio. num. 31. ff. de vulgar. idem in l. cum pater, §.
menſe, num. 8. ff. de legat. 2. Alexand. conſ. 1. volu. 1. Dec.
conſ. 324. num. 3. cum aliis citatis per Pariſ. conſ. 4. nu. 36.
volumin. 4. Aliter enim intelligendo innumera poſſent
multiplicari inconuenientia, quod epiſcopo abſente, in-
firmo, vel ignorante, Dom. Dux poſſet præſentare, quod
deuium à ratione & menſe cõcedentis exiſtimandum eſt.

Neque obſtat, quod cum ſedes vacaret de menſe Se-
ptembris, & ſic collatio pertineus ad Papam, quia cum
† hæc collatio de iure reſeruetur ſucceſſori epiſcopo, ca- 4
pit. illa, vbi omnes, ne ſede vacan. Pauin. de poteſt, cap.
ſed vacan. quæſtio prima, parte ſecunda. Papa idem voluit
præſeruando iura ordinario in quatuor menſibus per
regulam conceſſam, per quod tamen non ligantur eius
manus, cum ſit ordinarius ordinariorum. Et hæc coad-
iuuantur, quia † in dubio deſumenda eſt interpretatio 5
contra patronum ex priuilegio, cum in eo ceſſet ratio re-
tracta

Digitized by Google

tractationis ædificandi Eccleſias, vt per Lambert. de iurepatron. prima parte, primi libri, quæſt. 10. articu. 3. fuerunt etiam moti Domini ex lite inter Didacum primo præſentatum & Bernardũ Mendano, quæ adhuc durabat, & † ita non valuit præſentatio, argumento c. primi, vt lite penden. libro ſexto, & quæ paſſim dicuntur in eius ornatu & extenſione ad præſentationem, per Calder. conſ. 1. vt lite penden. Caſſad. deciſ. 3. nu. 2. vt lite penden. Satnen. deciſ. 31. lib. 1.

BLANCHETTI I.

Vrbeuetan. Caſtrorum, Lunæ 19. Ianuarij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Filij ſpurij & baſtardi poſſunt ſuccedere ex pacto. alias ſunt inſucceſſibiles.*
Immo nec etiam filij ſimplices naturales poſſunt ſuccedere, num. 3.
2 *Caſus plures comprehenſi ſub vna oratione debent pariformiter determinari.*

DECISIO CDXLIII.

FVit reſolutum, filios natos ex vxorato & ſoluta eſſe vocatos ex verbis pacti ad excluſionem filiarum legitimarum & naturalium d. Petri Pauli de Ceruaria. Habent enim fundatam intentionem in verbis pacti, ibi, *ſuccedant ſpurij & baſtardi.*

Nec obſtat quod iſti nõ poſſunt ſuccedere patri, auth. licet, C. de natur. liber. Salic. in l. 1. C. de concub. cum aliis
1 allegatis. Quia † non agitur de ſuccedendo patri, vel auo, ſed eſt ſucceſſio Berardi ex pacto, ex quo iſtis potuit acquiri, Afflict. deciſ. 99. Rolan. conſ. 88. vol. 3.

Nec repugnatur etiam, quod iſti vocentur ſub vna & eadem oratione, quæ æqualiter debeat omnes caſus determinare, per l. iam hoc iure, ff. de vulg. & pupill. Quia
2 placuit Dominis reſponſio allegata, quod † nõ procedat, vbi non militat eadem ratio, Bald. in l. ſi cum dotem in 2. col. ff. ſol. matrim. Imol. in l. Caius, nu. 2. eod. tit. cum aliis adductis per D. Burgheſium. Secundo reſpõdebatur, quia cum paciſcentes vocauerint ſpurios excluſis filiabus fœminis, ſi eos tamen vocaſſe cenſentur, quæ poſſunt patri
3 ſuccedere, vtique cũ † nec etiam ſimplices naturales ſint patri ſucceſſibiles, d. auth. licet, & auth. quibus mod. natu. effic. ſui, §. diſcreteris, ver. ſi quis defunctus fuerit, diſpoſitio ipſorum ita reſtricta corrueret.

Nec repugnat præſumpta voluntas ipſorum ex odio coitus, quia præponderat præſumptio conſeruandi agnationem. Videndum tamen erit, an ex quo iſti vocantur, pactum valeat tanquam ad delinquendum irritans.

SERAPHINI I.

Roman. cenſus. Mercurij 10. Decembris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Hypothecam ſpecialem habens, non poteſt redire ad generalem, niſi facta diſcuſſione ſpeciali.*
2 *Agens contra tertium poſſeſſorem, tenetur probare rem hypothecatam fuiſſe poſſeſſam per debitorem.*
3 *Confeſſio ad liberandum facta probat contra confitentem.*
4 *Exceptio dilatoria debet opponi ante litem conteſtatam.*
Item ea oppoſita ſi iudex ad vlteriora proceſſit, cenſetur eam reiicere, num. 5.
6 *Appellatio poteſt interponi à proceſſu ad vlteriora, per quem iudex cenſetur reiicere exceptionem dilatoriam.*
7 *Exceptio dilatoria non habet locum in Saluiano interdicto,*

DECISIO CDXLIV.

FVit dubitatum, an ſententiæ latæ in fauorem Ven. Hoſpitalis ſancti Spiritus contra Dominum Ioann. Baptiſtam de Blanchis eſſent exſequendæ? & pro parte Blanchi dicebant non eſſe exſequendas attenta earum notoria iniuſtitia, quæ deducebatur ex pluribus.

Primo, quia Vincentius fideiuſſor Pallunç non ſe obligauerat Buccabellæ pro cenſibus decurſis & decurrendis, & non potuiſſe condemnari Blanchum poſſeſſorem domus, quæ erat tunc temporis d. Vincentij, ad ſoluendum cenſus decurſos.

Secundò, quia Ludouicus habens ſpecialem hypothecam ſuper domo cenſuata, non poterat redire ad generalem, niſi † facta diſcuſſione ex his quæ tradunt Doct. in l. 1
2. C. de pignor. & hypoth. Bal. in l. proſecutionem, & auth. hoc ſi debitor, C. de pign. & hypoth. Nat. conſ. 251.

Tertiò, quia † agens contra tertium poſſeſſorem tene- 2
tur probare rem hypothecatam fuiſſe poſſeſſam per debitorem, Bald. in l. rem alienam, num. 9. de pignor. act. cum aliis. Sed teſtes ſuper hac re examinatus huiuſmodi poſſeſſionem non probare.

Quartò, quia prætendebatur conſtare de reſtitutione dictorum ſcutorum 200. & ideò ſolutione extinctam eſſe omnem obligationem, ſolutionem vero probari dicebatur ex confeſſione Ludouici probata per Dominicum & Iulium, hancque † confeſſionem ſufficere ad liberan- 3
dum, per ea quæ tradit Felin. in c. ſi cautio, num. 27. de fide inſtrum. Dec. conſ. 163. Pariſ. conſ. 120. nu. 4. lib. 1. Soc. Iun. conſ. 32. num. 18. lib. 2. Put. deciſ. 2. lib. 2.

Quintò & vltimo, ex eo quod legitimè non conſtitit de euictione domus cenſuatæ, cuius euictionis prætextu Ludouicus habuit recurſum aduerſus domũ ipſius Blanchi vti poſſeſſam per Vincentium, & fidem productam non facere fidem, cum habeat relationem ad acta Senatoris, de quibus non conſtat. Hæc ſunt in effectu quæ pro hac parte contra ſententias deducebantur.

Quibus non obſtantibus in contrariam ſententiam itum fuit. Et primo non obſtare, quod Vincentius non ſe obligauerit de ſoluendis cenſibus, quia cum obligauit ſe ad damna & intereſſe, potuerunt peti cenſus decurſi & decurrendi ratione intereſſe: cum illud ſit intereſſe ex ſui natura certum & liquidum.

Secundò nõ obſtare, quod nulla facta diſcuſſione non poſſit Ludouicus agere contra tertium poſſeſſorem, tum quia iſta exceptio eſt dilatoria, & † ideo debet opponi ante 4
litem conteſtatam, Aret. in l. fraudem, col. 4. verſic. aduertas, de actio. Neguſ. de pignor. primo memb. 8. par. nu. 34. Alex. conſ. 32. & 34. lib. 4. Gabriel. de fideiuſſ. concluſ. 1. nu.
12. Tum † quia ſi fuit oppoſita, & iudex nihilominus pro- 5
ceſſit, cenſetur hanc reiicere per proceſſum ad vlteriora, Caſtrenſ. in l. fi. col. 2. ſi cert. per. Corn. conſ. 85. li. 4. col. penul. Gabr. vbi ſupra, concluſ. 1. num. 57. Et † ideo neceſſa- 6
rium erat appellare, vt fuit alias coram me deciſum in vna Roman. domus, 29. Martij. 1574. Poteſt etiam dici ex ſententia Socin. conſ. 80. col. 2. vol. 3. Hanc † exceptionem 7
non habere locum in Saluiano interdicto, quamuis Nat. ſupra citatus eam confitet.

Tertia obiectio quoque ſublata eſt, ex lectura duorum teſtium Petri & Sanctij pro Ludouico examinatorum, qui benè probant poſſeſſam fuiſſe domum per Vincentium, quod ſufficit, cum obligauerit bona tam præſentia, quam futura.

Quarta quoque oppoſitio non placuit, quia non eſt concludenter probata, nec dicta teſtium ſuper confeſſione Ludouici concludunt, maximè ſtantibus circumſtantiis facti, cum nullibi appareat de noua cenſus conſtitutione, nec de prioris ceſſatione. Nec eſt veriſimile virum ſenem & cautum fuiſſe ita cõtracturum, vt exemplo prætenditur, & depoſitio Chriſtianæ Pallonæ videtur optimè declarare, quomodo factum ſe habuerit.

Quinta obiectio, quod non conſtiterit legitimè de eui-
ctione domus cenſuatæ, fecit ſubſiſtere Dominos, quia
licet adſit fides in actis, tamen ex ea nõ conſtat de iuſtitia
ſententiæ Capitolinæ: & ex quo Rota non ſolet appro-
bare ſententias extra Rotam latas, ſi hæc cauſſa eſſet Ro-
talis, non daret executionem ſententiis, niſi guſtata ali-
quàliter iuſtitia ſentẽtiæ latæ in Capitolio, per quam fuit
euicta illa domus: ſed ſi tamen fuit euicta, res videtur cla-
ra deueniẽdum ad executionem ſententiarum pro Ven.
Hoſpitali Lataruon.

SERAPHINI.

Bononien. de Budriolis. Die Veneris 25.
Nouembris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Iudex non poteſt ſe fundare ſuper productione proceſſus, cuius copia parti non fuit data.*
Eóque magis, quando pars deuenit ad ſpecialem productionem nonnullarum ſcripturarum, num. 2.
2 *Acta facta in alio iudicio etiam inter eaſdem perſonas, non probant, niſi producantur.*
3 *Scriptura tantum, quarum copiam pars dedit, de actis dicuntur eſſe, non autem reliquus proceſſus.*
4 *Productio limitate facta ad illum tantum finem reſtringitur, & probat.*
5 *Acta facta cum procuratore fiſcali non probant in iudicio ciuili.*
6 *Statutum mandans procedi de plano, & manu regia, non tollit ſubſtantialia iudicij.*
Et tanto magis, cum procurator proceſſerit in vim commiſſionis habentis clauſulam, prout de iure.
7 *Iuriſdictio iudicis criminalis eſt diſtincta ab illa iudicis ciuilis.*
8 *Iudex non debet ſe mouere ex his, quæ ſunt extra acta, contra Abbat. & alios.*

DECISIO CDLXV.

DVbitatum fuit, an productio cuiuſdã proceſſus cri-
minalis facta pro parte Mazzatæ fuerit talis, vt iu-
dex potuerit ſe in ea fundare, reſpectu omnium conten-
torum in d. proceſſu, & quorum copia non fuit parti tra-
1 dita? Et fuit vnanimiter per Dominos concluſum, talem
productionem non fuiſſe ſufficientem: nam † cum fuerit
verbalis tantum, iudex non potuit in ea ſe fundare, Bar. in
extrauagan. ad reprimendum, in verſic. de plano, nu. 3. ad
fin. Roman. conſil. 156. nu. 3. idem conſ. 519. per tot. Dec.
2 in cap. 1. num. 64. de probatio. Non † enim probant acta
facta in alio iudicio etiam inter eaſdem partes, niſi pro-
ducantur, Bart. in l. naturaliter, §. nihil commune, nu. 3. de
acquiren. poſſeſſ. Alex. in l. 2. in fine. & ibi Curt. Iun. num.
108. C. de eden. Matheſ. ſingul. 160. nota ſingularem, vbi
bonã addit. Maximè, cum eadem pars poſtea deuenerit ad
ſpecialem productionem data copia nonnullorum con-
3 ſtitutorum. Vnde † illa tantum, quorum copiam dedit,
ſunt de actis, non autem reliquus proceſſus, vt poſt Abb.
Caſtrenſ. Aret. Alexand. & alios quos allegat Senat. Pede-
mon. deciſione prima, num. 47. & 50. Iaſ. in l. ſciendum, §.
morte nu. 28. de noui oper. nuntia. Aym. conſ. 121. in fine,
Cagnol. in l. 2. num. 125. C. de eden. Socin. Iun. conſ. 134.
num. 3. libro ſecundo. Concurrit etiam in hoc caſu, quod
in illis copiis notarius teſtatur reliqua omiſſa de volunta-
te producentis, & hoc, quia illa productio fuerat limitate
facta ad effectum probandi, bona, de quibus agebatur,
4 fuiſſe in hereditate teſtatoris, ideo † ad illum tãtum finem
ſuffragari debet productio, Ægid. deciſio. 630. Grat. conſ.
14. num. 17. libro primo. Præterea illa acta non erant facta
inter eaſdem partes, ſed cum procuratore fiſcali. Ideò
5 † non probabant in iudicio ciuili, ita vt iudex illis moue-
ri debeat, Bal. in l. ſecunda, num. 19. & ibi Dec. numero 44.
C. de eden. Felin. in cap. cauſſam quæ, *il primo*, numero 14.
de teſtib. Bart. in l. ſecunda, §. hoc edicto, num. 5. de vi bon.
rapt. Capic. deciſio. 107. num. 3. Non obſtat ſtatutum Bo-
non. de arbitrio poteſtatis. Vbi in cauſſis miſerabilium
perſonarum mandatur procedi de plano & manu regia,
quia † hoc non tollit ſubſtantialia iudicij, Aret. in cap. di- 6
lecti, numer. 13. de iudic. Bartol. in dicto verſic. de plano,
num. 3. ad fin. Maximè, cum procurator hic proceſſerit in
vim commiſſionis habentis clauſulam, prout de iure, Bal.
in l. quæcunque, nu. 13. C. de ſeruis fugit. Aym. conſ. 171.
Mohed. deciſ. 204. Creſcent. deciſio. 121. cum aliis per in-
formantes allegatis. Nõ obſtat quod eſſet idem tribunal,
quia † immo iuriſdictio Auditoris criminalis eſt diſtincta 7
à iuriſdictione Auditoris ciuilis, l. ſolemus, §. latruncula-
tor, de iudic. Creſcen. deciſio. 167. Maximè hic, vbi aderat
ſpecialis commiſſio & ſententia Abb. & Felin. in cap. pa-
ſtoralis, §. quia vero. de offic. delegat. Quod † iudex poſ- 8
ſit moueri ex his, quæ ſunt extra acta, non eſt vera, vt per
Didac. Couarr. varia. reſolutio. cap. 1. num. 9. lib. 1. Neque
etiam opin. Guido. Papæ, deciſio. 29. Quia ibidem per Di-
dacum reprobatur, ſub num. 2. Caſſad. deciſio. 12. num. 8.
ſuper reg. Quibus ſtantibus concluſum fuit per Dominos
non poſſe Ægidianam locum habere in propoſita ſpecie
facti cum ſententia ex eiſdem non ſit iuſtificata, & ad eum
effectum nõ poteſt ex nouiter deductis iuſtificari, vt plu-
ties fuit in Rota reſolutum per conſ. Com. 10. lib. 4. Et eo
minùs hodie, cum reperiatur illa ſententia lata Bononiæ
reuocata hic in Curia.

ALDOBRANDINI.

Bononien. tranſlationis penſionis. Veneris
23. Ianuarij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Conſenſus præſtitus vnico contextu ſuper rebus diuerſis efficit actus correſpectiuos.*
2 *Facultas pœnitendi tollitur ex præſtatione conſenſus in beneficialibus.*
3 *Diſpoſitiones tot dicuntur ſeparatæ, quot ſunt res niſi appareat de mente contraria contrahentium.*
4 *Beneficium reſignatario niſi irreuocabiliter quæratur, non abdicatur reſignante.*
Idque etiam in tranſlatione penſionis procedit.
5 *Clauſula, nec alias aliter conditionem importat.*
Item etiam formam.
6 *Iure acceptoris reſoluto, idem ius remanet penes transferentem.*

DECISIO CDXLVI.

DOmini concluſerunt dimiſſionem prioratus & reſi-
gnationem monaſterij factas à Tiberio in fauorem
Illuſtriſſ. Dom. Cardinalis, ac reſeruationem 500. ſcuto-
rum ſuper fructibus d. monaſterij, & tranſlationem pen-
ſionis 1000. ſcutorum ſuper fructibus menſæ Eccleſiæ
Bononienſ. factam ab eodem Illuſtriſſ. Do. Cardinali in
fauorem prædicti Dom. Tiberij, fuiſſe ad inuicem taliter
correſpectiuatas, vt vna annullata omnes corruant. Ra-
tio fuit, quia licet diuerſæ ſint datæ, & etiam diuerſæ miſ-
ſæ ſupplicationum reſignationis, & tranſlationis penſio-
nis, vnico † tamen contextu fuerunt præſtiti conſenſus 1
coram eodem notario & teſtibus ſuper vtraque ſuppli-
catione, quod ſolum materiam correſpectiuam reddit,
Achil deciſ. vnica, de reſignat. ex not. cõmuniter per Do-
ctor. in l. peten. C. de pa[illegible] Ex præſtatione enim conſenſus
negotium vere concluditur, quia † tunc tollitur facultas 2
pœnitendi, Creſcen. deciſio. 75. Non obſt. quod quando
quælibet res habet ſuam recompenſam, ceſſet huiuſmo-
di correſpectiuitas, cum † tunc tot. dicantur diſpoſitio- 3
nes ſeparatæ, quot ſunt res, ex regul. l. ſcire debemus, ff. de
verb. obligat. per text. in l. cum eiuſdem. & l. ſi plura, ff. de
ædil. edict. Tiraquel. de retract. lign. §. 23. gl. 1. nu. 17. Quia
non procedit hæc limitatio, quando de contraria mente

con ra

Digitized by Google

contrahentium ſiue diſponentium apparet, d.l. cum eiuſdem, §. interdum, de ædil. edict. Dec. cooſil. 421. col. 1. Tiraq. vbi ſupra, nu. 20. & in hoc ſufficit, quod vnus ex contrahentibus vnum ſine alio non accepiſſet, d. §. interdum, Alex. in l. 1. §. ſed ſi mihi, num. 19. ff. de verb. oblig.

De mente autem Illuſtriſſ. D. Cardinalis hoc caſu dixerunt clarè conſtare ex verbis ipſiuſmet tranſlationis: conſenſit enim caſſationi penſionis mille ſcutorum conditionaliter dummodo alia ſimilis mille ſcutorum validè reſeruetur Domino Tiberio, & non alias, aliter, nec alio modo. Ex quibus infertur, quod mens ſua fuit, totam & integram penſionem transferre taliter, quod ſi tota & integra d. Tiberio irreuocabiliter non quærebatur, nil à ſe abdicare voluit, Abb. in cap. cum pridem, de pact. Quod
4 enim de reſignatione ſæpeſſimè decıſum eſt, † quod non abdicatur ius à reſignante, niſi irreuocabiliter quæratur reſignatario beneficium, Mohed. deciſ. 328. magna difficultas, procedit etiam in translatione penſionis, Mohed. deciſ. 81. Corradus de Graſſis. Cum itaque Cardinalis voluerit, quod reſeruaretur alia penſio d. Tiberio eiuſdem quantitatis & qualitatis, ſi hoc non verificatur, corruit tota, Mohed. d. deciſ. 81. Data itaque nullitate reſeruationis penſionis ſuper monaſterio, corruit reſignatio monaſterij corruẽte reſignatione monaſterij. Corruit etiam tranſlatio peoſionis ſaltem pro rata 300. ducatorum pro recompenſa monaſterij, vt fatetur d. Tiberius, & illa corruente corruit tota, quia Cardinalis conditionaliter conſenſit tranſlarioni, ſi tota quæreretur Tiberio, propter
5 clauſulam, *nec alias aliter*, quæ † conditionem importat, Abb. in ca. inſinuante, nu. 6. quod cler. vel vouen. & etiam famam, ad Bartol. in l. de his, de tranſactio. Dec. conſ. 528. nu. 11. Et hoc idem dixerunt fuiſſe reſolutum in vna Cæſarauguſt. penſionis, coram bo. me. Grato. & ſignanter 26. Iunij, 1566. in qua cauſſa fuerat prius idem tentum coram bo. me. Caputaq. ex qua deciſione tollitur fundamentum factum ſuper diuiſibilirate: Nam & in ea eramus in materia diuidua reſpectu perſonarum. Ibi enim trãsferens habebat facultatem transferendi penſionem vſque ad ſummam 150. ſcutorum, & nihilominus tranſtulerat penſionem ducentorum in duos ſuos familiares centum pro quolibet, & ſic ratione perſonarum verſabatur caſus ille in materia diuidua. Et nihilominus, quia transferens conſenſerat caſſationi 200. dummodo ex penſione 200. reſeruaretur centum pro quolibet, ex illis, Rota reſoluit, quod tota corrueret, & quod non eſſet reducibilis. Quamuis igitur Cardinalis transferret 700. pro prioratu, & 300. pro monaſterio, cum tamen conditionaliter conſenſerit caſſationi, vt dictum eſt, dummodo penſio mille ſcutorum reſeruetur Tiberio valide, ex qoo valida non eſt reſeruatio reſpectu totius, corruit in totum, quia defuit conditio, ſub qua Cardinalis caſſationi conſenſit, & conſequenter defuit ipſa caſſatio perinde ac ſi facta non fuiſ-
6 ſet, & † ius remanet penes ipſum transferentem, l. pecuniam, ff. ſi cert. pet. vbi Dec. nu. 4. l. neceſſaria, in princ. ff. de peric. & commo. rei vend. Mohed. d. deciſ. 328.

Quæ omnia domini comprobabant ex eo, quod, vt apparet ex reſponſionibus Domini Tiberij ad poſitiones Illuſtriſ. D. Cardinalis; concluſa recompenſa pro prioratu Cardinalis ſummopere inſterit, vt Dominus Tiberius reſignaret ſibi hoc monaſterium, interponendo etiam auctoritatem Pij Quinti fe. rec. Et quod hoc deſiderium eſſet habendi ambo ſimul, & nõ vnum ſine alio, deprehenditur ſecundum Dominos ex eiſdem reſponſionibus vna cum facto ſubſecuto, quia, vt dictum eſt, ex dictis reſponſionibus apparet, quod prius fuit tractata, & concluſa recompenſa pro prioratu, deinde fuit cœptum tractari negotium reſignationis monaſterij, & tamen D. Cardinalis diſtulit effectuare negotium retentionis prioratus, donec etiam ſimul & ſemel concluderetur reſignatio monaſterij: ſignum, quod vnum ſine alio habere nolebat, quia ſi prioratum ſine monaſterio habere voluiſſet, concluſa recompenſa danda pro illo, quæ fuit antea concluſa, fuiſſet negotium illud expeditũ, & exſecutiooi demandatũ, non autem dilatum, donec vna cum alio concluderetur, quia forte difficultates, quæ potuiſſent oriri in concluſione reſignationis monaſterij, potuiſſent cauſſare in d. Tiberium pœnitentiam prioris negotij iam concluſi, cui periculo non ſe ſubiecíſſet Cardinalis, ſi vnum ſine alio habere voluiſſet, quia recepiſſet prioratum, & deinde negotium reſignationis tractaſſet.

SERAPHINI.

Lamacen. adminiſtrationis. Lunæ 12. Ian. 1579.

SVMMARIA.

1 *Clauſula, vt aſſeritur, refertur ad partem: ſecus de verbo, intellexımus.*

2 *Citatio non eſt neceſſaria in actu diſtributionis, & aſſignationis.*

3 *Sententia lata præſente parte ſupplet defectum citationis ad eam audiendam.*

4 *Mutatio ex legitima cauſſa facta valet.*

DECISIO CDXLVII.

DVbitaui, an ſententia, vel decretum, quod emanauit in fauorem monialium de Mochique, ſit cõfirmandum, vel reuocandum. Et pro parte Andreæ opponebatur, quod Breue fe. me. Pij Quinti, cuius vigore fuerat factum decretum, erat ſubreptitium ex multis in informatione facti deductis. Præterea ſententiam fuiſſe nullam ex defectu citationis.

His tamen non obſtantib. Domini contrarium cenſuerunt. Et quod attinet ad priorem obiectionem, dixerunt, non poſſe opponi de ſubreptione, cum Breue non emanauerit ad alicuius petitionem, vt ex lectura apparet, & verbum, *intellexımus*, non eſt referẽdum ad partem, vt dicitur
† de clauſula, *vt aſſeritur*, vt per Rot. deciſ. 60. de reſcript, 1
in antiq. Biſignet. deciſ. 6. de præb. Caſſad. deciſ. 4. de probat. nu. 9. Ideo nihil eſt per ipſam partem verificandum.

Quantũ ad ſecundam obiectionem fuit dictum, quod
† citatio non erat neceſſaria in actu diſtributionis, & aſſi- 2
gnationis, quia forma illa, vocatis vocandis, reſpicit tantum priorem partem Breuis, vbi Papa mandat, vt fiat indicatio, notificatio & ſpecificatio bonorum relictorum, ad hunc enim effectum erant citandi adminiſtratores.

Præterea † dato, quod requireretur citatio, ſatis eſt, 3
quod ſenteotia lata fuit præſente procuratore Andreæ, de cuius mandato conſtat in actis, quicquid exemplo dicatur, Caſſad. de iud. deciſ. 2. num. 3.

Quantum ad poteſtatem Papæ ſuper mutatione huius diſpoſitionis non fuit dubitatum, & maximè mooit Dominos, quod ſi ex hac mutatione fit aliquod præiudicium alicui, vtique fit fratribus minoribus de obſeruantia, qui non ſolum non reclamant, ſed etiam conſentiunt, cum fuerit facta diſtributio cum interuentu Miniſtri generalis: Andreæ vero nullum omninò infertur præiudicium,
& ideo non eſt, cur ipſe conqueratur, & † mutatio ex le- 4
gitima cauſſa facta eſt, nempè incapacitatis fratrũ, clem. ex his, §. cumque annui redditus, de verb. ſign. & ibi Card. nu. 17. & Anch. nu. 14. Fede. de Sen. conſi. 12. Gemin. conſ. 40. cum aliis per D. Moſcherium deductis.

Vnum tantum fuit per Dominos excitatum dubium, quod ſententia videtur lata contra formam Breuis in ea parte, in qua dantur annotati in tot regalia pro eleemoſynis, miſſis, & cera, & oleum pro lampadibus, nec non triticum monaſterio de Ferraria. Cum in Breui Papa mandet, vt prius aſſignetur portio pro fabrica, & ornamentis Eccleſiæ de Ferraria, & reſiduum diſtribuatur pro

neceſſitatibus aliorum monaſteriorum: Sed ſi benè per-
pendantur verba Breuis, vtique Papa non aſſignat reſi-
duum pro aliis monaſteriis excluſiue ad monaſterium de
Ferraria, ſed vtitur verbis, quę & hoc ipſum monaſterium
comprehendere videntur, ibi, attentis ſingulorum mona-
ſteriorum, & domorum huiuſmodi neceſſitatibus: dictio
enim, huiuſmodi, refertur ad omnia monaſteria, de qui-
bus fuerat facta mentio. Alia etiam circa hoc fuit orta
difficultas, quod ſi Papa propter incapacitatem commu-
tauit huiuſmodi diſpoſitionem, vtique in eúdem ſcopum
incidiſſe videtur Illuſtriſſimus executor, qui in diſtribu-
tione aſſignat tot regalia, de quibus ſupra, nec nō oleum,
& triticum monaſterio de Ferraria. Super qua difficulta-
te videndum eſt, quid pars, quæ pro confirmatione ſen-
tentiæ inſtat, reſpondeat.

SERAPHINI.

Peneſtrin. bonorum. Lunæ 16. Martij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Filiæ de iure communi ſubintrant in locum patris in ſucceſ-ſione patrui vna cum aliis patruis.*
2 *Pactum, per quod filiæ debeant dotari, non excludit eas abſo-lutè à ſucceſſione, niſi in euentum dotationis, vel mortis.*
3 *Repræſentatio habet locum etiam in fideicommiſſis.*
4 *Statutum excludens filiam dotatam intelligitur tantum ex-cludere ab hereditate dotantis.*
Idem in pacto, per quod filiæ dotentur.
5 *Dictio, deſcendētes, appoſita in pacto excluſiuo fœminarum, intelligenda eſt reſpectu paciſcentium.*
6 *Verba, vt infra, in dubio ſtant demonſtratiuè.*

DECISIO CDXLVIII.

FVit reſolutum non eſſe habendam rationem portio-
nis bo. me. Stephani Iunioris in caſu, & ad effectum,
de quo agitur, ſed tres partes tantum conſtituendas bo-
norum pacto ſubiectorum. Cum enim poſt obitum bo.
me. Franciſci, & antea tranſactionem obierit Stephanus,
dubium non eſt de iure communi, iſtas Illuſtriſ. filias ſub-
1 intrare in locum Franciſci eorum patris, & † admitti ad
ſucceſſionem patrui vna cum aliis patruis. Auth. vt fra-
trum filij, §. 1. & ibi Bar. & Ang. & auth. ceſſante, & ibi gl.
Bal. & ceteri, C. de legit. hered. Et ideo ſolum eis facit ne-
gotium pactum initum inter bo. me. Stephanum Senio-
rem & Alexandrum, per quod excluduntur filiæ fœminæ
à ſucceſſione: ſed cum excluſio prima ſit facta cum pacto
expreſſo, quod filiæ dotentur, non operatur hæc excluſio,
niſi quod vel actu dotentur, vel per heredes non ſteterit,
2 quominus dotentur. Et † ideo huiuſmodi pactum non
impedit effectum acquiſitionis iuris communis, licet ſit
reuocabilis in euentum dotationis, vel mortis ante tem-
pus nubile, cum cenſeatur adiecta tacita conditio, ſi nu-
pſerint, ad no. per Doct. in l. Titia, §. Titio genero. de cōd.
& demonſt. Et hinc ſequitur, quod cū dotatio eas exclu-
dat tam à portione patrui, quam patris, error, qui prætēn-
dunt pro parte ipſarum, eſt conſiderandus etiam habito
reſpectu portionis patrui, cui etiam in tranſactione in
ſpecie renuntiarunt.

Nec ob. quod in pacto vocentur deſcendentes grada-
3 tim, quia hæc diſpoſitio non excludit † repræſentatio-
nem, quæ etiam in fideicommiſſis locum habet, vt per
Soc. conſil. 126. num. 11. & 13. lib. 1.

Non ob. Soc. Iun. conſi. 75. num. 15. lib. 1. Quia non lo-
quitur in ſucceſſione ex fideicōmiſſo aſcendentiū. Con-
firmantur prædicta vrgenti ratione, quia pactum non ex-
cludit fœminas à ſucceſſione legitimæ cōſanguineorum,
ſed a bonis, locis, ciuitate, caſtris, & oppidis, in pacto com-
prehenſis, & ſic excluduntur à certis rebus, non autem à
ſucceſſione. Et ideo repræſentatio impediri ratione pa-
cti non poteſt. Vnde ſequitur, quod in his bonis poſſunt
petere dotes à quibus propter dotes ſunt excluſæ, alias
in eis ſucceſſuræ, prout in ſimili, ſi † ſtatuto filia dotata 4
excludatur, intelligitur tantum excluſa à dotantis here-
ditate, vt poſt Bal. Caſtrenſ. & alios refert Brun. in ſtatuto
ſtantibus maſculis, art. 8. q. 16. nu. 59. Et ideo videtur onus
eſſe reale, ſaltem hoc reſpectu, quod ſequitur quoſcun-
que prȩfatorum bonorum poſſeſſores, qui excludere non
poſſunt fœminas, niſi eas congruenter dotauerint.

Et inſuper ex præmiſſis infertur non eſſe interpretan-
dum pactum, vt voluerint abſolute excludere fœminas à
ſucceſſione tranſuerſalium, ex eoque voluerint fœminas
deſcendentes tantum dotari, quia propter ſupradicta ob-
ſtat ratio prooemij, in quo habetur, Stephanū & Alexan-
drum fratres deueniſſe ad laudabiles, & honeſtas cōuen-
tiones, quæ ita interpretando, nec laudabiles, nec hone-
ſtȩ eſſent. Ideo † dictio, deſcendentes, (ſi modo legendum 5
eſt, deſcendentes, & non, deſcedentibus, ita vt ad maſcu-
los referatur) intelligenda eſt reſpectu paciſcentium! Re-
pugnat etiam interpretatio iuris communis, quam ſupra
ex Brun. retuli. Excluderentur enim à ſucceſſione eorum,
de quorum bonis dotari non poſſunt. Et in ſumma non
obſtat, quod in pacto, in ea parte, in qua mandat dotari,
dicatur, vt infra, quod eſt præcipuum fundamentum
contrariæ partis, quia verba † illa, vt infra, ſtant demon- 6
ſtratiuè, non limitatiuè, prout ſemper in dubio accipiun-
tur, & vrgentiſſima ratione demōſtratur: Nam ſi ſequens
diſpoſitio intelligeretur limitatiuè, ſequeretur, quod ſo-
lum filiæ morientis ſine maſculis dotandæ eſſent, non au-
tem filiæ morientis cum maſculis, quod eſt abſurdiſſi-
mum. Et ideo clauſula illa, vt infra, potiùs refertur ad
qualitatem dotandi, nempè, condecenter, & honorifice
ſecundum qualitatem temporum, & familiæ, vel ad pro-
uidendū filiabus, quæ patre eſſent orbatæ: illis enim quæ
patrem haberent, conſueuerunt ſatis eſſe proſpectum.

Non ob. quod filiæ eſſent melioris conditionis, quam
maſculi, quia liberum eſt maſculis, ſi expedire eis videa-
tur, eas ad portionem, quæ iure communi competeret,
admittere. Quare concluſum fuit pro Illuſtr. filiabus.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Lunæ, 10. Nouembris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Mulier ſuccedens debitori ſi agat pro reſtitutione dotis, de-bet prius agere contra bona libera, & poſtea contra alia ex pacto obligata.*
2 *Onus docendi extare alia bona vltra in inuentario deſcri-pta, allegantis ſpectare debet.*
3 *Bona pacto ſubiecta non poſſunt pro reſtitutione dotis obli-gari, propter anteriorem hypothecā vocatorum in pacto,*
4 *Diſpoſitio authores quæ, C. commun. de leg. non habet locum in contractibus, ſecundum communem.*
5 *Nec etia in prohibitione tacita, ſecus in expreſſa, per quam impeditur dominij tranſlatio. num. 5.*
6 *Verba præmiſſis exceptis, appoſita in pacto, per quod tollitur facultas teſtandi, tollunt omnem diſponendi facultatem, etiam in vltima voluntate.*
7 *Alienatio rei donatæ prohibita cenſetur per hypothecam*

DECISIO CDXIX.

FVit dubitatum, an bona pacto comprehenſa potue-
runt obligari pro reſtitutione dotium Illuſtriſſ. Dom.
Margaritæ Aquauiuæ, & Illuſtriſ. D. Clericis? Quantum
ad dotem Margaritæ nullo diſcrepante reſolutum fuit,
quod ex quo conſtitutio dotis præceſſerat pactum, om-
nia bona cadebant ſub hypotheca ratione prætenſæ do-
tis, licet maiori parti Dominorum placeret, vt exſiſtātibus
aliis bonis, præter ea quæ in pacto continentur, fieret ex
illis reſtitutio, & in ſuplementum poſtea fieret ex bo-
nis in pacto comprehenſis, attento † quod Illuſtriſſimæ 1
filiæ

Google

filiæ ſunt heredes Sciarræ heredis paciſcentium, l. cum à
matre, C.de rei vind.& ibi not.gl.Put. Paul.& Sal.Bart.in
l.fi.§.in computatione,num.6.de iure deli.& ibi Bal.Paul.
Alex.& Iaſ.Pinel.in l.1.C.de bon.matern.part.3.num.79.
2 Sed † onus doeendi exſtare alia bona, maximè ſtante in-
uentario,incumbere Illuſtr.D.Iulio,l.fin.§.licentia, & ibi
Iaſ.C.de iure delib.Alex.conſ.55.nu.6.in princ.Dec.conſ.
519.nu.7.Curt.ſen.conſi.27.nu.17.Aym.conſ.19. Tamen
reuocatum fuit in dubium,an Illuſtr.filiæ teneantur prius
agere contra alia bona non comprehenſa pacto, ex quo
in facto fuit deductum, Margaritā deceſſiſſe poſt obitum
Sciarræ,& ideo filias ſuccedere ei ex perſona propria,non
autem mediante perſona ipſius Sciarræ.Et ideò fuit ordi-
natum, vt ſuper hoc videretur, quo pacto factum ſe ha-
beat,quod ſi exſecutio fieret in aliis bonis, taxandus eſſet
valor contentorum in inuentario,qui non videtur aſcen-
dere ad magnam ſummam. Nam quod attinet ad caſale
nouum, videtur benè ex facto tolli hanc prætenſionem
D.Iulij,attentis inſtrumentis dotalibus D. Iſabellæ. Et in
omnem euentum Domini haberent rationem fructuum
perceptorum,maximè ad effectum ſeparationis, l.mulier,
§.cum proponeretur,ad Trebell. Roma.conſil.232.in fin.
Quantum vero ad dotem Illuſtr.D.Claricis, Domini pro
maiori parte tenuerunt,bona pacto ſubiecta non potuiſſe
3 pro eius reſtitutione obligari, attenta † anteriori hypo-
theca vocatorum in pacto,ad l.aſſiduis, C.qui pot.in pi-
gno.hab.Oldrad.conſil.114.in fin.

Non obſtat text.in auth.res quæ,C.commun.del. quia
4 † ſecundum communem opi.illa auth. non habet locum
in contractibus inter viuos,vt poſt gloſ.dicit Bal.in l.nul-
la,in fin.C.de iure dot.& in cap.1.§.donare,in princ.qua-
liter feud.olim alienari pot.Alex.in l.filiusfamilias,§.diui,
nu.10.& ibi Iaſ.nu.32 & Crot.nu.58.Ambroſ.de Opizo.
nu.57.Loantes, nu. 140.de leg.1.But.conſ.77.nu.2.Soc.
conſ.75.lib.1.Rimin.conſ.215.num.12.lib.1. Aym.conſi.
29.in fin.Tamen ſuper veritate iſtius opinionis pars pote-
rit audiri particulariter,ſtantibus his,quæ exemplo dedu-
cuntur,ex ſententia Paul.de Caſt.conſil.80.nu.1.in princ.
quam ſequitur Dec.conſ.519.Ambroſ.de Opizo.d.§.diui,
nu.137.Videtur enim hoc caſu militare eadem ratio veri-
ſimilitudinis, quod pater noluerit eximere bona ſua ne-
ceſſariæ obligationi,quā ponderat Caſtr.d.auth. res quæ,
num.10.& ideo tenent etiam multi,quod nō poſſit,quos
refert Roland.conſil.85.nu.30.lib.1.Guido Pap. deciſ.96.
per tot.Bolog.in d.§.diui,num.283. Lup.in rubric. de do-
5 nat.§.16.num.14.verſ.pater.Retenta † tamen priori opi-
nione, Domini dicebant non obſtare, quod dicitur eam
procedere in prohibitione expreſſa, per quam impeditur
dominij tranſlatio,vt per Iaſ.in d.auth.nu.25.&in l.filius-
familias,§.diui,nu.69.vbi Crot.nu.57.Loantes,n.140.So-
cin.iun.nu.151.cum aliis per informantes allegatis. Nam
tenebant hic adeſſe expreſſam prohibitionem ponderan-
6 do illa verba, præmiſſis † exceptis, poſita in facultate te-
ſtandi,quæ videtur tollere omnem facultatem diſponen-
di etiam in vltima voluntate, l.cum pater, de indic.l. La-
beo,de compenſ.Iaſ.in l.1.de offic.eius,nu.80.Dec.nu.40.
7 Præterea hic adeſt hypotheca, † propter quam cenſe-
tur prohibita alienatio rei donatæ,Bart.in d.§. diui, num.
14.Rip.nu.81.Crot.n.99.& dicebant nos eſſe in donatio-
ne, in qua ipſo iure transfertur dominiū in donatarium.
Neque obſtare, quod pro parte filiarum dicitur, pactum
factum de bonis reſtantibus poſt mortem, propter illa
verba, poſt eorum mortem reſtantibus. Quia iſte intel-
lectus deſtruit totam diſpoſitionem, cum in ea detur fa-
cultas teſtandi,& diſponendi de omnibus aliis bonis præ-
miſſis exceptis, quæ exceptio redderetur vana & ſuper-
flua,ſi pactum reſtringeretur ad reſtantia. Et ideo place-
bat Dominis intellectus datus per D. Gabriel. ne induca-
tur contradictio. Dec. conſil.283. numero 4.cum aliis al-
legatis. Et poſſet etiam veriſimiliter dici erratū eſſe à no-
tario extendendo reſtantia pro reſtantib. quo caſu referri
poſſet abſque aliqua voluntatis,& literæ violatione ad il-
la verba, diſponendi de omnibus aliis bonis.

ALDOBRANDINI.

Roman.hereditatis de comitibus.Lunæ 24.
Nouemb.1578.

SVMMARIA.

1 *Sententia continens vnum extenditur ad aliud, ſine quo il-
lud vnum, ſuper quo lata eſt, non poteſt ſortiri effectum.*
Idque procedit etiam in petitione, num. 2.
3 *Maiora expreſſis non veniunt in neceſſariam anteceden-
tiam, niſi alius actus non valeret.*
4 *Iudex pronuntians fideicommiſſarium immittendum eſſe in
poſſeſſionem bonorum, cenſetur pronuntiaſſe in neceſſa-
riam antecedentiam hereditatem debere reſtitui.*
5 *Actiones duæ, quarum vna ſit præparatoria alterius, poſ-
ſunt eodem tempore ſubordinatè intentari.*
*Et hoc etiam ſi ſecunda actio ab initio orta non ſit, ſed om-
nino ſit ab initio oritura, quia toleratur propter lites diri-
mendas, num. ſeq ex communi.*
6 *Litium dirimendarum gratia multa tolerantur, quæ alias
non tolerarentur.*
7 *Sententia, quod actiones tranſierint in fideicommiſſarium
propter iniuſtam renitentiam in reſtituendo, dicitur de-
claratoria.*
8 *Expreſſum ſatis illud dicitur, quod venit in neceſſariam an-
tecedentiam.*
9 *Interpretatio omnis facienda eſt pro ſententia, & ad exclu-
dendum ſpolium.*

DECISIO CDL.

DOmini ſteterunt in reſolutis ex eiſdem rationibus
& auctoritatibus, de quibus in reſolutione, quam-
uis enim † ſententia ſit ſtricti iuris, ex vi tamen attractiua 1
continens vnum indiſtinctè, trahitur ad aliud, ſine quo
illud vnum, ſuper quo lata eſt, nō poteſt ſortiri effectum,
vt dicit Ang.conſi.257.ſub nu.6.prout in hoc caſu,in quo
abſque reſtitutione hereditatis poſſeſſorium, ſuper quo
iudex pronuntiauit,locum habere nequiuiſſet.

Quod † cum nedum procedat in ſententia, ſed etiam 2
in petitione,Paul.de Caſtr.conſ.85.nu.2.lib. 2. & tradunt
Doct.in rubr.C.qui admit.vbi Dec.num.74. ceſſat conſe-
quenter reſponſio data, quod cum huiuſmodi reſtitutio
non eſſet petita, ſententia nequeat hoc continere. Quia
imò petitio hoc cōtinebat, ex quo pars non poterat con-
ſequi illud,ad quod expreſſè agebat ſine tali reſtitutione.
Ceſſat etiam alia reſponſio, quod ſtante ſuſpenſione pe-
titorij non adeſt poteſtas ita pronuntiandi. Quia, vt fuit
dictum in reſolutione,ſuſpenſio non impedit, quominus
adduci poſſint ea,quæ ad obtinendum in poſſeſſorio ſunt
neceſſaria,prout videmus in cauſſa beneficiali,poſſe, non
obſtante ſuſpenſione,adduci titulum coloratum, vt tunc
fuit dictum.

Non obſtat, quod in neceſſariam antecedentiam non
veniant maiora expreſſis. Quia vltra,quòd hoc magnam
paritur difficultatem, vt liquet ex adductis per Curt. iun.
in l.2.de iur.om.iud.num.12.cum ſeq.& à Dec.in rubr.C.
qui admit.nu.88.& in ca.præterea,de offi.deleg.nō † pro- 3
cedit, quando alias actus non valeret, quia tunc ex reg.l.
illud,de acquir.here.comprehenduntur etiam maiora ex-
preſſis neceſſaria ad actus validitatē, Dec. conſ.77.col.3.
propè fin.ver.tertio dici poteſt,& in d. rub. C. qui admit.
nu.80.Accedit, quod cum adducatur hoc ad effectū poſ-
ſeſſionis,non poteſt dici quid eo maius.

Pariter non obſtat, quod malè dixerunt Doct. neceſ-
ſariam eſſe reſtitutionem, ſi iudex ſemper in neceſſariam
antecedentiam pronuntiaret hereditatem reſtituendam:

Digitized by Google

Tum, quia Doct. dicunt nõ competere huiuſmodi reme-
dia ante verbalem reſtitutionem factam : non tamen di-
4 cunt, iudicem † pronuntiantem fideicommiſſarium im-
mittendum eſſe in poſſeſſionem bonorum, non pronun-
tiare in antecedentiam neceſſariam hereditatem debuiſ-
ſe reſtitui.

Tum & ſecundò, quia hoc remedium non ſemper diri-
gitur contra heredem debentem reſtituere ſed etiam
contra tertios poſſeſſores, quo caſu argumentum proce-
dere non poteſt, cum ipſi reſtituere non teneantur

Non etiam obſtat, quod fuerit pronuntiatum ſuper re-
medio priuſquam competeret, vel illico, quod compe-
5 tere cœpit, quia conſiderandum eſt, quod † duæ actiones
quarum vna ſit præparatoria alterius, vt in hoc caſu, in
quo actio ex teſtamento, quæ datur contra heredem ad
reſtituendam hereditatem, ad not. per Bart. in l. ſi legatus,
ff. ad Trebell. per gl. & Doct. omnes in l. & ſine ſcriptura,
C. ad Trebellia. eſt præparatoria remedij poſſeſſorij com-
petituri poſt dictam reſtitutionem, poſſunt eodem tem-
pore ſubordinate intentari. Et licet hæc ſecunda actio ab
initio orta non ſit, cum tamen pendente iudicio ex con-
tumacia, & renitentia non reſtituentis nedũ ſpes ſit, quòd
oriatur, ſed omnino ſit oritura ab initio, deduci poteſt
ſaltem eam ſubalternando, petendo vt heres reſtituat he-
reditatem ſaltem verbaliter, & poſtquam reſtituerit, vel
poſtquam propter contumaciam, vel renitentiam ipſius
habenda fuerit pro reſtituta ad effectum tranſlationis a-
6 ctionum, immittantur in poſſeſſionem. Toleratur † enim
hoc propter lites dirimẽdas, vt declarat poſt gl. magnam
in l. 1. in fin. ff. de actio. emt. Roman. conſil. 392. nu. 12. 13.
& 14. quem ſequitur Felyn. in cap. ſignificantibus, nu. 23.
de libel. oblat. Dec. in l. edita. nu. 70. C. de eden. declarat
etiam gloſſ. in cap. Raynaldus, ver. demum, in verbo, veni
rent, de teſtam. vbi Couaru. atteſtans, de cõmuni, §. 1. nu.
9. Salyce. in l. 1. nu. 4. de iud. & cum cauſſa eſſet commiſſa
ſummariè, cenſetur ab initio deductum omne ius etiam
hoc pacto, ex iis quæ reſoluta fuerunt in illa Roman. do-
nat. 50000. coram me. Accedit, quod hæc videtur decla-
7 ratoria, quod † actiones tranſierint in fideicommiſſarium
propter iniuſtam renitentiam in reſtituendo, vt per gl. in
l. ſancimus, §. cum autem, C. ad Trebell,

Non obſtat, quod ſtatutum de tribus conformibus de-
beat intelligi in iis, in quibus expreſsè ſentẽtiæ ſunt con-
8 formes, † quia ſatis dicitur expreſſum, quod venit in an-
tecedentiam neceſſariam, vt dictum eſt, quoniam ſaltem
non ſimus in formalibus ex allegatis. Tiraq. de ll. connu-
bial. gloſ. 8. §. 7. nu. 189. in 9. quæſt. expreſſit.

Quæ omnia Domini dicebant admittenda facilius eſ-
ſe ad ſubſt. nondum ſententiam, vt benè deducit Deci. d.
conſi. 77. colum. pen. & † ad excludendum ſpolium, & at-
tentata, & ſic ad delicti excluſionem.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Veneris, 20. Martij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Gratia etiam motu proprio facta eſt nulla, quando adeſſe defectus intentionis: imo etiam eſt ipſo iure nulla, & nu. 6. Et etiam ſi deficiat poteſtas.*
2 *Actus ſine poteſtate & voluntate conſtitui non poteſt.*
3 *Subreptio duplex eſſe dicitur: & quomodo differat à defectu intentionis. & num. 6. & 7.*
4 *Motus proprius non firmat priuilegium contra ius alterius.*
5 *Falſitas cauſſæ annullat gratiam quantumuis motu proprio conceſſam.*
6 *Præiudicium leue & magnum, quod dicatur, & quos pariat effectus.*
7 *Agendum non eſt in gratia generali de defectu intentionis, ſed de comprehenſione, vel comprehenſione.*
8 *Gratia à principio nulla poteſt confirmari per conſenſum ſuperuenientem,*
9 *Diſtinctio inter defectum intentionis reſpectu gratiæ, & defectum intentionis reſpectu effectus, & executionis eiuſdem.*

DECISIO CDLI.

DVbitaui præſuppoſito pacto, & gratia, & quod ſiue
veri præiudicio d. gratia in quibuſdam euentib. di-
ſcordet, in quibuſdam concordet cum pacto, an d. gratia
ſit ita nulla ex defectu intentionis Papæ, vt nunquã etiam
clauſulæ in ea appoſitæ illam viuificent? Et cauſſa pluries
propoſita tandem ſub die 20. Febru. Rota reſoluit, gra-
tiam fuiſſe nullam à principio ex defectu intentionis, re-
ſeruata generalitate, ſiue euentualitate. Et demum 20.
Martij, fuit eadem deciſio per Dominos confirmata.

Præcipua fundamenta deciſionis fuerunt. Primo au-
ctoritas Doct. in c. cauſſam quę, il. ſecũdo, de teſtib. vbi gl.
Hoſt. Ioan. And. Ægid. Abb. Felyn. Aret. & alij per infor-
mantes allegati, qui † omnes vno ore dicunt, gratiã etiam 1
motu proprio factam, eſſe nullam, quando adeſt defectus
intentionis: & licet non dicant eſſe ipſo iure nullam, ta-
men ſunt etiam aliqui, qui hoc dicunt, veluti Pariſ. conſil.
74. numer. 32. lib. 4. & hoc idem videtur firmare Caſſad.
deciſ. 3. de penſ. num. 3. in fi. vbi tradit, gratiam factam de
penſione, non facta mentione de alia prius impoſita, eſſe
nullam, etiam ſi motu proprio facta ſit, & demum, nu. 5.
tradit eam eſſe nullam ipſo iure, & licet fundet ſe etiam
in ſubreptione, id euenit, quia in caſu ſuo gratia erat ad
partis poſtulationem, ſed non tollit æquiparationem,
quam facit ſubreptionis, & defectus intentionis, & ita
ſunt intelligendi Doct. qui paſſim æquiparant ſubreptio-
nem, & defectum intentionis.

Secundò pro hac ſententia facit euidens ratio, quia
cum in conſtituenda gratia requiratur poteſtas & volun-
tas, vtrique altera deficiente, gratia eſt à principio nulla:
nam † actus ſine voluntate, & poteſtate conſtitui nõ po- 2
teſt. Bald. in l. omne verbum, C. commun. de lega. Alexan.
conſil. 52. num. 30. lib. 4. Imol. in l. qui ſoluendo, de hæred.
inſtituen. & in l. filio præterito, in vltima quæſt. de iniuſt.
rupt. teſtam.

Tertiò, quia non benè videtur conſtitui differentiæ
inter ſubreptionem & defectum intentionis, quantum
attinet ad hunc effectum, quia etiam defectus intentio-
nis poteſt dici ſubreptio. Ea † enim eſt duplex, altera, quæ 3
prouenit ex parte impetrantis, altera, quæ oritur ex reipſa
primam tollit motus proprius, ſecundam non. Ægi. 392.
& 475. & d. c. cauſſam quæ. il 2. num. 1. de teſtib. Rebuff. in
form. man. Apoſt. in verbo, motu Proprio. in 29. ſpeciali.
in fi. Bonif. in clem. per litteras, nu. 11. & 12. de præb. Fel.
in cap. in noſtra, in 10. corol. de reſcript.

Quartò faciunt Doct. paſſim dicentes, quod † motus 4
proprius non firmat priuilegium contra ius alterius. Ab.
in c. ad aures, nu. 5. de reſcript. But. in c. per venerabilem,
nu. 15. qui fil. ſint legit. Præpoſ. in cap. quia circa, nu. 4. de
conſang. & affin. Ruin. conſi. 123. nu. 16. li. 3. Gemi. conſil.
104. Curt. ſen. conſi. 35. nu. 37. Rot. in antiq. 444. cum in-
finitis aliis qui deduci poſſent, ex quibus colligitur, quod
ſi motus proprius non firmat priuilegium, illud ab initio
eſſe nullum.

Quintò, in indiuiduo, de quo agitur, hoc tanto facilius
procedit ex eo, quod Papa videtur motus ex falſa cauſſa,
cum dixerit, Illuſtriſ. D. Iulium eſſe horum bonorum ve-
rum dominum, quæ verba iuxta ſubiectam materiam,
cum agatur de perpetua applicatione, ſunt intelligenda
de eo dominio, ex quo naſcebatur valida perpetua appli-
catio, ſed † falſitas cauſſæ perpetuo annullat gratiam, 5
quantumuis motu proprio conceſſam. Felyn. poſt Anch.
in c. ad aures, nu. 9. de reſcript, & in d. c. cauſſam quæ, nu.
3. cum aliis per informantes allegatis.

Non

Non obſtant in contrarium deducta, & primo doctr.
Butr. in c. mandatum, ante nu. 14. & in c. capitulum ſanctę
Crucis, nu. 24. de reſcr. Quia aut loquitur contra aucto-
ritatem ceterorum Doctorum, vel in caſu militat parti-
cularis ratio, prout conſiderat Caſſad. d. deciſ. 3. num. 5. de
6 penſion. nempè † diſtiguendo inter leue & magnum prę-
iudicium, vel etiam ex alio poteſt conſiderari ratio parti-
cularis, quia re vera ibi non adeſt defectus intentionis,
cum indiſtinctè ſiue primæ litteræ ſint præſentatæ, ſiue
non, teneant ſecundæ litteræ, ſecundum opinionem Abb.
ibi in fine, & in c. capitulum, nu. 4. Et ipſæ ſecundæ literæ
cenſentur habere clauſulam, ſi primus ius ſuum non pro-
ſequatur, vt poſt Imo. in d. c. mandatum, nume. 5. Et valdo
probabilis eſt hæc ſententia, vt non adſit defectus inten-
tionis reſpectu conceſſionis ſecundarum literarum, quia
Papa in gratiam plurium reſcribere poteſt. Et in hoc non
deficit intentio, tamẽ non vult inuitum ordinarium plu-
ribus mandatis grauare, quod colligitur ex eo, quod ſi ſu-
per eodem corpore benè impetratæ eſſent litteræ, tunc
eſſent omnino ſubreptitiæ, & nullæ: nam propter incom-
patibilitatem gratiarum apparet manifeſte de defectu in-
tentiouis. Præterea in illamet materia multi tenent, quod
gratia etiam motu proprio conceſſa, non teneat, vt per
Franc. in c. poſtquam, nu. 6. de præb. in 6. & ibi idem But.
nu. 5. & 6. Et ita vis non erit in differentia, quam con-
ſtituit Burt. inter ſubreptionem, & defectum intentionis,
ſed in præiudicio tertij, quod indiſtinctè annullat gra-
tiam, ſecundum eos.

Non obſtat, quod quando gratia eſt generalis, ea non
corruat ex caſu particulari, in quo verſatur tertij præiudi-
cium, quia gratia, de qua agitur, non videtur generalis ſed
particularis. Compreheſio enim plurium euentuum non
7 facit gratiam generalem, quod patet, † quia ſi eſſemus in
gratia generali, non eſſet agendum de defectu intentio-
nis, ſed de comprehenſione, vel non comprehenſione,
Socin. conſil. 15. num. 8. libro 1. Præiudicium vero hic eſt
certum, & indubitatum reſpectu ſecundogenitorum, ſi
qui adſint, ſed de euentualitate alias erit videndum.

Non obſtant, quod ſi gratia eſſet nulla à principio, non
poſſet confirmari per conſenſum ſuperuenientem, cuius
8 contrarium tradidit Soc. conſi. 115. lib. 3. Quia † hoc ne-
gari merito poteſt, cum neque Socin. loquatur in conſen-
ſu ex poſt facto ſuperueniente, ſed in conſenſu pręſtito in
ipſo actu: & forte etiam ita indiſtinctè non procederet
etiam ſecundum iſtam lecturam, niſi data Papæ ſcientia,
Ægid. deciſ. 642. Præterea defendit Socin. in ſuo caſu non
ad fuiſſe defectum intentionis ſub nu. 3. hic vero non po-
teſt negari additum, cum Papa ignorauerit pactum.

9 Non obſtat diſtinctio, † quæ fit exemplo inter defe-
ctum intentionis reſpectu gratiæ, & defectum intentio-
nis reſpectu effectus, & exſecutionis eiuſdem, quia iſta
differentia eſt verbalis, cum non poſſit ſeparari hoc caſu
effectus ab iſta gratia. Statim enim, quod applicantur bo-
na primogenito, infertur præiudicium ceteris filiis inſe-
parabile ab ipſa conceſſione, nec poteſt hoc præiudicium
præſeruari per clauſulam, ſine pręiudicio: nam eſt incom-
patibilis cum diſpoſitione, adeo quod vel diſpoſitionem
vitiat, vel à diſpoſitione vitiatur, ne actus reddatur nuga-
torius. Et quæ dicuntur de hac clauſula generaliter ſub-
intellecta in omnib. conceſſionib. habent locum, quando
poteſt ſtare vna cum principali diſpoſitione.

Et ita fuit pro nullitate abſoluta gratia concluſum. De-
inde die Ven. 3. Aprilis proximè præteriti, fuit cauſſa pro-
poſita ſuper euentualitate in præcedenti poſitione reſer-
uata. Et per Dominos concluſum retenta priori deciſio-
ne eam non facere, quominus gratia ſit nulla, quia hu-
iuſmodi euentualitas nõ tollit defectum intentionis. Ri-
diculum enim eſſet dicere, quod Papa voluerit gratiam
huiuſmodi pendere perpetuo à voluntate ſucceſſorum
D. Iulij, ita vt modo valida quorundam reſpectu eſſet
modo inualida. Maximè, cum ſimus in materia propha-
na, in qua Papa ſine conſenſu vocatorum in pacto de po-
teſtate ordinaria nihil conſtituturus fuiſſet. Et ideo per-
ſtiterunt in reſolutis.

ALDOBRANDINI

Roman. hereditatis de comitibus. Veneris, 21.
Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Statuta vrbis comprehendunt etiam clericos tanquam ſta-
tuta Papalia.*
2 *Appellatione diſtrictualium comprehenduntur etiã clerici.*
3 *Conueniri quis poteſt etiam in loco domicilij, quando rei vin-
dicatio intentatur.*
4 *Statuta loci attenduntur, vbi res eſt ſita, quando agitur de
iure aliquo ex re proficiſcente: ſecus ſi ex ipſo iudicio pro-
ueniat.*
5 *Statuta loci iudicis quibus caſibus attendantur.*
6 *Statutum minuens appellationes dicitur reſpicere ordinato-
ria, non autem deciſoria.*

DECISIO CDLII.

Domini concluſerunt, ſtatutum de duabus confor-
mibus habere locum in caſu, de quo agitur, quia ex
illius lectura apparet non eſſe reſtrictum ad forum capi-
tolinum, cum in eo claris verbis diſponatur, quod ſerue-
tur in omnibus curiis, & ſic etiam apud nos, vt fuit reſolu-
tum in vna Roman. domus coram D. Binarino. Nec ob-
ſtat, quod Illuſt. & R. D. Abbas vti clericus illi non ſubii-
ciatur, quia eſt etiam reſolutum coram R. D. Robuſterio,
quia † ſtatuta vrbis comprehendunt clericos, quia ſunt 1
ſtatuta Papalia. Et quamuis informantes pro D. Abbate
velint conſtituere differentiam inter ſtatuta quatuor li-
brorum præcedentium, quæ admittunt poſſe dici Papa-
lia, ex quo condita fuerunt à deputatis à Papa, & nouas
reformationes, quæ non poſſunt dici Papales, quia con-
ditæ fuerunt à perſonis deputatis à populo, & ſimpliciter
fuerunt confirmatæ à Leone X. quæ confirmatio non ex-
tendit ſtatuta ex allegatis, tamen talis differentia Domi-
nis non placuit, quia Leo ante confirmationem deputa-
uit duos Cardinales Iacobatium & Sanctorum quatuor
coronatorũ, qui præfatas nouas reformationes viderent,
& examinarent, & ſic adfuerant etiam deputati à Papa,
quia omnia noſtra facimus, & Papa deinde ipſas confir-
mauit, & iuſſit obſeruari vbique in vrbe & eius diſtrictu,
ſicut obſeruantur alia ſtatuta.

Sicut etiam non obſtat, quod hoc ſtatutum veniat ad
extenſionem ſtatuti, 167. lib. 1. & propterea debeat ab ipſo
limitationem recipere. Quia ratio recti ſermonis non pa-
titur hanc reſtrictionem, vt intelligatur de his, qui litigãt
in foro capitolino. Nam mandat hoc ſtatutum, primum
ſtatutum ſeruari in omnibus curiis contra ciues, incolas,
& diſtrictuales, & ſic non ſe reſtringit ad litigantes in cu-
ria capitolij, ſed ſatis eſt, quod lis vertatur inter ciues, in-
colas & diſtrictuales. Et iſtos Illuſtr. Dominos eſſe tales
non ambigitur, ídque tanto magis, quia † appellatione 2
diſtrictualium comprehẽduntur etiam clerici ſecundum
Rom. ſingul. 446. And. Sicul. 1. col. 16. propè fi. lib. 3. Alex.
in l. prouinciali, §. in publico, nu. 12. ff. de ope. noui nunt. &
conſ. 41. nu. 5. lib. 7. & Doct. in c. fi. de offi. deleg. in 6. Quod
nullam videtur poſſe recipere difficultatem, cum Papa
hoc caſu ſit dominus diſtrictus, à quo indiſtinctè diſtrin-
gi poſſunt.

Non etiam obſtat, quod caſtrum Patricæ ſit vltra 40.
mill. Quia etiam, † quando intentatur rei vindicatio, po- 3
teſt quis conueniri in foro domicilij, glo. communiter ap-
probata in l. fi. C. vbi in rem actio. vbi Bart. Bald. Salic. &
alij

alij Docto.in cap.ſane, vbi Abb.nu.4.de foro competen.
Cum igitur hic fuerunt conuenti à bon mem. Illuſtr. D.
Torquato iſti Illuſtr. fratres reſpectu iudicij, debent at-
tendi ſtatuta loci iudicij,non autem loci rei, de qua con-
4 trouertitur:quia † tunc domum attenduntur ſtatuta loci,
vbi res eſt ſita, cum agitur de iure aliquo ex re proficiſ-
centi.Abb.in c.quod clerici, num. 11. de foro competen.
Tiraquell.de retract.ligna.glo.1.num.2. Et ita procedunt
dicta in illa Teracinen.coram R.D.Blanchetto, in qua a-
gebatur de ſtatuto repellẽte fœminas dotatas à ſucceſſio-
ne bonorum: hic autem non agitur de iure proficiſcente
ex re, ſed læſione ortum habente in ipſo iudicio, & poſt-
5 quam iudicium cœptum eſt, quo caſu † attenduntur ſta-
tuta loci iudicij.Bald.in l.cunctos populos, nu. 20.& ibi
Iaſ.nu.21.qui loquitur magis in terminis noſtris,C.de ſũ.
Trin.Cum enim læſio, quæ per ſententiam infertur, de
cuius appellatione tractatur, originetur in ipſo iudicio,
debent attendi ſtatuta loci iudicij, non rei, de qua con-
trouertitur, vt videmus in ſimili, cum petitur reſtitutio
in integrum, circa quam attenduntur ſtatuta loci iudicij,
quando læſio prouenit ex ipſo iudicio, vel in ipſo iudi-
cio, ſecus ſi tractatur de læſione antea cauſſata, puta in
contractatu.Salyc.in d.l.cunctos populos,nu.7.cum aliis
allegatis,idque tanto magis,quia non eſt reſolutum in v-
6 na Bononien.coram R.P.D. Robuſter. quod † ſtatutum
tollens vnam appellationem, & minuens appellationes,
dicitur reſpicere ordinatoria, non autem deciſoria, per
not.per Fran.in cap.ſi duob.§.1.vet. quid autem ſi laicus.
& in cap.vt debitus,colum.8.vet.ſeptimo quęritur.de ap-
pel.& in ſimili dicitur de ſtatuto tollente omnẽ exceptio-
nem pręter exceptionem ſolutionis.Felyn.in c.quoniam,
nu.12.de conſt. Et quamuis ſtante hac reſolutione vide-
retur hoc ſtatutum ſeruandum ſolum in curia Capitolij,
tamen propter expreſſa verba d.ſtatuti fuit reſolutum co-
ram D.Binarino, vt hoc non obſtante vbique ſeruetur in
vrbe,atque etiam,vt dixi apud nos.

ALDOBRANDINI.

Bononien.de Luparis.Veneris,11.Aprilis,1578.

SVMMARIA

1 Actiones directæ remanent penes cedentem voluntarium, non autem neceſſarium.& num.4.

Sed an ſint inutiles,vel ne,ſunt opiniones.nu.2.& ſequen.

3 Actiones directæ tanquam inhærentes oſſibus, non poſſunt transferri.

4 Ceſſio quãdo fit ex cauſſa neceſſaria, illico ius directum remanet inutile penes cedentem, ex communi, ſecus ſi ex cauſſa voluntaria.

Ampliа etiam quod in ceſſione eſſet clauſula, ponens in locum ſuum.

5 Scientia ſola,quæ elicitur ex libello,ſufficit ad tollendũ exercitium directarum actionum, quæ remanẽt penes cedentem.

6 Actio ſpolij non venit im actione generali, niſi de ea fiat particularis mentio.

7 Exceptio dominij obſtat agenti ſpolio.

8 Exceptio,tu ceſſiſti omne ius tibi compẽtens in his bonis quando opponi poſſit à ceſſionario.

DECISIO CDLIII.

DOmini conſtituerunt regulam pro Buccamatio,
quod penes ipſum tanquam cedẽtem voluntarium,
non autem neceſſarium,non obſtante ceſſione,remanſe-
1 runt † directæ actiones,l.3,C.de noua. cum ibi no.Doct.
in l.ſi cum empto.ff.de pact.vbi Iaſ.Paul.de Caſtr. in l. fa-
cta,§.ſi heres,nu.4. ff. ad Trebell. & difficultas penes eos
remanſit circa limitationes.Tres enim afferebantur, ſed
vnam ex facto ſubſtuli.

Prima erat ſuper verbis ampliſſimis ipſius ceſſionis,ex
quibus videtur inferri, quod † directæ remanſerint o- 2
mnino inutiles penes cedentem, per plura quæ allegan-
tur pro Hieronymo,& licet Afflict.deciſ.375.numer.22.
velit, quod nõ obſtantibus huiuſmodi verbis etiam ſtan-
te ſcientia ceſſionarij remaneant nihilominus penes ce-
dentem efficaces,tamen Pariſ.conſil.19.nu.66.cum ſeq.
lib.3.multa adducit contra dictam deciſionem. Et facie-
bat difficultatem aliquibus ex Dominis, quod in hac ceſ-
ſione ſint ampliora verba,quã eſſent in caſu deciſ.Afflic.
maximè ponderando conſtitutum. Buccamatius enim
conſtituit, ſe poſſidere hæc iura nomine Luccatelli em-
ptoris, ſed tamen replicabatur per aliquos ex Dominis,
quod huiuſmodi conſtitutum non poteſt aliquid operari
reſpectu directarũ actionum, quæ † cum inhæreant oſſi- 3
bus,non poſſunt tranferri in alium. Bart. in l. non poteſt,
nu.18.ff.de leg.1. Sed hoc omiſſo, cum hic verſemur in
ceſſione facta ad commodum ceſſionarij, ex quo huiuſ-
modi iura venduntur à Buccamatio Lucatello,iungendo
huiuſmodi verba ita ampla cum ſcientia Lupari d.ceſſio-
nis, quæ ſcientia liquet ex proceſſu nuper producto, res
tranſit ſine difficultate, quia hæc videtur vna ex limita-
tionibus,quæ communiter traditur ad d.l.3. vt per Pariſ.
d.conſil.19.nu.66. glo. in l.fina.ff.de tranſact.vbi Doctu.
quod aliqui ex Dominis admittebant eſſe verum in ceſ-
ſione facta ex cauſſa neceſſaria, puta quando in ortu di-
rectarum quis adſtringitur ad cedendum, vt in herede
grauato de reſtituendo, & in procuratore ſtipulante pro-
curatorio nomine:ſecus quando fit ex cauſſa voluntaria:
nam † quando ceſſio fit ex cauſſa neceſſaria, illico ius di- 4
rectum remanet inutile,l.1.§.1.& §.quamquã,ff. ad. Tre-
bell.vbi vero fit ex cauſſa voluntaria, remanent efficacia
iura directa, donec interueniat vnum ex illis tribus, de
quibus in d.l.3.C.de noua.vt declarant benè Ang. in l.fa-
cta,§.ſi heres,ff.ad Treb. etiã quod in ceſſione eſſet clau-
ſula,ponens in locum ſuum,reprobata opin.Angel.in d.l.
ſi cum empto.c,quia ipſemet tenet contrarium in d. l. 3.
C.de nouat.& in l.qui quadraginta, ad Trebellia. Paul de
Caſtr.in d.l.ſi cum emptore,nu.4.Rom. in l. ſi in prouin-
ciali,§.ſi ego,ff.de oper.nuntiat.Iaſ.in l.non qui eorum,§.
qui Caium,nu.3.de leg.1.

Et ſi ad tollendum exercitium directarum ſufficeret ſo-
la ſcientia,fruſtra in l.3. videretur requiri litis contenſta-
tio,quia † ſufficeret ſcientia elicita ex libello, qui præce- 5
dit conteſtationem litis,vt arguit Alberi.in d.l.3.nume.2.
ver.in contrarium.

Secũda limitatio erat,quod Luccatelli egiſſent in par-
tibus contra Luparum ſuper reſtitutione horum bono-
rum,quod dixi non eſſe verum, quia lis agitata non fuit
ſuper reſtitutione huiuſmodi bonorum, ſed ſuper expul-
ſione cuioſdam coloni.

Tertia afferebatur limitatio,quia † non videtur, quod 6
hæc actio ſpolij veniat in actione generali, niſi de ea fiat
particularis mentio.Sarnen.de tenal.q.11.ver.ſecundus
caſus.Mohedan.deci.324. Et licet hoc prima facie videa-
tur facere ad fauorem Buccamatij, tamen dicebant Do-
mini, quod cum nõ ſit tranſlata hæc actio mediante ceſ-
ſione in Lucatellum, ipſe eam intentare non poſſet, nec
poteſt etiam intentare Buccamatius, ex quo ceſſit omne
ius ſibi competens,& ſic Dominium omnium bonorum
à ſe abdicauit. Vnde † huiuſmodi exceptio videtur ob- 7
ſtare agenti ſpolio,vt per Soc. in l.rem quæ nobis,in 9.q.
ff.de acquir.poſſ.cum.aliis allegatis.Videtur enim, quod
poſſit Lupparus, cõtra quem ſunt ceſſæ actiones directæ
Buccamatij, oponere, tu † ceſſiſti omne ius tibi compe- 8
tens in his bonis.Aym.conſil.191.num.3.

Et quamuis Rota teneat, quod non dicatur conſtare
notorie de non iure agentis ſpolio, niſi per confeſſionem
partis, vel per rem iudicatam, tamen dicebant ſatis con-
ſtare de non iure per confeſſionem partis, ſtante huiuſ-
modi

Digitized by Google

modi ceſſione, qua mediante omne ius ſibi competens
in huiuſmodi bonis transfert Buccamarius in lucatel-
lum, quæ tamen ab aliis Dominis non admittebantur,
quia non dicitur conſtare de non iure, quandiu de iure
conſtare poteſt. Et propterea dixerunt, quod materia re-
ſtringatur ad huiuſmodi limitationes.

ALDOBRANDINI.

Pharen. penſionis. Die 24. Ianu. 1578.

SVMMARIA.

1 *Penſio dicitur eſſe materia odioſa.*
Eoque magis, in quota fructuum.
Imo magis, vbi cum ea adeſt diſpenſatio. num. ſeq.
2 *Diſpenſatio vulnerat ius commune: & ſtricte intelligitur etiam proprio motu facta. num. 7.*
3 *Actus regulatur à principali intentione diſponentis, niſi materia ſit odioſa.*
4 *Regula de impetr. benef. vac. per obit. fam. Card. dicitur eſſe odioſa, licet ſit inducta ad fauorem Cardinaliũ, & Papæ intentio ſit illis fauere.*
5 *Diſpoſitio odioſa reſpiciens publicam vtilitatem dicitur fauorabilis: alias ſecus.*
6 *Beneficia, vt ſine diminutione conferantur, publice intereſt.*
7 *Exſtinctio penſionis reſtituit beneficium ad priſtinam libertatem, & dicitur fauorabilis. num. ſeq.*
8 *Eccleſiæ maior debetur fauor, quam publicæ vtilitati.*
9 *Penſiones ſecundum ius primæuum ſunt compatibiles cum cathedralibus.*
10 *Odium quando eſt rationabile, diſpoſitio poteſt latè interpretari.*

DECISIO CDLIIII.

FVit per Dominos tentum, materiam, de qua in ſecun-
da parte regulæ Adriani, eſſe odioſam, non autem fa-
1 uorabilem, quia † penſio cum ſit ſeruitus & onus reale, eſt
conſequenter odioſa, Paul. de Roman. de penſion. c. 8. nu.
22. Caſſad. deciſ. 3. circa princ. de penſ. & 4. nu. 6. eod. titu.
Sarnen de infirm. q. 16. Caccialup. de penſ. quæſt. 8. Gigan.
q. 96. Maximè, cum ſit in quota fructuum. Fely. in cap. ad
audientiam, colum. 2. ver. ſecundo, de reſcript. Caccialup.
2 de penſion. quæſt. 6. Gig. quæſt. 8. Et † quia vna cum pen-
ſione in ea continetur etiam diſpenſatio, quæ & ipſa o-
dioſa eſt, cum vulneret ius commun. cap. 1. de fil. preſbyt.
Ægid. deciſ. 482. & conſi. 32. colum. 2. Pariſ. conſil. 37. nu.
11. lib. 4.

Non obſtat, quod actus iudicetur fauorabilis, & odio-
ſus à principali intentione diſponentis, l. qui exceptio-
nem, ff. de cód. ind. Doct. in l. venia, C. de in ius voc. Quia
3 † hanc regulam admittebant Domini in materia natura
ſua non odioſa, ſed indifferenti: alioquin exſiſtente ma-
teria natura ſua odioſa, intentio diſponentis eam muta-
re non poteſt. Tiraquell. de retract. lign. in præfat. nu. 66.
Quod Domini confirmabant ex eo, quia videmus, quod
diſpenſatio eſt odioſa, vt dictum eſt: & tamen principalis
intentio diſponentis eſt fauere diſpenſato, non autem
4 eum odio proſequi. Et ſimiliter videmus, quod † reg. de
impetr. ben. vac. per ob. famil. Car. eſt induct. ad fauorem
Cardinalium, & principalis intentio Papæ eſt illis fauẽdi,
& tamen odioſa ac ſtrictè intelligenda vocatur, poſt Æ-
gid. deciſ. 632. & Sarnen. d. reg. q. 1. nu. 2. & q. 16. in fi. ac q.
18. nume. 3. prope fin. quia Sarnen. licet poſtea in d. q. 1. di
cat, illam late interpretandam, id dicit in præiudiciũ con-
cedentis, contra quem ſemper conceſſiones latiſſimè in-
telligunt. l. fi. ff. de conſtet. prin. Et hinc Domini dicebant,
quod quando diſpoſitio, quæ alias odioſa videretur, ema-
nat ad fauorem publicũ, vt ſunt leges pœnales, quia reip.
intereſt, ne delicta remaneant impunita, & in ſtatutis ex-
cludentib. filias fœminas, cum ſimiliter reip. interſit, vt
bona in familiis, & inter maſculos conſeruẽtur, per quos
reſpublica conſeruatur, tunc intentio diſponentis iun-
cta cũ hoc publico fauore poteſt operari hunc effectum,
vt materia dicatur fauorabilis. Sed quando diſpoſitio de
ſe, & ſuapte natura eſt odioſa, & cõtra iuris diſpoſitionẽ,
& intentio fauendi non contemplatur ad publicam vti-
litatem, ſed ad priuatam, vel vnius, vel certorũ hominum
vtilitatem, tunc diſpoſitio remanet odioſa, vt † videmus 5
in diſpenſatione, quæ reſpicit priuatam vtilitatem, in qua
intentio diſponentis eſt fauendi diſpenſato, non eam fa-
uorabilem reddit, quam diſtinctionem comprobant ex
no. à Io. And. Gem. & Franc. in c. fi. de verb. ſig. & eam ap-
plicabãt caſui noſtro hoc pacto: Publice intereſt, vt † be- 6
neficia ſine diminutione conferantur, item ne deſtinata
ad vnum pium vſum, in alium conuertatur, clemen. quia
contingit, de reli. dom. Cum igitur contra hanc publicam
vtilitatem Papa diſpenſet in fauorem Cardinalis, fauor
vnius particularis Cardinalis habet contra ſe publicam
illam vtilitatem, & materiã ſuapte natura odioſam, vt eſt
penſio, & conſequenter intentio diſponentis eam fauo-
rabilem reddere nequit ex ſupradictis.

Nec obſtat, quod etiam adſit fauor publicus propter
ſubſtentionem Cardinalis, vt per Rom. conſil. 378. Tum
quia etiam ex alia parte grauabatur alter Cardinalis, cui
diminuta conferebatur Eccleſia Faren. & impediebatur,
ne penſio exſtingueretur. Tum quia iſte fauor publicus,
vt Cardinalis ſe decenter ſubſtentare poſſit, ſapit quan-
dam generalitatem, nõ autem reſpicit particulariter ma-
teriam retentionis penſionis. Ex alia autem parte babe-
mus particularem publicam vtilitatem, vt beneficia di-
minuta non conferantur, & vt deſtinata ad vnum pium
vſum, ad alium non conuertantur, quæ particularis pu-
blica vtilitas in iſta materia debet præferri illi generali
publicæ vtilitati, quod Cardinalis congrue ſe ſubſtentare
queat. Et in omnem euentum dicebant, quod cum ne-
gari non poſſit, quin exſtinctio penſionis ſit fauorabilis,
quia † reſtituit beneficium ad priſtinam libertatem. Gig. 7
de Pen. q. 45. nu. 7. & propterea caſſari poteſt, dummodo
id non fiat anticipata ſolutione ſine auctoritate ſuperio-
tis, licet ſine ea conſtitui nequeat, Præpoſ. in c. Agatoſæ, in
fi. 63. diſt. Sarnen. de inſer. q. 16. Gigan. d. q. 45. Neceſſario
etiam infertur, quod impedimentum, ne exſtinguatur, di-
catur odioſum, quia impedit, ne beneficium ſuam recu-
peret libertatem. Et. ſic ex tali impedimento quædam in-
ducitur prorogatio ſeruitutis, quæ reddit materiam odio-
ſam, vt dicitur de facultate transferendi. Sarn. d. q. 16. Ma-
ximè, quia negari non poteſt ſecundum Dominos, quin
ex iſta retentione præiudicetur tertio, nempè Eccleſiæ
Faren. à qua pro toto illo tempore aufertur medietas
fructuum, quo caſu diſpenſatio etiam motu proprio fa-
cta ſtrictè intelligitur. Fel. in c. poſtulaſti, n. 9. ver. vltimo,
in hac. 2. limitatione, de reſcri. Cum † præſertim Eccleſiæ 8
debeatur maior adhuc fauor, quam publicæ vtilitati, Fel.
in c. nonnulli, nu. 53. de reſcr.

Ex quibus ceſſat fundamentum factum pro parte he-
redum, quod quando agitur de penſione iam impoſita,
illa fauorabilis ſit. Gig. q. 69. nu. 5. & reſp. 25. num. 15. quia
illud forte poteſt procedere, quando tractatur de illius
exſecutione: ſed quando tractatur de impediendo, ne ex-
ſtinguatur illis modis, quibus exſtinguitur de iure com-
muni, vel de ſtylo, tunc quia impedimẽtum hoc impedit,
ne beneficium ſuam recuperet libertatem, dicitur odio-
ſum per ſupradicta.

Ceſſat etiam, quod dicebatur, quod per iſtam reten-
tionem reuertimur ad ius primæuum, ſecundum quod
† penſiones ſunt compatibiles cum cathedralib. quia per 9
remotionẽ etiam huius diſpenſationis reuertimur ad ius
commune, ſecundum quod beneficia ſine diminutione
conferenda ſunt, & deſtinata ad vnum pium vſum, ad a-
lium conuerti non debent.

Non

Digitized by Google

Non obſtant, quod quãdo tettio ex iuxta cauſſa præiudicatur, materia large ſit interpretanda, nec dicatur odioſa, c. tua nobis. vbi Abb. nu. 4. de verb. ſignif. Seyſel. in l. ſi. ff. de conſt. princ. Et quod quando cancurrit odium, & fauor, tota diſpoſitio iudicetur fauorabilis, c. non dubium, vbi Abb. de ſenten. excommu. Quia † hæc omnia procedunt, quando odium eſt rationabile, ſed quando habet in ſe quandam irrationabilitatem, tunc etiam, quod concurrat fauor propter principalem intentionem diſponẽtis, ſit nihilominus ſtricta interpretatio, vt in aliis materiis odioſis. Seyſel. in l. vnic. n. 16. & 17. C. de in ius voc. Hæc autem diſpoſitio, ſi late interpretetur, videtur reduci ad quendam irrationabilitatem, quod Cardinali aſſecuto plures Eccleſias cathedrales opulentas, ex quibus ſubſtentari commode poſſit, ſi detur retentio medietatis fructuum alterius Eccleſię, ſatis dicuntur modici reditus, & proprerea ceſſat hoc caſu iuſta cauſſa pręiudicandi Eccleſiæ. Et pro hoc etiam vnus ex Dominis conſiderabat illa verba, vt decentius ſubſtentari valeat. Licet enim rationabile ſit, vt Cardinalis decenter ſui ſtatus dignitatem ſubſtinere valeat, vt tamen illa plus quam decenter ſubſtentare poſſit, non videtur ita rationabile. Sed alij Domini ſuper hoc non faciebant conſiderationem. Aiebant enim, verba illa ſignificare, vt decentius. verbi gratia, quã nunc facere poteſt, non autẽ decentius, quam conueniat.

ALDOBRANDINI.

Barchinonen. Collegij. Veneris, 3. April. 1573.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus ſolus ſine conſenſu capitali, an poſſit concedere facultatem beneficiatis faciendi collegium.*

2 *Qualitas perſonæ tollit ſuſpicionem, quod aliquis eius nomine aſſerere voluerit.*

3 *Confirmatio habens clauſulam, ex certa ſcientia, cum tenore conceſſionis inſerto, dicitur validiſſima.*

4 *Confirmatio tollit defectum poteſtatis quem intellexit. Imo etiam ſufficit ſcientia in genere.*

5 *Papa ſcire præſumitur iuris diſpoſitionem.*

6 *Confirmatio non operatur in præiudicium tertij, niſi tale præiudicium ſit narratum.*

DECISIO CDLV.

IN hoc dubio plures incidebant difficultates. Prima erat, *an iſti beneficiati ex ſe poſſent de iure communi facere Collegium?* Et Domini erant concordes, quod non poterant per allegata. Secunda erat, † *an Epiſcopus ſolus ſine conſenſu, vel conſilio capituli poſſet concedere hanc facultatem?* Et in hoc Domini nihil firmarunt, quia materia eſt multum difficilis, & hæc diſputatio viſa fuit eis non neceſſaria ſtante confirmatione Apoſtolica, cui confirmationi licet plura opponantur, Domini tamen dixerunt illam eſſe bonam, & ſuffragari beneficiatis, vno reſeruato, an videlicet, priuilegium hoc per contrarium vſum, vel per non vſum ſit ſublatum. Dum enim primo obiiciebatur, confirmationem eſſe ſubreptitiam, quia conceſſio facta Epiſcopi facta fuit poſt confirmationem, vt conſtare videtur ex data vtriuſque, Domini reſponderunt, quod ex pluribus circumſtantiis conſtat de errore datæ conceſſionis Epiſcopi, vel confirmationis Apoſtolicæ. Primo, quia in d. confirmatione inſeritur totus tenor conceſſionis vna cum omnibus ſuis ſolemnitatibus. Secundò, quia Papa dicit, *quod adhibuit cauſſa cognitionem, & ſecit d. conceſſionem diligenter inſpici.* Tertia, quia Epiſcopus concedens tunc temporis erat in vrbe, & erat
2 Orator Regis Hiſpaniarum, adeo † quod qualitas perſonæ tollit ſuſpicionem, quod aliquis eius nomine aſſerere voluerit, illum conceſſiſſe, quæ non conceſſerat. Quæ confirmatio cum non ſolum habeat clauſulam, ex
3 certa ſcientia, ſed etiam † habeat inſertum totum tenorem conceſſionis, vt dictum eſt, de eius viribus dubitandum non eſt. Innoc. in cap. inter dilectos, de fide inſtr. Ruin. conſil. 31. num. 5. lib. 1.

Nec obſtat deciſ. Creſcen. 139. quia ibi confirmatio non erat facta ex certa ſciẽtia, vt in hoc caſu, & ibi etiam probatur contrarium ex exhibitione relati, quod hic minime contingit.

Secundò dicebant non obſtare, quod confirmatio non tollit defectum poteſtatis. Rot. deciſ. 2. de confirm. vti. vel inutilio nou. Quia † hoc non procedit, quando illum de- 4
fectum intellexit. Rom. & Præpoſ. in c. Cenomanenſium, 56. diſt. Fely. in c. 2. col. 3. nu. 31. de reſcript. Brun. conſi. 86. nu. 2. Et in hoc caſu fortaſſe ſufficeret ſcientia in genere. per ea, quæ tradit Ale. conſi. 111. nu. 16. li. 6. de quo tamen tractandum non eſt, quia habemus ſcientiam ſpecificam Papæ, cum conſtet de inſertione conceſſionis Epiſcopi, ex qua inſertione apparet prędictam conceſſionem fuiſſe factam à ſolo Epiſcopo, non autem ab Epiſcopo & Capitulo, diſpoſitionem autem iuris † Papa ſcire præſumitur. 5
c. 1. de conſtit. in 6.

Et quamuis confirmatio non operetur in pręiudicium tertij, hoc † eſt verum, dummodo tale præiudicium non 6
ſit narratum. Dec. in c. tua nobis, nu. 7. de confirm. vtil. vel inut. Sarnen. de iur. quęſ. nõ tollen. q. 1. In hoc autem caſu ſatis narratum fuit dictum præiudicium, ex quo narratur conceſſio, prout iacebat.

Et cum ad hoc, quoad Capitulũ leue ſit præiudicium, eius citatio non fuit neceſſaria.

ALDOBRANDINI.

Roman. prætij domus de Palellis. Lunæ, 13. Ian. 1578.

SVMMARIA.

1 *Nouatio eſt expreſſe fienda.*

2 *Nouatio, quæ tendit in præiudicium nouantis, non præſumitur fieri.*

DECISIO CDLVI.

DOmini dixerunt ex deductis in puncto non eſſe receſſum à forma primi inſtrumenti: nouatio † enim 1
debet expreſſe fieri, l. fina. C. de noua. Et quamuis Docto. admittant, quod per contractum ſecundum contrarium & incompatibile cum primo nouetur primus, hic tamen non datur talis contrarietas, & incompatibilitas.

Quo enim ad commiſſionem ſanct. mem. Pij V. illa non obſtat: tum quia habet relationẽ ad inſtrumentum, tum etiam, quia licet in ea fiat mentio de ſumma, talis mentio fuit facta ad faciliorem expreſſionem, quia domus fuit vendita pro pretio ſcutorum 40000. ſoluendorum in grano. Quando igitur Papa dixit, quod reſiduum vſque ad integrum pretium 40000. ſcutorum deponatur, intellexit de pretio 40000. ſcutorum debito, quod erat granum & ordeum. Nec facit, quod penes acta non poſſit deponi, quia ita poterat deponi penes acta granum ſicut pecuniæ, mediante vel ſchedula mercatoris, qui fateretur habere in depoſitum tot rub. grani, vel etiam actuali conſignatione facta notario cauſſæ de grano exiſtente in granario conſignando ſibi clauem, idque tanto magis, quia hęc conſignatio emanauit ad fauorem dictorum de Palellis: vnde non ſit veriſimile, quod † cum talis 2
nouatio tendat in eorum præiudicium, quod eam facere voluerint. Dec. conſil. 97. nu. 5. Non obſtat ſecunda commiſſio, quia ea reformata fuit.

Non obſtat etiam oblatio, quia ea fuit conditionalis, habito conſenſu D. Horatij de Maximis, qui habitus non fuit. Item, quia d. oblatio non habuit effectum, ergo renuntiatio diſpoſitioni prædicti inſtrumenti, quæ per eam inducebatur, non obſtat. Dec. conſil. 149. nu. 3. in fin. Bal. in l. ſi debitor, §. 1. ff. quib. mod. pigno. vel. hyp. ſoluat. Et ita etiam non obſtat oblatio, de qua per teſtem vltimo loco examinatum, quia nec illa habuit effectũ, vltra quod ille eſt teſtis vnicus.

ALDO

Digitized by Google

ALDOBRANDINI.

Lucan. Decanatus, Vener. 22. Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Cauſſa finalis ex prooemio colligitur.*
2 *Diſpoſitio qualibet, an ſit odioſa, vel fauorabilis inſpicitur, quanam fuerit principalis intentio diſponentis.*
3 *Actus principalis, ſeu quod principaliter agitur, inſpicitur in quacunque materia.*
4 *Diſpoſitionem fauorabilem reddere ſolet illud, quod tendit ad priſtinam libertatem.*
5 *Remotio priuilegij tribuentis iuſpatronatus, videtur potius fauorabilis, quam odioſa.*
6 *Conſtitutio vel ſtatutum contra ius commune reſpiciens publicam vtilitatem, fauorabile dicitur.*
7 *Annullatio actus dicitur continere pœnam, niſi fiat in fauorem eccleſia.*
8 *Conſtitutio quæ fit ad obuiandum fraudibus non dicitur annullare ſubſtantiam actus, ſed tantum inducere formam.*
9 *Confirmatio duplex vinculum conſequi dicitur.*
10 *Regreſſus & acceſſus ſunt diuerſi & ſeparati termini.*
11 *Solicitudo oneroſa Pontificialis officij multis indiget miniſtris.*
12 *Priuilegia tertio damnoſa veniunt reuocanda.*
Fallit, niſi tale præiudicium eſſet ex cauſſa à iure approbata, num. ſeq.
13 *Diſpoſitio tertio præiudicialis, ex cauſſa tamen à iure approbata, dicitur fauorabilis, & non odioſa.*
14 *Princeps poteſt etiam proprium contractũ reuocare ex cauſſa publica vtilitatis.*
15 *Princeps reuocans proprium contractum per viam legis non tenetur ad recompenſam.*
16 *Diſpoſitio, per quam reducitur res ad ſui priſtinum ſtatum, etiam quod alteri præiudicetur, dicitur fauorabilis.*
17 *Conceſſio tota dicitur gratioſa, quando illud, quod ſoluitur, non æquiualet conceſſioni.*
18 *Iuſpatronatus non acquiritur ex augmento dotis.*
19 *Diſpoſitio continens odium, & fauorem, tota dicitur fauorabilis.*
Eoque magis quando principalis intentio diſponentis eſt fauere, num. 20.

DECISIO CDLVII.

DOmini concorditer tenuerunt, reg. Adriani eſſe fa-
uorabilem, non autem odioſam. Moti fuerunt, quia
1 cum ex prooemio, ex quo † cauſſa finalis elicitur, l. fi. ff. de
hered. inſt. deprebendebatur, quod principalis intentio
Adriani fuit afficere, vt Pontifices poſſint de beneficiis,
perſonis qualificatis eccleſię vtilibus & neceſſariis proui-
dere, & vt Innoc. etiam dicit, cuius veſtigiis in hętẽdo (in-
quit Adrianus) ſe obuiare, ne auctoritas ſedis apoſtolicæ,
& ordinariorum in dies minueretur, & ne beneficia de-
trimentum paterentur, prout in dies aſſerebat continge-
re, & conſequenter ſolum fauere, non autem odio ali-
quem proſequi; ſequitur, quod talis regula ſit omnino
2 fauorabilis ex illa receptiſſima Doc. concluſione, quid †
ad cognoſcendum, an lex, vel alia quæuis diſpoſitio ſit o-
dioſa vel fauorabilis, inſpicitur, quænam fuerit principa-
lis intentio diſponentis, l. qui exceptionem, nu. 1. vbi Bar.
Paul. de Caſtr. & alij, ff. de cõd. indeb. Barto. in l. ſi quis nec
cauſſam, nu. 6. ff. ſi cer. pe. Cald. conſ. 14. de verb. ſig. Tiraq.
de retract. ligri. §. 30. gloſſ. 1. num. 5. Rom. conſ. 4. nu. 7. &
328. num. 3. Doc. in l. venia. ff. de in ius voc. vbi Dec. nu. 5.
& Rimin. col. 3. Aym. conſi. 118. nu. 9. Mil. in verbo. lex di-
citur fauorabilis, vel odioſa, cũ aliis allegatis, & maximè
quando fauor, vt hic eſt immediata cauſſa diſpoſitionis.
3 Aretin. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, num. 91. Et † ge-
nerale eſt, quod in quacunque materia inſpicitur, quod
partialiter agitur, l. rogaſti, l. ſi quis ne cauſſam, ff. ſi cert.
peta.

Quibus accedit, quod per hanc regul. beneficia redu-
cuntur ad priſtinam libertatem, & ad primam ipſorum
ſtatum, quod ſolum † diſpoſitionem fauorabilem redde- 4
re ſolet, c. ab exordio, 36. diſ. Felyn. in c. cũ omnes, colũ. 3.
de conſt. Iaſ. in l. ſi vnus, §. pactus ne peteret, ff. de pac. cum
aliis allegatis per Ferret. qui loquitur de reuocatione gra-
tiæ, conſ. 357. num. 23. & conſ. 358. num. 3. cum aliis addu-
ctis. Vltra † quod etiam remotio priuilegij tribuentis iuſ- 5
patronatus videtur potius fauorabilis, quam odioſa Paul.
de Cittad. de iurepatron. in quarta par. nu. 3.

Nõ ob. quod de iure communi deceat beneficia Prin-
cipum eſſe manſura, & cum hæc regula tollat priuilegi-
um, dicatur etiam contra ius commune, & conſequenter
odioſa, Gemin. conſ. 35. nu. 2. cum aliis adductis pro par-
te Do. Io. Pauli. Quia † etiam quod conſtitutio, vel ſtatu- 6
tum ſit contra ius, eſt nihilominus fauorabilis, quando
intentio condentis fuit fauere, vt dicunt Doc. de ſtat. fœ-
minas excluden. in d. l. venia. C. de in ius vocã. Et ſimiliter
ſtatutum Toletan. de non recipiendo in capitulo deſcen-
dentes à Iudæis, & Mauris, & ſtatutũ vrbis prohibens
dari in dotem vltra ſummam duorum milbum, ſunt con-
tra ius commune, & tamen Rota has ambas diſpoſitiones
inſpecta principali intentione ſtatuentium iudicauit eſſe
fauorabiles, vt hic per informantes.

Sicut non ob. quod annullatio actus contineat pœ-
nam, & quod vbi agitur de pœna, materia dicatur odio-
ſa, quia † huiuſmodi annullatio fit in fauorem eccleſiæ. & 7
collationis pontificiæ, & ordinariæ, quo caſu diſpoſitio
dicitur fauorabilis, non obſtante tali annullatione. Dec.
poſt Alex. quẽ alleg. in ca. cognoſcentes, in prima lectura,
nu. 5. cum ſequen. de conſtit. Et fuit reſolutum coram R.
P. D. Robuſter. in illa Roman. dotis in fortioribus termi-
nis.

Nec faciunt in contrarium deciſiones allegatæ, quia
omnibus benè reſpondetur per informantes, regula enim
de qua per Caſſad. 35. ſuper reg. eſt mere burſalis. Et † cõ- 8
ſtitutio Clementis de extenden. cenſibus claris verbis an-
nullat conſenſus, non autem gratiam, quia emanauit ſo-
lum ad obuiandum fraudibus, quæ fiebant circa præſta-
tionem huiuſmodi conſenſuum. Et ſimiliter deciſi. Mo-
hedan. 351. non fundatur ſuper eo, an diſpoſitio ſit odio-
ſa, vel fauorabilis, ſed ſuper clauſulis ampliſſimis priuile-
gij conceſſi Marchioni Aſtoricen. vt fuit etiam viſum an-
no ſuperiori coram R. D. Seraphino in vna Aſtoricen.
Archidiaconatus. Quemadmodum etiam deciſ. 27. Put.
de conceſſ. prębend. non fundatur ſuper hoc, ſed ſuper eo,
quod illa receptio in canonicum, eſt facta ſecundum diſ-
poſitionem iuris, quæ † poſtea cum à Papa confirmatur, 9
duplex conſequitur vinculum, quod fortius ſtringit, &
propterea non cadit ſub reuocationibus de hoc non fa-
cientibus mentionẽ, ſecundum gl. in clem. dudum. de ſe-
pult. Achil. deciſ. vnica. de cõfirm. Et cum indulta ſint fa-
uorabilia, ex quo tollunt obſtacula collationis ordinariæ,
apparet, quod de regula modificatiua indultorum ad i-
ſtam non poteſt inferri, cum in ea non militent ea, quæ
militant in iſta, vt ſupra dictum eſt, & cum etiam † regreſ- 10
ſus & acceſſus ſint valde diuerſi, cum vnus præſupponat
ius de præterito, & alter de futuro, ex vno ad alium non
poteſt fieri illatio, quæ non fit ex diuerſis. Et conſequen-
ter non obſtat deciſ. Put. 7. de regreſſ.

Et denique non obſtat, quod huiuſmodi regula tollat
ius tertij, quo caſu dicitur odioſa, vt per Gem. d. conſi. 36.
cum aliis alleg. Primò, quia cum ex illa poſſit Papa proui-
dere de beneficiis perſonis qualificatis eccleſiæ vtilibus
& neceſſariis à iure approbata eſt, cum † ſolicitudo one- 11
roſa pontificalis officij multis indigeat miniſtris, cap. in-
ter ſolicitudines, de purg. cã. 22. diſtin. c. in nouo, qui præ-
ſertim literati, quibus Eccleſia plurimum indiget, c. cum

ex eo, de elect. in ſexto, remunerãdi ſunt capitu. cũ ſecun-
dum Apoſtolum, de præbend. & aliter eſt approbata, vt
propterea ſummi Pontifices iuſtiſſimo reſeruationes fe-
cerunt, vt per Simonet. de reſeruat. quæſtio. ſecunda.
Sicut etiam à iure approbata eſt illa alia cauſſa, quod in
dies minuebatur auctoritas ordinariorum, & beneficia
12 deteriorabantur. Cum enim † priuilegia tertio inſpici-
unt eſſe valde damnoſa, reuocanda ſunt, capitu. ſugge-
ſtum, de decim, vbi Abba. numero 3. & 4. quæ cum ita
ſint, ſequitur, quod cum principalis intentio huius con-
ſtitutionis fuerit fauorabilis, licet exinde reſultet præ-
iudicium tertij, cum tamen hoc præiudicium inferatur
13 ex cauſſa à iure approbata, diſpoſitio † remanet nihilo-
minus fauorabilis, c. ſi propter. de reſcript. in 6. vbi gloſſ.
& Doct. in capitu. tua de verborum ſignificat. c. ex parte,
il 3. de decim. vbi Abba. numero 3. & 4. & melius idem
Abba. in d. cap. tua, numer. 4. de verborum ſignifica. Ioan.
Monach. in d. capitu. ſi propter, & ibi etiam Prob. in addi.
Arch. colum. 2. in prin. Butr. nomer. 18. & Geminia. num.
quinto, Anchar. numer. tertio, Felyn. in capitu. poſtulaſti,
colũ. 10. in princip. verſicu. fallit quarto, de reſcind. Seiſel.
in l. fina. num. quinto, cum pluribus ſequen. ff. de conſtitu.
princip. Et hinc quoque eſt, quod l. cum auus, ff. de cond.
& demonſtr. & l. ſi vnquam, Cod. de reuoc. donat. dicun-
tur fauorabiles, vt per Tiraqoel. in d. l. ſi vnqnam, in ver-
bo, libertis, numer 63. licet alteri per eas præiudicium in-
feratur, quia tale præiudicium infertur ex cauſſa hone-
ſta, & à iure approbata, maximè, quia hæ cauſſæ publi-
14 cam vtilitatem concernunt, ex qua † Princeps etiam
proprium contractum reuocare poteſt. Felyn. in capitu.
nouit. colum. ſexta, de reſcript. præſertim per viam legis,
15 quo † caſu ſecundum Doctor. ad recompenſam non
tenetur. Dec. in cap. quæ in Eccleſiarum, n. 21. de conſtit.
Gozad. conſi. 5. nu. 21. Aym. de antiq. temp. 4. part. numer.
237. & conſi. 135. num. 3. cum ſeq. Pariſ. conſ. 1. n. 45. cum
ſeq. lib. 1.

Secundo, quia cum per hanc reductionem reuertan-
16 tur beneficia ad eorum priſtinum ius libertatis, talis †
diſpoſitio eſt fauorabilis etiam quod ex ea alteri præiudi-
cetur. Curt. iun. conſ. primo, numero 22. Caſſan. conſi. 66.
num. 63. Goffred. conſil. 14. num. 63. Sarnen. de iure quęſi.
non tollen. quæſt. 16. Gozadiu. conſi. 1. nu. 35. & conſ. 26.
num. 54.

Nec etiam fuit habitum à Dominis in conſideratio-
ne, quod huiuſmodi priuilegia ſint conceſſa ex cauſſa
oneroſa. Tum quia ex ſupradictis patet ſolutio, tum
17 etiam quia † quando illud, quod ſoluitur, non æqui-
ualet conceſſioni, tota conceſſio dicitur gratioſa. Socin.
conſilio 4. numero 59. & conſilio 87. num. 12. lib. 3. Boſſ.
in practic. crim. ti. de proc. nu. 153. Et ita dicebat vnus ex
Dominis fuiſſe ſemper ſeruatum, & practicatum, vt vi-
demus in materiis componendis, quæ nihilominus re-
manent gratioſæ, & illas obtinens non dicitur eas habere
ex cauſſa oneroſa, quia illud quod ſoluitur, non æquiua-
let ei, quod ſibi conceditur. Quod autem in hoc caſu non
æquiualeat, eſt manifeſtum, quia dotatio æquiualens iu-
ripatronatus eſt, quando in totum Eccleſia dotatur, non
18 quando dos ſolum augetur, quia ex tali augmento † de
iure non acquiritur iuſpatronatus, Lambert. de iurepa. in
princ. art. 6. q. prin. 1. par. 1. li. & arti. 2. eiuſdem quæſtionis.

Quæ omnia eo facilius admittenda ſunt, ex quo etiam
19 quod † diſpoſitio hæc contineret odium & fauorem, ta-
men diceretur tota fauorabilis, ca. non dubium, de ſentẽ.
exc. vbi benè Abb. idem Abba. in cap. in literis, num. 34. de
reſti. ſpol. Anch. conſi. 37. poſt med. & 215. nu. 8. Crot. in l.
omnes populi, num. 227. Aym. conſi. 18. num. 10. maximè
20 † quando principalis intentio diſponentis eſt facere, quo
caſu hæc concluſio videtur tranſire ſine difficultate. Dec.
& alij in l. venia. Cod. de in ius voc. cum aliis ſupra in
princ. adductis.

ALDOBRANDINI.

Tiburtin. Caſtri Sambuci. Lunæ 1. Decembris,
1578.

SVMMARIA.

1 *Tranſactio per errorem facta non valet.*
2 *Decretum iudicis debet interponi cum cauſſæ cognitione, alioquin eſſet nullum.*
3 *Error in facto, & in iure vitiat decretum.*
Imo etiam quod ſit iuris, vitiat ceſſionem mulieris.
4 *Cauſſa proœmialis influere in diſpoſitiuam dicitur.*

DECISIO CDLVIII.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, ſententiam R.
P.D. Cottæ non reddi notorie iniuſtam exceſſione
Mariæ de Antiochia facta de anno 1536. ad fauorem Ia-
cobi de Zambeccariis, quia eis viſum fuit errore ducta,
tunc ceſſerit, quo † caſu tranſactio nõ valet. Cald. conſ. 1. 1
de tranſact. Quod autem errauerit, deprchenditur ex ipſa
narratiua ceſſionis, in qua dicitur ſubhaſtationem factam
fuiſſe coram Aragonia, qui per prius tulerat ſententiam
ad fauorem Iacobi, licet eam non ſubſcripſiſſet, & tamen
ex inſpectione actorum apparet talem ſubhaſtationem,
& deliberatiunem non fuiſſe factam coram Aragonia,
ſed coram Spinoſa de anno 1523. Quam ſubhaſtationem
etiam Domini reſoluerunt eſſe nullam taliter quod fru-
ctus interim percepti veniebant computandi in ſortem.
Vnde ſi ſciuiſſet Maria cedens, quod illa ſubhaſtatio non
tunc, ſed longè ante fuiſſet facta, vel quod creditum Ma-
riæ de la Scarpa, vel erat extinctum, vel ſaltem in magna
quantitate imminutum, ex quo computandi erant in ſor-
tem fructus 11. annorum, veriſimiliter ita non ceſſiſſet,
nec iudex ſuum decretum interpoſuiſſet.

Maximè, quia vt Domini conſiderabant, contractus
mulierum recipiunt robur à decreto † iudicis, quod de- 2
bet interponi cum cauſſæ cognitione, alioquin eſſet nul-
lum, quam cognitionem recipit iudex ex illis conſangui-
neis, vel curatore, qui tunc in celebratione contractus in-
teruenerunt, quia ratione ſaluari huiuſmodi decreta di-
cit Gabriel de ſent. concluſ. 7. n. 34. Vnde cum in hoc caſu
tantum abſit, quod conſanguinei vel curator benè in-
formauerint iudicem, vt imo nec ipſi eſſent de hoc ne-
gotio plenè informati, cum factum longè aliter recenſe-
ant, quam ſe haberet, ceſſat conſequenter valor illius de-
creti, ac nullos reddit contractus, & quamuis extima-
tur vnus caſus nullitatis ſubhaſtationis, qui non erat etiã
verus, quod ſcilicet ſubhaſtatio erat facta coram Arago-
nia, qui per prius tulerat ſententiam quam non ſubſcri-
pſerat, ſententia enim nondum ſubſcripta: nullo modo
fieri potuit ſubhaſtatio, non enim apparet, quod Ma-
ria ſciuerit, quandu fuit facta illa ſubhaſtatio, & ſic quan-
do fructus interim percepti in ſortem veniſſent compu-
tandi. Ex his igitur dicebant Domini erratum fuiſſe in
facto, & in iure, qui † error vitiat decretũ. Affl. deciſ. 118. 3
& etiam quod ſit iuris, vitiat ceſſionem, præſertim mulie-
ris. Rui. conſ. 111. nu. 6. lib. 5.

Non ob. diſpoſitiua ceſſionis, tum quia & in diſpoſiti-
ua adeſt error cum dicatur, & quia Iacobus remiſit expen-
ſas, ad quas tamen Maria teneri non poterat, cum vnam
ſententiam pro ſe haberet, quæ non reuocabatur ex eiſ-
dem, Sarnen. de annali. q. 41. tum quia † cauſſa proœmia- 4
lis influit in diſpoſitiuam, quia ideo Maria ceſſit pro iſtis,
quæ in diſpoſitiua apponuntur, quia vera putabat eſſe
quæ in narratiua dicta fuerant. Soc. conſ. 159. nu. 20. lib. 2.
Et ſic veris exiſtentibus narratis, ipſa mouetur ad ceden-
dum habita recompenſa, de qua in diſpoſitiua.

ALDOBRANDINI.

Roman. domus de Palellis. Veneris, 19. Aprilis,
1577.

SVMMARIA.

1 *Pecunia*

Digitized by Google

1 *Pecunia numerata quando venire dicatur in reſolutione: & quando non numerata.*

2 *Solutio facta in grano & ſic in vna ſpecie non poteſt variari in alia.*

DECISIO CDLIX.

DOmini dixerunt, comitem Paulum teneri ad depo-
nendum pretium, etiam quod non fuerint præſtitæ
cautiones. Nec ob. quod Palelli venditores non adimple-
uerint contractum, quia hæc obligatio ad deponendum
non prouenit ex ipſo contractu, ſed ex commiſſione di-
recta A. C. in qua hoc expreſſe mandatur, nempè quod
pro ſumma pro qua eſt cautum, iudex compellet Comi-
tem ad ſatisfaciendum, pro ſumma vero pro qua non eſt
cautum ad deponendum: ad effectum prædicti depoſiti
non fuit neceſſarium verificare, quod eſſet cautum. An
autem teneatur deponere in pecunia numerata, vel in pe-
cunia, nil fuit firmatum, quia hoc pendet ab intellectu
verborum contractuum, an granum, ordeum, & alia ſint
in ſolutione tantum, an vero & in obligatione. Et quod
ſint tantum in ſolutione, ponderabantur ab aliquibus ex
Dominis illa verba, hanc autem venditionem fecerunt
pro pretio, & nomine pretij 40000. ſcutorum ſoluendo-
1 rum in hunc modum, videlicet, quæ † verba videntur ſo-
nare, quod pecuniæ ſint in ſolutione tantum, iuxta ter-
minos tex. l. ſi quis ſtipulatus fuerit decẽ in melle. de ſol.
ad quod ab aliquibus dupliciter reſpondebatur.

Primo, quod in illis verbis habetur relatio ad ſequen-
tia capitula cõfecta vulgari ſermone, in quibus vere con-
ſiſtit ſubſtantia ipſius cõuentionis. Alia autem verba ſunt
verba ſtipulationis notarij, ex quibus conuentionibus
apparet, quod granum, & alia ſunt nedum in ſolutione,
ſed etiam in obligatione.

Secundo reſpondetur, qood cum iam Comes ſoluiſ-
2 ſet partem grani, & ſic elegiſſet ſoluere in grano, non †
poterat variare, ad no. in l. ſerui electione, de leg. 1.

Quo autem ad oblationem Comitis acceptatam à D.
Paulo, nihil fuit firmatum, licet aliquibus ex Dominis
videretur conditionalis, dum dicitur in ea, habito con-
ſenſu à Dom. Horatio de Maximis, qui non fuit habitus.

Concluſerunt tamen Domini, quod ex pecuniis de-
poſitatis curarent, quod emerentur cenſus, vel loca mon-
tium, quæ ſtare debeant pro euictione domus, & fructus
interim debeant iſtis Dominis venditoribus conſignari,
vt poſſint eorum iura defendere.

ALDOBRANDINI.

Valentin. matrimonij. Mercur. 21. Maij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Dictio, niſi poſita poſt dictionem negatiuam, affirmat in exceptione negatiua illud, quod fuerat negatiuum in præcedenti oratione.*

2 *Verba affirmatiua poſita poſt orationem negatiuam reſpicere dicuntur initium actus, & illum determinare.*

3 *Verba, quæ denotant initium actus, non exſecutionem, important matrimonium de futuro, ex communi.*

4 *Verba, non habeo aliam vxorem, niſi te, ſignificant matrimonium de præſenti.*

Item verba nolo aliam vxorem, niſi te, num. 5.

Item verba, promitto non accipere vxorem aliam niſi te, num. 6.

DECISIO CDLX.

DOmini circumſcriptis omnibus coniecturis, & in-
ſpectis ſolis & nudis verbis, cõcluſerunt illa ſignifi-
care ſponſalia de futuro, non autem matrimonium de
præſenti, quia cum Petrus vſus fuerit illis verbis, nulla a-
lia erit mea vxor, niſi tu, vt deponit Hieronymus Pentor
ad quintum dum dicit, quod Petrus dixit, nulla alia futu-
ra eſt mea vxor niſi tu, & ſuper quinto, non ſum ductu-
rus aliam niſi vos. Et Hieronyma Torres ſuper quarto
dum ait, Petrum dixiſſe, quod non erat futura alia vxor,
niſi Beatrix. Et † dictio, niſi, poſita poſt dictionem nega- 1
tiuã ſonat & affirmat in exceptione negatiua illud, quod
fuerat negatum in præcedenti oratione, l. actione, cum ibi
no. C. de tranſact. Infertur, quod cum præcedentia verba
non negent, niſi de futuro, quia Petrus dicit, quod non
erit alia vxor ſua, ergo oratio ſequens affirmatiua, niſi tu,
ponit de futuro, & ſic tu eris mea vxor, vel futura eris
mea vxor, non videtur dubitandum quin huiuſmodi ver-
ba ſignificaſſent ſolum matrimonium de futuro, non au-
tem de præſenti; quia † reſpiciunt ſolum initium actus 2
ita etiam prolata hoc pacto illud idem ſignificare debent,
vt benè poſt Anton. de Butr. & Barto. declarat Alex. conſi.
152. num. tertio, libro quinto. Et hinc videmus, quod ſi
quis dicat, promitto non accipere aliam in vxorem, niſi
te, illa dictio, niſi, hoc caſu ponit potentiam negatam in
præcedenti, & perinde eſt ac ſi dictum eſſet, promitto
accipere te. Cæpol. conſ. ciuil. conſi. 1. num. 14. quando † 3
enim verba denotant initium actus, non exſecutionem,
important matrimonium de futuro Abb. & alij in cap. ex
literis, de ſponſal. de communi teſtatur Couar. in epit. in
ſecunda par. c. 4. §. 1. nu. 4. Et latè dictum fuit in illa Ragu-
ſin. matrimonij.

Non ob. quod quando dictum eſt, non habeo aliam
vxorem, niſi te, hæc † verba matrimonium de præſenti 4
ſignificent, quia omiſſo, quod Couar. vrgentibus ratio-
nibus reprobat hanc opinionem in loco ſupra citato, nu-
mer. 6. cum ſequ. & vt ipſe dicit, vrget fortiter contra hanc
opin. tex. in l. Titia §. fina. de manumiſſ. teſtamen. Domini
dixerunt, quod hæc opinio non applicatur caſui noſtro,
quia ideo Doct. ex illis verbis negatiuè prolatis, non ha-
beo aliam vxorem ſine te, affirmant probare matrimoni-
um, quia ſi affirmatiuè prolata fuiſſent dicendo, habeo te
in vxorem, ſecundum Doctor. matrimonium de præ-
ſenti ſignificaſſent, vt per Doctor. in capitu. ex parte, de
ſponſal. Et in caſu noſtro verba, de quibus agimus, affir-
matiuè prolata, non matrimonium de præſenti, ſed de
futuro ſignificant, ergo eandem ſignificationem retine-
re debent negatiuè prolata. Et ita declarat Abb. in d. ca-
pitu. ex parte, nume. 7. vt videatur concipere queſtionem,
quando quis vtitur his verbis, *promitto non accipere aliam,
niſi te, & non habebo aliam vxorem, niſi te*, tamen quando
ponit determinationem prædictæ quæſtionis, illam ponit
in illis verbis, *non habeo aliam, niſi te*. Quia hæc verba,
habeo te in vxorem, cum reſpiciant exſecutionem actus,
vt dicit Abba. vbi ſupra, affirmatiuè prolata important
matrimonium de præſenti. Et Iaſo. in l. actione, numero
4. & 5. ponit verba, quæ affirmatiuè prolata important
matrimonium, vt ſunt illa, *nolo † aliam vxorem niſi te, &* 5
non habeo aliam, niſi te. Et ita loquitur Silueſtr. in ſumm. in
verbo, matrimonium, il 2. numero 10. Barto. conſil. 6.
num. 29. non facit ad propoſitum. Fert. conſ. 97. num. 8.
loquitur quando dictum eſt, nolo aliam vxorem niſi te,
quæ ſimiliter affirmatiuè prolata important matrimo-
nium. Solus ergo Alex. de Neguſ. conſi. 8. num. 4. & Dec.
in l. actione, num. 7. C. de tranſactio, loquuntur quando
dictum eſt, promitto † non accipere vxorem aliam, niſi te, 6
quæ affirmatiua prolata important ſponſalia tantum, ſed
inaduertenter loquuntur, quod patet, quia ambo citant
Doctor. & præſertim Abba. in capitu. ex parte, de ſpõſal.
loquentes quando illa verba affirmatiuè prolata impor-
tant matrimonium de præſenti, vt benè declarat Alexand.
in d. conſilio 152. numero tertio, lib. 5.

BLANCHETTI.

Sabinen. confinium. Lunæ, 29. Aprilis,
1577.

1 *Flumina. riui aquarum, & montes propriè diuidunt territoria.*

2 *Appoſitio cuſtodum vna cum creatione pœnarum probat rem eſſe illius, qui cuſtodes apponit, & pœnas exigit.*

DECISIO CDLXI.

FVit reſolutum conſtere ſiluas cutiæ incipientes à foſſato aquæ viuæ, & loca nuncupata Iocatore & Finocchiaro eſſe in territorio Mõtiſnigri, & quoad ſyluas pro-
1 batur ex limite aquæ viuæ. Proprium † enim eſt talium locorũ, vt ſunt riui, aquarum flumina, & montes diuidere territoria, Bald. in capitu. cum cauſſam, de teſtibus. Probator etiam ex appoſitione cuſtodum, quod homines Montiſnigri, de qua Nardus, Dominicus, & Hippolytus de ciuitate Reatin. Arminius & Matthæus ſuper decimo deponunt, & eorum dicta coadiuuantur ex inquiſitionibus & accuſationibus incipientibus ab anno 1539. Cuſtodum
2 † autem appoſitio vna cum creatione pœnarum probat rem eſſe illius, qui cuſtodes apponit & pœnas exigit. Bal. in c. 1. §. conuenticulas, de pact. iur. firma. Doct. in l. imperium, ff. de iuriſd. omn. iud. Nat. conſ. 672. nu. 7. 10. & 11.

Quo vero ad locum del Iocatore adſunt enuotiationes in inſtrumentis antiquiſſimis, quę æquipollent famæ, quę in antiquis plenè probat. Concurrunt etiam depoſitiones teſtium conſidratæ à ſcribentibus pro Illuſtriſſ. D. Maherbal, & vicino, quod etiam firmarunt Domini ex eiſdem de loco de Finocchiaro, circumſcriptis tamen exceptioonibus tam contra teſtes, quam contra iura prædicta, & probationibus Illuſtrium Do. Franciſci & Henrici.

BLANCHETTI.

In eadem Sabinen. confinium. Lunæ, 14. Octobris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Confeſſio, vt præiudicet confitenti, debet eſſe clara, alias dubia interpretatur in eius fauorem.*

2 *Inquiſitio & exactio pœnarum ſubſecuta non præſumitur niſi probetur.*

3 *Enuntiatiua vnica etiam in antiquis non probat, ſed ſaltem debent eſſe duæ.*

DECISIO CDLXII.

DOminis probationes Illuſt. D. Franciſci, & communitatis ſancti Ioannis non viſæ ſunt multum vrgentes, nam cõſideratis illis tribus locis, de quibus in dubio, videlicet ſyluis, Iocatore & Finocchiaro.

Quoad ſyluas dixerunt, quod ex inſtrumentis nulla poteſt elici probatio, quod ſint in territorio montis ſancti Ioannis, nec literæ ad hoc ſuffragantur, quia confeſ-
1 ſio vt præiudicet, debet eſſe clara, alias † dubia in fauorem confitentis debet interpretari, l. ſi quis intẽtione ambigua, ff. de iud. Et ex prædictis literis illud ſolum inferri poteſt, quod quando Communitas Montiſnigri emit glandes à domino, prohibuit ius paſcendi nominibus Montis ſancti Ioannis, non tamen ſequitur, quod ideò ſyluæ eſſent de territorio ipſorum, quibus paſci prohibebatur. Nulla notio fieri poteſt ex incendio d. montis ſancti Ioannis, quia non probatur quod adeſſent ſcripturæ, quæ ad huiuſmodi negotium ſpectarent, & illæ combuſtæ fuerint.

Decreta inquiſitionum etiam nihil operantur, cum
2 non probetur † inquiſitio & exactio pœnarum ſubſecuta. Fab. in §. æque ſi, nu. 14. & 15. de actio. Guid. Pap. deciſ. 315. Chaſſan. conſ. 64. num. 31. Nec etiam argui poteſt à finibus diœceſis, ad iura territorij, quia ſunt diuerſa, vt deducitur pro parte Illuſt. D. Vicini.

Probatio vero, quæ oritur ex teſtibus, non infert ad probationem iuriſdictionis, ſed ad poſſeſſionem & dominium terrarum & ius paciſcendi, quod ius etiam habuiſſe Communitatem Mõtiſnigri in eiſdem terris probat quattus teſtis in 8. artic. & ad 27. interrog. & 20. ſuper 3. 6. 7. & 8. articulis.

Nec obſtat appoſitio cuſtodum, de qua primus, & 6. ſuper articulo, quia ſunt ſingulares, & de auditu, & quæ dicta ſunt de depoſitione ipſorum quoad ſyluas, ſtatuetunt, quod loca Iocatore & Finocchiaro eſſent ſubiecta, nec ſuffragari videntur, quod hæc duo loca ſint de territorio montis ſancti Ioannis ex enuntiatiua inſtrumentorum, quia † licet enuntiatiua probet in antiquis huiuſmo- 3
di examen, gloſſ. in capit. cum olim, de cenſ. cum aliis, de quibus per Syluan. conſilio 57. num. 7. tamen neceſſe eſt quod ſint ſaltem duo enuntiatiua. Sed vnica tantum adeſt antiqua enuntiatio, ſuper qua fieri poſſit fundamentum. Hanc tamen probationem Domini reiicere voluerunt conſideratis in concurſu in probationibus vtriuſque partis.

BLANCHETTI.

Florentin. bonorum. Lunæ, 10. Decembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Res eccleſiæ non poſſunt alienari, niſi vel ex cauſſa neceſſitatis, vel euidentis vtilitatis, quæ ſunt probandæ.*

2 *Inſtrumenta dicta teſtium corroborant, & ab eiſdem corroborantur.*

DECISIO CDLXIII.

DOmini fuerunt concordes, non probari à monialibus talem metum, qui ſufficiat ad reſciſſionem contractus, dixeruot tamen pro parte Illur. D. Aloyſij oon eſſe probata, quæ huiuſmodi venditionem ſubſtinere poſſint: res † enim eccleſiæ, vel ex cauſſa neceſſitatis, vel 1
ex cauſſa euidentis vtilitatis alienari debent, ca. 2. de reb. eccleſi. non alienand. in 6. Rebuff. de aliena. rer. eccleſiaſt. nume. 84. Couar. var. reſolut. lib. 2. cap. 17. numer. 2. Quorum ſaltem alterum ab ipſo probandum eſt. Alexander conſi. 160. numero 5. lib. 6. Nec quicquam ſibi proſunt teſtes examinati in ſummario iudicio, quod alienatio cederet in euidentem vtilitatem monialium, quia vbi vtilitas eccleſiæ deducitur in controuerſiam, huiuſmodi teſtes nullam fidem faciunt, vt fuit reſolutum in vna Agrigentina Palatij coram bo. me. Oradino, de anno 1568. quibus addiderint per ſecundum & 27. teſtes monialium probatam eſſe læſionem, quibus adminiculantur ſecundus ad 14. ſuper 7. & 23. iuxta 14. qui in ſuis dictis, cum nullam particularem affectionem habeant ad cauſſam, & reddant optimam rationem dicti ſui, pleniſſimè probant. Soc. iun. conſ. 73. ferè per totum, lib. 2. Accedunt † etiã in- 2
ſtrumenta, quæ & teſtium dicta corroborãt, & ab eiſdem corroborantur. Cagnol. in l. 2. nu. 233. C. de reſcind. vend. Et maximè adiuuant huiuſmodi læſionem ex lege Leonis, licet non prohibeat minus pretium 40. florenis, tamen ex illa generali prohibitione maioris pretij præſumitur, quod pluris terræ communiter venderentur.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Mercurij, 27. Nouembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Remedium l. ſi quis conductionis, C. loca. non datur contra ſingularem ſucceſſorem.*

2 *Actio perſonalis non datur contra ſingularem ſucceſſorem.*

3 *Legitima dicitur quota bonorum, non quota hereditatis, ex communi.*

4 *Feudalem titulum allegans facit ceſſare præſumptionem aditæ hereditatis.*

5 *Actus qui poſſunt fieri citra ius & nomen heredis, vt dul io nunquam debent iudicari vt hereditarij.*

6 F 2

6 *Feudum ſi ſit hereditarium, ſufficit, quod ſuccedentes ſint heredes primi inueſtiti, non autem vltimi decedentis.*
7 *Depoſitum tacitam reconductionem non infert.*

DECISIO CDLXIV.

DOmini dixerunt eſſe recedendum à reſolutionibus
factis, quod Reuerend. D. Epiſcopus ſit in probatis
in remed. l. ſi quis conductionis, Cod. loca. per ipsũ inten-
1 tato pro recupetatione iſtorum bonorum, hoc † enim
remedium non datur contra ſingularem ſucceſſorem.
Alexand. conſ. 12. num. 6. lib. 4. Cagnol. in l. neque pignus,
nume. 8. de regu. iur. Neque obſtant tradita per Alexand.
in l. ſi aliena, num. 6. ff. ſol. mat. qui ſolum, dicit, quod ideo
agenti ex dicto remedio non poteſt referri quæſtio do-
minij, quia referens negat reſtituere ſpoliato, non autem
dicit quod competat condictio ex iſta lege contra ſingu-
larẽ ſucceſſorem, cum enim ſit actio perſonalis, §. appel-
2 lamus, Inſtitut. de actio. non † datur cõtra ſucceſſorẽ ſin-
gularem. Rip. in l. 1. nume. 23. ff. ad Senatuſcõſul. Trebell.
Et quamuis poſſet dici in rem ſcripta, tamen vt illa con-
tra hos Illuſtriſſ. Comites competeret, neceſſe ſit proba-
re, quod ipſi poſſideant iſta bona, quod tamen non pro-
batur.

Non obſtat quod cum Comites Alphonſus & Camil-
lus non obſeruauerint, quæ ſibi fuerunt mandata in te-
ſtamento patris, non poſſunt ſe illo iuuare: & etiam cum
3 ſucceſſerint in legitima, dicuntur ſucceſſiſſe † in quota
hereditatis. Cyn. in l. ex facto, la 2. ff. de hered. inſtitut. quia
communis opinio eſt contra ipſum, vt ibi per Doct. quod
ſit potius quota bonorum, & tenet Iaſ. in auth. nouiſſima,
nu. 3. C. de inoffi. teſtam.

Non obſtat quod cum poſſideant Caſtra, præſumen-
4 di ſunt heredes, quia cum allegent † titulum feudalem,
ceſſat præſumptio aditæ hereditatis. Aym. conſ. 197. num.
5 4. & actus † qui poſſunt citra ius & nomen heredis fieri,
in dubio nunquam debent iudicari vt hereditarij, Bald.
conſ. 224. lib. 2.

Non obſtat quod feudum ſit hereditarium, quia qua-
6 tenus hæc eſſent huiuſmodi, ſufficit † eſſe heredes primi
inueſtiti, non autem vltimi decedentis, per Clar. in §. feu-
dum. q. 9. & Mohed. deciſ. 226.

Non obſtant dicta teſtium, quod ſint heredes Comi-
tis Alexandri. Quia ſtante teſtamento eorum dicta quo-
ad hoc declarant.

7 Vltimo non obſtat † depoſitum, quia ex illo non po-
teſt inferri tacita reconductio, iuxta diſpoſitionem l. item
quæritur. §. ſit impleto. ff. loc. Sed hoc caſu eſſet probanda
ſcientia vtriuſque, vt ibi Bar. nu. 2. & Pau. de Caſt. num. 6.
quæ hic non probatur.

BLANCHETTI.

Legionen. parochialis. Veteris, 8. Nouembris,
1577.

SVMMARIVM

1 *Probatio, quæ elici poteſt ex vicinitate loci, ceſſat non probata publica voce & fama.*
Ea vero quæ inducitur ex atteſtatione alicuius nobilis viri, & ſi ſit Papa, non ſufficit contra tertium.

DECISIO CDLXV.

DOmini circũſcripto capite deuolutionis ex defectu
poteſtatis conferẽtis, ſuper quo Alphonſus erit par-
ticulariter audiendus, dixerunt, Didacum debere melius
probare tempus ſcientiæ patronorum, quod beneficium
per Ioan. de la Penna fuiſſet reſignatum, & reſignatio ad-
1 miſſa ab ordinario. Probatio enim † quæ elici poſſet ex
vicinitate loci, ceſſat non probata publica voce & fama:
quæ vero inducitur ex atteſtatione Illuſt. D. Didaci, non
ſufficit cõtra tertium Pariſi. conſi. 19. nume. 47. lib. 3. & in
atteſtatione Papæ, tenuit Rota per Mohed. deciſi. 270. Se-
cundo in atteſtatione prædicta, dum fidem facit ſe ſciuiſ-
ſe admiſſam reſignationem factam per Do. Ioannem ab
ordinario, non exprimit tempus ſcientiæ, ſed tantum di-
cit, quod poſtea ſciuit, quod eſt nimis ambiguum in hoc
caſu, quo tempus ſcientiæ patronorum debet probari
per Didacum, cum ſit fundamentum intentionis ſuæ, per
l. cum actum, ff. de neg. geſt. Hæc tamẽ Domini non re-
iecerunt, ſed dixerunt eſſe coadiuuandi.

BRAVI.

Vrbeuetan. deuolutionis. Die 20. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Onus probandi ei incumbit, qui dicit ſolutionem factam fuiſſe.*
2 *Emphyteuſis & contractus locationis ad longum tempus æquiparantur in caducitate incurſa ob non ſolutionem canonis.*

DECISIO CDLXVI.

DOmini tenuerunt, bona, de quibus agitur, eſſe ad ec-
cleſiam deuoluta ex capite non ſolutionis, c. potuit,
de loc. l. fin. Cod. de iure emphyteu. quam † ſolutionẽ fuiſ- 1
ſe factam ipſis Federico & fratri onus probandi incum-
bit. gloſſ. in verbu, repellere, verſicu. itẽ quis probauit, in l.
2. Cod. de iure emphyt. vbi Iaſo. nu. 132. Anchar. in d. ca.
potuit, nu. 24. vbi Imo. nu. 14. Aym. conſ. 1. nume. 10. Ga-
briel. de probat. concluſ. 6. nu. 21. Hercul. de proband. ne-
gat. nu. 36. facit l. 1. C. de probat. l. qui commeatus, ff. de re
milit.

Depoſitum non releuat, quia non factum de tota ſum-
ma, & poſt factam declarationẽ à capitulo & multo poſt
incurſam caducitatem, vt bene deducunt informantes
pro capitulo.

Minus placuit illud, quod non ſumus in cõtractu em-
phyteutico, ſed locationis. Quia licet Domini multum
de hoc dubitabant, & magis pro parte capituli inclina-
bant, quod ſit contractus emphyteuticus, tamen † cum 2
agatur de incurſa caducitate rei eccleſiaſticæ ob non ſo-
lutionem canonis, nihil intereſt, quod ſit contractus em-
phyteuticus, vel locationis ad longum tempus, iuxta au-
then. qui rem. C. de ſacroſan. eccleſ.

Neque prætenſa ignorantia excuſat, cum hoc tolla-
tur ex facto, cum caducitas ſit incurſa tam ex perſona pa-
tris Dominorum de Albanis, quam ipſius Federici, &
Fœlicis, qui mota lite, & inſtrumento producto ipſis cita-
tis & articulis factis per ipſos, non veniunt excuſandi.

Illud vero caput deuolutionis ob negationem factam
per dictos de Albanis, non placuit Dominis, cum fuerit
ad alium finem, & ſic excuſabilem, vt per informãtes pro
parte ipſorum, ſumme tamen Domini deſiderant, vt ec-
cleſia benignè agat cum ipſis Federico, & Fœlice.

ROBVSTERII.

Roman. damnorum & intereſſe. Lunæ, 17. Fe-
bruarij, 1578.

SVMMARIA

1 *Requiſita ad probationem damni emergentis, quænam ſint.*
2 *Pactum per quod ſtetur iuramento damnum, & intereſſe paſſi, valet, ex commun. ſecus in ſtatuto.*
Sed an extendatur in quacunque ſumma quantumuis magna, in iudicis arbitrio reſidet, num. ſeq.
3 *Summa vbi eſt magna, quæ in damnum paſſi iurantis arbitrio reſidet, ibi non deſinit ſuſpicio doli.*
4 *Arbitrarium eſt iudici de intereſſe & damnis deferre iuramentum patienti, etiam ſtante pacto ſuper ipſis vallato.*

Digitized by Google

5 *Iurans præſumitur eſſe omni exceptione maior.*
6 *Approbatio partis in contractibus facit, vt etiam inhabiles admittantur.*

DECISIO CDLXVII.

QVamuis teſtes pro parte Franciſci adducti nihil rele-
uent, vt Domini ſine difficultate tenebant ex ipſotũ
lectura, & ex adductis pro parte Conſtantij, nihilominus
quoad difficultatem propoſitam tenuerunt non ſatis cõ-
1 ſtare de damno emergenti dicti Conſtantij, quia † non
ſunt probata requiſita per Pau. de Caſtr. in l. 3. de eo quod
certo loco, cum quo in iſtis ſolet trãſire Rota, vt per Mo-
hed. deciſi. 103.
Non obſtãt, quæ dicuntur de penſionibus domus ven-
ditæ, quoniam in hoc dicebant Domini benè eſſe aduer-
tendum, an de illis pro rata ſua fuerit ſatisfactum Con-
ſtantio, & quidem pro integro tempore, quo Franciſcus
fuit in mora liberè deponendi. Nam ſi pro toto iſto in-
tegro tempore non fuit ſatisfactum, intendunt, quod
integrè illi dedictis penſionibus pro rata ſua ſatisfiat, iux-
ta l. curabit. C. de actio. empt.
Non obſtant iuſta cauſſa & excuſationes imaginatæ.
Quia iam eſt reſolutum in iſta cauſſa, quod nullæ hic ad-
ſunt legitimæ excuſationes, neque cauſſæ.
Quo vero ad iuramentum ſtante pacto, quod de dam-
nis & intereſſe ſtetur iuramento ipſius Conſtantij, di-
2 cebant aliqui aliud eſſę intelligendum quoad † quantita-
tem, quãdo alias conſtaret de damno. Bal. & alij per Dec.
conſ. 83. num. 3. Riminal. conſi. 56. nu. 7. Sed replicabatur
per alios id eſſe verum in ſtatuto, ſed in pacto, in quo di-
cebant communem opinionem eſſe, tale pactum valere,
& illi eſſe ſtandum, vt atteſtatur Plot. in l. ſi quando, §. 48.
n. 1. 22. verſicu. ſimiliter. C. vnde vi. nihilominus maximè
3 contendunt Docto. vbi † ſumma eſt magna ſeu conſide-
rabilis, an præſumatur dolus, ex his quę notat Bart. conſil.
168. & Alex. conſ. 47. num. 4. cum ſeq. & ibi Addit. In quo
Rota alias in vna Roma. de Rucellariis, ſeu de Fabiis co-
ram R. P. D. Binarino 1570. tenuit, quod vbi ſumma, pro
qua iuratur, eſt conſiderabilis, non debet iudex confir-
mare, vel deferre tale iuramentum, niſi concurrant con-
iecturæ, vel veriſimilitudines, ex quibus moueri poſſit ad
4 ita credendum. Nam † totũ hoc reducitur ad arbitrium
iudicis, vt ibi per Doctor. Afflict. deciſ. 91. & per Aym. de
antiq. tempor. parte 1. n. 205. cum pluribus ſeq. præſertim
num. 208.
Neque hic cadit difficultas mota per Plot. in dict. §. 48.
verſicu. tertio fallit, & Aym. d. 1. par. nu. 211. quod iurans
5 debet eſſe omni exceptione maior. Nam † talis quilibet
eſſe præſumitur, vt benè per Couar. in cap. relatum, il pri-
mo, de teſtamen. Item in contrahentibus & paciſcentibus
6 datur approbatio partis, quæ facit, † vt etiam inhabiles
admittantur, Bar. o. Corn. & alij per Aym. conſil. 56. nu-
mero 9. Niſi igitur Conſtantius ſummam damni paſſi ex-
primat, & illam veriſimilem ſaltem ex coniecturis & cir-
cunſtantiis reddat, Domini non potuerunt aliter dicere,
niſi quod non liquet de iſto damno paſſo, præſertim in
magna quãtitate, vt Conſtantius extraiudicialiter aſſerit.

SERAPHINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Veneris, quarta
Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Pronuntiandum eſt in dubio pro non reuocatione priuilegij.*
2 *Beneficia Principum non debent interpretari ſecundum materiam teſtamentariam.*
3 *Derogatio maior requiritur in priuilegiis quam in vltimis voluntatibus.*
4 *Clauſula, quorum tenores, dicitur atteſtari de ſtylo.*

DECISIO CDLXVIII.

DOmini confirmarunt reſolutionem factam ſub die
19. Martij proximè præteriti, quod per regulam re-
uocatoriam non ſit ſublatum indultum ex rationibus,
tunc deductis, & maximè, quia † in dubio potius eſt 1
pronuntiandum pro non reuocatione priuilegij, iuxta
doctr. gloſſ. 25. q. 2. in ſumma, prope fin. quam allegat &
ſequitur Roma. conſ. 327. in princip. Et vltra tũc deducta
fuit dictum ex diſpoſitione Clementis, quod ſortitum
fuit naturam meræ donationis, vt apparet ex verbis illis,
ac ſi ex vera dotatione & fundatione competeret, ex eo,
quod voluerit non poſſe derogari ſine ipſius Marchionis
conſenſu ad inſtar iuriſpatronatus laicorum, cui nũquam
ſolet Papa in totum derogare, ſed pro medietate, quare
regulandum eſt ſecundum naturam veri iuriſpatronatus
ex dotatione & fundatione competentis.
Neque doctrinæ exemplo allegatæ in materia teſta-
mentaria multum mouebant Dominos, cum † materia 2
illa ſit fauorabilis, hæc vero ſit odioſa. Syl. de benef. q. 14.
n. 3. par. 3. Nam teſtamenta à ſola pendent teſtãtis volun-
tate, nec quicquam fit præiudicium, cum ius aliquod non
ſit ante obitum teſtatoris cuiquam quæſitum. Quod cõ-
firmatur ex eo, quod ex ſui natura vltima voluntas eſt
ambulatoria vſque ad vitæ extremũ. Beneficia autẽ Prin-
cipum decet eſſe permanentia. Quare nihil mirum ſi ma-
ior ſequitur expreſſio in derogando priuilegio, quod eſt
de ſui natura irreuocabile, quam in teſtamento, quod eſt
ambulatorium vſque ad mortem, & maximè, quod ſi in
eo adſit duplex clauſula derogatoria, † requiritur maior 3
derogatio, iuxta ea quę tradit Couar. in 2. parte, rub. de te-
ſtam. n. 19. verſ. quarto conſtat, benè facit Curt. iun. conſ.
110. in fin.
Non obſtat deciſ. 68. Put. de præben. Quia ibi in priori
conceſſione non aderat forma data futuræ derogationi,
prout in caſu, de quo agitur: & ibi cõſtabat de enixa men-
te Papæ ex multis argumentis.
Nec obſtat deciſio. 38. Caſſad. ſuper reg. quia ibi aderat
clauſula, quorum tenores, & ſi benè tota conſideretur,
potius facit in contrarium, maximè, vbi † atteſtatur de 4
ſtylo apponendo clauſulam, quorum tenores.
Vltimo non obſtat dictio illa, inſolitis, quia hæc dero-
gatio, dato quod ſit ampliſſima, tamen non excedit ter-
minos derogationis ſpecificæ, quæ habet vim indiuiduæ,
ac ſi de verbo ad verbum totus tenor inſertus foret, prout
in indulto requiritur, cum non adſit concomitantia
clauſulæ, quorum tenores, & ideo clauſulæ indulti ſunt
fortiores, cum Papa nolit per clauſulas generales idem
importantes cenſeri derogatum. Et ita perſtiterunt Do-
mini in reſolutis cum antiquis deciſionibus in hac cauſſa
factis.

ROBVSTERII.

Leodien. hereditatis. Lunæ, 29. Octobris,
1576.

SVMMARIA.

1 *Iuriſdictio legati ceſſat ſtatim per ceſſationem legationis.*
2 *Regulæ ſecundæ editionis ligant ſtatim a die aſſumptionis ſummi Pontificis.*
3 *Publicatio, de qua in regulis ſecundæ editionis, intelligenda eſt a die aſſumptionis.*
4 *Regulæ primæ editionis, quæ renouantur ab omnibus Pontificibus, videntur eſſe de ſtylo, & de iure.*

DECISIO CDLXIX.

SI cauſſa poſſit ex alio capite expediri, placeret Domi-
nis circumſcribere iſtud, ne detur occaſio annullandi
tot actus ſubſequutos vigore reualidationis, de qua in
puncto: alioquin ſi cauſſa eſt decidenda ex iſto capite
circun

Digitized by Google

circumſcripta obſeruantia, vt infra, reſoluerunt Domi-
ni, quod regulæ ſecundæ editionis de menſibus Martij, &
Septembris, 1515. factæ excedunt regulam 13. in prima
editione factam ad facultates ſeu reualidationem bo. me.
Card. de Monte, 16. Martij, 1513. conceſſas, quamuis d. re-
gulæ primæ editionis fuerint in Cancellaria publicatæ
vltima eiuſdem menſis Martij. Ac etiam reſoluerunt,
quod dictæ regulæ ſecundæ editionis comprehendunt
etiam aliã reualidationem eiuſdem Cardinalis del 1520.
conceſſam. Et quamuis quoad primam reualidationem
16. Martij, putarent non eſſe neceſſariam reſolutionem,
cum omnes facultates D. Cardinalis ceſſauerint del 1516.
1 per † ceſſationem legationis, vt in c. præſenti, de offic. leg.
in 6. tamen reſpondendo ad punctum, ſi fortè in iſta cauſ-
2 ſa eſſet neceſſaria reſolutio, mouebat ipſos, quia † regulæ
ligant ſtatim à die aſſumptionis ſummi Pontificis, vt ex-
preſſe dicitur in illis, & referunt Sarnen. in procemi. regul.
quæſt. 2. numer. 14. & Ang. numer. 1. & faciunt not. per
Abba. & alios in cap. 2. num. 7. verſic. venio ad ſecundum,
de conſtit.

Et licet iſtæ regulæ ſecundæ editionis dicant, poſt pu-
blicationem, tamen dicebant Domini, verba eſſe intel-
ligenda ſecundum ſubiectam materiam, vt in iſtis regu-
3 lis publicatio † intelligatur à die aſſumptionis, ex quo ab
illo die legant. cap. 1. & ibi Abba. & alij, de poſtul. prælat.
Et tanto magis, cum publicatio in cancellaria io iſtis re-
gulis primæ editionis noo fiat ad effectum vt innoteſcãt,
4 quia † cum renouentur ab omnibus Pontificibus, viden-
tur eſſe non tantum de ſtylo, ſed etiam de iure, vt inquit
Dec. in cap. ad aures, numero, 10. in fi. de conſtitu. Caſſad.
deciſ. 3. in fin. eod. titu. cum appareat de voluntate appro-
batoria ipſius noui Pootificis, vt per Sarnen. in d. quæſt. 2.
numero 14. & ideo in ipſis regulis, dum loquuntur de pri-
ma editione, promiſcuè ponitur verbum, publicatio, &
editio, quia in iſtis regulis primæ editionis idem pollent
publicatio & noua editio, ex quo ſunt ſolitæ fieri ſemper
à quocunque Pootifice, & fieri cum decreto, quod ſtatim
ligent, & ſic dicuntur fieri ſolemniter, vt ſupra dictum
fuit.

GRASSI.

Panormitan. illegitimitatis. Lunæ, 10. Ianuarij, 1575.

SVMMARIVM.

1 *Cauſſam illegitimitatis debet probare, qui dicit filium eſſe illegitimum.*

2 *Filius in dubio præſumitur eſſe legitimus, niſi contrarium probetur, ex communi, nu. 7.*

3 *Onus probandi incumbit ei qui dicit filium illegitimum, ex communi.*

4 *Cohabitatio longa inter virum & mulierem ſufficit ſaltem ad legitimitatem præſumendam, licet non ſufficiat ad inducendum matrimonium inter ipſos.*

5 *Matrimonium præſumitur propter præſumptam legitimitatem filiorum: per ſe ſolum autem non præſumitur niſi probetur.*

6 *Probatio à communiter accidentibus ſufficit ad matrimonium probandum.*

7 *Filius & quando præſumatur illegitimus, & è contra legitimus, vide longam diſtinctionem, & nu. 10. cum ſequen.*

8 *Qualitas illegitimitatis matrimonij probanda eſt per eum qui dicit non fuiſſe legitimam: ſecus ſi matrimonium abſolutè negetur.*

9 *Legitimus quiſque præſumitur, vt manuteneatur in poſſeſſione.*

10 *Actor in materia illegitimitatis debet plenè probare ſuam intentionem, etiam quod conſiſtat in negatiua: niſi eſſet pro actore vehemens præſumptio.*

11 *Regulæ tres ſunt conſtituendæ in materia legitimitatis, ſeu illegitimitatis probandæ.*

12 *Poſſeſſio vel quaſi in materia legitimitatis eſt conſideranda.*

DECISIO CDLXX.

PRopoſiti dubij materia viſa eſt Dominis latiſſima,
varia, & difficilis, & ideo nihil potui per modum re-
ſolutionis capere, ex multis, quæ fuerunt relata diſcurſus
gratia.

Et in primis dicebant, regulam eſſe, quod dicenti in-
cumbit onus probandi, quoniam Laurentius & Anto-
nius, qui † committunt cauſſam ſuper illegitimitate, vi- 1
dentur, quod teneantur eam probare. Et ad hoc videtur
tendere, cap. lator, qui fil. ſint legit. per gloſſ. in c. ſi forte. ✓.
defectum, de elect. in 6. & illi qui pro hac parte allegabã-
tur, dicebant, quod † filius in dubio præſumitur legiti- 2
mus gloſſ. & Abba. in cap. lator, nu. 6. qui fil. ſin. legitim.
Felin. in cap. per tuas, colum. fin. de probat. De. in ca. cum
eccleſia, nu. 39. de conſti. & conſi. 54. nu. 2. Curt. ſen. conſ.
52. colum. 1. Ioan. Fab. in §. fin. Inſtit. de adopt. Alberic. in
l. filium, num. 11. qui ſunt ſui vel alien. iu. & in l. Senato-
res, numer. 4. ff. de Senator. Paleot. de not. & ſpur. cap. 20.
Et hãc eſſe veriorem & receptionem opinionem teſtatur
Couar. in epit. parte ſecuoda, capitu 1. numer. 5. Sed hoc
magnam videbatur habere difficultatem, quia & ſi hæc
ſit regula, tamen multæ & magnæ auctoritates dixerũt,
quod quis in dubio potius præſumatur illegitimus quam
legitimus. Rot. deciſ. 1. de præſcript. in antiq. Bart. cõſ. 42.
nu. 1. lib. 1. Archid. in c. ſi forte, colum. 7. de elect. io 6. vi-
detur potius tranſire ad coortariam opinionem cũ gloſſ.
Dec. in l. emancipati, nomer. 3. & ibi Iaſ. num. 3. Cod. de
collat. idem Iaſ. in l. poſt dotem, col. 1. ff. ſci. matr. Alciat.
de præſumpt. regu. 2. præſumpt. 2. n. 5. & regu. 3. præſumpt.
1. nu. 10. Aym. conſi. 138. nu. 1. Iaſo. in l. rec pro, Cod. de te-
ſtam. cũ aliis, de quibus per Cooar. in epit. 2. part. c. 8. §. 2.
io princip. Canoniſt. magis cõmuniter in dict. c. lator, &
in ca. veni. qui fil. ſint legitim. Id etiam expreſſe dicit Abb.
antiq. in d. ca. lator, in fin. vbi ait, qui † dicit aliquem ille- 3
gitimum, probare debet. Hoſtien. & alij vt infra particu-
larius referam. Et quamuis Reuerend. Paleot. de not. &
ſpur. cap. 20. numer. 3. & ſeq. contrarium tenuerit, tamen
contrariam opinionem aliqui ex Dominis credebant eſ-
ſe magis receptam, vt ex ſupra dictis, & infra dicendis
conſtabit. Quamuis enim multi Doctores allegentur
pro hac parte, tamen vt plurimum illi ſequuntur Abba.
in d. c. lator, qui fil. ſint legit. qui loquitur in caſu, in quo
conſtabat, qood ſaltem diu cohabitauerunt inſimul.
Quamuis † enim inter ipſos hoc non ſufficiat ad indu- 4
cendum matrimonium, tamen ſufficit ad legitimitatem
præſumendam, qui eſt caſus ſeparatus, vt conſiderant
Doct. qoos infra citabo. Et reſponſio quam tradit Paleot.
ad aliud dictum, quod matrimonium ſit quid facti, &
ideo non præſumatur, non omnino placebat. Dicit enim
ipſe quod quocunque quis ſe vertat, agitur de præſu-
mendo facto, quia heredes non naſcuntur ſine paren-
tum commiſtione, quia ea ſatis eſt probata, ex quo filius
eſt ortus: ſed agimus de præſumendo coutra coniunctio-
nem alio facto, nempè qood parentes contraxerunt ma-
trimonium.

Et quamuis Innoc. in d. c. lator, diſtinxerit, aut quæri-
tur, an præſumatur matrimonium quoad ipſum matri-
moni ũinter contrahentes, & nõ præſumitur: aut quoad
legitimitatem, & præſumitur matrimonium, adeo quod
obiiciens de illegitimitate eam probare debet, quia il-
lud eſt in fauorem matrimonij, & vt matrimonia clan-
deſtina fiant manifeſta, hoc eſt in fauorem filij, vt illi
ſint legitimi, & eius ratio videtur bona, quia † legitima-
tio procedit ex matrimonio, vt filia à matre, nec poteſt 5
præſumi pro legitimitate, quin præſumatur pro matri-

Digitized by Google

monio. Et propterea Abba. ſummat cap. peruenit, qui fil. ſint leg. vbi non conſtat de matrimonio, qui dicit, id probare debet. Et quamuis Corn. in l. ſi emancipati. Cod. de loea. num. 3. cum ſeq. voluerit quod cum à communiter accidentibus matrimonia contrahantur, & à communiter accidentibus homines legitimi naſcantur, quæ proba-
6 tio † à communiter accidentibus ſufficit, l. neque natales, C. de prolat. tamen animaduertit ibi Caguol. quod hæc probatio à communiter accidentibus hic non ſufficit, quia non quandoque, ſed perſæpe homines illegitimi naſcuntur.

Doct. igitur in hac materia duobus in locis magiſtraliter diſtinguere videntur, nempè in d. c. lator, & in d. cap. peruenit, qui fil. ſint leg.

7 Prima eorum diſtinctio eſt iſta, † aut non conſtat de matrimonio, aut de quaſi poſſeſſione matrimoniali, ſed tantum de coniunctione de recenti, & tunc viuis parentibus ea non ſuffragatur, ipſis autem mortuis, ſi fuit longa, & res non eſt de recenti, hoc ſufficit ad hoc vt filius probare nõ teneatur ſe legitimum: alioquin ſi nihil conſtet de matrimonio neque de poſſeſſione, ſed ſolum quod fuit tractatus tãquam filius, præſumitur illegitimus, Butr. in dict. capit. lator numero 14. & 15. Et in hac diſtinctione intrat dictum Ab. in d. c. lator, quod defunctis parentibus qui ſe tractarint vt vir & vxor ad effectum legitimationis præſumitur matrimonium, quia minor requiritur probatio ad effectum legitimationis. Socin. conſilio 47. lib...

Alteram etiam tradunt diſtinctionem in c. peruenit, eo. tit. quod aut filius agit ad hereditatem, & ipſe debet probare legitimationem, quia cum hoc iudicium ordinetur ad petitionem hereditatis, videtur, quod filius vti actor debet ipſe probare: aut contra ipſum agitur, & tunc ſubdiſtinguitur, aut negatur filius, & ipſe debet probare ſe filium & legitimum: aut negatur qualitas, & ſic legitimitas, & tunc, aut quis negat etiam matrimonium inter parentes, & tunc debet filius probare, quia matrimonium, vti quid facti, non præſumitur, & negans habet intentionem fundatam de iure: aut non negat matrimonium, ſed dicit non fuiſſe legitimum, & tunc dans de impedimento debet ipſe probare. Abba. ibi in fin. Præpoſ. numero 3. Natta, conſilio 421. vbi reprobat. Aym. Et iſte caſus videtur magis proximus terminis noſtris, in quibus Laurentius & Antonia petunt committi cauſſam ſuper inualiditate prætenſi matrimonij, &c. Et ſic cum dent de inualiditate prætenſi matrimonij, videtur etiam, quod ipſi dantes de inualiditate, & ſic de impedimento, probare debeant. Dubium tamen habebat circa hoc, quia Anton. de Butr. & Abba. videntur velle & præſupponere, quod quis fateatur matrimonium, hic autem dicitur præſumi, & ſic omnes non videntur fateri matrimonium. Et Henrich. Boich. in dict. cap. peruenit. dicit, quod ille qui purè non opponit, quod non adſit matrimonium, ſed
8 † opponit matrimonium non legitimum, ipſe probare debeat, ideo aliquibus placebat particulariter videri, an verſemur in hoc caſu, quod matrimonium dicatur cõfeſſatum, ſed aduertebant, quod nec hoc videretur tutum ad expeditionem dubij, quia in omnem euentum reuocabuntur confeſſiones, & opponetur ſimpliciter de illegitimitate, &c. Faciebant etiam aliquam difficultatem, quod quando quis eſt diffamatus de illegitimitate, debet ſe purgare, & ſi non eſt infamatus, & ſemper vixerit vt legitimus, relinquitur conſcientiæ ſuæ, ſed fuit dictum quod fortè id procedit in foro conſcientiæ, quia allegat cap. mulieri, de iureiurand. Et ita intelligit Prępoſ. qui expreſſe
9 hoc dicit in foro conſcientiæ. Et † quamuis quis præſumatur legitimus, vt manuteneatur in poſſeſſione beneficij, Rot. in antiq. deciſ. 1. de præſumpt. illud eſt, quia quis non debet ſpoliari, &c. & quia adeſt aliqua præſumptio poſtquam eſt in poſſeſſione eius, quod non competit, niſi legitimis, alias ſecus per prædicta.

Alij Domini dicebant. Primo, inſpiciendum eſſe, quis actor, & quis reus vere dicatur in hac cauſſa, nam actor † 10
debet plenè probare intentionem ſuam etiam quod conſiſtat in negatiua, ex allegatis per informantes, nec ſufficit pręſumptiuè probare, ſed concludenter. Achil. deciſ. 1. de probat. Hinc vitam allegãs debet probare, quod etiam alij ex Dominis dicebant eſſe admittendum, niſi pro actore eſſet præſumptio vehemens, quę releuaret ab onere probandi. Couar. var. reſolut. lib. 1. ca. 9. licet ipſe poſſideat, niſi commiſſio eſſet talis, in qua poſſit comprehendi moleſtationem, iuxta deciſ. Achil. 1. de actio. Hoc enim caſu committens cauſſam diceretur reus. Ideo dicebant eſſe videndum diligenter ad hunc effectum commiſſionis, & ſi in ea poſſunt comprehendi moleſtationes: dicebant alij videndum tres vias expediendi cauſſam, & die Lunæ, 7. Febru. 1575. fuit tentum intrare huiuſmodi deciſ. Achil.

Prima, quis † dicatur actor, vel reus iuxta ſupradicta. 11
Altera bene firmare in iure, an quis præſumatur legitimus ad effectum ſuccedendi. Tertia, quis poſſideat propter cõmodum poſſeſſionis, vulg. §. commodum. Ægid. deciſ. 76. in fin. & 471. etiam in fin. cum allegatis. Et dicebant poſſeſſionem hoc caſu debere intelligi legitimitatis vel illegitimitatis, non bonorum, quæ poſſeſſio bonorum ad præſens negotium non releuat, quia non agitur in hoc iudicio de bonis, ſed de validitate vel inualiditate matrimonij, & an † Petrus ſit in quaſi poſſeſſione legitimitatis, 12
vel minus, iuxta gloſſ. in d. c. lator. Gemin. in d. ca. ſi fortè; numer. 4. de decim. in 6. Nam hoc caſu dicebant iudicem eccleſiaſticum poſſe præfigere terminum, text. in d. capitu. lator. Dec. in capitu. ex literis, numero 4. in fine, de præbend.

Alij dicebant videndum, an opponatur de illegitimitate incidenter, an principaliter, & tandem in tanta varietate fuit dictum, quod iterum ponatur.

BRAVI.

Achorotiu. fructum. Veneris, 16. Iulij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Conſenſus formalis donec ſit extenſus in libris cameræ, licita eſt pænitentia.*
Quod procedit etiam ſi adeſſet inſtrumentum.
2 *Reſignatio, vt reſeruetur penſio, eſt quidam contractus innominatus.*
3 *Res integra non dicitur etiam quod præparamenta facta fuerint.*
4 *Conſenſus formalis per modum tacitum non poteſt impleri.*
5 *Caſſationis materia iiſdem regulis regulatur, quibus reſignationes beneficiorum cum reſeruatione.*
6 *Ius in materia reſignationis non abdicatur à transferente, niſi irreuocabiliter quæratur tranſlatario.*
7 *Pænitentiæ eſt locus, vbi ſumus in his perſonis, ſine quorum conſenſu expediri nequeunt literæ.*
Etiam quod præſtiti fuerint partis conſenſus, nu. 14.
8 *Actus correſpectiui habentur pro vno actu tantum, ita quod vnus nequit ab alio ſeparari.*
9 *Forma ſemper dicitur eſſe indiuidua.*
10 *Penſio, regreſſus, & ſimilia poſſunt caſſari coram ſolo notario & teſtibus, & quomodo procedat, & nu. 12.*
11 *Extenſio conſenſuum duos parit effectus, vnus vt literæ expediri cum eo poſſint, alius vt ex eo tollatur facultas pœnitendi.*
12 *Literæ non ſunt expediendæ ſuper caſſatione, ſed ſuper reſeruatione penſionis, quæ expediri nequeunt ſine formali conſenſu.*
13 *Notarius cancellariæ etiam mutato procuratore de ſtylo, conſenſus extendit.*

14 Con

Digitized by Google

14 *Conſenſus parui in reſignationibus non operantur actum perfectum,*

DECISIO CDLXXI.

PRopoſui dubium, an ſit locus pœnitentiæ in caſu, de
quo agitur, cum præſuppoſito quod ſine veri præiu-
dicio adeſſet aliud mandatum cum paruo conſenſu præ-
ſtito per Dom. Paulum, & fuit reſolutum per Dominos
locum eſſe pœnitentiæ. Moti, quia ſumus in correſpecti-
uis & conditionalibus, non enim Dom. Ferdinandus vo-
luit caſſare reſeruationem fructuum, niſi reſeruata ſibi
1 valida penſione, quo caſu † conſenſus dicitur formalis,
& donec ſit extenſus in libris cameræ vel cancel. licita eſt
pœnitentia, vt per Sarn. de infirm. reſign. qu. 31. numer. 2.
vbi dicit procedere etiam ſi adeſſet inſtrumentum, de quo
ſtylo teſtatur Creſcen. deciſ. 75. Fab. deciſ. 48. Mohed. de-
ciſ. 289, cum aliis cumulatis per informantes pro Do. Fer-
dinando. Cuius ratio poteſt eſſe, quia iſti contractus,
2 nempè † reſigno vt reſeruetur penſio, videntur quidem
contractus innominati, in quibus licita eſt pœnitentia re
integra, & etiam quod vnus impleuerit, ſi alius perfectè
non adimpleuerit, licet aliquid fecerit. Barto. in l. ſi pecu-
nia, numer. 11. ff. de cond. cauſſ. data, vbi Iaſo. numer. 6. &
11. Claud. in l. ſi ita ſtipulatos, colum. 9. de verb. obligat. &
3 † non dicitur res integra, etiam quod præparaméta facta
fuerint, vt per Iaſon. in d. l. ſi pecunia, numer. 6. gloſſ. ordi-
naria in l. iuriſgentium, in princip. in part. facias, vbi Bart.
numer. 1. Ange. numer. 4. Alexand. numero 12. ff. de pact.
Socin. in l. ſi pactum pro pœna, num. 5. Curt. iun. in l. cum
proponas, nume. 3. & in l. ſi petens, num. 39. Cod. de pact.
Parui autem iſti conſenſus potiùs ſunt quædam præpa-
ramenta, quam quod vere rem perfectè demonſtrent,
quod ex modo illos annotandi patet, quia notarius quan-
do illos annotat, ſolum apponit diem, menſem, & annum
& nomen procuratoris vel principalis ſi principalis il-
lum præſtet, deinde ſi pars vult illum ſibi conſignat. Et
quamuis pro parte Do. Comitis dicatur quod hoc non
procedit fauore piæ cauſſæ, tamen cótrarium tenet mul-
ti, de quibus per Tiraq. de priuileg. piæ cauſſ. priuileg. 133.
& alij cumulati pro parte Domini Ferdinandi. Et iſte ſty-
lus procedit, etiam quod aliunde conſenſus colligatur,
vt eſt quando fuit ſoluta compoſitio, vt per Put. deciſi. 19.
de renuntia. cuius conſideratur ratio, quia hoc non ſup-
plet conſenſus extenſionem expreſſam, cum potiùs taci-
tus videatur. argu. ca. dilecti. de appella. l. reprehendenda.
C. de inſti. In caſu præſéti pro forma erat neceſſarius con-
ſenſus expreſſus, vt ex verbis ſupplicationis conſtat ibi,
*eiuſdem Ferdinandi conſenſus expreſſus accedat, & ibi de con-
ſenſu*, quæ conditionem inducunt, vt per Put. deciſio. 18.
libro 3. & ita formam vt per eundem deciſi. 86. lib. 3. Nec
4 impletur † modo tacito, vt per eundem Put. deciſi. 182. li-
bro 1. per Sarnen. regul. de impetr. benef. vac. per obitum
famil. Card. quæſt. 11. lib. 2. Dec. in cap. dilecti. nume. 2. de
appellat. Tiraquel. de legib. connub. gloſſ. 7. nu. 52. Et di-
cebant Domini talem ſtylum procedere in caſſatione
penſionis, vbi fit ad effectum, vt alia reſeruetur. Moheda.
5 d. deciſ. 89. Quia iſta † materia caſſationis, vt quid aliud
reſeruetur, regulatur eiſdē regulis, quibus regulantur re-
ſignationes beneficiorum cum reſeruatione. Et hinc eſt,
6 quod non abdicatur † ius à transferente, niſi irreuocabi-
liter quæratur tranſlatario. Mohed. deciſ. 83. Et fuit tétum
de iſto anno coram R. D. Aldobrandino in illa Bononien.
penſionis inter Illuſt. Cardinalem de ſancta Cruce, & D.
Tiberium Criſpum.

Nec obſtat quod dicitur pro parte D. Comitis, quia ſu-
pradicta procedunt ſolum, quando tractatur de poten-
tia eius, qui poteſt actum perficere, & cuius conſenſus re-
quiritur in camera, vel cancellaria ad perfectionem a-
ctus. Vnde ſuper caſſatione ad perfectionem actus re-
ſeruationis, non requiritur conſenſus D. Ferdinandi, ſed
tantum Illuſtr. Do. Cardinalis ſuper reſeruatione penſio-
nis, quod non ſit locus pœnitentiæ ex parte D. Ferdinan-
di. Quia fuit reſponſum, quod dictæ deciſ. indiſtinctè lo-
quuntur, quod in conditionalibus & correſpectiuis ſit
locus pœnitentiæ: quotieſcunque enim ſumus in his per-
ſonis, ſine quorum conſenſu expediri nequeunt litteræ,
eſt † locus pœnitentiæ, quia illi conſenſus dicuntur for- 7
males, vt per Sarn. d. q. 31. n. 2. Militant enim conſidera-
tiones in hoc caſu, quæ in aliis, nempè, quod actus adhuc
non dicitur perfectus, quod hac de cauſſa daretur huiuſ-
modi cóſenſus in manibus partium, & quia in iſtis ſigna-
tura Papæ habet tacitam conditionem, ſi partes perſeue-
rauerint in eadem voluntate, quæ rationes alias placue-
runt Dominis, vt per Paleot. deciſ. 82. Compoſtel. Archi-
diaconatus.

Nec obſtat dicere, quod reſpectu D. Ferdinandi actus
ſit perfectus, quia cum ipſe correſpectiue caſſaret pen-
ſionem, & conditionaliter ſi alia penſio loco reſeruatio-
nis fructuum ſibi reſeruetur, donec perfectè non eſt, re-
ſeruata penſio ex parte ſua non erat perfecta, ſed adhuc
pendebat. Et ratio eſt, quia iſti † actus correſpectiui ha- 8
bentur pro vno actu tantum, vt vnus nequeat ab alio ſe-
parari, ad not. in l. petens, C. de pact. Corn. conſ. vltimo, li.
1. & 10. & 36. libro 2. Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, do-
natione largitus, nu. 117. C. de reuocand. donat. Ayın. cóſ.
153. num. 8. neque debent diuerſo iure cenſeri, arg. l. vlti-
mæ, ff. de accept. l. etiá, §. ex cauſſa, ff. de minor. Ayro. conſ.
16. num. 4.

Quod tanto magis, & ex abundanti admittebant Do-
mini, quia vt atteſtantur practici, conſenſus Illuſtri. Car-
dinalis non poteſt extendi ſine conſenſu D. Ferdinandi.
Quemadmodum igitur conſenſus D. Cardinalis erat for-
malis, ita eſt formalis ille, ſine quo iſte adhiberi, & exten-
di non poteſt, quia vnus eſt pars alterius in hoc caſu, &
forma † ſéper eſt in diuidua, Bal. in l. ſi veritas, C. de fidei- 9
com. Alex. in l. ſi is qui quadraginta, §. quidam, ff. ad l. Falc.
Dec. conſ. 532. nu. 8. Vnde cum quilibet ex iſtis conſenſi-
bus influat in totam diſpoſitionem, ſequitur, quod donec
ambo ſint perfectè extenſi, actus non dicitur perfectus,
qui pro vnico habetur, & propterea tanquam ab actu im-
perfecto liceat reſilire.

Neque mouit Dominos, quod pro parte Do. Comitis
dicebatur, quod † penſio & regreſſus & ſimilia poſſunt 10
caſſari coram ſolo notario & teſtibus, gl. & ibi Præpoſ. in
c. Agathoſa, 3. diſtinct. Sarneo. de infirm. q. 16. num. 4. quia
hoc procedit in ſimplici caſſatione, non in ea, quæ fit cor-
reſpectiuè ad effectum alterius reſeruationis, vt per Mo-
hed. deciſ. 189.

Nec concludit, quod hic vertitur intereſſe eccleſiæ, ex
quo in aliqua parte liberatur à reſeruatione fructuum,
quia in hoc non conſideratur intereſſe eccleſiæ, ſed par-
tium voluntas, vt patet ex verbis ſuppletiuis, in qua San-
ctiſſimus adiecit clauſulam, & de expreſſo conſenſu Fer-
dinandi, quod ex ſupra dictis intelligendum eſt de ex-
preſſo conſenſu extenſo, vt non ſit locus pœniten-
tiæ.

Minus iuuat dictum Comitem illud, quod pro par-
te ſua dicebatur, quod non verſemur in caſu, in quo li-
teræ non requirebantur, quod non ſit locus pœniten-
tiæ. Nam Sanctiſſimus quoad caſſationem derogauit re-
gulæ. Nam fuit reſponſum, quod derogatio non eſt
quoad regulam de præſtandis conſenſibus, imo ſum-
mus Pontifex adiecit contrarium, cum dixit, de expreſ-
ſo conſenſu Ferdinandi, ſed derogatur regulæ de non
iudicando iuxta formam ſupplicationis, quæ derogatio
præſupponit nihilominus conſenſus præſtitos, & anno-
tatos. Extenſis enim conſenſibus in libris cameræ, vel
cancellariæ, tunc ſubintrat derogatio, quod ſola ſigna-
tura ſupplicationis ſufficiat. Extenſio † enim conſen- 11
ſuum habet duos effectus, vnus effectus eſt, vt litteræ ex-
pediri

Digitized by Google

pediri cum eo poſſint, alius eſt, vt ex eo tollatur facultas pœnitendi. Et ita fuit tentum in vna Paduan. canonicatus, coram Illuſtriſſimo Cardinali Aldobrandino, de anno 1557. vbi Rota firmauit, quod quemadmodum ad tollendam facultatem pœnitendi conſenſus debet eſſe extenſus, ita etiam ad eundem effectum debeat eſſe extenſa ratificatio, vt ratificans pœnitere non poſſit. Tantoque magis hoc impulit Dominos, vt de his non curarent,
12 quia † ſuper caſſatione non ſunt expediendæ literę, ſed ſuper reſeruatione penſionis, quæ expediri nequeunt ſine formali conſenſu Domini Ferdinandi, vt fuit dictum.

Neque impedit, quod huiuſmodi conſenſus non requiritur, niſi ad expeditionem literarum, quia imo requiritur ad effectum tollendi facultatem reuocandi conſenſum prædictum.

Nec placuit quod deciſiones loquantur, quando agitur de conſenſu pro oneranda eccleſia, quia imo loquuntur quando agitur de abdicando iure ab aliquo, ad effectum, vt quid reſeruetur, vt eſt in reſeruatione penſionis, cauſſatur enim prima, vt alia reſeruetur, & nihilominus, quamuis iſta caſſatio ſit vtilis eccleſiæ ex eo, quia fit ad effectum vt alia reſeruetur, eſt locus pœnitentiæ, vt dictum eſt. In iſto enim caſu requiritur ad effectum reſeruationis auctoritas Papæ, & Papa eam interponit, dummodo ambæ partes in eadem voluntate permaneant. Et hinc eſt, quod literæ ſine amborum conſenſu expediri non poſſunt, & propterea ſecundum antiquum, & inueteratum iunioremque ſtylum eſt licita pœnitentia.

Neque obſtat illud, quod adducitur de diuerſitate rationis, nempè, quod reſpectu cauſſationis non requiruntur literæ, quia ſi hæc eſſet bona ratio, deciſio & Mohed. centeſimaoctuageſimanona, eſſet falſa. Sed ratio eſt, quia reſeruari hoc caſu penſio non poteſt, niſi de conſenſu amborum, & conſenſus vtriuſque influit in totam diſpoſitionem, cum (vt fuit dictum) verſetur in correſpectiuis, & conditionalibus actibus, qui habentur pro vno. Pariter fuit reſponſum ad id, quod dicebatur de muta-
13 tione ſtyli, quia † etiam mutato procuratore notarius Cancell. extendit conſenſus. Nam notarius hoc relinquit poſtea iudicandum his, ad quos pertinet, an fuerit, vel non fuerit locus pœnitentiæ, & an literæ ſuffragentur.

Et multum impulit Dominos ad id tenendum, vt ſit locus pœnitentiæ, quia ambæ partes ſequutæ ſunt fidem huius ſtyli, & ſic intentio iſtorum non fuit facere actum
14 perfectum, quia † fuerunt præſtiti tantum parui conſenſus relicti in manibus partis. Imo (vt atteſtatur Dom. Hercules Fortionolus teſtis pro parte Dom. Comitis productus) & in facto proprio conſenſum Illuſtriſſimi Domini Cardinalis ipſumquemet mádatum fuiſſe conſignatum procuratori Dom. Ferdinandi, quod ad nullum alium effectum factum fuiſſe iudicandum eſt, niſi vt arbitrio poſſit deliberare, an vellet, vt actus fieret irreuocabilis, & conſenſus extenderetur, vel potius pœniteret.

Ex qualitate enim facti arguitur benè qualis fuerit intentio partium, ad l. primam, §. diuus, vbi omnes, ff. de Sicariis.

ROBVSTERII.

Albanenſis collationis dotis. Lunæ, 23. Februarij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Collatio dotis facienda ſuper bonis viri propter eius vergentiam ad inopiam, debet fieri ſuper bonis talibus, ex quibus mulier poſſit liberè fructus percipere, & ſe & familiam ſuam alere.*

2 *Mulier poteſt exercere ſuam hypothecam dotis ſuper omnibus bonis viri ſiue generaliter, ſiue ſpecialiter hypothecatis, ex quibus pacifice poſſit fructus percipere.*

Imo ea in parte collocata, poteſt ſuper reliquis bonis pro rata hypotheca exerceri, nu. 3.

DECISIO CDLXXII.

FVit reſolutum, quod Illuſtriſſimus Dominus Cardinalis teneatur ad liberationem caſalis Campileonis ab oneribus, de quibus in puncto, aut debent aſſignari Dominæ Clarici tot bona Albani, libera & exempta ab omni onere, ex quibus poſſit percipere tot fructus pro concurrenti quantitate prædictorum onerum, nam † 1
quando mulier petit, propter vergentiam viri ad inopiam, collocari ſuam dotem ſuper bonis viri, iuxta terminos, l. vbi adhuc, C. de iure dotium, debet fieri collocatio ſuper bonis talibus, ex quibus mulier poſſit liberè fructus percipere, & ſe, & familiã ſuam alere, dicta l. vbi adhuc, cum aliis per Soci. conſ. 111. ſub nu. 8. lib. 3. Sed caſale Campileonis, ſuper quo collocatio fuit facta, reperitur oneratum cenſu 1000. ſcutorum, & credito affictuariorum, quæ diminuunt creditum ipſius, l. princ. §. ſi heres, vbi not. & poſt alios Rip. ſub nume. vigeſimoquinto, ad Trebellian. merito liberari debet hoc onus, vt Illuſtriſſ. Domina Clarix poſſit liberè iſtos fructus percipere.

Nec obſtat, quod cenſus debeat præiudicare donationi anteriori, quia (vt dicebant Domini) non eſt cenſus, qui præiudicat donationi, ſed dos Illuſtris Dominæ Claricis, eo quia dos ipſa eſt anterior donatione. Præterea ex quo in inſtrumento cenſus dicitur, quod imponitur cenſus, vt extinguatur debitum Illuſtris Dominæ Helenæ filiæ Domin. Victoriæ de Sabellis, quæ etiam erat anterior creditrix, & verè poſtea ceſſerit, vt ex partitis apparet, ſuccedit iſte cenſus in locum ipſius Victoriæ, iuxta l. primam, vbi not. C. de his qui in prior. loc. ſucced.

Nec obſtat, quod cum dos ſit anterior cenſu, poſſit Domin. Clarix exercere ſuam hypothecam ſuper caſale
Campileonis, non obſtante cenſu. Quia † reſpondebant 2
Domini, quod cum mulier habeat ſuam hypothecam ſpecialem ſuper aliis bonis Albani, non cogitur exercere ſuam hypothecam ſuper caſale magis, quam ſuper Albano, & poteſt dimittere rem litigioſam & accipere bona, ex quibus pacifice fructus percipere poſſit, & hoc, vt ex illis alimentari poſſit, d. l. vbi adhuc, cum ſupra citatis.

Secundo reſpondebant, quod non eſt verum, Dominam Claricem potuiſſe, non obſtante cenſu, exercere hypothecam ſuper caſale, quia conſenſerant impoſitioni cenſus, & de euictione illius promiſerat, in præiudicium cuius propter illius conſenſus nihil facere poterat, cum ſaltem obſtaſſet ſibi exceptio. Vnde licet ſibi præiudicauerit reſpectu cenſus ſuper caſali, non tamen ſib præiudicauit, quin poſſit eandem ſuam hypothecam exercere ſuper illis bonis Albani ſibi ſpecialiter hypothecatis. l. iubemus, C. ad Velleian. Et ita etiam reſpondebant ad id, quod pro parte Illuſtriſſimi Domini Cardinalis dicebatur de credito affictuariorum, quod Illuſtriſſ. Dom. Clarix ad illud teneatur, eo quia de anno 1574. conſenſerat locationi, & ſic ad illam, & omnia in ea contenta, tenebatur, & quod poſtea de anno 1578. eandem ratificauerit, quia † licet hoc ſibi noceat, vt teneatur illi ſtare, non 3
tamen ſibi nocet, quominus ſuper aliis bonis, in quibus ſibi non præiudicauit, poſſit pro rata exercere hypothecam ſuæ dotis, l. iubemus, C. ad Velleian. Bald ſingul. 27. Socin. conſ. 200. colum. 1. verſicu, & primo quod dicta renuntiatio, in 2. Et licet etiam de anno 1578. ratificet dictam obligationem, & de nouo locet, nihilominus quatenus ratificet, nihil facit de nouo, ex quo per prius per

inſtru

Digitized by Google

inſtrumentum del 74. erat iam obligata, quatenus vero
de nouo locat, hoc nòn etiam fecit, quia ipſa non perit
liberationem ab iſto nouo onere, ſed ab antiquo iam de
anno 1574. quo caſale remanet obligatum pro ſcutis 700.
quæ anticipate ſoluerant affictuarij, vt in puncto dicitur.

ORADINI.

Roman. contrauentionis. Lunæ, 11. Decembris, 1570.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia & eccleſiaſticæ perſonæ poſſunt vt partes & priuatæ perſonæ petere pœnas legales vltra damna & intereſſe ex communi.*
2 *Exactio licita eſt, quæ fit lege permittente.*
3 *Pœna quotuplex eſſe dicatur.*

DECISIO CDLXXIII.

Concluſum fuit, quod eccleſia & eccleſiaſticæ perſo-
1 næ poſſint, vt partes & priuatæ perſonæ petere †
pœnas legales vltra damna & intereſſe. Et quod hæc fue-
rit communi opinio Canoniſtarum in cap. cum dilecti.
de arbitr. Hanc enim opinion. in d. ca. cum dilecti, tenue-
runt Hoſtien. in §. quia tamen, verſicu. ad pœná, quia alle-
gat plures text. ad hoc, & ita intelligit Hoſtien. Silueſt. in
ſumma, in verbo, pęna, num. 25. verſicul. quarto, quicquid
alij de Hoſtien. aliter ſenſerint, idem tenet ibidem Ioan.
Andr. referens Hoſtien. & etiam ibi Abba. numer. 12. &
Henric. Boich. Anton. de Butr. nu. 12. idem tenet Archid.
in ca. fraternitatis, 12. q. 2. & ibi etiam Ægid. Turrecrem.
qui latè diſputat in verſicu. ad ſecúdum, & Fortun. de vlt.
fin. illat. 18. num. 288. allegarunt etiam aliqui ſum. Ang. in
verbo, pœna, numer. 2. verſicu. quotuplex eſt pœna, & nu.
19. verſicu. verum exigens pœnam maiorem, Deci. &
Cagnol. in l. quod à quoquam, nu. 7. de regul. iur. & Card.
in d. cap. cum dilecti, in 6. oppoſ. Anchar. nu. 4. 16. not. Ro-
man. conſ. 510. no. 21. Hoſtien. in ſum. de pœnis, §. inferio-
rib. verſicul. ſed nunquid. ſum. Aſten. parte prima, lib.....
titu. 38. artic. 9. in for. ſum. de furbug. de pœnis, q. 2. Præ-
poſ. in c. quoniam, diſtinct. 18. n. 12. Quæ opinio probabi-
2 lis eſt, quia † huiuſmodi exactio fit lege permittente, &
pro ea faciunt plures text. vt in ca. in legib. verſicu. proin-
de, 12. quæſt. 2. & in cap. ſtatuimus, vbi gloſſ. allegat alios
text. 16. quæſt. 1.

Sed an in caſu noſtro ſimus verè in pœna legali, con-
3 uentionali, vel mixta, † videatur, & an dicatur pœna ex-
ceſſiua, vel requiratur cauſſa, iuxta trad. per Dec. in d. l.
quod à quoquam, & Gomeſ. in titu. de actio, §. ſic itaque,
num. 16. & in §. ex maleficiis, in 2. notab. in fine. Poterit
(ſi opus erit) conſiderari.

ROBVSTERII.

Arimin. bonorum. Die Lunæ, 14. April. 1574.

SVMMARIA.

1 *Filius naturalis eſt incapax emphytheuſis eccleſiaſticæ, ex communi.*
Quæ procedit etiam ſi ſit poſtea legitimatus, ex communi, num. 2.
Limita, niſi in acquirendis, vel de veriſimili mente prælati inueſtientis appareat, num. 3.
4 *Eccleſia dicitur eſſe ſpeculum pudicitiæ.*
5 *Eccleſia etiam contrahens cum aliquo præſumitur ſcire eius conditionem.*
6 *Eccleſia recipit probos viros licet illegitimos.*
7 *Effectus ex ſcientia oritur, qui ex ignorantia ceſſat.*

DECISIO CDLXXIV.

Domini videbantur concordes in conſtituenda re-
gula pro Laura, & limitatione pro Vincentio, ſed
difficultas fuit in applicatione regularum: naturales enim
† ſunt incapaces emphyteuſis eccleſiaſticæ. Barto. in l. ex 1
facto, §. ſi quis rogatus, numero 8. in fine, ad Trebellian. &
ibi Alexand. num. 17. Hercul. & Rip. numer. 62. qui atte-
ſtantur de communi. Bald. in l. generaliter, §. cum autem,
num. 2. Cod. de inſtitut. & ſubſtit. Abba. in cap. in præſen-
tia, num. 25. Dec. num. 4. Felyn. num. 24. Pariſ. numer. 86.
de probat. Tiraquel. de nobilit. cap. 24. nu. 17. Iul. Clar. in
§. emphyteuſis, q. 30. 31. & 32. & ibi † ampliant cõmuni- 2
ter etiam ad naturalem tantum, & ad legitimatum poſt.
Alexand. conſ. 94. num. 5. & conſ. 126. nu. 7. lib. 1. & conſ.
60. num. 4. lib. 2. Dec. conſ. 171. in princ. Ruin. conſ. 180. n.
5. lib. 1. Grat. conſ. 79. num. 14. in primo, & de communi
Iaſon. in d. l. generaliter, §. cum autem, num. 9. Hanc regu-
lam limitabant Domini in ſucceſſione, vt regulariter na-
turalis tantum vel legitimatus non poſſit ſuccedere in
emphyteuſi eccleſiaſtica, ſed non in acquiſitione, ſed be-
nè poteſt baſtardus volente eccleſia acquirere bona ec-
cleſiaſtica in emphyteuſim, cum totum hoc pendeat à
veriſimili mente prælati eccleſiæ, & † ſic non alia ratione 3
videntur iſti incapaces, niſi ratione veriſimilis mentis
prælati eccleſiæ. Bald. in l. 1. tanquam, n. 36. Cod. de fidei-
commiſ. quæ cum ſit nobilis & ſpeculum pudicitiæ, non
intelligit in dubio de iſtis filiis abuſiuis, † vt inquit Bald. 4
in ca. quæ in eccleſiarum, num. 42. alias 59. de conſtit. Sed
quando baſtardus eſt vir probus, & vitæ commendabi-
lis, tales recipiuntur ab eccleſia, & contrahendo cum ba-
ſtardo videntur habere notitiam de illius qualitate, l. qui
cum alio contrahit, de regul. iur. cum aliis per Dec. in c. in
præſentia, num. 47. Merito dicta regula non habet locum
in baſtardo acquirente ab eccleſia. Et ita præſupponunt
Bald. in d. cap. quę in eccleſiarum, num. 43. de conſtitut. &
omnes in d. §. ſi quis rogatus, & in d. c. in præſentia, & d. §.
cum autem, & Card. Paleot. in tract. de nõt. & ſpur. ca. 31.
Et quamuis dictum Bald. in d. c. quæ in eccleſiarum, n. 43.
dum dicit, quod iſto caſu naturales filij ſtipulantis poſ-
ſint ſuccedere, à pleriſque reprobetur, vt animaduertit,
Paleot. dicto ca. 31. numero 4. tamen in eo quod præſup-
ponit, baſtardum poſſe ſibi & ſuis legitimis deſcenden-
tibus bona eccleſiæ acquirere, non habet (vt puto) contra-
dictorem.

Sed difficultatem fecit apud Dominos in iſto caſu, an
intret regula, vel limitatio, ex quo Vincentius non venit
ex ſucceſſione, ſed ex propria acquiſitione cum volunta-
te eccleſiæ facta, vt apparere videbatur ex conceſſione
eccleſiæ illi facta del. 1561. 9. Iulij.

Nec videbatur obſtare ignorantia, quæ in † dubio re- 5
gulariter non præſumitur, vt in regulis iuris, & aliis cu-
mulatis per Roman. conſ. 216. numero 8. Grammat. deciſ.
81. numero 11. Nam dicebant aliqui id non procedere in
contrahente prout hic, nam eccleſia contraxit cum
Vincentio, vt in inſtrumento coram A. C. fol. 66. 9. Iu-
lij, 1551. facto. Ideo ſatis præſumitur ſciuiſſe eius condi-
tionem, d. l. qui cum alio contrahit. cum ibi not. de regul.
iur. & conſiderat hoc in terminis Dec. in dicto cap. in
præſentia, numero 47. de probatio. & facit Roman. dicto
conſilio 216. numer. 8. Grammat. deciſio. 81. numer. 11. Et
facilius hæc videbantur admittenda ſi Vincentius pro-
baret eius probitatem & laudabilem vitam de eo tem-
pore. Nam † vt benè conſiderat Dec. in dicto capitu. in 6
præſentia, numero 47. eccleſia recipit probos viros li-
cet illegitimos. Et licet quilibet præſumatur bonus, ta-
men vt intret hæc diſpoſitio legis quæ non alias intra-
ret niſi cum iſta qualitate, non ſufficit iſta præſumptio,
ſed eſt probanda in ſpecie probitas & laudabilis vita, &
cum iſto præſuppoſito iſti Domini reſpondebant ad
defectum mandati oppoſitum contra inueſtituram
Vincentij, quæ non eſt facta ab ipſo Abbate, ſed à
quodam Vicario in abſentia Abbatis. Nam licet Vi-
carius non potuiſſet admittere baſtardum, ſtante
præſumptione

præſumptione contra ipſum, tamen quando eſt bonæ cõ-
ditionis & famæ, videtur ceſſare difficultas.

Aliqui vero putabant, quod imo intrabat regula in
caſu iſto, quia vt ceſſet regula, eſt probanda notitia eccle-
7 ſiæ, nam vt inquit Bal. ex ſcientia † oritur effectus, qui ex
ignorantia ceſſat. in dicta l. tanquam, num. 39. C. de fidei-
commiſ. facit glo. in c. primo, §. naturales, vbi etiam Aluo-
rot. ſi de feud. fuer. controuer. & in c. ſecũdo, §. perſoñam.
per quos fiat inueſtit. Roman. dicto conſi. 216. nu. 8. Alex.
conſi. 70. nu. 14. lib. tertio, Felyn. in cap. præterea, nu. 8. in
fine, cum ſequen. de teſtib. cogend. Iaſ. in l. Barbatius, nu.
14. de offic. præſid. Grãmat. deciſ. 81. n. 11. neque hic pro-
batur aliquo modo ſcientia eccleſiæ, vt dicebant iſti Do-
mini, quoniam ille ſic erat Vicarius Abbatis, nec aliquo
modo procurator, ſed Vicarius Epiſcopi, qui nihil po-
teſt in iſtis. Et requirebatur ſcientia Prælati vel reſerua-
tarij fructuum monaſterij, quæ hic non datur, imo totum
contrarium, cum Cardinalis Carolus parum poſt hoc in
menſe Octobris 1561. expreſſe reprobauerit hanc inue-
ſtituram, & Annibal commendatarius parum poſt idem
fecit.

Neque receptiones affictuum quicquam faciunt, quia
ſunt per procuratores aſſertos, & poſt dictas declaratio-
nes & inueſtituras Lauræ, cui tunc non potuerunt præ-
iudicare. Alia limitatio de contractu oneroſo non place-
bat ex eadem cauſſa, quod ſemper requiritur voluntas &
ſcientia eccleſiæ, cuius ſunt bona. Videndum igitur eſt, an
intret regula vel limitatio ſtante ſerie facti.

ROBVSTERII.

Roman. iuris congrui. Die 5. & 15. Iunij,
1579.

SVMMARIA.

1 *Præferendus eſt dominus in pari cauſſa omnibus aliis eme-
rè volentibus.*
2 *Correctio iurium non inducitur niſi expreſſe dicatur.*
3 *Diſpoſitio loquens in caſu ſimplici non intrat, vbi illi aliquid
additur.*
4 *Diſpoſitio corrigens ius commune ab ipſo recipit interpreta-
tionem paſſiuam.*
5 *Interpretatio neceſſaria ineſt cuilibet diſpoſitioni, proueniẽs
à veriſimilitudine rationis, aut rei natura, vel æquitate
ſcripta.*
6 *Conſtitutio noua, quæ poteſt plures effectus contra ius ope-
rari, interpretatur, vt vnum tantum operetur, & minus
corrigat ius commune quam ſit poſſibile.*
Etiam ſi vtatur terminis vniuerſalibus.
7 *Pars vna declarat aliam vbi eſt eadem ratio.*
8 *Ius quæſitum ſemper intelligitur cum ſua cauſſa.*
9 *Arbitrarium eſt iudici oblationem partis reiicere vel ad-
mittere,*
10 *Ædificium in dubio cedere ſolo dicitur, niſi res ſit clara, vel
coniectura & probationes in contrarium appareant.*
11 *Dominium limitatum producit limitatum effectum.*
12 *Ædificare in re ſua quilibet poteſt ad arbitrium ſuum.*
13 *Ius ſibi competens poteſt quandocunque ante ſentẽtiam quis
declarare.*
14 *Præoccupationi, ſeu præuentioni locus non eſt, vbi conſtat de
alicuius iure antiquiori.*
Item vbi ius vtriuſque prouenit ex diuerſa cauſſa, num. 15.
16 *Præoccupationis ſiue præuentionis materia non habet lo-
cum, niſi quando omnia ſunt paria.*

DECISIO CDLXXV.

PRopoſui dubium, an in domo controuerſia D. Virgi-
nius ſit præferendus Domino Marcello, vel è contra,
in caſu, de quo agitur. Et cum præſuppoſito, quod Do-
minus Virginius velit ædificare æquè ſumptuoſum ædifi-
cium, prout d. Marcellus, vel parum minus ſecundum
capacitatem ſui ſoli tam reſpectu domus inhabitatæ
quam locatæ. Maior pars Dominorum tenuit, quod in
domo controuerſa d. Virginius ſit præferendus d. Mar-
cello.

Mouebat Dominos, quod de iure communi inter alia
ſunt inducta duo in fauorem Domini. Alterum quod
non cogatur vendere rem ſuam, ſed ſit in re propria mo-
derator & arbiter. l. dudum. C. de cõtrah. emp. l. in re man-
data. C. mand. Alterum † diuerſum & ſeparatum ab iſto, 1
quod in pari cauſſa dominus eſt præferendus omnibus
aliis volẽs id facere, l. ſi cum dotem, §. fin. ſol. matrim. l. ex
facto, de pecul. cum aliis per Roman. conſ. 22. n. 5. cum ſe-
quẽ. Iaſ. in l. fin. n. 2. & 12. C. de iure emphyt. & not. gloſſ.
in verbo, æquali, qualiter olim feud. po. ali. & ibi Aluarot.
in §. porro, verſic. quarto, cum gloſſ. & idem not. Guliel. de
Cuneo, Rayn. & Alberic. Bald. & Angel. in l. Imperator, de
pactis. Aret. in l. ſi mihi & Titio, colu. fin. de verborum o-
blig. Alex. conſ. 22. num. 6. in fine, lib. 6. Cæpol. conſ. ciuil.
45. num. 4. verſicul. & pro hoc allego. Capic. deciſio, 99. in
principio, & fine Tiraquel. de retract. lignag. §. 21. gl. vni-
ca, numer. 3. & 4.

Cum igitur Dom. Virginius vti dominus domorum,
habeat fundatam intentionem ſuam, quia habet hæc
duo à iure communi inducta, longè inter ſe diuerſa, & ſe-
parata, & obtulerit ſeparatum velle ædificare ad ornatum
vrbis, iuxta exemplum ab eo exhibitum, Dominus Mar-
cellus qui nititur iure nouiſſimo cõſtitutionis Gregoria-
næ, debet clarè, & non per ſubauditos intellectus, pro-
bare, quod eadem conſtitutio corrigit in vtroque caſu ius
commune. Nam † correctio iurium non inducitur niſi 2
expreſſe dicatur, l. vnum, C. de inoffic. donat. Doctores
in c. cum expediat, de electio. Et vbi ſunt plura obſtacula,
ſi remouetur vnum, remanet aliud, l. ſi pro fure, in princi-
pio, de condict. furt. cum aliis per Bald. in l. cum lex de he-
red. inſtituen. Aymõ. conſ. ſexto, nu. 55. Et diſpoſitio † quę 3
loquitur in caſu ſimplici, non intrat, vbi illi aliquid addi-
tur, §. ſequens, Inſtit. de actio. l. hoc legatũ, de legat. 3. cum
aliis per Cuman. Alex. Iaſ. & alios in l. Titiæ textores, de
legat. primo. & in l. 2. de verborum obligat. Cæpol. conſil.
vltimo, colum. 8. in 2. dub. Corn. conſ. 63. colũ. 3. in ſecun-
do, & conſil. 19. colum. 2. in quarto. Sed benè viſis & per-
ſpectis clauſulis omnibus dictæ conſtitutionis, illa hoc
tãtum agit, vt dominus in certis caſibus propter ornatum
vrbis, cogatur inuitus vendere, & in hoc ſolo intendit ius
commune corrigere, & nullum verbum quãdo dominus
vellet & poſſet pariter ædificare ad ornatum vrbis, prout
ſatis rationabile & ęquum eſt, vt de hoc nõ cogitauerit in
ea Princeps iuſtiſſimus & ſanctiſſimus. Sed in nõ expreſ-
ſis voluerit ſuam conſtitutionem referre ad ius commu-
ne, & † ab ipſo recipere paſſiuam interpretationem, l. ſci- 4
endum, & ibi not. qui ſatiſdare cogãt l. prima, §. lex Falci-
dia, ad leg. Falcid. cum aliis per Bart. & alios in l. ſecũda, ff.
de legat. primo, & Bald. conſilio 29. in quinto. Ineſt enim
cuilibet diſpoſitioni † interpretatio neceſſaria, quæ pro- 5
uenit à veriſimilitudine, vel puncto rationis, aut rei na-
tura, vel ęquitate ſcripta. Bal. cõſ. 343. cauẽda sũt, in prin-
cipio, & conſ. 411. quidam Mediolanenſis, colum. prima,
circa medium, in primo. Ita vt non trahatur ad exceſſiua,
vel vbi euidens eſſet iniquitas, aut à ſapientibus repre-
hendi poſſet, vt latè cumulat Aymon. cõſ. 3. per totum. Et
† vbi noua conſtitutio poteſt vnum vel duos effectus 6
contra ius operari, interpretetur vt vnum tantum ope-
retur, & minus corrigat ius commune quam ſit poſſibile.
cap. cum dilectus, vbi not. Butr. & alij, de conſuetud. l. vt
gradatim, §. & ſi lege, de muner. & honor. cũ aliis per Go-
zad. conſi. 29. num. 5. Et licet vtatur terminis vniuerſali-
bus, nihilominus recipit declarationem paſſiuam, vt non
compre

Digitized by Google

comprehendat caſus particulares, vt minus quam fieri poſſit deroget iuri communi, gloſ. Bald. & alij in l. 1. C. ſi ſioe cenſ. vel reliq. & de communi Bertrand. in l. hac edictali, nu. 22. & 28. C. de ſecund. nupt. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. vnic. num. 4. & latè Anton. Gabriel. de legibus, concluſ. 1. per tot.

Vnde vel huiuſmodi conſtitutio in hoc recipit interpretationem à iure communi, vt intelligatur præſeruatum ius domini idem facere volentis, vel ſi poſſet inducere duos effectus contra ius, videlicet, quod dominus inuitus cogatur vendere, & quod non præferatur in re propria, operabitur tamen primum effectum, ſuper quo expreſſe diſponit, non autem ſecundum, de quo nihil agit.

Imò ex quo in pluribus, & præcipuè §. tertio, & §. decimo, in primis præfert dominum ædificare volentem, ex hoc clare patet, quod in hac parte noluit ius commune corrigere, ſed illi inhærere, & ab illo interpretari: nam
7 vna † pars declarat aliam, præcipuè vbi eſt eadem ratio l. qui filiabus, vbi Bart. & alij, de legat. 1. cum aliis per Dec. conſ. 15. nu. 2. cum ſequ. & conſ. 480. nu. 2. cum ſeq. Anto. Gabriel. de teſtam. conclu. 10.

Non obſtat, quod per locationē factam de domo contigua fuit quæſitum ius dicto Marcello, ita quod non potuit dictus Virginius ab illo contractu recedere & alium offerre in præiudicium dicti Marcelli. Quoniam reſpon-
8 debant † Domini, quod fuit quæſitum ius cum ſua cauſſa, iuxta tradita per Paul. de Caſtr. in leg. priuilegia. C. de ſacroſanct. eccleſ. Dec. in ca. eccleſia ſanctæ Mariæ, nu. 53. verſ. & pro iſta opin. de conſtitut. in cap. nouit. numer. 13. verſic. 3. ampliatur, de iudic. Nam acceptatio debet fieri cum ſua qualitate, Angel. in leg. apud Celſum, §. ſi hac, verſic. & iſte text. de dol. excep. Soc. conſ. 91. nu. 6. libr. 4. Tiraquel. de retract. conuent. ad finem tit. nu. 4. & ſequen. ſed cauſſa & qualitas eſt, quod dominus poſſit in re propria ſemper quod ſibi placeat, facere, leg. in re mandata, C. de mandati, l. altius, C. de ſeruit. & quod in hoc præfeſeratur omnibus aliis. leg. final. C. de iure emphyteu. Ergo non poteſt huc ius Dominus Marcellus acceptare, niſi cum prædicta cauſſa & qualitate reuocationis.

Nec placebat, quod dicitur, obiationem dict. Virginij fuiſſe factam àd cumulationem. Quoniam nec in dubio, nec in caſu iſto ex coniecturis facti id præſumere poteſt
9 iudex, in † cuius arbitrio totum hoc repoſitum eſt, glo. in l. fluminum, §. fin. de damno infecto. eu aliis per Menoch. de arbit. iud. lib. 2. cent. 2. caſu. 156. ante fin. ita fuit dictum in Barchinonen. tronetæ coram R. D. Seraphino & Cantucio, de annu 1577.

Non obſtat, quod Dom. Marcellus ſit dominus cellæ vinariæ, & vnius cubiculi, & cuiuſdam camini exſiſtentis in domo viciniori controuerſa, & quod totum reſiduum deberet cedere ſolo, l. obligationū ferè, §. placet. de actiun.
10 & obligat. Quia † vti dicebant Domini ædificium ſolet cedere ſolo ab initio, vbi res eſt dubia, cuius erit ædificium vel ne, ſed non vbi adſunt coniecturæ, vel probationes in contrarium, aut alias res eſt clara, quod ſolum eſt vnius, & ædificium alterius, & per Socin. in reg. 111. limit. 4. & limit. vlt. prout in caſu noſtro, in quo res eſt clara, quod ademptis iſtis particulis totum ædificium eſt D. Virginij.

11 Potius intrant aliæ regulæ, quod † limitatum dominium limitatum producit effectum, leg. in agris, ff. de acquiren. rerum dominio, l. cancellauerat, de his quæ in teſtamen. delent. Et cum agatur principaliter de ſuperficie, & non de ſolo, eſt attendendū dominium ædificij, & non ſoli, l. ſi quis nec cauſſam, ff. ſi cert. peta. & vbi ſunt plures Domini, attenditur dominium potentius, & quod magis cohæret. Sebaſt. & alij per Affli. deciſ. 223. Ioan. de Amic. conſ. 1. nu. 3. & ſeq.

Nec alius poteſt habere maiores aut fortiores adiacentias, vel cohærentias in domibus, de quibus agitur, quam ipſemet Dominus, qui ferè in omni parte eſt vicinus dominus, & cohærēs intus, & extra & iuxta partes, quæ præcipuè debent deſeruire ad ornatum Vrbis.

Non obſtat maior ſitus, maior adiacentia, & maior neceſſitas D. Marcelli.

Quoniam iſtæ qualitates conſiderantur per conſtitutionem in caſu ſuo, & ſic vbicunque dominus nollet aut non poſſet ad ornatum vrbis ita, vt vicinus, ædificare, in quibus terminis non verſamur, ſed in terminis iuris communis, quoniam conſtitutio non cogitauit de iſto caſu, merito non ſunt in aliqua conſideratione, ſed an dominus velit & poſſit ita ornate, aut parum minus ædificare.

Vltimò non obſtat, quod Dominus Marcellus præuenerit Domino Virginio in ædificando, monendo, & alia faciendo, vt in puncto præſupponitur. Quoniam reſpondebant Domini, quod cum D. poſſit quandocunque † in 12
re ſua iure proprio ad arbitrium ſuum ædificare, d. l. altius, & ibi not. Bald. C. de ſeruit. cum aliis per Menoch. de arbitr. iudic. dicto caſu 156. in prin. & ſic habebat ius & actionem vſque ab initio, licet forſan ſibi deficeret exercitium quouſque declaraſſet: poteſt † tamen quandu- 13
cunque ante ſententiam ita declarare, Alexan. conſi. 28. in fine, libr. 1. Dec. in l. filiæ licet, numer. 4. in fin. C. de collat. Curn. conſi. 40. num. 16. libr. 2. Socin. conſi. 40. col. 2. in 3. Alcia. in l. cum proponas, *la 2.* nu. 11. C. de pact. Put. libr. 3. deciſ. 316. Præterea dicebant, quod cum Dominus Virginius habeat ius magis antiquū, quia eſt dominus domus, & Dominus Marcellus non habeat ius, niſi à die, quo per bullam petiit retractum, non † eſt locus præoccupationi 14
per litis conteſtationem, ſed ille præfertur, qui ius petendi magis antiquum habet, Barto. in l. ſi pluribus, ſub num. 1. verſic. ſi vero non. vbi etiam Aret. col. 4. verſic. vltimo adhuc, de legat. 1. Nam qui primum habet eſſe, habet primum fuit, vt inquit Bald. in l. ſi pluries, num. 3. C. de condit. inſer. Rurſus ius vtriuſque prouenit ex diuerſa cauſſa. Ius enim Domini Virginij prouenit eo, quia eſt Dominus & vicinus, ius vero dicti Marcelli eo, quia vicinus tantum, ideo † non attenditur hoc caſu aliquo præ- 15
tenſio, Bart. in dict. leg. ſi pluribus, num. 1. verſic. ſi vero non petitur, quem omnes ibi ſequuntur, vt ibidem dicit Alexand. num. 3. de legat. 1. Materia † enim præoccupa- 16
tionis non habet locum, niſi quando omnia ſunt paria, vt poſt Igneum dict. l. dudum, nume. 8. ad fin. C. de contrahen. emptio. dicit Tiraquel. de retract. lignag. §. 11. glo. 1. ſub numer. 2. & in propriis terminis eſt de mente Aret. in dict. leg. ſi pluribus, colum. 4. in fin. verſic. ſequere ergo. cum ſequen. Ergo non habent locum, quæ dicuntur de præoccupatione. Ad alia benè reſpondent informantes.

ALDOBRANDINI.

Ciuitatis Caſtelli Caſtri Montonis, Lunæ 1. Decembris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Depoſitum ſolutionis ſatis dicitur probare ſolutionem.*
2 *Tempus incertum obligationi adiectum non conſtituit quem in mora ſine interpellatione.*
3 *Interpellatio eſt neceſſaria in pura ſtipulatione ad conſtituendum in mora debitorem.*
4 *Obligatio ante purificationem conditionis orta non dicitur.*
5 *Conditionis euentus non conſtituit ſtatim debitorem in mora, & num. 7.*
6 *Tempus quod conditionem purificat nunquam in mora conſtituit, ſed requiritur interpellatio.*
7 *Lapſus anguſtiſſimi temporis non poteſt conſtituere debitorem in mora.*

Digitized by Google

8 *Dictio, ſtatim, eſt intelligenda cum aliquo temperamento.*
9 *Actor agere volens debet prius adimplere ex parte ſua, qua tenetur: nec ei prodeſt allegatio impedimenti.*
10 *Venditio purificata eſt perinde ac ſi ab initio purè contracta fuiſſet, & illico quæſitum ius.*
11 *Conditio, ſi promiſſa obſeruentur, quæ in contractib. reciprocis ineſt, impedit exercitium actionis, ſed non ortum obligationis, & ideo non ſuſpendit, nu. 12.*
13 *Tempus breue per dictionem, ſtatim, ſignificatum, reſidet in arbitrio iudicis.*
14 *Emptio, & venditio, item locatio & conductio promiſcuè vnum pro altero accipiuntur.*

DECISIO CDLXXVI.

DOmini cóncluſerunt, ſatis conſtare de adimplemen-
totam reſpectu ſolutionis bis mille ſcutorũ, quam
ratificationis Illuſtriſſimi Dom. Chiappini & Ioan. Vin-
centij.

Nam quoad ſolutionem, cũ de menſe Februarij, 1576.
in contumaciam Illuſtr. Dom. Ferrantis nolentis recipe-
re, pecuniæ prædictæ ab Illuſtr. Domino Io. Vincẽtio de-
1 poſitæ fuerint, ſatis † dicitur conſtare de ſolutione, l. ac-
ceptam, cum ibi not. de vſuris.

Nec obſtat, quod cum in concordia dicatur, *li quali pro-
meſſe pagarli in contanti ſubito ottenuta la dette facultà, & ha-
bilità* quæ fuit obtenta 20. Nouembris, 1572. iam reddi-
tus fuiſſet moroſus, cum inter depoſitum & dictam habi-
litationem intercelſerit ſpatium quatuor annorum &
plus. Quia ſine interpellatione non potuit conſtitui in
2 mora, cum † tempus incertum huic obligationi adie-
ctum fuiſſet, aſſecutionis, ſcilicet, beneplaciti ſummi
Pontificis, Bald. in leg. magnam, in quæſtio. C. de contra-
hen. & committen. ſtipul. & in l. & ſi poſt. tres, in 4. quæſt.
ff. qui ſatisdare cogan. Iaſ. in l. ſi ita ſtipulatus, numer. 7. de
verborum obligatio. Dec. conſil. 2. nu. 5. cum aliis allega-
tis. Cui reſponſioni non obſtat limitatio Soci. conſil. 288.
ſub. num. 22. verſic. circa quartam quæſtionem, libro ſe-
cundo. Quia, omiſſo, quod contrarium latè deducit Be-
ro. conſil. 205. num. 6. cum pluribus ſequentibus, libr. 3.
dictum Soc. de quo videtur dubitare Purpur. in l. vinum,
numer. 21. ff. ſi cert. petat. in omnem euentum procedere
poſſet, quando poſt tempus incertum apponitur dies ali-
qua certa, vt in caſu ſuo, & hic nulla dies adiecta fuit,
quia licet dictum fuerit, ſtatim debere ſolui, expreſſum
tamen fuit per illam dictionem ſolum id, quod tacite ine-
rat, die enim non appoſita, confeſtim debetur. l. cum qui
calendis. §. fin. ff. de verborum obligat. l. ſi promiſſor. §. 1.
ff. de eo quod certo loco. §. omnis ſtipulatio. Inſti. de ver-
3 borum obligation. Sicut igitur in pura ſtipulatione, † in
qua quis ſtatim debet, neceſſaria eſt interpellatio ad con-
ſtituendum in mora debitorem, leg. ſi ex legati cauſſa. de
verborum obligatio. Ita fuit neceſſaria in hoc caſu, in
quo, vt dictum eſt, ſolum effectus puræ ſtipulationis per
ſupradictam dictionem, ſubito, expreſſus fuit: obtento
enim beneplacito Papæ, & ſic purificata conditione, pe-
rinde erat ac ſi pure ab initio venditio contracta fuiſſet,
vt infra dicetur.

Quod ex alio comprobatur. Nam cum hæc obligatio
eſſet conditionalis, vt admittunt informantes pro Illu-
ſtriſſimo Domino Ferrante, licet obtenta fuiſſet habili-
4 tatio à tempore exiſtentiæ ſummi Pontificis, & † conſe-
quenter ante purificationem cõditionis, obligatio adhuc
orta non eſſet. l. eadem. §. Cato. de verborum oblig. Alcia.
ibidem. Bart. in l. ita ſtipulatus, numero 40. de verb.
oblig. Si illa dictio, ſtatim, deberet operari hunc effe-
ctum conſtituendi in mora, ſequeretur, quod eodem
momento fuiſſet orta obligatio & redditus obligatus
5 moroſus, quod abſurdum eſt, † euentus enim conditio-
nis hac de cauſſa in mora non conſtituit, vt declarat Bart.
in d. l. ita ſtipulatus, nume. 50. de verbo. oblig. Iaſ. in l. ſi ex
legati, cauſſa, num. 11. ff. eodem. Coman. conſi. 186. col. 1.
verſic. ceterum alia conſideratio. Fulgoſ. conſil. 125. col. 1.
Dec. conſ. 2. colum. 2. Bero. benè in propoſito. d. conſ. 250.
num. 10. lib. 3.

Tempus † enim quod conditionem purificat, nun- 6
quam in mora conſtituit, ſed neceſſaria eſt interpellatio.
Salycet. in l. magnam, nu. 7. C. de contrah. & commit. ſti-
pul. Dec. conſ. 323. col. 2. verſi. ſi vero veniret, ibi pro quo
ille promittat.

Nec obſtat, ſi dicatur, quod non eodem momento ori-
tur obligatio & mora hoc caſu, ex quo per purificatio-
nem conditionis oritur oblicatio, vt per lapſum alicu-
ius temporis debitor poſtea conſtituitur in mora. Quia
nedum quando eſt appoſita dictio, ſtatim, ſed etiã quan-
do eſt appoſita dies aliqua ſimul com conditione, neceſ-
ſaria eſt interpellatio ad hunc effectum, ſi vera ſunt tra-
dita à Dec. d. conſ. 2. col. 2. & Bero. d. conſ. 205.

Sed tollitur difficultas in hoc caſu, quia † lapſus talis 7
anguſtiſſimi temporis, cum dicatur ſtatim debere ſolui,
non poteſt conſtituere in mora, vt benè declarat Bal. in
leg. ſi mihi & tibi. §. ſi quis ſeruus, in final. verb. ff. de lega-
tis primò, & ſequuntur ibi Caſtren. Alexand. & Iaſ. nu. 5.
& de communi teſtatur Bero in tract. de mora, nume. 2. in
fine.

Et ſi replicaretur hoc tempus non eſſe minus breue,
ex quo dictio illa † non eſt intelligenda ita amare, ſed 8
cum aliquo temperamento, iuxta text. in l. quod diximus,
C. de ſolut. gloſſ. in §. fin. Inſtit. de inutili. ſtipulat. & in §.
omnis. Inſtit. de verborum obligatio. in verbo, confeſtim.
reſpondetur, quod lapſus ipſius temporis nunquam con-
ſtituit in mora, nec excludit interpellationem, quia etiam
quando pure quis promittit, confeſtim debet. dictio. §.
omnis. Et nihilominus, vt ibi not. glo. datur aliquod mo-
dicum tempus, quod aliqui voluerunt eſſe decem dierum
aliqui arbitrarium: Et idem voluit gloſſ. in §. fin. Inſtit. de
inutil. ſtipul. cuius temporis lapſus in mora ſine interpel-
latione non conſtituit. l. ex legati cauſſa, de verb. oblig.

Et ex his tolluntur pro contraria parte adducta, qui-
bus etiam particulariter ſatisfaciendo Domini dixe-
runt non obſtare tradita à Bald. Salyc. & Caſtr. in l.
item illa, ff. de conſtit. Pecun. & Anchar. conſilio. 86.
Aymon. conſil. 151. Cum † ea omnia procedant in 9
actore agere volente, qui procul dubio debet prius
adimplere, nec ei prodeſt allegatio impedimenti. Dec.
in l. cum proponas, la ſecunda, in tertio notab. C. de
pact. Aym. d. conſ. 151. nu. 10 Et liquet ex ſummario Bart.
ad l. item illa. qui loquitur in actore. hic autem verſamur
in reo voluntario, quia pro parte Illuſt. Dom. Ioan.
Vincentij commiſſa cauſſa iactationum & moleſtatio-
num.

Similiter non obſtat, quod venditio hæc duplicem
conditionem contineat. Quia imo vnicam tantum con-
tinet, nempè ſi fuerit habilitatio obtenta, qua impetrata
fuit illico purificata venditio, † perinde ac ſi ab initio 10
pure contracta fuiſſet, & illico quæſitum ius. leg. fin. §. 1.
vbi Ang. ff. de vul. & pupil. Dec. in l. pecuniam quam nu.
4. ff. ſi cert. petat. Illud vero, quod tangit ſolutionem pre-
tij, non importat conditionem, ſed obligationem, nem-
pè, quod emptor pretium omnino ſoluere teneatur, ad
quod venditori datur actio ex vendito. l. Iulianus. §. ex
vendito, ff. de actio. empt.

Nec obſtat, quod in contractibus reciprocis inſit
conditio, ſi promiſſa obſeruentur. Quia id verum eſt: ſed
hæc † conditio non impedit ortum obligationis, ſed 11
exercitium actionis. Dec. in leg. filiæ licet, numero 4. in
fine. C. de collat. bonorum. Et hinc eſt, quod iudicium
procedit parte non opponente, & ſufficit offerre pen-
dente iudicio. Pute. deciſio. 140. libro. 2. Ineſt igitur
hæc tacita conditio non obligationi, ſed exſequutioni,
quæ

Digitized by Google

12 quo † caſu non ſuſpendis, Iaſ. in l. item quia, num. 21. &
22. ff. de pact. Et ſic non obſt. conſil. Aret. & alia in contra-
rium adducta, quia ea procedunt, vbi tractatur de quæ-
rendo aliquid, hic vero agit Do. Vincentius de iure quæ-
ſito conſeruando.

Nec obſtat, pactum reſolutiuum, quia ſatis in tempo-
re fuit factum depoſitum, non obſtante illa dictione ſu-
bito, per ſupra deducta. Et quia ſatis etiam dicitur feciſſe
13 in tempore, poſtquam depoſuit in initio litis, † cum præ-
ſertim hoc tempus ſoleat reſidere in arbitrio iudicis, Me-
noch. de arbitr. lib. ſecundo, centuria prima, caſu ſeptimo.
14 Ali quibus etiam Dominis placebat, † quod cum nō eſſet
expreſſus locus, requireretur declaratio, Afflict. deciſ. 316.
num. 4. Et quamuis iſti Domini ſint eiuſdem ciuitatis, &
ibi habeant domum, tamen non apparet, quod ibi Domi-
nus Ferrentes haberet procuratorem ſufficiens manda-
tum habentem ad recipiendum huiuſmodi pecunias.

Et vidēdum, an eſſet bona habilitatio ipſa reſpectu ra-
tificationum, quorum defectus dupliciter conſideratur.
Primò, quia non adeſt obligatio cameralis. Secundò, quia
Illuſtriſſimus Dominus Ioan. Vincentius ratificat vendi-
tiooem nomine ſno factam ab Illuſtr. Domino Paulo d.
Ferranti, non autem factam à Ferrante Paulo nomine ſuo
& fratris, ſed dicti Ioan. Vincentij. Domini dixerunt, pri-
mam defectum tolli ex eo, quod cum Paulus contraxiſſet
nomine abſentium, obligando eos in forma cameræ, ab-
ſentes prædicti ratificando omnia geſta ab ipſo, ratificant
conſequenter & obligationem illam generalem nomine
ipſorum contractam, l. aſſe toto, de hered. inſtituen. reſpe-
ctu vero ratificationis Illuſtr. Domini Ioan. Vincentij di-
xerunt potius fuiſſe errorem notarij quam partis, ex quo
in ratificatione enūtiatur inſtrumentum celebratum per
Illuſtriſſimum Dominum Paulum ſub tali die, & roga-
tum per talem notarium, ex quibus apparet per incuriam
notarium dixiſſe, dictum Paulum vendidiſſe cum emiſſet,
45 vltra quod † hæc nomina apud Iureconſultos promiſcuè
vſurpantur, leg. veteres, ff. de act. empt. Et idem vidimus
in locatore & conductore, Alciat. libr. 5. parergo. cap. 15.
Azo. in ſumma, de actio. empt. nu. 3.

BVBALI.

Panormitan. illegitimatis. Veneris 20.
Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatio poteſt cauſſare bonam fidem, quæ ſufficit ad legi-timationem prolis, etiam quoad ſucceſſionem in foro con-tentioſo.*

2 *Filij dicuntur fructus matrimonij, qui dantur bonæ fidei poſ-ſeſſori.*

3 *Matrimonij quaſi poſſeſſio colorata ſufficit quoad effectum legitimationis prolis.*

4 *Auctoritas ſuperioris, licet erretur in iure, tamen cauſſat bonam fidem.*

5 *Emptor ſcienter emens rem alienam, ſi credulit, vendentem habuiſſe mandatum a domino, dicitur eſſe in bona fide.*

6 *Error iuris an cauſſare malam fidem dicatur.*

7 *Bona fides in dubio ſemper præſumitur.*

DECISIO CDLXXVII.

Domini concluſerunt ex diſpenſatione obtenta per
Ioannem del Campo ſeniorem, & Elizabet de Aga-
ta ſuper matrimonio inter eos contracto, fuiſſe cauſſatam
bonam fidem taliter, quod filij ex eiſdem procreati dican-
tur legitimi, etiam quoad effectum ſucceſſionis in foro
contentioſo. Mouebantur, quia diſpenſatio obtenta à cō-
miſſario ſubdelegato in vim bullę cruciatæ non eſt reſtri-
cta ad forum conſcientiæ tantum, licet eius facultas eſſet
ita limitata: ſed potius videtur, quod ipſe volueris ſim-
pliciter diſpenſare, cum declaret prolem ſuſcipiendam le-
gitimam, & mandet huiuſmodi ſuam diſpenſationem ab
omnibus obſeruari: quæ clauſulæ videntur repugnare di-
ſpenſationi in foro conſcientiæ dumtaxat: nam ſi debet
ab omnibus obſeruari, hæc verba ita generalia compre-
hendunt etiam forum contentioſum. Hæc igitur diſpen-
ſatio potuit cauſſare bonam fidem, quæ † ſufficit quoad 1
legitimationem prolis, etiam quoad effectū ſucceſſionis
in foro cōtentioſo, ſicut ſufficit bona fides in præſcriptio-
ne, tex. in ca. ſi virgo. 34. q. 2. Filij † enim ſunt fructus ma- 2
trimonij, qui dantur bonæ fidei poſſeſſori, Dec. conſ. 153.
col. 2. quem ſequitur Soc. iun. conſ. 62. num. 38. cum ſeq.
lib. 3. Et † quoad illum effectum legitimationis prolis ſuf- 3
ficit quaſi poſſeſſio matrimonij colorata, c. ex tenore, vbi
Aba. & Præpoſ. nu. 3. qui fil. ſint legit.

Nō obſtat, quod ille commiſſarius ſubdelegatus non
habebat facultatem ita diſponendi, quia † auctoritas ſu- 4
perioris licet erretur in iure, tamen cauſſat bonam fidem,
vt benè per Bald. in l. 1. num. 23. C. de furt. ſicut in ſimili,
qui ſcienter rem alienam emit, † dicitur eſſe in bona fide, 5
ſi credidit vendentem habuiſſe mandatum a Domino, vt
poſt Dyn. declarat. Couar. in regula poſſeſſor, ſecūda par.
§. 7. num. 1. Excuſantur igitur dicti coniuges a mala fide,
ſi crediderunt illum commiſſarium habuiſſe iſtam facul-
tatem ſimpliciter diſpenſandi. Nec etiam obſtant verba
poſita in diſpenſatione ibi, *pro animarum ſalute diſpenſa-
mus*, quia non per hoc dicitur reſtricta ad forum cōſcien-
tiæ. Nam etiam ſi diſpenſetur in vtroque foro, poteſt dici
diſpenſatio pro animarum ſalute in matrimonio contra-
cto, quia abſoluit ab excommunicatione, & concedit li-
centiam permanendi in matrimonio ſic contracto. Pari-
ter etiam non obſtat, quod † error iuris cauſſet malam fi- 6
dem, quia ad hoc Domini reſpondebant poſſe applicari
limitationem traditam à Felin. in c. de quarta, num. 24. de
præſcript. Et eo magis inclinabant Domini in iſtam opi-
nionem, cum † in dubio præſumatur bona fides, l. pen. 7
vbi Doct. C. de contra. empt. Pariſ. conſ. 104. num. 1 te. lib.
1. quæ etiam cauſſatur ex iniuſtis titulis, Aym. conſ. 145.
nu. 14. in fi.

BLANCHETTI.

Callagritan. Prioratus. Lunæ 21. Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Argumentum à præcedentibus & ſubſequentibus in iuris ceſſi materia validum eſt.*

2 *Confeſſio iuris alieni, non autem proprij, ex quibus coniectu-ris colligatur.*

3 *Depoſitarius nomine alterius ſe faciens cenſetur ius proprium renunciaſſe.*

DECISIO CDLXXVIII.

Fvit per Dominos reſolutum, dari tales actus poſiti-
uos Franciſci, ex quibus cenſetur renunciaſſe rei iu-
dicatæ, cuius ius fuerat ſibi ab Andrea ceſſum ad effe-
ctum, vt intret allega. Lac. In huiuſmodi materiis licet ar-
guere † a præcedentibus & ſubſequentib. Bald. in l. mul- 1
tum intereſt, nu. 6. & ibi Sal. C. ſi quis alter. vel ſibi. Si an-
tecedentia hic conſiderentur, omnia videntur geſta ad
vtilitatem Ioannis. Nam dum ageretur cauſſa penſionis,
Ioannes nunquam comparuit, defendit ſolus Franciſcus
cauſſam, compoſuit cum Andrea, & poſt compoſitio-
nem, & acquiſitum ſibi ius Andreæ ſoluit vſque ad obi-
tum Ioannis, obtinuit ſe deputari ſequeſtrarium, appel-
lauit à ſequeſtro decreto ad fauorem Ioannis. Ex † qui- 2
bus omnibus inducitur confeſſio, quod ius fuerit Ioan-
nis, non autem proprium, l. Publia. §. fi. ff. depoſ. Rip. in l.
ſi aliquam rem, nu. 38. ff. de acquir. poſſ. Non obſtat, quod
Franciſcus de ſancto Petro ſequeſtratarius appelletur
laicus, & ita poſſit dubitari, an ſit idem qui obtinuit ius

Andreæ, nam videtur potiùs error notarij, cum enim fuerint deputati duo ſequeſtratarij, videlicet, Franciſcus Ximenes, & Franciſcus de ſancto Petro Præſtimoniarius, non eſt præſumendum, quod Ximenes excedendo mandatum mandauerit conſignari fructus alteri Franciſco, & facere actum nullum contra formam ſibi præſcriptam, quare præſumendum eſt, quod erronee fuerit enuntiatus laicus. Non obſtat, quod in intimatione dicatur incola,
3 quia incolatus non excludit clericatum. Cum † igitur ſe fecerit depoſitarium nomine alterius, cenſetur ius proprium renuntiaſſe, arg. eorum quæ dicit Abb. in c. ex ore, nu. 5. & 8. de his quæ fiunt à maio. par. cap.

Nec reſtagatur, quod Franciſcus potuit hoc facere ad commodum Alphonſi de ſancto Petro: tum quia nemo præſumitur iactare ſuum, leg. cū de indebito, ff. de probat. tum etiam, quia reſpiciebat fauorem Ioannis, cum ex fructibus beneficij id quod Franciſcus ius habebat, æs alienum Ioānis ſolueretur, ex quo magis adiuuatur præſumptio renuntiationis rei iudicatæ ad fauorem Ioannis.

LANCELLOTTI.

Raguſin. emphyteuſis. Ven. 20. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Sententia per quam pronuntiatur, locationem factam fuiſſe in euidentem vtilitatem Eccleſiæ, ſupplet omnes iuris ſolemnitates ſolitas adhiberi in locationibus rerū Eccleſiæ: imo locatio præſumitur eſſe vtilis prout exprimitur.*

2 *Examinatio teſtium parte citata, & datis articulis non eſt neceſſaria informandis proceſſibus ſine euidenti.*

3 *Breuitas temporis non nocet in inſpicienda, & cognoſcenda ſterilitate loci.*

4 *Remiſſio de omnibus iuribus intelligitur arbitrio boni viri.*

5 *Statutum non poteſt impedire liberam facultatem locandi bona Eccleſiæ ſeruata iuris forma.*

DECISIO CDLXXIX.

FVit reſolutum, locationem eſſe confirmandam, quia fuit facta in euidentem vtilitatem Eccleſiæ, vt conſtat ex ſententia lata per iudices commiſſarios apoſtolicos, qui vna cum notario & canonico reipubl. Raguſinæ acceſſerunt ad bona locata, & illis diligenter inſpectis, & examinatis à duob. antiquis incolis dictorum locorum, & peritis in huiuſmodi æſtimationib. pronuntiarunt locationem factam fuiſſe in euidentem Eccleſiæ vtilitatem,
1 quæ † ſententia non ſolum ſupplet omnes iuris ſolemnitates ſolitas adhiberi in locationibus rerū Eccleſiæ, iuxta conſ. Abb. 41. vol. 1. Dec. conſ. 242. Capic. dec. 16. cum aliis de quibus hic per informantes. Verum etiam operatur, vt dicta locatio præſumatur eſſe vtilis, prout exprimitur, ſecundum dictum Bald. in c. 1. num. 7. qui feu. dat. poſ. Alex. conſ. 79. num. 18. vol. 1. Soc. conſi. 15. num. 28. in fin. vol. 1. Iaſ. conſi. 54. num. 3. ad fin. vet. mouetur. Pariſ. conſi. 24. nu. 5. vol. 4. Gabriel. de ſenten. concl. 5. num. 2. Nec neceſſe fuit dictos teſtes examinaſſe parte citata & datis articulis.
2 Quia † in huiuſmodi proceſſibus hæc non ſunt neceſſaria, cum non procedatur iudicialiter, ſed inter volentes, vt per Abb. in d. conſi. 41. nu. 1. verſi. ex quibus. Nam iſta vtilitas eſt conſideranda, vt ibidem nu. 3. cum aliis ſupra deductis. Præterea propter decretum interpoſitū omnia præſumuntur ſolemniter acta. Nec obſtat quod eadem die, qua fuerunt præſentatæ literæ ſacræ pœnitentiariæ dictis iudicibus ipſi acceſſerunt ad locum, & eadem die etiam tulerunt d. ſententiam. Vnde ex breuitate temporis præſumitur non fuiſſe adhibitam bonam cauſæ cognitionem. Quia reſpondetur, quod ex actis non conſtat de die præſentationis literarum, ſed in proceſſu dicti iudices poſt præſentationem literarum acceſſerunt ad loca. Vnde pro validitate actus præſumi debet, quod non eadem die fuerint præſentatæ, ſed ante. Accedit, quod cauſæ cognitio verſabatur in eo ſcilicet, ſi loca erant taxata, & ſterilia, vnde ex oculati inſpectione potuit etiam incontinenti hoc videri, & ſic † breuitas temporis non obſtat, vt latè 3
per Gabriel. d. concluſ. 5. numero 34. Minùs potes colligi mala informatio dictorum iudicum ex eo, quia repererunt loca fuiſſe meliorata per D. Ioannem, & in illis fuiſſe plantatas vites, quæ omnia non potuerunt fieri à die 9. Ianuarij, 1560. de quo tempore fuit factum inſtrumentum d. locationis, vſque ad diem 22. Iulij eiuſdem anni, de quo tempore iudices acceſſerunt ad loca, & tulerunt d. ſententiam. Quia licet inſtrumentum fuerit factum d. die 9. Ianuarij, tamen contractus fuit factus die 4. Martij, 1559. vt dicitur in d. inſtrumento, & ſic potuerunt iſta fieri ſpatio 16. menſium.

Nec ob. non conſtare de mandato procuratoris Archiepiſcopi. Quia fuit dictum, quod ex produtione dictarum literarum pœnitentiariæ per ipſum facta, & ex obſeruantia d. locationis per ſpatium 18. annorum, & ex quo dicti iudices tulerunt ſententiam in palatio Archiepiſcopi exſiſtente in inſula, vbi ſunt bona locata, ſatis conſtat ad effectum, de quo agitur, de dicto mandato. Quæ dicuntur de remiſſione facta de omnibus ſuis iuribus in præſentia Reuerendiſ. D. Archiepiſcopi, & de acceptatione ſententię ferendę per eundem, & quod poſtea D. Archiepiſcopus declarauerit d. locationem eſſe nullam, non ſunt viſa Dominis releuantia, quia † remiſſio 4
huiuſmodi intelligitur arbitrio boni viri. Iaſ. in l. ſi ſic legatum. numero 30. de leg. 1. cum aliis adductis. Et declaratio Archiepiſcopi eſt etiam nulla, ex quo eſt fundata in Concil. Trid. ſeſ. 25. c. 15. & in bulla Pauli 4. de rebus eccl. non alien. & in ſtatuto Raguſij, & in obſeruantia pactorum, quæ fuerunt facta inter prædeceſſorem Archiepiſcopum & D. Ioannem. Nam d. concil. & Bulla loquuntur de locationibus factis in damnum Eccleſiæ. At locatio, de qua agitur, conſtat fuiſſe vtilem per ſupradicta.

Quo verò ad ſtatutum Raguſin. illud † non poteſt im- 5
pedire liberam facultatem locandi bona Eccleſiæ ſeruata iuris forma, vt no. Dec. poſt Bal. & alios in c. Eccleſia ſanctæ Mariæ, numero 92. de conſtit. Præterea non comprehendit locationes confirmatas auctoritate apoſtolica, in obſeruantia pactorum non eſt probata, nec etiam comprehendit locationem de qua agitur. Stante igitur validitate locationis Domini inferebant, Archiepiſcopum teneri ad reſtitutionem pecuniarum ex quo ſententiæ latæ contra d. locationem reperiuntur nullæ & iniuſta

DECANI.

Roman. Vinearum de Maximis. Die 4. Februarij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Cenſus impoſitio ſuper re prohibita alienari, an faciat cadere cenſuarium ab omni iure ſibi competente, vide diſtinctionem.*

2 *Alienare vbi quis prohibetur, prohibetur etiam actum facere, per quem alienatio ſequi poſſet.*

3 *Prohibitus alienare ſub pœna, incidit in pœnam, licet immediate non alienet ſi precedit factum ipſius, ex quo ſequitur alienatio.*

4 *Cenſuarius ratione cenſus per ipſum impoſiti ſuper re prohibita alienari, non tenetur de euictione.*

DECISIO CDLXXX.

IN cauſſa Roman. vineatū propoſita Lunæ, 4. Februarij, 1577. Domini pro reſolutione puncti diſtinxerunt materiam in tres difficultates: quarum

Prima fuit, an pretenſio Dominorū de Maximis dicatur requi-

requirere altiorem indaginem, ita vt non poſſit impedire dominam Margaritam immitti in poſſeſſionem vineæ, de qua agitur in ſummario poſſeſſorio. Et in iſta prima difficultate non potuit capi reſolutio propter diuerſitatem opin. Nam aliqui tenebant contra d. Margaritam ex adductis per informantes Dominorum de Maximis: aliqui vero fuerunt in contrario voto, per ea quæ allegant hic Theophili, & per ea quæ ſcribit Iaſ. conſi. 44. num. 4. ad fi. in primo. Et propterea nihil fuit firmatum.

Secunda fuit difficultas, *an Iacobus dicatur cecidiſſe ab omni iure ſibi competēte ſuper domo magna ratione impoſitionis cenſus.* Et circa hanc difficultatem fuit concluſum ſecun-
1 dum maiorem partem Dominorum, † quod aut cenſus fuit impoſitus ſuper fructibus domus, & tūc Iacobus non diceretur cecidiſſe, aut cenſus eſt impoſitus ſuper domo vna cum hypotheca, & iſto caſu Iacobus cecidit, per text. in l. fina. C. de reb. alien. non alienan. vbi Bal. & Salic. Ful. conſ. 92. nu. 2. Et fuit diſtinctio Barr. in l. codicilli, §. inſtitutor. de lega. 2. Et in terminis de cenſu impoſito ſuper re prohibita alienari, Petr. Foller. in prax. cenſual. fol. 167. nu. 41. qui alios allegat. Et pro † confirmatione facit illa con-
2 cluſio, quod vbi quis prohibetur alienare, prohibetur etiam actus facere, per quem alienatio ſequi poſſit, vt per Dec. conſ. 94. num. 5. & conſ. 282. num. 2. cum aliis cumulatis per Tiraq. de retract. §. 1. gloſſ. 14. num. 14. ver. quibus malo accedere. Et citat Aret. in l. in duobus, §. vbi duo. in
3 fin. de duobus reis. & alibi, quod † prohibitus alienare ſub pœna incidit in pœnam, licet immediatè non alienet, ſi præcedit factum ipſius, ex quo ſequitur alienatio. Et aliqui ex Dominis allegauerunt Alexan. in conſ. 159. num. 3. vol. 3. Et ita fuit ita concluſum per maiorem partem Dominorum in iſta ſecunda difficultate, non obſtantibus allegatis in cōtrarium, quæ poſſunt verificari in primo capite ſupradictæ diſtinctionis. Vnde ſi cenſus impoſitus ſuper domo magna eſt talis, vt comprehendatur ſub ſecundo capite diſtinctionis, Margarita eſt in tuto reſpectu iſtius domus.

Tertia difficultas, quæ non videtur neceſſaria, ſi intrat ſupradicta diſtinctio Dominorum, *an Margarita teneatur*
4 *de euictione?* In qua † difficultate fuit concluſum Margaritam non teneri, quia Iacobus ipſe non tenetur de euictione vineæ, & ita non habet locum tex. in leg. cum à matre. Cod. de rei vind. per allegata hic per Theophilos, Pinel. in l. 1. part. 3. num. 83. in decima limita. qui alios allegat.

Quod autem Iacobus non teneretur, probatur, quia contractus venditionis vineæ fuit nullus ſtante prohibitione teſtatoris, & ſtante proteſtatione per eum facta, quæ ſicut ſuffragatur Margaritæ, ita ſuffragaretur ipſi Iacobo. Et addebant aliqui ex Dominis ex ſuperabundanti, quod Domini de Maximis non poſſunt agere ad pretium ratione euictionis vineæ. ex quo Do. Lucas eorum auctor emit ſcienter rem prohibitam alienari, vt fuit alias reſolutum.

SERAPHINI.

Toletan. beneficij. Veneris, 18. Nouemb. 1578.

SVMMARIA.

1 *Tempus quatuor menſium in beneficiis non currit, niſi à die habitæ notitiæ vacationis.*

Idque etiam in beneficiis reſeruatis ex diſpoſitione Conc. Triden. ſeſ. 24. de reforma. c. 18. nu. 2.

3 *Qualitas beneficij, & longitudo temporis vacationis remouent obſtaculum ignorantiæ.*

DECISIO CDLXXXI.

DVbitaui, an ſtante Bulla fe. re. Pij Quinti in qua ſibi reſeruat beneficia curā animarum habentia, & alias ſedi Apoſtolicæ reſeruata, ad quæ concurſu facto iuxta formam Concil. Trid. nemo per ordinarios fuerit electus, aut intra ſpacium quatuor menſium à die vacationis notificata non fuerint ipſis vel ſucceſſoribus ſuis, ad quos collatio pertinet, electio huiuſmodi obſtaret Didaco agēti ad beneficium, de quo agitur, cum vacauerit de menſe Febru. 1573. notificatio vero fuerit de menſe Septembris, 1574. Et per Dominos vnanimiter fuit concluſum, † tem- 1
pus quatuor menſium non currere, niſi à die habitæ notitiæ vacationis, ca. quia diuerſitatem, de conceſ. præb. c. licet. & ibi Innoc. de ſupplen. neg. prælat. Roch. de iure pat. in verb. honorificum, qu. 25. Anch. & Innocent. in c. nos quidem, c. de teſtam. Bald. in leg. 1. ſi quis caut. Alex. in l. pen. ſi quis teſtam. libr. Roma. conſil. 128. Rot. deciſ. 263. in nou. Ioan. And. & Abb in c. fi. de iure patron. Tiraq. de retract. Lignag. §. 35. gloſſ. 4. nu. 7. cum aliis per informantes allegatis.

Nec obſtat conſil. Soc. 108. num. 14. libr. 4. exemplo allegatus. Quia Pius Quintus limitat hanc facultatem ad quatuor menſes, quæ † iam competebat ordinariis etiam 2
in beneficiis reſeruatis ex diſpoſitione Conc. Trid. ſeſ. 24. de reform. cap. 18. tamen quia huiuſmodi ignorantia debet eſſe veriſimilis & probabilis, dixerūt Domini bullam obſtare Didaco, cum allegata ignorantia ſit omnino inueriſimilis, attenta † qualitate beneficij, & longitudine 3
temporis vacationis, Abb. in d. c. quia diuerſitatem, nu. 7. de conceſ. præb. Bald. in l. 1. C. ad Maced. Grat. reſp. 42. nu. 26. lib. 1. & in terminis Rom. conſ. 481. Achil. de ſupplen. neglig. prælat. de c. vnica. Maximè cum adſit firmus ſcientiæ, qui colligitur ex litera miſſiua Alphonſi de Torres, quæ eſt in ſummario ſub num. 2. in illis verbis, quod iam olim obtinere procurauimus in fauorē D. Garſiæ, de quo Do. Garſia ſimiliter meminit prima notificatio prouiſionis, quæ eſt ſub n. 4. ſummarij. Ideò omnes diligentiæ poſtea factæ nullius ſunt momenti, quia non ſunt factæ in tempore, & ideo concluſum contra Didacum.

LANCELLOTTI.

Gerundien. beneficij. Ven. 12. Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Maſculus deſcendens ex fœmina dicitur etiam de genere in materia iuriſpatronatus ſecus in aliis materiis.*

2 *Negatiuam ſimplicem quis non tenetur probare.*

3 *Ius tertij allegari non poteſt, niſi eo volente.*

DECISIO CDLXXXII.

DOmini fuerunt pro canonizatione præſentationis factæ de D. Anto. Garau. Quoniam conſtat de iure patronatus præſentantis tum ex inſtrumēto fundationis, tum etiā ex pluribus præſentationibus ſortitis effectum. Et licet d. fundator mandet præſentari eos, qui ſunt, de ſuo genere, & D. Antonius proueniat ex illius linea fœmina, tamen in hac materia † iuriſpatronatus quis di- 1
citur de genere, etiam quod deſcendat ex fœmina, iuxta deciſ. Caſſad. primam, de iure patron. quicquid ſit in alia materia, prout in l. 1. de iure immun. & in aliis locis adductis per informantes pro D. Paulino. vt declarat Dec. in l. fœminæ, nu. 65. de reg. iur. Tiraq. de legibus connub. par. 1. glo. 1. nu. 28. & benè per Couar. in c. Raynaldus, in prin. nu. 13. de teſtam.

Non obſtat, quod fundator mandauerit præſentari presbyterum ſi adſit, quo non exiſtente, eum qui intra annum poſſit promoueri, & ſi nec talis adſit, velit præſentari clericum, & tamen non probauit Do. Antonius qui eſt ſimplex clericus, quod alij prædicti non adſint. Nam reſpondetur, quod cum nullus ſe opponat, & Do. Anton. negat alios adeſſe, nō † tenetur hoc probare, iuxta doctr. 2
Alex. in l. is poteſt, nu. 15. verſi. conclude. vbi Iaſ. nu. 83. de acquir. hered. Couar. var. reſol. lib. 2. ca. 6. num. 6. Tiraq. de retract. Lign. §. 11. glo. 1. nu. 5. Gabriel. de probat. concluſ. 6. num. 23. Vltra quod adſunt teſtes, qui probant famam huius non exiſtentiæ.

Non obſtat etiam, quod adſit quædam Pontius habens qualitates requiſita à teſtatore, inter quem, & D. Anton. pendet lis in partibus. Quia, vt ſupradictum, eſt,
3 cum is ſe non opponat, non † poteſt allegari ius tertij, niſi tertio volente, & hodie lis eſt inter Antonium & extraneum, non autem cum oppoſitore, præterea is ſuccubuit in partib. Reſeruarunt Domini, an ex quo non probatur, quod Antonius ſit conſtitutus in 14. anno prout requirit Conc. Triden. ſeſ. 23. c. 3. ſed tantum ſit conſtitutus in 12. anno, ei obſtet d. concilium. In qua difficultate Illuſtr. Cardinalis congregationis ſacr. Conc. Tridentin. cenſuerunt non obſtare, die 2. Iul. 1579.

LANCELLOTTI.

Maceratan. parochialis. Lunæ, 14. Martij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Incompatibilitas triplex eſſe dicitur.*
2 *Beneficia etiam ſimplicia requirunt reſidentiam de iure communi, fallit ex conſuetudine.*
3 *Reſidentia continua requiritur ad inducendam incompatibilitatem: alias nulla incompatibilitas erit.*
4 *Beneficium primum vacat per aſſecutionem ſecundi in his, quæ ſunt incompatibilia.*
5 *Beneficium primum ſi non vacat ipſo iure, electio eſt habentis vtrunque.*

DECISIO CDLXXXIII.

PRo reſolutione præſentis dubij Domini conſiderabant plures difficultates in hac materia. Prima eſt, *an parochialis, & canonicatus, ſint de iure beneficia incompatibilia.* Secunda, *an ſint talia ex diſpoſitione Concil. Trid.* Tertia, *poſito, quod ſint incompatibilia, an per aſſecutionem ſecundi vacet primum.* Quarta, *an ſi non vacant, ſaltem potuerit D. Proſper priuari ſecundo vel potius id ſit in electione ſua.* Verum in primis placeret, quod ſi ex facto poſſet hæc materia decidi, id fieret, quia ſi veræ eſſent qualitates iſtorum beneficiorum, prout referunt informantes pro parte Proſperi, res careret difficultate in eius fauorem. Sed quia ad primam, & ſecundam difficultatem aliquibus
1 placebat diſtinctio Card. in conſil. 3. Vbi conſiderat † triplicem incompatibilitatem, & omiſſa prima & ſecunda ſpecie, tertia eſt in duobus beneficiis requirentibus reſidentiam continuam, ita quod non poſſet quis in ambobus reſidere. Et hanc incompatibilitatem admittunt omnes. Quod autem canonicatus requirat reſidentiam,
2 non eſt dubium, præſertim quia † de iure communi beneficia, etiam ſimplicia requirunt reſidentiam, vt per Abb. in cap. penult. numero 5. de cleric. non reſid. Ægid. in cap. 1. numero 21. & quæſtione 2. numero 3. Et licet ex generali conſuetudine ſimplicia non requirant reſidentiam, tamen non militat in canonicatibus, quia differentia eſt inter conſuetudinem, & conſuetudinem. Nam vna poteſt eſſe conſuetudo, quod quis non lucretur fructus, niſi reſideat, alia vero, quod omnino reſidere teneatur: prima non inducit incompatibilitatem, ſecunda inducit Ægid. poſt Innocen. & antiq. in dict. cap. 1. nu. 5. Et
3 ad † inducendam incompatibilitatem oportet, vt requiratur continua reſidentia, vt videntur dicere omnes Doctores. Sed difficultas hæc tollitur ex Concil. ſecundum quod res non videtur habere difficultatem. Vnde ſequitur, quod ſi eſt impoſſibilis reſidẽtia in vtroque, ita quod non poſſit deſeruire in ambobus, hæc beneficia erunt incompatibilia: ſi autem poſſet in vtroque deſeruire, non eſſent incompatibilia, nec ſecundo, nec tertio modo, prout loquitur Card. in dict. conſ. 3. Feder. de ſen. in conſi. 120. in fin. & vtrunque ſequitur Prob. in add. ad Monach. in cap. 1. col. 5. in princ. de conſuet. in 6.

Quoad tertiam, an per aſſecutionem ſecũdi vacet primum in his, quæ ſunt incompatibilia, iuxta d. tertiam ſpeciem, de qua per Card. in d. conſ. 3. Oldra. in conſi. 161. tenuit opin. negatiuam: tamen Card. in dict. conſi. 3. tenet
quod † vacet primum, quod videtur comprobari ex Con- 4
cil. Trid. in ſeſ. 7. c. 4. vbi loquitur de quibuſcũque incompatibilibus vigore quorumcunque canonum, nec ſe reſtringit ad d. c. multa, quia dicit præſertim, & quo ad vacationem inducit vacationem ſecundum terminos, c. de multa. Quoad quartam aliquibus placebat, quod ſi non
vacat ipſo iure primum, † electio eſſet habẽtis vtrunque, 5
vt per Abb. in ca. fin. de cler. non reſid. Quare fuit dictum, quod particulariter dubitetur hoc modo, videlicet, præſup. quod canonicatus in Eccleſia Racanaten. requirat reſidentiam, quæ non poteſt compati cum reſidentia beneficij curati in Eccleſia Maceraten. & quod Proſper fuerit prius aſſecutus d. canonicatum, quam d. beneficium curatum, an d. Proſper potuerit de iure vel ex Conc. Trid. ſeſ. 7. c. 4. priuari d. beneficio curato, ſeu potiùs ſit in electione ſua dimittere, vel d. canonicatum, vel d. curatum beneficium.

LANCELLOTTI.

Maceraten. beneficij. Ven. 17. Iunij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Beneficia duo incompatibilia obtinens poſt monitionem habet electionem dimittendi vnum, & alterum retinendi.*
2 *Diſpoſitio c. nonnulli, de cler. non reſid. quo caſu loquatur. Item ca. de multa. de præb. procedit in eo qui contendit retinere, nu. 3.*
4 *Conc. Trid. ſeſ. 7. c. 4. quomodo intelligatur.*

DECISIO CDLXXXIIII.

STrictè ad dubium fuit cõcluſum, quod d. Proſper non potuit priuari beneficio curato, de quo agitur, propter eius incompatibilitatem cum canonicatu. Sed vel
† fuit in electione ſua, quando fuit monitus dimittere ca- 1
nonicatum prout dimiſit, & retinuit curatum, iux. conſil. Oldr. 165. cum alijs adductis, & fuit additum conſ. Anch. 59. in fin. vel vacauit d. canonicatus tanquam beneficium primo loco obtentum, iuxta opi. Inn. in c. fin. de cler. non reſid. quæ vtraque opinio poteſt deſeruire Proſpero, quia d. beneficia non ſunt incompatibilia ratione curæ, ſed re-
ſidentiæ. Non † obſtat, c. nonnulli, de cler. non reſid. quia 2
non loquitur de huiuſmodi incompatibilitate. Et licet Doct. illud extendant ad beneficia requirentia reſidentiam, tamen hæc extenſio non fit ratione pœnæ, ſed ad hunc tantum effectum, vt beneficia requirentia reſidentiã debeant conferri his qui poſſint reſidere, ſicut cõferri poſſunt curata, vt hic per informantes. Minus etiam facit, quod Proſper retinuerit vtrunque per plures annos, & propterea fuit vtroq; priuatus, iuxta c. de multa, de præb.
Quia † reſpondetur quod d. c. procedit in eo, qui conten- 3
dit retinere, & prout ibi dicit gl. in verbo, cõtendit vſque ad lit. conteſtatio. At Proſper præter id quod poteſt dici habuiſſe iuſtam cauſſam, ex qua fuit paſſus vtrunque retinere per ordinarium, & quia eſt modici valoris, tamen ipſe non contendit, ſed monitus ſtatim dimiſit canonicatum.
Quo † vero ad Conc. Trid. ſeſ. 7. c. 4. quatenus refert d. c. 4
de multa, nihil de nouo addit, ſed tantum nouum vinculum imponit: quatenus vero refert ſacros canones, illi minus obſtant, vt ſupra dictum eſt, & quia etiam requiritur ſemper contentio, quæ hic ceſſat pro parte d. Proſperi. Alia vero quæ dicuntur, ſunt extra dubium.

ROBVSTERII.

Albanen. alimentorum. Lunæ, 13. Octobr. 1578.

SVMMARIA.

1 *Alimenta debentur donatori à donatario iuxta quantitatem*

rem fructuum, & redditũum, non autem iuxta valorem bonorum donatorum, nu. 2.

Imo etiam iuxta decentiam, & conuenientem honeſtatem qualitatis perſonæ, nu. 3.

Et computandi ſunt fructus dotis vxoris in tali quantitate conſtituenda, nu. 4.

DECISIO CDXXXV.

1 QVoad primam difficultatẽ, an debeantur † alimenta Domino Chriſtophoro, reſoluerunt Domini affirmatiuè, quod debeantur, ex gl. in verbo, voluerit, in l. fina. C. de reuoc. donat. vbi etiam Rip. q. 49. num. 264. & ſequen. Aym. conſ. 51. num. 5. poſt Ang. & Imo. in l. Neſennius, §. fin. ff. de re iud. Maynar. in l. in condemnatione, de reg. iur. Rimin. in §. 1. nu. 551. Inſti. de act. Modern. Mediolanen. recep. ſenten. in verbo, donatio. q. 21. Non obſtant clauſulæ venditionum, quia tendunt ſolum ad effectum validitatis donationis.

Non obſtat negatio, quia ſolum negauit qualitatem, ſed non veritatem, & eſſentiam donationis, cum dixerit fuiſſe ſimulatam, & in confidentiam.

Non obſtat, quod ipſe Do. Chriſtophorus non agnouerit debitum ipſius donationis, vt in l. fin. de ceſ. bono. Quia dixerunt id eſſe extra punctum.

2 Ad ſecundam reſoluerunt, quod † regulariter debentur iuxta quantitatem fructuum, & redditũum, nõ autem iuxta valorem bonorum donatorum, Imol. Alex. & alij in l. Imperator, ad Treb. Salic. & alij per Rip. in d. l. fi. nu. 164. in fi. C. de reuoc. dona. cum aliis hic per informantes D. Cardinalis allegatis, qui reſpondẽt ad Alex. in l. maritum, ſolu. matrim.

3 Ad tertiam, ſcilicet, qualitatẽ D. Chriſtophori, reſponderunt Domini, alimenta eſſe taxanda, non ſolum iuxta neceſſitatem, ſed † etiam iuxta decentiam, & conuenientem honeſtatem qualitatis perſonæ ſuæ, Bald. in l. 2. nu. 1. C. quod cum eo. Alex. ad Bar. in l. condemnatione, de reg. iur. Ang. & Imo. in l. Neſennius, col. fi. de re iud.

4 Ad quartã & vltimam partem de ſumma reſoluerunt, quod in huiuſmodi quantitate cõſtituenda † computandi ſunt fructus dotis vxoris D. Chriſtophori, l. vbi adhuc, & ibi not. C. de iure dot. & in l. ſi conſtante, ſolu. matrim. cum aliis hic adductis, & abſque illorum verificatione, necnon valoris fructuum rei donatæ, difficile videbatur aliquid ſtatui poſſe. Per modum tamen prouiſionis pro nunc, donec certior habeatur cognitio valoris dictorum fructuum rei donatæ, Domini arbitrati fuerunt, vt dentur Domino Chriſtophoro pro alimentis huiuſmodi quolibet anno ſcuta mille & ducenta, computatis dictis fructibus dotis vxoris, de quibus tamen fructibus dotis deducantur onera, ſi quæ ſunt, & illis deductis ſuppletio fiat ad dictos fructus dotis vſque ad ſummam 1200. ſcutorum ex fructibus Albani pro rata dictorum fructuum, & hoc cum facultate augendi, vel minuendi viſa meliori liquidatione fructuum bonorum donatorum.

DECANI.

Colonien. electionis.

SVMMARIA.

1 *Appellatio extraiudicialiter interpoſita, quot requiſita habere debeat.*

2 *Inſtrumentum habens ſolemnitates requiſitas ad publicum inſtrumentum probat.*

3 *Appellatio extraiudicialis legitimè debet intimari ipſi appellato.*

4 *Notitia quacunque appellati de appellatione ſuccedit loco legitimæ intimationis.*

Imo etiam ſi notitia ſit præſumptiua, ſufficit.

5 *Appellationis tenor ſi perlegatur ab appellato, vel porrigatur ſub authentica ſcriptura, & eidem tradatur, ſufficit pro legitima intimatione.*

6 *Forma ſeu diſpoſitio tex. in c. vt circa, de elect. in 6. debet ſeruari in appellatione extraiudiciali.*

7 *Obſeruantia palatij circa materiam non merè obiectiuam, ſed de iure dantis.*

8 *Forma ſpecialis appellandi extraiudicialiter dicitur inducta per c. vt circa, de elect. in 6.*

9 *Epiſcopus iurare tactis ſcripturis non eſt obligatus.*

Fallit in grauibus, num. 10.

11 *Iuramentum fuiſſe præſtitum tactis ſcripturis, creditur notario referenti.*

12 *Publicatio non requiritur in electione facta per formam ſcrutinij.*

13 *Appellans & obiiciens contra electionem tenetur exprimere certam formam electionis.*

14 *Specificatio dicitur ſufficienter facta, quando ea exprimuntur, quæ reddunt obiectum clarum, & certum.*

15 *Obiiciens in perſonam dicitur etiam obiicere in formam electionis.*

16 *Vtile per inutile in ſeparatis non vitiatur.*

17 *Specificatio requirit expreſſionem loci, temporis, & perſonæ, & aliarum qualitatum.*

18 *Libellus ſeu oppoſitio generalis admittitur in delictis habentibus tractum ſucceſſiuum: alias ſecus.*

19 *Hæreſis crimen continuo non committitur.*

20 *Aſſertio in crimine hæreſis contra Catholicam fidem eſt neceſſario exprimenda.*

21 *Reus non poſſet ſe defendere ſi teneretur probare negatiuam.*

22 *Contemptus in crimine hæreſis non probatur, niſi per deductionem facti poſitiui.*

23 *Miſſam audire quiſque tenetur in diebus feſtis, niſi ſe excuſet ex cauſſa rationabili, nu. 23.*

24 *Secta dicitur habitus animorum, & propoſitum in malo circa falſam diſciplinam.*

25 *Hæreticus eſt ille, qui circa ea, quæ ſunt fidei, errat per intellectum, & pertinaciter hæret errori per voluntatem.*

26 *Cauſſa rationabilis excuſat nedum ab hæreſi, ſed etiam à peccato mortali.*

27 *Ius quando arctat aliquem ad ſingularem expreſſionem facti, non ſufficit expreſſio in genere.*

28 *Defenſio non poteſt, nec debet aliquo modo tolli.*

29 *Iurans debet iurare omnia, & ſingula eſſe vera, non autem alternatiuè.*

30 *Reſtrictio ad caput inualidam facta in alicuius electione non dicitur, niſi clarè conſtet.*

31 *Obiectus contra perſonas eligentium debent eſſe tales, quod illas repellant.*

32 *Sententia lata in abſentia procuratoris ſubſtinetur ſi verè erat abſens, licet iudici de tali abſentia tunc non conſtiterit.*

DECISIO CDLXXXVI.

IN cauſſa Colonien. electionis ſeu confirmationis Illuſtriſſi. & Reuerendiſſi. Cardinalis deputati demandarunt mihi tanquam Decano, vt proponerem huiuſmodi dubium, *an Illuſtriſſimo Principi Craſto eſſent concedendæ literæ compulſoriales, & remiſſoriales, & quod habitis votis Dominorum meorum referrem ipſis Illuſtriſſimis Dominis, quid Rota ſentiret, & quod ante relationem per me faciendam neutri partium votum Rotæ publicaretur.* Et vlterius quoniam agentes pro Reuerendiſſimo Electo aſſerebant ſe non habere ordinem ſeu comiſſionem ab eorum principali informandi Rotam ſuper huiuſmodi dubio, ordinarunt ipſi Illuſtriſſi. Cardinales, vt omnes ſcripturæ, & informationes datæ pro parte ipſius Electi, dum cauſſa coram ipſis Illuſtriſſimis antea diſcuſſa fuerat, nobis tranſmitterentur, prout tranſmiſſæ fuerunt. Habitis igitur informationibus, & ſcripturis

vtriuſque partis, viſum fuit Rotæ dubium propoſitum
reſolui non poſſe, niſi diſtingueretur in nonnullas diffi-
cultates particulariter diſputandas, cum in eo totum ne-
gotium huius cauſſæ continetur. Vnde cœpimus tracta-
re, an eſſet incipiendum à iuribus ipſius Electi qui funda-
bat eius intentionem in decreto ipſius electionis, prout
in inſtrumento de ſuper confecto, cuius copia data fuit:
an vero à iuribus ipſis Illuſtriſſimi Principis, cuius intẽtio
conſiſtebat in inſtrumento appellationis extraiudicialis
per eum interpoſitæ, pro cuius iuſtificatione petebat lit-
ras compulſorales, & remiſſoriales, & quod interim re-
tardaretur confirmatio petita pro parte ipſius Electi. Et
fuit reſolutum iuri & rationi conſonum eſſe incipere à
iuribus Illuſtriſſimi Principis tanquam petentis literas
compulſoriales, & remiſſoriales, & in hanc partem ſub-
ſtinentis partes actoris.

Et quoniam principale fundamentum prædicti Illu-
ſtriſſimi Principis conſiſtebat in inſtrumento appellatio-
nis pro eius parte extraiudicialiter interpoſitæ ab electio-
ne facta, cœpimus diſcutere, an inſtrumentum ipſius ap-
1 pellationis † haberet omnia requiſita, videlicet, an eſſet
cõfectum manu tabellionis, & an appelatio ipſa eſſet in-
terpoſita coram perſonis authenticis, aut perſona, quæ
ſuper hoc teſtimonium perhibeat veritati, vt inquit tex.
in ca. vt circa. de electio. in 6. Et fuit reſolutum ſine dif-
2 ficultate aliqua pro affirmatiua, quia † inſtrumentum ex
ſui facie oſtẽdebat omnes ſolemnitates requiſitas ad pu-
blicum inſtrumentum. ad gloſſ. in l. generali. C. de tabul.
lib. 10. & Docto. in cap. 2. de fide inſtrumen. Et quod ap-
pellatio fuerat interpoſita coram Nunctio Sanctiſſimi D.
N. in illis partibus, & licet adeſſet recognitio manus
ipſius notarij, ſine qua remanebat tanquam priuata ſcri-
ptura, quam conſtat fidem non facere. l. inſtrumenta. C.
de probat. Oldrad. conſi. 1. num. 3. agentes tamen ipſius
Illuſtriſſimi Principis pollicebantur ſe facturos, vt reco-
gnoſceretur. Vnde Rota voluit ex rei veriſimilitudine
ſine interim, dum aliæ difficultates diſputantur, habere
hoc inſtrumentum ſine veri præiudicio pro ſufficienter
recognito. Et quoniam vltra præmiſſa ad effectum, vt
cauſſa dicatur ad ſedem Apoſtolicam deuoluta, requiri-
3 tur etiam, quod † appellatio extraiudicialis legitime in-
timetur, ipſa appellato, vt in clem. cauſſam. de electio. fuit
dubitatum, an eſſet legitimè intimata. Et fuit reſolutum
pro affirmatiua, nam ex inſtrumentis, quorum copia data
fuit Dominis, clariſſime deprehendebatur, quod prædicta
appellatio deuenerat ad notitiam ipſius Electi. Primo, ex
diligentiis factis per Do. Adrianum tanquam procurato-
rem ipſius Principis ante caſtrum ciuitatis Brullen. ad ef-
fectum intimandi prædictam appellationem. Secundo,
ex inſtrumento appellationis, ſeu intimationis factæ in
capitulo Colonië. ſeu coram nonullis canonicis de huiu-
modi appellatione prout latius in dicto inſtrumẽto con-
tinetur. Tertio, ex alio inſtrumento, in quo Notarius aſſe-
rit in Oppido Kempen. in platea prope templum præno-
minato D. Electo equo inſidenti veram collationatam
copiam retrotractæ interpoſitæ appellationis omni me-
liori modo, quo potuit, inſinuaſſe, intimaſſe, & notifi-
caſſe, quam copiam prædictus D. Electus ad ſe recepit, &
retinuit, & inſuper recenſet multas circumſtantias perti-
nentes ad colligendam notitiam ipſius Electi, prout la-
tius in ipſo inſtrumento continetur.

Ex quibus Domini reſoluerunt conſtare de ſufficien-
4 ti † notitia ipſius Electi, quæ ſuccedit loco legitimæ in-
timationis. Nam text. in d. cle. cauſſam, §. verum. oſten-
dit, ſatis eſſe, quod appellatus veriſimiliter notitiam ha-
buerit, & habetur per Achil. deciſ. 16. de appellat. & idem
tradit Rot. deciſ. 26. eo. tit. in nou. Roman. conſil. 360. nu.
4. & conſi. 410. nu. 22. Sarn. in compend. vtriuſque ſignat.
num. 68. imo Card. in dict. clemen. cauſſam. in prin. tenet
ſufficere, quod de notitia conſtet ſaltem præcipue ad ef-
fectum deuolutionis, de qua agitur, vt ibi per eum, qu. 26.
nu. 18. cum aliis adductis per Felyn. in ca. cum contingat.
colum. penul. de reſcript. Prout etiam indubitatum eſt ſu-
ficere, vel quod perlegatur tenor † appellationis, vel quod 5
porrigatur ſub authentica ſcriptura, & traditur appella-
tio, vt patet in d. clem. cauſſam. & ib. gloſſ. in verbo, por-
recta, cum qua tranſeunt ibi alij Doct. Non autem requi-
ritur vtrumque copulatinè, vt etiam colligitur ex ſupra
allegata deciſ. Rot. 26. de appella. in nou. Conſtat autem
ex ſupradictis copiam authenticam fuiſſe porrectam ipſi
D. Electo, & ita concluſimus conſtare de ſufficienti noti-
tia, & intimatione.

Hæc autem deciſio fuit facta cum præſuppoſito, quod
prædicta inſtrumenta eſſent in forma probante, & quod
deberent recognoſci.

Stantibus igitur prædictis fuit ſuborta difficultas, an
in huiuſmodi appellatione debuerit ſeruari forma, ſeu
diſpoſitio tex. in d. c. vt circa. de elect. in 6. iuncta cle. con-
ſtitutionem. eod. tit. Et licet ſub die Ven. 5. Decemb. anni
præteriti 1578. non potuerit fieri reſolutio, nihilominus
cauſſa iterum propoſita ſub die Veneris 12. eiuſdem fuit
concluſum, † quod Illuſtriſſi. Princeps erat aſtrictus diſ- 6
poſitioni dictorum iurium, in c. vt circa, & in cle. conſti-
tutionem. §. 1. quia in ſua appellatione extraiudiciali di-
rectè tendit contra formam electionis, & contra perſo-
nas eligentium, & electi, licet etiam includat ius ſuum,
indirectè tamen. Et hanc partẽ in terminis tradit Oldrad.
conſi. 170. Ioan. Franc. in dict. cap. vt circa, & ibi Archid.
col. 1. ver. ſe opponunt. Card. Ancharan. Imol. & Vital. in
d. clem. conſtitutionem, Mil. in repert. in verbo, articuli,
vbi in fine dicit videndum eſſe Oldrad. in conſi. ſuis. Rot.
deciſ. 36. de appell. in nou. Biſignet. deci. 2. de except. Faſt.
dub. 24. qui benè facit in propoſito. Pro iſta etiam parte,
ponderabatur text. in dict. clem. conſtitutionem. ibi. dire-
ctè reſpiciunt, &c. Illuſtriſ. autem Princeps venit tan-
quam competitor vel oppoſitor, & vult augere ius, quod
prætendit ſibi competere per ſubtractionem votorum
propter incapacitatem eligentium, & electi, prout depre-
henditur ex tenore ſuæ appellationis, præſertim ex ver.
quocirca, &c. & per conſequens cum metiamur ius ex par-
te actoris, vt in l. cum quędam puella. §. fi. de iur. omn. iud.
Materia eſt igitur obiectiua, & ſubiicitur prædictæ diſpo-
ſitioni.

Non obſtant allegata in contrarium. Quia Mil. in ver-
bo, *appellatus*, non tangit iſtam difficultatem. Rot. autem
deciſ. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. & fruct. in nou. & deciſ. fin. de
excep. in antiq. loquitur in alia materia, quando, ſcilicet,
aliquis producit aliquin gratiam, vt puta gratia, ſi neu-
tri, quam quis vult verificare dando obiectus contra par-
tem aduerſam, tunc dicitur materia non mere obiectiua,
ſed de iure dantis. prout etiam loquitur Caſſad. deciſ. 2. de
excep. vbi † atteſtatur de obſeruantia palatij. Sed in ter- 7
minis noſtris, in quibus verſamur in appellatione extra-
iudiciali ab ellectione facta, iura magis ſtrictè procedunt,
vbi, quis principaliter tanquam competitor, vel oppoſi-
tor obiicit in forma electionis, & contra perſonas eligen-
tium, & electi. Vnde Doct. in d. ca. vt circa, dicunt illum
text. inducere † ſpecialem formam appellandi, vt ibi per 8
Ioan. And. nu. 5. in fin. & per Imo. in d. clem. conſtitutio-
nem, nu. 17. verſ. in cauſſa vero beneficiali. Vnde non po-
teſt inferri ex prædicta obſeruantia Palatij ad deciſionem
caſus noſtri, ſtantibus præſertim tot auctoritatibus in
contrarium, de quibus ſupra Ægid. autem in deciſi. alleg.
482. & 532. loquitur in genere ſecundum prædictam
obſeruantiam palatij, vnde non facit ad rem. de qua
agitur.

Prædictis autem deciſio fuit facta non informantibus
agentibus pro parte D. Electi, & dum adhuc eſſemus in
Rota, ſuperuenit quædam ſchedula Illuſtriſſi. Cardina-
lis de ſancta Cruce, in qua ſignificabat mihi, quod viſum

fuit, ut

Digitized by Google

fuerat ſuis Illuſtr. dominationibus concedere dilationem
trium menſium agẽtibus D. electi, & quod propterea erat
ſuperſedendum in cauſſa, quæ ſiluit vſque ad finem men-
ſis Februarij præſentis anni 1579.

Poſtea vero de ordine Dominorum Cardinalium fuit
iterũ reaſſumpta cauſſę cognitio, & Rota ordinauit vt vi-
deretur, an in huiuſmodi appellatione fuit ſeruata forma
dictorum iurium, in c. vt circa, & in cle. conſtitutionem,
omiſſa illa oppoſitione quæ fuerat facta per aliquos ex
Dominis contra Illuſtriſſ. Principem, quod ipſe tanquam
exſiſtens epiſcopus non poterat eligi, ſed debebat poſtu-
lari, vt per Doct. in c. fin. de poſthu. præla. vbi Hoſt. Ægid.
& alij, ex quo agentes aſtimabant ipſum Illuſtriſſ. Princi-
pem eſſe ſufficienti diſpenſatione munitum, ita vt potue-
rit eligi, poſſeque huiuſmodi diſpenſationem Dominis
oſtendere, ſed rogabant, ne cogerentur exhibere, niſi ne-
ceſſitas negotij illud requireret. Fuit igitur informatum
ſuper prædicta difficultate, licet agẽtes pro Domino Ele-
cto inſcriberent ſuas informationes coram Illuſtr. & Re-
uer. Dominis Cardinalibus deputatis. Et die Ven. 20. Fe-
bru. 1579. cauſſa propoſita, non fuit facta reſolutio, ſed di-
lata ad aliam, ex quo informantes pro parte Illuſtriſ. Prin-
cipis in eorum memorialib. conquerebantur de anguſtia
temporis, & quod nimis durum eis videretur, quod cauſſa
tanti momenti vna tantum parte informante propone-
retur, cum ipſi eſſent parati informare pro alia Rota. Et
ſub die Lunæ 9. Martij, cum per informantes hinc inde
multæ difficultates excitarentur, fuit per Dominos reſtri-
cta materia ad duo capita. Alterum reſpectu iuramenti,
an eſſet formiter præſtitum per Illuſtr. Principem. Alte-
rum quoad obiectum contra formam electionis reſpectu
ſcrutinij, in quo videtur fundare ſe appellatio, nulla facta
mentione de compromiſſo determinato, prout inferius
latius. Super quibus duobus capitibus, die Veneris 13.
eiuſdem cauſſa propoſita incipiendo à capite iuramenti,
incidit quæſtio non parum controuerſa inter Doctores.
9 Aliquibus tenentibus † epiſcopum non eſſe obligatum
iurare tactis ſcripturis, vt poſt gloſſ. in dict. cap. vt circa,
tenet Spec. ibi. num. 31. Arch. Ioan. Monach. & Prob. ibi
in addi. & Anch. Rot. deciſ. 7. de iureiuran. in antiq. Aliis
verò tenentibus contrarium, vt per glo. in dict. cap. vt cir-
ca, in verbo, corporaliter, in fin. in add. ex quo videtur re-
ceſſiſſe à prima opinione, vt dicit Abb. in c. fi. nu. 6. de iu-
ramento cal. Imo. nu. 5. Barb. nu. 6. Præpoſ. in c. epiſcopus
non flagitetur, 11. quæſt. 1. & opinionem hanc gl. videtur
ſequi. ibi Ioan. Andr. Gem. Franc. ſub numer. 9. qui citat
Pau. in cle. conſtitutionem, Io. Valquel. in compend. ſex-
ti, in dict. cap. vt circa, in tertia conclu. vbi dicit, quod eſt
opin. vera Card. in cle. conſtitutionem, num. 8. Imo. num.
20. Butr. in dict. cap. fin. nu. 8. de iur. cal. Imo. num. 3. & 5.
Abb. in 6. ſaltem in grauib. Barb. latiſſimè nu. 6. cum plu-
rib. ſeq. Capr. in dict. ca. fin. col. 4. in lectura manuſcripta.
Præpoſ. in d. c. Epiſcopus nõ flagitetur. Couar. in c. quam-
uis pactum, de pactis, lib. 6. §. 1. n. 3. in 1. part. relectionum.
Ex quibus apparet, quod Doctor. magis communiter
tenent, † Epiſcopum debere iurare tactis ſcripturis ſal-
10 tem in grauibus: & ita poſſet diſtingui, vt contraria opi-
nio procedat in leuibus, non autem grauib. prout in caſu
noſtro Aufret. in addi. ad capell. Tholoſ. dec. 161. Quic-
quid tamen ſit de iure, dixerunt Domini, difficultatem
hanc tolli ex facto: cum enim in ipſa appellatione poſt
26. c. in verſi. ne autem quis ſuſpicetur, ipſe Illuſtriſſimus
Princeps dicat, quod iurat per ſancta Dei Euangelia
corporaliter à ſe tacta, ſatis apparet fuiſſe ſatisfactum
opin. eorum, qui tenent tactum ſcripturarum requiri. Et
licet notarius in initio huius inſtrumenti appellationis
non aſſerat iuramentum fuiſſe præſtitum tactis ſcriptu-
11 ris, nihilominus dicit † Illuſtriſſimum Principem præſti-
tiſſe iuramentum inibi deductum, & per conſequens per
viam relationis apparet ſcripturas fuiſſe tactas, cum re-
latum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus,
vulg. l. aſſe toto, de hered. inſtit. Non obſtat, quod nota-
tius dicat corporaliter more prælatorum. Quia iſta ver-
ba ſupplentur, ſtante, quod de ipſo iuramento relato
conſtat, & de modo quo fuit præſtitum reſpectu tactus
ſcripturarum. Fuit igitur firmiter præſtitum iuramen-
tum, & cum Illuſtriſſimus Princeps iurauerit ſe credere
contenta in ſua appellatione eſſe vera, & ſe poſſe proba-
re, concluſum fuit ſeruatam fuiſſe formam dict. capit. vt
circa, reſpectu iuramenti. Ea verò, quæ in contrarium
adducuntur per informantes pro Do. Electo contra iu-
ramentum, poſſent procedere, ſi non appareret de iura-
mento relato per dictum notarium, per ea quæ ſupra di-
cta ſunt.

Quo verò ad ſecundam difficultatem non fuimus ſa-
tis concordes in iſta poſitione, niſi quod ſi de iure ve-
rum eſſet, quod obiiciens contra electionem tenere-
tur ſpecificare vnam ex tribus formis, tunc vtique Illu-
ſtriſ. Princeps in ſua appellatione non diceretur benè ſpe-
cificaſſe contra formam compromiſſi determinari, vt pa-
tet ex tenore ipſiuſmet appellationis, præcipuè quan-
do obiicit, quod non facta publicatione fuit deuentum
ad electionem, quod repugnare videtur compromiſſo
determinato, cuius forma eſt diuerſa à forma ſcrutinij,
quia † non requiritur publicatio, vt in capit. cum dilecti, 12
& in cap. quia propter, & ibi Doct. de elect. Propterea fuit
ordinatum, vt videremus, an de iure requiratur expreſ-
ſio formæ electionis in materia text. in ca. vt circa, & cle.
conſtitutionem, ita vt Illuſtr. Princeps ſufficienter obie-
cerit contra formam electionis factæ per viam compro-
miſſi determinati, & die Lunæ 23. eiuſdem menſis Mar-
tij fuimus concordes, quod de iure in iſta materia non
reperitur cautum, quod † appellans, & obiiciens contra 13
electionem teneatur exprimere certam formam electio-
nis. Nam prædicta iura cum ſint ſatis rigoroſa, & conti-
nentia nouam diſpoſitionem, non debent extendi ad ca-
ſus non expreſſos, vt per Card. in d. cle. conſtitutionem, §.
ceterum, nu. 4. in fi. Ant. de But. in d. c. vt circa, in prin. Et
placuerunt Dominis rationes, & fundamenta deducta
per informantes pro parte Illuſt. Principis. Nam in primis
text. in d. c. vt circa, hoc non dicit. Neq; ob. quod ibi dica-
tur, omnia & ſingula, quia text. ſubdit, quæ in formam in-
tendunt obiicere, vel perſonas, & per conſequens ſatis
eſt, quod obiectus concludant ad nullitatem electionis,
quæcunque ex trib. formis fuerit ſeruata. Non ob. etiam,
quod tex. in d. cle. conſtitutionem, requirat debitam cir-
cumſtantiarum ſpecificationẽ, quia † tunc dicitur ſuffi- 14
cienter facta ſpecificatio, quando ea exprimantur, quæ
reddunt obiectum clarũ, & certum, vt per Card. ibi in §.
ceterum, in pr. nu. 2. Anch. ibi, nu. 3. Non tamen ex hoc in-
ferri poteſt, quod debeat fieri ſpecificatio certæ formæ,
cum circumſtantiæ poſſint influere æqualiter in omnes
tres formas, de quib. in c. quia propter, & c. cum expediat.
in 6. Et ita per expreſſionẽ circumſtãtiarum ſatisfactum
cenſetur ſupradictis iurib. cum obiectus tendat ad nul-
litatẽ electionis, quacũque forma facta fuerit. Et ita vide-
tur eſſe de mẽte gl. in d. c. vt circa, in verbo, formã. Prout
etiã non vrget, quod tex. in d. c. vt circa, videatur præſup-
ponere, † quòd obiicere in forma, vel in perſonas ſint di- 15
uerſa. Nã Doct. tã in c. 1. de elect. in 6. quam in d. c. vt cir-
ca. concludunt, quod obiicere in perſonam ſit obiectus
in forma electionis, vt per Io. And. in d. c. vt circa, n. 12. &
ibi Franc. nu. 5. Arch. d. c. 1. nu. 2. ad fin. & ibi Gem. n. 10. ad
fi. Et ad tex. in d. c. 1. de elect. in 6. fuit reſponſum prout ſu-
perius dictum fuit. Præterea Arch. ibi, nu. 2. ſuper verbo,
factam, addit, vel faciendam, & propterea apparet, quod
obiiciens non tenetur ſpecificare certam formam ele-
ctionis. Poſtremo non obſtat, quod obiectus dati per Il-
luſtriſ. Principem videatur reſpicere viam ſeu formam
ſcrutinij nõ autem cõpromiſſi determinati. Quia fuit re-
ſponſum

16 ſponſum, quod in iſta materia vtile † per inutile non vi-
tiatur, vt per Card in d. cle. conſtitutione, §. ceterum. in 6.
q. nu. 1. Imo. nu. 4. & 5. Ant. de But. in d. c. vt circa. num. 16.
Vnde quatenus iſti obiectus ſint ſufficienter ſpecificati
ſecundum iuris diſpoſitionem, & ſint tales, qui neceſſa-
rio inferant ad nullitatem electionis, quaecunque forma
ſit facta, poteſt Illuſtriſ. Princeps ſuper illis inſiſtere. Et
ita Domini ordinarunt, quod in ſequenti poſitione age-
retur de iſtis obiectibus, & in primis de illis, qui tangunt
perſonas eligentium.

Propoſita igitur cauſſa die Ven. 3. Aprilis fuit reſolu-
tum, quod obiectus, de quibus in 11. 12. & 13. ca. ſeu poſi-
tionibus appellationis ipſius Illuſtriſ. Principis, non ſunt
17 ſufficienter ſpecificati, cum † clariſſimum ſit requiri ex-
preſſionem loci, temporis, & perſonæ, aliarumque quali-
tatum, vt per omnes Doct. in d. cle. conſtitutionem, vbi
Card. in §. ceterum, & ibi Imol. nu. 4. Vital. in princ. & alij
omnes. poſt gloſſ. in d. c. vt circa. vbi Io. Monach. nume. 3.
ad fin. & Archild. col. 2. poſt med. ver. omnia, & ſingula,
concludẽtes ea omnia requiri, de quibus in l. libellorum,
de accuſ. & eſt deciſ. Rot. 18. de teſtib. in nou. Dum igitur
in 11. articulo prædictæ appellationis opponitur contra
duos capitulares, videlicet, Hermannum Adolphum,
Comitem à Solms iuniorẽ, & Ioannem Vvimnurbergh,
dudum ab orthodoxa fide catholica Romanæ Eccleſiæ
deſciuiſſe, ſacraſque ceremonias Eccleſiaſticas non ſo-
lum contemſiſſe atque ſpreuiſſe, ſacroque miſſæ officio
ad inuocandum Spiritus ſancti gratioſum lumen cele-
brato, tam ante, quam ipſo die electionis intereſſe noluiſ-
ſe, verum etiã ſeſe manifeſtos ſectarios verbis, factiſque
hoc ipſo, tum alias ſatis ſuperque declaraſſe, &c. Diximus
huiuſmodi obiectum reſpectu hæreticæ prauitatis tan-
quam nimis generalem, & contra iura prædicta requi-
rentia debitam circumſtantiarum ſpecificationem, non
eſſe attendum. Et licet informantes pro Illuſtriſſimo
18 Principe limitarent, hoc non procedere in delicto † ha-
bente tractum ſucceſſiuum, vt per Barto. in dict. leg. li-
bellorum, num 16. Purpur. Alciat. & alij recentiores, in
l. edita. C. de edendo, nihilominus fuit reſpõſum, limita-
19 tionem non applicari ad caſum noſtrum, ex quo † crimen
hæreſis continuo non committitur. Et ita reſpondet Ro-
man. ad dictum Barto. in conſil. 191. nu. 8. Præterea Barto.
videtur requirere ſpecificationem ſaltem anni, vel men-
ſis, vt per Ægid. 2. q. 8. ca. fin. §. libellorum, nu. 17. Rurſus
dato, quod iſta limitatio procederet, tamen quoad illas
circumſtantias non eſt attendenda, ex quo erat neceſ-
20 ſarium exprimere, quænam eſſent † aſſertiones, quæ iſti
duo tenent contra catholicam fidem, vt per Spe. in tit. de
hæred. numero ſecundo, vbi ponit formam libelli contra
hæreticos, & ibi exprimit locum, & locum loci, & qua-
litatem, vt verbi gratia dixit, in tali loco, &c. ſacramen-
tum altaris nullum eſſe, damnat matrimonium, non cre-
dit reſurrectionem, &c. Et tradit Simanc. de cathol. inſti.
tit. de accuſa. numero 11. quæ omnia in iſto primo arti-
culo omiſſa fuerunt. Neque obſtat, quod prædictæ re-
ſponſiones non tollant difficultatem reſpectu abomi-
nationis miſſæ Spirituſſancti, cum ſit expreſſus certus
dies, & locus loci. Quia fuit dictum, quod debebant ex-
primi certa ſigna, aut facta, ex quibus colligeretur hu-
iuſmodi abominatio: quæ cum conſiſtat in intellectu,
qui vult de ea obiicere, non poteſt ſe fundare ſimplici-
ter in eius iudicio, ſed neceſſe eſt, vt exprimat ſigna aut
facta, ex quibus ea colligatur, alioquin non dicitur ſatis-
21 feciſſe debitæ circumſtantiarum ſpecificationi: ex † quo
reus non poſſet ſe defendere probando negatiuam, vt di-
cunt Doct. in d. cle. conſtitutionem. §. ceterum, & in d. c.
vt circa. Et licet adſint illa verba, dictis factiſque, nihilo-
minus apparet, quod ſunt nimis generalia, cum non fue-
rit expreſſum, quę & qualia fuerint, vt benè deducit Aym.
in conſ. 262. nu. 3. & ſeq.

Et permiſſa confirmantur, dum enim obiicitur de
contemtu ſacrarum ceremoniarum ad inducendam hæ-
reſin, neceſſe erat deducere factum poſitiuum: † aliter 22
enim contemptus ipſe non probatur, vt per Fel. in cap. ſi
quis. n. 7. de maio. & obed. Sylueſt. in verbo, contemptus,
poſt prin. Pariſ. conſi. 41. nu. 24. in 4. prout etiam non pro-
batur ex eo, quod prædicti canonici ſacro miſſæ officio
intereſſe noluerint, cum iſte non interuentus ſit reſtri-
ctus ad duos dies tantum, ſecundum videlicet, & 5. De-
cemb. Vnde † cum non eſſent dies feſti, non tenebantur 23
de præcepto miſſam audire. Bea. Ant. 2. pat. ſum. ti. 9. Pi-
ſanel. in verbo, miſſa, Roſel. eodem verb. n. 13. & Sylueſt.
in verbo, miſſa, il 2. nu. 1. In ſufficienter etiam fuit oppo-
ſitum, quod prędicti duo canonici declarauerint, ſeſe ma-
nifeſtos ſectarios: nam † cum ſecta ſit habitus animorũ, 24
& propoſitum in malo circa falſam diſciplinam, vt per
glo. in cle. ad noſtram, in verb. ſectam, de hęret. debuit ex-
primi & ſpecificari, in quo verſaretur iſtud propoſitum
& habitus: nam cum hæreſis conſiſtat in intellectu, ex
quo, ſecundum Bea. Thom. & communiter omnes, vt re-
fert Sylueſt. in verbo, hereſis, *el 1.* nu. 1. hæreticus † eſt ille, 25
qui circa ea, quæ ſunt fidei, errat per intellectum, & perti-
naciter hæret errori per volutatem, cũ ſit ſpecies infide-
litatis, quæ eſt in intellectu ſubiectiua ſicut, & fides eius
contraria, & ita hereſis per neceſſitatem ſupponit erro-
rem in intellectu. Bea. Ant. in 2. pat. ſum. ti. 12. c. 5. §. 1.
Lambert. de hæret. q. 9. num. 4. & 5. Propterea ad conclu-
dendum tale crimen, exprimenda ſunt talia facta, vel di-
cta, ex quibus colligatur talis error, quo fit, vt huiuſmo-
di oppoſitio, quod miſſæ intereſſe noluerint, non ſit con-
cludens, cum etiam ſi de præcepto fuiſſent obligati inte-
reſſe, vt puta in die feſto, † poſſint ex aliqua rationabili 26
cauſſa ſe excuſare nedum ab hæreſi, ſed etiam à peccato
mortali. Syluestr. in verbo, miſſa, el 2. ver. dicitur 6. Dum
autem ſubiungitur, quod id fecerunt abominantes miſ-
ſam, ex qua abominatione concluditur hæreſis, qualita-
tes tamen ſeu circumſtantiæ huiuſmodi abominatio-
nis non fuerunt benè ſpecificatæ, quia debuerunt expri-
mi certa ſigna verbis, aut factis, ex quibus deprehendi
poſſet talis abominatio, quia, vt dicit Imo. in dict. clẽ.
conſtitutionem, numero quarto, quando † ius arctat ali- 27
quem ad ſingularem expreſſionem facti, non ſufficit ex-
preſſio in genere, niſi circumſtantiæ ſpecifice expri-
mantur. Circumſtantiæ autẽ dicuntur illæ, à quibus ſub-
ſtantia facti circuitur, & ad factum circumſtant, & con-
ſequenter cum iſta abominatio miſſæ ſit qualitas, quæ
circumſtat factum non auditionis miſſæ, debuit ſpecifi-
ce exprimi, in quo conſiſtebat iſta abominatio, & quæ-
nam ſigna talis abominationis canonici illi dederant.
Alioquin poſſet in probatione huius criminis vagari,
modo vnum, modo aliud ſignum proſequendo, & faci-
lè tolleretur modus diſpoſitionis, quod † ſatis prohibi- 28
tum eſſe probatur per iura & auctoritates ſupra allegata,
præſertim per Arch. in d. c. vt circa. col. 2. poſt med. ver.
omnia, & ſingula, & faciunt tradita per Lamber. de hęret.
q. 28. num. 16.

Quo vero ad 12. articulum, in quo opponitur contra
Raynaldum comitem à Solms vnum ex fructratorib. de
manifeſto concubinatu retinendo focariam domi ſuæ,
concluſimus, obiectum non eſſe ſufficientem, non qui-
dem ex defectu temporis, & loci, ſed quia non expreſſit
nomen ipſius focariæ, prout exprimere tenebatur, *ex
allegatis in præcedenti poſitione, & Roer. in glo. ad Manda-
gottum, c. 60. in prima forma, in verbo, pro eo quod in talem
clericum, &c.* Et idem diximus ſuper 13. articulum con-
tra eundem, quod percuſſerat ſuum confratrem non ex-
preſſo illius nomine.

Quoad 14. & 15. in quib. opponitur de defectu man-
datorum, licet prima facie viſum fuerit, quod in huiuſ-
modi obiectibus, tanquam negatiuis non requiratur hu-
iuſmodi

Digitized by Google

iuſmodi ſpecificatio, nihilominus rem diligenter cõſiderata. Fuit concluſum huiuſmodi obiectus, tanquam alternatiuè conceptos, non poſſe ſubſtineri, quia † iurare de-
29 bet omnia, & ſingula eſſe vera, non autem alternatiuè ſcilicet illa aut illa. vt in c. is qui contra. de elect. libr. 6. Et ſimiliter ſine difficultate fuit reiecta 16. poſitio contra Sebaſtianum Dubergenſem, tanquam nimis generalem, & incertam.

Poſtremò reiecimus etiam obiectus contra Decanum vnum ex ſuctratoribus tanquam malè, & inſufficienter ſpecificatos, vt in 17. 18. 19. & 20. cap. prædictæ appellationis, excepto tamen illo fundamento, quod ipſe Decanus non fuiſſet promotus ad ſacros presbyteratus ordines, quatenus de iure teneretur, cum iſte ſit obiectus negatiuus, in quo prædicta ſpecificatio non requiritur. Propterea Domini ordinarunt, quod in ſequenti poſitione videretur, an de iure requiratur, quod Decanus ſiue ſit curatus, vel non, debeat ſe facere promoueri ad ſacros ordines.

Similiter, quod diſcutiantur alij obiectus contra perſonam Electi. Tertiò, an releuet fundamentum informantium pro parte Illuſtr. Principis ſuper eo, quod contra inſtrumentum huiuſmodi appellationis nihil fuerat oppoſitum pro parte Reuerendiſ. D. Electi, ſtante citatione, vt ipſi prætendebant decreta per audientiam contradictarum.

Dilata autem fuit propoſitio dictarum difficultatum propter feſta paſchalia vſque ad diem Lunæ, 4. Maij præſentis anni. In qua Domini in primis fuerunt in eodem voto ſuper ſpecificatione obiectus reſpectu mãdatorum, per tex. in d. c. is qui contra, & ibi gl. & Doc. de elect. in 6. Fuit etiam ſecundo loco reſolutum, quod ſi Decanus Colon. eſt canonicus prout præſupponebant informantes pro D. Electo, obiectum illum de non promotione ad ſacros ordines, non eſſe alicuius conſiderationis: licet enim de iure debeat presbyterarum promoueri, vt eſt tex. in c. de æta. & qualita. cum aliis allegatis per informantes pro parte Illuſt. Principis, nihilominus eius votum poteſt ſubſtineri tãquam votum canonici, cui de iure competit electio. vt per Inn. in c. 2. in fi. de inſti. Gem. in c. fi. ſub nu. 5. ad fin. ver. Dom. Ioan. de Imol. de præb. in 6. Neque obſtat, quod videatur dediſſe votum tanquam Decanus & per conſequens, quod ſe reſtrinxerit ad caput inualidum, & ita eius votum fuerit nullum, vt per Rum. in conſ. 445. nu. 6. & ſeq. & 496. quod Ruta canonizauit in quamplurimis cauſſis, vt in deciſionibus allegatis per aduocatos Illuſtriſ. Principis, quæ ſunt ſatis notæ. Quia fuit reſponſum,
30 quod illud procedit, vbicumque † conſtat, quod quis ſe reſtrinxerit ad caput inualidum, & ita ſeruat Rota. Sed in caſu iſto illa expreſſio Decanatus poteſt dici facta gratia demonſtrandæ dignitatis, ideo ſubſtinetur actus ex capite valido, vt per Rum. conſ. 343. n. 9. & ſeq. faciunt tradita per Feli. in c. cum ex officij, num. 31. in 9. conclu. ver. dixit etiam Bald. de præſcript. & per conſequens obiectus iſte cum nõ repellat eum tanquam canonicum, ſed tanquam
31 decanum, non debet attendi, cum obiectus † contra perſonas eligentium debeant eſſe tales, quod illas repellant, vt in d. c. vt circ. de elect. in 6.

Tertiò concluſimus, quod obiectus contra perſonam Electi non ſunt ſufficienter ſpecificati, & per conſequens non ſunt releuantes. Fundamentum Dominorum fuit in his, quæ dixi ſuperius contra obiectus factos in perſonam eligentium, cum enim ſuperiùs firmatum ſit requiri expreſſionem loci & perſonarum, taliter, quod ipſe appellans non poſſit vagari cum diſcrimine alterius partis, per ea, quæ ſupra allegaui, apparet ex lectura mer ipſius oppoſitionis hæc non fuiſſe ſeruata. Et licet referat ſe ad prænominatos, & ita per viam relationis videatur facta expreſſio perſonarum, nihilominus hoc non obſtante fuimus in eodem voto.

Primò, quia relatio non eſt certa, cum dicat, cum quibuſdam prænominatis: & ita nõ apparet, de quibus intelligat, vnde obiectus remanet incertus. Secundò quoniam obiectus dati contra prænominatos, non ſunt ſufficientes tanquam malè ſpecificati ad illos repellendos, vt patet ex allegatis: & per conſequens conuenticula, vt prætenditur, cum illis habita non poſſunt eſſe releuantia contra perſonam ipſius Electi ad illum repellendum. Præterea non dicitur, quæ & qualia fuerint prætenſa conuenticula, & ita carent debita circumſtantiarum ſpecificatione.

Quod autem in eadem petitione 25. dicatur de ambitione ipſius Electi, tollitur ſecundum Dominos ex decreto ipſius electionis, cui ſe omnes canonici præter ipſum Illuſtriſſimum Principem, ſubſcripſerunt.

Vltima fuit diſputatio ſuper fundamento, quod deducebatur ſuper non oppoſitione facta contra inſtrumentum appellationis. In qua difficultate concluſimus, motiuum non eſſe releuans, cum tota vis ipſius conſiſtat in in quadam citatione exſecuta per audientiam contradictarum, abſque tamen ordine ſeu approbatione Dominorum Cardinalium deputatorum, qui ſtatim, quod de huiuſmodi citatione notitiam habuerunt, nobis atteſtati ſunt, huiuſmodi citationem præter eorum intentionem emanaſſe, neque illam velle approbare. Vnde Rota noluit huius citationis aliquam rationem habere, vltra quod in tot diſputationibus nihil aliud egerunt agẽtes pro Electo, quam quòd oppoſuerint contra ea omnia, quæ continentur in huiuſmodi inſtrumento appellationis. Illud autem quod dicebatur valere citationem per cõtradictas abſque decreto iudicis, poſſet procedere ſtante generali mandato notarij, non tamen contra vel præter intentionem iudicis, vt puta quãdo proceditur contra procuratorem abſentem, & iudex profert ſententiam, quæ † ſubſti- 32
netur ſi in veritate procurator erat abſens, licet iudici de abſentia, tunc non conſtiterit, vt per Ioannem Paul. deciſ. 115. & habetur etiam per Creſcentium deciſ. 18. Tunc enim cenſetur iudex etiam ab initio decreuiſſe ipſam citationem. At hic ſecus eſt, cum ipſi Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi deputati huiuſmodi citationem nolint approbare.

Ex quibus ita, vt ſupra reſolutis, ſatis ſupérque ſecundum Dominos poterat inferri ad reſolutionem dubij reſpectu literarum compulſorialium, & remiſſorialium, quod non eſſent concedendæ ipſi Illuſtriſſimo Principi per ſupradicta.

Ad maiorem tamen ſatisfactionem obtulimus, vt ſi veller ſuper huiuſmodi dubio particulariter informare, nos audituros. Cum autem ſignificaſſem agentibus, & aduocatis ipſius Illuſtriſſimi Principis, vt deberent informare, ipſi recuſarunt. Vnde iterum de voto Dominorum ſignificaui, quod deberent informare cum præſuppoſito, quod reſolutiones fuiſſent factæ contra Illuſtr. Principem, quod iterum facere recuſarunt, & dixerunt, quod volebant audiri iterum ſuper illo fundamento de nõ oppoſitione facta contra inſtrumentum appellationis, & quod volebant hoc petere, vel ab Illuſtriſſimis Cardinalibus deputatis, vel à Sancto Do. N. Iterum autem vocatus acceſſi ad ipſos Illuſtriſſimos Cardinales congregatos, & requiſitus retuli ſummatim ea omnia, quæ fuerant per Dominos reſoluta.

DECANI.

Facultatis teſtandi in ſpurios.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutio Pij Quinti reuocatoria facultatum teſtandi, & diſponendi de rebus Eccleſiaſticis in illegitimos edita, an comprehendat bona patrimonialia: vide longam diſtinctionem.*

Item quoſcunque etiam laicos comprehendere dicitur. nu. 2.

Fallit

Fallit in perſonis regularibus, & aliis clericis ſecularibus in ſacris cõſtitutis, vt poſſint in ſuos, vel alienos ſpurios, pauperes, & bonæ conditionibus, & famæ diſponere ex cauſſa dotis, vel alimentorum.

DECISIO CDLXXXVII.

DVbium fuit, ſtante reuocatoria facultatum teſtandi & diſponendi de rebus Eccleſiaſticis in illegitimos edita, cal. Febr. 1567. per ſac. me. Pium Quintum, & atteſtatione eiuſdem facta 5. Martij 1572. quarum omnium copia Dominis in neceſſariis detur: An d. reuocatio comprehendat bona patrimonialia, quæ nullatenus proueniunt ex aliquibus Eccleſiis, vel beneficiis, fructibus, ſeu rebus ipſorum beneficiorum. Et ſi non eſt, an d. atteſtatio ſit declaratio interpretatiua, vel potius noui iuris inductiua, & ſit ſeruanda non ſolum in caſu ibi expreſſo, ſed generaliter in aliis caſibus diſſimilibus, etiã quando illi qui non habent prolem legitimam, diſponunt ex priuilegio, aut conceſſione iuris communis in alienos filios illegitimos de bonis patrimonialibus. Fuit etiam ordinatum, vt videtur, an in aliquib. dicta conſtitutio indigeret declaratione, vel correctione, & in quibus. Super quibus Rota ſub die 27. Martij, 18. & 27. Maij, & 20. Iulij, 1579. reſoluit. quod huiuſmodi reuocatio, dum tollit priuilegia, licentias, diſpoſitiones, facultates & alia indulta diſpenſandi in illegitimos, cum ſit exorbitans reuo-
1 cando ea, quæ decerent eſſe manſura, intelligitur † de facultatibus & indultis competentibus ex iure ſpeciali, non autem de iure communi. Et ideo licet verba illius, quoad bona, ſint valde prægnantia, & ſatis clara, tamen eſſet diſtinguendum, quod aut fit diſpoſitio in quoſcunque illegitimos vigore iuris communis, & tunc hæc conſtitutio non comprehendit bona patrimonialia, quia verba illius ſunt limitata ad indulta, & priuilegia ex iure ſpeciali competentia, vt patet ex illius lectura, in prin. & in ver. ita vt priuilegiorum. Et potẽtius eſt ius commune quam ius ſpeciale, & ſublato iure ſpeciali regulariter non eſt ſublatum ius commune. Aut fit diſpoſitio in illegitimos vigore ſolius legitimationis ſeu alterius facultatis ex iure ſpeciali competentis, & tunc quia conſtitutio reuocat quoad hoc quaſcunque facultates ex iure ſpeciali competentes, & loquitur de bonis cuiuſcunque qualitatis, ſpeciei & naturæ & de peculio alias quam ex rebus Eccleſiaſticis confecto, vt in pluribus locis d. conſtitutionis, & præſertim in princ. & ante fin. ſine dubio tunc non poteſt fieri diſpoſitio in illegitimos, etiam de iſtis bonis patrimonialibus, quia verba viſa ſunt clara, & præſertim ſtante declaratione eiuſdem conditoris, quæ eſt merè declaratoria, & intelligitur retentis eiſdem terminis conſtitutionis declaratæ ſcilicet comprehendat bona patrimonialia, non quando de iure communi, ſed quando ex iure ſpeciali fit diſpoſitio in illegitimos prout contigerat in caſu d. declaratoriç, in qua presbyter diſpoſuerat in filium ſuum ſpurium non pro alimentis, vel dote, ſed de tota ſubſtantia, & hereditate ſua, & in his caſibus tantum eſt ſeruanda d. declaratoria, nõ autem in diſſimilibus, quando ex diſpoſitione iuris communis quis poſſet diſpenſare in illegitimos.

2 Fuit etiam reſolutum, quod huiuſmodi † conſtitutio comprehendit quoſcunque etiam laicos, tam auctoritate apoſtolica, quam imperiali, tollit etiam piam diſpoſitionem. Extendit etiam principalem diſpoſitionem ad parentes, filios, deſcendentes, aſcendentes, vel alios cognatos ipſorum illegitimorum viuis vel mortuis ipſis illegitimis.

Quæ omnia viſa ſunt digna declaratione, & moderatione, ita videlicet, quod more laici, aut clerici cõiugati, vel ſimplices clerici ſeculares nullum obtinentes beneficium Eccleſiaſticum quoad bona patrimonialia, vel alia quæcunque, non tamen ex beneficiis, fructibus penſionibus, & aliis rebus eccleſiaſticis ab ipſis cõfecta, nullo modo comprehenderentur in iſta conſtitutione, etiam ſi obtinerent bona eccleſiaſtica.

Quo verò ad perſonas regulares, & alios clericos ſecu-
lares in ſacris conſtitutos, vel obtinentes beneficia Ec- 3
cleſiaſtica, eſſet declaranda † conſtitutio, vt omni dolo, & fraude ceſſante, poſſent iuxta diſpoſitionem, cap. cum haberet. de eo qui dux. in matrẽ. quam pollu. per adult. in ſuos vel alienos ſpurios, pauperes, & bonæ conditionis, & famæ diſponere ex cauſſa dotis, & alimentorum, iuxta diſpoſitionem dict. cap. cum haberet. in primis tamen de bonis patrimonialibus, aut alia, quam ex beneficiis acquiſitis, & in ſubſidium ex fructibus, penſionibus, &c. beneficiorum.

Et quamuis, vt dicitur, Ægidius fecerit cõſtitutionem, quæ tollebat diſpoſitionem d. cap. cum haberet. tamen illa receſſit ab aula, & non reperitur inter ſuas conſtitutiones, & poterat intelligi, quando habebant alia bona.

Et demum eſſet corrigenda totaliter illa pars de aſcendentibus & deſcendentibus cognatis ipſorum ſpuriorum omni dolo & fraude ceſſante, quia irrationabilis, & nimis dura lex.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Ven. 16. Octobris, 1579.

SVMMARIA.

1 *Legitima non debetur ex pacto continente promiſſionem mutuam ex honeſta cauſſa, & oneroſa. Fallit, vt num. 6.*

2 *Legitima non poteſt grauari in vltimis voluntatibus, ſecus in contractibus, & de ratione differentia.*

3 *Ius nullum quoad legitimam competit filio in alienatis titulo oneroſo.*

4 *Donationes reciprocæ non ſunt vera donationes, nec habent cauſam lucratiuam: donationes tamen eſſe dicuntur numero 5.*

6 *Dos quando reuocari dicatur vſque ad legitimam propoſita querela inofficioſa dotis.*

7 *Donatio remuneratoria eſt potiùs permutatio quædam, & titulus oneroſus, quam ſimplex donatio.*

8 *Legitima detrahitur etiam in ſubſtitutionibus reciprocis. Imo etiam in donatione remuneratoria num. 9.*

10 *Cauſſa oneroſa in donatione conſideratur, quando ea reſpicit commodum, & vtilitatem ipſius donantis.*

11 *Cauſſa quatenus communis cum donatione, eatenus donatio non dicitur eſſe ſimplex, ſed quatenus excedit cauſſam, dicitur propriè donatio.*

12 *Venditio quatenus facta eſt pro minori pretio quam res valeat, admittit querelam inofficioſi.*

13 *Grauamen legitimæ imponitur per fideicommiſſum reciprocum.*

14 *Contractus inſpecto initio dicitur oneroſus, & inſpecto euentu lucratiuus.*

15 *Caſus mixtus in materia fauorabili comprehẽditur ſub lege loquente de ſimplici.*

16 *Æs alienum, vt impediat detractionem legitimæ, debet eſſe contractum ex titulo oneroſo, & cauſſa neceſſaria, non autem voluntaria.*

17 *Opinio Dyn. in l. hereditarium. de bon. auct. iud. poſſid. quomodo intelligatur, & aliorum eum ſequentium.*

18 *Doctr. Bal. in l. 1. de his, quæ in fraud. patro. in fi. quomodo intelligatur.*

19 *Donatio inofficioſa re, & conſilio in totum reuocatur ab extraneo, ſi re tantum, vſque ad legitimam.*

DECISIO CDLXXXVIII.

DVbitatum fuit, *an ex bonis pacto comprehenſis debeatur legitima?* Et pro parte negatiua deducebatur.

Primò,

Digitized by Google

1 Primò, quod † pactum huiuſmodi cum contineat pro-
miſſionem mutuam ob honeſtam cauſſam, & oneroſam,
ad gl. in l. licet, C. de pact. Oldr. conſi. 139. nu. 3. Alber. in l.
fi. C. de pact. col. 2. Alex. conſ. 83. nu. 14. lib. 2. æquiparatur
emptioni ſpei, & euentus, Io. Fab. in l. 1. C. de inuff. don. n.
4. Dyn. in l. hereditariū, de bo. auct. iud. poſſi. & imo quod
capitur vigore huius pacti, prouenit ex cauſſa oneroſa, vt
poſt d. gl. tradit Purpur. ibi nu. 12. Anch. conſi. 101. colum.
2. in fi. Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione, nu. 133.
C. de reuoc. don. Bald. in l. 1. in fi. C. ſi in fraud. patr. Curt.
iun. conſ. 81. nu. 5. Soc. iun. conſ. 143. nu. vlt. lib. 1. Iul. Clar.
§. donatio. q. 2. ver. item quæro. Ant. Gabr. de donat. concl.
1. nu. 65. Ex quibus ſequitur ex tali contractu præiudicari
legitimæ, gl. in l. cum à matre, C. de rei vend. Bart. in l. non
vſque adeò, ſi à par. quis fuer. manumiſ. & in d. l. heredita-
rium, Sali. in l. 1. C. de inoffi. dona. q. 8. nu. 11. Ang. num. 5.
Caſtr. ibidem in fi.

Secundò confirmatur ex eo, quod Alexandri conſtitu-
tione in l. ſi pater filiæ, C. de inoffi. teſtamen. cautum fuiſ-
ſet, ex reciproco fideicommiſſo non dari querelam inof-
ficioſi ratione dubij euentus, qui facit, vt filia non cenſea-
tur grauata, & hæc conſtitutio ex Doct. ſententia ſit cor-
recta per leg. quoniam in prioribus, quæ omne grauamen
2 reiicit, hócque locum habeat in fideicommiſſis, non † ta-
men procedit in contractib. ex ſententia Bald. in d. l. 1. C. ſi
in frau. patr. in fine. Anchar. conſi. 101. col. 2. in fi. Tiraq. in
d. l. ſi vnquam, in verbo, donatione, nu 140. Et ratio diffe-
rentiæ inter vltimas voluntates, & contractus videtur eſ-
ſe, quia in vltimis volūtatibus lex omnem conditionem,
& onus ipſo iure à legitima reiicit. In contractibus vero
requiritur querela ad reſciſſionem, tot. titu. Cod. de inoff.
donat. Ruin. conſ. 26. libr. 3. Caccialup. in l. generaliter, §.
cum autem, C. de inſtit. & ſubſtitut. Tiraq. in d. verbo, do-
natione, nu. 140.

Tertiò facit, quia hæc bona debentur ex contractu,
Oldr. conſ. 139. in prin. Iaſ. conſ. 175. nu. 4. lib. 4. Suar. in d.
l. quoniam, in priorib. limit. 16. Ergo hoc debitum ante
omnia eſt detrahendū, quia potentius ius eſt creditorum,
quam filiorum, l. Papinianus, §. quarta, de inoffi. teſtamen.
3 & † in alienatis titulo oneroſo nullum ius competit filio,
Barbat. poſt Card. in c. Rayn. nu. 36. de teſtam. Couar. ibi-
dem, §. 10. nu. 91.

Quartò, quia huiuſmodi reciprocæ donationes non
ſunt veræ donationes, nec habent cauſſam lucratiuam, &
4 ideò † quæ diſponuntur in veris donationibus, locum ſi-
bi in iſtis non vendicant, vt latè proſequitur Tiraq. in d. l.
ſi vnquam, verbo, donatione, nu. 130. 133. & 139. poſt Io.
Fabr. & Guid. Pap. conſ. 214. colum. 5. Oldra. d. conſ. 139.
num. 3. cum aliis quos allegat Iaſon & Suar. in locis ſupra
citatis.

Quintò vidētur pro hac parte facere infraſcripti Doct.
Dyn. in l. hereditarium, de bon. auct. iud. poſſid. & ibidem
Cuman. Ioan. Fab. in l. prima, num. 4. C. de inoffi. don. Bal.
in l. prima, in fin. C. de his quæ in fraud. patr. Pariſ. de Put.
& Lud. num. 52. Caccialup. in eo. tract. nu. 81. Anch. conſi.
101. nu. 5. Guid. Pap. conſ. 214. nu. 6. conſ. 218. nu. 10. Tira-
quel. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, nu. 130.
& 140. Pariſ. conſ. 26. in fin. lib. 2. Cucchus de legit. §. legi-
tima eſt quota bonorum, nu. 21. & melius ceteris Palat. in
repet. rubr. de donat. inter virum & vxor. §. 50. nu. 17. Pro
contraria parte facit.

Primò, quia licet donatio mutua non ſit ſimplex, &
5 gratuita donatio, vt ſupra deductum eſt, tamen † dona-
tio eſt, vt probat tex. in l. quod autem, §. ſi maritus, in fi. de
donat. inter virum & vxor. Cur. iun. conſ. 11. n. 9. Maximè
verò in caſu, de quo agitur, in quo contrahentes vſi ſunt
verbis prægnantiſſimis, dum voluerunt habere vim per-
petuæ inuiolabilis, meræ, & irreuocabilis donationis in-
ter viuos. Idem probat text. in l. cum hic ſtatus, §. ſi ambo.
de donat. inter virum & vxo. Alex. in l. licet, num. 4. C. de
pact. Suar. in d. l. quoniam in prioribus, in quinta limit. n.
17. cum ibi per eum deductis. Et ideo regula eſt pro hac
parte per l. primam, Cod. de inoffi. donat. ex quo ſequitur,
eos, qui limitationem afferunt, eam concludenter proba-
re debere.

Secundò facit, quia licet titulus dotis dicatur titulus
oneroſus, l. fina. §. ſi à ſocero. qui in fraud. credit. l. ex pro-
miſſione, de actio. & obligatio. tamen † quando ex euen- 6
tu fit locus lucro dotis, puta prædecedente vxore, tunc re-
uocatur vſque ad legitimam, propoſita querela inoffi. do-
tis, vt per Bald. & Caſtr. in l. prima, de inoffic. dot. Afflict.
deciſ. 86. nu. 3. Non eſt ergo verum abſolutè, quod quæuis
cauſſa oneroſa faciat, vt detrahi non poſſit legitima, ſed
ea demum, quæ eſt verè, & merè oneroſa, non autem vbi
adeſt lucrum admixtum, tunc enim dicitur cauſſa quaſi
lucratiua, vt eſt text. iuncta gloſſ. in l. apud Celſum, §. ſi
quis autem, verſi. proinde, de doli except. Iaſo. in §. item ſi
quis in fraudem, nu. 29. Inſtitut. de actio. vt paulo poſt la-
tius deducitur.

Tertiò hoc idem comprubatur exemplo donationis
† remuneratoriæ, quæ neque ipſa eſt ſimplex, & gratuita, 7
ſed potius permutatio quædam, & titulus oneroſus, l. At-
tilius regulus, de donat. l. ſed & ſi lege, §. conſuluit. in fi. de
peti. heredita. Tiraq. d. verbo, donatione largitus, nu. 12. &
tamen ex ea legitima detrahitur, Caſtren. in auth. vnde ſi
parens, nu. 7. & ibi Iaſ. nu. 15. ad fi. C. de inoff. teſtam. Bero.
conſi. 71. nu. 9. in 2. primi Aym. conſi. 165. nu. 4. & 6. cum
aliis per informantes adductis.

Quarto facit, quia in ſubſtitutionibus reciprocis, ni-
hilominus detractio † legitimæ locum habet, non obſtan- 8
te diſpoſitione, l. ſi pater puellæ, quæ eſt correcta per l.
quoniam in prioribus, vt per glo. Bar. Bal. Sali. Caſtren. &
Iaſ. in d. l. ſi pater. Et de communi teſtatur Dec. conſi. 456.
col. 3. Gabr. de legit. concluſ. prima, n. 6. Quare cum fidei-
commiſſa, & ſubſtitutiones in contractu fieri poſſint, l. vt
heredibus, de leg. 2. l. quoties, C. de don. quę ſub. mod. Bal.
conſ. 244. in 2. Aym. conſ. 19. nu. 8. conſequens eſt, vt ex eis
legitima detrahi poſſit, vt tradit Dec. conſ. 613. nu. 1. circa
fi. & nu. 4. & 5. Goffred. in l. Titio centum, §. Titio genero,
col. vltima, de cond. & demonſtra.

Quintò pro hac parte ſtat auctoritas infraſcriptorum
Doct. Alb. & Ang in l. hereditarium, de bon. auct. iud. poſſ.
Ro. conſi. 26. nu. 1. & 9. Dec. conſ. 613. nu. 2. Bertr. conſ. 54.
nu. 3. & nu. 14. lib. 4. Quibus † accedunt in argumentum, 9
qui tenent, donationem remuneratoriam admittere de-
tractionem legitimæ, Caſtren. in auth. ſi parens, nu. 7. C.
de inoffic. teſta. Iaſo. ibidem nu. 15. & in l. ex hoc iure, nu.
62. de iuſti. & iur. Aym. conſ. 165. num. 5. Io. Fabr. exemplo
allegatus in l. 1. C. de inoff. teſtam. ver. ſed quid ſi pater de-
dit, cum aliis infra deducendis.

Hanc poſteriurem ſententiam in pacto, de quo agitur,
ſecuta eſt Rota, & per duas poſitiones plenè diſcuſſa, &
præcipuum fundamentum conſtitutum eſt ex eo, quod
cauſſa onerofa † in donatione conſideratur, quando ea 10
reſpicit commodum & vtilitatem ipſius donantis, ſecus
vero ſi ea reſpicit commodum donatarij, vel ex ea donans
nullum commodum percipit, l. ſi extraneis, de iur. do. Rip.
in l. ſi vnquam, nu. 26. & 27. C. de reuoc. don. in pacto au-
tem, de quo agitur, plures diſpoſitiones cōtinentur. Nam
quilibet ex contrahentibus quandiu ſuperſint filij deſcen-
dentes, donat filiis ſuis deſcendentibus, & ſic tot ſunt do-
nationes, quot deſcendentes, l. quoties, C. de bon. quæ ſub
mod. Alia diſpoſitio continet donationem, quæ fit filiis
deſcendentibus ex altera linea in euentum, quod propria
linea defecerit. Adſunt & aliæ, quas opus non eſt referre,
cum ad præſentem inſpectionem non faciant. Prior ergo
illa diſpoſitio, quæ fit in fauorem filiorum durante vtra-
que linea, nullam habet cauſſam reſpicientem vtilitatem
donātis, neque vlla adeſt reciproca donatio inter patrem
& filium: nam cum dono filiis meis, vt tu dones filiis tuis,

nihil vtilitatis ſentio ex hac donatione:ſed in poſteriore,
quando dono filiis tuis, & tu dones meis, adeſt quædam
viciſſitudo, & mutua illa ſpes concernens commodum
vtriuſque. Cum autem legitima, de qua agitur, ſit legiti-
ma Sciattæ, filię Alexandri, quę ei ſtatim debebatur mor-
tuo Alexandro, apparet hic agi de detractione legitimæ
in caſu prioris diſpoſitionis, non in caſu ſecundæ diſpo-
ſitionis, veluti ſi filiæ ex propria perſona hodie peterent
legitimam, & ſic in caſu, in quo nulla ſubeſt cauſſa one-
roſa. Detrahitur enim legitima ex perſona Sciattæ ex
priori donatione, pro qua nullum paſcicentes conſeque-
bantur commodum. Et licet iſti euentus in præſenti facti
ſpecie mixti videantur propter correſpectiuitatem, non
11 tamen obeſt, quia † quatenus cauſſa concurrit cum do-
natione, eatenus non dicitur eſſe ſimplex: quatenus vero
excedit cauſſam: dicitur propriè donatio. Et declarat
Aret. conſilio decimoſeptimo, num. 9. Tiraquell. loco ſu-
pra citato, num. 148. Bertran. conſil. 46. nu. 3. in 1. Sicque
in propoſito, quatenus ſumus in caſu primæ diſpoſitio-
nis, non inconuenit dicere, donationem eſſe ſine aliquo
onere reſpectu deſcendentiũ ex propriis filiis, hæc enim
bona conſequuntur titulo mere lucratiuo. Quatenus
vero ſumus in ſecundo eam habere cauſſam oneroſam.
12 Idem obſeruari conſtat in venditione, quæ † quatenus
facta eſt pro minori pretio, quam res valeat, admittit que-
relam inoficioſi. Doct. communiter in d. cap. Raynutius.
& ibi Couar. §. 10. nu. 9. de teſtamen. Idem in dote, quæ
quandiu eſt penes maritum conſtante matrimonio non
reuocatur, vt ſupra fuit deductum. Et hanc diuerſitatem
donationum, & cauſſarum manifeſte oſtendit donatio
facta deſcendentibus Illuſtriſſimi & Excellentiſſimi Do-
mini Marci Antonij, quæ non poteſt dici ex cauſſa onero-
ſa, cum pro eorum parte nihil prorſus in hoc pacto col-
latum fuerit.

Et hoc ſtante fundamento clare apparet, rationem di-
uerſitatis datam inter contractus, & vltimas voluntates,
de qua in ſecundo fundamento, quod ſit exemplo, non
obſtare, cũ ratio correctionis. l. ſi pater puellæ. per l. quam
13 in priorib. ſit, † quia per fideicommiſſum reciprocũ im-
ponitur grauamen legitimæ, vt animaduertit Iaſ. in d. l. ſi
pater. num. 1. Quod plene verificatur in caſu iſto, nec tol-
litur ex eo, quod in vltimis voluntatibus pater non poſſit
grauare in legitima, ſecus in contractibus poſſit ex cauſſa
oneroſa: excluſa enim cauſſa oneroſa, excluditur quoque
hæc facultas grauandi legitimam per contractum: nam ſi
fiat, reuocatur per viam querelæ. Et ita etiam tollitur pri-
mum argumentum, quod ſit de contractu oneroſo, &
auctoritates allegatæ tendunt ad alium effectum, vt infra
dicetur. Sed ex alio tolli poteſt, nam non quoduis onus
ſufficit ad impediendum detractionem legitimæ, vt ſupra
deductum fuit in ſecundo fundamento pro hac parte, &
onus hic appoſitum eſt talis naturæ, vt ſtatim quod ſit
acquiſitio per conditionis implementũ, reperiatur com-
modum donationis penes donatarium abſque eo, quod
quicquam ei obſit, vel ab eo auferatur. Itaque licet con-
uentio habeat ſpeciem oneris, tamen effectus eſt mere
lucratiuus, quale eſt pactum de lucranda dote in caſu Bal.
& Caſtren. in d. l. 1. C. de inoffi. dot. Neque eſt abſurdum,
14 quod inſpecto † initio contractus dicatur oneroſus, &
inſpecto euentu lucratiuus, vt per Bal. conſ. 401. n. 1. lib. 2.
Iaſ. in l. ſi donaturus. §. fi. n. 15. de cond. ob cauſ. Io. de Gar.
in auct. ex teſtamento, nu. 88. C. de ſecun. nup. Rub. Alex.
in l. hac edictali. nu. 59. C. de ſecun. nup. Et ideo aliqui
Docto. dicunt huiuſmodi donationes non eſſe mere lu-
cratiuas, ſed habere onus annexũ. Saly. in d. l. licet. Tiraq.
loco citato. nu. 133. & Ang. in l. ſancimus. nu. 3. C. de don.
Et ex hac reſponſione poteſt deduci aliud fundamentum
pro hac parte, nempe, quod cum verſemur in materia fa-
15 uorabili, & legitima, † ſub lege loquente de ſimplici, com-
prehenditur caſus mixtus. Et ita ſub lege 1. C. de inoff. do-
nat. loquente de donatione ſimplici, cõprehenditur etiam
hæc, de qua agimus ad no. per Doct. in l. 2. de verb. ob.
quando mixtum habet aſſumere naturam ſimplicis, aſſu-
mit naturam eius, quod eſt fauorabilius. Iaſ. in d. l. 2. nu. 5.

Tertium fundamentum de ære alieno ante omnia de-
ducendum facile tollitur: debet enim eſſe æs alienũ con-
tractum ex titulo oneroſo, & ex cauſſa neſſeſſaria, non
auté ex cauſſa voluntaria, alias † non impedit detractio- 16
nem legitimæ. Caſt. conſ. 354. nu. 2. Aym. conſ. 141. nu. 5.
& conſi. 165. nu. 4. gloſ. fi. in l. ſeruum quoque. §. fi. de pro-
cur. & gl. fi. in l. rem legatã. de adim. leg. Soc. conſ. 148. col.
6. in fi. l. 1. Corn. conſ. 190. nu. 8. lib. 4. Rip. lib. 3. reſponſ. c.
10. de verbo. obliga. Pinel. in l. 1. in 3. par. nu. 26. C. de bon.
mater. Couar. d. c. Rayn. §. 10. nu. 9.

Quartum quod huiuſmodi reciprocę donationes non
ſunt veræ donationes ex ſupra deducti, eſt ſublatum, nam
in quibuſdam non regulantur ſecundum regulas dona-
tionum, in aliquibus ſecus, prout vel ſubeſt eadem ratio
vel diuerſa. Vnde cum ſupra oſtenſum fuerit in his ſubeſ-
ſe eandem rationem detrahendi legitimam propter gra-
uamen, & quia non continet cauſſam mere oneroſam,
item quia continet fideicommiſſa, & ſubſtitutiones, con-
ſequens eſt, vt regulẽtur ad inſtar donationum inofficio-
ſarum, & fideicommiſſorum, & ſubſtitutionum, ex qui-
bus debetur legitima.

Quinto, & vltimo non obſtant auctoritates. Et primo
† auctoritas Dy. in l. hereditarium. de bo. auct. iud. poſſid. 17
vltra quod habet caſum lõgè à noſtro diuerſum, quia ibi
immediate hereditas ex pacto deferebatur ſuperſtiti, &
nullum adiunctum erat onus fideicommiſſi filiis ex vna
linea prouenientibus, prout in caſu propoſito, vt fuit ſu-
pra deductum, ea procedit in cauſſa vere oneroſa, vt de-
clarat ibi Bat. Adeo quod niſi cauſſa ſit vere oneroſa, diſ-
ſentiat à Dyno, & ſic non videtur ex ſimplici reciproca-
tione, quæ in quæſtione Dy. præſupponebatur, conſenſus
ad hoc, vt dicatur contractus ex cauſſa oneroſa. Et ibi Al-
beri. idem ſentit. Et ſi benè aduertatur, idem ſentire vi-
detur ipſemet Dyn. prout eum intelligit Ange. ibidem,
qui aperte pro hac parte facit, & etiam Cuman. Neque
eſt verum quod ſufficiat titulus quaſi oneroſus, quia in
contrarium in omni diſpoſitione, vbi aliquid diſponitur
præter veram naturam contractus, ex quo fiat fraus legi
vel homini, ſiue re, ſiue conſilio, ſemper de eo exceſſu iu-
dicamus, non ſecundum naturam illius contractus, ſed
ſecundum naturam exceſſus: veluti in donatione remu-
neratoria, ſi excedit merita iudicamus eam in exceſſu eſ-
ſe donationem puram ex mera liberalitate. Idem in em-
ptione, id quod deeſt de vero pretio, cenſetur donatum,
& reuocatur tanquam donatum à creditoribus & aliis in-
tereſſe habentibus. Et ideo idem dicendum in caſu pro-
poſito, ne diſcedamus à regulis ceterorum contractuum
& negotiorum.

Secundò, non obſt. doctr. Ioan. Fab. nam & continet
caſum ſimilem caſui Dyn. non autem noſtro, & ipſe non
firmat illam opin. imò potius contrarium ſequitur, cum
argumentetur contra eam text. in l. Scia. de dona. cauſſ.
mort. & deinde expreſsè firmet contrarium in verſicu. ſed
quid ſi pater.

Tertiò non obſt. doctr. Bald. in l. 1. de his, quæ in fraud.
patr. in fine, quẽ ſequitur Pariſ. de Put. & Caccialup. Quia
† loquitur in ludo, in quo nulla concurrit voluntas do- 18
nandi in ludente, & ratione adminiſtrationis in vita po-
teſt ludere & ſcommiſſas facere, quemadmodũ & iactum
retis emere. Iſta enim potiùs ſapiunt negotiationem, in
qua euentus eſt fortunæ caſibus expoſitus, & ideo de hoc
idem quod de negotiatione, & mercatura iudicandum.

Quartò non obſt. conſ. Anch. 101. Quia loquitur in
portione filio debita vigore ſtatuti, non autem in legiti-
ma, & ſic in caſu minus fauorabili.

Quinto non obſt. Guid. Pap. & Tiraquell. quia hanc
quæ

Digitized by Google

quæſtionem non tractant, ad alium finem tendunt, & non
negatur quibuſdam reſpectibus aliud diſponi in donatio-
ne mera, aliud in donatione reciproca, veluti reſpectu in-
ſinuationis. Et ita procedunt not. in l. licet, C. de pact. &
per Oldr. conſ. 139. cum aliis in primo fundamento con-
trariæ partis allegatis.

Sextò non obſtat conſ. 26. Pariſ. in fi. lib. 2. Quia mani-
feſtè contrarium ſentit. Ibi enim fatetur legitimam non
detrahi ex eo, quod donatio illa, de qua agit, non erat, nec
re, nec conſilio inofficioſa, quo caſu nihil detrahitur: ſed
19 † ſi re & conſilio eſſet inofficioſa, in totum reuocaretur
ab extraneo: ſi re tantum, vſque ad legitimam, Clar. §. do-
natio, num. 246. parum facit, quia multum perſunctoriè
loquitur.

Vltimò non obſt. Palat. Rub. Quia non benè declarat,
an actum fuerit ad reſciſſionem pacti vti inualidi, an vero
ad legitimam, ſed vtcunque ſit, ſolus videtur relinqui pro
hac parte, cum plures & maiores auctoritates ſtent pro
contraria parte. Et in omnem euentum conuenit reſpon-
ſio data ad auctoritatem Dyn. ſcilicet, quod caſus, de quo
agitur eſt, valdè diuerſus propter varias ſubſtitutiones in
eo comprehenſas, & ex hoc capite tanquam tutiori & mi-
nus præiudiciali, placuit Dominis capere præſentis dubij
reſolutionem: reliquæ auctoritates adductæ ad proban-
dum, quod ex contractu oneroſo non detrahitur legiti-
ma, parum faciunt, cum non explicent, quomodo intelli-
gatur contractus eſſe oneroſus, ad effectum præſentis du-
bitationis.

SERAPHINI.

In eadem Portuen. bonorum. Veneris, 27. De-
cembris, 1579.

SVMMARIA.

1 *Donatio etiam ante acceptationẽ reuocari non poteſt, quan-
do donator, vel donatarius, vel notarius ſtipulatus eſt pro
abſente.*

2 *Pater non poteſt reuocare donationem à ſe factam, niſi in
profectitiis.*

3 *Extraneus quilibet in donatione ſecundum terminos l. quo-
ties, C. de donat. quæ ſub mo. poteſt alteri ſtipulari, ex
communi.*

4 *Stipulatio operatur vt contractus alias innominatus dica-
tur nominatus.*

5 *Verbum, promitto, importare ſtipulationem dicitur.*

6 *Donationes reuocatæ non cenſentur ex heredis inſtitutione.*

DECISIO CDLXXXIX.

FVit dubitatum, *an pactum, de quo agitur, potuerit reuoca-
ri per alterum ex contrahentibus, & an fuerit reuocatum?*
Et fuit per Dominos reſolutum, non potuiſſe reuocari,
quia hæc eſt regula contractuum, vt à principio dicantur
voluntatis, ex poſt facto neceſſitatis, l. ab emptione, ff. de
pact. l. ſicut, C. de actio. & oblig.

Non obſt. quod exemplo deducitur ex not. in l. qui Ro-
mæ, §. Flauius, de verb. oblig. quod ante acceptationem li-
1 cita ſit reuocatio, quia † non procedit, quando vel dona-
tor, vel donatarius, vel notarius ſtipulatus eſt pro abſen-
te, Bal. in l. cum à ſocero, nu. 7. C. de iure dot. Alex. in d. §.
Flauius, nu. 3. Soc. nu. 18. Iaſ. nu. 19. Alciat. num. 32. & 33.
Aym. conſ. 19. nu. 11. Rip. lib. 3. reſponſ. cap. 16. Didac. var.
reſolut. li. 1. c. 14. nu. 11. Addit. ad Alex. conſ. 204. lib. 7. vbi
de communi. Gabr. de donat. concluſ. 5. nu. 4. Corn. conſ.
68. nu. 8. lib. 3. Riminal. iun. conſ. 112. nu. 246. Et hæc opin.
procedit, maximè vbi pater pro filiis naſcituris ſtipulatur,
l. quod dicitur, vbi Doct. de verb. oblig.

2 Nec obſt. quod pater poſſit reuocare. Quia † hoc pro-
cedit in merè profectitiis, ſecus in aliis, vt in d. addit. ad
conſ. Alex. 204. & ita loquitur Bal. in l. cum à ſocero, C. de
iure dot. Hic autem non ſumus in profectitiis cum aga-
tur de bonis Alexandri patrui.

Nec obſtat ſi dicatur non poſſe patrem pro filio hoc
caſu ſtipulari, quia ſtipulatur poſt obitum, quo caſu nihil
ſibi quærere poteſt, & ſic ceſſare rationem, cum pater fi-
lio ſtipulatur, d. l. quod dicitur. Nã communis eſt opinio
Doct. quod † quiuis extraneus in donatione ſecundum 3
terminos, l. quoties, Cod. de donat. quæ ſub mod. poteſt
alteri ſtipulari, vt probatur ex ſupra deductis auctoritati-
bus, & declarat Didac. d. capit. 14. num. 13. verſi. ſecundo
loco. Et alia ratione à patre non poteſt reuocari. Et quia
† propter ſtipulationem ſumus in contractu nominato, 4
in quo non eſt locus pœnitentiæ, Corn. poſt Imo. conſilio
68. nu. 8. Et ratione intereſſe pecuniarij tenetur donator.
l. ſtipulatio iſta, §. alteri. vbi Doct. de verb. oblig. Et † ver- 5
bum, promiſerunt, importat ſtipulationem, l. 1. C. de con-
trahen. & commit. ſtipulat. Soc. conſi. 267. nu. 1. lib. 2. Be-
ro. quæſt. 108. nu. 5. Et cum verba ſint directa in ipſos pro
filiis & deſcendentibus, pro eis tenet ſtipulatio, ex trad. per
Doct. in d. §. alteri, vbi Iaſ. numer. 11. Accedat, quod cum
tempore obitus Alexandri iam obiiſſet Stephanus cum
hoc pacto, non poterat ipſe Alex. illum reuocare. Alex.
in d. §. Flauius, numer. 4. verſic. quartus caſus, Bald. in l. ex
placito, q. 11. C. de rer. permut. Confirmantur prædicta
ex eo, quod huic pacto accedit iuramentum, Guid. Pap.
conſ. 23. num. 8. Alciat. d. §. Flauius, nu. 32. Gabr. de donat.
concluſ. 5. num. 7. Soc. iun. conſ. 118. num. 12. lib. 2.

Nec obſtat, quod iuramentum non impediat reuoca-
bilitatem actus ſui natura reuocabilis. Quia procedit,
quando eſt reuocabilis ex alio, quam ex debilitate ſua. Iaſ.
d. §. Flauius, nume. 20. Et hæc quantum ad primum caput
dubij.

Quantum ad ſecundum, Domini dixerunt illud carere
prorſus omni difficultate, cum in teſtamento nulla adſit
reuocatio, ſed ſolum heredis inſtitutio, † ex qua non cen- 6
ſentur reuocatæ donationes, ad trad. per Aret. conſ. 74. nu.
11. & Pariſ. conſ. 128. nu. 46. lib. 1.

ALDOBRANDINI.

Barchinonen. legati. Veneris 9. Octobris, 1579.

SVMMARIA.

1 *Intentionem fundatam ſatis habere dicitur in ſucceſſione he-
reditatis, qui probauerit ſuam deſcendentiam, & ſic eſſe
in gradu ſucceſſibili.*

2 *Illegitimi non vocantur ad legitimam hereditatem, quæ ab
inteſtato defertur.*

3 *Filij nati ex adulterio legitimari poſſunt per ſubſequens ma-
trimonium.*

4 *Teſtes mortui faciunt ſemiplenam probationem in antiquis.*

DECISIO CDXC.

DOmini concluſerunt, Gabrielem iuniorem debere
probare legitimitatem Gabrielis ſenioris ſui patris:
cum enim nec Gabriel, nec Iacobus poſſideant legatum,
de quo agitur, & Iacobus iam probauerit ſe deſcendere à
Petro filio Saurinæ, & † ſic eſſe in gradu ſucceſſibili Sau- 1
rinæ, ſatis fundatam habet intentionem, ad not. in l. is po-
teſt, de acquir. hered. Tiraquel. latè de retract. lignag. §. 11.
nu. 6. Vnde ſi Gabriel vult ab inteſtato, probare neceſſario
debet legitimitatem ſui patris, quia † ad iuſtam & legiti- 2
mam hereditatem quæ ab inteſtato defertur, l. 3. §. de illo,
ff. pro ſoc. Iaſ. in l. 2. col. 1. & 2. C. quando non pet. part. il-
legitimi non vocantur, l. fin. Cod. de natu. liber. concluſe-
runt quoque id eum non probaſſe ſtante probatione Ia-
cobi, quamuis ea circumſcripta ſatis eis ſufficiens vide-
batur ſua probatio, cum ſit probatum matrimonium in-
ter Iacobum, & Antoniam: filij enim in dubio præſumun-
tur potius nati tempore licito, ad Doctor. in l. non ſolum,
§. ſed vt probandum, ff. de operis noui nuntiat.

Sed cum in contrarium adſit teſtamentum Petri Cam-
pani primi mariti Antoniæ, conditum de anno 1488. in

quo licet Petrus nominet Antonium, Gabrielem, & Bar-
tholomæum filios ſuos, eis tamen reliquit ſolum quinque
ſolidos, Iacobum vero instituit heredem vniuerſalem, ei-
que ſubſtituit Ioannem, Ioanni Eulaliam, Eulalię Petrum
nepotem vel heredem matri, & ſic nullum ex prædictis
effectualiter instituit heredem, vel heredi vniuerſali ſub-
ſtituit, manifeſtum ſignum, quod eos pro filiis ſuis non
habebat. Et in omnem euentum, aut erant ſui filij, cum
eſſent nati ex vxorata ex præſumptione, l. miles, §. defun-
cto, ad l. Iul. de adulter. Et nihil commune habent ipſi vel
ex eis deſcendentes cum Petro vel Sautina. Aut vero non
erant ſui filij, & tunc ſequitur, quod per ſubſequens ma-
3 trimonium legitimari non potuerint, cum eſſent † nati
tempore adulterij, ad not. per Doct. in c. tanta, qui fil. ſint
legit. Concurrit cum hoc dictum primi & ſecundi te-
ſtium, de quibus in ſum. Iacubi qui benè probant & bo-
nas rationes de lucunt.

Nec obſtat, quod ſint inter alias perſonas examinati.
Quia omiſſo, quod videntur examinati in cauſſa ſtatus,
negari non poteſt, quin reſpectu teſtium ſimus in anti-
quis. Agitur enim de probando, quod Gabriel natus fuiſ-
ſet viuente Petro Campano, qui obiit de anno 1489. &
ſufficit ad hunc effectum ſpatium 60. annorum, vt ſepius
4 fuit reſolutum, quo † caſu cum teſtes ſint ſimiliter mor-
tui, & ſimus in antiquis, faciũt ſemiplenam probationem
Mohed. deciſ. 178. & teſtes de auditu etiam examinati in
cauſſa, ſtante eadem antiquitate, multum ſaltem admini-
culantur ſupradictam probationem Ioan. Paul. deciſ. 105.
Concurrit etiam ſententia lata in alia cauſſa, ita vt hæc
res omnibus ſimul iunctis clara reddatur.

Nec obſtat, quod non conſtet de identitate, & quod
iſte potuit eſſe alius Gabriel natus poſt contractum ma-
trimonij, quia cum concurrat identitas nominis filij ma-
tris, ſatis ea probata dicitur, cum præſertim cum hoc con-
currat alia veriſimilitudo allegata: nam cum indubitatum
ſit, quod Antonius erat ſpurius, & nihilominus ipſe ex-
egerit pluris hoc annuum legatum veriſimile eſt, quod ſi
Gabriel legitimus fuiſſet & ſucceſſibilis, hoc non permi-
ſiſſet, ſed quia eodem morbo laborabat, fortè ſiluit.

Non obſt. probatio Gabrielis, quia probatio Iacobi eſt
magis adminiculata, cum habeat pro ſe teſtamentum Pe-
tri, & ſententiam latam in alia cauſſa.

Ex teſtamento & ex pactis matrimonialibus tollitur
aliud obiectum, quod non conſtat de matrimonio inter
Campanum & Antoniam, cum in ambabus iſtis ſcriptu-
ris illud enuntietur, & teſtes etiam idem dicant.

Fuit confirmata prædicta deciſ. die 9. Decemb. 1576.

ALDOBRANDINI.

Lucan. decanatus. Mercurij prima Iulij, 1579.

SVMMARIA.

*1 Reſeruatio iuriſpatronatus demonſtrat animum, & inten-
tionem cedentis.*

2 Correſpectiua cenſentur ea, quæ incontinenti fiunt.

*3 Connexa & correſpectiua dicuntur, quando vnum factum
venit ad determinationem alterius.*

Item quando cedenti aliquid reſeruatur, nu. 4.

DECISIO CDXCI.

DOmini circumſcripto effectu concluſerunt, reſer-
uationem iuriſpatronatus eſſe correſpectiuã ad ere-
ctionem collegiatæ & ceſſionem commendarum. Ra-
tio fuit quia omnia pendent à prædicta ceſſione. Sylue-
ſter nanque Epiſcopus Vuignien. commendatarius præ-
poſituræ ſancti Georgij, & Nicolaus commendatarius
præpoſituræ ſancti Michaëlis, ceſſiſſent nequaquam
commendis prædictis, niſi ad effectum, vt exinde erige-
retur collegiata cum reſeruatione dicti iuriſpatronatus,
& præſentandi ad canonicatus & dignitates in d. Eccleſia
erigendas ad fauorem Ioan. Pauli, & Matthæi de Giliis
fratris & reſpectiuè nepotis d. Epiſcopi, & vice verſa Io.
Paulus & Matthæus prædicti non dediſſent bis mille du-
catos aureos de camera pro dote, niſi animo acquirendi
d. iuriſpatronatus, quod fieri non poterat ſine erectione
prædictæ collegiatæ cum ſupradictis beneficiis. Quod
autem huiuſmodi ceſſio commendarum fuerit facta ad
hunc effectum, ex eo apparet, quia nedum in eadem ſup-
plicatione fit talis ceſſio, & erigitur prædicta collegiata
cum huiuſmodi reſeruatione iuriſpatronatus, quod † ſuf- 1
ficit ad oſtendendum ipſos alias non fuiſſe ceſſuros. Put.
deciſio. 522. libr. 2. Et fuit tentum anno ſuperiori coram
R.D. meo Blanchetto, in vna Tuden. beneficij. Et com-
probatur ex illa generali concluſione, quod † ea quæ in 2
continenti fiunt, cenſentur correſpectiua. l. 1. §. quæ one-
randæ, ff. quat. rer. actio non detur, Dec. poſt Bald. in l. pe-
tens, nu. 3. Cod. de pact. Tiraquell. in l. ſi vnquam, in ver-
bo, donatione largitus, nu. 118. C. de reuocan. dona. cum
aliis cumulatis ab informantibus. Sed etiam pro hac ere-
ctione & reſeruatione iuriſpatronatus ſupplicat tam Syl-
ueſter Epiſcopus, quam Io. Paulus & Matthæus, ex quo
manifeſtè apparet de eorum mente: & quod omnia iſta
correſpectiuantur ad idem factum, id eſt, ad eandem ceſ-
ſionem commendarum, ex qua reliqua omnia procedũt,
vt declarat Abb. in c. 3. lib nu. 4. de iureiuran. Gram. deciſ.
103. nu. 156.

Ex quibus tolluntur allegatæ deciſio. Put. 214. lib. 3. &
191. lib. 2. & Mohed. deciſi. 224. Quia imo illæ videntur
cõfirmare hanc opinionem. Vt enim ibi dicitur, illæ pro-
cedunt, quando ſunt plura eodem tempore geſta, quæ
ſunt penitus ſeparata, nullam habentia dependentiam ab
alio: ſed † quando vnum factum venit ad determinatio- 3
nem alterius, ſemper ſunt connexa. Barto. in l. Aurelius,
§. idem quæſiuit, de liber. leg. Put. deciſ. 224. mihi 202. lib.
3. Felin. in cap. cum inter, nu. 7. de re iud. Hic autem ere-
ctio collegiatæ & reſeruatio iuriſpatronatus veniunt ad
determinationem vnius facti, ceſſionis, ſcilicet commen-
dæ. Quia Sylueſter & Nicolaus nolebant cedere, niſi cum
iſta qualitate, quod erigeretur collegiata & reſeruaretur
iuſpatronatus, & vice verſa Ioan. Paul. & Matthæus nole-
bant dare illas pecunias, niſi ſibi reſeruaretur iuſpatrona-
tus, & pręſentandi ad omnia illa beneficia, quæ erigi non
poterant ſine erectione collegiatę, & collegiata erigi non
poterat ſine prædicta ceſſione. Ex quibus apparet, quod
hæc omnia ſemper ad idem referuntur, & quod iſta facta,
vt dictum eſt, veniunt ad determinationem alterius, &
propterea ſupradictæ deciſio. confirmant hanc opinio-
nem, maximè cum Sylueſtro Epiſcopo cedenti reſerue-
tur facultas inſtituendi præſentatos. Quando † enim ce- 4
denti aliquid reſeruatur, tunc indubitatum eſt induci
correſpectiuitatem, Mohed. deciſ. 224.

ALDOBRANDINI.

Burgen. Sanctæ Dorrottiæ. Veneris, 13.
Februarij, 1579.

SVMMARIA.

*1 Electio ſepulturæ eſt libera, & ſi quis decedat non electa ſe-
pultura, debet ſepeliri apud ſuos maiores.*

*2 Sepultura prohiberi poteſt ne quis in ſepulturis maiorum
ſuorum ſepeliatur.*

3 Ius immutendi infertur ex iure prohibendi.

DECISIO CDXCII.

DOmini dixerunt, poſſe Petrum & eius deſcendentes
eligere ſepulturã in ſepulchris, de quib. agitur. Quia
de iure communi huiuſmodi electio † eſt libera, & ſi 1
quis decedat non electa ſepultura, debet ſepeliri apud
ſuos maiores, cap. 1. de ſepult. capitu. is qui, de ſepult. in 6.

Et quia

Digitized by Google

Et quia ex eo, quod in his ſepulturis ſucceſſor & Epiſco-
pus Aluerien. ſepulti fuerunt, illorum ſucceſſoribus, & de-
ſcendentibus quæſitus eſt talis vſus prædictarum ſepul-
2 turarum, cuius † ratione prohibere poſſunt, ne in illis alij
ſepeliantur. Hoſtien. Ioan. Andr. & But. in cap. ad abolen-
dam, de ſepult. & ibi Abba, num. 5. Ex quo iure prohiben-
di infertur ad ius immittendi, quia ita faciendo ſucceſſo-
res & deſcendentes prædicti vtuntur re ad vſum deſtina-
tum. Et hinc eſt, quod in commune ſepulchrum quis in-
uito ſocio mortuum inferre poteſt, §. religioſum, Inſtit. de
rer. diuiſ. Et in hac parte dixerunt Domini recedendum
eſſe à reſolutione facta 23. Febru. 1573. Non intelligunt
tamen, quod exiſtēte loco capace tantummodo cadaue-
ris ibi repoſiti, debeat propterea corpus ibi ſepultum ex-
humari, vt aliud inferatur. Sed totum hoc intelligunt Do-
mini in euentum, quod prædictæ ſepulturæ ſint aliorum
corporum capaces.

BLANCHETTI.

Regien. bonorum. Lunæ 14. Aprilis, 1578.

SVMMARIVM.

1 *Actus ſeu ſcriptura indeterminata ex circumſtantiis declaratur & verificatur.*

DECISIO CDXCIII.

Domini dixerunt quoad effectum ſecundi extremi
conſtare ſufficienter de poſſeſſione Illuſtriſſ. Comi-
tum Alphonſi & Camilli bonorum, de quibus agitur, ex
ſuſtentatione litis, quæ adminiculata ſufficit, prout fuit
reſolutum alias in hac cauſſa. Adminiculum autem colli-
1 gitur ex ſchedula depoſiti, quæ † licet videatur indeter-
minata, tamen ex circumſtātiis declaratur & verificatur.
Abba. in conſ. 102. num. 2. verſi. nam indeterminata, lib. 1.
Dec. in cap. 6. num. 49. de appellat. Circumſtantiæ vero, ex
quibus declaratur ſchedula, ſunt, quod depoſitum pro-
portionatur debito ex cauſſa conductionis ipſorum bo-
norum, quod habet relationem ad id, quod per anteceſſo-
res ipſorum ſolui erat conſuetum. Quod vero ipſi ſolue-
rint ratione terrarum, de quibus agitur, ſatis liquet, dum
ſit depoſitum inſeritur proteſtatio ad euitandam moram,
quæ non poſſeſſori nec debitori imputari poterat. Con-
currunt etiam alia adminicula conſiderata pro parte Re-
uerend. Epiſcopi. Et hæc circumſcripto effectu.

BLANCHETTI.

In eadem Regienſi, bonorum. Mercurij 21.
Maij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Reconductio quod præſumatur ex vniformi ſolutione habet locum in quacunque perſona.*

2 *Remedium, l. ſi quis conductionis. C. loca contra quos detur.*

DECISIO CDXCIV.

Fuit reſolutum, Comites Alphonſum & Camillum de
Nouellaria poſſidere bona, de quibus agitur, ex titu-
lo locationis, cum alium titulum non exhibeant: ex vni-
formi enim ſolutione in ſumma & tempore præſumi-
tur reconductio, vt benè per Scribētes pro Reueren. Epi-
ſcopo.

Non obſt. quod dicti Comites non ſint heredes Co-
1 mitis Alexandri. Quia † iſta præſumptio nō habet locum
in herede ſolum, Paul. de Caſtr. in l. neque, num. 2. Cod. de
vſufruct. cum aliis auctoritatibus, per Tiraquell. de præ-
ſcrip. §. 1. gl. 4. verſ. 16. quæ non loquuntur taxatiuè de he-
rede. Vniformis autem ſolutio colligitur ex ſchedula de-
poſiti, ex qua arguitur ſcientia dictorum Comitū, & con-
feſſio ipſorum, qui poſſident huiuſmodi bona ex hoc ti-
tulo, dum ſoluūt, ne ipſis mora imputetur, quæ poſſidenti
& non ſoluenti imputari poterat, non autem poſſidenti,
ſeu poſſidenti ex alia cauſſa, & in depoſito enūtiatur ſolu-
tio liuelli ſolui ſoliti, tā per ipſos, quā per ſuos prædeceſ-
ſores, quē ex qua cauſſa ſoluerint, indicāt ipſa inſtrumen-
ta locationum, ex quibus declaratur, quis ſit iſte liuellus.
Et cum clarum ſit, quod Comes Ioan. Franciſcus poſſe-
derit iſta bona ex hoc titulo locationis, idem dicendum
eſt de Illuſtriſſ. Comitibus Alphonſo & Camillo, cum ipſi
de alio titulo non doceant, & per † conſequens contra 2
ipſos intrat remedium, l. ſi quis conductionis, C. locati, ex
allegatis pro Epiſcopo, quæ Dominis placuerunt.

BLANCHETTI.

In eadem Regien. bonorum. Veneris 13. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Reconductio tacita cenſetur repetere ea omnia, quæ in priori locatione continebantur.*

2 *Onus deſignandi bona poſſeſſa ex titulo tacitæ reconductionis, ſpectat ad conductorem.*

DECISIO CDXCV.

Domini in reſolutione primæ partis dubij non fue-
runt concordes. Aliquibus enim placebant conie-
cturæ allegatæ per Scribentes pro Reuerendiſſ. Epiſcopo.
Aliis vero videbantur eas benè tolli per Dominum Paren-
rium.

Quo verò ad ſecundam partem dixerunt, quod Illuſt.
Comites, quibus depoſitum præiudicat, tenētur deſigna-
re bona, de quibus agitur. Cum enim fuerit reſolutum,
ipſos poſſidere ex titulo tacitæ † reconductionis, cenſen- 1
tur repetita omnia, quæ in priori locatione contineban-
tur, Ant. Gomeſ. de contract. c. 3. n. 17. & onus deſignandi
iſta bona incumbit ipſis, Ruin. conſ. 50. nu. 14. li. 1. cū aliis 2
allegatis pro parte Reuerend. Epiſcopi. Ex quibus iudicio
dominorum tolluntur benè deducta pro Illuſtr. Dominis
Comitibus Camillo & Alphonſo.

BLANCHETTI.

In eadem Regien. bonorum. Lunæ 23. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Confeſſio inter alios facta tertio nocere dicitur ſi veriſimiliter ipſe conſenſit, vel potuiſſet conſentire.*

2 *Conſentire tacitè videtur qui ad actum non reclamat.*

3 *Confeſſio inter alios facta multum confert ad oſtendendum veritatem.*

DECISIO CDXCVI.

Fuit reſolutum, depoſitum factum per Illuſtr. Do. Co-
mitem Alphonſum præiudicare Illuſt. Dom. Camillo
fratri: licet enim depoſitum fuerit factum à Comite Al-
phonſo ſine mandato d. Comitis Camilli, tamen in hoc
caſu concurrunt tot veriſimilitudines, vt ex eo ſibi fuerit
præiudicatum. Confeſſio † enim facta inter alios, licet 1
non nocere tertio dicatur, tamen ſi ſit veroſimilis, vt ipſe
conſenſerit, vel potuerit conſentire, præiudicat. Dec. conſ.
96. col. 2. verſ. non obſtat, Aym. conſ. 202. num. 4. & idem
de antiq. temp. 1. par. verſ. 4. limitatur, numer. 38. & 2. par.
verſ. ex præmiſſis, nu. 22. Cū enim Comes Camillus con-
ſtituerit procuratorem ſpecialem ad hanc cauſſam, & no-
luerit ratificare geſta per procuratorem Comitis Alphon-
ſi ne ſibi præiudicet, videtur tacite fateri ſe habere inter-
eſſe in huiuſmodi cauſſa: quando enim negauit ratifica-
tionem geſtorum, ne ſibi præiudicaret, poterat negare ſe
habere intereſſe, & ita nullum præiudicium ſibi poſſe pa-
rari, certus erat. Præterea † cum non reclamauerit ab hu- 2
iuſmodi depoſito, tacitè videtur illud approbaſſe, Aym. in
proximè allegato, n. 23. quod non ignoraſſe præſumendū

eſt,cum fuerit in actis productum, & ſuper eo factæ plu-
res diſputationes, ita vt de illo a procuratore certioratus
credatur.

Nec obſt. quod confeſſio Comitis Alphonſi non de-
bet præiudicare Comiti Camillo, cum alteri per alterum
3 iniqua conditio inferri non debeat. Quia † iſta confeſſio
multum confert ad oſtendendum rei veritatem, Corn.
conſi.123.num.29.lib.1. Et coniungendo ipſam cum litis
ſubſtentatione & dictis literis, Domini ſtatuerunt, iſtud
depoſitum ad effectum ſecundi extremi præiudicare Il-
luſt.D.Camillo.

ALDOBRANDINI.

Valentin.matrimonij.Veneris 6.Februarij,1579.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium contrahere illi compellendi ſunt, inter quos
præceſſerunt ſponſalia iurata: niſi cauſſa legitima ſubſi-
ſtente.*

2 *Arbitrarium eſt iudici cognoſcere, an cauſſa ſit iuſta vel ne.*

DECISIO CDXCVII.

DOmini concluſerunt, Petrum compellendum con-
trahere per hæc verba de præſenti cum Beatrice,
1 quia † inter eos præceſſerunt ſponſalia iurata, capit. com-
miſſum, ca. ex his, il 2. ca. requiſiuit, de ſponſ. Et licet legi-
tima ſubſiſtente cauſſa Eccleſia abſtineat à coactione,
Hoſt. Io. And. But. Anch. Abb. & Præpoſ. in d. c. requiſiuit,
Syluest. in ſumma, in verbo, ſponſalia, numer. 10. & ferè
omnes Summiſtæ, Ruin. conſi. 202. num. 5. in fi. lib. 1. cum
2 † tamen iudicis ſit arbitrari, iuſta ne ſit cauſſa admitten-
da, Domini arbitrati fuerunt cauſſam inimicitiarum præ-
tenſam pro parte Petri non eſſe talem, vt abſtinendum ſit
à coactione, quia tales inimicitiæ prouenerunt eo, quia
Petrus recuſauit ſe facturum. Vnde celebrato matrimo-
nio ſedatus venit omnis rumor: mulier enim, cui timen-
dum eſſet, confidit. Et propterea dixerunt Domini ſen-
tentias de partibus eſſe iuſtas & confirmandas, alioquin
ex duplici dolo & culpa Petrus commodum reportaret,
nempè ex defloratione & ex ſententia de adimplendo
promiſſa cum iuramento. Contra l. ne ex dolo. ff. de dolo.
Idque eo magis, quia timor ſcandalorum non imminui-
tur, ſed potius augeri poteſt, ex non coactione, ſtante de-
floratione Beatricis.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Lunæ 15. Iunij, 1579.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio facta in primo teſtamento poteſt per poſterius
reuocari.*

DECISIO CDXCVIII.

FVit reſolutum Amatoriam ex ſecundo teſtamento
Fortunati & inueſtitura fundaſſe intentionem ſuam.
Nā in generali inſtitutione intelligitur nominata, vt fuit
reſolutum in cauſſa Roman. hoſpitij, coram R. P. D. Bra-
uo. Nec obſtat præcedens teſtamentum Fortunati: nam
1 † aut Do. Gentiles prætendit nominationem præceſſiſſe
in primo teſtamento, & illa per poſterius teſtamentum
fuit reuocata, cap. cum Marthæ, de celebrat. miſſar. cap.
vltima voluntas, §. q. 2. l. cum hic ſtatus, §. 1. ff. de donat. in-
ter vir. & vxor. Aut vero nititur nominatione in dicto
primo teſtamento facta perſonæ ipſius per viam contra-
ctus, & illa eſt conditionalis, & conditio non fuit purifi-
cata. Non obſt. bulla fe. re. Pij Quinti. Quia reuocat priui-
legia & facultates teſtandi in ſpurios conceſſas. Fortuna-
tus vero vigore priuilegij non fuit teſtatus. Nō obſt. quod
non potuit Amatoria nominari, quia incapax eo, quod il-
legitima, quia procederent allegata per Do. Gentilem Ec-
cleſia nolente. Quo verò ad inueſtituram fundat pariter
intentionem Amatoria. Nec obſt. quod fuit facta lite pen-
dente. Quia aut D. Gentiles non habet ius, & Eccleſia vti
iure ſuo non prohibetur, aut habet, & in nullo ſibi præiu-
dicat, Gabr. de iud. concluſ. 4. nu. 34. & venit tantummo-
do reuocanda, quatenus conſtet de iure alterius, Paul. de
Caſt. conſ. 72. nu. 2.

O'RADINI.

Colonien. alimentorum. Lunæ 5. Decem-
bris, 1558.

SVMMARIA.

1 *Filius in quaſi poſſeſſione filiationis exſiſtens alendus eſt, pen-
dente filiationis quæſtione.*

2 *Alendus eſt ille ſuper bonis pendente quæſtione, quæ quis
prætendit eſſe communia.*

3 *Onus probandi filium habere vnde poſſit ſe alere ſpectat ad
patrem.*

Quod procedit etiam in ſpurio, nu. 5.

4 *Filius ſatis probat ſe eſſe pauperem, aſſerendo ſe nulla bona
poſſidere.*

6. *Rota vtitur æquitate in decernendis alimentis filiis illegi-
timis.*

DECISIO CDXCIX.

FVit tentum, quod alimenta ſunt decernenda iſti filio,
ex quo pendente filiationis quæſtione, interim † eſt 1
alendus filius in quaſi poſſeſſione filiationis exſiſtens, Sa-
lic. in l. fin. C. de alen. liber. Ægid. deciſ. 88. & eſt text. vbi
etiam Bart. in l. ſi rogat, & in l. ſi quis à liberis, §. idem iu-
dex, ff. de liber. agnoſc. & eſt deciſ. Capel. Tholoſ. Prout
† etiam pendente quæſtione ſuper bonis, quæ quis præ- 2
tendit communia ex illis, interim eſt alendus, Alciat. reg.
3. præſumpt. 9. nu. 9. Afflict. deciſ. 10. & ſeq.

Non obſt. quod filius tenetur probare ſe pauperem, vt
per Caſtren. in l. ſi inſtituta, §. de inofficioſo, ff. de inoffic.
teſtamen. Quia reſpondetur, quod imo ad patrem ſpectat
† onus probandi, filium habere vnde poſſit ſe alere, quia 3
regula eſt, quod in dubio filius eſt alendus, vt patet ex ſu-
praſcriptis. Propterea ſatis probatur pauper, Aret. cōſ. 66.
& c. ſicut, 47. diſtin. & quia bona eius occupata ſunt, adeo
quod vnus ex Doct. dicebat, quod ſatis † probat filius ſe 4
eſſe pauperem aſſerendo, ſe nulla bona poſſidere, ad gl. in
l. cum de lege, ff. de probat. alleg. Couar. lib. 2. reſolu. ca. 6.
nu. 4. licet mihi iſta reſponſio nō multum firma videatur.
Vnde plus placebat præcedens.

Non obſt. dictum Felin. in c. ſi quis teſtium, num. 9. de
teſtib. quia loquitur in extraneis.

Secundò non ob. illud, quod hoc onus ſpectat ad ma-
trem, quia † imo etiam in ſpurio ſpectat ad patrē, ad text. 5
in c. licet, C. de natur. lib. Idem etiam dicendum eſt, quan-
do ſumus in dubio, & nunc litigatur, an ſit legitimus, &
ſic nō intrat tex. in c. cum haberet, de eo qui dux. in matr.
quam pollu. per adult.

Tertiò non obſt. quod contra iſtum filium ſit lata ſen-
tentia vna, quia hoc eſt falſum. Nam ſententia prima fuit
pro matrimonio. Secundo fuit reſponſum, quod illæ ſen-
tentiæ fuerunt latæ ſuper fœdere matrimonij, non ſuper
filiatione, & ſic nihil obſtant.

Et prædicta reſolutio fuit facta maximè attenta æqui-
tate Rotæ, † qua vtitur in decernendis alimentis iſtis & 6
ſimilibus caſibus, vt per Biſig. deciſ. 2. de iud. Afflict. deciſ.
11. Qua æquitate attenta Rota non admittit illam doct.
Pau. de Caſt. ſupra allegatam.

SERAPHINI.

Roman. turris bubalariæ. Lunæ 7. Nouem-
bris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Pactum appoſitum contra ſubſtantialia contractus vitiat
ipſum contractum.*

Fallit ſi ſit appoſitum contra naturalia, nu. 3.

Digitized by Google

Item niſi pactum faciat tranſire in aliam ſpeciem contractus.

2 *Conſenſus deficère dicitur in pacto appoſito contra ſubſtantiam contractus.*

3 *Contractus tranſiens in aliam ſpeciem vigore pacti in eo appoſiti, valet.*

DECISIO D.

1 FVit per Dominos concluſum † pactum, de quo agitur, vitiare contractum cenſus, per reg. ca. fi. de cond. appoſ. cum ibi not. l. per ſeruum. §. fi. de vſu & habit. Bald. in l. ſi pater, de adopt. Bart. in l. 2. nu. 7. C. de iure emphyteut. late Doct. in auth. ingreſſi, de ſacroſanct. eccl. Et huius concluſionis inter alias eſt illa ratio potiſſima, quam tradit Bald. in cap. 1. §. fin. nu. 77. per quos fiat inueſtitur. Quia pactum hoc in ipſo contractu cenſus appoſitum tendit ad offendendũ ipſum actum, cum ſit contra ipſius actus ſubſtantiam, qua remota remouetur ipſe actus.
2 Abba. in d. capitu. fin. nu. 4. Deficit enim † conſenſus, qui requiritur pro ſubſtantia ipſius actus, adeo quod indicitur, vel quod partes voluerint facere pactum cluſorium. l. an inutilis, de acceptilat. vel quod voluerint in aliam ſpeciem contractus conſentire, vt in caſu propoſito, in quo potius videtur, quod voluerint contractum pignoris fœneratitium à iure reprobatum conſtituere, vt per Laur. de Rodul. in tract. de vſur. part. prima, & Guid. Pap ſing. 477. cum aliis per informantes allegatis. Si vero pacta non ſunt contra ſubſtantiam contractus, non deficit.

3 Non obſtat text. in l. cum pręcario. Quia † pactum illud potius eſt contra naturalia contractus, quam contra ſubſtantialia, vt multi Doct. tenuerunt. Tum etiam, quia non procedit, vbi pactum fecit, vt contractus in aliam ſpeciem tranſeat, quæ eſt cenſus, vt poſt Bartol. in l. vbi ita donatur. de donat. cauſ. mort. & in d. authent. ingreſſi. Dec. conſi. 233. colum. fina. Cagnol. in l. contractus, num. 70. de reg. iur.

An vero venditio, & reliqua in inſtrumento, de quo agitur, corruant, erit particulariter videndum.

ROBVSTERII.

Romanenſis hereditatis de Gaddis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, poſita in legitimatione præſeruat non ſolum deſcendẽtes, ſed etiam collaterales, ex magis communi, & veriori.*

DECISIO DI.

REſtrinxi difficultatem in iſta poſitione, vt firmarem, ſi fieri poſſit, quænam ſit communis opinio circa intelligentiam iſtius clauſulę, ſine pręiudicio venientium ab inteſtato. Et viſum fuit Dominis, articulum eſſe valde dubitabilem, vt vix fieri poſſit, vt in hac controuerſia poſſit ſtatui, quænam ſit communis opinio, intelligendo communem opinionem, à qua regulariter in iudicando non eſt recedendum. Et ſtatuerunt præſertim in huiuſmodi articulo non eſſe omnino attendendas auctoritates Doct. ſed legibus ac rationibus quæſtionem eſſe decidendam. Nihilominus reſpondendo difficultati propo-
1 ſitæ de communi opinione reſoluerunt, quod † in legitimatione in iſto articulo magis communis opinio ſit quod hæc clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*, in caſu iſto præſeruat non ſolum deſcendentes, ſed & fratres ſorores germanas illius ab inteſtato defuncti. Et mouebantur.

Primo, quia reperiuntur plures Doct. qui atteſtantur de communi opinione, tam pro iſta parte, quam pro alia. Nam pro D. Nicolao ſolum adſunt Crot. qui non atteſtatur de communi, ſed tantum aſſerit, quod illa magis eſt tuta & conſona menti cõcedentis, de quo ad partem erit videndum, Grat. conſ. 63. qui licet, nu. 33. videntur atteſtari de communi, tamen nu. 26. proteſtatur nolle determinare, quænam ſit magis communis & vera, & remittit ſe ad dicta per eum in §. & quid ſi tantum, cuius ſcripta non circumferuntur. Solus Galliau. leuiter quodammodo, & non prout res poſtulat, in d. §. & quid ſi tantum, atteſtatur de communi reſolutione, nu. 28.

Sed pro parte collateralium atteſtantur de communi Curt. ſen. conſ. 73. nu. 8. vbi dicit quod iſta ſit magis communis & verior, Soc. ſen. in d. §. & quid ſi tantum, n. 21. & conſ. 212. col. penul. lib. 2. & conſ. 95. col. penul. lib. 4. Dec. conſ. 338. nu. 6. & conſ. 610. in prin. Io. Dilect. de arte teſtan. tit. 3. cautel. 18. quod eſt communis & vera. Gozad. conſ. 6. nu. 14. & conſ. 29. nu. 29. verſ. vellet, Soc. iun. conſi. 67. nu. 43. & conſ. 120. num. 21. & 25. lib. 2. Ioan. Iacob. de Leonard. inter conſ. Soc. iun. conſ. 121. nu. 16. lib. 2. Couar. in q. decretal. part. 2. ca. 8. §. 10. nu. 1. Sicque 11. Docto. reperiuntur pro iſta parte, qui atteſtantur de communi, & pro alia reperitur vnus tantum. Et licet aliqui videantur dicere de diſpenſatione, tamen poſtea loquuntur generaliter in legitimatione, & allegant Docto. loquentes in legitimatione.

Secundò mouebãtur, quod ſi volumus credere Doct. iſtis atteſtantibus de magis communi opinione pro collateralibus, verè reperiuntur plures pro parte illorum. Nam ſi attendamus reſponſa Curt. ſen. Suc. ſen. & Dec. apparet, quod iſta erat magis communis. Nam Curt. ſen. Socin. ſen. & Deci. in locis ſupra allegatis referunt, quod Bal. in pluribus conſ. ita tenebat. Idem referunt de Per. de Vbal. idem de Nicolao de Vbaldis, idem de Dionyſio de Peruſio appellato Doctore veritatis. Angel. de Periglis relatus à Corn. conſ. 3. nu. 5. lib. 1. Io. Perrut. de monte Sperel. relatus ab eodem Corn. ibidem, & conſ. 93. nu. 9. lib. 2. & à Curt. ſen. d. conſ. 73. numer. 8. Aret. in §. & quid ſi tantum, num. 26. Anton. de Gratianis & Bald. relati à Corne. in conſi. 334. lib. 1. & conſi. 93. lib. 2. quamuis iſti duo, hoc eſt, Anton. de Gratianis & Bald. poſſint poni ad partem, quia non habemus claram eorum opinion. ſicut etiam Corn. in dictis conſi. Quamuis ſi rectè conſideretur, magis videtur pendere in hanc partem pro collateralibus, vt intelligantur verba prout ſonant. Allegatur & Paul. de Caſtr. in §. & quid ſi tantum, prout deducunt Curt. ſen. & alij & etiam in pluribus conſiliis, quamuis etiam in aliis conſiliis non ſibi conſtet, ideo ipſius opinio in conſi. poteſt reiici, & attendi ea, quam tenuit in lecturis, & doceat, qui de communibus opinionibus in iudicando tractatet, Benedict. Capra etiam tenuit pro iſta parte, vt patet in eius conſilio 517. Ludouic. de Sard. in loco allegato, adeo quod ſaltem de illo tempore erant 12. aut 14. Doctores, & pro alia erant tantummodo decem, videlicet, Angel. Anchar. Ioan. de Ana. Calder. Fulgoſ. Cirman. Salic. & Deci. allegat eos pro alia parte Alexand. & Felin. Iaſo. & Bertran. Et licet allegetur & Socin. conſil. 41. tamen attendenda eſt in caſu noſtro opinio, quam tenuit in lecturis, & aliis conſiliis, quia ibi in d. conſi. 41. dicit, quod tenet hanc opin. in alio caſu, in quo aderant verba, *ex teſtamento & ab inteſtato & ſuccedere debentium*. In quibus verbis ipſe facit fundamentum maximum. Si etiam attendamus poſteriores, magis communis eſt iſta. Socin. iun. conſil. 120. numero 21. & 23. lib. 2. tranſit cum iſta magis communi. Et licet conſilio 97. numer. 42. eod. lib. 2. videatur referre plures opinion. tamen ipſe non firmat contrariam opinion. vt patet in verſ. verum tamen eſt, Gozad. conſ. 6. nu. 14. & conſil. 29. num. 27. Ioan. Dilect. de arte teſtan. in loco ſupra allegato, Pariſ. & Rui. in locis allegatis. Nec ad ea, quę dicit idẽ Ruin. conſ. 3. lib. 1. dicit contrarium conſ. 79. ex lecturis Couar. Rim. Alb. in locis allegatis, & Io. Iac. de Leona. vbi etiã refert Iulium Taurellum pro iſta parte inter conſ. Soc. iun. 121. li. 2. Et ſic poſteriores sũt octo aut decem, pro alia vero ex poſterioribus ſunt tãtum quatuor

eſt, cum fuerit in actis productum, & ſuper eo factæ plures diſputationes, ita vt de illo a procuratore certioratus credatur.

Nec obſt. quod confeſſio Comitis Alphonſi non debet præiudicare Comiti Camillo, cum alteri per alterum
3 iniqua conditio inferri non debeat. Quia † iſta confeſſio multum confert ad oſtendendum rei veritatem, Corn. conſi. 123. num. 29. lib. 1. Et coniungendo ipſam cum litis ſubſtentatione & dictis literis, Domini ſtatuerunt, iſtud depoſitum ad effectum ſecundi extremi præiudicare Illuſt. D. Camillo.

ALDOBRANDINI.

Valentin. matrimonij. Veneris 6. Februarij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Matrimonium contrahere illi compellendi ſunt, inter quos præceſſerunt ſponſalia iurata: niſi cauſſa legitima ſubſiſtente.*

2 *Arbitrarium eſt iudici cognoſcere, an cauſſa ſit iuſta vel ne.*

DECISIO CDXCVII.

DOmini concluſerunt, Petrum compellendum contrahere per hæc verba de præſenti cum Beatrice,
1 quia † inter eos præceſſerunt ſponſalia iurata, capit. commiſſum, ca. ex his, il 2. ca. requiſiuit, de ſponſ. Et licet legitima ſubſiſtente cauſſa Eccleſia abſtineat à coactione, Hoſt. Io. And. But. Anch. Abb. & Præpoſ. in d. c. requiſiuit, Syluest. in ſumma, in verbo, ſponſalia, numer. 10. & ferè omnes Summiſtæ, Ruin. conſi. 202. num. 5. in fi. lib. 1. cum
2 † tamen iudicis ſit arbitrari, iuſta ne ſit cauſſa admittenda, Domini arbitrati fuerunt cauſſam inimicitiarum prætenſam pro parte Petri non eſſe talem, vt abſtinendum ſit à coactione, quia tales inimicitiæ prouenerunt eo, quia Petrus recuſauit ſe facturum. Vnde celebrato matrimonio ſedatus venit omnis rumor: mulier enim, cui timendum eſſet, confidit. Et propterea dixerunt Domini ſententias de partibus eſſe iuſtas & confirmandas, alioquin ex duplici dolo & culpa Petrus commodum reportaret, nempè ex defloratione & ex renitentia de adimplendo promiſſa cum iuramento. Contra l. ne ex dolo. ff. de dolo. Idque eo magis, quia timor ſcandalorum non imminuitur, ſed potius augeri poteſt, ex non coactione, ſtante defloratione Beatricis.

BLANCHETTI.

Roman. domus. Lunæ 15. Iunij, 1579.

SVMMARIVM.

1 *Nominatio facta in primo teſtamento poteſt per poſterius reuocari.*

DECISIO CDXCVIII.

FVit reſolutum Amatoriam ex ſecundo teſtamento Fortunati & inueſtitura fundaſſe intentionem ſuam. Nā in generali inſtitutione intelligitur nominata, vt fuit reſolutum in cauſſa Roman. hoſpitij, coram R. P. D. Brano. Nec obſtat præcedens teſtamentum Fortunati: nam
1 † aut Do. Gentiles prætendit nominationem præceſſiſſe in primo teſtamento, & illa per poſterius teſtamentum fuit reuocata, cap. cum Marthæ, de celebrat. miſſar. cap. vltima voluntas, §. q. 2. l. cum hic ſtatus, §. 1. ff. de donat. inter vir. & vxor. Aut vero nititur nominatione in dicto primo teſtamento facta perſonæ ipſius per viam contractus, & illa eſt conditionalis, & conditio non fuit purificata. Non obſt. bulla fe. re. Pij Quinti. Quia reuocat priuilegia & facultates teſtandi in ſpurios conceſſas. Fortunatus vero vigore priuilegij non fuit teſtatus. Nō obſt. quod non potuit Amatoria nominari, quia incapax eo, quod illegitima, quia procederent allegata per Do. Gentilem Eccleſia nolente. Quo verò ad inueſtituram fundat pariter intentionem Amatoria. Nec obſt. quod fuit facta lite pendente. Quia aut D. Gentiles non habet ius, & Eccleſia vti iure ſuo non prohibetur, aut habet, & in nullo ſibi præiudicat, Gabr. de iud. concluſ. 4. nu. 34. & venit tantummodo reuocanda, quatenus conſtet de iure alterius, Paul. de Caſt. conſ. 72. nu. 2.

ORADINI.

Colonien. alimentorum. Lunæ 5. Decembris, 1558.

SVMMARIA.

1 *Filius in quaſi poſſeſſione filiationis exſiſtens alendus eſt, pendente filiationis quæſtione.*

2 *Alendus eſt ille ſuper bonis pendente quæſtione, quæ quis prætendit eſſe communia.*

3 *Onus probandi filium habere vnde poſſit ſe alere ſpectat ad patrem.*

Quod procedit etiam in ſpurio, nu. 5.

4 *Filius ſatis probat ſe eſſe pauperem, aſſerendo ſe nulla bona poſſidere.*

6 *Rota vtitur æquitate in decernendis alimentis filiis illegitimis.*

DECISIO CDXCIX.

FVit tentum, quod alimenta ſunt decernenda iſti filio,
ex quo pendente filiationis quæſtione, interim † eſt 1
alendus filius in quaſi poſſeſſione filiationis exſiſtens, Salic. in l. fin. C. de alen. liber. Ægid. deciſ. 88. & eſt text. vbi etiam Bart. in l. ſi rogat, & in l. ſi quis à libertis, §. idem iudex, ff. de liber. agnoſc. & eſt deciſ. Capel. Tholoſ. Prout
† etiam pendente quæſtione ſuper bonis, quæ quis præ- 2
tendit communia ex illis, interim eſt alendus, Alciat. reg. 3. præſumpt. 9. nu. 9. Afflict. deciſ. 10. & ſeq.

Non obſt. quod filius tenetur probare ſe pauperem, vt per Caſtren. in l. ſi inſtituta, §. de inofficioſo, ff. de inoffic. teſtamen. Quia reſpondetur, quod imo ad patrem ſpectat
† onus probandi, filium habere vnde poſſit ſe alere, quia 3
regula eſt, quod in dubio filius eſt alendus, vt patet ex ſupraſcriptis. Propterea ſatis probatur pauper, Aret. cōſ. 66. & c. ſicut, 47. diſtin. & quia bona eius occupata ſunt, adeo
quod vnus ex Doct. dicebat, quod ſatis † probat filius ſe 4
eſſe pauperem aſſerendo, ſe nulla bona poſſidere, ad gl. in l. cum de lege, ff. de probat. alleg. Couar. lib. 2. reſolu. ca. 6. nu. 4. licet mihi iſta reſponſio nō multum firma videatur. Vnde plus placebat præcedens.

Non obſt. dictum Felin. in c. ſi quis teſtium, num. 9. de teſtib. quia loquitur in extraneis.

Secundò non ob. illud, quod hoc onus ſpectat ad ma-
trem, quia † imo etiam in ſpurio ſpectat ad patrē, ad text. 5
in c. licet, C. de natur. lib. Idem etiam dicendum eſt, quando ſumus in dubio, & nunc litigatur, an ſit legitimus, & ſic nō intrat tex. in c. cum haberet, de eo qui dux. in matr. quam pollu. per adult.

Tertiò non obſt. quod contra iſtum filium ſit lata ſententia vna, quia hoc eſt falſum. Nam ſententia prima fuit pro matrimonio. Secundo fuit reſponſum, quod illæ ſententiæ fuerunt latæ ſuper fœdere matrimonij, non ſuper filiatione, & ſic nihil obſtant.

Et prædicta reſolutio fuit facta maximè attenta æqui-
tate Rotæ, † qua vtitur in decernendis alimentis iſtis & 6
ſimilibus caſibus, vt per Biſig. deciſ. a. de iud. Afflict. deciſ. 11. Qua æquitate attenta Rota non admittit illam doct. Pau. de Caſt. ſupra allegatam.

SERAPHINI.

Roman. turris bubalariæ. Lunæ 7. Nouembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Pactum appoſitum contra ſubſtantialia contractus vitiat ipſum contractum.*

Fallit ſi ſit appoſitum contra naturalia, nu. 3.

Item

*Item niſi pactum faciat tranſire in aliam ſpeciem contra-
ctus.*

2 *Conſenſus deficere dicitur in pacto appoſito contra ſubſtan-
tiam contractus.*

3 *Contractus tranſiens in aliam ſpeciem vigore pacti in eo ap-
poſiti, valet.*

DECISIO D.

1 FVit per Dominos concluſum † pactum, de quo agi-
tur, vitiare contractum cenſus, per reg. ca. fi. de cond.
appoſ. cum ibi not. l. per ſeruum. §. fi. de vſu & habit. Bald.
in l. ſi pater, de adopt. Bart. in l. 2. nu. 7. C. de iure emphy-
teut. late Duct. in auth. ingreſſi, de ſacroſanct. eccl. Et hu-
ius concluſionis inter alias eſt illa ratio potiſſima, quam
tradit Bald. in cap. 1. §. fin. nu. 77. per quos fiat inueſtitut.
Quia pactum hoc in ipſo contractu cenſus appoſitum
tendit ad offendendũ ipſum actum, cum ſit contra ipſius
actus ſubſtantiam, qua remota remouetur ipſe actus.
2 Abba. in d. capitu. fin. nu. 4. Deficit enim † conſenſus, qui
requiritur pro ſubſtantia ipſius actus, adeo quod indici-
tur, vel quod partes voluerint facere pactum eluſorium. l.
an inutilis, de acceptilat. vel quod voluerint in aliam ſpe-
ciem contractus conſentire, vt in caſu propoſito, in quo
potius videtur, quod voluerint contractum pignoris fœ-
neratitium à iure reprobatum conſtituere, vt per Laur.
de Rodul. in tract. de vſur. part. prima, & Guid. Pap ſing.
477. cum aliis per informantes allegatis. Si vero pacta
non ſunt contra ſubſtantiam contractus, non deficit.

3 Non obſtat text. in l. cum præcario. Quia † pactum il-
lud potius eſt contra naturalia contractus, quam contra
ſubſtantialia, vt multi Doct. tenuerunt. Tum etiam, quia
non procedit, vbi pactum fecit, vt contractus in aliam
ſpeciem tranſeat, quæ eſt cenſus, vt puſt Bartol. in l. vbi
ita donatur. de donat. cauſ. mort. & in d. authent. ingreſſi.
Dec. conſi. 233. colum. fina. Cagnol. in l. contractus, num.
70. de reg. iur.

An vero venditio, & reliqua in inſtrumento, de quo a-
gitur, corruant, erit particulariter videndum

ROBVSTERII.

Romanenſis hereditatis de Gaddis.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, poſita in
legitimatione præſeruat non ſolum deſcendẽtes, ſed etiam
collaterales, ex magis commun, & veriori.*

DECISIO DI.

REſtrinxi difficultatem in iſta poſitione, vt firmarem,
ſi fieri poſſit, quænam ſit communis opinio circa
intelligentiam iſtius clauſulę, ſine pręiudicio venientium
ab inteſtato. Et viſum fuit Dominis, articulum eſſe valde
dubitabilem, vt vix fieri poſſit, vt in hac controuerſia
poſſit ſtatui, quænam ſit communis opinio, intelligendo
communem opinionem, à qua regulariter in iudicando
non eſt recedendum. Et ſtatuerunt præſertim in huiuſ-
modi articulo non eſſe omnino attendendas auctorita-
tes Doct. ſed legibus ac rationibus quæſtionem eſſe de-
cidendam. Nihilominos reſpondendo difficultati propo-
1 ſitæ de communi opinione reſoluerunt, quod † in legi-
timatione in iſto articulo magis communis opinio ſit
quod hæc clauſula, *ſine præiudicio venientium ab inteſtato*,
in caſu iſto præſeruat non ſolum deſcendentes, ſed &
fratres ſorores germanas illius ab inteſtato defuncti. Et
mouebantur.

Primo, quia reperiuntur plures Doct. qui atteſtantur
de communi opinione, tam pro iſta parte, quam pro alia.
Nam pro D. Nicolao ſolum adſunt Crot. qui non atte-
ſtatur de communi, ſed tantum aſſerit, quod illa magis eſt
tuta & conſona menti cõcedentis, de quo ad partem erit
videndum, Grat. conſ. 63. qui licet, nu. 33. videntur atteſta-
ri de communi, tamen nu. 26. proteſtatur nolle determi-
nare, quænam ſit magis communis & vera, & remittit ſe
ad dicta per eum in §. & quid ſi tantum, cuius ſcripta non
circumferuntur. Solus Galliau. leuiter quodammodo, &
non prout res poſtulat, in d. §. & quid ſi tantum, atteſtatur
de communi reſolutione, nu. 28.

Sed pro parte collateralium atteſtantur de communi
Curt. ſen. conſ. 73. nu. 8. vbi dicit quod iſta ſit magis com-
munis & verior, Soc. ſen. in d. §. & quid ſi tantum, n. 21. &
conſ. 212. col. penul. lib. 2. & conſ. 95. col. penul. lib. 4. Dec.
conſ. 338. nu. 6. & conſ. 610. in prin. Io. Dilect. de arte te-
ſtan. tit. 3. cautel. 18. quod eſt communis & vera. Gozad.
conſ. 6. nu. 14. & conſ. 29. nu. 29. verſ. vellet, Soc. iun. conſi.
67. nu. 43. & conſ. 120. num. 21. & 25. lib. 2. Ioan. Iacob. de
Leonard. inter conſ. Soc. iun. conſ. 121. nu. 16. lib. 2. Couar.
in q. decretal. part. 2. ca. 8. §. 10. nu. 1. Sicque 11. Docto. re-
periuntur pro iſta parte, qui atteſtantur de communi, &
pro alia reperitur vnus tantum. Et licet aliqui videantur
dicere de diſpenſatione, tamen poſtea loquuntur genera-
liter in legitimatione, & allegant Docto. loquentes in le-
gitimatione.

Secundò mouebãtur, quod ſi volumus credere Doct.
iſtis atteſtantibus de magis communi opinione pro col-
lateralibus, verè reperiuntur plures pro parte illorum.
Nam ſi attendamus reſponſa Curt. ſen. Suc. ſen. & Dec.
apparet, quod iſta erat magis communis. Nam Curt. ſen.
Socin. ſen. & Deci. in locis ſupra allegatis referunt, quod
Bal. in pluribus conſ. ita tenebat. Idem referunt de Pet. de
Vbal. idem de Nicolao de Vbaldis, idem de Dionyſiu de
Peruſio appellato Doctore veritatis. Angel. de Periglis re-
latus à Corn. conſ. 3. nu. 5. lib. 1. Io. Petrut. de monte Spe-
rel. relatus ab eodem Corn. ibidem, & conſ. 93. nu. 9. lib. 2.
& à Curt. ſen. d. conſ. 73. numer. 8. Aret. in §. & quid ſi tan-
tum, num. 26. Anton. de Gratianis & Bald. relati à Corne.
in conſi. 334. lib. 1. & conſi. 93. lib. 2. quamuis iſti duo, hoc
eſt, Anton. de Gratianis & Bald. poſſint poni ad partem,
quia non habemus claram eorum opinion. ſicut etiam
Corn. in dictis conſi. Quamuis ſi rectè conſideretur, ma-
gis videtur pendere in hanc partem pro collateralibus,
vt intelligantur verba prout ſonant. Allegatur & Paul. de
Caſtr. in §. & quid ſi tantum, prout deducunt Curt. ſen. &
alij & etiam in pluribus conſiliis, quamuis etiam in aliis
conſiliis non ſibi conſtet, ideo ipſius opinio in conſi. po-
teſt reiici, & attendi ea, quam tenuit in lecturis, & doceat,
qui de communibus opinionibus in iudicandu tractaret,
Benedict. Capra etiam tenuit pro iſta parte, vt patet in
eius conſilio 517. Luduuic. de Sard. in luco allegato, adeo
quod ſaltem de illo tempore erant 12. aut 14. Doctores,
& pro alia erant tantummodo decem, videlicet, Angel.
Anchar. Ioan. de Ana. Calder. Fulgoſ. Cuman. Salic. & De-
ci. allegat eos pro alia parte Alexand. & Felin. Iaſo. & Ber-
tran. Et licet allegetur & Socin. conſil. 41. tamen atten-
denda eſt in caſu noſtro opinio, quam tenuit in lecturis,
& aliis conſiliis, quia ibi in d. conſi. 41. dicit, quod tenet
hanc opin. in alio caſu, in quo aderant verba, *ex teſtamento
& ab inteſtato & ſuccedere debentium*. In quibus verbis ipſe
facit fundamentum maximum. Si etiam attendamus po-
ſteriores, magis communis eſt iſta. Socin. iun. conſil. 120.
numero 21. & 23. lib. 2. tranſit cum iſta magis communi.
Et licet conſilio 97. numer. 42. cod. lib. 2. videatur referre
plures opinion. tamen ipſe non firmat contrariam opi-
nion. vt patet in verſ. verum tamen eſt, Gozad. conſ. 6. nu.
14. & conſil. 29. num. 27. Ioan. Dilect. de arte teſtan. in lo-
co ſupra allegato, Pariſ. & Rui. in locis allegatis. Nec ad
ea, quę dicit idẽ Ruin. conſ. 3. lib. 1. dicit contrarium conſ.
79. ex lecturis Couar. Rim. Alb. in locis allegatis, & Io. Iac.
de Leona. vbi etiã refert Iulium Taurellum pro iſta parte
inter conſ. Soc. iuo. 121. li. 2. Et ſic poſteriores ſũt octo aut
decem, pro alia vero ex poſterioribus ſunt tãtum quatuor

Digitized by Google

aur ſex. Crot. Grat. Galliau. Alciar. Capra, nou tenēt cum voto aliorum, Bologni poreſt poni ad pattem, cum ſibi non coūſter iu conſiliis & in lecturis. Videndum igitur de veritate iſtarum opinionum.

ALDOBRANDINI

Bononien. de Luparis. Lunæ, 19. Iauuarij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Spolio agi nou poteſt contra poſſidentem auctore prætore.*
2 *Ratificatio tacita ex quibus colligatur coniecturis.*
3 *Clauſula conſtituti dicitur operare ſuum effectum etiam in tacita ratificatione.*

DECISIO DII.

1 DOmini concluſerunt, non poſſe Buccamatios agere ſpolio, quia † Luparus auctore prætore poſſidet. Nec viſa fuit Dominis ſententia Rotalis iniuſta, & quod Caſſanum & prædium vucatum, *la campagna, & ſalui,* ſint vnum & idem corpus, quia Luparus probauerat primum extremum per clauſulam conſtituti appoſitam in inſtrumento Guidalotti de anno 1538. qui iura ſua ceſſit Luparo. Nec obſt. quod Lactantius Felicinus, qui Vendidit Guidalotto, prius vendidiſſet Hectori Montecaluo & Floriano Oiuo ſimiliter cum clauſula coſtituti, qui deinde ceſſerunt iura ſua Iacobo Buccamatio. Quia nihilominus poſt iſtam venditionem Guidalottus locauit huiuſmodi bona ipſi Lactantio Felicino, & etiam eius fratri & heredi, 10. Aprilis, 1546. Ex qua locatione apparere videtur de actuali poſſeſſioue ipſius Guidalotti. Sed quod tollebat ſecundū Dominos omnem difficultatem, eſt quod Iacobus 6. Decembris, 1558. quando emit huiuſmodi prædium à Felicinis, promiſit defendere hæc bona à Guidalotto, & eadem die declarauit hanc defenſionem velle facere mediante ſolutione, & ſic mediante reluitione, & interim dū relueret, promiſit ſoluere, affictus, quo
2 ſtante dicitur ratificaſſe † contractum celebratum à Lactantio Felicino cū dicto Guidallotto, ex not. per Dec. in l. ſemper qui non prohibet, num. 9. de regul. iur. & conſe-
3 quenter † non poterat dicere, quod clauſula conſtituti non operabatur ſuum effectum, qui à ratificatione recedere non poterat, l. Pomponius, ff. de neg. geſt. vbi Bart. colum. 2. Alex. conſi. 195. in fi. lib. 6.

GRASSI.

Giennen. iuris conferen. Lunæ, 6. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Pars vna alternatiua declarare aliam dicitur.*
2 *Obſeruantia eſt valde potens ad declarandum.*

DECISIO DIII.

REſolutum, adminiſtrationem collegij Giennen. poſſe ad conferendum gradus eligere aliam perſonam in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutā præter ſcholaſticum Giennen. nec ſcholaſticum poſſe conferre gradus priuatiuè ad perſonam per adminiſtratorem electam. Dubium enim, quod ex indulto poterat oriri, quia ſupra iam erat dictum, per ſcholaſticum vel aliam perſonam in dignitate eccleſiaſtica conſtitutam, inferius reſoluitur, quatenus refertur & declaratur, cuius debeat eſſe electio in iſta alternatiua, nempè ipſius adminiſtratoris ibi per adminiſtratorem pro tempore eligendum, cum maximè regula
1 ſit, quod † vna pars alternatiuę declarat aliam, l. prima, de rebus dub. Iaſ. in l. qui filiabus, nu. 4. de leg. 1. Curt. iunior conſi. 113. nu 9. Nec obſt. tex. in c. metropolit. 63. diſtinct. Quia benè reſpondetur per informantem, vt tollatur om-
2 nis difficultas ex † obſeruantia, quæ eſt admodum potens ad declarandum, ex alleg. per Riminal. conſi. 366. nu. 17.

LANCELLOTTI.

Cluſin. penſionis. Veneris, 19. Martij, 1574.

SVMMARIVM.

1 *Variare licitum eſt, quando prima electio fuit nulla: niſi quis ab initio ſciuerit nullitatem.*

DECISIO DIIII.

FVit concluſum, quod ſi penſio 50. ducatorum eſt nulla poteſt Do. Camillus redire ad reſeruationem fructuum loco penſionis, ſicut electio ei conceditur in literis penſionis. Nam licitum † eſt variare, quando prima 1
electio fuit nulla, iuxta l. 2. cū ibi oot. de opt. legat. Achill. deciſ. 2. de variat. Rip. in l. ſerui electione, nu. 4. de legat. 1. Et quoniam hæc regula limitatur, niſi quis ab initio ſciuerit nullitatem, vt per Rip. ibidem, num. 5. ſuper ſcientia Camilli nihil fuit reſolutum. Inſuper fuit dictum, quod in omnem euentum Dominis Camillus tenetur declarare factis, an velit redire ad reſeruationem, & dimittere penſionem 50. ducatorum facta huiuſmodi declaratione, neceſſe eſt, quod Dominus Camillus probet, quod Domino Octauio rectori remaneant centum liberi.

Quia Domini referunt dictam clauſulam, dummodo D. Octauio rectori remaneant centum liberi ad vtramque penſionem. Et quia facta dicta declaratione, & probato, quod remanent ducati 100. liberi, Dominus Octauius petit abſolutoriam à d. penſione 50. ducatorum, fuit dictum, vt videatur commiſſio Camilli, ſi comprehendit vtramque penſionem.

ROBVSTERII.

Roman. bonorum de Peruſchis. Lunæ, 29. Februarij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Naturalis filius non poteſt ſuccedere ex teſtamento, in quo præteriti ſunt fratres, aut ſorores. Sed contra num. 3.*
Imo etiam ſi ſit legitimatus, propter conſtitutionem Pij Quinti, nu. 2.
3 *Teſtamentum, in quo inſtitutus eſt filius illegitimus, fratribus, vel ſororibus præteritis, valet mero iure, ſed per querelam reſcinditur.*
4 *Conſtitutio Pij Quinti reuocatoria facultatis teſtandi & diſponēdi in illegitimos, intelligitur de licentiis à iure ſpeciali prouenientibus, non autem à iure communi conceſſis, & nu. 9. 10. & 11.*
5 *Spurius etiam non legitimatus eſt capax de iure communi bonorum ab extraneis prouenientium, quando non eſt contemplata perſona.*
6 *Legitimatio tollit omne obſtaculum, & omnem maculam iuris & facti.*
7 *Legitimatio plena facta per reſcriptum Principis alteri non præiudicialis, dicitur donum Principis in corpore iuris clauſum & fauorabile.*
8 *Donum Principis decet eſſe manſurum.*
9 *Ius ſucceſſionis & acquiſitionis bonorum eſt diuerſum à iure legitimationis.*
11 *Remotio obſtaculi, & maculæ turpitudinis, quæ impediebat habilitatem reſpectu fratrum, non immutat ſubſtantiam actus, nec inducit aliquod ius nouum, ſed conſeruat illud ius commune quod antea habebant illegitimi quoad extraneos. Sed contra, nu. 14. ſolut. num. 16.*
12 *Accidens aliquod ſi ſuperueniat amplioris exercitij, non mutatur prior forma, nec perſonæ conditio.*
13 *Tranſitus ad perfectius eſſe non mutat primam diſpoſitionem, quæ faciebat primum eſſe.*
14 *Sublatio maculæ inducit aliquem effectum validitatis teſtamenti.*

15 *Verba,*

15 *Verba, prætextu legitimationum, poſita in conſtitutione Pij Quinti de reuoc. quomodo intelligantur.*

17 *Ius ſuccedendi remotum a legitimatione non conſiderat conſtitutio Pij Quinti de reuoca. ſecus ſi aliquo modo cohæreat legitimationi, aut alteri iuri ſpeciali.*

18 *Exceptio etiam diuerſa porrigitur ad caſus ſimiles, vbi reuertimur ad ius antiquum.*

19 *Dictio, quoquo modo comprehendit omnem modum qui excogitari poſſit.*

DECISIO DV.

CYnthius Peruſcus petebat vigore teſtamenti códiti
à qu. Dom. Camillo de Peruſchis Epiſcopo Alauin.
immitti in poſſeſſionem bonorum patrimonialium, quæ
d. Camillus poſſidebat. Sed pro parte fratrum germano-
rum d. Camilli opponebatur, quod Cynthius erat illegiti-
mus, & ipſi fratres germani erant preteriti in d. teſtamen-
1 to, & propterea † Cynthius de iure communi non erat
ſucceſſibilis, iuxta, l. fratris, C. de inoffi. teſtam. §. ſoror aut
frater. Inſtitut. eod. §. 1. verſic. primum itaque. in Auth. de
hered. & falcid. Nec vigore legitimationis poterat Cyn-
thius ſe tueri, quamuis ex illa ſit ampliſſimè reſtitutus na-
2 talibus, & ab eo abolita omnis macula, quia † ſtante con-
ſtitut. ſanct. me. Pij Quinti contra illegitimos edita, ſunt
ſublatæ omnes legitimationes, habilitationes & faculta-
tes illegitimis conceſſa ſuccedendi quibuſcunque extra-
neis etiam in bonis propriis illorum, in caſibus, in quibus
de iure communi illegitimi non poterant illis ſuccedere,
prout nuper in terminis dictæ conſtitutionis per Rotam
fuit reſolutum. Cynthius vero explicabat ſe de iure com-
muni eſſe capacem ſucceſſionis iſtorum bonorum, cum
non à patre vel aſcendente aliquo, ſed à collaterali penè
extraneo proueniāt. Et quamuis teſtator haberet fratres,
3 & illos prætererit, nihiluminus † teſtamentum de iure
communi valet, & illius vigore potuit adiri hereditas, li-
cet ſi non eſſet à Cynthio ſublata macula illegitimitatis,
potuiſſet per querelam reſcindi, l. 2. C. de inoffi. teſtam. &
Inſtit. eod. tit. in princ. l. Papinianus, §. ſi conditioni, eo. tit.
Sed cum per remotionem obſtaculi inductam vigore ha-
bilitationis, & legitimationis à Cynthio, eſſet abolita ma-
cula, poterat ex d. teſtamento irreuocabiliter ſuccedere
de iure communi. Ideo 15. Ianuarij, ac 29. Februarij, 1580.
reſtrinxi difficultatem ad hoc, an d. conſtitutio ſe. rec. Pij
Quinti, quæ reuocat facultates teſtandi & diſponendi in
illegitimos, prout in ea, & quæ fuit per Rotam interpre-
tata, vt capiat etiam bona patrimonialia extraneorum,
quando de illis non poſſint extranei diſponere in illegi-
timos, niſi vigore alicuius iuris ſpecialis, & non vigore iu-
ris communis, habeat locum in caſu iſto.

Quæ difficultas licet fuerit pluries per me in relatio-
nibus propoſita & non reſoluta, nihilominus Lunæ, 29.
Februarij, maior pars Dominorum tenuit, quod non in-
trat, nec habet locum dicta conſtitutio in caſu iſto, quia
4 † vt iam reſolutum fuit, dicta conſtitutio, dum reuocat
omnia & quæcunque priuilegia, licentias, diſpenſationes,
& indulta faciendi teſtaméta, & alias quaſcunque diſpo-
ſitiones in illegitimos etiam extraneos, intelligitur de li-
centiis & indultis à iure ſpeciali prouenientibus, non au-
tem à iure communi conceſſis, quia omnia illa ſonant in
ius ſpeciale, quo ſublato non tollitur ius commune, quod
difficilius reuocatur quam ius ſpeciale, vt in d. deciſione
5 habetur. Sed † ſpurius etiam non legitimatus nec diſpen-
ſatus quantumuis ex damnato coitu natus, de iure com-
muni eſt capax bonorum temporalium ab extraneis, vel
collateralibus prouenientium, quando non eſt contem-
plata perſona prout hic, gloſſ. magna in §. fina. in Auth.
quibus mod. natur. effic. ſui. Bart. in l. prima, num. 3. & in l.
non intelligitur, §. quando, verſi. ſed contra. de iure fiſc. &
in l. Gallus, §. quod ſi is, vbi etiam alij, de libe. & poſthum.
Iaſ. conſ. 39. nu. 2. in tertio, Alciat. conſ. 42. nu. 4. tom. 3. lib.
9. Cephal. conſ. 277. num. 6. cum ſeq. lib. 2. Et tenuit Rota
de menſe proximo in Vrbeuetan. coram R. P. Domin.
Blanchetto.

Non obſtat, quod Cynthius eſſet illegitimus, & cum
teſtator haberet germanos, & illos in teſtamento præ-
terierit, habeat locum d. l. fina. Cod. de inoff. teſtam. Quia
illegitimus dicitur turpis perſona, vt hic benè deducunt
informantes, & tenuit Rota in illa Bononien. bonorum
coram R. P. D. de Rubeis coram me. Nam reſpondetur,
quod cum longè ante conſtitutionem, & teſtamentum
iam eſſet Cynthius pleniſſimè reſtitutus natalibus, & am-
pliſſimè eius perſona legitimata, & habilitata, vt conſtat
ex legitimatione, de qua in actis, non erat amplius turpis
perſona, nec in eo poterat habere locum d. l. fratris, quia
† ad effectum, de quo agitur, erat abolita omnis macula, 6
& ab eo remotum omne obſtaculum iuris & facti, l. im-
perialis, §. primo, & ibi not. Bald. & alij, C. de nup. l. tertia,
C. de natalib. reſtitu. cum aliis per Bart. & alios in l. Gal-
lus, §. & quid ſi tantum, de liber. & poſthum. Bald. conſil.
146. numero ſeptimo, in primo, Alexand. conſilio 2. num.
19. verſic. denique, in ſecundo, Iaſo. in l. ſi is qui pro em-
ptore, nu. 241. de vſucapio. Gozadin. conſ. 85. nu. 11. & 22.
Alexand. conſil. 42. num. 2. tum. 3. lib. 9. Modei. & præſer-
tim Galliaul. in l. Gallus, §. & quid ſi tantum, nu. 59. Natt.
conſil. 624. num. 7. in 3. Ruland. à Vall. conſil. 37. nu. 36. &
39. lib....

Non obſt. quod d. conſtitutio inhabilitat etiam legiti-
matos. Nam reſp. quod legitimatio plena per reſcriptum
Principis, licet non ſit ſimpliciter ius commune, vt inquit
Bal. in ca. 1. in prin. nu. 12. hic finit lux Dom. Feder. tamen
† vbi eſt plena, & non eſt tunc alteri præiudicialis, dicitur 7
donum Principis in corpore iuris clauſum, & fauorabile,
vt in Auth. quib. mod. natur. effi. legit. §. ſi quis vero, §. li-
cet. & §. ſit igitur, cum aliis per Modet. præſertim Fortun.
Garzi. in d. l. Gallus, §. & quid ſi tantū nu. 179. cum ſeq. de
libe. & poſthum. Dec. in c. at ſi clerici, in §. de adulteriis,
col. 8. de iud. Nat. conſ. 623. n. 9. in 3. Et ideo d. conſtitutio
eſt exorbitans, & reſtringenda, quatenus fieri poteſt, dum
in totū, vel in aliquo derogat iſtis legitimationibus, quia
† decet donum Principis eſſe manſiuum, vt cōſiderat Fe- 8
der. de Sen. conſ. 233. circa fin. Dec. conſi. 268. col. pen. an-
te med. Crot. & alij per Aymon. de antiq. temp. par. 4. nu.
37. Vnde ſi diligenter d. conſtitutio conſideratur, vndique
illa videtur limitata ad bona, & acquiſitionem illorum, vt
dictarum legitimationum vigore illegitimi non poſſint
in iſtis bonis ſuccedere, & illa acquirere, & aliis eis relin-
quere, vt in prima parte. ibi, ſuccedendi in bonis, & ſuc-
ceſſiuè in omnibus verſiculis. Sed quod legitimationum
prætextu, quantum attinet ad perſonas, remoto iure ſuc-
cedendi, ſpurij non poſſint fieri honeſti & digni, ac pri-
mæuo iure naturæ reſtitui, & ab illis abſtergi omnis tur-
pitudo & macula, hoc ibi non legitur ſublatum nec cor-
rectum. Non ergo ſtare prohibetur, quia † ius ſucceſſio- 9
nis & acquiſitionis bonorum eſt diuerſum & ſeparatum
à iure legitimationis, quod reſpicit ipſam filiationem, &
inductum in vno non porrigitur ad aliud, Bart. & alij per
Socin. conſilio 246. numer. 2. verſicu. ſecundo quia legi-
timationes, in 2. Curt. ſen. conſil. 18. & 74. Dec. in l. ſolet,
numer. 9. de iuriſdict. omn. iudic. & in l. pactum, num 15.
Cod. de collat. & conſi. 158. num. 10. in fine, & conſi. 263.
num. 3. verſi. alia ratio. Tiraquell. in l. ſi vnquam, in verbo,
donatione largitus, num. 326. alias 259. Pariſi. conſilio 7.
numero 15. cum ſeq. in 2. Ruin. conſilio 87. numer. 5. cum
ſeq. in 3. Vnde licet d. conſtitutio annullet legitimatio-
nes, id eſt intelligendum iuxta limites ſuos, & in termi-
nis, de quibus loquitur, cum ſit exorbitans, & reſtringen-
da, & ſic ad effectum, vt illarum prætextu poſſint ſucce-
dere aut alias acquirere, ſed non ad effectum, vt ex illis
non poſſint effugere omnem turpitudinem & maculam,
ac fieri

ac fieri honeſti & digni,cum iſta reſpiciant perſonem, &
longe inter ſe differant. Ideo ſpurij legitimati cenſentur
ibi in habilitati non ſimpliciter, ſed ad ſuccedendum: at
limitata cauſſa limittatum producit effectum, l.in agris,
de acquir.rer.domin.

Non obſtat quod hie agatur de iure legitimationis ad
alium effectum quam ſuccedendi & acquirendi iſta bo-
na,ad quem effectum legitimatio iſta eſt ſublata. Quia
reſpondetur,quod legitimatio non eſt aliquo caſu ſubla-
ta,licet ius ſuccedendi ſit ſublatum. Nam (vt dictum eſt)
iſta iura ſunt penitus diuerſa & ſeparata, & per remotio-
nem & limitationem iuris ſuccedendi vel acquirendi,
nullo modo eſt ſublatum vel limitatum ius legitimatio-
nis, quod reſpicit perſonam ipſam, vt ſupra deductum
10 fuit. Neque † etiam per dictam conſtitutionem ipſum
ius ſuccendi & acquirendi ſimpliciter & abſolute eſt
ſublatum, niſi quatenus illud proueniat legitimatione,
vel à iure aliquo ſpeciali, non autem quando prouenit
ab ipſo iure communi, abſque ipſa legitimatione, prout
in caſu iſto, in quo licet Cynthius non eſſet legitimatus,
potuiſſet ſuccedere huic teſtatori extraneo, vt dictum
fuit. Et quamuis non potuiſſet ſuccedere ex iſto teſta-
mento,in quo ſunt præteriti fratres, niſi fuiſſet legitima-
tus, tamen iſta legitimatio operatur plures effectus di-
ſtinctos & ſeparatos: nam actiuè & paſſiuè inducit ius
ſuccedendi parentibus & aliis coniunctis, quod ius ſuc-
cedendi proueniens ab ipſa legitimatione: eſt ſublatum
per dictam conſtitutionem, & iſto iure legitimationis
non vtitur Cynthius. Operatur etiam alios effectus di-
uerſos & ſeparatos, quia teſtituit legitimatum natalibus,
famæ & honori, & remouit omnem maculam, vt ſupra
dictum eſt, quæ remotio turpitudinis non inducit ali-
quod nouum ius ſuccedendi vigore legitimationis, ſed
illud ius primæum, quod competebat vigore iuris com-
munis, antequam eſſet legitimatus, conſeruat & retinet,
ita quod reſpectu extraneorum legitimatus dicatur ſuc-
cedere, non pretextu aut vigore legitimationis aut alte-
rius iuris ſpecialis, ſed vigore iuris communis, ex quo
11 † illa remotio obſtaculi & maculæ turpitudinis, quæ im-
pediebat habilitatem reſpectu fratrum, non immutat
ſubſtantiam actus, nec inducit aliquod ius nouum, ſed re-
tinet, & conſeruat illud idem ius commune, quod antea
habebant illegitimi quoad extraneos, l.ſi vnus, §.quod in
ſpecie, de pact. cap. cum aliquibus, vbi Gemin. Ioan. Mo-
nach. & alij, de reſcript. lib. 6. cum aliis per Anchar. conſil.
131. fere per tot. Caſſad. deciſio. 8. nu. 6. de præbend. & de
priuileg. deciſi. 3. & 4. Simonet. deciſ. 28. Mohedan. deciſ.
179. Ioan. Paul. deciſi. 279. in 2. Ad quod etiam facit, quod
12 quando † ſuperuenit accidens aliquod amplioris exerci-
tij, non mutatur prior forma nec perſonæ conditio. l. ma-
ior dignitas. Cod. de dignit. lib. 12. vbi Ioan. de Plat. & alij
in l.falſa. §.is qui, vbi Paul. & alij, de condit. & demonſtr.
Roman. conſil. 45. Alexand. conſilio 32. numero 7. in fine,
lib. 3. & in l.edita, numero 10. cum ſequen. Cod. de eden.
Ang. Imo. Aret. & alij in l.heredes palam. §.ſi qui, in quar-
to not. de teſtamen. Aym. ad antiqu. tempor. part. 5. num.
15. Brun. in tract. de augument. in primis concluſionibus.
Anton. Gabriel. de regu. iur. concluſio. 3. numero 48. Et
13 † tranſitus ad perfectius eſſe non mutat primam diſpoſi-
tionem, quæ faciebat primum eſſe. Signorol. de Hnmod.
conſil. 45 nu. 5. & in diſpſitionibus ſtricti iuris, Tiraquel.
in tract. de retract. in fine, numero 166. cum ſequen. Brun.
in dicto tract. in primis concluſionibus, Gabriel. de dilat.
concluſio. 2. de regul. iur. concluſio. 3. Et quæ differunt
ſecundum plus vel minus, non differunt in ſpecie & ſub-
ſtantia. vt per Ariſtotel. in primo Ethic. Non enim poteſt
eſſe magis & minùs homo Titius, quam Mæuius, licet ſit
maior vel minor. Et facit text. in l.fin. de fundo inſtruct. l.
Marcellus, in prin. vbi etiam Soci. Hercul. & alij ad Tre-
bellian. Socin. in l.imperium, colum. 5. de iuriſdict. omn.
iudic. & in l.2. colum. 2. in 2. lectura. C. de actio. & obliga-
tio. Et adiectiones hæ veniunt cumulatiuè, & augmenta-
tiuè, & accedunt ad priorem materiam, eadem remanen-
te ſubſtantia, nec ſtant de per ſe, nec exſtinguuntur, ſed
confunduntur, §. ſi duorum, de rerum diuiſ. l. cum qui
ædes. l. rerum mixtura, de vſucapio. l. in rem actiu. l. item
ſi quæque, de rei vindic. cum aliis per Alberic. in procœm.
C. num. 5. Tiraquell. de retract. in fine, numero 157. pag.
10. 20. Et ſic non ſubſtinetur teſtamentum vigore legiti-
mationis, ſeu alicuius iuris ſpecialis, ſed ratione iuris
communis.

Non obſtat, quod licet teſtamentum ſubſtineatur vi-
gore iuris communis, tamen id non eſt ſimpliciter & ab-
ſolute, quia ſi non eſſet ſublata dicta macula per legiti-
mationem, ſine dubio non ſubſtineretur, & ſublatio ma-
culæ † in hoc inducit aliquem effectũ. Baldus in l.prima, 14
colum. 7. num. 22. ante finem. Cod. de furt. Curt. iunior
conſilio 179. numero 11. Et ſic non videtur poſſe negari,
quin ſans aliquo reſpectu teſtamentum ſubſtineatur vi-
gore legitimationis, & tamen dicta conſtitutio tollit etiã
prætextum legitimationum, & ſic cauſſam remotam,
colorem, & occaſionem, gloſſ. in pragmat. ſanct. in ver-
bo prætextu, in titu. de collat. Nam reſpondetur primo,
quod cum mens conditoris fuerit excludere ſpurios, ne
acquirere poſſent prætextu legitimationum, & aliorum
iurium ſpecialium, non autem prætextu iuris communis,
vt iam reſolutum fuit, illa † verba, prætextu legitimatio- 15
num, non ſunt ita auare & Iudaicè intelligenda, vt ex-
cludant interpretationem, quæ prouenit à ſubiecta ma-
teria, ab æquitate, à cauſſa ipſius diſpoſitionis, ab eui-
denti iniquitate, vel iudicio ſapientis, vt late poſt alios
cumulat Aymon. conſilio 3. fere per totum. Et quamuis
verba intelligi debeant eo reſpectu, quo prolata fuerunt,
l.ſi quis domum. §.quid tamẽ, loca. cum aliis per Aymon,
conſilio 9. numero 21. 22. Et ſic intelligantur, vbi ius ac-
quirendi bona proueniret mediate ab ipſis legitimatio-
nibus, veluti quando ipſi vellent parentibus, & aliis con-
iunctis ab inteſtato ſuccedere, vel immediate quando ex
teſtamento, vel alia expreſſa diſpoſitione facta à paren-
tibus vel extraneis contemplatione parentum, vel in bo-
nis eccleſiaſticis aliquo modo ſuccederent: tu ne enim ius
ſuccedendi, & acquirendi proueniret immediate à diſpo-
ſitione expreſſa, & mediatè à legitimatione, & iure ſpe-
ciali, quia niſi eſſent legitimati & diſpenſati, non potuiſ-
ſent capere à parentibus, vel extraneis contemplatione
parentum, aliqua bona eccleſiaſtica, & ſatis eſt, quod
diſpoſitio exorbitans aliquid operetur, aut difficultates
tollat, præſertim vbi reſultaret iniquitas, vbi poſt Ro-
man. & alios latè Aymon. conſilio 70. numero vigeſimo-
nono. Licet † igitur in caſu iſto remotio obſtaculi turpi- 16
tudinis inducatur prætextu legitimationis, non tamen
inducatur aliquod ius nouum ſpeciale ſuccedendi præ-
textu d. legitimationis, ſed tantum conſeruatur, & reti-
netur ius commune primæuum, quo mediante illegiti-
mi ſuccedunt extraneis, vt in ſoluto à vinculis poſt alios
refert Caſſad. deciſio. 8. numer. 6. de præbend. Meritò non
eſt facienda interpretatio, vt tale ius tam exceſſiuè remo-
tum & ſeparatum à dicta legitimatione comprehendatur
in d. conſtitutione, Bald. & alij per Aymon. d. conſi. 3. nu-
mero 19. & conſil. 192. numero 3. Reſpondetur ſecundo,
quod vbi d. conſtitutio conſideraret ius iſtud ſucceden-
di tantopere remotum, id forte admitti poſſet, vbi † ali- 17
quo modo ius iſtud ſuccedendi cohæreret ipſi legitima-
tioni, aut alteri iuri ſpeciali, vt conſiderant Bald. Salic. &
alij in l.prætextu, Cod. commod. & in l.ſub prętextu, C. de
tranſact. veluti cum incontinenti parum ante vel parum
poſt ipſam legitimationem fuiſſet factum ſimile teſta-
mentum, quæ enim incontinenti fiunt, ineſſe videntur,
l.lecta, ff. ſi cert. pet. Sed vbi per tot annos præceſſit habi-
litatio perſonæ, & nullo modo cohæret teſtamento, id
nullo

nullo modo admittendum videtur, ex quo iſto reſpectu
fuit ſemel perfecta,& habuit ſuum plenarium effectum,l.
ſi vt proponis,Cod.de conſtitut.Princip.l.ſancimus,C.de
adminiſtr.tutor.cum aliis per Tiraquel. in d.l.ſi vnquam,
in verbo,donatione largitus,nu.230. C. de reuocand.do-
nat. &c. Tertiò vbi id in legitimationibus, quæ poſt di-
ctam cooſtitutionem ſuperuenerunt, haberet difficulta-
tem,in legitimationibus præcedentibus id ſine difficulta-
te procedere videtur, ex quo eadem conſtitutio quoad
præterita præſeruat diſpoſitiones, quæ iam fuerunt ſorti-
18 tæ effectum,vt in §.ad hæc. Quæ † exceptio etiam ſi eſſet
diuerſa,porrigitur tamen ad caſus ſimiles, præſertim vbi
reuertimur ad ius antiquum,vt poſt Abbat.& alios decla-
rat Dec. in cap. cum dilecta,num.5.de confirmat.vtil.vel
inutil.

Non obſtat, quod dicta conſtitutio inhabilitat legiti-
matos, vt non obſtante tali legitimatione, non poſſint
19 quoqoo modo ſuccedere, ponderando dictionem † vni-
uerſalem,quoquo modo,quæ comprehēdit omnem mo-
dum,qoi exeogitari poteſt,Marſ.conſ.80. nu.37. Quia id
intelligendum eſt ſemper,vt vigore legitimationum, aut
aliorum iurium ſpecialium, non poſſint mediatè vel im-
mediatè ſuccedere, aut alias acqoirere,ſed non vigore iu-
ris commonis,vt ſupradeductum fuit.

Vltimò non ob.quod d.conſtitutio habeat verba præ-
gnantiſſima, per quæ prohibetur, ne bona ad iſtos deue-
niant, & in effectu illa coſequantur ſiue immediatè,ſiue
mediatè, ſiue agant de retinendo, ſiue de requirendo, &
cum prohibitio ſit præciſa, non inſpicimus cauſſam,quia
lex quamuis dura, ſeruanda eſt, l. proſpexit,qui à quibus
cum aliis per Ang.conſ.228.Nam reſpondetur,quod non
obſtante prægnantia verborum iam fuit firmatum, & res
non habuit difficultatem, quod omnes clauſulæ ſunt re-
ſtrictæ ad ius ſpeciale,& nullum verbum in dicta conſti-
tutione de iure communi,quod, vt dictum fuit difficilius
tollitur, & ſublato vno,non tollitur alterum. Et cū Cyn-
thius mediatè ſuccedat de iure communi, non intrat in
caſu iſto d.conſtitutio.

B R A V I.

Ceruien.bonorum.Die 20.Nouembris,1578.

S V M M A R I A.

1 *Poſſeſſio probari poteſt per inſtrumentum,quæ etiam præſu-
mitur anterior.*
2 *Teſtes ſuper poſſeſſione quando deponere debeant de certo &
determinato tempore.*
3 *Probatio concludere debet per neceſſe,nō autem per poſſibile.*
4 *Fructuum perceptio probat regulariter poſſeſſionem: fallit,
niſi re ipſa conſtat,quod alter poſſidet.*
5 *Poſſeſſio recentior præſumitur clandeſtina.*
6 *Poſſeſſio antiquior ſemper eſt manutenenda.*
7 *Poſſeſſio,vt interuertatur,ſufficit quod coloni alium recogno-
uerint.*

DECISIO DVI.

PRopoſui cauſſam inter Reuerendiſſ. Do.Epiſcopum
Ceruienſem,& D.Theodoram Numantiam,& dubi-
taui, quæ, & qualis poſſeſſio naturalis ſit prior & manu-
tenenda.

Et Domini reſoluerunt conſtare de priori poſſeſſione
Reuerendiſſ. Epiſcopi ex inſtrumentis actualis poſſeſſio-
nis captæ die 26.& 28. Iulij,& pront in inſtrumento poſt
mortem boo.me.Equitis Ioannis Numantij:Eſt enim in-
1 dubitatum,† per inſtrumentum poſſeſſionem probari, vt
per Abba.in cap.cum nobis,nu.4.de præſcri. Crau.de an-
tiq. temp.1.part.num.23.Zuccar.in l.vlt.num.443.C. de
edict.diui Adrian.tollen. Menoch.de retin.poſſeſ.remed.
num.505.Et adiuuat ſecundus teſtis examinatus pro Do-
mina Theodora,vt informantes deducunt pro D.Epiſco-
po. Vnde cum ante prædictum tempus non probetur pro
parte Dom. Theodoræ captam poſſeſſionem, probatio
Reuerendiſſ. D. Epiſcopi debet præualere, maximè cum
ſit certa ex die & anno,&ita præſumitur anterior,ex trad.
per Caſſad.deciſ.20.de probat.Creſcen.deciſ.169.

Neque obſtant teſtes examinati pro parte Do. Theo-
doræ, quia non deponunt de certo & determinato tem-
pore, ſed æquiuocè poſt mortem Do. Equitis Numantij,
quod poſſet contingere ſtatim, & etiam multo poſt lon-
gum interuallum,vt † in teſte dicit Alexand. in conſ.vlti. 2
volum.2.per l.nam & poſtea,ff.de iureiur. & l.poſt idem,
ff.de falſ.Affli.deciſ.37. Tiraq. latè in l.ſi vnquam, in ver-
bo,& poſtea,num.10.C.de reuoc.donat.Et fuit tentum in
vna Peruſin. tenimentorum, 2.Maij,1564.coram bo.me.
Illuſtriſſ. Cardinali Aldobrandino, tunc Rotæ Auditore.
Probatio † enim debet concludere per neceſſe, non vero 3
per poſſibile,argum.cap. in præſentia,de probat.l.noo ob
hoc,C.vnde legiti. Et ita † perceptio fructuum licet alias 4
regulariter debeat probare poſſeſſionem, ex l.Titia. ff. de
ſolut. l. ſecunda, ff.de acquir.poſſeſſ.l. litibus, de agric.&
cenſit.lib.10.Crauet.conſ.107.num.2.Pariſ.conſ.107.nu-
me.22.lib.primo,Balb.in l.Celſus, nu.130.ff.de vſucapio.
Rip.in l.prima, numer.109. ff. ſoluto matrimonio. Natt.
conſil.292.lib.2.hoc tamen non habet locum, quando re
ipſa conſtat,quod alter poſſidet,vt per Bar.in l.quamuis,
§.ſi conductor.vbi Alexand.vltim.notab.ff.de acquirend.
poſſeſſ.& per eundem Bart. in l.qui vniuerſas,§.quod per
coloonum,ff.eodem tit.per Barb.vbi ſupra,num.130.Cra-
uet. conſ.50.num.3. Ferret.conſil.82.num.8. Tum etiam,
quia potuerint dicti fructus percipi nomine Theodoræ,
quia ad ipſam ſpectarent, vt puta ad heredem Domini
Ioannis,ex trad.à Couar.lib.primo, varia.reſolut. cap.15.
num.7.Et ita hæc perceptio fructuum, eſto quod ſine di-
ſpendio veritatis poſſit dici poſſeſſio, ex quo duo inſoli-
dum non poſſunt poſſidere, l.tertia,§.ex contrario, ff.de
acquir.poſſeſſ.cum † ſit recentior,præſumitur clādeſtina, 5
cap.licet cauſſam,de probatio. Soci. ſen.conſi.15.num.4.
lib.quarto,poſt Bartol.in l.ſi duo,ff.vti poſſid.vbi numer.
41.dicit, † antiquiorem poſſeſſionem eſſe ſemper manu- 6
tenendam,per Felin. in dict.cap.licet cauſſam,num.8.vbi
Dec.num.9.Rip.libr.2.reſpon.c.vlt.& benè Couar.pract.
quæſt.c.16.verſ.12.hac in controuerſia.

Quod dicitur de expulſione colonorum, fuit reſpoo-
ſum,quod cum conſtet,colonos poſt mortem D. Ioannis
cenſum ſoluiſſe D. Theodoræ propter poſſeſſionem rei
ſpectantis ad ipſam,vt ad heredem, † ſufficit ad interuer- 7
tendum poſſeſſionem, quod alium recognouerint. vt per
Affli.deciſ.325.nu.3. Ruin. conſ.158.nu.21.lib.1.Requi-
ritur enim,quod colonus continuauerit nomine heredis,
vt per eundem Afflict.deciſ.167. Alex.& Zuccar. in l.qui
vniuerſas,§.quod per colonum, ff.de acquit.poſſ.Placue-
rúntque reſponſiones traditæ per informantes pro parte
Reuerend. Do.Epiſcopi. Reſeruarunt tamen particulari-
ter videndum de mandato ad capiendum poſſeſſiooem
eius nomine.

B R A V I.

In eadem Ceruien.bonorum.Die 4.Febr.1579.

S V M M A R I A.

1 *Literæ contra ſcribentem regulariter probant.*
2 *Verba quæ ſupponunt,non dicuntur diſponere.*
3 *Exceptiones requirentes altiorem indaginem,non ſolent ad-
mitti in iudicio ſummario.*

DECISIO DVII.

PRopoſita cauſſa ſuper dubio reſeruato pro Dominos
in præcedenti poſitione,an poſſeſſio bonorū,de qui-
bus agitur, capta per quondam Ioannem Francum Vica-
rium generalem & Archidiaconum Eccleſiæ Ceruen. de
anoo 1575.poſſit dici legitime capta ad effectum,de quo
agitur.

Et

Et fuit firmatum per Dominos, quod literæ ſatis dicũ-
tur comprobatæ per duos teſtes examinatos pro parte
1 Reuerendiſſi. Do. Epiſcopi, ita † prorſus ceſſet omnis
ſuſpicio, ex trad. per Tiraq. de retract. conuent. §. 1. gloſ. 7.
nu. 55. Gabriel. concluſ. 10. num. 11. de proba. Et fuit reſo-
lutum coram D. Sarmiento in illa Belleian diſcuſſiones,
1564. Tamen dictæ literæ non ita ſufficium, vt dicatur
2 conſtare de ſufficienti mandato. Quia verba † tu qui es
occupatus, &c. potiùs videntur ſupponere quam diſpo-
nere, ex trad. per Rot. deciſio. 23. de procur. in antiq. & per
Felin. in ca. ſedes Apoſtolica, colum. 8. nu. 51. verſi. intelli-
ge dupliciter, de reſcrip. Item quia enuntiatiua prædicta
eſt nimis generica, & potios ſonat, vt conſeatur reſcriptũ
tanquam negotiorum geſtori, & facit, quando ſibi com-
mittitur, non vt ex hoc velit dare mandatum in ſpecie, &
per verba enuntiatiua non probatur, niſi vbi ſunt ſpecifi-
ca Aym. de antiq. temp. 1. par. §. 9. nu. 80. Et ratificatio po-
tiùs facit contra Dom. Epiſcopum, quia ſi ex litteris in
tellexiſſet conceſſiſſe mandatum, iudicanda eſſet ſuper-
flua deciſio Achil. 5. de manda. quæ non applicatur, quia
verba ibi erant diſpoſitiua, & vlterius progrediebatur.
Non etiam obſtat, quod cum dicta verba ſint prolata ab
eo, qui poterat diſponere, videtur diſpoſuiſſe. Quia id
verum eſſet, ſi verba eſſent relata ad actum geſtum per D
Epiſcopum, vt ſi diceret quia vobis dedimus in manda-
tis, &c. Sed illa verba referuutur ad actus extraordinatios
per Dominum Vicarium.

Quoad expulſionem colonorum fuit datum reſpon-
ſum alias per Dominos. Non etiam placuit, quod dicitur
pro partæ D. Theodoræ, poſſeſſionem fuiſſe captam con-
tra bannimenta Prouinciæ Romãdiolæ, Quia cum tra-
ctetur ad effectum mandati de manutendo in ſummario,
3 iſtæ † exceptiones requirentes altiorem indaginem non
ſolent admitti. ex trad. à Couar. pract. qq. c. 17.

Volunt tamen Domini videre, an ex aliis conſtet de
ſcientia, vt omnibus ſimul iunctis dicatur adeſſe manda-
tum.

G R A S S I.

Firman. hoſpitalis. Mercurij, 27. Nouem-
bris, 1577.

S V M M A R I A.

1 *Eccleſia, quæ habet dotem, campanile, & percipit decimas,*
3 *& primitias, non dicitur oratorium priuatum, ſed eccle-
ſia.*

2 *Eccleſia & beneficium eccleſiaſticum differunt,*
Beneficium ex quibus ſignis cognoſcatur.

4 *Eccleſia quæ dicatur, & quæ habere debeat, vt poſſit dici
eccleſia.*

5 *Beneficium etiam cognoſcitur, quando eccleſia non confertur
alicui perpetuo.*

*Imo ex eo ſolo, quod locus ſit erectus auctoritate epiſcopi,
præſumitur beneficium, nu. 6.*

7 *Capella fundata à ſeruientibus Deo, licet non appareat de
auctoritate epiſcopi, præſumitur beneficium eccleſiaſti-
cum.*

*Item, vt præſumatur beneficium eccleſiaſticum, licet non con-
feratur in titulum, ſatis eſt, quod poſſit conferri, quando
eſt locus reſeruatus & habet dotem, nu. 8.*

9 *Oratoria veniunt appellatione beneficiorum.*

10 *Probatio immemorabilis eſt neceſſaria ad probandam hoſpi-
talitatem.*

11 *Eccleſia in dubio præſumitur potiùs vnita quam è contra.*

DECISIO DVIII.

IN propoſito dub. Domini duas quæſtiones diſtingue-
bant. Prima, *an Eccleſia ſancta Maria, de qua eſt contro-
uerſia, ſit beneficium eccleſiaſticum?* Secunda, *an ſit hoſpitale
per laicos gubernari ſolitum?*

Et quoad primam quæſtionem pro affirmatiua, quod
ſit beneficium eccleſiaſticum, allegabatur per Dominos
informantes, quod habet dotem, campanile, percipit de-
cimas, & primitias, quæ non poſſunt deberi loco laicali
ex allegatis.

Hoc fundamentum, ſecundum Dominos, videtur con-
cludere, quod hęc † Eccleſia non ſit oratorium priuatum, 1
ſed Eccleſia iuxta conſi. Card. 4. de relig. dom. But. conſil.
19. nu. 19. Abb. in cap. patentib. nu. 1. de priuil. Rom. conſ.
477. nu. 12. & 13. Sed quod propterea ſit beneficium Ec-
cleſiaſticum, non videtur concludentet inferri, quia † Ec- 2
cleſia & beneficium Eccleſiaſticum differunt, vt per Bar-
ba. in clem. cauſſam, §. quod ſi forſan, nu. 24. de elect. Nam
† beneficium ex ſequentibus ſignis cognoſcitur, videlicet 3
ex ratione perſonæ conferentis illius, cui confertur, &
modi, quo confertur, & oneris annexi. Barb. vbi ſupra nu.
27. cum ſeq. Ægid. latè in cap. ſuper hoc nu. 16. de re. iud.
& in cap. in noſtra. numer. 10. de reſcript. Abba. conſi. 47.
colum. 1. lib. 2. Gig. de penſio. q. 86. nu. 7. Dec. in tub. de re-
ſcr. nu. 3. verſ. & ibi concludit. Hic autem non conſtat de
aliqua collatione iſtius Eccleſiæ, niſi de vna, de cuius etiã
effectuatione adhuc dubitatur.

Tamen Domini hoc etiam non attento per modum
inclinationis erant, quod d. Eccleſia eſſet nihilominus be-
neficium Eccleſiaſticum. Moti, quia cum iſte ſit locus pu-
blicus ex ſupradictis, & non oratorium priuatũ, ſed † Ec- 4
cleſia, quæ, vt habet dotem, pręſumitur erecta auctoritate
Epiſcopi, Card. conſi. 4. Ægid. late in d. cap. ſuper hoc, nu.
21. Vnde ſtante erectione huius Eccleſiæ, item quod ha-
beat dotem, iuxta not. in c. nemo, de conſecr. diſtin. prima.
Item quod habeat onus ſpecialiter annexum, nempè ce-
lebrationem continuam diuinorum, vt conſiderat Ægid.
d. nu. 21. & Barb. in d. §. quod ſi forſan, nu. 30. videtur om-
nino iudicandum beneficium Eccleſiaſticum.

Concurrit etiam, quod licet d. Eccleſia non conferatur
† alicui perpetuo, quod eſt vnum ex ſignis beneficij Ec- 5
cleſiaſtici, Butr. vbi ſupra, verſic. cognoſcitur beneficium
Eccleſiaſticum. Ægid. ſub nu. 21. verſi. & quia perpetuum
eſſe debet, & ibi, hoc enim eſt proprium ipſorum benefi-
ciorum Eccleſiaſticorũ, vt ſint perpetua. Tamen hæc ipſa
Eccleſia ſemper cõmittitur perſonæ Eccleſiaſticæ, vt pa-
tet ex dictis teſtium, ergo reputatur beneficium Eccleſia-
ſticum, Barba. vbi ſupra, nu. 29. Imò ex eo ſolo, quod lo-
cus ſit erectus auctoritate Epiſcopi, præſumitur † benefi- 6
cium, vt videtur velle gloſſ. in clem. ſi beneficiorũ, in glo.
1. in fi. de decim. Guid. Pap. deciſ. 187. nu. 1. Bertran. conſ.
379. nu. 1. lib. 6. Rip. in c. decernimus, num. 69. verſ. in iſto
puncto, de iudic. Imo Rebuff. in ca. quid ſit & quomodo,
num. 8. in fin. dicit, quod † capella fundata à ſeruientibus 7
Deo, licet non appareat de auctoritate Epiſcopi, tamen
præſumitur beneficiũ Eccleſiaſticum, Ægid. tamen, quem
ipſe allegat. non ita loquitur, in q. 16. in fin. verſi. ſecundo
quia & ſi teſtatur, vbi in dubio vult, rem debere recipi in
caſu, in quo eſt.

Et quamuis non conferatur in titulum, tamen ſatis vi-
detur eſſe, quod poſſit conferri, † quando eſt locus conſe- 8
cratus, & habet dotem, vt ſentit Abb. in c. auctoritate, in
fi. de cenſ. Et ita videtur etiam intelligẽdus Sarnen. de in-
firm. q. 23. vbi dicit, † quod oratoria veniunt appellatio- 9
ne beneficiorum, quæ dari poſſunt in titulũ, & per omnia
tanto magis, quia Eccleſia ponitur pro beneficio, ca. 2. de
conceſſ. præbend. cap. cum non ignores, de præb. Rebuff.
in tit. qualia ſint inſtitut. benefic. nu. 9. Et hæc quoad pri-
mam quæſtionem, an Eccleſia ſit beneficium Eccleſiaſti-
cum, in qua, vt dixi, pro affirmatiua ex prædictis eſt incli-
natum per Dominos.

Quoad ſecundum an d. Eccleſia ſit hoſpitale, diceba-
tur, quod licet ex omnibus ſupradictis appareat eſſe Ec-
cleſiam, non autem hoſpitale, etiam non obſtante alle-
gata domo iuncta cum muro Eccleſiæ. Quia imo replica-
batur,

Digitized by Google

batur, quod eſt cortile intermedium, quod magis videtur arguere diſtinctionem & diuerſitatem. Et dicebant Domini pro veritate huius quæſtionis, videndum, an in caſu propoſito probetur vnio. Et pro negatiua dicebant, eam non probari per communitatem, quia etiam probata per teſtes hoſpitalitate, quod non videtur adhuc
10 benè poſſe firmari, † teſtes dati non probant immemorabilem, quæ eſt neceſſaria, vbi non agitur de titulo, ex allegatis per Felin. conſ. 2. num. 13. & 27. Et iſtam opinio-
11 nem Rota eſt ſemper amplexa, maximè, quia † in dubio potius præſumitur vnita eccleſia quam econtra, Ægid. deciſ. 387.

Non obſtat adminiſtratio communitatis. Quia in ipſa dicunt teſtes, quod communitas tenuit & poſſedit hoſpitale & eccleſiam, ſed non dicunt vti vnitam. Præterea ſecundo videtur ſe reſtringere ad auditum, & ad annum 1552. Tertius dicit, quod communitas à ſuo recordatu poſſedit hoſpitale, non autem deponit, quod hoſpitale poſſideret eccleſiam. Vnde potuit eſſe mera vſurpatio, maximè cum ſimus in cõmunitate, in qua vſurpatio præſumi ſolet. Quartus deponit, quod communitas poſſedit hoſpitale ſub inuocatione S. Mariæ, &c. & bona, &c. ſed nihil, quod hoſpitale poſſideret eccleſiam prędictam, nec deponit de immemorabili.

Vnde aduertebatur per aliquos ex Dominis, quod illa denominatio eccleſię, vt dicit Butr. in c. inter dilectos, ſub nu. 15. verſ. fortè, de donat. potius præſumitur ex eo, quia eccleſia erat vicina. Sed nec teſtes, vt dixi, concludunt benè de hoſpitalitate. Et licet in inuẽtario aliquid ſit pro pauperibus, nihilominus, quod ſeruaretur ibi continua hoſpitalitas, teſtes non ſatis concludunt, & inuentarium oſtendit contrarium, quia tranſmittebantur ad aliud hoſpitale. Sed de hoſpitalitate & poſſeſſione non videtur nunc curandum, quia non probatur immemorabilis prędicta.

GRASSI.

In eadem Firman. hoſpitalis. Veneris, 14. Martij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Eccleſia erecta auctoritate Epiſcopi, & dotata, dicitur beneficium eccleſiaſticum.*
2 *Eccleſia vt dicatur beneficium, ſufficit quod ſit talis, quæ non poſſit conferri laico.*
3 *Clem. fin. de reſcript. cum ibi not. quo caſu procedat.*

DECISIO DIX.

DOmini dixerunt conſtare ex deductis, quod eccleſia ſanctæ Mariæ ſit beneficium eccleſiaſticum. Moti fuerunt, quia omnia ſigna, de quibus per Calder. conſ. 4. de præben. quod ſit eccleſia, & non oratorium priuatũ vel hoſpitale, concurrunt in hoc caſu, vt in alia poſitio-
1 ne fuit etiam dictum. Quo ſtante ſequitur, † quod cum ſit eccleſia erecta auctoritate epiſcopi, & dotata, dicatur conſequenter beneficium eccleſiaſticum. Guid. Pap. deciſ. 187. Bertr. & Rip. alias allegati. Et ratio eſt, quia tunc poteſt conferri perpetuo, vt per Abb. in c. auctoritate, in fin. de cenſ. Sarn. de intitu. q. 23.

Nec obſtat, quòd non cõſtet de aliqua collatione. Quia Doct. qui exemplo allegantur, non requirunt, quod fue-
2 rit collata eccleſia, ſed tãtum quod ſit talis, quæ † nõ poſſit conferri laico. Et ita loquitur Abb. conſ. 47. lib. 2. Gig. de penſ. q. 86. n. 7. & ita loquitur Anch. in c. 1. nu. 3. de reg. in 6. ad quẽ ſe remittit Dec. in rub. de reſcript. nu. 3. Quod in hoc caſu procedit, ex quo, vt ſupra dictum eſt, fuit erecta auctoritate epiſcopi, maximè, quia habet onus ſpeciale annexum, nempè celebrationem diuinorum officiorum, vt in alia poſitione fuit etiam conſideratum.

3 Non obſtant not. in clem. fi. de reſcrip. Quia † ea omnia procedunt, vbi non venit in controuerſiam ipſa vnio, vel an ſit, vel nõ vnita eccleſia, vel hoſpitale: ſed præſupponitur ibi vnio pro conſtanti & indubitata, imo pro neceſſaria ſubſiſtẽte ad illam ſubiectam materiã, & dubitatur ſit, vel nũ hoſpitale & eccleſia vnita, & dubitatur ſolum, cui ſit facta ipſa vnio, an eccleſia ſit vnita hoſpitali, vel hoſpitale eccleſiæ. Hic vero dubitatur de ipſa vnione, ad quam præſumendã neceſſaria eſt immemorabilis. Et propterea Bonif. in clem. fi. ponit illam exceptionẽ, quando nõ conſtat de modo annexionis, & ſic apparet, quod eo caſu tantum modus vnionis controuertebatur, non ipſa vnio.

Nihil etiã facit, quòd quando non probatur ſtatus præcedens alterius qualitatis beneficij, ſufficiat probare ſtatũ præſentem per 10. annos, ex not. in c. cum de beneficio, de præb. in 6. Quia illa materia non applicatur. Ibi n. ſupponitur, quòd ſit beneficium, & ſolũ quæritur, quale ſit, an ſeculare vel regulare, & ſic controuertitur ipſa ſubſtantia beneficij, non ſtatus, vel ne. Vnde cum probetur, quod ſit eccleſia erecta auctoritate epiſcopi, & conſequẽter, quòd eſt beneficium eccleſiaſticum, qui vult dicere, fuiſſe ſuppreſſum tale beneficium per vnionem, debet id probare vel per litteras, vel per immemorabilem, vt dictum eſt, & latius deducitur per informantes.

Mantuan. bonorum. Lunæ, 23. Martij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Agens ſi petat reſtitutionem aduerſus contractum, debet prius reddere id quod accepit.*
2 *Diſpoſitio l. ſi diuerſa C. de tranſact. quo caſu procedat.*
3 *Probatio probationem non excludit.*

DECISIO DX.

DOmini dixerunt D. Alexãdro obſtare, l. ſi diuerſa, C. de trãſact. cum veniat contra laudum emologatum opponẽdo de enormiſſima læſione, & ita debet refundere prius, & ante omnia omne id quod accepit: ſicut † quã- 1
do agens reſtituitur aduerſus contractum, ſubiicitur legibus, vt prius, quod accepit, reddat. Abb. conſ. 62. in fi. lib. 1. Corn. conſ. 188. lib. 2. Parſ. conſ. 96. num. 12. lib. 1. Afflict. deciſ. 220. nu. 4. Aym. conſ. 7. nu. 14. Gram. deciſ. 66. nu. fi. verſ. & alius veniendo contra dd. trãſactiones. Et ita Rota pluries reſoluit, vt per Caſſa. deciſ. 199. & coram R. D. Robuſter. 4. Febr. 1577. in cauſſa Tiraſonen. decimarum, & coram R. P. D. Aldobrandino, 11. Ian. anni præſentis, in cauſſa Roman. reſciſſionis concordiæ.

Non obſtat, quod d. l. ſi diuerſa, procedat, quando de communi conſenſu partiũ receditur à tranſactione. Quia † contrariũ eſt verius, vt fuit reſolutum in illa Tiraſonen. 2
Minúſq; facit, quod D. Alexand. nihil acceperit habẽdo 21000. quin potius dimiſerit. Quia hoc dicebant Domini pẽdere a negotio principali, an ipſe in cauſſa foueat bonũ ius, & de præſenti ſolum conſtare de contrauentione.

Minus impedit, quod dicitur fuiſſe reſolutum coram D. Verallo pro nullitate laudi. Quia licet hoc verum ſit, non impedit, quin exceptio implementi poſſit quandocũque opponi. Minuſque hodie poſſit probari laudi validitas. Probatio † enim probationem non excludit, vt per 3
Ægid. deciſ. 366. & 625.

Abulen. limitum. Lunæ, 19. Octob. 1579.

SVMMARIA.

1 *Ædificare quis non poteſt in fundo alieno, in quo nullum habet ius quæſitum in præiudicium iuris conceſſi.*
2 *Seruitutis iure quædam permittuntur, quæ alias non permitterentur.*

DECISIO DXI.

PRopoſita cauſſa Abulen. limitum inter Illuſ. D. Didacum de Villalua, & Dominos de S. Ioanne, fuit tẽtum per Dominos, ſentẽtiam de partib. confirmandam, quia conſtat de aſſignatione loci pro ædificanda capella prædeceſſorib. Dominorum de Villalua conceſſa anno 1548 quæ habuit effectum, vt per teſtes pro parte ipſius exami-

natos ad 10. & 17. & 18. vbi de poſſeſſione Dominorũ de
Villalua ex pluribus actibus ipſius, & ſuorum maiorum,
quæ probationes dicebãt Domini debere præualere pro-
bationibus Dominorum de S. Ioanne. Nec reædificatio
1 facta anno 1559. eis opitulatur, quia † ex hoc nullum fuit
eis ius quæſitum in præiudicium iuris conceſſi per Eccle-
ſiam Dominis de Villalua, arg. l. in quod noſtru, ff. de reg.
iur. cu vulg. & l. quoties, C. de rei vind. nõ applicatur, imo
facit contra, cum conſtet de poſſeſſione Dominorum de
Villalua, & aſſignatio eis facta eſt certa, & limitata, nec
Domini de S. Ioãne docent de certa, & priori aſſignatio-
ne capellæ, & aſſignatio facta Dominis de Villalua non
dicit ſolum de altari, ſed de altari & capella, & murus in-
ter medium dirutus per Didacum de Iapta de licentia re-
ctorum facit contra Dominos de S. Ioanne, quia vltra,
quod teſtes dicunt, quod ibi aliqua Eccleſiæ ſupellectilia
reponebantur, natura eius eſt diuidere, iuxta c. forus, de
verb. ſign. Quod tectum ſe prætenderet vltra murũ, nihil
arguit pro Dominis de S. Ioanne, quia cum ex hoc non
proprietas, ſed ſeruitus tigni immittẽdi inferatur, hoc iu-
2 re † ſeruitutis permittitur fieri, quod alias non licebat, ar-
gum. l. quemadmodum, §. ſi protectum, ff. ad l. Aquil. l. ſi
vitem, §. ſi ad ianuam, ff. quod vi aut clam, l. ſi inter me, ff.
de ſeruit. vrban. præd. Nec facit, quod lapides vulgo dicti,
adoquium, fuerint poſiti per D. Didacum multo poſt fa-
ctam reædificationem per Dominos de S. Ioanne, cum
omnes teſtes Dominorum de Villalua ad 17. & 18. eorum
probãt poſſeſſionem: mouit etiam Dominos ocularis in-
ſpectio iudicis, qui ad locum acceſſit, & nullam apud Do-
minos habuit difficultatem.

Roman. compntorum. Lunæ, 17. Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio laudi facit illud valere in vim pacti.*
2 *Laudo quando quis ſtare præſumatur.*
3 *Impugnationi renunciare licitum eſt.*
4 *Stipulatio & conſenſus ſimultaneus in iudicialibus non re-quiritur.*
5 *Statutum recipit paſſiuam interpretationem à iure commu-ni.*

DECISIO DXII.

DOmini dixerunt conſtare de acceptatione laudi ta-
liter, quod Proſper tenetur reddere rationem: licet
enim laudum ſit nullum, quod Domini admittebant, ta-
1 men potuit à partibus acceptari, quæ † acceptatio facit
valere laudum prędictum in vim pacti. glo. in l. 2. C. com-
2 mun. de iud. cum aliis allegatis. De † acceptatione autem
nõ poteſt dubitari, quia reſpectu Proſperi ipſe illud pro-
duxit, citauit Cardinalem ad videndum mandari ſtari
laudo, vt in 4. præſuppoſito, Dec. conſil. 413. nu. 19. De ac-
ceptatione vero laudũ eiuſdem Cardinalis conſtat ex 14.
Qui enim agit virtute laudi, neceſſario acceptat, & ap-
probat, l. cum quæritur, ff. de adminiſtra. tuto. Bald. conſ.
14. lib. 5. Dec. conſil. 549. num. 34.

Non obſtat prior impugnatio, quia iidem heredes de-
3 ſtiterunt † ab impugnatione, quod licitum eſt, l. pupillus,
§. meminiſſe, ff. de inoff. teſta. Idque tãto magis, quia Car-
dinalis ſuccubuit in impugnatione, Fel. in c. examinata,
nu. 6. de iudic. cũ aliis allegatis, quandocunque enim ante
reuocationem potuit acceptari, c. licet, de procur. in 6.

Non obſtat defectus ſtipulationis, & ſimultanei con-
4 ſenſus. Quia † hæc ceſſant in iudicialibus, quia fuit pro-
ductum laudum à Proſpero in actis, & per notarium re-
dactum in ſcriptis, quo caſu hæc neceſſaria non ſunt, vt
per Bart. in l. nuda, num. 4. & ibi Imol. col. 1. de donat. Fel.
in c. 1. num. 5. de lit. conteſta. cum aliis allegatis.

Non obſtat ſtatutum Vrbis, tũ quia vterque eſt foren-
5 ſis, tum etiam, quia † ſtatutum paſſiuam recipit interpre-
tationem à iure communi, Alex. in l. 1. §. lex Falcidia, ff. ad
l. Falcid. ſicut igitur in iudicialibus, in quibus ſcriptura
redigitur pacto, de iure communi non eſt neceſſaria ſti-
pulatio, & ſufficit, quod pars acceptet, ita dicendum eſt
in terminis huiuſmodi ſtatuti.

BLANCHETTI.

Roman. donationis. Mercurij, 4. Maij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Ius vbi ſemel ex contractu eſt acquiſitum, illud non reſolui-tur ita vt accreſcat alteri ex eodem contractu ius ha-benti.*
2 *Speciale eſt in donatione facta à Principe, vt condonatario accreſcat id, quod alteri donatum fuerat.*
3 *Iuri accreſcendi in contractibus non eſt locus.*

DECISIO DXIII.

DOmini dixerunt, Eluiram potuiſſe vendere domum
Parionis, & efficere fundum dotalem Liuiæ in præ-
iudicium D. Gundiſalui donatarij. Ratio ea fuit, quia
ſicut Gundiſaluo fuit acquiſitum ius ex cauſſa alimento-
rum, ita & Liuiæ ex cauſſa dotis, ex qua fuit cõceſſa Eluiræ
facultas alienandi bona donata, vt fuit reſolutum quinta
Maij anno præterito.

Non obſtat, quod cum Liuiæ fuerit relicta dos in te-
ſtamento per donantem, ius acquiſitum per donationem
fuerit reſolutum. Primo, quia cum in eodem teſtamen-
to Gundiſaluus ſenior confirmat donationes factas, non
poteſt dici, quod aſſignauerit dotem in pecunia ad effe-
ctum, vt donatio corrueret. Secundo, vbi ſemel ex con-
tractu eſt acquiſitum ius, illud † non reſoluitur, ita vt 1
accreſcat alteri ex eodem contractu ius habenti, l. 1. §. in-
terdum, ff. de vſufruct. accreſcend. Ripa in l. re coniuncti,
nume. 156. ff. de leg. 3. Eſt † enim ſpeciale in donatione fa- 2
cta à Principe, vt condonatario accreſcat id, quod alteri
donatum fuerat, l. vnic. C. ſi libet. impet. Socin. ſen. conſ.
17. lib. 1. nu. 157. Accedit, quod in † contractibus non eſt 3
locus iuri accreſcendi, l. ſi mihi, & Titio, ff. de verb. oblig.
Nec refragatur, quod Do. Eluira non potuerit ſine facto
D. Gundiſalui ius ſuum ſibi auferre, quia fuit ſibi ius ac-
quiſitum cum eadem cauſſa, vt filiæ fœminæ Eluiræ do-
tem conſequerentur in iſtis bonis, vt benè deducitur per
Cotaſium. Et eo magis, quia donatum fuit D. Gundiſaluo
iuniori ex cauſſa temporali, videlicet, vt imbueretur bo-
nis artib. & moribus, quod reſpicit prima diſciplinarum
elementa ſeu cunabula, arg. l. ſi ſeruos, ff. de pign. act. Li-
uiæ vero ex cauſſa perpetua dotis, quod etiam ex ordine
ſcripturæ primum fuit in intentione donantis, vt patet ex
ipſiſmet verbis donationis.

SERAPHINI.

Callaguritan. iuris ingrediendi. Mercurij, 27. Aprilis, 1580.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio contra ordinarium intelligitur, dummodo infe-rior qui præſcripſit, ſit diligens.*
2 *Iuriſdictio præſcribi ab epiſcopo priuatiuè non poteſt, quin ſaltem penes eum habitus remaneat.*
3 *Negligentia in iudice non præſumitur, niſi probetur.*
4 *Iudex per trinam interpellationem poteſt conſtitui in mora, ad effectum, vt poſſit appellari, & negotium deuolua-tur ad ſuperiorem.*
5 *Modus vnus conuincendi ſuperiorem de negligentia.*
6 *Commiſſio cauſſæ dicitur eſſe iudici arbitrarium.*
7 *Citatio ſola generalis ſufficit ad totam cauſſam.*

DECISIO DXIIII.

DVbitaui de validitate ſententiarum latarum in par-
tibus in fauorem Andreæ, quia pro parte beneficia-
torum de Victoria prætendebantur nullæ, maxime prima
lata à Callagut. ex defectu iuriſdictionis, cum prætendat
vniuerſitas ſe præſcripſiſſe iuriſdictionem capiendi infor-
mationem ſuper puritate ſanguinis, & admittendo &
declarandi

declarando, qui ſint idonei priuatiuè ab Epiſcopo, ſuper
qua re habent tres ſenteotias, neque in dubium hoc re-
uocatur, ſed prætenditur tantum, quod cum quælibet
1 † præſcriptio contra ordinarium intelligatur, dummodo
inferior, qui præſcripſit, ſit diligens: nam eo negligente
ordinarius aſſumit ſuam iuriſdictionem, vt per Abb. in c
irrefragabili, nu. 1. de offi. ord. & in cap. ceterum, nu. 5. de
iudic. & ibi Dec. in 4. no. Fel. in d. c. irrefragabili. in princ.
2 Non † enim poteſt præſcribi iuriſdictio priuatiuè ab E-
piſcopo, ita vt non remaneat penes ipſum habitus, licet
actus ſit penes inferiorem, quo fit vt eo negligente redeat
actus penes Epiſcopum, vt tradit Abb. in c. cum contin-
gat, n. 18. de foro comp. cum aliis. Et ideo tota difficultas
in eo verſatur, an iudices ab vniuerſitate deputati fuerint
negligentes, quid quidem iudices non deputantur parti-
culariter ad vnam cauſſam, ſed ad omnes, vt liquet ex
comparitionibus factis coram Epiſcopo à procuratore
vniuerſitatis, & proteſtatione, de qua in ſummario v-
3 niuerſitatis, num. 15. Negligentia † vero cum non præſu-
matur, probari debet, l. 3. §. ſi ad diem, de re mil. Afflict. de-
ciſ. 13. nu. 18. Grat. conſil. 100. nu. 1. lib. 2. Biſignet. deciſ. 1.
de dolo & contu. Eam autem probari cenſuerunt Domi-
ni, cum admittant informãtes pro vniuerſitate, iudicem
4 † per trinam interpellationem conſtitui in mora ad effe-
ctum, vt poſſit appellari, & negotium deuoluatur ad ſu-
periorem. Io. And. in c. dilecto, col. 2. de appel. Alexand. in
l. hoc amplius, §. Celſus, nu. 13. de dam. infec. Fel. in c. pro-
poſuiſti, prope fi. de foro comp. & in ca. ſuborta. ante n. 5.
verſ. & iſtis adde. de re iud. Dec. in cap. ex parte, il 2. nu. 3.
poſt. Abb. de appel. cum aliis allegatis. Hic autem nedum
duplex, ſed quadruplex interpellatio interuenit. Prima eſt
illa, de qua in ſummario ambarum partium, nu. 1. & per
Mart. Abba. in ſummario And. nu. 11. ſuper 12. Secunda
fuit, quando præſentati fuerunt articuli 12. Februar. 1573.
in ſummario And. nu. 3. Tertia fuit 22. Maij, 1573. & iudi-
ces nihil aliud reſponderunt, niſi quod audiebant, & pe-
tebant copiam. Quarta fuit die ſequenti 23. Maij, & iudi-
ces reſponderunt, quod daretur liber baptiſmi, & quod
declararent, vnde originem ducerent ille de Buenuia. Et
licet pro parte beneficiatorum impugnetur illa ſecunda,
ex eo, quod ille Didacus Perez, erat Procurator Andreæ,
tamen non placuit hæc impugnatio, cum non conſtet,
de illo tẽpore de acceptatione. Mil. in verbo, procurator
non dicitur. Nec etiam refert, quod illa interpellatio non
fuit exhibita coram ordinario ſtante productione alia-
tum. Non obſtat, quod ex iſta cauſſa prætendant ſe de-
legaſſe ex eo ſcilicet, quod ſoliti ſint capere ſecreto infor-
mationes: nam debebant vtrunque facere, nempè ad-
mittere Andream ad probandum, & capere aliam infor-
mationem ſecreto, prout ſe talem duplicem facultatem
habere pro eorum parte deductum eſt in ipſamet prote-
ſtatione facta coram ordinario. Non obſtat, quod non
5 fuerit præfixus terminus, quia † iſte eſt vnus modus con-
uincendi inferiorem de negligentia, ſed non propterea
tollitur alius. Barb. d. c. ceterum, num. 11. de iud. Minus fa-
cit, quod cauſſa in appellatione expreſſa nõ fuerat. Quia
imo ſatis eſt expreſſa, cum in ea dicatur, iudices noluiſſe
procedere ad receptionem teſtium, nec iſto caſu teneba-
tur Andreas recurrere ad vniuerſitatem, quia vniuerſitas
iam deputauerat iudices pro illo anno, & penes eos reſi-
debat iuriſdictio, ideo cum eſſent negligentes, potuit adi-
ri ſuperior. Abb. in c. cum contingat, de foro compe. Præ-
terea ſententia ordinarij fuit confirmata à Theſaurario
Luran. Neque obſtat nullitates exemplo conſideratæ.
Prima namque, quod Andreas contra formam, cap. obla-
tæ. de appell. præuenerit committendo cauſſam, non ob-
6 ſtat, tum ex eo, quod ambæ partes appellarunt, tum † etiã,
quod arbitraria eſt heres, vt per Franc. & Deci. in d. cap.
oblatæ. Sed & ratio, cur d. capit. oblatæ non ſeruetur in
curia, ſuadet etiam, vt hodie non ſit ſeruandum in parti-
bus. Nam in curia ideo non ſeruatur, quia hic iudices
dantur ex officio, in partibus vero datur is, quem petit
is, qui reſcriptum impetrat, vt per Rol. deciſ. 16. de appell.
in nou. quæ ratio ceſſat, vbi iudices dãtur illi, qui in ſyno-
do deputati fuerunt. Præterea pars coram iſto iudice non
comparuit, & nihil oppoſuit. Secunda nullitas conſide-
rata ex defectu citationis, non obſtat. Quia † ſufficit ſola 7
citatio generalis ad totam cauſſam, l. ſi prætor, de iudic. l.
conſentaneũ, C. quomodo & quando iud. Caſtren. in l. ad
peremptorium. nu. 6. de iudic. Tertia nullitas, quę deduci-
tur ex breuitate temporis, non placet, quia cum interceſ-
ſerint 27. dies, ſatis congruum viſum fuit tempus, quo
potuerit iudex inſtrui, maximè parte non comparente.
Vltimo non obſtat, quod contra tertiam ſententiam de-
ducitur ad effectum iuriſdictionis ob nõ iuſtificationem
commiſſionis auocatoriæ, quia Dominis placuit reſpon-
ſio, quod quando plura narrantur, ſufficit vnum eſſe ve-
rum, ex quo pars potuiſſet auocationem obtinere. Ægid.
deciſ. 280. Et hæc a Dominis ſuper duab. vltimis ſenten-
tiis ex abundanti dicta fuere.

B V B A L I.

Roman. ſupplementi legitimæ. Lunæ, 1. Decembris,
1578.

S V M M A R I A.

1 *Incapacitas ſuperueniens impedit ſucceſſionem etiam quo ad legitimam.*

2 *Iuri accreſcendi eſt locus etiam in legitima.*

3 *Reſtitutio comprehendit tantum bona, quæ quis habebat tempore confiſcationis, non autem ea, quæ ſibi potuerunt obuenire, ſi non fuiſſet capax.*

Et eo magis, cum reſtitutio fuerit conceſſa poſtquam hereditas fuit adita per inſtitutos.

4 *Confiſcatio non trahitur ad bona futura, & in ſpe vndecunque obuenientia.*

DECISIO DXV.

Concluſerunt Domini Illuſt. D. Alphonſo Vitellio
agenti ad bona materna obſtare exceptionem inca-
pacitatis oppoſitam ex parte Illuſtr. Dominorum here-
dum bo. mem. D. Angelæ. Nam cum tempore mortis Il-
luſtr. Angelæ reperiretur condemnatus in pœnam capi-
tis, & confiſcationem omnium bonorum per Guberna-
torem ciuitatis Caſtelli ex cauſſa homicidij, reſultat eius
incapacitas vigore bullarum cõtra homicidas editarum,
qua ſtante non poterat ſuccedere in hereditate matris, &
† effectus fuit incapax etiam reſpectu legitimæ, vt per A- 1
lex. conſil. 75. nu. 4. li. 2. Aym. conſi. 49. col. 2. in prin. lib. 1.
de cõmuni teſtatur Lud. Cat. inter conſ. crimin. conſ. 103.
num. 5. & 6. tom. 1. Quia paria ſunt, filium nõ eſſe, vel eſſe
inhabilem ad ſuccedẽdum, l. 1. §. fin. ff. quod cuiuſque vni.
nom. Et cum inſtituti in teſtamento D. Angelæ illius he-
reditatem adiuerint, illico legitima D. Alphonſi accreſ-
cit dictis inſtitutis, cum † etiam in legitima ſit locus iuri 2
accreſcendi. Iaſ. in l. plane, §. ſi duob. num. 21. cum ſeq. de
lega. 1. Rip. in l. re coniuncti, nu. 211. de leg. 3. qui teſtatur
de communi.

Nec obſtat reſtitutio obtenta per Illuſtr. D. Alphon-
ſum, quia circumſcripta prægnantia clauſularum, de qua
particulariter videbitur, Domini intelligebant, D. Al-
phonſum reſtitutum fuiſſe ad omnia bona, quæ verè ha-
bebat tempore confiſcationis, non autem ad ea, quæ ſibi
obuenire potuiſſent, ſi non fuiſſet incapax, quia † reſtitu- 3
tio illa non comprehendit, iuxta doctr. Bart. in l. fin. num.
18. C. de ſent. paſ. Bald. in auth. excipitur. C. de bon. quę li.
de cõmuni. Boſſ. de rem. exſol. cle. prin. nu. 13. Gallianl. in
l. Gallus, §. & quid ſi tantum, n. 58. ac ibi Ruin. in 2. lect. ſi-
ue add. num. 63. de libe. & poſthum. præſertim, cum reſti-
tutio fuerit conceſſa, poſtquam hereditas fuerit adita per
inſtitutos, vt per Iaſ. in d. §. & quid ſi tantum, num. 61. & i-
bi Galliaul. d. num. 58. Clar. in pract. crim. §. fin. q. 59. nu. 8.

Digitized by Google

Idque comprobant ex diſtinctione Aret. in l. ſi quis mihi bona, §. 1. ſub n. 3. verſ. quid autem iuris eſſet, ff. de acquir. hære. vbi diſtinguit, quod aut hæreditas patris eſt delata filio ante incapacitatem, & tunc per reſtitutionem filius recuperat ius adeundi, ſi non fuit adita: & ratio eſt, quia recuperat ius adeundi, quod habebat ante incapacitatem: aut fuit delata tẽpore quo fuit incapax, vt in caſu, de quo agitur, & tunc non recuperat, quam diſtinctionem latè comprobat Ruin. in loco ſupra citato.

Pariter non obſtat ſi dicatur, quod cum Illuſtr. D. Alphonſus per reſtitutionem ſibi conceſſam recuperat omnia bona, quæ alteri fuerint quæſita ex ſententia condemnatoria contra ipſam lata, cenſetur etiam recuperaſſe ius petendi legitimam portionem in bonis maternis, quę, ſtante ſua incapacitate, fuerunt acquiſita hęredib. inſtitutis, ex deciſ. Ægi. 744. & aliis per informãtes allegatis. Quia fuit reſponſum, quod hoc ius non fuit quæſitũ hæredibus inſtitutis immediatè ex condemnatione D. Alphonſi, ſed ex diſpoſitione matris, & ex eius morte ſuper-
4 ueniente tempore incapacitatis, quia † condemnatio nõ potuit hunc effectum operari, niſi mortua fuiſſet mater. Et ita bene declarat Ægid. in d. deciſ. col. antep. verſ. ite quo. & optimè poſt alios Pariſ. in d. §. & quid ſi tantum, n. 103. & ibi Ruin. n. 63. ibi, ſed alio caſu qui erat incapax.

Minus obſtant tradita per Socin. iun. d. §. & quid ſi tantum, num. 107. & 118. Quia (vt ipſe dicit) eius opinio eſt contra omnes Doct.

Nec Illuſtr. D. Alphonſus poteſt dicere ſe reſtitutum ad iſtud ius petendi legitimam, tãquam fiſco acquiſitum ex ſua condemnatione. Quia in confiſcatione non veniunt bona futura, vt latè per Clar. in pract. crimin. §. fin. q. 78. num. 24.

Reſeruarunt tamen Domini videndum, an ex clauſulis appoſitis in reſtitutione poſſit dici, quod Illuſtris D. Alphonſus fuerit reſtitutus ad iſtud ius petendi ligitimam.

BVBALI.

Toletan. primitiarum. Veneris, 20. Maij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Aſſertioni notarij creditur de actu, qui potuit interuenire tempore ſententiæ.*
2 *Sententia lata præſumitur ad partis inſtantiam.*
3 *Comparitiones ſimpliciter factæ regulantur ſecundum præcedentem intentionem.*

DECISIO DXVI.

CONcluſum pro validitate ſententiæ latæ in partibus per officiales Toletan. in prima inſtantia, circumſcripta pro nunc nullitate, quæ prætenditur ex depoſitionibus falſorum teſtium, de qua poſtea videri poterit. Nam quod attinet ad nullitatem ex defectu citationis, dixerunt Domini ſufficienter de ea conſtare ex aſſertione notarij, qui atteſtatur ſententiam latam fuiſſe in contumaciam partium, & earum procuratorum earum nominibus, qui ad videndum eam ferri, & pronuntiari, fuerunt citati, & vocati. & cùm de ſtylo illarum partium notarij actuarij ſoleant exequi citationes, & intimare decreta, vt apparet in toto proceſſu huius cauſſæ, creditur
1 † aſſertioni notarij de actu, qui potuit interuenire tempore ſententiæ, ex not. per Bart. in l. ſciendum, num. 3. & ibi Iaſ. nu. 12. & alios Docto. de verb. oblig. Dec. in auth. ſi quis in aliquo, nu. 35. C. de edend. Aym. de antiq. tempor. part. 1. § ampliatur, num. 2. Hoc etiam adiuuabant ex ſtylo illarum partium, vbi in prolatione ſententiarum non ſolent annotari citationes ad ſententiam, ſed ſolus notarius atteſtatur de citatione facta eo modo, quo ſupra dictum eſt.

Non obſtat, quod non apparet, quod aliquis fecerit
2 inſtantiam pro ſententia, quia † cùm conſtet de atteſtatione notarij, quod pars fuit citata, præſumitur ſententia lata ad partis inſtãtiã, quia talia cõmuniter abſque partis inſtantiam expediri non ſolent. Mil. in verbo, citatio fieri non poteſt. Doct. in c. 1. de iudic. Dec. conſ. 460. in fi. Alia nullitas ex defectu mandati ſimiliter fuit ſublata ex eo, quia licet principalis comparuerit, tamen apparet, quod non habuit intentionem reuocandi procuratorem ſtante ſchedula per ipſum principalem præſentata, in qua dicit, quod agit cauſſam huiuſmodi per ſuum procuratorẽ vigore mandati, quod illi dedit in proceſſu, fol. 74. Et ſic alię cõparitiones † poſtea ſimpliciter factæ regulantur ſecun- 3
dum præcedentem intentionem, quia ad iſtum effectum ſufficiunt coniecturæ, iuxta text. c. pen. de procur. lib. 6.

COTTÆ.

Roman. caſalis aquæ frigidæ. Ven. 17. Iun. 1575.

SVMMARIA.

1 *Venditio perfecta dicitur, quando conſtat de re vendita, pretio, & conſenſu.*
2 *Contractus dicitur eſſe perfectus ſine ſcriptura etiam ſtante pacto, quod de contractu fiat inſtrumentum.*
3 *Doctrina Bal. in l. inciuile, C. de rei vindica. quo caſu procedat.*
4 *Integra res, vt non dicatur, ſufficit, quod aliquid fuerit adimpletum circa præparationem.*
5 *Pœnitentiæ locus non eſt in contractibus nominatis, etiam ſi res eſſet integra.*

DECISIO DXVII.

COncluſum, exceptionem non implementi non obſtate D. Horatio, minus reſolutum fuiſſe contractũ, de quo in apocha, quia contractus iſtius venditionis, ſeu ipſa venditio fuit perfecta: conſtat † enim de re vendita, 1
de pretiu, & de conſenſu, iuxta deciſ. Afflict. 280. n. 4. Pariſ. conſi. 59. num. 4. lib. 1. Et ideo cùm in contractibus locum habebat, l. ficut, C. de act. & oblig. vbi à principio cõtractus ſunt voluntarij, & ex poſt neceſſarij, conſequens eſt, quod non conſentiente D. Horatio, non potuerit D. Archiepiſcopus recedere à d. venditione.

Non obſtat, quod dicatur reſolutus contractus, quia non fuerit celebratum inſtrumentum infra octo dies, vt cantat d. apocha ſecundum Caſtr. in l. cũ res, C. de proba. Quoniam illud dictum fuit aliàs per Dominos reprobatum, vt teſtatur Put. deciſ. 42. lib. 3. & Peregr. deciſ. 34. tit. de pact. vbi dicit, quod † per pactum, quod de contractu 2
fiat inſtrumentum, dicitur perfectum eſſe contractum, etiam ſi ſcriptura non fiat.

Nõ obſtat doctrina Bald. in l. in ciuile, C. de rei vindic. Quoniam † procedit, ſi vera eſt: nam contra eam tenuit 3
Alexan. conſil. 212. lib. 2. quando res eſt integra, & ante executionem contractus. At in caſu, de quo agitur, omnes Domini tenuerunt, rem non eſſe integram, quia partes hinc inde ſe quietauerant, & D. Horatius ceſſit iuri, & liti, quæ pendebat ſuper iſto caſali, & ad hoc, † vt res 4
ipſa non ſit integra, ſufficit, quod aliquid fuerit adimpletum circa præparationem. Cephal. conſil. 91. nu. 39. Præterea illa ceſſio cenſetur pars cõtractus ſecundum Ruin. conſil. 128. num. 9. lib. 5.

Aliqui & maior pars tenuit, quod etiam ſi res adhuc eſſet integra, quod in contractibus nominatis non ſit locus † pœnitentiæ, & reſolutioni contractus, vt hic latè 5
proſequitur D. Biſcia & Curt. iun. conſil. 331. nu. 20. cum ſeq. lib. 3. teſtatur de communi.

LANCELLOTTI.

Virdunen. Decanatus. Ven. 4. Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Decanatus an ſit prima dignitas poſt Pontificalem.*
2 *Fama & reputatio operantur maioritatem dignitatis.*
3 *Dignior cæteris reputatur, qui cæteris præfertur.*

DECISIO

Digitized by Google

DECISIO DXVIII.

CIrcumſcriptis iuribus, & teſtibus Do. Nicolai, ſuper
quibus ent particulariter diſputádum, fuit propoſi-
tum dubium informante tantùm parte D. Deſiderij, quia
pars D. Nicolai ſæpius monita neglexit informare. Et fuit
1 per Dominos reſolutum † conſtare, quod Decanatus, de
quo agitur, eſt prima dignitas poſt Pontificalem. Et mo-
ti fuerunt. Primò, ex dictis teſtium Dom. Deſiderij, qui
(*prout benè deducunt informantes pro eo*) probant, quòd De-
canatus fuit reputatus, & hodie cõmuniter reputatur pro
prima dignitate, & quòd etiam de hoc fuit, & ex publica
2 vox & fama, quæ † fama & reputatio operantur maiori-
tatẽ dignitatis, iuxta deciſ. Rot. de præb. in nou. & 3. de e-
lect. in nou. Boer. deciſ. 346. nu. 8. Preterea dicti teſtes pro-
bant, quod Decanus in proceſſionibus incedit in primo
loco poſt Epiſcopum: quando verò dignitates ſunt in
numero impari, ita vt in dictis proceſſionibus non poſ-
ſint incedere bini bini, tunc Decanus incedit ſolus poſt a-
lias dignitates, & ſic in loco honorabiliori, & quando E-
piſcopus non eſt præſens in celebratione horarum ma-
tutinarum, & veſperarum, primò incenſatur Decanus, &
poſtea aliæ dignitates. Item quando Epiſcopus eſt ab-
ſens, Decanus offert ante omnes alias dignitates, & cano-
3 nicos. Vnde † qui ceteris præfertur, cæteris putatur di-
gnior. iuxta l. 1. de albo ſcrib. cum ſimil. Dicunt etiã teſtes,
quod quando Epiſcopus, qui in diebus ſolemnib. tenetur
celebrare, abeſt, tunc Decanus celebrat, & intonat Anti-
phonas. Secundò, moti fuerunt Domini ex depoſitione
ſecundi teſtis examinari in curia pro parte Nicolai, qui
teſtis eſt matriculatus in d. Eccleſia Virdunen. & atteſta-
tur, quod d. dignitas eſt maior. Idem etiam probat tertius
teſtis examinatus vigore remiſſoriæ etiam pro parte eiuſ-
dem Domini Nicolai, qui dicit, quod toto ſuo tempore
vidit Decanum præcedere omnes alias dignitates, & ca-
nonicos in proceſſionibus, ex quorum teſtium dictis
comprobantur depoſitiones ſupradictorum teſtium D.
Deſiderij. Tertiò, probatur hæc maioritas ex atteſtatio-
ne Epiſcopi Virdunen. qui aſſerit ſe à 22. annis, quibus
præfuit Eccleſiæ prædictæ reputaſſe hunc Decanatum
maiorem poſt pontificalem, & quod ita audiuit, & vidit
ex pluribus actibus, quos ipſe recenſet. Quartò, ex atte-
ſtatione capituli dictæ Eccleſiæ, in qua amplis verbis ex-
primit hanc maioritatem. Quintò, ex alia atteſtatione
eiuſdem Capituli producta in cauſſa Tullen. præemi-
nentiarum, & in hac cauſſa repetita, quam atteſtationem
comprobat primus teſtis examinatus in curia pro parte
Domini Nicolai. Sextò, probatur per 16. collationes A-
poſtolicas factas de hoc Decanatu, vti maiori dignitate
poſt Pontificalem, quæ collationes fuerunt factæ intra
ſpatium 130. annorum, & fuerunt omnes ſortitæ effe-
ctum, quia omnes ſucceſſiuè, & de vno in alium fuerunt
factæ, ex quibus non ſolùm probatur communis reputa-
tio, quæ ſufficeter per ſupradicta, verùm etiam oritur
probatio famæ, quæ in antiquis etiam ſola præualet, iux-
ta Caſſad. deciſ. 2. de præbend. Dec. conſil. 26. nu. 6. Septi-
mò, quando canonici recipiuntur in Eccleſia, iurant obe-
dientiam, & fidelitatem Decano, & Capitulo, Octauo,
omnes actus capitulares deſcribuntur ſub nomine De-
cani & Capituli, & quando Decanus abeſt, tunc fiunt ſub
nomine Capituli tantùm, & fit mentio de abſentia De-
cani. Nonò, facit declaratio Capituli d. Eccleſiæ Virdu-
nen. in qua dicitur, quod ſedes primicerij ſpectat ad De-
canum, attento, quod dignitas primiceriatus eſt extin-
cta, & incorporata menſæ capitulari, quæ ſedes eſt prima
in ſiniſtra parte chori. Decimò, quando Capitulum d.
Eccleſiæ, & particulariter Dom. Nicolaus tradidit poſ-
ſeſſionem huius Decanatus Iacobo prædeceſſori Domi-
ni Deſiderij, expreſsè declarauit hunc Decanatum eſſe
proximum dignitati Epiſcopali, & ab eadem primarium
habere. Vndecimò, eandem etiam declarationem fecit
etiam Capitulum, quando tradidit poſſeſſionem Deca-
natus non ſolùm Domino Deſiderio, ſed etiam Domino
Claudio auctori Domini Nicolai. Ex quibus omnibus
Domini concludebant clariſſimè probari, quod iſte De-
canatus eſt maior dignitas poſt Pontificalem. Et ita fuit
reſolutum.

LANCELLOTTI.

Albiganen. Canonicatus. Lunæ, 9. Ian. 1579.

SVMMARIA.

1 *Spolio agi non poteſt contra acceſſionarium.*
2 *Poſſeſſio ex actu nullo transfertur & amittitur.*
3 *Ordinarius, qui non poteſt beneficium conferre, poteſt tamen recipere illius reſignationem.*

DECISIO DXIX.

FVit reſolutum, quod Dom. Scarampus non ſit reſti- 1
tuendus ad poſſeſſionem canonicatus, quia illam ami-
ſit per ceſſionem factam per eius procuratorem in tranſ-
actione ex cauſſa litis coram ordinario in fauorem Do-
mini Suareſani principalis, & acceptantis, iuxta not. per
Innocent. in c. ſuper hoc, & c. quod in dubio, de renuntia.
in antiq. Caſſad. deciſ. 4. de reſtit. & ſpolia. Maximè cũ pẽ-
ſio reſeruata d. Scarampo ex cauſſa d. ceſſionis fuerit iu-
dicata valida iuxta reſolutionem factam vltim. Feb. 1578.
per doct. Abb. in ca. cùm pridem, num. 8. de pact. cum aliis
per Gig. de penſ. q. 6.

Nec obſtat, quod reſignatio facta coram ordinario nõ
teneat. Quia † reſpondetur, quod nihilominus poſſeſſio 2
amittitur, licet ex actu nullo transferatur, l. 1. §. ſi vir vxo-
ri, de acquir. poſſeſ. cum ibi no. Quod procedit etiã, ſi be-
neficium ſit reſeruatum, quia † licet ordinarius non poſ- 3
ſit illud conferre, poteſt tamen recipere illius reſignatio-
nem. Rot. deciſ. 10. & 14. circa fin. de renunt. in antiq. Si-
monet. in tract. de reſeruat. c. 46.

Minus facit, quod fuit penſio reſeruata cum clauſula,
ſaluo beneplacito Apoſtolico, quod hactenus non con-
ſtat fuiſſe adhibitum. Quia facit d. clauſula, quatenus o-
pus ſit, & fuit reſolutum non fuiſſe neceſſarium, quia po-
tuit ordinarius ex cauſſa litis imponere penſionem, vt fuit
reſolutum.

Quod verò dicitur, *quòd in mandato D. Scarampi non
erat data facultas cedendi d. canonicatum.* Domini dice-
bant non obſtare, propter ampla verba mandati, præſer-
tim dum in eo dicitur, cum reſeruatione pẽſionis annuæ
Epiſcopo benè viſæ in perſona d. conſtituentis acceptan-
tis, ex quibus verbis virtualiter cõtinetur d. facultas, quia
nõ potuiſſet D. Scarampus retinere canonicatum, & ha-
bere d. penſionem.

Cetera verò, quæ dicuntur hic per informantes pro
parte D. Scarampi, ceſſant, quia ſolummodò agitur de
poſſeſſionis amiſſione ipſius, propter quam non poteſt
agere ſpolio.

ROBVSTERII.

Roman. Caſalis ſancti Matthæi. Lunæ, 18.
Martij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Legitimus contradictor, vt quis dicatur, debet, ſine vitio poſſidere, & incontinenti docere de iure ſuo, & numero 6.*
2 *Quæſtio facti non retardat proceſſum iudicij poſſeſſorij. Imò nec etiam ea, quæ conſiſtunt in apicibus iuris.*
3 *Res dubia efficitur per negationem.*
4 *Probatio vna excludere aliam dicitur.*
5 *Color aliquis aut velata ratio ſufficit, vt ex inſtrumentis publicis non dicatur conſtare de iure vnius, & non iure alterius.*

7 *Hæres licet propriè non poſſideat, habet tamen remedium reſtitutorium, quaſi hæreditas iacens fuerit ſpoliata.*

8 *Hæreditas iacens cœptam vſucapionem complet, & fructus acquirit.*

9 *Ius conuenti, niſi etiam probetur, non ſufficit docere de non iure agentis.*

10 *Excludens actorem per non ius ſuum non habetur pro poſſeſſore.*

11 *Fideicommiſſarius debet capere poſſeſſionem de manu hæredis etiam in caſibus, in quibus reſtitutio fit ipſo iure.*

12 *Proprietarius ſibi ius dicere propria auctoritate non poteſt, & hæreditatem iacentem quaſi poſſidentem ſpoliare.*
Imò etiam ſi proprietarius eſſet filius, & poſſeſſio eſſet infecta.

13 *Occupatio rerum ſubiectarum fideicommiſſo hæreditate iacente vtì vitioſa, debet auocari ab inuaſoribus, & dari hæredi.*

14 *Fœminæ penitus à teſtatore excluſæ non poſſunt prohiberi detrahere competentes dotes, & plures exceptiones apponere, ex quibus appareat de non fideicommiſſo.*

15 *Defenſio alia in dubio præſumitur, quod poſſit competere hæredi, vt hæreditas iacens manuteneatur, aut poſſeſſio reſtituatur.*

16 *Index iniuſte facit concedendo mandatum de immittendo in poſſeſſionem fideicommiſſarium, hæreditate iacente, cum nõ conſtet de facultate capiendi poſſeſſionem propria auctoritate à teſtatore conceſſa.*

17 *Reſtitutio non fit de vno fideicommiſſario ad alium data mora.*

18 *Curator hæreditati iacenti conſtitui debet per iudicem.*

DECISIO DXX.

RESoluerunt Domini, quòd Mauritius ex ceſſione ſororis Innocentiæ & monaſterij ſit immittendus in poſſeſſionem caſalis ſeu pedicæ ſancti Matthæi pro rata ceſſa. Nam d. Monialis, & ſucceſſiuè monaſterium tanquam hæres Dom. Michaëlis Angeli habent clarè fundatam intentionem de iure communi, vt pro rata delata & agnita ex interdictis quorum bonorum, & quorum legatorum immittantur in poſſeſſionem caſalis, quod defunctus poſſidebat tempore mortis. Neque Dominus Vincentius de Rubeis, qui prætendit ſe poſſidere, & eſſe fideicommiſſarium quondam Gabrielis de Rubeis impedire hanc immiſſionem in poſſeſſionem, poteſt. Quo-
1 niam, † vt ſit legitimus contradictor, debet legitimè, &
ſine vitio poſſidere, & incontinenti docere de bono iure ſuo, vt alias in iſta cauſſa, & in aliis firmatum pluries fuit. Et tamen Dominus Vincentius defuit in iſtis duobus requiſitis, cùm fideicommiſſum, de quo in teſtamento Grabrielis de Rubeis, etiam quòd præſupponeretur inſtrumentum d. teſtamenti in forma probante, non ſit purum, clarum, & indubitatum, ſed conditionale, vel modale, & in apicibus iuris conſiſtens, vt aliàs propoſita per me cauſſa bis de anno 1562. & de anno 1564. viſum fuit Rotæ, & præſertim ſuper eo, an Vincentius dicatur inſtitutus vel ſubſtitutus ſub conditione, vel modo ad effectum, vt poſſit agere, non verificata priùs conditione. Et dato quod eſſet modus, & non conditio, eſſet videndum de releuantia, vt Rota tunc dixit. Et alia plura deducebantur, quorum aliqua exceptiones & defenſiones Vincentij reſpicientia vix eſt, quod ſint in facto ſatis verifi-
2 cata, & ſic eſt quæſtio facti, quæ † non retardat proceſ-
ſum iudicij poſſeſſorij. Bald. in l. ancillæ, in 5. notab. C. de furt. Franc. in ca. 1. nu. 18. verſic. limita, de lite conteſta. in 6. & in ca. ad decimas, nu. 11. de reſtitu. ſpoliato. eod. lib. 6. Afflict. deciſ. 63. Atqua etiam conſiſtunt in apicibus iuris, prout tunc viſum fuit, quæ omnia ſunt remittenda ad petitorium, vt benè poſt alios deducit Deci. conſi. 424. num. 10. & 11. cum ſeque. cum aliis per Roland. conſi. 1. num. 73. & ſequen. lib. 1. & conſil. 2. nu. 40. cum ſequen. & conſil. 98. num. 40. cum ſequen. lib. 3. Nam inſtrumenta publica non faciunt notorium, quando aliquid coloratè, aut probabile opponitur contra illa prout hic: tunc
† enim efficitur per negationem res dubia, Ægid. deciſ. 3
404. Aretin. Felin. & alij, in cap. ſignificauerunt, numer. 4. de teſtibus. Dec. in c. licet cauſſam, in 13. notab. de proba. Barbat. conſil. 9. nu. 8. lib. 2. Claud. de Seyſel. in l. 1. in prin. n. 19. de nou. ope. nuntia. Iaſ. in l. naturaliter, §. nihil commune, num. 18. ff. de acquirend. poſſeſſio. & ibi Ripa, nu.
144. Et ſtat regula, quod † vna probatio excludat aliam. 4
Ægid. deciſio, 125. in fine, & non dicitur cum ſtare de non iure, quouſque poteſt conſtare de iure illius. Ægid. de-
ciſio 103. Et ad iſtum effectum, vt ex † inſtrumentis pu- 5
blicis non dicatur conſtare de iure vnius, & non iure alterius, ſufficit aliquis color, aut velata aliqua ratio. Bal. in l. data opera, num. 90. circa medium, C. qui accuſar. non poſſunt. Corne. conſil. 19. numer. 3. in 4. Franc. in cap. dilectus, quæſt. 12. in fin. de Appella. Rip. in l. 4. §. condemnatum, num. 17. de re iudica. Præſertim cùm ſint iam lapſi duodecim anni, & Vincentius ſuper prætenſo fideicommiſſo nihil amplius verificauerit in facto, nec aliud in Rota obtinuit declarari. Et tantù magis, quia non agitur tunc de ſucceſſione Gabrielis, ſed de ſucceſſione Michaëlis Angeli, qui dum vixit, vſque ad eius obitum tenuit, & poſſedit huiuſmodi caſale. Ideò eius hæredes in poſſeſſione dict. caſalis habent potiora iura, & ſunt immittendi in poſſeſſionem, ex quo defunctus illud poſſidebat tempore mortis. Et ſi Vincentius prætendit aliquid ex teſtamento Gabrielis, vel alterius, illud experiatur, & agat in alio iudicio, in quo eſt probandum, & ſuper illo iudicandum, vt poſt alios benè conſiderat Deci. in dictis conſiliis ſupra citatis 424. 467. & 588. numer. 10. cum ſequen. Bero. conſi. 54. num. 40. in 2. Roland. conſi. 78. num. 27. in 3.

Neque obſtat, quod ex lectura d. teſtamenti Gabrielis conſtat de non iure fœminarum, quę ſunt penitus, & omnino excluſæ. Quoniam fideicommiſſarius debet capere de manu hęredum. Et in petitorio iſtæ fœminæ poſſent plura alia deducere, vt dicetur. Nihilominus reſpondeo, quod in iſtis interdictis, de quibus agitur, non ſufficit prætenſo fideicommiſſario poſſeſſori probare non ius hæredis, niſi etiam probet ius ſui fideicommiſſi, &
quidem in continenti. Alioquin † ſi non eſt paratus in- 6
continenti probare ſuum fideicommiſſum, non eſt legitimus contradictor, l. 1. & 2. C. de edict. diui Adria. tollen. declarant Bart. & alij in l. fina. C. eod. tit. num. 22. & in l. filiam fratribus. ad Senat. conſ. Trebell. Dec. conſil. 467. nu. 12. poſt med. Et licet in iſtis remediis admittatur exceptio defectus proprietatis, vt dicunt Doct. in d. l. fin. tamen intelligendum eſt de tali defectu proprietatis actoris, vt in-
cludat ius rei. Quoniam † huiuſmodi beneficia poſſeſſo- 7
ria dicuntur quodammodo reſtitutoria, quaſi hæreditas iacens fuerit ſpoliata, & ſic reintegranda in perſona hæredis, licet propriè non poſſederit. Bald. in d. l. fina. col. 1. C. de edict. diui Adria. tollen. & conſi. 141. colum. 2. in fin. lib. 1. Dec. conſil. 400. col. 3. ver. vlteriùs, & conſ. 588. n. 12. poſt med. Pedemont. deciſ. 34. n. 19. in fin. cum ſeq. Rolan. conſil. 98. num. 38. in 3.

Et plus delinquit occupans poſſeſſionem per mortem tem vacantem, quàm per negligentiam poſſidentis: nam
† hęreditas iacens cœptam vſucapionem complet, & fru- 8
ctus acquirit. Bald. in d. l. fina. numer. 1. C. de edict. diui Adria. tollen. quem alij ſequuntur. Pedem. deciſ. 34. nu. 21.
ideò cum agatur de quaſi recuperanda poſſeſſione, † non 9
ſufficit docere de non iure agentis, niſi etiam probetur ius conuenti, vt in fortioribus terminis, vbi ius reſiſtit actori, tenent doct. præſertim gl. Io. Andr. Io. Monach. & Gem. in d. c. ad decimas, de reſtitut. ſpolia. in 6. Zaſ. in d. §. nihil commune, num. 47. Rip. nu. 77. de commun. Matt.

Nauarr.

Digitized by Google

Nauarr. in c. accepta oppoſ. 10. nu. 21. de reſt. ſpol. Et poſ-
ſeſſio Vincentij ſi eſt vitioſa, & improba, nullos producit
vim, & effectus, l. improba poſſeſſio. C. de acquir. poſſeſ.
cum alus per Dec. d. conſ. 424. num. 14. Caſſal. deciſ. 6. de
10 præb. Et † nõ habetur pro poſſeſſore ad excludendũ acto-
rem per non ius ſuum, Bal. Salye. & alij, in l. vis eius. C. de
proba. Sarnen. in reg. de annul. q. 31. Rum. conſ. 28. n. 9. in
4. Deficit etiã Vincentius in alio requiſito, quia eius poſ-
ſeſſio fuit vitioſa: nã non habuit poſſeſſionẽ de manu hę-
redis, prout de iure habere debebat, l. 1. quorũ leg. Etiam
11 † in caſib. in quib. reſtitutio fit ipſo iure, vt latè poſt alios
cumulat Tiraq. in tract. *le mort ſaiſit*. par. 2. declarat. 10. nu.
12 1. 2. & 3. Nat. conſ. 395. num. 9. & ſeq. Neque poteſt † pro-
prietatius ſibi ius dicere propria auctoritate, & hæredita-
tem iacentem, vt dictum eſt, quaſi poſſidentem ſpoliare.
c. cũſultationib. & ibi no. oẽs, de iurepat. Cald. conſ. 23. de
præb. Io. de Sylu. in tract. de benefic. par. 2. q. 7. nu. 10. & in
terminis benè Dec. d. cõſ. 400. n. 5. in fi. & 467. n. 12. Etiam
ſi proprietarius eſſet filius, Guid. Pap. q. 366. & poſſeſſio
eſſet infecta. c. ordinarij, de off. ord. in 6. c. licet epiſcopus,
& ibi Gem. & Franc. in 3. & 4. no. de præb. eod. l. Et quòd
13 † occupatio rerum ſubiectarum fideicõmiſſo hæreditate
iacente vti vitioſa, debeat auocari ab iſtis inuaſoribus &
dari hæredi, tenent gl. Bar. Paul. Alex. & alij communiter
in l. non eſt dubium, C. de legib. & in l. Paulus reſpondit
ad Trebell. Ang. in l. extat. col. 2. quod met. cau. Odofr. in
l. 1. C. quorũ lega. Alberic. in l. 1. ff. eo. tit. Iaſ. in l. talis ſcri-
ptura. in fi. de leg. 1. Rom. cõſ. 312. in princ. & ibi bona ad-
ditio Socin. conſ. 33. col. pen. in 5. dub. lib. 1. Dec. conſ. 243.
nu. 14. in fi. Patiſ. conſ. 54. n. 3. lib. 3. Rimin. Sen. conſ. 262.
n. 22. Celſ. Hug. conſ. 24. nu. 5. Zuccard. in l. fi. C. de edict.
diui Adr. tol. nu. 374. Rip. in d. l. 1. nu. 5. quorum legat.

Non obſt. dum dicitur, quod in teſtamento Gabrielis
ſit data facultas capiendi poſſeſſionem propria auctori-
tate. Quoniam hoc expreſsè nullibi colligitur: nullum. n.
verbũ de his in allegato teſtamento Gabrielis, neq; etiam
tacitè: nam non fecit iſtos dominos & directos hæredes,
ſed per fideicõmiſſum verba ſonant, & ius interpretatur,
quia ſemel hæres nõ deſinit eſſe hæres, l. vxorem, §. hęres,
de leg. 3. declarãt Bar. & alij, in l. filius familias, n. 6. de leg.
3. Iaſ. conſ. 146. n. 2. lib. 4. Aym. conſ. 1. n. 6. Neque teſtator
aſſignauit ipſis in vita poſſeſſionẽ iſtius caſalis, neque ali-
quid fecit, ex quo colligi poſſit aliqua licentia ingredien-
di propria auctoritate, vt cõſiderant poſt alios Dec. d. cõſ.
424. n. 15. & ſeq. Iaſ. in l. non eſt dubium. nu. 4. C. de legib.
Alex. conſ. 43. nu. 4. Bero. conſ. 16. nu. 37. in 2.

Non ob. quod nihil ſit remanſurum penes iſtas filias,
14 quoniam hoc non probatur ex deductis. Nam † licet fœ-
minæ ſint penitus, & omnino excluſæ, & non poſſunt de-
trahere Trebellianicam, poſſunt tamen lectura d. teſta-
menti detrahere competẽtes dotes: poſſent etiam de iu-
re adducere plures exceptiones, ex quib. appareat, quòd
fideicommiſſum non habetur, l. 3. §. fin. de alim. leg. cum
aliis per Rip. in d. l. 1. in princ. n. 25. quor. lega. Dec. conſil.
424. 467. & 588. Et iam lis pendet in Rota ſuper his per
15 12. annos & ampliùs. Et † in dubio, vt hęreditas iacẽs ma-
nuteneatur, aut poſſeſſio reſtituatur hæredi, præſumitur,
quòd poſſit alia defenſio competere, Abb. in c. curam, col.
fi. de cohabit. cler. & muliet, & in c. cùm ſit Romana, vbi
etiam Peruſin. & Dec. num. 32. de appell. Iaſ. conſ. 169. col.
2. ver. non obſtat. lib. 2. Debet etiam fideicommiſſarius
capere de manu hæredis, vt dictum fuit.

Nec etiam ob. quod D. Vincentius adiuerit iudicem,
& adeptus fuerit poſſeſſionem auctoritate prætoris, quo-
niam iudex & iniuſtè, & nulliter proceſſit ſaltẽ ex eo, quia
cùm non eſſet data facultas capiendi poſſeſſionẽ propria
16 auctoritate, non debuit dare † aliquod mandatũ de im-
mittendo in poſſeſſionem hæreditate iacente. Bal. conſil.
254. in fi. lib. 3. Iaſ. conſil. 146. nu. 1. in fin. lib. 4. Tiraq. in d.
17 par. ſecunda, declarat. 10. nu. 4. Nam licet de vno † fidei-
commiſſario ad alium non fiat reſtitutio, verùm eſt data
mora, Bar. in l. pen. §. cùm autem, num. 4. & Salye. nu. 8. C.
ad Treb. Et fuit ita deciſum in Rom. de comitib. 1575. co-
ram D. Aldobrandino, quæ hîc nulla fuit. Debuiſſet etiam
conſtituere † curatorem hæreditati iacenti, Bar. in l. ſi bo- 18
na. in fi. C. de bon. auct. iud. poſſid. cum aliis per Dec. d.
conſ. 400. col. 3. Pedem. deciſ. 34. nu. 21. Ideò poſſeſſio d.
caſalis eſt omnino conſignanda hæredi ex ſupradictis,
prout Domini reſoluerunt.

SERAPHINI.

Vrbeuetan. bonorum. Lunæ, 4. Iunij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Culpa non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Culpa non poteſt imputari illi, qui actum non facit, ad quem non tenetur.*
3 *Culpa non poteſt alicui imputari, ſi non facit illud, quod factum nihil profuiſſet.*
4 *Culpa non intrat, vbi non probatur quem fuiſſe obligatum ad offerendum.*
5 *Dolus in faciendo abſorbet culpam in omittendo.*
6 *Teſtis deponens de facto proprio, facit pluſquam ſemiplenam probationem.*

DECISIO DXXI.

REſolutum, quòd Illuſtr. Do. Antonius non fuerit in
culpa, quò minus ipſe poſſeſſionem bonorum ven-
ditorum haberet, quia prædicta bona per Falconem ven-
ditorem tempore venditionis, non poſſidebantur, ſed per
Perinellum, cui per limitationem priùs fuerant adiudica-
ta. Vnde non fuit liberum ipſi D. Antonio poſſeſſionem
prædictorum bonorum vigore d. venditionis capere. Et
ad probandum, quòd in illuſtriſ. D. Antonio non cadat
culpa in caſu prædicto, Domini ſubiiciebant tres veras
iuris concluſiones.

Primò, quòd † opponens alteri culpam, cùm regulari- 1
ter culpa non præſumatur, tenetur concludenter eam
probare, Afflict. deciſi. 13. nu. 18. Grat. conſ. 100. nu. 14. lib.
2. Bar. conſ. 193. Secundò, quòd † culpa non poteſt impu- 2
tari illi, qui actum non facit, ad quem non tenetur, Aret.
conſ. 111. ad fi. in 1. verſ. cùm igitur. Aym. conſi. 4. nu. 24.
& conſil. 63. nu. 90. & conſ. 172. n. 5. Ruin. conſ. 93. n. 7. l. 5.
Tertiò, quòd † quis in culpa non dicitur, ſi nõ facit illud, 3
quod factum nil profuiſſet, l. 2. §. ſi mater, verſic. quòd ſi
penitùs egemus. & §. penes, verſ. ego etiam. ff. ad Tertull.
l. fi. §. 1. verſ. ſed quid noceat. ff. quis ord. in bon. poſſ. ſeru.
Caſtrenſ. conſi. 322. nu. 6. Aym. conſi. 83. nume. Vbi quòd
id procedit etiam ſi dubium fuiſſet, an fuiſſet profutu-
rum.

Quibus concluſionibus ſtantib. dicebant non eſſe du-
bium, quòd non poteſt Illuſt. D. Ant. adſcribi culpa. Nam
ea deducitur ex duobus capitib. Primò, quia ſi D. Ant. ob-
tuliſſet vel ſoluiſſet pretium Perinello, potuiſſet habere
dicta bona ſibi vendita. Sed ad hoc reſpondebatur nullo
iure cautum eſſe, quòd ab vno teneatur offerri pretium
alteri: imò nec ipſi venditori tenetur offerre, niſi quando
agit ad rem emptam contra ipſum. l. Iulianus. §. offerri. ff.
de act. emp. Et propterea cùm D. Ant. Perinello pretium
offerre teneretur, nec de iure, nec ex vi prędicti inſtrmen-
ti venditionis in culpa dici non poteſt per prędicta. Eo
maximè, quia D. Ant. ignorabat huiuſmodi bona illi fuiſſe
adiudicata, vt fuit reſolutum ſub die 25. Maij, 1575. co-
ram me. Sic † ergo cùm nõ probetur, eum fuiſſe obligatũ 4
ad offerendum, non intrat culpa, Ruin. d. cõſ. 93. n. 7. in 5.

Secundò opp. quòd poſtea Perinellus vẽdidit iſta bo-
na Marco Guidan, pro qua fideiuſſit idem D. Anton. &
ſic inferri videtur, quod dicatur conceſſiſſe d. venditio-
ni. Itemquòd ſi voluiſſet, tunc ita eſſent ſibi tradita præ-

dicta bona, ſicut fuerunt vendita D. Marco. Sed reſpondebatur primò, quod non tenebatur, vt dixi, Do. Anton. nec de iure, nec ex inſtrumento tunc emere per ſupradicta. Secundò, quòd hoc fuit per 15. menſes poſt, adeò quod Do. Antonius non tenebatur tam longo tempore pecunias ſuas penes ſe otioſas retinere expectãdo, quod Petinellus vellet vendere.

Tertiò dicebat, quod hoc nihil profuiſſet Falcono, quia licet emiſſet rem à Perinello, non propterea teneretur ad pretium Falcono. Non igitur poteſt imputari culpa D. Antonio, ſi non fecit illud, quod ſi feciſſet, nihilominus Falcono non profuiſſet. Fuiſſet enim noua vendirio, & non recuperaſſet virtute vendirionis factæ: & propterea non poteſt applicari caſui noſtro dictum Rimin. conſ. 92. nu. 17. li. 1. allegatum in vltima reſolutione.

Quartò dicebat, quod cùm Falconus fuerit in dolo vendendo id, quod ſuum non erat, & conſtituendo ſe poſſidere nomine D. Antonij, cùm tamen non poſſideret, ſequitur, quod nunc ipſe non poſſit dicere, D. Antonium
5 fuiſſe in culpa, quia † dolus in faciendo abſorbet culpam in omittendo, gl. in l. ſi mora, ff. ſol. matr.

Rurſus reſpondetur, quod ex depoſitione Comitis de Marciano conſtat, ipſum fuiſſe requiſitum à Do. Ant. vt ei daret dicta bona, & reciperet pretium, cui reſpondit id non poſſe facere, cùm fuiſſet ſatisfactus, & bona Pitinello vendita. Qui teſtis cùm deponat de facto proprio, facit pluſquam ſemiplenam probationem, vt per Achil. deciſ. 3. de teſtib. benè faciunt cumulata per Socin. Iun. conſ. 31. num. 33. in 2. Pariſ. conſ. 104. nu. 80. in princ.

SERAPHINI.

Meliten. præcedentiæ. Lunæ, 11. Maij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Statutum quando deficit, tunc demum ad iuris communis diſpoſitionem recurrendum eſt.*

2 *Lex omnis poſitiua per conſuetudinem tollitur.*

3 *Poſſeſſio releuat poſſidentem ab onere probandi, niſi actor probauerit intentionem ſuam, cum nu. 9.*

4 *Ius commune pro ſe deducens habet intentionem fundatam, niſi exceptione aliqua vti velit, quam debet probare.*

5 *Fundans ſe in diſpoſitione qualificata tenetur illam qualitatem verificare.*

6 *Incertitudo eadem, quæ impedit ne actor obtineat in actione, impedit ne reus obtineat in exceptione.*

7 *Ius commune diſponens idem quod ſtatutum, ſeruandum eſt.*

8 *Conſuetudinem contrariam iuri communi allegantis, onus probandi incumbit.*

DECISIO DXXII.

FVit particulariter dubitatum, an Admiratus, & lingua Italię poſſint fundare intentionem ſuam in iure communi, & ſtabilimentis, ſtante ſtatuto 29. de Baiuliuis, in quo diſponitur, quod Baiuliui, Priores, & Caſtellanus tam in conuentu, quam extra ſedeant, & ſtent tam in ſeſſione, deambulatione & locutione, in conſilio & aliis locis, quemadmodum præteritis temporibus facere, & ſtare conſueuerunt. Ex quo ſtatuto venerabilis lingua Aragoniæ prætendebat probari (cùm in iſta materia præcedentiæ debeat attendi conſuetudo) Admiratum & lingua Italiæ teneri ad probationem cõſuetudinis. Vbi enim adeſt particularis ſtatuti diſpoſitio, ea in primis ſeruanda
1 eſt. Nam † ad iuris communis diſpoſitionem tùc demum recurrendum eſt, quando ſtatutum deficit, Bal. & Caſtr. in ſummario, in l. omnes populi. de iuſt. & iur. Iaſ. ibidem
2 in 1. lect. nume. 10. Nam † omnis lex poſitiua per conſuetudinẽ tollitur, idem Bal. in c. Imperialem, §. præterea, n. 3. de probib. alie. feu. & conſ. 252. l. 2. Abb. conſ. 7. col. 4. li. 2. Aym. conſ. 238. nu. 7. & 8. Et hoc maximè procedere dicebant ſtante poſſeſſione alternatæ præcedentiæ, in qua prædicta venerabilis lingua Italiæ exiſtit, quę † releuat ab 3
onere probãdi, l. circa, de prob. l. fi. C. de reiuind. gl. in l. ſiue poſſidetis, C. de prob. & in l. ſi ſolemnibus, C. de fide inſtr. & Bal. in conſ. 351. nu. 2. lib. 1. Contrarium tamẽ fuit deciſum, nempè Admiratum & venerabilẽ linguam Italiæ poſſe intentionem ſuam fundare in iure cõmuni, non obſtante d. ſtatuto. Quilibet enim deducens pro ſe ius cõmune, habet intentionem fundatam, ita vt obtinere poſſit, niſi exemplo aliqua exceptione repellatur: ſed ſi quis exceptione † vti velit, debet eã plenè probare, poſtquam 4
actoris intentio plenè eſt probata, Bar. in l. admonendi, n. 50. & ibi Rip. 211. de iureiur. idem Bar. in l. nõ ſolùm, §. ſi debeat probari, de nou. oper. Abb. in c. dudum, col. fi. verſ. tertio facit, de electi. Eſt itaque neceſſe, vt venerabilis lingua Aragoniæ excipiens de ſtatuto 29. plenè ſuam exceptionem iuſtificet, nempè, quod de conſuetudine aliter ſit obſeruandum: ſed hoc non probatur ex ſola ſtatuti allegatione, quod non refert aliquam conſuetudinem, ſed præſupponit tantũ, Pariſ. conſ. 25. n. 18. & conſ. 27. n. 35. & conſ. 47. nu. 67. lib. 1. & conſ. 66. n. 2. l. 4. Put. deciſ. 301. lib. 1. Eſt enim qualificatum hoc ſtatutum, & ideò ſuccedit regula, quod † fundans ſe in diſpoſitione qualificata tene- 5
tur qualitatem illam verificare, ad no. in l. diuus, de re iud. Fel. in c. ex parte, n. 27. de reſcript. Et eadem † incerti- 6
tudo, quæ impedit ne actor obtineat in actione, impedit ne reus obtineat in exceptione, vt declarat Bar. in l. tertia, §. ſi duobus, de adimen. lega.

Non obſtat, quod ſtatutum mandet, quod ſtetur conſuetudini, & ideò videatur tollere iuris communis diſpoſitionem. Quia † immo ius commune in hac materia 7
idem diſponit, Bal. in c. cùm olim, num. 1. & 2. de conſuet. Dec. in l. cùm quidam, nu. 39. ſi cert. pet. & ibi Cagnol. nu. 54. Ruin. conſil. 19. num. 6. lib. 1. Riminal. conſil. 95. num. 22. lib. 1. cum aliis allegatis. Ex quo ſequitur, qood cùm vtraque diſpoſitio tam iuris communis, quàm ſtatuti ſimul concordet, nõ eliditur intentio actoris per ſtatuti allegationem paſſiuam à iure communi, niſi in indiuiduo deducatur conſuetudo iuri communi contraria, quo † caſu 8
onus probãdi incumbit allegantì, gl. in l. 1. in verb. probatis, C. quæ ſit long. conſuet. & ibi Bal. nu. 1. Dec. conſ. 402. num. 11.

Neque obſtat poſſeſſio alternatæ præcedentiæ, quia verum quidẽ eſt, eam releuare poſſidẽtem ab onere probandi, ſed hoc intelligitur, niſi † exemplo actor probaue- 9
rit intentionem ſuam, ad no. per Ægid. deciſ. 76. Et ideò licet aliàs dictum fuerit adeſſe aliquod veſtigium alternatæ præcedentiæ ante annum 1532. tamen illud non eſt concludens, nec ſufficiens ad probationẽ huius conſuetudinis: imò maius & certius argumentum in contrarium ſumi poteſt ex ſtabilimẽto primo, & 42. de Baiuliuis ſtante obſeruantia ordinis in illis contẽti reſpectu cęterorum Baiuliuorum. Nec releuat ſententia anni 1532. Quia iam eſt reſolutum illam non eſſe iuſtificatam, & ex his concluſum pro venerabili lingua Italiæ.

SERAPHINI.

Veliternabonotum. Veneris, 14. Nouembris, 1579.

SVMMARIA.

1 *Diffamatio facit tantùm ad inquirendum.*

2 *Declaratoria requiritur ad inducendum notorium propter diffamationem.*

3 *Fama ſola non facit notorium.*

DECISIO DXXIII.

CVm variæ exiſtant Bullæ ſummorum Pontificum contra homicidas, cõfirmatæ à fe. re. Pio Quintò, & in ſpecie in bulla Pij ſecundi caueatur, quod homicidæ, quorũ delictum ſit notorium, vel de homicidio infamati ſeu condemnati, ſint ab omnib. actib. legitimis perpetuò

ſuſpenſi.

Digitized by Google

ſuſpenſi. Fuit dubitatum, *an homicidium per quendam Leandrum commiſſum fuerit taliter notorium, vel ipſe de eo taliter fuerit infamatus, vt intret diſpoſitio prædictæ bullæ.* Et quantùm ad infamationem, dixerunt eam non probari:
1 non enim intelligendæ ſunt Bullæ de ſimplici † diffamatione, quæ regulariter facit indicium tantum ad inquirendum. Eſſet enim abſurdum valde, quod pro tali diffamatione irrogaretur tam rigoroſa pœna: ſed intelligendæ ſunt de diffamatione, quæ æquipolleat condemnationi, propter alternatiuam illam poſitam in bulla, informati, vel condemnati, cùm vna pars alternatiuæ declarat aliam, l. 1. de reb. dub. Roman. conſil. 131. numero 2. Maxime quod Bullæ ſunt intelligendæ de condemnatis pro delicto, & non propter contumaciam, quod fuit coram me reſolutum in vna Ciuitatis Caſtelli donationis. Ideo diffamatio debet eſſe talis, quæ inducat notorium, & ideo
2 † requiritur declaratoria, Anch. conſ. 141. Marſ. poſt Petr. & Cyn. conſil. 10. nu. 1. plures congerit Gram. no. 3. n. 37. Nec poteſt dici ſententiam contra Leãdrum latam habere vim huius declaratoriæ, cùm ſit ſententia lata in contumaciam ob non paritionem monitorij. Et ita non parit eum effectum, quem parit ſententia lata ob delictum. Et ideo non æquipollet ei, neque inducit diffamationem ſufficientem. Nec eſt verum, quod Doct. requirentes declaratoriam loquantur in infamia iuris tantum. Quia ex eorum lectura de contrario apparet, & benè facit Ferrer. conſil. 31. nume. 36. in 1. addebat vnus ex Dominis, diffamatos videri eos accipi pro famoſis graſſatoribus, qui quamplura commiſerunt homicidia, Boſſ. in pract. crim. tit. de inquiſ. num. 32. Vltimò non obſtant teſtes de fama,
3 ſola † enim fama non facit notorium, Rot. de exce. deciſ. 5. num. 2. in nou. Quare concluſum, Bullas non habere locum in caſu, de quo agitur.

SERAPHINI.

Toletan. beneficij. Lunæ, 12. Octobris, 1579.

SVMMARIVM.

1 *Diſmembratio beneficij debet fieri cum ſolemnitatibus à iure requiſitis, & cauſſa cognita, cum aſſiſtentia, & de conſenſu rectoris.*

DECISIO DXXIIII.

Domini præſupponendo in præſentia ſine veri præiudicio, cauſſam deciſionis ſiue diſmembrationis iuſtam, dixerunt ſententiam latam in partibus non eſſe
1 confirmandam, quia † in huiuſmodi diſmembratione interuenerunt ſolemnia, cùm facultates adminiſtratoris ſint ſufficientes, c. dilecto, & c. vacante, cũ ibi no. de præb. Et facta fuit diſmembratio cauſſa cognita cum aſſiſtentia, & de conſenſu Rectoris, Franc. de rebus eccleſ. nõ alie. c. 1. num. 24. Gem. conſ. 48. nu. 2. Nec ob. id quod de ſubreptione opponitur reſpectu valoris, quia in diſmembratione dicitur fructus ſufficere pro ambobus, & hoc eſt, quod mouit iudicem. Ex quib. ſolemnitatibus adhibitis reſultat præſumptio vtilitatis in dubio, Gemin. d. cõſ. 84. nu. 6. verſ. vnde præſumitur. Et ideo videndum in concurſu præſuppoſitis teſtibus vtriuſque partis, an probetur pro parte Franciſci non adfuiſſe iuſtam cauſſam diuiſionis, ſiue diſmembrationis, de qua agitur.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Veneris, 20. Martij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Gratia etiam motu proprio facta nulla dicitur ex defectu intentionis Papæ, vt neque etiam clauſulæ in ea appoſitæ eam viuificent.*
Immo etiam ipſo iure nulla dicitur.
2 *Actus ſine voluntate, & poteſtate conſtitui non poteſt.*
3 *Subreptio duplex eſſe dicitur.*
4 *Motus proprius non firmat priuilegium contra ius alterius.*
5 *Falſitas cauſſæ annullat gratiam quantumuis motu proprio conceſſam.*
6 *Litera ſecunda cenſentur habere clauſulam, ſi prius ius ſuum non conſequantur.*
7 *Incompatibilitas gratiarum clarè demonſtrat defectum intentionis.*
8 *Præiudicium tertij indiſtinctè annullat gratiam.*
9 *Intentionis defectus non conſideratur in gratia generali, ſed comprehenſio, vel non.*
10 *Gratia à principio nulla poteſt confirmari per conſenſum ſuperuenientem*

DECISIO DXXV.

Dubitaui præſuppoſito pacto, & gratia, & quod ſine veri præiudicio d. gratia in quibuſdam euẽtibus diſcordet, in quibuſdam cõcordet cum pacto, an d. gratia ſit ita nulla ex defectu intentionis Papæ, vt neque etiã clauſulæ in ea appoſitæ illam viuificent. Et cauſſa pluries propoſita tandè ſub die 20. Februarij Rota reſoluit, gratiam fuiſſe nullam à principio ex defectu intentionis reſeruata generalitate, & demum 20. Martij fuit eadem deciſio per Dominos confirmata. Præcipua fundamenta deciſionis fuerũt. Primo auctoritas Doct. in c. cauſſam quæ el. 2. de teſtib. vbi gl. Hoſt. Io. Andr. Ægid. Abb. Fel. Aret. & alij per informãtes allegati. Qui omnes vno ore dicũt, gratiã
† etiam motu proprio factam, eſſe nullam, quando adeſt 1
defectus intentionis. Et licet nõ dicant eſſe ipſo iure nullam, tamen ſunt etiam aliqui, qui dicunt hoc veluti Pariſ. conſ. 74. nu. 32. lib. 4. Et hoc idem videtur firmare Caſſad. deciſ. 3. de pœn. n. 3. in fi. Vbi tradit gratiam factã de penſione, non facta mẽtione de alia prius impoſita, eſſe nullam, etiam ſi motu proprio facta ſit. Et demum, nu. 5. tradit, eam eſſe nullam ipſo iure, & licet fundet ſe etiam in ſubreptione, id euenit, quia in caſu ſuo gratia erat ad partis poſtulationem, ſed non tollit æquiparationem, quam facit ſubreptionis, & defectus intentionis, & ita ſunt intelligendi Doct. quia partim æquiparant ſubreptionem & defectum intentionis.

Secundò pro hac ſententia facit euidens ratio, quia cùm in conſtituenda gratia requiratur poteſtas, & voluntas, vtique altera deficiente, gratia eſt a principio nulla:
nam † actus ſine voluntate, & poteſtate conſtitui nõ po- 2
teſt, Bal. in l. omne verbũ. C. commu. de leg. Alex. conſ. 52. num. 30. lib. 4. Imol. in l. qui ſoluendum. de her. inſtit. & in l. filio præterito. in vlt. q. de iniuſt. rup. teſtam.

Tertio, quia non benè videtur conſtitui differentia inter ſubreptionem, & defectum intentionis, quantum attinet ad hunc effectum, quia etiam defectus intentionis
poteſt dici ſubreptio. Ea † enim eſt duplex, vna, quæ pro- 3
uenit ex parte impetrantis: altera, quæ oritur ex re ipſa, Primam tollit motus proprius, ſecundam non, Ægid. deciſ. 392. & 475. & d. c. cauſſam quæ. el. 2. nu. 1. de teſti. Rebuff. in form. mãd. apoſt. in verbo, motu proprio, n. 29. ſpeciali in fi. Bonifac. in clem literas, num. 11. & 12. de præb. Fel. in c. noſtra, in 10. corol. de reſcript.

Quartò faciunt Doct. paſſim dicentes, quod † motus- 4
proprius non firmat priuilegium contra ius alterius, Abb. in c. ad aures, n. 5. de reſcr. But. in c. per venerabilem, n. 15. qui fil. ſint leg. Præpoſ. in c. quia circa, nu. 4. de conſang. & affi. Rui. conſ. 123. n. 16. l. 3. Gem. conſ. 104. Curt. Sen. cõſ. 35. n. 37. Rot. in antiqui. deciſ. 444. cum infinitis aliis quæ deduci poſſent. Ex quibus colligitur, quod ſi motus proprius non firmat priuilegium, illud ab initio eſt nullum.

Quintò in indiuiduo, de quo agitur, hoc tantò faciliùs procedit ex eo, quod Papa videtur motus ex falſa cauſſa, cùm dixerit Illuſtr. D. Iulium eſſe horum bonorũ verum dominum, quæ verba iuxta ſubiectã materiam cùm agatur de perpetua applicatione, ſunt intelligenda de eo dominio, ex quo naſcebatur valida & perpetua applicatio,

ſed

5 ſed † falſitas cauſſæ perpetuo annullat gratiam, quan-
tumuis motu proprio conceſſam, Fel. poſt Ancha. in c. ad
aures, num. 9. de reſcript. & in d. c. cauſſam quæ, nu. 3. cum
aliis per informantes allegaris.

Non ob. in contrarium deducta. Et primo doctr. Bat.
in c. mandatũ, ante nu. 14. & in c. Capitulũ ſanctæ Crucis,
nu. 24. de reſcrip. Quia vel loquitur contra auctoritatem
ceterorum Doct. vel in caſu ſuo militat particularis ratio,
prout cõſideràt Caſſad. d. deciſ. 3. n. 5. de penſ. nẽpe diſtin-
guendo inter leue, & magnũ præiudicium. Vel etiam ex
alio poteſt conſiderari ratio particularis, quia re vera ibi
non adeſt defectus intentionis, cum indiſtinctè, ſiue pri-
mæ literæ ſint præſentatæ ſiue non, teneant ſecundæ lite-
ræ ſecundum opin. Abb. ibi in fi. & in c. Capitulum, nu. 4.
6 Et † ipſæ ſecundæ literæ cenſentur habere clauſulam, ſi
prius ius ſuum non conſequatur, vt poſt Imol. in d. c. mã-
datum, dicit Fel. in d. c. Capitulum, n. 5. Et valdè probabi-
lis eſt hæc ſententia, vt non adſit defectus intentionis re-
ſpectu conceſſionis ſecundarum literarum, quia Papa in
gratiam plurium reſcribere poteſt, & in hoc non deficit
intentio, tamen non vult inuitum ordinarium pluribus
mãdatis grauare. Quod colligitur ex eo, quod cum ſuper
eodem corpore beneficij impetratæ eſſent literæ, tunc eſ-
7 ſent omnino ſubreptitiæ, & nullæ. Nam † propter incom-
patibilitatem gratiarum appareret manifeſtè de defectu
intẽtionis. Præterea in illamet materia multi tenẽt, quòd
gratia etiam motu proprio conceſſa non teneat, vt per
Franc. in c. ſi poſtquã, nu. 6. de præb. in 6. & ibidem Butr. nu.
8 5. & 6. Et † ita vis non erit in differentia, quam conſtituit
Butr. inter ſubreptionem, & defectum intentionis, ſed
in præiudicio tertij, quod indiſtinctè annullat gratiam
ſecundum eos.

Non ob. quod quando gratia eſt generalis, ea non cor-
ruat ex caſu particulari, in quo verſatur tertij præiudiciũ.
Quia gratia, de qua agitur, nõ videtur generalis, ſed par-
ticularis. Comprehenſio enim pluriũ euentuum non fa-
9 cit gratiam generalem. Quod patet, quia † ſi eſſemus in
gratia generali, non eſſet agendum de defectu intentio-
nis, ſed de cõprehenſione, vel non comprehenſione. Soc.
conſ. 13. n. 8. lib. 1. Præiudicium enim hic eſt certum, & in-
dubitatum reſpectu ſecũdo genitorum ſi qui adſint, ſed
de euentualitate alias erit videndum.

Non ob. quod ſi gratia eſſet nulla à principio, non poſ-
ſet confirmari per conſenſum ſuperuenientẽ, cuius con-
10 trarium tradidit Soc. conſ. 115. lib. 3. Quod † hoc negari
merito poteſt, cũ neque Soc. loquatur in cõſenſu ex poſt
facto ſuperueniente, ſed in cõſenſu præſtito in ipſo actu,
& fortè etiam ita indiſtinctè nõ procederet etiam ſecun-
dum iſtam lecturam, niſi dara Papæ ſcientia, Ægid. deciſ.
631. Præterea defendit Soc. in ſuo caſu non adfuiſſe defe-
ctum intentionis, ſub num. 3. Hic vero non poteſt negari
adeſſe, cum Papa ignorauit pactum. Non ob. diſtinctio,
quæ fit exemplo inter defectum intẽtionis reſpectu gra-
tiæ, & defectũ intentionis reſpectu effectus, & executio-
nis eiuſdem. Quia iſta differentia eſt verbalis, cũ non poſ-
ſit ſeparari hoc caſu effectus ab ipſa gratia. Statim enim
quod applicantur bono primogenito, infertur præiudiciũ
ceteris filiis inſeparabile ab ipſa conceſſione, nec poteſt
huc præiudicium præſeruari per clauſulam ſine præiudi-
cio: nã eſt incompatibilis cũ diſpoſitione, adeo quod vel
diſpoſitionem vitiat, vel à diſpoſitione vitiatur, ne actus
reddatur nugatorius. Et quæ dicuntur de hac clauſula ge-
neraliter ſubintellecta in omnib. conceſſionib. habẽt lo-
cum, quando poteſt ſtare vna cũ principali diſpoſitione.

Et ita fuit pro nullitate abſoluta gratiæ concluſum. De-
inde die Ven. 3. Aprilis proximè præteriti, fuit cauſſa po-
ſita ſuper euentualitate in præcedenti poſitione reſeruata,
& per dominos concluſum retenta priori deciſione
eum nõ facere, quominus gratia ſit nulla, quia huiuſmo-
di euentualitas non tollit defectum intentionis. Ridicu-
lum enim eſſet dicere, quod Papa voluerit gratiam hu-
iuſmodi pendere perpetuo à voluntate ſucceſſorum D.
Iulij, ita vt modo valida quorundam reſpectuum eſſet,
modo inualida, maximè cum ſimus in materia propha-
na, in qua Papa ſine conſenſu vocatorum in pacto de po-
teſtate ordinaria nihil conſtiturus fuiſſet. Et ideo per-
ſtiterunt in reſolutis.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Veneris, 26. Febr. 1580.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio auth. res quæ. C. com. de lega. quo caſu ceſſare dicatur.*

2 *Vnum qui dicit ex eo quo aliud ſequitur, vtrunque dicit, etiam in materia odioſa.*

3 *Dictiones, ita tamen, quid importare dicantur.*

4 *Dictio, penitus, idem ſignificat, quod in totum, & ex toto, ita vt nullam recipiat reſtrictionem.*

5 *Auus quando pater non habet, tenetur dotare neptem.*

6 *Conformare ſe quilibet cenſetur cum diſpoſitione iuris communis.*

7 *Argumentum de alimentis ad dotem non procedit, vbi ſubeſt diuerſa ratio.*

8 *Prohibitio abſoluta impediens tranſlationem dominij facit ceſſare diſpoſitionem auth. res quæ, C. com. de lega.*

9 *Fœminæ non prohibentur dotari etiam iuxta terminos auth. res quæ. C. com. de leg.*

DECISIO DXXVI.

PRopoſui iterum cauſſam ſuper reſolutis ſub die Sab-
bati 23. Ianuarij proximè præteriti, an dotes Illuſtriſſi-
marum filiarum ſint detrahendæ de legitima Sciarræ, ita
vt Illuſtriſſ. Do. Iulius non teneatur, niſi quatenus legiti-
ma non ſufficiat. Et Domini ſteterunt in deciſis. Præſup-
poſita namque poteſtate paciſcentium, quod potuerint
abſolutè prohibere non ſolum per viam contractus, ſed
etiam per viam vltimæ voluntatis, ne bona in pacto com-
prehenſa alienarentur pro dotandis fœminis, quo † caſu 1
ceſſat diſpoſitio authent. res quæ. C. com. de leg. Iaſ. ibi. n.
25. Leaz. in §. diui. num. 141. verſicul. tertia ſit concluſio.
Iaſ. ibidem nu. 69. Aym. conſil. 19. in fin. Tiraquell. de pri-
mogen. q. 61. num. 9. Reſtat ſolum videre, quid paciſcen-
tes voluerint, & diſpoſuerint. Cum itaque vocauerint
maſculos onerando eos ad dotandum fœminas cum iſta
limitatione, ita tamen quod à dictis bonis ſint penitus
excluſæ, ſatis apparet voluntatem eorum fuiſſe, vt nihil
aliud prorſus conſequantur ex iſtis bonis, quam dotes:
nam † qui vnum dicit ex eo, quo aliud ſequitur, vtrunque 2
dicit, Bal. in l. data opera, nu. 34. C. qui accuſ. non poſſ. l. il-
lud. de acquir. hered. Et procedit in omni materia quan-
tumuis ſtricta, Aym. conſil. 174. Ponderandæ ergo ſunt
duæ illæ † dictiones, ita tamen, quarum natura eſt limi- 3
tare, & reſtringere diſpoſitionem cui adiiciuntur, l. Lu-
cius, §. qui habebat. & l. ita tamẽ. ad Trebell. Dec. cõſ. 194.
prope fin. Pariſ. conſ. 106. nu. 9. li. 2. Gozadin. conſ. 38. nu-
me. 6. Socin. Iun. conſil. 16. nu. 46. lib. 2. Ponderanda etiam
† dictio, penitus, quæ idem ſignificat, quod in totum, & 4
ex toto, Arch. in cap. 1. in princ. de ſupplen. negl. prælat.
in 6. Iaſ. conſil. 173. num. 1. lib. 4. Socin. conſil. 21. num. 6.
lib. 4. Pariſ. conſil. 58. nu. 11. lib. 2. Et exponitur pro omni
caſu, & in totum, Grat. conſil. 65. num. 23. & conſil. 86. nu.
3. lib. 2. Et habet adeo præciſam naturam, vt nullam reci-
piat modificationem, ſeu limitationem, Angel. conſil. 31.
num. 9. Dec. conſil. 401. num. 3. Ex his ſequitur, quod ſi ex
prædictis bonis aliquid habent, id omnino teneantur in
dotem computare, alioquin verum non eſſet, quod ex
prædictis bonis nihil penitus haberent præter dotes. Et
hoc comprobatur clare ex conſilio Caſtrenſ. 64. num. 4.
lib. 2. per informantes allegato.

Non obſtant in contrarium allegata. Nam in vniuer-
ſum poteſt reſponderi ea non procedere, vbi habemus
claram,

Digitized by Google

claram , & expteſſam mentem diſponentium prout hoc
caſu. Sed & patticularitet obiectis ſatisfaciendo.

Non ob. quod ratio Caſtr. non applicetur eo , quod id
factum ſit in exſecutionẽ obligationis legalis, quia quan-
do id non diſpoſuiſſet, ſubintrabat diſpoſitio legis ex diſ-
poſitione auth. res quæ. Hic autem non adeſt hæc obliga-
tio , ex quo ſumus in contractu. Et ideo ſtante expreſſa
pro hibitione , ceſſat dicta diſpoſitio. Quia reſpondetur
5 eandem rationem hoc caſu applicari : nam † auus tene-
tur, quando pater non habet, dotate neptem, l. dotem de-
dit, de collat. bon. Dec. conſ. 66. in fi. Vnde ita diſponendo
paciſcentes cenſentur ſe conformare cum iſta obligatio-
ne legali , & id facere in exſecutionem prædictæ obliga-
6 tionis, cum † quilibet cenſeatur cõformare ſe cum diſpo-
ſitione iuris communis, Doct. in l. heredes mei, §. cum ita,
ad Treb. & ita deducit Simon. de Præt. conſ. 137. num. 28.
cum ſeq. Cephal. conſ. 105. num. 18. & 19. lib. 1.

Non ob. argumentum deductum ab alimentis ad do-
tem, quæ ſunt æquiparata tam de iure communi, ad gl. in
l. ob æs tantum, de præd. mino. cum aliis, quam ex diſpoſi-
tione paciſcentium, ex quo ſub vnica determinatione re-
licta fuerunt, l. iam hoc iure. de vulg. Ex quo inferunt in-
formantes , quod ſicut alimenta debita iure actionis de-
bẽtur, etiam quod quis habeat aliunde vnde ſe alat, Dec.
in l. de alimentis, nu. 5. C. de tranſact. Alex. conſ. 7. nu. 10.
7 lib. 1. ita etiam & dotes. Nam † in primis Iaſ. in d. auth. res
quæ. nu. 7. & nu. 15. reprobat hoc argumentum, & quam-
uis dicatur argumentum procedere , vbi adeſt eadem ra-
tio, vt per Eucrard. in cent. loco, 29. tamẽ hic videtur ſub-
eſſe maxima ratio diuerſitatis : nam in alimẽtis ceſſat pe-
riculum exhauritionis , & exinanitionis fideicommiſſi,
quia ex fructibus præſtari poſſunt, ſed hoc fieri non poteſt
in dotibus. Et ſi indiſtinctè detraherentur dotes , breui
tempore conſumerẽtur bona pacto ſubiecta, & ideo hac
ratione videntur moti paciſcentes , dum dotes relique-
runt cum limitatione , alimenta vero non. Præterea, cum
dotes fuerint, vt dictum eſt, relictæ in exſecutionem obli-
gationis , qua tenebantur paciſcentes dotare fœminas
deſcendentes , ſequitur hanc diſpoſitionem recipere de-
bere interpretationem, Caſtr. d. conſ. 64.

Neque obſt. quod prohibitio expreſſa faciat ceſſare diſ-
poſitionem auth. res quæ. Et ideo non potuit recipere
8 hoc pactum interpretationem à iure cõmuni. Quia † hoc
procedit , quando eſt abſoluta prohitio impediens tranſ-
lationẽ dominij. Et ita procedit gl. in l. nulla, C. de iu. do.
Tiraq. de primog. q. 61. nu. 9. Sed hic paciſcentes prohibi-
tionem hanc temperarunt , vt nihilominus fœminæ do-
tentur , & ita voluerunt hanc prohibitionem potius ſor-
titi naturã prohibitionis, quæ fit in vltima voluntate, quã
eius quæ fit in contractu. Ergo & modi conſtituendi iux-
ta naturam prohibitionis vltimæ voluntatis, & ita etiam
hoc caſu militat diſpoſitio auth. res quæ , cum ſuis quali-
tatibus ex paciſcẽtium aperta voluntate, qui nihil volue-
runt fœminas conſequi poſſe ex his bonis præter dotes,
ergo quod ad eas peruenit ex his bonis, id in dotes eſt im-
putandum , cum ipſe acceptãdo diſpoſitionem paciſcen-
tium, cenſeatur illã acceptare cum ſua qualitate, Ro. conſ.
353. nu. 11. Bal. in l. contra iuris. §. ſi filius. de pact. & ibi Iaſ.
num. 11. Cort. Iun. conſ. 1. num. 11.

Neq; ob. quòd à paſcicentibus conſtituantur dotes fœ-
minis deſcẽdentib. nõ ſolum ſuis, ſed etiam alterius. Quia
totum hoc factum fuit contemplatione ſuarum deſcen-
dentium, quibus vnuſquiſque eorum prouidere voluit.

Non ob. quòd legitima, quæ venit detrahẽda, ſit effe-
cta propriũ patrimonium Pauli , quia cũ pacto ſuppoſita
non fuerint vniuerſaliter bona omnia , ſed tantum bona
particularia , & ideo tertia pars bonorum in pacto com-
prehenſorum , non defectu voluntatis paciſcentium , ſed
defectu poteſtatis eximatur à nexu reſtitutionis per viam
querelæ inofficioſæ donationis, ſequitur hanc etiam par-
tem ſub verbis pacti comprehenſam fuiſſe , quod ſecus
eſſet , ſi in vniuerſum omnia bona fuiſſent in pactum de-
ducta. Tunc enim ex legis interpretatione deficeret etiam
voluntas reſpectu legitimæ detrahendæ.

Nec refert, quod grauentur ad dotandum illi, ad quos
bona deuoluuntur. Quia † id virtualiter fit etiam in ter- 9
minis authent. res quæ. Nam ſi dotatio fit ex bonis pacto
ſubiectis, videntur etiam dotari ab his, à quibus adimitur
illa rata bonorum, ex qua dotes conſtituuntur.

Abſurdum , quod conſideratur , quod melioris eſſet
conditionis neptis , quam filia, non applicatur , quia in v-
traque poteſt euenire caſus conſumptionis legitimæ &
bonorum. Et ex his concluſum , portionem bonorum,
quæ ratione legitimæ detrahitur , eſſe in dotes imputan-
dam , vt fuit reſolutum.

SERAPHINI.

In eadem Portuen. bonorum. Veneris, 15. Apri-
lis, 1580.

SVMMARIA.

1 *Bona intelliguntur deducto ære alieno, ſi capiantur pro vni-
uerſa ſubſtantia, nu. 3.*
2 *Dotem petens, vel alia credita non dicitur contrauenire vo-
luntati teſtatoris.*
4 *Relatio facit, vt res particulariter intelligatur.*
5 *Legitima dicitur eſſe proprium patrimonium filij.*
6 *Officium eſt parentum dotare filias ſuas.*

DECISIO DXXVII.

DVbitaui , *an dotes Illuſtriſſimarum filiarum debeantur
eis quoad omnia bona in ſubſidium , & Domini retenta
deciſione facta ſub die 26. Februarij proximè, præteriti reſpectu
bonorum detrahendorum per ipſas ex pacto , cenſuerunt deberi
in ſubſidium , ita vt ea veniant in dotes imputanda, ex rationi-
bus tunc latè deductis.* Quibus addendo pro ſolutione eo-
rum, quæ exemplo allegantur. Non obſtat ratio illa, quod
prohibitio non eſt ita intelligenda, vt ex bonis pacto ſub-
iectis non veniant prius de trahenda credita , quæ capiũ-
tur ex alia perſona, puta patris vel auiæ , cum † bona in- 1
telligantur deducto ære alieno, l. ſubſignatum, §. bona, de
verborum ſignific. vbi Alciat. & Rebuf. l. vt iuriſiurandi,
§. ſi liberti. in fin. de oper. libert. Bald. in l. liberti libertæ-
que, numero 28. C. eodem, & in l. quoniam nouella. C. de
inoff. teſtam. Capr. conſi. 29. num. 8. Corn. conſil. 197. col.
pen. & fin. lib. 2. & conſil. 212. nu. 3. lib. 1. Quia † prædicta 2
procedunt , quando teſtator relicta dote , vel quolibet
alio prohibuit ne plus peti poſſit ex bonis ſuis, tũc enim,
quia bona intelliguntur deducto ære alieno , petens do- 1
tem maternam , vel alia credita, non dicitur contraueni-
re voluntati teſtatoris. Id enim , quod petit , non eſt ex
ipſius bonis. Sed in caſu, de quo agitur, filiæ non ſunt ex-
cluſæ ſub illa formula vniuerſali , ſcilicet à bonis paciſcẽ-
tium, ſed à bonis particularibus in pacto enuntiatis, nẽpè
caſtris, oppidis, ciuitatibus, ſortalitiis, & in Vrbe Palatiis.
Et id , † quod dicitur , bona intelligi deducto ære alieno, 3
verum eſt , capiendo bona pro vniuerſa ſubſtantia , prout
declarat Rebuſ. in d. §. bona. pag. 2. verſic. notãdum eſt. Et
licet paciſcentes reſpectu excluſionis loquantur de bo-
nis, id fit cum adiuncto, nempè de dictis bonis, & iſta † re- 4
latio facit, vt bona propriis nominibus expreſſa cenſean-
tur, Ruin. conſi. 108. num. 3. lib. 3. & pro hac parte facit di-
ſtinctio Bart. & Bald. loco ſupra citato, dum dicunt, quod
ſi teſtator dixerit de hereditate, & non de bonis , quod fi-
lia nihil petet, cum hereditas ſit quid vniuerſale compre-
hendens tam debita, quam credita.

Nec ob. ſi dicatur , ergo ex aliis bonis poterunt detra-
here credita , quia hoc verum eſt , ſed ideo non ſequitur,
quin ex his bonis deducta non cenſeantur hoc onere gra-
uata , vt in ſubſidium dotium imputentur ex mente ver-
bis claris expreſſa , quam per indirectum eluderent ſi
credita

credita deducere, & retinere poſſent: haberent enim ex
his bonis aliud quam dotes. Vnde cum Doct. velint ſuf-
ficienter coniecturam voluntatis eſſe, vt nihil penitus
etiam ex propriis creditis petere quis poſſit, quando pro-
hibitus eſt petere ſuper bonis ſuis, vel in bonis ſuis, vel
de hereditate ſua, vt declarāt prædicti Doct & Capt.con-
ſil.62.num. 12. Quanto magis hoc idem dicendum eſt in
caſu propoſito, in quo paciſcentes verbis adeo prægnan-
tibus vſi ſunt, vt alias fuit per Dominos ponderatum. Id-
que maximè attenta ratione, quæ fuit prouidere familiæ,
& maſculis, quæ facilè eluderetur, ſi aliam interpretatio-
nem admitteremus. Et omnes rationes, quæ conſideran-
tur reſpectu legitimæ, militant etiá reſpectu reliquorum
5 bonorum, cum legitima † ſit proprium patrimonium fi-
lij, Salyc.in authen.res quæ.quarta queſtione, Rom.cōſil.
232.vbi apoſtil.Curt.Iun.d.auth.num. 16. Ideo ſi non de-
ducitur ex diſpoſitione d. auth. neque etiam reliqua cre-
dita ſunt deducenda, niſi cum hoc onere

Non obſt.quod dos, quæ debetur iure actionis, debe-
tur etiam diuiti, quia hoc procedit, vbi ſimpliciter eſt re-
licta, non autem, vbi eſt limitate conſtitura, vt hic.

Non obſtat ratio Ceph.conſil.485.nu.60.quod per in-
directum hoc eſſet prohibere detractionem legitimæ fi-
lio grauato reſtituere hereditatem, quia euidenter eſt er-
ronea. Filius námque tenetur de ſuo dotare filiam ſuam,
6 hoc † enim eſt parētum officium, l.fin.C. de dot.promiſ.
Si ergo pater mandat filio, vt dotet de ſuo, & in euentum,
quod non habeat, dotet de patrimonio ipſius patris, ma-
gis releuat, quam grauat filium, cum relicta legitima poſ-
ſit ad libitum de reliquis bonis diſponere.

Vltimo non obſt. quod dicitur, Sciarram, ſi filios maſ-
culos non habuiſſet, potuiſſe dicere filiabus, vos habetis
dotem aduentitiam, ergo non teneor vos dotare, & illæ
excipere potuiſſent, dotes relictas fuiſſe non ipſius, ſed
earum contemplatione: & ideo eum non eſſe ab onere
dotandi liberatum, & hac ratione eas conſequutitas fu-
iſſe duas integras dotes. Quia hæc ratio præſupponit id,
de quo quæritur, nempè, quod dotes ex pacto abſolutè
deberentur, quod cum non ſubſiſtat, neque Sciarra id
quod dicitur, prætendere, neque ipſe prætenſioni eo mo-
do reſpondere potuiſſet.

Et ex his tolluutur ea, quæ nouiſſimè per D.Scriben-
tem deducta fuere.

ALDOBRANDINI.

Lucan.decanatus. Veneris, 8.Iunij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Decanatus in collegiata eſt dignitas electiua.*
2 *Dotans eccleſiam iam ædificatam, & penitus in dotatam acquirit iuſpatronatum.*
Quod etiam procedit, vbi eccleſia amiſit penitus dotem. num.3.

DECISIO DXXVIII.

DOmini dixerunt ſubeſſe hic plures difficultates. Pri-
ma eſt, *an verſemur in prima vel ſecunda par. reg. A-
driani.* Secunda, *an ſimus in iurepatronatus ex dotatione, vel
ex eo quia cum dote duorum millium à Dominis Gilijs datorum
collegiata de nouo erigatur, vel ex eo quia tale augmentum fuit
omnino neceſſarium.* Tertia, *an verba d. reg. applicentur huic
caſui, ex quo ea videtur præſupponere, beneficia, ad quæ fuerant
conceſſa iurapatronatus, quæ Papa reuocare intendit, antea
præſtitiſſe, non autem præſupponere videtur ea tūc oriri, & creari
ſimul cum hac ſeruitute iuriſpatronatus.*

Et quoad primam nihil firmatum fuit, licet aliquibus
1 ex Dominis videretur, quod † cum decanatus in colle-
giata ſit dignitas electiua, Abb.in c.cū venerabilis, nu.45.
de except. Caſſad.deciſ.22.de præb.in fi. verſaremur con-
ſequenter in prima, non autem in ſecunda parte.

Quo vero ad ſecundam difficultatem, ſimiliter nihil
firmari potuit, licet nonnullis ex Dominis hoc funda-
mentum videretur, pati magnam difficultatem. Nam li-
cet dotans eccleſiam iam ædificatam de iure communi
acquirat iuſpatronatus, hoc † tamen intelligitur de ec- 2
cleſia prorſus in dotata. Et ita loquitur Rocch.de iurepa-
tron.in verbo, dotauit, q.2. & Abb. conſ. 28. lib. 2. Quod
adeo verum eſt, quod & ſi dos eſſet depauperata, ſi tamen
in totum ſublata non eſſet, illam ſuppleus non efficere-
tur patronus, Rocch.vbi ſupra, q.3. vbi in ſpecie reprobat
opin.Hoſtienſ. & Abb. Vnde cū ambæ eccleſiæ, ex quibus
fuit erecta collegiata, haberent reditus notabilis quanti-
tatis, non poterant dici indotatæ. Et addebant aliqui ex
Dominis ex eo etiam demonſtrari hoc iuſpatronatus eſ-
ſe merè ex priuilegio, quia dos hæc fuit pro maxima par-
te aſſignata ex redditibus aliorum beneficiorum, quo ca-
ſu nec Epiſcopus poteſt iuſpatronatus ex hac cauſſa con-
cedere, vt poſt Innocent.Ioann.Andr.Imol.& alios tradit
Rocch.in dict.verſicul.& dotauit, quæſt.16. circa finē. Et
quamuis illa bis mille, quæ erogarunt iſti Domini Gilij,
eſſent data in dotem collegiatæ, cum tamē non eſſet con-
grua dos pro erigenda tali collegiata, ex huiuſmodi dote
de iure communi nō poteſt quæri iuſpatronatus, Rocch.
vbi ſupra, q. 8. & 9. Quod autem hoc augmentum fuerit
neceſſarium, & propterea locum non habeat regula, vt
per Put.deciſ.331.in vna Cōchen.lib.1. Aclul.deciſ.13.de
reg. cancell. patitur etiam difficultatem, quia non vide-
tur poſſe conſiderari neceſſitas, cum iam iſtæ eccleſiæ eſ-
ſent in rerum natura cum ſuis dotibus: & id quod dici-
tur, cum dote neceſſaria, videtur procedere, quando ec-
cleſia deducitur de non eſſe ad eſſe, Rocch.vbi ſupra, q.6.
verſic.non eſt. Vel quando † eccleſia, quæ non reperitur 3
constructa, amiſit dotem totaliter, vel ab initio fuit indo-
tata. Roch.vbi ſupra, verſic.ſi autem & tertio.

Quo autem ad tertiam difficultatem, ad quam Domi-
ni dixerunt, quod me reſtringerem, aliquibus ex Domi-
nis videbatur fundamentum magnæ cōſiderationis. Ali-
qui vero conſiderabant contra hoc fundamentum, quod
hic non deducitur eccleſia de non eſſe ad eſſe, licet de re-
gulari fiat ſecularis & erigatur in collegiatam. Negari
enim non poteſt, quin exiſteret eccleſia, eáque cōſidera-
biles redditus haberet, & cōſequenter non videtur poſſe
dici, quod eccleſia deducatur ad eſſe, ſed potius mutari
videtur ſtatus beneficij, & forma ſeruitij in eccleſia. Et li-
cet particularia beneficia in dicta eccleſia de nouo creari
videantur, non tamen deducuntur in eſſe ex nō præexi-
ſtenti, ſed ex iam præexiſtente eccleſia notabiles fructus
habente, quos per huiuſmodi ſuppreſiones non amittit.
Alioquin cum regula velit reuocari omnia iurapatrona-
tus ex priuilegio non auctis fructibus vſque ad medieta-
tem, durum videbatur aliquibus ex Dominis, quod cum
hic nō adſit conſtructio, nec fundatio, nec vera dotatio,
& ipſa collegiata & particularia ipſius beneficia ex maxi-
ma parte dotentur ex fructibus earundem eccleſiarum
antea præexiſtentium, poſſet dici, quod regula non ap-
plicetur. Et conſiderabant, quod licet tollatur iuſpatro-
natus, remanebit fortaſſe nihilominus collegiata: & ita
tolleretur deciſ.Creſcē.141. Et dū in regula dicitur, quòd
beneficia redeant ad primam naturam, intelligi poterit
de prima natura libertatis. Cum beneficia in dubio præ-
ſumantur libera, quæ ſi vera eſſent, tollerent fundamen-
tum, quod fit ſuper augmento cultus diuini, quia etiam
quod tolleretur iuſpatronatus, remanet collegiata, nec
minueretur prædictus diuinus cultus. Quæ omnia fuerūt
à Dominis dicta, vt maturius conſiderentur, quando
particulare dubium diſputabitur, quod ſecundum Domi-
nos erit, an in caſu, de quo agitur, applicentur verba re-
gulæ Adriani.

ALDOBRANDINI.

Tiburtin. Caſtri Sambuci. Veneris, 10. Fe-
bruarij, 1576.

SVM

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Decretum ex falſa cauſſa vel per obreptionem obtentum eſt ipſo iure nullum.*

2 *Præſumptio eſt regulariter pro decreto, niſi probatio in contrarium vrgentior adeſſet, deducta ex defectiua narratione facti, & ex falſa ſuggeſtione.*

3 *Relatio non ſuffragatur in his, quæ narratis contraria eſſent.*

4 *Decretum interpoſitum ſuper contractu ſimulato non valet.*

5 *Conſanguinei ſi interueniunt in decreto iurantes negotium eſſe vtile, non requiritur alia cauſſa cognitio.*

DECISIO DXXIX.

DOmini pro maiori parte tenuerunt conſtare de tali errore reſpectu iudicis, qui decretum ſuper transactione interpoſuit, vt corruat decretum, & conſequenter
1 tranſactio. Regula enim ſatis nota eſt, quod † decretum ex falſa cauſſa, vel per obreptionem obtentum, eſt ipſo iure nullum, l. 1. §. hæc verba, ff. ne vis fiat ei. Bartol. in l. & ſi præſes, C. de præd. minor. & in l. fin. de iuſti. & iure. Caſtrenſ. in l. cum hi, §. ſi prætor. de tranſactio. cum aliis allegatis. Vnde cum dupliciter fuerit peccatum in interpoſitione huius decreti, in omiſſione ſcilicet, & in expreſſione, ſequitur quod nullum exſiſtat. Omiſſio namque in eo verſatur, quia factum re vera, prout ſe habebat, nequaquam expoſitum fuit, ex quo narrata fuit tantum ſubhaſtatio & deliberatio facta Iacobo ad inſtantiam Alphonſinæ, ſed quod ea fuerit nulla, ſilentio fuit inuolutum: nec minus taliter narrata fuit ſeries facti, quod iudex dictam nullitatem conncere potuerit: non enim narratur, deliberationem factam fuiſſe à Spinoſa de anno 1524. ad inſtantiam Mariæ de la Scarpa Iacobo Zambeccario, qui tunc pretium non ſoluit, ſed demum coram Creſcentio de anno 1535. fuit ab eo. d. Iacobo præuia commiſſione ad inſtantiam Alphonſinæ obtenta, in qua narratur, quod illa ſubhaſtatio ſortita non fuerat effectum, depoſitata ſchedula in actis ſcutorum 4000. & conſignata Alphonſinæ filiæ Mariæ de la Scarpa, & vxori Do. Iacobi pro concurrenti quantitate ſui crediti, quæ quietauit D. Iacobum de ducatis 3939. Ex quo facto, vt Domini reſoluerunt, clarè deprehendebatur nullitas ſubhaſtationis. Et iſta nullitas habet etiam admixtam iniuſtitiam, ex eo quod fructus illuc vſque percepti, computandi veniebant in ſortem. Peccatam etiam fuit in expreſſione, tum quia clare fuit expreſſum, quod tranſactio cedebat in euidentem vtilitatem D. Mariæ, quod verum non videtur, cum fructus 12. annorum percepti à Maria & Alphonſina, iam ſaltem in maxima parte exſtinxiſſent eorum creditum. Tum etiam, quia fuit dictum, bona hęc fuiſſe deliberata ad inſtantiam Alphonſinæ Iacobo, quæ verba validam ſignificabant deliberationem, quod tamen verum non eſt. Ex quibus infertur, quod licet regulariter præſumatur pro decreto, ſe-
2 cus † tamen eſt in hoc caſu, vbi vrgentior adeſt probatio in contrarium deducta ex defectiua narratione facti, & ex falſa ſuggeſtione, Pariſ. conſ. 9. num. 15. lib. 1. Gabriel. de ſentent. concluſio. 5. num. 35. & 36.

Nec dicatur, quod iudex potuit intelligere ſubhaſtationem fuiſſe nullam, ex quo dicitur, quod ſententia lata ab Aragonia nõdum fuerat ſubſcripta. Quia animaduertendum eſt, quod iſta ſententia non erat illa, cuius vigore potuiſſet fieri ſubhaſtatio, quia ſubhaſtatio narratur facta ad inſtantiam Alphonſinæ Iacobo, & ſic neceſſario ſententia debebat eſſe lata, nũ ad fauorem Iacobi, prout erat illa, quę ab Aragonia aſſerebatur lata, & nondum ſubſcripta, ſed ad fauorem Alphonſinæ, vel Mariæ de la Scarpa eius matris.

Immo ex hac narratiua implicita colligebatur verè euidẽs vtilitas mulieris, quod iudicem decipere potuit: nam hoc pacto virtualiter narrantur duæ lites, vna cum Alphonſina, & iſta dicitur, quod iudex iam deliberauit caſtrum Iacobo, qui iam cepit poſſeſſionem. Altera cum Iacobo, & in iſta narratur, quod iã iudex tulerat ſententiam ad eius fauorem, licet nondum ab eo ſubſcripta fuiſſet. Ex tali enim cauſſarum ſtatu iudex acceſſitus ad decretum imponendum facilè cõiicere potuit, quod iſta mulier peſſimam, nedum malam foueat cauſſam, cuius contrarium contigiſſet, ſi factum prout ſe habebat, clarè, & explicitè narratum fuiſſet. Si enim iudex ſciuiſſet ſubhaſtationem nullam, & quod fructus illuc vſque percepti veniebant computandi in ſortem, & conſequenter quod creditum Alphonſinæ pro magna parte, ſi nõ in totum, erat exſtinctum, quoque ſententia lata ad fauorem Iacobi proueniebat ſolũ ex eo, quia ipſe negauerat ſe poſſidere iure proprio, ſed aſſeuerat poſſidere tãtum iure familiaritatis Mariæ eius ſocrus, & Alphonſinæ ſuæ vxoris, alium ſtatum cauſſæ conieciſſet, quo mutus faciliter decretum non interpoſuiſſet.

Non ob. relatio ad acta, quia fuit ſolum quoad res deductas in controuerſiam: reſpectu vero cauſſæ tranſigendi non fit huiuſmodi relatio, ſed factum narratur, & aliter quam ſe haberet, quæ † relatio etiam non ſuffragatur 3
in his, quæ narratis contraria eſſent, vt alias in vna Cauen. penſionis fuit reſolutum cum R. D. meo Lancelloto, vbi aderat clauſula, quorum tenores, &c.

Minus ob. mulierem potuiſſe donare, ex trad. ab Ang. & Iacobi. de S. Geor. in l. cũ hi, §. ſi præter. ff. de tranſactio. Quia tollitur huiuſmodi obiectum ex doctr. Bal. in rubr. C. qui admit. col. 11. relato à Tiraq. de legib. connub. gl. 8. num. 180. & 181. aſſerentis, quod ſi partes ſimulabant vendere, & tamen contrahebãt donationem, & iudex decretum interponat, † donatio non valet, quia id notum non 4
erat iudici. Et propterea inquit, apertè, & taliter naturam negotij exprimendam eſſe, & nominatim debere dicere ſe velle donare, quod hic minimè factum fuit.

Sicut etiã nihil facit clauſula omni meliori modo, cum ex ſupradictis apparet de nullitate narrationis, admixta etiam falſi expreſſione. Prout non ob. quod ſtatutum vrbis non habeat locum in tranſactione, vt per Bero. allegatum. Quia iſte contractus eſt principaliter ceſſionis, quo caſu ſtatutũ locum habet, vt fuit reſolutum in illa Rum. vineæ coram R. P. Do. meo Blancherto, licet enim ſtatutum in quatuor caſibus loquatur, habet tamen locũ etiam in aliis, Put. deciſ. 7. & 55. lib. 3. Prout etiam non ob. quòd
† vbi interueniunt conſanguinei, iurantes negotium eſſe 5
vtile, nõ requiritur alia cauſſæ cognitio, Sal. in l. Actus, C. de fer. Quia Mod. Sal. referentes non eum intellexerunt. Sal. enim ponit caſum, quod ſtatuto ita caueretur, quod alia ſcilicet inquiſitio non eſſet neceſſaria, & licet in vrbe ſaluentur huiuſmodi decreta propter informationẽ conſanguineorum, vel curatoris, Gabr. de ſent. d. concl. 5. nu. 34. tamen ceſſat in hoc caſu, in quo ex illa narratione apparet, curatorem malè informatum de ſtatu cauſſæ, benè iudicem informare nequiuiſſe. Vltra quod ſtat. lib. 4. c. 23. requirit ſolemne decretum. Et licet illud verbum non reperiatur lib. 5. c. 19. cum tamen hoc ſecundum veniat addendo primo, eius diſpoſitionem minimè tollit.

Quæ omnia ſecundum aliquos ex Dominis eo magis admittenda ſunt ad effectum excuſandi ſententiam a notoria iniuſtitia, ex allegatis.

ALDOBRANDINI.

Aſtoricen. Archidiaconatus. Lunæ 5. Maij, 1578.

SVMMARIA

1 *Expreſſio quòd quis obtineat beneficium, quãdo requiratur. Ceſſat tamen, quando alicui prouidetur motu proprio. Idem etiam in præſentatione, & inſtitutione*

2 *Collatio & inſtitutio differunt.*

DECISIO DXXX.

DOmini concluſeruut, præſentationem, & inſtitutionem Ferdinandi non facta mentione, quod obtineret beneficium de Noua, non fuiſſe ſubreptitiam, quia
1 † expreſſio, quod quis obtineat beneficium, requiritur, quandu beneficium impetrat, vel à ſede Apoſtolica, vel à quocunque alio habente indultum cõferendi ſuperiudu-ctũ ratione odij impetrationis, c. quamuis, c. ſi motu proprio. de præb. in 6. c. fina. de offic. leg. in 6. in Clem. final. de offi. ord. Et propterea ceſſat hoc, quando alicui prouidetur motu proprio, quia tunc ille nil peccat, gl. in c. final. de offic. legat. in ſexto, & ibi Doct. Et eadem ratione ceſſat etiam in præſentatione, & inſtitutione, quia præſentatus nihil delinquit, ex quo ipſe nil petit, ſed alius eum præſentat, gloſſ. in d. Clem. final. in verbo, collationem, & ibi Card. q. 15. ac. Imol. ſub. nu. 14. cum aliis allegatis.

2 Nec obſtat, quod nulla ſit differentia inter † collationem, & inſtitutionem. Quia id eſt contra expreſſa verba text. in c. cum in illis, §. cum autem, de præben. in 6. vbi dicitur, quod inter hæc magna eſt differentia. Et ſignanter in hoc magna verſatur ratio diuerſitatis, quia præſentatus, qui ab alio præſentatur, vt ſupra dictum eſt, nihil delinquit, ex quo ipſe non ſupplicat, ſed patronus, qui eum præſentat, ſupplicat inſtituenti, vt illum inſtituat.

Nec facit, quod hoc iuſpatronatus non ſit ex vera dotatione & fundatione, quia ſatis eſt, quod eſt ius patronatus: illa enim differentia poſſet procedere ad effectum derogationis, nũ autem ad iſtum, in quo ita præſentat patronus ex priuilegio, ſicut ex fundatione.

ALDOBRANDINI.

Marſican. beneficiorum. Veneris 16. Nouembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Narratiua iuriſpatronatus probanda eſt.*

2 *Qualitas narrata tendens in præiudicium alicuius etiam, quod facilius non inducat ad concedendum, verificanda eſt.*

3 *Facultas concedendi regreſſum conſumpta intelligitur in prima expeditione literarum*

DECISIO DXXXI.

DOmini dixerunt, Ioan. Michaëlem debere verificare iuſpatronatus narratum, ad not. in cap. 1. de lit. con-
1 teſt. lib. 6. Et † in terminis narratiuæ iuriſpatronatus, Caſſad. deciſio. 4. de probat. & deciſ. 7. de iurepatro. Put. deciſ. 120. lib. 2.

Non obſtat, quod cum verſemur in reſignatione in fauorem, non videatur, quod hæc narratiua facilius mouere potuerit Pontificem ad concedendum, ex quo alteri ea vice propter clauſulam, nec alias aliter, conferre non poterat. Tum & primo, quia cum hæc ſit conceſſio regreſſus, hæc expreſſio potuit inducere Papam ad facilius concedendum, ex quo ea vera exſiſtente concedebat regreſſum de conſenſu patroni ad beneficium, quod ad ſuam collationem liberam pertinere nõ poterat. Si enim ſciuiſſet, quod beneficium erat liberum, fortaſſe difficilius conceſſiſſet regreſſum, ex quo data vacatione ſciebat, ſe poſſe illud liberè conferre, quod in beneficio iuriſpatronatus laicorum non contingebat. Tum & ſecundo, quia in omnem euentum non conceſſiſſet Papa cum illa qualitate conſenſus patroni, quia per illam paratur præ-
2 iudicium libertati beneficij. Et propterea ſemper † qualitas narrata tendens in præiudicium alicuius, etiam quod facilius non inducat ad concedendum, verificanda eſt exempli gratia, ſi narratur quis familiaris, puta ſcriptoris, ſi literæ ſint taxatæ, non eſt verificanda, quia nemini præiudicat, Caſſad. deciſ. [illegible] de præben. Secus eſſet ſi non eſſent taxatæ.

Non obſtat ſupplicatio, quia pro reſponſione placebat Dominis deciſ. Put. 325. lib. 2. & etiam, quia cum iam literæ ſint expeditę cum iſta narratiua non euentuali, ſed aſſertiua, videtur conſumpta † hæc facultas in prima expe- 3
ditione, ex reg. l. boues. §. hoc ſermone, de verb. ſignif. glo. ſuper reg. cancel. 8. & tradunt alij practici. Et in hoc caſu non loquitur atteſtatio R. P. D. Abbreuiatoris. Secunda pars dubij per Dominos fuit omiſſa, &c.

ALDOBRANDINI.

Marſican. beneficiorum. Lunæ, 3. Aprilis, 1579.

SVMMARIA.

1 *Subreptio & defectus intentionis differunt.*

2 *Expreſſio limitata, & taxata operatur defectum intentionis in non expreſſis.*

3 *Confeſſio facta ad præſentationem vel de conſenſu patroni idem important.*

4 *Falſa expreſſio valoris admittit excuſationem in impetratione.*

Imo etiam gratiam non vitiat.

5 *Iuriſpatronatus expreſſionem non poteſt dici taxatiuè fuiſſe factam, dum conſtat de certo corpore beneficij impetrati.*

6 *Verba in dubio demonſtratiuè, non autem taxatiuè appoſita intelliguntur.*

7 *Clauſulæ derogatoriæ non ampliant diſpoſitionem, ſed illam declarant.*

8 *Papa in reſeruatione regreſſus ex cauſſa reſignationis ſolum ad intentionem reſignantis reſpicit.*

DECISIO DXXXII.

VAriatum fuit inter Dominos. Quo enim ad primam partem propoſitæ dubitationis, in qua quæritur, *num hæc materia excuſationem admittat?* Aliqui ex Dominis opinabantur, narratiuam, de qua agitur, talem eſſe, vt omnino ſit per Ioan. Michaëlem verificanda, vt iam fuit reſolutum, nec poſſe recipere aliquam excuſationem. Diſtinguebant enim ita tenentes † inter ſubreptionem 1
& defectum intentionis: nam quædam ſubreptionem inducunt, quædam defectum intentionis, vt liquet ex tradit. à Doct. in c. ſi motu proprio, de prębend. in 6. & viſum fuit in illa Portuen. bonorum. Inducentia igitur ſimpliciter ſubreptionem poſſunt admittere iſtam excuſationem, ſed operãtia defectum intentionis illam minimè admittere poſſunt, vt eſt quando expreſſio qualitatum ſtat taxatiuè, quia † huiuſmodi taxata & limitata expreſſio 2
operatur defectum intentionis in non expreſſis, c. ſuſceptum, de reſcript. in 6. c. cui de non ſacerdotali, de pręben. in 6. Fely. in c. ſuper literis, ſub nu. 3. de reſcript. Put. deciſi. 120. lib. 2.

Putabant igitur, qui huius erant opinionis, nos verſari in his terminis. Cum enim Papæ fuerit narratum, beneficia huiuſmodi eſſe iuriſpatronatus, & illa † conceſſerit 3
ad præſentationem, vel de conſenſu patroni, quod idem importat, Creſcen. deciſ. 27. indubitatum videtur, quod ſi Papa ſciuiſſet beneficia eſſe libera, de illis nunquam prouidiſſet ad præſentationem alterius. Vnde cum voluerit conferre ad præſentationem patroni, ex hoc inſurgere videtur defectus intentionis Papæ, quod noluit prouidere niſi de beneficiis verè exſiſtentibus de iurepatronatus.

Quo verò ad ſecundam partem, qui in præcedenti tenebant, affirmabant, quod Ioan. Vincẽtius erat inexcuſabilis, eo quia ipſemet impetrauerat huiuſmodi beneficia tanquam libera, & obtinuerat canonizati ſuam gratiam, ac poſſeſſionem horum beneficiorum, quam vigore d. gratiæ aſſecutus fuerat. Vnde quicquid poſtea fecit aſſerẽdo eſſe iuriſpatronatus, id fecit intuitu ipſiuſmet Principis, quo fit vt in eo nulla poſſit conſiderari bona fides, ſed potius fraus & dolus, cum ipſe videatur totius illius

machi

machinationis ne dum particeps, ſed quodammodo architectus, & fabricator, ex quo etiam reſpondebant ponderationi factæ ſuper illa clauſula, necnon iuriſpatronatus, quatenus de illo etiam alias, quam vt præfertur, exiſtat, quia tanto maior fuit culpa Ioan. Vincentij expediendo literas cum narratiua prædicti iuriſpatronatus, ſi poterat eas expedire ſine d. narratiua: Io. vero Michaëlem admittebant poſſe excuſari, niſi obſtaret, quod eſſent ambo in eadem ſupplicatione oratores.

Aliqui verò contrarium aſſerebant affirmantes, materiam huiuſmodi admittere excuſationem, vt videmus in
4 falſa † expreſſione valoris, Sarnen. de valor. q. 10. Caſſad. ſuper reg. deciſ. 20. Et hinc eſt, quod ſufficit verificare narratiuam de facto, Ægid. deciſ. 76. in fi. Maxime, quia cum tépore d. gratiæ paſſim concederetur regreſſus ex cauſſa reſignationis tã ad beneficia libera, quam de eis quæ erãt iuriſpatronatus, vt in atteſtatione data, non poteſt dici, quod hæc expreſſio factitius induxerit Papam ad concedendum, quo ſtante ſuccedit etiam, quod huiuſmodi falſa expreſſio gratiam non vitiet, Ægid. deciſ. 4. cum alijs cumulatis pro Io. Michaële.

Non obſtat ſecundum ita tenentes, quod non proce-
5 dat, quãdo verba taxatiuè ſunt appoſita, quia † etiam conſtet de certo corpore beneficij impetrati, non poteſt dici expreſſionem iuriſpatronatus taxatiuè factam fuiſſe, Rota deciſ. 4. de reſcrip. in antiq. & 16. in nou. co. tit. Innocen. in c. ſignificante, de reſcrip. & ibi Abb. nu. 5. & Fel. num. 1.
6 Pariſ. conſ. 15. n. 8. lib. 4. Maxime, † quia in dubio verba demonſtratiuè, non autem taxatiuè appoſita intelliguntur, Bart. in l. Centurio, col. 11. ff. de vulg. & pupil. Dec. conſ. 324. num. 3. Pariſ. conſ. 4. num. 56. lib. 4.

Nec ſecundum ita tenentes hic datur defectus intentionis Papæ, quia Papa regreſſum omnino conceſſiſſet ex cauſſa reſignationis, ex quo paſſim illos tunc concedebat etiam in beneficiis liberis. Quod etiam cõprobabant, ex ſupradicto ſtylo, & ex eo, quod expreſſe id videtur Papa aſſerere in ſupplicatione derogando iuriſpatronatus, quatenus de illo, etiam alias quam vt præfertur, exiſtat. Ex quo apparet quod non conceſſit Papa gratiam taxatiuè, quatenus beneficia eſſent de iurepatronatus tantum, ſed voluit illam concedere etiam quod fuiſſent libera, &
7 † quamuis clauſulæ derogatoriæ non amplient diſpoſitionem illam, tamen declarant, Bald. in l. eam quam, nu. 2. C. de fideicommiſſ. Comprobabant inſuper, quia eramus in reſeruatione regreſſus ex cauſſa reſignationis, in qua
8 † Papa ſolum ad intentionem reſignãtis reſpicit, Caſſad. deciſ. 3. de renuntia. Et propterea nõ poteſt dici, quod Papa non admiſiſſet reſignationem.

Non obſtat deciſ. Put. 120. Quia Put. id non affirmat in ea deciſione, ſed ſolum dicit, quod ſiue prædicta verba ſtent taxatiuè, ſiue demonſtratiuè, gratia in ſuo caſu non valebat.

Quoad ſecundam partem affirmabant, Ioan. Michaëlem eſſe excuſandum ex fama & expreſſione facta in reſignatione Artuſij in Ioan. Vincentium, ac etiam ex præſentationibus, de quibus deponunt teſtes, quæ licet non fuerint ſufficientes ad probandum quaſi poſſeſſioné præſentandi, ſunt tamen ſufficientes ad excuſandum ab ipſa falſa expreſſione, Ioan. Michaëlem tunc in admodum puerili ætate conſtitutum, maximè cum (vt dictum eſt) in omnem euentum ſecundum ita tenẽtes, Papa omnino conceſſurus fuiſſet regreſſum, quo fit, vt tanto minus poſſit conſiderari dolus. Pro qua excuſatione etiam conſiderabant, quod ſententia, quam obtinuit Ioan. Vincentius, fuit lata per Auditorem contra intereſſe putantes, & ſententiæ latæ ad fauorem Lucij Pulcinellæ contra Ioan. Franciſcum Carafam ſunt latæ in ſpolio, nec vnquam in curia fuit oppoſitum de iurepatronatus taliter, quod potuit dici iudicialiter fuiſſe reiectum iuſpatronatus. Vnde cum poſtmodum in curia Neapolitana, dum tractabatur de exſecutione ſententiarum, & Princeps oppoſuiſſet de iurepatronatus, & iam obtinuiſſet à Conſilio Neapolitano literas remiſſoriales ad illud probãdum, & Artuſius de conſenſu Principis prætendentis iuſpatronatus ceſſit ad fauorem Ioan. Vincentij, non videtur poſſe dici, quod vnquam fuerit verè cognitũ de huiuſmodi iure patronatus.

Reliqua tacta per informantes, vti non tangentes propoſitam difficultatem, per Dominos omittebantur.

ALDOBRANDINI.

Placen. penſionis. Lunæ 18. Maij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſationis materia eſt odioſa, & ſufficit, quod verba in aliquo operentur.*
2 *Verba quibuſuis Eccleſiis, intelliguntur de omnibus & ſingulis Eccleſiis ſucceſſiuè, non autem cumulatiuè obtinẽdis.*
3 *Beneficium retinere de iure communi, vel ex diſpenſatione Apoſtolica differunt.*

DECISIO DXXXIII.

MAior pars Dominorũ tenuit penſionem huiuſmodi exſpiraſſe per adeptioné ſecundæ Eccleſiæ Cathedralis, quia † materia diſpenſationis eſt odioſa & reſtringenda, & ſufficit, quod verba in aliquo operentur, c. 1. §. fi. de fil. presbit. in 6. cum aliis late allegatis pro Illuſtr. D. Cardinale. 1

Non obſtat vniuerſalitas illorum verborum, quibuſuis Eccleſiis, quia cum ex adeptione cuiuſlibet Eccleſiæ Cathedralis exſpiraſſet huiuſmodi penſio, toties inſurgebat diſpenſatio, quoties aliã Cardinalis Piſanus adipiſcebatur. Et propterea dixerunt Domini illa † verba intelligenda eſſe de omnibus & ſingulis Eccleſiis ſucceſſiuè, non autem ſimultanee obtinendis, c. non poteſt, §. ſin. de præben. in 6. cum ibi traditis à Dd. Addebat vnus, quod cum magna ſit differentia, an quis retineat † beneficium de iure communi, vel ex diſpenſatione Apoſtolica, c. ordinarij, de offic. ordin. in 6. Clem. ſi plures, de præben. ſatis operatur huiuſmodi diſpenſatio, ſi concedit retentionem vna cum Eccleſia Cathedrali & monaſterio, quæ ſimul abſque diſpenſatione retineri nequiuiſſent, & in ſumma intelligebant huiuſmodi verba in pluribus ſingulariter, non pluraliter in pluribus, Archid. in cap. vt circa, colum. 2. de electio. in 6. 2 3

Non obſtant illa verba, *quæ ex quibuſuis diſpenſationibus*, quia dixerunt debere reſtringi ab illis antecedentibus, quibuſuis Eccleſiis, quæ cum intelligantur de Eccleſiis ſucceſſiuè obtinendis, reſtringunt ſequentia ad diſpenſationes circa Eccleſias, de quibus immediate locutus fuerat Papa. Sed Papa locutus fuerit de Eccleſiis ſucceſſiuè, non autem ſimultanee obtinendis, ergo iſta verba ſunt intelligenda, de quibuſuis diſpenſationibus, de obtinendis Eccleſiis Cathedralibus ſucceſſiuè, non autem ſimultanee ad hoc, ne amplient præcedentem partem. Eis tamen placeret, quod huiuſmodi cauſſa concordaretur.

Lucan. decanatus. Mercurij 21. Maij, 1578.

SVMMARIA

1 *Narratiua quæ eſt pars gratiæ, eſt verificanda.*
2 *Titulus præſumitur ex poſſeſſione tanti temporis.*
Multo magis verificatur & in immemorabili.
3 *Subſtantia tituli licet non poſſit probari per confeſſionem, ſed tantum per literas, bene tamen poteſt verificari, & coadiuuari ex confeſſione partis.*
4 *Conſenſus patroni habet vim præſentationis.*
5 *Ordinarius poteſt cogere exemptum ad oſtendendum titulum exemptionis.*
6 *Sententia lata ad fauorem præſcribentis, non interrumpit*

præſcriptionem, neque præſumptionem ortam ex diutina poſſeſſione.

7 *Poſſeſſio contra præſumptionem iuris releuat, & ſuos parit effectus.*

Imò etiam contra ius, quando eſt alicuius temporis conſiderabilis.

DECISIO DXXXIV.

DOmini concluſerunt, narratiuam eſſe verificandam, 1 & id fieri debere à Domino Ioan. Paulo, quia † eſt pars gratiæ, ſuper qua ſe fundat. Concluſerunt etiam ex obſeruātia ſubſecuta ab anno 1518. vſque ad tempus motæ litis, vel ſaltem vſque ad diem vltimæ vacationis, & prouiſionis Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopi, de anno 1574. 2 ſatis eſſe iuſtificatam. Si enim ex † poſſeſſione tanti temporis præſumitur titulus, Gemin. & Hoſtien. de conceſſ. præbend. no. 10. & ibi Franc. nu. 6. Fel. in ca. licet Heli. nu. 10. de ſimon. Tantò magis præſumitur verificatio & iuſtificatio ipſius tituli, quia ex antiquitate omnia præſumuntur ſolemniter acta, Aym. poſt alios de antiq. tempor. par. 3. §. vidimus in genere, cũ pluribus ſequen. cum aliis allegatis.

Non obſt. quod hoc pacto præſumatur ſubſtantia, & non ſolemnitas. Quia vltra, quod ex ſupradictis apparet præſumi etiam titulum, ex quo non eſt præſumendum, quod ordinarij tam diu aliquem tolerarent, niſi titulum haberet. Reſpondebant Domini, hoc non eſſe præſumere ſubſtantiam tituli, ſed iuſtificationem ipſius, quæ inter ſe multum differunt. Et hinc eſt, quod licet titulus non poſſit probari per confeſſionem, ſed tantùm per literas, po- 3 teſt tamen † iuſtificari, & coadiuuari ex confeſſione partis, gloſ. in c. duobus, in verbo, ſi non apparet, de reſcript. in 6. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. num. 162.

Nec ſecundum Dominos negari poteſt, quin probetur obſeruantia, ex quo Syluester & Nicolaus, qui reſpectiuè ceſſerunt ad hunc effectum eorum cõmendis, conſenſerunt d. ceſſioni, cùm literæ iam ſint expeditæ, quæ ſine eorum conſenſu expediri nequiuiſſent, & Nicolaus deinde fuerit præſentatus ad Decanatũ nouiter erectum, vti vacantem primæua erectione, & inſtitutus de anno 1518. qui poſſedit vſque ad diem reſignationis de anno 1535. ab ipſo factæ ad fauorem Syluestri de conſenſu pa- 4 tronorum, qui † cõſenſus habet vim præſentationis, Creſcen. deciſ. 27. vt dictum eſt. Qui Syluester obiit in poſſeſſione de anno 1574. per cuius obitũ fuit prouiſus Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopus. Et conſequenter de obſeruantia conſtat vſque ad diem prouiſionis D. Archiepiſcopi. Et cùm Nicolaus primus inſtitutus priori titulo ſuæ cõmendæ ceſſiſſet, non intrat reſponſio data pro parte Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopi, qui poſſederit vigore primi tituli, quia, (vt dictum eſt) illi iam ante præſentationem & inſtitutionem ceſſerat.

Non obſtat, quod ceſſet hæc præſumptio, vbi non datur viſitatio, Fel. in c. illud, nu. 8. de præſumpt. & in c. ſicut, de re iudic. quæ viſitatio ſtante exemptione huius collegiatæ, hic dari non potuit, quia (vt dicebant Domini) iſta non viſitatio eſt pars executionis gratiæ contentæ in bulla Leonis, in qua huiuſmodi exemptio conceditur. Cùm 5 enim † ordinarius potuit cogere exemptum ad oſtendendũ titulum exemptionis, c. ſunt perſonæ, de priuileg. in 6. ſi priuilegium fuiſſet ſubreptitium, vtique reclamaſſet ordinarius, & de ſubreptione exẽptionis oppoſuiſſet. Cùm igitur acquieuerit tam diu exemptioni prædictæ conceſſæ ſub illa narratiua, ſignum eſt, quod narratiua prædicta vera fuerit, ex quo ordinarius illam nunquam, vt dictum eſt, controuertit.

Sicut non obſt. decretum irritans ſacr. Conc. Tident. & reg. Adriani. Quia adhuc ſub iudice lis eſt, num illę diſpoſitiones habeant locum in hoc iurepatronatus. Si enim præſupponerent, quod intrarent prædictæ diſpoſitiones, fruſtra nunc tractaretur de verificatione narratiuæ, quia iuſpatronatus eſſet reuocatum, ſiue illa narratiua fuiſſet vera, ſiue falſa.

Non obſtat ſimiliter lis, quæ fuit de anno 1535. quia ſi † ea terminata fuit per ſententiam ad fauorem Syluestri, 6 non interrumpit præſcriptionem, & conſequenter præſumptionem ortam ex iſta diutina poſſeſſione, Felyn. in c. illud, num. 17. de præſcript. Et idem ſi finita fuit per tranſactionem, Felyn. ibid. ſub nu. 10.

Nec in contrarium facit deciſ. in cauſſa Cæſarauguſtan. decimarum. Quia ibi non agebatur de verificanda narratiua, ſed de diſpoſitiua, & ſic de vi comprehenſiua priuilegij. Cùm enim Papa in illo caſu conceſſiſſet Dominis temporalibus decimas terrarum, de quibus Mauri ante conuerſionem non ſoluebant decimas: ideo Domini temporales, petentes virtute d. priuilegij huiuſmodi decimas contra parochiales, quæ fundat intentionem de iure communi, neceſſario tenebãtur probare illam qualitatem, quod ante conuerſionem Mauri de illis terris non ſoluerunt decimas, cum tritum ſit, allegantem diſpoſitionem qualificatam debere illius qualitatem verificare vltra quod ibi à die impetrationis priuilegij, vſque ad diem motæ litis interceſſerat longè minus temporis ſpatium.

Nec in contrarium facit, quod poſſeſſio contra ius non releuet, quia narrata in bulla, de quorum verificatione agitur, non ſunt contra ius, nec iuſpatronatus eſt contra ius, licet forſan contra † præſumptionem iuris, quo caſu 7 poſſeſſio releuat, & ſuos parit effectus, Couar. variar. reſolut. lib. 1. cap. 17. poſt med. Menoch. de adipiſc. poſſeſſ. remed. 5. nu. 47. cum ſequent. Vltra quod poſſeſſio etiam contra ius releuat, quando eſt alicuius temporis conſiderabilis, Franc. in ca. ad decimas, nu. 8. in 4. limit. de reſtitut. ſpol. in 6. Et fuit dictum in illa Bononien. iuriſdictionis, coram R. P. D. Lancellotto.

Admittebant tamen Domini probationem hanc eſſe præſumptiuam, & poſſe Reuerendiſſ. D. Archiepiſcopum probare contrarium: & propterea ſi ipſe voluerit videre, num ſi hactenus ab ipſo in actis deductis ſit contrarium probatum, poterit ei ſatisfieri, ſicut etiam ſi voluerit, poterit formiter examinare teſtes ab ipſo ad perpetuam rei memoriam examinatos, quorum dicta informantes pro ipſo circumferebant.

ALDOBRANDINI.

Ciuitatem. præſtimoniorum. Venetis, 15. Maij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Sigillum legati ſolet reddere ſcripturas, quibus appenditur, in forma probante. contra, num. 4. & limitat. nu. 5.*

Et in dubio cenſetur appoſitum de voluntate domini. nu. 2.

3 *Legatus non ſe ſubſcribens literis, quibus ſubſcribere ſe ſolitus erat, cenſetur ſe conformare cum generali conſuetudine.*

4 *Appoſitio ſola ſigilli ſine ſubſcriptione regulariter non ſufficit ad probationem.*

Et magis concurrente ſuſpicione circam raſuram datæ.

DECISIO DXXXV.

DOmini pro maiori parte inclinabant, literas huiuſmodi protonotariatus eſſe in forma probante, circumſcripta, prout circumſcribitur in præſuppoſitis, allegata ſuſpicione contra ſigillum. Volunt tamen, quod omnia ſimul iungantur, nempe ſuſpicio prædicta, & alia, de quibus in dubio, & videatur, an omnibus ſimul iunctis literæ prædictæ ſint, vel non ſint in forma probante.

Ratio tenentium affirmatiuam opinionem fundata erat ſuper vi & efficacia ſigilli legati, quod † tanquam 1 prælati

prælati & publicæ perſonæ ſolet reddere ſcripturas, qui-
bus appenditur, in forma probante, c.poſt ceſſionem, vbi
Doct.de proba.c.2.de fide inſtrum.vbi Innoc.nu.2.&poſt
eum Doct.omnes, etiam refert latè Gabriel.de præſumpt.
concluſ.4.nu.46. Vital.in Clem.1.§.fin.n.47.de iureiur.&
in propriis terminis Gambar.de offic.&poteſt legat.lib.8.
nu. 216. cum aliis latè cumulatis per informantes. Quod
2 † ſigillum in dubio cenſetur appoſitum de voluntate Do-
mini, Innoc.in d.c.2.de fide inſtrum.nu.2. vbi alij omnes,
Gabriel. vbi ſupra, nu.9.Vital.in d. Clem.1.§.fin.nu.47.de
iureiur. Idque tanto magis in hoc caſu, in quo reperitur
hęc gratia regiſtrata, & recognita eſt manus regiſtratoris,
ac etiam ſecretarij. His enim caſibus huiuſmodi literas
ſolo ſigillo legati munitas etiam contra Apoſtolicam im-
petrationē, affirmabat Gambar. vbi ſupra, nu.210. & 220.
Maximè, cùm probetur tranſumpta de anno 1550.

Non obſt. ſuſpicio collecta ex raſura datæ, quia appa-
ret de errore milleſimi, & de bona correctione ex annis
Pontificatus Pauli Quarti. Nec ob. quod tunc temporis
prætendebatur, quod legatus fuerit abſens, cùm per bi-
duum ante illam datam benè poterat illinc Romã veniſ-
ſe, idque tanto magis, quia de nullius præiudicio in hoc
videtur agi, conſiderando initium, & attenta facultate il-
lorum temporum, quo ſimiles protonotariatus ſine vlla
difficultate obtinebantur, quo caſu Doct. paſſim admitte-
re videntur ſufficere ſolum ſigillum, vt per Doct. in d.ca.
poſt ceſſionem.

Non obſtat, quod legatus ſolitus erat ſubſcribere in li-
teris protonotariatus. Quia licet aliquibus ſubſcripſerit,
non per hoc infertur, quod aliæ, quibus ſe non ſubſcripſe-
rit, & quæ tranſierunt per tot manus officialium, & quæ
ſunt regiſtratæ inter alias expeditiones d. legati, non ſint
3 bonæ. Tunc † enim, quando non ſe ſubſcribebat, ſe con-
formabat cum generali cõſuetudine, de qua teſtatur Rot.
deciſ. 1. de probat. Teſtes non obſtant, quia Brutus non
percutit tempus legationis, ſed tempus Nuntiaturæ Luſi-
taniæ. Alius ſimiliter non percutit tempus, de quo agitur.
Addebant, quod quando aliquid ſubſcriptum fuit, vel
actum vigore dictarum literarum, illæ redduntur effica-
ces, Achil.deciſ.1.& 2.de literis, hic autem ſubſecutum eſt
tranſumptum, vt & effectuatio & obſeruantia dicti pri-
uilegij. Aliqui verò ex Dominis conſtituebant regulam
pro Iuliano contra Didacũ, quod non ſufficiat regulari-
4 ter ſola † appoſitio ſigilli ſine ſubſcriptione, Dec.in d.poſt
ceſſionem, propè fin. Couar.1.quæſt.c.22.circa fin. & in
literis legati Achil. deciſ.3.de literis.

Maximè concurrente ſuſpicione circa raſuram datæ,
quæ abraſio apparet in literis, in regiſtro, ac etiam in trãſ-
ſumpto, concurrente inſuper, quod de ſtylo iſte legatus
ſolitus erat ſe ſubſcribere, quo caſu iſtæ redduntur ſuſpe-
ctæ, Lap.alleg 89.nu.6.

Et quamuis pro parte Didaci dicatur vario modo ob-
ſeruare ſolitum fuiſſe huiuſmodi legatum, quia aliquan-
do ſe ſubſcribebat, aliquando non, vt apparet ex regiſtro,
tamen reſpondebant, quod hæc probatio non erat con-
cludens, quia fieri poteſt, quod ſubſcriptiones non fue-
rint regiſtratæ, vt apparet in literis protonotariatus Vi-
talis Codelt, quæ habent ſubſcriptionem, & in regiſtro
ſunt regiſtratæ ſine dicta ſubſcriptione. Addebant etiam,
quod ab ipſo initio agitur de præiudicio ordinarij, quia
huiuſmodi protonotariatus eximit illico à iuriſdictione
5 ordinarij, quo † caſu ſolũ ſigillum non ſufficit. Abb. in d.
c.poſt ceſſionem, Rot.in antiq.deciſ.17.de probatio.cum
aliis allegatis pro Iuliano. Quę adminicula hinc inde col-
lecta, vt aliqui dicebant, conquaſſabantur ad inuicem, ita
vt regula pro Iuliano firma remanerent.

BLANCHETTI.

Aſculan. ſupplementi legitimæ. Lunæ, 16.
Nouembris, 1579.

SVMMARIA.

1 *Statutum loci immediatè ſubiecti ſedi Apoſtolicæ, debet à Papa confirmari.*
2 *Legitima per ſtatutum poteſt augeri & minui.*
3 *Statutum inſertum in volumine ſtatutorum, præſumitur factum cum omnibus ſolemnitatibus.*

DECISIO DXXXVI.

FVit reſolutum, reformationem ſeu decretum Aſcu-
lan.anno 1561.factum, obſtare intentioni Baldaſſaris.
Primò enim confirmatum, quod † requiritur in populis 1
immediatè ſubiectis ſedi Apoſtolicæ, Iaſ. in l. omnes po-
puli, in 2.lect.nu.35.de iuſt.& iure. Et fuit reſolutũ in vna
Auximan. Molendini coram R. D. Robuſterio. Secundò
eſt licitum & honeſtum ratione conſeruãdæ agnationis,
& ſuper re, ſuper qua ſtatuentes poteſtatem habebant,
cùm † ſtatuto poſſit augeri & minui legitima, ca.Raynu- 2
tius, de teſtam.Bald.in l.filium quem habentem, nu.35.C.
famil.erciſ.Alex.conſ.55. num.35.lib.2.Et fuit reſolutum
proximis diebus coram me in vna Albanen.legitimæ.

Non obſtat defectus allegatus, quod fuerit conditum
à paruo conſilio, & non à maiori, quia ex quo reperitur
publicatum, & inſertum in volumine aliorum ſtatuto-
rum, † præſumuntur ſolemnitates omnes, Bero.conſ.173.
num.54.lib.1.Reſtat videre, an confirmationes requirant
vſum. Bulla enim fel. rec. Pij Quinti non videtur requi-
rere, ſed tantũ, quod licita ſint & honeſta: & clauſula, qua-
tenus ſint in vſu videtur relata ad priuilegia. Confirma-
tio S.D.N. eſt clara, dum vult tam priuilegia quàm ſtatuta
eſſe in vſu. Ideò ſuper iſtis dubitandum.

Sed die Lunæ 14. Decembris, fuit reſolutum, clauſu-
lam quatenus ſint vſu, referendam eſſe ad priuilegia.

BLANCHETTI.

Roman. donationis. Veneris 30. Ianuarij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Actio quando nulla quæratur donatario ſuper re donata.*
2 *Donatio facta contemplatione alicuius perſonæ valet etiam non nominata illa perſona.*
3 *Actio perſonalis non datur contra ſingularem ſucceſſorem*

DECISIO DXXXVII.

FVit reſolutum per Dominos, nullum ius ex donatio-
ne, cuius copia data fuit, fuiſſe quæſitum Domino
Gundiſaluo ſuper bonis donatis. Idque etiam eum præ-
ſuppoſito, quod donatio ſit valida, & ſtatuta Vrbis illi non
obſtent, nec non etiam, quod D. Gundiſaluus legitimaue-
rit perſonam ſuam.

Moti ſunt Domini primò, quia verba donationis ſunt
directa pluribus in locis in Eluiram, ibi, *donauit, & titulo
donationis*, &c. *d. D. Eluiræ ſuæ filiæ, & priuigni ipſius, conſti-
tuens eandem procuratricem, vt in rem propriam ad haben-
dum*, &c. *dans eidem facultatem capiendi poſſeſſionem propria
auctoritate, conſtituens ſe poſſidere nomine Eluiræ & eius hæ-
redum ſucceſſorum*, & ibi, *quam quidem donationem fecit d.
Gundiſaluus d. eius filiæ præſenti, & eandem, & eius heredes &
ſucceſſores liberat à probatione cauſſarum in donatione expreſſa-
rum*. Quibus accedit inſinuatio vltimo loco producta, in
qua donans expreſsè profitetur ſe donaſſe Eluiræ.

Non obſtat clauſula illa in donatione appoſita *animo
conſtituendi dotem tam Eluiræ quam filiis fœminis illius, vt
facilius filium bonis moribus imbui poſſit* Quia non ex hoc
dicuntur donata bona filio. Facilius enim hoc etiam po-
terat præſtare filio ex bonis propriis transferendo in pro-
prios vſus bona donata. Secundò dicebant hoc eſſe ex-
trinſecum à donatione, quod † caſu ſuper re donata nulla 1
actio hic quæritur, Bal.in l.cũ res, C.de dona.& in l.quo-
ties, C.de donat.quæ ſub modo, Aret.conſ.74.nu.2.Iaſ.in

Digitized by Google

l. ſtipulatio iſta. §. ſi ſtipuler. ff. de verb. obl. cum aliis per
Couar. var. reſolu. lib. 1. c. 14. nu. 3. verſi. quidem compro-
batur, in rub. teſtam. par. 3. nu. 13.

Addebant etiam, quod quando expreſſit filiam & eius
nepotes deſignauit cauſſam perpetuam: in filio autem ex-
preſſit cauſſam temporalem, & illi donaſſe voluiſſe non
cenſetur.

2 Non obſt. quod † fuerit comtemplata perſona filij, &
illi eidem dicatur donatum, etiam ſi non fuiſſet nomina-
tus, ad text. in l. ſeruo legat. §. ſi teſtator. ff. de legat. 1. Quia
commoditas Eluiræ & perſona ipſius fuit præcipuè con-
templata, non autem filij, qui ipſum ex ſuperuenienti be-
neficio donationis ſibi factæ expropriis bonis commo-
dius & facilius alere poterat. Et quibus cum nullum ius
fuiſſe quæſitum dict. Gundiſaluo ſatis conſtat, ſequitur,
quod ipſe non potuit agere contra Do. Liuiam. Et quate-
nus eſſet aliquod ius quęſitum, competit ſibi actio perſo-
3 nalis, quæ † non datur contra ſingularem ſucceſſorem,
prout eſt Dom. Liuia. ex Bal. & couarru. in locis allegatis.

COTTÆ.

Albanen. legitimæ. Veneris, vltima Maij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Dos cum effectu ſine matrimonio eſſe non poteſt.*
2 *Dos & alimenta æquiparantur, & vnum ſubit officium alterius.*
3 *Statutum incipere dicitur ab excluſione ex communi vſu loquendi.*
4 *Legitima relicta de iure cōmuni à patre eſt libera ab omni grauamine: ſecus in diſpoſitionibus ſtatutariis, & quare.*
5 *Dos ſuccedit loco legitimæ à ſtatuto limitatæ tam reſpectu quantitatis, quam temporis.*
6 *Dos non tranſmittitur antequam mulier ſit nuptas.*

DECISIO DXXXVIII.

QVi tenebāt, ſtatutum voluiſſe dotem dari ſub con-
ditione, ſi maritetur, & non aliâs, mouebantur. Pri-
mò, quia conditio dotandi eiúſque onus impoſitum à
ſtatuto fratri germano, eſt impoſitum per hæc verba
dummodò frater germanus paratus ſit cum effectu dota-
re, &c. Sed dotare cum effectu non poteſt quis niſi matri-
1 monium fiat, Ergo &c. Nam † dos ſine matrimonio eſſe
non poteſt, maximè dos cum effectu, l. fi. C. de donat. ante
nupt. l. 3. de iure dot. Adeò, quod ſaltem neceſſe eſt, vt ma-
trimonium ſit de præſenti vel de præterito, vt per gloſſ. &
Bart. in l. ſi marito, in fin. princ. ſolut. matrim. Sociu. conſ.
121. num. 7. lib. 1.

Ex hoc fundamento ſequitur, quod ſi dos deberetur
ſtatim, & non ſub conditione matrimonij, eluderetur diſ-
poſitio ſtatuentium, qui voluerunt eſſe dotem cum effe-
ctu: poſſet enim filia non nubere. Secundò, intentio ſta-
tuentium ex eo ſtatuto colligitur. Vult enim, vt maritatæ
& dotatæ à patre, ſi ad viduitatem peruenerint, reuertan-
tur cum dote & fructibus ad domum paternam, & ha-
beat ibi de bonis paternis alimenta, fructus tamen ſint
fratrum ſiue hęredum patris. Eatenus ergo dotem & eius
fructus conſideraſſe videntur, quatenus durat matrimo-
nium, & ſoluto matrimonio, contenti ſunt alimentis, quę
præſtantur loco fructuum dotis. Ex quo apparet, quod
ante contractum matrimonium debet filia eſſe contenta
alimentis, nec neceſſe habeat fructus reſtituere ei, nec da-
2 re dotem. Et † videntur quodammodo dos & alimenta
inuicem alterius ſubire officium, l. ob æs. C. de præd. mi-
nor. in gloſ. Alex. in addit. ad Bart. l. cùm is. §. mulier, de
condict. indeb. Tertiò placuit, quod per informantes de-
3 ducitur † ſtatutum incipere ab excluſione, ex Caſtrenſ. in
l. Titio centū. §. Titio genero, de conditio. & demonſtrat.
Brun. artic. 10. n. 34. & melius, nu. 39. attento vſu loquēdi
cum aliis & fuit additus Corn. conſ. 290. na. 3 li. 3. per tot.

Non obſtat præſuppoſitum, quod dos ſuccedat loco
legitimæ, & ideo reſpuat omne onus. Quia fuit dictum
hoc eſſe verum in legitima relicta de iure communi à pa-
tre, tunc enim locum habet diſpoſitio, quoniam in prio-
ribus. Non † autem in diſpoſitionibus ſtatutariis, prout 4
de mente Bart. tradit Corn. in d. conſil. 290. nu. 3. Et ratio
diueſitatis poteſt colligi à potentia, quia pater tenetur le-
gitimam filiis non diminutam relinquere. Ideo non po-
teſt eam aliquo onere grauare tam quātitate, quàm tem-
pore. Succedit itaque dos hoc caſu † loco legitimæ à ſta- 5
tuto limitatæ, vt in ſimili poſt Caſtren. Dec. in c. Eccleſia
ſanctæ Mariæ, nu. 53. de conſtitut. tam reſpectu quantita-
tis, quàm reſpectu temporis, & ideo non reſpuit hoc onus
quod alias reſpueret, conſiderando legitimam non alte-
ratam nec moderatam à ſtatuto. Stante † igitur, quod dos 6
non debetur niſi nubat, vt ſupra deductum eſt, non vide-
tur locus traſmiſſioni. Nec huic ſentētiæ repugnat Caſtr.
in d. §. Titio, in fine. Quia ſi rectè perpendatur, pro hac
parte facit in ſecundo membro diſtinctionis, quando ſta-
tutum non excludit dotatam, ſed excludit eam & man-
dat dotari. Quod autem ſtatutum excludat non dotatam,
legitur ibi, idem iuris eſſe volumus in filiabus non mari-
tatis nec dotatis. Sed poteſt dici hîc non debere fieri re-
petitionem, quia alias iſte verſiculus nihil contineret, niſi
illa verba, dummodò frater germanus ſit paratus dotare,
quæ cum effectu intelligi debent, id eſt, ſit paratus mari-
tare, & dotare.

Nec eſt verum, quod ſtatutum arctet ad nubendum,
ſed inuitat, & ideo valet, nam & priuilegia multa dotibus
conceſſa fuēre, vt inuitentur homines ad matrimonia
contrahendum, l. 1. ſol. matrim.

BLANCHETTI.

Albanenſis legitimæ. Lunæ, ſecunda Nouem-
bris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Mora debet concludenter probari.*
Imo vt dicatur conſtitui, plura requiruntur. nu. 2.
Et hoc totum eſt iudicis arbitrarium.
3 *Excuſatus à mora, non dicitur excuſatus à debito.*

DECISIO DXXXIX.

FVit reſolutum, in caſu, de quo agitur, non conſtare de
mora & negligentia Illuſtr. D. Chriſtophori, in collo-
cando nuptui ſororem Egeriam. Cùm † enim mora ſit 1
culpa, Doct. in l. quod te. ſi cer. pet. Illuſtr. D. Virginia de-
bet illam concludenter probare, Bart. in conſi. 102. in 1. &
2. col. Felyn. in c. audiſtis. nu. 33. de præſcrip.

Ex teſtibus autem non probātur requiſita ad effectum,
vt D. Chriſtophorus potuerit dici moroſus, licet enim
probetur pulchritudo, & ætas nubilis Egeriæ, non tamen
probatur, quòd eidem fuerint oblatę occaſiones collocā-
di ipſam in matrimoniu, & ipſe recuſauerit, † prout eſt 2
neceſſariū, Alex. conſ. 127. li. 7. Rui. conſ. 93. nu. 7. & 8. lib.
5. & Bar. in conſ. allegato. Imò cū mora ex circumſtantiis
facti colligatur, Inno. in c. pleranque de reſcri. Et maximè
reſideat in iudicis arbitrio, Menoch. de arbit. caſu 220. in
princ. attentis dictis teſtium, Domini dixerunt potiùs
Chriſtophorum culpa vacare, & maximè excuſandum.
Cùm enim Egeria fuerit ſemper apud D. Virginiā vſque
ad tempus quo fuit tranſmiſſa ad monaſterium, & mater
non curauerit ipſam nuptui tradere, non videtur accu-
ſandus de negligentia Dominus Chriſtophorus, præci-
pua cùm ipſa nomine D. Camilli Columnæ fuiſſet inter-
pellata, vt Egeriam vel nuptui traderet, vel in monaſte-
rio collocaret, vt primus iuxta nonum, & ſecundus,
& quartus iuxta 9. deponunt, ſed ſi Dominæ Virginiæ
fuiſſet

Digitized by Google

fuiſſet oblata occaſio digna nuptui, dediſſet Egeriam, & quartus ſuper quinto, & quintus iuxta nonum expreſsè dicant, quod ſi mater & fratres voluiſſent, & maritũ perquiſiſſent, facilè fuiſſet pro Egeria maritum inueoire.

Secundò non vident Domini, quæ culpa & negligentia poſſit imputari D. Chriſtophoro, cùm quidem ipſe ſorori nõ præſtitit, nec Virginia mater, nec Ludouicus frater, nec Honorius patruus, vt illi præſtaretur, procurauerint, nec ipſe præſtare curauit. Cùm tamẽ potiùs hoc onus nubendi Egeriã ad Ludouicum ſpectaret, cùm D. Chriſtophorus alteri ſorori prout debebat dotem cum marito aſſignaſſet, & ipſe moroſus iudicari non poteſt, quin eadem vota matri, fratri, & patruo impingantur. Et ideò Domini dixerunt, quod id fieri potuit, ex eo, quod Egeria eſſet debilis ingenij, prout arguitur ex dicto primi teſtis ſoper ſecundo, dum ait, quod Egeria in duodecimo ætatis anno conſtituta ab ipſo diſcebat orationem Dominicalem.

Non obſtat dictum vlt. teſtis, iuxta 19. deponentis de querimonia Egeriæ. Quia ex dicto eiuſdemmet teſtis colligitur, quod D. Chriſtophorus oneri ſuo ſatisfecerat, dotando Illuſtr. D. Victoriam. Vnde cura Egeriæ ad Ludouicum ſpectabat, & pertinebat.

Ex his Domini excuſarunt D. Chriſtophorum à negli-
2 gentia, & mora prætenſa. Quia † tamen, qui excuſatur à
mora, oon excuſatur à debito, Alex. in l. quod te, nu. 9. ff. ſi cert. peta. Ruin. conſ. 150. num. 10. lib. 1. videndum erit, an hoc caſu dos ſuccedat loco ..legitimæ, vel potiùs debeatur ſub conditione.

BLANCHETTI.

Albanen. legitimæ. Veneris, 22. Maij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Dos an debeatur purè, an ſub conditione, ſi matrimonium ſequatur, ſtante ſtatuto excludente fœminas, vide diſtinctionem communiter approbatam.*

2 *Statutum quod reperitur in nupta ſi poſt mortem patris vidua remanſerit, non poteſt conuenire non nuptis, & indotatis, licet interim ali debeant à fratre.*

3 *Dos conſtituni debet iuxta vires patrimonij, dignitatem familiæ, & qualitatem mariti.*

4 *Frater non poteſt dotare ſororem de bonis paternis, niſi prius adeat hæreditatem.*

5 *Dos ſuccedit loco legitimæ diminutæ in tẽpore per ſtatutum.*

6 *Doctr. Bal. in l. pactum quod dotali, C. de collat. non procedit, quando ſtatutum excludit, & poſtmodum mandat dotari.*

DECISIO DXL.

ILluſt. D. Victoria & Artemiſia de Sabellis proſequentes iudicium cõtra Illuſt. D. Chriſtophorum patruum ab Illuſtr. D. Virginia cœptum ad portionem Egeriæ ſororis D. Chriſtophori, quæ innupta deceſſit relicta vniuerſali hærede prædicta D. Virginia, cùm aduerſus ipſam & actricem ſuam de ſtatuto Vrbis fœminarum excluſiuo exciperetur, replicarunt ſaltem D. Virginiæ, ex cuius perſona veniunt ipſæ, deberi dotem, quæ ſuccedit loco legitimæ. Cùm autem Dom. Chriſtophorus opponeret, quod ſtante prædicto ſtatuto, nec etiam de dote teſtari potuerat, quia ſub conditione, ſi nuptiæ ſequutæ eſſent, non autem purè debebatur. Ideò dub. præſup. ſtatuto Vrbis fœminarum excluſiuo, & quod dos ſuccedat loco legitimæ, an dos in terminis d. ſtatuti debeatur purè vel ſub conditione, ſi filia nubat. Quod dub. alias propoſitum à Reuerend. D. Cotta vltima Maij 1577. & poſtmodum à me 11. huius menſis, non fuit deciſum ex ſententiarum, in quas Domini iuerant, varietate.

Tandem hoc die ex plurium ſententia reſolutum fuit, dotem non deberi purè, ſed ſub conditione, ſi nuptiæ ſe-
quantur. Et † pro deciſione præſentis quæſtionis Domi- 1
ni amplexi ſunt diſtinctionem Paul. de Caſtr. in l. Titio centum, §. Titio genero, num. 8. verſic. ego pluries conſultus, ff. de condit. & demonſt. quam copioſiùs proſequitur idem conſ. 25. per totum, & præcipuè nu. 36. lib. 3. ſequuntur Socin. conſ. 288. num. 27. lib. 1. conſ. 127. nu. 5. cum ſeq. lib. 4. Couarr. in cap. 3. num. 11. verſ. decimo ex præmiſſis, de teſtam. Purpur. conſ. 19. nu. 9. & recentiorib. Menoch. conſ. 81. num. 4. Cephal. conſ. 145. num. 6. libr. 1. cum aliis allegatis hinc inde. Diſtinctio autem ea eſt, quod ſi ſtatutum excludat ſimpliciter filias propter maſculos, & mandet illas dotari, tunc dos non debetur, niſi ſequatur matrimonium. Si verò ſtatutum excludat filiam dotatam tunc dos debetur purè, non autem ſub conditione, *vt ibi latè per ipſum*. Huius autem diſtinctionis maior pars Dominorum iudicauit, primum caput applicari propoſitæ quæſtioni. Non enim propter dotem, ſed propter exiſtentiam maſculorum ſtatuentes excluſerunt filias fœminas ab hæreditate patris decedentis ab inteſtato. Idque patet ex eo, quod cùm in priori parte ſtatuti fuerit propoſita ſpecies facti, quod ſi aliquis ab inteſtato deceſſerit ſuperſtitibus maſculis, & fœminis maritatis & dotatis, & hoc caſu ſtatutum fuerit, quod fœminæ prædictæ in nullo ſuccedant, & poſtmodum dictum, quod idem iuris ſtatuentes eſſe voluerunt in non maritatis nec dotatis, quibus pater vel auus dotem non conſtituerunt, lex dicta caſui præcedenti extendere ad terminos facti ſubſequentis, dicitur.

Cùm igitur in primo caſu filia maritata & dotata excludatur omninò, cùm in nihilo ſuccedat, idẽ ius eſſe debet in non maritata nec dotata, quæ in nihilo ſuccedere debeat, dummodò frater ſit paratus dotare. Præcipuè cùm ius excluſionis tantùm poſſit applicari huic caſui.
Quod † enim ſtatutum reperitur in nupta, ſi poſt mor- 2
tem patris vidua remanſerit, non poteſt conuenire non nuptis & indotatis, licet ali debeant interim à fratre, Pariſ. conſil. 110. nu. 9. & 10. lib. 4. Ius igitur dictum neceſſe eſt, vt intelligatur de eo, per quod excluduntur, & non de alio. Et ita neceſſariò dicendum eſt, ſtatutum ab excluſione incipere.

Secundò corroboratur ponderando verba ſtatuti dicentis, dummodò frater germanus ſit paratus cum effectu dotare ſororem, &c. ex quibus clarè conſtat, quod ſtatuentes contentantur ſola intentione fratris dotandi ſororem tempore nuptiarum, l. ſancimus, C. de nupt. alioquin dixiſſent, *dummodo frater dotet*, maximè, quia tenetur
dotare de paragio, quod eſt, † vt iuxta vires patrimonij, 3
dignitatem familiæ, qualitatem mariti dos conſtituatur, l. quæro. ff. de iure dot. Gram. conſil. ciuil. 145. num. 5. & 6. Dec. conſ. 26. nu. 5. Qualitas autem viri conſiderari non poteſt, niſi quando cõtrahitur matrimonium. In illud ergo tempus onus dotandi videtur eſſe reiectum, vt benè conſiderat Gram. in loco allegato.

Tertiò, cùm præſupponatur, dotem ſuccedere loco legitimæ, dos debetur de bonis paternis: de honis autem
paternis, frater † non poteſt dotare ſororem, niſi illa priùs 4
acquirat, ergo priùs ſibi defertur hæreditas, poſtmodum tenetur dotare, alias nunquam eſſet locus huic ſtatuto. Cùm enim viuo patre filius nõ grauetur hoc onere, quod viuo patre paternum eſt, l. fin. C. de dot. promiſſ. ſi illico, quòd defertur hæreditas, filia deberet eſſe dotata de bonis paternis, fieri non poſſet, quin eodẽ tempore eſſet etiam delata hæreditas, filiæ quam poſtea dotando frater non poſſet excludere, vt per Paul. de Caſtr. in d. §. Titio genero, num. 9. Et ideò neceſſe eſt fateri, quod priùs ſtatuentes detulerunt hæreditatem fratri, poſtmodum tempore nuptiarum ipſe teneatur dotem dare. Quod quidem beneficium, ſi voluerit, vti poteſt, aliàs portio filiæ ſibi delatæ, cum prædicto onere defertur ipſi filiæ ad inſtar cuiuſdam ſucceſſorij edicti.

Non obſtat præſuppoſitum, quod dos ſuccedat loco legitimæ, à qua omne onus reiici debet, l. quoniã in prio-
5 ribus, C. de inoffic. teſtam. Quia † ſuccedit loco legitimæ diminutæ in tempore, quod ſtatuentes facere potuerunt, Corn. conſ. 32. nu. 7. lib. 4. Iaſ. d. l. quoniam in prioribus, in 4. limit. Ruin. conſil. 60. nu. 11. lib. 3.

Non obſtat doctr. Bald. in l. pactum quod dotali, C. de
6 collat. quia † non procedit, quando ſtatutum excludit, & poſt modum mandat dotari. Paul. de Caſtr. d. §. Titio genero, num. 10.

Auctoritates allegatæ tolluntur ex ipſarum lectione. Nam Deci. conſil. 261. nu. 2. loquitur in ſtatuto excludente filiam dotatam, iuxta ſecundum caput diſtinct. Paul. de Caſtr. Ruin. conſil. 74. nu. 12. lib. 2. agit de ſtatuto, quod filiam dotatam excludebat, & ei, quę non erat dotata, mandabat dotem offerri ad excluſionem ipſius, quæ qualitas non reperitur expreſſa in hoc ſtatuto.

Deciſio facta coram R. D. meo Robuſterio in cauſſa Roman. de Creſcentiis nihil etiam facit, quia dubitabatur, an frater potuiſſet onus adiicere doti, quam ſorori dederat, & cùm ſuccedat loco legitimæ, fuit reſolutum, fratrem non potuiſſe aliquod pactum ad ſui commodum doti apponere, quia ſtatutũ, licet velit vt tempore nuptiarum dos aſſignetur, tamen non permittit, vt in aliquo dos ipſa grauetur.

Votum D. Oradini non applicatur, quia in eo caſu filia dotem habuerat à matre, non à fratre, & ideo potuit agere ad portionem ſuam.

Non obſtant ponderationes, quæ fiunt ſuper dictione, dummodo, quia dato, quod importent conditionem, in conditione tamen erit appoſita deſtinatio illa animi, & animus ille præparatus ad dotandum, qui ſatis ad fuiſſe præſumitur, ex quo contrarium non probatur, & ex quo frater adit hæreditatem iuxta formam ſtatuti ibi, oneribus ab eodem delatis, obligari cenſetur. Rimin. conſ. 261. nu. 24. & 32. lib. 2.

Vltimò non obſtat, quod ſicut remoto ſtatuto, filia ſtatim ſuccederet patri, ita ſtatim debeat cõſequi dotem, quæ ſubrogatur in locum iuris ſuccedendi. Quia viget in contrarium d. diſtintio Paul. de Caſt. communiter approbata, cum in illis etiam caſibus dos ſubrogetur in ius ſucceſſionis, quod de iure communi filiæ defertur.

Et ex his & aliis allegatis pro parte Do. Chriſtophori deciſum fuit, dotem deberi ſub conditione, ſi nuptiæ ſequantur.

Albanen. adminiſtrationis. Mercurij, 13. Nouembris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Requiſita neceſſaria quot eſſe debeant ad ſubſtantiandum hæreditatis aditionem.*

2 *Legata in teſtamento relicta ex edicto pretoris firma remanent, etiam ſi hæreditas ab inteſtato adeatur.*

3 *Ignorantia tam in extraneis præſumitur, quibus ab inteſtato hæreditas defertur, quàm in ſuis.*

DECISIO DXLI.

FVit reſolutum non conſtare, quod Illuſt. D. Chriſtophorus acceptauerit hæreditatem Honorij patrui: licet enim geſta per ipſum, de quibus in quinque præſuppoſitis dubij, inducant hæreditatis aditionem, l. 2. C. de iure deliberan. cum aliis allegatis pro D. Virginia, tamen procedunt, quando is, qui facit actus, qui citra ius & nomen hæredis fieri non poſſunt, fuit certus, ex qua cauſſa
1 fuit delata hęreditas: nam † inter neceſſaria ad ſubſtãtiandum hæreditatis aditionem, ſcientia præfata requiritur, l. ſi ad quem, & l. in repudienda, ff. de acquirend. hæredit. gl. & Bart. nu. 75. in l. is poteſt, eo. tit. In propoſito autem caſu neceſſe eſt probare, D. Chriſtophorum ſciuiſſe conditum teſtamentum ab Honorio, & Ludouicum prius hæredem inſtitutum omiſiſſe cauſſam teſtamenti, & ab inteſtato voluiſſe poſſidere hæreditatem Honorij, ex hac enim cauſſa pertinebat portio hæreditatis Honorij ad D. Chriſtophorum, & eo magis hoc ipſo iure dicebatur, quia
† cum ex edicto prætoris legata in teſtamento relicta, 2
etiam ſi ab inteſtato hæreditas adeatur, firma remaneant, l. 1. ff. ſi quis omiſſ. cauſ. teſtamen. quando ſcriptus hæres non acceptata pecunia alium admittit hæredem, tã ipſe, quã cohæres aſſumptus conueniri poſſunt, l. ſi non ſolus, eod. tit. Hæc autem ſcientia Domini Chriſtophori non modo non probatur, ſed etiam non benè conſtat, quod D. Ludouicus voluerit omittere cauſſam teſtamenti: licet enim in diuiſione facta inter ipſum & Dom. Chriſtophorum includantur bona Honorij, tamen nõ apparet, ipſum ſciuiſſe tunc temporis delatam ſibi prædictam hæreditatem. Potuit enim fieri d. diuiſio tãquam de bonis ſpectantibus ad ipſos vigore fideicommiſſi, nec aliter ſtatui poſſe videtur, tum quia Ludouicus ſciens prudénſque omittendo cauſſam teſtamenti donabat D. Chriſtophoro fratri medietatem hæreditatis, quod ignorabat, cùm nulla d. teſtamenti fuerit facta mentio, & iudices in inſtrumento diuiſionis adhibiti, cùm eſſet mera donatio, decretũ non appoſuiſſent, quod illa diuiſio cederet in vtilitatẽ vtriuſque diuidentis. Et intrat diſpoſitio, l. de his, ff. de tranſact. Tum etiam, quia ſubſequens commiſſio cauſſæ ſuper hæreditate Honorij per Ludouicum obtenta, de qua in ſexto præſuppoſito declaratur, quod per præcedentem diuiſionem voluit ſuccedere Honorio ab inteſtato, Ayn. conſil. 33. nu. 13. & hæreditatem ex teſtamento repudiare. Quinimò nec etiam nunc, quod prius geſſerat, conualidare poteſt, Riminal. conſ. 132. num. 23. lib. 1.

Non obſtat, quod in iſto iudicio non obtinuerit, quia ex capite fideicommiſſi Antemij, non ex repudiata hæreditate ex teſtamento, non obtinuit.

Nec obſtat, quod cum Domini Ludouicus, & Chriſtophorus non eſſent ſui hæredes Honorio, vt in ipſis præſumenda ſit ſcientia teſtamenti, quia in his extraneis, quibus ab inteſtato poteſt deferri hæreditas, præſumitur
† ignorantia prout in ſuis, Rip. in l. qui Romæ, §. duo fra- 3
tres, num. 18. ff. de verb. oblig.

Vltimò non refragatur confeſſio D. Chriſtophori in inſtrumento ceſſionis, de quo in quinto præſuppoſito, quia eſt incerta, tum etiam quia eſt erronea, & ita habent locum allegata per Pariſ. conſil. 33. nu. 87. cum aliis adductis per ſcribentes pro ipſo. Fuit cõfirmata iſta deciſio coram R. D. Blanchetto. Ven. 19. Iunij, 1579.

SERAPHINI.

Ciuitatis Caſtelli donationis. Lunæ, 28. Aprilis, 1578.

SVMMARIA.

1 *Captatoria inſtitutio qua dicatur, & plenius, num. 8.*

2 *Donatio ſubſecuta teſtamento, ſi nõ reſpiciat futurum euentum, captatoria non dicitur.*

3 *Captatoria inſtitutio dicitur ex eo, quod eſt deceptatoria, ſed melior affertur ratio. num. 11.*

4 *Inſtitutiones, quæ mutuis fiunt affectionibus, valent. Eoq; magis, vbi adeſt ſanguinis coniunctio.*

5 *Captatoria non cadit in donatione prout in teſtamento.*

6 *Conditio alliciens ad teſtandum appoſita in donationibus, non eſt prohibita.*

7 *Blandis ſermonibus remoto dolo permiſſum eſt homines allicere ad teſtandum.*

9 *Actus facti eiſdem loco, die, & teſtibus, adeo vt alter alteri ineſſe videatur, correſpectiui dicuntur.*

10 *Inſtitutio facta, vt ex ea conſequatur lucrum, non valet, & quare.*

12 *Inſtitutio valet facta ſub conditione, ſi me alimentauerit.*

13 Capta

Digitized by Google

13 *Captator a voluntas licet non cadat in donatione inter vi-
uos, cadit tamen in donatione cauſſa mortis.
14 *Conditio captatoria ſeu reſpiciens futurum euentum, non
adiecta principali diſpoſitione, reiicitur, remanente actu
principali.*

DECISIO DXLII.

ILluſt. D. Alphonſus Vitellius de menſe Septembris an-
ni 1562. condidit teſtamentum, in quo hæredem vni-
uerſalem inſtituit Illuſtriſ. & Reuerendiſſ. bon. mem. Car-
dinalem Vitellium fratrem. Deinde eodem die, loco & te-
ſtibus bon. mem. Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Cardinalis Vi-
tellius volens recompenſare, d. Illuſtr. D. Alphonſum, do-
nauit, eidem ſponte, ac omni meliori modo, ac titulo purè
& merè donationis cauſſa mortis, medietatem omnium
ſuorum bonorum mobilium & immobilium, &c. adiecto
pacto, quod in euentum, in quem prædictus Illuſt. D. Al-
phonſus d. ſuam vltimam volũtatem reuocaret & annul-
laret, ſiue per ſuperuenientiam filiorum de iure reuocare-
tur, pari modo donatio cenſeretur reuocata, & verſa vice,
ſi donatio per Illuſtriſſ. Dominum Donantem reuocare-
tur, pari modo ex tunc & ex nunc prædictum teſtamen-
tum reuocatum & annullatum cenſeretur ad effectũ ſer-
uandi æqualitatem. Defuncto Cardinali vigore prædictæ
donationis d. Illuſt. D. Alphõſus petebat ab Illuſtr. D. Vin-
centio medietatem bonorum d. Cardinalis, qui inter alias
exceptiones allegabat nullitatem prædictæ donationis
vti captatoriæ. Quare dubitaui an prædicta donatio ex
capite captatoriæ voluntatis eſſet nulla. Et pro parte ne-
1 gatiua deducebatur illas eſſe † captatorias inſtitutiones,
vel quæ in voluntatis alterius arbitrium conferebantur,
vt per gloſ. & Doct. præſertim Caſtren. & Iaſ. in l. capta-
torias, C. de milit. teſtam. qui captationis modus in caſu
propoſito non adeſt, vel quæ fiebant collata in euentum
futurum diſpoſitionis ſub hac vel ſimili formula: Ex qua
parte me Titius hæredem inſtituit, ex eadem illum hære-
dem inſtituo, l. 1. de his, quæ pro non ſcript. habent. l. a. de
red. inſtit. Et ideo cùm in caſu propoſito donatio ſubſe-
2 cuta ſit teſtamento, eã dici non poſſe captatoriam, † cùm
non reſpiciat futurum euentum neque ab eo pendeat, vt
eſt text. in l. ille autem, & l. hoc articulo, de hæred. inſtit.
not. gl. in l. 1. de his, quæ pro non ſcript. habent. & in d. l.
captatorias, vbi Paul. nu. 4. Iaſ. num. 9. Dec. nu. 14. Roder.
Suar. tract. de captat. volont. nu. 4.

Confirmabatur hæc opinio, quia ſecundum commu-
3 nium auctorum interpretationem, † captatoria inſtitutio
dicitur, ex eo quod eſt deceptoria, vt per Caſtrenſ. Iaſ. &
alios in d. l. captatorias, de hęred. inſtit. & per Couar. in ca.
cum ſibi, de teſtamen. Hæc autem deceptio hoc caſu cõſi-
derari non poteſt, cùm donatio ſecuta fuerit teſtamentũ,
& expreſſè cauetur, vt altero reuocato, alterum annulle-
tur, ex quo omnis tollitur decipiendi occaſio.

4 Et hæc maximi ponderis videbantur ex eo quod † in-
ſtitutiones, quæ mutuis fiunt affectionibus valent, vt ha-
betur in d. l. captatorias, de hæred. inſtit. Couar. loco præ-
citato, nu. 1. circa fin. Hæc autem tam inſtitutio, quàm do-
natio à mutuis affectionibus profectę videtur, cùm ſimus
inter fratres propter ſanguinis coniunctionem, ad no. per
Dec. conſ. 561. num. 4. Et vbi adeſt ſanguinis coniunctio,
ceſſat fraudis præſumptio, l. cùm alienam. C. de legib. Bal.
in l. a. C. de iure dot. Rolan. conſ. 38. nu. 22. lib. 2. Et mutua
affectio Cardinalis erga Alphonſum colligi poteſt ex te-
ſtamento ſubſecuto Cardinalis in fauorem Illuſt. D. Vin-
centij & Alphonſi æquis portionib. hæredum inſtituto-
rum, aliis fratribus à ſucceſſione excluſis.

5 Poſtremò deducebatur, in † donatione non cadere ca-
ptatoriam, prout ex teſtamento, l. cùm donationis, & ibi
per Doct. o C. de teſtamen. Caſtren. in d. l. captatorius, nu.
6 4. de milit. teſtamen. Et eo magis, quia † in donationibus
conditio alliciens ad teſtandum in ſui fauorem non eſt
prohibita, vt per illum tex. tenet Bal. in d. l. cùm donatio-
nis, ou. a. poſt antiquos quos citat. idem tenet Alber. Sal.
Fulg. Iaſ. & alij. Neque mirum videri debet. nam & † blan- 7
dis ſermonibus, dũmodo ſine dolo, permiſſum eſt homi-
nes allicere ad teſtandum in ſui fauorem, vti probatur
optimè per tex. in l. fin. C. ſi quis aliquem teſta. prohibue.
& ibi Bald. & per Deci. conſ. 489. num. 6.

His tamen non obſtantibus, itũ eſt in contrariam ſen-
tentiam, nempè donationem hãc tanquam captatoriam
nullius eſſe roboris, cùm † captatoria voluntas propriè 8
ſit illa, per quam quis alium quærit inducere, vt ſibi vel
alteri commodum in vltima voluntate relinquat, inde di-
cta, quia captare eſt, veluti aucupare aliena, vt à recentio-
ribus melius, quàm ab antiquis explicatur, qui falsò ca-
ptatoriam eam voluntatẽ exiſtimabant quæ erat in alie-
num collata arbitrium, veluti ſi quis dixiſſet. Hęredem in-
ſtituo quem Titius nominauerit: cùm hæc non ſit capta-
toria, licet alia ratione non valeat, vt l. captatorias, de he-
red. inſtituen. & in l. captatoriæ, de leg. 1. Soc. iun. in l. mo-
ribus, nu. 10. de vulg. & pupil. Alciat. lib. a. parerg. cap. 31.
Ant. Aug. lib. 4. emendat, c. 15. Connan. lib. 10. com. iur. ca.
6. Balduin. in Inſtit. poſt tit. de adimen. leg. Iac. Cuiac. in
vot. ad tit. Inſtitut. de ſociet. & lib. 16. de obſerua. capit. 11.
Spetl. & Hotoman. & Brixin. in ſuis diction. Couar. in ca.
cum tibi, num. 1. de teſtam. & nouiſſimè R. P. D. Sarmien.
lib. 2. ſelectar. opin. ca. 4. Et non diſcrepant recentiores ab
antiquis in hac re, nempè, quod hæc ſit captatoria inſtitu-
tio: ſed in eo tantum, quod illa, quam modo retuli, ſit col-
lata in alienam voluntatem, contra eorum ſententiam,
non eſt captatoria, ſed tunc demum eſt captatoria, quan-
do alium inducit in futurum ita teſtari de re propria. Et
ita procedit tex. in l. captatorias, de hæred. inſtituen.

Hoc poſito fundamento, habita fuit hæc donatio pro
captatoria, propter actuum correſpectiuitatem, haben-
tem tractum ad futurum. Nam quod actus ſint correſpe-
ctiui, nemo negauit, cùm † ſint facti eiſdem loco, die & 9
teſtibus, adeò, vt alter alteri ineſſe videatur, Corne. conſil.
36. num. 14. & conſil. 117. num. 14. lib. a. & conſ. 57. nu. 17.
& conſil. 319. num. 10. lib. 3. Socin. conſ. 273. num. 4. lib. 2.
Felin. in cap. paſtoralis, no. 7. de reſtitut. Deci. in l. petens,
in a. no. C. de pact. & conſil. 245. num. 5. & hanc opin. te-
net Rot. vt per Creſcen. deciſ. 78. Mohedan. 224. Peregri.
81. Put. 3. de ſimon. Vnde non datur hoc caſu præcedens
inſtitutio libera. quo caſu nulla in ſequenti donatione
conſiderari poſſet captio, ſed cenſetur ideò facta, vt inui-
cem alter teſtaretur, alter donaret, neque eſt dare prius,
vel poſterius in huiuſmodi actibus. Quod autem habeat
tractum, & diſpoſitionem futuro proſpicientẽ tempori,
facit conditio expreſſè poſita, quod in euentum, in quem
teſtamentum reuocaretur, ipſa quoque cenſeretur re-
uocata, quæ conditio imponit neceſſitatem cauſſatiuam
non reuocandi teſtamentum, & per conſequens facit, vt
ſatis videatur collata in futurum, poſtquam reſpicit ne-
xum & obligationem in futurum decedendi cum illo te-
ſtamento, quod ferè perinde eſt, ac ſi arctaret ad ita in fu-
turum diſponendum, cùm teſtamenti vis ſtet in ſuſpenſo
vſque ad obitum, & morte demum confirmetur. Ideò
non tam verba in huiuſmodi diſpoſitione, quàm men-
tem diſponentis conſiderare oportet, vt in ſimili, ſi
extranea perſona conditioni appoſita ſit, nihilominus
captatoria dicitur inſtitutio, l. ille, §. fin. ff. de hered. in-
ſtit.

Confirmatur hæc ſententia, quia † vbi inſtitutio talis 10
ſit, qua mediante quis conſequatur lucrum per viam in-
ſtitutionis, & ita eſt concepta, vt ſublata illa futura ſubſti-
tutione euaneſcat, tunc non valet, vt receptiſſima eſt opi-
nio Doct. poſt gl. in d. l. ille autem, in verbo, in ſententia,
Gotto. Bal. Barto. Ang. & Imo. ibi. Et ratio eſt, quia per in-
directũ tollitur facultas teſtandi, vt per Bar. in l. ſtipulatio
hoc

Digitized by Google

hoc modo,ff.de verbo.oblig.& in l. cũ donationis, & ibi
Alexan.& Iaſ.Caſtren.in l.captatorias. Et ibi Iaſ. & Deci.
de teſtam. Ex his ita deductis facile elicitur reſponſio ad
ea,quæ in contrarium deducta fuerunt.

Et primo non obſtat, quod dicebatur, donationem in
caſu propoſito non reſpicere ad futurum teſtamentum,
ſed ad prætetitum, quia iam fuit demonſtratum contra-
rium, nempè eam reſpicere futurum teſtamentum, non
reuocationem, & ita impedire liberam teſtandi faculta-
tem per indirectum.

Secundo,non obſtat, quod Doct. interpretati fuerunt
captatorias inſtitutiones pro deceptoria, & hic ceſſare
11 deceptionem, quia † interpretatio illa antiquorum tem-
porum conditioni, magis quam ipſis Doctoribus accu-
ratiſſimis, & doctiſſimis tribuenda eſt,& tollitur per ea,
quæ ex recentioribus obſeruationibus ſupra deducta
fuere, quibus hac in re poſt bonarum literarum propa-
gationem, quæ ad verborum ſignificationem ſpectant,
plus tribuendum eſt,quam antiquioribus. Sed neque ve-
rum eſt hoc caſu ceſſare dictæ deceptionis occaſionem,
cum ſecreta fieri poſſit reuocatio, & hoc pacto voluntas
captantis, & captati deludi. Sed vera ratio inualiditatis
captatoriç eſt illa,quæ ſupra ex Barto.& aliis deducta eſt,
nempè, quod impediat liberam teſtandi facultatem per
12 indirectum,quod ex eo colligitur,quod valet † inſtitutio
facta ſub conditione,ſi me alimentauerit,vt per Bal.Caſt.
Alexan.Iaſ.& alios in d.l.cum donationes.Illa enim con-
ditio nihil impedimenti affert, quo minus heres inſtitu-
tus libere teſtari valeat.

Tertio non obſtat,quod dicitur, inſtitutiones mutuis
factas affectionibus valere.Quia hoc demum verum eſt,
quando nulla imponitur per eas neceſſitas hoc vel illo
modo teſtandi, quemadmodum impoſita eſt in caſu de
quo agitur, quæ excludit præſumptionem mutuæ affe-
ctionis, cum expreſſa ſit conditio, quæ facit ceſſare præ-
ſumptionem,iur. vulgar.

Poſtremo non obſtat, quod in donatione non cadit
captatoria voluntas per text.in d.l.cum donationes.Quia
id poſſet forte procedere in donatione inter viuos, ſecus
13 † in donatione cauſſa mortis, quæ quãtum ad effectum
indicatur vti actus vltimæ voluntatis. Et in omnibus a-
ctibus vltimarum voluntatum,veluti & in legatis,captio
actum vitiat.l.captiones,de leg.1.

Præterea eſt animaduertendum quod conditio reſpi-
ciens futuram conditionem, tunc demum actum vitiat,
ſi ponitur in diſpoſitione: ita vt ea ceſſante ceſſet diſpo-
ſitio: nam ſi per viam pollicitationis,vel alia ratione, per
quam non inducatur obligatio, deducatur, tunc rema-
nente actu principali ea reiicitur. Et hoc cenſuit Bald. in
d.l.cum donationes,nu.2.vbi conſiderat,ſi ſit adiecta per
modũ pœnæ,vel quaſi,per text.in l.ſtipulatio hoc modo,
de verbor.obligat.Et ex his ceſſant ea,quę in contrarium
deducta fuere. Ideo pro donationis inualiditate conclu-
ſum.

SERAPHINI.

In eadem Ciuitatis Caſtelli donationis.Lunæ,2.
Iunij,1578.

SVMMARIA.

1 *Conditiones turpes appoſitæ alieni diſpoſitioni,vitiantur.*
2 *Conditio implicita,& explicita,quæ dicatur.*
3 *Conditio, quæ per indirectum impedit liberam teſtandi fa-
cultatem,venit ſub generali appellatione captatoriæ vo-
luntatis.*

DECISIO DXLIII.

FVit dubitatum, *an conditiones ſiue modi appoſiti in dona-
tione, de qua agitur, vitient donationem, vel potius vi-
tientur, ita vt donatio remaneat pura & valida.* Et pro parte
1 Illuſtriſſi. Do. Alphonſi prætendebatur, † conditiones
vitiari tanquã turpes.per reg.l.conditiones,& l. aprehen-
dendæ,C.de inſtit.& ſubſtit.l.obtinuit,de conditio.& de-
monſtrat. Et huius ſententiæ auctoritate adducebantur
Caſtren.in l.cum donationes,nu.3.Salyc. ibidem num.2.
Curt.iun.nu.5.C.de tranſactio. nec non in terminis pro-
priis Ruin.conſi.20.nu.6.lib.2.Et legibus improbantibus
captatorias voluntates, reſpondebatur eas procedere,
quando ſunt conceptæ per modum a lege improbatum,
veluti ex qua parte me heredem inſtituis,ex eadem re he-
redem inſtituo, non autem vbi adiicitur modus vel con-
ditio turpis poſt diſpoſitionem iam confectam,vt in caſu
propoſito.

Pręterea diſpoſitionem dictarũ legum intelligendam,
vt captatoria voluntas ſit nulla volente honorato, quod
ſi magis expediret,putet vt velint eam valare.

Sed his non obſtantibus contrarium omnium conſen-
ſu obtinuit, cum enim iam fuerit deciſum, donationem,
de qua agitur,eſſe captatoriam, & ea ſupponatur eſſe do-
natio cauſſa mortis, ſequitur eam eſſe nullam & inualidã
ex his, quæ tunc deducta fuere. Ideo cum habeamus tot
leges & auctoritates volentes in ſpecie diſpoſitiones ca-
ptatorias eſſe nullas, viſum fuit abſurdum ex regulis ge-
neralibus, diſcedere à maniſeſtiſſima legum traditione,
contra reg.l.in toto, de regul.iur. Nam ſi huiuſmodi ap-
plicatio vera eſſet, nulla amplius inſtitutio ex capite ca-
ptationis vitiaretur. Cum omnes ſint ſub conditione, vel
implicita,vel explicita, quæ reiiceretur: implicita, velut
† in forma ſuppoſita: explicita,veluti illa,ſi me heredem 2
inſtituis,vel, ſi Mæuium a ſe ſcriptum heredem oſtende-
rit, l. ille autem, de hered.inſtituen.cum aliis relatis per
Anton. Aug.emend.lib.4.cap.15. Et ideo allegata in con-
trarium procedunt in conditionibus alias turpibus & à
legibus improbatis, quæ tamen non reddunt voluntates
captatorias,quales ſunt illæ,de quibus agitur in prædictis
locis.Et ratio eſt,quia illæ cõmode ſeparari poſſunt, cum
non influant in ipſam principalem diſpoſitionem, quæ
per ſe nihil turpe continet. Sed in iſtis conditionibus ca-
ptatoriis ſecus eſt,influunt enim in ipſam diſpoſitionem,
& faciunt eam captatoriam, & ita eius ſubſtantiam infi-
ciunt:non enim conditio eſt ſola captatoria, ſed inſtitu-
tio ipſa,quæ veluti eſca ponitur ad alliciendum alium ad
ita diſponendum, quæ † res cum per indirectum impe- 3
diat liberam teſtandi facultatem, à legibus ſub generali
appellatione captatoriæ voluntatis improbatur. Et hoc
eſt,quod voluit Bal.in l.1.n.5.de conſtit.inſtit. qui optimè
ſentit vitium in captatoriis reſpicere ſubſtantiam diſpo-
ſitionis.

Neque obſtant deducta ex Caſtren.& aliis.Quia cum
allegetur,l.obtinuit de condi.& demonſtratio patet,quod
intellexerunt in genere de conditionib. turpibus, nempè
eas non vitiare vltimas voluntates, quod & verum eſt:
ſed ſi in ſpecie intellexerunt de captatoria, in hoc alluci-
nati ſunt,& contra appertas leges locuti ſunt. Illud verò,
quod dicitur, illas conſtitutiones vitiari, ſi honoratis vi-
deatur,eſt contra omnes leges abſolute loquentes,neque
aliquo iure vel auctoritate probatur.

Neque obſtat conſil.Ruin.allegat. Quia prætetquam,
quod fallitur in exemplificatione captatoriæ voluntatis,
vt ex his,quæ in præterita deciſione deducuntur, videre
licet,optimè confutatur eius ſententia à Didac. in c. cum
tibi,num.13. de teſtam.cuius ſententiam veriſſimam eſſe
Domini cenſuerunt. Et ideo pro donationis inualiditate
concluſum,&c.

SERAPHINI.

In eadem Ciuitatis Caſtelli donationis.Veneris,
20.Iunij,1578.

SVMMARIA.

1 *Verba,titulo donationis cauſſa mortis, totam qualificant di-
ſpoſitionem.*

2 *Pactū appoſitum in donatione inter viuos, quod in aliquem euentum cenſeatur reuocata, eſt contra ipſius naturam.*
3 *Clauſula, omni meliori modo, appoſita in donatione, quid operetur.*
4 *Copula, &, quando non faciat tranſire actum ad alteram ſpeciem.*
5 *Clauſula, pro ſe ſuiſque heredibus, quid operetur.*
6 *Interpretatio ad effectum excuſandæ captationis, non admittitur.*

DECISIO DXLIIII.

FVit reſolutum, ſine difficultate, donationem, de qua
agitur, eſſe donationem cauſſa mortis, non autem in-
ter viuos, ex verbis expreſſis in donatione contentis, ibi,
1 *nulo pura ac mera donationis cauſſa mortis*, quæ † verba qua-
lificant totam diſpoſitionem, prout fuit reſolutum in vna
Vrbeuetan. Caſtrorum coram R. Do. Robuſterio de præ-
ſenti anno, Deci. conſil. 470. num. 6. verſic. præſumitur ta-
men. Idem in l. fin. num. 20. C. de pact. Pariſ. 26. num. 2. lib.
2. Cur. iun. conſil. 230. lib. 1. Iaſ. conſ. 5. colum. fin. & conſ.
ſequen. colum. 3. lib. 3. Clar. §. donatio, quæſt. 4. Accedit,
quod partes habuerunt hanc donationem pro reuocabi-
li, cum fuerit appoſitum pactum, quod in euentum, quod
reuocaretur, cenſeretur teſtamentum reuocatum, quod
2 † eſt contra naturam donationis inter viuos, l. perfectum,
C. de donatio. quæ ſub mod. Pariſ. conſ. 9. in princip. lib. 3.
Propterea fuerunt exhibiti tot teſtes, quot requiruntur in
donatione cauſſa mortis, l. fi. C. de donatio. cauſſa mort.
Dec. conſi. 470. num. 4. Ex quibus ſequitur non poſſe ſub-
ſtineri ex alio capite, quā ex eo, de quo actum eſt, ex quo
donans ſe reſtrinxit, & diſpoſitionem limitauit, Dec. in
cap. cum ſuper, ad finem, verſic. tertia concluſio, de offic.
delega. Rip. in l. 1. §. ſi quis viam, nu. 30. de verborum obli-
gatio. Alciat. ibidem, num. 47. verſi. ſecundo limita. Et ita
fuit reſolutum in dicta cauſſa Vrbeuetan. in qua longè
plures & fortiores concurrere deducebantur, & agebatur
de ſubſtinenda donatione facta inter viuos filio in fidei-
commiſſo, quod facilius ex præſumpta mente donantis
permittendum eſſet, cum veriſimilis ſit, eum qui purè in-
ter viuos donauit, donaturum quoque fuiſſe vel cauſſa
mortis, vel per fideicommiſſum, quam, quod ille, qui do-
nauit cauſſa mortis, donaturus etiā eſſet inter viuos: nam
qui donat cauſſa mortis, mauult ipſe, quam eum cui do-
nat. Inſtit. de donat. in princ.

3 Non obſtant deducta in contrarium. Et primò † clau-
ſula, omni meliori modo. Quia tunc operaretur ſi dictum
fuiſſet, *donat cauſſa mortis, & omni meliori modo*. Sed cum di-
cat, *omni meliori modo cauſſa mortis*, illa verba, *cauſſa mortis*,
totam diſpoſitionem qualificant. Neque obſtat copula,
4 &, conſiderata per Achil. deciſ. 1. de clauſulis. Quia † non
ponitur inter modos donandi, ſed inter qualitates ipſius
donationis, ſcilicet, ſponte, ac omni meliori modo, adeo,
quod non arguit tranſitum ad aliam ſpeciem.

5 Neque obſtat clauſula, † *pro ſe ſuiſque heredibus*, quia cū
reſpiciat executionem, tunc operatur, quando principa-
lis diſpoſitio ſortitur effectum, vt poſt Bal. optimè conſi-
derat Dec. conſ. 480. n. 10. vel ſi velimus amplecti opinio-
nem additionatoris, illa verba operantur tranſmiſſionem
legatorum, quibus æquiparatur donatio cauſſa mortis.

Non obſtat, quod pro validitate actus ſit facienda hæc
interpretatio, quia reſtrictio impedit talem interpretatio-
6 nem, maximè † cum ad effectum excuſandæ captationis
non ſit admittenda, ex eo, quod in ſpecie captatio eſt re-
probata. Felyn. d. c. cum ſuper, nu. 12. de offi. de leg. Rip. in
d. §. ſi quis viam, nu. 32. & Alc. nu. 47.

Non obſtat, quod ſit facta ex cauſa, quia in contrarium
retorquetur, cum teſtamentum, propter quod fiebat do-
nano, eſſet renocabile ex ſui natura. Vt ergo ſeruetur pro-
portio, talis quoque debet eſſe donatio.

Non obſtat, quod fuerit facta fratri. Quia in fortiori-
bus terminis in illa Vrbeuetan. fuit facta filio.

Non obſtāt illa verba, puræ & meræ. Quia imo in con-
trarium maximè vrgēt, cum ſint adiecta donationi cauſ-
ſa mortis. Vnde excludent omnem aliam donationis ſpe-
ciem: nam donatio inter viuos nunquam dici poterit pu-
ra & mera donatio cauſſa mortis.

Non obſtat clauſula, pleno iure. Quia qualificatur à
præcedentibus: ſemper enim repetendum eſt verbum, *do-
nauit cauſſa mortis*, & ſic cum ſua qualitate.

Cetera quæ allegantur ex Doct. de tranſitu vnius ſpe-
ciei in aliam pro actus validitate, tunc procedunt, vbi di-
ſponens non ſe reſtrinxit. Et ideo non faciunt ad propo-
ſitum caſum.

Cæſarauguſtan. capellaniæ. Lunæ, 4. Maij, 1573.

SVMMARIA.

1 *Extremis probatis media præſumuntur.*
2 *Poſſeſſio immemorabilis præſentādi probatur etiam ex præſentationibus factis, licet non habuerint effectum.*
3 *Prouiſio Apoſtolica non mutat ſtatum ſeu quaſi poſſeſſionem iuris patronatus, ſed illam conſeruat.*
4 *Suſpicio vſurpationis non habet locum, vbi conſtat de immemorabili poſſeſſione.*

DECISIO DXLV.

DOmini dixerunt, quod ex præſentationibus, de qui-
bus in præſuppoſitis, conſtat de immemorabili poſ-
ſeſſione præſentandi Alcadi, & iuratorum de Calatoran.
& confraternitatis ſancti Bartholomæi: nā ab anno 1433.
vſque ad annum 1565. fuerunt in quaſi poſſeſſione, & ſic
per 130. annos. Probatur etiam initium continuatum ab
anno 1433. vſque ad annum 1493. per ſucceſſiuas perſo-
nas, & ſic per ſexaginta annos, & ab anno 1517. vſque ad
annum 1565. & ſic per quadragintaocto annos, quibus
† extremis probatis præſumuntur media, Tiraq. de præ- 1
ſcript. §. 1. gl. 5. per tot. qui in fin. declarat gl. in c. acciden-
tibus, de priuileg.

Non obſtat, quod non appareat, præſentationes ha-
buiſſe effectum, quia imò ſatis conſtat, ex † quo per obi- a
tum præſentatorum, & inſtitutorum factæ fuerant aliæ
ſucceſſiuę præſentationes, Oldr. conſ. 229. nu. 2. & 3. Lam-
bert. de iurepatro. lib. 2. part. 1. q. 10. art. 7. Et etiam inſtitu-
tiones ſubſecutæ, quæ d. ius præſentandi non ſolum ex
verbis enuntiatiuis, quæ in antiquis probant, Achil.
deciſ. pen. de fide inſtr. ſed etiam ex obſeruātia ſubſecuta,
probant Cyn. in conſil. ſuo, quod eſt inter conſil. Bal. 400.
vol. 4. Aym. conſil. 101. num. 3. & 4. idem conſil. 108.

Non obſtat, quod Vincentius reſignauerit in manibus
Papæ in fauorem Hieronymi cum narratiua iuriſpatro-
natus: nam licet Hieronymus non fuerit præſentatus,
oſtendit, quod præſentatiu Vincentij habuit effectum, ex
quo Hieronymus venit ex perſona ſua, & † prouiſio Apo- 3
ſtolica non mutat ſtatum ſeu quaſi poſſeſſionem iuriſpa-
tronatus, ſed illam conſeruat, Ægid. deciſ. 107. Achil. de-
ciſ. vnic. de ſtat. benefic.

Nec obſtat diſpoſitio Concil. Trid. cap. 9. ſeſſ. 25. Quia
probantur præſentationes non ſolum 50. ſed & 60. anno-
rum ex vna, & 48. annorum ſaltem ex altera.

Præterea ſuſpicio † vſurpationis, de qua Creſcen. deciſ. 4
13. & Io. Paul. deciſ. 87. non habet locum, vbi conſtat de
immemorabili, Achil. de iurepatro. deciſ. 4. & 5.

SERAPHINI.

Roman. de Soderinis. Veneris, 29. Octob. 1577.

SVMMARIA.

1 *Actiones cenſentur eſſe in loco, in quo fieri debet exactio, ex communi & receptiori.*

Item

Digitized by Google

Item connumerantur inter res, ad quas competunt & nu. 2. fallit, vt num. ſeq.

3 *Actio, quæ competit ad quantitatem in genere nullo loco cenſetur circumſcripta, nec computatur inter immobilia, ſed facit tertiam ſpeciem.*

4 *Iura & actiones non veniunt, quando ſit mentio de bonis exſiſtentibus in certo loco.*

Idem etiam quando ſucceſſio eſſet limitata ad certum locum. num 5.

6 *Alexand. conſil. 16. nu. 2. lib. 1. quo caſu loquatur: ex communis.*

7 *Locus contractus attendendus eſt in deciſoriis.*

DECISIO DXLVI.

IVlius Sodetinus agebat contra Paulum Antonium pro conſecutione quartæ partis cuiuſdam ſchedulæ ſcutorum 20000. vel circa, cuius glor. mem. Franciſcus I. Galliarum Rex agnoſcebat ſe eſſe debitorem bon. mem. Cardinalis Volaterrani, ratione ſimilis quantitatis per ipſum Cardinalē Romæ diuerſis perſonis in plurib. partitis pro ipſius Regis negotiis ſolutæ, & mandabat theſaurariis generalibus Frāciarum, vt de dicta ſumma prædicto Cardinali ſatisfacerent, & alias prout in ea. Et fuerat hæc ſchedula confecta apud S. Germanum. Excipiebat Paulus Antonius de quadam ceſſione ſibi à Reuerenda Camera Apoſtolica facta de dicta ſumma, tanquam de ſpoliis d. Cardinalis Volaterrani, replicabat Iulius hanc ſummam non cadere ſub ſpoliis cameralibus, propter bullam ſummorum Puntificum Sixti & Leonis, in quibus conceduntur facultates teſtandi, & ſuccedendi in bonis ſitis in vrbe, & propè eam ad decem milliaria. Duplicabat Paulus Antonius hoc creditum non cadere ſub prædicta diſpoſitione.

Quare propoſui dubium, an ſumma contenta in d. ſchedula cenſeretur comprehenſa ſub dictis priuilegiis.

Et fuit per maiorem partem Dominorum concluſum,
quod non, cum præſuppoſito, quod exactio fieri deberet
in Galliis, & non Romæ. Nam licet non exigua ſit inter
1 Doct. contentio, an † actiones connumerentur inter res
mobiles, vel immobiles, vt latè diſſerit Tiraq. qui infinitos diligentiſſimè cumulat, de retract. ligna. §. 1. gl. 7. in prin. & an cenſeantur eſſe in loco, in quo fuit contracta obligatio, vel potiùs in loco, in quo eſt deſtinata ſolutio, tamen verior & receptior opinio eſt, vt attendatur locus, in quo fieri debet exactio, prout ex ſententia Petri, Bald. & Ang. in l. ex factu, de hered. inſtituen. & Aret. in conſil. 10. col. vlt. & Caſtren. 320. li. 1. Alex. conſ. 31. lib. 1. & conſ. 19. lib. 6. cum aliis quos refert Tiraq. de retract. lignag. §. 36. gloſſ. 3. num. 15. cum ſeq.

Quod confirmatur ex recepta diſtinctione Doct. quam
refert Tiraq. in prææallegato §. 1. gl. 7. nu. 15. & 17. quæ eſt,
2 quod de † actionibus iudicamus prout de re, ad quam
competunt, & ideo cum competeret actio ad exigendas
pecunias in Galliis, cenſetur hæc actio de bonis in Galliis
ſitis, vel ſecundum Lap. alleg. 92. incip. in primis videndū
3 quod ſi † actio eſt ad quantitatem in genere, prout in caſu, de quo agitur, nullo loco cenſetur circumſcripta, nec
computatur inter mobilia, ſed facit tertiam ſpeciem, &
eum ſequitur Roman. conſi. 509. nu. 19. & Tiraq. præcitatus, d. §. 36. gloſſ. 3 nu. 16. Et ſecundum hanc opinionem
res caret difficultate, quod iſtud creditum non venit ſub
diſpoſitione bullæ Leonis quocunque loco ſint exigendæ pecuniæ, cum bulla aperta loquatur de bonis ſitis in
vrbe, & extra per decem milliaria. Nam † quando ſit
4 mentio de bonis exſiſtentibus in certo loco, tunc non veniunt iura & actiones, l. Caius, in prin. de leg. 2. ex auctoritate Bal. tradit optimè Socin. conſil. 101. nu. 4. lib. 1. qui
etiam refert & ſequitur Lap. & Roman. ſupra citatos, nu.
6. & latè per Tiraquell. in l. ſi vnquam, in verbo, bona, nu.
13. C. de reuocan. donat.

Non obſtat Iacobin. de ſancto Georg. in tract. de Rodiis, ſiue operis, nu. 14. quia loquitur in diuerſis terminis, nempe in quæſtione, an dominus ſuccedat vaſallo in nominibus creditorum, qui ſunt extra ſuum territorium, & tenet quod ſic, & bene: nam ſucceſſio eſt ius vniuerſale,
& actu hæres oſſibus vaſalli cui ſucceditur: ſed non negat, quod † ſi ſucceſſio eſſet limitata ad certum locum, 5
quod tunc non veniunt actiunes, imo hoc expreſsè fatetur, cum alleget Bald. in l. 1. de ſtatu hom. hoc volentem, ſed vtitur hoc argumento, vt excludat argumentum eorum, qui volebant, quod actio illa eſſet de bonis in alio territorio ſitis.

Nec etiam huic ſententiæ aduerſatur Alex. conſil. 16,
nu. 2. lib. 1. Quia † loquitur de eo, qui habebat bona mo- 6
bilia, & actiones Romæ, vbi contraxerat domicilium. Et licet idem dicat de mobilibus alibis ſitis, quando ſunt reuerſura ad locum domicilij, tamen poſtea ex auctoritate Bal. tenet, quod ſunt de loco, in quo reperiuntur, & non ſequuntur perſonam, contra eundem Bald. ſibi contrarium. Et hanc opin. veriorem eſſe teſtatur tam ipſe, quam Add. ſub litera B. Neque ab hac opinione diſcrepat Salyc. in l. cunctos populos, col. pen. verſi. ſin autem eſſent iura, C. de ſumma Trinit. prout etiam eum ponderat Tiraq. d. §. 36. glo. 3. nu. 17. Et idem in effectu cenſere videtur Rub. Alexan. conſi. 136. nu. 1. ver. ſuadetur, vbi conſiderat vltra locum contractus locum exactionis. Nec ſupradictis obſtat conſideratio, quæ ſit exemplo per Dominos Ad-
uocatos, quod † in deciſoriis attendimus locum, in quo 7
eſt celebratus contractus, per l. ſi fundus, de euict. Docto. in l. 1. C. de ſumma Trinit. cū aliis. Quia hic ſubeſt manifeſta fallacia, cum non agamus de quæſtione aliqua emergenti circa ſubſtantiam ipſius contractus, quo caſu attendenda eſſent ſtatuta loci, in quo eſt celebratus: ſed agimus de re ipſa in contractu contenta, & quærimus, an ſit in loco, & in quo. Et ex his ſublata ſunt ea, quæ circa hunc articulum in contrarium deducuntur, omiſſo articulo fideicommiſſi, de quo tanquam non neceſſario actum non fuit.

BLANCHETTI.

Vibeuetan. caſtrorum. Mercurij, 10. Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Coitus omnis præter matrimonialem de iure canonico eſt prohibitus ſecus de iure ciuili.*

2 *Natus ex concubina domi retenta, dicitur natus ex damnato coitu, etiam de iure ciuili: ſecus autem concubinatu ceſſante.*

3 *Pœna infamiæ, an irrogetur in coitu concubinario, eſt dubia quæſtio.*

4 *Concubinatus, vt dicatur, plura requiruntur: alias tranſit in crimen ſtupri.*

5 *Spurij appellatione venit natus ex quocunque genere illicito coitus.*

6 *Illegitimi omnes excluduntur de iure ciuili à ſucceſſione.*

DECISIO DXLVII.

PRopoſui dubium, an Iacobus ſit taliter natus ex damnato coitu, vt ſit inſucceſſibilis in caſu, de quo agitur. Super quo dubio cum plures excitarentur difficultates, in duobus Domini conuenerunt: quorum primum eſt, quod Iacobus natus ſit ex damnato coitu, cum ſit natus ex vxorato & concubina domi retenta. Idque tam de iure Pontificio, quam Cæſareo, cum † de iure Canonico 1
omnis coitus præter matrimonialem, ſit reprobata, vt per Clar. in §. adulterium, nu. 3. & §. fornicatio, num. 1. Aretin. in §. nouiſſimè, nu. 22. Inſt. ad. S. C. Orfic. De iure autem ciuili, ſecundum quod licet concubinatus coitus ſit per-
miſſus, tamen † cum ſit natus ex concubina domi reten- 2
ta, dicitur natus ex damnato coitu. Probat tex in l. 1. C. de cōcubin. & ibi Salyce. Dec. conſ. 36. Aretin. in loco allega.

Clar

Digitized by Google

Clar.in d.§.fornicatio. num.7.Paleot.de not, & ſpur.cap.
41.Qualitas enim concubinatus delictum aggrauat, cùm
alias de iure ciuili,ceſſante cõcubinatu, non potuiſſet di-
ci natus ex damnato coitu, Paul.de Caſtr.conſil.34.num.
4.libr.2.Socin.iun.conſil.130.numero 5.libr.2. Clar.in §.
adulterium,num.2.dicit indubitatam ſententiam.

An autem coitus iſte ſit punibilis, reſolutum non fuit,
cùm aliquibus ex Dominis placeret, huiuſmodi coitum
3 eſſe punibilem,† cùm irrogetur pœna infamiæ,gloſſ.in §.
ſi verò effuſa,in verbo,conſiſtente,Auth.quibus mod.na-
tu.effic.ſui. quam tamen de facto non obſeruari dicit Bal.
in l.2.nu.primo,C.de inceſt. nup. quem refert Caccialup.
in l.ſi qua Illuſtris.nu.3.C.ad ſenat. conſult.Orficia.Clar.
in d.§.fornicatio.nu.2. Aliqui verò tenebant nullam pœ-
nam irrogari,cùm text.in l. vnica, C.de concubin.prohi-
beat, ne detur licentia coniugatis concubinam penes ſe
habere cõſtante matrimonio,& dicebant infames pariter
fieri eos, qui meretricium publicum exercent, tamen na-
tus ex tali meretricio coitu nõ dicitur natus ex coitu pu-
nibili,imò nec etiam ex damnato, vt fuit dictum,niſi fue-
rit detenta in ſchemate concubinæ.Sed difficultatẽ facit,
quia cùm, vt dicatur concubinatus, plura de iure requi-
rantur, quæ ſi non concurrant, tranſit in crimen ſtupri,
4 † qood omni iure punibile eſt, vt per Clar.in allegato. §.
fornicatio.nu.8.ideò videndum erit, an Iacobus ſit natus
ex punibili coitu.Fuit etiam per Dominos reſolutũ,quod
ex mente paciſcentiũ cuiuſcunque generis illegitimi ſunt
5 vocati,attento verbo, ſpurij, quod † complectitur natus
ex quocũque genere illiciti coitus,Bal.conſ.81.libr.1.Af-
flict.deciſ.96.no.20. accedẽte verbo,baſtardi,quod de ſui
natura eſt generalis,Illuſt.Paleo.de not.& ſpur.c.17.nu.7.

Non obſtat, quod paciſcentes voluerunt conformare
ſe cum diſpoſitione iuris cõmunis, & magis vnius, quam
6 alterius generis ſpurios vocare. Quia † cùm quoad ſuc-
ceſſionem ius commune quoſcunque illegitimos exclu-
dat, Auth.quib.mod.nat.effic.ſui.§.pen.& in fi.auth.licet,
C.de natur.liber. Abb.in ca.tanta,num.13. qui fil.ſint leg.
Caie.lib.primo aſſeruat,ca.6.tom.5.apparet,quod volue-
runt omnino recedere à iure communi, excludendo fœ-
minas legitimas propter ſpurios,cùm tamen de iure com-
muni nec propter legitimos excludantur,l.maximum vi-
tium,C.de liber.præter. Quæ voluntas eſt tota vniformis,
& ſub eadem cauſſa finali conſeruandi agnationem: ſed
iura Auth. diuiſa, quia ſpurij ſi ſint collaterales,vel extra-
nei ab illis, de quorum ſucceſſione agitur, poſſunt acci-
pere,& vocari: ſi verò ſint filij, non poſſunt. Et hæc pote-
ſtas in hoc tantùm deficit, ex quo non corruit tota vo-
luntas,ſed in eo,in quo poteſtas deficit, ceſſat diſpoſitio,
Bald.conſil.249.propè fin.libr.3. Videndum igitur erit de
poteſtate.

BVBALI.

Caſſanen.beneficij.Veneris,4.Iulij,1578.

SVMMARIA.

1 *Redditus & prouentus beneficij debent intelligi deductis ex-
penſis & oneribus.*
2 *Redditus annui non computantur inter bona immobilia, &
de facili recipiunt diminutionem.*

DECISIO DXLVIII.

FVit per Dominos reſolutum non conſtare de iure pa-
tronatus familiæ de Deodatis in beneficio, de quo a-
gitur, ac minus fuiſſe ipſis ius acquiſitum, & ideò contra
D.Syluium ab ipſis præſentatum potuiſſe procedi ad in-
ſtantiam D.Pauli Belarditi prouiſi apoſtolici vti de bene-
ficio libero.

Mouebantur ex verbis in bulla, in qua fe. re. Clemens
Septimus conceſſit huiuſmodi iuſpatronatus Gulielmo
Deodato ſuper iſto beneficio,ſub hac cõditione,ſi & poſt-
quam auxeris fructus beneficij ad tertiam partem,videli-
cet, ad octo ducatos auri de Camera, quæ conditio non
fuit adimpleta,prout fieri debebat:nam licet fuerit Eccle-
ſiæ aſſignatus annuus redditus octo ducatorum in ciuita-
te Neapolitana,tamen ex hoc non fuit ſatisfactum inten-
tioni Clemẽtis Septimi, cùm locus beneficij diſtet à ciui-
tate Neapolitana per 150. milliaria in circa, & expenſæ,
quæ veriſimiliter fiunt in exigendis, & trãſportandis pe-
cuniis ad locum beneficij, ſeu in ſoluendis cambiis ſatis
diminuant d.quantitatem 8.ducatorum, quæ † debebant 1
cõſtitui liberæ ab omni onere,& importatis: fructus enim
conſiderantur deductis impenſis,l.fructus,vbi Doct.ff.ſo-
lu. matrimo. Cùm igitur augmentum iuxta formam bul-
læ non fuerit aſſignatum in loco beneficij, & liberum ab
omnibus impenſis, non poteſt dici acquiſitum iuſpatro-
natus d.familiæ.

Aliqui etiã ex Dominis conſiderabant, quod augmen-
tum 8.ducatorum debebat conſtitui in tot bonis ſtabili-
bus,prout erant alia bona Eccleſiæ,non autem in reddito
annuo,qui † de facili recipit diminutionem,& non com- 2
putatur inter bona immobilia, vt benè declarat Abb. in
capit.nulli,nu.10.de rebus eccleſi.non alienandis.

Nõ obſtat poſſeſſio,& obſeruantia ſubſecuta, quia eſt
ſublata per Concil.Triden.ſeſſ.25.cap.9. Et licet ibi dica-
tur,ſine præiudicio obtentis,tamen in caſu,de quo agitur,
vt ſupra dictum eſt, cùm à principio non fuerit acquiſi-
tum iuſpatronatus ob non ſeruatam formam conceſſio-
nis Clementis, non eſt habenda in alia conſideratione
poſſeſſio D.Syluij, ſed attendenda eſt prouiſio apoſtolica
vti de beneficio libero.

DECANI.

Bononien. de Pepulis. Veneris 20. & 27.
Nouembris,1579.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio transferri per conſtitutum dicitur.*
*Idque etiam procedit in teſtatore conſtituente ſe in teſtamen-
to poſſidere pro alio. & nu.3.*
*Eòque magis,vbi teſtator apponit clauſulam, ex nunc prout
ex tunc,& è contrario.*
2 *Conſtitutum collatum poſt mortem teſtatoris,quando opere-
tur tranſlationem dominij.*
4 *Conſtitutum teſtatoris in dubio non intelligitur collatum
poſt eius mortem.*
5 *Conſtitutum eſt acceſſorium ipſius contractus, in quo appo-
nitur.*
6 *Conſtitutum inter patrem & filium, non operatur ſimplici-
ter donationem,ſed tranſlationem poſſeſſionis ſub comme-
moratione inſtitutionis.*
7 *Conſtitutum appoſitum ſuper contractu nullo, an operetur
tranſlationem,eſt quæſtio difficilis.*
8 *Conſtitutum poteſt operari tranſlationem poſſeſſionis e-
tiam non præcedente titulo habili, vel cauſſa iuſta, ex
communi.*
9 *Conſtitutum, vt operetur tranſlationem poſſeſſionis à patre
in filium,voluntas ipſius patris attendi debet.*
10 *Actus geſti præſumuntur ex titulo præambulo, & vitiori.*
11 *Actus in dubio factus præſumitur nomine proprio.*

DECISIO DXLIX.

FVerat decretum,& relaxatum mandatum de manute-
nendo in fauorem Com. Romei. Verùm quia poſtea
pro parte Illuſtriſſ. Com. Ioannis & aliorum de Pepulis
fuerunt examinati nonnulli teſtes, ex quorum depoſitio-
nibus prætendebatur d. mandatum eſſe reuocandum,
præfatũmque Dom.Com.Ioannem, & alios litis conſor-
tes eſſe manutenendos,propterea dedi dubium, præſup-
poſitis reſolutionibus ſub die 27.Ianu. & 28.Febru.1578.

in huiuſmodi cauſſa factis,& ſtatibus hinc inde deductis,
an à dictis reſolutionibus ſit recedendum, vel dandum
mandatum de manutenendo in fauorem Com. Ioannis,
& litis conſortium.Et die Ven.20.Nouembris, 1579.fuit
per Dominos diſtincta cauſſa in tres difficultates princi-
pales.

Prima fuit, *an conſtet de poſſeſſione Comitis Romei in vita
patris*. Secunda, *an conſtet de eius poſſeſſione poſt obitum patris
vſque ad annum 1564*. Tertia, *an poſt d.annum 1564.cenſeatur
Comes Romeus amiſiſſe poſſeſſionem*. Propoſita igitur prima
difficultate ſub die Ven.27.eiuſdem,Domini reſoluerunt
conſtare de poſſeſſione ipſius Com.Romei in vita patris.
Et pro fundamento præſupponebant,quod Co.Alex.pa-
ter ipſius Co. Romei poſſidebat bona, de quorum poſ-
ſeſſione agitur. Quo ſtante, cùm in teſtamento per eum
condito ſub die 13.Septembris,1546.conſtituerit ſe poſ-
1 ſidere nomine ipſius Com. Romei filij, vtique † per tale
conſtitutum cenſetur tranſtuliſſe poſſeſſione in eundem.
l.quod meo. de acqui.poſ. & ibi Doctor. congerit Tiraq.
de conſt.in prima par.in prin. nu. 2. &ſeq.ea.ſi diligenti.
de præſcri.c.cùm veniſſet.in fi.de reſt. ſpol. Idque proce-
dit etiam in teſtatore conſtituente, ſe poſſidere in teſta-
mento pro alio,vt per Tiraq.de conſtit.23.ampliat. nu. 1.
& 2. poteſt enim teſtator tradendo præuenire morte, l.
Lucius Titius. l.prima, de leg.2.Bal.in c.1.nu.15. de con-
firm. vtil. vel inutil. Idque fortius procedit, vbi teſtator
apponit illam clauſulam,ex nunc prout ex tunc, & è con-
trario, vt poſt Alex. & alios,quos congerit,habetur per
Tiraq.de conſti.in 3.par.2 .imit.nu.15,& ſeq.

Non ob.ea quæ exemplo in contrarium adducebantur
in informantes.Et primò.

Quòd huiuſmodi conſtitotum non poterat operari
tranſlationem poſſeſſionis, quia erat collatum poſt mor-
tem ipſius teſtatoris,vt per Dec. conſil.247. cum aliis cu-
mulatis per Tiraq.in d.3.par.2.limit.nu. 1.& ſeq.

Nam fuit reſponſum non verificari in facto, quod
2 † conſtitutum eſſet collatum poſt mortem:licet enim te-
ſtator primo luco dixerit ſecuta morte, nihilominus po-
ſtea procedit vlterius in illis verbis, & ad maioré caute-
lam,ibi.& aliàs omni meliori modo,vt per Achi.de clauſ.
deciſio.viiic. Et licet addiderit illa verba, vt ſupra, & ſic
relatiue ad illa verba, ſecuta morte, nihilominus dixerũt
Domini, quod cùm hoc totum pendeat à voluntate diſ-
ponentis,tollitur omnis difficultas ex inſtrumento, con-
fecto per eundem Comitem Alexandrum de anno 1550.
Ex quo clarè apparet,pręſertim ex illis verbis,tam in vita
ipſius Co.Alexandri,quàm poſt illius mortem, & ſi illam
apprehendiſſet,expreſsè confirmauit,& confirmat, quod
ipſe voluit filium ſuum,etiam in vita ipſius patris, poſſeſ-
ſorem facere. Et propterea ceſſat omnis difficultas,quod
conſtitutum fuerit collatum poſt morté,cum habeamus
claram mentem diſponentis per verba expreſſa, à quibos
non eſt recedendum.l.ille aut ille,§.cùm in verbis.de l. 3.
3 Neque † ex quod conſtitutũ ſit appoſitum in teſtamentu
neceſſariò probatur,quod fuerit collatum poſt mortem,
quia ſequeretur, quod non eſſet vera ſupradicta conclu-
ſio Doc. quod per conſtitutum appoſitum in teſtamento
transferatur poſſeſſio in vita teſtatoris,vt per Tiraq.in d.
4 ampliat. 23. quod quidem non eſt affirmandũ. Et † nihi-
lominus illud poſſet procedere in dubio, ſi aliud non ex-
primatur,vt per Tiraq.de conſt.in 3.par limit.3.nu.19. At
nos verſamur in claris,vt ſuperius deductũ fuit. Et Doct.
allegati per informantes,videlicet Alex.conſ.82.nu. 2. &
Gozad.conſil.99. & allij citati loquuntur in caſu, in quo
clarè conſtabat,conſtitutum fuiſſe collatum poſt obitum
teſtatoris,propterea non vrgent in propoſito.

Secundò non obſt. quod per conſtitutum non poteſt
transferri poſſeſſio, vbi adeſt nullitas contractus, vt per
Alexand.& alios in l.1.§.ſi vir.de acqu.poſſeſſ. Afflict.de-
5 ciſ.331.nu. 2. & ſeq.cum aliis allegatis. Quia † conſtitu-
tum eſt acceſſorium ipſius contractus, in quo apponitur,
vt deducit late Tiraquell.in 3.part.limit.7.num.15. Et per
conſequens,ſi corruit contractus,corruit & conſtitutum.
l.cùm principalis, de regul.iur. & ibi Deci.in princip. qui
loquitur in precario,cap.acceſſorium,eod.titu. in 6.Cùm
auté huiuſmodi conſtitutum inter patrem, & filium im-
porter donationem, quæ cùm ſit vallata iuramento, ſine
dubio eſt valida,l.donationes, in princip. C.de donat.in-
ter vir.& vxor.cum aliis adductis per informantes. Quo-
niam fuit reſponſum, quod nos ſumus in teſtaméto con-
dito à patre,quod licet morte debeat confirmari, non ta-
men eſt inualidum,& reprobatum, ita vt conſtitutũ poſ-
ſit dici appoſitum ſuper actu nullo,vt poſt Bald.in l.ex te-
ſtamento,ad fin.C.de fideicommiſ.habetur per Tiraquel.
de conſtit.in 2.part.23. ampliat.num.3. Quod † verò op- 6
ponitur de donatione inter patrem, & filium abſque iu-
ramento, tollitur ex eo, quia pater cenſetur tranſtuliſſe
poſſeſſionem ſub commemoratione inſtitutionis. Vnde
apparet,quod non intendit donare,ſecundum Barto. in l.
legatum,de leg.2.& eſt gloſ.in clem. dudum,§.huiuſmo-
di quoque,de ſepultur.& ibi Card.in 10.qu.ſub num.9.&
Imo.ſub nu.60.& Bonifac. nu.37.& ſequ. moti per tex.in
d.l. Lucius Titius, de leg. 2. Et licet loquantur in legato,
eadem ratio videtur eſſe in inſtitutione. Præterea † non 7
tranſit ſine difficultate illud, quod dicitur de conſtituto
appoſito ſuper contractu nullo, vt patet ex Doct. addu-
ctis per Tiraq.in d.7.limit.nu.17.& ſeq.præſertim vbi in-
teruenuint actos poſſeſſorij, vt per Doct. in d.l.1.§.ſi vir.
de acquir.poſſeſſ.

Tertiò dum opponebatur, quod conſtitutum in caſu
iſto non poteſt operari tranſtationem poſſeſſionis, quia
non præcedit titulus habilis, vel cauſſa iuſta,vt voluit gl.
in d.l.quod meo,in princip.de acqu.poſſ.cuius opi.ſequi-
tur Alex. conſ.92.libr.2. & nonnulli alij relati per Tiraq.
par. 3.limit.6. Nam † in primis fuit dictum, quod contra 8
opi.d.gl.eſt communis opi.vt per Doct. in d l.quod meo,
vbi Claud.de Seiſel.nu.3.atteſtatur,quod gl.communiter
reprehenditur.Secundò fuit reſponſum,quod hic præce-
dit titulus,nempe titulus inſtitutionis, & ſic ceſſat omnis
difficultas.

Quartò non ob. patrem non poſſe transferre poſſeſ-
ſionem in filium, quia quicquid acquirit filius, acquirit
patri,l.placet,de acqu.hęr.Quoniam † dixerunt Domini, 9
quod cùm agatur de acquiſitione poſſeſſionis, voluntas
patris attendi debet volentis transferre poſſeſſioné in fi-
lium,de cuius etiã voluntate, quod voluerit ſibi acquire-
re,non dubitatur,vt inferiùs deducitur,&per conſequens
non videtur intrare prædicta regula, cùm poſſeſſio ſine
animo quęri non poſſit,l.quemadmodum,de acqu.poſ.&
probat tex.in l.1.§.ité acquirimus, ibi, quia noſtra volun-
tate,eo.ti.Præterea,quia obligatio deſcendit immediatè à
patre in filium,non acquiritur patri, vt per Tiraqu.de re-
tract.§.1.gl.9.nu.65.poſt alios quos allegar.

Quintò non vrget, dum dicebatur, quod conſtitutum
non erat conſiderandum,quia appoſitum ſilio abſente,&
notario pro eo non ſtipulante. Quia fuit reſponſum ſatis
eſſe, quod conſtet de ratificatione ipſius Comitis Romei
per actus per ipſum geſtos, de quibus teſtes deponũt, qui
quidem † actus præſumuntur geſti ex ti. præambulo, l. 10
quædam mulier, de rei vindica.l.2. C.de acq.poſ. Et præ-
ſumuntur geſti ex titulo ſibi vtiliori. Soc.conſ.15.n.7.lib.
4.Aym.conſi.321.nu.3.poſt Alex.conſil. 6.num.20.vol.3.
Quod autem teſtes probent actus poſſeſſorius,vel ſaltem
tales, ex quibus inducatur huiuſmodi ratificatio, viſum
fuit Dominis,non habere difficultatem.

Quantùm verò attinet ad inſtrumentum ſupradictum
confectum de anno 1550. dixerunt Domini, in eo pariter
adeſſe conſtitutum Co.Alexandri in fauorem filij,vt ſunt
clara verba inſtrumẽti.

Neque obſtant reſeruatiooes factæ per ipſum Comi-
tem

Digitized by Google

tem Alexandrum tam reſpectu fructuum quàm dominij
ſeu proprietatis. Quia iſta nihil commune habent cum
poſſeſſione. Neque dici poteſt, quòd actus geſti per ipſum
Comitem Romeum cenſeantur facti nomine procurato-
rio, & non nomine proprio, ſtante huiuſmodi mandato,
quia cùm ipſe Comes Romeus in vim conſtituti appoſiti
tam in teſtamento, quàm in ipſo mãdato potuerit ea quæ
11 fecit, facere nomine proprio, dicendum † eſt quòd nomi-
ne proprio fecerit, l. & magis, de ſolut. Corn. conſi. 310.
lib. 3. Soc. conſ. 113. libr. 4. Alc. de præſumpt. regula 2. præ-
ſumpt. 4. num. 9.

Et ex his Domini concluſerunt conſtare de poſſeſſio-
ne Comitis Romei in vita patris.

ROBVSTERII.

Iſpalen. iuris ſepelin. Veneris, 19. Decembris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Forma capellæ ſeu oratorij mutari non poteſt inuito domino, & patrono, etiam ſi Epiſcopus conſentiret.*

2 *Cadauer poteſt aliò traſferri vbi in depoſitum eſt receptum, & cum obligatione reſtituendi.*

3 *Voluntas teſtatoris interpretanda eſt ſecundùm id, quod eſt veriſimile.*

4 *Conſtructio capellæ relictæ per teſtatorem ſi non poteſt fieri in loco expreſſo, poteſt ſaltem in alio.*

5 *Verba ſententiæ referenda ſunt ad iuris diſpoſitionem.*

DECISIO DL.

FVit reſolutum, ſententiã vltimo loco latam fore con-
firmandam, cùm ſit iuſta, & valida: & de validitate
apertè conſtat ex actis, & pariter de iuſtitia. Nam admini-
ſtratores non poſſint cogi ad emendum capellam ſancti
Hippolyti in Eccleſia Sanctæ Marinæ, cùm illa non ſit li-
bera, & teſtatores præſuppoſuerunt illam fieri ſuam, &
propriam, vt apertè legitur in clauſulis, quarum copia da-
ta fuit. Præterea iuxta diſpoſita per teſtatores mutanda
1 eſſet forma d. capellæ, & aliter conſtruenda, quæ † forma
mutari non poteſt inuito domino & patrono, etiam ſi
Epiſcopus conſentiret, gl. & alij in c. nobis, ver. capellis, de
iurepatron. quia capella vnius alteri attribui non poteſt, l.
2. vbi not. Barto. de ope. public. in capella ſeu oratorio eſt
tex. in c. monaſterium, 16. q. 7. cum alijs per Roch. de iure-
patron. in verbo, honorificum, q. 3. & latè Lambertin. de
iurepatro. lib. 3. q. 6.

Neque cadauer Catharinæ debet remanere in d. capel-
la ſancti Hippolyti, quia ipſa mandauit ſe ſepeliri in ſua
capella. Et iſta non eſt talis, præſertim, cùm non fuerit ibi
traditum perpetuæ ſepulturæ, ſed ad tempus: nam Oeco-
nomus, & beneficiati ſe obligarunt tenere cadauer in de-
2 poſitum, & illud reſtituere, ideò † poteſt aliô transferri. l.
ſciendum, C. de relig. & ſumpt. funer.

Eadẽ quoque videbantur procedere quoad Ioannem,
quia erat frater, hæres, & executor, & adminiſtrator Ca-
tharinæ, & bonorum, & mandatorum illius, cenſetur vo-
luiſſe ipſum ſe conformare cum voluntate ſororis: nam
mandauit vtérque vnam eandem capellam conſtrui, at-
que emi pro ambobus: & eſſet contra vtriuſque teſtatoris
voluntatem ſi deberent duæ capellæ emi, & fabricari ſe-
paratim, præſertim quia Ioannes mandauit ſe ſepeliri, vbi
erat ſepulta ſua ſoror, & nõ in diuerſa capella, prout con-
tingeret ſi Ioannes ibi maneret, Catharina verò alió trãſ-
3 ferretur, & † voluntas teſtatoris debet interpretari ſecun-
dùm id, quod eſt veriſimile, vt poſt alios cumulat Aym.
conſ. 25. nu. 15.

Accedit, quòd tam Catharina, quàm ipſe Ioannes vo-
4 luerunt emi capellam, & illam effici propriã. Vnde † cùm
relicta per teſtatores nõ poſſint fieri in loco expreſſo, poſ-
ſunt fieri in alio, c. nos quidem de teſtam. & Auth. de Ec-
cleſi. tit. §. ſi quis in nomine, coll. 9. l. legatum ciuitati, ff. de
vſufruct. lega.

Non obſtat, quòd emptio capellæ fuerit commiſſa per
Catharinam executoribus, & non adminiſtratoribus, tum
quia in teſtamento promiſcuè loquitur, non faciendo dif-
ferentiam inter executores, & adminiſtratores, tum etiam
quia potuit intelligere de executoribus infra annum, quia
poſt expirat eorum officium, ca. nos quidem de teſtam. &
de adminiſtratoribus poſt annum vlteriùs ſatis eſt, quòd
Ioannes habebat facultatem à ſorore, & commiſit huiuſ-
modi emptionem capellæ adminiſtratoribus.

Non ob. quòd ſententia dicat, omnibus & cuilibet illo-
rum inſolidũ facere adimplere relicta per teſtatores, quia
intelligenda eſt, vt poſſint omnes ſimul, & coniunctim
exequi ſi velint, aut poſſit alio aut nolente, vel impedito
exequi alter, & ſic quilibet illorum, prout eſt de iure, ca. 2.
§ primo de teſtam. lib. 6. Nã † verba ſententiæ ſunt refe- 5
renda ad iuris diſpoſitionem, Aym. conſ. 74. nu. 9. & conſ.
178. nu. 8.

Non ob. quòd Ioannes mandauit ſe ſepeliri in capella
ſancti Hippolyti, quia addidit, vbi eſt ſepulta mea ſoror,
& ſoror eſt alibi ſepelienda, item addidit, in capella mea
propria, & iſta non poteſt effici ſua per ſupradicta.

ROBVSTERII.

Vrbeuetan. hæreditatis. Ven. 18. Maij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Qualitas ſtatuti allegata probanda eſt per allegantem.*

2 *Tyber non ſubijcitur ſtatutis vrbis.*

3 *Subiectio eorum, quæ ſimul cum finibus conſtituunt diſtri-ctum, eſt probanda.*

DECISIO DLI.

FVit reſolutum, quòd donatio non ſubiacet ſtatutis, &
reformationibus Vrbis de donationibus non valitu-
ris, quia cùm prædicta ſtatuta non ligent, niſi ciues, inco-
las, & diſtrictuales, cap. 37. lib. 5. & in Bulla Leonis poſita
in fin. d. lib. 5. & in pluribus aliis cap. ſtatutorũ, aut omnes
iuriſdictioni Vrbis ſubiectos, vt libr. 3. capit. 277. D. Hor-
tenſia, quæ dat de ſtatutis, & reformationibus Vrbis, de-
bet probare † qualitatem dictorum ſtatutorum. Io. And. 1
& alij in cap. 1. de homic. in 6. cum alijs per Dec. conſ. 261.
nume. 4. Et ſic ſaltem debet probare, quòd Caſtrum Iu-
lianelli, in quo fuit celebrata donatio, de qua agitur, ſit
de d. diſtrictu Vrbis. Et licet probatum ſit, & eſt notorium
quod Caſtrum Iulianelli eſt infra 40. milliaria Vrbis, in
quibus conſiſtit diſtrictum Vrbis, vt in ca. 3. libro 1. cum
aliis plurib. capit. tamen non ſufficit hæc probatio de 40.
milliaribus, quæ tantum concludit de confinibus: licet
enim Tyber ſit infra confines 40. milliarium, non ideò
ſubiicitur ſtatutis Vrbis, vt † per Ant. Aug. de conſt. nu. 5. 2
& lib. 3. diſt. 784. Ideò eſt probanda † ſubiectio, quæ ſimul 3
cum finibus 40. milliarium conſtituunt diſtrictum, Cyn.
Bal. & alij per Aretin. conſ. 77. num. 4. & plura Roland. de
Valle conſ. 33. ferè per tot. libr. 3. Nam qui non ſubijcitur,
non ſortitur forum, nec ligatur ſtatutis, & è contra, Dec.
poſt alios in l. fin. in prin. de iuriſd. omn. iud. Gozad. conſ.
49. num. 13. Propterea D. Hortenſia debet probare, quòd
Iulianellus tempore conditorum ſtatutorum, fuit de tem-
pore Leonis, & tempore donationis ſaltem ſoluebat ſal
focaticum cameræ Vrbis, quia ex hoc probaretur iuriſdi-
ctio, & ſubiectio, vt per Put. deciſ. 24. libr. 3. Quòd tamen
non probauit Do. Hortenſia de tempore dictorũ, nec de
tempore donationis, vt hìc benè deducunt informantes,
cum quibus tranſiuerunt Domini ſine aliqua difficultate
etiam præſupponendo, quòd ſatis eſſet ſi probaretur fuiſ-
ſe ſolutum ſal focaticum cameræ Apoſtolicæ, & non ca-
meræ Vrbis, quod aliqui ex Dominis innuebant. Aliqui
verò contrarium tenebant ex verbis ſtatutorum, in qui-
bus dicitur de diſtrictu Vrbis, & de iuriſdictione Vrbis,
non autem Papæ. Tamen quia hoc non fuit neceſſarium

Digitized by Google

diſcutere, Domini præſuppoſuerunt hoc ſine veri præiudicio, quia non probatur, quòd etiam cameræ Apoſtolicæ fuerit ſolutum ſal focaticum de tempore Leonis decimi, & de tempore donationis fuit confirmata, 26. Iunij, 1579.

ROBVSTERII.

Roman. Vineæ. Veneris, 14. Iunij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Condemnatio in fructibus, qui percipi potuerunt etiam in cauſa ſpolij non fit, niſi in violento, aut attentato, & malæfidei poſſeſſore, & nu. 7.*
Item in fauorem pupilli, aut Eccleſiæ.
Limita, niſi malæfidei poſſeſſor habeat aliquam cauſſam, vel titulum coloratum, nu. 2.
3 *Malafides poſſeſſoris clarè probanda eſt, cùm quælibet cauſſa etiam iniuſta excuſet à dolo.*
4 *Voluntas & ſcientia quando, & ex quibus præſumatur.*
5 *Conſenſus præſumptus partis & longa poſſeſſio excludit attentata, ac dolum, & malam fidem.*
6 *Color quilibet ſufficit ad excludendum malam fidem, & delictum attentatorum.*
7 *Sententia lata ſuper fructibus qui percipi potuerunt, ſi clarè non conſiſtat de mala fide, dicitur notoriè iniuſta.*

DECISIO DLII.

QVamuis Horatius del Forno iam liberatus à carceribus fuerit pluries citatus ad informandum, & per plures menſes expectatus, nihilominus nunquam comparuit. Et ideò in eius contumacia propoſui in relationibus cauſſam huiuſmodi, vna tantùm parte informante. Et diſtinxi propoſita in duas partes. Prima, *an ſatis conſtet de donatione legitima, & valida in fauorem Horatij del Forno, vt iſto reſpectu ſententiæ extra Rotam latæ in fauorem D. Horatij poſſint dici notoriè iniuſtæ.* Secunda, *an ſaltem reſpectu condemnationis in fructibus qui percipi potuerunt, dicantur notoriè iniuſtæ.*

Et quoad primam partem nulla fuit difficultas, quia illa tollitur ex facto, quod cõſtat ſufficienter de donatione valida & legitima in fauorẽ Do. Horatij, & illius inſinuatione cum cæteris ſolemnitatibus ſtatutariis, vt patet ex illius inſpectione, vt coram ſecũdo Colle. fol. 16. vbi conſtat de mandato ad intimandum, & de ipſa inſinuatione.

Quoad ſecũdam partem reſoluerunt Domini ſententias eſſe notoriè iniuſtas in ea parte, in qua condemnant D. Fuluiam in fructibus qui percipi potuerunt.

1 Nam † talis condemnatio etiam in cauſſa ſpolij regulariter non fit, niſi in violento, aut attentato, & malæfidei poſſeſſore, qui nullum colorem bonæfidei habet, Rot. Biſignet. de reſtitu. ſpoliato. deciſio. 11. in antiqu. deciſ. 130. & 592. & in vot. 25. omnes ſub tit. de reſtitut. ſpolia. Caſſad. de præbend. deciſio. ſexta, num. 3. Pur. de fructib. deciſ. ſecunda, & de reſtitut. ſpoliat. deciſ. 8. per not. in ca. grauis, de reſtitut. ſpoliat. Aut fauorem pupilli, vel Eccleſiæ, Creſcen. deciſio. 126. aliàs præſumptus mala fidei poſſeſſor, ſi habet aliquam cauſſam, vel titulum coloratum, non condemnatur in iſtis fructibus, qui per poſſeſſorem percipi
2 potuerunt, ac † ita ſeruat palatium, vt patet ex dictis deciſionibus. & benè Ægid. Bellamer in capit. grauis, in 3. 4. & 5. quæſtio. 7. quæſtionis principalis, nu. 26. 27. 29. 31. & 32. & quæſtio. 11. ver. ex iſtis verificatur modus, de reſtit. ſpoliato. inquiẽs, quòd Palatij Apoſtolici Auctores etiam in iudicio reſtitutorio non condemnant in fructibus perceptis, nec in perceptis ante litẽ, qui non probantur extare, ſed tantùm in perceptis à die motæ litis, quia regulariter nullus agit ad directum interdictum vnde vi, ſed communiter agitur ex beneficio c. reintegrandæ, nec communiter arguunt veram malam fidem poſſeſſoris, & ſi quandoque illam arguunt, † rarò tamen ſaltem clarè illam 3
probant, & tamen clara probatio eſt neceſſaria, ex l. fina. C. de proba. Imò quælibet cauſſa excuſat ab iſto dolo, vt ſupra latè idem Ægid. notauit. Sed hîc concurrunt plura ad excludendum dolum, & malam fidem claram Honofrij patris, nam ipſe iudicialiter proceſſit contra Io. Baptiſtam de Salomonibus auctorem iſtorum del Forno vti creditor, & iuſtificatis incumbentiis per ſpeciale reſcriptum petiit ſibi vineam hanc adiudicari, & dari in ſolutum, vt in extract. A. C. fol. 145. Et ab illo tempore poſteà ipſe Honofrius reperitur poſſediſſe dict. vineã vſque ad obitum, & deinde Do. Fuluia eius filia per plures annos quietè & pacificè, ſcienter & patienter Do. Ioan. Baptiſta, & ſoluendo cenſus & canones, vti dominus, & patronus nonnullis Eccleſiis, & aliis perſonis, vt ex teſtibus & quietantiis.

Et licet ad effectum ſpolij, & præſumptæ malæfidei ſufficiat oſtendere acta ad probandum negatiuam, quòd non interuenerit adiudicatio, & datio in ſolutum, tamen ad effectum excludendi claram malam fidem, qua condemnari potuiſſet in fructibus, qui percipi potuerunt, ſufficit eius præſumptio, quòd cùm Honofrius petierit adiudicationem, & dationem in ſolutum, & poſtea reperiatur in poſſeſſione ſciente, & nõ contradicente parte, præ-
ſumitur miſſus de licentia, & † voluntate ipſius Ioan Ba- 4
ptiſtæ, vt benè poſt Angel. & alio deducit Socin. conſ. 15.
numer. 7. vſque ad fin. libr. 4. qui † præſumptus conſenſus 5
partis, & longa poſſeſſio excludit attentata, Achill. deciſ. 14. de attent. ac dolum & malam fidem. Volenti enim & ſcienti non fit dolus neque iniuria, & licet ad alium effe-
ctum fortè hæc ratio non procederet, tamen † ad exclu- 6
dendam claram malam fidem, & delictum attentorum ſufficit quilibet color, vt per Rotam in nou. deciſio. 25. cum aliis ſupra deductis.

Nec ad iſtum effectum pro exhibitione iſtorum actorum poteſt dici probata negatiua, quòd multa alia interceſſerint geſta, cùm iſte actus voluntatis Io. Baptiſtæ potuerit extraiudicialiter interuenire, & neceſſariò vt eſſet in actis notarij deſcribendus, vt benè Corn. conſ. 248. nu. 31. & 32. libr. 2. Vnde cùm malafides clara Honofrij non apparcat probata ex actis iſtarum ſententiarum de recen-
ti latarum, reſoluerunt Domini † illas eſſe, vti notoriè in- 7
iuſtas, reuocandas, Rota, in nou. deciſio. 344. Franc. in cap. 1. 3. fin. de appella. in 6. Felin. in c. inter cæteras, colum. 5. & pe. de re iud. Pariſ. conſi. 107. nu. 20. lib. 4. Ægid. deciſ. 4.

Leodien. domus. Mercurij, 14. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Recognitio teſtamenti ad pias cauſſas ſufficit facta eo modo, quo aliæ ſcripturæ recognoſcuntur.*
2 *Teſtamentum ad pias cauſſas, quando eſt ſcriptum, & ſubſcriptum manu teſtatoris, teſtes non requiruntur.*
3 *Executor in teſtamentis ad pias cauſſas habetur loco heredis ex commun.*
4 *Solemnitas iuris poſitiui non attenditur in teſtamentis ad pias cauſſas, ſed tantùm ius naturale,*
5 *Executori teſtamenti ad pias cauſſas competit remedium l. fi. C. de edic. diui Adr. tol. ſicut verò heredi.*

DECISIO DLIII.

QVoad primam partẽ dubij, fuit concluſum pro validitate teſtamenti, attenta iuris communis diſpoſitione, circumſcripto pro nunc ſtatuto, ſine priuilegio.

Non obſtant deducta in contrarium. Nam quoad re-
cognitionem, de ea ſufficienter conſtat, quia † in teſta- 1
mento ad pias cauſſas, prout eſt iſtud, de quo agitur, recognitio

Digitized by Google

gnino ſufficit eo modo facta, prout aliæ ſcripturæ recognoſcuntur, iuxta inueteratum ſtylum Rotæ. Put. de fide inſtrumẽto deciſ. 17. Qui inueteratus ſtylus eſt, vt ſufficiat, ſi teſtes deponant ſe habere notam manum ſcribentis, concurrentibus adminiculis. Pro adminiculo verò hic nedum fuit conſideratum ſigillum teſtatoris appoſitum in teſtamento, ſed quia etiam ſcriptura dicti teſtamenti non eſt breuis, ſed in pluribus ſulis contenta, ex quo ceſſat præſumptio, quod falſificari potuerit.

Non obſtat etiam, quod d. teſtamentum careat teſti-
2 bus. Quia reſpondetur, quod † in teſtamẽto ad pias cauſſas non requiruntur, quando teſtamentum eſt ſcriptum, & ſubſcriptum manu teſtatoris. Put. deciſ. 14. de teſta. late Couar. in c. relatum, n. 12. de teſtam. Tiraq. de priuileg. piæ cauſſæ, priuileg. 4.

Minus obſt. quod careat hæredis inſtitutione, quia reſpondetur, quod in huiuſmodi teſtamentis, quando nul-
3 lus repetitur hæres inſtitutus † executor habetur loco hæredis, iuxta dictum Innoc. in c. tibi, de teſtamen. quem ſequuntur communiter legiſtæ, & canoniſtæ, vt dicit ibi Abbas, nu. 4. & per Couar. ibid. nu. 10. Calder. conſ. 19. de teſtamen. Rip. in l. centurio, nume. 105. ff. de vulgar. & pupillar.

Non obſt. etiam, quòd careat aliis ſolemnitatibus requiſitis. Quia reſpondetur, quòd in his teſtamentis non
4 requiruntur ſolemnitates iuris poſitiui, ſed tantum † attẽditur ius naturale, & diuinum, vt per Doct. in c. cùm eſſet. de teſta. Rimin. conſ. 71. nu. 18. & 24. libr. 3. vbi reſpondet multis in contrarium adductis. Quo verò ad ſecun-
5 dam partem dubij fuit concluſum, huiuſmodi † executori competere remed. l. fi. C. de edict. diui. Adri. tollẽ. Quia habetur loco hæredis. Alex. conſi. 4. numero 36. volum. 2. & per Doct. in d. l. fin. vbi Iaſ. nu. 25. Dec. nu. 29. Zucca. nuo. 252. &c.

ROBVSTERII.

Bononien. de Pipinis. Die 20. Nouembris, 1573.

SVMMARIA.

1 *Clauſul. ad concedendum res ſolitas concedi ſecundum modum ſolitum, operatur nouam conceſſionem in emphyteuſi in reſpectu perſonarum, ſed non reſpectu rerum.*

2 *Mandatum non cenſetur reuocatum per mutationem prioris monaſterij, ex communi.*

3 *Prior nouus cenſetur ſtare veteri procuratori conuentus, niſi de contrario appareat.*

4 *Priores ad nutum amouibiles ſoli ſine conuentu, vel procuratore conuentus non poſſunt, etiam terras ſolitas concedere, alteri concedere.*

5 *Prælatus ſolus ſine conuentu nõ poteſt locare, etiam ſi habeat adminiſtrationem, & nu. 8.*

6 *Beneficium habens in titulum dicitur habere eius adminiſtrationem.*

7 *Abbates conuentuales dicuntur habere adminiſtrationem rerum ipſius monaſterij.*

Etiam ad effectum, vt bona ſolita locari poſſint aliis concedere cum conſenſu ſui capituli, nu. 8.

9 *Priores regulares nullam poſſunt facere locationem: ſecùs in prioribus conuentualibus vnà cum conuentu.*

10 *Procurator adminiſtrans nomine domini non poteſt alienare de nouo, ſed bene veterem reuocare.*

DECISIO DLIIII.

INformantes pro canonicis monẽt plures difficoltates. Prima, *an mandatum fuerit ſufficiens*: & ad hanc & ſequentem fuit per me reſtricta difficultas ex intentione agentium pro canonicis. In qua reſolucrunt, quòd mandatum fuit ſufficiens ad cõcedendum iſtis de Pipinis huiuſmodi res ſulitas concedi, ſecundùm modum ſolitum, quando ſunt deuolutæ ex clauſulis ponderatis per informantes, & præſertim ex clauſula, concedendum, & clauſula cum libera, & addebant afflictum deciſio. 305.

Non obſt. quod clauſula, *concedendum*, intelligitur terentis eiſdẽ terminis de emphyteuticis monaſteriis. Quia retinet eoſdem terminos reſpectu bonorum emphyteuticorum monaſterij, ſed non perſonarum reſpectu ſeu conceſſionis, quia † verbum, concedendum, inducit no- 1
uam conceſſionem, vt hic per informantes, qui benè enaruant.

Secùnda difficultas eſt, *an mandatum ſit reuocatum propter mutationem prioris*, iuxta doctr. Bart. in l. ſi per epiſto-
lum, ff. de acq. hæt. In qua tenuerunt, † mãdatum non eſſe 2
reuocatum, ex eo, quòd gl. & canoniſtæ, in cle. fi. videntur communiter dicere poſt Anch. in c. ſi duo. n. 5. de procur. lib. 6. Nam eſt factus nomine Eccleſiæ, quæ nũqitam moritur. Et tex. in l. ſi per epiſtolã, habet diuerſas cauſſas, quæ nihil habẽt commune cum rebus Eccleſiæ, cuius nomine fit procurator, & ibi tutor ſolus procuratorem conſtituerat, quod diuerſum eſt ab iſtis terminis, vt conſiderant Doct. in d. cle. fi. dum conſiderant caſum, in quo prælatus ſolus conſtituitur, & ceſſat difficultas hic, quia licet ſucceſſor cogatur ſtare illi procuratori, vt inquit Vital. in d.
cle. fi. nu. 37. tamen cùm fecerit nouus † prior locationem 3
homini ſimul cum iſto procuratore conuentus, cenſetur durare in eadem voluntate, & nouus prior quatenus opus eſſet, de nouo ipſum cõſtituere, vt poſt Innoc. & alios tradit Fel. in c. ex parte decani, nu. 5. & 6. de reſcrip.

Tertia difficultas fuit, *an ſufficiat interuentus prioris conuentus, qui eſt ad nutum amouibilis per conuentum*, quam difficultatem omiſerunt Domini, quia in ſchedula reſtrinxeram dubium ad difficultatem mãdati, nihilominus ſatisfaciendo informationibus canonicorum ſuperuacua videtur diſputatio, ſi prior ſolus potuiſſet facere huiuſmodi conceſſionem, quia Pipini admittunt hoc, cùm multi
Docto. hoc in terminis dicant, quòd † Priores ad nutum 4
amouibiles ſoli etiam non poſſunt terras ſolitas concedere, alteri concedere. Et in ſpecie hoc tradit Claud. de Seiſel. in tract. de feu. ti. qui feu. dare poſſ. in 2. par. prin. reg. 1. ver. ſecundo intellige.

Sed aliqui dicunt, quòd prior ſimul cum conuentu vel cum procuratore habente mandatum à toto conuentu, poſſit hoc facere, quod voluit Calder. conſ. vltimo ante fi. ver. ſed nego conſuetudinem, de conſuet. Feder. de Sen. conſi. 123. nu. 2. Corn. conſi. 187. nu. 16. lib. 2.

Non obſt. quòd prælatus etiam habens adminiſtrationem non poſſit locare, niſi durante eius tempore, ſecundùm Rot. deciſ. 1. vetſ. & præmiſſa procedunt. de locat. in
nou. Soc. conſ. 34. nu. 1. vol. 3. Quoniam † licet hoc in ſe 5
verum ſit, vt & tenuerunt Inno. & Cald. in c. fi. ne prælat. vi. ſu. verùmtamen eſt in ſolo prælato ſine conuentu, non in prælato faciente locationem ſimul cum ſuo conuentu, vt dicetur infra.

Minùs ob. quod iſti dicuntur habere adminiſtrationẽ, qui habẽt beneficium in titulum. Dom. in c. fi. in prin. ſub
nu. 6. de offi. ordin. in 6. qui hoc non applicat. Nam † Do. 6
Franc. benè dicunt, quòd clerici habentes beneficium in titulum, dicuntur habere adminiſtrationem, ſed non dicunt, quòd iſti tantùm cenſentur habere adminiſtrationẽ,
quia hoc videtur verum. Nam quòd iſti Abbates † con- 7
uentuales dicantur habere adminiſtrationem rerum ipſius monaſterij, eſt tex. in cap. nullum. 18. q. 2. tradit Abb. conſ. 44. nu. 2. vol. 2. Spec. in ti. de actio. ſub nu. 29. verſi. habent enim. Imo. in cle. & ſi paſtoralis, in 2. no. de reſcr. Auſier. ad capell. Tholoſ. deciſ. 79.

Et in terminis, quòd habeant legitimã adminiſtratio-
nem † ad iſtũ effectum, vt bona ſolita locari poſſint aliis 8
concedere cum conſenſu ſui capituli, eſt tex. in ca. 1. epiſc. vel Abb. & in c. 1. de his qui feu. dat. poſ. & vtrobique Bal. & ponit Alex. conſ. 92. n. 7. lib. 6. Pariſ. conſ. 58. nu. 8. vol. 4.

Nec ob. quod iſti priores regulares ad nutum ſuperiorum, amouibiles non habent adminiſtrationem nomine proprio, ſed nomine ſuorum ſuperiorum. vt dicit Mill. in verbo, prælati non ſunt Domini earum Eccleſiarum. poſt Anto. de Butr. in c. fi. col. 3. ver. puto quid. de cauſ. poſ. &
9 propriè. Quia † Butr. loquitur in prioribus, qui habent Abbatem ſuperiorē in eodem conuentu, quales non ſunt iſti prioris conuētuales qui reſpectu adminiſtrationis bonorum conuentus, nullum habent ſuperiorem, niſi ipſum conuentum, & ideò cum illius conuentu poſſint facere huiuſmodi conceſſiones, vt eſt in c. 1. epiſcopum, vel Ab. cùm aliis ſupra citatis.

Præterea non valet conſequentia, adminiſtrant nomine ſuperioris, ergo non poſſunt cum conſenſu facere huiuſmodi conceſſiones, qui Abbates etiam ſunt ad nutum ſuperiorum amouibiles. c. ea quæ. & c. ad monaſterium. §. tales, de ſtat. monac. & tamen poſſunt facere huiuſmodi conceſſiones cum conſenſu ſui conuentus, vt dictum eſt.
10 Et † quòd procurator adminiſtrans nomine Domini non poſſit alienare, capit. fi. de offic. vicar. in 6. l. procuratorum & ibi Bal. C. de procuratur. non facit ad rem, quia iſta non eſt alienatio, vt alias dictum fuit, ſed eſt continuatio alienationis primæuæ, quæ poteſt fieri ab iſtis prioribus conuentualibus cum conſenſu ſui conuentus abſque alia ſuperioris licentia. Et ſic videntur euacuata etiam in hac difficultate ea, quæ informantes pro canonicis adducunt.

Quarta difficultas fuit, *an ſit locus conſtitutioni*. Et iſtam etiam circumſcripſerūt: & nihilominus euacuatur ex his, quæ in alio folio pro Pipinis dicta ſunt.

BLANCHETTI.

Roman. ſocietatis. Lunæ, 8. Nouembris. 1574.

SVMMARIA.

1 *Mens veriſimilis contrahentium attendenda eſt.*
2 *Socius vbi ſeparatim negotiari incipit, diſſoluitur ſocietas.*
3 *Societas non cenſetur diſſoluta, niſi res in totum perierit.*

DECISIO DLV.

PRopoſiti dubij, *an videlicet contracta ſocietate ſuper duobus officiis, altero ex his vendito, ſocietas dicatur eſſe diſſoluta*, non fuit capta reſolutio, quia Domini varij. Qui enim
1 inclinabant in affirmatiuam, mouebantur a † veriſimili mente contrahentium. gloſſ. in l. tale pactum. §. fina. C. de pact. & Gabriel. libr. 6. de reg. iur. concluſi. decima, nu. 40. Veriſimile enim eſt, quod Leo voluerit ſibi habere potius obligata duo officia, quàm vnum, aliàs non fuiſſet contracturus. argum. eorum quę tradit Imol. conſ. 39. quia vbi
2 † ſocius ſeparatim negotiari incipit, diſſoluitur ſocietas. l. itaque. ff. pro ſocio. Contrarium autem ſentientes mouebantur ex iuribus allegatis pro hæredibus Vicentij, & ex
3 natura contractus, qui † non cenſetur diſſolutus, niſi res in totum perierit, per l. verum. §. fi. vbi Moder. ff. pro. ſoc. & Bald. in l. prima, nu. 6. vbi Salyc. num. 3. & 4. C. pro ſoc. Quare dixerunt videndum, an hæredes Leonis recipiendo prouentus dictorum officiorum poſt venditionem alterius ex ipſis officiis ſibi præiudicauerit, &c.

RVBEI.

Bononien. fideicommiſſi. Lunæ, 9. Decembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Bona fideicommiſſo ſubiecta poſſunt alienari etiam pro apparatibus mulierum.*
2 *Apparatus mulierum ſunt de appendiciis dotis.*
3 *Apparatus ſi non darentur, tanto maior dos debet dari.*

DECISIO DLVI.

DOmini cum præſuppoſito, quòd pro parte Dominorum de Lilio ſit probata conſuetudo, quòd apparatus ſoleant mulieribus nubentibus dari, dixerunt † bo- 1
na ſubiecta fideicommiſſo potuiſſe alienari etiam pro apparatibus. Salyc. in auth. res quæ. nu. 5. Cod. communia. de legat. cuius opin. veram eſſe, & ab ea non eſſe recedendum, dicit Bero. conſ. 116. nu. 23. & 134. num. 10. libr. 2. Et quia cùm huiuſmodi † apparatus ſint de appendiciis do- 2
tis, Alex. conſi. 27. colum. pen. lib. 5. Anan. conſil. 36. circa princ. Curr. iun. conſi. 129. in fin. Pariſi. conſili. 95. nu. 12. lib. 2. latè Rolan. à Valle de lucr. dot. quæſtion. 50. licentia alienandi pro dote à teſtatore conceſſa intelligitur etiam pro iſtis appendiciis ex ſupradictis, maximè, quia ſtante conſuetudine, ſi † apparatus non daretur tanto maior 3
dos. Paul. de Caſtr. in l. cùm pater filiæ. de leg. 2. & conſequenter caderet hoc ſub permiſſione teſtatoris. Et hæc omnia tanto magis, quia huiuſmodi permiſſionē Docto. habent pro fauorabili, cùm lex præſumat hoc congruere voto aſcendentis fideicommiſſum facientis. l. mulier. §. cùm proponeretur. vbi gl. ad Trebellian. authen. res quæ. Cod. com. de lega. quo caſu tanto faciliùs veniunt appellatione dotis. Cagnol. in l. cum principalis. colum. ſecunda, & 3. de regul. iur.

Non obſt. quòd vbi adeſt prohibitio expreſſa teſtatoris de non alienando, non poſſit fieri hæc alienatio pro dandis iſtis apparatibus. Bero. d. conſ. 116. nu. 23. Quia omiſſo, an hæc oppoſitio ſit vera, non applicatur, quia hic adeſt expreſſa promiſſio teſtatoris, quod pro dote alienari poſſint.

Minus obſtat clauſula, nec aliàs aliter, &c. quia ea non reſpicit dotem: non enim dicit teſtator, quòd non poſſint alienari, niſi pro dote, & nō aliàs aliter, &c ſed vult, quòd ſolùm poſſet fieri alienatio pro danda dote in euentum, quòd nulla alia bona adſint, & non alias, &c. & ſic illa reſpicit euentum exiſtentiæ aliorum bonorum.

BLANCHETTI.

Roman. Vineæ de Scapuciis. Lunæ, 10. Martij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Priuilegiatus contra priuilegiatum eodemmet priuilegio non vtitur, niſi agat de damno euitando.*
2 *Priuilegiatus contra æquè priuilegiatum præfertur, ſi ſemoto priuilegio ius commune ſibi aſſiſtit.*
3 *Priuilegium non ſuffragatur ſi inde contractus diuidatur.*
4 *Priuilegiatis eodem priuilegio quando æquè duo ſunt, attendendum eſt in quo ſit maior ratio.*

DECISIO DLVII.

PRopoſiti dubium in hac cauſſa, an ſtatutum Verbis c. 23. lib. 4. vindicet ſibi locum, ſi minor contrahat cum muliere? Et domini pro maiori parte inclinarunt, quòd non ſit locus d. ſtatuti. Mouebat eos, quia † priuilegiatus 1
eodemmet priuilegio contra priuilegiatum priuilegio non vtitur niſi doceat, quòd agat de damno euitando, l. verum. §. fina. & l. ſi apud. ff. de minor. Alex conſil. 55. nu. 18. lib. 5. & eſt gl. in l. fi. ff. ex quibus cauſ. maior. Et ab hac opin. non videtur diſcrepare Couar. in locis allegatis per D. Biſciam. Nec eos mouebat vniuerſalitas verborū ſtatuti, quia eadem vniuerſalitas mulieribus fauet. Nec etiā, quod minoribus aſſiſtat ius commune, quia verum eſt, quòd ſi † priuilegiatus mittatur contra æque priuilegia- 2
tum, præfertur ſi ſemoto priuilegio ius commune ſibi aſſiſtit. Luc. de Pen. in l. 4. C. de ſilent. li. 12. Sed hic ius commune non aſſiſtit minoribus, imò aſſiſtit auth. ſacramenta puberum. C. ſi aduerſ. vend. Non obſt. etiam quòd mulieres in eo, quod ſibi refutatur, nō ſint priuilegiatę, ſed in

refuta

Digitized by Google

3 refutationibus per ipſa factis, quia † priuilegium non ſuffragatur, ſi inde contractus diuidatur. Bal. in ca. nihil. nu. 6. de elect.

In contrarium tamen allegabatur, quod iſto minores
4 poterant allegare proprium priuilegium, quia † quando duo ſunt æquè priuilegiati eodem priuilegio, attendendum eſt, in quo ſit maior ratio, vt per Bald. in auth. habita. num. 33. C. ne fil. pro patr. Et dicebant maiorem rationem verſari in minoribus, quàm mulieribus, & contrarium reſpondebant procedere, vbi datur concurſus diuerſorum priuilegiorum, quòd tunc priuilegium vnius conquaſſatur priuilegio alterius. Et placebant allegata per D. Biſciã. Tamen, quia deciſio eſt maximi exempli, & conſiderari digna, mandarunt, vt proponatur iterum poſt feſta paſchalia, vt omnes videant.

BLANCHETTI.

Roman. Vineæ de Scapuciis. Vener. 18. Aprilis, 1578.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis cap. 23. lib. 4. non habet locum ſi minor contrahat cum muliere.*
2 *Contractus non poteſt pro parte ſubſtineri, & pro altera reprobari.*

DECISIO DLVIII.

Domini pro maiori parte tenuerunt ſtatutum Vrbis,
1 cap. 23. libr. 4. non vindicare ſibi locum, ſi † minor contrahat cum muliere, ex allegatis die 10. Martij proximè præteriti. Quibus addiderunt Corn. conſ. 140. li. 1.

Nec obſtant limitationes, quæ afferuntur, regulæ, quòd concurrentibus æquè priuilegiatis, præferatur, qui agit de damno euitando. Quòd enim ſit maior ratio ſpecialitatis in minore, quàm muliere, probatur, quia mulier poteſt trãſigere, minor autem nõ poteſt, nam ceſſat iſta ſpecialitas, quia iſti minores tranſegerunt cum iudicis decreto. Secunda ratio, quòd ſtatutum reſpectu mulierũ exorbitet à iure communi, tollitur, quia quando interuenit iudicis decretum, tunc ius commune non fouet magis vni, quàm alteri. Nec mouit Dominos, quòd priuilegium ſtatuti reſpicit refutantem, non eum, cui refutatur, quia in hoc caſu adeſt viciſſitudinaria refutatio, & tam minores in eo quod ceſſerunt, quàm mulieres in eo quod ſibi ceſſum fuit, ſunt æquè priuilegiati, præcipuè cùm iſte ſit vni-
2 cus † contractus, qui non poteſt pro parte ſubſtineri, & pro altera reprobari, Tiraqu. de retract. conuent. ad fi. nu. 4. & 5. Ideò vellent, quòd Domini de Scapuciis docerent de læſione, &c.

BINARINI.

Roman. Mercedis. Veneris, 16. Iunij, 1570.

SVMMARIA.

1 *Salarium non conuentum de iure communi non debetur.*
2 *Salarium ſimplici famulo, an debeatur, vel ne, vide remiſſiuè.*

DECISIO DLIX.

Domini dixerunt, quod ex propoſita tria ſunt conſideranda.

Primum, *an de iure communi debeatur Cola ſalarium de*
1 *quo non eſt conuentum.* Et † de iure communi circumſcripta locorum conſuetudine fuit tentum, ſalarium non deberi, l. prima, ff. de var. & extraordina. cogni. l. prima, in fi. & l. ſalarium, C. mand. Feder. de Sen. conſ. 218. Alexand. conſ. 109. libr. 6. Put. deciſ. 45. libr. 2. quæ allegabatur in repert. Chaſſan. deciſ. 170. alias 160. quod magis ſuadetur in caſu iſto, vbi Cola qui erat miles toto tempore Ioannis Ardicij, non conſtat, quòd exegerit, neque conſtat, quòd petierit neque conqueſtus fuerit.

Non ob. quòd dicit Rebuf. in tract. de ſalar. famul. quia loquitur ex conſuetudine, & æquitate, hîc autem loquimur de iure, neque æquitas, cùm non ſit ſcripta, eſt conſideranda. Præterea non videtur, quòd æquitas poſſit conſiderari in caſu iſto, vbi non conſtat, quòd iſte ſit ſolitus locare operas ſuas neque alius conducere, & ex quo toto ſexennio tacuit, veriſimile eſt, quòd fuerit contentus de eo quod habuit ratione ſui victus. Quæ dicuntur de præſcriptione triennali, cùm dictum fuerit non deberi, non ſunt conſideranda. Alia de ſimplici famulo, vide quæ ponit Bal. conſ. 155. lib. 5. ver. ſed ſi quæratur. Et ita fuit tentum ſalarium non deberi.

GRASSI.

Valentin. ſuſceptionis ordinis iudic. Veneris, 15.

SVMMARIA.

1 *Coactio ordinis ſuſcipiendi duplex eſſe dicitur.*
2 *Voluntas in coactione abſoluta nulla eſt, ſecus in conditionali.*
3 *Character in coactione abſoluta non imprimitur, ſecus in conditionali.*
4 *Votum continentiæ dicitur annexum ſacro ordini.*
5 *Ordinatus coactione conditionali non tenetur continere ſi habebat vxorem, aliàs ſic, ex commun. & nu. 7. & deciſ. ſeq. nu. . & ſeq. contrarium vide.*
Imo etiam ordinatus per metum cadentem in conſtantem virum, nu. 6.
8 *Caſtitas eſt res voti non præcepti.*
9 *Continentia voluntaria eſſe debet.*
10 *Caſtitas eſt annexa ordini ſacro, licet non ſit de ſubſtantia ordinis.*
11 *Votum adiunctum ordini ſacro debet regulari ſecundum terminos ordinis cui fuit adiunctum.*
12 *Votum iiſdem rationibus regulatur, quibus iuramentum.*
13 *Metus dicitur eſſe iuſta cauſſa concedendi diſpenſationem ab ordine.*

DECISIO DLX.

Domini ex mente Doct. in hac materia diſtinguebãt,
duplicem † coactionem, abſolutam, vt in eo qui vi 1
tenetur, cõditionalem, vt in eo, qui vt euadat periculum, vel mortem, conſentit ſe ordinari. De quibus eſt tex. in c. maiores, §. item loquitur, de baptiſ. quam etiam aliqui vocabant vim præciſam, & vim cauſatiuam. Et licet in coa-
ctione abſoluta nulla ſit † voluntas, tamen in coactione 2
conditionali adeſt voluntas ſaltem indirecta, de qua Au-
guſtinus voluit videre, 15. q. 1. c. meritò. Et † in vi abſolu- 3
ta dixerunt characterem non imprimi, ſicuti nec in hoc caſu confertur baptiſmus, c. maiores. de baptiſ. c. presbyteros, 50. diſt. c. fac. de his qui vi metúſue cauſ. In coactione autem conditionali dixerunt characterẽ imprimi, arg. c. de Iudæis, 45. diſt. & c. vbi iſta, 84. diſtin. c. quod quidem. prima q. prima, & quia voluntas eſt ſaltem indirectè, d. c. meritò. 15. q. 1. Cum autem in quæſtione propoſita ſimus in coactione conditionali & conſequenter ſecundum omnes character ſit impreſſus, dubium eſt, an per talem
vim ordinatus continere teneatur, ſtante † quòd votum 4
continentiæ dicitur annexum ſacro ordini, c. diaconi. 28. diſtin. c. in præterito. 83. diſtin. Et in hac quæſtione duæ extare videntur opiniones.

Prima, quæ videbatur magis communis, quòd aut tali-
ter † ordinatus prius habebat vxorem, & nõ tenetur con- 5
tinere: aut non habebat, & hoc caſu teneretur continere. Et hanc primam opi. tenuerunt Goffred. in ſum. de æta. & qualita. col. 4. nu. 11. verſi. circa hanc. diſt. Hoſtien. in ſum. co. ti. num. 5. Dida. Anto. in ſum. in 3. par. ti. 14. ca. 16. §. 18. propè fi. verſ. de vi coacto ad ordinẽ. ſum. Sylue. in verbo, ordo, l 4, ſub nu. 1. etiam ſecundò. ſum. Tabien. in verbo,

ordo il ſecundò.nu.17.ſum.Piſanel. cum ſupplemento in
verbo,ordinatus.il primo.verſi. vtrum coactè ordinatus.
Arch.in c.de Iudæis,in fi.49.di Ant.de Butr.in c.maiores,
§.fi.nu.7.dum vltimo loco refert opin. Goffred. illã vide-
tur ſequi Card.ibid.verſi.ſi quis conditionaliter, licèt vi-
detur probare opin.gloſ.tamẽ dicit, quòd opin.Geoffre.
eſt honeſtior.Et ideò Card.in clem.fina.§. fin. nu.14.ver.
decimo quarto. de æta, & qualit. tenet indiſtinctè, quòd
ordinatus per vim cauſſatiuam teneatur continere. Hen-
ri.Boich.in d.ca.maiores,num. 5. vbi benè declarat opin.
Ioannis.vltimo loco refert opin.Goffred. & Raym. & ſic
eos videtur ſequi Abb.ibidem in §.idem quęritur.num.7.
qui tenet hanc opinionem, & ſubdit, quòd iſta eſt com-
munis opi.contra Ioannem.Sum.Confeſ.de æta. & qua-
lita.q.50.& 51.videtur tenere hanc opi.In hac tamen au-
ctoritate habebant Domini aliquam difficultatẽ ob vlti-
ma verba gl.quæ,vt refert Præpoſ. in c.1.74. diſtinct.col.
3.verſi.an autem tales compulſus,videtur,quòd ſequatur
eandem opi.Benè verũ eſt,quòd ipſe etiam,vt ſum.Conf.
recitat vltimo loco vltima verba gloſſ.

Sot.etiam videtur ſibi contrarius: Nam in eodem tra-
cta.de iuſt.& iur.lib.7.q.2.art.5.propè fi.ver. quapropter,
6 etiam ſi † quis conſenſu extorto per metum cadentem in
conſtantem virum ſacris intret,etiam voto caſtitatis, te-
netur ſecũdùm deteriorẽ opin.vt benè ait Syluest. atque
id probat argumẽto ſumpto ex cap.de Iudæis.diſt.45. vbi
baptizati per vim cauſſatiuam coguntur ſeruare religio-
nem Chriſtianam,& illis,quæ retinuerunt, grauiùs eſt ad
ſolam Chriſtianam religionem obligari,quam ſolum ca-
ſtitatis votum.Hæc ibi Sot.

Contrariam opi.quòd imò non teneatur continere,te-
net Io.Gul.Ray.ſum.Angel.relata à Nauar. de quo ſupra,
Roſel.poſt prædictos alleg.Cal.cóſ.1.qui clerici.vel vou.
gl.in c.maiores.§.item quæritur.de baptiſ,& in c.vbi iſta,
84.diſt.Turrecrem.in c.1.nu.2.72.diſt.videtur ſequi hanc
partem,cùm vltimo loco referat hanc opinionem Nauar.
in Enchir.fol.33. qui tamen non videtur tractare ibi ma-
teriam principaliter,Sot.de iuſt. & iur.lib. 7. q. 11. art.1.
colum. 4. qui non tractat, niſi de voto ſeparato a ſuſce-
ptione ordinis,ſed ſuper 4.to.2.car. 23.benè tractat hanc
opi.& eam defendit.

Quo igitur ad auctoritates, plures tenent, quòd obli-
gatus ſit. Quoad rationes res eſt viſa multum difficilis.
Tamen magis inclinabant Domini pro communi præ-
dicta, quòd teneatur continere, præſertim ante contra-
ctum matrimonium: ea ratione, quia omnes Doct. con-
ueniunt, quòd ordinatis per coactionem conditionalem
ſeu per vim cauſſatiuam imprimatur character,ſicuti ba-
ptizatis per vim cauſſatiuam imprimitur etiam chara-
7 cter.Vnde † quemadmodum per vim cauſſatiuam bapti-
zatus cogitur ſeruare totam religionem.c. de Iudæis. 45.
diſtinct.quod tamen grauiùs eſt inuitis,quàm ſeruare ſo-
lam continentiam, vt dicit Sot.in loco citato pro com-
muni:idem dicendum eſt in ordine, cùm neutrum ex iis
ſacramentis requirat actum in ſuſcipiente,vt per Doct.in
loco proximè citato. Et in vtróque ſufficit nó reſiſtentia,
vt per Doct.in c.minores.§.fi.de baptiſ.& in vtróque ſuf-
ficit voluntas etiam coacta quia eſt voluntas,cùm quis ita
velit, quia vellet potius viuere vt inquit Diuus Auguſti-
nus in loco ſupra allegato.Cum igitur conſentiat in ordi-
ne,conſenſu etiam in his,quæ ſunt ordini annexa.

In contrariũ ſunt plures rationes,quas refert ſum Con-
8 feſ.d.q.50.& alij Doct. ſupra citati. Prima quòd † caſtitas
eſt res voti,non præcepti, vt per Ambroſ.in c. integritas.
32.q. 1. Sed reſpondebant aliqui ex Dominis verum eſſe
aſſumptum,ſed,vt dicit gl.in c.nulli.27 d.Eccleſia adiicit
rei ſuæ hoc onus,& potuit facere. Vnde qui ſuſcipit ordi-
nem taliter,quòd imprimatur character,ſuſcipit cum illa
qualitate, quam Eccleſia ſancta voluit eſſe annexam illi
ordini inſeparabiliter, niſi ipſa diſpenſet. Secunda,
quia † cõtinentia debet eſſe voluntaria, per ca.prolatum 9
de his quæ vi metúſue cauſſ. fiunt, ca. ad aures. de æta. &
qual.cap.ante triennium.31.dict. cap.præſens clarum ad.
qu.3.Sed ad hanc dicebant alij ex mente prædictorũ Do-
minorum, quòd eſt volũtaria, quia magis vult hoc quam
illud. Voluntas enim coacta voluntas eſt,dict.cap.merito.
Tertia,quia caſtitas non eſt annexa ordini ſacro,ſed ordi-
natus ex conſtitutione Eccleſiæ tenetur ſeruare caſtita-
tem.Reſpondebant, quod imò † caſtitas eſt annexa ordi- 10
ni ſacro,licet non ſit de ſubſtantia ordinis ſacri, vt decla-
rat Diuus Thom.2.2 q.88.art.11. & benè etiam declarat,
& defendit Turrecremat. in cap. diaconus. 27. diſt. Quæ
ratio aliquos ex Dominis multum mouere viſa eſt, quia
cùm Eccleſia ſancta adiunxerit huiuſmodi votum † ordi- 11
ni ſacro, prædictum votum debet regulari ſecundùm ter-
minos ordinis, cui fuit adiectum,l. grege.ff.de leg.1.l.pe-
culium,de leg.2.Bar.in l.ſi conuenerit.§.ſi nuda,ff.de pig.
act.Bal.in l.etiam.C.de iure dot.Sicut igitur de natura or-
dinis eſt,quòd ad hoc,vt imprimatur illius character,ſuf-
ficit voluntas etiam coacta: eadem etiam voluntas debet
ſufficere ad continentiam,quæ dependet ab ordine: alio-
quin plus requireretur in acceſſorio, quàm in principali.
Et quamuis ſecundùm opin.glo. in cap.Abbas,de his quæ
vi,&c.votum metu extortum non obliget, quia non va-
let ipſo iure,quam ſequuntur ibi Ægid.Butr.& alij,tamen
ibi Card.col.4.ver.quartus caſus,docuit,quòd hæc opin.
iure non probatur,& eum etiam, licet ſub nomine Abba-
tis,ſequitur Syluest.in verbo, metus,num.8. Et † militare 12
videntur in voto eædem rationes, quæ militant in iura-
mento,quod quamuis ſit metu extortum, ligat, niſi ſupe-
rior abſoluat,quas rationes refert Turrecrem. in ca. 1.nu.
4.cum ſeq.15.q.6.Et in omnem euentum hoc poſſet pro-
cedere fortaſſe in voto ſeparato ab ordine: ſed in voto iũ-
cto cum ordine aliter videtur dicendum. Nec videtur bo-
na reſpõſio applicari ad iſtam de baptiſmo. Nam quidam
reſpondent, quòd in baptiſmo totus homo renouatur,
quòd ad propoſitum nihil facere videtur. Sot. reſpondet,
quòd baptiſmus non eſt tam propriè votum, quàm pro-
feſſio religionis,quæ non requirit alium cõſenſum,quàm
Eccleſiæ.Quæ ratio nó videtur omnino concludens,quia
ſicut in baptiſmo requiritur non reſiſtentia, ita etiam in
ordine,& cùm ordo reguletur iiſdem terminis in hac ma-
teria,ſicut baptiſmus, idem erit de voto illi ordini anne-
xo. Hæc opinio ante contractum matrimonij prouidet
magis ſaluti animæ, & magis conueniens eſt honeſta-
ti ordinis ſacri. Ideò Domini magis ſecurum eſſe exiſti-
mabant, quòd Franciſcus iterum peteret diſpenſationem
omnino à Papa, & dicebant, † quòd huiuſmodi metus 13
præſtat iuſtam cauſam illam concedendi,vt dicit.Nauar.
in loco allegato,& ſic eligeret magis tutam viam.

Quoad iuriſdictionem,diſtinguebant Domini, quia ſi
dubitatur,an adſit iuriſdictio pronuntiãdi, teneri vel non
teneri ad continentiam, adeſt proculdubio iuriſdictio:
ſed ſi teneremus, quòd purè ſit obligatus ita ordinatus
continere, non adeſt iuriſdictio pronuntiandi cum non
teneri.Sed hoc caſu indiget diſpenſatione, vel ſaltẽ com-
mutatione.

GRASSI.

In eadem Valentin.ordinis ſubdiaconatus Lu-
næ, 22. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Ordinatus per vim cauſſatiuam, an teneatur cõtinere, multæ hinc inde auctoritates adducuntur.*
2 *Actus, in quo requiritur voluntas libera, ſi fiat coactè, non valet.*
3 *Matrimonium metu contractum eſt ipſo iure nullum. Idem in dote metu conſtituta, nu. 4.*
5 *Continentia ſuaderi poteſt, ſed non præcipi nolenti.*
6 *Argumentũ de voto expreſſo ad votũ annexum validum eſt.*

7 *Puer non tenetur continere.*
8 *Metus vitiat votum expreſſum, ex communi.*
Imò etiam tacitum ordini annexum, nu. 9.
10 *Votum omne metu emiſſum, eſt ipſo iure nullum, ex communi.*
11 *Subdiaconus olim contrahebat matrimonium.*
12 *Ordo omnis ſacer habet annexam continentiam.*
13 *Caſtitas annexa ordini dicitur, quando nihil aliud obſtat.*
14 *Epiſcopi ſolent exigere votum continentiæ in ordinationibus, & ita eſt de ſtylo cancellariæ.*

DECISIO DLXI.

IN quæſtione propoſita, *an Franciſcus iterum teneatur ad
voti & continentiæ obſeruationem*, Domini his, quæ ple-
nè in alia poſitione deducta fuēre, inhærendo dicebant,
Doct. in hac materia admodum variè locutos fuiſſe. Et ſi
auctoritatibus certandum ſit, res magnam difficultatem
habere videbatur. Licet enim per informantes plures re-
ferantur pro negatiua, vt ex ſerie per eoſdem informan-
tes relata videri poteſt, tamen dicebant Domini rem non
1 omnino ita ſe habere, nam † multi pro ea allegati nil fir-
mare videntur. Et in ſpecie Turrecrem. diſtin. 74. in princ.
& aliqui alij, vt facilè ex eiſdem videri poteſt. Imò Syluef.
pro hac eadem opin. negatiua ab eiſdem allegata contra-
rium tenere videtur in verbo, ordo. *il quarto.* nu. 1. in caſu,
de quo agitur. Nempe vbi ſic ordinatur non habet vxo-
rem, prout etiam tenere videtur Alber. in verbo, ordina-
toral 1. ver. verum coactè ordinatus. pariter pro negatiua
allegatus. Et vltra plures relatos cumulatè in prædicta
prima poſitione, Domini pro eadē affirmatiua addebant
Petr. de Rauen. in compend. iur. cano. de baptiſma. qui at-
teſtatur de cōmuni, quòd taliter ordinatus debeat conti-
nere, licet ipſe contrarium ſentiat. Pro eadem affirmatiua
allegabatur ſum. Hoſt. de ſacr. ord. tit. 2. §. circa quartum,
videlicet, circa effectum ſacramenti. ver. ſed nunquid te-
neatur contineri, dicit, vt Præpoſ. & vt ſum. Confeſ. vbi
dicitur in fi. Secundùm verò Roderic. prima ſolutio eſt
potior, & benignior, & imò tenenda. Et licet allegaretur
Bonifac. de Vital. in clem. fin. §. fin. nu. 30. & 31. de æta. &
qualita. qui refert vltimo loco gl. in ca. votum. diſtin. 14.
quæ tamen non videtur facere ad propoſitum, quòd qui
recipit ſacramentū coactè, non tenetur continere, tamen
illud dictum non placuit, quia aſſignat rationem, quòd
talis coactè ordinatus non recipit characterē, quę eſt falſa
vt ſupra in alia poſitione, eſt concluſum. Et videtur trium
in hac materia ex doctrinis plenè aliâs allegatis. Ex quib.
credebant, quòd difficile ſit ex auctoritatibus hanc ipſam
rem diffinire aliter quàm in alia poſitione dictum. Et ideò
hac via omiſſa ad rationes deuenire meliùs eſſe exiſtima-
runt. Quibus accuratè, & maturè hinc inde deductis, &
conſideratis multis alijs tum in pręſenti, tum in alia poſi-
tione deductis poſthabitis, & reiectis, æquior viſa eſt Do-
minis, & iuſtior opinio negatiua, nempè, quòd Franciſcus
in caſu propoſito non teneatur continere.

Primò, ex ratione irrefragabili, ſcilicet, quòd omnis
2 † actus, in quo requiritur voluntas nō ſolùm ſimplex, ſed
ita qualificata, vt ſit libera & ſpontanea, ſi fiat coactè, ſiue
per voluntatem coactam, non valet, iuxta tex. iuncta gl.
ſolemni & recepta cap. notificaſti. 33. q. 5. in verbo, licen-
tiam: quam inter alios commendat Panorm. in c. cùm lo-
3 cum, ſub nu. 6. de ſponſa. Confirmatur, quia † videmus,
quod matrimonium metu contractum, eſt ipſo iure nul-
lum. cap. ſignificauit. de eo qui dux. in matrim. Et tenet
gloſſ. pen. communiter recepta in ca. veniens. de ſponſal.
& pleniùs in c. Abb. in gl. vnica, ante med. de his quæ vi,
&c. quæ etiam eadem electio metu facta eſt nulla. c. vbi
4 periculum. §. cæterum de elect. li. 6. Et dos † metu conſti-
tuta. l. ſi mulier. §. ſi dos. ff. quod met. cauſ. & declarat Pa-
norm. in d. c. Abb. nu. 8. Continentia autem ſui natura re-
quirit qualitatem libertatis à coactione, & eſt voti, non
præcepti, quia † continentia ſuaderi poteſt, ſed non præ- 5
cipi nolenti. c. integritas. 32. q. 1. Ergo, &c.

Secundò, ex ratione, quæ multum placuit Dominis, 6
† arguēdo de voto expreſſo ad hoc votum annexū, vt per
Inn. in c. vel non eſt compoſ. ſub nu. 1. de temp. ordin. vbi
ſi puer promoueatur, qui non ſit doli capax, ſicut nō po-
teſt ſe obligare expreſsè ad votum, ita nec etiam tacitè, &
† propterea non tenetur continere, quem ibi ſequitur 7
Hoſtien. & benè etiam Ægid. ad idem etiam Abb. in cap.
vnico. n. 3. de cleric. per ſalt. promot. & Anch. in d. clem. fi.
in. fi. de ęta. & qual. videtur ſequi Inno. & Imò expreſsè in
d. clem. fin. nu. 9. vbi quòd veritas eſt iſta. Idem etiam vi-
detur tenere ſum. Hoſt. de æta. & qual. Huc etiam videtur
pertinere declaratoria lata à Cancellaria de conſilio Car-
dinalis Alexandrini, vt refert Hier. Pall. pract. cancel. ſiue
in prouincial. vt vocant, chart. mihi 54. ver. & pro arri-
piente ordinis ſacramentum antequam eſſet doli capax.
& chart. 55. ver. pro eo autem qui inuitus prope fi. nempè
datam fuiſſe liberam facultatem contrahendi matrimo-
nium eidem ſubdiacono promoto, antequam eſſet doli
capax, vel per vim, & metum, &c. Sicut † igitur metus 8
vitiat, & annullat votū expreſſum, & ita etiam debet an-
nullare votum hoc tacitè annexum per ſupra dicta. Et li-
cet Card. in ca. Abbas. colum. 3. verſ. quartus caſus de his
quæ vi, &c. videatur tenere, quod metus nū vitiat votum
tamen cæteri Doct. ibi ſequuntur d. gloſſ. quam commu-
niter eſſe approbatā dixit Io. de Syluest. in tract. de benefi.
par. 3. q. 32. ſub nu. 3. Bero. pulcrè, qui rationem reddit, in
c. in præſentia nu. 121. de prob. Spiritualia enim non ſunt
pręcepta ab initio, nec contenſioſa, quę pro ſubſtantia re-
quirunt plenam libertatem, ideò deficiente prædicta li-
bertate, & ſic ſubſtantia, deficit actus. Quam opin. etiam
ſequitur & tuetur Larzias de vltim. fin. num. 418. & 466.
Benin. de ſponſal. & matrim. concluſ. 18. n. 18. Cùm † igi- 9
tur ex ſupradictis votū expreſſum vitietur à metu, eadem
ratione viſum eſt Dominis vitiari, & hoc votum tacitum
ſibi annexum, quòd ipſum videtur ſentire Gem. & Tur-
recrem. in c. nullum. 28. diſt. dum dicit, quod Eccleſia ap-
poſuit onus rei ſuæ, & quia ille ſponte ſuſcepit ordinem,
dicitur obligatus ex voluntate, &c. Facit vulgaris regula,
quòd omne † votum metu emiſſum eſt ipſo iure nullum. 10
ca. primo, de votu, per quod gl. fi. ibi communiter recepta
idem tenet, & colligitur ex Tho. ſecunda ſecundæ, q. 89.
art. 7. ad 3. adiunctis, quæ tradit art. 5.

Tertiò facit, quia continentia non eſt de ſubſtantia, &
eſſentia ordinis ſubdiaconatus, ſed tantùm accidentia ex
ſtatuto Eccleſię. Fuit enim tempus, quando † ſubdiacono 11
licebat cōtrahere matrimonium, ca. placuit. 32. d. ca. ante
triennium, 31. diſt. & arg. d. c. à multis. Vnde Vgul. relatus
ab Archid. & Turrecrem. in d. ca. in præſentia, dixit, quòd
ordo per ſe inſpectus non impedit matrimoniū, ſed con-
ſtitutio Eccleſiæ facta ratione ordinis.

Exemplo pro affirmatiua, & cōtraria, quòd Franciſcus
teneatur continere, aliquæ rationes adducebantur per
aliquos ex Dominis pro diſcuſſione huius arduæ quæ-
ſtionis.

Et primò, quia ſubdiaconus per metum ordinatus eſt
verus ſubdiaconus, arg. c. quòd quidem, in prin. & latiùs
in §. opponitur, prima. q. 1. & c. maiores, §. item quæritur.
de baptiſm. At ſubdiaconus non poteſt contrahere ma-
trimonium, c. cùm in præterito. iuncta gl. 84. diſt. & c. ante
trienniū. 31. di. & c. à multis. de æta. & quali. c. erubeſcant,
c. nemo. & c. placuit. 32. diſt.

Secundò, quia idem iudicandum eſt de annexis, &c. c.
tranſlato. de conſtit. & ſubdiaconatui eſt annexa continē-
tia, quia † omnis ordo ſacer, quorū de numero eſt ſubdia- 12
conatus, d. c. à multis, habet annexā continentiā, d. c. cùm
in præterito. 84. diſt. cū pluribus ſupra allegatis. Ergo cùm
metus nū impediat veri ordinis ſubdiaconatus ſuſceptio-
nem, *vt dictum eſt*, non impedit cōtinentiæ obligationem
illa

illi annexam. Huc pertinet etiam regula, acceſſorium ſequitur naturam ſui principalis. c. acceſſoriæ. de reg. iur. li. 6. cum ibi citat. à gl. At continentia, eſt acceſſoria ſubdiaconatus. ergo ſi metus non impedit ſubdiaconatum, non etiam impedit obligationem ad continentiam.

Tertiò, quia in ſimili metu baptizatus cogitur, vt baptizatus viuere. ca. de Iudæis. 45. diſt. Ergo & coactè ordinatus tenetur vt ordinatus viuere, & ita continere ſi eſt ordinatus ordine ſacro.

Sed prædictis rationibus primo loco, vt ſupra conſtitutis per eoſdem Dominos, facilè tolli videbantur contraria.

Ad primum enim reſpondebant concedendo quidem, ſubdiaconatum metu ſuſceptum eſſe verum ſubdiaconatum, negando verò illi eſſe votum continentię annexum, quia ad votum requiritur voluntas libera ſaltem à metu, iuxta trad in d. c. 1. de vot. ad ſubdiaconatum verò ſufficit voluntas etiam coacta per præcitata.

Ad ſecundum reſpondetur concedendo, idem eſſe iudicandum de annexis, quando ſunt eſſentialiter, & inſeparabiliter annexa, vel ſecundũ neceſſariam conſequentiam ſiue indiuidua, in quib. fallit regula, vtile per inutile non vitiatur, aliàs non, per eandem regulam, vt reſoluit gl. ibid. & probat. per ca. ſi quos. 12. q. 2. & l. ſancimus. C. de don. cum ſimil. In propoſito autem ſubdiaconatus, & obligatio continentiæ non ſunt eſſentialiter ſiue naturaliter annexa, nequeà iure naturę, vel diuino inſeparabilia, ſed iure tantùm humano cõiuncta: & ita per metum, qui humana reſcindit, & non diuina, licet non impediatur eſſentia ſacramenti ordinis, quod eſt diuinum, impeditur tamen coniunctio continentiæ, quæ eſt humana. Secun-
13 dò reſpondetur, quod † caſtitas tunc eſt annexa ordini, quando nihil aliud obſtat. Abb. in d. c. vnico, n. 3. de cleric. per ſalt. promor. Hic autem obſtat metus per ſupradicta. Ergo, &c.

Ad regulam acceſſorium reſpondetur eam procedere, niſi inter principale, & acceſſorium adſit diuerſa ratio, iuxta gloſſ. in d. l. acceſſorium, faciunt tradità per Fel. in c. debitores, nu. 3. poſt Abb. ibi ſub n. 2. de iureiur. & Imo. in c. cum contingat, eo. tit. cum ſimil.

Ad tertium reſpondetur, concedendo quidem, quòd baptizatus tenetur viuere vt baptizatus, & confiteri fidẽ eccleſiaſticam, negãdo tamen conſequentiam, quod coactè ordinatus teneatur continentes viuere, quia in antecedente arguitur ad eſſentialiter & naturaliter annexum, in conſequenti verò, ad accidentaliter. Obligatio enim profitendi fidem catholicam eſt eſſentialiter & naturaliter annexa characteri baptiſmatis, obligatio verò continendi ex ſtatuto eccleſiæ vel toto tacito eſt annexa ſubdiaconatui, & non naturaliter & eſſentialiter, vt ſupra probatum eſt. Cuius rei inconſideratio fuit in cauſſa, vt Goffred. Panor. & alij cum ſequacibus, contrariã partem tenuerint, non aduertentes, quòd ex prædicto antecedente ſequitur quidem, quòd ſubdiaconus tenetur ſecũdùm naturam & eſſentiam ſubdiaconatus viuere, non tamen ſecundùm eius accidentia, ſi aliqua de cauſſa, quæ nõ ſufficit vitiare naturam & ſubſtantiam, vitiet illa. Poſtremò, in effectu placebat Dominis, quod ſi Franciſcus in hoc caſu teneretur continere, ſequeretur, quod ſi expreſsè in ordine quis voueret caſtitatem, quia poteſt hoc exigi vo-
14 tum in ordinando, & † ſolent Epiſcopi id facere, per cap. quamquam, & ibi latè Turrecrem. nu. 2. diſtinct. 23. quòd vitiaretur votum hoc expreſſum per metum ex ſupradictis, & non vitiaretur tacitum, in quo videtur ineſſe minor ratio obligationis, vel ſaltem par & æqualis, non maior. iuxta trad. in reg. expreſſa nocent, &c. Et hæc tãto magis placebant Dominis, quanto comprobantur à prædicto ſtylo cancellariæ, de quo ſupra per Io. Paul. & Couat. alleg. Cùm enim in hoc negotio Doc. ſint tã varij, & nihil certi in iure cautum ſit, vt ex prædictis auctoritatibus ſupra relatis latè patet, ſequitur ſtylum & interpretationem conſuetudinis cancellariæ meritò videri attendendum, vulg. l. ſi de interpretatione, ff. de legib. cum pluribus vulg. Et videtur in ſimili tenere Sarnen. in tract. hteu. qui ait eundem eſſe ſtylum etiam pœnitentiariæ in caſu, de quo agimus.

BRAVI.

Vrbeuetan. deuolutionis. Die 30. Aprilis, 1578.

SVMMARIA.

1 *Nouatio non præſumitur, niſi probetur, quæ ſufficit colligi per coniecturas.*

2 *Nouatio quando cenſeatur facta longiori tempore.*

DECISIO DLXII.

PRopoſita cauſſa Vrbeuetan. deuolutionis 30. Aprilis 1578. circa dubium, *an per vltimum inſtrumentum fuerit duobus primis inſtrumentis derogatum.* Fuit tentum per Dominos, per vltimum inſtrumentum fuiſſe receſſum à primis duobus, ac ſatis eſſe impleuiſſe contenta in eo. Licet enim D. Federicus habeat regulam pro ſe, † nouatio- 1
nem nõ præſumi, l. vlt. C. de nouat. §. præterea, Inſti. quib. mod. tollit. oblig. Id tamen non procedit, vbi adeſt voluntas nouandi, quæ ſufficit, vt ex cõiecturis colligatur, Cyn. in d. l. ſi in prin. Pariſ. conſ. 107. volum. 3. cum pluribus citatis à Gabriel. de nouat. concluſi. 1. num. 52. Neque Salic. repugnat d. l. fin. num. 6. requiri coniecturas ſumi ex verbis expreſſis, quia adſunt in hoc caſu ex incompatibilitate per innouationem, Bald. conſi. 318. volum. 1. Dec. conſi. 400. & vltra iſtos alij citati per D. Burgheſium. Opponitur enim ſecundum inſtrumentum primo, & per ipſum fit nouatio, cùm in primo conuentum fuerit morte D. Stephani bona reuerti ad Eccleſiam, reſeruata quarta parte pro miſſis. Et tamen in ſecundo bona eadem ad tertiam generationem ipſi Stephano conceduntur. Et ideò non potuit exequi effectus primi inſtrumenti, nec quarta pars erogari in miſſis pro anima ipſius Stephani, cùm bona non per canonicos, ſed per ipſum Stephanum, & per eius ſucceſſores ad tertiam generationem deberent poſſideri.
Longiori enim † termino cenſetur facta nouatio, vt per 2
Bar. l. Vlpianus, nu. 4. ff. de prætor. ſtipul. facit l. cùm ſtipulatus ſim mihi Procule. ff. de verb. obligat. Alexand. in l. qui bis idem, num. 4. vbi Iaſ. numer. 5. ff. eod. titu. Aymon. conſ. 167. nu. 12. Et hoc comprobat etiam narratiua tertij inſtrumenti.

Tertium etiam nouauit priora, quia in ſecundo aderat obligatio ſoluendi vnum flor. capitulo pro miſſis dicendis, & tamen in tertio canonem capitulu obligauit, & expoſuit quinque florenos in anniuerſariis, & alia fecit, de quibus in dicto inſtrumento: ex qua diuerſitate conuentionum videtur voluiſſe recedere à primis, ex citatis per Aym. d. conſ. 167. nu. 9.

Nec iuuat D. Federicum, quòd in tertio inſtrumento fiat mentio primi contractus, quia, vt benè reſpondetur pro parte capituli, eſt habita relatio ad effectum veritatis narratorum & bonorum, ſuper quibus non fiebant conuentiones, non autem vt deducta in primis inſtrumentis obſeruentur, cùm ex prædictis & aliis conſideratis in facto & iure pro parte capituli, vt conſideremus contrarietates.

LANCELLOTTI.

Papien. bonorum. Mercurij, 27. Nouembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Recuſatio iudicis vt valeat, cauſſæ ſuſpicionis probãdæ ſunt. & peti debent & eligi arbitri.*

2 *Appellatio à proceſſu facto per iudicem recuſatum, ſi fiat ante diffinitiuam, debet interponi in ſcriptis.*

3 *Proteſtatio ſub conditione facta ceſſat, conditione ceſſante.*

4 *Proteſtationi per actus contrarios renuntiatum cenſetur.*
5 *Recuſatio iudicis facta in actu lectionis ſententiæ, præſumitur facta calumnioſè ad impediendum illius probationem.*
6 *Suſpenſio petitorij facta in actu prolationis ſententiæ præſumitur calumnioſa.*

DECISIO DLXIII.

FVit reſolutum, ſententiam eſſe validam, nō obſtanti-
bus ſuſpicionibus allegatis contra iudicem, qui eam
tulit. Prima enim recuſatio facta ſub die 5. & 9. Aprilis, de
1 anno 1574. non eſt releuans, quia in ea † non fuerunt ex-
preſſæ cauſſæ ſuſpicionis, nec fuerunt petiti nec electi ar-
bitri. iuxta ca. cum ſpeciali, de appellat. Imò in recuſatio-
ne facta ſub d. die 9. dicitur ex cauſſis deducendis, ſi opus
erit. Propterea non immeritò fuit tunc pro parte Illuſtriſ.
Cardinalis oppoſitum inter alia de hac non ſpecificatio-
2 ne. Præterea † cùm requiratur appellatio à proceſſu facto
per iudicem recuſatum, cùm alias abſque appellatione te-
neat, ſemper opi. Inn. quam ſeruat Rot. de qua per Achil.
deciſio. 1. de recuſat. iudic. dicta appellatio, quando fit an-
te diffinitiuam, debet interpretari in ſcriptis, data ſchedu-
la particulari d. appellationis in actis, per ea quæ not. Frāc.
c. 1. nu. 10. verſic. aduerte ſecundo, de appel. in 6. Put deciſ.
106. in vna Carthaginen. lib. 2. Debent etiam peti Apo-
ſtoli, vt appellatio dicatur legitima, cle. quamuis, de ap-
pel. l. eos, §. Apoſtolos, C. eodem.

Quo vero ad ſecundam recuſationem factam ſub die
9. Aprilis, de anno 1576. fuit etiam dictum non ſubſiſtere.
Nam præter id, quod non fuit data ſchedula appellationis
in actis, nec petiti, nec electi arbitri, fuit etiam euentua-
lis, ſcilicet, quatenus iudex non admitteret capitula pro-
pter illa verba, aliter enim aduerſus eam in his ſcriptis
proteſtatur. Verùm cùm conſtet iudicem admiſiſſe d. ca-
pitula, & mandaſſe examinari ſuper illis teſtes, propterea
3 d. proteſtatio † ceſſat ceſſante conditione, ſub qua fuit fa-
cta, vt habetur in deciſi. Put. in vna Venetiarum, lib. 3. Ac-
cedit quod cùm pars per plures comparitiones & inſtan-
tias factas etiam cum dictis proteſtationibus petierit nō-
nulla decreta fieri per iudicem in eius fauorem, & illa ob-
tinuerit, vt deducitur hic per informantes, cenſetur d.
4 pars † renuntiaſſe dictis proteſtationibus, & ab illis re-
ceſſiſſe propter dictos actus contrarios proteſtationi, vt
in ſimilibus proteſtationibus recuſationis iudicum re-
ſoluit Rot. de qua per Put. deciſio. 293. in vna Placentin.
libr. 1.

Tertia etiam recuſatio facta ſub die 9. Iulij de eodem
anno 1576. fuit per Dominos reiecta vt calumnioſa. Ca-
lumniam verò deducebant, tum ex eo, quia cum fuerit
propoſita in actu lectionis ſententiæ, præſumitur facta
5 † ad impediendum illius prolationem. Et propterea non
eſt attendenda, vt per Couar. pract. quæſt. capitu. 26. no-
me. 3. verſic. cæterum, Franc. in d. cap. cùm ſpeciali. quæſt.
6 3. Sicut etiam dixerunt de † ſuſpenſione petitorij facta in
actu prolationis ſententiæ, quia præſumitur calumnioſa,
ca. paſtoralis, de cauſſ. poſſ. Mohed. deciſ. 197. Tum etiam,
quia inter alias cauſſas, quæ in hac exprimuntur, adeſt
etiam illa quæ cōcernit commendationem cauſſæ factam
iudici per Canonicum Finerium, quam cauſſam dicit
perueniſſe nouiter ad ipſius notitiam, & tamen hanc ean-
dem cauſſam expreſſit in ſecunda recuſatione facta iudi-
ci die 9. Aprilis. Vnde cùm ex hoc conſtet de calumnia
circa hanc cauſſam, ita eſt præſumendum de aliis expreſ-
ſis. Inſuper dicebant Domini, quod de calumnia etiam
conſtat ex eo, quod ab initio cauſſæ, quando pars fuit ci-
tata ad dicendum contra commiſſionem, ſtatim in prima
eius comparitione abſque aliqua expreſſione cauſſæ al-
legauit iudicem ſuſpectum. Ex quo inferebant quod in-
tentio partis nulla alia videtur fuiſſe, quàm protelare iu-
dicium, & expeditionem cauſſæ per confictas cauſſas ſuſpi-
cionum.

SERAPHINI.

Roman. caſalium. Mercurij, 6. Nouembris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Titulus contractus ille iudicandus eſt, quem denominatio demonſtrat.*
2 *Emphyteuſis illa cenſenda eſt, pro cuius canone quid modicum ſoluitur: ſecus in locatione ad longum tempus, ex communi.*
3 *Pactum, quod propter bellum vel abſentiam Principis poſſit reſtitui prædium, repugnare dicitur emphyteuſi, & conuenire locationi.*
4 *Quantitas certa, non autem quota facit locationem cognoſcere.*
5 *Dominium vtile in locatione ad longū tempus transfertur.*

DECISIO DLXIIII.

DOmini non dubitarunt hunc contractum, de quo
agitur, eſſe contractum locationis ad longum tem-
pus, & non emphyteuſis, ex pluribus.

Et primò, ex denominatione partium, quia † tam in 1
contractu quàm in confirmatione obtenta, ſemper no-
minarunt hunc contractum locationis. Bar. in l. cæterum.
§. qui maximas. ff. de public. in rem act. Oldra. conſil. 159.
Aret. conſ. 55. in princ. Dec. conſ. 305. in primò.

Secundò, attenta origine & penſionis quantitate. Quia
cùm prius eadem caſalia eſſent locata ad nouem annos
pro ducatis annuis 260. in ſuper rubris 15. grani, & 10. or-
dei, quæ quidem erat vera locatio, poſtea fuit deuentum
per partes ad locationem ad tertiam generationem cum
augmento penſionis pro ducatis annuis 290, rubris 15.
grani, & 10. ordei, & 110. ſalmis fœni, & in ſuper fuerunt
mutuò datæ pecuniæ excomputandæ in penſionibus de-
currendis. Ita quod apparet penſionem conuentam eſſe
proportionatam ad fructus caſalium, & ita non eſſe em-
phyteuſim, cùm † pro canone emphyteutico ſoluatur a- 2
quid modicum. vt per Doct. in l. 2. C. de reſcin. vendit. Io.
And. in addit. ad Spec. de empt. & vend. §. nunc. dicēdum.
& de loco. §. 6. verſ. 4. Et iſtum eſſe verū modo cognoſcē-
di locationem ab emphyteuſi, tradit Bar. in l. 1. nu. 4. & 6.
Iaſ. nu. 35. C. de iure emphyt. Doct. communiter in c. po-
tui, de loca. Aret. conſ. 55. nu. 4. dicit hanc eſſe fortiorem
coniecturam cęteris coniecturis. Bellon. conſil. 25. nu. 18.
Nat. qui teſtatur de cōmuni conſi. 49. poſt nu. 7. Cagnol.
in l. 2. n. 202. C. de reſcind. vendit. Clar. in §. emphyteuſis,
in 1. q. verſi. & aduerte. Corn. conſi. 285. num. 9. lib. 3. cum
aliis allegatis.

Tertiò, quia adeſt pactum, quod propter bellum vel ab-
ſentiam Pontificis poſſint Domini de Maximis reſtituere
caſalia, quod † repugnat emphyteuſi, & cōuenit locatio- 3
ni Cor. ibi nu. 22. Bero conſ. 130. lib. 1. Rube. Ale. in l. Gal-
lus. §. quidam rectè, nu. 202. de liber. & poſthum. Bello d.
conſil. 21. num. 8.

Non ob. quod pro penſione ſoluatur & granum & fœ-
num. Quoniam † nihilominus eſt locatio, vbi certa eſt 4
quantitas, non autem aliqua quota fructuum. l. ſi olei. &
ibi Sal. C. loca. & in l. 1. nu. 3. C. de iure emphyt. Preterea
attenditur id quod præualet. At hic cùm penſio, quæ ſo-
luitur in pecunia numerata, longè excedat id quod ſolui-
tur in grano & fœnu, merito dominatio ab eo eſt ſumen-
da. Bar. in l. 1. §. ſexto, loca.

Nec obſt. quod in locatione non transferatur domi-
nium, quoniam procedit in locatione ad breue tempus,
ſecus ſi ſit ad longum tempus, quia † tunc transfertur do- 5
minium vtile, vt communiter tradunt Docto. in d. l. 1. C.
de iure emphyteu. Ideò cum hoc præſuppoſito, quod iſte
ſit contractus locationis ad longum tempus, erit viden-
dum,

Digitized by Google

dum, an Dominus Horatius, per alienationem ab eo factam ceciderit in commiſſum, ita vt locus factus ſit deuolutioni.

SERAPHINI.

Roman. de Salamonibus. Lunæ, 14. Nouembris, 1575.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio non capta à fideicommiſſario de manu hæredis, dicitur vitioſa.*

2 *Poſſeſſio vt non dicatur vitioſa, debet fideicommiſſarius habere licentiam à teſtatore capiendi poſſeſſionem propria auctoritate.*

3 *Immiſſio in poſſeſſionem per fideicommiſſariũ impediri non poteſt, quando aliquid venit de iure detrahendum. Etiamſi fideicommiſſarius eſſet poſſeſſor ſine vitio.*

4 *Dubium iuris intricati, & controuerſi æquiparatur dubio facti.*

DECISIO DLXV.

FVit reſolutum, Illuſt. D. Victoriam nõ eſſe legitimam contradictricem ad impediendum, quominus Illuſtr. D. Virginia immittatur in poſſeſſionem tertiæ partis bonorum, de quibus agitur.

1 Primò, quia eius poſſeſſio † eſt vitioſa, cùm non ſit capta de manu hæredis, prout oportuit Dec. in l. fi. C. de edic. diui Adria. tollen. nu. 48. & ibi Zuc. n. 397. idem Dec. conſ. 84 col. 2. verſi. ſimiliter. & conſ. 424. nu. 34. in fi. Roland. qui alios cumulat. conſ. 78. nu. 14. li. 3. & hanc opin. tenuit Rot. vt per But. deciſ. 3. de teſtam.

Nec obſt. quod dicitur exemplo, poſſeſſionem captam vacante hæreditate non eſſe vitioſam, per conſ. Alciat. 27. tom. 3. lib. 9. aliàs 350. Quia hæc ſententia eſt non ſolùm contra communem opinionem, ſed etiam contra auctores per ipſum allegatos. Nam Paul. de Caſt. quem ipſe allegat, contrarium expreſsè probat.

Neque etiam obſt. deciſ. coram me in Vrbeuetan. Caſtrorum ſub die 4. Februarij, 1566. Quia tunc illud fuit obiter dictum, & allegatus Balb. in repet. l. Celſus, nu. 72. de vſucapio. qui allegat Bald. & Alc. in l. fi. C. de edic. diui 2 Adrian. tollen. Qui † expreſsè volunt, quod, vt poſſeſſio non ſit vitioſa, fideicommiſſarius habeat à teſtatore licentiam capiendi poſſeſſionem propria auctoritate. Sed quia allegabatur in illa cauſſa, Do. Lucam non eſſe in poſſeſſione, ideo maluerunt Domini amplecti viam facti quam iuris.

3 Secundò, D. Victoria non poteſt impedire † immiſſionem, quin aliquid veniat de iure detrahendum, ita poſt Bal. Caſtren. & Alex. tradit Zuc. in d. l. fi. nu. 426. cum ſeq. Bar. q. 156. nu. 2. & 6. qui tradit, hoc procedere etiam ſi fideicommiſſarius eſſet poſſeſſor ſine vitio. idem Roland. d. conſ. 178. nu. 21.

Nec obſtat, quod exemplo dicitur nihil venire detrahendum, quia hoc patitur multas difficultates. Nam cùm ſit ſuſpenſum peritorium, licet aliquid ſit probatum pro parte d. Victoriæ, tamen cùm probatio probationem non excludat, poſſet D. Virginia vel contrarium probare, vel quid iam aliud releuans. Nec eſt dubium legitimam deberi. Et licet prætendatur dotem ſuccedere loco legitimæ, hoc non facit, quin ea ſit detrahenda, quamuis veniat in ea computanda.

Nec obſtat, quod teſtator voluit Læliam & ſororem eſſe contẽtas dote, quia de iure communi legitima reiicit omne onus. l. quoniam in prioribus. C. de inoff. teſtam. Et ſtatutum videtur fauore maſculorum tantùm excludere ſorores & nepotes.

Præterea venit etiam detrahenda legitima alterius ſororis. Et ex his offuſcatur id, quod exemplo prætenditur doctum fuiſſe de iure fideicommiſſarij, & de non iure hæredis: nam etiã reſpectu fideicommiſſarij habet magnam in iure difficultatẽ. Ideò ſuccedit, quod dicitur, † dubium 4 iuris intricati, & controuerſi æquiparari dubio facti, Capic. deciſ. 10. nu. 19.

Hic verò tam in facto, quam in iure plures ſunt difficultates, & conſequenter non poteſt applicari huic caſui cõſ. Corn. 232. circa, fi. lib. 4. Quia dato, quod vera ſit eius opinio, hic præter alias incertitudines adeſt etiã illa, quòd hæreditas non in pecunia numerata, ſed in corporibus hæreditariis conſiſtit, & ideò certitudo, quam ipſe conſiderat, haberi non poteſt. Cætera quæ in contrarium allegantur, facilè ex deductis confutari poſſunt.

ROBVSTERII.

Roman. domorum & vineæ. Veneris, 12. Iulij, 1573.

SVMMARIVM.

1 *Bona emphyteutica donari poſſunt, & veniunt in generali donatione facta verbis prægnantibus.*

DECISIO DLXVI.

FVit reſolutum, quod Nicolaus potuit donare bona emphyteutica, præſertim ſi verba donationis ſunt prægnantia, prout dantur, quia inſtrumentum venditionis regiſtratum eſt laceratum. Et iſtis † concurrentibus 1 ſine dubio comprehenduntur bona emphyteutica in donatione, ex Corn. conſ. 221. in fi. lib. 4. cum aliis per Curt. iun. conſ. 26. num. 8. & conſ. 109. num. 3. cum ſeq. Aymon. conſ. 256. num. 7. & conſ. 894. colum. 4. verſ. ſed magis in terminis, & conſi. 303. nu. 4. cum aliis per informantes allegatis. Nam vbi diſponens habet liberã poteſtatem diſponendi, non eſt dubitandum de voluntate, ex quo verba ſunt tam prægnantia.

Videndum eſt igitur, *an extentio donationis, quæ datur, ſit vera, & concordet cum originali.*

ROBVSTERII.

Roman. ſocietatis ſcutorum 200. Lunæ, 23. Iunij, 1572.

SVMMARIA.

1 *Tempus quando eſt appoſitum ad limitandum obligationem fideiuſſoris, lapſo tempore liberatur fideiuſſor, ex communi.*

2 *Fideiubens ad annum tantùm dicitur velle limitare obligationem taliter, quod elapſo anno non teneatur amplius.*

3 *Prorogatio vel confirmatio licet ſit eadem cum actu primò, tamen non obligat fideiuſſorem, niſi expreſſè conſentiat.*

DECISIO DXLVII.

FVit reſolutum, quod Ioannes Quintius non remaneat obligatus pro ſcutis centum, ſed tantùm pro fructibus dictorum 200. ſcutorum decurſis in primo anno à die initæ ſocietatis. Monebãtur Domini ex l. ſi ad hæc, C. loca, & ex communi concluſione, quod quãdo † tempus 1 eſt appoſitum ad limitandum obligationem fideiuſſoris, lapſo tempore liberatur fideiuſſor, Bald Alex. & alij hîc per vtroſque informantes allegati, & addebatur Bertran. conſ. 88. col. 1. & 2. lib. 1. in nou. Alciat. tom. 1. lib. 7. conſi. 24. num. 3. qui loquuntur in eo, qui decoxit poſt tempus fideiuſſionis. Et idẽ Alciat. tom. 3. libr. 8. conſ. 5. nu. 4. cum pluribus ſeq. & nu. 15. cum ſeq. vbi plura ad propoſitum. Et † quod ille, qui fideiuſſit ad annum tantùm, dicatur 2 velle limitare obligationem taliter, quod elapſo anno nõ teneatur ampliùs, allegabatur text. iuncta gloſſ. in l. ſi fideiuſſor, §. fin. in gloſſ. 1. ff. mand. & Abba. in ca. conſtitutus, nu. 11. ante fin. de fideiuſſ. & Alciat. in dictis conſ. tom. 3. li. 8. conſ. 38. nu.... in prin. Itẽ allegabatur, quod licet prorogatio vel confirmatio ſit idem tempus, & eadem obligatio, tamen dicebam † eſſe verum reſpectu conſentien- 3 tium,

Digitized by Google

tium,& ſic prorogantium vel continuantium, ſed nō reſpectu fideiuſſorum, qui limitatè ſe obligarunt, vt poſt alios latè deducit Tiraq. de retract. conuent. §. primo, glo. 7. nu. 32. cum ſequen.

Non obſt. quod ab initio fuerit contracta ſocietas ad beneplacitum, quod non fuit reuocatum niſi longè poſt annum, & ſic nulla fuerit prorogatio, ſed continuatio. Quia dicebant eſſe verum reſpectu principalium, & ſimpliciter fideiubentium, ſed non reſpectu Ioan. Quintij, qui limitauit ab initio obligationem ſuam ad annum tantùm. Nam licet obligatio principalis ſit ſimplex & pura, ſi tamen fideiuſſor non vult ſimpliciter obligari, ſed limitatè, attenditur id quod fideiuſſor facit reſpectu ſui, ita quod perinde eſt ac ſi principalis obligatio eſſet limitata reſpectu fideiuſſoris. Nam dicebatur, quòd quemadmodum ſi obligatio principalis eſt ad certum tempus, & fideiuſſor intercedit ſimpliciter, tunc non poteſt prorogari obligatio ſine conſenſu fideiuſſoris, & fideiuſſor non tenetur amplius poſt tempus: ita etiam quando obligatio principalis eſt pura & ſimplex ſine tempore, ſed fideiuſſor fideiubet ad tempus tantùm, non attenditur obligatio principalis, ſed fideiuſſoris, reſpectu ipſius fideiuſſoris, vt poſt tempus non ſit obligatus, & placebant regulæ & corroborationes adductæ per Alciat. in dictis conſil.

ALDOBRANDINI.

Foroliuien. fideicommiſſi. Lunæ, 19. Martij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Fideicommiſſum perpetuum, & abſolutum inductum cenſetur à teſtatore, agnationem per nomen collectiuum vocante.*

2 *Teſtator ordinans, quòd bona remaneant in agnatione pro conſeruatione familiæ, cenſetur induxiſſe fideicommiſſum ſimplex & abſolutum, non autem in caſum alienationis.*

3 *Subſtitutio, vt bona remaneant in agnatione pro conſeruatione familiæ, dicitur eſſe ſeparata & ſtare de per ſe.*

4 *Dictio, & ſic, eſt illatiua ex præcedentibus, & declaratiua modorum expreſſorum.*

5 *Subſtitutio facta per verba ſeparata & geminata, quid operetur.*

Item per verba onus reale ſignificantia.

6 *Ampliare non dicitur corrigere etiam in teſtatore.*

7 *Vocatio noua non inducitur ex prohibitione alienationis.*

8 *Prohibitio de non alienando ſicut fideicommiſſum non ampliat, ita nec ratio adducta ad validandum prohibitionem prædictam.*

9 *Fideicommiſſum an & quando inductum cenſeatur tum ex prohibitione alienationis, quàm ex expreſſa vocatione agnatorum, diſtinguendi ſunt plures caſus.*

DECISIO DLXVIII.

Circa hanc deciſ. reſpondit Cephal. conſ. 614. vbi nu. 1. fit mentio de hac deciſ. vol. 4.

Domini ſine difficultate concluſerunt, clauſulam, de qua in dubio, inducere ſeparatum fideicommiſſum à prima ſubſtitutione. Et propterea non recipere eandem conditionem. Cùm enim teſtator expreſſè diſpoſuerit, quòd bona ſua remaneant in agnatione, & conſequenter per nomen collectiuum, agnationem, vocauerit, cenſetur
1 † induxiſſe inter illos de eadem agnatione perpetuum, ſimplex, & abſolutum fideicommiſſum, l. cùm ita. §. in fideicommiſſo. vbi Caſtrēſ. l. peto. §. fratre. ff. de leg. 2. Dec. conſ. 38. ſub nu. 1. ad fin. cum ſequ. Paul. de Caſtr. in l. Gallus, §. quidam rectè num. 9. prope fin. verſic. quædam ſunt dictiones, ff. de liber. & poſthum. Soc. nu. 9. verſic. quartus caſus, & Aret. in fine Soc. conſ. 90. colum. fin. lib. 1. & in l. ſi cognatis, num. 32. de reb. dub. Angel. conſi. 38. Ruin. conſ. 158. nu. 12. lib. 2. Quod de plano videtur procedere in hoc caſu, ex quo in iſta ſubſtitutione nō poſſunt applicari ea, quæ de vulgari ſubſtitutione dicuntur in d. §. quidam rectè. Quia vulgarem teſtator ſupra expreſſè fecerat, & quia teſtator inducendo onus reale ordinat, quòd bona remaneant in agnatione pro conſeruatione familiæ, quod non
† poteſt fieri ſine fideicommiſſo. vt infra dicetur, quo caſu 2
opinio Paul. de Caſtr. vera eſt, vt declarat Dec. conſil. 236. col. 2. verſi. ſecundo modo, Pariſ. conſ. 11. num. 27. lib. 2. & proximè ad terminos noſtros declarat Rube. Alex. in d. §. quidam rectè, nu. 71. Et in terminis etiam, quando teſtator voluit, quòd bona remanerent in familia, quòd procedat opin. Caſtrenſ. declarat ſimiliter Ruin. conſi. 92. numer. 8. libr. 2.

Idque tantò magis, quia in hoc caſu ceſſat communis illa concluſio, de qua per Rip. in l. filiusfamilias, §. diui, numer. 109. de leg. 1. quòd hæc verba poſſunt eſſe adiecta ad validandum prohibitionem alienationis, & ideò non inducunt fideicommiſſum, niſi in euentum alienationis: vnde neceſſariò dicendum eſt, quòd principaliter fuerint à teſtatore prolata ad inducendum abſolutum fideicommiſſum. Nec debet iſta † ſubſtitutio recipere conditio- 3
nem præcedentis ſubſtitutionis, cùm ſtet de per ſe, ex quo ſeparatum habet verbum, Bar. in l. Seiæ. §. Caio, ff. de fundo inſtruct. Et propterea non obſt. conſ. Alex. 139. libr. 6. cum aliis allegatis. Subſtitutio enim in caſu Alex. erat facta ſub his verbis: *Et diſpoſuit: ſi Iſacchinus & Antonius decederent ſine herede maſculino, quòd bona eius remanere deberent in propinquioribus ipſius teſtatoris, qui eſſent de ipſius parentela, & ſic ſemper de gradu in gradum, quòd dicta eius bona nunquam recederent de eius parentela, donec aliqui maſculi ſint in ipſa*, vt patet ex colum. 2. verſicul. primo. Et ſubſtitutio ſequens licet in 1. colum. ſit poſita dictio, *&*, nam colum. 1. refert Alexand. verba teſtamenti, vt ita ſe haberent, & ſic ſemper de gradu in gradum, & quòd ſemper. Sed colum. 2. dum refert verba ſubſtitutionis, non apponit illam copulam, *&*, & conſequenter manifeſtè apparet, quòd tota prædicta ſubſtitutio regebatur ab vnico verbo, *diſpoſuit*. Item quod erat concepta verbis illatiuis ex præcedenti ſubſtitutione facta ſub conditione, *ſi deceſſerint ſine filiis*, propter dictionem illam, *& ſic*, quæ eſt † illatiua 4
ex præcedentibus, Ruyn. conſil. 102. num. 21. lib. 2. Præfata enim dictio habet relationem ad ſenſum & verba præcedentia, Socin. conſil. 151. numero 6. lib. 1. & eſt declaratiua & ſignificatiua modorum expreſſorum. Sarnen. de triennal. quæſt. 10. numer. 7. Et ita loquuntur Socin. Iaſo. Ruin. & ferè omnes, qui in contrarium allegātur. Ex quibus clarè conſtat, quòd in illis caſibus teſtatores ſemper loquebantur, retento eodem euentu obitus hæredum inſtitutorum ſiue filiis, & ita procedunt reſolutiones à Dominis factę, quæ in contrarium allegantur. In cauſſa enim Albanen. ſubſtitut. pendebat ab eodem verbo, *item voluit*, & vltra hoc aderant ibi reiteratæ dictiones relatiuæ tam reſpectu hæreditatis, quàm reſpectu ſubſtitutorum, & eorum, quibus ſubſtituebatur, cùm ſemper in eadem ſubſtitutione diceretur, dicti hæredes, & d. hæreditas, & dictis heredibus. Et inſuper omnes ſequentes ſubſtitutiones, de quibus in d. teſtamento, quæ multum à Dominis ponderatæ fuerunt, erant factæ in euentum, quod filij ſine filiis decederent. Et in cauſſa Roman. de Maximis ſubſtitut. erat facta per dictionem illam illatiuam, & ſic ordine ſucceſſiuo, &c. Et conſequenter de plano procedebant tradita per Alex. in conſi. 139. l. 6. cum aliis allegatis. Quæ omnia hic ceſſant, cùm † ſubſtitutio iſta non ſo- 5
lum habeat ſeparatum verbum, ſed valdè geminatū. cum teſtator dicat, & voluit, diſpoſuit & mandauit, quòd ponderat Dec. conſil. 38. colum. 2. verſicu. quarto quia, & nullas habet dictiones illatiuas ex præcedentibus, quę ſuadeant huiuſmodi reſtrictionem. Imò ſubſtitutio concepta

eſt per verba potius onus reale ſignificãtia. Bal.in l.preci-
bus.C.de impub.& aliis ſubſtit.Pariſ.conſ.90.n.43.& cõſ.
92.n.45.& conſ.93.nu.24.cum ſeq.li.2. com aliis pro hac
parte allegatis. Cùm enim non poſſint bona in agnatione
remanere,nec familia ex illis cõſeruari,niſi mediante tali
fideicommiſſu,inducitur hoc caſu abſolutè fideicommiſ-
ſum gradaum inter illos de agnatione. Pariſ.dicto conſil.
37.nu.31.lib.2.com aliis allegatis.

Ex quibus omnibus ſequitur, quòd cùm Montignani
non ſe fundent in illa prima ſubſtitutione, cui fuit adie-
cta illa conditio, ſed in iſta alia quæ eſt ſeparata,defectus
conditionis primæ ſubſtitutionis adiectæ non obſt. Pariſ.
18.nu.30.in 2.

6 Et † cùm ampliare non ſit corrigere,Dec.in l.edita,nu-
mer.22.C.de edend.non poteſt etiam dici, qood teſtator
hoc modo interpretanda ſe in continẽti correxerit: cùm
enim prima ſubſtitutio eſſet perſonaliter facta, deceden-
tibus aliquibus ex hæredibus inſtitutis ſine filiis, voluit
teſtator per iſtam ſubſtitutionem facere aliam amplio-
rem ſubſtitutionem, onus reale inducendo ad fauorem
agnationis.

7 Similiter non obſt.conſil. Dec.636. quia † loquitur in
prohibitione alienationis, ex qua prohibitione defendit
ibi Dec. non induci nouam vocationem. Hîc autem non
ſumus in prohibitione alienationis, ſed in expreſſa voca-
tione.Et propterea non obſt.text.in §.nos igitur.in Auth.
de reſtit. fideicõ. quia & ille in prohibitione alienationis
loquitur. Vnde ceſſat in hoc caſu, quod exemplo dice-
batur, rationem conſeruandæ agnationis conſiderari in
perſonis expreſſis.Nam omnia allegata procedunt,quan-
do ratio conſeruandæ agnationis adducitur ad validan-
8 dum prohibitionem de non alienando.Tunc enim,† quẽ-
admodum prohibitio de non alienando fideicommiſ-
ſum non ampliat, ſecundum Doct. allegatos, nec ratio
adducta ad effectum validandi prædictam prohibitio-
nem, illud ampliare poteſt. In præſenti verò caſu ſumus
in expreſſa & principali vocatione agnationis. Et quia
omnia quæ pro contraria parte allegantur, procedebant
in prohibitione alienationis, fuit propterea dictum il-
lam non applicari huic caſui, cùm non ſimus (vt dictum
eſt) in prohibitione alienationis acceſſoria ad fideicom-
miſſum, ſed in principali vocatione agnationis median-
te fideicommiſſo, cùm explicite & geminatis verbis te-
ſtator diſponat, quòd bona ſua remaneant in agnatione,
quo fit vt etiam ceſſent quæ aliàs deducta fuerũt in cauſ-
ſa Bononien. de Pepulis, quia etiam ibi fideicommiſſum
colligebatur pro parte Dominorum de Pepulis ex pro-
hibitione alienationis, & ex ratione in dicta prohibitio-
ne aſſignata, qui ſunt diuerſiſſimi termini à caſu noſtro.
Diſtinguendi enim ſunt plures caſus in hac materia.
9 Nam † aliquando deducitur fideicommiſſum ex prohi-
bitione alienationis, & tunc ſubdiſtinguendum eſt. Aut
ſubſtitutio cum conditione, ſi quis deceſſerit ſine filiis,
& prohibitio alienationis, ponuntur in penitus ſeparata
parte teſtamenti, & hoc caſu prohibitio alienationis non
recipit eandem conditionem, vt fuit reſolutum coram
bo. me. Oradino in illa Roman. de Maximis. Aut prohi-
bitio eſt appoſita acceſſorie ad ſubſtitutionem factam
ſub dict. conditione, & ab ea dependet, nec alia ſubſunt
verba, quæ contrarium ſuadeant, & tunc non inducitur
nouum fideicommiſſum. Et ita procedit, quod reſolu-
tum fuit coram Reuerendiſſ. Caputaq. in vna Bononien.
bonorum de Bonaſonis, 27. Maij, 1575. in qua Domini
ſequuti fuerunt conſil.Dec.636. Aut vna cum iſta prohi-
bitione ita à præcedenti ſubſtitutione dependente, ſunt
appoſita verba ſuadentia ampliationem fideicommiſſi,&
iſto caſu materiam maiorem habet difficultatem, quæ
difficultas tractatur in cauſſa Bononien.de Pepulis, quæ
adhuc ſub iudice eſt. Si verò fideicommiſſum non elici-
tur ex prohibitione alienationis, ſed ex expreſſa vocatio-
ne, quia teſtator plures gradus vocauit, & tunc aut eos
vocauit ſub vnica oratione, & per dictiones, vel illatiuas,
vt in caſu Alexand.conſ.139.lib.6.& Rum.conſ.153.li. 2.
& Iaſo,conſi. 22.lib.2. & Socin.conſi.62.lib.3. vel relati-
uas, vt in cauſſa Albanen. fideicommiſſi, & tunc non in-
ducitur paſſiuũ fideicommiſſum inter perſonas illorum
graduum, ſed tantummodò illi actiue videntur vocati
per modum vulgaris ſubſtitutionis in euentum, quòd
aliquis ſine filiis decederet. Et hoc modo procedit, quòd
dictum fuit in illa Roman. fideicommiſſi de Maximis, &
in illa Albanen. in qua cauſſa vltra hoc pro eadem opin.
magna colligebatur coniectura, vt dictum eſt, ex eo quòd
ſequentes omnes ſubſtitutiones, de quibus in d. teſta-
mento, erant factæ ſub eadem conditione, ſi filij decede-
rent ſine filiis, cùm vna pars teſtamenti aliam declaret.
Aut ſubſtitutio ſequens non regitur ab eodem verbo, ſed
eſt in ſeparata oratione,& ſtat principaliter de per ſe, nec
habet aliquas dictiones relatiuas ad præcedentia, nec ex
præcedentibus illatiuas, qui eſt caſus noſter, & tunc, cùm
verba ex ſe ſignificent abſolutum fideicommiſſum inter
vocatos, mens teſtatoris per clara verba expreſſa non eſt
violanda ex ſupradictis.

ROBVSTERII.

Roman. de Ruſcio. Veneris, 10. Ianuarij, 1562.

SVMMARIA.

1 *Præiudicium venientium ab inteſtato, de quo in legitimatio-
ne facta cum clauſula, ſine præiudicio, ille probare debet,
qui illud allegat.*

2 *Cauſſæ cognitio aliqua non requiritur in legitimatione.*

DECISIO DLXIX.

FVit reſolutum pro validitate legitimatione cum præ-
ſuppoſito, quòd nõ conſtet de aliquo præiudicio iſta-
rum mulierum. Nam Sebaſtianus erat hæres vniuerſalis,
cui fuerunt alij ſubſtituti,& Eccleſia ſancti Ludouici, &
ipſæ mulieres ſolùm ſunt legatariæ 3000. ducatorum. Et
ad clauſulam, ſine præiudicio venientium ab inteſtato,
reſpondebant, quòd non intrat ex teſtamento ſecundùm
communem opin. vt per Dec.in conſil. allegato. Ad illud
de citatione, dicebant non eſſe neceſſariam citationem
agnatorum, tum de ſtylo, quia Archiuum nullum citare
mandat,& nihil aliud curat, niſi apponere clauſulam, ſine
præiudicio venientiũ ab inteſtato. Imò nec ſignatura Pa-
pæ procedit iudicialiter in citando, & magis attendit ad
narratiuã,& ſic quod omittitur, quòd inducat ſubreptio-
nem, remittitur ad iudicium contradictorium, & diſpoſi-
tionem iuris. Itaque de ſtylo non habet locum allegatio
omiſſæ citationis. Niſi † igitur iſte oſtendat intereſſe & 1
præiudicium, hæc allegatio non ſubſiſtit. Aym.conſ. 132.
nu.6.& conſ.179.nu. 6.Et ſtante conſenſu patris, de cuius
bonis agitur, nõ poteſt conſiderari aliquod præiudicium,
vt per Bart.in l.Gallus, in loco allegato, & addebant Bal.
conſ.58.in fi.lib.4. Ad illud de lite aliqui dicebant, non eſſe
faciendam mentionem litis, quãdo impetratur legitima-
tio huiuſmodi, quando illud quòd fit lite pendente, habet
relationem ad tempus ante litem, quia retrotrahitur, præ-
ſertim in his quæ ſunt nudi facti, vt in legitimatione, in
qua † non adhibetur aliqua cauſſæ cognitio, nam præce- 2
dente voluntate patris & legitimatione ſubſecuta, dicitur
eſſe facta legitimatio in vita patris, vt per Bal.d.cõſ.58. in
fi.lib.4.cum aliis. Vt in extenſione conſenſus lite pendẽte,
Aug.de fide inſtr.tit.de ſolem.exped. n. 15. Et cõtinuatio-
ne poſſeſſionis & aliis, præſertim, quia non agebatur de
præiudicio aliquo iſtarum fœminarum. Sed quoad hanc
reſponſionem poſſe. fortè dici, quòd quoad mentionem
litis, ſi aliæ reſponſiones non ſubſiſterent, ſatis eſſet, quòd
ipſe poſſederit,& nihil ſit innouatum lite pendente.

Reſeruarunt Domini videndũ, ſi limitatio Goza. conſi.
221.eſt vera.& ſi ſit, an de ſtilo & facultate legitimationis
abſq; aliqua cauſſæ cognitione, præſertim hic in curia, po-
tuit excuſari ipſe teſtator, quamuis deueneerit ad excuſa-
tionem

Digitized by Google

tionẽ ante legitimationẽ, relinquendo purè & fructus legatos, & tãto magis, cũ in curia ſint bullæ, dãtes facultatẽ relinquend:, quamuis nõ habeant locu in bonis extra curiã. Item reſeruarũt, an legitimatio ſubſtineatur in parte.

Die Lunæ, 14. Aprilis. 1567. dixerunt non obſt. conſi. Gozad. quia eius limitatio eſt reprobata ex allegatis, & addebat plures, quos refert Reuerendiſſ. Palcor. de not. & ſpur. q. 45. num.

ROBVSTERII.

Barchionen. matrimonij. Mercurij, 31. Ianuarij, 1575.

SVMMARIA.

1 *Teſtes deponentes ſuper recognitione ſchedulæ & manu ſcribentis, debent dicere, in reddendo cauſſam ſcientiæ, quia erant præſentes dum ſcribebatur.*

Fallit in ſcripturis, quæ fieri ſolent abſente parte, & quare. 2.

DECISIO DLXX.

Domini pro maiori parte reſoluerunt, quòd ex iſtis tribus teſtibus ſolis non ſit ſufficienter recognita ſchedula, quicquid ſit in apocha publica, in priuata oportet, quòd teſtes deponentes ſuper recognitione reddant
1 cauſſam ſcientiæ, quia † erant præſentes cùm ſcriberetur ſchedula, & recognoſcant manum. Afflict. deciſ. 181. num. 8. Dec. conſ. 615. vel 616 nu. 3. Felyn. in c. 2. num. 14. de fide inſtrum. & ibi etiam Dec. Ruin. conſ. 69. nu. 2. lib. 4. cum aliis quæ fuerunt dicta corã Paleot. in vna. Romã. duorum millium, de menſe Maij, 1559. & in cauſſa matrimoniali Alexand. conſi. 150. n. 16. lib. 5. Et ſecundùm hanc regulam certum eſt, ſchedulam non fuiſſe ſufficienter recognitam, quia nullus teſtis vidit eum ſcribere. Secus eſt in ſcripturis, quæ regulariter fieri ſolent abſente parte,
2 prout in epiſtolis, & ſchedulis mercatoriis, & † tũc etiam non requiritur exacta illa probatio, dummodò recognoſcens viderit alias ſcribere. Et rationem differentiæ inter iſtum caſum & alios ponit Soc. in l. ſi ita ſcripſero, col. pen. in fi. ff. de cond. & demonſt. Ruin. conſ. 70. nu. 4. Et ita alias fuit dictum in vna Auinionen. coram Oradino, de menſe Aprilis, 1560.

Sed nec iſte eſt caſus noſter, quia ambæ partes erant præſentes. Et quia ſaltem alterum de duobus requiritur, vel quòd viderit illum ſcribere, vel quòd viderit alias ſcribere. Et primus & tertius nunquam viderũt Petrum ſcribere, ideò non probatur. Non obſt. ſtylus, nam vel procedit in inſtrumẽtis publicis, vel apochis Romanis fortè per ſtatutum vel alia. ſed quia Domini deguſtarunt, quòd hic ſunt plura alia vltra ſchedulam, ideò ordinarunt, vt ponantur inſimul omnia, circumſcriptis omnibus exceptionibus, de quibus ad partem videbitur, & dubitetur, an ſchedula ſit ſufficienter recognita.

B R A V I.

Vrbeuetan. deuolutionis. Die 14. Octobris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Pacta & conditiones à primo inſtrumento diſſimiles incompatibilitatem inducunt circa ſubſtantialia.*

2 *Inſtrumento primo derogatum cenſetur per ſecundum, quod illi repugnet.*

3 *Obſeruantia eſt optima interpres ad declarationem voluntatis contrahentium.*

DECISIO DLXXI.

Propoſita cauſſa ſuper eiſdem ſtrictè, an per vltimum inſtrumentum ſit primo derogatũ, Domini dixerunt, ſtandum eſſe in deciſis, cùm æquè in hoc caſu militent rationes deciſionis, ſcilicet, quòd in primo, morte Petri Stephani bona erant ad Eccleſiam reuerſura, & quarta pars fructuum pro anima eiuſdem Petri Stephani per capitulum eroganda. Per ſecundum verò bona ad Eccleſiam non reuertuntur, ſed Dominis de Albanis ad tertiam generationem conceduntur cum pactis & conditionibus omnino à primo inſtrumento diſſimilibus tam quoad
1 miſſas, anniuerſaria & tempus, quãquoad alia, quæ † omnino incompatibilitatem inducunt circa ſubſtantialia Purpur. in l. pacta nouiſſima. C. de pact.

Minúſque ſe poſſunt compati enuntiata in primo inſtrumento de dicendis nouem anniuerſariis per nouem dies immediatè ſequentes poſt mortem Petri Stephani, prout continetur in eo de anno 1493. cum tempore tertij inſtrumenti de anno 1515. per annos iam antea Petrus Stephanus deceſſerit. Tertiò ex mutatione eleemoſynæ erogandæ pro dicendis miſſis vnius floreni, ſcilicet & pariter oneris iniuncti ipſius Cardinalis, & ita benè retorquetur contra D. Federicum, quod pro parte eius conſideratur, quod vbi circa idem duo ſunt inſtrumenta, † ea- 2
tenus primo derogatum cenſetur, quatenus cum illo non ſe compatitur, & illi repugnat, vt per Dec. conſ. 43. & 47. Aym. conſ. 107. & 257. n. 5. & aliis, de quibus per Sylu. cõſ. 62. nu. 22.

Nõ ob. miſſæ in primo inſtrumento, quæ erant dicẽdæ ad altare maieſtatis tabulæ. Quia & cùm in tertio nihil dicatur, poſſet ſaltem in hoc compatibilitas conſiderari, cùm iſta ſimul ſtare valeant. Nam Domini multipliciter reſpondebant. Primò, quòd cùm tota ſubſtãtia primi inſtrumenti fuerit mutata per tertium, vt ex dictis conſtat, fuit etiam receſſum ab illo de altari, & partes conſentiſſe, vt alibi dicerentur miſſæ & anniuerſaria, de quibus in tertio inſtrumento. Tum etiam obſeruantia ſubſecuta docet, quòd partes de hoc non curarunt, & aliter intellexerunt, quod † ſummè præualet ad declarationem volun- 3
tatis contrahentiũ. arg. l. ſeruus plurium, §. fin. ff. de legat. 3. l. ſemper in ſtipulationibus, ff. de regul. iur. Aretin. conſ. 11. Aymon. conſ. 101. num. 4. cum aliis relatis per eundem conſil. 211. num. 8. Ruin. conſil. 104. Euentus enim declarat quid inter partes ſit actum, l. ſenatus. ff. ad Syllan. præſertim in conditione ita facilis implementi. Et quia per ſecundum inſtrumentum ipſe Petrus Stephanus à primo receſſit, cùm in eo non fiat mentio altaris maieſtatis tabulæ, quod licet nullam, declarat tamen eius mentem. arg. l. vlt. ff. de reb. eorum. Ideò placebat Dominis vt diſputaretur dub. circa purgationem moræ.

B R A V I.

Vrbeuetan. deuolutionis. Veneris, 15. Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Emphyteuta ſi ceſſat per biennium ſoluere canonem, cadit à iure ſuo, niſi celeri ſatisfactione prouideat purgando moram.*

2 *Arbitrarium eſt iudici declarare, quæ ſit celeris ſatisfactio.*

3 *Mora purgari non poteſt per oblationem ſtante pacto reſolutiuo contractus.*

4 *Oblatio facta ab emphyteuta poſt aliquod tempus incurſæ caducitatis, & non citata parte, nec facta in loco, vbi fieri debeat habetur pro non facta.*

Idem ſi ſit facta de parte debiti.

Et nulla dicitur, quæ non poteſt deſeruire pro iure de futuro, nu. 5.

6 *Oblatio verbalis facta de toto debito ſufficit ad excuſandum à mora.*

DECISIO DLXXII.

Fvit reſolutum, Federicum & Felicem non poſſe moram purgare, dato dubio particulari, & vtroque parte informante, ſtante tam longa mora plurium annorum. Eccleſia enim habet intentionem fundatam, quod ſi † 1
emphyteuta ceſſat per biennium, cadat à iure ſuo, niſi celeri ſatisfactione prouideat purgando moram. auth. qui rẽ. C. de ſacroſan. eccleſ. c. poterit. de loca. Et licèt gloſ. ibi in verbo, celeri, in fine, remittat arbitrio iudicis, quando
† dicatur iſta celeris ſatisfactio, vbi Bero. cõſ. 142. & Ti- 2
raq. in l. ſi vnquam, in verbo, omnia, num. 31. C. de reuoc. donat. Menoch. poſt alios de arbitr. caſu 7. Domini tamen firmarũt in caſu præſenti nõ adeſſe celerẽ ſatisfactionem,

cùm fuerit facta declaratio in vita d. Cornelij patris di-
ctorum Federici & Felicis de incurſa caducitate, qui per
aliquot annos ceſſauerat ſoluere canonē. Nec facit quòd
non conſtet de mandato declarantis, quia ex poſtea geſtis
manifeſtè apparet etiam in vita ipſius Cornelij de ratifi-
catione ipſius declarationis. Primò, quia interuenit ſyndi-
cus capituli in iudicio & alij duo canonici Aloyſius Ma-
galottus & Nicolaus Rochius camerarius capituli. Secū-
dò, quia Cornelius obtinuit inhiberi ab A. C. & capitulū
auocauit cauſſam à curia & illam commiſit Gubernatori
Vrbeueteri 3. Iunij, 1573. & in cōmiſſione dicitur litigare
ſuper caducitate ratione canonis non ſoluti, & fuerunt
plures actus geſti vſque ad mēſem Decembris, ex quibus
omnibus ſatis conſtat de euidenti ſcientia capituli.

3 Neque ob. oblatio, quia † ſtante pactu reſolutio, non
poteſt mora purgari. Put. deciſ. vlt. de tranſacti, & l. 3. 65.
Gram. conſ. 93. n. 6. cū pluribus aliis citatis per informan-
tes. Et cùm talis clauſula appoſita ſit in fine cōtractus, de-
ber ad omnia præcedentia referri, c. 2. requiris. de appel. l.
talis ſcriptura. §. fin. ff. de leg. 1. Tum etiā, quia dicta obla-
tio in multis eſt defectiua, ratione loci, quia non fuit fa-
cta in loco, vbi erat faciēda ſolutio, neq; fuit citatus pro-
curator capituli, ratione temporis, quia per plures annos
fuerat incurſa caducitas tam per patrē, quàm filios, & ita
4 † non releuat talis oblatio, & habetur pro non facta, vt
per Afflict. deciſ. 150. n. 11. Rolan. conſ. 53. n. 38. cum ſeq.
l. 1. Et in terminis Rim. iun. conſ. 165. n. 49. lib. 2. Ratione
rei oblatæ etiam non releuat, quia non eſt facta de toto
debito, vt per Rimin. ſen. conſ. 354. nu. 18.

Nec facit etiam, quia dicitur in ea, quatenus teneatur,
& conſtabat de notitia d. inſtrumenti, & articulorum ca-
pituli, in quibus articulabant, quòd pater per ſeptennium
5 defecerat à ſolutione. Accedit † quòd illa oblatio fuit nul-
la, quæ nō poteſt deſeruire pro iure de futuro, vt de depo-
ſito dicit Rim. iun. d. conſ. 165. nu. 48. cum ſeq.

Vnde cùm poſtea ſuperuenerit mora, caducitas ſuper-
ueniens nocet. Achil. deciſ. 2. de locat. Capyc. deciſ. 16.

Neque obſt. conſ. Soc. 118. n. 10. lib. 4. cum aliis allegatis
quòd verbalis oblatio ſufficiat ad excuſandū à mora, quia
6 † ibi intelligitur, quando offert totum id quod debebat,
prout ſentit Achil. d. deciſ. 2. de locat. Ex quibus omnibus
tolluntur, quæ pro parte Federici dicuntur.

ALDOBRANDINI.

Pampilonen. de Sangueſſa. Die 3. Martij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Iudices ſi ſint deputati in ſolidum, poteſt vnus alio mortuo exequi remiſſoriam.*
2 *Pœnitentia licita eſt antequam ſit obtentum beneplacitum Apoſtolicum.*

DECISIO DLXXIII.

DOmini fuerunt pro validitate examinis, quia cùm
1 † iudices fuerint deputati inſolidū, potuit vnus alio
mortuo exequi remiſſoriam, l. 1. vbi Bald. de uffic. cōſul.
Bar. in l. Pomponius, de rei iudi. Quòd autē fuerint depu-
tati in ſolidum, apparet ex decreto remiſſoriæ 27. Februa-
rij, 1576. quod eſt etiam de ſtylo, vt notum eſt, & colligi-
tur ex deciſ. Guidobun. 76. Apparet inſuper ipſiſmet li-
teris ex remiſſorialibus in quibus dicitur, quòd prædicta
remiſſoria ab Auditore decreta fuit in forma ſolita, & cū
illa clauſula, inſolidum, ita vt impedimento vel mortuo,
alius iudex poſſit exequi, & ſic ſolita apponi, & ſi in lite-
ris remiſſorialibus dicatur, quòd fuit decreta in forma ſo-
lita, ſequitur quòd ſit habenda pro appoſita, ex allegatis
pro Dominicu.

Non obſt. defectus mandati, quia iam fuit reſolutum
illum non adeſſe, hoc enim iuſpatronatus pertinet ad pa-
rochianos vti ad ſingulos, & ideò poteſt quilibet ius ſuū
defendere aliis contradicentibus.

Minus obſt. compromiſſum, de quo fuit coram iudici-
bus remiſſorialibus oppoſitum. Tum quia adeſt conſen-
ſus 74. parochianorum, qui dederunt poſt dictum cōpro-
miſſum mandatum ad exequendum remiſſoriam. Tum
etiam, quia compromiſſum non tenebat, cùm eſſet factū
in laicos de re ſolùm ſpirituali, cùm fuerit data poteſtas
arbitris cognoſcendi cui deberetur beneficium. † Et quā- 2
uis fuerit reſeruatū beneplacitum Apoſtolicum, hoc effi-
cit, vt antequam illud obtineretur, eſſet licita pœnitentia.
Put. deciſ. 352. in vna Cæſarauguſtā. l. 1. ex not. per Card.
& Abba. in c. ſuper eo, de condit. appoſ. Quæ pœnitentia
interuenit ſtante illo mandato 74. parochianorum ſal-
tem reſpectu ipſorum. Tum etiam, quia licet fuerit op-
poſitum de compromiſſo, non tamen fuit appellatum,
imò poſt fuerunt data interrogatoria pro examine teſti-
um. Ruin. conſ. 61. num. 36. lib. 5. Curt. iun. conſ. 175. n. 2.
poſt Felyn. in c. cęterū, col. 6. de reſcript. Ex quibus tollun-
tur ea omnia, quæ pro Michaële deducebantur. Et hæc
opinio viſa fuit Dominis æquior, ſtante quòd mortuo
canonico Vrta, iam alius iudex nominatus pro parte
Michaelis fuerit requiſitus, & quòd fuerunt teſtes exami-
nati cum interrogatoriis partis, & cum interuentu nota-
rij ab ipſa nominati.

ROBVSTERII.

Valentin. beneficij. Veneris, 6. Octobris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Executoribus licitum eſt commutare voluntatem teſtatoris ex cauſſa & cum auctoritate ordinarij.*
2 *Maiorales ratione officij & maioritatis dicuntur priores.*
3 *Interpretatio ex vſu & obſeruantia præualet interpretationi iuris etiam ſi verior eſſet.*
4 *Conſuetudo interpretatiua eſt attendenda.*
Etiam ſi non conſtet quòd ſit longo tempore obſeruata, in qua præſcriptio non requiritur.
Fallit, niſi agatur de auferendo iure vni, & dando alteri.
5 *Iuſpatronatus poteſt de vno in alium etiam laicum cum auctoritate Diœceſani de conſenſu partis tranſferri.*
6 *Confraternitas, in qua ſaltem pro maiori parte ſunt confratres laici, non dicitur Eccleſiaſtica etiam ſi in ea adeſſet campana & altare.*
7 *Iuſpatronatus confraternitatibus laicalibus relictum, dicitur laicale etiam quod ſit ſub nomine alicuius Sancti: niſi ſit fundatum de bonis Eccleſiaſticis.*
Imò etiam ſi in tali confraternitate ſint aliquæ perſonæ Eccleſiaſticæ, dummodo non ſit contemplata perſona ipſorum, nu. 8.
9 *Diſpoſitioni c. 1. de iurepatron. in 6. quomodo intelligatur.*
10 *Beneficium mixtum non cadit ſub reſeruatione etiam ſi vacauerit in menſe reſeruato.*

DECISIO DLXXIV.

DIfficultas propoſita habet quatuor partes Prima, *an
huiuſmodi iuſpatronatus ſit laicorum tantùm*. Secunda,
an ſit clericorum tantùm. Tertia, *an ſit mixtum*. Quarta, *quis
effectus ſequatur ex præmiſſis*.

Circa primam plures ex Dominis tenebant eſſe laico-
rum tantùm, quia exiſtimabant eſſe inſpiciendā conceſ-
ſionem d. iuris patronatus factam per executorem in fa-
uorem Prioris & maiorum confraternitatis S. Iacobi.
Non autem conceſſionem ipſius fundatoris prælibatis
Prioribus factam. Tum quia ſecundùm aliquos non erat
in caſu iſto prohibitum † executoribus commutare vo- 1
luntatem teſtatoris ex cauſſa, & cum auctoritate ordina-
rij, iuxta diſtinct. Lambert. de iurepatron. libr. 2. part. 2.
quæſtio. 7. articul. 30. numero. 14. 18. & 19. folio 233.
ſecundùm aliam folio. 80. cum ſequen. Tum etiam quia
verba fundatoris iuriſpatronatus de prælibatis prioribus,
hoc eſt, de priore & maioribus, non ſunt ita clara,
vt non poſſint ſalua ratione recti ſermonis intelligi

de pre

Digitized by Google

de prælibatis Prioribus, hoc eſt, de Priore & maioribus
dictæ confraternitatis, de quibus ſupra mentionem fe-
2 cerat, cùm † maiorales ratione officij & maioritatis di-
cantur priores, l. penul. C. de deſer. l. 12. l. ſi ex palagiis, §. in
cliuo. ad l. Aquil. Et quoniam ex interpretatione iuris po-
tiùs eſſet intelligendum de Prioribus portæ cœli & con-
fraternitatis, negari non poteſt, quod verba præmiſſa
non ſunt ita clara, vt non poſſint etiam modo prædicto
3 intelligi, quo † caſu eſt locus interpretationi ex vſu, &
obſeruantia ſubſecutis, etiam ſi alius intellectus de iure
verior eſſet, & remanet diſpoſitio, licèt non benè inter-
pretata, in virtute ſuę diſpoſitionis, & non in virtute con-
ſuetudinis, vt benè poſt alios deducit Soc. conſ. 145. nu. 1.
in fine, cũ ſequen. lib. 1. & alios cumulat Aymon. conſ. 201.
4 num. 11. cum ſequen. & conſ. 202. nu. 20. in 2. Eſt † enim
interpretatiua, & non inductiua iſta conſuetudo, iuxta
not. per Paul. de Caſtr. & alios in l. hæredes palã, §. ſi quid
poſt, de teſtamen. Sarnen. in regula de iure quæſito non
tollen. q. 13. & ſi non cõſtet, quòd ſit longo tẽpore obſer-
uata, quia hæc conſuetudo non requirit præſcriptionem,
ſed actus tantùm, vt latè poſt alios Aym. conſi. 101. nu. 4.
& dicto conſ. 202. nu. 12. Et licet vbi agitur de auferendo
iure vni, & dando alteri, debeat talis conſuetudo eſſe prę-
ſcripta, Soc. conſi. 260. n. 19. lib. 2. tamen id verum eſt, vbi
conſtat de iure alterius, quod hic non eſt clarum. Ideò
obſeruantia abſque præſcriptione ſufficit ad interpretan-
dam diſpoſitionem fundatoris. Tum etiam, quia in aſſi-
gnatione iſtius iuriſpatronatus in fauorem prioris & ma-
ioralium interuenit in caſu iſto auctoritas Epiſcopi, &
conſenſus Prioris & conuentus Portæ cœli, aſſignata illis
recompenſa, vt in proceſſu de partibus, fol. 44.

5 Et non eſt dubium, quòd cum † auctoritate Diœceſa-
ni de conſenſu partis iuſpatronatus poteſt de vno in ali-
um, etiam laicum trãsferri, vt not. poſt alios Abb. in capit.
illud, de iurepatron. & alij paſſim. Ideò ſi debet attẽdi or-
dinatio executorum, quòd iuſpatronatus ſit relictum
Priori & maioribus confraternitatis ſancti Iacobi, dice-
bant aliqui ex Dominis, quòd iſta confraternitas non ſit
Eccleſiaſtica, etiam ſi in ea adeſſet campana & altare, ex
6 † quo confratres ſunt laici ſaltem pro maiori parte. Bald.
in l. ſi quis ad declinãdam. §. omnibus, n. 19. C. de Epiſcop.
& cleric. plures accumulat Gabriel. de cõmuni opin. tit. de
pia cauſ. concluſ. prima, per totam, Menoch. in tracta. de
7 recuper. poſſeſſ. remed. 15. n. 30. cum pluribus ſeq. Et † iuſ-
patronatus iſtis confraternitatibus relictum dicitur lai-
cale, etiam quod ſit ſub nomine alicuius Sancti, ex quo
fuit fundatum de bonis patrimonialibus laici. Felyn. in
tract. quando literæ Apoſtolicæ noceant parti. in 4. limit.
Roch. in verbo, inſtituit, nu. 15. etiam ſi adhæreant alicui
Eccleſiæ, vt poſt alios Couar. pract. quæſt. cap. 3. n. 8. & ita
fuit aliàs reſolutum in vna Piſtorien. 21. Maij, & 21. Iu-
nij, 1565. coram R. P. Dom. Sarmiento. Meritò iuſpatro-
natus relictum iſtis debet cenſeri laicale, licèt aliquis ex
8 iſtis ſit Eccleſiaſticus, quia † non eſt contemplata perſona
iſtius, ſed locus, cui pręſunt. & ſic confraternitas. Collecta.
in cap. ex inſinuatione, num. 1. & 2. de iurepatron, Abb. in
cap. cam te, eod. tit. & in cap. cùm nos, nu. 4. de offic. ordin.
Felyn. in d. tract. Lambert. d. tract. lib. 1. prima parte, qu. 5.
articul. 5. fol. 7. Couar. vbi ſupra. Aliqui tamen dicebant,
quòd hæc ratio erat dubitabilis, quia procederet, ſi eſſet
relictum iuſpatronatus confraternitati, ſed hic fuit reli-
ctum Priori & maioralibus dict. confraternitatis, quo ca-
ſu ipſi ſoli abſque confraternitate præſentant, & præſen-
tatio ad dignitatem vel officium Eccleſiaſticum ſpectat,
videlicet, ad Priorem ſolum pro vna voce: ideò intrant
ſupra allegata. Sed alii replicabant, quòd in ipſo Priore nõ
eſt cõtemplata qualitas propria, ſed loci, quem repræſen-
tat, vt dicunt Doct. ſupra citati.

9 Non ob. tex. in c. primo, de iurepatron. in 6. Quia † ibi
iuſpatronatus trãſierat in Eccleſiam vel perſonam Eccle-
ſiaſticam. Tamen Domini in hac prima parte non firma-
runt, quòd iuſpatronatus ſit laicorum tantùm, quia fortè
non erit neceſſarium.

Quoad ſecundam, reſoluerunt, non eſſe clericorum
tantùm, quia tenebant ex ſupra adductis eſſe ſtandum or-
dini executorum. Quo ſtante, non poteſt negari, quin ſal-
tem reſpectu illorum duorum laicorum non poſſit eſſe
Eccleſiaſticum, ſiue fundator conſiderauerit confraterni-
tatem, quæ, vt ſupra fuit adductum, non eſt Eccleſiaſtica,
ſed ſecularis, ſiue ipſas perſonas maioralium, qui habent
duas voces, & ſunt laici.

Quoad tertiam, reſoluerunt Domini, quòd licet reſpe-
ctu Prioris confraternitatis poſſet dici Eccleſiaſticum, in
quo tamen ſunt plures difficultates, de quibus ſupra: ta-
men ſaltem reſpectu duorum aliorum maiorialium, non
poteſt negari, quin ſit mixtum, & intrant conſiderationes
factæ in prima difficultate.

Ad vltimam dixerunt, quòd licèt beneficium vacaue-
rit in menſe reſeruato, tamen non cadit ſub reſeruatio-
ne, cùm † ſaltem ſit mixtum, & attenditur facultas lai- 12
calis. Creſcen. deciſio. 157. Achill. de iure patron. deciſ. 30.
Sed ſi Papa præueniſſet patronos, & totum præſenta-
tionem, tunc intraret derogatio, ſi ſolùm eſſet mixtum,
quia Papa derogat in totum, quando eſt mixtum. Tamen
quia patroni præſentarent ante prouiſionem Papæ, dixe-
runt illam eſſe ſubreptitiam, & intrare regulam de iure
quæſito.

B R A V I.

Roman. domus in monte Iordano. Die 20. & 30.
Aprilis, 1578.

S V M M A R I A.

1 *Alternatiua negatiuè concepta requirit neutrum extare.*
2 *Nominatio extranei in iure patronatus permiſſa patri,*
multo magis permittitur filio.
3 *Mens veriſimilis contrahentium ad interpretandum vo-*
luntatem conſideratur.
4 *Omiſſum nõ dicitur quod per verba implicatiua includitur.*

DECISIO DLXXV.

PRopoſita cauſſa Roman. deuolutionis domus 20. &
30. Aprilis, 1578. ſuper dubio, *an domus, de qua agitur,*
ſit deuoluta ad monaſterium ſancti Pauli, vel pertineat ad
Hieronymum?

Domini ſtricta difficultate per duas Rotas dixerunt,
vt iudicetur, *an in caſu, de quo agitur, ſtante inſtrumento*
conceſſionis facta Franciſco, poſſit ipſe nominare, vel eius filius
Chriſtophorus. Et fuit tentum pro maiori parte, tam
Franciſcum quàm eius filium potuiſſe nominare ex in-
ſtrumento, vbi permittitur Franciſco nominare vnam
perſonam ſibi gratam, ſi filios vel nepotes non habuerit.
Cùm ergo Franciſcus habuerit tantùm filium, & vtérque
extraneum nominauerit, tum quia † in alternatiua nega- 1
tiue concepta requiritur neutrum accedere. Anton. in c.
inter cęteras, n. 3. verſic. aduerte, de præſcrip. Dec. in l. ge-
neraliter, n. 2. Cod. de inſtitut. Socin. in l. ſi is qui ducenta.
§. cum ita, num. 5. ff. de reb. dub Ruin. conſi. 167. nu. 19. lib.
1. tum etiam, quia ex ſenè inſtrumenti conſtat pluribus
in locis, mentem contrahentium fuiſſe, concedere præ-
dictam domum ad tertiam generationẽ, ſequitur, quòd
facultas nominandi æquè fuit tributa Chriſtophoro ſi-
cuti Franciſco patri ne ſequatur abſurdum, vt extraneus
ſit melioris conditionis quàm filius. Si enim extraneo
nominato à Franciſco permiſſum fuit alium nominare,
ergo † & filio Chriſtophoro multò fortius, argumẽ. eo- 2
rum quæ tradit Anchar. conſil. 74. & Socin. in l. cùm auus,
n. 113. colum. pen. verſic. alias allegarum, per text. ibi. ff. de
cõdit. & demõſt. Aym. conſ. 378. n. 3. per l. cùm acutiſſimi,

Google

3 de fidercommiſſ. ex † veriſimili mente contrahentiũ, quæ
ad interpretãdum voluntatem conſideratur, vt per gloſſ.
vulg. in l. tale pactũ. §. fin. ff. de pact. & in l. cùm res, verſi.
ſed vbi veriſimile eſt eum voluiſſe, ff. de legat. 1. latè Gabriel. de reg. iur. concluſ. 10.

Neque obſt. quod dicitur, verba contractus eſſe perſonaliſſima, quia hoc ceſſat in caſibus prædictis, qui non dicuntur omiſſi, vt per informantes, cùm eadem ſit ratio, quæ in expreſſis, & ita verba contractus extenduntur, vt
per Oldrad. conſi. 224 Aym. conſi. 62. num. 14. & 326. nu.
4 6. facit l. ſolis, Cod. de reuoc. donat. Neque † enim dici-
tur omiſſum, quòd per verba implicatiua includitur, vt
per Bald. in l. ſi cum dotem, colum. 1. verſicu. tertio oppono. ff. ſol. matrim.

Reſeruarunt Domini videndum, an ſubſtitutio facta per Franciſcum de Hieronymo in perſonã Chriſtophori, habeat vim nominationis. Et an intimatio debito tempore fuerit facta per Hieronymum.

B R A V I.

In eadem Roman. domus in monte Iordano. Die 15. Iunij, 1579.

SVMMARIVM.

1 *Conditio, quæ tacite ineſt à iure, etiam ſi exprimatur, non facit actum conditionalem.*

DECISIO DLXXVI.

IN cauſſa Roman. domus in monte Iordano ſuper dubio, an ſubſtitutio facta de Hieronymo per Franciſcum habebat vim ſufficientis nominationis, Domini tenuerũt quod ſic. Quia cùm bona, de quibus agitur, veniant in inſtitutione, vt fuit reſolutum 9. Aprilis in iſta cauſſa præſentis anni, veniunt etiam in ſubſtitutione, quæ etiam dicitur inſtitutio, vt ſunt iura vulgaria.

Nec obſt. quòd videatur conditionalis nominatio,
cùm ſubintelligatur conditio in perſonam Chriſtophori
1 ſi ſine filiis, &c. Quia † cùm huiuſmodi conditio tacitè
inſit a iure etiam ſi exprimatur, non facit actum condi-
tionalem, leg. hæc verba. ff. de leg. 1. l. ſi Titio, §. quædã. ff.
quando dies leg. ced. l. in conditionibus, §. 1. ff. de condit.
& demonſt.

Neque ob. ex hoc ſubſequi dari nominationem variabilem ex natura actus, quia hic non fuit variatum, cùm Hieronimus ſubſtitutus Chriſtophoro ſucceſſit ex vnica ſubſtitutione & nominatione. Tum etiã quia nullum præiudicium ex hoc poteſt conſiderari pro parte matrimonij, cùm ſemper ſit vna perſona nominata, quæ ſuccedit. Minus facit, quòd nominatio non fuit facta ad rem locatam. Quia Hieronymus fuit expreſsè nominatus ex ſubſtitutione, & bona ſatis fuerunt expreſſa, & nominata ſtantibus verbis vniuerſalibus, prout Domini aliàs conſiderabant in dicta deciſione 28. Aprilis. Fuit tamen reſeruatum per Dominos, an intimatio fuit ſufficienter facta, iuxta formam contractus.

R O B V S T E R I I.

Roman. vineæ. Mercurij, prima Iulij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Imbecillis & indiſcretus poteſt actus extraiudiciales facere: ſecus in iudicio.*

2 *Negligentia & taciturnitas in iudicijs facilius infert præiudicium parti, quàm extra.*

3 *Mens ſana probatur ex opinione hominum.*

Item ex qualitate a[illegible] geſti vti ab homine prudente, numero 4.

Item ex non fa[illegible]o ſicut ex facto, nu. 4.

5 *Actum facient limitatum ad imbecillem tantum, cenſetur illud facere prout ius diſponit.*

6 *Imbecillitas qualis & quanta eſſe debeat, requiritur cognitio.*

7 *Sanæ mentis quiſque in dubio præſumitur, niſi contrarium probetur.*

8 *Teſtes etiam non interrogati debent reddere rationem ſui dicti.*

9 *Contrarietas qualibet per diſtinctionem in teſtibus eſt remouenda.*

10 *Teſtibus deponentibus ſanam mentem magis eſt credendum, quàm deponentibus ſimpliciter de mentis defectu.*

11 *Mentecaptus ille dicitur, cui per decretum iudicis fuit datus curator.*

12 *Voluntas, aut alia qualibet diſpoſitio, quæ colligitur ex facto, limitatur iuxta limites illius facti, & extenditur prout ex illo neceſſario infertur, & non vltra.*

13 *Facto prædeceſſoris ſufficit, quod ſucceſſor directo non contrauenit.*

14 *Contrarium eius quod quis aſſeruit, allegare poteſt, quando ſuccubuit.*

15 *Poſſeſſor bonæ fidei non poteſt condemnari niſi in fructibus perceptis, non autem in his qui percipi potuerunt: niſi ſit malæ fidei.*

16 *Imbecillis ſeu indiſcretus non vtitur priuilegio pupilli vel minoris in extraiudicialibus.*

DECISIO DLXXVII.

PLures hîc fuerunt excitatæ difficultâtes. Prima, *an conſtet, quod D. Io. Baptiſta Salamonius eſſet furioſus, aut mente captus.* Et res videtur clara, quòd non conſtat de tali furore, ſeu mentis defectu, qui impediret d. Ioan. Baptiſtam ſaltem extra iudicium contrahere, & de rebus ſuis diſponere.

Primò, quia notum eſt, quòd ipſe cõfitebatur proprio ſacerdoti, ſumebat ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum, & ex actis apparet, quod citabatur, conueniebatur in iudicio abſque curatore, & plerunque pro debitis carcerabatur, quæ nullo modo cadunt in dementem.

Secundò, quia aliud eſt, quòd quis ſit imbecillis, indiſ-
cretus, debilis ingenij, ſeu hebes ſenſu, aut (vt vulgò
dicunt) groſſolanus. Aliud verò, quòd ſit demens vel fu-
rioſus. Imbecillis enim licèt non habeat illum vigorem
mentis & intellectum, quem ætas poſtulat, & non bene
faciat facta ſua, habet † tamẽ iudicium, & intelligit quid 1
agit, & poteſt matrimonium contrahere, donare, & alias
extra iudicium res proprias quomodolibet diſtrahere, l. ſi
frater. & ibi Pau. de Caſtr. C. qui teſtam. facere poſſ. Socin.
conſ. 47. nu. 9. lib. 3. Dec. conſi. 112. & 448. nu. 20. cum ſeq.
Iaſ. in l. furioſum, n. 2. C. qui teſtam. facere poſſunt. Pariſ.
conſi. 88. nu. 37. cum ſeq. lib. 3. In iudicio tamen iſti indiſ-
creti indigent aliquo auxilio, & ſupplemento ad integrã-
dum eorum intellectum. c. paſtoralis, & ibi Dec. in 4. not.
de iud. cum his quæ poſt alios adducit Tiraq. de legib. cõ-
nubial. gloſſ. 4. nu. 7. & gloſſ. 6. nu. 116. Quia in iudicijs ex
† negligentia, & taciturnitate faciliùs infertur præiudi- 2
ciũ partibus, quàm extra iudicium, cap. cum ſuper literis,
de reſcrip. cum aliis per Aym. de antiqu. tẽpor. par. prima,
num. 165. Et propterea primus teſtis pro parte D. Fuluiæ
del 1563. examinatus iuxta 15. interrogatorium, inquit,
*e ben vero che Ioan Batiſta Salamonio andaua mal in ordine,
& parena non ſi curaſſe in che modo ſi andaua, non oſſeruando
altramente, il decoro Romano, ne de Gentilhuomini, contrario
aſſai alla grauita, che vſaua il padre, & li putti di continouo,
tanto alla ſtrada, quanto ſopra, lo vedeuano alla fineſtra di
ſua caſa, gli dauano la baia, & lo berteggiauano. Niente di
meno io non lo teneuo per pazzo.* Et † ſana mens probatur ex 3
opinione hominum. Bald. & alij per Alexand. conſilio
54. numero ſecundo primo. Dec. conſilio 86. numero
ſeptimo.

Et iuxta 18. interrogatorium idem teſtis dicit, *che vna volta eſſe teſtimonio parlo a Dom. Gio. Baptiſta da parte di Monſignor Honofrio Taſca, ſe voleua fare vna renuncia*

dimiſſa

di tutta la robba ſua à d. Monſignor Honofrio che li volena dare dieci ſcuti al meſe, & d. meſſer Gion. Baptiſta comincio a gridare come vn matto, finalmente diſſe, che gli douena baſtare quello che gli hauena dato. & non cercar piu inanti. Ex quibus nedum excluditur inſania, ſed probatur integra mens, & illius prouidentia, iuxta tex. in cap. ſuper eod. de renunt.
4 Ex † qualitate enim actus geſti vti ab homine prudente arguitur ſana mens. Bald. & alij per Dec. d. conſ. 448. num. 15. Et arguitur hæc ſana mens ita ex non facto, ſicuti ex facto. Bart. & alij per Aym. conſ. 91. nu. 10. Et ſecundus teſtis iuxta 15. interrogatorium dicit ſe vidiſſe, & audiuiſſe D. Ioan. Baptiſtam haberi pro ridiculo, & inceſſiſſe ſolum abiectum malè veſtimentum prout non decebat Romanum nobilem: ſed an fuerit demẽs, dixit neſcire, & tamen cùm iſte teſtis deponat de rebus & negotiis D. Ioan. Bapt. & veriſimiliter eſſet informatus de eius ſtatu, credibile eſt, quòd ſi fuiſſet demens, ipſe teſtis ſciuiſſet.

Tertiò, quia idem Honofrius Taſcadel. 1538. comparuit coram Primario Collegij, & expoſuit, quod d. Ioan. Baptiſta erat imbecillis & hebes, ſeu debilis ingenij, & male facere facta ſua, præſertim in vtilitatem ſuam, & ſic non expoſuit illum eſſe furioſum & dementem, ſed imbecillẽ & debilis ingenij, quæ verba, vt dictum fuit, præſupponunt mentem & intellectum in homine illo, & iudex deputauit illi curatorem, quatenus eſſet imbecillis & non alias, & ſic in cauſſis & non in adminiſtratione bonorum.
5 Faciens enim † actum limitatum ad imbecillem duntaxat, cenſetur illum facere prout ius diſponit, & ſic ſe reſtringere & limitare ad leges de ipſo actu imbecillitatis loquentes. Bald. in l. ſi duo, de acquir. hæred. Gemin. conſi. 47. nu. 3. cum aliis per Felin. in cap. cum inter priorem, nu. 11. de exceptio. & Aymon. conſi. 186. num. 9. Et verba ipſa reſpiciunt ſupplementum ex natura actus ſuper quo interponuntur, vt latè cumular Caſſan. conſil. num. 57. cum ſequent. Et cùm nulla præceſſerit Ioan. Baptiſtæ citatio
6 & cauſſæ cognitio ſuper illius imbecillitate, † qualis & quanta eſſet, prout de iure requirebatur, vt cumulant omnes in l. is cui bonis. præſertim Rim. nu. 26. 31. & 33. de verb. oblig. ſequitur, quòd ipſum decretum fuit euidenter nullum, & quamuis eſſet validum, ex eo non adimit adminiſtrationem bonorum, præſertim extra iudicium ipſi Ioan. Baptiſtæ, quia factum abſque cauſſæ cognitione, & vt minùs recedat à iure communi, & tanto magis, cùm etiam in cauſſis idem Ioannes contradixerit, vt inferiùs dicetur.

Quartò, quia Ioan. Baptiſta quotidie moleſtabatur pro debitis per ipſum contractis, & multoties detinebatur in carceribus, a quibus ipſum liberabat D. Honofrius, qui propterea ſoluerat pro d. Ioan. Baptiſta multo maiorem quantitatem quam eſſet valor vineæ, vt ex actis apparet, & ſic actus dationis in ſolutum extraiudicialis factus per d. Ioan. Baptiſtam, & quem intendit Do. Fuluia probare ex confeſſione d. Ioan. Bapt. & eiuſdem ſcientia & patientia longæua in poſſeſſione Honofrij patris, & ex aliis, de quibus in actis, ſatis apparet talis qui fieri potuiſſet à quolibet prudente. & ex qualitate actus & aliis coniecturis, vt dictum eſt, arguitur ſana mens.

7 Vltimo vbi eſſemus in dubio, † iudicandus eſt quis ſanæ mentis quam demens, quouſque clarè probetur contrarium. l. nec codicillus. vbi Bald. & alij de codicil. Zabarel. conſil. 56. col. 1. & 2.

Non obſtant teſtes in contrarium adducti, quia illi parum aut nihil probant, tum quia nõ ſunt legitimè recepti, tum etiam quia illorum dictum pendet à ratione, quam
8 † etiã non interrogati debent adducere, quia de facili in hoc poſſunt decipi. Bal. & alij in d. l. etiã, col. 1. C. de teſtib. Dec. d. conſ. 448. nu. 31. Et cõiungendo probationes hinc inde apparet, quòd illæ intelliguntur reſpectu omnimodæ ac præfectæ & integræ mentis, ex eo quòd dicebatur à
9 popularibus. Et in teſtibus & aliis † quibuſcunque depoſitionibus eſt remouenda per diſtinctionẽ quælibet contrarietas, late Dec. conſi. 602. col. 2. Et † magis credendum 10
eſt teſtibus deponentibus ſanam mentem, quam deponentibus ſimpliciter de mentis defectu, latè Gabriel. de teſtib. concluſ. 4. nu. 19.

Non obſt. quòd ille dicatur † mentecaptus cui per de- 11
cretum iudicis fuit datus curator, vt latè per Dec. d. conſ. 86. num. 7. & eidem Io. Baptiſtæ datus fuit curator, tam de anno 1538. quam de anno 1540.

Nam reſpondetur, quòd ille datus fuit curator in cauſſis tantùm vt imbecillis, & non poteſt trahi in conſequẽtiam, quod factum fuit in iudiciis, ad extraiudicium, vt ſupra deductum fuit. Actus enim deputationis curatoris del 1538. & ſi valeret, eſt expreſsè limitat⁹ ad imbecillitatem, & quatenus eſſet imbecillis, & nõ aliàs, & ſic ad cauſſas tantùm. Alius verò actus del 1540. eſt etiam limitatus, quoniam non appellatur furioſus nec mentecaptus, ſed citatus ad comparendum legitimè in iudicio, aliàs videndum ſibi deputari curatorẽ, & in termino citationis ipſe Io. Baptiſta comparuit, & contradixit & iudex deputauit illi curatorem ad illam cauſſam tantùm. Quod forſan veriſimiliter factum fuit, non quia eſſet demens, ſed quia indiſcretus, & in iudicio indigeret aliquo adminiculo.
Voluntas enim aut † alia quæuis diſpoſitio quæ colligi- 12
tur ex facto, limitatur iuxta limites illius facti, & eatenus extenditur, quatenus neceſſario ex illo infertur, & non vltra. Bar. in l. 1. § Iulianus, de itin. actuque priua. cum aliis per Aym. de antiq. temp. par. 4. nu. 217.

Secunda difficultas eſt, *an Honofrius, & illius ſucceſſores poſſint hodie allegare d. Io. Baptiſtam non fuiſſe mentecaptum, ſed tantùm imbecillem aut debilem ingenij, ex quo Honofrius bis petiit & obtinuit illi dari curatorem,* iuxta deciſi. 8. de teſtam. in antiq. Dec. d. conſi. 86. numero 7. circa med. verſ. vnde ex hoc. In quo etiam res videtur de plano procedere, quòd poſſunt ſucceſſores hoc dicere, cùm non impugnent factum prædeceſſoris, licèt † directè non approbent nec 13
confirment, & tamen ſufficit quòd directo non contrauenіant. Imò. Abb. & alij per Gabr. de reg. iur. concluſ. 1. nu. 60. verſ. decimo limita.

Non obſt. quòd Honofrius petiit ſe deputari in curatorem, etiam quoad adminiſtrationem bonorũ, quoniam eius petitio fuit erronea, cùm propter imbecillitatem non impediatur intereſſe propriis negotiis, & bona adminiſtrare, vt dictum eſt, & propterea iudex reiicit illam petitionem quoad adminiſtrationem bonorum, & tamen admiſit in cauſſis, quia dixit quatenus ſit imbecillis, & nõ aliàs. Palam autem eſt, quòd quando quis ſuccubuit, po-
teſt allegare contrarium † eius quod aſſeruit, vt poſt alios 14
latè Gabriel. d. concluſ. 1. de reg. iur. nu. 52. verſic. 8. limita. & hoc quando hîc conſtat de errore prout ibi, numer. 25. & re vera non conſtat; quòd vnquam Honofrius fecerit inuentarium, nec adminiſtrauerit vt curator bona Ioan. Baptiſtæ.

Tertia difficultas, *an conſtet, quòd Honofrius eſſet creditor d. Ioan. Baptiſta, ſaltem in ſumma 150. ſcutorum occaſione fideiuſſionis & ſolutionis dict. ſumma facta cuidam materazzario, & in ſcutis 245. occaſione depoſiti per ipſum Honofrium facti, ne vinea huiuſmodi deliberaretur quibuſdam de Iacobatis.* Et res videtur de plano procedere, vt ex inſtrumentis in actis deductis apparet, concurrentibus etiam ad hoc pluribus adminiculis, de quibus hic per informantes, qui benè euacuant obiectiones aduerſarij in actis factas.

Quarta, *licet in actis non conſtet de aliqua adiudicatione & deliberatione vineæ, de qua agitur, in fauorem Honofrij Zacchi iuxta formam commiſſionis in actis præſentata, an ſaltem præſumi poſſit ex circumſtantiis facti de aliquo conſenſu, aut datione in ſolutum iſtius vineæ per ipſum Dom. Ioan. Baptiſtam extraiudicialiter præſtito in fauorem Honofrij, ita quod legitimè & abſque vitio ſpolij, & attentatorum*

poſuerit accipere poſſeſſionem vineæ, & illam pro ſe vti ſuam retinere, vt in illa Roman. palatij de Ioacchinis, & Capizucchis reſolutum fuit, cuius reſolutionis copia datur. Et quamuis plura adducantur pro parte D. Fuluiæ, quæ in hoc maximè videntur fundare intentionem ipſius, nihilominus quia pars aduerſa non informat, Domini in iſtis vltimis audientiis remiſerunt diffinitionem ad calendas, ſi opus erit, decidendam. Præſertim, quia D. Fuluia pro nunc ſolū videtur principaliter inſiſtere in condemnatione fructuum, qui percipi potuerunt, vt iſto ſaltem reſpectu ſententia extra Rotam lata, ſit notoriè iniuſta.

Vltima fuit difficultas, an ſententia extra Rotam lata, ſit notoriè iniuſta ex eo, quòd condemnauit d. Fuluiam in fructibus, qui ex medietate vineæ percipi potuerunt. Et in hoc Domini fuerunt concordes ſine difficultate, quòd ſit notoriè iniuſta, quia niſi clarè & apertè conſtet
35 de mala fide, verè † poſſeſſor non poteſt condemnari, niſi in fructibus perceptis, non autem in his qui percipi potuerunt. Ægid. in c grauis, num. 40. circa med. de reſtitut. ſpoliat. Aug. de fructibus, num. 2. Et hîc licèt circumſtantiæ & coniecturæ non ſufficerent ad effectum, vt tota vinea adiudicaretur Dom. Fuluiæ, tamen debent ſufficere, vt excludant malam fidem veram & præſumptam Domini Honofrij. Nam ad lucrandum fructus ſufficit malam fidem abeſſe: imò ſufficit ignorantia iuris, vt benè hic deducit Dominus Bernardus Burgheſius, qui benè euacuat omnia in contrarium adducta, cum quibus tranſiērunt Domini.

Non. obſt. dum dicunt, quòd pupillus & mentecaptus obligant de iure poſſeſſores ad fructus, qui percipi potuerunt, quia hîc non ſumus in pupillo, nec in minore,
36 nec in mentecapto, licèt fortè ſimus in † indiſcreto qui non vtitur priuilegio pupilli vel minoris in extraiudicialibus, vt dictum eſt. Et in ſpecie deducunt Iaſ. & alij in d. l. furioſum. C. qui teſtam. facere poſſ. Pariſ. dicto conſi. 88. nu. 37. cum ſeq. lib. 3. Præterea non agitur ad fauorem d. Ioan. Baptiſtæ, ſed ſucceſſoris, qui fortè non vtitur eiſdem iuri.

Non obſt. quòd hîc deeſt titulus. Nam reſpondebant, quòd licèt verum ſit quoad titulum verum, non tamen ita dici poteſt quoad titulum præſumptum, ſaltē ad effectum lucrandi fructus, quia ex confeſſione Io. Baptiſtæ & aliis probabiliter præſumi poteſt titulus dationis in ſolutum, & conſenſus ingrediendi propria auctoritate, non obſtante lite, vt per Soc. conſ. 15. num. 7. cum aliis hîc per informantes.

Non ob. quòd mala fides probetur eo ipſo, quòd Honofrius appropriauit ſibi vineam Io. Baptiſtæ, cuius curā gerebat. Nam ſupra clarè oſtenſum eſt, nullam curam in bonis geſſiſſe, ſed in cauſſis tantùm.

Regien. Sancti Martini. Die 12. Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Ordinatio qualibet Principis dicitur lex generalis, & eandem habet efficaciam.*

2 *Decreta in materia hæreticorum ſatis dicuntur publicata ad effectum vt ligent, licèt non publicentur.*

3 *Decretum irritans appoſitum in conſtitutione Papæ, ligat etiam ignorantes ante publicationem quoad nullitatem actus: ſecus quoad pœnam, ex commum.*

4 *Annullatio actus pœna non dicitur.*

5 *Diſpoſitio illa dicitur temporalis, in qua ſunt verba perſonalia.*

DECISIO DLXXVIII.

DVæ diſpoſitiones continentur in decreto fe. re. Pauli Quarti. In prima diſponitur, quòd ex reſignationibus hæreticorum etiam per clauſulas generales nullum ius acquiratur reſignatario, niſi in ipſis ſit facta mentio, quòd reſignans ſit hæreticus, aliàs dictæ reſignationes ſint nullius roboris & momenti. In ſecunda Papa reſeruauit ſibi & diſpoſitioni ſuæ beneficia hæreticorum à die commiſſi criminis.

Circa primam diſpoſitionem plures occurrunt difficultates. Prima eſt, an dicta diſpoſitio ſit perpetua, an verò ad eius vitam finiatur. Et credo illam eſſe perpetuam,
cùm † quælibet ordinatio Principis dicatur lex generalis, 1
& eandem habeat efficaciam. Gemin. in cap. fin. §. fin. nu. 3. de hæret. in 6. Nel. in reper. in verbo, vim legis obtinet. & per conſequens debeat eſſe perpetua, vt hîc per informantes.

Secunda difficultas eſt, an dictum decretū quoad effectum ligādi, dicatur ſatis publicum. Et in hoc credo, quòd ſtylus illius ſacræ congregationis ſit, quòd in materia
hæreticorum decreta non aliter publicentur, & ideò † 2
ſatis dicatur publicatum ad effectum vt liget. Angel. in Auth. de non eligend. num. 2. in fin. Alexa. conſi. 39. nu. 4. lib. 3. quia eſt ſolemniter editum in præſentia totius congregationis.

Tertia difficultas, *poſito quòd non ſit publicatum, an ſtante decreto irritante liget ignorantes ante publicationem.* Et teneo, quòd cùm dictum decretum irritās ſit appoſitum in con-
ſtitutione Papæ, liget † etiam ignoranter ante publica- 3
tionem quoad nullitatem actus, ex rationibus latè adductis per Barbat. in clem. prima, n. 25. & ſequen. de electio. Turrecrem. in capitu. 4. §. legis, numer. 4. diſtinct. Caſſad. deciſ. 3. in princip. vbi fuit dubitatum, quid de decreto inferioris. Ergo habuit pro claro de decreto Papæ. Et iſtam opinionem videtur, quòd Rota ſemper fuerit ſequuta quoad nullitatem actus, non autem quoad pœnam, vt per Put. deciſio. 278. libro primo, cum aliis hîc adductis per informantes, quibus addo Collectar. in capitu. Eccleſia, numer. 25. de ſortileg. Ferret. conſ. 146. numero 4. lib. primo. Burſat. conſilio 43. num. 49. qui teſtatur de com-
muni. Nec † annullatio actus dicitur pœna, prout per 4
Bald. in l. nemo martyres. Cod. de ſacroſanct. Eccleſi. Bero. in capit. 2. num. 27. de conſtitut.

Quarta difficultas eſt, *an dicta diſpoſitio procedat in ſecunda reſignatione facta à reſignatario hæretici, & bonum eſſet videre ſupplicationem iſtius reſignationis.* Tamen quicquid ſit, credo, Carolum ſecundum reſignatarium nullum ius aſſequi potuiſſe in beneficio, de quo agitur. Nec ex perſona Fuluij reſignantis vllum ius aſſequi poterat, quia Iulius nullum ius habebat. Ex perſona verò Bartholomæi hæretici primi reſignantis pariter non acquiſiuit aliquod ius, quia non fuit facta mentio hæreſis, iuxta formam decreti, nec per clauſulas generales hoc poterat facere.

Quinta difficultas eſt, *an decretum irritans poſitum in hac diſpoſitione ita inficiat poſſeſſionem Caroli, vt non poſſit agere ſpolio.* Et ſuper hoc non informatur pro parte Dominij. Quo verò ad ſecundam diſpoſitionem de reſeruatione, difficultas eſt, *an iſta reſeruatio ſit perpetua vel temporalis, &
expiret per mortem,* quia † verba ſunt perſonalia, videlicet 5
ſibi & diſpoſitioni ſuæ, c. gratioſe, vbi Doct. de reſcrip. Et in ſpecie in materia reſeruationis Caſſad. deciſ. 4. ſub nu. 6. de reſer. Secunda, an iſta reſeruatio requirat publicationem ad hoc vt liget ignorantem.

SERAPHINI.

Vrbeueran. Caſtri Sæpij. Veneris, 15. Iunij. 1579.

SVMMARIA.

1 *Ordo ſucceſſiuus non attenditur in his, quos neceſſe non erat inſtituere, ſed ſimul vocati cenſentur.*

2 *Subſtitutio in dubio eſt intelligenda de vulgari, non autem fideicommiſſaria.*

3 *Requiſita ad inducendum fideicommiſſum quænam eſſe debeant.*

4 *Pluralis loquutio totam diſpoſitionem collectiuè comprehendit.*

5 *Inde*

5 *Indeſinita æquipollet vniuerſali diſtributiuè, non collectiuè.*
6 *Filij tantùm cenſentur vocati, qui erant nati tempore teſtamenti, vel poſt, ante tamen mortem teſtatoris, ex communi.*
7 *Mens teſtatoris præcipuè eſt attendenda.*
8 *Ordo ſucceſſiuus dicitur ex vocatione facta ſub nomine deſcendentium.*
9 *Dictio, in infinitum, quid operetur, & num. ſeq.*
10 *Subſtitutio habens verba tractum temporis denotantia, comprehendit etiam fideicommiſſariam.*
11 *Dictio, deſcendentes, importat tractum temporis.*
Idem in dictione, in infinitum.
12 *Verbum, inſtituo, ſecundum ſubiectam materiam poteſt importare inſtitutionem, & ſubſtitutionem.*
13 *Fideicommiſſo ſi inſtitutus renuntiat, ſuccedit proximior vocatus.*
14 *Vocati in caſum mortis inſtituti, vel purificationis conditionis, ſufficit quòd reperiantur nati, vel concepti tempore ipſius mortis, vel purificationis conditionis.*

DECISIO DLXXIX.

Camilla de Sinibaldis domina Caſtri Sæpij inſtituit
ſuos hæredes Gabrielem, & Falconum fratres ſuos,
eorúmque filios, & deſcendentes in infinitum ex eis, &
quemlibet eorum per lineam maſculinam legitimam, &
naturalem. Et in euentum, in quem prædicti ſui hæredes
morerentur ſine filiis legitimis, & naturalibus, ſeu deſcẽ-
dentibus ex eiſdem, vt ſupra, tunc, & eo caſu hęredes ſuus
vniuerſales inſtituit Ludouicum eius maritum, & con-
fraternitatem Annuntiatæ de Vrbe. Defuncto Gabrie-
le, qui portionem ſuam alienauerat, Sinibaldus filius Fal-
coni patre adhuc viuente, ſed excluſo è ſucceſſione ob fi-
deicommiſſi renuntiationem, petiit vigore ſubſtitutio-
nis ſe immitti in poſſeſſionem prędicti caſtri per Gabrie-
lem alienari.

Exemplo dicebatur eum non eſſe vocatum, ex pluri-
bus. Primò, quia inſtitutio fuit facta per verba directa, &
ideò nõ poteſt obliquari. Doct. in l. centurio. C. de impub.
& aliis ſubſtit. Secundò, quia cùm vocentur illi, quos ne-
ceſſe non erat inſtituere, nempè fratres, & eorum filij, l.
1 fratres, C. de inoffi. teſta. non † veniunt ordine ſucceſſiuo,
ſed ſimul vocati cẽſentur. c. Raynutius, de teſta. Alex. cõſ.
13. n. 7. lib. q. Iaſ. in §. quidam rectè. n. 24. in prima lectura.
2 Tertiò, quia † hæc inſtitutio, dato quòd contineat ſubſti-
tutionem, ea eſt intelligenda de vulgari, nõ de fideicom-
miſſaria. Caſtren. conſ. 119. l. 1. & 352. n. 5. lib. 2. Dec. conſ.
253. nu. 5. Ruin. conſ. 119. num. 2. Quartò, quia non con-
3 ueniunt in caſu iſto † requiſita ad inducẽdum fideicom-
miſſum reciprocũ, de quibus per Soc. in l. hæredes mei. §.
cum ita. colum. 2. ad Treb. & ibi Ripa nu. 24. Ruin. conſil.
226. num. 6. & 8. lib. 3. Pariſi. conſ. 44. num. 32. lib. 2. Aym.
ibi. nu. 7. Mandel. conſi. 31. Quintò, quia cum teſtatrix in-
ſtituerit Gabrielem, & Falconum eorúmque filios, ex-
4 ſpectanda eſt mors vtriuſque † propter pluralem loqu-
tionem. l. inter illã. §. fi. de verbo. ſignifi. cum ſimil. Sextò,
quia hæc ſubſtitutio diſtributiuè eſt intelligenda, ſcilicet,
vt filij Gabrielis in portione Gabrielis, & filij Falconi in
portione Falconi ſuccedant. Corn. conſ. 32. nume. 2. lib. 3.
5 Nam † indeſinita æquipollet vniuerſali diſtributiuè, non
collectiuè. Bart. in l. ſi pluribus in fin. de lega. 2. idẽ Corn.
conſ. 82. col. fi. li. 2. Septimò, quia illi filij cenſentur voca-
6 ti, † qui erant nati tempore teſtamenti, vel poſt teſtamen-
tum, ante tamen mortem teſtatoris, l. ſi cognatis, de rebus
dub. l. cum ita. §. in fideicommiſ. de leg. 2. Alex. conſ. 219.
circa fin. libr. 2. Dec. conſ. 95. col. pen. cum aliis. Quod in
compendioſa communiter eſt receptum, vt filij non cen-
ſeantur vocari, niſi ſint nati, vel concepti tempore mortis
teſtatoris. Alex. conſi. 184. col. 1. lib. 2. Ruin. conſ. 112. nu.
13. lib. 2. cum aliis.

His tamen non obſtantibus contrarium fuit deciſum.
Verba enim teſtamenti viſa fuerunt ſatis clara, ex quibus
elicitur mens teſtatoris, quæ † in his eſt præcipuè atten- 7
denda, l. in conditionib. de cond. & dem. l. cũ proponeba-
tur, & ibi gl. de leg. 2. l. cum virum. Cod. de fideicommiſ. l.
ſi quis mihi, de verb. ſig. Iaſ. conſ. 104. col. antep. col. 4. Soc.
conſ. 28. nu. 32. lib. 3. Grat. conſ. 31. nu. 14. lib. 2. Nam quòd
teſtatrix voluerit filios Gabrielis & Falconi vocare ordi-
ne ſucceſſiuo, apparet ex eo quòd † vocauit eos ſub appel- 8
latione deſcendẽtium. Galliaul. in l. Gallus. §. quidã rectè,
nu. 14. & ibi Rub. Alex. nu. 85. Rui. conſi. 100. num. 1. lib. 2.
Et tunc temporis nulli filij erant nati. Bal. conſi. 305. nu. 2.
lib. 3. Dec. conſi. 205. nu. 3. Rub. Alex. d. §. quidam rectè. n.
35. Suc. iun. conſi. 136. nu. 16. in fi. lib. 2. Idem. deciſ. 81. n.
16. Et ſunt appoſita verba tractum temporis denotantia,
nempè † dictio illa, in infinitum, quæ facit, vt niſi intelli- 9
gantur vocati ſucceſſiuè, diſpoſitio redderetur impoſſi-
lis. Aym. conſi. 22. nu. 2.

Neque ob. quòd verba ſint directa, quia adeſt clauſu-
la codicillaris vltra verba tractum temporis denotantia.
Alex. conſ. 82. nu. 2. lib. 2. Aym. conſ. 22. nu. 8. Et ex his ſol-
uuntur primum, & ſecundum fundamentum, quæ exem-
plo fiunt.

Secundò facit, quia hæc ſubſtitutio non ſolùm eſt in-
telligenda per vulgarem, ſed etiã per fideicommiſſariam,
propter † verba, quæ habent tractum temporis. Soc. d. §. 10
quidam rectè, nu. 19. Pariſ. conſ. 31. nu. 4. lib. 2. Curt. iun.
conſi. 48. n. 4. Rui. conſ. 92. nu. 10. lib. 3. Aym. conſi. 22. n. 7.
Couar. in c. Raynutius, §. 2. in fi. de teſtam. tractũ † autem 11
temporis importat illa dictio, deſcendentes. Curt. d. conſi.
48. nu. 4. Soc. iun. conſ. 136. nu. 28. lib. 3. Et idem importat
dictio, in infinitu, l. apud Celſum, l. in hoc exceptione, de
doli. excep. Ex quibus reſultat, vt verbũ, inſtituo, † reſpe- 12
ctu fratrum teſtatricis importet inſtitutionem, reſpectu
verò filiorum ſubſtitutionem. Ioan. de Ana. conſ. 37. nu. 2.
Curt. iun. d. conſ. 48. nu. 2.

Confirmantur ſupra dicta ex ſubſtitutione facta Ga-
brieli & Falcono, ſi ſine liberis deceſſerint, quæ hoc caſu
facit, vt poſiti in conditione cenſeantur ſubſtituti, vt per
Ruin. conſ. 158. num. 13. Et ex his tollitur tertium funda-
mentum.

Tertiò facit, quia non ſolũ ſimpliciter vocati ſunt fra-
tres, & eorum filij, ſed etiã ex quolibet eorum, quæ verba
denotant vnius filios ambobus eſſe ſubſtitutos vniuerſa-
liter in tota hæreditate. Alex. conſ. 30. n. 8. in fi. lib. 2. Et ſic
excluditur illa difficultas, quod filij Gabrielis Gabrieli,
filij verò Falconi ſuccedere debeant Falcono, qua non
obſtante contrarium ex cõiecturis tenuit Corn. cõſi. 159.
nu. 9. l. 4. Et ita non eſt opus videre, an hîc adſit fideicom-
miſſum reciprocũ, quamuis etiam adeſſe voluerit Rui. d.
conſ. 158. n. 14. & ex his tollitur quartum fundamentum.

Non ob. quòd quinto loco opponebatur, expectãdam
eſſe mortẽ vtriuſq; tam Gabrielis, quã Falconi, quia hoc
poſſet procedere, ſi Falconus eſſet capax, ſed cũ præſup-
ponatur, quòd † renũtiauerit fideicõmiſſo, ſubintrat eius 13
filius per ea quę fuerunt in Rota reſoluta in vna Vrbenet.
caſtrorũ coram R. P. D. Blanchetto, & in propriis terminis
renuntiationis fuit deciſum in vna Foroliuien. fideicom-
miſſi coram R. P. D. Aldobrandino 30. Aprilis 1588.

Vltimò non ob. quòd non veniant iſti filij qui non erãt
nati tempore teſtamenti, vel ſaltem concepti: illud enim
procedit, quando vocatio eſt pura ſed hîc cùm ſint vocati
in caſum mortis inſtitutorum, vt ſupra fuit demonſtratũ,
ſufficit quòd veniente caſu mortis, & tempore purifica-
tionis † huius conditionis, reperiantur nati vel concepti. 14
Caſtren. conſ. 16. n. 5. lib. 2. Soc. in l. ſi cognatis, n. 3. de reb.
dub. Alex. conſ. 26. nu. 14. lib. 3. Iaſ. conſ. 159. n. 3. lib. 4. Rui.
conſ. 68. n. 9. lib. 5. Pariſ. conſ. 31. n. 41. li. 2. Rolan. conſ. 38.
nu. 36. & conſi. 39. lib. 4.

Et ex his concluſum ex verbis teſtamenti Camillæ re-
ſultare fideicommiſſum in fauorem Sinibaldi.

LANCELLOTTI.

Cioitatis caſtelli bonorum. Veneris, 27. Iunij, 1572.

SVMMARIA.

1 *Statutum diſponens circa perſonas non comprehendit forenſes, ex commum.*

Imò nec circa pœnas.

2 *Solutio ſi eſt deſtinata in certo loco, attendi debet ſtatutum illius loci.*

DECISIO DLXXX.

FVit concluſum, quòd dicta ſtatuta Vrbis lib. 1. c. 101. & li. 4. c. 18. non comprehendunt forenſes, quia quando
1 † ſtatutum diſponit circa perſonas, illos non comprehendit iuxta doctr. Bar. in l. cunctos populos, n. 25. ver. ſed circa hoc dubitatur. Cod. de ſum. Trin. & fi. catho. quã ſequuntur communiter Doct. ad trad. per Rolan. à Valle conſ. 14. nu. 19. li. 3. Et vtrunque ſtatutum dirigit verba in perſonam conditoris. Et licèt ſecũdum, de quo in d. c. 18. videatur directum in rem, ex quo adimit fidem inſtrumẽto, tamen principalis eius diſpoſitio, quæ debet attendi, eſt directa in perſonam, & in eius rubrica, & in princi. ſecundi, in quo refertur prædictum ſtatutum, & poſtea extenditur. Præterea dicta ſtatuta propter excluſionem petitionis debiti elapſis 16. annis, dicuntur imponere pœnam, & ideò etiam non ligant forenſes, vt per Caſtren. in l. ſequitur, §. ſi viam de vſut.

Non ob. doctr. Bar. in l. cunctos populos, n. 16. vbi vult, quòd quando defectus cauſatur ex contractu, non ex natura contractus, ſed ex aliquo facto extrinſeco, puta propter negligentiam, vel moram, tunc attendi debet locus petitionis & iudicij, vbi mota commiſſa eſt. Nam reſpondetur ita demum procedere ſi perſonæ illæ ſunt ſub illo foro. Verùm cùm D. Iulius creditor præſupponatur forẽſis, & ſit agitatum iudicium coram A. C. & in Rota, ideò non attenduntur ſtatuta, niſi inter Romanos quoad deciſoria. Præterea Bart. in d. l. cunctos populos, n. 18. vult,
2 quòd quando † ſolutio eſt deſtinata in certo loco, attendi debet ſtatutum illius loci. At ſolutio erat deſtinata in ciuitate Caſtelli, vbi debebat fieri æſtimatio, & adæquitio de bonis ibi exiſtentibus. Quare ex hoc etiam capite ceſſabat difficultas. Et hanc opin. Domini ſunt amplexi, præſertim, quia aliàs fuit hoc reſolutum in cauſſa Camerinen. de qua per informantes D. Iulij fuit dictum die 27. Februarij, 1563. coram R. P. D. Accorambono.

BLANCHETTI.

Tiburtin. caſtri S. Poli. Mercurij. 4. Nouembris, 1579.

SVMMARIVM.

1 *Æſtimatio bonorum venditorum non debet augeri ex pacto, quod venditor teneatur ea liberare ab omnibus oneribus, ad effectum reſciſionis contractus ex cauſſa læſionis.*

DECISIO DLXXXI.

QVærebatur, *an pactum, quod venditor teneatur liberare ab omnibus oneribus bona vendita, faciat, quod bona ſint æſtimanda, ſicut ſi eſſent libera, ad effectum, vt concedatur beneficium reſciſionis ex capite læſionis, iuxta diſpoſitionem municipalem?* Et quoniam aliqui ex Dominis dicebant, quòd licèt venditor promiſerit vendere bona libera, illud tamen intelligitur ſolùm de oneribus latẽtibus, & occultis, non autem de his, de quibus agimus, quæ erant antiqua, & notoria, & quòd remouere ea non erat in eius poteſtate, cùm non poſſet quis inuitus cogi ad vendendum l. inuitum. Cod. de contrahend. empt. frequentiori tamen calculo in eam ſententiam itum eſt, quod cùm verba inſtrumenti ſint generalia, comprehendant omnia onera
1 tam latentia, quam notoria: Sed † an ſint cenſenda vti libera propter actionem quam habet emptor contra venditorem, vt liberet, & ita iudicanda ſint maioris valoris, vt cadat læſio, ad effectum reſcindendi, duo ex Dominis dicebant exiſtimanda vti libera. Nam qui actionem habet, rem ipſam habere videtur, l. qui actionẽ, ff. de reg. iur. & videbatur deſeruire doctr. Sal. in l. 2. q. 18. C. de reſcind. vendi. nu. 22. Quibus non attentis cæteris placuit contraria opinio, quòd imò bona hic non ſint cenſenda vti libera, ſed oneribus obnoxia, ita vt hæc actio, quæ emptori contra venditorẽ competit, non debeat augere æſtimationem bonorum, inuito eo cui competit: nam cùm ei poſſit renuntiare, non eſt, quod augeat valorem bonorũ, maximè, vt dicatur venditor læſus, & attenduntur qualitates præſentes ad iudicandum valorem rei, non autem habetur ratio actionis, quæ nullum fortaſſe effectum habitura eſſet. Ad doctr. Bal. dicebant, quòd illi, ſiue res eſſet ſua ſiue aliena, ſemper verum erit dicere, fuiſſe venditam minori pretio, ſed in caſu noſtro verè attentis oneribus iuſto pretio dicitur res vendita.

Non obſt. quòd illa actio de euictione, quæ competit venditori, inducat compenſationem, quoniam illa actio facit, ne poſſit dici pluris emiſſe, propter periculum, cùm eſſet aliena: ſecus in caſu noſtro.

BRAVI.

Nullius Caſtri montis Portij. Mercurij. 9. Martij. 1580.

SVMMARIA.

1 *Regulam qui habet pro ſe, onus probandi transfert in eum qui in exceptione ſe fundat.*

2 *Æſtimatio fructus ſeu rei in inueſtitura conceſſa, non dicitur fieri ex cauſſa tranſactionis, ſed gratuita pactione.*

3 *Præſumptioni non eſt locus, vbi veritas adeſt.*

4 *Perſonæ ſuſpectæ, & prohibitæ credendum non eſt.*

DECISIO DLXXXII.

PRopoſita cauſſa nullius caſtri montis Portij inter Illuſtr. D. Cardinalem Riarium, & Dominos Comites de Monte veteri ſuper dubio, an conſtet de tali vtilitate, vt alienatio vltimo loco facta poſſit ſubſtineri cum præſuppoſito, quòd ſine veri præiudicio, Caſtrum, de quo agitur, ſit ſolitum locari. Fuit per Dominos reſolutum, nõ conſtare de tali vtilitate, vt ſubſtineri poſſit d. alienatio, vel conceſſio, quia eſto, quòd (ſine diſpendio veritatis) dicamus verſari in re ſolita locari, non excludit hoc, quin tempore conceſſionis debeat cedere alienatio, non in quamuis vtilitatem Eccleſiæ, ſed in euidentem, vt in extrauagan. ambitioſè. de rebus Eccle. i. nõ ali. in verbo, tunc in euidentem. Et latè fuit dictum in illa Bonon. de Pipinis coram R. P. Do. Cæſare de Graſſis, & reſolutum, quòd hæc debeat eſſe lucida & clara in cauſſa Roman. caſalis Turricellæ coram R. P. D. Lancelloto, eſtque vulgatum, res Eccleſiæ non poſſe alienari. Et licèt ab iſta regula aliqui caſus excipiantur, & potiſſimè ſunt euidentis vtilitatis, & neceſſitatis, tamen de nullo iſtorum fuit doctum per Illuſtr. D. Comites, quibus in exceptione verſantibus
onus probationis incumbit, D. Cardinali ſatis eſt † regula 1
muniri, vt in c. ad decimas, cũ glo. de reſt. ſpol. l. 6. & in rubri. de reg. iur. gl. in l. omnis diffinitio. ff. eo. ti. Tiraq. l. 1. de retract. §. 1. glo. 9. n. 209. & Zuccard. in loc. de excep. ad reg. n. 12. Couar. l. 2. var. reſol. c. 12. nu. 4. Quin potius tantum abeſt, vt de euidenti vtilitate conſtet, quod de graui diſpendio, & enormiſſima Eccleſiæ læſione apparet, cùm ex inſtrumento, inueſtituræ ſub data die 16. Octobris, 1559. conſtet, quòd poſſeſſiones conceſſæ tam terrarum, quæ erant aratiuæ, quàm pratiuæ, vineatæ, & ſyluatæ, & omnibus ſimul iunctis aſcendebant ad ſal. 574. ad menſuram Senogallien. vltra domos & molẽdina, ac Gualderia cum Hoſpitio & Taberna prout in d. inſtrumento latiùs deducitur. Et pluribus teſtibus probatum eſt, etiam ex his, qui

Digitized by Google

tis, qui examinati fuerunt per Illuſt. Dominos Comites, granum de tempore ſecundæ inueſtituræ, & poſt, venditum fuiſſe quatuor ſcutis pro qualibet ſalma, vt probant Annibal, & Io. Gregonus ſuper 21. & alij examinati pro parte Illuſtr. Dom. Cardinalis. & ex molendino 28. ſalmæ percipiebantur, vt per teſtes. Et claré deponunt 5. & 7. ſuper 6. & alij ſuper 28. Et habito reſpectu ad omnia alia in inueſtitura conceſſa, conſtat, non euidentem vtilitatem Eccleſiæ fuiſſe per D. Abbatem conſideratam, ſed magis peculiarem, & particularem ſui ipſius concedendo pro 5000. ducatis, & 10. libris ceræ ſoluendis Eccleſiæ. Nec iuuat Dominos Comites quòd aliqua pars terrarum, de quibus in inueſtitura, eſſet ſterilis, inculta, & infructuoſa, quia hæc adeò erat exigua, vt nullius ſit conſiderationis, quia teſtes benè euacuant quanta fuerit. Alij enim de 25. ſomis deponunt, alij de 30. alij verò de 40. & qui plus, ad 50. deducunt, vt benè ſecundus, ſextus. 28. Vnde adhuc exuperat ex omnibus aliis in euidens vtilitas.

Quæ de peſtilenti aëre dicuntur, & quòd caſtrum non habitaretur, ex teſtibus conſtat de contrario, vt Nicola. Boſi, Vgolinus Cola & alij deponũt. Non ob. quòd non dicatur noua inueſtitura, cùm aliquis ex comprehenſis in prima adhuc viueret. Quia inſtrumentum tollit difficultatem, cùm dicat, quòd vltimi de comprehenſis viuerent. Quibus defunctus Eccleſia poterat retinere pro ſe ex forma antiquæ inueſtituræ factæ de anno 1555. Vnde quatenus fuit caſtrũ de nouo ad alias generationes conceſſum, negari non poteſt, quin ſit noua alienatio. Et eo magis, quia d. inueſtitura vltimo facta dubitatiuè, non aſſertiuè dicit, an dicti Rodulphus, & Robertus neceſſe haberent noua inueſtitura, vel potiùs comprehenderentur in prima, cùm loquatur per verbum, creditur.

Minus ob. quod ſimus in tranſactione, & nõ alienatione, & propter dubium litis euentum potuit fieri tranſactio, non conſtito de euidenti vtilitate. Quia hoc deducitur etiam ex d. inſtrumento inueſtituræ, in quo non legitur nomen tranſactionis. Sed vrgentiùs ceſſat difficultas, quia cùm lis eſſet, an bona eſſent ad Eccleſiam deuoluta, & finitæ generationes primæ inueſtituræ, poſſent ſupradicta applicari, ſi ſuper vita tantum eorum, quæ dubitabantur, an durarent, fuiſſet contractum. Sed non deberet D. Abbas conceſſionem de nouo facere ad tot & tantas generationes, quia de hoc non erat lis, cùm prima inueſtitura eſſet clara, quia facta ad tres tantùm, & quòd poterat pro ſe retinere ipſis finitis.
2 Et † ita ſit tranſactio non ſuper re dubia, nec ſuper lite incerta, ſed ſuper gratuita pactione æſtimato fructu, & quæ Dominis Comitibus concedebantur pro ſe & aliis, de quibus in d. inueſtitura. argu. l. præſes. C. de trãſact. Abb. in c. 1. n. 8. de depoſi. dareturque anſa Prælatis per indirectum alienandi res Eccleſiæ, quod iura tantò abhorrent, faciendo moueri litem, & aliàs deſuper mota etiam clara trãſigere. Minus facit c. ad aures. Quia loquitur tantùm de terris, vel ſyluis, quæ ſtudio, & labore alicuius erant factæ fertiles, & cultiuę, & ita non applicatur ex ſupradictis.

Minus etiam facit, quòd ex diuturnitate temporis, & ſolemnitate aliquid ſit deferendum. Quia hoc tollitur, cùm de cõtrario conſtet ex dictis inueſtituris, & teſtibus.
3 Cùm † enim adſit veritas, non eſt, cur pręſumptioni innitamur, l. vltima. ff. quod met. cauſſ. l. nuptũ. ff. de iure dot. Pau. Caſtr. conſi. 81. li. 2. Alex. conſi. 1. n. 21. lib. 4. Iaſ. in l. 1. nu. 15. C. qui admit. & Curt. iun. quia, quod alienatio rei Eccleſiaſticæ, permittatur ſub conditione, non ſufficit.

Quæ dicuntur de neceſſaria conceſſione propter antidota ad l. Attilius regulus, de dona. l. ſi pater. ff. eo. ti. nõ faciunt, quia hæc non probantur, vltra quod conceſſio eſt
4 ita immenſa, & confeſſio eſt facta de perſona † ſuſpecta & prohibita, cui credendum non eſt. arg. l. ſi quis fortè. vbi Bar. ff. de caſtren. pecul.

Nec facit, quòd Domini Comites prætendant ſe relaxaſſe 200. ſalmas, de comprehenſis in d. inueſtitura. Quia ei ipſa tollitur, cùm hæc non poſſiderentur, niſi à particularibus, non à Dominis Comitibus, & ita potius conuentum ſeruant, quàm ex liberalitate largiantur, cùm ad id tenerentur: in neceſſitatibus autem nemo liberalis exiſtit.

Ex quibus omnibus ſunt ſublata deducta pro parte Dominorum Comitum, & ex aliis deductis per Aduocatos Illuſtr. D. Cardinalis.

ALDOBRANDINI.

Cornetan. bonorum. Die 26. Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio l. ſi quis maior. C. de tranſact. eſt fundata ſuper iuramento.*

2 *Iuramentum interpoſitum ſuper contractu venditionis non extenditur vltra bona propria iurantis.*

3 *Diſpoſitio d. l. ſi quis maior, non habet locum, niſi contra doloſum.*

Quæ tamen in practica vix obſeruatur, cùm qualibet cauſſa excuſet à dolo.

4 *Dolus non præſumitur, niſi probetur, fallit nu. ſeq.*

5 *Dolus ex quibus probari poſſit.*

6 *Deceptio vbi non datur, nec ille cui dolus imputatur, ſentit commodum, nec etiam dolus datur.*

7 *Mendacium omne non dicitur doloſum.*

8 *Præſumptio doli ceſſare dicitur, quando quis ex actu, in quo prætenditur commiſſus dolus, nullum commodum ſentit.*

9 *Contractus, an ſit diuiduus, vel indiuiduus, inſpicitur mens contrahentium ab initio, quæ colligitur ex pluribus.*

10 *Difficultas excuſat à mora in rebus alienis.*

11 *Potentia in faciendo ſupponitur, quando dolus deducitur ex non facto.*

12 *Cauſſa qualibet, etiam iniuſta excuſat à dolo etiam ad effectum, vt non ſit locus l. ſi quis maior. C. de tranſact.*

13 *Diſpoſitioni d. l. ſi quis maior, in dubio iudicandum eſt non eſſe locum.*

14 *Purgatio moræ ſemper eſt licita de iure canonico, quando ius partis non eſt factum deterius, vel ſolutum intereſſe, etiam quando eſt oppoſitum de non implemento, & de reſciſione.*

Imò vbi eſt lis conteſtata ſuper ipſo implemento.

Eóque magis vbi contractus in aliqua parte, vel longè maiori eſt adimpletus.

DECISIO DLXXXIII.

CONſtituerat D. Iulius Buſalinus 21. Nouẽbris, 1574. procuratorem Lazarum Zefferinum ad omnes lites, &c. & pro eo agendum & defendendum, & iurandũ, & iuramentum litis deciſorium offerendum. Nec non ad vendendum omnia illius bona pretio, &c. Qui Lazarus illinc ad menſem, 22. ſcilicet Decembris, vendidit Dominis de Odeſcalchis vnam domum magnam cum domũculis paucis, & omnia granaria, parcos, magazena ad vſum tenendi frumentum cum vno horto, & quandam vineam cum hortis, & aliis ſuis membris, & omnia oliueta, & quoddam cannetũ, & omnia prata, & omnes petias terræ tenutas ſeu caſalia in territorio Cornetan. & Viterbien. iuxta ſua notiſſima latera ſpecifican. per æſtimatores communiter eligendos, & generaliter omnia bona ſtabilia, mobilia & ſe mouentia pro pretio ęſtimando per dictos peritos eligendos, qua æſtimatione ſubſecuta, Domini de Odeſchalchis promiſerũt ſuſcipere in ſeipſos tot cenſus ſeu debita per D. Buſalinum nominanda, ſeu ſoluere pretium dictorum, habita tamen prius omnium, & ſingulorum bonorum prædictorum poſſeſſione, & non aliàs, aliter, nec alio modo, quatenus per d. D. Iulium non ſteterit. Item conuenerunt, quòd Domini de Odeſcalchis

poſſint

poſſint habere ceſſionem à creditoribus D. Iulij tam contra prædictum D. Iulium, & eius bona, & alios quoſcunque ratione hypothecæ, & anterioritatis, & potioritatis. Item affirmauit, & promiſit omnia & ſingula bona ſupradicta eſſe Illuſt. D. Iulij ſui principalis, & nulli alteri perſonæ vendita, nec factum eſſe alium contractum in præiudicium præſentis contractus, & dictorum emptorum, eſſéque libera, & immunia, & exempta ab omni, & quocunque onere, ſeu canone, ſeu reſponſione, linello, & aliis quibuſuis oneribus, & non eſſe ſuppoſita alicui fideicommiſſo purificato, ſeu purificando, & promiſit facere conſentire omnes perſonas, &c. & ius aliquod habentes ſeu habere quomodolibet prætendentes in iudicio, & extra ad omnem ſolum, &c. & promiſit litem non inferre, &c. Imò omnem litem, &c. & in d. ſuum principalem ſuſcipere, &c. proſequi, &c. cum ſuis procuratoribus, & aduocatis in quibuſcunque inſtantiis ac ſuis ſumptibus aliàs in omnes alios caſus, & euentus cōtrarios ſeu contrauentionis præmiſſorum, vel alicuius eorum teneri voluit d. ſuum principalem de omni, & quacunque euictione generali, & principaliter omnium, & ſingulorum bonorum ſupradictorum venditorum in omni iudicio petitorio, & poſſeſſorio, in quolibet etiam in ſolidum, & ad duplum, &c. & ad omnia damna, &c. Et deinde 19. Ianuarij, 1575. fuerunt electi periti, pro parte Dominorum de Odeſcalchis Dom. Paulus Pallauicinus, & pro parte Dom. Iulij Capitaneus Marcellus de Nigris. Et 18. Martij. 1575. attenta diſcordia ſupradictorum peritorum fuit electus in tertium Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. Do. meus Cardinalis Vrſinus, & 26. eiuſdem Menſis Dom. Iulius Buſalinus in ciuitate Caſtelli ratificauit præfatam venditionem inſertam de verbo ad verbum per publicum inſtrumentum, in cuius fine adeſt clauſula, & ita tactis, &c. ſuper quibus, &c. Et poſtmodum 19. Octobris, 1575. fuerunt datæ in actis liſtę ſpecificationis, & æſtimationis ſupradictorum, peritorum ſubſcriptæ die 22. Septembris. 1575. Illa verò Illuſtriſſ. Cardinalis Vrſini 19. Octobris eiuſdem anni. In quibus liſtis ſpecificantur terræ ſub iſtis verbis. *Ite l'infraſcritti terreni lauoratiui, che aſſeriſcono, eſſer ſome 463. di miſura cornetana, eſiſtenti nel territorio di Corneto, cioe nella contrada del Tacomme ſome 50. ſtar. 3. nella contrada del Sterpaglio ſom. 39. ſtar. 8. nella, &c. Item li prati falce 68. nella contrada di Carcarello. Item li canneti che dicono eſſer opre di 80. cioe vna alla ſalita, & gli altri della Marta, le qual proue & miſure ſi debbiano fare ad ogni inſtanza de gli Odeſcalchi & del S. Giulio, fra termine di 4. meſi con intimatione de giorni 15. auanti, altrimente ſpirato d. termine, la vendita s'intenda fatta come di ſopra, tanto per l'una come per l'altra parte. Et trouandoſi, che detti membri o alcuni di eſſi ſiano di minor quantita, o miſura, intendo per quella parte che tocca ad arbitrio mio, che del detto prezzo ſi faccia a detti ſignori Odeſcalchi, quel defalco, che dal Capitan Marcello del Nero, & da me ſara giudicato, & in euento de diſcordia tra detti doi, dal Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. ſignor Cardin. Orſino, come anco che in euento che ſi trouaſſeno detti membri o alcuno di eſſi eſſer di maggior quantita, riſerbo a noi medeſimi, facolta di accreſcer detto prezzo, ſecondo che ci parera conueniente, dechiarando anco che ſi trouaſſero altri beni detti ſignori Odeſcalchi, debbiano pagargli ſecondo che da noi ſara giudicato, o laſciarli al d. ſignor Giulio, &c.* Qua æſtimatione facta omnium dictorum bonorum videlicet per peritum Dominorum de Odeſcalchis ad ſcuta 1000. per peritum vero D. Iulij Buſalini ad ſcuta 14000. ac demum per Illuſtriſſ. D. Cardinalem tertium peritum ad 12000. Do. Iulius 4. Ianuarij 1576. præſente, & acceptāte Hiero. Odecalcho declarauit ſe in territorio Viterbien. nulla habere bona, & propterea ea non potuiſſe vendere dictis de Odeſcalchis, prout tuncè expreſſum fuit in prædicto inſtrumento venditionis. Et cùm D. Iulius Buſalinus coram A. C. cœpiſſet agere cōtra dictos de Odeſcalchis, ipſi pluriès oppoſuerunt non fuiſſe adimpleta adimplenda D. Iulium, ſeque paratos eſſe adimplere, quæ pro eorum parte promiſſa fuerunt, adimpletis tamen prius promiſſis per Buſalinum. Tandem ſub die 26. Iulij, 1577. fuit factū compromiſſum à partibus in Illuſtriſſ. D. meum Cardinalem Vrſinum ſuper omnibus differentiis ortis, & oriundis de & ſuper prædicta venditione dictorum bonorum, illiuſque contractus reſciſſione ad tres menſes, intra quem terminum S. Illuſtriſſima Dominatio habuit terminum pro ſeruato.

Vertebatur igitur controuerſia inter partes, *an huiuſmodi contractus eſſet reſciſſus*. Prætendebatur enim per Dominos de Odeſcalchis illum eſſe reſciſſum, ex quo ſalmę 59. & ſtar. 8. ſpecificatæ in contrata ſterpalij hactenus non fuerunt eis traditæ, & vt ſimiliter prætenditur ab eiſdem. Quare aliarum ſalmarum 50. & ſtat. 3. ſpecificatarum ab eiſdem peritis in contrata Iacconi, poſſeſſionem pariter adhuc non habuerant, cùm tamen contrarium quoad iſtas vltimas terras prætenderetur pro parte Buſalini. Item, quia in inſtrumento fuerat eis promiſſum, quòd ſupradicta bona erant libera, &c. & nihilominus ſuper vinea ſpecificata in inſtrumento venditionis erat impoſitus annuus cenſus venditus ab ipſomet Dom. Iulio quibuſdam de Boſignoribus pro pretio bis mille ſcutorum, & erant concordes, quòd reliquorū omnium bonorum tam expreſſorum in inſtrumento, quàm ſpecificatorum in liſtis peritorum dicti de Odeſcalchis poſſeſſionem iam ferè per triennium adepti fuerant, & adhuc retinebant.

Propterea placuit Illuſtriſſimo D. Arbitro, vt cauſſam ſuper huiuſmodi difficultate in Rota proponerem. Qua de cauſſa ſupradictis omnibus præſuppoſitis, & quamplurimis aliis inter partes cum maxima difficultate concordatis, dubitaui 26. Iunij, 1579. an hodie in caſu, de quo agitur, ſit locus diſpoſitioni l. ſi quis maior, vt cōtractus d. venditionis petentibus dictis de Odeſcalchis ſit reſcindēdus. In qua difficultate fuit tentum, non eſſe locum diſpoſitioni dict. leg. & contractum nun eſſe reſciſſum, tum †quia cùm diſpoſitio dict. leg. ſi quis maior. fundata ſit ſu- 1
per iuramento ibi, *eas autem inuocato Dei omnipotentis nomine, eo auctore ſolidauerint*, & paſſim ibi not. Doct. ceſſat conſequenter in hoc caſu, ex quo reſpectu bonorum alienorum nullum adeſt iuramentum: non enim Iulius vendidit bona aliena, ſed ſua tantùm, vt conſtat ex mandato ibi, omnia eius bona. Et ex ipſomet inſtrumento venditionis, in quo procurator promittit, & aſſent, quòd bona quæ vendebant, erant Iulij. Vnde cùm Buſfalinus ante ſpecificationem factam a peritis, in qua ſpecificantur inter bona Buffalini quædam, quæ non erant ſua, ratificauerit ſupradictam venditionem cum iuramento, ratificauit conſequenter venditionem bonorum ſuorum. Cùm igitur intentio Iulij fuerit vendere bona ſua, & ſuper hac venditiooe bonorum ſuorum præſtiterit iuramentum, non poteſt trahi ad bona aliena ſpecificata per peritos, cùm † in illis defuerit conſenſus Do- 2
mini Iulij, cuius intentio erat vendere bona propria, & non aliena. l. fina. Cod. de non nu. pecu. Bat. in l. ſi quis pro eo. in princip. colum. fi. ff. de fideiuſſ. Tiraq. in l. ſi vnquam. in præfat. nu. 148.

Et quamuis videatur etiā ratificaſſe iſtā ſpecificationē, ex quo egit ad totum pretium, id tamen nō ob. cùm actus inducentes ratificationē fecerit ſine iuramēto, ſuper quo iuramēto fundata eſt diſpoſitio d. l. ſi quis maior, vt dictū eſt, & no. gl. in d. l. ſi quis maior, in verbo, proprietatem Alex. conſ. 92. n. 13. l. 1. Non enim poteſt fieri fundamentū à Dominis de Odeſcalchis ſuper iuramēto præſtito à Buſalino in inſtrumento releuationis fideiuſſorum, quia illud eorum vtilitatem non reſpicit, ſed tantùm fideiuſſorum, quos indemnes medio iuramento releuare promiſit. Tum & ſecundò, quia diſpoſitio dict. legis non ha- 5
bœ

Digitized by Google

bet locum, niſi cõtra doloſum, vt poſt Bal. in l. obſeruare. §. proficiſci. col. 3. ff. de offic. proconſul. dicit Alex. in l. ſi. ff. qui ſatiſd. cog. Iaſ. in d. l. ſi quis maior, nu. 2. & 3. vbi licèt ipſe contrarium teneat, dicit tamen opin. Bald. non habere contradictorem, Seiſel, nu. 15. in fin. & nu. 41. Iacobio. de ſancto Georg. nu. 56. Curt. iun. num. 16. & 17. vbi dicit, quòd rariſſimè in practica locum habet, quia quælibet cauſſa excuſat à dolo, & nu. 33. Cagnol. nu. 128. vbi de cõmuni, Caſſad. deciſ. 11. ſub num. 2. de iureiur. Et propterea Corn. conſ. 246. n. 5. & 6. lib. 3. dicit, quòd vix practicatur, Gabriel. de tranſact. concluſ. 1. nu. 52. Clar. in prax. crim. §. periurium in verbo, excuſari autem poteſt.

4 Qui dolus cùm † regulariter non præſumatur, & propterea probandus ſit per allegantem, l. quoties. §. qui dolo. de proba. licèt ex tribus capitibus deduceretur pro parte dictorum de Odeſcalchis, viſus fuit dictis non ſubeſſe.

5 Primùm caput † erat, quod Iulius ſcienter vendidit res alienas, & conſequenter à dolo excuſari non poſſit, l. ſi quis affirmauerit, ff. de dol. l. Iulian. §. qui pecus. & §. idem Iulianus, l. quæro. ff. de actio. empt. Secundum, quia etiam interpellatus non adimpleuit contractum à ſe iuratum, quo caſu præſumitur in dolo, Aym. conſ. 6. nu. 96. & 100. cum aliis per ipſos allegatis. Tertiò, quia poſtea pluries contendit ſe adimpleuiſſe, quæ pro ſui parte erant adimplenda.

Quibus (vt dictum eſt) non obſtantibus viſum fuit ceſſare dolum in huiuſmodi caſu, tum quia ſi inſpicimus initium, videmus Iulium conſtituiſſe procuratorem ad vendendum bona ſua, non autem aliena: ſi inſpicimus inſtrumentum, in eo continentur, & comprehenduntur tantùm bona Buffalini. Vnde cùm ipſe ratificauerit prædictum inſtrumentum, vt ſupradictum eſt, ante ſpecificationem factam à peritis non poteſt dici, quod medio iuramento vendiderit rem alienam. Tum & ſecundò, quia cum dolus ſit machinatio ad decipiendum, l. 1. §. dolum, ff. de dolo. ſequitur, quòd vbi non datur † deceptio, nec

6 ille, cui dolus imputatur, ſentit commodum, ceſſet conſequenter dolus, quia non omnis ſciens eſt in dolo, l. nuſſimè, ff. de falſ. tut. l. ait prætor, §. quòd ait, ff. de his quæ

7 in fraud. cred. Nec omne † mendacium eſt doloſum, l. eleganter, §. fi. ff. de dolo. Dec. in c. ſi autem, num. 2. & 3. de reſcript. Conſiderandum igitur eſt, quòd Dominus Iulius non iſtas ſolùm terras, ſed quamplura alia propria longiſſimè valorem iſtarum excedentia, vendidit, quodq́ue in contractum fuit appoſitum pactum, quòd Odeſcalchi non tenerentur ſoluere pretium, niſi in primis tradita poſſeſſione omnium, & ſingularum rerum in venditione comprehenſarum, ex quo pacto excluditur omnis dolus, quia donec rei alicuæ Buffalinus tradidiſſet poſſeſſionem, cogebatur interim carere rebus ſuis, & pretio earum, prout euenit: nam ſtante hoc pacto, indubitatum eſt, quod D. Iulius agere non poteſt ad pretium, niſi tradita poſſeſſione omnium, & ſingularum rerum venditarum.

8 Quare ſi Doct. ſunt concordes, quod ceſſet doli † præſumptio, quando ex actu, in quo prætenditur commiſſus dolus, quis nullum commodum ſentit, Bal. conſ. 250. nu. 9. lib. 1. Barr. in l. & eleganter, §. fina. ff. de dol. Ruin. conſi. 8. in fin. lib. 4. Alex. in l. doli, num. 7. C. de dol. Aym. conſi. 8. nu. 4. & conſi. 18. nu. 22. plura Rolan. conſi. 11. num. 55. libr. 3. tantò magis ceſſat dolus, quando non ſolùm non ſentit commodum, ſed damnum, & aduerſarius interim lucrum, quia fruitur re & pretio. Vbi enim aduerſario non præiudicatur, nec præiudicari poteſt, vt in hoc caſu, quis excuſatur à periurio, Clar. vbi ſupra ver. item excuſatur. Quod etiam apparet, quia in eodem contractu fuerunt comprehenſa bona Buffalini, exiſtentia in territorio Viterbien. quo in loco nulla bona habebat, ex quo apparere potiùs videtur de manifeſto quodam errore, quàm de aliquo dolo.

Nec placuit Dominis illa reſponſio, quòd ex huiuſmodi expreſſione fuerint inducti Odeſcalchi ad emendum, quaſi quòd alias empturi non fuiſſent, niſi hæc bona, omnia fuiſſent Buffalini: cùm præſertim de omnibus rebus fuerit factũ vnum mercatum, Dec. conſ. 421. nu. 4. Primò, quia cùm ad diiudicandam diuiduitatem, vel indiuiduitatem cõtractus, inſpiciatur mens contrahentium ab initio, an fuiſſent, † ſcilicet empturi & vendituri 9

vnam rem ſine alia, etiam, quòd vnà cùm pluribus pretiis res plures venditę fuerint, l. cùm eiuſdem, §. interdum, ff. de ædil. edict. ex effectu ſubſecuto in hoc caſu apparet, hanc ab initio contrahentium voluntatem: fuerunt enim vendita nedum bona Buffalini exiſtentia in territorio Cornetan. ſed etiam exiſtentia in territorio Viterbien. & tamen partes contentæ fuerunt bonis exiſtentibus Corneti, cùm nulla Buffalinus haberet bona in territorio Viterbienſi. Ex quo apparet, quòd ab initio contractus ſecundùm contrahentium mentem non erat indiuiduus. Secundò, quia cum fuerint venditæ omnes petiæ terrarum, & tenutæ, & caſalia Buffalini exiſtentia in territorio Viterbien. & Cornetanenſi, liquet quòd mens partium fuit emere, & vendere illud vniuerſale, vniuerſitatem, ſcilicet, bonorum Buffalini exiſtentium in illo loco, quæcunque illa eſſent. Vnde ſi periti non iſta, ſed reliqua bona ſpecificaſſent, & æſtimaſſent, valuiſſet venditio. Tertiò, propter pactum appoſitum, quòd ſi dicta membra eſſent maioris, vel minoris quantitatis, augerent, vel minuerent pretium, quod pactum tollit fundamentum indiuiduitatis, quod fundamentum viſum fuit Dominis eſſe contra aperta pacta contractus. Quartò, quia cùm ipſi profiteantur ignoraſſe ab initio, quænam eſſent bona Buffalini, & tamen bona Buffalini emerent, nõ poſſunt aliquo modo dicere, quòd vnam rem ſine alia non emiſſent.

Non obſtat, quòd interpellatus non adimpleuerit, quia † cùm huiuſmodi res non eſſent ſuæ, difficultas excuſat à 10

mora, l. Labeo. in fi. de iureiuran. gloſſ. in c. beatus Paulus, 22. q. 2. Bart. in l. quod te. num. 13. ff. ſi cert. pet. & ibi Dec. num. 17, Iaſ. num. 29. & alij. Quando enim † dolus dedu- 11

citur ex non facto, ſupponitur potentia in faciendo, l. dolus, ff. mand. Et ita loquitur Socin. conſil. 273. num. 3. lib. 2. Aym. conſi. 6. num. 96. cum aliis in contrarium allegatis, & qui allegari poſſunt. Et conſequenter cùm ceſſet mora vltra ſupradicta, ceſſat aliud ex requiſitis, l. ſi quis maior.

Sicut nihil facit, quòd prætenderit ſe adimpleuiſſe, quia animaduertendum eſt, quòd cùm Buffalinus de menſe Martij, 1576. mouiſſet iudicium contra Dominos de Odeſcalchis, & ipſi 13. Aprilis, 76. dixiſſent, ſe paratos eſſe adimplere, adimpletis per eundem Buffalinum promiſſionibus, de quibus in d. inſtrumento, & conſignatis ſibi omnibus bonis venditis, ac nominatis cenſibus cum cenſu Brachij de Ponte, & Alexandri Vittelleſci, poſtmodum 11. Maij, eiuſdem anni, eidem Buffalino promiſerunt per apocham eorum manu ſubſcriptam ad computum venditionis bonorum extinguere cenſus pro ſumma ſcutorum 10000. ſibi conſignandorum, ex iis tamen qui comprehenduntur in promiſſione de euictione facta à Brachio de Ponte, & Alexandro Vitelleſco per totum annum 1576. ſine aliqua exceptione, cùm hoc quòd ſint extinguibiles, & non remaneant obligati pro ſequeſtro facto, ad inſtantiam dictorum de Victoriis, & vſque ad æſtimationem ſoluere cenſus à primo Octobris, 1575. ad rationem octo pro centenario ſine aliqua exceptione, cum conditione, quòd Brachius de Ponte de illo terreno contento in venditione recognoſcat in Dominos dictos de Odeſcalchis à die prima Octobris, 1575. & conſignet ſibi omnes maſſaritias, vel per agentes D. Iulij non ſtet, quo minus conſignentur, & quòd reliquum pretij ſoluant in contanti. Item quòd in euentum, in quem dicti cenſus

non ſint exſtinguibiles, vel non ſint liberati à ſupradicto ſequeſtro, deponent pretium in aliqum bancho, facta tamen prius quadam intimatione. Vnde prætendebat D. Iulius, quòd per d. apocham receſſiſſent Odeſcalchi ab illa prima oppoſitione, & quòd ſatis ſibi adimplere contenta in apocha, ex quo poſt illam exceptionem oppoſitam promiſerunt adimpletis contentis in d. apocha ſoluere, & extinguere illos cẽſus ſine aliqua exceptione, & ſic cùm
12 quælibet † cauſſa etiam iniuſta excuſet à dolo etiam ad effectum, vt non ſit locus d. legi. l. igitur. cum glo. de liber. cau. Curt. iun. in d. l. ſi quis maior, nu. 17. & ibi etiam Iaſ. nu. 2. & 3. tantò magis excuſabit iſta.

Non obſtat promiſſio quòd bona ſint libera. Eo quia omiſſà illa quæſtione, an l. ſi quis maior. habeat locum in iuramento de præterito, vel de futuro tantùm, ſoluto ab Odeſcalchis Buffalino pretio bonorum, cenſus huiuſmodi per D. Iulium exſtinguitur, cùm d. cenſus paratus ſit ille recipere.

Nec facit, quòd Iulius non nominauerit illum inter cenſus extinguendos, quia hodie illum nominat, & cenſus nominati non abſorbebant totum pretium 12000. ſcutorum, tantò magis, quia partes non ſe firmarunt in illa promiſſione, ſed vlterius proceſſerunt, quia voluerunt, quòd Iulius faceret conſentire omnem perſonam ius habentem, ſeu habere prætendentem, & ita etiam videntur partes intellexiſſe, quia poſtea Odeſcalchi interpellarunt Buffalinum ad faciendum conſentire Dominos huius conſenſus, & conuenerunt etiam, quòd iidem emptores poſſint habere ceſſionem à creditoribus C. Iulij, tam contra Do. Iulium, quàm eius bona ratione hypothecæ, & anterioritatis; ex quo liquet partes præſuppoſuiſſe, quòd hæc bona poſſent alteri eſſe hypothecata, ſed ex pretio volebant ſatisfactis creditoribus ſibi prouidere obtinendo ceſſiones hypothecarum anteriorum, idque tanto magis, quia cùm ſcirent Odeſcalchi Do. Iulium oneratum eſſe pluribus cenſibus, quod promittebant, vel in ſe ſuſcipere, vel reſoluere pretium, ſciebant conſequenter pro illis hæc bona eſſe ſuppoſita hypothecæ, quia vix ſit cenſus, pro cuius euictione ſaltem non ſubiiciantur hypothecę omnia bona cenſum imponentis maximè, quia Buffalinus mandauit dictis de Odeſcalchis, quòd ſoluerent fructus huius cenſus, & quaſdam expenſas factas, in quibus fuerat condemnatus, quas pecunias ipſi ſoluerunt ad hunc computum, quod non feciſſet Buffalinus ſi voluiſſet fraudare Odeſcalchos, quia mandando, quòd ſoluerent fructus huiuſmodi cenſus, licet non diceret ſuper qua re erat impoſitus, facilè, prout euenit interrogando Odeſcalchi exigentiam, id ſciuiſſent quæ ſcientia poſtea habita probat, ex quo poſtea interpellarunt Buffalinum, vt dixi ad faciendum conſentire Dominos cenſus, quæ omnia ſufficiunt ad excuſandum à dolo, & reddendum ſaltem materiam dubiam, quo caſu
13 † in dubio iudicandum eſt non eſſe locum diſpoſitioni d. l. ſi quis maior. Grat. conſi. 121. nu. 13. lib. 2. Gabriel. de tranſact. d. concluſ. 1. nu. 72.

Et quamuis ita fuiſſet reſolutum, quia tamen ſummopere pro parte Dominorum de Odeſcalchis clamabatur, quòd cauſſa nõ fuerat propter calores diligenter diſcuſſa, imò ab aliquibus ex Dominis etiam nullo modo viſa, diſtuli propterea dare reſolutionem vſque ad ſequentem Rotam, quæ fuit Mercurij, 1. Iulij, & conſului Dominos, quid mihi agendum eſſet, qui hoc negotium ad vltimam Rotam diſtulerunt: volebant enim videre, quęnam adducerentur pro parte Dominorum de Odeſcalcis. Quamobrem 6. Iulij, cùm pro eorum parte plenè eſſet informatum, & eadem in ſumma repeteretur, prætendebant enim ſaltem probari dolum ex illa expreſſione, quòd bona erant libera, & addebant etiam quandam atteſtationem D. Pauli Pallauicini periti dictorum de Odeſcalchis, qui atteſtabatur ſe liſtam bonorum habuiſſe à Buffalino & eius procuratore, quòd diſertè negabat Buffalinus, aſſerens nullam liſtam illi dediſſe. Imò quòd totum hoc negotium fuit ſemper tractatum ab eius procuratore, allegabant etiam quòd in omnem euentum D. Iulius non poterat agere ad pretium, niſi adimpleto contractu pro parte ſua, de quo nõ videtur dubitandum, tam ex diſpoſitione iuris communis, l. Iulianus §. offerri. ff. de act. emp. quàm ex diſpoſitione pacti. Sed quia offerebat Buffalinus velle modo adimplere, quando non eſſet locus ſolutioni intereſſe pro parte dictorum de Odeſcalchis, prætendebatur, quòd non eſſet locus purgationi moræ, ex quo pluries fuerat interpellatus, allegant etiam quaſdam deciſiones factas in vna Eugubina terrarum coram bo. me. Oradino, & in vna Roma. cenſus coram R. P. D. meo Seraphino, quæ non applicatur huic caſui, propter diuerſitatem facti, quorum omnium ab ipſis deductorum maior pars non tangebãt propoſitam difficultatem, l. ſi quis maior. ad quam eorum aduocati voluerunt ſe reſtringere, cùm diſputaretur coram illuſtriſſimo D. Arbitro, an eſſet locus purgationi moræ, ad euitandas regulas adductas pro parte Buffalini, nempè † quòd licita eſt ſemper 14
purgatio moræ de iure canonico, quando ius partis non eſt factum deterius, vel ſolutum intereſſe, quod videtur procedere etiam, quando eſt oppoſitum de non adimplemento, & de reſciſione. Afflict. deciſ. 280. maximè vbi lis eſt conteſtata ſuper ipſo adimplemento, quia tunc non tantùm videtur purgatio moræ, quàm ſolutio debiti, ex quo ſæpe ac ſæpiùs in actis dictorum de Odeſcalchis interpellarunt Buffalinum ad implendum, & obtulerunt ſeparatos ſoluere pretium adimpleto contractu pro parte Buffalini: idque tanto magis, vbi contractus non ſolum in aliqua parte, ſed in longè maiori parte eſt adimpletus, vt in hoc caſu, & vbi eſt facta particularis prouiſio, quod interim donec adimpleatur in totum, non teneatur emptor ſoluere aliquod pretium.

Domini his viſis mihi dixerunt, quòd libenter eis ſatisfeciſſent eos particulariter audiendo, ſed quia retinent bona & pretium, & Buffalinus vehementer clamabat, quòd cauſſa non erat Rotalis, ſed compromiſſa in Illuſtriſſimum D. Cardinalem Vrſinum, & quòd ipſe quotidiè cogebatur ſoluere fructus cenſuum, in eam venerunt ſententiam, quòd ſi volebant Domini de Odeſcalchis particulariter audiri, ſoluerent Buffalino interim ad computum d. pretij reſeruatis omnibus iuribus ſuis, ſcuta mille, ſi Buffalinus dabat eis idoneam cautionem de illis reſtituendis in euentum, quod contractus eſſet reſcindendus, quia dicebant ipſum eſſe ære alieno valde grauatum, & quod fideiuſſores de euictione præſtiti iam decoxerant, & quòd ipſi ad computum huius pretij iam ſoluerant bis mille, & ducenta ſcuta, & quòd imminebat euictio cuiuſdam cannetti, & plura alia ſimilia, ſuper quibus feci verbum cum Dominis in congregatione habita Lunæ 20. Iulij: Qui ordinarunt mihi, quòd tractarem cum Do. Iulio, & conarer illi ſuadere, quòd daret huiuſmodi cautionem, & vice verſa tractaretur cum dictis de Odeſcalchis ſi ipſi contentarentur dare ipſa mille ſine cautione, attento quòd in omnem euentum iam poſſidebant bona longè maioris valoris, quod tamen fruſtra tentatum fuit. Do. enim Iulius omnino renuit dare huiuſmodi cautionem, allegãs in ſumma, quòd ſi domini de Odeſcalchis in omnem euentum poſſident bona ſua longè excedentia valorem harum pecuniarum, benè offerebat duas cautiones in euentum, quod vellent ſoluere integrum pretium, & cum proteſtatione, & ſine preiudicio iurium ſuorum in euentum, quòd contractus eſſet reſcindendus, allegans quòd hoc pacto liberabatur à debitis, quibus erat obnoxius, & ab interuſuris, quibus in dies præmebatur, quòd fuit cauſſa huius alienationis, quòd facere non poterat cum illis mille. Vice verſa D. de Odeſcalchis clarè profitebantur nolle aliquo

modo

Digitized by Google

modo ſoluere illa mille niſi cum idonea cautione, allegantes quod D. Iulius eſt grauatus ære alieno in longè maiori quantitate, quàm ſit pretium horum bonorum taliter, quod ſi ſoluerent hæc mille, non eſſet ſibi cautum propter anteriores creditores. Propterea iterũ ſuper hoc feci verbum cum Dominis in alia congregatione habita 6. Auguſti, qui mihi mandarunt, vt non ſoluentib. dictis de Odeſcalchis hæc mille ſine cautione, publicarem reſolutionem, quod executus fui, cum ipſi has pecunias hoc pacto nullo modo ſoluere voluiſſent.

LANCELLOTTI.

Neapolitan. mercedis. Die 15, Octobris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Expenſa facta cauſſa alimẽtorum, an dicantur facta de propriis, an alienis pecuniis, ex coniecturis, veriſimilitudinibus & præſumptionibus colligatur.*

2 *Coniecturæ, quod quis præſumatur expendiſſe de alienis pecuniis, & non propriis, ex quibus colligatur.*

3 *Præſumptio, quod auia cenſeatur aluiſſe nepotem de ſuo, & ſic cauſſa repetendi, tollit præſumptionem pietatis.*

DECISIO DLXXXIV.

DOmini tenuerunt potiùs præſumendum eſſe, Antonium Mariam de propriis pecuniis Io. Bapt. Domini ſui expendiſſe in eum alimentando, dum ſteterat in Vngheria in domo D. Antonij Mariæ, quàm ſit præſumendum, quod expenderet de ſuis propriis pecuniis. Et
1 cùm hæc materia † verſetur in coniecturis, veriſimilitudinibus & præſumptionibus ſecundùm gl. Bar. & Doct. in l. cùm oporteat. C. de bon. quæ libe. Ideò cùm Ioan. Baptiſta eſſet nobiliſſimus, & ditiſſimus, & Antonius Maria licet eſſet nobilis, tamen, quia inſeruiebat ei pro ſalario menſtruo, & quam plura officia exercebat in domo Ioan. Baptiſtæ Domini ſui, cùm eſſet magiſter domus, negotiorum geſtor, expenditor, cuſtos bonorum domini, & exactor bonorum ipſius domini, & eius pecunias exigebat
2 annuatim. Ex † quibus Domini dixerunt ipſum potiùs expendiſſe de pecuniis domini quàm propriis, per text. in l. Neſennius, ff. de neg. geſt. ibi vt in propoſita auia, quæ negotia adminiſtrabat nepotis. Veriſimile eſt de re ipſius nepotis eum aluiſſe, vbi Bar. nu. 5. dicit, quòd iſta eſt adeò
3 violenta † præſumptio, quod tollit præſumptionem pietatis, quæ aliàs erat, vt no. Bart. in l. alimenta, nu. 2. C. eod. Rom. conſ. 8. nu. 2. ver. quoad ſecundam, & conſ. 255. nu. 2. & Aym. qui multa cumulat, conſ. 129. n. 3. cum ſeq. Maximè, quia dicta teſtium Antonij Mariæ videntur veriſimili repugnare, & ideò non attendenda, Abb. in ca. quia veróſimile, vbi Felin. nu. 4. verſ. & per iſtum text. de præſumpt. Inueriſimile enim videtur, quod ſeruitor, qui pro menſtruo ſalario Domino Illuſtri & ditiſſimo inſeruit, voluerit expendere de ſuo ſcuta 500. in eum alimentãdo, cùm ipſe potuiſſet de pecuniis domini expendere, prout antea fecerat per multos annos, dum inſeruiebat domino ſuo pro magiſtro domus negotiorum geſtore, bonorum adminiſtratore, atque pecuniarum domini exactore. Neque videtur poſſe cadere in ſenſum hominum, quòd magis voluiſſet de ſuo erogare animo repetẽdi, quàm de pecuniis domini, quas exigebat.

Roman. alimentorum. Die 23. Aprilis, 1572.

SVMMARIA.

1 *Alimenta præterita iure actionis debita, peti poſſunt vſque ad mortem eius, cui ſunt debita, etiamſi de ſuo ſe aluerit.*

2 *Teſtator in dubio cenſetur ſe voluiſſe conformare cum iuris diſpoſitione.*

3 *Legatum perfectum alimentorum eſt præſtandum etiam per hæredem hæredis.*

4 *Verba modalia appoſita ſolutioni, legati non mutant ſubſtantiam ipſius, ſed ſtant demonſtratiuè.*

5 *Superfluitas in materia in alimentorum potius toleratur, quam quod quis priuetur alimentis.*

DECISIO DLXXXV.

FVit concluſum, alimenta præterita de iure peti poſſe ab Aloyſio legatario. Quia cùm non ſint debita iudicis officio, ſed iure † actionis, ſcilicet ex teſtamento etiam 1
ſi de ſuo ſe aluerit, illa petere poteſt, not. Bar. in l. libertis, ff. de alim. & ciba. lega. & in l. de alimentis. C. de tranſact. vbi Iaſ. nu. 6. & Dec. nu. 5. qui alios adducit, & iſta alimenta poſſunt peti tãtùm pro tempore vitæ Aloyſij legatarij, l. Gaio, §. Imperator. de alimen. & cibar. lega. l. 1. C. de lega. & vtrobiq; not. Doct. Ideo cẽſetur † in dubio teſtator 2
voluiſſe ſe conformare cum iuris diſpoſitione, vt no. in l. hæredes mei, §. cùm ita. ad Trebel. Et in dubio etiam facienda eſt interpretatio, vt legatum potiùs ſubſtineatur, quam pereat, Dec. conſ. 602. nu. 3.

Neque huic interpretationi videntur repugnare verba illa, durãte vita ſupradicti hæredis, quia ſunt adiuncta ſolutioni, non diſpoſitioni: nam primo loco teſtator legauit 150. atque ita perfectam diſpoſitionem fecit de alimẽtis. Vnde oritur ſupradictà concluſio, quòd ſit perfectum legatum, & † propterea ſit præſtandum per hæredem hæ- 3
redis, vt no. Bart. in l. alimento. de alimen. & l. libertis, §. Lucius, ff. eo.

Poſtea idem teſtator diſpoſuit circa modum ſoluendi, videlicet ſoluenda per ſupraſcriptum ſuum hæredem, durante eius vita, quæ verba tanquam appoſita ſolutioni non mutant ſubſtãtiam legati iam in eſſe deducti, & perfecti, & ſui natura perpetui, † ſed ſtant demonſtratiuè, l. 4
qui teſtamento, & ibi no. Bar de leg. 2. Dec. conſi. 419. nu. 8. cum ſequen. Et placuit Dominis in hac materia alimẽtorum potiùs admitti † ſuperfluitatem, quàm quòd quis 5
priuetur alimentis, etiam quòd fiat interpretatio contra ius, & ſimilis interpretatio ſit per dict. leg. 1. C. de leg. Vbi legatum alimentorum factum ſub conditione, donec legatarius moratus fuerit cum hærede, durat etiam mortuo hærede. Et ita dicit Imperator ſe arbitrari, licèt ſecundùm Docto. dictiones huiuſmodi, donec & quouſque ſint ſui natura limitatiui temporis, ita vt vltra id tempus non ſubſiſtat legatum, vt ibi not. Caſtren. Corne. & cæteri.

SERAPHINI.

Roman. cenſus. Die 6. Aprilis, & 17. Mart. 1577.

SVMMARIA.

1 *Res non dicitur ſpectare pleno iure ad eum, cui facta eſt prohibitio.*

2 *Fideicommiſſum conditionale, & expreſſa alienandi prohibitio differunt.*

3 *Agi regulariter de euictione non poteſt ante euictionem ſequutam: fallit tamen multis modis, & num. ſeq.*

5 *A[illegible] io, quod minoris, quo caſu detur.*

7 *Obligatio, rem tradi, habet admixtam obligationem rem dari.*

8 *Agi poteſt, vt res liberè tradatur, quando in obligatione eſt rem dari.*

9 *Dominium in emptorem non poteſt transferri, vbi apparet rem alteri eſſe obligatam, ex communi.*

DECISIO DLXXXVI.

HIeronymus de Cuppis vendiderat Cardinali Cornelio cenſum ſcutorum 405. monetæ ſuper quodam ſuo caſali pro pretio ſcutorum 4500. monetæ, cum narratiua, quod huiuſmodi caſale erat ipſius Do. venditoris, & ad ipſum pleno iure dominij, vel quaſi ſpectabat, & nulli alij ceſſum, pignoratum, ſeu quomodolibet alienatum, alienationis latiſſimè ſumpto vocabulo, vel

de eo factum eſſe, nec apparere qnomodolibet aliquem
alium contractum, diſtractum, vel quaſi contractum in
præiudicium Illuſtriſſimi Dom. emptoris, & promittebat
facere conſentire omnem perſonam, necnon ſuſcipere in
ſe omnem litem, alias volebat teneri de euictione in for-
ma iuris valida, & ad duplum pretij, & ad omnia damna,
& aliàs, &c. Cùm autem Cardinalis ſciuiſſet huiuſmodi
caſale eſſe ſubiectum fideicommiſſo cum prohibitione
alienationis, & pœna in euẽtum alienationis, egit aduer-
ſus Hieronymum via executiua coram. A. C. & decreto
mandato contra Hieronymum, vt adimpleret contenta
in inſtrumento, vel pretium reſtitueret. Et poſtea mihi
commiſſa 17. Martij. 1577. propoſiti dubium, an eſſet pro-
cedendum ad vltiorem executionem d. mandati. Et ſu-
per hoc ſunt plures difficultates. Prima, *an Hyeronymus
narraſſet in inſtrumento aliquid, quod aliter res ſe haberet, quàm
narratum eſſet?* Secunda, *an euictione nondum ſecuta teneatur
ad aliquid præstandum*. Tertia, *an ſatisfactum eſſet obliga-
tioni per præstationem fideiuſſorum, qui fuerunt à principio
adhibiti*. Quarta, *an ſufficeret, quod omnes vocati, qui pro tẽpo-
re ſunt, alienationi conſentirent*. Quinta, *an ratione debitorum
ſolutorum per ipſum & portionis legitimæ poſſet Dominus Hie-
ronymus ſibi imputare d. caſale ad effectum ſuſtinendi dictam
cenſus conſtitutionem.* Sexta *an iſto caſu poſſet procedi executiuè
vigore obligationis in forma cameræ.*

Quoad primam dictum fuit, rei veritatem aliter ſe ha-
1 bere: nam iſta res non ſpectat pleno † iure ad eum, cui
facta eſt prohibitio, de qua per Bal. in l. fœminæ, §. illud,
& §. fina. C. de ſecund. nupt. Aret. in l. ſi quis vi, §. 1. nu. 7. de
acquir. poſſeſſ. Alexand. conſi. 27. nu. 1. lib. 2. text. in l. fina.
2 §. ſed quia in fin. C. commun. de lega. Et † eſt differentia
inter fideicommiſſum cõditionale, & expreſſam alienan-
di prohibitionem, quia poſteriori caſu opin. Bald. videtur
procedere ſine difficultate, vbi agitur de vtilitate, & æſti-
matione, vt ait Aretin. conſi. 19. num. 8. vt faciliùs induce-
retur ad emendum, vt ait Bald. in l. Iulianus, §. fina. de rei
vindica. & leg. generaliter, ff. qui & à quibus, Ruin. conſi.
133. nu. 7. lib. 2. & Tiraq. de retract. conuentio, §. 2. gloſſ. 9.
num. 52. & in l. ſi vnquam, in fi. num. 11. Alex. conſi. 208.
lib. 2. cum aliis. Maximè, quia Hieronymus adiuerat hære-
ditatem caſalis, & ideò quaſi contraxerat cum creditori-
bus hæreditatis, & fideicommiſſariis, §. hæres quoque,
Inſti. de oblig. quæ ex quaſi contract.

Quoad ſecundã partem fuit concluſum, quòd quam-
uis ante euictionem ſecutam regulariter nõ poſſit agi de
euictione, l. qui rem, C. de euict. l. ſi plus, §. mora. ff. eodem,
3 tamen † huic regulæ plures applicantur limitationes. Pri-
ma, ſi venditor ſciens vendidit rem alteri obligatam, quia
antequam euincatur, poteſt agi ad intereſſe, vt eſt text. in
l. ſeruus quem §. fina. de actio. empt. l. ſi hominem, de ſo-
lut. tradunt omnes in dict. leg. qui rem, vbi Butrig. qui
optimè deducit intereſſe, ex eo quòd volens rem aliena-
re, vel obligare non poteſt facilè reperire emptorem, vel
contrahere volentem. Scientia verò Hieronymi eſt indu-
bitata, tum quia fuit præſens confectioni teſtamenti, tum
quia priùs conſtituerat cenſum, 60. ſcutorum ſuper pala-
tio bo. me. Cardinalis de Tranis enuntiando fideicom-
miſſum.

Secunda eſt, quando ſpecialiter aliquid promittitur
4 hoc vel alio pacto. quia † tunc actione empti poteſt co-
gi venditor ad illud præſtandum, quia ex tali narratione,
& promiſſione videtur inductus emptor ad emendum,
alias non empturus, quæ ratio colligitur ex text. in l. ſi is
qui hæres, §. 1. de except. rei iudic. & leg. cum eiuſdem, §.
interdum, de ædilit. edict. Corn. conſil. 226. nu. 3. libr. 2. Et
conuentio expreſſa auget obligationem, l. venditores, de
verb. oblig. Cagnol. in l. vnica. num. 154. C. de ſenten. quæ
pro eo quod inter.

5 Tertia, in qua † Doctores omnes cõcordant, eſt, quòd
hoc caſu detur etiam actio quod minoris, Barto. in l. cum
ſtipulatus ſim. de verbor. oblig. Ang. in l. ſi ſeruus, *la ſecon-
da*, de cond. furt. cum alis latiſſimè cumulatis, in 24. deciſ.
Pedem. nu. 3.

Quarta limitatio, ex qua videtur tolli difficultas, eſt ex
l. ex his prædiis iuncta gloſſ. C. eodem de euict. vbi vult
text. quod † re nondum tradita ſi reperitur à venditore 6
obligata, poteſt agi actione ex empto, vt liberetur, allegat
l. creditor, §. prædium. de actio. empti. ne deterioris ſit
conditionis emptor re tradita, quam ſi non eſſet tradita.
Idem ait gloſſ. in dict. leg. qui rem, quàm referunt, & ſe-
quuntur Modern. Pedemontan. deciſ. 24. nu. 2. ver. in con-
trarium, & nu. 4. Corroboratur hæc limitatio ex eo, quòd
† obligatio rem tradi in vẽditione habet admixtam obli- 7
gationem rem dari, Bart. in l. certi condictio. nu. 22. & 23.
ſi certum peta. & ibi Dec. latiſſimè, nu. 11. & 12. idem Bart.
in leg. in conuentionalibus, de verborum obligatio. Quo-
ties † autem in obligatione eſt rem dari, poteſt agi, vt res 8
liberè tradatur, l. Iulianus, §. qui fundum, de verb. obligat.
quia tenetur ita dare, vt dominium auocari nequeat, Iaſ.
d. §. qui fundum, num. 5.

Nec liberatur Hieronymus ex eo, quòd dederit fideiuſ-
ſores de euictione, quia fideiuſſores tenẽtur eadem actio-
ne ad præſtandum rem liberam, quia vti principales ac-
ceſſerunt. Pedemontanus deciſ. 24. num. 2. verſ. 2. & nu. 8.
Nec aduerſatur, quòd ait Cuman. in leg. cum quis, §. qui
hominem, ff. de ſolutio. quem refert & ſequitur Alexand.
dict. §. qui fundum, nu. 2. & 3. quia procedit, quando non
apparet, quod res eſt obligata, ſecùs vbi apparet, vt in caſu
iſto, † in quo non potuit dominium transferri in empto- 9
rem, vt communiter tradunt Doct. in l. filiusfamilias, §.
diui. ff. de leg. 2. optimè Dec. conſi. 102. propè fi. & Aleia. d.
§. qui feudum.

Quantùm ad tertiam difficultatem reſpõdetur ex præ-
cedentibus.

Quantùm ad quartam difficultatem fuit quoque di-
ctum, cùm fideicommiſſum ſit perpetuum, non eſſe ſuf-
ficienter cautum Cardinali per conſenſum præſtitum
per illos fideicommiſſarios, qui ſunt in rerum natura, &
ideò difficilè eſſe inuenire modum cauendi, tradit Dec.
conſi. 323.

Quoad quintam, an exceptio Hieronymi ſit liquida,
nihil, &c.

Ad ſextam & vltimam difficultatem, an poſſit procedi
executiuè, fuit reſponſum, quod ſic, ex ſupradictis. Item
cum iſta obligatio fuerit appoſita ſuper cõtractu emptio-
nis, vtique ſortitur eius naturam, l. ſi ſtipulatus, de verbo-
rum oblig. not. Doct. in rub. eiuſdem tit. Si ergo agi poteſt
ex empto ad primæuam obligationem, de tradendo, vt
fuit deductum, poterit agi etiam executiuè vigore obli-
gationis cameralis ſuper d. contractu appoſita. Et ex his
virtualiter ſublata ſunt omnia exemplo adducta, videli-
cet Bart. in l. cum quis, §. qui hominem, ff. de ſolut. & l. ſi
quis aliam, num. 2. eod. tit.

Quia limitatur ex ſupradictis per Cuman. Maximè,
quia ex cautionis præſtatione nullum affertur præiudi-
cium Hieronymo, ex eius verò omiſſione maxime videa-
tur ſors principalis Cardinalis periclitari.

LANCELOTTI.

Roman. cenſus apothecarum, 28. Iunij, 1574.

SVMMARIVM.

*1 Voluntas nuda non ſufficit ad exſtinguendum cenſum titulo
emptionis inſtitutum, ſed requiritur retrouenditio.*

DECISIO DLXXXVII.

FVit reſolutum non conſtare de extinctione cenſus.
Confeſſio enim illa Dominici non importat quanti-
tatem ſortis principalis, ſed fructuum debitorum ex cauſ-
ſa cen

3 ſa cenſuum. Cùm enim † cenſus fuerit inſtitutus titulo
emptionis, & pretium ſolutum fuerit, non ſufficit nuda
voluntas, ſed requiritur actus priori ſimilis, videlicet re-
trouenditio, l. 1. in fi. C. quando lic. ab empt. diſced. §. hoc
amplius, Inſtitutio. quibus modis tollit. oblig.

LANCELLOTTI.

Sabinen. dotis, Die 13. Ianuarij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Mulier nubens nulla facta mentione dotis, non cenſetur dediſſe omnia bona ſua in dotem ex communi.*

2 *Dotis conſtitutio poteſt probari etiam per indicia, & præſumptiones ex communi.*

3 *Mulier minor non poteſt abſque decreto iudicis conſtituere ſibi dotem in bonis ſtabilibus.*

DECISIO DLXXXVIII.

1 DOmini tenuerunt, quòd † mulier nubens nulla fa-
cta mentione dotis, nõ cenſetur dediſſe omnia bo-
na ſua in dotem, iuxta diſputationem Bart. quæ incipit,
mulier habens amplum patrimonium, reprobata opinio-
ne Ariſt. de qua per gloſſam in l. mulier bona, in prin. ff. de
iure dot. quæ opi. Barto. eſt communiter recepta, vt teſta-
tur Curt. iun. in authen. præterea, nu. 12. Fabian. de Mon-
te, num. 13. C. vnde vir & vxor. idem Curt. iun. conſ. 168.
nu. 4. Roland. de lucr. dot. quæſt. 71. nu. 2. cum aliis.

2 Secunda cõcluſio eſt limitatio ſupradictæ primæ con-
cluſionis, videlicet, quòd † dotis conſtitutio poteſt pro-
bari, etiam per indicia, & præſumptiones, vt per gloſſ. not.
& ibi Bal. in l. cùm citra, C. de iure dot. & in conſi. 102. nu.
1. vol. 5. Aret. in §. fuerat, num. 29. verſ. ex aliis, Inſtit. de
actio. Calcan. conſi. 11. colum. 3. verſ. ad hoc. Campeg. de
dot. q. 39. in fin. & probant omnes ſupradicti Doct. qui fir-
mant ſupradictam concluſ.

3 Tertia concluſio, quòd † mulier minor non poteſt abſ-
que decreto iudicis conſtituere ſibi dotem in bonis ſtabi-
libus, l. lex quæ tutores, C. de admin. tut. Rol. d. tract. qu.
45. num. 2.

LANCELLOTTI.

In eadem Sabinen. dotis. Die 28. Nouem-
bris, 1576.

SVMMARIA.

1 *Præſuppoſito ſublato, tollitur & id quod ab eo ſequitur.*

2 *Augmentum ſequitur naturam rei auctæ. & ſic augmentum dotis ſine dote eſſe non poteſt.*

3 *Cauſſa finalis, quæ fuerit in qualibet diſpoſitione, ex coniecturis colligitur.*

4 *Connexorum, ſeu correſpectiuorum eadem eſt ratio, & diſciplina.*

5 *Cauſſæ finales copulatiuè appoſitæ, debent etiam copulatiuè concurrere.*

DECISIO DLXXXIX.

DOmini tenuerũt, quòd ceſſante dote, ceſſaret etiam
donatio ſex millium ſcutorum facta à Camillo Por-
tiæ, & pro maiori etiam parte tenuerunt, quòd ceſſaſſet
etiam ipſa tranſactio. Rationes primæ partis fuerunt,
quia cùm Camillus donauerit pro augmento dotis, ne-
1 ceſſariò præſupponit ſubeſſe dotem, quod † præſuppoſi-
tum ſi tollatur, corruit & ipſum diſpoſitum, Dec. in his
terminis, conſi. 644. num. 14. cum aliis allegatis, glo. in l.
mancipia. C. de ſeru. fugit. Augmentum enim dotis ſine
dote eſſe non poteſt, Abb. conſ. 46. num. 3. lib. 1. & regula-
2 re eſt, quòd † augmentum ſequitur naturam rei auctæ, l.
inter ſocerum, §. cum inter, ff. de pac. dota. Pariſ. conſ. 2...
numer. 9. libr. 1. Et quia in dubio dos præſumitur cauſſa
finalis, Caſtr. in l. 2. §. fin. ff. de donat. Tiraquel. in reg. ceſſ.
cauſſ. in 2. limit. num. 56. Quod etiam Domini compro-
bant ex coniecturis, ad quas ſemper recurrẽdum eſt, con-
iecturando, † quæ fuerit cauſſa finalis, Soc. in l. demon- 3
ſtratio, §. 2. num. 6. ff. de cond. & demonſtr. Non enim fie-
bat aliquo modo veriſimile, quòd Camillus donaſſet Por-
tiæ tam notabilem pecuniæ quantitatem, niſi intuitu
tantæ dotis, quam tam ipſe, quam eius filius ab ea conſe-
quebatur. Maxime, quia cùm talis conſtitutio dotis re-
ſpiceret fauorem, & vtilitatem ipſius Camilli donantis,
præſumitur finalis cauſſa, Aym. poſt alios conſi. 142. nu.
9. & conſil. 192. numer. 21. Quod confirmabant ex fide-
iuſſione eiuſdem Camilli, qui teneri voluit, niſi, &c. Ra-
tio ſecundæ partis fuit, quia hæc omnia videntur corre-
ſpectiua ex no. l. petens, C. de pact. Ceſſante enim dote,
ceſſaſſet donatio Camilli, qua donatione ceſſante, Portia
non ceſſiſſet iura ſua Lælio ſolùm pro illis 30000. cùm
ideò ipſa aſſerat, quòd totam iſtam ſummam conſeque-
batur: ceſſante etiam dote, ceſſaſſet fideiuſſio Camilli, &
& cõſequenter Lælius, qui ſub fideiuſſione illius contra-
here voluit, non ita contraxiſſet. Et † propterea cùm hæc 4
omnia ſint ita connexa, vno ceſſante corruunt omnia, ex
allegatis.

Quod etiam confirmabant Domini ex verbis ipſius
tranſactionis: nam quando Lælius promittit ſoluere ſcuta
20000. inquit, modo & forma infra dicenda, & ſic, vt iſta
in dotem conuertantur, & quando Portia ſoluit iura Læ-
lio, inquit, ſaluis tamen obligationibus, & promiſſioni-
bus infra dicendis, & ſic ſalua obligatione Camilli circa
iſtam donationem, cùm & iſta ſit infraſcripta, & quia
conſanguinei iurant attentis præmiſſis tranſactionem
non cadere in damnum, ſed in vtilitatem Portiæ, & Col-
lateralis etiam attentis prædictis decretum interpoſuit.
Ex quibus iſta omnia videntur ad inuicem ita connexa, &
vnum in aliud influere, vt ſublato vno, aliud ſuſtineri nõ
poſſit.

Non obſtant verba proœmij huius donationis, in qui-
bus Camillus videtur profiteri ſe donare pro ſtabilimen-
to concordiæ, & ſic quòd cõcordia ſit tantum cauſſa fina-
lis, tum quia dicit etiam pro augmento dotis, quæ cauſſa
ſecundùm Dominos cùm reſpiciat vtilitatem ipſius Læ-
lij donantis, debet cenſeri finalis ex ſupradictis, maxime,
quia hoc influit ſecundùm eos in totam hanc diſpoſitio-
nem, & conſtat ex ſupradictis, Aym. d. conſi. 291. cum aliis
allegatis. Et ita etiam reſpondebant ad eadem verba repe-
tita in inſtrumento conſignationis bonorũ valoris 6000.
ducatorum facta a Camillo Portiæ. Tum & ſecundò, quia
in omnem euentum, quòd ambæ iſtæ † cauſſæ eſſent fina- 5
les, cùm ſint copulatiuè appoſitæ, debent copulatiuè con-
currere, Docto. in cap. ceſſante, de appel. & in l. dedi. ff. de
cond. ob cauſ.

LANCELLOTTI.

In eadem Sabinen. dotis. Ven. 8. Iunij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Mulier poſſidens bona, & nubens abſque dote, ſi poſtea conſtituat ſibi dotem, dicitur facere actum ſibi præiudicialem, ex quo priuatur dominio, & adminiſtratione.*

2 *Cauſſa dotis dicitur cauſſa finalis.*

3 *Damnum & lucrum, quando ex aliquo actu quis poteſt conſequi, licet contingat damnum, non dicitur oriri læſio etiam in minorem.*

Quod etiam in dote procedit.

4 *Dos ſi viro non conſtitueretur, poſſet ipſe illam recuſare traducere.*

5 *Maritus lucratur fructus bonorum paraphernalium, & aliorum non dotalium, quando mulier nupſit ſine dote.*

DECISIO DXC.

FVit reſolutum, quòd licèt † mulier poſſidens bona, 1
& nubens abſque dote, ſi poſtea conſtituat ſibi do-
tem, dicatur facere actum ſibi præiudicialem, & damno-

ſum, ex quo priuatur domioio, & adminiſtratione dictorum bonorum, Barto. in qu. incip. mulier habens, quem ſequuntur plures Docto. tameo in caſu, de quo agitur attentis circumſtantiis facti, quæ colliguntur ex inſtrumeoto tranſactionis, Domini dixerunt, quòd Dom. Portia non feciſſet ſibi actum præiudicialem, ſi poſtquam fuit nupta, conſtituiſſet ſibi dotem in hac ſumma 30000. ſcutorum.

Primò, propter augmentom dotis 6000. ſcutorum ſibi donatorum per Camillum.

Nec obſtat, quòd fuerit factum ex cauſſa concordiæ, quia prout dicitur in d. inſtrumento, fuit factum ex cauſſa
2 dotis, quæ † cauſſa debet iudicari finalis propter eius fauorem, vt per Caſtren. in l. 1. §. fi. ver. quartus caſus, de donat. Accedit, quia in d. tranſactione dicitur, quòd fit pro fundamento concordiæ, quæ concordia corrueret ſublato & ceſſante fundamento ipſius.

Secundam vtilitatem deducebant ex lucro, quod potuiſſet vigore ſtatutorum vrbis cõſequi D. Portia tam ex ſumma 30000. quàm dicti augmenti 6000. quod lucrum aſcendit ad ſummam ſcutorum 13000. ſuper quo lucro cenſentur contrahentes tacitè egiſſe, vt per Rolan. in tracta. de luc. dot. q. 86. nu. 6. Nec obſtat, quòd potuiſſet pri-
3 uare D. Portia. Quia † quando ex aliquo actu quis poteſt conſequi damnum, ſicut lucrum, licèt cõtingat damnum, non dicitur oriri læſio etiam in minore, vt no. Iaſ. in l. de fideicommiſſo, num. 2. vbi Dec. nu. 3. C. de tranſact. Quod procedit etiam in dote, vt ibidem Alexan. & per Boer. 62. nu. 11. Præterea non eſt reciprocum lucrum, quia maius eſt illud, quod potuiſſet cõſequi D. Portia, quam eius vir.

Tertia vtilitas deducitur ex eo, quòd Dom. Portia non
4 fuiſſet adhuc traducta ad domum viri: nam † potuiſſet vir illam recuſare traducere, ſi dos ſibi non cõſtitueretur, ſecundùm Bal. in c. iurauit, num. 3. de proba. Iaſ. in authen. præterea, nu. 10. C. vnde vir & vxor. Sylu. nuptial. in §. non eſt nuben. no. 46. Vel ſaltem tenebatur ſeipſam alere, cùm eſſet diues, vt tradit Iaſ. in l. ſi donaturus, §. ſi quis indebiti. nu. 4. de cond. ob cau. Io. Lup. in cap. per veſtras, in 3. not.
5 §. 2. de donat. inter virum & vxor. Inſuper † maritus lucratur fructus bonorum paraphernalium, & aliorum non dotalium, quando mulier nupſit ſine dote, ſecundùm Bal. in conſi. 266. col. 2. vol. 1.

Quartò aliqui ex Dominis dicebant, quòd ſi dos eſſet correſpectiua ad fideiuſſionem factam per Camillum in fauorem filij, & ad alios contractus contentos in d. tranſactione, tunc oritur maxima vtilitas Do. Portiæ, cuius intererat fuiſſe factam concordiam, quam ipſe Camillus, vt conſanguineus, & iudex declarat non rendere in ipſius detrimentum.

Ex quibus omnibus fuit concluſum, quòd ſi ex conſtitutione dotis Dom. Portia potuiſſet ſentire aliquod damnum, illud recompenſabatur cum ſupradictis vtilitatibus, quæ non interuenerunt in q. Bart. Et propterea dixerunt illius doctrinam non poſſe applicari in his terminis, &c.

SERAPHINI.

Tiraſonen. penſionis. Die 11. Decemb. 1570.

SVMMARIA.

1 *Profitens religionem debet ſeruare formam traditam in decreto Conc. Trid. de reg. ſeſ. 25. c. 15.*
2 *Cauſſa finalis decreti Conc. Trid. de reg. ſeſ. 25. cap. 15. quænam fuit.*
3 *Exceſſus etiam in votis regularibus datur, veluti paupertatis.*
4 *Profeſſus propriè non dicitur, qui propriis non caret, & in domo cum vxore viuit.*
5 *Hieroſolymitani largo modo religioſi dicuntur.*
6 *Rectores hoſpitalium qui vtuntur matrimonio deferentes certum habitum, non dicuntur religioſi, nec etiam largo modo.*
7 *Religioſi propriè non dicuntur viuentes ſub regula tertij ordinis ſancti Franciſci.*
Imò nec largo modo qui vtuntur matrimonio.
8 *Verbum, profeſſio, intelligitur de tribus votis.*
9 *Militia ſancti Stephani non comprehenditur in Decreto, de reg. Conc. Trid. ſeſ. 25. c. 15.*
10 *Diſpoſitio locum non habet, quando vnum præſupponitur, & ſuper eo diſponitur, niſi adſit præſuppoſitum.*
11 *Generalitas verborum ſecundùm ſubiectam materiam, & rationem finalem reſtringi debet.*

DECISIO DXCI.

IOannes de Luna obtinens decanatum Eccleſiæ collegiatæ oppidi de Tudela, eũ reſignauit in manibus Papæ in fauorem Petri Ximenos, reſeruata ſibi penſione mille ducatorum cum decreto, quòd ſi Ioannem contingeret ingredi aliquam religionem militarem, ac iuxta ipſius religionis priuilegia vxorem ducere, penſionem nihilominus ipſam exigere, & percipere poſſet, & valeret in ſupplicatione, iuxta cuius formam ſeſe obligauerunt in forma cameræ. Interim publicatum fuit Concilium Trident. poſt cuius publicationem Dom. Ioannes de Luna habitum militarem ſancti Stephani ſuſcepit, & in continenti profeſſionem emiſit, & demùm vxorem duxit. Orta controuerſia, prætendente Petro penſionem
extinctam eſſe, ex eo quod Ioannes in emittenda † pro- 1
feſſione non ſeruauit formam traditam in decret. Concil. Trident. de reg. ſeſs. 25. capit. 15. Quo cauetur, *ne quis in quacunque religione tam virorum, quam mulierum, qui minoris tempore, quàm per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſſionem admittatur.* Dubitatum, *an Dom. Ioan. quoad annum probationis ſub dicto decreto comprehendatur.* Et fuit reſolutum non comprehendi.

Primò, quia † intentio finalis decreti fuit occurrere 2
Apoſtaſiæ, in quam facile dilabuntur hi, qui minùs conſultè profitentur, capit. ad Apoſtolicam, de regul. capitu. non ſolùm eodem tit. in 6. Quod quidem non poteſt conuenire in iſtis militibus, in quibus inſtitutum non eſt multum durum, & multis abundant priuilegiis à Papa conceſſis. Secundò, quia Concil. videtur de his religioſis loqui, qui pro baſi, & fundamento, & perfectione ſuæ religionis tria vota profitentur, obedientiæ, paupertatis, & caſtitatis, vt videntur innuere ea, quæ in cap. 1. huius decreti continentur, quæ non emittuntur a militibus ſancti Stephani. Nec obſtat, quòd poſtea ſubdat, & ſi quæ alia ſunt alicuius alterius regulæ, & ordinis ſecularia vota, & præcepta. Quia procedit augmentatiuè vltra alia vota tria præſtari ſolita à regularibus. Nã † etiam 3
in iſtis votis datur exceſſus, veluti paupertatis, vt per Tho. ſecunda ſecundæ, quæſt. 188. artic. 7. Tertiò facit dictum Specul. tit. de ſtat. monach. quæſt. 36. vbi † tradit, eos, qui 4
propriis non carent, & in domibus cum vxoribus viuunt, non eſſe propriè profeſſos, & ait ita per Clementem iudicatum fuiſſe, quòd etiam tradit Abb. in rub. de regul. numero quarto, vbi vult, quòd † Hieroſolymitani largo 5
modo ſint religioſi, cùm non poſſint contrahere matrimonium & promittant obedientiam. Rectores † verò 6
hoſpitalium, qui vtuntur matrimonio, deferentes certum habitum, non eſſe religioſos, neque largo, neque ſtricto modo, allegat Ioan. de Ligna. & Laurent. in clement. ſecunda, de præbend. Angel. in ſua ſumma, in verbo, religioſus, numer. 5. vbi ait, † tales viuentes ſub ali- 7
qua regula, veluti tertij ordinis ſancti Franciſci, non eſſe propriè religioſos, Diuus Thom. 2. 2. quæſt. 86. artic. 4. in fin. Illos autem, qui vtuntur matrimonio, neque ſtricto, neque largo modo eſſe religioſos, vt per D. Thom. ibidem, qui etiam dicit, quòd ſunt religioſi ſecundùm quid,

quid, & non verè, etiam in quantum, videlicèt, quòd in
aliquo participant, quæ ad ſtatum religionis pertinent.
8 Vnde concludit votum perpetuæ continentiæ requiri ad
religionis perfectionem. Accedit † etiam, quòd iſtud ver-
bum, profeſſio, intelligitur de tribus votis. cap. cùm ad
monaſterium. vbi Bald. num. 9. de ſtat. monach. Quartò,
quia quando Concil. voluit comprehendere milites, eos
nominauit, vt ſeſſ. 25. cap. 22. & ſeſſio. 23. cap. 18. Quintò,
quia in hoc decreto, de regular. multa præcipiuntur, quæ
non poſſunt applicari huic militiæ ſancti Stephani, &
9 † ideò non videtur comprehenſa, quale eſt illud, quod
habetur in capit. 2. *vt nihil proprium poſſideant*, & in capit. 4.
*ne liceat à conuentibus ſine licensia recedere, & ad vniuerſita-
tem miſſi in ſuis conuentibus habitent*, neque cap. 6. de lectio-
nibus loquens poteſt ipſis applicari, neque cap. vltimum,
vbi ſancta Synodus hortatur Reges, & Principes, vt ve-
lint prædictis Epiſcopis, Abbatibus, & generalibus ac cæ-
teris præfectis in executionem eorum, quæ in dict. refor-
matione continentur, auxilium ſuum & auctoritatem
interponere, quoties fuerint requiſiti. Si enim ſacra Sy-
nodus intellexiſſet de militiis, hortati erant ipſimet Re-
ges & Principes, qui ſunt magni magiſtri ordinum ad
contenta in reformatione obſeruanda, nec expectan-
dum, quod ab aliquo eſſent requiſiti. Sextò, quia in
militia ſancti Stephani eodem tempore datur habitus,
& emittitur profeſſio, vt in ſtatuto dict. militiæ, tit. 2.
cap. 1. quod etiam vſu obſeruari compertum eſt. Septi-
mò, fuit habitum pro ſolido argumento, quod in cap.
vltimo, præſentis decreti cauetur, vt omnia obſeruen-
tur in omnibus cœnobiis, monaſteriis, & collegiis, &
domibus quorumcunque monachorum, & regularium,
nec non quarumcunque ſanctimonialium, etiam ſi ſint
ſub gubernio militiæ, &c. Nam ſi ipſæ militiæ contine-
rentur ſub illis decretis, fruſtra fuiſſet facta extenſio ad
domos mulierum, quæ ſub militiis viuunt. Ex quo ar-
guitur de mente ſanctæ Synodi non fuiſſe comprehenſas
in decreto, & ex dictione etiam, arguitur Synodum in
pertinentiis ad militias plus dubitaſſe. Octauò quando
10 vnum præſupponitur, & ſuper eo diſponitur, † diſpoſi-
tio locum non habet, niſi adſit præſuppoſitum, l. man-
cipia. C. de ſeru. fug. & ibi gloſſ. & Doct. in verbo, auo-
candum. text. in leg. Lucius Titio. C. de fideicommiſſ. li-
bert. Sed in hoc capit. de quo nunc particulariter agitur,
præſupponitur annus probationis, ergo vbi non adeſt iſte
annus, veluti in caſu, de quo agitur, non habebit locum
diſpoſitio, de profeſſione poſt annum probationis emit-
tenda.

11 Non obſtat generalitas verborum. Quia † ſecundùm
ſubiectam materiam, & rationem finalem reſtringi debet.
gloſſ. in l. omnes. C. de muner. & honor. l. cùm pater. §. dul-
ciſſimis. de leg. 2.

Neque obſtat, quòd materia videatur fauorabilis, &
ideò extendenda ad eos, qui largo modo ſunt religioſi,
quia cùm ceſſet ratio finalis, nullus ex hoc decreto fauor
elici poteſt. Imò potius eſſet onus inutile, & odioſum illis,
qui ſtatim his militiis adſcribi vellent, ad participandum,
& gaudendum priuilegiis eis conceſſis.

Alia, quæ in contrarium facere videntur, ex deductis
facilè tolli poſſunt.

G R A S S I.

Aquilan. Canonicatus. Die 26. Martij, 1574.

S V M M A R I A.

1 *Interpretatio declaratiua alicuius actus admittitur etiam parte non citata.*
Imò etiam ea inuita. nu. 4.

2 *Appellatione etiam quoruncunque beneficiorum non debent includi dignitates, & canonicatus.*

3 *Verba vniuerſalia etiam geminata non ſemper includunt maiora expreſſis.*

5 *Notificatio in reſeruatione legati requiritur ad tollendum errorem publicum.*

6 *Declaratio ſubſequens poſt ſpecialem declarationem dicitur noua conceſſio.*

7 *Conceſſio noua non præiudicat iuri quæſito tertio.*

DECISIO DXCII.

FVit reſolutum prouiſionem Nuntij factam 26. Apri-
lis, 1572. non ſuſtineri ex defectu poteſtatis, quia
in ſuis facultatibus expreſsè prohibetur conferre ca-
nonicatus in Metropolitanis cathedralibus, & collegia-
tis.

Nec etiam poſſe ſuſtineri ex literis Illuſtriſſimi Car-
dinalis Alexandrini de anno 1567. Quia per alias literas
de anno 1571. ante vocationem canonicatus, de quo age-
batur, per eundem Cardinalem fuerunt limitatæ, & de-
declaratæ, nempè per præcedentes literas, quòd forma, &
natura rei, videlicet, facultatum non cenſeatur alterata,
& huiuſmodi declaratio tanquam conſona ſtylo, & redu-
cens huiuſmodi negotium ad priſtinam ſuam naturam,
ſecundùm quam regulariter Nuntij non conferunt cano-
nicatus, eſt attendenda, & primæ litteræ de anno 67. ſunt
obſcuræ, & admittunt † interpretationem, & declarantur 1
ab vltimis de anno 1571. etiam parte non citata, iuxta
conſil. Caſtrenſ. 338. nu. 6. lib. 1. Et quòd huiuſmodi literæ
ita interpretari debeant ne contradicant, facit capitu. in-
ter dilectos. §. cæterum. de fide inſtrumento. Abb. in capit.
cum M. col. 2. de teſtib. plura congerit Dec. conſil. 602. nu.
5. & 6. Alexander conſil. 191. lib. 2. col. 4. & conſil. 146. ſtu-
dendo breuitati. colum. 2. Placuit etiam conſi. Dec. 193.
colum. fin. nu. 3. quòd per verba generalia non facilè cen-
ſetur receſſum à priori natura actus. Ad idem etiam Dec.
conſili. 195. Vnde † appellatione etiam quorumcunque 2
beneficiorum non debeat includi dignitates, & canoni-
catus huiuſmodi. argumento eorum, quæ not. Socin. ſub
260. numero 14. & 15. libro 2. facit text. cum ibi not. in
capit. final. de præbend. & in capitu. cum in illis, eodem
titul. libro 6. At quòd talia verba † vniuerſalia etiam ge- 3
minata non ſemper includunt maiora expreſſis, ſed ali-
quando, vt in materia reſtringibili, includunt ſimilia, facit
gloſſ. in leg. fugitiui. C. de ſerui. fugit. Bartol. in leg. qui-
dam relegati. ff. de rebus dub. gloſſ. in cap. ex literis, de
offic. delegat. Bur. & Imo. in cap. ſedes, de reſcript. licet
materia ſit lata. Ex quibus prædictæ declarationi litera-
rum tanto magis dicebant eſſe ſtandum. Et ideò placebat
eiſdem Dominis, quòd per illa verba, omnia beneficia,
quorum collatio ſpectaret ad ſuam ſanctitatem quolibet
modo, &c. de quibus in litteris anni 1567. non
tollebatur prohibitio expreſsè facta de beneficiis exiſten-
tibus in Metropolitano Cathedralibus & Collegiatis,
ſed magis, quòd permiſſio conferendi beneficia vacan-
tia in menſibus reſeruatis ampliarentur per prædicta
verba ad alias reſeruationes, vt in effectu ampliatio
eſſet in qualitate reſeruationis, non autem in qua-
cunque qualitate beneficiorum attentis prædictis. Ma-
ximè ſtante alia declaratione eiuſdem Cardinalis facta
de anno 1571. Et † huiuſmodi declaratio Cardinalis po- 4
tuit fieri nedum ignorante, ſed etiam inuito Nuntio.
Innocen. in capit. cùm olim, de verbo. ſignificat. Felin.
& Docto. in capit. cum veniſſent, de iudic. cum concord.
etiam quòd eſſet literæ miſſiuæ Cardinalis attenta graui-
tate negotij, & attenta ſubſcriptione Cardinalis, & at-
tento, quod literæ prædictæ fuerunt præſentatæ eidem
Nuntio.

Ad Calder. conſil. 4. de offic. deleg. & ad deciſ. Molin.
215. exemplo allegata, reſpondetur, quòd ibi † ſumus in
reſeruatione legati, in qua ad tollendum errorem publi- 5

cum requitur notificatio, ſed hîc ſumus in mera declara-
toria, quę nil noui inducit, & in continenti operatur offi-
cium ſuum abſque alia notificatione per ſupradicta.
Quoad atteſtationem verò Cardinalis factam de anno
1572. Menſe Octobris placuit Dominis non attendi, tum
quia videbatur contrarietatem continere cum prædictis
6 literis de anno 1571. Tum † quia declaratio ſubſequens
poſt ſpecialem declarationem dicitur noua conceſſio, vt
per Bart. in l. ab executore. ff. de appel. Caſtren. & Moder.
in l. hæredes palam. §. 1. ff. de teſtam. Anchar. conſil. 398.
præmitto pro clariori deciſ. cum aliis allegatis per Soc.
7 conſ. 280. n. 20. lib. 2. Et † ideò nõ præiudicat iuri quæſito
tertio, vt ſubdit Soc. ibidem. Maximè, quia facta poſt
mortem Pij Quinti. Vnde magis debet attendi declaratio
de anno 1571. tanquam facta ante litem motam & vi-
uente Pio Quinto, cuius nepos erat Cardinalis Alexan-
drinus.

ALDOBRANDINI.

Cæſarang. ſtatus de Moratta. Die, 27. Ianua-
rij, 1578.

SVMMARIA.

1 Teſtis tenetur iurare, parte petente, de veritate dicenda ſuper tota cauſſa, quando producitur ſuper negotio principali, non autem ſuper dilatoria exceptione.

Imo etiam productus ab vna parte debet dicere veritatem pro vtraque parte, & nu. 3.

Limita tamen, niſi limitate iuraſſet ſuper vno articulo, & pars & iudex limitatum iuramentum detuliſſent, numero 2.

DECISIO DXCIII.

DOmini tenuerunt, teſtes interrogandos eſſe ſuper
interrogatoriis concernentibus etiam alios articu-
los, ſuper quibus teſtes non inducuntur, dummodo non
1 ſint impertinentia, quia † teſtis parte petente tenetur iu-
rare de veritate dicenda ſuper tota cauſſa, quando pro-
ducitur ſuper negotio principali, non autem ſuper dila-
toria exceptione. Innoc. in c. per tuas. nu. 3. Hoſtien. ibi. §.
nos igitur, col. 1. propè fin. Ioan. Andr. col. 2. verſ. dicit au-
tem. Anton. de But. numer. 7. Ægid. num. 4. Abb. numer. 3.
Aret. nu. 6. Cyn. in l. fi. C. qui legit. perſ. haben. ſtan. in iud.
Salyc. in Auth. ſed iudex. C. de epiſc. & cleric. Aufret. ad
deciſ. Tholoſ. 201. Doct. omnes. in c. 1. de teſtib. vbi Aret.
col. 1. & ſuper ea debet dicere veritatẽ pro vtraque parte.
c. veniens, il 2. & fi. de teſtib. §. & quoniam, in fi. & ibi glo.
in verbo, cognita, in Auth. de teſtib. gl. in Authen. de ſan-
ctiſſ. epiſc. §. nonnulli, in verbo, propoſitis, & in l. 2. C. de
eden. vbi Bald. nu. 3. Dec. nu. 43. Iaſ. num. 18. Rip. num. 23.
Ex quib. neceſſariò infertur, quòd poſſint ſuper omnibus
interrogari, ex quo interrogantur ſuper his, ſuper quibus
iurarunt dicere veritatem, poſtquam eam iurarunt dicere
ſuper tota cauſſa.

Non obſtant tradita à Doct. in l. ſi duo patroni. §. idem
Iulianus. ff. de iureiuran. & in l. ſi quis libertatem. ff. de pe-
2 tit. hæred. & in d. c. 1. de teſtib. Quia † hæc omnia proce-
dunt, vbi teſtis limitate iurauit ſuper vno articulo, & pars
& iudex limitatum iuramentum detulerunt: ſed vbi
iurauit ſuper tota cauſſa, prout iurare tenetur, vt ſupra
dictum eſt, ceſſat ſupradicta concluſio. Imò in d. cap. 1. de
3 teſtib. nu. 2. Quia † teſtis productus ab vna parte tenetur
dicere veritatem pro vtraque parte, ne dum ſuper arti-
culo, ſuper quo inducitur, ſed ſuper tota cauſſa, ſi pars
petat illum iurare ſuper toto negotio, vt de huiuſmodi
dicit Aret. in c. de teſtibus, in §. not. de teſtibus. Ceſſat
enim hoc caſu ratio, qua mouentur ſupradicti Docto.
quòd deficiente iuramento, nihil probaret, quia cùm
adſit iuramentum, probat. Et hæc omnia dicebant Do-
mini tanto facilius admittenda eſſe, quia articuli omnes
conſtituunt vnam maſſam, & vnum factum, & tendunt
ad vnum finem. Ægid. deciſ. 33. in fin.

LANCELLOTTI.

Bononienſ. iuriſdictionis, Ven. 18. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 Teſtes mortui alias examinati inter alias cauſſas, ſemiplenè probant.

2 Teſtium numerus facere notorium dicitur.

3 Fama in antiquis probat territorium.

4 Obſeruantia circa mandatum quanam debeat eſſe.

5 Confeſſio facta in diuiſione probat contra auctores, & habentes cauſſam ab eis.

6 Territorij vnius quod eſt intra fines dicitur eſſe de dicto territorio.

DECISIO DXCIIII.

FVit iterum propoſitum dubium informantib. nunc
Dominis de Pepulis, & cum eorum præſuppoſitis, &
Domini ſteterunt in deciſis, videlicet, cõſtare, villas, nun-
cupatas, Pallatam cadi lupi, & Galentiam, eſſe in comita-
tu & diſtrictu Bononien. quoad ſituatione, circumſcri-
pto effectu, licet ſecus quoad ſubiectionem reſpectu iu-
riſdictionis. Et moti ſuerunt per quatuor teſtes examina-
tos in curia pro parte communitatis, videlicet, per ſecun-
dum, tertium, quartum, & quintum, ſuper ſeptimo arti-
culo, qui probant famam de hac ſituationem in d. terri-
torio Bononien. ex qua fama oritur ſemiplena probatio,
quæ ſuppletur ex depoſitionibus 10. teſtium examinato-
rum de anno 1470. in cauſſa inter Marchionem Borſium,
& Communitatem Bononię qui concludenter hoc idem
probant tam per famam publicam quàm per alias ſuffi-
cientes cauſſas. Et † licèt ſint examinati inter alias, tamen 1
cùm ſint mortui, ſemiplenè probant. Mohed. deciſ. 178.
præſertim in antiquis, & cùm † ſint numero 10. faciunt 2
notorium, vt not. Bald. in auth. quod locum. in fin. C. de
collat. Felyn. in cap. cùm oporteat. col. 7. num. 18. verſic.
adde. de accuſa. Corn. conſi. 333. col. 1. verſic. cùm aliàs,
lib. 1. Et † famam antiquis probat territorium. Bald. in l. 3
conuenticulam, colum. penul. num. 6. verſic. ex his etiam
infero. C. de Epiſcop. & cleric. Soc. conſi. 178. col. 3. verſic.
iſta concluſio, vol. 2. Alb. conſil. 64. nu. 23. in fin.

Quæ probatio primò coadiuuatur ex confeſſione au-
ctorum modernorum de Pepulis Comitum, quæ elicitur
ex licentia eis conceſſa per Communitatem de anno
1468. in qua licentia continetur, qualiter fuit exhibita pe-
titio pro eorum parte aſſerentium, quòd poſſident in ter-
ritorio Bononiæ, amplum territorium vocatum Gallen-
tiam, & propterea petunt licentiam ædificandi molendi-
num in d. loco, quod abſque licentia non potuit conſtitui
obſtantibus ſtatutis Bononien.

Secundò coadiuuatur ex alia eorundem confeſſione in
inſtrumento diuiſionis inter eos factos de anno 1516. in
quo pluries aſſerunt, has villas eſſe in Guardia Crepalco-
rij Comitatus Bononien. Quæ diuiſio cùm habuerit effe-
ctum, & ſecundùm eius formam hodie per ipſos poſſi-
deantur dicta loca, ceſſant qui dicuntur de defectu man-
dati eorum procuratorum, qui in ea interuenerint, per ea,
quæ de † obſeruantia latè cumulat Aymon conſi. 159. nu. 4
5. & conſi. 204. nu. 13. Quæ † confeſſio quemadmodum 5
probat contra ipſos auctores dictas villas eſſe in territo-
rio Bononien. ſecundùm communem opin. de qua per
Iaſ. in l. cùm aliquis, num. 4. C. de iure delib. ita probat
contra habentes cauſſam ab eis. Aym. conſil. 29. num. 1. &
in tract. de antiq. temp. par. 1. §. ampliatur. num. 22. Et de
confeſſione facta in diuiſione tradit Ruin. conſi. 40. nu. 4.
& 5. vol. 4. Gabriel. de confeſſ. concluſ. 1. in fin.

Tertiò coadiuuatur ex aſſertione Leonis X. in bulla
de anno 1527. in qua aſſerit litem fuiſſe ortam inter com-
mendata

mendatatium Abbatiæ Nouantulanæ,& dictos auctores ſuper nonnullis bonis exiſtentibus in diſtrictu & curia Crepalcorij diſtrictus Bonon. intra confines, de quibus in inſtrumentis conceſſionis licentiæ venandi, & piſcandi quæ bona eſſe has eaſdem villas conſtat ex inueſtitutis, de quibus in 6. præſuppoſito, deducendo, vt hîc per informantes pro parte Communitatis, cuius Leoois aſſertioni ſtandum eſt, donec contearium peobetue. clem. literas, de probat. Aym. conſ. 145. nu. 42. Put. deciſ. 324. lib. 2.

Quartò coadiuuatur ex confinibus caſtri Crepalcorij,
intra quæ conſtitunt hæ villæ. Nam indubitatum eſt, d.
caſtrum eſſe in comitatu Bononien. vt probant omnes
teſtes pro vtraque parte examinati. Et cõpeobantur etiam
ex paeuito facto per Communitatem de anno 1312. vbi
enuntiat, flumen Panarij diuidere territorium Bononien.
& Mutinę. Sed loca, de quibus agitur, cùm ſint verſus Bo-
noniam, vtique dicuntur eſſe in territorio Bononie. quia
6 quicquid eſt † intra fines vnius territorij, dicitur eſſe de
dicto territorio. l. æde ſacra. §. 1. de contr. emp. Nat. conſil.
240. nu. 1. vol. 1. Rolan. à Val. conſi. 46. nu. 35. & 50. vol. 3.

Ex quibus omnibus ſimul iunctis probationibus fuit concluſum, quòd d. villæ ſunt in territorio Bonon.

Nec in teſtibus Comitum fuit factum fundamentum, quia loquuntur de territorio reſpectu iuriſdictionis & ſubiectionis, & propterea dicunt dicta loca eſſe exempta ab oneribos Comitatus Bonon. de qua ſubiectione aliàs agetur, & clariùs id exprimũt duo ex dictis teſtibus. Nam Franciſcus Caſtellatius dicit ſe credere, quòd dictæ villæ ſiorio territorio Bononien. Galleatius verò dicit ſe non affirmate, quòd ſint extra territorium.

Non obſtant etiam bullæ Caleſtini & Caliſti, quia in eis verbum nullum de iſtis villis: ſed ſi Domini Comites peætendunt illas eſſe in territorio Mutinæ, ex quo in dictis bullis dicitur, quòd caſtrum Crepalcorij ſpectat ad Abbatiam Nouantulanę, iſtud potiùs videtue faceee contra eos, ex quo notorium eſt d. caſtrum eſſe in territoeio Bonon. per ſuptadicta.

LANCELLOTTI.

Bononienſis iuriſdictionis, Die, 1. Februarij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Titulus pro obtinendo mandato de manutenendo, non eſt neceſſarius, ſed ſolùm poſſeſſio: niſi ſimus in concurſu poſſeſſionum, & nu. ſeq.*

2 *Poſſeſſio titulata præfertur, quando ſumus in concurſu poſſeſſionum.*

3 *Precario poſſidere quando quis præſumatur.*

4 *Præſcriptio tituli qui oritur ex longæua poſſeſſione, ſufficit ad obtinendam manutentionem, etiam ſi ius commune reſiſtat.*

Imò etiam procedit non ſolùm in interdictis retinendæ ſed etiam recuperandæ, nu. 5.

6 *Diœceſis appellatione venit etiam territorium alienum.*

7 *Præſumptio vehemens vt poſſeſſio non ſit manutenibilis abſque probatione tituli, ceſſat propter antiquitatem poſſeſſionis.*

8 *Manutentio in beneficialibus datur abſque tituli probatione.*

9 *Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio nõ poteſt acquiri ſine ſcientia & patientia aduerſarij.*

10 *Ignorans non amittit poſſeſſionem in incorporalibus, quæ inhæret oſſibus.*

DECISIO DXCV.

1 FVit concluſum regulariter non † eſſe neceſſarium ti-
tulum pro obtinendo mandato de manutenendo, ſed
ſolam poſſeſſionem. §. retiuendæ inſtit. de interdict. l. 1. §.
ſicut interdicti. ff. vti poſſid. Niſi † eſſemus in concutſu 2
poſſeſſionum, quia titulata præfertur. vt not. Doct. in c.
licet cauſſam, de probat.

Nec obſtat, quòd loca, de quibus agitur, ſint in territo-
rio Bononien. & quòd in eo teeritotio Communitas ha-
beat intentionem ſuam fundatam ex priuilegio Theodo-
ſij. Vnde † Domini de Pepulis præſumuntur poſſidere 3
peecario. ex not. pet Bal. in l. 2. C. de ſeeuit. & aqua, Ægid.
Caſſad. & alios allegatos. Quoniam reſpondetur, quòd ſi
dicti Domini de Pepulis probarunt longæuam eorum
poſſeſſionem, ex ea oritur præſumptio tituli, † qui ſuffi- 4
cit ad obtinendum manutentionem, vt notat Abb. in c.
cùm veniſſent, nu. 8. de conſtit. Couar. pract. q. cap. 17. nu.
6. verſic. ſecundò oportet. Quod procedit etiã ſi ius com-
mune reſiſtat, vt per Abb. in c. 1. nu. 4. vt lite pend. Capic.
deciſ. 189. & per Couar. d. nu. 6. verſi. 11. eſt animaduer-
tendum. & tradunt omnes Modern. in addit. ad Matheſil.
not. 28. nu. 3. Et † hoc nedum habet locum in interdictis 5
retinendæ, ſed etiam recuperandæ, vt not. Franc. in ca. ad
decimas, numee. 8. verſ. quarto limita. de reſtit. ſpol. lib. 6.
Præterea ſi adhuc non conſtat, quòd hæc loca ſint in ter-
ritorio Bononiæ, ceſſaret hoc motiuum, nec ſufficit quòd
in commiſſione Dominorũ de Pepulis dicatur dicta loca
eſſe diœceſis Bonon. Quia † fuit dictum, quod diœceſes 6
ſolent interdum extendi ad alia eerritoria. Præterea dicta
verba poſſunt verificari quoad ſpiritualitatẽ, adeò quòd
non eſt peobatio neceſſaria. Minùs obſtat, quòd hæc iu-
riſdictio non poſſit haberi niſi à Papa, & quòd propterea
adeſt illa vehemens præſumptio, de qua per Couar. loco
allegato, nu. 6. ver. 4. ita vt non ſi manutenibiles poſſeſſio
abſque probatione tituli. Quia † reſpondetur, quod illa 7
vehemens præſumptio ceſſat propter antiquitatem poſ-
ſeſſionis, vt declarat ibidem Couar. Accedat † quòd in 8
beneficialibus, in quibus non poteſt haberi poſſeſſio
abſque eo, quòd habeatur titulus ab habente auctoeitatem, datur manutentio paſſim abſqoe tituli peoductione. Præterea hîc non agitur de iuriſditione Papæ, ſed (prout Domini intelligunt) agitur de iuriſdictione Communitatis.

Quo vero ad ſcientiam & patientiam Communitatis
fuit dictum eſſe neceſſariam, quia non poteſt acquiri
quaſi † poſſeſſio iuriſdictionis, quia cum duo in ſolidum 9
non poſſint poſſideee, non potuerunt Domini de Pepulis
illam acquirere, niſi communitas eam amiſerit, & in in-
corporalibus poſſeſſio inhæret oſſibus, Abb. in ca. bonæ,
il ſecundò, nu. 20. de poſtul. prælat. ideò † ignorans eam 10
non amittit, Alexan conſ. 16. nu. 13. vol. 5. Præterea ſi non
fuit acquiſita, non poteſt manuteneri. An autem ſit probata dicta ſcientia, videndum erit quid teſtes deponant.

BLANCHETTI.

Bononien. hæreditatis. Lunæ, 11. Iulij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Relictum plus ſecundo viro quàm filiis primi matrimonij transfertur ad filios & inter illos diuiditur.*

2 *Relictum filiæ per matrem minus legitima ſuppletur, & reliquum diuiditur inter ſecundum maritum & filiam primi mariti.*

Fallit, niſi ſit cum clauſula, pro toto eo quod petere poſſet ratione legitimæ, vt tunc totum relictum ſecundo marito transferatur in filiam, nu. 3.

DECISIO DXCVI.

STante eeſolutione facta 28. Maij proximè præteri-
ti, quænam portio in ſucceſſione mateis debeatur
Dom. Lucretiæ. In cuius diſcuſſione quoad concluſio-
nes iuris Domini fuerunt concordes, quòd plus † reli- 1
ctum ſecundò viro quàm filiis primi matrimonij tranſ-
feratur

Google

feratut ad filios, & intet illos diuidatur, ex rext.in l. hac
edicta li.§.ſi verò plus. C.de ſecund.nupt.

Et in talem euentum, ſi mulier ſimplicitet minùs reli-
1 quetit filiæ legitima ſibi debita, tunc deducatur ſupple-
mentum † legitimæ, & reliquum diuidatur inter virum
& filiam. Et ita procedit deciſ. Ioan. Pauli. Si verò reli-
ctum filiæ ſit cum clauſula, pro eo toto, quod petere poſ-
2 ſet ratione legitimæ, tunc † relictum ſecundo marito
transferatur in filiam, vt fuit deciſum in cauſſa Auximã.
dotis.iuxta diſtinct.Bocr.deciſ.201.Aym.con.193.nu.13,
& plures refert Riminal. inter conſ.vltim. volunr. conſil.
166.nu.2.verſ.ſecunda concluſio.

Ex quibus in terminis iuris communis clarum eſt, quòd
D.Lucretiæ debetur relictum vitrico. Sed quia difficultas
prouenit ex his, quæ habentur in ſtatuto de dotibus reſti-
tuendis, in princ.§.ſi verò.& §.item dicimus. fuit tentum,
quod non obſtantibus prædictis, non ſit recedendum à
diſpoſitione iuris communis.

LANCELLOTTI.

Oſcen.Cantoriæ, Lunæ, 11.Februarij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Titulus & poſſeſſio cum omni proprietate per reſignationem perditur.*

2 *Regreſſus dari ad ius dimiſſum dicitur.*

3 *Præbenda ius ipſum, & fructus ex illa prouenientes in eadem conſiderantur.*

4 *Reſeruatio fruſtratoria dicitur, ſi præbenda in reſignatarium tranſlata non eſſet.*

5 *Titulus totus qui æquipollet regreſſui, vel acceſſui, & coadiutoriæ, cenſetur tranſlatus in reſignatarium per pingues reſeruationes.*

6 *Reſeruatio de facultate optandi dicitur eſſe ſimplex.*

7 *Optare nolens propter grauamen reſeruationis, non debet dici impediens.*

DECISIO DXCVII.

FVit concluſum, quòd præbenda loci de Auques va-
caucrit per obitum Iacobi Gomez reſignatarij, qui
1 per † reſignationem perditur omnis proprietas, & titu-
lus & poſſeſſio. Rot. deciſ.2. de renunt. in antiq. Caſſad.
deciſ.4. nu. 3. & 10. de reſti. ſpol.cum ſimul. Adeò quod
non potuit penes Petrum reſignanrem remanere dicta
præbenda, quæ penes duos eſſe non poteſt. Abb.in c. ma-
ioribus. nu. 3. de præben. præſertim cum in hac reſigna-
tione d. Petrus aſſignans reſeruauerit ſibi ingreſſum ad
2 dict.præbendam, qui † regreſſus datur ad ius dimiſſum.
Caſſad. deciſ.vnica, de pact.

Non obſtat reſeruatio facta per Petrum de titulo, de-
nominatione, ac adminiſtratione & poſſeſſione vnà cùm
fructibus d. præbendæ, quia hæc reſeruatio reſpicit ea,
quæ concernunt temporalitatem d. præbendæ, non au-
3 tem ius proprietatis: quia † in præbenda duo conſideran-
tur, videlicet, ius ipſum præbendæ, & fructus ex illa pro-
uenientes, ſecundum Archid. in ca. ſi quis, num.3.1.q.3.
Card.in clem.fi.in prin.q.15.de præben.Felyn.in ca. cùm
M.nu.28.de conſtit. Sicut dicitur de vſufructu, qui poteſt
eſſe penes vnum, & proprietas penes alium. Et huiuſmo-
di diuiſio prouenit ex euidenti poteſtate Papæ in benefi-
cialibus. Quæ omnia multo magis procedunt in caſu, de
quo agitur, ex quo reſeruatio facta fuit loco annuæ pen-
ſionis, propterea decedente penſionario, omnia conſoli-
dantur cum proprietate ipſius præbendæ tranſlatæ in Ia-
cobum reſignatarium, & penſio æquiparatur vſufructui.
4 Imò † ſi in Iacobum reſignatarium non fuiſſet tranſlata
præbenda, fruſtratoria fuiſſet hæc reſeruatio, per ea quæ
tradidit Dec.conſi.183. num. 8. vol.2. & Domini non te-
nent clauſulam, Sarnen.in reg.de publican.reſignat. q.2.
5 nu.3.& in reg.de triennal.q.60.qui voluit, quod per † pin-
gues huiuſmodi reſeruationes cenſeatur tranſlatus in re-
ſignatarium totus titulus, qui æquipollet regreſſui vel
acceſſui & coadiutoriæ: quia dixerunt, quòd ſemper va-
cat titulus per obitum reſignatarij. Et in pluribus cauſſis
fuit reſolutum, de quibus hìc per informantes pro Dom.
Ludouico. Præterea ipſemet Sarnen. in d. q. 60. limitat
hanc ſuam opin. non procedere, quando iſtæ reſeruatio-
nes ſunt loco annuæ penſionis prout hìc. Minùs obſtat
alia † reſeruatio de facultate optandi, quia illa ſimplex 6
eſt reſeruatio, & nihil dicitur de præbenda, & Domini in-
telligebant de optione ſimilis iuris, quod ſibi reſeruauit
Petrus, licèt de iure ſint percipiendi fructus, qui conſi-
ſtunt in temporalitate.

Quo verò ad effectum, de quo agitur, in dubio maior
pars Dominorum tenuit, quòd cùm præbenda vacauerit
per obitum Iacobi, potuit Martinus illam optare, cùm
ei nullum detur impedimentum, & ſi noluit † optare pro- 7
pter grauamen reſeruationis, non propterea poteſt dici
impeditus, cùm fuerit in ſui facultate illam optare vel
ſuam retinere.

ROBVSTERII.

Bononien.iuriſpatronatus. Lunæ, 29 Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Iuſpatronatus ex legitima cauſſa reædificationis & conſtructionis Eccleſiæ probatur.*

2 *Iuſpatronatus Eccleſia penitus diruta & proſtrata acquiritur de conſenſu ordinarij.*

3 *Vicarius aſſerens habuiſſe plenariam informationem ſuper narratis concernentibus cauſſam concedendi iuſpatronatus, & interponens decretum probat cauſſam prædictam fuiſſe veram & legitimam.*

4 *Officialis atteſtationi ſtatur in concernentibus iuriſdictionem.*

5 *Obſeruantia dat fidem actui, quæ ex illo ſubſecuta præſumitur.*

6 *Eccleſia præſumitur ædificata expenſis illius qui tenebatur facere.*

7 *Enuntiatio Vicarij de eius facultate aſſerentis cum antiquitate temporis centum annorum, inducit ſufficiens præſumptum mandatum.*

8 *Facultas Vicarij, qui iuriſpatronatus conſenſit, præſumitur ex antiquitate temporis.*

9 *Effectus primæ præſentationis ſatis eo ipſo probatur, quòd ex perſona vnius præſentati & inſtituti, fit poſtea præſentatio & inſtitutio alteri.*

10 *Poſſeſſio iuriſpatronatus, quæ ex præſentatione colligitur, probat mandatum præſumptum, aut ratificationem Epiſcopi ex eius patientia, & tolerantia.*

11 *Præſumptio pluralitatis mandatorum ex quibus inſurgat.*

12 *Negatiua plurium mandatorum ex vnius exhibitione probatur: ſecus in decreto iudicis, quod factum ex pluribus eſſe mandatis poteſt.*

DECISIO DXCVIII.

DE anno 1472. Alexander de Lungarij in ſpirituali-
bus & temporalibus Vicarius generalis Reueren-
diſſ. D. Epiſcopi Bonien. habita plenaria informatione,
quòd omnia, quæ narrabantur in quadam ſupplicatio-
ne porrecta per Bartholomæum de Razzalibus ciuem
Bononien. erant vera, dedit illi licentiam reædificandi,
& conſtruendi expenſis ſuis Eccleſiam in guardia Man-
zolini diœc. Bononien. ſub vocabulo, Beatæ Mariæ de
Gauillo, & cùm illa reædificata & conſtructa eſſet ſuf-
ficienter de omnibus ſtructuris in condecenti forma,
tunc conceſſit eidem Bartholomæo & Dominico de
Razzalibus fratrib. & ſuis hæredibus plenariè iuriſpatro-
natus & præſentandi poteſtatem, prout in literis con-
ceſſionis d.iuſpatronatus latiùs continetur. Et poſt hu-
iuſmodi

iuſmodi cōceſſiones fuerunt factæ plures præſeotationes per iſtos de Razzalibus, & per Ordinarios Bonon. admiſſæ & factæ inſtitutiones, & præſertim de an. 1508. 29. 32. 61. 65. & 72. Eueniente poſtmodum vacatione d. Eccleſiæ, in menſe Februarij, per obitum Octauiani de Capeletus vltimi poſſeſſoris, iſti Domini de Razzalibus præſentant D. M. Antonium de Razzalibus Vicario Illuſtriſſ. & Reuerendiſſ. D. Epiſcopi Bunonien. qui reſpondit beneficium eſſe plenum & non vacare, & mandauit nihilominus doceri, de allegato iurepatronatus. Hinc orta fuit controuerſia inter M. Antonium & aſſertos patronos ex vna, & Ioan. Franciſcum Arriuabene prouiſum ab ordinatio ex altera, coram me compromiſſatio: An in caſu, de quo agitur conſtet ſufficienter de iurepatronatus Dominorum de Razzalibus & Lunæ, 29. Martij 1574. Reſoluerunt Domini, ſatis conſtare in caſu, de quo agitur, de
1 dicto † iurepatronatus ex legitima cauſſa reædificationis & conſtructionis dictæ Eccleſiæ, cum præſuppoſito tamen, quòd hodie conſtet Eccleſiam prædictam habere omnes ſtructuras Eccleſiæ & eſſe in condecenti forma, & cum præſuppoſito, quod documentum iſtius conceſſionis iſtius iuriſpatronatus ſit in forma probante.

Mouebantur Domini ex publico documento conceſſionis, in quo narratur legitima cauſſa conceſſionis iuriſpatronatus, quòd Eccleſia prædicta erat penitus diruta &
2 proſtrata, & † propterea acquiritur iuſpatronatus de conſenſu ordinarij, glo. in c. quoniam, & ibi Abb. & alij nu. 8. de iurepat. Gemin. conſ. 117. nu. 5. Roch. de Curt. in tract. de iurepatro. in verbo, conſtruxat, num. 2. Steph. de literis gratiæ, fol. 82. verſ. 2. dubitatur. Lambert. de iurepatr. lib. 1. part. 1. q. 6. artic. 63. nu. 23. fol. 84.

Non obſtat, quòd de tali diruptione Eccleſiæ non conſtet aliunde quàm ex aſſertione Vicarij concedentis iuſpatronatus, & tamen de veritate cauſſæ narratæ deberet aliundè apparere, l. ſi fortè, de caſtr. pecul. Nam dicebatur, quòd cùm ſpectaret ad officium Vicarij inquirere de ve-
3 ritate cauſſæ narratæ, & ipſe † Vicarius aſſerat habuiſſe ſuper omnibus plenariam informationē, & quòd omnia, quæ in ſupplicatione narrantur, vera erant, & interpoſuerit ſuam auctoritatem, præſumitur tale decretum interpoſitum ex vera & legitima cauſſa, præſertim cum in ſpecie enuntietur, quòd Eccleſia erat penitus diruta & proſtrata, Specul. & alij poſt Alciat. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 10. in prin. Felin. in cap. quoniam contra, num. 37.
4 de probat. Nam † in concernentibus iuriſdictionem ſtatur atteſtationi officialis, gloſſ. in verbo, onerare. in cap. paſtoralis, de offic. deleg. Albetic. & alij per Alexan. in l. 1. num. 5. verſi. quinto: ſed iuxta hoc quæritur, de offic. eius, Dec. & alij in l. ſi donatione, nu. 31. C. de collat. & Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, nu. 82. prout hìc. Nam vltra quod ſumus in antiquis cētum annorum, habemus executionem & obſeruantiam d. conceſſionis
5 del 1508. cum aliis, de quibus ſupra, quæ † obſeruantia dat propriam fidem ipſi conceſſioni, Cyn. inter conſi. Bal. conſ. 400. col. pen. verſ. non obſtat quòd non repetiatur, lib. 4. Bal. conſ. 492. nu. 9. lib. 5. Aym. conſi. 101. nu. 4. & conſ. 158. nu. 1. cum ſequ. & de antiq. tempor. 1. par. nu. 99. & 224. & par. 3. nu. 23. & par. 4. nu. 167. Et hęc obſeruantia præſumitur ſubſecuta ex præambula huiuſmodi conceſſiooe, Aym. conſ. 10. nu. 9. & conſ. 118. nu. 2. Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 24. & facit l. quædam muliet, de rei vendic. & l. 2. C. de acquir. poſſ. vltra quod expreſsè dicit, præſentibus & inſtantibus.

Non obſtat, quòd non probetur, Eccleſiam huiuſmodi fuiſſe reædificatam expenſis illorum Dominorū de Raz-
6 zalibus. Nam † dixerunt, quòd eo ipſo, quod reperitur ædificata, præſumitur ædificatam fuiſſe expenſis illius, qui tenebatur facere, Abb. conſi. 54. numer. 2. & 3. libr. 1. & facit l. cùm ſeruus de verb. obligat. l. 3. de alimen. pupil. præſtan.

Non obſtat, quod in dict. conceſſione iuriſpatronatus non conſenſerit Epiſcopus, ſed Vicarius prædictus, qui *(vt prætenditur)* non poteſt conſentire conceſſioni iuriſpatronatus. Quoniam Vicarius in d. conceſſione aſſerit ſe habere in præmiſſis ſufficiētem facultatem, quæ † enun- 7
tiatio cum antiquitate temporis 100. annorum inducit mandatum præſumptum ſufficiens, Curt. ſen. conſil. 76. num. 2. Dec. conſi. 36. num. 7. & ſequen. Gozadin. conſ. 96. colum. final. Igne. in l. 1. num. 53. & Zuccard. num. 94. C. qui admit. Purpur. in auth. ſi quis in aliquo column. fina. C. de eden. Cagnol. in l. nolle. num. 19. de regul. iur. Aym. de antiq. tempor. par. 2. num. 61. & conſi. 317. num. 2. Boer. deciſ. 271. num. 17. Caſſad. deciſ. 3. de procurat. Sarnen. in compend. vtr. ſignat. verſ. ſed iſta omnia limitantur. Et
† quòd ex antiquitate temporis præſumatur facultas Vi- 8
carij, qui iuripatronatus conſenſit, fuit reſolutum in vna Roman. capellaniæ ſancti Pauli coram R. P. D. Cotta 12. Nouemb. 1572. Stāte maximè quaſi poſſeſſione quæ colligitur ex præſentatione del 1525. quæ habuit effectū vſq; ad 1532. & del 1561. & 65. quæ habuerunt effectū vſque
ad 1572. Nam eo ipſo, † quòd ex perſona vnius præſenta- 9
ti, & inſtituti ſit poſtea præſentatio & inſtitutio alteri, ſatis probatur effectus primæ præſentationis. Oldrad. conſi. 229. num. 2. & 3. Lambert, de iurepatron. lib. 2. par. 2. q. 10. artic. 7. num. 11. fol. 234. Et fuit deciſum in vna Cæſarauguſtan. coram R. P. D. Blancherro 9. Maij. 73. & ex initio poſſeſſionis del 1508. vſque ad 1532. & fine del 61. vſque ad 72. præſumitur medium ad quemcunque effectum. Tiraquel. de præſcript. §. 1. gloſſ. 9. Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 26. Ruin. conſilio 143. numero 20. &
& 23. Et prædicta poſſeſſio † probat patientiam & tole- 10
rantiam Epiſcopi, & conſequenter ſufficiens mandatum, aut ratificationem Epiſcopi, Mohedan. deciſio 225. ante fio.

Non obſtat, dum dicebatur, quòd ex præmiſſis colligitur mandatum præſumptum, quòd vbi non conſtat de contrario, eſſet ſufficiens, ſed (vt dicebatur) in caſu iſto conſtat de veritate, quòd Vicarius ille non habebat mandatum ſufficieos ad hoc, quia erat productum quoddam mandatum, & veritas debet præualere. Nam etiamſi non deficerent aliqui ex Domiois, qui tenebant, mandatum illud per Ioan. Franciſcum exhibitū eſſe ſufficiens, tamen communiter omnes Domini tenuerunt, quòd cùm Vicarius non ſe reſtringat ad d. mandatum inſufficiens, & ita non facta alia diligentia, quòd non reperitur aliud mandatum in actis notariorum Bononienſium, qui tunc
erant ex decreto d. Vicarij. Inſurgit † præſumptio plurali- 11
tatis mandatorum Corn. conſ. 348. nu. 32. cum ſeq. libr. 1. Imo. conſ. 98. nu. 9. cum ſeq. Et licet negatiua regulariter ſatis probetur exhibendo vnum mandatum, vt per Aym. conſ. 1. col. pen. & de dicto Corn. dubitet idem Aym. de
antiq. temp. part. 2. num. 54. tamen † procedunt præmiſſa 12
in actibus præſentatorum, ſed non in decreto iudicis, & vbi ipſe non ſe reſtringit ad certum mandatum. Itē in caſu iſto ceſſat iſta difficultas, cùm habeamus vltra lapſum temporis, quaſi poſſeſſionem veram 20. annorum, & vltra, & præſumptam vltra 50. annorum, ex qua, vt dictum fuit, conſtat de ſufficienti mandato, aut ratificatione Epiſcopi.

Alia verò quæ in contrarium adducuntur, certè euacuantur ab informantibus.

BRAVI.

Roman. nullitatis ſubhaſtationis. Die 15. Nouembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de quo aliàs dubium non fuit, ſatis eſt ad conualidandum iudicium.*

2 *Pro*

2 *Proteſtatio, neminem audiri, &c. tollitur per comparitionem.*

3 *Verba ſunt interpretenda iuxta rationem actus, de quo agebatur.*

DECISIO DXCIX.

PRopoſita cauſſa Roman. nullitatis ſubhaſtationis,
Domini reſoluerunt pro nullitate ſubhaſtationis. Et
1 moti fuerunt, quia cùm hodie couſtet de † mandato, licèt
aliâs de eo non fuerit doctum iudicio, ſat eſt ad conualidandum iudicium, vt per Pau. Caſtr. conſi. 290. nu. 7. lib. 1.
Aym. conſil. 108. Rot. deciſi. 19. in antiq. de proc. Gomeſ.
deciſ. 50. lib. 1. Et fuit dictum in vna Papien. bonorum co-
2 ram D. Cotta anno 1570. & Domini ita ſeruant. Et † proteſtatio exemplo præcedens, nemioem audiri, &c. non
releuat, de qua Domini aliâs dubitarunt per conſil. Bal.
122. nu. 1. li. 3. Guidobon. deciſ. 129. quia tollitur per comparitionem procuratoris Do. Paridis ſubſecutam, ex trad.
à Dec. in c. ſolicitudinem. nu. 10. de appell. Iacobin. in l. licet. nu. 14. C. de procur. vbi Curt. nu. 31. cum aliis citatis
per Rebuf. in tract. de recuſat. artic. 11. nu. 4. ver. ex quo
patet quod proceſſus, &c. Et deſeruit deciſ. Mohedan. 43.
de repetitione proteſtationis facienda. Put. deciſ. 284. li. 1.
Et Domini dixerunt non eſſe hîc aliud iudicium, néque
inter aliâs perſonas. arg. l. cùm quæritur, cum duobus.
ſeq. ff. de excep. re. iudica. Circa mandatum de liberando
Domini dixerunt ſatis comprehendere oblationem ſcutorum 1500. ex verbis in eo expreſſis, *niſi infra menſem*,
quæ ad talem oblationem ſubſecutam referenda ſunt, ſi
quidem infra tempus deſignatum à iudice fuit facta, &
3 ita dicta verba intellexerunt, cùm † iuxta rationem actus,
de quo agebatur, ſunt interpretanda, vt in l. miles ad ſororem. l. cùm pater. §. donationis. ff. de lega. 2. & in l. ſi vno
ff. locat. Aym. conſil. 202. num. 38. Syluan. conſi. 30. nu. 5.
part. 1.

LANCELLOTTI.

Bononien. iuriſdictionis. Veneris, vltim. Ianuarij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Iudicium eſt metiendum ex perſona actoris, cuius intentio inſpicienda eſt, quomodo ius ſuum deducat, non autem quomodo reus.*

2 *Iudicium motum quale ſit, declaratur ex perſecutione facta in cauſſa.*

3 *Comparitio vna ſuppletur per aliam.*

4 *Rector ſeu gubernator ciuitatis æquiparatur præſidi, ad cuius officium ſpectat iuriſdictionem ciuitatis defendere & conſeruare.*

5 *Sententia officialium nocet Principi circa omiſſionem.*

6 *Apoſtolica ſedes habet fundatam intentionem circa iuriſdictionem in omnibus locis exiſtentibus in territorio Bononienſi.*

7 *Poſſeſſio vel quaſi non ſufficit contra ſuperiorem, niſi doceatur de iure & titulo.*

DECISIO DC.

DVbitatum fuit iterum propoſitum inſtante parte
dictorum Comitum de Pepulis. Et Domini ſteterunt in deciſis ſub die 2. Decemb. 1577. videlicèt, quòd
Domini Comites tenentur docere de eorum iure ſiue
titulo in locis, de quibus agitur, & quòd ſyndicus venit
ad cauſſam, etiam nomine Gubernatoris Ciuitatis Bononien. pro intereſſe ſedis Apoſtolicæ, & quòd habet intentionem fundatam de iure communi in dictis locis.
Et moti fuerunt, quia Dominj Comites obtinuerunt
committi cauſſam iactationis & moleſtationis contra
Vicarium & Maſſarios Crepalcorij, omnéſque alios, &c.
Et ideò ipſi fuerunt effecti recti voluntarij: dictus verò
1 Vicarius & alij vocati fuerunt effecte actores, ſed † cùm
iudicium ſit metiendum ex perſona actoris, leg. 1. ff. ſi
pars hæred. peta. Caſſad. deciſ. 3. nu. 2. de iudic. propterea
inſpici debet intentio actoris, quomodo ius ſuum deducat, non autem quomodo deducat reus. Verùm ſyndicus
comparens nomine d. Vicarij & communitatis deducit
ius ſuum connexum cum iure ſedis Apoſtolicæ, iuxta ca.
Nicolai V. quod probatur. Primò, ex duobus commiſſionibus præſentatis pro parte d. ſyndici, in quarum altera,
quæ eſt confirmatoria iuriſdictionis bon. me. Oradini,
continetur, quod agitur de præiudicio Communitatis
Bonon. ſyndici ac litis conſortium, ac ſedis Apoſtolicæ &
illius officialium. In altera verò cõmiſſione, quæ eſt auocatoria, dicitur, quòd dicti Comites obtinuerunt inhiberi ad effectum ſubtrahendi obedientiam, quam præſtant
homines dictorum locorum Communitati & officialibus
ſedis Apoſtolicæ, & quòd eſt res mali exempli, quòd ciues perturbent iuriſdictionem d. ciuitatis, & dictorum officialium ſedis Apoſtolicæ. Secundò probatur ex articulis datis pro parte ſyndici, ex quibus etiam elicitur intentio agentis, ſecundùm Oldrad. conſil. 224. in princ. Nam
in tertio & quarto articulo dicitur, quòd ſyndicus intendit probare, quòd dicta loca ſunt ſub iuriſdictione d. ciuitatis, & Legatorum, & Prolegatorum, & Gubernatorum d. ciuitatis. Et in additionalibus articulis dicitur,
quòd in caſtro Crepalcorij communitas conſueuit deputare officiales Dominorum Legatorum, & quòd dicti officiales deputati à ſede Apoſtolica exercẽt iuriſdictionem
in dictis locis, & illa gubernant. Ex † proſecutione au- 2
tem facta in cauſſa declaratur, quale ſit iudicium motum,
ſecundum Abb. in cæterum. nu. 20. verſic. debet enim intelligi, de iudic. Felin. in rub. de præſcrip. nu. 8. Tertiò ex
mandato facto de anno 1546. in quo ſyndicus conſtituitur à dicta ciuitate conſentiente & auctoriſante dicto Vicelegato cum clauſula, omni meliori modo. Quartò, ex
ſerie actorum, in qua conſtat, ſyndicum pluties comparuiſſe nedum nomine Communitatis, ſed etiam litis
conſortium, ſub quo vocabulo etiam comprehendi poteſt d. Gubernator. Et licèt in aliquibus comparitionibus
non fuerit additum illud verbũ, conſortium, tamen † vna 3
comparitio ſuppletur per aliam, Ægid. deciſ. 590. & 591.
Quintò, ex mandato Vicarij Crepalcorij, in quo conſtituit procuratorem in hac cauſſa pro Communitate, &
ſancta ſede Apoſtolica. Sextò, probatur ex alio mandato facto de anno 1548. per quod ceſſat omnis difficultas,
ſi quæ oriri poſſet in ſupradictis: nam in eo Gubernator
pro intereſſe ſedis Apoſtolicæ conſtituit ſyndicum in hac
cauſſa cum ratificatione omnium actorum per alios ſyndicos.

Præterea attentis deductis pro parte dictorum Comitum, Domini dicebant conſtare illos mouiſſe iudicium
etiam contra Gubernatores & Vicelegatos Bononien.
Tum ex dicta cõmiſſione iactationis, in qua adeſt clauſula, omnéſque alios cuiuſcunque facultatis, &c. in executione citationis nominandos. Tum ex citatione executa
pro eorum parte vigore d. commiſſionis, & contra Vicelegatum Bonon. Tum etiam ex quarto eorum articulo, in
quo ponitur qualiter ipſi exercuerunt iuriſdictionem in
d. locis ſcientibus & patientibus Legatis, & Vicelegatis,
ac Gubernatoribus Bononien.

Non obſt. quòd Gubernator non poſſit deducere in
iudicium iura cameræ Apoſtolicæ. Quoniam nõ eſt conſtitutus ſimpliciter ad ius reddendum, ſed ad generalem
gubernationem ciuitatis & illius territorij. Nam † habet 4
latiſſimam iuriſdictionem, quia æquiparatur Præſidi. vt
per Corn. conſil. 153. colum. 1. & 2. libr. 3. Et propterea ad
ipſum pertinet curare, quòd iuriſdictio territorij ſedis
Apoſtolicæ ſit illæſa, & nullus illam vſurpet. ad not. per
Doct. in l. præſes, C. de tranſact. Præſertim, quia ſcientia
† officialium nocet Principi circa omiſſionem, Bart. in l. 5
ſi Publicanus, §. in vectigalibus, num. 2. ff. de public. Balb.
de præſcript. part. 2. 5. part. quæſt. 2. verſic. ſed dubitatur.

Tiraq.

Digitized by Google

-iraquell.de nobilit.cap.14. nu.3. Aym.de antiq. tempor.
-art.4.§.abſoluris,nu.23. Couat. in reg. poſſeſſor.in prin.
-.part.col.antepen.verſic.ſed tamen,quare ſi poteſt noce-
-e, multo magis in defendendo.

Pariter non obſtat,quòd hoc non interfuit ſedis Apo-
ſtolicæ, ex quo Domini Comites profitentur illam reco-
gnoſcere in ſuperiorem,quia valde intereſt, quia ſedes A-
poſtolica prætendit,quòd ipſa priuatiuè ab omnibus aliis
exercere debeat iuriſdictionem, nec lis vertitur ſuper eo,
an Domini Comites recognoſcāt iu ſuperiorem d.ſedem
vel ne, ſed ſuper eo,an iſtis locis officiales ſedis Apoſtoli-
cæ exercentes iuriſdictionem in d.ciuitate, & illius terri-
torio habeant iuriſdictionem priuatiuè ab ipſis Comiti-
bus. Vnde cùm ex prædictis conſtet, ſyndicum veniſſe ad
cauſſam etiam nomine ſedis Apoſtolicæ, infertur, quòd
hæc loca ſint in territorio Bononien. vt aliàs fuit reſolu-
6 tum, quòd ſedes † Apoſtolica habet fundatam intentio-
nem circa iuriſdictionem in omnibus locis exiſtentibus
in d.territorio,vt poſt Hoſtien.not.Abb.in cap. diligenti,
num.2.de præſcrip.Put.deciſi. 221. vol. 2. Et † propterea
7 contra ſuperiorem non ſufficit quaſi poſſeſſio,niſi docea-
tur de iure & titulo.vt tradit Luc.de Pen. in l. quicunque
col.1.in fine,verſi.ſic etiam Comites, cum verſic.ſeq.C.d
fund.limitotrophis,li.10.& ibi Rebuf.nu. 1. ſequitur Ca-
pic.deciſ.77.nu.9.Ioan.Fab.in §.retinendæ nu. 31. verſic.
item not. Inſtit. de interdict. cum aliis,de quib. per infor-
mantes pro communitate.

BVBALI.

Parmen.Caſtri. Lunæ,13.Februa.1578.

SVMMARIA.

1 *Narrata in legitimatione, ſuper quibus pars ſe fundat debent verificari.*

2 *Cauſſam committens iactationis, & moleſtationis, reus eſſe dicitur, ex communi.*

3 *Succedere volens in bonis defuncti ex capite agnationis, debet ſe probare proximiorem, & habere intereſſe in cauſſa.*

DECISIO DCI.

FVit per Dominos reſolutum,ſententiam per R.P.Do-
minum Lancellotum ad fauorem Comitis Pomponij
Taurelli latam, eſſe confirmandam. Moti fuerunt, quia
Comites Camillus & Fabritius de Taurellis non verifi-
1 carunt † narrata in eorum legitimatione, quam cùm re-
productam repetierint,& in ea ſe fundent tanquam legi-
timatos,debent in ea narrata verificare,vt per Ioan. Andr.
in c.1.num.3.de lite conteſta.in 6. Felin. in cap. conſtitu-
tus, colum.1.& ibi Dec.num. 3. de reſcript. cum aliis ad-
ductis per eundem Deci.conſ.198.ſub n.4.verſ.ſed in im-
petratione. Nec obſtat, quòd Comes Pomponius com-
2 mittendo cauſſam ſit actor, quia † cùm ipſe commiſerit
cauſſam iactationis & moleſtationis, reus eſſe dicitur,vt
de magis communi per Couar.lib.1.variar.reſol.c.18.nu.
3.& ſequen. Et hæc opinio in Rota ſeruatur, & ſatis con-
ſtat de moleſtiis, cùm dicti Comites Camillus & Fabri-
tius repetierint legitimationes in actis productas. Nec
obſtat,quòd Comes Pomponius non poſſit dici reus,cùm
non poſſideat Caſtrum Choenſis, quia nunc lis non ver-
titur ſuper dicto Caſtro, ſed ſuper legitimatione, an ſit
ſubreptitia. Dixerunt tamen Domini, quòd ante omnia
3 Comes Pomponius debet reprobare ſe eſſe agnatū † pro-
ximiorem Comitis Roberti iam defuncti,& habere inte-
reſſe in huiuſmodi cauſſa, ex doctr. Innocen. in cap. Ab-
bate,ante nu.2.de verbor.ſignific.

Reſeruarunt etiam, quòd dicti Comites Camillus &
Fabritius audiantur, ſi velint dicere narrata in legitima-
tione eſſe verificata ex verbis poſitis in teſtamento dicti
Comitis Roberti.

BVBALI.

Roman.mercedis.Lunæ,17.Martij,1578.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis de præſcriptione 16.annorum, ligat etiam forenſem, qui iudicium in Vrbe introduxerat. & nu.3.*

2 *Locus cenſus deſtinatæ ſolutionis ſemper attenditur in his, quæ oriuntur ex poſt facto poſt contractum propter negligentiam vel moram: & etiam locus iudicij.*

DECISIO DCII.

DVbitaui,an ſtatutum Vrbis,cap.101.li.1.& c.18.lib.
4.de præſcriptione 16.annorū,ligaret forenſen, qui
in Vrbe inſeruierat, & mercedem poſt 16.annos coram
Gubernatore vrbis petierat. Et † per Dominos reſolutum 1
fuit, quòd huiuſmodi ſtatutum ligaret etiam hunc foren-
ſem, qui in Vrbe iudicium introduxerat. Moti fuerunt
principaliter ex illa ratione,quia in his, quæ oriuntur ex
poſt facto poſt cōtractum propter negligentiam vel mo-
ram,ſemper † attenditur locus deſtinatæ ſolutionis, ſi eſt 2
locus certus,& attenditur locus iudicij, vt per Bartol.in l.
cunctos populos,nu.16.C.de ſumma Trin.& fide Cathol.
quem ſequuntur ibi Fulgoſ. & Iaſ. nu.66. Et in † iſtis ter- 3
minis, quòd ſtatutum loquens de præſcriptione ligat
etiam forenſem,tenuit Anchar. in cap. canonum ſtatuta,
quæſt.12.verſic. item & quantùm ad præſcriptionem, de
conſtit.Corne.conſi.205. num. 9.lib.3. Barbat.conſil. 53.
colum.10.lib.2.Ruin.conſ.117.num.12. Caccialup.in d.l.
cunctos populos,nu.131.& ibi Purpura,num.154.& 161.
qui teſtatur de communi.

BVBALI.

In eadem Romanen.mercedis.Ven.30.Maij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio non datur aduerſus præſcriptionem ſtatutariam ex capite abſentiæ voluntariæ.*

Minus ex cauſſa paupertatis, quando ſufficit extraiudicialis interpellatio, num.3.

Item nec ex capite ignorantiæ ſtatuti, quæ non præſumitur in capite decem annorum. num.4.

2 *Impedito non competit reſtitutio, quando potuit impedimentum remouere.*

DECISIO DCIII.

OMnes Domini concluſerunt, Domino Paſqualino
non competere reſtitutionē in integrum aduerſus
præſcriptionem ſtatuariam ex cauſſis per ipſum allega-
tis. Nam ex capite abſentiæ non venit reſtituendus,cùm
† abſentia fuerit voluntaria, quæ non excuſat, cùm te- 1
neatur mittere procuratorem ad interrumpendam præ-
ſcriptionem. Bartol.in l. prima. ff. de diuerſ. temporib.
præſcriptio. Abb. in capitulo, querelam, numero ſepti-
mo,de procurat.

Nec abſenti voluntariè competit aliqua reſtitutio. Pa-
riſ.conſil.99.num.11.lib.4. Et † quia impedito non com- 2
petit reſtitutio, quando potuit impedimentum remo-
uere, vt per Bald. de præſcript.1. parte 6.part.nu.23. Præ-
terea potuit Dominus Paſqualinus interrumpere præ-
ſcriptionem, cùm fuerit in vrbe per aliquot menſes.
Nec † minùs venit reſtituendus ex cauſſa paupertatis, 3
quia ad interrumpendam præſcriptionem ſtatutariam
ſufficit interpellatio extraiudicialis, vt apparet in ſtatuto,
lib.4.cap.18.quæ non requirit aliquam impenſam. Simili-
ter † ex capite ignorantiæ non competit reſtitutio, quia 4
cum per decem annos ante ſuam abſentiam in vrbē mo-
ram traxerit, & fuerit verſatus in tribunalibus, & præſer-
tim in curia capitolij, prout ipſe in articulis aſſerit, præſu-
mitur habere notitiā ſtatutorū, nec poteſt allegare ignò-
rantiam. Bart.in l.cunctos populos,nu.21. & ibi Iaſ.in 1.

lectura, num. 32. & in 2. num. 66. C. de ſumma Trinita & fide catholic. Alexand. conſil. 41. num. 9. lib. 3. & conſ. 165. num. 3. libr. 6. cum aliis allegatis per informantes. Nec in caſu, de quo agitur, debet admitti iuramentum Paſqualini ad probandum ignorantiam, cùm habeat præſumptionem contra ſe, vt dixi.

ALDOBRANDINI.

Cæſarauguſtan. ſtatus. Veneris, 16. Ianuar. 1579.

SVMMARIA.

1 *Iuramentum ſolum partis ſufficit in remouendis notariis*

2 *Datio notarij adiuncti non habet locum, quando non poteſt prouideri indemnitati partis.*

DECISIO DCIIII.

DOmini dixerunt, Ludonicũ Capdeuilla debere abſtinere ab executione remiſſoriæ, ex quo fuit iuratus ſuſpectus ab Illuſt. D. Ioanne de Luna. In remouendis
1 enim † notariis leuis cauſſa ſufficit, imò ſolo iuramento
partis contentantur Docto. vt per Anchar. conſilio 263.
nu. 2. Alexand. conſ. 104. num. 2. & 3. libr. 5. Cagnol. in l. ſi
librarius, nu. 47. de regul. iur. Et ita pluries fuit reſolutum
per Dominos: maximè, cùm hoc caſu acceſſerit rixa inter
ipſum & connotarium, nec hoc caſu prouiſum eſt per dationem adiuncti, iuxta not. in auth. ſi verò contigerit, C.
2 de iudic. Quia † Domini dicebant dationem adiuncti tollere ſuſpicionem, quando per talem dationem prouidetur indemnitati partis, vt in dicto text. At hic ſecus eſt, quia licet ſint duo notarij in ſcribẽdo, poteſt tamen vnus reuelando dietim dicta teſtium, multum præiudicium parti afferre, cui malo datione adiuncti mederi non poteſt. Et propterea cenſuerunt Domini, debere d. Ludouicum ſe abſtinere à ſupradicta executione.

BLANCHETTI.

Valentin. matrimonij. Ven. 24. Ianuarij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Dos applicatur fiſco in pœnam illicitè contrahentium matrimonium ſcienter, etiam ſi ſuperueniat diſpenſatio, quando non conſtat de nouo conſenſu. & num. ſeq.*

2 *Nouus conſenſus in matrimonio contrahendo poſt diſpenſationem requiritur.*

3 *Hæredes mariti, qui matrimonium in gradu prohibito contraxit, debent ipſius ignorantiam probare ad effectum lucrandi dotem.*

4 *Vxor putatiua propter adulterium non amittit dotem, contra communem.*

5 *Matrimonio putatiuo, quæ indulgentur ad inſtar veri procedunt ratione bonæ fidei.*

6 *Maritus poſt ſeparatum matrimoniũ ex alia cauſſa, quàm adulterij, non poteſt mulieri repetenti dotem, obijcere adulterium.*

7 *Caſus plures, in quibus matrimonium aliter in foro pœnitentiali, aliter in iudiciali iudicatur.*

DECISIO DCV.

NOn potuit capi reſolutio propoſiti dubij, an conſtet de tali matrimonio Elizabet cum Petro, quòd ſufficiat ad amiſſionem dotis. Quia plures continet difficultates, in quibus Domini fuerunt varij.

Et prima erat circa iuriſdictionem meã, de qua quoad effectum dubij, Domini dubitabant.

Secunda fuit difficultas, *an matrimonium illud ſubſiſtat vti putatiuum*, nam ante diſpenſationem non poterat ſubſiſtere, cùm vtraque pars ſciret contrahi non poſſe, ex eo, quòd coniuncti eſſent in tertio cõſanguinitatis gradu: & ideò ignorantia gradus, ex quo inſimul contrahere pro-
1 hibebantur, penitus aberat, quo † caſu in pœnam illicitè
contrahentium dos applicatur fiſco. Rom. in l. Lucius Ti-
tius, num. 24. ff. ſol. matrim. Poſt † diſpenſationem etiam 2
non datur nouus conſenſus, prout requiritur, Abb. in ca.
ſuper eo. in fi. de cond. appoſ. Et ideò aliqui ex Dominis dicebant videndum, an cõſtet, quòd Eliſabet huic diſpenſationi conſenſerit.

Tertia, fuit dubitatio, *an hæredes mariti poſſent obijcere,
ad effectum lucrandi dotem huiuſmodi exceptionem, in † quo ne-* 3
ceſſe eſt probare ignorantiam mariti, & quod non potuerit conqueri. Boer. deciſ. 338. cum aliis, de quibus per Gabriel. lib.
7. concluſ. 35. nu. 10. Et augebat difficultatem, quia † non 4
erat expeditum apud omnes, quòd vxor putatiua propter adulterium amittat dotem: nam licèt opin. gloſſ. in cap. plerunque, de donat. inter virum & vxorem, videatur communiter recepta, tamen fundatur præcipuè ſuper eo, quia fuit lata ſententia ſuper amiſſione dotis, & ſeparatione matrimonij, vt benè cõſiderat Roder. Suar. in tit.
de lu. hamentas, num. 13. Prætetea, † quæ indulgentur ma- 5
trimonio putatiuo ad inſtar veri, procedunt ratione bonæ fidei, vt per modernos in tract. de lucr. dot. gl. 3. nu. 19. quæ bona fides abfuit in vtroque contrahente. Vltimò dicebant, quòd poſt ſeparatum matrimoniũ ex alia cauſ-
ſa, quàm adulterij, maritus † non poteſt mulieri repeten- 6
ti dotem ad effectum illam retinẽdi, obijcere adulterium, Io. And. & Ant. de But. in d. c. plerunque, num. 11. & ibi Anch. num. 7.

Vltima fuit dubitatio circa diſpenſationem, quę ex eo, quòd eſſet limitata ad forum conſcientiæ duntaxat, vide-
tur non poſſe ſuffragari in foro fori, præcipuè † cùm plu- 7
res dentur caſus, in quibus matrimonium in foro pœnitentiali vno modo, altero verò in foro iudiciali venit iudicandum, Antonin. in ſua ſum. par. 3. tit. 1. c. 19. in princ. §. 4. verſi. quid ſi dicant. Vnde diſpoſitio in vno non videtur ſuffragari in alio, ſtante expreſſa, & taxata limitatione, ſuper quibus erit particulariter dubitandum.

BLANCHETTI.

In eadem Valentin. matrimonij. Ven. 3. April. 1579.

SVMMARIA.

1 *Adulterium committitur etiam in matrimonio ignoranter contracto in gradu prohibito.*

2 *Diſpenſatio matrimonij in foro conſcientiæ non ſuffragatur in foro fori, nec etiam quoad legitimationem filiorum.*

3 *Opinio Docto. quòd vxor putatiua amittat dotem propter adulterium, quo caſu loquatur.*

4 *Hæredes mariti non poſſunt obijcere crimen adulterij, poſtquam maritus viuens non oppoſuit.*

DECISIO DCVI.

DOmini cum præſuppoſito, quòd diſpenſatio in foro conſcientiæ non ſuffragetur in foro fori, vt fuit reſolutum anno præterito coram R. P. Domino de Bubalis, in cauſſa Panormitan. illegitimitatis, dixerunt non con-
ſtare de tali matrimonio, ex quo mulier propter præten-
ſum adulterium dotem dicatur amiſiſſe. † Quæſtio enim 1
hæc procedit in terminis, quando ignoranter fuit contra-
ctum matrimonium in gradu prohibito, nõ autem quan-
do ſcienter, prout in caſu, de quo agitur, vt per Rom. in l.
Lucius Titius, nu. 24. ff. ſolu. matr. Nec obſtat diſpenſatio,
quia † ſicut ex illa non cauſſatur legitimatio filiorum, ita 2
nec matrimonium in foro exteriori.
Secunda opin. Docto. quòd † vxor putatiua amittat 3
dotem propter adulterium, loquuntur, quando præceſſit ſententia ſuper ſeparatione thori, ſecus ſi præceſſit ſententia ſuper ſeparatione ex cauſſa conſanguinitatis, & in repetitione dotis obijcitur adulterium, vt Anton. de But. Abb. Ioan. Andr. & Anchar. in cap. plerunque, de donat. inter vir. & vxor.

Tertiò, in caſu iſto non poteſt dici dos, cùm enim pa-

tèr

ter Elizabet conſtituerit illi dotem, ſi conttaheret cum Petro, & obtineret diſpenſationem à ſede Apoſtolica, intellexit de valida diſpenſatione, & quæ in vtroque foro ſuſtineret. Vnde cùm non fuerit obtenta diſpenſatio talis, non fuit etiam purificata conditio, nec dos conſtituta.

4 Vltimò placebat Dominis, quòd hæredes † nõ poſſent obiicere huic mulieri huiuſmodi crimen adulterij, poſtquam maritus viuens non oppoſuit. Marſil. in l. fin. nu. 2. ff. de quæſt. & l. vnic. nu. 62. C. de rapt. virg. cum aliis, quæ habentur per Gabriel. lib. 7. concluſ. 35. num. 8.

SERAPHINI.

Booouien. de Pipinis. Lunæ, 6. Iulij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Vtilitas Eccleſiæ eſt probanda per conductorem, non autem per Eccleſiam, quæ ſemper læſa præſumitur.*

2 *Enunciatio melioramentorum facta inter perſonas prohibitas, non probat.*

3 *Melioramenta facta pro manutentione prædij, non veniunt in æſtimatione.*

Quæ probantur ex ſtatu primæuo prædij ex narratiua inſtrumenti emphyteuſis collecto.

DECISIO DCVII.

ACtũ fuerat in Rota, dato particulari dubio, ſub die Veneris 15. Maij præſentis anni, an per Dominos Pipinos probarentur talia melioramenta, quæ excluderent læſionem Eccleſiæ, & impedirent mandatum de immittendo petitum pro parte prædictæ Eccleſiæ. Et tunc Domini, diſcuſſis dictis teſtium, & peritorum relatione, dixerunt, non conſtare de huiuſmodi melioramentis, & in omnem euentum ſatis cõſultum Pipinis per cautionem, quam ſe daturos offerebant canonici. Qua re intellecta, informantes pro Dominis de Pipinis confugerunt ad aliud dubium, negando fuiſſe reſolutum, conſtare de læſione Eccleſiæ, quamuis contrarium innuere videntur deciſ. aliàs factæ coram R. P. Dom. de Graſſis, quarum copia data fuerat. Tamen ad tollendum difficultates, dubitaui particulariter, an ſufficienter conſtaret de læſione. Quo dubio plenè diſcuſſo, Domini vnanimiter, vno tamen excepto, dixerunt de ea conſtare, per ea, quæ aliàs fuerunt deducta 8. Nouemb. 1577. & 21. Maij, 1578. coram R. P. D. de Graſſis, quæ cùm ſint diligenter annotata, non indigent repetitione, ſed ſolùm ſunt diluendæ obiectiones, quæ de nouo factæ fuerunt.

Et primò, quòd prætenditur incumbere Eccleſiæ onus probandi læſionem, cùm contractus fuerit factus de re ſolita alienari, non placuit Dominis, quia primò in iure poteſt hoc pati difficultatem, retenta deciſione facta in hac eadem cauſa, quòd vtilitas debet adeſſe de tempore reconductionis, ponderando verba conſtitutionis Paulinæ (& tunc in Eccleſiarum euidentem vtilitatem, ex quibus colligitur non dari ſimpliciter facultatem alienandi res alienari ſolitas, ſed cum illa qualitate præſentis vtili-
1 tatis Eccleſiæ. Et † ideò hæc qualitas eſſet probanda per Pipinos, cùm facultas, qua prætendunt habuiſſe locationem, ſit à iure pacto qualificata. Sed ex facto tollitur hæc dubitatio, cùm per canonicos fuerit probatum, prædium, de quo agitur, communiter potuiſſe locari de eo tempore, pro libr. 140. Ex qua probatione apparet euidenter Eccleſiam fuiſſe læſam, quæ locauit pro libris 20. Quo exceſſu adeò notabili ſtante, non obſtat, quòd ſecundò deducebatur de melioramentis, & de mille lib. ſolutis. Quia quantùm ad melioramenta, nihil certi per teſtes & peritos deducitur, vt in alia poſitione coram me concluſum fuit. Sed hoc totum tollitur etiam admittendo id omne, quod prætenditur per Pipinos, quod fuit pro eorum parte aſſertum in inſtrumento locationis ipſis factæ, nempè
2 melioramenta aſcendere ad libr. 500. Nam licèt † hæc enuntiatio non probet, quia facta inter perſonas prohibitas, Bellam. conſil. 33. colum. 14. Deci. conſ. 142. num. 6. Franc. & Gemin. in ca. 1. de reb. Eccleſ. non alienan. in 6. tamen præſuppoſito, quòd ſit vera, non excludit læſionẽ, iuncta ſolutione mille librarum. Nam dato etiam, quòd fructus harum pecuniarum æſtimentur ad rationem 10. pro centenario, conficient ſummam 150. libr. cui addendo viginti, erit tota ſumma 170. libr. quæ adhuc eſt infra ſummam, pro qua communiter locari poterat prædium. Nec aliqua ratio aut ſextæ partis, aut pacti de lucrandu melioramenta, eſt talis, quæ poſſit tam notabilem exceſſum excludere. Primæuus † autem ſtatus prædij ex nar- 3
ratiua inſtrumentorum excludit ea melioramenta, quæ periti recenſent, cum ea tenerentur pro manutentione prædij facere, l. agri, de vſufruct. l. pen. de impenſ. in reb. dotal. fact. Angel. in authen. de non alienan. §. lex itaque, in fine, Caſtren. conſi. 250. lib. 2. Iaſ. in l. 1. nu. 29. C. de iure emphyt. Sed neque poſſunt plus importare, quàm id quod prætendebat, prout in narratiua inſtrumenti, quæ ſupra fuit admiſſa, nempe, librarum 500.

Vltimò non obſtant, quæ deducuntur contra teſtes: nam placuerunt Dominis reſponſiones per informantes exemplo datæ. Et ideò ordinatum, vt præſtita per canonicos cautione relaxetur mandatum de immittendo.

ALDOBRANDINI.

Roman. domus. Lunæ, 14. Decemb. 1579.

SVMMARIA.

1 *Alienatio propriè non eſt, in qua reſeruatur directum dominium.*

2 *Dictio, iuxta, quando ſtare dicatur relatiuè.*

DECISIO DCVIII.

DOmini dixerunt, venditionem non eſſe contra formam mandati. In eo enim datur facultas præceptori alienandi huiuſmodi domum in perpetuum ſub annuo cenſu. Et ita factum fuit: vendita namque fuit domus in perpetuũ ſub annuo cenſu vnius lib. ceræ giallę laboratæ.

Non obſtat, quòd verba mãdati intelligenda eſſent de alienatione vtilis dominij tantùm, † quia imò ſi reſerua- 1
retur directum dominium, non eſſet propriè alienatio. Alciat. in l. alienationis, in 1. notab. ff. de verbor. ſignifi. Salic. in l. 1. nu. 1. C. de iure emphyt. Et in omnem euentum, quando verba mandati eſſent ita interpretanda, pariter eodem modo eſſent intelligenda verba venditionis, vt voluerit ſcilicet vendere præceptor vtile dominium, tum ob præſumptionem, l. quoties, de rebus dub. tum quia in venditione, nedum facit mentionem de mandato, ſed ad illud ſe retulit. Dixit enim, iuxta decretum, auctoritatem & facultatem aliàs Domino Præceptori attributam, & ſcriptam ſub die vltima Februarij præſentis anni per me, &c. rogatum, cùm dedit, & venditionis titulo dedit & ceſſit. Dictio † enim illa, iuxta, hoc loco ſtat relatiuè ad 2
mandatum, l. 1. vbi Bal. in princip. C. de Epiſcop. & cleric. Bertran. conſ. 44. num. 2. in prima primi. Et conſequenter, cùm Præceptor ad mandatum ſe retulerit, eius fines diligenter ſeruauit, cùm relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.

BLANCHETTI.

Romanenſis legati Pij. Lunæ, 11. Ianuar. 1580.

SVMMARIA.

1 *Legatum relictum ſoluendum ab eo, quem teſtator dixerat ſe declaraturum, non ſecuta declaratione, debetur ab hærede, ex commun.*

2 *Perſonæ omiſſio non dicitur taliter de ſubſtantia legati, quin à iure poſſit ſuppleri.*

3 *Prouiſio hominis clara & ſpecialis tollit prouiſionem legis.*

ſum,ex quo priuatur dominio, & adminiſtratione dicto-
rum bonorum,Batto. in qu. incip. mulier habens, quem
ſequuntur plures Docto. tamen in caſu, de quo agitur
attentis circumſtantiis facti, quæ colliguntur ex inſtru-
mento tranſactionis,Domini dixerunt, quòd Dom. Por-
tia non feciſſet ſibi actum præiudicialem, ſi poſtquam
fuit nupta, conſtituiſſet ſibi dotem in hac ſumma 30000.
ſcutorum.

Primò, propter augmentum dotis 6000. ſcutorum ſi-
bi donatorum per Camillum.

Nec obſtat, quòd fuerit factum ex cauſſa concordiæ,
quia prout dicitur in d.inſtrumento,fuit factum ex cauſſa
2 dotis, quæ † cauſſa debet iudicari finalis propter eius fa-
uorem,vt per Caſtren.in l.1.§.fi.ver.quartus caſus,de do-
nat.Accedit, quia in d. tranſactione dicitur, quòd fit pro
fundamento concordiæ, quæ concordia corrueret ſubla-
to & ceſſante fundamento ipſius.

Secundam vtilitatem deducebant ex lucro, quod po-
tuiſſet vigore ſtatutorum vrbis cõſequi D. Portia tam ex
ſumma 30000.quàm dicti augmenti 6000. quod lucrum
aſcendit ad ſummam ſcutorum 13000. ſuper quo lucro
cenſentur contrahentes tacitè egiſſe,vt per Rolan.in tra-
cta.de luc.dot.q.86.nu.6. Nec obſtat, quòd potuiſſet pri-
3 uare D.Portia.Quia † quando ex aliquo actu quis poteſt
conſequi damnum,ſicut lucrum,licèt cõtingat damnum,
non dicitur oriri læſio etiam in minore, vt no. Iaſ. in l.de
fideicommiſſo.num.2.vbi Dec.nu.3.C.de tranſact.Quod
procedit etiam in dote,vt ibidem Alexan.& per Boer.62.
nu.11. Præterea non eſt reciprocum lucrum, quia maius
eſt illud,quod potuiſſet cõſequi D. Portia, quam eius vir.

Tertia vtilitas deducitur ex eo,quòd Dom. Portia non
4 fuiſſet adhuc traducta ad domum viri:nam † potuiſſet vir
illam recuſare traducere,ſi dos ſibi non cõſtitueretur, ſe-
cundùm Bal.in c.iurauit, num.3.de proba. Iaſ.in authen.
præterea,nu.10.C.vnde vir & vxor.Sylu.nuptial.in §.non
eſt nuben.nu.46.Vel ſaltem tenebatur ſeipſam alere,cùm
eſſet diues,vt tradit Iaſ.in l.ſi donaturus,§.ſi quis indebiti.
nu.4.de cond.ob cau.Io.Lup.in cap. per veſtras,in 3.not.
5 §.2.de donat.inter virum & vxor. Inſuper † maritus lu-
cratur fructus bonorum paraphernalium,& aliorum non
dotalium,quando mulier nupſit ſine dote,ſecundùm Bal.
in conſi.266.col.2.vol.1.

Quartò aliqui ex Dominis dicebant, quòd ſi dos eſſet
correſpectiua ad fideiuſſionem factam per Camillum in
fauorem filij,& ad alios contractus contentos in d.tranſ-
actione,tunc oritur maxima vtilitas Do.Portiæ,cuius in-
tererat fuiſſe factam concordiam,quam ipſe Camillus,vt
conſanguineus, & iudex declarat non tendere in ipſius
detrimentum.

Ex quibus omnibus fuit concluſum, quòd ſi ex conſti-
tutione dotis,Dom.Portia potuiſſet ſentire aliquod dam-
num,illud recompenſabatur cum ſupradictis vtilitatibus,
quæ non interuenerunt in q.Bart. Et propterea dixerunt
illius doctrinam non poſſe applicari in his terminis, &c.

SERAPHINI.

Tiraſonen.penſionis.Die 11. Decemb. 1570.

SVMMARIA.

1 *Profitens religionem debet ſeruare formam traditam in de-
creto Conc.Trid.de reg.ſeſ.25 c 15.*
2 *Cauſſa finalis decreti Conc.Trid.de reg.ſeſ.25. cap.15. quæ-
nam fuit.*
3 *Exceſſus etiam in votis regularibus datur, veluti pauper-
tatis.*
4 *Profeſſus propriè non dicitur, qui propriis non caret, & in
domo cum vxore viuit.*
5 *Hieroſolymitani largo modo religioſi dicuntur.*
6 *Rectores hoſpitalium qui vtuntur matrimonio deferentes
certum habitum,non dicuntur religioſi, nec etiam largo
modo.*
7 *Religioſi propriè non dicuntur viuentes ſub regula tertij or-
dinis ſancti Franciſci.*
Imò nec largo modo qui vtuntur matrimonio.
8 *Verbum,profeſſio,intelligitur de tribus votis.*
9 *Militia ſancti Stephani non comprehenditur in Decreto,
de reg.Conc.Trid.ſeſ.25.c.15.*
10 *Diſpoſitio locum non habet,quando vnum præſupponitur,&
ſuper eo diſponitur,niſi adſit præſuppoſitum.*
11 *Generalitas verborum ſecundùm ſubiectam materiam, &
rationem finalem reſtringi debet.*

DECISIO DXCI.

IOannes de Luna obtinens decanatum Eccleſiæ colle-
giatæ oppidi de Tudela, eũ reſignauit in manibus Pa-
pæ in fauorem Petri Ximenos, reſeruata ſibi penſione
mille ducatorum cum decreto, quòd ſi Ioannem contin-
geret ingredi aliquam religionem militarem, ac iuxta
ipſius religionis priuilegia vxorem ducere, penſionem
nihilominus ipſam exigere,& percipere poſſet, & vale-
ret in ſupplicatione, iuxta cuius formam ſeſe obligaue-
runt in forma cameræ. Interim publicatum fuit Conci-
lium Trident. poſt cuius publicationem Dom. Ioannes
de Luna habitum militarem ſancti Stephani ſuſcepit, &
in continenti profeſſionem emiſit, & demùm vxorem
duxit. Orta controuerſia, prætendente Petro penſionem
extinctam eſſe, ex eo quod Ioannes in emittenda † pro- 1
feſſione non ſeruauit formam traditam in decret.Concil.
Trident. de reg. ſeſs.25.capit.15. Quo cauetur, *ne quis in
quacunque religione tam virorum, quam mulierum, qui mino-
ri tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitum in pro-
batione ſteterit, ad profeſſionem admittatur.* Dubitatum, *an
Dom.Ioan. quoad annum probationis ſub dicto decreto compre-
hendatur.* Et fuit reſolutum non comprehendi.

Primò, quia † intentio finalis decreti fuit occurrere 2
Apoſtaſiæ,in quam facile dilabuntur hi, qui minùs con-
ſultè profitentur,capit.ad Apoſtolicam, de regul. capitu.
non ſolùm eodem tit.in 6.Quod quidem non poteſt con-
uenire in iſtis militiis, in quibus inſtitutum non eſt mul-
tum durum, & multis abundant priuilegiis à Papa con-
ceſſis. Secundò, quia Concil. videtur de his religioſis
loqui, qui pro baſi, & fundamento, & perfectione ſuæ
religionis tria vota profitentur, obedientiæ, pauperta-
tis, & caſtitatis,vt videtur innuere ea, quæ in cap.1.hu-
ius decreti continentur, quæ non emittuntur à militi-
bus ſancti Stephani. Nec obſtat, quòd poſtea ſubdat, &
ſi quæ alia ſunt alicuius alterius regulæ, & ordinis ſecu-
laria vota, & præcepta. Quia procedit augmentatiuè vl-
tra alia vota tria præſtari ſolita à regularibus. Nã † etiam 3
in iſtis votis datur exceſſus,veluti paupertatis,vt per Tho.
ſecunda ſecundæ,quæſt. 188. artic.7. Tertiò facit dictum
Specul.tit.de ſtat. monach.quæſt.36.vbi † tradit,eos, qui 4
propriis non carent,& in domibus cum vxoribus viuunt,
non eſſe propriè profeſſos, & ait ita per Clementem iu-
dicatum fuiſſe, quòd etiam tradit Abb. in rub. de regul.
numero quarto, vbi vult, quòd † Hieroſolymitani largo 5
modo ſint religioſi, cùm non poſſint contrahere matri-
monium & promittant obedientiam. Rectores † verò 6
hoſpitalium, qui vtuntur matrimonio, deferentes cer-
tum habitum, non eſſe religioſos, neque largo, neque
ſtricto modo, allegat Ioan. de Ligna. & Laurent. in cle-
ment. ſecunda, de præbend. Angel.in ſua ſumma,in ver-
bo,religioſus, numer. 5. vbi ait, † tales viuentes ſub ali- 7
qua regula, veluti tertij ordinis ſancti Franciſci, non eſſe
propriè religioſos, Diuus Thom.2. 2. quæſt. 86. artic. 4.
in fin. Illos autem, qui vtuntur matrimonio, neque ſtri-
cto, neque largo modo eſſe religioſos, vt per D. Thom.
ibidem, qui etiam dicit, quòd ſunt religioſi ſecundùm
quid,

Digitized by Google

quid, & non verè, etiam in quantum, videlicèt, quòd in aliquo participant, quæ ad ſtatum religionis pertinent.

8 Vnde concludit votum perpetuæ continentiæ requiri ad religionis perfectionem. Accedit † etiam, quòd iſtud verbum, profeſſio, intelligirur de tribus votis. cap. cùm ad monaſterium. vbi Bald. num. 9. de ſtat. monach. Quartò, quia quando Concil. voluit comprehendere milites, eos nominauit, vt ſeſſ. 25. cap. 22. & ſeſſio. 23. cap. 18. Quintò, quia in hoc decreto, de regular. multa præcipiuntur, quæ non poſſunt applicati huic militiæ ſancti Stephani, &

9 † ideò noo videtur comprehenſa, quale eſt illud, quod habetur in capit. 2. *vt nihil proprium poſſideant*, & in capit. 4. *ne liceat à conuentibus ſine licentia recedere, & ad vniuerſitatem miſſi in ſuis conuentibus habitent*, neque cap. 6. de lectionibus loquens poteſt ipſis applicari, neque cap. vltimum, vbi ſancta Synodus hortatur Reges, & Principes, vt velint prædictis Epiſcopis, Abbatibus, & generalibus ac cæteris præfectis in executionem eorum, quæ iu dict. reformatione cuntinentur, auxilium ſuum & auctoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti. Si enim ſacra Synodus intellexiſſet de militiis, hortati erant ipſimet Reges & Principes, qui ſunt magni magiſtri ordinum ad contenta in reformatione obſeruanda, nec expectandum, quod ab aliquo eſſent requiſiti. Sextò, quia in militia ſancti Stephani eodem tempore datur habitus, & emittitur profeſſio, vt in ſtatuto dict. militiæ, tit. 2. cap. 1. quod etiam vſu obſeruari compertum eſt. Septimò, fuit habitum pro ſolido argumento, quod in cap. vltimo, præſentis decreti cauetur, vt omnia obſeruentur in omnibus cœnobiis, monaſteriis, & collegiis, & domibus quorumcunque monachorum, & regularium, nec noo quarumcunque ſanctimonialium, etiam ſi ille ſub gubetoio militiæ, &c. Nam ſi ipſæ militiæ continerentur ſub illis decretis, fruſtra fuiſſet facta extenſio ad domos mulierum, quæ ſub militiis viuunt. Ex quo arguitur de mente ſanctæ Synodi non fuiſſe comprehenſas io decreto, & ex dictione etiam, arguitur Synodum in pertinentiis ad militias plus dubitaſſe. Octauò quando

10 vnum præſupponitur, & ſuper eo diſponitur, † diſpoſitio locum non habet, niſi adſit præſuppoſitum, l. mancipia. C. de ſeru. fug. & ibi gloſſ. & Doct. in verbo, auocandum. text. in leg. Lucius Titio. C. de fideicommiſſ. libert. Sed in hoc capit. de quo nunc particulariter agitur, præſupponitur annus probationis, ergo vbi non adeſt iſte annus, veloti in caſu, de quo agitur, non habebit locum diſpoſitio, de profeſſione poſt annum probationis emittenda.

11 Non obſtat generalitas verborum. Quia † ſecundùm ſobiectam materiam, & rationem finalem reſtringi debet. gloſſ. in l. omnes. C. de muner. & honor. l. cùm pater. §. dulciſſimis. de leg. 2.

Neque obſtat, quòd materia videatur fauorabilis, & ideò extendenda ad eos, qui largo modo ſunt religioſi, quia cùm ceſſet ratio finalis, nullus ex hoc decreto fauor elici poteſt. Imò potius eſſet onus inutile, & odioſum illis, qui ſtatim his militiis adſcribi vellent, ad participandum, & gaudendum priuilegiis eis conceſſis.

Alia, quæ in contrarium facere videntur, ex deductis facilè tolli poſſunt.

GRASSI.

Aquilan. Canonicatus. Die 26. Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Interpretatio declaratiua alicuius actus admittitur etiam parte non citata.*
Imò etiam ea inuita. nu. 4.

2 *Appellatione etiam quorumcunque beneficiorum non debent includi dignitates, & canonicatus.*

3 *Verba vniuerſalia etiam geminata non ſemper includunt maiora expreſſis.*

5 *Notificatio in reſeruatione legati requiritur ad tollendum errorem publicum.*

6 *Declaratio ſubſequens poſt ſpecialem declarationem dicitur noua conceſſio.*

7 *Conceſſio noua non præiudicat iuri quæſito tertio.*

DECISIO DXCII.

FVit reſolutum prouiſionem Nuntij factam 26. Aprilis, 1572. non ſuſtineri ex defectu poteſtatis, quia in ſuis facultatibus expreſſè prohibetur conferre canonicatus in Metropolitanis cathedralibus, & collegiatis.

Nec etiam poſſe ſuſtineri ex literis Illuſtriſſimi Cardinalis Alexandrini de anno 1567. Quia per alias literas de anno 1571. ante vocationem canonicatus, de quo agebatur, per eundem Cardinalem fuerunt limitatæ, & dedeclaratæ, nempè per præcedentes literas, quòd forma, & natura rei, videlicet, facultatum non cenſeatur alterata, & huiuſmodi declaratio tanquam conſona ſtylo, & reducens huiuſmodi negotium ad priſtinam ſuam naturam, ſecundùm quam regulariter Nuntij non conferunt canonicatus, eſt attendenda, & primæ litteræ de anno 67. ſunt obſcuræ, & admittunt † interpretationem, & declarantur 1
ab vltimis de anno 1571. etiam parte non citata, iuxta conſil. Caſtrenſ. 338. nu. 6. lib. 1. Et quòd huiuſmodi literæ ita interpretari debeant ne contradicant, fecit capitu. inter dilectos. §. cæterum. de fide inſtrumeoto. Abb. in capit. cum M. col. 2. de teſtib. plura coogerit Dec. conſil. 602. nu. 5. & 6. Alexander conſil. 191. lib. 2. col. 4. & conſil. 146. ſtudedendo breuitati. colum. 2. Placuit etiam conſi. Dec. 193. colum. fin. nu. 3. quòd per verba generalia non facilè cenſetur receſſum à priori natura actus. Ad idem etiam Dec. conſili. 195. Vnde † appellatione etiam quorumcunque 2
beneficiorum non debent includi dignitates, & canonicatus huiuſmodi. argumento eorum, quæ not. Socin. ſub 260. numero 14. & 15. libro 2. facit text. cum ibi not. in capit. final. de præbend. & in capitu. cum in illis, eodem titul. libro 6. At quòd talia verba † vniuerſalia etiam ge- 3
minata non ſemper includunt maiora expreſſis, ſed aliquando, vt in materia reſtingibili, includuur ſimilia, facit gloſſ. in leg. fugitiui. C. de ſerui. fugit. Bartol. in leg. quidam relegati. ff. de rebus dub. gloſſ. in cap. ex literis, de offic. delegat. But. & Imo. in cap. ſedes, de reſcript. licet materia ſit lata. Ex quibus prædictæ declarationi literarum tanto magis dicebant eſſe ſtandum. Et ideò placebat eiſdem Dominis, quòd per illa verba, omnia beneficia, quorum collatio ſpectaret ad ſuam ſanctitatem quolibet modo, &c. de quibus in litteris anni 1567. non tollebatur prohibitio expreſſè facta de beneficiis exiſtentibus in Metropolitano Cathedralibus & Collegiatis, ſed magis, quòd permiſſio conferendi beneficia vacantia in menſibus reſeruatis ampliarentur per prædicta verba ad alias reſeruationes, vt in effectu ampliatio eſſet in qualitate reſeruationis, non autem in quacunque qualitate beneficiorum attentis prædictis. Maximè ſtante alia declaratione eiuſdem Cardinalis facta de anno 1571. Et † huiuſmodi declaratio Cardinalis po- 4
tuit fieri nedum ignorante, ſed etiam inuito Nuntio. Innocen. in capit. cùm olim, de verbo. ſignificat. Felin. & Docto. in capit. cum veniſſent, de iudic. cum concord. etiam quòd eſſet literæ miſſiuæ Cardinalis attenta grauitate negotij, & attenta ſubſcriptione Cardinalis, & attento, quod literæ prædictæ fuerunt præſentatæ eidem Nuntio.

Ad Calder. conſil. 4. de offic. deleg. & ad deciſ. Mohed. 215. exemplo allegata, reſpondetur, quòd ibi † ſumus in 5
reſeruatione legati, in qua ad tollendum errorem publi-

cum requirtur notificatio, ſed hîc ſumus in meta declaratoria, quę nil noui inducit, & in continenti operatur officium ſuum abſque alia notificatione per ſupradicta. Quoad atteſtationem verò Cardinalis factam de anno 1572. Menſe Octobris placuit Dominis non attendi, tum quia videbatur contrarietatem continere cum prædictis
6 literis de anno 1571. Tum † quia declaratio ſubſequens poſt ſpecialem declarationem dicitur noua conceſſio, vt per Bart. in l. ab executore. ff. de appel. Caſtren. & Modet. in l. hæredes palam. §. 1. ff. de teſtam. Anchar. conſil. 398. præmitto pro clariori deciſ. cum aliis allegatis per Soc.
7 conſ. 280. n. 20. lib. 2. Et † ideò nõ præiudicat iuri quæſito tertio, vt ſubdit Soc. ibidem. Maximè, quia facta poſt mortem Pij Quinti. Vnde magis debet attendi declaratio de anno 1571. tanquam facta ante litem motam & viuente Pio Quinto, cuius nepos erat Cardinalis Alexandrinus.

ALDOBRANDINI.

Cæſaraug. ſtatus de Moratra. Die, 27. Ianuarij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Teſtis tenetur iurare, parte petente, de veritate dicenda ſuper tota cauſſa, quando producitur ſuper negotio principali, non autem ſuper dilatoria exceptione.*
Imo etiam productus ab vna parte debet dicere veritatem pro vtraque parte, & nu. 3.
Limita tamen, niſi limitate iuraſſet ſuper vno articulo, & pars & iudex limitatum iuramentum detuliſſent, numero 2.

DECISIO DXCIII.

DOmini tenuerunt, teſtes interrogandos eſſe ſuper interrogatoriis concernentibus etiam alios articulos, ſuper quibus teſtes non inducuntur, dummodo non
1 ſint impertinentia, quia † teſtis parte petente tenetur iurare de veritate dicenda ſuper tota cauſſa, quando producitur ſuper negotio principali, non autem ſuper dilatoria exceptione. Innoc. in c. per tuas. nu. 3. Hoſtien. ibi. §. nos igitur, col. 1. propè fin. Ioan. Andr. col. 2, verſ. dicit autem. Anton. de But. numer. 7. Ægid. num. 4. Abb. numer. 3, Aret. nu. 6. Cyn. in l. fi. C. qui legit. perſ. haben. ſtan. in iud. Salyc. in Auth. ſed iudex. C. de epiſc. & cleric. Aufrer. ad deciſ. Tholoſ. 401. Doct. omnes. in c. 1. de teſtib. vbi Aret. col. 1. & ſuper ea debet dicere veritatẽ pro vtraque parte. c. veniens, il 2. & fi. de teſtib. §. & quoniam, in fi. & ibi glo. in verbo, cognita, in Auth. de teſtib. gl. in Authen. de ſanctiſſ. epiſc. §. nonnulli, in verbo, propoſitis, & in l. 2. C. de eden. vbi Bald. nu. 3. Dec. nu. 43. Iaſ. num. 18. Rip. num. 23. Ex quib. neceſſariò infertur, quòd poſſint ſuper omnibus interrogari, ex quo interrogantur ſuper his, ſuper quibus iurarunt dicere veritatem, poſtquam eam iurarunt dicere ſuper tota cauſſa.

Non obſtant tradita à Doct. in l. ſi duo patroni. §. idem Iulianus. ff. de iureiuran. & in l. ſi quis libertatem. ff. de pe-
2 tit. hæred. & in d. c. 1. de teſtib. Quia † hæc omnia procedunt, vbi teſtis limitate iurauit ſuper vno articulo, & pars & iudex limitatum iuramentum detulerunt: ſed vbi iurauit ſuper tota cauſſa, prout iurare tenetur, vt ſupra dictum eſt, ceſſat ſupradicta concluſio. Imò in d. cap. 1. de
3 teſtib. nu. 2. Quia † teſtis productus ab vna parte tenetur dicere veritatem pro vtraque parte, ne dum ſuper articulo, ſuper quo inducitur, ſed ſuper tota cauſſa, ſi pars petat illum iurare ſuper toto negotio, vt de huiuſmodi dicit Aret. in c. de teſtibus, in 5. not. de teſtibus. Ceſſat enim hoc caſu ratio, qua mouentur ſupradicti Docto. quòd deficiente iuramento, nihil probaret, quia cùm adſit iuramentum, probat. Et hæc omnia dicebant Domini tanto facilius admittenda eſſe, quia articuli omnes conſtituunt vnam maſſam, & vnum factum, & tendunt ad vnum finem. Ægid. deciſ. 33. in fin.

LANCELLOTTI.

Bononienſ. iuriſdictionis, Ven. 18. Maij, 1576.

SVMMARIA.

1 *Teſtes mortui alias examinati inter aliâs cauſas, ſemiplenè probant.*
2 *Teſtium numerus facere notorium dicitur.*
3 *Fama in antiquis probat territorium.*
4 *Obſeruantia circa mandatum quanam debeat eſſe.*
5 *Confeſſio facta in diuiſione probat contra auctores, & habentes cauſſam ab eis.*
6 *Territorij vnius quod eſt intra fines dicitur eſſe de dicto territorio.*

DECISIO DXCIIII.

FVit iterum propoſitum dubium informantib. nunc Dominis de Pepulis, & cum eorum præſuppoſitis, & Domini ſteterunt in deciſis, videlicet, cõſtare, villas, nuncupatas, Pallatam cadi lupi, & Galentiam, eſſe in comitatu & diſtrictu Bononien. quoad ſituatione, circumſcripto effectu, licet ſecus quoad ſubiectionem reſpectu iuriſdictionis. Et mori fuerunt per quatuor teſtes examinatos in curia pro parte communitatis, videlicet, per ſecundum, tertium, quartum, & quintum, ſuper ſeptimo articulo, qui probant famam de hac ſituationem in d. territorio Bononien. ex qua fama oritur ſemiplena probatio, quæ ſuppletur ex depoſitionibus 10. teſtium examinatorum de anno 1470. in cauſſa inter Marchionem Borſium, & Communitatem Bononię qui concludenter hoc idem probant tam per famam publicam quàm per alias ſuffi-
cientes cauſſas. Et † licet ſint examinati inter alias, tamen 1
cùm ſint mortui, ſemiplenè probant. Mohed. deciſ. 178.
præſertim in antiquis, & cùm † ſint numero 10. faciunt 2
notorium, vt not. Bald. in auth. quod locum. in fin. C. de collat. Felyn. in cap. cùm oporteat. col. 7. num. 18. verſic. adde, de accuſa. Corn. conſi. 333. col. 1. verſic. cùm aliàs,
lib. 1. Et † famam antiquis probat territorium. Bald. in l. 3
conuenticulam, colum. penul. num. 6. verſic. ex his etiam infero. C. de Epiſcop. & cleric. Soc. conſi. 178. col. 3. verſic. iſta concluſio, vol. 2. Alb. conſil. 64. nu. 23. in fin.

Quæ probatio primò coadiuuatur ex confeſſione auctorum modernorum de Pepulis Comitum, quæ elicitur ex licentia eis conceſſa per Communitatem de anno 1468. in qua licentia continetur, qualiter fuit exhibita petitio pro eorum parte aſſerentium, quòd poſſident in territorio Bononiæ, amplum territorium vocatum Gallentiam, & propterea petunt licentiam ædificandi molendinum in d. loco, quod abſque licentia non potuit conſtrui obſtantibus ſtatutis Bononien.

Secundò coadiuuatur ex alia eorundem confeſſione in inſtrumento diuiſionis inter eos factus de anno 1516. in quo pluries aſſerunt, has villas eſſe in Guardia Crepalcorij Comitatus Bononien. Quæ diuiſio cùm habuerit effectum, & ſecundùm eius formam hodie per ipſos poſſideantur dicta loca, ceſſant qui dicuntur de defectu mandati eorum procuratorum, qui in ea interuenerint, per ea,
quæ de † obſeruantia latè cumulat Aymon conſi. 159. nu. 4
5. & conſi. 204. nu. 13. Quæ † confeſſio quemadmodum 5
probat contra ipſos auctores dictas villas eſſe in territorio Bononien. ſecundùm communem opin. de qua per Iaſ. in l. cùm aliquis, num. 4. C. de iure delib. ita probat contra habentes cauſſam ab eis. Aym. conſil. 29. num. 1. & in tract. de antiq. temp. par. 1. §. ampliatur. num. 22. Et de confeſſione facta in diuiſione tradit Roin. conſi. 40. nu. 4. & 5. vol. 4. Gabriel. de confeſſ. concluſ. 1. in fin.

Tertiò coadiuuatur ex aſſertione Leonis X. in bulla de anno 1527. in qua aſſerit litem fuiſſe ortam inter com-

mendata

mendatarium Abbatiæ Nouantulanæ,& dictos auctores
ſuper nonnullis bonis exiſtentibus in diſtrictu & curia
Crepalcorij diſtrictus Bonon. intra confines, de quibus in
in ſtrumentis conceſſionis licentiæ venandi, & piſcandi
quæ bona eſſe has eaſdem villas conſtat ex inueſtituris, de
quibus in 6. præſuppoſito, deducendo, vt hîc per infor-
mantes pro parte Communitatis, cuius Leonis aſſertioni
ſtandum eſt, donec contrarium probetur. clem. literas, de
probat. Aym. conſ. 145. nu. 42. Put. deciſ. 324. lib. 2.

Quartò coadiuuatur ex confinibus caſtri Crepalcorij,
intra quæ conſtituunt hæ villæ. Nam indubitatum eſt, d.
caſtrum eſſe in comitatu Bononien. vt probant omnes
teſtes pro vtraque parte examinati. Et cõprobantur etiam
ex partito facto per Communitatem de anno 1312. vbi
enuntiat, flumen Panarij diuidere territorium Bononien.
& Mutinę. Sed loca, de quibus agitur, cùm ſint verſus Bo-
noniam, vtique dicuntur eſſe in territorio Bononie. quia
6 quicquid eſt † intra fines vnius territorij, dicitur eſſe de
dicto territorio. l. æde ſacra. §. 1. de contr. emp. Nat. conſil.
240. nu. 1. vol. 1. Rolan. à Val. conſi. 46. nu. 35. & 50. vol. 3.

Ex quibus omnibus ſimul iunctis probationibus fuit
concluſum, quòd d. villæ ſunt in territorio Bonon.

Nec in teſtibus Comitum fuit factum fundamentum,
quia loquuntur de territorio reſpectu iuriſdictionis &
ſubiectionis, & propterea dicunt dicta loca eſſe exempta
ab oneribus Comitatus Bonon. de qua ſubiectione aliàs
agetur, & clariùs id exprimũt duo ex dictis teſtibus. Nam
Franciſcus Caſtellatius dicit ſe credere, quòd dictæ villæ
ſint in territorio Bononien. Galleatius verò dicit ſe non
affirmare, quòd ſint extra territorium.

Non obſtant etiam bullæ Caleſtini & Caliſti, quia in
eis verbum nullum de iſtis villis: ſed ſi Domini Comites
prætendunt illas eſſe in territorio Mutinæ, ex quo in di-
ctis bullis dicitur, quòd caſtrum Crepalcorij ſpectat ad
Abbatiam Nouantulanę, iſtud potiùs videtur facere con-
tra eos, ex quo notorium eſt d. caſtrum eſſe in territorio
Bonon. per ſupradicta.

LANCELLOTTI.

Bononienſis iuriſdictionis, Die, 1. Februa-
rij, 1574.

SVMMARIA.

*1 Titulus pro obtinendo mandato de manutenendo, non eſt ne-
ceſſarius, ſed ſolùm poſſeſſio: niſi ſimus in concurſu poſ-
ſeſſionum, & nu. ſeq.*

*2 Poſſeſſio titulata præfertur, quando ſumus in concurſu poſ-
ſeſſionum.*

3 Precario poſſidere quando quis præſumatur.

*4 Præſcriptio tituli quæ oritur ex longæua poſſeſſione, ſufficit
ad obtinendam manutentionem, etiam ſi ius commu-
ne reſiſtat.*

*Imò etiam procedit non ſolùm in interdictis retinendæ ſed
etiam recuperandæ, nu. 5.*

6 Diœceſis appellatione venit etiam territorium alienum.

*7 Præſumptio vehemens vt poſſeſſio non ſit manutenibilis
abſque probatione tituli, ceſſat propter antiquitatem poſ-
ſeſſionis.*

*8 Manutentio in beneficialibus datur abſque tituli probatio-
ne.*

*9 Iuriſdictionis quaſi poſſeſſio nõ poteſt acquiri ſine ſcientia &
patientia aduerſarij.*

*10 Ignorans non amittit poſſeſſionem in incorporalibus, quæ in-
hæret oſſibus.*

DECISIO DXCV.

1 FVit concluſum regulariter non † eſſe neceſſarium ti-
tulum pro obtinendo mandato de manutenendo, ſed
ſolam poſſeſſionem. §. retinendæ inſtit. de interdict. l. 1. §.
ſicut interdicti. ff. vti poſſid. Niſi † eſſemus in concurſu 2
poſſeſſionum, quia titulata præfertur. vt not. Doct. in c.
licet cauſſam, de probat.

Nec obſtat, quòd loca, de quibus agitur, ſint in territo-
rio Bononien. & quòd in eo territorio Communitas ha-
beat iotentiooem ſuam ſuodatam ex priuilegio Theodo-
ſij. Vnde † Domini de Pepulis præſumuntur poſſidere 3
precario, ex not. per Bal. in l. 2. C. de ſeruit. & aqua, Ægid.
Caſſad. & alios allegatos. Quoniam reſpondetur, quòd ſi
dicti Domini de Pepulis probarunt longæuam eorum
poſſeſſionem, ex ea oritur præſumptio tituli, † qui ſuffi- 4
cit ad obtinendum manutentionem, vt notat Abb. in c.
cùm veniſſent, nu. 8. de conſtit. Couar. pract. q. cap. 17. nu.
6. verſic. ſecundò oportet. Quod procedit etiã ſi ius com-
mune reſiſtat, vt per Abb. in c. 1. nu. 4. vt lite pend. Capic.
deciſ. 189. & per Couar. d. nu. 6. verſi. 11. eſt animaduer-
tendum. & tradunt omnes Modern. in addit. ad Matheſil.
not. 28. nu. 3. Et † hoc nedum habet locum in interdictis 5
retinendæ, ſed etiam recuperandæ, vt not. Franc. in ca. ad
decimas, numer. 8. verſ. quarto limita. de reſtit. ſpol. lib. 6.
Præterea ſi adhuc non conſtat, quòd hæc loca ſint in ter-
ritorio Bononiæ, ceſſaret hoc motiuum, nec ſufficit quòd
in commiſſione Dominorũ de Pepulis dicatur dicta loca
eſſe diœceſis Bonon. Quia † fuit dictum, quod diœceſes 6
ſolent interdum extendi ad alia territoria. Præterea dicta
verba poſſunt verificari quoad ſpiritualitatẽ, adeò quòd
non eſt probatio neceſſaria. Minùs obſtat, quòd hæc iu-
riſdictio non poſſit haberi niſi à Papa, & quòd propterea
adeſt illa vehemens præſumptio, de qua per Couar. loco
allegato, nu. 6. ver. 4. ita vt non ſit manutenibiles poſſeſſio
abſque probatione tituli. Quia † reſpondetur, quod illa 7
vehemens præſumptio ceſſat propter antiquitatem poſ-
ſeſſionis, vt declarat ibidem Couar. Accedat † quòd in 8
beneficialibus, in quibus non poteſt haberi poſſeſſio
abſque eo, quòd habeatur titulus ab habente auctorita-
tem, datur manutentio paſſim abſque tituli productione.
Præterea hîc non agitur de iuriſditione Papæ, ſed (prout
Domini intelligunt) agitur de iuriſdictione Communi-
tatis.

Quo vero ad ſcientiam & patientiam Communitatis
fuit dictum eſſe neceſſariam, quia non poteſt acquiri
quaſi † poſſeſſio iuriſdictionis, quia cum duo in ſolidum 9
non poſſint poſſidere, non potuerunt Domini de Pepulis
illam acquirere, niſi communitas eam amiſerit, & in in-
corporalibus poſſeſſio inhæret oſſibus, Abb. in ca. bonæ,
il ſecundò, nu. 20. de poſtul. prælat. ideò † ignorans eam 10
non amittit, Alexan conſ. 16. nu. 13. vol. 5. Præterea ſi non
fuit acquiſita, non poteſt manuteneri. An autem ſit pro-
bata dicta ſcientia, videndum erit quid teſtes deponant.

BLANCHETTI.

Bononien. hæreditatis. Lunæ, 11. Iulij, 1576.

SVMMARIA.

*1 Relictum plus ſecundo viro quàm filiis primi matrimonij
transfertur ad filios & inter illos diuiditur.*

*2 Relictum filia per matrem minus legitima ſuppletur, & re-
liquum diuiditur inter ſecundum maritum & filiam
primi mariti.*

*Fallit, niſi ſit cum clauſula, pro toto eo quod petere poſſet ra-
tione legitimæ, vt tunc totum relictum ſecundo marito
transferatur in filiam, nu. 3.*

DECISIO DXCVI.

STante reſolutione facta 28. Maij proximè præteri-
ti, quænam portio in ſucceſſione matris debeatur
Dom. Lucretiæ. In cuius diſcuſſione quoad concluſio-
nes iuris Domini fuerunt concordes, quòd plus † reli- 1
ctum ſecundò viro quàm filiis primi matrimonij tranſ-
feratur

feratur ad filios, & inter illos diuidatur, ex text. in l. hac
edicta li. §. ſi verò plus. C. de ſecund. nupt.

Et in talem euentum, ſi mulier ſimpliciter minùs reli-
1 querit filiæ legitima ſibi debita, tunc deducatur ſupple-
mentum † legitimæ, & reliquum diuidatur inter virum
& filiam. Et ita procedit deciſ. Ioan. Pauli. Si verò reli-
ctum filiæ ſit cum clauſula, pro eo toto, quod petere poſ-
2 ſet ratione legitimæ, tunc † relictum ſecundo marito
transferatur in filiam, vt fuit deciſum in cauſſa Auximã.
dotis, iuxta diſtinct. Boer. deciſ. 201. Aym. con. 193. nu. 13,
& plures refert Riminal. ſenet conſ. vltim. volunt. conſil.
166. nu. 2. verſ. ſecunda concluſio.

Ex quibus in terminis iuris communis clarum eſt, quòd
D. Lucretiæ debetur relictum vitrico. Sed quia difficultas
prouenit ex his, quæ habentur in ſtatuto de dotibus reſti-
tuendis, in princ. §. ſi verò. & §. item dicimus. fuit tentum,
quod non obſtantibus prædictis, non ſit recedendum à
diſpoſitione iuris communis.

LANCELLOTTI.

Oſcen. Cantoriæ. Lunæ, 11. Februarij, 1577.

SVMMARIA.

1 *Titulus & poſſeſſio cum omni proprietate per reſignationem perditur.*

2 *Regreſſus dari ad ius dimiſſum dicitur.*

3 *Præbenda ius ipſum, & fructus ex illa prouenientes in eadem conſiderantur.*

4 *Reſeruatio fruſtratoria dicitur, ſi præbenda in reſignatarium tranſlata non eſſet.*

5 *Titulus totus qui æquipollet regreſſui, vel acceſſui, & coadiutoriæ, cenſetur tranſlatus in reſignatarium per pingues reſeruationes.*

6 *Reſeruatio de facultate optandi dicitur eſſe ſimplex.*

7 *Optare nolens propter grauamen reſeruationis, non debet dici impediens.*

DECISIO DXCVII.

FVit concluſum, quòd præbenda loci de Auques vacauerit per obitum Iacobi Gomez reſignatarij, quia
1 per † reſignationem perditur omnis proprietas, & titu-
lus & poſſeſſio. Rot. deciſ. 2. de renunt. in antiq. Caſſad.
deciſ. 4. nu. 3. & 10. de reſti. ſpol. cum ſimul. Adeò quod
non potuit penes Petrum reſignantem remanere dicta
præbenda, quæ penes duos eſſe non poteſt. Abb. in c. ma-
ioribus. nu. 3. de præben. præſertim cum in hac reſigna-
tione d. Petrus aſſignans reſeruauerit ſibi ingreſſum ad
2 dict. præbendam, qui † regreſſus datur ad ius dimiſſum.
Caſſad. deciſ. vnica, de pact.

Non obſtat reſeruatio facta per Petrum de titulo, de-
nominatione, ac adminiſtratione & poſſeſſione vnà cùm
fructibus d. præbendæ, quia hæc reſeruatio reſpicit ea,
quæ concernunt temporalitatem d. præbendæ, non au-
3 tem ius proprietatis: quia † in præbenda duo conſideran-
tur, videlicet, ius ipſum præbendæ, & fructus ex illa pro-
uenientes, ſecundùm Archid. in ca. ſi quis, num. 3. 1. q. 3.
Card. in clem. fi. in prin. q. 15. de præben. Felyn. in ca. cùm
M. nu. 28. de conſtit. Sicut dicitur de vſufructu, qui poteſt
eſſe penes vnum, & proprietas penes alium. Et huiuſmo-
di diuiſio prouenit ex euidenti poteſtate Papæ in benefi-
cialibus. Quæ omnia multo magis procedunt in caſu, de
quo agitur, ex quo reſeruatio facta fuit loco annuæ pen-
ſionis, propterea decedente penſionario, omnia conſoli-
dantur cum proprietate ipſius præbendæ tranſlatæ in Ia-
cobum reſignatarium, & penſio æquiparatur vſufructui.
4 Imò † ſi in Iacobum reſignatarium non fuiſſet tranſlata
præbenda, fruſtratoria fuiſſet hæc reſeruatio, per ea quæ
tradidit Dec. conſi. 183. num. 8. vol. 2. & Domini non te-
nent clauſulam, Sarnen. in reg. de publican. reſignat. q. 2.
5 nu. 3. & in reg. de triennal. q. 60. qui voluit, quod per † pin-
gues huiuſmodi reſeruationes cenſeatur tranſlatus in re-
ſignatarium totus titulus, qui æquipollet regreſſui vel
acceſſui & coadiutoriæ: quia dixerunt, quòd ſemper va-
cat titulus per obitum reſignatarij. Et in pluribus cauſſis
fuit reſolutum, de quibus hîc per informantes pro Dom.
Ludouico. Præterea ipſemet Sarnen. in d. q. 60. limitat
hanc ſuam opin. non procedere, quando iſtæ reſeruatio-
nes ſunt loco annuæ penſionis prout hic. Minùs obſtat
alia † reſeruatio de facultate optandi, quia illa ſimplex 6
eſt reſeruatio, & nihil dicitur de præbenda, & Domini in-
telligebant de optione ſimilis iuris, quod ſibi reſeruauit
Petrus, licèt de iure ſint percipiendi fructus, qui conſi-
ſtunt in temporalitate.

Quo verò ad effectum, de quo agitur, in dubio maior
pars Dominorum tenuit, quòd cùm præbenda vacauerit
per obitum Iacobi, potuit Martinus illam optare, cùm
ei nullum detur impedimentum, & ſi noluit † optare pro- 7
pter grauamen reſeruationis, non propterea poteſt dici
impeditus, cùm fuerit in ſui facultate illam optare vel
ſuam retinere.

ROBVSTERII.

Bononien. iuriſpatronatus. Lunæ, 29 Martij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Iuſpatronatus ex legitima cauſſa reædificationis & conſtructionis Eccleſiæ probatur.*

2 *Iuſpatronatus Eccleſia penitus diruta & proſtrata acquiritur de conſenſu ordinarij.*

3 *Vicarius aſſerens habuiſſe plenariam informationem ſuper narratis concernentibus cauſſam concedendi iuſpatronatus, & interponens decretum probat cauſſam prædictam fuiſſe veram & legitimam.*

4 *Officialis atteſtationi ſtatur in concernentibus iuriſdictionem.*

5 *Obſeruantia dat fidem actus, quæ ex illo ſubſecuta præſumitur.*

6 *Eccleſia præſumitur ædificata expenſis illius qui tenebatur facere.*

7 *Enuntiatio Vicarij de eius facultate aſſerentis cum antiquitate temporis centum annorum, inducit ſufficiens præſumptum mandatum.*

8 *Facultas Vicarij, qui iuriſpatronatus conſenſit, præſumitur ex antiquitate temporis.*

9 *Effectus primæ præſentationis ſatis eo ipſo probatur, quòd ex perſona vnius præſentati & inſtituti, fit poſtea præſentatio & inſtitutio alteri.*

10 *Poſſeſſio iuriſpatronatus, quæ ex præſentatione colligitur, probat mandatum præſumptum, aut ratificationem Epiſcopi ex eius patientia, & tolerantia.*

11 *Præſumptio pluralitatis mandatorum ex quibus inſurgat.*

12 *Negatiua plurium mandatorum ex vnius exhibitione probatur: ſecus in decreto iudicis, quod factum ex pluribus eſſe mandatis poteſt.*

DECISIO DXCVIII.

DE anno 1472. Alexander de Lungarij in ſpiritualibus & temporalibus Vicarius generalis Reuerendiſſ. D. Epiſcopi Bonien. habita plenaria informatione, quòd omnia, quæ narrabantur in quadam ſupplicatione porrecta per Bartholomæum de Razzalibus ciuem Bononien. erant vera, dedit illi licentiam reædificandi, & conſtruendi expenſis ſuis Eccleſiam in guardia Manzolini diœc. Bononien. ſub vocabulo, Beatæ Mariæ de Gauillo, & cùm illa reædificata & conſtructa eſſet ſufficienter de omnibus ſtructuris in condecenti forma, tunc conceſſit eidem Bartholomæo & Dominico de Razzalibus fratrib. & ſuis hæredibus plenariè iuriſpatronatus & præſentandi poteſtatem, prout in literis conceſſionis d. iuſpatronatus latiùs continetur. Et poſt huiuſmodi

Digitized by Google

iuſmodi cõceſſiones fuerunt factæ plures præſentationes
per iſtos de Razzalibus, & per Ordinarios Bonon. ad-
miſſæ & factæ inſtitutiones, & præſertim de an. 1508. 29.
32. 61. 65. & 72. Eueniente poſtmodum vacatione d. Ec-
cleſiæ, in menſe Februarij, per obitum Octauiani de Ca-
pelettis vltimi poſſeſſoris, iſti Domini de Razzalibus præ-
ſentant D. M. Antonium de Razzalibus Vicario Illuſtriſſ.
& Reuerendiſſ. D. Epiſcopi Bononien. qui reſpondit be-
neficium eſſe plenum & non vacare, & mandauit nihilo-
minus doceri, de allegato iurepatronatus. Hinc orta fuit
controuerſia inter M. Antonium & aſſertos patronos ex
vna, & Ioan. Franciſcum Arriuabene prouiſum ab ordi-
nario ex altera, coram me compromiſſario: An in caſu, de
quo agitur conſtet ſufficienter de iurepatronatus Domi-
norum de Razzalibus & Lunæ, 29. Martij 1574. Reſol-
uerunt Domini, ſatis conſtare in caſu, de quo agitur, de
1 dicto † iurepatronatus ex legitima cauſſa reædificationis
& conſtructionis dictæ Eccleſiæ, cum præſuppoſito ta-
men, quòd hodie conſtet Eccleſiam prædictam habere
omnes ſtructuras Eccleſiæ & eſſe in condecenti forma, &
cum præſuppoſito, quod documentum iſtius conceſſio-
nis iſtius iuriſpatronatus ſit in forma probante.

Mouebantur Domini ex publico documento conceſ-
ſionis, in quo narratur legitima cauſſa conceſſionis iuriſ-
patronatus, quòd Eccleſia prædicta erat penitus diruta &
2 proſtrata, & † propterea acquiritur iuſpatronatus de con-
ſenſu ordinarij, glo. in c. quoniam, & ibi Abb. & alij nu. 8.
de iurepat. Gemin. conſ. 117. nu. 5. Roch. de Curt. in tract.
de iurepatro. in verbo, conſtruxit, num. 2. Steph. de literis
gratiæ, fol. 82. verſ. 2. dubitatur. Lambert. de iurepatr. lib. 1.
part. 1. q. 6. artic. 63. nu. 23. fol. 84.

Non obſtat, quòd de tali diruptione Eccleſiæ non con-
ſtet aliunde quàm ex aſſertione Vicarij concedentis iuſ-
patronatus, & tamen de veritate cauſſæ narratæ deberet
aliundè apparere, l. ſi fortè, de caſtr. pecul. Nam dicebatur,
quòd cùm ſpectaret ad officium Vicarij inquirere de ve-
3 ritate cauſſæ narratæ, & ipſe † Vicarius aſſerat habuiſſe
ſuper omnibus plenariam informationẽ, & quòd omnia,
quæ in ſupplicatione narrantur, vera erant, & interpoſue-
rit ſuam auctoritatem, præſumitur tale decretum inter-
poſitum ex vera & legitima cauſſa, præſertim cum in ſpe-
cie enuntietur, quòd Eccleſia erat penitus diruta & pro-
ſtrata, Specul. & alij poſt Alciat. de præſumpt. reg. 3. præ-
ſumpt. 10. in prin. Felin. in cap. quoniam contra, num. 37.
4 de probat. Nam † in concernentibus iuriſdictionem ſta-
tur atteſtationi officialis, gloſſ. in verbo, onerare. in cap.
paſtoralis, de offic. deleg. Alberic. & alij per Alexan. in l. 1.
num. 5. verſi. quinto: ſed iuxta hoc quæritur, de offic. eius,
Dec. & alij in l. ſi donatione, nu. 31. C. de collat. & Tiraq.
in l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus. nu. 82. prout
hic. Nam vltra quod ſumus in antiquis cẽtum annorum,
habemus executionem & obſeruantiam d. conceſſionis
5 del 1508. cum aliis, de quibus ſupra, quæ † obſeruan-
tia dat propriam fidem ipſi conceſſioni, Cyn. inter conſi.
Bal. conſ. 400. col. pen. verſ. non obſtat quòd non reperia-
tur, lib. 4. Bal. conſ. 492. nu. 9. lib. 5. Aym. conſi. 101. nu. 4. &
conſ. 158. nu. 1. cum ſequ. & de antiq. tempor. 1. par. nu. 99.
& 224. & par. 3. nu. 23. & par. 4. nu. 167. Et hęc obſeruantia
præſumitur ſubſecuta ex præambula huiuſmodi conceſ-
ſione, Aym. conſ. 10. nu. 9. & conſ. 118. nu. 2. Alciat. de præ-
ſumpt. reg. 2. præſumpt. 24. & facit l. quædam mulier, de
rei vendic. & l. 2. C. de acquir. poſſ. vltra quod expreſſè di-
cit, præſentibus & inſtantibus.

Non obſtat, quòd non probetur, Eccleſiam huiuſmodi
fuiſſe reædificatam expenſis illorum Dominorũ de Raz-
6 zalibus. Nam † dixerunt, quòd eo ipſo, quod reperitur æ-
dificata, præſumitur ædificatam fuiſſe expenſis illius, qui
tenebatur facere, Abb. conſi. 54. numer. 2. & 3. libr. 1. & fa-
cit l. cum ſeruus de verb. obligat. l. 3. de alimen. pupil. præ-
ſtan.

Non obſtat, quod in dict. conceſſione iuriſpatronatus
non conſenſerit Epiſcopus, ſed Vicarius prædictus, qui
(vt prætenditur) non poteſt conſentire conceſſioni iuriſ-
patronatus. Quoniam Vicarius in d. conceſſione aſſerit ſe
habere in præmiſſis ſufficiẽtem facultatem, quæ † enun- 7
tiatio cum antiquitate temporis 100. annorum inducit
mandatum præſumptum ſufficiens, Curt. ſen. conſil. 76.
num. 2. Dec. conſi. 36. num. 7. & ſequen. Gozadin. conſ. 96.
colum. final. Igne. in l. 1. num. 53. & Zuccard. num. 94. C.
qui admit. Purpur. in auth. ſi quis in aliquo column. fina.
C. de eden. Cagnol. in l. nolle. num. 19. de regul. iur. Aym.
de antiq. tempor. par. 2. num. 61. & conſi. 317. num. 2. Boer.
deciſ. 271. num. 17. Caſſad. deciſ. 3. de procurat. Sarnen. in
compend. vtr. ſignat. verſ. ſed iſta omnia limitantur. Et
† quòd ex antiquitate temporis præſumatur facultas Vi- 8
carij, qui iurispatronatus conſenſit, fuit reſolutum in vna
Roman. capellaniæ ſancti Pauli coram R. P. D. Cotta 12.
Nouemb. 1572. Stãte maximè quaſi poſſeſſione quæ col-
ligitur ex præſentatione del 1525. quæ habuit effectũ vſq;
ad 1532. & del 1561. & 65. quæ habuerunt effectũ vſque
ad 1572. Nam eo ipſo, † quòd ex perſona vnius præſenta- 9
ti, & inſtituti fit poſtea præſentatio & inſtitutio alteri, ſa-
tis probatur effectus primæ præſentationis. Oldrad. conſi.
229. num. 2. & 3. Lambert. de iurepatron. lib. 2. par. 2. q. 10.
artic. 7. num. 11. fol. 234. Et fuit deciſum in vna Cæſarau-
guſtan. coram R. P. D. Blanchetto 9. Maij. 73. & ex initio
poſſeſſionis del 1508. vſque ad 1532. & fine del 61. vſque
ad 72. præſumitur medium ad quemcunque effectum.
Tiraquel. de præſcript. §. 1. gloſſ. 9. Alciat. de præſumpt.
reg. 2. præſumpt. 26. Ruin. conſilio 143. numero 20. &
& 23. Et prædicta poſſeſſio † probat patientiam & tole- 10
rantiam Epiſcopi, & conſequenter ſufficiens manda-
tum, aut ratificationem Epiſcopi, Mohedan. deciſio 225.
ante fin.

Non obſtat, dum dicebatur, quòd ex præmiſſis colli-
gitur mandatum præſumptum, quòd vbi non conſtat de
contrario, eſſet ſufficiens, ſed (vt dicebatur) in caſu iſto
conſtat de veritate, quòd Vicarius ille non habebat man-
datum ſufficiens ad hoc, quia erat productum quoddam
mandatum, & veritas debet præualere. Nam etiamſi non
deficerent aliqui ex Dominis, qui tenebant, mandatum
illud per Ioan. Franciſcum exhibitũ eſſe ſufficiens, tamen
communiter omnes Domini tenuerunt, quòd cùm Vi-
carius non ſe reſtringat ad d. mandatum inſufficiens, &
ita non facta alia diligentia, quòd non reperitur aliud
mandatum in actis notariorum Bononienſium, qui tunc
erant ex decreto d. Vicarij. Inſurgit † præſumptio plurali- 11
tatis mandatorum Corn. conſ. 548. nu. 32. cum ſeq. libr. 4.
Imo. conſ. 98. nu. 9. cum ſeq. Et licet negatiua regulariter
ſatis probetur exhibendo vnum mandatum, vt per Aym.
conſ. 1. col. pen. & de dicto Corn. dubitet idem Aym. de
antiq. temp. part. 2. num. 54. tamen † procedunt præmiſſa 12
in actibus præſentatorum, ſed non in decreto iudicis, &
vbi ipſe non ſe reſtringit ad certum mandatum. Itẽ in ca-
ſu iſto ceſſat iſta difficultas, cùm habeamus vltra lapſum
temporis, quaſi poſſeſſionem veram 20. annorum, & vl-
tra, & præſumptam vltra 50. annorum, ex qua, vt dictum
fuit, conſtat de ſufficienti mandato, aut ratificatione
Epiſcopi.

Alia verò quæ in contrarium adducuntur, certè eua-
cuantur ab informantibus.

BRAVI.

Roman. nullitatis ſubhaſtationis. Die 15. No-
uembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de quo aliàs doctum non fuit, ſatis eſt ad con-
ualidandum iudicium.*

2 *Pro*

2 *Proteſtatio, neminem audiri, &c. tollitur per comparitionem.*

3 *Verba ſunt interpretenda iuxta rationem actus, de quo agebatur.*

DECISIO DXCIX.

PRopoſita cauſſa Roman. nullitatis ſubhaſtationis,
Domini reſoluerunt pro nullitate ſubhaſtationis. Et
1 moti fuerunt, quia cùm hodie conſtet de † mandato, licèt
aliâs de eo non fuerit doctum iudicio, ſat eſt ad conuali-
dandum iudicium, vt per Pau. Caſtr. conſi. 290. nu. 7. lib. 1.
Aym. conſil. 108. Rot. deciſi. 19. in antiq. de proc. Gomeſ.
deciſ. 50. lib. 1. Et fuit dictum in vna Papien. bonorum co-
2 ram D. Cotta anno 1570. & Domini ita ſeruant. Et † pro-
teſtatio exemplo præcedens, neminem audiri, &c. non
releuat, de qua Domini aliâs dubitarunt per conſil. Bal.
12x. nu. 1. li. 3. Guidobon. deciſ. 1x9. quia tollitur per com-
paritionem procuratoris Do. Paridis ſubſecutam, ex trad.
à Dec. in c. ſolicitudinem. nu. 10. de appell. Iacobin. in l. li-
cet. nu. 14. C. de procur. vbi Curt. nu. 31. cum aliis citatis
per Rebuf. in tract. de recuſat. artic. 11. nu. 4. ver. ex quo
patet quod proceſſus, &c. Et deſeruit deciſ. Mohedan. 43,
de repetitione proteſtationis facienda. Put. deciſ. 284. li. 1.
Et Domini dixerunt non eſſe hîc aliud iudicium, néque
inter aliâs perſonas. arg. l. cùm quæritur, cum duobus.
ſeq. ff. de excep. re. iudica. Circa mandatum de liberando
Domini dixerunt ſatis comprehendere oblationem ſcu-
torum 1500. ex verbis in eo expreſſis, *niſi infra menſem*,
quæ ad talem oblationem ſubſecutam referenda ſunt, ſi
quidem infra tempus deſignatum à iudice fuit facta, &
3 ita dicta verba intellexerunt, cùm † iuxta rationem actus,
de quo agebatur, ſunt interpretanda, vt in l. miles ad ſo-
rorem. l. cùm pater. §. donationis. ff. de lega. x. & in l. ſi vno
ff. locat. Aym. conſil. xox. num. 38. Syluan. conſi. 30. nu. 5.
part. 1.

LANCELLOTTI.

Bononien. iuriſdictionis. Veneris, vltim. Ianuarij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Iudicium eſt metiendum ex perſona actoris, cuius intentio inſpicienda eſt, quomodo ius ſuum deducat, non autem quomodo reus.*

2 *Iudicium motum quale ſit, declaratur ex perſecutione facta in cauſſa.*

3 *Comparitio vna ſuppletur per aliam.*

4 *Rector ſeu gubernator ciuitatis æquiparatur præſidi, ad cuius officium ſpectat iuriſdictionem ciuitatis defendere & conſeruare.*

5 *Sententia officialium nocet Principi circa omiſſionem.*

6 *Apoſtolica ſedes habet fundatam intentionem circa iuriſdictionem in omnibus locis exiſtentibus in territorio Bononienſi.*

7 *Poſſeſſio vel quaſi non ſufficit contra ſuperiorem, niſi doceatur de iure & titulo.*

DECISIO DC.

DVbitatum fuit iterum propoſitum inſtante parte
dictorum Comitum de Pepulis. Et Domini ſtete-
runt in deciſis ſub die 2. Decemb. 1577. videlicèt, quòd
Domini Comites tenentur docere de eorum iure ſiue
titulo in locis, de quibus agitur, & quòd ſyndicus venit
ad cauſſam, etiam nomine Gubernatoris Ciuitatis Bo-
nonien. pro intereſſe ſedis Apoſtolicæ, & quòd habet in-
tentionem fundatam de iure communi in dictis locis.
Et moti fuerunt, quia Dominj Comites obtinuerunt
committi cauſſam iactationis & moleſtationis contra
Vicarium & Maſſarios Crepalcorij, omnéſque alios, &c.
Et ideò ipſi fuerunt effecti recti voluntarij: dictus verò
1 Vicarius & alij vocati fuerunt effectè actores, ſed † cùm
iudicium ſit metiendum ex perſona actoris, leg. 1. ff. ſi
pars hæred. peta. Caſſad. deciſ. 3. nu. x. de iudic. propterea
inſpici debet intentio actoris, quomodo ius ſuum dedu-
cat, non autem quomodo deducat reus. Verùm ſyndicus
comparens nomine d. Vicarij & communitatis deducit
ius ſuum connexum cum iure ſedis Apoſtolicæ, iuxta ca.
Nicolai V. quod probatur. Primò, ex duobus commiſſio-
nibus præſentatis pro parte d. ſyndici, in quarum altera,
quæ eſt confirmatoria iuriſdictionis bon. mc. Oradini,
continetur, quod agitur de præiudicio Communitatis
Bonon. ſyndici ac litis conſortium, ac ſedis Apoſtolicæ &
illius officialium. In altera verò cõmiſſione, quæ eſt auo-
catoria, dicitur, quòd dicti Comites obtinuerunt inhibe-
ri ad effectum ſubtrahendi obedientiam, quam præſtant
homines dictorum locorum Communitati & officialibus
ſedis Apoſtolicæ, & quòd eſt res mali exempli, quòd ci-
ues perturbent iuriſdictionem d. ciuitatis, & dictorum of-
ficialium ſedis Apoſtolicæ. Secundò probatur ex articu-
lis datis pro parte ſyndici, ex quibus etiam elicitur inten-
tio agentis, ſecundùm Oldrad. conſil. xx4. in princ. Nam
in tertio & quarto articulo dicitur, quòd ſyndicus inten-
dit probare, quòd dicta loca ſunt ſub iuriſdictione d. ci-
uitatis, & Legatorum, & Prolegatorum, & Gubernato-
rum d. ciuitatis. Et in additionalibus articulis dicitur,
quòd in caſtro Crepalcorij communitas conſueuit depu-
tare officiales Dominorum Legatorum, & quòd dicti of-
ficiales deputati à ſede Apoſtolica exercẽt iuriſdictionem
in dictis locis, & illa gubernant. Ex † proſecutione au- 2
tem facta in cauſſa declaratur, quale ſit iudicium motum,
ſecundum Abb. in cæterum. nu. xo. verſic. debet enim in-
telligi, de iudic. Felin. in rub. de præſcrip. nu. 8. Tertiò ex
mandato facto de anno 1546. in quo ſyndicus conſtitui-
tur à dicta ciuitate conſentiente & auctoriſante dicto Vi-
celegato cum clauſula, omni meliori modo. Quartò, ex
ſerie actorum, in qua conſtat, ſyndicum pluries compa-
ruiſſe nedum nomine Communitatis, ſed etiam litis
conſortium, ſub quo vocabulo etiam comprehendi po-
teſt d. Gubernator. Et licèt in aliquibus comparitionibus
non fuerit additum illud verbũ, conſortium, tamen † vna 3
comparitio ſuppletur per aliam, Ægid. deciſ. 590. & 591.
Quintò, ex mandato Vicarij Crepalcorij, in quo conſti-
tuit procuratorem in hac cauſſa pro Communitate, &
ſancta ſede Apoſtolica. Sextò, probatur ex alio manda-
to facto de anno 1548. per quod ceſſat omnis difficultas,
ſi quæ oriri poſſet in ſupradictis: nam in eo Gubernator
pro intereſſe ſedis Apoſtolicæ conſtituit ſyndicum in hac
cauſſa cum ratificatione omnium actorum per alios ſyn-
dicos.

Præterea attentis deductis pro parte dictorum Comi-
tum, Domini dicebant conſtare illos moniſſe iudicium
etiam contra Gubernatores & Vicelegatos Bononien.
Tum ex dicta cõmiſſione iactationis, in qua adeſt clauſu-
la, omnéſque alios cuiuſcunque facultatis, &c. in execu-
tione citationis nominandos. Tum ex citatione executa
pro eorum parte vigore d. commiſſionis, & contra Vice-
legatum Bonon. Tum etiam ex quarto eorum articulo, in
quo ponitur qualiter ipſi exercuerunt iuriſdictionem in
d. locis ſcientibus & patientibus Legatis, & Vicelegatis,
ac Gubernatoribus Bononien.

Non obſt. quòd Gubernator non poſſit deducere in
iudicium iura cameræ Apoſtolicæ. Quoniam nõ eſt con-
ſtitutus ſimpliciter ad ius reddendum, ſed ad generalem
gubernationem ciuitatis & illius territorij. Nam † habet 4
latiſſimam iuriſdictionem, quia æquiparatur Præſidi. vt
per Corn. conſil. 153. colum. 1. & 2. libi. 3. Et propterea ad
ipſum pertinet curare, quòd iuriſdictio territorij ſedis
Apoſtolicæ ſit illæſa, & nullus illam vſurpet. ad nor. per
Doct. in l. præſes, C. de tranſact. Præſertim, quia ſcientia
† officialium nocet Principi circa omiſſionem, Bart. in l. 5
ſi Publicanus, §. in vectigalibus, num. x. ff. de public. Balb.
de præſcript. part. x. 5. part. quæſt. 1. verſic. ſed dubitatur.

Tiraq.

Digitized by Google

Tiraquell.de nobilit.cap.14. nu.3. Aym.de antiq. tempor.
part.4.§.abſolutis,nu.23. Couar. in reg. poſſeſſor.in prin.
2.part.col.antepen. verſic.ſed tamen,quare ſi poteſt nocere,
multo magis in defendendo.

Pariter non obſtat,quòd hoc non interfuit ſedis Apo-
ſtolicæ, ex quo Domini Comites profitentur illam reco-
gnoſcere in ſuperiorem,quia valde intereſt, quia ſedes A-
poſtolica prætendit,quòd ipſa priuatiuè ab omnibus aliis
exercere debeat iuriſdictionem, nec lis vertitur ſuper eo,
an Domini Comites recognoſcāt in ſuperiorem d.ſedem
vel ne, ſed ſuper eo,an iſtis locis officiales ſedis Apoſtoli-
cæ exercentes iuriſdictionem in d.ciuitate, & illius terri-
torio habeant iuriſdictionem priuatiuè ab ipſis Comiti-
bus.Vnde cùm ex prædictis conſtet, ſyndicum veniſſe ad
cauſſam etiam nomine ſedis Apoſtolicæ, infertur, quòd
hæc loca ſint in territorio Bononien. vt aliàs fuit reſolu-
6 tum, quòd ſedes † Apoſtolica habet fundatam intentio-
nem circa iuriſdictionem in omnibus locis exiſtentibus
in d.territorio,vt poſt Hoſtien.not.Abb.in cap. diligenti,
num.2.de præſcrip.Put.deciſi. 221. vol. 2. Et † propterea
7 contra ſuperiorem non ſufficit quaſi poſſeſſio,niſi docea-
tur de iure & titulo.vt tradit Luc.de Pen. in l. quicunque
col.1.in fine,verſi.ſic etiam Comites, cum verſic.ſeq.C.d
fund.limitotrophis,li.10.& ibi Rebuf.nu. 1. ſequitur Ca-
pic.deciſ.77.nu.9.Ioan.Fab.in §.retinendæ nu. 31. verſic.
item not. Inſtit. de interdict. cum aliis,de quib. per infor-
mantes pro communitate.

BVBALI.

Parmen.Caſtri. Lunæ,13.Februa.1578.

SVMMARIA.

1 *Narrata in legitimatione, ſuper quibus pars ſe fundat debent verificari.*

2 *Cauſſam committens iactationis, & moleſtationis, reus eſſe dicitur,ex communi.*

3 *Succedere volens in bonis defuncti ex capite agnationis,debet ſe probare proximiorem,& habere intereſſe in cauſſa.*

DECISIO DCI.

FVit per Dominos reſolutum,ſententiam per R.P.Do-
minum Lancellotum ad fauorem Comitis Pomponij
Taurelli latam, eſſe confirmandam. Moti fuerunt, quia
Comites Camillus & Fabtirius de Taurellis non verifi-
1 catunt † narrata in eorum legitimatione, quam cùm te-
productam repetierint,& in ea ſe fundent tanquam legi-
timatos,debent in ea narrata verificare,vt per Ioan. Andr.
in c.1.num.3.de lite conteſta.in 6. Felin. in cap. conſtitu-
tus, colum.1.&ibi Dec.num. 3. de reſcript. cum aliis ad-
ductis per eundem Deci.conſ.198.ſub n.4.verſ.ſed in im-
petratione. Nec obſtat, quòd Comes Pomponius com-
2 mittendo cauſſam ſit actor, quia † cùm ipſe commiſerit
cauſſam iactationis & moleſtationis, reus eſſe dicitur,vt
de magis communi per Couar.lib.1.variar.reſol.c.18.nu.
3.&ſequen. Et hæc opinio in Rota ſeruatur, & ſatis con-
ſtat de moleſtiis, cùm dicti Comites Camillus & Fabri-
tius repetierint legitimationes in actis productas. Nec
obſtat,quòd Comes Pomponius non poſſit dici reus,cùm
non poſſideat Caſtrum Choenſis, quia nunc lis non ver-
titur ſuper dicto Caſtro, ſed ſuper legitimatione, an ſit
ſubreptitia. Dixerunt tamen Domini, quòd ante omnia
3 Comes Pomponius debet reprobare ſe eſſe agnatū † pro-
ximiorem Comitis Roberti iam defuncti,& habere inte-
reſſe in huiuſmodi cauſſa, ex doctr. Innocen. in cap. Ab-
bate,ante nu.2.de verbor.ſignific.

Reſeruarunt etiam, quòd dicti Comites Camillus &
Fabritius audiantur, ſi velint dicere narrata in legitima-
tione eſſe verificata ex verbis poſitis in teſtamento dicti
Comitis Roberti.

BVBALI.

Roman.mercedis.Lunæ,17.Martij,1578.

SVMMARIA.

1 *Statutum Vrbis de præſcriptione 16.annorum, ligat etiam forenſem,qui iudicium in Vrbe introduxerat.& nu.3.*

2 *Locus cenſus deſtinatæ ſolutionis ſemper attenditur in his, quæ oriuntur ex poſt facto poſt contractum propter negligentiam vel moram: & etiam locus iudicij.*

DECISIO DCII.

DVbitaui,an ſtatutum Vrbis,cap.101.li.1.& c.18.lib.
4.de præſcriptione 16.annorū,ligaret forenſem, qui
in Vrbe inſeruierat, & mercedem poſt 16.annos coram
Gubernatore vrbis petierat.Et † per Dominos reſolutum 1
fuit, quòd huiuſmodi ſtatutum ligaret etiam hunc foren-
ſem, qui in Vrbe iudicium introduxerat. Moti fuerunt
principaliter ex illa ratione,quia in his, quæ oriuntur ex
poſt facto poſt cōtractum propter negligentiam vel mo-
ram,ſemper † attenditur locus deſtinatæ ſolutionis, ſi eſt 2
locus certus,& attenditur locus iudicij, vt per Bartol.in l.
cunctos populos.nu.16.C.de ſumma Trin.& fide Cathol.
quem ſequuntur ibi Fulgoſ. & Iaſ. nu.66. Et in † iſtis ter- 3
minis, quòd ſtatutum loquens de præſcriptione ligat
etiam forenſem,tenuit Anchar. in cap. canonum ſtatuta,
quæſt.12.verſic. item & quantùm ad præſcriptionem, de
conſtit. Cornc.conſi.205. num. 9.lib.3. Barbat.conſil. 53.
colum.10.lib.2.Ruin.conſ.117.num.12. Caccialup.in d.l.
cunctos populos,nu.131.& ibi Purpura,num.154.& 161.
qui teſtatur de communi.

BVBALI.

In eadem Romanen.mercedis.Ven.30.Maij,1578.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio non datur aduerſus præſcriptionem ſtatutariam ex capite abſentiæ voluntariæ.*

Minus ex cauſſa paupertatis,quando ſufficit extraiudicialis interpellatio,num.3.

Item nec ex capite ignorantiæ ſtatuti, quæ non præſumitur in capite decem annorum.num.4.

2 *Impedito non competit reſtitutio, quando potuit impedimentum remouere.*

DECISIO DCIII.

OMnes Domini concluſerunt, Domino Paſqualino
non competere reſtitutionē in integrum aduerſus
præſcriptionem ſtatuariam ex cauſſis per ipſum allega-
tis. Nam ex capite abſentiæ non venit reſtituendus,cùm
† abſentia fuerit voluntaria, quæ non excuſat, cùm te- 1
neatur mittere procuratorem ad interrumpendam præ-
ſcriptionem. Bartol.in l. prima. ff. de diuerſ. temporib.
præſcriptio. Abb. in capitulo, querelam, numero ſepti-
mo,de procurat.

Nec abſenti voluntariè competit aliqua reſtitutio. Pa-
riſ.conſil.99.num.11.lib.4. Et † quia impedito non com- 2
petit reſtitutio, quando potuit impedimentum remo-
uere, vt per Bald. de præſcript.1. parte 6.part.nu.23.Præ-
terea potuit Dominus Paſqualinus interrumpere præ-
ſcriptionem, cùm fuerit in vrbe per aliquot menſes.
Nec † minùs venit reſtituendus ex cauſſa paupertatis,
quia ad interrumpendam præſcriptionem ſtatutariam 3
ſufficit interpellatio extraiudicialis, vt apparet in ſtatuto,
lib.4.cap.18.quæ non requirit aliquam impenſam.Simili-
ter † ex capite ignorantiæ non competit reſtitutio, quia 4
cum per decem annos ante ſuam abſentiam in vrbē mo-
ram traxerit, & fuerit verſatus in tribunalibus, & præſer-
tim in curia capitolij,prout ipſe in articulis aſſerit,præſu-
mitur habere notitiā ſtatutorū, nec poteſt allegare igno-
rantiam. Bart.in l.cunctos populos,nu.21. & ibi Iaſ. in 1.

ter Elizaber conſtituerit illi dotem, ſi contraheret cum Petro, & obtineret diſpenſationem à ſede Apoſtolica, intellexit de valida diſpenſatione, & quæ in vtroque foro ſuſtineret. Vnde cùm non fuerit obtenta diſpenſatio talis, non fuit etiam purificata conditio, nec dos conſtituta.

4 Vltimò placebat Dominis, quòd hæredes † nõ poſſent obiicere huic mulieri huiuſmodi crimen adulterij, poſtquam maritus viuens non oppoſuit. Marſil. in l. fin. nu. 2. ff. de quæſt. & l. vnic. nu. 62. C. de rapt. virg. cum aliis, quæ habentur per Gabriel. lib. 7. concluſ. 35. num. 8.

SERAPHINI.

Bononien. de Pipinis. Lunæ, 6. Iulij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Vtilitas Eccleſiæ eſt probanda per conductorem, non autem per Eccleſiam, quæ ſemper læſa præſumitur.*

2 *Enunciatio melioramentorum facta inter perſonas prohibitas, non probat.*

3 *Melioramenta facta pro manutentione prædij, non veniunt in æſtimatione.*

Quæ probantur ex ſtatu primæuo prædij ex narratiua inſtrumenti emphyteuſis collecto.

DECISIO DCVII.

ACtũ fuerat in Rota, dato particulari dubio, ſub die Veneris 15. Maij præſentis anni, an per Dominos Pipinos probarentur talia melioramenta, quæ excluderent læſionem Eccleſiæ, & impedirent mandatum de immittendo petitum pro parte prædictæ Eccleſiæ. Et tunc Domini, diſcuſſis dictis teſtium, & peritorum relatione, dixerunt, non conſtare de huiuſmodi melioramentis, & in omnem euentum ſatis cõſultum Pipinis per cautionem, quam ſe daturos offerebant canonici. Qua re intellecta, informantes pro Dominis de Pipinis confugerunt ad aliud dubium, negando fuiſſe reſolutum, conſtare de læſione Eccleſiæ, quamuis contrarium innuere viderentur deciſ. aliàs factæ coram R.P.Dom. de Graſſis, quarum copia data fuerat. Tamen ad tollendum difficultates, dubitaui particulariter, an ſufficienter conſtaret de læſione. Quo dubio plenè diſcuſſo, Domini vnanimiter, vno tamen excepto, dixerunt de ea conſtare, per ea, quæ aliàs fuerunt deducta 8. Nouemb. 1577. & 21. Maij, 1578. coram R.P.D. de Graſſis, quæ cùm ſint diligenter annotata, non indigent repetitione, ſed ſolùm ſunt diluendæ obiectiones, quæ de nouo factæ fuerunt.

Et primò, quòd prætenditur incumbere Eccleſiæ onus probandi læſionem, cùm contractus fuerit factus de re ſolita alienari, non placuit Dominis, quia primò in iure poteſt hoc pati difficultatem, retenta deciſione facta in hac eadem cauſſa, quòd vtilitas debet adeſſe de tempore reconductionis, ponderando verba conſtitutionis Paulinæ (& tunc in Eccleſiarum euidentem vtilitatem, ex quibus colligitur non dari ſimpliciter facultatem alienandi res alienari ſolitas, ſed cum illa qualitate præſentis vtili-
1 tatis Eccleſiæ. Et † ideò hæc qualitas eſſet probanda per Pipinos, cùm facultas, qua prætendunt habuiſſe locationem, ſit à iure pacto qualificata. Sed ex facto tollitur hæc dubitatio, cùm per canonicos fuerit probatum, prædium, de quo agitur, communiter potuiſſe locari de eo tempore, pro libr. 240. Ex qua probatione apparet euidenter Eccleſiam fuiſſe læſam, quæ locauit pro libris 20. Quo exceſſu adeò notabili ſtante, non obſtat, quòd ſecundò deducebatur de melioramentis, & de mille lib. ſolutis. Quia quantùm ad melioramenta, nihil certi per teſtes & peritos deducitur, vt in alia poſitione coram me concluſum fuit. Sed hoc totum tollitur etiam admittendo id omne, quod prætenditur per Pipinos, quod fuit pro eorum parte aſſertum in inſtrumento locationis ipſis factæ, nempè
2 melioramenta aſcendere ad libr. 500. Nam licèt † hæc enunciatio non probet, quia facta inter perſonas prohibitas, Bellam. conſil. 33. colum. 14. Deci. conſ. 142. num. 6. Franc. & Gemin. in ca. 1. de reb. Eccleſ. non alienan. in 6. tamen præſuppoſito, quòd ſit vera, non excludit læſionẽ, iuncta ſolutione mille librarum. Nam dato etiam, quòd fructus harum pecuniarum æſtimentur ad rationem 10. pro centenario, conficient ſummam 150. libr. cui addendo viginti, erit tota ſumma 170. libr. quæ adhuc eſt infra ſummam, pro qua communiter locari poterat prædium. Nec aliqua ratio aut ſextæ partis, aut pacti de lucrando melioramenta, eſt talis, quæ poſſit tam notabilem exceſ-
ſum excludere. Primæuus † autem ſtatus prædij ex nar- 3
ratiua inſtrumentorum excludit ea melioramenta, quæ periti receuſent, cum ea tenerentur pro manutentione prædij facere, l. agri, de vſufruct. l. pen. de impenſ. in reb. dotal. fact. Angel. in authen. de non alienan. §. lex itaque, in fine, Caſtren. conſi. 250. lib. 2. Iaſ. in l. 1. nu. 29. C. de iure emphyt. Sed neque poſſunt plus importare, quàm id quod prætendebat, prout in narratiua inſtrumenti, quæ ſupra fuit admiſſa, nempe, librarum 500.

Vltimò non obſtant, quæ deducuntur contra teſtes: nam placuerunt Dominis reſponſiones per informantes exemplo datæ. Et ideò ordinatum, vt præſtita per canonicos cautione relaxetur mandatum de immittendo.

ALDOBRANDINI.

Roman. domus. Lunæ, 14. Decemb. 1579.

SVMMARIA.

1 *Alienatio propriè non eſt, in qua reſeruatur directum dominium.*

2 *Dictio, iuxta, quando ſtare dicatur relatiue.*

DECISIO DCVIII.

DOmini dixerunt, venditionem non eſſe contra formam mandati. In eo enim datur facultas præceptori alienandi huiuſmodi domum in perpetuum ſub annuo cenſu. Et ita factum fuit: vendita namque fuit domus in perpetuũ ſub annuo cenſu vnius lib. ceræ gialłę laboratæ.

Non obſtat, quòd verba mãdati intelligenda eſſent de
alienatione vtilis dominij tantùm, † quia imò ſi reſerua- 1
retur directum dominium, non eſſet propriè alienatio. Alciat. in l. alienationis, in 1. notab. ff. de verbor. ſignifi. Salic. in l. 1. nu. 1. C. de iure emphyt. Et in omnem euentum, quando verba mandati eſſent ita interpretanda, pariter eodem modo eſſent intelligenda verba venditionis, vt voluerit ſcilicet vendere præceptor vtile dominium, tum ob præſumptionem, l. quoties, de rebus dub. tum quia in venditione, nedum facit mentionem de mandato, ſed ad illud ſe retulit. Dixit enim, iuxta decretum, auctoritatem & facultatem aliàs Domino Præceptori attributam, & ſcriptam ſub die vltima Februarij præſentis anni per me, &c. rogatum, cùm dedit, & venditionis titulo dedit &
ceſſit. Dictio † enim illa, iuxta, hoc loco ſtat relatiuè ad 2
mandatum, l. 1. vbi Bal. in princip. C. de Epiſcop. & cleric. Bertran. conſ. 44. num. 2. in prima primi. Et conſequenter, cùm Præceptor ad mandatum ſe retulerit, eius fines diligenter ſeruauit, cùm relatum ſit in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.

BLANCHETTI.

Romanenſis legati Pij. Lunæ, 11. Ianuar. 1580.

SVMMARIA.

1 *Legatum relictum ſoluendum ab eo, quem teſtator dixerat ſe declaraturum, non ſecuta declaratione, debetur ab hærede, ex communi.*

2 *Perſonæ omiſſio non dicitur taliter de ſubſtantia legati, quin à iure poſſit suppleri.*

3 *Prouiſio hominis clara & ſpecialis tollit prouiſionem legis.*

DECISIO DCIX.

PRopoſiti dubium, *an legatum relictum loco pro ſoluen-
dum ab eo, quem teſtator dixerat ſe declaraturum, non ſub-
ſecuta declaratione, debeatur ab hærede, vel potius cenſeatur*
1 *nullum*. Et † Domini dixerunt, legatum ſuſtineri, & ab
hærede præſtandum. In dubio enim hoc onus videtur in-
iunctum hæredi, Bar. in l. quidem, num. 1. ff. de rebus dub.
& eſt text. in l. ſi ſeruus legatus, §. qui margaritam, verſic.
cum in teſtamento, ff. de legat. 1. & ibi Docto. omnes. Et
communem teſtatur Anton. Gomeſ. tit. de legat. num. 45.
Non obſtat, quod iſta ſit incertitudo circa ſubſtantiam le-
gati, quia legatum habet omnia ſubſtantialia, cùm enim
legans, & locus, cui ſit legatum, & quantitas ſint certi,
2 omiſſio † perſonæ non dicitur taliter de ſubſtantia, quin
à iure poſſit ſuppleri, l. nulli, C. de Epiſ. & cleric. & placuit
ſimile, l. 2. ff. de hæred. inſtituen. alleg. pro fabrica. Nó ob-
ſtat, quod prouiſio hominis ſpecialis tollit prouiſionem
legis, iuxta tradita per Ruin. conſil. 74. num. 7. lib. 1. Quia
3 ibi † prouiſio eſt clara, hic ſum⁹ in dubio, quo caſu ius ſup-
plet, l. vnum ex familia, §. omiſſa, ff. de leg. 2. Præterea Rui.
loquitur in contractu, hic verſamur in vltima voluntate,
in qua incertitudo perſonæ debitoris non vitiat legatum,
Ant. Gomeſ. vbi ſuprà.

ROBVSTERII.

Bononien. nullitatis legitimationis. Die 27.
Ianuarij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Inſtrumentum redditur ſuſpectum ex cancellatione vel ad-
ditione, in loco ſubſtantiali facta: niſi veritas cancellatio-
nis vel additionis aliundè probaretur, num. 2.*

2 *Suſpicio falſitatis quibus caſibus elidatur.*

3 *Raſura & cancellationes factæ in loco ſuſpecto, quando de
veritate aliundè apparet, non nocent.*

4 *Legalitas notarij, & bona ipſius fama multum iuuat ad tol-
lendam ſuſpicionem falſitatis, quæ oriri poteſt ex ipſius
raſura & cancellatione.*

5 *Suſpicio falſitatis & fraudis ſemper eſt excludenda, quando
non inducitur à fide notarij, ſed per alium quàm ipſum
fieri potuerit.*

6 *Notarius an poſſit lacerare primam ſuam matricem poſt
factum exemplum, ne incurrat ſuſpicionem falſitatis.*

DECISIO DCX.

LIcèt Domini admitterent regulam, quam adducunt
1 de ſancto Petro, quòd † inſtrumentum redditur ſu-
ſpectum ex cancellatione vel additione in loco ſubſtan-
tiali facta, Felin. & alij, in cap. ex literis, num. 14. de fide in-
ſtrumen. Deci. in l. fin. num. 19. de edict. diui Adria. tollen.
2 nihilominus † inclinarunt limitationi, vt id non proce-
dat, quando veritas cancellationis vel additionis aliundè
probaretur, Bald. in l. ſi vnus, in fine, C. de teſtam. Catelli.
Cotta in verbo, teſtamẽtum raſum, Iul. Clar. in pract. cri-
min. in verſiculo, falſum, vbi reſpondet his, quæ Iaſ. in d. l.
fina. nu. 19. adducit in contrarium.

Et ideò reſoluerunt Domini, quòd licèt cancellatio-
nes & additiones, de quibus in legitimatione, ſint poſitæ
in locis ſubſtantialibus, & ſuſpectis: tamen, cum veritas
harum cancellationum, & additionum aliundè probe-
tur, & verificetur, illa ſcriptura originalis legitimationis
non eſt ſuſpecta, ſed fuit bene extenſa, & in mundum re-
dacta, & propterea ſententia extra Rotam lata eſt iniuſta
& nulla, iuxta reſolutiones factas. Nam (vt ſæpè dictum
fuit) validitas d. ſententiæ pendebat ab illius iuſtitia, &
iniuſtitia conſiſtit in ſuſpicionibus contra ſcripturam le-
gitimationis, quæ tamen (vt nunc Domini reſoluerunt)
ſatis adminiculatur, & corroboratur ex aliis pro parte
Helenæ adductis, & ſingulariter hîc deducũt benè infor-
mantes Dominæ Helenæ, qui euacuant particulariter
omnes cancellationes, & additiones, cùm quibus Domi-
ni tranſierunt, & cumulantur particulariter in folio ad
partem dato. Si tamen ſuper modo admiſſionis Helenæ
ad ſucceſſionem cùm derogatione fideicommiſſi, iſti de
ſancto Petro adducerent aliquid conſiderabile, poſſent
ſuper eo audiri.

Plura conſiderantur ad elidendam ſuſpitionem falſi-
tatis. Primò † atteſtatio notarij de verbis, quæ reperiun- 3
tur abraſa, quòd de mandato ipſius hæc ita geſta fuerint.
Secundò, quod filia Alphonſi, non Iſabella, ſed Helena
vocaretur. Tertiò, quòd ex coniugato, non ex ſoluto nata
eſſet, vt patet ex dicto Iſabellæ vxoris Alphonſi, & ex di-
cto Antonij Confeſſoris Alphonſi, ac ex fide baptiſmi.
Quartò, adſunt teſtes probantes conſuetudinem notarij
in conficiendis legitimationibus. Quintò, dictum Comi-
tis Vincentij. Sextò, bona fama notarij. Ex quibus viden-
tur excludi omnes ſuſpiciones: nam † raſuræ & cancella- 4
tiones, quamuis in loco ſuſpecto cõtigerint, ſi tamen ap-
paret de veritate, non nocent. Anchar. in ca. ex literis, nu.
1. de fide inſtrumen. §. poſtremo, verſic. ſed nunquid. Vi-
tal. in tract. clauſ. verſic. decreto notarij, propè fin. Bald. in
rubr. de fide inſtrumen. nume. 25 vbi loquitur in notario
errante in facto, vbi inſtrumentum eſt traditum partibus,
nec eſt orta quæſtio erroris, ſequitur Foller. in pract. cri-
min. verſic. item, quòd cùm eſſet falſum, nu. 62. Et in iſtis
† multum tribuendum eſt legalitati notarij, & bonæ opi- 5
nioni ipſius, Bald. in l. quærit, §. ſed ſi non in corpore, de
hæred. inſtituen.

Et ſemper eſt excludenda ſuſpicio falſitatis & fraudis,
vt per Bal. in l. iuriſgentium, §. quod ſic, de pact. Dec. con-
ſil. 125. Pariſ. conſi. 28. num. 50. lib. 2. Præſertim, † quia ſu- 6
ſpiciones iſtæ inducuntur non à fide notarij, quia de hac
nõ dubitatur, ſed per alium, quàm ipſum fieri potuerunt,
& ex atteſtatione ipſius ſatis coadiuuatur, Papien. gloſ. 2.
in form. oppoſi. contra inſtrument. cum aliis allegatis. Et
ante notarius ſe informauit ab Alphonſo patre Helenæ.
Pariſ. conſil. 61. num. 8. libr. 3. Et ſimus in materia, quæ de
facili poterat obtineri, & concurrit voluntas & poteſtas
ipſius Comitis, & materia de illo tempore non erat alicui
præiudicialis. Quod de teſtibus mortuis dicitur, non ob-
ſtat, cùm non appareat, quòd de eo tempore non viue-
rent, & ſic non verificatur in facto, licèt hodie ſint mor-
tui. Et illud habet etiam maximã difficultatem, ex traditis
per informantes Helenæ, gloſſ. in ca. cùm venerabilis, de
relig. dom.

Non obſtat, quòd ſit probata veritas, & in apoſtillis
contineatur, vt per Abb. ibi, & per Pariſ. conſil. 28. num. 46.
libr. 2. Et ſic etiam ceſſat, quòd in ciuilib. ſuſpicio falſi ha-
beatur pro falſitate. Quia ſtante ſerie facti, & aliis circum-
ſtantiis, non poteſt hæc falſitatis ſuſpicio conſiderari.

Præterea, quòd † notarius lacerauerit illam primam 7
ſuam matricem poſt factum exemplum, illud tollitur be-
nè ex deductis per Pariſ. conſ. 28. num. 20. lib. 2. Quòd no-
tarius fuerit aliàs inquiſitus, reſpondetur, quòd fuit abſo-
lutus, ſtante præſertim bona fama ipſius, vt hic per infor-
mantes. Quòd deleuerit multas clauſulas, & alias addide-
rit, non eſt attendendum, quia plures ex illis ſunt modici
momenti, & veritas probatur aliundè.

Vltimò non obſtat, quòd ſolutio pecuniarum non vi-
debatur neceſſaria in tanto numero, ſi legitimatio fuiſſet
facta in vita patris, præſertim ſtante tertio conſtituto no-
tarij, ac viſis teſtibus, & conſiderata tota ſerie facti. Ex
quibus probantur bonæ qualitates notarij, & illius ſtylus
ſpecialiter in iſta materia: probatur etiam veritas iſtius
legitimationis.

Quibus attẽtis, & præcipuè, quòd veritas aliundè pro-
betur, iſtæ omnes remanent ſuſpiciones hominis, & non
iuris, ideò non attendendæ.

Google

SERAPHINI.

Anconitan. coriorum. Lunæ, 18. Aprilis, 1580.

SVMMARIA.

1 *Damnum quilibet reſarcire tenetur, quod quis occaſione ſua patitur.*

2 *Repreſſaliis conceſſis ſoluens, repetit à debitore, & ſortem & omnia damna.*

Fallit niſi damnum eſſet iniuſtè illatum, num. 3.

4 *Dominium eſt difficilis probationis, & probatur ex indiciis & coniecturis, & etiam ex confeſſione.*

DECISIO DCXI.

DOmini conſtituerunt regulam pro mercatoribus
1 Ragnſinis, quod quilibet tenetur reſarcire † dam-
num, quod quis occaſione ſua patitur, ca. ſi. de iniur. l. qui
2 occidit, §. in hac, ad l. Aquil. Et hinc eſt, quòd † conceſſis
repreſſaliis, ſoluens repetit a debitore nedum ſortem, ſed
etiam omnia damna, Bart. in l. nam & ſeruus, de neg. geſt.
Alex. poſt Bart. & alios in l. 2. §. in facto, num. 11. de verb.
oblig. vbi Socin. num. 8. Iaſ. nu. 23. & 24. Galliaul. num. 10.
3 cum ſeq. Sed quia † hęc regula limitatur per Doct. vt pro-
cedat, quando iuſtè fuit damnum illatum, alioquin ſi in-
iuſtè, non tenetur, vt per Iaſ. loco ſupra citato, & Roman.
nu. 8. ideò totum hoc negotium plurimum pendet à iuſti-
tia ſententiæ Auditorũ claſſis ſacri Fœderis, contra quam
plurima opponuntur.

Et primò, quòd eſt nulla defectu iuriſdictionis. Secundò, quòd eſt iniuſta.

Quantùm ad primùm, nullitas deducitur ex eo, quòd iudex deputatus tantùm fuerat ad referendum. Sed hoc non obſtat: nam deputatio illa erat directa ſolùm vni Auditori, nempè Sereniſſ. D. Ioannis. Sed ſententiam protulerunt omnes Auditores Confœderatorum, qui erant iudices ordinatij exercitus, in quorum iuriſdictionem partes conſenſerant: ideò ceſſat difficultas, l. 2. de iudic. Gabr. de iudic. concluſ. 1. num. 20.

Quantùm ad iniuſtitiam, ea deducitur ex eo, quo Iudæi tolerantur. Secundò, quia non probatur coria fuiſſe
Hebræorum. Sed primùm non obſtat, quia capta non
fuerunt coria Hebræorum propter ſectam, ſed tanquam
ſubditorum Turco propter bellum. Secundùm quoque
tollitur ex probationibus, ex quibus cenſuerunt Domini
probari coria verè ad Hebræos ſpectaſſe, maximè, cùm
4 † dominium ſit difficilis probationis, & probatur ex in-
diciis & coniecturis, Patiſ. conſi. 104. num. 103. volum. 1.
Rimin. conſ. 227. nu. 1. lib. 2. & ex confeſſione Aym. conſ.
157. num. 1. Concurrentibus maximè literis Prodanellorum. Put. deciſ. 12. libr. 2. Vnum tamen fecit difficultatem Dominis, quòd iſti Domini mercatores non probarunt coria ablata ad eos ſpectaſſe. Et ideò deficiunt in fundamento intentionis eorum. Quod tametſi probauerint, ſententia A.C. venit reuocanda.

DECANI.

Bononienſis de Pepulis. Ven. 28. Febru. 1578.

SVMMARIA.

1 *Conſtitutum patris etiam eo viuente transfert poſſeſſionem in filium, quando ad executionem facti deuentum eſt.*

2 *Poſſeſſio amittitur ex actu nullo, & acquiritur alteri, quando ad factum eſt deuentum.*

3 *Pater poteſt dare licentiam filio ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate ad ſuam vtilitatem in vita patris.*

4 *Actus clandeſtini nullum poſſunt inferri præiudicium priori poſſeſſioni: imò eo ipſo dicuntur clandeſtini, quòd reperiuntur facti poſt anteriorem alterius poſſeſſionem.*

DECISIO DCXII.

IN cauſſa Bononien. de Pepulis de ordine Dominorum
propoſitum fuit idem dubium, quod fuerat aliàs pro-
poſitum, & reſolutum ſub die 27. Ianuarij proximè præ-
teriti. Et Domini die Veneris 28. Februarij, ſteterũt in de-
ciſis pro mandato de manutenẽdo in fauorem D. Comi-
tis Romei. Et quoniam prima & principalis difficultas, à
qua reliquæ omnes, quæ per informantes excitatæ fue-
runt, pendere videbantur, conſiſtit, an Illuſtr. Comes Ro-
meus acquiſiuerit quaſi poſſeſſionem, antequam Illuſtr.
Comites Aduerſarij illam acquiſiuerint. Domini attenta
facti ſerie firmarunt, d. quaſi poſſeſſionem Comitis Ro-
mei fuiſſe anteriorem, non quidem in conſtituto appoſi-
to in teſtamẽto Comitis Alexandri eius patris, ſuper quo
plura viderentur diſcutienda, ſi alia non cõcurrerent, ſed
in illo inſtrumento confecto per eundem Com. Alexan-
drum, ſub die 5. Octobris, 1550. in quo apparet † patrem 1
ad effectum, vt ipſe Comes Romeus acquireret poſſeſ-
ſionem, mortem præuenire voluiſſe, vt in l. Lucius Titius
teſtamento, *la 1.* ff. de leg. 2. vbi Paul. de Caſtr. & alij, vt per
Tiraquel. de conſtitut. in 2. parte, ampliat. 23. num. 2. Et li-
cèt reſpectu conſtituti inter patrem & filium, quando de
ſolo conſtituto ageretur, quia nec in illo inſtrumento (vt
aſſeritur) non adeſt iuramentum patris, res non careret
difficultate, tamen ſufficit hoc, quòd de facto ſit geſtum,
cùm † clariſſimum ſit, quod ex actu nullo amittitur poſ- 2
ſeſſio, & acquiritur alteri, quando eſt deuentum ad exe-
cutionem facti, l. 1. §. ſi vir vxori, de acquirend. poſſeſſ. &
ibi Docto. & Tiraquell. de conſtitut. in 3. part. in 7. limita.
nu. 2. & ſequen. De executione autem reſpectu apprehen-
ſionis poſſeſſionis in fauorem Comitis Romei, conſtat ex
teſtibus, quorum ſummarium datum fuit. Vnde tollitur
illud obiectum de nullitate geſtorum per Comitem Ale-
xandrum in fauorem filij, præſertim, quia † non reperitur 3
prohibitum, quòd pater nõ poſſit dare licentiam filio in-
grediendi poſſeſſionem propria auctoritate ad ſuam vti-
litatem in vita patris, dicta l. Iulianus.

Non obſtant actus geſti per Comitem Philippum, &
alios poſt obitum Alexandri. Quia cùm poſſeſſio Comitis
Romei eſſet anterior, omnes † illi actus dicuntur clande- 4
ſtini, & nullum inferũt præiudicium prioris poſſeſſionis,
l. 1. in fin. vti poſſid. vbi gloſ. & alij Doct. in cap. licèt cauſ-
ſam de probat.

Coadiuuatur inſuper poſſeſſio Comitis Romei ex his, quæ poſt obitũ Comitis Alexandri geſta fuerunt in eius fauorem, prout in facti ſerie data per informãtes pro eius parte. Quibus ſtantibus non poteſt dici interrupta vel amiſſa poſſeſſio, vt prætendunt informantes pro parte Illuſt. Com. Ioannis ſub prætextu, quòd per decem annos nõ appareat de aliquo actu poſſeſſorio ipſius Co. Romei. Quia fuit reſponſum teſtes non probare fundamentum ipſorum, prout fuit reſponſum in alia reſolutione, & vltra doctr. Aret. in l. ſi de eo, §. ſi fortè, de acqu. poſſeſſ. fuit allegatus Tiraquel. de conſtitut. in 3. part. limit. 21. nu. 5. Et ex iſtis Domini concluſerunt, dandum eſſe Comiti Romeo mandatum de manutenendo.

DECANI.

In eadem Bononien. de Pepulis. Mercurij, 24. Februarij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Citatio ad videndum teſtes examinari, poteſt fieri etiam procuratori partis.*

2 *Mandatum de adminiſtrando bona minorum & iurium ipſorum, donec peruenerint ad legitimam ætatem conceſſum à teſtatore in teſtamento, durat etiam poſt obitum ipſius teſtatoris.*

3 *Actus in dubio præſumitur factus nomine proprio, non an-*

Digitized by Google

tem alieno, & ex capite veriſimiliori, & conuenientiori.

4 *Poſſeſſio proprietarij finito vſufructu incipit eſſe plena.*

5 *Poſſeſſio mutata dicitur ex tituli mutatione*

6 *Interdictum adipiſcendæ competit filio in bonis per patrem detentis in eius vita.*

7 *Declaratio voluntatis ſuæ poteſt etiam ex actu nullo.*

8 *Remedium, l. fin. C. de edict. diui Adria. tollen. datum dicitur ad confirmandum poſſeſſionem.*

9 *Confeſſio procuratoris poteſt reuocari etiam non docto de errore.*

Item, in dubio recipit interpretationem, vt non præiudicet domino.

DECISIO DCXIII.

FVit dubitatum in cauſſa Bononien. de Pepulis ſtantibus multis præſuppoſitis, *an examen teſtiũ ſit validum.* Et an ſtantibus prædictis, conſtet, quòd Comes Romeus voluerit in vita patris acquirere ſibi poſſeſſionem nomine proprio, & ad ſui vtilitatem, & illam ſibi acquiſiuerit ita, vt deciſio facta ſuper poſſeſſione in vita patris ſubſiſtat, vel non.

Et quoad primam partem pro inualiditate examinis teſtium deducebatur, quòd fuerant examinati non citatis
1 Illuſtr. Comitibus Fabio & aliis minoribus. Neque † huiuſmodi defectus citationis tolli poterat ex eo, quòd fuiſſet citatus procurator conſtitutus à Comite Philippo, tanquam curatore iſtorum minorum. Nam ad hoc reſpondebatur per informantes pro parte dictorum Comitum Ioannis & aliorum de Pepulis, quòd cùm tempore examinis prædicti minores non eſſent ampliùs ſub cura Comitis Philippi tutoris, ex quo exceſſerant 14. annos, vt Inſtit. quib. mod. tutel. in princ. non potuit validè à Comite Philippo conſtitui procurator, licèt illum tãquam curator cõſtituiſſet, ex quo ipſe Com. Philippus fuerat conſtitutus curator in teſtamento, abſque eo quòd appareret de cõfirmatione, vt Inſtit. de curat. in prin. Secundò, quia prætendebatur, quòd Com. Philippus ante huiuſmodi examen, licet ratificaſſet omnia acta illius procuratoris, non ſolùm proprio nomine, ſed etiam nomine ipſorum minorum, nihilominus cùm poſtea conſtituerit eundem procuratorem, videtur ſe reſtrinxiſſe, & illum nomine ſuo tantùm conſtituiſſe.

His tamen non obſtantibus, Domini cõcluſerunt pro validitate examinis: nam reſpectu ipſius Comitis Philippi res nullam habet difficultatem: reſpectu verò ipſorum non obſtat illud motiuum, quòd curator in teſtamento dari non poteſt, niſi confirmetur, quia omiſſa etiam illa reſponſione, quòd de iure canonico hæc ſolemnitas non requiratur, vt deducebant informãtes pro Com. Romeo, fuit conſideratum, quòd in teſtamento erat deputatus Com. Philippus non ſolùm tutor & curator, ſed etiã adminiſtrator & defenſor horum minorum, & bonorum, & iurium ipſorum, donec ad legitimam perueniſſent ętatem,
2 vnde † mandatum hoc eſt validum, & durat poſt obitum teſtatoris, vt per Aret. conſi. 66. num. 2. de quo per Boer. deciſ. 124. num. 1. in fin. & ſeq.

Non obſtat ſecundum, quòd Comes Philippus ſe reſtrinxerit, quia primum hoc in facto non ſubſiſtit, attento manuali notarij, quod attendi debet, & non regiſtrum. Deinde, quia cùm Comes Philippus ratificauerit geſta per Verinum nomine ſuo & minorum, & eodemmet actu conſtituit eundem procuratorem, dicendum eſt, quòd hoc fecerit eodem nomine tutorio & adminiſtratorio, vt fuit reſolutum in cauſſa Roman. caſal. Iuliani coram R. P. Dom. Robuſterio, & maximè, quia admodum veriſimile eſt, quòd voluerit cauſſam nomine ſuo proprio defendere, & deſerere minores indefenſos, quoniam fruſtratoria fuiſſet ratificatio per eum facta nomine minorum.

Quoad ſecundam partem de voluntate Com. Romei fuit concluſum, ipſum voluiſſe in vita patris poſſidere, & hoc potiſſimum ex tribus.

Primò ex mandato ipſius Comitis Alexandri, in quo non ſolùm datur facultas apprehendendi poſſeſſionem, vt prætendunt informantes pro Com. Ioanne, ſed proceditur vlteriùs, cõſtituendo ipſum Comitem Romeum poſſeſſorem præſentem, & acceptantem, vt patet ex illis verbis, videlicet, & ad præſentis facultatis maiorem conualidationem, &c. & per conſequens apparet, quòd d. facultas ex tunc fuit deducta ad actum, & præſertim, cùm in d. inſtrumento adſit ſtipulatio ipſius Comitis Romei, prout clarè legitur in d. ver. & maximè, cùm in dicto inſtrumento dicatur, quòd ſi aliquam poſſeſſionem apprehendiſſet, illam Comes Alexander pater ipſius confirmat.

Secũdò, ex clara & aperta declaratione facta per ipſum Comitem Romeum de menſe Ianuarij, 1553. poſt obitum patris, in qua explicitè dicit, ſe poſſediſſe viuente Comite Alexandro, quæ ſua aſſertio benè verificatur ex depoſitionibus teſtium, qui probant, ipſum viuente patre, adminiſtraſſe. Et quamuis prædicta adminiſtratio potuerit fieri in vim ſupradicti mandati nomine patris, &
non nomine proprio, nihilominus † præſumendum eſt, 3
Comitem Romeum omnia hæc feciſſe nomine ſuo proprio, & ad effectum, vt efficeretur poſſeſſor, & non tanquam ſimplex adminiſtrator, cum hoc ſit veroſimilius, & de enixa voluntate patris conſtet, quòd volebat illũ conſtituere poſſeſſorem in vita, ne poſt obitum ipſius patris impediretur apprehendere poſſeſſionem. Semper enim actus præſumitur factus ex capite veroſimiliori, & conuenientiori, Roman. conſ. 143. nu. 9. Marſil. conſ. 104. nume. 54. maximè cùm eſſet ipſi Com. Romeo vtilius, Corn. conſ. 338. num. 5. lib. 1.

Ex quibus apparet, quòd iſta declaratio Com. Romei eſt adminiculata ex iuris præſumptione per ſupradicta allegata.

Tertiò, ex multis commiſſionibus, in quibus ipſe Comes Romeus ſemper fecit ſe poſſeſſorem præſeruando ſibi ſuam poſſeſſionem: cùm enim in amittenda poſſeſſione requiratur animus, l. 1. §. in admittẽda, de acquiren. poſſeſſ. Liquidò appatet ex illis, quòd animus ipſius nedũ non erat illam dimittendi, ſed etiam quatenus non haberet illam acquirendi, & quatenus haberet illam confirmandi, & conſequendi liberam à moleſtiis.

Non obſtant adducta in contrarium.

Et quantùm ad ea, quæ tendunt ad impugnationem deciſionum, Domini voluerunt omittere, tanquam aliàs reſoluta & repetita.

Quantùm verò ad nouiter adducta, viſa fuerunt Dominis non multum vrgere.

Et Primò, dum ponderabatur, quòd Comes Romeus in aditione hæreditatis aſſerit, per mortem patris ſuperueniſſe ſibi nouam cauſſam poſſidendi, ex quo inferebatur, quòd ipſe in vita patris ex tali cauſſa non poſſederat, fuit reſponſum, quod verum erat, ſuperueniſſe nouam cauſſam poſſeſſionis plenæ, cùm priùs nõ eſſet plena, propter reſeruationes, quas fecerat ſibi Comes Alexander,
prout videmus † in poſſeſſione proprietarij durante vſu- 4
fructu.

Nam eo finito incipit eſſe plena, §. fi. Inſtit. de vſufruct.

Vnde cùm Comes Alexander conſtituens remanſerit in detentatione, ratione reſeruationum, ea ceſſante dici-
tur mutata poſſeſſio, & eius cauſſa, cùm † priùs poſſideret 5
ratione conſtituti, non vti hæres ſimpliciter, ſed vti hæres deſignatus, poſtea verò vti hæres verus, & pleno iure dominus, vt colligitur ex his, quæ ſcribit Menoch. de retin. poſſeſſ. remed. 3. num. 195. & ſeq.

Secundò, dum conſiderabatur, quòd pro parte Com. Romei contra bo. me. Oradino fuit petitum mandatũ vigore l. fina. C. de edict. diui Adr. tollen. Et hinc ſequatur

confeſſio

Digitized by Google

confeſſio Com. Romei, quòd Alexander pater poſſederit vſque ad obitum, & non ipſe Com. Romeus, cùm hoc remed. non detur ei qui poſſedit, §. adipiſcendæ. Inſtit. de
6 interdict. Quia † mon uum tollitur ex eo, quia hoc remedium competebat Comiti Romeo, habito reſpectu ad detẽtionem Com. Alexandri propter reſeruationes quas fecerat, vt tenet glo. in dicta l. fin. in verbo, fuerunt, & ibi Salyeet. col. quinta, Caſtren. nu. 12. Alex. nu. 21. cum aliis per eundem Menoch. de adipiſc. poſſeſ. remed. 4. numero 368.

Non obſtat tertiò, quòd procurator Com. Romei in actu facto de menſe Ianuarij, 1553. petat illum immitti in poſſeſſionem ex teſtamento non abolito, &c. Quia in hoc adeſt præſeruatio antiquæ poſſeſſionis. Et quamuis procurator loquatur dubitariuè, videlicet, ſi quam habet, hoc potuit prouenire, quia procurator non eſſet ad plenum informatus, neque certò ſciret Com. Romeum in vita patris fuiſſe conſtitutum poſſeſſorem.

Prout etiam non obſtat, quòd Comes Romeus obtinuerit mandatum de manutenendo, excepta iuriſdictione, de immittendo verò reſpectu iuriſditionis. Quia huiuſmodi mandato limitato Comes Romeus vti noluit: vnde hoc facit potiùs in fauorẽ ipſius, cùm poſtea etiam obtinuerit aliud mandatum de manutenendo ſimplex, & non limitatum, & licet pars aduerſa non fuerit citata in hoc ſecundò mandato, hoc non vrget, quia non tra-
7 ctatur de validitate illius, ſed de † declaratione voluntatis Com. Romei, quæ ſumi poteſt etiam ex actu nullo, l. fina. de rebus eorum. Fuit etiam reſponſum vltra deducta ad mandatum de immittendo reſpectu iuriſdictionis, quòd illud comprehendit nedum iuriſdictionem, ſed etiam cætera bona, in quorum poſſeſſione indubitatum eſt, quòd iam Com. Romeus reperiebatur. Vnde ſicut reſpectu ipſorum bonorum clarum eſt, quòd habebant vim cõfirmationis potiùs, quam immiſſionis, ita etiam dicencendum eſt reſpectu iuriſdictionis, vltra quòd 10 fine adeſt limitatio, in quibus non eſſet adhuc minus.

8 Non † videtur autem dubitandum, remedium l. fi. datum eſſe ad confirmandum poſſeſſionem antea quęſitam vt per Bald. in conſi. 186. nu. 8. lib. 1.

Quantùm verò attinet ad confeſſionem procuratoris, quæ videtur colligi ex ſcriptura vltimò loco produ-
9 cta, non † eſt dubium, illam poſſe liberè reuocari, etiam non docto de errore, Rot. deci. 2. de conf. & 19. de procu-
10 rat. in nou. & deciſ. 32. de teſtib. in antiq. Vltra † quòd huiuſmodi confeſſio non eſt adeò clara, vt non poſſit recipere talẽ interpretationem, vt non præiudicet Comiti Romeo, l. ſi quis intẽtione ambigua. ff de iudic. Et in effectu viſum fuit Dominis, quòd ponderationes, quæ fiunt ex omnibus his, quæ geſta fuerunt poſt obitum Com. Alexandri, ſiue per ipſum Comit. Romeum, ſiue per eius procuratore, de facilli tollantur, tum quia in ventre hapent clauſulas præſeruatiuas anterioris poſſeſſionis; tum etiam quia ſtantibus ſupradictis reſponſionib. ſufficienter videntur ſublatæ.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Mercurij, 27. Nouemb. 1579.

SVMMARIA.

1 *Gratia, in qua tacitè præſupponitur conſenſus, vel diſſenſus ſuperueniens, dicitur habere ſtatum implicitum validitatis. aliàs non valet.*

2 *Actus priuatorum vbi ſunt nulli ex defectu conſenſus, poſſunt conualidari eo ſuperueniente: ſecus in his, in quibus debet interuenire Principis auctoritas.*

3 *Conſenſus præſtitus ſuper gratia, ex qua ob ignorantiam pacti, cui in ſpecie derogandum erat, nullum ius erat acquiſitum primogenitis, poteſt reuocari.*

4 *Papa in dubio non intendit per priuilegium conuentioni derogare.*

5 *Princeps nunquam cenſetur derogare iuri tertij.*

6 *Conceſſio iuris realis, quãdo tertio præiudicat, non tenet ſine eius conſenſu: ſecus in conceſſione iuris perſonalis, in qua nullum infertur præiudicium tertio.*

7 *Conſenſus tertij, quando conſentit, non trahitur ad primum, ſed primus ad ſecundum.*

8 *Defectus ſaltem in voluntate concedentis facit gratiam inualidam eſſe.*

9 *Ius proueniens ex pacto licèt ſit ius quærendum, habet tamen cauſſam de præterito, in quo habet locum reg. de non tollen. iur. quæſit.*

10 *Effectus ſuccedendi dicitur eſſe ſeparatus à legitimatione perſonæ.*

11 *Subreptio in iure ſuccedendi non inficit ius filiationis.*

12 *Priuilegium in his quæ non ſunt contraria conuentioni, tenet.*

13 *Legitimatio non facta de agnatis mentione, non tenet.*

14 *Dictio, implicitum, exponitur, id eſt, annexum.*

15 *Gratia ſi intelligatur ſub conditione, quatenus tertio nõ præiudicetur, dicitur conditionalis conditione ſuſpenſiua, non autem reſolutiua.*

16 *Præſeruatio operatur, vt tunc tantùm videatur gratia conceſſa, quando non præiudicat alteri.*

17 *Conditio tacita ita ſuſpendit, ſicut expreſſa.*

18 *Opponi non poſſunt in reſcriptis ad lites per viam ſubreptionis, quæ competunt per modum peremptoriæ exceptionis.*

19 *Intentionis defectus & ſubreptio annullant gratiam ipſo iure, ita quòd nec etiam per ſuperuenientem conſenſum validetur.*

Fallit tamen, vt nu. 22. & 23.

20 *Defectus intentionis per ſuperuenientiam conſenſus partis non tollitur.*

21 *Conſenſus eorum, qui intereſſe habent, requiritur in immutatione prioris rei ſtatus per gratiam.*

Quod procedit etiam ſi Papa confirmaret gratiam cum clauſula non obſtante.

22 *Gratia non annullatur ex defectu intentionis, vel ſubreptionis, quando ius tertij non eſt fundatum in aliqua probabili ſpe de præſenti.*

Idem ſi ſit motu proprio, & ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis conceſſa, cum clauſulis ampliſſimis, numero 23.

24 *Conſenſus eorum, quorum intereſt, ſemper in gratia intelligitur interuenire, quando eis nullum infertur præiudicium.*

25 *Conditio appoſita in gratia quid operetur.*

26 *Conſenſus ad validitatem gratiæ ſatis eſt, quòd poſſit præſtari, licèt ab initio non interuenerit.*

DECISIO DCXIV.

PRopoſui dubium huiuſmodi ſtante pacto, & gratia principatus, quæ (ſine veri præiudicio) quantùm concernit perſonam Illuſtr. Do. Iulij Cæſaris, præſupponitur valida, nec non etiam præſupponitur diuidua reſpectu perſonarum, licèt reſpectu dotis ſit indiuidua, vt fuit aliàs reſolutum, *an d. gratia habeat implicitum ſtatum validitatis ante conſenſum, vel diſſenſum vocatorum ex pacto, quoad ipſos vocatos.*

Circa huiuſmodi dubium, plures fuerunt opiniones, & variæ difficultates per Dominos excitatæ.

Quarum prima fuit circa intellectum dubij. Nam inſpectis verbis dubij, videbatur aliquibus ex Dominis tacitè præſupponi, quòd conſenſus, vel diſſenſus ſuperueniens poſſit operari gratię validitatem. Qui intellectus ex præcedentibus diſputationibus deducebatur. Cùm enim iam fuiſſet deciſum, gratiam, de qua agitur, fuiſſe factam motu proprio, & ideò fuiſſet dubitatum, an ex eo toleretur contrauentio, ſuper quo nihil fuit deciſum: ſed cùm pro parte Illuſtriſſ. filiarum fuiſſet oppoſitum de gratiæ

do hanc interpretatiouem,gratia erit conditionalis con-
ditione ſuſpenſiua, nō autem conditione reſolutiua. Nec
16 enim † præſeruatio operatur, vt tunc tantùm videatur
gratia conceſſa,quando non præiudicat alteri, vt decla-
rat Card.conſil.92.aliàs 93.in c. nobiles viri. nu.4. Ruin.
17 conſil.3.nu.7.lib.1. Et nemo † dubitat tacitam conditio-
nē ita ſuſpendere,ſicut expreſſam,gl.in l.ea quæ. de pact.
Dec.conſil.2.& 327.col.3.

Non ob. ſimile adductum de iure patron.quia id pro-
cedit ex rationibus traditis per Pariſ.conſil.144.lib.4.

Non ob.etiam tradita per Fel.in cap.capitulum. nu. 5.
de reſcr. Quia procedunt. vbi verſamur in modico præ-
iudicio,vt vult.Caſſad.d.deciſ.3.nu.5.& 6. de penſio.

Non obſt. quod ea, quæ competunt per modum per-
emptoriæ exceptionis,nō poſſint opponi per viam ſubre-
ptionis,vt per Card.d.conſi.93.& in c.ex multiplici.

18 Quia † hoc procedit in reſcriptis ad lites, vt ipſemet
declarat col.1.Fel.in c.poſtulaſti.nu.6.de reſcrip.& in ca.
ſuper litteris.nu.11.de reſcript.Quæ maximè procedunt,
ſi amplectēdo ſecundùm intellectum, velimus deducere
nullitatem ex capite ſubreptionis, vel defectus intentio-
19 nis. Cùm † enim ſint applicata bona expreſsè contenta
in pacto pro dote principatus, apparet manifeſtè de in-
tentionis defectu,& ſubreptione, ex trad. à Doct. in cap.
dudum.de priuileg.Cader.conſi.54.nu.3. de reſcrip. Ge-
min.in c.gratia.nu.4.eo.tit.Soc.conſi.120. num. 5.libr.3.
Pariſ.conſ.1.nu.77.li.1.Io.Monach. in ca. 1.col.fi.de pact.
in 6.Io.And.ibidem in fi.Butr.nu.4.Gem.nu.9. Anch.nu.
3.Imol.in c.cùm olim.nu.5.de re iud.Abb.in c. pen. nu.8.
de cleric.non reſid.Fel.in cap.cauſſam quæ. nu. 47. de re-
ſcript. cum aliis infinitis, quæ cumulari poſſunt. Neque
20 † iſte defectus tollitur per ſuperuenientiam conſenſus
patris,Innoc.in c.cum olim.de re iud.Imol.ibidem nu. 7.
Abb.nu.19.Caſſad.deciſ.4. de penſ. Imò videretur poſtea
iſta forma ſuccedendi ex conſenſu tantùm non autem ex
Principis conceſſione obſeruari,maximè, cùm immute-
21 tur per gratiam prior rei ſtatus, & conditio, quo † caſu
cōſenſus eorum qui intereſſe habent,requiritur,l.in con-
cedendo.de aqua plu.arcen.Anch.in c.ſuggeſtum. nu. 7.
de iurepat. Alberic.in l.fi.col.2.verſ.ſed contra. commun.
præd.Ab.in c.cum olim.de arbitr. Et hoc adeò verum vi-
detur,vt etiam ſi Papa cōfirmaret gratiam, de qua agitur,
cum clauſula,nō obſtante pacto,huiuſmodi confirmatio
non operaretur effectum conualidationis ipſius gratiæ
ab initio, ita vt deberet retrotrahi, ſed valeret prout ex
nunc,nō autem prout ex tunc,Ab.in c.3.nu.5. in fi. de his
quę fiunt à prælat.ſi.conſ.cap.Dec.in l.quod ab initio.nu.
12.& ibi Mayner.nu.14.& 31.de reg.iur.

Huic tamen regulæ circa ſubreptionem, & defectum
intentionis dabantur aliquæ limitationes.

22 Prima eſt,† quando ius tertij non eſt fundatum in ali-
qua probabili ſpe de præſenti, vtpote, quia nondum eſt
natus ille,cui gratia poteſt præiudicare,vt in caſu, de quo
agitur,Caſſad.deciſ 20.nu.2.& 3. præb. Achil.deciſ.fi. de
grat.per no.per Bar.in l.fi.C.de pact.& Aret.conſi.7.facit
bene deciſ.1.Caſſa.de penſ.per tex.in l.ſi ex duob.§.ſed &
Marcellus.de in diem adiect. Confirmatur ex ſimili de le-
gitimatione ante natiuitatem filiorum legitimorum, vt
per Tiraq.in l.ſi vnquam.in verb.donatione largitus, nu.
255.cum ſeq.Dec.in d.§.& quid ſi tantum.Bald.conſ. 56.
lib.2.Iaſ.conſi.110.lib.4.

23 Secunda eſt ratione clauſularum, nam † poſita etiam
nullitate non poteſt dari propter clauſulas in gratia poſi-
tas,quæ claudunt os omnibus ita, vt de ſubreptione, ob-
reptione, vel defectu intentionis opponere nemo poſſit,
maximè cùm gratia ſit motu proprio,ex certa ſcientia, &
de plenitudine poteſtatis conceſſa,Dec.conſ.456.nu.1.&
conſ.557.nu.13. Et poſtquam vult Princeps, tolerare de-
bemus. Dec.conſi.665.Aym.conſ.137.nu.9.

Nec obſtat, quòd Princeps nunquam tollit defectum
conſenſus,quia in hac gratia duo ſunt neceſſaria, nempè
mentio iuris tertij,& iſte eſt ſublatus per clauſulam,quòd
de defectu intentionis dici non poſſit.

Secundò requiritur conſenſus eorum, quorum inter-
eſt,† & ſemper intelligitur,quòd debeat interuenire,Dec. 24
conſil.541.Et hoc tollit nullitatem, cùm nullum fiat non
conſentientibus præiudicium.

Non ob. quòd hoc pacto gratia erat conditionalis, vt
ſupra fuit dictum, quia † videndum erit, quid operetur 25
hæc conditio,ſtante doctr. Bal. aliàs allegata in c.final.de
præſumpt.Dec.in c.2.de reſcrip.col.3. & in l.nec empt.de
de contrahen.empt.l.ſi iactum.de actio. empt. faciūt not.
per Tiraq.de retract.ligna.§.1.gl.2.nu.27.& 28.

Non obſtat, quòd actus ſit nullus, ex quo non adeſt
cōſenſus,quia † ſatis eſt,quòd poſſit præſtari,ſtante quòd 26
cenſeatur reſeruatus, nec iure cautum eſt, vt debeat ſta-
tim ab initio interuenire,ad no.per Butr.& Imo.in c.cum
conſuetudinis,de conſuetu.

Et hæc fuerunt per Dominos excitata, non autem fir-
mata, tum quia pars filiarum noluit ſuper defectu inten-
tionis informare,tum etiā, quia propter clauſulas in gra-
tia contentas videbatur non eſſe procedendum ad reſo-
lutionem, maximè, quòd neque etiam pro parte D.Iulij
fuit ſuper limitationibus informatum.

LANCELLOTTI.

Carthaginen.iuriſdictionis.Lunæ,20.Iunij,1580.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus in arduis,an debeat procedere cum conſenſu, vel conſilio capituli,eſt quæſtio valdè dubia.*

2 *Conſuetudo declarans certum modum procedendi, dicitur interpretatiua.*

Quæ non requirit aliquam temporis præſcriptionem, nu.3.

Imo ſi ſit præter ius ſufficiunt decem anni, nu.4.

DECISIO DCXV.

FVit concluſum, quòd cōſuetudo quadragenaria pro-
bata pro parte capituli iuxta reſolutionem factam in
hac cauſſa ſub die 6.Iunij,1580.ſufficiat in caſu, de quo
agitur,ſcilicet,vt Reuerēdiſſimus D. Epiſcopus in cauſſis
criminalibus arduis etiam correctionis capitularium,de-
beat procedere cum adiuncto deputando pro parte Re-
uer.Capituli,iuxta d.conſuetudinem.

Et moti fuerunt Domini,quia † in hac difficultate, an 1
Epiſcopus in iſtis arduis debeat procedere cum conſenſu,
vel conſilio capituli,nedum Doct. noſtri confusè, & ob-
ſcurè locuti fuerunt, & inter ſe ipſos fuerunt ſæpè con-
trarij,verùm etiam ipſa iura, & gloſ. diuerſimodè ſenſe-
runt,ſumendo interdū conſenſum pro conſilio, & è con-
tra. Adeò vt quater hæc materia fuerit diſcuſſa per dubia
particularia,tam quoad auctoritates, quàm quoad ratio-
nes,& nihil firmari potuit.

Quare cùm negari non poſſit, quin materia ſit valdè
dubia, iſta † conſuetudo,de qua agitur,declarans certum 2
modum procedendi, dicitur interpretatiua,vt not.Bar.in
repet.l.de quibus,num.4.in 10.oppoſ.de legib.Abb.in ca.
cùm dilectus,nu.7.de cōſuetud.cum ſimil. & † propterea 3
non requiret aliquam temporis præſcriptionem, ſecun-
dùm Aret. conſ.11.col.pen.Dec. conſ.156.circa fin. Aym.
conſil.101.num.4. Et † ſi etiam velimus dicere, quòd iſta 4
conſuetudo ſit præter ius,tunc ſufficerent 10.anni, gloſſ.
in cap.final.in verbo, conſuetudo,de conſuet. in 6. Iaſ.in
d.l.de quibus,nu.43.Put.deciſ.12.in cauſſa Burgen. lib.3.
At hîc nedum adſunt 10.anni,ſed quadraginta,vt fuit re-
ſolutum.

Et denuò Domini nunc ſteterunt in deciſis.

CAPVTAQVENSIS.

Racanaten.parochialis.Veneris,8.Februarij,1577.

SVM

SVMMARIA.

1 *Spolium, & manutentio ſunt inter ſe repugnantia.*
2 *Poſſeſſio ea dicitur attentata, quæ eſt capta appellatione pendente.*
3 *Sententia ſuper poſſeſſorio lata, dicitur diffinitiua.*

DECISIO DCXVI.

COncluſum, neutrum eſſe manutenendum. Horatius
non eſt manutenendus, cùm in ſuis dictis implicet
1 contradictionem, quandoque † enim dicit ſe ſpoliatum,
quandoque dicit ſe manutenendum, quæ ſimul ſtare non
poſſunt, l. vbi repugnantia. de reg. iur. Nec etiam Io. Bapt.
eſt manutenendus, quia ſua poſſeſſio, in qua ſe fundat, eſt
2 attentata, quia † capta appellatione pendente.

Nec obſtat tex. in Clem. appellanti, de appella. quia non
habet locum, vbi ſententia fertur ſuper attentatis, ſaltem
quando attentata reſpiciunt poſſeſſionem rei, de qua a-
gitur, prout in caſu iſto, in quo pronuntiatum fuit ſuper
ſpolio atteotato. Nec Rot. deciſ. 1. vt lite pend. in nou. &
deciſ. 11. de appella. in nou. id dicunt, ad quod allegantur,
imò totum contrarium dicunt, ſi rectè intelligantur. Et
licèt Rot. deciſ. 1. de off. iud. & deciſ. 10. de re iud. in antiq.
videantur tenere contrarium, videlicet, quòd talis ſen-
3 tentia ſit interlocutoria, tamen † vbi ſententia eſt ſuper
poſſeſſorio lata, dicitur diffinitiua, & ita concordantur
prædictæ deciſiones, cũ d. deciſ. 10. in fi. de re iud. in antiq.
de quibus per Felyn. in rub. eo. tit. nu. 5. & 6. Vnde ſtante
appellatione in tempore, poſſeſſio capta per Ioan. Bap. eſt
attentata, & per conſequens non manutenibilis. Sed ex
inueterata obſeruantia Rotę eſt ſequeſtranda, & poſtmo-
dum erit vidẽdum citiùs de bono iure in negotio princi-
pali. Et ita dixerunt Domini hoc in caſu eſſe agendum.

BLANCHETTI.

Vrbeuetan. Caſtror. Veneris, 4. Martij. 1580.

SVMMARIA.

1 *Spurius eſt capax cuiuſcunque ſucceſſionis præterquam paternæ.*
Fallit, niſi id fiat in fraudem legis, quæ colligitur in donatione reciproca, aliis modis nu. 2. & ſeq.
2 *Fraus legis in ſucceſſione ſpurij præſumitur in donatione reciproca, in qua donans cenſetur donaſſe ſpurijs alterius, vt propriis donetur.*
Item quando ea quæ relinquuntur ſpurio, ſuccedunt loco portionis bonorum paternorum, nu. 3.
Item, vbi in conceſſione bonorum non fuiſſet expreſsè cautum vt tranſirent ad ſpurios. nu. 4.
4 *Bona in quemcunque tranſeant, cum onere reali tranſire debent.*
5 *Diſpoſitio facta contemplatione ſpuriorum, qui nondum ſunt in rerum natura, non dicitur facta ex perſona parentum.*

DECISIO DCXVII.

PRopoſui dubium in hac cauſſa, præſuppoſito, quòd
Iacobus filius Lucæ natus ſit ex damnato, & punibili
coitu, ſine tamẽ veri præiudiciũ, an ſit ſucceſſibilis in bo-
nis, de quibus agitur. Bona autem, de quibus agitur, ſunt
ea, de quibus aliàs anno 1505. quãdo Gentilis, Bernardus,
& Corradus de Cetuaria tale pactum inierant, videli-
cet, quòd paciſcentes ipſi, vel eorum deſcendentes, nullo
modo de iſtis bonis, nec inter viuos, nec in vltima volun-
tate, poſſent diſponere, niſi in fauorem maſculorum legi-
timorum, & naturalium, & ipſis ceſſantibus ſuccedunt
filij ſpurij, & baſtardi, excluſis quibuſcunque fœminis.
Et ſi quis deceſſerit ex eis ſine deſcendentibus maſculis,
ſuccedant ſuperuiuentes, excluſis fœminis & ſpuriis: &
in euentũ, in quem maſculi vſque ad tertium gradum, ſe-
cundùm ius canonicum computandum, non exiſterent,
neque ſpurij maſculi, tunc ſuccedant fœminæ, & eorum
deſcendentes, vt latiſſimè continetur in ipſo pacto. Ex
Gentili natus eſt Lucas, ex Bernardo Paulus Petrus, & ex
hoc Io. Paulus, qui poſtmodum deceſſit ſine filiis. Cor-
rado mortuo ſine ſubole, mortuo Io. Paulo, Lucas egit
vigore pacti prædicti ad iſta bona, ſed cùm ipſe aliena ſſet
bona ex cauſſa contrauentionis contra ſorores Io. Pauli
fuit excluſus. Fundamentum igitur actionis D. Iacobi
nati ex Luca & Mecutia, prout præſupponitur, fuit, quia
vocatus vigore pacti prædicti. Cùm autem ſibi oppone-
retur per Illuſtr. hæredes Io. Pauli, quòd erat natus ex da-
nato, & punibili coitu, propoſui prædictum dubium.

Et fuit reſolutum, quòd ipſe Iacobus habet intentio-
nem fundatam, quòd † ſpurius eſt capax cuiuſcunque 1
ſucceſſionis, præterquam paternæ, gl. in §. fi. in verbo, pa-
cti. Aut. quib. mod. nat. effic. ſui. cum aliis allegatis pro Ia-
cobo, & quos refert. Ang. de Gambil. conſi. 4. nu. 4. & 5. &
tradit clare Imol. in l. ſi is qui bonis. ff. de vulgar. & pupil.
vbi quoties ſpurius non capit ex iudicio teſtatoris, eſt ca-
pax cuiuſcunque ſucceſſionis.

Quam reg. etiam fatentur informantes pro Illuſtr. Do.
hęredibus, ſed dicunt non habere locum, quando id † fiat 2
in fraudem legis, & ſatis cenſeri factum in fraudem legis
dicitur, cùm donatio ſit reciproca, & vnuſquiſque paci-
ſcentium cenſentur donaſſe ſpuriis alterius, vt propriis
donetur, gl. in l. quod conditionis in verbo, poterit. ff. de
don. cau. mor. Nat. conſi. 402. num. 50. & 51. cum aliis co-
piose & docte allegatis pro Illuſtr. hæredibus.

Hanc tamen limitationem dixerunt Domini non ap-
plicari propoſito caſui, quia paciſcentium intentio fuit
prouidere familiæ, non autem ſpuriis, & conſeruare bona
in agnatione, & præſumendum eſt, quòd paciſcentes hoc
fecerunt potiùs ex iſta cauſſa permiſſa, quàm ex alia pro-
hibita, ex illa vulgata reg. quòd præſumptio validitatis
actus ſuperat omnes aliàs præſumptiones.

Secundò reſpondebant, quòd opin. gl. procedit, quan-
do ea, quæ relinquuntur ſpurio, ſuccedunt loco portionis
bonorum paternorum, tunc † enim præſumitur relictum 3
factum in fraudem, vt benè declarat in d. l. quòd condi-
tionis Paul. de Caſt. nu. 2. Cum. nu. 1. & Imol. in ver. in ea.
gl. Et idem in l. ſi is qui bonis. nu. 2. ff. de vulg. & pupill.

Tertiò, dicebant allegata procedere, vbi in conceſſione
bonorum non fuiſſet expreſsè cautum, vt tranſirent ad
† ſpurios, tunc enim cùm hoc onus ſit reale, in quemcun- 4
que tranſeant, cum hoc onere tranſire debẽt, vt poſt Bal.
trad. Guliel. de Benedict. in cap. Raynutius, in verbo, &
vxorem nomine Adelaſiam. nu. 129. & ſeq. de teſtam.

Quartò, dicebant non poſſe dici, ſpurios fuiſſe con-
templatos ex perſona parentum, quia † tunc temporis 5
ſpurij non erant in rerum natura, & euentualiter illis re-
linquitur, quo caſu diſpoſitio tenet, Aym. conſi. 184. poſt
plures alios quos ipſe refert. Nec refragatur nullitas ſta-
tuti inuitantis ſpurios ad ſucceſſionẽ, quia procedit quo-
ad ſucceſſionem paternam, non autem quoad ſucceſſio-
nem aliorum, vt per Duen. in reg. 366. in prima ampliat.
ex quibus Domini dixerunt, Iacobum potuiſſe in iſtis
bonis ſuccedere.

LANCELLOTTI.

Iacen. beneficij de Anſo. Mercur. 16. Ianuar. 1577

SVMMARIA.

1 *Diſtributiones quotidianæ perceptæ veniunt in condemnatione fructuum.*
2 *Mandatum ſpeciale requiritur in petitione perceptarum diſtributionum.*

DECISIO DCXVIII.

DOmini concluſerũt, quòd ſi diſtributiones † quoti- 1
dianæ fuerunt perceptæ per Dominum N. veniunt
in condemnatione fructuum, ex his, quæ tradit Put. in
deciſ.

Digitized by Google

deciſ. 3. de fruct. Et propterea eſt dandum inſtrumentum
ſubdelegationis pro facienda illarum liquidatione. Si ve-
rò dictæ diſtributiones non fuerunt perceptæ, tunc illæ
non debentur, quia non veniunt appellatione fructuum
& tanquam diſtributiones non poſſunt peti, quia non
2 adeſt legitima proteſtatio. Nam † illa quæ fuit facta in
partibus, eſt inualida ob defectum mandati ſpecialis,
qood requiritur ex allegatis per informantes, & per Alex.
in §. morte. nu. 186. Illa verò quæ fuit facta iniuria, minùs
eſt bona, quia non fuit facta principali, ſed procuratori.

BRAVI.

Bononien. de Maluetiis. Die vltima Febr. 1580.

SVMMARIA.

1 *Dos in ſubſidium detrahenda eſt etiam ex bonis fideicom-miſſo ſubiectis.*

2 *Exceptio fideicommiſſi, vbi probatio eſt in promptu, non requirit altiorem indaginem.*

3 *Alienatio in materia fideicommiſſi non dicitur per conſti-tutionem vſusfructus.*

DECISIO DCXIX.

IN cauſſa Bononien. bonorum de Maluetiis dato du-
bio, an D. Diamantes habet fundatam intentionem,
Domini fuerunt concordes pro affirmatiua reſpectu bo-
norum mobilium, quæ fuerunt legata D. Diamanti per
bon. mem. D. Florianum de Maluetiis, & ſimiliter, quæ
per ipſum ab extraneis, & quæ non à fratribus obuene-
runt. Fuerunt Domini moti, quia in ſupradictis bonis
ceſſat exceptio oppoſita de fideicommiſſo, per Dominos
de Maluetiis prætenſo in ipſis bonis, & ideò in eis tan-
quam in bonis liberis habet fundatam intentionem tum
ratione teſtamenti, tum etiam ratione dotis, & hypothe-
cæ. Et ſi Domini de Maluetiis alio iure prætendunt ſibi
1 deberi, omnimodo † eſſet conſulendum alia via Dominæ
Diamanti etiam in bonis reſtitutioni ſubiectis, prout eo
caſu procedit, l. mulier. §. cum proponeretur. ad Treb. &
authen. res quæ. C. commu. de legat. & Curt. num. 11. te-
ſtatur contra. & Iaſ. num. 29. poſt Bart. cum aliis, de qui-
bus ibi per Anton. Meues. num. 47. In aliis verò bonis fuit
firmatum, vt videretur, an obſter exceptio fideicommiſſi,
& an talis ſit liquida, in quo etiam de identitate bono-
rum, eſto, quòd ſine diſpendio veritatis conſtet de fidei-
commiſſo, erit agendum. Quamuis enim diceretur pro
parte D. Diamantis, quòd hæc oppoſitio, cùm requirat
altiorem indaginem, non concernit præſens iudicium
ſummarium, l. vltima. C. de edict. diui Adrian. tollen. Nam
2 fuit † reſponſum non requirere vltiorem indaginem,
cùm Domini de Maluetiis prætendant ex teſtibus exami-
natis per ipſos, ac ex tot productis inſtrumentis fundaſſe
ſuam intentionem, reſpectu fideicommiſſi per ipſos à q.
Carolo ſeniore, licèt enim in hoc verſetur iudicis exiſti-
matio, an exceptio requirat altiorem indaginem, vt per
Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 1. caſ. 20. tamen, vbi proba-
tio eſt in promptu ex teſtibus examinatis, vel ex inſtru-
mentis exhibitis, ceſſant, vt per Soc. conſil. 59. nu. 2. lib. 3.
quod & alias Rota ſecuta in hiſce terminis in cauſſa
Ametin. domus præponente. R. P. D. Cantutio.

Difficultates quæ excitantur per Aduocatos D. Dia-
mantis ad excluſionem fideicommiſſi de facultate alie-
nandi tributa à primo fundatore inter ipſos deſcenden-
tes, & quòd domini de Maluetiis ſiot Domini Flutiani,
ad trad. in l. cùm à matre. de rei vind. indigent maturi diſ-
cuſſione.

3 Nec placuit illud fundamentum, quòd per † conſtitu-
tionem vſusfructus nō dicatur alienario in materia fidei-
commiſſi, obſtante l. vltima, C. de reb. alie. Et fuit dictum
in illa Roman. vineatum coram Decano, & ita videtur il-
lum tex. Pinel. ſuſcipere, licèt eius diſpoſitionem duram
appellet in l. 1. in 3. part. num. 19. C. de bon. matern.

VICECOMITIS.

Roman. hæreditatis de Picchis, Mercurij. 15. Iunij. 1580.

SVMMARIA.

1 *Teſtes, vt probent aliquem actum ſiue diſpoſitionem, debent ad illam ſpecialiter vocari & rogari.*

2 *Scriptura teſtamenti facta per teſtatorem debet per nota-rium coram teſtibus legi & publicari.*

3 *Medico tanquam in arte perito eſt ſtandum.*

4 *Teſtamentum ex defectu non ſanæ mentis tanquam imper-fecta voluntas corruit.*

5 *Teſtamentum imperfectum non dicitur teſtamentum, ſed ad idem præparatio.*

DECISIO DCXX.

IN dubium reuocabatur, *an ex depoſitionibus teſtium, &
aliis in actis productis induceretur aliqua legitima diſpoſitio
q. Achillis, quæ haberent vim legitimi teſtamenti.* Et fuit re-
ſponſum per Dominos non induci. Nam licèt teſtes de-
ponant de his quæ ſunt diſpoſita per teſtatorem, tamen
† cùm de tali voluntate nullibi per inſtrumentum teſta- 1
menti appareat, debuerant ad illum actum ſpecialiter vo-
cari, & rogari, vt docet Bart. in l. diuus, in fin. C. de milit.
teſtamen. & in l. hac conſultiſſima, vbi & Iaſ. col. prima,
C. eodem Alexand. conſ. 57. nu. 4. vol. 2. Iul. Clar. lib. 3. ſen-
tent. quæſt. 58. verſ. ſcias tamen, quod nullibi conſtat. Imò
de non rogitu omnes teſtes fatentur, cùm deponant non
audiuiſſe, quòd Achilles teſtator rogauerit notarium, aut
teſtes, vt intereſſent teſtamento. Præterea cùm teſtator
elegerit ſolemnitatem ſcripturæ faciendo eius volunta-
tem in ſcriptis, per notarium debuit † talis ſcriptura co- 2
ram teſtibus legi, & publicari, vt tradit Caſtren. in l. ſi is
qui. num. 3. ff. de teſtamen. Ruin. conſ. 1. nu. 7. cum pluri-
bus ſeq. volu. 3. quæ ſolemnitas minimè ſeruata fuit: imò
teſtes deponunt ſe neſcire quid in ea ſcriptura continere-
tur. Imperfecta quoque talis diſpoſitio animaduertitur,
cùm non potuerit perfici, & abſolui ob non ſanam men-
tem, quæ in ipſo actu teſtandi ſuperuenerat, vt aſſerit
Aromatarius, & Franciſcus del Pino teſtes, & atteſtatur
† Medicus, cui tanquam perito eſt ſtandum, iuxta doctr. 3
Bart. in l. ſecunda, numero tertio, ff. de teſtamen. Nec no-
tarius prudens, & ſibi ipſi conſulens talem non ſanam
mentem animaduertens, teſtamentum rogare non eſt au-
ſus. Ideò ex defectu imperfectæ voluntatis corruit, vt † in 4
fortioribus terminis tradit Boet. deciſ. 240. nu. 5. Iul. Clar.
lib. 3. ſentent. quæſt. 7. verſi. aliquando. Et cùm non fuerit
perfectum, & abſolutum, quicquid actum eſt, tanquam
teſtamentum cōſiderari non poteſt, ſed † ſolùm tanquam 5
præparatio ad futurum teſtamentum, Oldrad. conſil. 119.
per tot. Dec. conſil. 159. colum. 2. Couar. in c. relatum, nu.
9. de teſtam.

Et ex iſta conſideratione Dominorum tollitur omne
fundamētum exemplo adductum, quòd ſcilicet ad inter-
rogationem notarij, quos vellet inſtituere, reſponderit
Meneto & Leuo. Et præter ſupradicta reſpondetur quo-
que, quòd talis interrogatio notarij fuit facta non ad ef-
fectum tunc conficiendi teſtamentum, ſed vt exploraret
notarius, an ſcriptura dictata per Hieronymum de Pic-
chis eſſet iuxta mentem ſuam, vel ne. Ideò nihil operatur
talis reſponſio, Caſtren. conſ. 137. in fin. volum. 2. & Dec.
conſil. 477. num. 14.

COTTÆ.

Roman. de Incoronatis. Veneris, 8. Februarij, 1574.

SVMMARIA.

1 *Donator in dubio cenſetur ſolum donare ius, quod habet in re, etiam ſi illud morte eſſet finiturum.*

Fallit

Fallit tamen, niſi ex coniecturis appareat, quòd voluerit diſponere de re donata etiam poſt obitum, quæ multæ colliguntur.

2 *Donatio facta non ſolùm de bonis fideicommiſſo ſubiectis ſed etiam de propriis, facit vt videatur veriſimilis.*

3 *Declaratio voluntatis poteſt fieri in codicillis.*

DECISIO DCXXI.

DOmini reſoluerunt ex coniecturis, & circumſtantiis adductis hic per informantes conſtare, Bernardinum donantem voluiſſe præiudicare fideicommiſſariis, & iuri ipſorum ad effectum, de quo agitur, quia ex dictis coniecturis apparet, ipſum voluiſſe diſponere de bonis
1 donatis etiam poſt obitum ſuum: licèt † enim donator in dubio cēſeatur ſolùm donare ius, quòd habet in re, etiam ſi illud morte finiturum eſſet, iuxta not. in l. vxor patrui. C de lega. tamen hoc fallit, ſi ex coniecturis colligitur, quòd voluerit diſponere de re donata etiam poſt obitum, Alex. conſ. 9. nu. 26. verſ. vel ad omnia, volum. 2. Iaſ. in d. l. vxor, ſub nu. 1. verſ. limita, niſi ex coniecturis. Coniecturæ autem fuère.

Prima, quia iungendo teſtamentum cum donatione apparet Bernardinum voluiſſe, quòd ſi filij Marcelli, vel Marci Antonij ipſo viuo decederent, portio deficientis, quæ ad cōiunctum ex fideicommiſſo deferebatur, veniat ad deſcendentes in perpetuum, & ſic omni tempore, & omni caſu.

Secunda, quia Bernardinus voluit, quòd non reuocaretur eius donatio propter ſuperuenientiam filiorum in domibus, in quibus per Paulum ſeniorem fuerat relicta habitatio filiæ ſuæ, & vxori, & in euentum, in quem dictæ mulieres vellent dictas domos inhabitare, liceret donatariis inhabitare in aliis domibus in donatione deſignatis. Et licèt dictæ domus eſſent communes, de quo tamen controuertitur, nihilominus ſaltem reſpectu patris Pauli ſenioris, erant ſubiectę fideicommiſſo, & tamen abſolutè, & ſimpliciter donatas fuiſſe, vltra quod ſequens etiam vſus ex inhabitatione mulierum declarauerit.

Tertia, quia in tranſactione inita cum Illuſtr. D. Iuliano Cæſarino ſuper cenſu, de quo in quarto pręſuppoſito, quem hæredes ipſi prætendunt Pauli ſenioris proprium fuiſſe, fuit adhibitus etiam Paulus iunior, & fuit illi facta promiſſio de cenſu ei quoque ſoluendo, cùm tamen nullum ius prætendere poſſet, nec ratione fideicommiſſi, quia non fuerat vocatus, nec etiam ratione iuris competentis Bernardino eo viuente, quia Bernardinus reſeruauerat ſibi vſumfructum, & ideò neceſſe ſit, quòd interuenerit ratione iuris ſibi competituri poſt mortem Bernardini ex d. deciſione.

Quarta, quia d. Paulus iunior interfuit etiam impoſitioni alterius cenſus, quem Bernardinus impoſuit ſuper bonis communibus pro ſoluendis paraphernis, & iuribus dotalibus Iuliæ filiæ Pauli ſenioris, & ſe cum interuentu D. Bernardini tanquam tutoris, & curatoris obligauit de d. cenſu ſoluendo, cùm tamen D. Paulus iunior, qui in fideicommiſſo non erat vocatus, non deberet onerari tali impoſitione ac ſolutione cenſus pro ſoluendo debito à Paulo iuniore proficiſcente.

Quinta, quia Bernardinus non ſolùm donauit bona ſubiecta fideicommiſſo, ſed etiam ſua propria ſatis magni
2 valoris, † quòd facit, vt diſpoſitio non videatur dura, ſed veriſimilis, ad l. cum pater, §. cum pater, de leg. 2.

3 Poſtremò Domini multùm mouebantur † ex declaratione facta per Bernardinū in codicillis, quæ fieri potuit, vt per Aret. conſil. 84. nu. 5. & Sarnen. q. 13. de non tollen. iur. quæſit. Nam ex illa apparet de enixa eius voluntate, quòd voluerit Marcellum, & Paulum iuniorem ſuccedere ęqualiter etiam in bonis fideicommiſſo ſubiectis, vt patet ex illis verbis *pro effectu*, vt d. D. Marcellus ſuus nepos, & Paulus pronepos ſuccedant æqualiter in bonis d. Pauli fratris ipſius Bernardini. Et hæc declaratio, ſiue eam ſumamus per modum interpretationis, ſiue (*vt vnus ex Dominis ſumebat*) per modum deſumendi apertam coniecturam contrariæ mentis, faciebat, vt licet Domini haberent aliquas ex ſupra dictis coniecturis pro indifferentibus, & ſolùm probabiliter concludentibus, per ea quæ pro parte hæredum deducebantur, tamen exiſtimarent illis ex d. declaratione viā aperiri, vt actus, ex quibus ſumuntur, cenſeantur facti in conſequentiam d. voluntatis Bernardini.

RVBEI DECANI.

Roman. pecuniaria. Lunæ 28. Nouembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Simulatio nominis vitiat contractum & quamlibet diſpoſitionem.*

2 *Declaratio dicitur verè recognitio bonæ fidei.*

3 *Pater non poteſt obligare bona aduentitia filij, nec minùs caſtrenſia, vel quaſi.*

4 *Bona profectitia quare imputentur in legitimam filij, non autem aduentitia, nec caſtrenſia, vel quaſi.*

5 *Differentia inter dantem, & recipientem debet eſſe.*

DECISIO DCXXII.

IN cauſſa Roman. pecuniaria dubitaui, ſtante inſtrumēto ſocietatis ſcutorum 400. facto per Bernardinum Paſcen. ac ceſſione, & declaratione ad eam, nec non apocha Ludouici Aquilani, & aliis hinc inde deductis, & deducendis, quorum omnium in neceſſariis copia detur: *An adſit aliqua obligatio in forma cameræ contra D. Gaſparem, quæ poſſit exequi pro hæredibus D. Bernardini, veluti ceſſionarus D. Ludouici in caſu, de quo agitur.* Et die Lunæ, 28. Nouembris, 1580. fuit reſolutum conſtare de obligatione camerali, quæ poteſt exequi contra Gaſparem.

Non obſtat defectus conſenſus Flaminij officialis, neque defectus conſenſus Aquilani, neque defectus mandati. Nam † quoad Aquilanum, nomen ipſius fuit ſimula- 1
tè appoſitum, & re vera pecuniæ erant Bernardini, quia plus attenditur, quod agitur, quàm quod ſimulatè concipitur, l. cum propria, vbi Bald. l. multum intereſt, C. ſi quis alter. vel ſibi. Bald. in allegata l. precibus, in fin. C. de probat. Alex. & Dec. in locis allegatis. Quòd autem nomen Aquilani fuerit ſimulatè appoſitum, conſtat ex ipſa declaratione Aquilani, quæ † verè dicitur recognitio bonæ fi- 2
dei, non autem donatio, vel ceſſio, Bald. in d. l. multum intereſt, nu. 2. Defectus autem conſenſus Flaminij non obſtat, quia quod † dicitur, patrem non poſſe præiudicare, 3
& obligare bona filij, procedit in aduentitiis. Ita loquitur Bald. in l. prima, C. de bon. mater. Hæc autem officia ſunt profectitia, quoniam ſunt empta pecunia patris. Et hæc
† eſt ratio, quare imputantur in legitimam, l. omnino, §. 4
imputari, vbi Paul. de Caſtr. C. de inoffic. teſtam. Rolan. conſi. 112. num. 10. & ſeq. lib. 2. Roncheg. in l. in quartam, num. 436. ff. ad l. Falcid. cum aduentitia ſeu caſtrenſia, vel quaſi non imputantur, Rip. in l. in quartam, nu. 167. cum pluribus ſeq. ad l. Falcid. indubitatum eſt autem patrem poſſe præiudicare in profectitiis, quia in his filius nihil habet, §. 1. Inſtit. per quas perſon. nob. acquir. & quicquid acquirit filius, acquirit patri.

Non obſtat etiam defectus mandati ſtante iuramento, Iaſ. in l. 2. num. 22. ſi cert. pet. quia probatur numeratio, ex quo conſtat, quòd pecunias ſoluit appaltatoribus, & conſequenter ceſſat difficultas, Tiraq. de retract. conuent. §. 4. gloſ. 6. num. 13. Vnum fuit reſeruatum, *an Bernardinus potuerit ipſe ſecum contrahere ſocietatem*, cùm † inter dantem, 5
& recipientem debeat eſſe differentia, ca. fin. de inſtitu. & magis ad propoſitum l. pupillus, §. item ipſe tutor. de admini. tuto. vbi Bart. & Cum. Bart. in l. 2. nu. 1. in fin. & nu. 5. de ſtipul. ſeru. licet in d. l. 2. nu. 6. eum reprobet. ſed cum Bart. videtur tranſire Ruin. conſil. 139. nu. 10. lib. 5.

Pacen.

Digitized by Google

Pacen. executionis teſt. Vener. 27. Maij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Fructus liquidari poſſunt etiam ex libris computorum.*
2 *Depoſitum in liquidis non releuat debitorem à ſolutione.*

DECISIO DCXXIII.

FVit reſolutum, non eſſe dandam abſolutoriam capi-
tulo: non enim conſtat ex aliquo capite de nullitate
cenſurarum. Minus facit, quòd fructus non ſint liquidi,
1 quia hoc eſt culpa capituli, quo † ex ſuis libris potuit
liquidare, argument. l. certum, ff. ſi certum petat. Et ſi ca-
pitulum bona fide proceſſiſſet, facilimè eos potuiſſet li-
quidare. De paritione non conſtat, cum pluribus, qui-
bus ſatisfaciendum erat, non doceatur ſolutum, nec iux-
ra formam condemnationis doceatur de implemento
omnium, ad quæ capitulum tenetur. Depoſitum non re-
2 leuat in liquidis, cùm † deponere non ſit ſoluere, leg. item
libertas. §. primo, ff. quibus modis pign. vel hypothec. ſol-
uat. vt benè Bart. in l. ſolutum, ff. de ſolut. Dec. conſ. 34. Ti-
raq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 3. num. 3. & placuit deciſ.
Peregrin. 230. lib. 3.

BRAVI.

Viterbien. bonorum. Vener. 30. Octobris, 1679.

SVMMARIA.

1 *Renuntiatio eſt ſtricti iuris, nec in ea veniunt, niſi expreſſa.*
2 *Renuntiatio eſt à ſua cauſſa regulanda, ſiue ſit diſpoſitio legalis, ſiue teſtamentum.*
3 *Læſio enormiſſima reſcindit renuntiationem ratione doli, ex defectu conſenſus.*
4 *Decretum ex falſa cauſſa factum, eſt nullum.*
5 *Mater poteſt de proprijs bonis facere diuiſionem inter fratres.*
6 *Excluſa ab hæreditate patris per renuntiationem, non prohibetur ſuccedere ei, cui aliàs hæreditas deuenit, vel ei, cuius fauore fuit facta renuntiatio.*

DECISIO DCXXIV.

PRopoſui dubium in cauſſa Viterbien. bonorum, an
Dom. Baptiſtæ obſtet renuntiatio. Et fuit reſolutum
1 negatiuè, quòd † cùm ſit ſtricti iuris, in ea non veniant,
niſi expreſſa, vt per Calder. conſ. 1. præbend. Dec. conſil.
42. Curt. iun. conſil. 16. num. 11. Laurent. Syluan. conſ. 49.
num. 34. & facit l. tres fratres, ff. de pact. capit. quia circa,
de priuil.

Vnde cùm renuntiatio poſſit referri, vt Do. Baptiſta,
ex ea cenſeatur excluſa, vt nihil, non præter ſtatutum, ne-
que contra teſtamentum patris, nec ex eo eandem ſum-
mam, de qua primo fuerat dotata, petere poſſet, ſed do-
nationis titulo 120. ſcutorum penes Antonium ſint, non
eſt cur ad alia, quæ non erant delata, nec eo tempore de-
2 bita, ſit facienda relatio, præſertim † cùm renuntiatio ſit
à cauſſa regulanda, ſiue ſit diſpoſitio legalis, l. adigere. §.
quãuis, ff. de iurepatronat. ſiue teſtamétum, l. cancellaue-
rat. ff. de his quæ in teſtam. delen. ſiue inter viuos, l. habe-
bat. ff. de inſtitoria. l. omnũ, ff. de ſuſpect. tuto. Aym. conſ.
242. num. 6. Caſſan. conſ. 69. num. 9. Panſ. conſil. 10. num.
72. verſic. quarto, etiam ſi renũtiatio generalis, l. iubemus.
vbi Bald. C. ad Velle. Calcan. conſil. 174. Vnde cùm cauſſa
huius renunnationis præcipuè ſit reſpectu dotis, & hæ-
reditatis paternæ fauore fratris, non eſt cur ad cauſſam
ſuperuenientem aliundè renuntiationem dilatemus, ſci-
licet ad ius reintegrationis dotis, exſtat. Viterbien. maxi-
3 mè † cùm aliàs non enormis, ſed enormiſſima læſio re-
ſultaret, quæ renuntiationem reſcindit ratione doli ex
defectu conſenſus, argum. l. omnes, §. Lucius. ff. de his quę
in fraud. cred. etiam obtenta abſolutione iuramenti, Caſ-
ſad. deciſ. 1. de empt. & vend. Aym. cõſ. 17. & 192. vſque ad
num. 5. cum aliis per Couarru. in c. quamuis, in tertia par.
§. 4. nu. 5. verſicul. tertia concluſio. de pact. in 6. Deſtruitur
etiam renuntiatio, vt non obſtet ex falſa cauſſa, cùm An-
tonius non debitis implicitus, nec ære alieno grauatus,
vt ex eo colligitur, ſed potiùs diues, de eodem tempore
eſſet, vt teſtes dicunt. Nec † de decreto, ſtante falſa cauſſæ 4
aſſertione poteſt dubitari, cùm ſit nullum, argum. l. cum
ij. §. ſi Prætor. vbi poſt Fulgoſ. tradit Iaſ. 2. not. de tranſact.
l. magis puto. §. ne paſſim. §. in primis. ff. de reb. eorũ. Natt.
conſil. 102. numero 7. & 8. l. bonorum, vbi Alexand. nu. 9.
C. qui admit. Et fuit latè tentum de anno præterito, de
menſe Februarij coram R. P. D. meo Aldobrandino in
cauſſa Tiburtin. Caſtr. Sambuc. Sed omnem prorſus, ſi
qua erat, ſubſtulit difficultatem, quòd D. Baptiſta non
capit iſta bona vt hæres fratris, ſed ex diuiſione facta per
matrem, cui † licuit facere, vt de proprio patrimonio, 5
arg. l. ſi plures. §. ſi filio. ff. de vulgar. & pupillar. per gloſ. in
l. 1. §. veteres, vbi omnes, ff. de acquiréd. poſſeſſio. Excluſa
enim ab † hæreditate patris per renuntiationem, non 6
prohibetur ſuccedere ei, cui aliàs hęreditas deuenit, vt per
Pau. & Aret. in l. Paulus, §. primo, ff. de acquiren. hæredita.
Dec. in l. hæreditas, n. 3. ff. de regul. iur. cũ aliis per Couar.
in c. quamuis, in 3. parte. §. 3. num. 2. de pact. in 6. Sicut etiã
poſſet capere D. Baptiſta ab ipſo Antonio, cuius fauore
facta fuit renuntiatio, vt per Bald. in l. pactum dotalli. q. 6.
C. de collat. Afflict. in c. ſi quis inueſtierit. nu. 24. de feud.
dat. in vic. legis com. & per Couar. in c. quamuis, in princ.
3. parte, nu. 8. Ita etiam licuit capere ab hærede, ſcilicet ab
Angela matre ipſius Antonij: eo magis iſta placuerunt
cùm tendant ad ęqualitatem ſeruandam, arg. l. inter filios.
C. famil. erciſcun.

Ex quibus tolluntur, quæ de clauſulis dicuntur pro
parte D. Hieronymæ, & benè reſpondit Dec. conſil. 317.
Menoch. citatus non applicatur, cùm loquatur, vbi dos
conſtituitur de nouo, & fauore agnationis fit renuntia-
rio, & ex aliis ſupra patet reſponſio. Et ita fuit tentum per
omnes Dominos.

LANCELLOTTI.

Amerin. bonorum. Veneris, 20. Febr. 1579.

SVMMARIA.

1 *Societas vt inducatur, duo requiruntur, ex communi.*
2 *Communicatio bonorum non præſumitur inter patruum, & nepotem.*

DECISIO DCXXV.

FVit concluſum, non conſtare de enormiſſima læſione
Clementinæ, quia non probatur ſocietas omnium
bonorum inter Sartorium, & patrem, ac auum ipſius
Clementinæ, ad quam ſocietatem inducendam inter a-
lia Doctor. requirunt † communicationem lucrorum, 1
& hinc inde non redditam rationem, vt per Bart. in l. Ti-
tium. §. altero, num. tertio, de adminiſtrat. tutor. & in tra-
ctat. de duobus fratribus, nu. 10. cuius opinio eſt commu-
niter recepta, vt per Alexand. conſil. 76. nu. 10. vol. 4. cum
aliis adductis hic per informantes, quæ duo requiſita non
probantur hic adeſſe.

Non obſtant confeſſiones d. Sartorij, quia Domini
non habent illas pro claris, imò videntur reſtricta ad bo-
na Petri Pauli, ponderando verba illa, dictorum bono-
rum, & præſertim, quia nihil dicitur de dictorum lucro-
rum communicatione, & de non reddita ratione. Acce-
dit, † quia potius conſtat de non tali communicatione 2
propter inſtrumenta acquiſitionum factarum per ipſum
Sartorium nomine ipſius proprio, vt de patruo, & nepo-
te not. Bal. in l. ſi vt proponis, n. 6. C. de reſc. vẽd. cum aliis,
de quibus per informantes.

ROBVSTERII.

Romanen. grani de Iuſtinis. Merc. 4. Nouem. 1573.

SVMMARIA.

1 *Sententia ſi ſit conditionalis, & capitula ſint connexa, non poteſt mandari ad executionem.*

2 *Appellatio deuoluit regulariter, ſed non ſuſpendit cauſſam.*

3 *Confeſſio facta in maiori ſumma non ſubſtinetur in minori.*

4 *Confeſſio certæ ſummæ continet quoddam integrale, continens certam ſpeciem, quæ vitiata in aliquo tota corruit.*

5 *Penſionis conſtitutio, ſi eſt nulla in vno obolo, tota corruit.*

6 *Creditor non poteſt partem petere, nec debitor partem debiti offerre.*

7 *Exceptio compenſationis non inualidat confeſſionem, nec illi contradicit: imò præſupponit, & fatetur debitum.*

Eò magis inter mercatores, nu. 8.

9 *Declaratio extraiudicialis ſufficit ad inducendam compenſationem.*

10 *Exceptio, quæ eſt in ventre inſtrumenti, non eſt opponenda.*

DECISIO DCXXVI.

IN iſta diſputatione fuit præſuppoſitum, ſine veri præiudicio, quòd ſententia ſit iuſta. Et quoad primum caput, an vigore ſententiæ poſſit procedi ad executionem,
1 Domini fuerunt concordes, quòd non, quia † eſt cũditionalis, & capitula ſunt connexa, & non poſſunt diuidi, vt per informantes, Felyn. in ca. ſi duobus, colum. prima, circa princ. de appellat. & Rot. deciſ. 365. in nou. l. in hoc iudicio. ff. famil. erciſcun. & ibi Bald. Bart. in l. ſecunda, C. de re iudicat. latè Felyn. in c. cùm inter. colum. 3. ad finem, verſic. fallit primò, de re iud. vbi declarat, quando dicatur vnum capitulum, vel plura.

Quo verò ad ſecundum caput, an vigore confeſſionis debiti poſſit ad executionem procedi. Fuerunt exhibitæ plures difficultates, an appellatio impedierit illius executionem propter implicitam liquidationem, quam dicitur fuiſſe neceſſariam. Sed in hoc aliqui dicebant, quòd
2 † appellatio deuoluit regulariter, ſed non ſuſpendit, vt per Modern. de oblig. camer. in variis locis. Fuit etiam dubitatum per aliquos, an confeſſio facta in maiori ſumma ſuſtineatur in minori, vel potiùs ſit indiuidua, & corruat in totum. Quia Modern. alleg. de fonn. camer. loquuntur in cenſuris, quæ regulariter ſunt indiuiduæ, ni-
3 hilominus replicabant aliqui, † quòd confeſſio non ſuſtinetur in aliquo, Put. lib. 1. deciſ..... Et Confeſſio certæ
4 ſummæ continet quoddam † integrale continens certam ſpeciem, quæ vitiata in aliquo tota corruit, vt per d. D. in
5 l. 1. §. ſi ſtipulatus, de verb. oblig. Ideò † conſtitutio penſionis 200. docat. ſi eſt nulla in vno obolo, tota corruit, vt in Cæſarauguſtan. coram Grato del 1564. vel 65.

6 Nec creditor † poteſt partem petere, nec debitor partem debiti offerre, Iaſ. poſt alios in l. quidam exiſtimauerunt, ſi certum petat. n. 2. & colum. 3. in gloſ. magna, & nu. 8. Fuit etiam dictum, quòd regulariter, quando quis confitetur ſe debitorem in aliqua ſumma, ſi exemplo opponatur exceptio compenſationis, iſta † exceptio non in-
7 ualidat confeſſionem, nec illi cõtradicit, ex Paul. de Caſt. & aliis allegatis. Paul. de Caſtr. in l. eius. C. de cõpenſ. Bart. in l. ſi cum, ff. rem rat. hab. Bald. in l. ſi conſtat. C. de cõpenſat. Imò præſupponit & fatetur debitum, Bald. Areg. Salycet. per Dec. in l. non videtur rem amittere, nu. 4. de reg. iur. Prob. in capitul. nemo, numer. 9. de electio. lib. 6. Præ-
8 ſertim inter † mercatores, qui conſtituunt creditorem, & debitorẽ, Imol. in l. prima, colum. final. de ſolut. Et procedunt per viam compenſationis, & non ſolutionis, ſeu extinctionis debiti, Alexand. conſil. 85. colum. 1. in tertio, Rimnald. conſ. 35. num. 14. lib. 2. An verò in caſu iſto, iſta compenſatio induxerit extinctionem debiti ante confeſſionem, vel non. Dixerunt Domini eſſe aduertendum ad pactum, de quo in inſtrumento, an ſit facultatiuum, vel præciſum, & ad confeſſionem, de qua in extract. coram A. C. fol. 19. an ex illis appareat de aliqua compenſatione oppoſita, quia † ſecundùm aliquos ſufficit extraiu- 9
dicialis declaratio ad inducendam compenſationem, vt tenet Bartol. in l. verum. C. de compenſat. Et licèt Salycet. ibi numero tertio, dubitet de doctrina Bart. tamen aliqui ex Dominis comprobabant doctrinam Bart. ex Tindar. de compenſat. artic. 6. quæſt. 66. vbi dicit, quòd cum Bart. fuit iudicatum & ex Iaſ. allegato in §. bonæfidei. Inſtitut. de actio. Item etiam ex cauſ. de extort. inſtrum. quæſt. 26. numer. 28. & etiam ex eo, quòd quando exceptio † eſt in 10
ventre inſtrumenti, non eſt opponenda, Tindar. d. artic. 6. q. 57. & 67.

Aliqui etiam ex Dominis conſiderabant eſſe animaduertendum, an debita ex computata ſint exacta in extinctionem debiti, quia tunc intraret dictum Neguſant. in tractat. de pignor. 1. membro, 5. parte, nu. 37. Alioquin intraret, quod dicitur de oppoſitione compenſationis, quòd ante oppoſitionem compenſatio non impedit executionem, & exactionem debiti. Quæ diſtinctio in idem incidit cum ſupradictis, & ſic Domini videbantur concordes, quòd, niſi appareat de ſufficienti oppoſitione ex computationis ante confeſſionem debiti, d. confeſſio erit valida, & illius vigore poſſit procedi ad executionem, non obſtante, quòd ſententia illam ſuſpendit, quia dicebant, quòd imò non, ſed mandat excomputari, & ſic non ſuſpendit, niſi executionem, ſeu exactionem in partem excomputandam.

Poterit igitur dubitari, an conſtet de ſufficienti oppoſitione compenſationis ante confeſſionem debiti, vt dicta confeſſio fuerit falſa, vel erronea ſaltem in parte.

ROBVSTERII.

In ead. Rom. grani de Iuſt. Lunæ, 22. Mart. 1574.

SVMMARIA.

1 *Compenſatio non extinguit debitum, quæ niſi ſit allegata, videtur oppoſita.*

2 *Oppoſitio generalis exceptionum admittitur parte non reclamante.*

3 *Exceptio compenſationis requirit altiorem indaginem.*

DECISIO DCXXVII.

DOmini ſtricte ad punctum reſpondendo circumſcripſerunt plura adducta per Dominos de Maffeis, & Iuſtinis, & præſertim, quod dicitur de commiſſione appellationis, & clauſula, quam & quas. Item quod dicitur de re iudicata, quia extra punctum. Et inclinabant, quod Oricellarij poſſint vigore confeſſionis procedere pro huiuſmodi reſiduo ad executionem, quia confeſſio habet executionem, præſertim facta mediante obligatione camerali, vt hic per informantes. Et † quia com- 1
penſatio non extinguit debitum, niſi ſit allegata, videtur oppoſita, gloſ. Iaſ. & alij allegati, & quidem clarè, & apertè Alexan. conſil. 44. num. 6. lib. 3.

Et † licèt quandoque Doct. admittant generalem op- 2
poſitionem exceptionum, parte non reclamante Alex. conſil. 29. num. 3. lib. 7. tamen hic non ſumus in eo qui generaliter oppoſuerit omnes exceptiones, ſed in eo qui obſcurè & dubiè in hoc locutus eſt. Nam libellus, commiſsio, & proteſtatio nullam in ſpecie, nec in genere continent oppoſitionem compenſationis, niſi quòd reddant rationes, & computa, quod explicitè nihil continet de hac re: imò cum iſti fideiuſſores priùs prouocauerint ad iudicium, non erat credibile, quòd opponerent contra id, quod nondum comprobatur fuiſſe petitum. Et tantò magis, cum iſta † exceptio requireret altiorem inda- 3
ginem

Google

ginem, & non eſſet admittenda, vt per Neguſant. allegatum. Ad inſtrumenti verò clauſulas reſpondebant, quòd ſunt facultatiuæ, non autem præciſæ, & neceſſitatiuæ. Ita tenebant plures ex Dominis ſtrictè ad punctum reſpondendo.

ROBVSTERII.

Tiburtina bonorum. Veneris, 18. Nouemb. 1572.

SVMMARIA.

1 *Onus probandi quanta ſit legitima cui incumbat, quando agitur ad reſciſionem alienationis, duæ ſunt opin. & nu. 3 diſtingue. num. 5.*

2 *Fratres ſuos nemo præſumitur velle fraudare.*

3 *Actor quando plenè probauit ſuam intentionem, reus debet plenè probare ſuam exceptionem.*

Fallit in incidenti, in quo ſufficit præſumptio, nu. 6.

4 *Exceptio, quòd quis vendidit prædium pro legitima, & Trebellianica, eſt dubia, & incerta.*

7 *Præſumptiones quando cenſeantur adductæ ad iuſtificandum, & coadiuuandum diſpoſitionem iuris communis.*

8 *Reus, & poſſeſſor ſi opponat de conſumptione expectatiuæ actoris, ei creditur.*

DECISIO DCXXVIII.

DVæ fuerunt opiniones, & in eis Domini fuerunt diuiſi. Altera fuit, quòd Dom. Andreæ incumbit onus
1 † probandi, quanta ſit legitima, & Trebellianica, & caſale alienatum excedere d. legitimam, & Trebellianicam, quia alienatio fuit valida, vt per gl. alleg. & præſumitur pro illius validitate, & infra debitam, ſummã, & qui vult
2 dicere ſecus, debet probare contrarium, nec † præſumitur, quòd voluerit fraudare ſuos fratres, vt per Alex. Beltrand. & Pic. allegatos. Item gloſ. in l. cùm de lege. ff. de proba. Alcia. de præſumpt. reg. tertia, præſumpt. 20. ante fin. Sed hic concurrunt plura. Primò, *debitum legitimæ, & Trebellianicæ.* Secundò, *ſumus in poſſeſſione plurium annorum.* Tertiò, *gradus fraternæ conſanguinitatis, qui excludit fortius præſumptionem doli ſeu delicti fraudandi fratres & inducit fortiorem præſumptionem validitatis actus.* Ideò nõ eſt fundamentum intentionis Particularium, quanta ſit legitima, & non exceſſus, quia ſolùm dicunt, quòd Hieronymus imputauit caſale huiuſmodi in legitimam, & Trebellianicam.

Non obſtat, quæ dicuntur de retentione melioramentorum. Quoniam dicebant, quòd non ſumus in executione ſententiæ, quia fuit ordinatum per Rotam, vt donec videatur, an ſit iuſta, ſtet perinde ac ſi non eſſet lata.

Altera fuit opinio, quòd incumbat onus probãdi Particularibus, quanta ſit legitima, & Trebellianica, & non exceſſum. Mouebantur:

3 Primò, quia † quando actor plenè probauit ſuam intentionem, prout fecit D. Andreas, quia probauit vtrumque extremum, & omnia requiſita in ſpolio, reus debet probare plenè ſuam exceptionem, vt latè hic per informantes Andreæ. & non admittitur præſumptio, quando actor plenè probauit, Geminian. conſ. 27. poſt Bart. in l. admonẽdi. de iureiur. Achil. de probat. deciſ. 1. Sed iſta ex-
4 ceptio, † quòd vendidit caſale pro legitima & Trebellianica, eſt dubia & incerta, Alexand. conſil. 44. num. 6. libr. 5. vbi ad propoſitum, præſertim cùm inſpicitur tempus mortis, Dec. conſi. 89. in fin. Nec debent ſufficere ad certificandam iſtam diſpoſitionem præſumptiones iuris communis per ſupra allegata.

5 Secundò mouebantur, † quia ſi ageretur ad reſciſionem iſtius alienationis, ſine dubio agens deberet probare, quanta ſit legitima, & Trebellianica, & non exceſſum: eodem modo excipiendo, quia eadem incertitudo, quæ impedit actorem, impedit reum excipientem, Bart. in l. 3. §. duobus, nu. 5. de adim. leg.

Non obſtat, dum dicebatur, quòd alienatio rei ſubiectæ fideicommiſſo eſt valida. Quia dicebant hanc eſſe diuerſam materiam a propoſito, de quo nunc agitur. Nam pro nunc agimus, an iſta alienatio ſuſtineatur prætextu legitimæ, & Trebellianicæ, quæ non ſunt ſubiectæ reſtitutioni: ſi autem etiam, quòd excederet legitimam, & Trebellianicam Particulares voluerint audiri, an ſuſtineatur, & Andreas poſſit agere ad recuperationem pretij contra hæredes alienantis, erit alia inſpectio. Neque illa gl. dicit, quòd incumbit onus prubandi alienanti, vel alteri. Vnum tamen eſt conſiderandum in hac re, quòd Particulares fundant intentionem ſuam in diſpoſitione iuris communis, quia legitima & Trebellianica debebatur Hieronymo alienanti. Et licèt ex ſe hoc non ſufficiat, niſi coadiuuetur ex præſumptionibus iuris, quòd nõ præſumitur exceſſus, & alia de quibus ſupra, & præſumptiones non ſufficiant ad probandum exceptionem, quando actor plenè probauit ſuam intentionem: tamen fortè id procedit ad † probandum id, de quo incidenter deduci- 6
tur, ſuper quo nõ eſt pronunciandum, Bartol. in l. quidam in ſuo. de condit. inſtit. cum alijs per Gratian. conſil. 153. numero 16. in 2. Nam † iſto caſu videntur iſtæ præſum- 7
ptiones adduci ad iuſtificãdum, & coadiuuandum diſpoſitionem iuris communis, Dec. in auth. ſi quis in aliquo num. 2. cum ſequent. C. de eden. & conſ. 139. num. 17. cum ſeq. & multum ad propoſitum videtur deciſ. Put. lib. 1. incip. Martinus Calahorra produxit, &c. Vbi licèt præſumptio vitæ centum annorũ non ſufficiat, tamen quando venit ad coadiuuandum aliquid incidenter, ſufficit etiam in actore non poſſeſſore, multò magis in reo poſſeſſore, & deciſ. Mohed. 130. quòd † reus & poſſeſſor, ſi 8
opponat de conſumptione expectatiuæ actoris, ei creditur ſatis ad propoſitum. Et ita dixerunt Domini in vna Legionen. ſiue Aſtoricen. pro Pizzamo coram Dom. Oradino, vel coram Dom. de Rubeis. Hæc tamen ſunt dicta ad excitandum informantes in iſta cauſſa, quæ eſt iterum proponenda ſuper eiſdem. Mercur. 24. Nouembris, 1574. Fuit terminatum pro maiori parte, Particularibus incumbere onus probandi, alienationem caſalis, de qua agitur, fuiſſe factam intra legitimam, & Trebellianicam, & non vltra, cùm hoc ſit fundamentum ipſorum deductum particulariter ad excludendum intentionem Andreæ, & ad impediẽdum reſtitutionem d. caſalis, quo caſu non ſufficit præſumptiua probatio. vt per informantes.

VICECOMITIS.

Conchen. pecuniaria. Die 20. Nouembris, 1579.

SVMMARIA.

1 *Conſuetudo conficiendi inuentarium ſine citatione creditorum eſt contra ius ſimpliciter ex communi.*

Imò etiam eſt contra ius ciuile. nu. 2.

Fallit de iure canonico. nu. 4.

3 *Solemnitas inuentarij, quæ requiritur de iure ciuili, non requiritur de iure canonico. & nu. ſeq.*

5 *Præſcriptio decennalis ſufficit ad inducendam conſuetudinem conficiendi inuentarium ſine ſolemnitatibus.*

DECISIO DCXXIX.

DVbitatur, *an in conſuetudine, de qua agitur, videlicet conficiendi inuentarium ſine citatione creditorum, ſufficiat decennalis, vel quadragenaria præſcriptio.* Quod dubium fuit in tres partes diſtinctum.

Prima fuit, an talis † conſuetudo poſſit dici contra ius 1
ſimpliciter. Et licèt non ſit aliquis textus de hoc in ſpecie, tamen plerique ex ſcribentibus, in l. final. §. fin. autem. C. de iure deliberan. arbitrati ſunt, text. in §. ſancimus. Authent. de hæred. & Falcid. cõtinere etiam caſum creditorum, de communi teſtatur Aleiat. conſil. 43. num. 7. lib. 6. tom. 2. eſt etiam contra rationem iuris, quia vbi agitur de alicuius præiudicio, ille eſt citandus, l. de vnoquoque. ff. de

Digitized by Google

re iudica. Alia erat difficultas, an d. conſuetudo ſit contra ius canonicum, vel ciuile.

1 Et † dixerunt Domini eſſe contra ius ciuile, cùm talis ſolemnitas originem duxerit à iure ciuili, cui nihil additum, vel immutatum de iure canonico, licèt ſimplicitet approbata, c. Raynutius, extra de teſtam. Et propterea diſ-
3 putant Doct. an ſolemnitas † inuentarij procedat in Eccleſia, ſiue clerico, & an teneatur vltra vires hæreditatis, de qua latè per Couar. in cap. primo, num. 13. & ſeq. extra de teſtam. Et tamen ſi eſſet de iure canonico talis diſpoſitio, vtique manis eſſet dubitatio, an Eccleſiam comprehenderet. Nec facit, quod hæc conſuetudo ſit contra rationem iuris canonici, & per conſequens contra ius canonicũ, ex nnt. in c. vt litigãtes, de offic. ordin. in 6. Roch.
4 de conſuetud. num. 196. Quoniam † ratio iuris canonici fundata in cap. omnia. 3. q. 9. procedit in iudicialibus, non autem extraiudicialibus, vt ibi per Præpoſ. Et ita etiam procedunt deciſ. Put. allegatæ, nam ruuc requiritur, quòd ſit præſcripta, ſecus in extraiudicialibus, in quibus multoties citatio non requiritur, ex allegatis per Gabriel. de citat. concluſ. 1 nu. 66.

Subſequens difficultas erat, *an requiratur præſcriptio quadragenaria, vel ſufficiat decennalis ad inducendum iſtam*
5 *conſuetudinem*. Et † placuit decennalem ſufficere, vt ſit iuris ciuilis, vt per Iaſ. in l. de quibus, nu. 43. de legibus. Abb. in c. fin. nu. 11. de conſuet. Balb. de præſcrip. in 5. part. quintæ, par. principalis, q. 12. vbi de communi.

Neque obſtat, quòd talis conſuetudo ſit irrationabilis, cùm præbeat occaſionem delinquendi. Quoniam dicebatur, quòd creditores potetunt ſemper probare, & hæres amittit beneficium inuentarij. Dixerunt etiam ſatis probari de conſuetudine ex inſpectione, & vſu aliorum inuentariorum, non autem eſſe in iudicio obtentam.

VICECOMITIS.

Iſpalen. decimarum. Die 28. Ianuarij. 1580.

SVMMARIA.

1 *Iuriſdictio iudicis delegati transferri non poteſt in ſimplicem notarium.*
2 *Examinationis miniſterium, & receptio iuramentorum teſtium poteſt ſimplici notario committi.*
3 *Iudicij aliqua pars quando committitur, in dubio cenſetur etiam demandata iuriſdictio.*

DECISIO DCXXX.

Comes de Mirandula in cauſa, de qua agitur, aſſumpſerat impugnandũ examen teſtium pro parte capituli contra ſe in partibus factum, ex defectu iuriſdictionis, & citationis. Aſſerebat enim vigore illorum verborum, vices noſtras, &c. totalem iuriſdictionem in iudice delegato reſidentem, in ipſum notarium examinatorem tranſlatam, iuxta Clem. vnicam, de off. deleg. & conſ.
1 Gem. 76. nu. 8. Quod † fieri non potuit, cum ſimplici notario fuerit demandata, c. ſtatutum, de reſcr. in 6. & conſil. Alex. 104. ad fin. lib. 4. Quod Dominis non placuit: conſiderarunt enim ex facto id tolli, quia non fuit commiſſa per iudicem receptio teſtium, ſed tantùm nudum miniſterium examinationis, & receptio iuramentorum teſtium, quod nullam habet annexam iuriſdictionem, ideò-
2 que † ſimplici notario committi poſſe, & ita intelligi dixerunt deciſ. Ægid. 43. & 624. & cætera pro parte comitis allegata, & horum actuum notarius eſt capax, ad trad. per Docto. in cap. 2. de teſtib. l'el. in c. cum nu. 30. eod. tit. Cætera enim quæ iuriſdictionem concernunt, per iudicem fuerunt facta, admiſerat enim articulos, & interrogatoria, deputauetat adiuncta, conſtituerat locum, & tẽpus, fulminauerat cenſuras contra teſtes recuſantes ſe examinari.

Non obſtat, quòd dicebatur, teſtes non fuiſſe admiſſos coram iudice. Quia reſponderunt, quòd ſatis dicitur eos admiſiſſe, cùm voluerit eorum nomina habere pro expreſſis, vt in literis receptoriæ, ibi, quòd eorum nomina, & cognomina, officia, & dignitates hic volumus habere, & habemus pro expreſſis.

Nec multum tribuerunt doct. Vital. in allegata Clem. vnica, nu. 24. Quia ibi præſupponit fuiſſe datam facultatem compellendi, quo caſu cenſetur demandata iuriſdictio: hic autem iudex ipſe compellit, & cogit cum comminatione cenſuratum. Et † licèt in dubio, quando com- 3
mittitur aliqua pars iudicij, cenſeatur etiam demandata iuriſdictio, vt per Innoc. in c. final. n. 4. de offic. delegat. tamen hoc procedit, quando apparet de contrario, vt in caſu noſtro, Anch. in alleg. Clem. vnic. Nec vim faciũt illa verba, ad omnia præmiſſa damus poteſtatem completam. Quia intelligi debent circa id, quod demandatum fuerat, & ſic circa nudum miniſterium.

Nec defectus citationis, quem poſtremo loco adducunt, vrget. Satis enim apparet de dicta citatione, cùm conſtet in ſummario fuiſſe intimatas literas receptorias die 5. Maij, 1565. Didaco Lopez procuratori Comitis, in quibus iudex mandat notario, vt recipiat iuramenta teſtium, & quòd examen teſtium cum interrogatoriis & notario adiuncto pro parte Comitis, & ex aliis per informantes pro capitulo adductis, ex quibus Domini dixerunt eſſe ſatisfactum d. citationi.

VICECOMITIS.

Roman. domus. Die 16. Martij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Scientia contractus ex ſequentibus ſolutionib. colligitur.*
2 *Actus, qui fieri non poſſunt ſine impenſa, præſumuntur facti de voluntate domini.*
3 *Ratificatio producere dicitur effectum iuris.*
4 *Pactum reſolutiuum quid, & quid infirmatiuum dicatur.*
5 *Receptio idem operatur quod expreſſa ratificatio.*

DECISIO DCXXXI.

Omnis quæſtio in caſu, de quo agitur, inter Vincentium Stampam, & Lauram Battifertã eò perducta eſt, an ad effectum validitatis tranſactionis ratificatio, de qua in actis, ſit ſufficiens, vel ne, quam quidem affirmatiuè reſoluendam Dominis placuit, tum ob ingentem præſumptionem ſcientiæ ipſius Aſcanij principalis, quæ colligitur † ex ſolutionibus ſubſequentibus, vt per Aym. cõſ. 1
276. col. 4. verſi. qui enim ſoluit. Tales enim actus fieri nõ poſſunt ſine impenſa, ideò † præſumuntur facti de vo- 2
luntate Domini, vt per Doct. in l. cum ſeruus. ff. de verbor. obligat. Felyn. in cap. ſicut. nu. 35. de re iudic. Caſſad. deciſ. 3. num. 4. de procurat. Maximè cum fuerint reiteratæ, quæ reiteratio arguit expreſſam ratificationem. Dec. conſil. 583. num. 6. & 8. Tum etiam, quia verba debent intelligi cum effectu, & ſic de ratificatione, † quæ producit effe- 3
ctum iuris, l. ſi is cui, §. 1. ff. de ſolut. vbi Bart. & in l. naturaliter. §. nihil commune n. 12. verſic. item è contra. ff. de acquir. poſſeſſ. Et ſic intrat reg. quòd ratificatio magis factis quàm verbis fieri dicatur, Dec. conſil. 568. num. 3. Roland. conſil. 4. num. 28. lib. 4. An verò Capellani recipiendo ſolutiones à procuratoribus Aſcanij renuntiaſſe dicantur pacto, quòd exemplo aſſerebatur informatio. Dixerunt Domini cenſeri renuntiaſſe, per text. in l. poſt diem, ff. de leg. commiſſ. Et tale † pactum reſolutiuum, non autem informatiuum appellari voluerunt, Pariſ. conſilio 5. 4
num. 10. 11. & 24. lib. 4. cuius quidem natura incompatibilis eſt receptione canonis, quia receptio inducit tacitam renuntiationem, eo maximè, cùm fuerit reiterata, 5
cùm † hoc caſu idem operetur, quod expreſſa ratificatio, Pariſ. conſil. 76. nu. 2. volum. 4. & conſil. 66. nu. 16. eod. lib. Dec. conſil. 583. num. 7.

LAN

LANCELLOTTI.

Senen. pontis Atrigi. Lunæ, 12. Decemb. 1580.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſorio retinendæ qui egit, non prohibetur agere poſſeſſorio recuperandæ, ſtante quòd petitorium non reperiatur ſuſpenſum.*

DECISIO DCXXXII.

FVit reſolutum, quòd D. Eques Thomaſius nõ prohibetur agere iudicio recuperandæ, licèt hactenus e-
1 gerit retinendæ, ex quo † tam pro ipſius parte, quàm pro parte D. Equitis Grimaldi fuit actum petitorio & poſſeſſorio, vt conſtat ex commiſſionibus, articulis, & iuribus vtrinque productis, & non reperitur ſuſpenſum petitorium, vt per Mohedan. deciſ. 174. incip. in eadẽ cauſſa terrarum. Afflict. dec. 156. Et fuit reſolutum in vna Parmen. coram bon. mem. Grato, de anno 1565. & propterea Domini etiam dixerunt, quòd ſtante huiuſmodi iuriſdictione, probationes factæ in dict. iudicio retinendæ, poſſunt ſuffragari in præſenti iudicio recuperandæ. An autem conſtet de primo extremo D. Equitis, nihil fuit reſolutum: ſed dixerunt, quòd ſi ex reſolutionibus factis eſt probata anterior poſſeſſio D. Equitis Grimaldi, ſeu commendæ ſancti Leonardi, tunc præſuppoſita d. anteriori poſſeſſione dubitem, an conſtet de primo extremo D. Equitis Thomæ, vel commendæ ſancti Martini. Sed ſi non conſtet de d. anteriori poſſeſſione, tunc dubitem, an de ea conſtet: poſtea videbitur de primo extremo ſancti Martini, & demum titulo colorato.

BRAVI.

Bononien. de Maluetiis. Lunæ, 12. Iunij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Bona vendita cum pacto affrancandi, dicuntur cadere ſub dotis ſecuritate, & ſub hypotheca bonorum.*

2 *Opponens aliquem habere alia bona, debet probare.*

3 *Agnatus non debet eſſe deterioris conditionis quàm extraneus.*

DECISIO DCXXXIII.

SVper dubio, an D. Diamantes ſit immittenda in poſſeſſione bonorum, à Dominis Alexandro & Tiberio emptorum, & æſtimanda ſint bona immobilia & ſuppellectilia eidem D. Diamanti legata in caſu, de quo agitur. In vtraque dubij parte Domini reſoluerunt ad fauorem D. Diamantis. Et circa primam Domini fuerunt moti,
1 quia † bona empta per Florianum fuerunt vẽdita ab Alexandro cum pacto affrancandi ad 15. annos. Vnde huiuſmodi bona non poſſunt dici de fideicommiſſo Caroli ſenioris. Et ita D. Diamantes ſuper iſtis iuribus ſibi collatis pro ſecuritate dotis, cùm cadat ſub hypotheca bonorum, l. 4. ff. de verbor. ſignif. & ſi D. Carolus & Hieronymus aliquid ſuper iſtis bonis prætendant, nõ poterunt ſubterfugere ſolutionem pretij ſoluti per D. Florianum.

Non obſtat, quòd dicitur de lapſu temporis ad affrancandum. Quia hoc nõ fuit viſum Dominis releuans, quia ad effectum, de quo agitur, dicebant Domini fideicommiſſum non eſſe ita clarum ad fauorem D. Caroli, cùm multa ſint diſputanda, quæ requirunt altiorem indaginem, & ſuper dicto pacto lis pendeat, in qua erit procedendum ſaltem per duas conformes, & fortè per tres ex his, quæ Domini firmarunt in illa Roman. de Petuſchis coram R. P. D. Robuſterio, quia reſpicit hæc oppoſitio replicationem Caroli. Et ita applicatur etiam deciſ. Pot. 244. alias 247. die 8. Aprilis, li. 3. Quoad bona empta à Tiberio & pro parte conuerſa pro dotandis eius filiabus, iidem Domini firmarũt, cùm Carolus ſenior conformando ſe cum diſpoſitione iuris communis permiſerit bona per ipſum fideicommiſſo ſubiecta, dotis cauſſa alienari. Vnde Tiberius potuit ea vendere ex voluntate defuncti, prout in decimo præſuppoſito, & ex his quæ pro eius verificatione in actis deducũr, & Florianus liberè emerit. Et licèt venditio fuerit facta pro maiori ſumma, quæ excedit conſtitutionem dotis in ſumma 4000. tollit tamen difficultatem fideiuſſionum factam per Carolum, qui cùm de euictione teneatur, eundem agentem repellit exceptio, iuxta iur. vulgat.

Nec obſtat, quod † opponitur, quòd Tiberius habeat 2
alia bona, quia qui hoc dicit, debet probare, ex trad. à Curt. ſen. conſ. 27. nu. 17. Soc. conſi. 104. in fin. lib. 3. Dec. conſil. 519. n. 17. Cagnol. in l. fin. nu. 295. C. de pact. Et ita fuit reſolutum in illa cauſſa Bononien. fideicommiſſi de magliariis coram R. P. D. Aldobrandino, 14. Februarij, 1576. in his autem remedium hoc ſummarium ſuum debet conſequi effectum.

Non obſtat, quòd huiuſmodi bona, poſtquam fuerunt empta per Florianum, remaneant ſub fideicommiſſo, quia ſi ex teſtamento liberè poterant alienari, nec Tiberius cogebatur vendere Floriano, ſed poterat cuilibet etiã extraneo vendere, non † debet vtique deterioris eſſe 3
conditionis agnatus, quàm eſſet extraneus. Quod non verſemur in caſu præmiſſo, quia filij Tiberij ſunt illegitimi, requirit altiorem indaginem, ſicut & alia quæ deducuntur pro parte Dominorum Caroli, & Hieronymi de Maluetiis. Placebat tamen Dominis, quòd D. Diamantes cautionem præſtaret in euentum ſuccumbentiæ. Circa æſtimationem fuit etiam reſolutum non eſſe faciendam, cum non interſit eorum, à quibus petitur, & placuerunt reſponſiones datæ per informantes.

DECANI.

Auximan. tutelæ. Die 21. Nouembris, 1580.

SVMMARIVM.

1 *Curator nulliter datus an poſſit ſe excuſare, vide pulchram diſtinctionem.*

DECISIO DCXXXIV.

DEdi dubium in cauſſa Auximan. tutelæ præſuppoſita reſolutione, quòd Bernardus nõ fuerit validè deputatus curator, an † ipſe poſſit ſe excuſare huiuſmodi 1
exceptione nullitatis ad effectum, vt non teneatur de neglectis, ſeu non adminiſtratis, quod fuit propoſitum Lunæ 21. Nouembris, 1580. & reſolutum cum diſtinctione, quòd, aut curator inutiliter deputatus ingeſſit ſe adminiſtrationi, & procedũt allegata ex l. tutores, §. curatores, il ſecondo, de admin. & pericul. tutot. l. fin. de eo qui pro tut. quòd ſcilicet curator inualidè deputatus iſto caſu teneatur: aut nihil omnino geſſit ſeu adminiſtrauit, & nõ tenetur, vt in d. l. §. fin. & in l. neque à præſide. C. qui dare tutor. poſſ. quam diſtinctionem colligeret ex ſupradictis iuribus, & in l. impuberi, de admin. & pericul. tutot. ponit ibi gloſ. in verbo, non reſtringeret.

BLANCHETTI.

Neapolitan. pecuniaria. Lunæ, 20. Febr. 1581.

SVMMARIVM.

1 *Iocalia & ornamenta, ac alia bona mobilia poſſunt dari in ſolutum pro ſocietate.*

DECISIO DCXXXV.

DOmini concorditer tenuerunt, rubinum comprehẽdi in bonis datis in ſolutum per Cardinalem Columnam Martino de Bouiſiis & ſociis anno 1577. Cùm enim iſtud ſit iocale, & vltra iocalia aurum & argentum, & ornamenta ac animalia, & alia bona mobilia & immobilia ſpecificè deſignentur & in ſolutum dentur, non poteſt † dici excluſum à dicta datione in ſolutum, ex allega- 1
tis conſil. Soc. 10. num. 3. lib. 1. & conſil. 81. nu. 2. lib. 1.

Non obſtat, quòd datio in ſolutum videatur coarcta-

ta ad bona in domibus datis in ſolutum exiſtentia, quia
ex narratiua inſtrumenti, & ex eo quòd datur facultas di-
ctis ſociis conſequendi bona de manibus quarumcunque
perſonarum, apud quas dicta bona & iocalia inuenien-
tur, apparet, quòd non eſt limitata, & quòd ad omnia v-
bique exiſtentia porrigitur. Imò cum nullo alio iure po-
tuiſſet agere ad huiuſmodi rubinum Sbarra, niſi ratione
huius dationis in ſolutum, conſtat clarè, quod in illa cõ-
tinetur. Non obſtat, quòd creditum ſocietatis non aſcen-
deret ad tantam ſummam, ſed adeſſet rata Vincentij de
Podio, iuxta memoriale, de quo in regiſtro fol. 288. quia
vt in d. memoriali narratur, etiã circumſcripto iure Vin-
centij creditum Dominorum de Bonuiſiis aſcendebat
ad ſummam ſcutorum 120000. Non obſtat conſenſus ſe-
queſtro, quia idem fuit præſtitus etiam quoad alia bona.
Non obſt. obligatio ad reſtituendum, quia in huiuſmodi
negotiis diſcuſſionum id fieri conſueuit. Reliquis benè
reſpondetur per informantes Illuſtriſſ. & Excellen. D.
Ducis.

LANCELLOTTI.

Roman. deuolutionis domorum. Ven. 20. Maij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Sententia habet præſumptionem validitatis pro ſe.*
Eo magis ſtante antiquitate temporis, ex commun.
2 *Obſeruantia tollit nullitates aliquando prouenientes ex vi & natura contractus.*
3 *Proceſſus integer debet produci ad probandam nullitatem ſententiæ ex defectu alicuius citationis.*
4 *Iudex cui committitur vt ſe informet, poteſt etiam ſe extraiudicialiter informare, quando inter partes non eſt contentio.*
5 *Confitens non eſt citandus, & ex productione oritur confeſſio.*
6 *Renouatio locationis vel alterius contractus non eſt neceſſariò facienda, niſi in inueſtituris feudorum.*
7 *Conſenſus, qui fuit ab initio contractus, præſumitur ſemper durare.*

DECISIO DCXXXVI.

COncluſum pro validitate ſententiæ, quia ex inſpe-
ctione actorum conſtat proceſſum nõ eſſe integrũ:
nam in eo deſunt multi actus, & præſertim inductiones
& iuramenta teſtium, qui fuerunt in hac cauſſa examina-
ti, quorum examen notarius dedit d. Mario. Deſunt etiam
præſentationes inſtrumenti locationis, & ſupplicatio-
nis, ſi in euidentem, quæ facta ſunt tam pro parte Ca-
therinæ quàm rectoris, vt continetur in inſtrumento
proceſſus ſententiæ, quod fuit Dominis oſtenſum. Et ta-
men in proceſſo ſolum fit mentio de præſentatione dict.
ſupplicationis pro parte Catherinæ. In aliquibus etiam
locis d. proceſſus reperiuntur poſita in albis nomen &
1 cognomen aliquorum procuratorem, † quare præſu-
mendum eſt pro validitate d. ſententiæ, iuxta conſil. Abb.
41. colum. 2. verſicu. ex quibus, volum. 1. Dec. conſ. 341. n.
12. Capic. deci. 16. Et ſecuta eſt Rota in pluribus cauſſis d.
conſ. Abb. ſtante præſertim antiquitate temporis ſecun-
dum communem opin. vt per Gabriel. de ſent. concluſ. 4.
num. 14. & num. 36. & concurrente etiam obſeruantia d.
locationis, cuius vigore rector ſemper exegit canonem
2 cõuentum, quam obſeruantiam † in terminis huiuſmo-
di confirmationis ad ſaluandas nullitates, conſiderat
Corn cõſ. pen. colum. pen. verſi. non enim obſtat, volũ. 1.
Quare R. P. præpoſitus & canonici regulares, qui ad pro-
bandum defectum citationis d. ſententiæ, fundant ſe in
proceſſu, in quo dicunt illum non reperiri, debent d. pro-
ceſſum integrum producere, alias ſemper præſumitur
3 pro ſententia, & niſi produxerint integrum, † nõ eſt pro-
bata eorum negatiua, vt tradit Corn. conſ. 210. circa fin.
volum. 4. Aym. conſ. 112. n. 7. Præterea ex abundanti dice-
bant Domini pro ſaluanda d. ſententia, non fuiſſe neceſ-
ſariam d. citationem, quia in d. ſupplicatione committi-
tur † iudici, vt ſe informet de præmiſſis: at hæc informa- 4
tio potuiſſet ſumi etiam extraiudicialiter, & non vocato
ipſo rectore, quia inter ipſum & Catherinam conductri-
cem nulla erat contentio, ex quo conſenſerant huic alie-
nationi, vt not. Abb. d. conſil. 41.

Non obſtat clauſula, vocatis qui erant vocandi, quia
intelligitur de aliis, qui forſan potuiſſent prætendere ius
vel ratione poſſeſſionis vel proprietatis, non autem de
ipſo rectore, qui ſupplicauit, & etiam produxit d. ſup-
plicationem & inſtrumentum locationis, ex † qua pro- 5
ductione oritur confeſſio, & confitens non debet citari,
Pariſ. conſ. 111. nu. 9. & 10. volum. 4. Præterea informan-
tes pro d. Mario probant adeſſe citationem, & hîc per
eos, licèt hoc non ſit neceſſarium, ſtante re iudicata &
proceſſu non integro.

Aliæ nullitates non fuerũt viſæ releuantes, nam quòd
omnia acta facta ante præſentationem d. ſupplicationis
ſint nulla ex defectu iuriſdictionis, hoc non releuat, quia
ſi proceſſus afferretur integer, poſſent apparere acta, & ſic
præſumptio ſemper eſt facienda pro validitate.

Minùs etiam facit, quòd poſt factum inſtrumentum
locationis non fuerit impetratum beneplacitum intra
tempus conuentum, & prout etiam videtur de iure id
fieri debuiſſe, iuxta trad. per Cagnol. in l. 2. num. 100. C. de
pact. Quia reſpondetur † de iure hoc non reperiri cau- 6
tum, & Cagnol. loquitur in feudalibus, in quibus debet
agnatos ſiue emptor intra diem & annum petere inueſti-
turam, & quamuis fuerit etiam appoſita pœna caducita-
tis, tamen cùm illa dependeret à voluntate rectoris, con-
ſtat, quòd rector non declarauit, imò poſtea ipſe conſen-
tiendo quod in cauſſa procederetur, feriis non obſtanti-
bus, cenſetur potiùs remiſiſſe omnem caducitatem, ma-
ximè cum exegerit canonem ſemper in vita.

Non obſt. etiam, quòd fuiſſet neceſſarius nouus con-
ſenſus rectoris, iuxta conſ. Bald. 475. num. 3. verſic. quæro
igitur. vol. 1. Quoniam † Bal. dicit, quòd valet contractus 7
à tempore confirmationis, quod non negatur, & cùm ſe-
mel affuerit à principio conſenſus rectoris, præſumitur
ſemper durare, c. maiores, de baptiſm. & Achil. deciſ. 2. de
pact. loquitur quando datur pœnitentia, iuxta doct. Abb.
in c. ſuper eo, de conſang. & affinit. quæ pœnitẽtia, ex quo
(vt dictum eſt) poſtea conſenſit, vt in cauſſa poſſet pro-
cedi non obſtantibus feriis. Ideò, &c.

BLANCHETTI.

Roman. de Maximis & Matthæis. Mercurij,
4. Nouembris, 1587.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum approbans & confirmans, illud poſtea nullum dicere poteſt, & num. 3.*
2 *Hæreditas patris non eſt debita filio, ſed quaſi debita.*

DECISIO DCXXXVII.

CVm præſuppoſito, quòd conſtet de ſufficienti noti-
tia teſtamenti Antonij de Maximis, tenuerunt Do-
mini, quòd Fabritius non poſſit impugnare d. teſtamen-
tum, & illud nullum dicere, ex † quo illud approbauit & 1
confirmauit, vt hic bene per informantes.

Non obſtat allegata ignorantia, quia hîc nulla adeſt
ignorantia facti, vt clarè patet ex tranſactione & nunc
præſupponitur. Ignorantia verò iuris non præſumitur,
nec ſuffragatur in caſu iſto, quia non agitur de damno,
ſed quaſi damno. Nam † hæreditas patris non eſt debita 2
filio, ſed quaſi debita, vt per omnes in l. 3. D. de iur. & fact.
ignor. & in l. iuris ignorantia. C. qui admitti.

Reſeruarunt tamen Domini, an hic adſit defectus vo-
luntatis, & deciſio procedat etiam † ſi adeſſet in d. teſta-
mento defectus voluntatis, ex Oldra. conſ. 237. nu. 5. cum 3
aliis per D. Tiberium adductis.

Roman.

Roman. de Maximis & Matthæis. Lunæ, 8. Maij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum factum ad interrogationem notarij, vel alterius exprimentis nomen hæredis, valet, ſi teſtator illud confirmat reſpondendo, ſic.*

Limita, niſi teſtator fuerit ita graui infirmitate affectus, vt non potuerit articulatè loqui, num. 2.

Item niſi interrogatio fiat à perſona ſuſpecta, nu. 7.

3 *Reſponſio data à teſtatore, qui excitatur à ſomno, non eſt bona ſi notarius dicit, quod teſtator erat graui ſomno detentus, & quòd non poterat illum excitare.*

4 *Voluntas teſtandi ex quibus colligatur.*

5 *Infirmi conſtituti in extremis, de facili omnibus applaudunt dicendo, ſic.*

6 *Reſponſio ſpontanea data per teſtatorem arguit ſanitatem mentis.*

7 *Balbutiens & ſemimortuus poteſt teſtari, dummodò articulatè poſſit loqui.*

DECISIO DCXXXVIII.

DOmini ſteterunt in prima parte puncti tantùm, & reſoluerunt, quod nõ conſtat de defectu voluntatis Antonij, ſed de validitate teſtamenti dicti Antonij, quia regula eſt, quam informantes vtrinque affirmant,
1 quòd † teſtamentum factum ad interrogationem notarij, ſiue alterius exprimentis nomen hæredis, an, ſcilicet, teſtator talem inſtituere hæredem velit, valet, ſi teſtator illud confirmat reſpondendo, ſic, iuxta opin. glo. in l. iubemus, verſ. quemadmodum, C. de teſtam. Quæ opinio eſt communiter approbata, vt latè per Clar. de teſtam. q. 37. verſ. ſed quid ſi notarius, Ant. Gabriel. de teſtam. concluſ. 2. in princip. cum aliis adductis.

Non obſtat prima fallentia, vt regula non procedat,
2 † quando teſtator erat ita graui infirmitate affectus, vt non potuerit articulatè loqui, vel ſi non erat in bono ſenſu, & bona mente. Nam licet iſta limitatio de iure vera ſit, & de ea nemo dubitet, vt dicit Clar. vbi ſupra, verſic. ſcias ergo, tamen, quòd iſte teſtator eſſet talis, non probatur, licèt informantes conentur hoc quinque modis deducere, qui non applicantur.

3 Primus, quia notarius † dicit, quòd teſtator erat detentus graui ſomno, & quòd non poterat illum excitare, quo caſu reſponſio data à teſtatore, qui excitatur à ſomno, non eſt bona, per conſ. Corn. 319. colum. 3. verſ. à ſomno, volum. 4.

Nam reſpondebant, quòd iuxta opin. Corn. vt plurimum excitati à ſomno non ſunt ita mentis compotes, tamen iſte teſtator, licèt fuiſſet grauatus ſomno, fuit nihilominus excitatus, & ex ſe dixit, vt omnes exirent è cubiculo, & ex ſeipſo nominauit opus pium S. Laurẽtij. Et poſtquam notarius incepit ſe rogare de teſtamento, non fuit tantopere ſomno grauatus, & ad plures interrogationes notarij ſemper reſpondit dicendo, ſic. Ex qua iterata interrogatione notarij, & reſponſione teſtatoris, & aliis cir-
4 cumſtantiis colligitur enixa eius † voluntas teſtandi, vt in his terminis benè conſiderat Alexan. conſ. 53. num. 12. verſic. præterea, vol. 3. Pariſ. conſ. 3. num. 36. & 40. lib. 3. & benè deducunt informantes hic.

Circa ſecundum modum probandi, quòd teſtator re-
5 ſpondendo, ſic, non dicatur articulatè loqui, quia † infirmi conſtituti in extremis de facili omnibus applaudunt dicendo, ſic, vt conſiderat Rui. conſ. 8. n. 7. lib. 3. cum aliis. Reſpondebant, quòd Ruin. loquitur in ſatis diuerſis terminis, vt deducunt informantes. Præterea hoc procedit, quando fit interrogatio à perſona ſuſpecta, vt dicit Clar. vbi ſupra, verſ. item ſcias. At hic fuit interrogatus à notario legali, & fide digno, qui adhibuit eam diligentiam, quam quilibet diligens potuiſſet adhibere.

Quo verò ad tertium, quòd non dicitur ſanæ mentis, ex quo interrogatus, ſi volebat aliquid relinquere pro anima ſua, & pro maritandis puellis, non reſpondit quid, & quantùm, ſed dixit, fabricæ Eccleſiæ ſancti Laurentij.
Reſpondetur, quòd † iſta reſponſio arguit ſanitatẽ men- 6
tis, quia ex ſe ipſo nominauit hanc fabricam, vt hîc benè per informantes. Præterea teſtamentum, de quo eſt rogatus notarius, incipit in illis verbis, ego notarius, vbi articulatè reſpondit, quòd ſic, dum interrogatur de inſtituendis hæredibus.

Dum verò quarto loco dicitur, quòd pluries opus erat eum interrogare, hoc nihil facit, quia excitatio à ſomno fuit facta ante rogatum teſtamenti, & poſtquam incepit rogare notarius, nunquam ampliùs obdormiuit teſtator.

Vltimò ex eo, quòd volebat condere teſtamentum ſecretè, & ob id pluries fecit eiici aſtantes è cubiculo, poſtea verò condidit omnibus præſentibus. Reſpondetur, quòd iſta mutatio opinionis non eſt probata, imò ex hoc arguitur, quòd volebat omnino teſtari, ex quo non curauit adſtantes arceri, ne ſomnus ipſum aggrederetur.

Secunda eſt limitatio, † vt d. regula nõ procedat quan- 7
do interrogatio fit à perſona ſuſpecta, prout hîc facta fuit à matre, quæ propter ſui inſtitutionem ipſum interrogauit. Nam reſpondebant, quod in matre ceſſat ſuſpicio. Præterea mater non interrogauit, ſi eam vellet inſtituere, ſed ſolùm, vt de ipſa recordaretur. Accedit, quòd in rogatu teſtamenti notarius fuit ille, qui interrogauit teſtatorem, & non alius.

Tertia limitatio, non obſtat ſcilicèt, quòd regula non procedat, quando teſtator eſt ſanæ mentis, ex ſupradictis.
Et quia notarius eum etiam ſic vocat, quinimò † ſemi- 8
mortuus, & balbutiens poteſt teſtari, dummodo articulatè poſſit loqui, iuxta text. in l. quoniam indignum, & ibi not. Docto. C. de teſtam. cum aliis, vt hîc benè per informantes. Quare ſtante hoc, quod conſtat de voluntate teſtatoris circa inſtitutionem matris, non eſt opus ingredi difficultatem. Et ita tranſiuerunt Domini.

VICECOMITIS.

Hortan. incurſus Alexandrinæ. Lunæ, 28. Nouembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Offendens partem, litè pendente in cauſſa litis id feciſſe præſumitur.*

Quod procedit etiam in offendente extra curiam, nu. 2.

DECISIO DCXXXIX.

REſolutum fuit, locum eſſe Alexandrinæ, cùm Ludouicus Aduerſarius Sulpitiam colligantem tempo-
re, quo lis in curia vigebat, vulnerauerit. Ideò † ex cauſſa 1
litis id feciſſe præſumi, dixit Put. deciſ. 100. Ptolom. deciſ. 136. Verba conſtitutionis ſunt admodum clara, quòd offendentes procuratores aut principales ex cauſſa litis amittunt omne ius, quod in cauſſa habent. Militat & ratio ipſius conſtitutionis, impedimentum, ſcilicet, curſus litis. Nec Dominos mouit ratio per exemplo informantes adducta, quod ſcilicet offenſio fuerit facta extra curiam, &
ideò non intrare verba conſtitutionis. Quia † dixerunt 2
aliàs fuiſſe per Dominos reſolutum in ea comprehendi offendentes etiam extra curiam, vt teſtatur Put. deciſ. 102. libr. 1. Verum, quia ex poſt fuit ſubſecuta pax inter eos, Domini intendunt particulariter videre, tale ius Alexandrinæ dicatur remiſſum.

LANCELLOTTI.

Roman. 20000. Lunæ, 24. Octobr. 1580.

SVMMARIA.

1 *Verbum prego, quod exponitur, rogo, ex ſui proprietate inducit fideicommiſſum.*

Idq́; magis iunctum cum verbo, ſupplico.
2 *Verbum ſupplico, in effectu idem eſt, quod, rogo.*
3 *Coniectura plures, ex quibus colligitur quem voluiſſe facere fideicommiſſum, & num. ſeq.*
4 *Prudenter non facit, qui extraneum coniuncto præfert.*
5 *Æqualitas inter liberos eſt ſeruanda.*
6 *Neptis ſine cauſſa præterita poteſt impugnare teſtamentum aui.*
7 *Teſtator in dubio præſumitur voluiſſe id quod lex diſponit.*
8 *Prædilectio filij vel alterius coniuncti, ex quibus colligatur.*
9 *Dictiones, & etiam, important implicationem & coniunctionem cum præcedentibus.*
10 *Pars vna teſtamenti quatenus eſſet dubia, per aliam declaratur.*
11 *Coniectura, quæ inducitur ex charitate aſcendentium erga deſcendentes, ſuperat omnes alias ad inducendum fideicommiſſum.*
12 *Dominium bonorum poſt mortem parentum dicitur continuari in filios, non autem de nouo acquiri.*
13 *Viam eligere nemo præſumitur, per quam ſua diſpoſitio impugnari poſſit.*
14 *Voluntas magis quàm verba ſpectanda ſunt ad inducēdum fideicommiſſum.*
15 *Fideicommiſſorum materia eſt taliter fundata in voluntate defuncti, vt quibuſcunque verbis, coniecturis, vel præſumptionibus poteſt apparere, ſufficiat ad inducendum fideicommiſſum.*
16 *Verba enunciatiua futuri euentus, quæ aliàs de per ſe non inducerent fideicommiſſum, ſi ſint prolata in filios vel nepotes, illud inducunt.*
Imò etiam verba denotantia deſiderium, in quem cupiat bona ſua deuenire, inducunt fideicommiſſum.
17 *Obſeruantia propter agnitionem fideicommiſſi dicitur coniectura inducens fideicommiſſum.*
18 *Coniectura voluntatis teſtatoris dependent ab arbitrio iudicis.*
19 *Actum nullum dicitur facere teſtator, qui remittit fideicommiſſum in liberam hæredis voluntatem.*
20 *Teſtator non præſumitur ſe in continenti correxiſſe.*
21 *Facultas teſtandi debet adeo eſſe libera, vt neque momento temporis tollatur.*
22 *Verba importantia arbitrium boni viri, adiecta verbis, altè & baſsè, reſtringunt liberam facultatem teſtandi.*
23 *Correctio in teſtatore non poteſt dici, quando teſtator cum commemoratione rerum ſupra relatarum.*
24 *Verba in fideicommiſſis debent reſtringi & declarari ex ſubſequentibus, non autem ſubſequentia ex præcedentibus.*
25 *Dictio, benè, dicitur eſſe aduerſatiua.*
26 *Perplexitas in fideicommiſſis ſuſtinetur fauore liberorum.*
27 *Fideicommiſſum poſitum ſub conditione voluntatis hæredis non valet: ſecus ſi ſuit dictum, vt velit.*
28 *Fideicommiſſum inducitur etiam per verbum, dono, & nu. 31. & 32. vbi de communi.*
29 *Bona ſubiecta fideicommiſſo capiuntur ab ipſo relinquente, non a grauato, vbi per verbum, dono inductum eſt fideicommiſſum.*
30 *Rogatus à teſtatore donare poteſt cogi ad donandum, vel ſaltem inductum cenſetur fideicommiſſum.*
32 *Verbum, dono, ſaltem impropriè importat fideicommiſſum, ex communi.*

DECISIO DCXL.

IN cauſſa Roman. 20000. inter Chriſtianiſſimam Reginam, & Sereniſſimam Madamam & creditores bon. mem. Hippolyti Cardinalis de Medices: Dubitaui, an ex
teſtamento Alphonſinæ auiæ paternæ Reginæ, ex Laurentio filio prædefuncto ſit inductum fideicommiſſum
in fauore d. Reginæ. Et poſt plures propoſitiones, tandem die Lunæ 24. Octobris, 1580. Rota reſoluit eſſe inductum fideicommiſſum tam inſpectis verbis teſtamenti,
quàm mente Alphonſinæ teſtatricis. Clari enim iuris eſt,
verbum, prego, † quod exponitur, rogo, ex ſui proprie- 1
tate inducere fideicommiſſum, l. 2. in princ. C. commun.
de leg. l. cùm proponebatur, in fin. de leg. 2. l. fideicōmiſſa,
§. hæc verba, de leg. 3. Inſtit. de ſing. reb. per fideicō. relict.
§. fin. Præſertim iunctum cum verbo, ſupplico, propter
quam geminationem magis enixa voluntas fideicōmittere volētis oſtenditur, iuxta l. cùm pater, §. filius matrem,
circa fin. de legat. 2. Dec. conſ. 23. colum. 2. n. 4. verſic. quia
verba. Pariſ. conſi. 63. num. 43. volum. 1. Aym. conſil. vlt.
num. 6. arg. vulgatæ l. Baliſta, ad Trebell. Et licèt † ver- 2
bum, ſupplico, innitetur gratiæ, vt not. Abb. in c. ex literis, num. 11. de reſtit. in integr. tamen in effectu idem eſt,
quod verbum, rogo, niſi quod ſolet proferri, quando rogātur Principes, iuxta text. in auth. quæ ſupplicatio, C. de
precib. Imper. offer. vt declarat Bero. lo d. ca. ex literis, nu.
19. cum ſeq. Vnde cùm teſtatrix primo loco vſa fuerit
verbo, rogo, importante fideicommiſſum, voluit etiam
alioquēs ſummum Pontificem ſubiungere verbum, ſupplico. Mens verò colligitur tam ex ſchedula teſtamenti,
quam illius conſignatione facta notario, iuxta l. Meuia,
de manumiſſ. teſtā l. nummis, de leg. 3. Ex † quibus plures 3
oriuntur coniecturæ traditæ per Bal. in l. 1. nu. 10. in fi. C.
de his, qui ante aper. tabul.

Et prima eſt, quæ deducitur ex d. ſchedula in proœmio, ex quo cauſſa finalis colligitur, l. fin. de hæred. inſtit.
dum teſtatrix inquit, velle diſponere de eius ſubſtantia, &
bonis, vt prudentem decet: at prudenter † non feciſſet, ſi 4
extraneum ſiue minùs coniunctum prætuliſſet nepti ex
vnico filio prædefuncto, vt dicit Bald. in conſil. 40. col. 1.
verſ. in contrarium, & verſic. quæro, vol. 5. ſubdens, quòd
bonus vir debet arbitrari voluntatem teſtatoris fuiſſe debitam & ordinatam ſecundùm ordinem charitatis. Et iura etiam in teſtatoribus prudens conſilium animaduertunt, l. 2. Lucius, la 2. de hæred. inſtit. Et imprudentem vocant, qui non ex officio pietatis facit teſtamentum, l. 2. de
inoff. teſtam. inſtit. eod. in princ.

Secunda coniectura ſumitur, dum inquit, ſe præſertim pro ſalute animæ ſuæ cōgruè diſponere: ſi autem voluiſſet Leonem hæredem inſtituere, ita vt neptem propriam excluderet, ſaluti animæ ſuæ non diceretur proſpexiſſe, iuxta illud Auguſtini. Quicūque vult exhæredato filio hæredem facere Eccleſiam, quærat alterum, qui
cōſultat, quàm Auguſtinum, imò Deo proprio neminem
inueniet, vt habetur, c. ſin. 17. q. 4. In hoc enim teſtamento
non leguntur alia relicta præter illa facta nepti, & Clarici. Vt autem verificetur cauſſa, ob quam fuit factum dictum teſtamentum, neceſſe eſt fateri, quòd vera & efficax
fuerit diſpoſitio in fauorem d. neptis, aliàs enim id potiùs
redundaret in detrimentum ſalutis animæ ipſius, non ſeruādo legem humanam, vt dicit D. Thom. in 1. 2. q. 96. art.
4. Minùs etiam congrua fuiſſet diſpoſitio reſpectu neptis,
ſi nihil ei reliquiſſet, cùm tamen lex hortetur † inter libe- 5
ros ſeruandam eſſe æqualitatem, §. illud quoque, Auth. de
nupt. Et ex hac coniectura lex arguit voluntatem teſtatoris ad inducēdum fideicommiſſum, l. cùm pater, §. cunctis,
de legat. 2. tradit Deci. conſil. 59. num. 3.

Tertia coniectura ſumitur ex verbis, ne poſt eius obitum ſuper eius bonis aliquod ſcandalum vel controuerſia aliqua oriatur. Quæ ratio locum non haberet, niſi dicamus inductum fideicōmiſſum, cùm † neptis ſine cauſ- 6
ſa præterita impugnare potuiſſet teſtamentum, §. aliud
quoque capitulum, Auth. vt cum, de appel. cognoſ. Vnde
ortæ fuiſſent diſcordiæ & lites, & ex hac ratione expreſſa
in teſtamento facienda eſt etiam interpretatio pro fideicōmiſſo,

Digitized by Google

cõmiſſo,iuxta l.cùm pater,§.dulciſſimis,de leg.2.Nec di-
ci poteſt,quòd imò ſtante fideicommiſſo Clarix potuiſſet
conqueri , quoniam non propterea dixiſſet teſtamentum
nullum , ſed ſulùm ad ſupplementum legitimæ agere po-
tuiſſet, ſi ad illam non aſcenderet id , quod ei fuit relictũ.

Quarta coniectura trahitur ex verbis , omni meliori
modo,via, iure,cauſſa & forma , quibus magis & meliùs
de iure potuit & poteſt.Non diceretur autẽ meliùs fuiſſe
teſtatam ſi neptem infantem , & nullam cauſſam ingrati-
tudinis committere valentem , debita ſucceſſione frau-
7 daſſet, d.§.aliud quoque. Ideò , vt dicamus † teſtatricem
voluiſſe id, quod lex ipſa diſponit , prout præſumendum
eſt,ſecundùm Batto.in l.hæredes mei,§.cum ita,nu. 4. ad
Trebell.Bald.in l.cum precib.n.44.in fine,C.de impuber.
Socin.conſi.168.n.63.in fin.vbi de communi,vol.2.Aym.
conſ.35.n.38.inducenda eſt neceſſitas fideicõmiſſi,& hoc
eſt,quod magis & meliùs de iure potuit facere d.teſtatrix.

Sexta & vltima coniectura oritur ex verbis teſtamẽti,
*& anche prego ſua Santita che voglia dare alla Clarice mia
figliuola 6000. ducati, perche non vorrei , che riceueſſe torto*, illa
tripliciter ponderando.

Et primò , nam ſi voluit in hac parte teſtamenti indu-
cere fideicommiſſum in fauorem Claricis , prout indu-
ctum eſſe Dominis videbatur , ne illam iniuria afficeret,
multò minùs dicendum eſt voluiſſe iniuriam nepti in-
fanti ex vnico prædefuncto filio maſculo facere , quàm
8 † prædilexiſſe apparet , tum quia eam priùs nominauit,
iuxta l.Lucius,l.vlt.de hæred.inſtit.l.Publius,§.fin.de cũ-
dit.& demonſt.Tum, quia ad eam voluit maiorem hære-
ditatis partẽ peruenire,auth.hoc amplius,C.de fideicom.
& per Corn.conſil.304.col.3.circa med.vol.1.Aym.conſ.
147.n.2.Tum etiam,quia erga ipſam magis enixã volun-
tatem oſtendit,quàm erga Claricem:quia cùm de ipſa lo-
quitur,vtitur tantùm vnico verbo, *prego*, cùm verò de a-
lia,geminato ſcilicet,prego,& ſupplico.

Secundò , ponderando dictiones illas , & *anche* , quæ
9 † important implicationem & coniunctionem cum præ-
cedẽtibus,iuxta gloſſ.in clemen.2.verſic.Eccleſiæ,de hæ-
ret. & l. ea tamen adiectio , de lega. 3. ergo , quale fidei-
commiſſum eſt in diſpoſitione de Clarice, tale etiam de-
bet eſſe in diſpoſitione de nepte , quaſi dicere voluerit
teſtatrix , ſicut reliqui Catharinæ per fideicommiſſum,
ita etiam relinquo Clarici,præſertim cùm vtraque diſpo-
ſitio ſit concepta eiſdem ferè verbis , nempè verbo , pre-
cor,item verbo,vt velit.

Tertiò,ponderando , quia dum inquit , *che Clarice non
riceueſſe torto* , neceſſariò oſtendit voluntatem ſuam fuiſſe
maiorem prærogatiuam exhibere in neptem , quàm in
Claricem , quæ erat eius filia : iniuria enim erat , ſi ne-
ptis totum haberet, excluſa Clarice filia. Et hæc cõiectu-
10 ra confirmatur, quia † vna pars teſtamenti , quatenus eſ-
ſet dubia,per aliã declaratur,l. qui filiabus, in princip. de
leg.1.Bart.in l.Cẽturio,colum.9.in prin.verſ. quid enim,
de vulg.& pupil.Bal.in l.cùm teſtamento,§.vlt.de hæred.
inſtit.Soc.iun.conſ.55.nu.10.vol.4.Cùm præſertim con-
grua ratio diuerſitatis dari non poſſit, quare potiùs in fa-
uorem vnius voluerit fideicommiſſum inducere magis,
quàm alterius,cùm ambæ eſſent deſcendentes primi gra-
dus imò ratio iniuriæ magis militat reſpectu nepotis,
quàm Claricis, cùm Clarix eſſet maior, nupta, & dotata,
neptis,verò infans,& nihil habens.

His coniecturis accedunt etiam iuris præſumptiones
pro inducendo hoc fideicommiſſo.

Prima eſt fauor liberorum , quæ reſultat ex affectione
& charitate aſcendentium erga deſcendentes , & ſuperat
11 † omnes alias ad inducendum fideicommiſſum etiam
præter verborum proprietatem , iuxta l. cùm acutiſſimi,
C.de fideicom.l.cũ auus,vbi latè Soc.col.1.& 2. de cõdit.
& demonſtr. quia parentum hæreditas per naturalem
quandam,quaſi legem & tacitam rationem debetur libe-
ris,vt dicitur in l. cùm ratio, in princ. de bon. damnat. &
omnia quæ noſtra ſunt , liberis noſtris ex voto paramus,
l.fin.§.ſed nunquid,de bon.liber.Et natura ſimul ac parẽ-
tum commune votum admittit liberos in eorum ſucceſ-
ſionem,l.nam & ſi parentibus,in princ.de inoffi.teſtamẽ.
l.ſcripto,in fin.vnde liber.Et ideò dicũtur, quaſi Domini
etiam viuentibus parentibus, & † illis mortuis bonorum 12
dominium in eos dicitur continuari,l.in ſuis , de liber.&
poſthum.l.1.§.largiùs, de ſucceſſ. edict. de quo latiùs per
Alciat.de præſumpt.reg.1. præſumpt. 8. & cum ſimus in
auia,illa præſumitur de facili voluiſſe donare nepti , trad.
Bart.& alij in l.quæ dotis,ſol.matrim.

Secunda præſumptio eſt fauor teſtamenti , quia nemo
† præſumitur eam viam eligere , per quam ſua diſpoſitio 13
impugnari poſſit,l.3.de milit. teſtam. & ſemper eſt faciẽ-
da interpretatio,ne actus deſtruatur,l.quoties,l.vbi de re-
bus dub.l.quoties,de reg.iur.Alciat.in d.tract.reg.3. præ-
ſump. 34. Et voluntas teſtatoris ita interpretanda eſt , vt
non videatur voluiſſe , quod non potuit, l. ſi quis ita , de
condit.inſtit. l. Lucius, §.pen.ad municip. Et præſumitur
potiùs teſtator ſenſiſſe illud , quod verbis non cõtinetur,
ne eius diſpoſitio inutilis reddatur. Bart.in l. Quintus, la
2.§.1.nu.3.de aur.& argen. leg.Et iſta præſumptio eſt cæ-
teris aliis potẽtior, vt dicit Paul.de Caſt. in d.l.vbi verbo-
rum,de rebus dub.& per Ruin.conſ.72.nu.4.vol.2. Sed ſi
interpretaremur nõ adeſſe fideicommiſſum validum , di-
cendum eſſet vel teſtamentum eſſe nullum ob neptis
præteritionem, vt dictum eſt,vel fideicommiſſum, vti in
liberam hæredis voluntatem collatum,eſſe inualidum.

Tertia præſumptio eſt fauor fideicommiſſi , pro quo
† inducendo voluntas magis , quam verba intuenda eſt, 14
l.cùm virum,C.de fideicom.l.pen. de leg. 1. Et vtcunque
precaria voluntas quæreretur coniectura , potuit admit-
ti, vt dicit text.in l. cùm proponebatur, in fine, de lega. 2.
Nec ſpectantur verba fideicõmittentis,ſed ſentẽtia , qui-
buſcunque verbis , dummodò teſtator ſenſerit , vt hære-
ditas reſtituatur,l.vbi purè,§.te rogo , ad Trebell. & dicit
text.in l.ex facto,la grande,§.verum , de hæred.inſtituẽd.
totum facit voluntas defuncti:nam quid ſenſit , ſpectan-
dum eſt. Materia † enim fideicommiſſorum eſt taliter 15
fundata in voluntate defuncti , vt quibuſcunque verbis,
coniecturis , vel præſumptionibus de ea poteſt apparere,
ſufficiat ad inducendum fideicommiſſum , vt probat A-
lexan.conſil.100,nu.7.volum.4.Soc.iun.conſi.110.n. 10.
volum.3.Curt.ſen.conſil.42.in princip.cũ pluribus ſimil.
Hinc eſt,† quod verba enuntiatiua futuri euentus , quæ 16
aliàs de per ſe non inducerent fideicommiſſum , ſi ſint
prolata in filios vel nepotes, illud inducunt , l. vnum ex
familia,§.fi.de lega.2.l.fideicommiſſa,hæc verba , l. Pam-
philo,in princip.de leg.3.Roman. ſing.154.nu. 2. Et ver-
ba denotantia deſiderium teſtatoris, in quem cupiat bo-
na ſua deuenire , inducunt etiam fideicommiſſum , l. &
eo modo,l.etiam hoc modo,de leg.1.Sedcùm ex ſerie te-
ſtamenti colligitur enixa voluntas teſtatricis volentis,
quòd ſua bona quoquo modo in neptem peruenirent ſa-
tis ex hoc dici debet per ſupra dicta inductum fuiſſe fi-
deicommiſſum.

Quarta præſumptio elicitur ex qualitate perſonæ hæ-
redis inſtituti nulla re egentis , & liberaliſſimi Principis,
qui erat nepti loco patris , & illi coniunctiſſimus , à quo
poterat ſperare omne commodum etiam cum lucro , &
de quo teſtatrix poterat confidere,cum omnia bona ſe
ab ipſo habuiſſe profeſſa fuerit. Vnde ratione talis confi-
dentiæ preſumi debet teſtatricem voluiſſe fideicommit-
tere,atq.l.Pamphilo,in prin.de leg.3.

Quinta & vltima præſumptio deducitur ex aliqua
† obſeruantia propter agnitionẽ factam per Leonem de 17
fideicommiſſo relicto Clarici , vt colligitur ex inſtrumẽ-
to tranſactionis,iuxta conſ.Cyn.inter conſ.Bald.in conſ.
400.col.1.lib.4.de quo latè per Aym.conſ.158.nu.1.

Ex

Ex quibus omnibus coniecturis, & præſumptionibus
Domini exiſtimarunt conſtare de voluntate Alphonſi-
næ volentis fideicommittere in fauorem neptis. Et licèt
ex dictis cóiecturis, & præſumptionibus ſolæ,& de per ſe
conſideratæ paterentur aliquam difficultatem, tamen ex
omnibus ſimul iunctis inducitur probatio, quam Domi-
ni ſufficientem eſſe arbitrati ſunt in hoc caſu, præſertim,
18 quia † coniecturæ voluntatis teſtatoris dependent ab ar-
bitrio iudicis,l.voluntatis.C.de fidecommiſſ.

Non obſtant in contrarium adducta pro parte Domi-
norum creditorum. Et in primis, quòd ſtante reſolutio-
ne in hac cauſſa facta, quòd facultas diſponendi conceſ-
ſa Leoni per illa verba,altè & baſſe, quantùm ſibi placue-
rit, denotet liberam & abſolutam poteſtatem non coar-
ctatam ad arbitrium boni viri, non poteſt dici per verba
ſubſequentia, *ben prego & ſupplico*, fuiſſe inductum fidei-
commiſſum, quia ſequerentur tria potiſſimùm abſurda.
19 Primum, quòd teſtatrix feciſſet † actum nullum remit-
tendo hoc fideicommiſſum in liberam hæredis volunta-
tatem,cótra text.in l.fideicommiſſa, §. ſic fideicómiſſum,
de leg.3.& l.Senatus,§.legatum,de leg.1.cũ aliis adductis.
Quod tamen non eſt præſumendum,c. à nobis, il primo,
de ſent.excom.Rot.deciſ.1.nu.4.de teſtam.in antiq.Deci.
conſil.124.nu.3.Aym.conſil.172.nu.4. Secundum, quòd
20 teſtatrix † ſe in continenti correxiſſet, dando in eodem
contextu verborum liberam & abſolutam poteſtatem,
poſtea ſtatim per verba, *ben prego*, illam adimendo, con-
tra l.nam ad ea,& ibi gloſſ.de condit.& demonſt. Tertiú,
21 quia † conceſſio dictæ liberæ poteſtatis fuiſſet prorſus
inutilis, cum momento temporis, quo conceditur, mo-
mento tollatur, vt in his terminis tradit Roman. in cóſil.
112.nu.3.verſ.prima autem ratio.& verſi. ſed in propſito.
quam ſequitur Iaſ.conſ.38.in fi.verſ.vlt.vol.1.

Quoniam reſpondetur, quòd tota ſeries teſtamenti
ab illis verbis, in prima dico, vſque ad verba, *& ſollo mio
herede*, in effectu nil aliud continent, quàm reſpectum,
humilitatem, & reuerentiam quandam teſtatricis erga
Leonem ſummum Pontificem, qui ob ſummam digni-
tatem debebat hæres inſtitui ſingulari quodam mode-
ſtiæ,ſubmiſſionis & obſeruantiæ genere, nec erat rogan-
dus vulgari & promiſcuo modo, vt quilibet alius, hære-
ditatem reſtituere, propter quam etiam reuerentiam di-
xerat, ſe quicquid habebat à ſua ſanctitate recognoſcere.
Quare benè ſentiens de fide dicti ſummi Pontificis, pu-
tauit cum his præfationibus tantam ſublimitatem inui-
tare, vt non dedignaretur ſubire honorem huius tituli
hæredis coniunctum cum onere fideicommiſſi in fauo-
rem liberorum. Præterea dicta verba, *ne diſponga alto
& baſſo*, nihil aliud videntur tribuere Leoni, quàm illam
eandem facultatem,quam haberet etiam, quod teſtatrix
non expreſſiſſet, nec aliud ſignificare, quàm quod hære-
dis nomine continetur, nempè, vt ſit dominus omnium
bonorum,quia hæres verè dicitur dominus, §. pro hære-
de,Inſtit.de hæred. qualit. & different.l.his verbis, C. de
hæred. inſtituen. Quod patet, quia ſtatim poſt dicta ver-
ba ſubdit, *& ſollo mio herede vniuerſale*, quæ declarant il-
la præcedentia,argumen. l. ſeruus plurium,§.fin.de legat.
1. Et hanc liberam facultatem videtur voluiſſe concede-
re, vt de bonis ſuis diſponeret, prout ſibi placeret, dum-
modo nepti conſuleret. Sed particulariter reſponden-
do.

Non obſtat, primum abſurdum, quia imò niſi inter-
pretaremur pro fideicómiſſo, diceremus, teſtatricem fe-
ciſſe actum nullum, vt ſupradictum eſt, & probatur in d.
§.ſic fideicommiſſum.

Non obſtat ſecundum abſurdum de correctione.
Quia in primis dicitur hìc nullam adeſſe correctionem
ea ratione, quia facultati liberè diſponendi eſt contraria
neceſſitas ita diſponendi: ſed teſtatrix non dicit, vt Leo
ita diſponat,ſed orat vt ita velit: voluntas autem non eſt
contraria iſti facultati formaliter loquendo, imò illa fa-
cultas ſine voluntate explicari non poteſt. Et ideò ſi Leo
velit id, quod teſtatrix, cum rogauit vt vellet, quicquid
poſtea faciet, dicitur facere vigore dictæ facultatis ſibi
conceſſæ. Accedit, quia prior illa diſpoſitio liberè di-
ſponendi, non fuit ſimpliciter facta, ſed cum modifica-
tione ſequentis diſpoſitionis, quam denotant illa verba,
ben prego, quæ connectunt ſimul ſequentia præcedenti-
bus. Et † ideò,quemadmodum ſi dictis verbis,alte & baſ- 22
ſe,fuiſſent addita aliqua alia verba, quæ importarent ar-
bitrium boni viri, reſtringeret laxam facultatem, vt poſt
Abb.in cap.Quintauallis, nu. 32. de iureiuran. tradit So-
cin.in l.verum ita,§.cùm quidam,nu.11.de reb. dub. Ber-
trand.conſil.158.num. 20.volum.3.part.2. Eodem modo
hæc verba ſequentia, *ben prego, &c.* quæ inducunt fidei-
commiſſum, reſtringerent priorem illam facultatem, ita
vt cenſeatur data vel ante requiſitionem, vel reſpectu
temporis reſtitutionis, vel adminiſtrationis ante obitum
Leonis, & aliarum circunſtantiarum, quæ conſiderari
poſſent in tractatione horum honorum, dummodò tan-
dem ad Catharinam peruenìant, vt probatur in l. ſi fidei-
commiſſa,& l.poſtulante,§.ſed & in huiuſmodi,& l.ſi Ti-
tius,vbi Bart.ad Trebellia.Socin.conſ.123.nu.3.volum.3.
Ruin.conſil.112.nu.9.conſil.153. volum. 2. Præterea pa-
tet non adeſſe correctionem, † ex quo fit cum comme- 23
moratione rerum ſupra relatarum propter illa verba, *che
di queſte coſe che io gli laſcio*, iuxta d.l.nam ad ea. ibi, niſi
cum commemoratione primæ. Et declarat Barto.in l. iu-
riſgentium,§.adeò,nu.1.de pact.& in l.ſicut,poſt princip.
eodem titu.Iaſ.in l.qui bis idem,num.3.in 6.limit.de ver-
bor.obligat.

Secundò reſpondetur etiam, quòd adeſſet correctio,
tamen † in fideicommiſſis verba præcedentia debent re- 24
ſtringi & declarari ex ſubſequentibus, non autem ſubſe-
quentia ex præcedentibus,l. clari, C. de fideicommiſſ.l.ſi
quis cũ,in princip.de vulgar.& pupillar.l.ſi mihi & tibi,§.
in legatis,de legat.1.Deci.conſil. 317.nu. 4. & conſil.653.
num. 7. Nec eſt inconueniens, quòd inſtituti hæredes in
omnibus bonis & verbis quibuſuis prægnantibus, poſt-
ea grauarentur onere fideicommiſſi, iuribus vulgaribus,
maximè † ſtante dictione illa, *ben prego*, quæ eſt aduer- 25
ſatiua,gloſſ.in l.cùm hic ſtatus,§.diuortium,verſic.tamẽ,
de donation.inter virum & vxorem, & denotans diuerſi-
tatem in facto, & in iure. Barto.in l.patris,& filij, num.1.
in fine, & ibi Iaſ. numero 6. de vulga. & pupilla. Quod
etiam comprobatur,quia quemadmodum dicta libera fa-
cultas reſpiciebat etiam bona relicta Clarici, & tamen
ea nó obſtante, in eius fauorem eſt inductum fideicom-
miſſum, & ſic illa facultas ex ſequentibus fuit reſtricta:
ita dicendum eſt idem factum fuiſſe reſpectu nepotis,
cùm hæc præſertim ſit pia, & conſona naturali æquitati
correctio.

Non obſtat tertium abſurdum de inutilitate inſtitu-
tionis,quoniam,vt fuit ſupradictum,non eſt prorſus inu-
tile,cùm ante reſtitutionem non data mora faciat fructus
ſuos, d. l. poſtulante, §. ſed ſi huiuſmodi, ad Trebellia.
& veriſimiliter nepris ante pubertatem, & tempus nu-
ptiarum non repetiſſet ab hærede reſtitutionem, & Ro-
man.in d.ſingul. 154. numero 2. mouebatur tom propter
correctionem, quæ,vt dictum eſt, non obſtat, tum quia
inſurgebat nullitas teſtamenti, quæ ratio nullitatis po-
tiùs operatur præſumptionem in contrarium, vt valeat
fideicommiſſum.

Non obſtat aliud fundamentum adductum pro par-
te Dominorum creditorum, quod oriretur perplexi-
tas,& repugnantia inter dicta præcedentia,& ſubſequen-
tia verba, quia perplexitate ſtante iudicandum eſt pro
non fideicommiſſo,vt per Bero.conſi.64.num. 9. volum.
2. Quoniam † reſpondetur ex ſupradictis, non conſta- 62
re de aliqua perplexitate, quæ etiam ſi adeſſet, nihilomi-
nus fieri

Digitized by Google

nus fieri debet interpretatio pro validitate diſpoſitionis, maximè in fauorem liberorum. Et quia poſteriora in fideicommiſſis attendi debent, per ea quæ ſupra dicta ſunt, & Bero. loquitur in longè diuerſo caſu.

Minùs etiam releuat aliud fundamentum, quòd teſtatrix vſa fuerit illis verbis, *che voglia*, quæ cùm reſpiciant liberam hæredis voluntatem, l. fideicommiſſa, la tertia, §. quid ſi ita, de fideicommiſſ. liber. l. fideicommiſſa, §. quanquam, de lega. 3. Sunt contraria naturæ fideicommiſſi.
27 Quia † reſpondetur dicta iura loqui quando fuit dictum, ſi hæres voluerit: nam tunc non valet fideicommiſſum, cùm ſit poſitum ſub conditione voluntatis hæredis: ſecus ſi fuit dictum, vt velit, quia tunc includunt fideicommiſſum, l. pater filium, §. fin. de leg. 3. l. Lucius, §. fin. eo. prout in caſu noſtro.

Non obſtat illud fundamentum, quod deducitur ex ponderatione illorum verborum, *far vn dono & vn preſente*, quæ ſunt aliena à natura fideicommiſſi, ex quo cùm donatio dependeat à mera voluntate donantis, l. 1. l. donari, de donatio. l. munus propriè, de verb. ſignif. l. donari, de reg. iur. non videtur teſtatrix voluiſſe arctare Leonē onere fideicūmiſſi, quia ita eſſet obligatio, & nō donatio, l. Ariſto, in prin. vbi no. Caſtren. & Imo. de donat. Quoniā
28 † primò reſpondetur, quòd iſta verba non repugnant fideicommiſſo, quòd inducitur etiam per verbum, dono. l. miles ad ſororem, vbi gloſſ. in verbo, remunerationes, & ibi not. Bal. de leg. 2.

Nec refert, quòd teſtatrix non donet, ſed velit ab hærede donari, quia perinde eſt ac ſi ipſa donaret, ex quo de eius mandato donatur, l. itē eorum, §. 1. quod cuiuſq; vniuerſ. nom. l. ita autem, §. geſſiſſe, de admi. tut. l. quod iuſſu,
29 de regul. iur. Et bona † ſubiecta fideicommiſſo capiuntur ab ipſo relinquente, non à grauato, l. ſi hæres teſtamento, de act. empt. l. vnū ex familia, §. ſi duorū, vbi gloſſ. in verb. hæreditario, de leg. 2. & non attenditur cum quo donans loquatur, ſed in quem voluntatis intentio dirigatur, vt dicit text. in l. cum pater, §. donationis, de leg. 2. Secundò reſpondetur, quòd quemadmodum poteſt quis cogi ad reſtituendam hæreditatem, quando rogatur reſtituere,
30 eodem modo † dicendum eſt poſſe cogi ad donandum ex quo rogatur donare, cùm hæreditas iſta poſſit donari ſicut reſtitui, l. hæreditatem, de donationibus. Tertiò reſpondetur, dato, quòd quis non poſſit cogi ad donandum, ſi tamen rogetur, pro fideicommiſſo accipiendum eſt, ſicut dicitur, quòd licet quis non poſſit rogari, vt aliquem hæredem inſtituat, tamen ad id rogatur, pro eo accipitur, quaſi rogatus eſſet hæreditatem reſtituere, & propterea inducitur fideicommiſſum, l. filius familias, §. vt quis hæredē, de legat. 1. l. ex facto, in princip. ad Trebel. Quartò reſpondetur, quòd ideò teſtatrix vſa eſt verbo, dono, quia quemadmodum ipſa profeſſa eſt ſe omnia habuiſſe à liberalitate Leonis, ita etiam voluit, quod ipſa neptis hanc hæreditatem, quam ei voluit per Leonem reſtitui, ab eiuſdem Leonis liberalitate recognoſceret, & ſic etiam iſta verba, in dono, & in præſente, conueniunt reuerentiæ & modeſtiæ teſtatricis erga illum ſummum Pontificem, vt ſupra dictum eſt, potiùs quam verbum, reſtituere, quod eſt durius, vt ita faciliùs Leo faceret, quod ipſa rogabat. Quintò & vltimò reſpondetur, quòd licèt ex ſui proprietate hoc verbum, dono, non conueni-
31 ret fideicommiſſo: tamen † ratione ſubiectæ materiæ, quæ præſtat interpretandi occaſionem, vt dicit Bald. in l. omnes populi, in fine, de iuſtit. & iure. Et, vt deſeruiat actui, qui geritur, receditur ab eius proprietate, vt fit in l. ſi vno, in princip. loca. in qua, appellatio donationis comprehendit trāſactionem. Vnde cùm ſub vocabulo donationis, impropriè veniat donatio, quæ fit à donante ex neceſſitate, gloſſ. in l. donari, de regul. iur. & in l. rem
32 legatam, in verſicu. liberalis, de alimen. lega. Ergo † ſaltē impropriè hoc verbum erit aptum importare fideicommiſſum, quod ne intercidat, receditur à verborum proprietate, l. non aliter, de legat. 3. l. quoniam indignum, C. de fideicommiſſ. l. in legatis, C. de legat. l. cogi, in princip. & ibi not. Barto. numero 2. ad Trebellia. Alexand. in l. ex facto, §. fin. numero 2. Et eſt communis opin. vt per Pariſ. conſil. 43. num. 24. volum. 2. Clar. de teſtam. quæſtio. 76. verſic. idque maximè. Maxime ſtante affectione teſtatricis auiæ erga neptem, l. ſi ſeruus plurium, §. vlt. de leg. 1. & late per Aym. conſil. 62. num. 8. 9. & 13.

Et ex ſupradictis colligitur reſponſio ad id, quod dicitur, quòd teſtatrix non videatur voluiſſe reſpectu neptis inducere fideicommiſſum, cùm non fuerit vſa verbo, dare, quod importat neceſſitatem, ſicut vſa eſt reſpectu claricis, vt etiam ad alia in contrarium adducta.

ROBVSTERII.

Roman. vineæ. Die 23. Iunij, 1581.

SVMMARIA.

1 *Poſſidere iuſtè dicitur, qui auctore Pretore poſſidet.*
2 *Inſtrumētum ſolum poſſeſſionis in vim decreti iudicis, xapta, ſufficit, vt quis dicatur iuſtè poſſidere.*
3 *Continuatio poſſeſſionis ex quibus probetur actibus.*
4 *Ius executionis, & immiſſionis in poſſeſſionem poteſt cedi.*
5 *Poſſeſſio reſidet in perſona eam accipientis, donec fuerit ratificata ab eo, cuius nomine accepta fuit.*
6 *Reſtringere ſe ſemper quis cenſetur legibus de ipſo actu loquentibus.*
7 *Auctoritas iudicis facit, vt poſſeſſor debuerit ſuſpicari ſe poſſe repelli.*
8 *Mandatum de manutenendo eſt ſummariſſimum, & datur etiam mero detētori & ſpoliatori contra ſpoliatum, ſaluis in cæteris remanentibus iuribus parti tam in poſſeſſorio ordinario, quàm petitorio.*
9 *Mandatum de manutenendo poteſt ab eodem iudice, quandocunque.*
10 *Paria ſunt non eſſe, & minus efficaciter, aut ſufficienter eſſe.*
11 *Inhibitio quando conditionalis & limitata, aut aliàs inefficax dicatur, & de eius effectu.*
12 *Priuilegium idem operatur quod ius commune.*
13 *Princeps nec habens cauſſam ab eo cum facultate prædicta dicitur attentare.*
14 *Dubia res non efficitur per negationem partis, vbi ex actis res liquida reperitur.*
15 *Agi poteſt contra hæredem executiuè vigore obligationis Cameralis, licèt non ad effectum periurij.*
16 *Executio obligationis Cameralis poteſt impediri per tertios ex bono eorum iure & claro.*
17 *Legitima & Trebellianica ſunt medietas totius hæreditatis.*
18 *Filius habet fundatam intentionem in omnibus bonis etiam ſubiectis fideicommiſſo vniuerſali.*

DECISIO DCXLI.

QVoad primam difficultatem, an conſtet de primo extremo in vinea, de qua agitur, reſoluerunt Domini ſatis ex deductis conſtare de primo extremo in fauorem Ludouici de Angelinis & Andreæ, aut ſaltem in fauorem Ludouici ſi non conſtaret de ratificatione Andreæ.

Nam ad inſtantiam Magdalenæ citato Rodomonte poſſeſſore huiuſmodi vineæ, & hærede Antoniæ, fuit actum coram D. A. C. vigore obligationis Cameralis ad ſolutionem 200. ducatorum eidem Magdalenæ, ex hæreditate. Antoniæ matris ſuis nomine dotis debitorum, vt in principio extractus Auditoris Cameræ, & quia Rodomōtes expreſsè conſenſit, vt fieret executio in huiuſmodi

vinea

vinea,fol.43.& 45.de mandato eiuſdem A.C. decreto ſub
die 19. Aprilis 1575. fol. 46. fuit facta executio ſuper hu-
iuſmodi vinea ſub die 28. Maij, eiuſdem anni. fol.49. &
58. Et præcedente ſubhaſtatione & deliberatione in fauo-
rem Ioan. Dominici Bruni, tanquam plus offerentis fol,
58. concordatiſque creditoribus pro concurrenti quanti-
tate pretij vineæ, & facta ceſſione à d.Bruno in fauorem
Ludouici & Andreæ, accepit poſſeſſionem dictæ vineæ,
ſub die 12. Auguſtini, 1575. fol.114. illámque continua-
runt, vt in diſpoſitionibus teſtium, quorum copia datur.
Ex quibus omnibus apertè conſtat de primo extremo &
1 legitima poſſeſſione Ludouici & Andreæ: nam † iuſtè
poſſidet, qui auctore Prætore poſſidet, l. iuſtè, de acquit.
poſſeſſ. cum aliis per gloſſ. fin. in cap. præſentium.7. q.1.
vbi etiam Archid. Ægid. Gemin. & Alexan, idem Ægid.
deciſ.104. Gomeſ.deciſ.42.Deci.conſil.115.ſub num.3.Et
2 † quòd ſolum inſtrumentum poſſeſſionis in vim decreti
iudicis captæ ſufficiat. Abb.in cap.cum nobis,nu.5. verſi.
ego verò dico,de præſcriptio. Socin.conſ.205. in princip.
lib.2.Zuccard.in fin.nu.433.C.de edict.diui Adria.tollen.
Caſſad.deciſ.20. de præben. Menoch.in tract. de retinen.
poſſeſſ.remed.3. num. 575. verſic.nono probatur, multò
magis accedente conſenſu Rodomontis hæredis & poſ-
ſeſſoris, quia propter conſenſum iura ſua perdidit, l.cùm
quidam,C.de admin.tot.cum aliis per Tiraqel. de retract.
ligna.§.1.gloſſ.9.num.134. Faciunt etiam teſtes, qui licèt
ſoli non ſufficerent, vt in reſolutione 8.Febr.1580.coram
R.P. Domino Seraphino, tamen iunctis præmiſſis, quòd
priùs fuerit capta poſſeſſio, ſine dubio ex iſtis probatur
3 cultura vineæ. Et ſic † continuatio poſſeſſionis. gloſſ.in l.
3. vbi etiam Bald.fin. regun. Angel. Aret. in §. ſic itaque,
num.7.de actio. Pariſ.conſil.107. num.21. in princip. Ri-
minal.ſen.conſ.341. num.4.l.2. Menoch. in tract. de reti-
nen.2.remed.num.563.

Non obſtat, quòd reſpectu Domini Giſellini non ſit
probata poſſeſſio. Quoniam hoc nihil refert, cùm ſatis
ſit, Ludouicum per ſe ipſum accepiſſe poſſeſſionem no-
mine ſuo & Andreæ, vt in dicto extract. folio 114. & is
Ludouicus ſit de litis conſortibus in lite huiuſmodi ſu-
per ſpolio.

Neque etiam obſtat, quod Ludouicus non fuerit miſ-
ſus in poſſeſſionem auctore Prætore neque acceperit poſ-
ſeſſionem vigore decreti D.A.C. & ſic eius poſſeſſio non
fuerit vera, ſed turbatio & moleſtia abſente Rodomon-
te antiquo poſſeſſore: nam reſpondetur, quòd cùm Lu-
douicus & Andreas venirent ex ceſſione Bruni, cui fuerat
facta deliberatio, bene dicuntur ex hoc capite auctore
4 Prætore poſſidere, quia † ſine dubio potuit cedi ius iſtud
executionis & immiſſionis in poſſeſſionem, vt latè con-
gerit Tiraquell. de retract. lignag. §. 26. gloſſ.3. num. 12,
cum ſequen.

Non obſtat, quòd Andreas non acceperit poſſeſſionem
dictæ vineæ, ſed Ludouicus nomine ſuo & Andreæ, pro
quo de rato promiſit. Quoniam teſtes ſatis videntur pro-
bare geſta, & continuationem conſortium ante ſpoliatio-
nem Rodomōtis, & ſic Andreæ ratificationem, quæ rati-
ficatio ex aliis circumſtantiis eſt etiam ſatis veriſimilis: &
quando non ſatis conſtaret de ratificatione Andreæ, cùm
Ludouicus, Andrea non ratificante, expreſsè voluerit te-
neri de ſuo, ſatis ex hoc oſtendit animum ſuum, & tota
5 † poſſeſſio, eo non ratificante, reſideret in eius perſona, l.
ſi abſentis, vbi Bart.& alij, C. ſi cert. petat. cum aliis per
Alexand.& alios, in l.ſi mihi & Titio; de verborum oblig.
Alexand.conſil.22.nume.2. & conſil.24.num.4.cum. ſeq.
6 lib. 5. ſemper enim † quis cenſetur ſe reſtringere legibus
de ipſo actu loquentibus, l.ſi duo.vbi Bal. de acquit. hæ-
red.Aym.conſil.186.num.9.

Nec etiam obſtat, quòd Rodomontes etiam poſſide-
bant, & non habuit ſe pro ſpoliato, imò obtinuit man-
datum de manutenendo, & continuauit poſſeſſionem:
Quoniam (vt dictum eſt) per conſenſum ſuum perdidit
omne ius ſuum & poſſeſſionem, quæ ſolo animo amitti-
tur. Item † auctoritas iudicis facit, vt ipſe debuerit ſu- 7
ſpicari ſe poſſe repelli, Angel. & alij per Mohed. deciſ.
84. Nec conſtat de aliqua ipſius continuatione ante
diem 19. Aprilis, & 20. Maij: qua fuit facta executio ſu-
per vinea, aut ante diem 12. Auguſti, 1575. Quia fuit ca-
pta poſſeſſio, & mandatum de manutenendo datum
Rodomonti fuit de menſe Iunij, 1576. & vix eſt, quòd
tunc in Rota fuerit dictum de obligatione Camerali,
nec de conſenſu Rodomontis, quòd fieret executio in
vinea, de qua agitur, nec de executione, nec de inſtru-
mento poſſeſſionis, quæ ſunt in extract. A. C. Præterea
cùm mandatum de manutenendo ſit ſummariiſſimum.
Paul. de Caſtr. conſil. 3.num.2. cum aliis per Menoch. de
retinen.remed.4.numer.58.datur † etiam mero detentori 8
& ſpoliatori, & contra ſpoliatum. Paul. in l. Attilius re-
gulus,num.5.Roman.num.7. Imol.num.5.de donat.cum
aliis per Neuizan. conſil.80.num.3.verſic.& dicit Paulus,
Non tamen intendit iudex aliud, quàm manutenere il-
lum detentorem in eo ſtatu, in quo exiſtit, vt tollat oc-
caſionem ſpoliis & ſcandalis. In cæteris verò præſeruat
parti omnia iura, tam in quocunque poſſeſſorio ordina-
tio, quàm in petitorio, iuxta l. ſecundam, §. merito ff.pro
ſocio.cum aliis per Sarnen.in regul.de iure quęſito, quęſt.
2.numero 5.Deci.conſil.541.num. 17. Meritò poſſunt iſti
ſpoliati agere ſpolio, non obſtante dicto mandato de ma-
nutenendo.

Neque etiam obſtat, quòd non fuerit appellatum ab
huiuſmodi mandato de manutenendo, & quòd tranſi-
uerit in rem iudicatam. Quoniam ab iſtis interlocutoriis
non datur appellatio, vt in regula cancel. cùm grauamen
poſſit reparari per appellationem à diffinitiua, vel alio re-
medio ordinario: imò † quandocúnq; conſtat de poſſeſ- 9
ſione alterius, poteſt idem iudex dictum mandatum reuo-
care, nec quoad iudicem tranſit in rem iudicatam, l.quod
iuſſit, cum ibi plenè not.de re iudica.

Quoad ſecundam partem, an iſti ſint reſtituendi in
caſu, de quo agitur. Dixerunt Domini, quòd cùm, tem-
pore, quo Ludouicus & Andreas acceperunt poſſeſſio-
nem vineæ, ipſi non eſſent citati in lite, quæ inter alios
pendebat in Rota, nec illis per Rotam erat inhibitum,
ſunt reſtituendi, quia docent clarè de primo & ſecundo
extremo, & nullum adeſt impedimētum, quo minùs ſpo-
liatus ſit ante omnia reſtituēdus. Et idem eſſet, ſi eſſemus
in caſu, in quo lis & inhibitio Rotalis afficeret iſtos, non
tamen impediret vlteriorem executionem coram A. C.
pendentem. Nam quando non obſtante lite & inhibi-
tione, poteſt quis procedere ad execu onem, nō dicitur
attentare: limitata enim cauſſa producit limitatū effectū,
& † paria ſunt non eſſe & minùs efficaciter, aut ſufficien- 10
ter eſſe, c.ſi quis iuſto, cum gloſſ.in verſicu. admitti. de e-
lectio.li.6.Tiraquell.de retract.ligna,§.1.gloſſ.10.nu. 90.
pagina 250. Et de † iure in inhibitione moderata, condi- 11
tionali, limitata, aut aliàs inefficaci, inquit Rot. deciſ.1.de
offic.de lega.in nouis. Tiraquell.de vtróque retractu,§.1.
glo.2.num.vigeſimo primo, verſicu. ſed illud in dubium,
latè Modern.Peruſin.in tracta.de attent.part.2.c.20.limi-
ta.7.num.13.

Vnde licèt ſecunda Iulij, 1575. & ſic ante 12. Auguſti,
quo iſti acceperunt poſſeſſionem, iam Magdalena, à qua
Ludouicus & Andreas habent cauſſam, eſſe citata in lite
rotali, & illi inhibitum, vt in regul.fol.127. & reproducta
inhibitio, tamen cùm illa lis & inhibitio non impedirent
vlteriorem proceſſum coram A. C. pendentem, non eſt
curandum de ea, ex ſupra deductis.

Quòd aut lis & inhibitio Rotalis non impediret pro-
ceſſum corā A.C.introductum, eſt clarum. Nam Antonia
mater Magdalenæ promiſit eidem & Nicolao genero
nomine dotis ſcuta 200. & ad illa ſoluendum obligauit
ſe &

ſe & ſuos hæredes in ampliori forma cameræ,& cùm An-
tonia deceſſiſſet antequam ſolueret dicta ſcuta 200. Ma-
gdalena egit vigore dictæ obligationis cameralis contra
Rodnmontem vti hæredem Antoniæ,& detentorem hu-
iuſmodi vineæ repertæ in bonis Antoniæ,& ſic coram A.
C. agebatur de executione obligationis cameralis,& cùm
A. C. habeat priuilegium notiſſimum, quòd vbi agitur
de executione obligationis cameralis, ſi in commiſſio-
ne, cuius vigore introducitur lis coram alio iudice, &
emanat inhibitio, non eſt facta expreſsè mentio dictæ
obligationis, poteſt ipſe A. C. non obſtante quacunque
lite & inhibitione vigore dictę commiſſionis ſubreptitiæ
emanatæ procedere ad vlteriora in negotio executionis
cameralis.

Vnde cùm in commiſſione præſentata bonæ memo-
rię Guicciardiun, cuius vigore fuit introducta lis,& ema-
nata inhibitio, nulla ſit facta mentio de dicta obligatione
camerali, potuit A.C. procedere ad vlteriorem executio-
12 nem in vinea, de qua agitur. Nam idem † operatur priui-
legium, quod ius commune, l.fin. C. de his qui ven. æta.
impetr. vbi Bal. cum aliis per Dec. conſ.542.nu.4. Et ſicut
Princeps non attentat, Ægid. deciſ.749. in fine Rot. deciſ.
25. de reſcript. in nou. Mill. in verb. declaratio poteſt fieri,
13 Dec. conſ.461.nu.19. Aym. conſ.5. in principio. Ita † nec
habens cauſſam ab eo cum facultate prædicta, Affli. deciſ.
302.nu.2. cum aliis per Modern. Peruſin. in d. tract. de at-
tent. par.2.c.4. limit.12.& c.20. limit.2.13 & 26. vbi in ſpe-
cie agit de iſto priuilegio A.C. contra in inhibitiones ſibi
factas, licèt in d. limit.26. id declaret. Et Rota ſine difficul-
tate ſolet admittere huiuſmodi priuilegiũ, vbi eſt clarum,
quòd obligatio cameralis habeat locum in caſu, de quo
agitur, prout dicitur clarum, vbi adeſt inſtrumentum pu-
14 blicum. Nec † per negationem partis efficitur res dubia,
præſertim vbi iam ex actis res liquida reperitur, Bal. & alij
per Aym. conſ.44.nu.3.& conſ.132.nu.15. Aut ſaltẽ con-
tra obiectiones probabiles diſcerni poteſt, quænam ſit
communis opin. Put. lib.2. deciſ.14.

Non obſt. quòd obligatio fuit facta per Antoniam &
contra hæredem non videtur poſſe agi tali obligatione
camerali, cum hæres non incurrat periurium. Innocen. &
15 alij in c. veritatis, de iureiuran. Nam † reſpondetur quòd
nihilominus ſi non ad effectum periurij, ſaltem quo ad
alios effectus poteſt agi contra hæredem executiuè vigo-
re obligationis cameralis, Rot. in antiq. deciſ.338. Afflict.
deciſ.331. cum aliis per Galleſ. oblig. camer. par.2. quæſt.1.
per tot.

Non obſt. quòd inhibitio Rotalis, ſiue iuſta, ſiue iniu-
ſta, vel nulla etiam ex defectu iuriſdictionis ſit timenda.
Quia verum, vbi quis nititur ſola iudicis inhibiti aucto-
ritate, ſed non vbi auctoritate Principis proueniente ex
ſpeciali priuilegio vel reſormatione. Nam cùm Princeps
ſit ſupra ius, non attentat ipſe, nec qui nomine ſuo id fa-
cit, vt dictum eſt.

Vltimò non obſt. obiectiones contra dictam obliga-
tionem cameralem, quòd illa non ſit clara ſaltem in vi-
nea, de qua agitur. Imò vt prætenditur ius illorum de
Bendicis ex fideicommiſſo eſt clarum: & propterea cùm
non ſint ſpoliatores, ſed tertij, poterant ex bono iure ſuo
16 claro impedire † executionem obligationis cameralis, &
reſtitutionem contra Rodomontem hæredem Antoniæ,
& ſpoliatorem, Bald. in l. ſi alienam, vbi etiam Alexan. &
alij, nu.10. ſol. matr. Gabriel. de reſt. ſpol. concluſ.1. nu.4.
& 46.

Nam reſpondetur, quòd veritas facti deducitur ex tri-
bus teſtamentis, de quibus in actis, quorum primum fuit
conditum 22. Iunij, 1551. in reg. fol. 666. per Michaëlem
quondam Simonis ſancti Angeli, quem vna pars vocat
barilarium, altera verò de Bendicis. In quo fuit inſtitutus
hæres Auguſtinus eius filius legitimus,& naturalis ætatis
tunc duorum annorum, & ſi intra 20. ſuæ ætatis annum
ſine filiis legitimis,& naturalibus decederet, fuit ei ſub-
ſtituta linea, & conſanguinitas eiuſdem teſtatoris, & in
eodem teſtamento fuerunt relicta Antoniæ vxori teſta-
toris centum pro dote, & inſuper, quòd ſi in viduitate
manere vellet, haberet vſumfructum communem cum
hærede.

Secundum teſtamentum fuit cõditum anno 1564. per
D. Angelum in 15. ſuæ ætatis anno conſtitutum,& volen-
tem ingredi religionem, in quo pariter fuit inſtituta hæ-
res vniuerſalis D. Antonia eius mater, vt fol. 134.

Tertium teſtamentum fuit conditum anno 1574. per
D. Antoniam, in quo inſtituit ſibi vniuerſalem hæredem
Thadeum del Forno, ſiue Rudomontem, & poſt mortem
inſtituit Dominos Ghiletium, Andream,& Ludouicum,
& in eo reliquit aliqua legata, & inter alia 200. ſcuta pro
quibus ſe obligauerat D. Magdalenæ eius filiæ, quódque
eius vigore Rudumontes prædictus acceptauit hæredi-
tatem cum beneficio inuentarij.

Quòd autem vinea, de qua agitur, eſſet quondam Mi-
chaëlis probatur ex confeſſione cuiuſdam Io. Antonij de
Bendicis in articulis ab ipſo datis. Et quòd eſſet vltima in
hæreditate Antoniæ, conſtat ex inuentario.

Quo vero ad fideicõmiſſum, quo innituntur iſti de Ben-
dicis in vinea huiuſmodi, reſpondetur quòd ius ipſorum
non eſt propterea clarum,& liquidum in vinea huiuſmo-
di, prout requiritur: imò totum contrarium, ex quo in
primis eſt detrahenda dos materna, auth. res quæ. C. com
mun. de lega. Item ex perſona Auguſtini filij eſt detrahen-
da legitima, † & Trebellianica, quæ ſunt medietates to- 17
tius hæreditatis, Angel. conſ.125. in fi. Capr. conſ.89. nu.
23. Aym. conſ.50. Burſat. conſ.19. nu. 36. Et conſequenter
hæc vinea benè potuit obligari ad cõputum legitimæ, &
Trebellianicæ, & dotis maternæ, l. Marcellus. §. res quæ.
vbi Paul. & alij ad Trebellianum. Bald. in l. iubemus, nu.1.
verſi. item fallit in legitima, C. eodem, Gabr. de legit. con-
cluſ.4. numer.8. Nec dicatur, quòd potuerint legitima,&
alia præmiſſa detrahi in aliis bonis, vel forte iam fuerint
detracta. Quia reſpondetur, quòd id aſſerenti incumbit
onus probandi, cùm de iure iſta ſint debita, & filius † ha- 18
beat fundatam intẽtionem in omnibus bonis etiam ſub-
iectis fideicommiſſo vniuerſali, l. ſcimus. §. repletionẽ, C.
de inoffi. teſtam. cum aliis plenè deductis in Peruſin. fidei-
commiſſo, coram R.P.D. Brauo, de præſenti anno 1581.&
etiam nuper coram me in Pontina de Mannetis. Accedit,
nam Ludouicus & Andreas ne dum ex perſona ſuorum
auctorum habent hanc præſumptionem de legitima, ex
perſona filij, quæ ſola eſt ſufficiens in caſu, de quo agitur,
ſed etiam ex perſona propria excluderent iſtas diſputatio-
nes: nam (vt dictum fuit) ipſi habent intentionem fun-
datam in hac cauſſa ſpolij ex ſola probatione primi & ſe-
cundi extremi. Qui ergo vult eos excludere ab iſto ſpo-
lio claro prætextu fideicommiſſi, debet probare clarè to-
tum contrarium, hoc eſt, non adeſſe alia bona æquè pre-
tioſa, vel iam fuiſſe detracta in aliis bonis, vt in fortiori-
bus terminis fuit reſolutum coram me in Tiburtina ſpo-
lij, del 1568. cauſſa pluries propoſita, quòd ne dum (vt
dictum eſt) non ſunt probatum, ſed filius habet de iure in
iſtis fundatam intentionem, imò ex articulis, de quibus,
probatur fuiſſe alia bona.

Ad aliena benè reſpõdet Dominus Tiberius in memo-
rialibus, cum quibus tranſierunt Domini, & poſſunt vi-
deri per partes.

SERAPHINI.

Putnen. bonorum. Lunæ, 16. Maij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Bona vniuerſaliter, generaliter ſumpta, differunt inter ſe.*
2 *Creditoribus an poſſit præiudicari per pactum de non alie-*
nando certa bona, quòd ſic.

Digitized by Google

3 *Dictio,ex,denotat ſeparationem.*
4 *Diſpoſitio auth.res quæ,C.commu. de leg. habet locũ etiam in nepotibus conceptis poſt mortem aui.*
5 *Filia vltra dotem à patre datam poteſt etiam habere dotem ab auo relictam,in quantum computat in legitimam.*
6 *Filia quando eſt nupta cum minus ſufficienti dote, an poſſit fieri detractio pro ea ſupplenda ex bonis ſubiectis reſtitutioni.*

DECISIO DCXLII.

QVia ſub die 15. Aprilis proximè præteriti fuerat reſolutum,dotes Illuſtriſſ.filiabus deberi in ſubſidium reſpectu bonorum pacto ſubiectorum, necnon ex eis detrahendorum,& pro parte Illuſtriſ.Dom.Iulij Cæſaris inſtabatur declarari, an hoc idem eſſet dicendum abſolutè reſpectu omnium bonorum profectitiorum, & aliundè quæſitorum;ideò propoſita ſæpiùs cauſſa,nempè die 4. & rurſus die 9.Maij,tandem ſub die 16. eiuſdem menſis fuit per Dominos facta diſtinctio in tria genera bonorum.

Primum *eſt creditorum ex bonis pacto ſubiectis detrahendorum.* Secundum, *bonorum aliundè prouenientium,& extantium vltra iſta bona.* Tertium, *eſt melioramentorum,vel bonorum emptorum ex redditibus præfatorum bonorum.*

Quantùm ad primum genus, Domini ſteterunt in reſolutis non obſtantibus exemplo deductis, ex doctr.Bart. in l.iuriſiurandi. §.ſi liberto,in fin.de oper.liber.quem ſequitur Alciat. in l.bonorum, *la 2.* de verb.ſignifica. Quia
1 huic † argumento fuit aliàs reſponſum diſtinguendo inter bona vniuerſaliter & generaliter ſumpta, quæ diſtinctio corroboratur ex deductis per Rim.conſil.240.nu.18. cum ſeq.libr.2.Neque obſtare rationem factam,quòd paciſcentes donando omnia eorum caſtra videantur ſe reſtrinxiſſe ad exiſtentia in eorum dominio, quia hypotheca nõ facit,quominus eſſent hæc in eorum dominio, donec fuiſſet facta ſubhaſtatio,deliberatio,& cętera,de quibus,in l.fin.C.de iure dom.impet.

Nec obſt. quòd dicitur, donantem cenſeri donare ſolum ius quod habet, neque poſſe præiudicare creditori-
2 bus,l.ſi quidem,C.de donat.inter vir.& vxo. Quia † non
verſamur in his terminis, neque præiudicatur creditoribus, ſed ſumus in diſpoſitione ita limitata, vt non poſſit acceptari niſi cum ſua limitatione,vt aliàs deductum fuit ponderando dictiones illas, nihil, penitus, item illas, ex
3 dictis bonis. Quibus † additur, quòd dictio, ex, denotat
extrinſicitatem & ſeparationem, Corn.conſ.359.num.2. lib.1.Accedit etiam, quòd illa prohibitio nõ poteſt commodè verificari,niſi reſpectu huiuſmodi creditorum,ideò ab illis excludere debent,Rimin.conſ.29.nu.8.libr.2.Neque obſt.quòd auth. res quæ,non habeat locum in nepti-
4 bus conceptis poſt obitum aui. Quia † contrarium fuit
reſolutum 21.Iunij,1574.corã R.P.D. Decano. Nec obſt. auctoritas Corn.in d.auth.res quæ,nu.10.Quia communis opin.eſt in contrarium. Non obſt. teſtamentum Alexandri,Quia neque factum eſt in executionem pacti,cùm de bonis vti liberis diſponat, neq; ipſe poterat facto præiudicare.

Ab iſtis tamen creditis detrahẽdis ex bonis pacto ſubiectis, Domini exceperunt dotem D. Margaritæ ratione teſtamenti per eam facti: cùm enim fecerit plures gradus ſubſtitutionum, ne voluntas ipſius ex aliena diſpoſitione eludatur, cenſuerunt non eſſe imputandas in dotes filiarum, ſed detrahendam & inter bona aliunde quæſita connumerandam; ſeruanda eſt enim voluntas Dominæ Margaritæ, ne per indirectum id fiat, quod aliàs fieri nequit.

Quantùm ad ſecundum genus bonorum,quæ aliundè prouenerunt quam ex fructibus & redditibus cõprehenſorum in pacto, Domini cenſuerunt eorum in dotibus conſtituendis rationem habendam non eſſe. Nam præſuppoſuerunt paciſcentes,filias poſſe habere alia bona,ex quo pactum fecerunt de bonis particularibus, nõ de vniuerſis,& nihilominus conſtituerunt ipſis dotes, & excluſerunt ſolùm ab illis, vnde videntur aliorum rationem non habuiſſe.

Neque obſt.diſpoſitio auth.res quæ. Quia paciſcentes ſequuti fuerunt illam diſpoſitionem reſpectu bonorum pacto comprehenſorum tantùm, non autem aliorum. Et eſt de mente Paul.de Caſt.conſi.64.num.4.lib.2.qui vult,
filiam † vltra dotem à patre datam habere etiam dotem 5
ab auo relictam,in quantum computat in legitimam.Neque facit ad rem, quòd in caſu Caſtren. dos iam fuiſſet à patre data, priuſquam eueniret caſus fideicommiſſi, quia hoc potiùs augere deberet difficultatem. Nam maior eſt
apud Doct.difficultas,quando † filia eſt nupta etiam cum 6
minùs ſufficienti dote,an poſſit fieri detractio pro ea ſupplenda ex bonis ſubiectis reſtitutioni,vt per Bar.& Doct. in d.auth.res quæ. Nec ſibi ipſi eſt contrarius Caſtren.in d.auth.res quę,num.7.cum ſeq. quia ibi non tractat hanc quæſtionem,quando dos relicta eſt à teſtatore.Non obſt. conſi.Bart.131.& Rub.Alex.124.cum aliis allegatis.Quia vel loquuntur, quando ſimpliciter res eſt prohibita alienari,vel quando dos eſt relicta ab auo contemplatione filij,ſiue neptis.Sed circa hoc caput in caſu, de quo agitur, fuit reſolutum contrarium, & ideò ceſſat hæc difficultas.

Quantùm ad tertium genus bonorum, Domini dixerunt, vt in alia poſitione cauſæ de his particulariter agatur.

VICECOMITIS.

Florentin.matrimonij.Die 26.Iunij, 1579.

SVMMARIA.

1 *Parochus iuxta terminos Concil.Triden.de matr.intelligendus eſt de proprio,qui requiritur pro forma.*
2 *Parochus ruralis non dicitur proprius parochus inter habitantes in ciuitate, licèt ruri aliquando moram traxerint.*
3 *Ruri moram ad tempus trahens non dicitur velle domicilium contrahere.*

DECISIO DCXLIII.

QVæſitum fuit, *an matrimonium contractum inter duos habitantes plerunq; in ciuitate Florentiæ coram Parocho rurali nullis præcedentibus denuntiationibus ex forma Concil. Triden. valeat nec ne.* Domini circumſcripta particulari conſuetudine illorum ciuium circa habitationes rurales, per modum diſcurſus inclinarunt,matrimonium non ſuſtineri. Ponderarunt Concil. in illa parte reformationis matrimonij, licèt non dicat debere contrahi coram proprio parocho,ſic tamen omnino eſſet intelligẽdum,quia,
† parochus, eſt terminus relatiuus, ſcilicet, de proprio, 1
tum quia parochus proprius requiritur pro forma, cùm procedat annullando, quæ forma non poteſt adimpleri per æquipollens,vt ſæpiſſimè ſacroſancta Concil.Cong. declarauit. Et re vera ruralis parochus etiam non æquipollet, quoniam ceſſat ratio notitiæ impedimentorum in villa,quæ in ciuitate præſumitur.Et quòd parochus ruralis ſtante,quòd contrahentes habebant domos apertas in ciuitate, & ſolùm recreationis gratia & colligendorum
fructuum,vix 3.menſibus commorabantur, cùm † ad il- 2
lam villam accedebant, non dicatur propriùs, probatur per capit.is qui,de ſepult.in ſexto.Et ſola mora temporalis ſine animo contrahendi domicilium non ſufficit.Mo-
ta † igitur modici temporis cauſſa recreationis vel colli- 3
gendorum fructuum excludit animum contrahendi domum, quia qui in Vrbe domos habent, vbi dicuntur

domi

domicilium contrahere. Propterea ceſſat ca. 1. de paroch. quoniam loquitur quando habet animum contrahendi domicilium.

Non obſtat, quòd de ſacramentis loquitur. Quoniam procedit, quando ſunt neceſſaria. Hæc pauca, cùm omnes Domini non vidiſſent inclinantes in hanc partem, ſufficiant.

SERAPHINI.

Gadicen. ſtatutorum. Lunæ, 19. Nouembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Iniuſtitia æquipollet nullitati.*

2 *Reſcriptum non faciens mentionem rei iudicatæ, dicitur eſſe ſubreptitium, & nullam tribuere iuriſdictionem.*
Fallit, niſi ſententia ſit nulla.

3 *Sententia vltima non reuocans priores dicitur eſſe nulla, niſi priores ſint nullæ.*

4 *Cardinalis quicquid facit, præſumitur facere auctoritate Papæ.*

DECISIO DCXLIV.

FVit reſolutum pro validitate ſententiæ vltimò latæ,
ſtante reſolutione ſacræ cõgregationis Concil. quòd
decret. ſeſſ. 25. c. 6. loquatur tãtùm in exemptis. Nam cùm
Eccleſia Gadicen. non ſit exempta, nõ potuit in ea habere
locum diſpoſitio Concil. & ideò ſententiæ priùs latæ ſunt
1 notoriè iniuſtæ, quæ iniuſtitia † æquipollet nullitati, vt
ſæpiſſimè fuit deciſum. Et ideò non obſt. quòd obiicitur,
reſcriptum, quòd non facit mentionem rei iudicatæ, eſſe
ſubreptitium, & nullam tribuere iuriſdictionem, l. fin. C.
ſenten. reſcind. non poſſ. vbi Bal. & Sal. Fel. in c. ſuper lite-
2 ris, n. 14. de reſcript. non † enim procedit, vbi ſententia eſt
nulla, cùm nunquam tranſeat in iudicatum, Fel. ibidem,
nu. 15. Neque obſtat quòd cùm vltima ſententia non re-
uocet priores, ſit nulla, cùm ſit ſententia contra ſenten-
3 tiam, quia † eadem ratione tollitur hoc obiectum, ſcilicet
vt nõ procedat, vbi prior ſententia eſt nulla. Caſtren. in l.
prima, nu. 2. circa medium, C. quando prouoc. non eſt ne-
ceſſ. Felin. in ca. inter monaſteriorum, nu. 21. & 23. Et ita
fuit reſolutum in vna Roman. de Benefacere, coram R. P.
D. Blanchetto, 16. Maij, 1575.

Non obſtat, quòd prior commiſſio eſſet ſignata manu
Papæ. Quia creditur Cardinali dicenti, placet D. N. PP. &
4 † id omne quod fit ab eo, dicitur factum auctoritate eiuſ-
dem Papæ. Staphyl. de liter. iuſtit. §. in primis, nu. 97. Et ex
his concluſum pro validitate ſententiæ vltimò latæ.

SERAPHINI.

Spoletan. domus. Lunæ, 19. Nouembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Mens petentis in libellis & ſententiis eſt attendenda magis quàm verba.*

2 *Actus geſtus quis dicatur, attenditur, quomodo partes eum nuncupauerint.*

3 *Extenſio notarij regulanda eſt à petitione partis.*

4 *Iudex in ciuilibus non poteſt mutare in ſententia quod petitum eſt in libello.*

5 *Pactum de ingrediendo propria auctoritate non operatur contra tertium, niſi quoad poſſeſſionem adipiſcendam.*

6 *Poſſeſſio poſt quàm eſt adepta, ſuſtinetur in vim extraiudicialis, non autem iudicialis, vbi iudex eſt incompetens.*

7 *Poſſeſſione vt quis priuetur, requiritur expulſio talis, vt cum effectu expulſus excludatur à conſpectu cum tota familia, ita quòd facilis non ſit reditus.*

DECISIO DCXLV.

DVbitaui, *an mandatum ab A. C. decretum fuerit de aſſociando, & an in executione fuerint exceſſi termini aſſociationis.* Et quantùm ad Priorem dubitationem fuit con-
cluſum, mandatum fuiſſe de aſſociando inſpecta mente
petentis, quæ † in libellis & ſententiis magis attenditur 1
quàm verba, vt inquit Ægid. deciſ. 160. in final. verb. Peti-
ta autem fuit aſſociatio, nulla præmiſſa partis citatione, &
iudex decreuit mandatum de aſſociando. Vnde tam ex
mente quàm ex verbis res videtur clara. Nam † quando 2
dubitatur, quis dicatur actus geſtus, ſolemus attendere,
quomodo partes eum nuncupauerint, vt per Bald. in cap.
primo, in princ. de feud. in vim l. commiſſ. Aym. conſi. 20.
in prin. Non obſt. extenſio notarij, quia † regulanda eſt 3
à petitione, vt per Anchar. conſ. 543. & Butr. conſ. 19. nu.
5. Cùm † iudex in ciuilibus non poſſit mutare in ſenten- 4
tia, quod petitum eſt in libello, Bald. conſ. 34. num. 2. verſ.
præterea, lib. 1. Non obſt. quòd pactum de ingrediendo
propria auctoritate non poſſit quis exercere contra ter-
tium, vel quando pars reſiſtit, Bar. in l. 3. nu. 19. C. de pign.
cum aliis per informantes deductis. Quia † hoc procedit 5
ad effectum, vt quis licitè vtatur pacto, & non poſſet pars
prætendere ſpolium, ſed non facit, quin pars ſi vtatur, &
ſpoliet, non adipiſcatur poſſeſſionem, vt videre eſt ex Sa-
lic. in dicta l. tertia, nu. 11. & 12. Nec ob. quòd non potue-
rit dari mãdatum de aſſociando contra tertium ipſo non
citato, quia hoc idem eſt in mandato de immittendo, &
ideò hoc ſignum eſt æquiuocum.

Quantum ad poſteriorem dubitationem, fuit dictum, non videri partem ſtetiſſe in metis terminis aſſociationis, ex quo pro executione mandati de aſſociando adiuit iudicẽ, vt liquet ex præcepto facto à iudice ſub die 19. Aprilis, prout in atteſtatione, quæ datur, quod præceptũ cùm fuerit executum per executorem, non videtur intentio iudicis procedentis iudicialiter fuiſſe ſpoliare. Et hoc ex eo comprobatur, quòd quãdo Scaurus ſequenti die comparuit & appellaret à d. præcepto, præſupponitur, quòd iudex admiſerit appellationem, ex quo apparet, intentionem iudicis fuiſſe non ſpoliare Scaurum per præceptum factum inquilinis de diſgombrando.

Non obſt. quòd hæc poſſeſſio poſſit defendi vti extraiudicialis ex trad. per Zuccard. in l. fi. num. 268. C. de edic. diui Adr. tol. & per Bal. in l. nec quicquã, §. vbi decretum, col. 4. verſ. ſed dubitatur. de off. proconſ.

Quia † in terminis Zuccardi præſupponitur adeptio 6
poſſeſſionis, quæ poſtquam acquiſita eſt, ſuſtinetur in vim
extraiudicialis, non autem iudicialis, propter iudicis in-
competentiam. Sed in caſu propoſito negatur acquiſi-
tam fuiſſe poſſeſſionem ob defectum intentionis iudicis.
Et neceſſaria eſt huiuſmodi interpretatio, aliàs falſa eſſet
limitatio, quam tradit Sarnen. in regu. de annal. qu. 45. nu.
2. quam Rota amplexa eſt. Bald. verò loquitur in manda-
to de aſſociando dato non citata parte, de quo non eſt
controuerſia.

Non ob. quòd iam fuerit capta poſſeſſio. Quia ex præ-
cepto ſubſecuto die ſequenti apparet non fuiſſe effectua-
lem expulſionem, quo caſu dominus non priuatur poſ-
ſeſſione, vel quid ſtatim inquilini reuerſi fuerint. Sed † ad 7
effectum priuandi poſſeſſione requiritur expulſio talis,
vt cum effectu expulſus excludatur à conſpectu, & quòd
facilis non ſit reditus, & quòd cum tota familia expella-
tur, Gozad. conſilio octogeſimo ſexto, num. primo, cum
ſequen. Et ex his concluſum in caſu propoſito intrare li-
mitationem prædictam Sarnen. in regul. de annal. quæſt.
45. num. 3.

ALDOBRANDINI.

Lucan. Decanatus. Vener. 4. Nouembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio l. libertas, la. 2. de manu. teſtam. procedit fauore libertatis, ex commun.*
Eáque procedit etiam in pia cauſſa, ex communi, nu. 2.

Digitized by Google

Limita, vt non procedat, niſi vbi militat ratio irreuocabilitatis, vel inæſtimabilitatis. Ex communi, nu. 3.

4 *Libertas ſemel data non poteſt reuocari, etiam quoad effectum, nu. 8.*

Imò nec etiam de iure communi, nu. 9.

Limita pluribus modis, vt nu. 10.

5 *Res quare cum fructibus reſtituatur.*

6 *Æſtimatio hominis liberi in infinitum procedit.*

7 *Interpretatio benigna fauore libertatis debet fieri, vt legatum libertatis ſuſtineatur.*

11 *Conditio reſolutiua reſoluitur in ſuſpenſiuam, quando alioquin ſemel data libertas reuocari non poteſt.*

12 *Onus pecuniarum libertati imponi non poteſt.*

13 *Intellectus magis communis c. cùm ſit. de cond. appoſ. eſt, quod ſeruus non reincidit in ſeruitutem, ſed cogitur adimplere conditionem, vel modum.*

DECISIO DCXLVI.

DOmini tenuerunt, argumentum deſumptum ex l. li-
berta, *la ſeconda*, de manu. teſtamen. tunc demũ pro-
cedere etiam in pia cauſſa, quando in ea militarent ratio-
nes irreuocabilitatis, & inæſtimabilitatis, quæ militant
in libertate, quæ, an locum habeant in caſu noſtro parti-
culariter videndum erit. Dixerunt enim communem eſſe
1 opinionem, † quòd diſpoſitio d. l. libertas, procedit fauo-
re libertatis. Id námque dicunt gloſſ. in d. l. libertas, & in l.
& ſi poſt tres, in gloſſ. vltima ante med. ver. item fauore li-
bertatis, ff. ſi quis caut. & in l. Titio fundus, in ver. in omni-
bus, in fin. ff. de cond. & demonſt. & in l. ita ſtipulatus, in
verbo, ſpondes, in fin. de verb. oblig. Dy. Alberic. Benedic.
de Plumbin. in d. l. libertas, §. 1. Bar. in l. Mutianæ. §. 1. & ibi
Imol. nu. 3. in fi. verſ. fallit fauore libertatis. eod. ti. Cum.
nu. 4. in fi. ver. vel poteſt dici. Goff. in l. ſeruo inuito. §. & ſi
teſtator. nu. 3. in fin. ver. aut eſt dubium, ff. ad Treb. Odo-
fred. in l. ita ſtipulatus. num. 7. & ibi Bart. nu. 17. Cum. ſub
nu. 28. Imol. nu. 10. poſt med. Caſtr. ibidẽ. §. itaque poteſt,
ad fi. Iaſ. nu. 18. circa med. Rip. nu. 47. Seiſel. nu. 11. Iaſ. nu.
31. Soc. iun. nu. 172. alias 128. Æmil. Ferret. n. 9. in fi. Her-
culan. num. 115. Angel. in l. fin. poſt med. C. de cond. inſer.
Communem etiam concluſerunt eſſe opinionem, quòd
2 † id procedat in pia cauſſa, vt per Roman. in auth. ſimili-
ter, nu. 82. C. ad l. Falc. quem ſequitur Euerard. in loc. de li-
ber. ad piam cauſſam, colum. 4. ad fi. in 10. exemplo. Tira-
quell. de priuil. piæ cauſſ. priuil. 48. Soc. in reg. 51c. priuil.
43. Benedic. Canoſil. in tract. de priuileg. Eccleſiaſt. pa. 65.
ver. priuilegium eſt, Rip. in l. ita ſtipulatus, n. 47. Curt. iun.
in l. ſiue apud acta. nu. 65. ver. tertio ſcitote.

Communem quoque ſtatuerũt eſſe limitationem, ſiue
declarationem datam ad præfatam concluſionem, vt vi-
3 delicet id procedat non indiſtinctè, ſed † vt dixi, vbi mili-
tat ratio irreuocabilitatis, & inæſtimabilitatis, quia hæ
ſunt rationes, quare in libertate ſtatutum fuit, vt cõditio
negatiua ſucceſſiua habeatur pro impleta, quamprimùm
ſe obtulit occaſio contraueniendi, & non fuit contrauen-
tum, nec ſit locus cautioni Mutianæ. Hanc enim declara-
tionem tenet idem Ruin. in d. auth. ſimiliter, n. 20. Socin.
poſt Lap. quẽ allegat, in l. quib. dieb. §. Termilius, ſub nu.
17. de cond. & demon. Alcia. benè in l. ita ſtipulatus, ſub
nu. 31. Goffred. in d. l. ſed cùm teſtator, §. cùm ſeruus, nu. 3.
& benè etiam Euan. Coſt. ſelect. opin. lib. 2. cap. 5. num. 5.
Porc. in §. omnis. in fin. Inſtit. de verbo. oblig. Tiraquell. de
priuil. piæ. cauſſ. priuil. 49. Cuiac. libr. 14. obſeruat. c. 31. in
fine. Non enim iſti Doctor. contrariantur iis, qui ſimplici-
ter aſſerũt, totum hoc ſpeciali fauore libertatis inductum
eſſe, ſed particulariter aſſignant rationem huius ſpeciali-
4 tatis, quæ in eo verſantur, quòd † libertas ſemel data re-
uocari nequit. lib. 1. & 2. C. ſi adu. libert. l. ſi ex cauſſa. §. fin.
ff. de minor. leg. Imperator. ff. de manum. teſtam. & conſe-
quentér in ea locus eſſe non poteſt cautioni, quia cautio
non poteſt reponere rem in priſtinum, cum defecta con-
ditione aſſecutus libertatem non poſſit in ſeruitutem re-
incidere nec poteſt ſatisfieri ſoluta æſtimatione, quia vi-
gore illius reſtituendus eſt, quanti eſt res legata. leg. cùm
ſub hac. ff. de cond. & demonſt. Et † inde fit, quod reſtitu- 5
tur res cum fructibus. leg. cum filius. §. qui Mutiana. de le-
ga. 2. Cùm itaque, quod legatur, ſit libertas, & quòd acci-
pit ſeruus, ſit libertas, quæ inæſtimabilis eſt. le. libertas de
reg. iur. §. pen. Inſt. quib. ex cauſ. manum. non lic. non po-
tuit ſeruus cauere de reſtituendo quanti valeat libertas
ſibi relicta, & quam ipſe accepit, quia rem infiniti valo-
ris recepit. Hæc † enim æſtimatio in infinitum procedit, 6
inquit tex. in l. procurator. §. ſi quis. ff. rem ra. hab. Nec fa-
cit, quòd ſit æſtimabile id, quo priuatur dominus, cum
priuetur valore vnius ſerui. l. Papinianus. in fi. ff. de inoffi.
teſtam. Nam id verum eſt, ſed teſtator non legat ſeruum,
ſed legat ſeruo libertatem, quæ æſtimanda eſt, habito re-
ſpectu ad legatariũ, cui legatur, & quam legatarius con-
ſequitur: per æſtimationem enim non ſatis fit menti te-
ſtatoris volentis, quod in euentum non adimplementi
ille remaneret ſeruus, nec per rem æſtimabilem liberta-
tem conſequatur: alioqui aliud pro alio inuito creditore
ſolueretur: idq́ue tanto magis, quia verba illa, quanti il-
la res eſt, quibus in l. cùm ſub hac. de cond. & dem. non
ad id quod intereſt, ſed ad rei æſtimationem, referuntur,
vt inquit Vlpian. in l. hæc verba quanti. ff. de verb. ſignifi.
Specialitas igitur in eo verſatur, quòd libertas ſit inæſti-
mabilis, & irreuocabilis, quo ſuppoſito, interpretatio l. li-
bertas. venit, vt vnus ex dominis conſiderabat, ſecundùm
regulas communes, nõ ex aliqua ſpecialitate. Cùm nam-
que diſpoſitio dict. text. non procedat, quando clarè con-
ſtat teſtatorem conferre libertatem in vltimum vitæ ſpi-
ritum, l. fi. de manu. teſtamen. ſequitur, quòd in terminis
l. libertas. de huiuſmodi clara voluntate non conſtet. Vn-
de, cùm iſta verba, *ſi Capitolium non aſcenderis*, vel *ſi oblata
occaſione non aſcenderis*, ſi caperemus ſecundùm intelle-
ctum, eo quia pro partè irreuocabilitatis libertatis, & il-
lius infiniti pretij locus eſſe non poteſt cautioni Mutia-
næ, ſequeretur, quòd legatum eſſet inutile, cùm libertas
in vltimum vitæ ſpiritum collata non valeat, cùm potiùs
auferendæ, quàm dandæ libertatis cauſſa id factum vi-
deatur. dict. leg. fi. infertur ex regula, non ſpeciali, ſed ad-
modum communi, & vulgari leg. quoties. de rebus dub.
quòd † pro validitate legati debeamus interpretari hæc 7
verba benigna hac interpretatione, vt intelligantur,
quamprimum nactus fuit occaſionem aſcendẽdi, & non
aſcenderit, quia ita ſuſtinetur legatum, quod aliàs cor-
rueret: Cùm ergo fauore vltimarum voluntatum, vt illæ
ſortiantur effectum, inuenta fuerit cautio Mutiana, quæ
propter naturam libertatis in libertatis legato locum ha-
bere non poteſt, Iuriſconſul. huiuſmodi legatis libertatis
prouidere voluerunt, mediante hac interpretatione, ne
perirent, ſicut mediante ſupradicta cautione aliis proui-
derant, & ita eruditè declarat Cuiac. d. lib. 14. obſeruat c.
32. in fin.

Non obſt. quòd Rom. in d. auth. ſimiliter nu. 100. loqui-
tur in modo, quia ſatis eſt, quòd Doc. inter piã cauſſam, &
libertatem ponunt hanc differentiã, vel potiùs declarant,
quòd argumentum de libertate ad piã cauſſam procedat.
Et illæ rationes quæ in modo militant, multò magis pro-
cedunt in conditione per ea quæ ſupra dicta ſunt. Nec
facit, quòd ſemel hæres non poſſit deſinere eſſe hæres, &
nihilominus prædicta cautio locum habeat etiam in hæ-
rede, quia licet mero iure non deſinat eſſe hæres, deſinit
tamẽ quoad omnes effectus. leg. & ſi ſine §. ſed quod Pa-
pi. ff. de mino. ſed † libertas ſemel præſtita, etiam quoad 8
effectum, reuocari non poteſt. Et ita hac reſponſione re-
ſpondet Imo. in d. l. Mutianæ. nu. 5. & ſequitur Soc. nu. 1.
circa med.

Sicut non ob. quod poſſit reuocari per viam iuris com-
munis, non autem per viam priuilegiatiuam. gl. in d. l. Pa-
pinia.

Digitized by Google

pinianus, §.fi.de inoff. teſta.Rip.in l.ita ſtipulatus, nu.47.
Quia ratio, cur teſtamentum dicitur inofficioſum poſt
quinquennium, eſt, quia hoc non fit, niſi ex gratia, aliàs
9 non reuocatur,& iſte eſt ſenſus glo. Quòd † enim de iure
communi non reuocetur libertas,eſt text.in l.rerum,ff.de
minor.vbi datur actio de dolo,quæ aliàs de iure commu-
ni competit,non ad reuocandum libertatem,ſed ad inter-
eſſe ipſius domini.Nec eſt bona illa reſponſio.Rip.reſpe-
ctu inæſtimabilitatis,quòd dominus non det libertatem,
ſed eam detegat.gl.in §.1.de libert.quæ gl. cõmuniter re-
probatur, vt teſtantur Doct. Et hinc paſſim iuriſconſulti
dicunt dari libertatem, l. Lucius Titius ſeruo libertatem
dedit.l.libertate.ibi,libertate ſub conditione data.l.ſi quis
locuplet.ibi, videamus an ea res teſtamento datis liberta-
tib.proficiat,ff.de manu.teſt. cum ſexcentis ſimil.

Sicut etiam reſponſio Soc.iun.in d.l.ita ſtipulatus,nu.
128.nõ eſt vera,dum ipſe inquit, legata, quæ dantur pen-
dente conditione negatiua, præſtita cautione Mutiana
verè & abſolutè,non dantur,niſi quoad vſum tantũ,quia
imò data pendente d. conditione, verè & abſolutè dãtur.
Et ratio eſt, quia cautio illa habet pro adimplemento, l.
Mutianæ,& ibi Doct.de cond.& demon. & quamuis cõ-
trauenie ndo priuetur poſtea legatarius re,& fructib.l.hę-
res meus,§.de condi.& demon.l.cum filius, §.qui Mutia-
na.de leg.2.nõ propterea hinc inferri poteſt, quòd res ab
initio verè & abſolutè data non fuerit.

Non obſt. quòd imò libertas ſit reuocabilis, l. ex ma-
gna cauſſa.ff.de minor.l.ſeruus, C.de epi.& cler. c. famu-
lus,c.nullus. de ſeru. ordi. & quòd libertas poſſit dari ſub
conditione reſolutiua.c.cum ſit,& ibi Doct. de cond. ap-
10 poſ.Quia † omnes ſupradictæ ſunt fallẽtiæ ad regu.illam
quòd libertas ſit irreuocabilis. Id enim fallit ex magna
cauſſa, & ex delicto ſuperueniente. Et illis caſibus quòd
verè poſſit dari libertas ſub cõditione reſolutiua, non eſt
tutum,per l.Imperator,ff.de man.teſt.niſi quando in pœ-
nam expreſsè adimitur libertas à teſtatore,per text.in l.1.
C.de his,quæ pœn.nom.vt ibi not.Bald.nu.18.vel & me-
liùs prout declarat Caſtr.in d.l.1.nu.6.C. de his quę pœ.n.
nom. quòd quãdo legatario libertatis iniungitur aliquod
onus, & in euentum nõ adimplementi adimitur libertas,
nõ cedit dies libertatis,nec ea competit,niſi à die præſtiti
adimplementi,& ſic licèt purè relicta fuerit,cenſetur reli-
11 cta ſub conditione, & † conditio reſolutiua reſoluitur in
ſuſpenſiuam, quando alioquin ſemel data libertas reuo-
cari non poteſt, quod idem voluit in effectu ibi Fulgoſ.
num.4.in fin.dum intelligit habere locum ademptionem
antequam ſit data libertas: Nam ea data eſt irreuocabilis.
Et idem vult Com. qui videtur ſequi Fulgoſ. & Paul. de
Caſt.nu.6. quod idem in effectu videtur velle ibidem nu.
3.Duo enim ſunt contraria, de quibus ibi agitur, vnum
allegatum à gloſſ.de text.in l. planè ſi filium,§.fi.ff.de leg.
12 1.quod libertati † onus pecuniarium imponi non poſſit,
& vt dicit ibi Iaſ.propter eius inæſtimabilitatem, & quo-
ad illud contrarium ipſe dat aliam ſolutionem, quam di-
cit meliorem,quàm ſit ſolutio Paul. de Caſtr.quæ tamen
in idem reincidit.

Aliud eſt contrarium formatum à Paul. de Caſt.in d.§.
ſemel,ex quibus cauſſ.man. non lic. & huic contrario ni-
hil reſpondet,& conſequenter tranſit cum interpretatio-
13 ne Caſtr.& Fulgoſ.Accedit † quòd tex.in cap.cùm ſit.ha-
bet multos intellectus, & communior videtur eſſe, quòd
ſeruus non reincidat in ſeruitutem, ſed cogatur adimple-
re conditionem,vel modum,& idem ſentit glo.in d.l.Im-
perator.

ALDOBRANDINI.

In eadem Lucan.decanatus. Veneris 13. Ianuarij, 1581.

SVMMARIA.

1 *Argumentum de libertate ad piam cauſſam, vt procedat eadem ratione irreuocabilitatis, & inæſtimabilitatis, quæ militant in libertate, debet procedere etiam in pia cauſſa: aliàs habet locum cautio Mutiana.*

2 *Regula §. affinitatis. Inſt. de nup. non procedit vbi qualibet ratio de per ſe non eſt apta producere illum effectum.*

3 *Conditio negatiua in materia cautionis Mutianæ quando habeatur pro impleta, vel ſit reiicienda.*

DECISIO DCXLVII.

DOmini tenuerunt,quòd ſi Reuerendiſſ.Do.Archie-
piſcopus vult inſiſtere ſuper argumento deſumpto
ex l.libertas de manu teſtam.arguendo de libertate ad piã
cauſſam, debet † probare in huiuſmodi caſu concurrere 1
ambas rationes irreuocabilitatis,& inæſtimabilitatis mi-
litantes in libertate:aliàs enim vna ex ipſis ceſſantibus lo-
cus eſſet cautioni Mutianæ,cùm illa contineat, vel quòd
res,vel quòd eius æſtimatio præſtetur,l.cùm ſub hac,ff.de
cond.& demonſtra. Vnde ſi rei traditio eſt reuocabilis,li-
cèt inæſtimabilis; vel æſtimabilis, licèt irreuocabiliter,
ſemper committi poteſt ſtipulatio, vel reſpectu rei, vel
pretij ipſius.

Non ob.reg.§.affinitatis.Cùm † ea nõ procedat,quan- 2
do quælibet ratio de per ſe, vt in hoc caſu, non eſt apta
producere illum effectum,Tiraqu.poſt alios ab ipſo rela-
tos in reg.ceſſ.cauſſ.limit.22.nu.12.Imò quando eſt ratio,
& ratio rationis,requiritur ambarum concurſus. Tiraqu.
vbi ſupra nu.16.Si autem prætenditur pro ſui parte,quòd
circumſcripto argumento prædicto ex eo, quia per alias
rationes nõ poſſit præſtari cautio de iure communi, con-
ditio † negatiua, vel debeat haberi pro impleta, vel reii- 3
ciatur ſecundùm terminos l.quartæ,de condit.inſtitu.&l.
Mutianæ,in fine,de condition.& demonſtrat.vel ex quo-
cunque alio capite, dixerunt id particulariter videndum,
& in hoc ei dederunt optionem, an velit, ſcilicet, diſpu-
tare,vtrum in caſu,de quo agitur, cõditio ſucceſſiua non
reuocationis iuriſpatronatus,præſuppoſito,ſine veri præ-
iudicio,quòd in ea verſemur, ſit habenda pro adimpleta,
vel repetatur præſuppoſitis reſolutionibus hucuſque fa-
ctis,vel potiùs hoc omiſſo, velit videre, an ambæ illæ ra-
tiones irreuocabilitatis, & inæſtimabilitatis militent in
caſu,de quo agitur.

DECANI.

Roman.fideicommiſſi.Lunæ,16.Ianuarij,1581.

SVMMARIA.

1 *Subſtitutus ſubſtituti eſt ſubſtitutus inſtituti.*
Limita in ſubſtitutione nominatim facta, quæ tamen non procedit in pia cauſſa,nu.3.

2 *Diſpoſitio l.cohæredi,in princ.de vulga. & pupilla.procedit etiam & multò magis in fideicommiſſaria,ex communi.*

DECISIO DCXLVIII.

COncluſum fuit, quòd ſit factus locus ſubſtitutioni
appoſitæ in teſtamẽto ad fauorem hoſpitalis ſancti
Iacobi incurabilium.Regula enim eſt,quòd † ſubſtitutus 1
ſubſtituti eſt ſubſtitutus inſtituti, l.cohæredi, in princip.
de vulg.& pup.& licèt ille tex.loquatur in vulgari ſubſti-
tutione, multò † tamen magis procedere debet in fidei- 2
commiſſaria, in qua potiſſimùm teſtatoris voluntas ſpe-
ctanda eſt,l.hæredes mei, §. cùm ita ad Treb.confirmatur
ex doct.Bar.in l.quandiu,*la quarta*,de acquir.hęred.quam
Doc.communiter ſequuntur, & Rota in cauſſa Caualli-
cen.banni de Toto coram me alias canonizauit.

Non obſt. quòd informantes exemplo conabantur li-
mitare prædictam regu. & doctrinam, quando eſt facta
ſubſtitutio nominatim,vt per Rum.conſilio 99.lib.2.poſt
Doct.in l.vnica,§.poſtea verò C.de caduc.tollen.de com-
muni teſtatur Iaſ.in l.licèt Imperator, num.36.& ſequ.de
lega.1.

Digitized by Google

3 Quoniam † omiſſis aliis reſpōſionibus,& difficultati-
bus,quæ poſſent oriri ſuper illa limitatione, Rota ſecuta
eſt ſublimitationem,quæ habet, quòd fauore piæ cauſſæ
huiuſmodi limitatio locum ſibi non vendicat, vt poſt A-
lexan.in d.l.licet Imperator.nu.10.& Iaſ.l.ſi duo.§.hæres.
nu.14.& 15.de l.1.Ruin.conſ.116.nu.3.& 4.Grat. conſil.
5.nu.24.Dec.conſi.182.ſub nu.2.& conſi.273.nu.1.in fin.
cumulat Tiraq.de priuileg.piæ cauſſæ,priuileg. 36. Et ex
hac ſecundùm dominos ceſſat omnis difficultas.

SERAPHINI.

Forliuien.fideicommiſſi.Mercurij,16. Nouembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Prohibitio perſonalis non inducit fideicommiſſum,& dicitur perſonalis,quando eſt facta hæredibus,& ſubſtitutis.*

2 *Filius poſitus in conditione nō dicitur comprehenſus in prohibitione perſonali inſtitutorum,& ſubſtitutorum.*

3 *Teſtator quicquid diſpoſuit, vt conſeruetur, pro filiis ſuis intelligitur,id eſt,filiorum inſtitutorum, & ſubſtitutorum.*

DECISIO DCXLIX.

BArtolinus de Culteratiis in ſuo teſtamento hæredem
inſtituit Guidonem eius filium,& eo,nullis filiis,ne-
potibus,& deſcendentibus relictis, decedente , ſubſtituit
Cecchum alterum,& eius filios,& deſcendentes : deinde
aliis interpoſitis diſpoſitionibus , appoſita eſt huiuſmodi
prohibitio , grauando dictos ſuos hæredes inſtitutos , &
ſubſtitutos reſpectu , quòd nō poſſint vllo vnquam tem-
pore vendere domum prædicti teſtatoris , ſed ipſam de-
beant tenere , & conſeruare pro deſcendentibus ſuis , ita
& taliter,quòd ſi aliquis eorum prædictam domum ven-
diderit,tunc , & eo caſu talis venditio efficiatur nulla , &
inualida , & recuperari poſſit per alios proximiores de
dicta agnatione,excluſis dictis proximioribus,qui ipſam
vendiderint.Deceſſit poſtmodum Guido relicto filio,qui
& ipſe poſt patrem obiit , & quantùm ad priorem ſub-
ſtitutionem eam euanuiſſe explorati iuris eſt , cùm defe-
cerit conditio , *ſi ſine liberis*, ſed de poſteriore prohibitio-
ne alienationis domus dubitatum fuit , an induceret ab-
ſolutum fideicommiſſum in fauorem Cecchi. Et fuit re-
ſolutum non eſſe inductum fideicommiſſum,quia huiuſ-
1 modi † prohibitio eſt perſonalis,nam facta eſt dictis hæ-
redibus & ſubſtitutis.Rip.in l.filius familias.§.diui.num.
108.& 111.de leg. 1. ideò cùm Guidonis filius in cōditio-
ne poſitus non ſit,neque inſtitutus neque ſubſtitutos,vt-
que poſſet tam inter viuos,quàm ex teſtamento, ſiue ab-
inteſtato huiuſmodi domum alienare, neque enim teſta-
tor voluit per hanc prohibitionem nouum inducere fi-
deicommiſſum inter Guidonem, & Ceccum , ſed in ter-
minis prioris ſubſtitutionis prohibitionem bene facere.
2 Vnde † cùm illa euanuerit, hæc quoque ab ea pendēs eua-
nuit,vt per Alexand.conſi.139. lib. 6. Rub. Alexand. in l.
Gallus.§.quidā rectè.de libe.& poſthum.Ruin.conſ. 102.
num.14.lib.2.& conſi.153.num.5.eod.lib.Dec.conſi.636.
cum aliis innumeris qui cumulari poſſunt. Patet autem
pendere à priori ſubſtitutione , ex quo prohibet ſubſtitu-
tis, ergo præſupponit caſum prioris ſubſtitutionis , & eos
tātum,quos honorauit,grauare voluit.l.ab eo.Cod. de fi-
deicommiſſ. Ideò ceſſante præſuppoſito ceſſat diſpoſitū,
3 per reg. gloſſ.in l. mancipia.C. de ſeru. fug. Illud enim , †
quòd voluit teſtator conſeruari domum pro filiis ſuis,in-
telligendum eſt,ſuis,id eſt,filiorū inſtitutorum, & ſubſti-
tutorum, vt per Ruin. conſi.121.num. 8. libr.2. vbi ponit
aliam rationem ſumptam ex Bart.in l. ſi mihi,& Titio.de
verb.obl.quæ benè poteſt adaptari ad caſum iſtum.Et ex
his colligitur differentia inter hanc prohibitionē,& alias
exemplo allegatas , quas ex ſupra deductis non obſtare
concluſum fuit.

SERAPHINI.

Lucan. beneficiorum.Mercurij,16.Nouembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Gratia tota ideò annullantur in clem.1.de præben. quia non fuit facta mentio de cura, quæ alteri dignitatum imminebat. Ex magis communi.nu.6.*

2 *Qualitates beneficij in impetratione ſunt imprimēda,etiam in incompatibilibus , nec ſufficit expreſſio in genere de primo obtentis.Ex communi.*

Quod procedit in qualitate tali,quæ potuiſſet retrahere Papam à concedendo ſecundum , aliâs non eſſent neceſſario exprimenda,nu.3.

4 *Qualitas beneficij,quòd ſit ſub eodem tecto , non eſt apta retrahere Papam à concedendo ſecundum.*

5 *Vtile per inutile in ſeparabilibus non vitiatur , etiam in beneficialibus.*

DECISIO DCL.

DVbitaui præſuppoſita ſubreptione † diſpenſationis, 1
prout in reſolutione alias coram me facta , an cor-
rueret tota gratia,vel tantùm diſpenſatio,quæ res pendet
ab intellectu clem. 1. de præb. §. quare annulletur in caſu
illius clem. *tota gratia* , ſecundùm intellectum omnium
ſcribentium.Et gloſſ.ibi in verbo,*vel altero* , ponit tres in-
tellectus,& Domini amplexi ſunt ſecūdùm intellectum,
quod ideò ibi tota gratia corruat,quia nō fuit facta men-
tio de cura , quæ alteri dignitatum imminebat , quæ res
facit ſubreptionem , ne dum reſpectu diſpenſationis, ſed
etiam reſpectu prouiſionis : & propterea vtraque gratia
tam prouiſiua , quam diſpenſatiua annullatur. Et hanc
opinionem vltra gloſſ. tenet Zenzel. vt omnes referunt,
eandem etiam videtur tenere Abb. vbi pro reprobatione
tertij intellectus adducit text. in cap.ſi eo tempore de re-
ſcrip.in 6.Eandem tenet ibi Vitall.nu.72.quam etiam te-
net Io. Vanquel.in compend. clem. in 3. concluſione. Et
hæc opinio confirmatur ex alia communi ſentētia,quòd
† in impetratione beneficij nō ſufficit facere mentionem 2
de primo obtentis in genere , ſed eorum qualitates ſunt
exprimendæ, etiam quòd verſemur in incompatibilibus,
in quibus per adeptionē ſecundi vacat primum, quæ opi-
nio fuit Cald.in c.in noſtra.nu.11.ver.7.quoad vltimum.
de reſcr.Abb.in c.ad aures.nu.9. de reſc. vbi latiſſimè Fel.
qui reliquos cumulat,& de communi teſtatur,nu.2. & 3.
Quod † intelligitur,quoties iſta qualitas eſt talis,quæ po- 3
tuiſſet retrahere Papam à concedendo ſecundum, vt vul.
Dec.in d.c.ad aures.nu.12. Et hoc eſt , quod dicit Mohe-
dan.deciſ.171. quòd quando impetratur aliud ſimile ſub
eodem tecto,non eſt cautum , quòd debeat exprimi hæc
qualitas de iure,nec illa eſt qualitas, quæ retrahat, vel fa-
ciliter ad concedendum.Sed in cura aliud eſt, nam vt in-
quit Abb.in d.c.ad aures , ſi Papa ſciuiſſet qualitatem pri-
mi,forſan nō abſoluiſſet à vinculo. Et dicit Fel. ibid.nu.3.
idem fortè eſſet,quando primum habet vacare, quia poſ-
ſet eſſe tale , à quo Papa nollet illud remouere , & con-
gruentius deberet remanere in ea vocatione , in qua vo-
catus eſt.Non obſt. quòd contraria opinio ſit canonizata
à Rota in illa deciſ.Mohed. 171.Loquitur enim illa deci-
ſio,quando impetratur aliud ſub eodem tecto , quæ qua-
litas † non erat apta retrahere Papam à concedendo ſe- 4
cundum,ſicut eſt cura,cùm plurimū referre poſſet , quòd
quis potiùs in vno,quam in alio loco curam exerceret:ſed
quod in vna & eadem Eccleſia vnū vel aliud ſimile obti-
neat,nihil intereſt, neque enim poteſt dari maior aptitu-
do reſpectu vnius,quàm alterius.

Non ob.c.non poteſt,§.cùm verò de præb.in 6.quia re-
ſpondent Doc.ſupra allegati , quod Papa ibi nō exprimit
integrè

integrè factum,nec agitur ibi de ſubreptione, ſed an eſſet
inducta diſpenſatio. Confirmatur hoc, quia intellectus
eſt magis conſonus regulis iuris, vt in ſpiritualibus vtile
5 † per inutile non vitietur.c.ſi vno remp.de reſcr. in 6.Fel.
in c.ſedes,nu.3.verſ.ſubreptio in vna parte,de reſcr.Ruin.
conſ.70.nu.8.lib.5.Mill.in verbo,gratia poteſt eſſe ſubre-
ptitia in vna par. Non obſt.Doct. allegati in contrarium,
6 quia † magis communis ſecundus intellectus gl tertium
enim tenet ſolum ibi Arch. nu. 16.& Card.& Imo.& Be-
ro.in c.ad aures,n.28.ſed ſubobſcure. Cum ſecundo verò
poſt gl.& Zenzel.tenent ſupra citati, iungẽdo tradita per
Doc.in d.c.ad aures,vltra quod Imo.in d.clem.dicit opin.
Zenzel.eſſe æquiorem.

Ex quibus reſultat,nos eſſe in caſu, in quo non proce-
dit diſpoſitio d.clem. ſi ſolam ſubreptionem diſpenſatio-
nis oſtendamus. Verum quia in gratia adeſt clauſula, re-
ſeruatis validè,&c.nõ alias,nec alio modo,quæ facit gra-
tiam correſpectiuam,&indiuiduam,prout fuit reſolutum
in vna Claramonten.monaſterij coram R. D. meo Aldo-
brandino,videbatur Dominis totam hanc diſputationem
eſſe otioſam,& quia pars petebat ſuper hoc particulariter
audiri,nihil fuit ſuper hoc vltimo capite firmatum.

SERAPHINI.

Placentin.bonorum.Lunæ,7.Nouembris,1580.

SVMMARIA.

1 *Vtilitas Eccleſiæ eſt conſideranda etiam reſpectu redditimum prouenientium ex emptione aquarum.*

2 *Redditus bonorum æſtimari ſolet ad rationem quinque pro centenario.*

3 *Augmentum redditUum,quod ſine aquis haberi non poteſt, dicitur ex ipſis aquis prouenire,non autem ex terris.*

4 *Vtilitas Eccleſiæ ſufficit,quòd colligatur reſpectu redditUum prout re vera reddunt.*

DECISIO DCLI.

PRopoſui dubium,*an in diiudicanda vtilitate Eccleſiæ eſ-
ſet habenda ratio redditimum prouenientium ex emptione
aquarum vel pretij tantùm taxati in literis, ſi in euidentem.*
Et quòd non eſſet eorum habenda ratio, ſed pretij iuxta
taxationẽ in literis, conſiderarunt per dominos informan-
tes ita inter partes conuentum fuiſſe, vt apparebat in li-
teris,in quibus hæres, quod ex dictis aquis perciperentur
ad rationem quinque pro centenario ducati auri 25. Sed
Domini dixerunt illam aſſertionem non ſtare taxatiuè, l.
ſi quidem,& ibi gl.& Bar.nu.3.C.de tranſa.& Iaſ.nu.4.&
confeſſio eſt interpretanda in fauorem confitentis, l. ſi
1 quis intentione,C.de iud.Mohed deciſ.37.Maxime † hoc
caſu,in quo tam per partes, quàm per iudices fuit habita
in conſideratione iſta vtilitas proueniens ex aquis, vt ap-
paret tam ex inſtrumento, quàm ex proceſſu, & teſtibus
ſupra dicta vtilitate coram executoribus inductis.Ex qui-
bus colligitur, hanc declarationem eſſe conformem vo-
luntati contrahentium. Neque etiam repugnat huic in-
terpretationi intentio Papæ,quæ in iis alienationibus eſt,
vt cedant in vtilitatem Eccleſiæ,& nihil aliud curat.Soc.
conſ.15.nu.51.lib.1.Et non eſt veriſimile,vt exemplo de-
ducitur, etiam ſi intellexiſſet totam rem prout ſe habet,
quod conceſſiſſet alienationem hoc pacto fieri, ſi modo
verum eſt de iure illos redditus eſſe habendos in conſide-
2 ratione.Deducebatur etiam, communiter † redditus bo-
norum æſtimari ad rationem quinque pro centenario,ad
gl.in auth.perpetuo.C.de ſacr.ſan.Eccl. Cagnol.in l.2.nu.
263. C. de reſcin. ven. Sed reſponſum fuit hoc magis in-
troductum ad cognoſcendum pretium rerum, quàm ad
taxandos redditus,& abſurdum eſſet velle taxare,non ſe-
cundùm rei veritatem, ſed ſecundùm opinionem. Neque
placebat hos redditus eſſe conſiderandos tanquam red-
ditus aquarum ſolùm,ſed tanquam prouenientes, ex ter-
ris,& aquis,quia cùm hoc † augmentum ſine aquis habe- 3
ri nõ poſſit,recte dici ex aquis prouenire, Syluest.in ſum.
in verbo,alien. 24.

Allegabant præterea informantes ſimile de meliora-
mentis,in quibus habetur ratio tantùm impenſæ,vbi fru-
ctus melioramentorum excedunt, non autem fructuum:
ſed fuit dictũ,hîc non agi de melioramẽtis, ſed de recom-
penſa,data pro re alienata,ex qua Eccleſia percipit maio-
res redditus quàm ex re alienata, c. vt ſuper §. 1. de reb.
Eccl.non alien.Inſuper fiebat fundamentum in eo, quòd
cùm eſſet proceſſum per viam emptionis, non per viam
permutationis, habenda eſſet ratio pretij, quod ſuccedit
loco rei,vt per Abb.in d.c.vt ſuper nu. 4. Sed fuit reſpon-
ſum perinde eſſe ac ſi res data fuiſſet, cùm fuerit conuen-
tum,vt hæc aqua emeretur,& pretium in actu acquiſitio-
nis exburſaretur,facit Dec.conſ.249.nu.27.lib.2.Franc.in
c.fi.nu.4.& 5.de rebus Eccle. non alien. in 6. Allegabatur
quoque auctoritas Anan.in d.c.vt ſuper, dicentis, atten-
dendum eſſe valorem rei, non fructus. Sed per hoc intel-
ligebant Domini nõ tolli quin poſſit vẽdi res minus vti-
lis,vt ematur res maioris vtilitatis, vt per Sylu. vbi ſupra.

Quibus ita diſcuſſis, Domini, venerunt in ſententiam,
quòd aut Illuſtr. D. Cardinalis qui tenetur probare non
euidentem vtilitatẽ Eccleſiæ, illam vult deducere ex fru-
ctuum collatione, & hoc caſu habendam eſſe rationem
iſtorum redditUum,prout re vera reddunt, quia † hoc re- 4
ſpectu colligitur vtilitas,quam ſufficit,vt per Corn.conſ.
181.nu.34.lib. 2. Si verò vult deducere non euidentẽ vti-
litatem ex valore bonorum,& probat conſiderabilem ex-
ceſſum valoris cum in omnem euentum iſtæ aquæ quan-
tumuis reddant,non ſunt pluris æſtimandæ, quàm 3000.
lib. & ita Eccleſia non recepiſſet æquiualentem valorem
rei ſuæ hoc caſu,non obſtante redditu maiore, conſtaret
de non euidenti vtilitate,& hoc pendet ex dictis teſtium,
quæ erunt diſcutienda.

ALDOBRANDINI.

Bononien.bonorum de Gambarinis.Veneris,4.
Nouembris,1580.

SVMMARIVM.

1 *Pactum de retrouendendo operatur,vt ſimpliciter deponens non dicatur liberatus,& quare.*

DECISIO DCLII.

DOmini tenuerunt,pecunias periiſſe periculo Frãci-
ſci deponentis,duabus de cauſſis.Prima fuit,quia li-
centia conſignãdi pecunias depoſitatas nõ fuit libera, ſed
conditionalis,facta,ſcilicet,retrouenditione.Et † quam- 1
nis hęc eſſet cõditio intrinſeca,nihilominus efficit,vt de-
ponens non dicatur liberatus per huiuſmodi depoſitum
Bal.in l.accepiam,nu.14.& ibi Caſtr. num.12.C. de vſur.
idẽ Caſtr.in l.ſi ſoluturus,nu.5.de ſolu. Alex. conſ.78.nu.
29.vol.5.Neguſ.henè in tract. de pign. par.5. memb.3.ſe-
cundæ par.nu.10. & fuit tentum coram R. D. meo Blan-
chetto,27.Maij,& 19.Iunij,1570. rationem aſſignat Bart.
in d.l.ſi ſoluturus, quia taliter deponens non deponit ra-
tione abdicandi à ſe tunc dominium,ſed tunc demum ad-
impleta cõditione.Vnde ſi res periit,domino perire debet.

Non obſt. quòd depoſitum factum fuerit in pecunia
numerata,& conſequenter fuerit tranſlatum dominium,
quia hæc tranſlatio dominij fuit reſpectu depoſitarij de-
poſitum numeratum recipientis, non autem Baldaſſaris
creditoris,qui pecuniam,non adimpleta conditione,aſſe-
qui non poterat.

VICECOMITIS.

Neapolitan.pecuniaria. Die 3.Iunij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Partitæ quæ continent fauorem banchi, non probant pro ſe, niſi conſtet de mandato,cuius intereſt.*

Item non probant, quæ carent die, & anno, nu. ſeq.

2 *Annus, & dies ſunt de ſubſtantia in ratiocinationibus bancis.*

DECISIO DCLIII.

IN præſenti cauſſa Domini dixerunt, per inſtrumentum de nouo productum pro parte Reuerendiſſi. Epiſcopi Licien. in caſu, de quo agitur, non eſſe recedendum à reſolutione iam facta 16. Maij, 1578. ſed potiùs ad cauſſæ expeditionem deueniendum, quia licèt ex inſtrumento venditionis factæ per Cardinalē, ac alios fratres Seracenos proprio nomine, ac nomine eorum matris pretio 6000. ducat. appareat, dictos fratres confeſſos fuiſſe ſe habuiſſe talem pecuniarum ſummam, tamen Domini dixerunt talem confeſſionem fuiſſe nudam & factam ſub ſpe futuræ numerationis per viam depoſiti, videlicet, per banchum hæredum Coſmi Pinelli, & quondam Germani Rauaſcherij nomine omnium, vt verba inſtrumenti cantant, nec poſtmodum apparet, quòd per banchum talis pecuniarum ſumma fuerit diſtributa ad ſolùm man-
1 datum Cardinalis prout aſſerit Campſor, quia † reſponſum fuit per Dominos, quòd cum tales iſtæ partitæ contineant fauorem banchi, eorum fidibus ac libris non creditur, niſi conſtet de mandato, & ordine cuius intereſt, vt per gloſſ. & cōmuniter ſcribētes in l. quædam. §. nummularios. ff. de eden. & Iaſ. in l. admonendi, nu. 131. verſic. vlt. de iureiuran. quæ mandata Cardinalis nullibi apparent. Inſuper dixerunt Domini, partitas, quas Campſor aſſerit ſe pro Epiſcopo de mandato Cardinalis exburſaſſe, non
2 probare, quia † carēt die & anno, quæ ſunt ſubſtātialia in huiuſmodi ratiocinationibus. Bal. in rub. C. de fide inſtru. col. pe. & glo. in l. 1. §. 1. ff. de eden. Alex. in l. 1. §. editiones. co. ti. Nec veriſimile viſum fuit, vt eadem die, qua fuerunt per emptorem depoſitati nummi Cardinalis, tot mādata feciſſet, & eas diſtribuiſſet, cum eadem die, & per aliquot dies ante eſſet Romæ, vt ex literis in actis productis conſtat, quo tempore adhuc pecuniæ erant penes ipſum bancherium depoſitarium, vt ex ipſis literis eſt legere ibi, & *li danari noſtri ſtanno morti.* Ergo de non exitu dictarum pecuniarum de mandato Cardinalis ſatis conſtat.

VICECOMITIS.

Roman. domus. Die 20. Iunij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Verba concepta per ablatiuum abſolutum importans conditionem.*

Item clauſula, nec aliter, nec alio modo, nu. 2.

DECISIO DCLIV.

DIxerunt Domini, Vincentium Stampam non poſſe agere ad domum, de qua controuertitur, ob conditionem non impletam, poſitam in conceſſione ſibi facta ſ. reſeruato beneplacito ſedis apoſtolicæ, & conſenſu ca-
1 pellanorū, & non aliter, nec alio modo: quæ verba † cùm ſint concepta per ablatiuum abſolutum, important conditionem, vt per tex. in l. ab emptore. in prin. vbi Bart. alij.
2 ff. de pact. cum vulg. & ſubſequatur † clauſula, nec aliter, nec alio modò, quæ & ipſa importat conditionē, vt teſtatur Cur. ſen. conſ. 8. nu. 6. Rip. in c. cum M. nu. 80. ver. tum quia. de conſt. & Iaſ. conſi. 162. nu. 5. vol. 2. Boer. dec. 248. ver. 1. de quo conſenſu nullibi apparet, licèt eſſet neceſſarius, cū Camillus ſubrogauerit d. Stampam loco ſui, quod poterat, vt per ſcribentes, pro d. Laura, ergo ius, quod ipſe habebat, in alium transferre non potuit, pendente igitur conditione ex contractu agi non poteſt. l. cedere diem. ff. de verb. ſignif. Corn. conſ. 25. nu. 3. vol. 3.

VICECOMITIS.

Amerin. domus. Die 17. Octobris. 1580.

SVMMARIA.

1 *Soror in teſtimonio dicitur eſſe ſuſpecta, & non integer teſtis.*

2 *Renuntiatio, vt nulla reddatur, vel reſcindatur ob enormiſſimam læſionem, requiritur ſcientia rei tempore quo fit ipſa renuntiatio.*

DECISIO DCLV.

REſoluerunt Domini non probari ſcientiam Claudiæ quantitatis dotis maternæ ad effectum, vt renuntiatio, de qua controuertitur, nulla reddatur, vel ex capite enormiſſimæ læſionis reſcindatur. Nā ſola Horatia Laurelia de Canſaccbis deponit de ſciētia, cuius dictum non attendi Domini exiſtimarunt, tum quia eſt dictum vnius l. iuriſiurandum. C. de teſtib. tum etiam, † quia eſt ſoror d. 1
Cinthij aduerſarij, & ſic ſuſpecta, & non integer teſtis Alex. conſ. 13. n. 16. lib. 1. Tertius & ſextus deponunt tantùm de ſcientia Claudiæ poſt renuntiationem, ideò non releuat, cùm † talis ſcientia requiratur tempore quo re- 2
nuntiatio fit, & tunc non infertur læſio. l. cùm donationis. C. de tranſact. ita declarat Fel. in c. cùm in præſenti. nu. 8. in fi. de proba. Gram. deci. 103. nu. 54. & 55. Cur. iun. conſ. 141. nu. 16. Cæteri verò teſtes nihil pœnitus deponunt circa ſcientiam.

VICECOMITIS.

Florentin. matrimonij, Die 23. Octobris, 1579.

SVMMARIA.

1 *Parochi appellatione, de quo in Concil. Trid. de reforma intelligitur de proprio non ſolùm denuntiante, ſed etiam contrahente.*

2 *Parochus proprius de iure non dicitur ruralis.*

DECISIO DCLVI.

FVit controuerſa validitas matrimonij contracta à parocho rurali inter ciues Florentinos, præſuppoſito eo quòd ex teſtibus probetur, & ex infinitis grauiſſimorum virorum atteſtationibus huiuſmodi contrahentes, non ſolere ruri eſſe, nec per maiorem partem anni, nec etiam pro dimidia parte, ſed ſolùm per tres, vel etiam quatuor menſes. Domini dixerunt † Concil. intelligi de proprio 1
parocho non ſolùm de enuntiante, ſed etiam contrahente, tum quia immediatè ſubſequitur clauſula contrahentis, poſt clauſulam denuntiantis, tum quia non requireret Concil. quod alius ſacerdos nō poſſet, niſi de licentia parochi, niſi intelligatur de proprio. Dixerunt etiam decretum illud progredi annullando, & ob id formam inducere, & quòd † de iure proprius parochus non dicitur rura- 2
lis eſt in caſu propoſito, per c. is qui de ſepult. in 6. Car. in clem. 1. de priuil. Cald. conſ. 3. de ſepul. Feder. de ſen. conſ. 154. & alia infinita in informationibus adducta, reiecta illa ratione publicationis Concilij in illo loco, exiſtimarunt adducta in contrariū non abeſſe & ſatis ex ſe ex prædictis infirmantur. An verò inducta ab ipſo concilio poſſint impleri per æquipollēs, & an ruralis parochus pateat vrbano, reſeruarunt Domini videre, ſi pars meriti in illis vim faciat.

VICECOMITIS.

In eadem Florentin. matrimonij. Die 1. Februarij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Forma matrimonij contrahendi, de qua in Conc. Trid. de reformat. non poteſt adimpleri per æquipollens.*

2 *Requiſitum pro forma quo magis eſt voluntarium, eo magis eſt implendum in forma ſpecifica.*

DECISIO DCLVII.

DVbium fuit, *an forma data à conſilio in modo contrahendi matrimonio, videlicet, coram proprio parocho, poſſit impleri per aliud æquipollens, quàm ab eo, quod datur ab eodem decreto.* Secundum eſt, *an dato, quod ſit, an ea, quæ in caſu noſtro concurrunt, ſint huiuſmodi, quod ſufficiunt.*

Circa

1 Circa † primùm credebant Domini non poſſe impleri per aliud æquipollens, quam expreſſum: nam regulariter quãdo quid requiritur pro forma, debet impleri in forma ſpecifica, ad not. in l. prima, & in l. Gallus, §. & quid ſi tantùm, ff. de liber. & poſthum. & decretum in hac materia valdè ſuſpecta, & controuerſa, in qua proceſſit annullando, videtur ita diſtinctè voluiſſe loqui, vt opus non eſſet aliqua ſuppletione: quod patet, quoniã licèt de iure idem eſſet, quòd parochus matrimonium celebraret, & in eſſe deduceret, vel alius de licẽtia, tum ratione iuriſdictionis, tum ratione impedimentorum, vulgat. reg. qui per alium facit, l. prima, §. primo. ff. de vi & vi armat. tamen nõ contentum decretum hac legis interpretatione, nec aliqua aliorum opus eſſe in hoc ſuppletione, exprimit illud de licentia, vt excluderet alia æquipollentia, maximè, cum nulla poſſit dari, quæ ita æquipolleat in hac materia, ſicut hoc ipſum de licentia expreſſa, & videtur ſuſtuliſſe difficultates, quæ quotidie ortæ fuiſſent in hoc, ſi agendum erat de æquipollentibus, maxime, quando forma hæc ſit requiſita ad deducendum factum in eſſe, non forma eſt proprius parochus, materia eſt conſenſus.

Circa ſecundum, dato, quòd poſſit impleri per æquipollens, dico in hoc caſu hoc non concurrere: Nam quòd illud æquipolleat, tractatus matrimonij per aliquod tempus, præſentia partis vxoris, & multorum, præterquam, quòd videtur tollere clandeſtinitatem, quæ fuit finis, vt proprius parochus requireretur ſecundùm exemplo informantes, vel ſecundùm alios probationem matrimonij, non ſufficit. Nam præſentia parochi nõ videtur inducta, neque ad tollendum clandeſtinitatẽ, neque inducendum probationem, quoniam potuiſſent plures teſtes requiri, & alia re opus fuiſſet, ſed vt reſtringat ſe ad proprium paro-
2 chum. Vnde ſat eſt, † quòd requiſitum pro forma, & quo magis eſt voluntarium, eo magis implendum in forma ſpecifica, ad not. in d. §. & quid ſi tantum.

Non obſt. quòd parocho rurali fuerit dictum à patre vxoris, quòd poterat matrimoniũ ſine aliqua ſuſpicione celebrari, quoniam hoc non inducit æquipollens, nec tenebatur ei credere ad finẽ validitatis matrimonij. Si quærant poſtea, quænam fuerit ratio, quòd decretum requiſierit celebrationem parochi, retenta ratione clandeſtinitatis, dicebant cauſſam eſſe, quia tale ſacramentum ſicut alia ſacramenta, nõ debet ab alio celebrari, quàm à ſacerdotibus. Verum, quia non poterat ab extraneo, ratione iuriſdictionis, ideò à proprio, iuxta l. extra territorium, ff. de iuriſd. om. iudic. Huic rationi non ſatisfacit æquipollens aliud, quàm ſubnexum ab eodem decreto, hoc eſt, ab alio ſacerdote de licentia proprij.

Nonplacuit ratio adducta ad fauorem Dionoræ, quod erat abſurdum, quòd ſacerdos proprius denuntiaret, & ad eum deuenirent impedimenta, & alius celebraret matrimonium, quòd veriſimiliter hoc non reſciret: nam ea attenta ſequeretur, quòd ſicut ex interpretatione congregationis ſtatutum eſt denuntiationes poſſe remitti, per conſequens hoc quoque poſſet. Et hinc conſtat, quòd ratio præſentiæ parochi non eſt, vt tollatur clandeſtinitas, quoniã ſicut remittuntur denuntiationes, quando aliunde factum eſt notorium, ita etiam tolleretur hæc forma præſentiæ parochi, ſic ferè nunquam locus eſſet annullationi contractus.

VICECOMITIS.

Peneſtrin. hæreditatis. Die 1. Februarij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Alimenta debita iure actionis etiam præterita debeantur.*

2 *Fructus compenſatiuos ſoluere tenetur, qui retinet bona ſubiecta pacto, vel fideicommiſſo cum onere dotandi.*

3 *Pupillares pecuniæ an potuerint collocari ad honeſtum lucrum, ſufficit præſumptiua probatio.*

DECISIO DCLVIII.

Domini quoad primum tempus dixerunt deberi alimenta, quia † cùm debeantur iure actionis, etiam 1
præterita debentur, vt per Doctor. in l. de alimentis, C. de tranſact. vbi Dec. numer. 5. cum aliis allegatis, & per conſequens debentur hæredi bon. me. Illuſtriſſimæ Domin. Iuliæ. Non obſtat promiſſio Illuſtriſſimæ Domin. Marchioniſſæ matris, de qua agitur in inſtrumento per Illuſtriſſimum Dominum Iulium producto, quia eſt nulla ob nõ ſeruatas ſolemnitates ſtatuti: cùm enim filiæ aliundè alimenta habere poſſint, mater non tenebatur eas alere. Vnde ſequitur, quod talis promiſſio fuerit correſpectiua ad promiſſionem dotis factam per Dominum Iulium, quia ſine alia poſſeſſione Dom. Iulius vti poſſeſſor bonorum Franciſci tenebatur ad reſtitutionem dotis. Iſta autem alimenta domini taxarunt ad rationem 250. ſcutorum pro qualibet puella, in quibus poterunt ex computari data per Do. Iulium Do. Marchioniſſæ occaſione tranſactionis.

Circa verò vltimum tempus à die, ſcilicet, obitus Dominæ Iuliæ, Domini † dixerũt deberi fructus compenſa- 2
tiuè ex æquitate, l. curabit. C. de actio. emp. cùm enim Do. Iulius retineat bona ſubiecta pacto cum onere dotandi, tenetur ad fructus compenſatiuos, cùm habeat rem, & pretium, quæ æquitas l. curabit, habet locum etiam de iure canonico, & vide materiam, vt aliàs Rota reſoluit in deciſionibus allegatis. Quod tantò magis dixerunt Domini procedere in caſu iſto, quia cùm iſtæ eſſent pecuniæ pupillares, quæ collocari debebant ad honeſtum lucrum, ſufficit † præſumptiua probatio, quòd collocari potuiſſet, 3
vt per Bart. conſ. 103. ſub nu. 1. verſ. ſi ſic volo. Et in Vrbe notum eſt ſemper reperiri ad collocandum, prout aliàs tenuit Rota, vt in deciſionibus allegatis. Iſtos tamen fructus taxarunt ad rationem quinque pro centenario, cùm conſtet, quod Do. Iulius eos ex bonis, quæ poſſidet, percipiat. Nec habuerunt Domini in conſideratione, quòd ciuitas Præneſtin. reddat minores fructus, videlicet, ad rationem duorũ pro centenario. Quia dixerunt, Dominum Iulium teneri ad pecunias, quas certum ſit, quòd non redegiſſet ex venditione ciuitatis Peneſtrin. ſed aliorum bonorum, quæ ſunt in fructu ad rationem quinque. Et tantò magis, quia cùm teneretur ad ſoluendum pecunias, poterant collocari ad maiores fructus, quàm ad quinque.

LANCELLOTTI.

Romanen. vinearum de Maximis. Veneris, 13. Nouembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Executio ſententiæ non retardatur propter melioramenta non reliqua de quibus reficiendis debitor cauet. ex communi.*

Eoq́; magis cùm parti fuerunt termini dati ad reliquidandum, num. 2.

3 *Appellatio non datur à ſententia lata in mero poſſeſſorio.*

Fallit niſi ex aliqua cauſſa, quæ eſt in appellatione exprimenda, nu. ſeq.

4 *Cauſſa, propter quam permiſſa eſt appellatio à ſententia lata in poſſeſſorio, eſt exprimenda in appellatione.*

Imò debet ſpecificè & nominatim exprimi, nu. 6.

5 *Appellatio debet duo continere, grauamen, à quo appellatur, & cauſſam, propter quam grauamen impugnatur.*

DECISIO DCLIX.

Domini concluſerunt, executionem fuiſſe legitimè factam, & propterea obſeruandam, non obſtantibus adductis pro parte Dominorum de Maximis. Quoniam ad

ad caput melioramentorum, licèt regulariter pro illis de-
tur retentio, tamen, quando illa. nun ſunt liquida, & de-
1 bitor cauet de illis reficiendis, non † retardatur executio,
iuxta communem opin. de qua per Curt. iun. conſil. 122,
nu, 1. volum. 2. Et optimè comprobat per plures rationes,
& auctoritates Benintend. deciſio 72. num. 5. Bero. in cap.
1. nu. 35. de in integrum reſtitut. Ruin. conſi. 1. nu. 16. Go-
zad. conſi. 100. num. 21. cum aliis, de quib. hìc per infor-
mantes.

Quam opinionem Domini dixerunt etiam eſſe de iu-
re veriorem, per tex. in l. ſtatu liber. de ſtat. libe. & per not.
per. Alex. in l. 4. §. ait prætor. nu. 2. de re iud. vbi etiam Rip.
Et in ſuper hanc opinionem in caſu, de quo agitur, dice-
2 bant procedere abſque aliqua difficultate, tum quia † fue-
runt ex æquitate Rotæ præfixi termini Dominis de Ma-
ximis ad liquidandum dicta melioramenta, iuxta deciſio.
Fab. Accoramb. 8. vo.. 1. Put. in dec. 473. circa fin. incip. die
11. Octobris vol. 1. & tamen non liquidauetunt, vnde po-
tuit fieri tantò magis executio, vt animaduertit etiã Soc.
iun. conſ. 62. nu. 3. vol. 1.

Tum etiam, quia ſuper deputatione peritorum pro fa-
cienda æſtimatione, ipſi fuerunt repetiti cum intimatio-
ne, nec curarunt facere parti aduerſæ d. intimationem, ex
quo Domini arguebant illorum moram, qua ſtante pro-
cul dubio fit extenſio, ſecundum But. in d. deciſi. 473. in fi.
Addebant etiam, quòd hæc oppoſitio melioramentorum
redditur multum dubia, quia Domini de Maximis decla-
rarunt penes acta, quòd ipſi non intendebant aliquo mo-
do velle approbare aliquem actum eorũ nomine geſtum
per D. Vincentium eorum procuratorem, quinimo reuo-
cabant omnia geſta per eum in hac cauſſa, ex quo vide-
tur etiam reuocaſſe oppoſitiones factas de melioramen-
tis tam per ipſum Vincentium, quam per eius ſuſtitutum.

Quo verò ad aliud caput concernens attentatam exe-
cutionem tanquam factam pendente appellatione, fuit
3 etiam dictum non obſtare, quia † ſententia cùm fuerit la-
ta in mero poſſeſſorio, iuxta diſpoſitionem l. fi. C. de edic.
diui. Adr. tol. ab ea non dabatur appellatio ſtante repetita
conſtitutione Ægidiana.

Non ob. quod imò videtur permiſſa ſtante ſupradicta
oppoſitione melioramentorum. Quia fuit reſponſum,
quòd cùm regulariter appellatio ſit prohibita in eo poſ-
4 ſeſſorio, ſi † ex aliqua cauſſa eſt permiſſa appellatio, debet
illa cauſſa exprimi in appellatione, vt fuit reſolutum co-
ram R.P.D. meo Robuſterio in cauſſa firman. attentato-
rum die 11. Ianuarij 1575. per glo. in cap. Romana. §. ſi au-
tem. cum ſimil. de appel. in ſexto, & per Innocen. in cap.
paſtoralis. nu. 3. de offic. de legat. & cum aliis, de quibus
hìc per informantes, vt in terminis dictæ l. fi. multa con-
gerit Zuccard. in eadem. l. nu. 400. Nec placuit pro ex-
preſſione cauſſæ id, quod deducitur ex verbis d. appella-
tionis ibi, de & ſuper certis vineis illarumque prætenſis
fructib. & melioramentis. Tum quia ſunt verba poſita in
parte narratiua, & non diſpoſitiua, tum etiam, quia etiam
ſi eſſent in parte diſpoſitiua, non releuat, quia hæc expreſ-
ſio fuit facta ſuper eo, de quo lis pendet: † & appellatio
5 debet duo continere, grauamen à quo appellatur, & cauſ-
ſam propter quam grauamen impugnatur. vt not. Vitall.
6 in clemẽt. appellanti. nu. 24. de appellat. Præterea † hæc
cauſſa nominatim, & ſpecificè debet exprimi ad hoc, vt
iudex poſſit eſſe certus, an debeat deferri appellationi, &
ſuperſedere in executione, vt not. gloſſ. in dicto cap. Ro-
mana. & declara Fel. in cap. quoad conſultationem. nu. 2.
circa med. verſ. reperitur autem. de re iudica. Aym. in reſp.
pro genero. nu. 195. Et dicit Vitall. in dicta clemen. appel-
lanti. numer. 27. cum ſequen. quòd cauſſa debet eſſe talis,
propter quàm debetur appellatio. Et tamen dari poſſunt
melioramenta, quæ non ſunt reficienda, & ſententia po-
teſt ſe compati cum melioramentis, iuxta conſ. Cot. 248.
nu. 18. vol. 2.

Tertium obiectum, quod opponitur contra executio-
nem de incertitudine confinium, de qua fuit etiam oppo-
ſitum ante ſententiam, non fuit viſum releuans, quia dif-
ficultas tollitur ex articulis, & teſtibus examinatis pro
parte dictorum de Maximis. Nam tantùm vſque ad ter-
minos declaratos per teſtes ſuſtinebitur ſententia, quæ
declaratur ex actis.

Nec obſtat quòd geſta per eorum procuratorem ſunt
reuocata, & reprobata, quia tunc Domini dicebant, quòd
Domini Theophili habent intentionem fundatam in
eorum inſtrumentis. Circa caput iniuſtitiæ ſententiæ, ni-
hil fuit reſolutum, ſed fuit dictum, quòd de ea particula-
riter agetur.

BLANCHETTI.

Romana. ſocietatis. Veneris, 17. Februarij, 1581.

SVMMARIA.

1 *Decretum ex ſe non inducit nouationem.*
Item nec ceſſio nominis debitoris non acceptata, nu. 2.
3 *Societas ſtipulata per notarium nomine abſentis, niſi ratifi-
cetur, non dicitur acceptata.*
4 *Fideiuſſor, nouatio, proteſtatio & dilatio data non habent
vim ſolutionis.*

DECISIO DCLX.

DOmini fuerunt cõcordes poſt decretum viſitæ, cõ-
modum & in commodũ ſocietatis ſpectaſſe ad Ho-
ratium, non autem ad D. Peregrinum ex deductis in reſo-
lutione facta ſub die 21. Octobris anni præteriti. Non ob.
quòd per Decretum viſitę fuerit facta nouatio ſtante ceſ-
ſione nominis debitoris, & fideiuſſoribus præſtitis, iuxta
formam d. decreti. Primò enim † decretum ex ſe non in- 1
ducit nouationem. Barto. in l. nepoti. ff. de fund. inſtruct.
Pariter ceſſio † nominis debitoris non acceptata opera- 2
tur nouationem. Gabriel. de nouat. conclu. 1. nu. 50. & 70.
Non obſtat ſtipulatio notarij, nam hoc caſu Peregrinus
obligabatur actiuè, & paſſiuè, cùm enim teneretur vice
notarij † periculo creditum ſuum ſubiicere, niſi ſequatur 3
ratificatio. nõ dicitur acceptata. Rub. conſ. 117. nu. 5. cum
aliis allegatis. Pręterea cùm non interuenerit † conſenſus 4
ſocij ceſſi, qui interuenire debebat, glo. in l. ſi fratres. idem
reſpondit. ff. pro ſoc. fideiuſſor, nouatio, præſtatio & dila-
tio data nõ habent vim ſolutionis. Bal. in l. fi. verſ. quæro.
C. ad l. Falcid. nec nouationis. Gabriel. in loco allegato. n.
3. Non obſt. quòd Peregrinus non intimauerit Horatio
diſdictam primæ ſocietatis, quia declaratio facta ſibi no-
cet, & fortè Horatio nocere non poſſet, vt ſupradicta de-
ciſione.

LANCELLOTTI.

Viterbien. bonorum. Lunæ, 8. Februarij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Filiatio probatur etiam ex actibus reuocatis, ex quibus colli-
gitur.*
2 *Probatio, quæ colligitur ex actibus reuocatis, eſt ſufficiens
ad effectum ſuccedendi.*
3 *Mater coniugata poteſt ſuccedere filio. Ex commun.*
4 *Legitimatio facta de nato ex coniugata dicitur vera, &
perfecta legitimatio.*

DECISIO DCLXI.

COncluſum, quòd Angela ſit immittenda in poſſeſ-
ſionem bonorum Camilli, ex quo probatur eius fi-
liatio per teſtes deponentes de publica voce, & fama, &
communi reputatione, & de aliis adminiculis, iuncta
confeſſione Lauiniæ facta in communione, quæ licèt
poſtea per eam fuerint reuocata, tamen † ex dicta reuo- 1
catione colligitur eius voluntas, quæ ſeruit pro admini-
culo. l. fina. ff. de rebus eo. Aymon. conſilio 153. numer. 6.

Et hæc

2 Et hæc † probatio eſt ſufficiens ad effectum ſuccedendi,
vt not.Felyn.& alij in cap.per tuas,nu. 15. de probat. latè
Bero.quæſt.90.

Non ob.quòd D.Angela non poſſit ſuccedere Camil-
lo filio, ex quo in legitimatione narratur ipſam eſſe con-
iunctam. Quia reſpondetur, quòd ſtante d. legitimatione
3 ceſſat hæc obiectio, quia † cùm illa fuerit conceſſa etiam
ad effectum ſuccedendi parentibus & agnatis, poteſt ſuc-
cedere etiam mater coniugata, iuxta conſilio Alexand.
conſilio 139.nume. 3.volum.1. qui reſtatur de communi
opin. Et hanc legitimationem Domini dixerunt eſſe ve-
ram legitimationem, nõ diſpenſationem, licèt in ea adſit
clauſula, ſine præiudicio venientium ab inteſtato, per de-
4 ciſ. Achi.6.de legit. Et † quamuis ſit facta de nato ex con-
iugata, nihilominus dicitur legitimatio, quia in ea fit ple-
na reſtitutio ad natalia, vt per eundem Achil.deciſi.5.eo.
titu.

VICECOMITIS.

Rauenaten.legatorum, Die 10.Decembris,1580.

SVMMARIA.

1 *Expreſſio facta in clauſula declaratiua præcedentium dicitur facta in diuerſa oratione.*

2 *Oratio vnica dicitur, quando omnia reguntur ab vno verbo.*

3 *Verba in dubio ſunt potiùs interpretanda demonſtratiuè, quàm taxatiuè.*

4 *Clauſula, ad habendum, operatur tranſlationem dominij.*
Idem in clauſula conſtituti appoſita in datione in ſolutum.

5 *Datio in ſolutum aſſimilatur emptioni.*

6 *Periculum rei eſt penes eum, in quem tranſlatum eſt dominium.*

7 *Damnum, quod ex publico datum eſt, debet à publico reſarciri.*

DECISIO DCLXII.

DVbitabatur, *an bona, & res pro ſatisfactione legatorum communitati Rauenaten. aſſignata, & inſolutum tradita fuerint per verba taxatiua vel demonſtratiua, vt dictis bonis peremptis communitas vlterius non teneatur, etiam fauore piæ cauſſæ.* Et ſub die 27. Aprilis anni præſentis fuit circa pri-
mam partem dubij tantùm reſponſum ſtare demonſtra-
tiuè, & non taxatiuè. Nam poſtquam hæredes aſſignaue-
runt bona, de quibus agitur, reſeruauerunt ſibi per tres
annos fructus nonnullorum ædificiorũ, quouſque ſcho-
lares eſſent mittendi ad ſtudium, & manutenendi per
communitatem de introitibus bonorum aſſignatorum.
Et ideò cum locus, vnde ſolutio fieri debet, in nulla alia
parte tranſactionis exprimatur, niſi in prædicta reſerua-
tione, quo in loco prædicta communitas non obligatur
ſoluere legata, ſed ſupponitur fuiſſe obligatam ex verbis
præcedentibus, in quibus nullibi exprimitur, quòd ſolu-
tio fiat de fructibus bonorum aſſignatorum, niſi, quod
1 tantùm † expreſſio reperitur facta in prædicta clauſula
declaratiua præcedentium, nullibi dubium, quod talis ex-
preſſio dicitur facta in diuerſa oratione, iuxta text.in leg.
quædam teſtamento.in princ.ff.de lega. primo, & in leg.
Lucius, ff.de alimen.& cibar.lega. Faciunt optimè tradita
per Caſtren.conſi.338.nu.14.lib.primò, Ruin. conſil. 65.
num.12.volum.2.Felyn.in capit.ad audientiam.il 2.num.
7.verſi.ſexta concluſio, & in capit.ſuper literis.num.4. de
reſcriptis.

Habentque rationem perfectam à quo reguntur. Al-
ciat.in l.triplici.nu.3.ff.de verb.ſignific.Fulgoſ.conſil.43.
2 nu.4. Dicitur † enim vnica oratio, quando omnia regun-
tur ab vno verbo, Soncin.conſi.66.nu.14.volum.3.Pariſi.
conſi.177.nu.37.in 3.

His accedit, & fauor piæ cauſſæ, ad trad. per Tiraq. de
priuileg. piæ cauſſæ, priuileg.53.in fine.Roman.ſing.435.
& ſi rectè aduertatur, nulla verba taxatiua in tranſactio-
ne leguntur, ideò † potius ſunt demonſtratiuè interpre- 3
tanda.docet Barto.in l.centurio.nu.39.Rip.nume.140.de
vulg.Rota deciſi.11.de teſtamen. in antiq. Aymon. con-
ſilio.301.num. 5. Ex his hodie intulerunt, & decreuerunt
Domini ad ſecundam partem dubij, & dixerunt, quòd
cùm in communitatem dominium omnium rerum tranſ-
latum fuerit per clauſulam, † ad habendum, iuxta doctr. 4
Bart.in l.qui Romæ.§.duo fratres.ff.de verb.oblig.nu.21.
ver.octauo quæro. & ibi Socin. nu. 127.& per clauſulam
conſtituti appoſitam in datione in ſolutum. Tiraquell.de
conſtit.poſſ.8.ampliat.primæ part.Roland.conſ.45.nu.5.
libr. 3. Item † per dationem in ſolutum, quæ aſſimilatur 5
emptioni. Ctor.conſ.93.li.1.Cut.iun.cõſ.38. vtique peri-
culum erit communitatis.§.cum autem.Inſtitut.de empt.
& vend.Petr.de Bellaper.in l.1.col.2.nu,14.& ibi Bal. nu.
9.C.de iure emphyt.tranſlato † enim dominio periculum 6
eſt acceptantis.Cremen.ſing.1.non autẽ datoris.Roland.
d.conſ.45.nu.5.lib.3.

Præterea, ſi quæ bona perierunt aut deuaſtata fuerunt
propter fortificationem ciuitatis, & reparationem quo-
rundam rebellinorum, ob publicam vtilitatem fuit, vnde
† damnum debet de publico reſarciri, l.2.C.qui ſer.lib.ac- 7
cep. vbi Bald. expreſsè. Et ſic ipſa communitas dicta de
cauſſa tenetur.

ROBVSTERII.

Roman.fideiuſſionis.Lunæ,28.Ianuarij,1577.

SVMMARIA.

1 *Acceptatio abſentis, cuius intereſt, eſt neceſſaria in quærenda ſibi actione ex ſtipulatione notarij.*

2 *Ratificatio ſtipulationis notarij ſufficit fieri ſola ſcientia cum taciturnitate.*

3 *Contumax in vno actu non ſibi præiudicat in ſequenti.*

4 *Scientia illius pro quo facta eſt ſtipulatio per notarium debet eſſe plena & certa res, cum omnibus eius qualitatibus, & circunſtantiis.*

Quæ etiam præſumitur ex lapſu trium menſium, & loco, & habitatione, num. 5.

DECISIO DCLXIII.

PLures fuerunt excitatæ difficultates. Prima, *an conſtet de ſtipulatione notarij in fauorem eorum, quorum intereſt.* Et iſta fuit ſublata ex facto propter extenſionem obliga-
tionis cameralis, & atteſtationem collegij notariorum, vt
in copia data.

Secunda fuit, *an per huiuſmodi ſtipulationem, & acceptationem notarij fuerit quæſita actio Iulio Boſcho abſenti ante*
ratificationem. Et † in hac controuerſia quæſtione plures 1
ex Dominis tenebant eſſe neceſſariã acceptationem ab-
ſentis, cuius intereſt, nec ante fuiſſe quęſitam illi aliquam
actionem. Et ferè omnes in hanc ſententiam inclinabant
ex pluribus auctoritatibus & rationibus, quas in alio folio
cumulaui. Et ſi non erit ex illo partibus ſatisfactum, po-
terit hæc quæſtio particulariter diſcuti, quænam ſit com-
munis opinio, & quænam verior, & in iudicando tenen-
da: nam propter breuitatem temporis, & tantam molem
ſcripturarum, in iſta, & in aliis cauſſis propoſitis data-
rum, plures ex Dominis nõ potuerunt ſibi ipſis, vt ſolent,
ſatisfacere.

Tertia fuit, *an ſit in hac re Iulij Boſchi neceſſaria ratificatio verbis, an ſignis, vel actibus poſitiuis expreſſa, vel ſuffi-*
ciat ſola ſcientia cum taciturnitate. Et † plures ex Dominis 2
tenuerunt, quòd ſufficeret ſola ſciẽtia ipſius Iulij, ex l.qui
patitur, mand.l.Paulus, rem ratam habe.& no.per Dec.in
rubr.C.de pact.& in rubr.de verb.obli.cum aliis per Co-
uar.in rubr.de teſtam.par.tertia, nu.13. poſt med.verſicu.
verùm ſi donatarius, cũ his quæ cumulata fuerunt in Ro-
man.donationis 50000. corã R.P.D.Aldobrãdino del 74.

& in

& in Roman. fideicommiſſi de Magdalenis coram, R. P.
D, Blanchetio de præſenti anno, vbi de acceptatione fi-
deicommiſſi latè actum fuit. Nec placebat iſtis Dominis,
quod dicitur de Iulio contumace, vt in eius odium ha-
beatur pro contradicente, quia odium illius eſt in actu, in
quo fuit contumax, & in illo habetur pro conſentiente,
& ita acceptante: nam qualitas contumaciæ intelligitur
in illo actu, & in illo tempore, tum quia qualitas adiun-
cta verbo intelligitur ſecundùm tempus verbi, l. in deli-
3 ctis. §. ſi extraneus. de noxal. Tum † quia contumax in vno
actu non ſibi præiudicat in ſequenti. cap. ſecundò, de dolo
& contumac. in ſexto, cũ aliis per Federic de Senis conſi.
142. n. 2. Aliqui tamẽ dubitabant, quia ſi ſufficeret ſcien-
tia, & patientia, procederet, vbi daretur plena ſcientia
ipſius obligationis, & omnium obligatorum, & qualita-
tum, & ſtyli notariorum in obligationibus in forma ca-
meræ extendentium dictas obligationes. De ſtipulatio-
ne in fauorem Iulij, vt dicitur, nulla ſit mentio in inſtru-
4 mento, & † ſcientia debet eſſe plena, & certa rei, qualita-
tum, & omnium circumſtantiarum ipſius rei. gl. in verbo,
ſciuerint. & ibi etiam no. Gemin. & alij in capitu. cõcerta-
tioni. de appellatio. in 6. cum aliis per Tiraq. de retract.
lignager. §. 36. glo. 2. nu. 3. quæ fortè non ſunt in facto. ve-
5 rificata. Et † licet replicarent alij, quòd ex lapſu temporis
trium menſium, & loco in quo eſt facta obligatio in actis
notarij, & habitatione in vrbe, de facili ſit præſumenda
notitia plena, Roman. conſi. 481. & in acceptatione reſi-
gnationis, Put. pe Auguſt. de præſumpt. nu. 22. reſponde-
bant tamẽ, quòd ſi probaretur iſta ſcientia per veras pro-
bationes, poſſent fortè admitti iſta ad probandum ſcien-
tiam, & ratificationem.

BRAVI.

Nullius Caſtri montis Portij. Lunæ, 7. & 14.
Nouembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Eccleſiaſtica res poteſt concedi in emphyteuſim etiam ſi ali-
quam afferat vtilitatem, & quanta eſſe debeat, iudicis
arbitrio relinquitur.*
2 *Arbitrarium eſt iudici decernere, quanta eſſe debeat vti-
litas Eccl. tempore conceſſionis: vt in emphyteuſim poſſit
concedi.*
3 *Renuntiare diſpoſitioni c. ad aures. de reb. Eccl. non alien.
quilibet poteſt.*
4 *Renuntiatio generalis ad omnia refertur.*
5 *Iuramentum ſubſequens renuntiationi, habet vim ſpecia-
lis renuntiationis.*
6 *Verba etiã in materia odioſa impropriantur potius, quàm
ſuperfluitas tolleretur.*
7 *Renuntiatio c. ad aures. de rebus Eccleſ. non alie. vt habeat
ſuum effectum, ſufficit cogitatio de meliorando.*
8 *Renuntiatio nõ extenditur vltra id quod expreſſum eſt, niſi
adſint verba clara.*

DECISIO DCLXIIII.

IN cauſſa nullius caſtri Mõtis Portij Lunę, 7. & 14. No-
uembris, 1580. fuit de duobus dubitatum.

Primo, *an, vt intret diſpoſitio cap. ad aures. de reb. Eccleſi.
non alien. opus ſit, quod res conceſſa ab Eccleſia omnino ſit in-
1 fertilis, & inculta,* Et † fuit per Dominos reſolutum obti-
nere locum etiam ſi afferat aliquam vtilitatem, ex eodem
tex. cùm loquatur in ſylua, quæ nulla eſt, in qua ſaltem ali-
qui fructus percipiebantur, tum etiam ex ſolemnitate ibi
requiſita per omnes, quæ prætermitti vtique potuiſſet, ſi
res omnino eſſet infertilis. argumen. cap. tertulas. 12. q. 2.
Et æquitas quæ in illa diſpoſitione ſuggerit conceſſio-
nem, militat in eo caſu, vt bene Guid. Pap. decıſ. 258. Rui.
cuius rationes ſibi placuerunt, conſi. 157. nu. 13. lib. 1. Nec
ipſe ſibi aduerſatur conſi. 35. citato, quia non excludit
caſum, vbi res conceſſa in aliqua parte eſſet infructuoſa,
& alij qui de ſterili re loquuntur, poſſunt excuſari reſpe-
ctu meliorationis, prout gloſſ. fina. videtur innuiſſe lo-
quendo per comparatiuum de re Eccleſiæ reddita melio-
ri. Quanta † autem debeat eſſe vtilitas de tempore con- 2
ceſſionis, vt illius text. diſpoſitio applicetur, iudicis erit
arbitrio, cùm iure cautum non reperiatur, iuribus vul-
gar.

Fuit ſecundò dubitatum, *an ſtante inueſtitura anni 1455.
cuius copia data fuit, eſſet renuntiatum diſpoſitioni d. cap. ad
aures.* Et † fuit tentum pro affirmatiua, vbi Eccleſia vellet 3
pro ſe retinere, cùm de poteſtate non queritur, cùm qui-
libet poſſit iuri pro ſe introducto renuntiare. Sed de vo-
luntate mouerunt Dominos verba poſita in inueſtitura
& retinere ſine aliqua conditione, quæ ſtare non poſſunt
Dominis Comitibus excipientibus Illuſtriſſ. Camerario
de d. c. ad aures. Implicant enim pro ſe retinere, & propter
culturæ impenſam fructus cogi concedere, tum etiam,
quia eadem inueſtitura fuit per Comites renuntiatum le-
gibus, & conſtitutionibus factis, & fiendis, in qua renun-
tiatione cadit diſpoſitio d. cap. ad aures. cùm iuris ſit or-
dinarij † generalem renuntiationem ad omnia referri. l. 4
pluribus. ff. de accepta. l. empta. §. lucius. ff. de pact. vbi gl.
& tantùm operatur generalis renuntiatio, quantùm ſpe-
cialis. Corn. conſi. 7. nu. 7. Alexand. conſi. 42. lib. 1. & conſ.
11. lib. 2. Iaſ. in l. ſi de certa. n. 8. de tranſact. arg. l. 3. §. con-
trariũ. de acq. poſſ. cum aliis latè deductis per informan-
tes. Accedit etiam pro iſta parte † iuramentum ſubſequẽs 5
in d. contractu, quòd operatur vim ſpecialis renuntiatio-
nis, & vt valeat eo modo quo poteſt. per Anc. & Io. And.
in c. 2. de pact. Bar. in l. ſciendum. nu. 8. de verbo. oblig. &
ibi Alex. Dec. conſi. 180. viſa renuntiatione. nu. 4. & conſ.
13. nu. 6. cũ aliis deductis per Tiraq. in præfat. l. ſi vnquam
nu. 135. C. de reuoc. donat. Cephal. conſ. 157. n. 2. li. 1. arg.
l. cùm mater. §. filius matrem. ff. de leg. 2. c. reſcriptum. de
iureiuran. Quibus non refragatur, quòd pro parte dicto-
rum Comitum deducitur. Et primus intellectus datus ad
clauſulam inueſtituræ, retinendo, &c. ſubſiſtere non po-
teſt, cùm verbum, retinere, niſi operaretur ad fauorem
concedentis, eſſet ſuperfluum, quòd in contractibus non
eſt admittendum, quin aliquid verbum etiam minimum
operetur. Bal. in rub. de contrahen. emp. nu. 9. Dec. conſi.
232. cum citatis per Hyppolyt. conſil. 21. nu. 43. lib. 1. Et
† impropriantur verba etiam in materia odioſa, potiùs 6
quàm ſuperfluitas tolleretur. per Aymon conſil. 294. nu.
8. Syluan. conſ. 87. nu. 7. vltra quòd implicarent prout ſu-
pradictum eſt.

Non obſt. verba illa, non inducere retentionem etiam
pro ſe, cùm Domini Comites ius habeant ob meliora-
menta facta à ſuis anteceſſoribus ex remed. d. ca. & ſic ex
cauſſa de futuro eueniente poſt cõtractum. Quia fuit reſ-
ponſum ſatis fuiſſe renuntiatum dictæ diſpoſitioni, & de
cauſſa etiam de futuro agitatum, cum bona concedantur
ad meliorandum in omnibus, & poſtea ſubſequitur ver-
bum, retinere tum etiam, quia, cùm Caſtrũ vel maior pars
eius tempore inueſtituræ, ſecundùm quod Domini Co-
mites firmauerunt, quòd ſit diſpendio vtriuſque partis, ſit
dictum ſaltem in genere, potuerunt † cogitare de melio- 7
rando, & beneficiando, quod ſufficit, vt operetur ſubſe-
quens renuntiatio, argu. l. qui iure militari, ff. de milit. te-
ſtamen. & Dec. conſ. 343. & late Gabriel. de regu. iur. con-
cluſ. 4. Et ita renuntiatio potius prouenit de iure de præ-
ſenti, & cogitato. Ex quibus etiam ſubmouetur, quòd
aliàs dicebatur, iuramentum non trahi ad incogitata. ca.
Quintauallis, de iureiuran. quia ex re ipſa, & verbis ceſ-
ſat hoc impedimentum. Minùs facit, quòd renuntiatio ſit
ſtricti iuris, & quòd non patiatur extenſionem, ad conſil.
Calder. 5. de præben. in fi. Pariſ. conſ. 110. n. 96. vol. 1. cum
aliis. Quia id † verum eſt in dubio, non verò, vbi adſunt 8
verba, quia tunc ceſſat diſputatio, iur. vulg. & in renun-
tiatione benè Aym. conſi. 290. num. 6.

Minus

Google

Minùs applicantur, quæ ex Barbat. in capit. cùm M. nu.
28. de conſtit. & per eundem in d. c. ad aures deducuntur.
Quoniam non loquuntur in terminis renuntiationis. Mi-
nus conſ. Paul. 142. nu. 2. libr. 2. quia non procedunt etiam
in caſu ſuo, ſine difficultate dicta per ipſos, quamuis ſti-
pulatio ſequatur. Paul. in l. cùm bona, n. 14. ff. de priuileg.
credit. Rip. tamen eius deciſionem dicit duriſſimam, & de
ea dubitat in tract. de peſt. de remed. præſeruat. num. 759.
Nec etiam iuuat verbum, *retinere*, referendum eſſe ad poſ-
ſeſſionem, quia verba inueſtituræ ſunt clara, & loquuo-
tur de tenuta, & corporali poſſeſſione, cui ſubſequitur
verbum, *retinere*, quod ad omnia præcedentia habet ●
ferri, vt pariformiter determinet, & vt in fine poſitum.

SERAPHINI.

Roman. de Fabiis. Vener. 27. Maij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Cautio de reſtituendo donationem propter nuptias datur in euentum, quòd uxor præmoreretur viro.*

2 *Mandato iudicis vti volens, debet eo vti cum ſua cauſſa, & qualitate.*

DECISIO DCLXV.

Circa dubium propoſitum Domini cōſiderarunt tres
difficultates. Prima eſt, *an augmentum tertiæ partis, de
qua inſtat. verb. li. 1. 39. deberetur D. Lauiniæ.* Secunda, *an pro
concurrenti quantitate d. augmenti, quatenus debeatur, & do-
nationis propter nuptias, dicatur facta datio in ſolutum.* Tertia,
*an in euentum, quòd eſſet facta datio in ſolutum, ſi ea eſſet nulla,
reſpectu augmenti corruat in totum.*

Quantùm ad primam, Domini tenuerunt, augmentum
non deberi Lauiniæ, quia ſtatutum procedit, quando non
reperitur licitator: hîc autem Papa ad tollendas difficul-
tates voluit, quòd darentur hæc bona in ſolutum credi-
toribus pro concurrenti quantitate eorum creditorum,
omiſſa via ſubhaſtationis: aliàs ſi interpretaremur deberi
huiuſmodi augmentum, aduerſaremur menti Pontificis,
quæ fuit prouidere quantum poterat poſteriorib. credi-
toribus, & hinc eſt, quòd voluit fructus perceptos debere
computari in ſortem, & quòd poſtea decurſi in nulla ha-
berentur conſideratione. Si ergo voluiſſet, quòd augere-
tur tertia pars Lauiniæ, reſultaſſet in manifeſtum dam-
num creditorum, quibus prouidere volebat.

Quantùm ad ſecundam difficultatem, fuit dictum nul-
lam fuiſſe factam dationem in ſolutum, quia illa rubra
fuerunt poſita ad partem conſignandam, quatenus debe-
rentur, quòd decretum aliud poſt ſe expectabat: imò in
d decreto dicitur, conſignanda, data cautione, & ſic con-
ditionaliter quatenus debeantur, & quatenus detur cau-
1 tio † de reſtituēdo donationem propter nuptias in euen-
tum, quòd ipſa præmoreretur, & non aliàs. l. à teſtatore. de
cond. & demonſtra. Abb. in cap. inſinuante, nu. 6. qui cler.
vel. vou. quæ quidem nunquam fuit data, nec intelligi de-
bet quatenus petatur, ad Iaſ. in l. vniuerſa. C. de prec. im-
per. offer. Quia id procedit, quando lex mandat ita fie-
2 ri, non autem in mandato iudicis: is † enim qui vult eo
vti, debet vti cum ſua cauſſa, & qualitate, l. Caius, de pact.
Roman. conſi. 353. nu. 11. Et debet priùs pro parte vti vo-
lentis impleri, vulg. leg. Iulianus, §. offerri. de actio. empti.

His ſic ſtantibus, tertia quæſtio, *an recipiat diuiſionem,*
eſt fruſtratoria, ex quo pro nulla parte facta eſt datio in
ſolutum: & hæc omnia eo faciliùs admittēda ſunt, ex quo
vnus tractat de lucro, alius de damno. Fuit enim Lauinia
integrè ſatisfacta de ſua dote: ſed quia tenetur Elilia hæ-
res reſtituere donationem propter nuptias, vellet reſti-
tuere pecunias, & non bona, & lucrari augmentum, quod
beneficio temporis prouenit. Oricellarij verò tractant de
damno euitando, & conſequutione eorum crediti, & ideò
eorum cauſſa in cōcurſu eſt fauorabilior, Aym. conſ. 120.
num. 2. Qua de re fuit concluſum pro confirmatione de-
cretorum A. C.

BRAVI.

Mantuan. bonorum die 12. Decembris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Relatio facienda eſt ad proximiora.*

2 *Clauſula in fine poſita eſt referenda ad omnia præcedentia, niſi ſit maior ratio in vno, quàm in alio. & deciſ. ſeq. numer. 3.*

3 *Nullitas, quæ ex actis reſultat, nunquam cenſetur excluſa per ſtatutum, quibuſuis verbis loquatur.*

4 *Iudicium ne reddatur illuſorium, ad officium iudicis ſpectat, etiam parte non opponente prouidere, vbi nullitas adeſt.*

DECISIO DCLXVI.

Propoſita cauſſa Mantuana bonorum ſuper eodem
dubio, de quo 4. Iulij. 1578. an D. Equiti Alexandro al-
leganti nullitatem laudi obſtet ſtatutū Mantuanum. Do-
mini ſteterunt in deciſis, & placebant adducta in deciſio-
ne, quòd ſtatutum ſit ordinatorium. Item, quòd clauſula,
alias ſententiæ ipſæ firmæ remaneant, & executioni de-
mandentur, referatur ad ſententias criminales, quia † re- 1
latio facienda eſt ad proximiora, arg. l. ſi idem, §. ſi. vbi gl.
ff. de iuriſd. om. iud.

Nec obſtat, quòd clauſula in fine poſita, ſit referenda
ad omnia præcedentia, vt in l. 3. §. filius inter medias, ff. de
lib. & poſthum. l. talis ſcriptura, §. vlt. ff. de legat. 1. l. vlt. ff.
de reb. dub. vbi Bart. Hoc † enim non procedit, vbi adeſt 2
maior ratio, quod referatur ad proximiora, quàm ad præ-
cedentia, vt per Dec. in c. ſecundo requiris, nu. 3. de appel-
lat. Corn. conſ. 150. nu. 23. lib. 2. Aym. conſ. 84. num. 17. &
conſ. 126. n. 14. Subeſſe autem maiorem rationem in cri-
minalibus, quàm in ciuilibus, nō poteſt inficiari etiam ex
ipſo ſtatuto, quia reſpectu criminalium abbreuiat tem-
pus appellandi multo plus, quam in cauſſis ciuilibus, tum
etiam quia illa clauſula, alias ſententiæ, loquitur de ſen-
tentiis, non tamen de arbitriis, cùm tamen ſupra, dum lo-
quutum eſt, ſtatutum de cauſſis ciuilibus, fecerit mentio-
nem de laudo, arbitrio, ſeu arbitramento. Cùm igitur lo-
quatur verſ. ille de ſententiis, apparet, quòd referatur ad
illud ſolùm c. in quo de ſententiis agebatur in cauſſis cri-
minalibus.

Nec obſtat, quòd loquatur in numero plurali per no-
men, *ſententiæ*, quia id poterit verificari tam in diffinitiua,
quam in interlocutoria.

Placuit etiam Dominis ad tollendum obiectum ſtatu-
ti huiuſmodi, de quo diſputatur, quod alias reſolutū fuit
in hac cauſſa coram bon. me. Reuer. Verallo, quod lau-
dum fuerit nullum defectu citationis, & cauſæ cognitio-
nis, quia pars ſe defendere nequiuit, & hæc nullitas ex
actis reſultat: nunquam † enim quibuſuis verbis ſtat, lo- 3
quatur, cenſetur excluſa, vt per Card. conſ. 8. de iud. An-
char. conſ. 207. & 211. Alex. in l. 4. §. condemnatum, nu. 7.
de iudic. Gram. conſ. 43. nu. 3. in conſ. ciuil. cū traditis per
Moder. de nullit. §. qui poſſit dicere de nullitate, num. 54.
Gig. de penſio. q. vlt. nu. 21. cum ſeq. & ad iudicis officium
ſpectat etiam parte non opponente, vbi nullitas adeſt,
† prouidere, ne iudicium reddatur illuſorium, arg. c. 1. de 4
proc. c. cauſſam quæ. de iud. c. indemnitatibus, §. ſanè, vbi
Dom. nu. 4. de elect. lib. 6. Card. in clem. 1. q. 19. de re iudic.
Alex. conſ. 225. num. 3. lib. 6. cum aliis vulgar. Cætera tol-
luntur per informantes Domini Equitis.

ALDOBRANDINI.

Roma. legatorum de Vitellis. Lunæ, 17. Nouembris, 1577.

SVMMARIA.

1 *Onus ſoluendi creditoribus hæreditarus ad hæredem, non autem ad legatarios pertinet.*

2 *Legatum relictum ſub conditione limitatiua, ad illam reſtringitur.*

3 *Legatum mobilium non comprehenditur ſub declaratione limitatiua in fine appoſita, niſi appareat expreſſo.*

DECISIO DCLXVII.

Domini pro maiori parte cócluſerunt, legatum medietatis bonorum mobilium, de quo agitur deberi, nec ex eo priùs ſatisfaciendum eſſe creditoribus illuſtr.
1 D. teſtatoris: cùm † enim hæreditas ſoluendo ſit, huiuſmodi onus ad hæredem, non autem ad legatarios, pertinet, l. fi. C. de hæred. act. vbi glo.

Non obſtat, quòd teſtator in fine legati 30000. ſcutorum ſubiecerit illa verba, *præmiſſa autem adimpleri voluit ſi, & poſtquam ſoluta fuerint omnia eius debita.* Quia huiuſmodi teſtatoris declatationem ſiue limitationem, Domini referunt tantùm ad prædictum legatum 30000. redigendum ex pretio camerariatus, non autem ad omnia
2 præcedentia legata. Tum † quia huiuſmodi declaratio ſiue limitatio venit conſecutiuè ad illud legatum adiiciendo conditionem vel limitationem, quo caſu reſtringitur ad illud caput. l. filius familias. in prin. ff. quando dies leg. ced. Bar. comunitur approbatus in l. fi. de reb. dub Pau. de Caſt. in l. ſi idem. §. fi ff. de iuriſd. omn. iud. Fel. in c. cauſſam quæ. col. 5. verſ. limita. 3. de reſc. Curt. ſen. conſ. 63. n. 10. verſ. 5. reſpondemus. Alc. conſ. 226. nu. 19. li. 6. & conſ. 48. nu. 8. li. 1. Dec. conſ. 92. in prin. & prope fi. Tum etiam, quia inter hæc duo legata quædam extranea ab vtroque legato ſunt interpoſita, vt eſt illa prohibitio alienationis quoad portionem hæreditatis relictam Illuſt. D. Alphonſo, & gubernium bonotum conceſſum Illuſt. D. Iulio.

Quæ ſententia comprobatur ex illis verbis, de reſtantibus poſtea fiat executio, quæ cùm non intelligantur de his legatis, quorum lex ipſa facit executionem, ſed de his quę ab homine exequenda ſunt, non poſſunt conſequenter intelligi de legato mobilium, ſaltem reſpectu medietatis purè legatæ filiis Illuſt. D. Vicentij & Alphonſi, vt in iſtis terminis bene declarat Bar. in l. talis ſcriptura. §. fi. nu. 4. de leg. 1. Quemadmodum igitur oon refertur ad legatum ipſius medietatis, ita nec ad legatú alterius medietatis, quia ex hoc apparet teſtatorem voluiſſe omnia antecedentia ſub illa declatatione vel limitatione comprehendi, & notum eſt vnam partem teſtamenti aliam declarare. Comprobatur inſuper ex illa dictione, integra, ſignificante legatum debere de uenire ad legatarium ſine vlla diminutione. Ruin. conſ. 25. lib. 1. & conſ. 58. nu. 17. lib. 2. Vnde ſi poſtea in hac parte diſpoſuiſſet teſtator, quòd ex iis mobilibus ſatisfaceret creditoribus, in continéti ſe correxiſſet, contra reg. l. nam ad eam, de condit. & demonſt. Confirmatur adhuc ponderando illud verbum, reſtantibus, prout ponderatur ab informantibus. Et hæc omnia eo magis dicenda ſunt, ex quo ſi aliter interpretaremur, legatum omnino deſtrueretur, quo caſu clauſula in fine poſita ad omnia pręcedentia refertur. Dec. in ca. 2. requiris, col. 2. de appellat.

Ex quibus tollitur fundamentum informantium pro Illuſt. D. Alphonſo, quòd clauſula in fine poſita, regulariter refertur ad omnia, vbi ratio diuerſitatis reddi non poteſt, quia (vt dixi) vbi venit continuatiuè ad vnum caput, adiiciendo modum vel conditionem, ad vltimum caput ſemper refertur, vt dictum eſt. Tum & ſecundò, quia ſi vera eſſet interpretatio data pro parte Illuſtr. Do. Alphonſi, priùs ſatisfaciendum eſſet creditorib. etiam de bonis alienari prohibitis, vnde clauſula hæc omnia antecedentia comprehenderet etiam (vt dictum eſt) bona à
3 teſtatore alienari prohibita. Tum etiam † & tertiò, quia bene poteſt aſſignari ratio diuerſitatis, cur voluerit teſtator potiùs ex nummis redigendis ex pretio officij diſſolui æs alienum, quàm ex bonis mobilibus: poteſt enim in bonis mobilib. cadere aliqua affectio, vt conſeruentur, quæ in nummis ceſſat, ad not. in l. nummis, de leg. 3.

Non obſtat, quòd lapſis 8. annis pretium ampliùs non deberetur, & conſequenter de illis diſſolui æs alienum nequiret, quia teſtator cogitare potuit, quod ſi moriebatur infra octo annos, pretium ſibi debebatur ſecundùm ſuam opinionem: ſi poſt, & tunc putabat ſe interim ex fructibus officij & aliis redditibus poſſe ſatisfacere ſuis creditoribus, maxime, quia (vt aliqui Domini dicebant) ſatis eſſe nota huiuſmodi debita, quamprimum pro emptione d. officij cótracta fuerant, pro quorum creditorum taciturnitate & ſatisfactione fuit ab ipſo procuratum illud pactum nouationis officij infra octo annos.

Nec obſtat, quod teſtator in dubio cenſeatur minus grauare hæredem. Quia vltra, quod id procedere videtur in onere adiecto à teſtatore, non à lege, vt eſt onus ſatisfaciendi creditoribus, tamen ex omnibus ſupradictis apparet, ſatis claré conſtare de mente teſtatoris.

Minus obſtat, quòd teſtatot in numero plurali dixerit, præmiſſa autem, & in fine ſimiliter loquutus fuit in numero plurali, fiat execntio ſecundùm ſuperiùs ordinata, quia licèt legatum 30000. ſit vnicum, continet tamen plures diſpoſitiones. Diſponit námq; teſtator ex eo, quòd debeat eſſe legatarius clericus, quódque de eis debeat emere officium in Rom. cur. & ſi Illuſt. Do. Vincentius non habebit filios, quorum aliquis velit eſſe clericus, tráſfert legatum ad vnum ex filiis D. Alphonſi, qui velit ipſe effici clericus: reſpectu ergo huius multiplicis diſpoſitionis potuit teſtator loqui in numero plurali.

ALDOBRANDINI.

Roman. ſupplementi legitimæ. Lunæ, 9. Iunij, 1578.

SVMMARIA.

1 *Condictio ex lege, quæ competit pro ſupplemento legitimæ tranſit ad quemcunque hæredem ſicut cætera actiones.*

2 *Pares omnes dicuntur eſſe quib. debetur legitima quoad effectum tranſmiſſionis.*

3 *Aſcendentes, & deſcendentes reſpectu legitimæ ſunt pares.*

4 *Legatum etiam conditionale ea conditione, quæ licitè inſit, tranſmittitur.*

5 *Actio ad ſupplementum legitimæ tollitur tantummodo ſpatio 30. annorum.*

DECISIO DCLXVIII.

Domini reſtringendo materiam ad tranſmiſſionem, quam principaliter tangunt informantes, dixerunt ſupplementum legitimæ debitum aſcendenti, tranſmitti ad quoſcunque hæredes etiam extraneos, etiam quòd aſcendens non declarauerit illud velle, quia cùm repletio legitimæ fiat ipſo iure, & conſequenter pro dicto ſupplemento, illicò competat † condictio ex lege ad quem- 1
cunque hæredem tranſit, ſicut tranſeunt ceteræ omnes actiones, l. ſcimus. C. de inoffic. teſtam. vbi Salyc. numero 4. Soc. conſil. 92. numer. 4. libr. 1. Dec. conſil. 303. & in l. ſi maritus, num. 4. C. de collat. & conſ. 218. numer. 4. Ruin. conſ. 26. num. 12. lib. 3.

Neque in hoc conſtituenda eſt differentia inter aſcendentes, & deſcendentes, quia, † vt bene dicit Bald. in l. ſi 2
arrogator, in 2. oppoſ. in fi. ff. de adoptio, omnes quibus debetur legitima, ſunt pares, non attento iure poteſtatis, ſed ſpeciali natura tranſmiſſionis legitimæ: quod videtur etiam eſſe de mente Aret. in l. ventre, colum. antepenult. verſic. quarta & vltima quæſtio, ff. de acquir. hæred.
vbi † dicit, quòd reſpectu legitimæ eſt eadem ratio in 3
aſcendentibus quæ in deſcendentibus, licèt diuerſa ſit

in tota

in rota hæreditate. Imò Ioan. Raynal. in tracta. de ſociet.
nu. 19. per tex. io l. 1. C. de impo. lucr. deſcript. lib. 10. dicit,
quòd aſceodentes aliquo modo dicuntur ſui, quádo agi-
tur de materia, in qua tractatur de debito inter perſonas
naturales. Et hinc eſt, quòd ita reiicitur omne grauamen
de legitima aſcendentium, ſicut de legitima deſcenden-
tium. l. patronus. §. fi. ff. ſi quis à paren. fuer. manumiſſ. gl.
in Aut. de hæred. & ſalcid. §. ſi verò latè Suar. in l. quoniã
in prioribus, in 16. ampliatio. C. de inoffi. teſtam. Anto.
Gomeſ. de ſucceſſ. contra teſtam. nu. 24. prope fin.

Ex quibus apparet non inaduertenter locutum fuiſſe
Aymon. conſ. 312. nu. 1. omniá enim exemplo allegata
procedunt in tranſmiſſione hæreditatis, non in tranſmiſ-
ſione legitimæ, quæ, vt inquit Bal. in dict. l. arrogator. ſpe-
cialem quandam habet naturam, & in qua diuerſa etiam
militat ratio, tum quia legitima videtur quota bonorum,
non autem hæreditatis, ex allegatis. Tom, quia pro aſſe-
quendo ſupplemento legitimæ illico illi, cui debetur,
competit actio in iudicium deducibilis, quæ, ſicut aliæ
omnes actiones, tranſit in hæredes: quod non eſt in hæ-
reditate, quæ antequam adeatur, nullam tribuit actio-
nem in indicium deducibilem, ſed ſolùm hæredi compe-
petit ius adeundi, quod conſiſtit in mera voluntate ad-
4 euntis, & tunc † videmus, quòd legatum etiam conditio-
nale, ea tamen conditione, quæ licitè inſit, tranſmittitur,
l. hęredis aditio. §. tractati. ff. quando dies leg. ced. Gomeſ.
de tranſmiſſ. ſub nu. 6.

Non obſtat, quòd querela non præparata non tranſ-
mittitur, quia non valet argumentum de dicta querela,
ad hoc ſupplemétum legitimæ: illa enim eſt odioſa, hoc
verò fauorabile. Et hinc eſt, quòd querela quinquennio
5 tollitur, actio † verò ad ſupplementum legitimæ ſpatiu
30. annorum. Iaſ. in l. ſi quis filium, nu. 5. C. de inoffic. te-
ſtam. Aret. in d. l. ventre, colum. antepen. in d. §. quæſtio
vbi ſignanter ita reſpondet ad doct. Ang. in l. nam 15, ff. de
inoffic. teſtam. quæ exemplo allegatur. An verò hæredes
Illuſtr. D. Angelæ, qui etiam fuerunt hæredes Illuſtriſſ. &
Reuerendiſſ. D. Cardinalis, teneantur in hoc ratum ha-
bere factum defuncti, ita vt non poſſint petere hoc ſup-
plementum, alias erit videndum.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum, Die 10. Iunij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Dotis confeſſio facta in teſtamento non præiudicat, niſi adſit iuramentum.*

2 *Melioramenta an & quando peti poſſint, vide diſtinctionem.*

Item, ſit compenſanda cum fructibus rei. nu. 3.

DECISIO DCLXIX.

PLura ſunt, quæ prætenduntur pro parte Illuſtriſſima-
rum mulierum debere refici, ea autem ſunt infra ſcri-
pta, videlicet. Quantùm ad legatum, cùm præſupponatur,
quod Vrſina prædeceſſerit Alexandro eius filio, id fuit
caducum effectum. l. vnica. §. pro ſecundo, C. de caduc.
1 tollen. Nec debetur dos, quia † confeſſio facta in teſta-
mento non præiudicat. l. cùm quis decedens. §. codicillis,
de leg. 3. confeſſio enim facta in teſtamento, ſolùm ope-
ratur legati vel fideicommiſſi petitionem. l. Lucius, §.
2. de legat. 2. niſi adſit iuramentum. dict. §. codicillis. &
auth. qui obtinet, C. de probat. Rom. conſi. 443. nu. 9.

Quantùm ad dotem D. Margaritæ iam fuit facta de-
ciſio ſub die 16. Maij. Quantùm ad cenſum 8c. anno-
rum non eſſe reficiendum, quia permutatio fuit facta
ab Alexandro poſt pactum, cui præiudicare non pote-
rat transferendo onus ex vna re pacto non ſubiectam in
aliam ſobiectam: idem iudicandum de 100. rubris paſſa-
rani: nec poteſt conſiderari aliqua iniquitas, cùm Clari-
ci pretium reſtituatur in ipſius dote contentum: neque
aliquis poteſt conſiderari conſeoſus Iulij, qui præiudicet,
cùm de illo tempore contradicere non poteſt, quia dos
D. Claricis venit ex legitima detrahenda. Quantùm ad
bona empta ab Vrſina Sciarra & Clarice, ea per mulieres
retineri poſſunt, iuxta tamen diſtinctionem factam per
Dominos ſub die 30. Maij præteriti, an ſint vel non ſint
in dotes imputanda. Quantùm ad bona confiſcata, illa
videntur eſſe ex fructibus iuriſdictionis, & regaliorum.
Afflict. in tit. quæ ſint regal. in verbo, bona condemnato-
rum, ideò illis detractis debet haberi ratio in dotib. con-
ſtituendis, iuxta prædictam deciſionem. Quantùm † ad 2
melioramenta intrat diſtinctio prædictæ deciſ. an pro-
bentur facta ex fructibus, & in his ſeruandum, quod di-
cunt Doct. in leg. dumos, & ibi Iaſ. in 2. & 3. not. de leg. 1.
Neguſ. de pign. 4. memb. 5. par. nu. 14. Ruin. conſil. 38. nu.
25. lib. 1. An verò ſint † compenſanda cum fructibus, vi- 3
dendum eſt particulariter, quia intellectus, l. quòd de bo-
nis, §. quòd auus, ad l. Falcid. eſt controuerſus. Aleiat.
conſil. 638. Et maximè, cùm ſimus in donatione rerum
particularium. Pro qua verò rata ſuccedat Do. Clarix,
pendet ab eo, an Paulus excluſerit ſorores ſimpliciter,
vel cum onere dotandi. Et placet Dominis deciſio facta,
quòd dos debeatur ex pacto in ſubſidium, & ideò tenebā-
tur Sciarra ex ſua legitima dotare filias & conſequenter
Paulus eas cum onere dotandi excludit, & non aliàs.
Quantùm ad prætenſionem Trebellianicæ, de ea eſſet
particulariter videndum. Reliqua videntur extra dubium
propoſita.

LANCELOTTI.

Aſtoricen. penſionis. Lunæ, 18. Octob. 1573.

SVMMARIA.

1 *Solita comprehendi in mandato veniunt, & comprehenduntur.*

2 *Clauſula, non aliter nec alio modo appoſita in mandato, quid operetur.*

3 *Clauſula, in præmiſſis, & circa præmiſſa, non excludit ſolita comprehendi.*

DECISIO DCLXX.

COncluſum, quòd in mandato † comprehendantur 1
ſolita, per doctr. Bart. in l. ſi procurator, de iure fiſc.
cum aliis de quibus per Gabriel. de conſuetud. concluſ. 1.
n. 25. ſtantibus præſertim verbis, & alio quocũque onere,
quæ comprehendunt etiam neceſſaria ad mandatum, vt
dicit Bald. conſi. 37. nume. 2. vol. 2. & vt dixit Alex. conſi.
11. num. 13. vol. 2. referuntur etiam ad non ſpecificata, &
apponuntur ad augendum expreſſa. Caſt. conſi. 333. nu.
7. vol. 2.

Non obſtat clauſula, non aliter, nec alio modo, quæ vi-
detur excludere omnes alios modos præter expreſſos.
Quia † aliqui ex Dominis intelligebant eſſe illam reſtri- 2
ctam ad perſonam nominandam, licet alij referrent ad
ſuperiùs expreſſa, ex quo eſt iuncta verbo, conſentiẽdum,
quod reſpicit omnia præcedentia. Tamen ſtante ſubſe-
quenti clauſula, & generaliter ad omnia & ſingula, quæ
ipſe conſtituens facere poſſet, &c. etiã ſi requireret man-
datum magis ſpeciale, &c. vtique cenſentur comprehenſi
etiam caſus non expreſſi, qui requirerent ſpeciale man-
datum: hic illud adeſt. Non obſtat quòd in hac generali
clauſa ſint verba illa, in præmiſſis & circa præmiſſa, quæ
videntur illam generalitatem reſtringere ad ſpecificata.
Quia non † propterea excludũtur ſolita, ſed illa compre- 3
henduntur, vt dicit Bal. conſ. 138. nu. 4. & 5. vol. 5. præſer-
tim cùm adſint verba illa, quomodolibet oportuna, cùm
nemo negauerit ſolita eſſe oportuna. Quæ verò dicun-
tur de conſuetudine loci, minimè etiam faciunt, quia
penſio Romæ non aliàs debebat imponi. Prout etiam
dixerunt Domini, non requiri, quòd ſolita ſint tota

conſtituenti, qoia ſatis dicuntur nota ſtante mandato ita generali. Simile de conſuetudine notarij dixerunt eſſe extra punctum.

LANCELLOTTI.

Dertuſen. fundationis miſſæ. Vener. 30. Octobris, 1573.

SVMMARIA.

1 *Matrix ſeu originalis ſcriptura, quæ dicatur.*
2 *Notarius quod habeat duas originales ſcripturas de eadem re, non eſt nouum.*
3 *Scripturæ duæ originales ſi reperiantur inter ſe differentes, ſtandum eſt pleniori.*
Imò nec dicuntur repugnantes, ſed per errorem forſan aliquid omiſſum fuiſſe per notarium, nu. 4.
5 *Inſtrumenta aliqua ſi approbentur à parte, non poſſunt, alia confecta ab eodem notario ab eadem parte reprobari.*

DECISIO DCLXXI.

COncluſum fuit, illam eſſe matricem ſcripturã, quæ continet obligationem celebrãdi anniuerſaria vna cum liberatione ab onere fundandi ac dotandi miſſam: & quæ concordat cum ea, quam hæredes Io. Benedicti pro-
1 duxerunt. Quoniam † modernus notarius capituli, qui
illam exhibuit in iudicio, appellat eam notale Petri notarij rogati, & in eo notali inquit elongatum eſſe hoc inſtrumentum, vt habetur in ſexto præſuppoſito. Prætcrea teſtes, qui ſunt etiam examinati coram iudice, & præſentibus partibus ſuper recognitione d. ſcripturæ, dicunt illam eſſe notam huius inſtrumenti, & illud fuiſſe ſcriptum & exteuſum manu d. Petri.

Non obſtat, quòd fuit reperta alia matrix inter ſcripturas eiuſdem notarij, quæ non continet hanc, de qua agitur, liberationem, ſed tantùm d. obligationem celebrandi anniuerſaria, & in qua matrice ſe fundat capitu-
2 lum. Quoniam † fuit dictum non eſſe nouum, quòd nota-
rius poſſit habere de eadem re duas originales ſcripturas,
3 ſecundùm Alex. conſi. 70. nu. 1. vol. 1. Quando † verò re-
periuntur duæ originales ſcripturæ inter ſe differentes, vt quia vna contineat plura capitula, & ſit plenior altera, tunc ſtandum pleniori, vt dicit Bal. in l. Imperator *la 1.* col. 3. num. 4. verſic. ſed nunquid per vnum inſtrumentum. de ſtat. homi. quem ſequitur Alex. conſ. 105. col. 2. nu. 4. vol. 2. & Corn. conſ. 63. in prin. vol. 1. & conſi. 31. in prin. eodem vol. & conſil. 243. col. fin. verſ. modo deueniendum,
4 volum. 3. vbi † inquit non dici hoc caſu repugnantes eſſe
ſcripturas, ſed per errorem forſan omiſſum aliquid fuiſſe per notarium, ſequitur etiam Bertrand. conſ. 39. nu. 1. par. 1. vol. 3. Gem. conſ. 76. lib. 2. Ægid. deciſ. 372. Boer. deciſio 252. circa fin. qui etiam alios citat. Et ita alias fuiſſe reſolutum, dixerunt Domini in cauſſa Gaietana. Et hoc eo magis procedit in hoc caſu, quia notarius in d. matrice inquit, quod partes fuerunt contentæ, quòd de omnibus, & ſingulis clauſulis, & pactis contentis in dicta nota ſimul & de per ſe fieri poſſet vnum, vel plura inſtrumenta. Præterea non poteſt capitulum in hoc aliquam notam inferre notario, tum quia eius legalitas eſt approbata, vt fuit reſolutum, tum etiam, quia cùm approbauerit eius perſonam vtendo in iudiciis eius ſcripturis, quarum vi-
5 gore hodie agit, non poteſt reprobare alia † eius inſtru-
menta contra ipſum producta, vt per Alex. conſi. 156. nu. 13. vol. 7. Boer. d. deciſ. 252. nu. 4. Accedit etiam, quia hæc matrix reperitur in Archiuio eiuſdem capituli. Concurrit etiam veriſimilitudo, quia in eodem archiuio capituli inter ſcripturas d. notarij reperiuntur duæ aliæ ſcripturæ manu eiuſdem notarij confectæ, in quarum altera continetur, qualiter die 28. Iunij, 1543. & ſic ante d. inſtrumentum liberationis comparuit d. Ioan. Benedictus corã Epiſcopo & capitulo, exponẽs ſe adhibuiſſe omnem diligen-
tiam pro exigendis nominibus debitorum ſibi per d. ca- 5
pitulum ceſſis, & quòd non potuit illa exigere, propterea petiit ſe liberari, offerens ſe paratum illa retrocedere. In altera verò continetur reſponſio capituli, quòd aſſeruit ſe paratum eſſe illum liberare facta d. retroceſſione.

Quibus ſtãtibus facilè conüci poteſt verum eſſe, quòd ſcribit notarius in d. matrice. Vltimò præmiſſa non modicum coadiuuat ſententia ordinarij, qui cùm bene perſpexerit ambas ſcripturas matrices, & iudicauerit hanc eſſe matricem, præſumitur veritatem inueniſſe.

LANCELLOTTI.

Roman. deuolutionis palatij. Lunæ, 27. Octobris, 1573.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſio facta eſt cauſſa neceſſaria, in qua non requiritur conſenſus domini directi, non poteſt operari rei priuationem.*

DECISIO DCLXXII.

FVit concluſum, non eſſe locum deuolutioni, quia ceſſio facta per D. Bonardum in fauorẽ Eccleſiæ & hoſpitalis ſancti Ludouici non fuit ſpontanea & voluntaria, ſed neceſſaria vigore motus proprij Pij Quinti, pro-
pterea † non requiritur conſenſus domini directi, vt con- 1
cludit Iaſ. in leg. fin. nu. 113. C. de iure emphyt. Affli. deciſ. 121. Alciat. conſ. 343. cum aliis, de quibus per Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. num. 10. cum ſeq. Et quia in locum Bonardi hæredis grauati per teſtatorem ad alimentandum ſcholares, prout in teſtamento, fuit ſubrogata d. Eccleſia & hoſpitale, vt diſponitur in d. motu proprio, vtique dici poteſt. bona prohibita alienari, adhuc remanere penes hæredem, cum ſubrogatum ſapiat naturã, &c. & non ſit dubitandum de poteſtate Papæ, quia id facere potuit in materia piæ voluntatis. Allegata in contrarium ceſſant in neceſſaria alienatione & in hac ſubrogatione. Prout etiam non obſt. quòd motus proprius ſubſit defectui intentionis Papæ, qui non præſumitur tollere ius tertij, quia hæc non faciunt ad deuolutionem, de qua agitur.

BRAVI.

Roman. ſupplementi legitimæ. Die Veneris, 21. Octobris, 1580.

SVMMARIA.

1 *Forenſis non ligatur ſtatutis loci, cui non eſt ſubditus.*
2 *Statuentes veriſimiliùs eſt ſolis ſubditis velle cauere.*
3 *Statuta ſicut non trahuntur ad lucrum forenſium, ita nec ad eorum diſpendium.*

DECISIO DCLXXIII.

DOmini fuerunt concordes, Illuſtriſ. bo. me. D. Angelæ fuiſſe debitum ſupplementum legitimæ; quia cùm D. Angela fuerit forenſis & Do. Alphonſus & fratres,
non eſt † difficultas, quin non ligentur ſtatutis nec Ca- 1
ſtri Montoni nec Ciſternæ, vt per Ruin. & alios deductos per informantes pro parte Illuſtriſſ. Dom. Vincentij: & bene Tiraquel. de primogen. q. 44. num. 4. Brun. de ſtat. art. 6. num. 3. Repugnat enim poteſtas, cùm extra territorium, &c. ac voluntas, quia præſumi non poteſt ſtatuentes voluiſſe exteris ſuper aliquo prouidere, cùm eorum
nihil interſit, & † veriſimiliùs eſt ſolis ſubditis velle ca- 2
uere, arg. l. imperialis, C. de nupt. leg. 1. C. de ſum. Trin. & omnes citati conſiderant, & Rota in plurib. cauſſis ſeruauit coram, D. Verallo de anno 1562. & in cauſſa Parmen. bonorum, coram R. P. D. Aldobrandino, & in illa Terracinen. coram R. P. D. meo Blanchetto. Et hæc ſententia maiori auctoritate Doct. & ratione fulcitur, vt de ea poſſit dubitari, & de ea non ſit curandum, teſte Rom. conſi. 224. nu. 6.

Sicut

2 Sicut enim † ſtatuta non trahuntur ad lucrum forenſium, ita nec ad eorum diſpendium, Aug. conſi. 73. Pariſ. cum citatis ab eo, nu. 12. vol. 3. Et ita de atteſtatione Alben. quæ in contrarium adducitur, Domini non habuerunt rationem. Minúſque de Gozad. cùm loquatur in caſu diuerſo, cùm bona ſunt in loco ſtatuentium, non facit, & bene ac latiùs pluribus deducit Rolan. conſ. 24. nu. 16. verſ. quibus tamen non obſtan. vol. 3.

BRAVI.

Gadicen. beneficij de Betet. Die 20. Octobris, 1578.

SVMMARIA.

1 *Litera in ſupplicatione nominata, in qua aſſeritur de earum expeditione, de ſtylo curiæ habentur pro expeditis.*
2 *Tempus anterius vel poſterius ille probare debet, qui in eo ſe fundat.*
3 *Actus præſumitur debito tempore factus & expeditus.*
4 *Diligentia in dubio præſumitur etiam ad excludendã nullitatem & pœnam, quæ pro ea intelligitur.*
5 *Scientia in genere ſufficit ad validitatem vel inualiditatem reſcripti.*
6 *Subreptio vt euitetur, ſatis eſt in reſcriptis ad lites aliqu[illegible] ex narratis verificari ad ſuſtinendum gratiam.*

DECISIO DCLXXIIII.

PRopoſita cauſſa Gadicen. beneficij ſuper dubio, an gratia reſtitutionis conceſſa D. Ludouico ſit ſubreptitia vel non, Domini tenuerunt, d. gratiam non poſſe impugnari vitio ſubreptionis. Nam illa ſubreptio, quæ cõſideratur pro parte Domini Petri de Paceecho ex præſentatione ſeu aſſertione ſupplicationis, dum affirmat ſe literas expediuiſſe, licèt data gratia ſit die 12. Februarij, 1572. & Bullæ 27. Martij eiuſdem ad probationem ſubreptionis, Dominis non placuit, vtpote non concludens & æquiuoca, nam literæ potuerunt eſſe in plumbo, & ita ſupplicans verè potuit affirmare literas expediuiſſe. Nam
1 † curia ſeruat haberi pro expeditis eo caſu, vt per Staph.
de liter. grat. tit. de ſign. pag. 399. nu. 4. & Ludouicus, cùm
hodie producat ſuas literas, habet regulam pro ſe, quòd
eas debito tempore expedierit, vt bene Gomeſ. de non
iuxta form. ſupp. q. vlt. Caſſad. ad regulam cancel. deciſ. 3.
2 Et † fundans ſe in tempore anteriori vel poſteriori, habet illud probare, gloſſ. in c. cùm acta, de neg. geſt. in leg.
qui iuraſſe, §. ſi pater, ff. de iureiuran. Iaſ. in rub. num. 6. qui
admit. vbi Barbat. col. 2. cum traditis à Roland. conſi. 41.
3 nu. 42. cum ſequ. vol. 1. Actus enim † præſumitur debito
tempore factus ac expeditus, arg. leg. ſciendum, de verb.
oblig. ad trad. Barto. in l. non ſolum, §. ſed vt probari, nu. 2.
ff. de noui oper. nunt. vbi Alex. nu. 2. Iaſ. n. 6. Felin. & Dec.
nu. 13. in c. in præſentia, de probat. cum aliis per Tiraqu.
4 de nobilit. c. 37. nu. 34. & ſeq. Et † diligentia in dubio præ-
ſumitur, vt per Innoc. in capit. 1. num. 3. verſic. & tempus
competens, de conceſ. præbend. in 6. Eò magis hæc applicantur, cùm hæc præſumptio excludat nullitatem, vt per Ægid. deciſ. 100. & ad excluſionem pœnæ, quæ infligeretur ex nullitate actus, l. Seoatus, ff. de contrah. empt. Iaſ. in leg. inſulam, nu. 29. vbi Rip. nu. 53. de oblig. Felin. in cap. 2. nu. 3. de conſtit. Caſſad. deciſ. 14. nu. 4. & deciſ. 3. de decret. in reſcr.

Mouet etiam Dominos, quia ſummus Pontifex conceſſit reſtitutionem non ex narratis per ſupplicantem, neque ex aliquo ipſorum, cùm plura fuerint expoſita Pontifici ad animum inducendum ad reſtitutionem: ſignatura verò abſolutè reſcripſit, attento quòd ſignans adhuc viuit. Potuit enim veriſimiliter mouere concedentem magna impenſa facta in ſoluenda annata ac literis expediendis, & aliis quæ ſolent impendi in expeditione bullarum, & eò vrgentiùs, quia reſignante viuo, nullum ius erat alicui quæſitum ex lapſu termini ad publicandum, cùm ius remaneat penes reſignantem, ita quòd nec ipſi Pontifici, neque ordinario ius conferendi competat, ſed ſolùm diſpendium erat in alia ſimili impenſa facienda, quæ interpretatio innititur æquitati pro conſeruanda gratia, vt actus potiùs valeat quàm pareat. Nec placuit Dominis, quòd ſupplicans ad aliquod tempus non ſe arctauerit, ſed tãtùm expreſſerit, quòd propter curſum viarum infra ſex menſes conſtitutos ad faciendum publicationem in loco beneficij, literas publicare non valuit, ac propterea dicit de literarum validitate dubitari, quo caſu ſummus Pontifex potuit in genere intelligere multũ vel parum temporis fuiſſe defluxum, ex quo literæ non po-
tuerant valere, & † ſatis eſt ſcientia in genere, arg. l. qui 5
iure militari, ff. de milit. teſtamen. ex trad. à Tiraq. in præfat. l. ſi vnquam, C. de reuoc. donat. & Felin. in locis per Gabriel. extendentem id ad reſcripta, de reg. iur. concluſ. 4. num. 2. Et ex ſupradictis conſtat, quòd pro parte d. Don Petri dicitur, quòd impetrans narrauit magno labore & impenſa conſecutum prouiſionem beneficij, nam literis expeditis id potuit affirmare, cùm reſpectu ipſorum tunc impenſæ fiant, & cum ſudore obtineantur, vt per Caſſad. deciſ. 2. nu. 3. ad reg. cancel.

Minùs placuit ſubreptio reg. de annali, quia nõ intrat, cùm diſputetur de reſtitutione obtenta per reſignatarium de voluntate reſignãtis, & illa regula ſolos exoſos habuit tertios, qui poſſeſſores viuentes inſequũtur, quos improbos appellat, vt bene per Gomeſ. ibi quæſt. 11. & 52. nec talis reſignatarius dici poteſt.

Illud verò, quod pro parte Ludouici dicebatur, quòd ad euitandam ſubreptionem, ſatis ſit aliquid ex narratis verificari ad ſuſtinendum gratiam, licèt de aliis non conſtet, vt per gl. in c. 2. vbi Felin. nu. 35. de reſcript. per Butr. in ca. exhibita. in fin. de iudi. Dec. conſ. 142. num. 5. Pariſ.
conſ. 3. nu. 90. & conſ. 42. nu. 8. vol. 4. non † placebat Do- 6
minis: nam procedit in reſcriptis ad lites: ſecus verò in gratioſis, prout in iſto caſu, vt per Fab. deciſ. 17. vna Spoletan. portionis.

Reſeruarunt tamen Domini videndum, an in obtenta gratia reſtitutionis nouus conſenſus requiratur, ſi aliundè quàm ex deductis pars d. Petri docere voluerit tempore d. gratiæ literas non fuiſſe expeditas.

BRAVI.

Roman. domus in monte Iordano. Die Lunæ 10. Octobris, 1579.

SVMMARIA.

1 *Intimatio poteſt fieri etiam per heredes defuncti, qui eam facere poterat.*
Quæ tamen in actis conditionalibus ante implementum conditionis fieri non poteſt, nu. 2.
Fallit in ſententia, & quare.
3 *Iudex ferens ſententiam ſub conditione ſtatim incipit grauare.*
4 *Creditori vbi datur electio in contractibus per verba habentia tractum ſucceſſiuum, variari poteſt.*
5 *Actus primus quando non valet poteſt fieri ſecundus.*
6 *Declaratio ſeu nominatio non retrotrahitur.*
7 *Bero. conſ. 166. libr. 1. loquitur in habente facultatem ſemel tantùm nominandi.*

DECISIO DCLXXV.

PRima Iulij præteriti fuit propoſita cauſſa Roman. domus in monte Iordano ſuper dubio, an intimatio fuerit ſufficiens in caſu & ad effectum, de quo agitur. Et quia Domini aliis erant negotiis occupati, neque omnes viderant, fuit delata reſolutio ad Cal. & dictum, vt vtraque pars ſuper iſto dubio informaret, vel ſi quid vellent contra reſolutionem aliàs factam dicere reſpectu variationis nominationis, habeant facultatem. Et Lunæ 26.

Octobris, ſuper iſto dubio fuit iterũ cauſſa propoſita, vna & altera parte informante, & pars monaſterij informauit etiam impugnando, quòd nominatio non eſſet variabilis, licèt pars Do. Hieronymi in hoc nihil dixerit. Domini tamen omnes viderunt cauſſam. Et circumſcripto pro nunc capite mandati eius, cui facta erat intimatio, firmarunt, quòd intimatio erat ſufficiens, & quod erat variabilis. Moti ſunt, quia ſicut Franciſcus primò inſtitutus &
1 nominatus in contractu poſſet intimare, † ita & eius hæredes, qui eius perſonam repræſentant, cùm ei proſpectum, l. ſi pactum, ff. de probatio. cum vulg. & fuit facta in tempore, cùm intra duos menſes, iuxta formam contractus, nec antea debuit fieri, cùm Hieronymus eſſet ſubſtitutus Chriſtophori, & poſſet Chriſtophorus cum filiis decedere, & ita fruſtratoria eſſet intimatio, cùm ſimus
2 † in actis & nominatione conditionali, in qua eius implementum debet antecedere, & ab eo die tempus ſit numerandum, leg. tali facta, ff. de iure dot. l. pen. verſi. procedit autem, ff. de excuſ. tutor. cùm non antea dicatur actus perfectus, l. hæc venditio, ff. de contrah. empt. l. boues, §. ſub conditione. ff. de ædilit. edict. vbi Bart. dicens multum notabiliter, in l. ſi legeretur, in fi. princ. de legat. 1. vbi Cum. Ang. & Iaſ. alia deducunt cùm latè trad. à Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 2. nu. 22. & glo. 9. nu. 48. nec l. 1. §. biduum, ff. quando appellan. ſit, obſtat. Nam glo. a. benè reſpondet in c. biduum, 2. qu. 6. quòd ibi ſit ſpeciale in ſententia. Ratio eſt multiplex, vt per Bar. in d. §. biduum,
3 tum propter auctoritatem rei iudicatæ, tum quia † iudex ferens ſententiam ſub conditione ſtatim incipit grauare, ideò ſtatim incipit tempus ſequens currere, per Alex. & Iaſ. nu. 18. in d. l. ſi cui legetur, in princ. per Tiraqu. in d. gl. 2. nu. 51.

Circa ſecundum fuit reſolutum, facultatem nominandi eſſe variabilem: nã facultas nominandi conceſſa Franciſco non fuit reſtricta ad aliquod tempus, ſed ei quandocunque competebat vſque ad vltimum vitæ ſpiritum, quod clarè comprehenditur, cùm præſtetur facultas in euentum, quòd decederet ſine filiis, quæ conditio antea non poteſt verificari: quodque colligitur ex alia clauſula inſtrumenti, in qua cauetur, quòd non factis nominationibus domus ad Eccleſiam reuertatur, quæ non poteſt verificari, niſi ſequuta Franciſci morte. Ex quibus ſi præſentem diſpoſitionem iuxta formam contractus vel vltimarum voluntatum regulemus, dabitur variatio. Nam in
4 cõtractibus certi iuris eſt, quòd vbi creditori † datur electio per verba habentia tractum ſucceſſiuum, tunc poteſt variari, l. ſi quis, eſt lex 112. ff. de ver. oblig. verſ. ſi verò tractum habeat. Cùm igitur habeat tractu ſucceſſiuum, vt fuit oſtenſum, ergo erit variationi locus re integra, cùm non poſſimus dicere interim factam executionem, quo caſu denegatur. Ruſſus ſi ad reg. vltimarum voluntatum deueniamus, non minùs variare licebit, vel ſi ex proprietate verborum, vel ex ſubiecta materia electio habeat tractum ſucceſſiuum vel ſecum non habeat executionem, vt in l. vnum ex familia, in prin. de leg. 2. vbi facultatem eligendi vnum ex familia, cui cùm moreretur, reſtitueret, poteſt variare. Ratio eſt, quia electio habet tractum vſque ad mortem. argumento l. cùm pater, §. an filia, ff. de leg. 2. ſecus ſi non haberet tractum vel haberet executionem, arg. l. apud. Aufidium, ff. de optio. legat.

Et ſupradicta confirmantur, quia expreſsè cautum eſt in inſtrumento, vt nominatio intimetur infra duos menſes, aliàs ſit nullius momenti: ex quo ſequitur, quòd ſi nominatio non intimaretur, variare poſſet, quia quando
5 † primus actus non valet, tunc poteſt fieri ſecundus, ad not. per Tiraq. in l. boues, §. hoc ſermone, in 6. limit. per tot. de verb. ſignif.

Nec obſtat, quòd idem in prima limit. dicat hoc procedere, quando aliquis actum ſuo iure facit, quia illa declaratio abſolutè intellecta patitur multas difficultates, & eſt contra iura ſupra deducta. Et idem Tiraqu. limitat talem limitationem, vt procedat in actibus iudicialibus, nu. 47. cum ſeq. & demùm ſe remittit ad declarationem, quam tradit in 6. limit. num. 10. vbi ait, quòd cùm non ſit de effectu cogitatum, nunquam expirat facultas, donec actus plenum ſortiatur effectum. Quod applicatur caſui præſenti, in quo fuit cogitatũ de ſucceſſore per viam nominationis.

Nec obſtat, conſ. Anch. 122. Qui contrarium eius, ad quod allegatur, dicit. Imò quod ab ipſo initio locationis nullum ius nominato quæſitum fuerat, & † quòd nominatio & declaratio non retrotrahatur, firmat ipſe in d. conſ. col. 2. cum ſeq. verſ. per iſta deciditur. Et iſta ſe compatiuntur, quòd nominatus cenſeatur ineſſe primò contractui, & tamen ſit locus variationi, arg. dict. l. vnum ex familia, in prin. de leg. 2. vbi datur variatio. Et tamen dicit tex. nominatum capere ex priori teſtamento. Neque dici poteſt, quòd ſit perfecta nominatio poſtquam habuit tractum ſucceſſiuum, & cum hac qualitate habetur ius ab Eccleſia, & ſic relatio ad principium contractus. Et Bero. conſil. 166. libr. 1. non applicatur. Loquitur enim † in habente facultatem ſemel tantùm nominandi, & ſic cùm ſemel ſit facultas conceſſa, non datur variatio; quod ceſſat in præſenti diſputatione. Ex quibus etiam tollitur quod dicitur: nominationem ſuum confirmare effectum poſtquam trahitur retro, quia iſta non eſt vera retrotractio, nec actus conſummauit effectum ex facultate tributa nominanti. 7

Nec obſtat, quod ex Tiraqu. deducitur, quia ſuperius reſponſum eſt dupliciter, & ipſe ſe ipſum declarat, num. 47. & 48. Minùs facit quòd fuit dictum de mente partium hoc fuiſſe ex intimatione facienda. Quia imò hoc vitiat, vt nominatio ſit variabilis, & id factum eſt, vt monachi ſciant qualitates perſonæ nominatæ: nam licèt quoſdam excluſerunt, poſſent forſan qualitates corruere in aliis nominatis, vt etiam ipſi excludantur. Et fuit inducta intimatio ad tollendum falſas nominationes, non ad tollendum variationem, cùm nihil intereſſet Eccleſiæ, ſi nominatio facta ſit in teſtamento, quæ non ſortitur effectum, niſi poſt mortem nominantis, ergo antea licebat, quod ſatis eſt ad effectum, de quo agitur. Ex quibus tolluntur omnia adducta pro parte monaſterij.

ALDOBRANDINI.

Auerſan. decanatus. Lunæ, 16. Maij, 1580.

SVMMARIVM.

1 *Paupertatem allegants onus probandi incumbit,*

DECISIO DCLXXVI.

DOmini tenuerunt non conſtare Ioan. Angelum impeditum fuiſſe, quò minùs infra tempus duorum menſium, de quo in decreto, ſuæ prouiſionis literas Apoſtolicas expedire potuerit, & propterea intrare prædictum decretum. Cùm enim aliud non alleget impedimentum, niſi paupertatis reſpectu certi effectus, nempè vt nõ poſſet expedire prædictas literas, † probanda erat paupertas 1 ſignanter, Bald. in auth. præterea, num. 4. vbi Salic. num. 4. & 5. ac Fabian. de Pepis, numer. 74. C. vnde vir & vxor. Ruin. conſi. 81. numer. 6. lib. 5. quam non ſolùm non probauit, ſed potiùs de contrario apparet, cùm de menſe Septembris & Nouembris conſtet, eum recepiſſe pecunias, nedum ſufficientes, ſed ſuperabundantes ſuper iſta expeditione. Liquetque etiam tunc temporis pannos emiſſe, quas pecunias in hac expeditione erogare potuiſſet.

Addebantque etiam, quòd nullam diligentiam fecit pro prorogatione obtinenda, ſi enim re vera propter paupertatem fuiſſet impeditus, potuiſſet adire Reuerendiſſ. D. Datarium pro prorogatione, qui primam pro-

rogatio

rogationem denegare non ſolet, præſertim, vbi ſubeſt
aliqua cauſſa. Sed (quod plus eſt) conſtat de cauſſa quare
literas non expediuit, quia, ſcilicet, volebat beneficium
huiuſmodi reſidentiam requirens permutare cum aliis
ſimplicibus reſidentiam non requirentibus, vt liquidò
apparet ex ſcripturis & teſtibus productis & examinatis
à Ioan. Honofrio, & ſignanter & 5.6. & 4. &. 5. ex ipſiuſ-
met Ioan. Angeli literis, dum ſcribit. Reueren. Dom. Da-
tarium noluiſſe admittere huiuſmodi permutationem,
& quòd ipſe expediebat literas, vt caperet poſſeſſionem.
Cœpit igitur expedire literas, vt ipſe ait, quando fuit ex-
cluſus à permutatione, ergo expeditio non prouenie-
bat ex paupertate, sed à voluntate dimittendi benefi-
cium, vt alia ſimplicia reſidentiam non requirentia aſſe-
queretur.

ALDOBRANDINI.

Lucan. decanatus. Veneris, 20. Maij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Conditio momentanea ſufficit etiam momento eſſe adimpleta, licèt poſteà non duret: ſecus in ſucceſſiua, & numero 3.*
2 *Correſpectiuorum vno corruente, corruunt omnia.*
3 *Eo magis, vbi adeſt conditio ſucceſſiua.*
Conditionem ſucceſſiuam non ſufficit momento adimpleri.
Limita in cauſſa pia, num. 9.
4 *Suſpenſio poteſt dari reſpectu effectus in futurum.*
5 *Diſpoſitio principalis quòd non pendeat, ſed eius effectus, nouum non eſt.*
6 *Conditio quando tacitè ſubintelligitur actus propriè non dicitur conditionalis: & quomodo procedat.*
7 *Conditio ſuſpenſiua ineſt in correſpectiuis ex voluntate partium.*
8 *Correſpectiua à correlatiuis differunt.*
10 *Conditio mixta deficiens caſu fortuito fauore piæ cauſſæ non facit deficere diſpoſitionem.*
11 *Conditio mixta in contractibus quando ſtat per eum, cui eſt adimpleta, habetur pro defecta: ſecus in vltimis voluntatibus, quando non ſtat per implere debentem.*
12 *Conditio negatiua vel ſucceſſiua affirmatiua nihil inter ſe differunt.*
13 *Diſpoſitio l. libertas. §. 1. de manumiſſ. teſtam. procedit ex natura libertatis, non autem eius fauore, ex magis communis.*
Et ita extendenda etiam ad piam cauſſam, in qua cautio Mutiana non detur, niſi de contraria mente diſponentis appareat, quæ ſufficit etiam ex coniecturis colligi, numer. 15.
14 *Eccleſia dari poteſt ſub conditione reſolutiua.*
Eo magis in ſuſpenſiua.
16 *Mens Papæ eadem eſt cum mente partium in reſignationibus in fauorem, vel ad certum effectum.*
17 *Alimenta vbi ſunt relicta fauore tertij, ceſſat diſpoſitio l. 1. C. de lega.*

DECISIO DCLXXVII.

REuocauerat Adrianus VI. per ſuã conſtitutionem
inhærendo veſtigiis Innocentij VIII. omnes patro-
natus conceſſos à Leone X. ad beneficia, quorum fru-
ctus ab obtinentibus huiuſmodi conceſſiones non fuiſ-
ſent aucti vſque ad dimidiam. Et quia Dominis de Gi-
liis fuerat ab eodem conceſſum iuſpatronatus ad Deca-
natum & canonicatum collegiatæ Eccleſiæ ſancti Mi-
chaelis, de qua conſtitutione dederat Reuerendiſſ. Do.
Archiepiſcopus prouiſus à ſede Apoſtolica de præfato
decanatu contra D. Io. Paulum præſentatum à Giliis,
qui D. Io. Paulus vice verſa volens excludere d. conſti-
tutionem prætendebat, quòd quamuis ea ſit amplis ver-
bis conceſſa, non poſſit comprehendere hoc iuſpatro-
natus reſeruatum ſimul cum ipſa erectione collegiatæ,
quia (vt ipſe opinabatur) ſublato per Papam iurepatro-
natus, conceſſit collegiata, quod cùm pro parte Reue-
rendiſſ. Do. Archiepiſcopi negaretur, fuit neceſſarium
prius firmare, an hoc verum eſſet. Ad quem effectum fuit
diſputatum, an omnia contenta in bulla Leonis eſſent
correſpectiua, & Rota reſoluit, eſſe omnia correſpectiua,
& vnum factum contẽplatione alterius. Epiſcopus enim
& Nicolaus non ceſſiſſent commendis, niſi fuiſſet erecta
collegiata & reſeruatum iuſpatronatus D. Ioan. Paulo,
nec Matthæus dediſſet bis mille, niſi fuiſſet ſibi reſerua-
tum iuſpatronatus ad prædicta beneficia, quòd ſine præ-
dicta erectione fieri nequibat. Erant enim ante beneſi-
cia regularia, licet conuentu carentia, vt in literis dictæ
erectionis de anno 1518. narratur. Quo firmato pro faci-
liori reſolutione huius difficultatis fuit neceſſarium vi-
dere, an iſta conditio, quæ oritur ex huiuſmodi corre-
ſpectiuitate, eſſet momentanea vel ſucceſſiua: ſi enim
fuiſſet momentanea, ſufficiebat ſemel fuiſſe iuſpatrona-
tus validè reſeruatum: quia † ſufficit conditionem fuiſſe 1
etiam momento adimpletam, licet poſtea non duret. leg.
ſi quis hæredem. vbi Doct. C. de inſtitut. & ſubſtitut. Si
verò fuiſſet ſucceſſiua, aliud fortè dicendum fuiſſet. Ang.
conſi. 34. Doct. in dict. l. ſi quis hæredem. vbi Dec. nume-
ro tertio.

Qua de re diſputatum pluries fuit, an verſemur in
conditione momentanea, vel habente tractum ſucceſſi-
uum, in qua difficultate propter varias Dominorũ opi-
niones nunquàm capi potuit reſolutio. Sed quia in præ-
dicta diſputatione multa allegabantur pro parte Reue-
rendiſſ. Archiepiſcopi, ex quibus prætendebat defendi
poſſe, quòd & ſi verſaremur in cõditione ſucceſſiua, ni-
hilominus reuocato iurepatronatus ſuſtineretur colle-
giata, Domini voluerunt videre effectum huius diſpu-
tationis. In qua diſputatione plurimum referre arbitra-
bantur informantes vtriuſque partis cognoſcere, cuius
naturæ eſſet hæc ſucceſſiua conditio, an eſſet ſuſpenſiua,
vel reſolutiua, inter quas magna eſt differentia. Ideo du-
bitaui præſuppoſito, ſine veri præiudicio, quòd verſare-
mur in conditione ſucceſſiua, an ea eſſet ſuſpenſiua, vel
reſolutiua in parte, vel in totum, vel in nihilo, ita vt re-
uocato iurepatronatus corruat, vel non erectio colle-
giatæ. Cauſſa itaque propoſita 9. & 14. Martii. & quarta
Maij, Domini ſuper eo, an iſta conditio eſſet ſuſpenſiua
vel momentanea, nihil ſtatuerunt, opinantes etiam non
multum id referre ad deciſionem propoſitæ difficultatis,
ſed firmarunt regulam pro Domino Ioan. Paulo Gilio.
Stante enim reſolutione, quòd verſemur in correſpecti-
uis, † regula eſt, quòd vno corruente, corruant omnia. l. 2
fi. C. de acceptil. l. etiã. §. ex cauſſa. de minor. Aym. conſi.
179. num. 13. Maximè ſtante præſuppoſito, quòd verſe-
mur in conditione ſucceſſiua, de qua tamen vnus ex Do-
minis dicebat ſe valde dubitare, quia videbatur ſibi, quòd
multa adducerentur pro parte Archiepiſcopi ſuadentia
omnia iſta potiùs modum quàm conditionem importa-
re. Sed ſtante præſuppoſito, quòd verſemur in condi-
tione ſucceſſiua, ſubintrat alia regula, quòd † ſatis non 3
ſit eam momento adimplere. Cynus, in leg. ſi quis hæ-
redem. num. 2. de inſtit. & ſubſtit. vbi Dec. numero. 3.
Angel. coſil. 34. numero. 9. Pariſ. conſil 32. nu. 81. lib. 1.
cùm aliis ab informãtibus latiſſimè deductis. Cui regulæ
pro parte Reuerendiſ. Archiepiſcopi plures applicaban-
tur limitationes, ſeu plures dabantur reſponſiones, qua-
rum plures apud Dominos magnam patiebantur diffi-
cultatem. Dum namque dicebatur, quòd non poterat
hæc conditio eſſe reſolutiua, ſed ſuſpenſiua; quia ſuſpen-
ſiua nihil ponit in eſſe præter ſpem quandam: hic au-
tem nedum omnia fuerunt adimpleta, ſed pluries ex ſe-

cutioni demandata, cùm collegiata ſit erecta, reſeruatum iuſpatronatus, & patroni pluries præſentauerint, reſolutiua minùs, quia verba id non important.

Vltra quod tollebatur ex præſuppoſito, tolli etiam vi-
4 detur, quia † ſaltem reſpectu effectus in futurum poteſt dari iſte effectus ſuſpenſiuus. Bald. in l. generaliter. nu. 5. de Epiſc. & cleric. Henric. Boich. in cap. & ſi Chriſtus. nu. 3. & ibi Ægid. num. 7. de iureiura. Tiraqu. ceſſ. cauſ. limit. 23. numer. 8. Cùm enim erectio collegiatæ, & reſeruatio iuriſpatronatus momento explicentur, & effectus durationis iuriſpatronatus, quem effectum præ oculis partes habuerunt, habeat tractum ſucceſſiuum, totum hoc poteſt dici habere cauſſam momentaneam, & effectum ſucceſſiuum. Vnde reſpectu collegiatæ, cauſſa in eſſe deducta, & reſpectu iuriſpatronatus iam acquiſiti conditio poteſt dici reſolutiua, quia reſoluit, quod perfectum eſt: reſpectu verò effectus durationis, qui pendet, ſuſpenſiua.
5 Non enim nouum eſt, quòd † principalis diſpoſitio non pendeat, pendeat autem effectus. l. cùm hic ſtatus, §. ſi vero, vbi gloſſ. de donatio. inter virum & vxorem. Dum verò dicebatur, quòd quando conditio ſubintelligitur, actus propriè non cenſetur conditionalis. l. cõditiones, quæ extrinſecus. ff. de conditio. & demonſtratio. Id etiam non
6 tranſit ſine difficultate. Nam † vltra, quòd id procedit quoad effectum tranſmiſſionis, non quoad alios effectus, quando talis conditio ineſt ex voluntate diſponentis, ſuſpendit. Dec. conſi. 2. nu 5.

Vnde ſtante reſolutione, quòd verſemur in correſpe-
7 ctiuis ex voluntate partium, dicitur † ineſſe huiuſmodi conditio, quia vnum cenſetur factum contemplatione alterius ex allegatis à Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, numero 117. 118. Aymon. conſilio 246. numero 3.

Ex quibus corruit alia reſponſio conſiderata pro ratione diuerſitatis rationis, quòd diſpoſitum in vno ex correlatiuis non habeat locum in alio. Iaſ. in l. fi. nu. 18. cum pluribus ſeq. C. de indic. viduit. tol. Bapt. à ſancto Blaſ. de
8 correlat. nu. 39. & 56. Quia † diuerſa eſt materia correlatiuorum à correſpectiuis. In correlatiuis namque proceditur per viam extenſionis. Iaſ. in dict. l. fin. in princip. In correſpectiuis non tractatur de extenſione, quia partes vnum faciunt contemplatione alterius, & ſic vnum eſt cauſſa alterius, & iſta eſt ratio, quòd vno ſublato, corruat aliud per ſupradicta. Quæ reſponſio tollit etiam aliud fundamentum, quod fit ſuper pluralite cauſſarum finalium, & ſuper eo, quòd cauſſa finalis fuit augmentum cultus diuini. Quia ſtante reſolutione, quòd hæc omnia ſint correſpectiua, vnum dicitur factum contemplatione alterius, & conſequenter hæc reſponſio non videtur applicari, quia in iſtis (vt dictum eſt) corruente vno deſtituitur aliud. Pariter dum dicebatur, quòd hæc conditio vti pendens à poteſtate Principis dicitur impoſſibilis, non placebat, quia Papa ita admiſit ceſſiones commendarum & iſta non reuocatio habet diſpoſitionem iuris pro ſe, ex reg. decet, de reg. iur. in 6.

Vnde iſtis omiſſis reſtrinxerunt ſe ad limitationem adductã pro parte Reuerendiſſimi Archiepiſcopi, quòd fa-
9 uore piæ cauſſæ inductum ſit, vt † ſufficiat conditionem etiam tractum ſucceſſiuum habẽtem, ſemel adimpletam eſſe, licèt ad implementum non duret. Admonitis igitur partibus, vt ad iſtam limitationem ſe reſtringerent, propterea ſtrictè ad hanc limitationem Domini dixerunt inſpiciendum eſſe, in quibus terminis verſaremur, an in
10 conditione † mixta, quæ deficiens caſu fortuito fauore piæ cauſſæ non facit deficere diſpoſitionem. Roma ſing. 284. Tiraq. de priuileg. piæ cauſ. priuileg. 57. cum aliis allegatis. In qua conditione mixta procedit limitatio al-
11 legata pro parte Domini Ioan. Pauli, quòd † in contractibus viciat, quando ſtat per eum cui adimplenda eſt, vt per Iaſ. in dict. l. 1. C. de inſtitut. & ſubſtitut. In qua limitatione nil tractatur quòd tangant priuilegium piæ cauſſæ, ſed circa illam conſtituitur differentia, quòd in vltimis voluntatibus conditio mixta, quando non ſtat per implere debentem, ſed per eum, cui eſt adimplenda, habetur pro impleta. In contractibus verò habetur pro defecta. An verò verſemur in conditione negatiua. Filij namque ſub duplici conditione promiſiſſe dotem videntur, reſeruationis, ſcilicet, iuriſpatronatus, & illius perpetuitatis, ſeu durationis, vel reuocationis, & ad ſecundam reſtringitur præſens difficultas.

Conditio † autem negatiua, vel ſucceſſiua affirmatiua 12
nihil inter ſe differre videtur, vt videntur ſentire Bart. in l. Mutiana, nu. 3. Imol. nu. 3. verſi. in gloſſ. 2. Caſtren. nu. in fi. de conditio. & demonſtr. aſſerentes cautionem Mutianam locum habere etiam in conditionibus affirmatiuis habentibus implicitam negatiuam, vtputa ſi dictum eſſet, ſi permanſeris cum filio meo, quia implicitam habet negatiuam, ſi ab eo non diſceſſeris, & propterea idem eſt dicere, ſi iuſpatronatus non reuocabitur, vel ſi iuſpatronatus perſeuerauerit.

Hoc ſtante, circa limitationem duæ cadebant difficultates. Prima, quęnam opinio eſſet magis communis circa illud, videlicet, an diſpoſitio leg. libertas, §. 1. de manumiſ. teſtam. loquens in libertate indiſtinctè procedat etiam quoad piam cauſſam. Secunda, quæ verior.

Circa † quas difficultates nihil certi determinatum 13
fuit, quia informãtes ex profeſſo hanc difficultatem non tangebant. Sed Domini ipſam veram præſupponebant, quam vnus ex Dominis dicebat eſſe magis communem & veriorem, eam namque tenent Roman. in auth. ſimiliter, nu. 82. C. ad l. Falcid. ſequitur Euerad. in loco de liber. ad piam cauſſam. col. 4. ad fi. in 10. exemplo. Tiraq. de priuileg. 48. Soc. reg. 10. priuil. 42. Bened. Caroſ. de priuil. Eccleſ. pag. 61. verſi. priuilegium eſt eandem firmat Rip. in leg. ita ſtipulatus, nu. 47. ou. 43. de verb. oblig. Curt. ſenior. in leg. ſiue apud, acta. C. de tranſact. num. 34. verſi. 3. ſcitote. quam opin. tacitè admittunt omnes ij, qui tenent interpretationem, de qua in d. l. libertas, admiſſam fuiſſe fauore libertatis, quam renuit gloſſ. in leg. & ſi poſt tres. gl. fin. ante medium. verſic. item fauore libertatis, in fi. ff. ſi quis caut. & in l. Titio fundus. verſi. in omnibus, in fi. de verb. oblig. Alber. Bened. de Plumbin. in d. l. libertas, §. 1. Bart. in l. Mutianæ. numero 1. & ibi Imo. numero 5. in fi. Cuman. numer. 4. in fin. Bar. in d. l. ita ſtipulatus, num. 17. & Paul. de Caſt. & Imol. num. 10. Iaſ. num. 18. Rip. nu. 47. Seiſel. num. 11. Iaſ. nume. 31. Soc. iun. numero 127. vbi aſſerit cum hac opinione quaſi omnes Doctores tranſire. Aug. in l. fin. poſt medium, verſi. item ſi conditio. C. de condit. inſer.

Pro contraria tamen parte ſtant tantummodo Alcia. in d. l. ita ſtipulatus, nu. 31. Emanu. Coſt. lib. 2. ſelect. interpret. cap. 5. numer. 3. quam tacite ſequuntur tenentes d. l. libertas. §. 1. procedere non fauore, ſed ex natura libertatis, quæ ad tempus dari non poteſt, & quæ data eſt irreuocabilis. Guliel. de Cun. & nonnulli antiquiores relati à Bart. in d. l. ita ſtipulutus, num. 17. Cuman. ibidẽm. nu. 6. & Aret. num. 9. Roman. in auth. ſimiliter. nu. 100. §. omnis ad fi. Inſtit. de verb. oblig. Et conſequenter liquet hanc eſſe magis communem, quam etiam probat vt dixi veriorem ex rationibus à Doct. preſertim à Coc. Iun. Seiſel. & Rip. in d. l. ita ſtipulatus. Dicebat etiam in caſu noſtro idem eſſe quòd in libertate, quia quod ſemel Deo dicatum. &c. & quia cultus diuinus debet augeri, & ſic ſumus etiam in hoc caſu in terminis, in quibus per cautionem Mutianam ſuccurri nequit.

Sed præſupponendo limitationem veram, prout Domini præſupponebant, ſubintrat ſublimitatio à Doct. data, niſi conſtet de contraria mente diſponentis. Non obſtat enim controuerſia, quin Eccleſia dari poſſit † ſub 14
conditione reſolutiua, quicquid ſenſerit Innoc. in c. verum,

Digitized by Google

rum, de foro competen. vt per Doct. in ca. verum, de condit. appoſ. Tiraq. de retract. conuent. ad fina. nu. 14. Pinel. ad l. 1. in 3. parte, nu. 52. illat. 5. & nu. 53. vbi de communi. Tantò magis, ſi conditio eſt ſuſpenſiua. gloſſ. in d. l. fin. de manu. teſtam. Circa quam ſublimitationem duæ cadont difficultates, prima eſt, num requirantur verba expreſſa, vel ſufficiat, quòd aliâs etiam tacitè ex coniecturis de tali mente appareat. Alia, quando hîc ſufficerent coniecturæ, num hic adſint coniecturæ huiuſmodi.

Quoad primam partem, concluſerunt non requiri
15 verba expreſſa, ſed ſufficere † quòd tacitè liqueat de mente diſponentis. Alberic. in l. 1. numer. 8. in fin. & ibi Barto. nu. 23. Ang. col. 2. verſi. ſi non apparet, de inſtit. & ſubſtit. benè Ang. in leg. cum quidam, de condit. infert. Socin. priuileg. piæ cauſ. 43. Quod confirmatur, quia ratio, quare modus deficiens fauore piæ cauſſæ non reſoluit, eſt, ex eo quia præſumitur, quod donans vel relinquens eſſet aliâs relicturus, & donaturus, vt dicunt omnes Docto. in dict. cap. verum, de condit. appoſ. & Felyn. in cap. verum, de foro competen. nume. 7. cum aliis allegatis. Procedit ergo in dubio ſupradicta concluſio: ſed quando adſunt vrgentes coniecturæ in contrarium, quod non eſſet quis donaturus vel relicturus, niſi modo adimpleto, ceſſat hæc difficultas, vt per Corſet. ſing. 25. in verbo, contractum. Et quamuis Doct. exemplificent, quando adſunt verba expreſſa, exempla non reſtringunt, quod ex eo patet, quia Doct. in cap. verum, intelligunt illum tex. procedere in modo, non autem in conditione, ratio eſt, quia conditione defecta, deficit etiam relictum piæ cauſſæ. Confirmabatur hoc quoque per tex. in l. Mæuia. ff. de manumiſ. teſtam. ibi, Modeſtinus reſpondit neque contextum verborum totius ſcripturæ, neque mentem teſtatricis eam eſſe, &c. ergo attenditur etiam mens, quæ ex verbis expreſſis non apparet.

Quoad vltimam difficultatem, Domini non fuerunt concordes: nunnullis enim videbatur hîc ſubeſſe ſufficientes coniecturas, alij contrarium opinabantur. Primi mouebantur, quia cùm ſimus in correſpectiuis, attendenda eſt mens, non vnius partis, ſed ambarum partium, & conſequenter attendenda eſt mens. Papæ, vt cùm ſit dictum, quòd non poſſit derogari, niſi prout derogatur patronatibus Principum, præſeruatur auctoritas & poteſtas Papæ in derogando. Secundò, quia fuit diſpoſitum, quod ſi Gilij infra viginti annos non ſoluerent illa 500. duraret patronatus. Quemadmodum ergo ipſi ſi nihil adimplebant, nihil corruebat, ita etiam ſi reuocatur iuſpatronatus, non debet corruere collegiata. Tertiò, quia non ſit veriſimile, quòd Papa ſibi & ſucceſſori voluerit legem imponere, & ſupponere collegiatã huic periculo.

Nec obſtat correſpectiuitas, quia etiam in l. ſi. ff. de manumiſ. teſtam. legatum libertatis erat correſpectiuum ad implementum conditionis, & tamen ſufficit ſemel adimpletam eſſe conditionem, nec corruit, ſi poſtea deficiat.

Secundi mouebantur, quia in primis habemus verba, quod ſucceſſiuis vacationibus Gilij habeant præſentare, & quòd perpetuum eſſe debeat iuſpatronatus, quo mediante iſti voluerint ſe cantelare, quòd derogari non poſſet, niſi prout derogatur patronatibus Principum, ergo tantò minùs voluerunt illud abrogari poſſe.

Quæ omnia videbantur aliquibus ſatis arguere, mentem iſtorum talem fuiſſe.

Nec obſtat, quòd debebat etiam attendi mens Papæ,
16 quia † in iſtis reſignationibus in fauorem, vel ad certum effectum mens Papę eadem eſt cum mente partium, quia Papa adhæret illi voluntati, vt per Mohedan. deciſ. 318. magna difficultas propè fin.

Non obſtat tex. in l. fin. de condit. inſer. quia ibi ſeruus omnino etiam nactus libertatem cogitur obſeruare, & adimplere conditionẽ, pariter tex. in l. rogo, de fideicommiſſ. libert. non applicatur: ibi namque verſamur in conditione momentanea, quia conditio erat, ne ſeruus alienam pateretur libertatem, quæ momento explicatur, ſtatim enim quod alienabatur, erat purificata conditio. Similiter † non obſtat tex. in l. 1. C. de legat. Quia ibi fauore 17
legatarij tantùm relicta erant alimenta: at vbi relicta eſſent fauore tertij, ceſſat ille text. vt ibi per gloſ. & Doctores, per text. in l. illis libertis, de conditio. & demonſtrat. l. Mæuia, de annuis legat. Anch. conſ. 237. in prin. Et propterea dixerunt, vel quòd diſputetur veritate limitationis, vel ea præſuppoſita pro vera, diſputetur, an hic adſint ſufficientes coniecturæ, ex quibus dicendum ſit, quòd ſupplicantes & Papa voluerint, quòd iſta conditio non reuocationis perpetuò duraret, ita quòd ſi deficiat corruat collegiata.

ALDOBRANDINI.

Roman. adminiſtrationis tutelæ. Die 2. Decembris, 1580.

SVMMARIVM.

1 Facultas iurandi in litem tranſit ad hæredem, qui ſit informatus de veritate facti: aliâs non tenetur.

DECISIO DCLXXVIII.

Domini concluſerunt, † facultatem iurandi in litem 1
tranſire in hæredem, gloſſ. fin. in leg. penult. §. ſi. ff. ſi quis eum, &c. quem ſequitur ibi Bal. Angel. Paul. de Caſt. Alexan. Socin. & Iaſ. Tiraqu. qui alios cumulat, de retract. lignag. §. 2. gl. 11. nu. 2. Plot. in l. ſi quando, nu. 29. in princ. C. vnde vi. Idq; dixerunt verum eſſe de hærede informato de veritate facti, ſuper quo iurandum eſt, vt vult Bald. in cap. 1. num. 1. ſi de inueſtit. fuer. controuer. Iaſ. in leg. ſi quando, nu. 53. C. vnde vi. Ruin. conſ. 35. nu. 10. libr. 5. Afflict. deciſ. 16. num. 8. cum aliis allegatis. Alioquin anceps non debet ſubiicere ſe periculo periurij, vt dicunt prædicti Doctores. Et propterea ſi hæres erat infans, regulariter iurare nequit, cum ætas illa quicquid videt, ignoret. Aymon. conſ. 287. colum. final.

ALDOBRANDINI.

Roman. releuationis indemnitatis. Mercurij 2. Decembris, 1579.

SVMMARIA.

1 Prouiſiones annuæ poſſunt licitè retineri à creditore ante integram ſatisfactionem ſui crediti, quæ etiam obligari poſſunt, & nu. 3.

2 Accipere aliquid pro fideiuſſione licitum eſt.

4 Merces pati non debet dilationem, & vide diſtinctionem, num. 8.

5 Facultas conceſſa eo modo, quo quilibet Princeps ſi interrogatus fuiſſet, facilè conceſſiſſet, valet.

6 Solutio in dubio intelligitur facta in antiquiorem, & duriorem cauſſam.

7 Debitor poteſt declarare in quam cauſſam ſoluat.

9 Tempus aduenientis conditionis retrotrahitur ad tempus contractæ obligationis, non autem è contra.

10 Salarium non poteſt retineri: imò de iure non debetur, niſi ſit conuentum.

DECISIO DCLXXIX.

Cum Domini de Odeſcalchis coram R. P. D. A. C. vt in facto præſupponitur, inſtarent pro eorum indemnitatis releuatione contra nonnullos Milites fideiuſſores Religionis ſancti Lazari, qui ſub die 5. Aprilis, 1566. promiſerant eoſdem Dominos de Odeſcalcalchis indemnes releuare ab obligatione per eos facta de ſoluendo ſummam 19000. ſcutorum, ſeu aliam ad fa-

uorem

Digitized by Google

uorem R. Cametæ Apoſtolieæ, pro ſoloenda compoſitione priuilegiorum prædictæ religionis ſancti Lazari à fe. rec. Pio Papa Quarto conceſſorum. Dictique fideiuſſores petiiſſent calculari: orta fuit contruuerſia ſuper partitis prouiſionum, quas bo.me. Iannotus Caſtellionæus olim prædictæ religionis Magnus Magiſter, promiſerat Domini de Odeſcalchis in capitulationibos de ſoper initis cum obligatione camerali, in quibus inter alias deputauit eoſdem Dominos de Odeſcalchis depoſitarios generales omnium reddituum, & introituum ipſius religionis conueniendo, vt ipſi ad omnem requiſitionem religionis obligarent ſe vſque ad ſummam 25000. ſcutorum auri in auro, quam ſummam poſſent accipere ad cambium, cenſus, & ſocietates officiorum, remanendo ipſi depoſitarij ex pecuniis quæ ſoluerētur, hoc eſt vnum pro centenario, & alterum etiam pro centenario ex pecuniis quæ intrarent, cum facultate huiuſmodi vnum pro centenario exitus & introitus ſibi propria auctoritate retinendi. Nec non, quod pro eorum prouiſione haberent annuatim ſeuta 350. quæ in libro ad exitum religionis, quemadmodum præcedentia ſuo arbitrio & abſque alio mandato ad notare poſſent.

Negabant autem prædicti fideiuſſores potuiſſe Dominos Odeſcalchos ſibi retincre huiuſmodi prouiſiones, & dicebant priùs debuiſſe imputari pecunias exactas in extinctionem debiti ſortis principalis & intereſſe contracti, quam in cauſſam ipſi ſe obligarunt. Imò contendebant neque Magnum Magiſtrum potuiſſe promittere huiuſmodi prouiſiones ex fructibus & prouentibus religionis ſine interuentu & voluntate capituli. Ideoque depoſitarios eos nullo modo retinete potuiſſe.

Quamobrem fuit coram prædicto A. C. inter partes concordatum dubium, cum præſuppoſitis ad me tranſmiſſum, ac etiam per memoriale porrectum S. D. N. & poſteà mihi tranſmiſſum, & ordinatum fuit, vt illud proponerem in Rota, quod erat, videlicet an prædicti Domini de Odeſcalchis potuerint ſingulis annis ſibi retinere ſuas prouiſiones ex pecuniis religionis, & Magni Magiſtri ante integram ſatisfactionem debiti religionis. Cùm itaque die Lunæ, 16. Nouemb. benè hinc inde informantibus partibus propoſuiſſem dictum dubium in Rota, & ſuper eo diu, multumque diſcuſſum fuiſſet, per Dominos tamen dilata fuit reſolutio in ſequentem, quæ cùm fuerit die Veneris, 10. eiuſdem: nullū ſuper eo verbum feci, quia pro parte dictorum fideiuſſorum fuerat facta inſtantia, & obtentum, vt daretur dilatio, ex quo volebant dare nouas ſcripturas & informationes. Quare ſub die Veneris, 27. eiuſdem pro habenda reſolutione, propoſito eodem dubio, fuit dictum, quòd aliqui ex Dominis non viderant nouas informationes, ideò quòd in ſequenti caperetur reſolutio.

Demùm itaque propoſui dictum dubium die Mercorij, ſecūda præſentis, in cuius reſolutione Domini omnes
1 fuerunt concordes, vt ſcilicet † prouiſiones retineri potuerint ſingulis annis ante integram ſatisfactionem debiti religionis.

Primùm enim apparebat illas eſſe debitas, ex quo præcedebat clara conuentio in ipſis capitulationibus firmatis inter partes, ex quibus reſultat contractus correſpectiuus, cum veriſimiliter prædicti Domini Odeſcalchi non promiſiſſent de obligando ſe ipſos & eorum bona vſque ad ſummam ſcutorum 25000. auri in auro, & ad exactionem & ſolutionem pecuniarum, & ad tenendum libros & computa introitus & exitus pro dicta religione ſine illis prouiſionibus, quarum promiſſio viſa eſt Dominis licita, & rationabilis: & propterea etiam ſi non fuiſſet conuenta, videbatur ex natura negotij cōueniens, ex quo ſine prouiſionibus tale negotium, nec incoari, nec perfici potuiſſet: nec enim fuiſſet inoenta tam grandis ſumma pecuniarum exburſanda pro cōpoſitione priuilegiorum religionis, quàm neceſſe fuit accipere ad ſocietatem officiorum, cenſus & cambia à diuerſis perſonis, & totius per tantum tempus reuoluere ratione iſtius negotij, vt in totum exercuerit ad ſummam ſcutorum 25000. & vltra, prout fidem faciunt periti, & apparet ex libris abſque eo, quod perſonæ magnæ æſtimationis, & facultatis ſe ipſas ſuáque bona pro illis obligaſſent. Tales verò perſonæ tantum onus omnino non ſubiiſſent obligationis exigendi & ſoluendi pecunias, ac tenendi libros, ſeu computa introitus & exitus, prout apparet fuiſſe Dominos Odeſcalcos ſine talibus vel etiam maioribus prouiſionibus, prout etiam fidem fecerunt inſigniores ac primarij mercatores vrbis. Vnde viſum fuit Dominis conſtare de mente & voluntate contraheorium deberi dictas prouiſiones, tum
2 † quia licitum eſt accipere aliquid pro fideiuſſione, l. rogaſti §. fin. de præſcript. verb. l. ab eo. §. primo, vbi Bald. & Paul. de donat. Anan. in capi. fin. numero 42. de vſur. Dec. conſilio ſeptimo, in principio, vbi de ſimili conuentione. Tum quia omnia iſta fuerunt correſpectiua, & vnum ſine alio factum non fuiſſet, latè Crauet. conſilio 442. numero tertio.

Similiter conſtare videbatur de poteſtate promittentis. Nam Magnus Magiſter, qui illas promiſit tanquam Prælatus & caput religionis, erat vſufructuarius, & diſpenſator redditunm & emolumentorum religionis, & poterat illos ſeu illa erogare in huiuſmodi cauſſam, maximè, ex quo erat neceſſaria & quodammodo fundamentum iſtius negotij, vt aliàs reſolutum fuit in hac eadem cauſſa coram R. P. Domino Lancelloto, 20. Iunij, 1578.
3 Præterea † cum huiuſmodi prouiſiones fuerint annuatim promiſſæ, dicebant Domini eas ſingulis annis potuiſſe retineri, prout conuentum fuit, leg. Lucius, ff. qui potior. in pignor. habean. leg. aſſiduis, Cod. eodem Dec. conſilio 698. Cùm natura eius, quod annuatim debetur, ſit quòd ſingulis annis præſtari debeat, maximè ſine vlla controuerſia in fine anni, quemadmodum ex libris depoſitariorum conſtat eos retinuiſſe ſibi dictas prouiſiones in fine cuiuſlibet anni. Et hinc maximè tollitur omnis difficultas, cùm expreſsè fuerit conuentum, vt depoſitarij poſſint propria auctoritate retinere dictas prouiſiones, & ponere ad exitum religionis abſque alio mandato. Addebant Domini, quòd cum fe. rec. Pius Quartus per literas in forma breuis conceſſerit facultatem Magno Magiſtro accipiendi pecunias pro ſeruitio religionis vſque ad ſummam ſcutorum 25000. ad cenſum, & ad ſocietates officiorum, ac aliàs prout meliùs ac commodiùs inuenire poſſet, & pro dicto debito obligandi bona religionis: ipſe autem Magnus Magiſter non inueniſſet meliorem vel commodiorem viam inueniendi dictas pecunias, niſi cum dictis capitulationibus, & ſub promiſſione dictarum prouiſionum, quas ſi non neceſſarias vidiſſet, aut ſine illis facere potuiſſet, vtique non promiſiſſet. Igitur veriſimiliter facultas illa conceſſa à Papa extendi debebat in neceſſariam antecedentiam ad dictas prouiſiones tanquam neceſſarias impenſas, aliàs inutilis & fruſtratoria fuiſſet. Quare arbitrantur Domini, quòd cùm tales prouiſiones fuerint aſſignatæ ad effectum tenendi ſcriptores & miniſtros, qui poſſent exigere & ſoluere pecunias, & ad hoc fuerunt neceſſariæ, quia aliàs negotium expleri non poterat, etiam ſi non præceſſiſſet conuentio, adhuc tamen debebantur & ſoluenda fuiſſent ſingulis annis, cùm requirantur ratione expenſarum & annui laboris, cuius † merces non patitur dilatio-
4 nem, & quorum cauſſa ſemper præcedit, leg. qui neceſſarias, de pignor. actio. l. huius, ff. qui potior, in pigno. habeantur.

Ex quibus Domini cenſuerunt præfatas prouiſiones eſſe debitum religionis, & principale debitum tanquam fundamentum totius negotij, nempe inuentionis pecuniarum, obligationis Dominorum de Odeſcalchis, ſo-

lutionis

lutionis factæ Cameræ Apoſtolicæ, exactionis introituum religionis, ac tenendi libros & computa, ſine quibus hodie religio, nec ipſi milites poſſent ſcire, quæ pecuniæ, & quibus fuerint ſolutæ, quæ & a quibus exactæ.

Ad ea verò, quæ ex parte fideiuſſorum in contrarium afferebantur, ita reſpondebatur.

Et in primis ad literas in forma Breuis Pij Quarti, quatenus volunt ſub certis pœnis pecunias religionis, non niſi in extinctionem debiti religionis, & non in aliã cauſſam conuerti poſſe dicebatur, hoc quoque eſſe debitum religionis, & principale debitum, occaſione ſolutionis compoſitionis contractum, vt dictum fuit, quoniã nemo ſubiiſſet illud onus ſine talibus, vel etiam maioribus prouiſionibus, & ſi magnus Magiſter aliter potuiſſet negotium explicare, vtique fuiſſet. Maximéque ceſſat difficul-
5 tas, quia in literis conceditur † facultas Magno Magiſtro accipiendi pecunias prout meliùs & commodiùs inuenire poſſet, & ſi Papa interrogatus fuiſſet, veriſimiliter illud idem reſpondiſſet, gloſſ. in l. tale pactum, §. fin. ff. de pact. cum aliis per Iaſ. in l. ſi vnus, §. pactus ne peteret, nu. 22. eod. tit.

Non mouebat, quòd in dictis literis nihil dicatur de prouiſionibus, & quòd caſus omiſſus videatur denegatus. Nam neque in prædictis literis reperiuntur omnia capita conuentionum initarum inter partes. Vnde literæ per hoc non excludunt neceſſarias expenſas & prouiſiones, neque præiudicant dictis conuentionibus, quinimò illas approbare intelligi debent in neceſſariam conſequentiam. Etenim ſi Papa voluit in prædictis Breuibus Dominos Odeſcalcbos, vti depoſitarios teneri ad exigendum pecunias, ad faciendum lites, ad reddendum computa, neceſſariò dicendum videtur, quòd voluerit illos poſſe facere neceſſarias impenſas. Inſuper dicebatur, quòd hodie non agitur de obligatione bonorum religionibus, quia ex dictis Breuibus apparet reſtricta ad ſolum biennium: ſed ſolùm quæritur, an prouiſiones potuerint retineri ex pecuniis introituum religionis, quarum pecuniarum Magnus Magiſter erat legitimus adminiſtrator, & illas erogare poterat pro ſeruitio religionis, & in hanc cauſſam, nam aliàs ad ipſum prouenturæ erant.

Neque ex dictis Breuibus apparet, quòd dicebatur per informantes pro fideiuſſoribus prohiberi, quòd pecuniæ conuertantur etiam pro ſuſtentatione Magni Magiſtri. Et quamuis hoc appareret, dicebatur hoc non obſtare, quia illa erat cauſſa extrinſeca & aliena, ſed prouiſionum intrinſeca & neceſſaria pro explicatione negotij.

Secundò ad illud, quòd milites fideiuſſores non obligarunt ſe pro dictis prouiſionibus, & quòd eorum obligatio eſt diuerſa ab alia aliorum fideiuſſorum, qui prius acceſſerant obligationi Magni Magiſtri de anno 1565. & quod eorum obligatio nullam habebat relationem ad capitulationes. Reſpondebatur, quod imò ad effectum, de quo agitur, ſufficit relatio, quæ habetur in vltimis verbis eorum obligationis, videlicet iuxta formam capitulationum deſuper initarum. Ex quibus verbis conſtat, eos habuiſſe ſufficientem notitiam, maxime, quia hodie non agitur contra ipſos, vt ſoluant tales prouiſiones, ſed tantùm replicatur per Dominos Odeſcalchos, quòd benè potuerunt eas ſibi retinere iuxta capitulationes.

Tertiò, non mouebat Dominos illud, quòd afferebatur de anterioritate & prioritate, quòd † regulariter
6 ſolutio intelligitur facta in antiquiorẽ & duriorem cauſſam, & conſequenter in cauſſa quæ habet fideiuſſores, & pro qua ſoluuntur vſuræ, per leg. 1. cum tribus ſequentib. ff. de ſolut. & traditur ibi per Docto. Vnde inferebatur, quòd depoſitarij debebant priùs ſoluere ſibi ſuas prouiſiones. Nam reſpondetur, quòd antiquior cauſſa ex forma capitulationum erat illa prouiſionum. vel ſaltem, quòd in coniunctis non datur anterius vel poſterius, & prædictæ capitulationes præcedunt per multum tempus obligationem & reuelationem fideiuſſorum. Deinde, quòd illa regula procedit in dubio, ſecus autem quando apparet de voluntate contrahentium. Poteſt † enim de- 7
bitor promittere vel declarare, in quam cauſſam ſoluat. l. 1. & l. 4. & l. Paulus, §. Paulus. de ſolut. l. 1. Cod. de ſolut. l. ſi vſuras, C. de vſur. Rom. conſilio 94. Pariſ. conſilio 122. libro quarto. Quæ voluntas dignoſcitur ex antecedentibus ſeu ſubſequentibus, vel etiam in ipſo actu, quemadmodum in præſenti caſu: præceſſit enim conuentio, ita fuit deſcriptum in libris, & ſimili modo poſtea fuerunt ſolidata computa cum ipſo Magno Magiſtro. Præterea cauſſa prouiſionum erat potior tanquam tempus neceſſarij, vt dictum fuit, quamuis fuiſſet poſterior tempore. Per hæc tollebatur etiam ratio illa: quòd ex quo prouiſiones erant promiſſæ ſingulis annis, tot erant ſtipulationes quot anni. Ideóque licèt illarum cauſſa pro illo tempore poſſet videri anterior, tamen pro ſequentibus erat poſterior obligatione fideiuſſorum, & ſic cùm eſſet promiſſio ſub tacita conditione, dicendum videbatur prout in cauſſa † mercedis latè diſtinguebat Bar- 8
tol. in leg. ſi ſeruus communis, 5. cùm ſeruus, ff. de ſtipulat. ſeru. & ibi Ioan. de Imo. Ang. & Alexand. in l. Stichum, §. ſtipulatiu. Dicebatur enim, quod in huiuſmodi prouiſionibus factis ad certum tempus, vel ſub tacita conditione, quamuis intelligantur tot ſtipulationes, quot termini ſeu res, tamen adueniente tempore vel conditione quoad anterioritatem vel potioritatem attenditur tempus contractæ obligationis: nam † tempus ad- 9
uenientis conditionis ad illud retrotrahitur, & non è contra, l. potior. l. qui balneum. l. Lucius, ff. qui pot. in pignor. habean.

De reuocatione omnium priuilegiorum religionis, de qua dicebant fideiuſſores, non conſtabat, ſed tantummodo de illorum limitatione. Et quatenus conſtaret, dixerunt Domini non propterea ſublatam fuiſſe cauſſam dictarum prouiſionum. Summa enim ſcutorum 350. quolibet anno fuit promiſſa pro tenendis ſcriptoribus & miniſtris, & pro tenendis libris, & computis: ſed hæc cauſſa durabat ſuper pecuniis acceptis ad intereſſe vſque ad integram ſatisfactionem iſtius debiti.

Quo vero ad vnum pro centenario exitus, & alterum introitus religionis, dictum fuit, quòd illa non retinebantur, ſi pecuniæ non intrabant, neque reſoluebantur, quare ſi ceſſarunt priuilegia, & propterea non intrarunt pecuniæ, ceſſauit etiam talis prouiſio.

Eodem modo reſponſum fuit ad id, quod dicebatur, depoſitariorum officium duraſſe tantum per biennium, & ſic non debuiſſe retinere prouiſiones vlteriùs. Nam ex forma capitulationum conſtat conueniſſe inter partes, quod durat per quinquennium, & vltra, vſque quo integre eſſent ſatisfacti.

Sed hæc poſtremò dicta & alia allegata pro parte fideiuſſorum, videlicet, quòd hæ prouiſiones erant tanquam ſalarium, & † quòd non poteſt retineri, leg. 1. §. taceat, C. 10
de rei vxor. actio. Bar. in l. 1. § neceſſario, vbi Alberic. ff. de impen. in rebus dot. fact. Et quod ſalarium non conuentum de iure non debetur, Put. deciſio 45. & 46. lib. 1. & deciſ. 1. lib. 3. & Caſſan. deciſ. 10. Et quod Domini de Odeſcalchis fecerunt aliquas ſocietates cum R.P.D. Epiſcopo eorum fratre. Hæc omnia viſa ſunt Dominis extra propoſitum dubium, per quod videtur concedi huiuſmodi prouiſiones debeti, quemadmodum debentur per ſupradicta.

Ad aliud verò de ſocietatibus contractis cum fratre, dictum fuit, licitè potuiſſe contrahi, quemadmodum cum exteris perſonis, ex quo realiter ſocietates fuerunt contractæ

tractæ cum periculo vitæ, & declaratione commodi, &
incommodi ad beneficium religionis.

Et nihil prohibet, quo minus R. P. D. Epiſcopus, qui
non erat depoſitarius, poſſet dare ſuas pecunias redactas
ex venditione ſuorum officiorum ad ſocietatem depo-
ſitarius. Sed hæc vt dictum fuit, videbantur aliena, quia in
dubio tantùm quæritur, an Domini de Odeſcalchis po-
tuerint ſingulis annis ſibi retinere ſuas prouiſiones ante
integram ſatisfactionem debiti religionis, pro cuius reſo-
lutione placuit Dominis affirmatiuè eſſe decidendum,
videlicet, potuiſſe retinere. An autē fuerint retentæ, cùm
ſit extra dubium, & quid facti, hoc reliquerunt Domini
inſpiciendum ex libris arbitrio peritorum, & prudentiæ
Reuerendiſſ. D. Iudicis.

ALDOBRANDINI.

Roman. de Incoronatis. Veneris, 28, Iunij. 1577.

SVMMARIA.

1 *Æs alienum minuit hæreditatem.*
2 *Hæres non tenetur fructus ex hæreditate perceptos computare in ſuo credito. ex communiori.*
3 *Fructus percepti iudicio teſtatoris non veniunt in hæreditate grauati: niſi addita cauſſa pro dote reſtituere ſit relictum.*
4 *Intellectus l. quod de bonis. §. quod auus. ff. ad leg. Falc. quo caſu procedat.*
Item l. mulier. §. cùm preponeretur, procedit in quaſi debito dotis. nu. 5.
6 *Hæres vnam volens rem particularem ſibi appropriare pro ſuo credito, id facere debet auctoritate iudicis, alioquin grauatus non deduceret melioramenta.*
7 *Solutio præſumitur priùs facta de mobilibus, poſtea de immobilibus.*

DECISIO DCLXXX.

QVia prima pars dubij nō patitur difficultatem, cùm
1 certum ſit, quod † æs alienum minuat hæreditatem.
l. imponenda. ad l. Falcid. l. ab omnib. §. ſi de legat. 1. cum
ſimilib. difficultas fuit redacta ad ſecundam partem, in
qua Domini poſt multas propoſitiones finaliter tenue-
runt, æs alienum minuere hæreditatem de tempore, quo
debita ſoluta fuerunt: tunc enim hæres videtur ſibi ipſi
ſoluere. l. ſi ei. §. 1. ff. de euict. & latè deducit Soc. Iun. conſ.
170. nu. 5. cum ſeq. lib. 2.

Nec obſtat, quod hæres teneatur fructus ex hæreditate
perceptos computare in ſuo credito. l. mulier. §. cùm pro-
poneretur, ad Trebellia. l. quod de bonis. §. quod auus. ff.
ad leg. Falci. cum alijs pro Cæſare allegatis. Quia contra-
ria † opinio eſt communior, & verior. Eam enim tenent
2 Iacob. de Arenâ, Bart. Alberic. & Alexan. in dict. l. mulier.
§. cùm proponeretur, ad Trebell. & pro hac parte eſt text.
iuncta glo. in verb. agetur. in l. cum quis. §. mulier, de dot.
prælegat. vbi quamuis aliâs propter illa verba, quicquid
ex hæreditate mea ad te peruenerit, reſtituas, &c. in fidei-
commiſſo non veniant fructus percepti iudicio teſtato-
ris. l. quod his verbis, de legat. 3. tamen † ſecus eſt, quando
3 teſtator relinquit, addita cauſſa, pro dote, quę cauſſa ſi ad-
dita non fuiſſet, fructus eſſent liberi hæredis vel legatarij,
nec imputarentur in debitum dotis, eandem etiam opi-
nionem tenent Bar. in l. cùm pater. §. Titio, nu. 5. de legat.
2. Ruin. conſ. 112. nu. 28. & conſi. 115. nu. 13. lib. 4. Alciat.
conſi. 172. col. 3. li. 9. qui de veritate requiſitus, ita reſpon-
dit cum aliis latiùs hîc deductis per informantes pro
Paulo, qui benè reſpondet omnib. iis quæ in contrarium
deducuntur. Nec obſtat text. in l. quòd de bonis, §. quòd
auus. ff. ad leg. Falcid. quia † ibi fuerat grauatus hæres ad
4 reſtitutionem nedum bonorum teſtatoris, ſed ipſiuſmet
hæredis. Ex quo colligitur, quod mens teſtatoris fuit,
quod fructus compenſentur cum debito, ex quo voluit,
quod hęres grauatus etiam propria bona reſtitueret. Nec
obſtat, etiam in l. mulier. §. cùm proponeretur. Quia † ibi 5
erat quaſi debitum dotis nō autem debitum, & propterea
ob æquitatem fit dicta compenſatio, vt ibi etiam dicunt
Doctores. Fructus enim percepti pendēte conditione ad
hæredem pertinent. l. in fideicommiſſaria. ff. ad Trebellia.
vbi Docto. & etiam quod hæredi debetur, minuit hære-
ditatem, adeò quòd tanto minus dicitur eſſe in hæredita-
te. d. leg. imponenda. l. irritum. C. ad l. Falci. quòd nō eſſet
ſi fructus medio tempore percipiendi deberent compen-
ſari cum credito.

Non obſtant not. in l. debitori. C. de pact. Quia † pro- 6
cedunt, quando hæres vult. vnam rem particularem ſibi
appropriare pro ſuo credito, tunc enim id fieri debet au-
ctoritate iudicis, alioquin grauatus non deduceret me-
lioramenta, contra text. in l. domos. & ibi Doct. ff. de leg.
1. l. vbi purè §. fi. ff. ad Trebell. Hanc tamen materiam Do-
mini intelligebant, vt † priùs debeat præſumi facta ſolutio 7
de mobilibus, poſtea de immobilibus. leg. à diuo Pio. §. ſi
ſuper rebus. ff. de re iudic.

Sed quia pro parte dicti Cæſaris & fratrum prætende-
batur. quòd idem debeat eſſe reſpectu ipſorum, quòd vi-
delicet debita Bernardini ab ipſis ſoluta, ſimiliter immi-
nuant bona donata, ad quorum reſtitutionem ipſi tenen-
tur de tempore ſolutionis, Domini dixerunt. quòd videa-
tur, num adſit diuerſitatis ratio inter ipſos caſus, quia ſi
adeſt, videtur intrare vulgata iuris regula, quod vbi adeſt
eadem ratio, debeat eſſe eadem iuris diſpoſitio: nihil ta-
men fuit firmatum, quia partes ſuper hoc non informa-
bant.

SERAPHINI.

Ceruien. bonorum. Lunæ, 30. Maij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Coloni interuertere poſſunt poſſeſſionem domini, alieno nomine poſſidendo, & quæ concurrere debeant ad hoc, numer. ſequ.*
2 *Hæres mediantibus colonis acquirere poteſt poſſeſſionem pluribus concurrentibus.*
3 *Poſſeſſionis continuatio tollitur per tituli recognitionem.*

DECISIO DCLXXXI.

DVbitaui, an taliter conſtet de poſſeſſione per colo-
nos quondam Ioannis Humai, continuata poſt d.
Ioannis obitum, vt poſſit dici quæſita hæredibus, & ex-
cludat poſſeſſionem R. Do. Epiſcopi vtî poſteriorem. Du-
bitationem faciebat, quia cum Ioannes viuens poſſideret
animo ſuo & corpore colonorum, & coloni continuaue-
rint poſſeſſionem nomine hæredum, † poſſeſſio vide- 1
batur plena nomine eorundem. Ang. & Alexand. in l. qui
vniuerſos. §. quod per colonum. ff. de acquiren. poſſeſſ.
Afflict. deciſio 167. numer. 6. & deciſi. 325. Nat. conſi. 578
num. 7.

Tamen hoc non obſtante contrarium cenſuerunt Do-
mini, quia non eſt verum abſolutè, quod hæres median-
tibus † colonis acquirat poſſeſſionem, niſi pluribus con- 2
currentibus, nempè, quòd colonus continuet nomine
hæredis, vt tradit Alexand. *loco citato*, item, quod adſit
ſcientia & voluntas eius, cui quæritur poſſeſſio. gloſſ. in
leg. quod meo, de acquirend. poſſeſſio. Bald. conſil. 330.
numero 6. lib. 1. Et quod adſit actus aliquis recognitio-
nis, puta per ſolutionem affictus, & penſionis, & ita lo-
quuntur Doctores exemplo allegati. Bero. conſi. 75. num.
23. lib. 3. Benint. deci. 12. in fin. quæ in caſu propoſito non
adſunt.

Nec placuit, quod dicitur, continuationem nomine
hæredis eſſe præſumendam, quia ſi præſumeretur de iure
fruſtra eam Doct. requirerent.

Præterea contra huiuſmodi præſumptionem facit re-
cognitio

3 cognitio † facta Epiſcopo, ex quo tollitur talis præſūpta continuatio. Afflict. deciſ. 325. nu. 5. cū aliis allegatis. Neque obſtat, quòd recognitio ſit facta tanquam in dominum & patronum, non autem in poſſeſſorem, quia cùm promittat reſpondere de fructibus, profitetur vtique ſe velle retinere bona nomine illius, vt per Afflict. vbi ſupr. Non obſtat proteſtatio procuratoris, quia nihil operatur, cùm ipſe nō poſſideret, & debebat in facto conſiſtere, ſi volebat impedire acquiſitionem Epiſcopi. Non obſtat, quòd prætenditur, omnes colonos nō fuiſſe eiectos, quia fortè hæc eiectio tunc foret neceſſaria, ſi quæſita fuiſſet poſſeſſio hæredi, ſed ea non quæſita, ſufficit recognitio. Ex his tolluntur omnia exempla allegata: nam loquuntur in terminis, in quibus aderant actus poſitiui colonorum pro continuatione hæredum nomine. Et ideò dixerunt Domini mandatum aliàs decretum relaxandum.

SERAPHINI.

Roman. officij cur. de Sabellis. Ven. 3. Iunij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Officium ſi ſit venditum iuxta ſolitum ſimilium officiorum, ſecuta deuolutione ex natura rei, non eſt locus euictioni.*
2 *Actus debet referri ad cauſſam, ſine qua non valuiſſet.*
3 *Alienare ius ſuum tantum nemo præſumitur in contractibus oneroſis, imò potius plenum ius transferre, ex communi.*
4 *Hæredum mentio in contractibus ſemper ſubintelligitur.*

DECISIO DCLXXXII.

ILluſtr. D. Hoſtilius, & Troilus vendiderunt officium iudicatus cur. de Sabellis, cuidam Lucretiæ della Palma pro pretio 1890. ſcutorum, in vim motus proprij fel. re. Pauli Papæ tertij, cuius data relicta fuit in albis, ſponte, & ex eorum certa ſcientia, & deliberata voluntate, & omni meliori modo, via, iure, cauſſa & forma, quibus magis meliùs, & efficaciùs fieri potuit, cum promiſſione de euictione, cui acceſſit Illuſtr. Dom. Flaminius Sabellus, & aliàs prout in inſtrumento. Defunctis Hoſtilio, & Troilo Sanctiſ. D.N. Conceſſit Illuſtriſ. D. Bernardino Sabello officium Mareſcalatus Curiæ Sabellæ, qui totius officij poſſeſſionem adeptus eſt, & hoc quoque officium iudicatus tanquam illius membrum ab hæredibus Antonij Liſciati ſingularib. Lucretiæ ſucceſſoribus euicit, & eius quoque poſſeſſionem adeptus eſt. Cúmque prædicti hæredes agerent de euictione contra Illuſtr. Dominos hæredes Troili, nec non Illuſtr. Dom. Flaminium, obiiciebatur euictioni locum non eſſe, cùm venditum eſſet officium, quod de ſui natura erat vacabile, neque venditum eſſet ſimpliciter iure proprio, neque in perpetuum pro ſe, & hæredibus, vt fieri ſolet, ſed iuxta ſolitum ſimilium
1 officiorum, & † ideò ſecuta deuolutione ex natura rei nō eſſe locum euictioni, gloſſ. fina. in l. ſi familia, ver. itē quid ſi vni, C. fam. erciſc. & ibi Cyn. Bart. Bal. Saly. & alij, quos enumerat Tiraq. de retract. §. 1. gl. 9. n. 34. Cúmq; inter R. Dominos iudices delegatos extra Rotam nō conueniret, ego de ordine Sanctiſſ. D.N. cauſſam in Rota propoſui, & dubitaui, quid cenſeretur venditum, & quomodo in caſu, de quo agitur. Et dubitatio oriebatur propter mentionem motus proprij, cùm adeſſent duo reſcripta, alterum prorogationis officij factæ in fauorem primogeniti Hoſtilij, ad quod Illuſtr. hæredes habitam fuiſſe relationem prætendebant. Alterum permiſſionis alienandi fructus, & emolumenta, & alia ratione d. curiæ ad d. Hoſtilium, quomodolibet ſpectantia, & pertinentia cum facultate redimendi vſque ad ſummam 6000. ducatorum, vel redditus quingentorum annorum. In quo tamen fuerat appoſita clauſula facta obligatione in Camera de redimendo infra 30. annos. Et ad hoc habitam fuiſſe relationem prætendebant hæredes Antonij. Ideò cauſſa in Rota propoſita, Domini cenſuerunt, ita venditum fuiſſe officium, vt per obitum Troili vacare non deberet, ſed perpetuaretur vſque ad eius redemptionem, & ideò eſſe locū obligationi de euictione. Moti fuerunt ex eo, quòd non ſimpliciter venditum fuit, ſed in vim motus proprij fel. re. Pauli III. quod erat intelligendum de eo motu proprio, in quo dabatur facultas vendendi ſub certa forma. Nam in vim alterius continentis prorogationem vendi-
tio talis celebrari non poterat. Actum † itaque debere re- 2
ferri ad cauſſam, ſine qua non valuiſſet, maximè ſtante clauſula, omni meliori modo. Aym. conſi. 141. nu. 3. Confirmatur hæc ſentētia manifeſtè ex qualitate perſonæ, cui facta erat venditio, nempe mulieris, quæ erat huiuſmodi officij iudicaturæ incapax, l. fœminæ, de regulis iuris. Ergo vendēdo tali perſonę, cenſentur facta vigore reſcripti, in quo datur facultas vendendi etiam fœminæ. Quod ex alio etiam deducitur. Nam cùm in hoc inſtrumento fuerit facta etiam venditio cum reſeruatione facultatis redimendi, ſub qua forma dat erat facultas alienadi, apparet id totum factum iuxta modum in reſcripto conceſſum. Quod & vltimò colligitur ex eo, quòd in huiuſmodi alienatione nulla interuenit licentia de alienando, neque ſpecialiter cautum fuit de ea obtinenda. Quare omnino dicendum eſt, factam fuiſſe vigore illius reſcripti, in quo dabatur licentia huiuſmodi, pro actus validitate, l. quoties, cum ſimil. de reb. dub. His conſona eſt veriſimilitudo: nam ſatis eſt inueriſimile, quòd quis velit emere officium, quod ſubiacet periculo mortis, maximè concurrente proportione pretij cum valore rei, qui valor colligitur fuiſſe redditus ſcutorum 12. menſtruorum ex reſeruatione duodecimæ partis, pro qua ſoluebantur 12. ſcuta annua, & ex hoc redditu deducendæ ſunt expenſæ, & propterea æſtimandum pactum illud de retrouendendo, quòd de valore rei detrahit. Quibus ſic ſtantibus non obſtant exempla deducta.

Et primò, quod dicitur in d. reſcripto dati tantùm facultatem alienandi redditus, & fructus, non autem officia, tollitur ex lectura breuis in illis verbis, fructus, prouentus, cum illis iuribus, & iuriſdictionibus, & aliis ad eum ratione d. curiæ quomodolibet ſpectantib. & pertinentibus ſuper quibuſuis rebus, &c. quæ verba, apparet eſſe prægnantiſſima, non autem ad ſolos fructus, & prouentus reſtricta. Secundò, non obſtat, quòd voluerit tan-
tùm vendere ius ſuum, quia † in emptione, & vēditione, 3
& aliis contractibus oneroſis hoc non eſt verum. Bald. in l. ſi domus, §. fina. de leg. 1. & ibi Ange. in fin. Cuma. nu. 2. Imò, num. 2. Alexan. nu. 4. qui teſtatur de communi, idem Alexan. conſil. 63. nu. 10. lib. 6. Ruin. conſil. 140. nu. 3. lib. 1. Nec obſtat, quòd nō adſit clauſula, in perpetuum, & pro ſe, & hæredibus, &c. quia hoc non eſt neceſſarium: nam
† mentio hæredum in contractib. ſemper ſubintelligitur. 4
Abb. in c. fi. in 1. not. de arb. Iaſ. in l. ſi ſic ſtipulatus, la ſeconda, nu. 14. de verb. oblig. & in l. 2. §. item & ſi in facto, n. 1. & 2. eo tit. Nec obſtat cōſideratio, quæ fit ſuper natura officiorū, qui ſtante relatione facta ad motum propriū, in qua adeſt clauſula, decernentes, per quam Papa vult, quòd emptores nullaten⁹ poſſint moleſtari, donec de ſūma ſoluta fuerint ſatisfacti, ſatis apparet, emptores non habuiſſe reſpectum ad naturam officij, ſed ad facultatem datam in d. motu proprio. Præterea iſta conſuetudo notoria, quæ deducitur, non applicatur ad caſum propoſitum, cùm officia ſoleant ita emi, vt vacent pēr obitum emptoris, non autem venditoris. Quare fuit per Dominos cōcluſum, Illuſtr. Dominos de Sabellis teneri de euictione, præſuppoſito, quòd ea fuerit iuſta, & non iniquè extorta. De iuſtitia autem ſatis videtur mihi conſtare ex eo, quòd cùm Papa conceſſerit facultatē alienandi ſub conditione illa facta obligatione in Camera Apoſtolica de redimendo intra 30. annos, & talis cautio preſtito non re-

periatur apparet, venditionem vigore motus proprij factam, non ſeruata eius forma in præiudicium Cameræ Apoſtolicæ, & habentium ius ab ea, ſuſtineri non poſſe.

SERAPHINI.

Vrbeuetan. hæreditatis. Mercurij, 15. Iunij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Verba in donatione quænam dicantur importare ſtipulationem notarij nomine abſentis ſtipulantis.*
2 *Verbum, promiſit, importat ſtipulationem etiam notarij nomine abſentis.*
3 *Iuramentum confirmat donationem etiam abſenti factam.*
4 *Donatio ſtipulata à notario nomine abſentis debet per eum acceptari ad effectũ acquiſitionis dominij, vel poſſeſſionis.*
Fallit, niſi ſit alteri ius quæſitum titulo ſingulari, numero ſequen.
5 *Acceptatio donationis factæ abſenti, non poteſt per eum fieri, in præiudicium tertij cui eſt ius quæſitum titulo ſingulari: ſecus ſi vniuerſali.*
Fallit in infante, num. 6.
Item vbi proſit donatario, num. 8.
7 *Vtilis actio ſine ceſſione quæritur ex ſtipulatione notarij.*
9 *Stipulatio ſi ſit facta pro omnibus, vno remittente cæteris præiudicare non poteſt.*
Idem in pluribus ſubſtitutionibus.
10 *Iuramentum ſupplet defectum inſinuationis.*
11 *Renuntiare poteſt etiam iuri municipali quoad ſolemnitatem alicuius actus.*
Quod procedit etiam per æquipollens, num. 12.

DECISIO DCLXXIII.

Dubitaui, an donatio, de qua agitur poſſit impugnari ratione abſentiæ, vel ex defectu inſinuationis. Et per informantes plures fuerunt excitatæ difficultates.

Prima, *an in hoc caſu ſit præſumenda præſentia vel abſentia donatarij.* Sed hanc Domini omiſerunt, cùm dubium præſupponat abſentiam.

Secunda difficultas excitata fuit, *an adfuerit ſtipulatio notarij pro abſente.* Et cenſuerunt Domini adfuiſſe, moti illis verbis, d. donationem, & omnia alia, & ſingula pro-
1 miſit: quæ † verba explicite, & in neceſſariam antecedentiam important ſtipulationem notarij, vt per Pariſ. conſ. 48. numer. 94. lib. 3. Et quamuis non fuerit a notario ſcriptum, promiſiſſe ſibi ſtipulanti pro abſentib. tamen ſatis
2 eſt, quòd dictum fuerit, promiſit, cùm † hoc verbum, importat ſtipulationem, l. 1. C. de contrah. ſtipul. Et licet hoc procedat inter præſentes, tamen cùm notarius eſſet præſens, ſtipulatio cenſetur interueniſſe eo modo, quo debuit pro actus validitate, l. quoties, de reb. dub. optimè Rui. conſil. 180. num. 10. lib. 1.

3 Tertia excitata fuit difficultas, *an † iuramentum huiuſmodi donationem abſenti factam confirmet.* pro cuius reſolutione affirmatiua ſufficit allegare Gabriel. de verb. oblig. concluſ. 1. nu. 69. Tiber. Decian. qui reliquos citat, conſil. 1. num. 23. lib. 3.

Sed quarta fuit in medium propoſita difficultas, an hoc caſu ſit neceſſaria donatarij acceptatio, vel etiam ſine acceptatione teneat. Et cõſtituta eſt regula, valere quidẽ donationem ad effectum, vt reuocari non poſſit: neceſſa-
4 riam † tamen eſſe acceptationem ad effectum acquiſitionis dominij, vel poſſeſſionis. Didac. rub. de teſtam. 3. pat. n. 13. Tiraq. de conſt. limit. 3. Tiber. Decian. d. conſi. 1. nu. 23. lib. 3. Purpur. conſil. 396. n. 56. Alc. in c. cùm contingat, nu. 327. Et procedit etiam ſi donatio ſit iurata. Alc. conſi. 112. & Purpur. conſ. 478. nu. 28. Et idem eſt reſpectu acquiſitionis, quæ fit mediante conſtituto, vel retentione vſusfructus. Purpur. ibid. num. 21. Vnde cùm ante obitum donantis non conſtet de acceptatione, inſurgit.

Quinta difficultas, an poſſit poſtea donatio per donatarium, vel eius hæredes ratificari: quæ res non caret difficultate. Multi enim tenent donatarium † acceptare non poſſe, cùm ſit alteri ius quæſitum, quod tamen admittit Didac. ſi eſſet ius quæſitum titulo ſingulari: ſed quando eſt acquiſitum titulo vniuerſali, tenet contrarium ex eo, quod hærés tenetur habere ratum factum defuncti. Præterea licèt difficultas poſſit eſſe reſpectu acquiſitionis dominij, tamen reſpectu acquiſitionis actionis ad tradendum videtur ceſſare, vt vult idem Didac. vbi ſupra, nu. 14. ante fin. Purpur. conſil. 396. numer. 60. Sed ad tollendum omnem dubitationem, placuerunt Dominis duæ limitationes. Prima eſt, † quòd ſumus in infante, cui quæritur 6
dominium ex ſtipulatione notarij, quando adeſt conſtitutum vel precarium. Bal. in l. ſi quis in emancipatum, nu. 2. C. de don. Alc. d. conſi. 112. num. 14. Pariſ. conſ. 69. num. 148. l. 3. l. 2. rem pupil. ſalu. for. Corn. conſ. 2. n. 3. lib. 4. Alb. conſ. 36. nu. 3. Et ita fuit tentum in vna Bononien. de Oricellariis nuper coram R. P. D. meo Lancellotto.

Nec obſtat, quòd Tiraquel. in d. limit. 30. nu. 29. & 32. videatur requirere prætoris auctoritatem. Hoc enim ideò eſt, quia ipſe defendit, quòd notarius abſenti ſtipulari non poſſit. Sed cùm ſit recepta contraria opinio, nihil eſt ſpecialitatis in pupillo, ſi requireretur, quòd interponeretur auctoritas prætoris. Neque obſtat, quòd ſit intelligendum ad effectũ, vt quæratur vtilis ſine ceſſione. Quia hæc ſententia non eſt vera. Bald. enim loquitur expreſsè de acquiſitione dominij. Præterea † nihil eſſet ſpeciale in 7
pupillo, quia etiam aliis mediante ſtipulatione notarij quæritur vtilis ſine ceſſione. Deciſ. Pedam. 33. num. 8. Secunda limitatio placuit Dominis, quòd cùm † fuerit do- 8
natum Conteſſinæ, eius acceptatio proſit condonatario, l. quoties, C. de dona. quæ ſub. mod. Nec obſtat reſponſio exemplo data, quòd illa lex procedat, quãdo ius eſt valde quæſitum primo donatario, quia id fortè procederet, ſi non adeſſet ſtipulatio pro omnib. donatariis. Sed † quan- 9
do adeſt ſtipulatio pro omnibus, etiam quòd primus remitteret, non poſſet cæteris præiudicare. Iaſ. in l. qui Romę. §. Flauius, num. 19. de verb. oblig. Et maximè hoc procedit in iſto caſu, in quo ſunt factæ ſubſtitutiones, ita vt caducata prima remaneant aliæ, vt per Caſtren. conſ. 384. num. 1. lib. 1. Decian. conſ. 55. num. 2. & 3. lib. 3. Quantùm verò ad inſinuationis defectum Domini dixerunt, † quòd 10
iuramentum hunc defectum ſuppleat. Gabriel. de donat. concluſ. 1. num. 66. Nec obſtat, quòd dicitur ex auctoritate Curt. iun. conſil. 141. num. 21. quòd quando ſtatutum requirit ſolemnitatem regiſtrationis faciendæ intra aliquod tempus põſt ipſam donationem, niſi ſequatur regiſtratio. Quia † quemadmodum iuramento renuntiari 11
poteſt iure communi, ita etiam renuntiari poteſt iure municipali. Ideò cùm donans renuntiauerit etiam ſtatutis, quæ rumperent, vel rumpere poſſent hanc donationem, dicendum eſt, renuntiatum quoque fuiſſe huic ſtatuto. Nec verum eſt, quòd ſit neceſſarium in ſpecie renuntiare huic ſtatuto: nam † ſufficit æquipollentia, vt di- 12
cit Corn. exemplo allegatus, conſi. 186. nu. 18. lib. 2. Maximè in caſu iſto, in quo adſint tot verba prægnantia, vt nullus dubitationi locus relinquatur.

SERAPHINI.

Lucan. beneficiorum. Mercurij, 22. Februarij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Enuntiatiua plurium inſtrumentorum probat in antiquis etiam in præiudicium.*
2 *Vocem in capitulo habere de iure communi pendet à canonia.*
3 *Canonia eſt ius, quod oritur ex receptione in fratrem.*
4 *Verba in dubio ſtant demonſtratiuè, non autem taxatiuè.*

Deci

Digitized by Google

DECISIO DCLXXXIIII.

'it iterum nouis quibuſdã additis præſuppoſitis du-itatum, an conſtet Archipreſbyteratum habere præ-lam canonicalem annexam, quæ ſit alteri præbendæ nicali incompatibilis. Et Domini omnib. iunctis di-nt probari Archipreſbyteratũ talem præbendam an-. habere. Et primò moti ſunt ex inſtrumentis annorũ :.1188.1411.cum aliis, quæ videntur ſatis clara, cùm ver cõnumeretur Archipreſbyter inter canonicos. Et antiquis enunciatiua plurium inſtrumentorum pro-'tiam in præiudicium tertij. Aym. de antiq. tempor. 1. 1.74. Achil. deciſ. 5. de iurepatro. Adminiculum verò conſtitutio anni 1202. item conſtitutio anni 1393. in ,diſponitur, quòd ſint 16. Canonici, & 16. præbendæ, d verificari non poteſt, niſi tribus dignitatib. inter ca-icos enumeratis. Quod etiam ex alio comprobatur: ũm in d. conſtitutione anni 1393. tradatur modus ſer-dus in miſſis per canonicos celebrandis, nihil dicitur 'elebratione dignitatum, ex quo ſatis apparet digni-s pro canonicis haberi, & ideò dicitur notorium eſſe Eccleſia adeſſe 16. præbendas, & 16. canonicos præ-latos. Aliud adminiculum ſumitur ex iuris præſum-ne, cùm enim Archipreſbyter habeat vocem in capi-, hæc vox à iure communi pendet à canonia, glo. in c. M. in verbo, receperat. in fin. de conſtit. & ibi Felin. S. Innocen. in cap. 2. in fin. de inſtit. Hoſtien. in ſumm. bus Eccleſiaſt. non alienand. nu. 4. Bertrand conſ. 55. 1. 4. in prima 3. Coadiuuatur hæc probatio ex dictis ium dictum, iſtos vulgariter dici canonicos, & gau-: omnibus iuribus, quibus gaudent canonici. Vltimò batur ex eo, quòd cùm ex formula, cuiuſdam con-itionis interior ſacriſta debeat eſſe canonicus, & ex rumentis appareat Archipresbyterum quandoque ſe interiorem ſacriſtam, ſequitur eum quoque pro ca-ico habendum.

Non obſtat, quòd exemplo prætenditur, inſtrumenta eſſe clara. Quia contrarium eſt verius. Nec facit illa ſideratio, quòd in inſtrumento 1188. dicatur cano-rum, & confratrum. Quæ hæc denominatio confra-n eſt propria canonicorum, cùm canonia † ſit ius, dotitur ex receptione in fratrem, vt dicit gloſſ. ſupra gata in d. cap. cum M. de conſtitutio. Nec facit, quòd hipresbyter vocetur ſub nomine dignitatis, quia de-ninatio fieri ſolet à digniori, nec tamen ſequitur ex-di, quin ſit canonicus, cùm † regulariter verba ſient nonſtratiuè, non autem taxatiuè. Pariſ. conſ. 4. nu. 36. .4. Et ſaltem non poſſet negari ex his probari præben-m huiuſmodi eſſe quaſi canonicalem, de qua idem iu-andum, quod de canonicali, vt per Vital. in clem. vlti. fin. de præben. Aliæ differentiæ per informantes conſi-ratæ non obſtant, quia non inconuenit eas eſſe reſpe-dignitatis: cui tamen præbendam annexam eſſe ex ra deductis conuincitur.

SERAPHINI.

Portuen. bonorum. Ven. 2. Decembr. 1580.

SVMMARIA.

Confeſſio debiti ſeu dotis receptæ facta in teſtamento, non probat, ſed ſolum quando habet diſpoſitionem annexam, valet in vim legati, & num. 8.

Limita niſi facta parte præſente, num. 5. ſed eſt reprobata, vt ibi.

Item ad effectum retinendi, num. 10.

Legato effecto caduco efficitur etiam confeſſio debiti, ſeu dotis receptæ facta in teſtamento.

Confeſſio vt præiudicet, debet eſſe certa.

Item nocet confitenti, ſed non tertio, num. 4.

Fallit niſi ſit veriſimilis, num. 9.

Vxor ex teſtamento eſt capax relicti à marito.

7 *Confeſſio facta parte abſente pro exoneratione conſcientiæ prodeſt abſenti, ſed facta in teſtamento valet ſolùm in vim legati vel fideicommiſſi.*

11 *Confeſſionis factæ in teſtamento diſtinctio & effectus.*

12 *Legatum pro dote confeſſata valet propter commodum repræſentationis.*

DECISIO DCLXXXV.

FVit reſolutum, non conſtare ſufficienter de dote Vi-
ſinæ. Primò, quia † confeſſio debiti, & ſignanter do- 1
tis receptæ facta in teſtamento non probat, ſed ſolùm,
quando habet diſpoſitionem annexam, valet in vim le-
gati, l. Lucius, §. quiſquis, de leg. 2. l. qui vxori, de auro &
argen. lega. vbi Bart. Bald. conſ. 14. n. 2. lib. 2. Bart. in l. cùm
quis decedens, §. codicillis, n. 3. & 4. quem omnes ſequun-
tur, ff. de leg. 3. Bal. nouel. de dot. part. 6. priuileg. 77. nu. 4.
Felin. in c. ſi cautio, nu. 75. de fide inſtrum. Rom. conſ. 445.
nu. 9. Ang. conſi. 181. Cuma. conſ. 31. Caſtren. conſ. 405. n.
1. lib. 1. Soc. conſ. 31. num. 35. Hinc † ſequitur, quòd cadu- 2
cato legato, caducatur etiam ipſa confeſſio, vt dicunt Bal.
d. conſ. 14. & Ang. d. conſ. 181. Secundò, vt † cõfeſſio præ- 3
iudicet, debet eſſe certa, l. certũ, de confeſſ. l. fin. C. de falſ.
cau. adiect. §. ſed ſi vxori. Inſt. de leg. Nat. cõſ. 245. n. 3. l. 2.
Tertiò, facit regula, quòd † confeſſio nocet confitenti, 4
ſed non nocet tertio, l. Seia mancipia. ad Velleia. Ruin.
conſil. 147. num. 13. lib. 1.

His regulis nonnullæ dãtur limitationes per exemplo
informantes. Et † quantùm ad primam dicitur non pro- 5
cedere, quando confeſſio eſt facta parte præſente, vt per
Bar. d. §. codicillis, nu. 5. Alex. conſil. 49. nu. 4. lib. 1. Purpur.
conſil. 461. nu. 5. Et hinc inferunt, quòd cum fauore dotis
quæratur ius abſenti, confeſſio quoq; præiudicare debet,
tanquam ſi præſente parte facta fuiſſet. Quod cõprobari
videtur ratione æquitatis canonicæ, iuxta quam cõfeſſio
præiudicat etiam facta parte abſente, vt voluit Rim. conſ.
118. nu. 14. lib. 1. Sed hæc limitatio non placet, cùm Bar. in
d. l. qui vxori, de aur. & arg. leg. & alij ſupra allegati, lo-
quantur de dote cõfeſſata in teſtamento: & ſic in proprijs
terminis noſtris habemus claras Dd. auctoritates. Nec
placuit reſpõſio, quòd illud ſit, quia ſumus inter perſonas
prohibitas, nempe inter virum & vxorem: hîc verò cõfeſ-
ſionẽ emanaſſe à perſona nõ prohibita, nec ſuſpecta. Pri-
mò, quia † non eſt verum, quòd ex teſtamento vxor non 6
ſit capax relicti à marito, vt inquit Boich. in cap. ex parte,
n. 9. de confeſſ. Secundò, hoc idem eſſet, ſi pars eſſet præ-
ſens, quia maritus vxori neque præsẽti, neque abſenti do-
nare poteſt. Tertiò, quia Doct. conſiderant duas rationes
in confeſſione dotis. Prima, quòd confeſſio eſt inter virũ
& vxorẽ. Secũda, quia facta eſt in teſtamẽto, in quo ope-
ratur ſolũ in vim legati, vel fideicommiſſi, vt videre eſt
apud Soc. d. conſ. 294. l. 2. Neque verum eſt, confeſſionem
factam in teſtamento æquiualere confeſſioni factæ inter
abſentes, quæ ſpeciali aliquo fauore proſit abſenti. Nam
† confeſſio facta parte abſente pro exoneratione con- 7
ſcientię prodeſt abſenti, & tamen facta in teſtamẽto valet
ſolùm in vim legati, vel fideicommiſſi, vt per Aret. qui de
communi teſtatur conſil. 64. col. pen. verſ. venio nunc ad
ſecundũ dubium. Felin. in c. olim, n. 8. de reſcrip. Tiraq. de
priuil. piæ cauſſæ, priuileg. 117. Sed † & poſſet negari poſ- 8
ſeſſionem parte abſente probare fauore dotis, prout tra-
dit Bal. nouel. in d. 6 parte, priuil. 78. n. 3. Cùm neque pro-
bet fauore fiſci, l. 1. C. de iure fiſc. & tamen fauor dotis, &
fiſci æquiparantur, l. 2. C. de iure fiſc. Nec releuat æquitas
canonica, cùm ſimus inter Romanos, inter quos ſeruatur
ius ciuile ex diſpoſitione ſtatutorum.

Alia affertur limitatio, quæ conuenit tertiæ regulæ ſu-
pra poſitæ, vt non procedat, † quando confeſſio eſt veri- 9
ſimilis. Alex. conſ. 18. num. 3. lib. 3. Crim. d. conſil. 31. nu. 1.
Purpur. d. conſil. 461. nu. 7. Mohed. deciſ. 202. quæ licèt in
ſe ſit vera, tamen non videtur hoc concurrere tales con-

icЀturæ, quæ ſaciant hanc veriſimilitudinem, & maximè,
quia quæ deducuntur in confeſſione, videntur ſe inui-
cem elidere. Nam ſi propter antiquitatem inſtrumen-
tum dotale non reperiebatur, fruſtra allegabatur diruptio
vrbis, & apud prædictos Doct. coniecturæ iſtæ conſide-
rantur cum aliis adminiculis, & non per ſe ſolæ.

Tertia poteſt vltra informantes dari limitatio, quæ
fuit Caſtren. in l. cùm hæres rogatus, nu. 2. & l. Marcellus,
10 col. 2. ad Trebell. vbi † voluit, quòd licèt huiuſmodi con-
feſſio non proſit ad effectum agendi, tamen proſit ad ef-
fectum retinendi, ſed Alexan. in d. l. cùm hæres, reprobat
Caſtren. ideò ſi opus eſſet, de hoc particulariter eſſet diſ-
putandum. Sed videtur tolli difficultas ratione certitu-
dinis, cùm nulla certa exprimatur dotis quantitas, adeò
11 quòd circa hoc nulla adeſt confeſſio: Nam, † vt inquit
Bal. d. conſil. 14. lib. 2. & Boich. d. c. ex parte, nu. 9. aliquan-
do teſtator confitetur, & legat, aliquando confitetur, &
non legat, quandoque verò legat, & nõ confitetur, & hic
eſt caſus noſter, reſpectu quantitatis dotis: ex quo ſequi-
tur, confeſſionem non cõcludere, & ſi cõcluderet, quòd
tantundem eſſet in dote ad rationem 10. pro centenario,
legatum non valeret, l. ſi creditori, cum ſeq. de lega. 1. Va-
12 leret enim † ſolùm propter commodum repræſentatio-
nis, l. 1. de dot. præleg. §. ſed ſi vxori, & ibi gl. inſtit. de
lega. quæ repræſentatio hic ceſſat, cùm ſimus in filio debi-
tore. Non obſtat limitatio ex clauſula, omni meliori mo-
do, quia nihil operatur inter abſentes.

SERAPHINI.

Roman. hæreditatis de Capranica. Lunæ, 23. Ian. 1581.

SVMMARIA.

1 *Statuta fœminarum excluſiua non extenduntur de perſona ad perſonam, etiam ex identitate rationis, niſi daretur maior ratio in perſona, de qua agitur, quàm in excluſa à ſtatuto.*
2 *Comprehenſio, non autem extenſio dicitur, vbi adeſt maior ratio.*
3 *Filius ſubintrat locum patris cum ſua qualitate.*
4 *Fœmina excluſa ab eo gradu in quo verè reperitur, multò magis à gradu ficto, & num. 7.*
5 *Extenſio prohibita fieri de vna perſona ad aliam, non procedit ratione alicuius qualitatis, quæ in aliam perſonam transferatur.*
6 *Extenſio de vna qualitate ad aliam dicitur eſſe conformis intentioni ſtatuentium.*
7 *Fictio ceſſare debet, vbi repugnat æquitas, etiam in materia ſtatutaria.*
8 *Filia in conſequentiam excluſa dicitur à ſucceſſione patrui per ſtatutum vocans ad ſucceſſionem fratris ſine filiis defuncti alios fratres.*
9 *Statutum nunquam intelligitur excludere interpretationem bonam & rationabilem.*

DECISIO DCLXXXVI.

PRopoſui dubium, *an ſtatutum Vrbis, lib. 1. c. 24. exclu-
dens ſorores ſtantibus fratribus defunctis, excludat etiam
fratrum præmortuorum filias.* Et cauſſa bis propoſita, Do-
mini amplexi ſunt ſententiam affirmatiuam quod filiæ
fratrum cenſeantur excluſæ. Quamuis enim ſtatuta hu-
iuſmodi excluſiua fœminarum, non extendantur de per-
ſona ad perſonam, etiam ex idẽtitate rationis, vt per Bal.
1 in l. illam, & ibi alij eum ſequuntur, C. de colla. tamen † id
fallit, quando daretur maior ratio in perſona, de qua agi-
tur, quàm in excluſa à ſtatuto. Gabriel. de ſtatu. concluſ. 7.
nu. 43. cum ſeq. Nam quicquid ſit in caſu, in quo adeſt tã-
2 tùm paritas rationis, tamen † vbi adeſt maior ratio, non
tam dici poteſt extenſio, quàm comprehenſio, vt de pa-
ritate rationis tradit Alex. poſt Petr. Cyn. Bal. & Caſtr. in
conſi. 75. num. 3. & ibi concord. in add. lib. 5. & conſ. 89. n.
6. lib. 6. Et licèt in conſil. 97. numer. 9. lib. 2. teneat contra-
rium, tamen reprobatur ibidem per addit. quando mili-
tat maior ratio, & bene. Valde enim eſſet abſurdum, quòd
ſuperſtite ſorore, filiæ fratris defuncti ſuccederent, ſoror
verò excluderetur. Soc. iun. conſil. 129. nu. 36. lib. 3. Quod
maximè procedit iſto caſu, in quo non poteſt ſuccedere
ex ſuo gradu, eſt enim remotior fratre, ſed ſuccedit per
repræſentationem, §. reliquum. Auth. de ſucceſſ. ab inteſta.
Vnde † cùm ſubintret locum patris, ſubintrat cum ſua 3
qualitate, quæ eſt fœminitatis. Bart. in l. liberorum, nu. 3.
de verbo, ſigniſ. Alex. in l. venia. colũ. fin. C. de in ius voc.
& ibi Iaſ. nu. 6. Soc. iun. conſil. 168. nu. 46. lib. 2. Quæ qua-
litas à ſtatuto excluditur in d. gradu, cùm excludatur ſo-
ror. Ergo ſicut ſi verè eſſet in d. gradu, excluderetur, quia
fœmina, multò † magis excludi debet cùm in d. gradu 4
conſtituatur per fictionem. Lancellot. Dec. in d. l. venia.
quem refert Nat. conſi. 101. num. 2. in fin. Et pro hac parte
faciunt Doct. allegati. Cuma. inter conſ. Curt. ſen. cõſ. 34.
num. 10. & Soc. iun. conſil. 10. nu. 12. lib. 4. quod conſil. eſt
deciſiuum. Et facit etiam alia limitatio ad regulam pro-
hibentem fieri extenſionem de vna perſona ad aliam, vt
non procedat, quando † diſpoſitio ſit ratione alicuius 5
qualitatis, quæ qualitas in aliam perſonam transferatur.
Iaſ. poſt Ange. in l. tale pactum, §. fin. num. 5. ff. de pact. Et
hoc cõformat ſecum intentionem ſtatuentium, quæ † fa- 6
cit, vt talis extẽſio admittatur, vt per Socin. iun. conſ. 129.
numero 35. lib. 3. Pariſ. conſil. 66. lib. 3. Præterea cùm fra-
tris filia † repræſentet patrem per fictionem, vtique de- 7
bet ceſſare fictio, vbi repugnat æquitas, vt per Rube. A-
lexandrin. conſil. 149. num. 10. Repugnat etiam mens ſta-
tuentium, quæ fuit vocare ad ſucceſſionem fratris ſine fi-
liis defuncti alios fratres, adeò, quod aliis omnibus vide-
tur auferri hæreditas: excluſio † enim venit in cõſequen- 8
tiam, vt per Bald. conſil. 411. nu. 1. lib. 1. & in l. ſi verò, §. de
viro, ſolut. matrimo. Natt. d. conſil. 101. nu. 2. Bart. in l. 2. §.
videndum, in fin. ad Trebellia. Et licèt Docto. hoc intelli-
gant, vbi incluſio eſt correſpectiua ad excluſionem, ta-
men hic dici poteſt correſpectiua, non ſolùm ratione ſo-
roris, ſed etiam filiæ fratris, ex quo ſubintrat locum pa-
tris cum qualitate, propter quam ſoror excluditur: ſed
dato, quòd non expreſsè correſpectiuetur excluſio ad
fratris filiam, tamen cùm ex hoc in hac adſit maior ratio
excluſionis, ratio illa procedit abſolutè, vt tradit. Soc. iun.
conſil. 30. nu. 55. lib. 1. Neque prædictis obſtat, quòd † ſta- 9
tutum excludat interpretationem, quia non excludit bo-
nam, & rationabilem. Bart. in l. omnes populi, num. 65. de
iuſt. & iure, Caccialup. ibi, nu. 276. Dec. conſil. 64. in fin. &
ideò malè videtur conſuluiſſe Alciat. conſ. 39. lib. 2. vol. 1.
Quamuis ea poſſet euitari, cùm in ſpecie illa non adeſſet
tempore delatæ ſucceſſionis ſoror defuncti ſuperſtes, vt
in caſu iſto.

Et ex his facilè eſt reſpondere ad ea, quæ latè per ex-
cellentiſſimos aduocatos, exemplo deducuntur. Fuit ta-
men pro parte hæredum Iacobæ allegatum, eam nõ fuiſ-
ſe dotatam, & ideò ſtatutum non habere locum. Item
quòd tale ſtatutum de tempore obitus Cæſaris, de cuius
ſucceſſione agitur, adhuc conditum non erat, quæ cùm
valde releuantia ſint, dixerunt Domini videndum eſſe,
an in facto verificentur. Et ideò partes excellentiſſ. D. Iu-
dicis, coram quo cauſſa pendet, erunt animaduertere ad
huiuſmodi obiectiones.

SERAPHINI.

Valentin. de Conſentayna. Lunæ, 30. Iannar. 1581.

SVMMARIA.

1 *Præſentatio facta cum omnibus eius requiſitis eſt manutenenda.*
2 *Præſentatio admiſſa cùm clauſula, ſi & in quantum, valet, prout de appellatione.*

DECISIO

DECISIO DCLXXXVII.

DVbitaui, *an Illuſtr. D. Comes de Conſentayna eſſet manu-
tenendus in ſua quaſi poſſeſſione præſentandi, ita vt Lu-
douicus ab eo præſentatus veniret inſtituendus, vel potius proui-
ſus Apoſtolicus in poſſeſſionem immittendus?* Et fuit per Do-
minos concluſum non poſſe de iure denegari inſtitutio-
nem ipſi præſentato. Fuit enim præſentatus à Comite D.
Ximenio, qui erat in quaſi poſſeſſione præſentandi, ex
quo præſentauerat Michaelem, & eius præſentatio ſorti-
3 ta fuerit effectum: nam † per eius obitum vtrque venit,
& in ſumma concurrũt omnia requiſita à Carderin. con-
ſil. 12. de iurepatro. fuit enim præſentatio facta ante litem
motam, & admiſſa ab ordinario, licèt cùm clauſula, ſi &
in quantum, quæ tamen importat admiſſionem, cùm
2 † ſimus in caſu, in quo debebat admitti, vt in appella-
tione ita admiſſa, ita tradit Roman. conſ. 501. & Felyn. in
cap. cùm contingat, num. 13. de offi. delega. Deberi au-
tem inſtitutionem tum ex ſupradictis patet, tum ex his,
quæ tradit Abb. in cap. 2. num 22. de in integr. reſt. Roch.
de iurepatron. in verſic. competens, num. 13. verſ. nota,
Lambertin. de iurepatron. art. 4. 3. q. 1. par. 2. lib. nu. 2.

Neque obſtant contraria. Et primò, quòd priuilegium
Leonis ſit reuocatum per regulam Adriani. Quia de hoc
adhuc conſtare non dicitur, & pars interim manuten-
tionem petere poteſt, & poſtea in petitorio docere, quod
non ſubiaceat regulæ. Et ſimul ſtare etiam poſſunt, &
quòd præſentatus ſit inſtituendus, & quòd in iudicio pe-
titorio iuſpatronatus veniat declarandũ nullum. Nõ ob-
ſtant ſententię, quæ aliàs dicuntur latæ cõtra Michaelem,
quia apparet eas non habuiſſe effectum: ipſe enim de-
ceſſit in poſſeſſione. Non obſtat, quòd obiicitur contra
prædictum iuſpatronatus, quòd ſolutio fuerit facta per
Comitem impetrantem de primitiis, non autem de bonis
ſuis, quia videbatur iſtas primitias ad ipſum pertinuiſſe,
cùm adminiſtratores fabricæ eas exegerint vigore ceſſio-
nis per Comitem ipſis factæ, quæ ſumma eſſet inutilis,
ſi ad Comitem dictæ primitiæ non ſpectaſſent, & maxi-
me cum dicantur primitiæ villæ, quæ in locis Maurorum
plerumque ſpectant ad Dominos temporales, vt paſſim
obſeruare licet in eo regno. Non obſtat, quòd opponitur
de re iudicata, quia ſi de primis ſententiis agamus, in il-
lis non damnatur iuſpatronatus & quod plus eſt, non
fuerunt ſortitæ effectum.

Neque lis illa quicquam facit, cùm ex curſu temporis
cenſeatur habita pro derelicta. Si verò loquimur de ſen-
tentia vltima lata, adhuc non conſtat de eius iuſtitia, &
cùm concernat petitorium tantùm, non tollit ius quæſi-
tum Michaeli ex præſentatione, & inſtitutione, quæ præ-
ceſſerunt. Quod verò deducitur ex ſacro Con. Trid. dixe-
runt Domini non obſtare, cùm in prima part. non loqua-
tur de priuilegiis conceſſis ex cauſſa onetoſa, quod fuit
ſæpius in aliis cauſſis à Rota animaduerſum.

SERAPHINI.

Toletan. primitiarum. Die Lunæ, 27. Febru. 1581.

SVMMARIA.

1 *Acta reproducta parte non legitime citata, quando non an-
nullent proceſſum.*
2 *Mandatum ſufficit quandocunque produci ad validita-
tem iudicij.*
3 *Proteſtatio in omnibus actibus repeti debet.*
4 *Solemnitas tanta non requiritur in citationibus ad viden-
dum decerni literas executoriales, quanta in aliis.*

DECISIO DCLXXXVIII.

FVit reſolutum pro validitate executorialium, non ob-
ſtantibus nullitatibus exemplo allegatis. Nam quan-
tùm ad primam nullitatem, quæ deducitur ex eo, quòd
acta non fuerint reproducta, parte legitimè citata, fuit
dictum, quòd auctoritas Bar. in l. naturaliter. §. nihil com-
mune, num. 32. de acquir. poſſeſſ. cum aliis allegatis, lo-
quitur † quando non conſtat, quòd acta fuerint tranſpor- 1
tata, vt etiam loquitur Felin. in cap. Eccleſia ſanctę Marię,
nu. 16. in fin. de conſt. vel quando ſumus in diuerſa cauſſa
coram eodem, vt ibi per Bart. hìc autem conſtat proceſ-
ſum prioris inſtantiæ productum fuiſſe, ex quo conſtitit
de re iudicata. Secundò quod deducitur fuiſſe proceſſum
citato procuratore ſubſtituto à D. Io. Pters, cuius manda-
tum non fuerat productum, & exemplo proteſtatum fue-
rat neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, non
placet, quia re vera D. Ioannes erat procurator, ideò
† ſufficit quòd mandatũ quandocunq; producitur. Rot. 2
deciſ. 7. de procur. in non. Et quamuis hoc non procedat
parte opponente, vt per Aym. conſil. 108. cùm tamen po-
ſtea aliter non producto dicto mandato D. Dicatus cita-
uit prædictum ſubſtitutum, videtur receſſiſſe à priori illa
† proteſtatione, quæ in omnibus actibus repeti debeat. 3
Put. deciſ. 218. lib. 2. Mohed. deciſ. 44. Tertiò, quòd dici-
tur fuiſſe citatum Ioannem per affixionem abſque alia di-
ligentia, non placet, quia hoc venit in executionem de-
creti facti, de quo ſol. 986. Neque obſtat intimatio facta
perſonaliter Ioanni nominationis interpretis, quia adeſt
error in regiſtro, cùm ex relatione Curſoris in originali
appareat non fuiſſe factam perſonaliter, ſed domini di-
miſſa copia. Et † in ſumma, in iſtis citationibus ad viden- 4
dum decerni literas executoriales, non requiritur tanta
ſolemnitas, quanta in aliis. Rot. deciſ. 15. de re iud. in nou.
Quartò, quod dicitur reſeruationis literas non fuiſſe iu-
ſtificatas, non placuit, quia ſi non ſunt iuſtificatæ, ius re-
manſit penes ipſum reſignantem: itaque quomodocun-
que res ſe habeat, apparet de ipſius bono iure. Et ita pro
validitate fuit concluſum.

SERAPHINI.

Roman. executionis. Lunæ, 6. Martij, 1581.

SVMMARIA.

1 *Conditio momentanea ſtatim purificata dicitur, quòd ad
actus finem deuentum eſt.*
2 *Matrimonium à principio validum dicitur, licèt vir eſſet
impotens, ex communi.*
3 *Conditio momentanea ſufficit ſemel adimpleta.*
4 *Hæredes non poſſunt minuere dotem, ſtante ſtipulatione no-
tarij pro omnibus quorum intererat, & obitu teſtatoris.*

DECISIO DCLXXXIX.

FVit reſolutum, conditionem eſſe purificatam, cùm
† enim ſit conditio momentanea, ſi nuptiæ ſequeren- 1
tur, ſtatim, quòd cõtractum fuit matrimonium, purificata
fuit conditio, l. cùm fuerit, de condit. & demonſt. Dec. in l.
ſi quis hæredem, nu. 2. C. de inſt. & ſubſt. Nec obſtat, quòd
vir eſſet impotens, quia † tale matrimonium à principio 2
tenet, & eſt validũ. vt communiter tenent Doc. in c. pube-
res, de ſpõſat. impuber. & ibi per Abb. nu. 4. licèt glo. con-
trarium tenuerit. Et de communi teſtatur Syluestrin. in
verbo, matrimonium, nu. 7. Et quamuis in c. quòd ſedem,
& cap. ex literis, & c. fraternitatis. de frig. & malefic. vi-
deantur dicere matrimonium eſſe nullum, tamen potius
innuunt, quòd veniat diſſoluendum, vel ſaltem, quòd ex
poſt facto declaretur nullũ, vt per Hoſt. de ſum. de frigid.
& maleſi. nu. 3. & volentib. cõiugib. tenet. Et ſufficit, quòd
conditio † momentanea ſemel fuerit adimpleta, l. ſi quis 3
hæredem, C. inſt. & ſubſt. Oldr. conſ. 21. nu. 1. Neq; obſtat,
ſi dicatur ex euentu apparuiſſe nullũ propter impotẽtiam
viri, quia (vt hoc dicit poſſit) multa requiruntur, quæ non
apparent obſeruata fuiſſe, de quibus per Hoſt. vbi ſupr. Et
hoc maximè procedit, quia † ſtante ſtipulatione notarij 4
pro omnibus quorum intererat, & obitu teſtatoris, non
poſſunt hæredes minuere hanc dotem. Dec. conſil. 35. per

tot.& maximè nu.5.verſ.nec prædictæ concluſioni. Rip. in l.1.nu.61.ff.ſol.matr.Ex quibus concluſum,non implementum conditionis in caſu,de quo agitur,non obſtare.

SERAPHINI.

Portuen.bonorum.Lunæ,6.Martij,1581.

SVMMARIA.

1 *Mulier pro eius, dote tenetur accipere in ſolutum bona non prohibita alienari ſi extant, aliâs ad prohibita habet actionem.*

Limita in creditoribus habentibus hypothecariam, non autem perſonalem,num. 2.

3 *Inuentarij confectio reddit ſolùm creditorem ſecurum ne damnum patiatur,non autem,vt lucretur.*

4 *Statutum domicilij viri attendendum eſt.*

5 *Allegans extare alia bona, quàm in inuentario deſcripta, probare debet.*

DECISIO DCXC.

FVit dubitatum, *an probetur tot bona remanere penes Illuſtr. mulieres, vt poſſint ſibi ſatisfacere de dote, & donatione propter nuptias. D. Margarita auia.* Et licèt dubitatio verſetur circa factum, tamen per informantes mulierum fuit tractata, alia difficultas, an poſſint cogi talia bona accipere in ſolutum ita, vt non poſſint exercere eorum hypothecam contractam ante pactum contra bona pacto ſuppoſita. In qua regula eſt pro mulierib.l. filiusfamilias,
1 §.diui, de leg.1.in fin. Tamen † limitatur hæc regula per text. in l.pater filium, in fin.prin. de lega.3.vt non poſſint hæc vendi, vel diſtrahi, quando adſunt alia bona nõ prohibita alienari. Cuma.in l.peto,§.prædium.nu.3. de leg.3. Iaſ.in d.§.diui,nu.25.in 2.lectura.Loares, num.21. Socin. iun.nu.32. Hæc † tamen fallentia ſublimitatur, vt proce-
2 dat in creditoribus chirographariis habentibus perſonalem actionem tantùm, non autẽ in habentibus hypothecariam, quia per huiuſmodi prohibitionẽ eis præiudicari non poteſt,l.1.C.deh. vend. pigno.imper. non poſſ. & ibi Bal.Saly.&Ang. Verum cùm ſimus in creditorib.iiſdémq; hæredibus ſubintrat alia difficultas. Nam ſi Sciarta fuit hæres D. Alexãdri ſine inuentario,confuſæ fuerunt actiones,& extinctæ,l.debitori,C.de pact. Et hoc in euentum, quòd Margaritæ ſucceſſerit Sciatta: ſi verò filiæ ſucceſſerunt Margaritæ mediante perſona Pauli ſubintrat eadem difficultas confectionis inuentarij. Sed † præſuppoſito
3 etiam,quòd fuerit confectum inuentariũ,illud ſolum reddit creditorem ſecurum,ne damnum patiatur,non autem vt lucretur. Et ideò poteſt D. Iulius dicere filias conſecutas tantundem fuiſſe in aliis bonis, & in eis ſatisfactas eſſe,l.fi.in computatione, C. de iure delib. vbi Bart.num.6. Caſtr.nu.7.Alex.num.5.& 6.plures congerit Fanut.de inuent.fol,103.nu.4. Ideò deueniendo ad dubium, Domini dixerunt ſtatuendum priùs eſſe, quantùm eſt creditũ mulierum. Nam hoc pẽdet tum ex ea inſpectione, quodnam ſtatutum circa lucrum ſit attendendum. Et regula eſt † at-
4 tendi ſtatutum domicilij viri,l.exigere, de iudic.Tiraq.de legib.connub.gl.2.num.45.Rolan.de lucr.dot.q.15. Tum ex eo,an cenſus 3000.ſcutorum ſit fundus dotalis, vel datus in ſolutũ, quod verius videtur, inſpectis verbis clariſſimis inſtrumenti,& ideò intrat text.in l. quoties. C.de iur. dot.l.plerunque,ff.co. titu.l. ex conuentione, C. de pact. Couar.pract.quæſt.c.28.

Secundò videndum, quænam bona extent pro ſatisfactione, & informantes pro D. Iulio dicunt hunc cenſum extare:ſed neque id probant, neque apparet, an ſit extinctus. Et ſiquidem mulieres confecerunt inuentarium, &
5 in eo non eſt deſcriptus, qui † dicit extare, hoc probare debet,ad gl.in l.cum de lege,de probat.l.ſin.§.licentia,vbi Docto.de iur.deliberan. Alci.reg.3. præſump.20. Herenl. de negat.nu.95. Sin minus, eſſent confuſæ actiones, & fruſtra de hac re quæritur.

Quantùm ad ſcuta 5000.informantes pro mulierib.allegant eſſe erogata in ſolutionem dotis D. Virginię Gambacurtæ, ſed hoc non probant, niſi pro ſumma ſcutorum 2500.ideò melius deducant hanc ſolutionem.

Quantùm ad bona mobilia, ſi probaretur eſſe Alexandri,eſſet eorum habenda ratio : ſi verò non probatur, & Sciatta confecit inuentarium, hæc non veniunt computanda, cùm non ſint Alexandri, cuius æs alienum ex ſuis, & non alienis bonis,eſt deducendum.

LANCELLOTTI.

Viterbien.bonorum.Mercur.7.Febru.1582.

SVMMARIA.

1 *Verbum, relinquo, adiectum certæ rei,vel quantitati, nunquam trahitur ad inſtitutionem.ex magis communi.*

2 *Declaratio non requiritur,vbi verba ſunt clara.*

3 *Inſtitutio matris eſt etiam neceſſaria ad teſtamentum, ne filij præteritione reddatur nullum.*

4 *Declaratio non poteſt fieri per duos teſtes ad actus validitatem, ſed tot requiruntur, quot ſunt neceſſarij de iure ad illius prohibitionem.*

5 *Inſtitutio facta inter liberos, poteſt probari per duos teſtes.*

DECISIO DCXCI.

FVit reſolutum, non probari particularem inſtitutionem factam per Camillum de Angelã matre, quia de dicta inſtitutione ſolùm deponit Aſcenſius Parochus, & Malagriccia teſtis, cuius exceptiones nunc circumſcribuntur, cùm tamen vltra Parochum duo teſtes ſint neceſſarij in terminis cap. cùm eſſes, de teſtam. Non obſtat, quòd verbum, relinquo, ſit obſcurum, & poſſit intelligi tam de inſtitutione, quàm de legato, & ideò declaratio verbi obſcuri poſſit fieri per duos teſtes, videlicet di-
ctum Parochum, & Malagricciam. Quoniam † reſponde- 1
tur, quòd quando verbum, relinquo, adiicitur certæ rei, vel quantitati, prout in hoc teſtamento, in quo Angelæ matri fuerunt relicta 100 ſcuta, tunc nunquam trahitur ad inſtitutionem, ſecundùm opinionem Bart.in l.cogi, in princip. nu.3, ad Trebel. quæ eſt magis communis tam de iure canonico, quàm ciuili,& tradit Alexan.conſ.177. num. 8. verſic. tertio principali fundamento, volum. 2. Iaſ. in authen. nouiſſima, num. 33. C. de inoffic. teſtam. Couar. in cap. Raynu §.2.nu.5.verſ.tertius intellectus,de teſtam. cum aliis, de quibus hic per informantes pro parte Angelæ.

Quo ſtante,cùm ſuper hoc verbo, relinquo.habeamus certam determinationem reiectis contrariis opinioni-
bus, non eſt locus declarationi, quia † illa ceſſat, quando 2
eſt omiſſa à verbis,vt declarat Cuma.in l. hæredes palam, §ſi quid poſt,nu.3.verſic. quæro quot teſtes,de teſtam.latè per Gabriel.de reg.iur.concluſ.3.nu.35. Præterea,quando teſtator aliquid exprimit, propter, quod eius diſpoſi-
tio redditur nulla, prout in iſto caſu, in quo † inſtitutio 3
matris eſt de ſubſtantia teſtamenti, §. aliud quoque capitulum,iuncto §.ſiue igitur. Et §.ſi autem hæc omnia. Authen.vt cum de appel.cognoſc.declarat Iaſ. in d.auth. nouiſſima,no. 13. Guliel.de Benedict. in d. cap. Raynutius, verſ.in eodem teſtamento relinquens, *il primo*.n.23. Clar. in §.teſtamentum,quæſt.58.verſ.ſed quæro,tunc declara-
tio † non poteſt fieri per duos teſtes,cum tractetur de va- 4
liditate actus, ſed tot requiruntur, quot ſunt neceſſarij de iure ad illius probationem, gloſſ. in l.cùm proponebatur, in verſic. coniectura, de lega.2. Bart. in d.§.ſi quid poſt. num.4.vbi Caſtren.numero tertio, Gulielm. Benedict. in d. verſic. in eodem teſtamento, num. 42. & Gabriel. d. concluſ.3 num.36.

Non obſtat doctr.Bal. in l.2.C.de bon.poſſeſſ. ſec.tabul. num.2.verſ.ex his apparet, vbi videtur concludere, quòd

ad p

·obandam inſtitu:ionem ſufficiunt duo teſtes. Quo- ı † loquitur in inſtitutione facta inter liberos, quæ ıt probari per duos teſtes, l. hac conſultiſſima. §. ex ·rfecto. & ibi no. Doct. C. de teſtam. vt declarat ibi ten.nu.5.Dec.num.7.Rimin.nu.5.verſic.ex his infert .Guhel.de Bened.in eodem verſ.in eod. teſtam. num. mò Bald.in inſtitutione facta inter extraneos tenet rarium, dum inquit, quòd ſolemnitas voluntatis de- ·robari per tot teſtes, quot ſunt neceſſarij in facto. n autem ex coniecturis hæc probatio per Parochum alagrieciam poſſit ſuppleri, particulariter videbitur.

ALDOBRANDINI.

Roman.caſalis.Lunæ 29.Ianuarij. 1582.

SVMMARIA.

Dominus agens contra emphyteutam non tenetur oſtendere titulum, ſed ſufficit ſola poſſeſſio.

Tempora coniunguntur contra emphyteutam ad eum expellendum ob non ſolutionem canonis.

Emphyteuta ſed defendens ad excludendum ſpolium, debet interim ſoluere canonem.

DECISIO DCXCII.

DOmini tenuerunt, terras, de quibus agitur, fuiſſe deuolutas ob canonem nō ſolutum ab anno 1569. vſ- ad annum 1579. concurrunt enim omnia requiſita. enim facta declaratio deuolutionis etiam ob iſtam ſſam à canonicis 5. & 26. Septembris, 1572. Et adeſt ·a nedum triennalis, ſed ferè decennalis, l.2. C. de iure ·hyt.c.potuit.locat. Nec placuerunt Dominis excuſa- ·s allegatæ, & diſtinctio temporis facta, quia cùm 26. ·. 1576. canonici produxerint inſtrumentum vnionis · ſacriſtiæ, debuit Illuſtr. D. Cincius ſoluere. Cùm · † canonici agerent contra Cincium, non erat iuſti- ·dus titulus cum ipſo, ſed ſufficiebat ſola poſſeſſio, ·deciſ.de reſt.ſpolia.in nou. Achil.deciſ.vnica, de ſuc- in benefic. Et ita fuit aliàs reſolutum in vna Regien. ·m R.P.D.meo Blanchetto. Idque tantò magis, quia ·modū 4.Iulı. 1578. produxerunt canonici literas apo- ·as vnionis, & nihilominus ne obolum tunc, vel ſol- ve. obtulit. Et quamuis à die datæ vnionis, vel produ- ·us non ſit lapſum biennium, ſufficit, quòd iuncto ·pore præcedenti lapſum ſit biennium, quia † coniun- ·tur hæc tempora, vt per Capic. deciſ.16. nu. 6. quam ·ta approbauit, vt per Achil.deciſ.1.de locat.Put deciſ. ·, eadem die lib.3. Neque hodie ſtante commiſſione ·li præſentata vltimo loco, & expreſſa petitione capi- ·, poteſt intrare difficultas tacta in dictis reſolutioni- ·. Nec etiam obſtat, quòd canonici agerent ſpolio, ·a † Cincius, qui ad excludendum ſpolium nitebatur ·ontractu locationis, interim debuit ſoluere canonem, vt ·t Achil.& Put. ſup.allegatos. Et tantò magis grauior detur mora hæc, ex quo obtenta ab ipſo commiſſione per reſtitutione in integrum aduerſus omiſſam ſolutio- ·m canonum, nihil tamen, nec ſoluit, nec depoſuit tali- ·, quòd nulla viſa fuit Dominis ſubeſſe cauſſa, ex qua ·ſſit excuſari.

SERAPHINI.

·auentina bonorum de Nicolutiis. Lunæ.15.Ian.1582.

SVMMARIA.

Diuiſio probat bona paterna, & ſubiecta fideicommiſſo.

Dominium probatur ex confeſſione, ſed non transfertur.

Confeſſio bonorum facta in diuiſione probat etiam contra ſingularem ſucceſſorem.

Trebellianica detractio poteſt prohiberi filiis à teſtatore.

Verba concepta in tertia perſona, quæ referri poſſunt ad teſtatorem, & ad hæredem, in dubio referuntur ad teſtatorem.

L...,niſi materia aliud ſuadeat.nu.6.

7 *Hæres hæredis non poteſt detrahere Trebellianicam, niſi ex perſona primi hæredis, cui iam erat prohibita.*

DECISIO DCXCIII.

QVantùm ad priorem partem dubij, quæ bona probantur ſubiecta fideicommiſſo, Domini cenſuerunt
probari, ea omnia bona, quæ continentur in inſtrumen-
to diuiſionis, eſſe ſubiecta fideicommiſſo, cùm † diuiden- 1
tes fateantur prædicta bona eſſe paterna, & ſubſtitutio
fuerit facta in omnibus bonis, Pariſ. conſil. 26. num. 54.
libr. 2. Nam † licèt ex confeſſione non transferatur do- 2
minium, probatur tamen, Bart.in l.cùm falſa. C. de iur. &
fact igno.Rui.conſ.128.5.n.18.lib.2.Et † huiuſmodi con- 3
feſſio probat ne dum contra confitentem, ſed etiam contra ſingularem ſucceſſorem, Rui.d.conſ. 128.nu.16. cum aliis allegatis. Idque eò magis dicendum, cùm diuiſio ſortita fuerit effectum: & niſi verè bona ad patrem pertinuiſſent, Euāgeliſta ſibi præiudicaſſet per diuiſionem, & cenſeretur illa donaſſe, & ita ſuum iactaſſet diuidendo: non enim in facto proprio ignorantia huiuſmodi eſt tolerabilis, l. cùm putarem.l. poſt diuiſionem.C.fam. erc. Neque obſtat inſtrumentum emptionis, quia ex eo contrarium non probatur. Cùm enim Euangeliſta eſſet filiusfamiliâs, quando emit, patri acquiſiuit, l.acquiri.de acquir.rer.domin. Nec conſtat, quòd ex acquiſitis exercendo artem medicam emerit, quia imò contrarium apparet ex eius confeſſione, cùm fateatur eſſe bona paterna.

Quantùm ad poſteriorem partem dubij, an filiis fuerit
prohibita detractio Trebellianicæ, Domini tenuerunt
partem † affirmatiuam per tex. in l.ex facto.in princ.& in 4
l.debitor.ad Treb. & in l. cùm in teſtam. de aur. & argen.
leg.ex quibus iuribus probatur dictionem, ſuis, referri ad
teſtatorem, non ad alium, ad idem Alex. conſ.56. nu. 1. &
2.lib.1.Marſil.ſing.21.Bertrād.conſ.256. col.1.in 1.3.Ro-
land.conſ.70.n.77.lib.3. Et recepta eſt regula, quòd † ver- 5
ba concepta in 3.perſona, quæ referri poſſunt ad teſtatorem, & ad hæredem, in dubio referuntur ad teſtatorem, vt per Imol.in d.l.ex facto.in princ. nu.1.& ibi Rip. nu.5. ad Treb.Dec.in d.l.fi.nu.4.C.de impub.& conſil.470.nu. 12.& fuit doctrina Bar.in d.l.cùm in teſtam.de aur.& arg. leg.& Alex.vbi ſupra. Et quamuis Imol. ibi limitet iſtam
regulam, vt † nō procedat, quando ſubiecta materia aliud 6
ſuadet per tex.in l.cogi.§.ſed ſi ſeruo.ad Trebel.& ibidem Seiſel.nu. 1. hæc limitatio quantumuis vera non applicatur, cùm indifferenter ſecundùm opinionem Rotæ Trebellianicæ detractio omnibus hæredibus etiam filiis primi gradus prohiberi poſſit. Suadetur hæc interpretatio, quia aliàs intelligendo de hæredibus vxoris, ſuperflua eſ-
ſent illa verba, cùm † hæres hæredis non poſſit detrahere 7
Trebellianicam, niſi ex perſona primi hæredis, cui hoc caſu iam erat prohibita, l.1.§. denique vbi Doct.ad Treb. Confirmatur quoque ex prohibitione detractionis legitimæ, quæ eſt neceſſariò referenda ad filios, cùm aliis non deberetur. Et ex his concluſum, prohibitionem eſſe claram & neceſſariò concludere.

BLANCHETTI.

In ead. Fauentin. fideicommiſſi. Ven.16.Feb.1582.

SVMMARIA.

1 *Prohibitio alienationis cum expreſſa ratione ex ſui natura non ſolùm inducit, ſed etiam ampliat, & extendit fideicommiſſum.*

2 *Hæres nec ad tempus, nec ex tempore inſtitui poteſt.*

DECISIO DCXCIV.

DOmini in ſecunda poſitione huius cauſſæ pro maiori parte recedendum cenſebant à reſolutione facta
die 12. menſis præteriti, ea potiſſimùm ratione, † quòd 1
prohibitio alienationis cum expreſſa ratione ex ſui na-

ſura non ſolùm inducit, ſed etiam ampliat, & extendit fi-
deicummiſſum, ex allegatis pro Archipreſbytero, & Berr.
conſil.46.nu.7.in 2.pri. & conſil.173.nu.14.in 2.3. & latè
Gabriel.de fideicommiſ.concluſ.10.nu.12. & fatétur ſcri-
bentes per Iaco. Nec obſtat, quòd ſtet cõſecutiuè ad præ-
cedentem inſtitutionem popillarem, quia hic non poteſt
dari iſte intellectus: cùm enim comprehendat omnes in-
ſtitutos, & ſubſtitutus, ſicut inſtitutio filij eſt indiſtincta,
ita & indiſtincta eſt prohibitio alienationis ipſum com-
prehendens, aliàs ſi ſecundùm terminos ſubſtitutionis
præcedentis eſſet intelligenda, ſequeretur, quòd hæredi-
tas vſque ad tempus pupillaris ætatis filio eſſet relicta,
2 contra tritiſſimam regulam, quòd † hæres, nec ad tem-
pus, nec ex tempore inſtitui poteſt, §.hæres. Inſtitut. de
hære.inſtit. Cùm igitur inſtitutio comprehendat omne
tempus, ita & prohibitio, ex quo ſequitur, quòd omnes
clauſulæ poſtea ſubſequentes etiam ipſæ recipiant cun-
dem ſenſum, & complectantur omnes caſus, prout ipſa
prohibitio comprehendit omnes perſonas, licèt etiam ſe-
cundùm aliquos ex dominis clauſula, adeò quòd vult, in-
ducat fideicommiſſum, ex allegatis pro Archipreſbytero.
verùm quia agitur de reuocanda deciſione, mandarunt,
vt in primis audientiis quadrageſimæ cauſſam iterum
proponam, &c.

ALDOBRANDINI.

Lucana decanatus. Vener. 1. Decemb. 1681.

SVMMARIA.

1 *Pactum, quod datum pro dote Eccleſiæ reuocetur corruente Eccleſia, non valet. & num. 4*

Limita in pacto inito cum Papa. nu. 7

2 *Patronus diruta Eccleſia non poteſt repetere fundum.*

Imò nec etiam de conſenſu Epiſcopi, & quare.

3 *Donatio ſi ſit facta Eccleſiæ aliàs non valitura, niſi certo modo adimpleto, datum repetitur Eccleſia recuſante modum adimplere.*

5 *Voluntas cuiuſque in dubio talis præſumitur, qualis de iure eſſe debet.*

6 *Mens diſponentium præſumitur conformis naturæ rei, de qua agitur.*

8 *Relictum ciuitati, vt fiant certi ludi, vel certamina, ſi id fieri nequeat, non caducatur legatum, ſed conuertitur in alios vſus.*

Limita, niſi teſtator aliter expreſsè diſponeret.

9 *Modus non adimpletus non operatur reuocationem datorum, ſed agi debet ad implementum.*

10 *Vnum quando ad plura poteſt referri, non ſufficit talis expreſſio.*

DECISIO DCXCV

CONcluſerunt Domini pro maiori parte, in caſu, de
quo agitur, non adeſſe ſufficientes coniecturas, ex
quibus dicendum ſit, cedentes commendis, & dantes pe-
cunias pro dote collegiatæ non fuiſſe aliàs cenſuros, vel
daturos, niſi cum effectuali implemento modi perſeue-
rantiæ, ita quòd reuocato iurepatronatus conſequenter
corruere deberet collegiata, ex quo neceſſariò infertur
etiam non conſtare hanc fuiſſe mentem Papæ, vt reuo-
cato iurepatronatus deberet etiam reuocari collegiata.
1 Ratio fuit, quia † pactum hoc, quod datum pro dote Ec-
cleſiæ reuocetur corruente Eccleſia, vti à iure reprobatũ,
non valet, Anch.conſ.107.nu.7.Paul.de Cittadin.de iure-
patr.part.3. c.2.nu.20.& 21. & quòd in eo cõſenſus Epiſ-
copi interueniat, Lamber. de iurepat. 1. part. 1. lib. q. 5. art.
8.nu.9.& q.6.art.4.nu.11.& 12.& q.9.art.1.nu.104. Quod
2 idem eſt in fundatione Eccleſiæ: patronus † námque di-
ruta Eccleſia non repetit fundum, Innoc.in rub. de iure-
pat.n.2.Caſſad. ibid.in 6.q.in fi.Roch. de iurepat. in verb.
Eccleſiam fundauit.q.3.Lamber.in eo.tract.par.1.q.6.art.
4.nu.11. Nec etiam de conſenſu Epiſcopi valet pactum
in fundatione, quòd diruta Eccleſia fundus ad patronum
reuertatur. Lamber.in d.1.art.9.q.1.par.1.lib.nu.103. Ho-
rum omnium ea eſt ratio, quia ſemel Deo dicatum non
eſt ampliùs ad vſus humanos reuocandum, c. ſemel Deo
dicatum. de reg. iur.in 6.maximè in eo, quod datur ſiue
pro fundatione, ſiue pro dotatione Eccleſiæ, qua in re eſt
multùm priuilegiata Eccleſia, c.2.10.q.1. ca.ſi quis baſili-
cam.de conſecr.diſt.1.c.1. de ſenſib. quæ iura ad hoc ad-
ducuntur ab Anch.d.conſ.197.nu.7

Non obſtat doctr.Bald.in l.dictam.ſub.nu.5.verſic.ego
dixi.C.de cond.ob cauſſam. Doct. in c.verum.de con.ap-
poſ.& Tiraq.de retract.Lignag.§.fi.nu.14.& 15.& Corſe.
in ſing.in verſ.contractus.15. aſſerentium, quòd quando
conſtat † donãtes Eccleſiæ aliàs donaturos non fuiſſe, niſi 3
modo adimpleto, datũ repetitur, Eccleſia recuſante mo-
dum adimplere, ex quo datum non dicitur effectum ſim-
pliciter ſancta ſanctorũ, ſed cum ſua cauſſa. Quia nullus
iſtorum loquitur in dato pro dote, in quo caſu particu-
lares habemus auctoritates, reprobantes huiuſmodi pa-
ctum reſolutiuum. Felyn. quoque in c. cùm venerabilis.
nu.33.de excep. dum affirmat, valere conuentionem con-
ſentiente Epiſcopo, non loquitur in hoc pacto, ſed in ea
conuentione, quod ordinatio Eccleſiæ ad alium præter
Epiſcopum pertineat, vt apparet ex Innoc.in c.in Latera-
nenſi.circa fin.de præb.& Abb.in c.nobis.nu.5.de iurepa-
tro. quos allegat. quam † opinionem, quod pactũ hoc non 4
valeat, aliqui ex Dominis comprobant ex tradit.in ſimilia
Bald.in l.cùm rem aliquam. nu.5. de lega. & in l. ab eo in
fi.C.de fideicom. & Abb.in c. ſignificatum. nu.1. de præ-
ben.& Innoc.in c.nos quidẽ.nu.2.de teſtam. Firma itaque
manente hac opin. Anch. ſuper cuius veritate, ſi pars vel-
let audiri, aliqui ex Dominis dicebant, poſſe illi ſatisfieri,
concluſerunt, vt dixi, non afferri tales coniecturas, ex qui-
bus dicendũ ſit à partibus appoſitum fuiſſe huiuſmodi pa-
ctum reſolutiuum, partéſque vel Papam talem habuiſſe
intentionem, quam ſi etiam partes habuiſſent tanquam
propoſitum in mente retentum, cùm Papæ non innotue-
rit, nihilominus operaretur, quia non eſt præſumendum,
quod partes voluerint apponere pactum à iure improba-
tum, imò potiùs cenſendum eſt in hoc ſe cõformaſſe cum
diſpoſitione iuris communis, ad trad.in l.hæredes mei. §.
cùm ita. ad Trebell. voluntas enim cuiuſque † in dubio 5
talis præſumitur, qualis de iure eſſe debet, Bald. in c.1.nu.
1.de iuram.calum.Aym.conſil.nu.23.& mens † diſponen- 6
tium præſumitur conformis naturæ rei, de qua agitur,
Oldrad.conſil.243.nu.7. Aym.loquens in dote conſi.186.
num.6.quò fit, vt cùm dos Eccleſiæ data ſit irreuocabilis,
talis quoque præſumitur fuiſſe mens dotantium.

Nec placuit reſponſio, quod ſupradicta procedere poſ-
ſent, † niſi res geſta fuiſſet cum Põtifice, qui in iſtis omnia 7
poteſt, c.innotuit. de elect. c. propoſuit.de conceſ. præb.
Quia bona eſſet talis reſponſio, ſi pactũ expreſsè legere-
tur, ſed cùm expreſsè nec in ſuppletione, nec in literis le-
gatur, & agatur de coniecturanda mente partiũ, & Papæ,
non ex præſumendum, eos aliquid tale voluiſſe, cùm vo-
luntas & partium & Papæ ea præſumatur, vt dictum eſt,
quæ de iure eſſe debet, l.ex facto. vbi Iaſ.in 4.not. de vulg.
& pup.cum ſimul. Maximè, quia videmus in ſimili, quod
relictum † ciuitati, vt fiant ludi, vel certamina aliqua, ſi id 8
fieri nequeat, non propterea caducatur legatum, ſed con-
uertitur in alios vſus, l.legata ciuitati.cum l.ſeq.ff. de vſu-
fruct.lega.l.legatum.ff.de admin.rerum ad ciui. pertin.ni-
ſi teſtator expreſsè diſpoſuerit, quòd ſi ludi non fierẽt, le-
gatum penes hæredes remaneret.l.liberto.§. Lucius.ff. de
an.leg. vbi gloſſ.& Bart. quæ iura ad legatum factum Ec-
cleſiæ trahit Couar.in c. nos quidem. nu.9. de teſtam. &
Bald.in l.cùm rem alienam.nu.5.& 6.C.de legat.

Non obſtat allegata correſpectiuitas, quia cum (vt Do-
mini reſeſoluerunt) ea ſolùm operetur, vt reſeruatio iuriſ-
patronatus ſit poſita in conditione, perſeuerantia autem

ſub

9 ſub modo, eios † defectus ſiue non adimplementum regulariter non operatur reuocationem datorum Eccleſiæ, ſed agi debet ad implementum, c. verum de cond. appoſi. vbi omnes, hoc eſt totum illud, quod operatur correſpectiuitas. Ad effectum igitur reſolutionis inducendæ, poſtquam ſemel omnia valide reſeruata fuerunt, aliæ ſunt afferendæ coniecturæ, præter correſpectiuitatem, ex quibus cenſeudum ſit partes hunc ſenſum habuiſſe, quæ hîc non afferuntur. Dum enim ponderantur verba ſupplicationis, quòd voluerunt cedẽtes, & pecunias dantes, pro dote ſibi reſeruari iuſpatronatus in perpetuum, & qòod poſſent, dum pro tempore vacarent, decanatus, & alia beneficia inſtituẽda præſentare, & quòd voluerint reſeruari tale iuſpatrooatus, & taliter qualificatum, vt non poſſet nec cenſeretur ei derogatum, niſi prout derogatur patronatibus Principum, cùm hæc omnia ab ioitio per ſignaturam Papę, dum dicit, fiat vt petitur, Sarn. de non iudic. iuxta formã ſupplicat. q. 1. nu. 7. fuerint adimpleta, ſatisfactũ fuit etiã ab initio conditioni orienti ex correſpectiuitate, quia ſupplicantes obtinuerunt ea omnia quæ petierunt. Cùm autẽ non petierint, quòd abrogato poſtea iurepatronatus, poſſent redire ad priſtina beneficia, & quòd reuocaretur collegiata, nec etiã Papa hoc cõceſſiſſe præſumitur, pręſertim, cùm id ſit cõtra ius, Sarn. de annal. q. 15. nu. 3. Coniecturæ igitur collectæ ex illis verbis hoc operari poſſunt, vt conſtat de mente ipſorũ, quòd voluerint ſibi reſeruari iuſpatronatus perpetuum: ſed poſtquã ab initio omnia ſupplicata obtinuerunt in perpetuũ, & in omnib. & per omnia, prout petitũ fuerat, iuſpatronatus cõceſſum fuerit, quòd voluerint, vt eo reuocato, omnia diſſoluerẽtur, verba hæc neceſſariò nũ ſignificãt, nec præſtant coniecturam, cùm præſertim materia ſit contra ius tale, vt certò poſſimus dicere ipſos ita voluiſſe, & hanc ipſorũ mentem Papæ ita innotuiſſe, vt illi annuerit, ac tali voluntati adhæſerit. Et quãuis expreſſum dicatur multis modis, & particulariter, quãdo quid venit in neceſſariã antecedentiam, hoc non facit, quia in neceſſariam antecedentiãbene venit, quòd ſi voluerint reſeruari iuſpatronatus perpetuũ, voluerunt, quòd non cõcederetur iuſpatronatus tẽporale: ſed non venit in neceſſariã antecedentiã, quòd conceſſo ſemel perpetuo iurepatronatus, & ſatisfacto cõditioni, ſub qua petitum fuit, ſi poſtea abrogaretur, voluerint poſſe reuerti ad prima beneficia, & quòd omnia corruerent, cùm præſertim hæc mens (vt ſæpiùs dictum eſt) contra ſe habeat iuris diſpoſitionẽ. Et in ſumma, quando verba huiuſmodi potuiſſent aliquo modo referri etiam ad abrogationem, hoc non obſtaret, quia quando vnũ ad plura poteſt ſe referri, non ſufficit talis expreſſio, Aym. conſ. 68. n. 3. in fi. maximè cùm difficiliùs Papa huic pacto aſſenſurus fuiſſet, ex quo iuris cõmunis reſiſtentiã habet, vt in ſimili dicit Aym. d. conſ. 68. nu. 3. in fi.

Nec etiam obſtat, quòd quãuis dos repeti nõ potuiſſet cedentes nihilominus potuiſſent redire ad ipſorum beneficia. Quia quoad eos eadem militat ratio: nam fuerunt expreſſa priſtina beneficia, & prioratus fuit vnitus, & applicatus pro dote collegiata: imò fructus amborum beneficiorum fuerunt pro dote beneficiorum erigendorum in collegiata applicati. Et quibus in ſumma Domini dixerunt tolli omnia, quæ in contrarium deducebantur.

DECANI.

Rauen. bonorum ſeu hæreditatis. Die 22. April. 1582.

SVMMARIA.

1 *Onus omne, & omnis conditio reyciatur à legitima, vt teſtamentum remaneat validum.*

2 *Hæredes plures inſtitui poſſunt in primo gradu ſub contrariis conditionibus. ex communi.*

3 *Vxoris inſtitutio, an intelligatur in dubio ſub tacita conditione, ſi vitam vidualem ſeruauerit.*

4 *Conditionis reiectio non poteſt mutare gradum, & transfundere inſtitutionem in ſubſtitutionem.*

1 *Verba præſupponentia acquiſitionem hæreditatis, poſſunt exponi pro validitate teſtamenti pro non ſucceſſione.*

DECISIO DCXCVI.

OMiſſis multis, quæ latiſſimè fuerunt deducta ab informantibus hinc inde in cauſſa Rauenaten. bonorum ſuper illa difficultate, an mater teſtatoris in caſu iſto cenſeatur inſtituta in primo gradu, ſaltem quoad legitimam, vel potius inſtituta in 2. gradu, conſulendo breuitati, fuit concluſum, matrem fuiſſe inſtitutam in primo gradu. Fundamentum Dominorum fuit in verbis teſtamenti: quibus enim verbis vſus eſt teſtator circa inſtitutionem vxoris, quæ ſine dubio fuit hæres inſtituta in primo gradu, eiſdem vſus fuit erga matrem, quia dixit, conſtituo hæredem matrem meam, vna enim pars teſtamenti declarat aliam, vt ſunt iura vulgaria. Neq; difficultatẽ facere debent illa verba, *& facendo il contrario conſtituiſco herede mia madre*, ex quibus videtur, quòd mater fuerit vocata ſub conditione, ſi vxor vitam vidualem, & caſtam ſeruauerit. Quia non propterea ſequitur, quòd iſta non ſit inſtitutio, licèt conditionalis, ſed cùm ex diſpoſitione, l. quoniam in prioribus. C. de inoſ. teſta. reiiciatur † omne 1 onus, & omnis conditio quoad legitimam, perinde eſt, ac ſi mater in ea inſtituta fuiſſet abſque vlla additione conditionis, & ita teſtamentũ remanet validum. Bal. conſ. 84. lib. 4. Goid. Pap. deciſ. 456. Berttand. conſil. 35. in a. part. a. vol. qui videtur loqui in fortioribus terminis: Et videbatur aliquibus ex Dominis ſatis ad hoc propoſitum conferre, quæ ſcribit Alex. in l. ſi extraneo. nu. 8. in fin. C. de hæred. inſtit. & ibi Corn. num. 23

Neq; ob fundamentum, quod ſumitur ex l. cùm in teſtamento. de hær. inſt. quòd ſcil. mater cẽſeatur ſubſtituta, ex eo quia non poſſit eſſe cohæres cum vxore, ſed tantùm in euentũ, quòd illa vitam vidualem, & honeſtã nõ ſeruarit: nam † videmus poſſe plures inſtitui ſub contrariis con- 2 ditionibus quarũ vtraque poteſt primum locũ obtinere, vtputa, inſtituo Titiũ, ſi nauis ex Aſia venerit, & ſi nõ venerit, inſtituo Semptonium, iſti enim nõ poſſunt eſſe cohæredes, & ſecundus videtur inſtitutos in defectum conditionis primæ inſtitutionis adiectæ, & nihilominus ambo dicuntur inſtituti in primo gradu, vt per Arc. poſt Fab. Inſt. de vulg. ſubſt. in prin. n. 4. vbi Vigil. nu. 6. teſtatur de cõmuni. Quod autẽ vxor, & mater cẽſeantur inſtitutę ſub duab. cõtrariis conditionib. placuit Dominis Concil. Rni. allegatũ 170. lib. 3. & tex. in l. ſi plures. de cond. inſtit. cum ibi not. Et quãuis in dubio, vbi quis eſt inſtitutus ſimpliciter, & alius poſt mortem ipſius, intelligatur, potiùs ſubſtitutus, quã inſtitutus, tamen hoc non procedit, vbicunque ex hoc teſtamentum anullaretur, prout eſſet in caſu iſto, ſi mater cenſeretur ſubſtituta, & non inſtituta in primo gradu. Quoniã in dubio debet fieri interpretatio, vt actus ſuſtineatur, vulg. l. quoties. cum ibi not. de ver. ob. Dec. in l. quoties idẽ ſermo. de reg. iur. Neq; etiam obſtaret, ſi prætẽderetur, † quòd inſtitutio vxoris non ſit cõditiona- 3 lis, ſed pura, quia & in caſu Bal. & Guid. Pap. inſtitutio erat pura, & ex d. conſ. Bal. 84. lib. 4. tollitur illud abſurdũ, quòd mater iure directu capiat legitimã, & reliquum per fideicommiſſum. Quia hoc nõ eſt inconueniens, vt ibi determinat Bal. Neq; ob. conſ. Bal. 504. lib. 5. vbi videtur loqui de filio inſtituto poſt obitum vxoris. & pręſupponit illum eſſe ſubſtitutum, non inſtitutum: nam ad ſuſtinendum teſtamentum verior eſt opinio Bal. in d. conſ. 84. Et licèt Dd. quam plures ſequantur Bal. in d. conſ. 504. hoc eſt verum reſpectu illius rationis, † quòd reiectio conditionis 4 non poſſit mutare gradum, & transfundere ſubſtitutionem in inſtitutionem, quod verum eſt: non tamen Bal. ibi tangit, an illa eſſet ſubſtitutio, vel inſtitutio, ſed abſolutè habuit illam diſpoſitionem pro ſuſtitutione, cuius contrariũ tenuit d. conſ. 84. quæ opin. ad ſuſtinendum teſtamentum videtur æquior, maxime, quia teſtator non cenſetur voluiſſe teſtari, niſi validè, l. 3. de mil. teſtam.

Poſtremò

Digitized by Google

Poſtremò non obſtat conſideratio, quæ fiebat ſuper illis verbis, perda ditta hæredita, quæ videntur præſupponere acquiſititionem hæreditatis, l. non videtur amittere, 5 de reg. iur. Nam † fuit reſponſum, quòd pro ſuſtinendo teſtamento, & ita pro validitate actus poſſunt exponi pro eo, quòd vxor non ſuccedat, l. is qui hæres, in princ. & l. nec is, de acq. hæred. Alc. in l. delata. de verb. ſignif.

DECANI.

Fanen. fideicommiſſi. Lunæ, 21. Maij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Conditio, ſi ſine filiis legitimis, & naturalibus, reſpectu conſtituti in ſacris dicitur impoſſibilis, non autem turpis.*
Fallit in conditione, ſi ſine liberis, quæ inuitat ad delinquendum, num. 2.

DECISIO DCXCVII.

FVit dubitatum in cauſſa Fanen. fideicommiſſi, an in caſu, de quo agitur, ſit factus locus ſubſtituti in fauorem D. Adriani fideicommiſſarij, ita vt ſit immittendus in poſſeſſionem bonorum d. quondam Epiſcopi pro rata ipſum ex perſona d. quondam Franciſci tangente. Et die Lunæ, 21. Maij, 1582. fuit reſolutum, eſſe locum fideicommiſſo in fauorem Adriani. Fundamentum Dominorum fuit, quòd cùm hæc conditio, ſi ſine filiis legitimis, & na-
1 turalibus, poſſit intelligi propriè, vt ſit neceſſaria, † eius contrarium reſpectu conſtituti in ſacris erit impoſſibile, vt per Ruin. conſ. 144. n. 11. l. 3. Bero. conſ. 73. nu. 12. lib. 2. Illuſtr. Cardinalis Palcottus. de nut. & ſpur. c. 28. nu. 9. Et propterea non placuit illa interpretatio, quòd iſta cõditio tanquam turpis, & inuitans ad delinquendũ ſit reiicienda, præſertim ex veriſimili mente teſtatoris, attenta qualitate ipſius, cùm eſſet Epiſcopus, & quia voluit ſeruari æqualitatem inter iſtos inſtitutos, vt patet ex verbis teſtamenti, quæ nõ ſeruarentur, ſi Franciſcus cõſtitutus in ſacris potuiſſet ſuccedere reliquis inſtitutis, & ipſi inſtituti ei ſuccedere non potuiſſent: non enim dubium eſt, conditionem hanc, ſi ſine filiis legitimis, & naturalibus, in caſu iſto reſpicere omnes nominatim inſtitutos, vt per Ruin. conſ. 108. n. 3. lib. 2. Et præmiſſa confirmantur, quia etiam veriſimile eſt teſtatorem ſenſiſſe de filiis legitimis, cùm legitimatio pendeat à gratia Principis, quæ quodãmodo reputatur impoſſibilis, præſertim in præiudicium fideicommiſſariorum.

Non ob. allegata in cõtrarium. Et in primis deciſ. Put. 16. li. 1. quia ibi non deciditur iſte caſus, de quo nunc agitur. Secundò, non ob. doctr. Paul. de Caſtr. in l. 1. §. lex Falcidia, quia ibi conditio erat, ſi deceſſerit ſine liberis, quæ
2 † conditio benè poterat inuitare ad delinquendum, & ita loquitur Pariſ. conſ. 109. lib. 3. qui allegat Bart. in l. hæredibus, §. citius, ad Treb. prout etiam loquitur Bero. cõſ. 107. nu. 30. lib. 2. Nam ibi conditio erat, ſi decederent ſine filiis legitimis, & naturalibus, & ita propriè intellecta excludit omnem turpitudinem, & in perſona conſtituti in ſacris importat neceſſitatem, vt ſuperiùs eſt deductum.

BLANCHETTI.

Mediolanen. fideicommiſſi. Veneris, 9. Iunij, 1581.

SVMMARIA.

1 *Voluntas etiam tacita in fideicommiſſis attenditur.*
2 *Maſculinitatis mentio reiterata oſtendit teſtatorem voluiſſe in perpetuum agnationi hæredum inſtitutorum proſpicere.*
3 *Reciprocæ ſubſtitutionis natura quæ ſit.*
4 *Fideicommiſſum perpetuum ex quibus verbis inductum cenſeatur.*
5 *Ratio expreſſa in aliqua diſpoſitione ſolet ampliare dictum, ex communi.*
6 *Verba, & quod huiuſmodi, quid importare dicantur.*
7 *Paſſiuum fideicommiſſum ex quibus verbis induci dicatur.*
8 *Venire quicquid poteſt ex ratione expreſſa, dicitur eſſe in diſpoſitione.*
9 *Intentio, non ordo ſcripturæ attendi debet in interpretandis diſponentium voluntatibus.*
10 *Diſpoſitum in vno caſu per teſtatorem debet extendi ad alium, & ad aliam perſonam, ſi forte teſtator interrogatus ita potuiſſet reſpondere.*
11 *Alex. conſil. 139. lib. 1. quibus caſibus non procedat.*
12 *Fideicommiſſum reciprocum inductum cenſetur, vbi omnes deſcendentes ab inſtitutis ſunt poſiti in conditione, & expreſſè vocati: ſecus ſi tantum eſſent in conditione poſiti, nu. 14.*
13 *Qualitates clauſulæ præcedentis veniunt in repetitione vniformis.*
15 *Clauſula reſtricta ad certum verbum, vel caſum debet recipere determinationem ab eo.*
16 *Subſtitutio quando eſt reſtricta ad certum caſum, dictio, in infinitum, non operatur perpetuum fideicommiſſum.*
17 *Verba ſint, remaneant, & conſeruentur, quid operentur.*
18 *Interpretatio in dubio facienda eſt pro non fideicommiſſo.*

DECISIO DCXCVIII.

PRopoſui ſæpè hoc anno huiuſmodi cauſſam. Nouiſſimè autem dubitaui cum præſuppoſito, quòd clauſula, & quòd huiuſmodi, regatur à verbo, iurſus voluit, &c. & ſtet conſecutiuè ad ipſum, inducat tamen actiuam ſubſtitutionem in fauorem ab hæredibus inſtitutis, & ſubſtitutis, an inducat nouum fideicommiſſum, videlicet, ſi inſtituti deceſſerint ſine filiis, vel etiam in caſu, quo decederent cum filiis, ita quòd filij inſtitutorum ſint grauati reſtituere portionem paternam aliis inſtitutis, & eorum deſcendentibus. Et bis vel ter prædicto dubio in relationibus propoſito, Domini paribus votis in diuerſas iuere ſententias.

Qui enim tenebant etiam paſſiuum inductum fideicommiſſum, mouebantur ex mente, verbis, & rationibus ac argumentis infra dicendis.

Ex voluntate autem teſtatoris, quæ † in fideicommiſ- 1
ſis attẽditur etiam ſi ſit tacita, l. pen. ff. de leg. 1. l. licèt Imperator. vbi Bar. ff. eod. l. qui ſolidum, §. 1. ff. de legat. 2. & quæ dicitur ſatis in diſpoſitionem tranſiuiſſe, ſi ex verbis diſpoſitiuis colligatur, Bald. in l. vnica. C. de his qui ante aper. tabul. Soc. cõſ. 69. in princ. l. 3. colligebãt, quod teſtator voluit, quòd quilibet ex inſtitutis haberet ſubſtitutos deſcendentes ſuos maſculos in infinitum. Vnde cũ poſtea ſubiungat clauſulam, & quòd huiuſmodi, iuncta ratione, oſtendit mentis ſuæ fuiſſe reciprocum inducere fideicõmiſſum inter omnes: maſculinitatis enim illa reiterata
† mentio oſtendit teſtatorẽ voluiſſe in perpetuum agna- 2
tioni hæredum inſtitutorum proſpicere, Bald. in c. 1. quemad. feu. ad fil. pert. Pariſ. conſil. 8. num. 9. lib. 3. late Aym. conſil. 130. nu. 9.

Secundò de natura † reciprocæ ſubſtitutionis cùm ſit, 3
vt pari modo grauentur, & honorentur inuicem ſubſtituti, l. iam hoc iure. l. Lucius, ff. de vulg. & pup. l. quãuis. C. de impub. & aliis ſubſtit. Si ſubſtituti poſſent ſuccedere iſtis primò inſtitutis, ipſis autem ab eiſdem ſuccedi non poſſet, tolleretur reciprocatio non ſolùm collecta ex voluntate, ſed etiam à teſtatore clariſſimis verbis expreſſa, vt benè arguit Pariſ. conſ. 44. nu. 30. lib. 2.

Corroborantur præmiſſa ex ratione aſſignata per teſtatorem, quæ impoſſibile eſt, vt habeat locum, videlicet vt hæreditas, & bona ſint, remaneant, & conſeruentur inter prædictos in infinitum, ſi fideicommiſſum † ſit iniun- 4
ctum tantùm in portione decedentis ſine filiis, Pariſ. conſil. 90. num. 33. lib. 2. Dec. conſil. 481. nu. 4. Soc. iun. conſ. 1. num. 13. lib. 3. aliter enim ſi diceretur. nunquam hæreditas, ſed portio hæreditatis conſeruabitur inter ſubſtitutos, &

Digitized by Google

tos, & tamen teſtator intellexit de tota hæreditate, tum quia adeſt dictio dicta repetitiua eorum, quæ ſupra dixit. Tum etiam, quia quando teſtator ſubſtituit in portione alicuius ex inſtitutis, dixit, in bonis, & hæreditate talis decedentis, & non eſt vſus dictione indefinita, quæ æquipollet vniuerſali.

Præterea, cùm teſtator pater voluerit bona tranſire ad deſcendentes inſtitutorum in infinitum, eóſque inuicem ſubſtituerit, ex tali geminatione colligitur enixa mens teſtatoris inducendi perpetuum fideicommiſſum in omnem caſum, Pariſ. conſ. 88. nu. 17. lib. 2.

Mouebant eos etiam verba. Et primò verbum, huiuſmodi, cuius eſt proprium eam recipere interpretationem, quam patitur ſubiecta materia, ita vt non ſtet reſtrictiuè, ſed denotet ſimilitudinem ſubſtitutionis factæ ipſis inſtitutis, videlicet, vt ſi ipſi decedant ſine filiis, ſint inuicem ſubſtituti, vt per D. Hieronymum.

5 Secundò, verba rationis expreſſæ, quæ † ſolet ampliare dictum, Bartol. in leg. cùm pater. §. fundum. ff. de lega. 3. cuius opinio communiter recipitur, ſecundùm quam ſe obtinuiſſe, & fuiſſe iudicatum, dicit Iaſ. in l. filius familias. §. diui. num. 152. de leg. 1. idem conſil. 75. n. 2. lib. 3. & in d. diui. Crot. nu. 42. Loaz. nu. 134. & Rip. nume. 66. Roman. conſil. 457. num. 2. Gozad. conſ. 102. nu. 5.

Et in ferè ſimilibus verbis dixerunt Corn. conſ. 22. nu. 8. lib. 2. Dec conſil. 23. nu. 4. Vt enim dicit ibi Corn. magis regulare eſt, vt ratio de dicto diſponat, quàm dictum de ratione, vel ſaltem, & idem ſubiungit, num. 9. ratio corroborat coniecturam voluntatis teſtatoris, quòd noluit ſe reſtringere ad vnum caſum tantùm. Tritum eſt enim, quòd quando verba habent latam, & ſtrictam ſignificationem, tunc latè, & ſtrictè interpretantur iuxta voluntatem coniecturatam teſtatoris.

Ex dictis verbis etiam ponderabant verbum, in infinitum, iuxta auctoritates pro D. Cæſare allegatas.

Conſiderabant præterea verba, rurſus voluit, &c. quibus hanc clauſulam regi præſupponitur, iunctis his, quòd dicta hæreditas, & bona, &c. quæ geminatio verborum ita vniuerſalium oſtendit enixam voluntatem teſtatoris inducendi perpetuum fideicommiſſum, argumento eorum, quæ de prohibitione alienationis, dicit Aretin. in l. ventre, n. 7. verſ. dicimus ergo. ff. de acq. hær. & Alex. conſ. 56. nu. 1. lib. 1. & 59. nu. 4. lib. 3.

6 Addebant etiam, quòd illa verba, † & quod huiuſmodi, idem importāt ac ſi teſtator dixiſſet, & eos ac præmortuorum cohæredum deſcendentes inuicem, & in infinitum ſubſtituo, quo caſu eſſe inductum fideicommiſſum paſſiuum in perſona deſcendentis à cohærede præmortuo in fauorem hæredis primò inſtituti ſuperſtitis, tradit Soc. conſil. 69. nu. 4. lib. 3.

In prædictam etiam ſententiam trahebant eos argumenta infraſcripta. Et primò illos mouebat, quod cùm præſupponatur, clauſulam, & quod huiuſmodi, inducere nouam actiuam ſubſtitutionem in fauorem deſcendentium, & illam teſtator velit eſſe reciprocam, & in infini-
7 tum, neceſſe erit dicere etiam importare † paſſiuam, hoc, eſt, enim de natura reciprocæ ſubſtitutionis, Soc. iun. conſ. 81. nu. 13. lib. 3.

Secundò, ſi teſtator vult ſubſtitutionem eſſe reciprocam, & in infinitum, vtrique ſuſceptis liberis ab aliquo ex inſtitutis, non eſt dicendum, expirare ſubſtitutionem, quia non eſſet reciproca, & in infinitum.

Tertiò, cùm nulla detur ratio, quare teſtator voluerit potius grauare hæredem inſtitutum à ſe prædilectum, decedentem ſine filiis, quàm ſubſtitutum eodem modo decedentem, dicendum eſt vtrúmque grauaſſe eodem modo, ne ſecundò vocati ſint melioris cōditionis, quàm primi inſtituti, & ratio concludit, vbi verba ſunt dubia, l. Publius, §. Titia. ff. de cond. & demonſtratio. latè Curt. ſen. conſil. 51. num. 19.

Quartò, cùm teſtator poſt aliquas vocationes adiicit rationem, quia vult, quòd eius hæreditas, & bona penes aliquos conſeruentur, ratio ipſa diſponit prout facerent verba ipſa diſpoſitiua, cùm † id, quòd venit ex ratione ex- 8
preſſa, dicatur eſſe in diſpoſitione, l. cùm emptor. §. fin. ff. de rei vend. l. nominis & rei. §. verbum, vbi Alc. ff. de verb. ſign. præcipuè † cùm in interpretādis diſponentiū volun- 9
tatibus id quòd prius fuit in intentione, non ordinem ſcripturæ, debeamus attendere, Bal. in auth. ingreſſi. nu. 9. C. de ſacr. ſan. Eccl. & idē in l. generaliter. C. de epi. & cler.

Præterea, ſi vnquā datus fuit caſus, in quo diſpoſitum à teſtatore in vno caſu debeat extendi ad alium caſum, & ad aliam perſonam ex coniecturata mente ipſius, quòd ſi † interrogatus fuiſſet, ita reſpondiſſet, iuxta trad. per 10
Pariſ. conſil. 50. nu. 53. lib. 3. cum aliis relatis per Marzar. conſ. 4. in princ. fol. 31. certè videtur eſſe is, de quo agitur. ex dictis verbis, & quòd huiuſmodi.

Quibus ſtantibus, non eos mouebant deducta pro D. Barbera. Et ad præcipuum fundamentum ſuper conſ. Alex. 139. lib. 6. pluribus modis reſpondebant.

Et † primò, quòd verba in caſu Alex. ſtant illatiuè, vi- 11
delicet, & ſic de gradu in gradum.

Secundò, ipſe Alex. non reſpondet verbis teſtatoris in ſua facti ſpecie narratis, & quòd dicta eius bona nūquam recedant de eius parentela de Gambazocchis, donec aliqui maſculi ſint in ipſa.

Tertiò, Alexandri conſil. non procedere, vbi ex ratione aſſignata à teſtatore apparet, quòd noluit reſtringere ſe ad terminos præcedentis ſubſtitutionis, vt latè tradit Marzar. in conſ. alleg. fol. 32. & 33. & facit text. in l. 1. C. de eund. inſcr. vbi conditio ſuſceptionis liberorum non limitat ſubſtitutionem, ſed de contraria mente diſponentis apparet. Quartò quia in themate Alex. & omnium aliorum, qui allegantur, filij ſunt ſolùm poſiti in conditione, non autem vocati. In caſu autem iſto, omnes deſcendentes ab inſtitutis ſunt poſiti in conditione, & expreſsè vocati, vt in prioribus ſubſtitutionibus apparet: & ideò cenſetur inter eos † inductum reciprocum fidei- 12
commiſſum, Ruin. conſi. 143. n. 8. cum ſeq. lib. 3. & ita non obſtat Alciat. in d. §. fundum, quia ſequitur Alex. in ſuis terminis, videlicet quando teſtator ſimpliciter hæredi ſubſtituit ea ratione, quia vult bona conſeruari in familia: ſed quando teſtator grauauit deſcendentes, quos vocauerat in infinitum, vtique tunc ratio extendit dictum ex ſupra deductis.

Non obſtant ponderationes dictionum, huiuſmodi, & dicta, quia tenentes prædictam ſententiam dicebant eandem conditionem repeti, ſed in perſona ſubſtitutorū.

Secundò, Doct. dicentes, cenſeri repetitas qualitates clauſulæ præcedentis in ſequenti, intelliguntur, quan- 13
do † vniformiter repetitio poteſt cadere, Pariſ. conſil. 18. num. 23. lib. 2. Sed in hoc caſu non poteſt dari iſta repetitio vniformis, cùm teſtator voluerit hanc ſubſtitutionem eſſe reciprocam in infinitum. Infinitatem autem in primo non appoſuit.

Non obſtat deciſ. in cauſſis Albanen. fideicommiſſi & Roman. de Maximis, quia † in illis filij erāt poſiti in con- 14
ditione, non autem vocati, vt in caſu Alexand. d. conſil. 139. quæ eſt vera reſpōſio, cùm prima habeat aliquid captionis, vt inquit Soc. conſ. 104. nu. 5. verſic. poſtremo, l. 3. & ideò ipſe firmat rationem ſuam in huiuſmodi ſolutione, vt in tota col. 4. d. conſilij.

Domini verò qui in contrariam ibant ſententiam, mouebantur ex duobus primis præſuppoſitis, videlicet quòd clauſula, & † quòd huiuſmodi, cùm regatur à ver- 15
bo, rurſus voluit, &c. debeat recipere limitationem à terminis in eo contentis, iuxta conſ. Dec. 636. & Alex. ſæpiùs allegatum & deciſiones allegatas, & ea quæ deducuntur per ſcribentes pro Barbera.

Nec eos mouebat tertium præſuppoſitum, quia licèt

reciproca

reciproca iſta ſubſtitutio ſit noua etiam diſpoſitio, regitur tamen à verbo principali ſuperiùs relato, & recipit eandem conditionem, quare cùm Ioan. Baptiſta deceſſerit cum filiis reſpectu ſuæ portionis, conditio deficit, & per conſequens fideicommiſſaria expirauit.

Nec obſtat, quòd non ſeruetur æqualitas, quia id prouenit ex eo, quòd conditio deficit, & ita portio Antonij fuit liberata à fideicommiſſo, & placebant reſponſiones datæ per D. Parentium.

Non obſtat verbum, in infinitum, quòd videtur inducere perpetuum fideicommiſſum, Iaſ. conſ. 108. col. 3. ver-
16 ſic. & ſic cũ teſtator, vol. 4. Quia † omnes allegati pro D. Cæſare non loquuntur, quando ſubſtitutio eſt reſtricta ad certum caſum, vt per Rum. conſ. 153. n. 14. lib. 2. Ceph. conſil. 17. num. 31. lib. 1.

Accedit, quòd copula, &, coniungit, Iaſ. conſ. 228. nu. 2. lib. 2. & quòd teſtator potiùs declarando procedit, vt denotat verbum, intelligatur.

Rationi per teſtatorem allegatæ reſpondebant, quòd cùm ſtet conſecutiuè ad fideicommiſſum reſtrictum, illud ampliare non debet, ſed intelligitur ad limites præcedentis ſubſtitutionis, vt per Alciat. d. §. fundum, cum aliis
17 allegatis pro Barbara. Præcipuè † ponderando verba, ſint, remaneant & conſeruentur, vt per Dec. conſ. 513. nu. 12. bene ponderantur.

18 Accedit vulgatis regula, quòd in dubio † eſt facienda interpretatio pro non fideicommiſſo, Bald. in l. cùm virum, in penult. colum. C. de fideicõmiſſ. Grat. conſ. 5. nu. 2. l. 2. ratione oneris, quod continet, l. cohæredi. §. cum filiæ. ff. de vulg. & pupil.

ALDOBRANDINI.

Palentin. penſionis. Mercurij, 10. Maij, 1581.

SVMMARIA.

1 *Penſionem nemo ſoluere tenetur qui poſſeſſionem rei vel beneficij non babet.*

2 *Clauſula, habita vel non habita, non extenditur vltra duos annos.*

3 *Diligentia qualibet ab habente tantùm nudum nomen in re ſufficit fieri pro adipiſcenda, poſſeſſione.*

4 *Reſignatio nuda ſine acceptatione reſignatarij, vel acceptione poſſeſſionis, non abdicat ius à reſignante.*

DECISIO DCXCIX

FVit tentum, D. Ioannem non teneri ad ſolutionem
1 penſionis, ex † quo fructus nõ percipit, cùm non poſſideat, Gig. de pẽſio. q. 39. & q. 60. & reſp. 29. Neque poteſt hoc caſu lapſis tot annis ſuffragari Franciſco clauſula, ha-
2 bita vel non habita, quæ † nõ operatur niſi pro vel altero anno, vt per Auguſt. lib. tertio deciſ. 305. Nec poteſt dici ſtetiſſe per dict. Ioannem, quominùs poſſeſſionem aſſequeretur, cum ex teſtibus aliàs ponderatis, conſtet eum feciſſe multas diligentias pro ea adipiſcenda, & impeditum fuiſſe.

Nec obſtat aſſertio eiuſdem Ioannis in informationibus aliàs datis coram R. D. meo Decano, dum ageret contra Archiepiſcopum pro releuatione indemnitatis, quòd nullas vltra tranſmiſſionem breuis fecit diligentias, quia
3 † cum ipſe nudum ſolum nomen in hoc negotio haberet, & tota hæc res ad Archiepiſcopum pertineret; ſufficit, quod ab ipſo fuerint factæ diligentiæ præfatæ. Sicut pariter non obſtat, quòd reſignatarius nullas fecerit diligentias, quia cùm impedimentum proueniret ratione Extrangeriæ, eo mediante excludebatur Ioannes, & omnes, qui ex iure ipſius veniſſent. Et quòd impedimentum exinde cauſſaretur, probant tertius teſtis ad cart. 9. & 10. quartus ibidem. Et res eſt ſatis veriſimilis. Vnde cũ ſimus in re ſecundùm Dominos nedum difficilis, ſed difficilimæ probationis propter pragmaticas illorum regnorum, & ſeueritatem, qua executioni demandantur, habuerunt hanc probationem pro concludenti. Quo ſtante tolluntur omnia pro Franciſco adducta. Et quòd Ioannes reſignauerit in fauorem N. contra formam decreti, non obſtat, duplici de cauſſa.

Primò, quia huiuſmodi decreta apponuntur ad euitandas clandeſtinas reſignationes, ne ſupplantentur penſionarij, vnde non poteſt comprehendere actum factum nedum non clandeſtinè, ſed mandato iudicis; cùm ad id per binas ſententias N. fuerit condemnatus, de quibus ſit mentio in ipſamet reſignatione.

Secundò, quia in omnem euentum reſignatio hæc non abdicauit ius à reſignante, tum † quia non conſtat de ac- 4
ceptatione reſignatarij, tum & ſecundò, quia cum eius vigore nun fuerit capta poſſeſſio beneficij, ea ſubiacet conſtitutioni S. me. Pij Quinti, de publican. reſignat. Non obſtat ſupplicatio ceſſionis N. reſignatarij, quia non conſtat de aliquo conſenſu ſuper ea præſtito.

ALDOBRANDINI.

Roman. domus. Veneris, 16. Iunij, 1581.

SVMMARIA.

1 *Alienationis verbum intelligitur propriè etiam in vtili dominio in re Eccleſiaſtica.*

Idq; tantò magis ex conſuetudine loci, num. 2.

3 *Verbum, cenſus, dicitur eſſe æquiuocum.*

DECISIO DCC.

DOmini tenuerunt, dominium non fuiſſe alienatum. Moti fuerunt, quia & verba mandati conceſſa à capitulo & Præceptore ad alienandum, & verba ipſius alienationis intelligenda ſunt ſecundùm ſubiectam materiam.

Vnde cum verſemur in alienatione rei Eccleſiæ, illa, vt plurimum, ſemper ſolet fieri quoad vtile dominium tantùm, quæ ſi alienetur, verificatur nihilominus proprietas verbi alienationis, cùm † & hoc caſu propriè dicatur 1
alienatio, licèt forraſſe non propriiſſimè, Bal. in cap. 1. §. ſi autem libellario, ſub n. 5. verſic. adde quod alienatio, quibus mod. feud. amittat. Bero. in cap. nulli, nu. 21. extra de rebus Eccleſ. nõ alien. Idque † tantò magis iuncta conſue- 2
tudine, quam Domini ſuppoſuerunt notoriam in vrbe quoad Eccleſias, & ſignanter hoc hoſpitale regulariter non ſolet alienare bona, niſi quoad vtile dominium, ad l. ſemper in ſtipulationibus, vbi Dec. nu. 10. ff. de regul. iur. Idque tantò magis, quia hæc interpretatio eſt magis fauorabilis hoſpitali, ad Tiraquel. de priuileg. piæ cauſſ. priuileg. 148.

Nec Dominos mouet ponderatio facta ſuper verbo, cenſus, quia huiuſmodi denominatio † eſt æquiuoca: ſu- 3
mitur enim pro canone, Abb. in cap. conſtitutus, num. 20. extra de relig. dom. Clar. §. emphyteuſis, q. prima, verſic. contractus, in fine.

ALDOBRANDINI.

Roman. cauſſæ partus. Lunæ, 6. Iunij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Exitus acta probare dicuntur.*

2 *Allegans aliquem deceſſiſſe ex alia infirmitate quam ea, qua obiit, id probare tenetur.*

3 *Infirmus conualeſcens & poſt ea decedens, ex qua cauſſa deceſſiſſe præſumatur, vide diſtinctionem.*

4 *Recidiua breui tempore ſuperueniens præſumitur ex prima cauſſa.*

5 *Laborare in extremis ille dicitur, qui obiit ex illa infirmitate, nullis ſanis interuallis.*

6 *Culpa ſi prima cauſſa infirmitatis prædominat, dicitur quis mortuus ex prima cauſſa.*

7 *Arbitrarium eſt iudici decernere, an quis deceſſerit ex prima, an verò ex ſecunda cauſſa.*

DECISIO DCCI.

DOmini tenuerunt, Paulum probaſſe incumbentia, nempè Victoriā ex cauſſa partus obiiſſe: cùm enim e partum benè ſe haberet,& poſt partum ſemper malè abuerit, vt habetur in prima & tertia concluſione, ique manifeſtè liqueat de cauſſa infirmitatis,quia ſci- t in aliis puerperiis ſolita erat multò plus purgare m in iſto purgauerit, vt habetur in ſexta , quo factum , vt ſemper varios dolores totius corporis paſſa fue- quodque gena, manus & crura tumefacta ei fuiſſent, n dicta tertia concluſ. quæ in aliis puerperiis , in qui- plus, vt dictum eſt,ſolita erat purgare,pati ſolita non ,vt habetur in quarta.Et hinc exortæ fuerunt illæ im- gnedines,de quibus in nona,coagulatio lactis, & alia, quibus in decima & vndecima cōcluſione: conſequen- manifeſtè apparet ex dicta infirmitate eā obiiſſe, quia od fuerit mortalis , euentus docuit, exitus enim † acta bat.Ita dicit Soc.conſil.178.num. primò,libro ſecun- , qui igitur vult † dicere deceſſiſſe ex alia infirmitate, robare debet,quod ſentit Bald.in cap.primo,numero 10,quibus mod.feud. amittat. Soc.in ca.presbyterum, homicid,numero 9.& clarè & bene Sarnen. de infirm. ſt.1 t.num.405.vbi ait etiam id reſolutum fuiſſe in in- itate regulariter non mortali, vt in morbo Gallico.

Non obſtat,quòd conualuerit , quia id non probatur: t enim aliquando ita melius ſe habuerit , vt medici tationem intermiſerint , vt habetur in ſeptima cōclu- e,tamen apparet,quòd quādo è domo exiit,ſana non t, cùm non poſſet ambulare , nec cùm genuflexiſſet, gere. Et tertia vice quando exiit è domo , fuerit febri repta,ex qua obiit,quo† caſu adhuc præſumitur obiiſ- x prima cauſſa,vt per Sarnen.dicta quæſtio,t 1.qui di- guit,aut infirmus ita conualuerit,vt ageret ea quæ ſa- gunt , tunc præſumitur ex alia cauſſa: aut integraliter erat redditus ſanus,ſed ambulauit cum baculo,& vi- eſt extra periculum,tunc præſumitur ex eadem cauſſa, ucenti,ex alia cauſſa obiiſſe, incumbit onus probandi, ta vult etiam Io.Villamar.in l.diuus,nu.122.ad l.Cor- .de ſicar.vbi exemplificat,quando febris receſſit, & il- operationibus naturalibus non impediebatur.

Quod comprobatur ex illa communi concluſione, id † recidiua breui tempore ſuperueniens , vt in hoc u præſumitur ex prima cauſſa , Bart. Bal.Socin. & Ful- in l.maritus,ff.loca. Soc.in c.presbyterum,num.13.& de homicid.& ibi Ioan.de Anan.ſimiliter,nu.13.& 14. ine Fel.num.40.

Quod etiam confirmatur ex trad. à Bald. in c.1.nu.11. pacis quem ſequitur Iaſ.l.1.§.1.nu.10.ff.ſi quis inſd.non itempet.Cremen.ſingul. 12.quòd ille dicitur † in extre- laborare, qui obiit ex illa infirmitate nullis ſanis in- alis. Idque tantò magis, quia quando ſuperuenit fe- , ſuperuenerunt multa ex priſtinis ſymptomatibus, æ oſtendunt identitatem cauſſæ.

Et huc tendunt tradita ab excellentiſſimo Mercuriali, in primis admittit, quòd illæ efflorcſcētiæ & alia pro- erunt à mēſtruis retentis. Sed ipſe præſupponit, quòd uo,domo exiit de licentia medicorum , ſana reddita t, & quòd denuò fuerit febri correpta , ſed cùm ex te- is appareat, eam nunquam conualuiſſe , ceſſant quæ dicit,& ſubintrant præfatæ concluſiones.

Nec facit,quòd niſi domo exiiſſet, reliquiæ morbi po- rent fortè curari,quia fortè etiam non potuiſſent. Non n apparet, quòd culpæ hæ cauſſæ primæ præponde- rint: alioqui † ſi prima cauſſa prædominat culpæ,di- t mortua ex prima cauſſa,Bald.in c.1.nu.9.quib.mod. amit. Cùm igitur onus probandi incumbat Lentulo ixi)teneturipſe probare, quòd hæc culpa præponde- t primæ cauſſæ, quod etiam veriſimile non eſt:modi- amque fuit agitatio , cum curſu ſemper lentè gra- te vecta fuerit,vt in 18.& vlt.concluſ.

Non obſtat gloſ. in l. 1. de emen. ſer. Quia indiſtinctè non tenetur,& quamuis Marſil.in l.in rixa.ff.ad l.Cornel. nu.16.& in pract.§.& quia, nu.56. limiter illam , quando infirmus procedit de malo in peius , per doctrinam Abb. in cap.2.de cleric.percuſſ.hoc non obſtat,quia Abb. illud dicit exempli cauſſa,ſed vera diſtinctio eſt ea, quam tenet Sarnen.& ſequuta eſt Rota,quòd aut infirmus conualuit, aut non.

Cùm † itaque hæc materia ſit arbitraria ex circumſtā- 7
tiis, Abb.in cap.2.num.1.de cleric.percuſſ. Socin. in dict. cap. presbyterum,num.8.de homicid.de communi. Marſil.conſil.70.nu.27.Florian.in l.ait lex,nu.4.ad leg. Aquil. Clar.in prax.in §.homicidiū,verſ.ſcias autem,in fine, inſpectis ſupradictis circunſtantiis , viſa fuit Dominis ſufficiens huiuſmodi probatio, ſicut etiam viſæ fuerunt cōtrarietates & exceptiones contra teſtes debiles , attenta materia, de qua agitur , quæ non admittit probationem, niſi per valdè domeſticos & familiares : nec facit , quòd infirmitas mulieris poſſit probari per alios , quia nobiles & honeſtæ mulieres etiam infirmæ non admittunt , niſi domeſticos & conſanguineos.

Quibus ſic firmatis , Domini dixerunt, non eſſe deueniendum ad electionem peritorum , quia ex probatione formiter facta reſultat probatio obitus ex cauſſa partus per ſupradicta.

Et quia cum ſupradictis neceſſariò ſtandum non ſit,vt dicit Clar.in d.§.homicidium,dicto verſic.ſcias autem,& habemus hinc inde dicta plurimorum medicorū. Et eorum etiam qui infirmitati illius interuenerūt, qui notam habuerunt infirmitatem & complexionem ægrotæ , eorum opinio conueniens cum probatione formiter facta per teſtes, videtur Dominis taliter adminiculata,vt alteri ſit præferenda. Et propterea dixerunt ſuperfluam videri peritorum electionem. Dixerunt tamen , quòd cum probatio probationem non excludat,ſi Lentulus & litis conſortes volunt probare formiter aliquid in contrarium datis articulis ad examinandum teſtes medicos vel alios, id facere poterunt.

ALDOBRANDINI.

Mediolanen. curſus aquarum. Ven. 28. Aprilis, 1581.

SVMMARIA.

1 *Exempti poſſunt coram ordinariis ratione rei , de qua agitur conueniri,quantumuis exemptio ſit lata.*
2 *Priuilegium amittitur propter delictum in eo caſu tantum, in quo delinquitur.*
3 *Priuilegium,ne quis poſſit excommunicari,nō impedit,quin ordinarius poſſit alias pœnas imponere.*
4 *Ordinarius plus habet in exemptos quàm in penitus extraneos.*
5 *Regulares extra monaſteria degentes indiſtinctè ſubiiciuntur ordinario.*
6 *Priuilegiorum innouationes nullum ius de nouo tribuunt.*
7 *Confirmatio quid, & quid approbatio.*

DECISIO DCCII.

DOmini tenuerunt,decretum ſacr. Conc.Trid.ſeſſ.7. cap.14.intrare ad effectum ſaltem, vt reiecta oppoſitione nullitatis videatur negotium principale, ad quem effectum ſufficit,quòd nullitas ſit turbida. Clara enim eſt diſpoſitio ca.primi,de priuileg.in ſexto,declarantis,quòd
exempti † poſſunt coram ordinariis ratione rei , de qua 1
agitur,conueniri, quæ diſpoſitio locum habet quantumuis lata ſit exemptio,vt per Gemin.ibi in quarto not.& in §.in eos,in fin.& Franc.ſub numer. primo, circa medium, & nu.2. Ioan.Vanquel.in compen.ſexti, ſupra eo.ca.concluſio prima.

Ex quibus dicebant, non obſtare, quòd Butr. in cap. fin. ſub nu. 7. de foro competen. & Abb. in c. tuarum, nu. 8. de priuileg. Socin. in cap. recepimus, nu. 17. eod. tit. Couarru. pract. quæſt. cap. 11. num. 5. videantur reſtringere diſpoſitionem illam, vt procedat ſolùm, quando perſonæ ſunt exemptæ reſpectu certi loci. Quia vltra ſupradictos Doctores expreſſe aſſerentes d. cap. procedere in exemptione quantumuis lata, Abb. in ca. fin. de foro competen. reprobat dictam diſtinctionem. Quem ibi ſequitur Felin. nu. 5. & Dec. in cap. tuarum, num. 44. & 45. cum pluribus ſeq. de priuileg. qui licet ſubiungat, quòd priuilegium non remanet inutile, ex quo durat quoad ciuilia, hoc nõ obſtat, quia ex hoc non poteſt inferri ipſos ſentire, quòd in ciuilibus exemptus ratione contractus & rei, de qua agitur,
2 non poſſit coram ordinario conueniri. Ipſi † namque tractant illam quæſtionem, an propter delictum amittatur priuilegium exemptionis, & quia tenent, quòd amittatur, declarantes, quòd non procedat indiſtinctè, dicunt remanere quoad ciuilia, tenentes, quòd priuilegium perdatur ſolùm in illo particulari caſu, in quo priuilegium durat, nedum in ciuilibus, ſed etiam in criminalibus: ſi enim iterum delinquat exemptus in loco exempto, ſibi ſuffragabitur priuilegium, & re vera quæſtio illa non videtur habere quid commune cum diſpoſitione illius tex. declarantis, quòd priuilegium hunc caſum non comprehendit, Gemin. bene in d. §. in eos, num. 9. fruſtra enim à Doct. citatur ille text. ad probandum, quòd propter delictum quis amittat priuilegium, ſi priuilegium illum caſum per viam comprehenſionis non continet, vt per Gemin. vbi ſupra: ſi enim habitus non datur, dari quoque non poteſt priuatio. Dum igitur dicunt, quoad ciuilia durare priuilegium, intelligunt, quòd duret ſecundùm declarationem de qua in prædicto cap. quod apparet ex ratione ab Abbate aſſignata, quæ eſt, quòd in cap. primu dicitur, exemptus ratione delicti, & ideò non perdit priuilegiũ, & quòd nullibi reperitur contrarium ſtatutum de priuilegio ratione perſonæ, ergo expreſſè Abb. intelligit, quod ca. primum cõprehendat quamcunque exemptionem, & cum illa ſit vnica diſpoſitio, neceſſe eſt, quòd ſi reſpectu delicti intelligitur etiam de priuilegio perſonali, prout ita intelligunt Abb. Dec. & Felin. ita quoque intelligatur reſpectu ciuilium, cùm illi caſus ſub vnica determinatione ponantur, vulgata l. nam hoc iure.

Idque tantò magis, quia Doct. qui contrarium aſſerũt, mouentur per text. in §. in eos, in d. ca. 1. quòd non loquitur in priuilegio exemptionis, ſed in priuilegio, ne quis
3 poſſit excommunicari, cuius † vigore non impeditur ordinarius, quin alias pœnas imponere poſſit, vbi dicunt ibi poſt gloſ. Docto. omnes, & conſequenter non limitat declarationem, de qua in d. cap. 1. Nec obſtat, quòd priuilegium redderetur inutile, quia expreſſis verbis occurrit huic difficultati text. in dicto cap. 1. quam opinionẽ comprobant Domini, ponderando indefinitam illam, priuilegia exemptionis, & ibi, ſic exempti, quæ indefinita in lege æquipollet vniuerſali. Item ponderando dictionem illam vniuerſalem, quantumcunque, & ponderando rationem ſupradictæ declarationis. Vt enim inquit Monach. dicto cap. 1. num. 4 plus habet † ordinarius in exemptos, quàm
4 in penitus extraneos, ex quo in multis caſibus in exemptos retinet iuriſdictionem, & nihilominus penitus extranei in tribus illis caſibus ſubiiciuntur ordinario illius loci, quæ ratio militat tã in reali quam in perſonali exemptione, & hinc Iaſ. in l. fin. nu. 52. de conſt. Princ. dum tractat hanc quæſtionem, eam exemplificat virtualiter in exemptione perſonali, dum dicit, pone, Abbas habet priuilegium exemptionis, ne teneatur comparere coram ordinario vel alio iudice.

Non obſtat, quòd in dicto decreto cap. 14. ſeſſ. 7. ſolùm ſubiiciantur regulares extra monaſteria degentes ordinario in cauſſis miſerabilium perſonarũ & mercedum, quia
† quoad iſtas cauſſas dicti regulares non ſolùm ratione 5
contractus vel rei, de qua agitur ſed indiſtinctè ſupponuntur ordinariæ iuriſdictioni, quod non concedit dict. cap. primum, de priuileg. in 6. & conſequenter vera eſt ampliatio.

Reliqua decreta viſa fuerunt non obſtare vtî non loquentia in hac materia, cap. enim quinto, ſeſſ. 14. loquitur de conſeruatoriis, non de exemptis, & quamuis in fine ſubiungatur, quòd regularia loca remaneant exempta, hoc non contrariatur diſpoſitioni cap. volentes, quia remanent nihilominus exempta, præterquam in tribus illis caſibus, vt dicit ibi text. in cap. quoque, vndecimo, ſeſſ. 24. pariter ille non contrariatur, & ſic dixerunt de reliquis, cap. allegatis.

Non obſtant, quæ de priuilegiis confirmatis dicuntur ad glo. in Clement. dudum, de ſepultur. Quia illa materia procedit, quando per confirmationem adiicitur nouum vinculum, ex quo duplex funiculus arctiùs ligat, quòd in priuilegiis non datur.

Eadem enim eſt auctoritas prædeceſſoris & ſucceſſoris, cùm par in parem non habeat imperium: eadem námque eſt auctoritas ſedis Apoſtolicæ, quæ conceſſit priuilegium & confirmauit, vnde nullum nouum vinculum poteſt dici adiectum, cap. innotuit, de elect. ca. final. de reſcript. in 6. cum ſimilib.

Sunt enim potiùs quædam † innouationes priuilegio- 6
rum, quæ parum, aut nihil operantur, & nullum ius de nouo tribuit, Caſſad. de confirmat vtil. vel inutil. deciſ. vnica, num. 2.

Confirmatio † enim eſt actus ſuperioris, quæ nec ab 7
inferiori, nec à pari fieri poteſt: quando enim fit à pari, eſt quædam approbatio, non autem confirmatio, Dec. poſt Bal. & alios in rub. de confirm. vtil. vel inutil. nu. 1.

Nõ obſtat pariter, quòd per priuilegium Martini Carthuſiani ſint exempti etiam in tribus illis caſibus, quia in hoc ſubintrat innouatio d. capit. 1. qua mediante priuilegium reducitur ad terminos iuris communis.

Quæ omnia Domini dixerunt reddere hanc materiam ſaltem ita turbidam, vt omiſſis nullitatibus videndum ſit de bono iure.

ALDOBRANDINI.

Roman. caſalis. Lunæ, 23. Ianuarij, 1581.

SVMMARIA.

1 *Locatio an ſit, vel contractus cenſus in dubio, ex quibus colligatur.*

2 *Cenſus denominatio eſt æquiuoca.*

3 *Illegitimi in quacunque diſpoſitione Eccleſiaſtica in dubio non ſuccedunt.*

DECISIO DCCIII.

Domini concluſerunt, contractum, de quo agitur, eſſe locationis, non autem cenſus, ex apertis & ſæpiùs geminatis verbis illius: centies enim appellatur locatio & conductio, & partes locator & conductor, & tranſlatio in Rocchum fit titulo locationis.

Nec obſtant pacta, quia † ea conueniunt etiam loca- 1
tioni perpetuæ: clauſula enim ad habendum, &c. eſt limitata per illa verba, prout de ſimilibus rebus locatis fieri & diſponi ſolet, quæ reſtrictio & limitatio infra etiam iterum apponitur in clauſula, dans & cedens nihilominus d. locator.

Sicut nihil obſtat translatio iurium & actionum, quia omnia hæc recipiunt interpretationem ab illa limitatione, de qua ſupra, reſpectu ſcilicet perpetuæ conductionis, maximè cùm poſt dictam translationem in ſequenti clauſula iterum reperatur limitatio, prout de ſimilibus rebus locatis fieri & diſponi ſolet, vt in indiuiduo dicit Bellon. conſil. 21. numero 11. verſicu. ſecundo reſpondeo.

1 Denominatio cenſus non obſtat, quia † eſt æquiuoca,
Abb. in c. conſtitutus, num. 20. de relig. domib.

Quibus ſtantibus ſuccedit, quòd illegitimi in hac lo-
3 ratione ab Eccleſia facta ſuccedere nequeant, cùm † id
non ſolùm in emphyteuſi, ſed in quacunque Eccleſiæ di-
ſpoſitione procedat, Dec. in cap. in præſentia, num. 47. de
probatio. Rip. in l. ex facto, §. ſi quis rogatus, n. 65. ad Tre-
bell. Quod confirmatur etiam ex traditis a Bero. in d. cap.
in præſentia, num. 368.

Quoad bullam Leonis Domini dixerunt, de ea parti-
culariter agendum eſſe.

ALDOBRANDINI.

Mantuan. bonorum. Veneris, 27. Nouemb. 1579.

SVMMARIA.

1 *Sententia confiſcatoria lata vigore ſtatuti particularis non extenditur vltra eius territorium: ſecus ſi ſit lata ex diſpoſitione iuris communis.*

2 *Sententia ſine proceſſu de ſtylo Rotæ non habetur in conſideratione.*

DECISIO DCCIV.

Domini dixerunt, validitatem inueſtituræ Domini
Suſij pendere ab eo, an ſententia confiſcationis bo-
norum lata Mirandulæ contra Galeottum Pedocha, ſit
probata ex diſpoſitione iuris communis, vel vigore ſtatu-
1 ti particularis. Quia † ſi vigore ſtatuti particularis, bona
extra territorium non fuerunt cõfiſcata, ex doctrina Bart.
communiter approbata, in l. cunctos populos, in fin. C. de
ſumma Trinitate, Clar. in pract. crimin. q. 78. nu. 27.

Et ideò cùm non producatur proceſſus, illa ſententia
2 nihil ſuffragatur, præſertim ex ſtylo Rotæ, vbi † ſenten-
tia ſine proceſſu non habetur in conſideratione, Mohe-
dan. deciſ. 319.

BRAVI.

Virdonen. hæreditatis. Lunæ, 28. Maij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Hæres perſona Eccleſiaſtica tenetur in dubio cauere de hæreditate reſtituenda Eccleſiæ.*

2 *Acquiſita per Eccleſiaſticam perſonam in dubio, intuitu Eccleſiæ cenſentur acquiſita.*

Idq; tantò magis in Monacho procedit, num. 3.

4 *Monachus factus Epiſcopus in dubio non liberatur à regula, quin bona vndecunque prouenientia quærat monaſterio.*

DECISIO DCCV.

In cauſa Virdonen. hæreditatis propoſito dubio, an de
bonis & hæreditate quondam Epiſcopi tanquam ac-
quiſitis intuitu Eccleſiæ Virdunen. Dominus Ioannes te-
1 neatur cauere. Fuit † per Dominos reſolutum affirmati-
uè, quòd teneatur iuxta reſolutionẽ factam in huiuſmodi
cauſa, ſub die quarta præſentis menſis. Fuerunt moti Do-
mini, quia Reuerendiſſimus Dominus Modernus Epi-
ſcopus habet fundatam intentionem per præſumptio-
2 nem iuris communis, vt † omnia per prædefunctum Epi-
ſcopum acquiſita cenſeantur intuitu Eccleſiæ, & poſt ad-
eptam poſſeſſionem acquiſita, vt per Ioan. And. in c. 3. de
pecul. cleric. vbi Card. num. 2. Abb. nu. 3. dicens commu-
nem cum aliis deductis per Couar. in c. 1. nu. 8. de teſtam.
quæ iuris præſumptio nõ tollitur ex deductis per dictum
Ioannam.

Reſeruationi enim fructuũ multipliciter fuit reſpon-
ſum, quia ea non concludit ad effectum tollendi præſum-
ptionem, cùm non conſtet de eius effectuatione, de qua
Dominus Ioannes habet docere, cùm ſit ſuæ intentionis
fundamentum, Dominus Epiſcopus habet pro ſe rem iu-
dicatam, ſitque præfata reſeruatio facultatiua & ex ali-
quibus obfuſcetur.

Eſt enim inueriſimile, quòd cùm non oſtendatur, bo-
næ memoriæ Nicolaum Epiſcopum habuiſſe bona patri-
monialia, nec aliundè ex induſtria fuiſſe lucratum, opu-
lentam admodum hæreditatem potuiſſe relinquere, niſi
ex bonis Epiſcopatus id ſibi cõparaſſe credatur, cum 200.
ſcuta, quæ ſibi ſupererant, ſi reſeruatio habuiſſet effectũ,
vix pro vnius menſis tempore ſupereſſent, vt ſecundùm
eius dignitatem potuiſſet viuere.

Nec etiam Abbatiam ſancti Pauli reliquiſſet propter
admodum paucos fructus, qui ſibi ſtante reſeruatione re-
manebant. Tum etiam, quia hæredes bonæ memoriæ Il-
luſtriſſimi Domini Cardinalis Lotharingiæ, credibile eſt,
quòd ab ipſo peterent huiuſmodi bona relicta, ratione
conſeruationis fructuum.

Concordia etiam aliquod præſtitit Dominis admini-
culum, vt non admodum acquieſcerent prædictæ reſer-
uationi, ſed omnem ſubſtulit difficultatem, † quia cùm 3
conſtet prædictũ bonæ memoriæ defunctum fuiſſe Mo-
nachum, vt ex literis ſuæ prouiſionis liquet, per ipſum vn-
decunque quæſita, Eccleſiæ quæſita cenſentur, vt in ca. 1.
18. q. 1. gl. penul. in c. 1. de teſtamen. not. ſcribent. & ibi per
Couar. nu. 17. verſ. gloſ. penult. & in c. quia tua, gloſſ. 1. 12.
q. 1. ſanctus Thom. ſecunda ſecundæ, q. 185. artic. 8.

Et ſi enim † Monachus factus Epiſcopus, quoad reli- 4
qua, liberetur à regula monachali, non tamen abſoluitur
à ſubſtãtialibus, vt ſuæ Eccleſiæ vndecunque prouenien-
tia non quærat, vt per ſupradictos, & ſanctus Thomas vbi
ſupra, & benè per Corn. conſil. 88. num. 2. lib. 2.

Ex quibus prædicta reſeruatio læditur, vt nõ clara nec
euidens dici poſſit, vt tollat veritatem rei iudicatæ ad ef-
fectum, de quo agitur.

SERAPHINI.

Portuenſium bonorum. Sabbati, 23. Ianuarij, 1580.

SVMMARIA.

1 *Dos relicta ab auo nepti, cenſetur relicta contemplatione filij, non autem neptis.*

Limita, niſi ex coniecturis contrarium appareat.

2 *Omis dotandi pacto adiectum habet locum, quando commodè aliundè filiæ dotari non poſſunt.*

DECISIO DCCVI.

Fuit dubitatum, an dotes Illuſtriſſimarum filiarũ bo-
næ memoriæ Sciarræ debeãt detrahi de legitima ita
vt ad eas non teneatur Illuſtriſſimus Dominus Iulius, niſi
quatenus legitima non ſufficiat. Et pro parte affirmatiua
deducebantur duo particulariter.

Primò, vulgata communis Doctorum concluſio, quòd
† dos relicta ab auo nepti, cenſetur relicta contemplatio- 1
ne filij, non autem neptis, Cyn. in l. ſcimus, in 5. quæſt. C.
de inoff. teſta. Angel. in l. in quartam, & ibi Rip. nu. 202. ad
leg. Falcid. & idem Angel. conſ. 88. Alex. conſ. 31. nu. 4, lib.
4. & ibi addent. cum aliis congeſtis per Gabriel. titulo de
iure dot. concluſ. 5.

Et ideò dicunt prædicti Doctores eam imputari filio
in legitimam & nepti etiam petenti legitimam in bonis
auitis ex perſona patris.

Huic fundamento plures per Dominos exemplo in-
formantes dantur reſponſiones. Inter quas placuit, quòd
præfata concluſio non procedat, vbi apparet, neptes non
fuiſſe dotatas contemplatione filij, Bar. in l. dotem, de col-
lat. bonorum, Angel. & alij in dicta l. in quartam, Alexan.
dicto conſ. 31. nu. 5. libr. 4. Soc. conſ. 33. nu. 16. libr. 3. Gabr.
d. concluſ. 5. nu. 3. cum aliis adductis.

Hic autẽ plures adſunt coniecturæ concludentiſſimæ,
ex quibus conſtat dotes huiuſmodi, non propter filios,
ſed propter neptes, & pronepres, & deinceps ratione ex-
cluſionis ab iſtis bonis relictas fuiſſe, quas quia benè de-
ducunt informantes, hic non repeto.

Alia ratione mouebantur informantes pro Domino

Digitized by Google

Iulio, quòd diſpoſitio huiuſmodi facta per paciſcentes debet recipere interpretationem à diſpoſitione iuris cómunis, & ideò quemadmodú diſpoſitio authen. res quæ. C. commun. de legat. locum habet tantùm in ſubſidium,
2 quando non adſunt alia bona, ita intelligendum † onus dotandi pacto adiectum, vt tunc demum locum habeat, ſi commodè aliunde dotati non poſſint. Iuxta trádita per Caſtren. conſil. 65. nu. 4. lib. 2. Rubeus Alexandrinus conſil. 124. Cephal. conſil. 105. num. 15. Marzar. conſ. fol. 15. & 16. & in epitom. quæſt. 48.

Hanc ſententiam comprobant coniecturæ. Voluerunt enim paciſcentes bona conſeruari in familia, vt dicitur in procemio pacti, quæ voluntas facilè eliderertur, ſi promitteretur huiuſmodi detractio dotium & legitimæ, & maxime procedente tempore à fœminis dotandis, & bona exhaurirentur.

Præterea voluerunt, quòd nihil præter dotes ex dictis bonis habere poſſint, ex quo videtur, quòd in neceſſarium antecedens noluerint eas habere legitimam & dotes, alioquin ex dictis bonis haberent aliquid præter ipſas dotes.

Nec placebat reſponſio Menoch. conſil. 88. num. 53.

Quia non habemus expreſſam voluntatem, quòd vltra legitimam detrahantur dotes: imò habemus enixam voluntatem, quòd bona conſeruentur. Et ita reſpondere poſſumus adductis à Cephal. conſil. 253. nu. 41. cum ſeq. Et eadem ratione poteſt reſponderi Riminal. conſil. 257. num. 22. Quia ratio per eum allegata, quòd dos ſit relicta contemplatione neptis, non autem filij, non eſt concludens, cum nec contemplatio recipiat hanc limitationem à iuris diſpoſitione, vt ea tunc demùm locum habeat, quando aliundè dotari non poteſt: nec propterea eſt inutilis hæc paciſcentium prouiſio, quia ſaltem tollit difficultatem, an authent. res quæ. habeat locum in contractibus, Aym. conſilio 19. in fine. Item, an habeat locum in omnibus deſcendentibus poſt obitum deponentis, de qua aliàs actum fuit in vna Roman. dotis coram R.P. Domino Decano.

Ex his, quæ in hoc vltimo fundamento deducuntur, concluſum fuit, dotes non deberi vltra legitimam, ſi legitimam poſſint habere ſufficientem iuxta dignitatem familiæ, & temporum qualitatem.

SERAPHINI.

Farſen. grani. Mercurij, 9. Martij. 1580.

SVMMARIA.

1 *Libri mercatorum non probant pro tertio contra tertium.*
2 *Res vnaquæque hypothecata præſumitur ſufficiens ad ſatisfactionem.*
3 *Creditor ſatisfactus præſumitur à debitore, niſi contrarium probetur.*
4 *Hypotheca ſpecialis quando præſumatur idonea & ſufficiẽs.*
5 *Adminiſtrationis ratio petenda eſt ab eo, qui adminiſtrauit, non ab alio.*

DECISIO DCCVII.

PRætendebat D. Ludouicus Anaſtaſius non conſtare de credito D. Fabij. Seuerini ex tribus capitibus.

Primò, quia non probatur aliqua ſolutio ex eo, quòd
1 † libri mercatorum non probant pro tertio contra tertium, ad not. per Doct. in l. admonendi, de iureiur.

Secundò, quia dato, quòd conſtaret de ſolutione, tamen cùm non ſoluerit Cardinali, ad cuius vtilitatem fideiuſſerat, ſed Alexandro Sancaſciano, vt liquet ex quietantiis productis, malè ſoluit, quia Sancaſcianus non habebat beneficium diuiſionis, & ideò intrare diſpoſitionem l. exceptionem. de fi. inſtrum.

Tertiò, quia cum ſpecialiter eſſet hypothecata adminiſtratio affictus, ex quo percipiebantur tot fructus, ex quibus veriſimiliter poterat ſatisfieri, cùm † vnaquæque 2
res hypothecata præſumatur ſufficiens ad ſatisfactionem. gl. in l. 2. C. de pignor. Couar. var. reſolut. lib. 3. c. 18. & Sancaſcianus adminiſtrauerit, non priùs poteſt agere Fabius contra Ludouicum tertium, quam liquebat ex iſtis fructibus adminiſtrationis ſibi non poſſe ſatisfieri.

His tamen non obſtantibus, Domini cenſuerunt conſtare de credito ſufficienter ad hunc effectum, vt Fabius agere poſſit contra Ludouicum.

Nam cùm clara ſit obligatio Fabij, & ſic in confeſſo, quod Argentinus decoxit, & non ſoluit, item quòd Illuſtriſſimus Dom. Cardinalis locator fuit ſatisfactus, præſumitur † ſatisfactus ab eis, qui ad id tenebantur, Bart. in 3
l. cum ſeruus. de verborum obligatio. nu. 4. Abb. conſ. 54. numero ſecundo & tertio, libro primo, Felin. in cap. ſicut, num. 31. verſic. fallit quinto, de re iud. maximè concurrẽtibus partitis, & quietantiis, quæ omnem tollunt difficultatem.

Neque obſtat primum fundamentum, quia concluſio illa, quòd libri mercatorum non probant contra tertium, procedit, vbi non ſunt adminicula: hic verò concurrunt quietãtiæ, & atteſtationes Cardinalis, & Lauaianæ, quæ reddunt rem ita claram, vt tergiuerſari nõ poſſit.

Non obſtat ſecundum, quòd Fabius malè ſoluerit.

Quia prædicta procederent, ſi Lauaiana ſoluiſſet Illuſtriſſimo Dom. Cardinali ſine ceſſione, & Fabius deinde ſoluiſſet Alexandro: tunc enim poſſet habere locum, l. Modeſtinus. de ſolut. Sed hic non apparet, quòd ſoluerit Alexandro, poſtquam Alexander ſoluerat Cardinali, imò de contrario conſtat, quia partita ſolutionis facta à Fabio eſt ſub die 20. Iunij, 1575.

Partita verò ſolutionis 600. ſcutorum facta ab Alexãdro, ad quam ſe refert, eſt ſub die 22. Idem apparet eſſe de partita 250.

Non obſtat tertium, quòd ſpecialis hypotheca præſumatur idonea, & ſufficiens, quia illud procedit, † quando 4
quis habet generalem, & ſpecialem, & agit vigore generalis contra alia bona non ſpecialiter hypothecata, quorum neutrum hic concurrit.

Primò, quia ſpecialis hypotheca non eſt in fauorem Dom. Fabij, ſed Alexandri.

Deinde non agitur ſuper re ſpeciali non hypothecata: granum enim iſtud, ſi eſt ex redditibus Abbatiæ, vt fuit deciſum, cadit ſub hypotheca ſpeciali, & eſt pars illius.

Non obſtat, quòd Dom. Fabius, & Alexander multos actus in ſimul contra Argentinum fecerint, prout deducitur in informatione facti pro Ludouico, quia agebatur de communi eorum intereſſe. Sed hoc non facit, quando adminiſtratio eſſet particularis ipſius Alexandri. Vnde
† cùm ipſe adminiſtrauerit, ab eo, non à filio petenda eſt 5
ratio adminiſtratorũ, Angel. conſ. 286. col. 1. Fulgoſ. conſ. 209. propè fin. Anchar. conſ. 332. nu. 6. gloſ. in l. creditor, §. duobus, in verbo, pro ſolido, manda.

Firman. bonorum. Veneris, 19. Ianuarij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Statutum ſi loquatur de maſculis vſque in tertium gradum de iure canonico computandum, verba, & dictis maſculis ſecundum gradus prærogatiuam ſuccedant, poſita in eodem ſtatuto, intelliguntur in maſculis in tertio gradu ſecundum ius canonicum exiſtentibus.*
2 *Filius in ſucceſſione patrui de iure communi repræſentat perſonam patris, & concurrit cum patruo.*
3 *Statutum corrigens ius commune circa excluſionem fœminarum non debet intelligi, vt corrigat etiam circa excluſionem repræſentationis.*
4 *Dictio repetitiua dictis appoſita in ſtatuto vel alia diſpoſitione, debet interpretari, ne abſurdus intellectus ſequatur.*

5 Statuta

Digitized by Google

Statuta debent ita interpretari ne contineant abſurdum, & ne à ſapientibus reprehendi poſſint.
Relatio ceſſat, vbi abſurditas ſequeretur.
Repræſentatio non excluditur in diſpoſitione legis vel ſtatuti vocantis proximiores in gradu, & filius ſuccedit in locum patris in hæreditate patrui, licèt ſecus ſit in fideicommiſſis, & diſpoſitione hominis.
Clauſula, ſalua gradus prærogatiua, intelligitur etiam reſpectu eorum, in quibus non cadit repræſentatio.
Parentes ſuccedunt filio ſine liberis defuncto, ſalua gradus prærogatiua.
Clauſula, ſecundùm gradus prærogatiuam, poteſt intelligi reſpectu exiſtentium in tertio gradu ſecundum ius canonicum, etiam ſi in eis non cadat repræſentatio.

DECISIO DCCVIII.

DOmini reſoluerunt particulariter in caſu, de quo agitur, & in terminis ſtatuti Firmani, Hieronymum & Rogerium ex fratre nepotes in hæreditate Euandri patrui ſuccedere vnà cùm Horatio patruo. Et moti ſunt.

Primò, quia principalis intentio ſtatuti Firmani fuit excludere fœminas, incidenter autem in eo dicitur, & dicti maſculi ſecundum gradus prærogatiuam ſuccedant.

Secundò, quia cum dictum ſtatutum loquatur de maſculis vſque in tertium gradum de iure canonico computãdum, poſſunt † illa verba, & dicti maſculi ſecundùm gradus prærogatiuam ſuccedant, intelligi & verificari in maſculis in tertio gradu ſecundùm ius canonicum exiſtentibus, alias per ſubauditum intellectum reſultantem ex illa dictione repetitiua, dicti quaſi repetat omnes maſculos ſupra expreſſos, induceretur correctio iuris communis. Contra gloſ. communiter approbatam in cap. cupientes, §. quid ſi per viginti, in verbo, petere, de electio.
2 lib. 6. Secundùm, † quod ius commune in ſucceſſione patrui filius repræſentat perſonam patris, & concurrit cum patruo, vt hic per informantes.

3 Et tantò † magis, quia cùm d. ſtatutum corrigat ius commune circa excluſionem fœminarum, non debet intelligi, vt corrigat etiam circa excluſionem repræſentationis, cùm ſemper ſtatutum ita debeat interpretari, vt minùs corrigat ius commune, quàm ſit poſſibile, etiam verba impropriando, c. cùm dilectus, de conſuetud. Aym. conſil. 197. num. 6.

Tertiò (& hoc Dominos maximè mouit) quia ſi illa dictio repetitiua, dicti, repeteret omnes maſculos ſuperius
4 nominatos, maxima † ſequeretur abſurditas, & iniquitas, quòd ſi quis decederet relictis filio, & nepote ex altero filio præmortuo, nepos excluderetur per patruum ab hæreditate aui, & ſic deſtrueretur materia ſtatutis, & tamen
5 † ſtatuta ita debent interpretari ne contineant abſurditatem, & ne mereãtur à ſapientibus reprehendi, l. Saluius, Ariſto. de lega. præſtan. Bal. conſ. 91. lib. 4. Aym. conſ. 3. nu. 23. & conſ. 5. nu. 14.

Vnde illa dictio, dicti, non debet eſſe relatiua omnium
6 maſculorum: ceſſat † enim relatio, vbi per eam reſultaret abſurditas, Aym. poſt alios conſ. 70. nu. 11.

Et quamuis videatur generaliter prolata ad omnes maſculos, tamen generalitas reſtringitur, quando aliàs induceretur inconueniens, Aym. d. conſ. 70. nu. 21.

Quartò aliqui ex Dominis mouebantur, quia in diſpoſitione legis, ſiue ſtatuti vocantis proximiores in gradu
7 nõ excluditur † repræſentatio, & filius ſuccedit in locum patris in hæreditate patrui, quicquid ſit in fideicommiſſis, & in diſpoſitione hominis, vt per Alex. conſ. 88. libro primo, per tot. Iaſ. conſil. 159. num. quarto, lib. quarto. Socin. iun. conſ. 126. num. 11. ad fin. lib. 1. Dec. in l. prima, numero 19. verſic. & hoc procedit, C. de ſecund. nupt. latè idem Dec. conſ. 412. numer. 5. 6. 7. & 8. & conſil. 553. num. ſecundo, verſic. & iſta concluſio. Tiraquel. de iure primogen. quæſ. quarta, n. 22. plene Couarr. pract. quæſt. ca. 38. num. 4. verſic. 3. ad intell. fusè Aym. conſil. 703. nu. 3. cum ſeq. lib. 4.

Nec obſtat, quòd illa clauſula, ſecundùm gradus prærogatiuam, reſpectu maſculorum in tertio gradu ſecundùm ius canonicum exiſtentium, ſit ſuperflua, & ideò debeat intelligi reſpectu eorum, in quibus poteſt cadere repræſentatio. Quia † ſicut in iure clauſula, ſalua gradus 8
prærogatiua, intelligitur etiam reſpectu eorum, in quibus non cadit repræſentatio, vt in authe. defuncto, C. ad Tertullian. vbi † parentes ſuccedunt filio ſine liberis defun- 9
cto, ſalua gradus prærogatiua, & tamen parentes non repræſentant filium, vt per Salicet. Fulg. Paul. de Caſtr. & Corne. & ibi. & prout in l. lege. circa medium, C. de legit. hæred. & in §. ſi verò neque fratres, in authent. de hæred. ab inteſtat. venien.

Ita † in caſu noſtro clauſula, ſecundùm gradus prærogatiuam, poterit intelligi reſpectu exiſtentium in tertio 10
gradu ſecundùm ius canonicum, etiam ſi in eis non cadat repræſentatio.

Cætera exemplo deducta tolluntur ex præmiſſis.

Melphien. fructuum. Veneris, 19. Ianuarij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Simonia committitur etiam in annexis ſpiritualibus.*
2 *Locatio rerum & iurium Eccleſiaſticorum, in qua inſit ſimonia reſpectu ſpiritualium, dicitur in totum nulla.*
3 *Venditio plurium rerum facta vnico pretio cenſetur vna venditio quoad reſolutionem contractus.*
4 *Contractus non afferens tantam vtilitatem in parte reſpectu partis, quantam in toto reſpectu totius, indiuiduus iudicatur.*
5 *Venditio plurium rerum, quarum aliquæ erant prohibitæ alienari, aliquæ non, facta ſub vnico pretio, dicitur nulla in totum, & non pro parte.*
Fallit, niſi quælibet res habeat pretium diſtinctum, num. 7.
6 *Locatio facta vltra tempus permiſſum ſub vnica penſione pro toto tempore, dicitur indiuidua, & ſic in totum vitiatur.*
7 *Pretio vnico plurium rerum facta venditio dicitur vna tantum venditio, ſecus ſi quælibet res habeat pretium diſtinctum.*
8 *Indiuiduum quid dicitur etiam ratione veriſimilis voluntatis contrahentium.*
9 *Dictio, cum, de ſui natura copulat acceſſoriè, & indiuiduam reddit diſpoſitionem.*
10 *Indiuiduus cõtractus dicitur, in quo per dictionem, cum, plura continentur, quæ aliàs ſeparata cenſentur.*

DECISIO DCCIX.

DOmini dixerunt fuiſſe ſimoniacam, & conſequenter nullam locationem factam 25. Octobr. 1532. pro annuo pretio 1200. ſcutorum per procuratorem Epiſcopi Melphien. Franciſco Pitti mercatori Floren. de Epiſcopatibus Melphien. & Rapollen. cum omnibus & ſingulis eorum fructibus, redditibus, & prouentibus, & emolumentis tam ſpiritualibus quàm temporalibus, & cum pacto, quòd dictus Franciſcus conductor poſſit in dictis Epiſcopatibus eligere Vicarium, qui ſibi placeret, & conferre dignitates & beneficia dictorum Epiſcopatuum, cui & quibus vellet, & quòd Epiſcopus deberet illos confirmare, quia † ſimonia committitur nõ ſolùm in merè ſpi- 1
ritualibus, ſed etiam in annexis ſpiritualibus, cap. quæſitum, de rerum permut. & c. præterea, *el primo*, & ibi Abb. in ſecundo not. de tranſactio. idem Abb. in c. de iure, num. 2. verſ. item committitur, de iurepatr. & in c. veniẽs, *el primo*. in ſecundo not. & ibi Fel. pariter in ſecundo not. de teſtib. Rom. conſ. 317. per tot. & conſ. 368. ſub nu. 2. Dec. in rub. de iudic. nu. 8. verſ. & ſimonia. & ibi Rip. nu. 66. Roch. de

iurepatrouat.in verbo,& vtile.nu.9.Et ita aliàs in hac ea-
dem quando pendebat coram Puteo, reſolutum fuit,
prout annotauit Anton.Aug.deciſ.682.lib.2.

Fuit autem reſeruata difficultas particulariter diſcu-
2 tienda, † an dicta locatio ſit nulla in totum, vel ſolùm
quòd ſpiritualia, & quoad ius nominandi ad beneficia
vacantia. Super qua difficultate Dominos fuiſſe diuiſos
annotauit Put.deciſ.quinta,de rebus Eccl.non alien.licèt
Ant.Aug.deciſ.724.lib.3.annotauerit contrarium, nem-
pe maiori parti Dominorum viſam fuiſſe locationem
nullam in totum, propter vnitatem pretij fructuum &
collationis beneficiorum. Propoſita igitur hac difficul-
tate die Veneris, 9. Februarij eiuſdem anni, Domini te-
nuerunt,dictam locationem fuiſſe nullam in totum.Mo-
ti ex pluribus.

Primò, quia † venditio plurium rerum facta vnico
3 pretio cenſetur vna venditio, quoad reſolutionem con-
tractus, ita vt ſi contractus reſoluitur quoad vnam rem,
intelligatur etiam reſolutus quoad aliam, l. ſi duos. ff. de
contrahen.empt.l.cum eiuſdē.ff.de ædilit. edict.Bar. in l.
ſcire debemus,in prin.nu.4.& ibi Iaſ.num.3.ff.de verbor.
oblig.Alex.conſ.178.ſub nu.5.lib.7. Tiraquel. de retract.
lignag.§.23.gloſ.1. ſub num.2.bene Nat.conſ.479.nu.26.
& 27.lib.3.

Secundò,quia † cōtractus cenſetur indiuiduus, quan-
4 do non affert tantam vtilitatem in parte reſpectu partis,
quantam in totum reſpectu totius,ita Bar. in l.qui vſum-
fructum,nu.4.ad fin.verſic.præterea.ff.de vſufruct. legat.
Bald.conſ.32.ante nu.2.lib.2.Aret.cōſ.129. in princ. verſ.
& eſt ratio.Cagnol.in l.2.nu.102.poſt medium.verſ.non
eſt tamē.C.de pact.int.empt. & vendit.Tiraqu. vbi ſupra
nu.7,in fine.& latiùs nu.14. Nat.conſ. 479. nu. 23. bene
Couar.lib.ſecūdo variar.reſolut.c.16.nu.5. verſ. non ob-
ſtat.bene Alex.conſ.143.ſub nu. 2.verſ.hoc etiam eſſe in-
5 diuidium,lib.7.vbi ex hac ratione conſuluit, † venditio-
nem plurium rerum, quarum aliquæ erant prohibitæ a-
lienati, aliquæ non, facta ſub vnico pretio, eſſe nullam
in totum, & non pro parte.

Tertiò, nam locatio facta vltra tempus permiſſum ſub
vnica penſione pro toto tempore, tunc contractus in to-
6 tum vitiatur, quia † propter vnitatem penſionis non po-
teſt diuidi.Ita Bald.cōſ.475.nu.8.lib.1.per text.in l.ſi plu-
ra.ff.de ædilit.edic.ſequitur Tiraq.d.gloſ.1.nu.10.Couar.
d.c.16.ſub nu. 5. verſ. ex his etiam deducitur. Alciat. in l.
1.§.ſed ſi mihi,in reper.num.24.ff.de verb.oblig.

Quartò, quia licèt venditio plurium rerum, quarum
vna non poterat vendi, nō reuocetur reſpectu omnium
rerum, ſed ſolùm reſpectu illius vendi prohibitæ, vt per
7 Abb.in c.querelam.nu.7.de ſimon.nihilominus hoc † in-
telligitur,quādo quælibet res habet diſtinctum pretium,
quia tunc tot ſunt venditiones, quot ſunt res: at ſecus,ſi
omnes res ſub vnico pretio vendantur, quia tunc vendi-
tio retractatur non ſolùm in re prohibita vendi,ſed etiam
in aliis,prout declarat Soc.in d.c. querelam, nu.10.verſi.
quod arbitror,per text.in l.ſi duos, ff.de contrah.empt.&
ſequitur ibi Fel.nu.4.verſ.limita.

8 Quintò accedit, quòd dicitur † quid indiuiduum e-
tiam ratione veriſimilis voluntatis contrahentium,l. Pe-
dius.ff.de arbit.Bart.in l. Græce.§.illud,ſub nu. 4. ff. de fi-
deiuſſ.Alciat.in d. §. ſed ſi mihi. in repet. ſub nu. 6. Pariſ.
cōſ.12.nu.74.l.2.Aym.conſ.170.nu.6. & de veriſimili vo-
luntate diſponentis cōſtat, quando diſponit de vno prin-
cipaliter, & de alio acceſſoriè per dictionem, cum, quæ
9 ſui † natura copulat acceſſoriè, l.1.& ibi Bart. in princip.
nu. 3. ff. de pecul. legat. & ideò ſi teſtator legauit ſeruum
cum peculio, ſi legatum in ſeruo eſt nullum, erit etiam
nullum in peculio, quia veriſimilis mens teſtatoris fuit,
vt peculium non deberetur, niſi vnà cum ſeruo, propter
illam dictionem,cum, cuius natura eſt, vt copulet acceſ-
ſoriè,ita Alciat.in d.§.ſed & ſi mihi. in repet nu. 15. & in
lect.nu.17. Vnde cùm locatio,de qua agitur, ſit facta ſub
vnico pretio,cúmque non afferret ſine ſpiritualibus tan-
tam vtilitatem, quantam cum illis, quia facultas confe-
rendi beneficia augebat penſionem, prout deponunt te-
ſtes ſuper 4.art. cúmque ſit facta principaliter de Epiſco-
patibus & acceſſoriè de fructibus propter dictionē, *cum*,
ſequitur † vt eſſet contractus indiuiduus, quo caſu vtile 10
per inutile vitiatur, l. 1.§. item quæritur, ff.de aqua quot.
& aſtiua.Doct.in d.§.ſed & ſi mihi.Nat.d.conſ.476.num.
29.Alex.d.conſil.143.nu.3.lib.7.

Bononien.de Maluetiis.Mercurij,24.Ianuar.1582.

SVMMARIA.

1 *Diuerſitas prædiorum arguitur ex diuerſitate locorum.*
2 *Fundus vt demonſtretur certus, debet exprimi nomen loci cum duobus confinibus.*
Imò locus, & vnus confinis ſufficit, quando aliud fieri non poteſt, num.3.
4 *Dictio, ab, vel* dalla, *excludit, & non includit.*
5 *Variatio loci etiam ex curſu temporis non præſumitur, niſi probetur.*
6 *Diuiſio facta de bonis communibus, non poteſt dici facta tanquam de bonis alicuius tantùm, niſi aliter probetur.*

DECISIO DCCX.

DOmini dixerunt, D. Diamantem non cepiſſe tenu-
tam poſſeſſionis 50.tornaturatum in circa olim per
Carulum ſeniorem de anno 1640.emptorum,& per con-
ſequens non ſpoliaſſe Dominum Carolum modernum,
& propterea debere ad vlteriora procedi.

Nam poſſeſſio, cuius tenutam cepit D.Diamantes,eſt
ſita in loco *detto, la Seluarella:* poſſeſſio vero 50.tornatu-
ratum emptarum per Carolum ſeniorem,eſt poſita in lo-
co aliàs *detto il campo della Buſcoſa.* Et † ex diuerſitate lo- 1
corum arguitur diuerſitas prædiorum, argum. l. ſi idem,
C.de codicil.

Et maximè,quòd expreſſio loci,vbi exiſtit prædium,de
cuius identitate agitur,eſt neceſſaria. Nam † ad demon- 2
ſtrandum fundum certum debet exprimi nomen loci
cum duobus confinibus,l.forma,in principio,& ibi Dyn.
Bart.& Alberic.ff.de cenſib.idem Bart.in l.demonſtratio.
num.14.verſi.item ad demonſtrandum, ff.de conditio. &
demonſtratio.Alex.conſ.75.ſub num.6.libr.3.Roin.conſ.
50.ſub numero 12.lib.1.Riminald.iun.conſil.58.num.30.
libr.1.Pariſ.de Put.de feud. reintegr.fol. 18.num.12.Imò
† ſufficit verificari locum, vbi res exiſtit,& vnum finem, 3
quando aliud fieri non poteſt, ſecundùm eundem Pariſ.
de Put.vbi ſupra,fol.166.colum.3. numero 9.& colum.4.
num. 6.

Non obſtat, quòd duo confinia tornaturarum 50. per
Carolum ſeniorem emptarum,videlicet flumē centona-
riæ,& flumen quadernæ,cōueniant tornaturis 53.in qui-
bus pro parte D.Diamantis facta eſt executio. Quia non
ceſſat propterea diuerſitas tornaturarum reſultans ex di-
uerſitate locorum:nam illa duo confinia ſunt communia
non ſolum iſtis, ſed etiam pluribus aliis poſſeſſionibus,
prout liquet ex inſpectione plantæ,licèt pro parte D.Dia-
mantis prætendatur,confine fluminis quadernæ,median-
te via publica,eſſe particulare,& cōuenire ſolùm 50. tor-
naturis per Carolum ſeniorem emptis.

Secundò non obſtat, quòd tertium confine particula-
te, videlicet Bartolomæus de Muſis conuenit 53. torna-
turis captis per d.Diamantem, cùm in inſtrumēto execu-
tionis dicatur, ab alio bona quondam Bartholomæi de
Muſis. Quia iſte Bartholomæus habet bona in pluribus
locis,videlicet in Buſcoſa, in Culſinta,& loco *detto. lo Sel-
letto*, vt patet ex inſtrumento emptionis Caroli ſenioris
de anno 1460.& ex inſtrumento emptionis Martibiliæ de
anno 1489.

Secundo

Secundò non obſtat, quòd 50. tornaturæ emptæ per Carolum, ſeniorem non ſunt poſitæ in loco aliàs *detto il campo dalla Buſcoſa*, ſed in loco alias *detto, il capo dalla Buſ-* 4 *coſa*, quæ † dictio *dalla*, excludit & non includit, ad trad. per Tiraqu. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. nu. 51. 52. & 53. Quia non propterea tollitur diuerſitas locorum: nam locus continens 50. tornaturas per Carolum ſeniorem emptas, nuncupatur, *il campo dalla Buſcoſa*: locus vero 93. tornaturarum, in quibus eſt facta executio, non dicitur, *il campo della Buſcoſa*, ſed appellatur, *la Seluarella*, prout in inſtrumento emptionis Floriani de anno 1565. ad quod relationem habet inſtrumentum executionis, & prout etiam fatetur D. Carolus modernus tam in viſitatione loci, de qua in proceſſu magno, fol. 481. quàm etiam in articulis eodem proceſſu magno. fol. 635.

Nec poteſt ex curſu temporis prætendi variatio loci, tum quia etiam hodie reperitur locus Buſcoſæ, cùm bona hominum Butrij hodie nuncupentur, *la Buſcoſa*, prout in inuentario bonorum Floriani, de quo in proceſſu magno, fol. 49. Et prout in viſitatione loci, de qua in proceſſu paruo, fol. 190. Tum † etiã quia debuiſſet probari, quòd locus, qui olim dicebatur, *la Buſcoſa*, hodie nuncupetur, *la Seluarella*. Barto. in l. demonſtratio, in princip. num. 20. ad fin. ff. de conditio. & demonſtr. idem Bart. in l. 1. nu. 3. C. ſi vnus ex pluribus, Deci. conſil. 109. num. 2. Aym. conſ. 57. nu. 7.

Quartò non obſtat, quòd 50. tornaturæ per Carolum ſeniorem emptæ in diuiſione facta de anno 1473. obuenerũt in portionem Cleophæ matris & tutricis filiorum Matthæi, & bona empta per Marſibiliam fratrẽ Medoſij cõfinantur ab vno latere, iuxta Cleophem, ab alio iuxta bona Eccleſiæ S. Crucis. Quia non propterea infertur, quòd bona obuenta in portionem Cleophæ eſſent Caroli ſenioris, quia (vt ex inſtrumẽto diuiſionis apparet) fuerunt diuiſa non ſolùm bona Caroli, ſed omnia alia inter ipſos diuidentes quouis modo communia, tunc † autem intraret obiectum, ſi fuiſſent diuiſa tanquam bona Caroli tantùm, Abb. conſ. 6. nu. 8. in fin. cum ſeq.

Ab iſta deciſione fuit receſſum die 12. Februarij, eiuſdem anni.

Romanen. vineæ. Mercurij, 24. Ianuarij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Priuilegium piæ cauſſæ in relictis ſub conditione quid operetur, & num. 3.*

2 *Libertas relicta ſub conditione non debetur, niſi hæreditas adeatur ab eo gradu, à quo relicta eſt: ſecus in dubio, cum num. ſeq.*

DECISIO DCCXI.

DOmini receſſerunt à reſolutis 27. Febru. 1581. quia non applicantur caſui noſtro: nõ enim priuilegium iæ cauſſæ operatur, vt ſi quid relinquatur ſub conditio c, ea defecta, nihilominus relictum debeatur: ſed † prilegium in hoc verſatur, vt quamuis videatur quid reliũm à ſecundo gradu, cenſeatur nihilominus relictum à imo, & non intelligatur repetita præcedens conditio, ita loquuntur omnes Doctores allegati pro Martha in ma reſolutione. Alioqui ſi velimus, quòd libertas rea ſub conditione, ea defecta, nihilominus deberetur, ugnaret toto titulo, ff. de ſtat. liber. & text. in l. cũ Neus, ff. de manumiſſ. teſtam. & in l. teſtamento, ff. eo. vbi a demum debetur libertas, ſi hæreditas ab eo gradu, à relicta eſt, adeatur.

riuilegium ergo nullum adeſt, quando certum eſt, d ab vno gradu relicta eſt libertas: ſed † quãdo ſumus ubio, tunc cenſetur relicta ab vtroq;, ita procedit tex. 2. ff. de manumiſ. teſtam. ſecundùm Pandect. Floren. t præmiſſa comprobantur ex his, quæ ſcribunt An. conſ. 187. nu. 2. propè fin. verſi. & verè iſta eſt intentio. & conſ. 266. nu. 2. verſ. ego de iure contrarium ſentio. Ruin. conſil. 76. num. 17. verſ. & ſi fortè, libr. 5. Pariſ. conſ. 86. nu. 68. vſque ad 79. verſic. ex iſtis, & ſignanter nu. 74. 75. 77. & 79. lib. 2. & conſil. 74. nu. 6. 7. 10. 17. 19. 20. 21. 22. & 23. lib. 3. Riminal. iun. conſ. 117. nu. 40. 46. 47. 69. 70. 72. & 73. lib. 2.

Ex quorum Docto. dictis patet reſponſio ad ea, quæ in contrarium allegari poſſent. Et in ſumma, res apud Dominos nullam habuit difficultatem.

Auximan. bonorum. Die 12. Ianuarij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Subſtitutioni locus non eſt, vbi conditio non fuerit purificata, etiam ſi Eccleſia fuerit ſubſtituta.*

2 *Diſpoſitio l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. non mutat titulum inſtitutionis nouercæ & priuigni, nec portionem, vel bona eis relicta.*

3 *Mulier ſi ſecundo viro plus relinquat, quàm filiis primi viri, illud prius remouetur, & applicatur ipſis filiis, reliquis in cæteris firmo manente.*

4 *Parens ſi plus relinquat coniugi, quàm vni filiorum, illud plus reuocatur, & non aliud.*

5 *Inſtitutus in re certa ſimpliciter & abſolutè non eſt hæres vniuerſalis, nec legatarius, ſed tertia ſpecies participans de natura vtriuſque ex communi.*

6 *Nouerca hæres inſtituta in plus, quàm filij primi matrimonij, remanet hæres teſtamentaria, ſed illud plus applicatur filiis, qui minorem habent partem.*

DECISIO DCCXII.

DOmini tenuerunt 30. Decẽbris, 1581. & iterum 31. Ianuarij, 1582. non eſſe locũ ſubſtitutioni factæ de Eccleſia Lauretan. ex eo præcipuè capite, quòd † conditio, ſi nouerca & priuignus hæredes non erunt, ſub qua Eccleſia Lauretan. eſt ſubſtituta, non fuit purificata, quia fuerunt & ſunt hæredes, hæreditatem que adierunt, ideoque ceſſat ſubſtitutio: nam † l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. non mutat titulum inſtitutionis nouercæ & priuigni, nec etiam mutat portionem ſiue bona eis relicta. Quòd non mutet titulũ inſtitutionis, patet, quia in principio permittit relinqui nouercæ & priuigno iure hæreditatis, & ſic titulo inſtitutionis illud minus, quod eſt relictũ vni ex filiis primi matrimonij. Deinde in §. ſin verò plus. vbi diſpoſuit in caſu contrauentionis, ſtatuit, vt illud plus, quòd nouercæ, & priuigno relictũ eſt, habeatur pro non ſcripto, & pro non relicto, & deferatur filiis prioris matrimonij. Et ſic l. hac edictali, in caſu, in quo quis relinquit nouercæ titulo inſtitutionis, plus quàm reliquerit filiis prioris matrimonij, nõ immutat titulum, cùm de eo nullum verbum, ſed ſolùm illud plus aufert nouercæ, & applicat filiis primi matrimonij.

Quod autem non mutet portionem ſiue bona relicta nouercæ & priuigno, oſtenditur ex eo, quòd relictum filio primi matrimonij non applicat nouercæ & priuigno, & è cõtra relictum nouercæ & priuigno non applicat filio prioris matrimonij, ſed ſolùm reuocat tanquam non ſcriptum illud plus, quòd eſt relictum nouercæ & priuigno, quod eſt vltra illud minus, quòd filio prioris matrimonij relictum eſt: & ſic nouerca & priuignus retinent eandem portionem, ſiue eadem bona ſibi relicta vſque ad illùd minus, quod eſt relictum filio primi matrimonij, & non vltra, & in eo, quòd eorum portio, & bona excedunt, diminuuntur & augentur portioni, & bonis relictis filio primi matrimonij, prout ſunt clara verba, d. l. hac edictali, §. ſin vero, ibi, ſin verò plus quàm ſtatutum eſt nouercæ, vel vitrico relictum fuerit, id, quòd plus relictum fuerit, tanquam non ſcriptum, neque relictũ ad perſonas deferri liberorũ, & inter eas diuidi iubemus, & in § optimè. in Authẽ. de nup. ibi, quia quod plus eſt in eo, quod relictũ eſt nouercę, vel victrico, ac ſi neque

ſcriptum, ne q; relictum, competit filiis. & in §. quia verò,
eo tit. ibi, & ſecundùm eam id, quod plus eſt, contemplan-
tes auferre, quod tranſcendit, oportet, & filiis applicare.

Idque vltra iura prædicta expreſsè tenet Ang. in princ.
3 nu. 15. in Authen. de non eligen. ſecun. nub. vt inquit, †
quòd ſi mulier ſecundo viro plus relinquat, quàm habeat
vnus ex filiis primi viri, nõ fit irritum id totum, quod mu-
lier ſecundo viro relinquit, ſed illud ſolùm, quod relinquit
vltra illud, quod habet vnus ex filiis, qui minus habet: &
hoc idem voluit idem Angel. in d. §. optimè dicens, quan-
4 do † parens reliquerit coniugi pluſquam reliquerit vni
filiorum, quòd illud plus ſolummodo reuocatur, & non
aliud: & latiùs hanc eandem opinionem firmat, eamque
veram, & communem aſſerit Bertrand. in d. §. ſin verò
plus, num. 2.

Vnde nouerca, & priuignus in caſu noſtro remanent
hæredes vniuerſales, & retinent eundem titulum inſtitu-
tionis vniuerſalis, ac eandem portionem, & eadem bona
vſque ad quantitatẽ mille florenorum Dianæ filiæ prio-
ris matrimonij iure inſtitutionis relictorũ, & illud, plus,
applicatur eidem Dianæ.

Neque obſtat, quòd inſtitutus in re certa dato cohære-
de vniuerſali, eſt loco legatarij, l. quoties, C. de hære. inſti.

5 Quia † vltra, quòd communis opinio eſt in contrariũ,
quòd inſtitutus in re certa ſimpliciter & abſolutè loquẽ-
do non eſt hæres vniuerſalis, neque legatarius, ſed tertia
ſpecies participans de natura vtriuſque. Bart. Bald. Imol.
in l. ex facto, *la ſeconda*, ff. de hæred. inſtituen. Bart. Angel.
Salyc. Caſtrenſ. Fulgos. Aret. Com. & Iaſ. in d. l. quoties, cũ
aliis citatis per Tiraquell. *le mort ſaiſit le vif*, parte 2 declar.
4. num. 3. & hanc eſſe communem teſtantur Iaſ. in d. l.
quoties, nu. 6. in fine. Eman. Conſt. in reper. c. ſi pater, in
verbo, in re certa, num. 12. in fine, fol. 294. de teſtam. lib. 6.
Accedit, quod non applicatur caſui noſtro, in quo non fit
mutatio tituli neque portionis.

Non obſtant tradita per Bald. in d. l. hac edictali, nu-
mero 21.

Quia in eo, quod dicit ante numerum vigeſimumſe-
6 cundum, quòd † nouerca remaneret hæres teſtamen-
taria, facit pro hac parte. Reliqua non faciunt ad pro-
poſitum.

Non obſtat ſententia, quia poterit declarari.

Gadicen. portionis. Mercur. 7. Februar. 1582.

SVMMARIA.

1 *Inſtitutio & eius vigore capta poſſeſſio, probant quaſi poſſeſ-ſionem iuris votandi.*
2 *Dictio, ſupradicti, eſt relatiua præcedentium.*
Imò idem importat, ac ſi præcedentia ſpecificè, & nominatim expreſſa forent, num. 3.
4 *Relatio facienda eſt ad omnia præcedentia, quando ratio diuerſitatis reddi non poteſt.*
5 *Portionarij de conſuetudine dicuntur de capitulo, ideóque habent ius nominandi.*
6 *Actus vnius ex ſocijs præſeruat ius & poſſeſſionem alterius.*
7 *Spoliatio per vnũ ex ſocijs in præiudicium alterius non præ-ſumitur, niſi clarè probetur.*
8 *Conſenſus elicitur etiam ex actu nullo.*
9 *Poſſeſſio præſentandi in vno caſu non porrigitur ad alium.*
10 *Corpora duo quando conueniunt in vnum, attenditur maior pars reſpectu totius numeri, non autem vtriuſque corporis.*

DECISIO DCCXIII.

FVit reſolutum, quaſi poſſeſſionem Portionariorum
votandi in capitulo in nominationibus dimidiarum
portionum probari ex nominationibus factis de anno
1524 & 1544. in quibus interuenerant tam Canonici,
quàm Portionarij, & quę habuerunt effectum, cùm † fue- 1
rit ſecuta inſtitutio, eiuſque vigore capta poſſeſſio, & ſic
concurrunt omnia requiſita, vt per Rip. in c. cùm Eccleſia
Sutrina, num. 91. cum ſeq. de cauſ. poſſ. & propriet.

Non obſtant exemplo deducta.

Et in primis, quòd in materia probationis indefinita
non æquipollet vniuerſali, & quòd in dictis nominatio-
nibus non dicitur expreſſe, quòd Portionarij dederint
in illis votum, ſed dicitur, ſupradicti Domini & domi-
nationes ſuæ, quia † illa dictio, ſupradicti, eſt relatiua præ- 2
cedentium. Dec. conſ. 423. num. 5. Pariſ. conſ. 1. num. 134.
lib. 3. Roin. conſil. 55. num. 4. lib. 3. Aym. conſil. 98. nu. 8. cũ
aliis, de quibus per Tiraq. de retract. lignag. §. 8. gloſſ. 7.
num. 24. Imò † idem important, ac ſi præcedentia ſpeci- 3
ficè & nominatim expreſſa forent, vt poſt Bart. ſcribit Iaſ.
conſ. 15 num. 2. lib. 1.

Et in præcedentibus tam Canonici, quàm Portiona-
rij ſunt regulariter nominati, ideò illa dictio, ſupradicti,
debet ad omnes referri, & non ad Canonicos tantùm, cũ
† relatio debet fieri ad omnia præcedentia, quando ratio 4
diuerſitatis reddi non poteſt, cur ad omnia non fiat. Aym.
conſil. 149. num. 8. & conſil. 155. num. 10.

Nec poteſt dici hic adeſſe rationem diuerſitatis ex eo,
quòd ius nominandi vigore indulti pertinet ad capitu-
lum, de quo non ſunt Portionarij. Quia † licet id de iure 5
verum ſit, tamen ſecus eſt ſtante conſuetudine. Abb. in c.
ſcriptum, num. 4. in fin. de elect. & in c. cùm olim, nu. 8. &
ibi Felyn. num. 4. de re indic. quam conſuetudinem bene
deducit hîc D. Tibetius.

Secundò non obſtant plures nominationes factæ à ſo-
lis Canonicis. Quia propterea Portionarij non ſibi præ-
iudicarunt, ſcientes ius, & quaſi poſſeſſionem eorum ſibi
conſeruari per nominationes canonicorum, cum † actus 6
vnius ſocij præſeruet ius & poſſeſſionem alterius. Feder.
de Sen. conſ. 102. nu. 3. Calder. conſil. 15. de iurepatr. Abb.
in conſ. 54. nu. 3. poſt med. verſ. nam. vbicunq. lib. 1. Rot.
de iurepatr. in verbo, competens, q. 7. nu. 42. Ruin. conſ.
50. nu. 10. lib. 5. Put. deciſ. 292. in f. lib. 1. & vlt. de iurepatr.

Tertiò non obſtat, quòd Canonici, ex quo pluries ſoli
nominarunt, habuerunt animũ ſpoliandi Portionarios,
Quia de huiuſmodi animo non conſtat, tum † quia in 7
nominatione de anno 1568. admiſerunt portionarios,
quos non admiſiſſent, ſi illos voluiſſent ſpoliare, vt per
Calde. d. conſ. 15. & licèt illa nominatio nũ habuerit effe-
ctum, tamen † etiam ex actu nullo elicitur conſenſus, nec 8
Canonici contradixerunt nominationi Portionariorum,
ſed prouiſioni factæ per Epiſcopum. Tum etiam, quia
in vltima nominatione interuenerunt Canonici & Por-
tionarij, vt quamuis ſuper ea hodie ſit lis, tamen Canoni-
ci non ſunt in cauſſa, quinimo die 4. Februarij 1577. o-
mnes tam Canonici, quàm Portionarij concorditer de-
creuerunt, vt nomine capituli fieret præſentatio Proui-
ſori de perſona Bartholomæi Locano.

Quartò non obſtat, quòd nominationes factæ de an-
no 1524. & 1544. fuerunt factæ in caſu concordiæ Cano-
nicorum: nos autem ſumus in caſu diſcordiæ, & † poſ- 9
ſeſſio præſentandi in vno caſu non porrigitur ad alium.
Put. deciſ. 306. in, vna Elnen. libr. 2. Quia, † quando duo 10
corpora conueniunt in vnum, vt in caſu noſtro, in quo
corpus Canonicorum, & corpus Portionariorum de cõ-
ſuetudine conueniunt in vnum, & faciunt capitulum,
tunc attenditur maior pars, habito reſpectu ad totum nu-
merum perſonarum, nec requiritur maior pars vtriuſq;
corporis, vt per Abb. in ca. paſtoralis, in fin. princip. de re-
ſcript. Felyn. in cap. cum omnes, num. 18. poſt med. in 8.
fallen. in fin. de conſtit.

Ad alia bene reſpondent informantes pro Bartholo
mæo.

Regien. hoſpitalis. Veneris, 16. Februa-
rij, 1582.

Google

SVMMARIA.

1 *Prouiſio quando dicatur in titulum beneficij, & quando non.*

2 *Idoneus ad beneficia quis eſſe poteſt, ſed non ad hoſpitalia.*

3 *Verbum, committens, eſt proprium hoſpitalium laicalium, in quibus fit commiſſio.*

4 *Verba, conferendi, & committendi, reſpectu diuerſi finis differunt: reſpectu verò vnius, æquiparantur.*

5 *Inuentarij confectio facienda eſt ab eo, cui hoſpitale laicale committitur.*

6 *Diſtributio redituum hoſpitalis in alimoniam & nutritionem pauperum non conuenit, niſi rectori hoſpitalis laicalis: ſecus in hoſpitali Eccleſiaſtico.*

7 *Rector hoſpitalis Eccleſiaſtici facit fructus ſuos: ſecus in rectore hoſpitalis laicalis, quos diſtribuere tenetur in alimoniam pauperum, & num. 15.*

8 *Hoſpitale ſi detur in titulum beneficij, oportet recipientem eſſe clericum, & facere fructus ſuos, cum oneribus, ad quæ clerici beneficiati tenentur.*

9 *Iuramentũ rectoris hoſpitalis laicalis de recipiendo, nutriendo. & alendo pauperes, ſecundum debitas facultates hoſpitalis, dicitur eſſe ſecundum formam clem. quia contingit, de relig. domib.*

10 *Rector hoſpitalis ſeu beneficij Eccleſiaſtici non adſtringitur diſtribuere fructus in vſus pauperum: ſecus in rectore hoſpitalis laicalis.*

11 *Rectores hoſpitalis ſeu beneficij Eccleſiaſtici deputantur acceſſoriò ad vſum pauperum, ſed principaliter ad diuinum cultum: ſecus in rectoribus hoſpitalium laicalium.*

12 *Res vnaquæq; ſecundum ſtatum principalem, & non ſecundum acceſſorium eſt iudicanda.*

13 *Rectores beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſi diſtribuant eorum fructus in alios, quàm in pauperes, valet diſtributio, quãuis peccent, malè diſtribuendo.*

14 *Prælatus & alius quilibet titulatus facit fructus ſuos: ſecus in rectoribus hoſpitalium laicalium, qui tenentur reddere rationem adminiſtrationis.*

16 *Hoſpitale diuiditur in prophanum, ſeu laicale, & religioſum.*

17 *Hoſpitalia laicalia etiam per Epiſcopum committuntur,*

18 *Hoſpitalia laicalia poſſunt etiam clericis in regimen ſicut laicis committi.*

DECISIO DCCXIIII.

1 DOmini tenuerunt, prouiſionem † Blaſij non fuiſſe
in titulum beneficij Eccleſiaſtici, ſed in regimẽ ho-
ſpitalis laicalis, iuxta formam clemen. quia cõtigit, de re-
lig. domib. Moti primò, ex verbis poſitis in proœmio d.
prouiſionis ibi, pleniſſimè confidens de induſtria, fide, le-
galitate, & ſufficientia, &c. quæ verba non conueniunt
prouiſioni beneficij, ſed commiſſioni regiminis hoſpita-
lis: alia enim diſcretio requiritur in his, qui perficiuntur
hoſpitalibus, quàm in his, qui præficiuntur beneficiis:
oportet enim illos eſſe bonos patresfamilias, & bene ſcire
diſpenſare redditus in vſus pauperum, ita vt poteſt quis
2 eſſe † idoneus ad beneficia, qui non erit idoneus ad ho-
ſpitalia, vt bene deducit Card. in clem. per literas, ante nu.
3. verſ. & eſt alia ratio, de præben.

Secundò ex verbo, committens, quod proprium eſt
3 hoſpitalis laicalis, cùm † in laicalibus fiat commiſſio, Ge-
min. in c. fin. nu. 20. de elect. lib. 6. Felin. in c. de quarta, nu.
13. verſ. adde quod Doct. de præſcript. & ex tex. in d. clem.
quia cõtingit, §. vt autem. vbi text. vtitur verbo, conferen-
di, quandu hoſpitale datur in titulum beneficij, & verbo,
committendi, quando datur in regimen & adminiſtra-
4 tionem: nam † quando verbum, conferendi, & verbum,
committendi, ſumuntur vt diuerſa reſpectu diuerſi finis,
& effectus, prout accidit, quando hoſpitale datur in titu-
lum beneficij, vel in regimen, & guberniũ, tunc verbum,
conferendi, & verbum, committendi, inter ſe differunt, vt
in d. §. vt autem, quando verò ſumuntur, vt idem reſpectu
eiuſdem finis, & effectus, tunc æquiparantur, vt in clem.
vnica. de ſupp. negl. prælat. idem poſt Paul. declarat Card.
d. §. vt autem, nu. 9. & ibi Imol. num. 15. circa fin. per quod
videtur, quòd differentia ſit.

Tertiò, ex iuramento de faciendo inuentarium bono-
rum omnium hoſpitalis, quę † inuentarij confectio fit ab 5
eo, cui hoſpitale laicale committitur, d. clem. quia contin-
git, §. vt autem, propè fin. verſic. illi etiam.

Quartò (& hoc fuit præcipuum Dominorum funda-
mentum) quia Blaſius iurauit etiam in d. hoſpitali paupe-
res recipere, alere, & nutrire ſecundùm debitas facultates
d. hoſpitalis. Nam † diſtributio redituum hoſpitalis in 6
alimoniam & nutritionem pauperum non conuenit, niſi
rectori hoſpitalis laicalis. Rector † enim hoſpitalis Eccle- 7
ſiaſtici, quòd datur in titulum beneficij, facit fructus ſuos,
ſicut de aliis beneficiis, vt poſt Zenzel. not. Card. in clem.
per literas, nu. 2. circa med. verſ. quæro de ratione. ibi, vt
ſunt hoſpitalia, ſequũtur Mill. in verb. hoſpitalia licèt ha-
beant, nu. 5. verſ. prædicta intellige Barb. conſ. 65. ſub nu.
9. lib. 3. Silu. de benefic. par. 1. q. 3. ſub num. 9. circa med. &
par. 3. q. 57. ſub num. 1. Sarnen. in reg. de triennal. quæſt. 7.
nu. 3. ver. ſecundus caſus, hoc idem poſt Pau. firmat Card.
in d. clem. quia contingit, §. vt autem, nume. 9. verſ. prohi-
betur autem, & ibi Imo. nu. 15. propè fin. volentes, quòd ſi
† hoſpitale daretur in titulum beneficij, oporteret reci- 8
pientẽ eſſe clericum, facere fructus ſuos, dicere horas ca-
nonicas, & alia facere, ad quæ clerici beneficiati tenentur:
quod ſi hoſpitale committeretur ſimpliciter in regimen
& gubernium, prædicta ceſſarent.

Non obſtant exemplo deducta hoc vltimum funda-
mentum concernentia. Reliqua enim benè tolluntur per
informantes Boiardi.

Et in primis non obſtat, quòd hoc iuramentum ſit du-
bium, ex quo habet relationem ad quandam conſtitutio-
nem Eccleſiæ Regien. incip. iuro ego Rector, &c. Et ſic
patet, iuramentum non fuiſſe clem. quia contingit, ſed il-
lius conſtitutionis Eccleſiæ Regien.

Nam reſponderunt, iuramentum Blaſij fuiſſe ſuper plu-
ribus, & inter alia ſuper obſeruatione omnium conſtitu-
tionum Eccleſiæ Regien. & maximè conſtitutionis, quæ
incipit, iuro ego Rector ſiue presbyter. vt ex lectura bul-
læ prouiſionis Blaſij clarè liquet. Et † ſic iuramẽtum Bla- 9
ſij de recipiendo, alendo, & nutriendo pauperes, ſecun-
dùm debitas facultates hoſpitalis, non poteſt eſſe, niſi
iuxta formam clem. quia contingit.

Secundò non obſtat, quòd prædictum iuramentum
ſit æquiuocũ, cùm poſſit referri ad plebaniam de Bagno,
tum quia id tollitur ex verbis ipſius bullæ ibi, nec non in
eodem hoſpitali pauperes recipere, &c. tum quia in pro-
uiſionibus in titulum beneficij nunquam tale iuramen-
tum apponitur.

Tertiò non obſtat, quòd iuramentum non ſit confor-
me clem. quia contingit, cùm non contineat de fideliter
adminiſtrando, & rationẽ ſingulis annis reddendo. Quia
Blaſius in fine iuramenti iurauit omnia alia & ſingula fa-
cere, ad quæ de iure tenetur, & debet.

Quartò nõ obſtat, quòd actus alendi pauperes ex red-
ditibus hoſpitalis ſit æquiuocus, cùm etiam rector bene-
ficij teneatur ex illius fructibus pauperes alere, c. de reddi-
tibus, & c. quatuor, 12. q. 2.

Nam reſpondetur † ſecundùm Imol. in d. clem. quia 10
contingit, ſub num. 9. verſi. & licet generaliter, quòd licèt
generaliter bona Eccleſiarum ſint pauperum, c. quoniam
quicquid, 16. quæſ. 1. tamen latiorem poteſtatem habent
beneficiati, quàm rectores hoſpitalium, vel clarius ſecun-
dùm Anchar. in d. clemen. per literas, nu. 7. poſt medium,
quòd non eſt bona ſimilitudo de redditibus beneficiorum
ad

Digitized by Google

11 ad reditus hoſpitalium : nam † illi deputantur acceſſoriè
ad vſum pauperum, principaliter aotem ad diuinum cul-
tum, & ad officium, quod eſt connexum beneficio, c. ſi. de
reſcript. lib. 6. redditus verò hoſpitalium principaliter ad
vſum paoperum, acceſſoriè autem, ad diuinum cultum
12 deputantur. Et † vnaquæque res ſecundùm ſtatum prin-
cipalem, & non ſecundùm acceſſorium, eſt iudicanda.
Quod idē tenet Card. in d. clem. per literas, in 15. q. in fine
inquiens, deputationem redituum beneficiorū, ad vſum
pauperum non eſſe immediatam, ſed principaliter illos
deputari in vſum miniſteriorum, item deputari in vſum
pauperum per erogationem faciendam per inſtitutos, d.
13 c. quoniam quicquid, qui † tamen faciūt fructus ſuos ita,
vt ſi diſtribuant in alios, quàm in pauperes, teneat diſtri-
burio, quamuis peccent malè diſtribuendo.

Vel poteſt etiam reſpōderi ſecundùm Vital. in d. clem.
14 quia contingat, nu. 92. verſ. niſi dicas. vbi vult, † Prælatum
& alium quemlibet titulatum facere fructus ſuos, non,
quod ſint ſui ad eius commodum, hoc eſt, vt cedant eius
lucro, ſed vt eos fideliter pauperib. diſtribuat, & ſic eorū
conſciētia oneratur: Rectores verò hoſpitalium carentes
titulo, haberi tanquam tutores & curatores, nec facere
fructus ſuos, cùm teneantur, vt procuratores ad annuam
rationem reddendam, ad quam Prælatus & intitulatus
non tenetur.

Quintò non obſtat, quòd prædictum iuramentum de
alendo, & nutriendo pauperes, nō repugnat titulo bene-
ficij, quia poteſt hoſpitale, quod datur in titulum, habere
naturam hoſpitalium in aliis, de quibus in cl. quia con-
tingit, vt inquit Car. in d. cle. per literas, in vltimis verbis.

Quia ibi remittit ſe ad dicta per eum ſuperiùs ſub nu-
15 mero 2. vbi † vult, Rectorem hoſpitalium, quæ dantur in
titulum beneficij, facere fructus ſuos, ſicut de aliis bene-
ficiis.

16 Sexto, non obſtat diſtinctio † hoſpitalis in prophanū,
& in religioſū, vt per Abb. in ſua diſput. 3. ſub nu. 14. verſ.
condeſcendo nunc, quem ſequitur Sylu. de benef. part. 1.
quæſt. 6. num. 6. & 8.

Et quòd, ſtante iſta diſtinctione, ex prouiſione Blaſij
nullum colligitur ſignum, quòd iſte locus ſit hoſpitale
prophanum, ſicut laicale.

Quia contrarium apparet ex iuramento de alendo, &
nutriendo pauperes ſecundùm debitas facultates hoſpi-
talis, quod eſt ſignum manifeſtum hoſpitalis laicalis.

Nec quicquam facit conſideratio, quæ fit de perſona
Epiſcopi, de perſona Blaſij in ſacris conſtituti, de verbo,
conferendi. & prouidendi, & de modo iurandi, non con-
ueniendi, clem. quia contingit.

17 Nam reſpondetur, quoad primum, quòd etiam † ho-
ſpitalia laicalia per Epiſcopum committuntur, gloſſ. in d.
clem. quia contingit. in verbo, de iure. & ibi Card. nu. 13.
Imol. num. 3.

18 Quoad ſecundum, quòd hoſpitalia † laicalia poſſunt
clericis non in titulum, ſed in regimen, ſicut laicis, com-
mitti. Lap. in tracta. de hoſpital. nu. 68. Mil. in verbo, ho-
ſpitale, quod laicis confertur. Cardin. in cap. quæſitum,
num. 7. in 4. q. de rerum permut. Et bene Vital. in d. cle-
men. quia contingit, num. 38. & 44.

Quoad tertium, quòd referendo ſingula ſingulis ver-
bum, conferendi, & prouidendi, refertur ad plebem: ver-
bum, committendi, ad hoſpitale. Quartum tollitur ex il-
lis verbis, omnia alia & ſingula facere, ad quæ de iure te-
netur, & debet.

Peneſtrin. hæreditatis. Lunæ, 19. Febru. 1582.

SVMMARIA.

1 *Debitor pupilli liberatur per ſolutionem factam tutori.*
2 *Dos relicta mulieri ſub conditione. ſi nupſerit, non debetur,
ſi innupta deceſſerit, vel vitam cœlibem duxerit, nec ad
heredes transmittitur.*
3 *Promiſſio facta in aliquo instrumento continente plures
cauſſas inter quas ſit cauſſa dotis, ad eam in dubio refe-
renda eſt tanquam magis priuilegiata, non autem de-
bet dici correſpectiua.*
4 *Solutio facta ex cauſſa nulla non parit liberationem de-
bitori.*
*Fallit, niſi in ea fuerit pactum validum, cuius vigore fa-
cta præſumitur, & ſuſtinetur ex illo, num. ſeq.*
5 *Debitor ſoluens ex cauſſa nulla, in qua tamen fuerit pa-
ctum ſui natura validum, liberatus intelligitur ex illo
pacto, & ad illud ſolutio refertur. & num. 7.*
6 *Exactio, quæ poteſt fieri virtute instrumenti habentis exe-
cutionem paratam, non debet dici fieri virtute ſenten-
tia ſuper eodem lata.*
7 *Cauſſa remota magis inſpicienda eſt, quàm proxima, quan-
do eſt talis, vt ſine ea effectus ſequi non poſſit.*
8 *Tranſactio nulla non poteſt nouare præcedentem obligatio-
nem pacti validi.*
9 *Debitum ſub conditione, poteſt ante euentum conditionis
ſolui, qua eueniente debitor liberatur.*

DECISIO DCCXV.

FVit reſolutum, aliquibus tamen contradicentibus,
Do. Iulium per ſolutionem ſcutorum 3000. factam
Marchioniſſæ Mortariæ matri, & tutrici Do. Iuliæ ante
matrimonium, & ætatem 10. annorum eiuſdem D. Iuliæ
fuiſſe liberatum à ſolutione d. D. Iuliæ pro rata dictorum
ſcutorum 3000.

Quia † non eſt dubium, debitorem pupilli liberari per 1
ſolutionem factam tutori, l. quòd ſi forte, §. 1. ff. de ſolut. l.
Lucius Titius, §. tutelæ, ff. de admin. tuto. Doct. in l. 1. C. ſi
aduerſ. ſolut. Vnde cum D. Iulius vellet vigore pacti ex-
cludere D. Iuliam à ſucceſſione, cumque teneretur vigo-
re eiuſdē pacti eam dotare, & ſic eſſet eius debitor in do-
te, ſi ſoluit tutrici ſcuta 3000. recte ſoluit, & pro illa rata
liberatus fuit à ſolutione dotis.

Non obſtant exemplo deducta.

Et in primis, quòd ſolutio dictorum ſcutorum 3000.
non fuit facta pro dote D. Iuliæ, ſed ex cauſſa tranſactio-
nis, prout legitur in inſtrumentis ſolutionum, & tranſa-
ctio non fuit facta ſuper dote Do. Iuliæ, ſed ſuper hære-
ditate, & bonis D. Frāciſci patris D. Iuliæ, & ſuper portio-
ne hæreditatum, & bonorum Dominorum Iacobi, & Ste-
phani iunioris patruorum.

Quia vltra, quòd trāſactio fuit facta etiam ſuper mul-
tis aliis prætenſionibus D. Iuliæ, tunc temporis in litem
deductis, prout legitur in iſtrumento tranſactionis, ſat
eſt, quod D. iulius promiſit ſoluere D. Iuliæ ſcuta 6000.
pro omni eo, quòd ipſa prætendere poſſet ſuper hæredi-
tate patris, & ſuper portione hæreditatum patruorum, &
ſuper earum fructibus tam præteritis, quàm futuris, & ſu-
per alimentis pariter præteritis, & futuris, & ſuper legiti-
ma, & eius ſupplemento, & in ſpecie cauſſa, & occaſione
dotis, & aliàs generaliter ex quacunque cauſſa, prout le-
gitur in inſtrumento trāſactionis: & ſic patet, tranſactio-
nem fuiſſe factam etiam ſuper dote D. Iuliæ.

Secundò non obſtat, quod D. Iulia vigore tranſactio-
nis debebat conſequi ſcuta 6000. etiam quòd eſſet cœ-
lebs, & poterat etiam decedens innupta, & in pupillari
ætate ad hæredes tranſmittere: & tamen dos ei, † debita 2
non fuiſſet, nec ad hæredes trāſmiſiſſet, ſi innupta deceſ-
ſiſſet, vel vitam cœlibem duxiſſet, prout reſolutum fuit in
illa Albanen. legitimæ coram R. P. Dom. Blanchetto, 23.
Maij, 1579.

Quia licèt D. Iulius promiſerit ſoluere ſcuta 6000. D.
Iuliæ in omnem eius euentum, & matrimonij, & mona-
chatus, & cœlibatus, & licèt etiam cōuenerit, vt ipſa poſ-
ſet de illis libere diſponere, & ad hæredes tranſmittere
etiam ſi innupta, & in pupillari ætate deceſſiſſet: nihilo-
minus non propterea ſequitur, quin ſolutio dictorum
ſcutorum

ſcutorum 3000. ceſſerit in cauſſam dotis D. Iuliæ, quia cũ nupſerit, factus eſt locus cauſſæ dotis, & D. Iulius promiſit illi ſoluere ſcuta 6000. ex pluribus cauſſis, & in ſpecie cauſſa, & occaſione dotis: & quamuis ei promiſerit ſoluere etiam in euentum matrimonij ſpiritualis, & cœlibatus, & cum facultate liberè diſponendi, & tranſmittendi ad hæredes, etiam ea innupta, & in pupillari ætate decedente, tamen huiuſmodi conuentiones fuerunt factæ ad fauorem D. Iuliæ: & non repugnant, quin, ea poſtea nubẽte, & ſic cauſſa dotis exiſtẽte, ſolutio dictorum ſcutorum 3000. ſit facta pro eius dote.

Tertiò non obſtat, quòd D. Iulius in tranſactione promiſerit ſcuta 12000. etiam pro remiſſione redditionis rationis adminiſtrationis tutelæ D. Helenæ, cùm videantur correſpectiua ad totam trãſactionem, prout dictum fuit coram R. P. D. Seraphino, 13. Febr. 1573.

3 Quia † etiam ſtante iſta correſpectiuitate, non tollitur, quin ſolutio dictorum ſcutorum 3000. ceſſerit in cauſſam dotis Dom. Iuliæ, quæ nupſit, & ſic extitit cauſſa dotis.

Quia licèt promiſſio D. Iulij de ſoluendis ſcutis 6000. fuerit correſpectiua ad totam tranſactionem, tamen fuit facta pluribus de cauſſis, & ſignanter cauſſa, & occaſione dotium.

Quartò non obſtat, quòd dicta ſolutio ſcutorũ 3000. non poteſt D. Iulio ſuffragari, & parere ei liberationem, niſi probata per ipſum verſione in vtilitatem Dom. Iuliæ, ex quo d. ſolutio fuit facta cauſſa tranſactionis, vt legitur in inſtrumentis ſolutionum, quæ tranſactio fuit
4 nulla, prout reſolutum fuit. Et † ſic intrat concluſio glo. communiter approbata in l. prædiorum. & ibi Bart. Bal. Salyce. & alij, C. de præd. minor. Iacobin. de ſãcto Georg. in l. 1. nu. 6. & ſequen. C. ſi aduerſ. credit. Ruin. conſil. 113. nu. 5. prope fin. lib. 5. Socin. conſil. 115. nu. 13. vbi de communi, lib. 1. Gabriel. de probat. concluſ. 7. nu. 18. cum aliis, de quibus per Rimin. iun. in §. fin. nu. 61. Inſtit. quibus alien. lic. vel non.

Nam pro reſponſione dicitur, quòd ex quo D. Iulius in tranſactione promiſit ſoluere D. Iuliæ ſcuta 6000. etiam cauſſa, & occaſione dotis, & poſtea D. Iulia nupſit, & ſic factus eſt locus cauſſæ dotis, & Dom. Iulius declarauit, & proteſtatus fuit in tranſactione ſe omnia in ea contenta facere pro obſeruatione pacti, & ſic tranſactio fundatur in pacto, ſatis dicitur facta dicta ſolutio ex d. pacto, quod cùm ſit validum, non intrat doctrina glo. & Doct. in d. l.
5 prædiorum, quia licèt d. ſolutio † ſit facta ex immediata cauſſa tranſactionis, ex quo tamen tranſactio ſtante declaratione Do. Iulij, eſt fundata in pacto, ſatis dicitur facta ex ipſo pacto, ex his, quæ in ſimilibus terminis ſcribit Dec. in authen. ſi quis in aliquo, nu. 5. C. de eden. vbi.
6 vult, † quod ſtante inſtrumento debiti habente executionem paratam, ſi ſequatur ſententia, quòd licèt éxactio debiti videatur fieri immediatè virtute ſententiæ, quæ tranſiuit in iudicatum, quia tamen ſententia eſt fundata in tali inſtrumento, ſatis dicitur exactio fieri ex ipſo inſtrumento, quòd eſt potiſſima cauſſa illius condemna-
7 tionis. Facit, † quòd quando cauſſa remota eſt talis, vt ſine ea effectus ſequi non poſſit, tunc magis inſpicimus cauſſam remotam, quàm proximam, vt per Tiraq. ceſſan. cauſ. limit. 20. num. 14.

Vnde licèt cauſſa proxima dictæ ſolutionis fuerit trãſactio, ex quo tamen dicta ſolutio non poterat ſequi ſine pacto, quod fuit cauſſa remota, cùm tranſactio fundata ſit in pacto, ſequitur, vt magis inſpici debeat pactum, quàm tranſactio.

8 Accedit, quòd † tranſactio nulla non potuit nouare præcedentem obligationẽ pacti validi, iuxta no. per Dd. in l. 1. ff. de nouat. & tranſact. nulla non nouat præcedentem obligationem. c. conſtitutus, & ibi Dd. de tranſact. l. ſi inſtituta. in princ. vbi ſcrib. ff. de condict. indeb.

Quintò non obſtat, quòd dos non debeatur D. Iuliæ, niſi tempore matrimonij.

Quia † debitum ſub conditione poteſt ante euentum 9
conditionis ſolui, & eueniente conditione debitor liberatur, l. ſub conditione ff. de condict. indeb.

Ad alia exemplo allegata bene reſpondent informantes D. Iulij.

Præterea Domini dixerunt, & in hoc fuerunt concordes, quod hodie hæres D. Iuliæ eſt etiam hæres D. Marchioniſſæ. Et ſic ceſſat illud, quod alias dictũm fuit 16. Ianuar. 1581. coram R. P. D. Vicecomite, quòd ſcilicet videretur, an hæres D. Iuliæ poſſet cum effectu recuperare à Domina Marchioniſſa dicta ſcuta 3000. ei ſoluta.

Nec obſtat, quòd ſit hæres D. Marchioniſſæ cum beneficio legis, & inuentarij.

Quia hæreditas eſt ſoluendo, ex quo in ea adeſt creditum ſcutorum vltra 15000. contra Sereniſſ. Regem Hiſpaniarum ſuper oppido Mortariæ.

Auerſan. tenimenti. Die 15. Febr. & 5. Martij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Alienans bona Eccleſiæ ſecundùm formam Paulinæ debet recipere teſtes, & alias probationes pro veritate narratorum, alias aſſertioni partium non ſtatur.*
2 *Tractatus requiſitus in alienatione rei Eccleſiaſticæ, non probatur ex aſſertione Prælati, ex communi.*
4 *Imò debet de eo ſcriptura fieri ſeparata. nu. 3.*
Informatio quando probari poſſit per ſimplicem aſſertionem, & quando teſtes requirantur, vide diſtinctionem.

DECISIO DCCXVI.

Concluſum fuit 19. Febru. & 5. Martij, 1582. non fuiſſe ſatisfactum formæ Paulinæ requirentis, teſtes, &
† alias probationes pro veritate narratorum recipi. Si- 1
moneel. de decret. l. 1. titu. 1. inſpect. 7. nu. 106. & ſequen. quamuis enim huiuſmodi teſtium, & probationum receptio non requirat proceſſum, & telam iudiciariam, ſed ſufficiat extraiudicialis informatio, tamen de ea debet conſtare aliunde, quàm ex aſſertione Prælati: ſicut vide-
mus, tractatum † requiſitum in alienatione rei Eccleſiæ 2
non probari ex aſſertione Prælati, ſed debere aliàs de eo apparere, Bart. communiter receptus in l. forte. in fin. ff. de caſtr. pecul. Calder. conſ. 4. circa med. de reb. Eccleſ. non alien. Feder. de Sen. conſ. 143. ad fin. ver. nec ob. Paul. de Caſtr. conſ. 38. nu. 1. in fin. & nu. ſeq. lib. 2. vbi ante nu. 3.
vult, de † iſto tractatu in alienatione rei Eccleſiæ debere 3
fieri ſcripturam ſeparatam, allegan. Spec. tit. de locat. §. ſequitur, nu. 3. ad fi. & nu. 4. & Paul. de Caſtr. ſequitur Alex. conſ. 17. nu. 6. lib. 6. Corn. conſ. 71. nu. 4. lib. 3. Bolog. conſ. 33. in 6. præſuppoſito, Pariſ. conſ. 36. nu. 10. lib. 4. Tho. Ferrat. cautel. 60. nu. 3. & 4. Ruin. conſ. 189. nu. 8. lib. 1. & conſ. 40. nu. 3. lib. 1. Rebuff. de alienat. rerũ Eccle. nu. 12. Grammat. deciſ. 79. num. 13. cum trib. ſeq. Natt. conſil. 361. numer. 32. 33. & 34. lib. 3. Roland. conſil. 33. num. 12. lib. 1. qui omnes loquuntur in ſpecie alienationis rei Eccleſiæ, quæ opinio videtur apertè probari in l. minorum. ibi, niſi apud acta cauſſis probatis, & ibi gloſſ. Bart. Bald. Salic. & alij, C. de præd. minor. Alciat. de præſumpt. regu. 3. præſumpt. 10. num. 3. ver. & vltra. Vnde quamuis in caſu noſtro Præſidens, & Diffinitores capituli generalis congregationis Caſſinen. qui iuxta facultatem ſibi ab Innocentio octauo conceſſam deberent ſe diligenter informare, ſeruata forma Paulinæ requirentis receptionem teſtium, & probationum ſuper veritate narratorum, confirmauerint alienationem, de qua agitur, aſſerentes ſe fuiſſe certificatos ex relatione Auditorum ad temporalia deputatorum, nihilominus de iſta relatione in actis non conſtat, nec huic aſſertioni creditur ex præmiſſis. Ex quibus ceſſant adducta in contrarium.

Poteſt

4 Poteſt igitur in hac materia diſtingui, quòd aut † Pa-
pa ſimpliciter committit alicui, vt ſe informet, & tunc
circa informationem ſtatur eius aſſertioni, & in his ter-
minis loquitur Abb. conſil. 41 lib. 1. vt patet colum. 2. in
fin. ver. nam Bonifacius. Aut comittit, vt ſe informet per
receptionem teſtium, & probationum, & ſic iuxta for-
mam Paulinæ, & tunc informatio aliunde probari debet,
quàm ex aſſertione comiſſarii, ſicut dicimus de tractatu,
qui non ex aſſertione Prælati, ſed aliter probari debet. Et
ideò hodie ſaluantur ſimiles proceſſus, quia committi-
tur, vt ſe informet, & ſi repererit, &c. confirmet dero-
gando Paulinæ.

Harnien. Molendini, die 16. Martij, & 1.
Iunij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Molendinum conſtruere in loco ſuperiori, impedire poteſt
vnus ex ſociis, habens molendium communem in loco
inferiori cum altero ſocio in pœnam priuationis incurſo.
& num. 2. cum ſeq.*

3 *Beneficium, an & quando ex perſona ſocij, vel adiuncti
quis conſequatur, quod ex propria conſequi non poteſt.*

4 *Domus, vel turris communis cum fratre, non debet deſtrui
propter delictum ipſius fratris habentis partem inferio-
rem. ex communi, num. 5.*

6 *Statutum mandans bona delinquentis deuaſtari debet in-
telligi ſine præiudicio tertij. ex humaniori communi, &
æquiori, num. 7.*

8 *Emphyteuta, & feudatarius in bonis emphyteuticis, & feu-
dalibus poſſunt ſeruitutem cõſtituere duraturam vſque-
quo ad dominum directum reuertatur.
Fallit in vſu fructuario. num. ſeq.*

9 *Vſufructuarius non poteſt etiam durante vſufructu ſerui-
tutem imponere.*

10 *Proprietarius non poteſt fundo ſeruitutem imponere, licèt
illi acquirere poſſit.*

11 *Vſufructuarius meliorem conditionem facere poteſt, non de-
teriorem.*

12 *Maritus fundo dotali inæſtimato ſeruitutem imponere non
poteſt. & quare.*

13 *Pater in bonis aduentitus filij non poteſt ſeruitutẽ imponere.*

14 *Seruitutis conſtitutio eſt ſpecies alienationis.*

15 *Adminiſtratio bonorum aduentitiorum conceditur patri
ad vtilitatem filij.*

16 *Pœna delinquentis eſt introducta fauore publico, non
autem partis.*

DECISIO DCCXVII.

DVbitaui 16. Martij, 1582. in vna Harnien. molendi-
ni, an Petrus Spera iunior, habens in flumine Heris
molendinum commune cum Marco eius patre, poſſit
impedire Io. Iacobum Herelum volentem in eodem flu-
mine, in loco ſuperiori aliud conſtruere molendinum,
ſtante, quòd Marcus huiuſmodi impedimentum præſta-
re nequeat, ex quo incidit in bullam Alexandrinam pro-
pter minas per eum Io. Iacobo illatas.

1 Quod dubium † affirmatiuè reſolutum fuit, nempe,
Pierum iuniorem impedire poſſe. Quæ reſolutio, cauſſa
iterum ad inſtantiam Io. Iacobi propoſita prima Iunij,
eiuſdem anni, 1582. confirmata fuit.

Materia autem, omiſſa difficultate fideicomiſſi Pieri
ſenioris, fuit diſtincta in tres difficultates principales.

Prima fuit, ſtante communione molendini inferio-
ris inter Marcum, & Pierum eius filium, an Pierus ex eo,
quòd Marcus incidit in Alexandrinam, priuetur iure pro-
hibendi, ne Io. Iacobus molendinum in loco ſuperiori
conſtruat.

Secunda, an hoc ius prohibendi denegetur Piero ſal-
tem in vita Marci habentis vſum fructum in parte mo-
lendini inferioris ſpectante ad Pierum.

Tertia, an Alexandrina ius, ſuper quo ligatur, appli-
cet parti, vel fiſco.

Quoad primam, Domini tenuerunt, † Pierum ex de- 2
licto patris non amiſiſſe ius iſtud prohibendi cõſtructio-
nem molendini in loco ſuperiori, & omiſſo fundamen-
to Bal. in c. 1. num. 12. quibus mod. feud. amitta. quod ver-
ſatur circa illam quæſtionem, an & quando ex perſona
ſocij, vel adiuncti quis conſequatur † beneficium, quod 3
ex perſona propria conſequi non poteſt, de qua quæſtio-
ne per Felyn. in c. 1. ſub nu. 6. ver. & dicit Bald. de præſcri.
Roman. conſil. 195. num. 4. vbi addit. dixerunt, quòd cùm
ſimus in ſeruitute, quæ eſt indiuidua, & Pierus iunior ex
teſtamento Franciſci patrui habeat medietatem in mo-
lendino inferiori, competit ſibi ius prohibendi in totum
ratione indiuiduitatis materiæ.

Et moti ſunt Domini ex his, quæ in ſimili dicunt Do-
cto. in illa quæſtione de duobus fratribus, vel ſociis ha-
bentibus † domum, vel turrim communem, quorum al- 4
ter, qui commiſit delictum, propter quod eius bona ex
forma ſtatuti debebant deuaſtari, habebat partem infe-
riorem, alter verò ſuperiorem, nunquid tota domus, vel
turris ſit deſtruenda.

In qua quæſtione quicquid dixerit Bartholo. Brixien.
in quæſt. dominical. quæſt. 44. incip. duo communem do-
mũ. Dyn. in l. 1. §. inde quæritur. verſ. ſolutio, ff. de noui
ope. nuntiat. Gandin. in tract. de bon. malefact. num. 12. &
13. Alberi. de ſtatut. lib. 3. q. 46. nu. 4. in fin. in l. 1. in prin.
num. 24. & in §. poteſt autem, nu. 1. verſic. item quæritur,
& nu. 2. ff. de nou. ope. nunt. Iacob. de Aren. in l. ſi finita, §.
deinde, num. 1. 2. & 3. ff. de dam. infect. Archid. in c. felicis,
col. 3. circa med. in verb. iniutiã, de pœn. lib. 6. Ioan. Aod.
in ſuper Specul. in fin. de priuil. in d. c. felicis, n. 4. & latiùs
in add. ad Specu. in rub. de pœn. vbi etiã plures refert opi-
niones eaſq; confutat, cõmunis † & æquior opinio eſt, vt 5
domus, vel turris non demoliatur, ſed illa pœna in aliam
commutetur, arg. eorum, quæ no. in l. quod ergo, §. pœna
grauior. ff. de his, qui not. infam. quod fieri debet, ne inno-
cens puniatur, & ne delictum trãſeat impunitum. Ita poſt
Petr. tenet Cyn. in l. & ſi ſeuerior. in fin. argu. illius legis,
C. ex quib. cauſ. infa. irrog. ſequitur ibi Bal. & Salic. ambo
in fin. addentes, & eam rationem, quod † ſtatutum man- 6
dans bona delinquentis deuaſtari debet intelligi ſine præ-
iudicio tertij, l. 2. §. ſi quis à Principe, cum ſimil. ff. ne quid
in loco publi. quam etiam rationem aſſignat Bart. in l. At-
theius, §. de eo. propè fin. ver. & lex quæ iubet. ff. de aqua
plu. arcen.

Hanc quoque opin. poſt Imo. ſequuntur Gemin. in d.
c. Felicis, col. 3. in princ. verſ. Io. de Imol. dicit. & Franc. nu.
3. prope fin. ver. ſed ſi nolit. cũ eadem opin. tranſit Floria.
in l. ſi is cum. num. 2. circa med. verſic. alij, ff. cõmu. diuid.
idem tenet Bart. in d. l. Attheius, §. de eo. circa med. ver.
primo caſu. & ibi Cuma. §. in hoc, ver. & per hoc induci-
tur. & ibi Roman. nu. 4. tranſit cum Bart. cum quo etiam
tranſit Anch. in d. c. felicis, in 6. no. in fi. & Petr. de Vbal.
de duob. fratr. par. 8. num. 26. & hoc idem expreſsè firmat
Abb. in c. ſuper ſpeciali, num. 2. in fi. de priuil. Corſet. in
ſuis ſingul. in verbo, communitas. Celſ. Hug. in add. ad
Dyn. in d. l. 1. §. inde quæritur, verſ. ſolutio, ff. de nou. ope.
nunt. & Clar. in pract. crim. §. fin q. 82. par. 8. ver. ſed quid
ſi delinquens. & † hanc opinionem eſſe humaniorem in- 7
quit Saly. in d. l. & ſi ſeuerior, in vltimis verbis. & ſatis
æquam dicit Abb. in d. c. ſuper ſpeciali, num. 2. in fin. &
communem, & æquiorem fatentur Corſet. Celſ. Hug. &
Clar. vbi ſupra.

Quoad ſecundam difficultatem, Domini dixerunt Pie-
ro iuniori competere ius prohibendi Ioan. Iacobo con-
ſtructionem molendini, de qua agitur, etiam in vita Mar-
ci, non obſtante vſufructu, quem habet in parte molen-
dini inferioris tangente filio, quia pater in bonis aduen-
titiis filiis ratione vſusfructus, quẽ in illis habet, non po-
teſt, nec tacite, nec expreſſè ſeruitutem conſtituere: nam
licet

Google

† licet emphyteuta, & feudatarius in bonis emphyteuticis, & feudalibus poſſint conſtituere ſeruitutem duraturam, quamdiu durat emphyteuſis, & feudum, quamuis reſoluatur, quando ad dominum directum reuertitur, vt per Bart. in l. prima, §. fina. ff. de ſuperficiebus, Guliel. de Cun. Bal. Salic. & Paul. de Caſtr. in lib. 3. C. de ſeruitut. & aqu. Veronen. de ſeruitut. vrban. præd. cap. 14. nu. 2. & 3. Afflict. deciſ. 380. nu. 2. & 3. Boer deciſ. 181. cum aliis collectis per Pinel. in l. 1. par. 3. nu. 7. C. de bon. mater. Anton. de Padil. in d. l. 3. nu. 6. 7. 8. & 9. Cotaſ. in l. 2. nu. 22. vſque ad 27. & nu. 23. in fine, teſtatur de communi. ff. de ſeruitu. nihilominus † ſecus eſt in vſufructuario, qui rei fructuariæ non poteſt, etiam durante vſufructu, ſeruitutem imponere, vt in ſpecie firmat Pau. de Caſt. in l. ſecunda, nu. 5. & ibi Cotaſ. nu. 20. ff. de ſeruitut. Veronē. d. cap. 14. nu. 11. Pinel. dict. part. 3. nu. 69. Antō. de Padil. d. leg. 3. nu. 5. Cod. de ſeruit. & aqu.

Quæ concluſio probatur, tum quia † ſi proprietarius non poteſt fundo ſeruitutem imponere, & tamen illi ſeruitutem acquirere poteſt, multò minùs fructuarius, qui nec acquirere poteſt. text. eſt in l. ſed & ſi quid. §. ſed nec ſeruitutem. ff. de vſufruct. Tum † quia fructuarius meliorem conditionem facere poteſt, non deteriorem. l. ſi vſufructus. §. fructuarius. ff. de vſufruct. Tum etiam, & tertiò quia maritus plus iuris habet in fundo dotali, quàm fructuarius in re fructuaria: ille enim eſt dominus. l. doce ancillā. C. de rei vind. l. in rebus. C. de iure dot. iſte verò non.

1 Et tamen † maritus fundo dotali, dummodo ſit inæſtimatus, ſeruitutem imponere non poteſt. tex. eſt in l. Iulianus. ff. de fund. dotal. & ratio eſt, quia non habet merū dominium, vt poſt Bal. tradit Veronen. d. c. 14. nu. 10.

3 Et † in propriis terminis, quòd pater in bonis aduentitiis filij non poſſit ſeruitutem conſtituere, deducit Pinel. d. par. 3. nu. 69. quem ſequitur Anton. de Padil. in d. l. 3. nu. 16. C. de ſeru. & aqu. Motus tum ex his, quę proximè diximus de fructuario, tum quia patri bonorum aduentitiorū alienatio interdicta eſt l. 1. C. de bon. mater. Seruitutis
14 † autem cōſtitutio eſt alienationis ſpecies l. fina. C. de re-
15 bus alien. tum & tertiò, quia † patri ad vtilitatē filij conceditur adminiſtratio bonorum aduentitiorum, ſecundū Bald. in d. l. 2. in fi. C. de bon. matern. & probat text. in l. generaliter. verſic. nec. C. de ſecūdis nuptis, & tamē ſeruitutis impoſitio eſſet detrimentum manifeſtum. l. ſtipulatio iſta habere licere. §. ſi quis forte. ibi, minuitor. ff. de verborum obligatio.

Circa tertiam difficultatem nō eſt opus inſiſtere, cùm ſtantibus præmiſſis ſuperflua ſit eius diſſenſio, licèt habeamus deciſ. Mohedan. 54. incipien in cauſſa Taruiſina. in qua Rota clare firmauit, pœnam Alexandrinæ non fuiſſe inductam ad fauorem partis læſæ, ſed reipublicæ: &
16 † ideò nō parti, ſed fiſco acquiri, ad trad. per Bar. in l. agraria. ff. de termin. mot.

Et fuit etiam tentum coram D. Aldobrandino in vna Hortan. bonorum 8. Iunij præſentis anni.

Cornetan. ſpolij. Die 28. Martij. 1582.

SVMMARIA.

1 *Exceptio ſpolij ſolùm repellit eū, qui tenetur interdicto vnde vi: ſecus ſi tenetur aliis remediis poſſeſſoriis. Ex æquiori.*

2 *Exceptio ſpolij competit contra eum, qui tenetur interdicto vnde vi, vel vi bonorum raptorum ex vi expulſiua, vel ablatiua. Ex communi.*

3 *Poſſidens auctoritate iudicis non dicitur violentus poſeſſor.*

4 *Citatio generalis ſufficit ad obtinendum mandatum de immittendo in poſſeſſionem.*

5 *Actio ſpolij eſt priuilegiata, vt ſpoliatus ſuper alio iudicio non teneatur reſpondere, niſi prius terminato iudicio ſpolij.*

6 *Exceptio ſpolij repellit ſpoliatorem violentum ab agendo, non autem tertium.*

DECISIO DCCXVIII.

DOmini dixerunt, iudicium repetitionis dotis per Dom. Alexandrum intentatum non impediri, nec retardari per iudicium ſpolij priùs intentatum per Dom. Bernardinum, ſed ſuper vtroque iudicio ſimul procedendum eſſe.

Et ratiò Dominorum fuit: quia exceptio ſpolii, quod non eſt violentum, & pro quo non competit interdictum vnde vi, non impedit, nec retardat iudicium ſuper alia re: nam † exceptio ſpolij ſolùm repellit eum, qui tenetur in- 1
terdicto vnde vi, ſecus ſi tenetur aliis remediis poſſeſſoriis, vt per Abb. in cap. 2. nu. 12. ante med. verſ. licèt iſte articulus. de ord. cogn. ſequitur Afflict. deciſ. 19. nu. 3. & ſub nu. 3. Aufrer. ad deciſ. cappel. Tholoſan. 393. inquiens, hác opinionem æquiorem eſſe. Hoc idem voluit Ioan. And. in cap. frequens. num. 5. ver. ibidē etiam tenuit. de reſti. ſpol. lib. 6. dicens, † exceptionem ſpolij non procedere, niſi 2
contra eum contra quem competit interdictum vnde vi, vel vi bonorū raptorum, ex vi expulſiuæ, vel ablatiua. & Io. And. ſequitur ibi Gem. col. 3. circa fi. verſi. ſed, quid ſi reus. Butr. nu. 8. ver. dicit. Anch, nu. 2. ad fi. Franc. nu. 4. ver. quod intelligit. Mil. in verbo, poſſeſſorū deducens. Circa med. verſ. quod intelligit. & hanc eſſe communem teſtatur Boſſ. in pract. crim. tit. de pluribus violēt. nu. 35. propè fi. ver. eſt tamen difficile, eamque ſecuta eſt Rota, vt per Sarn. deciſ. 44. incip. Abb. in c. cum dilect.

Quòd autem ſpolium in caſu noſtro non ſit violentū, & quòd pro eo non competat interdictum vnde vi, patet ex eo, quia D. Alex. cum mandato A. C. & cum præſentia, & interuentu commiſſarij Corneti accepit poſſeſſionem bonorum maternorum, quo † caſu non dicitur vim intu- 3
liſſe l. creditores. ff. ad l. Iul. de vi priuat.

Et licèt A. C. proceſſerit ſine citatione, nihilominus cùm D. Helena mater Do. Alexandri obiit 25. Aug. 1570. & mandatum A. C. fuit relaxatum die prima Septembris eiuſdem anni, & ſic inter obitum, & mādatum pauci dies interuenerint, ſequitur, vt Do. Alexander in tam modico temporis interuallo non potuerit facilè ſcire, an aliquis eſſet in poſſeſſione, quo † caſu ſufficit citatio generalis, 4
vt per Zuccard. in l. fin. ſub. nu. 129. C. de edict. diui Adri. tollen.

Non obſt. quòd actio ſpolij ſit priuilegiata ita, vt ſpoliatus ſuper alio iudicio conuentus non teneatur reſpondere niſi † terminato iudicio ſpolij priùs intentato, iuxta 5
tex. in c. fi. vbi Abb. nu. 14. de ord. cogn. Quia reſponſum fuit, id procedere in ſpolio violēto, pro quo competit interdictum vnde vi, vt declarat Abb. in d. c. 2. ſub nu. 12.

Minùs obſtat quòd exceptio ſpolij repellit actorem ab agendo etiā ſuper alia re, quādo opponitur contra ipſum ſpoliatorem, vt in caſu noſtro, licèt ſecus, quando opponitur contra tertium, vt per Abb. in d. c. 2. n. 3. & ibi Butr. nu. 14. Pau. de Caſt. in l. ſi te bonis, nu. 3. Alex. nu. 3. Iaſ. ſub nu. 2. Corn. ſub n. 1. Iacobin. de ſancto Georg. in prin. ver. nos autem, C. de iure delib.

Quia † iſti Doct. non dicunt, quòd exceptio ſpolij re- 6
pellat ab agendo ſuper alia re quemcunque ſpoliatorem, ſiue violentum, ſiue nō violentum, & ſic ſiue teneatur interdicto vnde vi, ſiue aliis remediis poſſeſſoriis: ſed prædicti Doct. ſolùm dicūt, quòd exceptio ſpolij, quando ciuiliter agitur, repellit ſolùm ſpoliatorem, non autē tertium, per tex. in c. 1. de reſtit. ſpoliat. Id autem debet intelligi de ſpoliatore violento, contra quem competit interdictum vnde vi, prout declarat Abb. & alij ſupra citati.

Hiſpalen. de Vilalua. Veneris, 30. Martij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Quadriennium, quod datur ad petendum reſtitutionem in*

integrum aduerſus rem iudicatam, eſt vtile, & non cur-
rit, niſi à die ſcientia rei iudicatæ.
2 *Negligentia procuratoris in non proſequendo cauſſam ap-*
pellationis nocet domino.
3 *Scientia procuratoris generaliter nocet domino.*
4 *Procurator omittendo præiudicat domino.*
5 *Scientia, & negligentia procuratoris habentis ſpeciale man-*
datum ad petendam reſtitutionem in integrum, & ne-
gligentis eam petere, præiudicat domino.

DECISIO DCCXIX.

DOmini dixerũt, quadriennium in caſu, de quo agi-
tur, elapſum fuiſſe, & D. Ioãni de Zuñoca moderno
Comiti de Miranda reſtitutionem in integrum ab eo pe-
titam denegandam eſſe, quia ſecunda ſententia, de cuius
re iudicata agitur, fuit lata ad fauorem Capituli cõtra D.
Franciſcum de Zunica Comitem de Miranda 26. Octo-
bris, 1565. eique intimata 30. eiuſdem mẽſis, & ab ea idem
Comes appellauit 6. Nouembris, eiuſdẽ anni. Poſtea 21.
Februarij, 1566. capitulum commiſit in Rota cauſſam ap-
pellationis vtriuſque partis, cuius commiſſionis vigore
29. Iulij, eiuſdem anni, 1566. citatus fuit idẽ Comes Fran-
ciſcus. Deinde 19. Ianuarij, 1567. fuit citatus Do. Petrus de
Zunica eius filius, qui 11. Febru. eiuſdem anni, 1567. con-
ſtituit procuratorem cum facultate petẽdi reſtitutionem
in integrum.

Ab iſto tempore vſque ad annum 1578. nihil actum
fuit in cauſſa. Vnde ſtante huiuſmodi facti ſerie, conclu-
ſum fuit, quod licet † quadriennium ſit vtile, & non cur-
1 rat, niſi à die ſcientiæ rei iudicatę, vt per Doct. in cap. 1. de
reſt. in integ. li. 6. nihilominus, quòd cùm procurator Co-
mitis Petri ſciuerit rem iudicatam, & cauſſam reſtitutio-
nis in integrum, ad quam petendam ſpeciale mandatum
habebat, & intra 10. annos, & vltra non commiſerit, eius
2 ſcientia, & negligentia præiudicauit Domino: ſicuti † vi-
demus, quòd in deſertione appellationis cauſſata ex ne-
gligentia procuratoris non excuſatur dominus, nec et re-
ſtitutio in integrum competit, vt per Caſſad. deciſio. 5. in
prin. de appellat.

3 Et † generaliter ſcientia procuratoris nocet domino,
vt latè per Aym. de antiq. tempor. par. 4. ſect. abſolutis, nu.
4 23. 24. 25. & 26. Et † procurator omittendo præiudicat
Domino. Bal. in c. cum olim Abbas, in fi. de offi. deleg. Iaſ.
in l. ſi procurator. col. 1. in 8. limit. C. de procurat. Tiraq. de
legib. connubial. gl. 7. nu. 78.

5 Et † in ſpecie, quòd ſcientia, & negligentia procura-
toris habentis ſpeciale mandatum ad petendam reſtitu-
tionem in integrum, & negligentis eam petere, præiudi-
cet Domino, deducit Corn. conſ. 144. nu. 7. iunct. num. 13.
verſicu. 6. lib. 4. quod procedit etiam ſi procurator non ſit
ſoluendo, vt per Creſcen. deciſ. 254.

Reſeruarunt autem Domini particulariter videndum
caput maioricatus.

Bononien. ſancti Apollinaris. Lonæ, 2. Aprilis, 1582.

SVMMARIA.

1 *Alienatio rei Eccleſiaſticæ facta in cõſanguineum præſumi-*
tur facta in euiꝰ vtilitatem, & in damnum Eccleſiæ.
2 *Teſtes deponentes per præmeditatum ſermonem redduntur*
ſuſpecti.
3 *Penſionis diminutio in ſexta parte fit in conceſſione in em-*
phyteuſim perpetua.
4 *Remiſſio penſionis propter ſterilitatem non fit in contractu*
emphyteutico.
Intellige, & declara, vt nu. ſeq. ex communi.
6 *Remiſſio ſextæ partis fit ab initio conducenti in emphyteu-*
ſim in compenſationem periculi ſterilitatis, & alterius
caſus fortuiti, qui ad ipſum ſpectat conductorem.
7 *Emphyteutæ non fit remiſſio penſionis propter ſterilitatem.*
8 *Ædificia constructa, vel reparata in fundo emphyteutico*
cedunt commodo, & vtilitati emphyteutæ, non autem
domini.
9 *Diſpoſitio auth. ſi quas ruinas, C. de ſacroſan. Eccl. non pro-*
cedit, quando Eccleſia poteſt readificare.
10 *Qualitas reddens difficiliorem vſum rei, diminuit ipſum*
eius valorem.

DECISIO DCCXX.

DOmini circũſcriptis multis capitibus deductis pro
parte Rectoris, & reſtricta difficultate ad caput eui-
dentis vtilitatis, an illa probetur ex teſtibus proceſſus, ſi
in euidentem, tenuerunt non probare euidentem vtilita-
tem, ſed potius euidens damnum Eccleſiæ.

Et in primis conſiderarunt, quòd cùm alienatio, de qua
agitur, facta fuerit in cõſanguineum, nempè, in nepotem
ex fratre Rectoris illius temporis, non caret fraudis ſuſpi-
cione, ita vt † magis in vtilitatem conſanguinei, quam 1
Eccleſiæ facta præſumatur, auth. quibuſcunque modis, &
ibi Doctor. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Alciat. poſt alios de
præſumpt. reg. 1. præſumpt. 29. nu. 1. 2. & 3.

Secundò dicta iſtorum teſtium Dominis non place-
bant, quia omnes loquuntur per eundem præmeditatum
ſermonem, quo † caſu reddũtur valde ſuſpecti. l. 3. §. ideó- 2
que & ibi Bar. & alij. ff. de teſtib. Dec. conſ. 327. nu. 7. conſ.
448. nu. 24. & conſ. 627. nu. 3. Curt. de teſtibus. concluſ. 14.
Aym. conſi. 78. in fi.

Tertiò, Domini dixerunt, quòd ex calculo dato pro
parte Rectoris clarè apparet, annuum redditum bono-
rum alienatorum aſcendere ad valorem lib. 178. 12. & 6.
prout etiam ipſimet teſtes deponunt, & nihilominus fuit
facta conceſſio in emphyteuſim perpetuá pro annuo ca-
none lib. 130. & ſic conſtat de manifeſta læſione Eccleſiæ.

Non obſt. exemplo deducta.

Et in primis, quod † in emphyteuſi perpetua ſit dimi- 3
nutio penſionis in ſexta parte, iuxta auth. perpetua. C. de
ſacr. ſan. Eccleſ.

Quia etiam facta diminutione ſextæ partis, ad huc lo-
catio debebat fieri pro lib. 150. & tamen fuit facta pro li-
bris 130.

Secundò non ob. quòd ſimus in contracto emphyteu-
tico, in quo † non fit remiſſio penſionis propter ſterilita- 4
tẽ. l. 1. & ibi Doct. C. de iure emphy. canoniſta in c. potuit.
de loca. prout fit in ſimplici locatione. l. ſi vno. §. fina. ff.
loca. Iaſ. conſ. 54. prope fi. lib. 1.

Quia † id procedit, quando ſoluitur quid minimum, 5
non in compenſationem fructuum, ſed in recognitioné
directi dominij: at ſecus, quando ſoluitur penſio corre-
ſpondens fructibus, & ſic pro vſu rei, quia cùm tunc em-
phyteuſis ſit ſimilis locationi, & de eius natura magis par
ticipet, fit remiſſio, ſicut in ſimplici locatione, vt per Ale.
cõſ. 112. nu. 3. ver. ex qua ratione. lib. 1. Rom. in l. interdũ.
§. ex naufragio. nu. 5. ff. de acq. poſ. Are. conſi. 55. nu. 3. ver.
præmiſſis. Soc. in l. Gallus, §. etiam ſi à parente. nu. 6. ver.
confirmatur hoc ff. de lib. & poſth. Barba. conſ. 14. nu. 36.
lib. 2. & in rub. de loc. nu. 8. Verõ. cõſ. ciuil. 25. nu. 20. Ruin.
conſ. 77. nu. 7. & cõſ. 161. ſub nu. 21 lib. 1. bene Grat. conſ.
128. nu. 9. verſ. nã vt diximus, & nu. 10. & 11. lib. 2. Cagnol.
in auth. qui rẽ. nu. 6. C. de. ſac. ſanct. Eccleſ. Bero. in cap.
potuit. nu. 175. in fi. de loc. Bellõ. conſ. 21. nu. 10. ver. vnde
inferebat. Clar. in §. emphyteuſis. q. 8. ver. ſed numquid.
verſ. ibi, niſi tamẽ. Neuizan. conſ. 92. nu. 45. & 50. Rolãd,
cõſ. 96. nu. 26. lib. 1. cum aliis de quibus per Aluer. de Va-
laſc. de ẽphyteuſi. part. 1. qu. 27. nu. 11. Boſſi. in pract. crim.
titu. de remiſ. merced. no. 114. vbi hanc opinionem verá,
& communem fatetur. Et ſentit Bart. in d. l. 1. in ſecunda
oppo. & cæteri poſt eum, quicquid in contrarium dixerit
ibi Sal. in 5. oppoſ. quem ſequitur ibi Iaſ. nu. 20. Nat. conſ.
49. nu. 25. ver. 11. lib. 1. Valaſc. vbi ſup. nu. 11. ad fi. cum Sa-
liceto bene reſpondet Rui. d. conſ. 161. ſub nu. 21.

Et ſic

Et ſic patet, teſtes erraſſe i·· eo, quòd ad deponeodum de minore valore iuſti pretij, moti ſunt ea ratione, quòd in emphyteuſi perpetua non fit remiſſio penſionis propter ſterilitatem, vel alium fortuitum caſum.

Præterea, & ſecundò poteſt dici, quòd ſtante diminutione ſextæ partis penſionis, nõ eſt locus remiſſioni pro-
6 pter ſterilitatem, quia † remiſſio ſextæ partis fit ab initio conducenti in emphyteuſim in compenſationem periculi ſterilitatis, & alterius caſus fortuiti, qui ad ipſum cõductorem ſpectat, vt poſt Iacob. de Beluiſ. in §. quia verò Leonis, in 3. oppoſ. in Auth. de non alien. aut permut. rebus Eccleſ. deducit Alex. d. conſ. 112. ſub nu. 2. lib. 1. & videtur text. in d. §. dudum, in d. auth. de non alien. aut permut. ibi, non autem vltra ſextam partem releuari emphyteuſim percipientes propter fortuitos caſus ſancientes, & eſt gloſ. in auth. perpetua, in verbo, ſextam partem, C. de
7 ſac. ſan. Eccleſi. vbi vult, rationẽ, cur † in emphyteuſi perpetua fit diminutio ſextæ partis, quæ percipitur, eſſe, quia non fit remiſſiu penſionis propter ſterilitatem, & ſequitur ibi Bar. nu. 4. ver. quandoq;, vult. Sal. in 1. oppoſi. Paul. de Caſt. nu. 3. & nu. 5. Spec. de emphy. nu. 10. Alex. d. conſ. 112. nu. 2. circa med. ver. 4. Iaſ. d. conſ. 54. nu. 5. ver. corroborantur, libr. 1. Accedit & 3. quod in 7. & 8. articulis fit calculus omnium fructuum, & valoris illorum, vno anno cũ alio, & ſterilitate cum fertilitate compenſatis: & nihilominus fructus aſcendunt ad ſummã lib. 178. non obſtante, quòd habeatur ratio ſterilitatis. Vnde non eſt iterum habẽda ratio ſterilitatis, ſi ſemel illius habita eſt per viam compenſationis cum fertilitate.

Tertiò non obſt. quòd domus exiſtentes in iſtis prędiis alienatis erant ruinoſæ, & maxima indigebant reparatione, & quòd in vno prædio erat neceſſaria ędificatio vnius domus pro habitatione colonorum.

Quia pro reſponſione dicitur. In primis, quòd tam reparatio, quàm noua ædificatio rendebar ad commodum, & vtilitatem emphyteutæ, ex quo conceſſio ei facta fuit in perpetuũ, & pro quibuſcunque eius hæredibus, & cum
8 pacto affrancandi, & † ideò cùm hæc ædificia remanſura eſſent penes emphyteutam, & eius ſucceſſores, nulla ex illis vtilitas proueniebat Eccleſiæ, ita Dec. conſ. 142. nu. 5. circa med. verſic. non obſtat, quod dicitur de remiſſione, ibi, ſed cùm bona in perpetuum,

Secũdò dicitur, quòd auth. ſi quis ruinas, C. de ſacr. ſan.
9 Eccleſ. non † procedit, quãdo Eccleſia poteſt reædificare, prout ibi clarè diſponitur: ſed in caſu noſtro Rector poterat reædificare, quia poterat incidere arbores exiſtentes in prædiis alienatis, aſſumere arenam, & lapides ex flumine vicino, deſtruere ædificia ruinoſa, eorúmq; ruderibus, & cæmentis vti, colonos ſaltem pro parte ad huiuſmodi reparatiooem, & ædificationem obligare, prout fecit cõductor, & bene deducunt informantes Rectoris.

Tertiò dicitur ſatis eſſe, quòd Rector ſine domo noua percipiebat annuatim libr. 178. & ſi conſtruxiſſet nouam domum, maiores fructus percepiſſet.

Quartò nõ ob. quòd domus canonicalis Eccleſiæ eſſet ruinoſa, quia cùm & ipſa in locatione comprehẽderetur, eius reparatio cedebat in vtilitatem emphyteutæ: ſiquidẽm in locatione pro Rectore fuit ſolùm reſeruata neceſſaria habitatio, reſiduum verò conceſſum fuit emphyteutæ, vltra quòd poterat ipſemet Rector huiuſmodi reparationem facere ſine alienatione iſtorum prædiorum, per ea quæ mox ſupra diximus.

Quintò non obſt. quòd huiuſmodi terræ patiebantur detrimentum ex vicinitate fluminis, & recipiebant multa damna à facinoroſis hominibus, quæ qualitates dimi-
10 nuunt iuſtum rei valorem, cùm † reddant difficiliorem ipſius vſum. Marſil. ſing. 373.

Nam reſpondetur, quòd non obſtantibus huiuſmodi detrimento, & damnis, Rector priùs percipieb.t annuatim lib. 178.

Vltimò non obſtat quòd iſta prædia diſtent à ciuitate Bononien. per 16. milliaria.

Quia ſufficit illa eſſe propè Eccleſiam, in qua Rector tenetur reſidere: & ſic ſunt commoda ipſi Eccleſiæ, nec inter ſe diſtant, quinimò ſunt contigua, vt apparet ex confinibus deſcriptis in inſtrumento locationis, vbi ferè in omnibus petiis terræ dantur pro confine alia bona Eccleſiæ.

Bononien. de Maluetiis. Lunæ, 2. Aprilis, 1582.

SVMMARIA.

1 *Exceptio ſpolij non impedit, nec retardat iudicium ſuper alia re, niſi ſpolium ſit violentum, & pro eo detur interdictum vnde vi.*

2 *Spolium attentatum ſui natura ſuſpendit quodcunque aliud iudicium.*

3 *Poſſeſſio capta pendente lite, dicitur attentata: fallit niſi ſit capta iudicis auctoritate.*

DECISIO DCCXXI.

COnclusum fuit, ad vlteriora procedendum eſſe, quia ſpolium, de quo agitur, non fuit violentũ, ita vt pro
eo competat interdictum vnde vi. Exceptio † autem ſpo- 1
lij non impedit, nec retardat iudicium ſuper alia re, niſi ſpolium ſit violentum, & pro eo detur interdictum vnde vi, vt fuit reſolutum in illa Cometan. ſpolij coram me ſuperioribus diebus.

Non ob. quòd ſimus in ſpolio attẽtato, quòd † ſui na- 2
tura ſuſpendit quodcunque aliud iudicium. ca. nõ ſolùm. in fi. de appell. in 6. Quòd autem ſpolium ſit attentatum, oſtenditur ex eo, quòd cùm fũdus, cuius poſſeſſio per dominam Diamantem capta fuit, ſit de bonis fidei commiſſo Caroli ſenioris ſubiectis, & ſuper his lis pendeat, & tẽ-
pore litis motæ D. Carolus eſſet in poſſeſſinne, † eo ipſo 3
probatur D. Diamantem attentaſſe, vt per Rot. deciſ. 2. num. 3. de teſt, ſpol. in nou.

Nam reſpondetur D. Diamantem cepiſſe poſſeſſionẽ fundi, de quo agitur, in executionem ſententiæ rotalis, & ſic ceſſare attentatum.

Nec obſt. replicatio, quòd ſententia mandet Do. Diamantem immittendam eſſe in poſſeſſionem 50. tornaturatum in circa diuerſarum ab illis, quarum poſſeſſionem cepit, quæ diuerſitas colligitur ex diuerſitate confinium. Nam in ſententia dantur pro confinibus bona Eccleſiæ, Hector Ghiſlerius Centonatola, & bona nuncupata, *la Buſcoſa*, quæ confinia conueniunt tornaturis 50. in circa per Marſibiliam emptis, quæ confinant cùm bonis Eccleſiæ. Siquidem hæc replicatio tollitur ex eo, quòd confinia honorum Eccleſiæ, quod eſt confine tornaturarum 50. in circa, de quibus agitur, & ſic tam ſententia, quàm decretum moderationis inhibitionis, & ipſa immiſſio in poſſeſſionẽ concordant in tornaturis 50. in circa emptis per Florianum ab Alexandro Maluetio, prout latiùs deducunt informantes D. Diamantis.

Peneſtrin. hæreditatis. Vltima Aprilis. 1582.

SVMMARIA.

1 *Debitor ſoluens auctoritate, & iuſſu iudicis plenam conſequitur liberationem aduerſus pupillum, & minorem propter in integrum reſtitutionem.*

Imo ſola iudicis auctoritas non ſuffiet, ſed requiritur eius preceptum in contradictorio iudicio factum, nu. ſequ.

3 *Minor reſtituitur contra ſoluentem non ſolùm, quando pecunia eſt deperdita facilitate ipſius minoris, ſed etiam quando culpa curatoris,*

4 *Reſtitutio ſi fundetur in perditione, debet ipſa perditio probari,*

5 *Actiones non confunduntur in hærede adeunte hæreditatem cum beneficio legis, & inuentarij.*

6 *Difficultas, & impoſſibilitas æquiparantur.*

7 *Paria ſunt, rem non poſſe habere, vel cum magna difficultate eam proſequi.*
8 *Mater tutrix dando dotem filia in dubio cenſetur dare ad computum eius, quod habet ex adminiſtratione.*
9 *Dos quoad maritum dicitur titulus oneroſus, quoad vxorem lucratiuus.*

DECISIO DCCXXII.

LIcèt D. Iulius per ſolutionem ſcutorum 3000. factam
D. Marchioniſſæ Mortariæ matri, & tutrici Dom. Iu-
liæ fuerit liberatus, prout 19. Febru. & 28. Martij proximè
præteriorum reſolutum fuit, nihilominus cùm non ſol-
uerit iuſſu iudicis, non eſt aſſecutus pleniſſimam libera-
tionem, ita vt Do. Iulia pupilla ſiue D. Vincentius iunior
eius filius & hæres non poſſit reſtitui in integrum aduer-
1 ſus ſolutionem. Ad † excludẽdum enim pupillum, & mi-
norem à reſtitutione in integrum aduerſus ſolutionem,
debet debitor ſoluere auctoritate & iuſſu iudicis: nã tunc
conſequitur pleniſſimam liberationem, & ſecuritatem. l.
ſancimus. la 1. & ibi Doc. C. de admin. tut. l. ait prætor. §.
permittitur. & ibi gl. in verbo, imputãdum. vbi etiam Bar.
Bal. & alij. ff. de minor. §. at ex contrario. vbi gl. in verbo,
ſoluerit. & ibi Ange. Port. & alij. Inſt. quib. alie. lic. vel non
gloſſ. in l. prima, in verbo, poteſt. & ibi omnes. C. ſi aduer.
2 ſolut. Imò non † ſufficit ſimplex auctoritas iudicis, ſed re-
quiritur eius præceptum, & iuſſus, non obſtante contra-
dictione debitoris, ita vt ſolutio non ſit ſpõtanea, ſed co-
acta, prout ex d. §. permittitur, declarat Pau. de Caſt. in d.
l. prima, nu. 3. ver. in 3. verò caſu, & ibi Iacobin. in fi. C. ſi
aduerſ. ſolu. Bar. in d. §. permittitur. nu. 2. verſ. & hoc vlti-
mum. Auto. Gomeſ. de contract. c. 14. n. 4. circa med. verſ.
quod tamen intellige Vnde pro parte hæredis D. Iuliæ
prætendebatur reſtitutio in integrum aduerſùs ſolutionẽ
ſcutorum 3000. per D. Iulium tutrici D. Iuliæ ſine iuſſu &
mandato iudicis factam ex eo, quòd pecunia culpa tutri-
3 cis fuit deperdita. Minor † enim reſtituitur contra ſoluẽ-
tem nedum, quãdo pecunia eſt deperdita facilitate ipſius
minoris, ſed etiam quando culpa curatoris. Paul. de Caſtr.
in d. l. nu. 3. & ibi Iacobin. de ſancto Georg. pariter. nu. 3.
C. ſi aduer. ſolut.

Pro parte autem Do. Iulij prætendebatur non eſſe lo-
cum huic reſtitutioni, & hæredi D. Iuliæ incumbere onus
4 probandi perditionem pecuniæ, cùm † reſtitutio in per-
ditione fundetur; vt per Iac. Butrig. in l. 1. in fi. quem ibi ſe-
quuntur. Bar. Bal. Ang. Alberic. Fulgo. Saly. & Iacobin. de
ſacto Georg. C. ſi aduerſ. vẽdit. Soc. conſ. 115. nu. 13. circa
med. lib. 1. Ideò de ordine Dominorum difficultatem ad
id reſtrinxi, & die vltima Aprilis, 1582. Domini pro maio-
ri parte tenuerunt conſtare de perditione pecuniæ, & per
conſequens locum eſſe reſtitutioni in integrum, quia tu-
trix, cui dicta ſcuta 3000. fuerunt ſoluta, erogauit illa in
alimentis D. Iuliæ, & Do. Catharinæ pupillarum, prout
ipſamet tutrix in actis declarauit, ſe velle illas in alimẽtis
pupillarum erogare. Ergo cùm D. Iulię de dote ſcutorum
15000. ſibi a Dom. Iulio vigore pacti debita, deſint ſcuta
3000. ſatis conſtat de amiſſione: alias ſi ſcuta 3000. per D.
Iulium ſoluta, eſſent imputanda in cauſſam dotis Do. Iu-
liæ, amiſiſſet D. Iulia.

Non obſt. quod hæres Do. Iuliæ ſit etiam hæres Dom.
Marchioniſſæ, in cuiùs hæreditate reperitur crẽditum cõ-
tra Sereniſſimum Regem Philippum, & ſic hæreditas eſt
ſoluendo. Quia multipliciter reſpondetur. Primò, quia
5 † cùm ſit hæres cum beneficio inuentarij, nõ ſunt confu-
ſæ actiones: & cùm in hæreditate nõ reperiantur corpora
hæreditaria, ſed eius actio contra Regem, non cogitur
mutare debitorem. Secundò, quia eſt paratus cedere di-
ctum creditum pro ea quantitate, quam Rota ordinabit.
Tertiò, quia quando etiam vellet illud exigere, non poſ-
ſet id facere ſine magna difficultate, ſtante maximè de-
claratione Senatus Mediolani, quòd feudum caſtri Mor-
tariæ ſit deuolutum Regi, & quòd hæredi Dominæ Mar-
chioniſſæ nullum ius competebat contra Regem. Et pa-
ria ſunt pecuniam eſſe deperditam, vel eam eſſe difficilis
exactionis, cùm † difficultas, & impoſſibilitas æquiparẽ- 6
tur. l. nepos Proculo. ff. de verb. ſigni. c. breui. de iureiur.
latè Felyn. in c. Eccleſiæ ſanctæ Mariæ. nu. 86. de conſtit.
& † non poſſe rem habere, vel cum magna difficultate 7
eam proſequi, paria ſunt, vt inquit Bal. in l. mater tua. nu.
17. C. de rei vindica. per l. naturalem. ff. de acquiren. rer.
dom. & per alia iura ibi per eum citata, vbi exemplificat
in re poſſeſſa à magno Barone.

Non obſt. quòd Do. Marchioniſſa poſt receptionem.
ſcutorum 3000. dedit in dotem Do. Iuliæ ſcuta 17000. &
mater tutrix dando dotem filiæ cenſetur dare ad compu-
tum eius, quòd habet ex adminiſtratione, vt per Puteum
deciſ. 174. alias 177. incipien. die 26. lib. 1. Quia id † pro- 8
cedit in dubio: at ſecus quando conſtat de cõtrario, gloſſ.
& omnes. in l. fi. Cod. de dot. promiſ. prout in caſu noſtro,
in quo tutrix ſcuta 3000. ſibi ſoluta declarauit ſe velle
erogare alimentis.

Non obſtat quòd ſuper dictis ſcutis 17000. competit
D. Iulio hypotheca, ex quo fuerunt ſoluta ex cauſſa dotis,
quæ † licèt quoad maritum ſit titulus oneroſus, tamen 9
quoad filiam eſt lucratiuus, & ſic intrãt trad. per Gram. q.
1. num. 7. Quia maritus Dominæ Iuliæ pręmorientis cum
filio lucratus fuit dicta ſcuta 17000. vigore ſtatuti vrbis,
li. 1. c. 77. diſponentis, maritum muliere præmortua libe-
ris extantibus de iure dotem lucrari, teneri tamen eam di-
ctis liberis ſeruare, vltra quod hæres D. Iuliæ offert cede-
re D. Iulio actionem reuocatoriam, vel hypothecariam,
ſi quam habet contra quoſcunque.

Non obſtat quòd D. Marchioniſſa ſit ſoluendo, cùm
habeat fideiuſſorem idoneum. Quia pupillus non tenetur
mutare debitorem, etiam ſi eſt paratus cedere ius ſibi cõ-
petens contra fideiuſſorem.

Bononienſis ſancti Apollinaris. Lunæ vltima.
Aprilis. 1582.

SVMMARIA.

1 *Æſtimatio, & taxatio rei debet fieri ſecundum valorem annui redditus,*
2 *Remiſſio in emphyteutica non fit propter ſterilitatem.*
3 *Diminutio ſextæ partis rei concedendæ in emphyteuſin fit propter compenſationem futuri periculi, & quare, nu. 7.*
Declara in re Eccleſiaſtica, vt nu. ſeq.
5 *Emphyteuſis perpetua ſuſtinet onera, & pericula grauiora, quam locatio temporalis.*
6 *Remiſſio ſextæ partis fit ab initio conducenti in emphyteuſin in compenſationem periculi ſterilitatis, & vlterius caſus fortuiti.*
7 *Eccleſia quando fit diminutio ſextæ partis rei concedendæ in emphyteuſin, dicitur habere certitudinem percipiendi quolibet anno tantùm nomine penſionis.*
8 *Eccleſia ponens rem ſuam magis in tuto non dicitur damnum pati.*
9 *Diſpoſitio. §. dudum. Authen. de non alien. aut permut. non poteſt reſtringi ad caſus inſolitos, quaſi illi dicantur fortuiti.*
Contrarium tamen vt veriùs tenetur, nu. 12.
10 *Caſus fortuitus non dicitur caſus inſolitus.*
11 *Caſus inſolitus dicitur contingere præter omnem cogitationem, & veroſimilitudinem.*

DECISIO DCCXXIII.

DOmini perſtiterunt in deciſis. Et ad maiorẽ eorum
corroborationem, & clariorem euidentis læſionis
Eccleſiæ demonſtrationem, vltra deducta in deciſione.
addiderunt, & alias rationes, & fundamenta.

In primis animaduerterũt, calculum librarum 178. 12.
& 6. quibus æſtimatus fuit annuus redditus bonorum,
de qui

de quibus agitur, & de quo teſtes proceſſus, ſi in euidentem, deponunt, non fuiſſe factum inſpecto valore annui redditus, quem terræ per ſe ipſas reddebant, ſed inſpecta taxatione pretij frumenti, ſpeltæ, & marzolæ in locationibus ad longum tempus in illis partibus fieri ſolita, prout in 8. articulo proceſſus, ſi in euidentem, continetur, & prout etiam teſtes eiuſdem proceſſus de ſuper examinati, videlicet primus & ſecundus circa finem eorum
1 examinis deponunt, quæ † taxatio ſine dubio præſupponit diminutionem valoris annui redditus veri, & ex ipſis bonis prouenientis, & eſt contra diſpoſitioné §. quia verò Leonis, il 1. ibi, & quæratur cum omni veritate, & ſubtilitate, &c. in Auth. de non alien aut permutan.

Secundò conſiderarunt, quòd illa diminutio cauſſata ex taxatione prædicta debuit eſſe pro diminutione ſextæ partis, quia (vt ſecundus teſtis dicit) dicta taxatio fit, quia
2 † directus dominus propter ſterilitatem non tenetur ad aliquam remiſſionem faciẽdam, & ſic intrat gloſ. in auth. perpetua. in verbo, ſextã partẽ. C. de ſac ſan. Eccl. vbi vult, rationẽ, cur in emphyteuſi perpetua fit diminutio ſextæ partis, eſſe, quia non fit remiſſio propter ſterilitatem, quã gl. ſequitur ibi Bar. nu. 4. ver. quãdoque vult. & nu. 5. Pau. de Caſt. nu. 3. Alex. conſ. 112. nu. 2. circa med. ver. 4. lib. 1.

Tertiò dixerunt, in diminutione ſextæ partis eſſe computanda damna, quæ inferebantur tam à facinoroſis hominibus quàm ex vi, & impetu fluminis vicini, nec habendam eſſe rationem huiuſmodi damnorum vltra diminutionem ſextæ partis prout prædicti teſtes habuerũt.
3 Nam diminutio † ſextæ partis fit propter compenſationẽ futuri periculi, vt inquit Spe. de empt. nu. 10. per tex. in §. dudũ. in Auth. de non alien. aut permutan. ſequitur Iaſ. conſ. 54. nu. 5. ver. corroborantur. li. 1. hoc idẽ tenẽt Arch. & Ægid. poſt Laur. in ca. perpetua. 10. q. 2. dicentes, quòd quando res Eccleſię cladem paſſa non eſt, non debet ſem-
4 per fieri diminutio ſextæ partis, ſed † tunc demùm, cùm vtilitas ſuadet, vel cauſa, puta propter futura pericula, per tex. in d. §. dudum. hoc idem volunt Anch. conſ. 122. nu. 1. ver. & pro tanto volunt. inquiens, iura velle in cõceſſione perpetua diminui ſextam partem ſolitæ penſionis, quia
5 emphyteuſis † perpetua ſuſtinet onera, & pericula graniora, quàm locatio temporalis. Iſtud idem firmat Iac. de
6 Belui. in d. §. quia verò Leonis. in 3. oppoſ. vbi inquit, † remiſſionem ſextæ partis fieri ab initio conducentis in emphyteuſim in compenſationem periculi ſterilitatis, & alterius caſus fortuiti, quòd ad ipſum conductorẽ ſpectat. ſequitur Alex. d. cõſ. 112. ſub nu. 2. lib. 1. demùm hoc idem expreſsè ſentit Iac. Butrig. in auth. perpetua. in 3. oppoſ.
7 ver. & cõducitur hoc. C. de ſac. ſan. Eccl. vbi † inquit, ideò concedi diminutionem ſextæ partis, quia Eccl. habet certitudinem percipiendi quolibet anno tantùm nomine penſionis: poſſunt enim in re emphyteutica (vt ipſe ſubdit.) contingere multi caſus, ex quibus Eccleſia nõ ſit habitura eos fructus, prout habet. ſequitur Gem. in d. ca. per-
8 petua. col. 2. circa med. & ibi Prępoſ. ſub nu. 3. vbi † ſubdit non poſſe ex hoc dici Eccleſiam damnũ pati, cùm ponat rem ſuam magis in tuto. Et præmiſſa clarè probantur in d. §. dudum. ibi, non autem vltra ſextam partem releuari emphyteuſim percipientes propter fortuitos caſus ſancientes.

9 Nec poteſt diſpoſitio d. §. dudum reſtringi † ad caſus inſolitos, quaſi illi dicantur caſus fortuiti. Bal. in c. quoniã frequenter. in prin. nu. 9. ver. præterea. vt li. non cõteſt. per tex. in l. fiſtulas. §. frumẽta. & ibi Bar. & Salyc. nu. 1. de cõtrah. empt. Corn. conſ. 23. propè fin. lib. 2. & conſ. 12. nu. 6. verſi. caſus enim. lib. 4. Aym. conſi. 294. num. 9. verſi. 4. reſpondeo, Damna autem, de quibus agitur, prouenientia ex vi fluminis, vel à facinoroſis hominibus, ſunt ſolita. Nam pro reſponſione dicitur. In primis, text. in d. §. frumenta. per quẽ Doctor. prædicti. & alij idem dicẽtes mo-
10 uentur, non † probare generaliter, & abſolutè, quòd caſus fortuitus dicatur caſus inſolitus, quia loquitur in caſu ſpeciali, nempe in caſu naturali, qui non poteſt eſſe fortuitus: nam exiſtentia niuium tempore hyemali, ſi non ſunt immoderatæ vltra conſuetudinem, non dicitur caſus fortuitus, ſed quædam contingentia ſecundum naturam, ſiue caſus naturalis: non autem dicitur ibi, quòd qui ſuſcipit in ſe caſum fortuitum, non teneatur de caſu fortuito quocunque modo contingat, & ſic tam de ſolito, quàm de inſolito. Et ita expreſsè declarat Bald. in l. ſed & ſi quis. §. quæſitum. nu. 4. colum. fin. verſicul. ſi quis velit dicere. ff. ſi quis caut. quem ſequitur ibi Alexand. nu. 15. ante med. ver. & ſub. ht Iacob. de ſancto Georg. nu. 12. circa med. verſicu. nam. ſecundum. Et hoc idem voluit ibi Roman. ſub nu. 9. & clarius Iaſ. num. 33. circa med. verſi. quid tenendum.

Præterea reſpondetur, quòd diminutio, de qua in d. §. dudum, licèt taxetur ſemel tantùm, videlicet, ab initio cõtractus locationis, & taxatio fiat vſque ad ſextam partem penſionis, quæ tunc temporis ſolui conſueuit, vel percipi potuiſſet, nihilominus diminutio per ſe quolibet anno contingit, cùm fiat ex annua penſione, quæ ſingulis annis ſoluitur. Si igitur diminutio fit quolibet anno, non videtur illam poſſe fieri propter compenſationem caſus inſoliti tantùm, qui † contingit, vel per mille annos ſe- 11
cundùm Bart. à pleriſque receptũ, vel præter omnem cogitationem, vel veriſimilitudinẽ, ſecundùm Corn. vel ſemel tantùm intra centum annos ſecundùm eundẽ Corn. vel longiſſimo tempore ſecundùm Socin. vel arbitrio iudicis ſecundùm Rip. & Menoch. qui refert prædictas opiniones de arb. iud. caſ. 80. num. 7. & 8. Quæ compenſatio cùm fiat de re raro contingente, non videtur proportionabilis diminutioni, quæ fit ſingulis annis. Quocirca
† diſpoſitio d. §. dudum, debet intelligi de quibuſcunque 12
caſibus fortuitis tã ſolitis, quam inſolitis, prout ſentiunt etiam Doct. prædicti dum indiſtinctè loquuntur de futuris periculis.

Roman. compromiſſi. Die 4. Maij, 1582.

SVMMARIA.

1 Alimenta præſtita à fratre in dubio præſumuntur cauſſa pietatis, & ſic animo donandi.
Fallit, vt nu. ſequentibus.
2 Adminiſtrator negotiorum præſtans alimẽta ei, cuius negotia gerit, licèt ſit ſanguine coniunctus, non cenſetur in dubio de ſuo præſtare, ſed de bonis eius, cuius negotia adminiſtrat.
3 Alimentator, qui aliàs ratione ſanguinis, & pietatis, præſumeretur alimenta donare, ratione tamen adminiſtrationis non præſumitur.
4 Mater, in qua cadit maior affectio, & pietas, ratione adminiſtrationis non præſumitur filio alimenta donare.
5 Alimenta præſtita à perſona coniuncta paupere, vel tenues facultates habente, non præſumuntur animo donandi. & nu. 7.
6 Alimenta, vt cenſeantur facta animo donandi, tria concurrere debent.
7 Expenſa alimentorum facta à coniuncta perſona grauis familia onerata, non præſumuntur animo donandi.
8 Obligatus ad alimenta præſtanda excuſatur ratione paupertatis.
9 Cauſſa alia quàm donationis ſi poteſt præſumi in præſtandis alimentis, illa ſemper præſumitur.
10 Cauſſa ſucceſſionis futura poteſt etiam præſumi in præſtandis alimentis, præcedente aliqua fama, vel indicijs.
11 Statuta ſemper debent interpretari ne contineant irrationabilem intellectum.
12 Frater diues cogitur alere fratrem, vel ſororem pauperem. non autem quando eſt pauper.
Imò Pater ipſe non habens, niſi quantum ſibi ſufficiat ad alimenta, non tenetur alere filium, nu. 13.

Nec etiam mater ſi ſit pauper, cogitur alere filium infra trien-
nium, num. 14
15 *Statutum veniens derogatiuè ad ius commune non recipit*
interpretationem paſſiuam ab eo.
Contraria tamen opinio eſt communis, nu. 16.

DECISIO DCCXXIV.

DVbitaui 4. Maij, 1582. in cauſſa Roman. compromiſ-
ſi, *an Dom. Iacobus Antonius à repetitione alimentorum*
præſtitorum Martiæ eius ſorori poſſit repelli, vel ex diſpoſitio-
ne iuris communis, vel ex ſtatuto vrbis lib. 1. cap. 85. Fuit
concluſum ad fauorem D. Iacobi Antonij, videlicet neu-
trum ius ei obſtare, quo minus poſſit dicta alimenta re-
petere. Nam,

Quantùm ad ius commune, licèt fortè expenſa alimen
1 torum facta à fratre in dubio, ſiue regulariter † loquendo
non poſſit repeti tãquam facta intuitu pietatis, & ſic ani-
mo donandi, Bal. in l. filiæ cuius. ſub nu. 3. C. fam. erc. Dec.
conſil. 628. num. 6. citans Bal. in l. centum. nu. 10. C. eo. tit.
fam. erc. Aym. conſ. 86. ſub nu. 2. Cephal. conſ. 94. n. 17. lib.
1. Anch. in quæſt. famil. q. 52. nu. 10. nihilominus in caſu
noſtro eſt locus repetitioni, cùm ceſſet præſumptio pieta-
tis, & donationis, ex pluribus.

Primò, quia D. Iacob. Ant. gerebat negotia Martiæ tem-
pore quo illam alimentauit, quo caſu intrat communis
2 concluſio, quòd † adminiſtrator negotiorum præſtans ali-
menta ei, cuius negotia gerit, quamuis ſit ſanguine con-
iunctus, non cenſetur in dubio de ſuo præſtare, ſed de bo-
nis, ſiue patrimonio eius, cuius negotia adminiſtrat, iuxta
tex. in l. Neſennius. & ibi Bar. nu. 5. Bal. ſub nu. 3. Fulg. nu.
4. Pau. de Caſt. nu. 3. ff. de neg. geſt. Et ſecundùm Bart. ibi
præſumptio iſta eſt adeò violenta, vt tollat præſumptio-
3 nem pietatis. Et Bal. ibidem inquit, † alimentatorem, qui
alias ratione pietatis, & ſanguinis præſumeretur alimenta
donare, ratione adminiſtrationis non præſumi illa donaſ-
ſe, & d. l. Neſennius, loquentem in matre, & auia, extendit
etiam ad fratrem. bene Cuma. loquens in patruo conſ. 88.
nu. 5. ante med. verſ. hoc non [illegible]ante. Aret. in l. alimenta.
ſub n. 2. de neg. geſt. Petr. de V[illegible]. de duobus fratrib. par. 6.
nu. 24. in 4. fallen. verſ. idem videtur. vbi loquitur de duo-
bus fratrib. Ruin. conſ. 171. ſub nu. 4. lib. 1. & conſ. 1. n. 23.
verſicul. 2. quia, lib. 3. Et ſi ratione adminiſtrationis ne-
gotiorum, ſiue bonorum ceſſat præſumptio donationis
4 alimentorum præſtitorum à matre, in † qua cadit maior
affectio, & pietas, & maior præſumptio donandi. dict. leg.
Neſennius. multò magis ceſſabit in fratre, prout ita ar-
gumentatur in patruo Cuman. dict. conſil. 88. num. 5. cir-
ca med.

Secundò, quia Dom. Iacobus Antonius fecit impenſas,
non modicas, ſed magnas, attenta tenuitate facultatum
5 ſuarum, quo † caſu ceſſat præſumptio donationis alimen-
torum à perſonis coniunctis præſtitorum. argum l. vtrum.
ff. de don. inter vir. & vxor. Salyc. in l. alimenta. num. 2. &
ibi Alex. nu. 8. ad fin. verſic. ſed in matre. C. de neg. geſt.
idem Alex. conſ. 110. ſub nu. 2. lib. 7. Pet. de Vbald. d. par. 6.
nu. 24. in ſecunda fallen. Corn. conſ. 214. nu. 6. lib. 4. bene
Ruin. conſ. 100. nu. 5. poſt med. verſ. 2. etiam poteſt. vbi lo-
quitur de fratre. lib. 4. Purpur. in l. cum quid. num. 129. ff. ſi
cer. petat. Paul. de Caſt. in l. ex duobus. nu. 3. ff. de neg. geſt.
6 dicens † tria debere concurrere, vt expenſæ factæ ratione
pietatis cenſeantur facta animo donandi, & non animo
repetendi, videlicet, quòd expenſæ ſint factæ in perſona,
non in rebus, vt ſunt expenſę alimentorum, quòd illa per-
ſona ſit coniuncta, & quod expenſæ non ſint magnæ, ſed
paruæ.

Tertiò, quia D. Iacobus Antonius eſt pauper, & longè
pauperior, quàm Martia, maximè cùm ſit graui familia
7 oneratus, quo † caſu alimenta non animo donandi, ſed
repetendi cenſentur præſtita, cùm prima charitas incipiat
8 à ſeipſo. l. Præſes. C. de ſeruitu. & aq. Et facit, quod † obli-
gatus ad alimenta præſtanda excuſatur ratione pauper-
tatis, vt habetur in l. ſi quis à liberis. §. ſi vel parẽs. ff. de lib-
agnoſ. ita in terminis firmat Pet. de Vbald. in d. part. 6. nu-
24. in 4. falent. ver. item ſi vterque. Salic. in d. l. alimenta. n.
3. oppoſ. prope fi. Anch. d. q. 52. nu. 7. Sim. de Prę t. cũſ. 142.
nu. 16. & 17.

Quartò, quia in præſtandis alimentis ſi poteſt præſu-
mi alia cauſſa, quàm donationis, illa † ſemper præſumitur 9
ad excludendam donationem, vt per Petr. de Vbal. d. nu.
24. ver. aut ſumus in dubio. Cumã. d. conſ. 88. nu. 5. prope
fi. Alex. d. cõſ. 110. ſub nu. 1. lib. 7. Sed in caſu noſtro poteſt
præſumi cauſſa ſucceſſionis futuræ, quia † Martia care- 10
bat liberis, & iactabat ſe velle bona ſua relinquere D. Ia-
cobo Antonio, vt in 10. & 13. cõcluſ. prout in his terminis
conſiderat. Add. ad Alex. in dicto conſ. 110.

Quantùm autem ad ſtatutum vrbis lib. 1. cap. 85. illud
non intrat. Tum quia Martia non probauit qualitates à
ſtatuto requiſitas, nempe, quòd D. Iacobus Antonius ſit
hæres ſui patris ab inteſtato, quòd habeat bona paterna,
& domus, ad quam tempore viduitatis reuerſa fuit, eſſet
paterna, & non conductitia. Tum quia, quando etiã qua-
litates ſtatuti probaſſet, nihilominus cùm Dom. Iacobus
Antonius de bonis paternis non habuerit, niſi vnam do-
munculam modici redditus, quam de anno 1573. vendi-
dit pro pretio ſcútorum 400. Martia verò habuerit pro
dote vnam domum, quæ hodie eſt valoris ſcutorum 800.
in circa. Et ſic cũ Martia de bonis paternis habuerit mul-
tò maiorem partem quam Do. Iacobus Antonios, non
poteſt intrare ſtatutum, tum quia eſſet abſurdum, vt fra-
ter pauper teneretur alere ſororem, ſi non diuitem, ſal-
tem minùs pauperem. Et ſtatuta † debent ſemper inter- 11
pretari, ne contineant abſurditatem, vel abſonum intel-
lectum, ne ſint irrationabilia, & ne mereantur à ſapien-
tibus reprehendi. Pariſi. conſ. 59. nu. 25. lib. 3. Socin. iunij
conſ. 9. nu. 7. lib. 1. Rimin. conſ. 427. num. 29. Bald. conſ. 91.
lib. 4. Aym. conſi. 3. num. 23. conſi. 5. nu. 14. Soc. iun. conſi.
1. num. 128. conſi. 8. nu. 22. & cõſi. 15. nu. 9. lib. 1. Roland.
conſi. 72. num. 41. 42. & 43. lib. 3. Tum quia ſtatutum reci-
pit interpretationem paſſiuam à iure communi, ſecundũ
quòd tunc frater † cogitur alere fratrem, ſiue ſororem, 12
quando eſt diues, non quando eſt pauper, tunc enim nõ
tenetur alere, quia prima charitas incipit à ſeipſo, vt per
Pet. de Vbald Anch. & Sim. de Præt. vbi ſupra. Imo † pater 13
ipſe non habens, niſi quantùm ſibi ſufficiat ad alimenta,
non tenetur alere filiũ. Bal. in l. Præſes. in princi. arg. illius
legis. & ibi Salic. in fi. & Ant. de Padil. nu. 14. C. de ſeru. &
aqu. Afflict. decіſ. 290. num. 9. verſ. ſicut etiam dicimos.
Alciat. de præſumpt. reg. prima, præſumpt. 52. nu. 4. & eſt
text. in l. pen. ff. de lib. agnoſc. gloſ. in l. ſi quis à liberis. §.
mater. in verb. neceſſario. ff. eo. ti. Nec † mater ſi ſit pau- 14
per, cogitur alere filium infra trienniũ. Bal. Paul. de Caſt.
& Are. in l. alimenta. C. de neg. geſt. Abb. in cap. cùm ha-
beret. nu. 8. de eo qui dux. in matrimon. Couar. in epitom.
part. 2. c. 8. §. 6. nu. 13. cum aliis adductis per Anton. Cord.
in d. §. ſi mater. nu. 5. verſ. 2. hæc ſententia. Vnde ſi nec pa-
ter, nec mater, in quos cadit maior affectio, pietas, & obli-
gatio, non tenentur alere filiũ, quandò ſunt inopes, multò
minus frater, & multò minùs in caſu noſtro, in quo de
bonis paternis non habuit tantùm, vt ſibi ſufficeret ad
alimenta duorum menſium. Statutum igitur neceſſariò
debet intelligi in caſu, in quo frater habeat de bonis pa-
ternis tantum, vt poſſit alere non ſolùm ſe ipſum, & fa-
miliam ſuam, ſed etiam ſororem viduam reuertentem
ad domum patris, & fructus dotis conferentem.

Non obſtat quòd ſtatutum veniens derogatiuè ad ius
commune nõ recipit † interpretationem paſſiuam ab eo, 15
ſecundùm doctrinam Bald. in l. maximum vitium. nu. 14.
circa med. C. de libe. præterit. quem ſequitur Pariſ. poſt
alios per eum citatos conſ. 66. num. 8. lib. 2. Roland. conſ.
62. num. 45. 46. & 47. lib. 3. Primò, quia non ſumus in ſta-
tuto

Digitized by Google

tuto derogatorio iuris communis. Secundò contra Bald.
16 † eſt communis opinio, vt patet ex cumulatis per eũdem
Rolandum conſ.72.nu.35.cum ſequ.lib.3. & de communi
ni teſtatur Curt. iun. conſ.7.ſub num.8. Crot. in l.omnes
populi.num.194.ff.de iuſt.& iur.& Zuccard.in l.1.nu.18.
C.qui admit. Tertiò, quia aliàs ſequeretur iniquitas, vel
abſurditas, de qua ſupra.

Regien. hoſpitalis. Lunæ, 8. Nouembris, 1582.

SVMMARIA.

1 *Hoſpitale dicitur publicum, & religioſum, quando conſtitutio, vel deſtitutio Rectoris hoſpitalis ſpectat ad Epiſcopum: ſi verò ad laicos, eſt priuatum, & prophanum.*
2 *Hoſpitale publicum, & religioſum impetratur à Papa: priuatum verò, & prophanum non.*
3 *Locus, vbi publicè celebratur, præſumitur auctoritate Epiſcopi conſtitutus.*
4 *Locus, vbi apertis ianuis miſſa celebratur, & ibi populus ad eam audiendam confluit, præſumitur religioſus.*
5 *Hoſpitale, an ſit publicum, & religioſum, vel ne, ex iure præſentandi cognoſcitur.*
6 *Hoſpitalia publica, & religioſa poſſunt etiam per laicos gubernari.*
7 *Hoſpitalia non ſunt beneficia Eccleſiaſtica, ſed religioſa, & pia.*
Idem in aliis piis locis, nu.8. & quare, nu.9.
9 *Laici non habent poteſtatem clauium, licèt habeant curam pauperum.*
10 *Deſcriptio loci per Epiſcopum non arguit eum eſſe beneficium Eccleſiaſticum.*
Imò nec deſcriptio in libro collectorum decimalium Papalium, nu.11.
12 *Abuſus rei non mutat ſtatum loci.*

DECISIO DCCXXV.

POſt multas particulares poſitiones huius cauſſæ ſuper
iuribus vtriuſque partis propoſui eam vniuerſaliter
ſuper concurſu: dubitando, an ſtantibus hinc inde deductis,
& reſolutionibus in huiuſmodi cauſſa factis, locus, de
quo agitur, ſit hoſpitale laicale ita, vt laicus ſit illius capax,
vel potiùs beneficium Eccleſiaſticum in caſu, & ad
effectum, de quo agitur, Domini 8. Nouembris, 1582. duo
firmarunt. Vnum, quòd iſtud hoſpitale non ſit priuatum,
neque prophanum, ſed publicum, & religioſum. Tum,
quia ordinarius de eo prouidit, ſiue electorem ei deputa-
1 uit. Quando † enim conſtitutio, vel deſtitutio Rectoris
Hoſpitalis ſpectat ad Epiſcopum, tunc hoſpitale eſt publicum,
& religioſum: quãdo verò ſpectat ad laicos, tunc
eſt priuatum, & profanum. Cald. conſ.4. ver. item conſtitutio.
de relig. domib. Bal. in auth. hoc ius porrectum, n.2.
verſ. ſed hinc quæro, C. de ſacr. ſan. Eccleſ. Rom. conſ.477.
nu.8. Abb. diſput.3. ſub nu.14. Sylu. de benefi. par.1.q.6.n.
6.& ſeq. Fel. in c. de quarta num.11. verſ. & commiſſio. de
præſcrip. Gamb. de offic. & poteſt. leg. de later. ti. de offi.
lega. circa hoſpital. ſub nu.30. ſol. mihi. 140.
2 Secũdò, quia hoſpitale, † quòd impetratur à ſede apoſtolica,
quale eſt iſtud, de quo agitur, quod pluries à Papa
impetratum fuit, eſt publicum, & religioſum, aliàs ſi non
eſſet tale, impetratio non valeret, cùm hoſpitale priuatum,
& prophanum non poſſit à Papa impetrari: ita But.
in c. inter dilectos, nu.15. ad fi. ver. vidi maximã quæſtionem,
de donat. quam ſequitur ibi Imol. num.18. poſt med.
verſ. quia dicit, & Barbar. num.6. prope fi. verſ. & dicit Fel.
in d.c. de quarta nu.13. Et hãc eſſe communem cõcluſionem
fatetur Curtius iun. conſ.20. nu.1.
Tertiò, quia in iſto hoſpitali miſſa publica celebratur,
3 ergo præſumitur publicum, & religioſum. Locus † enim
vbi publicè celebratur, præſumitur in dubio auctoritate
Epiſcopi cõſtitutus, Anc. in c. nemo. poſt prin. de conſecr.
diſt.1. Alex. conſ.101. nu.5. lib.7. Et † locus, vbi apertis ia- 4
nuis miſſa celebratur, & ibi populus ad eam audiendam
confluit, præſumitur religioſus, Cald. d. conſ.4. ad fi. verſ.
item celebratur hoc idem tenet Butr. in d.c. inter dilectos,
nu.15. circa med. verſ. ad hoc reſpondet, & ibi Imol. n.18.
poſt prin. ver. ſed ad hoc, & benè Abb. n.8. ver. dic tamen,
idem Abb. in ca. ſopitæ, nu.4. verſ. ſecundus caſus, de cenſib.
& latiùs in c. patentib. nu.1. ver. idem ſi ibi. de priuileg.
Fel. in d.c. de quarta. nu.12. Sylu. de benefic. par.1. quæſt.6.
ſub nu.26.
Quartò, quia iſti de Boiardis ſunt patroni huius hoſpi-
talis, & habent ius præſentandi ad illud, id † quòd ſignum 5
eſt, quòd hoſpitale eſt publicũ, & religioſum, vt per Butr.
in d.c. inter dilectos, num.15. poſt med. ver. tertio videtur.
Imo. nu.18. ante med. ver. tertio videtur. Abbas nu.7. poſt
med. ver. item patroni hoſpitalis, & Barb. nu.6. ante med.
ver. tertium ſignum.
Secundum autem, quod Domini firmarunt, fuit, quòd
† laicus eſt capax huius hoſpitalis, licèt ſit publicũ, & re- 6
ligioſum, tum quia cle. quia contingit, procedit etiam in
hoſpitali publico, ſiue religioſo, cùm ſit poſita in rubr. de
relig. domib. Tum quia hoſpitalia, & alia pia loca, de qui-
bus in cle. per literas, de præb. ſunt loca religioſa, vt tenet
ibi gl. in verbo, Eccleſias, quam ſequuntur ibi Laud. Paul.
Card. in 2. oppoſ. & in 10. qu. Imo. nu.14. verſ. interdũ. Vi-
tal. nu.25. Et † generaliter, quòd hoſpitalia non ſint bene- 7
ficia Eccleſiaſtica, ſed loca religioſa, tenet idem Vital. in d.
clem. quia contingit, nu.39. per text. in d. clem. per literas,
ſequitur Rebuff. de nominat. q.15. nu.12. Et nihilominus
hoſpitalia, & alia pia loca, de quibus in d. clem. per literas,
nõ poſſunt dari clericis in titulũ beneficij, per tex. in d. cle.
quia contingit, §. vt autem, in prin. ita tenet gl. in d. cle. per
literas, in verbo, prouideri. quam ſequitur ibi Card. q.19.
Imol. num.19. poſt princ. Vital. nu.40. dicens, † quòd ho- 8
ſpitalibus & aliis piis locis, de quibus ibi, vt pote nõ bene-
ficiis, præficiũtur laici, & benè Card. ibi. q.11. n.8. vbi poſt
Laud. inquit, inſtitutos de hoſpitalibus religioſis frequẽ-
ter eſſe cõiugatos. Et ratio, cur laici hoſpitalibus religioſis
præfici poſſunt, eſt, quia licèt habeãt curam pauperũ, non
tamen † habent poteſtatem clauium, vt inquit gloſſ. in d. 9
cle. quia cõtingit, in verbo, ſecularib. ver. de laicis autem,
quod idem poſt Pau. voluit Card. in d. cle. quia contingit,
§. vt autem, ſub nu.5. dicens, iſtos hoſpitalarios non conferre
ſacramẽta, nec diuina celebrare, ſed tantùm diſpenſare
prouentus in vſum pauperum, & ideò æquiparari tutoribus
qui ſunt laici. Et præmiſſa eò magis procedunt in
hoſpitali, de quo agitur. Tum quia 10. Iunij, 1579. reſolutum
fuit, primæuum ſtatum huius loci fuiſſe laicalẽ. Tum
etiam, quia poſtea prouiſiones Blaſij, Caroli, Georgij,
Bernardini, Antonij, Io. Pauli, & Simonis omnes ſucceſ-
ſiuè factæ ſunt in regimen, & gubernium, & nulla in titulum
beneficij, præter illam Bernardini, quæ tanquam
falſa, & erronea, fuit reuocata, & annollata per Iulium ſecundum,
qui eidem fecit aliam prouiſionem in regimen,
iuxta cle. quia contingit, iuxta quam aliæ quoque prouiſiones
apoſtolicæ factæ fuerunt, prout apparet ex pluribus
reſolutionibus in hac cauſſa factis. Non obſt. quòd in
libro viſitationum Epiſcopi Regien. locus iſte ſit deſcri-
ptus inter beneficia Eccleſiaſtica diœceſis. Regien. Quia
† iſta deſcriptio facta fuit ad effectum viſitãdi. Non obſt. 10
quòd iſte locus reperiatur deſcriptus in libro collectorũ
decimarum Papalium, tũ † quia potuit eſſe erronea, tum 11
quia potuit exactori concedi facultas exigendi decimas
etiam de hoſpitalibus, in quibus nõ ſeruaretur hoſpitalitas:
tum quia in omnem euẽtum ſolutio decimarum non
potuit mutare ſtatum huius loci.
Non obſtat, quòd locus iſte, licèt haberet nomen
hoſpitalitatis, tamen cum effectu non erat hoſpitale.
cùm in eo nulla ſeruata ſit hoſpitalitas, vel modica,
& qualis qualis, prout reſolutum fuit. Quia † id accidit 12

Digitized by Google

de facto,& fuit merus abuſus,& non mutauit ſtatum loci huius.

Montis Faliſci hæreditatis. Mercurij, 14. Martij, 1582.

SVMMARIA.

1 *Conſeruationis familiæ ratio conſiderata in legato, multò magis eſt extendenda in hæreditate.*

2 *Coniectura conformitatis voluntatis teſtatoris cum ſtatuto, de cuius validitate poſſet dubitari, elici poteſt.*

3 *Statutum præſumitur eſſe in vſu, niſi contrarium probetur.*

4 *Neptis ex fratre ex coniectura excluſionis filiarum teſtatoris coniuncta cum coniectura conformitatis voluntatis cum ſtatuto, non facit ceſſare conditionem ſubſtitutionis; ſecus ſi coniectura ſtatuti deficeret.*

DECISIO DCCXXVI.

DOmini dixerunt, in caſu, de quo agitur, neptem ex fratre non facere ceſſare cõditionem ſubſtitutionis. Moti primò ex coniectura excluſionis filiarum teſtatoris. Secundò eſt coniectura Cyppi domus, cuius ratio licèt habita fuerit reſpectu legati domus, tamẽ videtur influe-
1 re etiam in hæreditatem, quia † ſi teſtator habuit rationem Cyppi domus in legato particulari, multò magis in hæreditate, per quam magis conſeruatur Cyppus, licèt plures Domini non habuerint in conſideratione hanc ſecundam coniecturam, quia ſicut teſtator, quando voluit habere rationem Cyppi in legato pauciori, expreſſit, ita etiam feciſſet in hæreditate. Tertiò ex coniectura ſtatuti, de cuius validitate licèt poſſet dubitari ex his, quæ deducit hic D. Gabriellus, nihilominus ad iſtum effectum eli-
2 ciendi † coniecturam conformitatis voluntatis teſtatoris cum ſtatuto, ſatis eſt, quòd homines montis Faliſci potuerunt probabiliter credere illud eſſe validum, tum quia eſt inſertum in volumine aliorum ſtatutorum, tum quia habet confirmationem bo. me. Cardinalis ſancti Angeli tunc temporis gubernatoris, licèt illa de iure non ſuffra-
3 garetur. Et propterea, niſi † probetur non vſus, ſiue contrarius vſus ſtatuti, quem teſtes, quorum copia datur, non probant, Domini cõcluſerunt, ex duabus coniecturis, vi-
4 delicet excluſionis filiarũ ſtatuti, † neptem ex fratre non facere ceſſare conditionem ſubſtitutionis. Si verò coniectura ſtatuti deficeret, Domini dixerunt, ſolam coniecturam excluſionis filiarum nõ ſufficere, & ideò per exiſtentiam neptis ex fratre ceſſare conditionem ſubſtitutionis. Vide ad materiam Gozadin. conſi. 89. nu. 5. Pariſ. conſ. 89. num. 14. lib. 2. Soc. iun. conſ. 168. nu. 86. li. 2. Mandel. conſ. 19. nu. 12. Montic. de coniectur. lib. 11. tit. 14. nu. 14. Brun. de ſtatut. 5. art. princ. Gabriel. de verb. ſig. concl. 6. nu. 7. & 8. Tiraq. in l. ſi vnquam. in verbo, ſuſceperit liberos, num. 84. Cephal. conſ. 85. Dec. conſ. 74. li. 3. per tot.

Romanen. extinctionis cenſus. Die 8. Octobr. 1582.

SVMMARIA.

1 *Præſcriptio ſtatutaria contra creditores extenditur etiam ad eos, qui habent ius hypotheca.*

Limita in actione reali, in qua non habet locum, nu. 5.

2 *Sciens actum factum in ſui præiudicium, & non reclamans præſumitur ſcire illum ad ſe non pertinere.*

Declara tamen, vt nu. 6.

3 *Tranſactio, vt ſuſtineatur, ſufficit aliquid dari etiam ſi ſit minimum.*

Imo etiam ſi promiſſio ſit inefficax, dummodo actor à lite diſceſſerit.

4 *Conductor contra locatorem nunquam præſcribit.*

Idem in tacita reconductione.

5 *Statutaria præſcriptio non habet locum in actione reali.*

6 *Scientia, & taciturnitas ſola non ſufficit ad remiſſionem iuris proprij, niſi etiam interueniat aliquis actus poſitiuus. Ex communi.*

Vel lapſus decennij.

DECISIO DCCXXVII.

CAmillus Pignatellus 15. Nouẽbris, 1576. fecit quandam apocham continentem duos caſus, in quorum primo promiſit, quòd Sigiſmunda eius filia mater, & nutrix filiarum Ioan. Hieronymi Arditij, & ipſæ filiæ, vel aliquis earum nomine non moleſtabunt Mercurium Amodeum, nec Proſperum Plantanidium, nec eorum hæredes ex cauſſa cenſus ſcutorum 20. auri impoſiti, 22. Octobris, 1560. per Lucretiam, & Mercurium eius filium ſuper quadam eorum domo ad fauorem Iulij, & Iuliani de Surdo pro ſcutis 200. auri, & deinde ceſſi 19. Septembris, 1570. per eoſdem de Surdo ad fauorem Ioan. Hieronymi. Vlteriùs promiſit, quòd d. Sigiſmunda conſentiet caſſationi inſtrumenti cenſus, & ſuper iſto cenſu faciet celebrari inſtrumentum cum ſuis clauſulis, & ſolemnitatibus infra terminum 10. dictum poſt conſignationem, de qua infra. Et vtramque promiſſionem fecit ſub duplici conditione, vna, quatenus Proſper conſenſerit, vt ſcuta 500. auri in auro penes Menſarium Notariorum Rotæ depoſita conſignentur Sigiſmundæ, altera, quatenus conſignatio fiat per totum menſem Decembris proximè futurum. In ſecundo caſu dictæ apochæ Camillus promiſit, quòd in euentum, in quem conſignatio non fiat per totum menſem Decembris, idque non contingat cauſſa Proſperi, quòd Sigiſmunda, vel eius filiæ non vtentur, nec ſe iuuabunt conſenſu Proſperi, aliâs Sigiſmunda, & eius filiabus prædicta non facientibus, Camillus voluit teneri de ſuo proprio vti principalis ad omnia damna expenſas, & intereſſe, quæ poſſent pati Mercurius, & Proſper. Poſt huiuſmodi apocham, 26. Nouembris, 1576. Proſper conſenſit conſignationi dictorum ſcutorum 500. fiendæ Sigiſmundæ, quæ 12. Iulij, 1567. vtendo conſenſu Proſperi dictas pecunias ſibi conſignari fecit. Vnde cùm conſignatio fuerit facta extra tempus conuentum, & dicta Sigiſmunda vſa fuerit conſenſu Proſperi, Mercurius prætendebat Camillum ſibi obligatum eſſe ad intereſſe extinctionis cenſus. Quia Sigiſmunda ſi non fuiſſet vſa conſenſu Proſperi, non habuiſſet pecunias depoſitas, & ſic cenſus potuiſſet cum illis extingui. Camillus verò prætendebat ſe non teneri ad intereſſe extinctionis cenſus, ex quo non ſumus in primo caſu apochæ.

Præterea à R. P. D. Blanchetto dubio ſuper hoc particulariter dato, & 9. Octobris, 1581. in Rota propoſita, Domini tenuerunt, Camillum poſſe cogi ad extinctionem cenſus: & eodem dubio ad inſtantiam eiuſdem Camilli 20. eiuſdem menſis iterum propoſito, Domini dixerunt, videndum eſſe de bono iure Proſperi circa dictas pecunias depoſitas, de quo ſi apparebit, tunc ſtabant in deciſis, quia conſtabat de fraude Sigiſmundæ in vtendo conſenſu Proſperi, qui potuiſſet cenſum extinguere: ſi verò non apparebit de bono iure Proſperi, tunc Domini recedebant à reſolutione iam facta.

Dedi igitur dubium, *an de bono iure Proſperi conſtaret, ſuper quo pro parte D. Mercurij multa fiebant fundamenta, & præcipuè tamen quatuor.*

Primum erat præſcriptio ſtatutorum Vrbis lib. 1. capit. 101. & lib. 4. cap. 18. cùm † enim effluxerint 16. anni poſt 1
recognitionem bonæ fidei officij Notariatus Rotæ, & ſcripturarum illius, & declarationẽ nudi nominis factam per Proſperum erga Petrum Paulum Arditium de anno 1552. 12. Ianuarij & locationem dicti officij factam eodem die per Arditium Proſpero, intrat præſcriptio ſtatutaria, & per conſequens omnes actiones Arditio tam vigore recognitionis bonæ fidei, quàm vigore locationis competentes, ſunt ſublatæ, maximè, quòd ſtatutum libro quarto, capite 18. loquitur generaliter contra quoſcunque creditores, etiam ius hypothecæ habentes. Secundum fundamentum colligebatur ex venditione duarum domorum dotalium facta 14. Decembris 1551. per Proſperum

Digitized by Google

ſperum Arditio pro pretio ſcutorum 600. poſito, & inoe-
ſtito ſuper ſcripturis d. officij. Tertium ſumebatur ex eo,
quòd Arditius ſciuit, Proſperum vendidiſſe Petro de Lio-
tris, 23. Martij, 1563. officium, & ſcripturas, & Petrum po-
ſtea vendidiſſe Thomæ Ciaffono, ipſúmque Thomam
vendidiſſe Martignono, & demùm Martignonum ven-
didiſſe Ioan. Hieronymo Arditio. Vnde cùm Petrus Pau-
lus Arditius ſciuerit tot venditiones factas de dicto offi-
2 cio, & ſcripturis, & nunquam † reclamauerit, oritur præ-
ſumptio, & veriſimilitudo, quòd dictum officium & ſcri-
pturæ ſpectauerint ad Proſperum. Quartum in eo conſi-
ſtebat, quòd ſatis dicitur conſtare de bono iure Proſperi
ad effectum, vt apocha tranſactionis ſuper extinctione
3 cenſus ſit valida, & effectum ſortiatur, quia † ſufficit in
tranſactione aliquid dari, etiam ſi ſit minimum, leg. 3. §.
debitor, ff. de tranſact. Imò ſuſtinetur tranſactio etiam ſi
promiſſio ſit inefficax, dummodo actor à lite diſceſſe-
rit. leg. cùm donationis, Cod. de tranſact. prout deducit
Anton. de Padil. in l. tranſactio, numero 4. & 5. Cod. de
tranſact.

Quibus tamen fundamentis non obſtantibus, Domini
contrarium concluſerunt, videlicet, non conſtare de bo-
no iure Proſperi. Et ad Primum reſponderunt, tum quia,
cùm Proſper eodemmet die, quo recognouit bonā fidem
erga Arditium, ab eodem d. officium & ſcripturas condu-
4 xerit, non potuit † vllo vnquam tempore contra illum
præſcribere, ad l. malè agitur, Cod. de præſcrip. 30. vel 40.
annorum. Et licèt conductio facta fuerit pro vno anno,
adeſt tamen tacita reconductio, iuxta l. quæritur, §. qui
5 impleto, ff. locati. Tum quia † ſtatutaria præſcriptio non
habet locum in actione reali. Bald. in §. 1. in princ. num. 3.
verſic. in gloſſ. fin. & ibi Angel. Aret. num. 16. & Iaſ. nu. 99.
Inſtitu. de actio. Roman. conſ. 201. nu. 2. & 3. Felin. in cap.
vltim. num. 6. de præſcript. Cæpol. in l. creditores, num. 7.
verſic. & ideò, & ibi Rebuff. fol. 95. verſic. primum autem,
ff. de verb. ſignific. Balb. de præſcript. 2. part. 5. part. prin-
cip. quæſt. 14. num. 10. Grat. conſil. 41. num. 7. vbi de com-
muni. lib. 1. Gabriel. de præſcript. concluſ. 4. nu. 17. Couar.
var. reſol. cap. 14. num. 1. verſic. ſecundo ab eodem. Rimi-
nal. iun. conſi. 37. num. 67. Et in terminis ſtatuti vrbis tam
lib. 1. c. 101. quam lib. 4. cap. 18. fuit ſine difficultate reſo-
lutum in vna Roman. vinearum de Maximis, 26. Octo-
bris, 1576. coram R. P. D. Decano. Ad ſecundum reſpon-
ſum fuit, tum quia cum Proſper non haberet ius niſi pro
ſcutis 600. monetæ, ſuper ſcripturis dicti officij, cúmque
dictæ ſcripturæ fuerint venditæ pro pretio mille ſcuto-
rum auri in auro, quæ fuerunt depoſitæ, clarum eſt, quòd
medietas dictorum ſcutorum erat libera Arditiorum, &
ideò potuit eis conſignari: tum etiā quia dicta ſcuta 600.
monetæ, in quibus dumtaxat Proſper ius habebat, debe-
bant compenſari pro concurrenti quantitate cum 800.
ſcutis auri in auro, pro quibus Proſper vendidit Petro ti-
tulum dicti officij, quæ ſcuta 800. erant liquida, & in qui-
bus Proſper erat debitor Arditiorum, iuxta reſolutionem
factam coram R. P. D. Blanchetto, vlt. Ianuarij, 1578. Ad
tertium fuit reſponſum, ex reſolutione facta coram eo-
dem R. P. Do. Blanchetto 29. Maij, 1579. quòd ſcientia &
6 † taciturnitas Arditij ſibi non præiudicauit, nec operata
fuit remiſſionem iuris proprij, cùm non interuenerit ali-
quis actus poſitiuus, Abb. in cap. nonne, numero primo,
poſt med. verſicul. idem fallit & quarto. & ibi Felin. num.
10. de præſumpt. idem Abb. in cap. cùm virum, in 3. notab.
de regul. Iaſ. in l. quæ dotis, numer. 90. cum ſequ. ff. ſoluto
matrimon. Aym. de antiqu. tempor. parte 1. ſect. viſo de
verbis, numer. 23. & conſil. 101. numer. 5. vbi de communi.
Nec etiam interuenit lapſus decennij, Iaſ. in dict. l. quæ
dotis, num. 85.

Ad vltimū reſpondetur, quòd hic non agitur, an ſche-
dula tranſactionis ſuper extinctione cenſus poſſit valere
& effectū ſortiri, ſed an probetur aliquod intereſſe Pro-
ſperi ex eo quòd Sigiſmunda vſa eſt eius conſenſu. Quæ
probatio ſecundùm Dominos pendebat ab eo, an conſta-
ret de bono iure ipſius Proſperi.

Vnde cùm ex præmiſſis de nullo bono iure illius ap-
pareat, non poteſt prætendere aliquod intereſſe circa pe-
cunias depoſitas, & poſtea Sigiſmundæ conſignatas.

Roman. Militiæ ſiue pecuniaria. Die 12. De-
cembris, 1582.

SVMMARIA.

1 *Stipulatio rati quando commiſſa dicatur, ita vt factus ſit locus hypotheca.*
2 *Agere vt quis poſſit, ſatis eſt docere de eius intereſſe.*
3 *Conditio poteſtatiua non trahitur retrò ad diem promiſſionis in præiudicium creditorum habentium hypothecam ante exiſtentiam conditionis.*
Intellige in ea quæ pendet à poteſtate debitoris, quæ eo inuito adimpleri non poteſt: ſecus tamen in ea, quæ pendet à poteſtate creditoris, nu. 4. & 12. & quare, nu. 5. & ſeq.
Contrarium tamen etiam in creditore, num. 8. ſolue vt ibid.
6 *Retrotractio non fit, vbi deficit æquitas, in qua fundatur ipſa retrotractio.*
7 *Æquitatis ceſſatio non poteſt conſiderari in conditione poteſtatiua creditoris.*
9 *Diſpoſitio l. 1. ff. qui pot. in pig. habean. quomodo intelligatur.*
10 *Conditio receptionis dotis non pendet à poteſtate mariti debitoris.*
Imò nec eadem conditio ſolutionis dotis pendet à poteſtate creditoris.
11 *Conditio vel numeratio neceſſaria, ſiue implementum contractus proueniens ex neceſſitate, retrotrahitur ad tempus contractus: ſecus in voluntaria.*
12 *Conditio voluntaria pendens à voluntate vtriuſque contrahentis non retrotrahitur: ſecus ſi à voluntate creditoris tantùm.*
13 *Conditio exiſtent trahitur retro ad tempus contractus, quando extrema ſunt habilia ad obligationem contrahendam.*
14 *Conditio voluntaria vt trahatur retrò, ſufficit debitoris perſonam adfuiſſe repræſentatiuè.*
15 *Hæreditas ſemper dicitur donec aliquis poteſt adire.*

DECISIO DCCXXVIII.

DOmini ſteterunt in deciſis, nempè Elizabetham in
pecuniis officij militis Pij, de quibus agitur, cæteris
creditoribus Raphaëlis præferendam eſſe, quia habet an-
teriorem & expreſſam hypothecam in inſtrumento man-
dati procuræ in eius perſona per eundem Raphaëlem fa-
cto, vbi ipſo promittit ſub hypotheca & obligatione om-
nium bonorum ſuorum ſe habiturum ratum & gratum
quicquid ab Eliſabetha eius procuratrice circa ea, quæ in
mandato continentur, fieri contingat. Vnde cùm hodie
Eliſabetha petat iſtas pecunias, & creditores à Raphaële
cauſſam habentes hanc petitionem ratam non habeant,
dicitur † cōmiſſa ſtipulatio rati, l. ſi indebitum, §. fi. ff. rem 1
rat. haber. & ſic factus eſt locus hypothecæ. Sicut enim ſi
Raphaël viueret, & huiuſmodi petitionem Eliſabethæ ra-
tam non haberet, ſuæ promiſſioni cōtraueniret, & ſtipu-
latio cōmitteretur, l. quo enim, §. rem ratam habere. & §.
fi. ff. rem rat. hab. Eodē pacto creditores, qui ab eo cauſ-
ſam habent, tenentur petitionem Eliſabethæ ratam ha-
bere, alioquin non habendo ratam, prout non habent, di-
citur commiſſa ſtipulatio rati.

Non obſt. quòd promiſſio rati non fuit facta ad fauo-
rem Eliſabethæ procuratricis, ſed ad fauorem contrahen-
tium cum ea, quia imò fuit facta ad fauorem om-
nium, & ſingulorum, quorum intereſt vel intereſſe poſ-
ſit

Digitized by Google

ſit quomodolibet in futurum, prout verba inſtrumenti cantant, pro quibus omnibus & ſingulis notarius ſtipula-
2 tur, prout in eodem inſtrumento apparet, & † ſic ſatis eſt docere de intereſſe Eliſabettæ, vt agere poſſit. Coro. conſ. 139. nu. 6. lib. 3. Pariſ. conſ. 82. nu. 2. l. 1.

Nec poteſt dici, promiſſionem rati & hypothecam nõ poſſe referri ad creditum Eliſabettæ, ex quo de eo non fit mentio in inſtrumento, niſi per verba narratiua & enunciatiua. Quia imò fit per verba aſſertiua & diſpoſitiua, prout patet ex illis verbis, & ſic ipſe Raphael conſtitutus dixit, aſſeruit, & affirmauit.

Non obſt. quòd promiſſio rati & hypotheca eſt conditionalis conditione poteſtatiua, ſi Eliſabetta aliquid
3 geſſerit, quæ † conditio poteſtatiua exiſtens non trahitur retro ad diem promiſſionis in præiudicium creditorum habentium hypothecam ante exiſtentiam conditionis. iuxta leg. qui balneũ. §. primo. & l. potior, in princip. ff. qui pot. in pignor. habean. Doctor. in l. ſi filius familias. ff. de verb. oblig. Bart. in l. ſi is qui pro emptore, nu. 46. ff. de vſucap. Alexand. conſ. 25. nu. 5. lib. 3. Neguſ. de pignor. part. 5. memb. 2. nu. 9. in 16. ampliat. verſ. ſecus autem eſt.
4 Pariſi. conſ. 10. nu. 69. cum ſequen. lib. 1. Siquidem † non omnis conditio poteſtatiua non retrotrahitur, ſed illa ſolùm, quæ pendet à poteſtate debitoris, & quæ eo inuito adimpleri non poteſt. text. eſt in dict. leg. qui balneum. §. primo. & l. penult. ff. quæ res pignor. oblig. poſſ. Conditio autem poteſtatiua quæ pẽdet a poteſtate creditoris, quæque inuito debitore impleri poteſt, retrotrahitur, vt poſt Bald. expreſsè firmat Imol. in dict. leg. ſi filius familias, nu. primo. & ibi Alciat. nu. 22. bene Paul. de Caſtr. in l. quidã cùm filium. §. fin. verſ. ſecus ſi non erat. & ibi Alciat verſ. ſed quid ſi conditio. ff. de verbo. oblig. latè Pet. Stel. in l. qui Romæ. §. Augerius, num. 41. ad fin. verſicul. aliæ ſunt conditiones, & num. 5. ff. eo tit. de verb. oblig. Quæ concluſio probatur tum ex d. leg. qui balneum. §. 1. arguendo à contrario ſenſu. Si enim ibi ea tantùm conditio non retrotrahitur quæ inuito debitore impleri non poteſt, ergo à contrario ſenſu ea conditio, quæ poteſt inuito debitore impleri, qualis eſt hæc, de qua agitur, retròtrahitur. Tum etiam quia in conditione poteſtatiua pendente à poteſtate creditoris, quæ tamen inuito debitore impleri poteſt, ceſſat ratio, cur conditio poteſtatiua non retrotra-
5 hitur: ratio enim eſt, quia † deficit æquitas, cùm in poteſtate fuerit ante implere. Et hanc rationem aſſignat Bart. in dict. leg. ſi is qui pro emptore, n. 46. in fine. quẽ ſequitur ibi Iaſ. nu. 339. Neguſ. d. memb. 2. nu. 9. ante fin. verſicul. & ratio differentiæ. Anton. Gomeſ. de contract. capit. 11. nu. 30. ante med. verſ. tertius effectus eſt ibi, cuius ratio eſt idem Iaſ. in l. filius familias, ſub nu. 2. in 2. limit. & in leg. quidam cùm filium. §. fin. ſub. nu. 2. ff. de verb. oblig. Pariſ. d. conſi. 11. nu. 71. circa med. lib. 1. Quæ ratio deficiẽtis æquitatis non poteſt applicari niſi conditioni poteſtatiuæ debitoris: quando enim quis contrahit ſub conditione poteſtatiua: & deinde ea pendente contrahit cum alio purè, & demùm adimplet conditionem, tunc non fit re-
6 trotractio, quia † ceſſat æquitas, in qua fundatur ipſa retrotractio: non enim æquum eſt, vt debitor, qui pendente conditione cum aliis purè contraxit, & quibus eſt ius quæſitum, adimpleat poſtea conditionem in eorum præiudicium, cùm poſſet antequam cum illis contraheret, adimplere, & ſic ei imputandum eſt, cur antea non im-
7 pleuit: quæ † ceſſatio æquitatis non poteſt conſiderari in conditione poteſtatiua creditoris, cui non poteſt imputari, ſi conditionem impleuit poſtquam debitor cum aliis purè contraxit, quia ignorauit debitorem voluiſſe purè cum aliis cõtrahere: ſi autem ſciuiſſet, ceſſaret æquitas, & ei imputaretur, cur antea conditionem non impleuit.

Et licèt Aret. in d. leg. cùm filium, §. fin. ſub nu. 19. ver-
8 ſicul. ſed aduerte, teneat contra Paul. de Caſt. quòd † imò conditio poteſtatiua creditoris non retrotrahatur, motus ex lib. 1. ff. qui pot. in pign. habean. & ex eo quòd non videatur ratio differentiæ inter conditionem poteſtatiuam debitoris, & conditionem poteſtatiuam creditoris, quia ſicut illa pendet à poteſtate debitoris, ita & iſta pendet à poteſtate creditoris, deducendo latiùs vt per eum: nihilominus Alciat. in dict. §. fin. inquit Aret. leuiter diſſentire à Paul. de Caſtr. & Pet. Stel. in dict. §. Augerius, ſub numer. 43. dicit Aret. non rectè ſcripſiſſe. Et ad † text. in 9
dict. leg. 1. reſpondetur, non colligi ex eo, quòd ad hoc vt conditio non trahatur retro ſatis eſt, quòd ipſa ſit in poteſtate creditoris: nam ibi maritus, qui ſub conditione, ſi dotem reciperet, promiſit illam ſoluto matrimonio reſtituere cum obligatione & hypotheca bonorum ſuorum, quique poſt numerationem partis dotis bona ſua alteri obligauit, cogebatur recipere reſiduum dotis, & non erat in poteſtate ſua illud non recipere, ne mulier minùs dotata remaneret, alioquin maritus propter eius negligẽtiam potuiſſet conueniri ad reſtitutionem dotis etiam non receptæ, leg. ſi fundum, ff. de fund. dotal. & ita ad tex. in dict. leg. 1. reſpondet Pet. Stel. in d. §. Augerius, num. 43. verſic. non obſt.

Vnde ille text. non facit ad propoſitum, quia † condi- 10
tio receptionis dotis non pendebat à poteſtate mariti debitoris, qui cogebatur eam recipere ſpeciali ratione, ne mulier minùs dotata eſſet. Nec etiam eadem conditio ſolutionis dotis pendebat à poteſtate creditoris, quæ ſibi ſtipulatus fuerat dotem ſoluto matrimonio reſtitui, quia ipſe compellebatur dotem ſoluere, ex quo eam promiſit.
Et † ſic ibi ſumus in conditione neceſſaria, quæ retro- 11
trahitur, vel in numeratione neceſſaria, ſiue implemento contractus proueniente ex neceſſitate, quo caſu inſpicitur tempus contractus, licet ſecus ſit in conditione vel numeratione voluntaria, ſiue complemento contractus proueniente ex voluntate, tunc enim conditio non retrotrahitur, nec inſpicitur tempus contractus, ſed tempus ſolutionis, vel implemẽti, prout bene declarat ibi Bal. & Ang.

Et ſi dixeris, Aretin. colligere ex dict. leg. 1. à contrario ſenſu, quòd ſatis ſit, conditionem eſſe in poteſtate creditoris ad hoc, vt non retrotrahatur. Si enim ideò ibi conditio retrotrahitur, quia eſt neceſſaria, ergo a contrario ſenſu, quando eſt voluntaria, & ſic quando pendet à poteſtate creditoris, retrotrahitur. Nam † pro reſponſione 12
diſtinguẽdum eſt, quòd, aut ſumus in conditione voluntaria pendente à poteſtate vtriuſque contrahentis, qualis eſt conditio ſolutionis & receptionis pecuniæ, & tunc non retrotrahitur. Et ita procedit lex potior, ff. qui pot. in pign. hab. & lex penult. ff. quæ res pign. oblig. poſſ. prout declarat Paul. de Caſtr. in d. leg. ſi filiusfamilias, poſt med. & ibi Alciat. num. 21. & Pet. Stel. in d. §. Augerius, nu. 41. Et in iſta etiam conditione loquitur etiam dict. lex 1. licèt conditio ibi non ſit voluntaria, ſed neceſſaria fauore dotis. Aut ſumus in conditione voluntaria pendente à poteſtate creditoris tantùm, & tunc retrotrahitur, per ea quæ ſupra deducta ſunt: & ſic patet, inductionem Aret. in d. l. 1. nec etiam à contrario ſenſu poſſe procedere, quia cùm ibi agatur de conditione numerationis & receptionis pecuniæ, vtique ſi conditio eſſet voluntaria, penderet à poteſtate vtriuſque contrahentis, & per conſequens non retrotraheretur.

Quantùm verò ad id, quod dicit Aret. quòd non adſit ratio differentię inter conditionem poteſtatiuam debitoris, & conditionem poteſtatiuam creditoris: Reſpondetur, contrarium ex præmiſſis apparere.

Vltimò non obſt. quòd conditio poteſtatiua in caſu noſtro nõ poteſt retrotrahi, ex quo Raphaël debitor iam obierat tempore exiſtentis conditionis, & ſic deficiebat vnum ex tribus extremis neceſſariis ad retrotrahendam conditionem.

Con

13 Communis eſt enim Doct. concluſio, quòd † condi-
tio exiſtens tunc trahitur retro ad tempus contractus,
quando ſunt extrema habilia ad obligationem contra-
hendam, quia ſupereſt perſona, quæ poteſt obligari, per-
ſona cui poteſt obligatiu quæri, & res, ſuper qua contra-
hitur, alias non fit retrotractio. l. cũ qui ita. §. fi. ff. de verb.
oblig. l. quoties. §. inde Marcellus. ff. de nouat. Ang. in d. l.
ſi filius familias, in fi. & ibi cum nu. 4. Imo. ad fin. Iaſ. nu. 2.
in 3. limit. & Alciat. nu. 11. Bar. in d. l. quoties, in fi. Crot. in
d. l. ſi is qui pro emptore, nu. 136. verſ. 3. fallit. & ibi Alciat.
nu. 121. Anton. Gomeſ. de contract. cap. 11. ante med. in 3.
limit. Quoniam pro reſponſione dicitur, in caſu noſtro
14 adfuiſſe perſonam debitoris † non verè, ſed repræſenta-
tiuè mediante hæreditate illius iacente, quod ſufficit, vt
per Barto. in leg. poſtquam, in princip. per illum text. ff. vt
leg. nom. cauſſ.

Nec intrat replicatio, quòd tempore exiſtentis con-
ditionis hæreditas non erat iacens, ſed iam repudita a fi-
liis, matre, & auia debitoris. Quia forſan extat aliquis a-
gnatus vel cognatus, qui non repudiauit, & in omnem
euentum adeſt fiſcus, quem cõſtat non repudiaſſe, & do-
15 nec † aliquis poteſt adire, ſine dubio eſt hęreditas, quia eſt
ius ſuccedendi l. hæreditas. ff. de reg. iur. & ita in propriis
terminis firmat Bar. in d. l. poſtquam, num. 2.

Pientin. affictus. Veneris, 12. Nouembris. 1582.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio l. contractus. ff. de reg. iur. loquitur in debitore ſpeciei, qua perempta ſine culpa ipſius debitoris, liberatur: alias tenetur ad eius æſtimationem.*

2 *Æſtimatio debitoris generis facit emptionẽ, & dominium transfert: ſecus ſi ſit ſpeciei, cuius ſit æſtimatio ad effectum ſciendi valorem.*

3 *Pactum in contractu locationis appoſitum de conſignandis animalibus eiuſdem bonitatis & qualitatis, comprehendit quemcunque caſum etiã mortis naturalis animalium*

4 *Subſtitutio animalium in locum demortuorum poteſt etiam fieri de alio grege.*

DECISIO DCCXXX.

DOmini ſteterunt in deciſis, quia dixerũt, non obſta-
1 re tũc deducta pro parte Petri. Nam † tex. in l. con-
tractus. ff. de regul. iur. non habet locum in caſu noſtro,
propter pactum de conſignando animalia eiuſdem bo-
nitatis & qualitatis, quod pactum non intelligitur de eiſ-
dem animalibus in ſpecie, ſed de aliis in genere, cùm ea-
dem animalia non poſſint conſignari in eadem bonita-
te, & qualitate, in qua fuerunt recepta, cum ex curſu tem-
poris deteriora efficiantur, & ſic conductores in caſu no-
ſtro non erant debitores ſpeciei, qui non tenentur præ-
ſtare mortem animalium ſine culpa contingentem, in
quibus terminis dict. l. contractus. & ibi Dec. nume. 46.
& Cagnol. num. 85. & alia hîc pro parte Petri procedunt
allegata.

Secundò non obſtat, reſolutio facta in hac cauſſa 16.
Octobris, anni præteriti, quòd æſtimatio animalium non
fecerit emptionem, & quod dominum illorum remanſe-
rit penes locatorem, ex qua reſolutione colligitur, con-
ductores fuiſſe potiùs debitores ſpeciei, quam generis,
2 quia † ſi fuiſſent generis, æſtimatio feciſſet emptionem,
& dominium in eos tranſlatum fuiſſet. Si quidem pro re-
ſponſione dicitur, quòd conductores erant debitores
ſpeciei, quando eadem animalia tempore reſtitutionis
extabant, licèt tenerẽtur illa reſtituere in eadem æſtima-
tione, quia æſtimatio, prout in d. reſolutione, fuit facta ad
effectum ſciendi valorem, ita vt ſi eadem animalia tem-
pore reſtitutionis minùs valerent, quàm à principio fue-
rint æſtimata, illud minus deberet refundi, & ſic eadem
animalia reſtituebantur in eadem æſtimatione: quando
verò eadem animalia non extabant, ſed morte naturali
perierant, prout in caſu noſtro, tunc conductores erant
debitores generis, quia tenebantur conſignare alia ani-
malia eiuſdem bonitatis, & qualitatis.

Tertiò non obſtat, quòd verba pacti de conſignandis
animalibus eiuſdem bonitatis, & qualitatis poſſunt intel-
ligi in caſu, in quo Petrus vendiderit, vel aliter alienaue-
rit animalia, vel eius culpa perierint, vel fuerit in mora re-
ſtituendi, vt per Dec. in d. l. contractus, nu. 46. & 47. & ibi
Cagnol. nu. 87. & 88. Quia † verba pacti ſunt ſimpliciter 3
concepta, & ideò comprehendunt tam iſtos caſus, quàm
etiam caſum mortis naturalis ſine culpa contingentis,
maximè quòd iſte caſus frequentiùs accidit.

Quarto non obſt. quòd vbi animalia ſubroganda eſ-
ſent, id intelligebatur de eodem grege, qui in totum fuit
extinctus partim impetu militum, partim morte naturali.
Quia † ſubſtitutio animalium in locum demortuorũ po- 4
teſt fieri etiam de alio grege: nec eſt verum, fuiſſe reſolu-
tum, quòd illa ſit facienda de eodem grege.

Et hæc Domini firmarunt, niſi pro parte Petri proba-
retur, vaccas, de quibus agitur, periiſſe morte repentina.
Quantùm ad fructus, Domini dixerunt, illos deberi à die
motæ litis. Non obſtat quòd fructus non poſſunt deberi,
niſi ex mora, & quòd mora in caſu noſtro non fuit indu-
cta, ex quo cùm fuerit plus petitũ, quam deberetur, licuit
totum negare. Quia Rota non tenet hanc opinionem,
prout reſolutum fuit in vna Roman. reſciſſionis contra-
ctus coram Seraphino 19. Ianuarij, 1575. Minùs obſtat
quòd Epiſcopus à principio petierit ſibi reſtitui animalia,
vel pretium illorum, quod pretium nõ potuit parere fru-
ctum aliquem. Quia ſententia A. C. condemnat Petrum
ad animalia.

Larinen. expenſarum. Lunæ, 29. Nouembris, 1582.

SVMMARIA.

1 *Sententiam rotalem habens pro ſe, qua poſtea in ſecunda inſtantia ex nouiter deductis eſt reuocata, de ſtylo Rotæ excuſatur ab expenſis.*

Fallit niſi habens ſententiam pro ſe fuit mendax, num. 2.

3 *Expenſarum condemnatio ſit propter calumniam litigantium.*

DECISIO DCCXXX.

QVamuis Rotæ ſtylus ſit, vt habens † ſentẽtiam Ro- 1
talem pro ſe, quæ poſtea in ſecunda inſtãtia ex no-
uiter deductis eſt reuocata, excuſetur ab axpenſis, vt poſt
Ægid. deciſ. 319. ad fin. tradit Sarn. in reg. de annal. quæſt.
41. circa med. verſi. nam habens. Peregrin. deciſ. 49. incip.
coram Do. Romano. lib. 2. Caſſanen. deci. 55. incip. ſi quis
habeat. Nihilominus iſte ſtylus non habet locum, quan-
do is, qui † ſententiam pro ſe habuit, fuit mendax: tunc 2
enim propter mendacium in expenſis cõdemnandus eſt.
Afflict. deciſ. 126. in fine, Afin. in pract. §. 32. c. ampliat. 21.
fol. 422. Ad † condemnationem enim expenſarum deue- 3
nitur propter calumniam litigantium, vt per Couarru.
pract. quæſt. cap. 27. nu. 1. Ita fuit tentum in vna Larinen.
expenſ. coram me. 29. Nouembr. 1582. in qua Domini di-
xerunt, eum, qui tres ſententias conformes, vnam A. C.
alias Rotales pro ſe obtinuerat, & contra quem poſtea ex
nouiter deductis tres aliæ ſententiæ Rotales conformes
priorum reuocatoriæ latæ fuerunt cum condemnatione
omnium expenſarum in illa litẽ factarum, etiam coram
illis iudicibus, qui priores ſententias tulerunt, fuiſſe in
expenſis legitimè condemnatum, & contra ipſum ad il-
larum taxationem procedendum eſſe, quia contenta in
poſitionibus, quas priùs medio iuramẽto negauit, poſtea
deductum eſt, eũ propria ſcriptura approbaſſe, & coram
teſtibus confeſſum fuiſſe, & ſic commiſit mendacium, &
fuit in dolo & calumnia:

Cre

Cremonen. penſionis. Veneris, 3. Decembr. 1582.

SVMMARIA.

1 *Ordinatus ab Epiſcopo non ſuo ſine dimiſſorus, non recipit executionem, licèt recipiat characterem, vel ſi recipit, ei eſt interdicenda.*

2 *Epiſcopus non poteſt extraneum, quem in ſuum familiarem recipit, ordinare, niſi ei beneficium contulerit, cuius ratione factus ſit de foro ſuo.*

3 *Epiſcopus vt familiarem ſuum non ſubditum ordinare poſſit, requiritur, vt per triennium ſecum commoratus fuerit, & beneficium quacunq; fraude ceſſante ſtatim re ipſa illi conferat.*

4 *Ordo primæ tonſuræ differt ab aliis minoribus ordinibus. Intellige tamen, vt nu. 7.*

5 *Prima tonſura quæ aliâs dicitur pſalmiſtatus, eſt ordo. Ex commun. nu. 6.*

8 *Abbas non poteſt conferre primam tonſuram niſi monachis & conuerſis ſui monaſterij, & in quos habet iuriſdictionem Epiſcopalem vel quaſi.*

9 *Presbyter non poteſt cõferre primam tonſuram, niſi in eum, cui confert, habeat iuriſdictionem Epiſcopalẽ vel quaſi. Idem in Cardinalibus presbyteris, num. 10.*

11 *Ordo primæ tonſuræ non exigit collationem beneficij ſicut ordines maiores.*

12 *Familiaritas ſola ſine beneficio ſufficit in prima tonſura. Idem in aliis minoribus ordinibus, nu. 13. & quare. Contrarium tamen eſt verius, & eſt communis opinio. n. 16.*

14 *Ordinatus ad minores ordines poteſt redire ad ſeculum: ſecus in maioribus.*

15 *Ordinatus ab Epiſcopo non ſuo, ratione beneficij efficitur de eius foro, & fit ei ſubditus.*

17 *Error communis non facit ius quoad ordines conferendos, ad quem probandum ſufficit binus actus.*

18 *Diſpenſationem & literas dimiſſorias ad ordines licet allegare ex curſu decem annorum: niſi producatur ordo clericatus expreſſi, qui eſt inualidus.*

19 *Producere quis præſumitur omnia meliora, & potiora iura quæ habeat: niſi fiat à tertio.*

20 *Productio tituli infecti facta à tertio, non tollit præſumptionem tituli boni ex curſu temporis decennalis.*

DECISIO DCCXXXI.

DOmini dixerunt, nõ conſtare de clericatu Domini
Hieronymi Carcani: is enim, quem habuit à bo.
me. Cardinali Sfortia, eſt inualidus, tanquam collatus ab
Epiſcopo non ſuo ſine dimiſſoriis, quo caſu clericatus
1 quoad exercitium non valet: nam † licèt taliter ordinatus
recipiat characterem, non tamen recipit executionem,
vel ſi recipit, interdicenda eſt ſibi, vt dicit But. per illum
text. in cap. quoad tranſlationem, num. 3. & ibi Abb. num.
1. de temp. ord. Pariſi. conſil. 136. nume. 4. libr. 4. Rebuff. in
pract. tit. de cleric. & quomodo creen. nu. 12. & de nominationibus,
quæſt. 22. numer. 12. Ægid. in cap. adeò, nu. 3.
de reſcrip. Caſſan. ſuper conſuet. Burgund. rub. 1. §. 6. gloſ.
ſent. cur. num. 13. fol mihi 70. & hanc opinionem Rota in
pluribus cauſſis ſecuta fuit, prout in deciſionibus, quarum
copia datur. Vnde cùm bo, me. Cardinalis Sfortia eſſet
Epiſcopus Parmen. & D. Hieronymus Carcanus ſit ex
patre Mediolanen. ex matre verò Roman. collatio clericatus
non tenuit.

Nec poteſt ſuſtineri ex eo, quòd Carcanus eſſet fami-
2 liaris Cardinalis. Quia † Epiſcopus non poteſt extraneũ,
quem in ſuum familiarem recipit ordinare, niſi ei beneficiũ
contulerit, cuius ratione factus ſit de foro ſuo, ita Spe.
in c. eos, in verbo, figmento quæſito, nu. 11. verſ. vel fortè
quis in fraudem, de tem. ord. li. 6. quem refert & ſequitur
Lap. Abb. in c. cum nullus. & ibi Gemin. col. 2. propè fin.
verſ. quid ſi Epiſcopus, aliàs nu. 9. & Franc. n. 3. in fi. eo. tit.
de temp. ord. lib. 6. Rebuff. in pract. tit. de cler. & quomodo
creent, nu. 24. imò ſecundum diſpoſitionẽ Conc. Trid.
ſeſſ. 23. ca. 9. ad hoc, vt † Epiſcopus familiarem ſuum non 3
ſubditum ordinare poſſit, requiritur vltra familiaritatem,
vt per trienniũ ſecum commoratus fuerit, & beneficium
quacunque fraude ceſſante ſtatim re ipſa illi conferat.
Quod decretum habere locum tam in minoribus quàm
maioribus ordinibus, & vtroque caſu opus eſſe collatione
beneficij, congregatio Card. Conci. Trid. interpretum
cenſuit in vna Hieracen. 6. Septembris, 1581.

Cùm igitur in caſo noſtro non conſtat de collatione
beneficij, familiaritas & triennalis commoratio non
ſufficit.

Non obſtat, quòd præmiſſa non procedunt in prima
tonſura, † in qua nos ſumus, quàm differre ab aliis mi- 4
noribus ordinibus ex eo patet, quia Guardiani vel Priores
regularium poſſunt conferre primam tonſuram, alij
verò minores ordines non, vt per Præpoſ. in c. quoniam,
nu. 3. diſtinct. 69. ſequitur Franc. Mar. deciſ. 1082. nu. 3. lib.
1. Nam reſpondetur:

In primis, præmiſſa procedere generaliter in ordinibus:
& prima † tõſura, quæ aliâs dicitur pſalmiſtatus, eſt ordo, 5
c. cùm contingat, & ibi gloſ. in verbo, Abbat. Hoſtien. col.
1. poſt princ. verſ. quod non placet, Ioan. And. col. 2. poſt
med. verſ. & ex eo quòd in hac forma. But. num. 6. Card. q.
2. Ægid. q. 7. Anch. in fi. & Abb. ſub num. 1. verſ. quæro an
pſalmiſtatus, de æta. & qualit. Archid. in ca. pſalmiſta, col.
vlt. verſic. ego tamen, & ibi Gemin. col. 2. poſt med. verſic.
ad ſecundum, & Præpoſ. in num. 6. diſti. 23. Card. in clem.
dudum, in princip. in 8. notab. de ſepult. Couar. in ca. quia
nos, num. 4. de teſtamen. latè Gemin. in cap. cleros, col. 3.
propè fin. verſic. ad primum, & latiſſimè ibi Præpoſ. nu. 4.
diſtinct. 21. Et † hanc eſſe communem opinionem Cano- 6
niſtarum teſtantur Gem. Præpoſ. & Conar. vbi ſuprà, &
Ang. & Sylueſt. in eorum ſummis, in verbo, ordo, *ſ. primo*,
ſub nu. 1. licèt ibi dicant, Theologos tenere communiter
contrarium.

Præterea reſpondetur negando, primam tonſuram reſpectu
ſubiectionis eius, cui cõfertur, differre ab aliis minoribus
ordinibus. Quia † Guardiani vel Priores regula- 7
rium nec etiam primam tonſuram conferre poſſunt, niſi
ſuis profeſſis & ſubditis, & in quos iuriſdictionẽ habent,
prout ipſemet Præpoſit. declarat d. c. quoniam, nu. 3. Vnde
cùm præmiſſa procedant ea ratione, quia ordinatus non
eſt ſubditus ordinãti, hæc ratio ſubiectionis militat etiam
in prima tonſura. Nam † Abbas non poteſt conferre pri- 8
mam tonſuram, niſi monachis & conuerſis ſui monaſterij,
& in his, in quos habet iuriſdictionem Epiſcopalem,
vel quaſi, cap. Abbas, de priuileg. lib. 6. Ioan. Andr. in d. ca.
cùm contingat, in princ. & ibi Butr. nu. 12. Card. in primo
not. Ægid. quæſt. prima Anch. in primo notab. Abb. nu. 2.
verſ. quæro an conuerſis. Et pariter † presbyter non po- 9
teſt conferre primam tonſuram, niſi in eum, cui confert,
habeat iuriſdictionem Epiſcopalem vel quaſi, vt per text.
in dict. ca. Abbates, tenet Ioan. Andr. in d. ca. cùm contingat,
ad fi. verſ. primos ſequor. & ibi Bur. nu. 10. in fi. Card.
quæſt. 4. in fin. & Abb. nu. primo, ad fin. Gemin. in d. cap.
pſalmiſta, col. 2. circa med. verſic. Ioan. Andr. tamen, & ibi
Præpoſ. nu. 5. circa fin. idem Præpoſ. in dict. ca. quoniam,
num. 5. Et † ſimiliter Cardinales presbyteri non poſſunt 10
dare primam tonſuram, niſi ſubditis, Ioan. Andr. quem
cæteri ſequuntur in cap. 1. de ſupplen. neglig. præla. Præpoſ.
in d. c. quoniam, n. 5. verſ. ideò videmus. Secundò non
obſt. quod Gemin. & Franc. in d. c. cum nullus, & Concil.
Trid. ſeſſ. 23. ca. 9. non loquuntur in prima tonſura, ſed in
maioribus ordinibus. Tum † quia prima tonſura non exi- 11
git collationem beneficij, ſicut ordines maiores, Franc.
Mar. d. deciſ. 1082. nu. 4. Tum quia † in prima tonſura ſola 12
familiaritas ſine beneficio ſufficit, vt eſt gl. in c. eos, in verbo,
figmento, in fi. de temp. ord. li. 6. Nam reſpondetur.

Primò,

Primò, Gemin. Franc. & Concil. Trident. loqui gene-
raliter de ordinibus, inter quos connumeratur prima
tonſura. Secundò, quia nedum prima tonſura, ſed etiam
3 alij † minores ordines puſſunt conferri ſine titulo. glo. 1.
in d.c. pſalmiſta. & ibi Gemin. in primo not. & Præpoſ. nu.
3. gloſſ. & Doct. in c. 2. de præben. Franc. Marc. de deciſ.
1082. num. 4. Et ratio eſt ſecundùm Doct. in d.c. a. quia
4 † ordinarius ad minores poteſt redire ad ſeculum ſi vult,
quod non poteſt facere ordinatus ad maiores, & in hoc
non eſt differentia inter primam tonſuram, & alios mi-
nores ordines, bene Præpoſ. in d.c. cleros. num. 4. prope
fin. verſ. non ob. dum dicitur. Et tamen congregatio Car-
dinalium declarauit, Conc. Triden. habere locum etiam
in minoribus ordinibus. Tertiò, quia ratio, cur Gemin.
Franc. & Concil. Trid. requirant collationem beneficij,
5 eſt, vt † ordinatus ab Epiſcopo non ſuo ratione beneficij
efficiatur de eius foro, & ſit ei ſubditus, vt declarat Spe-
cul. Gemin. & Fanc. vbi ſupra, quæ ratio militat etiam
in prima tonſura. Cùm etiam tonſurandus debeat eſſe
ſubditus tonſuranti. & gloſſ. in d. cap. eos, in verbo,
figmento, in fin. dum loquendo alternatiuè videtur
16 ſentire, quòd † ſufficiat familiaritas ſine beneficio in
hoc loquitur contra communem opinionem & decla-
rationem. Card. & Franc. ibid. num. 4. circa med. loqui-
tur copulatiuè.

Tertiò non obſtat, Cardinalem Sfortiam communi-
17 ter reputatum † fuiſſe habilem ad conferendum ordines,
& communem errorem feciſſe ius, ad l. Barbarius. ff. de
offic. Præſid. & eundem Cardinalem plures ordinaſſe,
licèt ad probandum huiuſmodi communem errorem bi-
nus actus ſufficiat, vt per Gabriel. de probatio. concluſ.
8. num. 2. Quia regula ad l. Barbarius, non procedit in ſpi-
ritualibus, in quib. nos ſumus, vt per eundem Gabrielem
d. concluſ. 8. nu. 34.

Quartò non obſtat, quòd ex curſu decem annorum
18 licèt Carcano allegare † diſpenſationem, & literas dimiſ-
ſorias, ad trad. per Sarnenſ. in reg. de triennal. quæſt. 10.
num. 12. Quia iſta allegatio & præſumptio ceſſat, ſtante
productione clericatus expreſſi, qui eſt inualidus, cui
ſtandum eſt, cùm expreſſum faciat ceſſare tacitum & præ-
ſumptum. Cùm enim Carcanus clericatum iſtum pro-
duxerit, allegauerit, & in eo ſe fundauerit, præſumitur
19 nullum alium meliorem clericatum habuiſſe: † enim ha-
buiſſet, veriſimiliter potiùs produxiſſet clericatum bo-
num ſiue literas dimiſſorias vel diſpenſationem, quàm
clericatum iſtum malum, iuxta doct. Ægid. conſil. 10. col.
10. princip. verſic. item & aliter reſpondeo. Aym. conſil.
134. num. 44. verſic. pro hoc. & in Rota hoc triſtiſſimum
eſt. Tunc autem non obſtaret productio huius clericatus
infecti, quando non ipſe Carcanus, qui illum habuit,
20 ſed tertius produxiſſet: productio † enim tituli infecti
facta à tertio non tollit præſumptionem tituli boni ex
curſu temporis decennalis, vt per Caſſàd. deciſ. vlt. nu. 7.
circa med. de procur. Creſcen. deciſ. 257. aliàs 2. ſub tit.
de alleg. Lap.

Quintò non obſtat, quòd ordinatus à non proprio Epiſ-
copo non intelligitur ſuſpéſus ab exercitio ordinum, niſi
à ſuo ordinario fuerit ſibi interdicta executio, ad text. &
ibi Doct. in cap. quod tranſlationem. de tempor. ordinat.
Quia ſtante Conc. Trid. quod habet decretum irritans,
cenſetur ſuſpenſus ipſo iure.

Potentin. quartæ. Ven. 17. Decemb. 1582.

SVMMARIA.

1 *Remedium l. 2. C. de reſcind. vendit. an habeat locum in tranſactione, vide diſtinctionem, num. 2. ex communi. & ita Rota tenet num. 3.*

4 *Epiſcopus de iure communi non habet intentionem fundatam niſi ſuper quarta decimarum, funeralium, & legatorum.*

5 *Præſcriptum tantùm dicitur, quantùm poſſeſſum.*

DECISIO DCCXXXII.

REſolutum ſine difficultate conſtare de tali læſione,
vt concordia ſit nulla vel veniat reſcindenda. Nam
licèt † multum controuerſa ſit quæſtio illa, an remed. l. 2. 1
C. de reſcind. vendit. habeat locum in tranſactione, vt li-
quet ex cumulatis per Gabr. de empt. & vendit. concluſ. 1.
nu. 68. & ex his, quæ copiosè ſcripſit Pinel. in d. l. 2. par. 1.
cap. 4. nu. 12. vſque ad 33. quamuis. num. 14. referat mul-
tos teſtantes affirmatiuam eſſe veriorem, æquiorem &
magis communem, prout etiam magis communem aſſe-
rit Nat. conſ. 548. ſub. nu. 11. lib. 3. Nihilominus commu-
nis diſtinctio eſt, quòd, aut † exceſſus vltra dimidiam eſt 2
modicus, & tunc procedit negatiua: aut eſt magnus, &
tunc habet locum affirmatiua. ita diſtinguit Com. conſ.
166. nu. 7. poſt prin. verſic. & inſuper dato, lib. 1. & conſil.
a7. num. 11. poſt med. verſic. præterea dato, lib. 4. quam
diſtinctionem ſequitur Dec. in l. cùm te, *la ſeconda*, ſub. nu.
1. verſi. ſed fœdere diſtinctionis. C. de tranſact. idem Dec.
conſil. 103. nu. 4. in fine. conſil. 216. ſub num. 5. conſi. 479.
nu. 11. circa medium. & conſi. 597. ad fin. Aym. conſi. 151.
num. 26. ad fin. Cagnol. in d. l. 2. num. 80. circa medium.
Grammat. deciſ. 66. nu. 48. Soc. iunior. conſ. 129. num. 48.
verſic. poſſumus etiam. & conſ. 144. num. 38. lib. 1. & conſ.
98. num. 18. & 19. lib. 2. Nat. conſ. 548. num. 12. lib. 3. Pariſ.
conſ. 12. ſub num. 102. lib. 2. Rub. conſ. 71. num. 8. in fine,
conſil. 103. num. 2. verſic. circa primum. & conſil. 147. ſub
num. 17. Cephal. conſil. 62. num. 23. libr. 1. & conſil. 208.
num. 1. libr. 2. Riminal. iun. conſil. 77. num. 20. libr. primo.
vbi de communi Gabriel. de empt. concluſ. 1. num. 69.
Verùm in caſu noſtro prout bene deducunt informan-
tes in facto pro parte capituli, adeſt exceſſus vltra dimi-
diam nedum magnus, ſed maximus, & læſio eſt enormiſ-
ſima vltra duas partes ex tribus, quo † caſu etiam contra 3
tranſactionem datur remedium. d. l. 2. prout Rotam te-
nere refert Put. deciſ. 11. de reſtit. in integ. & fuit tentum
in vna Tiraſonem. decimarum, 8. Octobris. 1576. coram
R.P.D. Robuſter.

Nec obſtat de aliquo iure Epiſcopi ſuper quarta fru-
ctuum bonorum capituli, nam † de iure communi Epiſco- 4
pus non habet intentionem fundatam niſi ſuper quarta
decimarum, funeralium, & legatorum, c. conquerente, de
offic. ordin. imò teſtes examinati pro parte capituli, de
quibus in ſummario, num. 6. dicunt, Epiſcopos nunquam
fuiſſe ſolitos exigere quartam fructuum capituli. Adeſt
etiam inuentarium antiquiſſimum, in quo ſunt deſcripta
bona Eccleſiæ ſancti Nicolai ſeparata à bonis Epiſcopi,
in quo inuentario nulla fit mentio de huiuſmodi quarta.

Non obſtat conſuetudo percipiendi quartam fructuum
reliquorum bonorum totius diœceſis. Quia † tãtùm præ- 5
ſcriptum, quantùm poſſeſſum: vltra quod ſatis conſtat,
Epiſcopum de fructibus bonorum huius Eccleſiæ nullam
percepiſſe quartam.

Non obſtat, quòd ſextus & ſeptimus teſtes ſuper ſexto
præſupponunt, quartam, de qua agitur, eſſe debitam Epiſ-
copo. Quia teſtes non præſupponunt hoc, ſed dicunt,
quòd Epiſcopus habebat quædam bona ſepara, vnus di-
cit pro reſiduo reddituum vel pro quarta, quam potuiſſet
habere. Alter dicit, pro complemento eius quòd potuiſ-
ſet habere de dictis redditibus: imò dictum iſtorum te-
ſtium potiùs comprobat, Epiſcopum nullum ius habere,
cum ab antiquiſſimo tempore ipſe poſſederit bona ſepa-
rata loco quartæ.

Regien. præcedentiæ. Lunæ, 20. Decem. 1582.

SVMMARIA.

1 *Exemplum exempli non facit fidem, etiam ſi primum exemplum fuerit ſolemniter extractum cum cauſſæ cognitione, & decreto iudicis. ex communi.*

2 *Proceſſus, vel ſcriptura habens interlineationes, & cancel-
lationes redditur ſuſpectus.*

3 *Notario non creditur facienti fidem de geſtis coram alio
notario.*

DECISIO DCCXXXIII.

DOminis non placuit tranſumptum, de quo agitur,
ita vt illi fides non ſit adhibenda, tum quia non eſt
extractũ à ſcripturis originalibus, ſed ab alio tranſumpto.
1 Ex communis concluſio eſt, quòd † exemplum exempli
non facit fidem, licèt primum exemplum fuerit ſolemni-
ter extractum cum cauſſæ cognitione, & cum decreto iu-
dicis, prout de communi teſtatur Dec. in authen. ſi quis
in aliquo num. 30. C. de eden. Tum quia proceſſus com-
pulſorialis factus de anno 1551. habet multas interlinea-
tiones, & cancellationes, vt dicit quartus teſtis ſuper in-
terrogatorio, quas interlineationes, & cancellationes
2 notarius ſubſcribens non approbat, ideò † huiuſmodi
proceſſus redditur ſuſpectus. bene Pariſ. cum aliis per eum
allegatis. conſ. 12. nu. 129. lib. 2. Tum & tertiò, quia nota-
rius in ſubſcriptione atteſtatur, iura contenta in iſto pro-
ceſſu facto de anno 1531. fuiſſe tranſumptata, & regiſtrata
per Bartholomæum Vatnaccinum notarium publicum
3 de eius commiſſione, & † tamen notario facienti fidem
de geſtis coram alio notario non creditur. Dec. in d. au-
then. ſi quis in aliquo. nu. 39.

Roman. de Alteriis. Die Lunæ, 20. Decembris. 1582.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum ſcriptum manu teſtatoris, valet ſine aliquo te-
ſte inter liberos: ſecus quoad extraneos, niſi ſaltem inter-
uenerint duo teſtes, ex commun. nu. 2. 19. & 20.*

3 *Teſtes duo, quando ſufficiunt in teſtamento, dicuntur requiri
ad probationem ſecundùm diſpoſitionem iuris gentium,
non autem ad ſubſtantiam, & nu. ſeq. & nu. 12. Contra-
rium vide. nu. 8. & intellige, vt ibi. ex communi.*

4 *Teſtes duo teſtamento nuncupatiuo inter liberos, ſufficiunt,
ex communi.*

Idem in teſtamento ad pias cauſſas. nu. 6. ex communi.

5 *Teſtes ſi deficiunt in teſtamento inter liberos, non dicitur de-
ficere ius, ſed probationem, quæ ex confeſſione, vel alio
modo ſuſtineri poteſt.*

7 *Teſtes duo requiſiti in teſtamento ad pias cauſſas, non di-
cuntur de ſubſtantia, ſed ad probationem.*

8 *Teſtes duo requiſiti in teſtamento manu teſtatoris conſcripto
quoad extraneos, dicuntur requiri de ſubſtantia, non de
probatione, ex communi, & veriori.*

9 *Legata aliis, quàm liberis facta ſine teſtibus non valent.*

10 *Teſtes de iure gentium non ſunt neceſſarij ad actum, licèt
ſint neceſſarij ad eum probandum.*

11 *Statutum ſi requirat in teſtamento præſentiam duorum te-
ſtium, eam dicitur requirere ad ſubſtantiam non ad pro-
bationem.*

12 *Manus & lingua teſtatoris quoad nominationem coram
teſtibus æquiparantur in teſtamento.*

13 *Teſtes requirere ad ſubſtantiam actus, eſt de iure poſitiuo,
non autem de iure gentium.*

14 *Ius gentium recipit teſtes ad actus probationem, non autem
ad ipſius ſubſtantiam.*

15 *Subſcriptio patris habet vim duorum teſtium, & æquipa-
ratur ſubſcriptioni liberorum.*

Declara tamen, vt num. 16. & 17. cum ſeq.

17 *Legata & fideicommiſſa extraneis relinqui poſſunt in te-
ſtamento manu teſtatoris conſcripto, dummodo ſaltem
interuenerint duo teſtes, vel ſubſcriptio liberorum.*

17 *Subſcriptio liberorum facta in teſtamento patris valet vt
contractus, non vt teſtamentum.*

*Subſcriptio verò patris operatur validitatem teſtamenti
quoad liberos tantum.*

18 *Teſtamentum patris manu alterius conſcriptum non valet,
niſi habeat eius ſubſcriptionem vel liberorum.*

DECISIO DCCXXXIIII.

DOmini dixerunt, teſtamentum Marci Antonij Al-
terij manu propria ipſius ſcriptum, & ſubſcriptum,
quod nunc (ſine veri præiudicio) præſuppoitur fuiſſe
inter liberos ipſius Marci Antonij validum, non poſſe
ſuſtineri quoad Dom. Hieronymum Alterium iuniorem,
qui non eſt de liberis eiuſdem Marci Antonij, ſed extra-
neus, hoc eſt, nepos ex eius fratre. Et ratio deciſionis fuit,
quia nullus interuenit teſtis, & tamen de iure duo ſaltem
requiruntur: licèt † enim teſtamentum ſcriptum manu 1
teſtatoris, vel aliena, ſed manu ipſius teſtatoris ſubſcri-
ptum, valeat ſine aliquo teſte quoad liberos, non tamen
valet quoad extraneos, niſi ſaltem duo teſtes interuene-
rint. per text. in §. ſi tamen aut vxori, in Auth, de teſtam.
imperfect. vbi ſi teſtator in teſtamento inter liberos vo-
luerit extraneo legata vel fideicommiſſa relinquere, de-
bet illa manu propria ſcribere & coram teſtibus dicere.
Et ſubdit text. in fine, quòd eius manus & lingua habet
omnem virtutẽ chartæ præbitam, ex quibus verbis oſten-
ditur, manum requiri ad ſcribendum, & linguam ad vo-
luntatem coram teſtibus exponendam. Et quòd in tali te-
ſtamento non ſolùm ſcriptura, manu propria teſtatoris
confecta, ſed etiam teſtes requirantur, tenet gloſ. in §. nos
igitur, in verbo, inter filios. in Authen. de teſtam. imper-
fect. Bald. in authen. quod ſine, ante num. 1. verſic. & in
tali teſtamento. & ibi Fulg. in princip. verſic. in gloſſ. re-
linqui. Alex. nu. 4. Iaſ. nu. 1. ante medium. verſic. quando
ergo ſcriptura. Com. nu. 2. circa med. verſic. nota quòd in
teſtamento. & Nat. num. 37. verſ. & hæc procedunt. C. de
teſtam: Alex. conſ. 76. nu. 3. verſ. vbi autem, lib. 3. Gulielm.
de Bened. in c. Raynutius, in verbo, teſtamentum. *el primo*,
nu. 87. verſ. ſed ſi in tali ſcriptura, de teſtam. Soc. iun. conſ.
24. nu. 2. verſic. tamen ad tollendam, lib. 3.

Ad euadendam hanc concluſionem pro parte dicta-
rum de Alteriis duo potiſſimum ſiunt fundamenta.

Primum eſt, quòd teſtes, qui in tali teſtamento requi-
runtur, ſunt de ſolemnitate probatoria, non autem de
ſubſtantiali, quia † communis concluſio eſt, quòd in hu- 2
iuſmodi teſtamento ſufficiunt duo teſtes. Bal. Fulg. Alex.
Iaſ. Com. & Nat. in d. auth. quod ſine. in locis ſupra cita-
tis. Alex. Guliel. & Socin. vbi ſupra. & hanc eſſe commu-
nem teſtatur Iac. Put. inter conſ. diuerſ. in mater. vlt. vo-
lun. conſ. 121. nu. 29. circa med. quidquid ſenſerint aliqui
relati per Alber. in d. auth. quod ſine, tenentes exigi quin-
que teſtes. Quãdo † autem duo teſtes ſufficiunt, tunc non 3
ad ſubſtantiam requiruntur, ſed ad probationem ſecun-
dùm diſpoſitionem iuris gentium, vt per Com. in d. auth.
quod ſine. ſub nu. 3. verſ. ſi verò loquitur. Nam † videmus 4
in teſtamento nuncupatiuo inter liberos ſufficere duo te-
ſtes. gloſſ. vnica, in d. auth. quod ſine, vbi Alex. nu. 3. Bart.
in l. hac conſultiſſima, §. ex imperfecto, nu. 3. & ibi Ang. in
prin. Paul. de Caſt. nu. 2. Alex. nu. 5. Com. num. 1. verſ. &
ſic ſufficiunt. Iaſ. nu. 6. Nat. nu. 153. C. de teſtam. Alex. cõſ.
105. num. 4. verſ. & quod ſufficiant, lib. 7. & conſ. 128. nu.
2. verſ. & videtur quòd ſufficiant. eod. lib. 7. & commu-
nem dicit Grat. conſ. 90. num. 3. lib. 2. & poſt eum Clar. in
§. teſtamentum. q. 8. verſic. hinc infertur. Et tamen iſti duo
teſtes non ad ſubſtantiam teſtamenti, ſed ad probatio-
nem requiruntur. prout ſentit Bald. in d. §. ex imperfecto,
ſub. nu. 2. dum inquit, ibi eſſe vitium in ſolemnitate pro-
batoria, & in teſtamento inter liberos pro eius validita-
te & ſubſtantia nullum requiri teſtem, illúdque valere, ſi
ex confeſſione vel alio modo probetur: & ſi teſtes defi-
ciunt, non † deficere ius, ſed probationem, firmauit Com. 5
in dict. §. ex imperfecto, ante num. 1. & ibi Nat. nu. 151. &
153. Tiraquell. de priuileg. piæ cau. priuileg. 2. ante med.
verſ. vt etiam in ſimili.

Præterea

Prætereà idem videmus in teſtamento ad pias cauſſas,
6 in quo † pariter duo teſtes ſufficiunt.c. relatum, *il primo*,
de teſtam.& eſt communis opin. vt poſt Alex.in l.ſi certis
annis,ſub nu.5.verſic.& tale relictum.C.de pact.& conſ.
131.nu.2.lib.7.teſtatur Clar.in d.§.teſtamẽtum. q.6.verſ.
7 hinc infertur. Et † tamen hi duo teſtes non requiruntur
pro ſubſtantia teſtamenti, ſed ad probationem illius, vt
per Corn.conſ.215.nu.4.lib.2.& conſ.307.nu.6.lib.3.Ti-
raq.d.priuil.2.verſ.hoc autem intellige.

Huic fundamento reſpondetur, quod illi duo teſtes,
qui quoad extraneos in teſtamento manu teſtatoris ſcri-
8 pto requiruntur, ſunt † de ſolemnitate ſubſtantiali, non
autem probatoria, & quòd hæc opinio eſt communis &
de iure verior. Ita námque expreſſe firmat Alex. d. con-
ſil.76.num.3.verſic.vbi autem,lib.3.& bene Ruin. conſi.
71.ſub.no,12.lib.3. Soc.iun.in d.conſi.24. num.2. verſic.
9 tamen ad tollendam,lib.3. vbi inquit, † plerósque velle,
quòd legata aliis quàm liberis facta ſine teſtibus non va-
lent, per text.in §. nos omnia igitur. in Auth. de teſtam.
imperfect. Vnde ſi legata facta extraneis ſine teſtibus nõ
valent, ergo teſtes requiruntur ad validitatem, & ſic ad
ſubſtantiam,non autem ad probationem.Hoc idem ſen-
tit Corn,in d.auth.quòd ſine, nu.3.circa med.veſ.in ter-
minis autem. vbi vult, quòd ſtatutum requirit, quòd in
teſtamento interſint ſaltem duos teſtes, quòd tunc vide-
10 tur receſſum à diſpoſitione iuris gentium, quia † teſtes
de iure gentium non ſunt neceſſarij ad actum, licèt ſi
actus aliter non appareat, ſint neceſſarij ad eum proban-
11 dum, & ſic vult Corn. quòd quando † ſtatutum requirit
in teſtamento præſentiam duorum teſtium, prout re-
quirit tex.in dict.§.ſi tamen aut vxori,ibi,coram teſtibus.
quòd tunc teſtes non requiruntur ad probationem, ſed
ad validitatem ſiue ſubſtantiam teſtamenti.

Quòd autem hæc opinio ſit de iure verior, patet ex-
preſsè in dict.§.ſi tamen aut vxori. ibi, eius manus & lin-
gua habet omnem virtutem chartæ prębitam,quæ verba
referuntur ad verba præcedentia ibi, & hæc propria ſcri-
pta manu dictáque à teſtatoribus coram teſtibus. Vnde
ſi manus & lingua teſtatoris, hoc eſt, propria eius ſcri-
ptura, & expoſitio coram teſtibus tribuunt omnem vir-
tutem chartæ, hoc eſt, totam ſubſtantiam teſtamento in
charta contento, ſequitur, vt teſtes, coram quibus teſta-
tor debet dicere legata vel fideicommiſſa extraneis reli-
cta, ſint de ſubſtantia teſtamenti, aliàs lingua teſtatoris,
hoc eſt dicere legata vel fideicommiſſa prædicta coram
teſtibus, non tribueret vires & robur teſtamento. Acce-
12 dit, quòd in d.§.ſi tamen aut vxori. manus † & lingua
æquiparantur, & pariformiter determinantur ab illo ver-
bo, habet præbitam. Sicut igitur manus, hoc eſt, propria
ſcriptura teſtatoris ſine dubio eſt de ſubſtantia teſtamen-
ti, ita & lingua, hoc eſt, quòd teſtator dicat coram teſti-
bus legata vel fideicommiſſa extraneis relicta.

Non obſtat, quòd in teſtamento inter liberos requi-
runtur duo teſtes ad probationem, non ad ſubſtantiam.
Quia gloſſ.in d.auth.quod ſine, & ibi Alexan.nu.3. Bart.
& alij.in dict.§.ex imperfecto.& Grat.dict.conſ.90.num.
3.ſolùm dicunt, ad probandum teſtamentum inter libe-
beros ſufficere duo teſtes,non autem tangunt hanc quæ-
ſtionem, an iſti duo teſtes requirantur etiam ad ſubſtan-
tiam.Prætereà Bart. & alij in d.§. ex imperfecto, mouen-
tur ex ratione, quia in teſtamento inter liberos remiſſa
eſt ſolemnitas iuris ciuilis, & ſolùm attenditur ius gen-
tium, ſecũdùm quod in ore duorum vel trium ſtat omne
verbum, quæ ratio probationem reſpicit, non autem
13 ſubſtantiam: non enim † eſt de iure gentium, ſed de iure
poſitiuo,requirere teſtes ad ſubſtantiam ſiue validitatem
actus,prout deducit Corn.dict.§.lex imperfecto, ſub nu.
1.verſic.ſed etiam.& latiùs dict.conſ.215.num.4. verſ. &
ideò, libr.2.& conſ.307. num.6. verſic. nec de iure gen-
tium,lib.4. Nat. d.§.ex imperfecto, num.151.cum duob.
ſequen. Et hæc eadem reſponſio inſeruit teſtamento ad
pias cauſſas, in quo ideò duo teſtes non ad ſubſtantiam,
ſed ad probationem tantùm requiruntur, quia † attendi- 14
tur ius gentium, ſecundùm quod (vt dixi) in ore duorum
vel trium ſtat omne verbum. Et ita procedit text.in d.c.
relatum,ſed in caſu noſtro videtur ceſſare omnis difficul-
tas, cùm habeamus text.clarum in d.§.ſi tamen,aut vxo-
ri, requirentem interuentum teſtium pro ſubſtantia te-
ſtamenti.

Secundum fundamentum, quòd fit pro parte Domi-
norum de Alteriis, eſt, quòd in teſtamento, de quo agi-
tur, adeſt ſubſcriptio teſtatoris, quæ habet vim duorum
teſtium. Nam † ſubſcriptio patris & ſubſcriptio libero- 15
rum æquiparantur. auth. ſi modo. C.famil.erciſ.ſubſcri-
ptio autem liberorum habet vim duorum teſtium. Bald.
in d. auth.quod ſine,in prin.inquiens,in teſtamento ſcri-
pto manu teſtatoris poſſe relinqui † legata & fideicom- 16
miſſa extraneis, dummodo in eo interuenerint ſaltem
duo teſtes, vel ſubſcriptio liberorum, hoc ideò voluit
Paol.de Caſtr.in l.fin.in fi. C. famil.erciſc.dicens, quòd
quando non extant duo teſtes,qui deponant de volunta-
te patris, quia non fuerunt præſentes, non ſtatut teſta-
mẽto paterno ſcripto manu alterius, niſi habeat ſubſcri-
ptionem patris vel liberorum, & quòd ita procedat dict.
auth. quod ſine. & d.auth. ſi modo, & quòd ſubſcriptio
teſtatoris habeat vim duorum teſtium, expreſsè firmat
Boër. deciſ.14. ſub num. 11. Sed ad iſtud fundamentum
reſpondetur negando, ſubſcriptionem patris æquipara-
ri ſubſcriptioni liberorum ad effectum, vt legata & fidei-
commiſſa relicta extraneis valeant: ſubſcriptio enim li-
berorum operatur hunc effectum, propter eorum con-
ſenſum in ſubſcribendo præſtitum, cui non poſſunt con-
trauenire, vt declarat Nat.in dict.auth. quòd ſine, nu.51.
ſequitur Clar.§.teſtamentum.q.14.verſ. ſed pone.vbi in-
telligit † hanc ſubſcriptionem liberorum valere, non vt 17
teſtamentum, iuxta diſpoſitionem.d.auth.quòd ſine, ſed
vt contractum ex conuentione liberorum. At ſecus eſt
in ſubſcriptione teſtatoris, quæ operatur validitatem te-
ſtamenti quoad liberos tantùm.Paul.de Caſt.in d.l.fin.in
fi.nõ loquitur quoad extraneos,ſed quoad liberos,quoad
quos † non valet teſtamentum patris manu alterius ſcri- 18
ptum, niſi habeat ſubſcriptionem patris vel liberorum,
Et in hoc æquiparantur ſubſcriptio patris, & ſubſcriptio
liberorum, & quòd loquatur quoad liberos, patet ex eo,
quòd inquit, d. auth.quòd ſine. habere locum, quando
non extant duo teſtes deponentes de voluntate teſtato-
ris, quia non fuerunt præſentes,quæ non exiſtentia duo-
rum teſtium procedit reſpectu liberorum: teſtamentum
† enim patris manu propria ipſius ſcriptum valet quoad 19
liberos ſine vllo teſte, prout tenent communiter Doct.
in d. authen. quòd ſine. aliâs ſi Paul. de Caſt. loqueretur
etiam quoad extraneos, haberet contra ſe communem
concluſionem Doct. in authen. quod ſine. in locis ſupra
citatis, volentium, † quoad extraneos requiri ſaltem 20
duos teſtes. Boër. deciſ. 14.num. 11.non facit ad propo-
ſitum,quia ſolùm allegat Bald.conſil.169. circa medium,
verſic. alij dicunt ſufficere.lib. 2. vbi loquitur de teſta-
mento inter liberos, firmans, ſolam ſcripturam patris
ſufficere ſine interuentu duorum teſtium, quia (vt ipſe
ſubdit) talis ſcriptura patris indubitata habet vim duo-
rum teſtium.

Roman. fideicommiſſi *del Deto*, Lunæ, 10.
Ianuarij. 1583.

SVMMARIA.

1 *Remedium l.fin.C.de edict.diui Adrian.tollen.quo caſu non procedat.*

2 *Soror dotata & à ſtatuto excluſa non poteſt petere legiti-*

*mam neque in bonis patris, neque fratris, ſed tantùm po-
teſt agere ſupplemento dotis contra bona paterna.*
3 *Legitima detrahitur deducto ære alieno.*
4 *Sententia interpretari debet, ne iniuſtitiam contineat.*
5 *Factum iudicis reputatur factum partis.*

DECISIO DCCXXXV.

RESolutum ſine difficultate, Bernardinam non poſ-
ſe exceptione retentionis legitimæ Ioan. Baptiſtæ,
ei ſuper bonis Ioan. Petri patris debitæ, repellere Archi-
1 hoſpitale ſancti Iacobi incurabilium de vrbe, † agens
remedio l. fin. C. de edict. diui Adrian. tollen. Et reſolutio-
nis ratio fuit, quia Berdina ratione ſupplementi congruæ
dotis nullam habeat actionem ſuper legitima Io. Bapti-
ſtæ fratris, ſed tantùm ſuper hæreditate & bonis Ioan.
2 Petri patris: cùm enim † ipſa fuerit dotata, & per con-
ſequens à ſtatuto excluſa, frater ad nihilum tenebatur,
ſed ipſa poterat petere ſupplementum congruæ dotis
ſuper hæreditate patris, & agere contra fratrem tanquam
hæredem patris. Vnde legitima fratris erat immunis ab
3 iſto debito paterno, quia priùs † deducitur æs alienum
& poſteà detrahitur legitima. l. Papinianus. §. quarta au-
tem. ff. de inoffic. teſtam. Et licèt ex deductione debiti
paterni legitima filij diminuatur, non tamen poteſt pro
debito paterno fieri executio ſuper legitima filij. Cùm
igitur Bernardina contra fratrem ſuper eius legitima ha-
beret actionem, non poteſt dicere ſe habuiſſe domum,
de qua agitur, tanquam de legitima fratris, & per conſe-
quens non poteſt eandem domum ex iure legitimæ fra-
tris retinere. Non obſtat, quòd ſententia Gubernatoris
licèt non noceat fideicommiſſario, afficit tamen ipſum
hæredem, quia afficit hæredem ſuper bonis hæredita-
riis, non autem ſuper ſua legitima, aliàs ſententia conti-
4 neret iniuſtitiam, quòd non eſt dicendum, cùm † ſen-
tentia ita interpretari debeat, vt iniuſtitiam non con-
tineat. Anchar. conſil. 6. num. 7. Roman. conſil. 320. nu. 4.
Alexand. conſil. 2. num. 2. lib. 3. Non obſtat quòd Ioan.
Baptiſta ſibi præiudicauit in ſua legitima, ex quo iudex
adiudicauit Bernardinæ pro ſupplemento congruæ do-
5 tis domum, de qua agitur, & factum iudicis † reputatur
factum partis, ita vt perinde ſit, ac ſi Ioan. Baptiſta d. do-
mum Bernardinæ tradidiſſet, Quia reſponſum fuit, quòd
Ioan. Baptiſta cenſetur tradidiſſe, tanquam hæres, & ſol-
uendo debita patris non cenſetur ſoluiſſe de ſua legiti-
ma, ſed de hæreditate paterna. Non obſtat, quòd cùm
ſententia Gubernatoris non poſſit ſuſtineri quoad bona
ſubiecta & fideicommiſſo, debeat ſaltem ſuſtineri quoad
legitimam fratris. Quia non poſſe ſententiam ſuſtineri
quoad fideicommiſſarium, accidit culpa Bernardinę, quæ
illum non citauit ſaltem pro proclama, ſed quoad legiti-
mam fratris non poteſt ſententia ſuſtineri, quia frater
non fuit condemnatus ad legitimam.

Salamantin. iuris viſitan. Veneris, 14. Ianua-
rij. 1583.

SVMMARIA.

1 *Capellani regij ſubſunt ordinarius locorum de iure commu-
ni, non autem magiſtris capellarum.*
*Imò Reges ipſi ſubſunt in ſpiritualibus Epiſcopis loco-
rum.*
2 *Exempti à iuriſdictione ordinaria reſpectu alicuius loci:
non tamen aliorum beneficiorum reſpectu dicuntur
exempti.*
3 *Epiſcopus de iure communi habet fundatam intentionem
in tota ſua diœceſi, & in qualibet eius parte.*
4 *Capella regia non dicitur exempta à iuriſdictione ordina-
ria, niſi priuilegium exemptionis oſtendatur.*
5 *Ordinarius in concernentibus curam animarum poteſt vi-
ſitare etiam locum exemptum tanquam ſedis Apoſtolicæ
delegatus.*
6 *Exemptio ſimplex non eximit à viſitatione.*
7 *Concil. Trid. ſeſſ. 22. c. 8. quo caſu loquatur.*

DECISIO DCCXXXVI.

DOmini circa primam partem dubij dixerunt, Eccle-
ſiam ſancti Marci eſſe capellam regiã: & Abbatem
& clerum in dicta Eccleſia ſeruientes eſſe capellanus Re-
gios, tum ex aſſertione Regũ in diuerſis priuilegiis anti-
quis facta, tum ex dictis teſtium, prout informantes in
facto pro parte Abbatis & cleri latiùs deducunt. Circa ſe-
cundam partem dubij Domini tenuerunt, Epiſcopum
Salamantin. poſſe viſitare tam dictum Abbatem, & cle-
rum, quàm dictam Eccleſiam ſancti Marci: nam quoad
Abbatem & clerum, Epiſcopus Salamantin. habet in-
tentionem fundatam de iure communi, cùm † capel- 1
pellani Regij ſubſint ordinariis locorum, non magiſtris
capellarum. Si enim Reges ipſi ſubſunt in ſpiritualibus
Epiſcupis locorũ. cap. omnes Principes, de maio. & obe-
dien. multò magis ipſi clerici capellarum. ita Abbas in
cap. cum capella. per illum text. num. 3. & ibi Socin. pari-
ter num. 3. de priuileg. Nec Abbas & clerus in caſu no-
ſtro docent de aliquo priuilegio exemptionis, idcóq; nil
prohibet quin ab Epiſcopo Salamantin. viſitari poſſint.
Doct. in dict. cap. cum capella. Et quatenus ratione ca-
pellæ † regiæ eſſent priuilegiati, tamen reſpectu aliorum 2
beneficiorum, quæ obtinent, poſſint corrigi & viſitari,
& d. cap. cum capella. innouat. Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 11.
Quo verò ad Eccleſiam parochialem ſancti Marci. Epiſ-
copus Salamantin. ſimiliter habet intentionem funda-
tam de iure communi, cùm ſit in ſua diœceſi. Epiſcopus
enim † fundat intentionem ſuam in tota diœceſi, & in 3
qualibet eius parte, c. omnes Baſilicæ, 16. q. 7. c. cum Epiſ-
copus, de offic. ordin. lib. 6. Abb. in d. c. cum capella. nu. 3.
ad fin. & ibi Soc. nu. 4. Nec ex eo, quòd dicta Eccleſia ſit
capella regia, dicitur exempta à iuriſdictione Epiſcopi
Salamantin. niſi ei priuilegium † exemptionis conceſſum 4
fuerit, vt per Doct. in d. c. cum capella. & maximè Card.
q. 2. Et quatenus ei priuilegium exemptionis conceſſum
foret nihilominus in † concernentibus curam animarum 5
poteſt Epiſcopus Salamantin. viſitare tanquam delega-
tus ſedis Apoſtolicæ, vt in Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 8. &
ſeſſ. 7. c. 8. & c. per exemptionem de priui. lib. 6. Et † ſim- 6
plex exemptio non eximit à viſitatione. Soc. de viſit. lib.
6. q. 14. verſic. t. igitur quæro. Non obſtat, Concil. Trid.
ſeſſ. 22. cap. 8. Quia loquitur † de hoſpitalibus, collegiis, 7
& confraternitatibus laicorum ſub immediata regum
porrectione exiſtentibus. Non obſtant teſtes, quia non
probat immemorabilem, & quamuis ſuper 13. artic. di-
cant, Abbatem & aliques beneficiatos viſitaſſe d. Eccle-
ſiam ſancti Marci, id tamen non intelligitur priuatiuè ad
Epiſcopum, cùm vltra viſitationem inferiorum, Epiſco-
pus non prohibeatur ſeorſum ab illis viſitare, vt in Con-
cil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 3.

Roman. dotium de Zappis. Mercurij. 19. Ia-
nuarij. 1583.

SVMMARIA.

1 *Diſpoſitio authen. res quæ. C. commun. de legat. non proce-
dit quando ſunt bona materna, ex quibus filia dotari
poſſit, & quibus nondum renuntiauit.*

DECISIO DCCXXXVII.

DOmini dixerunt, domum, de qua agitur ex quo
erat fideicommiſſo ſubiecta, non potuiſſe à Iacobo
de Alexiis obligari pro dotibus Lauræ & Iuliæ filia-
rum, nec etiam potuiſſe deinde ſuper eadem domo exe-
cutionem pro dictis dotibus fieri, Nec intrat hic auth.
res

3 res quæ. C. commode leg. Quia † Laura & Iulia tempore
obligationis paternæ, quæ fuit de anno. 1567. habebant
bona materna, ex quibus dotari poterant, & quib. non-
dum renuntiauerant, cùm renuntiatio fuerit facta de
anno 1567. & ideò ceſſat diſpoſitio d. auth. res quæ. prout
in ſpecie firmat Iaſ. conſ. 231. num. 4. circa med. verſi. nam
cùm iſta domina. lib. 2. poſt Cuman. in l. mulier. §. cùm
proponeretor, ſub nu. 12. ff. ad Trebell. Aym. conſ. 19. ſub
nu. 18. Rolan. conſ. 85. num. 9. lib. 1. Nec poteſt ſuſtineri
executio facta pro dictis dotibus ſuper dict. domo poſt
renuntiationem bonorum maternorum. Quia, aut re-
nuntiatio fuit nulla, & tunc, cùm Laura & Iulia habe-
rent bona materna, non erat pro earum dotibus facien-
da executio ſuper hac domo fideicommiſſo ſubiecta. Aut
renuntiatio fuit valida, & tunc executio pro dictis do-
tibus debebat fieri ſuper bonis maternis renuntiatis,
quæ erant libera, & nnn ſuper dict. domo ſubiecta reſti-
tutioni.

Melphien. fructuum. Lunæ 24. Ianuar. 1583.

SVMMARIA.

1 *Contractus nouus, quando fit ad cautelam, non nouatur primus, nec ab eo receditur.*

2 *Clauſula, citra præiudicium priorum iurium, non inducit nouationem, neque receſſum à primo inſtrumento: ſecus in clauſula, quatenus opus ſit, de nouo arrendauit.*

3 *Confirmatio actus ſubreptitij nihil operatur, etiam ſi habeat clauſulam, confirmamus actum quatenus eſt validus, aliàs de nouo concedimus.*

Fallit in contractu, num. 4.

5 *Interpretatio Papæ ceſſat, ſi in priuilegio diceretur, donationem talem ſi valuit, confirmamus: ſi non valuit, de nouo donamus.*

6 *Cogitatio in genere ſufficit de caſu nullitatis primi actus.*

7 *Scientia ſeu cogitatio, vel conſenſus ſufficit alicuius rei in genere.*

8 *Clauſula, omni meliori modo, quando reſtringatur ad expreſſa.*

DECISIO DCCXXXVIII.

DOmini ſteterunt in deciſis, nempe conſtare ex in-
ſtrumento ſecundæ locationis factæ 16. Februarij.
1557. quòd Iannotus Putius Epiſcopus Melphien. &
Franciſcus Pittus voluerint facere nouam locationem, &
recedere à prima facta 25. Octob. 1532. Et præcipuum
Dominorum fundamentum fuit in illis verbis ſecundæ
locationis: cùm enim prima locatio eſſet nulla ex vitio
ſimoniæ, vt reſolutum fuit, abſque dubio opus fuit no-
ua locatione, & per conſequens oportuit contrahentes
voluiſſe recedere à prima locatione. Non enim creden-
dum eſt, eos voluiſſe facere actum nullum, committere
delictum, & illaqueare animas proprias, & maximè quòd
ſecundùm locationem fecerunt vigore breuis Apoſtolici
cum clauſula, omni meliori modo.

Non obſtant, deducta in contrarium pro parte Illu-
ſtriſſ. D. Ducis Adriæ. Et in primis, quòd illa clauſula,
quatenus opus ſit de nouo arrendauit, importat quòd
partes intendebant facere nouam locationem ad caute-
1 lam, quo † caſu quando nouus contractus fit ad cau-
telam, tunc non nouatur primus, nec ab eo receditur,
vt per Grat. conſil. 126. num. 7. verſic. nam ad iſta. & num.
8. libr. 1.

2 Nam Grat. loquitur de clauſula, † citra præiudicium
priorum iurium, imò iura iuribus addendo, quæ clau-
ſula non mirum ſi non inducit nouationem, neque re-
ceſſum à primo inſtrumento, quia ex ea clarè liquet, par-
tes noluiſſe nouare vel recedere à primo contractu. At
ſecus eſt in clauſula, de qua agimus quatenus opus ſit
de nouo arrendauit, quia ex ea apertè conſtat, partes
voluiſſe facere nouam locationem, & recedere à prima
quatenus opus eſſet noua, qua opus erat ſtante nullitate
primæ.

Secundò non obſtat, quòd prædicta claoſula ſecun-
dùm intentionem partium operabatur anticipationem
ſolutionis, quæ non poterat fieri vigore primæ locatio-
nis, cùm nondum eſſet impetratum Breue Apoſtolicum,
quod permittit anticipatam ſolutionem. Quia reſpon-
detur, clauſulam prædictam non fuiſſe reſtrictam ad
hunc caſum: ſed emanaſſe generaliter, & proptera com-
prehendere quemcunque caſum, in quo opus eſſet no-
ua locatione, & per conſequens caſum nullitatis primæ
locationis.

Tertiò, non obſtant tradita per Iaſ. in l. more. num. 36.
ff. de iuriſd. omn. iud. Nam ipſe loquitur de priuilegio
confirmationis ſubreptio, quia non fuit expreſſa Princi-
pi confirmanti falſitas, vel ſimulatio inſtrumenti con-
firmati: ideò † non mirum, ſi talis confirmatio nihil ope- 3
ratur, etiam ſi habeat clauſulam, confirmamus actum
quatenus eſt validus, aliàs de nouo concedimus, quia vi-
tium ſubreptionis id operatur, prout declarat Seb. Sap.
in addit. ad Abb. in c. inter dilectos. ſub num. 8. in verbo,
priuilegium. vbi tenet idem quòd ſcribit Iaſ. Vnde hoc
dictum Iaſ. non applicatur caſui noſtro, in † quo non 4
cadit ſubreptio, cùm non ſimus in gratia Principis, ſed
in contractu, maximè, quòd partes habebant notitiam
omnium contentorum in prima locatione etiam pacti
ſimoniaci. Prætereà Iaſ. ad probandum dictum ſuum al-
legat Abb. in d. ca. inter dilectos. nu. 8. poſt med. verſ. dic
etiam. vbi inquit, ceſſare † interpretationem Papæ, ſi in 5
priuilegio diceretur, donationem talem ſi valuit, con-
firmamus: ſi non valuit, de nouo donamus. & allegat
Ioan. Andr. ibi col. 6. poſt med. in verbo, nequiuiſſent. Vbi
Ioan. And. interpretando illa verba text. cùm eadem ne-
quiuiſſent confirmari pariter, & donari, declarat, niſi ea-
dem confirmarentur, & donarentur ſub conditione, puta
ſi diceretur, donationem talem ſi tenuit, confirmamus, ſi
non tenuit, de nouo donamus. Et hoc idem tenet ibi
Hoſtien. col. antepen. prope fin. verſic. niſi forſan ita di-
catur. quem ſequitur Henric. Boich. num. 6. verſ. & hoc
eſt verum, & ſic Abb. non dicit id, ad quod Iaſ. allegat:
nam quando loquitur de clauſula, donationem talem ſi
tenuit confirmamus: ſi non tenuit, de nouo donamus,
præſupponit contrarium, quod dicit Iaſ. quòd ſcilicet
priuilegium continens hanc clauſulam valeat & opere-
tur, quia licèt eadem res non poſſit confirmari, & donari,
hoc tamen verum eſt purè loquendo: at ſecus ſub condi-
tione. Cùm igitur in caſu noſtro contrahentes ratifica-
uerint primam locationem, & quatenus opus eſſet, de
nouo arrendauerint, perinde eſt ac ſi primam locationem
ratificauerint ſub conditione, ſi eſſet valida.

Quartò non obſtat, quòd quamuis prima locatio re
vera eſſet nulla, tamen ſufficit, quòd contrahentes puta-
uerint illam valere, ex quo eam ratificarunt, licèt ad cau-
telam, quatenus opus eſſet, de nouo locauerint, & in his,
quæ pendent à voluntate, magis inſpicitur opinio, quàm
veritas. Siquidem reſpondetur, contrahentes ſi non in
ſpecie, ſaltem in genere cogitaſſe de nullitate primæ lo-
cationis, cùm ſub illis verbis, quatenus opus ſit de nouo
arrendauit, comprehendatur generaliter quilibet caſus
indigens noua locatione, & † ſic caſus nullitatis primæ 6
locationis, aliàs ſufficit cogitatio in genere. l. qui iure mi-
litari, & ibi Bald. & Ang. ff. de milit. teſtam. Ange. Imol.
Alexan. Aret. Iaſ. & alij in l. qui Romæ. §. duo fratres, de
verb. oblig. cum aliis cumulatis per Gabriel de regul. iur.
concluſ. 4. in prin. & per Tiraquel. in l. ſi vnquam, in præ-
fat. num. 80. vbi † ſubdit, quòd omnes ferè Doctn. paſ- 7
ſim & in omni materia dicunt ſufficere ſcientiam ſiue
cogitationem ſiue voluntatem, ſiue conſenſum alicuius
rei in genere.

Quintò non obſtat, quòd clauſula, omni meliori modo, in caſu noſtro reſtringatur ad expreſſa, Achil. deciſ.
8 vnica, de clauſula. Quia † in inſtrumento dicitur, ſponté & ex certa ſcientia, non vi, dolo, metu, &c. ſed omnibus melioribus modo, via, iure, cauſſa & forma, quibus magis, meliùs, tutiùs, & efficaciùs fieri potuit, & debuit, quæ verba (vt per ſe patet) ſtant generaliter.

Sextò, non obſtat ſextus articulus additionalis datus pro parte Franciſci Pitti ad probandum valorem fructuum ſpiritualium. Quia iſte articulus fuit datus 23. Iulij, 1546. ad probandum contrarium eius, quod continebatur in quarto articulo additionali dato dudum antea, videlicèt, 9. euiſdem menſis Iulij, pro parte, Do. Vincentij Aquauiuæ tunc Epiſcopi Melphien. ſiue facultate conferendi beneficia, quòd locatio fieret minori pretio. 150. ducatorum auri. Ad probandum autem contrarium fuit pro parte Pitti datus dictus ſextus articulus qui eſt negatiuus, continens, quòd fuit præter id, & abſque eo, quòd fructus ſpirituales fuerint alicuius annui conſiderabili fauore excedentis ſummam 15. aut 20. ducatorum, aut ad illam ſummam aſcendentis. Et ſic iſte ſextus articulus non fuit datus ad probandum valorem fructuum ſpiritualium ad effectum eos conſequendi, ſed ad effectum oſtendendi valorem illorum non fuiſſe conſiderabilem, & quòd ſine illis ſecunda locatio erat vtilis conducenti.

Ad alia bene reſpondetur per informantes.

Aquilan. prioratus. Veneris, 28. Ianuarij. 1583.

SVMMARIA.

1 *Beneficiorum appellatione veniunt etiam regularia beneficia, ſicut & canonicatus appellatione venit etiam regularis.*

2 *Regula de infirmis habet locum etiam in beneficiis regularibus.*

3 *Conſtitutio de publican. debet intelligi de beneficiis perpetuis.*

4 *Beneficia manualia vacantia per obitum vel amotionem, dicuntur etiam vacare per reſignationem.*

5 *Beneficia manualia poſſunt eſſe perpetua, habito reſpectu ad prælatum qui forſan non amouebit.*

Imo manualia regularia ſunt in ſe perpetua, licèt ſecus in ſecularibus. num. 6.

7 *Beneficium manuale poſſidens non poteſt ſe iuuari reg. de annali, de triennali, quin poſſit amoueri ad nutum ſuperioris.*

8 *Beneficij naturam Papa non cenſetur velle mutare, vt de manuali efficiatur perpetuum.*

9 *Beneficiorum appellatione non veniunt hoſpitalia quæ dantur in regimen: ſecus ſi in titulum.*

DECISIO DCCXXXLIX.

Domini cum præſuppoſito, quòd prioratus, de quo agitur, fuerit Aſcanio collatus in titulum, tenuerunt, conſtitutionem de publicandis in caſu, de quo agitur, intrare. Et moti ſunt. Primò, quia conſtitutio loqui-
1 tur de reſignatione beneficiorum, & † non eſt dubium, appellatione beneficorum non ſolùm venire beneficia ſecularia, ſed etiam regularia, ſicut ſub nomine canonicatus, venit etiam canonicatus regularis, vt poſt gloſſ. in clem. 2. in verbo, beneficij, verſic. tamen negari non poteſt, tradit ibi Card. quæſt. 5. num. 13. Imo, ſub num. 3. & Abb. nu. 4. de iudic. Felyn. in c. poſtulaſti, num. 4. in fin. de reſcript. Rebuff. in prax. benefic. tit. quid ſit & quot mod. cap. benefic. num. 10. Et in ſimili videmus regul. de infir-
2 mis, quæ † ſimpliciter loquitur de beneficiis, habere locum etiam in beneficiis regularibus, vt per Rebuff. in eadem reg. gloſſ. 5. in princ. & ſub reg. de publican. comprehendi etiam beneficia regularia, tradit idem Rebuff. in eadem reg. gloſſ. 1. verſic. item quia. Secundò, moti ſunt Domini ex rationibus proœmialibus conſtitutionis, quæ fuerunt, vt fraudes tollerentur, ne reſignantes fructus indebitè percipiant, ne cum illis contrahentes decipiantur, quæ rationes militant etiam in beneficiis regularibus. Tertiò moti ſunt ex eo, quòd ſi conſtitutio habet locum in ceſſione iuris, multò magis in beneficiis regularibus.

Non obſtat, quòd † conſtitutio debet intelligi de be- 3
neficiis perpetuis. cap. percepta. 55. diſtinct. Caſſad. deciſ. 4. nu. 2. de præben. Calder. conſil. 26. poſt princ. verſ. nam collatio. eod. tit. de præben.

Tum † quia cùm iſta beneficia manualia vacent per 4
obitum, vel per amotionem, vt per gloſ. in clem. 1. in verbo reuocati, verſ. & ſcias, quam ibi ſequuntur Cardin. in §. præmiſſa quæſt. 5. num. 8. Imo. num. 44. poſt medium, verſic. tedeo. ad gloſſ. Abb. nu. 17. Vital. dict. §. præmiſſa, nu. 9. de ſupplen. negligen. prælat. dicuntur etiam vacare per reſignationē, qua vacatione ſtante intrat conſtitutio.

Tum etiam, quia, cùm beneficia manualia poſſint 5
eſſe perpetua conſiderato, quòd prælatus forſan non amouebit, habentur pro perpetuis. Argum. leg. ſufficit. ff. de condict. indeb. prout in ſpecie tradit Rebuff. de nominat. quæſt. 9. ſub num. 27. & Vital. in dict. clemen. prima. §. in quibus num. 3. de ſupplen. negligen. prælator. latè Sylu. de benefic. part. 3. quæſt. 21. num. 3. circa medium, verſic. & illa poſſunt dici. Andreas Gambard. de offic. & poteſtat. legat. de later. lib. 4. num. 13. in fine, & num. 14. 15. & 16. vbi † ampliùs vult, manualia regularia eſſe in 6
ſe perpetua, licèt ſecus ſit in manualibus ſecularibus, & allegat deciſ. Ægid. 702. colum. 2. verſic. nec obſtat.

Non obſtat, quòd in beneficiis manualibus non habet locum regula de annali, nec regula de triennali, vt per Mohed. deciſ. 169. Quia † poſſidens beneficium manua- 7
le non poteſt iuuari dictis reg. quin poſſit amoueri ad nutum ſuperioris.

Non obſtat, quòd in reſeruatione beneficiorum non veniunt manualia, vt per Calder. conſil. 26. de præbend. Achil. deciſ. ſecunda, de benefic. Quia † hoc ideò contin- 8
git, quia Papa non cenſetur velle mutare naturam beneficij, vt de manuali efficiatur perpetuum, vt per Calder. vbi ſuprà.

Demùm non obſt. quòd appellatione beneficiorum non veniunt hoſpitalia. clemen. per literas, de præben. Sarn. in reg. de annal. q. 7. nu. 2. Nam † id verum eſt, quan- 9
do hoſpitalia dantur in regimen, ſiue adminiſtrationem: at ſecus quando dantur in titulum, quia tunc reputantur vti beneficia, & veniunt appellatione beneficiorum. Mill. in verbo beneficij appellatione. Sarnen. dicta quæſt. 7. numero 3. Rebuff. in reg. de infirm. gloſſ. 5. & de nominat. quæſt. 15. num. 14.

Legionen. iuriſdictionis. Lunæ, 7. Februarij, 1583.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus poteſt Eccleſias & loca exempta ab eius iuriſdictione in aliquibus caſibus hic enumeratis, viſitare, citra tamen correctionem & punitionem. numero. 2. 3. 4. & 7.*

3 *Epiſcopus in viſitatione loci exempti citra exercitium iuriſdictionis poteſt paternè admonere, verbum Dei prædicare, & alia docere, quæ de iure ſibi permittuntur.*

5 *Inquiſitio ordinaria dicitur illa, quæ non eſt ſolemnis, ſed præparatoria abſque correctione, & iuramenti exactione.*

6 *Inquiſitio ſolemnis fit ad corrigendum & puniendum, & cum exactione iuramenti.*

7 *Epiſcopus in locis exemptis poteſt facere ſolam inquiſitionem*

Digitized by Google

nem præparatoriam, & in genere, non autem ſolemnem. & num. 9.

1 *Metropolitanus in viſitatione ſuæ prouinciæ non poteſt facere inquiſitionem ſolemnem, ſed ſubditos ſibi mediatos reperta contra eos infamia, eorum ordinarijs denuntiare, vt ſolemniter inquirant.*

DECISIO DCCXL.

DVbitaui in Legionen. iuriſdictionis, *an in concordia comprehendatur viſitatio extra correctionem & punitio-*
1 *nem.* Domini † diſtinxeruot plures caſus, quorum duos
priores habuerunt pro indubitatis, quòd viſitatio in illis
non comprehendatur.

2 Primus caſus † eſt, quando Epiſcopus viſitat Eccleſiam, ſanctiſſimum ſacramentum Euchariſtiæ, locum baptiſmi, & reliquiarum, altaria, capellas, vaſa & veſtimenta Eccleſiaſtica, & alia his ſimilia & ad cultum diuinum pertinentia: item domos Eccleſiæ & poſſeſſiones earúmq; domos, de quib. latè Soc. in tract. de viſit. n. 26.

3 Secundus caſus eſt, quando † Epiſcopus in viſitatione circa exercitium iuriſdictionis paternè admonet, verbum Dei prædicat, & alia docet, de quibus in c. placuit. 10. quæſt. 1. Doct. in cap. 1. §. deinde, de cenſib. lib. 6. Soc. de viſit. ſub nu. 28. fol mihi 247. col. 4. circa fi. verſ. expedita ergo. & in Concil. Trid. cap. 1. ſeſſ. 24. Et in his duobus caſibus ambæ partes conueniunt, viſitationem in concordia non comprehendi.

4 Tertius caſus eſt, quando † Epiſcopus viſitando vult inquirere cauſſa imponendi pœnitentiam per viam fori pœnitentialis, quam inquiſitionem poteſt Epiſcopus facere contra laicos, vt per Soc. de viſit. q. 13. ſub num. 14. poſt med. ergo multò magis contra clericos. Et iſte caſus non eſt comprehenſus in concordia, quia ipſe loquitur de exercitio iuriſdictionis in foro exteriori, non in foro pœnitentiali, vt ex eius verbis liquet.

Quartus caſus, in quo videtur conſiſtere difficultas,
eſt, quando Epiſcopus, dum viſitat loca ſuæ iuriſdictio-
nis ſubiecta facit inquiſitionem non ſolemnem, ſed præ-
paratoriam abſque correctione, & iuramenti exactione,
5 quam † inquiſitionem alij vocant ordinariam, de qua
in c. 1. §. ſane, de cenſib. lib. 6. & bene Specul. de inquit. §.
quando. num. 29. quem ſequitur Soc. in ca. qualiter, *il ſecundo*. nu. 28. de accuſat. & de viſit. nu. 28. poſt med. fol. mi-
hi 247. col. 3. verſ. huioſmodi autem inquiſitio. In qua
quidem inquiſitione præparatoria, ſi Epiſcopus inueniet
aliquem ex dignitatibus vel canonicis commiſiſſe deli-
ctum, quod ſit de illis, quorum cognitio, correctio, & pu-
nitio pertinet ad Epiſcopum ſiue eius prouiſorem, & iu-
dices capituli ſimul, & inſuper ſi Epiſcopus comperiet
ortam eſſe talem infamiam, vt ad ſolemnem inquiſitio-
nem deuenire poſſit, tunc Epiſcopus nõ poterit niſi cum
interuentu iudicum capituli & ſeruata forma concordiæ
6 deuenire ad ſolemnem inquiſitionem, ex quo † illa fit ad
corrigendum, & puniendum, & cum exactione iuramen-
ti, vt per Specul. d. §. quando, num. 13. & Socin. de viſitat.
ſub num. 28. fol. 247. colum. 4. propè fin. verſic. & in prædicta inquiſitione.

7 Vnde iſto quarto caſu † aut Epiſcopus viſitando vult
facere ſolam inquiſitionem præparatoriam, & in genere
& ſine aliqua exactione iuramenti, & nullum afferentem
præiudicium inquiſitioni ſolemni, & tunc talis viſitatio
in concordia non comprehenditur. Si enim Metropoli-
tanus in viſitatione ſuæ prouinciæ poteſt facere huiuſ-
modi inquiſitionem præparatoriam in genere ſine vlla
iuramenti exactione, qui tamen nullam habet iuriſdi-
8 ctionem in puniendo ſubditos mediatos, ſed orta † con-
tra eos infamia debet eorum ordinarijs denuntiare, vt ſu-
per his ſolemniter inquirant, dict. cap. 1. §. ſanè, de cenſi-
bus. lib. 6. Specul. dict. §. quando, ſub num. 13. Socin. de vi-
ſitat. num. 28. fol. 247. colum. 3. circa fin. verſic. huiuſmodi autem inquiſitio. & col. 4 poſt princ. verſ. 2. verò caſu, multò magis in caſu noſtro debet poſſe facere Epiſcopus, qui habet iuriſdictionem corrigendi & puniendi, licèt non ſolus, ſed vnà cum iudicibus capituli.

Aut † Epiſcopus in viſitatione vult facere inquiſitio-
nem ſolemnem, exigere iuramenta, & alia facere, quæ in 9
ſolemni inquiſitiooe fieri ſolent, etiam ſi non deueniat
ad correctionem & punitionem, & tunc talis viſitatio in
concordia comprehenditur.

Nec primo membro huius diſtinctionis videtur aduerſari cap. 8. concordiæ, diſponens, quòd abſque expectatione denuntiationis vel accuſationis duo capitulares in correctores electi debeant vnà cum prouiſore inquirere ex eorum officio, & procedere in cauſſa inſimul. Quia talis inquiſitio ex officio non intelligitur de illa inquiſitione præparatoria, quam prælatus facit viſitando, ſed de inquiſitione ſolemni extra viſitationem.

Roman. dntis. Veneris, 11. Februarij. 1583.

SVMMARIA.

1 *Dotem promittens inueſtire pro cautela & ſecuritate ſub obligatione, & non adimplens, tenetur ad intereſſe, & loco illius ad ſortem principalem contra quem agi poteſt via executiua propter obligationem cameralem.*
2 *Clauſula, omnia & ſingula, refertur etiam ad enuntiata.*
3 *Adiectio non valet, niſi inueniatur perſona, in qua obligatio conſiſtit.*
4 *Adiectus non datur, niſi ſit qui petere poſſit.*
5 *Perſona loquentis in generali ſermone non cenſetur incluſa.*
Declara tamen & intellige, vt nu. ſeq. & nu. 9.
7 *Mens loquentis eſt attendenda, an eius perſona in generali ſermone cenſeatur incluſa vel ne.*
8 *Solutio facta prodigo ſeu bonis interdicto, habetur pro non facta.*
10 *Superflua non dicuntur, quæ ad dubitationem tollendam inſeruntur.*
11 *Executiua via obligationis cameralis non competit niſi pro his, quæ expreſsè loquuntur in inſtrumento.*
12 *Obligatio cameralis non competit pro his, quæ veniunt ex interpretatione iuris, ſi allegentur per viam actionis: ſecus ſi per viam replicationis.*

DECISIO DCCXLI.

DOmini dixerunt, Illuſtr. Domino Alexandro de Aptis competere viam executiuam obligationis cameralis contra Illuſtriſſimum Dominum Bernardinum Sabellum pro reſtitutione dotis, de qua agitur. Moti ex pluribus.

Primò, quia in inſtrumento conſtitutionis dotis Do
Helenæ D. Bernardinus eius maritus promiſit, & ſe obli-
gauit Do. Portiæ matri Do. Helenæ, quòd Illuſtriſſ. Car-
dinalis Sabellus inueſtiet ſcuta 9000. tempore receptio-
nis eorum in bonis ſtabilibus, pro cautela, & ſecuritate
dotis in omnem caſum, & euentum reſtitutionis illius,
& pro his Dom. Bernardinus ſe obligauit in forma ca-
meræ. Vnde † cùm non doceatur pro parte d. Bernardi-
ni de huiuſmodi inueſtimento, poteſt Do. Alexander 1
hæres Dominæ Portiæ agere executiuè ad intereſſe, ad
quod D. Bernardinus expreſsè ſe obligauit in forma ca-
meræ, vt per Galleſ. de oblig. camer. par. 3. tit. de vi inſtrumen. oblig. cameræ. nu. 11. & loco intereſſe petere ſortem principalem. Bal. in l. ſi traditio. q. 4. C. de act. empt. Ruin. conſ. 141. nu. 9. propè fin. lib. 1. Rimin. conſ. 297. nu. 10. 11. & 12. lib. 2. Sicut dicimus in cõtractu cenſus, quòd ſi non ſeruentur pacta, nempe renouatio cautionum ſeu alia

Digitized by Google

Pacta, poteſt peti loco damnorum,& intereſſe ſors principalis.

Secundò, quia cùm in inſtrumento dotali ſit enuntiata
reſtitutio dotis,vt patet ex illis verbis,in omnem cauſ-
ſam,caſum,& euentum reſtitutionis dotis, obligatio ca-
meralis facta pro omnibus & ſingulis, intelligitur etiam
2 pro reſtiturione doris quia † clauſula, omnia & ſingula,
refertur etiam ad enuntiata. Alex.conſil.17. num.2.lib.3.
Ruin.conſil.137.num.6.lib.1.& conſi.103.num.11.lib.4.
Pariſ.conſil.97.num.91.lib.1.Creſcen.deciſ.26.Et in for-
tioribus terminis poſſe agi via executiua, reſoluit Rota
in vna Roma. ſocietatis de Philippenſibus. 3. Martij,
1581.coram R.P.D.Lancellotto.

Tertiò licèt Illuſtr. Cardinalis Sabellus frater Dom.
Bernardini, & D. Conſtantia eorum mater adiiciantur
ſolutioni huius dotis: tamen certum eſt, principalem
obligationem conſiſtere in perſonam D.Bernardini,aliàs
3 adiectio oon valeret,quæ † vt valeat,neceſſe eſt,vt inue-
niatur perſona, in qua obligatio conſiſtat. l.fin. §. cum
mihi in fin.ibi. quia niſi à me vim accipiat obligatio, ad-
4 iectio nihil poterit valere.ff.de verbor.oblig.Et † non da-
tur adiectus,niſi ſit qui petere poſſit. l.nam cùm,ibi non
inuenimus quis adiectus ſit, quia non eſt qui petere po-
tuit.ff.de ſtipulat.ſeruor.

Non obſtat pactum, quòd in euentum, in quem ſolu-
tio pecuniarum dotalium fieret aliis perſonis, qoàm Il-
luſtriſſ. Cardinali ſeu Do.Conſtantiæ,eſſet nulla, & ha-
beretur pru non facta, & in caſu reſtitutionis dotis Do.
Bernardinus vel eius hæredes ad reſtitutionem oon te-
nerentur. Quia ſub iſtis verbis generalibus non compre-
henditur perſona D. Bernardini ita paciſcentis, cùm in
5 generali ſermone non cenſeatur incluſa perſona loquen-
tis.l.inquiſitio.& ibi Iacob.Butrig. Petr. Cyn. Bart.Bald.
Ang.Salyc.& Fulg.C.de ſolut.c.petitio.vbi gloſ.& Doct.
de iureiur.Ruin.conſ.89. nu.2.lib.1.conſ. 42. num.15. &
conſ.ſeq.num.17.ad fin.lib.4.latè Grammar.conſ. 2. poſt
6 deciſ.num.13. 14. & 15.Et † licèt in iſta materia ſecun-
dum Abb.in d. c. petitio. in fin.non poſſit dari certa do-
ctrina, ſed ſecundùm varietatem caſuum, varia ſequitur
deciſio,nihilominus in generali locutione,de qua agitur,
non poteſt cenſeri incluſa perſona Do. Bernardini, tum
quia non eſt veriſimile, eum voluiſſe perſonam ſuam
comprehendere, cum eius intereſſet, pecunias dotales
habere,vt poſſet onera matrimonij ſuſtinere. Et quan-
do materia eſt indifferens, & quia poteſt congruere, &
non congruere perſonæ loquentis, tunc, ſi materia eſt
talis, in qua generaliter loquens non intellexit veriſimi-
liter includere perſonam ſuam, vt in caſu noſtro, tunc in
tali generali ſermone perſona loquentis noo includitur,
prout declarat Præpoſ.in c.deinde.num.5. poſt med.ver.
aut materia eſt indifferens. diſt.16. Ita intelligens text. in
d.c.petitio. Tum etiam,quia ex obſeruantia ſubſecuta ſo-
7 lutionis factæ Do. Bernardino conſtat de eius † mente,
quod noluerit perſonam ſuam includere, quæ mens in
iſta materia ſeruanda eſt,ſecundùm Saly.in d.l.inquiſitio.
verſic. aut de perſona. Tum & tertiò,quia ſi perſona Do.
Bernardini includeretur, D. Portia ſoluendo illa iactaſ-
8 ſet ſuum, cùm † ſolotio eſſet nulla,& haberetur pro non
facta.contra l.cùm de indebito.ff.de proba.

Non obſtat, quòd quando generalis ſermo non po-
teſt verificari in alia perſona, quàm in perſona loquẽtis,
prout in caſu iſto,in quo alteri,quàm D. Bernardino ſol-
9 ui non poterat, tunc † in generali ſermone includitur
perſona loquentis.prout declarat Marſil.in l.1.§.ſi ſeruus.
il ſecondo, num.2. cum ſeq. ff. de quæſt. Gabriel. de verb.
ſignif.concluſ.9. nu.6. Quia licèt de iure, & vtiliter non
poſſet alteri, quàm Dom. Bernardino ſolutio fieri pote-
rat, tamen fieri de facto, & nulliter eius fratri, vel credi-
toribus, & ſic pactum non ſoluendi aliis perſonis, quàm
Cardinali, ſeu Do. Conſtantiæ non dicitur ſuperfluum,
cùm exprimat id, quod tacitè de iure inerat. Alex. conſil.
33.nu.5.lib.1.Aym.conſ.25.nu.31.quæ † enim ad dubita- 10
tionem tollendam inſeruntur, non dicuntur ſuperflua. l.
quæ dubitationis.de reg.iur.l.1.ff.de ædil.edict.

Non obſtat, quòd via † executiua obligationis ca- 11
meralis non competit, niſi pro his, quæ expreſsè legun-
tur in inſtrumento. vt per Galleſ. de oblig.camer. part.3.
tit.de vi inſtrum.oblig.camer.num.14.& 15.Corn. conſ.
141.nu.6.& ſeq. lib.3. Et in inſtrumento, de quo agitur,
expreſsè legitur, D.Bernardinum non teneri ad reſtitu-
tionem dotis, quatenus ſoluatur alteri, quàm Cardinali
ſeu Dominæ Conſtantiæ. Vnde cùm ſolutio, nec Cardi-
nali,nec Do.Conſtantiæ facta fuerit,ſequitur,Dominum
Bernardinum ad reſtitutionem dotis non teneri. Siqui-
dem pro reſponſione dicitur, quòd tunc intraret obie-
ctum,quando in inſtrumento expreſsè legeretur pactum
negatiuum de non ſoluendo D. Bernardino quodqui-
dem non legitur, cùm ſub illis verbis generalibus, aliis
perſonis, non includatur perſooa Do.Bernardini, vt ſu-
pra deductum eſt.

Non obſtat,ſi dicatur,quòd † obligatio cameralis non 12
competit pro his, quæ veniunt ex interpretatione iuris,
vt per Gabriel.vbi ſuprà,prout accidit in caſu iſto,in quo
à generalitate illorum verborum, aliis perſonis, eximi-
tur perſona Domini Bernardini ex interpretatione iuris,
quæ habet, quòd in generali ſermone non includitur
perſona loquentis. Quia id verum eſt, quando ea, quæ
veniunt ex interpretatione iuris, allegantur per viam
actionis: at ſecus, quando allegantur per viam replica-
tionis, vt in caſu noſtro, quia tunc pro iis competit obli-
gatio cameralis, prout reſolutum fuit in illa Roma. cen-
ſus coram me.27.Iunij,1580.Quòd autem in caſu noſtro
per viam replicationis allegetur, quòd perſona Do. Ber-
nardini non ſit incluſa ſub illis verbis generalibus, aliis
perſonis, patet, quia Do. Alexander tanquam hæres Do.
Portiæ agit via executiua ad reſtitutionem dotis, de qua
agitur,contra D.Bernardinum, qui ſe obligauit in forma
cameræ pro omnibus, & ſingulis expreſſis in inſtrumen-
to dotali, inter quæ expreſsè legitur reſtitutio dotis
enuntiata:Do.Bernardinus excipit ſe non teneri ad hanc
dotis reſtitutionem, ſtante pacto negatiuo de non ſol-
uendo dotem aliis perſonis, quàm Cardinali, vel Do.
Conſtantiæ, & ſtante,quòd dos, nec Cardinali, nec Do.
Conſtantiæ ſoluta fuit:D.Alexander replicat ſub illo pa-
cto negatiuo,perſonam.Do.Bernardini,cui dos fuit ſolu-
ta,non comprehendi, ex regula iuris, quòd in generali
ſermone non includitur perſona loquentis.

Non obſtant alia deducta pro parte Do. Bernardini.
Quia bene tolluntur per D.Biſciam.

Roman.compromiſſi.Die 14.Februarij.1583.

SVMMARIA.

1 *Alimenta repetuntur pro burſali diſpendio, non pro labore perſonæ.*

2 *Alimenta ſunt præſtanda de fructu, ſeu lucro ex pecunia, vel capitali prouenientе, non autem de ipſa pecunia, vel capitali,niſi quando lucrum non eſt ſufficiens.*

3 *Fructus pecuniæ datæ pro alimentis taxandi ſunt ad rationem cenſus.*

4 *Conſuetudo ſoluendi intereſſe pecuniæ non datæ ad lucrum ea attenditur, ſecundum quam minus lucrum ſoluitur.*

5 *Periculum amiſſionis ſortis principalis facit, lucrum alias illicitum licitum eſſe.*

DECISIO DCCXLII.

IN Roman. compromiſſi dubitaui de pluribus. Primo, a quo tempore alimenta per Do. Iacobum Antonium D. Mariæ, eiúſque ancillæ præſtita computari debeant.

Secundò,

Secundò, *ad quam ſummam illa ſint taxanda pro quolibet menſe.* Tertiò, *an debeantur fructus pecuniarum, quas Martia pro alimentis ſibi, & ancillæ præſtandis Do. Iacobo Antonio dedit.* Quartò, poſito, *quòd debeantur, ad quam ſummam taxari debeant.*

Quoad primam, Domini fuerunt concordes, non probari per teſtes, quòd alimenta computari debeant ab anno 1569. incluſiuè. Nam tertius teſtis Martiæ iuxta octauum dum deponit de anno 1569. incluſiuè vſque ad tempus matrimonij Martiæ, loquitur de habitatione eiuſdem Martiæ in domo Iacobi Antonij. Quo vero ad alimenta nil aliud dicit, niſi, quòd tempore, quo teſtis receſſit, Iacobus Antonius, & Martia cœperunt facere expenſas alternatis menſibus: quamdiu autem durauerint, teſtis dicit ſe neſcire. Tertius teſtis Iacobi Antonij iuxta ſextam non concludit.

Quoad ſecundam, Domini taxarunt alimenta ad ſcuta 7. pro quolibet menſe, moti ex dicto Bal. in l. patrem.
1 circa fin. per illum text. C. de nup. vbi vult, † alimenta peti pro burſali diſpendio, non pro labore perſonæ. ſequitur Petr. Rauen. ſing. 28. Et propterea non habuerunt in conſideratione dicta teſtium Iacobi Antonij taxantium alimenta iſta ad ſummam ſcutorum 15. pro quolibet menſe, quia teſtes non habuerunt rationem ſolius burſalis diſpendij, ſed etiam laboris, & moleſtiæ, dum dicunt, quòd Martia tempore infirmitatis occupabat non ſolùm propriam ancillam, ſed etiam famulos & ancillas Iacobi Antonij, & quòd Martia propter eius infirmitatem erat intolerabilis, vt in 11. & 12. concluſ. Nec viſum eſt Dominis reducere alimenta huiuſmodi ad minorem ſummam, prout pro parte Martiæ prætendebatur, & aliqui etiam ex Dominis ſentiebant, quia teſtes probant aliquas impenſas extraordinarias factas tempore, quo Martia infirmabatur.

Quoad tertiam, Domini tenuerunt, fructus deberi ex pecuniis, quas Martia pro alimentis propriis, & ancillæ dedit Iacobo Anton. quia mens Martiæ cenſetur fuiſſe, vt ex emolumento ex illis pecuniis percipiẽdo alimenta ſi-
2 bi, & ancillæ præſtarentur, prout † in ſpecie firmat Imol. in leg. diui. num. 2. in fin. per illum text. & ibi Alexand. num. 6. ff. ad leg. Falcid. & alimenta, vt inquit Alcia. conſ. 35. num. 2. tom. 2. libr. 5. non debent præſtari de capitali, ſed de lucro ex capitali ipſo prouenienre. l. 3. §. 1. ff. vbi pupil. educ. debeat. & l. Imperator. ff. ad Trebell. Et non debet tangi capitale, niſi quando lucrum non eſt ſufficiens, prout reſolutum fuit octaua Nouembris, anni præteriti.

Circa quartam & vltimam, Domini taxarunt fructus dictarum pecuniarum, non ad ſcuta 12. ad rationem ſo-
3 cietatis officij, ſed ad ſcuta 8. ad † rationem cenſus, ex his, quæ ſcribit Rom. conſil. 139. ſub num. 5. & ſing. 179. verſ. pone. in quibus locis vult, quòd ſi in ciuitate variæ ſunt conſuetudines dandi pecunias ad lucrum, & pupillus petat à tutore intereſſe pecuniæ non datæ ad lucrum, quòd
4 debet † attendi conſuetudo, ſecundùm quam non maius, ſed minus lucrum ſoluitur, per tex. clarum in l. tutor. qui repertorium. §. ex cæteris. ff. de admin. tut. ſequitur Lup. in c. per veſtras. §. 7. nu. 2. poſt med. fol. mihi 248. de don. inter vir. & vxor. Vnde in propoſito arguendo de conſuetudine generali ad particularem ipſius Martiæ, quæ conſueuit dare pecunias ſuas ad lucrum diuerſimode, nempe ad ſocietatem officij, & ſic ad maius lucrum, & ad cenſum, & ſic ad minus lucrum, debet attendi minus lucrum ad rationem cenſus. Præterea ratio, cur Domini non taxarunt fructus, de quibus agitur, ad rationem ſo-
5 cietatis officij, fuit, quia † ceſſauit periculum vitæ Martiæ, & per conſequens amiſſionis ſortis principalis, quòd ſolùm periculum in ſocietatibus officiorum facit eſſe licitum lucrum 12. pro centenario, vt notiſſimum eſt.

Gadicen. adiunctorum, Die 14. Februarij. 1582.

SVMMARIA.

1 *Conc. Triden. ca. 4. ſeſſ. 6. & ca. 6. ſeſſ. 25. habet locum in capitulis non ſolùm exemptis, ſed etiam habentibus conſuetudines, ſententias, iuramenta, & concordias, & de eorum vario intellectu, & eadem ferè diſpoſitione vide num. ſeqq.*

2 *Epiſcopi, & alij maiores prælati poſſunt viſitare, corrigere, & emendare capitula non ſolùm auctoritate Apoſtolica, ſed etiam ordinaria.*

3 *Decreta Conc. Trid. ſeſſ. 6. ca. 4. & ſeſſ. 25. cap. 6. habent locum etiam in capitulis habentibus ſtatuta.*

4 *Conc. Trid. ca. 6. ſeſſ. 25. loquitur in eiſdem terminis, in quib. loquitur cap. 4. ſeſſ. 6.*

Item quod dictum c. 6. venit ampliatiuè, & limitatiuè ad dictum ca. 4. nu. 5.

Item quòd dictum cap. 6. non procedit in illis Epiſcopis, aut eorum vicariis, qui quocunque iure maiorem habent poteſtatem, quam in eo decreto comprehendatur. numero 6.

Item, quòd dictum capit. 4. debeat intelligi diſtinctiuè. num. 7.

8 *Capitula non habentia exemptiones, vel conſuetudines, vel ſententias, vel iuramenta, vel concordias, vel ſtatuta, poſſunt vti diſpoſitione ca. 6. Conc. Trid. ſeſſ. 25 circ. conſilium & aſſenſum duorum capitularium, ſed remanent ſub diſpoſitione iuris communis.*

8 *Declaratio congregationis Conc. Trid. quod c. 4. ſeſſ. 6. & c. 6. ſeſſ. 25. habeant locum in capitulis exemptis tantum, quomodo intelligatur.*

DECISIO DCCXLIII.

Domini in vna Gadicen. adiunctorum, proponente R. P. D. Decano, tractarunt de ordine Sanctiſſimi, 14. Februarij, 1583. de intellectu duorum decretorum Concil. Tridentin. videlicet, cap. 4. ſeſſio. 6. & cap. 6. ſeſſ. 25. ſuper quorum intelligentia plura firmarunt. Primò,
quòd † habent locum in capitulis non ſolùm exemptis, 1
ſed etiam habentibus conſuetudines ſententias, iuramenta, & concordias, prout expreſsè loquitur, cap. 4. cuius verba viſa ſunt Dominis clariſſima Secundò, quòd Epiſcopi, & alij maiores prælati poſſunt viſitare, corrigere, & emendare capitula non ſolùm auctoritate Apo-
ſtolica, ſed † etiam ordinaria, ponderando dictionem, 2
etiam, poſitam in dict. cap. 4. quæ implicat auctoritatem ordinariam. Tertiò, quòd decreta iſta habent locum
etiam in capitulis habentibus † ſtatuta, licet de eis in d. 3
cap. 4. ſpecifica mentio non fiat. & ad id ponderarunt Domini d. c. 6. in fin. ibi ex conſtitutionibus. Ac etiam mouebantur ea ratione, quòd ſi ſtatutum tollit exemptiones, & priuilegia, multò magis cenſetur voluiſſe tollere ſtatuta. Quartò, quod dictum cap. 6. loquitur in eiſdem terminis, in quibus loquitur dictum, cap. 4. vide-
licèt † in capitulis habentibus exemptiones, conſuetu- 4
dines, ſententias, iuramenta, concordias, quia dictum. c. 6. habet relationem ad dictum cap. 4. & ideò ſecundùm terminos illius intelligi debet. Quintò, quòd dictum cap. 6. venit ampliatiuè, & limitatiuè ad dictum cap. 4.
ampliatiuè, † quatenus ampliat dictum cap. 4. vt proce- 5
dat etiam, quando Epiſcopus extra viſitationem proceſſerit: limitatiuè verò, quatenus limitat hanc ampliationem, vt habeat locum, dummodo Epiſcopus, vel eius Vicarius de conſilio, & aſſenſu duorum capitularium procedat. Sextò. quòd diſpoſitio dicti cap. 6. circa conſilium, & aſſenſum duorum capitularium non procedat in
illis † Epiſcopis, aut eorum vicariis, qui ex conſtitutio- 6
nibus, vel priuilegiis, aut conſuetudinibus, ſiue concordiis, ſeu quocunque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quàm in eo decreto comprehendatur.

Septimò

Septimò, quòd dictum cap. 4. debeat intelligi diſiun-
7 ctiuè hoc eſt, † in capitulis habentibus, vel exemptiones, vel conſuetudines, vel ſententias, vel iuramenta, vel concordias: aliàs ſi intelligeretur coniunctiuè, ſuperflua & eluſoria eſſet eius diſpoſitio: nullum enim inueniretur capitulum, in quo exemptio, conſuetudo, ſententia, iuramentum & concordia ſimul concurrerent. Vltimò, quòd capitula non habentia exemptiones, vel conſuetudines, vel ſententias, vel iuramenta, vel concor-
8 dias, vel ſtatuta, non † poſſunt vti diſpoſitione dicti ca. 6. circa conſilium, & aſſenſum duorum capitularium, ſed remanent ſub diſpoſitione iuris communis. Præterea, quia congregatio Cardinalium Concil. Tridentini interpretum declarauit, decreta prædicta habere locum in ca-
9 pitulis exemptis tantùm, puto, † declarationem debere intelligi, capiendo exemptionem in genere, vt ſcilicet, dicta decreta nõ procedãt in capitulis ſubditis, ſed in exemptis tantùm, hoc eſt, in liberis, & immunibus à viſitatione, correctione, & emendatione Epiſcoporum, ita vt capitula exempta non ſolùm dicantur illa, quæ habent exemptiones, ſed etiam ea, quæ habent conſuetudines, iuramenta, ſententias, concordias, quarum vigore ſint exempta, hoc eſt, immunia & libera à viſitatione, & correctione Epiſcoporum. Et pro hac intelligentia plurimùm facit decretum eiuſdem Concil. Trident. cap. 4. ſeſſ. 14. vbi omnes prælati in Eccleſiis ſuis reſidentes poſſunt viſitare, punire, & corrigere quoſcunque clericos ſeculares qualitercunque exemptos. Deinde ſubditur, quibuſcunque exemptionibus, conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, concordiis ipſis clericis minimè ſuffragantibus. Demùm in fine dicitur, ipſorum exemptorum contemplatione. Et ſic patet ibi, quòd clerici habentes exemptiones, conſuetudines, ſententias, iuramenta, & concordias, appellantur generali nomine exempti.

Salamantin. iuris viſitandi. Lunæ, 28. Februarij. 1583.

SVMMARIA.

1 *Exemptioni viſitationis etiam immemorabili hodie eſt derogatum per Conc. Trid.*

2 *Concil. Trid. in capellis regiis expreſsè præſeruat diſpoſitionem c. cum capella. de priuileg.*

Declara tamen, vt ibi, & nu. 4.

3 *Exemptio conceſſa quoad vnum, non extenditur quoad alia.*

5 *Decreta Conc. Trid. de viſitatione loquentia habent locum etiam in capellis regiis.*

6 *Immemorabilis habet vim priuilegij, ſed non eſt verum priuilegium.*

7 *Diſpoſitio ca. cum capella. de priuileg. non extenditur ad priuilegium fictum reſultans ex immemorabili.*

DECISIO DCCXLIIII.

Domini denegarunt remiſſoriam ex capite irrelevantiæ propter decreta Con. Trid. cap. 8. ſeſſ. 7. cap.
1 8. ſeſ. 21. cap. 3. & cap. 9. ſeſſ. 14. In † quibus decretis quoad viſitationem derogatur etiam immemorabili.

Nec obſtat, quòd iſta decreta loquuntur in aliis Eccleſijs, non in capellis regiis, in quibus Con. Trident. ex-
2 preſsè † præſeruat diſpoſitionem c. cum capella. de priuileg. vt in c. 11. ſeq. 24. Nam reſpondetur, quòd c. cum capella, à Concil. Trident. præſeruatum, non loquitur de priuilegio exemptionis generali, ſed de ſpeciali quoad ſuſpenſionem, vel excõmunicationem, aut interdictum, Et ideò ſecundùm Docto. ibi capellani regij delinquentes in capella, licèt non poſſint ab Epiſcopo ſuſpendi, vel excommunicari, aut interdici, poterunt tamen alia pœna puniri, quia non ſunt ſimpliciter exẽpti, ſed quoad quid, hoc eſt, vt non valeant excommunicari, aut ſuſpendi, aut interdici: & † exemptio conceſſa quoad vnum non extenditur quoad alia, imò conceſſio vnius eſt derogatio alterius, vt per Inno. ibi prope fi. verſ. item nota. Hoſt. 3
col. 1. ad fin. verſic. quocirca. Ioan. And. in princip. Card. quæſt. pen. But. num. 4. Abb. in fin. & Soc. n. 5. verſ. & ideò Vnde Concil. Trid. præſeruauit ca. cum capella. ſolùm † quoad ſuſpenſionem, vel excommunicationem, aut 4
interdictum, de quibus loquitur, non autem quoad viſitationem, de qua nullum verbum. Et † propterea de- 5
creta Concil. Triden. de viſitatione loquentia, habent locum nedum in aliis Eccleſiis, ſed etiam in capellis regiis. Præterea poteſt etiam reſponderi, quòd licèt † imme- 6
morabilis habeat vim priuilegij, non tamen eſt verum priuilegium. Soc. conſil. 260. num. 22. lib. 2. cùm multa (vt ipſe inquit) poſſint acquiri per viam priuilegij, quæ non poſſunt per viam immemorabilis. ſequitur Caſſan. conſ. 34. num. 13. Aym. de antiq. temp. par. 4. ſect. abſolutis differentiis. num. 10. & 51. Gabriel. de præſcript. concluſ. 1. nu. 42. Quare c. cum capella. præſeruatum à Conc. Trid. in eo quòd loquitur de priuilegiis Apoſtolicis, † non 7
debet extendi ad priuilegium fictum reſultans ex immemorabili, quia cùm c. capella, loquitur de priuilegiis exemptionis, quæ tanquam odioſa, & ordinariæ iuriſdictioni præiudicialia, debent ſtrictè intelligi, vt per Doct. ibi, & alibi paſſim.

Pientin. affictus. Vener. 19. Martij. 1583.

SVMMARIA.

1 *Remiſſio penſionis eſt facienda conductori propter caſum fortuitum.*

2 *Remiſſio penſionis propter bellum, quod erat tempore locationis, non fit, ex communi.*

Ampliatur etiam ſi bellum non eſſet incoatum, ſed dubitaretur de eo. nu. 3.

4 *Caſus fortuitus, qui potuit præuideri, & non fuit præuiſus, culpa adſcribitur.*

DECISIO DCCXLV.

Concluſum, Petrum teneri ad ſolutionem affictus vltimi triennij, quia cùm continuauerit in locatione per aliud triennium nulla præcedente intimatione, quam nolens ſequi locationem tenebatur coram duobus teſtibus locatori facere iuxta tenorem 10. capit. in inſtrumento affictus inſerti, conſequens fit, vt cenſeatur renouata locatio ad aliud triennium cum eiſdem pactis, & modis ſuperiùs expreſſis, prout in eodem ca. 10. continetur.

Non obſtat, quòd propter bellum Senenſe, & propter defectum animalium prædia non potuerunt coli, & ſic ex † caſu fortuito ſit facienda remiſſio penſionis, iuxta 1
tex. in ca. propter ſterilitatem. de locat. latè Couar. pract. quæſt. cap. 30. Quia iſte caſus fortuitus fuit præuiſus, cùm tempore huius tacitæ reconductionis bellum vigeret, quo non obſtante Petrus in locatione continuauit, ideóque non eſt locus remiſſioni. Communis † eſt enim con- 2
cluſio, quòd non ſit remiſſio propter bellum, quod erat tempore locationis, quia imputandum eſt conductori, qui ſciuit ſtatum, & conditionem rei, & vidit periculum imminere, & nihilominus conduxit, vnde excuſatur à ſolutione pẽſionis. argum. l. qui bona. §. de illo. ff. de damn. infect. & eius. quod not. in l. habitatores. §. fin. ff. locat. ita Cyn. in leg. ex conducto. §. 1. in addit. ff. locat. quem refert, & ſequitur Bald. in l. ſi ea lege. ſub nnmer. 3. C. de vſur. in cap. 1. §. vaſa'li. num. 2. de pact. Conſtan. & conſil. 329. num. 4. lib. 1. Roman. Alex. & Alex. in l. interdum. §. ex naufragio omnes. in fin. ff. de acquir. poſſ. Alex. conſ. 139. nu. 2. verſ. aliquãdo guerra impedit. Alex. conſ. 112. nu. 4. lib. 1. Iaſ. in l. 1. num. 98. circa med. ver. 2. ego limito. C. de iure empl. Rip. de priuileg. cõtra caſ. peſt. n. 44. Dec. conſ. 312. prope fi. verſ. & ſicut nõ debet. Calcan. conſ.

Digitized by Google

3 conſil.24.nu.11. & 12. Vbi † ampliat etiam ſi bellum non
eſſet incoctum, ſed dubitaretur de eo, Afflict. deciſ. 365.
num.8. vbi loquitur in terminis noſtris tacitæ recondu-
4 ctionis. Vnde † cùm bellum in caſu noſtro potuerit tem-
pore tacitæ reconductionis præuideri, non connumera-
tur inter caſus fortuitos, ſed culpæ adſcribitur, vt inquit
Bald.in d.§.vaſalli.nu.1.per l.ex conducto.§.ſi vis tempe-
ſtatis.ff.locat.ſequitur Alex.d.conſ.112.nu.4.Calcan.dict.
conſ.24.nu.11.circa med. Dixerunt tamen Domini, Pe-
trum non teneri ad ſolutionem integri affictus, quia cùm
fuerint locata prædia, & animalia pro affictu annuo 320.
ſcutorum, & animalia fuerint deprædata ante annum
1554. affictus debet ſolui de prædiis tantùm, non autem
de animalibus, quæ perierunt periculo locatoris, vt iam
reſolutum fuit: exceptis tamen 12.vaccis, pro quibus pen-
ſio eſt ſoluenda.

Roman.compromiſſi.Die 23.Martij.1583.

SVMMARIA.

1 *Iuramento creditoris circa quantitatem ſtatur probato debi-
to etiam ex confeſſione debitoris, ex communi, nu.2.*
Intellige tamen & declara, vt nu.3.4.& 5.
4 *Dolus debitoris in negando debitum cum difficultate pro-
bationis, operatur, vt creditor poſſit circa quantitatem
debiti iurare.*
5 *Creditoris iuramento non debet ſuper quantitate debiti ſta-
ri quando debitum eſt confeſſatum, ſed quantitas eſt in
dubio.*
6 *Iuramentum ſuper quantitate mutui poteſt creditori defer-
ri, vbi mutuum probatum ſit, & quantitas ex coniectu-
ris deprehendi poſſit, ex communi.*
7 *Iudex poteſt refrenare iuramentum iuxta illud, quod ſibi vi-
debitur veriſimile.*
8 *Iuramentum ſuper quantitate præſtationis alimentorum
quæ confeſſa fuerunt, deferri non poteſt, niſi ex coniectu-
ris aliqua quantitas deprehendatur.*

DECISIO DCCXLVI.

IN Roman.compromiſſi 23. Martij, 1583. dubitaui, an
ſtante, quòd ſit probata pro parte Do. Iacobi Antonij
præſtatio alimentorum tam per teſtes vtriuſque partis,
quam ex confeſſione Martiæ, de qua in 19.& 21.art. circa
tempus ſtandum ſit iuramento Do.Iacobi Antonij, prout
videmus in ſimili, quòd † probato debito etiã ex confeſ-
ſione debitoris circa quantitatem ſtatur iuramento credi-
toris, vt per deciſ.Pedemon.96.num.3. In quo dubio, licèt
2 † communis opinio ſit, quòd probato debito poſſit quan-
titas ipſius iuramento creditoris probari. prout voluit
Raynutius de Fului.in leg.1.per illum text.ff.de in lit.iuran.
& per l.fi.C.de bon.auct.iud.poſſid.refert & ſequitur Ve-
ronen.caut.210. Dec.in cap.1.num.33.prope fin. verſic.
tertio accedat.de probat. in leg. certi condictio.§.quo-
niam.num.7.circa med. ff.ſi cert.pet.in l. in actionibus.
num. 13.circa med. verſ. & ad hoc bene facit. ff.de in lit.
iur.in l.fin.num.24. C.de eden.conſ.146.nu.14.ante med.
verſic.& hoc in propoſito.& conſ.536.nu.14.Mantil.ſing.
22.& 689.Deciſ.Pedemont.96.num.3.de communi te-
ſtatur Bolognet.in d.l.in actionibus.nu.86.circa med.Ni-
hilominus hoc dictum Rayn. intelligitur, † quando debi-
tor negaſſet debitum, & conuictus eſſet de mendacio,
conſtaret de eius dolo: nam tunc probato debito ſta-
tur quoad quantitatem illius iuramento creditoris, idque
colligitur ex eo, quòd Rayner.& ſequaces loquuntur,
quando per teſtes, aut acta fuiſſet probatum debitum, li-
cet non conſtaret de quantitate, & ſic præſupponunt de-
bitum fuiſſe negatum, aliàs non opus fuiſſet probare de-
bitum per teſtes aut acta: at ſecus eſt, quando debitor
non negaret debitum, imò fateretur illud, ſed non in tan-
ta quantitate, quia hoc caſu deciſ. Rayn. videretur ſatis
dura, cum magis circa quantitatem debiti ſtandum eſſet
iuramento creditoris, quàm debitoris. & ita latè declarat
Aym.de antiq.temp.par. 1. ſect. vidimus nu.15.verſic. 2.
reſpondeo, & num. ſeq. ſequitur Plot. in l. ſi quando. nu.
660.poſt med.verſic.& debent intelligi,& nu.ſeq.C.vnde
vi.Et hanc quoque declarationem ſentit, d.deciſ. Pedem.
96. in fi.dum ibi præcipuè ſe fundat in dolo præſumpto
debitoris, qui noluit exprimere quantitatem debiti,& Bo-
lognet.in d.l. in actionibus.num. 86. in fin.vbi firmat do-
ctrinam Rayne. non † eſſe veram, quando non concurrit 4
dolus cum difficultate probationis.& hoc idem ſenſerunt
Purpur.in l.admonendi.num.265. & ibi Rip.num.188. in
fin.ff.de iureiurand. Præterea, quando debitor fatetur de-
bitum, ſed negat fuiſſe illius quantitatis, quam aſſerit
creditor, tunc etiam ſi per teſtes, vel acta debitum pro-
baretur, de quantitate autem non conſtaret, non debet
† ſuper quantitate ſtari iuramento creditoris, niſi concur- 5
rant aliæ coniecturæ, prout firmat Aym. dict. ſect. vidi-
mus, num.18.in fin.& latiùs Plot.in d.l.ſi quando.nu.661.
& eſt doctrina Bart.in d.l. admonendi. num. 40. vbi vult,
quòd ſi duo † teſtes probent me mutuaſſe tibi pecuniam, 6
ſed ignorent, vel non recordentur de quantitate, & ex
aliquibus coniecturis poteſt coniecturari quantitas, vt-
pote, quia duo alij teſtes probent te petijſſe à me mutuo
decem, vtique ex iſtis probationibus ſimul iunctis poſ-
ſet mihi iuramentum deferri, & Bart.ſequitur But.in cap.
fin.nu.12.circa med. verſ. ſi eſt defectus iuriſdictionis. de
iureiur. Alex.conſ.69.nu.6.lib.2. Iaſ.in l.certi condictio.§.
quoniam, nu.10.verſ.aduerte etiam.ff.ſi cert.pet.Marſi.in
l.certi condictio.§.idem Cornelio.nu.3.ff.de quæſtio.Ve-
ronen.d.caut.210.circa fin.verſic.ſed tu vide. Aym.conſ.98.
num.9.& ſect.vidimus, num.10. Plot. in d.l.ſi quando.ſub
num. 661. Rip.aſſerens hanc eſſe communem. in d. l. ad-
monendi.nu.188.Et hoc idem in effectu ſentit Rayn.dum
dixit, quòd iudex † poteſt refrenare iuramentum iuxta il- 7
lud, quod ſibi videbitur veriſimile, & ita Rayn. intelligit
Veronen.d.caut. 210. in fin. & Mantil. ſing. ſupra citatis.
Vnde † cùm in caſu noſtro D. Martia non negauerit, ſed 8
confeſſa fuerit alimenta, imò vlteriùs faſſa fuit, illa fuiſſe
ſibi præſtita per ſpatium octo annorum, cúmque non
concurrant coniecturæ ſufficientes, vt apparet ex præmiſ-
ſis, non poteſt eſſe locus delationi iuramenti.

Fotoliuien. prædij de Magliano. Mercur.4.
Maij.1583.

SVMMARIA.

1 *Hæres grauatus debet habere non ſolùm quartam, ſed etiam
fructus quartæ.*
2 *Res alienata per hæredem ei computatur in quartam.*
3 *Fideicommiſſario incũbit onus probandi hæredem tot fructus
percepiſſe ex tribus partibus hæreditatis, vt abſorbeant
quartam, vel rem alienatam ab eo exceſſiſſe quartam.*

DECISIO DCCXLVII.

DOmini tria firmarunt. Primò, quod hæres graua-
tus debet habere non ſolam quartam, † ſed etiam 1
fructus quartæ. l. mulier.§.ſi hæres. verſ. alia cauſſa. ff. ad
Trebellian. leg. quod de bonis. §. fructus. & ibi Paul. de
Caſtr.num.3. ff.de leg. Falcid. Rip. in l. in fideicommiſſa-
riam.num.24.& ibi Hier. Lauren. num. 46. ff. ad Trebell.
Pic.in l in quartam.num.109.verſic.caue tamen.ff.ad leg.
Falcid.

Secundò, quod regulariter † res alienata per hære- 2
dem computatur ei in quartam. l. Marcellus. §. res, quæ
& ibi Bar.& alij.ff. ad Trebell. Docto. communiter. in d.
l.in quartam.etiam inuito fideicommiſſario, Bart.d.§.r
quæ.num.2.verſ.ſed fideicommiſſario inuito. & ibi P...
de Caſt.ſub nu.3.Imo.num.10. verſ.& adde, & Iaſ...
Rip.in d.l.in quartam.ſub nu.96. Socin.nu.8...

Digitized by Google

quiens hanc concluſſonem de plano procedere. Bolo-
gnet.num. 236. cum ſeq. Tertiò, quòd fideicommiſſario
3 incumbit † onus probandi hæredem tot fructus percepiſ-
ſe ex tribus partibus hæreditatis, vt abſorbeant quartam,
vel rem alienatam ab eo exceſſiſſe quartam, quia cùm
hæres habeat intentionem fundatam, quòd ei debetur
quarta, & quod res per eum alienata regulariter imputa-
tur ſibi in quartam, ſi fideicommiſſarius vult dicere con-
tratium, debet probare.

Foroliuien. fideicommiſſ. Mercurij. 4. Maij. 1583.

SVMMARIA.

1 *Bona ſubiecta fideicommiſſo non veniunt in inſtitutione hæredis ex communi.*

2 *Amplia etiam ſi de illis teſtator diſponere potuiſſet. num. 3*

Limita tamen, & declara, vt nu. 2

DECISIO DCCXLVIII.

DOmini dixerunt, Euangeliſtam ex eo, quòd in te-
ſtamento inſtituit filium, & ſubſtituit filias, non fuiſ-
ſe vſum facultate alienandi ſibi in diuiſione data, quia
1 communis eſt concluſio, quòd † in inſtitutione hæredis
non veniunt bona ſubiecta fideicommiſſo, & ſic prohi-
bita alienari. Bat. in l. codicilles §. inſtituto. num. 5. & ibi
Imol. in fi. ff. de leg. 2. Bal. in l. 1. in princ. C. quæ res pignor.
&c. Alex. conſil. 168. num. 6. lib. 2. Iaſ. conſil. 124. ſub nu. 4.
lib. 4. Dec. conſil. 378. nu. 1. Pariſ. conſ. 26. num. 19. & conſ.
93. num. 38. lib. 2. Deciſ. Pedemon. 85. ad fi. & communem
inquit Rolan. conſ. 71. nu. 26. lib. 2.

Non obſtat, quòd in deciſione data fuit facultas alie-
2 nandi, quo caſu cenſetur etiam data facultas inſtituendi
hæredem in teſtamento, & † & ſic in generali inſtitutione
veniunt omnia bona propter liberam alienandi faculta-
tem. Alexan. conſ. 57. nu. 6. lib. 3. bene Soc. conſil. 43. num.
2. lib. 4. Quia in caſu iſto non ſolùm inductum fuit fidei-
commiſſum fauore Petri Franciſci, & Pauli de Monſi-
gnanis, ſed etiam contemplatione totius familię de Mon-
ſignatis. Vnde quamuis Euangeliſta in diuiſione habue-
rit à Petro Franciſco, & Paulu facultatem alienandi, re-
manebat tamen fideicommiſſum quoad alios de Mon-
ſignatis, quo ſtante non poteſt dici, quòd in generali in-
ſtitutione includantur bona ſubiecta fideicommiſſo, &
bene facit Aym. conſil. 19. num. 13. firmans in generali in-
3 ſtitutione hæredis non cenſeri comprehenſa bona ſubie-
cta reſtitutioni, etiam † ſi de illis teſtator diſponere po-
tuiſſet, allegando Aret. conſ. 74. num. 10. ad fin. & nu. 11.
Corn. conſil. 165. nu. 19. 20. & 21. lib. 2. & Iaſ. in l. qui poſt
num. 3. C. de legat.

Romanen. fideicommiſſi. *del Deto* Die 22.
April. 1583.

SVMMARIA.

1 *Filius heres inuentarium non conficiens tenetur indiſtinctè creditoribus hæreditariis, nulla facta deductione legitimæ.*

Imò etiam ſi conficiat, non deducit legitimam quoad creditores hereditarios, ſi hæreditas non ſit ſoluendo: aliàs ſecus. num. 3.

2 *Hæres non conficiens inuentarium tenetur ad ſupplementum legitimæ de ſuo proprio.*

Fallit, niſi hæreditas ſit ſoluendo. nu. 4

3 *Æs alienum debet ante legitimam deduci.*

5 *Hæres extraneus, quando hæreditas eſt ſoluendo, deducit legitimam, etiam ſi inuentarium non fecerit.*

6 *Fideicommiſſarius vniuerſalis ſubrogatur loco hæredis.*

7 *Filia, an & quando poſſit repellere fideicommiſſarium exceptione retentionis aliquorum bonorum pro legitima debita fratri in bonis patris, vide diſtinctionem.*

DECISIO DCCXLIX.

DOmini concorditer ſteterunt in deciſis ex rationi-
bus in deciſione adductis.

Non obſtat, nouiter pro parte Bernardini allegata,
quæ ad duo rediguntur.

Primum eſt, † quòd ſi filius hæres inuentarium non c
conficit, tenetur indiſtinctè creditoribus hæreditariis,
nulla facta deductione legitimæ. gloſſ. & Doct. in l. fin. §.
ſi quis autem temerario. C. de iure deliber. & ratio eſt cla-
ra, vt inquit Salyc. ibid. circa med. verſ. quæro. cum gloſſ.
quia legitima debetur ære alieno priùs deducto. l. Papi-
pinianus. §. 4. ff. de inof. teſtam. Et non eſt dubium, quòd
non confectio inuentarij præiudicat filio in legitima
quoad creditores, vt inquit Suar. in l. quoniam in priori-
bus. ampliat. 7. nu. 18. poſt princip. verſ. conſidera quia &
Pau. de Caſt. conſ. 188. nu. 2. lib. 2.

Secundum eſt id, quod tradunt Doct. in leg. in quar-
tam, in pen. q. Bartol. circa ſupplementum legitimæ, & in
ſpecie quod ſcribit Ang. in l. ſi pater. nu. 5. C. de inſtitut. &
ſubſtitut. & in l. Papinianus. §. ſi conditione num. 5. ff. de
inoffi. teſtamen. in quibus locis Ang. ſentit. † quòd ſi hæ- 2
res non confecit inuentarium, tenetur ad ſupplementum
legitimę de ſuo proprio, & cum opinio. Ang. videtur tran-
ſire Alexand. in d. l. in quartam, nu. 30. poſt med. verſic. fi-
naliter Ang. tenet, & clarè hoc firmat ibi Pie. nu. 262. cir-
ca med. verſ. licèt Ang. videatur, & nu. ſeq. Rip. num. 213.
& Socin. iun. num. 146. Vnde cùm Bernardina eſſet credi-
trix Ioan. Petri patris ratione ſupplementi congruæ do-
tis, & Ioan. Baptiſta filius, & hæres eiuſdem Ioan. Petri
ſimpliciter ſine confectione inuentarij paternam hære-
ditatem adierit (prout nunc de nouo in facto præſup-
ponitur) ſequitur, vt ſententia Gubernatoris condemnans
Ioan. Baptiſtam ad ſoluendum Bernardinæ ſupplemen-
tum congruæ dotis, cenſeatur condemnaſſe ad ſoluen-
dum illud non ſolùm de legitima Io. Baptiſtæ, ſed etiam
de ſuo quatenus non extarent bona hæreditaria pro ſa-
tisfactione dicti ſupplementi.

Sed pro reſponſione primi fundamenti animaduer-
tendum eſt, quòd confectio, vel non confectio inuenta-
rij nil releuat quo ad creditores, aduerſus quos filius legi-
timam deducere non poteſt, non ſolùm ſi inuentarium
non fecit, ſed etiam ſi fecerit, quia † legitima non debe- 3
tur, niſi ære alieno deducto, & ſic æs alienum præcedit
legitimam. prout bene deducit Pau. de Caſt. d. conſ. 188.
nu. 2. deciſ. Pedem. 148. num. 12. verſ. & quoad creditores.
Vnde aditio Ioan. Baptiſtæ ſine inuentario non facit eum
magis teneri Bernardinæ creditrici, quam ſi inuentarium
feciſſet, cùm filius indiſtinctè, ſiue fecerit, ſiue non fecerit
inuentarium, non poſſit contra creditores legitimam de-
ducere, vt per Pau. de Caſt. & deciſio. Pedemont. *vbi ſu-
pra*. Id autem procedit, quando hæreditas non eſt ſoluen-
do, ita vt, facta deductione legitimæ, bona, quæ ſupereſ-
ſent, non ſufficiant ad ſatisfactionem creditoribus: at
ſecus, quando hæreditas eſt ſoluendo, prout in caſu no-
ſtro, quia tunc creditor patris non poteſt petere, vt ſibi
ſatisfiat ſuper legitima filij, quia de hæreditate eſt credi-
tori ſatisfaciendum, & poſteà filius legitimam deducit,
vt per Suar. in d. 7. ampliat. ſub nu. 18. Quamobrem aut
hæreditas Ioan. Petri erat ſoluendo, & tunc Bernardina
non poteſt conſequi ſuum creditum ſuper legitima Ioan.
Baptiſtę: aut non erat ſoluendo, & tunc non poterat Ioan.
Baptiſta detrahere legitimam in præiudicium Bernardi-
næ creditricis, & ſic fruſtra Bernardina opponit exceptio-
nem retentionis domus, de qua agitur pro legitimo Ioan.
Baptiſtæ.

Ad ſecundum fundamentum multipliciter reſponde-
tur. Primò, quòd in caſu iſto, quando Bernardina egit pro
ſupplemento congruæ dotis contra fratrem, hæreditas
paterna erat ſoluendo: vnde non eſt quærendum, an ad
hoc ſupplementum frater tunc temporis teneretur de
ſuo

Digitized by Google

4 ſuo, quia † tam Ang. in locis ſupra citatis, quàm etiam
omnes Doct. in d. l. in quartam, in pen. q. Bart. loquuntur,
quando hæreditas non eſt ſoluendo: tunc enim contro-
uertunt, quis teneatur ad ſupplementum legitimæ filij,
hæres, vel legatarij, quia quando hæreditas eſt ſoluendo,
nulla eſt dubitatio, hæredem teneri. Secũdò dicitur, quòd
tradita per Doct. in d. l. in quartam, circa pen. q. Bar. & per
Ang. in locis, de quibus ſupra, non applicantur caſui no-
ſtro, quia ipſi loquuntur in hærede extraneo: nos verò ſu-
5 mus in filio hærede, † qui quando hæreditas eſt ſoluen-
do, deducit legitimam, etiam ſi inuentarium non fecerit.
Tertiò, quia ſi hodie Bernardina vellet agere ad ſupple-
mentum cõgruæ dotis, quaſi ad ſupplementum legitimæ,
cùm dos ſuccedat loco legitimæ, non poterat agere con-
tra hæredes Ioan. Baptiſtæ fratris. ſed debebat agere con-
tra fideicommiſſarium vniuerſalem Ioan. Petri patris, &
6 ſic contra hoſpitale. Et † ratio eſt, quia fideicommiſſarius
vniuerſalis ſubrogatur loco hæredis, §. reſtituta. Inſtit. de
fideicom. hęred. & bene declarat Bolognet. in d. l. in quar-
tam, nu. 370. ver. quamobrem. Præterea non video, quo-
modo deducta pro parte Bernardinæ faciant ad propoſi-
tum dubij, de quo agitur. Quia hoſpitale agit remed. l. fin.
C. de edict. diui Adr. tollen. contra Bernardinam pro re-
cuperatione domus per eam poſſeſſæ tanquam ſubiectæ
fideicommiſſo relicto eidem hoſpitali in teſtamẽto Ioan.
Petri: moriente Ioan. Baptiſta hæredi ſine filiis Bernardi-
7 na vult † repellere hoſpitale exceptione retentionis iſtius
domus pro legitima debita Io. Baptiſtæ ſuper bonis Ioan.
Petri patris, & non poteſt Bernardina vti iſta exceptione
ad alium effectum, quàm oſtendendi, domum iſtam non
eſſe ſubiectam fideicommiſſo ex eo, quòd illa eſt de legi-
tima Ioan. Baptiſtæ. Aut igitur Bernardina vult retinere
hanc domum pro legitima debita Ioan. Baptiſtæ ſuper
bonis Ioan. Petri patris, quaſi Io. Baptiſta illam non detra-
xerit, & hoc Bernardina facere non poteſt, quia ipſa non
eſt hæres Ioan. Baptiſtæ, ſed Ioannes Vallus relictus hæ-
res in teſtamento ipſius Ioan. Baptiſtæ. Aut verò Bernar-
dina vult retinere domum iſtam pro legitima Ioan. Ba-
ptiſtæ ex eo, quòd ipſe in ſentẽtia Gubernatoris fuit con-
demnatus ad ſoluendũ Bernardinæ ſupplementum con-
gruæ dotis, & tunc pariter hoc facere non poteſt, tum
quia ſententia Gubernatoris non condemnat Ioan. Bapti-
ſtam ad ſoluendum dictum ſupplementum de bonis pro-
priis, & per conſequens de ſua legitima, ſed declarat ſup-
plementum congruæ dotis Bernardinæ in bonis, & hæ-
reditate Io. Petri patris aſcendere ad valorem 1260. & pro
d. ſupplemento, eiúſque fructibus adiodicat Bernardinæ
domum, de qua agitur, tanquam relictam in bonis, & hæ-
reditate Io. Petri: tum quia Io. Baptiſta de iure non pote-
rat condemnari ad ſoluendum ſupplementum congruæ
dotis Bernardinæ, niſi de bonis hæreditariis Io. Petri, ex
quo hæreditas erat ſoluendo. Et mens iudicis talis eſſe in-
telligitur, qualis de iure eſſe debet, Aym. conſ. 45. num. 5.
Vnde cùm hæc domus peruenerit ad Bernardinam vti res
hæreditaria patris, non tanquam res propria Io. Baptiſtæ,
non poteſt eſſe locus exceptioni retentionis pro legitima
Io. Baptiſtæ.

Ianuen. matrimonij. Lunæ, 16. Maij, 1583.

SVMMARIA.

1 *Conc. Trid. c. 1. ſeſſ. 24. pro validitate matrimonij duo alter-
natiuè requirit.*
2 *Licentia generalis parochi ſufficit pro validitate matrimo-
nij.*
3 *Matrimonium nullum non redditur ex ſimplici prohibitione
legis.*
4 *Actus factus contra formam traditam à lege ſine clauſula
annullatiua, valet & tenet, licet contrafaciens veniat
puniendus, ex commun.*
5 *Voluntas parochi eſt regulanda ab eius poteſtate.*
6 *Mandatum generale non comprehendit ea, per quæ domi-
nus incidat in pœnam.*
*Limita, niſi dominus poſt factum tacitè, vel expreſſè ratifi-
cet, num. 7.*
8 *Scriptura priuata non probat in præiudicium tertij.*
Neque ex depoſitione eius qui tractat ſe exonerando.
9 *Deponens de facto proprio, quando non probet.*
10 *Parochi depoſitioni deponenti de pertinentibus ad eius of-
ficium ſtandum eſt.*
11 *Actus vt valeat, debet quis ſuam ſcire iuriſdictionem.*
12 *Neceſſarium, quod eſt pro validitate actus, illud, præceſſiſſe
præſumitur.*

DECISIO DCCL.

DOmini dixerunt, conſtare de ſufficienti licentia pa-
rochi, quia † Conc. Triden. c. 1. ſeſ. 24. pro validitate 1
matrimonij duo alternatiue requirit, nempe, vt matrimo-
nium celebretur, vel præſente parocho, vel præſente alio
ſacerdote de ipſius parochi licentia. Hic autem conſtat de
licentia parochi in ſcriptis, quæ licet ſit generalis de exer-
cendo ea, quæ concernunt officium Curati, nec faciat in
ſpecie mentionem de celebratione matrimoniorum, ni-
hilominus pro † validitate matrimonij hæc generalis li- 2
centia ſufficit, prout Illuſtriſſima congregatio Conc. Tri-
den. in hac cauſſa declarauit.

Non obſtat, quod in huiuſmodi licentia non fuit ſer-
uata forma Synodi Prouincialis Ianuen. mandantis in li-
cẽtiis matrimoniorum adhiberi notarium, vel tres teſtes,
quorum teſtimonia intra triduum in acta recipiantur.
Nam reſpondetur, tum quia ſpeciale eſt fauore matri-
monij, vt non reddatur nullum † ex ſimplici prohibitio- 3
ne legis, prout benè deducit Dec. in c. 2. nu. 7. verſ. ſed con-
ſiderandum eſt. de teſtib. per tex. in c. 2. de matr. contr. in-
terdict. Eccleſ. Tum quia, quoteſcunque habẽti aliàs po-
teſtatem faciendi actum, conſtitutio mandat ſimpliciter
ſine clauſula annullatiua illum actũ ſub certa forma fieri,
tunc, † quamuis contrafaciens ſit puniendus, tamen actus 4
valet & tenet, iuxta gl. communiter approbatam clem. 1.
in verbo, inhibentes, de iurepatrona. cum qua tranſeunt
ibi Guliel. Paul. Stephan. Card. quæſt. 7. Anch. in 3. not.
Imol. nu. 4. circa med. verſ. ſecũdo caſu principali. & Abb.
ſub num. 1. idem Abb. conſil. 91. num. 6. ante med. verſi. ad
prædicta induco, lib. 1. & q. 5. nu. 6. circa med. verſ. 2. pro-
batur, Ino. in cap. ex parte, num. 3. ad fin. & ibi Abbas nu.
5. Felin. num 1. prope fin. verſ. ſecunda limitatio. vbi alios
citat. & Dec. ſub num. 6. de conſtitut. Ægid. deciſ. 696. cir-
ca fin. Brun. qui de communi in tracta. de forma, fol. 35.
colu. 2. limit. 2. & fol. 17. col. 1. ad fin. in 6. limit. Vnde cùm
in caſu iſto parochus habeat facultatem dandi licentiam
à Conc. Trid. cumque Synodus prouincialis Ianue. man-
det ſimpliciter abſq; clauſula annullatiua hanc licentiam
ſub certa forma concedi, ſequitur, vt matrimonium hac
forma non ſeruata, non ſit nullum, ſed validum licèt pa-
rochus contra faciens, veniat puniendus.

Non obſtat, quòd licentia, de qua agitur, cùm ſit ge-
neralis, non cenſetur includere facultatem contrahendi
matrimonium, tum † quia voluntas parochi debet regu- 5
lari ab eius poteſtate, ad tradita per Dec. in cap. Eccleſiæ
S. Mariæ, numer. 50. de conſtitut. Tum quia ſi cenſeretur
includere, parochus incidiſſet in pœnam conſtitutionis
ſynodalis, quod non eſt dicendum, cùm † in mandato ge- 6
nerali non veniant ea, per quæ dominus incidat in pœ-
nam, l. 3. §. ſi procurator. & ibi Dd. & pręcipuè Dec. nu. 13.
ff. quod quiſque iur. Siquidem pro reſponſione dictum
fuit, quòd hic de poteſtate parochi non poteſt dubitari,
cùm Concil. Tridentin. illi tribuat hanc facultatem, quæ
non fuit ſibi adempta à Synodo prouinciali. Nec etiam
dubitari poteſt de eius voluntate, quæ ſatis ex eo colligi-
tur, quòd in ſuo libro inter alia matrimonia ab eo ſolem-
nizata, matrimonium, de quo agitur annotauit, ex

qua annotatione inducitur ratificatio, & ſic tollitur illud,
quòd in generali mandato non veniunt, ea per quæ Do-
7 minus incidat in pœnam. Quia † hoc non procedit,
quando Dominus poſt factum tacitè, vel expreſsè ratifi-
cauit, prout declarat Lap. allegat. 127. ſub nu. 5. Gem. in c.
eum qui, §. inſuper, ad fin. de præb. lib. 6. Felyn. in c. 1. nu.
12. vt lit. non conteſtat. Iaſ. in l. ſi procurator. nu. 17. verſ. 4.
limita, ff. de cond. indeb.

Non obſtat, quòd licentia, de qua agitur, non proba-
8 tur, neque ex ſcriptura † parochi, quæ cùm ſit priuata, &
agatur de præiudicio tertij, non probat tempus propter
ante datam, l. ſcripturas, C. de fide inſtrumen. Tiraquell.
de retract. conuent. glo. 7. nu. 43. & ſeq. Neque ex depoſi-
tione Striglioni, quia tractat de ſe exonerando. Bart. in l.
differre, ff. de iure fiſc. Pariſ. conſi. 74. nu. 20. lib. 1. & conſi.
15. nu. 20. lib. 2. neque ex depoſitione parochi, quia re-
9 manet vnicus, & † licèt deponat de facto proprio, non
tamen probat, prout tenet Rota, vt per Achil. de teſtib.
deciſ. 3. Quoniam pro reſponſione dictum fuit, quòd
10 † depoſitioni parochi ſtandum ſit, cùm deponat de per-
tinentibus ad eius officium. Aym. de antiq. tempor. part. 1.
§. 4. limitatur, nu. 72. Gram. conſ. ciuil. 24. num. 8. & fuit
reſolutum in illa Colonien. ſtatus coram R. P. D. Viceco-
mite, & maximè ſtante depoſitione Striglioni, & annota-
tione parochi in eius libro.

Demùm non obſtat, quòd non ſufficit probare licen-
tiam, niſi etiam probetur eam præceſſiſſe matrimonium,
cùm hoc caſu tempus ſit de ſubſtantia, & niſi etiam pro-
betur, licentiam priùs perueniſſe ad manus Striglioni, cũ
11 † vt actus valeat, debeat quis ſuam iuriſdictionem ſcire,
Rot. deciſ. 459. in nou. Ferret. conſil. 75. nu. 4. Nam reſpō-
detur, quòd cùm licentia conceſſa fuerit, eodem die, quo
matrimonium fuit contractum, præſumitur præceſſiſſe
matrimonium, ac etiam priùs perueniſſe ad manus Stri-
12 glioni; illud enim præſumitur † præceſſiſſe, quod eſt ne-
ceſſarium pro validitate actus. Alciat. de præſumpt. reg. 3.
præſumpt. 42. Caſſ. deciſ. 21. de præbē. Creſcen. deciſ. 138.
lib. 1. Et ſi D. Lucretia voluerit particulariter audiri ſuper
annotatione huius matrimonij in libro parochi, & ſuper
eius ratificatione ex eadem annotatione reſultante, Do-
mini dixerunt debere audiri.

Romanen. extinctionis cenſus. Die 18. & 20.
Maij, 1583.

S V M M A R I A.

1 *Scriptura priuata nihil probat ad fauorem ſcribentis. & quare. num. 6.*
Fallit, niſi ſit adminiculis fulcita. num. 2. & 3.
4 *Diſpoſitio l. inſtrumenta, quo caſu loquatur.*
5 *Annotatio in priuata ſcriptura facta ſine teſtibus abſente eo, contra quem fiebat, non valet.*
7 *Liberalis nemo in neceſſitatibus exſtit.*
8 *Mori nemo velle præſumitur cum peccato.*

DECISIO DCCLI.

DVbitaui in cauſſa Romanen. extinctionis ſenſus,
nunquid ex iuribus de nouo productis conſtaret de
bono iure Proſperi ita, vt recedendum eſſet à reſolutio-
ne vltimo loco facta, Domini 15. Decembris anni præ-
teriti, inclinabant pro receſſu: placebat tamen eis, pro-
bationem Mercurij (ſi fieri poſſet) meliùs coadiuuari.
Propoſita iterum cauſſa 18. Maij, 1583. additis quibuſdam
fidibus, Domini concluſerunt de bono iure Proſperi, &
à reſolutione, prædicta recedendum eſſe. Et rurſus 20.
eiuſdem menſis Domini ſteterunt in deciſis. Verum in
diſcuſſione præſentis dubij Domini plures conſiderarunt
difficultates.

Prima fuit, *an ſcriptura priuata in forma memorialis ſcri-
pta probet pro ſcribente, quando cum ea concurrunt veriſimi-
litudines, & coniectura.* Secunda, *an in caſu, de quo agitur,
concurrunt tales veriſimilitudines, & coniectura, ex quibus
ſcriptura priuata Proſperi in modum memorialis ſcripta circa
officium notariatus Rotæ, de quo agitur, probet pro eo.*

Quoad primam difficultatem licèt regula ſit pro Ar-
ditiis, quòd † ſcriptura priuata nihil probet, l. inſtrumen- 1
ta, l. rationes, & l. exemplo, C. de probat. l. nuda, ff. de don.
l. inter clauſulas, C. de Conuenien. fiſc. debit. lib. 10. Bald.
ad rubr. C. de fide inſtrum. ſub nu. 38. bene Aym. de antiq.
temp. par. 1. §. viſo de verbis, nu. 6. nihilominus ceſſat hæc
regula in caſu iſto, in quo plura cōcurrunt adminicula, de
quibus infra. Priuata † enim ſcriptura cum adminiculis 2
probat. d. l. inſtrumēta, à contrario ſenſu & no. ibi Odofre.
ad fi. & Cor. in vltimis verbis, dicens, priuatā ſcripturam
cum aliis adminiculis facere fidem, ſine quibus non feciſ-
ſet, & bene ibi Bal. in princ. inquiens, † ſcripturam priua- 3
tam per ſe ipſam non ſufficere ad probandum, ſed ex co-
hærentibus adminiculis ſimul iunctis cum ea ſumi fidem
veri. idem Iaſ. conſ. 129. col. vlt. ver. 1. quia lib. 1. Aym. vbi
ſup. num. 7. in fine. Et d. l. inſtrumenta, applicatur caſui
noſtro, cùm † loquatur etiā de priuata annotatione, quæ 4
dicitur priuata ſcriptura facta ſine teſtib. ſecundum gl. ibi
in verb. domeſtica, & ibi Ioan. Faber, & Salyc. poſt princ.
verſ. dicunt ergo, bene Odofred. num. 1. in fi. explicans,
annotationem † in priuata ſcriptura facta ſine teſtibus 5
continente talem mihi dare debere, tantùm abſente eo,
contra quem fiebat, non valere. Et ſicut in l. exemplo, C.
cod. tit. de proba. ſcriptura priuata non probat ad fauorē
ſcribentis, ea ratione, quia † aliàs daretur occaſio fabri- 6
candi falſum, ſecundùm Bald. Salyc. & Corn. ibi, ita etiam
eadem ratione non creditur ſcripturis priuatis, de quibus
in d. l. inſtrumento prout no. Corn. in d. l. exēplo, in princ.
verſic. & per hanc rationem, & nihilominus illis creditur
concurrentibus adminiculis.

Quoad ſecundam difficultatem, Domini affirmatiuè
reſoluerunt, plures conſiderantes veriſimilitudines; &
coniecturas. Quarum prima fuit, *venditio portionis Ripæ,
quam cùm Proſper vendiderit eodem tempore, quo in ſuo memo-
riali narrat ſe reſtituiſſe Petro-Paulo Arditio pretium d. offi-
cij, veriſimiliter credendum eſt, eum vendidiſſe cauſſa reſtituendi
d. pretium, cùm de alia cauſſa non conſtet.* Secunda coniectu-
ra eſt, *indigentia pecuniarum Petri-Pauli Arditij de tempore
deſcripto in memoriali Proſperi, quæ indigentia colligitur ex fi-
dibus Alexandri Poggij, vnica fide R. P. D. Fabij Amodei,
&c.* qua indigētia ſtante eſt multum veriſimile, eum exe-
giſſe à Proſpero pecunias erogatas in emptione d. officij,
quia † non præſumitur, quòd in indigentia & neceſſitate 7
quis ſit liberalis, l. rem legatam, ff. de alim. lega. not. in l. ſi
vſusfructus, de iure dot. & in terminis Afflict. deciſ. 13.
ſub num. 15. Tertia & vltima coniectura poteſt ſumi ex
morte Proſperi ſecuta ſine vlla retractatione eius, quod
ſcripſit in memoriali, de quo agitur: ſcriptura enim pri-
uata magis probat mortuo ſcribente, quàm in eo viuente,
quia non eſt veriſimile eam ita dimiſiſſe, ſi vera non eſ-
ſet: aliàs morerentur cum peccato, cum † quo nemo præ- 8
ſumitur velle mori, vt poſt alios Aym. conſ. 6. nu. 52. & 61.
latiùs conſ. 158. nu. 7. conſ. 224. nu. 4. verſ. ſimile videmus,
& conſ. 287. nu. 7. verſ. tertio reſponde. & de antiq. temp.
par. 1. ſect. 4. limitatur, nu. 48. cū duob. ſeq. Petr. deciſ. 105.
nu. 6. bene Rim. iun. conſ. 58. nu. 30. & 31. Et tantò magis,
quòd Proſper in litera miſſiua per eum ſcripta procurato-
ri Petri de Lintris pro exoneratione ſuæ conſcientiæ, &
cum iuramento recenſet idem factum, quod narratur in
memoriali, de quo agitur.

Roman. de Alteriis. Lunæ, 23. Maij, 1583.

S V M M A R I A.

1 *Teſtamentum manu teſtatoris conſcriptum non valet ſine teſtibus, quoad extraneos heredes.*
2 *Aſſertioni teſtatoris dicentis ſe ſcripſiſſe teſtamētum coram teſtibus*

teſtibus, non ſtatur, & num. 4. & quare num. 5.

Limita, niſi ex coniecturis appareat, num. 11.

4 *Aſſertioni Prælati non ſtatur, aſſerentis alienationem rei Eccleſiaſticæ factam fuiſſe præcedentibus ſolemnitatibus.*

4 *Teſtator ſi dicat ſe feciſſe teſtamentum coram ſeptem teſtibus, non ſtatur eius aſſertioni, & quare, nu. ſeq.*

Limita, niſi ex coniecturis aliud colligatur, nu. 11.

5 *Teſtator non poteſt facere teſtamentum ſine ſolemnitate legali.*

6 *Scripturæ teſtatoris ſtatur quoad ea, quæ reſpiciunt diſpoſitionem bonorum, non quoad alia.*

7 *Teſtamentum nũcupatiuum probatur per publicum inſtrumentum, in quo ſint deſcripti ſeptem teſtes rogati abſque eo quòd examinentur, ex communi.*

8 *Scriptura priuata teſtamẽti paterni habet vim publicæ ſcripturæ quoad liberos: ſecus quoad extraneos, ſine præſentia duorum teſtium.*

9 *Præſentia duorum teſtiũ requiſita quoad extraneos in ſcriptura teſtamenti manu teſtatoris conſcripta, non probatur per illam ſcripturam, niſi ſit per iudicem authenticata, & publicata.*

10 *Præſentia teſtium requiſita pro ſolemnitate actus præſumitur in ſcriptura publica, in qua ſi reperiatur verbũ, promiſit, præſumitur præſentia ſtipulatoris.*

DECISIO DCCLII.

DOmini concorditer concluſerunt, teſtamentum, de quo agitur, manu propria teſtatoris ſcriptũ & ſubſcriptum, licèt valeat quoad eius liberos, non tamen ſubſiſtere quoad Dom. Hieronymum extraneum, quia non
1 conſtat, teſtamentũ † fuiſſe factum coram teſtibus, prout de iure requiritur, §. ſi tamẽ aut vxori. in Auth. de teſtam. imperfect. Et quamuis teſtator in ſcriptura teſtamenti dicat, ſe illud feciſſe coram teſtibus, nihilominus in hoc ei non creditur. Non † enim ſtatur aſſertioni illius, qui non poteſt facere actum ſine ſolemnitate, ſi dicat ſe feciſſe ſolemnitate adhibita: ſicut † in ſimili videmus non ſtari aſſertioni Prælati aſſerentis, alienationem rei Eccleſiaſticæ factam fuiſſe præcedentibus ſolemnitatibus, iuxta doctr. Bart. in l. ſi forte, ad finem, ff. de pecul. caſtren. idem Bat. in auth. ſi quis in aliquo, nu. 12. & ibi Dec. alios citans, n. 36. C. de eden. Alex. conſ. 16. nu. 7. lib. 4. Socin. poſt alios conſ. 52. num. 5. lib. 4. Pariſ. conſi. 62. nu. 7. lib. 1. Aym. conſ. 175. nu. 2. qui de communi. & fuit tentum in illa Auerſan. teſtimenti, 24. Nouembris, 1581. coram me. Et † in terminis, quòd non debeat ſtari confeſſioni teſtatoris fatentis, ſe feciſſe teſtamentum coram ſeptem teſtibus, ne ſit in eius poteſtate eludere legem requirentem interuentum ſeptem teſtium, cùm quilibet poſſet confiteri coram duobus teſtibus ſe feciſſe teſtamentum coram ſeptem, & tamen verè non feciſſet, expreſsè tenet Paul. de Caſtr. in l. hæredes palam, in princ. num. 8. in fin. ff. de teſtam. & hoc idem voluit ibi Imol. nu. 4. poſt med. verſic. & per hoc patet. & latiùs, & meliùs Aret. ibi, num. 4. poſt med. verſ. ſed quæritur, vbi arguit hinc inde, & tandem concludit, non credi aſſertioni teſtatoris aſſerẽtis, ſe ſolemniter teſtatum eſſe coram ſeptem teſtibus exprimendo nomina illorum. Motus ea ratione, quòd † ſicut teſtator non poſſet (ſi vellet) facere teſtamentum ſine ſolemnitate legali, l. nemo poteſt, de leg. 1. ita non poteſt confiteri ſe ſolemniter teſtatum fuiſſe, quia aliàs poſſet de facili legem fraudare, & allegat text. in d. l. ſi fortè, in fin. & ibi Bart. & alia iura, & auctoritates, vt ibi per eum, & Aret. refert, & ſequitur Brun. de form. fol. 86. col. 4. verſic. ſed quid erit, & idem firmat Bal. in l. ſi inter chartulas, n. 3. verſ. ſimile dicimus, C. de conuenien. fiſc. debitor. vbi inquit † ſtari ſcripturæ teſtatoris quoad ea, quæ reſpiciunt diſpoſitionem bonorum, non quoad alia, arg. l. ſi quis in graui, §. ſi quis moriens, ff. ad Sylla.

Non obſtat, quòd ſimus in ſcriptura teſtamenti paterni, quæ ſecundùm Natt. in auth. quòd ſine, num. 31. C. de teſtam. dicitur redacta ad inſtar publicæ ſcripturæ: & certum eſt, quòd de conſuetudine, ac etiam de iure † teſta- 7
mentum nuncupatiuum probatur per publicum inſtrumentũ, in quo ſint deſcripti ſeptem teſtes rogati, abſque eo quòd examinentur, glo. in l. 2. in princ. in verbo, publicum, & ibi Bart. ante nu. 2. quem alij ſequuntur, ff. quemadmo. teſtam. apert. Bat. & alij in l. hæredes palam, in prin. ff. de teſtam. gl. in l. fin. in verbo, oſtenditur, & ibi Bart. nu. 4. Salic. col. fin. verſ. nunc quæro. Corn. colum. pen. propè fin. & Iaſ. num. 19. C. de fideicommiſ. gloſ. in l. 1. in gloſ. fina. & ibi Bal. quæſt. 9. num. 15. Angel. num. 3. in fin. Salic. in 3. oppoſit. verſi. idem dicit. Corn. num. 10. poſt med. verſ. in eadem, C. de teſtamen. benè Iaſ. in l. 2. num. 3. C. de bonor. poſſ. ſecund. tabul. Brun. de forma, fol. 86. colum. 4. in fin. verſi. per ſcripturam, Afflict. deciſ. 166. num. 2. & de communi teſtantur Corn. Brun. & Afflict. vbi ſupra. Si-
quidem † reſpondetur, priuatam ſcripturam teſtamenti 8
paterni habere vim publicæ ſcripturæ quoad liberos, & in his terminis loquitur Natt. at ſecus, quoad extraneos, quoad quos teſtamentum manu propria teſtatoris ſcriptum non valet ſine præſentia duorum teſtium, d. §. ſi ta-
men aut vxori, quæ præſentia † non probantur per illã ſcri- 9
pturam priuatam, niſi eſſet per iudicem authenticata, & publicata, ad not. in l. 2. C. de teſtamen. & in ſpecie tenet Iaſ. in l. 2. nu. 4. C. de bon. poſſ. ſecund. tabul. Brun. de form. fol. 87. colum. 2. verſ. priuata etiam ſcriptura.

Non obſtat, quòd † præſentia teſtiũ præſumitur, cum 10
requiratur pro ſolemnitate actus, vt per Fel. in cap. renot, nu. 3. circa med. verſ. fallit 2. de re iudica. Quia id procedit in ſcriptura publica, in qua ſi reperiatur verbum, promiſit, præſumitur præſentia ſtipulatoris.

Non obſtat, quòd tradit, per Bart. in d. l. ſi fortè, non
† habent locum, quando cũ aſſertione concurrunt con- 11
iecturæ, & veriſimilitudines, vt per Dec. in l. ſi donatione, num. 31. C. de collat. latè Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, donatione largitus, num. 100. cum ſequen. C. de reuocan. donat. Aym. de antiq. temp. part. 1. §. propoſitum, nu. 69. cum ſequen.

Quia coniecturas, & præſumptiones pro parte Dom. Hieronymi deductas Domini tanquam leues non habuerunt in conſideratione: imò potiùs veriſimilitudo videtur eſſe in contrarium, cùm non probetur aliqua executio, vel effectuatio teſtamenti.

Roman. compromiſſi. Veneris 21. Octobris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Legitima debetur in rebus hereditariis, non in pecunia, quã nec iudex poteſt aſſignare.*

Fallit, niſi aliter de voluntate teſtatoris, ſeu paciſcentium appareat, num. 2.

Item fallit, vt num. 3. 4. 7. & 9.

2 *Arbitri in aſſignanda legitima iudicium teſtatoris ſequi debent.*

3 *Legitima non poteſt peti in bonis, quæ exirent de agnatione, ſed in pecunia debet dari.*

4 *Legitima æſtimata pro dote ſoluenda, de qua etiam fuit ſoluta, non poteſt ampliùs in bonis peti.*

5 *Auus poteſt alienare bona nepotis tanquam eius legitimus adminiſtrator, ſine decreto iudicis, & aliis ſolemnitatibus, ſed non ſine cauſſa à iure permiſſa.*

6 *Filius non eſt dominus legitimæ, ſed eſt creditor, & datur ei condictio ex lege.*

7 *Legitima poteſt ex cauſſa aſſignari in pecunia, & quæ ſint.*

8 *Iudicibus maioribus licet leges tranſgredi, & ab ordine iuris recedere ratione periculi, vel ſcandali euitandi.*

DECISIO DCCLIII.

DOmini tenuerunt, quòd licet regula ſit pro D. Vin-
1 cẽtio, quòd legitima † debeatur in rebus hæredita-
riis, non in pecunia, & quòd iudex non poſſit illam aſſi-
gnare in pecunia, nihilominus ab ea receſſerunt in caſu
iſto, pluribus moti rationibus.

2 Primò, quia † quemadmodum arbitri in aſſignanda
legitima, iudicium teſtatoris ſequi debẽt, Oldr. conſ. 113.
propè fi. Menoch. de arbit. caſ. 163. ſub nu. 30. ita etiam in
caſu iſto ſequi debent iudicium paciſcentium, qui volue-
runt expreſſe, bona, de quibus agitur, conſeruari in agna-
tione, & familia Columnenſi. Nõ obſtat reſolutio, quòd
pactum non comprehendit legitimam. Quia non fuit
reſolutum, bona expreſſa in pacto non eſſe ſub eo com-
prehenſa, quatenus debentur pro legitima: ſed cùm vo-
luntas paciſcentium ſit clara, quòd dicta bona in eorum
agnatione conſeruentur, reſolutio debet intelligi, quòd
legitima non comprehẽditur in pacto quoad pecuniam,
non quoad bona. Non obſtat, quod non agitur de legi-
tima D. Iuliæ, ſed de legitima D. Franciſci, in qua D. Iulia
tanquam hæres ſuccedit, quia ſi viueret Do. Franciſcus,
& vellet ſuam legitimam, bene poſſet eam conſequi in
bonis, cùm per ipſum conſeruaretur agnatio, & ſic ſatis-
3 fieret voluntati paciſcentium: ſed † cùm D. Vincentius
filius, & hæres d. Iuliæ petat legitimam D. Franciſci ſpe-
ctantem ad d. Iuliam eius hæredem, non poteſt eam con-
ſequi in bonis, quia exirent de agnatione paciſcentium
contra expreſſam eorum voluntatem. Non obſtat, etiam
ſi diceretur non conſtare de voluntate paciſcentium, vt
etiam bona debita pro legitima conſeruentur in agna-
tione, & ſubiiciantur pacto. Quia reſpondetur, ſatis con-
ſtare ex eo, quòd aliàs ſi omnes legitimę deberẽt aſſignari
in bonis, pactum de facili redigeretur ad nihilum.

Secundò moti ſunt Domini, quia Dom. Vincentius
ſenior auus, & legitimus adminiſtrator D. Vincentij iu-
nioris per receptionem dotis d. Iuliæ, quæ pro parte fuit
ſoluta de reſiduo legitimæ d. Franciſci, ſoluto priùs ære
4 alieno ipſius, facta † tamen ęſtimatione bonorum D. Iulij
in ſcutis 200000. præiudicauit ſibi ita, vt non poſſit am-
pliùs legitimam D. Franciſci prætendere in bonis. Pariſ.
conſ. 16. num. 71. & ſeq. lib. 2. cum aliis adductis per Me-
noch. vbi ſupra, nu. 30. Non obſtat, quòd Do. Vincentius
ſenior recipiẽdo pecuniam loco bonorum, ad quæ actio-
5 nem habeat, dicatur illa alienaſſe, quòd † licèt potuerit
facere ſine decreto iudicis, & aliis ſolemnitatibus Dd. in
l. præſes, & maximè Iaſ. numero 2. C. de tranſ. non poſſit
tamen facere ſine cauſſa à iure Permiſſa, l. 1. & ibi Dd. C.
de bo. mater. l. cùm oportet, §. non autẽ, ver. ſed tantum-
modo, C. de bo. quæ lib. Quia reſponſum fuit, quòd non
ſumus in alienatione, quia filius nõ eſt dominus legitimę,
6 & non cõpetit ei rei vindicatio, ſed † eſt creditor, & datur
ei condictio ex lege. bene Suar. in l. quoniam in priorib. in
11. ampliat. nu. 11. Coraſ. in l. filium quem habentem, nu.
85. C. famil. erciſ. Alex. conſ. 127. num. 6. lib. 6.

7 Tertiò moti ſunt Domini: quia † legitima poteſt ex
cauſſa aſſignari in pecunia, vt latè deducit Rim. ſen. conſ.
332. nu. 16. 17. 18. 19. & 20. lib. 2. Cauſſa autem in caſu iſto
poterat eſſe duplex. Vna, vt bona conſeruentur in agna-
tione, cùm Principis interſit habere Barones, Marchio-
nes, & reliquos milites opulentos, vt in ſpecie bene dedu-
cit Bereng. in l. in quartam, in 3. c. princ. num. 61. ff. ad leg.
Falcid. Nec inſtant reſponſiones exemplo datæ. Quia ex
ſuperiùs dictis tolluntur. Altera cauſſa poterat eſſe pro-
babilis timor ſcandali, qui licèt ceſſet quoad communio-
nem (quia D. Vincentius non petit legitimam in bonis
pro indiuiſo, ſed pro diuiſo loco ſeparato in prædio Cor-
colli, vel Algidi) nihilominus timor ſcandali poteſt con-
ſiderari ratione vicinitatis, quia quamuis aſſignaretur
legitima in loco ſeparato, aſſignaretur tamen in loco vi-
cino, & contiguo aliis bonis D. Iulij: tunc autem ceſſaret
prorſus timor ſcandali, quando legitima poſſet aſſignari
in bonis non ſolùm ſeparatis, ſed etiam diſtantibus à bo-
nis Dom. Iulij. Et non eſt dubium, quòd ratione euitan-
di ſcandalum multa permittuntur contra reg. iur. quæ
aliàs non permitterentur. latè Felyn. in ca. 2. nu. 2. de præ-
ſcript. Et quòd † iudicibus maioribus licèt leges tranſ- 8
gredi, & ab ordine iuris recedere ratione periculi, vel
ſcandali euitandi, tradit Bald. per illum text. in l. ſi quis fi-
lio, §. huic autem, circa fin. ff. de iniuſt. rupt. teſtam. ſequi-
tur Pariſ. d. cap. 2. in princ. Afflict. ad rubr. ex quibus cauſ.
feud. amittat. nu. 43. & 44. & hoc idem voluit Dec. in c. 1.
nu. 31. propè fin. ver. nam ex cauſſa de proba. poſt Innoc.
& omnes in c. 1. de conſtitut.

Quartò, & vltimò mouebat Dominos, † quod nihil 9
intereſt Do. Vincentij habere hanc legitimam in bonis:
ceſſat enim duplex intereſſe conſideratũ pro parte ipſius.
Primum eſt, quòd cùm D. Iulius velit ei aſſignare de bo-
nis legitimã Do. Helenæ auiæ maternæ ſibi debitæ in bo-
nis filiorum, quæ legitima eſt minuſcula portio, ſua in-
tereſt cum ea habere legitimam D. Franciſci. quæ eſt mul-
tò maior portio. Iſtud intereſſe ceſſat condemnandu Do.
Iulium ad præſtandam hanc legitimam D. Helenæ in
pecunia. Secundum intereſſe in eo conſiſtit, quòd ſi le-
gitima aſſignabitur in bonis ex valore illorum, poterit
regulari valor reliquorum bonorum Dom. Iulij, & ſic
conſtito de valore bonorum poterit dignoſci, an ſit lo-
cus argumento dotis Dom. Iuliæ. Iſtud intereſſe ceſſat,
quia aut legitima aſſignabitur in bonis per viam quotæ,
& tunc non poterit fieri aſſignatio ſine æſtimatione om-
nium bonorum D. Iulij, per quam æſtimationem poterit
cognoſci, an ſit locus augmento d. dotis. Aut legitima
aſſignabitur in certis bonis, non per viam quotæ, & tunc
non poterit à valore illorum regulari valor reliquorum
bonorum, quia differunt inter ſe ratione iuriſdictionis,
& aliarum qualitatum.

Roman. notariatus. Vener. 14. Octob. 1583.

SVMMARIA.

1 *Notarius, vel actuarius cauſſæ præſumitur ſcire mentem iu-
dicis.*

2 *Officialis dicitur delinquere officium exercendo, quando de-
linquit fauore, vel prætextu, vel contemplatione, vel ca-
lore officij.*

3 *Officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quando au-
ctoritas officij eſt in cauſſa vt delinquat.*

4 *Notarius dicitur delinquere in officio, quando tanquam
notarius, & non tanquam ſimplex reus delinquit.*

5 *Notarius, quòd dicatur ſolùm delinquere in officio, quando
conficit falſum inſtrumentum, Doctores non loquuntur
reſtrictiuè, ſed exemplificatiuè.*

6 *Notarius delinquere dicitur in officio, quando delictum pro-
priè tangit officium.*

7 *Notarius, an delinquat in officio, vel occaſione, fauore, calo-
re, & auctoritate officij, non eſt differentia.*

8 *Notarius, quando dicatur committere crimen concuſſionis,
vel quaſi.*

DECISIO DCCLIIII.

DOmini tenuerunt, Franciſcum Burgum deliquiſſe
in officio, quia cùm eſſet notarius cauſſarum crimi-
nalium curiæ capitolij, & per conſequens actuarius cauſ-
ſæ criminalis, quam Mutius de Furnariis habebat coram
D. Senatore, & veriſimiliter poſſet ſcire mẽtem eiuſdem
D. Senatoris, non potuit, niſi tanquam notarius cauſſarũ
criminalium curiæ capitolinæ, & actuarius illius cauſſæ,
& ſic ratione, vel occaſione, vel calore officij, perſuadere
matri, vel fratribus d. Mutij, quòd D. Senator non obſtan-
te decreto iam facto, intendebat facere eundem Mutium
furci-

Digitized by Google

furcis ſuſpendi, niſi pecuniæ ſoluerentur, quibus audiris
mater d. Murij metu concuſſa domunculam ſuam dota-
lem viliori pretio vendidit, & d. Franciſco ſcuta 40. tra-
didit. Si enim d. Franciſcus non fuiſſet notarius cauſſa-
rum criminalium curiæ Capitolinæ, & actuarius illius
cauſſæ, mater d. Mutij ei non credidiſſet: ex eo enim dun-
1 taxat credidit, quia † erat notarius criminalis curiæ capi-
tolij, & actuarius cauſſæ criminalis filij, ita vt poſſet veri-
ſimiliter ſcire mentem iudicis, & ſic credidit, & metu cō-
cuſſa fuit contemplatione, & fauore officij. Vnde inti ant
trad. per Par. de Put. de ſyndic. tit. iudices ad ſyndicatum,
c. 1. num. 8. verſ. & dixit, pag. mihi, 129. & in verbo, of-
ficialis offenſa, n. 6. verſ. niſi adulteraſſet, fol. 350. vbi poſt
Gul. de Cun. in l. nulli, quor. appel. non recip. & Bald. in l.
2 2. in fine, C. vbi de ratiocin. firmat, officialem † dici delin-
quere, officium exercendo, quando delinquit fauore, vel
prætextu, vel contemplatione, vel calore officij, & idem
quod Bal. tenet Salyc. in d. l. 2. C. vbi de ratiocin. Et quòd
officialis dicatur delinquere in exercitio officij, quando
3 † auctoritas officij eſt in cauſſa, vt delinquat, latè deducit
Proſper Carauita ſuper rit. mag. curt. tit. 49. col. fin. verſ.
vnum tamen aduerte. Et hoc idem ſentit. Bart. conſ. 174.
4 nu. 4. in fin. vbi vult, † notarium delinquere in officio,
quando tanquam notarius, & non tanquā alius ſimplex
reus delinquit.

Non obſtat, quòd notarius dicitur delinquere in offi-
cio, quando conficit falſum inſtrumentum, Ang. Alex.
Iaſ. & Iacobin. in l. ſi quis ex argentarijs, §. cogentur, ff. de
eden. Paul. de Caſt. in l. quamuis, §. 1. n. 2. ff. de ſolut. Quia
5 † Doctores non loquuntur reſtrictiuè, ſed exemplifica-
tiuè, & non negant, quin notarius poſſit delinquere in
officio alio modo vltra confectionem inſtrumenti falſi.
6 Non obſtat, quòd notarius, † tunc dicatur delinquere in
officio, quando delictum propriè tangit officium, ſecun-
dū Bald. in l. 2. §. miles, poſt med. ff. de his qui nota. infam.
Quia delictum in caſu noſtro propriè tangit officium,
cùm calor, & auctoritas officij fuerit in cauſſa, vt notarius
delinquat ex ſupradictis.
7 Non obſtat, quòd ſit differentia, an notarius † delin-
quat in officio, vel occaſione, fauore, calore, & auctori-
tate officij, Tiraq. ceſſ. cauſſ. limit. 13. nu. 5. cum ſeq. Quia
Tiraquel. loquitur de differentijs inter cauſſam, & occa-
ſionem, & contrarium ſentiunt Doct. præcitati, maximè
Bart. conſil. 174. nu. 4. in fin. ibi, Notarius fuit condemna-
tus de falſo non cōmiſſo in officio, nec in eo, quòd tāquā
notarius eſſet ſibi commiſſum. & bene Bald. & Salyc. in d.
l. 2. C. vbi ratiocin. volentes, ſyndicum poteſtatis non
poſſe eum ſyndicare de his, quæ non geſſit in officio, nec
contemplatione officij, & ſic geſta in officio æquiparan-
tur geſtis contemplatione officij.

Non obſtat, quòd dicit gloſ. in cap. ſtatutum, §. nota-
rium, in verbo, metas, de reſcript. Bouer. in ſuis ſing. in
8 verb. notarius, nu. 11. Quia † ideò ibi notarius non dicitur
committere crimen concuſſionis, ſed quaſi, quia in exi-
gendo ſalarium metas rationis excedebat, & ſic non exi-
gebat pecunias in totum indebitas, ſed partim debitas
ratione ſalarij, partim indebitas ratione exceſſus, & ideò
gl. dicit, quòd exigere ratione officij vltra debitum, eſt
quaſi crimen concuſſionis.

Vrbeuetan. Legati. Vener. 21. Octobris, 1573.

SVMMARIA.

1 Editio, quæ fit iudici, debet fieri de tota ſcriptura.
Intellige tamen & declara, vt nu. 2. & 6.
3 Legatarius non poteſt petere a notario copiam totius teſta-
menti, ſed ſolum particulam ſpectantem ad eius legatum,
ac etiam nomina teſtium.
Limita, niſi in legato adſit aliquod verbum ambiguū, quod
declaretur per aliam particulam teſtamenti, nu. 4.
Idem ſi particula legati haberet relationem ad aliam parti-
culam teſtamenti. num. 5.

DECISIO DCCLV.

RESolutum fuit, Iulium legatarium non teneri pro-
ducere integrum teſtamentum, neque etiam parti-
culam legati vſusfructus omnium, & ſingulorum bono-
rum relicti Lauiniæ, & eidem Iulio ſufficere productio-
nem particulæ ſui legati, quia licèt † ſumus in editione, 1
quæ fit iudici, quæ debet fieri de tota ſcriptura, Doct. in c.
contingit, de fide inſtrumen. Bart. in rub. ff. de nou. oper.
nunciat. ſub num. 7. quem ibi cæteri ſequuntur. Dec. in c.
1. num. 62. circa med. verſ. ſecundo concluſio ſupradicta,
de proba. nihilominus hoc intelligitur † in eo, qui totam 2
ſcripturam exhibere poteſt: ſecus in eo, qui totam ſcri-
pturam exhibere nequit, vt legatarius, qui non debet ha-
bere copiam totius teſtamenti, ſed particulæ ſui legati, &
ita declarat Bart. in d. rub. de nou. ope. nuntiat. nu. 7. in fin.
verſ. & hinc intellige, quam declarationem ſequuntur ibi
Alexan. num. 37. Hercul. num. 41. ante med. verſic. ſubdit
Bart. hoc procedere. bene Ruin. nu. 27. verſic. inſuper eſt
aduertendum. Crot. nu. 50. Pariſ. num. 103. verſ. & iudic.
Soc. iun. num. 128. in fin. Et † certum eſt, legatarium non 3
poſſe petere, neque à parte, neque à notario copiam to-
tius teſtamenti, ſed ſolùm quoad particulam ſui legati, &
inſtitutionis, à qua legatū pendet, ac etiā quoad nomina
teſtium. ita Iacob. de Arē. in l. fin. C. de precib. Imper. offe-
ren. per illū text. & per l. argentarius, §. edi. ff. de eden. & c.
contingit. de fide inſtrumen. ſequuntur in d. l. fin. Cyn. nu.
2. Fulgoſ. ad fin. Paul. de Caſtr. num. 3. & Iaſun. num. 3.
Bart. in l. 2. §. fin. nu. 2. ff. quemad. teſtam. aper. Ange. conſ.
164. propè fin. verſ. debet ergo. idē Bart. in l. argentarius, §.
edi. ſub num. 1. & ibi Alber. num. 3. ver. & ideo. Ang. num.
1. & Iacobin. nu. 4. ff. de eden. idem Bart. ad rub. ff. de nou.
ope. nunt. nu. 3. in fi. & ibi Alex. nu. 35. verſ. an autem. Pa-
riſ. nu. 99. Niconit. nu. 274. Crot. nu. 47. & Hercul. nu. 41.
verſ. an autē ſufficiat. Dec. in d. c. 1. nu. 62. poſt princ. verſ.
vnde legatario, extra, de probat. Hoc † tamen non proce- 4
dit, quando in particula legati adeſt aliquod verbum am-
biguum, quod declaratur per aliam particulā teſtamenti,
quia tunc legatario illius quoque particulæ copia dari de-
bet. ita Bart. per illum text in l. qui filiabus. in princ. nu. 1.
verſ. & puto, quem ibi ſequuntur Paul. de Caſt. nu. 5. Aret.
nu. 1. in fin. Alex. in primo not. Iaſ. nu. 7. ff. de legat. 1. Dec.
in d. c. 1. n. 62. ante med. verſ. & ideò dicit. Crot. in d. rubr.
de nou. ope. nunt. nu. 48. Niconit. nu. 274. ver. tamen ſi eſt.
Bolognet. num. 144. verſ. hanc tamen limitationem. Et
idem † ſi particula legati haberet relationem ad aliam 5
particulam teſtamenti, puta, quòd legatum eſſet factum
ſub conditione ſcripta in alia particula præcedenti, vel
ſequenti; nam illius quoque particulæ copia danda eſt,
vt per Bolognet. d. rub. nu. 144. circa med. ver. & ſi eueni-
ret. Crot. nu. 50. in fin. Pariſ. num. 103. in fin. Vnde cùm in
caſu noſtro particula legati producta pro parte Iulij ſit
integra, perfecta & clara, & nō habeat relationem ad par-
ticulam legati vſusfructus relicti Lauiniæ, nec ab ea de-
clarationem vllam recipiat, conſequens ſit, Iulium non
teneri eam producere.

Non obſtat, quòd quando editio fit iudici, tunc tota
ſcriptura exhiberi debet, quia † in fine poſſet eſſe vna par-
ticula, quæ corrigeret, & limitaret præcedentia, vt inquit
Bart. in d. rub. num. 7. verſ. dico contra, & ibi Iaſ. nu. 8. verſ.
vltra alios. Et in caſu iſto agitur de editione facienda iu-
dici, & particula legati vſusfructus facti Lauiniæ limitat
legatum factum Iulio: Quia illud, quod dicit Bart. & Iaſ.
procedit in eo, qui poteſt totam ſcripturam exhibere: at
ſecus in eo, qui totam ſcripturam exhibere non poteſt,
prout eſt legatarius, qui non poteſt habere copiam teſta-
menti, niſi quoad particulā ſui legati, prout ipſemet Bar.
ibid. & cæteri poſt eum declarant.

Valentin. emolumentorum. Lunæ 24. Octo-
bris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus non poteſt alienare res ſuæ menſæ Epiſcopalis, niſi copulatiue interueniat ſolemnitas, de qua in ca. ſine exceptione, 12. quæſt. 2. & euidens vtilitas, ex commun.*

2 *Ius non decreſcendi, quo caſu locum habere dicatur.*

3 *Epiſcopus de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis poteſt donare, & alienare capitulo ſine ſolemnitatibus, non obſtante iuramento de non alienando ſine ſuperioris licentia.*

4 *Epiſcopus poteſt de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis loco religioſo donare.*

5 *Donatio non videtur eſſe propriè alienatio.*

6 *Capitula omnia cuiuſcunque diſpoſitionis recipiunt vim & effectum eo tempore, quo fit concluſio diſpoſitionis, & omnia capitula ſimul videntur fieri, & concludi, quando diſpoſitio eſt abſoluta.*

7 *Clauſulæ omnes poſitæ in ſententia in fine, & in eodem inſtanti concluduntur.*

8 *Capitula, vel pacta omnia poſita in eodem inſtrumēto, ſimul & ſemel in eodem inſtanti vires ſuſcipiunt, non dando neque prius, neque poſterius.*

DECISIO DCCLVI.

Domini in deciſis concorditer perſtiterunt, non ob-
ſtantibus nouiter deductis pro parte beneficiato-
rum. Quorum.
Primum eſt, quòd applicatio facta canonicis ſit nulla,
1 tum quia † Epiſcopus non poteſt alienare res ſuæ men-
ſæ Epiſcopalis, niſi copulatiue interueniat ſolemnitas,
de qua in cap. ſine exceptione, 12. quæſt. 2. & euidens vti-
litas, gloſſ. in ſum. 12. quæſt. 2. de communi Dec. conſ. 142.
ſub nu. 4. & conſ. 283. ſub n. 6. Quorũ neutrum hic adeſt.
Tum etiam, quia Epiſcopus reſtrinxit ſe ad facultatem
ſibi per literas Apoſtolicas datam, prout patet ibi, volen-
tes igitur nos Iacobus gratiam, & conceſſiones Apoſto-
licas ſupradictas debitæ executioni demandare. Vnde
ſi non fuit executus iuxta formam literarum Apoſtoli-
carum, quia canonicis ibi non nominatis aſſignauit, vti-
que ex alio capite aſſignatio ſuſtineri non poteſt. Stan-
te igitur nullitate applicationis factæ canonicis, & ſtante
præcedente applicatione totius ſummæ mille floreno-
rum factæ beneficiatis, & applicatæ canonicis, quæ ipſis
ob nullitatem applicationis non acquiritur, ſequitur, vt
2 remaneat penes beneficiatos † per ius non decreſcendi,
l. vnica, §. ſin verò non omnes, C. de cad. tollen. Iaſ. in l. ſi
mihi, & Titio, num. 2. ff. de verb. oblig.
Secundùm quòd pro parte beneficiatorum deducitur,
eſt, quòd poſtquam Epiſcopus aſſignauerat beneficiatis
integram ſummam mille florenorum iuxta formam li-
terarum Apoſtolicarum, non poterat poſtea facere adie-
ctionem & ſtatutum, vt canonici ad dictos mille florenos
æquis portionibus cum beneficiatis admitterentur, cùm
iam ſuper tota sõma mille florennorum eſſet ius quæſi-
tum ipſis beneficiatis.
Tertium, quod deducitur pro parte beneficiatorum
eſt, quòd beneficiati de dictis bulla, & applicatione nul-
lam habuerunt notitiam, nec habere potuerunt, niſi de
anno 1566. tempore bon. mem. D. Martini de Aiala tunc
Archiepiſcopi Valentin. prout deponunt plures teſtes,
qui etiam probant diligentem & exactã cuſtodiam ſcri-
pturarum in archiuio reconditarum, & prohibitionem
illas alicui perſonæ oſtendendi.
Ad primum reſponſum fuit, quòd imò applicatio fa-
3 cta canonicis fuit valida, quia † Epiſcopus de bonis ſuæ
menſę Epiſcopalis poteſt donare & alienare capitulo ſine
ſolemnitatibus, non obſtante iuramento de non alie-
nando ſine ſuperioris licentia, iuxta cap. vt ſuper, de rebus
Eccleſ. nõ alienan. Et ratio eſt, quia nõ poteſt dici aliena-
tum ab Eccleſia, quod ſemper in dominio Eccleſiæ reti-
netur, argum. l. vnum ex familia, & l. Imperator, §. fin. & l.
ſeq. ff. de leg. 2. ita tradit Hoſtien. in cap. nouit, colũ. 2. pro-
pe fi. verſ. quid ergo ſi Epiſcopus, de his quę fiũt à pręla. ſi-
ne conſenſu capit. ſequuntur ibi Ioan. Andr. colum. 2. in
princ. verſ. quid ergo. Cardin. num. 5. quæſt. 7. Imo. nu. 13.
in fine, verſ. vltimo limita, & num. 14. & Butr. num. 7. &
gloſ. in cle. 2. in verbo, Eccleſiã, de rebus Eccleſ. non alien.
Bertach. de Epiſ. part. 4. quæſt. 45. hue idem voluit Oldra.
conſ. 182. verſ. & ſicut. inquiens, quòd ſicut Epiſcopus
† poteſt de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis loco religioſo 4
donare, c. cõſultationibus, c. paſtoralis, de don. ita & mul-
tò magis debet poſſe donare capitulo ſuo, cui magis alli-
gatur, c. requiſiti, §. vlt de teſtam. & † ideò nõ videtur pro- 5
priè ad alienationem tẽdere. l. voluntatis, C. de fideicom-
miſ. l. pater, §. quin decim, ff. de leg. 3. quod dictũ refert &
ſequitur Ioan. Andr. in addit. ad Specul. de his, quæ fiunt à
prǽla. ſine conſen. cap. 1. §. 1. ſub nu. 6. in verbo, ſibi ipſi, ad
fin. addit. Nec obſtat illud, quòd Epiſcopus ſe reſtrinxerit
ad facultatem ſibi per literas Apoſtolicas tributam, quia
id verum eſt, quoad applicationem factam beneficiatis,
ſed quoad applicationem factam canonicis nõ ſe reſtrin-
xit, quia proceſſit etiam auctoritate ordinaria,
Ad ſecundum reſponſum fuit, quòd beneficiati non
poſſunt prætendere ſibi applicatam fuiſſe totam ſummã
mille florenorum. & per conſequens ſibi ſuper tota ſum-
ma ius quæſitum fuiſſe, quia adiectio & ſtatutum ad fa-
uorem canonicorum fuit factum vnico contextu. Et id-
eò perinde eſt, ac ſi Epiſcopus applicaſſet quingenta be-
neficiatis, & quingenta canonicis, quia, vt inquit Aret. in
l. ſi ita ſcriptum, col. 3. circa med. verſ. iſta tamẽ ratio, ff. de
leg. 1. omnia † capitula cuiuſcunq; diſpoſitionis recipiũt 6
vim & effectum eo tempore, quo fit cõcluſio diſpoſitio-
nis, & omnia capitula ſimul videntur fieri & concludi,
quando diſpoſitio eſt abſoluta. Et in ſimili videmus in
ſententia, quòd in eam non tranſit priús † vna clauſula, 7
quàm altera, quia omnes clauſulæ in fine, & in eodem in-
ſtanti concluduntur, inquit Bald. in l. quid ergo, §. pœna
grauior, in 2. lect. n. 10. circa med. verſ. item non eſt verũ,
ff. de his qui not. infã. Aret. in l ſi is qui. in 1. not. ff. de teſta.
Facit etiam, quòd ſcribit Bart. in l. contractus, nu. 4. C. de
fide inſtrum. quòd † vbi in eadem ſcriptura vel inſtrumẽ- 8
to capitula, vel pacta ſunt ſcripta, quorum primum ſit ad
fauorem vnius partis, ſecundum ad fauorem alterius, nõ
poteſt illa pars, ad cuius fauorem primum capitulum ſi-
ue pactum ſcriptum fuit, dicere, illud fuiſſe priùs conuen-
tum & ſtabilitum & ſibi ius quæſitum, quia omnia ſimul
& ſemel in eodem inſtanti vires ſuſcipiunt, & non datur,
neque priùs, neque poſteriùs, & Bart. ſequuntur Salyc.
ibi, q. 5. ad fin. verſ. item dicit. Fulgoſ. nu 5. Caſtren. nu. 7.
Cagnol. in l. lecta, nu. 129. & 157. ff. ſi cert. pet. & in l. fi. nu.
266. C. de pact.
Ad tertium fuit reſponſum, illud poſſe procedere in
beneficiatis modernis, quia forſan non habuerunt ſcien-
tiam tenoris bullæ Benedicti XIII. At ſecus in benefi-
ciatis antiquis illius temporis, quos habuiſſe notitiam te-
noris & qualitatis ipſius bullæ faciebat Dominis multum
veriſimile ex prioribus cõiecturis in deciſione deductis,
& in hoc caſu debet attendi ſcientia & obſeruantia pro-
xima eidem bullæ, & non remota, ſecundùm Bald. in pro-
œm. ff. ſub num. 7.
Alia deducta pro parte beneficiorum tolluntur, vel
ex præmiſſis, vel ex eo, quòd bulla Benedicti eſt faculta-
tiua, nõ præceptiua. & ideò illud quod dicitur de dictio-
ne, vſque, vt ſtet incluſiuè, nõ facit, quia licèt bulla inclu-
dat integram ſummam mille florennorum, hac tamen in-
cluſio ſtat facultatiuè, non præceptiuè.

Romanen. nullitatis cenſus. Veneris, 4. No-
uembris, 1583.

SVMMA

SVMMARIA.

1 *Singula ſingulis congruè referenda ſunt in aliqua interpretanda diſpoſitione.*
2 *Cenſus conſtitui debet ſuper re certa, qua perempta, perimitur cenſus.*
3 *Pactum de non petendo reductionem cenſus ſeu defalcationem pro quouis caſu etiam inexcogitato, non debet intelligi ſuper re cenſuali, qua perempta perimitur etiam cenſus, ſed ſuper fructibus eius: aliàs eſſet iniquum & num. 5.*
4 *Remiſſio cenſus & defalcatio fit non ſolum ratione damni contingentis in fructibus, ſed etiam in re.*

DECISIO DCCLVII.

QVamuis verba inſtrumenti impoſitionis cenſus, de quo agitur ibi, *D. Iacobus vendidit &c. vnum annuum & perpetuum cenſum ſcutorum 130 monetæ, liberum & exemptum ab omni quouis onere, impoſitione, reductione, grauamine, defalcatione, & impenſa, ad cuiuſuis perſonæ inſtantiam, pro quauis cauſſa & occaſione, etiam neceſſariſſima & vrgentiſſima, ac pro quouis caſu & euentu, etiam hic penitus inexcogitato impoſitis & imponendis, fierique reſpectiuè neceſſarius & oportunis.* Quamuis (*inquam*) huiuſmodi verba reciperent eum ſenſum, quem prætendunt iſti de Alexiis, videlicet, vt cenſus ſit liber, & exemptus ab omni, & quouis onere, impoſitione, & grauamine, ad cuiuſuis perſonæ inſtantiam, pro quauis cauſſa & occaſione, etiam neceſſariſſima & vrgentiſſima, ac pro quouis caſu, & euentu, etiam hic penitus inexcogitato, impoſitis, & imponẽdis, & ſit liber, & exemptus ab omni, & quauis reductione, & defalcatione, & impenſa fieri neceſſariis pro quouis
1 caſu & euentu, etiam hic penitus inexcogitato, † ſingula ſingulis congruè referendo, vt per Aym. conſil. 98. nu. 11.
2 Et † quamuis etiam receptiſſima ſit concluſio, & cenſus conſtitui debeat ſuper re certa, ita vt ea perempta, perimi debeat cenſus, prout teſtantur Modern. Gemin. in l. 2. commentario 2. num. 63. C. de pact. inter empt. & vendit.
3 nihilominus ex pacto, quòd † non poſſit peti reductio, & defalcatio pro quouis caſu & euentu, etiam penitus inexcogitato, non infertur, vt domo (ſuper qua impoſitus eſt cenſus) perempta, remaneat cenſus, quia illa reductio & defalcatio debet intelligi non reſpectu damni contingentis in domo, eo quia ex terræ motu vel incendio, vel ex alio caſu etiam inexcogitato pereat, nam hoc caſu pactum de non petendo reductionem & defalcationem eſſet illicitum, cùm cenſus, re, ſuper qua eſſet impoſitus, perempta, remanere nequeat, ſed debet intelligi reſpectu damni contingentis in fructibus domus, eo quia propter bellum, vel peſtem, vel alium quemcunque caſum, etiam inexcogitatum, non poſſit fructum habitationis reddere: hoc enim caſu pactum de non petendo reductionem & defalcationem eſt licitum, quia ſterilitas cum vbertate compẽſari poteſt, l. licèt, C. loca. l. ex eo. ff. de tritic. vin. oleo lega. cap. propter ſterilitatem, de loca. Et licèt
4 † remiſſio & per conſequens reductio, & defalcatio fiat ratione damni contingentis, non ſolum in fructibus l. ſi merces, §. vis maior. & ibi Bart. nu. 6. ff. loca. d. l. licet, & ibi Doctor. ſed etiam in re, quia pereat, l. ex conducto, §. ſed ſi ager. ff. loca. Doct. in dict. ca. propter ſterilitatem. & d. l. licet, Bar. in d. §. vis maior, ſub nu. 6. benè Capr. reg. 88.
5 nu. 18. nihilominus pactum † de non petendo reductionem & defalcationem in caſu noſtro debet intelligi (vt dixi) ratione damni contingentis in fructibus tantùm, vt excludatur delictum, tum, vt actus ſuſtineatur, tũ etiam, quia verba, quæ ad caſum licitum & illicitum trahi poſſunt, ad licitum trahi debent, vt per Gabriel. de crimin. concluſ. 2. nu. 25.

Toletan. præeminentiarum de Alcanzar. Lunæ, 7. Nouembris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Beneficia vnita monaſteriis quoad temporalia debent in ſuo ſtatu conſeruari.*
2 *Vicarij perpetui deputantur ſolùm in beneficiis curatis: in aliis verò ſunt ad nutum amouibiles.*
Fallit in Eccleſiis collegiatis vnitis, num. ſeq.
3 *Clerici perpetui deputantur in Eccleſiis collegiatis vnitis, licèt non habeant curam animarum.*
4 *Monaſterium habet liberam adminiſtrationem in bonis temporalibus beneficij ſibi vniti.*
5 *Vicarij perpetui non habent niſi congruam.*
6 *Emolumenta omnia beneficij ſuppreſſi tranſeunt in Eccleſiam, cui facta eſt vnio.*

DECISIO DCCLVIII.

QVoad præeminentiam, Domini dixerunt vicarios perpetuos præferri capellanis de numero, & aliis presbyteris, quos vocant, extrauagantes, prout benè deponunt teſtes vicariorum ſuper ſecundo articulo. Quo vero ad emolumentum, Domini dixerunt, Vicarios perpetuos & monaſteria, quibus iſta beneficia ſeruatoria ſunt vnita, habere intentionem fundatam de iure com-
muni, quia cùm huiuſmodi † beneficia ſint vnita quoad 1
temporalia, iuxta tex. in c. 1. de capel. monach. li. 6. debent in ſuo ſtatu conſeruari, cap. 2. de ſupplen. neglig. præl. Et
quamuis † in beneficiis ſimplicibus vnitis ſoleant depu- 2
tati vicarij ad nutum amouibiles, & non perpetui, cùm in curatis tantùm deputentur perpetui, gloſſ. & Doct. in Clem. vnica, de offic. vicar. Gemin. conſil. 86. nu. 3. tamen
in † Eccleſiis collegiatis vnitis debent deputari clerici 3
perpetui, vt per Innoc. in c. Lateranen. ſub num. 1. in fi. de præben. Card. in c. de monachis, quæſt. 9. eod. ti. Et ideò in iſtis Eccleſiis, licèt verè non ſint collegiatæ, tamen ad inſtar collegiatarum fuerunt deputati clerici perpetui præſentandi per Monachos, & inſtituendi per ordinarium. Cùm igitur prædicta beneficia ſint vnita pleno iure quoad temporalitatem, omnia bona temporalia in monaſte-
rium, cui vnio facta fuit, tranſlata fuerunt, ſuper † qui- 4
bus habebat liberam adminiſtrationem, vt per Innocen. in cap. paſtoralis, nu. 1. de priuileg. Petr. de Vbal. de vnion. cap. 2. num. 1. & meliùs, nu. 22. Quo ſtante cùm hæc emolumenta ſpectent ad beneficiatos ratione ſuorum beneficiorum, debent etiam ſpectare ad iſtos vicarios perpetuos, qui deſeruiunt, & horis intereſſunt, dummodo monaſteria, quibus beneficia prædicta ſunt vnita, id eis concedant.

Non obſtat, quòd iſti Vicarij non ſint Rectores, Cle-
ment. vnica, de offic. vicar. vbi Vital. nu. 7. & 8. & † quòd 5
non poſſint habere, niſi congruam, Abb. in cap. quia extirpandæ, §. quia verò, num. 6. de præben. Quia monaſteria aſſignant iſtis vicariis hæc emolumenta pro congrua, & obiectio procederet, ſi monaſteria contradicerent.

Non obſtat, quòd cùm per vnionem hæc beneficia ſint ſuppreſſa, vt per Rebuff. de vnion. num. 3. non poſſunt iſti Vicarij dici ſubrogati, quia licèt beneficia ſint ſuppreſſa,
tamen omnia † emolumenta tranſeunt in Eccleſiam: cui 6
facta eſt vnio, & ideò illa Eccleſia poteſt hæc emolumenta concedere iſtis Vicariis perpetuis, qui actu in ea deſeruiunt.

Reſeruarunt autem Domini particulariter videndum de emolumentis ad menſam capitularem ſpectantibus.

Salamantin. obſeruationis beneficiorum. Lunæ, 14. Nouembris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Reg. de iure quæſito non tollendo, non habet locum, vbi eſt fauor publicus.*
Item non habet locum, niſi quando eſt verè & perfectè quæſitum, num. 4.
2 *Priuilegio cauſſa inſertionis conceſſo, renunciari non poteſt.*

3 *Priuilegium datum pauperibus cenſetur cauſſa inſertionis datum.*
4 *Verbum, quæſitum denotat perfectionem, ſeu incorporationem, & radicationem.*
5 *Priuilegij ius eo ipſo, quòd eſt acceptatum, dicitur incorporatum.*
6 *Ius quæſitum vniuerſitati eo ipſo dicitur, quòd quis declarat ſe velle graduari in ipſius collegio.*
7 *Ius ſtatuti ſeu priuilegij Eccleſiæ quæſitum, & incorporatum dicitur eo ipſo, quòd titulus vacat.*

DECISIO DCCLIX.

DOmini dixerunt, reg. de iur. quęſit. non tollen. in caſu, de quo agitur, nõ intrare, ex duplici ratione. Al-
1 tera fuit, quia † vbi adeſt fauor publicus, non eſt locus, d. reg. Gomez. deciſ. pen. li. 2. Ant. Aug. in repert. ſuper d. reg. num. 8. Rebuf. ſuper eadem reg. gloſ. 6. num. 29. arg. l. item ſi verberatum, §. 1. ff. de rei vind. l. Lucius, ff. de euict. Paul. de Caſt. conſ. 178. col. 1. circa fin. verſ. ideò videtur, lib. 1. & fuit tentum in vna Granaten. hoſpitalis coram R. P. D. meo Prauo 26. Maij, 1583. Hîc autem adeſſe fauorem publicum apparet, tum quia literarũ ſtudia ad communem, ſiue publicam vtilitatem pertinent, vt in procem. Grego-
2 rij, verſ. ad communem. Tum † quia priuilegio cauſſa inſertionis conceſſo, renuntiari non poteſt, Felin. in c. ſi di-
3 ligenti, num. 16. de foro compet. Et † priuilegium datum pauperibus, cenſetur cauſſa inſertionis datum, cùm pauperes ſint miſerabiles perſonæ, Abb. in cap. ſignificãtibus, num. 6. de offic. deleg.

Non obſtãt quatuor reſponſiones exemplo datæ. Prima, *quod in priuilegio ſancti Iacobi nulla ſit mentio de paupertate.* Secunda, *quod collegiales dicti collegij poſſunt graduari in eorum collegio ab eorum Rectore.* Tertia, *quòd ſi dicti collegiales volunt ſub prætextu paupertatis graduari, hoc facere poſſunt cum interuentu omnium Doctorum, cùm ex ſtatutis vniuerſitatis pauperes gratis promouebantur, ideò ratione paupertatis non debent excludere cathedraticos de collegio.* Quarta, *quia dicti collegiales non ſunt pauperes.* Quia ad primam replicatur, ſatis eſſe, priuilegium conceſſum fuiſſe pauperibus, licet in eo de paupertate mentio non fiat. Ad ſecundam, quòd licèt dicti collegiales poſſint graduari in eorum collegio, non propterea ſequitur, quin poſſint etiam ſuſcipere gradum in collegio vniuerſitatis, cum eorum priuilegium ſit facultatiuum. Ad tertiã, quòd ſi dicti collegiales tanquam pauperes ſuſcipiunt gradum in collegio vniuerſitatis, & ratione paupertatis gratis promouentur, ſi graduantur à cathedraticis proprietatis ſine interuentu aliorum cathedraticorum de collegio, id nihil eorũ intereſt, quia ſi gratis promouentur, nullum poſſunt conſequi emolumentum. Ad quartam, quòd de paupertate dictorum collegialium ſatis conſtare in ſtatuto eorum dicitur.

Altera deciſionis ratio fuit, quòd dicta regula non ha-
4 bet locum, niſi † quãdo ius eſt verè & perfectè quæſitum, hoc eſt radicatum & incorporatum, cum verbum, quæſitum, denotet perfectionem, & ſic incorporationem, & radicationem, vt per Ægid. conſ. 34. colum. antepenult. in 7. dub. in fin. Sarnen. in dict. reg. quæſt. 4. ſub num. 14. Put. deciſ. 260. incipien. fuit concluſum, li. 2. Paleot. deciſ. 138. incip. 13. Februarij. Vnde cùm dicti collegiales nõ cogantur ſuſcipere gradum in collegio vniuerſitatis, ſed poſſint extra illud, vbi voluerint, graduari, non poteſt dici, fuiſſe illis aliquod ius quæſitum, radicatum, & incorporatum, ſed tantùm ei competit quoddam ius incertum, & in ſpe, quo caſu non requiritur derogatio regulæ.

Non obſtat, quòd priuilegium vniuerſitatis tribuit illi ius purum & ſimplex, & quòd illud eſt radicatum. Quia
5 id † verum eſt, quoad ius ipſius priuilegij, quòd quæſitum & incorporatum fuit vniuerſitati eo ipſo, quòd acceptauit priuilegium, & eo vſa fuit, de quo iure hic non agitur, cùm per priuilegium ſancti Iacobi non fuerit in perpetuum reuocatum vel ſublatum, nec in totum, nec in parte priuilegium vniuerſitatis, quod ſi factum fuiſſet, obſtaret regula, vt per Put. deciſ. 289. incip. Pompeius, lib. 3. Paleot. deciſ. 138. Sed hîc agitur de iure particulari reſultante ex eo, quòd aliquis collegialis ſancti Iacobi vellet graduari
in collegio vniuerſitatis: nam † eo ipſo, quòd declarant 6
hãc voluntatem ſuam, dicitur vniuerſitati ius quæſitum, & radicatum, ſicut dicitur de ſtatuto & priuilegio Eccle-
ſiæ Burgen. cui † dicitur ius quæſitum & incorporatum 7
eo ipſo, quòd Abbatia vacat, vt per Sarnen d. q. 15. in fine. Mohedan. deciſ. 82. Et ſic ex occurrentia caſus, quando ſcilicet aliquis collegialis collegij ſancti Iacobi velit graduari in collegio vniuerſitatis, dicitur ipſi vniuerſitati ius quæſitum, & radicatum, quod ius per priuilegium ſancti Iacobi non fuit ſublatum, ſed ſolùm illud ius, quod eſt incertum, & in ſpe conſiſtens.

Roman. fideicommiſſi del Deto. Lunæ, 21. Nouembris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Statutum quando iubet, filiam cõtentam eſſe debere dote ſibi data, vel conſtituta, non poteſt tunc agere ad ſupplementum etiam congruæ dotis.*
Et eò magis, vbi ſtatutum excludit filiam tam ex teſtamento quàm ab inteſtato, ita quòd nec etiam legitimæ ſupplementum petere poteſt, num. 2.
Imò nec etiam ſupplementum congruæ dotis vſque ad alimenta, ſtante prædicto ſtatuto: aliàs contra, num. 3.
4 *Filia excluſa à ſtatuto propter maſculos, & mandante eam debere eſſe contentam dote ſibi per patrem ſibi aſſignata, poteſt petere ſupplementum congruæ dotis reſpectu menſuræ alimentorum.*
5 *Qualitas perſonæ eſt conſideranda in alimentis præſtandis.*
6 *Maritus tenetur alere vxorem etiam indotatam.*

DECISIO DCCLX.

QVoad primam partem dubij, Domini dixerunt, Bernardinam non poſſe petere ſupplementum con-
gruæ dotis arbitrio boni viri. Nam † quando ſtatutum iu- 1
bet filiam contentam eſſe debere dote ſibi data vel conſtituta, tunc non poteſt agere ad ſupplementum etiam cõgruæ dotis, ex allegatis per Menoch. de arbit. caſu 149 numero 2. cum aliis, de quibus in deciſione facta coram
D. de Graſſis. Maximè † iungendo vtrúmque ſtatutum 2
vrbis cap. 82. & cap. 85. libro 1. vbi excluditur filia tam ex teſtamento quàm ab inteſtato, & mandatur contentam eſſe debere dote ſibi data vel cõſtituta, & prohibetur plus petere poſſe: quo caſu certum eſt, non poſſe petere repletionem neque dotis, neque legitimæ, vt poſt Bald. firmat Ruin. conſ. 56. in fin. lib. 5. vbi ſubdit, in hoc nullum contradicere.

Quantùm autem ad ſecundam partem dubij, Domi-
ni tenuerunt, Bernardinam, nec etiam † vſque ad alimen- 3
ta ſupplementum congruæ dotis petere poſſe: licèt enim Bald. Nouel. de dot. part. 6. priuileg. 17. num. 6. velit, ſtante ſtatuto excludente filiam propter maſculus & mandante eam debere eſſe contentam dote ſibi per patrem aſſi-
gnata, poſſe † nihilominus eam petere ſupplementum 4
congruæ dotis reſpectu menſuræ alimentorum, ſequitur Socin. conſi. 100. nu. 11. ante med. verſic. ſi verò ſtatutum diceret, libro 3. cum aliis adductis pro Bernardina: tamen Domini dixerunt non applicari caſui noſtro, tum quia verba ſtatuti vrbis c. 82. lib. 1. ſunt multum ampla & præciſa. Tum, quia cùm Bernardina ſit vxor artificis, dos ſua videtur ſibi ſufficiens ad alimenta, cùm in hac materia
conſideretur qualitas perſonæ: aliàs enim † debent eſſe 5
alimenta præſtanda filiæ nobilis conditionis, vt inquit

Bald.

Digitized by Google

Bald.nouel.d.priuileg.17.nu.5.circa medium,verſ.ſecun-
dùm conditionem. Tum etiam & tertiò, quia obiectum
poſſet procedere, quando mulier non eſſet adhuc nupta,
6 ſed † poſtquam eſt nupta, maritus tenetur eá alere etiam
indotatam,glo.& Doct.in l.ſi cum dotem,§.ſin autem in
ſeruiſſimo,ff.ſoluto matrim. Guid. Pap.deciſ.439.num.1.
Aufrer.ad Capel.Tholoſ.deciſ.87.nu.2. Lup.capi.per ve-
ſtras,in 3.not.num.5.fol.mihi 191.& §.primo, nu.1.verſ.
fortius ergo,& §.2.nu.3.Ferret. conſ. 34.num.7.& 17.vbi
de communi.

Burgen.expenſarum.Lunæ,28.Nouembris,1583.

SVMMARIA.

1 *Succeſſori futuro reſeruantur omnia acquiſita ex redditibus Eccleſiæ.*
2 *Eccleſiæ adminiſtrator præſumitur facere expenſas de redditibus Eccleſiæ.*
3 *Actio repetendi expenſas factas per prædeceſſorem competit ſucceſſori,ſeu Eccleſiæ cui acquiſita dicitur.*
4 *Fructus Eccleſiæ à ſolo ſeparati ad hæredes prædeceſſoris,non autem ad ſucceſſorem pertinent,& num.6.*
5 *Fructus recuperati per prædeceſſorem,& conuerſi in vtilitatem Eccleſiæ vnà cum expenſis pro eorum recuperatione factis, æquiparantur meliorationibus factis per Prælatum vel clericum in rebus Eccleſiæ, quæ ſunt ſua in vita, ſed de his non poteſt teſtari.*

DECISIO DCCLXI.

CОnclusum fuit,capitulum teneri reficere moderno
Archiepiſcopo expẽſas litis,in quibus de anno 1565.
1 condemnatum fuit,quia omnia acquiſita † ex redditibus
Eccleſiæ futuro ſucceſſori reſeruantur, capit.præſenti,de
offi.ordin.lib.6.ca.relatum,*il ſecondo*,de teſtam.Vnde cùm
prædeceſſor moderni Archiepiſcopi litigauerit cum ca-
pitulo ſuper exemptione iuriſdictionis, & ſic ſuper re ad
dignitatem Epiſcopalem ſpectante,& in proſecutione li-
tis multas fecerit expenſas, eáſque præſumatur feciſſe ex
redditibus Eccleſiæ, ex quo † erat eius adminiſtrator, l.
Neſennius,& ibi Dd.ff.de negot.geſt. Aym.conſ.129.n.3.
ſequitur, vt moderno Archiepiſcopo ſucceſſori ſit reſer-
uata actio, quæ competebat eius prædeceſſori pro dictis
expenſis aduerſus capitulum, tanquam acquiſita ex red-
ditibus Eccleſiæ, cùm ex illis præſumatur expenſas fuiſſe
factas,quæ † actio cenſetur acquiſita ipſi Eccleſiæ,ex not.
per Doct.in c.1.vbi Couar.nu.5.de teſta. & actio quoque
perſonalis transfertur in Eccleſiam, quando eſt celebra-
tus cõtractus ſuper bonis Eccleſiæ, vt per D.Sarn.de red-
dit.Eccleſ.part.3.c.2.num.8.

Non obſtat,quòd,prædeceſſor moderni Archiepiſcopi
fecerit ipſas expenſas de fructibus Eccleſiæ, qui erant ſui
proprij,cùm † eſſent recollecti & à ſolo ſeparati, & ideò
ad eius hæredes,& non ad ſucceſſorem pertinebant,gl.&
Dd.in c.ſi propter,de reſcript.lib.6.Card.Imol.& Barbat.
*in c.fin.*de pecul.cleric.cum aliis citatis per Couar.qui de
communi teſtatur,li.1.veriar.reſol. c.15.ſub nu. 12. Quia
illi fructus,de quibus huiuſmodi expenſæ ſunt factæ,fue-
runt conuerſi in vtilitatem Eccleſiæ pro defenſione ſuæ
iuriſdictionis, & † ideò æquiparantur meliorationibus
factis per Prælatum vel clericum in rebus Eccleſiæ, quæ
ſunt ſuæ in vita, ſed de his nũ poteſt teſtari, vt inquit Ab-
bas in cap.fin.in princ.de pecul.cleric.Et hæc Domini di-
xerunt procedere, attenta diſpoſitione iuris communis.
Verùm cùm camera Apoſtolica exigat ſpolia Epiſcopo-
rum in Regnis Hiſpaniarum,putabant Domini,expenſas
nunquam ſpolia potiùs pertinere ad ipſam camerã Apo-
ſtolicam.

De hac materia fructuum Eccleſiæ, quando ſunt per-
cepti & à ſolo ſeparati, an † ſpectent ad hæredes vel po-
tius ad Eccleſiam, præſertim quando prælatus habebat
adminiſtrationem, & maximè quando de eis non diſpu-
ſuit, vide Couarru.variar.reſolut.ca.15.ſub nu.12.&in ca.
cum in officiis,num.5.verſic.ſeptimo,de teſtamen.Bello.
conſil.3.nu.6.Gigan.conſi.24.& 25. maximè numero 26.
verſic.tria ſunt.

Senen.donationis.Lunæ,21.Nouembris,1583.

SVMMARIA.

1 *Maritus ſi relinquat vxorem vſufructuariam ſimpliciter cum alterius verbi adiunctione,non autem cum pluribus aliis verbis,licèt habeat liberos, intelligitur de ipſo vſufructu propriè.*
Contrarium tamen in eo,quod dicitur de vſufructu propriè, quando maritus relinquit vxorem vſufructuariam ſimpliciter,tenet Bart.& alij,nu.2.
Si verò cum alterius verbi adiuncto, legatum reſtringitur ad alimenta,num.ſeq.
3 *Teſtator ſi relinquat vxorem dominam & vſufructuariam, legatum reſtringitur ad alimenta.*
Eò magis ſi relinquat vnà cum eius filiis,num.4.
Contrarium tamen,vide num.6.
5 *Verba donantia diminutionẽ non debent operari augmentum.*
6 *Filij inuitari dicuntur ad malè tractandum matrem, ſi legatum vxori relictum vti dominæ & vſufructuariæ, reſtringeretur ad ſola alimenta.*

DECISIO DCCLXII.

DOmini non receſſerunt à reſolutionibus coram R.
F.D.Robuſter.in hac cauſſa factis,nempè,vſumfru-
ctum omnium bonorum relictum ab Antonio ſuæ vxori,
ſtantibus filiis, reſolui in alimenta iuxta conſuetudinem
Bulgari.

Nõ obſtat,quod dicit Bal.in l.ſi pater,in primo not.C.
de vſufruct.vbi † vult, quòd quãdo maritus reliquit vxo- 1
rem vſufructuariã ſimpliciter cum alterius verbi adiun-
ctione,non autem cum pluribus aliis verbis, licèt habeat
liberos,tamẽ intelligitur de ipſo vſufructu propriè. Quia
ſi hoc dictum Bal.allegetur in eo,quod vult intelligi pro-
priè de vſufructu,quando maritus relinquit vxorem vſu-
fructuariam ſimpliciter,& tũc vltra quòd in caſu, de quo
agitur, teſtator nõ ſolùm relinquit ſuam vxorem vſufru-
ctuariam ſimpliciter, ſed etiam dominam, reſpondetur,
quòd † contrarium tenet Bart. in l.Titia.§.Titia, num. 8. 2
ff.de legat.2.latè Aret.conſil.40. num.2.verſic.in contra-
rium,Soc.iun.conſil.97.nume.21.verſicul.& ideò verum
eſt,lib.1.Iaſ.in l.cum hi,§.ſi ſingulos annos,num.4.ad fin.
ff.de tranſact.Practic.Papien.in form.libel.quo vxor agit
ad dotem,in gloſſ.donec,nu.5.verſic.& eodem modo be-
ne Pic.in dict.§.Titia.num.48.in 6.limit.cum aliis allega-
tis per Gabriel.de vſufruct.concluſ.2.nume.5. Si verò di-
ctum Bald.allegatur in eo, quod vult intelligi propriè de
vſufructu,quando maritus relinquit vxorem vſufructua-
riam,non cum pluribus verbis,ſed cum alterius verbi ad-
iunctione, prout in caſu noſtro, in quo teſtator reliquit
vxorem dominam & vſufructuariam, & tunc † legatum 3
reſtringitur ad alimenta, prout voluit idem Bald. in l.fin.
num.9.circa fin.verſ.tertio caſu,C.de indic.viduit.tollen.
Salic.in authent. hoc locum, colum.3. in fin.verſ.& hæc
puto vera,C.ſi ſecund.nupſ.mul.Ruin. conſ.39.nu.1.libr.
ſecundo,Pic.d.§.Titia,nume.48. verſic. ſexto limita.Præ-
terea & ſecundò, teſtator in caſu noſtro reliquit vxorem
dominam & vſufructuariã vnà cum eius filiis,quia † vo- 4
luit fructus debere inſeruire etiam pro eius filiis, quo ca-
ſu legatum reſtringitur ad alimenta, Bald.conſ. 30. num.
a.iunct.princ.lib. 5.hoc idem præſupponit,Paul.de Caſt.
conſilio 118.numero 1.libr.1. Non enim teſtator videtur
voluiſſe in legato matris coniungere filios, ſed ſolùm
oſtendere à matre alimenta percipi, vt etiam filij alerentur.
tur. Accedit etiam, quòd cùm ex verbis illis, reliquit do-
minam & vſufructuariam, non poſſet vxor conſequi ali-
menta,

Digitized by Google

merita, verba quæ poſteà addita ſunt, videlicet reſeruato etiam, quòd fructus prædicti debeant inſeruire etiam
5 pro eius filiis, quæ verba † denotant diminutionem, l. ſi
quis à Titio. & l. illi cum illo. ff. de vſufruct. leg. non debēt
operari augmentum, ad l. legata inutiliter. Vlteriùs &
tertio ex legato alimentorum, quòd teſtator reliquit vxori in euentum, quòd filij malè eam tractauerint, clarè
colligitur, teſtatorem voluiſſe ſolùm alimenta & quandam præeminentiam in domo relinquere, cùm per ſequentia declarētur præcedentia, l. qui filiabus, de legat. 1.
aliàs ſequeretur abſurdum, quòd teſtator voluiſſet inui-
6 tare filios ad malè tractandum matrem, cùm † ipſa in
euentum malæ tractationis habeat ſolùm alimenta, & faciunt tradita per Socin. conſi. 279. nu. 5. lib. 2. Pic. d. §. Titia, num. 136.

Forliuien. ſocietatis. Veneris, 2. Decemb. 1583.

SVMMARIA.

1 *Societas contrahi poteſt ſuper officiis, & eorum fructibus.*
2 *Communicatio portionum eſt de ſubſtantia ſocietatis. ex communi.*
3 *Dominium portionis in ſocietate cenſetur communicatum, in quam dicitur eſſe tranſlatum.*
4 *Societas contracta ad commune lucrum & damnum de ſui natura eſt licita etiam ſecundùm Theologos.*
5 *Qualitas contractus cognoſcitur ex pacto appoſito ſuper diſſolutione ipſius cōtractus, & ſic ex fine, qui declarat principium.*
Declara procedere in dubio, vt num. 13.
6 *Societas ſortis dicitur, vbi ſors in diſſoluenda ſocietate diuidi debeat: ſi verò ſit ſalua, tunc non ſocietas, ſed inſtitoria dicitur.*
7 *Periculum vitæ facit valere ſocietates, quæ quotidie contrahuntur ſuper fructibus officiorum Romanæ Curiæ: quæ aliàs non valerent.*
8 *Contractus duo includuntur in contractu ſocietatis, vnus implicitus, alter explicitus.*
9 *Contractus duo compatibiles poſſunt ex vno & eodem pacto reſultare.*
10 *Ius reſultans ex ſocietate contracta ſuper emptione, communicatur inter ſocios actiuè & paſſiuè.*
11 *Pactum de retrouendendo eodē pretio non facit, contractum illicitum ex augmento vel diminutione rei venditæ.*
12 *Principium ſi eſt licitū, & finis illicitus, attenditur initium, & non finis.*
13 *Diſſolutio contractus inſpicienda eſt in dubio.*
14 *Correctio eſt euitanda quantùm fieri poteſt.*
15 *Diſpoſitio quælibet ita interpretanda eſt, vt euitetur contrarietas & contractus illicitus.*
16 *Verborum ſignificatio debet per largam interpretationem ad bonum intellectum & eiuſdem applicari.*
17 *Pactum in ſocietate appoſitum, vt quis partem lucri ferat, & de damno non teneatur, non eſt intelligendum de capitali, ſed de damno & lucro mercimonij.*
Contrarium tamen, vide num. ſeq.
Intellige, vt num. 20. & 21.
18 *Damnum propriè in ſocietate non poteſt dici, niſi quādo capitale non eſt ſaluum.*
Si autem ſocietas non lucratur, dicitur ſterilitas.
19 *Societas quandóque eſt lucroſa, quandóque ſterilis, quandóque damnoſa.*
21 *Intellectus ad §. & adeò. Inſtit. de ſociet. varij dantur, & num. ſeq.*

DECISIO DCCLXIII.

Ciuitas Foroliuien. redimit à Reueren. camera Apoſtolica officia ciuilia & damna data ipſius ciuitatis
pro quātitate mille trecentorum triginta tria ſcutorum.
Poſtea eadem ciuitas omnia iura & actiones ſibi competentes ſuper dictis officiis ceſſit Franciſco Paulutio, qui
deinde eadem iura & actiones ſibi à dicta Communitate
conceſſas ſuper dictis officiis ceſſit Equiti Simoni Paulutio, qui admiſit in ſocium ad tertiam partem dictorum
officiorum, tam ad bonum, quàm ad malum Dominum
Ioan. Antonium Lucatellum, cō qoia recipit ab eo ſcuta 444. pro integra tertia parte pecuniæ ſoluendæ Reueren. cameræ Apoſtolicæ debitæ dictæ ciuitati Forliuien.
pro redemptione dictorum officiorum, cum pacto, quòd
ſit in facultate & poteſtate ad omne beneplacitum cuiuſlibet partium nolentis ampliùs permanere in dicta ſocietate, videlicet in poteſtate d. Ioan. Antonij repetere
ſcuta 444. & in poteſtate Equitis Simonis illa reſtituere.
Dubitatum fuit de duobus, videlicet. *An ſocietas ſit contracta ſuper dictis officiis, vel ſuper eorum fructibus.* Et *an
ſit valida, vel licita, vel potiùs nulla, & illicita, tanquam ſapiens vſurariam prauitatem.* Domini veneris, 2. Decembris, 1583. concorditer concluſerunt, ſocietatem fuiſſe
initam ſuper dictis officiis, & fuiſſe validam & licitam.

Quoad primam difficultatem, quòd † ſocietas ſit ini- 1
ta ſuper dictis officiis, Domini dixerunt conſtare ex verbis inſtrumenti ſocietatis, tam in narratiua, ibi, *volendo
pigliare per compagno al terzo di detti officij tanto al bene quāto
al male.* quàm in diſpoſitiua ibi, *piglia, riceue, & accetta in
compagnia al terzo di detti officij tanto al bene quanto al male.*
Item ibi, *non volendo più tenere per compagno alla ſopradetta
terza parte.* Quæ verba viſa ſunt ſatis clara. Eſt iſta ſocietas fuit contracta ſuper dictis officiis pro vna tertia
parte quoad Luccatellum, pro aliis duabus tertiis quoad Paulutium. Ille enim contulit in ſocietatem vnam
tertiam partem dictorum officiorum, quæ † communi- 2
catio eſt de ſubſtantia ſocietatis, l. 1. & l. ſi id quod. ff. pro
ſoc. Doctor. communiter in l. ſi paſcēda. & maximè Dec.
num. 13. C. de pact. Patet ex eo, quòd Luccatellus ſoluit
Paulutio pro tertia parte dictorum officiorum ſcuta 444.
& ſic implicite & in neceſſariam antecedentiam Luccatellus emit à Paulutio tertiam partem dictorum officiorū,
vt infra latiùs deducitur. Cùm igitur † appareat de cauſa 3
habili ad transferendum dominium, non eſt dubium,
quòd dominium tertiæ partis dictorum officiorum cēſetur communicatum, Bart. in l. dotis fructus. ff. de iure dot.
Dec. in d. l. ſi paſcenda, num. 14. in fine.

Quoad ſecundam difficultatem, quòd hæc ſocietas ſit
licita & valide, patet ex illis verbis, *tanto al bene quanto al
male*, quæ donatant lucrum & damnum: & † non eſt du- 4
bium, ſocietatem valere & licitam eſſe, quando lucrum
& damnum inter ſocios eſt commune, & contractus ſocietatis de ſui natura eſt licitus etiam ſecundùm Theologos, ex allegatis per Corn. in d. l. ſi paſcenda, n. 24. Couar.
lib. 3. variar. reſol. c. 3. num. 2.

Non obſtat, quòd ſi ſocietas fuiſſet cōtracta ſuper dictis officiis, non fuiſſet factum pactum, quòd eſſet in poteſtate vtriuſque partis ad omne beneplacitum repetere
vel reſtituere reſpectiuè tertiam partem dictorum officiorum. Nam † qualitas cōtractus cognoſcitur ex pacto 5
appoſito ſuper diſſolutione ipſius contractus, quia finis
declarat principium. Et ideò † ſi conuentum ſit, vt in diſ- 6
ſoluenda ſocietate ſors diuidi debeat, tunc eſt ſocietas
ſortis: ſi verò vt ſit ſalua, tunc non eſt ſocietas, ſed inſtitoria, ita Bald. in l. 1. nu. 8. ad fin. C. de fruct. & lit. expen.
ſequitur Corn. in d. l. ſi paſcenda, num. 3. & num. 46. verſ.
prout tamen. Et hæc ideò, cùm ſocietas non fuerit inita
ſuper dictis officiis, oportuit eam contrahi ſuper eorum
fructibus, ſuper quibus non poſſet contrahi abſque labe
vſurariæ prauitatis, ſtante pacto de repetendo vel reſtituendo dicta ſcuta 444. Et † ceſſante periculo vitæ, quòd 7
facit valere ſocietates, quæ quotidie contrahuntur ſuper
fructibus officiorum Rom. Curiæ.

Non

Digitized by Google

Non obſtat inquam iſta obiectio, quia multipliciter
tollitur. Primò, negando pactum iſtud reſpicere diſſolu-
tionem contractus ſocietatis, quinimò concernit diſſo-
lutionem contractus venditionis. In hoc enim negotio
duo includuntur contractus, qui ſeſe conſequuntur, &
quorum ex ordine intellectus vnus præcedit alterum. Pri-
8 mus præcedens † eſt implicitus venditionis tertiæ partis
dictorum officiorum. Alter ſubſequens eſt explicitus ſo-
cietatis ſuper tertia parte dictorum officiorum, prout in
terminis ſocietatis deducit Corrad. de contract. tract. 6. q.
96. in 1. concluſ. ſum. Syluest. in verbo, ſocietas, *il 1*. nu. 18.
9 ſum. Armil. in eodem verbo. nu. 17. Et † ex vno eodémque
facto poſſunt reſultare duo contractus, quãdo ſunt com-
patibiles, prout in caſu noſtro, vt per Dec. poſt alios in l. 2.
in 1. lect. nu. 3. & in 2. lect. nu. 6. ff. ſi cert. pet. Vnde ſi Pau-
lutius admiſit Luccatellum in ſocium ad tertiam partem
dictorum officiorum, quia recepit ab eo ſcuta 444. ergo
implicitè & in neceſſariã antecedentiam Paulutius priùs
vẽdidit Luccatello tertiam partem dictorum officiorum
pro pretio ſcutorum 444. ex qua venditione Luccatellus
acquiſiuit dominium tertiæ partis dictorum officiorum,
quòd dominium poſtea communicauit, & ſic contracta
10 eſt ſocietas. Et † quòd ſocietas poſſit fieri ſuper emptione
contracta, & quòd ius reſultans ex ea communicetur in-
ter ſocios actiuè & paſſiuè, firmat expreſsè Corn. conſil.
122. nu. 2. in fin. verſic. & ideò, lib. 1. Stante igitur hac ven-
ditione, ſequitur, vt pactum de repetendo vel reſtituendo
ſcuta 444. ſit in effectu pactum de retrouendendo, vel re-
dimendo tertiam partem dictorum officiorum eodem
11 pretio, & pactum † de retrouendendo eodem pretio non
facit contractum illicitum ex eo, quòd poſtea res vendita
augeatur vel diminuatur, quia vtraque tam auctio quàm
diminutio pertinet ad vnum ex contrahentibus, licèt in
hoc Doctores controuertant, & diſtinguant, an pertineat
ad venditorem vel emptorem, vt per Gozad. in l. 2. num.
177. cum ſequ. & ibi Cagnol. nu. 189. cum ſeq. C. de pact.
inter empt. & vendit. Secundò dicitur, quòd quando prin-
cipium eſt licitum, & finis illicitus, prout in caſu noſtro,
in quo cõtracta fuit ſocietas ſuper dictis officiis ad omne
lucrum & damnum, † tunc inſpicitur initium, & nõ finis,
12 vt per Bart. in l. quòd ait lex. per illum tex. num. 5. in fin. ff.
ad l. Iul. de adult. Euerard. in loc. à virtute fin. poſt med.
verſic. alij autem dicunt. Tertiò dicitur, doctrinam Bald.
procedere, quando ſumus in dubio, an cenſeatur commu-
nicatum dominium rei, ſuper qua contracta eſt ſocietas:
at hîc ſumus in caſu claro, quòd pro parte Luccatelli fuit
communicatum dominium tertiæ partis dictorum offi-
13 ciorum: & ideò non oportet inſpicere † diſſolutionem
contractus, vt benè per Corn. in d. l. ſi paſcenda, ſub num.
46. Vnde cùm ſocietas in caſu noſtro ſit contracta ſuper
dictis officiis, illud pactum de repetendo vel reſtituendo
ſcuta 444. ad omne beneplacitum partium, debet intelli-
gi, quatenus ſocietas non recipiat damnum in capitali,
hoc eſt, quatenus tertia pars dictorum officiorum, quæ
erat capitale, ſit einſdem pretij ſcutorum 444. non autem
debet intelligi, quòd capitale eſſet ſaluum: & iſta interpre-
tatio debet admitti in caſu noſtro, tum quia verba præce-
dentia ibi, *piglia in compagnia al terzo di detti officij*, ſunt cla-
ra, quòd ſocietas fuerit contracta ſuper officiis, & non
ſuper fructibus, & ideò debent declarare verba ſubſe-
quentia ipſius pacti, quæ non ſunt clara: non enim dici-
tur, quòd ſit in poteſtate partium ſemper & omni caſu re-
petere vel reſtituere ſcuta 444. vel non dicitur, quòd illa
14 ſint ſemper ſalua. Tum etiam † vt euitetur ſubita cor-
rectio, l. non ad ea, ff. de condit. & demonſtra. Alciat.
de præſumpt. regul. 3. præſumpt. 28. Tum & tertiò, vt ex-
15 cludatur contrarietas & contractus illicitus, vt io † ter-
minis ſocietatis deducit Alexan. conſil. 191. num. 6. lib. 2.
Tum & quartò, quia verborum ſignificatio per largam
interpretationem & conuenientem ſubauditionem debet
ad intellectum ſanum, bonum, ciuilem, & vitio carentem
† applicari, prout inquit Rot. deciſ. 10. num. 4. & 5. de te- 16
ſtam. in antiq. per iura ibi allegata.

Non obſtat, quòd illa verba, *tanto al bene quanto al male*,
quæ ſignificant lucrum & damnum, ſtante pacto de repe-
tendo vel reſtituendo eas pecunias, debent intelligi, non
de capitali, per ea quæ tradit Ioan. Calder. in ca. nauigan-
ti, quæſ. 2. col. 7. in princ. verſ. quòd autem dicitur, de vſur.
vbi vult, tex. in §. & adeò. Inſtit. de ſocietat. volentẽ † poſ- 17
ſe conueniri, vt quis lucri partem ferat, & de damno non
teneatur: nõ eſſe intelligendum de capitali, ſed de damno
& lucro mercimonij, ſequitur Lauren. de Rodulph. in tra-
ctat. de vſur. part. 2. quæſt. 19. Abb. in d. ca. nauiganti, num.
11. poſt med. verſic. nec obſt. & ibi Ioan. de Ana. nu. 7. ver-
ſic. non obſtat, Lup. in ca. per veſtras, §. 11. nu. 7. de donat.
inter virum & vxor. ſum. Sylueſt. in verbo, ſocietas, *il pri-
mo*, num. 2. poſt med. verſ. ad §. autem de illa, & hoc idem
voluit Addit. ad deciſio. Guid. Pap. 186. Natt. conſ. 403. nu.
4. verſ. ecce. & conſ. ſeq. num. 1. circa med. lib. 2. Iaſ. conſil.
174. ante nu. 3. libr. 2. Quoniam pro reſponſione dicitur,
quòd damnum non poteſt intelligi, niſi de damno con-
tingente in ſorte, & † non poteſt eſſe damnum, niſi quan- 18
do capitale non eſt ſaluum, vt inquit Bald. conſ. 493. ſub
num. 1. lib. 4. per tex. in l. Mutius, ff. pro ſoc. & quando ſo-
cietas non lucratur, tunc illud non eſt propriè damnum,
ſed non lucrum, ſiue ſterilitas, quia ſecundùm Bal. d. conſ.
493. ſub nu. 1. ſocietas † quandóque eſt lucroſa, quandó-
que ſterilis, quandóque damnoſa.

Non obſtant Calderi. & alij ſupra citati quia † non lo- 19
quuntur, quando eſt contracta ſocietas ad lucrũ, & dam-
num, prout in caſu noſtro, ſed loquuntur de pacto inito 20
in contractu ſocietatis, vt quis lucri partem ferat, & de
damno non teneatur, iuxta terminos d. §. & adeò, Inſtit.
de ſociet. & in l. ſi non fuerit, ff. pro ſoc. quæ iura varios
habent intellectus. Nam † vltra intellectum Theophili in 21
d. §. & adeò, intelligit Abb. in d. c. nauiganti, nu. 11. propè
finem, verſ. darem alium intellectum, vt ſcilicet loquatur
in ponente operam tantùm, qui ex pacto non tenetur de
damno pecuniæ, cùm ſatis ſit eum ſentire damnum ope-
rarum amiſſarum, ſequitur ſum. Sylu. vbi ſup. num. 2. poſt
med. verſ. vel dic. Io. de Anan. in d. c. nauiganti, nu. 7. verſ.
vel dici poteſt. Alium † intellectum tradit Per. de Vbald. 22
duob. frat. part. 4. n. 6. ante medium, verſ. mihi tamen, pag.
49. vt ſcilicet dicta iura loquantur in eo, qui plus pecuniæ
vel alterius rei contulit in ſocietate, qui poteſt paciſci, vt
nõ teneatur de damno, ſequitur & latiùs explicat Lup. in
d. c. per veſtras, §. 12. nu. 8. Corn. in d. l. ſi paſcenda, nu. 23.
ante medium ibi Purpur. n. 37. Couar. lib. 3. var. reſolut. c.
2. nu. 4. verſ. quibus ſuffragantur, Bero. d. c. nauiganti, nu.
41. poſt med. verſ. & conſequenter.

Maceraten. attentatorum. Mercurij, 16. No-
uembris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Appellari non poteſt à ſententia lata in cauſſa alimentorum, quæ non iure actionis, ſed officio iudicis propter inopiam petita ſunt.*
Limita vbi non adeſt inopia, nu. 2. & quare.
Item limita in alimentis præteritis, nu. 4.
3 *Sententia lata in cauſſa mercedis pauperis inappellabilis eſt.*
5 *Alimenta futura quanam etiam dici poſſint.*
6 *Iudex ſi habet iuriſdictionem limitata ad certam ſummam, in cognoſcendo, an valor rei ſit intra illam ſummam, debet attendi tempus petitionis, non poſterius quo creuit.*

DECISIO DCCLXIV.

Domini cũ præſuppoſito, quòd Ioſephus eſſet pau-
per non in genere, ſed eo reſpectu, vt non haberet
vnde

vnde ſe aleret, dixerunt, cauſſam mercedis, de qua agitur,
non fuiſſe appellabilem, & per conſequens non conſta-
re de attẽtatis, ſtante reſcripto Sanctiſſimi ad memoriale
tranſmiſſum R.P.D. Seraphino, continente, quòd ſi ma-
teria non eſt appellabilis, curaret Ioſepho ſatisfieri. Et
moti ſunt Domini ex his, quæ in ſimili dicunt Doctor.
1 quòd à † ſententia lata in cauſſa alimentorum, quæ non
iure actionis, ſed officio iudicis propter inopiam petita
ſunt, nõ poteſt appellari, ita Guliel. de Cun. in l. 2. ff. de his
qui ſunt ſui vel alien. iur. argum. l. 2. ff. de re iudic. & l. 2. ff.
de ſer. ſequitur Bart. in fi. nu. 1. verſi. hoc verum. & ibi
Cum in nu. 4. ff. de appellat. recipien. Specul. de appel. §. in
quibus, nu. 11. Vital. de clauſul. tit. an iuri alimẽ. poſſit re-
nuntia. cum iuram. nu. 106. fol. mihi 633. Arctin. conſi. 97.
nu. 3. in fine alias, vt inquit Cuman. in d. l. fin. num. 4. verſ.
2 ſed vbi. quando † non adeſt. inopia, tunc bene poſſet ap-
pellari, per reg. l. & in minorib. C. de appel. Et quia ceſſat
ratiò, quòd alimenta non recipiunt dilationem. Et poſſe
appellari, quando is, pro quo eſt lata ſententia, aliundè ſe
alere poteſt, tenet Ioã. Andr. in addit. ad Specul. vbi ſupra,
num. 11. Vnde ſi Ioſephus tempore petitæ mercedis erat
adeò pauper, vt res non reciperet dilationem, ſequitur,
vt à decreto facto ſuper taxatione mercedis non potue-
rit appellari: ſicut enim à ſententia lata in cauſſa alimen-
torum debitorum officio iudicis, propter paupertatem
non poteſt appellari, quia res non recepit dilationem, d. l.
3 fin. de appel. recip. Ita † etiam dicendũ eſt de ſententia la-
ta in cauſſa mercedis pauperis, vt nõ ſit eppellabilis, pro-
pter eandem rationem, quia res non recipit dilationem.
Et licèt lex prohibens, cauſſam alimentorum per appel-
lationem ſuſpendi, intelligatur in alimentis futuris, non
4 in † præteritis, in quibus admittitur appellatio, Io. Andr.
vbi ſupra. Alberic. in d. l. fin. nu. 2. Bald. in l. 1. num. 6. C. de
fideicommiſſ. Aret. d. conſ. 97. num. 3. Iaſ. in l. in alimentis.
nu. 5. verſic. adde vltra eum. & ibi Dec. num. 10. verſic. &
pari ratione. Curt. iun. nu. 13. Alciat. nu. 10. C. de tranſact.
5 Nihilominus alimenta † futura dicuntur etiam illa, quæ
ſunt decurſa ante ſententiam, poſt tamen litem motam
ſiue petitionem illorum, quia alimenta reſpectu tem-
poris, quo fuit lis conteſtata, dicuntur futura, prout ſæ-
piùs in Rota reſolutum fuit, & ſignanter in vna Roman.
dotis, & alimentorũ coram Reuerendiſſimo ſancta Cru-
cio. 9. Maij. 1559. & in alia Roman. alimentorum de Vrſi-
nis coram R. Dom. Aldobrandino 24. Ianuar. 1575. & in
alia Illerden. matrimonij coram Reuer. P. D. Blanchetto
15 Octobris, 1576. & faciunt trad. per Dd. in l. ſi idẽ cum
eodem. & maximè Iaſ. num. 6. ff. de iuriſdictio. omniũ iud.
6 Quòd ſi † Iudex habet iuriſdictionem limitatam ad cer-
tam ſummam, in cognoſcendo, an valor. rei ſit intra illam
ſummam, debet attendi tempus petitionis, & non tem-
pus poſterius quo creuit.

Cremonenſis penſionis. Lunæ, quinta De-
cembris. 1583.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatio præſumitur ex poſſeſſione decennali, quando allegatur ab eo, pro quo diſpenſatio præſumitur: ſecus ſi ab eo negatur, & ab alio contra eum allegatur.*
2 *Poſſeſſio præſumitur medio tempore continuata, ſi is qui ſemel poſſedit, aſſerit ſe hodiè poſſidere: ſecus ſi negat.*
3 *Solemnitas extrinſeca præſumitur, ſi ab eo allegetur, ad cuius fauorem præſumptio oritur: ſecus ſi negetur.*
4 *Iuſſus patris ſi allegatur, præſumitur praceſſiſſe: ſecus ſi negetur.*
5 *Semel tale ſemper præſumitur tale, ſi is, ex cuius facto præſumptio deſcendit, fateatur: ſecus ſi neget.*
6 *Temporis lapſus in connexis quod operatur quoad vnum, operatur & quoad aliud. Declara, vt num. 8.*
7 *Diſpenſatio in vno ex connexis extenditur ad aliud. Declara, vt num. ſeq.*
9 *Præſcriptio quæ oritur ex facto præſcribentis, a[...] mitur.*
10 *Diſpenſatio non præſumitur quoad reſignation[em] eius negatione, nec etiam quoad penſionem.*
11 *Diſpenſatio quando præſumatur in penſionibus ex lapſu temporis.*
12 *Præſumptio iuſſus patris poteſt allegari etiam in inuito, quando ipſe poſſedit & conſecutus eſt commodum, Declara. vt num. ſeq.*
14 *Præſumptio quando elicitur aliundè, quàm ex facto eius, de cuius fauore agitur, non autem ex facto partis poteſt iudex in ea ſe fundare, etiam ſi pars eam non allegat.*
15 *Diſpoſitio l. 1. & 2. ff. de liber. cau. quo caſu procedant.*

DECISIO DCCLXV.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, Carcanum non
poſſe cõtra reg. 24. allegare præſumptionem diſpẽ-
ſationis reſultantem ex poſſeſſione decennali Guiniſij
eo inuito & negante. Et ratio Dominorum fuit, quia † ex 1
decennali poſſeſſione tunc præſumitur diſpenſatio, quã-
do allegatur ab eo, pro quo diſpenſatio præſumitur: at
ſecus ſi ab eo negatur, & ab alio contra eum allegatur:
ſicut in ſimili videmus in continuatione poſſeſſionis,
quæ continuatio præſumitur, ſi is, qui ſemel poſſedit, aſ-
ſerit ſe hodie poſſidere: nam tunc † præſumitur poſſeſ- 2
ſio medio tempore continuata, ſecus ſi negat, tunc enim
præſumptio iſta ceſſat, gloſſ. in l. ſiue poſſidetis, in verbo,
conſtitui. verſ. vel diſtinguitur. & ibi Bart. nu. 6. & 7. Bal.
nu. 1. circa medium, verſ. teuoco in dubium. Angel. num.
4. verſi. in gloſ. 3. Alberic. nu. 4. verſic. Offred. autem. Paul.
de Caſt. num. 9. Corn. colum. 2. circa medium, verſ. tu dic.
C. de probatio. Butr. in cap. cum ad ſedem, nu. 15. in med.
verſic. dico colligendo. & ibi Abb. num. 15. ad med. verſi.
D. Ant. colligendo, de reſtitu. ſpoliat. Alciat. de præſumpt.
reg. 2. præſump. 21. nu. 6. verſ. primus eſt. & verſ. ſecundus
caſus. Bald. in l. Celſus, part. 4. quæſt. 1. nu. 8. ad medium,
verſ. quinto limita, de vſucapio. Rip. in cap. cum Eccleſia
Sutrina. nu. 22. vbi de cõmuni, de cauſ. poſſeſſ. & propriet.
Couar. qui etiam de cõmuni in cap. Raynutius. §. 11. ſub
nu. 2. verſ. imò iure cõmuni. de teſtam. Item † ſolemnitas 3
extrinſeca præſumitur, quando ab eo allegatur, ad cuius
fauorem præſumptio o[ri]tur: at ſecus ſi ab eo negatur, ſe-
cundùm Salyc. in l. ſi filius, quæſt. 1. verſ. ſed hoc nõ obſtã-
re. C. de petit. hæred. dicẽtem, quòd † iuſſus patris præſu- 4
mitur præceſſiſſe ſi ipſe hoc allegat: ſecus ſi negat, ſequi-
tur Alexan. conſi. 9. nu. 9. verſicul. poteſt etiam, lib. 3. bene
Ruin. conſ. 23. nu. 20. lib. 5. Gabriel. de præſump. concluſ. 1.
nu 74. Idque generaliter firmat Barto. in d. l. ſiue poſſide-
tis, ſub nu. 14. dicens, quædam eſſe, quæ mutantur con-
tingenter facto noſtro interueniente, & eo caſu proce-
dere dictã l. ſiue poſſidetis. nempe, quòd † qui ſemel fuit 5
tale, ſemper præſumitur tale, ſecundùm diſtinctionem
ſuperiùs factam, ſi is ex cuius facto deſcendit præſumptio,
fateatur: ſecus ſi negat.

Non obſtat, quòd præmiſſa non procedunt, quando
alius habet ius connexum, prout in caſu iſto, in quo pen-
ſio fuit reſeruata in eadem ſupplicatione reſignationis,
& pendet à validitate ipſius reſignationis: in connexis
autem † lapſus temporis, quoad vnum operatur, quoad 6
aliud. prout in præſcriptione. Felyn. in cap. audiris, nu. 17.
verſ. nec obſtat. & num. 20. de præſcript. & in cap. cùm ex
iniuncto, num. 5. & 8. de hæret. Et diſpenſatio † in vno ex 7
connexis extẽditur ad aliud, gloſ. & Docto. in cap. quia in
tantum, de præb. Quia reſpondetur, quòd tunc obiectum
procederet, ſi Guiniſius non negaret ſe impetraſſe diſ-
penſationem, quia tunc ex decennali poſſeſſione præſu-
meretur

Digitized by Google

etiam ſuper penſione, ſicut præſumpto vno ex
s,cenſetur præſumptum & aliud. Sed † cùm Gui-
eget ſe impetraſſe diſpenſationem, & ſic neget fa-
oprium, ex quo oritur præſumptio, ratio annexo-
n facit, ſicut nec etiam faceret in materia præſcri-
: ſi enim quis negaret ſe præſcripſiſſe, non poſſet
cere eum præſcripſiſſe, nec quoad vnũ, nec quoad
9 aliu onnexum, cùm † præſcriptio oriatur ex facto præ-
ſcribentis, & ideò non præſumitur, vt poſt Abb. conſ. 82.
num. 6. poſt medium, lib. 1. tradit Balb. de pręſcrip. 2. parte
10 3. par. princip. quæſt. 3. num. 8. fol. 73. Imò ſicut † diſpen-
ſatio non præſumitur quoad reſignationem ſtante reſi-
gnatione Guiniſij, ita nec etiam præſumi debet quoad
penſionem. Illud autem, quòd diſpenſatio extenditur ad
connexa, non applicatur, quia hìc nulla adeſt diſpenſa-
tio, ſed tantùm eius præſumptio oriens ex curſu tempo-
ris, quæ præſumptio ceſſat negante Guiniſio.

11 Non obſtat, quòd in penſionibus præſumitur † diſ-
penſatio ex lapſu temporis, prout fuit deciſum in vna
Pharen. penſio. Quia aut Carcanus prætendit diſpenſa-
tionem ex curſu temporis, & tunc non poteſt, cùm non
adſit decennium pacificum, in quo penſio exacta fuerit.
Si verò fundet ſe in præſumptione diſpenſationis in per-
ſona Guiniſij, & tunc non admittitur negante Guiniſio.
& in illa Pharen. Ideò præſumebatur diſpenſatio, quia
non aderat is, de cuius diſpenſatione præſumenda ageba-
tur, quia ſi adfuiſſet, & negaſſet diſpenſationem, vtique
non fuiſſet præſumpta.

12 Noo obſtat, quòd † præſumptio iuſſus patris poteſt al-
legari etiam eo inuito, quando ipſe poſſedit, & conſecu-
tus eſt commodum, vt per Salic. in d. l. ſi filius, quęſt. 1. ibi,
licèt ſi pater poſſediſſet. Quia † obiectũ procederet, ſi Pa-
pa feciſſet aliquem actum poſitiuum, tunc enim poſſet
allegari præſumptio diſpenſationis, etiam à tertio. Sed in
caſu noſtro noo conſtat de aliquo actu poſitiuo Papæ, &
Carcanus nititur ſolùm poſſeſſione decennali Guiniſij,
dicens, ex ea reſultare præſumptionem diſpenſationis,
ideò non poteſt iſtam præſumptionem allegare contra
Guiniſium, negantem, quia hæc præſumptio prouenit ex
facto ipſius Guiniſij, quòd ſcilicet diſpenſationem obti-
nuerit.

Non obſtat, quòd quando † præſumptio elicitur aliun-
de, quàm ex facto eius, de cuius fauore agitur, non autem
ex facto partis, poteſt iudex in ea ſe fundare, etiam ſi pars
eam non alleget, vt per Abb. in c. afferte. nu. 4. & ibi Felin.
nu. 4. de præſumpt. Quia in caſu iſto præſumptio oritur
ex facto partis, quòd ſcilicet, obtinuerit diſpenſationem.
Demùm non obſtat text. in l. 1. & 2. ff. de liberali cauſſa.
Quia † procedit, vbi agitur de cauſſa ſtatus perſonæ, in
qua cauſſa filius poteſt agere inuito patre, & pater inuito
filio: ſed regula eſt in contrarium, l. Pomponius, in fin. ff.
de procurat. gl. in d. l. 1. in verbo, inuitotum.

Sabinen. caſtri Vaconis. Veneris, 9. De-
cembris, 1583.

SVMMARIA.

*Poſſeſſionem conſtituentis de tempore conſtituti tenetur pro-
bare, qui in conſtituto ſe fundat.*
Inſtrumenta poſſeſſionem non probant.
Fallit in locatione contra conductorem, nu. 3.
Intellige tamen, vt num. 4.
*Poſſeſſio ciuilis & naturalis transfertur in creditorem per
conſtitutionem pignoris vnà cum eius conſignatione.*
*Creditor dicitur verè poſſidere pignus quoad auocandam
poſſeſſionem.*
*Poſſeſſio de præſenti non infert poſſeſſionem de præterito, niſi
probetur dominium.*
Poſſeſſio ſubſequens non prodeſt conſtitutorio.
9 *Verba æquiuoca non concludunt neceſſariò ad poſſeſſio-
nem.*
10 *Narratiua breuis non facit plenam fidem, quoad tertium.*
11 *Conſtitutum regulariter probat contra ſingularem ſucceſſo-
rem.*
*Fallit, niſi probaretur amiſſio poſſeſſionis de tempore conſti-
tuti, num. 12.*

DECISIO DCCLXVI.

Domini dixerunt, quòd ſi hæredes & donatarij Lau-
rentij Guiſij tenentur probare de tempore vendi-
tionis poſſeſſionem Cardinalis Franciotti, conſtituentis
ſe poſſidere nomine ipſius Guiſij, illam ſine dubio non
probant reſpectu primi extremi, quia † cùm ipſi nitantur 1
conſtituto in inſtrumento venditionis appoſito, tenen-
tur probare poſſeſſionem conſtituentis de tempore con-
ſtituti, Bal. in l. ſiue autem, ff. de Public. in rem actio. Doct.
in l. quamuis, §. primo, ff. de acquirend. poſſeſſio. cum aliis
allegatis per Tiraquel. de conſtitut. poſſeſſ. limit. 1. num. 8.
Quòd autem Cardinalis Franciottus de tempore conſti-
tuti poſſideret, conantur hæredes & donatarij Guiſij tri-
pliciter probare. Primò, *ex duobus inſtrumentis confectis de
anno 1518. in quorum primo Cardinalis promitti aſſignare ca-
ſtrum Vaconis in pignus Comiti Alberto, pro ſcutis 4000. In ſe-
cundo Cardinalis aſſignat eidem Comiti Alberto per triennium
fructus dicti caſtri.* Secundò, *ex inſtrumento adeptionis poſ-
ſeſſionis dicti caſtri per d. Comitem Albertum de anno 1524.*
Tertiò, *ex aſſertione Clementis, de qua in breui de anno 1524.
ibi, & dudum antea ad ipſum Cardinalem ſpectantia & perti-
nentia.*

Ad primum reſponſum fuit, quòd ex illis inſtrumen-
tis non probatur poſſeſſio Cardinalis de tempore conſti-
tuti, quia † inſtrumenta nõ probant poſſeſſionem, l. præ- 2
dia, vbi Bart. & alij, ff. de acquiren. poſſeſſio. oportet enim
probare factum, ex quo reſultet poſſeſſio, Soc. conſil. 205.
num. 1. lib. 1. Nec obſtat, quòd † ex inſtrumento locatio- 3
nis probatur poſſeſſio contra conductorem, Bart. in l. ad
probationem. C. de probat. Ruin. conſ. 46. ſub nu. 12. poſt
medium, verſic. conſtat itaque, lib. 4. Quia † hoc procedit, 4
quando conſtat conductorem tenuiſſe rem conductam:
hìc autem non apparet, Comitem Albertum poſſediſſe
poſt dictam aſſignationem: quinimò ſi conſtaret ipſum
poſſediſſe vigore dictæ aſſignationis, vtique res eſſet cla-
ra, quòd Cardinalis non poſſidebat tempore conſtituti,
quia † per conſtitutionem pignoris vna cum eius conſi- 5
gnatione transfertur in creditorem ciuilis & naturalis
poſſeſſio. Iaſ. poſt alios in l. 1. §. per ſeruum. num. 5. & ibi
Soc. in ſecunda lect. nu. 10. ff. de acquir. poſſ. Et † quoad 6
auocandam poſſeſſionem creditor dicitur verè poſſide-
re pignus, vt latè per Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed.
9. num. 199. ad fin.

Ad ſecundum, de inſtrumento adeptionis poſſeſſio-
nis reſponſum fuit, ex eo non inferri ad poſſeſſionem
Cardinalis de anno 1521. Nam † ex poſſeſſione de præ- 7
ſenti non infertur ad poſſeſſionem de præterito, Alciat.
de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 21. nu. 15. niſi probaretur
dominium Cardinalis de anno 1521. Tunc enim ex poſ-
ſeſſione de præſenti præſumeretur etiam poſſediſſe de il-
lo tempore, Salyc. in l. ex perſona. C. de probat. & ita limi-
tat Alciat. vbi ſup. nu. 15. verſ. vnde probato. Sed circum-
ſcripta probatione dominij ex poſſeſſione Cardinalis de
anno 1524. non infertur (vt dixi) ad poſſeſſionem de anno
1521. & † ſubſequens poſſeſſio noo prodeſt conſtituto- 8
rio, Tiraq. d. limit. 1. num. 13.

Ad tertium, de aſſertione Clementis, de qua in breui,
fuit reſponſum, quòd illa verba ad ipſum Cardinalem
ſpectantia & pertinentia ſunt æquiuoca, cùm † poſſint 9
referri ad proprietatem, l. ſciendum. §. hęc verba. & l. ver-
bum illud pertinere. ff. de verb. ſignif. & ideò nõ conclu-

DECISIO DCCLIII.

DOmini tenuerunt, quòd licet regula ſit pro D. Vin-
1 cẽtio, quòd legitima † debeatur in rebus hæredita-
riis, non in pecunia, & quòd iudex non poſſit illam aſſi-
gnare in pecunia, nihilominus ab ea receſſerunt in caſu
iſto, pluribus moti rationibus.
2 Primò, quia † quemadmodum arbitri in aſſignanda
legitima, iudicium teſtatoris ſequi debẽt, Oldr. conſ. 113.
propè fi. Menoch. de arbit. caſ. 163. ſub nu. 30. ita etiam in
caſu iſto ſequi debent iudicium paciſcentium, qui volue-
runt expreſſe, bona, de quibus agitur, conſeruari in agna-
tione, & familia Columnenſi. Nõ obſtat reſolutio, quòd
pactum non comprehendit legitimam. Quia non fuit
reſolutum, bona expreſſa in pacto non eſſe ſub eo com-
prehenſa, quatenus debentur pro legitima: ſed cùm vo-
luntas paciſcentium ſit clara, quòd dicta bona in eorum
agnatione conſeruentur, reſolutio debet intelligi, quòd
legitima non comprehẽditur in pacto quoad pecuniam,
non quoad bona. Non obſtat, quòd non agitur de legi-
tima D. Iuliæ, ſed de legitima D. Franciſci, in qua D. Iulia
tanquam hæres ſuccedit, quia ſi viueret Do. Franciſcus,
& vellet ſuam legitimam, bene poſſet eam conſequi in
bonis, cùm per ipſum conſeruaretur agnatio, & ſic ſatiſ-
3 fieret voluntati paciſcentium: ſed † cùm D. Vincentius
filius, & hæres d. Iuliæ petat legitimam D. Franciſci ſpe-
ctantem ad d. Iuliam eius hæredem, non poteſt eam con-
ſequi in bonis, quia exirent de agnatione paciſcentium
contra expreſſam eorum voluntatem. Non obſtat, etiã
ſi diceretur non conſtare de voluntate paciſcentium, vt
etiam bona debita pro legitima conſeruentur in agna-
tione, & ſubiiciantur pacto. Quia reſpondetur, ſatis con-
ſtare ex eo, quòd aliàs ſi omnes legitimę deberẽt aſſignari
in bonis, pactum de facili redigeretur ad nihilum.
Secundò moti ſunt Domini, quia Dom. Vincentius
ſenior auus, & legitimus adminiſtrator D. Vincentij iu-
nioris per receptionem dotis d. Iuliæ, quæ pro parte fuit
ſoluta de reſiduo legitimæ d. Franciſci, ſoluto priùs ære
4 alieno ipſius, facta † tamen ęſtimatione bonorum D. Iulij
in ſcutis 200000. præiudicauit ſibi ita, vt non poſſit am-
pliùs legitimam D. Franciſci prætendere in bonis. Pariſ.
conſ. 16. num. 71. & ſeq. lib. 2. cum aliis adductis per Me-
noch. vbi ſupra, nu. 30. Non obſtat, quòd Do. Vincentius
ſenior recipiẽdo pecuniam loco bonorum, ad quæ actio-
5 nem habeat, dicatur illa alienaſſe, quòd † licèt potuerit
facere ſine decreto iudicis, & aliis ſolemnitatibus Dd. in
l. præſes, & maximè Iaſ. numero 2. C. de tranſ. non poſſit
tamen facere ſine cauſſa à iure permiſſa, l. 1. & ibi Dd. C.
de bo. mater. l. cùm oportet, §. non autẽ, ver. ſed tantum-
modo, C. de bo. quæ lib. Quia reſponſum fuit, quòd non
ſumus in alienatione, quia filius nõ eſt dominus legitimę,
6 & non cõpetit ei rei vindicatio, ſed † eſt creditor, & datur
ei condictio ex lege. bene Suar. in l. quoniam in priorib. in
11. ampliat. nu. 11. Coraſ. in l. filium quem habentem, nu.
85. C. famil. erciſ. Alex. conſ. 127. num. 6. lib. 6.
7 Tertiò moti ſunt Domini: quia † legitima poteſt ex
cauſſa aſſignari in pecunia, vt latè deducit Rim. ſen. conſ.
332. nu. 16. 17. 18. 19. & 20. lib. 2. Cauſſa autem in caſu iſto
poterat eſſe duplex. Vna, vt bona conſeruentur in agna-
tione, cùm Principis intereſſit habere Barones, Marchio-
nes, & reliquos milites opulentos, vt in ſpecie bene dedu-
cit Bereng. in l. in quartam, in 3. c. princ. num. 61. ff. ad leg.
Falcid. Nec intrant reſponſiones exemplo datæ. Quia ex
ſuperiùs dictis tolluntur. Altera cauſſa poterat eſſe pro-
babilis timor ſcandali, qui licèt ceſſet quoad communio-
nem (quia D. Vincentius non petit legitimam in bonis
pro indiuiſo, ſed pro diuiſo loco ſeparato in prædio Cor-
colli, vel Algidi) nihilominus timor ſcandali poteſt con-
ſiderari ratione vicinitatis, quia quamuis aſſignaretur
legitima in loco ſeparato, aſſignaretur tamen in loco vi-
cino, & contiguo aliis bonis D. Iulij: tunc autem ceſſaret
prorſus timor ſcandali, quando legitima poſſet aſſignari
in bonis non ſolùm ſeparatis, ſed etiam diſtantibus à bo-
nis Dom. Iulij. Et nun eſt dubium, quòd ratione euitan-
di ſcandalum multa permittuntur contra reg. iur. quæ
aliàs non permitterentur. latè Felyn. in ca. 1. nu. 2. de præ-
ſcript. Et quòd † iudicibus maioribus licèt leges tranſ- 8
gredi, & ab ordine iuris recedere ratione periculi, vel
ſcandali euitandi, tradit Bald. per illum text. in l. ſi quis fi-
lio, §. huic autem, circa fin. ff. de iniuſt. rupt. teſtam. ſequi-
tur Pariſ. d. cap. 2. in princ. Afflict. ad rubr. ex quibus cauſ.
feud. amittat. nu. 43. & 44. & hoc idem voluit Dec. in c. 1.
nu. 31. propè fin. ver. nam ex cauſſa de proba. poſt Innoc.
& omnes in c. 1. de conſtitut.
Quartò, & vltimò mouebat Dominos, † quod nihil 9
intereſt Do. Vincentij habere hanc legitimam in bonis:
ceſſat enim duplex intereſſe conſideratũ pro parte ipſius.
Primum eſt, quòd cùm D. Iulius velit ei aſſignare de bo-
nis legitimã Do. Helenæ auiæ maternæ ſibi debitæ in bo-
nis filiorum, quæ legitima eſt minuſcula portio, ſua in-
tereſt cum ea habere legitimam D. Franciſci, quæ eſt mul-
tò maior portio. Iſtud intereſſe ceſſat condemnandu Do.
Iulium ad præſtandam hanc legitimam D. Helenæ in
pecunia. Secundum intereſſe in eo conſiſtit, quòd ſi le-
gitima aſſignabitur in bonis ex valore illorum, poterit
regulari valor reliquorum bonorum Dom. Iulij, & ſic
conſtito de valore bonorum poterit dignoſci, an ſit lo-
cus argumento dotis Dom. Iuliæ. Iſtud intereſſe ceſſat,
quia aut legitima aſſignabitur in bonis per viam quotæ,
& tunc non poterit fieri aſſignatio ſine æſtimatione om-
nium bonorum D. Iulij, per quam æſtimationem poterit
cognoſci, an ſit locus augmento d. dotis. Aut legitima
aſſignabitur in certis bonis, non per viam quotæ, & tunc
non poterit à valore illorum regulari valor reliquorum
bonorum, quia differunt inter ſe ratione iuriſdictionis,
& aliarum qualitatum.

Roman. notariatus. Vener. 14. Octob. 1583.

SVMMARIA.

1 *Notarius, vel actuarius cauſſæ præſumitur ſcire mentem iu-
dicis.*
2 *Officialis dicitur delinquere officium exercendo, quando de-
linquit fauore, vel prætextu, vel contemplatione, vel ca-
lore officij.*
3 *Officialis dicitur delinquere in exercitio officij, quando au-
ctoritas officij eſt in cauſſa vt delinquat.*
4 *Notarius dicitur delinquere in officio, quando tanquam
notarius, & non tanquam ſimplex reus delinquit.*
5 *Notarius, quòd dicatur ſolùm delinquere in officio, quando
conficit falſum inſtrumentum, Doctores non loquuntur
reſtrictiuè, ſed exemplificatiuè.*
6 *Notarius delinquere dicitur in officio, quando delictum pro-
priè tangit officium.*
7 *Notarius, an delinquat in officio, vel occaſione, fauore, calo-
re, & auctoritate officij, non eſt differentia.*
8 *Notarius, quando dicatur committere crimen concuſſionis,
vel quaſi.*

DECISIO DCCLIIII.

DOmini tenuerunt, Franciſcum Burgum deliquiſſe
in officio, quia cùm eſſet notarius cauſſarum crimi-
nalium curiæ capitolij, & per conſequens actuarius cauſ-
ſæ criminalis, quam Mutius de Furnariis habebat coram
D. Senatore, & veriſimiliter poſſet ſcire mẽtem eiuſdem
D. Senatoris, non potuit, niſi tanquam notarius cauſſarũ
criminalium curiæ capitolinæ, & actuarius illius cauſſæ,
& ſic ratione, vel occaſione, vel calore officij, perſuadere
matri, vel fratribus d. Mutij, quòd D. Senator non obſtan-
te decreto iam facto, intendebat facere eundem Mutium
furcis

Digitized by Google

furcis ſuſpendi, niſi pecuniæ ſoluerentur, quibus auditis
mater d. Mutij metu concuſſa domunculam ſuam dota-
lem viliori pretio vendidit, & d. Franciſco ſcuta 40. tra-
didit. Si enim d. Franciſcus non fuiſſet notarius cauſſa-
rum criminaliom curiæ Capitolinæ, & actuarius illius
cauſſæ, mater d. Mutij ei non credidiſſet: ex eo enim dun-
1 taxat credidit, quia † erat notarius criminalis curiæ capi-
tolij, & actuarius cauſſæ criminalis filij, ita vt poſſet veri-
ſimiliter ſcire mentem iudicis, & ſic credidit, & metu cō-
cuſſa fuit contemplatione, & fauore officij. Vnde intrant
trad. per Par. de Put. de ſyndic. tit. iudices ad ſyndicatum,
c. 1. num. 8. verſ. & dixit, pag. mihi, 129. & in verbo, of-
ficialis offenſa, n. 6. verſ. niſi adulteraſſet, fol. 350. vbi poſt
Gul. de Cun. in l. nulli, quor. appel. non recip. & Bald. in l.
2 2. in fine, C. vbi de ratiocin. firmat, officialem † dici delin-
quere, officium exercendo, quando delinquit fauore, vel
prætextu, vel contemplatione, vel calore officij, & idem
quod Bal. tenet Salyc. in d. l. 2. C. vbi de ratiocin. Et quòd
officialis dicatur delinquere in exercitio officij, quando
3 † auctoritas officij eſt in cauſſa, vt delinquat, latè deducit
Proſper Carauita ſuper rit. mag. curt. tit. 49. col. fin. verſ.
vnum tamen aduerte. Et hoc idem ſentit. Bart. conſ. 174.
4 nu. 4. in fin. vbi vult, † notarium delinquere in officio,
quando tanquam notarius, & non tanquā alius ſimplex
reus delinquit.

Non obſtat, quòd notarius dicitur delinquere in offi-
cio, quando conficit falſum inſtrumentum, Ang. Alex.
Iaſ. & Iacobin. in l. ſi quis ex argentariis, §. cogentur, ff. de
eden. Paul. de Caſt. in l. quamuis, §. 1. n. 2. ff. de ſolut. Quia
† Doctores non loquuntur reſtrictiuè, ſed exemplifica-
tiuè, & non negant, quin notarius poſſit delinquere in
officio alio modo vltra confectionem inſtrumenti falſi.
Non obſtat, quòd notarius, † tunc dicatur delinquere in
officio, quando delictum propriè tangit officium, ſecun-
dū Bald. in l. 2. §. miles, poſt med. ff. de his qui nota. infam.
Quia delictum in caſu noſtro propriè tangit officium,
cum calor, & auctoritas officij fuerit in cauſſa, vt notarius
delinquat ex ſupradictis.

Non obſtat, quòd ſit differentia, an notarius † delin-
quat in officio, vel occaſione, fauore, calore, & aucto-
ritate officij, Tiraq. ceſſ. cauſſ. limit. 13. nu. 5. cum ſeq. Quia
Tiraquel. loquitur de differentiis inter cauſſam, & occa-
ſionem, & contrarium ſentiunt Doct. præcitati, maximè
Bart. conſil. 174. nu. 4. in fin. ibi, Notarius fuit condemna-
tus de falſo non cōmiſſo in officio, nec in eo, quòd tāquā
notarius eſſet ſibi commiſſum. & bene Bald. & Salyc. in d.
l. 2. C. vbi ratiocin. volentes, ſyndicum poteſtatis non
poſſe eum ſyndicare de his, quæ non geſſit in officio, nec
contemplatione officij, & ſic geſta in officio æquiparan-
tur geſtis contemplatione officij.

Non obſtat, quòd dicit gloſ. in cap. ſtatutum, §. nota-
rium, in verbo, metas, de reſcript. Bouer. in ſuis ſing. in
verb. notarius, nu. 11. Quia † ideò ibi notarius non dicitur
committere crimen concuſſionis, ſed quaſi, quia in exi-
gendo ſalarium metas rationis excedebat, & ſic non exi-
gebat pecunias in totum indebitas, ſed partim debitas
ratione ſalarij, partim indebitas ratione exceſſus, & ideò
dicit, quòd exigere ratione officij vltra debitum, eſt
quaſi crimen concuſſionis.

Vrbeuetan. Legati. Vener. 21. Octobris, 1573.

SVMMARIA.

Editio, quæ fit iudici, debet fieri de tota ſcriptura.
Intellige tamen & declara, vt num. 2. & 6.
*Legatarius non poteſt petere à notario copiam totius teſta-
menti, ſed ſolum particulam ſpectantem ad eius legatum,
ac etiam nomina teſtium.*
*Limita, niſi in legato adſit aliquod verbum ambiguū, quod
declaretur per aliam particulam teſtamenti, nu. 4.*
*Idem ſi particula legati haberet relationem ad aliam parti-
culam teſtamenti. num. 5.*

DECISIO DCCLV.

RESolutum fuit, Iulium legatarium non teneri pro-
ducere integrum teſtamentum, neque etiam parti-
culam legati vſusfructus omnium, & ſingulorum bono-
rum relicti Lauiniæ, & eidem Iulio ſufficere productio-
nem particulæ ſui legati, quia licèt † ſimus in editione, 1
quæ fit iudici, quæ debet fieri de tota ſcriptura, Doct. in c.
contingit, de fide inſtrumen. Bart. in rub. ff. de non. oper.
nuntiat. ſub num. 7. quem ibi cæteri ſequuntur. Dec. in c.
1. num. 62. circa med. verſ. ſecundo concluſio ſupradicta,
de proba. nihilominus hoc intelligitur † in eo, qui totam 2
ſcripturam exhibere poteſt: ſecus in eo, qui totam ſcri-
pturam exhibere nequit, vt legatarius, qui non debet ha-
bere copiam totius teſtamenti, ſed particulæ ſui legati, &
ita declarat Bart. in d. rub. de non. ope. nuntiat. nu. 7. in fin.
verſ. & hoc intellige, quam declarationem ſequuntur ibi
Alexan. num. 37. Hercul. num. 41. ante med. verſic. ſubdit
Bart. hoc procedere. bene Ruin. nu. 27. verſic. inſuper eſt
aduertendum. Crot. nu. 50. Pariſ. num. 103. verſ. & iudic.
Soc. iun. num. 128. in fin. Et † certum eſt, legatarium non 3
poſſe petere, neque à parte, neque à notario copiam to-
tius teſtamenti, ſed ſolum quoad particulam ſui legati, &
inſtitutionis, à qua legatū pendet, ac etiā quoad nomina
teſtium. ita Iacob. de Arē. in l. fin. C. de precib. Imper. offe-
ren. per illū text. & per l. argentarius, §. edi. ff. de eden. & c.
contingit. de fide inſtrumen. ſequuntur in d. l. fin. Cyn. nu.
2. Fulgoſ. ad fin. Paul. de Caſt. num. 3. & Iaſon. num. 3.
Bart. in l. 2. §. fin. nu. 2. ff. quemad. teſtam. aper. Ange. conſ.
164. propè fin. verſ. debet ergo. idē Bart. in l. argentarius, §.
edi. ſub num. 1. & ibi Albet. num. 3. ver. & ideo. Ang. num.
1. & Iacobin. nu. 4. ff. de eden. idem Bart. ad rub. ff. de nou.
ope. nunt. nu. 3. in fi. & ibi Alex. nu. 35. verſ. an autem. Pa-
riſ. nu. 99. Niconit. nu. 274. Crot. nu. 47. & Hercul. nu. 41.
verſ. an autē ſufficiat. Dec. in d. c. 1. nu. 62. poſt princ. verſ.
vnde legatario, extra, de probat. Hoc † tamen non proce- 4
dit, quando in particula legati adeſt aliquod verbum am-
biguum, quod declaratur per aliam particulā teſtamenti,
quia tunc legatario illius quoque particulæ copia dari de-
bet. ita Bart. per illum text in l. qui filiabus. in princ. nu. 1.
verſ. & puto, quem ibi ſequuntur Paul. de Caſt. nu. 5. Aret.
nu. 1. in fin. Alex. in primo not. Iaſ. nu. 7. ff. de legat. 1. Dec.
in d. c. 1. n. 62. ante med. verſ. & ideò dicit. Crot. in d. rubr.
de nou. ope. nunt. nu. 48. Niconit. nu. 274. ver. tamen ſi eſt.
Bolognet. num. 144. verſ. hanc tamen limitationem. Et
idem † ſi particula legati haberet relationem ad aliam 5
particulam teſtamenti, puta, quòd legatum eſſet factum
ſub conditione ſcripta in alia particula præcedenti, vel
ſequenti: nam illius quoque particulæ copia danda eſt,
vt per Bolognet. d. rub. nu. 144. circa med. ver. & ſi eueni-
ret. Crot. nu. 50. in fin. Pariſ. num. 103. in fin. Vnde cùm in
caſu noſtro particula legati producta pro parte Iulij ſit
integra, perfecta & clara, & nō habeat relationem ad par-
ticulam legati vſusfructus relicti Lauiniæ, nec ab ea de-
clarationem vllam recipiat, conſequens fit, Iulium non
teneri eam producere.

Non obſtat, quòd quando editio fit iudici, tunc tota
ſcriptura exhiberi debet, quia † in fine poſſet eſſe vna par-
ticula, quæ corrigeret, & limitaret præcedentia, vt inquit
Bart. in d. rub. num. 7. verſ. dico contra, & ibi Iaſ. nu. 8. verſ.
vltra alios. Et in caſu iſto agitur de editione facienda iu-
dici, & particula legati vſusfructus facti Lauiniæ limitat
legatum factum Iulio: Quia illud, quod dicit Bart. & Iaſ.
procedit in eo, qui poteſt totam ſcripturam exhibere: at
ſecus in eo, qui totam ſcripturam exhibere non poteſt,
prout eſt legatarius, qui non poteſt habere copiam teſta-
menti, niſi quoad particulā ſui legati, prout ipſemet Bar.
ibid. & cæteri poſt eum declarant.

Valentin. emolumentorum. Lunæ 24. Octobris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus non poteſt alienare res ſuæ menſæ Epiſcopalis, niſi copulatiue interueniat ſolemnitas, de qua in ca. ſine exceptione, 12. quæſt. 2. & euidens vtilitas, ex commun.*

2 *Ius non decreſcendi, quo caſu locum habere dicatur.*

3 *Epiſcopus de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis poteſt donare, & alienare capitulo ſine ſolemnitatibus, non obſtante iuramento de non alienando ſine ſuperioris licentia.*

4 *Epiſcopus poteſt de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis loco religioſo donare.*

5 *Donatio non videtur eſſe propriè alienatio.*

6 *Capitula omnia cuiuſcunque diſpoſitionis recipiunt vim & eſſe tum eo tempore, quo fit concluſio diſpoſitionis, & omnia capitula ſimul videntur fieri, & concludi, quando diſpoſitio eſt abſoluta.*

7 *Clauſulæ omnes poſitæ in ſententia in fine, & in eodem inſtanti concluduntur.*

8 *Capitula, vel pacta omnia poſita in eodem inſtrumẽto, ſimul & ſemel in eodem inſtanti vires ſuſcipiunt, non dando neque prius, neque poſterius.*

DECISIO DCCLVI.

DOmini in decisis concorditer perſtiterunt, non obſtantibus nuniter deductis pro parte beneficiatorum. Quorum.

Primum eſt, quòd applicatio facta canonicis ſit nulla,
1 tum quia † Epiſcopus non poteſt alienare res ſuæ menſæ Epiſcopalis, niſi copulatiuè interueniat ſolemnitas, de qua in cap. ſine exceptione, 12. quæſt. 2. & euidens vtilitas, gloſſ. in ſum. 12. quæſt. 2. de communi Dec. conſ. 142. ſub nu. 4. & conſ. 283. ſub n. 6. Quorũ neutrum hic adeſt. Tum etiam, quia Epiſcopus reſtrinxit ſe ad facultatem ſibi per literas Apoſtolicas datam, prout patet ibi, volentes igitur nos Iacobus gratiam, & conceſſiones Apoſtolicas ſupradictas debitæ executioni demandare. Vnde ſi non fuit executus iuxta formam literarum Apoſtolicarum, quia canonicis ibi non nominatis aſſignauit, vtique ex alio capite aſſignatio ſuſtineri non poteſt. Stante igitur nullitate applicationis factæ canonicis, & ſtante præcedente applicatione totius ſummæ mille florenorum factæ beneficiatis, & applicatæ canonicis, quæ ipſis ob nullitatem applicationis non acquiritur, ſequitur, vt
2 remaneat penes beneficiatos † per ius non decreſcendi, l. vnica, §. ſin verò non omnes, C. de cad. tollen. Iaſ. in l. ſi mihi, & Titio, num. 2. ff. de verb. oblig.

Secundùm quòd pro parte beneficiatorum deducitur, eſt, quòd poſtquam Epiſcopus aſſignauerat beneficiatis integram ſummam mille florenorum iuxta formam literarum Apoſtolicarum, non poterat poſtea facere adiectionem & ſtatutum, vt canonici ad dictos mille florenos æquis portionibus cum beneficiatis admitterentur, cùm iam ſuper tota sũma mille florennorum eſſet ius quæſitum ipſis beneficiatis.

Tertium, quod deducitur pro parte beneficiatorum eſt, quòd beneficiati de dictis bulla, & applicatione nullam habuerunt notitiam, nec habere potuerunt, niſi de anno 1566. tempore bon. mem. D. Martini de Aiala tunc Archiepiſcopi Valentin. prout deponunt plures teſtes, qui etiam probant diligentem & exactã cuſtodiam ſcripturarum in archiuio reconditarum, & prohibitionem illas alicui perſonæ oſtendendi.

Ad primum reſponſum fuit, quòd imò applicatio fa-
3 cta canonicis fuit valida, quia † Epiſcopus de bonis ſuæ menſę Epiſcopalis poteſt donare & alienare capitulo ſine ſolemnitatibus, non obſtante iuramento de non alienando ſine ſuperioris licentia, iuxta cap. vt ſuper, de rebus Eccleſ. nõ alienan. Et ratio eſt, quia nõ poteſt dici alienatum ab Eccleſia, quod ſemper in dominio Eccleſiæ retinetur, argum. l. vnum ex familia, & l. Imperator, §. fin. & l. ſeq. ff. de leg. 2. ita tradit Hoſtien. in cap. nouit, colũ. 2. prope fi. verſ. quid ergo ſi Epiſcopus, de his quę fiũt à pręla. ſine conſenſu capit. ſequuntur ibi Ioan. Andr. colum. 2. in princ. verſ. quid ergo. Cardin. num. 5. quæſt. 7. Imo. nu. 13. in fine, verſ. vltimo limita, & num. 14. & Butr. num. 7. & gloſ. in cle. 2. in verbo, Eccleſiã, de rebus Eccleſ. non alien. Bertach. de Epiſ. part. 4. quæſt. 45. vbi idem voluit Oldra. conſ. 182. verſ. & ſicut. inquiens, quòd ſicut Epiſcopus
† poteſt de bonis ſuæ menſæ Epiſcopalis loco religioſo 4
donare, c. cũſultationibus, c. paſtoralis, de don. ita & multò magis debet poſſe donare capitulo ſuo, cui magis alligatur, c. requiſiti, §. vlt de teſtam. & † ideò nũ videtur pro- 5
priè ad alienationem tẽdere. l. voluntatis, C. de fideicommiſ. l. pater, §. quin decim, ff. de leg. 3. quod dictũ refert & ſequitur Ioan. Andr. in addit. ad Specul. de his, quæ fiunt à præla. ſine conſen. cap. 1. §. 1. ſub nu. 6. in verbo, ſibi ipſi, ad fin. addit. Nec obſtat illud, quòd Epiſcopus ſe reſtrinxerit ad facultatem ſibi per literas Apoſtolicas tributam, quia id verum eſt, quoad applicationem factam beneficiatis, ſed quoad applicationem factam canonicis nõ ſe reſtrinxit, quia proceſſit etiam auctoritate ordinaria,

Ad ſecundum reſponſum fuit, quòd beneficiati non poſſint prætendere ſibi applicatam fuiſſe totam ſummã mille florenorum, & per conſequens ſibi ſuper tota ſumma ius quæſitum fuiſſe, quia adiectio & ſtatutum ad fauorem canonicorum fuit factum vnico contextu. Et ideò perinde eſt, ac ſi Epiſcopus applicaſſet quingenta beneficiatis, & quingenta canonicis, quia, vt inquit Aret. in l. ſi ita ſcriptum, col. 3. circa med. verſ. iſta tamẽ ratio, ff. de
leg. 1. omnia † capitula cuiuſcunq; diſpoſitionis recipiũt 6
vim & effectum eo tempore, quo fit cõcluſio diſpoſitionis, & omnia capitula ſimul videntur fieri & concludi, quando diſpoſitio eſt abſoluta. Et in ſimili videmus in
ſententia, quòd in eam non tranſit priùs † vna clauſula, 7
quàm altera, quia omnes clauſulæ in fine, & in eodem inſtanti concluduntur, inquit Bald. in l. quid ergo, §. pœna grauior, in 2. lect. n. 10. circa med, verſ. item non eſt verũ, ff. de his qui not. infã. Aret. in l. ſi is qui. in 1. not. ff. de teſta. Facit etiam, quòd ſcribit Bart. in l. contractus, nu. 4. C. de
fide inſtrum. quòd † vbi in eadem ſcriptura vel inſtrumẽ- 8
to capitula, vel pacta ſunt ſcripta, quorum primum ſit ad fauorem vnius partis, ſecundum ad fauorem alterius, nõ poteſt illa pars, ad cuius fauorem primum capitulum ſiue pactum ſcriptum fuit, dicere, illud fuiſſe priùs conuentum & ſtabilitum & ſibi ius quæſitum, quia omnia ſimul & ſemel in eodem inſtanti vires ſuſcipiunt, & non datur, neque priùs, neque poſteriùs, & Bart. ſequuntur Salyc. ibi, q. 5. ad fin. verſ. item dicit. Fulgoſ. nu. 5. Caſtren. nu. 7. Cagnol. in l. lecta, nu. 129. & 157. ff. ſi cert. pet. & in l. fi. nu. 266. C. de pact.

Ad tertium fuit reſponſum, illud poſſe procedere in beneficiatis modernis, quia forſan non habuerunt ſcientiam tenoris bullæ Benedicti XIII. At ſecus in beneficiatis antiquis illius temporis, quos habuiſſe notitiam tenoris & qualitatis ipſius bullæ faciebat Dominis multum veriſimile ex prioribus cõiecturis in deciſione deductis, & in hoc caſu debet attendi ſcientia & obſeruantia proxima eidem bullæ, & non remota, ſecundùm Bald. in proœm. ff. ſub num. 7.

Alia deducta pro parte beneficiorum tolluntur, vel ex præmiſſis, vel ex eo, quòd bulla Benedicti eſt facultatiua, nõ præceptiua. & ideò illud quod dicitur de dictione, vſque, vt ſtet incluſiuè, nõ facit, quia licèt bulla includat integram ſummam mille florennorum, hæc tamen incluſio ſtat facultatiuè, non præceptiuè.

Romanen. nullitatis cenſus. Veneris, 4. Nouembris, 1583.

SVMMA

Digitized by Google

SVMMARIA.

1 *Singula ſingulis congruè referenda ſunt in aliqua interpretanda diſpoſitione.*

2 *Cenſus conſtitui debet ſuper re certa, qua perempta, perimitur cenſus.*

3 *Pactum de non petendo reductionem cenſus ſeu defalcationem pro quouis caſu etiam inexcogitato, non debet intelligi ſuper re cenſuali, qua perempta perimitur etiam cenſus, ſed ſuper fructibus eius, aliàs eſſet iniquum & num. 5.*

4 *Remiſſio cenſus & defalcatio fit non ſolùm ratione damni contingentis in fructibus, ſed etiam in re.*

DECISIO DCCLVII.

QVamuis verba inſtrumenti impoſitionis cenſus, de quo agitur ibi, *D. Iacobus vendidit &c. vnum annuum & perpetuum cenſum ſcutorum 120. monetæ, liberum & exemptum ab omni quouis onere, impoſitione, reductione, grauamine, defalcatione, & impenſa, ad cuiuſuis perſonæ inſtantiam, pro quauis cauſſa & occaſione, etiam neceſſariſſima & vrgentiſſima, ac pro quouis caſu & euentu, etiam hic penitus inexcogitato, impoſitis & imponendis, fierique reſpectiue neceſſariis & opportunis.* Quamuis (*inquam*) huiuſmodi verba reciperent eum ſenſum, quem prætendunt iſti de Alexiis, videlicet, vt cenſus ſit liber, & exemptus ab omni, & quouis onere, impoſitione, & grauamine, ad cuiuſuis perſonæ inſtantiam, pro quauis cauſſa & occaſione, etiam neceſſariſſima & vrgentiſſima, ac pro quouis caſu, & euentu, etiam hic penitus inexcogitato, impoſitis, & imponẽdis, & ſit liber, & exemptus ab omni, & quauis reductione, & defalcatione, & impenſa fieri neceſſariis pro quouis caſu & euentu, etiam hic penitus inexcogitato, † ſingula ſingulis congruè referendo, vt per Aym. conſil. 98. nu. 11. & quamuis etiam receptiſſima ſit concluſio, & cenſus conſtitui debeat ſuper re certa, ita vt ea perempta, perimi debeat cenſus, prout teſtantur Modern. Gemin. in l. 2. commentario 2. num. 63. C. de pact. inter empt. & vendit. nihilominus ex pacto, quòd † non poſſit peti reductio, & defalcatio pro quouis caſu & euentu, etiam penitus inexcogitato, non infertur, vt domo (ſuper qua impoſitus eſt cenſus) perempta, remaneat cenſus, quia illa remiſſio & defalcatio debet intelligi non reſpectu damni contingentis in domo, eo quia ex terræ motu vel incendio, vel ex alio caſu etiam inexcogitato pereat, nam hoc pactum de non petendo reductionem & defalcationem eſſet illicitum, cum cenſus, re, ſuper qua eſſet impoſitus, perempta, remanere nequeat, ſed debet intelligi reſpectu damni contingentis in fructibus domus, eo quia propter bellum, vel peſtem, vel alium quemcunque caſum, etiam inexcogitatum, non poſſit fructum habitationis reddere: hoc enim caſu pactum de non petendo reductionem & defalcationem eſt licitum, quia ſterilitas cum vbertate compẽſari poteſt, l. licèt, C. loca. l. ex eo. ff. de tritico vin. oleo lega. cap. propter ſterilitatem, de loca. Et licèt remiſſio & per conſequens reductio, & defalcatio fiat ratione damni contingentis, non ſolum in fructibus l. ſi merces, §. vis maior. & ibi Bart. nu. 6. ff. loca. d. l. licet, & Doctor. ſed etiam in re, quia pereat, l. ex conducto, §. ſi ager. ff. loca. Doct. in dict. ca. propter ſterilitatem, & licet, Bar. in d. §. vis maior, ſub nu. 6. bene Capt. reg. 88. 18. nihilominus pactum † de non petendo reductionem & defalcationem in caſu noſtro debet intelligi (vt ratione damni contingentis in fructibus tantùm, vt vitetur delictum, tum, vt actus ſuſtineatur, tũ etiam, quia verba, quæ ad caſum licitum & illicitum trahi poſſunt, ad licitum trahi debent, vt per Gabriel. de crimin. luſ. 2. nu. 25.

Toletan. præeminentiarum de Alcanzar. Lunæ, 7. Nouembris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Beneficia vnita monaſteriis quoad temporalia debent in ſuo ſtatu conſeruari.*

2 *Vicarij perpetui deputantur ſolùm in beneficiis curatis: in aliis verò ſunt ad nutum amouibiles.*

Fallit in Eccleſiis collegiatis vnitis, num. ſeq.

3 *Clerici perpetui deputantur in Eccleſiis collegiatis vnitis, licèt non habeant curam animarum.*

4 *Monaſterium habet liberam adminiſtrationem in bonis temporalibus beneficij ſibi vniti.*

5 *Vicarij perpetui non habent niſi congruam.*

6 *Emolumenta omnia beneficij ſuppreſſi tranſeunt in Eccleſiam, cui facta eſt vnio.*

DECISIO DCCLVIII.

QVoad præeminentiam, Domini dixerunt vicarios
perpetuos præferri capellanis de numero, & aliis
presbyteris, quos vocant, extrauagantes, prout benè de-
ponunt teſtes vicariorum ſuper ſecundo articulo. Quo
verò ad emolumentum, Domini dixerunt, Vicarios per-
petuos & monaſteria, quibus iſta beneficia ſeruatoria
ſunt vnita, habere intentionem fundatam de iure com-
muni, quia cùm huiuſmodi † beneficia ſint vnita quoad 1
temporalia, iuxta tex. in c. 1. de capel. monach. li. 6. debent
in ſuo ſtatu conſeruari, cap. 2. de ſupplen. neglig. præl. Et
quamuis † in beneficiis ſimplicibus vnitis ſoleant depu- 2
tari vicarij ad nutum amouibiles, & non perpetui, cùm
in curatis tantùm deputentur perpetui, gloſſ. & Doct. in
Clem. vnica, de offic. vicar. Gemin conſil. 86. nu. 3. tamen
in † Eccleſiis collegiatis vnitis debent deputari clerici 3
perpetui, vt per Innoc. in c. Lateranen. ſub num. 1. in fi. de
præben. Card. in c. de monachis, quæſt. 9. eod. ti. Et ideò in
iſtis Eccleſiis, licèt verè non ſint collegiatæ, tamen ad in-
ſtar collegiatarum fuerunt deputati clerici perpetui præ-
ſentandi per Monachos, & inſtituendi per ordinarium.
Cùm igitur prædicta beneficia ſint vnita pleno iure quo-
ad temporalitatem, omnia bona temporalia in monaſte-
rium, cui vnio facta fuit, tranſlata fuerunt, ſuper † qui- 4
bus habebat liberam adminiſtrationem, vt per Innocen.
in cap. paſtoralis, nu. 1. de priuileg. Petr. de Vbal. de vnion.
cap. 2. num. 1. & melius, nu. 22. Quo ſtante cùm hæc emo-
lumenta ſpectent ad beneficiatos ratione ſuorum bene-
ficiorum, debent etiam ſpectare ad iſtos vicarios perpe-
tuos, qui deſeruiunt, & horis interſunt, dummodo mona-
ſteria, quibus beneficia prædicta ſunt vnita, id eis con-
cedant.

Non obſtat, quòd iſti Vicarij non ſint Rectores, Cle-
ment. vnica, de offic. vicar. vbi Vital. nu. 7. & 8. & † quòd 5
non poſſint habere, niſi congruum, Abb. in cap. quia ex-
ſtirpandæ, §. quia verò, num. 6. de præben. Quia monaſte-
ria aſſignant iſtis vicariis hæc emolumenta pro congrua,
& obiectio procederet, ſi monaſteria contradicerent.

Non obſtat, quòd cùm per vnionem hæc beneficia ſint
ſuppreſſa, vt per Rebuff. de vnion. num. 3. non poſſunt iſti
Vicarij dici ſubrogati, quia licèt beneficia ſint ſuppreſſa,
tamen omnia † emolumenta tranſeunt in Eccleſiam: cui 6
facta eſt vnio, & ideò illa Eccleſia poteſt hæc emolumen-
ta concedere iſtis Vicariis perpetuis, qui actu in ea deſer-
uiunt.

Reſeruarunt autem Domini particulariter videndum de emolumentis ad menſam capitularem ſpectantibus.

Salamantin. obſeruationis beneficiorum. Lunæ, 14. Nouembris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Reg. de iure quaſito non tollendo, non habet locum, vbi eſt fautor publicus.*

Item non habet locum, niſi quando eſt verè & perfectè quaſitum, num. 4.

2 *Priuilegio cauſſa inſertionis conceſſo, renunciari non poteſt.*

3 *Priuilegium datum pauperibus cenſetur cauſſa inſertionis datum,*

4 *Verbum, quæſitum denotat perfectionem, ſeu incorporationem, & radicationem.*

5 *Priuilegij ius eo ipſo, quòd eſt acceptatum, dicitur incorporatum,*

6 *Ius quæſitum vniuerſitati eo ipſo dicitur, quòd quis declarat ſe velle graduari in ipſius collegio.*

7 *Ius ſtatuti ſeu priuilegij Eccleſiæ quæſitum, & incorporatum dicitur eo ipſo, quòd titulus vacat.*

DECISIO DCCLIX.

DOmini dixerunt, reg. de iur. quęſit. non tollen. in ca-
ſu, de quo agitur, nũ intrate, ex duplici ratione. Al-
1 tera ſuit, quia † vbi adeſt fauor publicus, non eſt locus, d.
reg. Gomez. deciſ. pen. li. 2. Ant. Aug. in repert. ſuper d. reg.
num. 8. Rebuf. ſuper eadem reg. gloſ. 6. num. 29. arg. l. item
ſi verberarum, §. 1. ff. de rei vind. l. Lucius, ff. de euict. Paul.
de Caſt. conſ. 178. col. 1. circa fin. verſ. ideò videtur, libr. 1.
& fuit tentum in vna Granaten. hoſpitalis coram R.P.D.
meo Prauo 26. Maij, 1583. Hîc autem adeſſe fauorem pu-
blicum apparet, tum quia literarũ ſtudia ad communem,
ſiue publicam vtilitatem pertinent, vt in proœm. Grego-
2 rij, verſ. ad communem. Tum † quia priuilegio cauſſa in-
ſertionis conceſſo, renuntiari non poteſt, Felin. in c. ſi di-
3 ligenti, num. 16. de foro compet. Et † priuilegium datum
pauperibus, cenſetur cauſſa inſertionis datum, cùm pau-
peres ſint miſerabiles perſonæ, Abb. in cap. ſignificãtibus,
num. 6. de offic. deleg.

Non obſtãt quatuor reſponſiones exemplo datæ. Pri-
ma, *quod in priuilegio ſancti Iacobi nulla ſit mentio de pauper-
tate.* Secunda, *quod collegiales dicti collegij poſſunt graduari in
eorum collegio ab eorum Rectore.* Tertia, *quòd ſi dicti collegia-
les volunt ſub prætextu paupertatis graduari, hoc facere poſſunt
cum interuentu omnium Doctorum, cùm ex ſtatutis vniuerſi-
tatis pauperes gratis promouebantur, ideò ratione paupertatis
non debent excludere cathedraticos de collegio.* Quarta, *quia di-
cti collegiales non ſunt pauperes.* Quia ad primam replicatur,
ſatis eſſe, priuilegium conceſſum fuiſſe pauperibus, licet
in eo de paupertate mentio non fiat. Ad ſecundam, quòd
licèt dicti collegiales poſſint graduari in eorum collegio,
non propterea ſequitur, quin poſſint etiam ſuſcipere gra-
dum in collegio vniuerſitatis, cum eorum priuilegium ſit
facultatiuum. Ad tertiã, quòd ſi dicti collegiales tanquam
pauperes ſuſcipiunt gradum in collegio vniuerſitatis, &
ratione paupertatis gratis promouentur, ſi graduantur à
cathedraticis proprietatis ſine interuentu aliorum cathe-
draticorum de collegio, id nihil eorũ intereſt, quia ſi gra-
tis promouentur, nullum poſſunt conſequi emolumen-
tum. Ad quartam, quòd de paupertate dictorum collegia-
lium ſatis conſtare in ſtatuto eorum dicitur.

Altera deciſionis ratio fuit, quòd dicta regula non ha-
4 bet locum, niſi † quãdo ius eſt verè & perfectè quæſitum,
hoc eſt radicatum & incorporatum, cùm verbum, quæſi-
tum, denotet perfectionem, & ſic incorporationem, &
radicationem, vt per Ægid. conſ. 34. colum. antepenult. in
7. dub. in fin. Sarnen. in dict. reg. quæſt. 4. ſub num. 14. Put.
deciſ. 260. incipien. fuit concluſum, li. 2. Paleot. deciſ. 138.
incip. 13. Februarij. Vnde cùm dicti collegiales nõ cogan-
tur ſuſcipere gradum in collegio vniuerſitatis, ſed poſſint
extra illud, vbi voluerint, graduari, non poteſt dici, fuiſſe
illis aliquod ius quæſitum, radicatum, & incorporatum,
ſed tantùm ei competit quoddam ius incertum, & in ſpe,
quo caſu non requiritur derogatio regulæ.

Non obſtat, quòd priuilegium vniuerſitatis tribuit illi
ius purum & ſimplex, & quòd illud eſt radicatum. Quia
5 id † verum eſt, quoad ius ipſius priuilegij, quòd quæſitum
& incorporatum fuit vniuerſitati eo ipſo, quòd accepta-
uit priuilegium, & eo vſa fuit, de quo iure hîc non agitur,
cùm per priuilegium ſancti Iacobi non fuerit in perpe-
tuum reuocatum vel ſublatum, nec in totum, nec in parte
priuilegium vniuerſitatis, quod ſi factum fuiſſet, obſtaret
regula, vt per Put. deciſ. 289. incip. Pompeius, lib. 3. Paleot.
deciſ. 138. Sed hîc agitur de iure particulari reſultante ex
eo, quòd aliquis collegialis ſancti Iacobi vellet graduari
in collegio vniuerſitatis; nam † eo ipſo, quòd declarauit 6
hãc voluntatem ſuam, dicitur vniuerſitati ius quæſitum,
& radicatum, ſicut dicitur de ſtatuto & priuilegio Eccle-
ſiæ Burgen. cui † dicitur ius quæſitum & incorporatum 7
eo ipſo, quòd Abbatia vacat, vt per Sarnen d. q. 15. in fine.
Mohedan. deciſ. 82. Et ſic ex occurrentia caſus, quando
ſcilicet aliquis collegialis collegij ſancti Iacobi vellit gra-
duari in collegio vniuerſitatis, dicitur ipſi vniuerſitati ius
quæſitum, & radicatum, quod ius per priuilegium ſancti
Iacobi non fuit ſublatum, ſed ſolùm illud ius, quod eſt in-
certum, & in ſpe conſiſtens.

Roman. fideicommiſſi del Deto. Lunæ, 21. Nouembris, 1583.

SVMMARIA.

1 *Statutum quando iubet, filiam contentam eſſe debere dote ſibi data, vel conſtituta, non poteſt tunc agere ad ſupplementum etiam congruæ dotis.*

Et eò magis, vbi ſtatutum excludit filiam tam ex teſtamento quàm ab inteſtato, & quòd nec etiam legitimæ ſupplementum petere poteſt. num. 2.

Imo nec etiam ſupplementum congruæ dotis vſque ad alimenta, ſtante prædicto ſtatuto, aliàs contra. num. 3.

4 *Filia excluſa à ſtatuto propter maſculos, & mandante eam debere eſſe contentam dote ſibi per patrem ſibi aſſignata, poteſt petere ſupplementum congruæ dotis reſpectu menſuræ alimentorum.*

5 *Qualitas perſonæ eſt conſideranda in alimentis præſtandis.*

6 *Maritus tenetur alere vxorem etiam indotatam.*

DECISIO DCCLX.

QVoad primam partem dubij, Domini dixerunt, Ber-
nardinam non poſſe petere ſupplementum con-
gruæ dotis arbitrio boni viri. Nam † quando ſtatutum iu- 1
bet filiam contentam eſſe debere dote ſibi data vel con-
ſtituta, tunc non poteſt agere ad ſupplementum etiam
cõgruæ dotis, ex allegatis per Menoch. de arbit. caſu 149.
numero 2. cum aliis, & quibus in deciſione facta coram
D. de Graſſis. Maximè † iungendo vtrúmque ſtatutum 2
vrbis cap. 82. & cap. 85. libro 1. vbi excluditur filia tam ex
teſtamento quàm ab inteſtato, & mandatur contentam
eſſe debere dote ſibi data vel cõſtituta, & prohibetur plus
petere poſſe: quo caſu certum eſt, non poſſe petere reple-
tionem neque dotis, neque legitimæ, vt poſt Bald firmat
Ruin. conſ. 56. in fin. lib. 3. vbi ſubdit, in hoc nullum con-
tradicere.

Quantùm autem ad ſecundam partem dubij, Domi-
ni tenuerunt, Bernardinam, nec etiam † vſque ad alimen- 3
ta ſupplementum congruæ dotis petere poſſe: licèt enim
Bald. Nouel. de dot. part. 6. priuileg. 17. num. 6. velit, ſtante
ſtatuto excludente filiam propter maſculos & mandan-
te eam debere eſſe contentam dote ſibi per patrem aſſi-
gnata, poſſe † nihilominus eam petere ſupplementum 4
congruæ dotis reſpectu menſuræ alimentorum, ſequitur
Socin. conſi. 100. nu. 11. ante med. verſic. ſi verò ſtatutum
diceret, libro 3. cum aliis adductis pro Bernardina: tamen
Domini dixerunt non applicari caſui noſtro, tum quia
verba ſtatuti vrbis c. 82. lib. 1. ſunt multum ampla & præ-
ciſa. Tum, quia cùm Bernardina ſit vxor artificis, dos ſua
videtur ſibi ſufficiens ad alimenta, cùm in hac materia
conſideretur qualitas perſonæ: alias enim † debent eſſe 5
alimenta præſtanda filiæ nobilis conditionis, vt inquit
Bald.

Google

Bald.nouel.d.priuileg.17.nu.5.circa medium,verſ.ſecundùm conditionem. Tum etiam & tertiò, quia obiectum poſſet procedere, quando mulier non eſſet adhuc nupta, ſed † poſtquam eſt nupta, maritus tenetur eã alere etiam indotatam,glo.& Doct.in l.ſi cum dotem,§.ſin autem in ſeruiſſimo,ff.ſoluto matrim. Guid. Pap.deciſ.439.num.1. Aufrer.ad Capel.Tholoſ.deciſ.87.nu.2. Lup.capi.per veſtras,in 3.not.num.5.fol.mihi 191.& §.primo, nu.1.verſ. potius ergo,& §.2.nu.3.Ferret. conſ. 34.num.7.& 17.vbi de communi.

Burgen.expenſarum.Lunæ,28.Nouembris,1583.

SVMMARIA.

Succeſſori futuro reſeruantur omnia acquiſita ex redditibus Eccleſiæ.

Eccleſiæ adminiſtrator præſumitur facere expenſas de redditibus Eccleſiæ.

Actio repetendi expenſas factas per prædeceſſorem competit ſucceſſori,ſeu Eccleſiæ cui acquiſita dicitur.

Fructus Eccleſiæ à ſolo ſeparati ad hæredes prædeceſſoris,non autem ad ſucceſſorem pertinent,& num.6.

Fructus recuperati per prædeceſſorem,& conuerſi in vtilitatem Eccleſiæ vnà cum expenſis pro eorum recuperatione factis, æquiparantur meliorationibus factis per Prælatum vel clericum in rebus Eccleſiæ, quæ ſunt ſua in vita, ſed de his non poteſt teſtari.

DECISIO DCCLXI.

CONcluſum fuit,capitulum teneri reficere moderno Archiepiſcopo expẽſas litis,in quibus de anno 1565. condemnatum fuit,quia omnia acquiſita † ex redditibus Eccleſiæ futuro ſucceſſori reſeruantur, capit.præſenti,de off.ordin.lib.6.ca.relatum,*el ſecondo*,de teſtam. Vnde cùm prædeceſſor moderni Archiepiſcopi litigauerit cum capitulo ſuper exemptione iuriſdictionis, & ſic ſuper re ad dignitatem Epiſcopalem ſpectante,& in proſecutione litis multas fecerit expenſas, eáſque præſumatur feciſſe ex redditibus Eccleſiæ, ex quo † erat eius adminiſtrator, l. Neſennius,& ibi Dd.ff.de negot.geſt. Aym.conſ.129.n.3. ſequitur, vt moderno Archiepiſcopo ſucceſſori ſit reſeruata actio, quæ competebat eius prædeceſſori pro dictis expenſis aduerſus capitulum, tanquam acquiſita ex redditibus Eccleſiæ, cùm ex illis præſumatur expenſas fuiſſe factas,quæ † actio cenſetur acquiſita ipſi Eccleſiæ,ex not. per Doct.in c.1.vbi Couar.nu.5.de teſta. & actio quoque perſonalis transfertur in Eccleſiam, quando eſt celebratus cõtractus ſuper bonis Eccleſiæ, vt per D.Sarn.de redd.t.Eccleſ.part.3.c.2.num.8.

Non obſtat,quòd,prædeceſſor moderni Archiepiſcopi fecerit ipſas expenſas de fructibus Eccleſiæ, qui erant ſui proprij,cùm † eſſent recollecti & à ſolo ſeparati, & ideò ad eius hæredes,& non ad ſucceſſorem pertinebant,gl.& Dd.in c.ſi propter,de reſcript.lib.6.Card.Imol.& Barbat. in c.fin.de pecul.cleric.cum aliis citatis per Couar.qui de communi teſtatur,li.1.veriar.reſol.c.15.ſub nu.12. Quia illi fructus,de quibus huiuſmodi expenſæ ſunt factæ,fuerunt conuerſi in vtilitatem Eccleſiæ pro defenſione ſuæ iuriſdictionis, & † ideò æquiparantur meliorationibus factis per Prælatum vel clericum in rebus Eccleſiæ, quæ ſunt ſuæ in vita, ſed de his nũ poteſt teſtari,vt inquit Abbas in cap.fin.in princ.de pecul.cleric.Et hæc Domini dixerunt procedere, attenta diſpoſitione iuris communis. Verùm cùm camera Apoſtolica exigat ſpolia Epiſcoporum in Regnis Hiſpaniarum,putabant Domini,expenſas tanquam ſpolia potiùs pertinere ad ipſam camerã Apoſtolicam.

De hac materia fructuum Eccleſiæ, quando ſunt percepti & à ſolo ſeparati, an † ſpectent ad hæredes vel potius ad Eccleſiam, præſertim quando prælatus habebat adminiſtrationem, & maximè quando de eis non diſpoſuit,vide Couarru.variar.reſolut.ca.15.ſub nu.12.& in ca. cum in officiis,num.5.verſic.ſeptimo,de teſtamen.Bello. conſil.3.nu.6.Gigan.conſi.24.& 25. maximè numero 26. verſic.tria ſunt.

Senen.donationis.Lunæ,21.Nouembris,1583.

SVMMARIA.

1 *Maritus ſi relinquat vxorem vſufructuariam ſimpliciter cum alterius verbi adiunctione,non autem cum pluribus aliis verbis,licèt habeat liberos, intelligitur de ipſo vſufructu propriè.*

Contrarium tamen in eo,quod dicitur de vſufructu propriè, quando maritus relinquit vxorem vſufructuariam ſimpliciter,tenet Bart.& alij nu.2.

Si verò cum alterius verbi adiunctio, legatum reſtringitur ad alimenta,num.ſeq.

3 *Teſtator ſi relinquat vxorem dominam & vſufructuariam, legatum reſtringitur ad alimenta.*

Eò magis ſi relinquat vnà cum eius filiis,num.4.

Contrarium tamen,vide num.6.

5 *Verba donantia diminutionẽ non debent operari augmentum.*

6 *Filij inuitari dicuntur ad malè tractandum matrem, ſi legatum vxori relictum vti dominæ & vſufructuariæ, reſtringeretur ad ſola alimenta.*

DECISIO DCCLXII.

DOmini non receſſerunt à reſolutionibus coram R. P.D.Robuſter.in hac cauſſa factis,nempè,vſumfructum omnium bonorum relictum ab Antonio ſuæ vxori, ſtantibus filiis, reſolui in alimenta iuxta conſuetudinem Bulgari.

Nõ obſtat,quod dicit Bal.in l.ſi pater,in primo not.C.
de vſufruct.vbi † vult, quòd quãdo maritus reliquit vxo- 1
rem vſufructuariã ſimpliciter cum alterius verbi adiun-
ctione,non autem cum pluribus aliis verbis,licèt habeat
liberos,tamẽ intelligitur de ipſu vſufructu propriè. Quia
ſi hoc dictum Bal.allegetur in eo,quod vult intelligi pro-
priè de vſufructu,quando maritus relinquit vxorem vſu-
fructuariam ſimpliciter,& tũc vltra quòd in caſu, de quo
agitur, teſtator nõ ſolùm relinquit ſuam vxorem vſufru-
ctuariam ſimpliciter, ſed etiam dominam, reſpondetur,
quòd † contrarium tenet Bart. in l.Titia.§.Titia, num. 8. 2
ff.de legat.2.latè Aret.conſil.40. num.2.verſic.in contra-
rium,Soc.iun.conſil.97.nume.21.verſicul.& ideò verum
eſt,lib.1.Iaſ.in l.cum hi,§.ſi ſingulos annos,num.4.ad fin.
ff.de tranſact.Practic.Papien.in form.libel.quo vxor agit
ad dotem,in gloſſ.donec,nu.5.verſic.& eodem modo be-
ne Pic.in dict.§.Titia.num.48.in 6.limit.cum aliis allega-
tis per Gabriel.de vſufruct.concluſ.2.nume.5. Si verò di-
ctum Bald.allegatur in eo, quod vult intelligi propriè de
vſufructu,quando maritus relinquit vxorem vſufructua-
riam,non cum pluribus verbis,ſed cum alterius verbi ad-
iunctione, prout in caſu noſtro, in quo teſtator reliquit
vxorem dominam & vſufructuariam, & tunc † legatum 3
reſtringitur ad alimenta, prout voluit idem Bald. in l.fin.
num.9.circa fin.verſ.tertio caſu,C.de indic.viduit.tollen.
Salic.in authent. hoc locum, colum.3. in fin.verſ.& hæc
puto vera,C.ſi ſecund.nupſ.mul.Ruin. conſ.39.nu.1.libr.
ſecundo,Pic.d.§.Titia,nume.48. verſic. ſexto limita.Præ-
terea & ſecundò, teſtator in caſu noſtro reliquit vxorem
dominam & vſufructuariã vnà cum eius filiis,quia † vo- 4
luit fructus debere inſeruire etiam pro eius filiis, quo ca-
ſu legatum reſtringitur ad alimenta, Bald.conſ. 30. num.
2.iunct.princ.lib. 5.hoc idem præſupponit,Paul.de Caſt.
conſilio 118.numero 1.libr.1. Non enim teſtator videtur
voluiſſe in legato matris coniungere filios, ſed ſolùm
oſtendere à matre alimenta percipi, vt etiam filij alerentur. Accedit etiam, quòd cùm ex verbis illis, reliquit dominam & vſufructuariam, non poſſet vxor conſequi alimenta,

menita, verba quæ poſteà addita ſunt, videlicet reſeruato etiam, quòd fructus prædicti debeant inſeruire etiam
5 pro eius filiis, quæ verba † denotant diminutionem, l. ſi
quis à Titio. & l. Lilli eum illo. ff. de vſufruct. leg. non debét
operari augmentum, ad l. legata inutiliter. Vlteriùs &
tertio ex legato alimentorum, quòd teſtator reliquit v-
xori in euentum, quòd filij malè eam tractauerint, clarè
colligitur, teſtatorem voluiſſe ſolùm alimenta & quan-
dam præeminentiam in domo relinquere, cùm per ſe-
quentia declarétur præcedentia, l. qui filiabus, de legat. 1.
aliàs ſequeretur abſurdum, quòd teſtator voluiſſet inui-
6 tate filios ad malè tractandum matrem, cùm † ipſa in
euentum malæ tractationis habeat ſolùm alimenta, & fa-
ciunt tradita per Socin. conſi. 279. nu. 5. lib. 2. Pie. d. §. Ti-
tia, num. 136.

Forliuien. ſocietatis. Veneris, 2. Decemb. 1583.

SVMMARIA.

1 *Societas contrahi poteſt ſuper officiis, & eorum fructibus.*
2 *Communicatio portionum eſt de ſubſtantia ſocietatis. ex communi.*
3 *Dominium portionis in ſocietate cenſetur communicatum, in quam dicitur eſſe tranſlatum.*
4 *Societas contracta ad commune lucrum & damnum de ſui natura eſt licita etiam ſecundùm Theologos.*
5 *Qualitas contractus cognoſcitur ex pacto appoſito ſuper diſſolutione ipſius cõtractus, & ſic ex fine, qui declarat principium.*
Declara procedere in dubio, vt num. 13.
6 *Societas ſortis dicitur, vbi ſors in diſſoluenda ſocietate diuidi debeat: ſi verò ſit ſalua, tunc non ſocietas, ſed inſtitoria dicitur.*
7 *Periculum vitæ facit valere ſocietates, quæ quotidie contrahuntur ſuper fructibus officiorum Romanæ Curiæ: quæ aliàs non valerent.*
8 *Contractus duo includuntur in contractu ſocietatis, vnus implicitus, alter explicatus.*
9 *Contractus duo compatibiles poſſunt ex vno & eodem pacto reſultare.*
10 *Ius reſultans ex ſocietate contracta ſuper emptione, communicatur inter ſocios actiuè & paſſiuè.*
11 *Pactum de retrouendendo eodẽ pretio non facit, contractum illicitum ex augmento vel diminutione rei venditæ.*
12 *Principium ſi eſt licitũ, & finis illicitus, attenditur initium, & non finis.*
13 *Diſſolutio contractus inſpicienda eſt in dubio.*
14 *Correctio eſt euitanda quantùm fieri poteſt.*
15 *Diſpoſitio qualibet ita interpretanda eſt, vt euitetur contrarietas & contractus illicitus.*
16 *Verborum ſignificatio debet per largam interpretationem ad bonum intellectum & ciuilem applicari.*
17 *Pactum in ſocietate appoſitum, vt quis partem lucri ferat, & de damno non teneatur, non eſt intelligendum de capitali, ſed de damno & lucro mercimonij.*
Contrarium tamen, vide num. ſeq.
Intellige, vt num. 20. & 21.
18 *Damnum propriè in ſocietate non poteſt dici, niſi quãdo capitale non eſt ſaluum.*
Si autem ſocietas non lucratur, dicitur ſterilitas.
19 *Societas quandóque eſt lucroſa, quandóque ſterilis, quandóque damnoſa.*
21 *Intellectus ad §. & adeò. Inſtit. de ſociet. varij dantur, & num. ſeq.*

DECISIO DCCLXIII.

Ciuitas Foroliuien. redimit à Reueren. camera Apoſtolica officia ciuilia & damna data ipſius ciuitatis
pro quãtitate mille trecentorum. triginta tria ſcutorum.
Poſtea eadem ciuitas omnia iura & actiones ſibi compe-
tentes ſuper dictis officiis ceſſit Franciſco Paulutio, qui
deinde eadem iura & actiones ſibi à dicta Communitate
conceſſas ſuper dictis officiis ceſſit Equiti Simoni Paulu-
tio, qui admiſit in ſocium ad tertiam partem dictorum
officiorum, tam ad bonum, quàm ad malum Dominum
Ioan. Antoninm Lucatellum, eò quia recipit ab eo ſcu-
ta 444. pro integra tertia parte pecuniæ ſoluendæ Reue-
ren. cameræ Apoſtolicæ debitæ dictæ ciuitati Forliuien.
pro redemptione dictorum officiorum, cum pacto, quòd
ſit in facultate & poteſtate ad omne beneplacitum cuiuſ-
libet partium nolentis ampliùs permanere in dicta ſo-
cietate, videlicet in poteſtate d. Ioan. Antonij repetere
ſcuta 444. & in poteſtate Equitis Simonis illa reſtituere.
Dubitatum fuit de duobus, videlicet. *An ſocietas ſit contracta ſuper dictis officiis, vel ſuper eorum fructibus.* Et *an
ſit valida, vel licita, vel potiùs nulla, & illicita, tanquam ſapiens vſurariam prauitatem.* Domini veneris, 2. Decem-
bris, 1583. concorditer concluſerunt, ſocietatem fuiſſe
initam ſuper dictis officiis, & fuiſſe validam & licitam.
Quoad primam difficultatem, quòd † ſocietas ſit ini- 1
ta ſuper dictis officiis, Domini dixerunt conſtare ex ver-
bis inſtrumenti ſocietatis, tam in narratiua, ibi, *volendo
pigliare per compagno al terzo di detti officij tanto al bene quanto
al male.* quàm in diſpoſitiua ibi, *piglia, riceue, & accetta in
compagnia al terzo di detti officij tanto al bene quanto al male.*
Item ibi, *non volendo piu tenere per compagno alla ſopradetta
terza parte.* Quæ verba viſa ſunt ſatis clara. Eſt iſta ſo-
cietas fuit contracta ſuper dictis officiis pro vna tertia
parte quoad Lucearellum, pro aliis duabus tertiis quo-
ad Paulutium. Ille enim contulit in ſocietatem vnam
tertiam partem dictorum officiorum, quæ † communi- 2
catio eſt de ſubſtantia ſocietatis, l. 1. & l. ſi id quod. ff. pro
ſoc. Doctor. communiter in l. ſi paſcẽda. & maximè Dec.
num. 13. C. de pact. Patet ex eo, quòd Luccatellus ſoluit
Paulutio pro tertia parte dictorum officiorum ſcuta 444.
& ſic implicite & in neceſſariam antecedentiam Lucca-
tellus emit à Paulutio tertiam partem dictorum officiorũ,
vt infra latiùs deducitur. Cùm igitur † appareat de cauſa 3
habili ad transferendum dominium, non eſt dubium,
quòd dominium tertiæ partis dictorum officiorum cẽſe-
tur communicatum, Bart. in l. dotis fructus. ff. de iure dot.
Dec. in d. l. ſi paſcenda, num. 14. in fine.
Quoad ſecundam difficultatem, quòd hæc ſocietas ſit
licita & valide, patet ex illis verbis, *tanto al bene quanto al
male*, quæ donatant lucrum & damnum: & † non eſt du- 4
bium, ſocietatem valere & licitam eſſe, quando lucrum
& damnum inter ſocios eſt commune, & contractus ſo-
cietatis de ſui natura eſt licitus etiam ſecundùm Theolo-
gos, ex allegatis per Corn. in d. l. ſi paſcenda, n. 24. Couar.
lib. 3. variar. reſol. c. 3. num. 2.
Non obſtat, quòd ſi ſocietas fuiſſet cõtracta ſuper di-
ctis officiis, non fuiſſet factum pactum, quòd eſſet in po-
teſtate vtrioſque partis ad omne beneplacitum repetere
vel reſtituere reſpectiuè tertiam partem dictorum offi-
ciorum. Nam † qualitas cõtractus cognoſcitur ex pacto 5
appoſito ſuper diſſolutione ipſius contractus, quia finis
declarat principium. Et ideò † ſi conuentum ſit, vt in diſ- 6
ſoluenda ſocietate ſors diuidi debeat, tunc eſt ſocietas
ſortis: ſi verò vt ſit ſalua, tunc non eſt ſocietas, ſed inſti-
toria, ita Bald. in l. 1. nu. 8. ad fin. C. de fruct. & lit. expen.
ſequitur Corn. in d. l. ſi paſcenda, num. 3. & num. 46. verſ.
prout tamen. Et hæc ideò, cùm ſocietas non fuerit inita
ſuper dictis officiis, oportuit eam contrahi ſuper eorum
fructibus, ſuper quibus non poſſet contrahi abſque labe
vſurariæ prauitatis, ſtante pacto de repetendo vel reſtitu-
endo dicta ſcuta 444. Et † ceſſante periculo vitæ, quòd 7
facit valere ſocietates, quæ quotidie contrahuntur ſuper
fructibus officiorum Rom. Curiæ.

Non

Non obſtat inquam iſta obiectio, quia multipliciter tollitur. Primò, negando pactum iſtud reſpicere diſſolutionem contractus ſocietatis, quinimò concernit diſſolutionem contractus venditionis. In hoc enim negotio duo includuntur contractus, qui ſeſe conſequuntur, & quorum ex ordine intellectus vnus præcedit alterum. Pri-
8 mus præcedens † eſt implicitus venditionis tertiæ partis dictorum officiorum. Alter ſubſequens eſt explicitus ſocietatis ſuper tertia parte dictorum officiorum, prout in terminis ſocietatis deducit Corrad. de contract. tract. 6. q. 96. in 1. concluſ. ſum. Syluest. in verbo, ſocietas, *il 1.* nu. 18.
9 ſum. Armil. in eodem verbo, nu. 17. Et † ex vno eodémque facto poſſunt reſultare duo contractus, quādo ſunt compatibiles, prout in caſu noſtro, vt per Dec. poſt alios in l. a. in 1. lect. nu. 3. & in a. lect. nu. 6. ff. ſi cert. pet. Vnde ſi Paulutius admiſit Luccatellum in ſocium ad tertiam partem dictorum officiorum, quia recepit ab eo ſcuta 444. ergo implicitè & in neceſſariā antecedentiam Paulutius prius vēdidit Loccatello tertiam partem dictorum officiorum pro pretio ſcutorum 444. ex qua venditione Luccatellus acquiſiuit dominium tertiæ partis dictorum officiorum, quòd dominium poſtea communicauit, & ſic contracta
10 eſt ſocietas. Et † quòd ſocietas poſſit fieri ſuper emptione contracta, & quòd ius reſultans ex ea communicetur inter ſocios actiuè & paſſiuè, firmat expreſsè Corn. conſil. 1aa. nu. a. in fin. verſic. & ideò, lib. 1. Stante igitur hac venditione, ſequitur, vt pactum de repetendo vel reſtituendo ſcuta 444. ſit in effectu pactum de retrouendendo, vel redimendo tertiam partem dictorum officiorum eodem
1 pretio, & pactum † de retrouendendo eodem pretio non facit contractum illicitum ex eo, quòd poſtea res vendita augeatur vel diminuatur, quia vtraque tam auctio quàm diminutio pertinet ad vnum ex contrahentibus, licèt in hoc Doctores controuertant, & diſtinguant, an pertineat ad venditorem vel emptorem, vt per Gozad. in l. a. num. 177. cum ſequ. & ibi Cagnol. nu. 189. cum ſeq. C. de pact. inter empt. & vendit. Secundò dicitur, quòd quando principium eſt licitum, & finis illicitus, prout in caſu noſtro, in quo cōtracta fuit ſocietas ſuper dictis officiis ad omne lucrum & damnum, † tunc inſpicitur initium, & nō finis,
2 vt per Bart. in l. quòd ait lex. per illum tex. num. 3. in fin. ff. ad l. Iul. de adult. Euerard. in loc. à virtute fin. poſt med. verſic. alij autem dicunt. Tertiò dicitur, doctrinam Bald. procedere, quando ſumus in dubio, an cenſeatur communicatum dominium rei, ſuper qua contracta eſt ſocietas: at hîc ſumus in caſu claro, quòd pro parte Luccatelli fuit communicatum dominium tertiæ partis dictorum offi-
3 ciorum: & ideò non oportet inſpicere † diſſolutionem contractus, vt benè per Corn. in d. l. ſi paſcenda, ſub num. 46. Vnde cùm ſocietas in caſu noſtro ſit contracta ſuper dictis officiis, illud pactum de repetendo vel reſtituendo ſcuta 444. ad omne beneplacitum partium, debet intelligi, quatenus ſocietas non recipiat damnum in capitali, hoc eſt, quatenus tertia pars dictorum officiorum, quæ erat capitale, ſit eiuſdem pretij ſcutorum 444. non autem debet intelligi, quòd capitale eſſet ſaluum: & iſta interpretatio debet admitti in caſu noſtro, tum quia verba præcedentia ibi, *piglia in compagnia al terzo di detti officij*, ſunt clara, quòd ſocietas fuerit contracta ſuper officiis, & non ſuper fructibus, & ideò debent declarare verba ſubſequentia ipſius pacti, quæ non ſunt clara: non enim dicitur, quòd ſit in poteſtate partium ſemper & omni caſu repetere vel reſtituere ſcuta 444. vel non dicitur, quòd illa ſint ſemper ſalua. Tum etiam † vt euitetur ſubita correctio, l. non ad ea, ff. de condit. & demonſtra. Alciat. de præſumpt. regul. 3. præſumpt. a8. Tum & tertiò, vt excludatur contrarietas & contractus illicitus, vt in † terminis ſocietatis deducit Alexan. conſil. 191. num. 6. lib. a. Tum & quartò, quia verborum ſignificatio per largam interpretationem & conuenientem ſubauditionem debet ad intellectum ſanum, bonum, ciuilem, & vitio carentem
† applicari, prout inquit Rot. deciſ. 10. num. 4. & 5. de te- 16
ſtam. in antiq. per iura ibi allegata.

Non obſtat, quòd illa verba, *tanto al bene quanto al male*, quæ ſignificant lucrum & damnum, ſtante pactu de repetendo vel reſtituendo eas pecunias, debent intelligi, non de capitali, per ea quæ tradit Ioan. Calder. in ca. nauiganti, quæſ. a. col. 7. in princ. verſ. quòd autem dicitur, de vſur. vbi vult, tex. in §. & adeò. Inſtit. de ſocietat. volentē † poſ- 17
ſe conueniri, vt quis lucri partem ferat, & de damno non teneatur: nō eſſe intelligendum de capitali, ſed de damno & lucro mercimonij, ſequitur Lauren. de Rodulph. in tractat. de vſur. part. a. quæſt. 19. Abb. in d. ca. nauiganti, num. 11. poſt med. verſic. nec obſt. & ibi Ioan. de Ana. nu. 7. verſic. non obſtat, Lup. in ca. per veſtras, §. 11. nu. 7. de donat. inter virum & vxor. ſum. Syluest. in verbo, ſocietas, *il primo*, num. a. poſt med. verſ. ad §. autem de illa, & hoc idem voluit Addit. ad deciſio. Guid. Pap. 186. Natt. conſ. 403. nu. 4. verſ. ecce. & conſ. ſeq. num. 1. circa med. lib. a. Iaſ. conſil. 174. ante nu. 3. lib. a. Quoniam pro reſponſione dicitur, quòd damnum non poteſt intelligi, niſi de damno contingente in ſorte, & † non poteſt eſſe damnum, niſi quan- 18
do capitale non eſt ſaluum, vt inquit Bald. conſ. 493. ſub num. 1. lib. 4. per tex. in l. Murius, ff. pro ſoc. & quando ſocietas non lucratur, tunc illud non eſt propriè damnum, ſed non lucrum, ſiue ſterilitas, quia ſecundùm Bal. d. conſ. 493. ſub nu. 1. ſocietas † quandóque eſt lucroſa, quandóque ſterilis, quandóque damnoſa.

Non obſtant Calderi. & alij ſupra citati quia † non lo- 19
quuntur, quando eſt contracta ſocietas ad lucrū, & dam-
num, prout in caſu noſtro, ſed loquuntur de pacto inito 20
in contractu ſocietatis, vt quis lucri partem ferat, & de damno non teneatur, iuxta terminos d. §. & adeò, Inſtit. de ſocier. & in l. ſi non fuerit, ff. pro ſoc. quæ iura varios habent intellectus. Nam † vltra intellectum Theophili in 21
d. §. & adeò, intelligit Abb. in d. c. nauiganti, nu. 11. propè finem, verſ. darem alium intellectum, vt ſcilicet loquatur in ponente operam tantùm, qui ex pacto non tenetur de damno pecuniæ, cùm ſatis ſit eum ſentire damnum operarum amiſſarum, ſequitur ſum. Sylu. vbi ſup. num. 2. poſt med. verſ vel dic. Io. de Anan. in d. c. nauiganti, nu. 7. verſ. vel dici poteſt. Alium † intellectum tradit Pet. de Vbald. 22
duob. frat. part. 4. n. 6. ante medium, verſ. mihi tamen, pag. 29. vt ſcilicet dicta iura loquantur in eo, qui plus pecuniæ vel alterius rei contulit in ſocietate, qui poteſt paciſci, vt nō teneatur de damno, ſequitur & latiùs explicat Lup. in d. c. per veſtras, §. 1a. nu. 8. Corn. in d. l. ſi paſcenda, nu. a3. ante medium ibi Purpur. n. 37. Couar. lib. 3. var. reſolut. c. a. nu. 4. verſ. quibus ſuffragantur, Bero. d. c. nauiganti, nu. 41. poſt med. verſ. & conſequenter.

Maceraten. attentatorum. Mercurij, 16. Nouembris, 1583.

SVMMARIA.

1. Appellari non poteſt à ſententia lata in cauſſa alimentorum, quæ non iure actionis, ſed officio iudicis propter inopiam petita ſunt.
Limita vbi non adeſt inopia, nu. 2. & quare.
Item limita in alimentis præteritis, nu. 4.
3 Sententia lata in cauſſa mercedis pauperis inappellabilis eſt.
5 Alimenta futura quænam etiam dici poſſint.
6 Iudex ſi habet iuriſdictionem limitatā ad certam ſummam, in cognoſcendo, an valor rei ſit intra illam ſummam, debet attendi tempus petitionis, non poſterius quo creuit.

DECISIO DCCLXIV.

DOmini cū præſuppoſitō, quòd Ioſephus eſſet pauper non in genere, ſed eo reſpectu, vt non haberet vnde

vnde ſe aleret, dixerunt, cauſſam mercedis, de qua agitur,
non fuiſſe appellabilem, & per conſequens non conſta-
re de attẽtatis, ſtante reſcripto Sanctiſſimi ad memoriale
tranſmiſſum R.P.D. Seraphino, continente, quòd ſi ma-
teria non eſt appellabilis, curaret Ioſepho ſatisfieri. Et
moti ſunt Domini ex his, quæ in ſimili dicunt Doctor.
1 quòd à † ſententia lata in cauſſa alimentorum, quæ non
iure actionis, ſed officio iudicis propter inopiam petita
ſunt, nõ poteſt appellari, ita Guliel. de Cun. in l. 2. ff. de his
qui ſunt ſui vel alien. iur. argum. l. 2. ff. de re iudic. & l. 2. ff.
de ſer. ſequitur Bart. in fi. nu. 1. verſi. hoc verum. & ibi
Cum in nu. 4. ff. de appellat. recipien. Specul. de appel. §. in
quibus, nu. 11. Vital. de clauſul. tit. an iuri alimẽ. poſſit re-
nuntia. cum iuram. nu. 106. fol. mihi 633. Aretin. conſi. 97.
nu. 3. in fine alias, vt inquit Cuman. in d. l. fin. num. 4. verſ.
2 ſed vbi. quando † non adeſt. inopia, tunc bene poſſet ap-
pellari, per reg. l. & in minorib. C. de appel. Et quia ceſſat
ratiò, quòd alimenta non recipiunt dilationem. Et poſſe
appellari, quando is, pro quo eſt lata ſententia, aliunde ſe
alere poteſt, tenet Ioã. Andr. in addit. ad Specul. vbi ſupra,
num. 11. Vnde ſi Ioſephus tempore petitæ mercedis erat
adeò pauper, vt res non reciperet dilationem, ſequitur,
vt a decreto facto ſuper taxatione mercedis non potue-
rit appellari: ſicut enim à ſententia lata in cauſſa alimen-
torum debitorum officio iudicis, propter paupertatem
non poteſt appellari, quia res non recepit dilationem, d. l.
3 fin. de appel. recip. Ita † etiam dicendũ eſt de ſententia la-
ta in cauſſa mercedis pauperis, vt nõ ſit eppellabilis, pro-
pter eandem rationem, quia res non recipit dilationem.
Et licèt lex prohibens, cauſſam alimentorum per appel-
lationem ſuſpendi, intelligatur in alimentis futuris, non
4 in † præteritis, in quibus admittitur appellatio, Io. Andr.
vbi ſupra. Alberic. in d. l. fin. nu. 2. Bald. in l. 1. num. 6. C. de
fideicommiſſ. Aret. d. conſ. 97. num. 3. Iaſ. in l. in alimentis.
nu. 5. verſic. adde vltra eum. & ibi Dec. num. 10. verſic. &
pari ratione. Curt. iun. nu. 13. Alciat. nu. 10. C. de tranſact.
5 Nihilominus alimenta † futura dicuntur etiam illa, quæ
ſunt decurſa ante ſententiam, poſt tamen litem motam
ſiue petitionem illorum, quia alimenta reſpectu tem-
poris, quo fuit lis conteſtata, dicuntur futura, prout ſæ-
piùs in Rota reſolutum fuit, & ſignanter in vna Roman.
dotis, & alimentorũ coram Reuerendiſſimo ſancta Cru-
cio. 9. Maij. 1559. & in alia Roman. alimentorum de Vrſi-
nis coram R. Dom. Aldobrandino 24. Ianuar. 1575. & in
alia Ilerden. matrimonij coram Reuer. P. D. Blanchetto
15 Octobris, 1576. & faciunt trad. per Dd. in l. ſi idẽ cum
eodem. & maxime Iaſ. num. 6. ff. de iuriſdictio. omniũ iud.
6 Quòd ſi † Iudex habet iuriſdictionem limitatam ad cer-
tam ſummam, in cognoſcendo, an valor. rei ſit intra illam
ſummam, debet attendi tempus petitionis, & non tem-
pus poſterius quo creuit.

Cremonenſis penſionis. Lunæ, quinta De-
cembris. 1583.

SVMMARIA.

1 *Diſpenſatio præſumitur ex poſſeſſione decennali, quando allegatur ab eo, pro quo diſpenſatio præſumitur: ſecus ſi ab eo negatur, & ab alio contra eum allegatur.*
2 *Poſſeſſio præſumitur medio tempore continuata, ſi is qui ſemel poſſedit, aſſerit ſe hodiè poſſidere: ſecus ſi negat.*
3 *Solemnitas extrinſeca præſumitur, ſi ab eo allegetur, ad cuius fauorem præſumptio oritur: ſecus ſi negetur.*
4 *Iuſſus patris ſi allegatur, præſumitur præceſſiſſe: ſecus ſi negetur.*
5 *Semel tale ſemper præſumitur tale, ſi is, ex cuius facto præſumptio deſcendit, fateatur: ſecus ſi neget.*
6 *Temporis lapſus in connexis quod operatur quoad vnum, operatur & quoad aliud. Declara, vt num. 8.*
7 *Diſpenſatio in vno ex connexis extenditur ad aliud. Declara, vt num. ſeq.*
9 *Præſcriptio quæ oritur ex facto præſcribentis, non præſumitur.*
10 *Diſpenſatio non præſumitur quoad reſignationem ſtante eius negatione, nec etiam quoad penſionem.*
11 *Diſpenſatio quando præſumatur in penſionibus ex lapſu temporis.*
12 *Præſumptio iuſſus patris poteſt allegari etiam in inuito, quando ipſe poſſedit & conſecutus eſt commodum. Declara, vt num. ſeq.*
14 *Præſumptio quando elicitur aliundè, quàm ex facto eius, de cuius fauore agitur, non autem ex facto partis poteſt iudex in ea ſe fundare, etiam ſi pars eam non alleget.*
15 *Diſpoſitio l. 1. & 2. ff. de liber. cau. quo caſu procedant.*

DECISIO DCCLXV.

DOmini pro maiori parte tenuerunt, Carcanum non
poſſe cõtra reg. 24. allegare præſumptionem diſpẽ-
ſationis reſultantem ex poſſeſſione decennali Guiniſij
eo inuito & negante. Et ratio Dominorum fuit, quia † ex 1
decennali poſſeſſione tunc præſumitur diſpenſatio, quã-
do allegatur ab eo, pro quo diſpenſatio præſumitur; at
ſecus ſi ab eo negatur, & ab alio contra eum allegatur:
ſicut in ſimili videmus in continuatione poſſeſſionis,
quæ continuatio præſumitur, ſi is, qui ſemel poſſedit, aſ-
ſerit ſe hodie poſſidere: nam tunc † præſumitur poſſeſ- 2
ſio medio tempore continuata, ſecus ſi negat, tunc enim
præſumptio iſta ceſſat, gloſſ. in l. ſiue poſſidetis, in verbo,
conſtitui. verſ. vel diſtinguitur. & ibi Bart. nu. 6. & 7. Bal.
nu. 1. circa medium, verſ. reuoco in dubium. Angel. num.
4. verſi. in gloſ. 3. Alberic. nu. 4. verſic. Offred. autem. Paul.
de Caſt. num. 9. Corn. colum. 2. circa medium, verſ. tu dic.
C. de probatio. Butr. in cap. cum ad ſedem, nu. 15. in med.
verſic. dico colligendo. & ibi Abb. num. 15. ad med. verſi.
D. Ant. colligendo, de reſtitu. ſpoliat. Alciat. de præſumpt.
reg. 2. præſump. 21. nu. 6. verſ. primus eſt. & verſ. ſecundus
caſus. Bald. in l. Celſus, part. 4. quaſt. 1. nu. 8. ad medium,
verſ. quinto limita, de vſucapio. Rip. in cap. cum Eccleſia
Sutrina. nu. 22. vbi de cõmuni, de cauſ. poſſeſſ. & propriet.
Couar. qui etiam de cõmuni in cap. Raynutius. §. 11. ſub
nu. 2. verſ. imò iure cõmuni. de teſtam. Item † ſolemnitas 3
extrinſeca præſumitur, quando ab eo allegatur, ad cuius
fauorem præſumptio oritur: at ſecus ſi ab eo negatur, ſe-
cundùm Salyc. in l. ſi filius, quæſt. 1. verſ. ſed hoc nõ obſtã-
te. C. de petit. hæred. dicẽtem, quòd † iuſſus patris præſu- 4
mitur præceſſiſſe ſi ipſe hoc allegat: ſecus ſi negat, ſequi-
tur Alexan. conſi. 9. nu. 9. verſicul. poteſt etiam, lib. 3. bene
Ruin. conſ. 23. nu. 20. lib. 5. Gabriel. de præſump. concluſ. 1.
nu. 74. Idq́ue generaliter firmat Barto. in d. l. ſiue poſſide-
tis, ſub nu. 14. dicens, quædam eſſe, quæ mutantur con-
tingenter facto noſtro interueniente, & eo caſu proce-
dere dictã l. ſiue poſſidetis. nempe, quòd † qui ſemel fuit 5
tale, ſemper præſumitur tale, ſecundùm diſtinctionem
ſuperiùs factam, ſi is ex cuius facto deſcendit præſumptio,
fateatur: ſecus ſi negat.

Non obſtat, quòd præmiſſa non procedunt, quando
alius habet ius connexum, prout in caſu iſto, in quo pen-
ſio fuit reſeruata in eadem ſupplicatione reſignationis,
& pendet à validitate ipſius reſignationis: in connexis
autem † lapſus temporis, quoad vnum operatur, quoad 6
aliud. prout in præſcriptione. Felyn. in cap. auditis, nu. 17.
verſ. nec obſtat. & num. 20. de præſcript. & in cap. cùm ex
iniuncto, num. 5. & 8. de hæret. Et diſpenſatio † in vno ex 7
connexis extẽditur ad aliud, gloſ. & Docto. in cap. quia in
tantum, de præb. Quia reſpondetur, quòd tunc obiectum
procederet, ſi Guiniſius non negaret ſe impetraſſe diſ-
penſationem, quia tunc ex decennali poſſeſſione præſu-
meretur

ar etiam ſuper penſione, ſicut præſumpto vno ex
xis, cenſetur præſumptum & aliud. Sed † cùm Gui-
neger ſe impetraſſe diſpenſationem, & ſic neget fa-
proprium, ex quo oritur præſumptio, ratio annexo-
on facit, ſicut nec etiam faceret in materia præſcri-
s: ſi enim quis negaret ſe præſcripſiſſe, non poſſet
dicere eum præſcripſiſſe, nec quoad vnũ, nec quoad
connexum, cùm † præſcriptio oriatur ex facto præ-
ntis, & ideò non præſumitur, vt poſt Abb. conſ. 82.
6. poſt medium, lib. 1. tradit Balb. de pręſcrip. 2. parte
. princip. quæſt. 3. num. 8. fol. 73. Imò ſicut † diſpen-
non præſumitur quoad reſignationem ſtante reſi-
one Guiniſij, ita nec etiam præſumi debet quoad
onem. Illud autem, quòd diſpenſatio extenditur ad
exa, non applicatur, quia hìc nulla adeſt diſpenſa-
ſed tantùm eius præſumptio oriens ex curſu tempo-
æ præſumptio ceſſat negante Guiniſio.
on obſtat, quòd in penſionibus præſumitur † diſ-
atio ex lapſu temporis, prout fuit deciſum in vna
en. penſio. Quia aut Carcanus prætendit diſpenſa-
m ex curſu temporis, & tunc non poteſt, cùm non
decennium pacificum, in quo penſio exacta fuerit.
rò fundet ſe in præſumptione diſpenſationis in per-
Guiniſij, & tunc non admittitur negante Guiniſio.
i illa Pharen. Ideò præſumebatur diſpenſatio, quia
aderat is, de cuius diſpenſatione præſumenda ageba-
quia ſi adfuiſſet, & negaſſet diſpenſationem, vtique
fuiſſet præſumpta.
on obſtat, quòd † præſumptio iuſſus patris poteſt al-
ı etiam eo inuito, quando ipſe poſſedit, & conſecu-
eſt commodum, vt per Salic. in d. l. ſi filius, quęſt. 1. ibi,
ſi pater poſſediſſet. Quia † obiectũ procederet, ſi Pa-
eciſſet aliquem actum poſitiuum, tunc enim poſſet
gari præſumptio diſpenſationis, etiam à tertio. Sed in
noſtro non conſtat de aliquo actu poſitiuo Papæ, &
canus nititur ſolùm poſſeſſione decennali Guiniſij,
ns, ex ea reſultare præſumptionem diſpenſationis,
non poteſt iſtam præſumptionem allegare contra
niſium, negantem, quia hæc præſumptio prouenit ex
o ipſius Guiniſij, quòd ſcilicet diſpenſationem obti-
rit.
Non obſtat, quòd quando † præſumptio elicitur aliun-
quam ex facto eius, de cuius fauore agitur, non autem
acto partis, poteſt iudex in ea ſe fundare, etiam ſi pars
non alleget, vt per Abb. in c. afferte. nu. 4. & ibi Felin.
n. 4. de præſumpt. Quia in caſu iſto præſumptio oritur
facto partis, quòd ſcilicet, obtinuerit diſpenſationem.
mùm non obſtat text. in l. 1. & 2. ff. de liberali cauſſa.
ua † procedit, vbi agitur de cauſſa ſtatus perſonæ, in
a cauſſa filius poteſt agere inuito patre, & pater inuito
io: ſed regula eſt in contrarium, l. Pomponius, in fin. ff.
procurat. gl. in d. l. 1. in verbo, inuitorum.

Sabinen. caſtri Vaconis. Veneris, 9. Decembris, 1583.

SVMMARIA.

Poſſeſſionem conſtituentis de tempore conſtituti tenetur probare, qui in conſtituto ſe fundat.
Inſtrumenta poſſeſſionem non probant.
Fallit in locatione contra conductorem, nu. 3.
Intellige tamen, vt num. 4.
Poſſeſſio ciuilis & naturalis transfertur in creditorem per conſtitutionem pignoris vna cum eius conſignatione.
Creditor dicitur verè poſſidere pignus quoad auocandam poſſeſſionem.
Poſſeſſio de præſenti non infert poſſeſſionem de præterito, niſi probetur dominium.
Poſſeſſio ſubſequens non prodeſt conſtituterio.
9 *Verba æquiuoca non concludunt neceſſariò ad poſſeſſionem.*
10 *Narratiua breuis non facit plenam fidem, quoad tertium.*
11 *Conſtitutum regulariter probat contra ſingularem ſucceſſorem.*
Fallit, niſi probaretur amiſſio poſſeſſionis de tempore conſtituti, num. 12.

DECISIO DCCLXVI.

Domini dixerunt, quòd ſi hæredes & donatarij Lau-
rentij Guiſij tenentur probare de tempore vendi-
tionis poſſeſſionem Cardinalis Franciotti, conſtituentis
ſe poſſidere nomine ipſius Goiſij, illam ſine dubio non
probant reſpectu primi extremi, quia † cùm ipſi nitantur 1
conſtituto in inſtrumento venditionis appoſito, tenen-
tur probare poſſeſſionem conſtituentis de tempore con-
ſtituti, Bal. in l. ſiue autem, ff. de Public. in rem actio. Doct.
in l. quamuis, §. primo, ff. de acquirend. poſſeſſio. cum aliis
allegatis per Tiraquel. de conſtitut. poſſeſſ. limit. 1. num. 8.
Quòd autem Cardinalis Franciottus de tempore conſti-
tuti poſſideret, conantur hæredes & donatarij Guiſij tri-
pliciter probare. Primò, *ex duobus inſtrumentis confectis de
anno 1518. in quorum primo Cardinalis promitti aſſignare ca-
ſtrum Vaconis in pignus Comiti Alberto, pro ſcutis 4000. In ſe-
cundo Cardinalis aſſignat eidem Comiti Alberto per triennium
fructus dicti caſtri.* Secundò, *ex inſtrumento adeptionis poſ-
ſeſſionis dicti caſtri per d. Comitem Albertum de anno 1524.*
Tertiò, *ex aſſertione Clementis, de qua in breui de anno 1524.
ibi, & dudum antea ad ipſum Cardinalem ſpectantia & perti-
nentia.*

Ad primum reſponſum fuit, quòd ex illis inſtrumen-
tis non probatur poſſeſſio Cardinalis de tempore conſti-
tuti, quia † inſtrumenta nõ probant poſſeſſionem, l. præ- 2
dia. vbi Bart. & alij, ff. de acquiren. poſſeſſio. oportet enim
probare factum, ex quo reſultet poſſeſſio, Soc. conſil. 205.
num. 1. libr. 1. Nec obſtat, quòd † ex inſtrumento locatio- 3
nis probatur poſſeſſio contra conductorem, Bart. in l. ad
probationem. C. de probat. Ruin. conſ. 46. ſub nu. 12. poſt
medium, verſic. conſtat itaque, lib. 4. Quia † hoc procedit, 4
quando conſtat conductorem tenuiſſe rem conductam:
hìc autem non apparet, Comitem Albertum poſſediſſe
poſt dictam aſſignationem: quinimò ſi conſtaret ipſum
poſſediſſe vigore dictæ aſſignationis, vtique res eſſet cla-
ra, quòd Cardinalis non poſſidebat tempore conſtituti,
quia † per conſtitutionem pignoris vna cum eius conſi- 5
gnatione transfertur in creditorem ciuilis & naturalis
poſſeſſio. Iaſ. poſt alios in l. 1. §. per ſeruum. num. 5. & ibi
Soc. in ſecunda lect. nu. 10. ff. de acquir. poſſ. Et † quoad 6
auocandam poſſeſſionem creditor dicitur verè poſſide-
re pignus, vt latè per Menoch. de recuper. poſſeſſ. remed.
9. num. 199. ad fin.

Ad ſecundum, de inſtrumento adeptionis poſſeſſio-
nis reſponſum fuit, ex eo non inferri ad poſſeſſionem
Cardinalis de anno 1521. Nam † ex poſſeſſione de præ- 7
ſenti non infertur ad poſſeſſionem de præterito, Alciat.
de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 21. nu. 15. niſi probaretur
dominium Cardinalis de anno 1521. Tunc enim ex poſ-
ſeſſione de præſenti præſumeretur etiam poſſediſſe de il-
lo tempore, Salyc. in l. ex perſona. C. de probat. & ita limi-
tat Alciat. vbi ſup. nu. 15. verſ. vnde probato. Sed circum-
ſcripta probatione dominij ex poſſeſſione Cardinalis de
anno 1524. non infertur (vt dixi) ad poſſeſſionem de anno
1521. & † ſubſequens poſſeſſio non prodeſt conſtituto- 8
rio, Tiraq. d. limit. 1. num. 13.

Ad tertium, de aſſertione Clementis, de qua in breui,
fuit reſponſum, quòd illa verba ad ipſum Cardinalem
ſpectantia & pertinentia ſunt æquiuoca, cùm † poſſint 9
referri ad proprietatem, l. ſciendum. §. hęc verba. & l. ver-
bum illud pertinere. ff. de verb. ſignif. & ideò nũ conclu-

dunt neceſſariò ad poſſeſſionē. Non obſtat, quòd dictum
breue ſit expeditum motu proprio, quia vltra, quòd de
hoc non conſtat, tertius non poteſt ſe fundare in narrati-
10 ua dicti breuis, ita † vt quoad ipſum faciat plenam proba-
tionem, Achil. de motu propr. deciſ. vnica.

An autem hæredes & donatarij Laurentij Guiſij te-
neantur, vel non teneantur probare poſſeſſionem Cardi-
nalis de tempore venditionis, Domini dixerunt pendere
ab eo, an Illuſt. Domini Caëtani ſint ſingulares ſucceſſo-
11 res Cardinalis in Caſtro, de quo agitur, quia † conſtitu-
tum regulariter loquendo ſufficienter probat contra ſin-
gularem ſucceſſorem, Aret. conſ. 36. ſub nu. 3. verſ. ſecun-
do dico, Soc. conſ. 11. nu. 1. circa medium, verſ. & pro præ-
dictorū confirmatione, lib. 3. & in propriis terminis Grat.
conſ. 42. ſub nu. 12. & 13. lib. 2. Tiraq. poſt alios d. limit. 1.
nu. 10. in fine, & nu. 23. Vnde hęredibus Guiſij regulariter
12 loquendo conſtitutum ſufficeret, niſi † pro parte Domi-
norum Caëtanorum probaretur amiſſio poſſeſſionis de
tempore conſtituti, Tiraq. d. limit. 1. num. 7.

Cremonen. penſionis. Lunæ, 16. Ianuarij, 1584.

SVMMARIA.

1 Præſumptio dominij in præteritum viget etiam in præſens, ſtante retentione poſſeſſionis, etiam ſi negaret ſe dominum.

2 Aſſerenti ſe alienaſſe ea, in quorū poſſeſſione reperitur, non creditur, ſed alienatio præſumitur ſimulata, & in fraudē.

Declara, vt nu. ſeq.

4 Negans ſe hodie poſſidere, quod ſemel poſſedit, debet conuinci de mendacio, quod non præſumitur.

5 Papa præſumitur adhærere voluntati reſignantis, quando ius remanet penes reſignantem: ſecus ſi non remanet.

DECISIO DCCLXVII.

Domini ſteterunt in deciſis ex deductis in deciſione.
Quibus non obſtat, quòd Guiniſius negando ſe ob-
tinuiſſe derogationem vel diſpenſationem aduersùs reg.
24. ſtante quòd poſſederit beneficium per decennium, ex
qua decennali poſſeſſione præſumitur diſpenſatio, & va-
liditas tituli, & ſtante quòd etiam hodie poſſideat, cenſe-
3 tur negare in fraudem penſionarij, ſicut † præſumptio,
quòd qui fuit dominus, præſumatur etiam de præſenti eſ-
ſe dominus, l. ſiue poſſidetis, & ibi Docto. C. de probatio.
viget etiam ſi negaret ſe dominū, ſed retineret poſſeſſio-
nem, Alciat. de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 20. nu. 4. verſ.
ſecus ſi negaret, vbi citat text. in l. ſicut. §. ſuperuacuum. ff.
quibus mod. pign. vel hypot. ſoluat. vbi non † creditur aſ-
2 ſerenti ſe alienaſſe ea, in quorum poſſeſſione reperitur,
ſed alienatio præſumitur ſimulata & in fraudem. Quia
reſpondetur, † tum quòd iſta præſumptio fraudis non eſt
3 habenda in conſideratione ſtante facilitate illam proban-
di per diligentias: ſi enim Guiniſius in fraudem Carcani
negaret ſe obtinuiſſe diſpenſationem, poſſet Carcanus fa-
cile probare hanc fraudem, faciendo diligentias in locis,
vbi poſſet reperiri regiſtrata diſpenſatio. Vnde ſtante iſta
facilitate probandi, Domini non habuerunt in conſidera-
tione hanc præſumptionem fraudis. Tum etiam, † quòd
4 ſicuti is, qui ſemel poſſedit, & hodie negat ſe poſſidere,
debet conuinci de mendacio, aliàs ſi præſumeretur poſſi-
dere, conuinceretur de mendacio ex ſola præſumptione,
quod eſt falſum, vt expreſſè firmat Bald. in d. l. ſiue poſſi-
detis, num. 1. propè finem, verſic. tu teneas gloſ. C. de pro-
batio. ita Carcanus ſi prætendit Guiniſium negare in frau-
dem, & in hoc eſſe mendacem, maximè ſtante facilitate
probādi. Sed quod videtur tollere omnem difficultatem,
& ex quo ceſſant deducta pro parte Carcani, vltra quòd
ſecondùm Dominos non applicantur caſui noſtro, facit
illud, quòd ex poſſeſſione decennali Guiniſij præſumitur
reualidatio ſuæ gratiæ, quoad beneficium, non autem
quoad penſionem, quia non eſt præſumendum ipſum
impetraſſe reconualidationem penſionis in ſui præiudi-
cium, maximè tam graue ac etiam in præiudicium Eccle-
ſiæ. Nec intrat ratio connexitatis, quia licèt ab initio,
quando Guiniſius fuit prouiſus de beneficio per reſigna-
tionem, eius prouiſio fuit connexa cum penſione, quia
reſignans reſignauit reſeruata penſione nihilominus,
poſtquam reſignatio, prouiſio, & penſio: & omnia in-
de ſecuta fuerunt annullata per regulam 24. potuit Gui-
niſius obtinere reconualidationem tituli beneficij tan- 4
tùm. Nec poteſt dici, quòd Papa veriſimiliter non conceſ-
ſerit ſine penſione, ſtante voluntate reſignantis, cui † Pa- 5
pa præſumitur adhærere. Quia fuit reſponſum, quod pro-
cederet, ſi ius remanſiſſet penes reſignātem: ſed cùm nul-
lum ius penes eum remanſerit, quia beneficium vacauit
per eius promotionem, veriſimile eſt, Papam conceſſiſſe
reconualidationem gratiæ ſine penſione, ceſſante ratione
adhærendi intentioni reſignantis.

Potentin. quartæ. Lunæ, 16. Ianuarij, 1584.

SVMMARIA.

1 Cauſſa omnino conceſſionis ceſſare debet, ad hoc vt ceſſet conceſſio.

2 Conceſſa ad tempus cenſentur poſt tempus prohibita.

3 Sententiæ duæ liquidatoriæ requiruntur ſuper liquidatione.

4 Lis finita dicitur per renuntiationem, niſi reus eam non acceptaret, & vellet ſententiam propter fructus & alia, cum num. ſeq.

6 Lis finita etiam dicitur, quando eſt lata ſententia ad fauorem actoris ſequuta poſſeſſione.

Decla, vt num. ſeq.

8 Conceſſio Papæ latè debet interpretari, non autem reſtringi.

9 Fructus peti poſſunt finito iudicis officio etiam per renuntiationem, ſicut per ſententiam.

Fallit, niſi reus non acceptauerit, num. 10.

DECISIO DCCLXVIII.

Reſolutum, deputationem Reuerendiſſ. Archiepi-
ſcopi Coſan. pro nunc nō eſſe reuocandam, & con-
ſequenter, Epiſcopum Potentinum ſuam ordinariam iu-
riſdictionem exercere non poſſe: cauſſa enim quæ mouit
Papam ad concedendam exemptionem, non ceſſat in to-
tum, cum adhuc pendeat lis ſuper fructibus & expenſis,
Papa namque conceſſit exemptionem clero Pincerni,
quia Epiſcopus Potentin. vexabat illum propter litem,
quam cū eo habebat ſuper quarta fructuum, ne ius ſuum
proſequeretur, quam exemptionem Papa conceſſiſſet
etiam, quòd non ſuper iſta quarta, ſed ſuper quacunque
re lis verſa fuiſſet. Vnde cùm adhuc ſuperſit lis ſuper fru-
ctibus & expenſis, non poteſt dici, quòd cauſſa † conceſ- 1
ſionis ceſſet omnino, prout requiritur, Tiraque. ceſſ. cauſ.
limit. 32.

Non obſtat reg. quòd † conceſſa ad tempus cenſentur 2
poſt tempus prohibita. Quia conceſſa intelliguntur ad
tempus totius litis, quæ quamuis non ſit ſuper quarta, eſt
tamē ſuper fructibus ab Epiſcopo occaſione quartæ per-
ceptis: cùm enim ſuper liquidatione requirantur duæ
† ſententiæ liquidatoriæ, nō poteſt dici non adeſſe litem, 3
& ad hoc propoſitum deſeruiunt tradita per Sarn. in reg.
de annal. q. 44.

Sicuti enim quādo ſententia lata eſt ad fauorem acto-
ris, non dicitur lis finita, quia ſeruandi ſunt termini ad do-
cendum de paritione, & quia executorialibus intimatis &
reproductis non poteſt capi poſſeſſio, ita hoc caſu non
poteſt dici lis penitus ceſſare, cùm agendum ſit de liqui-
datione fructuum.

n obſtat, quòd † per renuntiationem dicatur lis fi-
poſtquam liti. vbi omnes, C. de pactis. Caſſad. deciſ.
:e pendent. Put. deciſ. 498. libr. 2. Quia † poteſt reus
tiationem non acceptare, & velle ſententiam pro-
uctus & alia, l. vtique, ff. de rei vindic. Paul. de Caſt.
ooſtquam liti, nu. 6. Et † quamuis dicatur lis finita,
eſt lata ſententia etiam ad fauorem actoris ſecuta
ſione, prout videtur ſecuta in caſu iſto, in quo Epi-
i debet ſolùm abſtinere ab actione quartæ, Mohe-
ciſ. 180. quod idem dicitur de renuntiatione, vt per
deciſ. 1. de lit. nihilominus † id benè procedit ad ef-
i, vt beneficium non dicatur ampliùs litigioſum,
n propterea dicitur nõ durare lis ſuper liquidatio-
ctuum.

ı obſtat, quòd Papa in conceſſione exemptionis ſe-
rinxit ad litem ſuper quarta. Quia † eius conceſſio
bet intelligi ita ſtrictè, ſed intelligenda eſt ſuper
ı & occaſione quartæ, cùm adſit eadem ratio con-
e exemptionis, ne iſti clerici ob oppreſſionem Epi-
ogantur ius ſuum indefenſum relinquere.

u obſtat, quòd non poſſunt pete fructus, ex † quo
xpirat officium iudicis per ſententiam, ita per re-
tionem, Bal. & Salic. in l. terminato, C. de fruct. &
enſ. Quia † hac de cauſſa poteſt reus velle ſenten-
.l. vtique, ff. de rei vindic. & Paul. de Caſtr. in dict. l.
iam liti, nu. 6. Et ita practicatur. Ne tamen iſti cle-
litiosè differant liquidationem fructuum, præfiga-
terminus duorum menſium ad faciendam hanc li-
ıonem: & ſi tergiuerſabuntur, reuocetur deputatio
piſcopi Ceſan. & ſubiciantur Epiſcopo Potentin.
beatur in conſideratione huiuſmodi lis, tanquam
niosè ſubſtentata.

Roman. Notariatus. Ven. 25. Ianuar. 1584.

SVMMARIA.

otarius delinquens in officio non priuatur ipſo iure officio.
na priuationis, nunquam incurritur ipſo iure, niſi ſint iura expreſſa.
rba legis quando ſunt dubia, in dubio potiùs iudicari debet canon ferendæ ſententiæ, quàm latæ.
ondemnatoria non ſit, vbi ipſo iure pœna incurritur.
ntentia priuatoria officij requiritur, non autem ſufficit condemnatoria ad aliquem priuandum officio propter delictum in eo commiſſum. Sed contra num. 8. & eſt communis.
otarius donec fuerit per ſententiam priuatus, vel interdictus vti officio, valent inſtrumenta per eum poſtea confecta.
Sed contra, nu. 8. ex communi.
otarius ſi ex delicto commiſſo in officio eſt ſimpliciter damnatus, valent inſtrumenta poſtea per eum confecta, donec exauctoratus, ſiue priuatus non fuerit. Contrarium tamen, vide nu. ſeq. ex communi.
ntentia condemnatoria delicti in officio commiſſi, ſufficit ad priuandum notarium eius officio, ex communi.
cus ſi extra officium, nu. 10.
otarius condemnatus de falſo non poteſt de cætero officium notariatus exercere.
otarius ſi delinquat extra officium, ſententia priuatoria officij requiritur: ſecus ſi in officio. ex communi.
otarius priuatur ſolùm exercitio officij, non autem titulo, & proprietate, dum venit priuandus propter delictum in eo commiſſum, & ante nu. 16.
otarius condemnatus de delicto commiſſo in officio, cenſetur priuatus officio adeò, quod non poteſt noua conficere inſtrumenta.
otariatus officium Doctores accipiunt pro facultate, ſine auctoritate conficiendi inſtrumenta, non autem proprietatem officij ſeparatam ab exercitio.
14 *Officij proprietas dicitur eſſe in bonis noſtris, de qua diſponi poteſt.*
15 *Auctoritas conficiendi inſtrumenta eſt res ipſius Principis.*
16 *Notarius priuatus exercitio officij propter delictum in eo commiſſum, poteſt præteritas rogationes ante condemnationem factas perficere, & in publicam formam redigere.*
17 *Sententia condemnatoria contra notarium de delicto in officio commiſſo, ſortitur tantummodo effectum ſuum quoad noua inſtrumenta conficienda, non ad præterita.*

DECISIO DCCLXIX.

DVbitaui in cauſſa Roman. notariatus, an Franciſcus
Burgus fuerit ipſo iure priuatus officio notariatus,
præſuppoſito ſine veri præiudicio, quòd in eo deliquerit.
Super quo dubio licèt informantes plures tetigerint dif-
ficultates, tamen Domini ſtrictè ad dubium, & non egre-
diendo terminos illius, tres tantùm conſtituebant diffi-
cultates. Prima fuit, *an notarius delinquens in officio priuetur
officio ipſo iure.* Secunda, *an ad priuādum notarium officio pro-
pter delictum in eo commiſſum requiratur ſententia priuatoria
officij, vel ſufficiat ſententia condemnatoria delicti in officio com-
miſſi.* Tertia, *an priuetur ſolùm exercitio officij, vel etiam titulo,
& proprietate.*

Quoad primam, Domini † negatiuam amplexi ſunt, 1
tum quia hoc nulla lege cauetur, vt deducit Capic. deciſ.
121. num. 23. verſi. in caſu noſtro, & nunquam incurritur
pœna † priuationis ipſo iure, niſi ſint iura expreſſa, vt per 2
Tiraquell. in l. ſi vnquam in verbo, reuertatur, num. 248.
C. de reuoc. donat. tum † quia quando verba, l. iudices, C. 3
de dignit. libro duodecimo, l. ſi quos, C. de offic. præfect.
prætor. l. ſi aliquid, C. de ſuſcep. arca. libro 10. & aliarũ le-
gum de hac materia loquentium, eſſent dubia, tũc in du-
bio potiùs iudicari debet canon ferendæ ſententiæ, quàm
latæ, vt per eundem Tiraq. vbi ſupra nu. 246. Tum & ter-
tiò, quia Doct. infra citandi requirunt ſententiã condem-
natoriam delicti, & † tamen ſi pœna priuationis officij 4
incurreretur ipſo iure, non requireretur condemnatoria,
vt per Tiraq. vbi ſup. nu. 400.

Quoad ſecundam difficultatem, Odofre. in l. ſi quis ex
argentariis, §. cogẽtur, ad finem, ibi, niſi eſſet depoſitus, vt
de cætero non conficeret inſtrumenta, ff. de eden. ſentit
† requiri ſententiam priuatoriam officij, Spec. de inſtrum. 5
edit. §. reſtat. n. 33. in fine, idem ſentit, dum dicit, quòd do-
nec † notarius fuerit per ſententiam priuatus, vel interdi- 6
ctus vti officio, valent inſtrumenta per eum poſtea con-
fecta, ſed clarè tenet Bal. in l. Caſſius, n. 3. in fi. ibi, non per-
dit officium donec priuetur, ff. de ſenat. & in l. 2. §. miles,
ante nu. 3. ibi, donec ipſo officio nominatim priuetur, ff.
de his qui not. infam. in l. 2. nu. 2. propè fin. ibi, exauctora-
tus per ſententiam, C. de vindic. libert. & in l. iubemus, §.
ſanè n. 2. ibi, quamdiu priuatur per ſententiam retinet of-
ficium, & exercitium officij, C. de ſacroſan. Eccleſ. Paul. de
Caſt. conſ. 180. nu. 3. circa med. ibi, aut lata erat ſententia
priuatoria officij. Nell. de bannit. 1. part. ſecundi tempor.
quæſt. 51. propè fin. fol. 202. vbi cõcludit, quòd ſi notarius
† ex delicto commiſſo in officio eſt ſimpliciter dãnatus, 7
tunc valent inſtrumenta poſtea per eum confecta, donec
exauctoratus, ſiue priuatus non fuerit, & ſubdit tunc in-
telligi exauctoratus, ſi id expreſsè in ſententia dicatur. Et
Nell. refert, & ſequitur Foller. in pract. crim. in verbo, ban-
niantur, nu. 39. fol. mihi 73. His tamen non obſtantibus,
Domini firmarunt, communem opinionem eſſe in con-
trarium, quod † ſufficit ſententia condemnatoria delicti, 8
cum qua opinione etiam tranſiuerunt, eam námque te-
nuerunt Bart. Angel. Ioan. de Plat. & Iacob. Rebuff. in l. ſi
aliquid, C. de ſuſceptor. lib. 10. notantes ex illo text. quòd
† notarius condemnatus de falſo, non poteſt de cætero 9

Digitized by Google

officium notariatus exercere. Hoc idem voluerunt in d.
10 §.cogentur.Ang.nu.2.Paul.de Caſtr.nu.3.dicens, requiri
† ſententiam priuatoriã officij, quando notarius deliquit
extra officium: at ſecus, quando in officio, Alex.nu.6.Ia-
cob. de S.Georg.num.12. Iaſ. num. 17. Paul. de Caſtr. in
l.quamuis.§.fin.nu.2.ff.de ſolut.& bene conſ. 203. ſecun-
dùm veterem impreſſ.Bald.in l.& militibus.num. 3. verſ.
& ideò notarius. & ibi Paul.de Caſtr.num.4.& 5. & Dec.
num.16.verſ.& nota. C. de milit. teſtam. Afflict. in con-
ſtit.reg.in conſtit.incip.iudices.tit.de elect.offic.nu.8. Ti-
raquell.de pœn.cauſ.58.nu.7.in fine, & numero 8. Alua-
rot.conſ.67.numero.10.inter conſ. crim. diuerſ. libro pri
mo.Iul.Clar.in pract.crimin.§.final. quæſt. 73. veſ. nota-
rius condẽnatus.Franc.Marc.deciſio.299.lib.ſecundo. &
hanc eſſe communem teſtantur Alex. Dec. Cla. & Franc
11 Mar.vbi ſupra.

Quoad tertiam difficultatem, quòd † priuetur ſolùm
exercitio, ſentiunt gloſſ.in dicto §.fi.in glo.vltima.in Au-
thent.de ar.Bart.Angel.Ioan.de Plat. & Iacob. Rebuff. in
d.l.ſi aliquid Tiraquel.de cauſ.58.nu.8.dum dicunt, quòd
notarius delinquens in officio, vel condemnatus de falſo
non poteſt officium exercere, & ſic loquuntur de exer-
citio. In contrarium quòd priuetur nedum exercitio,
ſed etiam titulo & proprietate, videntur ſentire Angel.
in dicto §.cogentur, nu.2.Alexand.num. 6. Iacob nu. 12.
Paul.de Caſt.dicto conſ.203.in princip.Clar.d. quæſt. 73.
verſ.notarius condemnatus.Franc.Mar.d.deciſ. 299. dum
12 dicunt, † notarium condemnatum de delicto commiſſo
in officio, cenſeri priuatũ officio adeò, quòd non poteſt
noua inſtrumenta conficere. Sed Domini dixerunt, iſtos
Doctores non facere ad propoſitum, nec ab aliquo repe-
riri tactam hanc difficultatem, cùm Doctores loquen-
13 tes de hac materia † accipiant officium notariatus pro
facultate ſiue auctoritate conficiendi inſtrumenta, & ſic
priuatio officij ſecundùm eos verificatur in priuatione
exercitij. Et ideò quando dicunt, notarium condemna-
tum de falſo priuari officio, ſubiciunt declarando, adeò
quòd non poſſit noua inſtrumenta conficere. Nunquam
autem Doctores conſiderarunt, proprietatem officij ſe-
14 paratam ab exercitio, eamque † eſſe in bonis noſtris, eſſe
venalem, & de ea diſponi poſſe. Et bene hanc materiam
declarat Bald.in l.ſecunda, ſub num.2.C.de vindic.libert.
15 vbi inquit, † auctoritatem conficiendi inſtrumenta eſſe
rem ipſius Principis, nec poſſe circa hanc rem à notario
aliquid diſponi. Et in hac tertia difficultate Domini te-
nuerunt, notarium condemnatum de delicto commiſſo
in officio non priuari proprietate ſiue titulo officij, ſed
ſolùm exercitio, & eo quidem quoad futura inſtrumen-
16 ta: nam † præteritas rogationes ante condemnationem
factas poteſt perficere & in publicam formam redigere
Angel.in dict.§.cogentur, num.3.Fulgoſ.num.5.verſ.vel
quinto.Paul.de Caſtr.num.3. circa fin. Alexand. numero
7.Iacob.de ſancto Georg.nume. decimotertio. Iaſ.nu.17.
& 18. idem Iaſon in l.Barbarius, nu.58. ff. de offic. præſid.
17 Butr.in cap.fraternitatis, num.6. vbi inquit, † ſententiam
condemnatoriam ſolúmmodo ſuum effectum ſortiti,
quoad hoc, vt noua inſtrumenta conficere nequeat, non
vt præterita non valeat perficere, & ibi Ioan. de Anan.
num.16.Socin.num.12.& Felyn.nu.12. de hæretic. Vnde
ſi notarius condemnatus de falſo, vel de delicto in offi-
cio commiſſo poteſt antiquas rogationes explere, & ro-
gationes antiquæ ſunt ſuæ, Domini non videbant, quo-
modo poſſit induci priuatio, quoad proprietatem & ti-
tulum officij.

Valentin.emolumentorum.Mercurij: prima Fe-
bruarij, 1584.

SVMMARIA.

1 Canonici & beneficiati vocati per eorum nomina collectiua regulariter cenſentur vocati pro æquali portione.

Quod procedit nedum quando aliqui ſunt vocati ſub nomine collectiuo, & alius ſub nomine proprio & ſingulari, ſed etiam, quando omnes nomine collectiuo vocantur, tam ex vna, quàm altera parte.num.2.

3 Beneficiati licèt non habeant collegium, tamen veniunt & vocantur ſub nomine collectiuo.

4 Conſuetudo loci eſt attendẽda circa applicationes & diſtributiones portionum inter canonicos & beneficiatos.

DECISIO DCCLXX.

Domini tenuerunt, admiſſionem canonicorum ad
diſtributiones, de quibus agitur, æquis tamen por-
tionibus cum beneficiatis, intelligendam eſſe æquis
portionibus quoad corpora, non quoad perſonas; quia
cùm ambo, tam canonici, quàm beneficiati fuerint ad-
miſſi, ad huiuſmodi diſtributiones per nomina collecti-
ua (nomen enim canonicorum & nomen beneficiato-
rum ſunt nomina collectiua) intrat reg. quòd † vocati 1
per nomina collectiua regulariter cenſentur vocati pro
æquali portione, l.ſi quis Titio & hæredib.ff. de vſufruct.
accreſcen.l.ſi muliere cum liberis.ff.de hæred. inſtituend.
latè Roman.conſ.99.num.1.Abbas conſil.37.lib.2. Doct.
in l.fi.maximè Iaſ.nu.5.& Dec. pariter nu. 5. de impuber.
& aliis ſubſtit.Fely.in c.paſtoralis, ſub nu.9.de reſcrip.Iaſ.
in l.iuriſgentium.§.fi.num.9.prope finem, verſ.adde.ff. de
pactis.Soc.iun.conſ.104.nu.17.lib. 1. Et quamuis Docto.
ſupradicti loquantur, † quando plures vocantur ſub no- 2
mine collectiuo, & alius ſub nomine proprio & ſingula-
ri tamen idem procedit etiam, quando alij vocantur pa-
riter ſub nomine collectiuo, prout in caſu Roma. in quo
teſtator mandauit fieri diſtributionem per conſules &
hæredes, & ſic omnes collectiuè nominauit, quo caſu de
iure (niſi aliud teſtator diſpoſuiſſet) conſules pro vna
voce, & hæredes pro alia voce, & ſic æqualiter admiſſi fu-
iſſent, prout declarat idem Roman.d.conſ.99.num.4. Iaſ.
in d.§.fin.num.9.ad fin.Soc.iun.d.conſ. 104. nu. 17. Non
obſtant argumenta, quæ fiunt pro parte beneficiatorum
in materia diſtributionum. Quia nihil concludunt: li-
cèt enim diſtributiones viritim intereſſentibus diſtribu-
antur, tamen nil prohibet, quin de portione tangente
canonicos fieret maſſa, quæ poſtea diſtribueretur viritim
inter canonicos intereſſentes. Non obſtat, quòd † bene- 3
ficiati nõ ſiunt collegium, quia nec hæredes faciunt col-
legium, & tamen ſi teſtator dicat, diſtribuantur per hære-
des & Titium, hæredes habent vnam vocem, per ſupra al-
legata, Noc obſtat, quòd finis applicationis fuit ſeruitium
perſonale. Quia hoc ſeruitium perſonale nõ excluditur,
vt ſup.deductum eſt. Cæterum Domini dixerunt, ſeruan-
dam eſſe † conſuetudinem hactenus & tamdiu obſeruа- 4
tam, quàm verba applicationis optimè admittunt, cùm
ſe referant ad ordinationem faciendam, ex allegaris pro
parte capituli, etiam quòd verba aliud ſuaderent, Abb.
in cap.cum dilectus.nu.7.de conſuetud.Soc.conſ.145.nu.
2.lib.1.cum aliis allegatis.

Roman.dotium de Zappis.Lunæ, 30.Ia-
nuarij. 1584.

SVMMARIA.

1 Domus ſeu alia res ſubiecta fideicommiſſo poteſt tota ſubhaſtari, & deliberari pro concurrenti quantitate legitima. Niſi tamen reperiatur emptor pro parte.nu. 3.

2 Decretum, quod res pignorata, licèt plus valeat, quàm ſit debitum, adiudicetur creditori, valet, ſed illud plus reddendum eſt debitori.

4 Diſpoſitio l.fin.C.de dot.promiſ.procedit etiam quando filia renuntiauit bonis paternis, & maternis.

DECISIO DCCLXXI.

Domini dixerunt, quòd ſi tertia pars domus, de qua
agitur, erat libera Iacobi, de Alexiis ratione ſuæ le-
gitimæ.

Digitized by Google

e, executio facta ſuper ea, & illius ſubhaſtatio, & [..]tatio ſubſtinetur in totum, nonobſtante, quòd eſ[..]necta fideicummiſſo, quia † pro concurrenti quã[..]legitimæ, & ſic pro tertia parte potuit etiam ſub[..]i, & deliberari tota, Bald. in l. final. num. 4. poſt med. [..]n. fin. autem minus. C. de iur. domin. impetran. Vbi [..]on vitiari ſecundum decretum, † per quod adiudi[..]creditori res pignorata, quæ plus valet, quàm ſit de[..], ſed illud plus reddendum eſſe debitori, ſequitur [..]n l. iuſtè poſſidet. num. 23. ff. de acquir. poſſeſ. & ibi [..]. 13. poſt med. verſ. aliquãdo, & ſecundo. & Claud. [..]ſel. n. 12. vbi ad id ponderat a contrario ſenſu, l. ma[..]io. §. item præter. ff. de rebus eorũ. bene Ruin. conſ. [..]b num. 10. lib. 1. maximè, † quando non potuiſ[..]eriti emptor tertiæ partis tantùm dictæ domus, [..]on poſſit commodè ſeparari: pars enim ſeparata à [..]minus valet, quam vnita toti, nec affert tantam vti[..]n pars reſpectu partis, quantùm affert totum re[..]totius, prout bene deducit Ruin. vbi ſupra. Et pari[..]mini dixerunt, Iacobum potuiſſe promittere do[..] filiabus, quatenus eius legitima patiebatur, quia [..]cebat contra fideicommiſſum. Si verò legitima [..] tempore promiſſionis dotium erat conſumpta, & [..]riti filiarum ipſius Iacobi erant, & ſunt pauperes, [..]è quod habent quinque alios fratres, ita vt ſi vel[..]ter ſe diuidere, non haberent ſinguli eorum ſcuta [..] Domini dixerunt, dotem mille ducatorum pro qua[..]lia de tempore promiſſionis, videlicet, de anno [..] attenta tenuitate facultatum maritorum, fuiſſe ex[..]am, & ideò non potuiſſe promitti in præiudicium [..]mmiſſi, cùm ſatis eſſet congrua dos ſumma ſcuto[..]80. pro qualibet, quæ ſcuta 680. partim erant de maternis, videlicet, ſcuta 487. cum dimidio, & par[..] paternis, videlicet, ſcuta 192. cum dimidio ſoluta [..]cobum ad computum dotis, quæ ſolutio non po[..]ci facta pro ſatisfactione dotis maternæ, quia id eſ[..]ta text. in l. fi. C. de dot. promiſ. quę † procedit etiã, [..]lo filia renuntiauit bonis paternis, & maternis [..]. deciſ. 178. num. 13.

Aquilan. prioratus. Mercur. 1. Febr. 1584.

SVMMARIA.

[..]neficia ad nutum ſuperioris amouibilia poſſunt conferri etiam fratribus regularibus.

[..]liter, vt nu. 6. & nu. 8.

[..]culium habere ex permiſſu ſuperioris non repugnat voto paupertatis.

[..]or non poteſt ab abbate ſine cauſſa remoueri.

[..]gulares poſſunt diſponere de fructibus beneficiorum regularium, ſicut clerici ſeculares de fructibus beneficiorum ſecularium.

[..]gularia regularibus, & ſecularia ſecularibus.

[..]gulares ſunt incapaces tituli beneficij etiam regularis.

[..]eneficium, quod confertur, dicitur etiam committi.

[..]bbas dicitur intitulatus in abbatia regulari, ad quam eligitur, & confirmatur.

[..]nſtitutio de publicandis, intrat etiam in beneficiis ad nutum amouibilibus.

[..]m intrat etiam ſi Eccleſia, pro qua ſit publicatio, non ſubſit cathedralis, vel Metropolitanæ nu. 10.

DECISIO DCCLXXII.

[..]ſolutum fuit, prioratum, de quo agitur in titulum [..]ollatum fuiſſe, & conſtitutionem de publicandis [..]. Præſuppoſuerunt enim Domini, in religione [..] Spiritus præter hoſpitalia adeſſe domos, prioratus [..]ficia, prout colligitur ex literis Pauli Secundi ibi, *[..]mbus, hoſpitalibus, & beneficiis ſeu membris*, & ex li[..]ti Quarti ibi, *omnia & ſingula hoſpitalia, domos, præ[..] oratoria, prioratus, Eccleſias, capellas, membra, ſeu beneficia dicti hoſpitalis.* Præſuppoſuerunt etiam iſta omnia
conferri fratribus ordinis ſancti Spiritus, imò non niſi
illis conferri poſſe, vt apparet ex primis literis eiuſdem
Sixti, in quibus prohibet, ne in titulum vel commen-
dam conferantur aliis, quàm fratribus, ergo conſtat poſ-
ſe in titulum, & commendam fratribus conferri. Dixe-
runtque hoc non repugnare voto paupertatis, quia † fra- 1
tres poſſunt ad notum ſuperioris remoueri, vt in aliis re-
ligionibus, Cle. 2. vbi gloſ. in verb. electionẽ. de reſcript.
& in pręceptoriis ſancti Ioãnis Mohed. in deciſ. 269. Non
enim † repugnat voto paupertatis habere peculium ex 2
permiſſu ſuperioris, cap. 2. vbi Abb. num. 4. de ſtat. monac.
Syluestr. in verbo, religio. il 6. nu. 7. verſ. ſin autem. Quia
cùm hæc beneficia ſint ad nutum amouibilia, is qui ea
obtinet, eſt ſemper paratus dimittere, quando ſuperior
voluerit, & ſic non repugnat voto paupertatis. Et quòd
habere proprium non ſit contra votum paupertatis, ap-
paret, quia † Prior non poteſt ab Abbate ſine cauſſa re- 3
moueri, cap. ſecundo, in fine, & ibi Doct. de ſtat. monach.
Et hinc eſt, quòd † regulares poſſunt diſponere de fru- 4
ctibus beneficiorum regulariũ, ſicuti clerici ſeculares de
fructibus beneficiorum ſecularium, vt per Nauar. in c. vt
non dicatis. nu. 42. 12. quęſt. 1. & in apolog. quæſt. 1. mon.
80. num. 4. & 5. poſt Card. in Clem. ſecunda, §. ſed & tales.
in primo notab. de vita & honeſta. clerico. & in Clemen.
gratiæ. colum. penult. ad fin. verſ. quòd interrogatus in
qua ſtione facti. de reſcript. Apparet etiam, quia † regula- 5
ria regularibus, ſecularia ſecularibus, cap. cum ſingula. de
præb. lib. 6. Clem. 1. de elect. clarus text, in Clem. prima, de
ſupplen. neglig. prælat. Et † quæſtio inter Doct. non eſt de 6
titulo, an regularis ſit capax tituli beneficij regularis, ſed
an poſſit diſponere de fructibus, ſicut ſecularis, de qua
quæſtione Nauar. vbi ſupra.

His ſtantibus, Domini inferebant ad reſolutionem præſentis dubij pro affirmatiua, quòd prioratus iſte ſit collatus in titulum, & quòd conſtitutio, de publican. intret. Nam verba prouiſionis Aſcanij ſunt clara: dicitur enim in ea, *tibi conferimus, & de illo etiam tibi prouidemus, teq́; in illius verum, certum, & legitimum priorem, adminiſtratorem, & rectorem facimus, conſtituimus, & deputamus.*

Non obſtant illa verba, curam, regimẽ, & adminiſtra-
tionem committimus, quia conueniũt etiam titulo, cùm
† beneficium, quòd confertur, dicatur etiam committi, 7
c. cùm in illis in princ. de præben. lib. 6. Cle. 1. de ſup. negl.
prælat. Clem. ne in agro. de ſtat. monach.

Non obſtat, quòd hæc verba, ſunt impropriãda ra-
tione perſonæ. Quia perſona non repugnat, quin ei de-
tur in titulum ad nutum amouibile: Abbas † enim eſt in- 8
titularis in abbatia, & tamen eſt regularis, & eligitur, &
confirmatur, c. cupientes. de elect. lib. 6.

Non obſtat, quòd cùm hæc beneficia ſint ad nutum
amouibilia, ceſſat conſtitutio de publican. Quia † con- 9
trarium eſt iam reſolutum.

Non obſt. quòd non intrat conſtitutio, ex quo ſecun-
dùm ipſam publicatio eſt facienda in Eccleſia cathedrali,
vel Metropolitana, cui beneficium immediatè ſubeſt, &
iſte prioratus nõ ſubiicitur alicui Eccleſiæ cathedrali, vel
Metropolitanæ, ſed ſolùm magno hoſpitali. Quia † nil 10
prohibet, quin publicatio fiat in Eccleſia ipſius Prioratus.

Neapolitan. ſacriſtiæ. 6. Februarij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Articulorum ſpecificatio non requiritur, vbi ex officio proceditur per inquiſitionem, non ad effectum pœnæ, ſed remouendi ab adminiſtratione.*

Declara tamen & diſtingue, vt nu. 2. 3. & ſeq.

3 *Specificatio articulorum in proceſſu ex officio per viam inquiſitionis non debet fieri, vbi infamarentur plures perſonæ, & fama eſſet generalis, non ſpecialis.*

4 *Fama duplex eſt, generalis & ſpecialis.*

Digitized by Google

5 *Remiſſoria, an poſſit dari ad probandum delictum per inquiſitionem.*

6 *Purgatio non eſt iudicenda apparentibus accuſatore, & teſtibus.*

7 *Accuſatore apparente, & non probante, debet reus abſolui, & non indici purgatio.*

DECISIO DCCLXXIII.

Circa dubium iſtud duæ cadunt difficultates.

Prima, *an articuli ſint bene ſpecificati.*

Secunda, poſito, quod ſic, *an ſuper illis ſit danda remiſſoria.* Quoad primam, tertius, quartus & vndecimus, quoad tempus non ſunt bene ſpecificati, quintus, & duodecimus concernunt res geſtas in curia.

1 Circa ſpecificationem dicitur, quòd, quando † proceditur per inquiſitionem, non ad effectum pœnæ, ſed ad effectum remouendi ab adminiſtratione, & inquiritur ex officio, tunc non requiritur hæc ſpecificatio, vt per Inno. Hoſt. Butr. Card. & Abb. in c. accepimus, de purg. canon.
2 Hæc † materia habet difficultatem, tum quia potiùs ſapit accuſationem, tum quia iudices, quibus cómiſſa eſt cauſſa appellationis, non inquirunt, ſed fiſcus videtur inſtare, & accuſare: tum quia parte opponente etiam in huiuſmodi inquiſitione videtur deueniendum ad ſpecificationem, vt poſt multa finaliter videtur diſtinguere Socin. in c. qualiter, & quando, *il ſecondo*, n. 851. cum ſeq. de accuſatio. Tum
3 † quia ceſſat ratio, qua potiſſimùm mouentur Doct. præcitati, quæ eſt, quia informarentur plures perſonæ. Item
4 † quia fama poteſt eſſe generalis, & non ſpecialis, vt per Innoc. in d. c. accepimus, num. 2. Hoſt. colum. pen. propè fi. Card. n. 9. Abb. & alij ſupradicti. Quæ rationes ceſſant, quia quoad perſonas illæ ſpecificantur, ſolum ius eſt in tempore, & loco.

Quoad ſecundam difficultatem, an ſit danda remiſſo-
5 ria ſuper iſtis articulis, licèt aliàs fuerit data † ad probandum delictũ, vt per Creſcen. deciſ. 130. tamen cùm teſtes bene probent bonam famam Vincentij, & adſit cauſſa, cur Archiepiſcopus eum amore nõ proſequatur, & modus quo fuit proceſſum contra ipſum, quia debebant apponi edicta, & videre quis ſe opponebat, licèt poſſit ſuperior inquirere, eſt deneganda, tum quia refricantur vulnera iam obducta. Tum quia ſuſcitatur proceſſus, à quo fuit Vincentius purgatus, & ad ordinem preſbyteratus promutus.

Non obſtat, quòd quando adeſt accuſator non inducitur purgatio. Quia tex. in cap. nos inter. de purgat. canon. dicit, ceſſante accuſatore, & teſtibus, & ibi Abb. dicit,
6 † quòd apparentibus accuſatore, & teſtibus non eſt indicenda purgatio. Non enim apparebant teſtes, nec accuſator, licèt adeſſet inſtigator, & ibi Soc. nu. 3. non poteſt dici
7 grauatus, quia † apparente accuſatore, & non probante debuit abſolui, & non indici purgatio per ſupradicta.

Maceraten. mercedis. Lunæ, 6. Febr. 1584.

SVMMARIA.

1 *Index deferendo appellationi, & dando reuerentiales, dicitur abdicare à ſe omnem iuriſdictionem, eámque transfundere in iudicem ad quem.*

2 *Appellatio admiſſa per iudicem, à quo eo tunc dicitur valida, & eius delatio operari abdicationem iuriſdictionis, quando pars non opponit: ſecus ſi opponat.*

DECISIO DCCLXXIV.

Domini, ſtante reſolutione in hac cauſſa facta, quòd cauſſa mercedis, de qua agitur, non ſit appellabilis, renuerunt, appellationem ex eo, quòd iudex a quo illam admiſit, & apoſtolos reuerentiales dedit, non fuiſſe validam. Concluſerunt etiam, decretum relaxationis mandati non fuiſſe nullum ex eo, quòd idem † iudex deferendo appellationi, & dando reuerẽtiales abdicauit a ſe omnem iuriſdictionem, eámque transfudit in iudicem ad quem, quia huiuſmodi admiſſio, delatio, & datio reuerentialium non poſſunt operari validitatem appellationis, & nullitatem decreti relaxationis mandati, ſtante oppoſitione partis reſultante ex memoriali porrecto Sanctiſſimo D. N. vbi ſupplicat ordinari iudici à quo, vt faciat ſibi ſolui mercedem, & expenſas. Tunc enim † appellatio admiſſa 2
per iudicem à quo eſt valida, & tunc eius dilatio appellationi operatur abdicationem iuriſdictionis, quando pars non opponit: at ſecus ea opponente, vt per Aflict. ſuper conſtitut. regn. tit. de defenſis impoſit. num. 8. fol. 63. & in vſib. feud. tit. quæ ſint regalia. in verbo, & bona committentium crimen, num. 125. fol. mihi 225. & proſequuntur Modern. in repet. l. vnicæ, C. ſi de moment. poſſeſſ. limit. 13. num. 4.

Montisfaliſci hæreditatis. Vener. 24. Febr. 1584.

SVMMARIA.

1 *Statutum nullum tanquam non ligans non præſumitur vſu receptum, nec in eo quiſque poteſt ſe fundare.*

2 *Negatiua, in qua conſiſtit fundamentum intentionis, probanda eſt.*

3 *Statutum nullum allegans non habet intentionem fundatam.*

Et eò magis, vt teſtator non cenſeatur ſe conformare cum eius diſpoſitione, nu. 4. Fallit, vt nu. ſeq.

5 *Teſtator diſponens in caſu, in quo diſponit ſtatutum, in eo cenſetur ſe conformare & non vltra, cum nu. ſeq.*

6 *Statutum dicitur ius commune ipſius ciuitatis, cum quo teſtator præſumitur ſe conformare.*

7 *Præſumptio, quòd teſtator cenſeatur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti, non ſemper procedit, & facilè euitatur.*

Imò non procedit in verbis conditionalibus teſtatoris: ſecus tamen in diſpoſitiuis, nu. 8.

9 *Opinatio teſtatoris, qui dicatur opinaſſe ſtatutum valere, eſt probanda.*

10 *Probatio ſuper non vſu ſtatuti, vel eius contrario vſu, debet eſſe concludens in eiſdem terminis ſtatuti.*

11 *Negatiua ſuper nullitate, vel non vſu ſtatuti eſt difficilis probationis.*

DECISIO DCCLXXV.

Qvoad primam partem dubij, Domini dixerunt, ſtatutum, de quo agitur, data eius nullitate non præ-
ſumi vſu receptum, & moti ſunt Domini. Quia † ſi ſtatu- 1
tum eſt nullum, non ligat, & conſequenter qui allegat ſtatutum nullum, non habet intentionem fundatam. Ratio enim, cur ſtatutum præſumatur vſu receptum, eſt, quia ligat, & is qui allegat ſtatutum, habet intentionem fundatam in verbis illius. Vnde qui dicit, non obſtat ſta-
tutum, quia non eſt in vſu, debet hoc probare, cùm † in 2
tali negatiua conſiſtat fundamentum intentionis eius. Dec. conſ. 649. nu. 9. Gozad. conſi. 16. in fi. Creſc. deciſ. 79.
Et allegans † ſtatutum nullum, non habet intentionem 3
fundatam, quia illa diſpoſitio non arctat: & ſi vult dicere, quòd arctat, quia vſus eam comprobaret, hoc tanquam fundamentum ſuæ intẽtionis probare debet, prout reſolutum fuit coram Illuſtriſſ. Cardinali Lancelloto in cauſſa Leodien. negationis poſſeſſionis, 16. Nouem. 1571.
Et † hoc tantò magis dicendum eſt ad effectum, vt teſta- 4
tor non cenſeatur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti: quando † enim teſtator diſponit in caſu, in quo diſpo- 5
nit ſtatutum, in eo cenſetur ſe conformare, & non vltra, vt per Aym. conſ. 150. n. 4. verſ. ſecundo particulariter reſpondeo. Nam † ſtatutum dicitur ius commune ipſius ci- 6
uitatis, cum quo præſumitur teſtatorem voluiſſe ſe conformare, quia illud eſt ſibi notum, & ſecundùm illud vixit, vt dicunt. Doct. in l. hæredes mei, cum ita, ff. ad Trebel, vbi Alex. nu. 8. & 9. latè Rip. nu. 75. cum plurib. ſequ.

& præ

Digitized by Google

:ertim.num.79.Zanch. latiſſimè.nu. 1119. Et quia
lũ Corn.conſ.91.nu.1.lib.1.non † ſemper procedit
æſumptio,& de facili ab ea receditur, quod idẽ di-
cian.conſ.60.n.28.& 29.lib.3.bene Aym conſ.250.
Zanch.in d.§.cum ita,num.1158. Vltra † quòd non
unt aliqui volenres, regulam hanc procedere in
depoſitiuis teſtatoris, non autem in conditionali-
imiu.conſ.224.nu.40.& 28.lib.2. Decian. conſ. 12.
. lib. 1. In boc tamen Domini noo fecerunt fuoda-
im. Si itaque ſtatutum, de quo agitut, eſt nullum,&
quenter nihil diſponir, & non eſt verũ, quod ſit ius
illius ciuiratis, ceſſat illa præſumptio, quæ alias (vt
n eſt) eſt leuis. Et licèt † quandò teſtator opina-
iſſer ſtatutum valere, attenderetur hæc opinio, vt
anch.vbi ſup.num. 1160. nihilominus opinatio iſta
nda eſſet.

tantùm ad ſecundam partem dubij, Domini dixe-
quòd ſi intraret præſumptio vſus ſtatuti,& ageretur
obando non vſum ſiue contratium vſum, probatio,
offertur pro parte Gabriellæ, non ſatis faciebat, niſi
crentur teſtes, vt declatatent, an illi caſus, & lites, de
as loquuntur, fuerint ſuper ſucceſſione ab inteſta-
nia † hoc non probato, probatio nou concludit, vt
Corn.conſ.125.colum. 2. lib. 4. & fuit tantùm in vna
ſin. bonorum de Vbaldis, 18. Martij, 1583. coram R.
om. Aldobrandino, præſertim, quia primus ad ſepti-
dicit ignotare, an Ioannes, & Faliſcus fecerint teſta-
tum. Et licèt ſuper primo deponat, quòd euenerint
caſus, in quibus filiæ excluſeruut patruos in ſuc-
one fratrum earum, non tamen dicit patres deceſſiſ-
inteſtato. Et † hæc negatiua eſt difficilis probatio-
vt dicit Corne. vbi ſupra. Et licèt ſuper ſecundo di-
ion obſtante ſtatuto,& ſic virtualiter loquatur ab in-
to, tamen non concludit, niſi teſtis repetatur pro
ratione ſui dicti. Et ſecũdus ſuper primo dicit igno-
, an ſtatutum ſit in vſu, vel ne: & licèt dicat, quòd
ido aliquis mortuus eſt, ſucceſſerunt filiæ, & non fra-
non tamen dicit, quod deceſſerit ab inteſtato, & eo-
modo reſpondetur ad tertium. Et quamuis quar-
uper primo dicat, quando ſono ſucceſſi ſimili caſi gli
uoli hanno hauuta la robba, allegat caſum cuiuſdam
nandioli, nec exprimit, an deceſſerit teſtatus, vel in-
itus.

ſcien. deuolutionis bonorum. Lunæ, 5. Martij, 1584.

SVMMARIA.

Confeſſio auctoris nocet tam vniuerſali, quàm ſingulari ſucceſſori.

Libri auctorum regulariter non probant.

Declara, niſi adminiculis adiuuentur, cum nu. 3.

Idq; magis, quando agitur de declarando aliquo facto. num. 4.

DECISIO DCCLXXVI.

DOmini dixerunt, quòd ſi Præpoſitus poſſet coadiu-
uare probationem iſtam, bonum eſſet: ſin minùs, te-
runt coſtare ex omnibus ſimul iunctis de bono iure
leſiæ, & conſequenter de eius dominio in bonis, de
bus agitur. Moti ſunt autem principaliter ex confeſ-
ie Petri Franciſci auctoris Marci Antonij, de qua in
cordia, quæ † confeſſio nocet neduin vniuerſali, ſed
in ſingulari ſucceſſori. Rui.conſ.50.n.3.lib.5.conſ.53.
n.18.lib.2.& conſ.128.num.16.eod.lib.2.

Non obſtat, quòd iſta confeſſio non ſit clara, tum quia
ratur prætenſio Iuliani Præpoſiti, qui prætendebat,
um Franciſcum poſſidere bona iſta, vti bona præpo-
ra, tum etiam ex eo, quia verba illa, ex cauſſa emphy-
is vel alias, &c. ſunt dubia. Nam pro reſponſione di-
in fuit, quòd licèt in concordia narretur prætenſio
poſiti, non tamen in eo narratur, quòd Petrus Fran-
us prætendebat, ſententiam ad eius fauorem latam
a canonizatione regreſſus, ob non ſolutionem pen-
ſionis tranſiuiſſe iudicatum: Idq; etiam apparet, quia
in diſpoſitiua concordiæ partes ſe inuicem quietant, &
Petrus Franciſcus vult, vt Præpoſitus cedat ei omnia iura
ſibi competentia ſuper terris, de quibus agitur, etiam ſi
fuiſſent præpoſituræ ex cauſſa permutationis etiam in-
ualidæ. Et vlteriùs ſe obliget ad defendendum Petrum
Franciſcum, & eius hæredes, & ſucceſſores à quibuſcunq;
perſonis, collegio, & vniuerſitate, & præſertim ab opera
montis Piſciæ & hoſpitali altus paſſus. Et pro verifica-
tione huius confeſſionis poſſunt ſecundùm Dominos
de ſeruire teſtes ſaltem de auditu, & libri Iuliani, & Guidi
Præpoſitorum, qui † libri licèt regulariter non probent 2
ex allegatis in diſcurſu, tamen in caſu iſto videntur pro-
bare, tum quia ſi verificãtur in ſolutionibus canonicis ibi
annotatis, ergo & in aliis. Tum & tertiò, quia fuerunt
authenticati iuxta formam ſtatuti Piſciæ, quòd licèt det
facultatem Prætori adhibendi fidem, & ſic non arctet,
nihilominus hæc authenticatio aliquid plus operatur.
Tum & quartò, quia comprobantur ex inuentariis, & li-
bris tutorum Marci Antonij: quo fit, vt quamuis prædi-
cti libri Præpoſitorum non probent, † tamen accedenti- 3
bus aliis adminiculis, & veriſimilibus, probant. Aym. cõſ.
434.nu.23.lib.3. Et † præmiſſa eò magis procedunt, quia 4
hic non agitur, niſi de declaranda, & verificanda confeſ-
ſione, de qua in concordia, ad tradita per Deci.conſ.146.
num.14.ver.& in hoc propoſito.

Burgen. expenſarum. Mercurij, 14. Martij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Expenſæ factæ per prædeceſſorem debentur eius hæredibus, non autem ſucceſſori.*

2 *Pœnæ condemnationum, quæ ex forma ſtatuti pro portione debentur poteſtati, qui condemnauit, ſi exigantur à ſucceſſore, trahuntur retro ad beneficium prædeceſſoris ſicut finis ad principium.*

3 *Res iudicata trahitur retro ad ſententiam.*

4 *Expenſæ factæ per prædeceſſorem, licèt ſint in vtilitatem Eccleſiæ, tamen habentur pro eius credito.*

DECISIO DCCLXXVII.

FVit tentum, capitulum non teneri reficere moderno
Archiepiſcopo expenſas factas per Cardinalem de
Mendoza eius prædeceſſorem in lite habita cum eodem
capitulo ſuper exemptione iuriſdictionis, ſed illas deberi
hæredibus Cardinalis, quia cùm Cardinalis obtinuerit
ſententiam, quæ poſtea tranſiuit in iudicatum, huiuſmo-
di † expenſæ debebantur Cardinali, & hodie debentur 1
eius hæredibus, non autem ſucceſſori, prout in his termi-
nis deciſum fuit in vna Piſan. liquidationis fructuũ corã
bon.mem. Oradi. 20. Nouẽbris, 1570. per doctrinam Ang.
in l. poſſeſſor, §. redactæ, ff. de pet. hæred. vbi vult, † quòd ſi 2
ſtatutum diſponat, quòd Poteſtas debeat habere quar-
tam partem pœnarum, quas redigi fecerit in communi,
ſi Poteſtas condemnauerit ſuper pœnis, licèt illas nõ ex-
egent, ſed ſucceſſor eius, quarta pars debetur prædeceſſo-
ri, qui condemnauit, quia ipſe fuit potiſſima cauſſa exa-
ctionis, quæ trahitur retro, ſicut finis trahitur ad princi-
pium, quando neceſſariam conſequentiam habet ab eo,
l. 3. §. Scio, ff. de minor. & Ang. ſequuntur Soc.conſ.151.n.
14.lib.1. Dec.conſ.654. in fin. & in auth. ſi quis in aliquo,
num.5.verſ.& declarando. & ibi Alciat. ſub.num. 6. verſ.
attenditur, C. de eden. Cephal.conſ.136. ſub num.8. verſ.
3. lib. 1.

Non obſtat, quòd ſententia non tranſiuit in iudicatũ
tempore Cardinalis, ſed tempore ſucceſſoris. Quia res iu-
dicata non prouenit ex diligentia ſucceſſoris, ſed ex ne-
gligentia capituli: & ſat eſt Cardinalem habuiſſe ſenten-
tiam, licèt eius tempore non tranſiuerit in iudicatũ, quia
† Cardinalis obtinendo ſententiam fuit potiſſima cauſſa 3
rei iudicatæ, quæ trahitur retro.

Non obſtat, quòd iſtæ expenſæ fuerunt factæ pro vti-

Digitized by Google

4 litate Eccleſiæ. Quia † quomodocunque ſit, ſat eſt hoc
eſſe creditum Cardinalis, quod habetur pro exacto, poſt-
quam ab eo factæ fuerunt diligentiæ, & obtenta ſententia
cum condemnatione expenſarum.

Aquilan. Prioratus. Veneris, 16. Martij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Abbas poteſt remouere priorem manualem etiam ſine cauſſa, ex communi, & num. 4.*
Fallit, niſi ſubſit malitia, num. 2.
Vel præſumptio alicuius odij, num. 3.
5 *Conſuetudo non vſus non inducitur in actibus meræ facultatis.*

DECISIO DCCLXXVIII.

DVbitaui in cauſſa Aquilan. prioratus, *an frater Aſca-
nius poſſit amoueri à Prioratu ad nutum ſuperioris*, Do-
mini 16. Martij, 1584. informante tantùm hoſpitali ſancti
Spiritus concluſerunt, ſine difficultate fratrem Aſcanium
poſſe à Prioratu ad nutum ſuperioris amoueri, tam inſpe-
cto iure communi, quàm etiam inſpectis priuilegiis. Nam
de iure communi apud Cittamontanos communiter te-
1 netur Abbatem † poſſe remouere priorem manualem
etiam ſine cauſſa, quia Abbas, quando tales adminiſtra-
tiones committit, exprimit, quòd nuda voluntate etiam
ſine cauſſa poſſit illos ad clauſtrum reuocare, ita tenet Io.
And. in cap. cùm ſingula, ſub nu. 2. de præben. lib. 6. & poſt
eum ibi Gemin. col. 2. propè fin. verſic. ſed non recipitur.
But. num. 5. Anchar. ſub num. 4. Franc. nu. 5. verſ. ſed apud
Italos, Dec. in c. ad noſtram, nu. 7. ver. ſed in Italia, de con-
2 firmat. vtil. vel inutil. Et hæc † reuocatio poteſt fieri ſine
cauſſa, dummodò abſit malitia, vt per Card. in clem. 1. §.
præmiſſa, num. 4. ad fin. verſ. ego puto, de ſupplen. neglig.
3 prælat. vel † dummodo non ſubſit præſumptio alicuius
odij, vt poſt But. tenet Imol. in d. clem. 1. ſub nu. 44. ver. d.
Ant. credidit, & Franc. in d. c. cum ſingula, nu. 1. circa med.
4 verſ. ſed Imola. Et † quòd Abbas ceſſante malitia poſſit
tales prioratus, & adminiſtrationes ad nutum reuocare,
firmat Silu. de benefic. part. 3. q. 68. in fin. & fuit rentum in
illa Burgen. amotionis magiſtri capellæ 11. Decembris,
1581. coram R.P.D. Blanchetto.

Quo vero ad priuilegia conceſſa Hoſpitali ſancti Spiritus, illa ſunt clariſſima, quòd ſuperior poteſt amouere ſine cauſſa.

Non obſtat, ſi exemplo fieret ius in cõſuetudine, quòd
beneficium manuale non ſolet reuocari. Quia cùm hoc
ſit in facultate Abbatis, ſi non eſt vſus tali facultate, con-
5 ſuetudo non inducitur, cùm † in actibus meræ facultatis
conſuetudo non inducatur, prout in ſpecie tradit Abb. in
d. c. ad noſtram, nu. 11. & ibi Dec. nu. 6. ver. vlt. Abbas con-
cludit. Rebuff. de pacif. poſſeſſ. num. 335.

Callaguritan. beneficij de Dordoniz. Veneris,
16 Martij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Commiſſio appellationis obtenta à ſententia ordinarij non appellata, nullam tribuit iuriſdictionem.*
2 *Sententia nulla dicitur ex defectu citationis.*
3 *Appellatio interpoſita per vnum ex conſortibus litis ſuffragatur aliis.*
4 *Iudicium nedum ſecunda inſtantia poteſt incipere à procuratore.*
5 *Proteſtatio in iudicialibus, debet repeti in quolibet actu.*
6 *Conſentire in iuriſdictionem duobus dicitur modis, vel per litis conteſtationem, vel oppoſitionem dilatoriarum, ex communi.*
7 *Aſſeſſoris conſilio omnia geſta præſumuntur.*
8 *Cauſſa instructa præſumitur, vbi eſt in ſtatu, in quo poterat ferri ſententia.*

DECISIO DCCLXXIX.

COntra ſententiam Cantoris de victoria in ſecunda
inſtãtia latam pro parte Didaci plures opponeban-
tur nullitates. Prima, *ex defectu iuriſdictionis, quia cum Pe-
trus, & Franciſcus non appellaſſent a ſententia ordinarij, com-
miſſio † appellationis pro parte ipſorum obtenta, & Cantori de* 1
Victoria directa, non tribuebat ei iuriſdictionem. Secunda, *ex
defectu citationis, quia † fuit citatus pater Didaci, qui pater in* 2
beneficialibus non habet mandatum. Tertia, *quia Cantor de Vi-
ctoria pronunciauit ſine voto aſſeſſoris, ſine quo non poterat pro-
nunciare, quia pater Didaci proteſtatus fuit, vt eius filius per-
ſonaliter citaretur, deinde allegauit litis pendentiam in Rota, &
declinauit iuriſdictionem, & iudex iuxta formam commiſſionis
aſſumpſerat aſſeſſorem.* Quarta, *quia ſententia Cantoris fuit la-
ta contra ſententiam ordinarij, quæ fecerat tranſitum in iudica-
tum.* His tamen non obſtantibus, Domini dixerunt, ſen-
tentiam Cantoris non eſſe attentatam, neque nullam, &
ideò non reuocandam. Prima nullitas tollitur ex facto,
quia Franciſcus à ſententia ordinarij illicò appellauit, vt
in proceſſu, fol. 271. quæ † appellatio ſuffragatur etiã Pe- 3
tro litis conſorti, l. 1. & 2. C. ſi vnus ex plurib. appel. c. pen.
de appel Tho. de Tan. deciſ. 22. Secunda tollitur etiam ex
facto, quia fuerunt citati pater Didaci, & Didacus de Æ-
quinon, vt in proceſſu, fol. 291. qui ambo erant procura-
tores Didaci, prout de eorum mandato cõſtat in proceſ-
ſu, fol. 48. Et † iudicium ne dum ſecunda inſtantia poteſt 4
incipere à procuratore, Caſſad. deciſ. 1. de dilat. Achil. de-
ciſ. 14. de cita. Nec placebat reſponſio, quòd iſti procura-
tores eſſent reuocati, eo, quia principalis acceſſerat ad
curiam. Quia inter modos reuocandi procuratores non
reperitur acceſſus principalis ad curiam. Quantùm ad
tertiam nullitatem pro parte Petri, & Franciſci: Reſpon-
detur, patrem Didaci poſt declinãtionem iuriſdictionis
conſenſiſſe in iuriſdictionem, quia tanquam procurator
ſubſtituit Ioannem de Ochoa ſimpliciter, vt in mandato,
de quo in proceſſu, fol. 303. & in hoc actu nõ fuit repetita
illa proteſtatio: & † tamen in iudicialibus debet in quo- 5
libet actu repeti. Mohedan. deciſ. 44. Sed ex illo ſolo actu
ſubſtitutionis non videtur conſenſum in iuriſdictionem.
Quia Barto. in l. ſi conuenerit, nu. 3. ff. de iuriſd. om. iud. &
communiter Doct. vbi volunt, dici † conſenſum in iuriſ- 6
dictionem duobus modis, vel per litis conteſtationem,
vel per oppoſitionem exceptionum dilatoriarum. Vnde
per petitionem copiæ libelli, vel dationem cautionis de
iudicio ſiſti, non dicitur conſenſum in iuriſdictionem, vt
per Bart. in d. l. ſi conuenerit. ſub nu. 2. Quoad aſſeſſorem,
vltra quòd ſe ſubſcripſit ſententiæ Cantoris, vt in proceſ-
ſu, fol. 385. præſumuntur † omnia geſta de conſilio illius, 7
vt per Dec. conſi. 8. nu. 2. Quòd cauſſa eſſet inſtructa tem-
pore auocationis, apparet ex eo, quòd erat productus
proceſſus primæ inſtantiæ, & † erat in ſtatu, in quo pote- 8
rat ferri ſententia, quod ſufficit, Creſcen. deciſ. 115. cum
aliis allegatis. Quarta nullitas ceſſat, quia à ſententia or-
dinarij pro parte Frãciſci fuit illicò appellatum, cuius ap-
pellatio prodeſt etiam Petro litis conſorti, vt ſupra di-
ctum fuit.

Montis Faliſci hæreditatis. Die 19. Martij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Populi immediatè ſubiecti ſedi Apoſtolicæ de conſuetudine non poſſunt ſtatuta condere, ſine ſuperioris auctoritate.*
Fallit in aliis populis, num. 3.
2 *Statutum factum à populo ſubdito in terris Eccleſiæ indiget confirmatione: in aliis locis ſeruatur opin. Inn. c.*
3 *Ciuitates & populi qui ſeſe regunt, poſſunt facere ſtatuta ſine auctoritate ſuperioris, ex communi.*
Fallit in populis immediatè ſubiectis Eccleſiæ Romanæ.

4 Statuta

Google

atuta facta à populis immediatè ſubiectis Eccleſiæ Romanæ ſine ſuperioris licentia, ſunt iuri communi contraria: ſecus in alijs populis, ſecundum opinio. Innocent.

nfirmatio ſtatuti facta ſine clauſula, ex certa ſcientia, dicitur eſſe in forma communi, & generalis, & conditionalis, quatenus ſtatuta ſint iuſta, & rationabilia, & quare, num. ſeq.

onfirmatio generalis, & in forma communi non trahitur ad ſtatuta illicita, & inhoneſta.

atutum excludens fœminas ſtantibus etiam remotiſſimis agnatis, reputatur de iure communi iniuſtum, & inhoneſtum.

atutum excludẽs filias propter maſculos, eſt odio cum odio irrationabili.

tatutum allegans, quòd aliàs non valet, niſi fuerit confirmatum, debet clarè de ipſa confirmatione docere, oſtendendo ſtatutum præcedere ipſam confirmationem.

onfirmationes generales, & in forma communi duas habẽt limitationes, ſeu conditiones.

egatus de latere non poteſt condere ſtatuta iure communi contraria, ex communi.

ualitas in fine eiuſdem orationis poſita, & quæ regitur ab eodem verbo, ad omnia refertur, & æqualiter determinat.

DECISIO DCCLXXX.

Vbitaui 19. Martij, 1584. an ſtatutum Montisfaliſci in actis productum eſſet validum. Et Domini duas unt difficultates. Prima fuit, *an ſtatutum præmiſſum ſine confirmatione.* Secunda, *quid ſtantib. confirmatio-de quib. in præſuppoſitis.*

uoad primam Domini dixerunt, populos ſedi Apoæ immediate ſubiectos ex hactenus obſeruata † cóne non poſſe ſtatuta cõdere, vt per Bal. in l. omnes li. ſub num. 6. verſ. & hæc opinio, ff. de iuſt. & iur. vbi r, in terris Eccleſiæ tenaciter obſeruari eam opinioquòd in condendis ſtatutis ſuperioris auctoritas retur. Et propterea ſi tota prouincia Marchiæ faceret um, non admitteretur per Eccleſiá, niſi eſſet appron, refert, & ſequitur Caccialup. n. 10. ver. dicit etiam, dem firmat Corn. conſ. 163. num. 2. prope fin. verſic. mum autem reſpondetur, lib. 1. vbi poſt Bal. inquit, ris Eccleſiæ ſeruari opinionem Compoſtel. in c. cùm s de conſtit. quòd ſcilicet ſtatutum † factum à popudito, indiget confirmatione, aliàs non adſtringit: in verò locis ſeruari opin. Innoc. tenentis contrarium, nùs idem Bald. conſ. 407. præſupponendum eſt, nu. nu. lib. 2. dicens, communem opin. quòd † ciuitates, opuli, qui ſe regunt, poſſunt facere ſtatuta ſine auctoe ſuperioris, non habere locum in terris Eccleſiæ Roæ immediate ſubiectis, quia omnis eorum ſtatus, & ta a ſuperiore dependent, niſi à Præſide prouinciæ rmentur: non † valent etiam, cùm ſint contraria iuri muni. Et ita reſolutum fuit in illa Auximan. Molenorá R. P. D. Robuſter. Et res caret difficultate, ſtante iana, lib. 2. c. 36. quæ fuit extenſa per Paulum III. ad n ſtatum Eccleſiaſticum.

uoad ſecundam difficultatem, Domini tenuerunt, mationes Sixti IV. & Pauli II. eſſe in forma com-, cùm in eis deficiat clauſula, ex certa ſcientia, & eſſe firmationes generales & conditionales, quatenus a ſint iuſta, & rationabilia. Dec. in rub. de confirmat. el inutil. num. 2. & ibi Bero. num. 9. & 10.

n dubio confirmatio præſumitur in forma com-, Rip. lib. 1. reſponſ. ca. 22. nu. 18. ver. ſecundo reſpon-. Vnde huiuſmodi confirmationes nó ſuffragantur, ci ratione. Prima ratio eſt, quia † confirmatio gene-, & in forma communi nó trahitur ad ſtatuta illicita oneſta. Bart. in l. 1. num. 1. verſic. generali, C. de Monopol. Caccialup. in l. omnes populi, nu. 12. ff. de iuſtit. & iur. Iaſ. conſ. 122. colum. 3. ver. nec etiam obſtat, lib. 4. Dec. conſ. 17. num. 2. poſt med. ver. nam in generali confirmatione, Corn. conſ. 278. nu. 2. lib. 1. benè Alex. conſ. 59. libr. 1. latè Pariſ. colum. 19. num. 14. lib. 1. conſ. 33. num. 53. lib. 3. & conſ. 106. num. 6. & 7. lib. 3. Socin. iun. conſ. 32. nu. 43.
lib. 3. Vnde † cùm hoc ſtatutum excludat fœminas ſtanti- 7
bus etiam remotiſſimis agnatis, ex quo vocat proximiores in gradu conſanguinitatis, reputatur de iure communi iniuſtum, & inhoneſtum, l. maximum vitium, C. de li-
ber. præter. Et † ſtatutum excludens filias propter maſcu- 8
los eſſe odioſum odio irrationabili, latè deducit Corn. conſil. 97. ſub. num. 4. & 5. libr. 3. Et fuit reſolutum in illa Vrbeuetan. caſtrorum 21. Nouembris, 1583. coram R. P. D. Blanchetto. Idque tantò magis in caſu noſtro, quia in in confirmationibus ſupradictis expreſsè dicitur, quatenus ſint iuſta, & rationabilia. Nec faciunt auctoritates in contrarium allegatæ. Quia procedunt, quando fœminæ excluduntur à deſcendentibus maſculis, non quando à tranſuerſalibus. Secunda ratio eſt, quia non apparet, ſtatutum, de quo agitur, fuiſſe conditum de tempore præ-
dictarum confirmationum, & † is, qui allegat ſtatutum, 9
quod aliàs non valet, niſi fuerit confirmatum, debet clarè de confirmatione docere, oſtendendo ſtatutum præcedere ipſam confirmationem. Non obſtat fides cancellarij, quia fides non facit fidem: & propterea bonum eſt videre, quomodo ſe habeat volumen ſtatutorum, in quo dicitur eſſe inſertum ſtatutum prædictum. Tertia ratio eſt,
quia † omnes prædictæ confirmationes duas habent li- 10
mitationes. Prima eſt, de qua ſupra, quatenus ſint iuſta, & rationabilia. Secũda eſt, prout hactenus obſeruata fuerunt. Papa igitur in iſtis confirmationibus habuit reſpectum, nedum ad qualitatem ſtatutorum, ſed etiam ad eorum vſum. Et ideò limitatè confirmauit eo modo, quo vſui recepta fuerunt, vt patet ex illis verbis, prout hactenus laudabiliter obſeruata fuerunt, quæ verba non ſtant diſpoſitiuè, ſed conditionaliter, ex quo (vt dictũ eſt) confirmatio eſt in forma communi, & dictio illa, prout, ſignificat, ſi eo modo, l. prout, ff. de ſolu. & denotat modum, & qualitatem, Alex. conſ. 179. nu. 9. lib. 5.

Quantùm ad confirmationem bon. mem. Cardinalis
S. Angeli, omiſſo, an potuerit valere, eò, quia † legatus de 11
latere non poteſt condere ſtatuta iuri communi contraria, Doct. in c. fi. de offi. leg. Roma. conſ. 2. ſub nu. 2. Corn. conſ. 121. nu. 5. libr. 3. Soc. conſ. 60. num. 1. lib. 2. Iaſ. in d. l. omnes populi, in 1. lect. nu. 30. Boer. in tra. de poteſta. leg. de later. nu. 44. ver. licet enim. Gambar. eo. tract. lib. 8. rub. 2. nu. 14. vbi de communi dictum fuit, quòd tota illa confirmatio refertur ad ſtatuta hactenus obſeruata, tanquam
qualitas, † quæ eſt in eadẽ oratione, & regitur ab eodem 12
verbo, & eſt in fine, l. talis ſcriptura, de leg. 1. Dec. in c. ſecundo requiſitis de appell. latè Neuiz. conſ. 72. nu. 15. Vnde qui ſe fundat in hac confirmatione, debet docere de illo vſu, & nihilominus adſunt multa indicia in contrarium.

Romanenſis extinctionis cenſus. Veneris 14. Aprilis, 1584.

SVMMARIA.

1 *Scriptura priuata facta per modum memorialis iunctis alijs adminiculis, an probet.*
Quod ſic, cum num. ſeq. & nu. 8.
Contrarium tamen vide numer. 10. cum ſequen. vbi diſtingue.

2 *Annotatio nil aliud eſt, quàm priuata ſcriptura ſine teſtibus cauſſa memoriæ.*

3 *Annotatio priuata iuncta alijs adminiculis probat.*

4 *Annotatio priuata facta ad fauorem annotantis, an probet, ita quòd diſpoſitio l. inſtrumenta, C. de probat. procedat in hoc caſu.*

Quod

Quod non.num.10.cum ſeq.

7 *Annotatio facta à creditore ſine teſtibus de aliquo debito abſente debitore, non valet ſine aliis adminiculis, & num.7.& 8.*

8 *Creditor ſi ſcribat ſibi deberi, non ſufficit, niſi iuuetur aliis adminiculis.*

9 *Scriptura priuata ad fauorem ſcribentis per ſe non facit fidem.*

11 *Diſpoſitio l.inſtrumēta, C.de prob. loquitur de priuata ſcriptura debitoris, contra quē agitur. & de eius pleno intellectu.num.14.*

Sed l.exemplo, C.eod. loquitur, de priuata ſcriptura creditoris agentis.

12 *Scriptura priuata non debet plus credi, quàm viua voci ipſius ſcribentis.*

13 *Voci mortuæ non eſt plùs credendum, quàm viua.*

15 *Scriptura priuata nullam fidem facit ad fauorem ſcribentis, etiam ſi ſit fiſcus, vel Eccleſia.*

Imò, nec adminiculum quidem, ſiue gradum probationis. num.16.

Et eò magis, quando eſt facta lite pendente.num.17.

DECISIO DCCLXXXI.

DVbitaui particulariter in hac cauſſa, *an ſcriptura pri-*
1 *uata Proſperi facta per modum memorialis, in qua † cō-*
tinebatur, qualiter ipſe ſoluerat Petro Paulo Arditio pretium
officij notariatus Rotæ, tam tituli, quàm ſcripturarum, faceret
aliquem gradum probationis ad fauorem ipſius Proſperi, ita vt
iunctis aliis adminiculis, & coniecturis, ſufficienter probaret.

Et difficultas conſiſtebat in eo, an l.inſtrumenta, C.de
probat. quæ loquitur de priuata ſcriptura facta per mo-
dum memorialis, cum loquatur de priuata adnotatione,
2 quæ † nil aliud eſt, quàm priuata ſcriptura ſine teſtibus
cauſſa memoriæ, ſecundùm Azon.in d.l.inſtrumēta, in fi.
glo.ibi in verbo, domeſtica. Odofre.nu.1.in fin.Ioan.Fab.
& Salyc.poſt princ.verſ.dicit ergo, quę l.inſtrumēta, vult,
3 † quòd priuata annotatio, ſi aliis adminiculis adiuuetur
probet: difficultas inquam in eo verſatur, an l.inſtrumen-
4 ta, procedat † in priuata ad notatione facta ad fauorem
annotantis.

Et pro affirmatiua multæ fuerunt adductæ auctorita-
tes, nempe Odofred. in l. inſtrumenta, num.1.in fin. Vbi
5 † adnotationem, de qua ibi, exemplificat in ſcriptura pri-
uata facta ſine teſtibus continentem talem mihi debere,
tantùm abſente eo, contra quem ſcriptura fiebat. Hoc
6 idem clarè firmat Azo. dicens, quòd † ſi creditor ſcribat
ſibi deberi, non ſufficit ſolùm, ſed neceſſe eſt, quòd aliis
iuuetur adminiculis, hoc idem videtur ſentire gl. in ver-
bo, inſtrumēta, in fi.ibi.ſiue ab alio. Et iſtud. idem ibidem
7 expreſsè tenet Zuccard.ſub.nu.4.dum dicit, † adnotatio-
nem, de qua loquitur text. fieri ſine omni ſolemnitate,
puta, cum ſcribo, Titium mihi debere centum. Et ſubdit,
hanc ſcripturam priuatam nihil probare, niſi alia admi-
nicula accedant.

8 Et † quòd ſcriptura priuata facit fidem ad fauorem
ſcribentis, ſi aliis adminiculis adiuuetur, firmat expreſſè
poſt Nicol.de Mattar.Ioan.Andr.ad Spec.tit. de inſtrum.
edit.§.nunc dicendum reſtat, in addi.magna, circa med.
ver. ſi verò quæratur. Et clarè hoc idem tenet Albert.in l.
rationes, nu.6.ver.ſi autem ſcriptura, C.de probat.dicens,
9 † ſcripturam priuatam ad fauorem ſcribentis per ſe non
facere fidem, per l.exēplo, C.de proba.& per l. inter char-
tulas, C.de conuen.fiſc.debit.l.10.ſed cum aliis adminicu-
lis fidem facere.

Contrarium tamen Domini tenuerunt, quòd ſcilicet
10 prædicta priuata † ſcriptura Proſperi nullum gradū pro-
bationis, nullamque penitus fidem faciat ad eius fauo-
rem. Et hanc opin.tenuit Bal.in d.l.inſtrumenta, ſub nu.1.
11 dum vult, † quòd de quarta ſcriptura priuata, videlicet,
creditoris ſcribentis talem eſſe ſuum debitorem non lo-
quitur, d.l. inſtrumenta, ſed d.l.exemplo. Et Bald.ſequitur
Salyc.in d.l.exēplo, vbi etiam Paul. de Caſtr.in prin. ver-
ſic.& vt differt. Hoc idem firmat, dicens, d.l. inſtrumenta,
loqui de ſcriptura priuata debitoris, contra quem agitur,
& d. l. exemplo, loquitur de ſcriptura priuata creditoris
agentis. Et probatur hæc opinio. Primò per tex.in d. l. ex-
emplo, & in d.l.inter chartulas, ponderando prout infra.
Secundò, quia † priuatæ ſcripturæ non debet plus credi, 12
quam viuæ voci ipſius ſcribentis, cui in ſui fauorem in ni-
hilo creditur. Bart.in l.admonedi, num.24. verſ. nam pri-
uatæ.ff. de iureiuran. Et † voci mortuæ non eſſe plùs cre- 13
dendum, quàm viuæ, inquit Imol.in l.nuda, num.14.ff.de
dona.per tex.in §.ſi verò tale aliquid.in Auth.de inſtrum.
caut.ſequitur Rom.in d.l.admonēdi, num.56.ver.3.Alex.
num.34.Iaſ.in repet.num.133.circa med.Franc.Curt.nu.
127.poſt med. ver.ratio dicti eſt. Tertiò, quia d.l. inſtru-
menta, † præſupponit priuatam annotationem eſſe ad- 14
miniculum, & aliquā fidem facere, prout colligitur, tum
ex illis verbis, ſi non aliis quoq; adminiculis, ponderando
dictionem, aliis, quę eſt implicatiua ſimilium, & ſic impli-
cat priuatam annotationem eſſe adminiculum: tum ex
illis verbis, ſola non ſufficiunt: illud enim verbum, non
ſufficiunt, præſupponit priuatam ſcripturā ibi facere ad-
miniculum, ſiue aliquem gradum probationis. Vnde ſi
d.l.inſtrumenta, loquitur de priuata ſcriptura, quæ ſit ad-
miniculum, & facit aliquem gradum probationis, non
poteſt loqui de priuata ſcriptura creditoris, ſiue eius, qui
ad fauorem proprium ſcribit, quæ pro eo nullatenus pro-
bat, vt inquit Bal.in d.l.rationes, ſub nu.1.Et † nullam fi- 15
dem facit pro eo, nec pro eius ſucceſſore, etiam ſi ſit fi-
ſcus, vel Eccleſia, ſecundùm eundē Bald.in d.l.admonen-
di, ſub nu.4.verſ.ſi ex propria, quem ibi ſequitur Caſtren.
num.43.propè fin.Alex.num.37.Iaſ.in repet.nu. 120. ver.
ſi tamen.Franc.Curt.nu.124.propè fi.Et, † quòd ſcriptu- 16
ra priuata ad fauorem ſcribentis nullum faciat adminicu-
lum, ſiue gradum probationis, colligitur ex d.l.exemplo.
ibi, perniciosum eſt, vt ei ſcripturę credatur. & ex d.l.inter
chartulas, ibi, iniquum eſſe proſpeximus. item ibi, occa-
ſionis huiuſmodi calumniā. item ibi, vanitate reiecta. Si
enim ſcriptura priuata faceret adminiculum, vel aliquem
gradum probationis ad fauorem ſcribentis, vtique d.l.
exemplo, & d. l. inter chartulas. non tam acriter eam re-
probarent, dicendo eam eſſe pernicioſam, iniquam, ca-
lumnioſam, & vanam. Et † tantò magis Domini in hanc 17
ſententiam iuerunt, quod ſcriptura priuata, de qua agitur,
fuit facta lite pendente. Rip.in d.l.admonendi, nu.123.&
continet aliqua multum inuериſimilia, prout eſt illud de
loco loci, & etiam illud de menſe, in quo fuerunt nume-
ratæ pecuniæ.

Bononien.de Borgogninis. Lunæ, 16.April.1584.

SVMMARIA.

1 *Relictum quodcunque conditionale in vltima voluntate non tranſmittitur.*

Et eò magis, vbi agitur de tranſmittendo ad hæredem extraneum, etiam ſtantibus coniecturis.num.2.

Licèt aliqui in coniecturis diſſentiant.num.3.

Limita tamen, vt nu.4.cum ſequen.& num.17.24.& 27.

5 *Tranſmiſſio hæreditatis conditionalis, an poſſit fieri ex coniecturis ad extraneos, & num.ſeq.quod non.*

4 *Mens teſtatoris ex coniecturis colligitur.*

5 *Coniectura, vt hæreditas conditionalis tranſmittatur ad extraneos, debent elici ex his quæ ſcripta ſunt in teſtamento, ex communi, & multum vrgentes.*

6 *Legatum vſusfructus non ſuſtinetur, niſi tranſmiſſio fieret.*

7 *Teſtator eos cenſetur vocaſſe, quos nominauit, non alios. ex communi.*

8 *Teſtator*

ator vnum ex pluribus nepotibus natis ſubſtituens, cenſetur alios, quos ſciebat, excluſiſſe.

iectura tranſmiſſionis ſumitur, quando poteſt coniecturari, teſtatorem voluiſſe prouidere illis, ad quos intendimus relictum conditionale debere tranſmitti.

nſmiſſio oritur aut ex diſpoſitione legis, aut ex coniecturis voluntatis teſtatoris,

nſmiſſio quibus caſibus ceſſat ex coniecturata mente teſtatoris.

ituri tantùm perſona, quibus caſibus cenſeatur à teſtatore contemplata.

nſmiſſio dicitur fieri per teſtatorem ad hæredes in vna ſubſtitutione nominatos ex illa coniectura, quæ deſumitur ex alia ſubſtitutione.

luntas teſtatoris ita attenditur in non tranſmiſſione, ſicut in tranſmiſſione.

anſmiſſio vt fiat, mens teſtatoris præſumitur eſſe, quando alium minùs dilectum prætulit magis dilecto.

anſmiſſio non fit, quando ſi fieret, ſequeretur abſurdum, vt minùs dilectus præferatur magis dilecto.

ſpoſitio l. Seius Saturninus, ff. ad Treb. quomodo intelligatur, cum num. 19.

leicommiſſum de quo in l. Seius Saturninus, ff. ad Treb. intelligitur eſſe in diem, non autem conditionale.

deicommiſſum ſufficit eſſe purificatum, licèt non agnitum ad hoc, vt tranſmittatur.

ereditas non adita regulariter non tranſmittitur.

deicommiſſum vniuerſale difficiliùs tranſmittitur, quàm particulare.

ranſmiſſio legatorum fit, vti de adeunda hæreditate, non vti de adita.

nditio proueniẽs ex neceſſitate legis nõ impedit tranſmiſſionem. ſecus in ea, quæ prouenit ex diſpoſitione teſtatoris.

Tranſmiſſio ſicut coniecturis inducitur, ita coniecturis tollitur.

DECISIO DCCLXXXII.

Amillus Borgogninus Bononiẽ. in teſtamẽto, quòd
ondidit de anno 1557. inſtituit vniuerſales hæredes
i, & quoſcunque filios maſculos naſcituros ex Æ-
filia ſua, quos voluit nominari de familia ipſius te-
s, & ſi nulli filij maſculi ex Æmylia naſcerentur, vel
n donec naſcantur, inſtituit hæredes vniuerſales
em de Nappis pro dimidia, & pro altera dimidia
nium & Ludouicum fratres de Borgnignis & ipſo-
æredes reſpectiuè liberos maſculos: deceſſit teſta-
. Auguſti, 1585. Cæſar de Nappis, 17. Ianuarij, 1588.
m Æmylia nullis relictis filiis. Vnde inter alia, de
us in hac cauſſa contingit dubitari, fuit vltimo lo-
ibitatum circa dimidiam hæreditatis relictæ Cæſa-
quid ipſe eam tranſmiſerit ad Iulium eius fratrem,
nte adhuc cõditione natiuitatis filiorum Æmyliæ,
otiùs accreuerit alteri dimidiæ hæreditatis fratribus
rgogninis relictæ. Et præſuppoſitis teſtamento di-
amilli, & nonnullis reſolutionibus in hac cauſſa fa-
ubitaui 16. Aprilis, 1584. an in caſu, de quo agitur,
tales coniecturæ, vt Cæſar potuerit tranſmittere.
t in aliis poſitionibus huius cauſſæ, videlicet, 15.
s, 1580. & magis in ſpecie 10. Iunij eiuſdem anni,
lem dubium propoſitum fuerit, & ob varietatem
norum reſolutio capi non potuerit, nihilominus
vltima poſitione Domini fuerunt concordes pro
iua, quòd Cæſar non potuerit tranſmittere. eſt enim
ma iuris regula, quòd † relictum quodcunque con-
ale in vltima voluntate non tranſmittitur, l. vnica,
tem, C. de cad. tollen. l. ſi ex pluribus, in fin. ff. de ſuis
it. l. rationes, in fin. ff. de acquiren. hæreditate, cum
umulatis per Gabriel. de hæred. inſtit. concluſ. 2. n. 1.
Quæ regula tantò magis poteſt procedere in hoc ca-
ſu, in quo agitur de tranſmittendo hæreditatem, † ſiue re- 2
lictum ad hæredem extraneum, quo caſu Corn. conſ. 180.
nu. 2. in fin. lib. 4. voluit, tranſmiſſionem etiam ſtantibus
coniecturis non fieri, ſequitur Iacob. de Nigr. in l. 1. n. 62.
circa fin. de leg. 1. & idem ſentit Dec. conſ. 417. nu. 4. verſi.
ſed reſpondetur, eóſque citat Gabriel. d. concluſ. 2. nu. 17.
Et † licèt aliqui in hoc diſſentiant, volentes, tranſmiſſio- 3
nem ex coniecturis poſſe ad extraneos fieri, vt per Pariſ.
conſ. 25. nu. 8. lib. 2. & benè Aym. in repe. l. cum filio, par. 2.
nu. 556. de leg. 1. Zanch. in l. hæredes mei, §. cùm ita, ſub
num. 114. ff. ad Trebell. Nihilominus, quando tranſmiſsio
fit in extraneos, coniecturæ debent eſſe vrgentiores, cùm
difficiliùs inducatur tranſmiſsio ad fauorẽ extraneorum,
quàm liberorum, vt per Aym. vbi ſupra.

Ad hanc regul. pro parte Iulij Nappi tres videntur af-
ferri limitationes. Prima eſt, † quòd regula non procedit, 4
quando ex coniecturis conſtat de contraria mente teſta-
toris, l. in conditionib. §. ex ſcriptura, ff. de condit. & de-
monſtr. Bal. in l. vnica, nu. 10. C. de his, qui ante aper. tab.
quam limitationem paſsim Doct. ſequuntur, quos latè
cumulat Gabriel. d. concluſ. 2. num. 16. quæ limitatio pro-
cedit duobus concurrentibus. Primò, vt † coniecturæ eli- 5
ciantur ex his, quæ ſcripta ſunt in teſtamẽto, prout ſentit
Bal. in d. l. vnica, nu. 10. in fi. & firmant Doct. congeſti per
Gabriel. d. concluſ. 2. nu. 12. vbi de communi, de qua etiam
teſtatur Socin. iun. conſ. 141. nu. 22. in fin. lib. 2. Secundò,
vt coniecturæ ſint multùm vrgentes, & quaſi concluden-
tes, vt per Rip. in d. §. cùm ita, n. 34. & 64. Duæ autẽ con-
iecturę in caſu iſto pro parte Iulij deducuntur. Prima col-
ligitur ex illis verbis teſtamenti, & interim donec naſcan-
tur, ex quibus verbis apparet, teſtatorem, quantùm in ſe
fuit, voluiſſe facere hæredẽ interim Cæſarem, & per con-
ſequens voluiſſe illi dari totũ id, quod poterat. Ergo con-
ſtat de mente teſtatoris, qui non tranſmiſſibile potuit fa-
cere tranſmiſſibile. Item idem apparet, teſtatorem, quan-
tùm in ſe fuit, voluiſſe, vt conditio ſuſpenderetur. Et ſic
intrat text. in l. Seius Saturninus, ff. ad Trebell. Secunda
coniectura deſumitur ex eo, quòd cùm teſtator voluerit
vxorem ſuam eſſe vſufructuariam omnium bonorum,
dum viueret, legatum † iſtud vſusfructus non ſuſtinetur, 6
niſi tranſmiſſio fieret, l. vnic. §. in nouiſſimo, C. de cad. tol.
Iaſ. in l. extraneum, nu. 5. C. de hæred. inſtit.

Primam coniecturam Domini plurimi feciſſent, ſi nil
in contrarium haberemus: ſed eã non habuerunt in con-
ſideratione, ex quo in contrarium habemus teſtatorem
vocaſſe deſcendentes maſculos Cæſaris, & ſic conſtat de
expreſſa mẽte teſtatoris circa eos, quos voluerit vocare,
vnius enim incluſio eſt alterius excluſio, l. cum prætor, ff.
de iud. Et iſta viſa fuit Dominis efficaciſſima coniectura,
præſertim, cũ Iulius eſſet natus, & eſſet frater Cæſaris. Et
nihilominus de eo teſtator nullã penitus mẽtionem fecit,
quod † in ſimilibus terminis à Doct. multum conſidera- 7
tur, vt per Socin. l. cùm auus, nu. 38. & 66. ff. de condit. &
de monſt. Socin. iun. conſ. 100. n. 10. l. 1. Roman. conſ. 370.
ſub nu. 3. cũ ſequen. cuius opinionem ſequuntur complu-
res relati ibi per Addit in verbo, cenſeo. vbi in fine atteſta-
tur de magis communi, quicquid in contrarium dixerit
Ruin. conſ. 77. nu. 14. lib. 2. Et magis in ſpecie facit di-
ctum Paul. de Caſt. in l. cùm acutiſſimi, nu. 6. C. de fidei-
commiſ. vbi vult, † quòd ſi teſtator ex pluribus nepoti- 8
bus natis vnum ſubſtituit, cenſetur alios, quos ſe habe-
re ſciebat, excluſiſſe. per reg. l. cum prætor. de iudic. Quod
dictum poſt Ioan. Baptiſtam de ſancto Seuerin. in l. ge-
neraliter, §. cùm autem, C. de inſtitut. & ſubſtitut. refert &
ſequitur Socin. in dict. l. cùm auus, numero 78. poſt princ.
verſ. ſexto regula. Et licèt Corne. in d. l. cùm acutiſſi-
mi, num. 4. circa med. verſ. Paulus de Caſtro etiam dicit,
impugnet hoc dictum, tamẽ poſtea cum eo videtur trãſi-
re, inclinando pro nepote ſubſtituto, quem inquit pro
ſe habere teſtatoris verba, mentem expreſſam: idque
tan

tantò magis in caſu noſtro, in quo manifeſtiſſima eſt te-
ſtatoris prædilectio, cùm inſtituerit Borgogninos, & non
Iulium, de quo nunquam mentionem aliquam, nec pu-
re, nec conditionaliter fecit, maximè, quia teſtator de
duobus Borgogninis fratribus ambos vocauerit, de duo-
bus autem fratribus de Nappis vocauit ſolùm Cæſarem,
9 nulla facta mentione de Iulio. Coniectura † enim tranſ-
miſſionis ſumitur, quandu poteſt coiecturari, teſtatorem
voluiſſe prouidere illis, ad quos intendimus, relictũ con-
ditionale debere tranſmitti, & Dd. de hac re tractantes ſi
rectè intueantur, ita loquuntur. Et ita dicit Socin. conſ. 6.
num. 12. lib. 3. Dec. conſ. 25. ſub no. 1. Ita tollitur reſponſio
10 Rimin. iun. conſ. 244. nu. 298. cum ſeq. dicit † enim, qood
tranſmiſſio eſt prouiſio legis, non hominis, & ideò teſta-
tor denegauit auxilium ſuum, non auxilium legis.

Nec reſponſio nullius eſt momenti, quia nos agimus
de tranſmiſſione, quæ oritur ex coniectura voluntatis te-
ſtatoris, quæ tranſmiſſio longè differt ab ea, quæ oritur
ex diſpoſitione legis ex potentia ſuitatis, & ex iure deli-
berandi, de qua tranſmiſſione latè Antonius Gomeſ. in
tracta. vlt. volũnta. tit. de tranſmiſſ. hæred. Tantùm autem
abeſt in caſu iſto, vt adſit aliqua coniectura, ex qua poſſit
colligi, teſtatorem voluiſſe Iulio prouidere, vt imù omnia
contrarium ſuadere videantur. In primis enim, quando
teſtator inſtituit filios Æmiliæ ex ſecundo matrimonio
naſcituros, eoſq; voluit nominari de familia ipſius teſta-
toris, & in euentum, quòd nollent ſuſcipere nomen dictæ
familiæ, voluit hæreditatem deuenire ad alios, vt infra
inſtituendos, & ſic ad eos, quos nomine proprio nomi-
11 nauit, quo † caſu ceſſat tranſmiſſio. Gabriel. de hæred.
inſtit. concluſ. 2. num. 8. poſt Alexand. conſil. 173. num. 6.
& 7. lib. 5. Deinde, quando teſtator inſtituit Cęſarem, non
ſolùm illum nomine proprio ſubſtituit, quo caſu ceſſat
tranſmiſſio. Menoch. conſilio 200. numero 96. 97. & 98.
Sed etiam alias qualitates addidit, nempe, ciuem & no-
12 tarium Bononien. ex † quibus qualitatibus apparet, teſta-
torem perſonam Cæſaris duntaxat reſpexiſſe. Dec. poſt
alios conſil. 513. num. 1. Pariſ. conſi. 53. num. 11. lib. 3.
Roland. conſil. 97. num. 21. lib. 4. quod excludit tranſ-
miſſionem. Menoch. conſil. 200. num 98. poſt med.

Non obſtat, quòd iſta videantur reſpicere ſubſtitutio-
nem factam in alio caſu, qui non euenit, quia quemad-
modum quandu teſtatur fecit mentionem de hæredibus
13 in vna ſubſtitutione, ad eos fit † tranſmiſſio ex illa con-
iectura, quæ deſumitur ex alia ſubſtitutione. Ruin. conſ.
156. ſub nu. 5. lib. 2. ita quoque in iſto, cùm teſtator in a-
lia ſubſtitutione ſe reſtrinxit ad infraſcriptos, & ſic ad no-
minatim expreſſus per ſupradicta. Ex iſta coniectura de-
ſumpta ex alia ſubſtitutione debet impediri tranſmiſſio.
14 Voluntas † enim teſtatoris ita attenditur in non tranſ-
miſſione, ſicut in tranſmiſſione, l. in conditionibus ff. de
con. & demonſt. Bald. in l. ſi patet. num. 19. C. de inſtit. &
ſubſtit. Aym. conſil. 426. nu. 12.

Non obſtat, quòd iſta reſpiciant vocationem expreſ-
15 ſam, non autem tranſmiſſionem, quia † ſicut præſumi-
tur, mentem teſtatoris eſſe, vt fiat tranſmiſſio, qoando
alius minùs dilectus præfertur magis dilecto. Iaſ. conſ. 52.
colum. fina. verſ. quarta coniectura, lib. 3. Ruin. conſ. 178.
num. 5. & 6. lib. 2. Socin. iun. conſ. 14. nu. 9. prope fin. verſ.
pari modu, lib. 4. Aym. in l. cum filio, par. 2. num. 349. ff. de
leg. 1. Zanch. in d. §. cum ita, num. 333. cum aliis, de quibus
16 per Gabriel. d. conclu. 2. nu. 22. Ita † quoque è contra de-
bemus dicere non fieri tranſmiſſionem, quando, ſi fie-
ret, ſequeretur abſurdum, vt minùs dilectus præferre-
tur magis dilectu, prout contingeret in hoc caſu, vt idem
operetur oppoſitum in oppoſito, quod operatur pro-
poſitum in propoſito: non enim dubitari poteſt, quin
Borgognini fuerint prędilecti Iulio, de quo nulla eſt facta
mentio, etiam quòd eſſet cognitus teſtatori tempore te-
ſtamenti, maximè, quia (vt dictum eſt) teſtator expreſsè
vocauit deſcendentes hæredum, videlicet Cæſaris, &
Borgogninorum. Vnde † cùm Cæſar reliquerit hæredem 17
Iulium fratrem, qui eſt hæres extraneus, ad eum non fit
tranſmiſſio, vt poſt Bald. tradit Gabriel. dicta concluſio
2. num. 28.

Non obſtat, quòd in caſu iſto non habemus prædile-
ctionem, quia ſufficit, quòd teſtator in toto teſtamento
ſemper prædilexerit Borgogninos, ex quo eos hæredes
inſtituit, & in aliquibus caſibus ſubſtituit, de Iulio autem
tunc teſtatori bene cognito nullam fecit mentionem.

Noo obſtat, l. Seius Saturninus, ff. ad Treb. Quia † aut 18
ibi conditio reſpicit fauorem fideicommiſſarij, & tunc ſi
moriatur ante euentum conditionis, non extinguitur
fideicommiſſum, ſed fit tranſmiſſio ad eius hæredes, pro-
ut intelligunt Crot. in l. 1. nu. 38. verſ. 1. quando, & ibi Iac.
de Nigr. nu. 62. verſ. in duob. tamẽ caſib. de leg. 1. Fab. in d.
§. cum ita, num. 33. in fin. Aut (quod verius eſt) fideicom-
miſſum ibi non eſt conditionale (nam ibi hæres extra-
neus fuit rogatus reſtituere filio teſtatoris, cùm ad annos
ſexdecim perueniſſet) & tunc filius decedens ante iſtam
ætatem tranſmittit ad hæredes, quia illa verba, cùm ad
annos ſexdecim perueniſſet, non continent diem incertũ,
& ſic conditionem, vt inquit tex. ibi, in fine. Quoniam
dies fideicõmiſſi viuo filio ceſſit, & teſtator tutelam ma-
gis hæredi fiduciario permiſiſſe videtur, quàm incertum
diem fideicommiſſi conſtituiſſe, & fideicommiſſum hæ-
reditatis relictũm filio poſt certam ætatem. Et quod in
caſu, d. l. Seius Saturninus. intelligatur † eſſe in diem, & nõ 19
conditionale, voluit poſt Bart. Angel. & Imol. in l. ſi ma-
ter, in prin. ff. de vulg. & pupilla. Alexã. in d. l. Seius Satur-
ninus. num. 3. Ruin. conſ. 166. nu. 10. in princ. lib. 3. Aym.
in l. cum filio, par. 2. n. 350. in fin. de leg 1. Zanch. in d. §. cũ
ita, num. 325. verſ. tu autem dicas. Et fuit dictum in hac
eadem cauſſa, 17. Octob. 1578. quãdo fuit reprobatus in-
tellectus illorum verborum, & interim donec naſcantur,
iuxta terminos d. l. Seius Saturninus.

Non obſtat, quòd teſtator inſtituerit Cæſarem per
verba directa. Quia tantùm abeſt, vt hoc facilitet tranſ-
miſſionem, vt potiùs eam difficultet: nam faciliùs tranſ-
mittitur fideicommiſſum, quàm hæreditas: ſufficit † enim 20
fideicommiſſum eſſe purificatũm, licet non ſit agnitum.
Rip. in d. §. cum ita, nu. 57. verſi. amplia ſecundo. Hæredi-
tas † autem, niſi ſit adita, regulariter non tranſmittitur, 21
l. emancipata, C. qui admit. Et de ratione differentiæ con-
tendunt Doct. in d. l. cum filio, de leg. 1. Et hinc † eſt, quòd 22
difficiliùs tranſmittitur fideicommiſſum vniuerſale, quàm
particulare, quia vniuerſale magis aſſimilatur hæreditati.
Corn. conſ. 180. ſub num. 2. lib. 4. Et hæc quoad primam
coniecturam.

Ad ſecundam coniecturam, quòd niſi fiat tranſmiſſio,
non poteſt ſubſtineri legatum vſusfructus relictum vxo-
ri teſtatoris, fuit reſponſum, quòd legata non debentur,
niſi ab adita hæreditate, & ſi fieret † tranſmiſſio, fieret vti 23
de adeunda, & non vti de adita, l. vnic. C. de his. qui ante
aper. tab. vbi Doct. & ſic nil ſuffragaretur.

Non obſtat, quòd non ſit facta mentio de Iulio gra-
tia frequentioris vſus, quia inſtitutio Borgogninorum
tollit hanc reſponſionem.

Secunda limitatio, quæ adfertur pro parte Iulij ad reg.
quòd fideicommiſſum conditionale non tranſmittatur,
eſt, quòd † regula non procedit, quando ſumus in condi- 24
tione, quæ tacitè ineſt, & ex legis diſpoſitione inducitur,
l. cõditiones quæ extrinſecus, ff. de cõdit. & demõ. Zanch.
in d. §. cùm ita, nu. 315. Hæc limitatio non applicatur, quia
intelligitur de illis conditionalibus, quę extra teſtamentũ
veniunt, & quæ ad validitatem legati ex diſpoſitione le-
gis inducuntur, vt puta, quia lex noluit valere legatum,
niſi hæreditas adeatur: ſecus eſt in illis conditionib. quæ
ex voluntate teſtatoris oriuntur, vt per Bart. in d. l. condi-
tiones, quæ extrinſecus, & apparet ex l. 1. vbi Docto. C. de
pact.

Et in ſpecie declarat Ctor. in l.nemo poteſt, nu.8.§.
§.1.vbi vult,quòd† códitio,quæ proficiſcitur ex ne-
ate,iuxta d.l.conditiones,quę extrinſecus,tranſmiſ-
m non impediat:conditio verò , quæ ex diſpoſitio-
tatoris oritur, tranſmiſſionem impediat , & allegat
n l.ſi legatum,in princ.ff.de adim.leg.
on obſtat , quòd teſtatur Cæſarem purè inſtituerit,
am viſum eſt , quòd ſecundum mentem teſtatoris
derat hæc pura inſtitutio , & in omnem euentum
cturæ ſuperiùs adductæ pro Borgogninis ſunt vr-
ores:ſicut † enim coniecturis iudicitur tranſmiſſio,
niecturis tollitur, cùm hæc ſit regula , quando agi-
his,quæ coniecturis inducuntur.Soci. iunior con-
.num.10.lib. 1. & in ſpecie Menoch. conſilio 200.
128.
tia affertur limitatio,vt regula non procedat,quan-
eſt † impedimentum iuris. Auch.conſ.220.num.5.
ta non facit ad propoſitum, quia Anchar. loquitur,
do iam delata hæreditate quis impeditur adire ſe-
n terminos ſecundæ regulæ traditæ à Bart.in l.ven-
tin.ff.de acquit.hæred.Sed Anch.non loquitur,imò
ir caſum , quando impedimentum eſt in ipſa dela-
hæreditatis. Et in dubiu ſtandum eſt reg.quòd hæ-
s,& fideicommiſſum conditionale non tranſmitti-
per Menoch.d.conſil.200.num.112.

Peneſtrin.hæreditatis.Vener.27.Aprilis.1584.

SVMMARIA.

ſusfructus dotis ſpectat ad maritum, proprietas autem ad filium.

ater in pecunia aduentitia filij non habet vſumfructum, niſi altero de duobus modis , vel quòd ipſa pecunia inueſtiatur , vel quòd pater caueat , licèt de cautione aliqui diſſentiant.

ater tenetur conſeruare pecuniam aduentitiam filio , ſaltem eandem genere,ſi non eadem ſpecie.

DECISIO DCCLXXXIII.

Omini receſſerunt à reſolutione facta ſub die vlti-
ma Aprilis,1582.continente, quòd cóſtaret de per-
e 3000.ſcutorum , quæ D.Iulius ſoluerat D. Mar-
itiæ Murtariæ matri , & tutrici D.Iuliæ , & quòd
). Vincentius minor filius, & hæres eiuſdem D. Iu-
ſtituendus eſſet in integrum aduerſus ſolutionem
um 3000.ſcutorum.Ratio autem,ob quam Domi-
æ dicta reſolutione receſſerunt,fuit,quia licèt † vſus
s 17000. ſcutorum , quæ D. Marchioniſſa dedit in
n D.Iuliæ , ſpectat ad patrem D. Vincentij , tamen
ietas pertinet ad ipſum D. Vincentium , quæ pro-
as plus valet , quàm dicta 3000. ſcuta. Non obſtat,
dicta 17000. ſcuta fuerunt a marito conſumpta , &
upillus nullam habet eorum proprietatem. Quia
ſponſione dicitur, quòd ſiue teneamus opin.Ruin.
l.142.nu.1.lib.1.volentis, † patrem in pecunia ad-
ia filij nó habere vſumfructum, niſi altero de duo-
odis, vel quòd ipſa pecunia inueſtitur in bonis im-
ibus , vel quòd pater caueat , iuxta §. conſtituitur.
de vſufruct. quæ cautio ſecundùm Ruin. patri non
iſſa. Siue teneamus opin. Pincl.in l.1.par.2.nu.40.
C.de bon.mater.qui ſub nu.41.prope fin.tenet, pa-
non debere cauere : quamcunq; ſequamur opinio-
at eſt, quòd pater † in pecunia aduentitia filij non
niſi vſumfructum,& quòd tenetur conſeruare filio
ndē pecuniam in ſpecie,ſed tantundem in genere,
le vſufr. ear.rer. quæ vſu conſum. Pincl. vbi ſupra
.poſt med.ver.ideoque.Quo fit,vt pupillus habeat
etatem,non illorummet 17000.ſcutorum,ſed tan-
m in genere. Nec obſtat,quòd de facili poſſit con-
e , vt pater pupilli decedat non ſoluendo , & ſic
upilli reddatur inanis. Quia iſti ſunt triſtes euen-
tus, qui non habentur in conſideratione , vltra quòd pupillus poterit agere tunc.

Vlixbonen.adminiſtrat.capellæ.Lunæ,vltima Aprilis,1584.

SVMMARIA.

1 *Ordinarius non poteſt cognoſcere de confirmatione ſuperioris,nec per viam declarationis.*

Limita, niſi confirmatio eſſet ſubreptitia, & de ea clarè conſtaret num.2.

3 *Geſta omnia poſt appellationem ſunt attendenda.*

DECISIO DCCLXXXIV.

FVit concluſum,ſententiam de partibus eſſe reuocandam , quia cùm Prior habeat pro ſe ſententiam confirmatam auctoritate ſedis Apoſtolicæ cum cauſſæ cognitione, ſequitur, vt ſententia ordinarij contra eum lata,ſit nulla,quia † ordinarius cognoſcere nó potuit ſtan- 1
te confirmatione Apoſtolica, c.1.& 2. vbi Dd. omnes,de confirm.vtil. vel inutil. Imò non ſolùm non poteſt inferior de cófirmatione Principis cognoſcere,ſed nec etiam ſuper ea aliquid declarare,vt inquit Bald.in c.ea quæ,nu. 1.de ſent. & re iud. ſequitur Dec. in c.2. num. 2. ad fin. verſ.& in propoſito,de confir.vtil.vel inutil. Bero.in c.1.
num.13.verſ.ego de tali.eo.tit.Et licet † ordinarius poſſit 2
cognoſcere de confirmatione, quando eſt ſubreptitia, d.
c.2.tamen hoc eſt verum , quando eſt certum , quòd eſt
ſubreptitia,vt dicit text.Cùm † autem fuerit appellatum, 3
& poſt appellationem multa geſta,illa omnia ſunt attendenda,cap.non ſolùm , de appell.lib.6. Non obſtat , dum dicitur , quòd non poteſt intrare immemorabilis ſine titulo Apoſtolico, quia hîc adeſt titulus Apoſtolicus , cùm adſit ſententia confirmata auctoritate Apoſtolica.

Oriolen.iuris ſedendi in choro.Lunæ,vltima Aprilis. 1584.

SVMMARIA.

1 *Sententia , & eius executio facta poſt inhibitionem Rotalem venit ſecundùm ſtylum , tanquam attentata reuocanda.*

2 *Inhibitio Rotalis non debet ſe extendere vltra id , quod in commiſſione continetur:niſi commiſſio habeat clauſulam. quam & quas,&c.*

3 *Attentare non dicitur,qui continuat , ſeu petit manutentionem.*

4 *Clauſula, ſine præiudicio iurium dicitur eſſe reſeruatiua.*

5 *Probatio probationem excludere non debet, nec dicitur.*

6 *Executio ſententiæ facta pendente appellatione, ſeu termino ad appellandum,eſt nulla.*

DECISIO DCCLXXXV.

FVit concluſum,ſententiam latam ab ordinario Oriolen. ad fauorem capituli contra Sacriſtam ſuper ſpolio iuris ſedendi in choro , ac eiuſdem ſententiæ executionem fuiſſe attentatam , & reuocandam , quia † cùm 2
ſententia , & eius executio fuerit poſt inhibitionem Rotalem , venit ſecundùm ſtylum tanquam attentata reuocanda. Achil.deciſ.7.de attenta.

Non obſtant deducta pro parte capituli. Et in primis
non obſtat , quòd † inhibitio Rotalis non afficit , ex quo 2
commiſſio,cuius vigore emanata fuit , non comprehendebat hanc cauſſam iuris ſedendi , ſed cauſſam iuris aſſiſtendi.Pariſ.conſ.vlt.in fin.verbis,lib.4.Nam reſpódetur, quòd commiſſio habet clauſulam , quam & quas, &c. & de ſuper præmiſſis, rebúſque aliis in actis deductis,& deducendis,& pars,quæ obtinuit commiſſionem, tunc deduxit hoc ius ſedendi , quando obtinuit inhiberi in hac cauſſa , & iudex debuit abſtinere , nec velle cognoſcere de viribus inhibitionis , vt dicit Achil. d. deciſ. 7. Vltra,

quod ius ſedeudi poteſt fortè habere aliquam connexitatem cum iure aſſiſtendi, cùm Sacriſta tanquam ſecunda dignitas prætenderet debere aſſiſtere, & ſedere in præeminentiori loco.

Secundò non obſtat, quòd Sacriſta renuntiauit huic inhibitioni, quæ fuit obtenta 15. Septembris. 1582. & nihilominus ſecunda Octobris eiuſdem anni Sacriſta petiit coram ordinario manutentionem. Quia fuit reſponſum, quòd tempore petitionis manutentionis poterat eſſe, imò neceſſe erat, quòd Franciſcus inhibitionem non recepiſſet, & ignoraret, an eſſet conceſſa, & petendo
3 manutentionem non attentabat, quia † qui continuat,
non attentat, ad gloſ. mag. in fin. communiter approbatam in c. 1. non ſolùm, de apella. lib. 6. Pariſ. d. conſ. vlt. nu. 14. lib. 4. Et Sacriſta vrbaniùs egit adeundo iudicem. Vnde quando vidit mutari iudicium, & quòd capitulum cœpit agere ſpolio, tunc obtinuit inhiberi.

Tertiò non obſtat, quòd notoriè conſtat de non iure Sacriſtæ ob ſtatutum, & ob probationem factam. Quia fuit reſponſum, quòd ſtatutum loquitur, quando hæc Eccleſia erat collegiata, & ideò debet intelligi rebus ſic
4 ſtantibus. Et † quamuis apocha ſit facta, ſine præiudicio
iurium, &c. tamen hæc clauſula eſt præſeruatiua. l. ſi quis leganerit. de leg. 1. Oldrad. conſ. 114. Aym. conſ. 127. nu. 7.
5 Quo vero ad probationem, probatio † probationem non
excludit, vltra, quod videtur etiam reſpicere tempus ante
6 erectionem huius Eccleſiæ in cathedralem. Quoad † executionem, cùm illa ſit facta pendente appellatione, & pendente termino ad appellandum, eſt nulla.

Cortonen. parochialis. Vener. 4. Maij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Execrabilitas ſeu incomparabilitas ex duabus inducitur parochialibus.*
2 *Conſtitutio, execrabilis, de prabend. procedit quando ambæ parochiales poſſidentur in titulum, vel commendam.*
3 *Eccleſia poſſeſſa, vt membrum non inducit incompatibilitatem.*
4 *Diſpoſitio clem. ſi vna, de rebus Eccleſ. non alienand. quo caſu ceſſat.*
Item c. eum qui, de præb. in 6. procedit, vbi ſine titulo, & quando de hoc conſtat. num. 5.

DECISIO DCCLXXXVI.

DOmini dixerunt, non conſtare de execrabilitate, tum quia non ſumus in duabus parochialib. prout
1 loquitur † conſtitutio, execrabilis, Io. 22. de præb. Tum
quia non eſt probatum, Eccleſiam S. Blaſij eſſe parochialem. Et licèt dicatur in vnione, quòd fuit parochialis, id tamen non cõcludit quoad execrabilitatem. Tum etiam
2 & tertio, quia † conſtitutio, execrabilis, procedit, quando
ambo parochiales poſſidentur in titulum, vel commendam: Eccleſia autem S. Blaſij poſſeſſa fuit vti mem-
3 brum Archipreſbyteratus, quod † non inducit incom-
patibilitatem. c. ſuper eo, & ibi gloſ. in verbo, nõ obtinet, & Anch. nu. 2. de præben. lib. 6. Hoſtien. in cap. extirpandæ, colum. 3. in princ. verſ. ſed quid, & ibi But. in finalib. verbis, de præben. Rebuff. in prax. in form. nouę prouiſ. in verbo cum annexis. Et ideò de ea non eſt facienda mentio. Dd. in d. cap. ſuper eo. Fely. in cap. in noſtra. in 10. coroll. de reſcript. Non obſtat, quòd vnio ſit nulla, tum quia hoc reſpicit petitorium, tum etiam, quia cùm vnio non ſit facta capitulo, ſed dignitati ipſius Archipreſbyte-
4 ratus, ceſſat diſpoſitio † clem. ſi vna de reb. Eccleſ. non
alien. Non obſtat, c. eum qui, de præben. in 6. quia procedit, vbi ſine titulo, & quando de hoc conſtat, ſed hic non conſtat.

Pampilonem. ſepulturæ. Vener. 4. Maij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Poſſeſſio & ius prohibendi, ne alij ſepeliantur, quæritur ex illatione cadaueris.*
2 *Decedens non electa ſepultura, debet in ea Eccleſia ſepeliri, in qua ſepultura maiorum ſuorum exiſtit.*
3 *Ius prohibendi, & quaſi poſſeſſio, ne alij ſepeliantur in aliquo ſepulchro, eſt quæſita, quando corpus eſt ſepultum.*
4 *Sepulchrum proprium quis habere non poteſt quoad proprietatem: ſecus tamen quoad vſum.*
5 *Ius inferendi cadauer infertur ex iure prohibendi, ne alij ibi ſepeliantur.*

DECISIO DCCLXXXVII.

DOmini quoad ſecundam partem dubij dixerunt, attentata eſſe clara, & ideò ſententias ſuper eis latas eſſe confirmandas.

Quo verò ad primam partem dubij, licèt res non videatur tranſire ſine difficultate, quia non eſt probatus alius actus poſſeſſorius, niſi recitatio reſponſoriorum ſuper ſepultura, de qua agitur, qui actus non videtur poſſeſſorius, nihilominus Domini dixerunt, ſententiam latam per ordinarium Pampilonen. ſuper manutentione,
poſſe confirmari, quia † poſſeſſio, & ius prohibendi, ne 1
alij ſepeliantur, quæritur ex illatione cadaueris: decedens
† enim non electa ſequltura debet in ea Eccleſia ſepeliri, 2
in qua ſepultura maiorum ſuorum exiſtit, cap. is qui, de
ſepul. lib. 6. Et quando aliquod † corpus eſt ſepultum in 3
aliquo ſepulchro, eſt quæſita quaſi poſſeſſio, & ius prohibendi, ne alij ſepeliãtur, vt per Hoſtien. in cap. abolen-
dæ, prope fin. verſ. ſed nũquid, de ſepultu. vbi vult, † quòd 4
licèt qui non poſſit proprium habere ſepulchrũ, quoad proprietatem, poteſt tamen habere, quoad vſum, vt ſcilicet ipſe, & ſui ibi ſepeliantur, adeò quòd eis inuitis alius ibi ſepeliri non poterit. Et hoſtien. ſequuntur. ibi Ioan. Andr. in fin. verſ. quærit hic But. num. 3. Cardin. num. 3.
Abb. num. 5. Ex † quo iure prohibendi, ne alij ibi ſepe- 5
liantur, infertur ad ius inferendi illuc cadauera, prout reſolutum fuit in vna Burgen. Sanctæ Dorotheæ coram R.P.D. Aldobrandino 13. Febr. 1579. Actus autem geſti per Ioannem, & Margaritam in ſepultura, de qua agitur, inſeruiunt ad probandum ibi maiores ſuos ſepultos fuiſſe. Et quamuis duos teſtes œconomicorum, nempe quartus, & vndecimus dicant iuxta 10. quòd fecerint celebrare officia ſuper iſtis ſepulturis, tamen ſolus 11. clarè deponit de celebratione officiorum ſuper dictis ſepulturis. Et ſic non concludit quoad ſepulturam, de qua agitur, quia indefinita in teſte non æquipollet vniuerſali: Sed quãdo etiam eſſent duo teſtes, plures ſunt teſtes Ioãnis, & Margaritæ, & ideò præferẽdi, maximè, quia habemus nonum teſtẽ, qui deponit, quòd erat ſcriptum quòd erat ſepultura iſtorum, & aliis oſtendit cum ligone ſepulturam.

Roman. extinctionis cenſus. Lunæ, 7. Maij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Sciens aliquem facere actum ſibi præiudicialem, & non reclamans videtur conſenſiſſe.*
Declara tamen & limita, vt num. 6.
Fallit, niſi ſciebat ius ſuum ſaluum eſſe, num. 4. & 8.
2 *Solutio præſumitur ex diuturnitate temporis, ex quo creditor non cenſetur tamdiu tacuiſſe, ſi ei debitum ſolutum non fuiſſet.*
Declara, vt num. 12.
3 *Scientia & taciturnitas, ratione coniunctionis inducit conſenſum.*
Limita, niſi ſcientia ſuperueniſſet poſt actum, quæ non inducit aliquam approbationem. num. ſeq.
5 *Improbare dicitur, quod non approbatur.*
6 *Venditionem ſciens rei ſuæ ab alio factam, & non contradicens cenſetur ei conſentire, pretium illius recipiendo, alias non.*

7 Vaſallus

Google

aſſallus ſi vendit feudum ſciente, & non contradicente domino, talis ſcientia ſine contradictione habetur pro conſenſu, ſi dominus non errauerit, ſed ex certa ſcientia tacuerit.

trarium tamen tenetur. num. ſeq.

ominus ſciens ius ſuum ſibi fore integrum, non præiudicat eius ſcientia, & taciturnitas.

nſentire aliud eſt, & aliud licentiam concedere.

onſenſus vbi requiritur, ſufficit tacitus.

centia autem vbi requiritur, non ſufficit tacitus conſenſus.

nſentiens alienationi rei ſuæ non ſibi præiudicat in pretio.

rditas ſola creditoris in petendo creditum non ſufficit ad præſumendam ſolutionem.

ebitor non ſolùm debet probare ſolutionem reſpectu creditoris, ſed etiam reſpectu alterius habentis cauſſam ab eo.

oluta quandoque petuntur citra malitiam ex ignorantia.

æſentia, & taciturnitas ſola non ſufficit ad inducendum tacitum conſenſum, niſi etiam adſit traditio.

DECISIO DCCLXXXVIII.

bitaui in cauſſa Roman. extinctionis cenſus, *an deſint tales præſumptiones, & coniecturæ, quæ ſufficeant in caſu, de quo agitur.* Pro parte Do. Mercurij ad do- n de bono iure Proſperi, & per conſequens ad endum eum reſtituiſſe Petro-Paulo pecunias per ogatas in emptionem officij notariatus, tres po- m afferuntur coniecturæ. Prima deducitur ex eo, ùm Petrus-Paulus ſciuerit Proſperum vendidiſ- ium Petro de Litris, & † nunquã reclamauerit, vi- onſenſiſſe Afflict. in cap. 1. nu. 45. cum ſequen. de . feud. alien. per Lotar. Secunda coniectura eſt, Petrus-Paulus à tempore locationis officij citra am petiit affictum, ex qua tarditate petendi affi- æſumitur illud ſolutum, quia ex † diuturnitate is præſumitur ſolutio, cùm nõ ſit veriſimile, cre- n tamdiu ceſſaſſe à petitione ſui crediti, vel tam- iiſſe, ſi ei debitum ſolutum non fuiſſet. Cum con- 2. 4. Alex conſil. 115. num. 4. verſ. puto igitur, lib. 7. Caſt. conſ. 58. nu. 4. verſ. non autem. lib. 2. Corn. 77. nu. 5. circa med. verſ. & ideò non eſt abſonum, alcan. conſi. 23. nu. 5. circa med. verſ. non enim eſt ile. Deciſ. conſ. 596. nu. 9. in fin. Pariſ. conſil. 137. . lib. 4. Cephal. conſ. 240. num. 9. lib. 2. latè Sim. de onſ. 68. num. 1. cum pluribus ſeq. Tertia coniectu- mitur ex affinitate, quæ erat inter Proſperum & n-Paulum, quia † ratione coniunctionis ſcientia, & nitas inducit conſenſum, vt per Iaſ. in l. quæ dotis, 1. cum ſeq. ff. ſolut. matrim.

tamen coniecturas dixerunt Domini non eſſe ta- fficiant in caſu, de quo agitur. Et ad primam reſ- unt, quòd licèt Petrus-Paulus ſciuerit venditio- ti officij, & nunquam contradixerit, nõ propter- ur conſenſiſſe, quia † ſciebat ius ſuum ſaluum eſ- t, §. non videtur. ff. quibus modis pign. vel hypot. maximè, quòd Proſper in inſtrumẽto recognitio- æ fidei promiſit, nõ vendere officium ſine expreſ- a Petri-Pauli, & illa ſcientia Petri-Pauli ſuperue- oſt venditionem officij, non inducit aliquam ap- onem, & † non approbare eſt improbare. Bart. in um, §. rem haberi, ff. rem rat. habe. Dec. conſ. 98. in tunc Dominus ſciens venditionem rei ſuæ ab tam, & non contradicens, cenſetur ei conſentire, pretium illius recipit, aliàs non, l. quidam ex par- gl. & Doct. & maximè Salyc. & Ful. qui bene di- ff. de euict. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 9. nu.
158. Non obſtãt tradita per Afflict. vbi ſupra. Quia, aut fit
vis in gl. in d. c. 1. in verbo, permiſſione. citata per Afflict.
volente, quòd ſi † vaſallus vendit feudum ſciente, & non 7
contradicente domino, talis ſcientia ſine contradictione
habetur pro conſenſu, dummodo dominus non errauerit, ſed ex certa ſcientia tacuerit. quam gloſſ. ſequuntur
plures relati per Tiraquel. vbi ſupr. nu. 115. & tunc poteſt
dici hanc opinionem multos habere contradictores re-
latos per eundem Tiraquel. ibidem num. 149. qui † mo- 8
uentur ex ratione, quòd dominus ſciat ius ſuum ſibi forè
integrum, prout etiam ipſamet gloſ. ſe declarat ibi, niſi
forè ſciat vbique ius ſuum durare. Sed quicquid ſit, opinio gloſ. non applicatur caſui noſtro, vt mox dicetur. Aut
fit vis in diſtinctione Afflict. in d. cap. 1. nu. 46. verſic. ſed
tu dic, cum aliis num. ſeq. quòd ſcilicet aliud ſit † conſen- 9
tire, aliud licentiam cõcedere, ſecundùm Andr. de Iſern.
ibi in §. hac edictali. Quia (vt inquit Afflict) vbi requiri-
tur † conſenſus, ſufficit tacitus: ſed vbi requiritur licen- 10
tia, non ſufficit tacitus conſenſus, ſed oportet eam verbis concedi. Et tunc dicitur, hanc diſtinctionem Afflict. de directo facere in contrarium, ex quo in caſu noſtro in venditione officij requirebatur expreſſa licentia Petri-Pauli, & ſic nõ ſufficiebat eius tacitus cõſenſus reſultans ex ſcientia & patientia: imò ſi vbi requiritur ſimplex licentia, non ſufficit tacitus conſenſus multò minus ſufficiet, vbi requiritur expreſſa, prout in caſu noſtro. Et propterea opin. gloſ. in d. cap. 1. & aliorum eam ſequentium, quando etiam eſſet vera, non poteſt applicari caſui noſtro. Præterea in omnem euentum, etiam ſi Petrus-Paulus expreſsè conſenſiſſet venditioni officij, nihilominus
pretium ei reſtitui debet, quia † conſentiens alienationi, 11
rei ſuæ, non ſibi præiudicat in pretio. l. ſi fundum. per fideicommiſſum. & ibi Dd. maximè Iaſ. num. 8. ff. de leg. 1. l. mater, & ibi Dd. C. de rei vindic.

Non obſtat ſecunda coniectura, tum quia ſola tardi-
tas † creditoris in petendo creditum non ſufficit ad præ- 12
ſumendam ſolutionem, aliàs præſcriptio eſſet fruſtrato-
ria, & debitor † non ſolùm debet probare ſolutionem 13
reſpectu creditoris, ſed etiam reſpectu alterius habentis cauſſam ab eo, vt per Aret. in l. cùm à matre, in 2. not. C. de rei vindic. Tum quia Proſper potuit ſoluiſſe affictus ab anno 1552. vſq; ad mortẽ Arditij, & poſtea Ioan. Hieronymus hæres Arditij ignarus petierit, quia (vt inquit Com. conſ. 277. nu. 3. circa med. verſ. & quanquam citra
malitiam, lib. 4.) quandoq; † ſoluta petuntur citra mali- 14
tiam ex ignorantia, quia debitum ſolutum fuit creditori, qui poſtea deceſſit, & eius hæres ignarus petit, & tantò magis, quòd communiter apocha receptionis penes debitorem remanet. Tum etiam & tertiò, quia præſumptio ſolutionis affictus proueniens ex tarditate illum petendi non releuat in caſu iſto, imò potiùs facit in contrarium, quia ſi præſumitur ſolutio affictus, ergo durauit locatio, & per conſequens Proſper non fuit effectus dominus officij per reſtitutionem pretij.

Non obſtat tertia coniectura, tum quia Petrus-Paulus non fuit præſens venditioni officij, ſed illam ſciuit poſtea & non contradixit, tum etiam, quia text. in l. ſi ſeruus cõmunis, ff. de donat. inter vir. & vxor. Ex quo colligitur, quòd præſentia, ſcientia & taciturnitas ratione cõiunctionis inducit conſenſum, procedit in terminis ſuis, quando ſcilicet quis patitur rem ſuam tradi, & ſic quan-
do † eum patientia & taciturnitate concurrit etiam tra- 15
ditio rei, prout declarat Bald. in l. cùm proponas, paulò ante fi. C. de pact. quẽ ſequitur Tiraq. loco de quo ſupra. nu. 152. Et de traditione officij in caſu noſtro non cõſtat. Cùm & tertio, quia etiam ſi Petrus-Paulus conſenſiſſet, non tamen ſibi præiudicauit quoad pretium, vt ſupr. dictum fuit. Et præmiſſa eò magis procedunt, quia ſi Proſper ſoluiſſet pretium officij, voluiſſet quietantiam, ſicut Petrus-Paulus voluit recognitionem bonæ fidei.

Tiraſonen. Iuris præſentan. Lunæ, 2. Maij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Reputatio communis quid operetur.*
2 *Conſuetudo dat fidem ſcripturæ non authenticæ. Declara tamen, vt num. 3.*

DECISIO DCCLXXXIX.

DOmini non reiecerunt iura, de quibus agitur, ſed
volunt illa cõiungere vnà cum alijs probationibus
capituli, & (ſi fieri poſſet) bonum eſſet coadiuuare iura
prædicta. Quibus informantes pro capitulo triplici fun-
damento conantur fidem adſtruere. Primò, ratione com-
1 munis reputationis, † eò, quia iſti libri communiter re-
putantur pro libris continentibus collationes & inſtitu-
tiones, ad Bart. in extrauag. qui ſint rebelles. gloſ. vlt. Ge-
min. conſ. 15. ſub nu. 18. Aym. de antiq. pat. 1. §. vidimus,
num. 37. Hoc fundamentum non applicatur, quia te-
ſtes de hac communi reputatione nil dicunt. Secundò,
2 ratione conſuetudinis, † quæ dat fidem ſcripturæ non
authẽticę, c. cum dilectus, de fide inſtrum. vbi Dd. omnes.
Hoc quoque fundamentum patitur difficultatem, quia
in hac materia duæ repetiuntur opiniones. Vna Felyn. in
d. c. cùm dilectus. num. 36. quòd ſcilicèt hæc conſuetudo
3 † debeat eſſe immemorabilis. Altera Aret. conſil. 44. nu.
1. verſ. ſecunda concluſio, quem ſequitur Purpur. in l. ad-
monendi, nu. 200. ff. de iureiur. videlicet, quòd de iure ca-
nonico hæc conſuetudo ſit contra ius, & ideò requiritur
ſpatium 40. annorum, quod tempus nullus teſtis percu-
tit. Tertiò, ratione obſeruantiæ, quæ ſi probaretur, fun-
damentum bonum, ſed de ea non conſtat. Verùm ſi ca-
pitulum aliunde fundat intentionem ſuam, poſſent reli-
qua videri, quia fortè hæc iura poterunt pro aliquo ad-
miniculo deſeruire.

Montisfaliſci hæreditatis. Lunæ, 14. Maij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Neptis ex fratre, an faciat ceſſare conditionem ſubſtitutionis. Quod non, duobus concurrentibus.*
2 *Teſtator præſumitur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti. Declara & limita, vt ibi in fin.*
3 *Statutum non excludit filiam in ſucceſſione patris propter patruum.*

DECISIO DCCXC.

HOratius Flauius de anno 1563. condidit teſtamen-
tum, in quo excluſis filiabus, quas dotauit, inſtituit
hæredes vniuerſales presbyterum Ioannem Antinclum,
& Curtium eius filios, quos inuicem ſubſtituit in hæc
verba. Et ſi quis ex dictis ſuis filiis moreretur ſine filiis le-
gitimis & naturalibus, quòd vnus ſuccedat alteri. Mor-
tuo teſtatore deceſſit Antiochus ſine filiis maſculis ſu-
perſtite Gabriella filia legitima & naturali, & dictis Ioan.
1 presbytero & Curtio. Dubitaui 14. Martij. 1582. an † in
caſu, de quo agitur, neptis ex fratre faciat ceſſare condi-
tionem ſubſtitutionis. Fuit reſolutum pro negatiua, ex
duabus coniecturis, nempe, ex coniectura excluſionis fi-
liarum teſtatoris. Et † ex coniectura præſumptæ volun-
2 tatis teſtatoris cum diſpoſitione ſtatuti, quæ ſecunda
coniectura ſi deficeret, Domini dixerunt, ſolam conie-
cturam excluſionis filiarum non ſufficere, prout latiùs
in reſolutione. Propoſui iterum idem dub. 14. Maij, 1584.
ſola Gabriella informante. Et Domini dixerunt, per exi-
ſtentiam Gabriellæ defeciſſe conditionem ſubſtitutionis,
quia etiam ſi ſtatutum, quoad deſcendẽtes eſſet validum
& rationabile, tamen ſi ad deſcendentes eſt reſtringen-
dum, hoc caſu ceſſat illa præſumptio, quòd teſtator cen-
3 ſeatur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatuti, quia † ſta-
tutum nõ excludit filiam a ſucceſſione patris propter pa-
truum, prout in propriis terminis tenet Soc. cõſ. 55. nu. 1.
lib. 3. Ruin. conſ. 141. nu. 8. lib. 3. Curt. iun. conſ. 49. nu. re-
bene Aym. conſil. 250. nu. 4. verſic. ſecundo principaliter.
Soc. iun. conſil. 158. nu. 50. lib. 2. Zanh. in hæredes mei, §.
cum ita, num. 1165. ff. ad Trebell.

Cremonen. penſionis. 18. Maij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Regula Cancellariæ 24. quibus caſibus non procedat. & nu. 4. 7. 12. & 14.*
2 *Dictio, nec non reſoluitur pro, &.*
3 *Fraus conſiderari non poteſt, quando ſit reſignatio in manibus Papæ.*
5 *Reſignationes in fauorem dicuntur etiam ſimplices reſignationes.*
5 *Verba, vel aliàs dimitti, interpretantur vel ab alio.*
8 *Commenda non tribuit titulum.*
9 *Proviſionis appellatione comprehenditur omnis modus prouidendi, etiam commenda.*
10 *Dictio, quæcunque includit ea, quæ impropriè ſunt, tollitque interpretationem reſtrictiuam, & comprehendit ea, quæ aliàs non comprehenderentur.*
11 *Commendæ noſtri temporis ſunt irreuocabiles.*
13 *Papa multitudine negotiorum impeditus non poteſt retinere memoria ſupplicationes per eum ſignatas.*
15 *Ius quæſitum non dicitur tolli per ſupplicationem ſeu reſignationem non regiſtratam.*
16 *Conſenſus in reſignatione, quando retrotrahatur.*
17 *Diſpoſitio in materia correctoria loquens, de actu vero non comprehendit actum fictum. & Deciſio. 794. num. 3.*

DECISIO DCCXCI.

DVbitaui in cauſſa Cremonen. penſionis 18. Maij,
1584. *an regula Cancellariæ 24. intret in caſu, & ad ef-
fectum, de quo agitur?* Pro parte Equitis ad euadendum
hanc reg. plura deducebantur.

Primò dicebatur, eam non procedere in † reſignatio-
nibus factis in manibus Papæ, ſed ſolùm in reſignationi- 1
bus factis in manibus inferiorum ordinariorum. Hoc
fundamentum Dominis non placuit, quia etiam in reſi-
gnationibus factis in manibus Papæ tam verba, quàm ra-
tio regulæ verificatur. Quoad verba patet, quia iſtæ ſunt
reſignationes, ſicut aliæ. Quoad rationem non eſt du-
bium, quòd etiam in iſtis poteſt cadere fraus, imò magis,
quàm in reſignationibus factis in manibus inferiorum
collatorum, quia reſignationes in manibus inferiorum
fiunt ſimpliciter abſque vlla reſeruatione, in manibus ve-
rò Papę cum multis reſeruationibus fieri poſſunt, & con-
ſequenter minùs timendũ eſt, ne fraudulenter quis ſim-
pliciter reſignet, quàm ne reſignet cum aliqua ſua vtili-
tate præſertim ponderando, quòd tota iſta regula regi-
tor ab vnico verbo, voluit, decreuit, & ordinauit, & ſic
qualitates, de quibus in prima parte regulæ, quæ expreſsè
de Papa loquitur, referuntur etiam ad ſecundam partem,
de qua agitur, pręſertim ob dictionem illam, nec nõ, quæ
† reſoluitur in, &, gloſſ. in clem. 1. in verbo, nec non, de
offic. de leg. ad Bart. in l. Seiæ, §. Caio. ff. de fund. inſtruct. 2
latè Neuiz. qui alios cumulat, conſ. 72. num. 14. Et huius
ſententiæ eſt Gloſſator in d. reg. ponderando dictionem,
vbique. Non obſtat, quòd non poſſit conſiderari † fraus, 3
quando ſimpliciter fit reſignatio in manibus Papæ: quia
hoc eſt de ratò contingentibus, vltra, quod forſan ceſſa-
bit diſpoſitio d. reg. quando ceſſat fraus, vt dicit Gloſſat.
in fine. d. regulæ.

Secundò dicitur, hanc reg. non comprehendere reſi-
gnationem in fauorem, quia loquitur ſolùm de reſigna-
tionib. factis ſimpliciter, & ex cauſſa permutationis. Hoc
fundamentum pariter Dominis non placuit. Quia etiam
regu. de infirmis, olim ita loquebatur, vt eſt videre apud
Satue. Et nihilominus comprehendebat reſignationes in
fauorem

Google

5 fauorem, quæ † dicũtur ſimplices reſignationes, vt appa-
ret ex deciſ. Ioan. Paul. 32. ponderãdo illa verba, vel aliàs
6 dimitti, quæ † non poſſunt aliter interpretari, quàm vel
ab alio dimitti, l. 1. §. ſcire, & ibi glo. verb. aliàs, ff. de aqu.
quotid. & æſtiua. Bart. in l. 1. nu. 12. ff. de cond. & demon.
& ſic hæc verba comprehendunt omnem modum di-
mittendi beneficia. Et ex hoc ceſſat fundamentũ factum,
quod diſpoſitio loquens de caſu ſimplici non trahitur ad
conditionalem, quia Papa vlteriùs proceſſit. Non obſtat,
quòd quando Papa vult comprehendere reſignationes
in fauorem, id exprimat. Quia ſatis eſt in hac regula adeſ-
ſe verba æquipollentia. Et ita etiam tenet Gloſſat. in d.
reg. quem domini putarunt in hoc bene locutum fuiſſe.
7 Tertiò dicitur, reg. iſtam † non comprehendere com-
mendam. Hoc etiam fundamentum minùs placuit, quia
8 licèt † commenda nõ tribuat titulum, cap. nemo, vbi Dd.
de elect. lib. 6. Aleiar. conſil. 24. nu. 3. Bertran. conſil. 235.
nu. 1. cum ſeq. lib. 3. part. 1. nihilominus hæc regula pro-
cedit vlteriùs annullando nedum collationes, ſed etiam
prouiſiones, quæ † dictio eſt latiſſima, & comprehendit
omnem modum prouidẽdi, gloſſ. in clemen. fin. in verbo,
9 prouiſioni, de elect. Gemin. & Frãc. in ca. 1. de elect. lib. 6.
Et ſignanter, quòd comprehendat commendam, tradit
Gemin. in d. cap. nemo, nu. 7. & ibi Franc. nu. 5. prope fin.
de elect. lib. 6. Idque tantò magis, quia additum fuit, &
diſpoſitiones. Card. in Clem. 1. num. 2. de ſupplen. neglig.
prælat. præſertim ponderando illam dictionem vniuer-
10 ſalem, quæcunque, quæ † includit ea, quæ impropriè
ſunt. Deciſ. conſ. 599. nu. 2. & 3. & tollit interpretationem
reſtrictiuam. Alexand. conſ. 128. nu. 5. comprehenditque
ea, quæ aliàs non comprehenderentur. Deciſ. vbi ſupra.
11 Ruin. conſil. 18. num. 19. lib. 2. Maximè † in commendis
noſtri temporis, quæ ſunt irreuocabiles, ex quo fiunt
ad vtilitatem perſonæ, & non Eccleſiæ. Sarnen. in reg. de
publican. qu. 4. Et pro comprobatione poſſunt adduci
omnes rationes, quas latè deducit Sarn. in reg. de trien-
nal. quæſt. 5.

Quartò dicitur ceſſare reg. eò, quia † ceſſat fraus, ex
quo Giniſius ignorabat ſe promouendum. Hoc funda-
mentum plures ex Dominis dixerunt poſſe tolli ex facto,
viſo proceſſu, quem Giniſius circumfert: vltra quod non
excluditur fraudis præſumptio ex eo, quòd ſupplicatio ſit
manu Papæ ſignata, quia † Papa multitudine negotio-
rum impeditus, hæc memoria retinere non poteſt, cap.
ex parte. & ibi Docto. præſertim Card. nu. 7. Anan. nu. 3.
& Anch. nu. 2. de offic. de lega. Sarn. in cap. 1. num. 135. de
conſtit. lib. 6. Imò aliqui ex Dominis tenebant intrare re-
gulam, etiam quòd reſignans ignoraret ſe promouen-
dum, quaſi regula ſit præſeruatiua beneficiorum, quæ
vacarit per promotionem.

Quintò & vltimò dicitur, regul. procedere, quando
verè reſignatio eſt perfecta intra tempora vacationis &
promotionis: hæc autem non eſt talis, quia prouiſio fuit
[illegible]. Aprilis, miſſa verò ſupplicationis reſignationis fuit 17.
eiuſdem menſis. Huic fundamento pro parte Giniſij reſ-
pondetur, quòd conſenſus retrotrahitur, & quòd ſi in
regula non comprehenderetur reſignatio, cuius miſſa ſit
poſt promotionem, eſſet aperta via fraudibus. Hanc diffi-
cultatem Domini reſeruarunt particulariter videndam,
et circa eam aliqui ex Dominis diſtinguerent, quòd
ſi ſupplicatio miſſa eſt ad regiſtrum ita, vt nil aliud de-
ſit, niſi præſtatio conſenſus, & tunc credebant hunc ca-
ſum in regula comprehendi ex identitate rationis. Aut
ſupplicatio non eſt miſſa ad regiſtrum, & tunc exiſtima-
bant regul. non intrare, quia reſignatio nullo modo eſt
perfecta: & hinc † eſt, quòd niſi ſit regiſtrata, non dicitur
quæſitum ius quæſitum, ſicut dicitur tolli poſtquam eſt regi-
ſtrata. Sarnen. in reg. de iur. quæſit. non tollen. qu. 2. in fin.
[illegible] cùm tunc ſupplicatio leuari poſſit, ſi Papæ inten-
tio non fuiſſet, vt ſortiretur effectum, prouidiſſet de be-
neficiis, & in iſto caſu videtur ceſſare ratio fraudis, quia
nemo ſe huic periculo ſubiiceret. Non obſtat, quòd con-
ſenſus retrotrahatur, quia † reg. intelligitur de reſignatio- 16
ne verè facta intra tempora vacationis & promotionis,
non de ea, quæ per quandam fictionem cenſetur facta,
in qua militat diuerſa ratio. Et regulariter, vbi ſumus in
materia correctoria, † diſpoſitio loquens de actu vero 17
non comprehendit actum fictum, quia actus fictus im-
propriè dicitur talis, l. 3. §. hæc verba, & ibi Bart. & Paul.
de Caſtr. de nego. geſt. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore, num.
170. cum ſeq. ff. de vſucapio.

Imolen. Iuriſpatronatus. Ven. 28. Maij. 1584.

SVMMARIA.

1 *Fama ſola in antiquis non probat iuſpatronatus, niſi quan-
do concurrit longiſſima poſſeſſio.*
Imò requiruntur etiam indicia. num. 4.
2 *Iuſpatronatus in antiquis probatur per indicia & per fa-
mam, cum antiquiſſima poſſeſſione.*
3 *Poſſeſſio antiquiſſima habetur pro titulo.*
5 *Præſentandi quaſi poſſeſſio, ex quibus & quot actibus pro-
betur, cum num. ſeq.*
6 *Confeſſio voluntaria non nocet.*
Limita tamen, niſi concurrant adminicula. nu. 7.
8 *Conſenſus præſtitus præſentationi videtur conſtituere pa-
tronum in quaſi poſſeſſione etiam iuris præſentandi.*
9 *Patronus conſentiens prouiſioni per reſignationem, an ſit
in quaſi poſſeſſione præſentandi in vacatione per obitum.*
10 *Patronatus mentio debet fieri in renouatione bullæ.*
11 *Iurepatronatus probato, in dubio præſumitur ex dotatione
& fundatione.*

DECISIO DCCXCII.

QVia Rota tenet, quòd † ſola fama in antiquis non 1
probat iuſpatronatus, niſi quãdo concurrit longiſ-
ſima poſſeſſio, prout teſtatur Put. dec. 67. incip. In eadem
fuit deciſum, in fi. lib. 1. Achil. dec. 162. incip. in vna Lucã.
Canonicatus, in fin. aliàs ſuprà, de iurepatron. per doct.
Bald. in l. cum ſuper, C. de rei vindic. vbi vult, † iuſpatro- 2
natus in antiquis probari per indicia, & per famã: deinde
ſubdit multùm valere antiquiſſimam poſſeſſionem, quæ
† habetur pro titulo. l. hoc iure, §. ductus aquæ, ff. de aqu. 3
quot. & æſtiu. Et ſic Bald. ſentit † non ſufficere ſolam fa- 4
mam, ſed requiri vlteriùs indicia, & inter ea multùm va-
lere antiquiſſimam poſſeſſionem. Et Bald. ſequitur Caſ-
ſad. dec. 2. nu. 4. de probat. Dec. conſ. 117. ad fin. verſic. &
iſta concluſio. Roch. de iurepatron. in verbo, ipſe, vel is à
quo, nu. 82. in fin. fol. 197. Idcircò fuit particulariter du-
bitatũ 18. Maij, 1584. an ſufficienter conſtet de quaſi poſ-
ſeſſione præſentandi illorum de Pennatiis in caſu, & ad
effectum, de quo agitur. In quo dubio informantes pro
Pennatiis ad docendũ de eorum † quaſi poſſeſſione præ- 5
ſentãdi plures deducebant præſentationes. Quarum pri-
ma fuit facta de anno 1442. à Georgio filio Damij de per-
ſona D. Venturæ, quæ præſentatio fuit a Vicario admiſſa.
Sed hæc præſentatio ſecundùm Dominos non ſuffraga-
tur ob malam fidem ipſius Georgij, quæ colligitur tum
ex eo, quòd in iſta præſentatione enuntiauit ſe hæredem
Antonij teſtatoris mediante perſona Damij. & tamen
hæres vniuerſalis Antonij fuit capella, prout liquet ex
inſtrumento tranſactionis de anno 1463. Tum etiam ex
eo, quòd refert diſpoſitionem teſtamenti Antonij aliter
quam ſe haberet: dicit enim, ipſum mandaſſe capellam
congruenter dotari, & nihilominus ex dicto inſtrumen-
to tranſactionis conſtat, capellam fuiſſe ab eo hæredem
vniuerſalem inſtitutam. Secunda præſentatio de perſo-
na Iacobi della Bordella, qui in petitione taxationis miſ-
ſarum de anno 1467. faſſus fuit ſe habuiſſe electũ in Re-
ctorem dictæ capellæ per patronos & habentes poteſta-

6 rem & ius eligendi. Sed hæc † confeſſio cùm ſit volunta-
ria, nō nocet Eccleſiæ. Bart. in l. certum, §. ſed an & ipſos,
nu. 4. ff. de confeſſ. Corn. conſ. 342. nu. 5. lib. 1. & conſ. 19.
nu. 6. lib. 2. Abb. in c. fin. num. 43. & ibi Felyn. num. 11. de
præſcript. Bene verum eſt, quòd hæc conclusio ſolet limi-
7 tari, niſi † concurrant adminicula, vt per Bal. in auth. hoē
ius porrectum, nu. 8. & ibi Salyc. in fin. verſ. ego non rece-
derem, C. de ſacroſanct. Eccl. Et pro adminiculis poſſunt
conſiderari tam veriſimilitudo (cùm enim Iacobus della
Bordella litigaſſet cum Pennatiis, veriſimiliter non di-
xiſſet poſtea ſe fuiſſe ab eis præſentatū, ſicut dixit (quam
etiam conſenſus Rubei quondam Georgij de Pennatiis
8 præſtitus in permutatione facta à Iacobo della Bordella
de anno 1484. qui † actus videtur conſtituiſſe Pennatios
in quaſi poſſeſſione omnium, & ſic etiam iuris præſen-
tandi, vt per Feder. de Sen. conſ. 234. col. vlt. verſic. vnde
cùm appareat, quem ſequitur Roch. de iurepat. in verb.
competens, q. 15. nu. 39. licèt contrariū teneat Lābert. lib.
2. part. 1. q. 5. art. 10. fol. 27. Sed primam opinionem vide-
tur ſequi Mohedan. dec. 344. incip. fuit etiam reſolutum,
9 quamuis ipſe tractet, an † patronus, qui conſenſit proui-
ſioni per reſignationem, ſit in poſſeſſione præſentandi in
vacatione per obitum, qui termini ſunt diuerſi. Verum
deducendo pro adminiculo conſenſum iſtum patroni
adhibitum in permutatione, videtur aliquid facere, ma-
ximè iunctis dictis teſtium deponētium de auditu, quòd
Iacobus della Bordella fuit à Pennatiis præſentatus. Ter-
tia præſentatio fuit de perſona Vincentij della Bordella,
quæ non probatur, cùm teſtes deponāt de auditu, & cùm
non habeamus initium, quando ſcilicet iſte Vincentius
prouiſus fuerit, ignoramus, an ſimus in antiquis, etiam
reſpectu teſtium: tantò magis, quia idem Vincentius de
anno 1525. obtinuit ſimpliciter ab Epiſcopo renouatio-
10 nem bullæ, nulla facta mentione patronatus, & † tamen
erat facienda, ex quo de nouo debebat ſibi dari titulus, ad
ea, quæ ſcribit Aret. conſ. 128. nu. 1. cum qua renouatione
poſſedit vſque ad annum 1441. Quarta præſentatio fuit
15. Iulij, 1541. de perſona D. Simonis, quæ præſentatio eſt
turbida, quia idem Vincentius, qui illam admiſit, eadem
die contulit capellam iſtam Antonio de Gerardis, Secre-
tario Cardinalis Rodulphi. Et licèt Dom. Simon aliquo
tempore poſſederit, tamen reperitur terminus obtentus
ad ſententiam contra ipſum ad inſtantiam Antonij Ma-
riæ Paparonij, qui fuerat prouiſus per obitum Aſcanij
Veterani, & ipſemet Do. Simon vocauit ſe priuatum, &
poſſedit etiam D. Petrus Gentiles de Veranno, nec appa-
ret quomodo. Vnde concluſum fuit, non conſtare de tali
quaſi poſſeſſione iſtorum de Pennatiis, vt vnita cum fa-
ma poſſit probare iuſpatronatus, de quo agitur, quia Ro-
ta, vt inquit Put. ſeruat, quòd fama, ad quam reducitur
probatio, quam habēt Pennatij, requirit legitimam qua-
ſi poſſeſſionem præſentandi, etiam ſi admittamus proba-
ri præſentationem Iacobi della Bordella, tamen poſtea,
nec continuatio, nec interruptio concludenter proba-
tur. Præterea non placuit motiuum, quòd in prima præ-
ſentatione Do. Venturæ conſenſus Epiſcopi habeat vim
reſeruationis iuriſpatronatus, quia ſi nō fuit relictum ab
Antonio teſtatore, vtiq; eſſet ex priuilegio, quia ſine cauſ-
11 ſa non reſeruabatur: licèt enim † probatio iurepatrona-
tus præſumatur in dubio ex dotatione & fundatione.
Caſſad. deciſ. 7. nu. 7. de iurepat. Simonet. de iurepat. q. 8.
tamen ceſſat hæc præſumptio, quia cùm ordinarius reſer-
uauerit ſine cauſſa, non poteſt eſſe, niſi ex priuilegio.

Rauennaten. caſalis. Veneris, 1. Iunij. 1584.

SVMMARIA.

1 *Iudex Eccleſiaſticus non habet iuriſdictionem inter laicos, niſi extet conſuetudo in contrarium.*
2 *Stylus deciſorius debet formiter probari.*
3 *Iudices deputati ad ius reddendum non poſſunt condere ius contra legem.*
4 *Conſuetudo, non autem ſtylus requiritur ad derogandum iuri.*

DECISIO DCCXCIII.

DOmini dixerunt, ſententiam Vicarij Rauentiaten.
infirmādam eſſe tanquam nullam & iniuſtam. Nul-
lam ex defectu iuriſdictionis, quia iudex † Eccleſiaſticus 1
inter laicos iuriſdictionem nō habet, c. licet ex ſuſcepto,
c. ex tenore, de foro cōpet. cum ſimil. niſi (prout prætēdi-
tur) doceatur, partes prorogaſſe iuriſdictionem, vel exta-
re conſuetudinem, vigore cuius ordinarius ſit capax
cauſſarum prophanarum: interim tamen regula eſt pro
nullitate. De iniuſtitia conſtat, quia Vicarius non pote-
rat de iure in iudicio Saluiani interdicti præfigere termi-
num Franciſco ad reluendum terras, in quarum poſſeſ-
ſione Luparelli vigore Saluiani interdicti immiſſi fuerāt,
prout deciſum fuit in illa Roman. donationis 50000. 4.
Iulij, 1577. coram R. P. D. Decano, cuius deciſionis copia
datur, ex qua patet reſponſio iis, quæ pro Luparellis de-
ducuntur. Non obſtat, quòd in illa deciſione circūſcripta
fuit obſeruantia ſiue ſtylus in contrariū, & quòd iſte ſty-
lus in caſu, de quo agitur, probatur. Quia † reſpōſum fuit, 2
tum quòd ſtylus huiuſmodi cùm ſit deciſorius, debuit
formiter probari, Socin. conſ. 39. nu. 28. lib. 4. Et atteſta-
tiones aduocatorum non ſuffragantur, & ex ſententiis
hæc probatio non clarè colligitur. tum etiam, quia cùm
iſte ſtylus ſit contra ius, non potuit introduci à iudicibus
deputatis ad ius reddendum, qui † legem contra ius con- 3
dere nō poſſunt, vt bene deducit Alex. conſ. 36. nu. 10. lib.
2. ſequitur Dec. ad rubr. extra de conſuet. nu. 2. prope fin.
verſ. breuiter reſoluendo. Aym. de antiq. tempo. part. 4. §.
tranſeo, num. 36. verſ. ideò magiſtratus. Et ideò hoc caſu
non ſufficit ſtylus, ſed requiritur † cōſuetudo, & ſic pro- 4
bari debent tot & tales actus, vt deuenerint ad notitiam
populi vel maioris partis ipſius, ita vt dici poſſit conſtare
de tacito eius conſenſu, per quem ſit iuri derogatum, vt
per Alex. d. conſ. 36. nu. 11. Aym. d. no. 36. circa med. verſ.
ſecundo intellige.

Cremonen. penſionis. Lunæ, 4. Iunij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Notitia Papæ præſumitur ex notitia officialium.*
2 *Supplicatione ſignata gratia non dicitur ſimpliciter perfe-cta, quin à Papa, vel eius officialibus poſſit caſſari, vel lacerari.*
3 *Actus verus in materia correctoria non comprehendit actum fictum.*
4 *Conſenſus poteſt præſtari poſt obitum, quando eſt porrecta ſupplicatio viuente reſignante.*
5 *Fraus regulæ non dicitur fieri, licèt reſignatio non compre-henderetur in regula, cuius ſupplicatio miſſa ſit ad re-giſtrum poſt promotionem.*

DECISIO DCCXCIIII.

FVit reſolutum, reg. 24. in caſu, de quo agitur, non in-
trare. Aliqui ex Dominis mouebantur ex eo, quòd ex
qualitatibus & circumſtantiis facti conſtabat de notitia
officialium circa reſignationem, de qua agitur, & quòd
ex eorum notitia † præſumebatur notitia Papæ, qua ſtan- 1
te dicebant, reg. ceſſare. Aliqui verò mouebantur ex eo,
quòd regula intelligitur, quando reſignatio eſt perfecta
intra tempora vacationis & promotionis: hæc autem, de
qua agitur, non eſt talis, quia prouiſio fuit 8. Aprilis, miſ-
ſa verò ſupplicationis reſignationis fuit 17. eiuſdē mēſis.
Non obſtat, quòd reſignata ſupplicatione gratia dicatur
perfecta, quia non eſt ſimpliciter perfecta: expectat enim
præſtationem conſenſus, & alia, & † ſatis eſt, quòd non 2
eſt perfecta taliter, vt nō ſit in manu Papę, & officialium,
illam

illam non admittere, caſſare, vel lacerare, vt per Sarnen.
ad reg. de iur. quæſit. nõ tollen. q. 20. in fi. Nõ obſtat, quòd
cõſenſus retrotrahatur. quia id procedit per viam fictio-
nis, & regula intelligitur de reſignatione verè facta intra
tempora vacationis, & promotionis, non de reſignatio-
ne, quæ per quandam fictionem cenſetur facta, in qua
3 militat diuerſa ratio. Et † regulariter, quando ſumus in
materia correctoria, diſpoſitio loquens de actu verò non
comprehendit actum fictum, quia actus fictus impro-
priè dicitur talis, l. 3. §. hæc verba, & ibi Bart. & Paul. de
Caſtr. ff. de negot. geſt. Iaſ. in l. ſi is qui pro emptore. num.
170. cum ſeq. de vſucapio. Nõ obſtat, quòd cõſenſus poſ-
ſit præſtari poſt obitum, Caſſad. dec. 1. de renuntiat. quia
4 intelligitur, † quando eſt porrecta ſupplicatio viuente
reſignante: hîc autem non conſtat porrectam fuiſſe ſup-
plicationem ante promotionem. Non obſtat, quòd ſi in
regula non comprehenderetur reſignatio, cuius ſuppli-
catio miſſa ſit ad regiſtrum, poſt promotionem fieret
5 fraus regulæ. Quia † negatur hanc fraudem fieri, cùm in
iſto caſu, nec verba, nec ratio regulæ militet. Verba non,
quia regula loquitur de prouiſionibus factis intra tem-
pora vacationis, & promotionis: hæc autem non eſt ta-
lis. Ratio minùs, quia Papæ non tollitur facultas confe-
rendi, quia reſignatio non erat realiter perfecta. Vnde
cùm Papa, & officiales poſteà effectuauerint hanc reſi-
gnationem mittendo ſupplicationem ad regiſtrum poſt
promotionem, apparet manifeſte, mentem Papę fuiſſe, vt
reſignatio ita effectuaretur, ex quo non ſolùm contulit
beneficium, ſed paſſus fuit reſignationem iam cœptam
effectuari, & gratiam ſemel factam ſortiri effectum.

Non obſtat, quòd D. Datarius ignoret promotiones Epiſcoporum, tum quia hoc non eſt veriſimile, cum in dataria adſint quotidie impetrantes, & inhiantes beneficiis, qui promotiones Epiſcoporum bene ſciunt. Tum etiam quia promouendi, vt plurimum præconizantur, & fiunt proceſſus, adeò quòd res tranſit in notitiam multorum.

Vrbeuetan. legati. Lunæ, 28. Maij, & Veneris, 8. Iunij. 1584.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum ab initio nullum tractu temporis non reconualeſcit. num. 9.*
2 *Fictio non habet locum, vbi extremum, ad quod non eſt habile.*
3 *Defectus in cauſſa efficiente non reconualeſcit, impedimento etiam ſublato.*
4 *Teſtamenta captiuorum reconualeſcunt fictione poſtliminij, vel legis Corneliæ.*
5 *Regula Catoniana non trahitur ad leges nouas.*
6 *Regula Catoniana non procedit in hæreditatibus.*
7 *Teſtamentum banniti conditum tempore banni, ſi reſtituatur in integrum, non reconualeſcit.*
Fallit, niſi fiat indulgentia, & reſtitutio ob pacem vniuerſalem, nu. 8.
9 *Teſtamentum primum factum tempore habili, reconualeſcit remoto obſtaculo, quod ſuperuenit, non autem ſecundum factum tempore inhabili.*
Intellige tamen & declara, vt nu. 10. & 16.
11 *Teſtator non cenſetur recedere à prima voluntate ſolemniter facta, niſi quatenus ſecunda teneat.*
12 *Teſtamentum ſecundum reſtringitur, & limitatur ſecundùm cauſſam caſſationis primi teſtamenti.*
13 *Clauſula, caſſans, habet tacitam conditionem ſi ſecundum teſtamentum valeat.*
14 *Teſtamentum primum, vt ſit caſſum, opus eſt, vt ex ſecundo teſtamento ſaltem poſſit adiri hæreditas.*
15 *Voluntas, quæ ex actu nullo declaratur, quanam eſſe debeat.*
17 *Opinio magis, quàm veritas attenditur, quando agitur de interpretanda voluntate teſtatoris.*
18 *Teſtator reuocans primum teſtamentum conditionaliter, ſi ſecundum valeret, non cenſetur mutare voluntatem, niſi quatenus ſecundum teſtamentum valeret.*
19 *Teſtamentum eius, qui ſe dedit in arrogationem irritatur, niſi poſtea noua voluntate approbetur.*
20 *Bal. in l. ſerui. numer. 6. C. de legat. reprobatur à Paul. de Caſtr.*
21 *Diſpoſitio l. ſi iure. de legat. tertio, loquitur in fideicommiſſo.*
22 *Reuocatio legatorum vbi expreſſa non adeſt, non cenſetur habere effectum, niſi quatenus teſtamentum valeat. ſecus ſi ſit expreſſa, quæ etiam in teſtamento minus ſolemni habet effectum & nu. ſeq.*
23 *Teſtamentum primum ſolemne non reuocatur per ſecundum non ſolemne, quoad inſtitutionem hæredis: ſecus quoad legata, quæ ſola voluntate reuocantur.*

DECISIO DCCXCV.

DVbitaui in Vrbeuetan. legati 28. Maii, & 8. Iunii, *an ex duobus teſtamentis Capuanæ Gualtierÿ reconualeſcat primum, vel ſecundum, vel potiùs neutrum.* Domini 28.
Maij, propter difficultatem materiæ nihil firmarunt, ſed
8. Iunij concluſerunt, ſecundum teſtamentum non recõ-
ualeſcere, quia † cùm factum fuerit tempore banni, & ſic 1
tempore, quo teſtator effectus erat ſeruus pœnæ, non re-
conualeſcit, l. eius qui. & ibi Bar. Aretin. & bene Paul. de
Caſt. ff. de teſtam. §. fin. Inſtit. quibus non eſt permiſſ. fac.
teſtam. Et ratio poteſt eſſe duplex.

Prima, quia † fictio non poteſt intrare, ex quo extre- 2
mum, ad quod, non eſt habile.

Secunda, quia cùm defectus ſit in principio, hoc eſt,
in cauſſa efficiente, licèt poſtea impedimentum ceſſet, nõ
† reconualeſcit, Bald. in l. ſeruis. nu. 2. C. de legat. Et prima 3
ratio inhabilitatis extremi, ad quod, comprobatur, quia
videmus † teſtamenta perſonarum ſimilium bannitis 4
reconualeſcere fictione, vel poſtliminij, vel legis Cor-
neliæ, leg. ſi quis filio. §. quatenus. ff. de iniuſt. rupt. & ir-
rit. fact. teſtam.

Et hoc plurimùm refert, quia ſi proueniret hæc im-
potentia à regula Catoniana prohibente valere legata,
& diſpoſitiones, quæ ſi tempore teſtamẽti extaret, ſeque-
retur, quòd mens teſtatoris non poſſet ſortiri effectum,
etiam ſi impedimentum poſtea ceſſaret, tunc res maio-
rem haberet difficultatem, quia † cùm regula Catoniana 5
non trahatur ad leges nouas, l. fi. & ibi Bar. ſub nu. 3. ff. de
reg. Caton. idem Bar. in l. prima, nu. 8. poſt med. verſic. ſed
fortè. ff. eod. tit. Iaſ. in d. l. ſeruis. nu. 3. inhabilitas proue-
niens ex iſtis bannis, quando ceſſaret, conualidaretur te-
ſtamentum. Sed † quia regula Catoniana non procedit 6
in hæreditatibus, l. 3. & ibi declarat Bart. circa med. verſ.
veritas eſt. ff. eod. tit. de reg. Caton. neceſſariò ſequitur,
hoc prouenire ab aliis conſtitutionibus, & ſic à fictione
legis Corneliæ, vel poſtliminij, vt ſupra dixi. Et ſignan-
ter, quòd † teſtamentum bãniti conditum tempore ban- 7
ni ſi reſtituatur in integrum, non reconualeſcat, tradit
Curt. iun. conſi. 100. nu. 5. & 6. Crot. conſ. 282. num. 44. in
fin. 45. 46. 47. & 48. lib. 3. Simon de Præt. de interpret. vlt.
volunt. fol. 85. nu. 6.

Non obſtat Bald. conſi. 243. quidam nobilis. lib. 1. & in
dicto §. quatenus. Quia † dictum ſuum poteſt procedere, 8
quando fit indulgentia, & reſtitutio ob pacem vniuerſa-
lem, ad allegata per Boſſ. de reſtitutio. quæ fiunt à Princ.
finit. bel. & in ſpecie ita declarat Simõ de Præt. vbi ſupra.
Stante quòd ſecundum teſtamentum non reconualeſcat,
Domini viderunt, an reconualeſcat primum, & firmarũt
reg. pro affirmatiua, † quòd primum reconualeſcat, l. ſi 9
quis filio. §. quatenus. & ibi Doctores omnes. ff. de iniuſt.
rupt. & irrit. fact. teſtam. Modern. Peruſin, de reſtit. in in-
teg. quæſt. 45. art. 2. numer. 12. & 13. Et quod reconuale-

Digitized by Google

leſcat ipſo iure, Doct, in dicto §.quatenus, Mod. vbi ſu-
pra, ſub num.15.

Non obſtat, quòd primum teſtamentum, quando eſt
facta voluntaria mutatio voluntatis, non reconualeſcat
10 ipſo iure, † ſed eſt neceſſaria declaratio voluntatis, l. qui
ex liberis. §. teſtamen, ff, de bon. poſ. ſecūdùm tabul. Doct.
omes in d, §. quatenus. poſt Bart. ibi. Quia reſpondetur,
hoc non deſeruire: nam non aliunde colligitur mutatio
voluntatis, niſi ex eo, quòd teſtator tempore banni aliud
condidit teſtamētum cum expreſſa clauſula, caſſans, &c,
11 Sed † teſtator non cenſetur recedere à prima voluntate
ſolemniter facta, niſi quatenùs ſecunda teneat. l. ſi iure de
leg. 3. ibi, ſed vix id obtinere poteſt, fortaſſis ideò, quòd
ita demùm à priore teſtamento recedere velim, ſi poſte-
rius valiturum ſit: attenditur enim cauſſa caſſationis pri-
mi teſtamenti, quæ cauſſa nulla alia eſt, niſi vt valeat ſe-
12 cundum teſtamentum. Vnde † ſecundùm hanc cauſſam
ſecundum teſtamentum reſtringitur & limitatur, l. can-
cellauerat. ff, de his quæ in teſta. delen. & bene declarat
Bart. in d. l. ſi iure, nu. 4. quem ſequitur Bertran. conſ. 281,
nu. 2. lib. 2. part. 1. & conſ. 151. ſub nu, 5. lib, 3, par. 1. Ruin,
conſ. 16. nu. 21. lib, 2. cum aliis allegatis per Couar. in rub,
13 de teſta. par. 2. ſub nu. 11. in fin. 5. concluſ. Nam † iſta clau-
ſula, caſſans, &c. habet tacitam cōditionem, ſi ſecundum
teſtamentum valeat, Paul. de Caſt. in l. ſancimus, in fin. C.
de teſtam, ſequitur Bertr. d. conſ. 151. nu. 5. in med. verſ. &
vt dicit lib. 3. part. 1, Chaſſan. conſ. 7. nu. 60. Iaſ. conſ. 8. nu,
14 4. lib. 3. Eſt enim † opus, vt ex ſecundo teſtamento ſi non
adeatur, ſaltem poſſit adiri hæreditas, Angel. in l. ſed ſi
ſub conditione. §. fin. verſ. io gloſſ. magna. in fine. & ibi
Imol. ſub nu. 21. ff. de hæred. inſtit. Bertrand. d. conſ. 151.
nu. 5. Si igitur teſtator motauit primum teſtamentum
cooditionaliter, ſi ſecundum valeret, & ſecundum non
valet, non poteſt dici, quòd conſtet de mutatione vo-
luntatis in iſtum euentum.

Non obſtat, quòd ex actu nullo declaratur voluntas,
15 Quia † vltra reſponſiones informantium, reſpondetur,
quòd debemos capere voluntatem, prout ſupra declara-
tur, quòd ſcilicet teſtator tunc demùm voluit caſſare pri-
mum teſtamentum, ſi ſecundum valeret: ſed ſecundum
non valet, ergo noluit caſſare primum,

Non obſtat, quòd in caſu iſto primum teſtamentum
non poteſt reconualeſcere, ex quo non conſtat de aliqua
voluntate teſtatoris volentis primum valere: cùm enim
primum teſtamentum fuerit per ſecundum ſponte reuo-
catum, non requirebatur aliqua declaratio voluntatis
teſtatoris. Quia hìc non agitur de tollendo primum te-
ſtamentum ſolemne, quod iam per legem erat ſublatum;
16 ſed † agitur ſolùm de declaranda voluntate teſtatoris,
quòd primum non valeret, per deciſ. Put. 94. incip. etiā ſu-
periùs dixi. lib. 2, & dec. 263. incip. in vna Abulen. eod. lib.
2. Siquidem reſpondetur, hìc agi de coniecturanda men-
te teſtatoris, an ſcilicet voluerit reuocare primum teſta-
17 mētum, & quomodo. Nam † præſupponendum eſt, quòd
quādo agitur de interpteranda voluntate teſtatoris, ma-
gis attenditur eius opinio quàm veritas, ex quo diſpoſi-
tio teſtatoris pendet à ſola eius voluntate, l. ſeruo manu-
miſſ. vbi Iaſ. in 2. not. ff. de cond. indeb. Aym. conſ. 88. nu.
15. Hoc ſtāte dicitur, quòd teſtator tempore banni habe-
bat primum teſtamentom pro valido, & ſe pro teſtabili,
quod apparet ex eo, quòd cundidit ſecundum teſtamen-
tum, & caſſauit primum, qood quidem non feciſſet, niſi
putaſſet ſe teſtamenti factionem habere. Cùm itaque te-
ſtator putaret ſe teſtamenti factionem habere, & reuoca-
18 uerit † primum teſtamentū cōditionaliter, ſi ſecundum
valeret, d. l. ſi iure, de leg. 3. cum aliis de quibus ſupra. Er-
go non mutauit voluntatem, niſi quatenùs ſecundum
teſtamentum valeret. Secundum nun valuit, ergo non
adeſt mutatio voluntatis. Et propterea oon applicantur
deciſ. Put. quia illæ procedunt in alia materia, non in iſta
reuocationis teſtamenti, in qua habemus iura clara.

Non obſtat Bald. conſ. 41. lib. 4. Quia ibi inter vnum &
aliud teſtamentum intercedebat decennium, & ideò in-
trabat l. ſancimus. C. de teſtam.

Non obſtat, l. qui ex liberis. §. teſtamēto. ff. de bon. poſſ.
ſecund. tabul. Quia (vt ibi bene declarat Bat.) §. ſi ille ponit
primò dictum, deinde ponit limitationem eius dicti. Ter-
tiò, ponit aliud dictū, quod videtur ſimile primo. Quar-
tù, aſſignat differentias inter primum & ſecundum di-
ctum, & in ſumma elicitur ex illo text. quòd teſtamen-
tum † eius, qui ſe dedit in arrogationem, irritatur, niſi 19
poſtea noua voluntate approbetur. Et ratio aſſignatur à
Bart. & Doct. in d. §. quatenus. quia ſponte ſe dedit in ar-
rogationem, & ſic mutauit voluntatem, & iſta mutatio
voluntatis fuit abſuluta, nō conditionalis, vt in caſu no-
ſtro deinde ex illo text. colligitor, quòd primum teſta-
mentum tollitur per ſecundum, niſi poſtea ſecundum in-
cidatur, quia tunc primum reconualeſcit ad effectum ex-
ceptionis ſolummodo. Et ſic patet, nihil eorum, quæ in
illo text. diſponuntur, applicari caſui noſtro: & quamuis
vna præſumptio tollat aliam, id tamen non facit, quia (vt
diximus) reuocatio primi teſtamenti habet iſtam condi-
tionem, ſi ſecundum teneat.

Non obſtat doctr. Bal. in l. ſerui. nu. 6. C. de lega. Quia
illa † reprobatur à Paul. de Caſt. in l. ſi filiusfamilias, nu. 20
2. in fin, de teſtam.

Non obſtat, quòd hìc tractatur de reuocādo legatum,
nō hæredis inſtitutionem. Quia † tex. in d. l. ſi iure. loqui- 21
tur in fideicommiſſu, vt bene declarat Bar. ibi in 1. oppoſ.
Si enim haberemos in ſecundo teſtamento expreſſam
reuocarionem legati, tunc eſſet reuocatum, quamuis ſe-
cundum teſtamentum non eſſet ſolemne: ſed † vbi non 22
adeſt expreſſa reuocatio, tunc legata quoq; non cenſen-
tur reuocata, niſi quatenus ſecundum teſtamentum va-
leat, Paul, de Caſt. & Alex. in d. l. planè, in princ. & ibi Iaſ.
nu. 4. ff. de legat. 1. licèt valde obſtare videatur, l. militis.
§. veteranus. ff. de milit. teſtam. tamen Dd. ita intelligunt.
Licèt primum teſtamentum ſolemne non reuocetur per
ſecundum non ſolemne, hoc † tamen intelligitur quoad 23
inſtitutionem hæredis, non quoad legata, quia illa ſola
voluntate reuocantur, l. ex parte. ff. de adim. legat. iuncta
l. militis codicillis. ff. de milit. teſtam. ita Crot. in l. te con-
iuncti, nu. 65. verſi. hinc eſt. ff. de leg. 3. Sed cum reprobat
Mantic. de coniectur. lib. 12. tit. 2. num. 22. in fine. dicens
eum loqui contra d. l. ſi iure. ff. de leg. 3.

Salamantin. iuriſdictionis. Mercurij, 13. Iunij. 1584.

SVMMARIA.

1 *Epiſcopus habens in loco exempto in certis caſibus iuriſdi-
ctionem, poteſt conſtituere officialem, & ſuam iuriſdi-
ctionem exercere: ſecus ſi ſolùm habet iuriſdictionem in
perſonas. cum nu. 2. ex commun.*

3 *Inhibitio non eſt concedenda niſi ei, cuius intereſt.*

4 *Diſpoſitio l. loci corpus. §. ſi fundus. ff. ſi ſeruit. vind. proce-
dit in materia ſeruitutis indiuidua.*

DECISIO DCCXCVI.

Licèt cōmonis ſit diſtinctio Ioan. And. in c. cùm Epiſ-
copus, nu. 1. in fin. & nu. 2. de offic. ordin. lib. 6. diſtin-
guentis, quòd † aut Epiſcopus in certis caſibus habet iu- 1
riſdictionem in loco exempto, & tunc poteſt conſtituere
officialem, & ſuam iuriſdictionem exercere, Clem. atten-
dentes, de ſtatu monac. Clem. quia cōtingit. de relig. do-
mib. Et ita procedit dictū Ioan. Monach. in d. c. cùm Epiſ-
copus, nu. 13. verſ. ſed pone. Aut † Epiſcopus habet iuriſ- 2
dictionem ſolùm in perſonas, & tunc non poteſt in loco
exempto officialem deputare, & ſuam iuriſdictionē exer-
cere, c. 1. de priuil. lib. 6. Clem. 1. de teſtam. Et hanc diſtin-
ctionē Ioan. And. ſequuntur. in d. c. cùm Epiſcopus. Gem.
num. 10.

num.10. Aocharan.uum.2. Franc.nom.3. in fine. & Butr. num.7. Soc. in dict. cap. recipimos, nu.76. verſic. quod limita. de priuileg. Nihilominus in caſu noſtro non poteſt dici, Epiſcopum Salamantin. in quatuor caſibus ſibi in bulla Sixti Quarti reſeruatis habere iuriſdictionem ſolùm in perſonas exemptas, cum habeat etiam in loca exempta: quia cùm ipſe eſſet ordinarius in tota diœceſi, & cōſequenter in oppido de Medina del Cāpo, & in eius territorio, exiſtentibus in diœceſi Salamantin. cumque reſpectu dicti oppidi, eiúſque territorij per præſcriptionem, ſeu conſuetudinem poſtea à Sixto Quarto confirmatam, fuerit Epiſcopo Salamantin. adempta iuriſdictio generaliter in omnibus caſibus, exceptis quatuor, de quibus in bulla eiuſdem Sixti Quarti, cenſetur in illis quatuor caſibus remanſiſſe Epiſcopo Salamantino iuriſdictio integra & illæſa, nedum in perſonas, ſed etiam in loca, ſicuti habebat prius tanquam ordinarius, prout deciſum fuit 14. Iunij 1581. Vnde ſtante hac deciſione, & concordia inita de menſe Ianuarij, 1583. inter Epiſcopum Salamantin. & Abbatem de Medina del Campo, & ſtante, quòd inhibitio fuerit obtenta ad inſtantiam Ab-
3 bans prædeceſſoris Moderni, Domini † non videbant, quomodo inhibitio poſſet ſuffragari capitulo maiori, & vniuerſitati de Medina, cùm nihil ipſorum interſit. Nec applicatur caſui noſtro, l. loci corpus. §. ſi fundus. ff. ſi ſeruit. vindic. Quia † vbi verſamur in materia ſeruitu-
4 tis indiuiduæ, licèt nec populus nec clerus habent iuriſdictionem, nec ſunt conſortes in ea, ſed Epiſcopus habet in ipſos iuriſdictionem. Ideò Domini dixerunt non eſſe retardandam moderationem inhibitionis à ſolo Abbate obtentæ.

Romanenſis extinctionis cenſus. Veneris, 15. Iunij. 1584.

SVMMARIA.

1 *Coniecturæ, quibus ſcriptura priuata continens ſolutionem ad fauorem ſcribentis, poteſt fidem facere.*

2 *Fideiubens cenſetur approbare & conſentire contractus, cui accedit.*

3 *Statuto ſtante, quòd filius non poſſit ſe obligare ſine expreſſa licentia patris, ſufficit ſi pater fideiubeat pro filio.*

4 *Præſentia & taciturnitas tendens ad decipiendum ſibi præiudicat, ſicut actus poſitiuus.*

5 *Conſentiens venditioni rei ſuæ non ſibi præiudicat in pretio.*

6 *Conſenſus præſtitus ſuper eo, quod principaliter agitur, cenſetur præſtitus ſuper conſecutis & acceſſorijs ad illud.*

7 *Confeſſio geminata in inſtrumentis etiam per verba enuntiatiua probat contra alterem & eius ſucceſſores etiam ſingulares.*

8 *Dominium ex confeſſione probatur, licèt non transferatur.*

9 *Conſentiens venditioni rei ſuæ non obligatur, licèt ſibi præiudicet.*

10 *Nouatio non inducitur niſi expreſsè.*

Fallit, niſi pacta ſint incompatibilia.

11 *Clauſula, omnia & ſingula, refertur etiam ad enuntiata.*

12 *Licentia vel conſenſus vbi ſimpliciter requiritur, ſufficit tacitus reſultans ex fideiuſſione: ſecus vbi expreſsè requireretur.*

DECISIO DCCXCVII.

FVit reſolutum in hac cauſſa 13. Aprilis, 1584. quòd ſcriptura priuata Proſperi facta per modum memorialis, in qua continebatur, qualiter idem Proſper ſoluet Petro-Paulo Arditio pretium officij notarius Rotæ, tam reſpectu tituli quàm ſcripturarum, nullum gradum probationis faciebat ad fauorem ipſius Proſperi. Fuerat etiam reſolutum in eadem cauſſa quarta Maij, einſdem anni, quòd non aderant tales coniecturæ, quæ ſufficerent ad probandum id, quod in dicto memoriali continetur, nempe ſolutionem pretij dicti officij tam quoad titulum quàm quoad ſcripturas. Fuerunt poſteà pro parte Mercurij nouiter reperta & producta quædam inſtrumenta, ex quibus prætendebat, recedendum eſſe à reſolutione vltimo loco facta. Ideò 15. Iunij, eiuſdem anni dubitaui, ſtantibus dictis inſtrumentis & præſuppoſitis aliàs deductis, & reſolutionibus in hac cauſſa factis, an à dicta vltima reſolutione recedendum eſſet. Domini tenuerunt eſſe recedendum, quia † cùm Proſper 16. Apri- 1
lis, 1552. & 16. Martij. 1554. acceperit pecunias ad ſocietatem dicto officio, aſſerēs eſſe ſuum, & deinde Thomas Ciaffonus, qui emerat dictum officium à Petro de Lintres, cui Proſper prius vendiderat, ſimiliter acceperit pecunias ad ſocietatem ſuper dicto officio 28. Martij. 1568. aſſerens etiam eſſe ſuum, & ſemper in omnibus iſtis ſocietatibus Petrus-Paulus Arditius fideiuſſerit, & conſequenter promiſerit, ſocietates huiuſmodi eſſe bene contractas, & vera eſſe, quę in inſtrumentis illarum dicebantur, ſequitur, vt Arditius factus fuerit, dictum officium ad ſe non pertinere, & nouatam vel extinctam eſſe obligationem, quæ fuerat contracta ex inſtrumento recognitionis bonæ fidei, quam Proſper 12. Ianuarij. 1552. fecerat ad fauorem Arditij. Fideiubens enim † cenſetur ap- 2
probare & conſentire contractui, cui accedit, l. exceptione. & ibi Alber. & Bald. in fine, licèt non determinet. C. de euict. Ioan. Andr. ad Specul. tit. de actore, num.43. litera M. Bald. ad eundem Specul. titul. pe reo. in fin. addit. verſi. ſed quid ſi ſtatutum dicat, vbi vult, † quòd ſtante ſtatu- 3
to, quòd filius non poſſit ſe obligare ſine expreſſa licentia patris, quod ſatisfit ſtatuto, ſi pater fideiubeat pro filio. Quod idem firmat idem Bald. in ſua margarita, in verbo, ſtatuto, in fine, Fulgoſ. conſ. 66. nu.3. prope finem, verſic. ipſe autem fideiuſſor. Alexand. in l. ſi quis hæres. § vltim. numero quarto. ff. de acquiren. hæred. Socin. conſi 81. numero 13. in fine, libro quarto. Marſil. conſ. 9. num 45. Tiraquel. de legibus connub. gloſ. 7. num. 25. & num. 29. verſicul. & idem in dicto caſu. de retract. lignag. §. primo, gloſſ. nona, numero 268. Et priores ſocietates initæ per Proſperum tantò magis habitæ ſunt in conſideratione, quia ſi ipſe in eis dixit dictum officium eſſe ſuum, & Arditius id approbauit, hoc eſt penitus incompatibile cum recognitione bonæ fidei, in qua dicebatur, quòd Proſper non habebat niſi nudum nomen. Et eſt multum veriſimile, quòd Proſper dictum pretium ſoluerit, aliàs ſi non ſoluiſſet, ſequeretur, quòd Arditius ſeſe, ac eos, cum quibus contrahebat, decipere voluiſſet. Et hinc eſt, quòd † quis ſibi præiudicat non ſolùm per actum po- 4
ſitiuum, ſed etiam per ſolam ſcientiam & patientiam continentem deceptionem: verbi gratia, ſi hæres præſente & tacente fideicommiſſario vendat rem ſubiectam fideicommiſſo, aſſerendo eam eſſe liberam, talis præſentia & taciturnitas fideicommiſſarij ſibi præiudicat, quia tendit ad decipiēdum, l. ſi ſine. C. ad Velleian. Salyc. in dicta l. cùm proponas, *la prima*, prope fin. & ibi Iaſ. nu.11. ad fin. verſ. tu limita. C. de pact. Roman. conſ. 457. in fine. Alberic. in l. fideiuſſor. §. 1. circa medium. ff. de pignor. Bald. in l. Titia cum teſtamento. §. Lucio verſic. vnde dic. ff. de legat. 2. & in l. quoties, l. prima, ſub num. tertio, C. de fideicommiſſ. Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. gloſſ. 9. num. 154. verſ. niſi tamen. Non obſtant in cōtrarium adducta. Et in primis non obſtat, quòd cōſentiens † venditioni rei 5
ſuæ non ſibi præiudicat in pretio, l. mater. C. de rei vindicat. Quia non applicatur caſui iſto, in quo emanauit confeſſio Arditij, quòd dictum officium erat Proſperi antequam Proſper illud venderet Petro de Lintres. Arditius

ditius enim confeſſus fuit 16. Aprilis, 1552. & 17. Martij.
1554. Proſper. autem vendit dictum officium Petro de
Linttes 23. Martij, 1563. Et ſi hæc confeſſio Arditij fuit
facta, dum Proſper habebat dictum officium. Vnde ne-
ceſſe eſt dicere, quòd Arditius de nouo vendiderit di-
ctum officium Proſpero, fidemque habuerit de pretio,
quo per lapſum 16. annorum, & vltra ex diſpoſitione
statuti Vrbis præſumitur ſolutum. Secundò non obſtat
ſi dicatur, conſenſum Arditij non potuiſſe præiudicare,
6 niſi ad effectum illarum ſocietatum. Tum † quia con-
ſenſus præſtitus ſuper eo, quod principaliter agitur, cen-
ſetur præſtitus ſuper conſecutiuis & acceſſorijs ad illud,
l. ſi pupillorum. §. ſi pupillus. ff. de reb. eorũ. vbi Bald. Soc.
conſ. 80. num. 21. in fine. & num. 22. lib. 4. Tum quia fun-
damentum fit in confeſſione Arditij, præſertim ita ge-
7 minata, quæ † confeſſio geminata in inſtrumentis etiam
per verba enuntiatiua ſicut præiudicat & probat contra
actorem, ita etiam contra eius ſucceſſores nedum vni-
uerſales, ſed etiam ſingulares, & habentes cauſſam ab eo.
Aym. conſ. 29. nu. 1. Socin. conſ. 11. nu. 1. circa med. conſ.
13. ſub num. 5. & 6. & conſ. 82. nu. 4. vbi alios citat, lib. 3.
8 Et licèt † ex confeſſione non transferatur dominium,
tamen probatur, Bart. in l. cum falſa, num. 4. 7. & 8. C. de
iur. & fact. ignor. Ruin. conſ. 128. nu. 18. lib. 2. Tertiò non
9 obſtat, quòd † conſentiens venditioni rei ſuæ, licèt ſibi
præiudicet, non tamen ipſe obligatur, Iaſ. in l. quoties, nu.
3. C. de fideicommiſſ. Soc. iun. conſ. 52. nu. 8. verſic. vel ſe-
cundo, & num. 9. lib. 4.

Quia hoc non facit ad propoſitum: ſatis eſt enim, Ar-
ditium ſibi præiudicaſſe, cùm nedum conſenſerit aliena-
tioni rei ſuæ, ſed etiam remiſerit recognitionem bonæ
10 fidei. Et licèt † nouatio non inducatur, niſi expreſsè fiat,
l. fin. C. de nouat. tamen inducitur, quando pacta ſunt in-
compatibilia, Doct. in l. pacta nouiſſima. C. de pact. prout
in hoc caſu, in quo incompatibilis eſt illa recognitio bo-
næ fidei cum confeſſione Arditij. Quartò non obſtat ſi
dicatur, quòd in inſtrumentis priorum ſocietatum enun-
tiatiuè dicitur, dictum officium eſſe Proſperi, & quòd
Arditius in fideiuſſionibus nõ fuit confeſſus, dictum of-
ficiũ eſſe Proſperi, ſed acceſſit omnibus & ſingulis con-
tentis in dictis ſocietatibus, quia verba enuntiatiua præ-
11 iudicant & probant, vt ſupra dictum eſt, & † clauſula,
omnia & ſingula, refertur etiam ad enuntiata, Alexand.
conſil. 12. num. 2. lib. 3. Ruin. conſilio 137. numero 6. lib.
1. & conſ. 103. nu. 11. lib. 4. Pariſ. conſil. 97. num. 91. libr. 1.
Quintò non obſtat, quòd omnis conſenſus, qui in Ardi-
tio conſiderari poſſet, eſſet tacitus, qui non ſufficit in ca-
ſu noſtro, in quo requiritur expreſſa licentia, vt cantat
inſtrumentum bonæ fidei, prout expreſsè declarat Aret.
in l. is qui hæres. §. neque filius, colum. 1. verſ. ſed aduerte.
12 ff. de acquir. hæred. vbi vult, quòd quando † requiritur
ſimpliciter licentia vel conſenſus, tunc ſufficit tacitus re-
ſultãs ex fideiuſſione: ſed vbi requiritur licentia vel con-
ſenſus expreſſus, tunc non ſufficit tacitus, ſed requiritur
licentia vel conſenſus præſtitus per verba. Et ita inquit
determinaſſe Bald. ad Specul. tit. de reo. in fine addit. re-
fert Tiraquel. de legib. connub. gloſſ. 7. num. 31.

Quia pro reſponſione dicitur, id non facere ad rem:
ſi enim Arditius 16. Aprilis, 1552. & ſic poſt recogni-
tionem bonæ fidei, quæ fuit 12. Ianuarij, eiuſdem anni,
confeſſus fuit dictum officium eſſe Proſperi, oportuit
Arditium illud de nouo vendidiſſe Proſpero, vt ſupra di-
ctum eſt. Et ſic fruſtra agitur de expreſſa licentia Ardi-
tij in alienando dictum officium, quæ expreſſa licen-
tia tunc fuiſſet neceſſaria, ſi Arditius non vendidiſſet
de nouo dictum officium Proſpero, poſt recognitionem
bonæ fidei.

Quod vero dicitur, quòd Arditius non ſibi præiudi-
cauit in medietate ſcripturarum dicti officij, ſunt reſer-
uatum particulariter videndum.

Tiraſonenſis Iuris præſentandi. Lunæ, 18.
Iunij. 1584.

SVMMARIA.

1 *Iuspatronatus ſeu præſentandi ſubiacet decreto Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 9.*
2 *Ius præſentandi, & an aliquis ſit Rector Eccleſiæ, eſt de incidentibus ad iuſpatronatus.*
3 *Sententia debet interpretari ex actis.*
4 *Beneficium debet eſſe perpetuum.*
5 *Vicarios perpetuos præſentare, ad quem pertineat.*

DECISIO DCCXCVIIII.

DVbitaui in cauſſa Tiraſonen. Iuriſpatronatus, *an*
ſententia vltimo loco lata ad fauorem capituli Tiraſonen.
ſit confirmanda, vel potiùs reuocanda. Pro parte capituli de
Borgia prætendebatur reuocanda tanquam nulla & in-
iuſta: nulla ex defectu iuriſdictionis, iniuſta ex pluri-
bus capitibus. Primò, *quia ſententia declarat, quòd Vica-*
ria collegiata Beatæ Mariæ habet annexum canonicatum, &
de hac annexione non conſtat. Secundò, *quia declarat, quòd*
Vicaria parochialium Eccleſiarum ſanctorum Bartholomæi,
& Michaelis habet annexas portiones, de qua etiam an-
nexione non conſtat. Tertiò, *quia declarat Vicarias perpe-*
tuas, de qua perpetuitate non conſtat. Quartò, *quia decla-*
rat Decanum, Canonicos & Capitulum Tiraſonen. eſſe recto-
res dictarum Eccleſiarum parochialium, & tamen de hoc nul-
libi conſtat. Quintò, *quia declarat ad eoſdem Decanum,*
Canonicos, & Capitulum Tiraſonen. ſolùm & in ſolidum per-
tinere iuſpatronatus & præſentandi ad Vicarias prædictas, &
nihilominus illæ cadunt ſub reſeruationibus. Sextò, *quia non*
conſtat de iſto iurepatronatus, & præſentandi pertinere ad
Capitulum Tiraſonen. & quatenus de eo conſtaret, illud 1
† ſubiacere decreto ſacroſancti Concil. Tridentin. ſeſſ. 25.
capit. 9.

His tamen non obſtantibus, Domini concluſerunt,
ſententiam de qua agitur, eſſe confirmandam, quam di-
xerunt eſſe validam nec ei obeſſe defectum iuriſdictio-
nis: nam in commiſſione præſentata R. P. D. meo Robu-
ſterio narratur prætenſio capituli Tiraſonen. prætenden-
tis iuſpatronatus ad ſe pertinere, & committitur cauſſa
appellationis, cum clauſula, quam & quas, &c. de & ſuper
præmiſſis rebúſque aliis in actis cauſſa deductis & dedu-
cendis, vnâ cum omnibus & ſingulis incidentibus, &c. In
commiſſione autem præſentata R. P. D. meo Seraphino
dicitur, & ſuper aſſerto iure præſentandi rebúſque aliis,
&c. vnâ cum toto negotio principali, vnâ cum omnibus
& ſingulis ſuis incidentibus, annexis, & connexis. Vnde
negari non poteſt, quin articulus, an Decanus, Canonici,
& Capitulum Tiraſonen. ſint rectores dictarum Eccle-
ſiarum parochialium, & an habeant ius præſentandi ad
dictas Vicarias, ſit † de incidentibus huius cauſſæ, Ægid. 2
deciſ. 619. & deciſ. 640. Caſſad. deciſ. 9. nu. 13. de cauſ. poſſ.
& propriet. Prætereà Domini dixerunt, ſententiam iſtam
eſſe iuſtam, nec poſſe de iniuſtitia redargui ex ſuperiùs
deductis pro parte capituli Borgiæ. Et ad primum & ſe-
cundum reſponderunt, quòd ſententia non pronuntiauit
diſpoſitiuè, niſi ſuper iure præſentãdi ad Vicarias. Et quòd
non canonizat annexionem, ſed ſolùm narrat, quòd lis
eſt ſuper iure præſentandi ad Vicarias habentes Canoni-
catum & portiones annexas, non quòd lis ſit ſuper ipſa
annexione. Et dum poſtea pronuntiat ad capitulum Ti-
raſonen. pertinere ius præſentandi ad Vicarias Eccleſia-
ſiarum parochialium & annexarum, intelligitur de iis
quæ ſunt verè annexa, & quæ probantur annexa: nõ enim
ſententia relatiuè dicit, & prædictorum annexorum, ſed
ſimpliciter dicit, & annexorum, & ſententia debet † inter- 3
pretari ex actis. l. ſi quis ad exhibendum. & ibi Bart. ff.
de except. rei. iudic. l. a uo. §. ſi iudex, & ibi gloſſ. in verbo,
ex teſtamento. & ibi Bart. num. 1. ff. de ſenten. & re iudic.

Ad ter

Digitized by Google

Ad tertium, quòd non conſtet de præſentatione Vicariorum, fuit reſponſum, ex ſola ſerie facti apparere illas eſſe perpetuas: cùm enim ab inferiore à Papa conferantur, ſiue coram eo vicarij præſententur, & ab eo fiat inſti-
4 tutio, præſumuntur perpetuæ, quia † beneficium debet eſſe perpetuum, gloſſ. in cap. 1. in verbo, perpetuis, & ibi Gemin. num. 3. Franc. in 3. notab. de capel. monach. lib. 6. Ad quartum, quòd in ſententia capitulum Tiraſonen. declaretur rector, fuit reſponſum, ſententiam iuſtificari ex laudo confirmato à Clemente Sexto. Ad quintum, quòd in ſententia declaretur iuſpatronatus pertinere ſolùm ad capitulum Tiraſonen. fuit reſponſum id eſſe verum: & licèt Vicariæ cadant ſub reſeruationibus, tamen in ſententia contrarium non dicitur. Ad ſextum, quòd non probetur iuſpatronatus pertinere ad capitulum Tiraſonen. fuit reſponſum probari ex laudo confirmato à Clemente Sexto, & iuſtificari ex obſeruantia tanti temporis, vt fuit reſolutum coram Domino meo Seraphino.

Non obſtat Concil. Tridentin. quia in his perſonis, in quibus non præſumitur vſurpatio, nil immutatur. Vnde cùm adſit confeſſio ipſiuſmet capituli de Borgia per acceptationem laudi, & cùm fuerit tamdiu obſeruatum, ceſſat difficultas.

Non obſtat, quòd non conſtat iſtud iuſpatronatus eſſe ex fundatione & dotatione. Quia ſatis de hoc nõ conſtat ex dicto laudo, ex quo apparet, capitulum Tiraſonen. dediſſe certam partem decimarum dictarum Eccleſiarum parochialium, quarum eſt rector, & inſuper ſingulis annis Vicario ſanctæ Mariæ ſoluere certam ſummam. Vltra quod res ipſa hoc ſuadet: ſi enim capitulum Tiraſonen. eſt rector dictarum Eccleſiarum parochia-
5 lium, ad ipſum † pertinet præſentare Vicarios, c. 1. de capel. monach. lib. 6. c. de monachis. de præb. Clem. 1. de iurepatron. Et ſententia non dicit, quòd ſit de iurepatronatus, ſed quod ipſi ſunt rectores & tanquam rectores habent præſentare, licèt ſupra narretur iuſpatronatus.

Toletan. præeminentiarum. Veneris, 22. Iunij. 1584.

SVMMARIA.

1 *Fructus, & emolumenta omnia per vnionem ſunt quæſita monaſterio, ſeu collegiatæ, quibus facta eſt vnio ex communi.*

Et eò magis, vbi non ſunt propriè diſtributiones. numero 2.

3 *Conſuetudo in ſpecie probanda eſt, non in genere.*

DECISIO DCCXCIX.

DVbitaui 22. Iunij, 1584. *an Vicarij perpetui, & litis conſortes ſint tales, vt debeant participare de emolumentis ad menſam capitularem pertinentibus.* Domini dubium illud in duas diſtinxerunt difficultates. Prima fuit, *nunquid prædictis Vicarijs, & litis conſortibus debeatur participatio in maſſa groſſa inſpecto iure communi.* Secunda, *quid inſpecta conſuetudine.* Quoad primam affirmatiuè concluſum fuit, quia † per vnionem omnia emolumenta ſunt quæſita monaſterio & collegiatæ, quibus facta eſt vnio, not. in c. paſtoralis, num. 1. de priuileg. & ibi Doct. & maximè Abb. num. 7. Socin. num. 14. qui de communi. tr. de Vbald. de vnico. cap. 2. num. 1. & num. 22. Ferret. conſil. 242 ſub num. 5. Maximè, † quòd hi fructus menſæ capitularis non ſunt propriè diſtributiones quotidianæ, ſed ſunt groſſa capituli, quo caſu faciliùs debentur, Pariſ. conſil. 32. num. 8. cum pluribus ſeq. lib. 4. Quoad ſecundam difficultatem de conſuetudine teſtes beneficiatorum eam non benè probant in caſu, de quo agitur, quando beneficia ſunt vnita: & tamen conſuetudo † probanda eſt, non generaliter in caſu, de quo tractatur, Oldrad. conſ. 237. Aym. conſ. 96. num. 4. cum ſimil.

Vrbeuetan. legati. Lunæ, 25. Iunij. 1584.

SVMMARIA.

1 *Teſtamentum per aditionem inſtituti in re certa confirmatur, ita quòd eo decedente, antequam hæres vniuerſalis repudiet, tranſmittitur hæreditas vniuerſalis ad eius hæredes.*

2 *Inſtitutus in re certa poteſt conficere inuentarium, ſicut adire poteſt.*

3 *Ratio, quæ militat iuxta text. in l. fin. C. de iure deliber. hærede inſtituto ex parte, militat etiam in inſtituto in re certa.*

4 *Inſtitutus in re certa vt efficiatur hæres vniuerſalis requiritur expreſſa repudiatio vniuerſaliter inſtituti ex communi.*

Contrarium tamen, vt ſufficiat tacita repudiatio, vide nu. 6. cum ſeq.

5 *Hæredi abſenti debet à iudice præfigi terminus vnius anni, ac etiam longior ad adeundam hæreditatem.*

6 *Inſtituto in re certa dicitur delata hæreditas vniuerſalis ſub tacita conditione; ſi hæres vniuerſalis repudiabit.*

7 *Aditio ſicut de facili præſumitur, quando hæreditas eſt lucroſa, ita repudiatio, quando eſt damnoſa.*

8 *Aditio præſumitur ſolemniter facta ex curſu tanti temporis.*

9 *Aditio hæreditatis ab inſtituto in re certa non poteſt fieri ſine præcedente repudiatione hæredis vniuerſalis.*

10 *Solemnitas facilè præſumitur, vbi conſtat de ſubſtantia actus.*

11 *Præſumptio repudiationis ex diuturnitate temporis ceſſat, quando ea nihil commune habet cum aditione.*

12 *Scientia in abſente non præſumitur.*

Fallit, vt num. ſeq.

13 *Abbas præſumitur ſcire factum alienum tendens ad commodum ſuum.*

14 *Notitiam in abſente præſumere, magnum rigorem ſapit, & eſt ſpeciale.*

15 *Scientia non præſumitur in hærede inſtituto abſente.*

16 *Repudiatio tanquam ſolemnitas neceſſaria aditionis, non poteſt ex curſu longiſſimi temporis præſumi, niſi concurrat ſcientia, & patientia eorum, qui ex actu læduntur.*

17 *Præſumptionum plurium concurſus in eodem ſubiecto dari non poteſt.*

18 *Inuentarium ſolemniter confectum habet præſumptionem pro ſe ad probationem eorum, quæ in ipſo continentur.*

19 *Inuentarium ſi ſit factum ab vno ex pluribus cohæredibus, & alij repudiauerint portiones ſuas, non debet iterum confici pro portionibus accreſcentibus, & quare. num. ſequent.*

20 *Fraudis ſuſpicio ceſſat, vbi ex primo inuentario veritas rerum ſatis apparet.*

21 *Præſumptio ſufficiens ad deferendum iuſiurandum, & adminiculatiua ſaltem probatio oritur ex publico inuentarij inſtrumento.*

Quod ampliatur etiam ſi inuentarium deficiat auctoritate inuentarij.

22 *Iudex & non tutor auctoritatem probationis inuentario accommodat.*

23 *Debita, de quibus inſtrumenta non apparent, non poſſunt deſcribi in inuentario.*

24 *Inuentarium probat debitum teſtatoris in eo deſcriptum in præiudicium hæredis deſcribentis, non autem aliorum.*

DECISIO DCCC.

FVit concluſum, inuẽtarium eſſe legitimè factum, probare debita teſtatoris, & alienationes factas pro illis ſoluendis eſſe validas, & ſententias eſſe reuocandas ex deductis in diſcurſu, iũctis deciſionibus in hac cauſſa factis. Et fuerunt nõnulla addita. In primis fundamentum illud

1 illud, quòd † hæres inſtitutus in re certa poteſt adire, &
per eius aditionem teſtamentum adeò confirmatur, vt
non poſſit ampliùs deficere; & ſi decedat antequam hæ-
res vniuerſalis repudiet, tranſmittit ius accreſcendi, ita
vt hæreditas, hærede vniuerſali quandocunque repu-
diante, accreſcat hæredi hæredis in re certa inſtituti, vt
poſt Bart. Salyc. & Butr. firmat Alexand. in l. quoties. nu.
5. poſt med. verſ. ſi verò antequam hæres. Corn. nu. 7. &
Iaſ. pariter nu. 7. vbi de communi: C. de hæred. inſt. idem
Iaſ. in l. extraneum. ad fin. vbi de magis communi. C. eod.
2 tit. Alexand. conſ. 58. nu. 4. lib. 3. Sicut igitur † hæres in re
certa poteſt adire, ita etiam poterit conficere inuenta-
rium, donec alius cohæres vniuerſalis deliberet: nam ta-
le inuentarium eſt vtile hæreditati, & cùm non reperia-
tur prohibitum, nulla ſubeſt ratio, ob quam poſſit dici
nullum. Præterea fuit conſideratum, quòd d. l. final. de
iure deliberan. dicit, ſiue hæreditas ex aſſe ſiue ex parte
3 delata ſit. Et † eadem militat ratio in hærede inſtituto in
re certa, quæ eſt in hærede ex parte, qui poteſt conficere
inuentarium totius hæreditatis, & ſi alia portio ſibi ac-
creſcit per repudiationem cohæredis, non tenetur confi-
cere nouum inuentarium, ex allegatis in diſcurſu. Acce-
cedit, quòd Imperator in dict. l. fin. voluit prouidere for-
midoloſis, qui tenebantur adire hæreditatem, ne debitis
illaquearentur, quæ ratio militat etiam in hærede in re
certa inſtituto. Vltimò ſilentium tanti temporis magnam
præſtat coniecturam, vera fuiſſe omnia, quæ dicuntur
pro parte Fidi, & litis conſortium, præſertim, ſtante du-
plici huius hæreditatis diſcuſſione, ex qua apparet, illam
non fuiſſe lucroſam.

In eadem Vrbeuetam. legati.

Diſcurſus de quo fit mentio in Deciſ. præcedenti,
in principio.

PLures poſſunt hic conſiderari difficultates. Prima, *an
inuentarium, de quo agitur, fuerit factum à legitima per-
ſona, quæ difficultas pendet ab eo, an Altomilia eſſet hæres vni-
uerſalis?* Pro negatiua dicitur, quòd Altomilia fuit inſti-
tuta hæres in re certa, nempe in flor. mille: vniuerſales
verò hæredes fuerunt inſtituti Chriſtophorus & Aloy-
ſius filij Franciſci pro vna parte, & hoſpitale ſancti Spiri-
tus de Vrbe pro alia parte.

Nec conſtat, quòd hoſpitale ante confectionem in-
uentarij, & aditionem Altomiliæ repudiauerit hæredita-
tem, quæ repudiatio requirebatur, vt Altomiliæ hæredi
4 in re certa hæreditas accreſceret, & † conſequenter effi-
ceretur hæres vniuerſalis, gloſſ. Bar. Ang. & Imol. in l. ex
facto. *la ſecunda*. ff. de hæred. inſtit. Doct. in l. quoties. C.
eod. cum alijs congeſtis per Coſtam in cap. ſi pater; in 1.
parte, in verbo, in re certa, num. 13. fol. 294. de teſtam. vbi
poſt Alex. Corn. Iaſ. & alios teſtatur de communi.

Nec etiam conſtat, quòd Iudex præfixerit hoſpitali
terminum aliquem ad adeundam hæreditatem, ita vt eo
elapſo à iure adeundi eſſet excluſum. Hæredi † enim ab-
5 ſenti debet à iudice præfigi terminus vnius anni, ac etiam
longior ad adeundam hæreditatem, vt per Alex. conſ. 4.
nu. 6. verſic. & ad abundantem cautelam. lib. 2. Ioan. Di-
lect. de arte teſtan. tit. 11. cautel. 7. num. 3.

In contrarium, quòd præſumatur repudiatio hoſpita-
lis hæredis vniuerſalis, & quòd Altomilia hæres in re cer-
ta mediante repudiatione hoſpitalis effecta fuerit hæres
vniuerſalis, multa ſuadere videntur. Primò, quia Alto-
milia in principio inuentarij aſſerit, ſe ſcire hæreditatem
ad ſe delatam, & tamen non potuit ſcire hæreditatem ſibi
delatam, niſi mediante repudiatione hæredis vniuerſa-
6 lis, quia † hæredi inſtituto in re certa dicitur delata hæ-
reditas vniuerſalis ſub tacita conditione, ſi hæres vniuer-
ſalis repudiabit, ita Alexand. in l. quoties. nu. 5. ad fin. verſ.
ſed poteſt ſuſtineri, & ibi Iaſ. nu. 3. verſ. Alexand. reſpon-
det. C. de hæred. inſtit. idem Alexand. conſil. 58. nu. 4. pro-
pe fin. lib. 3. Imol. in l. prima. §. ſi ex fundo. ſub num. 34. ff.
de hæred. inſtituen. Et tantò magis in caſu noſtro, in quo
Franciſcus Fidus, qui vti frater & procurator. Altomiliæ
petiit notarium ad conficiendum inuentarium, erat Iu-
ris Doctor. Secundò, pro hac præſumpta repudiatione fa-
cit, quòd in iſta hæreditate deductis deducendis fuit alias
viſum & calculatum iure medio, nil aliud repertum fuiſ-
ſe, niſi domum ſiue palezzetum & centum flor. ſuper *po-
deretto*. quæ domus & flor. centum fuerunt priùs conſi-
gnati in extinctione legati Dominici patris teſtatoris.
Item fuit alia diſcuſſio huius hæreditatis. Apparet igitur
ſaltem præſumptiuè, hæreditatē iſtam fuiſſe damnoſam,
& vix potuiſſe ſufficere pro ſolutione æris alieni teſtato-
ris. Vnde de facili præſumitur repudiatio: ſicut † enim, 7
quando hæreditas eſt lucroſa, de facili præſumitur aditio
hæreditatis, quia ad eam acquirendam procedit affectio
animi, ex quo ſolo certum eſt hæreditatem adiri, ita Bal.
conſ. 298. nu. 2. verſic. item quādo, lib. 5. hoc idem voluit
Corn. conſ. 310. num. 4. in fine, lib. 3. Craner. conſil. 33. nu.
12. ad finem, ita è cōuerſo, quando hæreditas eſt damno-
ſa, de facili poteſt præſumi repudiatio, vt contrariorum
ſit eadem diſciplina. Tertiò cogitandum eſt, an dici poſ-
ſit, quòd cùm inter aditionem hæreditatis, & motam li-
tem interuenerint vltra 40. anni, quòd † ex caſu tanti 8
temporis præſumatur aditio ſolemniter facta, l. ſi filius.
C. de petit. hæred. l. qui in aliena, in princ. ff. de acquirend.
hæred. & vtrobique Doctor. Angel. conſ. 318. ſub num. 5.
Mantic. de coniectur. lib. 12. tit. 12. num. 20. Et cùm verè
conſtet de ſubſtantia actus, videlicet de aditione hæredi-
tatis, videtur præſumenda repudiatio hæredis vniuerſa-
lis tanquam ſolemnitas neceſſaria aditionis, cùm † non 9
poſſit fieri aditio, niſi præcedente repudiatione, per ea
quæ tradit Alexand. conſ. 50. nu. 6. verſic. ſed poſito, & nu.
7. vbi firmat, quòd conſtito verè de ſubſtantia actus, faci-
lè præſumitur † ſolēnitas, cùm ad poſitionem cōſequen- 10
tis neceſſariò dari debeat poſitio antecedentis. Prout in
caſu noſtro, in quo ad poſitionem aditionis hæredita-
tis neceſſariò dari debet repudiatio hæredis vniuerſalis:
& maximè, quòd in caſu noſtro poteſt dici, quòd repu-
diatio hæredis vniuerſalis nihil commune habeat cum
aditione hæreditatis, quo † caſu ceſſat præſumptio ex 11
diuturnitate temporis, vt poſt Bart. trad. Alexand. dictu
conſ. 50. nu. 10. Sed hæc præſumptio repudiationis pati-
tur eam difficultatem, quod non conſtat de ſcientia hoſ-
pitalis, ſe fuiſſe inſtitutum hæredem vniuerſalem, quæ
ſcientia † non præſumitur, maximè in abſente, prout in 12
caſu noſtro, in quo non conſtat, hoſpitale habuiſſe in lo-
co teſtamenti aliquem commiſſarium. Et licèt Card. in
Clem. 1. §. fin. in 7. notab. de conceſſ. præbend. & Marant.
in l. is poteſt, nu. 229. ff. de acquit. hæred. velint per text. in
d. §. fin. quòd † abſens præſumatur ſcire factum alienum 13
tendens ad commodum ſuum, nihilominus. Anchatan.
in dicta Clement. 1. nu. 13. inquit, ibi eſſe magnum rigo-
rem præſumere notitiam in abſente, & in † illo caſu eſſe 14
ſpeciale, nec extendendum ad alios caſus, prout etiam
voluit gloſſ. penul. ibi. & Imol. nu. 18. & Vital. §. ſecus, nu.
21. Et quod † in hærede inſtituto abſente non præſuma- 15
tur ſcientia, tradit Bartol. in dict. l. is poteſt, num. 16. ad
fin. & num. 17. Nec iſta † repudiatio tanquam ſolemni- 16
tas neceſſaria aditionis Altomiliæ poteſt ex curſu lon-
giſſimi temporis præſumi, niſi concurrat ſcientia & pa-
tientia eorum, qui ex actu læduntur, vt per Gabriel. de
præſumpt. concluſ. prima. num. 59. Et præſumere Altomi-
liam notificaſſe hoſpitali eius inſtitutionem, & qualita-
tem hæreditatis, & hoſpitali repudiaſſe, eſſet † dare con- 17
curſum plurium præſumptionum, contra l. primam. C.
de dot. promiſſ.

Secunda difficultas eſt, dato quòd Altomilia non fuerit
hæres vniuerſalis, an nihilominus inuentariū ab ea factū
probet,

)

probet contenta in eo. Et pro affirmatiua inprimis cogitandum eſt, an dici poſſit, quòd hîc non agitur, an hæres in re certa teneatur facere inuentarium, prout tenetur facere vniuerſalis hæres, ſi velit nõ teneri vltra vires hæreditarias, & conſequi alia beneficia inuentarij: ſed hîc agitur de probatione præſumptiua inuentarij, an ſcilicet pro eo præſumatur, donec contrarium probetur: & hoc caſu ſi inuentarium factum ab eo, qui non tenebatur illud conficere, fuerit factum cum omnibus ſuis ſolemni-
18 tatibus, videtur præſumptiuè probare, quia † fides & probatio inuentarij non pendet à qualitate perſonæ, quæ teneatur illud conficere, ſed prouenit ex ſolemnitate ſcripturæ ipſius inuentarij, & propter interuentum creditorum, legatariorum, tabellionum, & aliarum perſonarum, prout tenent Doct. citati in deciſ. facta 20. Octobris, 1582.

Secundò, pro hac opin. videtur facere dictum Bald. in l. filium quem habentem, num. 41. C. famil. erciſcun. vbi
19 ſi vnus ex pluribus cohæredibus fecerit † inuentarium, & alij repudiauerint portiones ſuas, nõ tenetur facere nouũ inuentarium pro portionibus accreſcentibus. Et inter alia
20 mouetur ea ratione, quòd † omnis fraudis ſuſpicio ceſſat, cùm ex primo inuentario veritas rerum ſatis appareat, quæ ſcilicet res erant in hereditate, & Bald. ſequitur Aret. in l. cum hæreditate, ad fin. ff. de acq. hæred. Phanut. de inuent. par. 2. num. 57. Roland. de confect. inuent. fol. 146. verſic. pone duo.

Tertiò dicitur, quòd in omnem euentum negari non poteſt, quin ex publico documento huius inuentarij, ſi non plena, ſaltem adminiculata oriatur probatio, ita, vt iunctis alius adminiculis, & coniecturis ſufficiens probatio ex eo indicatur, prout in terminis inuentarij benè deducit Fulg. viden. conſ. 161. colum. 1. verſ. primò quidem,
21 vbi firmat, † ex publico documẽto inuentarij inſurgere præſumptionem ſufficientem ad deferendum iuſiurandum, & oriri, ſi non plenam, ſaltem adminiculatam probationẽ, ita, vt cum teſte probet. Et hoc procedere etiamſi inuentarium deficiat auctoritate inuentarij ex eo, quòd tutrix non ritè tutelam aſſumpſerit. Imò in verſic. quamquam, arbitratur verum, non minùs auctoritatis inuentarium accipere, eò quòd ſit à contutore confectum, quia
22 † non tutor, ſed potiùs iudex auctoritatis probationem inuentario accommodat, vt not. in l. cum chirographis, ff. de admin. tutor. Et ratio quæ eſt in tutore locum habet etiam in non tutore, cùm non ſit veriſimile, quamquam pati in inuentario publicè confecto aliquid falſi ſcribi, & nonnunquam in ſui præiudiciũ, cùm teneatur eius, quod inſcribi paſſus fuit, poſt finitam tutelam idoneam reddere rationem. Et hæc dicta Fulgoſ. multùm applicantur caſui noſtro, vt per ſe patet.

Tertia difficultas eſt, an ſtante ſummario iurium probentur debita teſtatoris in inuentario deſcripta, &c. Primum & ſecundum debitum probantur, prout in deciſ. 13. Octobris, 1581. Supereſt tertium debitum cum Cardinali Hyureæ, in quo videtur ſubeſſe aliqua difficultas. Quia licèt probetur, Petrum habuiſſe gabellam paſſagij ex dictis teſtium, de quibus in ſummario, nu. 9. ex verbis enunciatiuis inſtrumenti, ſummario, num. 8. Et clariùs ex inſtrumento vltimo producto: nihilominus de quantitate debiti 100. ſcutorum nullibi conſtat, niſi ex inuentario.
23 Contra † quod duo opponuntur: vnum, quòd in inuentario non poſſunt deſcribi debita, de quibus inſtrumenta non appareant, Barto. in l. tutor qui repertorium, num. 10. verſic. 2. & num. ſequen. ff. de admin. tutor. ſequuntur Anchar. in clem. quia contingit, nu. 23. quæſt. 9. verſ. ſecundo confert, de relig. domib. Salic. in l. tutores, quæſt. 7. propè fin. C. de admin. tutor. Cæpoll. in l. ſi fugitiui, nu. 77. & ſequen. C. de ſeru. fugit. Vital. de clauſul. n. 77. in fin. fol. mihi 127. Mayner. in l. quæ tutela, nu. 56. verſ. quamuis, & 57. & 58. de reg. iur. Porcellin. de inuentar. c. 3. nu. 2. Licèt in inuentario hæredis contrarium, de iure veriùs eſſe deducat Montieul. fol. 17. num. 6. & 7.

Alterum, quod opponitur, eſt, quòd † inuentarium 24
probat debitum teſtatoris in eo deſcriptum in præiudicium hæredis deſcribentis, non autem in præiudiciũ aliorum creditorũ hæreditariorum, & legatariorum, & fideicommiſſariorum, prout declarat Montic. fol. mihi 53. nu. 49. Capic. deciſ. 107. num. 11. & 12. Phanut. de inuent. par. 3. num. 10. ex doctrina Barto. in dicta l. tutor qui repertorium, nu. 16. quem ſequuntur Anchar. Salic. Vital. & Mayner. in locis ſupra citatis, Rolan. de confect. inuen. fol. 89. num. 8. & 9. Sed quicquid ſit, omiſſa diſcuſſione veritatis harum oppoſitionum, videtur probari dictum debitum ex pluribus adminiculis ſimul iunctis.

Toletan. quintæ partis fructuum. Mercurij,
27. Iunij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Agens contra diffamantem remedio, l. diffamari, C. de inge. & manu. debet docere de ſuo intereſſe, & ſic de poſſeſſione & iure ſuo.*

2 *Poſſidens beneficium ſi vult alteri imponi ſilentium, vel declarari nullum ius ei competere, non debet audiri niſi doceat ſe ius habere in beneficio, ſicut in rei vindicatione non auditur, qui docet ſe habuiſſe poſſeſſionem, niſi doceat etiam ſe eſſe dominum vel quaſi.*

3 *Probatio plena non requiritur ad docendum de ſuo intereſſe, ſed ſufficit apparens tantum.*

Declara procedere in tertio, non autem in principali, numero 4.

DECISIO DCCCI.

CVm Ioãnes Perez obtinuerit committi cauſſam ſuper iactationibus, & moleſtationibus cõtra Petrum Gutier. occaſione reſeruationis quintæ partis fructuum, & ſic cùm ſimus in materia, l. diffamari, C. de inge. &
manumiſſ. debet † Ioannes Perez ad hoc, vt agere poſſit, do- 1
cere de ſuo intereſſe, vt in terminis d. l. diffamari, tradit Aret. conſ. 68. nom. 6. circa medium, verſ. item non eſt dubium, Gabriel. de actio. concluſ. 6. num. 37. in fine. Et conſequenter debet docere de poſſeſſione, Bal. in l. 3. num. 2. verſic. nota quòd aut reus petit, C. qui bon. cedere poſſ. Boer. deciſ. 255. nu. 10. Gabriel. d. concluſ. 6. nu. 38. Et debet docere de iure, Innocen. in cap. Abbate, nu. 1. in fine, verſ. & hac prędicta ratione, de verborum ſignif. vbi vult,
quòd is, qui † poſſidet beneficium, ſi velit alteri imponi 2
ſilentium, vel declarari, nullum ius ei competere, non debet audiri, niſi doceat ſe ius habere in beneficio: ſicut in rei vindicatione non auditur, qui docet ſe habuiſſe poſſeſſionem, niſi doceat etiam ſe eſſe dominum, vel quaſi, & Innocen. ſequitur Pau. de Caſtr. in l. ſi contendat, nu. 2. ff. de fideiuſſor. Felin. in ca. olim, num. 9. poſt principium, verſi. vnde dicit, de reſcript. Matſil. ſingul. 280. Gabriel. d. concluſ. 6. num. 37. De poſſeſſione autem non docuit, niſi per literas miſſiuas de partibus ſui procuratoris, cui non creditur, l. in omnibus, C. de teſtib. De iure autem minùs docuit, quia ſua prouiſio eſt conditionalis, cùm in ea ſit appoſita clauſula de conſenſu Cardinalis, quatenus ſit locus indulto: & licèt in actis conſtet de conſenſu, non ta-
men conſtat de indulto. Non obſt. quòd † ad docendum 3
de intereſſe, non requiritur plena probatio, ſed ſufficit apparens tantùm, Doct. in cap. veniens, *il ſecondo*, & præſertim Abb. num. 9. & Felin. num. 13. vbi de communi, de teſtibus, Couar. pract. quæſt. cap. 16. nu. 1. ante finem, verſic. ita tamen intelligenda, vbi etiam de communi. Quia
† id procedit in tertio, non autem in ipſo principali. Vn- 4
de Domini concluſerunt, Ioa. Perez agenti remedio l. diſ-

famari, obſtare non ius, & non poſſeſſionem, & intrare
exceptionem, tua non intereſt.

Pennen. & Adrien. beneficiorum. Mercurij,
4. Iulij, 1584.

SVMMARIA.

1 *Mandatum de manutenendo eſt dandum ei, qui habet anteriorem poſſeſſionem.*
2 *Confeſſio qualiſicata debet aut in totum acceptari, aut in totum impugnari.*
Fallit, niſi præſumptio iuris ſit contra conficientem, num. 3.
4 *Poſſeſſio de iure præſumitur iuſta, & legitima, & nõ vitioſa.*
5 *Poſſeſſio inſtrumentalis, alio in poſſeſſione exiſtente, non ſuffragatur.*
6 *Immiſſio in poſſeſſionem facta auctore prætore idem operatur, quòd violenta expulſio, per quam perditur, tam naturalis, quàm ciuilis poſſeſſio.*
7 *Iudex immittens aliquem in poſſeſſionem iuridicè poteſt priuare poſſidentem omni poſſeſſione.*
8 *Citatio requiritur in decreto immiſſionis in poſſeſſionem.*
9 *Locatio regulariter non probat poſſeſſionem.*
10 *Confeſſioni non ſtatur in præiudicium tertij.*

DECISIO DCCCII.

DOmini tenuerunt, dandum eſſe mandatum de ma-
nutenendo Io. Dominico, & non Iacobo, quia con-
ſtat de anteriori poſſeſſione Ioan. Dominici ex impetra-
tione Iacobi, vbi narratur Ioan. Dominicus intruſus, & ſic
1 conſtat ex confeſſione partis, & † ideò Ioan. Dominicus
venit manutenendus, Bart. in l. ſi duo, ſub nu 4. ff. vti poſ-
ſid. Non obſt. quòd Iacobus narrando Ioan. Dominicum
2 intruſum, cõfitetur eius poſſeſſionem vitioſam, & † con-
feſſio qualificata debet, aut in totum acceptari, aut in to-
tum impugnari, Bart. in l. Aurelius, §. idem quæſiit, ff. de
3 liber. lega. Quia † id non procedit, quando præſumptio
iuris eſt contra confitentem, vt per Barto. ibi. Sed is, qui
fatetur, poſſeſſionem alterius eſſe vitioſam, habet præ-
4 ſumptionem iuris contra ſe, quia † poſſeſſio de iure præ-
ſumitur iuſta, & legitima, & non vitioſa, argum. l. meritò,
ff. pro Soc. & ita in ſpecie declarat Aym. conſ. 150. num. 5.
Non obſt. quòd Iacobus fuit immiſſus in poſſeſſionem
5 vigore decreti Epiſcopi Pennenſ. & Adrien. Quia † illa
poſſeſſio fuit inſtrumentalis, quæ alio exiſtente in poſſeſ-
ſione non ſuffragatur. Non obſt. quòd fuit capta aucto-
ritate iudicis, quo caſu nõ requiritur expulſio, idem enim
6 operatur † immiſſio in poſſeſſionem facta auctore Præ-
tore, quòd operatur violenta expulſio, per quam perditur
omnis poſſeſſio, tam naturalis, quàm ciuilis, vt inquit
Ange. in l. qui vniuerſas, §. item cùm Prætor, in fi. ff. de ac-
7 quir. poſſeſſio. Poteſt † enim iudex iuridicè immittens
aliquem in poſſeſſionem, priuare poſſidentem omni poſ-
ſeſſione, vt tradit idem Ange. in l. clam poſſidere, §. qui ad
nundinas, nu. 2. in fine, quem ſequitur ibi Imol. ante nu. 2.
verſ. in text. ibi occupauerit, Roman. num. 3. verſ. 2. Alex.
num. 2. in fine, Iaſ. num. 20. Cland. de Seiſel. nu. 3. ff. eodem
tit. de acquiren. poſſeſſ. & hoc idem voluit Compoſtellan.
in cap. tranſmiſſam, colum. pen. in fi. verſic. de poſſeſ. alte-
rius, & ibi Ioan. And. colum. pen. circa med. verſic. ideò
dixit, But. nu. 17. in fi. verſ. & hoc verum, Card. quæſt. in. 5.
verſ. dicit etiam, Henric. Boich. ſub num. 4. & 5. de electio.
in cap. cum aliquibus, nu. 10. propè fi. verſi. quinimò plus
ſentiunt, de ſent. & re iudic. Ferret. conſil. 5. num. 9. in fin.
lib. 1. Quia pro reſponſione dicitur, præmiſſa procedere,
quando iudex procedit iuridicè, hoc eſt, ritè, & rectè, &
quando eius ſententia eſt iuſta, & valida. Vnde in caſu
iſto videndũ eſt, an decretum Epiſcopi Pennen. & Adrien.
fuerit validum, quòd pendet ab eo, an Ioan. Dominicus
verè fuerit citatus, prout eum vocatum fuiſſe in decreto
enunciatur, quæ † citatio erat neceſſaria, tum ex diſpoſi- 8
tione iuris communis, cap. licèt Epiſcopus, de præben. lib.
2. Tum ex forma literarum apoſtolicarum gratiæ Iacobi,
in quibus expreſsè dicitur, vocato Io. Dominico. Præterea
poſſeſſio Iacobi fuit capta per procuratorem, de cuius
mandato non conſtat. Non obſt. locatio. Quia † illa re- 9
gulariter non probat poſſeſſionem, c. inter dilectos, de fi-
de inſtrum. Non obſt. perceptio mercedis. Quia † illa eſt 10
ſola confeſſio de recepto, cui non ſtatur in præiudicium
tertij, l. Seia mancipia, in prin. ff. ad Trebellian. benè Ruin.
conſ. 147. nu. 13. libr. 1. Maximè, quia tam locatio, quàm
confeſſio facta eſt à procuratore, de cuius mandato non
conſtat. Et ideò videndus eſſet proceſſus de partibus.

Piſcien. ſiue nullius iuriſdictionis. Lunæ,
Octobris, 1584.

SVMMARIA.

1 *Fama ſufficit ad probandam pertinentiam collationis ad inferiorem.*
Declara, vt nu. ſeq.
3 *Ordinarius habet intentionem fundatam de iure communi ſuper his, quæ ſpectant ad eius iuriſdictionem.*
4 *Præſcriptio formata, aut immemorabilis, requiritur ad acquirendam pertinentiam collationis ad alium, quàm ordinarium.*
5 *Negatiua, quòd non extat memoria in contrarium, nõ eſt res, de qua inſtrumentum, vel ſcriptura confici poſſit.*
6 *Fundamentum in verbis enuntiatiuis inſtrumenti fieri non poteſt.*
7 *Scientia, & patientia ordinariorum in præſcriptione iuris conferendi requiritur.*
8 *Libri computorum non probant ad fauorem creditoris.*

DECISIO DCCCIII.

LIcèt ad probandam pertinẽtiam † collationis ad in- 1
feriorẽ, ſufficiat fama, Rot. deciſ. 3. de probat. in nou.
Caſſad. deciſ. 1. in princ. eodem tit. Dec. in cap. 1. nu. 14. de
appellat. hoc † tamen procedit, quando non directò agi- 2
tur, nec pronuntiãdum eſt ſuper collatione, nec prouiſus
ab ordinario eſt in cauſſa, Ægid. deciſio. 570. Caſſad. d. de-
ciſ. 1. ſub num. 1. & 2.
Nam cõtra † ordinarium habentem fundatam inten- 3
tionem de iure communi, capit. omnes baſilicæ, 16. quæ-
ſtio. 7. iſta non ſufficiunt. Sed requiritur, aut præſcriptio
† formata, & conſequenter titulus, bona fides, & curſus 4
40. annorum, aut præſcriptio immemorabilis, prout in
terminis iuris conferendi firmat Ægid. conſil. 20. num. 5.
cum pluribus ſequen. alias colum 3. verſicul. ſecundo re-
quiritur, colum. 3. circa med. & colum. 17. in princ. verſic.
circa quintum, ſequitur Aym. conſil. 134. nu. 14. cum plu-
ribus ſequen.
Vnde in hac cauſſa cum præſuppoſito, quòd Do. Præ-
poſitus Piſciæ ſit ordinarius in hoc loco, & fundatam ha-
beat intentionem de iure communi, Domini dixerunt,
non conſtare de bono iure D. equitis Bandini, niſi doce-
ret, Eccleſiam parochialem ſancti Laurentij, in Caſtro
Collis iuriſdictionis Præpoſiti, ad quam prætendit ius in-
ſtituendi, eſſe membrum ſuæ commendæ, quo caſu vi-
gore priuilegiorum Pij Quarti, haberet ius inſtituendi.
Ideò autem non conſtat de bono iure Bandini, quia non
probat, nec quadragenariam cum titulo, nec immemo-
rabilem, tum quia nulli teſtes ſunt examinati, & regula-
riter immemorabilis per ſcripturas non probatur, cùm
iſta † negatiua, quod non extat memoria in contrarium, 5
non ſit res, de qua inſtrumentum, vel ſcriptura confici
poſſit, Ioan. And. in cap. 1. in fine, de præſcript. libr. ſexto,
quem ibi ſequuntur Gemin. colum. 4. propè finem, verſic.
in eadem gloſſ. Anchar. num. 9. Franc. numero 15. verſicu.
per

per inſtrumenta autem, Alexan, conſil. 16. num. 17. libr. 5.
Balb. de præſcrip. 2. par. tertiæ par. princip. quæſt. 6. nu. 25.
Aym. de antiq. tempor. par. 4. §. materia iſta, num. 39. Ga-
briel. de preſcript. concluſ. 1. num. 81. Nat. conſ. 639. num.
103. & ſequen. lib. 3. Rebuff. de decim. quæſt. 13. num. 97.
Tum quia inſtrumeotum inſtitutionis de anno 1461. eſt
6 vnicum, & ideò ſuper † eius enuntiatiuis non poteſt fieri
fundamentum, Aym. de antiq. tempor. par. prima, §. am-
pliatur, nu. 14. Tum & tertiò, quia non probatur, inſtru-
mentum iſtud habuiſſe effectum, cùm non appareat, Ba-
ptiſtam de Fiuizano à commẽdatore inſtitutum accepiſ-
ſe poſſeſſionem, nec ſoluiſſe cẽtum librarum ſeptem pro
inſtitutione, vt inttet conſ. Calder. 12. Tũ etiam & quar-
7 tò, quia non conſtat de ſcientia, † & patientia ordinario-
rum, quæ in præſcriptione iuris conferendi requiritur,
bene Aym. d. conſ. 134. nu. 17. Non obſtant libri Eccleſiæ
continentes ab anno 1442. vſque ad annum 1486. ſolu-
tiones centum librarum ſeptem, pro inſtitutione rectoris.
8 Quia † non probant ad fauorem Eccleſiæ, Aym. de antiq.
tempor. par. prima, §. quid in lib. num. 1. 2. & 3. Maximè, ſi
in eis referatur conuentio inter vniuerſitatem caſtri col-
lis, & commendatarium, vt ad vniuerſitatem ius præſen-
tandi, ad Eccleſiam, & commendatarium confirmatio
præſentationis ſpectaret. Non obſt. vltimæ inſtitutiones,
quæ ſunt modernæ, cùm incipiant ab anno 1554.

Romanenſis ſupplementi legitimæ. Venetis,
26. Octobris, 1584.

SVMMARIA.

1 *Pluralitas conditionum comprehenſa ſub vnica ſubſtitutione, ſeu determinatione facta per nomen collectiuum, reſoluitur ex mente teſtatoris in ſingularitates, ita vt vno decedẽte ſine filiis ſubſtitutus admittatur, & quare, nu. 2. & 8. & hæc dicitur eſſe regula, nu. 4.*

Fallit, niſi ſuperſit perſona, quæ ex veriſimili mente teſtatoris excludit ſubſtitutum, nu. 3. & hæc propriè dicitur fallentia, non autem regula, nu. 4.

Diſtingue tamen plenius plures caſus, nu. 6. 7. & ſeq.

4 *Regula nõ dicitur eſſe, ſed fallentia, quòd ſubſtitutus excludatur, ſi adſit perſona, quæ ſit in anteriori, vel pari gradu cum ſuperſtite.*

Regula verò hæc eſt, vt conditio facta pluribus per nomen collectiuum, purificetur ad fauorem ſubſtituti, etiam vno decedente ſine filiis ex mente teſtatoris, non autem verborum rigore.

Diſtingue tamen, & declara, vt nu. 6. cum ſeq.

5 *Subſtitutus pluribus per nomen collectiuum, vt admittatur etiam vno decedente ſine filiis, non eſt contra, ſed præter ſignificationem verborum.*

7 *Diſpoſitio §. cum ita, in l. hæredes mei, ff. ad Trebel. in quibus terminis procedat, & quare.*

8 *Teſtator quando duos inſtituit, eóſque inuicem ſubſtituit, & ſi ambo deceſſerint ſine filiis, ſubſtituit Titium, hæc ſubſtitutio de perſona Titij dicitur facta vltimo morienti.*

9 *Teſtator cenſetur grauaſſe vltimum qui ſucceſſit primo, vt etiam partem reſtituat.*

10 *Teſtator ſi filiabus amborum inſtitutorum præpoſuit maſculum, multò magis prætulit filiabus vnum ex illis.*

DECISIO DCCCIIII.

DVbitaui die 5. Nouembris, 1584. In cauſſa Rom.
ſupplementi legitimæ, *an per mortem Dom. Æmilij
Alterij factus ſit locus fideicommiſſo, ſeu ſubſtitutioni facta per
D. Martium Alterium, ad fauorem D. Hieronymi Alterij.*
Nam ſciendum eſt in facto, quòd Dom. Martius 24. Apri-
lis, 1562. ſuum condidit teſtamẽtum, in quo hæredes vni-
uerſales inſtituit Dom. Æmilium fratrem, & M. Anto-
nium nepotem ex fratre pro æquali portione. Et ſubſti-
tuit, his verbis videlicet, *Quibus Æmilio, & Marco An-
tonio, & eorum cuilibet ſubſtituit eorum cuiuſlibet filios maſcu-
los legitimos, & naturales, & moriente dicto Marco Antonio
ſine filiis legitimis, & naturalibus maſculis ſubſtituit ſibi D.
Æmilium, & eius filios maſculos legitimos, & naturales: & ſi-
militer decedente D. Æmilio ſine filiis legitimis, & naturali-
bus maſculis, eidem ſubſtituit M. Antonium, & ipſius filios
maſculos legitimos, & naturales. Et decedentibus ambobus di-
ctis Æmilio, & M. Antonio ſine filiis legitimis, & natura-
libus maſculis, ei ſubſtituit Do. Hieronymum patruum teſta-
toris, & ipſius Hieronymi filios maſculos legitimos, & naturales.*
Obiit D. Marcus Antonius ſuperſtite ſibi Octauio eius
filio legitimo, & naturali, qui ſimiliter obiit in infantili
ætate ante mortem dicti Æmilij, & deinde obiit dictus
Æmilius nullis relictis filiis maſculis, ſed tantùm filia fœ-
mina, quæ prætendit non fuiſſe factum locum fideicom-
miſſo ad fauorem Do. Hieronymi. Ideò dedi dubium, de
quo ſupra, quod Domini reſoluerunt affirmatiuè, nem-
pè factum eſſe locum fideicommiſſo ad fauorem Domini
Hieronymi. Nam votando cauſſam ſecundùm commu-
nes, & receptas concluſiones dixerunt, quod † ſubſtitu- 1
tio fideicommiſſaria facta plurib. per nomẽ collectiuum,
ſi vterque, ſi ambo, ſi omnes deceſſerint ſine liberis,
quamuis ſecundùm proprietatem verborum requiratur
obitus ſine filiis vtriuſque, ſiue amborum, ſiue omnium,
& quòd conditio debeat verificari in vtróque, ſiue am-
bobus, ſiue omnibus, nihilominus ſecundùm præſum-
ptam mentem teſtatoris pluralitates reſoluuntur in ſin-
gularitates, & vno decedente ſine filiis admittitur ſubſti-
tutus. Et ratio eſt, quia † ſi teſtator voluit per vltimo mo- 2
rientem ſine filiis totum habere, cẽſendum eſt etiam eum
voluiſſe habere partem, l. hæredes mei, §. cum ita, ff. ad
Trebell. Hæc † tamen regula fallit, quando ſupereſt per- 3
ſona, quæ ex veriſimili mente teſtatoris excludit ſubſtitu-
tum, l. pen. C. de impuber. Et ita poſt Bar. in d. §. cum ita, in
fine, tradunt communiter Doct. ibi, & in d. l. pen. Et hanc
eſſe communem opinionem, teſtantur Alexand. num. 9.
verſic. ſed aduerte, & ibi Dec. num. 6. Rip. in d. §. cum ita,
num. 143. & ante num. 145. vbi inquit durum eſſe à com-
muni recedere, & ibi Ruin. nu. 121. & 122. Socin. iun. nu-
mer 97. Bolognet. num. 259. 260. & ſub nu. 263. & Zanch.
ſub num. 107. & Torniel. ſub num. 136. bene Aym. conſil.
109. Non † eſt regula prout exemplo dicitur, quòd ſubſti- 4
tutus excludatur, ſi adſit perſona, quæ ſit in anteriori, vel
pari gradu cum ſuperſtite: ſed regula eſt, quòd licèt rigor
verborum requirat exiſtentiam conditionis in vtroque,
ſiue in ambobus, mens tamen præſumpta teſtatoris aliud
ſuadet. Et † iſta interpretatio non eſt contra, ſed præter 5
ſignificationem verborum, vt per Torniel. in d. §. cum ita,
num. 137. Et quamuis Angel. conſil. 80. num. 5. verſic. ſu-
per eo. & conſi. 109. num. 1. verſic. continetur. Dec. conſ.
594. num. 2. & 3. Socin. iun. conſil. 158. num. 51. 52. & 54.
lib. 2. videantur conſtituere regulam in contrarium, ta-
men communis opinio eſt, vt ſupra deductum fuit, qua
ſtante Doct. diſtinguunt duos caſus principales. Primus
caſus eſt, quando purificatur conditio in primo morien-
te, & † tunc, aut adeſt ſubſtitutio reciproca expreſſa, vt in 6
d. §. cum ita, & tunc ſubſtitutus non ſuccedit: aut non
adeſt ſubſtitutio reciproca expreſſa, & tunc, aut hæredes
inſtituti ſunt de liberis, & tunc, quia adeſt perſona veri-
ſimiliter magis dilecta, ſubſtitutus excluditur, & propriè
intrat text. in d. l. pen. aut hæredes inſtituti ſunt extranei,
& tunc iſte caſus maiorem habet difficultatem, tamen
communis eſt, vt ſupra diximus. Secundus caſus princi-
palis eſt, quando conditio deficit in primo, & purificatur
in vltimo moriente. Et † in iſtis terminis procedit, d. §. 7
cum ita, ſub n. 157. & per Moder. de coniec. lib. 11. tit. 5. ſub
nu. 29. Et ratio huius concluſionis eſt, quia † quando te- 8
ſtator duos inſtituit, eóſq; inuicem ſubſtituit, & ſi ambo
deceſſerint ſine filiis, ſubſtituit Titium, hæc ſubſtitutio de

perſona Titij dicitur facta vltimò morienti, quia primò
morienti eſt ſubſtitutus cohæres. Vult ergo teſtator, quòd
ſi vltimus decedat ſine filiis, ſubſtitutus totam habeat hæ-
reditatem: ergo præſumitur etiam voluiſſe, quòd habeat
partem, ſi deficit conditio in primò moriente, & ceſſat
reciproca, vt propriè inquit tex. in d. §. cum ita, ibi, abſur-
dum eſſe reſpondi ceſſante prima ſubſtitutione partis ne-
pti petitionẽ denegari, quam totam habere voluit auus,
ſi nouiſſimus fratris quoque portionem ſuſcepiſſet. Vnde
9 † ſi quando vltimus ſucceſſit primo, teſtator voluit gra-
uaſſe vltimum, vt reſtituat totum, ergo multò magis cum
cenſetur grauaſſe, vt reſtituat partem, Alexã. in d. l. penult.
num. 9. Aym. d. conſ. 109. ſub num. 1. Ruin. d. §. cum ita,
num. 122. & ibi bene Tornel. num. 10. cum ſequen Bolo-
gnet. nu. 58. & 59. qui licèt velit, quòd in terminis illius
§. qui ſunt iidem cum caſu noſtro, pluralitas non reſolua-
tur in ſingularitatem, quia fit violentia verbis, tamen di-
cit, quòd præſumitur teſtatorem feciſſe, aliam ſubſtitu-
tionem in perſona vltimò morientis ſine filiis. Et quan-
do hoc eſſet verum, quod repugnat interpretationi om-
nium Doct. ſat eſt, quòd hic etiam præſumitur, teſtato-
rem feciſſe aliam ſubſtitutionem in perſona vltimò mo-
rientis, quia caſus noſter eſt idem cum caſu, d. §. cum ita.
Voluit enim teſtator in caſu iſto, vltimò moriẽtem reſti-
tuere totum Hyeronymo: ergo voluit etiam reſtituere
partem, ſi primò morienti non ſucceſſit. His ſtantibus
deberet filia Æmilij, ſiue eius nomine monaſterium rur-
ris Speculorum docere, quod ſubſit perſona, quæ ex ve-
riſimili mẽte teſtatoris debet excludere ſubſtitutũ, quam
perſonam ſubeſſe nullatenus Dominis videbatur: nam
vtebantur eodem argumento, quo vtitur, I.C. in d. §. cum
10 ita, videlicèt à maiori. Si † enim teſtator filiabus ambo-
rum inſtitutorum præpoſuit Hieronymum, multò ma-
gis prætulit filiabus vnius ex illis. Non poteſt ergo dici,
quòd ſuperſit perſona, quæ ex veriſimili mente teſtato-
ris excludat ſubſtitutum: imò apparet manifeſtè, quòd
teſtator eum prætulit: ſi enim conditio impleta fuiſſet in
perſona primi morientis, certum eſt, quòd ſubſtitutus
excluderet filiam Æmylij.

Potentin. quartæ. Lunæ, 5. Nouemb. 1584.

SVMMARIA.

1 *Reſtitutio, vt operetur reciſſionem tranſactionis, debet oppo-
ni à partibus, & peti res in ea contenta, & nu. 3.*
2 *Diſpoſitio l. ſi diuerſa, C. de tranſact. loquitur conditionali-
ter in illis verbis, refuſa pecunia.*
3 *Refuſio pecuniæ ſeu reſtitutio, de qua in l. ſi diuerſa, C. de
tranſac. vt operetur reſciſſionem tranſactionis, non debet
offerri, ſed peti à partibus.*
4 *Succeſſor ex cõtractu prædeceſſoris non tenetur, niſi nomine
Eccleſiæ, & ſeruata iuris ſolemnitate contraxerit.*

DECISIO DCCCV.

QVoad primam partem dubij concluſũ, Epiſcopum
Potentin. teneri ad reſtitutionem fructuum quar-
tæ perceptorum vigore tranſactionis inter eum, anteceſ-
ſorem, & clerum Pincerni initæ. Nec obſtare, quòd Epiſ-
copus non tenebatur, niſi priùs reſtitutis ſibi tertis, &
decimis à clero in tranſactione habitis, iuxta l. ſi diuerſa,
1 C. de tranſact. Quia † oportet, Epiſcopum oponere de
reſtitutione earundem tertarum, & decimarum eaſque
petere. Nec rurſus obſtare, quòd clerus abſque oppoſi-
tione, & petitione Epiſcopi tenebatur priùs reſtituere
recepta ad hoc, vt poſſet agere ad reciſſionem tranſactio
2 nis, & ad reſtitutionem fructuum quartæ, cùm † text. in
d. l. ſi diuerſa, dicat, refuſa pecunia, & ſic loquitur condi-
tionaliter, prout ponderat, ibi. Iaſ. num. 1. in fine. Quia
3 † illa refuſio pecuniæ intelligitur volente eo, cui eſt re-
fundenda, & ſic non eſt offerenda, ſed fieri debet ad pe-
titionem partis, prout tenet ibi Curt. ſen. numer. 3. poſt
med. verſ. poſſet reſponderi, dicens illa verba, refuſa pe-
cunia, referri ad illa verba ſubſequentia, cauſſam ex inte-
gro agi, quaſi velit textus, quòd poſtquam petierit pe-
cuniam, & refuſa fuerit, poterit cauſſam de nouo agere,
& ſic ſecundùm eum pecunia refundenda debet peti.
Quoad ſecundam partem dubij concluſum, Epiſcopum
teneri ad reſtitutionem fructuum à ſe duntaxat perce-
ptorum, non autem ad reſtitutionem eorum, quos eius
prædeceſſor percepit, cùm † ſucceſſor non teneatur, niſi 4
quãdo prædeceſſor nomine Eccleſiæ, & vtiliter, & ſerua-
ta debita ſolemnitate iuris contraxit, capitu. primo, de ſo-
lutio. Rot. deciſ. 1. in princ. verſ. ſi verò, de locat. in nou. Et
niſi ad conuerſa in vtilitatem Eccleſiæ, Rot. deciſ. 41. de
proba. in antiq. Alciat. conſil. 14. num. 6. Dixerunt etiam
Domini, Epiſcopum non teneri ad reſtitutionem fru-
ctuum à ſe perceptorum, niſi quatenus excedunt fructus
bonorum, quæ clero in tranſactiõne dedit, & pro rata
compenſationem fieri debere, dubium non eſſe.

Romanenſis extinctionis cenſus. Mercurij,
7. Nouembris, 1584.

SVMMARIA.

1 *Conceſſionis natura eſt, vt minùs præiudicet, & ſemper in-
terpretetur in fauorem confitentis.*
2 *Res empta ex pecuniis alienis efficitur ementis.
Fallit niſi nomen emptoris fuerit ſimulatè appoſitum, nu. 3.*
4 *Simulatio probatur per confeſſionem veritatis, & per re-
cognitionem bonæfidei.*
5 *Simulatio tripliciter probatur, ſcilicet à priori, poſteriori,
& vtroque ſimul.*
6 *Indiffinita in confitente non æquipollet vniuerſali.*
7 *Renuntiatio eſt ſtricti iuris, in qua nõ veniunt, niſi expreſſa.*
8 *Principali ſublato non intelligitur ſublatum acceſſorium,
licèt conceſſo principali, intelligatur etiam conceſſum,
acceſſorium.*

DECISIO DCCCVI.

DOmini receſſerunt à ſolutione vltimo loco facta,
ſtante inſtrumento ſocietatis anni 1550. de nouo
producto, quia ex eo apparet, quòd nieus Arditij erat
accedere in ſocietatibus, quæ ſuper officio notariatus
Rotæ, de quo agitur, contrahebantur, nec propterea in-
tendebat iuri ſuo renuntiare: licèt enim fateretur di-
ctum officium eſſe Proſperi, tamen intelligebat de illo
nudo titulo, qui penes eum reſidebat, & qui per eius obi-
tum vacabat. Vnde redditur æquiuoca probatio Mer-
curij, cùm eo modo Arditius acceſſerit poſt recognitio-
nem bonæfidei, ſicut prius. Quemadmodum igitur cer-
tum eſt, quòd priùs non intendebat ſibi præiudicare, ita
etiam dicendum eſt poſtea, præſertim ad effectum eui-
tandi renuntiationem iuris ſui, maximè, quia id conue-
nit. Cum † natura confeſſionis ſit, vt minùs præiudicet, 1
& ſemper interpretetur in fauorem confitentis, l. ſi quis
intentione ambigua, ff. de re iudic. Vnde Rota alias inter
pretata fuit poſſeſſionem pro nuda detentione facti, Mo-
hed. deciſ. 37.

Non ob. quòd ſit maxima ratio diuerſitatis inter in
ſtrumentum ſocietatis anni 1550. & inſtrumenta ſocie-
tatum annotũ 1552. & 1554. quia hæc celebrata fuerunt
poſt recognitionem bonæ fidei, & confeſſionem Proſpe-
ri, quòd dictum officium pertinebit ad Arditium, & quòd
ipſe nudum tantùm nomen habebat: illud verò celebra-
tum fuit antea, & ſic tempore, quo dominium dicti offi-
cij erat penes Proſperum. Quamuis enim eſſet emptũ pe-
cuniis propriis Arditij, tamen, cùm fuerit emptum in per-
ſona Proſperi, fuit ei dominium quæſitum, licet tenere-
tur ad reſtitutionem pecuniæ: res † enim empta ex pecu- 2
niis alienis efficitur ementis, l. 1. & ibi Bald. Ange. Salyc.
& Pau.

& Paul. de Caſt. C. ſi quis alter. & ſibi, Doct. in l. ſi vt pro-
ponis, C. de rei vind. & in cap. inquirẽdum, de pecul. cler.
Martin. Laud. conſ. 33. nu. 3. Si quidem pro reſponſione
dicitur, quòd res ẽpta ex pecunia aliena nõ efficitur emẽ-
3 tis, quando † nomen emptoris fuit ſimulatè appoſitum,
Bald. in l. 3. in princ. C. ſi quis alter. vel ſibi. Paul. de caſt. in
l. multum, num. 3. C. eodem tit. Nomen autem Proſperi in
caſu noſtro fuiſſe ſimulatum, patet ex eo, quòd ipſe poſt-
ea recognoſcendo bonã fidem faſſus eſt dictum officium
pertinere ad Arditium, & ſe nudum tantùm nomen ha-
4 bere: nam † per confeſſionem veritatis, & per recogni-
tionem bonæ fidei probatur ſimulatio, Bald. in d. l. mul-
tùm, nu. 2. verſ. ſed quomodo probatur, vbi inquit, ſimu-
5 lationem † tripliciter probari, videlicèt, à priori, vel à po-
ſteriori, vel ab vtroq; ſimul, & ſubdit ſimulationem pro-
bari ſecundo modo, ſcilicet, à poſteriori, quando emptor
poſt contractum confeſſus eſt, ſic ſe habere veritatem, re-
cognoſcendo bonam fidem, & Bald. ſequitur ibi Salyec.
colum. 2. in med. verſ. ſed tunc quæro qualiter, & Paul.
de Caſt. nu. 3. verſ. ſed quæ ſunt iſtæ coniecturæ. Quoad
ſecundam partem dubij, Domini tenuerunt, Arditium
ex eo, quòd confeſſus fuit, dictum officium eſſe Proſpe-
ri, non ſibi præiudicaſſe in medietate ſcripturarum dicti
officij, tum ob naturam confeſſionis, quæ eſt, vt inter-
pretetur ad fauorem confitentis, & vt minùs ei præiudi-
6 cet & † in qua indefinita non æquipollet vniuerſali, Cor.
conſ. 103. ſub num. 3. lib. 1. Tum etiam ob naturam re-
7 nuntiationis, quæ † eſt ſtricti iuris, in qua non veniunt,
niſi expreſſa, Calder. conſ. 5. in fin. de præb. Dec. conſ. 379.
num. 3. Nec placebit Dominis, quòd ſcripturæ ſint ac-
ceſſoriæ ad officium, & quòd ſecundùm motum pro-
prium Iulij Tertij ſunt inſeparabiles à titulo, & quòd id-
eò confeſſio Arditij ſuper officio trahatur ad ſcripturas.
Quia reſponſum fuit, quòd ſunt acceſſoriæ; & inſepara-
biles à titulo reſpectu exercitij, & ita loquitur motus pro-
prius Iulij Tertij, non autem reſpectu dominij, cuius re-
ſpectu ſcripturæ diuerſam omnino naturam habent à ti-
tulo: nam ſcripturæ poſſunt eſſe vnius, titulus alterius;
ſcripturæ tranſeunt ad hæredes, titulus non. Vnde ſu-
mus in acceſſario, quòd ſine principali conſiſtere poteſt,
8 quo caſu † quamuis conceſſo principali videatur etiam
conceſſum acceſſorium, tamen ſublato principali nõ erit
acceſſorium ſublatum, prout poſt Lap. limitat Franc. in
regu. acceſſorium, num. 3. verſ. quod tamen limita. de reg.
iur. lib. 6. Cagnol. in l. cum principali, nu. 15. poſt med. ver.
vel niſi. ff. eod. tit.

Zamoren. fructuum. Lunæ, 12. Nouemb. 1584.

SVMMARIA.

1 *Sententia ex lapſu fatalium dicitur tranſiſſe in rem iudicatam.*
2 *Poſſeſſio impeditur per litis-pendentiam ſuper ſpolio.*
3 *Clauſula, ſtatum & merita cauſſa, quid operetur.*
4 *Iudex non condemnando videtur abſoluiſſe.*
5 *Officium iudicis mercenarium dicitur inſeruire actioni.*
6 *Fructus, qui peti poſſunt iure actionis, & officio iudicis, ſi iudex omittat condemnationem, poſſunt nihilominus poſtea peti.*
7 *Mentio de re iudicata notorie iniuſta & nulla, non eſt facienda.*
8 *Fructus in iudicio reintegranda debentur iure actionis, extantes rei vindicatione, conſumpti condictione ſine cauſſa.*

DECISIO DCCCVII.

QVoad primum dubium concluſum fuit abſque dif-
1 ficultate, ſententiam † ordinarij trãſiuiſſe in rem iu-
dicatam propter lapſum fatalium. Sententia enim lata
fuit 13. Decembris, 1569. Et ab inde citra non reperiun-
tur, niſi duæ prorogationes fatalium. Vnde computato
etiam biennio clarè conſtat de lapſu fatalium. Quoad ſe-
cundum dubium, *an ſtante re iudicata fructus, de quibus
agitur, debeantur Tyrſo?* Quòd non debeantur, pro par-
te confratrum tria deducuntur. Primò, *quòd ſubrogatio
Tyrſi fructus non comprehendit.* Secundò, *quòd ſubroga-
tio eſt ſubreptitia, tum quia non fuit facta mentio rei iudi-
cata, tum quia falsò narratum fuit, quod lis penderet.* His
tamen non obſtantibus contrarium Domini concordi-
ter concluſerunt. Et primùm non obſtat, quia in ſubro-
gatione narratur ſpolium Ioannis, & Tyrſus ſubrogatur
quoad poſſeſſionem, & ſpolium, & lis † pendebat expreſ- 2
ſe ſuper ſpolio, Ægid. deciſio. 366. Put. deciſ. 226. libro 2.
& deciſ. 159. & 361. lib. 3. Secundum non ob. quia quan-
tùm ad illud, quòd falſò narrata fuit litis-pendentia, di-
citur, quòd re vera lis pendebat, quia Ioannes agebat
ſpolio, quòd non erat purgatum, prout Rota pluries re-
ſoluit, nec fuit reſtitutus ad poſſeſſionem cum pluries
reſolutum fuerit, illas oblationes confratrum non ſatiſ-
feciſſe, & † clauſula, *ſtatum & merita cauſſa*, omnem tollit 3
difficultatem, Achil. deciſio. 8. de commiſſio. Quo verò
ad illud, quòd non fuit facta mentio rei iudicatę, dicitur,
quòd res iudicata non aderat, quia quoad fructus per-
ceptos ante ſpolium, quos Ioannes prætendebat ſibi de-
beri in abſentia, ex quo deſeruiuit per ſubſtitutum, cauſſa
fuit remiſſa ad curiam. Quo vero ad fructus perceptos
poſt ſpolium non poteſt dici adeſſe rem iudicatam, cùm
ſuper illis iudex non pronuntiauerit, nec condemnando, 4
nec abſoluendo. Et quamuis † non condemnando videa-
tur abſoluiſſe, l. terminato, C. de fruct. & lit. expen. id
tamen non prouenit ex eo, quòd iudex pronuntiauerit,
ſed ex eo, quòd cùm fructus petantur officio iudicis mer-
cenario deſeruiente actioni, non poſſunt terminato ne-
gotio principali peti, quia nulla adeſt actio, cùm † officiũ 5
iudicis poſſet inſeruire. Et ita loquitur Innoc. in c. grauis,
verſ. item ſi agitur, de reſtitutione ſpoliatorum, Bald. in l.
cum propria, num. 4. C. ſi quis alter. vel ſibi. Vnde † quã- 6
do ſumus in caſibus, in quibus fructus, & iure actionis, &
officio iudicis peti poſſunt, ſi iudex omittat condemna-
tionem, poſſunt nihilominus poſtea peti, Ægid. d. c. gra-
uis, num. 39. verſ. horum occaſione, & ibi Abb. num. 20.
Præterea etiam ſi adeſſet res iudicata, in omnem euen-
tum erat notoriè iniuſta, & conſequenter nulla, quo † ca- 7
ſu mentio de rę iudicata facienda non erat, Felyn. in cap.
ſuper literis, num. 15. de reſcript. In iudicio autem † rein- 8
tegrandæ fructus debentur iure actionis, extantes rei vin-
dicatione conſumpti condictione ſine cauſſa, ita Hoſtien
in cap. olim, il 2. in verbo, fructibus, de reſtitut. ſpoliatn.
Collecta. d. c. grauis, num. 3. & ibi Ægid. num. 19. verſic.
quinto principaliter quæro. Et ſic ſumus in caſu, in quo
fructus debentur iure actionis.

Romanen. hæreditatis de Canaragus. Mercur
21. Nouembris, 1584.

SVMMARIA.

1 *Spurij nomẽ comprehendit tam conceptos ex damnato coitu, quam ex non damnato.*
2 *Spurius in dubio præſumitur natus ex non damnato coitu. & num. 4.*
3 *Delictum, quod eſt minus, præſumendum eſt, quando ex duobus delictis vnum præſumi debet.*
4 *Filius in dubio ſpurius præſumitur ad differentiam proprie naturalis.*
5 *Stuprum commiſſum cum plebeia non eſt puniblle.*
6 *Verbum, vulgaris, interpretatur plebeia.*
7 *Stuprum commiſſum cùm mulieribus vilis conditionis non eſt punibile.*
8 *Coitus cum muliere impudica licèt non ſit publica meretrix, non eſt punibilis.*
9 *Coitus cum muliere, vt ſit punibilis, iura in ea requirunt honeſtatem vitæ.*

10 *Stuprum licèt committatur, non ſequitur conſequentia, vt ſit punibile, niſi committatur cum muliere honeſtè viuente.*
11 *Stuprum in vidua commiſſum puniri non ſolet.*
Imò in regnis Hiſpaniæ de generali conſuetudine eſt abolita pœna ſtupri in ea commiſſi.
12 *Stuprum commiſſum cum muliere, quæ ſtatim poſt illud commiſſum ſe publicè exhibuit, non punitur, & quare.*

DECISIO DCCCVIII.

QVoad primam partem dubij concluſum fuit, Mar-
cellum præſumi ſpuriũ,& non naturalẽ, ex ratione
& auctoritatibus deductis in diſcurſu. Quo vero ad ſecũ-
dam partẽ Domini dixerunt, Marcellum etiam ſi ſit ſpu-
rius,potuiſſe ſuccedere Imperiæ matri, & conſequenter
ſententiam Rotalem confirmandam eſſe. Et ratio Domi-
1 norum duplex fuit.Prima,quia cùm hoc † nomen ſpurij,
comprehendat tam cõceptos ex damnato coitu,quàm ex
nõ damnato,l.vulgo concepti.ff.de ſtat.homin. Ludouic.
de Sard.de natural.liber.pat.ſecunda, §.de ſpuriorum ap-
pellatione.Ioan.Igne.in l.prima,§.dumini,3.num.41.in fi.
ff.ad Syllanian. Syluester Aldobrand.in §.ſi aduerſus, nu.
3.Inſtitut.de nup.latè Paleot.de nor.& ſpur. cap. 16 nu.4.
2 & 5.in † dubio quis præſumendus eſt magis natus ex nõ
damnato coitu, quàm ex damnato: quia quando ex duo-
bus delictis vel prohibitis, vnum neceſſariò præſumi de-
3 bet, tunc † in dubio præſumendum eſt illud delictum,vel
prohibitum, quod eſt minus, ad l. ſi præſes, ff. de pœn.
Sald.in l.fin.nu.13.prope fin.ff.de ædil.edic.Aret.conſ.31.
num.6.verſ.ad ſecundum dicimus.Ruin.conſ.199.num.3
lib.2.& conſ.1.nu.3.verſ.& quamuis,lib.5.Alciat.de præ-
ſumpt.reg.3.præſumpt.6.Gabriel.de crim.concluſ.2. n.6.
Aym.conſ.681.nu.9.lib.4.& conſ.6.lib. 1. Rolan. conſ. 1.
num.36.& 37.lib.3.Non ob.Doct.dicentes, quem præſu-
4 mi ſpurium. Quia † loquuntur ad differentiam filij ſim-
pliciter verè,& propriè naturalis, non autem ad differen-
tiam ſpurij concepti ex damnato, vel non damnato coi-
tu. Nullus enim Doct.dicit, ſpurium præſumi in dubio
conceptum ex damnato coitu. Secunda ratio fuit, quòd
Imperia tempore conceptionis Marcelli non erat virgo,
cùm plures antea pepererit filios,vt conſtat ex teſtibus:&
5 quamuis etiam fuiſſet vidua, tamen cùm † eſſet plebeia,
ſtuprum cum ea commiſſum non erat punibile, l. ſi vxor,
ff.ad l.Iul. de adulte. ibi,ſed & in ea vxore poteſt maritus
adulterium vindicare, quæ vulgaris fuerit,quamuis ſi vi-
dua eſſet, impunè in eam ſtuprum committeretur. Nam
6 illud † verbum, vulgaris, interpretatur plebia,ſecundùm
Bude.in adnot.in Pandect.ad d.l.ſi vxor.pag.mihi 57.ver.
quod autem, ſequitur Alciat. lib.ſecundo paterg.c.40.Et
7 quòd † ſtuprum commiſſum cum mulieribus vilis con-
ditionis non ſit punibile, no.Barto.in d.l.ſi vxor,in fina-
libus verb.& ibi Angel.in § ſed & in ea, in vltimis verbis,
Bald.conſ. 206.num.1. verſ.& ſi dicatur, lib. 3. Gozadin.
conſil.21.num.5.verſ.præterea. Aym.conſil.166. num. 6.
Couar.in epit.par.2.cap.8.§.5.nu.17. prope fin.verſ. nam
commiſſum. Vnde cum tex.in d.l.ſi vxor.verſ.ſed & in ea,
ſit clarus,non eſt habendum in conſideratione, quod di-
cit Matheſil.de ſucceſſ.ab inteſta.ſecundo membro primi
artic.ſub num.7.contra Bart.in l.fin.num.4.ff. de his qui-
bus,vt indig.quem plures ſequuntur,de quibus in diſcurſ.
8 Et quòd † coitus cum muliere impudica, quæ non ſit
publica meretrix (plures tamen licèt ſecretè, admittit)
non ſit punibilis propter inhoneſtam vitam, Paul. Ghir-
lan.de pœn.omni far. coit. §. 7. videndum eſt, nu. 5. ver.
quarto etiam fallit.
9 Quia † ad hoc, vt acceſſus ad mulierem ſit punibilis,
iura requirunt,vt honeſtè viuat,l.inter liberos,l.ſtuprum,
ff.de adulter. §.item lex Iulia, Inſti.de public. iudic.vt ibi
per eum. quem refert & ſequitur Addit.ad Matheſi.ſing.
99.nu.7. ver. idem erit, & num. 8. §. Non ob. quòd ſtu-
prum committatur etiam cum mulieribus inhoneſte vi-
uẽtibus,l.ſtuprum,ff.de ritu nup.l.ſtuprum, ff. de adulter.
Quia † non tenet conſequentia, committitur ſtuptum, 10
ergo eſt punibile, prout in ſpecie reſpondent ad d. l. ſtu-
prum, de ritu nup. & addit. ad Matheſil.vbi ſupra. Tunc
enim ſtuprum eſt punibile, quando committitur cum
muliere honeſtè viuente.
Et quòd detur ſtuprum non punibile, probat text. in
dicta l.ſi vxor, ibi, impunè in eam ſtuprum committitur.
Idq́ne tantò magis in vidua, † pro cuius ſtupto neminem 11
vidiſſe puniri inquit Clar. §. ſtuprum, verſ. cæterum pro
ſtupro.Et pœná ſtupri in vidua commiſſi in regnis Hiſpa-
niæ de generali conſuetudine abolitam eſſe teſtatur An-
ton.Gom. ſuper ll. Taur.8.num.14.Non ob. quòd Impe-
ria tempore, quo concepit Marcellum, non erat inhone-
ſtæ vitæ.
Quia teſtes plura dicunt, quæ hoc ſuadent, & quando
etiam non fuiſſet, tamen quia in continenti ſubſecuta
fuit eius inhoneſtas, quam pars non negat, hoc ſufficit,
cùm inde eius animus corruptus deprehendatur, per ea
quæ tradit Iacob.de Beluiſ.in pract.crimin tit.de lenonib.
num.12.verſ.nam eadem ratione, vbi inquit,quem † ex- 12
cuſari à pœna ſtupri commiſſi cum muliere, quæ ſtatim
poſt commiſſum ſtuprum ſe publicè exhibuit, quia ani-
mum corruptum videbatur habere, per iura ibi per eum
allegat. ſequitur addit. ad Matheſil. ſing. 99.num. 6. verſ.
limita etiam, &c.

Burgen.expenſarum,Lunæ,19. Nouemb.1584.

SVMMARIA.

1 *Pecuniæ inexactæ tranſeunt ad ſucceſſorem, ſicut pecuniæ redactæ ex fructibus Eccleſiæ.*
2 *Prælatus tranſlatus poteſt petere fructus ſibi debitos ratione beneficiorum, quæ ante tranſlationem obtinebat.*
3 *Capitulum dare non poteſt, de iure ad cameram ſpectante.*

DECISIO DCCCIX.

DOmini receſſerunt à reſolutione vltimo loco facta
ſub die 14. Martij præteriti. Quia quamuis vera ſit
opinio, quam Rota tenuit in illa Piſauen. liquidationis
fructuum coram Oradino 20. Nouembris, 1570. non
tamen applicatur caſui noſtro: nam ibi tempore rei iu-
dicatæ viuebat Cardinalis Piſanus, cui fructus,de quibus
agebatur, debebantur: hîc verò Cardinalis Mendozza
tempore rei iudicatæ mortuus erat. Vnde ſi pecuniæ, de
quibus agitur, exactæ fuiſſent, pertinerent ad ſucceſſo-
rem, cùm ſint pecuniæ Eccleſiæ redactæ ex fructibus Ec-
cleſiæ, ergo † etiam inexactæ tranſeunt ad ſucceſſorem, 1
cap.relatum,il 2.de teſtamen.c.inquirendum,& ca.fin.de
pecul.cleric.Doct.in cap. præſenti. de off.ordin.libr.6. Et
magna eſt differentia inter prælatum viuum, & defun-
ctum, prout patet exemplo prælati tranſlati,qui † poteſt 2
petere fructus ſibi debitos ratione beneficiorum, quæ
ante tranſlationẽ obtinebat,Rot.deciſ.vnica, de tranſlat.
Epiſc.in antiq.Ægid.in cap.ſi quis,num.10.verſic.vltimo
quæro,21.quæſtio.1.Pauin.de offi.& pot.cap.ſede vacan.
par.ſecunda,quæſt.8.nu. 28. Nic. de Vbald. de ſucceſ. ab
inteſta.cleric.§.finita,nu.11.verſ.ſed circa hoc quæro, li-
cèt in hoc diſſentire videantur Ancharan.conſ.158. nu.1.
verſic.primo namque,Card.conſil.110.num. 1.& 2. Non
obſt. illa diligentia Cardinalis Mendozza in obtinenda
ſententia.
Quia nil aliud poteſt operari, niſi vt illi fructus ha-
beantur pro collectis: non tamen poteſt facere, vt ſint
conſumpti. Vnde ſi pecuniæ iſtæ re vera extarent, perti-
nerent ad ſucceſſorem, vel ad cameram, † de cuius iure 3
capitulum dare non poteſt, Put.deciſio. 4. de except. niſi
Cardinalis Mendozza habuiſſet facultatem teſtandi, &
teſtatus fuiſſet.

Potentin.

Digitized by Google

otentin. quattæ. Lunæ, 26. Nouembris. 1584.

SVMMARIA.

nſactio poteſt de communi partium conſenſu reſcindi, & annullari ſine aliquo actu retroſimili. ex communi.

gens ad reſciſſionem tranſactionis non tenetur offerre accepta vigore tranſactionis.

nſactio reſcindi poteſt, etiam quòd pars non reſtituat accepta.

gens ex contractu debet priùs implere pro parte ſua, aliàs repellitur.

ntractum reſcindere volẽs debet priùs reſtituere, quod accepit.

dicium in contractu valet abſque oblatione parte non opponente. ex magis communi.

mo etiam ſi pars ante ſententiam opponat, & perſiſtat in eadem oppoſitione, & iudex non obſtante tali oppoſitione procedat ad vlteriora, tenet proceſſus ſi pars non appellat, num. 8.

Oblatio ſufficit lite pendente ante ſententiam.

Agens ad receſſionem tranſactionis non tenetur offerre reſtitutionem eius, quod habuit virtute ipſius tranſactionis.

aillit, niſi pars opponat. num. 10. & 11.

DECISIO DCCCX.

Dubitaui in cauſſa Potentin. quattæ, an clerus veniens contra tranſactionem teneretur, Epiſcopo non onente, offerre reſtitutionem eorum, quæ habuit vi- ceioſdem tranſactionis. Et concluſum fuit, oblatio- n non fuiſſe neceſſariam, niſi parte opponente. Moti Domini ex pluribus.

Primò quia poteſt communi conſenſu † à tranſactio- recedi, nec requiritur actus retroſimilis, vt per Curt. in l. ſi diuerſa. num. 2. & 3. & ibi Curt. iun. num. 1. & 2. teſtatur de communi. Cod. de trãſact. per quas auctoates Gabriel. de tranſact. concluſ. 1. num. 51. ſignanter cit, quòd † agens ad reſciſſionem tranſactionis non te- tur offerre accepta vigore tranſactionis. Secundò per n. in l. qui Romæ. §. Seia hæres. ff. de verborum obliga. procedit iudicium † reſciſſionis tranſactionis, etiam òd pars non reſtituat accepta. & ibi Iaſ. n. 19. Tertio ex ctus ab Anchet. conſ. 34. num. 11. vbi vult, quòd quem- dmodum, quando agitur † ex contractu, is, qui agit, de- et priùs implere pro parte ſua, aliàs repellitur. l. Iulianus. offerri. ff. de actio. empt. ita etiam in † diſtractu, qui vult eſcindere contractum, debet priùs reſtituere, quòd re- cepit, vt idem operetur propoſitum in propoſito, quod oppoſitum in oppoſito. & Anchar. ſequitur Nat. conſilio 361. num. 1.

Sed † in contractu valet iudicium abſque oblatione parte non opponente. Roman. in l. filiæ licet. ſub nu. 8. & ibi Alexand. num. 3. verſicul. ſed iſta. Iaſ. num. 1. Rimin. n. 2. Cod. de collatio. idem Iaſ. in l. iuriſgentium, in princi. num. 2. ff. de pact. Dec. conſi. 298. nu. 1. Bertrand. conſ. 154. num. 14. lib. 2. part. 1. Felyn. in cap. in tantum. nu. 4. verſ. vt intelligas. de ſimon. Afflict. deciſio. 220. nu. 4. verſ. & pro hoc. Grammat. deciſ. 66. num. 23. Nat. conſil. 477. num. 3. cũ aliis cumulatis per Tiraquell. de retract. Lignag. §. 1. gl. 17. num. 4. Ex quibus patet, hanc eſſe magis communem ſententiam. Et ſufficit † oblatio lite pendente ante ſententiam, vt per Paul. de Caſt. conſil. 266. ad fin. lib. 1. per l. ſi rem. § fina. ff. de pig. actio. Tiraquell. de retract. Lignag. §. 1. gloſſ. 18. n. 13. Put. deciſ. mihi 140. incipien. eadem die fuit reſolutum. lib. 2. Et fuit tentum in vna Tiraſonen. decimarum 8. Octobris. 1576. coram R. P. D. Robuſter. Imò † etiam ſi pars ante ſententiam opponat, & perſiſtat in eadem oppoſitione, & iudex non obſtante tali exceptione procedat ad vlteriora, tenet proceſſus, ſi pars non appellat, prout fuit tentum in eadem Tiraſonen. decimarum. Ergo eadem ratione in diſtractu, & per conſequens in reciſſione tranſactionis debet valere iudicium ſine
oblatione parte non opponente, Et quòd † agens ad re- 9
ſciſſionem tranſactionis non debeat offerre reſtitutionem eius, quod habuit virtute ipſius tranſactionis, tenet Afflict. d. deciſio. 220. num. 5. verſ. & ideò debuit. Grammat. deciſio. 66. num. 23. Et fuit reſolutum in eadem cauſſa Tiraſonen. decimarum 4. Februarij, 1577. Non obſt.
quod dicit Afflict. d. deciſ. 220. num. 4. Quia † intelligitur 10
parte opponente, prout expreſſe dicit num. 5. verſicul. & ideo debuit. Et ita etiam debent intelligi, Pariſi. conſil. 96. nu. 112. lib. 1. & Chaſſaneus deciſio. 192. incip. ſi quis velit venire, cùm ambo citent deciſio. Afflict. Non obſt. deciſi. Put. 353. num. 6. lib. 1. Quia illud, quod dicit ibi Put. quòd
is, qui recepit † aliquid in tranſactione, debet priùs reſti- 11
tuere, quod recepit, & poſtea recedere à tranſactione, intelligitur, parte opponente.

Roman. literarum cambij. Die 10. Decembris, 1584.

SVMMARIA.

1 *Literas recipiens ſimpliciter, & ſine contradictione, non cenſetur conſentire, & approbare contenta in illis, ad ea, ſe obligare, & num. 4.*

Contraria tamen eſt magis communis, num. 9. cum ſeq. & num. 17. & 33. concurrente ſcientia. & nu. 23. vſque ad numer. 30.

Limita hanc communem non procedere ad effectum obligandi procuratorem ad ſuſcipiendum iudicium, & defendendum ſuum principalem, nu. 44.

2 *Pater quare non contradicendo videatur conſentire in mutuo facto filio iuxta l. ſi filius familias. la ſeconda. ff. ad Maced.*

3 *Præſentia, & taciturnitas patris, quod operata fuiſſet ab initio, idem operatur eius ſcientia ſuperueniens ex poſt facto cum taciturnitate: ſecus tamen in extraneo,*

5 *Recipiens literas ſimpliciter ſine proteſtatione, & ſciens cõtenta in illis, videtur tunc conſentire, quando mandatum in eis contentum concernit iudicialia, & ſcribens cauet pro eo, ad quem ſcribit: ſecus tamen ſi concernit extraiudicialia, & quare.*

Amplia in quacunque epiſtola miſſa ad obligandum. nu. 7.

6 *Conſentire non videtur per ſimplicem receptionem literarum, niſi interueniant omnia requiſita, de quibus in clem. 1. de procur.*

8 *Recipiens literas mandati, & ſciens contenta in eis, tunc demum præſumitur conſentire, ſi cautio debito modo interueniat, aliàs deficit præſumptio conſenſus.*

10 *Mercatores accipientes literas, & non contradicentes, eo ipſo dicuntur ratificaſſe.*

11 *Litera cambij eo ipſo, quòd ſunt lecta, & recepta, dicuntur approbata, niſi in contrarium proteſtatum fuerit. Ex communi. nu. 23. & nu. 30.*

12 *Campſores acceptantes literas cambij non poſſunt poſtea ſolutione contradicere, etiam ſi mercator, qui literas ſcripſit, decoxerit.*

Declara tamen, vt ibi.

13 *Recipiens ſcienter epiſtolam ſibi directam, in qua ſibi mãdatur, vt ſoluat certam pecuniam pro mandante, videtur in dubio recepiſſe animo ſuſcipiendi mandatum, & ad hoc cogi poterit.*

14 *Mercator recipiens literas cambij, & eis lectis ponens eas in filcia, & non contradicens, videtur acceptaſſe illas, & ſe obligaſſe ad contenta in eis.*

15 *Campſores prudentes, quando recipiunt literas cambij, & nolunt eas approbare, ſcribunt in dorſo literarum ſe illas recepiſſe, & non acceptaſſe, quæ ſcriptura probat.*

16 *Scriptura, quæ dependet ab animo, & ſola voluntate ſcribentis, plene probat pro eo.*

18 *Actus facti magis oſtendit voluntatẽ alicuius quàm actus verbi, & nu. 21.*

19 *Conſenſus ex factis colligitur.*

Imò facto ipſo quis multis caſibus conſentit.

Imò etiam plus eſt facto, quam verbis conſentire, num. 20. & ſequ.

21 *Voluntas magis oſtenditur factis, quàm verbis.*

22 *Conſenſus inducitur ex taciturnitate, cum qua concurrit actus poſitiuus. Ex communi.*

23 *Intellectus l. ſi filiusfamilias,* la ſeconda, *ff. ad Macedonia. traditus à Pau. de Caſtr. reprobatur, & verus aſſignatur, nu. 25.*

Item reprobatur alius intellectus traditus à Bal. in ea. l. numer. 26

24 *Diſpoſitio l. ſi tamen ſciente ff. ad Macedon. quo caſu loquatur.*

25 *Pater abſens non videtur conſentire mutuo accepto per filium niſi receptis literis.*

27 *Conſenſus & ratihabitio non inducitur ex notificatione, ſed ex receptione literarum.*

28 *Cautio vltra receptionem literarum debito modo facta, de qua in clem. 1. de procu. quos operetur effectus.*

29 *Procurator expreſsè acceptans mandatum non compellitur illud præcisè exercere, quando non eſt præſtita cautio, ſed ſolùm tenetur ad damna, & intereſſe.*

31 *Literas cambij dimittẽs penes campſorem acceptat eum debitorem, & è contra campſor acceptat dimittentem in creditorem.*

32 *Nouatio tacitè facta videtur ex permutatione debitoris, & loci.*

33 *Literas ſimpliciter recipiens, vt obligetur, debet etiam ſcire contenta in eis.*

34 *Literas apertas recipiens præſumitur ſcire contenta in eis.*

Idem ſi penes ſe retinuiſſet ſaltem per vnum diem, nu. 35.

36 *Verbum, continuo, intelligitur arbitrio iudicis, & num. 40.*

37 *Conſenſus, qui nititur legis præſumptione, debet eſſe veriſimilis.*

38 *Mercator literas calculi de datis, & acceptis retinens non præſumitur ſe obligare.*

39 *Literas dominus recipiens ab eius procuratore ſibi ſignificante ſe centum alicui donaſſe eius nomine, non cenſetur ſibi præiudicaſſe.*

40 *Verbum, continuo, de quo in l. ſi filiusfamilias,* la 2. *ff. ad Maced. refertur ad contradictionem.*

41 *Literas recipiens non ſtatim obligatur, quin ex aliquo interuallo poſſit contra proteſtari.*

42 *Subſcriptio quæ fit à mercatoribus ad literas receptas per hæc verba.* Viſta à di, *&c. quid operetur, cum nu. ſeq.*

DECISIO DCCCXI.

DVbitaui 10. Decembris, 1584. In cauſſa Roman. literarum cambij inter D. Dominicum Tuſcum, & Ludouicum, & Horatium Aquilanos mercatores, *an Aquilani ſint obligati de iure communi ad ſoluendum D. Dominico ſummam contentam in literis cambij, de quibus agitur, circumſcriptis pro nunc quibuſcunque probationibus factis, & fiendis de ſtylo, & conſuetudine mercatorum.* Et præſuppoſito in facto, quòd D. Dominicus in bancho Aquilanorum in vrbe præſentauerit Ludouico complementum habenti die Iouis 3. Nouembris, 1583. literas cambij (vt vocãt, *à vſo*) ſcutorum mille, directas Aquilanis, & apertas more ſimilium literarum, & tranſmiſſas ex ciuitate Bononiæ per Ioſephum Gandulphum banchariũ Bononien. Et quòd Ludouicus receperit, & legerit dictas literas, eáſque dederit Cæſari Venturino iuueni banchi, qui illas recepit, & retinuit, & regiſtrauit in libro aliarum literarum cambij eorundem Aquilanorum. Et quòd die ſabbati 5. Nouembris, 1583. quo die D. Dominicus rediit pro ſuis literis cambij, Horatius pariter complementum habens dederit eidem Dominico dictas literas cãbij ſcriptas a tergo manu ipſius Horatij ſub his verbis, *Viſta a di 5. Nouembre, 1583.* prout latiùs in præſuppoſitis de cõſenſu partium firmatis. Propoſito igitur in Rota dubio, de quo ſupra, deducta per informantes fuerunt in tres principales difficultates diſtincta. Prima fuit, *quæ ſit communior opinio in illo articulo, an recipiens literas ſimpliciter, & ſine contradictione cenſeatur conſentire, & approbare contenta in illis, ad eáque ſe obligare.* Secunda, *an affirmatiua ſit de iure vera, & attendenda.* Tertia, *an applicetur caſui noſtro.*

Quoad primam difficultatem, † pro negatiua citantur 1
Paul. de Caſtr. in l. interdum, num. 3. circa med. ff. rem rat.
ha. vbi vult, quod in caſu l. ſi filiusfamilias, 2. ff. ad Maced.
ideo † pater non contradicendo videtur conſentire, quia 2
ſi filio mutuum factum fuiſſet, patre præſente, & tacente,
vtique pater fuiſſet obligatus tanquam conſentiens, &
non haberet locum Macedonianum, quod eſt odioſum, l.
ſed & Iulianus, §. interdum, ff. de Maced. Vnde † quod 3
ab initio operata fuiſſet præſentia, & taciturnitas patris,
operatur eius ſcientia ſuperueniens ex poſt facto cum taciturnitate: at ſecus in extraneo, & alio caſu diuerſo,
prout latiùs per Pau. de Caſtr. vbi ſupra, quem ſequuntur
Rip. in c. cum Marc. Ferrar. num. 131. & ibi Dec. num. 25.
poſt med. verſic. adde tamen, & num. ſeq. de conſtit. latè
Crot. in l. non ſolùm, §. morte. nu. 95. & 96. ff. de nou. ope.
nuntia. Citatur etiam pro † negatiua Bal. in l. 1. colum. 2. 4
circa med. verſ. ſi verò nõ eſt coniuncta perſona, ff. mand.
quem ſequitur addit. ad conſil. Alex. 78. ſub nu. 1. in fi. addit. lib. 1. Nam Bald. diſtinguit mandatum, quod continetur in literis: aut † enim concernit iudicialia, & ſcribens 5
debito modo cauet pro eo, ad quem ſcribit, & tunc recipiens literas ſimpliciter ſine proteſtatione, & ſciens contenta in illis, videtur cõſentire, & ita inquit procedere clem.
primam, de procurat. Aut mandatum cõtentum in literis
concernit extraiudicialia, vt negotia, & tunc recipiens literas non videtur conſentire per ſolam receptionem literarum, ſi aliud non appareat, quia non videtur ſe obligare, iuxta materiã l. inuitus, C. de procurat. l. filiusfamilias, §. inuitus, ff. eo. cum ſimil. Et ratio diuerſitatis ſecundùm Bald. eſt, quia plus interuenit in iudicialibus, quàm
extraiudicialibus. Et ideò † de mente dictæ clem. poteſt 6
dici, quòd per receptionem literarum non videatur quis
conſentire, cùm non interueniant omnia requiſita dictæ
cle. Et ſubdit Bal. idem † intelligi de quacunque epiſtola 7
miſſa ad obligandum, quòd eam recipiens non obligatur
per ſolam receptionem, nec videtur conſentire, prout latius deducit Bal. vbi ſupra. Demùm pro negatiua citantur
Doct. in d. clem. prima, Cardin. ibi poſt Zenzellin. num. 1.
ver. ex hoc Imol. nu. 15. circa fin. verſ. quòd ſi dominus, &
Vital. n. 50. qui Doct. volunt, quòd † recipiens literas man- 8
dati, & ſciens contenta in eis, tunc demùm præſumatur
conſentire, ſi interueniat cautio debito modo, aliàs ſi ea
non interueniat, vel non ſit debito modo præſtita, deficit
præſumptio conſenſus, & nõ procedit dicta clemen. alioqui verba illa, debito modo cauit, fruſtratoriè ponerẽtur.
Contrariam tamen opinionem, quòd † recipiens literas 9
miſſiuas ſimpliciter, & ſine contradictione videatur conſentire, & approbare contenta in illis, & ad ea ſe obligare,
firmarunt Domini ſine difficultate eſſe magis communem, quàm tenuerunt Bar. Bal. Sali. Fulgo & Pau. de Caſt.
in dicta l. ſi filiusfamilias, Bart. in l. Titius, in fi. & ita Bal. in
med. verſi. ſed quæro, & Fulgoſ. nu. 3. ff. de conſtit. pecun.
Bar. in l. cum tabernam. §. 1. in fi. ff. de pignor. & in l. quo
enim, § propè fi. verſ. quandoque ſuperuenit, ff. rẽ ratam
haber. Bal. in l. fi. nu. 4. ff. ad ſenatuſconſulti. Maced. Abb. in
d. clem. 1. nu. 3. & in c. non inſtè, n. 7. circa fin. de procurat.
& conſ. 18. ſub n. 5. lib. 2. Alex. conſ. 78. n. 1. li. 1. Parb. conſ.
15. n. 9. circa med. lib. 2. Cor. conſ. 319. n. 5. poſt med. verſ.
nec eſt verũ, lib. 3. Iacobin. de ſancto Geor. in l. emptor. §.
Lucius Titius, nu. 4. ff. de pact. Iaſ. in l. admonendi, n. 142.
ff. de

Google

ff.de iureiur.in l.quę dotis.nu.92.ff.ſolut.matrim.& conſ.
47.num.2.verſ.modo ſuccedit.lib.1. Felyn.in d.c. cum M.
Ferrarien.& meliùs in c.2.nu.20.& ibi Dec.ſub nu. 15.de
fide inſtrum.idem Dec.conſ.632.nu.16.Gozad.conſ.23.n.
6.Calcan.conſ.19.nu.6.circa fin.Marſi.in rub.C. de prob.
nu.246.& ſing.344.Curt.iun.conſ.132.nu.5. in fi. Marſil.
ſing.22.Caſſ.deciſ.3.ſub n.2.de reſcrip,Pariſ.conſ.47. nu.
1 15.conſ.91.nu.3.conſ.112.nu.45.& conſ.127.nu.32.lib.1.
Zuccard.in rub.C.de pact.n.67.Gab.de præſumpt. concl.
2.Gabr. Saray.alios citans in addit.ad Mathefil. vbi ſupra
Couar.in c.Ioannes.ſub n.4.de teſtam. Menoch. de arbit.
caſ.21.Rim.iun.in rub.Inſt.quibus alien.lic.vel nõ n.190.
Burſat.conſ.39.nu.14.& 15.Sitrach.de aſſecur.gl.11.n.47.
vbi alios allegat.& multi alij infra citandi idem tenent.Et
hanc eſſe communem teſtantur Alex.d.§.morte.nu.27.ad
fin.Rip.in d.l.admonendi.nu.138.Dec.d.c.cum M.Ferrar.
nu.23.in fi.Gabriel.d.concluſ.2.ſub nu.15. Zuccard.in d.
rub.C.de pact.ſub nu.72.Rim.iun.& Burſ.vbi ſupra.Et in
10 terminis, quòd † mercatores,qui acceprãt literas,eo ipſo
ratificant,quòd non contradicunt, inquit Bald.in l.ſi ab-
ſentis,nu.6.verſ.tu dic.C.ſi cer. pet. Et indiuiduo de lite-
ris cãbij tradit Ang.in d.l.ſi filius familias.in fi.vbi not.il-
11 lam legem pro literis cambij, quæ † quotidie mittuntur
mercatoribus,quæ eo ipſo quòd ſunt lectæ,& receptę,vi-
dentur approbatæ, niſi in coorrarium proteſtatum fuerit.
Et Ang.refert & ſequitur Corſet. in ſuis ſingul. in verbo,
taciturnitas.n.2.bene Salyc.in d.l.ſi filius familias.n.1.vbi
12 not. illum tex,contra † cãpſores acceptantes literas cam-
bij. vt non poſſint poſtea ſolutioni contradicere,etiam ſi
mercator, qui literas ſcripſit,decoxerit: qood putat verũ,
ſi penes campſorem literæ ſint dimiſſæ, & ab eo retentæ.
Et Salyc.refert,& ſequitur Coraſ.in d.l.admonẽdi,nu.73.
verſ.vnde melius. Vital.in d.clem.1.n.69.vbi inquit quòd
13 ſi Titius recepit † ſcienter epiſtolam ſibi directam,in qua
ſibi mandatur, vt ſoluat certam pecuniam pro mãdante,
videtur in dubio recepiſſe animo ſuſcipiendi mandatum,
& ad hoc cogi poterit. Bene Veronen.cautel. 9. nu. 1. di-
14 cens,quòd mercator † recipiens literas cambij,& eis lectis
ponens eas inter alias,puta in filcia, & non contradicens,
videtur acceptaſſe illas, & ſe obligaſſe ad contenta in eis,
& non poterit eum poſtea pœnitere, & per conſequens
non poterit recuſare contenta in illis. Alex.in additio. ad
Bar.in d.l.cũ tabernam.§.1.n.4.in verbo, ex hac lege Soc.
iun.conſ.11 t.n.31.li.2.Pariſ.conſ.5.n.206.li.4.deciſ.Ianu.
135.ſub nu.2.And.ab Exca de pac.nu.52. vbi circa fi. verſ.
15 inquit. Ideò prudentes † campſores quando recipiunt li-
teras cambij. & nolunt eas approbare, ſcribunt in dorſo
literarum ſe illas recepiſſe, & non acceptaſſe: talis enim
16 ſcriptura † in dependentibus ab animo, & ſola voluntate
ſcribẽtis plene probat.l.Neſenoius.vbi Bar.ff.de neg.geſt.
cũ alijs vbi adductis. Nec obſtant auctores in contrarium
citati. Quia non tenent contra communem, imò eam ſe-
quuntur, excepto Bal.& Pau.de Caſt.qui fuerunt ſibi cõ-
trarij,cum in dicta l.filius familias.tranſiuerint cum com-
muni.Rip.in d.l.admonendi.n. 138. tranſit cum commu-
ni.& in dicto cap.cum Marc.Ferrar.n.131.noo impugnat
communem, ſed dicit eam nõ probari in dicta l.filius-fa-
milias.ſeqnẽdo intellectum Pau.de Caſt.Dec.in dicto.ca.
17 cum Marc.Ferrar.nu. 24. expreſsè † approbat communẽ
concurrente ſcientia.per d.cle.1.de procurat.Crot.in d.§.
morte.n.100.in fine,ſequitur communẽ ea ratione, quòd
18 † actus facti magis oſtendit voluntatem alicuius, quàm
actus verbi. Doct.in d.clem.1.non ſunt contra cõmunem,
ſed loquuntur in alijs terminis, & ad alium effectum, vt
mox dicetur. Quoad ſecũdam difficultatem,an commu-
nis opinio ſit de iure vera,& attendẽda, Domini affirma-
tiue concluſerunt. Moti ex pluribus. Primò ex illa gene-
19 rali regula, quòd † ex factis conſenſus colligitur.l.de qui-
bus.& ibi gl.in verbo factis.ff.de legibus.l. recuſari.& ibi
gl.in verbo,re.ff.de acquiten.hæredita.

Et in multis caſibus quis facto ipſo conſentit,vt inquit
gl.fina.in fine,in d.clem.1.& ibi Laud.& poſt. eũ Card. n.
19.verſ.inducit tamen.& ibi Imol.nu.28.in fine,& n.129.
circa med.verſ.item quia ſępe.Imò † plus eſt facto cõmit- 20
tere,quã verbis.c.dilecti.vbi gl.in verbo,facto,plura ad id
iura cumulat. extra de appell.l. Paul. ff. rem ratam habet.
l.ſi tamẽ.§.ei qui ſeruũ.ff.de ędil.edict. Rot.dec.15.de offi.
deleg.io nõ Pau.de Caſt.in d.l.de quibus.n.9.Anch. conſ.
302.nu.3.Rom.conſ.291.n.4.Tiraq.de retract.coouentio.
ad fin.ti.n.75.circa med.Gram.conſ.ciuil.150.n.24. conſ.
crim.13.nu.3.& conſ.31.nu.35.Et † ex hac ratione, quòd 21
actus facti magis oſtendat volũtatem alicuius, quã actus
verbi,tuetur communem opin.Crot.in d.§.morte.n. 100.
in fi. Vnde ex illo facto receptionis literarum cambij abſ-
que contradictione colligitur conſenſus recipientis non
minus, quàm ex verbis. Secundò ex illa communi cõclu-
ſione,quæ paſſim in ore Doc.verſatur, † quòd ex taciturn- 22
nitate,cum qua concurrit actus poſitiuus,inducitur con-
ſenſus,vt per Doc.in l.quæ dotis.ff.ſol.mat.& in c.nonne.
præſump.& in d.c.cùm Marc.Ferrar.& alibi paſſim. Vnde
recipiens literas cambij,& non contradicens, ſed tacens,
cenſetur conſentire, quia cum eius taciturnitate concur-
rit actus poſitiuus receptoris. Tertiò communis proba-
tur ex d.l.ſi filius familias. Nec ob intellectus Pau.de Caſt.
in d.l.interdum.ſub nu.3.Quia † illum reprobat Alex.in d. 23
§.morte.n.27.poſt.med.oſtẽdens,tex.in l.ſed.& Iulians.§.
interdum.ff.ad Maced.allegatum a Pau.de Caſt.non pro-
bare eius intentionem, prout etiam reprobat Hormano-
tus Dec.in d.§.morte.n.76.prope fin. verſ.nõ obſt.text. di-
cens, illum text. non probare, quia ibi ille pater incepit
ſoluere,& ex hoc conſenſus elicitur. Reprobant etiam in-
tellectũ Pau.de Caſt.Alcia.& Rub. Alex. in locis infra ci-
tandis.Et quamuis Rip.in d.c.cũ M.Ferrar.nu. 131. & ibi
Dec.n.23.poſt med.verſ.adde tamen.& nu.ſeq.& Crot.in
d.§.morte.n.95.& 96.tueantur opin.Pau.de Caſt. per tex.
in l.ſi tamen ſciente.ff.ad Maced.nihilominus † ille tex.lo- 24
quitur, quando pater tempore,quo fiebat mutuum, erat
præſens, & poterat contradicere,& non cõtradixit.Et ita
illũ tex.intelligit Rub.Alex.in d.§.morte.n. 262. prope fi.
verſ.item ad tex.& Alciat.in l.deteſtatio.nu.50.verſ.quod
autem ſola. At † ſecus, quando pater eſt abſens,quia tunc 25
non videtur conſentire, niſi receptis literis.Et ita proce-
dit tex.in d.l.ſi filius familias. prout declarat Alc. in dicto
verſ.quod autem.Nec ob.ratio odij S. C.Macedon. quia,
prout bene conſiderat Alcia. d.nu. 50. regulare eſt in pa-
tre, vt ipſe ex contractu filij obligari non debeat,nec odi-
um aliquod adeſt.Minùs † obſt.intellectus Bal.datus ad l. 26
ſi filius familias.in l.1.prope finem,verſ.non ob.l. ſi filius.
ff.manda.quòd ſcilicet ille tex.loquitur in eo,qui geſſerat
actum nomine alterius,& ei actum notificauerat,quo ca-
ſu videtur cõſentire, & habere ratum, ſi non proteſtetur.
Quem intellectum ſequitur addit.ad conſ.Alex.conſ.78.
ſub num.1.in fi.addit.lib.1.Quia pro reſponſione dicitur,
† quòd conſenſus, & ratihabitio non inducitur ex notifi- 27
catione,ſed ex receptione literarũ.Quartò quando etiam
tex.in d.l.ſi filius-familias. circa probationem communis
opin.pateretur difficultatem, tamen illa probatur in di-
cta clem.1.de procura. Nec obſt. quòd ibi vltra receptio-
nem literarum requiritur etiam cautio debito modo fa-
cta, quia † cautio requiritur ad effectum obligandi pro- 28
curatorem ad ſuſcipiendum iudicium, & defendendum
ſuum principalem, aliàs ſine cautione procurator recipi-
ens literas mandati,& ſciens contenta in eis,cenſetur cõ-
ſentire: imò iſta ſola receptio facta ſimpliciter, & ſcienter
idem operatur,quòd expreſſus conſenſus,vt inquit Vital.
in d.clem.1.n.55.Et ideò † procurator expreſsè acceptans 29
mandatum non compellitur præciſsè illud exercere,quã-
do non eſt præſtita cautio,ſed ſolùm tenetur ad damna,&
intereſ.vt inquit gl.in l.ſed & hę perſonę.§.prętor. in ver-
bo,accipere iudicium.ff.de procurat. quam ibi ſequuntur

Google

omnes,& Paul.de Caſt.appellat eam meliorem gl.quæ ſit
in illa materia.Et Ang.num.6.dicit illam optime loqui in
qualibet ſui parte.Et eam ſequitur Vital.in d.cle.1.nu.34.
30 & 40.Quintò communis † opin.in ſpecie literarum cam-
bij probatur ex duplici ratione aſſignata per Salic.in d.l.ſi
filiusfamilias,ſub n.1.quem ſequitur Coraſ.in d.l. admo-
31 nendi.nu.73.verſ. vnde melius.Prima ratio eſt, quia † di-
mittens literas cambij penes campſorem acceptat eum
debitorem.l.inter cauſſam.§.abeſſe.ff.ad Maced.& è con-
tra campſor acceptat dimittentem creditorem. Secunda
32 ratio, quia † videtur tacitè facta nouatio, cùm ſit facta
permutatio debitoris,& loci.l.inter omnes.ff.de nouat.

Quoad tertiam difficultatem, an communis opinio
appliciter caſui noſtro.Domini affirmitiuè reſoluerunt.

33 Quia † licèt vltra receptionem literarum factam ſim-
pliciter, hoc eſt,ſine contradictione, requiratur etiam in
perſona recipientis ſcientia contentorum in ipſis literis,
vt in d.cl.1.ibi,ſciẽter receptis,& ibi gl.in verbo,ſcienter.
quam ibidẽ Doct.ſequũtur,& in ſpec. tradit Rip. in dicto
c.cum M. Ferrar.nu. 132. verſ.1.requiritur.& ibi Dec.nu.
24.Felyn.in c.2.ſub n.20.de fide inſtrum.Harmanot. Det.
in d.§.morte.n. 76. in fi.nihilominus in caſu noſtro nũ po-
teſt dubitari de ſciẽtia mercatoris recipientis literas cam-
34 bij,de quibus agitur,tum quia † recepit illas apertas,quo
caſu præſumitur ſcientia, vt poſt Laud.tradit Anch. in d.
cle.1.nu.4.verſ.ſed dices.& ibi Imo in fi.Tum etiam,quia
35 illas penes ſe retinuit ſaltem per vnum diem, ex † qua re-
tentione præſumitur habuiſſe plenam notitiam tenoris
ipſarum literarũ,vt inquit Anch.& Imo. vbi ſupra, & ſe-
quitur Gab.de pręſũp.concluſ.2.n.12.Fely.in d.c.2.n. 20.
verſ.præſumitur.Ang.Aret.in §.ceterum n.5. verſ. vel di-
cas.Inſt.quòd cum eo.Tum & tertiò,quia fuerũt lectæ,&
adnotatæ in alio libro literarum cambij. Vnde cùm ha-
beamus receptionem literarum ſine contradictione, ſci-
entiam contentorum in illis, retentionem, & adnotatio-
nem in alio libro, non videtur dubitandum de applica-
tione communis opinionis. Non obſtant in contrarium
allegata.In primis nõ ob.declaratio Alciat.in d.l. deteſta-
36 tio.n.50.verſ.illud fateor.declarantis, † verbum,cõtinuo,
de quo in d. l. filius familias. intelligendũ eſſe arbitrio iu-
dicis ita,vt recipiens literas habeat tempus legendi,cogi-
tandi, peritiores conſolendi, quia † concenſus, qui præ-
37 ſũptione legis nititur, debet eſſe veriſimilis. Hoc idẽ vo-
luit Rub.Alex.in d.§.morte.n.262.in fi.Menoch.de arbit.
caſ.20.21.in fi.Anch.Regien.q.48.n.6.Nam reſpondetur
multipliciter. In primis doctrinam Alciat. debere intelli-
gi ſecundùm exempla, per eum adducta, quorum primũ
eſt literarum, in quibus continetur calculus rationis de
datis,& acceptis, & vltimo loco ponitur, quòd debet re-
38 ſtitui certa ſumma: nam † hoc caſu licèt mercator huiuſ-
modi literas viſas retineat, non videtur ſe obligare, imò
potiùs videtur eas retinere, vt videat,an ibi relata ſint ve-
ra,prout per tex.in l.ſi ſeruus.ff.de conditio. & demonſtr.
limitat Veronen.cautel.9.n.1.poſt med.ver.hoc tamẽ. ſe-
quitur Iaſ.in d.l.admonendi.nu.142.ante med.Rip.in d.c.
cum M.Ferrar.nu.132.veſ.2.intellige.Gabr.de præſumpt.
concluſ.2.nu.13.Secundum exemplum eſt, quòd † ſi pro-
39 curator ſcripſiſſet domino ſe eius nomine centum Titio
donaſſe, quòd etiam ſi dominus literas recepit, non pro-
ptetea ſibi præiudicauit,quia poſſet perſcrutari,an dona-
tio eſſet rectè facta,vel ne,iuxta cõſ.Cuman.177.ſequitur
Rip.in d.c.cum M.Ferrar.nu.132.verſ.3.declara.Gabri. d.
concluſ.2.n.9.Vnde declaratio Alciat.non applicatur, cũ
in literis cambij, de quibus agitur, non contineatur cal-
culus rationis, vel quid ſimile, ita vt fuerit neceſſaria ali-
qua perſcrutatio, ſiue diſcuſſio. Et licèt Alc.loquatur ex-
emplificatioẽ,& exempla non reſtringãt regulam, tamen
eam declarant. Et ideò doctrina Alc. poſſet etiam exem-
plificari in his,qui aliis ſucceſſerunt, vel qui debitum an-
tiquom habẽt,ſecundum Menoch.d.caſ.21.ſub nu.4.verſ.
quod vſu. Secundò reſpondetur, quod Aquilani in caſu
noſtro,nec in continenti,nec ex interuallo proteſtati ſunt
ſiue contradixerunt.Nam † verbum,cõtinuo. in d.l.filius 40
familias. refertur ad conteſtationem contrariæ volunta-
tis, & ſic ad contradictionem: verbum,continuo,intelli-
gitur arbitrio iudicis, ne via fraudib9 aperiatur ita,vt quis
ex receptione literarum non ita in continenti obligetur,
quin † ex aliquo interuallo poſſit contra proteſtari, vt in- 41
quit Rub.Alex.in d.§.morte.nu. 262. in fi. Nec poteſt ac-
cipi pro contradictione, vel poteſtatione illa ſubſcriptio
facta ſub illis verbis,*Viſta ads*, *&c.* quia † iſta ſubſcriptio, 42
circumſcripto ſtylo mercatorum, qui nunc circumſcri-
bitur,nil aliud ſignificat, niſi, quòd literæ cambij fuerint
viſæ,hoc eſt,lectæ, & per conſequens habita notitia con-
tentorum in illis. Vnde iſta ſubſcriptio non ſolùm non
inducit contradictionem, nec etiam ſuſpenſionem, ſiue
deliberationem, ſed deducit notitiam contentorum in
literis, quæ notitia vltra receptionem literarum requiri-
tur, vt ſupra diximus. Tertiò reſpondetur, quòd cum d.
Dominicus recepiſſet literas cambij, ſatis veriſimile eſt,
quòd etiam Aquilani recepiſſent literas, quas vocant,
auiſi,& ideò potuiſſent, quando receperunt dictas literas
cambij,dicere,nos nõ habemus literas auiſi, vel dixiſſent
quid ſimile, & ideò petiiſſent tempus ad deliberandum.
Vnde illa ſubſcriptio, *Viſta ads*, *&c.* facit potiùs pro do-
mino Dominico, quia † vltra quod operatur notitiam, 43
vt ſupra deduximus, eſt maioris momenti, quàm ſit ſub-
ſcriptio,de qua loquitur Alex.conſ.147.nu. 12. & 13.l.2.
Secundò non obſt. quòd communis opinio ſit inapplica-
bilis literis cambij,quę præſentantur,& reſtituũtur.Quia
reſtituuntur poſt acceptationem, vel recuſationem. Vn-
de ex reſtitutione non infertur, quin retinendo non ac-
ceptẽtur,& tantò magis, quòd præſentatio ſit ad effectũ,
vt acceptentur. Tertiò non ob. quòd retentio poteſt fieri
ex alia cauſſa, quàm acceptationis,videlicet, animo deli-
berandi. Quia ſemper diceretur retentionem fieri animo
deliberandi, & deſtrueretur communis concluſio. Poſſet
autem obiectum procedere, quando natura negotij, vt
inquit Alci. diſcuſſionem requirit,quæ ceſſat in caſu iſto.

Quartò non obſt. quòd communis opinio non proce-
dit,quando quis ex receptione literarum poſſet recipere
damnum,& præiudicium, vt per Card.in clem.1.ſub nu.
2.Imol.n.15.in fi.& Vital.nu.50.Quia ſi hoc eſſet verum,
falſa eſſet communis opinio, cùm ex obligatione poſſit
quis pati damnum,& præiudiciũ, & nihilominus Doct.
dicunt, quòd recipiens literas cambij obligatur, & † ob- 44
iectum procedit ad effectum obligandi procuratorem ad
ſuſcipiendum iudicium, & defendendum ſuum princi-
palem, vt ſupra deduximus,&c.

Roman. hæreditatis de Carauagiis.

SVMMARIA.

1 *Spurij,& naturales nati ex coitu non damnato, & punibili ſuccedunt matri non illuſtri vna cum legitimis, & naturalibus: matri verò illuſtri naturales tantùm ſuccedũt cum legitimis, & naturalibus, excluſis ſpuriis, cum numero ſeq.*

2 *Naturales filij ſuccedunt matri illuſtri vnà cum legitimis, & naturalibus excluſis ſpuriis: ſecus in matre non illuſtri, cui indiſtinctè omnes filij ſuccedunt,niſi ſint nati ex damnato, & punibili coitu.*

3 *Coitus damnatus, & punibilis quis dicatur.& nu.4.*

5 *Filius in dubio non præſumitur legitimus, & nu.8.*

6 *Naturalis, & non ſpurius in dubio quis præſumitur. Contrarium tamen vide nu.ſeq.*

8 *Legitimitas non præſum tur tanquam dependens à matrimonio,quòd non præſumitur, niſi probetur.*

9 *Concubinatus non præſumitur, tanquam conſiſtens in facto.*

10 *Naturalitas adducta pro fundamento intentionis debet probari.*

11 *Coi us*

...ices ex concubinatu, vel quaſi non eſt damnabilis neque punibilis.

...ises natus ex ſoluto, & ſoluta non retenta domi in ſchemate concubinæ, eſt ſpurius, non tamen ex coitu damnato, & punibili.

...tus cum concubina alterius, quæ nomen honeſtæ mulieris perdidit, non eſt punibilis.

Coitus cum concubina alterius, quæ ſtat in concubinatu reprobato, poteſt impunè haberi, ſicut cum publica meretrice.

Coitus cum muliere non nupta, non retinente nomen honeſtæ mulieris, eſt habendus prout de coitu cum meretrice.

Mulier ſoluta inhoneſtè viuens non poteſt facere aliquem legis laqueis innodari.

Stuprum committitur in qualibet muliere libera excepta, concubina.

Idq; intelligitur etiam in mulieribus, quæ turpiter viuerent, vulgóque quæſtum facerent.

Coitus omnis, præter vxorium, eſt damnatus, & punibilis de iure diuino quoad pœnam ſpiritualem.

Pœna ſola temporalis excludit ſpurios à ſucceſſione.

Coitum eſſe illicitum, & reprobatum vtróque iure, & ſucceſſibilem eſſe non ſunt contraria, & poſſunt ſtare ſimul.

Filius natus ex concubina ſuccedit etiam patri.

Coitus reprobatus à canone, non intelligitur reprobatus de iure ciuili quoad ſucceſſionem.

Natus ex ſoluto, & ſoluta naturalis appellatur de iure canonico, omiſſo rigore iuris ciuilis.

Intellige quoad effectum legitimationis, non in ſucceſſionibus, in quibus ſtandum eſt iuri ciuili, nu. 24.

Diſcurſus ſupra allegatus Deciſ. 808. in eadem cauſſa.

CONfirmatio vel infirmatio ſententiæ latæ ad fauorem Marcelli, in qua declaratur eum eſſe hęredem
...periæ matris, videtur pendere ab eo, an Marcellus po-
...erit ſuccedere matri. Potuiſſe autem ſuccedere duplici
...x capite prætendere poteſt, vel ex eo quòd eſt naturalis,
...non ſpurius, vel ex eo quòd quamuis eſſet ſpurius, eſt
...amen natus ex coitu non damnato, & non punibili. Et
...ro intelligentia materiæ nonnullæ iuris concluſiones
...præmittendæ ſunt. Prima concluſio eſt, quòd matri † non
...illuſtri ſuccedunt nedum naturales, ſed etiam ſpurij nati
ex coitu non damnato, & non punibili, etiam ſi extarent
legitimi, & naturales, l. 1. §. ſed & vulgo. ff. ad ſenatuſconſ.
Tertul. & Orfic. hac par. & l. Modeſtinus. ff. vnde cogna.
§. nouiſſimè. & ibi gl. in verbo, hæreditatem. & in verbo,
admitti. & ibi Ang. Aret. nu. 6. Inſtit. de S. C. Orfician. gl.
fin. in l. ſi qua illuſtris. C. eodem tit. Azo in ſum. ad S. C.
orfic. num. 1. verſ. ergo vulgo quæſiti. Ang. §. fin nu. 18. in
Auth. quibus mod. natur. effic. ſui. Matheſil. de ſucceſſ. ab
inteſt. 2. membro, artic. 1. nu. 2. Nicol. de Vbald. de ſucceſſ.
ab inteſt. par. 1. nu. 43. verſ. an autem iſti filij. Lud. de Sard.
de legitimat. part. 3. §. de ſucceſſio. ſpur. q. 3. vbi de communi. Caccialup. d. l. ſi qua illuſtris. nu. 73. & ibi Cagnol. n.
44. vbi de communi. Nat. conſ. 421. n. 5. lib. 2. Rolan. conſ.
74. nu. 24. lib. 1. Couar. in epit. par. 2. ca. 8. §. 5. n. 15. in prin.
verſ. licet alias. bene Anto. Gomes. in ll. taur. in ll. 9. 10. 12.
2 num. 9. Matri † autem illuſtri naturales ſuccedunt indiſtinctè, ſiue extent legitimi, & naturales, ſiue non ſpurij
verò exiſtentibus legitimis, naturalibus non ſuccedunt,
tex. clarus. in d. l. ſi qua illuſtris. nõ exiſtentibus legitimis,
& naturalibus ſuccedunt, vt in d. l. 2. cõtrario ſenſu. & ibi
Corn. col. 2. ante med. verſ. in coitu autẽ accuſabili. & ibi
Caccialup. ſub, nu. 73. & Cagnol. n. 20. & 21. Matheſ. Ang.
Aret. & Lud. Sard. vbi ſupra. Secunda concluſio, eſt, quòd
3 † tunc dicitur coitus damnatus, & punibilis, ita vt nati ex
eo nequeant matri ſuccedere, quando imponitur aliqua
pœna temporalis ab aliqua conſtitutione iuris ciuilis, puta pœna adulterij, vel inceſtus, vel ſtupri. §. item lex Iulia.
Inſt. de publi. iudic. §. fi. in Auth. quib. mod. natu. effic. ſui.
Et † idem quando non imponitur pœna ordinaria adul- 4
terij, vel inceſtus, vel ſtupri, ſed imponitur pœna extraordinaria. ita Matheſil. de ſucceſ. ab inteſt. 2. membro primi
art. nu. 7. ſequuntur Angel. Aret. in d. §. nouiſſimè. num. 8.
Caccialup. d. l. ſi qua illuſtris. nu. 43. & ibi Cag. nu. 13. Soc.
conſ. 148. nu. 6. in princ. verſ. ad hoc autem. l. 1. Paleot. de
not. & ſpur. c. 16. nu. 5. & 6. Couar. vbi ſup. n. 15. poſt. prin.
ver. refert tamen. Tertia concluſio, quòd † filius in dubio 5
non præſumitur legitimus, quia legitimitas pendet à matrimoniu, quòd non præſumitur cũ ſit quid facti. Bar. cõſ.
42. nu. 2. Corn. conſ. 68. n. 3. lib. 1. Iaſ. in l. poſt dotem. n. 4.
ff. ſolut. matrim. bene Dec. in l. ſi emancip. n. 3. poſt. princ.
verſ. prædictis nõ obſtantib. C. de Colla. vbi etiam auten.
4. reſpondet ad rationem Veronem. contrarium tenentis,
cautel. 118. nu. 2. Alciat. de præſump. reg. 3. præſump. 1. nu.
11. & 12. vbi ad rationem Veronen. aliam adfert reſponſionem. idem Alciat. conſ. 268. nu. 4. verſ. 4. facit. Menoch.
conſ. 60. nu. 13. libr. 1. Nat. conſ. 421. num. 9. lib. 2. Cephal.
conſ. 82. num. 64. & 65. lib. 1. Et tenuit Rota in vna Panormitan. illegitimitatis coram D. de Graſſis de anno 1575.

Quoad primum caput, *quòd Marcellus ſit naturalis*, probatur eius naturalitas præſumptiuè, quia † in dubio quis 6
præſumitur naturalis, & non ſpurius, ita Bal. conſ. 448. nu.
4. lib. 1. ſequuntur Aym. conſ. 138. nu. 1. & conſ. 166. nu. 1.
& nu. 3. in fine, Boſſ. tit. de coitu damnat. & punib. nu. 177.
Alciat. conſ. 58. nu. 13. in fi. lib. 9. Contrarium, † quòd po- 7
tius quis præſumatur ſpurius quàm naturalis, tenet Alcia.
de præſumpt. reg. 2. præſumpt. 5. nu. 3. cum ſeq. & nu. 8. &
latè conſ. 268. per tot. ſequitur Menoch. conſ. 60. nu. 12. &
13. & nu. 31. verſ nõ obſtant, & nu. 32. 33. & 34. Burſ. conſ.
62. nu. 7. Cephal. conſ. 82. nu. 65. lib. 1. Nat. conſ. 421. nu. 9.
& 10. vbi reſpondet ad conſ. Bal. 448. nu. 4. lib. 1. declarando illud procedere, quando probatio eſt ambigua propter
contrarietatem teſtium. Paleot. de not. & ſpur. c. 20. nu. 7.
in fine, & nu. 8. Et hæc poſterior opinio videtur ſatis probari ex eo, quòd ſicut legitimitas non † præſumitur ea ra- 8
tione, quia matrimonium, à quo legitimitas, non præſumitur, cum ſit quid facti, vt ſupra in tertia cõcluſ. ita quoque eadem ratione non debet præſumi naturalitas, quia
inducitur ex concubinatu, qui non † præſumitur, cùm 9
conſiſtat in facto. Et ita arguit Alciat. d. conſ. 268. num. 4.
verſ. 4. facit, & nu. 5. Menoch. d. conſ. 60. n. 13. Nat. d. conſ.
421. nu. 9. Et hoc maximè procedit in caſu noſtro, in quo
Marcellus eſt actor, qui † pro fundamento intentionis 10
ſuæ debet probare ſe eſſe naturalem, Bertrand. conſ. 153.
nu. 1. & 2. lib. 2. part. 1. Et in actore non audet contrarium
firmare Aym. d. conſ. 166. nu. 4. in fine.

Quoad ſecundum caput, quòd Marcellus nõ ſit natus
ex coitu damnato, & punibili, facit doct. Bart. in l. fina. nu.
4. ff. de his quibus, vt indig. vbi vult, † quòd coitus ex con- 11
cubinatu, quando quis habet plures cõcubinas, vel vnam
tantùm, ſed non veram, quia non retinet eam ex indubitato affectu, non eſt damnabilis, neque punibilis, & talis
ſpurius ſuccedit matri non illuſtri. latè Alex. conſ. 174. nu.
5. lib. 5. firmans filium † natum ex ſoluto & ſoluta non re- 12
tenta domi in ſchemate concubinæ non eſſe naturalem,
ſed ſpurium non tamen ex coitu damnato, & punibili, &
eſſe ſucceſſibilem matri. Soc. conſ. 148. nu. 6. prope fi. verſ.
accedat, quæ ponit. Dec. conſ. 306. nu. 2. Paleot. de not. &
ſpur. c. 41. n. 1. in fi. In facto autem videtur ſolùm probari,
ꝙ Franciſcus Hiſpanus pater Marcelli retinebat Imperiã,
non vti concubinam, ſed conſuetudinis cauſſa, vt probat
tertius teſtis ſuper ſecundo ibi, *Frãciſcus tenebat Imperiam ad eius poſtam, dando ei omnia neceſſaria.* Sed cõtra doct. Bar.
in d. l. fina. nu. 4. tenet Matheſil. de ſucceſſio. ab inteſtat. 2.
membro primi artic. ſub nu. 7. Angel. Aret. d. §. nouiſſimè,
nu. 8. Dec. conſ. 106. nu. 6. ante med. verſ. & hoc etiam tenet, Caccialup. d. l. ſi qua illuſtris, nu. 43. & ſuperius, nu. 19.
circa med. verſi. tu dubita vbi ſaluat opi. Bart. quando iſtæ
mulieres eſſent nimis viles, & frequenter cum aliquibus

ſe con-

ſe commiſcerent. ¶ Verum pro opin. Bart. facit, quod ſcri-
bit idem Bart. in l. ſi vxor. in princ. ff. de adulter. vbi vult
13 per illum textum, quòd coitus † cum concubina alterius,
quæ nomen matronæ, hoc eſt, honeſtæ mulieris perdidit,
non eſt punibilis, ſicut cum alia meretrice. Et idem notat
14 Ang. ſub nu. 2. dicens, † quòd ad concubinam alterius, ſi
ſtat in concubinatu reprobato, poteſt impunè haberi ac-
ceſſus, ſicut poteſt haberi ad eam, quæ vulgatiter, & more
meretricis viuit. Et bene Alex. conſ. 13. n. lib. 7. vbi inquit,
15 quòd de coitu † non violento habito cum muliere non
nupta, quæ non retineat nomen honeſtæ mulieris, iudi-
catur, prout de coitu habito cum meretrice, adeò quòd
de iure non eſt punibilis, per text in d. l. ſi vxor. Ang. Aret.
in §. item lex Iulia. nu. 2. in fine. Inſtit. de public. iudic. Vbi
16 not. ex illo tex. quòd † quælibet mulier ſoluta, quæ non
honeſte viuit, non poteſt facere aliquem legis laqueis in-
nodari, latè Rolan. referens prædictos conſ. 74. n. 15. 16. &
18. lib. 1. & fuse Pariſ. conſ. 160. nu. 3. 4. & 5. libr. 4. In con-
trarium videtur multùm vrgere tex. in l. ſtuprũ, ff. de adul-
17 ter. vbi ſtuprum † committit, qui liberam mulierem con-
ſuetudinis cauſſa, non matrimonij retinet, excepta con-
cubina, & in l. ſtuprum, ff. de rit. nupt. vbi ſtuprum intelli-
gitur etiam in his mulieribus, quæ turpiter viuerẽt, vul-
góque quæſtum facerent etiam ſi non palam. ¶ Non ob-
ſtaret autem ſi diceretur, quòd omnis coitus præter vxo-
rium eſt damnatus, & punibilis, de iure diuino, & cano-
18 nico, c. nemo, c. meretrices, 32. quæſt. 4. quia † id procedit
quoad pœnam ſpiritualem, non autem quoad pœnam
19 temporalem, quæ † ſola excludit ſpurios à ſucceſſione,
prout declarat Matheſil. de ſucceſſ. ab inteſt. 2. memb. pri-
mi art. num. 7. in fine. Ang. Aret. d. §. nouiſſimè, num. 8. ad
fin. Soc. conſ. 148. nu. 6. lib. 1. Gozad. cõſ. 21. nu. 5. in fine,
Paleot. de not. & ſpur. c. 42. nu. 10. & 11. Bar. in l. 2. nu. 2. ff.
de concubin. benè Bero. in ca. in præſentia, nu. 352. verſ. 2.
reſponde, deprobat. ¶ Præterea ſtant ſimul iſta, quòd
20 coitus † ſit illicitus & reprobatus, nedum ſecundùm ca-
nones, ſed etiam ſecundùm leges ciuiles, & tamen natis
ex tali coitu ius ciuile deferat nedum maternã, ſed etiam
paternam ſucceſſionem: nam coitus concubinarius eſt
damnatus nedum à canone, ſed etiã à lege ciuili, §. illud,
21 in Auth. quibus, mod. natur. effic. ſui ¶ Et † tamen non eſt
dubium, quòd filius natus ex concubina ſuccedit non ſo-
lùm matri, ſed etiã patri, auth. licèt, C. de natur. liber. Vn-
de cùm lex ciuilis deferat ſucceſſionem natis ex coitu nõ
accuſabili & non punibili ſecundùm leges ſeculares, non
22 † refert, talem coitum reprobari & damnari à canone,
prout declarat Hoſtien. in c. lator, colum. 1. verſic. notauit
tamen, quem ſequitur ibi Ioan. And. col. 2. circa medium,
verſ. & poſſet hoc habere locum, Butr. nu. 9. verſ. quidam
tamen, & Præpoſit. nu. 10. in fine, & nu. ſeq. qui fil. ſint le-
git. Abb. in cap tanta, nu. 12. verſi. naturales tantùm, eod.
tit. Soc. d. conſ. 148. n. 6. verſ. præterea ſtat. Paleot. de not.
& ſpur. ca. 42. num. 11. in fine. Minùs etiam obſtat ſi dice-
23 retur, quòd ius † canonicum omnem natum ex ſoluto &
ſoluta naturalem appellat, quicquid rigor iuris ciuilis di-
ctet, ita Bal. conſ. 206. ad finem, li. 3. per tex. in c. innotuit,
de electio. idem Bal. conſ. 129. ſub nu. 3. li. 2. ſequuntur Iaſ.
conſ. 51. ſub nu. 1, verſ. confirmo, lib. 3. Ber. conſ. 165. nu. 4.
verſ. iſtud confirmo, & nu. 10. prope finem. verſ. & ad pro-
poſitum, & num. ſeq. li. 2. Alciat. de præſumpt. reg. 2. præ-
ſumpt. 5. n. 3. in fine, Aym. conſ. 166. nu. 8. verſ. ſed ad iſtud
reſpondeo. Rim. iun. conſ. 187. nu. 2. cum pluribus ſeq. &
24 nu. 105. li. 2. Quia † Bald. non loquitur ad effectum ſuc-
ceſſionis, ſed ad effectum legitimationis: nam in ſucceſ-
ſionibus ſtandum eſt iure ciuili, cùm ius canonicum non
diſponat expreſsè contrariũ vt firmat Abb. in c. tanta, nu.
12. in fine, qui filij ſint legit. per tex. in c. per venerabilem,
in fine, eodem ti. Rip. qui de communi in l. ſi vnquam, nu.
78. C. de reuocan. donatio. Palco. qui etiam de communi,
de not. & ſpur. c. 42. in fine.

Roman. notariatus. Lunæ, 15. Octobris, 1584.

SVMMARIA.

1 *Notarius delinquens in officio non priuatur illo ipſo iure.*
2 *Rogationes factæ per notarium ante priuationem officij, valent & tenent.*
3 *Diſpoſitio l. ſi aliquid, C. de ſuſceptor. & arca. lib. 10. quomodo intelligatur.*
4 *Notarius condemnatus de falſo non poteſt de cætero officium notariatus exercere.*
5 *Officialis quilibet delinquens in officio, nunquam ad idem officium ampliùs reuertitur.*
6 *Suſceptores qui olim dicebantur.*
7 *Arcarij olim qui dicebantur.*
8 *Officium ſuſceptorum annuum erat.*
9 *Intellectus l. iudices, C. de dignitat. lib. 12. quo caſu procedat.*
10 *Diſpoſitio tex. in Authen. de arm. in fine, quomodo intelligatur.*
11 *Verba futuri temporis denotant canonem ferendæ ſententiæ.*
12 *Verbum, cadat, eſt ferendæ ſententiæ, excommun.*
13 *Sententia condemnatoria delicti in officio commiſſi ſufficit ad priuandum notarium officio propter delictum in eo commiſſum.*
14 *Notarius condemnatus pro quocunq; delicto extra officium commiſſo poteſt inſtrumenta conficere, ita intelligendo Iaſ. in l. ſi quis ex argentariis, §. cogentur, n. 15. ff. de eden.*
15 *Notarius condemnatus de falſo dicitur arguis de fide rupta & de periurio.*
16 *Mandatum conficiendi inſtrumenta per condemnationem falſi dicitur funditus reuocatum.*
17 *Notarius condemnatus de delicto in officio commiſſo, priuatur eodem officio, & non poteſt inſtrumenta conficere: ſecus in delicto extra officium commiſſo.*
18 *Notarius condemnatus de falſo extra officium commiſſo poteſt illud exercere, & inſtrumenta per eum confecta valent.*
19 *Notarius condemnatus ex delicto in officio commiſſo non priuatur titulo & proprietate officij, ſed ſolùm illius exercitio.*
20 *Auctoritas conficiendi inſtrumenta dicitur eſſe res Principis, circa quam notarius non poteſt diſponere.*
Declara tamen, vt ibi per totum numerum.
21 *Crimen barattariæ committens incidit in pœnam leg. Iuliæ repetundarum, & confiſcationis bonorum, ſed contra. nu. 24.*
22 *Crimen barattariæ & concuſſionis æquiparantur crimini læſæ maieſtatis.*
23 *Pœna criminis repetundarum eſt arbitria.*
24 *Pœna criminis concuſſionis ſeu barattariæ eſt arbitraria.*
25 *Pœnæ plures ſi imponantur pro vno delicto, debet vna eligi.*
26 *Lex vna non tollit alteram quoad originem, ſecus quoad executionem.*
27 *Militiæ olim quænam dicebantur.*
28 *Officialis delinquens in officio priuatur eodem, perdit ſalarium & ſua bona illi applicantur, & nu. ſeq.*
30 *Diſpoſitio l. ordinariorum, C. de cohortal. li. 12. quomodo intelligatur, cum nu. ſeq.*
31 *Primipilus olim quis dicebatur.*

DECISIO DCCCXII.

CAuſſam Roman. notariatus 15. Octobris, 1584. propoſui iterũ ſuper illis ſinet difficultatibus, ſuper quibus prupoſita & reſoluta fuit 27. Ianuarij, eiuſdem anni. Quarum difficultatum, ¶ Prima fuit, *an notarius priuetur officio ipſo iure ob delictum in eo commiſſum.* ¶ Secunda, *an ad inducendam huiuſmodi priuationem requiratur ſententia priuatoria officij, vel ſufficiat ſententia condemnatoria delicti in officio commiſſi.* ¶ Tertia, *an talis notarius priuetur ſolùm exercitio officij, vel etiam titulo & proprietate.*

Circa

Circa primam difficultatem Domini ſteterunt in de-
1 ciſis, quòd † notarius delinquens in officio, non priuetur
illo ipſo iure, quia hoc nulla lege cauetur, vt bene deducit
Capic. d. deciſ. 121. nu. 23. verſ. in caſu noſtro. Si enim pri-
2 uaretur ipſo iure, ſequeretur, quòd rogationes † ab eo an-
te priuationẽ factæ non tenerent, & nihilominus valent,
vt dicunt Doct. cõmuniter citati in reſolutione, ac etiam
Pau. de Caſt. in l. & militibus, nu. 4. ad fin. C. de teſtamen.
milit. & conſ. 180. nu. 3. circa medium, libr. 1. ¶ Nec eſt te-
rum, Capic. malè loquutum fuiſſe ex eo, quòd reperian-
tur leges apertè hoc dicentes, quia nulla ex legibus citatis
facit ad propoſitum. Nam ¶ In primis citatur, l. ſi aliquid.
C. de ſuſcept. & archar. lib. 12. quæ lex nihil facit. Tũ quia
3 † loquitur poſt latam ſententiam, prout colligitur ex illo
verbo, conuictus. Et hoc ſentiunt Bart. Ang. Ioan. de Plat.
4 & Iac. Rebuf. ibi, notantes ex illo tex. quòd † notarius cõ-
demnatus de falſo nũ poteſt de cætero officium notaria-
tus exercere. Et ſic præſuppenunt, tex. loqui de officiali
condemnatu. Et hoc expreſsè notat ibi Io. de Plat. in prin.
5 dicens, quòd ſi † ſuſceptur tributorum, vel eius notarius
vel alius officialis in ſuo delinquat officio, & de hoc con-
uictus & condemnatus exiſtat, nunquam ad idẽ officium
amplius reuertitur. ¶ Tum & ſecundò, quia tex. non dicit,
quòd cadat ipſo iure, nec vllum habet verbum denotans
canonem latæ ſententiæ. ¶ Tum & tertiò, quia tex. non
loquitur generaliter de omni officiali, ſed de ſuſceptori-
bus, præpoſitis, & archariis, de quibus loquitur rubrica.
6 ¶ Suſceptores † autem erant, qui præponebantur recipi-
endis annonis, & tributis vtriuſque ærarij. leg. cùm poſ-
ſeſſor, in fi. ff. de cenſib. ¶ Præpoſiti erãt, qui præficieban-
tur horreis, in quibus ſpecies fiſcales præponebantur. l.
7 ſecunda. C. eod. tit. de ſuſceptor. ¶ Arcarij † erant, qui præ-
ponebantur ſuſcipiendis his, quæ arca Præfecti prætorio
inferebantur. l. 1. C. de his qui ex publ. rat. lib. 10. & l. fi. C.
eo. ti. de ſuſcept. prout hęc omnia bene declarat. Iaco. Cu-
iac. in rub. eiuſdem tit. de ſuſcept. ¶ Vnde non mirum, ſi in
d. l. ſi aliquid, res caute admodum agebatur, quia de inter-
8 eſſe crumenæ fiſcalis tractabatur. Et † ideò illud officium
ſuſceptorum annuum erat. Nam (vt inquit tex. in l. 4. eod.
tit. de ſuſceptor.) neque eos, qui placuerint grauare, iuſti
eſt: neque eos, qui diſplicuerit retinere, prudentis. Integro
igitur ſinguli anniuerſario anno trãſcurſo cogãtur expo-
nere, quibus titulis ſuſcepta diſperſerint, vt faciliùs ſi quis
in furtu fuerit deprehenſus, recentem queat redintegrare
iacturam. ¶ Secundò allegatur tex. in l. iudices, C. de dign.
9 lib. 12. qui tex. pariter non facit. Tum † quia non loquitur
generaliter, ſed de iudicibus damnatis repetundarum,
prout animaduerti ibi Cuiac. Tum quia loquitur lata ſen-
tentia, ponderando ibi verbum, conuicti. ¶ Tertiò addu-
10 citur tex. in Auth. de arm. in fi. qui † etiam non facit, tum
quia loquitur de præpoſitis fabricenſibus. Iuſtinianus
enim volens omnes armis priuare, prohibuit, ne aliquis
(niſi eſſet de publico deputatus) arma conficeret, nec illa
alicui priuato venderet. ¶ Tum quia in illo tex. nõ adſunt
verba ſignificantia canonem latæ ſententiæ: nam tex. lo-
quitur in futurum dicendo, ex negligentia non ſolùm pe-
cuniarias ſuſtinebunt pœnas, ſed etiam in corpore ſup-
11 plicia patientur, & militia cadent. Et verba † futuri tem-
poris regulariter denotant canonem ferendæ ſententiæ,
non autem latæ, vt per Tiraq. in l. ſi vnquam, in verbo, re-
12 uertatur, nu. 39. 40. & 41. Imò in ſpecie, quòd † verbum,
cadat, ſit ferendæ ſententiæ, non latæ, tenent magis com-
muniter Doc. prout patet ex cumulatis per Tiraquel. in d.
verbo, reuertatur, nu. 186. cum duobus ſeq.

Quoad ſecundam difficultatem Domini pariter ſta-
13 bant in deciſis, nempè ad priuandum † notarium officio
propter delictum in eo commiſſum, non requiri ſenten-
tiam priuatoriam officij, ſed ſufficere ſententiam cõdem-
natoriam delicti in officio commiſſi, ſiue ſit delictum fal-
ſitatis, ſiue quodcunque aliud, dummodo ſit commiſſum
in officio. ¶ Non obſt. tradita per Iaſ. in l. ſi quis ex argen-
tariis, §. cogentur, n. 15. ff. de eden. Vbi inquit, quòd † no- 14
tarius condemnatus pro quocunque delicto, excepto cri-
mine falſi, quamuis efficiatur infamis, poteſt tamẽ inſtru-
menta conficere. ¶ Quia Iaſ. debet intelligi de quocun-
que delicto commiſſo extra officium. Quod patet ex eo,
quod allegat Bart. licèt corruptè, in l. eadem, §. hac lege. ff.
ad l. Iul. repetun. & in conſ. incip. ſerm. Ioannes, quod eſt.
conſ. 174. Et tamen Bart. vtrobique firmat, quòd notarius
condemnatus de delicto commiſſo extra officium, licèt
efficiatur infamis, poteſt tamen inſtrumenta conficere.
Non obſt. replicatio, quòd licèt exempla non reſtringant
regulam, eam tamen declarant, & faciunt, vt nõ compre-
hendantur diſſimilia, & delictum falſi, & delictum con-
cuſſionis ſunt diſſimilia propter diuerſitatem rationum.
¶ Quia † notarius damnatus de falſo dicitur argui de fide 15
rupta, & de periurio, ſecundùm Bal. in §. fin. Inſti. de milit.
teſtam. Franc. Mar. deciſ. 299. nu. 2. libr. 2. Et quia per con-
demnationem falſi dicitur funditus reuocatum manda-
tum † conficiendi inſtrumenta, ſecundùm eundem Bal. in 16
l. 2. n. 2. C. de vindict. libert. Quoniam hæc replicatio tol-
litur. ¶ Tum quia Doct. in hac materia diſtinguunt quòd,
aut † notarius eſt condemnatus de delicto commiſſo in 17
officio, & tunc priuatur officio, & non poteſt inſtrumen-
ta conficere: Aut eſt condemnatus de delicto cõmiſſo ex-
tra officium, & tunc ſecus, ita Angel. in d. §. cogentur, n. 1.
& 2. Pau. de Caſt. n. 3. verſ. dic breuiter, Alex. nu. 4. & 9. Ia-
cob. n. 12. & 14. verſ. ſi autem, Pau. de Caſt. in l. quamuis §.
fin. nu. 2. ff. de ſolut. & in l. & militibus, nu. 4. & Tiraq. de
pœn. cauſ. 58. nu. 6. verſ. 6. licet, & nu. 8. Et An. in d. §. co-
gentur, nu. 2. loquitur generaliter de notario dãnato pro-
pter delictum commiſſum in officio. Et Tiraq. vbi ſupra,
loquitur etiam generaliter. Et ſic Doct. in ſta diſtinctio-
ne non fundant ſe in crimine falſitatis, vel alio ſimili, ſed
in eo, quòd notarius deliquit in officio. ¶ Tũ etiam, quia
ſi Doct. facerent fundamentum in crimine falſitatis, ſe-
queretur, quòd notarius condemnatus de falſo commiſſo
extra officiũ, puta, quia extraxerit chartas de aliquo libro,
vel falſum teſtimonium dixerit, priuatur officio: quod ta-
men eſt falſum, quia notarius † condemnatus de falſo 18
commiſſo extra officium, poteſt illud exercere, & inſtru-
menta per eum confecta valent, vt per Bart. dicto conſil.
134. nu. 4. in fine, & num. 5. & l. 3. eadem, in princ. ff. ad l.
Iul. repetud. ſequuntur Abb. in c. fraternitatis, nu. 3. Soc.
nu. 6. ad finem, verſi. aduerte tamen, Fel. nu. 6. de hæretic.

Quoad tertiam difficultatem Domini etiam in deciſis
ſteterunt, nempe, † notarium condemnatum ex delicto 19
in officio commiſſo non priuari titulo, & proprietate of-
ficij, ſed ſolũ exercitio illius: nam veteres rogationes ante
condemnationem factas poteſt explere, & emolumenta
ſunt ſua, prout in deciſione: ſed ſi priuaretur titulo & pro-
prietate officij, vtique illæ veteres rogationes confiſca-
rentur, & ab alio notario explerentur, prout fit, notario
mortuo, c. cum P. tabellio, de fide inſtr. Non obſt. in con-
trarium adducta. Et, In primis, quòd penes notarium
non datur aliqua proprietas ſiue titulus officij, cùm au-
ctoritas † conficiendi inſtrumenta ſit res Principis, nec 20
poteſt circa eam notarius aliquid diſponere, prout inquit
Bal. in l. 2. ſub nu. C. de vindic. liber. ¶ Quia hæc officia
notariorum hodie à Principe conſtituuntur, illa vendun-
tur, & dominium eorum transfertur, prout eſt notorium
in vrbe. ¶ Secundò nõ obſt. quòd in Auth. de armis, in fi-
ne, dicatur, quòd militia cadẽt. Quia non propterea dici-
tur, quòd arma iam fabricata amittantur, nec ibi apparet,
quòd illa militia eſſet in bonis, & quòd emeretur, imò
erat quædam ſchola, vt inquit ibi Cuiac. in prin. ¶ Tertiò
non obſt. quòd ementes talia officia deberent magis pu-
niri. Quia de hac re agendum eſſet cum Principe, & ſat eſt
quòd huiuſmodi officia efficiuntur patrimonialia, & vt
auferantur, neceſſaria eſt confiſcatio. Et dum replicatur,
quòd

plificans annotationem in priuata ſcriptura facta ſine te-
ſtibus continente, talem mihi debere tantùm, abſente eo
contra quem fiebat. Et ſicut in l. exẽplo. C. de probat. ſcri-
6 ptura † priuata non probat ad fauorem ſcribentis ea ra-
tione, quia aliàs daretur occaſio fabricandi falſum, ſecun-
dùm Bal. Sal. & Corn. ibi, ita ex eadem ratione non credi-
tur ſcripturis priuatis, de quibus, in d. l. inſtru. prout not.
Corn. in d. l. exemplo, in prin. verſ. & per hanc rationẽ. Et
nihilominus illis creditur concurrentibus adminiculis.

Quoad ſecundam difficultatem Domini affirmatiuè
reſoluerunt, plures conſiderantes veriſimilitudines, &
7 coniecturas. ¶ Prima fuit, † venditio portionis ripæ, quã
cùm Proſper vendiderit eodem tempore, quo in ſuo me-
moriali narrat ſe reſtituiſſe Petro Paulo Arditio pretium
dicti officij, veriſimiliter credendum eſt, eum vendidiſſe
cauſſa reſtituendi dictum pretium, cùm de alia cauſſa nõ
conſtet. Quòd autem venditio percutiat tempus expreſ-
ſum in memoriali Proſperi, patet, quia ipſe in illo narrat
ſe vendidiſſe portionem ripę illinc ad duos menſes in cir-
ca poſt celebratum inſtrumentum recognitioois bonæ
fidei & locationis, quod inſtrumentum fuit factum 12. Ia-
nuarij, 1552. & portio ripæ fuit vendita 24. Maij, eiuſdem
anni 1352. cùm de eo tempore Proſper pręſtiterit conſen-
ſum ſuper reſignatione dictæ portionis ad fauorẽ D. Ale-
xandri de Vrſis, qui fuit admiſſus 26. eiuſdẽ menſis, prout
conſtat ex fide notariorum collegiorum portionariorum
8 ripæ. ¶ Secunda coniectura † eſt indigeotia pecuniarum
Petri Pauli Arditij de tempore deſcripto in memoriali
Proſperi, quæ indigentia colligitur ex fidibus Alexandri
Poggi, iuncta fide R.P.D. Fabij amodei & clariùs ex ſcri-
ptura ſtipulata parte Ludouici Rayderti 15. Ianuarij, 1551.
vbi Petrus Paulus Arditius imponit ſuper quandam eius
domo alium perpetuum cenſum 200. ſcutorum auri in
auro, quem vendidit D. Cæſari Glorierio, ſcuta 100. ad
ſocietatem officij. prout in fide nuper producta. ¶ Vnde
ſi Petrus Paulus ante annum 1555. acceperat pecunias ad
ſocietatem officij, videtur ſatis iuſtificata eius indigentia
de anno 1552. qua ſtante eſt multum veriſimile, eum exe-
giſſe à proſpero pecunias erogatas in emptionẽ dicti of-
9 ficij. Quia † non pręſumitur, quòd in indigentia & neceſ-
ſitate quis ſit liberalis. l. rem legatam. ff. de alim. leg. not. in
l. ſi vſusfructus. de iure dot. in terminis Afflict. de. 13. n. 15.
10 ¶ Tertia coniectura † ſumitur ex eo, quòd ſi Proſper pre-
tium dicti officij non reſtituiſſet, fuiſſet, in dolo, incidiſſet
in periurium, & cecidiſſet à commodo contractus, quia,
cùm in inſtrumento recognitionis bonę fidei Proſper ex-
preſſè conuenerit, ac promiſerit Petro Paulo Arditio di-
ctum officium non vendere, nec obligare, nec ſuper eo
contractum aliquem facere ſine expreſſa licentia ipſius
Petri Pauli, cùmq; poſtea Proſper 23. Maij, 1563. vendide-
rit dictum officium Petro de Lintris ſine aliqua licentia
Petri Pauli, ſequitur, quòd ſi dictum officium non ſpecta-
ret ad Proſperum mediante reſtitutione pretij per eum
antea facta, vtique fuiſſet in † dolo veniendo contra pa- 11
ctũ. l. 2. §. item quæritur ſi quis. ff. de doli mali, & met. ex-
cept. Aym. conſ. 193. n. 2. & 3. Et incurriſſet † in periurium 12
veniendo contra iuramentum appoſitum in dicto inſtru-
mento. Et cecidiſſet à iure ſuo. iuxta l. ſi quis maior. C. de
tranſact. Vnde ad iſta omnia excludenda præſumendum
eſt, Proſperum pretium reſtituiſſe, & per conſequens do-
minium dicti officij nactum fuiſſe. ¶ Vltima coniectura
† poteſt ſumi ex morte Proſperi ſequuta ſine vlla retra- 13
ctatione eius, quod ſcripſit in memoriali, de quo agitur:
ſcriptura enim priuata magis probat mortuo ſcribente,
quàm eo viuente, quia non eſt veriſimile, eum ita dimi-
ſiſſe, ſi vera non eſſet: aliàs moreretur cum peccato, cum
quo nemo pręſumitur velle mori, vt poſt alios Aym. conſ.
8. num. 52. & 61. latiùs conſ. 158. nu. 7. conſ. 225. nu. 4. verſ.
ſimile videmus. & conſ. 287. n. 7. verſ. 3. reſpondetur. & de
antiq. tempur. par. 1. ſect. 4. limit. nu. 48. cum duobus ſeq.
Boer. deciſ. 105. nu. 6. bene Rim. iun. conſ. 58. nu. 30. & 31.
Et † tantò magis, quòd Proſper in litera miſſiua per eum 14
ſcripta procuratori Petri de Lintris pro exoneratione cõ-
ſcientiæ ſuæ, & eom iuramento, recenſet idem factum,
quod narratur in memoriali, de quo agitur. ¶ Liber, † ſeu 15
ſcriptura, quæ in aliquibus reperta eſt vera, in omnibus
præſumitur vera ita Gabr. de præſũpt. concluſ. 5. vbi citat
Pau. de Caſt. conſ. 301. alias 302. nu. 4. verſ. potiſſime, li. 1.
Iaſ. in repet. l. admonendi, nu. 128. verſ. 5. priocip. limit. ff.
de iureiur. Aug. in §. actionum, in 13. quæſt. Inſtit. de actio.
& in 9. fi. verſ., quæro an credatur. Inſtit. de Attilia. tut. vbi
dicit † ita fuiſſe iudicatũ. Cuman. in conſ. 136. col. fin. verſ. 16
quinimo dato. Corn. conſ. 81. col. fin. verſ. & ſaltẽ videtur,
l. 4. Pariſ. conſ. 90. col. 2. verſ. ſicut enim, l. 1. Aym. cõſ. 158.
col. 2. Alciat. de pręſumpt. reg. 1. præſumpt. 16. in fine, verſ.
& propterea in contingentia facti. Ruin. conſ. 18. col. 2.
verſ. præſertim fides, volum. 4. Grammat. conſ. ciuil. 158.
colum. 1. Vbi dicit hanc deciſionem Pauli eſſe nouam &
menti tenendam. Et hæc † pars tanquam magis commu- 17
nis in practica eſt ſeruanda. Et ratio ſecundũ Gabriel. vbi
ſupra, eſt, quia quando plores † partitæ ſunt verificatę, nõ 18
eſt veriſimile, vt in aliis libri contineant falſitatem, vt di-
cit Aym. dicto conſ. 158. nu. 6. & Gramm. dicto conſ. 158.
nu. 6. hæc Gabr. Vbi † ampliat etiam ſi partitæ ſint maxi- 19
mi momenti ita Corn. conſ. 8. col. fina. verſ. & ſaltem, li. 4.
Ruin. conſilio 18. num. 2. l. 4. Gram. dicto num. 6. Et circa
primum dictom Paul. de Caſt. additur Alex. de Neuo cõſ.
39. num. 3. Ferret. conſ. 150. nu. 10. & ſeq. li. 1.

Primæ Partis Deciſionum Diuerſorum Rotæ Romanæ, Finis.